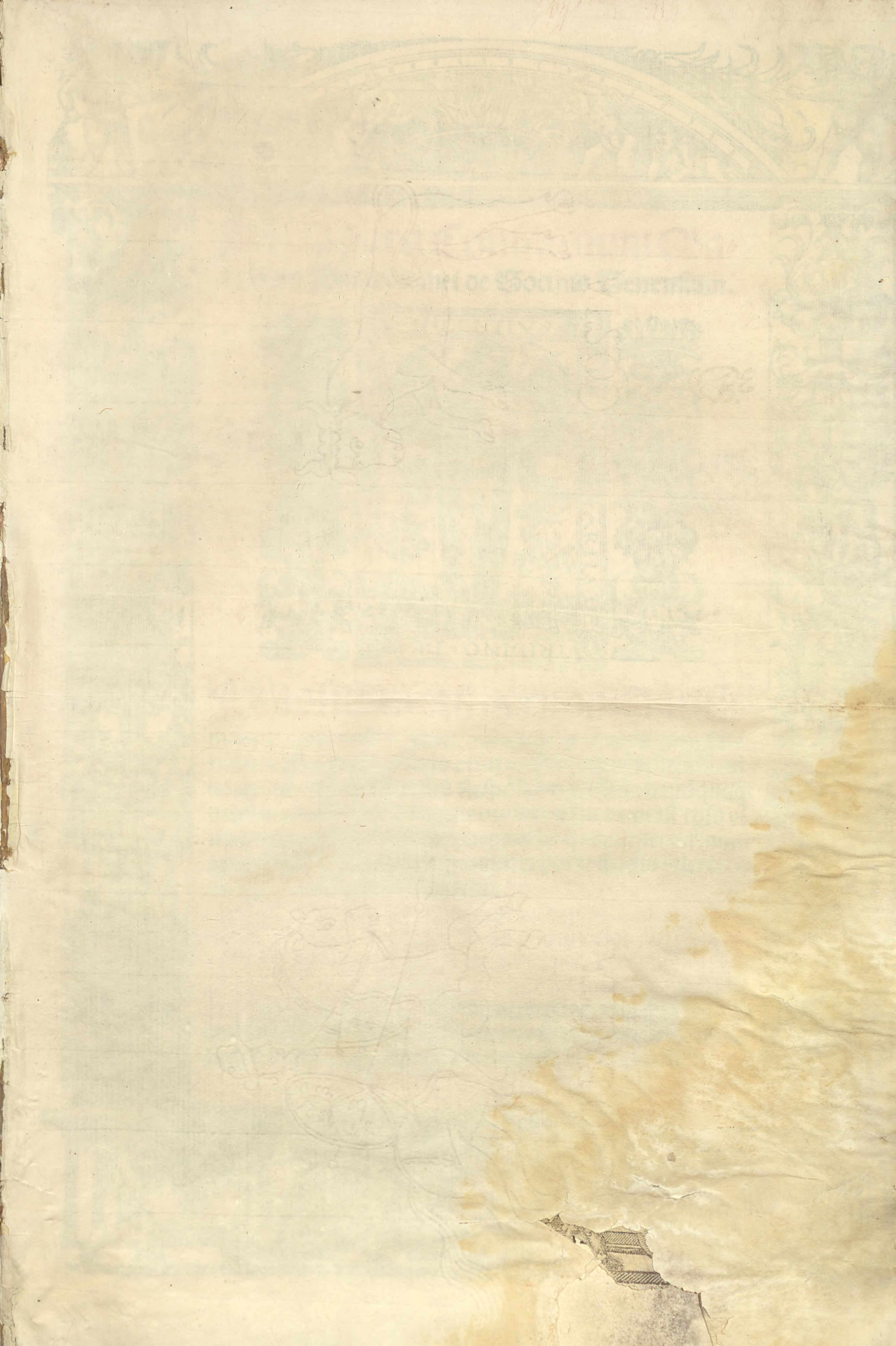
de la
Mart
de Silos A
. y Ordenes.
enor del Año.
Apost.
y Cops. Mrs.
Virg. y Mr-
esb. ¶ Vigilia.

Prima pars Consiliorum Mariani et Bartholomei de Socinis Senensium.

Famosissimorū necnon Clarissimorum etate nostra Jurisconsultorum dominorum Mariani et Bartholo. patris ⁊ filij de Socinis Senensiū aduocatorū etiā cōsistorialiū Respōsa seu Cōsilia haudquaꝗ̄ delphica verū celestia et pene diuina: Que tametsi tp̄is vitio multis in locis corrupta deprauataqꝫ delituerint: nunc ad amussim recognita atqꝫ omni ex parte studio solerti repurgata non immerito exeunt: Adiectis nouiter plerisqꝫ marginarijs additionibus singulare quiddam traducentibus: Cumqꝫ Summarijs ad vnūquodqꝫ aptissimis: ac Repertorio iuxta alphabeticā seriem collecto numerisqꝫ excusso decisiones peculiares ⁊ que adnotatu digna sunt facillime demonstrante. Eo demum pacto digesta atqꝫ formulis data existunt: vt cuiqꝫ pro voto in quatuor secare volumina: aut contra in vnum compellere liberum sit.

1 5 2 9

Prima pars Consiliorum Mariani et Bartholomei de Socinis Senensium.

Famosissimorũ necnon Clarissimorum etate nostra Jurisconsultorum dominorum Mariani et Bartholo. patris ⁊ filij de Socinis Senensiũ aduocatorũ etiã cõsistorialiũ Respõsa seu Cõsilia haudquaq̃ delphica verũ celestia et pene diuina: Que tametsi tp̃is vitio multis in locis corrupta depꝛauataqꝫ delituerint: nunc ad amussim recognita atqꝫ omni ex parte studio solerti repurgata non immerito exeunt: Adiectis nouiter plerisqꝫ marginariis additionibus singulare quiddam traducentibus: Cumqꝫ Summariis ad vnũquodqꝫ aptissimis: ac Repertorio iuxta alphabeticã seriem collecto numerisqꝫ excusso decisiones peculiares ⁊ que adnotatu digna sunt facillime demonstrante. Eo demum pacto digesta atqꝫ formulis data existunt: vt cuiqꝫ pro voto in quatuor secare volumina: aut contra in vnum compellere liberum sit.

1529

¶ Responsa non deplbica. Sed celestia clarissimi iurisconsul-
ti do. Mariani Socini Senensis aduocatiqꝫ consistorialis acu
tissimi feliciter incipiunt.

¶ Casus talis est. moritur Franciscus ab intestato relictis dña
Nastasia eius matre ⁊ Martino eiꝰ fratre vterino ⁊ Jsabetha
filia dicti Francisci ⁊ dña Cōstantia matre dicte Jsabethe mō
querit quivocet ad hereditatē dicti Frācisci attēto statuto qua
liter mulier ab intestato succedat rubrica .cxxx. cuiꝰ copia breui
tatis causa hic nō inserit sed vobis trāsmittit ⁊ attēto versi .in
dicto statuto posito: vꝫ ⁊ nulla mulier nec etiam natus ex linea
feminina possit patri auo vel proauo suo vel alteri ascendenti
masculo paterno ab intestato succedere: existēte aliquo filio ma
sculo nato ex defuncta psona: de cuiꝰ hereditate agitur vel ali-
quibus nepotibus vel pronepotibꝰ ex filio vel filijs vel alijs de-
scendentibꝰ masculis ex dicta linea vel fratre carnali seu nepote
ex fratre carnali vel patre seu auo paterno possint. nec debeant
tales mulieres excluse ⁊c. Et attento ꝙ si fuissent descendentes
dicti Francisci extra quartum graduꝫ excluderentur per dictū
fratrem vterinum dicti Francisci. Et queritur quid iuris in
predictis.

¶ Consilium primum.

1 Frater vterinus an veniat appellatione fr̄is carnalis ī sta-
tuto. et. nu. 3.
2 Mens statuti magis ꝙ̄ verba attendi debet.
4 Frater vterinus hodie est agnatus.
5 Casus fictus in statutis non cōprehenditur.
6 Frater dr̄ vterinus non rōne improprietatis. sed ad dr̄iam eiꝰ
qui est vtroqꝫ parente.
7 Verbi proprietas cognoscitur ab allusione vel etiā a diffinitio
ne: vel ab authoritate alicuius legis.
8 Filius plus accipit de matre ꝙ̄ de patre respectu carnis.
9 Statuti verba sunt diligenter attendenda neqꝫ indubio discē
dendum est ab eis.
10 Qualitatem aliquā alicui inesse per naturā vel per priuilegiū
pa ria sunt.
11 Heres fictus an habeat oīa priuilegia veri heredis.
12 Casus fictus et casus verus qn̄ per omnia equiparat tūc casus
fictus cōprehenditur in statuto.
13 Agnationiꝫ nomen nō est de iure naturali sed ciuili adinuētū.
14 Parificato. duarū personarum quādo sit de iure: qd̄ excludit
per vnū excluditur per alium. et quid in correctorijs. nu. 15.
16 Femine dotate congrue non indigent tanta substantia et tot
bonis: quit indigent masculi.
17 Hereditas paterna licet dicatur quasi debita filio: tn̄ de illa iu
dicetur tanꝙ̄ de lucro: non tanꝙ̄ de dāno euitando.
18 Frater vterinis et frater ex patre tm̄ parificatur in succeden-
do de iure cōmuni.

In christi noīe ⁊ eiꝰ mr̄is gloriosissi-
me virginis Marie ⁊ beati Bn̄dicti.
In casu supra narrato vr̄ esse difficultaꝫ
nō parua: respectu statuti positi sub ru
brica qualit mulier ab ītestato succedat
excludētis filiaꝫ feminā ab hr̄ditate pr̄
na existētibꝰ certis psonis enumeratis
partiꝫ in spē ⁊ partiꝫ in genere in dicto statuto ⁊ inter al's pso-
nas excludentes filias: numerat frater carnalijs. Vn̄o dubbiū in
1 surgit mō † an sub noīe fratris carnalis veniat frater vterinꝰ in
dicto statuto ad excludendū feminā ⁊ vr̄ ꝙ nō: qm̄ iste frater vte
rinꝰ nō est agnatꝰ vel de agnatiōe intētio aūt dicti statuti exclu
dētis feminā ꝓpter masculos fuit vt hr̄ditas ⁊ bona ꝯseruarē-
tur in familia ⁊ agnatiōe vt ponit Cy. in. l. publico. C. de adul.
⁊ in. l. j. C. q̄ sit lon. cōsue. ar. text. in. l. j. §. ꝗ̄uis. ff. de vē. inspi. ⁊ di
cit Bal. in. l. maximū vitiū. C. de libe. prete. ꝙ ista rō est vnica ī
tali statuto. ⁊ ideo habet ꝓ expressa in eo ar. in. l. ij. ff. de libe. et
posthu. ⁊ in. l. voluntatis. ⁊ ibi p Bald. C. de fideicō. Cū ergo il
la rō cesset in fr̄e vterino q nō est agnatꝰ dꝫ cessare etiā dispō di
cti statuti ar. tex. in. l. adigere. §. ꝗ̄uis. ff. de iurepa. ⁊ in. l. ij. C. de
2 nora. p id qd̄ ponit gl. in cle. j. de elec. † magis em̄ dꝫ attēdi mēs
ipsius statuti ꝙ̄ verba vt in. l. scire opꝫ. §. ⁊ si marie. ff. de excu.
3 tu. ⁊ in. l. j. §. ītérdictū. ff. de font. ⁊ in. l. iij. ff. de parici † vn̄ ꝫ mē
tē dicti statuti frater vterinꝰ nō cōprehendat nō videt admittē
dus ad bn̄ficiū dicti statuti. ¶ Preterea illd̄ dr̄ esse ꝓpriuꝫ qd̄
est simpl'r ⁊ nō ꝫm qd vt in. l. si ita qs. §. vlt. ff. de leg. ij. ⁊ in. l. hoc
legatū. ff. de leg. iij. ⁊ in. l. fin. C. de his qui ve. eta. ipe. ꝙ maxime
procedit in statutis ꝫ Bal. in. l. si nō spāli. C. de testa. qꝛ in statu
tis dꝫ assumi ꝓpria interpretatio verboꝝ ar. l. ꝙ cōstitutū. ff. de
testa. mili. ⁊. l. constitutionibus. ff. ad municī. ⁊ per doc. Bart.
in. l. oēs populi. circa. fi. vj. qōnis. ff. de iusti. ⁊ iure. sed iste dicit
frater non simpl'r sed ꝫm quid. i. frater vterinus: ergo non est
proprie frater simpl'r sed ꝫm quid. ⁊ per ꝯn̄s non cōprehendit
in tali statuto odioso correctiuo excludēti filias a successiōe pa-
rentis. ⁊ in. d. l. maximū vitiū. C. de libe. prete. dꝫ ergo dictū sta
tutū restringi .nō ampliari vt regula odia. de reg. iu. in. vj. ⁊ in
l. ꝙ vero. ff. de legi. cōfirmat hoc ex doctrina Bal. in. l. iubemꝰ.
§. illud. C. ad treb. vbi dicit ꝙ statutū faciens mentionē de fra-
tre ad excludendā feminā. dꝫ intelligi de fr̄e in primo gradu et
hoc est ex eo. qꝛ verba in dubio debēt intelligi p prius ⁊ nō per
posterius ar. tex. in. l. gallꝰ. §. quidā recte. ff. de lib. ⁊ posth. ⁊ hoc
vult idē Bal. in. l. j. C. de suc. edic. ⁊ in. d. l. ꝙ vero. ff. de leg. sed fra
ter vterinus ꝗ̄tuꝫ ad succedendū nō cōcurrit cū fratre vtrinqꝫ
cōiuncto vt in auc. cessante. ⁊ in auc. post fratres. C. de legi. her.
ergo statutū loquēs de fratre. dꝫ intelligi de illo fr̄e qui est ī po
tiori gradu respectu successiōis facit qd̄ pōit idē bal. in. l. leg. xij.
4 tabularū. C. de legi. here. nec vr̄ obstare si. qs diceret † ꝙ etiā fra-
ter vterinꝰ hodie est agnatꝰ per tex. in. l. meminimus. C. de legi.
here. qꝛ vt dicit ibi Bal. non efficiunt agnati enumerati in illo
tex. vere sed īproprie ⁊ per fictionē. vt significat dictio. tanꝙ̄. ibi a
5 posita † sed in statutis casus[a] fictus nō cōprehndit ꝫm Bar. in
a d. l. oēs populi. ar. tex. in. l. iij. §. hec verba. ff. de neg. gest. vn̄ vr̄ ex
p̄dictis inferri ꝙ dictꝰ frater vterinꝰ nullo mō excludat filiā di
cti Francisci ab eiꝰ successiōe. ¶ Tn̄ p̄dictus minime obstātibꝰ
ꝯtraria pars vr̄ verior ⁊ ꝓ euidētia p̄mittendū est ꝙ frater vte-
rinus: lꝫ nō cōcurrat in successione cū fratre vtrinqꝫ ꝯiuncto tn̄
est in eodē gradu quo ipse vt ꝓbat in. d. auc. cessante. C. de legi.
6 here. ⁊ dr̄ frater simpl'r vt ꝓbat in. l. j. §. ij. gradu. ff. de gra. † ⁊ vo
cat frater vterinꝰ nō rōne improprietatis sed ad dr̄iam eiꝰ qui
est ex vtroqꝫ parente. ⁊ sic euꝫ fratrē simpl'r appellāt supradicti
tex. vn̄ talis adiectio. vterinꝰ nō significat īproprietatē ꝫ dr̄iam
sicut in simili dicimus de nuru: ⁊ pronuru. ⁊ auo ⁊ ꝓ auo ⁊c. vt
est bonꝰ tex. in. l. cui eoꝝ. §. j. ⁊ ibi per Bar. ff. de posth. facit opti
me tex. in. l. adoptiuꝰ filius. §. vlt. ff. de ritu. nup. ¶ Cū ergo iste
frater sit ⁊ in eodē gradu quo vtrinqꝫ cōiunctus cōstat ꝙ est ꝓ-
prie frater al's non esset in eodē gradu ⁊ lex nō appellaret eum
simpl'r fratrē: ⁊ ad hoc facit ꝙ ponit Bar. in. d. l. oēs populi. in
7 vj. q. dū dicit ꝙ † ꝓprietas verbi cognoscit ab allusione vt in. l.
tuguri. ⁊. l. alfenꝰ. ff. de verb. si. ⁊. l. ij. §. appellata. ff. si cer. pe. vel
ad diffinitionē. vt in. l. j. ff. de testa. ⁊ in. l. j. ff. de tutel. ⁊ insti. de
actio. in p̄n. vel ab auctoritate alicuiꝰ legis. vt in. l. ꝓprie. ⁊. l. fra
trē. ff. de v̄bo. sig. Sed iste frater vterinꝰ p legeꝫ appellat simpl'r
frater ponit: in eodē gradu quo vtrinqꝫ ꝯiunctus ⁊ ex diffini-
tione diffinit frater: ⁊ ēt allusio nō discordat igit ꝓprie dr̄ frater
⁊ frater carnalis qꝛ ex eadē carne geniti sunt respectu iuris ma
8 xime qꝛ † ꝫm medicos plus accipit filius de matre quam de pr̄e
respectu carnis. nā vt Galienus ait. sperma hoīs est velut fidas
ad cerā. i. instr̄m ad materiā. ¶ Cuꝫ ergo sit ꝓprie ⁊ vere frater
9 cōprehenditur sub dicto statuto † a cuius v̄bis in dubio nō dꝫ
discedi. vt in. l. ꝓsperit. ff. qui ⁊ a quibus. ⁊ in. l. j. §. si is qui na-
uem. ff. de exerci. ¶ Nec ob. supradicte cōclusioni ꝙ esset ratio
dicti statuti. primo qꝛ nō cessat. nā frater vterinus cōsequutus
est a iure cōi ius agnationis vt. in. d. l. meminimus. ⁊ equipat
per oīa agnatis verisqꝫ pꝫ qꝛ p̄fert in succedendo veris agnatis
vlterioris gradus vt ꝓbat in. d. l. meminimus. vn̄ cū datū sit si-
bi priuilegiū agnationis in oībus ⁊ in q̄libet materia dꝫ cēseri
pro vero agnato ar. tex. no. in. l. cū ex orōne. ff. de excu. tu. p quē
10 tex. ibi dicit Bal. ꝙ † paria sunt qualitatē aliquā alicui inesse p
naturā vel p priuilegiū: vn̄ infert: ibi ꝙ si comitatiui recipiunt
ad ciuilitatē: quo ad oīa censent pro veris ciuibꝰ idē vult. l. si fi- b
lius. ff. si cer. pe. facit optimꝰ tex. in. l. si filius. ff. si qs ob. cau. test.
11 † vbi fictꝰ heres hꝫ oīa p̄uilegia veri heredis ꝓ quo facit optīe
qd̄ ponit Bar. in. l. j. §. bonoꝝ. ff. ad treb. vbi vult ꝙ statutū lo-
quēs de hr̄de hꝫ locū in bonoꝝ pos. qꝛ lꝫ non sit ꝓprie heres tn̄
hꝫ p oīa effectū hr̄dis ⁊ ꝓ hoc facit optima doctrina bal. ī. l. gal
12 lus. §. qd si is. ff. de lib. ⁊ posthu. vbi vult ꝙ † qn̄ casus fictus ⁊ ve
b rus[b] per oīa equiparant tunc casus fictus cōprehendit in statu
to. nec ob ꝫm ipsum text. in. d. §. hec v̄ba. qꝛ ibi loquit qn̄ lex in
ducit quādam similitudinem inter casum fictū ⁊ verū. non aūt
equiparationem. Cum ergo in ꝓposito casu lex equiparet in oī
bus istum fratrem verinū veris agnatis sequit ꝙ ēt in statutis
13 debet censeri pro agnato. ꝯfirmatur hoc. qm̄ † nomē agnatiōis
nō est de iure naturali sed ciuili adinuentū vt insti. de leg. agna
toruꝫ suc. in prin. ⁊ insti. de legi. agna. tu. §. vnde. cum tale nomē
⁊ ius sit de iure ciuili non est dubium ꝙ sicut certis personis de-
dit lex veram agnationem: ita potuit dare fratri vterino: vnde
agnatio que conceditur fratri vterino est vera non ficta. ⁊ dicit
Bal. qm̄ qn̄ lex dispōit super his que sunt iuris fictio ⁊ veritas
idem operantur vt ponit Bar. in. l. si his qui pro emptore. ff. de
vsuca. ⁊ in. l. si maritus. §. legis iulie. ff. de adul. ¶ Preterea forsi
tan. hoc dubium caderet quando statutum expresse loqueretur

a ¶ Casus fictꝰ Nota ꝙ fictio nō hꝫ locū in statutis. et iō statutū de do-
minio non hꝫ locū in eo qd̄ habet hr̄s an te aditā. qꝛ est factū hr̄ditate
iacēt. vide bal. in. l. memini-
mus. C. de le-
git. here. ⁊ ab bas. ī ꝯsi. lxxij. Qd̄ est verum maxie ī statu-
tis penalibꝰ. bal. ī. l. j. in p̄n. C. q testa. fa. pos.

b ¶ Et verus. Adde hic qd̄ fictio dr̄ qn̄ statutuꝫ dicit qd̄ florētini hēan
tur pro perusi nis. Sed veri tas dr̄ qn̄ sta-
tutuꝫ dicit qd̄ florētini hēan tur ꝓ ciuibꝰ. bal. ī. l. fine. C.
de ꝓba. ⁊ ī. l. q̄ fortuitis. C. de pigno. ac.

de agnatis sed nō loquit̄ de agnatis imo dr ꝙ mens eiꝰ tacita
fuit cōseruare bona in agnatiōe. Cū ergo iste censeat̄ pro agna
to quo ad effectū ista mens nō cessat in eo. ⁊ sic nō sumus in ca
14 su in quo disputet̄ de ꝓprietate verborū. ¶ Preterea † qn̄ due
persone parificant̄ de iure ꝙ excludit̄ ꝑ vnū excludit̄ ꝑ aliū vt
est no. tex. in auc. post fratres. C. de leg. here ⁊ ibi ꝑ Bal. hoc di
15 centē facit ēt qd̄ ponit gl. in. l. si qs seruo. C. de fur. volens ꝙ † qn̄
duo parificant̄ de iure ēt in correctorijs dictū in vno h₃ locū in
alio. sed frater vterinus equipat̄ veris agnatis ⁊ ꝯsecutꝰ est ius
agnatiōis igit̄ sicut filia excludit̄ per agnatos descendentes ⁊
quosdā transuersales: ita ⁊ per fratrē vterinū ꝙ maxīe vr̄ ꝓce
dere. qꝛ ista filia excludit̄ ab illis agnatis qui excluderent̄ in suc
cedēdo ab ipso fratre vterino: ergo multomagis d₃ excludi ab
ipo fratre ꝑ regulā si vinco vincentē te: ar. tex. in. l. ij. §. si sit agna
tis. ⁊ in. l. equissimū. §. j. ff. ad tertul. ⁊ no. ꝑ Bar. in. l. j. in fi. ff. de
ꝯtab. Et pricipalit̄ nō obstat dicta rō qꝛ nō est verū ꝙ illa fue
rit vnica rō dicti statuti v₃ vt bōa cōseruent̄ in agnatiōe ꝙ p₃
qꝛ illud idē statutu₃ excludit feminas ꝑꝑ masculos successione
matris ⁊ tn̄ ibi nō est ita rō vt bona cōseruent̄ in agnatiōe mr̄
na. ¶ Preterea dictū statutū excludit matrē ab hereditate filij
ꝓpter sororē filij ⁊ tn̄ ꝑ illā nō cōseruant̄ bona in familiā qꝛ illa
nubit ⁊ dū trāsiuit ī aliā familiā. ¶ Itē statutū excludit sororē
ab hereditate fratris nō solu₃ ꝓpter filios masculos sed ēt ob
feminas: ergo p₃ ꝙ illa rō nō mouit statuentes ꝑncipaliter cu₃
aliqn̄ dicat exclusionē nō solu₃ per masculos: sed ēt per feminas.
⁊ recordor me al's legisse in quadā allegatiōe Lapi probatū plu
ribꝰ rōnibꝰ: ꝙ illa nō erat rō finalis dicti statuti ⁊ certe vltra il
16 la₃ alie rōnes potuerūt mouere statuentē ⁊ maxīe illa v₃. qꝛ † fe
mine dotate cōgrue non indigēt tanta substantia: ⁊ tot bonis
quot indigent masculi. nā ipse a maritis earū gubernant̄: ⁊ vl
tra dotes habēt fructū de substantia viri. ⁊ ideo ꝑꝑ hoc induxit
statutū talē extensionē: vnde sequit̄ ꝙ cu₃ plures potuerint esse
rōnes statuti: l₃ cesset illa de agnatione tn̄ non cessat dispositio
statuti alijs remanētibꝰ vt in. §. affinitatis insti. de nup. ⁊ in. l. li
beroꝝ. ff. de his q no. īfa. ¶ Itē sequit̄ ex h̄ ꝙ cu₃ dicta rō sit ꝓba
bilis ⁊ nō necessaria l₃ cesset nō cessat tn̄ dispō statuti ⁊ elegant̄ di
17 cit Bal. i. l. j. ff. so. ma. ¶ † Preterea l₃ hereditas p̄rna dicat̄ q̄si
debita filio vt in. l. sup legatū in fi. ff. de fal. etiā in. l. fi. C. de codi
cil. tn̄ de illa iudicet̄ tanꝙ̄ de lucro: nō tanꝙ̄ de dāno euitādo vt
notabiliter dicunt Bar. ⁊ Bal. in. l. si emancipia. C. de iur. ⁊ fac.
igno. ꝑ glo. ibi positā q̄ hoc vult sed in lucris adinueniēdis vel
qn̄ tractat̄ de lucro ꝑ rōne₃ cessantē non discedimus a verbis le
gis vt dicit Bar. in. l. oēs populi. in princi. v. q. ff. de iusti. ⁊ iure.
per text. in. d. l. ꝓspexit. vnde l₃ in fratre vterino cessaret ratio di
cti statuti tamen non cessaret dispositio verboru₃: ita intelligēs
text. in. d. l. prospexit. qui ⁊ a quibus. Confirmat̄ supradicta cō
18 clusio quia † de iure cōi frater vterinus ⁊ frater ex patre tm̄ pa
rificantur in succedendo vt in auc. post fratres. C. de leg. here.
nec facit ius dr̄ia₃ inter vnū ⁊ alterū. sed statutū excludēs femi
nas ꝑꝑ fratrē excludit illas ⁊ existente fratre ex patre tantu₃ vt
ponit Bar. in. l. j. §. filiū. ff. de contra tabu. ergo eadem ratione
excluditur filia ab hereditate patris ꝓpter fratrē vterinu₃ qui
non est deterioris cōditiōis in succedēdo q̄ꝫ sit frater ex patre tā
tu₃ ex quibꝰ cōcludit̄ sine vlteriori ꝓcessu ꝙ dictꝰ frater vterinꝰ
dicti Frācisci Martini excludit dictā filiā dicti Francisci ab he
reditate eius. Laus xp̄o saluatori nostro. ¶ Ut supra conclusu₃
est puto iuris esse ⁊ cōsulo semꝑ meliori iudicio ⁊ veriori cui me
submitto: ego Bn̄dictꝰ quōdam dn̄i Michaelis de acholtis de
ar. l. doc. ⁊ pro fide me subscripsi ⁊ solito sigillo sigillaui.
¶ Et ego Joānes Hieronymi de buongirolinis ciuis Floren
tinus legum doctor puto iuris esse vt. s̄. copiose scriptum ⁊ cō
clusum est per dn̄m. B. doctorem cōsultissimū iuribus ⁊ aucto
ritatibus per eum eleganter inductis. etiam per ea que haben
tur per Bal. in. l. j. C. qui fa. to. po. d. dixit ꝙ si quid est scd̄m qd
⁊ non simpliciter pro scd̄a dr̄ia ponit̄ ⁊ ea ratione quia in dicto
statuto in pluribus partibus etiam femine nō solu₃ non exclu
duntur sed vocantur etiam agnatis exclusis: vt p₃ ex eo. ⁊ ideo
ad finem me ascripsi ⁊ sigillo cōsueto sigillaui. Laus deo.
¶ Et vt. s̄. est ita consulo ego Marianus Socinus saluo sem
per saniori consi.

¶ Consilium. ij.

1 ☞ Mater et auia materna tutele officio fungi possunt.
2 Auia tutrix constituta tenetur reddere administrationis ra
tionem.
Tutor nūquid teneat̄ sibi cōsignata non legitime alienata tāꝙ̄
3 reliqua restituere.
4 Tutor non solum de male administratis s₃ etiam de neglectis
tenetur.
5 Administrator alieni negotij siue cū mandato siue sine māda
to administrauerit an teneatur rationem reddere.
6 Prelatꝰ si est negligēs et nō corrigit monet: ⁊ reformat tenet̄.
7 Pater et mater an teneantur de bonis filioꝝ reddere rationē
quando ad filios bona pertinēt pleno iure.
8 Tutori imputatur si debitores pupilli potuit cōuenire et exi
gere: et non fecit.
9 Tutori q nō exegit imputat̄ si noīa debitoꝝ sunt deteriorata.
10 Administratoris negligētis negligentia dicitur lata culpa: di
citur etiam de iure canonico peccatum mortale nu. 11.
12 Administrator negligens non solum de lata culpa sed etiā de
leui tenet̄ ⁊ hoc gn̄ale est in quolibet administratore qui admi
nistrationē suscepit et numero. 13.
14 Auia tutrix ꝯstituta an teneatur ad interesse lucri qui potuis
set fieri cum pecunijs pupilli: seu ad alterius interesse.
15 Usura hodie vtroq₃ iure prohibita est.
16 Tutor qui habet pecuniam in manibus et potest cum illa ne
gotiari et lucrari licite ⁊ non facit tenetur.
17 Debitor pupilli dicitur esse mora re ipsa: ⁊ an merito teneatur
ex ipsa mora numero. 18.
19 Debens pecuniam mercatori: si non soluit in termino aut al's
est in mora an teneatur ad interesse lucri cessantis.

Omnipotēs deus. adsit. ¶ Sequē
do ordinē predi
ctarū q̄stionū. assumo primā qōnē qua querit̄ vtrū
predicta dn̄a Benedicta in reddēda rōne predicte
administrationis teneat̄ ⁊ obligata sit cōsignare bona ⁊ quāti
tates cōtentas ⁊ descriptas in dicto inuentario cōfecto per di
ctā nutricē. ¶ Circa quā qōnē breuiter dico: ꝙ p̄dicta dn̄a Bn̄
1 dicta fuerit vera tutrix ⁊ legitime ꝯstituta † qꝛ l₃ mulier regul'r
tutele officio fungi nō possit tn̄ speciale est in matre ⁊ auia ma
terna ꝙ tutele officio fungi pn̄t ꝭm ea q̄ tradunt̄ in auc. matri
⁊ auie. C. qn̄ mulier tu. offi. fun. pōt. tradit̄ ꝑ Bar. in. l. si sub con
ditione. ff. de testa. tu. ⁊ in ꝯsilio. cxv. ꝙ incipit ꝓut. ⁊ in cōsilio
lxxv. ꝙ incipit Joānes. ⁊ ꝯsilio. clxxvij. ꝙ incipit quidā. ⁊ in ꝯsi.
2 cclvj. ꝙ incipit sed querit̄. † tenet̄ ipsa auia ex quo legitime fuit
cōstituta tutrix ⁊ inuētariū ꝯfecit causam administratiōis red
dere ad quā tenet̄ quilibet administrator: s₃ potissime tutor. ff.
de tu. ⁊ ra. distra. per totū. ⁊. C. arbi. tu. per totū: in qua reddi.
3 cause rōnis inter alia venit † vt tutor teneat̄ sibi cōsignata non
legitime alienata tanꝙ̄ reliqua restituere vt in. l. j. §. j. ff. de tu. ⁊
ra. distra. ⁊ in. l. tutorē. C. arbi. tu. ⁊. l. cum seruus. ff. de condi. et
demō. ⁊. l. q̄uis. e. ti. ⁊. l. qui sub ꝯditiōe. ⁊ ꝑ no. in. l. ꝓ offō. C. de
admi. tu. ⁊ in. l. bone. §. fi. ff. de v̄. sig. ⁊ in. l. nō solū. reddere. ff. de
li. lega. tradit Bal. post gl. in. l. cū testō. C. de testa. mā. quinīmo
⁊ si liberata fuisset a redditione rōnum tn̄ teneret̄ ad reliquorū
restōnem vt. l. si qs rōnes. ff. de li. le. sil'r ēt si nō fuisset legitime cō
stituta ⁊ se pro tutrice gessisset teneret̄ vt no. in rub. ⁊ in. l. j. §. cū
eo. ff. de. eo. ꝑ tu. ⁊ in. l. j. C. e. q tex. ꝓprie loq̄t̄: ꝯcludo igit̄ ꝙ p̄di
cta dn̄a Bn̄dicta teneret̄ reddere rōnē. ⁊ ī ipsa redditiōe rōnis
tenet̄ ad oēm meliorē restōnē ⁊ sic ad rōnem cōtentoꝝ in dictis
inuētarijs ⁊ in instr̄o diuisiōis nisi ꝓbet se aliqua ex dictis bo
nis legitime alienasse. ¶ Circa scd̄am qōnē in qua q̄rit̄ vtrū pre
dicta dn̄a Bn̄dicta teneat̄ ad īteresse nomini nō exacto tm̄. ⁊ sic
de negligētia quā ꝯmisit in nō exigēdis pecunijs ⁊ rebꝰ debitis
dicto pupillo breuiter dico ꝙ p̄dicta tutrix est obligata ad hec
em̄ obligat̄ tutrix ex forma ꝓmissiōis ⁊ satisdatiōis: qm̄ tutor
seu tutrix ꝓmittit īter alia vtilia facere ⁊ īutilia p̄termittere ꝭm
ea q̄ tradunt̄ ꝑ Cy. in. l. de creationibꝰ. C. de epi. audi. ⁊ in. l. tu
tor q repertoriū. ff. de admi. tuto. ⁊ insti. de satisda. tut. §. ij. ⁊ in
4 l. legitimos. §. ij. ff. de legi. tu. † tenet̄ ergo tutor nō solū de male
administratis s₃ ēt de neglectis. vt. l. si tibi. ff. de testa. tut. ⁊ in. l.
tutoris. ff. de tut. ⁊ in. l. ita. aūt. §. gessisse. ⁊ ibi ꝑ bar. ff. de admi.
tu. ⁊ traditur per bar. ꝯsi. xxxv. ꝙ incipit carissime. vbi ipse tra
dit qual'r ꝓbet̄ talis negligentia tutorū ⁊ est tex. in. l. j. ⁊. ij. C. si
tu. vel. cura. non ges. ¶ Est em̄ regulare ꝙ tutores q se aut testa
mentarios aut legitimos aut datiuos nouerint tpa. tutele peri
cula subeūt ⁊ tam de neglectis q̄ꝫ de male administratis tenen
tur vt in. l. si tibi. C. de testa. tute. ⁊ in. l. scire op₃ in prin. ff. de ex
cu. tu. ⁊ in. l. tutor qui post. et. l. tutor datus. ff. de admi. tuto. et
l. j. in prin. ff. de tu. ⁊ ra. dist. et. l. j. et. ij. C. si tu. vel cura. nō appel.
et no. glo. in. l. cum quis decedēs. §. fi. cum. l. seq. ff. de admi. tu. ⁊
per ar. lxxvij. di. c. in religiosa. et nedum tutor rōne administra
tionis tenet̄ de neglectis vt in dictis iuribus. et in. l. si tutores.
ff. de admi. tu. et in. l. j. §. nunc videamus. ff. de tut. ⁊ rōnibus di
stra. et si plures fuerint q̄libet tenet̄ insolidū vt in. l. ij. et per to.
ti. C. de diuisio. tut. sed ēt qcūq₃ factores administratores gesto
5 res et eoꝝ cōmissarij ꝑ iura p̄allegata. est em̄ regulare ꝙ † quicū
q₃ administrat negocia alterius siue cum mādato siue sine man
dato teneatur rōnem reddere vt no. in cle. ij. §. illi etiā. de religi.
domi. et auc. de san. epis. et in. l. si remunerandi. et. l. si ꝓcurator.
§. j. ff. man. et. l. j. et. l. itē eoꝝ. §. si decuriones. ff. ꝙ vniuer. vnde et
villicus

villicus villicationis sue rationē reddere tenet̃: vt in euangelio
6 Luce.c.xvj.⁊ in.c.qualr̃.ad.ij.de accu.†⁊ prelatus de omnibus
sibi commissis tenet̃ reddere rationez ⁊ si negligens est ⁊ nō cor
rigit: mouit ⁊ reformat tenetur: ⁊ sanguis de manibus suis re
quiritur vt in.c.irrefragabili.de offi. ordi.⁊ in.c.fin.de regul.et
7 in.c.cuz ad monasteriū.de sta.re.†pr̃ ⁊ mr̃ de bōis filioꝝ tenen
tur reddere administrationis rōez qñ ad filios ꝑtinet pleno iu
re: ⁊ sic pz cōclusio ex ꝓdicto ꝙ ꝓdicta dña bñdicta tenet̃ redde
re rōnez ⁊ de his que mulier admĩstrauit ⁊ de his que neglexit
tenetur pupillo ad interesse ipsius pupilli quare si neglexit exi
gere nomen debitoꝝ tenet̃ ꝑ iura superius allegata ⁊ magis ꝓ
8 xime ad casum nostrum qr†imputat̃ tutori si debitores pupil
li potuit ꝯueniri ⁊ exigere ⁊ non exegit vt est text.in.l.cyrogra
phis.C.de admi.tu.ēt si is q eēt debitor pupilli fuisset frater ip
sius tutoris vt.l.q negociationē.§.pe.ff.de admi.tuto.vbi dr ꝙ
si tutor distulit petere a fratre pupilli relictū ipsi pupillo ĩputa
tur sibi talis negligētia ⁊ ꝓbat̃ ēt in.l.si tutele.eo.ti.⁊ ad idem
tex.in.l.tutor q reptoriū.§.cōpetit ff.de admi.tu.⁊ in.l.cū que
9 ritur eo.tit.vbi tex.exꝑsse vult ꝙ†si noīa debitorum sint dete
riorata: tutor tenet̃ ⁊ est bon⁹ text.ad idē in.l.tutores in ꝑncip.
⁊.§.adolescēs.ff.de admi.tu.⁊ est text.aptus in.l.debitoribus.
C.de admi.tu.vbi tex.exꝑsse vult ꝙ tutor qui distulit exigere de
bitores pupilli tenetur si noīa sint effecta nō soluēdo ⁊ idem in
l.ij.C.ar.tu.in.l.si tutor ꝯstitutus.ff.de admi.tuto.⁊ est text. op
timus in.l.lucius la.ij.§.fi.eo.ti.⁊ hoc nō solū quo ad actionem
ortam ex administratione ⁊ gestione si noīa debitorum deterio
rata vt est text.in.l.ꝑiculum.ff.de cer.pe.⁊ in.l.ij.ff.de admi.rex
ad ciuit.perti.⁊ in.l.litis.§.j.ff.de neg.ge.⁊ in.l.ij.§.si migram.
ff.de integ.resti.⁊ in.l.stichuz.§.si man.ff.de solu.⁊.l.si bene ⁊ in
not.ff.de vsuris.Cōcludit̃ ergo ꝙ ꝓdicta dña bñdicta tenet̃ pro
deterioratiōe dictoꝝ noīuz ꝑꝑ negligētiā cōmissaz in exigēdo si
ue sit cōmissa ꝑ ipsaz siue ꝑ actorē ab ea cōstitutū vt tradit̃ in iu
10 ribus ꝓallegatis†in hmōi enim administratoribus negligētia
11 dr lata culpa.vt no.in dictis iurib⁹ ⁊ hinc est ꝙ†talis negligē
tia in administratiōe ⁊ in eo q tenet̃ diligētiā prestare dr pecca
tū mortale vt no.glo.in.c.quoqꝫ.de offi.arch.⁊ no.Host.in.c.in
ter cetera.de of.or.⁊ no.in.c.j.de offi.custo.cū si.Quinĩmo tales
12 administratores nō solū tenent̃ de lata culpa sꝫ ēt de leui†est em̃
hoc gñale ĩ quolibet administratore q administrationē suscipit
facit qd̄ no.in simili in.l.j.§ magister.ff.de magist.cōue.⁊ qd̄ no.
in.l. insulā.§.fi.ff.loca.⁊ qd̄ no.Bal.in.l.diuortio.ff.so.ma.⁊ est
tex.exꝑssus in.l.tutori.C.de neg.gest.qnĩmo si recte ꝯsideremus.
13 vr̃ †ꝙ hoc casu dici possit ꝙ teneat̃ ēt de leuissima culpa ar.no.ĩ
l.iij.§.interdū.⁊ in.l.si pupilli.§.videam⁹.ff.de neg.ge.⁊ ĩsti.de
ob.ex q̃si delic.§.j.ĩ fi.sed posito ꝙ teneat̃ dūtaxat de leui adhuc
sequit̃ ꝙ ꝓdicta dña bñdicta tenet̃ de ꝓdictis debitorib⁹ deterio
ratis seu effectis nō soluēdo ꝑꝑ negligētia suā.¶Circa tertiaz
14 q̃stionē q̃ elicit̃ ex ꝓdictis q̃ querit̃ †vtrū ꝓdicta tutrix teneat̃ ad
aliq̃s vsuras dictaꝝ pecuniarū nō exactarū seu ad interesse lu
cri ꝙ potuisset fieri cū ꝓdictis pecunijs seu alteri⁹ ĩteresse: vr̃ dicē
dū ꝙ nō: lz em̃ tutor teneret̃ fenerari pecunias pupillares sub
vsuris vt ĩ.l.tutor q repertoriū.§.si post depositionē vsqꝫ ĩ fi.ff.
de admi.tut.⁊ in.l.ij.C.de vsuris pupilla.tñ hodie nō tenet̃ mu
tuare sub vsu.neqꝫ ēt ipse tenet̃ ad vsuras vt ĩ auc.nouissime.
15 C.de admi.tuto.⁊ in corpe vn̄ sumit̃.qr†vsura hodie vtroqꝫ iu
re ꝓhibita est vt tradit̃ extra de vsuris per totū.⁊.xiiij.q.iiij.ꝑ
totū.⁊ in cle.j.de vsu.ꝯiunctis his q̃ no.xiiij.q.iiij.c.ꝙ dicā.de
ecc.ti.§.j.col.ix.ꝯiūctis not.in.c.clericis.de iud.⁊ in.c.pe.⁊ fi.de
se.nup.tz gl.in auc.ad hec.C.de iud.⁊ gl.⁊ doc.in.c.qr ĩ oīb⁹.ex
tra de vsur.de quo articulo latissime dixi in tractatu de vsuris
in.iiij.ꝑncipali articulo post magistruz Gerar.de senis quē re
fert Joā.an.in regula peccatū de reg.iur.lib.vj.vñ vr̃ ꝙ dict⁹ tu
tor nō teneat̃ ad aliqd ꝓstandū vltra dicta noīa debitoꝝ cū per
hūc modū videret̃ teneri ad vsurā cū vsura sit quidqd accidit
sorti: vt in.c.pleriqꝫ.xiiij.q.iiij.in.c.j.⁊.fi.ea.cā.⁊.q.sequit̃ gl.ĩ.l.
rogasti.ff.si cer.pet.⁊ tradit̃ ĩ.l.j.de vsuris.sed his nō obstātib⁹
16 dico ꝯriā sñiaz fore veraz.aduertendū em̃ est ꝙ†sicut tutor q hz
pecuniā in manib⁹ ⁊ pōt cū illa negociari ⁊ lucrari licite vl̃ er
rogare in emptiōe ꝓdioꝝ ⁊ nō errogauit tenet̃: vt ĩ.l.tutor q re
ꝑtoriū.§.si post.ff.de addmi.tu.⁊ quāuis ille text.loquatur in
vsura tamen dico quod debetur nō vt vsura sed vt interesse.naz
cum ipse teneatur ex mala administratione: vt patet ex his que
dicta fuerunt.s̄.in princi.sequitur ꝙ tenetur ad ea in quibus
dictus pupillus ꝓpter negligentiā tutoris damnificatus est.et
ideo videtur concludendū.ꝙ dictus tutor teneatur ad ea que
potuisset verisimiliter lucrari in dicta negociatione cum dicta
pecunia: vnde sciendum est ꝙ ipse tutor nō solū tenetur ex dicta
negligentia per eum cōmissa vt dictum est.s̄.sed ēt tenet̃ ex eo
17 †qr q̃s ille qui dz pupillo dr esse mora re ipsa vt not. in.l.mino
18 rum.C.in qui.cau.in inte.re.non est necesse.†merito tenetur ex
ipsa mora ad interesse ēt lucro cessante ꝙ etiā peti pōt de iure
canonico.vt no.gl.in.l.curabit C.de ac.em.⁊ no.glo.⁊ bar.in.l.
19 non vtiqꝫ.ff.de eo qd̄ certo loco.vbi volūt ꝙ†debens pecuniaz
mercatori si nō soluit in termino aut alias est in mora tenetur
interesse lucri cessantis.⁊ idē tz dñs Abbas in.c.conquestus de
vsuris.⁊ in.c.cū venerabilis de excep.facit ēt qd̄ not. Inno.in
c.sacro de sen.excō.vbi.et qd̄ vbi pecunia dari est in obligatio
ne habetur etiam rō lucri cessantis.⁊ ita pluries ego ꝯsului in
curia ecclesiastica facit.l.j.in fi.C.de sen.que ꝓ eo qd̄ interest.et
Mi.Bar.⁊ tz ēt dñs meus Abbas siculus in.c.pe.⁊ gl.de offi.
dele.facit qd̄ no.Bal.in.l.⁊ in ꝯria.ff.de vsu.⁊ in.l.si vero.§.vsu
ras.ff.man.vbi dicit Bal.ꝙ de iure canonico veniunt hec mā
tanq̃ interesse.⁊ ita dicit se ꝯsuluisse.⁊ sic sequitur ex ꝓdictis
clare decisio ꝓdicti tertij q̃siti vz ꝙ ꝓdict⁹ tutor tenet̃ ad dictuz
interesse lucri cessantis vel ēt ad aliud simile lucrum ꝙ fieri po
tuisset cum pecunia dictorum nominū puta in emptionibus.

¶Casus talis est. Lapus zenobij de florentia habens filiā nomine Titam infantē etatis quattuor annorum vel circa ex vna parte.⁊ papi Antonij de Florentia habēs filium pupillū noīe Aloysium al's Ludouicū ex alia parte: noīe predictoꝝ filiorūz suoꝝ ꝯtraxerunt sponsalia cū arrarū cōfessione.⁊ de ꝓdicto cōtractu apparet publicū instrm̄ cuius forma.ĩ.subijcit̃.Deinde ꝓcedente tpe cum ꝓdicta Tita iam septēniū excessisset quasi ꝑ annū non reclamauit nec ꝯdixit sed cū iam excessisset octauuz annū ⁊ esset in nono āno ⁊ ante decimū: predicta Tita cognoscens predictum Ludouicū nō esse cōsentaneuz sibi dixit se illū nolle in sponsum ⁊ per duos ānos ⁊ vltra perseuerauit ⁊ vsqꝫ nunc ꝑseuerat. Interea vero ꝓdictus Lapus pater dicte Tite ⁊ mater ēt ipsius Tite errogationibus ⁊ minis q̃tum potuerunt conati sunt ipsam Titam ĩducere vt ꝯsentiret dictis spōsalibus ⁊ dicto matrimonio: verū ipsa in sua voluntate persistens dicit ꝙ nunq̃ consentiret ⁊ optime qñqꝫ custodire ne aufugeret.nullo enim modo aut pacto pōt induci vt cōsentiat. ¶Querit̃ ergo stantibus predictis terminis si prefata Tita nuberet alteri accedente tandem patris cōsensu qui nullā aliā habet filiaz: vñ pateret mater multū tenere diligunt eaz vtrū teneretur ad aliquā arrarum solutionem.

Forma contractus.

In nomine dñi Amen. ¶Lap⁹ zenobij de flortiena ex vna parte.⁊ Papi Antonij de florētia ex alia. fuerunt simul huius compositionis ⁊ conuentionis: vz qr dictus Lapus vice ⁊ nomine Tite filie sue adhuc.ĩ.septēniū cōstitute: dedit in spōsam legitimā Ludouico filio dicti papi ⁊ ipsi papi pro eo recipiēti ⁊ acceptāti.Et idez papi dedit silr̃ ⁊ tradidit Ludouicū filiū suū adhuc ĩpuberē dicte Tite.⁊ dicto Lapo patri suo ꝓ ea recipienti ⁊ acceptanti ĩ verum ⁊ legitimū spōsuz ꝓmittētes sibi adinuicē dicte ꝑtes cū solenni stiplōne: hincinde interueniēte ꝙ hinc ad.viij.annos ꝓxime secuturos ⁊ abinde in antea ad petitionez ⁊ requisitionē alterius partis.pars altera ꝯhet legitimū matrimonium cum altera per verba de pñti ⁊ matrimonialē copulam ritu sancte romane ecclesie cū dote ⁊ noīe dictis octingentoꝝ florenorum de libris.iiij.pro floreno quā dotē sic eē solidarūt ⁊ ꝯstituerūt ⁊ firmarūt dictis noībus ⁊ eam dictus Lapus dare ⁊ soluere propriū dicto papi recipiēdo ⁊ stipulando pro dicto filio suo tpe antedicto.Ex qua dote dict⁹ papi ꝓmisit eidē Lapo.stipulando ꝓ dicta eius filia facere tunc tpis solēnē ⁊ de iure validū ꝯtractū cum oībus capitulis ⁊ articulis cōsuetis ⁊ oportunis iuxta rituz ⁊ ꝯsuetudinē ciuitatis florētie: ⁊ notarioꝝ suoꝝ pro quo matrimonio sic ꝑficiendo ⁊ vtrūqꝫ ꝯsequēdo dictus Lap⁹ cōfessus est ⁊ recognouit dicto papi pro dicto eius filio recipiēdo se ab eo habuisse ⁊ recepisse pro arris ⁊ noīe arrarum ipsi⁹ matrimonij.florenos qngentos auri quos ꝓinde eidem papi stipulando vt.s̄.in oēm casum ⁊ euentum quo pro parte eiusdē Lapi staret vel remaneret quominus dictum matrimoniuz sequeretur.Et similr̃ idē Papi totidem recepisse confessus est a dicto Lapo pro arris ⁊c.quos ēt restituere ꝓinde in casu quo per partem suam remaneret quominus ⁊c.pro qbus seruādis obligarunt ⁊c.renunciauerunt ⁊c.iurarunt ⁊c.cuz guarañ.⁊c.

¶Consilium.iij.

1 Arrarum interuentio an teneat in sponsalibus.
2 Sponsalia infra septēniū contracta.quomodo sint valida.
3 Pene adiectio in sponsalibus an teneat.

4 Lex finalis.C.de sponsalibus habet locū in vera numeratiōe.
5 Prohibitionis ratio eadem videtur esse in quantitate confes sata et non recepta cū illa que videtur posita in cōtractibus.
6 Nomen non curatur sed effectus.
7 Sponsalia per impuberem contracta qñ ex cōuersatiōe videā tur ratificata.
8 Illatio non fit ex speratis.
9 Excusatur a pena etiā in matrimonijs ille qui fecit qđ potuit.
10 Confessio qñ probet numerationem.
11 Notarius nihil debet omittere de his que gerunt a partibus.
12 Nullitas patens et manifesta non excludit a statuto.

Omnipotentis dei. postulato suf fragio. ¶ Circa p̄ntem cōsultationē vr̄ primo dicendū predictū Lapū obligatū esse ad p̄dictas arras: q2 l3 i spōsa libus non possit adici pena pro illis ɔ̄hendis vt in.c. gēma.de sponsa.qm̄ matrimonia debent esse libera vt ibi.τ in.c. requisi uit.eo.titu.que pena non solū non potest addi intra ipsos ɔ̄hē tes sed nec intra parentes ipsoꝝ ɔ̄trahentium vt in.d.c. gēma. τ clarius in.l.titia.ff.de ver.obli.† tamen v3 interuentio arra rum a que a nō seruāte dn̄t restitui duplicate τ etiam quadru plicate si ita conuenit inter partes.τ in.l.fin.de spon.Et q̄uis ille text.videatur exigere veram arrarum traditionē tn̄ vr̄ in ter minis nostris sufficere confessio receptarū arrarū ex quo in p̄ dicto ɔ̄ctu ɔ̄fessio adiecta est renūciatio tituli τ subiunctū pre ceptū guarātigie h̄ voluit Bal.in.l.fi.C.de spō.qui dicit:ita ser uare de consuetudine nec obstare vr̄ q̄ p̄dicta sponsalia non vi dentur valuisse ex eo q2 p̄dicta Tita erat minor septēnio.q2 ne dū existens quattuor ānorum sed nec existens proxima septēnio dūmodo † sed.s.septēniū sponsalia valide ɔ̄here p̄nt vt voluit glos.τ post eam Hof.Abb.sicu.τ cōiter doc.in.d.c. gemma.et Abb.sicu.in.c.iuuenis.de sponsa.Quia ad hoc r̄ndetur q̄ hoc p̄cederet quando adueniēte septēnio τ post septēnium dictos sponsos maiores septēnio factos in eadē sponsaliū volūtate per durasse put in terminis nostris cōtigisse vr̄.Ex quo post septē niū aliquādiu p̄dicti spōsi in eadē vident pdurasse volūtate.ar. i.c.j.de despō.ipu.li.vj. ¶ Verū p̄dictis nō obstātib' ɔ̄riā sn̄iā τ q̄ p̄dictus Lap' in nullā inciderit amissionē arrarū vel obli gationes ad arras duplicatas soluēdas veriorē arbitror.Hec aūt cōclusio p̄batur ex plurimis.Primo auctoritate eoꝝ q vo lūt q̄ † sicut in sponsalib' nō t3 adiectio pene vt in.d.c.gēma.de spō.Ita nec valeat arraꝝ interpositio ad hoc vt mr̄imonia sint oīno libera.Et maxie ex quo arre in tanta q̄titate fuerūt ɔ̄fes sate b̄m ea q̄ tradunt per doc.i.d.c.gēma.τ p legistas in.d.l.fin. C.de sponsa.τ hoc argumētū p̄cedit et si vera interuenisset nu meratio.Scđo p̄baī q2 posita pro vera ɔ̄ria opiniōe que videt esse cōior q̄ i spōsalib' interuenire possit arrarū numeratio τ ip sarū amissio τ obligatio ad reddēdū illas duplicatas tn̄ ex quo in termis nostris nō iteruenit numeratio s3 hincinde receptarū arraꝝ ɔ̄fessio nō obstāte p̄dicta cōfessiōe siue metu amissiōis ar rarū aūt redditionis arrarū duplicatarū pōt p̄dicta Tita cū alio matrimoniū ɔ̄trahere.per ter.d.l.fi.vbi talia regulr̄ † i spō salibus sunt p̄hibita nisi intercedat vera arrarū datio vt ibi:s3 instr̄3 in quo qs cōfitet se recepisse aliquā q̄titatē nō p̄bat verā numeratiōnē illius q̄titatis.ar.l. si ex precio.τ in.l.si ex cautio ne.C.si cer.pe.ergo in ɔ̄fessione τ nōvera nūeratione nō h3 locū d.l.finalis facit qđ not.in.l.p̄dia.ff.de acq .pos. ¶ Tertio p̄baī † q2 in q̄titate cōfessata τ nō recepta eadē vr̄ esse rō p̄hibitiōis que in pena posita in ɔ̄ctib' τ colligit ex no.per doc.in.d.l.fi.de spon.τ in.d.c.gēma.de spōsa.τ p Bar.τ doc.in.l.titia.ff.de ver. obli† de oībus eīn non vr̄ esse curandū s3 de effectib' vt tradit i c.in tn̄.de symo.τ in.c.j.τ in.c.ea q̄ p moderniores.xiiij.q.6.iiij. in.c.plerīq3.τ tradit in.c.ad nostrā.de emp.τ ven.τ i.c.illo vos. de pig.ergo cū ex arrarū cōfessione hincinde facta in spōsalib' videaī seq idē effect' qui sequit ex p̄missiōe pene:ergo eadē vr̄ sequi iuris dispositio per.l.illō.ff.ad.l.aqui.cū alijs iurib' vul garibus. ¶ Quarto p̄baī q2 quicqd sit vel p̄mittit etiā respe ctu numerationis arrarū extra casū legis fi.de spon.non v3 ip so iure vt est ter.in.d.l.fi.i fi.s3 illa.l.dispōit valere arrarū datio nē qñ ab vna pte arre darent:ergo si darent hincinde ab amba bus ptibus essemus extra terminos illius.l.fi.ergo cōtract' es set nullus:ergo forti' in terminis nostris qñ nō numeratio hic inde sed sola ɔ̄fessio hincinde interuenit.τ cū ibi sit posita clau sula decreti volūtatis renūciatio partiū nihil operaī vt no.i.c. dispēdia.τ.c.statutū.vtrobiq3 de rescri.li.vj.τ.c.fi.de offi.dele.li. vj.iūcta gl.in ver.presumat.facit qđ no.gl.i ver.hmōi.i.c.dile cto.de p̄ben.τ ibi Jo.de Imo. ¶ Quīto p̄baī q2 p̄dicta.l.fi.vt dixi loquit in vera arrarū numeratiōe:vt p3 in multis locis et plurimis vbis dicte.l.fi.τ i fi.vt dixi annullat omnē aliā penā3 contractū τ p̄missionē.ergo non h3 locū in arris confessatis fa

cit q̄ in simili dicimus de p̄curatore q habuit mādatū ad exigē dū τ solutionē recipiendū vel numerādū de eo q̄ recepit vel ad accipiēdā pecuniā mutuo q nō p̄iudicat dn̄o si solūmō ɔ̄fitet il lā pecuniā recepisse eo q̄ nō vr̄ formā mādati seruasse b̄m ea q̄ no.p Bar.τ doc.in.l.ij.in fi.ff.si cer.pe.τ p Bar.in.l.si debitorē ff.de nouatio.tradit S.de senis ɔ̄s.liij.Bar.i.l.a diuo pio.§.s3 si p̄tor.ff.de re.iu.do.Abbas sicul' in.c.cū olim Abb.de offi.de le.τ q̄ tradit Bal.in.l.in ciuile.C.de rei vē.faciūt ēt no.p Spe. in ti.de teste.§.j.ver.s3 pone.Egi ɔ̄ te vbi vult q̄ si aliqs agit ex mutuo τ inducit testis q nihil de numeratiōe dixerūt s3 solum mō deposuerūt de ɔ̄fessione mutui recepti q̄ talis ɔ̄uent' ē ab soluēdus cū testes dixerūt extra intentionē agētis. ¶ Sexto p̄ baī auctoritate Bar.in.d.l.titia.ff.de ver.ob.vbi vult q̄ si vtra q3 pars ɔ̄fitet se recepisse hincinde alter ab altero arras nō v3 ēt si interuenisset vera solo q2 si solui tibi mille τ recepi a te alia mille non videor soluisse ar.l.q̄ sic absoluit.ergo τc.si ergo facta hincinde va arrarū numeratio nō v3 lōge minus d3 valere ɔ̄fes sio hincinde facta p ea q̄ superius dicta sunt. ¶ Septimo p̄baī q2 p̄dicta.l.fi.dicit minorē tenere ad exēplū ei' q̄ tutor accepit: ergo.l.illa nō h3 locū in ɔ̄fessione s3 in va numeratione τ rece ptione q2 ɔ̄fessio tutoris nō p̄iudicat pupillo vt.l.certū.§.s3 an ipsos.ff.de ɔ̄fes.Et id qđ tradiī p gl.in.c.ex parte.de ɔ̄fes.Et q̄ tradiī per Bar.in.l.lucius.§.tutele.ff.de admini.tuto.τ in.c.si aduersus.τ qđ ibi no.de in inte.resti.li.vj. ¶ Octauo probatur vera arrarum numeratio requiriī timore fraudis:ergo nō suffi cit sola ɔ̄fessio.argu.l.j.C.de suffragi.τ.l.qui testm̄.ff.de proba. τ.l.cū quis decedēs.§.codicil.τ.l.titia.ff.de leg.iij.facit qđ not. Bald.in.l.j.in fi.ff.de interroga.actio.cum si. ¶ Nono p̄batur auctoritate Bar.qui predictā opi.expresse tenet in.d.l.titia.ff. de verb.obli.τ ibi eandē opi.tenēt Ang.τ doc.qnimo Ang.t3 predictā opi.in fortioribus terminis v3 ēt si ɔ̄fessio receptarum arrarum emanasset p alterā partē dn̄tarat eo qđ requiriī q̄ in terueniat naturalis actus numerationis.allegat Ang.not.per glo.in.l.assiduis.C.qui po.in pig.ha.τ q̄ tradiī in.l. qui testm̄. ff.de p̄ba.Et q2 cū in.d.l.fi.requiraī actualis numeratio.τ ina lideī id qđ fit extra diffinitionē illius.l.nō debet sufficere dicta cōfessio quā etiā opi.sequiī Jo.de imo.in.d.l. titia p not.in.l.j. C.de suffragi.τ glo.Bar.τ doc.in.l.p diuersas.C.māda. ¶ Itē quia quis de facili facere confessionem cum ɔ̄sistat in solo v̄bo sicut τ promissionē pene vel arrarum que nō v3:cū ergo sit eadē rō ergo idē ius.arg.l.illud.ff.ad.l. aqui .Et q̄uis Bar. videaī sentire ɔ̄riū qñ ɔ̄fessio receptaꝝ arraꝝ emanauit ab vna sola p̄ te p.l.publiā.ff.depositi.tn̄ Ange.τ Jo.de imo.vt dixi tenent ɔ̄ riū p rōnes.s.deductas.Et ad.l.publiā.r̄ndēt q̄ d.l.nō loquiī in casu in q̄ reqriī actualis numeratio.put ēt est in terminis no stris vel vbi nō ad adesset p̄sumptio fraudis.put ēt ē in termis nr̄is:si ergo nō p̄iudicat nec v3 ɔ̄fessio arrarū facta ab vna sola pte lōge min' d3 valere ɔ̄fessio receptaꝝ arraꝝ hincinde ab vna quaq3 pte facta. ¶ Decio p̄baī ēt auctē canonistaꝝ i.c.gēma de spōsa.vbi dn̄s Ant.de bu.Abb.sicu.τ alij moderniores sequun tur p̄dictā opi.Bar.in q̄tū Bar.voluit q̄ nō valeat numeratio arraꝝ hincinde ab vtraq3 pte facta.put fuit in terminis nr̄is. Et sic ex dictis inferī q̄ q̄uis p̄dicta Tita ɔ̄hat mr̄imoniū cū alio q̄ cū predicto Ludouico nō tn̄ tenebiī p̄dict' Lapus Lau rēti' ad aliquā arraꝝ solutionē ēt posito.q̄ ipse nō fecisset qcqd potuisset ad hoc vt p̄dicta Tita mr̄imoniū ɔ̄heret cū predicto Ludouico aut ɔ̄sentiret mr̄imoniū ɔ̄hēdo cū alio q̄ cū Ludo uico.Et maxime hoc dicēdū est in terminis nr̄is in qbus spōsa lia celebrata a p̄ncipio fuerūt nulla vt statim subijciā in sequēti fundamēto. ¶ Undecimo p̄baī p̄dicta ɔ̄clusio q2 posito q̄ iter uenisset va nūeratio. nihilomin' si p̄dicta tita cū alio ɔ̄heret mr̄imoniū q̄ cū p̄dicto Ludouico ēt cū ɔ̄sensu dcī Lapi nihilo min' p̄dict' Lap' nō amisisset nec amitteret arras solutas ēt si ipse soluisset nec ēt teneret ad arras duplicatas restituēdas ēt si ipse solus recepisset.hoc p̄baī apte q2 nō est dubiū q̄ p̄dicta sponsalia ab initio fuerint nulla vt est ter.in.c.j.de despō.ipu.li. vj.Et not.glo.τ doc.etiā de infante primo septēnio.in.c.gēma de spō.τ t3 Abb.siculus in.c.j.de spon.iuuenis de spō.longe er go minus τ indubitater in terminis nr̄is sponsalia fuerūt nul la cū p̄dicta Tita nō esset adhuc quiq3 annorum τ per ɔ̄ns fue runt nulla ergo τ arraꝝ receptio vera τ ab altera parte dn̄tarat facta fuit nulla p regulā.l.cū p̄ncipalis.ff.de reg.iur.τ regulam accessoriū.de reg.iur.li.vj.cū sua materia.τ in.l. aurelius.§.le gatum.ff.de libe.legata.Et alie oēs clausule obligationū renū ciationū guarētigie τ similes sunt nulle ex quo principalis cō tractus sit nullus p iura p̄allegata nota singulr̄ gl.in.l.si patro nus.§.ij.ff.si quid in fraudē patro.Et p̄baī in.l.fi.ff. de consti. pec.Et in.l.nō dubiū.C.de legi.facit ēt qđ no.bar.in.l. seruus et Ange.ff.ad.l.fal.τ bald.in.l.error.C.de iur.τ fac.igno.et quod
7 no.in.l.si heres pecuniam.ff.ad treb.Nec ob.q̄ † p̄dicta tita vi deatur

a ¶ Arratū de p̄missiōe spō salitiaꝝ arraꝝ vid i specu.de spō.τ mr̄i.§. q̄sq̄siur.Et an et qñ arra data p matri monio ɔ̄hen do inualido re peti possit. bal.in rub.ff. sol.mat.i ver. si mr̄imoniū est p̄hibitū τ alex.post glo. i.l.si stipuler. de ver.oblig.

deaẽ assensisse ꝛ ratificasse spõsalia post septẽniũ agendo ꝛ loquẽdo cũ dicto Ludouico tanq̃ cũ suo sponso per dictum.c.j. de spon.li.vj.quia cũ predicta tita tũc esset ꝓxima infantie nõ est mirũ q̄ nõ intelligẽs qd ageret ꝛ maxime sequẽs voluntatez parentũ ſ3 cũ immediate dareẽ aliqs intellectus ꝛ sensus resiluit ꝛ ꝯtradixit.ꝛ ideo attẽta vera rõne d.c.j.ꝛ ipsius võ fundamẽto nõ videnẽ vere ratificata fuisse dicta spõsalia ex conuersatione ꝛ tali tractatione sic incõsiderate facta. Sed posito pro ꝯstanti q̄ ipsa tita post septẽnium non solũ factis sed etiã verbis expsse cõnsensisset dictis sponsalibꝰ si tñ postea in dicto consensu noluit pseuerare ꝛ vult cum alio ꝯtrahere non tñ teneret ꝑdictus ad aliquam amissionez vel arrarũ duplicatarum restõnẽ ẽt si vera numeratio interuenisset ex quo predicta arrarũ receptio vel traditio fuisset nulla:qꝛ ꝯsensus postea superueniens ꝛ inducens spõsalium validitatẽ seu firmationẽ inducit vt ex nunc:arrarum ergo numeratio que nulla fuit nisi de nouo interuenisset nõ tenet ꝑ regulam nõ firmaẽ de regu.iur.li.vj.ẽt cũ sua materia.ꝛ qꝛ ꝑncipale põt stare sine accessorio q̄uis nõ ecõ
8 tra vt tradiẽ in dicta regula accessoriũ. Et qꝛ†ex separatis non fit illatio vt.l.naturalit.§.nihil cõe.ff.de acq.pos.ꝛ i.c.q̄ trãslatione.de offi.le. Duodecimo ꝛ vltimo ꝓbaẽ ꝑdicta conclusio posito ẽt pro ꝯstãti vt dixi q̄ vera numeratio arraꝝ interuenisset ab altera parte ꝛ q̄ predicta spõsalia de futuro a principio
9 valuissent†ex quo ꝑfatus Lapus egissent quicqd potuisset ad hoc vt predicta tita ꝯtraheret matrimonium cũ predicto ludouico ꝛ sic patet ipsũ lapũ nõ staret quominus ꝯheret ꝛ hoc t3. d. Ant.de bu.in.d.c.gẽma.de spõsa.eo qꝛ difficultas excusat a pena vt.l.ij.ꝛ in.l.ꝛ si post tres.ꝛ quod ibi not.ff.si qs cau.ꝛ per not.in.l.ꝯtinuo.§.illud.ff.de ver.ob.ꝛ dicit esse casum.in.l.si cõtrabenda.§.fin.ff.ad.l.rodiã de iactu.ꝛ eandẽ opi.tenuit Fe.de senis.ꝯsil.cxvij.ꝛ tenuit Jo.de pagateñ.de senis quos refert ꝑfatus dominus Ant.in.d.c.gẽma.ꝛ t3 Joã.de Jmol.in.d.l.titia.ff.de ver.ob.per not.in.l.quotiens.la.ij.ff.de ver.ob.ꝛ in.c.ex lr̃is.de spon. Sit ergo ꝯclusio q̄ predictus Laurẽtius nõ potest cogi ad aliquã arratum solutiotionẽ q̄uis ꝑdicta tita cũ alio matrimoniũ ꝯhat q̄ cũ dicto Ludouico. Non obstãt allegata in cõtrarium ad illam enim põt multipliciter r̃nderi. Primo q̄ ꝑdicta ꝓcedunt qñ spõsalia a ꝑncipio tenuissent. Verum in terminis nostris sponsalia a ꝑncipio non tenuerunt vt.s̃.demõstrũ fuit.ergo ꝛc. Scdo r̃nderi potest q̄ illud ꝓcedit qñ qui ꝓmisit factũ alienũ seu spõsalia sequerentur ꝓut in terminis nostris cõtingit. Tertio ꝑncipalr̃ r̃nderi põt q̄ ꝑdicta opi.Bal.nõ est vera qñ hincinde interuenit sola ꝯfessio.
10 Nec ob.q̄†per ꝯfessionẽ ꝓbeẽ numeratio per .l.publicã.i fi.ff.deposi.qꝛ illud locũ h3 in his in quibꝰ nõ est ꝑsumptio fraudis vt.s̃.dixi facit q̄ habeẽ in.l.ab anastasio.ꝛ in.l.per diuersas.C.man.ꝛ in.l.iij.§.q̄ si mutua.ff.qd in frau.pa.ꝛ qõ tradiẽ in.l.si quis post hac.C.de bonis dãnatoꝝ. Et plene ꝑ Bar.in.l.post cõtrariũ.ff.de dona.ꝛ sic ex predictis p3 ẽt r̃nsum ad clausulaz renũciationis positam in dicto ꝯctu qꝛ posito q̄ clausula predicta specifice diceret q̄ partes ꝑdicte renunciauerũt exceptioni non sic receptarũ arrarũ nihilominus nõ ꝓiudicaret:qꝛ illa eodẽ morbo laboꝛat.l.fi.C.de nõ nu.pe.ꝛ in.l.doli mali.§.aduersum.ff.de noua.ꝛ in.l.fi.§.idez quesiit.ff.de ꝯdi.inde. Et ꝑdicta ẽt roboranẽ ex ꝯsuetudine allegata ſm quã probaẽ numera
11 tionẽ veraz nõ interuenire per hoc multũ facit qꝛ†notarius nihil d3 omittere.ꝛ ita presumiẽ q̄ nihil omittat de his que gerũtur inter partes.l.si qs decurio.C.de fal. S3 vbi interuenit numeratio notariꝰ debet dicere habuit ꝛ recepit vbi interuenit numeratio ꝛ ꝯfessio d3 dicere habuit ꝛ recipit ꝛ in veritate fuit cõfessus ꝛc. Vbi aũt interuenit cõfessio tm̃ d3 dicere confessus fuit ꝛc.vt habeẽ in prefata.l.si ex ꝑcio.ꝛ.l.si ex cautiõe.ſ3 in tali cõtractu ponĩt tm̃ de ꝯfessiõe:ergo ꝑsumiẽ q̄ actualis numeratio nõ interuenit:l3 tm̃ in aliĩs vbi suspitio fraudis nõ interuenit. Nõ ex instrõ ꝛ eiꝰ natura ſ3 ex ꝯfessione probata per instrm̃ ꝓbeẽ numeratio vt dictũ est. Et ꝑdictis etiaz modis põt r̃nderi ad cl'az guarẽtigie qꝛ ꝑdicta cl'a ꝯctu nullo existẽte nihil opatur vt.s̃.demõstratũ fuit. Et maxime cũ nullitas ꝯctꝰ ex dupliciꝑte esset patens ꝛ manifesta cum dicaẽ in dicto ꝯctu q̄ dicta Tita esset etatis quattuoꝛ ãnoꝝ. Jtẽ cũ in ꝑdicto ꝯtractu arre essent hincinde cõfessate. Vnde ẽt si statutũ occasiõe guarẽtigie disponeret nõ posse opponi cõtra instrm̃ guarẽtigie aliq̄ exce
12 ptionẽ et nullitatis potest tñ opponi talis†exceptio nullitatis
a patens ꝛ manifesta [a] ꝛ maxĩe cũ cõstat ꝛ origineẽ cũ ipso instrõ per ca q̃ traduntẽ ꝑ gl.ꝛ doc.in.l.j.ff.de tabu.exhi.ꝛ in.l.ij.ff.de excep.ꝛ in.l.iiij.§.cõdẽnatũ.ff.de re iu.ꝛ in cle.j.de re iud. Et qõ tradiẽ maxĩe per Saly.in.l.ita pudoꝛ.C.ad.l.iul.ꝛ qõ cõsuluit Bar.cõsilio qõ incipit statuto caueẽ q̄ instr3 guarẽtigie. Et qõ traditur in.l.qui se debere.ff.de cõdi.ob cau.ꝛ per moderniorez in cle.j.de seque.pos.ꝛ fructu. Laus deo.

Et vt supra scriptum est ita consulo ego Marianus Socinus saluo semper saniori consilio.

Consilium.iiij.

1 Statutũ:q̄ inter cõiunctos fiat cõmissum:an habeat locũ quando apparent publica instrumenta.
2 Compromissa sunt voluntatis et non necessitatis.
3 Jnstrumentũ guarentigiatum habet paratã executionez quãdo est liquidam.
4 Diuisio facta inter patrẽ et filios non tenet quando sunt ĩ potestate patris.
5 Jura antiqua remanent incorecta in peculio ꝓfectio.
6 Equalitas inter fratres curanda est.
7 Statutũ:q̄ fiat inter cõiunctos cõpromissum:est faucrabile.

Omnipotens deus. assit. Visis actis ꝛ actitatis factis in mutuis petitionibꝰ hincinde factis inter Albertũ donati ex vna ꝑte.ꝛ Antoniũ laurẽtij donati patrui sui ex alia ꝑte.ꝛ visis his que acta ꝛ gesta ꝛ ꝓducta fuerãt dubitari vr̃ que:nã debeãt esse partes magnifici ꝑtãtis corã quo ꝑdicte cause fuerũt agitate ꝛ eiꝰ curie ꝛ collateralis ꝛ maxĩe sup petitione cõpromissi facta per dñs Ant.dictis
1 noĩbus vr̃.j.dicendũ q̄†nõ sit locus cõpromissio ex quo de diuisione ꝛ assignatione ꝑdictis apparẽt publica instrã guarẽtigiata q̃ cũ habeãt paratã executionẽ nõ vr̃ esse locus cõpromisso vt tradiẽ per Bar.ꝛ doc.in.l.elegãter.§.si qs post.ff.de ꝯdi.inde.ꝛ ꝑ Bar.ꝛ Bal.in prima ꝯsti.C.§.qbus.ꝑ ꝛ Bar.ꝛ doc.in.l.postrẽ.ff.de transac.ꝛ ꝑ do.Anto.ꝛ cano.in.c.exposita.de arbi.ꝛ ꝑ Cy.in.l.si cogni.C.de trãsac.ꝛ ꝑ Bal.in.l.j.C.qñ ꝓuo.nõ est ne. Cũ ergo vt dictũ est de ꝑdictis obligationibꝰ hincide apparcãt instrã publica ꝛ guarẽtigiata:ergo nõ vr̃ esse locus ꝯpromisso. Verũ ꝑdictis nõ obstãtibꝰ arbitroꝛ ꝯrã sñiaz fore veram
2 †qm̃ l3 de iure cõi cõpromissa sint volũtati ꝛ nõ necessitatis:vñ nemo ad cõpromittẽdũ necessitaẽ vt.l.iij.ff.de arbi.ꝛ.l.nec emere.C.de iure deli.ꝛ tradiẽ i.l.ꝑtoꝛ.ff.de tu. ꝛ cur.da.ab his.ꝛ in l.si in seruũ.§.ij.ff.de arbi.tñ hoc ꝓcedit qñ ex forma statuti aliõ nõ ꝓuideret ꝓut est ĩ terminis nostris ꝓut appet ex forma statuti positi sub rub.de cogẽdis ꝯiunctis litigãtibꝰ inter se ad faciendũ cõpromissũ ꝛc.q̄ qdẽ statutũ clare ꝛ apte dispõit q̄ inter fratres ꝛ alios trãsuersales cõiunctos vsq̄ ad.iiij.gradũ ſ3 ius canonicũ dẽat fieri cõpromissũ cuiꝰ statuti vba cũ sint clara ꝛ apta nõ vr̃ alia interpretatiõe opus cẽ vt in.l.ille aut ille.§.cũ in vbis.ff.de le.iij.ꝛ.in.l.oĩ narratiõe.C.de sac.sanc.ec.ꝛ in l.si aliĩ.ff.de vsufr.le.qꝛ ĩ certis nõ certis locus est ꝯiecturis vt in.l.ꝯtinuꝰ.§.cũ ita.ff.de v̊.ob.ꝛ in.c.G.de re.iur.ꝛ in.l.ꝑcibꝰ.C.de ipu.ꝛ aliĩs substi.xxx.q.v.c.iudicante.cũ aliĩs iuribꝰ vulgatis obstãt iura alle.in ꝯrũ q̄ de instrĩs guarentigiatis nõ d3 fieri cõpromissũ ẽt stãte statuto ꝑdicto q̄ de litibꝰ vertẽtibꝰ intra cõiunctos dẽat fieri cõpromissũ:vt.d.l.post rẽ cum si.qꝛ ꝑdicta theorica ꝓcedit qñ instrã ꝑdicta erãt clara ꝛ apta secꝰ qñ aliquo modo essent dubia:qꝛ tũc remanemus in dispositiõe statuti prout tradiẽ in dictis iuribus facit ẽt qõ no.gl.in.c.q ꝯtra iura.de reg.iu.li.vj.in.c.cũ olim.de v̊.sig.ꝛ ibi Abb.vbi dicit q̄ licet cõfessio facta in iudicio indicat notoriũ:tñ illud ꝓcedit qñ cõfessio nõ effuscaẽ ex aliqua cã seu aliquo iure seu ex aliĩs circũstantiĩs ꝛ magis ꝓxime ad terminos nr̃os de instrĩs guarenti a
3 giatis appet†qꝛ qd dicimꝰ q̄ instr3 guarẽtigiatũ h3 paratã executionẽ.ꝓcedit qñ tale instr3 est liqdũ ꝛ iure ꝛ materia ipsiꝰ est legitima ꝛ clara alias secus vt tradit Bal.in.l.ij.C.de execu.rei iudi.ꝛ in.l.j.ff.de le.ij.vbi dicit quod via executiua nõ h3 locuz quando tale instr3 guarẽtigiatum est obfuscatũ:ad idem facit qõ not.in.l.ꝑinde.§.fi.ff.ad.l.aql.h3 eñ solũ paratã executionẽ qñ potest agi imediate ꝛ directe ex ipso instrõ al's secus.vt not.Bar.in.l.ij.ff.de arbi.cũ si.faciũt ẽt no.ꝑ Bal.in.l.si causam.C.de execu.rei iud.vbi vult q̄ instrã guarentigiata anteq̄ sint liqdata nõ habent paratam executionem ex forma statuti:tradit Pe.de anch.in repe.c.j.de ꝯsti.in.vi.iiij.q.prin.v̊si.iuxta hoc mẽbrũ. Qõ aũt ꝑdicta istrã nõ sunt clara nec mereãtur executionẽ nec hẽant obstare ꝑdicto statuto ꝛ petitioni cõpromissi:apparet quandoq̄ predicta instrumẽta sunt penitus nulla:hoc expresse tenet Bal.format pũctualiter q̄onẽm nostram dicit eñ
3 pone q̄†pater diuidit bona sua inter se filios suos stipulantes pro se ꝛ eorum hr̃dibus ac coꝝ posteris vtrum valeat talis diuisio. Et dicit q̄ non.cũ talis ꝯtractus nõ possit celebrari cũ filiĩs existibus in potestate p.l.pe.§.si pater.ff.pro suo.ꝛ subdit q̄ talis ꝯtractus diuisionis etiã non v3 respectu filioꝛum ꝛ nepotum.ꝛ isti pũctualiter sunt termini nostri in quibus diuisio fuit facta per patrem inter se ꝛ filios ꝛ nepotem ex filio premoꝛtuo:quia oẽs erant ꝑtãte patris:vñ nõ valuit contractus in rebus ꝓfectitiĩs hoc est a pr̃e ꝓuementibus qꝛ in ꝓfectitiĩs ho

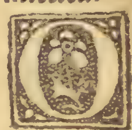
a Et manifesta. Adde qõ nullitas manifesta dꝛ q̃ apparet ex facie ipsiꝰ quia ex actis fit notoriũ. Nec ꝯprehendiẽ ĩ statuto õ nullitate in.c.ꝑ tuas.õ sent.excõ i.l.si expressiz.per Jnn.et ange.arc.de appel.ꝛang.i.l.tale.§.q ꝓuocauit de pac.ꝛ i.l.ij.qñ ꝓuo.non nece.ꝛ bal.i.c.j.de re iud.ꝛ ĩ l.j.C.ne liceat ter.ꝓuo.et alex.i consilio.clxxxviij.in secunda parte.

die nihil imutatū est.sed qcquid querit filius in ꝓfecticijs ime
diate q̄rit patri:vt in.l.plꝫ.ff.de acq.here.tradit̄ i.l.frater a fra
tre.ff.de ꝯdi.inde.⁊ per Bar.in suo ꝯsi.cciij.ꝙ incipit pater de
5 dit dotem vbi dicit ꝙ† in peculio ꝓfecticio iura antiqua rema
nent incorrecta.⁊ in auc.de here.ab inte.§.si igit̄ defunctus. et
ibi no.in gl.magna.⁊ idē ēt tradit̄ ꝑ cōsi.cxxvi.⁊ sic sequitur qḋ
imediate qcqd ꝓfectū est ab ipso patre redit in ipsum patrem
ita ꝙ ēt vnico momēto nō dicit̄ remanere penes ipsuꝫ filiū po
sito ꝙ aliquo modo valuisset donatio de dicta petia terre:⁊ de
6 alijs rebus ex eo qḋ† dictus Albertus cui facta est donatio fuis
set emācipatus tñ teneret̄ ipse cōferre ad hoc vt equalitas serua
retur inter fratres q̄ equalitas inter fratres est īductiua nutri
tiua ꝯfirmatiua ⁊ ꝯsolidatiua cōcordie ⁊ fraterne charitatis et
affectionis ⁊ ꝑ ꝯ̄trariū ineq̄litas est nutritiua discordie:vt est text.
in.l.cuꝫ opꝫ.C.de bo.que lib.post prin.⁊.§.finaūt.ad idem qḋ
no.Bar.in.l.cū pr̄.§.dulcissimis.ff.de le.ij.⁊ in.l.illud.C.de col
la.Et ad hanc equalitateꝫ seruandā ⁊ pacē inducendā tendit
titulus de colla.⁊ iō talia donata tenent̄ nō solū exñtes in ptāte
cōferre.sed etiaꝫ emācipati ad hoc vt equalitas seruet̄.siue tales
filij siue nepotes ex filijs succedāt ab intestato.siue ex testato vt
est text.in auc.ex testō.⁊ in corpore vnde sumit̄.C.de colla.debet
igit̄ quilibet bonus iudex ad exonerānduꝫ cōsciam suā.⁊ ad pa
cem ⁊ charitatē affirmādā inter fratres ꝓnūciare ꝯ promissum
7 ad hoc vt qlibet cōsequatur portioneꝫ suā† cuꝫ hmōi statuta
sint fauorabilia:vt dicit Bal.in.l.qui se patris.C.vnde liberi.ex
eo qḋ in odiū lituꝫ factū intelligit̄ vt.l.fi.ff.fa.her.facit.l.cōgru
entius.C.de pa.po.no.Hosti.⁊ Jo.an.in.c.j.de transac.per tex.
in.l.iiij.§.pōt.ff.de alie.iudi.mu.cā facta tradit Bald.in.l.affi
nitatis.C.cōia de succes.facit.l.fratris.C.de transa.⁊.l.termina
to.C.de fruc.⁊ lit.expen.⁊.c.finē litibus.C.de dolo ⁊ contu.fa
cit.c.pe.de emp.⁊ vendi.⁊ ibi no.Abb.sicu.⁊ Joā.de imo.tra
dit etiam Bart.in prima consti.C.facilius enim poterunt ar
bitri veritatem cognoscere ⁊ ipsius partibus equitate median
te iusticiam facere. ¶ Et vt supra est ita cōsulo ego Marianus
Socinus Saluo semper saniori consilio.

¶ Casus talis est. Municipali censura disponit̄.ꝙ filia dotata
extāte masculo nō succedat patri. Cōtingit ꝙ pater habens sex
filios.vnum masculum ⁊ qnqꝫ feminas tres maritauit ⁊ vnam
monachauit ⁊ alia effecta est clamidata ⁊ cū omnibꝰ predictis
supstitibus diē clausit extremū.deinde mortua est p̄dicta clami
data relictis heredibus filijs sororis maritate:deinde mortuus
est filiꝰ masculus.nūc vero predicti heredes clamidate.petunt
medietatem omnium bonorum patris:queritur quid iuris.

¶ Consilium.v.

1 Statutū auferens legitimā an valeat.
2 Legitima licet possit minui non tamen potest totaliter tolli se
cūdum vltra montanos.
3 Statuta excludētia feminas ꝓpter masculos an teneant.
4 Filia dotata simpliciter exclusa propter masculos:an perpetuo
dicatur exclusa.
5 Actio ei acquiritur cuius ꝯtemplatione fit dispositio:lꝫ verba
ad eum non dirigantur.
6 Actio seu conditio ex lege vel statuto:datur illis quorum fa
uore fuit editum.
7 Lucrum applicat̄ illi cuius cōtemplatiōe ab alio remouetur.
8 Prohibitio alienationis si fit cōtemplatione alicuius:ille ad
mittitur ad reuocandum alienata.

Omnipotens deus adsit ⁊ spūssā
ctus illuminet intellectū. Pñs ꝯsultatio iudicio meo parū hꝫ du
bitationis ꝑ qua decidēda p̄mitto. In p̄mis ꝙ q̄
1 uis dubiū sit† vtrū statutū auferēs ltīam filijs valeat circa qḋ
varie fuerūt opi.vt ꝑ Dy.in regula īdultū.de re.iur.li.vj.⁊ Jo.
an.in mercu.⁊ ꝑ eū in addi.Spe.in ti.de suc.bo inte.in ru.⁊ ꝑ
Old.cōsi.lxxiij.⁊ Albe.de rosa.in tractatu statutoꝝ.q.c.per Cy.
in.l.sancimus.C.de nup.Bal.in.l..§j.ius nāle.ff.de iusti.⁊ iur.
Bar.in.l.titio cētuꝫ.§.titio genero.ff.de ꝯdi.⁊ demō.An.l.pa
pi.§.qm̄ aūt quarta.ff.de inoffi.te.Lud.pōta.l.seq.ff.ad silla.q
oēs tenuerūt ꝙ nō solū ꝑ statutū minui sed totaliter[a] tolli.quā
2 uis† fere oēs vltramōtani tenuerūt ꝙ lꝫ possit minui:nō tñ p̄t
totalit̄ tolli quā opi.sequuti fuerūt Ray.de forli.⁊ Bal.in.l.j.
C.de sum.tri.⁊ fi.ca.⁊ in.l.hac edictali.C.de secū.nup.⁊ Albe.
de.rosa.in.l.qm̄ in prioribus.C.de inoffi.te.⁊ Dñi de rot.decis.
xvij.⁊ Bar.de Saly.in.d.l.sancimus.⁊ sic patet qḋ prima opi
nio est magis cōmunis:lꝫ secunda sit magis equa.tñ oēs tenēt
3 ꝙ statuto p̄dicta excludentia filias dotatas ab hereditate pa
terna ꝑ pter masculos teneāt quare p̄missa validitate predicto
rum statutoꝝ. ¶ Scdo loco p̄mitto ꝙ cum statuta predicta fi
lias dotatas simplr̄ ⁊ non tēporaliter excludāt sequit̄ prima cō

a ¶ Totaliter
tolli. Adde hꝫ
⁊ nota quod d
Paul. de ca.
in cōsi.lxxvj.⁊
in cōsi.cxviij.
lꝫ ꝙ legitima
pōt in totum
tolli. Sꝫ in cō
si.cxxxj.dicit
ꝙ pōt minui
nō in totū tol
li. Sꝫ alex.in
cōsi.lxvj.in p̄
ma pte. dicit
legitimā non
posse tolli nec
diminui dcīu
recōi.ꝑ.l.qm̄
in p̄oribꝰ.sed
ꝑ statutuꝫ sic.
qñ extarent
agnati pstatu
tū vocati al's
nō. Alex.in.l.
post dotē sol.
ma.post bar.
in.l.titio. cen
tum de ꝯdi.⁊
demon.dicit
posse minuere
re ⁊ tempore
bald.in.l.fi.§.
ipsum .C.de
bo.q̄ lib.dicit
ꝙ pōt minui
quatenus ad
alimēta suffi
cit.nō aūt vt
ea nō sufficit
ad alimēta ꝙ
ēt lꝫ abbas.i
c.raynutiꝰ.de
testa.ꝙ nō vꝫ
statutū.tollēs
legitimam in
totū:qñ filius
al's nō hēret
vnde viueret.
al's sic.

clusio ꝙ femine dotate ꝓpter sup existētiā masculoꝝ in ꝑpetuū
sint excluse.adeo ꝙ lꝫ postea moriat̄ filiꝰ masculus sine filijs ma
sculis tñ femine dotate nō reītegrant̄ ad partē a qua ꝓpter ma
sculos fuerūt exclu se hāc opi.tꝫ Bal.in autē.lꝫ ⁊ siqs.ver.⁊ ꝑ hoc
4 infert̄.C.de secū.nup.vbi dicit ꝙ si statutū disponit ꝙ† filia do
tata nō succedat si supest filiꝰ masculꝰ cū filia q̄ postea decesserit
sine ꝓle ꝙ nō ꝓpterea reintegrat̄ filia hereditatē paternā:⁊ sic
ꝓprie decidit casum nrm̄. Idē ēt voluit Bal.in.l.in qbꝰ.C.de se
cun.nup.vbi dicit q2 si femina dotata excludit̄ ab hr̄ditate ꝑꝑ
filiū masculū sufficit ad ipsam excludēdū ꝙ filiꝰ masculus post
mortē pr̄is vixerit ad excludēdū filiā dotatā.idē ego tenui ī cle.
vt hij q.de eta.⁊ q̄li.sup ver.donec facit.l.cū vxor.C.qñ di.le.ce.
⁊.l.roga.in fi.ff.de fideicō.li.⁊ ac.C.de īsti.⁊ sub.l.pe.q2 semet ex
clusa filia sic est exclusa ꝑ dictiōes tpales vꝫ q̄diu:dōec vel q̄usqꝫ
ꝑpetuo remanet exclusa. Bar.i.l.fi.in p̄n.ff.ad senatus.ter. Bal.
in.l.ij.e.ti.de li.p̄te.ex quo alius effectꝰ est hr̄s.l.⁊ si sine.§.sta.ꝙ
pap.ff.de mino. Cū ergo p̄fata statuta simplr̄ excludāt feminas
dotatas ꝑꝑ masculū.nō aūt ꝑ dictiōes tpales sequit̄ ꝙ p̄dicte fi
lie femine dotate ꝑpetuo fuerūt excluse ab hereditate dicti ser.
Bartholomei ⁊ demū ēt fuerit mortuꝰ filiꝰ dicti Antonij sine ꝓ
le.his ergo sic p̄missis. ¶ Rñdeo ad qōnē formatā ꝙ portiones
p̄dictaꝝ feminaꝝ dotataꝝ q̄ fuerūt excluse a successiōe pr̄is ꝓpt̄
masculos.applicati fuerūt p̄dicto Antonio masculo ꝓpter quē
superistētem ipse fuerūt excluse.hec aūt ꝯclusio primo ꝓbat̄ q2
5 † qñcūqꝫ dispō fit alicuius contēplatione:lꝫ expsse v̄ba ad illum
nō dirigant̄ tñ illi acquirit̄.⁊ ei ꝯpetit actio.l.seruo legato.§.si
testōr.ff.de leg.j. Et ibi hoc expresse tꝫ Bar.dicēs ꝙ si statutum
dicit ꝙ femina nō succedat extātibꝰ masculis ꝙ lꝫ tale statutū
expresse nō disponat.s.vocādo masculos ad portiones illarū fe
minarū.tñ masculi succedēt ex quo ipsorū fauore femine exclu
dunt̄ ⁊ ipsi agēt ex eo statuto ac si de eis expsse dispositum esset.
et sic ac expsse ad illarū portiōes vocati essent per illū tex. ¶ Se
cundo ꝓbat̄ per tex.in.l.fideicōmisso.§.cū esset.ff.de leg.iij. vbi
qñ verba celata simul per testatorem ad ꝑsonā quā testator pōt
grauare talia verba inducūt fideicōmissum fm̄ Bar.ibi sic etiā
in statuto q2 grauando feminas dotatas excludēdo eas ꝓpter
masculos:masculi intelligunt̄ vocati ⁊ inuitati. ¶ Tertio pro
batur ꝑ tex.in.d.l.fideicōmissaria.§.interdū.⁊ qḋ ibi no. Bar.
6 ff.de lega..iij.ibi dicit ꝙ† illis ex forma statutoꝝ vel legū datur
actio seu ꝯditio ex lege vel statuto quoꝝ fauore fuit edictū.alle
gat ēt.l.statuas.ff.de acquir.re.domi. Sed ita est ꝙ in terminis
nr̄is fauore masculoꝝ femine sunt excluse.ergo masculi vocant̄.
facit etiam auc.sacramēta pube.C.si aduer.suc.ven. ¶ Quarto
probat̄ auctoritate Barto.in.l.videndū.ff.ad senatuscō.tertu.
vbi deponit predictā ꝯclusionē ꝑ iura supius allegata. ¶ Quin
7 to ꝓbat̄ per aliā regulam que vult ꝙ† quotienscūqꝫ aliqs remo
uet̄ a lucro ꝯtēplatiōe alicuius illi dꝫ applicari de cuius ꝯtēpla
tione remouet̄:vt.l.post legatū.§.amittit.ff.de his q.vt indi.et
C.de leg.l.pe.⁊ hāc regulā ēt tradit Barto. in.d.§. videndum
sed ita est in terminis nostris q2 p̄dicte filie dotate fuerūt exclu
se a lucro hr̄ditatis ser Bartholomei pr̄is earū ꝑꝑ Antonium
filium masculū supuiuentē.ergo antonius ad ptes illas fuit vo
catus. ¶ Sexto ꝓbat̄ ꝑ tex.in.l.j.al's est.l.ij.§.si duo.al's.l.si duo
ff.de colla.bo.vbi tex.vult.ꝙ qñ alicui auferet̄ hr̄ditas alterius
contemplatiōe illi acquirit̄ cuiꝰ ꝯtēplatiōe auferet̄:sꝫ dicta here
ditas auferet̄ a filiabus dotatis ꝓpter filiū masculū.ergo illi ap
plicantur.⁊ hoc idē voluit ibi Bar. ¶ Septimo ꝓbat̄ per text.
optimū in.l.si defunctus.C.de suis ⁊ legit.text.vult.ꝙ qñ aliqs
succedit cū aliqua diminutione illud qḋ diminuit̄.sibi accessit
ad cuius cōmodū emanauit statutū. ¶ Et iō dicit ibi bald.qḋ
si statutum dicit ꝙ filia dotata sit contēta extātibus filijs mascu
lis ꝙ ex hoc immediate sequit̄ ꝙ si in dote erat minus portione
sua ⁊ ēt legitima ꝙ illud totū applicat̄ fratribus masculis.⁊ ibi
hoc idē tꝫ Pau.de ca. ¶ Octauo ꝓbat̄ auctoritate Bal.in.l.j.
C.de secū.nup.in v̄bo gradibus.vbi plus dicit Bal.ꝙ stante sta
tuto ꝙ filia femina dotata nō succedat extantibus filijs mascu
lis ꝙ si extat filius masculus ⁊ nepotes masculi ex filio masculo
portio illius excluse acquirit̄.nō solū filio masculo sed ēt nepoti
bus masculis ex filio masculo. ¶ Nono ꝓbatur ex auctoritate
eiusdē Bal.in.l.maximū vitiū in prin.C.de libe.prete. vbi dicit
stāte statuto predicto ꝙ filia femina nō succedat extātibus ma
sculis ꝙ nec filia femina nec aliquis descēdens ex ea poterit suc
cedere.sed ex tacita dispōne statuti masculi succedent in locum
illarum feminaruꝫ quoꝝ fauore statutum est.arg.l.cū alijs.⁊.l.
generaliter.§.in his.C.de secū.nup.⁊.l.fideicō.§.cum esset.ff.de
le.iij.⁊.l.in cōe.§.tā ⁊ si.ff.ad.l.fal. ¶ Duodecimo probat̄ auc̄te
eiusdē.Bal.in ꝯsilio suo qḋ incipit martinus.vbi ꝑ iura p̄alle
gata sic ꝯsuluit ⁊ decisit. Et idē etiā ꝯsuluit Pet.de ancha.ꝯsi.
lxxxij.ꝓbat̄ auctoritate Ludo.ponta.in.l.si cū dotē.in princi.ff.
so.ma.p̄mo q2 regulā notabilē habeo.vbi dicit ꝙ regula ē quā
etiam

etiã supradixi p Bar.q cũ q remouet a lucro ɔtẽplatiõe alterius illo lucrũ illi applicat cui⁹ ɔtẽplatione remouet p.d.l.si legatarius.C.de leg.ꝛ.d.l.si defunct⁹.C.de suis ꝛ leg.ꝛ.l.in legatis.§.amittere.ff.de his qbus.vt indign.ꝛ.l.ij.§.si duo fratres.ff.de colla.bono.Sꝫ ita est vt sepius dictum est in terminis nostris.ergo.¶ Duodecimo ꝛ vltimo predicta ɔclõ ꝓbatur per
8 alias siĩes regulas qꝛ † qñcunqꝫ qs ꝓhibet a statuto vel testatore alienare cõtẽplatione alteri⁹ ille admittit ad reuocandũ cuius contẽplatione facta fuit ꝓhibitio:vt tradit in.l.filiusfa.§.diui.ff.de le.j.tex.Bar.in.l.peto.§.statuto.ff.de leg.ij.ꝛ.iij.ff.de leg.iij.ꝛ.l.fi.§.de vbo.signi.ꝛ qd̃ tradit per Cy.ꝛ Bar.in l.si cognatis.ff.de reb.du.ꝛ Bal.in.l.ɔsequẽs.la.j.C.de fideiuſ.ꝛ.l.si pluribus.ꝛ.l.cũ ita.§.in fideicõ.ff.de leg.ij.ꝛ.de leg.iij.l.ea lege.C.de cõdi.ob cãm.dixi latissime in rub.de cã possef.ꝛ proprie.tractatu primo arti.v.q.ix.v.sed postq̃ vidimus.qb⁹ ex ca.per totũ.ꝛ siĩr ẽt alia regula q̃ vult q qñcunqꝫ aliqd aufert ab aliquo tanq̃ ab indigno illi applicat cuius contẽplatione aufertur.ꝛ.l.j.l.amiten.ff.de his quib.vt ind.ꝛ in.c.de bac.de symo.ꝛ ibi dixi.ꝛ per Lu.de ponta.d.l.si cũ dotẽ.in prin.ff.so.ma. Item alia regula que vult q qñ qs traxit clericũ ad vetitũ examẽ debet pdere cui erat qꝛ cũ cõtemplatio ipsi⁹ clerici tracti:hoc emanauerit illi applicabitur tex.iuncta glo.sup vbo perdant qd̃ euocant de foro cõpe.ꝛ ibi dixi ad idem tex.iuncta glo.in verbo perdant.in.c.si clerico.de iurepa.ꝛ xvij.q.iiij.c.si quis in atrio.ꝛ qd̃ no.Bald.in.l.si vero.§.de viro.ff.solu.mat.ꝛ Old.consi.xvj.¶ Est ergo conclusio indubitata q cum predicte filie dotate a ser Bartholomeo patre fuerint excluse ꝓpter Antoniũ masculũ portiões eox fuerũt acqsite Antonio quas trãsmisit ad filiũ suũ:ꝛ lꝫ filius suus mortuus fuerit sine prole nõ tñ reintegrant nec ad aliquã partẽ illarũ admittit pdicta filia clamidata:qꝛ non ꝓpter ipsam sed ꝓpter masculũ fuerunt excluse:ꝛ sic masculo fuerũt acqsite dicte portiones p iura pallegata:quinimo si Antonius mortuus fuit paulo post aditã hereditatẽ ꝛ nõ reliqsset aliquẽ filiũ masculũ sꝫ dũtarat filias feminas nõ tñ potuissent aut possent petere portiões a quib⁹ fuerũt excluse ex quo nõ tpaliter sed simplr fuerũt excluse qd̃ ꝓcedit ẽt si Ant.decessisset sine filijs ꝛ extraneũ reliquisset heredẽ per ea q̃ dixi.s.in scdo euidentiali qd̃ ẽt voluit Jo.an.in addi.Spe.in rub.de succes.ab inte.ver.similẽ.q.de amitta.nã cũ ius succedẽdi in portionib⁹ ipsax filiarũ dotatarũ semel fuerit radicatũ reqsitũ trãsmittit heredẽ ẽt feminã ꝛ ad quẽcũqꝫ aliũ p l.cũ antiqorib⁹.C.de iure deli.ꝛ p ea q̃ tradunt in.l.j.C.de his qui ante aper.tabu.sufficit em̃ ius semel esse quesitum.l.videamus.qd̃ me.causa. Laus deo.

¶ Et vt supra est ita consulo ego Marianus Socinus saluo semper saniori consilio. ¶ Consilium.vj.

1 ¶ Legatum si sit factum de florenis aureis an heres possit soluere de moneta.
2 Verba prolata debent intelligi secundũ tempus prolationis.
3 Diuinare nobis non licet nec est in potestate nostra.
4 Communis obseruantia attendenda est.
5 Equipollentium idem est iudicium.
6 Tempus quo dispositio applicatur ad actum: consyderandum est.
7 Dies solutionis vel contracte obligationis quando consyderanda sit.
8 Specificatio in legatis attendi debet.
9 Solutio monete quomodo fieri debeat.

Omnipotẽs deus. adsit ꝛ spũssanctus. ¶ Predicta ɔsultatio est satis notabilis ꝛ subtilis ac etiã difficilis pp plura q̃ ad vtrãqꝫ ptẽ allegari pñt.¶ Sed
1 † p pdictis filiab⁹ ꝛ ɔ pdictũ heredẽ q teneat soluere vel florenos aureos vł valorẽ ad rõnẽ bononinox seu baiochox putvalent gře solõnis fiende p dictũ heredẽ facit primo qm̃ testator pdict⁹ nõ legauit monetã argẽteã:sꝫ legauit seu istituit filias in trecẽtis qnquagita florenis aureis p q̃libet eax.ergo sequit q pdictis filiab⁹ dñr floreni aurei ꝛ debent tpe solõnis ascẽdat ad valorẽ florenox aureox.alr aũt nõ videret soluere tot florenos aureos.nã si tenet nũc ad soluẽdũ vnũ florenũ aureũ ꝛ solueret bononinos.xlviij.eo.q licitũ sit creditori floreni aurei solueri ẽt monetã nõ diceret ẽt soluere vnũ florenũ aureũ in moneta cũ florenis valeat bononinos.lx.aut.lxij.nã cũ ipse valor floreni aurei sit variat⁹ nõ ꝓpetua variatiõe sꝫ accidẽtali ꝛ momẽtanea ꝛ soluere monetã ꝓ auro sit soluere aliud ꝓ alio forte iuito creditore ɔ.l.paul⁹.ff.de sol.ꝛ.l.manifesti.C.eo ti.ꝛ.l.§.j.ꝛ.l.cũ.ff.si cer.pe.merito nõ dꝫ cedere talis solõ cũ dãno ipsi⁹ creditoris vt vř sentire Bar.i.d.l.paul⁹.Et no.p.d.meũ Abb.siculũ i.c.q̃to.de iureiur.nã cũ debeat nũc fieri solõ florenox aureox vt vba testi sonant que nullam de moneta faciunt mentionẽ:merito si debitor inuito creditori attẽta cõsuetudine que hoc hꝫ vt tãta moneta pro auro solui debeat centũ debebit soluere q̃tum vꝫ florenus aureus ad quem nunc habet respectus ꝛ sic ad rõnem bononinox sexaginta veterum sexaginta duorum prout nunc vꝫ florenus.Nam cũ moneta se habeat relatiue ad florenum ꝛ solutio sit nũc fienda ꝛ dispositio solutionis deducat ad actum ꝛ sic inspici debeat qualitas tpis quo dispositio applicatur ad actum.ꝛ in.l.in delictis.§.si extrane⁹.ff.de nora.ꝛ in.l.mola.in prin.ff.de ali.ꝛ cib.leg.ꝛ.iiij.q.j.c.j.talis ꝛ tanta qualitas ꝛ obligatio dꝫ in termino referente.ꝛ sic moneta quãta ꝛ qualis in termino ad quẽ fit relatio vt no.Bal.in.l.si prior.ff.sol.mat.ꝛ Jo.de imo.ibi ꝛ in.l.asse toto.ff.de hered.insti.ꝛ in.l.institutio talis.ff.de here.insti.cum siĩibus.ꝛ maxime vt.s.dixi cum ista augmentatio que nũc est valoris ipsius floreni ꝛ diminutio floreni monete vt.s.dixi non sit perpetua ex pricipis dispositione statuta sed augmentatio temporis seu diminutio prout videmus quottidie ɔtingere ꝛ sic dꝫ attendi tẽporis solutionis qualitas:lꝫ sec⁹ esset qñ ex dispõne principis aut ex forma legis vel statuti augmẽtatio vel diminutio esset ꝓpetua ꝓut hec colligunt ex his q̃ tradunt in.l.cũ qd ꝛ.l.vinũ.ff.si cer.pe.iũctis his q̃ tradunt p Bar.in.l.paulus respõdi.ff.de soluti.ꝛ p Cy.ꝛ doc.ꝛ in.l.minor.C.in q.cau.in iteg.re.nõ est neceſ.ꝛ p do.Ant.in.c.quãto.de iureiurã.¶ Verũ pdictis nõ obstãtib⁹ arbitror sniam ɔriam fore verã.¶ Ad cui⁹ clariorẽ demonstrationẽ pmitto qd̃
2 intellectus vbox ꝓlatox p aliquẽ sumit † fm tps ꝓlationis ipsorũ verbox siue loquamur in ɔctib⁹ siue in vltimis volũtatib⁹ vel in alijs qbuscũqꝫ dispositionib⁹ ꝛ interpretatio fieri dꝫ fm tps quo dispõ applicat ad actũ:ꝛ ideo in testis fit interpretatio fm tps mortis testatoris quo tpe dispõ sua vltimã suã cõsequit voluntatẽ vt.l.j.C.de sac.san.ec.ꝛ.l.j.ff.de testa.ꝛ.l.iiij.ff.de adi.lega.ꝛ qd̃ no.insti.q.mo.testa.infir.§.posterior.habita tñ ɔsideratione ad intellectũ verbox tpe ɔditi testi q postea p mortem sortitur effectum ar.no.per Bar.ꝛ doc.in.l.si ita.ff.de au.ꝛ ar.leg.ꝛ in.l.qntus.eo.ti.ꝛ in.l.vxori.§.j.ꝛ in.l.cautius.eo.tit.ꝛ in l.quesitũ.§.fi.ff.de le.iij.significatio aũt ꝛ interpretatio vborum predictorum non põt sumi post pfectum ɔctum vel postq̃ testm̃ per mortẽ habuit suum perfectũ esse qm̃ si significatio vbox aut intellectus est mutatus vel alteratus ad ipsum mutatũ itellectũ et mutatã interpretationẽ ɔhẽtes aut testator intellectũ hře nõ
3 potuit qꝛ † non lꝫ nec est in ptãte nřa diuinare vt in.l.si putator ff.ad.l.aquil.canonizata.de pe.di.j.si putator.ꝛ in.l.si fideiussor §.nõ male ver.ignoscendũ.ff.man.ꝛ in.c.vt nostrum.extra de beneficia ecclesiastica.ꝛ est tex.ꝛ ibi not.saly.in.l.super.C.de ɔben.emp.qm̃ oẽ futurum est in incertũ ꝛ dubitationẽ iducit facit.l.j.C.qui.ac.non pos.ꝛ qd̃ not.in.l.j.§.is aũt.ff.ne qd in flu.pub.tradit spe.de renun.ꝛ ɔclusione ver.qd siquis renũciat.Et not.l.antiq.ff.si pars here.pe.ꝛ in.l.sed ꝛ si restituat.§.fi.ff.de indi.cũ si.vñ dicimus q an nũciare que futura sunt est solius dei.vñ dicit ysaye.Annunciate q̃ futura sint:ꝛ scimus qꝛ dij estis vos.hec aũt interpretatio sumit tã in ɔctibus q̃ in vltimis voluntatibus ex cõi vsu loquendi ꝛ intelligendi.vt.l.siqs donaturus.ff.de vsufru.ꝛ in.l.certi ɔditio.§.si nũmos.ff.si cer.pe.ꝛ in.l.si stipulatus.ff.de vsur.ꝛ in.l.non ad ea.ff.de leg.ꝛ in.c.j.ꝛ ibi traditur per do.Abb.de cle.non resi.ꝛ in.l.liberox.§.q tamẽ cassius.ff.de leg.iij.in.c.preterea.ꝛ ibi per Bal.de resti.ꝛ in.l.neqꝫ natales C.de proba.ꝛ in.l.fi.C.de fideiu.ꝛ est snia Phi.in primo de anima inquientis q accidentia magnam partem conferunt ad cognoscendum q qd est:obseruãtia aũt cõis ꝛ ɔsuetudo seu assuetudo regionis interpretationẽ ꝛ intellectũ quidditatis rerũ indicij vt disponit interpretatur ac declarat vt.l.minime.ff.de legi.adeo vt etiã verba omissa subintelligãtur vt.d.l.fi.C.de fide
4 iuſ.ꝛ in.c.cũ dilectus.de consue.vñ † lꝫ lex ferias vindemiarum messium nõ declarat seu nõ determinet tps.stat cõi obseruantie vt.l.presides.ff.de ferijs.ꝛ in.l.si ancilla.ff.de offi.ꝓcon.et q̃uis lex nõ determinet vsqꝫ ad quã diẽ cautio sit pstãda stat cõi obseruantie loci.vt.l.si finita in prin.ff.de dam.infec.ꝛ similiter lꝫ lex non disponat qualis cautio sit prestanda stari dꝫ obseruãtie loci vt.l.si qs renũ.ff.de custo.reo.faciũt ẽt no.in.l.labeo.ff.de suppel.le.ꝛ in.l.si qs in fundi vocabulo.ff.de leg.j.ꝛ in.l.cũ delationis.§.asinã.ff.de fun.instru.ꝛ in.c.ex lřis.de sponsa.ꝛ in.d.l.liberorum.§.q tñ cassius q ꝓcedit vt dixi siue verba ꝓferantur a testatore siue et a ɔhentibus:vt in.l.semper in stipulatiõib⁹.ff.de reg.iur.ꝛ in.l.si fundus.ff.de actionibus.ꝛ qd̃ no.in.l.q si nolit §.qui assidua.ff.de edil.edi.tradũt doc.maxime Phi.de matare in.l.de quibus.ff.de legi.Ex qbus oĩbus infero hãc ɔclusionẽ q cũ psupponemus q in loco ɔditi testi tã tpe conditi testamenti q̃ mortis ipsius testatoris esset cõis obseruantia ꝛ consuetudo q lꝫ ɔctus aut aliqe oblĩones seu dispõnes fierent sub applĩone florenorũ aureorũ intelligerent nõ solũ de moneta aurea sꝫ etiã de moneta argentea que ascenderet ad valorem pnunciationis

aurei floreni ꝛ ꝙ in ptāte debitoꝛ esset ꝑ libito volūtas soluere monetā argēteā ꝗuis oblō esset ꝯtata ꝓ vbū auri ꝙ cū tpe testi ꝛ mortis testōris floren⁹ aureus valeret bononinos .xlviij. vete res ꝛsic tunc instasset tps soloīs fiende: potuisset soluere mone tā argenteā ad dictū valorē. certe nō video quo pacto nō suffi ciat ipsi creditori soluere nūc ad dictā rōnē. cū oblō solutionis in moneta nō excederet.xlviij. bononinos pro floreno p ea que statim dicaꝫ ꝛ hoc faciliter ostendit̄ eo maxime qꝛ in eo loco flo reni aurei nō cōdunt̄ nec dictū fuit ꝑ testatorē cuius imaginis seu signi florenos relinqueretvꝫ ppl'os romanos.venetos.Florē tinos vel Senēses.vñ a principio post mortē testatoris innuēte cū nata sit obligatio ad ipsam ꝗtitatē relictā ex quo cessit dies lꝫ nō venerit vt.l.cedere diē.ff.de ver.sig.ꝛ in.l.sempronius ha cten⁹.ff.de vsufr.leg.ꝛ in.l.vnica.C.de cadu.tol.ꝛ.ff.ꝛ.C.qñ dies leg.ce.ꝑ totū.si ergo licitū erat debitori tūc tpis si nō fuisset ad iecta dies soloīs soluere mōetā ad rōnē.xlviij.bononinoꝝ pro floreno nec diceret̄ soluere aliud ꝑ alio ex quo cōis obseruantia interpretatio ꝛ intellect⁹ habuit ista ꝑ equipollētib⁹: et tunc di spositio obligatiōis p mortē fuit applicata ad actū semp ista ta
5 lis ptās intelligit̄ remansisse: tū † qꝛ equipollētiū idē est indiciū ꝛ qꝛ nō interest qd ex equipollentib⁹ fiat vt.l.iij.C.quō ꝛ qñ iu dex.ꝛ ibi bal.ꝛ in.l.deo nobis.C.de epis.ꝛ cle.ꝛ in.c.lꝫ ex quadā de testi.ꝛ in.c.petitio de ꝑcur.ꝛ in.l.j.ff.de li.ꝛ posth.ꝛ in.l.hac cōsultissima iuncta gl.q̄ loquit̄ de gallo ꝑsso.C.q testa.fa.pos.et ꝙ tradit̄ per Bar.ꝛ Aod.in.l.gallus.§.ꝛ qd si hñ.ff.de lib.et posth.tū qꝛ respectu obligationis de qua agimus ad intelligē
6 dū valorē pecunie soluēde † debem⁹ respicere tps quo dispō ap plicat̄ ad actū vt in.c.fi.de ꝑcur.ꝛ in.c.pia.de excep.lib.vj.ꝛ in cle.fi.de rescrip.ꝛ in cle.vt hij.qui de eta.ꝛ quali.ꝛ ibi per gl.sup verbo cōstitutus ꝛ per Bar.ꝛ Bal.in.l.titius.ff.de testa.milit. ꝛ in alijs iuribus.s.ad certū ꝑpositū in cōtrariū allegatis ad q̄
7 ex predictis ptꝫ rñsuꝫ † qꝛ lꝫ quo ad solutionē cōsideret̄ dies nō tñ quo ad qualitatē ꝛ ꝗtitatē obligatiōis qꝛ ꝯsiderat̄ dies qua cōtracta est obligatio ꝛ deducta ad effectū ꝛ ad ṗdicta optime facit tex.in.c.si eo tpe de rescrip.li.vj.ꝛ gl.super verbo canonicis c.statutū.e.ti.ꝛ in cle.ij.de rescri.ꝛ ꝙ legit̄ ꝛ not.maxime ꝑ bar. in.l.si cognatis.ff.de reb.du.quare cū eadē moneta bononinoꝝ ꝛ baiochoꝝ nūc sit ī vsu sicut erat tpe testi ꝛ mortis testōris nec sit aliquo modo reprobata aut cōdēnata ex vel pondere aut ex principis ꝓhibitione fm ea que tradunt̄ in.c.quāto de iurein. ꝑ doc.ꝛ ꝑ bar.ī.l.pau.de sol.nō itelligo q̄re si tpe mortis testōris oblō fuit cōtracta ꝛ deducta inesse ꝛ sic inesse deducta respectu monete argētee fuit cōtracta ad .xlviij. bononinos veteres pro floreno ꝙ iste nūc soluēdo quadragita.viij. bononinos veteres pro floreno vel tot baiochos.nō sit liberatus ꝛ nō dicat̄ recte ꝛ integre soluere maxie cuꝫ dilatio generis tpis fuerit adiecta in debitoris seu heredis vtilitatē ꝛ fauorē vnde nō dꝫ tendere ad
8 eius damnū.vt in.l.ꝙ fauore.C.de legi.ꝛ in regula ꝙ ob gratiā de regulis.iur.lib.vj.cū sua materia ꝛ maxime qꝛ vt.s.dixi † nō fuit specificatus florenus cuius imaginis forme aut signi nam cum in talibus relictis ad ipsoꝝ interpretationē cōsiderare de beamus vel tps cōditi testamenti vel tps mortis fm ea que tra dunt̄ in.l.vxorē.§.testō.el.j.ff.de leg.iij.ꝛ in.l.medico.in prin.ff. de au.ꝛ ar.leg.ꝛ.l.aurelius.§.testō.ꝛ.§.titius.ff.de libe.leg.per que iura hic quasi in filibus terminis quales sunt nostri idem voluit illustris ꝛ solēnis doc.Old.cōsi.xiij. ꝙ incipit cū qō esset inter quosdā.ꝛ qm ꝯsilia Old.ꝗuis solēnissima sint ꝛ que ꝑ ma gna pte Jo.an.posuit in suis addi. Spe. de vbo ad vbū ꝗuis de Old.rarissime fecerit mentionē nō hñr vbiq ideo ipsi⁹ cōsi lium formalr̄ subiungā sunt ergo ipsi⁹ verba. Cū qō esset inter quosdam de quasdam hereditate arbitri inter eos respectū ha bentes ad certā quotā vni parti ad iudicādū nō tñ per viā quo tā extimauerūt totam hereditatē ad certā ꝗtitatē ꝛ sñiaꝫ turo ni paruoꝝ habito in hac taxatione respectu ꝙ turoni valeret. xv.vel.xvj.turonenses puos sicut mos loquendi in patria tunc seruabat ꝛ tali taxatione habita octo adiudicauerunt totā he reditatē ꝛ eundē cōdēnauerūt alteri ad prestandū ꝛ soluenduꝫ xij.l.turozi paruoꝝ.mō vult debitoꝛ soluere turoni grossos pro xvj.puis turonensibus cōputando vt tūc fiebat.s.tpe lati arbi trij integra fiat solō creditoꝛ vō vult turoni paruos hodie cur rentes ex qbus turonensibus grossus nōvꝫ nisi quattuordeciꝫ.
9 Queritur qd iuris ꝛ certe † dicendum est solutionem debere fie ri habito respectu ad cōsuetudinē que tpe lati arbitrij vigebat que erat vt lꝫ quis de turonēsibus paruis loqueret̄ nō tñ de eis fiebat solutio sed ponebat̄ grossus pro.xv.vel.xvj.turonensib⁹ paruis ꝛ ꝙ cōsuetudo talis attendi debeat ꝓbat̄.ff.de leg.j.l.si seruus pluriū.§.vlti.de le.iij.l.minimis.de fundo instru.leg.j.l. cū delanionis.§.asinā de test.l.heredes palaꝫ.§.sed notā.ꝛ ꝙ hu ius tpis consuetudo debeat attendi ꝓbatur.ff.de leg.iij.l.vxo rem.§.testō.de cōtrah.ē.em.ꝛ ven.l.imperatores ꝛ extra de cēsi.

c.olim.vbi no.ꝛ hoc esse verisimilitudo ostendit.nec eñ verisile est ꝙ arbitri in examinatione totius hrditatis de talibus turo nensibus maiorē senserit qꝛ talis dꝫ esse deductio qualis fuit in ipsa origine ex qua deducit̄ vt.ff.de fun.instru.ꝛ instru.leg.l.iij. ꝛ.ff.de serui.rusti.ṗdi.l.qui duo predia.ij.ꝛ in talibus verisimi litudo ꝑ lege hr̄.ff.de reg.iur.l.semp in stipulationibus.ꝛ.l.in obscurū.ꝛ ibi vero cessante verisimilitudine adhuc ꝙ minimū est sequeremur vt in dictis reg.iu.ꝛ.d.l.meminim⁹.ff.de leg.iij. de le.j.l.apud iulianū.§.scio.ꝛ hāc interpretationē aperte ꝓbat l.ff.de here.insti.l.qui nō militabat.§.lucio.hec sunt vba forma lia.Old.in ṗdicto cōsilio ex quib⁹ pꝫ ꝯclō ad terminos nr̄os cū ipse cōcludat solōnē debere fieri fm obseruātiā ꝛ cōsuetudineꝫ tpis lati arbitrij allegando.l.concludentes ad tps facti testamē ti seu mortis testatoris ꝛ eandē opi.tenuit Old.cōsil.xxxviij.qō incipit thema tale est quidā cōdens testm̄ ꝛc. quidā tñ hñt illō cōsiliū p.xxxj.in ordine ꝛ eandē etiā sñiaꝫ in effectu tꝫ ꝯsi.cclvij. ꝙ incipit factū tale est Bonifacius papa.viij.in ṽsi.ad primaꝫ qōnēꝫ.vbi formalr̄ dicit ad primā qōnēꝫ. Respōdet̄ ꝙ solutio fieri dꝫ de illa pecunia vbi ꝛc.per.d.l.vxorē.§.testō.ꝛ ṗdictaꝫ.l. cū qd.pro qua etiā sñia faciunt no.in.c.ex pte.ꝛ in.c.olim.ꝛ in c.cū canonicus.de censi.ꝛ in.l.inter stipulantē.§.sacrā.ꝛ.l.cōti nuus.ff.de ver.ob.ꝛ eandē etiā sñiam sequit̄ do.Azo.in brocar dis suis in eo brocardo ꝙ incipit.eadē mensura vel moneta sol uenda est.vbi Azo.allegat plura est predictis iuribus. Et ipsi⁹ ēt opi.ad ṗdicta allr̄at Old.tꝫ etiā Jo.in addi.spe.in.ti.de lo.§. nunc aliqua.seu in ti.de censi.sequutus opi.Old.sed ad pñs vi dere nō potui.eo ꝙ additiones nō habebā in domo. Alteri⁹ ad ṗdictā cōclusionē moueoꝛ qꝛ posito ꝙ ꝓpt̄ dcā vba testōris dicētis tricētos quinguaginta aureos nō esset oblō gratia mor tis testatoris tā in ꝗtitate monere ꝗ in florenis aureis.sed solū nō esset orta oblō ad florenos aureos ꝛ ex cōsuetudine ꝛ obser uantia regionis esset in facultate soluendi monetā argenteā: tñ adhuc cōcludendū arbitroꝛ ꝙ ṗfatus hr̄s nō teneat̄ soluere ni si ad rōneꝫ.xlviij.bononinoꝝ veterū seu septuaginta baiochoꝝ pro quolibet floreno.tñ idē dicendū esset cū nulla ꝑ herede esset cōmissa mora: qꝛ ista est regula ꝙ qñ aliquid est in facultate sol uendi ꝑ alio ꝙ oblō sit in extimatione dāni ꝛ facultas soluen di sit in quadrupede seu aīale ꝙ noxiā intulit. ꝙ etiā si dictum animal ꝙ est in facultate soluendi sit deterioris conditionis fa cte ꝗ esset tpe dāni illati.tñ liberaret̄ dñs debitoꝛ dando ipsam etiā deterioratū per ea que tradunt̄ in.l.j.§.plane.ꝛ.§.si post li tꝫ.ff.si quadrupes pau.fecis.di.ꝛ iō ꝗuis moneta habito respe ctu valoris ad aureum florenū sit deterioris cōditionis ꝗ esset tpe cōditi testi seu mortis testatoris.tñ satis est illam soluere ad eū numerū ꝛ ꝗtitatē q vel que respōdebat valori floreni aurei tpe conditi testi vel mortis testōris: ꝛ sic pꝫ cōclusio vlterius po sita nō obstant allegata in cōtrariū: qꝛ ad illa ex superiorib⁹ cla ra colligit̄ respōsio.ꝑcedūt eñ qñ vtrūq piter nō esset in obliga tione sed solū vnū esset in obligatione respectu certoꝝ florenoꝝ aureoꝝ ad certā imaginē vel signū platoꝝ ꝙ nō est in terminis qꝛ testatoꝛ dixit florenoꝝ aureoꝝ ꝛ nō dixit de quib⁹ seu ad quā imaginē seu signū ꝛ noīationū vñ qualitercūq summat̄ floren⁹ aureus siue in aureo siue in moneta fm cōem obseruantiā intel lectū ꝛ cōsuetudinē obligatio tam ad monetā ꝗ ad auruꝫ fuit cōtracta ꝑ ea que superius dicta sunt.ad qō etiaꝫ facit.l.j.in fi. iuncta.l.cū certū.ff.de au.ꝛ arg.leg. Item ꝑcedunt allegata in cōtrariū qñ esset cōmissa aliqua mora per debitorē eo casu ꝙ fuisset in facultate soluendi ꝛ non in obligatione.nā tunc bene possemus distinguere vtrū valoꝛ sit mutatus ꝑpetuo ex princi pis aut legis dispositione vel sit alteratus. Itē posset attentari simplr̄ ꝙ ṗdicta opi.nō ꝑcedat qꝛ attentis his que superius di cta sunt inter ṗdicta nō vr̄ cadere rōnabilis dr̄ia. Laus deo.
Et vt supra est.ita cōsulo ego Marianus socinus saluo sem per saniori consilio.

Consilium.vij.

1 Membra a capite recedere non debent.
2 Uolūtas ex verbis colligitur.
3 Ciuitas libera in ꝯfederatiōe ꝗ facit cū altera ciuitate cui⁹ ꝑ tectioni aut gubernatiōi se submittat nō ꝑpterea amittit liber tatem aut iuriditionem.
4 Pręscriptū tantum intelligitur quantum est possessum.
5 Castrum si declarat expresse in quibus vult subesse domino: in non expressis nō subijcitur.
6 Castri pte cōcessa etiā digniori: nō itelligit̄ cōcessuꝫ totū castrū.
7 Ciuitas inferioꝛ qñ recurrat ad statuta superioris.
8 Consuetudo ad hoc vt inducatur que sint necessaria?
9 Jurans seruare statuta si nō seruat peccat grauissime.
10 Periurus graues penas patitur.
11 Consuetudo interrūpit̄ etiā per vnicū actū cōtrariū cōsuetudi ni ante pfectā ꝛ cōpletā seu ṗscriptā cōsuetudinem.

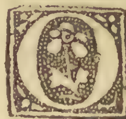
Omnipotens

mnipotens deus. Adsit. ¶ Nūc quesitoꝝ supe
rius formatoꝝ ordinē ꝓsequamur. assumo primū q̄
situ quo querit̄ vtrū ptās aretij possit cogere aliquē
ciuē aretinū seu in ciuitate aretij habitatorē ad solutionē pdicti
debiti vigore statuti florētini. circa ꝙ q̄situ vr̄ dicendū ꝙ sic eo
qḋ vt. s. narrat̄ ciuitas aretina subiecit dicte ciuitati Florentie
oēs arces ꝛ fortilicia: sua cū ptāte ēt edificādi al's arces ꝛ fortili
licia quare cū principalia ꝛ digniora subiecerit eidē ciuitati flo
rentie quasi p quādā ꝯñtiā vr̄ al's partes inferiores ēt dicte ciui
tati Florētie submisisse eo ꝙ capiti tanꝙ principali ꝛ digniori
cetera mēbra videnī subalternari ꝛ accessoria esse. ar. l. cū in di-
uersis. ff. de reli. ꝛ sump. fu. ꝛ. vj. q. j. c. ex merito. ꝛ. ij. q. vij. c. sicut
1 inquit † neqꝫ em̄ licitū est mēbra a capite recedere: vt in. c. nō li-
ceat. de prescrip. et rōne capitis fit inq̄sitio nō solū in capite: sed
etiā in mēbris ꝭm ea q̄ tradunī in. c. qualr̄ ꝛ q̄ñ. et. l. ij. de accu. fa
cit. ij. de accu. facit. ij. q. vij. c. sicut inquit. nā tot⁹ familie status
mutabit̄ si qḋ reqrit̄ in corpore nō mutat̄ in capite. lxj. di. c. mi-
ramur. tradit Spec. in ti. de inq̄sitione. §. nūc tractemus. hic est
ꝙ ille dr̄ esse quasi in possessione iurisdiōis totius ꝓuincie q̄ est
in quasi possessiōe iurisditionis in ciuitate q̄ caput est totius ꝓ
uincie principatū obtinet: vt no. in. l. j. ff. de offi. ꝓsi. aug. Ex qui
bus vr̄ ꝯcludendū ꝙ ciuitas aretina teneat̄ seruare statuta di-
cte ciuitatis Florētie p ea q̄ no. p gl. in. l. ex ea. ff. de postul. ꝛ p ea
q̄ tradunī p bar. in. l. j. et in. l. nulli. §. ꝙ si in vico. ꝛ in. l. qui exvi
co. ff. ad municip. p tex. et qḋ ibi no. Ang. in. l. insule. ff. de iudi.
et in autē. q. mo. natu. effi. sui. §. si qs et qualr̄. cū alijs īfinitis iu
ribus. ¶ Sed his nō obstātib⁹ ꝯtrariā sniaꝫ dico verā et q̄m hmōi
cōsiderationes sicut ceteri ꝯtctus ex volūtate ipsoꝝ ꝯtrahentiū legē
accipiunt: vt in. l. legē. C. de pac. ꝛ in. l. legē. C. loca. et in reg. ꝯtc⁹
2 de reg. iuris. li. vj. et in. l. ꝯtctus. ꝛ. l. semper. ff. de reg. iuris. † q̄ vo
luntas in primis ex ipsis vbis colligit̄: vt in. l. labeo. ff. de sup.
le. cū vba sint note passionū anime ꝭm Aristotelē. et ibi not. et
xxij. q. ij. c. his aūt. ꝛ in. c. ij. requiris de appel. vñ etiā animus iu
dicis p vba inserta demōstrat̄. vt no. glo. in. l. si ptor. ff. de indi. ꝛ
mens testatoris ex ipsius vbis colligit̄. vt in. l. nō aliter. in ꝓnci.
de leg. iij. ꝛ in. d. l. labeo. et ēt mens legislatoris vbis colligit̄. vt
in. l. nōis ꝛ re. §. verbū. ff. de vbo. signi. Quinīmo vt ait Cassio-
dorus nullū est magis verū testimoniū q̄ qualitas inspecta ver
boꝝ. ꝛ no. refert Bal. in. l. ad cognoscēdos. C. de inge. manu. fa-
cit. ij. q. v. c. humani aures. ꝛ maxime in hmōi ꝯuentionib⁹ ꝛ cō
federatiōib⁹ hec vendicāt sibi locū: cū ipse suis ꝑcisis terminis
claudant̄. vt in. l. quicq̄d astringende. ff. de ver. obli. examināda.
sunt igit̄ verba dictoꝝ capituloꝝ q̄ si recte ponderenī in primis
ptꝫ ꝙ pdicta ciuitas aretina fuit ꝯfederata dictis ciuitatibus
Florētie vt ex verbis supius positis apparet ꝛ in ipsa ꝯfedera-
tione predicta ciuitas aretina vr̄ fere cōmendasse predicte ciui
tati Florentie ꝛ eius ꝓtectioni ꝛ gubernationi submisisse qḋ ap
paret tam ex cōmissione custodie arcis q̄ etiā ex data ptāte alte
rius arcis ꝯstruende ad placitū dicte ciuitatis Florentie ꝛ hoc
in signū cuiusdā superioritatis ꝛ ēt teneī recipere ptātē a dicta
ciuitate Florētie qḋ etiā est in signum superioritatis ꝛ principa
lioritatis cū ꝓmissione ꝓtectione qḋ apparet ex alio capitulo
qḋ vult ꝙ ciuitas Florentie teneat̄ pro posse seruare manutene
re defendere dictā ciuitatē aretij ꝛ eius curiā ꝛ districtū ꝛ bona
et ciues ipsius ꝛ iura ꝛ districtuales aretini ꝛ ipsoꝝ ciuiū bona
vbiqꝫ sita ꝛ ēt districtuales sicut ciues Florentinos ꝛ opem ꝓ-
stare auxiliū ꝛ fauorē dicta ciuitati aretine ꝯ oēs dominos ꝛ sin
gulares ꝑsonas. Ex q̄bus verbis pōt denotari vt ꝯiuncta fue-
rit ciuitas aretij ꝛ ꝯfederata ciuitati Florētie tanꝙ potentiori
et ex alijs tñ pactis ꝛ capitulis magis quedā equalitas depre-
hēdi pōt: vt pꝫ in illo cap. ꝙ tenebit amicos ꝓ amicis ꝛ inimi-
3 cos ꝓ inimicis ꝛ ex alijs sīlib⁹. Vñ nūc succedit regula q̄ hꝫ ꝙ † si
vna ciuitas libera in ꝯfederatiōe q̄ facit cū altera ciuitate cui⁹
ꝓtectiōi aut gubernatiōi se submittat nō ꝓpterea amittit liber
tatē aut iurisditionē ad qḋ facit ꝙ tradit bar. i. l. j. C. de excu. mu
ne. li. x. qui vult ꝙ talis submissio ꝓtectionis nō tribuat iurisdi
tionē ꝙ per eā in prima cōstitutiōe. ff. vbi vult ꝙ ex tali submis
sione ꝓtectionis se submittens potius acq̄rat defensionē q̄ trās
ferat iurisditionē ꝯ se ꝛ plus sentit ēt Bar. in. d. l. j. C. de excusa.
mune. li. x. ꝙ etiā si ciuitas libera se cōmittat ꝓtectiōi ꝛ regimi
ni ꝙ p hoc nō trāsfert merū ꝛ mixtū imperium fa. ēt no. in. c. ac
cipimus ꝛ. c. ex parte. de priui. ꝛ hoc idē voluit Bal. in cō. lxxv.
vbi dicit ꝙ hmōi terre recōmendate q̄ nutriunt brauiū non di-
cunt̄ ꝓpter hoc esse de districtu ciuitatis ad quā mittūt nec al'r
trāsferre mixtū aut merū imperiū nec etiā desinit esse libera si-
cut prius erat etiā si det brauiū. vt dixi in signū supioritatis seu
recipiat ptātem vel quid simile. facit etiā ꝙ no. Bar. in. l. ꝙ nō
dubito. ff. de captiuis. vbi dicit ꝙ per recōmendationē vel recō
missiouē vr̄ ciuitas vel dñs superior recipere īferiorem sub sua
protectione per quē actum nō datur iurisdictio nec detrahi-
tur iurisdictioni vt dictum est. ꝛ q̄uis in ipsa cōfederatione et
recommissione aliqua recōmissus expresserit ad que voluerit te
neri. ꝛ obligatus esse. non tamē propterea intelligitur se subie-
cisse simpliciter ꝛ iurisditionem ꝛ imperium cōtra se in ceteris
trāstulisse. immo potius videtur cōcludendam ꝯtrium. vꝫ ꝙ nō
vult teneri et obligatus esse ad alia nō expressa. arg. no. in. l. que
situm. §. idem rñdit. ff. de fi. instru. et in. l. cum delanionis. §. cui
fundus. eo. tit. et in. l. cum ita. circa finem. ff. de cōdi. ꝛ demon.
Unde vltra tenorem expressoꝝ nō obligat̄. vt est text. notabilis
in. l. ij. de iur. immuni. solū ergo dicte cōitati Florētie ꝯpetūt ea
que in conuentionibus ꝙ pactis nudis coniuncta et cōcessa re
periuntur. alia vero non nā ex separatis nō fit illatio. vt. l. duo-
bus. ff. de testa. tute. et in. l. naturaliter. §. nihil. commune. ff. de
acqui. pos. in. c. ij. de trāsla. prela. ꝛ in. c. ꝙ trāslationem. de offi.
leg. cū si. vñ dicit no. Inno. in. c. cū venerabilis. et in. c. cum dile-
ctus. de reli. do. ꝙ ꝓscriptio in vno articulo. q̄ñ alius est in quasi
4 possessione generali nō extendit̄ ad reliquos † sed tātum intelli
gitur prescriptum q̄tum est possessionem. vt in. c. auditis. ꝛ. c.
cū olim. de prescrip. facit qḋ no. bar. in. l. j. §. si qs. ff. de iti. actuqꝫ
priua. ꝛ p Inn. in. c. cū dilectus. de cape. mona. et in. c. dilectus
de offi. archi. Ultra igit̄ expressa predicta ciuitas aretij nō intel
legit̄ subiecta imo libera manet. vt est casus singularis in. l. non
dubito. ff. de capti. ꝛ hoc ēt tꝫ expresse barto. in cōsilio suo ꝙ in-
5 cipit cōe spoleti. vbi cōcludit ꝙ † p ex pressionē aliquoꝝ in qui
bus castrū dicit se nolle subijci duo declarat̄ tacite ꝙ in non ex-
pressis voluerit subijci p predictā. l. quesitū. §. idē rñdit. ff. de fi.
instru. ꝛ ita vidi cōsultū p dñm meū Abbatē siculū ꝛ dñm Jo.
de b elātibus cuius etiā vidi ꝯsiliū ꝛ ēt p Pet. de anch. vidi ēt
hoc consultū per Lud. ponta. per do. Petrū ponta. scañ. dñm
Salustinū de perusio et do. Bñdictum de barchis ꝛ hoc tenui
in. c. conquestus. de fo. cōpe. ¶ Nec ob. ꝙ ciuitas q̄ se recommē-
dat ꝯcedat arces et fortilicia videtur submisisse se in nō expres-
sis iurisditiōi illius superioris ipsius statuti. ar. l. j. ff. de offi. ꝓfe.
aug. ꝛ ar. l. cū in diuersis de relig. ꝛ sump. fu. ꝛ. c. ex pte. de deci.
et. ff. de adulte. l. nec in ea. §. sed qui occidere. q2 ꝭm Bald. in. c. j.
6 §. ad hec. de pace iu. fir. vbi concludit ꝙ † concessio capite castri
nō ꝓpterea intelligit̄ ꝯcessum totū etiā si ps concessa sit dignior
per. l. olimpico. de ser. ꝛ. pdi. aliud em̄ est ꝭm eū totalitas ꝛ aliud
particularitas loci. in re ꝯsistentis. vt. l. locus. ff. de ver. sig. vnde
si cōcessio certe partis nō arguit cōcessionē totalitatis rō est ꝭm
eū ꝙ quelibet cōuentio suis precisis titulis claudit̄. vt. l. quicq̄d
astringende. ff. de ver. obli. ꝛ. l. si vnus. §. ante oīa. ff. de pac. vnde
decimus ꝙ rerū descriptio actionū ꝑcisam descriptionē signat
vt est tex. in. l. j. §. hoc interdictū. ff. de interdic. ꝛ si cpꝫ ꝯclusio ex
predictis quo ad primū quesitū. Qḋ vigore dicti statuti floren-
tini ꝓfatus ptās aretinus in ciuitate aretij nō pōt dirictū sume
re. nec ob. ea q̄ in principio fuerūt allegata in ꝯtrium. q2 ad ea q̄
dicta fuerūt de arce seu fortilitio. soluta sunt p ea que superius
dicta sunt: ad ea vero que scḋo loco dicta fuerūt. rñdet̄ ꝙ illa ꝓ
cedunt in loco subiecto oīno iurisditioni alterius. nō autem in
loco ꝯfederato seu recommēdato vel ꝓtectioni alterius recepto
pro est dicta ciuitas aretina ꝭm ꝙ superius est demonstratum.
¶ Preterea etiā responderi pōt ꝛ aliter ꝙ predicta iura proce
dunt q̄ñ locus vel castrū subiectū nō haberet ꝓpria statuta ex
ptāte eis attributa ꝯtria statutis ciuitatis vel superioris cui sub
esset. q2 tunc in castro vel loco subiecto prius recurrimus ad sta
7 tuta illius loci † ꝛ illa seruāda sunt q̄tum ad statuta superioris
q2 vt dicit bald. in repetitio. l. de quibus. ff. de lega. in. j. ꝛ. ij. rñ.
tūc pro statutis ꝛ legibus recurrit̄ ad caput cū membra nō hūt
propriū statutū vel legē. faciunt no. xj. q. c. nolite. ꝛ qḋ no. in. l. si.
C. de testa. ꝛ no. per Cy. in. l. etiā. C. de iure do. ꝛ per Bar. in. l. si
conuenerit. §. si nuda. ff. de pig. act. ꝛ in auc. quibus mo. na. effi.
sui. §. si qs ergo. ꝛ in auc. de questore. §. j. ꝛ qḋ not. Guil. de cu. in
d. l. de qubus. ff. de legibus. col. xiiij. faciūt. ēt que tradūtur per
Bar. in. l. oēs populi. ff. de iusti. ꝛ iure. vnde cum ciuitas aretij
habeat propriū statutū ꝙ dicat ꝙ qs nō debeat dare vel solue-
re ptāti aut capitaneo ciuitatis aretij aliquem dirictū occasione
exactionis per eū facta. merito pdicta ciuitas aretina nō teneī
seruare dictū statutū ciuitatis Florētie de soluēdo dirictū ēt po-
sito ꝙ ciuitas aretina esset subiecta: facit ad pdicta q2 sicut se ha
bēt oēs populi īferiores principis ad imꝑatorē respectu ꝓprie
legis ꝯdende ita etiā se hūt subditi impio alterius inferioris re
spectu statuti ꝯdendi si a superiore suo ptātem habent statuti
cōdendi. put est de se manifestū. sed statuta inferioꝝ subiectoꝝ
principi tollunt legē supioris in casibus in q̄bus specialiter lo-
quuntur vt tradit̄ in. d. l. oēs populi. ꝛ insti. de iure gen. et ciui.
§. oēs vero populi. ergo eadē rōne idem dicunt̄ de castris subie
ctis ciuitatibus quibus data est ptās statutorum ꝯdendorū ꝛ
hec sufficiant quo ad primū quesitum. ¶ Circa scḋam princi-

palem q̃onem: vtrũ posito ꝙ per aliquos fuerit solutũ dictum drictũ inscia dicta cõitate non requisita ꝓpter hoc videaẽ inducta cõsuetudo cõtra dictũ statutũ ⁊ ipsum statutũ sublatũ vel in aliquo intelligaẽ esse dicto statuto derogatũ. Breuiter di-
8 co stantibus titulis predictis ꝙ nõ † q2 inter alia necessaria ad inducendã consuetudinẽ necessariũ est ꝙ maior ps populi vsa sit tali cõsuetudine vt singulr̃ no. gl. quã sequunẽ doc. in. c. fi. de ꝯsue. ⁊ in. l. de quibus de legi. q2 sicut minor pars populi nõ pt facere legẽ. ita nec põt inducere consuetudinẽ q2 cũ cõsuetudo sit tacita lex vt in. §. ex non scripto. insti. de iure na. gen. ⁊ ciui. sic tacitũ nõ põt induci ab eo qui expressum actũ nõ põt agere vt in l. qui ad certũ. ff. loca. Jtẽ etiã ille q expresse nõ potest legẽ vl̃ statutũ condere nõ põt per eius obseruantiã consuetudinẽ inducere. vñ. glo. in. d. c. fi. intelligit de maiori parte populi hñti consensum habilẽ ad introducendã legẽ seu cõsuetudinem: hinc est ꝙ vsus mulierũ forensiũ infantũ ⁊ similiũ qui nõ cõputanẽ in numero eorum qui pñt leges vel statutũ cõdere non operaẽ circa consuetudinẽ inducendã vt no. Bar. in. l. j. ff. de le. traditur in. d. l. de quibus. ⁊ tenẽt doc. maxime Mod. d. Ant. ⁊ Abbas Siculus in. d. c. fi. Cum igiẽ psupponaẽ ꝙ drictũ fuerit solutũ inscia communitate merito nõ videtur inducta cõsuetudo nec statuto vr̃ piudicatũ. facit etiã ad pdicta ꝙ tradit Bald. in repe. d. l. de quib⁹. vbi dicit ꝙ pluralitas actuum priuatoꝝ nõ sufficit nisi ꝓbeẽ ꝙ totiens fuerint reiterati cũ cõcursu tpis ꝙ trã siuerit in noticiam populi totius vel eius partis ꝓprie q̃ h3 potestatẽ legis cõdende. vñ vr̃ necessaria scia ⁊ pñia cum pluralitate actuum ⁊ cum diuturnitate tpis maioris ptis illius vniuersitatis ẽm ꝙ tradit Abb. Sicu. in. d. c. fi. Ad validitatẽ eñ consuetudinis vt dictũ est requiriẽ scia eius qui h3 ptãtẽ legis vel statuti cõdendoꝝ. vt. d. l. de quib⁹. ⁊. d. c. illud. ⁊ not. in. l. fi. ff. de de tribu. ⁊ ibi p bar. post Ja. bu. Et ad pdicta etiã attedãt not. per Inn. in. c. j. de cõsue. ⁊ per Cy. in. l. j. ⁊. ij. C. que sit lon. cõsue. Jtẽ probaẽ predicta ꝯclusio qñ ad valitudinẽ ꝯsuetudinis reqriẽ ꝙ sit rõnabilis. vt in. c. fi. de cõsue. s3 hmõi cõsuetudo vr̃ esse irrationabilis ⁊ ab ipsis statutis improbata. cũ sit nutritiua peccati auaritie ⁊ cupiditatis ⁊ p quã scãdala iudicanẽ oriri. ergo vr̃ ꝙ nullo mõ potuerit pscribi ẽm ea que late tradunẽ per Inno. in. d. c. fi. vbi voluit ꝙ vbi cõsuetudo h3 legis resistentiã non v3: ꝓbaẽ etiã per alias theoricas ibi positas cõiuncto ꝓhemio i pricipio ipsi⁹ statuti ⁊ ipsi⁹ vnica rõne expssa. dũ dixit ꝙ ad ꝓhibẽdũ dcm̃ drictũ statutũ moueẽ ad tollẽdũ effrenatã cupiditatẽ ⁊ auaritiã ⁊ ad tollendũ scãdala q̃ frequẽter oriunẽ ꝓpẽ ipsoꝝ officialiũ cupiditatẽ ⁊ cõsuetudo in cõtrariũ nõ vr̃ valere tã ꝓpter legis resistentiã q̃ ipsi⁹ rõni. ¶ Vlteri⁹ ad pdicta accedat ꝙ narraẽ. dr̃ eñ ꝙ in quolibet semestri nou⁹ ptãs in assumptione sui officij iurat seruare dicta statuta in manib⁹ eoꝝ qui representant cõitatẽ vel eius qui recipit noĩa totius cõitatis ergo sequiẽ ꝙ officialis qui cõtra dictũ statutũ recipit dictũ peccat mortalr̃ tũ ex eo q2 venit ꝯtra statutũ: vt i. c. ij. de ma. ⁊ obe. tũ ex eo q2 venit cõtra iuramentũ ꝙ implendu3 est in forma specifica vt no. in. c. ad n̄ram. de iureiur. ⁊ in. c. j. ⁊. c. debitores. ⁊. ti.
9 ⁊ per gl. in. l. si pecuniã. de cõ. ob cãm † cuius iuramẽti trãsgressio grauissimũ est pctm̃ adeo ꝙ qdã dubitauerũt vtrũ esset maius pctm̃ homicidio de quo late p Bar. cõsi. xiiij. ꝙ icipit ad declarationẽ vel esset maius pctm̃ q̃ trãsgressio voti. de quo p beatũ Tho. scda scde. q. lxxix. ar. viij. h3 eñ quis dño iuramẽta sua reddere hoc est iuramenta seruare vt hr̃ in euangelio Mathe.
10 c. v. † vñ piur⁹ graues penas patiẽ de quib⁹ p gl. xxij. q. j. in sum. ⁊ frequẽter efficiẽ infamis ẽm ꝙ tractaẽ in. c. fi. de iureiu. lib. vj. ⁊ in. c. qrelã. ⁊. c. q̃to. de iureiur. in. c. venerabilẽ. de elec. ⁊ in. cle. j. de iureiur. vj. q. j. quicũq3. xxij. q. v. ꝯstituim⁹ tradiẽ in. l. sigs maior. de transac. ⁊ in alijs pluribus iuribus p Archi. xv. q. vj. auctoritatẽ per Spe. in ti. de arbi. in fi. ver. sed pone ⁊ in. c. fi. ne prelati vices suas ⁊ in. c. cõstitutis de transac. ⁊. de varijs penis poniẽ p Bal. in. l. ij. C. de iureiu. vnde pt priuari hñficio vt not. glo. in. c. fi. de iureiu. li. vj. ⁊ vr̃ amittere dignitatẽ quã h3 vt no. bal. in. l. j. C. de iureiu. per. l. quotiens. C. de dignitati. li. xij. nec mirũ si efficiẽ infamis ꝙ admittat dignitatẽ. de quo plenissime dixi in cle. j. de iureiu. Ex quibus oĩbus cõcludiẽ ꝙ talis cõsuetudo per cũ nõ potuit induci tanq̃ nutritiua pcti p no. in. d. c. fi. p ea que superius deducta sunt. ¶ Ex predictis vltimo loco accedat aliud fundamentũ: nec p dictũ iuramentũ reiteratũ et nomine dicte cõitati pstitũ si qua incohoata fuisset cõsuetudo in
11 terrumpiẽ † nã etiã p vnicũ actum cõtrariũ cõsuetudini ante pfectam seu pscriptã cõsuetudinẽ interrũpiẽ cõsuetudo ita ꝙ necessariũ est de nouo incipere pscribere cõsuetudinẽ. ⁊ hoc expresse t3 Abb. siculus in. c. fi. de cõsue. in v̄. sed quero circa istam partem p no. in regula vbi rem pugnantia. ff. de re. iu. ⁊ ea que tradunẽ i. c. sollicitudinẽ. de appel. ⁊ hec sufficiãt quo ad ẽm q̃situ. ¶ Circa tertiũ q̃situ quo queriẽ. An illa vba capl'oꝝ: v3 ꝙ ciuitas Florentie ꝓmittit seruare ⁊ defendere bona ciuitatis aretine bona fide ⁊c. videanẽ astricti Florẽtini ad obseruãdũ statutũ in dicta ciuitate aretine ex his q̃ late deducta sunt in primo dubio p3 decisio clare ꝓ parte affirmatiua ꝙ teneẽ qñ ex his que ibi cõclusa sunt manifeste appẽt ꝙ ciuitas aretina nõ amisit iurisditionẽ ⁊ p ꝯñs in loco pño seruãda sunt eoꝝ statuta h3 ea q̃ tradunẽ in. l. oẽs populi. ff. de iu. ⁊ iu. q2 ñ solũ ꝯfederati teneñẽ in loco ciuitatis ꝯfederate ⁊ colligate seruare statutũ. Quinimmo Hug. bar. brixien. ⁊ Arch. in. c. ij. de consti. lib. vj. voluerũt ꝙ superiores teneanẽ in loco subdito ẽuare statuta illi⁹ loci. alij tñ tenent cõtrariã sñiam in hoc: sed q̃tũ ad terminos nr̃os non est dubiũ p ea que superius deducta sunt. tũ etiã ex forma dicti capituli. ¶ Circa quartũ ⁊ vltimũ q̃situ quo queriẽ: an finalis intentio istius statuti primi fuerit prohibere creditorẽ a solutione dicti drictĩ: an vo debitorẽ: an vtrũq3. breuiter dico ꝙ finalis intentio statuti tam ꝓpter rõnem ꝗnalẽ insti. in princi. statuti q̃ ꝓpter illa verba q̃ postea sequanẽ a quolibet dante. ꝙ verbũ est vniuersale distributiuũ: vt. l. si plurib⁹ de leg. iij. l. hoc arg. ff. de he. insti. ⁊. l. quicũq3. C. de ser. fugi. xvij. q. iiij. si quis. cũ si. dico tñ ꝙ rõne cõsuetudinis l3 essent inualida vel nõ cõpleta excusareẽ qlibet pdictoꝝ a pena per gl. singula. in. c. cũ venerabilis. de cõsue. ⁊ p id ꝙ no. gl. iiij. distictio. c. deniq3. ⁊ ꝙ no. Abb. in. c. j. de treu. ⁊ pa. cũ si. ¶ Et vt vt supra scriptũ est ita cõsulo ego Marianus socinus saluo semp saniori consilio.

¶ Consilium. viij.

1 ¶ Ueritas sup omnia amanda est.
2 Furti extimatio ⁊ cõis valor d3 poni in inquisitione.
3 Res tñ valet quãtum vẽdi põt: quomodo hoc ĩtelligi debeat.
4 Res furata si ptinebat ad titiũ iure dominij vel quasi: poni d3 in inquisitione.
5 Cõfessio facta pte absente ⁊ extra iudiciũ: quã ꝓbationẽ faciat?
6 Confessio facta in iudicio ciuili nõ ꝓbat in crimali etiam inter easdem personas.
7 Probatio que põt se habere ad plura nõ diciẽ cõcludẽs nec releuat etiam ecclesiam. et nu. 8.

Omnipotens deus. Adsit. Uisis ⁊ diligẽter inspectis ⁊ mature cõsideratis. inquisitiõe formata per magnificũ ptãte3 ⁊ eius iudicẽ maleficioꝝ magnifice ciuitatis Senarũ: ad querelã cũ ⁊ instigatiõe Francisci Jacobi aurificis cõtra Philippũ Joannis sutorem. ¶ Et responsione facta per dictũ Philippũ ⁊ attestationibus testiũ ꝓductoꝝ tã pro pte curie q̃ ipsi Philippi inquisiti ⁊ alijs ꝓbationib⁹ inductis. ¶ In cã pdicta queriẽ. Utrũ pdict⁹ Philippus ex oĩbus his q̃ gesta actitata ⁊ probata sunt: debuerit absolui vt legitime fuerit. ¶ Circa quã consultationẽ rñdeo ꝙ indubitanter pdictus Philipp⁹ debuit absolui a predicta inquisitione: ⁊ per ꝯñs cõdẽnatio de eo facta fuit iniusta. h̄ autẽ conclusio ꝓbaẽ ex plurimis fundamẽtis. ¶ Pño ex qualitate seu forma predicte inquisitionis de qua non possu3 nõ vehemẽtissime admirari. ꝙ sub tanta verboꝝ inaniũ ꝓlixitate ⁊ cõfusione fuerit formata: sed arbitror id ꝓcessisse a dicto francisco instante ⁊ instigante: qñ nõ possum mihi psuadere ꝙ a pdicto maleficioꝝ iudice ꝓcesserit quẽ noui doctissimũ. ¶ Qualitercũq3 ⁊ vndecũq3 ꝓcesserit ⁊ si mihi iudex ipse amicus sit vtar sñia Aristotelis ethicis: si recte memini in scdo seu. ij. li. sic inquiẽtis duobus aũt existibus amicis Socrate ⁊ Platone: magis ami-
1 ca veritas. ¶ Quare † cur veritas sup omnia amanda sit. vt. l. cu3 ita legatũ. ff. de cõdi. ⁊ demõ. tutores veritatis esse debem⁹ vt. l. j. C. de delic. lib. tol. qñ vera omnia ꝯsonãt Aristo. iiij. ethi. dixi. c. cum inter. de re iudi. inquisitio ergo predicta non põt ꝓcedere nec ipsius occasione potuit sequi cõdẽnatio: q2 in pdicta
2 inquisitione non poniẽ ꝙ † pannũ per pdictũ Philippũ furatũ vt asseriẽ esset cõis valoris ⁊ extimatiõis: vñ nõ potuit sequi dicta cõdemnatio immo solũmõ ea pena q̃ minima est p furto hoc tenet Bar. in. l. pedi⁹. ff. de incen. rui. naufra. per illũ text. ⁊ l. hoc eni3. ff. de suspe. tu. iuncta. l. pses. ⁊. l. si de interpretatis. ff. de penis. dixi in tracta. inquisitionũ. in repetio. c. qualr̃. ⁊ qñ de accu. ar. xj. q. lviij. ⁊ etiã tenet Ang. de are. qui fuit al's in varijs ⁊ diuersis officijs in suo tractatu maleficioꝝ sup. v̄. vestẽ ⁊c. nec ob. si responderet ꝙ valor ipsius panni cõprehẽdiẽ ex principi verboꝝ cõtentoꝝ in dicta inquisitione: ibi dũ dr̃ brachia. xxviij. cũ dimidio a libris quattuor solidoꝝ. xv. denarioꝝ ꝓ quolibet brachio: q2 ad hoc rñdeẽ ꝙ ista quedã narratio emptionis facte que poniẽ in conclusione aut furti narrati v3 ꝙ tpe perpetrati furti esset tanti cõis valoris ⁊ extimationis. ¶ Et stat ista simul ꝙ ꝓ tanto precio Francis. ⁊ frater emerent ⁊ tamen non esset cõmunis valoris ⁊ extimatiõis illius precij quo emisset tũc q2 emptio alicuius nõ facit cõem valorẽ ⁊ extimationem vt est tex. vt ibi no. doc. in. l. pcia rerum. ff. ad. l. fal. ⁊ qñ tradiẽ per Cy. Bar. ⁊ doc.

Bar.ꝛ doc.in.l.ij.C.de rescin.ven.per Cy.in anc.ꝛ ꝙuis.C.de rei ven.act.ꝛ per doc.et do.meum Abbatē siculū.c.cū cām enīȝ de testibus.Ange.in.l.ſi qs cū aliter.ff.de verb.obli.doct.in.c. ad noſtrā.de emp.ꝛ ven. Quinīmo ſingulr̄ voluit gloſ. quam
3 Bar.ibi dicit eſſe ſingularē qd̄ illud qd̄ dr̄ ꝙ†res tm̄ vȝ ꝗtum cōiter vendi pōt dȝ intelligi ab hoīb⁹ ſciētib⁹ ipſius rei ꝯditionē ſeu qualitatē.vn̄ ſubdit ſinglr̄ ꝙ cauti⁹ dȝ eſſe articularis de valoꝛe rei vt nō articulet ꝙ tales res tm̄ cōitervendi pōt vel poterat ſȝ adici dȝ cuilibet habenti notā ꝯditionē al's ſi nō adiceret.dicit Bar.ꝙ articulus nō ꝯcludit cū ꝓbatio debeat neceſſario ꝯcludere.l.nō hoc.C.vn̄ cogna.ꝛ in.c.in p̄ntia.de ꝓba.ſȝ in terminis nr̄is nihil p̄dictoꝝ poſituȝ fuit nec articulatū nedū ꝙ ab hoīb⁹ ſciētib⁹ ꝛ cognoſcētib⁹qualitatē ꝛ ꝯditionē rei:ſȝ nec ſimplr̄ de cōi valoꝛe ꝛ extimatiōe:ꝛ ſic nō potuit ſeq p̄dictaꝝ dēnatio vt dixi.ſȝ illa dn̄tarat pena q̄ minima ex furto veniret imponēda.ꝛ maxime qꝛ ēt nō eſt ꝓbata idēptitas rei vt ſtatiȝ ſub ꝯciā.¶ Scd̄o p̄ncipalr̄ veniebat abſoluēdus p̄dictus Philip. qm̄ inter alia ſubſtātialia in furti accuſatiōe vel inquiſitiōe dȝ
4 apponi†ꝙ res furata ptinebat ad talē iure dn̄ij vel quaſi al's ſi ſimplr̄ diceref ꝙ ad Frā.ptinēt nō ꝓcedit accuſatio vel ingſitio ꝓ furto:qm̄ vbū illud ptinere latiſſime pȝ qm̄ cōprehēdit ēt eū cui debef actione pſonali.l.verbū ptinere.ff.de ver.ſig.ꝛ id̄ non cōpeteret accuſatio vel ingſitio pro furto.ꝛ ſic debeat ſequi abſolutio.ita ꝯſuluit ſinglr̄ Bar.ſuo ꝯſi.cliiij.ꝙ icipit vr̄ dicendū dictos accuſatos p no.in.l.j.§. ſceuola.ff.ſi qs teſt.li.eſſe iuſſus fue.ꝛ p Cy.in.l.ſi abducta.C.de fur.¶ Nec ob.ſi opponeref qd̄ īmmo colligif ex forma ingſitiōis:ꝙ dictū pannū ptinebat ad p̄dictū Fráci.ꝛ fratrē ingſtū narraf ꝙ fuit emptū ꝛ traditū mēſuratū ꝛ inciſum qm̄ iſta talis narratio nō ꝯcludit ꝙ fuerit illū idē pannū ꝙ fuit emptū cū potuerit p illum qui portauit ꝛ p cimatorē ꝛ p ipſoſmet aliud pannū tradi vel traditū fuiſſe.Item poterat forte vendidiſſe ꝛ lȝ forte quiſpiā diceret hoc nō eſſe p̄ſumēdū.tn̄ ad ꝯdēnandū aliquē in cā crīali ꝛ maxime de furto ꝙ infamat deducta:ꝛ ꝓbationes ꝛ ꝯcluſiones debēt neceſſario cōcludere ꝛ dn̄t eſſe luce clarioꝛes in.l.ſ.ſciāt cūcti.C.de ꝓbatio. Ca.iij.q.vn̄.ſciāt ꝛ p dictā.l.nō hoc.C.cogna.ꝛ i.c.in p̄ntia.de ꝓbatio.ꝛ latius per Bar.in.l.nō ſolū.§.ſȝ ꝛ ꝓbari.ff. de no.ope. nū.ꝛ.l.libelloꝝ.ff.de accu.debeat ergo ꝯcludi in ingſitione ꝙ eo tpe quo fuiſſe ſubſtractū pannū dr̄ ipſuȝ pannū.tūc ptineret ad p̄dictos Frāciſcū ꝛ fratrē iure cōi vel quaſi quare cū hoc deductū neqꝫ ꝓbatū fuerit ſequif ꝙ Philipp⁹ debuit abſolui.ꝛ nō condēnari per iura ſupius allegata.¶ Tertio principalr̄ oſtendif ꝙ predict⁹ Philippus oīno veniebat abſoluēdus qm̄ ego nō poſſum ita ſpeculari ꝙ ſit ꝓbatū furtū ꝯmiſſum per predictū Philip.Et ꝑfecto in indubitāter ꝯcludendū eſt furtū minime fuiſſe ꝓbatū.ꝛ ꝙ hoc ſit verū examinemus dicta teſtiū productoꝝ:blaſius Chriſto.primus teſtis dixit in effectu ꝙ cū eſſet rectoꝛ artis venerūt ad eū Chriſtophoꝛus Pauli ſutoꝛ.ꝛ Iac. vnici arbitri ꝛ arbitratoꝛes vna cū Philip.ꝛ Frāciſ.q expoſuerunt qōnem in inquiſitione ꝯtentā ꝛ rogauerūt ipſum teſtem vt deberet mittere pro aliquib⁹ ſutoꝛib⁹:ꝛ ita miſerūt.vt cū eis haberet colloquium ꝛ ſtatum venerūt Gigliertus ꝛ Dn̄icus tamboꝛinus ꝛ Joannes benedicti qui venerunt in apotheca dicti Blaſij ꝛ auditis partibus q dixerūt ꝙ pannū clamidib⁹ ꝛ caputeis fuerat balneatū ꝛ cimatū.xxiij.brachioꝝ ꝛpoſt ꝯfeſſionē dicti arbitri ꝛ alij magiſtri ꝛ ipſi teſtes reuiderūt clamides ꝛ caputea ꝛ ꝑ ea q̄ ipſi potuerūt experiētia artis viderūt:ꝙ in dictis pannis clamidarū ꝛ caputeoꝝ deficiebat pannū cōtentū in inquiſitione ꝛ ex poſt ſcripſerunt laudū.dixit tn̄ ꝙ potuit eſſe erroꝛ in menſura:iſte teſtis nō ꝓbat qꝛ ꝙ philippus recepit vel cōfeſſus fuerit recepiſſe.xxiij.brachia panni in p̄ntia partis vt ſtatim dicā non hȝ ꝯteſtē.vn̄ voꝛ vnius voꝛ nullius ꝗtū tunc eſſet pannū clamidarū ꝛ caputeꝝ:ei ſi p̄ſumptiōe ꝓpter peritiā artis ꝓbat ei detrahif:qꝛ dictus teſtis dicit ꝙ potuit eſſe erroꝛ in mēſura.ergo nō neceſſario nō ꝯcludit:nec p p̄ſumptionē pōt qs in cā criminali aliquo mō dānari niſi ſit violēta vt in.c. afferte gladiū.de p̄ſump.ꝛ in exēplis:q̄ ibi ponunf per doc.vȝ qn̄ locus habebat ſolū vnū itroitū:ꝛ viſus fuit exire per illū introitū cū gladio euaginato in manu cruentato ꝛ in eo intrātes inuenerunt vulneratū vel interfectū ſemproniū:ſed ex alijs p̄ſumptiōibus nō violētis nō dȝ quis ꝯdēnari in cā criminali cū ꝓbationes vt dixi debēat neceſſario ꝯcludere ꝛ eſſe luce meridiana clarioꝛes.vt.d.l.ſciāt cūcti ꝛ in alijs iuribus.ſ.alleg.¶ Preterea p̄dictus teſtis ex alio capite nō ꝯcludit p id qd̄ ſtatim ſubiciā ad oēs atteſtationes:vlterius vt dixi lȝ blaſius primus teſtis ꝛ Iavata ſcd̄s teſtis:ꝛ auditis ptibus q̄ ꝯfeſſe fuerūt ꝙ pānū ꝓ clamidibus ꝛ caputeis fuerat balneatū ꝛ cimatū.xxiij. brachioꝝ ꝛc.nō tn̄ aligs p̄dictoꝝ deponit ꝙ talis cōfeſſio emanauerit tūc in p̄ntia ptis ita ꝙ philip.p̄dictā ꝯfeſſionē fecerit in p̄ntia Frā. deponūt enī ꝙ ptes cōfeſſe fuerunt.vn̄ ſtant iſta ſimul ꝙ antea Philip.ꝯfeſſus fuiſſet abſqꝫ p̄ntia Frā.ꝛ fratris ꝙ pānū ꝛc.ꝛ ēt tūc abſqꝫ tn̄ p̄ntia p̄dictoꝝ ꝛ tn̄ verū eſſe dicere ꝙ ptes cōfeſſe fuerūt:ꝛ ſic neceſſario nō ꝯcludit ꝙ talis ꝯfeſſio cēt facta i p̄ntia partis.ergo talis ꝯfeſſio ēt in iudicio ciuili intētato dicto mō ꝓbata nō p̄iudicaret:ēt ſi mille teſtes deponerēt de p̄dicta ꝯfeſſiōe qꝛ talis ꝯfeſſio ꝛc.quo ad p̄iudiciū ꝓducendū ex cā ciuili: vtrū
a facit ſemiplenā ꝓbationē.[a] ideo aūt vix:qꝛ†ſm̄ aliquos facit ſe-
5 miplenā.ꝛ ideo ſi bis emanauit facit plenā:vt tradif per Bar. in.l.admonēdi.ff.de iureiur.ꝛ p glo.ꝛ Bar.in.l.cū ſimus.C. de agri.ꝛ cenſi.lib.xj.per.l.ſub cuius.C.de libera.cā.ꝛ Bald.in.l.j. C.de ſer.fugi.tn̄ ꝯriū tenuit Bal.ꝙ nō faciat ſemiplenā.arg. l.in bonefidei.C.de iureiur.ꝛ Bar.de ſaly.ibi dicēs ꝙ nō ꝓbat ſemiplene:ſed ꝙ minus fidei hȝ:allegat glo.ſing.in.l.j.ff.de iter. act.ꝛ p̄res alij hic tenēt.Sed oēs loquunf ipſi quo ad p̄iudiciū cauſe ciuilis:qm̄ quo ad preiudiciū cauſe criminalis clariſſimū eſt ꝙ ēt ſi ꝓbef facta p̄nte pte non tn̄ ꝓbat in criminali.ſed ſolū facit indiciū ꝙ toꝛturā ſufficiēs iſta eſt gl.in.l.capite quinto.ff. de adul.ꝛ erat illa ꝯfeſſio ad iura alijs iudicijs in captiuitatis facte in loco ꝛ tpe ꝯgruo ad ſuſpitionē.ꝛ tn̄ non ꝓbat in cā criminali:nec ſimplr̄:ſed ſolū indicium ad toꝛturā vt dicit Saly. in.d.l.in bonefidei.¶ Quinīmo ꝯfeſſio facta extraiudiciū corā pte ꝛ corā teſtib⁹ nō plene ꝓbat in iudicio criminali.Quinīmo
6 †ꝛ foꝛtius ſi eſſet facta in iudicio ciuili ſummarie corā iudice ꝛ corā parte non plene ꝓbat in iudicio criminali ēt inter eaſdem
b perſonas[b] Cy.in.l.ij.ff.ſi qs in ius vo.nō ierit Bart.in.l.qui rome.§.duo fratres.ff.de ver.obli.ꝛ in.l.nā cum poſtea.§.ſi minoꝛ ff.de iureiu.Inno.in.c.inquiſitioni.de accuſa.doc.in.c.ij. de reſti.in integ.Ant.de bu.in.c.cum dilectus.de oꝛdi.cogni.dixi in c.ſi clericus laicū ꝓpe finē.de foꝛo compe.qm̄ immo ēt foꝛtius confeſſio facta corā iudice ꝛ parte in iudicio ciuili plenario nō facit plenam fidem etiam inter eaſdē perſonas in iudicio criminali vt voluit Jo.an.in.c.cum contingat.de offi.deleg.vbi vult ꝙ vbicūqꝫ variatur modus agendi confeſſio facta in vno iudicio nō facit finem in alio:ꝛad hoc poſſent infinita iura et auctoritates allegari quas omitto.qꝛ non eſt caſus noſter.Sed illud vt dixi expeditiſſimū et clariſſimum eſt ꝙ talis confeſſio non p̄iudicat:quare ſi cōfeſſio facta coꝛam iudice ſaltē in iudicio ſummario et p̄nte parte nō preiudicat in iudicio criminali.ꝗtomagis hic cōfeſſio facta extra iudiciū nec ꝓpoſito aut neceſſario concluſo ꝙ ſit facta p̄nte pte non dȝ preiudicare ex qbus cōcluditur ꝙ per dictū teſtē nec ēt per Ja.al's vata ſm̄ teſtē qui idem deponit nō eſt aliquo mō ꝓbatū dictum furtū ꝛ hic eſt clariſſimū ex cauſis ſupradictis:ꝛ.j.¶ Dn̄icus Jac.tertius teſtis nihil penitus ꝓbat et ſilr̄ magiſter Jullectus qui idē deponit ꝙ dn̄icus qꝛ ſolū deponunt de cōfeſſione duarū brachietarū ꝛ de mēſuratione clamidū ꝛ caputeoꝝ in qbus reperiunf in toto.xxj. brachia cum dimidio vn̄ qs diceret ꝙ ꝓpter hoc ꝓbatū fuerit furtū vnius brachij certe nullus.qꝛ nō probat hic eſſe ꝙ ab hic cōtingit abeſſe vt.l.nō ob hic.C.vn̄ legi.vt dictū eſt ꝓbationes dn̄t neceſſario cōcludere.¶ Preterea etiā ſi cōfeſſio taliter fuiſſet facta per predictū Phi.ꝙ recepiſſet tpe inciſionis.xxiij.brachia pāni balneati et cimati quinīmo per plures teſtes omni exceptione maioꝛes ꝓbatum eſſet qd̄ Philip.tpe inciſionis prime predictoꝝ pānoꝛum qn̄ incīſit recepiſſe brachia .xxiij. pāni balneati et cimati adhuc nullo mō probaref furtū de vno brachio pāni factū per predictū Philip.qꝛ predictus index ꝛ Frā. delatoꝛ et inſtigatoꝛ narrāt in predicta ingſitione ꝙ predictus Philip.tradidit predictas clamides nundum completas ꝛ ſutas et caputea nundum completa ꝛ ſuta ꝛ ꝙ tempoꝛe funeris erant honoꝛabiles.Et qd̄ cum poſt dictum funus eſſent complete ꝛ completa per dictum Philippum ꝛ viſum foꝛet eiſdē Franci.predictas clamides non eſſe tante amplitudinis latitudinis ꝛ longitudinis prout fuit tempoꝛe dicte funeris.ergo ſequitur ꝙ de neceſſitate ꝙ ēt ſi p̄dicti teſtes ꝓbaſſent pleniſſime primā panni conſignationē fuiſſe.xxiij. brachioꝝ ꝛ pleniſſime ꝓbatū eſſe ꝙ in menſuratione panni ſeu clamidū ꝛ caputeoꝝ non fuiſſent reperta niſi.xxj.hic eſt.xxj.brachia tn̄ nihil penitus de neceſſitate ꝯcluderetur.Phili.furatū fuiſſe dictū pānū hic autem ex duplici capite luce meridiana atqꝫ pluſqꝫ luculentiſſime et euidentiſſime.¶ Primo qꝛ ex quo p̄dicta inquiſitio ad inſtigationē ꝛ querelam dicti Franc.foꝛmata:dicit ꝙ quando prima vice habuerunt predictas clamides erant ample late ꝛ longe ꝛ poſtea ſcd̄a vice qn̄ fecerunt perfici ꝛ illas receperunt vice fuerunt eius breuioꝛes ꝛ ſtrictioꝛes ex qbus ex verbis ſeqtur ꝙ ad hoc vt ꝯcluderef dictū furtū dicti pāni factū fuiſſe ꝑ predictum Philippum ꝙ quādo Franciſcus feciſſet perfici dicta veſtimenta de nouo tradendo predicto Philippo ꝙ tunc tpis fuiſſent mēſurate ꝛ ꝙ ēt fuiſſent brachia.xxiij.ꝛ qd̄ poſtea quādo fuerunt perfecta ꝛ tradita per predictum Philippū Franciſco ꝛ fratribus tūc fuiſſent menſurata ꝛtūc ꝯcluderetur

a ¶ Probatio nē.adde ꝙ cōfeſſio facta p̄te abſēte ꝛ extraiudicialis nullā ꝓbatio nē facit.glo.ꝛ doc.i.c.ſi cautio.inver.cauſam.de fid.inſtru.ꝛ.l.cū de indebito.§.fi. ff.de ꝓba.immo nec ſemiplenā ſm̄ ab ba.in.d.ca. ſi cautio.inver. tertio principaliter.

b ¶ Perſonas An aūt ꝯfeſſio i vno iudicio facta valeat in alio inter eaſdē pſonas.vide bal. in marg. ver. ꝯfeſſio.v.vij. ꝛ bal.l.l.ij.v. ſed iuxta p̄dicta ꝗrunf .C. de eden.ꝛper alex.in.l.ij.iudi.ſol.ꝛi ſpec. de act.ſeu petitione.§.ſup petitionibus ver.ſed quid ſi reus.

diminuta fuisse apud predictum Philip.nō tñ ēt hoc casu ꝓ-
baꝛ fur vnius brachij panni qꝛ potuisset pannū reintrare cum
esset tot brachiorū ⁊ essent multū balneatū ꝓut cōiter balneaꝛ
ita in talibus casibus.qꝛ vbi al's nō existente celeritate stat bal
neatū per integrā diē tūc stat p duas aut tres horas ⁊ qñqꝫ pau
ciores vnde mutato postea dʒ reintrare.⁊ discurtare.sed vt di-
xi hoc distincte nō est necessariū.qꝛ qñ Franciscus ⁊ fratres assi-
gnauerunt vestimenta vt perficerenꝛ illas nō mensurauerunt:
nec etiā mensurauerūt qñ receperūt. Uñ vellēt scire a predicto
iudice qui sñiam tulit quō necessario cōcludamur Phil.furtū
fecisse immo nihil penitus ꝓbationis inducitur etiā p̄sumpti-
ua.qm̄ potuerūt.⁊ Frāci. ⁊ frater vel alij decurtasse in terra dū
apud ipsos steterūt vel a seipsis ꝓpter qualitatē pannoꝝ decur
7 tasse.⁊ ista est regula ꝙ † qñcunqꝫ aliquid pōt esse ⁊ nō esse vl' se
pōt hr̄e ad plura ⁊ diuersa:nunq̄ꝫ ꝓbatio ⁊ illius cōcludit vnū
qd necessario vt est tex.apertus in.c.in p̄ñtia de ꝓba. tradiꝛ in
l.titie textores.ff.de leg.j.ff.de pe.here.l.cū actū in fi.⁊ in.ij. no.
C.de here.l.⁊ si post motā in gl.ꝓbare.⁊.l.nō solū.§. sed ⁊ ꝓba-
ri.ff.de ope.no.nū.⁊ ibi late per Bar.⁊ p Bar.in cōsi.cxxiiij.ꝙ
8 incipit Pe.Nic.vñ † dubia ꝓbatio aut nō cōcludēs necessario
non releuat etiā ecclesiā no.in.c.iij.de resti.in inte.c.auditis. de
p̄scrip.⁊ ibi no.c.p tuas.q fi.sint legi.c.p̄terea.de trāsa. vñ dicit
sin.d.Honofrius de pusio in suo cōsi.no.xviij.ꝙ icipit qm̄ egre
fero: ꝙ ꝓbatio dʒ necessario cōcludere p iura p̄allegata nō aūt
per possibilē puta qꝛ hic casu potius ita esse vel ita cōtingere ⁊
ꝓbaꝛ.l.multis.C.de lib.causa.¶ Quinīmo ꝓbatio equiuoca q̄
pōt se hr̄e adesse ⁊ nō esse vel pōt multipl'r accipi aut multipl'r
significare nō ꝓbat nec cōcludit aliquē certū actū etiā de signifi
catis per illud ꝓbatū.tex.est no.⁊ singularis ⁊ ibi no.doc.in.c.
illud.de p̄sump.⁊ maxie ibi p do.Ant.dñm meū.⁊ Jo. de imo.
¶ Scdo dico ⁊ forti⁹ ꝙ etiā si nō narraꝛ certe per p̄dictos Frā.
ꝙ clamides qñ prima vice illa receperūt:erāt ample late ⁊ lōge:
nihilominus ꝓbatio p̄dictoꝝ testiū nō noceret philip.etiā si de
posuissent vt dixi ꝙ fuissent p̄ñtes qñ pānū fuit ꝯsignatū dicto
Philip.⁊ ꝙ vidissent mensurari ⁊ ꝙ fuissent brachia. xxiij. et
postea mensurauerūt clamides ⁊ caputeū ⁊ bene cognouerunt
absqꝫ aliquo errore ⁊ facta diligenti ⁊ iusta mēsuratiōe tpe quo
fecerunt ⁊ ꝓ certo cognouerūt ꝙ in mātellis ⁊ caputeo nō erāt
nisi.xxij.brachia panni:adhuc dico indubitatissimū esse nō cō-
cludi necessario furtū cōmissuʒ p ipsum Philip.ad em̄ vt cōclu
deretur necessario furtū de dicto brachio pāni fuisse cōmissuʒ
per predictum Philip.ita erat necessarium deponere vʒ ꝙ te
stes fuerunt p̄ñtes qñ Philip.cepit pannū ⁊ ꝙ erant brachia.
xxiij.⁊ postea fuerant qñ Fran.⁊ fratres receperūt clamides et
caputanea ⁊ ꝙ semp fuerūt p̄ñtes ⁊ viderunt dicta vestimenta
donec postea fuerunt mēsurata ⁊ ꝙ nullus abscidit aliquid de
predictis vestimētis nec potuisset abscindere quominus vidis-
sent donec clamides ⁊ caputanea fuerint mēsurata:⁊ ꝙ postea
mensurata nō fuerūt nisi.xxij.brachia si isto modo deposuissent
concludereꝛ vel ꝙ Philip.furatus fuisset non alius penes euʒ
⁊ de alio non presumereꝛ sed cum clarissimum sit his predictas
clamides ⁊ caputea consignatas fuisse predictis Fran. ⁊ fratri
⁊ illas aliquandiu retinuisse anteq̄ꝫ mensurarenꝛ ⁊ tp̄s interea
fluxisse:quō concludiꝛ poti⁹ furtū fuisse per Philip.q̄ꝫ p ipsos
Franci.⁊ fratrē aut aliū ante essent penes Fran.⁊ fratrem certe
nullus sane mentis qui aliquid saperet aut aliquid etiā mīnū
de brodio iuriū gustasset hic assereret:si forte diceret hoc nō esse
presumendū de Fran.⁊ fratre:cū quilibet p̄sumatur bonus: vt
l.merito.ff.p so.c.j.de scruti.c.dudū.de p̄sum.longe minus hoc
p̄sumendū est de Phylip. in quo etiā viget eadē presumptio:
⁊ quo ad negociū de quo agimus longe maior presumptio ꝙ
ipse hoc non cōmiserit:nā Franci.⁊ frater potuissent facere vt
non soluerent mercedem laboris debitam ipsi Philip.⁊ vt re-
dimerent eū quasi ꝓpter destructionē ipsarū clamidū: ⁊ alius
potuissent facere vel etiam vt inferret predicto Phylippo dā-
num ⁊ infamiam maxime si forte fuisse propter inuidiaʒ qm̄ vt
inquit ph's animalia eadem carne viuentia mutuose nō edūt
de Philip.enim nihil tale presumendū videtur ꝙ si nō lucro
⁊ peccato ⁊ infamie periculū vellet subire.Et si tu diceres imo
cū lucro vnius brachij pāni errat vehementer hoc diceret ⁊ er-
rorem ostendo.Dicat mihi vnde Philip.de clamnib⁹ potuit
extrahere vt aliquid lucrifaceret ex parte superiori versus colla
rem nō qꝛ anteq̄ꝫ extraheret vnū brachiū panni incisio extende
re vsqꝫ ad pectus ⁊ spatulis ex parte inferiori per circūstantiaʒ
nullius penitus fuisset valoris pānuʒ qꝛ quilibet clamis admi
nus debebat esse latitudinis in circumferentia brachioꝝ duode
cim immo quindeciʒ:qꝛ mensuraui clamidē meā breuē: ⁊ sic es-
sent.xxx.brachia simul necessaria ⁊ brachiū panni per longitu-
dinē balneatū ⁊ cimatum ascendit ad duo brachia ⁊ vnū quar
tum vel ad plus ad duo brachia ⁊ vnū tertiū vel dimidiū:ergo
predicte longitudinis panni.xx.brachia cōstituerēt.xij. lōgitu
dines.ergo.vij.sunt longitudo ipsius panni incisi fuisse vnius
vncij cum brachiū panni balneati ⁊ cimati non trāscendat.xij.
vncias:⁊ appello vnciā longitudinē digiti grossi ꝓut capimus
in vulgari:vnde dicat mihi qui vult inculpare Phylippū quāto
precio potuisset Phylip.vendere certe:non.x. solidis maxime
cuʒ ex parte inferiori posita esset oīa frustra : forte duc extraxit
Philip.per longitudinē:sed in eundē incidit fere errore:qꝛ vt
vl'r ꝙ extraxerit de vno q̄rto solo:⁊ hoc est ipossibile vt de se ma
nifestū est:aut pro virili portione de quolibet quarto: ⁊ cuʒ cla
mides tales fiant longissime vt p terrā ptrahanꝛ quasi altitudo
ascēdit ad duo brachia:⁊ sic cū sint viij.quarti tre via octo fa vi
ti quatro a ꝯputo:⁊ cosi crede che facia a siena ⁊ ꝓpter p̄dictas
causas ⁊ rationes ⁊ narrationū ⁊ cōpositionū dixi dictā inqui
sitionē ineptissimā fuisse ⁊ nō potuisse cū illā vidi nō vehemen-
tissime admiratus sum:sed arbitror vt quandoqꝫ fieri solet qō
mulier ꝙ precibus ⁊ aliqua instigatio ad hoc Pphylippū redi-
mereꝛ fuit admissa.siquis vero nūc me interrogaret qd credaʒ
de dicto panno indubitāter credo nec p Phylip.subtractū esse
nec p aliquā aliā malignitatē aliquā cōmissam sed solū:nō pan
nū supresse ⁊ per seipsum decurtasse ad hāc credulitateʒ quisqꝫ
sane mentis in talibus expertus prout ego deberet duci primo
qꝛ vidi copiā postatū libri lanificis qui vēdidit dictū pannū ex
quo manifeste apparet pannū ascēdisse ad brachia quīquagīta
tria ⁊ quiqꝫ octauas partes alteri⁹ brachij.Cōis aūt ꝯsuetudo
est vt ad quinquaginta vnū brachia mensura ascēdat.Et veliʒ
hoc indubitanter asserere ꝙ capiendo oīa panna per lanifices
vēdita a.xx.annis citra ꝙ si vnū transcendit quinquaginta vnū
brachia tria ꝓ quolibet vno nō ascendunt ad illā mensurā. Et
si mihi diceret:tu quid scis rñdeo ꝙ habeo filiū lanificē ⁊ hʒ so-
cios iam annis .xij. ⁊ apothecā alijs nequaq̄ꝫ inferiorē ⁊ ipsius
apothece vidi plures calculos ⁊ etiā aliarū . Et scio ꝙ satis vr̄
esse calculatoribus si pannū ascēdet ad brachia quinquaginta
sic ptʒ ꝙ cum predictū pannū transcēdent cōem mēsurā ad bra
chia tria fortius ex balneis debebat subintrare. Scda causa est
ꝙ hmōi pāna cū lauenꝛ ⁊ indigent magna calcatione ad faciē-
dū vestimentū.parū balneanꝛ.⁊ iō mihi vr̄ plusq̄ꝫ verisimile ꝙ
si fuerūt brachia.xxiij.qñ Phylipp⁹ incipit sic leniter balneare
vestimenta postea subintrauerūt verisimil'r nō solū ad vnū bra
chiū sed etiā ad duo in tāta q̄ntitate brachioꝝ vt frequēter vidi.
Cōcludiꝛ ergo ꝙ predictoꝝ testiū attestationes nō cōcludunt
Phylippū furatū fuisse dictū brachiū panni. Alij vero testes
postea examinati vʒ Franci.dñi Cyni. ⁊ Mathias ser buccij et
Bartholomeus Jacobi nihil ꝓbant:qꝛ nō deponūt de aliqua
cōsignatione panni facta p̄dicto Phylippo nec de aliqua rece-
ptione aut mensura clamidū ⁊ caput eoꝝ sed de qualitate libri
⁊ qualiter.xxx.brachia panni leuati dñt decrescere si balneanꝛ ⁊
cimantur ad.xxiij.Et sic ex predictis omnib⁹ indubitatissimuʒ
esse ⁊ luce meridiana clari⁹ p̄dictā sñiam fuisse iniustā ⁊ partes
magnifici capitanei isti iudicare bene appellatū ⁊ male senten-
tiatum.

Laus deo.

¶ Et vt supra scriptū est ita cōsulo ego Marianus socinus sal
uo semper saniori consilio.

¶ Consilium.ix.

1 ☞ Dos matris:matre defuncta an debeaꝛ filijs de iure cōmu
ni .vel auo materno superuenienti.
2 Dos an possit retineri per generū aduersus socerū ꝓpter super
existentiam filiorum.
3 Dos est propriū matrimonium filie.
4 Casus omissus in dispositione iuris cōis remanere debet.
5 Stipulatio ad quid inducta fuit.
6 Precibus frustra imploraꝛ quod iure cōmuni corriditur.
7 Adiectū superflue nunquid aliquid sit censendum.
8 Nemo presumitur eligere viam per quam voluntas ⁊ iudicium
impugnetur.
9 Maritus si cōuenit cum socero non petere dotem:et postea mo
riatur filie in matrimonio viuente patre an marit⁹ propter pa-
ctū adiectū possit dotem petere.
10 Pater qui nō stipulaꝛ dotē sibi restitui : mr̄imonio culpa filie
sue dissoluto:perdit dotem.
11 Filij sunt pars onerū matrimonij ꝓpter ꝙ dos datur.
12 Participatio multoꝝ in eodē actu equalem requirit fauorem.
13 Dos ad quid detur.
14 Bona parentū deferuntur filijs ratione naturali.
15 Ordo scripture ordinis volūtatem designat.
16 Ordo scripture quando attendi debeat.
17 Testator vel cōtrahens vr̄ se velle ꝯfirmare cū cōi obseruantia.
18 Verba interpretanda sunt prout verisimile est partes secundū
naturam rei facere voluisse.
19 Juris appellatiōe venit ius sc̄ptū ⁊ nō scriptū ꝙ est ꝯsuetudo.

Consuetudinem

20 Consuetudini qñ quis se refert stante duplici consuetudine ad
posteriorem se referre intelligitur.
21 Absurditas reijcienda est.
22 Pater tenetur dare dotem filie: ⁊ illã stipulare filie et suis here
dibus: alias nõ dicitur bene data. et nu. 23.
24 Restitutio in integrum aduersus aditionem hereditatis trãs
mittitur.
25 Securare verbũ quid importet.
26 Similitudo est contraria veritati.
27 Tanꝙ dictio: est nota improprietatis
28 Subiecta debent esse talia qualia predicata.
29 Dare verbum denotat dominij trãslationem.
30 Consignare verbum quid denotet.
31 Jure proprio datur quando proprietas in accipientẽ trãsfert.
32 Propriũ dicitur qõ nõ est proprium secundũ quid, sed simplr.
33 Tradidit verbum quid importet.
34 Dominium quid sit.
35 Tanꝙ est dictio veritatis expressiua.
36 Verba ambigua a verbis claris declarationem capiunt.

Omnipotens deus adsit. Prose
quẽdo ordinẽ
qõnũ.s̃.formatarꝫ assumo primã qõnẽ de qua querit
vtrũ p̃dcã dos ⁊ hr̃ditas p̃dicte dñe Spinete fuerit
q̃sita seu delata p̃dcis filijs suis excluso Antonio auo mr̃no. hec
aũt qõ per maiores nr̃os tã antiquos quã modernos latissime
tractata extitit ac etiã varie super ea fuerunt opiniones † vtrũ
1 dos ꝓfectitia qualis est de qua querit. vt. l. ꝓfectitia. ff. de iure
do. mortua cũ filijs muliere: vtrũ apud filios vel auũ maternũ
debeat remanere. ¶ Et qõ ad predictũ Anto. auũ maternũ et
sic ad patrẽ dñe Spinete redire debeat tenuerũt Bal. Jo. Azo
⁊ Accursius. Jacob. de raue. ⁊ Cyn. Barto. Bald. ⁊ Angel. per
plura iura rõnes ⁊ autoritates quas breuitatis causa referre
omittã ⁊ qꝛ cõiter hr̃ materia ⁊ p̃dicte rõnes ⁊ fundamenta in
l. post dotẽ. ff. so. ma. ⁊ l. dos a patre. C. so. ma. ⁊ in iuribus. j. al
legandis. Hãc tñ opi. gl. in. d. l. dos a patre. ⁊ prefati doc. dicũt
ꝓcedere de stricto iuris rigore: verꝫ sm̃ gñalẽ ꝯsuetudinẽ ⁊ mar
tini vsum cõis ꝯclusio est qõ dos sit reseruãda filijs. ⁊ sic ad auũ
mr̃nũ nequaꝙ reuerti debeat ꝓut dicit gl. in. d. l. dos a pr̃e. Et
ꝗuis p̃dicta opi. dicat ꝓcedere potiꝰ ex ꝯsuetudine ꝙ ex stricto
iuris rigore tñ etiam de iure vr̃ preualere predicta opi. et ꝓbari
plurimis iuribꝰ ⁊ rõnibꝰ. ¶ Primo p. l. fi. ff. vt leg. no. caueatur.
2 † vbi ꝓpter filiorꝫ superistentiã dos p generũ aduersus socrum
retinet: illa tñ lex nõ multũ facit vt dicit Bar. de Saly. ⁊ forte
hoc dixit: qm̃ ex quo filia ibi fecit testm̃ cõcludit eã a ptãte solu
tã fuisse. als̃ em̃ testãdi ptãs fuisset sibi ĩterdicta. vt. l. q in ptãte.
ff. de test. etiã patris accedẽte cõsensu. vt. l. pe. C. qui testa. fa. pos.
Si ergo erat sui iuris effecta. ergo in ea dotis ius cõsolidatum
erat ⁊ p ꝯñs ad filios trãsmittit ar. l. si socer. in princ. ff. sol. mat.
3 ¶ Scdo ꝓbat. † dos est ꝓpriũ mr̃imoniũ filie. l. iij. §. sed vtrũ. ff.
de mino. ⁊ l. j. §. ⁊ hoc ex rei. C. de rei vxo. acti. ergo in ea filios
suos dꝫ habere hr̃des: cũ hodie filijs etiã in ptãte cõstitutis ab
intestato ꝓmissũ sit hr̃e heredes. l. qõ si qs. C. de bon. que lib. in
po. cõsti. ⁊ in aut. de heredi. q̃ ab intest. §. j. ⁊ l. fi. C. cõmu. de suc.
⁊ l. fi. C. ad sena. cõ. ter. nec ob. rñsio Cy. dicentis qõ est ꝓprium
p̃rimoniũ filie rõne consolidatiõis: qm̃ ipsemet etiã Cy. dicit in
l. dos a patre. C. so. ma. ⁊ p Saly. ibi. ⁊ tradit in. l. ij. ⁊ l. post do
tem. ⁊ ibi p ponta. ff. sol. ma. cõstante mr̃imonio de cõi iure agi
nõ põt: cũ ante mortẽ dotis actio nõ nascat. vt. l. ij. ff. de dote p̃le.
¶ Preterea tex. in. d. §. sed vtrũ. loquit respectu restõnis in in
tegrũ quoquo respectu nulla põt dici cõio cũ restõnis bñficium
patri deneget. vt ibi. Nec põt etiã respectu qõ ille tex. loquat in
re dotali: qm̃ illa est in dñio mariti. vt. l. dote. C. de rei ven. vñ cõ
cludit qõ loquit de dote ꝓut est quoddã ius vniuersale ⁊ incor
porale ꝓut habet in. l. qõ dr̃. ff. de impen. iure dota. fa. tradit in
rubri. ff. solu. ma. ergo liberi saltim hodie in ipsa dote succedãt
4 vt dicebat marti. ¶ Tertio ꝓbat qꝛ † casus omissus remanere
dꝫ in dispõne iuris cõis. vt. l. si cũ dotẽ. ff. sol. ma. c. ij. de trãsla. p̃
la. ⁊ . l. si extraneꝰ. ff. de cõ. ob cãm. ⁊ in cle. ne romani. de ele. cum
alijs vulga. Sed si pr̃ stipulet. vt defuncta sine liberis filia. dos
sibi restituat tacite actum intelligit vt defuncta cũ liberis filia:
dos liberis reseruetur. vt. l. inter socerũ. §. cũ inter. ff. de pactis
dota. ergo iure cõi filia cũ liberis defuncta dos etiã profecticia
nõ patri restitui sed apud filios remanere dꝫ. quia etiã a paci
scente casus omissus remaneret in iuris cõis dispositione. vt. d.
l. si cũ dotẽ in prin. ⁊ l. quicquid astringẽde. ff. de ver. ob. ⁊ l. ij. §.
si quis insulã. ff. de eo qõ certo loco. ¶ Quarto ꝓbat per text. in
l. post dotẽ. ff. so. ma. a cõtrario sensu. ibi em̃ stipulatione pr̃is de
reddenda dote intelligit si titia decesserit sine filijs. ergo si cũ li
beris dos nõ est in casu restitutiõis: sꝫ apud filios remanere dꝫ
⁊ solutiones date ad illã. l. per illos q cõtrariã tenẽt sñiam sunt
diuinatiões. vt dixit Mart. ⁊ post eũ Saly. in. d. l. dos a pr̃e. er
go recipiẽde. vt no. gl. in. l. filiũ. C. fami. her. ¶ Quinto ꝓbat: si
dos a pr̃e ꝓfecta mortua filia in mr̃imonio cũ filijs dos debe
ret redire ad patrẽ nõ esset locus collationi filijs postea succedẽ
tibus auo pr̃no ĩmo mortuo auo pr̃no esset cõis inter oẽs here
des vt. l. certũ. C. fa her. Sꝫ ꝯñs est falsum qꝛ nepotes tenent illã
cõferre. si cũ patruis ⁊ mr̃teris volũt pariter illã succedere. vt. l.
illam. C. de colla. ergo ⁊ antecedens. vt in. c. sup his. ⁊ ibi not. de
accu. no. Ja. bu. in. l. ĩdebitã. ff. de ꝯdi. inde. facit. l. alũne. §. seya.
ff. de annu. lega. Nec est bona rñsio quã gl. dat in. d. l. illã. qõ ille
tex. loquit in filia emãcipata: qꝛ est diuinatio sm̃ Mar. ergo ⁊c.
5 ea que dixi in p̃cedẽti arg. ¶ † Sexto ꝓbat. stipulatio inducta
fuit ea rõne vt stipulemur qõ nr̃a interest. l. stipulatio ista. §. alte
ri. ff. de v̓b. ob. ⁊ insti. de inuti. stipu. alteri. ergo pr̃ stipulãs ptes
duas sibi reddi. so. ma. morte filie existentibꝰ liberis: vr̃ stipula
tus. vt sibi q̃rat ⁊ ꝓuideat p illa medietate. vt. l. pr̃ cũ filie. ff. de
pac. dot. als̃ incipit pr̃ cũ filio. ergo de iure cõi filia defuncta in
mr̃imonio cũ liberis dos nõ ad patrẽ sꝫ ad filios ptinet: als̃ fru
stra si p stipulationẽ ꝓuideret. ¶ Septimo ꝓbat ex stipulatiõe
p patrẽ adiecta: cũ dotẽ dat ꝓ filia per quã stipulat duas ptes
sibi reddi filia cũ filijs in mr̃imonio defuncta. Tertia ps ex ta
cito ĩtellectu remanet penes filios filie. ⁊. d. l. cũ pr̃ filie. ff. de pac.
do. ꝗ cũ p casũ omissũ remaneat apõ filios seq̃t qõ de iure cõi
apõ filios remanere dꝫ: vt dixi. s̃. in tertio fundamẽto. Nec ob. si
diceret qõ h̓ ꝯtingit pp ꝯ̃riũ sensum: qõ argumẽtũ sumi p̃t in cõ
tractibꝰ vt voluit Bal. post Cy. in. l. conuẽticulã. C. de epi. ⁊ cle.
qꝛ illud verũ nisi cõtrarius sensus esset cõtra iuris dispositionẽ
qꝛ hoc casu nõ sumit argumentũ a cõtrario sensu: vnde si pater
fuit stipulatꝰ dotem sibi reddi filia decedente in mr̃imonio cũ
liberis nõ sumit argumẽtũ a cõtrario: vt ea decedẽte in mr̃imo
nio sine liberis dos apud maritũ remanere deberet: cũ de iure
cõi in casu predicto dos patri sit restituenda: vñ casus iste omis
sus remanet in dispositione iuris cõis. vt. d. l. si cũ dotẽ. ⁊ qõ ibi
no. so. ma. ⁊. s̃. dixi in tertio fundamento in maiori argumẽto a
cõtrario sensu. in. l. j. §. huius. ff. de offi. eius cui mã. est iuris. Et
maxime qꝛ verba in dubio sunt interpretanda vt potius valcãt
in v̓tute iuris cõis ꝙ iuris spãlis. vt. l. in testamẽto. ⁊ qõ ibi no.
6 de testa. fa. c. ondũ. de decimis. ¶ Octauo ꝓbatur † qꝛ sicut fru
stra precibꝰ implorat qõ iure cõi corrodit: vt. l. j. C. de thesa. li. x.
l. j. §. nũciatio. ff. de op. no. nun. ⁊ l. que sunt cõdi. §. pe. ff. de cõ
di. insti. ita frustra cõuentione ⁊ pacto spãli qs videret sibi velle
q̃rere qõ iure cõi sibi ꝯcedit ꝓprio scripto. de qua in. l. cũ pater
filie. ff. de pac. dot. nõ vr̃ esse ꝓ superuacuo posita sed ad effectũ
ꝓducendũ qꝛ cum effectu verba sunt intelligenda. vt. l. j. §. hec
v̓ba. ff. qõ qsqꝫ iuris canonizata. de ꝯse. di. j. c. hec v̓ba. c. abbate.
de ver. sig. cũ alijs vulgatis. si sic ergo sequit qõ de iure cõmuni
mortua filia in matrimonio superstitibus filijs dos apud filios
7 remanere dꝫ † ne alijs superuacuo stipulatio adiecta videatur
cõtra no. in. l. qõ labeo. ff. de carbo. edic. ⁊ l. in cause. ij. j. respõso.
ff. de mino. ⁊ c. ꝯmissa. de ele. li. vj. ⁊ l. si creditori. ff. de legi. j. ⁊ l.
doli. ⁊ l. si sic stipulatus ⁊ . l. si dari. ff. de verbo. obli. ⁊ in. c. si pa
8 pa de priuile. lib. vj. cũ si. ¶ Nono ꝓbatur † qꝛ sicut nemo presu
sumit eligere viã per quã voluntas ⁊ iudiciũ suũ impugnet vt
l. iij. ff. de mili. testa. ita nec p̃sumendũ est qõ pr̃ stipulando duas
tertias partis dotis sibi restitui videat hoc elegisse vt sibi p̃iu
diciũ induceret maxĩe qꝛ nemo presumit iactare suũ. qm̃ nõ est
dicendũ qõ in casu omisso tacite videat iuri suo renunciare qꝛ
talis renũciatio hꝫ vim dõatiõis. vt. l. in ciuilibꝰ. §. j. ff. de do. et
l. si qs delegauerit. ff. de noua. c. veniẽs. el. j. iũcta gl. de test. viij.
q. iij. c. talia. ⁊ l. cõtra. §. filius. ff. de pac. q̃ donatio nõ est. vt. d. l.
cũ indebito. ff. de ꝓba. ⁊ in. c. sup hac. de renũ. ¶ Decimo ꝓbat
per tex. in. l. cum pr̃ dotẽ. ver. vt si quidẽ. ff. de pac. dota. vbi text.
9 dicit † ꝙ si maritus cõuenit cũ socero nõ petere dotem. ⁊ postea
moriat filia in matrimonio viuẽte patre maritus pp pactũ ad
iectũ dotẽ petere nõ põt. ergo a cõtrario tex. ille videt velle qõ
si pactũ non interuenisset posset dotẽ petere: sed hoc cõtingere
non posset nisi ex eo qõ ꝓpter existentiã liberorũ dos als̃ de iu
re apud maritũ ꝓ filijs remanere debuisset qꝛ si diceremꝰ filios
non superfuisse ẽt nullo interueniente pacto non potuisset dos
peti a socero per maritum qꝛ contra eum petentẽ dotẽ ob. exce
ptio dolo facis petere qõ restituturꝰ es. vt. l. doli. ff. de doli exce.
⁊ l. in cõdemnatio. §. dolo. ff. de re. iur. ⁊ in regula dolo. de regu.
iur. lib. vj. ¶ Nec ob. si gener replicaret regulam illam non hr̃e
locũ cũ restõ eiꝰ qõ petit debeat fieri ex interuallo. vt. l. fi. §. j. ff.
vt leg. no. cauea. iuncta. l. vnica. §. exactio. C. de rei vxor. actiõe.
quia contra hanc replicationẽ poterit socer replicare qõ ꝗuis
ex interuallo restõ fieri debeat tamen obstat predicta exceptio
qꝛ replicatio predicta locum sibi vendicat in dilatione concessa
ab homine secus si sit concessa a lege miserationis causa prout
est in terminis nr̃is qꝛ h̓ casu non obstat dicta replicatio et ob.

predicta exceptio vt ꝓbaṫ in.l.si donaturus.in fi.ff.de condi. ob causam.⁊.l.nupta.§.j.ff.so.ma.⁊.l.socer a genero.ff.sol. ma.vbi pꝫ ꝙ quãuis dotē quã marit⁹ habuisset nõ fuisset restitutur⁹ incõtinenti:sꝫ post tp̃s qꝺ miseratiõis causa ꝯcediṫ:tñ illã exigere nõ põt ex quo eandē quãuis ex interuallo miserationis cã esset restitutur⁹:⁊ hoc tꝫ ibi Ludo.pon.⁊.l.post dotē ⁊ Saly.in.d.l. dos a pr̃e.ff.de pac.dota.vñ ꝯcludiṫ ꝙ ĩ.d.l.cũ pr̃.nõ est alia rõ nisi existētia liberoꝝ quib⁹ nõ existētibus dos a patre peti non põt cũ soluta eidē reddi deberet:vt.d.l.dos a patre.C.sol.ma.⁊ d.l.iure succursum.¶ Undecimo ꝓbaṫ ꝑ tex.in.l.j.§.maneat.⁊ §.illud ꝓculdubio.C.de rei vxo.act.vbi muliere p̃decedēte ĩperator mãdat dotē mulieris heredib⁹ restitui.sꝫ iure.C.atꝗꝫ auṫ. tales ab intestõ sunt filij.vt in auṫ.de here.ab ĩtest.§.j. ⁊.s̃. lati⁹

10 demõstratũ fuit. ergo ⁊c.¶ Duodecimo ꝓbaṫ† qꝛ pr̃ q nõ stipulaṫ dotē sibi restitui seu reddi:filie sue culpa mr̃imonio dissoluto puta pp adulteriũ vel similē cãm dotē ꝑdit.l.ꝯsensu.C. de repu.⁊.l.si dotē.C.de iure do.⁊ ibi ꝑ Saly.⁊ est bonus tex. in.l. cũ pr̃ dotē.in fi.ff.de pac.do.a ꝯ̃rio sensu ibi si sine culpa sua.Si ergo mr̃imonio culpa filie soluto denegatur actio patri: et tunc q̃ remanet marito reseruanda est liberis eiusdē mr̃imonij vt in auṫ.vt liceat ma.⁊ auie.§.plurimas.⁊.l.cõsensu.⁊.l. fi.C. de repud.sequiṫ ꝙ hodie ea mortua liberis extãtib⁹ dos liberis remanere dꝫ qm̃ si culpã cõmitteret ad dissolutionē matrimonij in fauorē liberoꝝ hoc disponiṫ:fortius idē dicēdũ sit qñ mr̃imoniũ morte soluiṫ.¶ Tertiodecimo ꝓbaṫ qm̃ bñficium qꝺ daṫ patri ad repetēdã dotē ex eq̃tate ꝯcediṫ:vt no.gl.in.l.dedit.ff.de coll. do.ergo talis eq̃tas nõ dꝫ ꝑari cũ iactura liberoꝝ q ex dote ꝑ

11 maritũ alendi sunt.l.si cũ dotē.§.si vo dotē.ff.sol.ma.⁊ † qꝛ ipsi sunt pars onerũ matrimonij pp qꝺ dos daṫ.l.j.ff.so.ma.l.ꝓ oneribus.C.de iure do.¶ Quartodecimo ꝓbaṫ fauore publico cui⁹ dꝫ remoueri occasio tꝑalis ꝑ quã matrimõia retardari possent vt.l.j.ff.sol.ma.Et hinc est ꝙ qñꝗꝫ plura de iure relaxanṫ ⁊ hoc vt matrimonia facilius ꝯ̃hanṫ.ff.de ver.oblig.l.titia.⁊.l.fi.C.de spõ.⁊.l.j.C.de indi.vidui.Nec mirũ ꝙ nuptie humano generi ĩmortalitatē p̃stant in auṫ.de nuptijs.in p̃n.col.iiij. Cũ ergo vt plurimũ cũ filiab⁹ familie matrimonia ꝯ̃hanṫ de facili dareṫ occasio eadē ĩpediendi si mortua filia in mr̃imonio cũ liberis dos patri restituēda esset ⁊ sic nõ esset liberis relaxãda cum parētes naturaľr appetãt incremētũ ⁊ honorē silioꝝ.c.sup eo.ij.de testi. qm̃ naturalis stimul⁹ carnis parētes hortaṫ ⁊ vrget ad cogitandũ ꝓ filijs vt.l.antiforas.§.j.ff.de excusaṫ.¶ Quintodecimo ꝓbaṫ qm̃ hoc suadet rõ eq̃tatis seruãde inter oēs q sunt cã vel oc

12 casio huius matrimonij qꝛ † cũ plures ꝑticipãt circa eũdē actũ ꝑficiēdũ pariter ⁊ salubriter cuilibet est facundũ ⁊ ꝓuidēdũ.ar. l.fi.C.de fruct.⁊ lit.expē.⁊.C.de pactis ꝯuē.auṫ.equalitas. ⁊ in auṫ.ꝓ equalitate doti.§.j.ff.de acceptil.l.fi.sꝫ in casu nr̃o hoc est in mr̃imonio ꝯ̃hēdo ꝯcurrũt volũtas pr̃is.l.paul⁹.ff.de sta.ho. ⁊.l.si vt proponis.C.de nup.saltim de honestate ꝺm ius canoni. xxvij.q.ij.c.sufficiēs.⁊ ceteris est ꝓmissum filie si moriaṫ marit⁹ ꝑ to.ti.ff.⁊.C.sol.ma.⁊ pr̃i si filia moriaṫ sine filijs vt.l.dos a pr̃e C.so.ma.ergo ꝓuidēdũ erat defuncto ⁊ filia defuncta in mr̃imonio cũ filijs dos dꝫ remanere penes filios.⁊ apud patrē eoꝝ ꝓ sustē

13 tatione eoꝝ.¶ Sextodecimo ꝓbaṫ † dos daṫ pp onera mr̃i.l. ꝓ oneribus.C.de iur.do.⁊.l.dotis fruct⁹.⁊.l.quãuis.in fi.ff.de iure do.cũ si.ĩter que sunt liberi ⁊ ipsoꝝ educatio vñ ⁊ dos ꝓ liberoꝝ ꝓcreatione fauores plurimos ꝯsequiṫ.vt.l.j.ff.so.ma.cũ ergo on⁹ liberoꝝ remaneat penes maritũ defuncta vxore.l.si marit⁹.⁊.l.si filia.§.hoc ampli⁹.ff.fa.her.nec trãsit ad auũ mr̃num nisi in subsidiũ.vt.l.nõ quēadmodũ.ff.de lib.agno.ergo ⁊c. ¶ Decimoseptimo ꝓbaṫ filie fami.ꝯcediṫ vt dotē possit erogare ĩ alimēta ĩdigentiũ silioꝝ ēt si pr̃nus ꝯsensus nõ accesserit vt est exp̃ssum in.l.quãuis.ff.sol.ma. Si ergo lꝫ filie in pr̃nũ p̃iudiciũ ea viuēte ergo forti⁹ licere dꝫ marito in liberoꝝ fauorē post mortē filie si filij sint egeni.absurdũ est em̃ vt inq̃t legislator vt q̃ nobis viuētib⁹ licita sint nobis moriētib⁹ mĩme ꝑmittanṫ ĩsti.de lege suf. can.in fi.⁊.l.j.C.so.ma.¶ Decimaoctauo ꝓbaṫ si filij p̃dicti nõ succederēt sꝫ ad mr̃nũ reuerterenṫ nõ eēt locus collatiõi vt dixi in quinto fundamēto ⁊ si haberēt ēt ex ꝑsona matris tãꝗ̃ ipsi⁹ heredes nõ tenerenṫ ēt ꝯferre ꝯ̃.l.illã.C.de colla.vñ daṫ quedã prolixitas sꝫ dicit Pau.de ca.ĩ.d.l.illã.ꝙ hoc ꝯtingit pp originalē ⁊ p̃iudicialē cãm qꝛ orginaľr ab auo ꝓcessit ⁊ sic ab auo censenṫ hr̃e nõ ĩmediãte ꝑsona mr̃is cui successerunt ⁊ sic ꝯcludiṫ ꝙ filij succedãt mr̃i ⁊ nõ pr̃ mr̃is.¶ Decimonono ꝓbaṫ qꝛ qñ filij supuiuũt cessant rõnes qꝛ mortua filia in mr̃imonio ius repetēde dotis ꝯpetat pr̃i.ergo cessare dꝫ ipsa repetitio.l.adigere.§.quãuis.ff. de iure pr̃o.⁊ ĩ.c.cũ cessante de ap.cũ alijs vulgatis ꝙ aũt cessent rõnes p̃dicte ꝓbaṫ pro pr̃e tres rõnes assignanṫ. ¶ Prima rõ est in solatiũ sue tristitie quã hꝫ pp filie obitũ.l.iure succursum. ff.de iur.do.sꝫ hec rõ cessat qꝛ nõ vr̃ filiã amisisse ex quo reliquit sibi nepotes q cēsenṫ cũ parētib⁹ eadē ꝑsona vt.l.fi.C.de fideicõ.

a ¶ Scriptare. Nota hic qꝺ ordo scripture dꝫ attendi adeo quod arguit ordinē intellect⁹.l.quotiēs.⁊ ibi glo. ⁊ doc.⁊ flo.ff. de vsufru.bal. ⁊ Bar.in prima cõstitu.C. §. quib⁹. bal. in.l.aduersus C.de furt. qꝺ prior in ordine scripture p̃sumiṫ prior in tēpore. Bal. in l.j.C.de ĩpub. ⁊ al. sub.dicit regula in dubio daṫ ex ordine verboꝝ. ⁊ vide ꝑ ang. in autē.de here.⁊ fal.§.etenim legata.

Et cũ maior amor ⁊ affectio ad nepotes pp diuturniorē ꝯseruationē extēdaṫ ꝗ̃ ad filios vt tradiṫ in.l.liberoꝝ.ff.de v.sig. ⁊ iuxta illꝺ poete.Et pignora chara nepotes q̃ statim ĩfra subijciã in finali fundamēto.¶ Scdá rõ assignaṫ.in.l.ij.C.de bo.q̃ li.§. ne si forte ad patrē dos redire vñ deberet a quo ꝓfecta in parentes in munificētia circa dotãdas filias retardareṫ q̃ ratio ēt cessat cũ moriṫ filia in mr̃imonio filijs ex ea supstitib⁹: qm̃ minime verisiľe est parētũ munificentiã in filias dotãdas retardari posito ꝙ scirēt dotē penes nepotes ex filia remãsurã esse qñ quidē ꝓpter filie ꝑsonã naturalis rõ inducat parētes ad diligendũ nepotes pp filiam.vt.l.dedit dotē.ff.de colla.do.facit qꝺ statim dixi.⁊ qꝺ statim subijciam.Quinimmo si aliud diceremus matrimonia impedirenṫ secũdum ea que dixi.s̃. in.xiiij. fundamēto. ¶ Tertia rõ est ne si forte dicamus dotē penes alium ꝗ̃ auum remansurã cogaṫ pr̃ etiã de iure dotare in auṫ.sed quãuis.C.de vxo.act.⁊ sic pater duplici onere grauareṫ ꝯ̃.l.titia.§.qui iũcta. ff.de le.ij. que ratio mortua filia euanescit.¶ Uigesimo probaṫ auṫ.apostoli ad galatas ca.iiij.si filius ergo hr̃s.sic etiã dicebat lex.xij.tabularũ.ergo potius filijs ꝗ̃ patri debetur. Postremo predictã opi.tenuit Mar.⁊ tꝫ Pet.de bella.⁊ Bart.de Saly. ⁊ Pau.de ca.vt ꝓcedat nõ solum de cõsuetudine sed etiam de iure.Est tñ dubia ita vt dicunt plurimi doc.⁊ maxime ponta. in.l.post dotē.ff.so.ma.quod indigeret decisione cesarea.Consideremus tñ generaľr vt dicũt oēs doc.approbaṫ cõclusio predicta ⁊ iusto iudicio qm̃ ꝺm predictam op.iuuenes ad matrimo

14 nia etiã filiarũfamilias inuitanṫ legitime seruanṫ successiones filijs ꝓuideṫ † q̃bus parentũ bona naturali rõne deferunṫ.l. cũ ratio.ff.de bonis dãna.l.scripto.ff.vñ libe.⁊.l.lege.C.de legi.here.⁊ ibi Bal.sunt enim ipsi filij pars parentũ ⁊ quodam modo ipsorũ viscera dicunṫ.c.afferte.de p̃sum.⁊ ideo iure naturali pariter succedũt:vt dixi ⁊ tradit philosophus.viij.ethy.parentes enim naturaľr filioꝝ honorē ⁊ incrementũ appetũt.⁊ dixi.s̃.in xiiij.fundamento. est enim amor paternus ⁊ maternus inestimabilis.l.paulo.§.pomponius.ff.de lega.iij.plenius per Bal. in.l.precibus.C.de impu.⁊ alijs substi.⁊ talis pr̃na ⁊ mr̃na affecito pro salute filij violentã p̃sumptionē inducit vt.l.isti quidē. ff.qꝺ me.cã.⁊ pp filios in eoꝝ fauorē lex supplet ad voluntatem testatoꝝ tanꝗ̃ plus dictũ ⁊ minus scriptũ.l.cum auus.ff. de cõditio.⁊ demon.⁊.l.cum acutissimi.C.de fideicõ.⁊.l.generali.C. de insti.⁊ substi.sub conditi.fac.cõcluditur ergo si dos predicta simpliciter data fuisset tam de iure cõi ꝺm opi. quã.s̃.dixi ꝗ̃ ex generali cõsuetudine ꝺm oĩum doc.opi.dos predicta ad filios predicte dñe Spinete remanere dꝫ ⁊ sic p̃dicto Antonio auo materno restitui nõ debuit.verũ qꝛ adiecta fuit stipulatio videamus vtrum vigore p̃dicte stipľonis preiudicatũ fuerit p̃dictis filijs dñe Spinete.⁊ vr̃ dicendũ qꝺ per p̃dictã stipľonem fuerit p̃iudicatum p̃dictis filijs eo qꝺ prefatus Antonius soluens p̃dicto Joanni marito domine Spinete fuit stipulatus sub hac verborum forma necnon ꝓmittens dictus Joã.per se ⁊ suos heredes dicto Anto.p̃nti ⁊ pro se ⁊ suis heredibus stipulanti ⁊ recipienti . necnon recipienti : ⁊ stipulanti vice ⁊ nomine predicte domine Spinete filie sue ⁊ suoꝝ heredum soluere dare ⁊ restituere eidem Antonio siue suis heredibus siue dicte domine Spinete siue suis heredibus aut cui ius ⁊ casus dederit ⁊c.Quare vigore predicte stipľonis vr̃ qꝺ dos antonio viuẽti restituenda foret ⁊ non apud filios remanere.¶ Primo quia

15 ex ordine stipľonis fuit sibi stipulat⁹ † qꝛ ordo scripture designat ordi.voluntatē:vt.l. q̃s.C.de vsufruc.vbi bonus tex. ⁊ vꝫ ar.ab ordine.vt no.glo.in.c.quorundã.de elec.lib.vj.ergo cum prius sibi:⁊ heredibus suis quã domine Spinete ⁊ heredibus fuerit stipulatus videṫ sequi qꝺ sibi viuenti sit restituenda: eo vero mortuo heredibus ⁊ ipsis nõ extantibus domine Spinete ¶ Scdo ꝓpter verba illa q̃ simul iũgunṫ aut cui ius debeat:sꝫ de iure cõmunis opi.eē vr̃ qꝺ restituenda sit patri quãuis filia cum filijs decedat:vt supra demonstratum fuit ergo ⁊c.¶ Uex predictis non obstãtibus arbitror cõtrariam sententiam fore veram per ea q̃ supra ꝯclusa fuerunt.Nec ob.ea que in ꝯ̃rium al

16 leganṫ.Ad primum r̃ndetur qꝺ nõ est verũ ꝙ † ordo[a] scripture

a sit attendēdus:vt in.c.ij.de iudi.⁊ ibi gl.⁊ tex.tradit Joan.mo. quē sequũtur doct.ꝓ regula:qꝺ ordo scripture non sit attendēdus nisi casualiter ne fiat exoneratio indebita aut ne ledaṫ ius alterius vel vt dispendium fugiatur.l.quotiens de vsufruc.vel ne suspitio indebite gratie tollatur.ff.de fideicom .lib.l.gñali. §.quis ergo refert Joã.an.in.c.mandato.de preben.lib.vj.Et quãtũ ad ꝯclusionē terminorum nostroꝝ qꝺ ordo scripture nõ sit attendendus vr̃ optim⁹ tex.in.l.nec enim.ff.de solu.vbi text. formaliter dicit nec em̃.ordo scripture spectatur sed potius ex eo sumitur id qꝺ agi videṫ.⁊ sic vr̃ intellectũ per ꝑtes ꝯ̃hentes qꝺ ex iure sumitur sed ex iure interpretato:vt supra diximus sumitur vt mortua filia in mr̃imonio cum filijs dos remanere debeat apud

beat apud filios ergo &c. intelligi ergo dz predicta stipulatio vt restituatur filie si filia supuiueret. ea vero mortua cum filiis restituatur suis tanquam heredibus. ea vero mortua sine filiis restituatur patri qui si mortuus esset restitui debeat suis heredibus vt sic predictam alternatiuam supra in dubio intelligamus vt conformis sit iuri & consuetudini predicto mo interpretanti restone de dote fienda filia in matrimonio defuncta pro qua conclusione optime facit quia verba testatoris vel stipulatoris in dubio
17 interpretationem recipiunt † secundum eandem obseruantiam iuris cois statutorum aut consuetudinis & cum tali obseruantia se conformare p no. p bar. in. l. j. & l. iusiurandi. §. si liberi. ff. de ope. libe. & per bar. in. l. si duo. ff. de ac. pos. & p Cy. in. l. fi. §. in computatis. C. de iure deli. & p Bar. in. l. liberti. C. de operis liber. & in. l. questus ff. p socio. & qd no. in. l. ij. §. appellata. ff. si cer. pe. & per Bal. in l. ij. C. de succe. edi. ergo sequitur q cum de iure coi consuetudine approbato simplex stiplo itelligatur q filia in matrimonio sine filiis decedente ita & i terminis nostris debebit itelligi q reddatur pri filia pmoriente inquantum ex filia filii no remanserint predicta stiplo inquantum dicit sine dne. Spinete. s. sol. ma. morte viri & no superstite patre sine heredibus. s. filiis mortua domina
18 Spineta cu filiis. ¶ Qd et pbatur q† verba interpretanda sunt put verisimile e partes fm nam rei facere voluisse. ff. q potio. in pig. ba. l. insulam. & l. si stipulatus. ff. de vsuris. & l. damni. §. j. ff. de dano infe. no. Bart. in. l. patronus. §. sempronie. ff. de le. iij. & est bonus tex. in materia pactoru dotaliu in. l. cum pater dote. ff. de pac. dota. sed indubitatu est maritu voluisse potius filiis q aliis puidere sic et matre que quidez pmisso nec et ab auo mrno dz esse aliena: vt supra demonstratu fuit. & sic pz p pdicta q scripture ordo no attendit. & facit et tex. in. d. l. cu pr dote. ff. de pac. dota. & l. fi. C. de pac. conuentis vbi tex. vult qd sub quocunq ordine pr pmittit dotem et si diceret de bonis filie mee & meis cum filia haberet bona aduetica no tn interpretamur de bonis filie fm ordinem vt prius dotata itelligatur de ipsius bonis & si no sufficiunt bona filie tuc de bonis ipsius patris qz sub quocunq ordine ponatur copula pdicta lex interpretatur antiq dispositionem & naturalem equitate: q pr miserit de proprio quatenus sufficeret & quatenus no sufficeret de bonis filie: vt ibi in tex. & per Bald. & docto. ¶ Non ob. scdm fundamentum in contrarium factum de clausula subiecta dum dicitur aut cui ius dederit. quia licet verba sint con-
19 cepta sub dicta forma tn q† appellatione iuris venit ius scriptu & no scriptu qd est cosuetudo vt insti. de iure na. §. ex non scripto. cosuetudo. & l. de qbus. ff. de le. cu ergo indubitatuz sit fm oes q ex iure cosuetudinario dos pdecedete matre debeat remanere penes filios vt. s. demonstratu fuit ergo &c. & marie pp illa vba qui subiciunt dn dr. Et casus dederit vn cu casus mortis matris dederit vt remaneat penes filios &c. Et predicta opi. sequitur Ludo. ponta. in. l. post dotem. ff. sol. ma. arg. eorum que no. Bald. in. l. illa institutio. ff. de here. insti. cuius opi. per eadem verba formaliter sequit. d. Anto. in. c. quintauallis de iureiur. lz no allegat Bal. qui voluit dictum verbu referri ad ius municipale & consuetudinarium qd pbat dcta duplici rone. primo qz statuta & cosuetudines cofirmate sunt a iure comuni. l. oes populi. ff. de iusti. & iure & l. de quibus. ff. de legi. ergo sequi debemus & ius municipale & ius cosuetudinarium qd in loco seruatur si illud ius derogat iuri coi. ¶ Preterea qz verbum fm ius non tm sonat in ius costitutionis. sed et in ius partis vn qualitercunq ius in hiis verbis vr inclusum arg. l. & an eadez. §. actiones. ff. de exce. rei iu. ¶ Item probatur
20 predicta opi. per id qd in simili traditur qz † si pars se referat ad cosuetudine state duplici cosuetudine ad posteriorez tanq priori derogantem se referre intelligitur. l. mela. §. sed si alimeta ff. de ali. & cib. lega. ergo ad consuetudinem iuri coi derogantem qd ius est vt dictum est se referre intelligitur. Item qz verba ambigua q sunt illa que possunt multipliciter accipi. vt. l. quotiens. ff. de ver. ob. & de re. du. & de regu. iur. interpretanda sunt fm loci consuetudine. l. semper in stip. ff. de re. iur. in. c. ex parte de decimis ergo cu verbu ius scriptuz & non scriptu coplectatur ad consuetudinem que in obseruantia est referetur. ¶ Item pbatur ex tex. iuncta glo. no. in. c. j. in fi. vt lite pen. vbi mandatur superius q ca determinaretur fm ius non restringitur ad ius coe q uis dignius sed ad ius singulare posterius qd deroget iuri comuni & ita dicit Ponta. se pluries consuluisse. ¶ Quinimo plus voluit Bal. in. l. ij. in fi. C. de bo. que li. quod si pater fuit stipulatus in omnem casum restituede dotis fm ius coe tn pri dos restitui no dz sed remanere penes filios qz predicta consuetudo interpretatur dubium qd est de iure coi ppt opi. multorum doc. & qd interpretatur tradit illud esse vnu idem cu illo interpretato. vt in auc. de filiis an instfa dota. no. §. fi. coll. iij. & in. c. fi. de costi. & l. nihil. de coiu. cum emancipa. libe. cum fi. ergo &c. hanc eande opi. tz Ludo. ponta. in. l. post dotem. ff. so. ma. per predictam auc. Bal. & per ea que no. bal. in. l. j. C. de confes. vbi singulr determinat procedere libellu in quo quis petit aliquem puniri eo qz extra territoriu cotra dispositione iuris comunis sit & ab eo confirmatur per. l. omnes populi ad qd. l. j. §. oibus. C. de veteri iure enucle. & p not. c. hij. qui de pbe. lib. vj. dum dicit no in dubium venit dici posse ea iura. & a nobis pcessisse que a nris nra fiut aucitate. sic ergo in pposito i dubiu venire no potest in loco municipii iura municipalia ius coe seu eius parte appellari posse cum eius fauet auctoritate. qua rone idem not. Bal. in. glo. super vbo nos romanor in. c. j. de pace costan. coll. x. vbi no. ccludit etia consuetudine in loco. vigente ius coe appellari posse eo qz auctoritate iuris cois introducitur pro qua conclusione etiam allego no. per dnm Ant. in. c. cu dilecti. de arbi. & d. me. Abb. Sycu. in Rub. de consue. & in proemio cle. & in. c. cu venissent de eo q mit. in pos. cau. rei ser. iucta glo. c. j. vt. lit. pen. & l. an. in tm. C. de edifi. priua. in quibus traditur q appellatione iuris cois venit statutum & consuetudo localia fortius ergo consuetudo de qua queritur que generalis est que generalis cosuetudo p constitutionem contrariam postea editaz tollitur licet specialis no tollatur. vt in. c. j. de consti. lib. vj. Et potissimu videtur procedere dicta conclusio quia predicta stipulatio non fuit apposita a principio in ipsa dotis constitutione ante ctum matrimoniu sz ex interuallo & cotracto iam mrimonio vnde ius iam erat quesituz pdicte mulieri ex simplici dotis costone per regula iuris id qd nostru cu sua materia de reg. iur. lib. vj. Et predicta conclusio q dos pdicta remanere debeat penes pdictos filios fortificatur ex dispone statuti positi sub rubrica q maritus lucretur pte dotis &c. qd disponit q no obstante aliqua pacto vel stiplone adiecta per mulieré vel p illu qui pro muliere dat dote lucretur marit[9] tertia vel dimidia perte dotis vxore precedete sine filiis & hoc in recopensatioe expesarum factarz &c. si ergo maritus ex dispotitione statuti lucratur nullus filiis existentibus tertiam vel dimidiam ppt expesas absurdum eet dre q mortua vxore cum filiis dos esset restituenda cuz longe maior sit ro lucrade dotis pp expensas que pp filios ex crene-
21 runt q sine filiis † onde absurdum esset sumere istu intellec tuz & sic reiciendus est vt. l. nam absurdum. ff. de bo. lib. c. j. de concesf. preben. lib. vj. & c. du dum de preben. lib. vj. cum si. & dicendum qd ideo nihil disposuit in casu superistetie filiorz quasi non fuerit necessarium ex quo vel de iure coi vel saltem fm gnale csuetudine dos materna dz filiis remanere. & non redire. ad patre & apud patre remanet vsuf. vt. C. de bo. pa. l. j. & ij. & C. de bonisq li. quasi per totum. Itez fortificatur ex forma alterius statuti positi sub rub. Quod muliere dotata sit contenta data sua inquantum disponit q filii ex filia non possint succedere auo materno extantibus masculis ex auo materno sed debeant esse contenti dotibus maternis & sic presupponit filia defuncta viuete patre dote apud filios filie remanere ex quo statutu disponit q debeat esse contenti dote materna nec possint aliquid petere vn podero statutu inquantum dicit q filii ex filia debeat esse coteti dote materna ergo presupponit dotem materna apud eos remansisse als vbu cteti no staret pprie facit. l. quoties. C. fa hr. & xij. q. j. c. duo sunt & c. eps eccliar. & marie cciucto vbo no possint aliquid petere q similr poderadu est. na si dos existetibus nepotibus ex filia deberet ad patrem redire non dixisset statutuz no possint aliquid petere vel si dixisset subiunxisset ni si dotem materna vn statutum disponat q non possint aliqd petere & subiungat sed coteti debeat esse dote materna sequitur q cu velit hoc cns presupponit antecedes vz dote penes filios remanere debere ar. l. ad lega. & l. ad rem mobilem. ff. de pc. de of. de le. c. ex lris & l. olimpico. ff. de serui. vr. predi. & l. imperialis cu si. C. de nu. co. Ulterius et hic pbatur ex forma pdicti sta-
22 tuti alio modo inducendo predictum statutu † cu pater teneatur omnino filia dotare. l. obligamur. §. lege. ff. de act. & obl. & l. si. C. de do. pmis. & l. qui liberos ff. de ritu. nup. xxxvj. q. j. C. de rap. & ibi traditur. xxij. q. ij. c. si. cum si. & succedat in locum legitime. & l. fi. C. ad. l. iuliam repet. & l. sancimus. C. de nup. & ibi p Cy. & l. generaliter. C. de epi. & cle. traditur p Barto. & doc. post Ricar. malum. l. titio genero. ff. de condi. & demon. & l. generaliter. C. de epis. & cle. & per Bald. in. l. j. ff. solu. ma. maxime atteta forma predicti statuti dispone tis q debeat esse contenta sequitur qd debeat ita dari vt sit transmissibilis ad quecuq herede filie in omnem euentum. l. omnimodo. §. si. iuncta. l. sticbus. §. cum autem. & l. cum antiquiorib[9]. & l. ex tribus. C. de offi. test.
23 vnde concluditur quod † pater tenetur dare dotem filie & illa stipulare filie & suis heredibus alias no dr bn data: vn dixit Jaco. de are. in. l. vxor. §. pr naturalis. ff. de le. iij. quem refert & sequtur Bar. in. l. fi. C. de do. promis. q stante pdicto statuto q filia debeat esse contenta dote sibi data put est in terminis nostris poterit filia sic dotata agere c herede patris vt remittat sibi stipulationem p qua sibi appropriauit dote & sic eade rone vr q filia vel eius heredes pnt agere c patrem vel eius heredes vt

remitat sibi stipulatiõnẽ predictã seu liberet dictã dotem cuz hodie in dote filia possit hr̃e hr̃ditatẽ ingrtuz vigore stipulatiõis patri eẽt restituẽda. Et fortius põt filia prez agẽte excludere exceptione qz cũ statutũ pdictũ excludat feminam dotatam pp masculos dz filia dotem hr̃e liberam & sic non dz posse pr̃ stipulari h' casu sibi & hr̃dibus suis. & ideo si dos pdictam non fuisset soluta posset Jo. heres pdictor̃ filiorũ heredum dicte dñe Spinete vt statim subiungã agere pdictũ Antonium ad dotẽ. non ob. pdicta stipulatione ingrtum p eã fuisset quesitum ius patri qz vt dixi tenetur illã relaxare. sed cũ sit apud Joan. fortius põt se tueri exceptione: qz damus acto. &c. l. j. §. qd ait pretor. ff. de supficie. & l. innitu. §. cui damus. ff. de re. iu. Nec ob. q ẽt de iure cõi: pr̃ tenet dotare filiã vt dictũ est & tñ põt sibi incõtinẽti stipulet dotẽ appropriare: qz rñdeo q lz pater dotet filiã non ppterea de iure cõi excludit filia a paterna successione. & ideo, tunc pr̃ dz posse stipulari dotem secus in terminis nr̃is. tum quia succedit in locuz legitime & dictũ. s. magis debita & sit libera & sine aliquo onere pstanda & possit trãsire ad hr̃dẽ filie & ista fuit intẽtio Ja. de are. & Bald. in dicto loco. vñ stipulatio pr̃is h casu non dz attẽdi marie qz cũ filia grauet in vno in alio alleuiet. l. cũ qui in pri. ff. de iureiu. & in. c. ij. de paro. & l. sm nãm. ff. de re. iu. in regula. is qui sentit onus. de reg. lib. vj. cũ sua mã. ¶ Secundo & melius pdicta cõclusio pbatur per text. in. l. si ex pluribus. ff. de suis & ltis. vbi text. vult q si ex pluribus ltis hr̃dibus qdã amiserint aditionem hr̃ditatis vel morte vel qua alia rõne ipediti fuerit quominus hẽant reliq qui adiuerũt acqrit eor̃ portio. & lz decesserint añ q accresceret hoc ius ad hr̃des eorũ ptinet & sic ẽt ab itestato locus est iuri accrescẽdi siue vnus hr̃dũ exclusus fuerit añ sine post ẽt si post mortẽ eius qui adiuit. ergo idẽ dicẽdũ est in terminis nr̃is. ¶ Cõpetit & aliud remediũ predicto Joã. si tpa
24 suffragant vz † vt petat restõnẽ i integrũ ex psona filiorũ pupillor̃ qui mr̃nã hr̃ditatẽ non adierit p quã resti. i ite. petitã. & obtẽta adita pus hr̃ditate filior̃ poterit illã adire sm Ja. de are. in. l. qui duos. ff. de re. du. Et sequutus fuit Cy. ibidem & ẽt Old. & refert bar. in. l. qui duosq ẽt sequitur pdictaz opi. & no. sunt p tex. optimũ in. l. pãtonius. ff. de acqui. hr̃. & qũuis Jac. de belui. disputando tennerit cõtriã sñiam marie in infante tñ Ja. bu. tz pce. opi. quã ẽt tenet Bart. Raph. & Pau. de ca. & cõiter moderniores in pdicta. l. si infante. C. de iure delib. & moderniores in. l. pãtonius. Et cõpetit hec restitutio vt dicit bar. poti' ex eqtate q de stricto iur. rigo. & competere vr̃ h bñficiuz in terminis nr̃is ẽt ex illa cl'a gñali si qua mihi iusta cã esse vr̃ & hoc dico pp breuitatem tpis qui fuit morte matris vsq ad mortẽ vltimi filij mortui qd vix fuerũt. xx. Et iden in pupillo maiore infante voluerũt Bal. & Ang. in. d. l. si infanti qũuis de infante dubitauerũt pp illam. l. sed vt dixi communis opi. est in cõtriũ. omitto rõnes Bar. que videri pñt in. d. l. qui duos. & Pau. lz lati' per Raph. fulg. in predicta. l. si infanti & sic ex pdictis pz responsum in pdicta. l. si infanti. & ad alias duas qõnes supra formatas. ¶ Assumo nũc ex ordine qrta qõnẽ. qua qritur de viribus dicti instri datiõis domus i dotẽ pro libris quadringẽtis implemẽto prime obligationis vtrũ fuerit datiõi solutũ vel in pignus. Circa q qõnẽ vr̃ prio dicẽdũ qd pdcã domus poti' videat in pignus q in solutum cessa que cõclusio vr̃ pbari ex vbis prími cõtus dũ dr̃ quasi circa mediũ: & in casu quo ipse Antonius de dicto termio nõ daret non solueret & nõ numeraret ipsi Joanni dictas libras cccc. pro dote predicta in pecunia numerata pmisit dictus Antonius pro se &c. dare & consignare & securare ipsuz Joãnẽ pro dicta dote librar. cccc. sup domo ipsius &c. posita &c. Quare
25 põderãdũ vr̃ † verbũ securare qd potius pignus q datiõnẽ insolutũ importare vr̃ ad idẽ ẽt faciũt alia verba quez postea subiũciunt & ipsam ptez retinere pro habitatione sua pro sua & tanq suã: vñ põderãdũ est verbũ pro habitatiõe sua quod non vr̃ significare dñiũ. l. habitaturos. ff. loca. & insti. de vsu. & ha. §. pe. itez verbũ pro sua & tanq suã que dictio similitudinaria. vt in. c. nup. de biga. c. ij. de clan. despõ. c. cum dilectus de iure patro. & c. signi. de homi. & nullũ simile est idez. l. quod
26 nerua. ff. deposi. & c. fi. de po. trãsla. prela. c. inter corpalia † simi
a litudo [a] enim est cõtria veritati vt no. Archi. de conse. dist. ij. eo. corpus xpi. vnde dicit Bal. q oĩs similitudo est quoddam figmẽtũ rei non ipsa res vt ipse no. in. l. j. in fi. C. de pa. qui. fi.
27 distra. itẽ † qz predicta dictio tanq est nota impropietatis & in euãgelio domini passiõis tanq ad latronẽ & no. Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iusti. & iure in illa qõne an statutuz extẽdit a cõtrio sensu. & per Bal. in. l. apud antiquas. C. de furtis p dñz meũ in. c. put de dolo & contu. quare cũ verba obligõnis contenta in primo cõtu & in primo instro non detractent dñij trãslatiõnẽ sed quãdam securitatẽ & cautionẽ pignoratiã. & postea in stro cõsignatiõis dicte medietatis domus facte narrate precedẽtis obligõnis dicat modo volens ipse Antonius pmissa per

a ¶ Similitudo. Adde h qd simile nõ est idẽ scdm physicuz et philosophũ l. nõ pñt. C. de legi. l. ad similitudinez. de q epitole bar. in. l. qd nerua. v. oppo. nullũ sile ff. de positi. bal. in. l. meminim'. i. §. cũ igit. C. de legi. here. et p fran. are. in. l. a liberis de vul. & pupi. in. l. nõ cõuenit. C. de inoffi. dona.

b ¶ Verbum tradidit.

eum satisfacere & non hñs pecunias &c. vr̃ q intentio ipsius Antonij fuerit reddere pdictũ Joannẽ potius secur̃ per cõsignationem medietate domus pdicte q insolutũ dare pdictã
28 medietatẽ domus † qm talia debẽt eẽ subiecta qualia predicta demonstrãt. l. iij. in. prin. & ibi per Bar. ff. de sun. instru. c. inter dilectos. §. ceteri. de fide istru. & l. si vno. ff. loca. cum si. ¶ Verum pdictis non obstantibus arbitror cõtriam sñiam fore verã primo moueor per verba posita in prio cõtu ingrtũ qd An-
29 tonius promisit pro dote † dare qd verbũ denotat dñij trãslationẽ vt. l. vbi aũt non appet in fi. ff. de v. ob. & isti. de ac. §. sic
30 itaq &. l. fi. ff. de cõdi. ob. cãz. ¶ Scdo † p illud vbũ cõsignare &c. qd vbũ denotat. s. quo pcedet cã habilis ad trãslatiõez dñij sm Bar. qui ita no. in. l. si cõstante. ff. so. ma. col. antep. super. v. q. principali per. l. dot. fructus. §. si. cuz. l. se. ff. so. ma. facit. l. assignare. ff. de verbo. & insti. de assigna. liber. p to. & ff. e. p totum & qd no. Inn. in. c. pposuit de concess. preben. Sed in terminis nostris pcessit cã habilis ad trãsferendum dñium vz dotis. vt l. dote ancillã. C. de rei vẽ. & l. qntus. §. argento. ff. de au. & ar. leg. let. l. de his. ff. de iurein. et. l. siue. C. de seruo pig. dato ma. ¶ Tertio moueor per illa verba que postea ppe finem cõtus subiũguntur q Jãnes pmisit per se nũq vendere nec alienare dictaz ptem domus ad qd enim opus fuisset apponere verba pdicta si domus fuisset cõsignata pro pignore certe frustra qd non est dicẽduz. vt. l. si stipulatus. ff. de vsuris. & in. c. si papa. de priuil. & l. si qñ. C. de inoffi. testa. cum si. ¶ Quarto moueor p verba scdi cõtus & instri ibi dũ dr̃ quod Antonius non
31 hñs pecunias iure proprio &c. † que verba iure pprio tunc dr̃ dari & cõcedi qñ pprietas in accipientẽ trãsfertur hoc voluit
32 Spe. in ti. de emp. & ven. §. j. sup verbo iuris pprio † & pprium dr̃ quod non est ppriuz sm qd lz simpliciter. l. hoc legatũ. ff. de le. iij. l. si ita quis. §. si. ff. de le. ij. l. fi. C. de his qui ve. ita. ip. & l. pprias. C. de le. & l. ppriũ. ff. cõi. pdi. inde pprietas que verum dñiũ importat. & l. interdũ. & ff. de acqui. re. do. & l. ij. §. quedaz ff. de iterdic. ¶ Quinto p vbuz qd sequit dũ dicit dedet quia verbum dare vt supra dixi in prio fundamento designat dñij
33 translationẽ. Nec ob † verbuz tradidit [b] q imediate subiungit
b qz lz hoc verbũ qñ accipiatur pro translatione possessiõis & in ductione in possessionẽ vt. l. si rem nubi. ff. de verb. ob. tñ tunc ponitur impropie vt dicit Spe. in ti. de emptio. & vendi. sup vbo tradere. propie tñ denotat dominiũ sm Spe. p text. insti. de re. diui. §. per traditionez. & hoc clarum precedente cã habili ad transferendum dominiũ vt dicit ibi Jo. an. in addi. & posito quod significaret posiõnẽ istud est qz non soluz dñiũ sed ẽt possessionẽ transferre intendebat & tam dñium q possessionẽ defendere vt pz vt forma dicti instri & infra dicam in primo argumento. ¶ Septimo per illa verba que postea sequunt in dote & noĩe dotis & p dote & sic est titulus habilis ad transferendũ dñiũ vt supra dixi. ¶ Octauo ex illis verbis que sequuntur extimatã dictam medietatẽ libris quadrigẽtis &c. Et sic cuz pro dote data fuerit res extimata vera extimatio cũ sit habilis ad dñij trãslationẽ vt dixi extimatio facit emptionem. vt. l. cum dotem. C. de iure do. & l. quotiens. eo. ti. & marie iũctis his que dicã. j. in. xij. ar. ¶ Nono clarissime & appertissime probatur ex vbis que postea subiungunt vz ad habenduz tenendum & possidendum & quicqd dicto Joanni & suis heredibus de dicta medietate domus deinceps placuerit perpetuo faciendum que verba penitus repugnant contractu pignoris
34 & denotãt verz & plenum dñium in ipso Joanni cũ † dñiuz sit plena pprietas alienandi & ad libitũ disponendi ptãti. vt. l. si quis & §. domina. ff. de acqui. pos. tradit Bal. l. femine. §. illud in fi. de secun. nup. Bar. in. d. §. dña. & Jo. de imo. l. j. in prin. ff. de acqui. po. ¶ Decimo probatur ex illis verbis que postea subiungunt vz sed ipsam medietatẽ domus tã in pprietate q in possessionem defendet vñ põderandũ verbũ in pprietate qd denotat plenũ & purum dñiuz vt dixi supra. ¶ Undecimo pbat per illa verba. & pdictã datiõnẽ & traditionez que verba referunt ad dñium & ad posiõnẽ. vt supra dixi. ¶ Duodecimo pbat ex vbis positis in fine predicti cõtus in qbus predictus Joannes obligat ad restituendũ & reddendũ in casu dotium restitendarum libras quadringentas. Sed si eẽt domus pro dote pignorata & nõ in solutũ data teneret ad medietatez domus restitute nõ ad libras quadringẽtas: sed ideo tenetur ad libras quadringentas qz extimatio illa fecit emptionem. vt dixi supra in. viij. ar. sic ergo cõclusio quo ad qõnem predictaz qd pdicta domus nõ intelligit fuisse data pignori pro dote lz tanslatam & datam quo ad plenum dñium predicto Joanni Nõ ob. allegata in cõtrium. Et primo ad verbũ securare rñdet qd nõ põt melius qs securare aliũ q satisfaciẽdo sibi vt de se manifestũ est. Nõ ob. aliud argumentũ de dictione tanq qd sit dictio similitudinaria qz et est dictio vitatis expressiua vt in euangelio ibi tanq vnigeniti a pr̃e & in. c. ex parte de pos. & in cle. j. de summa tri. & fide catho. & i phemio decretaliuz et in titulo

in titulo vt oēs ob.ind.pmincia.§.si vo. Nec ob.qd tertio loco allegatur ꝛ volens pmissa p eum satisfacere quia istud potius facit pro ꝙ contra qꝛ nullo mō satisfit.ꝙ soluendo debitū l.satisfactio.ff.de soluti.ꝙuis verbum hic ꝛ ad satisdationē referatur.

¶ Preterea si qua ex predictis possent importare pignoratitiam possunt importare dñii translationem plurima aūt sunt verba que nullo modo pñt importare nisi dñii translationem

36 ergo illa verba ambigua ex verbis claris ꝛ indubitatis declaratis recipiunt qꝛ verba coniuncta precedentia ꝛ sequētia declarata inducunt dubia.l.si seruus plurimus.§.fina.ff.de lega.j. ꝛ.l.testis centurio.§.fin.ff.de ma.test.ꝛ.l.vxor.ff.de peti.hered. xxviij.di.c.qꝛ sunt clpe.ꝛ.l.voluntas.ꝛ ibi per Cy.C.de fideicō. xxv.dist.c.ab exaudio.ꝛ per beatum Augusti.li.lxxxiij.qōnū. ꝛ maxime coniunctis his que traduntur in.l.pacta nouissima cum sua materia.C.de pac.ꝛ.l.nihil phibet.ff.de ali.ꝛ ciba.le. Cum ergo ex supradictis manifeste appareat ꝙ qnqꝫplurima sunt verba que nullo modo possunt adaptari nisi ad dominij translationem sequitur quod verba ambigua quo ad dominium ꝛ ad pignorata referri possunt debet interpretari vt dominium importent facit.l.iam hoc ver.sed si alter.ff.de vul.ꝛ pup. ꝛ.l.ꝙuis.C.de impube.ꝛ aliī substi.sit ergo cōclusio ex pdictis ꝙ predicta domus cessat insolutum dotis debite predicto Joanni.ꝛ ex predictis sequitur alia conclusio per predictum actorem mulier ꝛ indebite ꝛ illegitime agentē ꝛ sic conuentum ab soluendum fore ꝛ actorem temere litigantem expensis legitimis cōdemnandum per.l.eum quē temere.ff.de indi.ꝛ.c.calūniam.ꝛ quod ibi latissime scripsi de penis.ꝛ.cap.finem de do. ꝛ contu.

¶ Et vt supra dictum est ita consulo ego Marianus Socin⁹ saluo semper saniori consilio.

¶ Consilium.x.

1 ¶ Collare ex perlis cōfessum an veniat in legato ornamētorum vxori per virum facto.et numero.ꝛ.
2 Intentio disponentis ex verbis cōprehenditur.
4 Usus cōmunis loquendi in testamētis pualet pprie significationi verborum.
5 Collaria potest dici etiam ornamētum māmillarum.
6 Ornamentorum muliebriū appellatione cōtinentur ea quibus mulier ornatur.
7 Ornamenta sunt illa que decorant.
8 Et:est dictio augmentatiua.
9 Quecūqꝫ alia ista verba vniuersaliter accipiuntur.
10 Jocalia facta post conditū testamētū an cedāt ī legato vxoris.
11 Uestimēta ꝛ ornamēta prohibita portari p statutū an veniāt in legato vestimentorum facto vxori.
12 Fundus si simpliciꝫ legaꝫ vni:et alij eiusdē fundi relinquitur vsusfructus: pmū legatū dꝫ cōtinere itegri fundi pprietatem.
13 Usufructuarius nō pōt disponere ꝛ facere de re ad libitū sed debet vti ꝛ frui arbitrio boni viri.
14 Legatū victus ꝛ vestitus quando peti debeat.
15 Uestis an veniat appellatione victus.
16 Uestes quando prestantur.
17 Habitū iuri sibi quesito contrarium assumens videtur dicto iure renunciare.
18 Uxor cui fuerūt relicta alimēta si religiosa efficiꝫ in religione que pōt habere in cōmuni an tale legatū videatur extinctum.
19 Religionis ingressus operatur idem ꝙ mors naturalis.
20 Usufruct⁹ nō finitur p ingressum religionis quando talis religio pōt hre in cōmuni ꝛ cōmoditas ipsi⁹ trāsit ī monasteriū.
21 Monachus quomodo possit habere proprium.
22 Usufructus qui transit in monasterium durat tantum in vita ingredientis.
23 Religiose viuere dicuntur clamidate sancti francisci.
24 Legatū factum a marito vxori quando videatur factum animus compensandi in dotem.
25 Clausula adiecta in vno capitulo nō refertur ad aliud postea sequens ab ipso capitulo separatum.
26 Item dictio:inducit repetitionem.
27 Lex compensat compensatione opposita.
28 Argumentum a contrario sensu non habet locum in vltimis voluntatibus.

Omnipotēs deus. Adsit ꝙuis qōnes supradicte sint vi pncipales nūero qtuor tñ qꝛ qlibet qō qsdā als includit qōnes eas psequar singulr. ¶ Assumo ergo pmā qōnē in ordine positam quā qriꝫ vtꝝ dña Catherina dēat habeꝫ oēs sin gl'os pānos ꝛ oīa alia q ꝯtinēꝫ ī pīo legato sub vbis gnālib⁹ ꝙuis pdicta dña Catherina illis non fuerit

1 vsa put est qdā collare plaꝝ factū p suo ornamēto ꝛ repertū apō ipsaꝫ vxorē marie si iurat ipsaꝫ collariā pro suo ornamēto factū eē circa ꝙ breuiter dico ꝙ ad cōprehēdendā viꝫ cōprehēsiuā pdicti legati necessariā est diligēter examinare vba predi-

2 cti testi cōprehēdētia pdictū legatū ꝛ ex quib⁹ verbis testōris intētio comprehēdaꝫ.vt.l.labeo.ff.de suppel.leg.xxij.q.ij.c.is aūt.Nec.n.psumiꝫ quis aliū velle ꝙ dixerit vt.l. voluntas.C. de fideicon.pervocē.n.ꝛ vba dicunꝫ cognosci reruꝫ qlitates .i. substātie ꝛ qlitates ꝛ accidentia ꝛ circūstātie cum primis ꝛ remotis qm vt inqt phus sunt note passionum ale.nā vt ait cassiodorus nullum est maius mentis testimoniū ꝙ vict⁹ inspecta vbox bal.in.l.ad cognoscēdas .ꝛ.C.de ingenui .manu.et per Bal.in.l.tres denunciatiōes.C.qño ꝛ qñ iudex facit.l.nō alr in prin.ff.de le.iij.si ergo recte pōderemus vba pdicti testi in dubitanter venit dicta collaria:ꝛ similia.h' aūt conclusio pbaꝫ plurimis vbis illius vꝫ ex illo capitulo.item iure legati iudicauit ꝛ reliquit dicte dñe Catherine vxori sue oēs ꝛ singl'os pānos syrici et lane et oīa ꝛ singula iocalia annulos ꝫonas et ornamenta ꝛ vestimenta ꝛc. Et pīo ex illis vbis oīa ꝛ singula iocalia que vba sunt vlīa distributina nulluꝫ iocale excludētia vt in.l.a procuratore.C.mandati.ꝛ in.l.oēs.C.sine cessu.vel re

3 li.et.in. c.solite.de ma.ꝛ obe.clarissimū.n.est ꝙ appellatiōe iocaliū venit collaria pdcā ex perlis cōposita vt ēi cōivsu loquē

4 di g.s. vsus pualet ēt in testis pprio significato vborū vt i.l. liberoꝝ.§.qd tñ cassius.ff.de le.iij.ꝛ in.l.cum dilaniōis.§.asinam.ff.de fun.instru.ꝛ in.l.labeo.ff.de suppel.lega. ¶ Scdo pbatur ex aliīs vbis positis i.d.c.pdicti testi dū dꝛ ꝛ ornamēta qd vocabulum ꝯiūgiꝫ ēt cū vbo oīa imediate qd supra pcedit ergo continetur collaria pdcā ex gēmis sue plis cōposita.vt in.l.pediculis.§.titia ibi.ꝛ monilia in quibus gēme ꝛ marga

5 rite insunt naꝫ collaria pōt dici ēt ornamētū māmillaꝝ cū an pect⁹.s.mammillas ponaꝫ vū muliebre ornamētū dꝛ facit.d.l. pediculis.§.fi.iūcta gl.super vbo māmillaꝝ.ff.de au.ꝛ ar.le.faciūt ēt que traduntur in.l.argēto.§.ornamēta.ff.de au.ꝛ ar.le.

6 vbi ter.dicit qd ornamentoꝝ muliebriū appellatōe ꝯtinēꝫ ea qbus mulier ornaꝫ ꝛ probaꝫ ēt in.l.ꝙuis.ff.de au.ꝛ ar.le.Sꝫ indubitatum est mulierē tali collaria ornari ergo ꝛc.itē faciūt

7 tert.in.l.j.in prin.C.de na.libe.vti ter.vult ꝙ ornamenta sunt illa que decorāt facit ēt.l.fi.§.fi.ff.de au.ꝛ ar.le. ¶ Tertio probaꝫ ex illis aliīs vbis que ibideꝫ subdunꝫ dū dꝛ et qcūqꝫ alia ad vsum et ornamētnꝫ ipsius mulieris sue vestitū sunt.vū pō-

8 derāda est dictio ꝛ que est augmētatiua.vt in.l.ea tñ adiectio

9 ff.de le.iij.ꝛ vbū ꝙ postea sequiꝫ quecunqꝫ alia ꝙ vbum est vl'e de peni.di.j.c.nemo pōt.ꝛ ex ter.iūctis his que tradūt Archi.ꝛ Jo.an.in.c.si beneficia de preben .lib.vj.ꝛ Jo.an.in.c. quicumqꝫ de sen.excō.lib.vj.ꝛ qd traditur.c.ij.in.fi.de coniug. lepro.voluit.n.testator deberi predicte vxori non solū ornamēta sed etiam vestimēta et quecūqꝫ alia ad vsum et ornamentū vxoris sue destinata essent.naꝫ si solummodo ornamēta legasset non venirēt vestimenta.vt in.l.ornamentoꝝ.ad.l.ꝙuis.ff. de au.ꝛ ar.leg. Jtē si nō dixisset ꝛ qcunqꝫ alia ad vsum ipsius sue mulieris essent non venissent illa que essent ad vsum mulieris si nō essent ornamēta:vnde ad hoc vt alia quecunqꝫ ad vsum mulieris essent venirēt lꝫ non essent ornamenta testator adiecit verba pdicta.ꝛ ideo ēt collana pdicta ēt si non cōtineretur appellatione ornamentoruꝫ tñ voluit deberi si mō essent ad vsum mulieris. Nec obstare vꝛ ꝙ pdicta vxor adhuc fuerit aliqñ vsa pdicta collaria aut similibus rebus qꝛ satis est ꝙ predicta collaria fuerunt empta ꝛ parata ad vsum mulieris vt pbatur in.l.argēto.§.margaritā.ff.de au.ꝛ ar.le. ¶ Quarto probaꝫ ex aliīs verbis in.d.c.dum immediate subdiꝫ in domo camera scrineis ꝛ aliīs cassis dicti testoris.vū ponderāda est illa dictio ꝛ q de sui natura est augumētatiua.vt.s.dixi.ꝛ ēt alia verba ad ampliandum posita que tpe mortis ipsius testōris ꝛ sic legato crederēt sꝫ ēt illa que repirenꝫ tpe mortꝫ testatoris in

10 domo camera ꝛc.vū posito ꝙ pdicta collaria fuissent facta p pdictum testōrē pdicte vxori post ꝯditum testm̄ nihilominus cedit in pdicto legato ex quo testator p verba tam generalia vtrūqꝫ tps cōprehensus est ꝛ testi ꝛ mortis per ea que traduntur in.l.qntus in fi.ff.de au.ꝛ ar.le.et ibi per Bart.als incipit pdicta.l.scribit qnt⁹ curtius iūcta.l.qnt⁹ mutius la.j.de au.et ar.leg.ꝛ in.l.vxori.§.j.ff.de le.j.ꝛ in.l. his verbis in prin.ct.l.q situm eo.ti.faciunt etiā que traduntur i.l.ij.iij.ꝛ.iiij.ꝛ in.l. si vxori.et in.l.si ita.et ibi per Bar.ff.de au.et ar.leg. ¶ Postremo pdicta ꝯclusio pbaꝫ ex aliīs vbis que postea immediate subiungunꝫ dū dicitur ꝛ que solo iuſo cui stare voluit dicta dña Catherina dixerit de illis eē que verba sitr posita sunt ad augmentāduꝫ legatum vt dictum est ꝛ potuit testator mādare vt staretur dicto ipsius vxoris vt est tex.in.l.theopompus.ff.de dote ple.ꝛ ibi tradiꝫ facit.l.fi.C.de fideicom.ꝛ qd latius dicā

11 j.in qōne ex predictis verbis tam generalibus arbitror ꝙ predicta collaria debeaꝫ predicte dñe Catherine ꝙuis eēt phibita portari ex forma statutoꝝ ꝙuis si simplr essent legata vxori vestimēta non venirent ornamēta phibita portari ex forma statuti vt voluit Bar.in.l.ꝙuis.ff.de au.et ar.leg.Bal.tñ in l.cuꝫ te.C.de dona.ante nu.ad fi.dicit ꝙ si talia ornamēta sunt

perpetuo ꝓhibita portari Bar. dicit verū vel pōt dici ꝙ etiā
v3 legatū q2 possint alio vendi puta pisino vbi nō est ꝓhibi
tū portari. vendet florētino. si aūt non sunt ppetuo ꝓhibita s3
aliquo tpe licitum est vel pōt cum aliquo adiuncto licere quia
tunc v3 legatum sed non insisto circa hoc q2 ex p̄dictis verbis
tam generalibus arbitror ꝙ p̄dicta collaria venirent ēt si pro
hibita essent portari. ¶ Qm̄ p̄dicta v̄ba ad hoc sunt clara vnde
alia nō videnẛ indigere interpretatione. vt in. l. ille aut ille. §.
cum in verbis. ff. de leg. iij. ⁊ in. l. si alij. ff. de vsufru. le. cum alijs
vulga. maxime iūcta opi. Bal. ⁊ q2 legatum factū fuit vidue.
¶ Circa scđam q̄ōnē qua queriẛ vtrū predicta dn̄a catherina
possit hr̄e oīa contēta in dicto legato ēt si dotes suas petierit
q̄ q̄ō inclusa est sub prima questione nunc his non insistam sed
ipsam q̄ōnem decidā vna cū alia q̄ōne posita infra in ordine
¶ Circa tertiā q̄ōnē qua queriẛ an p̄dicta dn̄a Catherina pos
sit disponere de lecto et ornamentis ipsius lecti: ⁊ sic an p̄dicte
dn̄e Catherine videaẛ predictarū rerū relicta ꝓprietas an ve
ro vsufructus dūtarat ⁊ sic nō possit ad libitum ipsius rebus
disponere. breuiter dico ꝙ ⁊ lectus ⁊ ornamēta p̄dicta ad lectū
pertinentia cedunt in predicto legato quo ad proprietatē. hec
aūte conclusio ꝓbatur multipliciter. ¶ Primo q2 ex verbis
predicti relicti seu legati non apparet aliquod verbū apposi
tum per q̄ō denoteẛ ꝙ predictarum rerū relictus sit vsufruct⁹
sed simpliciter apparent predicte res legate ⁊ sic ipsarum rerū
proprietas intelligitur esse legata vt. ff. de le. j. ij. ⁊ iij. per totū
⁊ in pluribus alijs titulis positis a titulo de le. iij. vsq̄ ad titu
lum de rebus dubijs inter quos titulos ponitur titulus de vsu
fruc. lega. ad denotādum q̄ō ad vt alicuius rei videaẛ esse reli
ctus vsusfructus debet hoc exprimi vt per totum illum titulū.
ff. de vsufru. leg. si vero rei legate simpliciter nullum verbum
sapiens vsumfructum adiciẛ vt puta q2 expresse dixerit ꝙ reli
quebat quo ad vsumfructum vel quo adiueret vel reditū aut
fructus ex aliqua re aut similia verba de quibus. in dicto. ti. de
vsufructu lega. ⁊ specialiter in. l. fundi. ⁊ ibi plene p Barto.
ff. de vsufruc. lega. indubitanter intelligitur relicta proprietas
et hoc magis specifice ꝓbaẛ per tex. in. l. si alij. ff. de vsufr. leg.
12 †ibi si vni legatur simpliciter fundus ⁊ alij eiusdē fundi relin
quitur vsusfructus: ꝓmū legatū dr̄ ꝯtinere integri fundi pro
prietatē ⁊ dē probatur i. l. se noronius attbalus. §. fi. ⁊ in. l. sem
pronio. ex. tit. ⁊ in. l. idem. § fin. cū. l. sequenti. ⁊ ꝙ ibi traditur
ff. de vsufruc. acres. in. l. si tibi decē milia ⁊ quod tradiẛ in. l. ⁊ si
forte. ff. de vsufruc. lega. ⁊ ꝙ tradiẛ p Bart. in. l. si titio ⁊ in. l. si
lios. ff. de vsufruc. le. cum ergo predictus testator simpliciter di
xerit ꝙ legabat p̄dicte dn̄e catherine oīa ⁊ singula ornamenta
ad lectum ⁊c. ergo nō intelligiẛ factum legatum qua ad vsum
fructum: cum in dicto legato nullum penitus sit verbum appo
situm sapiens vsumfructum. ¶ Scđo ꝓbatur clare ex alijs ver
bis appositis in dicto legato ibi dū dr̄ de quo lecto ⁊ ornamē
tis lecti oportanis ipsa dn̄a catherina in ipsa domo stando ⁊
ad aliam domū eundo disponere ⁊ facere possit pro libito vo
luntatis tanq̄ de re sua ꝓpria que quidem verba clarissime de
13 notant ꝓprietatem ⁊ nō vsumfructū † q2 vsufructuarius non
pōt disponere ⁊ facere de re ad libitū sed d3 vti ⁊ frui arbitrio
boni viri salua rerū substātia. instituta de vsufruc. in prin. tra
dit azo. in summa. in ti. de vsufruc. ⁊ Bal. in rubrica. C. de vsu
fruc. ⁊ si vsufructuarius alienat amittit vsumfructū. vt tradiẛ
insti. de vsufruc. §. item finitur. fa. no. per Bar. in. l. interest. C.
de vsufruc. ⁊ q̄ō tradiẛ in. l. arboribus. §. vsufructuarius. ff. de
vsufruc. Nec ex eo ꝙ predictus testator postea subiūxerit illa
verba que oīa vt supradicta sunt habeat ⁊ habere debeat ⁊ pe
tere possit omni ꝯrietate cessante in casu quo vitā vidualē ser
uauerit ⁊ honestā ⁊ dotes suas non petierit ⁊c. q2 per illa ver
ba nō alteraẛ principalis qualitas relicti in se sed dūtarat adi
citur ꝯditio seu mod⁹ p̄dicte dn̄e catherine qbus nō seruatis
d3 legatū amittere sed seruata viduitate ⁊ nō petitis dotis i
dubitanter potest de dictis rebus p libito volūtatis dispone
re tanq̄ de rebus ꝓprijs prout ex verbis p̄dicti testi clarissime
demonstraẛ. ¶ Circa quartā q̄ōnē principalē qua queriẛ vtrū
p̄dicta dn̄a Catherina i casu quo deberet stare extra domum
testatoris possit petere quadraginta florenos quolibet anno p
suo victu ⁊ vestitu ⁊ vna seruitiali que questio inclusa est sub
secunda pricipali q̄ōne supra posita parua est difficultas. Nā
ex verbis p̄dicti testi clare colligiẛ ꝙ p̄dicta dn̄a Catherina nō
pōt simplr̄ petere p̄dictos quadringēta florenos sed solūmodo
illos petere potest qn̄ per suos fideicommissarios vel heredes
nō prouidereẛ de expēsis necessarijs ⁊ dignis ⁊ de vestitu p̄di
cta dn̄a Catherina ⁊ vna seruitiali vt cōmode contineẛ. nā di
cto casu non facte debite prouisiones per fideicōmissarios vel
heredes pt p̄dicta dn̄a Catherina exigere p̄dictos. xl. florenos
auri ab oībus debitoribus testatoris ⁊ hereditatis iuxta ꝓui
sionem. que colligitur ex verbis predicti testamēti que ponūẛ
ibi dū dr̄: possit dicta dn̄a Catheriā ⁊ sibi liceat ⁊c. Que facul
tas ꝯcedit p̄dicte dn̄e Catherine non solū si habitaret in domo
predicti testatoris s3 ēt si extra domum testatoris habitaret vt
clarissime p3 ex alijs v̄bis appositis in dicto testō dū subiūgiẛ
vbi aūt dicta dn̄a Catherina ꝺliberaret vidualiter viuere ⁊ ho
neste extra domū dicti testatoris tunc in dictū casum ꝓuisio
ne sibi sufficienter non facta pro expēsis sibi necessarijs per fi
deicōmissarios vel heredes suos pro se et vna seruitiali pro vi
ctu ⁊ vestitu. ⁊c. tūc ipsa dn̄a Catherina ēt exigere possit ⁊ pete
re ac etiā liberare ⁊ quietare ab omnibus vt supra debentib⁹
hereditati dicti testatoris vsq̄ in summā dictorū florenorum.
xl. auri ⁊c. manifeste. ergo p3 ex predictis q̄ō predicte expense
debentur predicte dn̄e Catherine ēt extra domum habitanti
que si non soluanẛ potestatem ⁊ facultatē habeat petēdi di
ctos. xl. florenos. Et cum verba predicta hoc clare important
alia interpretatiōe opus nō est vt supra dixi. nec dubitatio ali
qua in hoc fieri d3. ¶ Circa quintā questionem que simili
14 ter includitur sub scđm de qua queriẛ vtrum † p̄dicta domina
Catherina recipiendo victum et vestitū ⁊ expensas fideicom
missarijs vel heredibus debeat recipere in principio anni vel
de die in diē vel qualiter breuiter r̄ndeo q̄ō si p̄fatum legatum
fuisset annumeratum seu per annos singulos factū tunc idubi
tanter pro quolibet anno debereẛ i principio cuiuslibet anni.
tex. est in. l. a nobis. ⁊. l. in singulos. la. ij. ⁊. l. filie mee. ff. de annu.
lega. vñ possent peti prima die. et. l. habitationem. et. l. generali
ff. de vsufruc. lega. tradit Jnn. in. c. ꝓpter. de loca. ⁊ gl. insti. de
inutil. stip. canoniste. c. iij. de arbi. et ꝓbatur ēt in. l. j. ff. de va. et
extraord. cogn. Et idem probaẛ i. l. si quis ad declinādā. C. de
epi. et. cle. vnde danẛ illi duo versus. Annua si dēs tunc inspi
cias caput anni. Anna si debes in fine teneberis āni. l. qui hoc
anno. ff. de ver. ob. et traditur i dictis iuribus. Verū cū in ter
minis nr̄is non annua alimēta. nec ēt mensiua aut diariū. hoc
est de die in diem relicta sunt de quo traditur in. l. diarijs que
est. l. antepe. ff. de ali. et ciba. leg. ⁊ in iuribus preallegatis. S3
alimenta simpliciter. s. victus ⁊ vestitus simplr̄ relicta est. ma
ius est dubiū. Et qm̄ relicta sunt ad tp̄s incertum videl3 donec
vitam vidualem et sequitur ꝙ debenẛ de mense in mensem v3 i
principio cuiuslibet mensis p text. i. l. pecunie. ff. de alimē. ⁊ ci
ba. leg. Et ibi hoc volunt Ja. de are. et. Ray. per tex. in. l. fi. ff.
de libe. agno. vbi etiam idem volunt Ja. de are. et Ray. tradi
tur p doc. in. d. l. si qs ad declinādam. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ hoc pro
cedit quo ad alimenta et victus et similes expensas sed quo ad
15 vestes que † victus et victualiū appelatione cōtinenẛ vt. l. verbo
victus. et. l. seq. ff. de verb. sig. traditur. x. q. ij. c. ep̄os. et. l. fi. §.
j. C. de hijs qui. ad eccle. cōfugi. ⁊ per Joan. an. c. j. de cen. lib. vj.
tradit Bal. ꝯsi. ccxxiiij. q̄ō incipit qd de vestimentis ⁊ bar. ꝯsi.
clxxxij. q̄ō incipit quidā. Et p̄terea de vestimētis a p̄dicto testa
tore expressum est p̄dicta aūt vestimenta debite p̄dicte dn̄e ca
therine nec de anno in annū nec de mēse in mensem nec de die
16 in diē s3 † qn̄ dn̄a catherina egebit p̄stāda sunt. vt singulr̄ no.
glo. et in. l. firmo. §. pater. ff. de ali. ⁊ cib. leg. t3 Bar. i. l. fi. ff. de
libe. agno. facit. l. nec semel ꝙ de habita. ff. qn̄ dies leg. Et pre
dicta procedūt respectu victus et alimentorū p̄stādorū ⁊ vestitū
sed si debito tp̄e s̄m predicta ab hr̄dibus seu fideicōmissarijs
non prestarentur cū eo casu debeanẛ floreni. xl. in annos singu
los merito in principio cuiuslibet anni debētur p ea que supe
rius dicta sunt. ¶ Circa sextā q̄ōnē comprehensam sua scđa
questione quid si p̄dicta dn̄a Catherina deliberaret effici reli
giosa et sic nō teneret seruitialē vtrū deberenẛ breuiter respon
deo q̄ō cum varie et diuerse sint religionum species sigdē p̄di
cta dn̄a Catherina profitereẛ aliquam regulā que nec i cōi nec
in particulari posset habere hoc casu nec predicta alimenta de
berentur nec ēt vestes ex quo in pura et simplici paupertate et
17 ex elimosynis viuere deberet † assumēdo. n. statutum penitus
ꝯrium iuri sibi q̄sito ex dicto legato vr̄ dicto legato ipso facto
renunciare. vt dicit glo. in. c. j. de cle. ꝯiug. lib. vj. et per glos. et
dn̄m meum abbatē siculū. ⁊ Jo. de imo. in. c. j. de cle. coniuga.
no. ēt Jo. de Jmo. in. c. ex ore. de hijs que fi. a ma. pte capitu
18 li. et q̄ō no. in. l. pe. ff. de ioffi. testa. ⁊. c. ex l̄ris de. trāsac. ¶ Si †
vero p̄dicta dn̄a catherina vellet ingredi et profiteri aliquam
regulā que l3 non posset hr̄e in pticulari tū pōt hr̄e i cōi. ⁊ iste
casus est magis dubitabilis. nam per magnā vel mediā capi
tis diminutionē vt per libertatē vel ciuitatis amissionē finiẛ
vsusfrutus insti. de vsufr. §. finiẛ. et. C. de vsufruc. l. fi. Sed pre
dictum legatū vr̄ importare quodāmodo quedā vsumfructū
sed per ingressum religionis i qua ꝓficiatur tria substātialia re
gule amittere videl3 quis libertatē q2 non h3 neq̄ velle neq̄
19 nolle. xij. q. j. c. non dicatis. Et † quodāmodo talis ingrediēs vr̄
mortuus. l. deo nobis. C. de epi. et cle. in fi. pncipij vbi text.
vult ꝙ pactum de lucranda dote ꝯceptū in casū mortis puri
ficaẛ p ingressum religionis vñ ibi ꝓbaẛ q̄ō eidē opatur igres
sum ꝙ mors naturalis s̄m Bal. ibi. ⁊ idem ꝓbari vr̄ per. l. res
vxoris. C. de dona. inter vir. et vxo. vbi tex. vult q̄ō pactum de
lucro

lucro dotis cõceptũ in casum mortis purificatur per ingressũ religionis ⁊ hãc opi. tenuit Do.in.c.cum cõstet.de pig.per.d.l. deo nobis.⁊ ꝙ traditur in.c.pñtia.de proba.⁊ per no.in.l.corruptionem.C.de vsu f.⁊ in.d.§.finitur insti.de vsuf. ¶ Uerum pdictis nõ ob.ꝯriaꝫ sniam arbitrator forever a qm indubitatũ est ꝙ facilius dꝫ solui vsufructus per ingressum religionis ꝙ p̃stacio alimẽtoꝝ sed vsufructus per ingressum talis religionis nõ finitur.hoc voluerunt Jo.⁊ lan.xix.q.iij.c.si qua mulier dicẽtes ꝙ ius vtendi coherens persone remanet apud ipsam vsufructuariã ⁊ vtilitas apud monasteriũ ar.ff.de iuf.do.l.si vsufructus ⁊.ff.ad treb.l.si p̃roni primo re.⁊.ff.so.ma.l.vsufructus.⁊ ff.de adult.l.si postularunt.§.de eo.ff.de leg.ij.l.peto.§.j.⁊.ff.de do.inter vi.⁊ vx.l.sed si.ij.re.in fi.⁊ in.c.nuper.de do.inter vi.⁊ vxo.⁊.C.de vsuf.l.fi.Et si dicatur monachus nõ potest habere ppriũ.vt in.c.cuꝫ ad monasterium.de statu.re.põt respondere ꝙ verũ est ꝙtum ad eius cõmodum ppriũ ⁊ particulare sꝫ ꝙtum ad commoditatem monasterij põt sicut ⁊ filiusfamilias qui iure digestorum nihil poterat habere.vt.l.plꝫ.ff.de acqui.here.⁊ tñ quo ad p̃ris cõmodum remanet apud eũ ius hereditatis.ff.de le.j.l.cum filio ergo idem dici põt a simili in hac qõne ⁊ hanc opi.ꝙ ꝙtum ad cõmoditatem transeat in monasteriuꝫ tꝫ gl.in auc.ingressi.C.de sac.san.ec. ¶ Et pdictam opi.ꝙ talis vsufructus ⁊ cõmoditas trãseat in monasterium tenent Inn.⁊ Do.in.c.in presentia.de pba.dicentes ꝙ vsufructus transit in monasterium ⁊ durabit in vita illius ingredientis tm̃.idem etiã tꝫ Spe.in ti.de statu mona.ver.xlvij.⁊ Jo.de fa.⁊.xix.q.iij.si qua mulier.⁊ eundem opinionẽ tꝫ Béri.bo.hic in.c.fi.de pig.per.d.l.corruptionem.C.de vsuf.⁊ per no.insti.de acqui.per arro.in prin.⁊ tꝫ Jo.de imo.⁊ est cõis opi.modernorum in.d.c.cũ constet.de pignoribus.quia per ingressum monasterij non perditur ciuitas neqꝫ libertas:qꝛ remanet liber homo ⁊ cuius ciuitatis.⁊ sic solũ iducitur minima capitis diminutio.vt.ff.de capitis diminutione qꝛ mutat statum.nã cũ esset sui iuris transit in p̃tãtem abbatis facit.xij.q.j.c.nolo.⁊ ꝙ no.in.c.nullus ⁊.c.religiosus.de electio.li.vj.sed per minimã capitis diminutioneꝫ non finitur vsufructus.vt insti.de vsuf.§.finitur traditur per glo.⁊ doc.in.d.c.fi.de pigno.⁊ ista vt dixi est cõis opinio glos.⁊ doc.vt pꝫ ex his que traduntur in.d.auť.ingressi.⁊ in auc.si qua mulier ⁊ ibi per glo.in ⁊ doc.l.cum opꝫ iuncta auc.idẽ est ⁊ auc.item hereditas cũ ibi no.C.de bonis que li.si ergo nõ extinguit vsufructus debitus per ingressum monasterij multominus extinguitur ius debitum recipiendoꝝ alimentoꝝ victus ⁊ vestit⁹ per iura ⁊ rõnes ⁊ auctoritates supꝛascriptas.⁊ hoc intelligo quo ad alimẽta vcꝫ victũ ⁊ vestitũ sed ꝙtuꝫ ad seruitialem sec⁹ est qꝛ talis qualitas retinende seruitialis repugnat illi statui p c.cum ad monasteriũ.de sta.reg.⁊.d.c.nõ dicatis.xij.q.j.si vero pdicta dña Catherina assumeret vel intraret aliã religionem in qua nõ pfiteretur tria substãtia.regule.Sꝫ quẽdã modum religiose viuẽdi vt dicit gl.singularis in cle.j.de reli.do.⁊ ter.in.gl.in cle.pe.de sen.ex.⁊ doc.ibi facit ꝙ no.Ar.xxvij.q.ij.c.vt lex cõtinentie.⁊ ꝙ tradit dñs meus in.d.c.in pñtia.de pba.⁊ p Bar. Bal.⁊ Pau.de ca.⁊ doc.in.d.auc.ingressi.⁊ ibi singulariter dicit Bal.in.ij.op.lꝫ.quis intret ecclesiam secularẽ vel lꝫ se offerat ecclesie seculari vt perpetuo ibi stet nõ potest retinere bona per.l.si quis presbyter.C.de epi.⁊ cle.⁊ auť.presbyteros.eo.ti.dixi latissime in tracta.obligationũ li.viij.q.xxij.si ergo talis modus religiose viuẽdi repugnat p̃do nec retẽtiõi pedisece seu fmitia

⁊ꝫ lis † put est modus viuẽdi istaꝝ clamidaꝝ sancti Frã.pdicatorum ⁊ heremitaꝝ sancti Augustini ⁊ similiũ pdicta dña Catherina integre debebit cõsequi victũ ⁊ vestitũ a pdictis hr̃dibus seu fideicõmissarijs ẜm ꝙ in predicto relicto ꝯtinet̃ si p hr̃des ⁊ fideicõmissarios mora cõmitteret̃ tũc ꝯseq deberet florenos xl.auri i ãnos singulos. ¶ Circa septimã qõnẽ q̃ est tertia principalis ẜm ordinẽ supꝛascriptũ qua q̃rit̃ vtꝝ pdicta dña Catherina possit petere illos ducẽtos florenos ⁊ dotes suas maxime ꝑpter reconsignationẽ dotiũ factã pdicte dñe Catherine post cõditũ testm̃.vr̃ dicendũ ꝙ pdicta dña Catherina nõ possit cõsequi legatũ ducẽtoꝝ ⁊ petere dotes pdictas hec aũt cõclusio v̄r

24 pbari.qꝛ ꝙuis relictũ factũ a marito vxori sue nõ videat̃ i dubio factũ aĩo cõpensandi in dotẽ ⁊ si vtrũqꝫ cõsistat in ꝙtitate ⁊ materia cõpensabili qꝛ debitor necessarius ex voluntaria quentione legans creditori suo videat̃ in dubio legare aĩo cõpensandi.l.cõpensandi.C.de hr̃.insti.⁊.l.si ab eo.ff.de neg.ge.⁊.l.vt debitum.C.de hr̃.act.⁊.l.creditorẽ.ff.de leg.ij.⁊.l.si vxoꝛ.C.de bo.auc.iudi.pos.⁊.l.lutius.ff.de le.j.⁊.l.fi.§.pe.ff.de le.iij.traditur in.l.si cũ dotẽ.§.si pꝛ.ff.so.ma.⁊.l.qm̃ in prioribus.l.oĩmodo.C.de inoffi.testa.⁊ in auc.preterea.C.vñ vir.⁊ vxoꝛ.vñ maritus legans vxori vr̃ legasse aĩo compensandi ⁊ est tex.expssus in hoc in.l.scẽduꝫ.C.de rei vxoꝛ.act.vbi dꝛ ꝙ editꝫ pretoris de alternatione sublatũ est vnde ⁊ dotem relictam a marito consequit̃ vxoꝛ tñ illud pcedit in casu dubij ⁊ in relicto simpliciter facto a marito secus qñ maritus reliquit aĩo ꝯpensandi vt tradit̃ in

dictis iuribus sed ita vr̃ ꝯtigisse in terminis nr̃is ꝙ ex plurimis ostẽditur p̃io qm̃ p̃fatus testãtor relictis expẽsis ⁊ victuarijs vestitis factis pdicte dñe catherine facit sub cõditione si vitã vidualẽ ⁊ honestã seruauerit ⁊ dotes suas nõ petierit put appet maĩfeste ex illo capl̃o testi qõ icipit.Jtẽ dixi voluit ⁊ dclarauit ꝙ in casu quo dicta dña Catherina ⁊c.deinde testãtor imediate subiũxit aliud capitulũ qõ icipit.Jteꝫ in dictũ casum viduitatis ⁊c.in quo capl̃o dictus testãtor reliqt pdictos ducentos florenos.quare cuꝫ p̃fatus testãtor reliqrit pditis.Jteꝫ vr̃ voluisse repetere ꝯdõnẽ et qualitatẽ pcedẽtẽ.vt.l.in repetẽdis.ff.de le.iij.⁊.l.seye.§.gayo.ff.de fundo instru.marie.cuꝫ eadẽ videat̃ esse rõ put vr̃ in terminis nr̃is.vt voluit Ja.de bel.in auc.vt cuꝫ de ap.cog.in.pn.ergo qualitas illa nõ repetẽde dotis vr̃ adiecta legato ducentoꝝ florenoꝝ ergo aĩo cõpẽsandi vr̃ relictũ. ¶ Secundo pbat̃ ẽt clarius ex alijs verbis positis in.d.c.qõ icipit. Jteꝫ in dictũ casum viduitatis ⁊ honestatis.⁊c.ibi duꝫ dr̃ ⁊ sic deinde ipsis florenis ducẽtis sic solutis ⁊ habitis vidualẽ vitaꝫ ⁊ honestã nõ seruauerit tunc de ipsis florenis ducẽtis sic solutis ⁊ habitis cõpensatio fieri debeat in restitutiõe dotiuꝫ pdictarum facienda ⁊ legatũ istud pro nõ facto habeat̃.Et sic ex pdictis verbis colligi vr̃ ꝙ eo casu quo restituẽde essent dotes debeat fieri cõpensatio ducentorum florenoruꝫ qꝛ dña Catherina non põt vtrumqꝫ vꝫ ⁊ dotes ⁊ ducentos florenos ꝯsequi vt.d.l.si cõpensandi.C.de heredi.institu. ¶ Tertio probatur ex alijs verbis postea imediate sequentibus.in.d.c.dum dicit̃ vbi aũt dotes non petierit ⁊ honestatem ⁊ viduitatẽ seruauerit dictũ legatũ ducentorũ florenoꝝ exequat̃ ⁊ habeat oĩ exceptione remota.Ex qbus verbis a ꝯrio sensu colligit̃ qõ si dotes petierit nõ possit cõsequi legatuꝫ ducentorum florenorũ qõ argumentũ a ꝯrio sensu validũ esse vr̃ etiam in vltimis voluntatibus.vt traditur per Cy.Bal.⁊ doc.in.l.cõuenticulam C.de epi.⁊ cle. ¶ Quarto predicta cõclusio vr̃ clara inꝙtum predicta dña Catherina vellet cum dicto legato ducentorum florenorum cõsequi victum ⁊ vestituꝫ. ¶ Qõ clarissime pꝫ ex verbis in.d.c.immedeate sequendo dum dr̃.Et de hijs integris dotibus ⁊ alijs bonis suis quibuscunqꝫ disponere ⁊ ordinare valeat pro libito volũtatis non tñ habere dotes ꝙdiu de necessarijs ad victum ⁊ vestitum vt supꝛadictum puisum sit tam per viam fidecommissariorum.⁊c.Ex quibus verbis clarissime pꝫ ꝙ si peteret seu vellet alimenta victum ⁊ vestitum ⁊ ducentos florenos non posset cõsequi dotes predictas. ¶ Uerum predictis non obstantibus arbitror ꝯriam sniam fore veram videlꝫ ꝙ pdicta dña Catherina possit dictũ legatũ ducentorum florenorũ consequi ⁊ dotes pdictas.pro istius autẽ conclusionis clariori demonstratione aduertenduꝫ est ꝙ testator predictus plurimam fecit legata.primo legauit oẽs ⁊ singulos pannos syrici lane ⁊ linos ⁊ oĩa ⁊ singula iocalia.⁊c.⁊ huic legata nullã adiecit conditiõnẽ.ergo hoc legatũ ⁊ dotes consequi põt indubitanter predicta dña Catherina ꝙuis dotes petierit vel habuerit ⁊ ẽt si vitam vidualem nõ seruauerit qꝛ cum hoc capitulũ sit penitus diuersum a reliqs ex alijs nõ fit illatio.vt.l.naturali.§.nihil cõe.ff.de acq.pos.c.qõ trãslatiõi.de offi.lega.l.iulianus.ff.de exhiben.cum alijs vulgatis. ¶ Et quia nulla penitus põt dici inducta cõpensatio ad dotem tuꝫ quia in dubio non videtur maritus legasse animo cõpensandi tum quia specie ad ꝙtitatem vel de specie ad speciẽ nõ admittitur compensatio. ¶ Deinde predictus testator interposito vno capitulo declaratiuo dotiuꝫ pdicte domine Catherine.fecit in alio capitulo separato legatũ victus ⁊ vestit⁹ ⁊ lecti ornamentorum ad lectuꝫ in casu honestatis ⁊ viduitatis ⁊ in casu quo dotes suas non petierit vel ab heredibus habuerit quare ex hoc legato ⁊ conditione eidem adiecta non est dubium ꝙ predicta dña Catherina si honestam vitaꝫ aut vidualem nõ seruaret aut ẽt dotes peteret non posset cõseq legatum victus ⁊ vestitus ⁊ lecti.⁊c.qꝛ ad dictum legatũ cõsequendum vel retinenduꝫ oĩa pdicta tria adimplere ⁊ seruare tenet̃ adeo ꝙ si in altero ẽt duntaxat deficeret dictum legatũ conseq aut retinere dotẽ de qua iam satisfactũ est non posset vt.l.si is qui ducenta.§.vtrũ.ff.de reb.du.vtrũ aũt attẽtis terminis nostris posset retinere dotẽ de qua iã satisfactũ est ⁊ petere dictũ legatum.j.subiciã. ¶ Deinde pdictus testator in alio diuerso capitulo aliud fecit legatũ ducentoꝝ florenoꝝ sup quo est dubitatio vtrũ possit illud petere seruãdo viduitatẽ ⁊ honestatẽ ⁊ dotes hr̃e. ¶ Et pfecto vr̃ mihi clarissima ꝯclusio ꝙ possit vtrũqꝫ consequi ⁊ retinere si solum has duas cõditiones impleuerit seu seruauerit scilicet si vitam vidualem ⁊ honestaꝫ seruauerit qm̃ ꝙtuꝫ ad dictũ legatum ducentoꝝ florenorum nulla adicit̃ condition non petendaꝝ dotium.nam talis conditio. non petendarum dotiũ in dicto legato ducentoꝝ florenorum omissa a testãtore hr̃ pro omissa.l.commodissime.ff.de li.⁊ po.h. ff.de excu.tu.l.ex his facit ⁊.l.si seruũ.§.nõ dixit.ff.de acqui. here.⁊ quod tradit bal.in.l.gallus.§.videndũ.ff.de lib ⁊ posth.

Et ꝗuis dicta ꝯditio si dotes nõ petierit adiiciat ĩ ꝑcedẽti ca-
25 pitulo tñ vt supra. dixi ex sepatis nõ fit illatio † nec cl'a contenta ĩ vno capitulo refertur ad aliud capitulũ postea sequẽs ab illo capitulo separatũ.vt est tex.in.l. si qs legata.ff.de condit. ⁊ demon.⁊ ꝓbatur.c.cum dilecti.de dona.ꝭm intellectũ host. ⁊.l.gallus.§.⁊ quid si tãtum.ff.de libe.⁊ posthu. traditur per bar.⁊ legistas.in.l.talis scriptura .ff.de leg.j. ⁊ per canonistas in.c.secũdo requiris de appel.Quare examinare oportet pro veritate ipsius conclusionis oĩa ⁊ singula verba posita in.d.c. relicti ducentorum florenorum.Est ergo aduertendũ ꝙ predictus testator dixit.Itẽ in dictum casum viduitatis ⁊ honestatis supra pro parte ꝯ̃ria allegatuȝ fuit ꝙ ex quo in capitulo ꝑcedenti testõr nõ solum de conditione honestatis ⁊ viduitatis mẽtionẽ fecit sed ẽt si dotis nõ petierit merito talis cõditio ex natura dictionis.Itẽ vr̃ esse repetita p.l. in repetẽ. de leg .iij. cum si.Sed ad hoc r̃ndetur hoc esse falsuȝ mẽtis terminis nostris per theoricã traditã per bar.in.l.j.in pñ.ff.de publi.⁊ ve-
26 ctiga.vbi dicit ꝙ † qñq; per dictionẽ.Itẽ adiicitur ꝑcedẽtib⁹ noua oratio in se ꝑfecta oĩ ꝑfectione ⁊ tunc nõ inducit repetitionẽ sed continuationẽ.ff.de iniuriis.l.Iteȝ apud labeonẽ in prin.ff.ad turpil.l.fi.ff.ad mu.l.j.§.idem rescripserũt cũ.§.seq. sed ita est in terminis nostris q2 per predictã dictionẽ.Itẽ ĩ dictum casuȝ adiicitur ꝑcedẽtibus noua oratio in se perfecta oĩ perfectiõe ergo nõ inducit repetitionẽ qualitatũ ꝑcedẽtiũ sȝ ponitur ⁊ cõtinuat̃ p iura ꝑalle.⁊.l.fi.ff.de admi.rerũ ad cuiꝑtinẽ.facit ẽt q2 ista capl'a penitus sunt diuersa.⁊ diuersa cõtinẽtia ꝑdicti testi.Incipiũt p dictionẽ.itẽ ⁊ sic ex ꝑdictis patet nõ ob.primũ argumentũ ꝯ̃ in ꝯ̃rium formatuȝ.Et ꝑdicta ꝓcedunt maxime q2 diuersa est ratio dictorum legatorum vñ consuluit bar.ꝯsi.ccvj.qͦ ĩcipit testator reliquit ꝙ si testator dixit lego vxori mee habitationem domus si caste ⁊ honeste vixerit item lego sibi oẽs eius pannos ꝙ non intelligitur repetita illa conditio si caste q̃ honeste vixerit p rõnes ꝑdictas ⁊ ꝑdicto consilio. Bar.se subscripsit dñs Frãsciscus de ꝑdicta domo tigrinoꝝ de qua fuit testator predictus qui dñs Franciscus ꝭm Bal.oĩum singulariũ memoriã habuit.Ex aliis aũt verbis ꝑdicti capituli nullo mõ cõtinet̃ ꝑdicta cõditio nõ petẽdaꝝ dotiũ adiecta ꝑdicto legato dr̃ eñi l.d.c.item ĩ dictũ casuȝ viduitatis ⁊ honestatis seruãde iure legate legauit dicte dñe Catherine eius vxori florenos ducẽtos auri sibi per heredes ⁊ fideicommissarios infrascriptas soluẽdos ꝗ̃tum post mortem dicti testatoris ipsa dña habere voluerit ista sunt ṽba formalia prime partis dieti capituli.Et sic pȝ ex dictis verbis qͦ nulla est adiecta cõditio nõ petẽdaꝝ ꝑdicto legato ducentorũ florenoꝝ sed solũmodo ꝯditio viduitatis ⁊ honestatis.Et si testõr voluisset adicere dictã cõditionẽ nõ petẽdaꝝ dotiũ.ita adiecisset sicut dixit in casum viduitatis ⁊ honestatis q2 cum eã omiserit hẽtur pro omissa vt supra dixi.Deinde immediate formaliter sequitur in.d.c.⁊ deinde ipsis florenis ducentis sic solutis ⁊ habitis vidualẽ vitam ⁊ honestã nõ seruauerit: tunc de ipsis florenis ducẽtis solutis ⁊ habitis cõpẽsatio fieri debeat in restõnem dotiũ suaꝝ facienda ⁊ legatuȝ istud pro nõ facto hẽatur ⁊ sic ista sunt verba formalia ex qbus ẽt apparẽt qͦ predictus testator voluit induci cõpensationẽ dũtaxat ad dotes cum predictis ducẽtis florenis in casuȝ nõ seruate honestatis ⁊ viduitatis nec aliqd dixit de nõ petẽdis dotibus ergo habetur pro omissa dicta cõditio nõ petẽdaꝝ dotiũ vt q2 si voluisset apposuisset.vt.l.j.§.sinautem a deficientis.C. de cadu .tol. facile eñi fuisset testatori si hoc voluisset adiungere adiũxisset sed cũ bis replicauerit ad predictũ legatũ ducentoꝝ florenorũ predictas tñ duas conditiones.s.viduitatis ⁊ honestatis aliã cõditionẽ nõ petẽdaꝝ dotiũ vr̃ a ꝑdicto legato exclusisse per. l.cũ ꝑtor.ff.de indi.⁊.c.nõne.de ꝑsump.⁊.l. maritus.C .de ꝓc.

¶ Et sic ex ꝑdictis pȝ r̃nsuȝ esse ad scõm argumẽtum supra in cõtrariũ formatũ nec est mirũ ꝙ eo casu quo simpl'r restituẽde essent dotes deberet fieri cõpensatio ducentoꝝ florenoꝝ sȝ solummodo fieri dȝ si vitam vidualem ⁊ honestã nõ seruauerit. Qm̃ imo ex ꝑdictis verbis cõcluditur minime fuisse volũtatẽ predicti testatoris ꝙ legatuȝ ducentorũ florenorũ intelligeretur sub cõditione nõ petendaꝝ dotiũ.hoc aũt demonstrat̃:qm̃ cõpensatio opponit̃ dũtaxat petẽti ⁊ agẽdi ad creditum suuȝ
27 cõpensatio inducit exceptionẽ.⁊ sic lex † compensat opposita exceptione sicut in simili dicimus in.l.filio.ff.de iniu.rup.⁊ irri.testa.⁊ tradit̃ per gl.in.l.si constat.de compen.fa .l in diẽ. §. si romañ.ff.eo.ti.⁊.l.sin aũt.§.fi.ff.de ne.ge. Si ergo ꝯ̃ petentẽ opus est opponere exceptionẽ cõpensationis.pȝ ꝙ nõ erat necessarium dicere ꝙ in casu nõ seruate viduitatis aut honestatis cõpẽsaret ex quo eoipso ꝙ dña Catherna ageret ad dotes testator voluisset fieri cõpensationeȝ ducẽtoꝝ florenoꝝ:prosequor verba ꝑfati capituli.subiũgitur enim in.d.c.vbi aũt dotes nõ petierit ⁊ honestatẽ ⁊ viduitatẽ seruauerit dictũ ligatũ ducentoꝝ florenorũ exequat̃ ⁊ hẽat omni exceptione remota hec verba vidẽtur aliqualiter magis astringere inq̃ꝗ̃tum d2:vbi aũt dotes nõ petierit quasi a ꝯ̃rio sensu ergo si petierit habeat locum cõpensatio per ea que dixi supra in.iij.fundamẽto facto
28 pro parte ꝯ̃ria.Sed ad hoc respondet̃ † ꝙ predictũ argumẽtũ in ꝯ̃rium ꝑdicto mõ nõ ꝑt summi.hoc aũt ꝓbo per tex.apertũ in.l.titia.§.j.ff.de ma.test.vbi iuriscõsultus dicit ꝙ lȝ testõr dixerat Ornoforꝫ nisi rõnes legal'r reddideris liber ne esto ꝙ lȝ iste ornofaus rõnes reddat nõ tñ erit liber ⁊ sic nõ sumitur ibi argumẽtum a ꝯ̃rio sensu.⁊ tñ ille tex.loquitur in libertate que est res fauorabilis.l.libertas.ff.de re.iu.⁊ in qua fit plenissima interpretatio vt ibi alia vero verba que sequunt̃ vsq; in finem predicti capituli ibi.⁊ de suis integris dotibus ⁊ aliis bonis qbuscũq; disponere ⁊c.nihil faciũt ad propositum vt ex illorũ lectura manifeste patet.¶ Ulterius predicta cõclusio probat̃ q2 posito ꝙ in dictis verbis dicti capituli esset aliqua dubitatio.⁊ ẽt posito ꝙ ipsa domina Catherina teneretur obseruare predictas tres conditiones vȝ viduitatis honestatis ⁊ de nõ petẽda dote eo ꝙ non est necessarium predicte domine Catherine aliquam petere dotẽ ex qua eidẽ domine Catherine satisfactum est in vita de dotibus suis ⁊ argumẽto eorum p ꝯ̃ctum emptionis facte de qbusdã plagiebus emptis a predicto testatore ⁊ p ꝯ̃ctum postea factum p ꝑdictum testatorẽ cum ꝑdicta dña Catherina per quẽ ꝯ̃ctum apparet ꝑdictum Antonium ꝑdicte domine Catherine ꝑsenti ⁊ stipulanti cõstituisse fundũ dotale vt pȝ ibi dum d2 ita ꝙ dicte terre ⁊ plagies vt supra empte sint ⁊ esse intelligãtur dotales dicte dñe Catherine ⁊c.⁊ dũ postea subditur.⁊ exnũc voluit prefatus Antonius ꝑdicta res emptas ꝑtio ⁊ modis suprascriptis esse ꝓ fundo dotali.⁊ fundum dotalem esse ꝑdicte domine.C.⁊ ad predictum effectum constituit simpliciter ⁊ pure nomine ipsius.d.C.pñtis ⁊ stipulantis vt.s̃.possidere retenta solũ ꝑtãte fructuũ ⁊c.cũ ergo ꝑfatus Ant.maritus in ꝑdictis plagiebus ꝯstituit̃ fundũ dotale ꝙ facere potuit dũmõ absq; tñ ꝑiudicio ecꝝ qbus obligata essent dicta bona vt in.l.re mãdata.C.mãdati iũcta.l.j.qui res.in prin.ff.de lo.⁊.l.qui balneũ.§.fi.qui po.in pig.ha.⁊ ar.l.qui.solidũ.§.fi.⁊.l.peto.§.ꝑdiũ.ff.de le.ij.sequit̃ ꝙ dñium ꝑdictaꝝ reꝝ translatũ fuit in ꝑdictã dñaȝ.C.immediate so.ma.vt.l.in reb⁹ C.de iure do.⁊ ibi p doc.tradit̃ ẽt p doc.in.l.si mora.ff.so.ma.⁊ maxie q2 in dicto ꝯ̃ctu subiungit̃ ⁊ sic in dictã.d.C.transferat̃ ⁊ trãslatũ intelligat̃ dñium dictaꝝ absq; aliqua petitione ⁊ appꝑhẽsione dictaꝝ reꝝ ⁊ absq; aliquo cõsensu lcĩa vel facto iudicis alicuius vel hr̃dũ aut fideicõmissarioꝝ suoꝝ omni meliori mõ quo de iure ⁊ seu ꝭm formã statutoꝝ fieri ꝑt ⁊ sic immediate ꝑdicta dña Catherina post mortem dicti Antonij remaneat in pleno possessione ⁊ pleno dñio ꝑdictaꝝ reꝝ absq; aliquo extrinseco facto adhibendo ⁊ absq; aliquo facto iudicis vel alicuius curie:⁊ absq; aliqua lcĩa ꝯsensu volũtate ⁊ immissiõe aut traditione hr̃dũ aut fideicõmissarioꝝ ⁊c.¶ Et sic ex ꝑdictis verbis clarissime pȝ satisfactum fuisse p dictũ testõrem ⁊ ex eius volũtate clara ⁊ apta ꝑdicte dñe Catherine de dotibus suis ⁊ ipaꝝ augumẽto.⁊ sic cũ nõ sit opus aliqua petitiõe vel exactiõe satisfactũ vr̃ fuisse ꝑdicte ꝯditioni nõ petẽdaꝝ dotiũ vñ sat̃ esse vr̃ ꝑdicte dñe Catherine ad oĩa predicta legata ꝯsequẽda ẽt respectu victus ⁊ vestitus si seruabit vitã vidualẽ ⁊ honestã.qm̃ dotes ꝑdictas exigere aut petere nõ ꝑt cũ tã sibi satisfactũ sit ex volũtate testõris.Et hoc pȝ ex forma codicilloꝝ postea ꝯfectoꝝ p ꝑdictũ testõrem inq̃ꝗ̃tum dixit.¶ Primo voluit ⁊ declarauit ꝙ relicta ⁊ declaratio facta dñe Catherine eius vxor de victu,⁊ vestitu ⁊ reliquis in capitulo ipi⁹ testamẽti declaratis ⁊ factis obseruẽt̃ ⁊ fiãt nõ obstãte ꝙ dicte dñe Catherine sit satisfactũ post subscriptum ꝯditũ testm̃ de dotibus suis p emptionẽ bonorũ immobiliũ vt appere dixit manu ser michaelis Ioãnis pcij notarij de Luca ad ꝙ se refert ⁊ post pauca subditur alia insup legata ⁊ relicta ipsi dñe Catherine in testõ predicto rata habere voluit ⁊ mãdauit ꝓut in testamẽto ꝯtinet̃ nõ obstante satisfactiõe dñij supra facta ⁊ emptiõe bonorum vt supradictum est.

¶ Ex qbus verbis pȝ ꝙ testõr ꝑdictam satisfactionẽ quã fecerat de dotibus predictis locum hr̃e ⁊ ꝑdicta satisfactionẽ stante valida voluit nihilominus ꝑdictam dñaȝ Catherinã cõsequi oĩa legata ergo voluit ꝙ ꝯsequeret̃ legatũ ducẽtoꝝ florenorum ⁊ victus ⁊ vestit⁹ ⁊ lecti.⁊ aliaꝝ reꝝ legataꝝ de quibus pȝ in dicto testõ q̃ verba cũ sint clara ⁊ aperta nõ est alia interpretatio necessaria vt dictum est:dico tñ ꝙ si predicta domina Catherina vult cõsequi legata victum ⁊ vestitum.

¶ Et supra scriptum est ita consulo ego Marianus Socinus saluo semper saniori consilio.

¶ Consilium. xj.

1 ☞ Executor cui factum est legatum in testamento an possit res sibi legatas cuȝ alio ex executoribus aliis insciis ⁊ irrequisitis accipere.⁊ quãdo solus possit easdem res exequi.nume.2.
3 Executor an possit seipsum in pauperem eligere.
4 Uoluntas semper predominatur.

Semper

5 Semper dictio: quid denotet.
6 Electio si est data duobus vel tribus possunt eligere vnū ex se.
7 Charitas prima incipit a seipso.
8 Testator pt dare auctoritatē vt quis ppria auctoritate rem accipiat.
9 Mulier potest esse executrix.
10 Verba sunt note passionum anime.
11 Legatum victus et vestitus debetur in principio anni.
12 Vestes debentur quando quis eget.

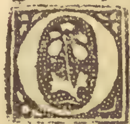
Omnipotens deus. Adsit. Circa presentē cōsultationem sequendo ordinem predictarum questionem assumo primam questionem qua queritur vtrum predicta amfrosina tanq̄ executrix relicta vna cum alio executoribus predicti testamenti possit sibiipsi consignare res et vestes sibi a testatore legatas irrequisitis et inscijs alijs executoribus etc. Circa quam questionem videtur primo dicendum
1 qd † predicta domina Catherina vna cum vno ex alijs executoribus alijs inscijs et irrequisitis nō agentibus in remotis aut impeditis aut exequi forte nolentibus non potuerit predictā executionem facere. ¶ Hec conclusio videtur primo probari in simili: in procuratoribus qui magis assimulantur ipis executoribus q̄ tutoribus. vt p3 in quibus procuratoribus simpliciter constitutis clarissimum est q vnus sine altero agere nō potest. vt est tex. in c. si duo. de procura. li. vj. et traditur in l. pluribus. ff. de procura. et in l. creditor. §. duob9. ff. manda. et in c. nō iniuste. et in c. petitio. extra de pcura. vel dicamus quod in istis seruetur simile quod in arbitris seruatur. vt in l. item si vnus. et in l. sequen. ff. de arbi. et in c. j. de arbi. lib. vj. vel quod in iudicibus ordinarijs vel delegatis. vt in l. duo. et in l. inter pares. ff. de re iudi. et in c. fi. extra eo. ti. possent etiam plura adduci similia sed non est necessarium iudicio meo per similia incidere. Nā si recte ponderētur verba tex. in c. fi. in ver. sane de testa. lib. vj.
2 tex. ille decidit q † ex pluribus executoribus datis tunc solum potest vnus solus administrare et voluntatem testatoris exeq potest vel quando alij sunt mortui vel agunt in remotis vel volunt exequi quibus casibus vel altero eorum speciali fauore vltimarum voluntatum hoc receptum est et vnus sine altero possit administrare et exequi nisi testator aliud expresserit. Et aduertendum qvt ibi dicit Joann. and. in glo. super verbo in remotis q si alter ex executoribus esset absens non tm̄ multum in remotis nō possent alij administrare. sed deberent vocari et assignandus esset sibi in terminis infra quē deberet venire. Ex quibus concludetur decisio casus nostri. q eum in casu nostro nullum affuerit predictis impedimentis sequitur q ipsa dña Catherina sola cum vno ex executoribus nō potuit administrare. et hoc etiā voluit Bal. in l. nulli. C. de epis. et cle. et ita etiā intelligit Joā. an. in addi. spec. in ti. de instru. edi. §. nunc aliqua ver. sed nunqd vbi plures in magna additione que incipit iste ver. cū duobus pcedentibus. vbi dicit q deci. ij. de testa. lib. vj. dat liberū exercitiū vni ex pluribus executoribus in tribus casibus tm̄ v3 cum collega est mortuus vel remotus vel non vult exequi. idē tm̄ dicit in nō volēte exequi ex impedimento nō modici tpis secus si esset impedimentū modici tpis vt pbat ibi lfa sup ver. nimium differri. et subdit preter hos casus. gestio d3 esse cōis et hanc ēt opi. sentit bar. in l. si plures in princ. ff. de admi. tu. et expssus in l. si tibi. §. vnius. ff. de op. le. facit. l. seruo. eo. ti. et sic vr q pdicta dña Catherina nō potuerit exequi vna cum vno ex dictis executoribus cum quattuor fuerint dati executores. Scdo vr q ex alio capite q2 predicta dña Ca. nō vr q potuerit
3 exequi ad vtilitatem suā q2 † executor nō vr posse eligere[a] seipsum
a in pauperem et sibiipsi dare q in pauperes est distribuendū. vt no. in c. fi. de insti. et ibi tradit dñs meus. vt no. ēt in c. per vras. de iure pa. p illum tex. facit ēt. l. si tibi mandauero. §. si tibi centum. ff. manda. tenēt doc. in c. fi. de test. lib. vj. ¶ Verum nō ob
4 stantibus dico † iam sniam fore verā. nam † cum in ceteris dispositionibus tam in vltimis voluntatibus testatoris volūtas sp pdominatur. vt in l. in cōditionibus in prin. §. j. et l. cōditio verba. et l. pater seuerinā. ff. de cōdi. et demō. et l. nō aliter in pn. ff. de le. iij. cum alijs vulgatis et p lege seruāda est testatoris voluntas nec in aliquo violāda. vt in auc. de nup. §. disponat. xiij. q. ij. c. vltima voluntas. in l. 3. C. de testa. manu. in c. tua nos de testa. et c. cum mathe. de celebra. mis. cum si. Cum ergo pdictus testator in testō suo expresse disposuerit q duo ex pdictis quattuor executoribus possent exequi voluntatem suā sequit clara cōclusio q nō est necessariū q oēs executores interueniāt sed duo ex eis sufficiūt ar. tex. in c. fi. §. j. de testa. li. vj. a 3rio sensu iūcta gl. sup vbo simplr et ar. no. in c. cum plures. de offi. dele. lib. vj. et l. si plurib9 cū. l. se. ff. de pc. et c. si duo. de pc. li. vj. tradit spe. in ti. de instr. edi. §. nūc vero aliqua. v. s3 nūqd facit q legit et no. in c. prudētiā. de of. dele. et q tradit p bar. in l. si plures. ff. de admi. tu. ¶ Et si sup q2 pdicti testōris volūtas fuit vt pdicta d. Ca. sp in executione deberet interuenire vna cū vno alio ex executoribus sequitur q tam in exequendis legatis in psona aliorum q̄ respectu psone ipiusmet potuit ipa exequi vna cū alio ex quo voluntas testatoris fuit vt sp interuenirent dum dixit q vxor sp
5 d3 interuenire in executione que † dictio semp facit regulā et eq pollet vniuersali et denotat perpetuitatē. vt. l. j. ff. so. ma. et in l. seruitutes. ff. de ser. et in l. humanitatis. C. de impu. et alijs sub. et q no. in c. j. de resti. in inte. Et q quottidie cantat in ecclesia sicut erat in principio et nūc et sp etc. Et maxime cum testator adiecerit illa verba. alias ipsa nō interueniēte ceteri nil facere possint. ex quibus verbis denotatur forma substātialis pter clās decreti quā important verba pdicta per no. p Bal. Ang. et Jo. de imo. in l. j. ff. de lib. et post. et q traditur in l. pe. et fi. C. de ven. re. ciui. li. x. nec est hoc absurdū q predicta domina Cathe. vna
6 cum alio executore exequi possit ad suam vtilitatē † q2 si data est duobus vel tribus electio possunt eligere vnum ex se. vt no. glo. Bar. et bal. in l. plane. ff. q cuiuscq vniuer. nomi. et no. in l. si tibi. ff. man. et p Jo. an. in regula in toto de reg. iur. lib. vj. in materia. et in c. cum in iure. de elec. et Pau. in cle. ne romani. §. j. de cle. et p eūdē pau. xiij. q. j. c. qui epatum. Quinimmo data ptāte exequēdi vni circa eligēdos pauperes pt ipse inter alios pauperes eligere seipsum si in veritate est pauper fm q tradit per Pau. de liaza. in cle. vnica. de testa. et fm doctores moderni
7 ores in c. fi. de test. li. vj. facit q2 † oīs ordinata charitas incipit a seipso. vt in l. preses. C. de serui. et aqua tex. et gl. in c. iij. de sup. neg. prela. xxiij. q. v. c. si non l3. et in c. j. et fi. de postu. de pe. di. iij. c. qui vult. vnde Isaias. c. xxxv. cum videris nudum coperi eum dum tm̄ carnem tuā non despexeris. et Seneca in li. ij. de bñficijs dabo egeno non vt ipse egeam succurram perituro non vt ipse peream. et idē. ¶ Ecclesia. c. xxxiij. et cassiodorus ethimolo. lib. j. c. xiiij. tunc de exteris cogitandum est cum se rō proprie ne
8 cessitatis expleuerit † pōt eñ testator vni soli et vt ipse per se si bijpsi exequatur auctoritate propria potestatem dare circa res ipsius testōris vt quis illas ppria auctoritate accipiat. vt not. bar. in l. nemo pōt. ff. de le. j. et in repe. l. iij. C. de pig. ver. ij. principaliter quero. et idem t3 etiam in l. titia cum testō. §. lucius. ff. de le. ij. et hoc idem tenent ibi bal. et Mo. et traditur p gl. et doc. in l. lucio titio. eo. ti. facit. l. non est mirū. ff. de pig. ac. t3 Bald. in l. legis iulie. C. de resti. bono. et no. in l. eam quā. C. de fideicō mis. et maxime hoc vr esse licitum cum apud se habeat. facit tex. singularis et q ibi no. Jo. de imo. in l. titia cum testō. §. j. ff. de le. ij. faciunt no. p Bal. in l. res pig. C. de pignora. et p doc. maxime Saly. in l. ptextu. C. de pig. ac. vbi voluit q si res sit penes legatarium sine vitio possit illam retinere nec datur 3 ipsum interdictum quorum legatorum aut q d3 cōstare de impedimento absentia vel voluntate ipsorum q illud procedit qñ testator dixisset q si nō omnes possint exequi duo exequant fm ea q̄ traduntur in c. prudentiam. de offi. dele. et per ea q̄ traduntur per Bar. in l. multum. ff. de condi. et demon. q minime factum fuit in terminis nostris testator voluit q dña vna cum vno ex alijs posset exequi ergo libere cum vno pōt exequi nec requiruntur aliorum citatio aut requisitio aut impedimēti subsistētia et noticia tex. est in c. cum plures. de of. dele. iuncta glo. super verbo libere. ¶ Non obstant allegata in 3rium q2 illa pcedunt qñ executores essent simpliciter dati et nō cū predictis clausulis. Nec
9 obstat q † mulier non possit esse executrix per l. femine. ff. de regu. iu. q2 istud est falsum vt voluit Bal. in l. id q et in l. siqs ad declinandam. C. de epi. et cle. et t3 d. meus. in c. tua nos. de test. et no. per doc. in c. dilecti. de arbi. ¶ Nec etiā ob. si in dicta executione nō interuenisset Petrus cōtis qui per codicillantem fuit deputatus executor in locum galcoti dñi Georgij q2 cum ipse Petrus fuerit surrogatus in locum alterius illius naturam sapit et assumit. vt in l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis cauti. et in regula is qui in ius. de re. iu. lib. vi. cum si. ¶ Circa scdam qōnem que queritur posito q pdicta domina amfrosina deliberaret habitare extra domum testōris et pdicti hrdes vel executores nō prouiderēt sibi de victu et vestitu. et vna seruitiali honorabiliter possit pdicta domina amfrosina exigere debitores cōductores et pēsionarios dicti testatoris vsq ad summā quadraginta ducatorum quolibet anno breuiter dico q sic: hoc eñ expsse disponunt verba predicti testamēti dum d3 in dicto testō. Item dixit voluit et declarauit q in casu quo dicta domina amfrosina eius vxor vitam honestam et vidualem duxerit et stare velit in ipsius testatoris domo et post mortem ipsius in primis habeat a hrē debeat expensas et hrditate dicti testatoris victū et vestitū honorabilem et sibi cōdecētem pro se et vna seruitiali. Et subdit vlterius i dicto testō et in casu quo per suos fideicommissarios vel heredes sibi non prouideretur de expensis necessarijs et dignis ac etiam de vestitu pro se et sua seruitiali vt commode cōuenit possit dicta domina Amfrosina et ei liceat de quibuscunque bonis pensionibus redditibus et iuribus et nominibus

a ¶ Eligere. ad de hic qd electionarius nō pōt eligere se ips. gl. et bar. i l. plane. ff. qd cuiuscq vni. no. vbi dicit q si sibi soli commissa ē electio nō si sibi et alijs et t3 Bar. in l. si cōsul. in fi. ff. de ado. mar. sil. in l. si mandauero. §. si tibi. ff. mā. vij. q. j. q epatū. c. cū i. iur. de ele. c. fi. insti. s3 bñ pt cōsētire ele. ō se fcē. ab alijs ēt si ipe prius. aliū elegerit. doc. et Jo. an. i d. c. cū i iu. bar. cep. i cā clxxvij

debitorū ipsius olim testatoris ex quavis cā debentiū auctori
tate sua exigere petere ⁊ hr̄e vsqꝫ advalorem ⁊summā florenoꝝ
quadraginta auri i auro ad rōnez anni ⁊ quoscunqꝫ sic sibi de
bentes ⁊ solnentes ipsa pro se sola liberare ⁊ quietare possit
⁊ efficaciter libertati itelligant ⁊ sic omni ꝯrietate cessante vbi
aūt ipsa dña amfrosina deliberaret vidualr̄ viuere ⁊ honeste
extra domū ipsius testatoris tunc in dictū casuz ꝓuisione sibi
sufficiēter nō facta pro expēsis sibi necessariis ꝑ dictos fideicō
missarios ⁊ heredes suos infrascriptos pro se ⁊ vna seruiciali
pro victu ⁊ vestitu condecentis ⁊ honorabili toto tpe viduita
tis sue ⁊ vite tūc ipsa dña anfrosina etiā exigere possit ⁊ pete
re ac etiā liberare ⁊ quietare ab oībus vt supra debētibus hr̄e
ditati predicti testatoris vsqꝫ in summa dictoꝝ florenoruz .xl.
auri in auro ⁊ ad rōnem anni ⁊ tanto etiā plus ꝙto pensio do
mus sue habitatiōis cōueniens esset.hec sunt verba formalia
predicti capituli contenta in dicto testō que etiaz confirmata
sunt in codicillis ꝑ dictum testōrem cōfectis que verba cū sint
clara ⁊ clare decident qōnem predictaz pro parte affirmatiua
non vr̄ esse necessaria alia interpretatio.vt.l.ille aut ille.§.cuz
in verbis.ff.de leg.iij.⁊ in.l.si aliј.ff.de vsufru.le.⁊in.l.omni no
natione.C.de sacrosan.eccle.a ꝑdictis em̄ verbis recedendum
non est.vt in.l.nō alr̄ in pri.ff.de le.iij.sꝫ seruāda volūtas ⁊ di
spō ꝑdicti testatoris ꝑ.l.vt.s̄.demōstratū fuit q̄ volūtas ex ipis
10 verbis manifeste apparet†cū v̄ba sint note passionū aīe .vt in
quit phs.idest periermenias.⁊.xxij.q.ij.c.his aūt.⁊ in.l.labeo.
ff.de sup.leg.⁊ i.c.ij.requiris de ap.⁊in.l.j.§.eo aūt tecto.ff.ad
silia.Nā vt inqt Cassiodorus nullū ē magis mētis testimoniū
ꝙ qualitas inspecta v̄boꝝ refert Bald.in.l.ad cognoscendos.
C.de ingē.m inu.⁊ i.l.tres denūciatiōes.C.quō ⁊ qñ iudex po
tuit em̄ testōr dare facultatē ꝑdicte dñe amfrosine exigēdi de
bitores suos cuiuscūqꝫ gn̄is ꝑ se ꝑ ea q̄ dixi.s̄.in ꝓcedēti qōne:
nam pōt dari ēt mandatum duratuꝝ post mortē.vt in.l.sꝫ inte
rim.§.si vxor.ff.de do.inter vi.⁊ vx.¶Et ꝙuis tale mandatuz
simplex possit per hr̄des reuocare.tamen in terminis nostris
non possit reuocari qr inducit fideicōmissum.vt.l.cuz pater.§.
mandato.⁊.§.rogo.ff.de le.ij.⁊ hec sufficiant quo ad scdam qō
11 nem.¶Circa.iij.qōnem qua querit vtrū†predicti victus[a] ⁊ ve
a stitus annui debeant predicte dñe Amfrosine in principio an
ni ⁊ sic peti possint in principio anni an vero debeat expectari
finis anni breuiter dico ꝙ debentur in principio cuiuslibet an
ni tex.est in.l.a nobis.⁊.l.in singulis la.ij.⁊.l.filie mee.ff.de an
nu.legato.vnde possunt peti prima die.vt.l.habitationem.ff.
de vsuf.leg.⁊.l.generali.§.pe.ff.eo.tradit Inno.in.c.ꝓpter de
locato.⁊ glo.insti.⁊ inutil.stipulationi.⁊ doc.in.c.iij.de arbi.⁊
probatur etiam in.l.j.de va.⁊ extraor.cog.vnde dantur illi duo
versus.Annua si debes tunc inspicies caput Anni.anno si de
bes in fine teneberis anni.¶Ex hoc ꝓcedit rubrica florenorū
commissa mō hr̄des vel fideicommissi alias nulla commissa di
ci ex quo predicta alimenta sunt relicta ad incertum vꝫ donec
vitam vidualem ⁊ honestam seruauerit ⁊ dotes suas nō petie
rit debeant de mense in mēsem in principio.vcꝫ cuiuslibet mē
sis per tex.in.l.pecunie.ff.de alimē.⁊ cibari.leg.⁊ ibi hoc volūt
Ja.de are.⁊ Ray.⁊ per tex.in.l.fi.ff.de libe.agno.vbi etiam ꝙ
volunt Jaco.de are.⁊ Ray.⁊ ꝙ traditur in.l.si quis ad declinā
dam.C.de episco.⁊ cleri.⁊ hoc cedit quo ad cibum ⁊ potum ꝙ
12 tum†vero ad vestes attinet solum tenetur qñ eget vt in glo.j.
in.l.firmio.§.pater.ff.quādo dies leg.ce.facit.l.nec semel.§.si ha
bitatione.eo.ti.⁊ Bar.in.d.l.fi.ff.de lib.agno.¶Circa quartā
questionem qua queritur vtrum predicta dña amfrosina pos
sit petere fructus possessionum dotalium emptaꝝ ex pecuniis
dotalibus pro illis cōuertendis in victū ⁊vestitum suum.⁊ ser
uiciali absqꝫ metu amissionis legatorum sibi a viro.Breuiter
dico ꝙ per posito ꝙ fideicomissarios vel hr̄des predicti testa
toris non prouideretur de necessariis expensis victu ⁊ vestitu
predicte domine Amfrosine posset.
¶Et vt supra scriptum est ita consulo ego marianus socinus
saluo semper saniori consilio.

¶Consilium.xij.

1 ☞ Periculū vbi mai⁹ est ibi cautius agēdū est.
2 Diuinū auxiliū in arduis implorandum est.
3 Deus em̄ de celo iperiū ꝯstituit vt de difficilib⁹ leges iponat.
4 Pricipiū deo gratuz reddit felicē exitum.
5 Citatio necessario requiritur pro ordine substantiali ad vali
ditatem processus.
6 Citatio est necessaria vbi cause cognitio exigitur.
7 Citatio est de iure naturali.
8 Citatio an requiratur in crimine notorio facti ꝑmanētis.
19 Citatio reqrit vbi pena reqrit ipso iure in declaratiōe ipsius.
110 Possessorio recuperāde an possit agi ꝑ spoliatiōe a iudice fcā
111 Spoliat⁹ a iudice nō ꝓuato iuris ordīe an statī sit restituēd⁹.
12 Possessoriū recuperande competit spoliato a iudice nō suo.
13 Inqsit⁹ q a iudice inquirēte spoliatus fuit qñ agit de crīe ꝓuiā
inqsitiōis:an ⁊ qñ possit apponere spoliatiōi exceptionem.
14 Jus antiq iuris declaratoriū extendit ad oēs casus inipo iure
antiquo inclusos.
15 Spoliatus ante omnia restituēdus est in causa criminali.
16 Clericus ēt in minoribus dꝫ coram ecclesiastico conueniri.
17 Clericus si cōueniatur cum laicis ⁊ cā sit indiuidua:cōuenitur
coram iudice ecclesiastico.
18 Uxor clerici gaudet priuilegio fori:ꝙ ꝯseqtur ex ꝑsona clerici.
19 Clericus effectus miles qñ ꝑdat priuilegium clericale.
20 Priuilegium clericale fori emanauit a iure diuino.
21 Clericus rōne feudi laici quando coram iudice laico ꝯueniat.
22 Parium officium viget in regno francie.
23 Suspitiōez iustā hn̄s ō aliq an possit ꝯpelli ad eūdē recipiēdū.
24 Probatio precipua est instrumento.
25 Instrā publica faciūt ꝑsumptionem de veritate ⁊ solēnitate.

Omnipotens deus. Adsit.Et spi
ritus sanc⁹ illu
minet intellectū.¶Qm̄ in p̄ntiaꝝ nō de gregib⁹ mā
cipiis libertis ꝓuatis ꝑdiis aut ꝯuitutib⁹ seu vectiga
lib⁹ vl̄ de rebus mediocrib⁹ sꝫ grauissimis ⁊ maximi pōderis
1 agēdū est.⁊†vbi maius ꝑiculū ibi cauti⁹ sit agēdū.vt i.c.vbi ꝑi
culū.de ele.li.vj.xlij.di.c.gescam⁹.vij.q.ij.c.fi.si in ceteris ꝯsiliis
diuinū auxiliū sꝑ inuocādū duxi.tñ vel marie in p̄nti ꝯsilio in
q̄ de maxio ꝑiudicio ⁊†q̄si de regno agit ipetrādū censeo ꝑ ipm
em̄ oēs reges regnāt ⁊ ꝑtātes iustitiā scribūt vt i epl̄a inter cla
ras.C.de sum.tri.⁊ fi.ca.⁊.l.deo nobis.C.de epi.⁊ cle.⁊.l.ij.C.de
3 ve.iu.enu.deus em̄†de celo ipiū ꝯstituit vt de difficilibus leges
iponat ⁊ hūano gn̄i distribuat.vt in auc.de inst.cau.⁊ i.§.vt igi
tur.Et adeo oīs ꝑtās ad rectū iudiciū exercēdū tribuit.c.pro
4 hūani.§.j.de homi.li.vj.⁊†qm̄ oīa recte gerim⁹:si ꝓncipiū sit de
cēs ⁊ amabile deo in auc.quo.opor.epi.in prin.vt ꝙ ipe oīpotēs
deus adsit ⁊ spūssanct⁹ illuīet intellm̄.⁊ mētē ꝑparet labia ape
riat liguā dirigat manū ducat ad scribēdū ea q̄ iuri ꝯsona sint.
ꝓ sua ineffabili clemētia pietate ⁊ mīa supplex ac deuotissime
exoro.Est ḡ aduertēdū ꝙ ex his q̄ sup̄ narrāt p̄tes p̄nt elici qō
nes.Prima vtꝝ ꝑdict⁹ illustrissimus comes ꝑdicto mō de fcō
potuerit spoliari nulla adhibita cāe cognitiōe.¶Scda vtꝝ vi
gore ꝑdicte spoliatiōis ꝑfato illustrissimo comiti ꝯpetat iterdi
ctū restitutoriū.¶Tertio vtꝝ ꝑfat⁹ comes teneat rn̄dere in iu
dicio ꝑlamēti añ ipsi⁹ restōnē.¶Quarto posito ꝙ teneret rn̄de
re vtꝝ exceptiōes decliatorie ꝑ eū opposite obstētvt curia ꝑlamē
ti teneat illas admittere.¶Quinto vtrū rōne incestus comes
veniret priuādus ⁊ an ex causis supra allegatis excusari possit.
¶Quo ad primā qōnē.s̄.formatā qua querit vtꝝ ꝑfat⁹ illustris
simus comes ꝑdicto mō potuerit absqꝫ cāe cognitiōe spoliari
rn̄sio est satis facilis.Dico em̄ indubitāter ꝙ h̄ fieri nō potuit
claꝝ em̄ est ꝙ curia ꝑlamēti ꝯ ipꝫ illustrissimū comitē nō moni
tū ⁊ nō citatū ꝓcedere nō potuit.h̄ ꝯclusio ꝓbat ꝑmo ex rl̄a gn̄a
li disponēte ꝙ vbicūqꝫ de alicui⁹ ꝑiudicio tractat:dꝫ talis mo
neri aut citari ad h̄ vt possit se defendere al̄s nō tꝫ ꝓcess⁹ nec iu
diciū agitatū virib⁹ subsistit.vt ē tex.i.l.de vnoq̄qꝫ.ff.de re iu.⁊
5 l.nā ita diu⁹.ff.de adop.i cle.pastoralis.de re iu.Citatio†em̄ ne
cessario reqrit ꝓ ordīe substātiali ad validitatē ꝓcess⁹ vt in.c.j.
de cau.pos.⁊ ꝓprie in.c.cū eccl̄ia.de ꝯsti.in.c.inter quattuor.de
ma.⁊obe.ij.q.j.c.nos in quēqꝫ.⁊ in.l.j.§.ex eo.ff.q̄ snīe sine app.
resc.⁊ i.l.ea q̄.C.quō ⁊ qñ iu.⁊ in aliis iurib⁹.s̄.allegatis tꝫ Ho.
in sum.in ti.de sen.§.q̄liter v̄.is est ordo.⁊ spe.in ti.de ac.⁊ pet.
6 in rub.†vbicūqꝫ em̄ gerit act⁹ in q̄ exigat cāe cognitio ibi ē ne
cessaria citatio.vt in.c.fi.de sup.ne.ꝑ.⁊ i.l.nec qcqꝫ.§.vbi decre
tū.ff.de of ꝓcō.le.⁊.l.fi.C.si ꝑ vi vel alio mō.Et ꝓbat ēt in iuri
bus stati allegatis tradit ēt spe.in ti.de scdo decreto.§.nūc dica
mus.i ꝓn.Et nō solū ē citād⁹ qs semel sꝫ ēt ad quēlibet actū in
q̄ de ipsi⁹ ꝑiudicio agit vl̄ quē posset ipe ipedire ne fieret.vt no.
Jo.an.i.c.solet.de ma.⁊ obe.⁊ gl.⁊ doc.i.c.ex castrē.de ap.iij.q.
jx.c.oīa.de ꝓc.c.in nr̄a.⁊ ibi in gl.fi.ꝙ ꝓcedit nō solū in inferio
re a ꝓncipe sꝫ ēt in ꝓcessu a principe celebrato.vt est tex.apt⁹ in
cle.pastoralis.de re iu.no.bal.post gl.in.l.fi.C.de le.⁊ dñs meus
abbas siccul⁹.i.c.cū inter.R.de ele.⁊ no.ij.q.j.c.quēqꝫ ⁊ i.c.j.de
cau.pos.⁊ ꝓprie.⁊ in.l.meminerit.C.vñ vi.Itē ꝑdicta theorica
ꝓcedit siue agat de ꝓprietate siue de possessione qm̄ possessor
nullo mō ꝓuari dꝫ sua possessiōe nisi citet ēt si sit iniust⁹ posses
sor.vt in.c.lꝫ.de ꝑbē.li.vj.⁊ in.d.c.inter q̄ttuor.de ma.⁊ obe.⁊ i
l.fi.C.de edi.di.adri.tol.⁊ ꝑ bar.⁊ bal.i.l.si de ꝑta.C.si ꝑꝑ publi
cas ꝑēsitatiōes.¶Itē hoc ꝓcedit siue ꝓcedat.iuris ordīe ꝓua
to siue sit talis iudex qui ꝓcedere possit summarie ⁊ de plano
sine strepitu ⁊ figura iudicii aut de fcō seu nulla iuris substātia
te solēnitate seruata.qm̄ illa v̄ba de plano ⁊ sine strepitu ⁊ figu
ra iudicij nō excludūt quo minus citatio reqrat lꝫ nō requirat
citatio ꝑēptoria.vt est tex.in cle.sepe.de v̄.sig.Nec ēt ꝑ illa v̄ba
oī iuris solēnitate sublata excludit quominus requirat citatio
ꝑ no.ꝑ bal.i.l.ꝓplatā.C.de sen.nec ēt per illud verbū de fcō.Qm̄
illud verbum tm̄ importat vt iudex possit procedere manu re

¶Uict⁹.Ad
de hic ꝙ lega
tum victus ⁊
vestitus inci
pit deberi in
tēpore quo le
gnatarius ici
pit egere.l.fir
mio.§.fi.⁊ ibi
Bar.ff.qñ di.
le.ce.bar.⁊an.
in.l.si cui lege
tur in prin.de
lega.j.

gia.vt.l.ij.in prin.ff.de orig.iur.tradit Pe.de anc.⁊ post eũ
moderniores.in.d.cle.sepe.⁊ sic vt possit omittere solennita-
7 tē iuris ciuilis nõ aũt diuini aut nãlis ꝓut est citatio ꝑ no.in
iuribus supius allegatis.Et per Bar.in extraua.ad reprimen
dã super verbo videbit.nã cũ citatio sit de iure naturali vt.l.de
fensionis facultas.C.de iure fisci.⁊ in cle.ij.de re iudi.qꝛ fit ad
finem defensionis que est de iure naturali vt dictis iuribus.⁊
l.vt vim.ff.de iusti.⁊ iu.⁊ in cle.j.de homic.cum si.Nam ⁊ deus
citauit adam ⁊ tñ potuit ipsum de facto punire.Itez procedit
siue p̄fatum parlamētuz ꝓcesserit ꝯ p̄fatũ comitē ad petitionē
alterius siue ēt per viã inquisitionis ex suo officio.vt in.c.quali
ter.de acc.⁊ ibi late scripsi.in.xj.principali.ar.q.xij.⁊.qõ.lxxj.⁊
8 sequenti† qm̄ immo ēt si delictũ diceret̃ notoriũ dũmõ nõ esset
nototoriũ facti permanētis seu tale esset ꝙ posset aliqua de-
fensione seu tergiuersatione celari vt' in.c.j.§.j.de offi.dele.lib.
vj.⁊ ibi no.dñs Dominicus ⁊ dñs Ant.in.c.referēte.de prebē.
⁊ traditur in.c.vestra.de cohabita.cle.⁊ mul.in op.xx.ꝑ totũ ⁊ ĩ
c.j.de offi.deleg.li.vj.c.tua.de q̃ hi.cle.⁊ mulie.in.c.ad nostraz.
el.ij.de iureiur.⁊ in.c.cum romañ.de app.⁊ ibi tetigi ⁊ in alijs
9 plerisq;.Ulteri⁹ etiã predicta theorica ꝓcedit† ex declaratio
ne quam iudex vellet facere super pena iam a iure imposita qꝛ
lʒ pena imponatur ipso iure tñ dʒ fieri citatio super delicto.vt
no.glo.in verbo cõstituitur.in cle.j.⁊ glo.pe.in cle.ij.de pe.no.
Jo.an.in.c.statuimus.de sen.excom.li.vj.⁊ est bonus tex.in.l.
eius qui delatorem.⁊ ibi no.Bar.ff.de iure fisci.cõsuluit Sede.
de senis cõterroneus mens cõsil.cxvj.quare ex oĩbus predictis
quo ad predictã qõnem sit clara cõclusio ꝙ curia parlamēti nõ
potuit ꝯ predictuz comitē non monitũ nec citatũ ad predictã
spoliationē procedere cum nec ad petitionē principis aut sum
mi pontificis hoc fieri non debeat ⁊ processus aliter celebratus
est spoliatio inde secuta nullius validitatis existunt.¶ Circa
scdam qõnem qua queritur vtrũ vigore predicte spoliationis
prefato illustrissimo comiti cõpetat interdictum restitutoriũ
vr̃ primo dõm ꝙ prefatus illustrissimus Comes nõ possit age
re interdicto restitutorio:qꝛ ex quo iudex procedit iudicialiter
lʒ allegetur ꝙ iniuste processit tñ non vr̃ ꝙ possit predictũ pos
sessorium intētare ꝙ competit rõne violentie que per iudicem
pro cuius sñia presumitur.vt.l.berēnius.§.gaya.ff.de euic.nõ
presumitur illata sʒ grauatus dʒ sibi prouidere per viaz appel
lationis ne alias sñia transeat in rem iudicatam al's eñ sñia iu
dicis etiam iniusta faceret ius inter partes.c.cũ inter.de re iu.
⁊.l.res iudicata.ff.de re.iur.l.ingenuum.ff.de sta.ho.no.glo.in
c.j.de cõcef.preben.iudex eñ nõ vr̃ violentiaʒ inferre.xxij.q.ij.
10 c.j.ff.de metus cã.l.iij.⁊ ideo† pro spoliatione a iudice facta nõ
vr̃ posse agi possessorio recuperande ꝙ vr̃ expresse tenere glos.
vij.q.j.c.presentia pro qua opinione facit ille tex.⁊ tex.ij.q.j.c.
notum qꝛ vt dixi pro his que fiunt a iudice in iudicio presumũ
tur vt in iuribus.s.allegatis.ij.q.vj.c.hoc.etiam ⁊ in.c.in pre-
sentia.de renun.ff.de in ius voc.l.adoptiuũ.§.j.⁊ in.c.sicut de
re iud.Et qm̄ iuste dr̃ possidere qui auctore pretor possidet.et
iste possidet.ff.de acqui.pos.¶ Uerum p̄dictis non obstantib⁹
dico ꝯiam sñiam fore veram vʒ ꝙ prefato illustrissimo comiti
competit possessorium recuperande per.c.conquerente de res.
spo.vbi hoc tenēt Hof.Abbas antiquus Jo.an.d.An.de bu.
Abbas modernus ⁊ moderniores.Est eñ aduertendũ vt di-
cunt doc.in preallegatis locis ꝙ qñq; iudex ꝓcedit ordine iu-
ris seruato sed iniusticiam facit ledendo partem.vñ ꝓcedit ri
te sed nõ recte ⁊ tũc spoliato per iniustam sñiam nõ cõpetit re
stitutoriũ ita procedũt iura ⁊ auctoritate.s.in ꝯriuʒ allegatas
qñq; vero iudex procedit nõ rite ⁊ sic nõ seruato debito iuris
ordine ⁊ tũc spoliato vigore talis processus nulli competit pos
sessoriũ recupande sicut si spoliatio esset facta a priuato hoc tʒ
11 expresse glo.iij.q.j.in summa dicens ꝙ lʒ† quis sit spoliatus a
iudice si tñ est spoliatus nõ seruato iuris ordine statim est resti-
tuēdus nõ obstante alicuius criminis exceptiõe vel minus ca
nonice institutis per.c.in literis.⁊.c.item cuʒ quis.de rest.spo.
iij.q.vj.c.hoc.quippe.⁊ ita reducũtur ad concordiam p̄dicte
due glo.que ad inuicē vident̃ ꝯrie vʒ glo.statiʒ allegata que di
cit ꝙ datur restitutio lʒ spoliatio sit facta a iudice q̃ ñ scʒ facta
est iuris ordine minime seruato si vero sit facta iuris ordine nõ
cõpetit restõ ita ꝓcedat glo.vij.q.j.c.p̄ntium.⁊ ibi hoc ideʒ vo
luerunt Hug.Lau.⁊ Arch.⁊ Bar.in.l.iuste possidet.ff.de ac.
pos.⁊ traditur in.l.fi.C.si per vim vl' alio modo.⁊.l.meminerint
C.vnde vi.facit.c.cum dilecta.de rescrip.c.venerabili.de offi.de
le.ff.de bo.pos.ꝯtabu.l.non putauit.§.non queuis.⁊ ꝙ tradit̃
per Inno.in.c.consultationibus.de iure patro.tʒ Old.in cõsi.
ccxxvij.facit etiam.c.pe.de accu.⁊ ibi dixi cũm ergo spoliatio p̄
fati illustrissimi principis facta per curiam parlamēti fuerit fa
cta iuris ordine nõ seruato qꝛ fuit facta eo nõ monito vel cita-
to.vt.s.demonstratũ fuit:ergo predicto comiti competit pos-
sessoriũ recuperãde pro quo etiã facit ꝙ tradit Jo.an.in add.
Spe.in ti.de peti.⁊ pos.§.qm̄.vbi dicit ꝙ executor dat⁹ ad gra

tiam faciendam si constituitur ꝙ titius possideat bñficiũ ꝯ ex-
trauagãtem execrabilis Jo.xxij.nõ põt iudex cõferre seu pos-
sessionem tradere nisi prius citata parte purificetur illa cõdi-
tio ⁊ si aliter traderet possessionē posset agi ꝯ eum possessorio
recuperande ꝙ ēt tenēt.d.An.⁊.d.meus Abbas siculus in.d.
c.cõquerēte.de rest.spo.facit ēt.xvj.q.iij.c.volum⁹.facit ēt ad p̄
12 dicta† qꝛ p̄dicta spoliatio fuit fcã a iudice nõ suo ex eo qꝛ p̄fat⁹
Comes est clericus ⁊ fuit spoliatus a iudice layco vñ etiaʒ si iu
ris ordine seruato processisset non vʒ ꝓcessus vt statim dicam
in examinatione quarte questionis:⁊ ideo posito vt dixi ꝙ ꝓces
sisset iuris ordine competeret possessoriuʒ recupande qꝛ a non
suo iudice tʒ.d.An.post Spec.in.d.c.conquerente.de rest.spo.
qꝛ ideʒ est hoc casu acsi spoliatio esset facta a priuato.¶ Circa
tertiam qõnem qua queritur vtrum prefatus comes teneatur
rñdere in iudicio parlamenti ante ipsius restõnem.vr̃ primo
dõm ꝙ prefatus comes non possit opponere exceptionem spo
13 liationis ad impediēdum ꝓcessum p̄dictum† qꝛ cum agitur de
crimine per viam inquisitionis exceptio spoliationis opposita
ꝯ ꝓmouentem inquisitionē nõ vr̃ obstare f'm ꝙ dicit Jo.an.in
c.frequēs de rest.spo.li.vj.¶ Cũ ergo cõtra p̄fatũ illustrissimũ
comitē ꝓcessum fuerit ꝑ viã inquisitionis meritõ vr̃ ꝙ exceptio
spoliatiõis nõ debeat obstare.¶ Scdo predicta cõclusio vr̃ ꝓ
bari ex eo qꝛ.c.frequens de rest.spo.li.vj.disponēs ꝙ spoliatus
possit opponere exceptionem spoliationis ad impediendum
ꝓcessum qui fieret ꝯ eum loquitur per viam accusationis ⁊ nõ
per viam inquisitiõis de qua accusatione ⁊ accusatore pluries
ibi in tex.repetitur ⁊ ideo in inquisitione nõ vr̃ hr̃e locum etiã
si per viam inquisitiõis veniret eadē pena imponenda q̃ venit
imponēda per viam accusationis qꝛ lʒ hoc prima facie videat̃
esse equũ.vt dicit Jo.an.tñ qꝛ ille tex.exorbitat a iure cõi nõ
dʒ locũ sibi vēdicare nisi in casu ibi expresso vʒ qñ agitur ꝑ viã
accusationis que totiens ibi reperitur vnde dʒ ꝓcedere in cã ac
cusationis stricte intellecte ꝑ no.in.c.constõnē.de re.lib.vj.⁊ in
rl'a que a iure.de reg.iur.li.vj.cum sua materia.⁊ in.l.ꝙ vero ꝯ.
ff.de le.cum si.¶ Et sic concludit Jo.an.vt dixi ꝙ talis spolia
tionis exceptio in cã inquisitionis opponi nõ põt.nec ob.c.ve
nerabili.de offi.dele.qꝛ rõ quare cassatur ibi ꝓcessus non fuit
spoliationis obiectio.sed qꝛ factus fuit cõtra formã mãdati sʒ
vnum intellectum.¶ Tertio predicta ꝯclusio vr̃ probari qꝛ rõ
motiua dicti.c.frequēs quare ad impediendum ꝓcessum illa
spoliatiõis exceptio ꝓponi possit est eñ ne nudi ⁊ inermes spo
liatis se inimicis opponere teneantur vt ibi habetur in litera
que ratio videt̃ cessare seu cessare in cã p̄dicta ex eo quod curia
parlamēti assignauit p̄fato illustrissimo comiti tertiã ptē red
dituum suoꝝ cuʒ ergo ꝓpter p̄dictã assignationē videat̃ cessa
re rõ p̄dicti.c.merito.eñ videt̃ cessare dispõ.vt in.c.cessante.de
ap.⁊ in.l.adigere.§.quis.ff.de iurepatro.cũ alijs iurib⁹ vulga
tis.¶ Uerum p̄dictis nõ obstantibus dico ꝯiam sñiam fore ve
raʒ vʒ ꝙ prefatus illustrissimus Comes nõ tenetur rñdere an
teq̃ plene restituatur.Et vt hec conclusio clarius appareat ad
uertendum est ꝙ aut opponitur exceptio spoliationis facta a
tertio aut opponitur de spoliatione facta a parte aduersa pri-
mo casu ꝓcedit dispositio capituli frequēs supra allegati ⁊ hic
nõ est casus noster qꝛ hic nõ opponitur de spolatiõe facti a ter
tio sed de spoliatione facta ab ipsiusmet iudicib⁹ seu curia par
lamēti ad petitionē ꝓmouētis seu ꝓsequētis inquisitionē ⁊ sic
ꝑt rñderi ad oĩa argumēta.s.in ꝯriuʒ formata.Quinimo posi
to ꝙ essemus in terminis p̄dicti capituli frequēs q̄uis Jo.an.
videatur sentire ⁊ potius inclinare in sñiam ꝙ ille tex.ꝓcedat
solũ in accusatione ⁊ tanq̃ exorbitãs nõ extēdat̃ ad inquisitio-
nē tñ ꝯrium tʒ Arch.iij.q.ij.si eps.⁊ allegat dictũ Inno.⁊ Ho.
in.c.venerabili.de offi.dele.cuius opi.vr̃ potius sequi.d.dñic⁹
in.d.c.frequens motus qꝛ cã ꝓpter q̃ spoliatus nõ ꝑt cõueniri
de crimine est ex quo spoliatus nõ hʒ bona nõ dʒ cogi nudus ⁊
inhermis ad subeundũ iudiciũ criminale cum sit graue picu-
lum.vt no.glos.iij.q.ij.c.opʒ.quã rõnem sequit̃ tex.in.d.c.fre-
quens.sed ista rõ cõcludit ēt si ꝓcedat̃ per viam inquisitionis.
Cũ inquisit⁹ habeat subire graues expensas ꝓ defensione sua
sicut accusatus.vt in.c.qualiter.el.ij.§.dʒ de ac.ergo idē ius erit
statuendũ ar.eoꝝ que no.glo.in cle.j.de elec.vbi statutũ exorbi
tans extēditur ad cõprehēsa sub rõne legis specifica.¶ Et ad
hoc et pñt allegare multa iura q̃ qꝛ vulgaria sunt obmitto.nec
ob.ꝙ.c.frequēs.loquatur de accusatione qꝛ cum ille tex.decla
ret iura antiqua qñ qs dicat̃ spoliatus ⁊ iura antiqua habeant
locuʒ ēt qñ agat̃ ꝑ viam inquisitionis:vt pʒ.iij.q.ij.c.ij.vbi dr̃ ꝙ
ante restõnem nõ dʒ aliquid obici sed postea vētiletur que ver
ba ita pñt adaptari ad viam inquisitiõis sicut accusatiõis ad
idē ⁊ melius facit.c.audiuimus.in fi.eadē cã.⁊.q.qui tex.exp̄sse
loquitur de ꝓcessu ꝑ viam inquisitionis ergo.c.frequēs simil'r
14 dʒ habere locũ ēt si ꝓcedat̃ per viã inqsitiõis qꝛ† lʒ ius antiq
iuris declaratoriũ loquat̃ strictioribus verbis q̃uis antiquuʒ
tñ extenditur ad oẽs casus in iure antiquo inclusos vt nota.

glo.in.c.is q de elec.li.vj.ꝛ glo.super verbo electiones in.c.cupientes i.§.ceterū eo.ti.ꝛ facit ēt qd no.gl.in cle.cōstitutionē. ꝛ in cle.qd circa.de elec.ꝛ Jo.an.in.c.statutū.de sen.ex.lib.vj. faciūt ēt que tradūtur i.c.fi.de ꝯsti.nec ob.scdm argumētū.s. in ꝯriū formatū ꝙ ex quo curia parlamenti designauit certos redditus.ꝛ sic vr̄ cessare rō dicti.c.frequēs debeat cessare ēt dispositio qꝛ ad hoc rn̄det dupliciter primo pōt rn̄deri ƀm op. Archi.quā ipse posuit in.q.ij.c.cū ecclesiastice vbi format questionē qd si reus accusatus spoliatus sit restitutus ad maiorē partē bonoꝝ an ꝓcedat accusatio:ꝛ vr̄ ꝙ ipse Archi.inclinare in sn̄iam ꝙ nō possit ꝓcedi super accusatione si spoliatꝰ nō sit plene restitutus ēt si deficiat sibi vnū obolū vel vnus denarius.monetur p illū tex.q dixit ꝙ ante restōnē reruȝ oīum nō auditur accusans cū ergo nihil debeat deficere per.c.solite.de ma.ꝛ obe.qꝛ q totuȝ dicit nihil excludit.vt ibi ꝛ.l.a ꝓcuratore.C.manda.¶ Scdo mō pōt rn̄deri etiā retenta opi.eorum qui voluerunt ꝙ nō sit necessaria restitutio oīum bonoꝝ vsqȝ ad vnū nūmuȝ ꝓut voluit Archi.sed sufficiat ꝙ facta sit restitutio maioris ptis bonoꝝ ad hoc vt accusatio ꝓcedat.ꝛ hanc opi.disputādo tenuit qdā frater Ubertinus quē sequit̄ Joā. an.i.d.c.frequens.vbi ꝯ exceptionē de spoliatione facta a tertio adhoc vt nō possit ꝓcedi ꝯ eū satis est ad tollēdā exceptionē ꝙ sit restitutus ad maiorē ptē bonoꝝ:qꝛ sicut res a principio nō repelleret accusatorē pp spoliationē minoris ptis bonorū ita nō pōt accusatorem repellere si ad hūc casum deuenit ar.no.in.c.placet de resti.spo.ꝛ in iuribus allegatis ibi in gl. ꝛ sic vr̄ conclusio attentis p̄dictis ꝙ ēt si opponeret̄ de spoliatione facta tertio ante restitutionē saltē maioris ptis bonorū teneret̄ p̄fatus illustrissimus Comes rn̄dere sed vt dixi hic nō est casus noster:qꝛ non opponit̄ de spoliatione facta a tertio sȝ ab aduersario in quo nulla est dubitatio:vt statiȝ dicā in sequēti casu.Scdo igit̄ casu qñ opponit̄:de spoliatione facta non a tertio:sed ab aduersario ꝓut est i terminis nostris clarissima
15 ꝛ indubitatissima conclusio est† ꝙ spoliatus añ oīa restituendus est.iij.q.j.in summa.ꝛ.§.fi.iij.q.ij.c.reintegrāda.ꝛ in.l.si de vi.ff.de iudi.ꝛ in.l.si maritus.C.de dona.inter vi.et vxo.et l.j.C.si per vim vel alio mō.ꝛ in.l.si qs a se fundū.C.ad.l.iul. de vi.pu.ꝛ.l.si coloni.C.de agri.ꝛ censi.ꝛ in.c.fi.de ordi.cog. ꝛ traditur ēt in.l.si qs emptionē.C.de p̄scrip.xxx.ꝛ.xl.annorū. ꝛ p Archi.lxxxiij.q.quorūdā.vñ taliter spoliatus.non potest opponere exceptiones spoliationis i cā criminali siue ꝓcedat̄ per viā accusationis siue per viā iqsitionis sed ēt in causa ciuili.vñ non dȝ spoliatus vexari sed ante oīa restitui:hoc voluerunt Jo.an.Arch.ꝛ p̄fatus frater Albertinus ꝛ ēt dñs Dñicus.in.c.frequēs ꝛ voluit Jo.an.post p̄fatū fratrē Ubertinū sequit̄ dñs Dñice ꝙ qñ conuentus opponit de spoliatione ab aduersario est necesse ꝙ itegraliter fiat restō anteqȝ contra eū ꝓcedat̄.vt hr̄.iij.q.ij.c.eiectis.ꝛ.c.cū eclesiastice ꝛ.c.si spūs. cum ergo hic sit casus noster indubitatus sequit̄ ꝯclusio ꝙ p̄fatus illustrissimus Comes non tenet̄ anteqȝ plene restituatur aliquo mō rn̄deri accusationi seu iquisitioni ꝯ eum ꝓposite:ꝛ predicta ꝯclusio ꝓbat̄ ēt ex alio capite in terminis nostris qꝛ vt itellexi ꝓuincia acqtanee qua p̄dictus comes fuit spoliatus hȝ spāle priuilegiū ꝙ spoliatus ante factā sibi restitutionē nō teneat̄ rn̄dere.¶ Circa quartā qōnem qua querit̄ posito ꝙ teneretur rn̄dere vtrū exceptiōes declinatorie p eū opposite obstent ita vt curia parlamēti teneat̄ illas admittere breuit̄ dico
16 clarissimū esse ꝙ† clericus ēt i minoribus constitutus nō po
a test ꝯueniri regl̄r corā iudice layco sȝ dȝ corā suo iudice ecclesiastico conueniri.vt est text.in.c.j.ꝛ.ij.de fo.compe.xj.q.j.c. imolita.ꝛ.c.placuit.ꝛ in.c.si diligēti.de fo.compe.Solus eniȝ eps̄ de iure hȝ iurisditionē cōtentiosam in clericos sue diocesis de quo in.c.qȝto.ꝛ in.c.cum ab ecclesiarum de offi.or.xj.q. j.c.de psona.sunt enim clerici exēpti a iurisditone imperatoris ꝛ cuiusslibȝ iudicis secularis:qꝛ clerici sunt res spūales ex q̄ se deputauerūt ꝛ assumpserunt in seruitiū xp̄i ꝛ sortē.xij.q.j.c.q portio.no.Inn.ꝛ Jo.an.in.c.j.de maio.ꝛ obe.ꝛ Inn.ꝛ.Jo. an.in.c.significantibus.de offi.dele.ꝛ hoc vt dixi procedit nō solum in clericis in sacris seu superioribus ordinibus cōstitutis sed ēt i qbuscūqȝ minoribus ordinibꝰ cōstitutis vt est tex. apertus in.c.ij.de fo.cōpe.q loquit̄ p vl̄em negatiuā nullū clericū ꝛ sic nullus excludit̄.ꝛ ibi hoc tenēt oēs doc.ꝛ idē no.i.c. cū nō ab hoīe.ꝛ in.c.clerici.de iud.Et est adeo potens hoc priuilegiū ꝙ† nō solū si solus cleri est ꝯueniendus debeat con
17 ueniri corā iudice ecclesiastico sed ēt si esset ꝯueniendus vna cū layco.nā ambo essent ꝯueniendi [a] corā iudice ecclesiastico si mō ipsoꝝ cā esset ꝯnexa:ꝛ indiuisa secus si esset diuidua:qꝛ tūc. quilibet deberet ꝯueniri corā iudice suo vt singul̄r voluit Dy. ꝛ post eū bar.in.l.iurispitos.§.j.in lec.Nic.de nea.ff.de admi. tu.Qꝛ ergo arbitror ꝓcedere ēt si plures layci essēt ꝯueniēdi cū vno solo clerico si mō cā essent iduidua.Nec ob.q̄ tradit do. Ant.post Inno.in.c.dilecta.de exces.prela.ꝛ Pet.de anch.in

a ¶ Cōuenien di.An aūt clericꝰ possit trahi corā iudice laico rōne sociorꝫ.seculariū.vide bal. in.l.si.vj.q.C. de edi.di.ha. tol.ꝛ alex.in. l.j.ff.de quib. re.ad eūdem iud.ea.Item nota qd si clericus ꝛ laicus sint correi debēdi cōuenit̄ quilibet in foro suo si causa est diuidua. bar.in.l.iuri speritos.§.j. ff.de excu.tu.

b ¶ Priuilegium fori.Nota hic ꝙ vxor sortitur foruȝ viri.l.pen.de iur.om.iudi. in specula.de feu.§.qñ.ver. xx.Itez vxor sortit̄ cōditionem viri sicut ꝛ forū.An in qui.mo.na.ef fi.sui.§.quod vero.el.ff.

repe.c.ea q̄ de re.iur.li.vj.in.xvj.q.princ.ꝛ.l.iij.in.c.ex lris.de consti.ꝛ in.c.iij.de offi.ordi.ꝛ p Bart.in.l.j.ff.de colle.illi.ꝛ in.l.senatus.ff.de re.dub.ꝛ per Bal.i auc.habita.C.ne fi.pro pa.vbi ēt latius p dñm Bar.de saly.inqȝtū voluit qd si aliqua vniuersitas est cōmixta ex clericis ꝛ laycis.ꝛ in ea sit maior numerꝰ laycoꝝ qȝ clericorū ꝙ tūc pōt cōuenire corā iudice layco per no.in.l.querit̄.ff.de sta.ho.ꝛ in.l.sed ꝛ si nō sint.§.ꝯueniamus.ff.de auro ꝛ ar.le.qꝛ illud ꝓcedit in vniuersitate ꝙ ē corpus fictum ꝛ imaginariū.in.l.ꝓponebat̄.ff.de iudi.ꝛ in.c.roma.§.vniuersitatē.de sen.exc.li.vj.vnde conueniēdo vniuersitatem nō dicunt̄ conueniri singuli de vniuersitate.vt in.l.sed si hac.§.qui manumittit̄.ff.de in ius voc.canonizata.xj.q.ij.§. qui manumittit̄ de quo latius dixi in.c.j.de fo.cōpe.in.xiiij. principali declaratiōe.¶ Uerū in termīs p̄dictis ꝯueniunt̄ singuli vt singuli ꝛ nō vt vniuersitas.ꝛ iō attēdit̄ psona clerici lȝ layci sint plures facit.l.precipimus.C.de ap.dixi in.d.c.j.Fallen̄.xv.ꝛ iō si plures simul sint reqsiti a iudice seculari de eodeȝ delicto quoꝝ aliq sunt clerici ꝛ aliq sunt layci:si clerici petant se remitti ad iudicē ecclesiasticū ƀm formā.c.si iudex laycus de sen.excō.li.vj.oēs etiam layci sunt remittēdi ad iudicē ecclesiasticū ēt si vnus solus esset clericus ꝛ aliij omnes essent layci.ne cause ꝯtinētia diuidatur:ꝛ qꝛ oēs hñt eandē cām ꝛ ne sequat̄ absurdum si varie ꝓferent̄ sn̄ie ꝛ forte ēt ꝯtrarie.nec obstat ꝙ eadē rōne iudex secularis de oībus ēt clericis deberet cognoscere sicut dicimus in mā reconuentionis.vt no.glo.pe.in.c.j. de mu.pe.ꝛ in.c.si clerici.de iudi.per.d.c.j.ꝛ.c.ij.de mutu.pe. ꝛ tȝ glo.in.l.cū papinianus.C.de sen.ꝛ inter om.iudi.de qua materia latissime dixi in.d.c.j.de mu.pe.i.v.principalia articulo ponēdo varias opiniones qꝛ rn̄deo ꝙ iudex ecclesiasticus lȝ sit maior ꝛ dignior iuxta no.in auc.qūo opor.epi.ꝛ i.l.omni nouatione.C.de sac.san.ec.ꝛ in.c.solite.de ma.ꝛ obe.ꝛ potētiꝰ ac dignius trahit ad se minus dignū vt.l.p minorē.ff.de iu.et in.c.qȝto.de iud.ꝛ ita reperio tenere quosdā moderniores i.l. j.in fi.ff.que sen.sine ap.rescin.facit no.p Bald.in.l.precipimus.C.de app.ꝛ ibi ēt hoc idē sentit.d.Bar.faciūt ēt not.per moderniores.in.c.quintauallis.de iureiur.dixi late in.c.fi.de mutu.peti.in.xj.principali articulo Fallen̄.viij.si ergo in casu p̄dictos oēs layci ꝛ clerici sunt ad ecclesiasticū iudicē remittendi fortius prefatus illustrissimus comes cuȝ sit clericus est ad ecclesiasticū iudicē remittēdus.¶ Et nō solū clericus nō coniugatus ꝓut est p̄fatus comes gaudet priuilegio fori sed ēt si esset ꝯiugatꝰ nō bigamus qꝛ talis retinet priuilegiū fori quo ad causas criminales vel ciuiles ex crimine vt in.c.j.de cle.coniuga.lib.vj.quinimo ƀm aliquos ēt retinet priuilegiū fori quo ad cās mere ciuiles sȝ obmitto qꝛ nō ptinet ad p̄ntem indaga
18 tionē quinimo† quo ad priuilegiū fori nō solū clericꝰ illud retinet ēt si sit ꝯiugatus nō bigamus sed ēt ipsius vxor.ꝯsequit̄
b ex psona clerici tale priuilegiū [b] fori vt no.xxij.di.in.c.eiꝰ.et.xj. q.j.c.ij.ꝛ qȝuis Jo.an.sentiat ꝯriū.ex eo qd dicit qd hoc non reperiat̄ iure cautū tñ eo tpe quo clericus ꝯiugatus gaudet priuilegio clericali quo ad foꝝ dico ꝙ ibi reperit̄ iure cautū ꝙ ēt vxor ipsiꝰ gaudeat priuilegio fori quo rōne matrimonij vxor sortit̄ foꝝ viri vt in.l.fi.C.d incollis.li.x.ꝛ in.l.cū quedā puella.de iurisdi.om.iudi.ꝛ in.l.ea q̄.ꝛ.l.fi.§.ij.ff.ad municipa.et adeo gaudet vxor priuilegio fori viri vt ēt mortuo viro illud remaneat donec alteri nubat vt.l.filij.§.j.ff.ad municip.qꝛ et talis foꝝ sepulchri seu viri sortit̄ vt in.c.de vxore de sep.tradit Jo.an.in.c.is qui in fi.de sep.li.vj.ꝛ in.c.j.de cle.ꝯiug.li.vj. Et si qs diceret ꝙ p̄dicta ꝓcedūt quo ad foꝝ ꝙ maritꝰ sortit̄ de iure cōi nō ex priuilegio dico ꝙ istud nō est veꝝ qꝛ imo etiā si vir sortiat̄ foꝝ rōne artis vel priuilegij psonalis vxor simil̄r gaudet illo priuilegio.tex.est singu.in.l.pe.de fabricen.li.vj. dixi late in rub.de fo.cōp.ver.lxvj.ꝛ in.c.j.eo.ti.fallētia.xvij. si ergo vxor clerici non bigami gaudet priuilegio fori fortius clericus lȝ sit cōiugatus ꝛ longe fortius ipse comes qui nō est nec vnqȝ fuit cōiugatus ꝛ sic frustra ꝛ nō vere fuit sibi opposi
19 ta in curia parlemēti bigamia.¶ Nec ob.ꝙ† simil̄r ꝯ euȝ fuit oppositū de militia laycali p eū assumpta qꝛ p hoc nō perdit priuilegiū clericale vt no.xxxij.di.c.se.reatum.ꝛ.c.si quis vero tȝ Archi.xiij.q.iiij.c.si quis in gl.sup verbo adde.Et Inn.in c.j.de aposta.in gl.j.circa mediū facit ēt.lj.di.c.si qs miles. ꝛ qd ibi legit̄ ꝛ notat̄ ꝛ.liij.di.c.j.ꝛ tȝ Spe.in ti.de leg.§.iuxta propositū v.miles āt.¶ Nec ēt obstat ꝙ sil̄r reperio oppositū ad excludendū declinatoriā fori oppositā per ipsum Comitē in dicta curia parlamēti vȝ ꝙ dictus Comes non dȝ gaudere priuilegio fori ex eo qꝛ incedit sine habitu ꝛ tonsura ꝛ se seuis ꝛ enormitatibus qñqȝ dr̄ imiscuisse.qꝛ lȝ ad hoc rñsum fuerit eo ꝙ si qñ miliciā exercuit illā exercuit se ꝛ regem defendendo tñ dico ꝙ lȝ pp p̄dicta duo clericus amittat priuilegiuȝ canonis si qs suadente non tñ amittat ꝓuilegiū fori ita voluit Jo.an.in.c.perpēdimus.de sen.excō.vbi vult ꝙ lȝ perdat priuilegiū canonis tñ non pdat priuilegiū fori nisi fuisset inuetera

tus in aggressuris seuis et enormitatibus et eãdem opi. tȝ dñs meus Abb. siculus que opi. pbatur q2 difficilius amittit priui
20 legiũ fori ꝙ canonis: q2 † priuilegium fori emanauit a iure di uino et adeo iuxta illud. noli tangere xp̄os meos vt pbat. xcvj. di. iij. c. si impator notant Inn. et Ho. in c. ij. de maio. et obe. Sȝ priuilegium canonis emanauit a iure positiuo dixi latius i. d. c. perpendimus. Itē probat. d. opi. in. c. cũ nõ ob homine. de iu di. et in. c. si iudex laycus. de sen. excõ. li. vj. nã cũ ibi clericus repe ritur sine habitu et tõsura repertus infragrãti crimine nõ amit tit priuilegium fori ꝙtomagis clericus qui nõ reperitur infra granti crimine nõ dȝ tale priuilegiũ amittere. Sic ergo conclu sio circa hanc quartã qõnem ꝙ predicta curia parlamẽti dȝ re mittere dictum Comitẽ ex quo est clericus ad iudicẽ suum. ma xime cum episcopus ipsũ tãꝗ sibi subiectũ repetierit. ¶ Quin immo etiam si prefatus illustrissimus Comes tacuisset se cleri cum nec rõne sui clericatus aliquam opposuisset declinatoriã. tñ processus parlamẽti esset ipso iure nullus per no. in. c. si dili genti. et in. c. significasti. de foro compe. tȝ Spe. in ti. de citatiõe §. ꝯ ver. sed pone. et Arch. xv. q. iiij. ver. plȝ. et Bar. consi. cxxiij. quod incipit clericus et glos. in. c. j. de foro compe. vt ibi dixi in xxiij. fallẽtia. ¶ Nec obst. si diceret ꝙ immo etiã laycus põt co gnoscere ꝯ clericum rõne feudi ꝙ clericus tȝ a layco vigore cui⁹ clericus sortitur ẽt forũ iudicis layci vt est tex. in. c. ceterum. de iudi. q2 ista est theorica ꝙ rõne feudi ecclesiastici laycus potest
21 cõueniri coram ecclesiasticõ et † rõne feudi laicalis clericus põt conueniri coram iudice layco vt. d. c. ceterũ. et in. c. extrãsmissa. et. c. verũ. de fo. compe. Quare cum prefatus Comes retineret feudum a rege debuit posse conueniri in curia parlamẽti et co rã iudice layco. q2 ad hoc rñdet multipliciter. ¶ Primo q2 si q̃ stio esset iter ipsum Serenissimum et christianissimum regem Francho4 et prefatũ illustrissimũ Comitẽ nõ curia parlamenti est iudex sed pares curie sunt iudices vt est tex. in. c. j. §. preterea de pbi. feu. alie. per Fed. et in. c. inter. de controuersia feu. cora3 paribus terminanda et in. c. dominus. de milite vasallo qui cõ tumax est. ergo nõ coram curia parlamẽti sed cora3 paribus qõ feudi si de feudo fuisset questio: fuisset agitanda et examinãda coram paribus q2 ẽt intelleri pcedere non solum de iure vt. s.
22 demostratũ est sed etiã de cõsuetudine ipsius regni in quo † re gno viget officium parium qui de qõnibus feudaliũ cognosce debẽt. ¶ Secũdo modo potest responderi ꝙ posito ꝙ curia p lamenti teneret offiñ parium tñ adhuc non posset ꝯ prefatum Comitem pcedere et cognoscere q2 tunc solum clericus tenetur coram paribus respõdere. si questio est inter ipsum dñm qñ p prie questio est feudalis vt q2 agat ad inuestiturã feudi vel ad prestandam fidẽ vel ad priuationẽ rõne felonie q2 tũc ordinari⁹ ipsius cõtra quẽ agit est adeundus: lȝ alius sit vasallus layci vt traditur in dictis iuribus et per Bal. in. d. c. j. de inuestitura in ter maritũ et vxorẽ vñ qñ agit alio iure ꝙ ex lege vel cõsuetudi ne feudo4 ordinarius est adeundus vt dixi et hoc tenẽt Inn. et doc. in. d. c. Ceterũ. et Hos. in sum. in ti. de feudis. §. fi. et probat in. d. c. j. §. preterea. vbi ẽt hoc tȝ Bal. dixi late in. d. c. ex trãsmis sa. in. j. et. iij. q. primi membri. Et predicta etiam procedunt in ter cõuasallos de cã feudi q2 agit coram dño si recognoscunt eũ dem dñm vt in. c. ex trãsmissa. et sequenti et in. d. §. preterea. Et in. d. c. ceterum. qñ. s. ageret directe de cã feudi alias vt dixi ordi narius esset adeundus et sic ex predictis pȝ ꝙ curia parlamẽti nullo modo potuit pcedere ꝯ prefatũ Comitem. ¶ Nec ob. si diceretur ꝙ Comes videatur cõmisisse feloniam ꝯ regẽ pter nõ admissum archiepm̃ anritañ. put erat preceptu3 per lr̃as regias q2 rñdetur primo q2 istud est falsu3 qm̃ prefatus Comes nullo mõ ꝯdixit mãdato regio. Et posito q ꝯdixisset tñ ista nõ est qõ que pertineat ad feudũ ita ꝙ ꝯ clericu3 laycus posset co gnoscere. Et preterea ex duplici capite Comes excusaretur pri
23 mo q2 † nõ debuit cõpelli Comes ad recipiendum illum prela tum de quo iustam habebat suspitionem vt no. Inno. in. c. ꝙ si cut. de elec. et in. c. super his. de. ac. et no. lxiij. di. c. si forte. et in c. petitio. de iureiur. dixi in cle. cõstitutionẽ. de elect. et maxime cũ ab ipso serenissimo rege nõ esset mandatum directũ Comi ti nec etiã esset mãdatũ pertinẽs ad offiñ regis q2 ad summum pontificẽ nõ ad secularem pertinet vñ etiã ex hoc capite excu satur Comes vt. vñ. q. j. c. q2 sr. et no. gl. xj. q. iij. ĩ gl. fi. in fi. ¶ Nec ob. si diceret ꝙ ex delicto incesta4 nuptia4 pfatus Comes veni ret priuãdus bonis suis et feudalibus vt in auc. incestas. C. de ince. nup. Et in corpore vñ sumit in auc. de incest. nuptñs q2 istud nõ est verum in facto ꝙ ꝯctum fuerit matrimonium. Nec potest ex hoc curia parlamenti cõtra clericum cognoscere etiã ad priuationẽ feudi q2 ẽt qñ agitur ad priuatione3 feudi ꝯtra clericũ cũ cã nõ sit mere ciuilis. sed sit criminalis criminalr vel ciuilr intentata illam dȝ intentare corã ordinario clerici et sic co rã iudice ecclesiastico vt no. Inn. in. c. verum de fo. cõpe. dixi in d. c. ex trãmissa. in. iij. membro in. iiij. limitatione vñ ẽt si cleric⁹ vasallus veniret priuãdus pter pditionem factã ꝯ dñm aut aliã similem cãm criminalẽ pter quã veniret feudo priuãdus nõ pares curie nec alius secularis nec layc⁹ iudex posset cogno scere sed solum ordinarius ipsius clerici et sic ad ipsum iudice3 ecclesiasticum ordinariũ vasal. clerici esset remittẽdus. Quia de crimine clerici nedũ directe sed nec indirecte aut incidẽter põt laycus cognoscere. vt. in. c. at si clerici. de iudi. tȝ In. et doc. in. d. c. verum. dixi in. d. c. ex transmissa. traditur ẽt in. d. c. ceterum. ¶ Preterea ẽt ex alio capite de tali matrimonio nõ posset cu ria parlamenti cognoscere cũ cã matrimonialis tanꝙ spũalis nõ debeat coram iudice layco tractari vt in. c. ij. et. iij. de iud. nec ob. ꝙ allegabatur p pcuratorẽ pfati serenissimi regis de preuẽ tione q2 rñdeo ꝙ preuẽtio nõ potest fieri p illũ qui nõ hȝ ptãtẽ cognoscẽdi de illa cã aut ꝯ talẽ psonã sȝ solum qñ cã est talis et inter tales personas de qua et inter quas tam ecclesiasticus ꝙ se cularis cognoscere pt vt traditur in. c. cum sit gñale. et. c. ppo suisti. de fo. compe. et ibi late scripsi sed. s. demõstratum est ꝙ cu ria parlamẽti nõ hȝ iurisdictionem ꝯ prefatum illustrissimu3 Cometẽ cu3 sit clericus nec etiam de causa matrimoniali ergo etc. ¶ Circa quintã et vltimã questionẽ qua querit vtrũ rõne in cestus Comes veniret puniendus hodie fm ius auctẽtico4 pe nis. de quibus. s. dixi sed a predictis penis excusatur et similr a pena incestus que nõ est publicatio bono4 et plurimis causis primo excusatur q2 negat ꝯctas fuisse nuptias. ¶ Secundo q2 posito ꝙ fuissent ꝯcte tñ ex quo dispensatio apostolica dicebat emanasse et ostendebatur bulla dispensationis concessa a Cali sto in forma curie romane que a quolibet primo aspectu vide batur debita forma et absq3 macula emanasse lȝ in veritate pre ter scientia3 Comitis fuisset falso fabricata ideo istam comiti
24 prebuit excusationẽ. Qm̃ † precipuũ instrumẽti publici est vt p bet vt in auc. de instru. cau. et fide. per totum. et in. l. in exercẽdis et ibi per Cy. Bar. et doc. C. de fi. instru. et in. c. j. et. c. cum Joãnes et in. c. si cautio. de fide instru. in. c. qm̃ ꝯ de proba. et no. xxv. q. ij. c. postea late per Spe in ti. de fide instr. §. restat ver. quinta aũt fides et pro ipso instrumẽto4 fortius apostolica bulla in forma curie consueta presumit ꝙ vera sit et valeat vt. l. cum pcibus. C. de proba. et in. l. optimã. C. de cõmit. et ꝯhẽ. stipu. et. l. j. ff. qu. ad
25 mo. testa. ap. predi. in. l. iubemus. C. de proba. † Et ex talibus publicis auctenticis scripturis et instrumẽtis due oriunt psum ptiones vna veritatis altera solẽnitatis. vt in. l. si post diuisionẽ C. de iur. et fac. igno. traditur per Inno. in. c. cum Jo. de fide in stru. et per Bal. in. l. j. C. de test. et per Cy. in. l. si quis decurio. C de fal. et talis probatio dr̃ probata pbatio vt traditur per Cy post Ja. de ra. et Pe. in. l. j. C. de fide instru. in. vj. q. et per Jo. an in addi. Spe. in ti. de procuratore. §. rõne quoq3 forme ver. It ẽ ꝙ nõ sunt sigillo. dixi in cle. j. de proc. vñ merito Comes debuit excusari. ¶ Tertio excusetur prefatus Comes ex eo q2 posito quod verum esset ꝙ incestas contraxisset nuptias ꝙ tamẽ nega tur tñ ex quo prefatus Comes sororẽ dimiserat anteꝙ esset po stulatus reus cuius remittitur pena preteriti delicti iste est tex. apertus in. l. si adulterium cu3 incestu. §. idẽ polioni. ff. de adu. excusant eñ taliter cõtrahẽñ. multis ex causis vt traditur in. d. l. si adulteriũ. cũ incestu. et quasi per totu3. et in. l. qui cõtra. C. de incestu. nup. Laus deo.

¶ Et vt. s. scriptum est ita cõsulo ego Marianus socinus sal uo semper saniori consilio.

In christi nomine. Inuocato. et gloriose ipsius genitricis facti contingentia in casu nostro sic se hȝ Reuerẽdus pater domin⁹ Gilbertus de mongoria magister militie beate Marie de montesia diocesis valentie et sancti Georgij ordinis cisterciẽñ. nonnullos fecit et innuit con tractus pvtilitate ipsi⁹ religionis tẽpore sue administratiõis sicut et immediatus fecerat suus predecesso4 atq3 onera cõtra cta per ipsos duos adhuc hodie reperitur dicta religio obliga ta. Qui etiam magister Gilbertus dum viueret in humanis a summo pontifice. N. papa. v. indultum siue facultatem testan di et ordinãdi et libere disponẽdi de omnibus bonis ad se quo quõ alia rõne magistratus aut alterius cõmende siue pceptorie pertinentibus impetrauit vsq3 ad summam. x. miliũ floreno4 de camera put in literis apostolicis plenius cõtinet post quar tum litera4 impetrationem fm tenorem earũdem fr. ũltimu3 cõdidit testm̃ in quo instituit heredẽ suũ vsq3 ad dictã summã Gil. de castelini filium dñi Joannis de castelini militis nepotẽ ipsius Gilberti magistri dicti ordinis factis tñ nonnullis lega tis pro funere suo et ad alias pias causas fm tenorem dicte fa cultatis: datis et nonnullis executoribus. ¶ Et postꝙ sicut deo placuit idẽ reuerẽdus magister Gilbertus de monsorini dimis sis multis bonis per eum tempore sui obitus vsq3 ad summa3 dicto4 decem miliũ floreno4 de camera et vltra cui successit Re uerendus magister dñs Lodouicus de impig. in presentiaru3 magister petit itaq3 idem dñs Joannes de castelini nomie filũ sui heredis dicti quõdam magistri Gilbertis expletis illis que

per ipſuʒ magiſtrũ erãt in ſuo teſtamẽto ordinata reſiduũ vſ ad dictã ſummã.x.miliũ florenoꝝ opponiť ꝑ pte moderni magiſtri q cũ religio ſit obligata mltis creditorib⁹ ⁊ fortaſſe priuilegiatꝭ prius eſſet ſatiſfaciendũ eiſdẽ de bonis dimiſſis per magiſtrum defunctuʒ ꝙ̃ eius voluntas mandareť erecutioni. ¶ Oppõniť inſup ꝙ bulla ſiue facultas nõ cõfert priuilegium teſtandi q ſubreptitia ⁊ ex multiplici alio capite ex iſto themate ɔtigit de aliqbus dubitari. ¶ Primo an dicta facultas ſuffrageť ipi reuerẽdo patri dño Gilberto de mõſorini ad effectũ diſponẽdi de dictis bonis.x.milibus florenoꝝ. ¶ Scdo poſito ꝙ dicta facultas eis ſuffragetur an ſtantibus aliis creditorib⁹ debeat mandari ſuuʒ teſtamẽtũ erecutiõi ante ſolutionẽ factã creditoribus de bonis que remãſerunt tẽpore ipſius magiſtri.

¶ Conſilium xiiij.

1 Cõſuetudo quod monachus poſſit teſtari: an valeat. ⁊ numero. 4.
2 Monachus profeſſus teſtari nõ poteſt.
3 Papa an poſſit diſpẽſare ꝙ religioſus profeſſus poſſit teſtari.
5 Papa an poſſit diſpenſare cum monacho ſuper voto.
6 Profeſſio religionis imprimit quandam caracterẽ in anima: qui eſt indelebilis.
7 Papa alienãs bona eccľie in caſu nõ licito peccat mortaliter.
8 Subreptio reddit gratiam inualidam.
9 Imperator non poteſt facere ꝙ illud intelligatur cõtinere lex ꝙ in verbis legis nõ continetur.
10 Priuilegium in preiudicium tertiĳ ſtricte interpretari debet.
11 Diſpoſitio ſeu ɔceſſio vna ⁊ eadem nõ dʒ inducere duo ſpãlia.
12 Bona dicuntur que ſuperſunt deducto ere alieno.
13 Papa dipenſat ẽt cõtra diſpoſitionẽ noui ⁊ veteris teſtamẽti.
14 Papa diſpenſat cũ bigamo. diſpenſat ẽt ɔ ius nãle. nu.15.
16 Papa abſoluit a iuramento: ⁊ de monacho facit clericũ ſecularem numero.17.
18 Papa diſpenſat de voto obedientie. diſpenſat etiam de voto caſtitatis: nu.19. Item de voto paupertatis. nu.20. ⁊ de abſtinẽtia nu.21. Et de monacho pt facere nõ monachuʒ. nume.22.
23 Mutus ⁊ ſurdus ex priuilegio teſtantur.
24 Obſides cum priuilegio teſtari poſſunt.
25 Deportatus ex licentia teſtari poteſt.
26 Princeps poteſt teſtãdi facultatem nõ habentibus cõcedere.
27 Papa eſt vicarius chriſti veri dei.
28 Papa oĩa poteſt dũmodo nõ fiat contra fidem.
29 Dare qui poteſt an poſſit etiam auferre.
30 Res de facili reddit ad primeuam naturam.
31 Authoritates notabiles ſecundum quas papa poteſt cõcedere monacho facultatem teſtandi.
32 Diſponere verbum: adaptatur ad vltimam voluntatem.
33 Teſtari vel donare de re aliena quando quis poſſit.
34 Papa habet omnigenam poteſtatem in beneficialibus.
35 Cauſa ſemper preſumitur iuſta in principe.
36 Religioſorum diuerſe ſpecies.
37 Taciturnitas alicuius qualitatis qñ reddit gratiam nullam.
38 Verba clara nõ indigent interpretatione.
39 Teſtari poteſt rector eccleſie de bonis eccleſie pro expenſis ob neceſſitatem eccleſie factis.

Omnipotens deus. Adſit. ¶ Preſens conſultatio eſt ſatis notabilis ⁊ ſubtilis continet articulos ⁊ conſiderationes in qua. primo vř dicendum ꝙ teſtamentum predicti Gilberti viribus nõ ſubſiſtat. nã cum prefat⁹ Gilbertus eſſet religioſus ⁊ profeſſus in relgione beate Marie de mõteſia ⁊ ſancti Georgĳ ordinis ciſtercieñ. ſequiť qd de iure teſtm̃ ipſius poſt factã ꝓfeſſionẽ nõ tenuit vt in auť. ingreſ
1 ſi. C. de ſa. ſan. ec. ⁊ traditur in. c. in preſentia. de proba. † nec vʒ conſuetudo ꝙ monachus poſſit teſtari ꝙ̃uis em̃ videať valere ꝙ filiuſfamilias poſſet teſtari ar. c. raynutius. de teſta. ⁊ ꝙ ibi no. p Inn. tñ in monacho. minime vř operari poſſe vt ei⁹ teſta
3 mentũ valeat q repugnat rõ ⁊ regula † naʒ ꝓfeſſi teſtari nõ pñt vt dicta auc. ingreſſi. ⁊ in corporevñ ſumiť ⁊ hoc tã reſpectu pſone q non hñt velle nec nolle. xĳ. q. ĳ. c. non dicatis. ꝙ̃ ẽt defect⁹ bonoꝝ tam in habitu ꝙ̃ in actu vt in. c. cũ ad monaſteriũ de ſtatu mona. tum ẽt q ſunt in poteſtate alterius. xvj. q. j. c. de pſentiũ. ⁊. d. c. nõ dicatis. ⁊ ille qui eſt in ptãte alterius nõ põt teſtari. vt. l. qui in poteſtate. ff. de teſta. xviĳ. qõ. iĳ. c. q ingredientibus cum ergo potentia teſtandi in profeſſis repugnat regula que mutari non põt lʒ cõſuetudo mutari põt merito non vʒ teſtamẽtũ nec cõſuetudo circa ipſius validetatẽ põt operari vt dicit notabiliter Bal. in. d. auc. ingreſſi. C. de ſac. ſan. ec in prin Cũ igiť clariſſima ſit cõcluſio ꝙ religioſus poſt profeſſionẽ nec de iure nec virtute cõſuetudinis teſtari poſſit ſequitur ꝙ teſtm̃ predicti Gilberti nõ tʒ ſʒ forte quiſpiã diceret ꝙ ꝙ̃uis de iure auc. ex cõſuetudine predictũ teſtm̃ viribus nõ ſubſiſtat tñ validum eſt ex facultate at ptãte cõceſſa a ſummo pontifice Nicolao quinto q prefato dño Gilberto teſtandi ptãtem conceſſit ſm qd in gr̃a deſuper inde cõfecta vt ſuperius narrať lati⁹ cõtineť quare neceſſariũ eſt vt diſcutiamus vtrũ vigore predicte gratie ⁊ facultatis teſtandi a ſede apoſtolica conceſſe p̃dictus dñs Gilbertus valide teſtari potuerit. Circa ꝙ vř primo dicẽdũ ꝙ nõ. Et hec cõcľo vř ꝓbari ex plurimis fundamẽtis. primo principaľr ex defectu ptãtis ipſius cõcedentis ne enim vř ẽt ſummum pontificẽ cũ predicto dño Gilberto in religione ꝓfeſſo vt poſſet teſtari diſpẽſare potuiſſe iſte vř caſus in. c. cũ ad monaſteriũ. in fi. de ſta. mona. vbi dr ꝙ † papa nõ põt di
3 ſpenſare cũ ipſis regularibus cõtra votum pauptatis ⁊ cõtinẽtie: ſʒ diſpenſando ꝙ religioſus poſſet teſtari vř permittere ꝙ habeat propriũ ar. l. j. ff. de teſta. cũ non de alienis ſʒ de ſuis teſtandũ ſit vt in. c. filius. de teſt. Cũ igiť religionẽ ꝓfeſſus bona nõ hʒ nec hr̃e poſſet vt. d. c. cũ ad monaſteriũ. ⁊. xĳ. q. j. c. nõ dicatis ergo teſtari nõ põt vt in auc. ingreſſi. C. de ſa. ſan. ec. ꝙ̃uis em̃ q de ſcõ ⁊ i actu nulla bõa hẽat teſtari poſſit cũ poſſit hr̃e in habitu ⁊ q habitus ſuus nõ repugnet acquiſitioni honoꝝ vt tradiť in. d. auc. ingreſſi. facit ẽt. l. hereditas. in prin. ff. de. peti. here. ⁊. l. ſi defunctus. C. arbitriũ tutele. tñ religioſus q nec actu nec habitu põt bona hr̃e non põt teſtari ſic ẽt videmus qd ille qui nulla bona in ciuitate reliqd hr̃dẽ hr̃e non põt in. l. lex cornelia. ff. de vul. ⁊ pu. ſm Bal. in. d. auc. ingreſſi. vñ cũ cõceſſio ſummi pontificis nõ hñtis ptãtem habilitandi religioſuʒ ad bona eo exiſtẽte religioſo ⁊ ꝓfeſſo nõ valeat pari rõne non vř poſſe donandi aut teſtandi ptãtem cõcedere cũ deficiat ptãs mediĳ ɔcedẽdi per ꝙ ꝑueniť ad extremũ vʒ ad actũ teſtandi ⁊ donãdi ſm ea q̃ late tradũť per bar. in. l. ſi his q ꝑ emptore. de
4 vſuca. Scdo ꝓbať dicta cõcľo q † cũ ɔſuetudo nõ poſſit inducere vt regulares ꝓfeſſi teſtari valeat. vt. c. Ray. de teſta. ſ̃. demõſtratũ fuit ⁊ tradiť in. c. ĳ. de teſta. lib. vj. ⁊ per Io. an. in regula nemo pt in fi. de re. iu. lib. vj. in mercu. cuius rõ eſt quã ſ̃. tetigi q cõſuetudo repugnaret regule ⁊ regula mutari nõ pt ſʒ bal. in. d. auc. ingreſſi ⁊. ſ̃. fuit oñſum ergo pari ratione vř ꝙ ſummus pontifex hanc facultatem concedere non poſſit. ¶ Ter
5 tio probari vř qm̃ † papa ſuper voto diſpẽſare nõ põt cũ monacho no. gl. in. c. ſuper eo. de bigamis. ⁊. d. c. cum ad monaſteriuʒ de ſtat. regu. ⁊. xxv. queſtione. j. c. ſunt quidam. cum ſit de iure diuinis vt in. c. magne. de voto. qm̃ vltimis vouentis finis ordinať ad dilectionẽ dei. Cuʒ igiť ad ptãteʒ donandi ⁊ teſtãdi neceſſarium videať predictũ antecedens deliberatione a voto ne alr̃s videanť poni oppoſita in obiecto ꝙ vř penitus impoſſibile per regulã vbi repugnantia. ff de reg. iur. ⁊ per no. in. c. ſolicitudinẽ. de ap. xxv. q. ĳ. c. ſi ea. Quoniam eoipſo ꝙ poniť vnum de ɔtrĳs neceſſario excludiť reliquũ vt in. c. cum locũ. de ſponſa. ⁊ ibi per dñm An. ⁊ no. in iuribus p̃alle. ⁊ in. l. j. C. de
6 fur. ſi ergo probibitũ eſt ſummo pontifici tollere votuʒ predictuʒ ⁊ habilitare ꝓfectum ad bona de neceſſitate: concludi vř ꝙ monacho teſtãdi facultas ẽt per ſummũ pontificem concedi non põt. ¶ Quarto p̃dicta concľo probari vř † qm̃ per profeſſionẽ ⁊ ordinis receptionẽ imprimiť quidã caracter in aĩa qui eſt indelibilis vt in. c. degradatio. de penis li. vj. ꝓpter ꝙ ẽt quidã volunt ꝙ papa nõ pt facere ꝙ ꝓfeſſus nõ ſit religioſus lʒ ɔtrium teneat glo. in. d. c. cum ad monaſteriũ. ergo videtur qd papa non põt diſpenſare. ¶ Quinto ⁊ fortius hec concluſio vř amplecti per. d. meũ. d. Abb. ſiculũ in repe. c. cum eſſes. de teſt. vbi vult ꝙ nec papa vř diſpẽſare poſſe ꝙ clericus ſecularis poſſit teſtari de bonis queſitis intuitu eccleſie ſue. ergo longe minus vř poſſe diſpenſare cum religoſo ꝓfeſſo vt poſſit teſtari de bonis monaſterĳ ⁊ ipſius religionis queſitis vt ar. auc. multo magis. C. de ſac. ſan. ec. pro qua ẽt concluſione facit notabiliter
7 Archi. xĳ. q. ĳ. c. non liceat pape. vbi poſt Hugu. concludit † papam peccare mortaliter ſi bona eccleſie alienat in caſu nõ licito puta dando illa conſanguineis quã opi. ſequitur etiã. d. meus Abb. ſicu. in. c. conſtitutus. de reli. domi. ergo nec dʒ poſſe dare ptãtem donãdi aut ẽt teſtãdi ɔcedere per quã concedi vř ptãs alienandi vt. l. peto. §. fratre. ff. de leg. ĳ. ⁊ per Bar. ⁊ doc. in. l. ſi ita qs. §. ea. l. ff. de ver. ob. ⁊. l. j. ff. de fun. do. ¶ Poſtremo predicta concluſio vř ꝓbari auc. Ioã. de imo. in. l. ſi quis mihi bona §. ſi ſeruus in fi. ff. de acqui. here. vbi cõcludit ꝙ monachus etiã cardinalis nõ efficitur capax teſtandi ẽt conſentieñ. romañ. põtifice niſi quo ad adminiſtrationẽ ⁊ ſic ex hoc primo fundamento ꝓpter p̃dictã ptãtẽ defectã teſtm̃ predictũ minime vř virib⁹ ſubſiſtere. ¶ Scdo pricipaľr p̃dicta concľo vř probari pp defectũ inualiditatis gr̃e cõceſſe per ſedẽ apoſtolicã. Nã poſito qd papa potuerit hoc cõcedere tñ cõceſſio nõ tenet eo qd p̃dcã gr̃a vř ſubrepticia indubitãter em̃ eſt ꝙ taciturnitas ſubſtãtiua vel qualitatis que exp̃ſſa potuiſſet monere pricipẽ ad nõ cõcedẽdũ
8 vel nõ ita faciľr cõcedendũ reddi gr̃am ſubrepticiã † ⁊ per ɔñs inualidã vt in. c. poſtulaſti. ⁊. c. referente. ⁊. c. ad audiẽtiã. de reſcrip. ⁊. c. ſi motu proprio de p̃ben. li. vj. ⁊ l. ſi. C. de nata. reſti. ſʒ

predicta

predicta impetratio vr ee subreptitia eo q̄d impetrās nō erpsſit ꝙ predicte ecclesie pceptorie seu cōmēde essent debitis grauate.ergo gratia seu dispēsatio nulla per no.per glo.in ver.vel alteri cle.j.de pben.⁊.c.dudū.de ele.⁊.c.fi.de fi.pſby.⁊ ca.non potest.de pben.lib.vj.vbi eadē expressio requirit in lr̄is dispensationis que in bn̄ficialibus facit etiā ad pdicta q: cōcessio facta a quocūqʒ nedū a principe nunꝗ operat i casu vitioso dololoso aut subreptitio.l.nō soluʒ.§.si heres.⁊.§.ea.liberatio iuncta.l.seq.ff.de libe.lega. ¶ Tertio principalr̄ videt pbari pdicta cōclusio ex defectu virtutis cōprehēsiue dicte gratie seu dispēsationis. Voluit enim summus pōtifex i pdicta dispēsatione facultatis concesse faciendi testamēti predicto dn̄o Gilberto ꝙ posset testari vsqʒ ad summā.x.miliū florenorū de oib⁹ et singulis bonis ad ipsum ptinentibus. Sed ista bona de qbus pfatus dn̄s Gilbertus testatus est non erant ipsius testatoris nec ad ipsum pertinebant eo q̄d oīa per ipsum quesita imediate erant quesita ecclesie vt.s.demōstratū fuit.nec pōt quisꝗ dicere aut facere ꝙ in dispōne includatur illud q̄d verba nequaꝗ importāt vt dicit Bar.i.l.iij.ff.ad.l.iul.repetū.datū.vbi dicit

9 ꝙ†nec iure cōsultus nec imperator pōt facere ꝙ illud intelligatur cōtinere ꝙ in lege hac est in verbis legis nō ꝯtinet fa.l. si seruū.§.non dicit.ff.de acq.hr̄.⁊ in.c.ad audientiā.de deci.⁊ in.l.hos accusare.§.oībus.⁊.§.hoc bn̄ficio.ff.de dā.infec.⁊ per Bal.in.l.gallus.§.videndū.ff.de lib.⁊ posth.post quintum notabile cum si. Cum ergo p summū pontificem fuerit cōcessa potestas pdicto dn̄o Gilberto testandi de bonis ad eū ptinentibus ⁊ predicta bona non ad eū sed ad ecclesiam seu dignitateʒ suaʒ cui quesita sunt pertineant vt.s.demonstratū fuit ⁊ in.c. iij.de pecu.cle.⁊ in.c.q: nos.⁊ in.c.requisisti.de testa.merito cōcessio non tʒ. ¶ Quarto pdicta cōclō principalr̄ pbat per regulā traditā circa interpretationē priuilegij ⁊ dispēsationis a principe cōcesse regulare.eū est ꝙ quis hmōi cōcessiōes ꝯ ipsuʒ cōcedētē recipiāt latissimā iterpretatioē vt est tex.in.l.fi.ᵱ fi.

10 C.de bonis vacātib⁹ li.x.⁊ in.c.ex pte.j.de verb.sig.cū si.†tn̄ i pindiciuʒ tertij strictissime interpretatur.⁊ semper illud interpretamur sine preiudicio iuris tertij vt in.l.ij.§.merito.⁊.§.si qd a princi.ff.ne qd in loco pub.⁊ in.c.ꝗuis.in fi.de rescrip.li. vj.ergo vr̄ predictū priuilegiū seu pdicta dispensatio vt minime nocere dēat sue dignitati ecclesie pceptorie seu cōmende.vt dictis iuribus ⁊ in.c.si.pp ⁊ per ꝯn̄s de dictis bonis predict⁹ dn̄s Gilbertus testari non potuit. ¶ Ulterius ad hoc funda-

11 mentū facit q:†vna ⁊ eadem dispō seu cōcessio non dʒ inducere duo spālia vt est tex.⁊ ibi no.Bal.⁊ doc.in.l.i.C.de do.pro mis.⁊ in.c.ij.de fi.pres.⁊ in.l.mulier.ff.de cōdi.⁊ demon.⁊ in.c. non pōt in fi.de pben.li.vj. Sed in terminis nostris si dicerem⁹ predictū dn̄m Gilbertū de pdictis bonis testari potuisse duo concurrent specialia.primo qm̄ talis concessio faceret ipsum religiosum professum capacem propriū ⁊ ppzie voluntatis. Scdm̄ q: pmitteret ipsum de alienis testari ꝙ esse non dʒ cuʒ quis de suis ⁊ nō de alijs alienis bonis testari debeat vt.s.demonstratuʒ fuit ergo pdicta interpretatio nō est admittēda p iura pallegata ⁊ in.c.q: circa.de priuile.⁊ in.l.deniqʒ.ff.ex q. cau.maio. ¶ Quinto pncipalr̄ probat pp inanē ⁊ supuacuuʒ effectū resultantē ex dicto testō posito eīn ꝙ predicta cōcessio facultatis testādi tʒ nec gratia esset subrepticia aut aliqd sibi obstaret:tn̄ cuʒ infra narret ꝙ plures esse creditores quoꝝ creditū ⁊ sic es alienū absorbebit queadmodū pdictā ꝗtitatē pre

12 dictoꝝ.x.miliuʒ florenoꝝ merito cōcludendū vr̄ ꝙ†si qua ex pdicta gratia pdicto dn̄o Gilberto testandi facultas cōpeteret solūmodo de his bonis que supessent deducto ere alieno ⁊ sic facta satisfactione dictis creditoribus testandi facultatē concessa intelligeret.bona eīn cuiuscūqʒ dicūtur que ere alieno deducto supsunt vt.l.subsignatū.§.bona.ff.de ver.signi.⁊ in.l.cū emancipati.§.illud.ff.de col.bo.⁊ in.l.mulier bona.ff.de iure do.⁊ in.l.papi.§.iiij.ff.de inoffi.test.⁊ insti.ad.l.fal.§.fin.⁊ q̄d no.in.c.relatum.ij.de testa.⁊ in.l.nō amplius in princip.ff.de lega.j.cuʒ si.de quo latissime dixi in tractatu de obligationib⁹ in vij.libello.q.j.⁊.ij.⁊ sequētibus. Et sic ex pdictis concludivr̄ ꝙ vel predictum testm̄ non tʒ vel si tʒ non dʒ dignitati preceptorie seu cōmendatorie predictaꝝ preiudiciū fieri ⁊ saltē ipsis creditoribus ante oīa satisfieri. ¶ Uerū pdictis non obstātibus arbitror ꝯtrariā sn̄iam fore veraʒ h̄ aūt conclusio probatur non qdem de iure cōi qm̄ de iure cōi indubitatuʒ est religiosum pfessum testandi facultatē non habere vt.s.demonstratū fuit. ¶ Sed probat ex ptāte concessa predicto dn̄o Gilberto a summo pontifice qui predictā testādi ptātē cōcedere potuit ꝙ ex pluribus rōnibus ⁊ argumentis ostendit. ¶ Primo ex generali ptāte de ligando ⁊ soluendo cōcessa petro ⁊ successoribus suis math.xvj. Jo.xiij.⁊.xiiij.q.j.c.quodcūqʒ.⁊.§.sʒ notādū.de ma.⁊ obe.c.solite. Luce.c.v.xxiiij.q.j.c.nō turbat.⁊.cap. cum beatissimus.⁊.c.si Petrus.ij.q.vij.petrus. ¶ Scdo probat q: auctoritas pdicta pōt non soluʒ dispensare cōtra legeʒ

canonicā vt in.c.fi.de cōsti.⁊ per Host.⁊ doc.i.c.proposuit.de

13 cōces.pben†.sed etiā circa dispōnem veteris ⁊ noui testi ⁊ pcepta moralia ⁊ affirmatiua qualia sunt de sanctificatione sabbati.

14 c.lʒ.de ferijs. ¶ Tertio probat q:†pōt dispensare cū bigamo xxxiiij.dist.c.lector.⁊ sup matrimonio ꝯcto dūtaxat per vba de pn̄ti.c.ex publico.de cōuer.cōiuga.⁊ alia ꝗplurima sīlia ⁊ maioza de qbus late per spec.in ti.de legato.§.vnī.⁊.§.nūc osten-

15 dendū p totū. ¶ Quarto q:†dispēsat ⁊ ꝗstiōnez facit contra ius naturale per q̄d minor doli capax obligari statuēs ꝙ non oblige.c.ad nr̄am.⁊.c.postulasti.de reg. ¶ Quinto probat q:

16 †pōt papa dispensare ⁊ absoluere a iuramento per q̄d iurās deo ⁊ homini obligat.de iureiur.c.qnto.ergo fortius a voto ꝙ soli deo obligat. ¶ Sexto probat maxime prime ad termi-

17 nos nostros†qm̄ papa facit de mōacho clericū secularē.lxiij. di.c.quorūdam.ergo dʒ posse dare monacho ptātem testandi.

18 ¶ Septimo probat q:†pōt dispensare in voto obedientie vt patebit in monacho quē facit epm̄.xviij.q.j.c.j.ergo etiam hoc

19 casu dispensare pōt. ¶ Octauo probat q:†pōt dispensare ⁊ i voto ēt castitatis seu cōtinentie vn̄ pōt dispensare vt monach⁹ ꝯhat matrimoniū ꝭm cōem opi.Inno.Jo.an.⁊ doc.in.c.cuʒ ad monasteriū.de sta.mo.ꝗuis Inno.loquat satis obscure sʒ tamē in istā inclinat sn̄iam in quā etiam inclinat Jo.an.in regula semel deo.de reg.iur.lib.vj.in mercu.⁊ Pe.de anc.in repe.c.canonū.de cōsti.ver.vlterius quero.col.xij.⁊ Bal.l.si pater.§.fin.⁊.l.sit tibi filius.ff.de adop.lʒ beatus Thomas scda scde.q.lxxxviij.ar.xj.videat sentisse ꝯriuʒ sʒ pcedēs opi.est magis cōis quā tenent ēt ʒaba.⁊ do.Abb.siculus in.d.c.cum ad monasterium.⁊ nōnulli ēt theologi inter quos fuit Rycar.de

20 mediavilla in quarto sn̄iarum di.xxxviij.q.ix.ergo†fortius pt dispensare in voto paupertatis cum longe pstantius sit votum cōtinentie ꝗ paupertatis hinc dr̄ ecclesia.c.xxvj.oīs ponderatio nō est digna aīe cōtinentis.xxxij.q.j.c.nuptie.⁊ per apo.pmo

21 ad co2.c.vij.ad q̄d etiā facit q:†pōt dispensare i voto abstinē

22 tie.c.ij.in fi.de obserua.ieiunio. ¶ Nono probat q:†pōt facere de monacho non monachum ꝭm ꝯclōnem cōem doc.in.ca. cū ad monasteriuʒ.de statu mo.ergo fortius dʒ posse testandi facultatē cōcedere q: pt ab eo totū remouere fortius dʒ posse partem ar.l.si quis cū totis.ff.de excep.rei iud.⁊ regule in toto cum sua materia.ff.de reg.iur.⁊.l.que de tota.ff.de rei vendi. ¶ Decimo probat q: fortius vr̄ impedimētū ꝙ a natura causat ꝗ illud q̄d a cōstōnib⁹ ecclesie inducit insti.de iure na.§.

23 sed ⁊ naturalia.sed clarum est†ꝙ mutus ⁊ surdus eo casu q̄ a iure prohibeant testari īpedimēto naturali impediti dicunt vt.l.discretis.C.qui testa.fa.pos.⁊.l.si queram⁹.ff.de test.⁊ tn̄ ex licentia pape cuʒ hmōi pricipis pn̄t tales facere testm̄.ff.de testa.l.si mutus.ergo fortius dʒ hoc posse monachus de licētia pape cum hmōi voti solēnitas sit inducta ex cōstōne ecclesie vt in.c.j.de voto lib.vj. ¶ Undecimo probatur per alios sites

24 terminos terminis nostris†qm̄ obsides dati a populo romano hostibus impij non pn̄t facere testm̄ vt.l.obsides.ff.de testa. q: iudicant serui q: in ptāte hostium ⁊ sic etiā pount oīum bonoꝝ dn̄ium vt per doc.in.d.l.obsides.⁊ tn̄ testandi facultatem princeps talibus cōcedere pōt:ergo dicendū i termis nostris ꝗuis enim religiosus per pfessionē perdiderit rerū dn̄ium tn̄

25 ex licentia pape dʒ posse testari. ¶ Duodecimo probat†nā et dubius de statu suo non hʒ testi factionē.l.de statu.ff.de testa.

a sicut nec deportatus⁹ vt l.eius qui eo.ti.q: deportatus perdit dn̄ia rerū vt ibi no.⁊ tamē tales de licentia pncipis pn̄t testari ꝭm glo.in.l.si qn̄ in prin.C.de inoffi.testa.ergo etiā papa pōt religioso de bonis de quibus papa pōt pro libito voluntatis disponere testandi facultatē concedere. ¶ Tertiodecīo pbat per regulā ꝗnalem positā in.d.l.si qn̄ vbi text.singulariter po-

26 nens regulam ꝗnalem vult ꝙ†princeps nō hn̄tibus facultatē testandi possit illā concedere ergo fortius dʒ posse papa hanc concedere cū longe maiorem habeat potestatē ⁊ auctoritateʒ ꝗ princeps vt in.c.solite.de ma.⁊ obe.⁊ probatur ex his que superius dixi in primo fundamento istius conclusiōis ⁊ quia papa oīa fere potest de pe.di.v.c.charitas.⁊ ꝯstōnem concilij tollere.c.cum ꝭm ⁊.c.dilectus filius.de pben. Dicit enim Spe.

27 in ti.de legato.§.nunc ostendendū ver.scdō ꝙ†papa est vicarius xp̄i non puri hoīs sed veri dei gerens in terris de transla. prela.capi.inter corporalia.in.j.respon.⁊.c.quinto.j.rn̄.⁊.c.licet.⁊.c.vt nostrum.§.j.ver.porro.vt eccle.beneuen.xxj.dist.ca.

28 j.cap.pro humani.de hom.lib.vj.lxxiiij.q̄d.j.quoniam†vnde omnia regit ⁊ disponit ⁊ iudicat prout sibi plʒ.ix.q̄d.iij.cap. cuncta per mundum.⁊.c.per principalem.⁊ habet plenitudinem potestatis ad quam vocatus est.alij vero in partem solicitudinis vocati sunt de vsupalio.c.ad honorem.ij.q̄d.vj.ca. de cetero.⁊.c.qui se fit. Et dummodo cōtra fidem non veniat in omnibus ⁊ p omnia pōt dicere qcqd plʒ auferendo etiam ius suum cui vult q: non est qui ei dicat cur ita facis.xix.di.ca. in memoriā.de pe.di.iij.§.ex psona.alr̄ in.c.ꝗuis.nam apud

a ¶ Deportatus. An aūt deportatus possit testari vl̄ heres isiit. no.i.l.j.C.de heredi.insti. et ibi doc.et Bal. Et an possit testari ad pias cās. vide bar.i.l. j.scda.q̄d.iij. principa.C.de sacrosan.ec.

eum est pro rõne voluntatis ⁊ ꝙ ei plʒ legis hʒ vigorẽ.insti.de
iure na.gen.⁊ ciui.§.sed qd̃ principi.⁊ oẽ ius tollere põt ⁊ face-
re ꝙ non habeatur pro nõ facto.c.q̃m de imu.ec.nec hʒ supiorẽ
de elec.c.lʒ.c.p venerabilẽ.ppe fi.q fi.sint legi.sed ipse sup oẽs
est.xxj.dist.in nouo ⁊.c.nũc aũt.⁊ oẽs iudicata nemine iudicat
in terris.ix.q.iij.c.cuncta.⁊.c.nũc vero ⁊c.Et in terris hʒ pleni
tudinẽ ptãtis.ij.q.vj.c.decreto.⁊ hʒ celeste arbitrium.ca.j.de
sum.tri.vñ nõ mirũ si lex.ij.C.de crimi.sacri.dicit ꝙ instar sacri
legij obtinet de potẽtia principis dubitare seu disputare ⁊.l.
ij.C.de diuer.rescrip.que etiam accedant vero per Specu.i ti.
de dispen.§.nunc breuiter vbi ponit regulam dicens papam
posse in oĩbus casibus dispensare in qbus a iure non reperitur
dispositũ expresse cõtrariũ.⁊ idem Hosti.in.c.rursus.qui cle.
vel vouen.⁊ Jo.an.ibi dicit ꝙ semp est inherendũ opi.que fa-
uet ⁊ nõ que detrahi summi pontificis ex qbus clarissima seq-
tur conclusio.ꝙ est cõcessione summi põtificis pfatus dñs Gil
bertus potuit pdictum testm̃ cõdere.¶ Quartodecimo pro p-
dicta cõclusione.facit q̃m in votis semp intelligit auctoritas
superioris excepta.de iureiur.c.venientes.maxime respectu so
lennitatis que est de iure positiuo.ca.j.de vot.li.vj.ergo ⁊c.
28 ¶ Quĩtodecimo probat cõcludentissimo argumẽto † q̃m eius
est tollere cuius est inducere.c.j.de reg.iur.l.is põt.ff.de acqui.
here.⁊ de re iudi.⁊.l.eius est nolle.⁊.l.nihil tam naturale.ff.de
re.iu.sed clarũ est ꝙ olim monachus non solum añ professionẽ
hoc est.j.tempus probationis testari poterat vt.l.generali. C.
de sac.san.eccle.ꝙ nec per iura posteriora correctũ fuit vt tradi
tur in.c.beneficium.de regu.iur.li.vj.ibi per Jo.an.in nouella.
Et per Ja.de bel.in auc.de monachis.§.si quis autem.sʒ etiaʒ
post professionem emissam vt.d.l.gñali.que ptãs demum ipsi
monacho professo per principem postea sublata fuit de princi
pe probatur in auc.ingressi.C.de sa.san.ec.⁊ in corpore vnde su
mitur.summo pontifice in.c.cũ ad monasteriũ.de sta.regu.q̃m
non hñt proprium nec velle nec nolle vt ibi ⁊.xij.q.j.c.non dica
tis.ergo sicut predicta testãdi ptãs p papã extitit sublata par
rõne per eũdem põt restitui vt dictis iuribus nec põt piudica-
30 re ptãti suoꝝ successorum.de elec.c.innotuit † quare cũ res de
facili redeat ad pmeuã naturã.xxv.di.c.ab exordio.⁊ iuxta illd̃
boecij seuerini.repetũt psonas quicq; recursus redituq; suo sin
gula gaudent ⁊c.⁊.l.si vnus.§.pactũ ne peteret.ff.de pac.meri
to papa debet posse predictam testandi facultatem restituere
per iura halle.faciũt no.in.c.j.iũcto.c.fi.de pac.li.vj.qd̃ no.⁊ qd̃
tradit Jo.an.in regula ꝙ alicui gratiose de reg.iur.li.vj.i mer
curialib⁹.⁊ gl.in.v.numerandũ in.c.statutũ.de pbẽ.li.vj.⁊ doc.
in.l.lege.xij.tab.C.de legi.hr̃di.⁊ per Fed.notabilr̃ cõsi.lxxxix.
cum si.¶ Sextodecimo predicta cõclo non solum in terminis
nostris verum etiam in monacho pfesso probat pluribus au-
ctoritatibus pmo auctoritate Bald.in.l.si qñ.C.de inof.testa.
post prin.ibi dum dicit.Ex ista.l.habes ꝙ si papa concedit mo
31 nacho ⁊c. † Scd̃o per auctoritateʒ eiusdem Bal.in auc.nisi
rogati.C.ad tre.ppe fi.versi.quero qd si monachus vbi firmat
papam posse cõcedere monacho professo ptãtẽ testãdi ⁊ q̃uis
non specifice exprimat de pfesso tñ de necessitate sic est intelli-
gendum q̃m ante professionẽ absq; aliqua pape cõcessione pt
testari vt.s.demonstratũ fuit.Tertio pbat auctoritatẽ eiusdeʒ
Bald.in.l.certũ.C.vnde legi.vbi dicit illud non est dubium ꝙ
papa põt concedere monacho testanti licentiã per not.in auc.
si qua mulier.C.de sa.san.ec.¶ Decimoseptimo probat aucto-
ritate Ange.⁊ Jo.de imol.in.l.si seruus cõmunis meuij.ff.de
stipu.seruo.qui predictã opi.vñr approbari inq̃tuʒ dicunt ꝙ
si cardinali qui prius fuit regularis qui nõ põt testari a sum-
mo pontifice testi factio concedit ꝙ tale testm̃ si ex omissiõe ali
cuius solẽnitatis non valet iure testi nec etiam valeret iure co-
dicilloruʒ q̃uis in eo esset apposita clausula codicillaris vʒ ꝙ
si non vʒ iure testamenti debeat valere iure codicillorum q̃ re-
gula iurisconsulti de qua in.l.conficiuntur.ff.de iure codicil.⁊
in.l.ij.ff.de le.j.que vult ꝙ qui põt testari possit codicillari hʒ
locuʒ in his q pñt testari de iure cõi secus ex pnilegio cõcessio
per principem viuentẽ ⁊ sic tacite.sentiũt ꝙ papa põt testãdi
licẽtiã ptãte est regularib⁹ concedere.¶ Deciooctauo pbat
etiaʒ alio argumẽto ⁊ fundamẽto fortissimo q̃m ꝯñtia ista nõ
est necessario cõcludẽs est monachus pfessus ergo effectus est
penitus intestabilis.⁊ ꝙ ista ꝯñtia nõ sit bona probat per tex.
in auc.si qua mulier.C.de sac.san.ec.⁊ in corpore vñ sumit cano
nizata.xix.q.vlti.si qua mulier.vbi in certo casu ibi concedit a
iure ptãs testandi de rebus ppriis monacho ẽt post pfessionẽ
sicut ergo in illo casu pnceps per legẽ que hodie canonizata est
est in testõ p canonẽ põt monachũ reddere testabilẽ vt dictis
iuribus.ergo fortius dʒ hoc posse summus põtifex.¶ Nec ob.
si diceretur ꝙ in illis iuribus non pmittit monacho testãdi fa
cultas sed soluʒ aliter disponẽdi non tã in forma testi nec etiaʒ
noĩe suo sed noĩe monasterij vt voluit dñs meus Abbas sicu-
lus in.c.in pñtia.de pba.ver.ex his infero ad decisionem qd̃-
nis motus illa rõne q̃ cũ oĩa bona sua iam trãsiuerint i mona
steriũ ⁊ quesita sint monasterio:sequit ꝙ de ipsis non dʒ posse
donare aut testari cũ de alieno donare qs seu testari nõ possit
vt.s.dixi ⁊ probat insti.qui.nõ est pmissum facere testa.in pri.
q̃m licet dñs meus ita dicat non tñ hñ dicit ⁊ glo.ꝯtrariũ tʒ in
d.c.si qua mulier.xix.q.vlt.vbi disputat qũo possit testari cuʒ
de alienis qs testari non possit vt dictum est.Et ꝯtra ꝙ põt ex
iuris benignitatis hoc pmittentis nec est verũ ꝙ qs de alienis
rebus testari non possit q̃ qñq; hic pmittit.exẽplum ponit in
mr̃e que transiuit ad scd̃as nuptias que inter filios põt testari
de rebus prioꝝ filioꝝ vt.l.femina.§.fi.C.de sec.nup.⁊ cũ pdicta
opi.trãseunt ibi Jo.de san.⁊ Archi.sed Bal.in.d.auc.si qua
mulier.col.vj.v.in principalr̃ dicens ꝙ etiã testm̃ sit ꝙ p mõa.
chũ post ingressum ⁊ sic post professionem ex pmissione auc.si
qua mulier.est proprie testm̃ q̃ oĩa iura loquentia de testõ hñt
locũ in eo ar.l.j.§.l.falcidia.ff.ad.l.fal.Et subdit ꝙ lʒ Azo.in
corpore vñ sumit illa auc.dicat qd̃ nõ currat de noĩe.nã siue sit
testm̃ siue non vʒ talis ordinatio tñ hoc est falsum fm Bal.q̃
si non esset testm̃ non reuocaret primũ prout reuocat.¶ Item
non requireret hr̃ditatis aditio ẽt quo ad ipsum heredẽ insti
tutuʒ ⁊ trãsmitteret filius emãcipatus non aditã ⁊ nõ reqrere
tur inuentariũ.l.j.§.an hõa.ff.de iure fisci.⁊ insti.de acq.p ar-
rogatio.Et subdit ꝙ pdest etiã hoc scire pro formatione libel
li per.l.ij.iij.C.de pe.here.Et sic cõcludit Bal.pdicta iura lo-
qui i vo testõ ⁊ hec opi.est ⁊ verior cõior quam ẽt pbo ego du-
plici rõne.Primo q̃ dicta aut.venit ad supplectioneʒ aut.in
gressi,que post ingressuʒ correxit.Nam cũ in.l gñali.vt.s.dixi
mus permitteret etiã religiosis ante ⁊ post ingressum testm̃ cõ
dere supuenit auc.igressi.que post ingressum correxit dictam
legẽ gñali.Deinde supuenit aut.si qua mulier pmittens dispo
nere in illo casu ergo debemus intelligere dictã aut.loq in ca-
su.l.antique ⁊ sic per viã testi ar.no.in auc.de filiis añ istru.do
ta.na.in fi.⁊ per gl.⁊ doc.in cle.statutũ.de ele.⁊ in.l.si duo pa-
troni.§.si qs iurauerit.ff.de iureiur.⁊ i.c.is qui.⁊.ca.cupiẽtes.
§.ceterũ.de elec.li.vj.⁊.l.nihil.ff.de cõiug.cũ eman.libe.⁊.c.fi.
de sy.⁊ ibi dixi post dñm Anto.¶ Secundo probat per verba
ipsiusmet q̃uis eñ predicte auctoritates loquant per verbum
32 refert ad pcedentia verba vʒ per modũ dispõnis ꝙ † verbũ p-
prie adaptat ad vltimas volũtates vt no.gl.ff.solu.ma.in rub.
⁊ probat isti.ex qui cau.ma.nõ li.§.pe.facit tex.i aut.de nup.
§.disponat.de testa.c.nos quidẽ.⁊.C.de testa.l.in testis.de se-
pul.c.in his.⁊.cap.in nr̃a.⁊ psalmo.lxxxviij.vbi dicit disposui
testis electis meis.⁊ actiuũ apostoloꝝ.c.iij.i fi.testm̃ ꝙ dispo-
suit deus ad pces nr̃as.cũ si.¶ Nec ob.ꝙ † de alienis hõis quis
non dʒ posse donari aut testari vt sepius dictũ est q̃ ad hoc rñ
sum est.s.⁊ hoc ꝙ de promissa dñi licitum sit aduerte clarum
est ⁊ ꝙ ẽt licitum sit testari de re aliena tenet expsse Bal.in.c.
j.de probi.alie.feu.per Fede.in vsi.feu.ver.deinde nota ꝙ de
permissu dñi etiã allegat.l.sicut.§.vẽditionib⁹.ff.quib.mo.pi.
vel hypo.sol.Cũ ergo indubitatũ sit monachũ posse pmitti te
stari a lege mortua forti⁹ hoc dʒ posse a lege viua ⁊ sic a sum-
mo pontifice ꝙ mihi vr̃ plus ꝙ clarissimũ ⁊ indubitatũ ac ne-
cessario concludendũ per ea que supius dicta sunt ad qd̃ videt
perfecto sufficere solũ hoc.xviij.fundamentũ.Nam monacho
solũmodo obstant duo pp que dr̃ redditus a iure intestabilis
primũ defectus proprie volũtatis q̃ vt superius demõstratũ
fuit in argumentis factis pro parte ꝯtraria oĩs sua volũtas pẽ
det a volũtate abbatis.Scd̃m videt esse defectus bonoꝝ vt di
ctum est q̃m continentia nõ est ipeditura testamenti sed ad p-
dicta duo ex dispositione summi pontificis prouisum est tã di
sponendi in viuos q̃ testandi:q̃m monachus põt aliquid qd̃
de sui natura in se licitũ est quale est testamentum velle et nolle
ex voluntate summi pontificis cui in primis subest ⁊ obedire
tenet tãq̃ vicario Jesu xp̃i ⁊ sup oẽs xp̃ianos maxime clericos
⁊ religiosos ptãtem hñti q̃uis tñ dubiũ sit cui potius obedire
teneatur ep̃o vel ep̃i seu plato suo de quo latissime scripsi post
doc.in.c.q̃to.de offi.ordi.tñ in summo pontifice indubitatuʒ
est.Scd̃m etiã de defectu honorũ ex ipsius summi pontificis
concessione sublatum est q cõcessit pfato dño Gilberto ꝙ pos-
set donare ⁊ testari de decẽ milibus florenis auri de camera de
oĩbus ⁊ singulis bonis mobilibus ⁊ imobilibus ad ipm perti
nentibus vndecunq; etiã rõne magistratus militie de mõtesa
cistercieñ.ordinis.Et de monasteriis ⁊ cuiuscunq; preceptorie
seu cõmende eiusdẽ militie ⁊c.⁊ sic pʒ manifeste ꝙ summus põ
tifex prouidit sibi de bonis de quibus posset disponere nec di
cat quispiam ꝙ papa non possit preiudicare ecclesiis vel mõa-
34 steriis super hmõi bonis q̃m hoc est manifeste falsum.† q̃m pa
pa in beneficiis ⁊ ipsorum bonis hʒ oĩmodam ⁊ absolutaʒ ptã
tem.c.ij.in princip.de conces.pben.lib.vj.in cle.j.vt lite penden.
not.glo.ix.q.iij.c.per principalem.⁊ probatur.lxxviij.dist.cap.
oportebat.⁊.xcvij.di.ecclesie.tʒ Jo.an.in.cap.j.de sum.tri.xix.
dist.c.in memoriã.cũ si.Et posito ꝙ verũ dñiũ non sit suuʒ fm

ꝙ aliqui

ꝙ aliqui voluerũt tñ ipse hȝ oĩmodã ⁊ absolutã dispõnem ad
ministrationẽ ⁊ dispensationẽ ⁊ põt vnire ecclesias ⁊ supreme
re dignitates ⁊ alterã alteri subiacere ⁊ iura vni⁹ alteri dari vt
xvj.q.j.c.⁊ tpis ⁊.§. sunt duo.de excessi.prela .c.sicut vnire .de
offi.lega.c.ꝙ translationem.sicut princeps põt de rebus fisca-
libus.l.bone memorie.C.de qua.prescriptione.tradiꝛ in.c.que
35 in ecclesiarum de cõsti.⁊†cum cã põt ⁊ in eo semper p̃sumitur
iusta cã facit.l.si priuatis .ff.qui ⁊ a qui.l.totiens. ff.de pollici-
ta.l.diuus.ff.de iure au.an.⁊.ff.de nata.restit.l.nec filio .⁊.l.pa
trono.glo.⁊doc.l.consequẽs.C.de preci. impera.offe.⁊.l. fi.C.si
cõtra ius vel pub.⁊ p Inno.⁊ doc.in.d.c .que in ecclesiarum.⁊
per Bal.in.rescripta.C.de p̃ci.impa .offe.⁊ per dñm meum in
c.cũ parati.de ap.sup.glo.ij.vicem em̃ veri dei geriti terris nec
est qui dicat ei cur ita facis.vt dixi.s̃.⁊ ad hoc ẽt accedant iura
que allegaui ad propositum primi fũdamenti cõclonis nostre.
¶ Concludiꝛ ergo clarissime ex his que supius dicta sunt qd
papa põt facere ẽt monachũ professum testabilẽ⁊ ptãtem cõce
dere testãdi ⁊ donandi de bonis monasterio acqsitis. Si ergo
p̃dicta conclusio ꝓcedit in veris monachis ꝓfessis q̃tomagis
in terminis nr̃is in quibus loqmur de talibus religiosis qui
pñt hr̃e propriũ vt mihi presupponiꝛ qm̃ non ꝓfitenꝛ tria sub-
36 stantialia regule.¶ Est em̃ aduertendũ ꝙ †religiosoꝝ mul-
a te sunt spẽs qdã em̃ sunt qui nec in cõi nec in pticulari possunt
hr̃e ꝓprium quales sunt minores qui sunt penitus mẽdicãtes
ex cõstõne ⁊ ex regula cle.exiui.de ver.signi .⁊ ẽt p̃dicatores ex
constõne tñ non ex regula vt tradiꝛ in.c.in pñtia.de ꝓba.⁊ per
doct.in auc.ingressi.C.de sac.san.eccle.Sede.consil.xij.⁊ sequiꝛ
Bal.in auc.nisi rogati.C.ad trebel.⁊ traditur etiã i auc. si qua
mulier.C.de sa.san.eccle.¶ Alij vero sunt qui licet nõ possint
hr̃e in pticulari pñt tamen habere i cõi quales sunt cistercieñ.
no.glo.in cle.j.de deci.⁊ tradiꝛ in.d.c.in pñtia.nõnulli vo sunt
qui pñt hr̃e in cõi ⁊ particulari quales sunt isti de qbus queriꝛ
vt mihi presupponitur qui pñt esse ẽt layci vt traditur in.c.ca-
nonica.de sen.excõ.⁊ ibi per glo.⁊ per Jo.an. in.c.j.de ver.sig.
Sunt ẽt quidam qui pñt hr̃e vxores vt tradiꝛ per Jo.an.d.c.j.
⁊ in cle.j.de sen.excõ.sed ꝓprie ⁊ stricte s̃m istas duas vltimas
spẽs non possunt dici regulares sed late dicuntur religiosi.quẽ
dam modum regularem viuendi assumentes vt dr̃ in.c.vt.l.
cõtinẽtie.xxvij.q.j.⁊ traditur in dictis locis dixi latissime i tra-
ctatu de oblationibus ⁊ ablatis:vñ in talibus hñtibus ꝓpriũ
seu tria oĩno substantialia regule non ꝓfitentibus non vr̃ esse
tanta difficultas q̃ta in veris monachis q tria substantialia
regulariter sunt ꝓfessi vt de se manifestũ est si ergo in illis hec
licentia testãdi a papa cõcessa tȝ.fortius in istis in qbus sola
remanet difficultas respectu testãdi de bonis ad ecclesiã seu re
ligionez illã ptinentibus:vnde tales pñt dicit quo ad ptãtẽ te
standi sicut clerici seculares q oĩa que sumũt dignitate aut ec-
clesie seu bñficio suo quos manifestũ est nõ posse de bonis p̃di-
ctis testã conficere.xij.q.vlt.c.j.ij.iij.⁊ seq. ⁊ q̃si per totum nisi
ad id accesserit summi pontificis licẽtia.Et sic manifestũ est p̃
dictũ dñm Silbertũ potuisse ex p̃dicta facultate a summo põ-
tifice cõcessa testm̃ cõdere vsq̧ad summã predictã.¶ Non ob.
argumẽta.s̃.in contrarium formata ad primũ fundamentum
Rñdetur qd illud ꝓcedit de iure cõi secus est ex dispensatiõe
⁊ cõcessione summi põtificis ꝓut ꝯtingit i termĩs nr̃is ad aliõ
argumentũ de monacho ꝓfesso pȝ clarissima rñsio ex his que
dicta fuerũt in.xviij.fundamento facto pro cõclusione nostra.
¶ Non ob.scdm p̃ncipale fundamentũ :qd cõsuetudo nõ põt
dare licentiã religiosis testẽdi qꝛ argumentũ non concludit nõ
põt cõsuetudo ergo nõ põt papa qm̃ papa lõge maiorẽ ptãtez
habet q̃ consuetudo cũ ipse possit nõ solum consuetudinẽ idu
ctam tollere sed ꝓhibere ne de nouo inducaꝛ.c.j.de cõsti.li. vj.
cle.iij.⁊ cle.statutum.de elec.⁊ ibi latissime scripsi ⁊ in alijs ple
risq̧ locis.¶ Ad tertiũ arg.ꝙ papa non possit dispensare in
voto p̃dicto illud est falsum quo ad terminos nr̃os in qb⁹ agi
mus de materia positiua.¶ Et silr̃ mõ põt rñderi ad decimũ
argumentum.¶ Ad quintum argu.Rñsum pȝ ex his que.s̃.
dicta sunt ex qbus appet predictã opi.nõ esse verã.¶ Et ma-
xime ex his que dixi. in.xvj.xviij.⁊.xvij.fundamentis.¶ Ad
vltimũ argu.Jo.de imo.rñderi põt eodem mõ quo rñsum est
ad p̃cedens argumentũ.Item ⁊ scdo responderi põt ꝙ posita
predicta opi. pro vera non tñ inferꝛ ad terminos nostros qm̃
ista simul stari pñt.ꝙ papa nõ possit facere ꝙ monachus exi-
stens monachus possit hr̃e propriũ ⁊ tñ possit sibi dare ptãs
testandi de bonis monasterij seu monasterio quesitis qꝛ p hoc
non dr̃ acquirere propriũ sed testatur de alieno ex voluntate ⁊
concessione illius qui põt hoc concedere vȝ ex concessione pa-
pe qui hoc põt vt.s̃.demonstratum fuit.Et sic ex p̃dictis pȝ ex
peditum ⁊ rñsum ad oĩa argumenta formata in ꝯtriuȝ sup pri
mo fundamẽto.¶ Nunc vo superest vt rñdeamus ad quartuȝ
principale fundamentũ contrariũ allegatũ de defectu inuali-
ditatis gr̃e pp subreptionẽ ad qd rñdeꝛ qd ex eo non põt dici
propterea simplr̃ gr̃a subreptitia in qua nihil falsi est exp̃ssum
⁊ sola taciturnitas alicuius qualitatis non reddit gr̃aȝ nullã
nisi fuisset talis q̃ verisimiliter mouisset principẽ ad non conce-
37 dendum sed si papa †tal's dedisset litteras taciturnitas non vi-
ciat lr̃as.c.super lr̃is ⁊ qd ibi tradiꝛ de rescrip.ẽt si sint gratio
se ⁊ ad bñficia vt.c.dudũ.de p̃ben.li.vj.qñ.s.non est talis qua-
litas de qua in iure nõ reperiaꝛ dispositũ ꝙ debeat exprimi vt
tradiꝛ p doc.maxime do.meũ.in.d.c.dudũ. Regula em̃ est qd
nulla qualitas in lr̃is gratiosis vel etiam ad bñficia exprimẽda
est nisi inq̃tum in iure dispositum reperiaꝛ ꝙ exprimi debeat
vt est glo.no.in cle.j.de p̃ben.in glo.sup ver. vel alteri facit qd
no.Jo.an.in.c.ad aures. de rescrip.quare cũ nõ repiaꝛ in iure
exp̃ssum ꝙ ad validitatẽ taliũ lr̃arũ dicta qualitas debiti sit ex
primẽda merito tenẽt lr̃e nisi aliud ostendaꝛ ad qd optime fa-
cit.l.fi.C.de nata.resti.⁊ qd no.in.l.j.C.si cõtra ius vel vti.pu. ⁊
est verisilr̃ p̃ria frõte ꝙ papa oĩno ꝯcessisset p̃dictas lr̃as q̃uis
sciuisset p̃dictas dignitates seu p̃ceptoris debitrices si mõ de-
bita nõ essent minus magna habito respectu ad q̃litatẽ bono
rum p̃dictoꝝ dignitatis ⁊p̃ceptorie.Ex quo papa cõcessit ptã
tem p̃dicto dño Silberto testãdi nõ solũ de bonis mobilibus
⁊ imobilibus ipsoꝝ locoꝝ vsq̧ ad q̃titatẽ decẽ miliuȝ floreno
rum.Nõ ob.tertiũ fundamentũ formatũ in ꝯtrium de defectu
virtutis cl'e cõprehẽsiue:qm̃ illud fundamentũ est falsuȝ vt pȝ
ex v̾bis positis in p̃dicta gr̃a.non em̃ dr̃ solum ꝙ posset dispo-
nere de bõis ad ipsuȝ spectãtibus quo casu posset ꝓcedere ar-
gumentũ sed subiũxit vñcũq̧ illa ẽt rõne magr̃atus milicie de a
mõtesa cistercieñ.ordinis quẽ obtinere dignoscis ⁊ cuiuscũq̧
p̃ceptorie seu cõmẽde eiusdẽ milicie quã obtinuisti ⁊ iposterũ
obtinere cõtingerit ⁊c.Ex qbus v̾bis clarissime cõstat ꝙ non
de ꝓprijs bõis sed de bonis ẽt imobilibus dictaꝝ dignitatũ ⁊
p̃ceptoriaꝝ seu cõmendaꝝ:voluit papa p̃dictũ dñm Silbertũ
38 posse disponere⁊†qm̃ v̾ba p̃dicta sunt multũ clara nõ vr̃ alia
interpretatiõe opus esse vt.l.ille aut ille.§.cũ in v̾bis.ff.de leg.
iij.⁊.l.oĩ nouatione.C.de sac.sanc.ec.⁊.l.si alijs .ff.de vsufr.leg.
in v̾bis em̃ clare significãtibus nõ cadit iterpretatio sermonis
nec cõiectura volũtatis vt.l .pediculis. §.argento.ff.de aur.et
arg.le.⁊.l.lȝ impator.ff.de leg.j.nec v̾buȝ illud a te ptinẽtibus
hȝ obstare.tũ pp v̾ba sequẽtia que illud declarãt.tum ẽt qꝛ ver
bum illud ptinere latissimũ est.vt est text.notabilis in.l. v̾buȝ
illud ptinere.ff.de ver.sig.qm̃ vt ibi dicit tex.non solũ est aptũ
cõtinere ea que dñi nr̃i sunt sed ẽt ea que aliquo iure posside-
mus q̃uis dñi nostri nõ sint ⁊ ẽt que nec talia sunt sȝ esse pñt
tradiꝛ per Inno.⁊ doc.in.c.cõstitutus.de reli.do.gl.⁊ doct.c.si
de elec.lib.vj.de cle.ac.l.j.§.item ꝙ ait.⁊.l.sigs ex argentarijs.
§.pertinere.ff.de eden.Archi.in. c.si apostolice .de p̃ben.li. vj.
⁊.l.ij.§.ij.ff.quẽadmo.testa.aperiã.⁊.c.abbate.de re iudi li.vj.
cum alijs infinitis similibus per v̾ba sequentia verbum ipsuȝ
quod multipliciter accipi põt declaraꝛ.l.si seruus pluriũ.in.fi.
ff.de leg.j.l.vtruȝ.ff.de peti.here.xxviij.dist.c. quia sunt culpe.
xxxv.dist.c.ab exordio.cum alijs vulgari .¶ Non ob.quartum
argu.formatũ in ꝯtrium.qm̃ ad illud facilis est rñsio.ꝓcedit em̃
qñ sumus in dubio non qñ per v̾ba expressa summi pontificis
aliud appeat ꝓut est in terminis nr̃is in qbus clarissime con-
stat ꝙ p̃p voluit p̃iudicare p̃dictis dignitatibus ⁊ cõmendata
rijs seu p̃ceptorijs vt.s̃.demonstratũ fuit.
¶ Et eodem mõ põt rñderi ad aliud qd subiungiꝛ de duobus
spãlibus circa idẽ.qꝛ illud procedit quando sumus in dubio ⁊
aliud nõ est expressum.
¶ Preterea non est verũ simpliciter.ꝙ plura spãlia non pos-
sint cõcurrere circa idem ẽt in dubio vt traditur in iurib⁹ p̃alle
gatis ⁊ per Bar.⁊ moder.in.l.ex facto.ff.de vul.⁊ pu .sed non
insisto:qꝛ nõ est necessariũ examinare in qbus casibus i dubio
⁊ q̃liter possint successiue ꝯcurrere.qꝛ in termĩs nr̃is appet de
certa ⁊ clara intẽtione cõcedentis.vñ nõ est opus coniecturis
vt.l.cõtinuis.§.cum ita.ff.de v̾.ob.⁊.l.p̃cib⁹.C.de ipub .⁊ alijs
substi.⁊.s̃.demõstratũ fuit.¶ Nõ ob. qntũ fundamẽtu mdei:
nã ⁊ supuacuo effectu resultãte ex dicto testõ pp es alienum.⁊
creditores qbus satisfaciénduȝ est de dictis decẽ millibus flo
renis:qm̃ ad hoc rñdeꝛ ꝙ illud ꝓcedit qñ fuisset tale debitum
ad qd ipse p̃latus ⁊ nõ ecclesia fuisset obligatus eo ꝙ nõ inter-
uenissent talia pp que eccl'ia esset obligata. qm̃ q̃tum ad h̾ di-
cẽdũ arbritor qd ant p̃dicta debita fuerũt ꝯcta ꝓ vtilitate aut
necessitate p̃dictaꝝ dignitatũ seu p̃ceptoriaꝝ ⁊ cõmẽdatariaꝝ
quo casu dignitas ⁊ eccl'ie essent obligate s̃m ea q̃ late tradun
tur in.c.j.de deposito nec eẽt obligatus aliquo iure hr̃s ipsius
bñficiati:ẽt si fuisset p̃latus secularis.siue esset hr̃s ex testõ vel
ab intestato vt tradiꝛ in p̃dicto.c.j.imo ẽt si p̃latus vel rector
secularis exposuisset de ꝓprio p̃rimonio pro vtilitate aut ne-
cessitate ecclesie seu dignitatis sue hr̃s suus qui sibi successisse
39 ex testõ vel ab intestato repeteret.Et†potest ipse rector de di-
ctis expensis quas pro necessitate vel vtilitate ecclesie fecit de
suo expresso in alium testari tex.est ⁊ ibi no.d.meus Abbas si

a ¶ Religiosorum species sunt multe.

gulas ꝛ ibi dixi in.c.cum pro cã.de procur.facit tex.cũ gl.rñ. g.iiij.c.ñ.ꝫ.d.meus in.c.fi.de pecu.cle.ꝛ idem ꝫ in.c. de multa.de preben.facit qd no.in.c.j.§.si vasallus.hic finitur lex cor ra.in vsi.feu.ꝛ ibi etiã per Bal.Et idem et latinus disputando concludit pfatus do.meus in sua soléni disputatione que incipit.Sempronius.q.ij.vbi vult qd hs prelati possit repetere oẽs expensas quas fecit pro ipetratione ꝛ prouisione dignitatis plature vel bñficij ẽt si sint facte pro lrís sup puisione confectis vel pp aliã siñem cãm ad quod ẽt faciunt no.per gl.ꝛ doct. in.c.fi.de elec.li.vj.¶Si vo debita predicta fuissent ꝯcta per prelatũ vel rectorẽ absqꝫ necessitate vel vtilitate ecclesie non est dubiũ ꝙ ecclesia vel dignitas ad expẽsas restituẽdas non teneref per not.in.d.c.j.de deposito.ꝛ in auc.hoc ius porrectuꝫ.C. de sa.san.ec.canonizata.x.q.ij.hoc ius.ꝛ in aliis iuribus superius allatis.ꝛ sic hoc casu hs teneref soluere dicta debita ex pdicta ꝙtitate.x.miliũ ducatoꝝ.Et ex predictis clara pꝫ decisio ad scdam qõnem.s.formatam:qm debita que non fuerunt ꝯcta pro necessitate vl vtilitate ecclesie teneᷓ pdictus hs satisfacere de dictis decem millibus ducatis.Si vo pro necessitate vel vtilitate ecclesie fuerũt ꝯcta hs pdictus minime teneretur ad satisfaciendũ de dictis.x.millibus ducatis.¶Nec ob.ꝙ bona intelligantur deducto ere alieno ꝛ.l.subsignatũ.§. bona.ff.de ver ob.cum aliis iuribus.s.adhuc in ꝯtrium allegatis.qꝛ illa iura pcedunt in vli appellatione bonoꝝ verbigratia si aliqs reliquit vel cõcessit oĩa bona sua aut per siñem modum verũ in terminis nostris non fuit cõcessa dicta facultas de vniuersitate sed de decẽ millibus ducatis:qd vbuꝫ non est verbuꝫ vle sed spãle ꝛ iõ eius exp̃ssione non venit nisi exp̃ssum est ꝙ clarissimũ atqꝫ indubitatuꝫ est ꝛ ideo si testõr instituto hrde vli relinqueret numeruꝫ.x.milia florenoꝝ de bonis suis viginti milia ꝛ in alieno fuissent quatuor vel quinqꝫ milia oĩa illa teneretur soluere hs ꝛ Marianus nihil.ꝛ marie hoc dicendum est qꝛ pdicta concessio dicit ꝙ possit libere disponere de decem millibus ducatis qd verbũ denotat vt actus celebrari ꝛ expediri possit sine alicuius reqsitione ꝯdictione vel impedimento tex.c.cum verum.in fi.de reg.ꝛ in.c.de multa.de preben.ꝛ ibi per doc.ꝛ in.c.lꝫ eps.de preben.lib.vj.tex.c.fi.de postula.plato.tex.c.fi de secũ.nup.xix.q.ij.c.due sunt.de tempo. ordi.c.ij.in fi.lib.vj.de resti.spo.c.felicis.de pe.lib.vj.not.glo. in.c.cum plures.de offi.deleg.lib.vj.Joan.an.c.fi.de sepul. lib.vj.Lap.in cle.j.de priui.no.in clemen.ij.de iurepatro.cũ si. sed si satisfaciendum esset creditoribus de dictis decem millibus ducatis non posset ibi vere testari et disponere de decem milibus ducatis.ergo ꝛc. Laus deo.

¶Et vt supra scriptum est ita consulo ego Marianus socinus saluo semper saniori consilio.

¶Consilium. xiiij.

1 ¶Filiorum appellatione in substitutione veniunt nepotes ex filia.

2 Senator nõ potest ducere in vxoreꝫ filiã illius qui artẽ ludicrã exercuit:ꝛ tamen ducit neptem.

3 Ex dictio:denotat causam proximam.

4 Masculinũ cõprehendit femininum.

5 Paganꝰ:hoc est nõ miles:sicut nõ potest decedere respectu rerũ p parte testatus et p parte intestatus:ita nec põt qs pro parte temporis decedere testatus:ꝛ pparte intestatus

6 Impossibilitas iuris vel facti in vltimis voluntatibus vitiatur et non vitiat.

7 Substitutio est verbum cõmune.

8 Testator si mandat totam hereditatem restitui detrahitur trebellianica.

Omnipotens deus. Adsit. Sequẽdo ordinẽ pdictaꝝ qõnũ assumo pmã qõnẽ qua qrif in effectu an substõ facta dicte dñe Marchegiane si decesserit sine filiis defecerit p superexistentiaꝫ dictarũ nepotũ ex filio marie psupposito statuto ꝙ masculinũ ꝯcipiat femininũ. ¶Circa qd quesitum vr primo dicendum qd predicta cõditio

1 non videaᷓ defecisse sed adimpletã esse licet.n.Bart†dicat ꝙ appellatio filioꝝ non porrigatur ad nepotes qñ profertur a testõre vt.l.ꝙ si nepotes.ff.de testa.tutela.ꝙ tñ dicit pcedere qñ testator puidet dando tutores qꝛ lꝫ sit fauor ex pte filioꝝ tñ est odium ex pte tutoris.allat gl.in.l.iurta interpretata.ff. de ver.sig.tñ secus est qñ testõr puidet instituendo vel alr relinquẽdo quo casu tꝫ Bar.qd extendaᷓ ad nepotes per.l.lucius.ad fi.ff.de here.insti. vbi testõr puidit filiis fratris:ꝛ dr ibi ꝙ appellatione filioꝝ oẽs liberi continenᷓ tñ lꝫ Bart.ita dicat plẽs doc.videnᷓ inclinare in ꝯriam sniam Andreas em de pisis voluit ꝙ qñ profertur ab hoĩe nec sequiᷓ aliquid durũ vt separe filios a parẽtibus appellatio filioꝝ non extendiᷓ ad nepotes vt.d.l. qd si nepotes ꝛ insti.qui.da.tuto.pñt.§.fi.ꝛ l.gallus.§.institueñs.ꝛ per totam illã.l.ff.de libe.ꝛ postb.ideꝫ etiam vr voluisse Jac.de raue.qñ superuiueret solus filius ꝛ non nepos vel ambo supuiuerent tunc vel nullus supuiueret licet secus sit qñ solus nepos supuiueret ꝛ dictã opi.tenuit ẽt Cy.in.d.§.instituẽs.quam ẽt ibi sequuntur Bal.Ang.ꝛ Jo. de imo.vbi dicit qd nisi hoc diceremus supflua videreᷓ prouisio:ꝙ istituaᷓ filius.ꝛ nepos ex quo simplr facta de filio cõprehendereᷓ ẽt nepos qꝛ hm opi.ꝯriam nõ videretur fuisse necessaria instõ nepotis sed satis esset instituere filiuꝫ.¶Scdo principalr hoc probaᷓ per not .ff.de ritu nup.l.lege. iulie.§.

2 hoc capite†vbi senator non põt ducere filiã illius qui artẽ ludricã exercuit ꝛ tñ ducit neptẽ.¶Tertio probatur per no.per gl.in ver.liberi.in cle.j.de homi.que vult qd appellatio liberorum veniãt nepotes secus est appellatione filioꝝ qꝛ tunc non videnᷓ venire nepotes nisi causalr.¶Verũ pdictis non obstantibus arbitror ꝯriaꝫ sniam fore verã que conclusio pbatur multiplici fundamẽto.¶Primo pbaᷓ ex pdicta auc.bart. in.l.liberorum.ff.de ver.sig.vbi Bart.vult in dispõne facta a testõre ꝙ licet qñ puidet dando tutores appellatione filioꝝ non veniãt nepotes vt.d.l.quod si nepotes.ff.de testa.tu.tñ qñ testõr prouidet instituẽdo vel alr relinquendo tꝫ ꝙ extendaᷓ ad nepotes per.l.lucius.ad finẽ.ff.de here.insti.vbi testator puidere voluit filiis fris ꝛ dr ibi qd oẽs liberi continenᷓ appellatione filioꝝ ꝛ sic ẽt nepotes vt.d.l.liberoꝝ.ff.de ver.sig.ꝛ l.j.C.de cõdi.jinser.probaᷓ ẽt per.l.gallus.§.institueñs.ff.de lib.ꝛ postb.hm lectu.quaꝫ ibi posuit sed ita est in terminis nris imo termini sunt fortiores qꝛ in nris termis fuit pr ꝛ sic ascendens qui puidit filiis facit ꝙ statim dicã in scdo fundamẽto.

¶Secundo predicta cõclusio probaᷓ auctitate francisci accursij q in hac materia distrinxit ꝙ aut puisio fit ab extraneo ꝛ non continenᷓ nepotes.ꝛ arg.d.l.ꝙ si nepotes.ꝛ.insti.qui da.tu.pos.§.fi.aut prouisio fit ab ascendẽte ꝛ tũc appellatiõe filij veniũt nepotes vt.l.filij.ꝛ.l.iurta interpretata.ff.de ver. sig.sed ita est in terminis nostris qꝛ talis puisio ꝛ substitutio fuit facta a patre ꝛ sic ab ascendente.ergo ꝛc.¶Tertio probaᷓ ex no.per Ange.in.l.lutius la.ij.ff.de here.instit.vbi quod ꝙuis testator substitutionẽ fecerit.s.frater sine filiis ex se na

3 tis decessit ꝛ sic loquutus fuerit pro†dictione ex q̃ ex pprio significato denotat cãm proximam vt.l.j.§.ex incendio.ff. de incẽ.rui.et nau.ꝛ.l.j.C.si seruus exteroꝝ.traditur.c.ij.de ver. signi.cũ si.tñ vigore talis substitutio.vocantur oẽs liberi.ꝛ sic cõtinenᷓ nepotes.Et fortius dixit Ange.in.d.l.lutius p illã l.qd si testator instituit ꝛ instituto substituit si decesserit sine filiis ex suo corpore natis:q q verbũ filij accipiatur latissime vt oẽs liberos cõprehendat per text.d.l.lutius.vbi dicit esse casum.ꝛ per no.per Bar.in.d.l.liberoꝝ.ꝛ hãc ẽt opi.sequitur Jo.de imo.in.d.l.lutius.¶Quarto pdicta conclusio pbatur auctoritate Jac.Butri.q disputauit qõnẽ.ꝛ cõcludit ꝙ si statuto cauetur ꝙ siquis decesserit relictis filiis masculis ab intestato filia seu filie dote non succedant in bonis patris qd appellatione filiorum veniunt nepotes.ꝛ sic loquiᷓ in terminis fortioribus rõne statuti qd vr stricte interpretandũ quã etiã opi.refert.ꝛ sequiᷓ Jo.an in addi.Spec.in titu.de successionibus ab intestato.ꝛ Pe.de ancti.in repeti.c.canonum statuta de cõsti.in.xxiiij.q.prin.ver.iij.pncipaliter qro.¶Quinto pdicta ꝯclusio pbaᷓ auctoritate predicti dñi Jac.bu.qui disputauit aliã qõnem in prioribus terminis.Quid si testõr instituit sororẽ suam heredẽ ꝛ adiecit qd si cõtingat dictã sororem suã sine filiis decedere bona sua dẽant deuolui ad monasteriũ ꝛ cõtingit qd soror decessit ꝛ reliqui tñ nepotẽ ex filia cõcludit Ja.bu.ꝙ nepos excludit monasteriũ substitutuꝫ cuius cõclusionem ꝛ decisionem sequitur etiam.d.Pe.de anc. in repe.ca.canonũ statuta.de consti.in.xxiiij.q.princip.vbi disputauit idẽ Jac in alia qõne ꝛc.fortiis ergo dicenduꝫ est in terminis nris in quibus nõ transuersalis sed descendens fuit heres institutus.¶Sexto probatur ẽt auctoritate Bart.in l.gallus.§.instituentis.ff.de liber.ꝛ postbu. vbi Bar.remittendo se ad ea que ipse dixi in.l.liberorum.ff.de verbo.signi.intelligit qd in terminis nostris appellatione filij veniat etiam nepos ꝛ neptis ex filio vel filia.¶Septimo probatur auctoritate Bal.in.l.j.C.de condi.inser.vbi vult ꝙ lꝫ dispositio dicat de filiis ex se natis tñ vẽdicat sibi locũ in nepotibus quam opi.sequiᷓ Pe.de anch.in dicta repeti.c. canonũ statuta.xxiiij.q.pñ.ver.qd si statutum loquiᷓ de filiis.fortius ergo in terminis nris in qbus testator simplr dixit se sine filiis decesserit ꝛ nõ dixit ex se natis.¶Octauo pbaᷓ auctitate zaba. Cardinalis florentini in.c.ij.de v.sig.vbi dicit ꝙ qñ verbum filij.proferᷓ a testatore in oibus ꝛ per oĩa dicendũ est vt dixit Bar.in.l.liberorum.ff.de ver.sig.ergo cõprehenditur nepos. ¶Nono pbatur autoritate Jo.de imo.in cle.j.de bap.cõcludit ꝙ in hmõi dispõnibus cõprehendunᷓ nepotes appellatione filioꝝ.¶Decimo probatur ꝯclo pdicta rõne cõcludentissima qꝛ si testõr instituit filiã ꝛ substituit simplr nõ adiecta

cõditione

cõditione.si sine filiis tñ si filia instituta decedit cũ filiis aut ne potib⁹ substitutio euanescit vt. tradit in.l.cũ accutissimi.C.de fideicõ.ꝛ.l.gñali.C.de insti.ꝛ sub.sub cõdi.factis.ꝛ.l.cũ au⁹.ff.de cõdi.ꝛ de.ergo multofortius in terminis nostris.¶Ultio predicta cõclusio probaẽ q2 sicut testõr in portiõe in qua instituit filiã ꝑdilexit ipsam filiã.ergo pariformiter descẽdentes ex filia predilexisse ꝫm ꝙ dicũt doc.in iuribus statim allegatis ꝛ ꝫm ea que tradũtur in.l.lucius.la.ij.ff.de here.insti.si ergo cõclusio ꝙ predicta substitutio expirauit per existentiam dictarũ neptiũ.¶Nec ob.ꝙ loquutus fuerit per verbũ filiis ꝛ sic videaẽ vsus
4 verbo masculini generis† q2 in terminis nr̃is masculinũ cõprehendit etiã femininũ per no.in iurib⁹ ꝑallegatis.ꝛ.l.iusta.ꝛ.l.si lij.ff.de ver.sig.ꝛ in auc.de nõ eligẽ.secũ.nu.§.j.ꝛ.l.quisquis mihi.ꝛ.l.seruus ꝑculo.ff.de ver.sig.ꝛ.l.si ita stipulatus.ff.de le.ij. ꝛ.l.j.C.de cõdi.inser.cũ si.¶Non obstãt allegata in contrariũ Et primo ad opi.Ja.de ra.rñdetur ꝙ illa opi.sic intellecta nõ est vera vt patet ex his q̃ superius deducta sunt vnde nõvendicat sibi in testatore ascẽdente disponẽte in filios vel filias seu descendentes.¶Non ob.alia arg.ꝛ auctoritates in cõtrariũ deducte q2 nõ loquunẽ in vltimis volũtatibus in quibus plenior fit interpretatio vt.l.in testamẽtis.ff.de re iudi.sed loquunẽ in aliis concessionibus in quibus ex variis rationib⁹ aliter ꝛ aliẽr est concludendũ ꝫm ꝙ tradiẽ in iuribus ꝑallegatis ꝛ ꝙ tradiẽ per Bar.in.l.liberorũ.ff.de ver.sig.¶Circa scdam questionem qua queriẽ:q2 in dicto testõ testator instituit petrũ eius filium ꝓ medietate ꝛ catherinã eius vxorẽ ꝓ alia medietate donec vixerit tm̃ ꝛ vitã vidualẽ seruauerit ꝛ post mortẽ ipsius dñe catherine substituit ipsum Petrũ in ipsa mediate in qua fuit instituta hr̃s dña Catherina in vita tm̃ possit detrahi trebellianica per heredes ipsius dñe Catherine ꝑ verba q̃ sunt in fine ipius testamẽti q̃ dicũt in omnibus ꝑdictis vel aliquo ipsorũ sit hr̃s in totũ supradictus petrus.¶Aduertendũ ꝙ ista questio ꝑt hr̃e duo capita seu pñt ex ea due elicti q̃ones.¶Prĩa est vtrum petrus vigore ꝑdicte substitutionis videaẽ esse hr̃s direct⁹ in portione dñe Catherine ita ꝙ post mortẽ dñe Catherĩe hr̃des sui nõ pñt detrahere trebellianicã.an vero dicaẽ petrus venire iure fideicõmissi vniuersalis ꝛ sic tãq̃ hr̃s vtiliter ꝛ sic detrahẽda sit trebellianica.¶Scđa q̃o põt eiici ex eo q2 voluit testator ꝙ Petrus post mortẽ dñe Catherine succederet in oĩbus bonis vtrũ videaẽ ꝑ hoc testator ꝓhibuisse trebellianicã.Circa primã questionẽ aduertendũ ꝙ questio est satis notabilis ꝛ difficilis. difficultas autẽ descẽdit ex no.in.l.hereditas ex die.ff.de here. insti.ꝛ ex no.in.l.extraneũ.C.de here.insti.nã cum testator predictus voluerit ꝙ dña Catheriã sit heres tm̃ in vita ꝛ post eius mortẽ in oĩbus bonis sit hr̃s petrus.sequiẽ ꝙ cum predicta verba sit heres sint directa.nõ vr̃ per q̃ñs posse detrahi aliqua trebellianica que dũtaxat detrahiẽ de fideicõmissaria substitutione vt.C.ꝛ.ff.ad trebel.per totũ.non aũt detrahitur a substituto directo:vt in.c.si pater.de te.li.vj.ꝛ ꝙ ista verba v3 talis sit directa:tradiẽ in.l.verbis ciuilibus.ꝛ per Bar.in.l.cẽturio.ff. de vul.ꝛ pup.ꝛ ꝑ cano.in.c.Ray.de testa.in casu em̃ ꝑdicto quo vxor istituiẽ ali⁹ vel fr̃ ipius testõris ꝓut ẽ in terminis nr̃is voluerũt quidã ꝙ vxor erit hr̃s in vita ꝛ post eius mortẽ erit hr̃s frater ipius ꝛ sic hr̃s verus ꝛ iure directo q2 l3 qñ vxor fuisset instituta in vita dũtaxat seu donec vixerit:ꝛ nõ vltra hr̃ditas sub
5 tali forma dari nõ possit vt.d.l.hr̃ditas.eo ꝙ† sicut paganus ꝗ est nõ miles nõ põt decedere respectu rerũ pro pte testatus ꝛ ꝓ pte intestat⁹ vt in regula ius nr̃m.ff.de reg.iu.cũ sua materia: ita nec põt qs pte tpis decedere testat⁹ ꝛ pro pte intestat⁹ vt ꝓbaẽ ar.a spãli:i.l.miles ita.§.ꝛ q2 dixim⁹.ff.de mili.te.tñ ꝑdicta rõ in terminis nostris vr̃ cessare q2 in terminis ꝑdictis non vr̃ decedere pro pte tpis testatus ꝛ pro pte tpis intestatus ex quo voluit ꝙ immediate post mortẽ vxoris frater eẽt hr̃s. Et sic si est hr̃s iure directo vr̃ ꝙ vxor nec eius heredes possint detrahere aliquã trebellianicã ꝑ no.in.d.c.si pater.de test.li.vj.¶Uerũ predictis nõ obstantibus arbitror cõtrariã sñiam fore veram. moueor q2 cũ ꝑdicta vxor semel fuerit hr̃s nõ põt desinere esse hr̃s per.l.qui soluẽdo.ff.de here.insti.vñ volũt doc.ꝙ sicut qñ daẽ hereditas ad diem nullo dato coherede vl̃i vel substituto detrahiẽ dies ꝛ remanet pure vt no.in.l.hr̃ditas.ita in termis nr̃is detrahiẽ tps vel melius illud ꝙ facit impossibilitas de iure.Est em̃ regulare ꝙ sicut impossibilitas facti in vltimis vo
a luntatibus[a] vitiaẽ ꝛ nõ vitiat:vt.l.si tibi ꝛ mihi.§.si quis seruos quos gradibus.ff.de leg.j.l.obtinuit.ff.de cõdi.ꝛ de.insti.de le.
6 §.impossibilitas† ita impossibilitas iuris in vltimis voluntatibus vitiaẽ ꝛ nõ vitiat:vt.l.reprehendenda.C.de cõdi.inser.ꝛ.l. j.ꝛ.l.cõditiones.ff.de cõdi.insti.vnde si vnus instituitur heres in fundo vel ex fundo vel duo in rebus certis q2 mentio fundi vel rerũ singulariũ mẽtione institutus est hr̃s insolidũ ꝛ si sunt plures instituti capiũt iure ꝑlegati vt.l.j.§.si ex fundo.ꝛ.l.si al

terius.ꝛ.l.qñ.§.si duo.ꝛ.l.ex fine la grãde.ff.de here.insti.cũ si. Sic ergo in similiẽ dicendũ ꝙ cũ illa verba si tm̃ heres in vita in certis illa verba ꝛ post mortẽ eius talis sit heres faciũt ipossibilitatẽ q2 qui semel est heres iure directo ex testamẽto pagano nõ data pupillari substõne expressa vel tacita nõ põt desinere esse heres ita ꝙ alius sit heres directus ꝫm ea q̃ no.in.d.l.verbis ciuilibus.ꝛ.l.cẽturio.ff.de vul.ꝛ pup.ꝛ.l.q̃ traduñẽ ꝑ bal. ꝛ doc.in.l.ꝑcibus.C.de impu.ꝛ aliis subst.ꝛ in.c.raynutius.de test.ꝛ.c.si pr̃.de testa.li.vj.vñ ꝛ alterũ de duobus est necessarium dicere vel ꝙ substitutio directa corruat ꝛ non obliquaẽ ꝫm ꝙ tradiẽ in iuribus pal.vel est necessarium dicere ꝙ substõ valeat nõ iure directo s3 ꝑ obliquũ seu ꝑ fideicõmissum qm̃ nõ est absonũ ꝙ vnus sit hr̃s directe alius vtiliter ꝛ ꝑ obliquũ:vt.l.j.ꝛ ꝑ totũ.ff.ad tre.ꝛ.C.eo.ꝑ totũ.ꝛ.l.j.§.si quis.vt voluit Ange.ꝛ refert Jo.de imo.in.l.hereditas ex die.ff.de here.insti.Est tñ aduertendũ ꝙ q̃uis ꝑdicta questio sit formata supra termĩos de quibus supra v3 ꝛ in oĩbus ꝑdictis vel aliqua ipsarũ sit heres in totũ supradictus petrus eius fili⁹ tñ substõ facta de ipo petro respectu medietatis in qua dña Catherina fuit hr̃s instituta.fuit facta ꝑ verbũ substõ.vt pt3 ibi dum dicit substituit eius
7 heredẽ gñalẽ ĩ dicta medietate supradictũ petrũ ei⁹ filiũ.ꝛ† sic substõ ꝑdicta facta de petro per verbũ cõe vt no.gl.q̃ sequunẽ doc.in.l.cẽturio.ff.de vul.ꝛ pu.tradũt doc.in.c.si pater.de test. li.vj.ꝛ ibi late scripsi.vñ ꝓpter hoc nõ vr̃ tanta difficultas:immo poti⁹ leuis.Nec ob.ꝙ dixerit donec vixerit tm̃ ꝛc.q2 ista verba dñt intelligi ꝙ donec vixerit sit hr̃s directo ꝛ vtiliter s3 post mortẽ per fideicõmissum alius sit hr̃s.vñ vel est necessarie:ita interpretari pp ea q̃ supius dixi vel ꝙ detrahaẽ illud verbũ tm̃ si forte predictũ verbũ aliquã facere in iure impossibilitatem per ea q̃ supius dicta sunt.Nec ob.ꝑdictis opi.Gui.de cu.in.l. extraneũ.C.de here.insti.q̃ sequiẽ Ang.in.d.l.hereditas ex die ff.de here.insti.vbi voluit ꝙ si post tempus datus est heres puta instituit vxorem ꝛ post eius mortẽ fratrem suum vel agnatum ꝙ frater vel agnatus post mortem vxoris erit hr̃s ar.l.s3 fine.§.sed quod papi.ff.de mino.ꝛ.l.ei qui soluendo.ff.de here.insti.sed nõ est fideicõmissarius.ꝛ iõ hr̃s vxoris nihil detrahit fratri vel agnato occasione trebellianice.Quia rñdeo ꝙ illa opi.põt ꝓcedere qñ quis fuit substitutus ꝑ verba directa nõ ꝑ verba cõia vel obliqua.ꝛ ita sonant exẽpla Gui.ꝛ Ang.ꝛ hoc ꝓcedit inq̃tũ illa opi.esset vera.s3 tñ ẽt in terminis ꝓpriis Gui.ꝛ Ang.Marti.fill.tenuit cõtrariã opi.ꝙ frater vel agnatus erit fideicõmissarius ac heredes vxoris detraheret quartã trebellianicã.Et sic disputãdo tenuit Marti.fill.Et ꝓ hac pte dicit Ang.se audiuisse cõsultũ in ciuitate Bononie.sed vt dixi nos loquimur in his terminis.sed in terminis magis latis p3 qñ substõ fuit facta ꝑ verbũ circa mune.ꝙ in talibus personis importat substõnem fideicõmissariã vt.s.demonstratum fuit.Et ꝙ opi.Guil.ꝛ Ange.loquaẽ qñ substõ fuit facta ꝑ verba directa ꝛ nõ per verba obliqua vel cõia etiã p3 ex his q̃ traduntur ꝑ Jo.de imo.in.d.l.hereditas.ex dicto ver.nã põt dubitari qd iuris si titius ꝛc.vbi formata q̃one qñ vxor ꝛc.fuit instituta vsq3 ad pasca.ꝛ gameñ.in alio semisse post plura formaliter dicit.vñ alia vr̃ fuisse opinio ꝑ id ꝙ in sisi inferius tãgetur ꝙ titius sit heres in ipso semisse sublato vitio tpis de sua instõne ꝛ ꝙ institutio sey trahaẽ ad fideicõmissum.Et sic ꝙ titius intelligaẽ rogatus de restituẽdo semissem post pasca ꝛ istã partẽ vr̃ tenuisse Marti.fil.vt hic tetigit Ang.ꝛ eã sequiẽ Bal.in l.miles ita.§.ꝛ q2 diximus.ff.de mili.testa.ꝛ vr̃ in illa residere Bal.in.d.l.hereditas.in simili q̃one pro qua opi.etiã facit q2 institutio facta de seyo nõ vr̃ posse valere a principio iure directo q2 vr̃ fieri post aditã hereditatẽ.Et postq̃ titius fuit heres hoc autem esse non potest in pagano.vt.d.l.ei qui soluendo.ff.de here.insti.ꝛ insti.de pupil.substi.§.fi.ideo videẽ ꝙ l3 institutio sey sit facta per verbũ directa ex quo a principio nõ põt iure directo valere videẽ ꝙ valeat ꝛ trahaẽ ad fideicõmissum ꝑ ea q̃ no.in.l.verbis ciuilibus.ꝛ.d.l.ꝑcibus.ꝛ ideo videẽ ꝙ seyus solũ possit venire per fideicõmissum.ꝛ ista opi.videtur verior de iure per rationẽ predictã ꝛ q2 per ipsam magis cõseruaẽ voluntas testantis ista sunt verba formalia Jo.de imo.ꝫm quẽ clare p3 ꝙ termini Gui.ꝛ Ang.loquuñẽ in substõne facta per verba directa.Et tñ cõis opi.videẽ esse ꝙ post tps valeat iure fideicõmissi.fortius ergo hoc dicendũ in terminis nr̃is in quib⁹ vt dixi substõ fuit facta per verba cõia:nec ob.illa verba posita ĩ fi. ꝑdicti testi dũ dr̃ in oĩbus ꝑdictis vel in aliqua ipsarũ sit hr̃s: tũ q2 verba referuñẽ ad plura primo disposita sub cõditiõe illa si cõtingeret dñam Catherinã transiret ad scđas nuptias: q̃ quidem conditio deficit.tñ etiã q2 illa verba etiã si referentur ad superiora deberent intelligi sit heres vtiliter ꝛ vigore substitutiões supra facte hoc est si dñs.isti.de here.quali.ꝛ dif.§. sui.faciunt etiam superius que dicta sunt:ad predicta etiam

[a] ¶Voluntatibus:Not.hic ꝙ sicut impossibilitas facti in vltimis voluntatibus vitiatur ꝛ nõ vitiat:ita etiam ipossibilitas iuris.Addõ ꝙ ipossibilitas nõ legata qñ cõditio est impossibilis de iure.l.ab administratiõe. ꝛ ibi bal.C.de leg.Uide oĩo bal.in.l.in.l.j. ix.ꝛ.x.opp.C. de his q̃ pe. no.

faciũt no.per doc.in.l.filiꝰ a pře.ff.de li.⁊ posth.⁊ maxime per Jo.in illa qõne de testõre qui reliquit vxorẽ vsufructuariã donec dixerit seu in vita ⁊ post eiꝰ mortẽ fratrẽ reliqt hꝛdem: vbi voluit ꝙ valeat relictũ ⁊ ꝙ inter substõnẽ aut hꝛs de quo etiã per Jo.de imo.late post doc.i.d.l.hꝛditas.⁊ʒ bal.in.l.si qs insti tutus.de her.insti.⁊.d.l.si filius a pře.⁊ ꝙ tradit Fe.de se.cõsi. liiij. Concludo ḡ ꝙ petrus substitutꝰ ꝑdicte dñe Catherine venit iure fideicõ.⁊ p ꝯñs hꝛdes ipius dñe Catherine pñt detrahere tre.nisi aliud ob.ipsius heredibꝰ qm̃ sola vba ꝑdicti testi. nõ ob.q̃ minꝰ trebellianica nõ possit detrahi.Et sic ex ꝑdictis pʒ sublatũ esse pmũ obstaculũ ⁊ decisam primã qõneʒ scďe.q. s.formate.Quare superest vt discedamus ad tertiã.q.q̃ estvtrũ ex alio capite qꝛ testõr dixit ꝙ substitutus succederet in oĩbus bonis dicẽdo in oĩbus ꝑdictis vel aliquo ipsorũ sit heres in totũ.vtrũ ex his verbis sit ꝓhibita trebellianica.breuiter dico ꝙ per illa verba nõ intelligit ꝓhibita trebellianica:immo põt detrahi.qꝛ lʒ substõ sit facta in oĩbus bonis nõ tñ dr ꝓhibita trebellianica.vt est tex.in.l.nã ꝙ.§.fi.cũ.l.seq.ff.ad trebe.vbi dicit vniuersam rẽ meã vel oĩa bona mea vel quicqd habeo.⁊ tñ dicitur ꝙ põt detrahi trebellianica ad ꝙ etiã facit tex.in.l.q coraʒ

8 ff.ad tre.vbi†lʒ testõr mãdauerit totã hereditatẽ restitui tñ detrahi põt trebellianica ad idẽ faciũt no.in.l.vnũ rogatus.ff.ad treb.⁊ ꝑ predicta sñia est optimus tex.in.c.Ray.in fi.de test.⁊ ibi do.m eus Abbas siculus no.dicẽs ꝙ falcidia ⁊ sic fortiꝰ trebellianica detrahit etiã hodie cõtra volũtatẽ testatoris.Et sic cõtra auc.sed cũ testator.C.ad.l.fal.q̃ ꝓuidet ꝙ testõr possit ꝓhibere falcidiã solũ vẽdicat sibi locũ in expressa ꝓhibitione nõ in tacitã.⁊ sic per illa verba restituas oĩa bona vel integra bõa hoc apertissime ꝓbat in.d.c.ray.in fi.iuncta predicta autẽ.qꝛ illa autẽ.precessit dispositionẽ.d.autẽ.sed cũ testator ⁊ tñ tert.in d.c.ray.vult ꝙ cõtra voluntatẽ testatoris lex falcidia sit iducta pp ꝙ ibi detrahit falcidia cõtra voluntatẽ testõris tacitã.rõne pene adiecte p raynaldũ si per patruũ aut filio contradiceretur auũculus ꝙ oĩa illa bona essent anunculorũ.vñ autẽ.sed cũ testator.solũ vr̃ habere locũ in ꝓhibitione expressa nõ in tacita. ⁊ maxime hoc vr̃ dicendũ in trebellianica de qua est dubium vtrũ possit tolli aut ꝓhiberi per expressam testatoris voluntatẽ.in quo dubio gl.tenuit ꝙ nõ posset ꝓhiberi in.d.autẽ.lʒ cũ testator.C.ad.l.falci.⁊ in.l.si vt allegas.C.eo.ti.⁊ sequit Jac.de bel.in corpore vnde sumit illa autẽ.sed cũ testator.⁊ Old.cõsi. cxij.⁊ disputãdo decidit idem Ja.de bel.⁊ tenuit Ja.bu.in.d. auc.lʒ cũ testõr.⁊ Jo.de imo.in.l.j.⁊.l.marcellus.ff.ad tre.omitto rõnes eorũ.⁊ posito ꝙ testator illã possit ꝓhibere fm ꝙ voluit Bar.⁊tenuit etiã Ang.⁊ Bal.⁊pleriqꝫ doc.saltim debemꝰ dicere ꝙ nõ possit ꝓhiberi nisi expresse ⁊ seruata forma predicte auc.vt voluit sing.Ang.in.d.aut.lʒ cũ testõr.⁊ in corpore vñ sumit ꝙ lʒ testator mãdauerit integraliter restitui bona hereditaria nihilominus poterit detrahi trebellianica per tert.in d.aut.sed cũ testator ibi expressim dicẽdo quasi tũc nõ sufficiãt equipollentia verba:⁊ idẽ sentit Old.d.cxij.consi.⁊ hoc maxie dicendũ qꝛ per tacitã ꝓhibitionẽ tolleret trebellianica:in eavideret ex.d.auc.sed cũ testator.induci quodãmodo quedam duplex specialitas vel saltẽ correctio in nõ expresso.⁊ ex volũtate nõ expressa cõtra no.in.l.j.C.de dotis ꝓmis.cõcludo ergo ꝙ nõ obstantibus predictis verbis trebellianica detrahi potest: et sic est soluta tertia questio supra formata. Laus deo.

¶Et vt supra scriptũ est ita consulo ego Marianus socinus saluo semper saniori consilio.

¶Consilium.xv.

1 ¶Conditiões reqsite anteꝙ̃ res ecclesiastica alienari possit.
2 Facta nõ presumuntur nisi ꝓbentur.
3 Confessio sola de recepto mutuo nõ dat robur alienatiõi rei ecclesiastice vt dicatur facta in vtilitatẽ ecclesie⁊ nu.4.
5 Cause cognitio requiritur in alienatione rei ecclesie.
6 Subastatio nũquid requiratur in alienatione rei ecclesiastice.
7 Absentes debent vocari in oĩbus actibus grauis preiudicij.
8 Capituli ⁊ canonicorũ cõsensus requirit in alienatiõibꝰ rei ecclesiastice.⁊ subscriptio illorũ de capitulo.item authoritas superioris.nu.9.⁊.10.et nu.49.et.50.
11 Mãdati fines si seruati nõ fuerint:merito nõ valet actus.
12 Authoritas ⁊ decretũ dñi dñt iterueñire cõtẽporanee ĩ ipo actu
13 Cõsensus si requirat ad substantiã alicuius actꝰ videtur exigi cõtẽparonee cũ ipso actu ad validitatem actus ⁊ nu.47.
14 Alienatio fcã õ rebꝰ ecclie ꝓ satisfaciẽdo creditoribꝰ ecclie tʒ.
15 Presumptio generalis vult ꝙ quilibet presumatur bonis.
16 Mendaciũ est peccatũ cõtra naturam.
17 Uerba sunt note passionũ anime.
18 Clerici sunt auarissimi.
19 Res cõducte ob ĩpensas vtiles ⁊ necessarias possunt retineri.
20 Conductor contra locatorem in quibus possit agere.
21 Ecclesia anteꝙ̃ possit cõueniri pro mutuo ꝯtracto per eius rectorem:quid requiratur.
22 Ciuitas et ecclesia non tenentur nisi probetur versio.
23 Pupillus vel minor non obligat ex mutuo recepto per tutorẽ nisi probetur versio in rem pupilli.
24 Prelatus ecclesie equiparatur tutori vel curatori.
25 Mutuum qñ fit a prelato ⁊ capitulo non requirit ꝙ ꝓbetur versio in vtilitatem ecclesie:
26 Mutuuʒ quando est feneraticium tunc versio debet probari.
27 Alienatio si est facta cũ solẽnitatibꝰ requisitis de rebus ecclesie licet non in casu permisso tamen talis alienatio tenet.
28 Expense facte in ꝓmotione dicuntur necessarie.
29 Confessio extraiudicialis facta absente parte si semel dũtaxat facta fuit an noceat.
30 Uexatio facti etiam in beneficialibus redimitur.
31 Decretum interpositum actui facit vt omnia presumentur solenniter acta.
32 Contrahendũ non est cum clericis presertim regularibus.
33 Tractatus vnicus an sufficiat qñ res ecclesie alienantur.
34 Generalis minister alicuius ordinis gerit vices episcopi:⁊ habet iurisditionem temporalem.
35 Uenditio facta cũ pacto de retrouẽdendo videt quasi pignus.
36 Quomodolibet dictio est vniuersalis distributiua.
37 Pretiũ dictio:de sui natura refert ad emptionẽ ⁊ vẽditioneʒ.
38 Sequentia declarant intentionem precedentium.
39 Interpretatio cõtractus admittitur secundum quod est vero simile cõtrahentes cõtractum facere voluisse.
40 Consensus superioris adhibitus ex interuallo ad actuʒ factũ an cõualidet ipsum actum.
41 Decretũ superioris an requirat in alienatiõe rei ecclesiastice.
42 Decretum etiam post actum perfectũ interponitur.
43 Decretum interdum sumitur pro causa fiendi.
44 Lege vel a principe aliquid legitime fieri paria sunt.
45 Authoritas supioris qñ iteruenire possit ex interuallo ĩ actu.
46 Uniuersitas si ex forma statuti teneatur facere sindicum cũ authoritate pñdis sufficit ꝙ authoritas iteruemat ex ĩteruallo.
48 Judiciũ lʒ sit a principio nullũ tamen põt ratificari consensu illius in cuius fauorem actus erat nullus.
51 Leue dicitur quicquid nõ est ratione munitum.
52 Rasura in scriptura quando vitiet rescriptum.
53 Defectus litere vel sillabe ⁊ dictionis vel orationis quãdo noceat in rescriptis.
54 Diuturnitas tpis facit presumi omnia solẽniter acta.⁊ nu.55.
56 Diuturnitas temporis inducit ꝑsumptionẽ tacite donatiõis.
57 Oĩs adiectũ in cõtractu vẽditiõis puta de reuerẽdo dr ps ptij.
58 Error iustus habetur pro titulo ⁊ causat prescriptionem.
59 Errans ob contrarias opiniones doctoꝝ dicit errare in facto.

Omnipotens deus. Adsit. Uisis ꝑdictis publicis instrĩs.in ꝑmis.instrõ obligatiõis celebrato anno.Mcccccij.die.xx.mensis. Julij inter dñm manuelẽ abbatẽ sanctaꝝ trinitatis ⁊ Mostiole de turri.⁊ caplm ipsiꝰ mõasterij ex vna pte ⁊ dñũ Benntiuʒ dñi Sezij de salũbonibꝰ.de florenis nõingẽtis auri ⁊c.Jtẽ alio istrõ celebrato ãno Mcccc. iiij.die.xv.mẽsis Julij in.c.dicti monasterij de turri de ꝓposita facta p dñm Franciscuʒ dicti monasterij.de debitis qbus grauabat dictũ monasteriũ.⁊ de mõ satisfaciẽdi creditoribꝰ dicti monasterij.Et ꝓposita ⁊ tractata deliberatiõe:de vẽdendo vł impignorãdo possessionẽ de blenã.Jtẽ alio instrõ celebrato in d.c.mense ⁊anno ꝑdictis devero.xvj.Julij scďi tractatus habiti in caplo ꝓ ꝑdictis debitis soluẽdis ⁊ devendendo de bonis dicti monasterij immobilibus cũ pacto de potentia reemendi. ¶Jtẽ alio instrõ celebrato eodẽ die in dicto capitulo post vesperas ꝙ fiat vẽditio possessionũ de blenã cũ Jacobo guiducij vocato el seata.¶Jtẽ alio instrõ facto in loco ꝑdicto ⁊ die mẽse ⁊ ãno ꝑdictis ĩ quo Abbas ⁊ mõachi ꝯstituerũt sindicũ do. Jaco.ser turre Abbatẽ ⁊c.¶Jtẽ alio instrõ cõfecto dicto ãno die.xxij.Augusti.de petitiõe lĩe pignorãdi facta p sindicuʒ a generale dicti ordinis ⁊c.¶Jtẽ alio instrõ ꝯcessiõis dicte lĩe facte p dictũ gñalẽ abbatẽ.¶Jtẽ alio instrõ vẽditiõis facte.d. Jacobo p sindicũ ꝑdicti mõasterij sub die.v.mẽsis septẽbris eodem mõ.¶Jtẽ instrõ traditiõis possessiõis facte de bõis venditis.d.Jaco.sub die.xxij.mẽsis septẽbris.Jtẽ alio instrõ quietatiõis facte p ꝑdictũ Jacobũ suo noĩe ⁊ nomine filiorũ dñi benutij de florenis nõingẽtis sub dicta die sexta mẽsis septẽbris dicti anni.¶Jtẽ alio instrõ cõfecto anno ꝑdicto die.xxvij.mẽsis februarij renũciatiõis cuiusdã ⁊ remissiõis ⁊ relaxatiõis ⁊ cõmissionis facte in manibus reuerendi domini Bernardi de gianfiglas generalis abbatis vallis vmbrose.¶Jtem alio instrumento

strumento snie laudi cõfirmatiõis ⁊ approbatiõis cũ certis cõ
ditionibus celebratis in castro de turri.die.xxviij.dicti mensis
per predictũ dñm Bernardũ reuerẽdũ gñalẽ abbatẽ vallisvm
brose.¶Itẽ visa quadã cõmissione ⁊ delegatiõe facta per Gre
goriũ.xij.reuerendo dño Antonio epo senteñ.sup cõfirmatiõe
vẽditionis ⁊ trãsactionis predictarũ sub anno.Mccccix.⁊ die
xx.Junij.Et tãdẽ viso ꝓcessu babito corã ꝑfato dño epo seneñ.
⁊ visa ꝓductione instrumentorũ que ꝓducta fuerũt in cã pre
dicta ⁊ tandẽ visa cõfirmatiõe snie late per prefatũ epm seneñ.
cũ cõdemnatione de soluẽdis centũ florenis auri sub anno do
mini.Mccccix.die.xx.Junij.¶Itẽ alio instrõ solutiõis facte
ꝑ prefatũ Jacobũ guarducij dictũ el facta:de florenis centum
auri dño Bartbolomeo epo pesaurieñ.ꝓcuratori reuerendissi
mi in xpo patris ⁊ dñi.d.Gabrielis cardinalis ⁊ cõmẽdatarij
dicte abbatie sanctarũ trinitatis ⁊ mostiole de turri.¶Queri
tur de validitate dictarũ alienationũ vẽditionũ trãsactionũ ⁊
cõfirmationũ.¶Circa ꝙ cõsultationẽ vr̃ primo dicendũ ꝙ pre
dicta vẽditio trãsactio ⁊ cõfirmatio viribus nõ subsistãt: quo
minus per nouũ abbatẽ abbatie predicte possint irritari.Hec
aũt cõclusio vr̃ ꝓbari:qm̃ ad validitatẽ alienatiõis taliũ rerum
1 immobiliũ quales fuerũt ꝑdicte exigũtur duo.Primo † ꝙ legi
tima cã alienationis subsistat ⁊ vigeat.Scdõ ꝙ talis alienatio
sit celebrata cũ debitis solẽnitatibuss a sacris canonibus req
sitis.vt bec tradunt.xij.q.ij.in summa ⁊.c.sine exceptiõe.⁊ per
totũ.⁊.c.j.de re.ecc.nõ alie.li.vj.⁊.c.nullũ.⁊ ꝑ totũ titulũ de re.
eccle.nõ alie.⁊ clarius apparebit ex.j.dicendis per totũ.Ad va
liditatẽ em̃ alienationis exigit veritas cause ⁊ solẽnitas forme
xij.q.ij.§.bis oĩbus.vñ existẽtia alterius nõ sufficeret.vt tradi
tur in dictis iuribus.no .archi.x.q.ij.c. boc ius.⁊ doc.d.c.j.de
re.ec.nõ alie.⁊ clari⁹ apparebit ex.j.dicẽdis.Sꝫ in ꝑdicta alie
natione neutrũ ꝑdictorũ vr̃ interuenisse nõ necessitas.aut vti
litas monasterij.nõ solẽnitas.ergo predicta alienatio non vide
tur valuisse.Ad validationẽ em̃ alienationis in primis vt dixi
exigit cã q̃ põt esse duplex.vꝫ necessaria aut vtilis.vñ si nec ne
cessaria nec vtilis cã suberat.ergo nõ dꝫ valere vt no.in.c.nulli
de re.ecc.nõ alie.⁊ in.c.cũ apostolica.de bis q̃ fi.a prela.⁊ in.c.
tua.eo.titu.⁊ in.c.j.⁊.ij.de reb.eccle.non alie.libr.vj.xij.q.ij. in
c.sine exceptione.⁊ in cle.j.de reb.eccl.nõ alie.vbi est expressum
ꝙ requiritur ꝙ subsit necessitas vel vtilitas ipsius monasterij
ad boc vt possit fieri alienatio.Vñ posito ꝙ oẽs debite solẽni
tates a sacris canonibus requisite in dicta alienatione interue
nissent:ex quo tñ nõ ꝓbatur ꝙ subesset vtilitas vel necessitas
talis alienatio nõ videtur valuisse vt notat glo.in.c.que in ec
clesiarũ.de cõsti.⁊ glo.j.de resti.in integ.⁊ in.c.j.ne sede vacan.
⁊ tenent doc.in.c.nulli.de reb.eccl.nõ alie.⁊ in.c.cũ apostolica.
de bis q̃ fi.a prela.⁊ Jo.an.in.d.c.q̃ in ecclesiarũ.per illum tex.
Quod aũt nõ interuenerint necessitas aut vtilitas ꝓ facienda
2 dicta alienatione non apparet † ⁊ facta non presumũtur nisi ꝓ
bẽtur vt.l.in bello.§.facte.ff.de cap.⁊ de cõse.di.ij.c.solẽnitate.
l.asseueratio.C.de nõ nu.pec.⁊ in.c.cũ in iure.de offi.dele.cũ si.
¶Nec obstare vr̃ ꝙ dicat facta fuisse occasione mutui recepti
a prefato dño benutio qꝛ boc nõ videtur releuare mutiplici rõ
3 ne.¶Primo † ꝙ sola cõfessio de recepto mutuo nõ videt dare
robur alienatiõi ita vt videat esse facta ꝓ necessitate vel vtilita
te ipsius monasterij vt no.ꝑ Archi.x.q.ij.c.boc ius porrectum
⁊.d.An.c.j.de depo.⁊ per Pe.de ancb.⁊ Zaba.in.c.ꝙ qbusdã.
de fideius.ꝑ.no.in.d.c.boc ius.⁊ aũt.boc ius porrectum.C.de
sac.san.eccle.⁊ est bonus text.ꝙ confessio ꝑlati non ꝑiudicat
vt in.c.j.de reb.ec.nõ alie.li.vj.⁊ Jo.an.in.c.si cautio.de fi.in
stru.⁊ in.c.fi.de solu.⁊ Fede.de se.cõsi.cl.⁊ Guil.de monteal.in
cle.j.de reb.ec.nõ alie.facit gl.in.l.minorũ.C.de ꝑdi.mino.quin
immo nedũ ꝙ cõfessio solius ꝑlati nõ preiudicet sed neqꝫ ꝑiu
dicare vr̃ cõfessio prelati ⁊ capituli vt videtur velle gl.⁊ Ja.de
belui.post eũ in auc.de nõ alie.§.si vero.⁊ Guil.de cu.in.d.auc.
boc ius.⁊ Archi.in.d.c.boc ius porrectũ do.Ant.⁊ Pe.de an
cba.in.d.c.j.de deposi.facit.l.iubemus la.ij.C.de sa.san.ec.⁊ qd̃
no.ꝑ Cy.Bar.⁊ Bal.in.l.j.C.de cõfessis.Et rõ videtur esse in
promptu qꝛ talis cõfessio vr̃ sapere ꝙdã donationis speciem.
Et ideo nõ vr̃ valere facit ꝙ no.Cy.in.d.l.j.C.de cõfes.q.xv.fa
ciũt etiã no.ꝑ Jo.de imo.in.d.c.de quibusdã.de fideius.⁊ ꝙ no.
Bar.in simili.l.a diuo pio.§.sed si emptor.ff.de re iudi .⁊ in.l.
iij.§.sed ⁊ si.ff.de in rẽ verso.cũ si.Et maxime boc videt dicẽdũ
in terminis nr̃is qꝛ cũ tractaretur de cõfessione mutui nõ videt
sufficere lꝫ ꝓbet mutuũ nisi ꝓbet versum in vtilitatẽ ipsius ec
clesie etiã si sit pecunia mutuata prelato ⁊ caplo vt probat in.d.
auc.ius porrectũ.⁊ in.d.c.boc ius.x.q.ij.sicut em̃ prelatus ⁊ ca
pitulũ nõ possant directe talia bona ecclesie alienari siue euidẽ
ti necessitate aut vtilitate ꝺm ea q̃ supra deducta sunt.ita nec vi
detur posse boc cõcedi per viã indirectã:vt sic ꝑ cõfessionẽ mu
tui vt ad bonorũ immobiliũ alienationẽ perueniat facit regu
la cũ qd vna via.de re.iu.li.vj.cũ sua materia.de ideo dicũt doct.
4 ꝙ † ille qui mutuat aut vẽdit aut emit dꝫ eẽ sollicitus vt mutuũ
illud cõuertat in vtilitatẽ ecclesie per no.in aut.de alie.empby.
§.si vero quis.⁊ in.d.auc.boc ius porrectũ.tradit do. Anto.in
c.j.de deposi.Et potissimũ ꝑdicta vident ꝓcedere:qꝛ predict⁹
cõtractus mutui recepti a ꝑfato dño Benutio nõ vr̃ fuisse lici
tus sed feneraticius ex quo debebat lucrari fructus bonorũ illo
rũ subpignoratorũ cũ fructus in sortẽ essent cõputandi vt.l.j.
ij.⁊ fi.C.de pig.⁊ in.c.j.⁊.ij.de vsur.⁊.l.⁊ si dñium.C.de pigno.
¶Scdõ principaliter ꝑdicta cõclusio vr̃ ꝓbari qꝛ posito ꝙ in
veritate interuenisset causa necessaria aut vtilis tñ alienatio nõ
videtur valuisse eo ꝙ nõ fuit facta cũ legitimis solẽnitatib⁹ a
sacris canonib⁹ requisitis:⁊ sic nõ videtur valere vt in.c.j.de re.
ecc.nõ alie.li.vj.⁊.xij.q.ij.in summa.⁊.c.sine exceptione ⁊ clari⁹
apparebit ex infra dicendis.nã cũ tales solẽnitates de quibus
dicã requirant pro solẽnitate substãtiali ac formali sequit ꝙ il
lis omissis alienatio nõ debuit valere ar.c.qꝛ pp de ele.c.maio
res.de bap.j.q.j.detraberẽ.l.cũ bi.§.ꝑtor.ff.de transac.⁊ in pro
prijs terminis in.d.c.j.⁊.d.c.sine exceptione.Quod aũt ꝑdicta
alienatio fuerit facta sine debitis solẽnitatib⁹ ꝓbat ex plurib⁹
5 fundamẽtis iurib⁹ ⁊ rationib⁹.¶Primo qꝛ † vr̃ exigi cause co
gnitio an poti⁹ expediat ecclesie seu monasterio istam ꝙ illam
rẽ alienare ar.no.ꝑ Inno.in.c.j.in fi.vt eccle.bñ.⁊ per Arcb.x
vij.q.iiij.c.in venditiõibus.ꝙ etiã probat qꝛ regulariter aliena
tio rei ecclie est ꝓbibita vt.l.iubemus.C.de sac.san.ec.⁊ in ru
bro ⁊ nigro maxime.c.nulli.de reb.ec.nõ alie.in.vj.⁊ in cle.⁊ in
auc.de alie.empby.excipiunt aũt aliqui casus ex quib⁹ vnus.d.
l.iubemus.alius in.d.aut.boc ius porrectũ.Itẽ alij de quibus
xij.q.ij.in summa.⁊ alijs plerisqꝫ locis.Cum ergo sunt quidaꝫ
casu speciales in quibus alienatio ꝑmittit ergo regulariter exi
gitur cause cognitio vt cognoscatur an talis cã subsit vtrũ ma
gis expediat istã ꝙ illã rẽ alienare possibile em̃ est ꝙ subsit iusta
causa alienãdi:⁊ tñ nõ expediet qõlibet prediũ alienari.sed po
tius istud ꝙ illud.vt.l.magis puto.§.ne passim.⁊ ꝑ totã illam
l.ff.de reb.eo.sed ꝑdicta cause cognitio nõ interuenit ergo ⁊c.
6 ¶Scdõ probat qꝛ etiã vr̃ † requiri subastatio talis em̃ solẽni
tas requirit in alienationibus rerũ minorũ.l.⁊ si sine.ff.de mi
no.⁊.l.fi.C.de fi.instru.⁊ iure baste fis.lib.x.tradit spec.in ti .de
emp.⁊ ven.§.nũc dicendũ.ver.boc quero.Bal.cõsi.lij.ꝙ incipit
videtur de iure ⁊ in alienatione bonorũ rei ꝑ.seu fisci.⁊.l.si tpe
⁊.l.luti⁹.⁊.l.ꝙ in bellũ.⁊.l.seq.⁊ .l.quecũqꝫ.C. de fi.instr.⁊ iure
baste fis.priuilegiũ em̃ minorũ rei.pu.videtur bñe eccle. que il
lis equiparant.vt tradit in.l.ij.C.de iur.rei.p.li.xj.iunctis bis
que tradit dñs meus Abbas siculus post Gof.in.c.pe.de iudi.
⁊ ibi dixi in lectura.sed ꝑdicta solẽnitas non interuenit .ergo.
¶Tertio videtur ꝓbari ꝑ no.ꝑ Inn.in.c.ij.de ope.no.nũ.vbi
7 Inno.vult † ꝙ in oĩbus actibus grauis[a] preiudicij requiratur
a vocatio absentium sed in terminis nr̃is minime appet absen
8 tes fuisse vocatos ꝙ ⁊c.¶Quarto vr̃ ꝓbari † qꝛ in alienatione
rei ecclesiarũ exigit cõsensus canonicorũ seu capli canonicorũ
c.j.de bis q̃ fi.a ꝑla.sed in termin is nr̃is nõ iteruenit talis con
9 sensus.ergo ⁊c.¶Quinto vr̃ ꝓbari † qm̃ ad substãtiã ⁊ validi
tatẽ talis alienatiõis reqrit subscriptio illorꝫ de capitulo vt in
c.j.de bis que fi.a ꝑla.xxvj.di.§.inter alia.⁊ ibi tex.⁊ gl.⁊ arg.
xij.q.ij.c.cassellas.⁊.c.sine exceptione.sed in terminis nr̃is nul
10 la subscriptio interuenit.ergo ⁊c.¶Sexto vr̃ ꝓbari qm̃ † in
bmõi alienatiõe exigit decretuꝫ seu auctoritas superioris In.
in.c.ij.de trãsa.no.in cle.fi.de rescrip.de reb.ec.nõ alie.facit qd̃
no.Inno.c.reqsisti.de testa.⁊ Archi.xij.q.ij.c.alienatiõis:sed
in terminis nr̃is ꝑdicta auctoritas seu decretuꝫ vel consensus
superioris nõ interuenit.ergo ⁊c.Nec ob.si diceret ꝙ immo i
teruenit cõsensus gñalis abbatis:vt pꝫ ex instrõ celebrato die
xxij.augusti.dci anni.Mcccciiij.qd̃ icipit ãno ꝑdicto die.xxij.
mensis augusti ibi.Qui reuerẽdus pr̃ Abbas visis petitis ⁊c.
qꝛ rñdet ꝙ ꝑfatus gñalis Abbas dedit licẽtiã pignorãdi non
11 alienãdi quare † cũ nõ fuerit seruari fines mãdati merito nõ vꝫ
actus vt.l.diligenter.ff.mã.⁊.c.cũ dilecta.de rescrip.⁊.l.qui ro
me.§.calimacbus.ff.de ver.ob.⁊.c.cũ abbas.de offi.dele.cuꝫ si.
ꝑdicti enim abbas ⁊ conuentus de turri nõ sub pignorauerũt
sed vendiderũt ⁊ alienauerunt:⁊ sic talis alienatio reperitur
facta absqꝫ auctoritate ⁊ cõsensu supioris.⁊ per ꝯñs non vide
tur viribus subsistere vt dictis iuribus.¶Nec etiam obstare
vr̃ ꝙ ipse gñalis vr̃ interposuisse demũ auctoritatẽ ⁊ decretuꝫ
in eo ꝙ protulit quãdam sentẽtiã inter predictũ Jacobum vo
catum el Saeta ⁊ predictũ Abbatem sancte trinitatis facta re
signatione per aliquos arbitros in manibus prefati gñalis
qꝛ talis sentẽtia non potest valere in vi sententie cũ fuerit lata
absqꝫ litis contestatione nullo iuris ordine seruato:⁊ sic nulla
vt.l.prolatam.C.de sentẽ.no.glo.in.c.ecclesia.de constitutio.⁊
12 ij.qõne.j.in summa.¶ † Nec etiaꝫ auctoritas ⁊ decretũ ipsius

a ¶Grauis pre
iudicij.No.ꝙ
quod absẽtes
sunt vocandi
in causis mul
tum arduis.
Ant.⁊ abbas
in.c.j.de bis q̃
fi.a ma.par.
capi.

dñi generalis postea īterpositis videtur opitulari eo ꝙ fuerūt
interposite longe post celebratum predictū contractū.vñ non
valēt q᷑ debēt interuenire contēporanee cū ipso actu vt.l.obli
gari.§.tutor.ff.de auctori.tut.⁊ cura.⁊ insti.de aucto.tutoris.
§.tutor.traditur per Inno.⁊ doc.in.c.cū consuetudinis.de cō
suetudi.⁊ in.l.ait pretor.§.permittitur.ff.de minoribus.ꝫ ta-
lis auctoritas gñale seu decretū nō interuenerūt cōtēporanee
cum contractu predicto.Sed longe post ipsum contractum:er
go non vidētur opitulari per iura preallegata ⁊ per no.ꝑ Bar.
⁊ Bal.in.l.fi.§.necessitatem.C.de bonisqꝫ liber.⁊ per Bald.in
l.j.C.qui admit.ad bonorum posse.¶Nec obstat si replicaret
ꝙ nō requiruntur superioris auctoritas ⁊ decretum sed cōsen
sus qui pōt precedere ⁊ etiam longe post maximū interuallū
interuenire vt tradit per Bar.⁊ doc.in.l.si quis mihi bona.§.
iussum.ff.de acqui.here.⁊ per Inno.⁊ doc.in.c.j.de reb.eccl.nō
13 alie.li.vj.⁊ per Bal.in.l.si pater.C.de sponsa.†etiā si cōsensus
requirat ad substantiam alicuius actus videt exigi cōtempo-
ranee cū ipso actu ad validitatem ipsius actus per no.ꝑ Inno.
⁊ doc.in.d.c.cū cōsue.⁊ per do.An.⁊ Jo.de imo.in.c.iij.de his
que fi.a prela.⁊ ꝙ no.bal.in.l.j.C.qui ad bo.pos.⁊ per Inno.⁊
doct.in.c.dudū de reb.eccle.nō alie.li.vj.cū em̄ sine tali consen-
su actus sit nullus sequit ꝙ cōsensus interueniens post nō pōt
illū validitare in regula non firmat tractu tpis ꝙ de iure a pri
cipio nō subsistit de reg.iu.li.j.⁊ in regula ꝙ ab initio.de re.iu.
li.vj.no.Bal.in.c.j.ver.si quis miles.de feu.sine culpa.nō amit.
⁊.l.j.C.qui admit.ad bono.pos.¶Nec etiam suffragari videt
cōfirmatio sedis apl'ice qm̄ predicta confirmatio fuit obtenta
expressa falsitate eo ꝙ narrauerūt ꝙ venditiones facte predi-
cto Jacobo vocato el saeta fuerūt cū legitimis solēnitatibꝰ cele
brate:⁊ cū auctoritate ⁊ cōsensu superioris ⁊ ꝓpter debita sub
stantia quare cū hec nō essent vera vt ex superioribꝰ ptꝫ meri
to p̄dicte litere cōfirmatorie nō valent vt in.c.sup literis.⁊.c.re
ferēti.⁊.c.postulasti.d rescrip.⁊.l.⁊ si legibus ⁊.l.prescriptione
C.de preci.īpera.offer.¶Verū p̄dictis nō obstātibꝰ arbitor ꝯ
14 riam sententiā fore verā.Hec aūt conclusio probat qm̄†predi
cta alienatio fuit facta in casu a canonibus cōcessovꝫ incūben
tis eris alieni ⁊ cū solēnitatibus a canonibus requisitis .ergo
vꝫ vt traditur in.c.j.de reb.eccle.nō alie.li.vj.⁊.xij.q.ij.in sum-
ma.⁊.c.sine exceptione.de reb.ec.nō alie.ꝑ totū.Que aūt facta
fuerint in casu seu ꝓpter cām a iure concessam probat qm̄ fuit
a facta pro satisffaciendo[a] ere alieno vt in auc.hoc ius porrectum
C.de sac.san.ecc.⁊ in corpore vnde sumit.⁊ canonizata.x.qō.ij.
no.gl.xij.q.ij.in sum.⁊ est bonus tex.in.l.ob es.C.de predi.mi.
sed in terminis nr̄is suberat debitum q᷑ predictū monasteriū
tenebat satisfacere p̄dictis filijs dñi Benutij .⁊ Jacobo credi
tori suo ergo cā fuit legitima ⁊ a iure approbata vt dictis iuri
bus.⁊.l.magis puto.ff.de reb.eorum erat em̄ predictū monaste
riū debitor p̄dictorū filiorū dñi Benutij ⁊ Jacobi ꝓpter expē
sas factas in rebus cōductis a p̄dicto monasterio ⁊ p̄lato ⁊ ca
pitulo.¶Nec est verū ꝙ in terminis nr̄is teneret ꝓbare predi
ctis Jacobꝰ pecuniā predictā prius mutuatā ꝑ qua ex soluen
da recepit p̄dictas possessiones versam fuisse in vtilitatem ec-
clesie.Qm̄ lꝫ de mutuo dñi benutij potuisset dubitari vtrum
requireret ꝓbatio ꝙ versum fuisset in vtilitatē ecclesie posito
ꝙ verū ⁊ ꝓpriū fuisset mutuū ꝑ tex.in.d.auc.hoc ius porrectū
cū alijs iuribus superius allegatis.ꝙ tñ nō vr̄ verū de quo la-
tius īfra.tñ dato ꝙ a pricipio talis obligatio nō valuisset nō ꝓ
bata al's versione tñ cū inter predictos filios dñi Benutij ⁊ pre
dictū monasteriū fuerit facta transactio de soluendis nonin-
gentis florenis ⁊ restituēdis ⁊ relaxādis possessionibus predi
cti monasterij eidē monasterio qui noningenti floreni fuerunt
soluti per predictū Jacobū vꝫ p̄dicta solutio etiā si primū mu
tuū nō ꝓbet versum in vtilitatē ipsius monasterij per not.per
Inno.in.c.grauis.de depo.⁊ per bal.in.d.auc.hoc ius porre-
ctū.debuit em̄ credere p̄dictus Jac.prelato ⁊ capl'o asserētibꝰ
se esse debitores filiorū predicti dñi Benutij in p̄dictis nōin-
15 gentis florenis†tū ꝑ generalē presumptionē q̄ vult ꝙ quili
bet presumat bonus:vt.l.merito.ff.pro socio.⁊.c.j.de strupti.
mordi.fac.⁊.c.fi.de p̄sump.Itē q᷑ cū oēs presumantur scire le
ges.l.leges sacratissime.C.de le.⁊.l.late culpe.ff.de v̄.sig.maxie
debemus presumere in prelatis ⁊ viris religiosis quare cū le-
ges dirigantur ad bonū.l.j.ff.de insti.⁊ iu.⁊.l.iustici a.⁊.l.j.ij.
⁊.iij.ff.de leg.merito p̄sumunt boni ⁊ velle leges seruare.facit
l.ab ea pte.in prin.⁊.§.j.ff.de ꝓba.Itē q᷑ quilibet a deo renatꝰ
post baptismū est bonus.c.j.§.diabolus.merito debuit predi
ctus Jacobus al's el saeta maxie qui homo rusticus ⁊ simplex
erat credere p̄dicto p̄lato ⁊ capl'o tū etiā q᷑ qlibet ⁊ maxie reli
giosus p̄sumit verax esse de pe.di.in.c.pricipiū.in fi.Cultores
em̄ v̄itatis eē debemꝰ.C.de edi.diui.adri.tol.l.j.Hoīes em̄ ad
v̄itatē aptinati semꝑ meliora ⁊ v̄iora sequunt ƀm aristotelē prio

¶Pro satissa
ciēdo.Not.h
ꝙ alieñatio rei
eccl'iastice nō
vꝫ nisi ꝯstet p̄
tiū eē solutū
creditoribꝰ ec
cl'ie.Vid.bar.
i aut.h ius por
rectū.in v̄si.q̄
ro d᷑ h.C.d sa
crosan.eccl.et
ꝑ Inn.⁊ doc.
in.c.j.in gl.de
depo.⁊ ꝑ car.i
cle.j.xxx.q.de
reb.eccle.non
alie.

rectoricoꝝ dici i.c.cū iter de re iud.vñ mēdatiū opponit v̄itati
ƀm beatū August.in libro cōtra mendatiū.⁊ beatū Tho.scd'a
16 scd'e.q.cx.a primo ergo sequit†ꝙ sit peccatū cōtra naturā vt.l.
labeo.ff.de supp.le.est em̄ mēdaciū falsa significatio vocis.xxij.
q.ij.c.htūs.i fi.Cū ꝑ vocē ⁊ v̄ba dicant cognosci qualitates eoꝝ
q̄ in aīo sunt cū nullū maiꝰ mētis testimoniū sit q̄ꝫ qualitas in-
specta v̄boꝝ ꝓut etiā apud cassiodoꝝ refert Bal.in.l.ad cogno
scēdos.C.de ingē.ma.⁊.l.tres denūciatiōes.C.qūo ⁊ qñ iu.⁊ ꝓ
17 hat.xxij.q.v.c.humane aures†vñ v̄ba dicunt note passionū aīe
vt est apud phꝫ.l.labeo.ff.de sup.leg.xxij.q.ij.c.is aūt.⁊.c.ij.re
quiris de app.⁊.l.j.§.eodē aūt tecto.ff.ad silt.merito p̄dictꝰ Ja
cobꝰ ipsis tanq̄ꝫ veracibꝰ credere debuit cū veritas sup oīa amē
da sit.l.cū ita legatis.ff.de ꝯdi.⁊ demō.Et maxime debuit cre
dere p̄lato ad quē in primis ꝑtinet veritatē colere.facit ꝙ not.
gl.in.c.ij.de tēpo.or.⁊ maxime iūcto.c.viroꝝ religiosoꝝ.ꝑ qbꝰ
maxime p̄sumunt tū ꝓpter religionē q᷑ bonarū mentiū est ve-
reri culpā etiā vbi nō est.eo maxime etiā cū plures īteruenerīt
⁊ plures tractatus diuersis tpibus habiti fuerūt vt infra subij
ciam ⁊ ꝑ plures veritas ꝑfectissime reuelet.C.de fideicō.l.fi.fa
cit.c.prudentiā.de offi.de leg.Debuit ergo credere p̄dictis pre
lato ⁊ capl'o asserētibꝰ debitoꝝ dictoꝝ filiorū dñi Benutij qui
bus nolebant satisfieri cū nemo p̄sumat velle iactare suū . vt.l.
18 cū indebito.ff.de ꝓba.†maxime si sunt clerici quoꝝ auarissimū
genus est vt no.gl.in v̄bo maioris.c.si pluribꝰ.de preb.lib.vj.⁊
c.nonnulli.de cle.nō resi.⁊.c.auaritie.de elec.⁊ ꝑ Jo.an.c.pue-
nerit de cēsi.Quare lꝫ aliter nō ꝓbaret primū debitū cōtractū
cum dño Benutio ⁊ demū cū filijs dñi Benutij non cessisse in
vtilitatē p̄dicti monasterij.tñ ex quo debitū appꝓbat ꝑ publica
instr̄a ⁊ ꝑ cōfessionē prelati ⁊ capituli satis esse vr̄ predicto Ja
cobo quo ad fundandā intētionē suā sup emptione p̄dictarūꝫ
possessionū ⁊ satisfactiōe p̄dicti debiti.Et hoc maxime etiā vr̄
ꝓcedere qm̄ primū debitū cōtractū cū p̄fato dño Benutio pro
prie nō fuit mutuū nec actiōe mutui potuisset illud ꝓsequi ꝫ
19 actione negocioꝝ gestorū eo † ꝙ in rebus cōductis a predicto
monasterio fecerat p̄dictas extensas necessarias ⁊ vtiles pote-
rat eas retinere ⁊ pro eis agere vt.l.in fundo.ff.de rei vē.⁊.l.si
predium.ff.de predi.mi.⁊ ꝙ tradi.mi.⁊ ꝙ d᷑.ff.de impē.in reb.
dota.fac.⁊ insti.de re.diui.§.ex diuerso.⁊ ꝙ no.in pupillo in.l.
in pupillo.ff.de solu.monasteriū em̄ tenebat ipsi cōductori ad
reficiendū ⁊ reparandū molēdinū ⁊ alia edificia ⁊ ad alias im
pensas faciendas q̄ necessarie erāt ad hoc vt ipse dñs Benutiꝰ
posset vti frui rebus conductis ⁊ ad hoc cogi poterat dictum
monasterium actione ex cōducto.l.ex cōducto.in prin.ff.loca.
20 ⁊ no.in.l.queris.§.si colono.ff.de vsufru.† vnde pōt agere cō-
ductor vt locator p̄stet sibi instr̄a ad p̄mēdes fructus liquidos
illorū causa parata:⁊ illa suis expensis tractare vt strictoriūꝫ
torcular ⁊ similia.vt.l.sed ⁊ addes.§.illud nobis.ff.loca.⁊ refi-
cere hostiū ⁊ fenestras nimiū corruptas.l.si merces.§.si vicino.
ff.loca.agere enim pōt cōductor vt ei vti liceat vt.d.l.ex cōdu-
cto.facit no.in.l.si in lege.§.domū.⁊.l.si fundus.⁊ ꝙ not.in.l.
videamus.§.ꝓspicere.⁊.l.itē q᷑.§.exerci.ff.loca.Spec.in ti.de
loca.§.postq̄ꝫ v̄.sed ꝙ vnū cōductor.⁊ Bal.in.d.l.ex cōducto:
quinimmo etiā impensas vt lex tenet locatorē ꝯstituere condu
ctori etiā expulso ꝓpter pēsionē nō solutā.l.dñs.§.j.⁊.l.colonꝰ
in prin.ff.loca.qui tex.ƀm Bar.etiā in eccl'ia locū haberet.naꝫ
etiā impensas vtiles quas quis fecit ꝓ vtilitate agri pōt cōdu
ctor repetere ⁊ retinere.l.pe.ff.loca.Quinimo lꝫ res locata sit
alienata ⁊ transeat in singularēꝫ successorē lꝫ sit talis successor
qui nō teneat stare colono.l.emptorē.C.loca.ff.de leg.j.l.nihil.
§.fi.ff.de vsuf.l.arbores.§.fi.nihilominꝰ si cōductor fecit impē-
sas tenetur talis successor stare colono donec talis cōductor re
cuperet expensas vt.l.colonꝰ.ff.de vi ⁊ vi ar.vbi est casus no.fa
cultas enim retentiōis ꝓpter impensas iure factas nedum cō
ceditur aduersus eum a quo impensas faciens cām tenēde vel
possidende rei habuit.l.si necessitas.ff.de pig.act.⁊.l.si in area.
ff.de cōdi.inde.cū si.sed etiā pōt repetere aduersūꝫ tertiū rem.
l.qui inhire.§.fi.ff.de fur.vbi est casus valde notabilis:facit.l.si
quis rem.ff.de acq.pos.tradit Lud.in.l.filio.§.si vir.ff.so.mat.
⁊ sic pꝫ ꝙ cū scimus extra casus auc.hoc ius porrectū nō tenet
p̄fatus Jacobus ꝓbare ꝙ dictus dñs Benutiꝰ aliter sigillatiꝫ
tales expensas fecerit ex quo factū est calculum cū p̄lato ⁊ capi
tulo vt ptꝫ publico instr̄o celebrato inter p̄fatos abbatē ⁊ ca-
pitulū ⁊ p̄dictū dñm Benutiū anno.Mccccxcij.¶Preterea
posito ꝙ primū debitū cōtractū cū p̄dicto dño Benutio fuis-
set mutuū.tñ nō fuit necessariū ꝓbare ꝙ dñs Benutiꝰ tūc tem
poris esset solicitus ⁊ curiosus ꝙ verteret in vtilitatē monaste
rij eo ꝙ nō fiebat vt necessario ꝓ ipso satisfaciēdo ꝙ ꝓpter hoc
esset deueniendūꝫ ad alienationē bonoꝝ immobiliū eccl'ie vel
bonoꝝ mobiliū p̄ciosoꝝ ꝓhibitoꝝ alienari sine debitis solen-
nitatibus quo casu pōt ꝓcedere opi.Inn.⁊ aliorū qui volue-
rūt in.d.

rũt in.d.c.j.de deposito q mutuãs deberet esse caut⁹ ꝛ solicitus.vt videret ꝛ ꝓcuraret illud mutuũ verti in vtilitatẽ mõasterij ꝑ dictã antẽ. hoc ius porrectũ. Uerũ cũ in terminis predictis ad ꝑdictũ finẽ distrahẽdi bõa imobilia monasterij fieret ꝛ factũ eẽt ꝑlato ꝛ capitulo potuisset qꝫ interea satisfieri de fructibus ꝑdicti monasterij nõ fuisset necessaria alia ꝓbatio vel curiositas ꝛ tũc verterer in vtilitatẽ ꝑdicti mõasterij ꝑ tex.in.c.q qbusdã de fideiuss. Sꝫ hic aduertẽdũ est ad hoc vt iste articul⁹ ꝛ ẽt sequẽtia clariora fiãt q materia ꝑdicta est multũ intricata ꝛ difficilis ꝛ doc.varij. Quinmmo qñqꝫ sibi ipis ↄrij ꝛ ẽt loquũtur satis
21 obscure. ¶ Est ergo aduertẽdũ q † in mutuo qdã noluerũt q necessariũ sit ꝓbare versum in vtilitatẽ eccl'ie ad eccl'ia possit cõueniri vt pꝫ ex supioribus sic sensit.p.ꝛ nõdũ vult q vltra solẽnitates reqsitas in.c.sine exceptiõe.xij.q.ij.exigat q ꝓbet̃ vsio.ꝛ vr̃ ꝑm aliquis dicere q in oĩbus ↄtibus hoc exigat ita q ecclesia ex aliquo nõ obliget̃ nisi ꝓbet̃ versum in vtilitatẽ eccl'ie ꝓbatur h̃ ꝑ sy.in mutuo facto seruo qꝛ si pecunia fuit sibi mutuata opꝫ ꝓbare q sit versa in vtilitatẽ dñi ad h̃ vt dñs obliget̃.vt.l.iij.§.sed si sic.ꝛ quasi ꝑ totũ.ff.de in rẽ verso.sic etiã in simili in muliere obligante se cũ viro seu cum alio qꝛ ad hoc vt obligetur necessariũ est ꝓbare q pecunia sit versa in vtilitatẽ suã.l.antique.ꝛ auc.si q̃ mulier.C.ad velleianũ h̃ vt statim appebit sensit etiã Archi.in.c.h̃ ius porrectum.x.qõ.ij.vbi dicit q lꝫ aliqs a ꝑlato ꝛ capl'o destinet̃ ad accipiẽdã certã pecuniã mutuo.tñ obstabit exceptio creditori de versiõe nõ facta p.l.verũ.§.sciẽdũ.cũ.l.seq.ff.de mino.ꝛ.l.j.§.pupillus.ff.q iussu. idẽ etiã sentire vr̃ Inn.in.d.c.j.inqtũ q cũ mutuum fiat gratia ecclesie necessarie sit ꝓbari q versum sit in vtilitatẽ eccl'ie p no.p gl.in.c.q qui
22 busdã.de fideiuss.vbi dicit † q ciuitas ꝛ ecclesia nullatenus tenent̃ de mutuo nisi ꝓbet̃ versio:lꝫ qñ contractus fieret gratia eccl'ie ꝛ alteri⁹ vt est cõtractus emptionis ꝛ vẽditionis nõ sit necesse ꝓbare preciũ versuꝫ in vtilitatẽ ecclesie nisi fieret alienatio vt satisfieret creditoribus per ea que supra latius dixi. Unde si nõ ꝓbat̃ versum in vtilitatẽ ecclesie non videtur sufficere q interuenerũt solẽnitates necessarie per no.p Jo.an. ꝛ Host.in.c.j.de rest.in inte.ꝛ per Gof.c.tua.de his q̃ fi.a prela.facit.c. q̃ in ecclesiarũ.ꝛ.c.fi.de consti.qñ ergo fieret alienatio rei mobilis ꝓhibite alienari ad hoc vt valeat alienatio necesse est ꝓbare versum in vtilitatẽ eccl'ie q emptor debet esse solicitus q precium per ipsum soluendũ conuertat̃ in satisfactione creditorũ ꝛ q soluat̃ priori in tpe. Quod etiã sequi videt̃ do. Ant.addens idẽ esse si alienaret̃ res mobilis ꝑciosa lꝫ aliqui cõtra:sꝫ obmitto qꝛ nõ est casus nr̃.articulus eñ est cũ res imobiles fuerint alienate in terminis nostris.ꝛ maxime qñ posset per ecclesiã vel monasteriũ de fructibus satisfieri vt qꝛ platus vel collegiũ parce viuẽdo posset satisfaccere.nã tũc nõ deberẽt vẽdi imobilia. Et si reciperetur mutuũ ꝓ satisfaciẽdo ↄ ꝓbari versio in illã satisfactionẽ:ꝛ sic in vtilitatẽ eccl'ie.vt etiã sentit Inno.in.d.c.j.de depo.ꝛ zaba.ibi p text.in auc.de alie.ꝛ emphy.§.si vo qs col.ix.ꝛ q tradit̃ in.c.ꝑuenit.de fideiu. Sꝫ posita vitate hui⁹ opi.h̃ casus excludit̃ a terminis nr̃is vt pꝫ p tractatus habitos a ꝑdictis plato ꝛ cõuẽtu ꝑm q in instr̃is publicis cõtinetur qꝛ nõ poterat de fructib⁹ satisfieri:versum tñ ꝓbat̃ in cãm facte alienationis:vt pꝫ per publica instr̃a satisfactiõis ꝛ qetatiõis facte a dicto Jacobo creditore ꝛ a filijs ꝑdicti dñi benutij de florenis noningentis vt pꝫ in instr̃o publico celebrato sub die.vj.mẽsis septembris anno. M.cccciiij.ẽt tenẽdo predictã opi.habemus intẽtionẽ q ꝑdicta alienatio tenuit ex capite necessitatis incũbẽtis eris alieni ꝛ maxie pp insurgentẽ vtilitatẽ ꝑdicti mõasterij q ex calculo rõnis erat obligatũ ad florenos mille sexcẽtos vt pꝫ per ꝑdicta publica instr̃a tractatuũ habitorũ p platũ ꝛ cõuentũ ꝛ sic ẽt pꝫ ex ꝑdictis q ẽt si loqueremur de vero mutuo pp emptionẽ bonorũ imobiliũ nihilomin⁹ valuit ꝑdicta aliẽatio ꝛ successores ꝑdicti Jacobi emptoris debẽt eẽ securi. ¶ Hec autem cõclusio etiã ꝓbat̃ ex plurib⁹ alijs. Primo qꝛ añ soli platovt ꝑticuli de eccl'ia fit mutuũ ad ecclesiã:necessariũ sit ꝓbareversum in vtilitatẽ eccle
23 sie qꝛ al's nõ obligat̃ sicut † nõ obligat̃ pupillus vel minor ex mutuo recepto ꝑ tutorẽ vel curatorẽ nisi ꝓbet̃ versio in rẽ ipsius pupilli vl' minoris vt.l.iij.C.qñ ex fact.tu q etiã tenuit Cy.in auẗ.hoc ius porrectũ.C.
24 de sac.san.ec.ꝛ p hoc † qꝛ eqparari vr̃ platus tutori ꝛ curatori vt voluit glo.c.qualiter ꝛ qñ.ad fi.de accus.dixi in cle.j.de ꝑcu.ꝛ cle.j.de cã pos. ꝛ ꝓprie.tñ si mutuũ fit plato ꝛ capl'o nõ est necessariũ q ꝓbet̃ versuꝫ in vtilitatẽ ecclesie. Hoc tenuit Azo.ꝛ ei⁹ opi.tenuit i gl.auẗ.hoc ius porrectũ circa fi.C.de sac.san.ec.ꝛ ẽt idẽ tenuerũt Lan.ꝛ Gof.vt refert Ar
25 chi.x.q.iij.h̃ ius porrectũ.ꝛ Bar.ꝛ Cy.in.d.auẗ.hoc ius. Illa coipo † q mutuũ ꝑuenit ad capl'm censet̃ versum in vtilitatẽ eccl'ie ꝑm Anto. in.c.j.depo.vr̃ esse casus in.c.q quibusdã.de fideiuss. Et idẽ etiaꝫ tenet Bar.in.l.ciuitas.ff.si cer.pe.vbi dicit q si mutuũ est factũ ꝑsente capl'o ꝛ plato nõ est necesse ꝓbari versum sicut si fieret ciuitati ꝑñte cõsilio. et istã etiã opi.videt̃ sequi Jo.an.in.d.c.q quibusdã sup gl.qꝫ etiã finaliter sequitur Jo.de imo.in.c.j.de depo.vñ ꝑm predictã opinionẽ etiam si mutuũ nõ ꝓbaret̃versum in vtilitatẽ ecclesie.tñ ecclesia obligat̃ ꝓpter consensum prelati ꝛ capituli qñis aliqui cõtra.vt traditur vt.d.c.j.de depo. ¶ Secũdo etiã ꝓbatur ꝑdicta cõclusio expresse argumẽto optio: quoniam si mutuum fit particulare de ecclesia habẽti mandatum a ꝑlato ꝛ capitulo ꝛ fiat infra summam conuentam a prelato ꝛ capitulo ecclesia obligat̃ nec est necesse probare versum in vtilitatem ecclesie vt

ibi:ꝛ ibi etiã per gl.ꝛ Jo.ꝛ doc.ꝛ maxie Jo.de imo. Si ergo qñ dat̃ mãdatũ alicui particulari de eccl'ia vsqꝫ ad summã cõprehensam in mãdato nõ est necesse ꝓbare versum in vtilitatẽ ecclesie ad h̃ vt possit agi contra ecclesiam. Quarto fortius nõ dꝫ esse necesse ꝓbare hanc versionẽ qñ fit ipsi plato ꝑñte capl'o seu plato ꝛ capl'o:ꝛ iõ qñ mutuũ fit plato ꝛ capitulo coipso intelligit̃ versum in vtilitatẽ ecclesie lꝫ al's nõ ꝓbetur vsio. ¶ Tertio probat̃ per no.in.l.verũ cũ.l.seq.ff.de mino.ꝛ.l.j.§.si pupill⁹ ff.q iussu per q̃ iura zaba.in.c.j.de depo.dicit ꝓbari q ita demũ mutuans pupillo aut minori obligat pupillũ aut minorẽ si ꝓbat versum in ipsius vtilitatẽ qñ.s.factũ est mutuũ pupillo vel minori sine tutoris aut curatoris auctoritate vñ p illa iura q̃ ꝓbãt q si factũ esset pupillo aut minori cũ tutoris aut curatoris auctoritate pupillus obligat̃. Ita ecẽt necessariũ ꝓbare versum in vtilitatẽ pupilli aut minoris. ¶ Simi liter ꝓbat̃ q si factũ sit mutuũ plato ꝛ capl'o seu plato cõsentiẽte capl'o nõ sit necessarie alr̃ ꝓbare versum vtilitatẽ ecclesie lꝫ ecclesia obligatur ꝛ tenet̃ cũ plati ꝛ collegiũ habeãt liberã ꝑtãtem administrãdi.c.is cui. de elec.li.vj.allegant̃ etiã no.p gl.in.c.ij.de ordi.cogni. ¶ Quarto ꝓbatur q ẽt respectu alienationis nõ sit necessarie q̃ solues ꝓbet id versuꝫ in vtilitatẽ ecclesie ꝑm q dicit.d.An.in.d.c.j.de depo.vbi dicit q illud q dr̃ de solutiõe cõuersiõis ꝑcij vel pecunie in vtilitatẽ eccl'ie nõ dr̃ q̃tũ ad istũ effectũ q ista solicitudo exigat̃ ab ipso creditore seu mutuãte vl' emẽte lꝫ a iudice seu plato ꝑstãte auctoritatẽ ↄtui ꝛ simil'r ab ipo plato alienãte p.l.magis puto.§.qri põt.ꝛ.l.illud.ff.de reb⁹ eorũ ꝛ.d.auc. hoc ius.C.de sac.san.ecc.ꝛ sic ẽt dicit dñs meus residere. Inno.in.d.c.j.
26 de deposito. ¶ Quinto ꝓbat̃ hoc idẽ qꝛ † tũc dꝫ ꝓbari versio in vtilitatẽ eccl'ie a mutuãte qñ eccl'ia recepit mutuũ feneraticiũ in odiũ ipsorũ feneratorũ ꝛ h̃ voluit in.d.c.j.de deposito ꝛ ẽt sentit Jo.an.ꝛ ibi ꝛ.d.An. ꝛ idẽ vr̃ voluisse gl.in.l.j.ꝛ.ij.C.si aduer.cre.ꝛ idẽ ẽt ibi Bar.ꝛ idẽ Cy. in.d.auc.h̃ ius porrectũ.sec⁹ aũt in mutuo gratis cõcessio. Et hãc opinio dicit Jo.de imo.in.d.c.j.de deposito eẽ cõem. Cũ ergo non appeat nec ꝓbet̃ dictũ mutuũ fuisse feneraticiũ.imo poti⁹ appeat gratũ merito nõ fuit nec est necesse ꝓbare ipsam pecuniã mutuatã fuisseversaꝫ in vtilitatẽ eccl'ie. ¶ Sexto ꝓbat̃ qꝛ posito q essem⁹ in qbus creditor tenetur ꝓbare pecuniã vsam in vtilitatẽ eccl'ie:illõ soluit̃ ꝓcedẽ ẽt in dictis casib⁹ qñ creditor vellet agere ad pecuniã mutuatã.qꝛ tũc h̃ videret̃ eẽ fundamentũ actoris ad victoriã obtinẽdã. Uerũ cũ in terminis nr̃is nõ agat creditor ad pecuniã lꝫ eccl'ia ad reuocationẽ rei alienatẽ volẽs ex h̃ capite reuocat̃ qꝛ soluit nõ fuitversuꝫ in vtilitatẽ mõasterij tenetur illõ ꝓbare p tex.ꝛ q ibi no.in.l.ei q dicit.ff.de ꝓbatio.cũ si. ¶ Septimo ꝓbat̃ cõclusio ꝑdicta magis gñaliter qꝛ posito q alienatio ꝑdicta in ꝑdictũ Jacobũ fuisset facta in casu nõ cõcesso a iure q tñ est falsum vt ex supiorib⁹ pꝫ ꝛ spãli⁹ appebit.tñ iteruenerint reqsite solẽnitates alienatio tꝫ. Quãuis eñ aliq tenuerint ad validitatẽ alienatiõis necessariũ eẽ nõ solũ q iteruenĩat debite solẽnitates lꝫ ẽt q facta fuerit in casib⁹ cõcessis vt supradictũ fuit in ꝑncipio. ¶ Tamẽ cõis sñia vr̃ eẽ in ↄriũ vꝫ q ad validitatẽ sufficiat iteruenisse solũ solẽnitates requisitas.
27 Hãc opinionẽ tꝫ gl.xij.q.ij.in sum.ꝛ.H.ea.cã.q.c.sine exceptiõe † vñ lꝫ nõ sit facta in casib⁹ ꝑmissis ꝛ nõ sit vsum tñ pp solẽnitatẽ adhibitã valebit ꝛ hãc opinionẽ sensit Inn.ꝛ post eũ zaba.in.d.c.j.de depo.ꝛ clari do.An.ibi dicẽs q nõ sit necessaria ꝓbatio vsiõis in vtilitatẽ eccl'ie ex eo qꝛ sufficere vr̃ ↄtũ cũ eccl'ia haberesua formalia vt valeat ↄtus. Et ex eo agat̃ ↄ ecclesiã p tex.d.c.sine exceptiõe.nã certe solẽnitates ibi exigunt̃ iter quas nõ numerat̃ vsio.ꝛ sic vr̃ sufficere q ↄtus initus sit ex cã mouẽte ↄtus in vtilitatẽ ecclesie lꝫ oppositũ eueniat p.c.cũ apostolica.ꝛ.c.tua cũ ibi no.de his q̃ fi.a pla.sine cõsensu capituli.ꝛ.l.si voluntate.C.de rescin.ven.ꝛ in.c.ad aures.de reb.ecc.nõ alie.ꝛ.c.j.de resti.in inte. ¶ Et ꝑdictã opinionẽ qõ sufficiat solẽnitatẽ formalẽ interuenisse tꝫ ẽt gl.in.c.ij.de dona. Jo.an.in.d.c.tua.de his q̃ fi.a pla.ꝛ Host.in sum. in ti.de resti.in inte.§.in qbus.ꝛ in sum.in ti.de reb.ecc.nõ alie.§.iij.ad finẽ.ꝛ Dama.sup.ij.q.de his q̃ fi.a pla.c.cũ nos.e.ti.ꝛ Jo.de ligna.vt refert dñs meus Abbas siculus in.c.j.de in inte.resti.ꝛ p ista opi.facit q aut vertit̃ necessitas vel vtilitas ecclesie vt alienet̃ tũc si teneremus contrariã opinionẽ q cõtractus esset nullus nunqꝫ daret̃. Et sic vr̃ necessariũ tenere q̃ valeat vnde ꝑm predictã opinionẽ ex hoc solo capite materia esset expedita.verũ qꝛ multi tenuerũt cõtrariã opinionẽ.ꝛ hodie nõ esse magis cõem.ideo cõclusio ex alijs fundamẽtis alienationẽ valuisse ꝛ valere tãqꝫ factã in casu cõcesso cũ solẽnitatibus requisitis ꝑm q statim dicã q̃ tñ cõclusio etiã adiuuat̃ a ꝑdicta vltima opiniõe ꝓpter dictũ casum necessitatis ꝛ vtilitatis indubitãter per plura q̃ in terminis nostris interuenerũt. ¶ Primo occurrentia bellorũ ꝛ guerrarũ q̃ fuerũt inter magnificã cõitatẽ florentinã ꝛ Senẽsem.nã cũ ꝑcessisset lõgum ꝛ magnũ bellũ q patres nostri appellabãt primũ bellũ motũ circa annos dñi. M.ccclxxxj.tandẽ facta fuit pax. Et deinde ad paruũ tẽpus vꝫ anno. M.cccc.fuit motũ aliud bellũ q similiter durauit p plures annos ꝛ oĩa fere predicti monasterij loca q nõ distant a cõfinibus territorij florentini per tria aut quatuor miliaria remãserũt incultaꝛ edificia destructa ꝛ desolata:ꝛ hec adeo notoria sunt in ciuitate.ꝛ tunc plusqꝫ notoria erant. Et qñis aliqua essent notoria facti trãseũtis tñ qꝛ plurima admixta erãt notoria facti permanẽtis.vt nulla indigerẽt ꝓbatione ꝑm ea q̃ traduntur in.c.vestra.de coha.cle.ꝛ mulie.per doc

¶ Scd̃o ex calculo iam firmato inter abbatē.M.ꝛ predictū dñm Be
nutiū in quo narrant̄ necessitates dicti monasterij ꝛ cōbustiōes domo
rū atq̄ edificiorū qbus p̄fatus dñs Benutius cōductor ꝓpriis pecu
nijs ꝓuidit s̄m q̄ asseritur apparet manu ser Jo.ser Guidonis.nota
rij de senis.Ex quo calculo firmato predict⁹ dñs Benutius remāserat
creditor predicti monasterij in florenis noningētis ꝑ quibus hypothe
cata fuerūt bona dicti monasterij.¶ Tertio ꝓbat̄ per plures ꝛ diuer
si tractatus habiti per prelatū cū capl'o in loco capitulari sup ꝓuisiōe
fienda circa solutionē predicti debiti quorū primus fuit celebrat⁹ āno.
M.cccciiij.die.xiiij.iulij vt appet publico instr̄o celebrato dicta die in
quo continet̄ qualiter dominus Franciscus montini abbas p̄dicti mo
nasterij sancte trinitatis ꝛc.ꝓposuit de calculo firmato p predictū mōa
steriū cū p̄dicto dño benutio ꝛ qual'r post p̄dictū calculū p̄fatus dñs be
nutius fecerat fieri fortiliciū de serrauall e q̄ adhuc notorie extat ex no
torio facti permanētis ꝛ florenos trecētos exposuerat.cuius occasione
dictū monasteriū subpignorauerat quoddā molendinū de malechio
p̄dicto.Jacobo dicto el saeta ꝑ florenos cētū.quos tenebat̄ hr̄e q2 cō
28 struxerat predictū fortiliciū:ꝛ ēt p̄fatus † dñs Benuti⁹ expēdiderat flo
renos q̄drigētos in ꝓmotione p̄dicti dñi Frācisci ad quas ēt expensas
nō est dubiū p̄dictū monasteriū teneri tāq̄ factas ꝑ cā necessaria vt tra
dit do.m.Abbas sicu.in.c.cū ꝑ cā.de ꝑcu.ꝛ p gl.ꝛ doc.in.c.fi.de elect.
li.vj.ꝛ p Jnn.ꝛ doc.in.c.bone.el.ij.de ele.ꝛ p dñm meū in.c.de multa.de
p̄bē.ꝛ latius per eū in sua solēni disputatiōe q̄ incipit semproni⁹ in.ij.
p̄ncipali dubio.¶ Querit̄ cū eēt necessariū satisfacere dictis debitis me
rito preponebat monachis suis capl'ariter cōgregat⁹ q̄ sup p̄dictis co
gitaret̄ ꝛ maxie cū esset necessitas ꝛ etiā vtilitas p̄dicti monasterij eo q̄
cū esset mortuus p̄fatus dñs Benutius ꝛ filij superuiuerēt q̄uis p̄dicta
summa ascēderet ad florenos mille sexcentos.tñ filij dicti benutij erant
cōtēti de florenis noningētis si eis tūc soluerent̄:ꝛ sic fuit habit⁹ tracta
tus de vēdēdis certis reb⁹ dicti mōasterij ꝑ soluēdo dictū debitū s3 qd̄
latius de p̄dictis appet publico instr̄o rogato ꝛ publicato p ser Joānē
ser Guidonis publicū notariū.¶ Scd̄s v̄o tractat⁹ fuit habit⁹ die se
quēti v3.xv.Julij de mane p p̄dictū abbatē ꝛ monachos cōgregatos ca
pitulariter in dicto capl'o in quo capl'o sil'iter firmatū fuit dictū debitū
ꝛ habitus tractat⁹ de mō satisfaciēdi dicto debito vt appet manu eius
dē notarij.¶ Terti⁹ v̄o tractat⁹ ad eūdē effectū fuit sil'iter p eūdē mo
dū habit⁹ ꝛ celebrat⁹ eadē die de sero ꝛ sic p3 q̄ p dictū tractatū ꝓbat̄
ad p̄dictū debitū p̄dictū monasteriū obligatū fuisse ꝛ sic cām necessariā
ꝛ vtilē supfuisse:faciūt no.p gl.in auc.hoc ius porrectū.C.de sac.san.ec.
q̄ dicit qd̄ alienatio rei ecclesiastice ī dubio p̄sumit̄ facta ex iusta cā si in
teruenit cōsensus capituli ꝛ supioris.ꝛ maxie hoc dicendū est qñ inter
ueniūt tot tractatus.multiplicatio eñ act⁹ forti⁹ robur tribuit actui
celebrato vt tradit̄ p no.in.c.j.de reb.ecc.nō alie.li.vj.faciūt etiam quia
29 † cōfessio extraiudicialis facta absente pte si semel dūtaxat facta fuit nō
nocet plene s̄m ea q̄ tradunt̄ in.c.fi.de cōfes.ꝛ ꝓbat̄ in.l.certū.§.si qs ab
sente.ff.de cōfes.ꝛ p glo.ij.q.j.c.vos in quēq̄.tñ reiterata seu geminata
notet confitenti.vt no.gl.ꝛ Bar.in.l.cū scimus.C.de agri.ꝛ cēsi.lib.xj.
ꝛ p.l.iubemus.C.de libe.cā tradit̄ p Bar.in.l.admonēdi.ff.de iureiur.
ꝛ per Bald.in.l.j.C.de seruis fugitiuis ꝛ.l.bonefidei.C.de iureiuran.
ꝛ p dñm meū Abb.siculum in.c.fi.de iureiur.ꝛ ibi dixi ꝛ p Jo.de imo.
in.c.si cautio.de fi.instr.ꝛ ibi ēt dixi.facit etiā qd̄ diximus qd̄ si idē verbū
vel sinominū geminet̄ lōge plus operat̄ q̄ simplex.vt no.in.c.fi.de offi.
deleg.ꝛ ibi dixi post Bal.in.c.j.de pace cōstā.in verbo p̄uilegia ꝛ qd̄ hr̄
in.l.nepoti.ff.de fun.instru.geminata eñ v̄ba.ꝛ geminata facta maio
rē inducūt effectū obligatiōis.vt.l.balista.ff.ad treb.ꝛ.l.si stipulat⁹.de
vsucap.ꝛ.l.ij.de manumissis testa.ꝛ qd̄ habet̄ p Ange.in.l.stichū.§.sti
pulatio.ff.de ver.ob.¶ Quarto ꝓbat̄ incūbēs necessitas ꝛ vtilitas ex
alio instr̄o cōstitutiōis sindici celebrate p dictū dñm Frāciscū abbatē ꝛ
p predictos mōachos q̄ cōstitutio fuit facta vt satisfieret filijs predicti
dñi Benutij ꝑ dicto debito qd̄ etiā appet publico instr̄o manu eiusdē
notarij.¶ Quīto ꝓbat̄ necessitas ꝛ vtilitas dicti soluēdi debiti eo qd̄
bōa ipsius mōasterij tenebant̄ ꝛ possidedant̄ p filios ꝛ heredes p̄dicti
dñi Benutij nec poterāt al'r recupari vel haberi nisi satisfactione facta
dicti debiti.Et iō negari nō pōt qd̄ nō fuerit iusta alienatio ꝑ recupa
tione dictorū bonoꝝ ēt si de facto fuissent possessa ꝛ detēta ad h̄ vt ipsis
nobilibus ꝛ potētibus recuperarent̄ soluta illis pecunia q̄ facilius po
terat postea ab ipis recupari ad idē etiā faciūt q̄ tradunt̄ in.c.ad audiē
tiā.de bo.eccl.nō alie.ꝛ.c.ex p̄sentia.de pig.nā etiā preiudiciū facti est
30 euitādū vt in.c.ꝑuenit.de arbi.ꝛ † vexationē de facto sup cā bñficiali li
cite qs pōt redimere nec dr̄ symoniā cōmittere vt tradit̄.j.q.j.c.null⁹.ꝛ
in.c.nisi.de prebē.¶ Sexto ꝓbat̄ p recognitionē debiti ēt factā a gñali
ipsi⁹ ordinis s̄m qd̄ ēt appet p instr̄m publicū celebratū die.vj.mēsis se
ptēbris āni predicti in quo cōtinet̄ q̄liter reuerēd⁹ in xp̄o pr̄ dñs Ber
nardus gñalis Abb.vallis vmbrose ꝛ toti⁹ ordīs recognouit dictū de
bitū.ꝛ ꝑ ipo d̄bito satisfaciēdo cōcessit ptātē pignorādi bōa dicti mōa
sterij.¶ Septio ꝓbat̄ p alia instr̄a absolutiōis liberatiōis ꝛ q̄etatiōis
facte p̄dicto an.ꝛ die.vj.mēsis septēbris manu prefati fr̄is Jo.ser Gui
dōis.¶ Octauo ꝓbat̄ p aliō īstr̄3 factū eodē āno.M.cccciiij.die.xxvij.
mēsis Februarij ī q̄ qdē īstr̄o fit ex assertiōe predicti d̄biti tā p abbatē q̄
p mōachos.ꝛ iuramētū ipoꝝ ī p̄ntia reuerēdi ī xp̄o p̄ris ꝛ dñi dñi Ber

nardi generalis abbatis ꝛ ministri totius ordinis vallis vmbrose.ꝛ p
narrationē venditiōis facte p̄dicto Jacobo ꝛ quietatiōis ꝛ liberatiōis
facte a p̄dictis filijs dñi Benutij ꝓpter solutionē factā a p̄dicto Jaco
bo seu de pecunia soluta p p̄dictū Jac.de dicto debito ad q̄ p̄dictū mo
nasteriū erat obligatū filijs ꝛ hr̄dibus p̄dicti dñi Benutij ꝛ interposi
tionē cōsensus cōfirmatiōis approbata auctoritate ꝛ decreti facti per
dictū generalē abbatē alienationib⁹ ꝛ solutionib⁹ p̄dictis p̄missa cause
cognitione.vt p3 ex verbis dicti instr̄i dū dr̄ visis oībus ꝛ singulis ꝛ cō
sideratis q̄ in predictis ꝛ circa p̄dicta vidēda ꝛ cōsideranda fuerūt se
mel ꝛ pluries ꝛc.ꝛ sup his oībus ꝛ singulis matura deliberatiōe habi
ta ꝛ habito respectu ad solum deum ꝛ puram ꝛ propriam veritatem
31 ad seruāda p̄missa ꝛc.christi ac v̄ginis marie cōfirmationē ꝛc.ꝛ sic † rō
ne predicti cōsensus cōfirmatiōis ꝛ decreti interpositi oīa p̄sumunt̄ so
lenniter acta ꝛ ex iusta causa ita ꝛ taliter q̄ asserenti contrariū incūbit
onus ꝓbandi al's enim ad qd interueniret decretū seu supioris aucto
ritas:facit.l.ꝛ si preses.ꝛ.l.si quid.C.de predi.mino.ꝛ.l.si p̄tor.ff.de iu
di.ꝛ.xviij.di.c.si romanoꝝ.ꝛ q̄ tradit̄ p spe.q hoc expresse firmat in tit.
de em.ꝛ ven.§.nūc dicendū.ver.ꝛ breuiter scias.ꝛ Bal.in.ij.cōsti.feud.
ꝛ gl.in aut.hos ius porrectū.C.de sa.san.ec.ꝛ maxime ꝓpter tp̄is an
tiquitatē ꝛ diuturnitatē ꝓpter quā oīa p̄sumunt̄ solēniter acta s̄m q̄
latius infra subijciā.¶ Nono etiā ꝓbat̄ per approbationē ꝛ cōfirma
tionē factā p reuerendū patrē dñm ep̄m seneñ.vigore commissionis se
dis apostolice ꝛ p ipsi⁹ reuerēdi ep̄i sniam approbationē ꝛ cōfirmatio
nē latā ꝛ factā anno.M.ccccix.die.xx.Januarij.¶ Ex quibus oīb⁹ ni
mis reprehensibile vr̄ iudicio meo q̄ nunc post trāsactos iam q̄nquagi
ta annos hec materia tot tractatib⁹ tot cognitionib⁹ tot publicis in
strumētis ac sentētijs ꝓlatis refricet̄ ī dubiū:quo fit vt quottidie min⁹
credendū sit talibus nec aliquo mō etiā greca fide.vt inquit plautius
quis eñ nō digne ac maxima cū eq̄tate discretiōe ꝛ iusticia de hmōi ac
similib⁹ vexationib⁹ quas tales religiosi facere nō verent̄ vehemētissi
me admirari atq̄ īdignari debeat̄.Hoc nō sine cā īmo exptus loquor.
32 Quāobrē p̄mū q̄ a me semp in talibus emanat ꝯsiliū est † q̄ a cōtracti
bus celebrādis cū p̄dictis clericis ꝛ potissimū regularib⁹ quilibet non
secus q̄ a repestifera ꝛ p̄nitiosissima abstineat ꝛ sic ex p̄dictis p3 rñsū
esse ad vnū fundamentū supra in contrarium formatum in principio.
¶ Postq̄ vero ostensum ac demōstratū est p̄dictā alienationē factam
fuisse in casu cōcesso supest vt ostendam⁹ alienationē p̄dictā factā fuis
se cū solēnitatib⁹ ac cautionib⁹ requisitis.Hoc aūt ostendit̄ ex his que
gesta fuerunt.Suppositio eñ debito.aut alia cā necessaria vl' vtili exi
gitur tractatus ꝛ q̄uis quidā volunt q̄ exigat̄ trin⁹ tractat⁹:vt tradit̄
per Spe.in ti.de locato.§.ij.§.ꝛ scias.facit q̄ no.gl.in.c.j.de reb.ec.nō
33 alie.tñ Jo.an.ibi dicit q̄ † trinus adhibet̄ ad maiorē cautelā s3 ꝑ neces
sitate sufficit vnus q̄ p3 q2 tex.ille exigit tractatū in singulari ꝛ nō tra
ctatus in plurali ꝛ sequunt̄ ibi doc.tenēt ibi doc.ꝛ maxie Joā.de imo.
in.c.j.de his q̄ fi.a p̄.ꝛ Bal.ꝛ doc.in autē.hoc ius porrectū.C.de sa.san.
eccle.s3 in terminis nr̄is nedū vnicus aut binus sed ēt trinus tractat⁹
ꝛ diuersis diebus habit⁹ interuenit:ergo d3 valere.Et in ipsis tractati
bus cognitis ꝛ examinatis qual'r expediebat alienare p̄dictas res post
ea alienatas potiusq̄ alias v3 p3 ex forma p̄dictoꝝ tractatuū.¶ Item
in tali alienatione pro solēnitate exigit̄ cōsensus monachoꝝ:vt tradit̄
in dicto.c.j.de rebus ec.nō alie.qui cōsensus hic interuenit etiā exp̄ssus
nō solū tacitus qui s̄m aliquos sufficit.¶ Sed omitto qm̄ ex predictis
tractatibus ꝛ cōstitutionib⁹ sindici ad predictā alienationē ꝛc.instr̄is
supra narratis appet de exp̄sso ꝛ iterato pluries cōsensu p̄dictoꝝ mona
choꝝ.Ulterius ꝛ tertio exigit̄ cōsensus p̄lati.vt dictis iuribus q simil'r
hic interuenit:vt p3 per instr̄m ꝛ aduertēdū3 q̄ si bene ponderet̄ clemē.
j.de reb.ec.nō alie.vr̄ fuisse sufficiēs cōsensus solius abbatis sancte tri
nitatis ꝛ mostione ibi dum tex.dicit q̄ d3 accedere ꝯsensus q̄ ipsi⁹ ab
batis.Sed l3 tex.ita innuat tñ illud ꝓcedit vt dicti ibi gl.quo ad fugiē
dam penā.nō quo ad validitatē alienatiōis.¶ Unde dicendū ꝛ quar
to q̄ exigit̄ auctoritas decretū vel cōsensus supioris vt dr̄.xij.q.ij.ī sum
ma.ꝛ.c.sine exceptiōe.ꝛ.c.se.ꝛ.c.abbatib⁹.ꝛ.c.placuit.xvij.q.iiij.ī vēdi
tiōibus.ꝛ.c.dudū.de reb.ec.nō alie.ꝛ q̄uis regul'r ep̄s sit ꝓprius supe
34 rior † tñ in terminis nr̄is cū tales abbates sint exempti ab ep̄o:ꝛ pleno
iure subsint reuerēdo gñali ministro toti⁹ ordinis vallis vmbrose q in
eos h3 iurisditionē tp̄alē merito talis gñalis dr̄ ꝓpri⁹ supior.vt tradit̄
p gl.ꝛ doc.in.d.cle.j.de reb.ec.nō alie.ꝛ ēt p 3aba.in cle.ij.e.ti.ꝛ p Jnn.
in.c.de trāsla.ꝛ p Jo.de imo.ibi ꝛ doc.tales eñ vices ep̄orū gerūt vt no.
Jnn.Ho.ꝛ Jo.an.in.c.cū ꝛ plātare.§.ī eccl'ijs.ꝛ ibi dixi de p̄uile.Que
auctoritas decretū seu ꝯsensus gñalis abbatis ī terminis nr̄is pluries
interuenit.Et q̄uis a p̄ncipio solūmō cōcessa fuerit ad pignorādū bo
35 na p̄dicta.q2 sic a sindico postulatū fuit ꝓut v̄ba sonāt † tñ qñ in tali ale
natiōe interuenit pactū de retro vēdēdo certe in effectu vr̄ quasi quedā
pignoratio ꝓpter facilitatē ꝛ facultatē q̄ h3 vēditor ad debitū ipsi⁹ vē
ditiōis ēptor teneat̄ reuēdere.facit.c.ad nr̄a3.de emp.ꝛ vē.ꝛ q̄ tradit̄ in
c.ille vos.de pig.ꝛ q̄uis inter predictā alienationem seu venditionem
et pignorationem hoc intersit quia si fuissent pignorata.fructus
computarentur in sortem:vt.l.j.ij.ꝛ fi.C.de pigno.actio.ꝛ.c.j.ꝛ.ij.de
vsur.Scd̃o vero casu ēptor faceret fructus suos vñ lōge videbat̄ vtilior
mod⁹ pignoratiōis q̄ vēditiōis.tñ si recte pōderent̄ v̄ba postulatiōis
ꝛ cōcessionis

et concessionis auctum et consensus potius partes predicte: et predictus dominus abbas generalis videtur sensisse dictum contractum venditionis cum pacto de reuendendo quod pure et simpliciter pignorationis. quod ostenditur primo per verba illa posita in dicto instrumento concessionis lrē et consensus generalis abbatis duz dr. Et pro denariis et seu preciis ex dictis possessionibus. Uñ ponderando
36 dum est verbum precium quod regulariter et de sui natura refertur ad emptionem et venditionem. vt no. Bar. in l. fi. C. de predi. curia. lib. x. Item ibi dum dr promissionem et cautionem faciendi de legitima defensione et euictione dictorum bonorum quae verba similiter proprie non adaptantur ad simplex pignus. Item videtur fuisse concessa predicta licentia per alia verba dum postea subditur et omnia et singula facienda: quae et prout in predictis et predictorum occasione necessarie fuerunt vtilia vel quomodolibet oportuna quae per verba non solum subpignoratio simplex videtur concessa sed predictus contractus venditionis cum pacto de reuendendo qui siliis est pignoratitii vt dictum est: hoc enim denotat verbum occasio: quod etiam remota causam significat. vt traditur in. c. fi. de iniur. et. l. qui occidit. ff. ad. l. aql. cum
37 si. Item per illa verba oportunum quomodolibet: quae verba denotant siue absolute siue conditionaliter siue realiter vel personaliter siue directe siue indirecte et omnem prouisionis modum. vt no. per gl. in cle. ij. de sen. ex. cō. faciunt et no. per gl. quomodolibet in cle. ne in agro. §. j. de statu reg. est enim vniuersale distributiuum per omnem modum et quencunque numerum: et quod traditur in. c. statutum. §. in nullo de rescript. li. vj. et in. c. j. de cle. egro. li. vj. et per Archi. in. c. idemptitatibus. §. si qua. de elec. li. vj. Preterea etiam secundo probatur ex verisimili mente et interpretatione dictorum postulantium et dicti concedentis eo quod sic immediate fuit celebratus contractus et sequentia
38 immediata declarant intentionem precedentium. ff. ad mace. l. sed et iulianus. §. proinde. ff. de priuileg. cre. l. si ventri. in fi. ff. de peti. here. l. vtrum de conuer. coniug. c. veniens. xxviij. di. c. quae sunt culpe. lxiij. di. c. legem faciunt que tradit Bar. in suo no. cōsilio quod incipit cōe spoleti: et. l. si serui plurium. ff. de leg. j. cum infinitis similibus. Tertio facit quia sic est verisimile intellexisse predictos postulantes et concedentem et interpretatos fuisse dictum contractum cum pacto de reuendendo dici pignoratitium propter precedentes tractatus ad id habitos: et vt dixi etiam propter sequentia vt dictis in ribus. vt. l. qui non militabat. §. lucio. ff. de leg. ij. et. l. volūtas. C. de fideicō. xxxij. q. iiij. c. apostolus. et. l. titia. §. idem. ff. de v. ob. et. c. quia clerici. de iure pat. secundum intellectum ho. Jo. cal. et Abb. faciunt et optime no. per Jo. de imo. in. l. si quis cum aliter. ff. de ver. oblig. Quarto etiam probatur quia non erat verisimile quod monasterium reperiret noningentos florenos mutuo receptis possessionibus sub pignore ex quibus fructus recepti essent cōputandi in sortem.
39 Et ideo interpretatio contractus admittitur secundum quod est verisimile contrahentes contractum facere voluisse. ff. qui. po. in pi. ha. l. insulam. ff. de vsur. l. si stipulatus. ff. de dā. infec. l. dāni. §. j. l. cum pater dotem. ff. de pact. do. per Bar. l. pronus. §. sempronie. ff. de le. iij. ff. de pac. l. tale pactum. §. pater qui cum fi. Quinto probatur per comem vsum intelligendi et opinionem vulgarem quae habet quod huiusmodi contractus dicantur pignoraticii: vt traditur. d. c. ad nostram. et. c. illo nos. vulgares enim non faciunt magnam vim inter predictos contractus. et per vulgarem locutionem et intellectum quando verba accipiuntur improprie etiam si sint verba principis tex. et ibi no. dominus meus dominus abb. sicul. et ibi dixi in primo. no. in. c. pe. de se facit. c. j. de torna. et. l. librorum. §. quod tamen cassius. et quod ibi no. ff. de le. iij. et sic bene discrete atque equa lance cōsideratis: predictis non est dicendum quod prefatus Jacobus qui erat homo idiota: et rusticus aut successores sui sub vanis et exquisitis subtilitatibus eo quod predicti vsi fuerunt vocabulo pignorationis debeant defraudari: faciunt no. in. l. in cōuentionibus. ff. de ver. ob. et potissimum cum prefatus abb. monasterii sanctorum Jacobi et Philippi in venditione quam fecit predicto Jacobo post receptum mandatum ab abbate et conuentu monasterii sancte trinitatis de turri et licentiam atque consensum a generali abbate totius ordinis per. xiij. dies ante predictum celebratum contractum asseruit se habere legitimum mandatum ad omnia et singula suprascripta facienda: et sic ad predictam venditionem a predictis abbate et cōuentu monasterii sancte trinitatis et ad predicta etiam omnia et singula habere licentiam et voluntatem a predicto reuerendo abbate et prout dixi apparet manu ser Michaelis bndi. Caroli de florentia vnde vel sic intellexerunt et interpretati sunt dictam licentiam vel decipere voluerunt pauperem indoctum et idiotam rusticum quod vltimum dicere quantum cōueniens sit non solum fidei xpiane ac tante religioni: sed humanitati ac discretioni quilibet sane mentis clausis oculis iudicare potest. Preterea si qua in predictis fuisset dubitatio illa penitus sublata est ex eo quia postea secuta fuit plena cognitio et sententia cum plena licentia auctoritate et decreto eiusdem generalis in quo confirmauit dictam alienationem omnia considerando et examinando quecunque videnda erant mature primum in auctoritatem vel precedentem de qua dicemus quia dixit cōsiderata auctoritate et licentia nostra speciali alias per nos data in venditione predicta per quod videtur declarare seipsum vel intentionem suam: ar. l. in ambiguis orationibus. et. l. neratius. ff. de reg. iur. et in. l. ex facto. de vul. et pup. per quem etiam modum videtur dictam licentiam intelligisse vel cognouisse dominus eps senen. cōmissarius summi pon-
40 tificis vt in eius apparet sententia. Demum supponendo etiam dictam alienationem non tamen ex defectu talis consensus superioris saltem negandum non erit quin valeat vt ex tunc a tempore secundi cōsensus et decre. c. cum nos. de his quae fi. a pre. vbi licet cōcessio facta per prelatum reclamāte capitulo sit nulla. si tamen capitulum tractu temporis cōsenserit valebit cōcessio vt ex tunc non a tempore prime cōcessionis. et hoc no. Canonistae est bōa gl. in. c. nō firmatum. et. c. ratum de re. iur. li. vj. Sed hic aduertendum est quod iste articulus videtur esse aliqualiter difficilis propter varias maiorum nostrorum opiniones. quidam enim voluerunt quod siue
a in tali alienatione exigatur auctoritas[a] siue decretum siue consensus debeat cōtemporanee interuenire in actu vel statim incontinenti per ea que dixi. s. in sexto et vltimo fundamento facto pro parte cōtraria. Alii vero voluerunt quod sufficiat ex interuallo interuenire et hec opinio in terminis nostris indubitanter est verior. siue enim
41 dicamus quod requiratur decretum superioris in tali alienatione quod tamen videtur esse falsum cum hoc non reperiatur in canonibus expressum. Sed cōis cōclusio gl. Inn. Host. Jo. an. et doc. in. c. dudum. de reb. ecc. nō alie. li. vj. sicque sufficiat solēnitas capituli sine exceptione prout etiam ibi no. in sum. in quo. c. nulla habetur mētio de decreto. et idem etiam tenent Pau. et doc. in cle. j. de reb. ec. nō alie. in ver. platis. et Fe. cōsi. cxxxvj. vbi dicit quod de iure canonico fuisse consilium et tractatus diligēs alie autem solēnitates non exiguntur. Sed
42 posito vt dixit quod exigeretur decretum. tamen videtur sufficere quod interueniat etiam post actum cōpletum per id quod habetur in. l. j. C. de tut. et cur. illustri. et in. l. fi. C. arbi. tute. ad quod faciunt no. per Bald. in. l. quecunque. C. de bo. que libe. vbi singulariter dicit quod sicut dici consueuit: due sunt principales partes cuiuslibet actus. s. causa essendi que sub se cōprehendit materialem et formalem. et causa fiendi que comprehēdit: efficientem finalem. vt no. Jo. de imo. in prohemio. vj. et consueuit etiam tradi in prohemio decretalium ita
43 secundum Bal. videtur posse dici quod interdum decretum. sumitur pro causa fiendi. et isto modo non sumitur in terminis nostris. quandoque etiam pro forma actus et id quoque sumitur a causa approbandi. siue cōfirmandi prout est in terminis nostris et tunc pōt interuenire ex interuallo quando hic suadet fauor illius in cuius vtilitatem requiritur decretum. et sic intelligendum est. c. cura. de iure pat. etiam no. in. l. cum hi. §. causa. ff. de trāsac. et quod traditur ibi per gl. et quod legitur et not. in. c. j. ne sede vacā. et quod habetur in. l. si quos. C. de decu. li. x. Secōdo hec opinio etiam probatur in. l. ij. C. de iure fis. Tertio etiam probatur secundum Bald. quia si suadet vtilitas ecclesie alienatio posset fieri de nouo cum decreto ergo eodem modo videtur quod possit cōfirmare iam facta si vtilitas ecclesie hoc suadet quasi quodammodo videatur interuenire cōtractus facit. l. iurisgentium. §. adeo. ff. de pactis. Quar
44 to probatur etiam quia paria videntur esse aliquid a prin. legitime fieri vel lege etiam ex post facto legitime cōfirmari. vt in. l. tribunus ff. de test. mili. et sic ex predictis Bal. videtur concludere quod in tali alienatione decretum superioris ex interuallo possit interuenire. et sic patet ex predictis quod predictus Abb. generalis potuit interponere dictum decretum ad confirmandum et validandum predictum contractum. Sed tamen vt dixi de iure canonico non reperitur cautum quod in talibus alienationibus requiratur decretum. Si vero diceremus quod in talibus alienationibus requireretur auctoritas tunc fundamentum cōtrarium videtur esse difficilius ad tollendum quia vt ibi dictum fuit auctoritas videtur requiri contēporanee in
45 ipso actu. Quod autem exigatur auctoritas videtur probari per gl. Bernardi positam in. d. c. dudum. vbi dicit quod debet interuenire auctoritas siue cōsensus epi. vt etiam per gl. Jo. an. positam in. d. c. dudum. vbi vult quod debeat fieri cum auctoritate et consensu epi. Sed tamen quamuis predicte gl. ita dicant: nihilominus non tollitur quo minus possint interuenire in terminis nostris ex interuallo. Hec cōclusio probatur primo per predictam gl. Bernardi quia cum Bernardus loquatur alternatiue sequitur quod necessario non requiratur cōsensus epi per modum auctoritatis. Et ideo Bal. in. l. quecunque. C. de bo. que li. dixit quod licet alienatio facta de re. eccle. sine cōsensu superioris non possit ratificari per sequentem auctoritatem tamen pōt ratificari per sequentem consensum. Preterea cum iura quandoque loquantur per verbum consensus et quandoque per verbum auctoritatis videtur sufficere alteram interuenire per no. per gl. in. c. fraternitatis. xxxiiij. di. Ad aliam vo gl. Jo. an. quae loquitur copulatiue rndent doc. marie Jo. de imo. in. c. tertio de his que fi. a pre. quod regulare est quod quando cōsensus requiritur per viam auctoritatis. debet interuenire cum ipso actu nec sufficit quod interueniat ex interuallo. fallit non quando aliter contrarium reperiretur expressum sed ita est in terminis nostris per not. in. d. c. cura. et in. c. de qua rebus. xij. q. ij. Uel pōt secundo modo respondere quod vbi cōsensus requiritur per modum auctoritatis tunc de iure ciuili non sufficit quod interueniat ex interuallo secus secundum equitatem canonicam quae non considerat rigorositatem iuris ciuilis per c. dilecti. de iudi. et pro predicta etiam opinione facit quod not.

a Autoritas Adde hic quod alienatio rei ecclesiastice requirit autoritatem superioris immediati. secus quod de prouidere eccle sie de rectore. non autem autoritatem superioris maioris mediati secundum bar. in auf. si ius por rectum. C. de sacrosan. eccl. in ver. venio ad quartam particulam. et per glo. et car. in cle. j. de re. ecc. nō alie. xxxiiij. q. et seq.

Bal.in.l.si quis mihi bona.§.iussum.ff.de acqui.he.vbi format
46 q.quid iuris † si statuto caueť φ vniuersitas debeat facere sindi
cũ cum auctē seu ptāte p̃sidis an sufficiat φ auctas seu auctas
accedat ex interuallo. ꝛ arguit p̃rio φ nō ꝫ postea cōcludit in cō
trariũ p.l.ij.C.de iure fisci.lib.x.ꝛ.l.si qs.C.de decu.li.x.ꝛ.p.c.cu
ra.de iure pat.ꝛ ita etiã refert tenuisse Dy.ꝛ sic ſm p̃dictã cōclu
sionē clara est cōclusio in terminis nr̃is φ etiã p̃dictus cōsensus
Abbatis gñalis potuit accedere ex iteruallo. ¶ Et ꝓ p̃dicta sen
tētia etiã facit φ tradit Bal.in.l.j.C.de serui.reipu.manu.vbi
dicit φ qñ auctoritas exigiť ad executionē hoc est ad approba
tionē ꝛ tūc sufficit φ iterponať ex interuallo per.l.fi.C.arbi.tu
te.ꝛ subdit φ qcquid dicať: quidã magni viri dicũt φ sufficit au
ctoritas etiã ex postfacto.vt.l.sui aũt.ff.de aqua plu.ar.ꝛ.l.ij.C.
de iure fis.li.x.ꝛ hãc opinionē φ p̄latus possit ex postfacto ad vti
litatē eccl'ie auctoritatē p̄stare tꝫ gl.dñs meus Abb.Siculus ꝛ
doc.in.c.edoceri de rescri.ꝛ allegat etiã no.per glo.in.d.c.si qua
xij.q.ij. ¶ Si vero dicamus φ exigať solus cōsensus ꝓut in rei
veritate vř requiri cōclusio nr̃a vř esse magis clara cũ cōsensus
possit etiã lōgo tp̄e p iteruallũ accede ad validãdũ actũ vt dixi i
vj.fundamēto fcõ in cōtrariũ. Sꝫ vt ibi dixi posito φ sit dubiũ
facit vtrũ cōsensus exigať ꝓ solēnitate seu auctoritate.nã si ita
exigereť ꝓut qdã voluerũt.vt ibi dixi nō videreť tūc sufficere φ
accedat ex interuallo lꝫ tñ istud est falsum φ in terminis nr̃is cō
sensus exigať ꝓ solēnitate formali ꝛ essentiali vt tūc lꝫ vt dicit.d.
Bal.in.l.j.C.qui admit.ad bo.pos.in vlt.car.talis cōsensus re
quiriť ad cōfirmationē ꝛ approbationē.ꝛ sic pōt iteruenire etiã
ex interuallo.ꝛ sic dicit ꝓcedere.c.cura.de iure pa.ꝛ materiã no
strã circa cōsensum p̄standũ alienatiōi ꝛ ista est verior ꝯclusio φ
47 † regulr̃ si ex forma legis vel statuti exigiť cōsensus alicui⁹ pos
sit ꝓcedere actũ ꝛ cōtēporanee iteruenire cũ actu.ꝛ etiã seq actũ
ex lōgo interuallo.vt dixi.s.in prin.cōsilij. ¶ Que cōclusio ꝓba
tur ꝛ ꝓcedit etiã si lex vel statutũ disponeret φ actus nō possit
celebrari sine cōsensu talis ꝛ ꝓ hoc est tex.no.ꝛ aptius.in.d.c.cu
ra.iuncto.c.φ autē de iure pat.nã.c.cura.loquiť in actu.in quo
expresse ius disponit φ nō possit sine consensu ipsorũ vt est text.
in.d.c.φ aũt. Et sic disponit negatiue p negationē inuitã verbo
nō potest ꝛ per consequens videtur φ ibi agať etiã de consensu
formali ꝛ tñ pōt interuenire ex postfacto ꝛ ex iteruallo.vt pꝫ in
d.c.cura.lꝫ Bal.aliud videať sentire.in.d.l.j.sed eius opi.cōfun
diť per dicta iura.ꝛ per ea q̃ statim dicã nec est bona cōsequen
tia seu notitia actus est nullus ꝓpter defectum cōsensus: ergo
superueniēs cōsensus nō tribuit robur. ¶ Primo p iura predi
cta. ¶ Scdo p tex.in.c.ꝓposuit.de cōiu.seruo.ꝛ in.c.j.de eo qui
duxit in ma.quã polluit p adul.cũ ibi no.per Inno.in quibus
pꝫ φ matrimoniũ φ a prin.est nullũ ꝓpter defectum consensus
illius de cuius preiudicio agitur.ex interuallo potest ratificari
saltē vt valeat ex nunc facit φ no.in.l.obseruari.§.fi.ff.de offic.
proconsu.ꝛ lega. ¶ Tertio probatur per no.in.l.filio preterito
ff.de iniusto rup.ꝛ irrito testa.vbi ꝓpter preteritionem postbu
mi testamentũ est nullum ꝛ tamen consensus preteriti approbã
tis tñ operatur ipsius validitatē. ¶ Quarto probatur per tex.
in.c.cũ eos de his q̃ fiunt a pre.vbi pꝫ φ concessio facta per ep̄ꝫ
sine consensu capituli nō tꝫ ꝛ tñ pōt ratificari ex postfacto etiã
ex interuallo.ꝛ maxime intelligendo φ ibi ageretur de aliena
tione mense ep̄alis ꝛ sic non agebatur de preiudicio capituli tñ
consensus capituli ꝛ ex postfacto ex interuallo validať. ¶ Quin
to ꝓbatur per theoricã gl.in regula non firmatur.de reg.iur.li.
vj.ꝛ Ber.in.d.c.dudum.de re.ecc.non alie.ꝛ etiam ex ibi no.p
Inno.vbi videnť dare ꝓ theorica ꝛ doctrina.φ lꝫ consensus vi
deatur exigi ꝓ solēnitate actus qꝛ tñ de ipsius ꝓprietate est vt
possit precedere ꝛ interuenire etiam ex post facto.etiam longo
ex interuallo succedere actus celebratus sine tali cōsensu firmať
ex consensu ex post facto etiã ex longo interuallo supueniēte per
no.in.d.c.si qua de re.ꝛ.d.c.iij.de his q̃ fi.a pre.facit
etiã no.p Inn.in.c.j.de eo qui duxit i ma. Nec obstat.c.auditis
de elec.qꝛ hoc φ dictum est fallit in electionibus ꝛ collationib⁹
in quibus inspicitur initium ne reperiatur quem aliquo modo
habere initium vitiosum ſm gl.predictã.ꝛ Jo.de imo.in.c.iij.
de his q̃ fi.a p̄la. ¶ Sexto ꝓbať quo ad terminos nr̃os auctori
tate bal.in.d.l.j.C.qui admit.ad bo.pos.i pe.carta.vbi dicit qđ
posito qđ cōsensus requirereť de solēnitate in celebratione act⁹
ita qđ nō posset postea ex interuallo p̄stari tñ p̄stitum tꝫ ar.l.cuꝫ
hi.§.cã.ff.de transac.ꝛ p no.in.l.qđ fauore.C.de legi.ꝛ in regula
qđ ob gratiã.de reg.iu.li.vj.ꝛ qđ tradiť in.c.j.ne sede va.super
gl.in verbo sede va. Nec ob.si dicať qđ ex quo actus est nullus a
principio nō dꝫ tractu tp̄is cōfirmari.vt in regula nō firmať.de
reg.iu.li.vj. ¶ Or rñdetur qđ hoc est verũ qđ ex solo tractu tp̄is
nō firmať: secus vbi vltra tractũ tp̄is cessat impedimentũ ꝛ su
peruenit cã cōfirmans qꝛ tunc nō est absonum qđ firmetur ipse
actus ex post facto ꝛ hoc patet per.d.c.cura.iuncto.c.qđ aũt de
aũt de iure patro.ꝛ p dictũ.c.si qua.de reb.eccl.nō alie.ꝛ.c.cuꝫ
nos.de his que fi.a pre.ꝛ cum hac theorica videtur vltimo loco
residere Jo.de imo. ¶ Septimo ꝓ predicta opi.faciũt q̃ habē
tur in.l.lꝫ.ff.de iudi.ꝛ in.l.lꝫ.C.de procu.ꝛ in.l.iij.§.falsus.ff.rē
48 ra.ha.in quib⁹ dr̃ φ † lꝫ iudiciũ sit nullũ tñ pōt ratificari p con
sensum illius in cuius fauorē actus.erat nullus: vñ pōt dñs ra
tificare iudiciũ agitatũ suo noīe p falsum ꝓcuratorē q̃uis iudi
cium sit nullũ. ¶ Octauo p̃dicta opinio ꝓbat.expresse in termi
nis alienationis p tex.not.in.l.iulianus.§.si qs colludēte.ꝛ.§.
si quis a pupillo.ff.de ac.emp.vbi tex.vult.φ lꝫ alienatio facta
de bonis pupilli p ipsum pupillum sit nulla: cũ sit facta sine so
lēnitate requisita.tñ pupillus seu ipsi⁹ tutor pōt illã ratificare
ex q̃ in fauorē ipsi⁹ fuit celebrata. ¶ Nono in terminis nr̃is qđ
alienatiōes facte de re.ec.sine solēnitate teneať ꝓbať et p not.p
Inn.i.c.j.de re.ec.nō ali.li.vj.ꝛ tenēt.d.An.Jo.de imo.ꝛ doc.in
c.sigs pbyteroꝝ.de re.ec.nō alie. ¶ Decio ꝓ p̃dicta sñia facit bo
nus tex.i.l.si iudex ar.ff.de mino.ꝛ φ no.bar.i.l.j.ff.de le.iij.ꝛ φ
not.p bal.i.l.cũ iterdicte.C.de arbi.tute.ꝛ in.l.elegāter.ff.de do
lo.ꝛ.l.fi.C.ad macedo. ¶ Undecimo ꝓbať ex theorica Joã.cal.
in.d.c.si quis presbyteroꝝ.dando intellectũ ad.c.si qua de reb⁹
xij.q.ij.volentis φ qñ alienatio sit facta in casu pmisso ꝯsensus
prelati postea supueniēs validat alienationē.p.d.c.si qua de re
bus. ¶ Duodecimo ꝓbať etiã ex alia theorica quã ponit Joã.
de imo.in.c.cũ vos.de his que fi.a p̃.in vl.col.vbi dicit φ qñ in
alienatione rei ecclesiastice ꝓcessit diligēs tractatus in ipso dili
genti tractatu habito capitulũ alienationē fecit sine cōsensu p̃
lati: φ tunc alienatio validať per superuenientē cōsensum pre
lati ꝛ ita intelligit.d.c.si qua de reb.secus si alienatio fuisset fctã
nō precedente diligenti tractatu ꝛ nō adhibito consensu per
superiorē qꝛ tunc lꝫ supueniat cōsensus nō tñ supplet defectuꝫ
tractatus sed in terminis nr̃is si precesserunt diligentes tracta
tus sup dicta cã necessaria ꝛ interuenit ꝯsensus ꝛ ꝯsiliũ Abba
tis: ergo p consensum Abbatis generalis postea supuenienteꝫ
q̃ de p̃dictis plenissimã habuit informationē debuit ꝯfirmari.
Et ex p̃dictis pꝫ rñsuꝫ esse ad sextũ fundamētũ i ꝯrriũ deductũ.
Et sic etiã sequeť ex p̃dictis φ p̃dicta alienatio tꝫ nec deficit pp
defectũ alicuius solēnitatis. ¶ Ad alia vo argu.s.in cōtrariũ
formata rñdeť.ꝛ primo ad primũ argu.de causa cognitione ap
paret rñsum ex his q̃ dicta fuerũt.supra. Nã ex illis appet maxi
me ex tribus de tractatibus celebratis.φ fuit adhibita diligēs
cause cognitio. ¶ Ad ſm arg.de subastatiōe rñdeť p ea que su
peri⁹ dicta sunt φ ista talis solēnitas nō requiriť in alienatiōe
rei ecclesiastice vt tradiť in.d.c.dudũ.ꝛ in.d.c.sine exceptiōe.tra
diť in extrauagāti.Jo.xxij. Nec quãtuꝫ ad hoc est bona equipa
ratio pupilli ciuitatꝭ ꝛ eccl'ie lꝫ quo ad q̃dã eqparatio ꝓcedat.
¶ Ad tertium argumentũ de vocatione absentiũ rñdeť φ illđ
nō est verũ in alienatione rei ecclesiastice p glo.in.c.cũ apostoli
ca de his que fi.a p̄la.ꝛ per gl.in.c.presentiũ.de testi.li.vj.ꝛ per
glo.in.c.hoc ius.x.q.ij.ꝛ hãc opi.tenēt.d.An.Jo.de imo.d.me⁹
ꝛ doc.in.c.j.de his que fi.a pre.facit etiã theorica quã.s.dixi tra
dita.in.c.sine exceptione. ¶ Ad quartũ argu.de cōsensu cano
nicoꝝ rñdetur φ illud ꝓcedit qñ alienanť res ecclesie cathedra
lis: secus qñ alienanť res ecclesie inferioꝝ quia tunc si ecclesia in
ferior hꝫ collegiũ seu ꝯuentũ satis est φ interueniat consensus
canonicoꝝ vel monachorum aut alioꝝ facientiũ collegiuꝫ seu
capitulum ipsius ecclesie inferioris ista est clara conclusio docto
rum: maxime Jo.de imo.ꝛ dñi mei.in.c.j.de reb.ec.nō alie.ꝛ ibi
etiã.d.Ant.ꝛ ita etiã voluit doc.maxime dñs me⁹ in.c.j.de his
que fi.a pre.ꝛ tradiť etiã in.c.nouit.eo.ti.ꝛ est tex.in.c.j.de reb.
eccle.non alie.li.vj.ꝛ ibi Pau.ꝛ tꝫ glo.xij.q.j.c.videntes.xij.q.
ij.c.sine exceptione. Federicus.cōsi.cxlix. ¶ Ad quintum argu.
49 de subscriptione respondetur φ † illa non est necessaria saltꝫ se
cundum consuetudinē longo tp̄e approbatã vt tradiť in.c.j.de
reb.eccle.nō alie.ꝛ in.c.j.de his que fi.a prel. Considerare enim
oportet φ requiritur subscriptio vt clare ꝓbetur de cōsensu vt
dicit glo.in.c.j.de his que fi.a pre. Si ergo manifeste ꝛ expresse
de tali consensu apparet superuacua est talis subscriptio ꝛ non
necessaria argumēto sumpto a ratione.l.cessante.ꝛ in.c.cuꝫ ces
sante de appel.ꝛ.l.adigere.§.quãuis de iur.patro.at hic vt.s.
attestatur.patet instrumento publico de ipsorum consensu de
superflua subscriptio igitur nō est curandũ.l.in testamētis.C.
de testa.ꝛ.l.fi.C.de dona.finge namq3 dictos monachos nesciisse
scribere ex hoc non debebat deficere cōtractus vtilis ꝛ necessa
rius ꝓ ecclesia quinimmo satis videri potest φ in eo subscribũt
cum alium rogant vt de consensu prefato conficiat instrumen
tum.nam ipsimet videnť scribere.licet per aliũ ar.eius qđ dicit
l.fi.§.subscriptionem.C.de iure delib.ꝛ in regula iuris qui per
alium.mouentur etiã ad predicta per id qđ habeť in.l.cōtract⁹
de fi.instr.ꝛ insti.de emp.ꝛ vendi.§.j.per quem tex.dicũt doc.in
p.l.cōtract⁹.φ tūc est necessaria cōtrahentiũ subscriptio.qñ fie
ret priuata

ret priuata scriptura sup ɔctu de manu cuiusdã tertij sec⁹ si ma
nu ɔbētiū vel a tabellioñe publico: ꝛ ꝑ hoc posset dari verus itel
50 lectus.†et limitatio his capitulis que requirūt subscriptionē cle
ricoꝝ. Et illud intelligatur qñ ab vno tertio fieret scriptura ad
hoc faciūt ea q̄ habenꝫ in.c.j.de ope.no.nū.ꝛ in.x.di.vt veterū.
ꝑ hac pte tacit qd no.p Bal.in aut.sed nouo iure.C.si cer.pe.vt
dicit dicta aut.q̄ requirit subscriptionē restringi.ad cyrographū
vel puatã scripturã cū hodie de ɔsuetudine sufficit publicū in
strumētū duob⁹ testibus roboratū idē etiã dixit.l.antique.§.vt
aūt.C.ad velle.vbi habeꝫ mulierē nō obligari ipso iure nisi ɔct⁹
in scriptis celebreꝫ ꝛ a tribus testib⁹ subscribaꝫ.ꝛ ibi Bal.dicit
ꝙ qui subscripto nō est hodie in vsu publico instro creditur qd
sufficit publicū instrm siue subscriptionē.ꝛ ad hoc ēt mouet q2
cū ɔstet vt dictū est de ɔsensu capituli expresse talis subscriptio
51 erit leuis solēnitatis†est aūt leue quicquid nō est rōne munitū
vt dixit Bal.in.l.ambiguitatis.C.de testa.allegãdo.l.gallus.§.
j.de li.ꝛ posthu.cuius obmissio nō viciat.vt.l.j.ff.de vē.inspi.ꝛ
ibi.per Jac.de are.ꝛ doc.ꝛ no.per doc.in.l.fi.§.ij.de iure delib.
facit etiã ad pdicta.l.nō aliter.ff.de adop.vbi subscriptio acci
pitur pro cōsensu. Et sic ex predictis clarissime cōcludiꝫ ꝙ pdi
cti successores ꝛ possessores dicti Jacobi emptoris absoluendi
sunt a petitione Abbatis. ¶ Ulterius etiam pdicta ɔclusio ꝓ
batur p mandatū factū ab ipso Abbate generali q̄ mandauit
predictã cōfirmationē ꝛ ɔfirmatiōis sniam p se datã obseruari
ꝛ in nihilo ɔfacere vel venire sub pena priuatiōis ꝛ excōicatio
nis ꝛc. Et posito ꝙ predictū preceptū seu pnunciatio abbatis
generalis nō valeret vt snia diffinitiua ꝑpter defectū solēnita
tū requisitaꝝ ad sniaꝫ diffinitiuã tñ negari nō pōt quominus va
leat tanq̄ ɔsensus adhibitus ꝛ decretū ac preceptū iuris posi
tū seu etiã vt cōfirmatio sicut in simili dr p gl.ꝛ doc.in.l.ij.C.cō
mu.vtriusq; iu. ¶ Insup etiã conclusio pdicta probaꝫ per con
firmationem summi pōtificis accedentie cognitiōe ꝛ snia lata
p epm senēsem.cōmissarium apostolicū mãdauit enim papa p
dicto epo senēsi ꝙ si pdictã venditionē in vtilitatē monasterij re
periret pcessisse ꝙ illã deberet auctoritate apostolica ɔfirmare.
Et est ponderandū ꝙ vt apparet ex verbis pdicte cōmissionis
papa vi parū curasse de solēnitatibus nō adhibitis: ſꝫ solū cu
rasse ꝛ pōderasse monasterij vtilitatē q̄ vi fuisse cã finalis ipsuꝫ
summum pontificē ad pdiciã gratiã cōcedendã. Que qdaꝫ oīa
summū pōtificē facere potuisse nō est dubitãdū facit qd hr in
c.proposuit de cōcess.pben.nam ipsum in pastorē dimisit deus
vt posset omnibus semp cōsulere vt in simili dicit Jnn.in.c.qd
sup his.de voto.ꝛ vt dicit Hosti.in.c.quãto.de trãsla.prela.cū
idē sint dei vicarij sui pōt papa fere oīa facere q̄ deus pōt claue
52 nō errante. ¶ Et si circa dicūt rescriptū†obijcereꝫ de qbusdaꝫ
rasuris in dicto rescripto apparentibus ex quibus viciari dꝫ
dictū rescriptū si tñ recte cōsideraꝫ nihil nocere possunt. Nō eñ
sunt in aliqbus locis suspectis ex pcedētibus etiã ꝛ sequētibus
sensus perfectus colligitur quibus casibus rasura nō viciat vt
habeꝫ in.c.ex literis de fi.instru.ꝛ.c.inter dilectos.eo.ti.facit qd
53 habeꝫ in.c.ex parte.eo.ti.nec†defectus lr̃e vel syllabe viciat q2
ꝑpter modicū defectū nō dꝫ viciari rescriptū. Et iō dixit notã
ter Jnno.qd idem erit si deficit vna dictio vel oratio dūmodo
sensus possit ex alijs deprehendi intētionis pape. Et facit etiã
ad predicta qd not.in.l.si vnus.C.de testa.ꝛ.l.si ex falsis.C.de
trãsac. Cū igiꝫ vigore cōmissionis pdicte facta fuerit confirma
tio per epm senēsem cōmissariū qui adhibita diligēti examina
tione atq; cognitiōe ptꝫ ex his que coram eo acta fuerunt co
ram quo omnia pdicta instrumēta pducta fuerūt.ꝛ testes exa
minati ꝛ omnia diligēter examinata vt ptꝫ ex verbis illius con
firmatiōis maxime ex illis vꝫ ꝛ alij visis attentis examinatis ꝛ
cōsideratis que pro informatione plenaria.adhibenda de pre
missis ꝛ de eoꝝ circunstantijs vniuersis videnda examinanda
venerunt extra ipsam vēditionē ꝛ translationē auctoritate apo
stolica cōfirmauit ꝛ sic cōfirmatio pdicta intelligiꝫ facta aucto
ritate sedis apostolice ꝛ ex certa scientia ita vt nullus preter pa
pam valeat de ipsius actus validitate cognoscere ſm qd tradi
tur in.c.j.ꝛ.ij.ꝛ.c.pe.de cōfir.vti.vel inutili.ꝛ in.c.j.de transac.
¶ Cōfirmaꝫ etiam pdicta cōclusio ex alio fundamēto.q2 cum
tot ꝛ tanta interuenerit subsistētia.l.debiti cui satisfaciendum
erat necessitas ac vtilitas ꝑpter relaxationē ptis debiti tot di
ligentes tractatus cōsensus pprij Abbatis.ꝛ monachorum in
teruentus alioꝝ. Abbatū.auctoritas decretū.cōsensus ꝛ con
firmatio generalis Abbatis: ꝑpter ꝙ oīa presumunꝫ solēniter
facta: vt.s.tetigi.ꝛ cōsuluit Fede.consi.cxxxviij.allegat not.per
Spe.in tit.de emp.ꝛ ven.§.nūc dicendū.ver.ꝛ breuiter. Jtem
confirmatio facta per epm senensem cū tanta diligēti examina
54 tione†accedit etiã tēporis diuturnitas ꝛ longitudo: quia iam
transierūt quinquaginta anni ꝛ sic omnia psumunꝫ solenniter
acta ar.tex.ꝛ ibi no.p Bar.Bald.ꝛ doct.in.l.q in alienã.§.j.ff.
de acq.here.ꝛ p bar.in.l.cū de in rē vso.ff.de vsuris tradiꝫ etiaꝫ
p dñm meū ꝛ.d.An.post gl.in.c.peruenit.de emp.ꝛ ven.ex tpe
eñ psumiꝫ solēnitas obseruata.vt i.l.si filius.ꝛ ibi p bar.ꝛ doc.
C.de peti.here.ꝛ in.l.si mulier.C.ad velle.ꝛ in.l.vir.vxori.ff.de
dona.iter vir.ꝛ vxo.ꝛ qd no.p Jnn.in.c.albericus.de testi.ꝛ p
Bal.in.l.emancipatione.C.de fi.instru.ꝛ p Jnn.ꝛ Jo.an.in.c.
illud de psum.vbi volūt ꝙ si plat⁹ diu fuit in possessiōe plature
presumiꝫ ꝙ legitima institututio pcessit.facit etiã qd no.Jo.de
55 imo.in.c.ij.de his q̄ fi.a pre.vbi dicit ꝙ†ex tpis diuturnitate p
sumiꝫ consensus interuenisse ꝛ nō solū ꝑpter talē diuturnitatē
tpis psumiꝫ solēnitas intrinseca ſꝫ etiã extrinseca interuenisse
tpe celebrati ɔctus vt probaꝫ in.c.peruenit.el.ij.iūcta gl.de emp.
ꝛ vē.ꝛ hoc etiã firmat ibi.d.Ant.ꝛ Jo.de imo.ꝛ etiã Archi.de
56 cōse.di.c.nemo faciūt etiã no.p doc.in.l.sciēdū.ff.de v.ob.ꝛ†diu
turnitas tpis qñq; inducit psumptionē tacite donationis.vt
no.gl.i.l.q dotis.C.sol.ma.ꝛ p.l.pcula.ff.de pba. Et ad pdicta
etiã faciūt no.p Jo.mo.ꝛ Jo.an.ꝛ do.in.c.ij.de pbē.li.vj.vbi vo
lūt ꝙ qñ aliquis pter vel ɔ ius pōt esse capax alicuius iuris pos
sessionis vel rei tūc ex possessiōe vel quasi possessiōe lōgeua psu
mitur qñq; principis cōcessio ꝛ priuilegium ꝛ est qd singulare
vt ꝑpter tpis diuturnitatē lꝫ appareat de scriptura in qua solē
nitas extrinseca nō apparet descripta tñ psumēdū vi plus etiã
q̄ scriptū sit rōne diuturnitatis ſm ea q̄ habenꝫ in.l.errore.C.
de testa.ꝛ.l.cum pponereꝫ.ff.de lega.ij.ꝛ in.l.j.§.ex fundo.ff.de
here.insti.ꝛ qd no.glo.in.l.verbum volo.C.de fideicom.sicut in
simili plus vi actum ꝛ minus scriptū in.l.cum auus.ff.de cōdi.
ꝛ demon.ꝛ de his latius dixi.in.c.fi.de dila.xxij.arti.q.iiij.ver.
seruus effectus. ¶ Preterea taciturnitas prelati ꝛ capituli et
superioris tãto tpe supplet defectum solennitatis omisse maxi
me respectu consensus.vt in.c.j.ꝛ ibi late per doc.ꝛ de his que
fi.a pre.ꝛ ideo nō est tractãdum nec curandū ꝙ aliud solēnita
tis dicaꝫ omissum etiã ea adiuncta rōne: qm̄ pdicta bona p di
ctū monasteriū vēdita ad libitum dicti monasterij redigi pote
rãt ꝛ possunt vigore pacti de reuēdēdo qñ appositi in dicto ɔ
ctu per qd de facili euenire poterãt dictã vēditionē non solum
esse longi tpis.x.annorum vel pluriū ſꝫ etiã breuioris temporis
nō solum annorum ſꝫ etiã mensiū ꝛ dierum. Et iō vi fuisse suffi
ciens taciturnitas seu tacita ratificatio per taciturnitatē lōgo
tempore adhibitam immo lōgissimo et plusq̄ longissimo per
no.in.c.j.ij.iij.de his que fi.a pre.ꝛ per gl.in.c.j.de re.eccle.non
alie.lib.vj. Nec obst.si allegareꝫ text.in.cle.j.de reb.ecc.non alie.
vbi alienatio facta ad vitam sine debitis ꝛ requisitis solennita
tibus nō tꝫ ꝛ tñ non est dubiū ꝙ talis alienatio poterat esse tē
poralis: q2 ad hoc pōt dupliciter rñderi: primo q2 verum est qd
ꝑpter defectū solēnitatis ɔctus vi non tenere ſꝫ tñ ɔctus non
sit nimis preiudicialis ecclesie immo vtilis in terminis nostris ne
cessarius: merito vi per diuturnitatem temporis ꝛ tacitum cō
sensum ꝛ tacitã ratificationē eoruꝫ qui poterant ɔdicere ꝛ ɔue
nire ꝛ nō ɔdixerunt nec contrauenerunt approbari ꝛ validari
per.d.c.j.ij.ꝛ.iij.de his que fi.a pre.nam hoc non negatur in.d.
cle.j. Scdo modo pōt responderi ꝙ illa cle.pcedit quãdo nō est
in potestate ipsius monasterij aut ecclesie facere ipsam aliena
tionē temporalē ita qd nō extendaꝫ ad longū tempus qm̄ vita
ꝛ mors vel eius in quē alienaꝫ vel eius qui alienat nō est in po
testate neq; in facultate ipsius monasterij sed in deo aut fortu
na.seu casu: verū posse recolligere ꝛ redimere dictas res aliena
tas in terminis nostris stat in sola potestate ꝛ facultate ipsius
monasterij.ꝛ iō satis pōt censeri tēporalis vel saltem debemus
posse cōcludere qd nō intelligaꝫ correcta dispositio dictorum.
c.j.ij.ꝛ.iij.de his que fi.a prela.in eo ꝙ dicunt de consensu sup
plendo per temporis taciturnitatē. Et ꝑpter predictaꝫ causaꝫ
subiungo ꝙ q̄uis dicta bona simpliciter alienata valerent cen
tum aut ducentos florenos ꝛ etiã forte trecētos vltra q̄ fuerūt
vendite.ꝙ tñ ecclesia non diceretur lesa eo qd res vendita cum
onere ꝛ seruitute ꝙ emptor teneaꝫ qñcunq; reuendere ꝓ eodē
pcio ipsi venditori ad libitū nō vꝫ tm̄ q̄tū valeret si simpliciter
ꝛ pure venderet ad rationē.xxv.aut.xxx.pro centenario ꝛ infal
lentissime arbitror ꝙ nullus sane mētis ꝛ puidens paterfami
lias emeret sub dicto onere rem valentem centū p septuaginta
57 nec ego emerem†dictū enim onus seruitus adiecta de venden
do qñcunq; eidē venditori dr esse pars precij pro quo est tex.bo
nus ꝛ singularis in.c.cū Jo.de fid.instru.ꝛ ibi dixi in.vij.not.
vbi tex.vult ꝙ res minus valet rōne oneris adiecti.q2 vt dixi
onus adiectū vi esse pars precij.vt.l.si seruus.ff.de ɔdi.fur.ꝛ in
l.fundi partem.ff.de ɔhē.emp.tex.ꝛ ibi no.d.m.in.c.in aliqui
bus.de deci.sic ꝛ dilatio dicit esse pars precij.vt in.l.j.§.editio
nes.ff.de edē.dixi in.c.fi.de dila.in.xxij.princi.arti.q.iiij.versi.
iiij.effectus. ¶ Postremo concludo ꝙ successore pdicti empto
ris defendunꝫ etiã ex pscriptione maxime attētis pdictis ꝑpter
iustum errorē posito ꝙ aliqua solennitas defecisset ꝙ tñ est fal

sum:vt voluit Host.in.c.j.de his q̄ fi.a pre.Cū quo trāseūt doc.
siue enim velimus dicere ꝙ hic fuerit error in facto ex eo q̄ sin
dicus ⁊ ꝓcurator q̄ vēdidit asserūt se habere legitīe mādatū ⁊
etiā Abbatē superiorē interposuisse auctoritatē ⁊ decretū ⁊ li-
cētiā dedisse dicto modo alienādi:vñ nō est dubiū ꝙ potuit pre
scribere singulariter no.gl.in.c.apostolice.de dona.in verbo p̄-
58 scriptione.⁊ est tex.⁊ ibi no.bar.in.l.si vir.ff.de vsuca.talis† eñ
a iustus error[a] hr̄ ꝓ titulo vt est tex.in.l.celsus.⁊ ibi ꝑ bar.⁊ doc.
ff.de vsuca.⁊ in.l.ꝙ vulgo.ff.ꝓ emptore ⁊.l.fi.ff.ꝓ suo. faciūt ēt
no.xcvj.dis.c.vñ qd ⁊ ꝑ gl.⁊ Arc.x.q.iij.c.q̄ cognouimus, ⁊ in
c.de p̄scri. li.vj.⁊ ꝑ Inn.⁊.d.Ant.i.c.cū de iure patro.⁊ ꝑ Dy.
in.l.nemo pōt.ff.de le.j.Et in ꝓprijs terminis est glo.⁊ ibi no.
doct.maxime.d.Ant.⁊.d.Abbas siculus.⁊ Jo.de imo.in.c.de
quarta.de p̄scri.⁊ qd̄ tradit̃ ꝑ.do.do.in.c.ij.in gl.sup v̄bo p̄scri-
bēdi.de re.eccle.nō alie.li.vj.⁊ gl.in.c.si diligēti.de p̄scrip. sicut
etiam esset error iuris admixtus cum errore facti vel sit ꝓbabi-
59 lis errori vt† q̄ sint opiniones clarissimorū doc.ꝯrie q̄ equipa
rat̃ error facti.vt no.Jo.an.in.c.j.de postu.prela.li.vj.⁊.d.ant.
in.c.cū dilectus.de cōsue.⁊ legit̃ ⁊ not.per glo.⁊ doct.in regula
qui ꝯ iura.de re.iur.lib.vj.⁊ ꝑ Bar.⁊ Jo.de Imo.in.l.celsus.
ff.de vsuca.⁊ in alijs iuribus superius allegatis:⁊ sit ergo indu
bitatissima conclusio ꝙ p̄dicti successores Jacobi actoris sunt
absoluendi a predicta petitione legis.

a ¶Error.No. ꝙ error parit titulū ꝓ suo ⁊ habet̃ ꝓ titulo.bal.in.l.fi.xv.opp.C.de edic.diui.hadr.tol. Adde error iustꝰ excusat a pena dupli q̄ crescit ꝑ negationez bal.in.l.ea q̄ j.q.C.de cōdi.inde.ꝑ.l.ij.§.fi.ff.de iure fisci.⁊ ꝑ.c.j.de ele. Itē no.ꝙ error iustꝰ excusat a mala fide.vide paul.de cast.i ꝯsi.v.

¶Et supra scriptum est ita consulo ego Marianus socinus
saluo semper saniori consilio.

¶Consilium.xvj.

¶Titius probiciendo palum vel saxum in ludo ⁊ cōcertatio-
ne ad pali vel saxi proiectionem in loco consueto facta: homi-
nem interfecit.queritur vtrum teneatur aliqua pena.

1 ☞ Interficiens fetum tenetur vt homicida.
2 Ludus cessatio:iocus sunt necessaria in vita nostra.
3 Ludi v̄tutis vel agilitatꝪ:aut publice letitie a iure sunt ꝑmissi.
4 Ludus est alleuiatio laboris.⁊ nu.5.
6 Homicidiū in ludo ꝑmisso.etiā extra ordinez factū nō punit̃.

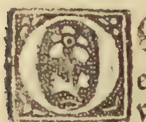
Omnipotens deus. Adsit.⁊ spiri
tussanctus il-
luminet intellectum. ¶Circa predictā cōsultatio-
nem videt̃ primo dicendū ꝙ q̄uis p̄dictus petrus
interfecerit predictū puerū nihilominus teneatur pena mor-
1 tis ex eo q̄ homicidium cōmisit:nā† non solū interficiens pue-
rum iam natum tenet̃ pena mortis ratione homicidij:sed etiā
interficiens fetum adhuc nō natū seu puerperum iā formatū ⁊
animatum tenet̃ vt homicida.xxxij.q.ij.c.quedā vero non for-
matū a contrario sensu.⁊.c.Moyses.⁊ in.c.si aliquis.⁊ ibi la-
te dixi.⁊ in.c.sicut dignum el.ij.de homici.⁊ in.l.si aliquid.§.q
abortionis.ff.de penis vnde videt̃.l.cornelia.de sicca.puniendꝰ
⁊ tā de iure cōi q̄ etiā ad formā statutorū ad penam mortis dā
nandus de iure cōi.patet instit.de pub.iud.§.idem.l.cornelia.
de sicca.in veteri testamēto vt habetur exodi.⁊ transumptiue.
in.c.j.de homi.⁊ in testamēto nouo in euangelio dñice passiōis
Qui gladio ferit gladio peribit ⁊ habetur in quarto ethicorū
⁊ no.in.l.iij.§.pe.⁊ in.l.pe.ff.ad.l.corneliā.de sicca.Itē ex forma
statuti videt̃.s̄.positi sub rubrica de homi. ¶Verū predictis
nō obstantibus arbitror cōtrariaz sniām fore veram pro cuius
conclusionis clariori demonstratione premitto prout late dixi
post aristo.⁊ beatum Thomā in.c.cū cōtinebatur de homi. in
2 †vita vestra cessatio iocus ⁊ ludus necessaria esse vidētur a ne-
gocijs enim q̄bus principaliter intendimus qñq̄ cessari opor-
tet h̄ aūt cessatio nō solū laicis vex etiā clericis ꝑmissa dūmodo
aliquid vicij nō admisceat̃.vt est tex.in.c.lator quādoq̄ ꝑ ludū
verborū qui potius iocus appellandus est q̄ iocus proprie in
verbis cōsistit in quo mediocritas illa laudabilis est quā greci.
Europeliā vocant nos vero quādoq̄ festiuitatē interdū iocū-
ditatē.plerūq̄ vrbanitatē nonnunq̄ vero cōmunitatē appella
mus:vt inq̄t Leonardus arctinus in ꝓhemio ethicorum: ⁊ de
hac cessatiōe nō agit̃ in terminis nr̄is s; de ea late traditur per
aristotelē.in.ij.⁊.iiij.ethicorū.⁊ ꝑ beatū Thomam scd̄a scd̄e.q.
lxviij.ꝑ quatuor articulos ⁊ tradit̃.xlvj.dist.in summa.⁊.c.j.in
terdū maledicis.qñq̄ vero talis cessatio fit ꝑ ludū scacoꝝ aliaꝝ
taxilloꝝ aut ꝑ similē modū:⁊ hac cessatiōe seu ludo etiā nō agi
tur in terminis nr̄is.s; de materia latissime scripsi ꝑ.xix.q.prin
cipales in.c.inter dilectos.de exces.prela.¶Interdū vero hec
cessatio fit in vita a negocijs ꝑ ludū aut saliendo seu saltando
currendo hastiludēdo collutādo telū aut saxum ꝓhiciendo vel
similia faciēdo exercēdo talia fortitudinis seu agilitatꝪ corpore
ostendendi cā.vt contingit in duello monomachia torneamen-
tis ⁊ similibus actibus ⁊ de his agit̃ in terminis nr̄is in q̄bus
3 illa est clarissima ⁊ indubitata ꝯclusio.ꝙ† tales ludi ꝓ virtutis
cā ⁊ fortitudinis atq̄ agilitatis corporis ostēdende gratia qñ
nō fiunt ad iniuriā alicuius nō solū a iure sunt ꝑmissi verū etiā
a maiorıbꝰ nr̄is ⁊ a nobisipsis vt quotidiana docet experiētia
laudant̃ vel etiā si publice letitie cā fierēt vt hoc probat̃ de iure
ciuili.in.l.j.⁊.ij.C.de spectaculis.li.xj.⁊ in.l.vt prophanos.C.de
paga.⁊ in.l.qua actione.§.si q̄s in colluctatiōe.ff.ad.l.aq.facit
etiā qd̄ no.in.l.inter mela in prin.eo.ti.⁊ de expē.ludo.lib.xj.ꝑ
totū.⁊.l.solēt.§.senatus.ff.de alea.¶De iure autem canonico
ꝓbat̃ aperte.in.d.c.cōtinebat̃.de homi.nā talis cessatio ꝑ ludū
est approbata sicut eñ fatigatio aīa soluit̃ ꝑ anni quietē ⁊ quos
aūt aīe est ⁊ letatio ita ⁊ corpalis fatigatio soluit̃ ꝑ corpis q̄etē
aut etiā per delectationez circa ludos in q̄bus debitus modus
seruet̃.¶Vñ legit̃ in collationibus patrū.qd̄ cū q̄dā in beatuz
Joannē euāgelistā scādalizarent̃ eo ꝙ illuz cum discipulis suis
ludentē inuenerūt ob quā cām Joannes vni illoꝝ qui arco ge-
rebat mādauit vt sagittā traheret qd̄ facere posset q cū pluries
fecisset quesiuit ab eo vtrū hoc cōtinuo facere posset q respōdit
ꝙ si hoc continuo faceret arcus frangeret̃.vñ beatus Joannes
subintulit qd̄ similiter arcus hominis frangeret̃ si nunq̄ a sua
4 intentiōe relaxaret̃.¶† Est eñ ludus quedā alleuiatio laboris
vt supra dixi.⁊ vt dixit text.in.c.continebatur de homici. vnde
⁊ Augu.in hoc.ij.musice inq̄t.volo tñ tibi pareas.nam sapien-
tem decet interdum remittere a gerendis rebus agēdis dixi in
5 d.c.ꝯtinebat̃.est igitur clara.⁊ vera ꝯclusio.ꝙ† ludus qui alle-
uiationis vel remissionis laboris cā aut virtutis fortitudinis
vel agilitatis corpore ostēdende aut publice letitie cā fit: dum-
modo seruetur debitus modus nec possit graue nocumentum
afferens verisimilis mors sit inde secutura nedum a iure per-
mittit̃ vere in omni morali philosophia ac etiā de iure canoni-
co etiā in clericis ⁊ ecclesiasticis ꝑsonis laudatur.hinc etiā legi
mus licitū esse spondere ac pacisci.vt si alter alterum cursu teli
ꝓiectione aut lapidis vel aut in colluctatiōe aliū superauerit
tm̄ recipiat:ludere eñ pecuniam certando hasta vel pilo iacien
do vel currendo saliendo vel lucrādo q̄ virtutis cā fuerit sena-
tus permittit.l.solent.§.senatus.ff.de alea. si ergo cōuenit vt
qui in talibus alium superauerit tm̄ recipere debeat tātūq̄ sol
uere si succubuerit cōtraq̄ superatū pactuz obseruare volētē a
iure ꝓdita est actio vt est rei iudi.l.si gratuitā al's incipit si rem
inspiciendam.§.si quis sponsionis cā annullos acceperit. ff. de
prescrip.ver.⁊ no.ꝑ gl.⁊ doc.in.l.in executiōe.§.fi.ff.de v̄.obli.
¶Et q̄uis ex tali ludo qui cessatiōis seu alleuiationis cā aut
etiā virtutis fortitudinis seu agilitatis corpe vl' publice letitie
cā fit l; mors īde sequat̃ q̄ tñ talis ludus nō est verisimiliter or
dinatus:ad talem casum nulla penitus pena venit imponēda
ex tali homicidio:vt expresse ꝓbat̃ in iuribus supra allegatis si
6 modo priuata sunt debite circūstantie:vz† ꝙ talis ludus non
fit verisimiliter ordinatus ad mortē alterius. Itē ꝙ fiat in loco
solito ⁊ cōsueto ita qd̄ non possit culpa ascribi. ¶Redeundo
igitur ad casum ꝓpositū ⁊ ad cōsultationē nostrā breuiter con
cludo:ꝙ predicto iuueni nulla venit imponenda pena ēt extra
ordinaria propter predictum onus dicti talis ludi ꝓiectionis
pali lapidis vel teli maioris fortitudinis ⁊ agilitatis corpore
ostēdende gratia vbiq̄ ꝑmissus est ⁊ laudat̃ ⁊ ad ipsum hoīes
cōcurrunt:vñ si fiat in loco cōsueto ꝓprie sit ꝓut fit in terminis
nostris nō tenet̃ per iura.s̄.allegata.Naz pro homicidio quis
pōt teneri pena legis cornelie.de sicca.vt sic pena mortis vt di-
xi.s̄.in prin.in argumento in ꝯriū formato.Veruz ad talem pe
nam imponendā exigit̃ dolus.vt.l.j.§.diuus.⁊ in.l.diuus.ff.ad
l.corneliā.de sicca.⁊ in.l.is qui cum telo.C.eo.ti. quādoq̄ vero
īponi pena extraordinaria.arbitrio iudicis ꝓ qualitate ⁊ quā
titate culpa imponenda.⁊ hoc ꝓcedit qñ homicidiū non ꝑ do-
lum sed per culpā fuit commissum.vt no.in.l.si putator.⁊ me-
lius in.l.itē mela.in prin.ff.ad.l.aquil.tradit̃ per Bald.in.l.j.
C.vnde vi.quādoq̄ vero neq̄ dolus precessit nec etiam aliqua
culpa cōmissa est ⁊ h̄ casus nulla culpa venit īponēda: q̄uis ex
tali ludo vel proiectione mors sequat̃:vt probatur expresse in
d.l.qua actione.§.si quis in colluctatione.⁊ in.d.l.itez mela. in
prin.ff.ad.l.aquil.vbi est casus ꝙ ex eo qd̄ culpa.pōt. imputa-
ri tenet̃ occasione legis aquil. eo qd̄ in loco est cōsueto vel extra
locū cōsuetū id actuz fuerit sed si culpa nō pōt imputari q̄ lu-
dus fuit ī loco solito celebratus nec mors verisimiliter īde erat
secutura occisor.etiā.l.aqui.nō tenet̃;vt in dictis iuribus quin-
immo talis nec efficitur irregularis: que irregularitas ex sola
culpa precedenti homicidiū vel mutilationem peruenit. vt est
tex.in.d.c.lator.⁊ in.d.c.lator.continebatur.de homici.sit ergo
conclusio ꝙ dictus iuuenis nulla pena tenet̃ de iure communi
facit ei qd̄ legitur ⁊ no.in.l.j.§.bestias.ff.de postu.⁊ in.l. athle-
tas.ff.de his qui no.infa.que ēt ꝯclusio fortificat̃ ⁊ deducit̃ ex
formatione dicti statuti positi sub rubri.de pluribus causis ex
q̄bus pena nō irrogat̃ qd̄ statutū iuncto princ.cum si. disponit
ꝙ nulla pena det̃ de homicidio casu commisso vbi malitia vel
euidens culpa deprehēdi nō pōt.Cū ergo in terminis nostris:

nec malitia.

nec malitia hoc est dolus nec culpa deprehēdi possit.merito nulla pena
venit imponenda.Non obstant allegata in contrariū qꝛ loquuntur in
homicidio p malitiam ⁊ dolum commissos. Laus deo.
¶Et vt supra scriptum est ita cōsulo ego marianus socinus saluo sem
per saniori consilio.

¶Casus talis est.Quidā iuuenis etatis annoꝝ.xxx.vel circa matrimo
niū cōtraxit p v̄ba de p̄senti.⁊ annuli datiōe ⁊ receptiōe.Cū.M.filia.
P.annoꝝ xiiij.⁊ vltra.vt ꝯstat publico instr̄o manu publici notarij de
mēse februarij.M.cccclıiij.deinde post ꝯctū tale m̄rimoniū:vꝫ de mense
Junij.Quedaꝫ mulier nomine.L.etatis annorum.xxx.⁊ vltra asserēs
se p̄io matrimoniū ꝯxisse cū dicto iuuene eū traxit in cām corā ordina
rio etiā cōmissario apostolico in hmōi cā sp̄aliter deputatū petēdo eū
in maritū corā quo ꝓcessuꝫ est in dctā cā.circa tñ cōclusionē i cā ī q̄ qdā
cā credit̄ īterdictū.L.⁊ dictū iuuenē fore probatū dictū assertū m̄rimo
niū p fratrē carnalē dicte.L.⁊ p vxorē dicti fratris carnalis dicte.L.⁊ p
vnū puerū asserētē se esse in etate.xvij.annoꝝ habitātē cum dicto fratre
carnali ī eadē domo sumptib⁹ dicti fratris carnalis dicte.L.⁊ p vnū fra
trē ordinis sc̄ti Frācisci q̄rit̄ modo an dictis testib⁹ sit fides adhibēda.
⁊ talis q̄ ꝓbēt dictū matrimoniū necne ⁊ an sint idonei testes attēta cō
sanguinitate ⁊ affinitate ipsoꝝ cū ipsa.L.⁊ mutua ꝯuersatiōe ⁊ dome-
sticitate.⁊ qd ēt de illo puero cōuersante cū illis ⁊ eoꝝ sumptib⁹ ⁊ expē
sis ⁊ q ipsoꝝ.s̄.narratoꝝ sunt idonei testes ⁊ q nō ad ꝓbādū matrimo
niū fuisse cōtractū p verba de p̄senti p dictū iuuenē cū dicta.L.⁊ p cōse
quēs annullādū p̄fatū matrimoniū cōtractū in facie ecclesie p ipsum iu
uenē cū ipsa filia.P.de quo clare cōstat p publicū instrumentum ⁊ oī-
bus.s̄.narratis consideratis queritur quid iuris.

¶Consilium.xvij

Omnipotēs deus. Adsit.Supradicta cau-
se positio potuisset clari⁹
explicari neqꝫ explicat̄ clare.Vtrū frater p̄dicte.L.⁊ ipsius
vxor matertera.⁊ puer essent domestici:vna cū dicto iuuene
q ōr matrimoniū ꝯxisse:similiter ēt in eo qō ōr de dicto fratre minore ni
hil ōr vtrū in sua dispōne accesserit cōsensus sui sup̄ioris:q̄re vt cōsulta
tio nō in nube sꝫ clarior reddat̄ ꝓsequar casus possibiles ꝓsequēdo q̄li
tates p̄dictoꝝ testiū singulariter pp quas appebit.vtrū sint admittēdi
vel reppellēdi sicut in simili fecit imperator in.l.vt rn̄sum.C.de trāsac.
1 ¶Assumo ergo primo†qōnē de fratre vtrū i cā p̄dicta dicat̄ testis ido
neus.¶Circa quā qōnē vı̄ p̄mo dicēdū q̄ sit testis idoneus ⁊ ꝓbat̄ pri
mo qꝛ ad ꝓbādū matrimoniū seu īpedimētū matrimonij ēt parētes vi
dent̄ admittēdi seu idonei testes:vt in.c.vı̄ q ma.accu.pos.⁊ i.c.sup eo.
ij.de testi.⁊ qō no.xxxv.q.vj.c.j.⁊ in.c.cū i tua.de spō.⁊ in.c.cū in tua.q
2 ma.accu.pos.Si ergo†parentes admittunt̄ de qb⁹ maior debebat esse
dubitatio cum lex eos regulariter repellat.vt.l.parentes.C.de testi.ca-
nonizata.iiij.q.iij.ver.itē parētes.⁊ ver.item pater.⁊ filius.longe for
tius videtur admittendus frater qui ꝰm ea que statim dicam nō videt̄
reperiri exp̄sse ꝓhibit⁹.¶Scdo principl̄r hec cōclusio vı̄ ꝓbari q̄ eo q̄
frater videt̄ reperiri exp̄sse ꝓhibitus quominus possit admitti ergo vı̄
pmissus.Qm̄ edictū de testib⁹ est ꝓhibitoriū:vn̄ qlibet reputat̄ idone⁹.
⁊ vı̄ admittēdus nisi reperiat̄ exp̄sse ꝓhibitus:vt no.in.c.j.de testi.in.l.
curēt.de testi.⁊ not.iij.q.v.in sum.⁊ in.l.gn̄aliter.C.de re.cre.⁊ qō not.
in.l.qm̄.C.de here.vn̄ cū frater nō reperiat̄ exp̄sse ꝓhibitus merito vı̄ p
missus ⁊ hoc vı̄ tenere gl.j.ī.c.insinuāte.de offi.dele.⁊ gl.in.c.cū.R.de
offi.dele.⁊ idē tꝫ Jo.an.ī.c.cū oporteat.de accu.⁊ gl.ī.l.parētes.C.de te
sti.¶Vex p̄dictis nō obstātib⁹ in terminis n̄ris aliter dicēdū arbitror:
vn̄ dico q̄ aut p̄dictus frater habitabat simul cū ipsa sorore.⁊ sic erat si
bi domesticus rōne habitatiōis.⁊ nō ꝓbat nec debuit admitti ad testi
moniū.iij.q.v.c.j.ij.iij.xiiij.q.ij.§.j.⁊.§.pōt.in.l.ij.C.de testi.⁊ in.l.pe.ff.
3 test.⁊ exp̄sse ꝓbat̄ in lr̄is de test.Et q̄uis aliq dicāt hoc ꝓcedere†qñ es-
set talis domesticus cui īperare posset tñ cōis opi.est ī ꝯtrariū.⁊ ꝯtriū ego te
nui in.d.c.in lr̄is.vbi dixit q̄ domesticus ꝓ domestico capiēdo domesti
citatē respū cohabitatiōis adiuicē ꝑut ꝓprie accipit̄ ꝰm Aug.⁊ alios
4 grāmaticos.qꝛ†domestic⁹ descēdit a domo quasi stās ī domo ꝑut ītel
ligit̄ ī.c.lꝫ de p̄uile.li.vj.⁊ in.c.fi.de ver.sig.eo.li.⁊ insti.de testa.§.i testi
bus.in cle.j.de cele.mis.⁊ ī cle.j.ad fi.de p̄uile.⁊ meli⁹ in.l.respiciēdū.§.
furta.ff.de penis.ibi dū tex.dicit ī eadē domo.⁊ ibi dū dicit apud quos
degūt ⁊ ad idē.l.p̄dē.C.de qō.⁊ ī.l.fi.§.sane.C.de his q ad ecc.cōfugi.vn̄
dico q̄ talis repellit̄ siue sit domesticus cui pōt imperari siue nō qꝛ tex.
ī.d.l.ij.C.de testi.vbi tex.dicit simpl̄r q̄ domesticū testimoniū īprobat̄.⁊
ad idē text.in.d.l.pe.ff.de testi.dū tex.dicit de domo aūt ⁊c.Et sic pon-
derādū est qō nō dicit tex.dicit de domo sua ita qō nō denotet̄ qñ a solo
dn̄o vel p̄sidēte ꝓduceret̄ testis domesticus.Est tñ verū q̄ fortius repel-
leret̄ qñ esset talis cui posset īperari.⁊ ita dꝫ intelligi gl.ī.d.c.ī literis.⁊
sic in terminis nostris forti⁹ repelleret̄ ꝯctus frater mulieris ex duplici
capite tū qꝛ domesticus tū qꝛ frater ⁊ sic cōsanguineus ī primo gradu
de iure canonico ⁊ p̄dictā opi.q̄ domesticus nō admittat̄ cōiter tenent
doc.in.d.l.ij.⁊ ī.d.l.pe.⁊ in.d.c.ī literis.⁊ Spe.in tit.de teste.§.j.ver.itē
excipit̄ q̄ est domesticus.Nec ob.l.cōsensu.C.de repu.vbi tex.vult q̄ do
mesticus admitat̄ in testē ꝓ cōdomestico qꝛ ille tex.loquit̄ eo casu quo il
le q vult ꝓducere testes domesticos nō fuit culpa nō adhibēdo alios te
stes idoneos p quos posset legitime ꝓbare ītētionē suā ⁊ ita loquit̄ tex.
d.l.cōsensu qꝛ loquit̄ qñ mulier fuit adulterata in domo ꝓpria ⁊ vult
ꝓbare adulteriū ī p̄iudiciū adulterātis vel alteri⁹:qꝛ tūc posset ꝓbare p
testes domesticos.faciūt ea q̄ notant̄ in.c.veniēs.ij.de testi.⁊ qō no.ī.c.vı̄
q ma.accu.pos.⁊ qō tradit̄ p Jo.an.⁊ doc.in.c.cū nūcies de testi.⁊ no.ī
l.interrogari.C.de qō.⁊ in aut̄.de monachi.§.cogitādū.⁊ ī.l.ij.C.qñ ⁊ q
quarta ps de in qbus locis tradit̄ q̄ ea q̄ agunt̄ in domo seu ī.c.ꝓbari
pn̄t p illos de domo.c.vel vniuersitate.est tñ aduertēdū q̄ p̄dicta opi.
cōiter p̄ncipl̄r fundat̄ sup.d.l.ꝯsensu.C.de repudi.quā.l.cōiter doct.ad
hoc allegāt.sꝫ bal.ibi singulariter dicit q̄ ille tex.ignorāter ⁊ indiscrete
allegatur ad hoc nō est verum nisi in tribus casib⁹ ibi expressis valet in
crimine lese maiestatis ⁊ in crimine plagij ⁊ in crimine adulterij ⁊ sic
cū speciale in dictis tribus casib⁹ ⁊ in ipsis etiā requirat̄ q̄ deficiāt alie
ꝓbatiōes sequit̄ q̄ ī alijs casib⁹ domestici regulariter nō admittūt̄.ar.
l.j.in fi.ff.ad muni.⁊ ī.l.cū sola.C.de primipilo.li.xij.⁊ ꝓ hoc dicto bal.
facit qō no.d.m.Abb.siculus ī.c.insup.de testi.vbi reprobat dictū Jo.
an.ī.d.c.cū nūcius.seu illud limitat qō nō est simpl̄r verū q̄ ea q̄ agunt̄
in collegio vel.c.ꝓbēnt̄ p illos de collegio vel capl̄o:⁊ ideo ꝓ cōcor.di-
5 ctarū opinionū ego ī.d.c.ī lr̄is distinxit q̄†aut loqmur de his q̄ nō pn̄t
aliter ꝓbari nisi p domesticos ⁊ in qb⁹ casib⁹ nulla pōt īputari culpa il-
li q vult ꝓbare intētionē suā p domesticos quare alios nō adhibuerit
cū fuerit casus ī quo nō potuerit alios adhibere vel cōis cōsuetudo sit
etiā prudētioꝝ viroꝝ q̄ alij nō adhibeant̄ ⁊ hoc casu domestici admit-
tunt̄ ēt ꝓ testib⁹ domesticis ꝯ extraneos ⁊ ꝓ hoc est tex.singularis ꝑpe-
tue memorie cōmēdādus ī.l.quotiēs.C.de naufragijs li.xj.vbi naufra
giū ꝓbat̄ p nautas ⁊ ministros nauis ⁊ ibi dy.⁊ bar.⁊ iō ī disputatiōe
mea in mā incēdij.⁊ ī.c.si qs demū de iiurijs dixit q̄ ad ꝓbandū incē
diū exortū ī domo cui⁹ culpa fuerit exortū admittunt̄ domestici ad qō
etiā faciūt no.p bar.⁊ bal.in.l.si qñ.C.vn̄ vi.⁊ qñ tradit̄ p canonistas ī
c.fi.q̄ metus causa.⁊ qō ibi dixi si ꝰm p̄dicta pōt ītelligi.c.vı̄.q ma.ac-
cu.pos.⁊.l.etiā matris.ff.de testi.sꝫ si aliqua culpa possit imputari par
ti.quare nō adhibuit alios testes p quos posses probare intētionē suā
tūc lꝫ sit res q̄ de sui natura agat̄ solū īter domesticos ⁊ familiares seu
corā domesticis ⁊ familiarib⁹ tñ nō pōt ꝓbari p domesticos ⁊ familia-
res tex.est hic in.d.l.ij.nā adulteriū cōmittit̄ cōiter clā.⁊ si aliqui adhi-
bentur ad obscuritatē adulterantis adhibentur solum domestici ⁊ fa
muli ipsius ⁊ tñ tales nō sunt idonei testes.vt h̄.secus tñ dicendū est qñ
adulterata in domo ꝓpria vellet ꝓbare adulteriū vel in p̄iudiciū adul
terātis vel alterius qꝛ tunc posset probare per testes domesticos p ea q̄
statim dixi in casu p̄cedēti ⁊ iste est casus in.d.l.cōsensu.⁊ pro hac sen-
tentia q̄ qñ pōt imputari culpa quare alios testes nō adhibuit nō pōt
ꝓbari p domesticos facit qō no.d.m.Abb.siculus.ī.c.insup.de testi.vbi
tꝫ q̄ qñ fuit in p̄tāte illoꝝ de collegio adhibere alios testes nō vı̄ q̄ pos
sit ꝓbare p illos de collegio.Cū ergo in terminis n̄ris fuerit talis act⁹
in quo potuit mulier volēs ꝓbere m̄rimoniū alios testes adhibere vt de
se manifestū ē.ergo nō est admittēdus testis domestic⁹ maxime frater p
iura auctoritates ⁊ rōnes p̄dictas.¶Quinimo cū sit actus in quo p̄ci-
pit̄ q̄ alij adhibeat̄ cū iura canonica clādestina matrimōia aborrcāt ac
ꝓhibeāt cū matrimonij celebratio fieri debeat in faciē ecclie ⁊ cū de re.
⁊ alijs de qb⁹.xxx.q.ij.c.j.ij.⁊.iij.⁊ p totū.aliter aūt ꝯcta p̄sumunt̄ adul
terina vt tractat̄ in dictis iurib⁹ ⁊ p Hosti.in sum.in ti.de clā.despon.
§.j.in p̄n.⁊ ꝯhi debeāt cum dote iuxta possibilitatē cōtrahentium ⁊ pu
blicis nuptijs.i.cōis ⁊ testib⁹ publice vocatis ⁊ in faciē ecclesie.vt ī.c.j.
⁊.ij.de clā.despō.⁊.xxx.q.v.c.nullū.⁊.c.cum inhibitio.de clā.despō.tra
dit Hosti.in loco p̄allegato al's autē dixi clādestina dicuntur ⁊ adulte-
rina p̄sumunt̄ ⁊ pena talibus taliter cōtrahentibus a canonibus im-
ponitur ꝰm ea que notant̄ p Hosti.in sum.in.d.tit.iij.§.q̄ pena.Qua-
re cum sumus in casu quo non solum potuerint sꝫ debuerint alij testes
idonei adhiberi merito domesticus nō idoneus testis ex p̄dictis sequit̄
qō nec vxor fratris nec ille puer nec etiam matertera si domestici sunt
dicuntur admitti ⁊ si sunt admissi cum protestatione ꝰm formā.c.p̄sen
tium.de testi.nō dꝫ eis plena fides adhiberi.¶Scdo etiā principaliter

non vꝫ frater idoneus testis in causa predicta rõne cõiunctionis attenta qualitate cause ⁊ ipsius grauitate. ¶ Qm̃ ista est cõis ꝯclusio moder
6 noꝝ doc. ꝙ† etiam in cã ciuili ardua ⁊ graui frater nõ sit idoneus testis ꝓ fratre ad impugnãdũ ꝑ.l.humanitatis.C.de exe.tu.lꝫ eñ gl.variauerint ⁊ antiqui doc. vtrũ frater esset idoneus testis ꝓ fratre qꝛ alique gl. voluerũt ꝙ frater admitteret̃. vt dixi.s.in argumẽtis factis ꝓ cõtraria pte tñ alique gl. ⁊ doc. nõnulli tenuerũt cõtrariã sñiam hoc voluit gl.iij. q.v.in.c.cõsanguinei de quo ẽt ꝑ Host.in sum.in ti.de testi.§.j.v.nec fratres.⁊ ꝑ Spe.ti.de teste.§.j.v.ſꝫ nunqd frater.⁊ per Ray.⁊ Cy.in.l.j.C. de rap.virgi.⁊ ꝑ gl.bar.bal.⁊ Roder.in.l.parẽtes.C.de test.ꝑ Ant. de bu.⁊ doc.in.c.cũ oporteat de accus.⁊ ꝑ doc.marie moderniores.in.c.in lr̃is.de testi.vbi late scripsi eꝫ qbus late iste sumunt̃ hodie cõiter ꝯclusiones vt reducant̃ opi.ad cõcoꝛ.ꝙ si cã esset ciuilis frater est idone⁹ testis etiã ꝓ fratre ꝯtra extraneũ ſꝫ sit cã esset ciuilis lꝫ nõ esset grauis.si tñ frater esset in cõione cũ fratre nõ esset idone⁹ testis ⁊ hoc voluit Spe.in.d. ver.sed nunqd frater eo qꝛ tũc cã vni⁹ diceret̃ cã alteri⁹ ⁊ sic nõ esset idoneus testis vt.l.null⁹.ff.de testi.⁊.iiij.q.iij.itẽ null⁹ insup etiã nõ est idoneus testis frater ꝓ fratre in cã etiã ciuili si tñ sit grauis hoc voluit bal. in.d.l.parẽtes.⁊.d.Ant.de bu.⁊ Jo.de imo.i.d.c.cũ oporteat. de accu. ⁊ d.m.Abbas.Sicul⁹ ⁊ Jo.de imo.post dñm Ant.in.c.in lr̃is.de testi. ⁊ ego hanc opi.fui secut⁹ ⁊ eandẽ tꝫ bar.de sali.in.d.l.parẽtes. vbi dicit ꝙ aut qđ ciuilis est ardua.⁊ tũc frater nõ admittit̃ ꝑpter affectũ fratrũ
7 qui reddidit eũ suspectũ ar.l.humanitatis.C.de excu.tu.⁊ qꝛ† cã ciuilis ardua equiparat̃ criminali ꝭm ea q̃ tradunt̃ ꝑ doc.in.l.admonẽdi.ff.de iureiu.⁊ in.l.itẽ.ff.de excu.tu.⁊ insti.e.ti.§.ꝑpter lites tradit etiã plene Sali.in.l.bonefidei.C.de iureiu.⁊ ego plenius scripsi in.c.fi.de iure iur.
8 ¶ Quinimo vult bar.de sali.in.d.l.parentes.ꝙ† nedũ frater in casu ꝑdicto nõ admittat̃ ꝓ fratre sed nec de linea trãsuersali.vsqꝫ ad quartũ gradũ inclusiue ꝭm ius ciuile numerandũ ar.l.petitione.§.egrediẽtẽ.C. de aduo.diuer.iudi.⁊ ꝑ gl.in.l.lex cornelia.ff.de iniur.ſꝫ indubitatũ est hanc cãm nedũ grauẽ ſꝫ grauissimã fore.vt no.in.c.j.de cõsan.⁊ affi.⁊ in
9 c.fi.de ꝓcur.li.vj.nã.† cã matrimonialis ex seipsa est grauis ⁊ ardua vt dictis iurib⁹ forti⁹ ergo dicenda est grauis ⁊ ardua in terminis nr̃is vt cũ nõ solũ de validitate ipsi⁹ m̃rimonij agat̃ ſꝫ etiã de inualiditate alterius m̃rimonij ⁊ sic postea in faciẽ eccl̃ie ꝯcti ⁊ sic ex ea cã inferat̃ ad delictũ capitale ꝑ.l.q duas.C.de adul.⁊ alias nullo mõ debem⁹ dicere fratrẽ ꝓ fratre eẽ testẽ idoneũ ꝑ ea q̃ superi⁹ dcã sunt. ¶ Ex qb⁹ ẽt sequit̃ ꝙ nec m̃tera ẽ idonea testis eo ꝙ est īfra q̃rtũ gradũ īclusiue de iure ciuili. vt i.l.iurecõsult⁹.§.tertio gradu.ff.d gradib⁹. ¶ Itẽ ex alio capite dicti nõ videnẽ idonei testes eo qꝛ hic quodãmõ in terminis nr̃is vꝫ vsare vi dicatio iniurie illate ꝑdicte mulieri ⁊ fratri ⁊ ipsis de familia ipsoꝝ ꝑp ꝯctas posteriores nuptias si verũ esset priores nuptias fuisse cõtractas ⁊ iđ nõ videnẽ idonei testes frater ⁊ m̃tera ꝑ.l.lex cornelia.ff.de iniur. iuncta.l.nullas.ff.de testi.⁊.l.oĩbus.C.de testi.qꝛ quodãmõ viderent̃ esse testes in cã ꝑpria vñ nõ vider̃ idonei: vt in dictis iurib⁹ ⁊.iiij.q.iij. itẽ nullus.⁊ hoc voluit.d.Ant.in.c.cũ opꝫ.de accu.⁊ Saly.in.d.l.parẽtes.
10 ¶ Preterea ex alio capite† nõ videret̃ frater idone⁹ testis rõne dotationis si forte aliunde nõ hr̃et soroꝛ ꝑdicta ex quo se dotaret.vt no.in.l.cũ in plures.§.j.⁊ in.l.cũ post.§.fi.ff.de admi.tu.⁊ no.gl.i.l.nõ omni.C. de admi.tu.⁊ bal.in.l.fi.C.de dot.ꝓmis.⁊ gl.in.l.j.de tut.⁊ bal.in.l. pr̃ pro filia.C.de iure.do.⁊ in.l.qui filiũ in fi.ff.vbi pupil.edu.dꝫ.⁊.d.Anto.de bu.⁊ Abb.Siculus in.c.puenit.de arbi.⁊ ꝑ Ang.in.l.j.ff.so.ma. quam dotẽ nõ teneret̃ frater dare ipsi iam maritate qꝛ si pr̃ non tenet̃ vt multi voluerũt ꝭm ꝙ tradit̃ in.l.obligamur.§.legẽ.ff.de act.⁊ obl.longe min⁹ dꝫ obligari frater dotare sororẽ iã maritatã.⁊ lꝫ multi i patre teneãt cõtrariã sñiam tñ in fratre nõ viderent̃ ꝓcedere ille dubitatiões ⁊ rõnes q̃ cõcludũt in pr̃e nec vꝫ esse tãta obligatio i fratre quãta in pr̃e. ¶ Nec ob.allegata in ꝯtrariũ qm̃ ad ꝑmũ argumẽtũ rñdet̃ ꝙ illud ꝓcedit qñ ageret̃ de m̃rimonio ꝯhendo vel dissoluẽdo rõne impedimẽti ꝯsanguinitatis ad quã ꝓbãdã admitunt̃ ẽt parẽtes vt.l.etiã.ff.de ꝓba.ſꝫ i terminis nr̃is loquimur de impedimẽto rõne aliarũ nuptiaꝝ quo casu suspectũ hr̃ coꝝ testimoniũ ꝑ tex.i.c.sup eo.el.ij.de testi. Vel ꝭm alios distinguẽdũ est ꝙ aut est equalis ꝯditio mariti: ⁊ vxoris ⁊ tũc nõ videat̃ suspectũ coꝝ testimoniũ ⁊ ita ꝓcedat.c.vꝫ aut ẽ inequalis qꝛ vir excedit mulierẽ ⁊ h̃ casu suspectũ sit testimoniũ ꝑdictoꝝ nec eis fides est adhibẽda ⁊ ita ꝓcedit.c.sup eo.⁊ ita est cõis ꝯclusio.d.ant.abb.Sicul.⁊ alioꝝ doc.i.d. c.sup eo.⁊ in.d.c.vꝫ.⁊ iđ Jo.de imo.in.d.c.sup eo.⁊ in hãc opi.fui secutus. ſꝫ ita est i terminis nr̃is qꝛ vt mihi ꝑsupponit̃ dicta mulier est lõgo inferioꝛ dignitate diuitijs ⁊ morib⁹ ac familia ꝑdicti iuuenis. ¶ Preterea ꝭm cõsuetudinẽ nullo mõ est etate cõformis q̃ oĩa reddũt ꝑdictũ testimoniũ suspectũ tã fratris q̃ matertere. ¶ Nõ ob.scõm argumẽtũ.s. in ꝯtrariũ formatũ qñ ad illud ptꝫ respõsũ ex his q̃ superius deducta sunt ꝓ hac parte. ¶ Quãtũ vero attinet ad vxorẽ fratris breuiter dico ꝙ si ꝑdita vxoꝛ est domestica ꝑdicte mulieris ei⁹ testimoniũ nõ est idoneũ ꝑ.l. etiã.C.de testi.⁊ ꝑ no.in.d.c.in literis.⁊ ꝑ ea q̃ superius deducta sunt de testib⁹ domesticis ſꝫ si nõ est domestica tũc est maiꝰ dubiũ qꝛ sit dubiũ vtrũ admittat̃ qꝛ placẽtinus voluit ꝙ ex quo nõ reperit̃ expsse ꝓhibita
11 vꝫ ꝑmissa ꝑ ea q̃ superius dixi. Sꝫ tñ qꝛ cõis opinio est in ꝯtrariũ ꝙ† vxoꝛ ꝓ viro nec vir ꝓ vxore admittat̃ ad testificãdũ merito põt in terminis nr̃is aliqualiter dubitari ꝙ aũt vir ꝓ vxore vel vxoꝛ ꝓ viro nõ sit idone⁹ testis tꝫ gl.iij.q.v.in summa ⁊ gl.in.l.ij.C.de testi.⁊ Albe.galeotti.vt refert Spe.i ti.de testi.§.j.v.ſꝫ qđ de vxore ꝑ.l.j.§.si vero.ff.ad sill.⁊ tenet Host.in sum.in ti.de testi.v.qđ de vxore.⁊ tꝫ ẽt bal.nõ solũ i ea q̃ est domestica in domestica ſꝫ ẽt i expulsa ꝙ nõ sit admittẽda. ita singulariter tꝫ Bal.in.c.i lr̃is.de testi.mouet̃ qꝛ ꝑp expulsionẽ nõ desunt esse vna caro.⁊ ꝑp spẽ recõciliatiõis ar.l.iij.C.fami.her.⁊ qꝛ posset simulare hoc se
12 parare.ar.l.filie mee.ff.so.ma. Et iđ cũ† vxoꝛ ⁊ maritus sint vna caro vt hr̃ ꝑrio genesis ibi. Et erũt duo in carne vna.⁊.xxxij.q.v.c.hec imago.⁊ in.c.j.de coniu.lepro.de cogna.spi.martinus.de bigamis.c.debitũ cũ si.iđ dꝫ diligẽter iudex corã quo cã agit̃ aĩaduertere qꝛ de facili vxoꝛ seducit̃ a marito ad faciẽdũ volũtatẽ suã vt experiẽtia rerũ magistra oĩm clarissime manifestat.⁊ maxime si maritus esset homo colericus ⁊ q esset solitus male tractare vxorẽ ⁊ vxoꝛ esset debilis cõplexiõis ⁊ timida ꝭm ea q̃ tradunt̃ ꝑ bar.in.l.j.§.q̃ honorãde.ff.quaꝝ re.acti.nõ dat̃.⁊ qđ in his terminis de debiltate vxoris tradit host.i sum.de testi.§.ij.v. qđ de vxore.⁊ Spe.in ti.de testi.§.j.v.qđ de vxore.⁊ Cy.i.l.ij.C.de testi.⁊ tꝫ d.m.Abb.siculus i.c.ij.de testi. ¶ Quãtũ võ ad testimoniũ pueri duo possent eo obstare vt nõ dicat̃ testis idoneus. ¶ Primũ qꝛ domesticus ꝑ ea q̃ supius dicta sunt. ¶ Scõm qꝛ si pauper ꝑ no.ꝑ Ho.in sum.de te
13 sti.§.ij.v.⁊ fortuna.⁊ Spe.in ti.de testi.§.j.ver.itẽ ꝙ† est pauper vt pata si nõ hꝫ ꝗnquaginta aureos ꝯ quẽ ꝑsumit̃ vt i aut.de testi.§.j.⁊.§.sancimus.⁊.ij.q.j.ipmis v.ſꝫ de ꝑsonis.⁊.C.ad.l.falci.auctẽtica ſꝫ cũ testatoꝛ ⁊.iiij.q.iij.§.itẽ testiũ.⁊ ita cõsulẽdo ꝯcludit.d.Honofrius de pusio
14 in ꝯsi.qđ incipit Egregero.⁊ maxime h̃ dicẽdũ est† qđ eẽt pauper nõ solum respectu bonorum sed etiã respectu morum ꝭm qđ not. Bal. in.l. si qui testium.C.de testi.⁊ in.l.humilem.C.de incest.nup. vbi dicit qđ etiam ille dicitur pauper qui laborat malis moribus tetigi in.c.j.de accu. ¶ Postremo tractãdũ ẽ de testimonio ꝑdicti fratris scti Frãc.i vtrũ ipsi⁹ testimoniũ sit admittẽdũ ⁊ ꝓbet circa qđ breuiter dico ꝙ spe.
15 in ti.de testi.§.j.v.itẽ excipit ꝙ est monach⁹ dicit ꝙ† monach⁹ ⁊ monic⁹ regularis vel religiosus aliquã religionẽ ꝓfessus ⁊ sit sub obediẽtia superioris posit⁹ nõ pt esse testis sine licẽtia ei⁹ cui subest ar.xvj.q.j.c. mona.⁊ de postu.c.ij.⁊ ne cle.vel mo.c.nõ magno.⁊.ff.de capti.l.iij.§.i libello.xj.q.iij.qđ ergo.ff.de testa.l.q testõ.in.ꝑn.xxiiij.q.iij.c.sup prudẽtia in fi.frustra est eñ coꝝ vox quã potius iterdicti quã audiri opꝫ.ij.q. vij. c. placuit.el.ij.⁊.q.v.cõstitut⁹.i fi.C.q accu.nõ pos.l.pe.⁊ mortui sunt seu ꝓ quasi mortuis habent̃ i aut.de monachis.§.illud.⁊.§.sigs aũt ⁊ in.l. deo nobis.C.de epi.⁊ cle.xvj.q.j.c.placuit.⁊.ij.q.vij.c.placuit.⁊ quãuis qdã dicãt eos admittẽdos eo ꝙ nõ reperiunt̃ expsse ꝓhibiti ꝑ.l.j.ff. co. ⁊ i aut.de mõachis.§.cogitãdũ expeditissimũ est nisi curẽt de lr̃a Abbatis.vꝫ sui supioris ipoꝝ testimoniũ nõ valere ꝑ no.ꝑ bal.in.l.qñ.C. de testi.⁊ sic pꝫ ꝙ tales nõ pñt testificari sine lr̃a supioris.vt no.bal.i aut. igressi.C.de sac.san.ecc.⁊ bar.i aut.si q mulier.e.ti.facit.tex.i.d.§.cogitã
16 dũ i aut.de mõachis.⁊ lꝫ gl.ibi videat̃ sentire ꝯtrariũ tñ illa itelligẽda ẽ† qñ monach⁹ vel religiosus eẽt testis istrumẽtarius i q̃ casu nõ vitiat̃ instrumẽtũ ꝑp defectũ lr̃e supioris.⁊ ita plures alꝫ ꝯsului verũ ẽ ꝙ dñs me⁹ in.c.cũ nũci⁹. de testi. tꝫ ꝙ lꝫ nõ debeat testificare sine licẽtia superioris si tamẽ testificari sunt valet eorum testimoniũ sed ego intelligo quãdo pars nõ opposuisset secus si opposuisset vt reseruata etiã exceptio per not. dictis iurib⁹ faciũt etiam no.ꝑ glo.in aut.de testi.§.si vero col.vij. tales eñ sine licẽtia supioris nec habẽt velle nec nolle.xij.q.j.c.nõ dicatis vñ nec põt esse executoꝛ testi sine licẽtia supioris q tñ est actus. pius.
17 ¶ † Quinimo religiosus scti Frãcisci ẽt de licẽtia supioris nõ põt eẽ dispẽsatoꝛ seu executoꝛ testamẽtari⁹ ⁊ pie cause.vt i cle.exiui.§.verũ ẽt cũ dicti ordinis fratres.de v.sig.⁊ ibi ẽt dꝛ ꝙ ꝓfessores dicti ordinis ꝓ nulla re tpali pñt i iudicio experiri. Et ꝓfecto mirãdũ est ꝙ solus ꝑdict⁹ fr̃ iterfuerit ⁊ nõ ꝯsoci⁹ cũ ipi cõiter nõ icedãt soli.ſꝫ qđ est ꝙ qñ semp qñ talia dicunt̃ iteruenisse vt plurimũ amisceat̃ aligs monach⁹ vꝫ religios⁹. ¶ Et vt.s.scriptum est ita consulo ego Marianus socinus saluo semper saniori consilio.

¶ Consilium.xviij.

1 ¶ Verba contractus sunt diligenter inspicienda ad cognoscendaꝫ vim ⁊ sententiam ipsius contractus.
2 Pena adiecta obligationi videtur accessoria.
3 Jus extinctum cedi non potest.
4 Pena quando intelligatur remissa per receptionem sortis.
5 Pars sortis licet sit soluta tamẽ obligatio penalis cõmittitur in totũ vel saltem ex equitate cõmittitur pro parte ⁊ nu.7.
6 Intellectus nouus ad.c.suam.de penis.
9 Cessio: sublata iam obligatione: ex interuallo an fieri possit.⁊ numero 10.12.et.13.
11 Decretum primum ⁊ secundum interpositum contra absentem ex falsa causa non tenet.
14 Fideiussores quando ex interuallo dantur post primum an primus dicatur liberatus.
15 Procuratoꝛ primus an videatur si secundus ex interuallo cõstituat̃.
16 Cessens quãdo possit agere contra debitorem cessum ⁊ ipsum exigere.
17 Sententia lata contra maiorem absentem contumacem per falsas probationes dolo producentis est nulla ipso iure.
18 Sententia lata contra minorem ex falsis allegationibus est nulla.
19 Pactum cessionarij nocet principali.
20 Effectum nullum sortiri debet id quod nullum est.

Decretum

21 Decretum iniustum vel interpositum per errorem non tenet etiam si error non sit expressus.
22 Error iuris non prodest ad prescriptionem.
23 Titulus licet sit validus si contra ipsum possit peti restitutio ex tali titulo non causatur prescriptio.
24 Simulatio probatur ex coniecturis.
25 Sententia lata contra contumacem quando noceat tertio.
26 Collusio si detegatur tunc sententia lata nõ preiudicat etiam in casibus in quibus preiudicaret.
27 Dominium transfertur ex donatione absq̧ traditione.
28 Conductor non suo nomine possidet sed nomine domini.
29 Colono deiecto de possessione an dñs videat̃ perdere possessionem.
30 Factum de facto: de facto reuocatur.
31 Clericus potest petere reductionem ad arbitriũ boni viri de laudo ꝑ laicos lato etiam de re prophana coram iudice ecclesiastico.
32 Ecclesia põt petere restitutionẽ in integrum contra laicum etiam coram iudice ecclesiastico.
33 Prelatus vel rector quãdo possit cõpromittere de rebus ecclesie sine consensu superioris. ⁊ nu.34.
35 Compromissum factũ de iure ⁊ de facto est quedam transactio.
36 Prelatus non transigit sine consensu capituli.
37 Mandatum speciale requiritur ad compromittendum.
38 Laudum si sit nullum an ratificatio secuta ipsum ratificet.
39 Ratificatio quando faciat vt laudũ nullũ valeat in vim pacti.
40 Mandatum gñale habens an possit renunciare instantie.
41 Illatio non fit ex separatis.
42 Transactio si fit super actione specialiter intentata pro vna re non porrigitur ad aliam actionem super eadem re cõpetentem.
43 Sententia debet esse conformis libello.
44 Exceptio rei iudicate vt obstet: quod requiratur: ⁊ qñ non obstet.
45 Sententia lata in rei vendicatione non obstat agenti publiciana.

Omnipotẽs deus. Adsit. Prosequendo ordinẽ p̃dictarum qõnum.
assumo primã qõnẽ q̃ q̃rit. ¶ Quid operet̃ illud pactuz ⁊
ꝯditio apposita in dicto instr̃o dotis Corradine ⁊ in ipsis
s̃. narratis fideiussiõib⁹ vz ꝙ facta solutione dicte dñe Corradine oĩs
obl̃o euanesceret. An nõ obstãte tali pacto ⁊ cõditiõe facta dicta solu
tiõe ipsi dñe Corradine potuerit ipsa dña cedere dcã iura dicte dotis
dicto Chino q̃ soluit vt vnus ex hr̃dib⁹ dicti manẽtis fideiussoris vel
nõ ⁊ si potuerit cedi ius pene vel cõmitti vel nõ. Et an ꝓ tota pena vl̃
ꝓ pte. ⁊ ꝓ qua pte ⁊ qñ h̃ qõ inculcat plures qõnes eas diuisiz prose
quar ⁊ de ꝑ se. ¶ Et pria qõ est de effectu dicte ꝓmissiõis circa q̃ qõnẽ
dicẽdũ ẽ ꝙ ad ꝯsiderãdũ q̃d qual̃r ⁊ q̃tũ q̃s sit obligatus ex ꝯctu cele
brato ipsi⁹ verba cõsiderari opz. vt. l. fideiussores magistratũ. §. j. ff. de
1 fideius. ⁊. l. lecta. ff. si cer. pe. † ad sciẽdũ em̃ vĩ ⁊ sniaz ꝯct⁹ ipsi⁹ v̾ba sunt
inspiciẽda ⁊ attẽdẽda vt est tex. in. l. si q̃s stipulatus sit stichũ. ⁊. l. hmõi
⁊ ibi bar. ff. de ver. ob. vbi dicit celebrato siq̃dẽ ꝯctu sub certa forma il
la seruãda est nec addi vel detrahi fas est vt est casus no. s̃m bar. ibi ⁊
l. incõuẽtionalib⁹. ff. de v̾. ob. ⁊ si q̃d omissuz est hr̃ ꝓ omisso vt. l. dedi.
in p̃n. ff. de ꝯdi. ob cãz. ⁊. l. triticũ. ⁊. l. q̃cq̃d. ⁊. l. ita stipulatus. ⁊. l. si sti
pulatus. §. grisogon⁹. ff. de v̾. ob. cũ si. Cũ ergo ĩ p̃dicto ꝯctu obligatio
nis dotis donate ⁊ pene ⁊c. facte ꝑ bãchellũ ⁊ dñz Philippũ p̃ncipa
les ⁊ manẽtẽ fideiussorẽ subiũcta sint illa verba cũ pacto ⁊ ꝯditiõe ꝙ
si dicta dos ⁊ donatio reddita ⁊ restituta fuerit ip̃a obligatio penitus
euanescat alioq̃n liceat dicte dñe corradine ⁊ suis heredib⁹ bona oĩa
⁊ ĩ bonis oĩb⁹ p̃ñtib⁹ ⁊ futuris dictorum bãchelli ⁊ dñi Philippi ⁊ ma
nẽtis ⁊ cuiuslibet eoruz capere ingredi habere tenere ⁊ possidere ⁊c.
¶ Quare p̃dicta v̾ba clarissime sonãt ꝙ facta solutiõe p̃dicte dñe Cor
radine de dote ⁊ donatiõe ip̃a obl̃o penit⁹ euanesceret nõ solũ obliga
tio dotis ⁊ donatiõis quã clarũ erat ꝑ seipsaz ipso iure euanescere q̃
solutiõe ei⁹ qõ debetur oĩs tollitur obligatio insti. quib. mod. tol. obl.
in prin. sed etiam euanescere obligatio pene ⁊ alie obligationes appo
site in dcõ ꝯctu nec mirũ q̃ nõ solũ facta dcã ꝯuẽtiõe ⁊ ex v̾bis p̃dicte
cõuẽtiõis cõtingere dz vt facta solutiõe dotis ⁊ donatiõis sublata sit
oĩs obl̃o pene ⁊ aliorum accidẽtiũ ad p̃ncipalẽ obligationẽ sz ẽt. si id mi
nime fuisset exp̃ssuz nõ solũ ꝑ solutionẽ q̃ ipso iure ĩducit liberationẽ
vt dictũ est: sz ꝑ acceptilationẽ p̃scriptionẽ p̃ncipalis debiti: debitor ⁊
ei⁹ heredes ĩtelligunt̃ liberati ab oĩb⁹ accessoriis q̃ tẽdũt ad ꝯfirmatio
nẽ ⁊ corroborationẽ obligatiõis p̃ncipalis. vt est gl. or. ⁊ no. in. l. si pa
tronus. §. patronũ. ff. si q̃d. ĩ. patro. ⁊ no. ĩ. l. si tibi. C. de ind. no. bar. ĩ. l.
aurelia. §. gaya. ĩ fi. ff. de lib. leg. vbi ꝯcludit ꝙ renũciatio sup p̃ncipali
tẽdit̃ ad oẽs cãs accessorias lz de eis nulla sit fctã mẽtio. Et voluit bal.
in. l. si absentis. C. si cer. peta. ⁊ probatur exp̃sse in regula causa princi
palis. ff. de re. iur. ⁊ in regula accessorium cum sua materia de regu.
iur. li. vj. facit qõ no. in. c. qual̃r ⁊ qñ de elec. vbi qñ aliq̃d infringit̃ ĩfrin
gi dr̃ oẽ id qõ sequit̃ ex eo vel ob id ꝑ. l. nõ dubiũ. C. de legi. ⁊ regule cũ
qõ de re. iur. li. vj. vñ ⁊ pene ⁊ oẽs alie clausule intelligunt̃ sublate ⁊ an
2 nullate. vt dictis iurib⁹ ⁊. l. fi. cũ ibi no. ff. de cõsti. prin. qm̃ † etiã pena
vĩ accessoria. l. stipulatio hoc mõ cõcepta. ff. de ver. ob. ⁊. d. l. nõ dubiũ
C. de legi. ⁊. l. si pacto quo pena. C. de pac. ⁊. l. rescriptũ. §. si pacto. ff. de
pac. ⁊. l. ita stipulatus in p̃n. ff. de v̾. ob. ⁊ ibi ꝑ bar. ⁊ Jo. de imo. ⁊ per
gl. ⁊ Jo. de imo. post Inn. ĩ. c. ij. de p̃cariis ⁊ qõ no. in. l. lis. ff. de fideius.
l. ex pupillari. ff. de vul. ⁊ pu. cũ si. Cũ ergo ex facti narratiõe appareat
ꝙ p̃dicte dñe Corradine fuerit ĩtegre satisfactũ de dictis quadrigẽtis
xxv. flo. ⁊ libris q̃nquaginta sequit̃ ꝙ tã ex pacto initio ꝑ banchellũ ⁊
dñm Philippũ ⁊ manẽtẽ q̃ ex iuris dispositiõe absq̧ aliquo pacto
oĩs alia obligatio pene ⁊ bonorũ extincta fuit ex quo p̃dicte dñe Cor
radine iam erat satisfactũ vt ptz ex illis v̾bis positis in instr̃o cessiõis
facte ꝑ dñam Corradinã Chino ibi dũ dr̃ ⁊ hoc ideo dixit dicta dña fe
cisse q̃ q̃dã de denariis ⁊ pecunia ꝓpria dicti Chini ⁊ ꝓ dicto Chino
⁊ de ei⁹ volũtate ⁊ consensus dedit soluit ⁊ numerauit dicte dñe Cor
radine dictos florenos quadrigẽtos vigintiquinq̧ dotis dicte ⁊ libra
rũ q̃nquaginta donatiõis. s̃. dicte ⁊ ĩde vocauit se bene pagatã tacitã
⁊ cõtẽtã ⁊c. Si ergo p̃dicto chino iã erat solutũ ⁊ satisfactũ p̃dicte dñe
Corradine de oĩ eo qõ debebat hr̃e vigore dotis ⁊ donatiõis vt claris
sime demõstrat cõfessio dñe Corradine ergo sequit̃ cõclusio quã. s̃. di
xi ꝙ ĩmediate fuit extincta oĩs obligatio penalis ⁊ similis tã ex forma
ꝯctus ⁊ cõuẽtiõis q̃ de iure cõi ⁊ sic clarissima sequit̃ ꝯclusio qõ cessio
3 nõ potuit aliquo mõ fieri respectu pene q̃ † qõ extinctũ est cedi nõ p̃t
vt. l. decẽ. ff. de v̾. ob. c. ad dissoluẽdũ. de despõ ĩpu. ⁊ qõ no. in. l. sz si ma
nẽte. ff. de p̃ca. ⁊. l. labeo. ff. de arbi. ⁊ ĩ. c. de causis. de offi. dele. cũ si. ⁊ q̃
nemo plus iuris põt ĩ aliũ trãsferre q̃ ipse habeat. de iure patro. c. qõ
aũt. ⁊ de dona. inter vi. ⁊ vxo. c. nup. j. q. vij. c. daybertũ ⁊. l. traditio. ff.
de acq. re. do. ⁊ ĩ regula nemo põt. ff. de iure iu. ⁊ in regula nemo plus
iuris cũ sua materia. de re. iu. li. vj. eo maxime q̃ nõ apparet ꝙ obliga
ti ad dotẽ ⁊ donationẽ inciderit in aliquã penã. Quinimo etiã si obli
gati ĩcurrissent aliquã penã nõ potuit p̃dicta dña Corradina cedere p̃
dictã actionẽ penalẽ prio q̃ recipiẽdo sortẽ nõ poterat ip̃a aliquo mõ
exigere penã qm̃ ꝑ receptionẽ sortis ẽt post penã cõmissaz nisi q̃s reci
4 pit sub ꝓtestatiõe ꝙ † nõ intẽdit renũciare iurib⁹ petẽde pene intelli
git̃ remissa pena maxime q̃ succedit loco rei ꝓut vĩ eẽ ĩ terminis nr̃is
s̃m ea q̃ tradunt̃ in. l. qua fide. de trãsac. ⁊. l. cũ ꝓponas ꝑ Cy. ⁊ doc. C.
de pac. ⁊ ꝑ bar. ⁊ doc. ĩ. l. ita stipulatus. ff. de v̾. ob. ⁊. l. celsus. ff. de arb.
⁊. l. q̃ rome. §. duo fratres. ff. de v̾. ob. ⁊ ibi ꝑ pe. ⁊ ꝑ no. ĩ. l. ij. §. j. ff. si q̃s
ca. ⁊ ar. l. fi. ff. de eo qõ certo loco. dixi late in. c. cõstitut⁹. de penis. ⁊ no.
gl. ĩ. d. c. suã qõ nõ solũ q̃s p̃iudicat sibi in pena ꝑ receptionẽ toti⁹ sz ẽt
ꝑ receptionẽ ptis ꝑ iura p̃allegata ⁊ statim subiciã. Cũ ergo dña Cor
radina receperit integrã dotẽ sequit̃ ꝙ oĩs penalis obligatio euanuit
q̃nĩmo ẽt si dña Corradina nõ recepisset integrã dotẽ ⁊ donationẽ sed
ptẽ maxĩe maiorẽ obligatio penalis fuisset exticta vt est tex. fin. ĩ. c. suã
5 de pe. ¶ Nec ob. l. v. §. si sortẽ. ff. de v̾. ob. † vbi lz soluta sit ps sortis tñ
obl̃o penalis cõmittit̃ ĩ totũ vl̃ saltẽ ex eq̃tate cõmittit̃ ꝓ pte. vt. l. si ser
uus. §. j. ff. si q̃s cau. Et q̃uis variĩ debet̃ ĩtellect⁹ ⁊ varie solutiões ꝑ gl.
6 ⁊ doc. ĩ. d. c. suã. ⁊ ꝑ † Lud. pon. in. l. v. §. cato. ff. de ver. ob. q̃ dat quartũ
nouũ intellectũ ad p̃dictũ. c. suã. de quo ibi ꝑ eũ vt ꝯtineat casuz singu
larẽ qñ recepit maiorẽ ptẽ vt nõ possit peti pena de quo intellectu late
dixi. in. d. c. suã. sz s̃m nouissimũ ⁊ verissimũ intellectũ quẽ posui in. d.
c. suã. dico ꝙ ep̃s ille de quo ibi recipiẽdo maiorẽ ptẽ debiti. ĩ. terminũ
quã nõ tenebat̃ recipere videt̃ sibi p̃iudicasse in pena ⁊ iste intellectus
est verissimus ⁊ rõ est in p̃rõptu cõcludẽtissima: q̃ cũ ibi esset vnicum
debitũ. xl. libris. ⁊ clarũ ⁊ liq̃dũ nõ cogebat̃ creditor etiã. ĩ. terminũ re
cipere pticularẽ solutionẽ. vt. l. creditor. §. lutius. ff. de vsuris. Et lati⁹
tradit̃ ĩ. l. q̃dã extimauerũt. ff. si cer. pe. ergo sicut post terminũ recipiẽ
do sortẽ vel partẽ vĩ sibi p̃iudicasse ĩ pena. vt dicit gl. ĩ. d. c. suã. ⁊ ꝓbat̃
in iurib⁹ superius allegatis. ⁊. §. dixi ita ⁊ recipiendo maiorẽ partẽ. ĩ.
terminũ si mõ reciperet sine alia ꝓtestatione ꝙ nõ intẽdit sibi p̃iudica
re ĩ pena si debito tpe residuũ nõ sibi solueret̃. Quinimo arbitror ꝙ ẽt
facta ꝓtestatione p̃dicta nõ posset talis recipiẽs partẽ debiti maxime
maiorẽ sue reciperet. ĩ. terminũ siue post terminũ ipsaz partẽ sortis re
tinere ⁊ penã petere per no. in. d. l. celsus. ff. de arbi. ⁊. l. ij. §. j. ff. si quis
cau. ⁊. l. fi. ff. de eo ꝙ certo loco. ⁊ ꝙ latius dixi ĩ. d. c. ꝯstitutus. ⁊ iõ ĩ. d.
c. suã. ille ep̃s recipiẽdo ex. xl. libris. xxxiij. vĩ sibi p̃iudicasse ĩ pena sal
tẽ cũ vellet ipsam sortẽ retinere ⁊ penã petere q̃ tũc videret̃ locupleta
ri cũ aliena iactura. Et ideo sup pena ĩposita fuit p̃dicto ep̃o ꝑpetuũ
silẽtiũ ⁊ iste est verus ĩtellectus illius. c. ¶ Nec ob. l. si stipulat⁹ s̃im mi
hi a ꝓculo: q̃ lz ibi. ĩ. terminũ pars insule fuerit fabricata tñ creditor
illã nõ acceptauerat. Et ideo creditor nõ vĩ renũciasse pene maxime
nõ intẽdẽdo velle sortẽ ⁊ penã secus qñ acceptasset partẽ siue illã acce
ptasset. ĩ. terminũ siue post vt. s̃. dixi. ¶ Nec ob. l. v. §. si sortẽ. ff. de ver.
7 ob. q̃ † ibi creditor recipiẽs partẽ suam ab vno ex heredibus nõ vide
batur renũciari petitioni pene q̃ ad illã partẽ recipiẽdã oĩno cogeba
tur ex eo q̃ lex. xij. tabularũ diuidit actiones diuiduas pro rata par
te heredũ vt. l. his ꝯsequẽter. ff. fa. her. ⁊. l. ꝓ hereditariis. C. de here. ac.
secus qñ creditor nõ cogebat̃ partẽ recipere ⁊ illam recepit. Itẽ q̃ ibi
volebat retinere partẽ sortis ⁊ petere penã: q̃ id facere non potuisset.
8 ¶ Nec ob. l. si seruus. §. j. ff. si quis cauti. † vbi saltem cõmittit̃ pena ꝓ
parte ꝓmissionis nõ adimpleta q̃ r̃ndet̃ ꝙ loquit̃ in obligatione fa
ciende in qua non põt repeti a creditore pars solute obligationis. Et
iõ lz cõmittat̃ pena ĩ totũ de iuris rigore q̃ verũ sit ꝓmissorẽ nõ f. stis
se oẽs illos quatuor in iudicio q̃uis stare fecerit tres tamẽ: q̃ pro ma
iori parte adimpleuerat ꝓmissionẽ sistẽdo tres ⁊ istud qõ adimpleuit
nec põt a creditore repetere nec residuũ põt adĩpleri merito cũ nõ sit

dare remediū ex pte ꝓmissoris nec ex pte creditoris:ita vt vtriq̄ cōsu/
li possit circa iplemētū residui nec circa repetitionē soluti:iō cōmittit
pena ꝓ rata ptis nō seruate. Vñ ex oibꝰ pdictis clarissima pꝫ decisio
q̄ data satisfactiōe dotis ꝛ donationis ꝛ sic sortis nedū ꝓ pte ſꝫ in to/
tū q̄ nullo mō ab ipsa dña Corradina potuisset peti pena sine talis sa
tisfactio fuisset fcā añ cōmissaꝫ morā. ꝛ sic post cōmissaꝫ morā ꝛ pena sine post
cōmissaꝫ morā. ꝛ sic post cōmissā penā. Ergo pdicta penalis obligatio
ꝓ eā minime potuit cedi pdicto Chino. ¶ Quinimo arbitror q̄ attē/
tis terminis pdictis nullo mō. d. Corradina potuerit cedere oblōneꝫ
seu actionē ad dotē ꝛ donationē ħ aūt ꝯclusio clare ostēdit:qm̄ i instr̄o
cessiōis facte p dñam Corradinā Chino dr̄. Et hoc iō dixit dcā dña fe/
cisse q: qdā de denariis ꝛ pecunia ꝓpria dicti Chini ꝛ ꝓ dicto Chino
ꝛ de eiꝰ volūtate ꝛ ꝯsensu dedit soluit tradidit ꝛ numerauit dicte dñe
Corradine dictos florenos q̄drigētos vigintiq̄nq̄ ꝛ libris q̄nquagita
donatiōis pdicte. ꝛc. Ex qbꝰ vbis clare pꝫ q̄ ꝓ prius fuit facta solō
dotis ꝛ donatiōis q̄ fuerit facta cessio. ¶ Nec appet aliq̄ mō q̄ fuerit
9 facta solō eo acto tpe solōnis q̄ dēret fieri cessio † vñ cessio pdicta ex
interuallo sublata iaꝫ oblōne fieri nō potuit. vt est tex. in. l. modestinꝰ
ff. de sol. ꝛ ibi no. Bar. ꝛ doct. tradit in. l. cū bis. ꝛ ibi p gl. Bar. ꝛ Jo.
de imo. ff. de fideiuſ. no. Jo. an. in. c. si qs pſbyteroꝝ. ꝛ de re. eccl. nō ali.
sup gl. fi. ꝛ spe. in ti. de renū. ꝛ ꝯclusio. v. q̄ si cessio bal. insti. q. mo. tol.
ob. in pn. ꝛ est tex. in. l. papi. ff. mā. no. Jnn. i. c. sicut de re. iu. Nec ob. l. si
minor. ff. de admi. tu. q: ibi fuit actū tpe solōnis q̄ cederet vł aliter di
cedū vt dicit Bar. i. d. l. modestinus. Est eñ aduertēdū q̄ in terminis
nr̄is Chinus ex ꝑsona manētis p̄ris sui ꝛ fideiussoris nō erat obligatꝰ
nisi ad dimidiā dotis ꝛ donatiōis:vñ soluēdo aliā dimidiā soluit tāq̄
ex̄neus q: ad illā nullo mō nec p̄ncipalr̄ nec accessorie erat obligatꝰ. ꝛ
iō ad ħ vt valeret cessio debeat fieri ꝯtēporanee cū solōne vł q̄ tpe so
tionis ageretur qō solutio fierat ex pacto qō fieret cessio Qñ eñ p solu
lutionē eiꝰ q̄ debāt sublata cēt oīs obligatio. vt isti. q. mo. tol. ob. ī pn.
ꝛ. s. dixi merito nō potuit fieri cessio eiꝰ q̄ extictū erat vt. s. demōstra
tū fuit. ¶ Solū ergo potuit chinus ꝓ medietate debita a nofrio age/
re ꝯ nofriū actiōe negocioꝝ gestoꝝ arbitror q̄ cū p̄ncipl'r gessisset ne
gociū bācbelli ꝛ dñi philippi q̄ erāt p̄ncipl'r obligati qō forte nō fctā
discussiōe illoꝝ seu ipoꝝ heredū nō potuisset ꝯ nofriū ħ tñ ꝓ nunc alr̄
nō firmo ꝛ q: nō est necessaria multū talis idagatio:iō omitto huiꝰ du
biꝫ examinationē:ſꝫ satis est q̄ ex pdictis pꝫ clarissima cōclusio q̄ ta/
10 lis cessio nō potuit fieri. ¶ Ulterius ēt aduertēdū q̄ † pdicta cessio ex
alio capite virībꝰ nō subsistit eo qō ex verbis pdicte cessiōis. s. forma/
liter relatis pdicta cessio fuit p pdictā dominā Corradinā pdicto Chi
no eo qō cōcessa fuit dña Corradina sibi solutū ꝛ satisfactū ꝓ parte di
cti Chini de dotibꝰ ꝛ donatiōe pdictis:ergo si nō ꝓbat aliter de vera
solutione pdicta cessio ꝓsumit simulata ꝛ ipsius vigore agi nō potuit
tex. est in. l. ꝓ diuersas. l. ab anastasio. C. mādati. ¶ Et posito q̄ nūc vel
let ꝓbare Chinus verā fuisse factā solutionē tñ istud nō opitularet re
spectu iudicii iaꝫ agitati ꝯ cōtumacē debebat eñ iudex corā quo actū
fuit ꝯ Nofriū vigore instr̄i cessiōis pdicte si aliter nō fuit tūc ꝓbata so
lutio satisfactio q̄ p pdictū instr̄m ex quo Nofrius fuit ꝯtumax sup
plere ꝓ iure cōtumacis ꝛ ex quo forma instr̄i approbat de sola ꝯfessio
ne q: instr̄o cessiōis dr̄ q̄. d. Corradina dixit q̄ sibi fuerat solutū. ꝛc. ꝛ
q̄ ipa vocabat se bene pagatā tacitā ꝛ ꝯtētā ꝛ sic cū iudici ex iudici di
spositiōe appet p sortē instr̄i aliter nō ꝓbata vera solutiōe q̄ pdictuꝫ
instr̄m ꝓsumebat simulatū: iō † nō debebat ꝯcedere nec p̄mū nec scdm
decretū imo forte posset attētari q̄ fuerint nulla dicta decreta ex falsa
cā ꝯ absentē interposita. vt. l. cū vero. §. subuētū. ff. de fideicō. lib. ꝛ p ea
q̄ tradunt i. l. si ptor. §. marcellus. ff. de iudi. ꝛ p no. p Jnn. in. c. ꝑterea.
de dila. in fi. gl. magne. ꝛ in. c. lꝫ cām de ꝓba. sup glo. ꝛ qō no. in. l. seye.
egresse. ff. de tu. ꝛ cu. da. ab his. ꝛ. l. j. §. j. ff. de re. coꝝ. ꝛ. l. j. §. hec verba.
ff. ne vis fiat ei tenēt dñi de rota decis. clxij. ꝛ. ccclij. ¶ Quinimmo vo
lunt quidā q̄ etiā est iniusta cā iterpositū nō valeat p tex. in. c. significa
uit. de cen. ꝛ q̄ ibi no. qō no. Jo. an. ꝛ post eū dñs meus Abbas siculꝰ
in. c. cōsultationibꝰ. sup gl. in fi. de offi. dele. vbi volūt q̄ si iudex in in/
terpositione scdi decreti fuit deceptus q: reperit q̄ cā ꝓpter quas de
cretū iterposuit nō sunt vere pōt illud reuocare ad qō ēt accedat tex.
ꝛ qō ibi no. in. l. si anno diuus. C. de his. q a nō do. manu. vbi pꝫ q̄ de
cretū obreptitiū nō vꝫ. ¶ Cū ergo ex ipsa ostensione instrumēti appa/
reret extinctā fuisse oblōnē si fuit ꝓductū instr̄m dotis ꝛ ꝓmissionis
facte p bācbellū ꝛ dñꝫ Philippū ꝛ ꝓmanētē fideiussorē hm ea q̄ supe
rius demōstrata vel si nō fuit ꝓductū instr̄m dotis ꝛ donatiōis ſꝫ solū
instr̄m cessionis in quo tacitū ꝛ expssum erat illud pactū. sequit q̄ per
dictū decretum iniuste vel nulliter fuit interpositū p iura supius al/
legata maxime q: nō ostēso iure q̄ hēret cedēs nō debuit iudex crede/
re cessioni. ¶ Et maxime cū rōne ꝯfessiōis dñe Corradine ꝛ nō ꝓba/
ta veritate solōnis ꝓsumeret simulata. vt. d. l. ꝓ diuersas. ꝛ. l. ab anasta
sio. C. mā. ꝛ ad pdicta ēt accedāt q̄ dicā. j. in. ij. q. ꝓin. ex qbꝰ ꝯ ꝯclu/
12 dit pdicta decreta fuisse nulla. ¶ † Accedat etiā ad pdicta q̄ cuꝫ pdi/
cta cessio fuerit fctā eo q̄ soluti dicerent dñe Corradine floreni quadri
genti vigintiquinq̄ et libre quinquaginta. posito qō tunc numerata
fuisset dicta q̄titas ꝛ cōtēporanee cū solutio fuisset facta pdicta cessio
vel solō fuisset fctā spe future cessionis:q̄ obligatio nullo mō fuisset
extincta neq̄ p̄ncipalis neq̄ penalis adhuc cōcludendū est q̄ pdicta

cessio respectu pene nō valuisset. q: cū pdctā dña Corradina fuisset sti
pulata duplū dotis ꝛ donationis ꝓ pena si ꝯctū fuerit. nō potuit ꝓ ꝓ
tā parua q̄titate que solū ascēdebat ad sortē cedere actionē ad sortē ꝛ
ad duplū sortis:nā ex paruitate p̄cii cessio ꝓsumit simulata ꝛ est in/
ualida nisi vsq̄ ad cōcurrētē q̄titatē p̄tii numerati tex. est in. l. ꝓ diuer
sas. C. mādati. ꝛ sic etiā ex hoc capite nō pt dici cessio valuisse respectu
13 pene. ¶ † Postremo etiā quo ad pdcā p̄mā q̄ōnē vr̄ pdcā cessio ex alio
capite viribꝰ nō subsistere q: nō ipe Chinus soluit ſꝫ alius qdē assertꝰ
soluit p chino ipsi dñe Corradine:ergo nō vr̄ q̄ cū ꝓ chino fctā fuerit
solō p aliū q̄ postea potuerit fieri cessio chino p pdictā. d. Corradinā
p ea q̄ supius dicta sunt. Et hec sufficiat quo ad primā q̄ōnē. ¶ Circa
14 scdām principalē q̄ōnē qua q̄rit † vtrū receptis postea illis tribꝰ fide/
iussoribꝰ p dictā. d. Corradinā ꝓ dote ꝛ dōatiōe ꝛ pena vꝫ mōte. Ber
nardo ꝛ Alexādro pdictus manētes p̄mus fideiussor fuerit liberatꝰ.
15 ¶ Et vr̄ dicēdū qō † sic sicut dicimus p cōstitutionē scdi ꝓcuratoris ex
interuallo ad idē primus ꝓcurator intelligit reuocatus. vt. l. si qs cuꝫ
ꝓcuratore. ff. de ꝓcu. ꝛ tradit in. l. cū semel. ff. de tute. marie p bar. ita ꝛ
in terminis nr̄is p scdāꝫ receptionē fideiussoris. circa idē vr̄ fideiussor
p̄mo receptus liberatus. ¶ Scdo ad idē facit q: p scdāꝫ cōmissionē fa
ctā sup eadē cā ex certa scia iuris dictio prioꝝ iudiciū intelligit reuo
ta vt in. c. pastoralis. §. ꝑterea de offi. deleg. ꝛ ibi dixi in. ħ. no. ꝛ in. c. ex
tenore. de rescri. ¶ Tertio vr̄ dicēdū q̄ si nō ipso iure saltē ope excep/
ptiōis manētis p̄mus fideiussor sit liberatus p receptionē secūdoꝝ fi/
deiussoꝝ ex interuallo factā ꝓ eadē cā ꝛ obligatiōe iste vr̄ tex. in. l. va/
lerianus. ff. de pto. stip. ¶ Uerū pdictis minime obstātibꝰ in terminis
nostris dicēdū est q̄ pdictus manētes p dictā receptionē alioꝝ fideius
soꝝ nō ītelligit libertus hoc expsse vt in terminis nr̄is ꝯcludit Bar.
in. d. l. valerianus. ff. de pto. stip. in fi. q. vbi Bar. format q̄ōnē vtrū per
donationē secūdi fideiussoris primus sit liberatus. Et r̄ndet q̄ q̄nq̄
obligatio p̄ncipalis ē renouata ꝛ noui fideiussoris dati ꝛ tūc p̄mi sunt
liberati saltē ope exceptionis. vt. d. l. valerianus. ꝛ iste nō est casus no/
ster:qm̄ in terminis pdictis obligatio p̄ncipalis nō fuit reuocata. Si
vero post primos datos fideiussores debitor alios daret ꝛ iterū alios
daret nulla facta mētiōe prime obligatiōis tūc primi fideiussores nō
sunt liberati sed scdi accedūt primis ar. l. si titius. ff. de fideiusso. vbi
idē tꝫ Bar. ꝛ ille est ꝓprie casus noster. ¶ Et sic ꝯcludēdū est q̄ pfatꝰ
manētes nulla facta nouatiōe prioris obligatiōis ꝓpter receptionē se
cundoꝝ fideiussoꝝ nō fuit liberatus:faciūt ēt ea q̄ tradunt p Bar. ꝛ
moderniores in. l. ex duobꝰ. ff. de duo. re. ꝛ. l. fi. C. de noua. ꝛ q̄ tradit p
bar. in aut. hoc ita si debitor i sua magna. repe. C. de duobꝰ reis. ¶ Nō
obstāt allegata in ꝯtrariū. Et p̄mo nō ob. primū q: illud iō ē ne cā aduer
sariis i plures aduersarios distinguat vt no. gl. in. d. l. si quis cū ꝓcura
tore. ff. de procur. per. l. ne in plures. ff. de exercito. ꝛ qō no. in. l. iam tñ
§. penul. ff. iudi. sol. cum si. que ratio cessat in terminis iuris. ¶ Cir
ca tertiā principalē q̄ōnē q̄rit posito q̄ dicta cessio potuerit fieri p
dictā dñam. Corradinā pdicto Chino eo qō pꝰ solutionē nō fuerit exti
cta obligatio postq̄ Chinus donauit filie sue vt ꝓsupponit in pūcto
remāserit penes dictū Chinū ius dicte cessiōis habite a dicta dña Cor
radina vt sic vigore ipsius cessiōis nō obstāte donatiōe facta filie po/
tuerit Chinus idē experiri ꝛ vti illo iure ꝯ Nofriū eius fratrē ꝛ regre
re eū q̄ soluat ꝛ deinde facere eū ꝯdēnari ad penā ꝛ ex illa cōdēnatio/
ne ꝛ snīa pene hēre ꝛ acq̄rere dicta bona donata monialibꝰ ꝛ maxime
ēt ꝯsiderato qō snīa illa pene vr̄ dolo lata ꝛ obreptitie ꝛ ꝯ Nofriū ꝯtu
macē ꝛ q̄ filia dicti chini donataria ꝛ cessionaria ex ea ꝛ de ea cessiōe i
pte sibi satisfecit auctore ptore habuit aliqua bona in solutū. Breui/
ter dico qō si pdicta qō formaret simpl'r supflua redderet eiꝰ decisio ſꝫ
qō in simili dicit tex. in. c. pastoralis. v. vñ supflua. de rescrip. qm̄ ex his
que in prima q̄ōne decisa sunt clarissime infert qō extincta fuit obli/
gatio maxime ad penā ꝛ sic cedi nō potuit ꝛ facta cessio nō tenuit ve/
rū positū ꝓ cōstāti q̄ cessio facta p dominā Corradinā pdicto Chino
tenuerit saltē quo ad medietatē obligatiōis sortis p̄ncipalis. vꝫ dotis
ꝛ donationis. ꝛ p ꝯsequēs ēt tenuerit scda cessio facta p Chinū potue/
rit postea Chinus agere ꝯ Nofriū mari e cū iā dña Cassandra filia chi
ni cessionaria ꝯsequuta eēt florenos cētū septuagita occasiōe pdñ inso
lutū recepti autore ptore de bōis pdicti bācbelli mariti olī pdicte dñe
Corradine ꝓ extimatiōe pdicte florenoꝝ. clxx. ¶ Et posito ꝓ cōstāti
q̄ cessio facta p Chinū pdicte dñe cassandre tenuerit. R̄ndeo ad q̄ōnē
q̄ vigore pdicte cessiōis scdo loco facte nō potuit Chinus aliquo mo
do agere ꝯ Nofriū. ¶ Quāuis eñ creditore p̄ncipali cedēte obligatio
nē ꝛ actionē sibi cōpetentē aliquo legitimo titulo dubiū sit vtrū credi
tor q̄ cessit possit agere ꝛ exigere a debitore in quo casu cōcludit q̄ sic
16 si interueniat alterū de tribꝰ de qbꝰ i. l. iij. C. de noua. rōne † eñ directe
actionis q̄ semp remanet penes cedētē vt statim dicaꝫ potuit ille qui
cessit agere ꝯ debitorē nisi cessionarius fuisset litē cōte. ꝯtra debitorē
vel denūciasset certiorasset debitorē de cessione sibi factā ꝛ denūciasset
ei vt solueret cedenti vel si debitor iaꝫ agnita cessiōe soluit partē debi
ti cessionario. vt. d. l. iij. C. de noua. ꝛ ibi late p doc. ꝛ p Bar. in. l. facta
§. si hrs. ff. ad treb. ꝛ p Ja. de are. in. l. j. §. j. ff. ad treb. ꝛ p Spe. ꝛ Jo. an.
in addi. in ti. de ꝓcu. §. sequit. v. in summa. ꝛ p Jo. an. ꝛ canonistas l. c.
ij. de alie. iud. mu. cā fac. tñ si cessionarius cedit scdo loco ipe nullas po
test intentare actiones nec potest exigere aliquo iure. Et rō differētie
est in

est in pro̅ptu: qm̄ si aliqs est p̄ncipalis creditor obligatio directa est adeo infixa ossibus suis vt ab eo nō possit separari ⁊ in alium trāsferri. vt. l. j. §. j. ff. ad treb. ⁊ l. iij. in prin. ff. pro so. ⁊ in aliis iuribus supius allegatis sȝ ad trāsferēdū in aliū ptātem agēdi iure suo exigit̄ cessio que hȝ vim quasi traditiōis. vt. l. j. §. in societate. Iunctis duabus legibus seq. ff. pro so. ⁊ l. pe. ff. de do. ⁊ qđ no. in. l. si heredē. ff. mā. lȝ enim cessionarius possit nō solū vtiles sȝ etiā directas actiones intētare tñ directas nō intentat noīe suo sed noīe cedētis. vtiles vero intētat noīe suo vt traditur in dictis iuribus. ⁊ in. l. emptor nois. C. de here. vel act. ven. ⁊ l. j. ⁊ l. insolutū. ⁊ l. noibus. C. de act. ⁊ obli. ⁊ l. ex legato. C. de leg. ⁊ p Spe. in tit. de pcu. §. sequit̄. v. sed querit̄ an talis. ⁊ ver. sȝ nūquid. dixi latissime in. c. ij. de lib. obla. arti. xij. q. xj. Sȝ qn̄ cessionarius cedit cū nō habeat suo noīe nisi vtiles sequit̄ ꝙ cedendo illas transfert ⁊ sic penes euȝ nulla remanet actio. est eñ clarū ꝙ etiā habēs vtiles actiōes vigore cessionis in eū facte pōt illas cedere. vt. l. illam. C. de dona. ⁊ l. fideicommissum. ⁊ l. ex asse. ⁊ ibi per glo. ⁊ doct. ff. ad trebel. ⁊ plene per Ang. in. l. j. C. de actio. ⁊ obli. sed penes ipsum cedentē quādo vtilis cōpetit vigore cessionis sibi facte dūtaxat nihil sibi remanet: vt no. in. l. ex asse. ff. ad trebel. ⁊ l. j. §. de illo. eo. tit. tradit. d. Bar. de Saly. in. l. j. C. de actio. ⁊ obli. q. xj. lȝ secus sit qn̄ fieret cessio vtilis actionis que cōpeteret alicui per extēsionē hoc est per interpretationē extēsiuā ex mēte legis deficiētibus verbis ƀm ꝙ traditur in. l. pe. ff. si qua. pau. fecis. dicat̄. ⁊ l. si quis id qđ ⁊ ibi per gl. ff. de iu. om. iu. ⁊ l. in hac. §. actione. ff. de neg. gest. ⁊ qđ no. in. l. j. ff. de bo. po. here. peti. ⁊ Saly. in. d. l. j. C. de acti. ⁊ obli. q. xj. sȝ iste nō est casus noster qꝛ in terminis nostris Chino cōpetebat vtilis actio ex cessione sibi facta per dñam Corradinā. Et ideo cedendo eā alteri nihil sibi remansit obligatū vt traditur in dictis iuribus adeo ꝙ si debitor solueret cessionario post factam scđam cessionē alteri nullā liberationē cōsequeretur vt dicit Saly. in. d. l. j. C. de actio. ⁊ ob. q. xij. per iura superius allegata. cum ergo nulla penes euȝ remanserit obligatio: ergo nec actio que sine obligatione subsistere nō pōt. vt. l. lȝ. §. ea obligatio. ff. de pcura. ¶ Et per cōsequēs necessaria sequit̄ cōclusio ⁊ decisio ad q̄onem propositam ꝙ dictus Chinus cui post factā cessionē nulla cōpetebat actio nō potuit agere. vt in l. si pupilli. §. videamus. ff. de neg. gest. ⁊ l. cōsequens. §. item si tpali. ⁊ l. tutores. in p̄n. ff. de admi. tu. ⁊ l. si quid. §. illud. ff. de peti. here. cū si. ¶ Et sic etiā sequit̄ ꝙ ex alio capite predicta decreta interposita ꝯ nofriū cōtumacē ad petitionē chini fuerūt ⁊ sunt nulla tanꝗ obreptitia ⁊ ex falsa cā insurgente a facto pprio predicti chini per tex. in. d. l. cū vero. §. subuētū. ff. de fideicom. libe. ⁊ p ea que tradunt̄ in. l. si ptor. §. marcellus. ff. de iud. ⁊ est etiā tex. singularis in. l. preses. ⁊ ibi no. Bal. C. de re. coruȝ ⁊ per no. per Bar. Bal. ⁊ Jo. de Imo. in. l. iuste possidet. ff. de acq. pos. ⁊ in aliis iuribus allegatis. s. in. j. q. ver. vlterius etiā aduertendū. ¶ Quinimmo nō soluȝ decreta sunt nulla ex pre
17 dictis falsis causis interposita † sed etiā si fuisset lata sententia diffinitiua cōtra predictū Nofriū eo casu quo sñia diffinitiua potuisset ferri cōtra ipsum absentē: sentētia fuisset nulla respectu nofrij ex vno capite: respectu vero ipsius monasterij ex duplici capite: respectu nofrij qꝛ ista est cōis conclusio oīm doctorū ꝙ sñia lata cōtra maiorē absentē ⁊ cōtumacē dolo per falsas probationes pducentis est nulla ipso iure. tex. est notabilis ⁊ singularis lȝ difficilis. in. d. l. si ptor. §. marcellus. ff. de iud. ⁊ ibi p doc. maxime per glo. ⁊ bart. facit qđ no. Inno. in. c. cū bertoldus. de re iudi. ƀm tertiū intellectū quē ibi posui. ⁊ in. c. cū dilecta. de rescri. ⁊ ibi per Inn. ⁊ pdictā opi. sequit̄ dñs meus Abbas siculus in. c. cum venerabilis. de excep. ⁊ c. lȝ cām. de pba. vbi latius psequit̄ ⁊ pbat̄ etiā in. l. q agnitis. ff. de exce. faciunt etiā. l. j. ij. ⁊ iij. C. si ex fal. instru. ⁊ qđ no. in. l. querelā. C. de fal. ⁊ p Joā. an. in. d. c. lȝ cām. ⁊ hoc maxime procedit qn̄ iudex tales pbatiōes fuit secutus. vt est tex. in. d. §. marcellus ƀm aliā opi. quā etiā tenēt glo. Bar. bal. ⁊ Ange. ibi ⁊ eā fuit sequutus in c. ij. de crimi. fal. in primo prin. art. v. scđa cōclusio. ⁊ ibi latissime dixi de hac materia sed omitto qꝛ non sumus hic in terminis late. ꝙ sñie latius examinarē pvera fundamēta sȝ sumus in casu interpositi decreti quo casu indubitata est conclusio decretum esse nullū per ea que supius dixi. ⁊ vt tradidi. in. d. c. ij. de crimi. fal. ¶ Nō tñ omitto ꝙ etiā si sñia: ex pte pdicti monasterij esset nulla ex duplici capite quo ad piudiuȝ ipsius monasterij. primo ex illa rōne que reddit nullā ex pte nofrij secundo ex
18 eo qꝛ † sicut sñia lata ex falsis allegationibus cōtra minoreȝ est nulla ƀm cōem opi. in. d. §. marcellus. per. l. j. ⁊ ij. C. si ex fal. instru. lȝ Bar. in. l. diuus adrianus. ff. de re iud. ⁊ sequunt̄ cōiter doc. sȝ melius facit iudicio meo tex. ƀm intellectum Dy. in. l. q testō. ff. de execu. tuto. §. fi. allegat etiā glo. sed illā nō habeo in l. sis ad quē. ff. de acqui. here. tangit Bar. in. l. scire oportet. §. aliud. ff. de excu. tu. ⁊ pbatur etiā in. d. l. ⁊ si preses. C. de rebus coꝝ. ⁊ hoc fauore minoꝝ. ⁊ ita ⁊ eadē rōne idē dicēdū i hac sñia lata cōtra ecclesiā seu monasterium ꝙ tȝ dñs meus in. d. c. licet cām de pba. ar. c. j. de resti. in integrū. Et eādem sñiam fui secutus in. d. c. ij. de cri. fal. Insuper etiā respectu predicti monasterij sñia pdicta nō fuit preiudicatiua pdicto monasterio pter defectū citatiōis vt. j. subijciā ꝗuis cum fuerit facta citatio de oībus q sua putauerint interesse vl' quoꝝ interesset aut posset quolibet interesse. ¶ Ex pdictis ēt infert ad aliud ꝯtētū in. d. l. iij. q. qꝛ posito ꝙ cessio facta Chino per pfatā. d. Corradinā tenuisse tā respectu sortis ꝗ pene ⁊ simil'r etiā tenuisset cessio facta per Chinū pdicte. d. Cassandre tā respectu sortis ꝗ pene tñ ex quo. d. Cassandra egit ad sortem ⁊ nō ad penā ⁊ cōsecuta est. clxx. florenos nō pōt amplius petere penaȝ p ea q̄ deducta fuerūt in prima decisiōe ⁊ per cōsequens existēte valida dicta cessione facta p Chinū dñe Cassandre sicut dña Cassandra potuisset liberare Nofrium ⁊ alios obligatos taȝ respectu sortis ꝗ pene etiā si aliqđ ius remāsisset penes Chinū cedētē ita etiā per petitionē sortis ⁊ cōsecute partis potuit. d. Cassandra piudicare nō solū sibi sȝ etiā cedēti quo ad penā: qm̄ clarissimum
19 est ꝙ † pactum vel factum cessionarij ⁊ pcuratoris in rem suā nocet principali. vt. l. si cum emptore. ff. de pa. ⁊ l. sicut. ff. qui. mod. pig. vel hypothe. solu. fortius ergo quo ad ptātem petende pene preiudicauit petitio sortis in terminis nostris nec pōt Chinus de hoc cōqueri ex quo nullum ius remāsit penes eum vt. s. demōstratū fuit. ¶ Et ex predictis etiā ptȝ ꝙ superuacue sunt alie q̄ones formate sub predicta tertia q̄one. ¶ Explicatis predictis trib⁹ q̄onibus principalibus assumo nūc ex ordine quartā q̄onem principalē. s. formatā qua queritur an dicta sñia scđi decreti ⁊ adiudicationis bonoꝝ insolutū lata in fauorem Chini post lapsum anni a die scđi decreti pscribat ⁊ pcludat viā monialibus vt sic ꝯ eas habeant locū dicta statuta denegātia audientiā. ¶ Circa quā q̄oneȝ omissis argumētis que in cōtrariū fieri possent dico ꝙ vigore predicte adiudicatiōis ⁊ decreti predictus Chinus non potuit prescribere. Nam clarissimum est ꝙ predictū statutū dȝ intelligi qn̄ pdictū decretū ⁊ adiudicatio nō esset nullū seu nulla put est in terminis: qm̄ actus iudiciales nullus nullum tribuit effectū. ¶ Est eñ hoc
20 regule † ꝙ id qđ nullum est nullū debeat sortiri effectum. vt. l. cū pater. §. curatoris. ff. de le. ij. ⁊ in regula nō pstat impedimētū cū sua materia. de re. iu. li. vj. Oldr. ꝯsi. cvj. ¶ Et de actibus iudicialibus expsse ꝙ nullū debeāt sortiri effectū tradit Bald. in. l. j. C. ex delic. defun. faciūt no. in. l. aut qui aliter. §. j. in prin. ⁊ l. pe. ff. q vi aut clā. ⁊ quod no. Bal. in. l. j. in fi. ff. si qs ius di. non obtē. ⁊ qđ no. in. l. accusatoris. ff. de adul. ⁊ l. si pater. C. ne de statu defun. vñ Bar. Bald. ⁊ Jo. de imo. in. l. iuste possidet ff. de acqui. pos. dicūt ꝙ ille tex. dū dicit ꝙ iuste possidet q auctoritate possidet intelligit̄ si mō actus sit validus lȝ iniustus secus si sit nullus etiā si esset nullus rōne iniustitie puta si esset talis iniustitia que redderet actū nullū put est in decreto obreptitio p. l. j. §. hec vba. ff. ne vis fiat ei. ⁊ p. l. cū vero. §. subuentū ff. de fideicom. liber. ⁊ p iura ⁊ auctoritates allegate. s. in. j. q. Unde de tali nullitate semp pōt opponi: quinimo voluit bar.
21 singulariter suo consi. clxiij. ꝙ incipit quidā magister ꝙ † talis a
a qui ingredit̄ possessionē virtute decreti[a] iniusti potest accusari ⁊ puniri de vi turbatiua. dicit eñ ꝙ lȝ in sentētijs adhibeat̄ distinctio ad validitatē vel nullitatē. vtrum sic expressus error vel nō sit expressus tñ in decretis nō adhibet̄ illa distinctio immo indistincte actor qui tale decretum vel simile obtinuit non habuit iustitiā in se lȝ error seu iniustitia non sit expssa est ipso iure nullū vt in. d. l. cū vero. §. subuētū. ⁊ §. se. ff. de fideicō. libe. ⁊ d. l. j. §. hec verba. ff. ne vis fiat ei. ⁊ l. meminerint. C. vnde vi. nec est necessariū ꝙ intētemur aliqđ iudiciū nullitatis qꝛ cum lex ista hoc faciat nō est necesse ꝙ hoc petat̄ a iudice. vt. l. nā ⁊ si sub cōditione. §. fi. ff. de cōdi. insti. sed sufficit in iudiciū deducere ius suū ⁊ si opponat̄ de sñia vel decreto replicat̄ de nullitate. ¶ Item ex alio capite pfatus Chinus vigore predicti decreti nō potuit pscribere prescripta annali pscriptione a statuto inducta: qm̄ statutū predictū dȝ intelligi si mō possessor ex. j. et ij. decreto vel ex adiudicatione in solutum fuerit in bona fide secus si fuerit in mala fide per text. in. c. fi. cum sua materia. de prescri. ⁊ in regula possessor malefidei. de re. iu. li. vj. sȝ prefat⁹ Chinus fuit in mala fide propter obreptionem dicti primi ⁊ scđi decreti ⁊ adiudicationis quam ꝯsequutus est p falsas allegationes. ⁊ pbationes ꝯ Nofrium cōtumacem ⁊ vigore iuris extincti ⁊ cessionis inualide per se ⁊ si fuisset valida iā euacua-
22 te ⁊ extincte p cessionē in aliū factā. ¶ Et posito † ꝙ ipse Chinus errasset in iure tñ talis error nō pdest ad pscriptionem vt no. Bal. in. l. iiij. C. pro empto. ⁊ no. glo. in. l. sȝ ⁊ si lege scire. ff. de peti. here. ⁊ ibi per doc. Nec ob. gl. in. d. l. iiij. dȝ intelligi qđ error iuris pdest quo ad fructū quoꝝ possessio est vilis ⁊ abiecta. ff. de acqui. pos. l. si rē mobilem nō quoad reȝ prescribendā. vt not. in. l. si fur. §. j. ff. de vsucapio. ⁊ d. l. sed si lege. §. j. ⁊ ff. de iuris. ⁊ fac. igno. l. iuris ignorantia. ⁊ no. in. l. nunꝗ. ff. de vsu.

¶ Decreti iniusti. No. h ꝙ decretū p errorē iterpositū est nullū. vide bar. in. l. fi. ff. de iust. ⁊ iure. ⁊ in. l. ij. i fi. p pet. de su. C. qūo ⁊ qn̄ iudex. Itē decretū ex falsa causa iterpositū nō valet ipso iure. l. cū vero §. subuētū. ff. de fideicō. lib. l. j. §. hec vba. ff. ne vis fiat ei. bar. in. l. iuste. ff. de acq. pos.

⁊ gl.ij.in.c.cũ de iure patro.⁊ ibi dñs meus ⁊ doct.⁊ per glo. ⁊
dñm meũ.in.c.de quarta.de prescrip.⁊ per dñm meũ in.c.cũ di
lectus.de cõsue.⁊.c.ad apostolice.de dona.⁊ ꝙ tradiť.ij.q.j.c.
in pmissis.⁊.xvj.q.iij.c.sacerdotes.ad hoc ergo vt titulus mi-
nus iustus tribuat iustam causam prescribendi. necessariũ est
ꝙ causetur ab errore facti vel saltẽ ab errore mixto facti et iu-
ris.vt.l.si vir.⁊ qđ ibi not.per Bart.ff.de vsuca.secus si locum
ab errore iuris:qꝛ tũc nõ causat pscriptionẽ.⁊ ibi etiam Jo.de
Jmo.in.c.ad apostolice.de dona.⁊ traditur per Bar.in.l. cel-
sus.ff.de vsuca.⁊.xcvj.di.c.bñ quidẽ.⁊ ibi ꝑ glo.⁊ tenẽt glo. et
Archi.x.q.iij.c.qꝛ cognouimus.⁊ Jo.de ligna.in cle.j.de rebꝰ
eccle.nõ alie.⁊.l.plurimum.ff.de iuris ⁊ fac.igno.⁊.l. iusto. ff.
de vsuca.⁊ per dñm meum in.c.ij.de rebus eccle.nõ alie.⁊ in.c.
ij.de his que fi.a prela.in fi.Quãuis prosit emptor iuris quo
ad fructus.vt tradiť in plurimis ex predictis iuribꝰ.¶ Et ma
xime in terminis nostris in quibus satis vĩ ex plurimis ꝓba-
ri dolus ꝓpter quẽ causať mala fides ⁊ impeditur prescriptio
vbi alˀs nõ impediret vt dictis iuribus ⁊ no.Jo.de Jmo. in.c.
c.j.de resti.in inte.⁊ hoc etiã probať ex alio capite.qꝛ posito ꝙ
23 †titulus nõ fuisset nullus sʒ validus tñ clarũ est ꝙ ꝓpter lesio
nẽ enormẽ sciebat Chinus vel scire debebat ꝙ põt peti restitu-
tio in inte.nõ potuisset dici ꝙ Chinus posset pscribere ⁊ ꝗuis
d.An.in.c.ad apostolice.de dona.dicat se alˀs dubitasse:lʒ alle-
gando vnam legem de qua dicit se nõ recordari videatur incli
nare ꝙ presumať in mala fide.tñ Jo.de Jmo.ibi dicit in versi.
sed circa hoc quero ꝙ satis probať talem non esse in bona fide
per id quod habeť in.l.in cause la.j.§.interdũ.cum.l.seq.ff. de
mi.vbi hoc vĩ aperte probari:qꝛ ibi distinguiť an quis sciuerit
posse peti restitutionẽ vel nõ.¶ Et ex predictis ptʒ sʒ satis re-
sponsum esse sufficiẽter ad alias qõnes ↄtẽtas in quarta qõne
qꝛ quo ad id qđ queriť forma predictorum statutorũ sit seruã-
da.nõ preiudicant per ea que superius deduxi superuacuũ est
querere de eorũ validitate ⁊ effectu quo ad terminos quo ad
predictum effectum de qua materia plene per Bart.⁊ doct.in
l.j.C.de sum.tri.⁊ per Bar.in.l.omnes populi.de iusti.⁊ iur.⁊
latissime per canonistas maxime dominuʒ meum in.c. ecclesia
sancte Marie de consti.potissimum in repe.¶ Circa quintaʒ
qõnem principalẽ qua queritur quid opereť dicta scriptura si
mulata facta inter Chinũ ⁊ Nofriũ debitorẽ monialiuʒ ⁊ qui
donauerat monialibus ⁊ qui conduxerat ad fictũ bona dona-
ta a monialibus..¶ Et an ex ea scriptura possit monniales iu
uari vt decepte ⁊ circonuente breuiter dico ꝙ ꝗuis non sit ne-
cessariũ pdictis monialibus ire per predicta suffragia simula-
tionis ex quo olia clarissima remedia sibi cõpetunt de quibus
s.⁊.j.tñ ex predicta scriptura facta vt.s.posito ꝙ illa talis scri
ptura:qꝛ est priuata recognoscať a predicto Chino et Nofrio
vel per testes probeť non oriunť actiones:qꝛ alˀs scriptura pri
uata quecunqꝫ sit illa nisi recipiat aliqđ fomentum vel supple
mẽtũ ꝓpter qđ fiat autẽtica nõ ꝓbat etiã si haberet plures te-
stes inscriptos vel subscriptos ⁊ annũ ⁊ mẽseʒ ⁊ diẽ.C.de ꝓba.
l.instrũ.⁊.l.exemplo ⁊.l.rõnes.C.de conue.fi.debi.l.ij.⁊ fi.ff.de
dona.l.nuda.ad hoc ergo vt ꝓbet dʒ recipere aliqđ fomentuʒ
vel ꝑ cõfessionẽ partiũ vel recognitionẽ a partibꝰ seu ab eo qui
scripsit vel a testibꝰ inscriptis vel subscriptis qui recognoscũt
vel deponunt vel per publicã vel aliquã solennitatẽ seu dispo
sitionẽ statuariã vel aliud simile fomentũ de quibus fomentis
tradiť in iuribꝰ pallegatis ⁊ ꝑ Jo.an.post Nic.ma.ĩ addi.spe.
in ti.de instr.edi.§.nũc dicendũ vbi ponit plura supplementa
autẽticãtia scripturã priuatã sed omitto.posito ergo vt dixi ꝙ
scriptura predicta ex aliquo fomento fidem faceret opitulareť
monialibus:qm̃ ex ea videretur ꝓbari quedã simulatio ⁊ col-
24 lusio in iudicio postea agitata †simulatio enim ꝓbatur ex con
iecturis qꝛ liquide ꝓbari nõ põt ⁊ cõsistit in animo.vt probať
in.l.nõ oĩs.§.a barbaris.ff.de re.mi.⁊.c.cum in diocesi de vsu-
ris.c.illos vos.de pigno.⁊.c.ad nostrã.de emp.⁊ vẽ.tradit bar.
in cõsi.cxliiij.ꝙ incipit viso libello.Et per bar.cõsi.cxxxj.ꝙ in-
cipit quidã petrus alˀs petrus.⁊ cõsi.clviij.ꝙ incipit quidã ha
bens ⁊ ꝑ do.dyoni.de peru.cõsi.xij.ꝙ incipit venditio.cõsi.xlj.
ꝙ incipit viso libello ⁊ fm ea que traduť.in.l.j.C.plus vale.ꝙ
agiť.⁊.l.pacta nouissima.ꝑ bal.⁊ doc.C.de pac.⁊ in alijs pleris
qꝫ locis ex pcedentibus em̃ cõuentionibus pdictis.⁊ ex pactis
cõtentis in dicta scriptura factis inter pdictum Chinũ ⁊ No-
frium cũ iaʒ Nofrius obtulisset ⁊ donasset omnia monasterio
⁊ illis etiã ex alio capite esset obligatus ⁊ demũ conueniret ex
ipsa scriptura priuata dictus Nofrius cum gino fratre suo ꝙ
ginus vigore ⁊ ptextu dicte cessionis habite a dicta.d.Coradi
na caperet dicta bona donata ⁊ ꝙ ꝑ ipso Chino cõfitereť ipa
bona a laboratoribus ipsorũ bonoruʒ.¶ Et ꝙ tñ ex ipsis bo-
nis idẽ Nofrius toto tpe vite sue fructus ⁊ redditus dictorum
bonorũ habere deberet ⁊ ꝙ oĩa bona habeat dictus Chinus
libere.⁊ ꝙ ita deberet dari laudum inter eos ꝑ maiori securi-
tate ipsius Chini.⁊ Chinus ꝓmisit dicto Nofrio ea q̃ promis-

a ¶ Transfert
dñiuʒ. Adde
hic ⁊ nota ꝙ
dñiuʒ in qua-
tuor casibus
transfert sine
traditiõe. Vi
de Pe. pbi.
cor.in ↄsi.xvj.
incip. viso in
litera. in scđa
parte.

sit ⁊ postea etiã accessit iudiciũ motũ ꝑ chinũ cõtra Nofriũ eo
forte qꝛ nõ cõfiderunt de dicta scriptura ⁊ sic ex multis colligũ
tur cõiecture simulationis ⁊ collusiõis.¶ Primo qꝛ prius fa
cta erat donatio ⁊ obligatio monialibꝰ.¶ Scđo qꝛ pdicto chi
no nihil debebať ꝑ dictũ Nofriũ.¶ Tertio qꝛ dictus nofrius
ex pacto remãsit in possessionẽ.¶ Quarto qꝛ fuit facta de dote
donationis ⁊ pena vbi nõ debebať nec peti poterat nisi alterũ
tm̃ quinimmo facta sit de oĩbꝰ bonis.¶ Jtẽ ꝓpter qualitates
cõiũctionũ.Jtẽ qꝛ cõuẽtũ ꝙ deberet dari laudũ ⁊ forte datum
fuit lʒ nõ possit ꝓbari.Et postea fuit secutũ iudiciũ.Et cõtu-
macia ipsiꝰ nofrij q cuʒ deberet noĩare dictas moniales tanꝗ̃
dñas in iudicio nullã fecit noĩationẽ vt.j.subijciã.¶ Que oĩa
si recte ac mature ↄsidereť ⁊ põdereť:nemo erit q possit infi
ciari eas nõ esse maximas simulationis fraudis ⁊ collusiõis cõ
iecturas vt hec oĩa ꝓbať ꝑ ea q tradũt in.l.post ↄtũ.ff.de do
na.iũcta.l.sicut.§.supuacuũ.qui.mo.pig.vel hypo.sol.⁊ in.l. q
testm̃.cuʒ sua materia.ff.de ꝓba.iunctis his que traduť in.l.
iij.C.plus valere ꝙ agiť.⁊ in.l.⁊ qui.C.de distra.pig.⁊ per bal.
in.l.si filij.C.de dona.inter vi.⁊ vxo.⁊.l.si nõ verũ.e.ti. ⁊ ꝑ Jo.
de Jmo.post Ancha.in.c.q̃sitis.de rerũ permu.⁊ ꝙ tradiť in
l.pacta nouissima.C.de pac.iuncta etiã no.per Bal.in.l. execu
torẽ.C.de execu.rei iudi.in.viij.col.¶ Et sic ex predictis tum
rõne simulationis tũ rõne collusionis pdicta decreta ⁊ sñia ad
iudicatã nõ potuit piudicare nec preiudicauit pdictis monia
libus:qm̃ plura cõcurrũt ꝓpter que predicta decreta ⁊ sñia nõ
preiudicãt pdictis monialibꝰ etiã vltra ea que superius dicta
sunt:qm̃ inter alia reqsita ad hoc vt sñia inter alios lata piudi
cet. tertio plura sunt necessaria.de qbus in.l.j.⁊.ij.C.qui. res.
iud.non no. ⁊ in.l.sepe.ff.de re iu.⁊ in.c.j.de re iu.⁊ in ti.C.res
inter alios acta.⁊ inter alia requisita hec requiruť que hic nõ
interuenerũt:primo ꝙ legitimus ↄdictor qui vocatus ad iudi
ciũ succubuit:succubuerit se defendendo nõ per cõtumaciaʒ ⁊
25 tradiť in dictis iuribꝰ †enim illata cõtra cõtumanceʒ potius
presumiť lata ꝓpter defectũ cõtumacie q̃ iustitie.¶ Et vbi pe
na venit cõmittẽda aliter q̃ ex defectu iustitie nõ nocet alijs.vt
l.papinianus.§.meminisse.⁊.l.q repudiãtis.§.fi.ff.de iof.tes.
facit.l.si de eo.⁊.l.si ꝑ imprudẽtiã.ff.de euic.nisi forte lana esset
ↄ ↄtumacẽ facta iã ↄclusione in cã.¶ Et idẽ voluit dñs meus
in.c.pe.de re iudi.dicẽs post bar.ꝙ tũc absentia vel cõtumacia
procuratoris impedit facere ius quo ad alios quãdo ex actis
non põt cõstare de meritis cause quinimmo.⁊ si pncipalis in
plus dãnať ꝓpter cõtumaciã nõ teneť tertius facit qđ no. bar.
in.l.j.§.q opẽ.ff.de fur.tradiť etiã ꝑ moderniores in.l.a sñia.§.
habes.ff.de appel.⁊ ꝙ tradiť in.l.cũ filius ꝑ Bar.⁊ doct.ff. de
verbo.ob.⁊ in qõne sua que incipit statuto perusine ciuitatis.
¶ Et sicut ↄtumacia nõ piudicat ita etiã si ꝑ aliã culpã vel pp
eius iniuriã posset piudicari vt tradit Bart.in.l.si seruus plu
riũ.§.j.ff.de le.j.⁊.d.Ant.in.c.pe.de re iudi.¶ Jnsuper etiã re
26 qriť aliud vʒ ꝙ †nõ detegať collusio qꝛ tũc etiã in casibus in q
bus piudicaret sñia nõ piudicat.ita dicit Bal.post Marti. ⁊
Jaco.bu.in.l.ingenium.ff.de statu.ho.⁊ in.l.ij.C.qui res. iudi.
nõ nocet.⁊ per Jo.de Jmo.in.d.l.sepe.ff.de re iudi.tradiť etiã
in alijs iuribus superius allegatis.¶ Et sic etiã ex pdictis fun
damẽtis apparẽt decreta ⁊ sñiam pdictã nõ preiudicasse pdi-
ctis monialibus.¶ Vlterius etiã ex alio capite dico ꝙ pdicta
sñia nullo mõ piudicauit pdictis monialibus:qm̃ clarissimuʒ
fuit ꝙ prefatus Nofrius trãstulit ꝑ donationẽ per eũ factã in
27 predictas moniales †ꝑ quã etiã absqꝫ alia traditiõeᵃ transferť
a dñiũ.vt est tex.in.l.fi.C.de sac.san.ecc.⁊.c.ij.de ↄsue.quinimmo
etiã si donatariꝰ fuisset psona priuata attẽta formatiõe dona-
tionis.⁊ ꝙ pdictus Nofrius donator ↄduxit dicta bona a pre
dictis monialibꝰ.⁊ ꝙ cessit iura sua ⁊ etiã debuit esse ↄstitutũ
ad que accedãt que no.in.l.siquis argẽtũ.⁊.l.siquis.C.de do. ⁊
qđ no.in.l.fi.C.qñ fi.vel priua.⁊.l.j.⁊.ij.C.de acti.⁊ ob. ⁊ quod
no.gl.in v̇.veluti.in.l.cũ hic status.§.oratio.ff.de do. inter vi.
⁊ vxo.⁊.l.j.in fi.ff.pro so.⁊.l.ꝙ meo.ff.de acq.pos.⁊.l. quedam
mulier.ff.fami.her.⁊.l.interdũ.ff.de acqui.re.do.et ꝙ singulr
tradiť ꝑ Bar.in.l.hura.C.de omni agro deserto.lib.xj.¶ Cum
28 ergo pdictus nofrius esset †ↄductor nec suo sed noĩe ipsarum
monialiũ possideret.vt.l.j.⁊ ibi ꝑ glo.⁊ doct.C.cõ.de vsuca. ⁊
l.nõ solum.§.j.ff.de vsuca.⁊.l.cũ in plures.§.messem.ff.loca. ⁊
l.j.§.interdictũ.⁊.l.ij.§.eũ.⁊.l.cum fundũ.ff.de vi.⁊ vi.ar. cum
si.Quare cũ moniales essent dñe ⁊ possiderent qꝛ nofrius alie-
no.noĩe possidebat merito nofrius vocatus ad iudiciũ debuit
noĩare dñm in iudicio quare cũ ipe minime noĩauerit sʒ fuerit
cõtumax.sequiť ꝙ ꝓcessus ⁊ decreta interposita ↄ dictum No
friũ nõ piudicauerũt dictis monialibꝰ nec etiã adiudicatio fa
cta pdicto Chino.vt voluit Jnno.Jo.an.⁊ doc.in.c.qm̃ frequẽ
ter.§.ꝙ si super.vt lite nõ cõte.vbi dicũt ꝙ taciturnitas vel cõ
tumacia coloni nõ nocet dño.nec quo ad possessionẽ nec quo
ad proprietatẽ ꝑ.l.fi.C.si ꝑ vim vel alio mõ.⁊ idẽ tʒ ibi ʒaba. ⁊
tʒ Spe.in ti.de pmo decreto.§.restat v̇.hoc etiã no.⁊ ver.qd si
coloni.

coloni.⁊ Bar.in.l.ij.C.vbi in rem actio.vbi plus dicit ꝙ ēt si facta eēt
executio cōtra colonum ⁊ possessio esset translata ad actorē nō tñ pri
uabit̃ dñs sua possessione quā habebat̃ ar.d.l.fi.C.si per vim vel alio mō
29 ¶ Nec ob.si diceret̃ ꝙ † sicut absens possidēs per colonū deiecto colo
no perdit possessionē ciuilē vt.l.iij.§.ꝙ si seruus.ff.de acqui.pos.ita ⁊
isto casu dʒ dñs admittere possessionē: qꝛ rñdet̃ ſm Inn.in.d.§.ꝙ si su
per quē sequunt̃ Io.an.d.ant.zab.⁊ dñs meus ibi.⁊ bar.in.d.l.ij.quē
ēt sequūtur legiste ꝙ id colono deiecto dñs perdit possessionē: qꝛ deij
ciēs talē violēter intēdit sibi possessionē acqrere ⁊ eā cuicūqʒ auferre se
cus est in iudice qui nō intēdit iurisdictionem in preiudicium absen
tis exercere vel ius absentis alteri dare ⁊ si hoc intēderet nihil ageret.
vt.d.l.si.C.si per vim vl̃ alio mō facit.c.inter.de ma.⁊ obe.⁊.c.j.de cau.
pos.dic ꝓprie.⁊ hoc dictū est verum ⁊ plʒ Do.⁊.d.meo cū iudicialis pos
sessio habeat plus iuris ꝙ̃ facti: violēta vero nihil habeat iuris.Et qꝛ
in quolibet iudiciali processu iudex intēditur alteri reseruare ius suū
vt in.c.super eo.de offi.deleg.⁊.c.inter dilectos.in fi.de do.facit.l.ij.§.
merito.⁊.§.si quis a principe.ff.ne quid in loco.pub.⁊.c.ex tuarꝫ de au
cto.⁊ vsu.pa. ¶ Sed nūc circa predicta quero que remedia cōpetāt p̄
dictis monialibus aduersus predicta decreta ⁊ sñiam adiudicatiuā
in fauorē p̄dicti Chini.rñdēdo dico ꝙ plura cōpetūt remedia p̄dictis
monialibus. ¶ Primum qꝛ ex quo.s̄.in prima ⁊ tertia qōnibus ꝯclu
sum fuit ꝙ p̄dicta decreta ⁊ adiudicatio fuerūt ⁊ sunt nulla.pñt mo
niales per suum legitimū sindicum petere a iudicetā seculari ꝙ̃ eccl'ia
stico ꝙ pronūciet ꝙ p̄dicta precepta.⁊ sñiam adiudicatiuā in solutuʒ
fuerint ⁊ sint nulla ⁊ de facto ⁊ nulliter processisse ⁊ nullum prebuisse
effectum vel vigorem p̄dicta Chino ⁊ nullū p̄iudicium generasse predi
ctis monialibus .⁊ hoc facta prius narratione debita ad petitionem
p̄dictam seu preiudicium libellū porrigēdum ⁊ facere sub debita for
ma per ꝓcuratorem ſm cōsilium prudētis ⁊ docti aduocati ⁊ p̄dictuʒ
remedium colligit̃ ex no.per glo.in.c.ij.de cri.fal.facit ꝙ no.ij.q.v.in
c.argumēta.⁊ ꝙ not.glo.in.l.minor.in prin.ff.de mino.⁊ idem ego te
30 nui in.d.c.ij.de cri.fal.l.ij.membro prin.qm̄ † que de facto fiunt de fa
cto sunt reuocāda ⁊ irrita ⁊ nulla nūciāda.vñ ēt posset peti ab eodem
iudice de facto irritari ⁊ annullari sicut de facto ꝓcessum fuit per no.
in.l.j.ff.de ferijs.⁊ ibi glo.bal.l.dies festos.C.de ferijs.⁊.ij.q.j.c.prima
tes.⁊ ibi cōcordātie multe in gl.⁊ ꝓxime ad materiā de tenuta.de fa
cto cōcessa not.bal.in.l.si pacto quo pena.C.de pac.facit ⁊ ꝙ traditur
in.l.ꝙ iussit.ff.de re iu. ¶ Posset etiā cōcipi predictus libellus alter
natiue sub hac forma vʒ qꝛ facta debita narratione eorꝫ q̄ gesta ⁊ acti
tata fuerūt prius cum monialibus per Nofriū de do.⁊c.⁊ facta demū
narratione preceptoruʒ ⁊ adiudicationis facte ad petitionē Chini ꝯ
Nofrium ⁊ laboratores ipsis monialibus insciis nō monitis ⁊ nō ci
tatis ⁊ spoliatiōe facta de dictis monialibus petere pronūciare sñiari
⁊ decerni predicta precepta ⁊ sñia adiudicatiua.Et quicquid vigore
p̄dictorum preceptorꝫ factum ⁊ secutum fuit fuisset ⁊ esse nulla ⁊ nul
lius efficacie roboris vel momēti ⁊ nullum preiudiciū generasse predi
ctis monialibus: ⁊ ipsas moniales re itegrādas ēt ad eorꝫ possessionū
⁊ iura ⁊ inꝙ̃tum fuissent ⁊ essent aliqua illa enormiter lesisse p̄dictas
moniales ⁊ ipsas moniales tāꝙ̃ enormiter lesas restituēdas fore et sic
accumulare.⁊ si forte diceret̃ qūo possunt agere moniales ad istud co
ram iudice ecclesiastico cū actor debeat sequi forꝫ rei.vt in.c.cum sit ge
31 nerale.de fo.cōpe.Respōdeo ꝙ hoc fieri p̄t sicut † p̄t clericus aduersus
laycū petere reductionē ad arbitriū boni viri ꝯ laudū ēt per laycos la
tum ⁊ super re ꝓphana corā iudice ecclesiastico ſm Bar.in repe.l.si so
cietatē.§.arbitrorūʒ.ff.pro socio.tʒ Spe.in ti.de arbitrio.§.j.ver.sed
quis erit.⁊ sequitur ibi Io.an.in addi.⁊ dñs meus.in.d.c.cum sit gñā
le qui ēt allegat ad hoc ꝯsiliuʒ Fede.ccxxx.sed ego nō habeo istud con
silium: sed tñ Fede.cclxxxv.consi.tʒ ꝙ debeat agi corā iudice rei quam
ēt opi.tʒ ang.in qōne que incipit duo nobiles.sed Pe.de ancha.in re
pe.regule ea que fiunt de re.iu.lib.vj.tʒ primā sñiam si laudum latum
de reb.eccle.per text.in.c.examinata.⁊.c.peruenit.de arbi.⁊ sic etiam
secundum istam opi.potest adiri in terminis nostris iudex ecclesiasti
cus ex quo p̄dicta p̄cepta ⁊ sñia adiudicatiua emanauerūt sup reb⁹ q̄
ꝑtinebāt ad p̄dictū monasteriū.⁊ idē ēt dōm ſm aliā opi.Pe.q dicit
ꝙ sup talib⁹ ille p̄t adiri q debuisset adiri in illa qōne.q̄re cū monaste
riū possideret sicut si Chin⁹ voluisset agere ꝯ monasteriū debuisse adi
re iudicē eccl'iasticū: ita p̄t adire nūc monasteriū: ⁊ ita ēt vr̃ sensisse bar.
in repe.dicti.§.arbitrorꝫ ſʒ Pe.de anc.de quo ēt ꝑ eū in qōne sua q̄ in
32 cipit.cū.c.layc⁹. ¶ Itē † qꝛ eccl'ia q̄ petit restōnē in itegrū ꝯ laycū p̄t il
lā petere ēt corā iudice eccl'iastico ſʒ In.Io.an.⁊ doc.i.c.cū sit gñale.de
fo.cōpe.⁊ ibi dixi in.vij.fallētia faciūt ēt no.in.c.ꝯstitut⁹.de res.in ite.
tʒ.d.meus in.c.ad nr̃aʒ.de re.ec.nō alie.vbi bon⁹ tex.facit ēt ꝙ tradit̃
in.l.si qs ep̄ales.⁊ in auc.si qs litigātiū.C.de epi.⁊ cle.ꝑ bal.⁊ bar.i.l.ij.
C.vbi ⁊ apō q̄s faciūt ēt q̄ statim dicā de remedijs canonis reītegrāda
¶ Scōm remediū ꝙ monasteriū intētet rei vēdicationē publicā ⁊ cō
ditionē possessiōis ꝯ p̄dictū Chinū.q̄ remedia possunt simul accumu
lari ſm ea que tradūt̃ ꝑ gl.⁊ doc.in.c.abbate sane.de re iudi.lib.vj.Et
si Chinus ꝯuētus excipiet de decretis ⁊ adiudicatiōib⁹ replicabit mo
nasteriū de ipsorꝫ nullitate ⁊ inaliditate ꝑ ea q̄ superi⁹ dicta sunt ⁊ sic
obtinebit. ¶ Tertiū remediū est canonis reintegrāda.iij.q.j.ꝙ cōpe
tit ecclesie ex spāli priuilegio ſm ꝙ voluit Io.cal.in.c.cū ad sedē.de re
sti.spo.ꝙ priuilegiū p̄t clericus intētare coram ꝓprio iudice eccl'iasti
co ꝙ tʒ glo.pe.q̄ nō est alibi ſm dñm meū in.c.pe.ꝙ me.cau.tʒ In.in
c.cū sit gñale de for.cōpe.⁊ ibi tenui fallētia.vij.⁊ in.c.pe.de oper.no.
nun.in vlti.no.Nā hoc remediū ꝯpetit tam ꝯ spoliatorē ꝙ̃ ꝯ quēcūqʒ
tertiū ad ꝙ ēt ignorāter possessio peruenisset.vt ibi tradit̃.⁊ Arch.in
summa ꝑ In.in.c.dilecte.de ma.⁊ obe.⁊ per Io.an.in.c.qꝛ.v.de iu.⁊
iu.c.cū ad sedē.de resti.spo.tʒ Spe.in ti.de resti.spo.§.j.ver.quartā et
tradit̃ in.c.ꝯsultationibus de iure patro. ¶ Nec ob.ꝙ Chinus possi
det auctore p̄tore qꝛ talis possessio est nulla maxie respectu istarꝫ mo
nialium.⁊ ideo cōpetit ēt restitutorium ſm Archi.not.in.c.cum cām
matrimonij.⁊ in.c.cum cām de offi.deleg.⁊.c.cum cām eo.ti.⁊ ibi dixi
⁊ per no.in.c.cōquerēte.⁊.c.cum venissent de resti.spo.⁊.j.q.iiij.qꝛ pre
sulatus.⁊ in alijs plerisqʒ locis. ¶ Circa sextā ⁊ vltimā questionē ſʒ or
dinē.s̄.formatū.aduertēdū est ꝙ ex ea plures pñt elici qōnes. ¶ Pri
ma est vtrū p̄dictū ꝯpromissum fcm̄ ꝑ abbatissam ⁊ sindicā ⁊ ꝓcura
tricē monialiū capituli ⁊ ꝯuētus de iure ⁊ de facto in laycū tenuerūt
quā qōnē ⁊ sequētes paucis absoluā.eo ꝙ attētis his q̄ superius di
cta sunt in p̄cedētib⁹ ⁊ qōnibus.j.subijciā hec ⁊ sequētes qōnes.quasi
33 superflue reddunt̃.dico ergo ꝙ ꝙ̃uis sit dubiū † vtrū rector vel prela
tus ecclesiastic⁹ possit cōpromittere sine cōsensu capituli ⁊ sine supio
ris auctoritate de iure ⁊ in arbitriū.s.mō fiat super rebus ecclesie ma
xime super re que nō possit alienari sine ꝯsensu ⁊ tractatu capituli ⁊
auctoritate superioris de quo ꝑ doc.in.c.cū tp̄e.de arbi.vbi tex.vr̃ ꝓ
bare ꝙ nō valeat.⁊ idē gl.fi.⁊ Ho.in.c.peruenit.de arbi.⁊ in.c.cū tp̄e
⁊ ibi glo.⁊ clarius per eū in summa in ti.de arbi.§.de qua re.v̄.quid
de clerico.vbi ꝯcludit clericum nō possit super rebus ecclesie sue quas
per se nō hʒ liberā alienādi ptātē ꝯpromittere: lʒ secus sit sup rebus ꝓ
prijs qꝛ rei sue qlibet est moderator ⁊ arbiter.vt.l.in re mādata.C.mā
dati. ¶ Et ꝙ̃uis qdā alij aliter dicāt quos refert In.in.d.c.cū tēpore
34 † tñ cōis opinio vr̃ eē ꝙ nō possit tʒ.d.An.⁊ sequit̃ Io.de imo.d.c.cū
tp̄e.vbi dicūt ꝙ lʒ super rebus ꝓprijs possint cōpromittere ⁊ ēt sup
fructibus p̄teritis tñ super fructibus futuris ⁊ super iurib⁹ eccl'ie nō
pñt sine supioris auctoritate.⁊ idē tʒ Spec.in ti.de arbitrio.§.restat.
v̄.sed nūqd.⁊.§.finit̃.⁊ ver.ſʒ nūqd p̄latus in fin.vbi ꝓ ista parte alle
gat.c.per tuas.de arbi.⁊ eādē opi.ꝯsulēdo tenuit Fede.ꝯsi.lxxxviij.⁊
Lapus Abbas alle.c.ij.⁊ tenēt cōiter moderniores in.d.c.cum tp̄e de
quo ēt Bar.in.l.nulli.ff.de trāsac.⁊ per Bal.in.l.p̄ses.de trāsac.Et lʒ
glo.ma.in fi.in.c.si diligēti.de fo.cōpe.⁊ glo.in ver.iudices in.c.roma
na.de fo.cōpe.li.vj.videat̃ velle.tñ illa gl.deberet intelligi qñ bñficiat⁹
35 ꝯpromitteret de rebus ꝓprijs.ſʒ † qcqd sit tñ sit cōpromissum de iure
⁊ de facto tale cōpromissum nullo mō vr̃ fieri saltē sine ꝯsensu capitu
li qꝛ cū tale cōpromissum habeat instar trāsactiōis vt in aut.vt diffe.
iu.§.j.⁊ in aut.si vero cōtingerit.⁊ in aut.si qñ.C.de iudi.no.glo.in.c.
exposita de arbi.tʒ bar.in.l.si qs cū alr̃.⁊ in.l.si qs arbitratu.ff.de ver.
ob.no.glos.in.l.sub p̄textu.C.trās.⁊ bar.in.l.ꝙ si ephen.ff.de eo ꝙ cer.
lo.⁊.l.ij.ff.de iureiur.bal.in.d.aut.si vero.⁊ Io.cremo.in.aut.vt diffe.
iudi.Ja.bu.in aut.decernimus.C.de iudi.⁊ doc.in.c.quintauallis.de
36 iureiur.ſʒ clarꝫ est † ꝙ solus prelatus sine ꝯsensu capituli nō p̄t trāsi
gere: ergo nō p̄t tale ꝯpromissum facere.Primū ꝓbat̃ in.c.de cetero.
⁊.c.statuimus de trāsac.tradūt doc.in.c.ꝯtingit.de trāsac.⁊ In.in.c.
peruenit de arbi.Scōm sequit̃ ex primo qꝛ si nō p̄t sine ꝯsensu capitu
li trāsigere.ergo nec ꝯpromittere de iure ⁊ de facto.vt dictis iuribus
no.gl.xvj.q.j.c.plures.tʒ Lapus Abbas alle.in.ij.not.gl.c.fi.de maio.
⁊ obe.q̄re ex duplici capite nō vr̃ valuisse dictū ꝯpromissum.p̄mo qꝛ p̄
dicta abbatissa fecit dictū ꝯpromissum tāꝙ̃ sindica ⁊ ꝓcuratrix nō tā
37 ꝙ̃ abbatissa fecit cum tñ nō hēret mādatū nisi gñale.Et † ad cōpro
mittēdū requirit̃ mādatū spāle vt in.c.per tuas.de arb.no.Spe.in ti.
de ꝓcur.§.j.v̄.xv.⁊ gl.in.c.pacisci.in.c.q ad agēdū.de ꝓcu.li.vj.⁊.ff.de
ꝓcu.l.mādato.nec ēt sufficit.gñale mādatū cū cl'a de rato.vt not.gl.in
d.c.cū tp̄e.de arb.quā cōiter sequūt̃ doc.qꝛ ꝑ hoc nō itelligit̃ hr̃e liberā
⁊ voluit glo.in.c.cū dilectus.de reli.do.facit ꝙ no.Bar.in.l.j.ff.de of
fi.ꝓcu.cesa.⁊ Cy.⁊ gl.i.c.si ꝓcuratorē absentis.ff.de ꝓc.⁊ Io.de imol.
in.d.c.cū tp̄e.⁊ maxie cū fcm̄ fuerit ꝯpromissuʒ de iur̃ ⁊ de fcō ꝙ hʒ in
star.trāsactiōis vt dixi.s̄.⁊ ad trāsigēdū reqrat̃ spāle mādatū.vt.l.mā.
ff.de ꝓcu.⁊.c.ꝯtingit.⁊.c.ꝑ tuas.de arbi.⁊.l.nā ⁊ nocere.cū.l.seq.ff.de
pac.⁊ tradit̃.i.c.q ad agēdū.§.fi.de ꝓc.li.vj.tʒ Spe.ti.de ꝓcu.§.j.v̄.v.
¶ Scōo qꝛ posito ꝙ p̄dicta abbatissa ēt fecisset p̄dictū ꝯpromissuʒ tā
ꝙ̃ abbatissa nō tñ valuit cū fecerit de iure ⁊ de facto ēt ꝑ ea q̄ supi⁹ di
cta sunt ⁊ maxie cū fecerit in laycū quo casu qdā voluit vt Hof.nō va
lere: ſʒ tñ istō examiare nō est necessariū.tradit̃ i.c.ꝯtingit.de arb.per
Ar.xj.q.j.c.clericū cuiuslibet.⁊.c.dilecti.⁊.c.exposita.de arb.ꝑ Lo.pō.
in.l.titia diuortiū.ff.so.ma.⁊ Lau.disputat.d.An.de p̄to veteri i di
sputatiōe sua q̄ icipit marconaldus.Et hec sufficiat q̄ ad.j.q. ¶ Scōa
qō q̄ sumit̃ ei p̄dicta.vj.q.v̄sat̃ circa validitatē laudi q̄ qō satis clare
decidit̃ ex decisiōe p̄cedētis questionis qꝛ clarum est ꝙ si ꝯpromissum
nō tʒ nec ēt p̄t tenere laudū inde sequutū.vt.l.pedi⁹.§.j.ff.de arb.⁊ de
se manifestū est ex validitate eiꝯ ꝯpromissi ⁊ ipi⁹ forā depēdet arbitro
rū ⁊ arbitratorꝫ ptās i.l.distiguem⁹.§.de officio.⁊ ꝙ ibi tradit̃ ꝑ gl.⁊
doc.ff.de arb.cū si.si eiꝯ nō vʒ p̄ncipale nec accessoriū.vt in regl'a cū p̄n

cipalis.ff.de re.iu.⁊ in r̃la accessoriũ.de re.iu.li.vj. ¶ Et ex p̄dictis de
33 cidit ẽt tertia qõ q̃ sumit ex p̄dicta.vj.q.vʒ † vtrũ ratificatio tenuerit q̃
facta fuit laudo p̄dicto lato vigore predicti ꝯpromissi qꝛ ratificatio p̄
dicta eisdẽ argumẽtis rõnibus auctoritatibus ⁊ iuribus est nulla qꝰ
bus ꝯpromissam. Quĩ posito ꝙ ꝯpromissum fuisset celebratũ per ab
batissam de cõsensu capituli seu cõuẽtus sui nõ ꝑpterea potuisset so
la abbatissa ratificare sine cõsensu capituli vel saltẽ sine legitimo mã
dato. lõge ergo minus potuit ratificare laudũ nullũ qõ nõ possunt ẽt
priuate ratificare si est nullũ lʒ sit latum de rebꝰ p̄uatis eoꝝ non tʒ vt
laudũ: lʒ posset forte tenere vt pactũ ẜm ea q̃ no.glo.singularis in.l.fi.
C.cõia vtri.iudi.facit ẽt no.per gl.Jo.an.⁊ Dy.in regula nõ firmat̃ de
re.iu.li.vj.de quo ẽt per glo.⁊ doc.marie per Joã.de Jmol.in.c.ij.de
his q̃ fi.a prela.sine cõsensu capi.vbi refert multas auctoritates q̃ fa
ciũt ad hanc materiã quas omitto qꝛ ibi videri pñt ⁊ qꝛ de his nõ est
multum curãdum vt statim subjiciã.faciunt ẽt no.p Spe.in ti.de sen.
§.sequitur v̇.pe.⁊ ꝙ ẽt ibi sequit̃ Jo.an.in addi.⁊ per dños de ro.in de
39 ci.clxiij.in antiq̃s Et est aduertẽdũ † ꝙ tũc valeret in vim pacti qñ eẽt
tale qd qõ depẽderet a ꝑtãte partiũ.vt tradit dñs meus ⁊ ibi dixi post
eum in.c.examinata.de ꝯfir.vti.⁊ ibi est bonus tex.qõ laudũ nullum
nõ p̄t cõfirmari.⁊ ꝙ cõfirmatio facta ẽt per papã de laudo nullo non
tʒ. Et ibi ẽt no.qõ partes nõ pñt nisi eẽt de facto qui posset supleri a
ratificãte qui nõ est hic.faciunt ẽt no.per dñm meũ.⁊ doc.in.c.cũ sup
⁊ ibi dixi.de offi.deleg.tʒ expresse Bal.in ti.de pac.cõstã.in ver.sentẽ
tie. ¶ Ex predictis ẽt decidunt̃ alique qõnes ꝯtẽte in.d.vj.q.q̃s vt q̃
tum fieri p̄t ꝯp̄hẽdam ꝑpter lõgitudinẽ ꝯsilij procedã per cõclusiones
cõprehẽdẽdo effectũ oĩm qõnum predictaꝝ quo ad intentionẽ iuridi
cam. ¶ Prima cõclusio sit qõ iudex iuste pronunciãdo p̄cepta tenutã
⁊ alia facta ad petitionẽ sindici dictaꝝ monialiũ nõ valuisse nec vale
re nec potuisse fieri de iure ẜm formã dictoꝝ statutoꝝ hec cõclusio pro
batur ex his que superius dicta sunt. ¶ Jtẽ probat̃ ex eo qꝛ dictꝰ sin
dicus monialiũ renunciauit instãtie ipsius cause. Quãuis posset dici
40 ꝙ † inq̃tum nõ habẽt spãle mãdatuʒ ad renunciãdum nõ valeat: qĩ
in gñali mãdato nõ venit hec ꝑtãs: qĩ renunciare est donare.vt no.in
c.statutũ.§.assessorẽ.de rescrip.li.vj.⁊ in.l.si quis delegauerit.ff.de no
ua.⁊ ibi per Bar.vñ dicit Jo.de imo.post zaba.in.c.ij.de dona.ꝙ pre
latus nõ p̄t remittere exceptionẽ ex quo nõ hʒ ꝑtãtẽ donãdi.⁊c. Sed
ad donandũ non sufficit gñale mandatum sed exigitur speciale man
datuʒ.vt.l.si filiusfamil.ff.de do.⁊.l.contra iuris.ff.de pact.tradit.d.
meus.in.c.ad hec.vt lite nõ cõte.⁊ tractat ẽt bar.in.l.oẽs.§.fi.ff.de his
q̃ in frau.cred. ¶ Scđa cõclusio sit ꝙ p̄dicta renũciatio ẽt si valuisset.
⁊ iudicis snĩa inde secuta ẽt tenuisset tñ nullũ generauit nec generat
preiudiciũ predictis monialibus quo ad iura eis cõpetẽtia respectu.
donationis facte per Nofriũ monialibus nec quo ad q̃titates debi
tas predictis monialibus occasione mutui vel solutionẽ factaꝝ per di
ctas moniales pro predicto Nofrio. Hec cõclusio probatur primo ex
41 regula gñali q̃ vult ꝙ † ex separatis nõ fiat illatio.vt.l.nãliter.§.nihil
cõe.ff.de acqui.pos.⁊.l.duobus.ff.de testa.tute.l.fi.ff.de calũ.l.neq̃ na
tales.C.de proba.in.c.dilectus.de offi.or.⁊.c.qõ translationẽ.de offi.
lega.c.j.de tẽp.or.li.vj.cũ si.sʒ claꝝ est qõ separata est cã laudi lati vigo
re cuius specifice egit sindicus monialiũ a cã donatiõis facte moniali
bus: ergo ex snĩa facta super cã laudi ⁊ tenutaꝝ ⁊ ꝓnunciationũ inde
secutaꝝ ⁊ potioritatis vel prioritatis inter moniales.⁊ dictũ Chinũ
respectu cause p̄dicte sic intẽtate: ergo ex ipsa snĩa per iudicẽ lata sup
predictis ⁊ iuribus p̄dictis nõ p̄t aliquo mõ inferri nec preiudiciũ ge
nerari iuribus dictaꝝ monialiũ occasione donationis eis facta p pre
dictum honofriũ.vt dictis iuribus.⁊ in.c.frequẽs.in fi.de resti.spo.vj.
⁊ in.c.ij.de trãsla.pla.⁊.c.qꝛ diuersitatẽ.de cõces.prebẽ.⁊.c.cũ capella.
⁊ seq.de priui.ff.pro.emp.l.ij.§.separata.l.permisceri.ff.de acq.pos.l.
maritus.ff.de do.inter vir.⁊ vxo.cũ si. ¶ Scđo ꝓbat̃ dicta cõclusio ex
42 alia r̃la q̃ vult ꝙ † vbi actuʒ est spãliter ad aliquã rẽ aliq̃ spãli actio
ne ⁊ trãsactio sit secuta talis trãsactio nõ ob.q̃minus possit ad aliã rẽ
vel ẽt ad illã ex alia actione.vt.l.age.C.de trã.vñ si agebã ꝯ ac.emp.ad
domũ ⁊ secuta fuit trãsactio indubitãter postea nõ ob.trãsactio pos
sum agere ad domũ ex alia cã vel actiõe puta ex legato vel dõatiõe vl̃
rei vẽdicatiõe vel alia siĩa act.ẽ ĩnea ab actiõe exẽpto.l.si de certa.C.de
tran.⁊.l.si ita q̃s.ff.de v̇.ob. Est eñ ista clarissima cõclusio ap d̃ doct.
taʒ iuris ciui.ꝙ cano.vt p Bar.Bal.Cy.⁊ doc.in.l.sub p̄textu la scđa,
⁊.l.age.⁊.l.si de certa ꝙ data specialitate vel in petitiõe vel ĩ ꝓsecutio
ne vel in trãsactione nunq̃ transactio extẽdit̃ ad aliã rẽ vel ẽt ad aliã
actionẽ ad eãdẽ rem: vnde si petitio fuit specialis ad aliquã rẽ ex aliq̃
spãli cã vel actiõe: lʒ ꝓsecutio ⁊ trãsactio fuerit gñaliter facta nõ extẽ
dit̃ trãsactio ad aliã rẽ valẽt ad eãdẽ ex alia cã vel actiõe vt tradit̃ in di
ctis iuribꝰ p.d. An.Jo.de imo.zaba.abbatẽ sic.⁊ doc.canonistas vt in
c.j.de trã.lʒ gl.ibi alr̃ senserit sʒ cõiter reprobat̃. ¶ Jtẽ lʒ petitio fuerit
gñal̃ ⁊ trãsactio fuerit gñal̃ si ꝓsecutio fuit spãlis trãsactio: lʒ gñalr̃ fa
cta ñ extẽdit̃ ad aliã rẽ imo nec ad eãdẽ ex alia cã vel actiõe si mõ nõ sit
admixtꝰ dolꝰ ẽt talis gñalitas possit restrigi ad spãlr̃ petita vl̃ spãlr̃ ꝓ
secuta salua rõne recti ẜmõis tʒ gl.final̃.i.d.l.j.c.j.bar.i.d.l.sub p̄textu
fac.l.ex maiori.⁊ ꝙ ibi no.Cy.C.de execu.⁊.l.fi.§.idẽ q̃sijt.ff.de cõd.ide.
⁊.l.aureliꝰ.§.sticho.ff.d li.le. Et vt dicit bar.lʒ petitio fuerit gñal̃ ⁊ trãs
ctio generalis si prosecutio fuerit spãlis absq̃ ⁊ ratio recti sermonis
referri ad prosequuta saltem ope replicationis non extenditur ad
aliam rẽ nec etiã ad eandem ex alia causa vel actione: ⁊ ita etiam
ego tenui in.d.c.j.de trãsac. ¶ Si ergo h̃ in trãsactiõe fortiꝰ est in snĩa
⁊ re iudicata: qĩ vt dicit gl.⁊ ẽt tenẽt duo.strictior fit iterpretatio in
snĩa q̃ in trãsactione qꝛ trãsactio fit ex ꝯsensu partiũ: iõ latiꝰ extẽdit̃ sʒ
iudicium reddit̃ in iuitũ.vt.l.inter stipulantẽ.§.j.ff.de v̇b.ob. Jtẽ si in
trãsactiõe qñ vel petitio vel ꝓsecutio fuit spãlis trãsactio gñalis nõ p̄iu
dicat vt dixi q̃to magis id dicẽdũ est in snĩa qñ tã petitio q̃ ꝓsecutio
43 fuit spãlis † cũ semp snĩa ⁊ iudicis animus referat̃ ad ꝓsecuta ex q̃bus
motus animi sui dʒ informare ⁊ iuxta petitione dare sniam.vt.l. illici
tas.§.veritas.ff.de offi.p̄si.iũcta cle.sepe.de v̇b.sig.⁊.l.vt fundꝰ.ff.cõi
diui.xxx.q.v.c.iudicãtẽ.⁊.l.h̃ aũt.ff.q.ex cau.in pos.ea.⁊.c.j.de ꝯces.p̄
ben.li.vj. ¶ Tertio in ꝓprijs terminis ꝓbat̃ dicta ꝯclusio qꝛ exceptio
rei iudicate nunq̃ extẽdit̃ ad aliã rẽ neq̃ ad aliã actionẽ ꝯpetentẽ ad
eandẽ rẽ.lʒ snĩa tñ sit gñalr̃ vt est tex.in.l.cũ q̃rit̃.cũ.l.seq.ff.de excep.rei
iudi.⁊ ꝙ tradit̃ in.l.⁊ an eadẽ.§.actiões.⁊ lex testõ.eo.ti.ad hoc eñ vt
44 obstet † exceptio rei iudicate req̃rit̃ vt eadẽ sit res ⁊ cã petẽdi ⁊ eiusdẽ
ꝑsone vere vel iterpretatiue.vt late tradit Bart.in.l.⁊ an eadẽ.§.q cũ
ff.de excep.rei indi.⁊ p Jnn.in.c.ij.⁊ pleniꝰ in.c.fi.de ordi. cogni.tra
dit̃ p gl.⁊ doc.in.c.pastoralis.de cã pos.⁊ ꝓprie.⁊ p Jnn.c.cãm.ij.q fi.
sint legit.⁊.c.dilectus.l.de rescrip.⁊ in alijs plurismiq̃ locis ⁊ nõ solũ
hoc ꝓcedit respectu diuersaꝝ actionũ.oĩno quinimo si viderent̃ hr̃e
ꝯformitatẽ quãdã. Vñ si ad eãdẽ rẽ ꝯpetit talis ⁊ ꝑsõalis agẽs reali nõ
vr̃ deduxisse ꝑsonalẽ nec ecõuerso iõ nõ obstat rei iudicate.vt.l.fi.⁊ ibi
45 Bar.ff.de excep.rei indi. † nec snĩa lata ĩ rei vẽ.obstat agẽti publicia
na.vt no.Bal.in.l.penul.C.de inge.ma.⁊ est tex.in.l.minor.§.de euic.
ad qõ facit ꝙ no.gl.in.d.l.fi.ff.de excep.rei indi. ¶ Quinimo ⁊ si actũ
sit simplr̃ in qua simplici actiõe poterãt plures cãe ĩtercludi ⁊ vnã solã
cãm ꝓsequnt̃ si succubui nõ ob.exceptio rei iudi.agẽti mihi ex alia cã
vñ si egi hypothecaria simplr̃ deĩde ꝓsequor vnã cãm ⁊ succubui non
ob.mihi.exceptio rei iudicate si ago ex alia ẜm Guil.⁊ Bar.in.l.solu
tũ.§.p liberã.ff.de pig.act.⁊.l.existẽte.§. latinꝰ.ff.de excep.rei iudi.qn
ĩmo ⁊ fortiꝰ si aliq̃s in eodẽ libello plures ĩtẽtauit actiões ⁊ succubuit
nõ ob.ei exceptio rei iu.nisi in eo ꝙ spãliter est ꝓsequnt̃ hoc singulr̃
voluit gl.loquẽdo in terminis magis dubijs.in.c.abbate sane.de re iu
di.li.vj.q̃ vult ꝙ si egi rei publiciana qõ dixi ꝙ res ꝑtinebat ad me iu
re dñij vel quasi ꝙ si defecti in vna ⁊ reus absoluit̃ possum postea intẽ
tare aliã partẽ disiunctiue nec ob.exceptio rei indi.qꝛ ista ẽ mõ alia cã
q̃ prima p no.in.c.fi.de cau.pos.⁊ ꝓprie.⁊ insti.de act.§.alie.⁊ sequit̃
Bar.in.l.⁊ an eadẽ.§.actiões.ff.de excep.rei iudi.⁊ do.me.Abb.sicu
lus.in.c.ij.de libelli obla. Et si egi rei ven.p legato ⁊ succubui possum
agere actiõe ex testõ si mõ reus nõ sit absolutꝰ qꝛ nõ legat̃ ẜm Dy.in re
gula nullus pluribꝰ.de reg.iur.lib.vj. Et hoc ẽt possent multa exẽpla
induci sʒ breuitatis cã omitto ex q̃bꝰ oĩbꝰ plusq̃ clarissima pʒ ꝯclusio
quo ad terminos nostros ꝙ cũ fuerit actũ p sindicũ monialiũ spãliter
virtute laudi.ꝓ ipsius executiõe ⁊ ipsam petitionẽ sit spãliter ꝓsecu
ta quare quacũq̃ snĩa fuerit secuta nõ ob.monasterio agẽti vigore do
natiõis facte sibi p dictũ Nofriũ cũ penitus sit cã separata ⁊ illa v̇ba
quibus iudex ꝓnũciauit Julianũ habuisse ⁊ habere meliora ⁊ potio
ra iura q̃ moniales.⁊c.referunt̃ respectu actiõis ⁊ petitionis intẽtare
per sindicum valet vigore laudi. Et hic est plusq̃ clarissimũ ⁊ expedi
tissimum per iura ⁊ auctoritates superius allegatas.

¶ Et vt supra scriptum est ita cõsulo ego Marianus Socinus saluo
semper saniori consilio.

¶ Consilium.xix.

1 Filia femina aliquando succedit in feudo.
2 Feudi seruitia consistunt in seruitio virili.
3 Filij masculi: et non femina nec extranei: veniunt in feudo si de heredi
bus facta est mentio.
4 Feudum si concedatur pro se et quibuscunq̃ heredibus tale feudum
transit ad heredes etiam extraneos.
5 Feudum si quis receperit pro se ⁊ filijs masculis seu descendẽtibꝰ suis
tam masculis q̃ feminis an feudum mortuo masculo trãseat ad femi
nam vel reuertatur ad dominum.⁊ numero.9.
6 Verba contrahentiũ recipiunt interpretationem et declarationẽ a di
spositione iuris communis: ⁊ statutorum.
7 Verba contractuũ ẜm ꝯsuetudinem loci interpretationem recipunt.
8 Jus francorum in feudis.
10 Frater quando succedat fratri in feudis.
11 Vassalus non põt feudum in extraneum transferre.
12 Vassalus non potest feudum pignorare.
13 Feudum an possit dari in dotem.numero.14.
15 Vassalo si ꝯcedat̃: ꝙ possit donare feudũ: an poterit dõare cã mortis.
16 Jus accrescendi an habeat locum in feudo nono.
17 Feudum quando veniat in petitione hereditatis.
18 Filij succedũt eq̃liter in feudo lʒ vnꝰ ipsoꝝ ĩ maiori p̄te fuerit ĩstitutus.
19 Feudum paternum transit ad filium tanq̃ heredem.
20 Decedens cum filia non dicitur sine liberis decedere.
21 Prohibitio si fcã sit de nõ alienãdo: nõ fit alienatio ẽt ĩ vltĩa volũtate.
22 Concessum ad tempus post tempus intelligitur prohibitum.

Omnipotens deus. Adsit. Pro decisiõe p̄dicte consultatiõis
conueniens est vt ante oĩa examinemus duas qõnes. pri
ma vtrũ p̄dicta filia femina de iure cõi succedat in feudo

¶ Secũda

¶ Scḋa vtrũ vasallꝰ seu feudatariꝰ possit de iure cõi ĩstituere fratrẽ in
feudo. ¶ Circa primã qõnẽ dicendũ est ꝙ si facta est cõcessio feudi sim-
1 plicit regula est ꝙ † si vasallo defuncto sine filijs masculis filia femina
nõ succedat. vt est text. in. c. j. quẽadmodũ feudum ad filiã ptineat nisi
ĩ duobꝰ casibꝰ ibi positis ⁊ ĩ qbusdã alijs casibꝰ spãlibꝰ q̃s omitto eo ꝙ
nõ pertineat ad materiã nostraꝫ. Quare lꝫ iure romano femina succe-
dat sicut masculus. vt. l. maximũ viciuꝫ. C. de liber. prete. ⁊ in auc. ĩ suc-
ces. ⁊ in auc. cessante. ⁊ ĩ auc. post fatres. C. de legi. here. ⁊ in corpore vñ
2 sumit: tñ femina a successione feudi excludit q̃ † seruitia feudi cõsistũt
in seruitie virili. vt in pugna ⁊ si. ⁊ iõ femina excludit tanq̃ nõ capax
q̃ cũ nõ sit capax cause ⁊ nec est capax causati. vt est tex. ibi no. Bal. ĩ ti.
qui feudũ da. pos. q est primus titulus feudoꝝ. ver. hoc aũt notãdũ. et
ẽt est text. in. c. j. de suc. feu. vbi filia ⁊ tradit in. c. j. que ad feudũ consti
tui põt ⁊ ipi per Bal. q dicit ꝙ etiã nulla facta mẽtione de heredibus
feudũ pertinet ad filios masculos sed nõ ad feminas not. etiã Bal. in
3 l. j. ff. de rerum diui. ¶ Et posito etiam ꝙ † in receptione feudi fuerit
facta mẽtio de hr̃dibus tñ intelligit de filijs masculis ⁊ non de feminis
aut alijs extraneis. c. j. de na. feu. ⁊ ibi Bal. c. j. quẽadmo. feu. cõsti. põt
qnimmo etiã si feudum est simpl'r cõcessum intelligit concessum ꝓ se et
filijs here. vt not. glo. or. in. c. j. q. mo. feu. cõstit. po. in vsi. feu. ea rõne q̃
q̃libet nõ solũ sibi sed etiã suo heredi in dubio ꝓuidisse videt. vt est tex.
in. c. j. de duo. fra. a capi. inuesti. in vsi. feu. ⁊ ad idẽ. l. si pactũ. ff. de ꝓba.
tꝫ Lu. pon. in materia nr̃a in. l. ẽt filios. ff. sol. ma. facit etiam q̃ in his
que transitoria sunt ad heredes supuacua est mẽtio heredũ. vt. l. eum q.
§. j. ff. de v̇. ob. ⁊ ideo cũ in cãu p̃dicto filia femina nõ succedat similiter
dicendũ est si facta sit mentio heredũ q̃ expssio eorum que tacite ĩsunt
⁊c. l. cũ quid. ff. si cer. pe. ⁊. l. iij. ff. de leg. j. siue nõ sit facta mentio siue ex-
pssio heredũ siue sit facta in hac materia feudali in tali appellatione nõ
veniũt nisi filij masculi. vt not. gl. in. l. etiã filios. ff. so. ma. ⁊. l. ex facto. §.
si. ff. ad treb. ⁊. l. pro herede. §. si qd tñ. ff. de acq. here. vnde nõ refert ad
hr̃dẽ extraneuꝫ cõtra. l. sciẽdũ. ff. de verb. sig. immo nec ad filiã vt dictũ
est lꝫ Pe. de bella. ⁊ Ja. de raue. tenuerũt ꝙ facta mentiõe heredũ ve-
nirent etiã extranei. vt refert Bal. in. d. l. ẽt. sed ipse eos reprobat. ⁊ cõi
ter reprobant pro qua reprobatione ⁊ pro opi. gl. vr̃ tex. aptus in. c. j. §.
si clientulus. de aliena. feu. ⁊ ista fuit opi. glo. ⁊ Dy. in. d. l. ex facto. §. si.
quã sequit Bar. in. l. vt iurisiurandi. §. si liberi. ff. de ope. libe. ⁊ tꝫ Bal.
reprobata opi. Jac. ⁊ Pe. in. l. liber. ver. medio formaẗ h alia. qõ. q̃ in
feudo semp vr̃ inesse nomẽ hr̃dis. Nec est necessariũ ꝙ adijciat ad am-
pliãdũ sed ad specificandũ naturã feudi. ar. ff. man. l. qui mutuam. ⁊. ff.
4 de assigna. liber. l. alimentoꝝ. nisi in † cõcessione ipsi verbo. heredibus
fuisset additũ verbũ qbuscunq̃: qm̃ tũc lꝫ gñalitas prima frõte videat
debere restringi ꝑm naturã contractus ad filios ar. l. dãni. vec. ad quod
stip. ff. de dã. infec. ⁊. l. si stipulatus. ff. de vsur. ⁊. l. si legat. serui. ff. de leg.
j. cuꝫ si. tñ contra est q̃ tũc transiret feudũ in heredẽ extraneũ ita cõclu
dit bal. in. l. j. ff. de re. diui. ⁊ in. c. j. de ꝓhi. alie. feu. per fre. ar. l. in conuẽ
tionalibus. ff. de ver. sig. ⁊. l. id tp̃s. §. in re legata. ff. de vsucap. ⁊ vr̃ esse
casus in. c. j. de feu. nõ ha. ꝓpriã na. in vsi. feu. ¶ Quininmo fortius vr̃
5 qõ † si aliqs recepit feudũ ꝓ se ⁊ filijs masculis seu descendẽtibus suis
tam masculis q̃ feminis. tñ filia femina nõ succedit superstite filio mas
culo sed excludit. ⁊ ꝙ fortius est ꝙ defuncto postea masculo feudũ re-
uertit ad dominũ vt tradit Bal. in. c. j. §. cũ ẽt in ti. epm vel Abba. in
vsi. feu. facit. c. j. ⁊ ꝙ ibi no. Bal. quẽadmo. feu. ad filiã pti. tradit per
Bart. in. l. vt iurisiurandi. §. si liberti. ff. de op. libe. et p. Bar. in. l. liber.
C. de ope. libe. Sed omitto q̃ in terminis nostris nõ euenit casus ꝙ fi-
lius masculus superesset sed cõis cõclusio est ꝙ femina feudo nõ succe-
dat. Et sic ex p̃dictis infert ꝙ primo ꝯcessio p̃dicti feudi facta p serenis
simũ regẽ arragonum in p̃dictis symoni ⁊ vitali de valgouerna ⁊ eoꝝ
heredibus de ipsorũ corporibus legitime descẽdẽtibꝰ de castro ⁊ ferro
assari cuꝫ oĩbus vasallis vaxallagijs ⁊c. de iure cõi seu feudoꝝ cõsuetu-
dine nullo mõ cõprehendit filiã feminam per ea q̃ superius dicta sunt
⁊ hoc indubitatũ mihi videt si staremus in hac simplici ⁊ mera ꝯcessio
ne: veꝝ q̃ in dicta feudi cõcessione ⁊ inuestitura cõcedẽs dixit: ita tñ ꝙ
dicti symõ vitalis ⁊ eoꝝ heredes dictũ castrũ ⁊ terraꝫ cũ feudis p̃dictis
⁊ eoꝝ iuribꝰ tenimẽtis ⁊ ptinẽtijs vniuersis ab eadẽ nostra curia tene-
ant ac viuãt. iure frãcoꝝ vꝫ ꝙ maior natu minoribus fr̃ibus ⁊ cohere-
dibus suis ac masculis feminis p̃ferat. vr̃ rõnabiliter dubitari posse:
vtrũ ex illis verbis ac masculis feminis p̃ferat in defectũ masculoꝝ vi-
deant vocate filie femine aduertendũ est ꝙ cõcessio fuit facta symoni ⁊
vitali ⁊ eoꝝ heredibꝰ ⁊ appellatiõe heredũ veniũt filij vt. s̃. dixi vnde
cũ subiũxit: ita tñ vt masculus femine p̃ferat in defectũ masculi feminã
videt vocasse sicut in simili dicit text. in auc. cessante. C. de legi. heredi.
ibi dũ text. dicit ⁊ qdeꝫ p̃dicti fratris filius: lꝫ tertio gradu sit p̃fert tñ
fratribus defuncti ⁊c. sed tñ lꝫ prima fronte verba p̃dicta videant hoc
plaudere tñ si aliud nõ subesse potius inclinarẽ in cõtraria sñiam p ea
q̃ supius dicta sunt: qm̃ vt dixi in feudis regulariter nõ succedit femi-
6 na q̃uis cõcessio sit facta p v̇bũ liberis ⁊ ista est regula: ꝙ † verba ꝯtra-
hentiũ recipiunt interpretationẽ ⁊ declarationẽ ꝑm iuris cõis ⁊ statu
toꝝ dispositionẽ: ita vt cũ ipsa dispositiõe iuris cõis ⁊ statutoꝝ intelli-
gant cõformari vt no. in. l. j. ⁊. l. vt iusiurãdi. ⁊ ibi p Bar. ff. de ope. lib.
⁊ p Bal. ĩ. l. liber. liberteq̃. C. de ope. li. facit ẽt qõ no. bal. in. l. qcũq̃. C.
7 de serui. fugi. ⁊ sil'r ẽt † verba ꝯctum recipiũt interpretationẽ ꝫ cõsue-
tudinẽ loci vt tradit in. l. si. C. de fideius. ⁊. l. si prius. §. recte. ff. de aqua
plu. arcẽ. ⁊. l. ꝙ si nolit. §. quasi assidue. ff. de edil. edic. ⁊. l. si fundus. §. in
cõmissoria. ⁊ ibi gl. ff. de lege cõmissoria cũ si. Quare verba p̃dicta intel
ligant ꝑm cõsuetudinẽ feudoꝝ. ¶ Et posito in casu fortiori ꝙ predicta
cõcessio fuisset facta sub hac forma vꝫ symoni ⁊ vitali ⁊ eorum ⁊ cuius-
q̃ eoꝝ liberis masculis ⁊ feminis quo casu in defectũ filio masculorũ
expresse sunt vocate femine: vt. s̃. dixi ⁊ est tex. in. d. c. j. §. j. epi. vel abba.
in vsi. feu. ⁊ de succes. feu. c. j. §. filia. no. tꝫ Bar. in. l. vt iurisiurãdi. §. si li
beri. ff. de ope. libe. tamen filia semel exclusa pp superexistentiã mascu-
loꝝ excludit perpetuo vt dixi. s̃. sed tñ quicũq̃ sit ex iure cõsuetudina-
rio feudoꝝ ista disceptatio vr̃ in terminis nr̃is sublata eo ꝙ p statuta
superiꝰ posita apparet ꝙ filia femina admittit ad successionẽ feudoꝝ:
vt pꝫ ex forma primi statuti ꝙ expresse disponit. ꝙ patre mortuo tã fi-
lij q̃ filie succedãt in feudis ea habita distinctiõe ꝙ si masculi ⁊ femine
supersint masculi patri descẽdẽti cuiusq̃ fuerit ꝯditiõis pater siue frã-
cus siue lõgobardus ⁊c. masculus prefert feminis duꝫ tñ si sorores aut
amite sole femine superstites fuerint eas prefert in successione patris
defuncti. ¶ Et idẽ etiã disponit clarissime ex forma alterius statuti. s̃.
positi disponẽtis q̃ tenẽti feuda filij nepotes ꝓnepotes ⁊ abnepotes ⁊
oẽs descedentes in infinitũ cuiusq̃ sexus sint libere ⁊ absolute succede
re possint seruata tñ sexus p̃rogatiua vt masculus femine preferat ⁊c.
Que verba cuꝫ sint clara nulla alia indigent interpretatiõe ⁊ declara-
tione vt. l. ille aut ille. §. cuꝫ in verbis. ff. de le. iij. ⁊. l. omni nouatiõe. C.
de sac. san. ec. ⁊. l. si alij. ff. de vsufr. leg. Est ergo cõclusio ꝙ tã ex forma p̃-
dicte stipulationis intellecta ⁊ interpretata ꝑm predictoꝝ statutoꝝ di-
spõnẽ. quã ẽt v̇bis statutoꝝ predictoꝝ predicte filie symonis vitalis ad
p̃dictoꝝ filioꝝ successionẽ ex quo masculi nõ supersunt debẽt succedere.
Et similiter dicenduꝫ est de feudo Campi empto per p̃fatos symonẽ ⁊
vitalẽ laudato approbato ⁊ cõfirmato eisdẽ p p̃fatũ clarissimũ regem
Martinũ in q̃ cõcessione ⁊ approbatione voluit similiter p̃fatus claris
8 simus rex ꝙ ipsi symõ ⁊ vitalis viuere dẽrent iure frãcoꝝ. vꝫ ꝙ † maior
natu minoribus fratribus ⁊ coheredibus suis ac masculis feminis p̃
ferat. ¶ Et sic pꝫ ex predictis rñsum ad primã qõneꝫ. s̃. formatã qua q̃
rit: vtrũ in dicta cõcessione facta p regẽ martinũ preditis fratribus et
eoꝝ heredibus de eoꝝ corpore veniat ẽt filia femina masculis nõ extan
tibus rñdet enim ꝙ sic. ¶ Et simil'r etiã ex predictis pꝫ ꝙ ꝑm p̃dictas
duas cõcessiones ⁊ ex forma predictoꝝ statutorũ si symon ⁊ vitalis ab
intestato diẽ clausissent extremuꝫ debuissent succedere feudũ veruꝫ tñ
ipsi nõ decesserint ab intestato. Sed cõditio p eos testõ ĩ quo vterq̃ vt
asserit aliũ instituit q̃ propriã filiaꝫ q̃ vitalis instituit symonẽ fratreꝫ
suũ in parte sua dictoꝝ feudoꝝ ita tñ ꝙ sit dictus symon sine filij ma-
sculis vltimũ suũ claudere diẽ: eo casu substituebat sibi Franciscũ eorũ
fratrẽ cuꝫ hoc ꝙ si dictus Frãciscus decederet sine filijs de legitimo cor
pore procreatis. succederet filia dicti symonis. Et similiter prefatus sy-
mon fert decessisse testatus cũ filia ⁊ in testõ instituisse prefatũ Franci-
scũ de valgouerna fratreꝫ instituti: hereditatẽ adiuerunt merito orit se
cũda questio vtrũ vꝫ heredis instõ facta per vitalẽ ⁊ symonẽ de Frãci-
sco ⁊ nõ de filiabus. ¶ Circa quã questionẽ aduertẽduꝫ est. ꝙ predicta
narratio non cõtinet vtrũ predicti vitalis ⁊ Symon ĩ aliquo institue-
rint filias predictas. vel vtrũ ipsas exheredauerĩt. qm̃ clarissimũ est ꝙ si
prefati parẽtes de predictis filiabus nullã fecissent mentionẽ exheredã
do legitime vel instituendo salteꝫ in aliquo predictũ testm̃ etiã nouissi
mo esset irritũ vt in auc. ex causa. C. de libe. prete. ⁊ in corpore. vñ sumit
in auc. vt cũ de ap. cogno. §. aliud quoq̃ capitulũ quare si hoc cõtigis-
set in facto nec illiꝰ patrie statuta aliter ꝓuiderunt decisio esset clara ⁊
quo ad feuda ⁊ quo ad reliqua bona tã respectu secũde qõnis q̃ etiaꝫ
respectu tertie: quoniã filia vitalis successisset ĩ bõis vitalis ⁊ filia symo
nis in bonis symonis vt in auc. de heredi. ab intestato. §. seruũ. ⁊ hoc est
expeditissimũ ⁊ clarissimũ quo ad hereditatẽ: lꝫ certa legata firma ma
neãt vt dicta auc. ex cã. ¶ Verũ q̃ arbitror ꝙ solũmodo qõnẽ fuisse for
matã pp feuda predicta ⁊ ꝙ presupponat validitas testatorũ p̃dictoꝝ
⁊ in ipsis testis dispositũ esset ꝙ feuda predicta pertinerẽt ad predictũ
Fran. ⁊ propterea prosequar qõneꝫ in terminis nostris vtrũ prefati vi
talis ⁊ Simõ per viã vltime volũtatis potuerint disponere ĩ predictũ
9 Frã. ¶ Circa quã qõneꝫ vr̃ primo dicẽdũ ꝙ sic. primo q̃ † lꝫ de iure con
suetudine feudoꝝ vasallis non possit heredẽ extraneũ instituere in feu
do nec ab intestato decedẽs trãsmittat feudũ ad suũ heredẽ extraneũ:
sed reuertat ad dominũ. Quoniã lꝫ ꝯcessio seu inuestitura fuerit facta
alicui ex heredibꝰ suis nisi expressa fuerit facta mentio de heredibꝰ etiã
extraneis vel p verbũ equipollẽs nõ venit extraneꝰ p ea q̃. s̃. dixi. ⁊ p ea
⁊ agna. vel ẽt si in cõcessione dictũ fuisset ꝓ se ⁊ successoribꝰ suis in infi-
nitũ intelligit de suis ⁊ de suo cõsanguineo nõ de alieno de ꝓhibita feu
di alienatiõe. c. ij. §. si. q̃ his verbis successio iuris significat vt. l. q̃dã. §.
j. ff. de edẽ. tꝫ Bal. in. l. j. ff. de rerũ diui. q. xv. tñ q̃ in terminis nr̃is cõces
suꝫ fuit p̃dictis vitali ⁊ symoni spãli gratia ꝙ possint donare p viã do-
natiõis inter viuos ⁊ cã mortis cedere ⁊ ꝑmutare ⁊c. Et ad successionẽ
ẽt habilitauit p̃dictũ Frãciscũ de valgouerna vt p̃dictis vitalis ⁊ symo
ni posset ab intestato succedere merito videtur fortius concessum fuis-
se quod predicti symon ⁊ vitalis possent predictum Franciscum here-
dem instituere cum videamus quod prohibitus simpliciter alienare

nõ põt alienare ĩter viuos ꝛ tñ vr̃ poſſe heredẽ ĩſtituere vt quidã volũt
in.l.ſi ita qs.§.ea lege.C.de cõdi.ob cãz.¶ Scdo hoc ſaltẽ vr̃ cõcedi rõ-
ne feudi caropipi ꝙ feudũ fuit emptũ per prefatos vitalẽ ꝛ Symonẽ
ꝛ ſic cũ ſit feudũ ementiuũ ſeu iure emptionis queſitũ vr̃ ꝙ poſſit trans
ferri ẽt in heredẽ extraneũ vt dicit Bal.ꝛ refert Ludo.põta.in.l.etiaꝫ
10 filios.ff.ſolu.ma.facit ẽt † qñ feudũ eſt emptum de cõibus bonis frater
fratri ſuccedit vt in.c.j.de beneficio fratris ſucceſſione.qnĩmo ẽt in feu
do nõ empto vr̃ ꝙ frater fratri ſuccedat vt in.c.j.§.j.in ti.cõſtõnis ĩpera
toris ante ianuã.¶ Uerũ pdictis nunime refragantibꝰ dico ꝯriã ſñiam
fore verã:qm̃ clarũ eſt ꝙ vaſallus ſeu feudatariꝰ neqꝫ per ꝯctũ inter vi-
uos põt feudũ in extraneũ alienare neqꝫ in vltima volũtate reliquere.
primũ pbaṫ in.c.j.de phi.alie.feu.per Fede.vbi phibeṫ oĩs alienatio ꝛ
11 dr ibi ꝙ † nullꝰ vaſallus aliquo colore captato nõ põt alienare ꝛ ſi alie
net amittit feudũ vt.d.c.j.in prin.ꝛ notariꝰ ſcribẽs priuaṫ officio ꝛ effi
ciṫ infamis nõ ergo põt vaſallus feudũ alienare vt ibi.ꝛ in.c.j.de phi.
alie.feu.per lotha.ꝛ in.c.ij.extra.de feu.ꝛ dicit Bal.in.d.c.j.de phibi.
alie.feu.per fed.ꝙ ſi eſt feudũ nouũ put eſt feudũ nr̃m nõ põt alienare
ẽt in agnatos ſed ſi eſſet feudũ paternũ ſecus eſſet.Bald.ibi ver.quero
an inter agnatos quinimmo nec cũ vaſallo ſuo põt vẽdere ſeu ĩ eũ alie-
nare feudũ nouũ Bal.d.c.j.ver.quero an vaſallus.nã inter eos nullã
eſt cõuẽtiõ.ff.de tranſac.l.cũ hij.§.ſi pluribꝰ.ꝛ.c.j.cũ vero in tit.qui feu.
da.poſ.in vſi.feu.niſi in caſu de quo per Bal.in.d.c.j.ꝛ nõ ſolũ põt vẽ-
dere aut donare ſed nec põt inſolutũ dare creditori ſuo vt no.Bal.ĩ.d.
c.j.de phibi.alie.feu.per Fed.v̉.ſed nũquid ſi ex cõſuetudine nec ẽt in
emphytheoſim perpetuã cõcedi vel ad longũ tp̃s qꝛ hoc nõ pcul ab alie
natiõe diſtat vt in auc.de nõ alienã.aut pmutan.§.alienatiõis.etiaꝫ ſi
fieret vtile dño qꝛ hoc videreṫ factũ in fraudẽ iuxta not.p Dy.in.l. co
dicillis.§.inſtituto.ff.de leg.ij.tꝫ Bal.in.c.j.de phibi.alie.feu.p Fede.
12 ver.quero nũquid vaſallus col.iij.qnĩmo ꝙ † fortius eſt nec põt va-
ſallus feudũ pignorare vt eſt tex.in.d.c.j.de phibi.alie.feu.per Fed.nõ
tamẽ priuareṫ niſi traderet ꝙ tñ pcedit niſi eẽt ſolus dñs cui pignora-
ret vt ibi.ꝛ in.c.j.ꝛ ibi no.extra de feu.nec in obligationẽ aut hypothe.
generali venit ar.l.oblĩonem generali.ff.de pig.ꝛ p hoc clare reprobaṫ.
dictũ Bar.in.l.ſi cõſtãte.ff.ſo.ma.in.iij.q.ſcđe ptis principalis vbi con
cludit iure tacite hypothece.vxorem poſſe aduocare bona feudalia et
emphyteoticaria mariti:qm̃ etiã iſta cadũt ſub obligatiõe ꝙdiu durat
ius feudi ꝛ emphyteoſis.l.lex vectigalis.ff.de pig.qm̃ in hoc clare erra-
uit Bar.qñ feudũ cuꝫ nõ poſſit venire in hypotheca generali exp̃ſſa ſi-
ne cõſenſu dñi.vt eſt tex.in.d.c.j.de phi.alie.feu.p Fed.ergo multominꝰ
nus venire poterit in hypotheca gñali cũ in gñali oblĩone nõ veniãt ea
que qs in ſpẽ veriſimiliter nõ eſſet cõceſſurꝰ vt in predicta.l.obligatio-
ne generali.ꝛ.l.alũnos.C.que res pigno.ob.poſ.ꝛ hãc opi.tenuit Spe.
in ti.de pig.§.j.ver.ſed nũquid feudũ circa fi.¶ Nec ob.l.vectigali.per
quã moueṫ qꝛ illã opꝫ ĩtelligere qñ interuenerit cõſenſus dñi per dictũ
capitulũ imperialem de phi.alie.feu.per Fede.ꝛ hãc eandẽ opi.ſenſit
Bar.recte intuẽti.in.l.codicillis.§.inſtituo.ff.de leg.ij.eandẽ ẽt tenuit
Ludo.ponta.in.l.ſi cõſtãte.ff.ſolu.ma.ver.Itẽ inq̃tũ in.iij.q.eiuſdẽ p
tis ꝛc.nec ẽt põt pr̃ p filia in dotẽ dare irreqſito domino ẽt ſi nõ hꝫ aliũ-
de vnde eã dotet caſus eſt expreſſus in.c.j.de phi.alie.feu.p Fede.verſi.
13 quero † an vaſallis poſſit dare feudũ in dotẽ.¶ Nec ob.ſm Bal.auc.
reſqꝫ.C.cõia de leg.qꝛ illa auc.nõ hꝫ lccũ in iure feudali ꝛ in aliis q̃ ſui
natura phibenṫ alienari:ſed ſolũ in terminis illius auc.vnde illa ſoluꝫ
ſeruanda eſt in caſu ſuo ꝛ nõ tranſit ad cõiecturas:ꝛ cuꝫ ibi ſit ius ſpã-
lẽ in ꝯrium eſt ius cõe vt in.l.ius ſingulare.ff.de legi.Sed aduertẽduꝫ
14 † ꝙ ꝯria opi.ꝙ poſſit dari in dotẽ tenuit Inn.in.c.nuper.de dona.ĩter
vi.ꝛ vxo.ꝛ Hoſti.in.c.ij.de feudis.ſed primã ſñiaꝫ que eſt verior per.d.
§.donare tenet Spe.in ti.de feu.ſ.qm̃ ſuper omagiis.ver.xxxviij.moue
tur per.d.c.nuper.ꝛ.d.§.dõare.ꝛ hãc opi.tꝫ Joã.an.in additio.Spec.
in ti.de loca.§.cviij.ꝛ Jo.de imo.in.c.ij.de feu.ꝛ etiã tꝫ ibi Henricꝰ bo
hic.ꝛ ibi rñdet Joã.de imol.ad alleg.p Inno.ꝛ Hoſt.nec põt fieri alie
natio feudi dño irrequiſito ꝛ eo exiſtẽte bãnito vel excõicato tꝫ Bald.
in.c.j.hic finiṫ lex corradi:ꝛ ſic pꝫ ex predictis ꝙ predicti Symõ ꝛ Ui-
talis vaſalli ẽt inter ſe nõ potuiſſent alienare feuda pdicta dño irrequi
ſito niſi ex ſpãli gratia fuiſſet eis cõceſſum a clariſſimo rege Martino
qõ poſſent inter ſe dõare ꝛ permutare prout patet in ſcđa gr̃a ſupius
narrata:ſed talis cõceſſio nõ extẽdiṫ extra terminos ſuos qñ cũ talis cõ
ceſſio ſpãli fauore ꝯ iur̃ diſpõnẽ fuerit facta nõ extẽdiṫ extra terminos
ſuos:vt.l.ſi cũ dotẽ.in prin.ff.ſol.ma.vt ſupra dixi ſm Bal.in.l.ius ſin
gulare.ff.de leg.Et qꝛ nõ mutaṫ pari iure ſtare cẽſetur vt in iuribꝰ vul-
gatis ꝛ nõ eundo per locuꝫ dico ꝙ in fortioribꝰ terminis hoc cõcludit
Bal.in.c.j.de phi.alie.feu.p Fed.ver.qd ſi vaſallo cõceſſuꝫ eſt a dño col.
15 vj.vbi dicit † ꝙ lꝫ a dño ſit cõceſſuꝫ vaſallo ꝙ poſſit dõare nõ tñ poterit
dõare cã mortꝭ moueṫ per.l.filiꝰ.ff.de dona.qꝛ vt dicit Ja.de are.dona
tio cã mortis nõ eſt ppria dõatio in.l.j.§.j.ff.de dona.vñ ille cui permit
tiṫ donatio ſimplr̃ nõ intelligiṫ pmiſſa donatio cã mortis:ſed requiriṫ
ꝙ de ipſa fiat ſpãlis mẽtio vt eſt tex.in.l.filiuſfamilias.ff.de dõa.ꝛ ibi ħ
no.Jo.de imo.ꝛ aſſignat rõnes quas omitto qꝛ nõ expedit illas refer-
re:qꝛ in terminis noſtris nõ fuit cõceſſa pdictis Uitalis ꝛ Symoni ſim
plex ptãs donãdi:ſed donationem faciendi inter viuos:ꝛ ſic patet qõ
longe minus predicti vitalis potuerũt ĩ teſtamẽto relinquere feuda eis
conceſſa per viam vltime voluntatis que oĩno diſcrepat a ꝯctibus in-
ter viuos:ꝛ ſic pꝫ nõ obſtare argumẽtũ ſupra in ꝯriũ formatũ.ꝛ ſi non
potuerũt ĩter ſe donare inter viuos ꝛ lõge minus ẽt potuerũt relinq̃re
Frãciſco pdicto ſm qõ ſtatim ſubiiciã.Eſt em̃ aduertendũ ꝙ ſicut va-
ſallus ſeu feudatarius nõ põt alienare heredẽ extraneũ inſtituẽdo aut
eidẽ ſpãliter legẽdo ẽt ſi legatũ ſeu relictũ in teſtõ fieret p aĩa vt eſt tex.
ꝛ ibi no.Bal.in.c.j.§.donare.qualr̃ feudũ alienare poſſit in vſi.feu.ex-
tranei em̃ ꝛ alij in ꝯceſſiõe feudi ſeu ĩueſtiture expreſſi nõ pñt heredes
inſtitui nec ab inteſtato ſuccedũt:vñ ẽt frater non ſuccedit fratri reglr̃
vt in.c.j.de bñficio fratrũ in vſi.feudo.vñ ſi vni fratrũ fuit aſſignatũ
feudũ ꝛ ipe decedat filijs non reuertiṫ ad fratrẽ.ita no.Bald.in.l.j.ff.
de rerũ diuiſio.q.xj.p.c.j.§.ſatis.vñ de phi.alie.feu.p lothariũ.Nec ex
eo ꝙ qs recepiſſet ſimplr̃ feudũ p ſe ꝛ hr̃dibꝰ nõ tñ veniret extraneus
heres:vt in.c.ij.§.fi.de phi.alie.feu.Et vt ſuperiꝰ latius dixi.Et adeo
pdicta ſunt vera vt ẽt in feudo duobꝰ fratribꝰ acquiſito vnus ex dictis
fratribꝰ alteri nõ ſuccedit:vt ĩ.c.j.de fra.de nouo bñ.inueſtit.Et nedũ
ꝙ fratres ipſi nõ ſuccedãt niſi eſſet feudũ antiquũ ſeu paternũ ꝛ ambo
16 eſſent ꝯprehẽſi in cõceſſione ꝛ inueſtitura vt deſcendẽtes † nec interdi-
ctos fratres de bñficio ſeu feudo ĩueſtitos locus eſt iuri accreſcẽdi ſi feu
dũ eſt nouũ put eſt noſtrũ vt in.c.j.de fra.de no.bñfi.ĩueſti.tradit Jo.
de imo.in.c.ex patre de feudis cũ nõ ſit feudũ ab imperatore:ſꝫ ab in-
feriore collatũ tradit Bal.in.c.j.de duo.fratri.a ca.inueſti.Et ꝙuis ẽt
eſſet emptũ de pecunia cõi feudũ ſi ſit emptũ p vnũ ſeu noĩe vnius non
pertinet ad aliũ p ſua parte:lꝫ fratres ſtarent ꝛ habitarẽt cõiter ꝛ p in
diuiſo:vt in.c.fi.de fra.de no.bñfi.inueſti.ĩmo nec aſcendẽs ſuccedit in
feudo:vñ lꝫ filius feudatarius ſeu vaſallus moriaṫ ſine filijs ꝛ pater ꝛ
alij aſcẽdẽtes nõ ſuccedũt in feudo vt in.c.j.de noua.ſuc.feu.quinĩmo
nec filiꝰ adoptatus vel arrogatꝰ ſuccedit in feudo vt eſt tex.ꝛ ibi not.
Bal.ꝛ Ja.de bel.in.c.adoptiuꝰ.ſi de feu.fuerit ꝯtro.ĩter dñm ꝛ agna.
nec ẽt filij naturales legitimati alr̃ quã p ſubſequẽtiã mr̃imonij in feu-
dũ ſuccedere pñt vt in.c.nãles.ſi de feu.fue.ꝯtrouer.ĩter domi.ꝛ agna.
tradit Oldra.ꝯſi.ix.ꝙ icipit factũ tale eſt.quidã Rex.Quinimmo nec
filij maſculi ſuccedũt in feudo iure ſucceſſionis ſꝫ titulo pprio ꝛ ſingu
lari donatiõe ſeu bñficij dñi ꝯcedẽtis.nõ autẽ titulo vlĩ ꝛ titulo p here
de qꝛ feudũ a ceteris bonis ſeparaṫ ꝛ nõ põt poſſideri niſi bñficio dñij
17 † ꝛ ideo nõ venit in petitione hereditatis p ſe ſed forte cũ vniuerſitate
de quo in.l.itẽ videndũ.§.fi.ff.de peti.hered.tꝫ Bal.in.l.j.ff.de rerũ di
ui.q.xxxvij.ꝛ iõ lꝫ filij ſint inequalr̃ inſtituti tñ in feudo ſuccedũt equa
liter vt no.Bal.in.c.j.in prin.de ſucceſ.feu.ꝛ in primo titulo feudoꝝ.§.
j.qꝛ videmus.vñ dicit Bal.ꝙ lꝫ vnus ex filijs ſit inſtitutꝰ in tribus par
tibus ꝛ alijs in quarta parte tñ vterqꝫ ſuccedit in medietate vt tradiṫ
18 in.d.c.j.in pñ.qꝛ vt ibi dicit tex.† ex ꝯſuetudine feudoꝝ filij equalr̃ ſuc
cedunt ꝛ p virili portiõe cuiuſqꝫ ꝛ ſi ſupereſt vnus filiꝰ ꝛ ex altero filio
pmortuo plures nepotes filiꝰ ſuccedit p medietate ꝛ nepotes in ſtirpẽ
ꝛ ſic p alia medietate vt.d.c.j.in prin.ꝛ ſubdiṫ ibi ꝙ vaſallus p ſuã vlti
mã voluntatẽ nõ põt mutare hũc ſucceſſionis ordinẽ:vñ dicit ibi Bal.
in ver.q̃ro vtrũ filius ꝙ lꝫ vnus filiꝰ ſit inſtitutꝰ in rẽ certa ꝛ aliꝰ ſit vni
uerſalr̃ inſtitutꝰ ꝙ ambo ſuccedũt equalr̃.ꝛ idẽ tꝫ ſpec.in ti.de teſt.ver.
fi.ꝛ Ja.de bel.in ti.an agna.vel filij ꝛ Bar.in.l.vt iuriſiurãdi.§.ſi libe-
ri.ff.de ope.lib.vbi Bar.idẽ tꝫ ẽt dictũ fuerit ꝙ non poſſit plus petere
omitto rõnes p q̃s late moueṫ bar.q̃ ibi videri pñt ꝛ ſic ex pdictis clara
pꝫ deciſio ꝙ pdictꝰ vitalis nõ potuit excluſa filia a feudo predicto aliũ
extraneũ ẽt fratrẽ heredẽ ĩſtituere nec ẽt Symon potuit relinq̃re dictũ
feudũ pdicto Frãciſco p iura ſupiꝰ allegata.vñ ꝯcludo ꝙ aut fuit ĩ aliq̃
ĩnſtituta ꝛ ſuccedit ĩ feudo ex donatiõe ꝛ bñficio dñi.vt.ſ.dictũ fuit in
nihilo fuit inſtituta ẽt ſuccedit in feudo ex donatione ꝛ bñficio dñi vt
ſ.dictũ fuerat ꝛ tũc aut fuit legitĩe exheredata totalr̃ ab hereditate ꝛ
19 tũc nõ ſuccederet in feudo † qm̃ feudũ pr̃mũ trãſit ad filiũ vt heredẽ vt
in.c.j.an ag.vel fil.in vſi.feu.aut nõ fuit legitime exhr̃data ꝛ tũc teſtm̃
eſſet irritũ quo ad iſtam inſtitutionẽ vt in auct.ex cauſa.C.de libe.pre-
te.ꝛ in auc.vt cum de app.cogno.§.aliud quoqꝫ capitulum.ꝛ ſic predi-
cte filie ad hereditatẽ vocarenṫ ꝛ ad feudum vt dictis iuribus iuncto
c.j.de ſucce.feu.ꝛ iſta concluſio expreſſe etiam approbaṫ quaſi in termi
nis noſtris ppriis lꝫ aliqualr̃ fortioribus ꝛ magis dubitabilibus in.c.
j.de duo.fra.in.c.inueſtitura vbi tex.vult ꝙ ſi duo fratres ſimul de nouo
bñficio ſeu feudo a capitaneo fuerint inueſtiti vt ꝙdiu ipſi vel coꝝ he-
redes maſculi viuerẽt ꝛ maſculis deficiẽtibus femine feudũ haberent
ꝙ decedẽte poſtea altero vaſallo ſi ex eo nõ ſupereſt maſculus ſed femi
na feudũ illud nõ ad alterũ vaſallũ ſꝫ ad feminã pertinet ꝛ ſic ille text.
expreſſe decidit queſtionẽ noſtrã quaſi in ppriis terminis.qm̃ predicta
inueſtitura de pdiis ſymone ꝛ vitali fuit facta:ꝙ in caſu quo ipſos ſy-
mo.ꝛ vitalem mori cõtigerit abſqꝫ legitimis liberis eis ꝛ cuilibet eo-
rum ſuccedat ꝛ ſuccedere poſſit Frãci.de valgouerna miles.quare cũ
20 tam predictus ſymoni ꝙ etiã predictus vitalis † dĩẽ ſuũ obierint quili
bet cum vna filia femina nullus eoꝝ dr̃ obiiſſe ſine liberis vt eſt tex.in
l.j.C.de cõdi.inſer.ꝛ in.l.nõ eſt ſine liberis.ff.de ver.ſig.ꝛ ſic ex pdictis
infertur ꝙ cũ tã ex forma ꝯceſſionũ predictarũ ex eo qꝛ in ipſis dictis
fuit ꝙ maſculus femine preferetur ꝛ ſic videtur voluiſſe concedens vo
care feminas deficientibus maſculis ꝛ maxime cum predicta verba in
tellecta tam ſm iuris cõmunis diſpoſitionẽ ſeu feudoꝝ ꝯſuetudinem

ꝙ etiã

ꝙ etiã ẜm formã predictorũ statutoꝶ nõ obstãtibus masculis filia femina vocet̃ ad succeessionez in feudo ẜm ea que superius clare demõstrata sunt ⁊ de iure cõi seu feudorũ cõsuetudinem nõ possit vassallus extraneo feudũ reliquere vt ẽt supra clarissime demonstratũ fuit merito oib⁹ predictis simul iũctis sequit̃ clara ꝯclusio ꝙ predicta filia vitalis dꝫ hr̃e feudũ pr̃is sui ⁊ similit̃ predicta filia Symonis dꝫ hr̃e feudũ qḋ ad ipsuꝫ Symonẽ pertinebat ⁊ sic ex predictis pꝫ rñsuꝫ non soluꝫ ad scḋm qõnez supra formatã ſꝫ etiã ad tertiã. ¶Non ob. allegata p̄ 9riũ qm̃ ad ipa 9traria pro maiori parte ex his q̃ superi⁹ dicta sunt rñsuꝫ apparet ad primuꝫ eñ fundamentũ apparet rñsuꝫ qꝛ lꝫ prefato vitali ⁊ Symoni fuerit cõcessuꝫ ꝙ possent adinuicem donare ⁊ permutare. tñ talis cõcessio nõ extẽdit̃ ꝙ exclusa filia femina posset quispiã eoꝶ iñ vltia volũtate extraneo reliquere
21 vt. s. demonstratũ fuit nec est verũ†qḋ prohibit⁹ simpl'r alienare lꝫ nõ possit alienare inter viuos tñ vr̃ posse per viãvltimevolũtatis qꝛ cã alienatiõis ꝓhibet̃. intelligit̃ ꝓhibitus oĩs actus p̄ quẽ fiat dñij trãslatio. l. alienatiõis. ff. de ver. ob. l. j. C. de fun. dota. ⁊. l. j. ⁊. ij. ⁊. l. si fund⁹. ff. de fũdo dotali. ⁊. l. vni. ff. de vsuca. gl. fi. in fi. ⁊ ibi dñs me⁹ Abbas siculus in. c. ij. de postu. ⁊ probatur l. statulib. in fi. ff. de statulib. cũ aliis infinitis si. Sꝫ per viã vltie volũtatis siue titulo vniuersal siue titulo singulari dñiũ trãsfertur vt. l. cũ heredes. ff. de ac. pos. ⁊. l. cũ pater. §. surdo. ff. de le. ij. ⁊. l. j. C. cõia de le. ergo ⁊c. pro casu induci. l. si qs prioris. §. certũ. C. de secũ. nup. ⁊ ibi Jac. de bel. glo. Bar. ⁊ doc. in. l. si qs. §. ea. l. ff. de ver. ob tꝫ gl. ⁊ sequunt̃ doc. in. l. peto. §. frater. ff. de le. ij. ⁊ ibi Py. ⁊ Saly. in. l. ea lege. C. de cõdi. ob cau. glo. ⁊ Bart. in. l. litib⁹. C. de agri. ⁊ censi. lib. xj. ⁊ maxime qñ fuit facta prohibitio pro respectu ac fauore certarũ personaruꝫ vt tradit̃ in iuribus preallegatis ⁊. l. cũ pr̃. §. cuꝫ inter. ff. de le. ⁊ qḋ no. in. l. qm̃ C. de dona. que sub mo. facit. l. fi. §. sed qꝛ mea. C. cõia de leg. Veruꝫ in terminis nr̃is concessio fuit qualificata tã respectu personaruꝫ qꝛ inter se. ergo non inter extraneos. Iteꝫ respectu modi ⁊ qualitatis actus agendi vꝫ vt. s. dixi qm̃ vnius inclusio alterius est exclusio. c. nõne. de p̃sump. l. incertus. C. de ꝓcur. l. cum pretor. ff. de iudi. c. ij. de coniugio. lepro. cum aliis vulgatis. ⁊ qꝛ limitata dispositio limitatũ parit effectuꝫ vt. l. fideiussores magistratuũ. §. pro aurelio. ff. de fideius. ⁊ qḋ no. in. l. cãcellauerat. ff. de his que in testa. de le. ⁊. l. fi. ff. de here. insti. ⁊. l. in agris. ff. de acquir. re. do. de sen. excõ. c. ea noscit̃. l. cuꝫ pr̃. §. dulcissimis. ff. de
22 leg. ij. cuꝫ si. ⁊ qꝛ†ad tp̃s concessuꝫ post tp̃s intelligit̃ ꝓhibituꝫ. C. de causis. de offi. de leg. l. iiij. in p̃nc. ff. de seruitu. ⁊ ibi Bal. ⁊. l. statuliberũ. §. stich⁹. ⁊. l. cũ testamẽto. ff. de statuliber. ⁊. l. obseruare. §. proficisci. ff. de offi. procon. ⁊ lega. cum si. vnde volunt doc. ꝙ si prohibitio sit facta tantũ in vita non extẽdit̃ ad vltimam volũtatem tradit Saly. in. d. l. ea lege. C. de cõdi. ob cã. ¶Nõ ob. qḋ scḋo loco allegabatur de feudo pecuniis empto. qꝛ potest rñderi mutipl'r. vno modo ꝙ illa opinio non sit vera qꝛ dũ querit̃ de transmissione in heredeꝫ facienda potius 9tract⁹ dꝫ regulari ẜm naturã rei ꝙ econtra. vt. l. stipulatio ista. §. si qs ita. ff. de ver. ob. vbi deciditur ꝙ q̃uis stipulatio. de sui natura sit transmissibilis in heredem tamen in heredem non transit quando est interposita super actu mere personali vt est vsusfructus nisi fiat expressa mentio heredum ad idem. l. si quis domum. §. hic subiungi potest. ff. locati. ⁊. l. necessario. §. fi. de peric. ⁊ commo. ¶Scḋo modo potest responderi ꝙ illud procedit qñ filia non veniret ẜm formam statutoꝛuꝫ non esset admittẽda prout est ĩ terminis nostris ⁊. s. demonstratum fuit. ¶Tertio modo potest responderi ꝙ illud ꝓcedit qñ concessio non appareret aliter qualificata secus quando appareret restricta. ⁊ mutata prout est in terminis nostris ⁊ supra dixi. ¶Non ob. qḋ vltio loco allegabatur qꝛ illud loquit̃ quando non superest filia descendẽs que sit rapax prout est in terminis nostris. ¶Scḋo rñdetur ꝙ illud dictum procedit in feudo antiquo seu paterno ⁊ non in feudo nouo prout est nostrum. naꝫ respectu feudi paterni illi p̄ prie non dicuntur extranei. Laus deo.

¶Et vt scripta scriptum est ita consulo ego Marianus socinus saluo semper saniori consilio.

¶Consilium. xx.

1 ¶Cõpromissum est stricti iuris.
2 Petitio saltem qualis qualis coram arbitrore danda est.
3 Citatio si sit facta p̄ vna die ad producendum libellũ et productio fit alia die: productio non tenet.
4 Substitutus si non petijt tutorem dari pupillo instituto quãdo excludatur ab hereditate et substitutione.
5 Mater tutrix in testamento an dicatur testamentaria datiua vel legitima.
6 Mater minoꝛ. s. an noꝶ non potest esse tutrix.
7 Mater minoꝛ qui tenebatur petere tutorem pupillo excusat̃ si non petijt.
8 Mater minoꝛ qñ est relicta tutrix: et sic esse non potest an ⁊ qñ sit locus legitimo vel datiuo.
9 Tutoris officium est officium virile.
10 Mater data tutrix si trãsiuit ad secundas nuptias ⁊ qñ sit locus tutori datiuo vel legitimo.
11 Statutum an possit minorem maiorem facere.
12 Substitutio quando est facta vulgariter et pupillariter. ⁊ per fideicõmissuꝫ est in electione substituti: ex quo capite succedat.
13 Conclusio in libellis principaliter attenditur.
14 Suus hereditatem non agnitã transmittit ad quoscunq̧
15 Suitas per dationem substituti vulgaris tollitur.
16 Substitutio fideicõmissaria tollit bñficium abstinendi.
17 Mater quando admittatur ad probandam etatem filij.
18 Frater qñ admittat̃ in testem pro fratre.

Omnipotens deus. Adsit. Visis actis ⁊ ꝓductis attestationib⁹ testiũ ⁊ instr̃is ꝓductis corã magnifico ⁊ illustri dño dño Rodulfo de varcano dño Camerini ⁊c. arbitroꝛ electo ⁊ assumpto de cõi 9cordia p̄ Gui. petri ex vna pte ⁊ dñaꝫ frãciscã vxoꝛeꝫ Bartholomei angeli de camerino ex alia pte ⁊ lr̃is ad me trãsmissis p̄ p̄fatũ illustrẽ ⁊ magnificũ dñ Rodulphũ petentẽ p̄ me consului q̃ nã debeãt esse partes sue in iudicãdo ⁊ arbitrãdo iter partes predictas. Premitto pro clarioꝛi consultationis decisione ac declaratiõe ꝙ p̄dicta acta attestatiões ⁊ istrumenta fuerint sub triplici fasciculo trãsmissa in quoꝶ altero suprascriptũ erat sub hac forma. scripture di dona Francesca ifra li octo di ꝓducte infra li termini de li octo di che dice il 9premisso. in alio vero fasciculo sil'r ligato subscriptiones due erãt sub infrascripta forma vꝫ scripture di dona Frãcesca non ꝓducta actualiter sed verba. ĩ. terminuꝫ viij. dieruꝫ. Alia võ suprascriptio dicebat ragioni ⁊ scripture de Guielmo producte de po li octo di. Quare viso 9promisso facto in prefatũ. M. ⁊. J. dictũ. d. R. in quo iter alia 9tinet̃ cum hac tñ 9ditione ⁊ pacto ⁊c. ⁊ post pauca subijcit̃ ac etiã ꝙ dicte partes ⁊ q̃libet earuꝫ teneat̃. ĩ. terminũ octo dieꝶ ꝓxime futuroruꝫ post celebratos p̃ntes 9ctus portare seu portari facer̃ prelibato illustri ⁊ potenti dño dño Rodulfo eoꝶ arbitro oĩa iura ipsarũ partiuꝫ ⁊ cũ illis iurib⁹ q̃ dicte partes portarẽt etiã seu portari facerent ad ipꝫ illustreꝫ ⁊ potẽteꝫ. d. dñ Rodulphũ arbitrũ ⁊ arbitratorẽ ipẽ illu. ⁊. p. dñs dñs. R. arbiter teneat̃ dicta eoꝛuꝫ iura trãsmittere ad 9siliũ sapientis expensis dictarũ partiuꝫ ⁊ ẜm 9sil. dicti sapiẽtis teneat̃ ferre sñiaꝫ sequit̃ 9clusio qḋ attenta forma predicta in dicto 9promissꝫ apposita ꝙ illa productio facta post terminũ octo dieꝶ non releuat ꝓducentẽ nec predicta acta ad 9sulentẽ debuerũt trãsmitti qm̃ officiũ eñ et ptãs arbitroꝶ ꝑpendit̃ ⁊ firmat̃ ex tenoꝛe 9promissi. l. non distiguem⁹. §. de officio. ⁊ ibi gl. ff. de arbi. dꝫ eñ arbiter sequi formã
1 9promissi. l. pedius. ff. de arbi. Nã in†compromisso tanq̃ stricti iuris veniunt soluꝫ ea de qb⁹ sp̃aliter actuꝫ est vt veniãt. l. si cuꝫ dies. §. plenuꝫ. ff. de arbit. facit etiã. d. l. pedius. §. fi. ⁊. l. nõ distiguemus. §. 9situꝫ. ff. de arbi. facit no. in. l. diligenter. ff. mã. ⁊ in c. cum dilecta de rescri. cuꝫ si. Hoc ergo presupposito nõ vehemẽter admiroꝛ ꝙ acta incõposita inoꝛdinata ⁊ peni⁹ iperfecta fuerint ad me trãsmissa. Et cuꝫ fuerit factuꝫ 9promissuꝫ ĩ p̄fatuꝫ. M. do. Rodulfum non repio corã eo per aliquã partiũ predictaꝶ aliquã petitionẽ fuisse poꝛrectã ita vt directe itelligi possit. qm̃ nedũ corã arbitro dãd⁹ est libell⁹ vt. l. pe. circa fi. C. de arbi. ⁊ ibi p̄ gl. ⁊ doc. ⁊ p̄ Cy. in auc. offerat̃. C. de litis cõte. ⁊ Rofr. in
2 libellis suis rubr. xiiij. Spe. de libel. 9cep. si restat. v. j. imo†⁊ corã arbitratore q̃lis vr̃ esse prefat⁹ magnific⁹ dñs respectu modi ꝓcedẽdi saltẽ qualis qualis petitio est dãda saltẽ ad instructionẽ vt appere possit qua sit petitũ ⁊ a q̃ vt dicit Spe. d. §. restat ĩ fi. dixi latissime in. c. j. de libel. ob. in. x. p̃ncipali articulo nec etiã coꝛaꝫ alio iudice reperio inter acta ꝓducta. ĩ. terminuꝫ octo dieruꝫ nisi solũ ⁊ dũtaxat vnã petitionẽ poꝛrectã corã. d. Lineroto de manesseis de interãne iudice causaꝶ ciuiliũ dñi ptãtis p̄ prefataꝫ dñaꝫ Frãciscã in qua petit se declarari hr̃deꝫ vniuersalẽ dicti Ja. ⁊ patris m̃ris fratris sub die. xix. decẽbris. Mccccliiij. et inter acta trãsmissa ꝑ pte guielmi repio etiã aliã petitionẽ poꝛrectã soluꝫ 9 marianuꝫ ⁊ sic non inter personas cõpromittentes de qua paruꝫ est curandum pp plura potissimuꝫ qꝛ nõ fuit producta in termino qm̃ cũ corã p̄fato dño lineroto comparuisset guielmus die prima mensis nouembris. Mccccliiij. ⁊ petijsset citari marianuꝫ marini ⁊c. quatenus. ĩ. terminũ. v. dictũ debẽt cõparere corã prefato dño iudice ad videnduꝫ fieri productio
3 nez petitiõis p̄ eũ poꝛrigende. Et p̄dicta†die fuisset facta citatio ⁊ relatio tamen petitio predicta fuit poꝛrecta die. xxiiij. dicti mẽsis nouẽbris. ⁊ sic nihil valuit nisi facta fuisset noua citatio vt p̄ Bar. in. l. fi. ff. ꝙ vi aut clã. ⁊ p̄ dñꝫ meuꝫ abbatẽ siculum. c. dilecti. de dolo ⁊ contu. ⁊ in. c. consuluit. de offi. de leg. ⁊ adsunt

etiā alij defectus ſʒ nō inſiſto ⁊ forte.ſ.tāgeṫ. ¶ Et ſic ex p̄dictis
apparet ꝙ nō multuʒ de facili pōt formari ſnīa abſolutoria vł
cōdēnatiua aut ſi.qcqd tñ ſit de ipſo inordinato ⁊ imperfecto
ꝓceſſu ex eo pñt colligere ꝙ cū varie eſſent orte cōtrouerſie tam
inter dñam Frāciſcā ⁊ marianū ⁊ dñā Matthiaʒ ⁊ Guilmū ⁊ tā
dē eſſet facta ceſſio per prefatū marianū p̄dicte dñe Frāciſce tā
dē omnis materia controuerſiarū ⁊ litiū ac qōnum predictaꝝ
rāmāſit inter prefatā dñaʒ Franciſcā ⁊ predictū guielmū inter
quos in effectu contēdiṫ de hereditate Oliuerij ſta. Jacobi pa
tris ſui principaliter lʒ in cōſequentiā neceſſario veniāt diſce-
ptatio ⁊ examinatio quid iuris de hereditate mariani pr̄is p̄-
fate dñe Frāciſce ⁊ dñe Catherine matris eiuſdē ac etiā ſer cle-
mētis fratris p̄dicte dñe Frāciſce. vtrūvʒ predicta dña Frāciſca
ſuccedat in hereditatibꝰ omniū predictorū marini dñe Cathe-
rine ſer Clementis Jacobi ⁊ Oliuerij infantis ⁊ ꝓ qua pte ha-
bita conſideratione ꝙ ceſſionē recepit a mariano ſubſtituto ꝑ
Jac. patrē Oliuerij in tertia pte ⁊ pretendentē in ſe hr̄e alia iu-
ra in predictis hereditatibꝰ. ꝓſequar ergo hāc materiā qua exa
miata appebit qs p̄dictoꝝ Guielmi ⁊ dñe Frāciſce ī hr̄ditatē di
cti Ja. hēat potiora iura. Et q̄ pte. ¶ Et ꝑfecto articulꝰ ip̄e cuʒ
in ſe ex qualitate ⁊ natura ipſius pp maioꝝ nr̄oꝝ diſſonas ꝯtra
riaſqʒ ſnīas: eſt valde intricatus ac ſubtilis ⁊ difficilis: maxime
qꝛ ad predicte qōnis deciſionē q̄plures alij difficiles ⁊ ſubtiles
articuli admiſcenṫ vt ex infra dicendis latius apparebit. verſa
tur ergo principalis qō ac dubitatio cōſulationis nr̄e. vtiū doc.
matthia mater cuius. G. eſt. J. ceſſionarius ſit excluſa ab here-
ditate dicti Oliuerij ꝓpter ſubſtōnē factaʒ de p̄dictis dña Frā-
ciſca ⁊ mariano. Quoniā de iure cōi clariſſimū eſt ꝙ ab inteſta-
to iure ſucceſſiſſet Oliuerio excluſis penitus. D. F. ⁊ M. vt in
auṫ. defuncto. C. ad ſena. cōſul. tertu. ⁊ in corpore vnde ſumiṫ: ſʒ
ꝓpter ſubſtōnē factā per p̄dictū Ja. teſtatoreʒ qui in omnibus
bonis inſtituit prefatū Oliueriū: ⁊ ſi dictus Oliuerꝰ deceſſerit
in pupillari etate. vel poſtea qñcūqʒ ſine filij legitimis ⁊ natura
libus vel cū filijs nō peruenientibꝰ ad etatē. xxv. annoꝝ ſubſti-
tuit eideʒ Oliuerio vulgariter pupillariter ⁊ per fideicōmiſſuʒ
dñam Franciſcā pro duabus ptibus de tribus ptibus totius
hereditatis ⁊c. Et reliqua tertia parte Marianuʒ fratrē ſuū
carnalē quare cum prefatꝰ Oliuerius infantili etate deceſſerit:
⁊ ſic extiterit cōditio ſubſtōnis predicte merito vocanṫ ſubſtitu
ti ſiue hr̄ditas nō fuerit adita quo caſu ſimili claruʒ eſt ꝙ ꝑ ca-
put vulgare vocanṫ ſubſtituti ſiue hr̄ditas pro infante fuerit
adita: quo caſu ſiṫ clarū eſt ꝙ vacanṫ ſubſtituti excluſa mr̄e per
pupillarem vt eſt tex. in. c. ſi pr̄. de teſt. lib. vj. ⁊ l. precibus. C. de
impu. ⁊ alijs ſubſti. ⁊ l. papi. §. ſed nec impuberis. ff. de inoffi.
teſt. q̄uis Bar. mr̄e exn̄te in medio facta ſubſtitutio per v̇bum
cōe videaṫ aliud velle in. l. cēturio. ff. de vulg. ⁊ pupil. ſuper cuiꝰ
articuli q ſubtilis eſt examinatiōe non intēdo inſiſtere eo ꝙ vt ī
fra apparebit nō appet p̄dictā hr̄ditatem ꝑ Oliueriū vnq̄ fuiſ
ſe aditā. Item qꝛ ex infra dicēdis clare apparebit inutilē fore
hanc indagationē vtꝝ in terminis noſtris per exiſtētiaʒ patris
in medio ſubſtō predicta facta per verbuʒ cōe expirauerit de q̄
articulo latiſſime dixi in rep. d. c. ſi pater. de teſta. li. vj. ¶ Veruʒ
lʒ extiterit conditio ſubſtōnis: qm̄ Oliuerius in infantili etate
diem clauſit extremū: tñ ex alio capite predicti ſubſtituti vidē-
tur excluſi. Et vterqʒ ſubſtitutus vr̄ vniformiter excludi ex eo-
dē fundamēto. marianus vero ex duplici fundamēto excluduṫ
enim a predicta hereditate ⁊ ſubſtitutione tam Franciſca q̄
4 Marianus eo ꝙ † cum eſſent ſubſtituti non petierunt tutoreʒ
predicto pupillo ⁊ eſſent extranei nec eſſet locus ſubſtitutiōis
fideicōmiſſarie ꝑ quā ſuccedereṫ pr̄i ⁊ non pupillo vt. l. credē
dū. §. ſi vero. ff. qui. peta. tu. ⁊ tradiṫ in. l. ſciāt cuncti. C. de legi.
heredi. merito videntur excluſi: ⁊ ita vr̄ cōcludere Bart. in. q.
ſua que incipit pupillus quā etiam ſequitur in. l. ij. qui pe. tu
to. Sed hic aduertendū eſt qꝛ ſi eſſemus in terminis quibus
ſimpliciter eſſet facta predicta ſubſtitutio Oliuerio ⁊ mr̄ non
eſſet data tutrix ī p̄dicto teſtamēto predicto Oliuerio nos eſſe
mus in qōne predicta q̄ late diſputat Bar. quā inquit pupil
lus cui erat quā ego habeo ꝑ ꝯſi. cxiij. in ordine vbi Bar. mul
tū egregie ⁊ ſubtiliter loquiṫ: ſʒ in termīs noſtris lōge maior
dubitatio oriṫ. eo ꝙ predicto Oliuerio ꝑ teſtatorē fuit data tu
trix p̄dicta Matthia mater merito videnṫ ambo ſubſtituti ex
cuſari: qm̄ ex quo Oliuerꝰ teſtamētariū habeat tutorē merito
non fuit opꝰ aliū tutorē petere qm̄ hn̄ti tutorē. tutor peti non
pōt. l. cū iure. C. q petāt tuto. nec ex eo ꝙ p̄dicta mr̄ decreta tu
trix nō adminiſtrauerit vr̄ imputandū predictis ſubſtitutis ꝑ
no. per Bal. in. l. precibꝰ. C. de īpu. ⁊ alijs ſubſti. v̇. ſʒ nunqd pu
niṫ. vbi dicit ꝙ mr̄ nō puniṫ ſi nō petijt cogi tutores teſtamēta
rios ad admiſtrandū. nā ſi ꝓpter tutelā nō adminiſtratā ꝑ ſub
ſtitutū non repelliṫ ſubſtitutū ab hr̄ditate ſibi vigore ſubſtitu
tiōis delata: vt. l. amiciſſimos. in pn̄. ff. de admi. tuto. facit. l. tu
tor petijt. §. j. eo. ti. tradit Bar. in. q. p̄dicta q̄ īcipit pupillus. in
prin. q̄to magis nō debent repelli ſi aliꝰ teſtamētariꝰ nō admini
ſtrauit tenet Bar. in. l. ij. ff. qui petātur. col. iij. in q̄tū. dicit ꝙ lex
ſciāt cūcti. C. de legi. here. īponit neceſſitatē in faciendo ordina-
ri tutorē qñ lex nō facit ⁊ poſtea ſubdit. ⁊ idē dicerē in ſubſtitu.
5 pupillariter ꝙ † nō ꝓcederet ſiue mater in caſu p̄dicto dicaṫ te-
ſtamētaria de quo ꝑ gl. in. l. ſi qs ſub ꝯditiōe. ff. de teſta. tute. ⁊ ꝑ
gl. in. l. j. C. e. ti. ⁊ gl. ī auc. matri ⁊ auie. C. qñ mulier tute. offi. fun
gi. pōt q̄ lr̄a prīo arguit ꝙ ſit datiua. deinde ſubiūgit ꝙ nō ē di-
cēda datiua nec ſimplr̄ legitima ſʒ anormala. i. extraordinariā
naturā hn̄s ſubdit tñ ꝙ vr̄ legitīa. ⁊ Bar. in. d. l. ſi qs. dicit ꝙ eſt
teſtamētaria ⁊ volūtaria. Bal. no. ibi dicit ꝙ q̄litercūqʒ appel-
leṫ ſiue teſtamētaria ſiue legitima ſiue anormala nō eſt tutrix ni
ſi volēs per dictā auc. matri ⁊ auie. ſiue etiā fuiſſet legitima vt
tradiṫ in dictis iuribꝰ in quā partē tandē vr̄ inclinare glo. in. d.
auc. matri. dicēs ꝙ legitima vr̄ per tex. in auc. de heredi. ab inte
ſta. §. ex his vnde ſumiṫ. d. auct. matri ⁊ auie ⁊ in auct. preſbyte-
ros. C. de epiſco. ⁊ cle. ⁊ hec veritas ſm̄ Bar. de Saly. ibi qui di
cit ꝙ eſſentia eſt legitima vt dicit text. in. l. ij. §. ꝙ ſi pater. ff. ad
tertul. ⁊ l. omnē. C. ad tertul. nec ob. ꝙ demum volens admitta
tur qꝛ ex hoc nō deſinit eſſe legitima ſm̄ Saly. nec eſt imputan-
dum prefatis ſubſtitutis ꝙ mater fuerit negligens in legitime
adminiſtrando qꝛ tunc nō ꝓpterea fuiſſet locus datiuo tutori
quo caſu eſſet qd poſſet imputari p̄dictis ſubſtitutis ſed eſſet lo
cus tutori legitimo ſm̄ qō tradiṫ in. l. ij. ff. qui petāt tutorē. ⁊ ibi
per Bar. ea potiſſimū qꝛ matre trāſeunte ad ſcða vota vel habi
tāte continuo in domo predicti Oliuerij teſtator predictam ma
trem priuauit tutela ⁊ reliquit dominā Frāciſcam tutricem et
poſt ipſius dñe Frāciſce mortē Guielmi quare nō vr̄ poſſe ipu-
tari p̄dictis ſubſtitutis ſi non petierūt tutorē ex quo per teſta-
torem etiā in locū deficientis matris pater prouiderat ⁊ q̄uis
tales ſint dati in codicillaris tñ qꝛ ſunt dati codicillis teſtō ꝯfir
mato dati videnṫ in teſtō per no. in. l. ij. ff. de teſt. tute. ⁊ inſti. de
codicillis. §. nō aūt tm̄ ⁊ l. ij. C. de teſt. tut. qꝛ loquunṫ in codicil-
lis ab inteſtato conditis. ¶ Quāuis enim hec videantur vrge-
6 re ꝙ ſubſtitutis p̄dictis potuiſſent ſibi locū vendicare qñ † ma-
ter fuiſſet maior. ⁊ ſic tanq̄ maior dari potuiſſet tutrix in teſta-
mento tamen ex quo in terminis noſtris videṫ ꝓbatū fuiſſe: p̄-
dictam dñam Mathiā matrem Oliuerij fuiſſe minorem. xxv.
annis tā tpe teſti q̄ mortis Oliuerij. Oliuerius vixerit ſpacio fe
re trium annorum ⁊ maxime per annum cum dimidio poſtq̄
mater tranſiuit ad ſcða vota merito p̄dicti ſubſtituti nō videnṫ
excuſari ⁊ ſic cū eſſet minor erat inhabilis ad tutelā vt. l. fi. C. de
legi. here. ⁊ inſti. de fi. tu. §. fi. ⁊ īſti. de excu. tu. §. minores. ⁊ tra-
ditur. l. quero. §. lucius. ff. de teſta. tute. Nā vt dicit text. in. d. §.
minores. in ciuile eſt eos q alieno auxilio in rebus ſuis admini
ſtrandis egere noſcanṫ ⁊ ſub alijs reganṫ aliorum tutelā ⁊ curā
ſubire facit. c. iudeorum. de etate ⁊ quali. Quare ſi mater tute-
lā non geſſit non eſt quid ſibi imputaṫ nec propterea a ſucceſſio
7 ne repelleretur † minor enim excuſaṫ ſi pupillo cui tenebatur pete
re tutorem nō petijt. vt. l. ij. C. ſi aduerſus delictū. ⁊ l. matris. C.
ad tertu. ⁊ l. ij. §. ſi mater. ⁊ §. ſeq. ff. qui pe. tu. ¶ Quinīmo etiā
ſi interea viuēte pupillo ſit effecta maior videṫ nihilominus ex
cuſari ſecundum Ang. in. d. l. ij. C. ſi aduerſus delic. alij tamē cō
tra. Sed non inſiſto quoniā ad preſentē indagationē nō ptinet
cū ergo mater tanq̄ minor nō poſſet eſſe tutrix merito neceſſa-
rio incūbebat ꝓuidere pupillo de tutore. ¶ Unde nūc inſurgit
8 dubitatio † vtrū eſſet locus legitimo vel datiuo quā queſtionē
tractat Bar. in. l. ſi quis ſub conditione. v̇ſi. qd ſi mr̄. ff. de teſta.
tute. ſed ibi factis argumentis pro vtraqʒ parte non vr̄ firmare
pedes ſed inde potius videtur inclinare ꝙ cū hec tutela reſpe-
ctu matris q̄uis in teſtō relicta ſit tutrix pendeat a voluntate
ipſius matirs per autēticam matri ⁊ auie. ꝯ. quando mulier tu.
officio fungi. poteſt ⁊. ꝯ. dixi ſm̄ Barto. ⁊ Bald. qō ſit legitima
Bal. no. in. l. fi. C. de legi. tute. diſtinguit ꝙ aut etas affert impe
dimentum perpetuum ⁊ ſuccedit alius legitimus aut tpale ⁊
locus eſt datiuo per tex. in. l. nō ſolum. §. libertis. ff. de excu. tu.
Et ita dicit ſe conſuluiſſe in mr̄e minore cōcludit ergo ꝙ in ter
minis noſtris locus eſſet datiuo ⁊ non legitimo lʒ Bart. aliud
ſenſerit ꝯ quem ēt tʒ idem Bal. in auc. matri ⁊ auie. q̄uis dicat
paſſum eſſe dubium mouetur qꝛ tutela legitima ſuperueniens
nunquā facit ceſſare legitimam eo ꝙ paris potentie ⁊ virtutis
ſunt quare introducta eſt ꝙ ſi legitimus in primo gradu eſt mi
nor ita ꝙ ſperetur fieri maior durante pupillari etate ꝙ nō per
ueniatur ad alium legitimū ſequētē in gradu quare poſſet ſeq
abſurdū ⁊ inconueniēs ꝙ poſtea durante pupillari etate mino
re effecto maiore reperirentur duo in diſpari gradu ſimul tuto
res qō eſt inconueniens ꝙ cū tutela legitīa deferaṫ ſm̄ ordinem
ſuccedēdi. l. quo tutela. ff. de reg. iu. ⁊ ideo locus eſt datiuo ⁊ nō
legitimo cū etiā in terminis noſtris mater cui deferṫ legitima
tutela

tutela filij sit minor locus est datiuo ne durante pupillari eadem deueniente ad maiorē τ sic ad legitimā etatem si ꝓuisuȝ esset de legitimo sequeret̄ illud incōueniēs. τ iō cōcludit ꝙ locus sit datiuo q̄re cū s̄ȝ predictaȝ opi. in terminis nostris ꝓpter illegitimam etatē matris locus eēt datiuo τ nō ltīo sequit̄ qꝺ substitut⁹ debebat illū petere τ si nō petijt exclusus fuit ab h̄r̄ditate dicti Oliuerij ꝑ no. in. d. l. sciāt cūcti. τ. d. l. credendū. §. si vero. Et ꝓ predicta opi. facit etiā qꝺ no. ideȝ Bar. in. d. l. si quis sub cōditiōe. ff. de test. tute. vbi dicit ꝙ aut tutor testamētarius nunꝙ̄ fuit sed eius est spes τ locus est datiuo vt ibi τ insti. de aucto. tuto. §. si. cū ergo in terminis nr̄is nūꝙ̄ fuerit tutor testamētis q2 nō potuit esse ꝓpter minorē etatē. erat tn̄ spēs qꝺ esse posset cū efficeret̄ maior ad qn̄ ēt facit q2 inhabilis dat⁹ tutor ī testō in quo spes est vt esset inhabilitas vr̄ dat⁹ cū fuerit habilis vt. l. si hereditas. §. si furiosus. ff. de tes. tute. ergo interiȝ loc⁹ est datiuo. ¶ Preterea posito ꝙ dcā tutela diceret̄ ltīa tn̄ theorica est Bar. in. d. l. si qs sub cōditiōe ver. qd si fuit vnus legitimus τ desinit esse ꝙ eodē mō dinstinguendū sic vt in testamentaria: vȝ aut tutor legitima nūꝙ̄ fuit sed est spes vni⁹ ꝑmi legitimi q alios p̄cederet τ tunc non est loc⁹ legitimo vt. l. nō solū. §. si libertus. τ ibi no. ff. de excu. tu. τ. l. nō tutor reipublice. ff. de tute. τ rōci. distra. Cū ergo mr̄ nūꝙ̄ fuerint tutrix legitima q2 minor sed esse sperabat̄: ideo loc⁹ fuit datiuo facit quod no. Bar. in. l. impuberi. ver. no. ex hoc ꝑmo. ff. de tut. τ cura. da. ab. his. q̄re cū predicti substituti fuerīt negligētes in petēdo tutore datiuo merito excludunt̄ a predicta h̄r̄ditate. ¶ Nec opitulari vident̄ per predictā prouisionē factā per Jacob. in predictis codicillis testamento ꝯfirmatis perinde sit ac si tutor in ipsis datus esset in testō tn̄ hoc non releuat eos q2 licet fuerit p̄dicta Francisca relicta tutrix non valuit q2 nō potuit relinq. femina. eīn tutrix esse non potest vt. l. j. C. qn̄ mulier tut. offi. fung. pōt τ

9 l. scire opȝ. ff. de tut. τ cur. da. ab his. est eīn † virile officiū q̄ mulier fungi nō pōt vt. l. femine. ff. de re. iur. spāli eīn ꝑuilegio ꝯcessuȝ est mr̄i τ auie. vt volētes possint esse tutrices filiaꝝ ac nepotū vt. d. auc. matri τ auie. ergo sequit̄ ꝙ fuit loc⁹ datiuo nō obstante donatione facta de. §. per regulā nō p̄stat impedimētū. cū sua materia. de reg. iur. lib. vj. τ qꝺ no. in. l. quotiēs. ff. qui satisda. cog. cū si. Et ꝙuis Guielmus esset substitut⁹ tutor in locū §. tn̄ fuit substitutus sub cōditione τ ex die. vȝ post mortem dicte. §. vnde succedit regula ꝙ qn̄ tutor relinquit sub cōditiōe vl̄ ex die ꝙuis superfit legitimis tn̄ est locus datiuo vt ꝓbat text. in. d. l. si quis sub cōditiōe. in princ. pȝ ergo ex p̄dictis ꝙ p̄dicti substituti non excusant̄ ex quo loc⁹ erat datiuo. ¶ Nec obst. si di

10 ceretur ꝙ † ex quo mater transiuit ad secunda vota videt̄ fuisse locus legitimo τ nō datiuo cuȝ videat̄ defecisse spes tutele assumēde per ea que tradunt̄ in. d. auc. mr̄i τ auie. τ sic videant̄ excusari: q2 lȝ iste passus sit magis dubi⁹ q2 glo. in auc. sacramētū. C. qn̄ mulier tute. offi. fungi pōt. videat̄ ꝯcludere ꝙ sit loc⁹ datiuo ad instar eius q remouet̄ vt suspect⁹ cū mater remoueat̄ vt suspecta in. l. lex que tutores. C. de admi. tuto. τ. d. l. si qs cōditiōe. vbi. g. ma. in fi. ideȝ tȝ. Et idem lȝ in. l. iij. §. queri. ff. de legi. tu. omitto rōnes breuitatis causa τ candē opi. tenuerūt Dy. Jac. de raue. τ Pet. ꝑ. τ ita in qōne facti cōsuluit dn̄s Ubaldin⁹ de malauoltis de bononia τ nōnulli doc. bonon̄. τ inducebat pro casu. l. ij. in fi. C. qn̄ mulier tute. offi. fung. potest. vbi mr̄ ꝑp secūdas nuptias refutant dat̄ tutor cū inquisitiōe iudicis. Sȝ qdā do. Albe. de Saly. τ sequaces. voluerūt ꝙ esset locus legitimo: q2 mr̄ nō admittebat̄ de iure cōi q2 femina vt. s̄. diri sed de iure spāli cōtra ius cōe si scōis nuptijs se abstineat. ergo contractis secūdis nuptijs ipso iure funditus desinit esse tutrix ita ꝙ nulle reliquie remanēt. τ per cōsequēs ad legitimū ꝑuenit̄ vt. d. l. si quis sub cōditiōe. τ qua res de facili ad naturā suam vt. l. siun⁹. §. pactus. ver. qd in specie. ff. de pac. xxxv. di. ca. ab exordio. τ ad oēs leges in contrarium allegatas videbat ꝙ intelligi debent ꝙ in casu quo non extarent legitimi postea vero cum in ciuitate ꝑusij in tutela filij comitis de mariano vt refert bar. in. d. l. si qs sub cōditione ver. quero matre exclusa. cum tandem quod p̄dicta fuisset cōmissa quattuor doctorib⁹ bono. ipsi diuersa senserunt. nam Ja. but. τ Ray. de forli. cōsuluerūt ꝙ locus esset legitimo sed Ray. τ Jac. de bel. in eadem qōne consuluerunt contrarium ꝙ esset locus datiuo Bar. no. in. d. l. si qs sub conditione. distinguit tres casus. quandoꝗ enim mater nunꝙ̄ assumpsit tutelaȝ sed vadit ad iudicē τ dicit volo esse tutrix τ tunc si legitimus superest ei defertur tutela. vt. l. ij. ff. qui petā. tutor. quiꝗ vero mater assumpsit tutelam τ postea desinit esse tutrix. Et hoc pōt dupliciter contingere vno mō q2 dicit iudici itēdo transire ad secūda vota dotis tutorem filio meo τ tunc locus est datiuo. τ ita procedit. S. in auc. sacramēta τ qꝺ ibi not. qnꝗ vero mater non curat neꝗ de iudice neꝗ de filijs sed simpliciter transit ad scōa vota. τ tunc ipso iure desinit esse tutrix vt dicta auc̄. τ hoc casu q2 ipsa desinit esse tutrix. facto legis absꝗ aliquo iudicis ministerio merito locus est legitimo τ nō datiuo vt dicta. l. si quis sub conditione. τ cū predicta opinione videt̄ trāsire Bal. in. l. matres. C. ad tertul. remittendo ad no. per se. in. l. p̄cibus. C. de impub. τ alijs substi. τ sequitur Pau. de cast. in. d. l. matres Ang. vero in. d. auc. matri τ auie. tenet indistincte ꝙ quocūꝗ mater effugiat tutelam τ nuptias ꝓpter non habita differentia vtꝝ a principio fugiat vel ex post facto locus est datiuo τ sic sequit̄ primā opi. glo. τ ad iura Bar. respondet ꝙ loquunt̄ in tutela regulari. sed in hac tutela irregali per iura aliter prouisum est. vȝ ꝙ ea deficiente sit locus datiuo τ dicit istō esse euangeliū do. Bar. de Saly. in dicta auc. sacramenta dicit ꝙ formidabile est inter tantos doctores eligere seu veritatem decernere. sed primam vr̄ approbare distinctionem Bar. quaȝ etiam fortificat pluribus rōnibus. Et deinde in cōtrariuȝ allegat aliquas rōnes τ iura quas breuitatis cā omittendas censui: per quas dicit dn̄s suus sequebat̄ opi. glo. quam sn̄iam sine dubio putabat in iudicijs sequēdam fore. passus ꝑfecto τ articulus est valde dubius sed si recte cōsideremus casus noster est diuersus a p̄dictis membris qm̄ hic data fuit tutrix ī testamēto que non potuit dari τ transiuit ad secūdas nuptias eo tp̄e quo non potuit dici desijsse esse tutrix aut renunciasse tutele cū presupponat̄ ꝙ qn̄ transiuit ad scōas nuptias esset minor. xxv. annis vnde nō potuit eē ꝓuatio vel renūciatio tutele. vbi nō fuit tutela. ar. l. decē. ff. de ver. ob. τ. c. ad dissoluendū de despon. impub. solūmodo possumus dicere ꝙ sit renunciatio spei de tutela que tamen posset subsistere marito demum mortuo nisi qꝺ aduersa fortuna nō est spectādavt. l. inter stipulātē. §. sacrā. ff. de ver. obli. sed institui hunc articulum omittere q2 predicta discep̄tatio posset habere locuȝ qn̄ mater transiuisset anno iam elapso. sed cū p̄dicta mater vt dictum est nō potuerit esse tutrix et anteꝙ̄ trāsiret ad scōas nuptias stetit per annū cum dimidio τ sic inter ea predictus pupillus caruit tutore τ videbatur esse locus datiuo. vt. s̄. demōstratū fuit τ nō fuit petitus per substitutos ergo fuerunt priuati τ exclusi a successiōe s̄ȝ vt diri omittendum statui hunc articulū eo ꝙ ex alijs causis τ rōnibus consultatio predicta venit decidēda. ¶ Insuper dici posset ꝙ marianus vnus ex substitutis ēt ex alio capite excludit̄ a predicta successione etiā si ponamus ꝓ cōstāti ꝙ in terminis nr̄is fuerit locus legitimo τ nō datiuo q2 non ipsemet esset legitim⁹ in primo gradu cōstitutus dicto pupillo cū esset illi patruus τ sic ad euȝ excluse matre primo loco spectaret hereditas vt in auc. post fratres. C. de le. here. τ in corpe vn̄ sumit̄. τ tutela deferat̄ ꝑ eū modū s̄m quē deferet̄ hereditas. l. j. τ. ij. ff. de legi. tuto. τ. l. quo tutela. ff. de reg. iur. ergo ex hoc capite vr̄ ipse. S. repellendus ex eo ꝙ non petierit tutorem sed q2 tutor erat legitimus τ vnde debuit petere. j. temp⁹ debituȝ decerni sibi administrationē τ si non fecit priuat̄ s̄m bar. in. d. l. si qs sub conditione. τ bal. in l. sciant cuncti. C. de legi. here simili rōne videt̄ dicendum de domina. §. seruus impedimentū sibi non obstaret. ¶ Sed hic ad-

11 nertendū anteꝙ̄ ad vlteriora ꝑgressum faciā ꝙ si in p̄dicta ciuitate Camerini vigeret † statutū etatem legitimā dicimus τ arbitramur. xviij. vel. xx. anno. in oībus cōtractibus iudicijs negocijs τ causis ꝓut est in qbusdaȝ locis τ viget florentie ꝙ ex quo tunc minor. xxv. ānis maioritate a statuto disposita admittere ad tutelā s̄m ꝙ cōsuluerunt bar. de Saly. τ p̄les alij doc. τ refert τ sequit̄ pe. de anc. ī repe. c. canonū statutū. de ꝯsti. xiiij. q. ꝑn. v. vl. hic refero qōnē tūc vt ex p̄dictis colligit̄ excusarent̄ predicti substituti. ¶ Insup ēt vr̄ ꝙ ea que supius obijciunt̄ contra predictos substitutos nullo modo. habeant stare eo ꝙ p̄dicti substituti non solum fuerunt substituti pupillariter predicto Oliuerio sed vulgariter τ ꝑ fideicōmissum quare ex duplici capite non vident̄ posse priuari. primo q2 qn̄ substitutio fit cum regu

12 la predicta † vȝ substituit vulgariter pupillariter: τ per fideicōmissum vr̄ esse in electione substituti: ex quo capite velit succedere. vt in. l. recusare. §. titi⁹. ff. ad tre. τ ibi Bar. τ Jo. de Imo. τ per Bar. in. l. titio. ff. de vsufru. leg. τ per Bald. τ Cy. in. l. precibus. C. de ipu. τ alijs substi. τ ꝑ bar. ī. l. cēturio. ff. de vul. τ pupil. τ ꝑ bal. in. l. iaȝ hoc iure. ff. de vul. τ pupil. q̄re ꝑfati substituti eligētes succedere ꝑ vulgarē excludūt oīa p̄dicta fundamēta ad exclusiōnē eoꝝ: qm̄ per vulgarē non succedit̄ pupillo sed testatori vt tradit Bar. in. l. j. ff. de vul. τ pupil. facit. l. coheredi. §. cū filie eo. ti. τ isti e. ti. in prin. s̄ȝ hāc viā vident̄ elegisse dicti substituti: qm̄ p̄sata dn̄a Frācisca vigore predicte. substōnis facte de ea et de dicto. M. sub forma p̄dicta vt ipsa τ vt cessionaria. S. petijt ꝓnūciari se heredē vl̄em dicti Jacobi testatoris p̄ris dicti pu-

13 pilli. τ sic elegit vulgarē vt pȝ † ex forma cōcludendi q̄ pricipalit̄ attendit̄ in lib. vt per Bar. Bald. τ doc. in. l. edita. C. de eden. no. in. c. ex pte. de fo. cōpe. τ in. c. lr̄e. de dila. τ ibi per dn̄m meū abbatē siculū. τ in. c. cum ad sedē. de resti. spo. τ ibi etiā. d. meus

in.c.cũ dilecti.de emp.⁊ vẽ.⁊.c.ij.de ordi.cog.p Cy.l.cũ te.C.de
ꝓba.dixi.late in.c.ij.de libel.obla.in.xij.principali articulo. in
xij.q.principali.v̄.xij.q.ergo oĩa fundamẽta.s̃.in.§. facta de nõ
petito.tuto.videat̃ euanescere p no.in.l.credẽdũ.§.si vo.ff.q pe
tãt tuto.⁊ ꝙ tradit̃ in.d.l.sciãt cũcti.⁊ p Bart.in.d.q.q̃ incipit
pupill⁹.⁊.d.l.ij.ff.q petãt tu.¶Scd̃o q2 ex q̃ nõ fuit adita here
ditas:ergo nõ potuit esse loc⁹ ꝑpillari substõni vt volũt Bar.
⁊ doc.in.l.ij.ff.de vulga.⁊ pupil.⁊ p Jo.de imo.i.c.repe.c.Ray.
de testa.in mã pupillaris in tertio mẽbro princi.in.viij.regsito.
¶Nec ob.si diceret̃ ꝙ nõ sit adita hr̃ditas tñ ex quo Oliuerius
erat suus vigore cui⁹ nõ vr̃ eẽ locus vulgari:q2 vulgaris substi
tutio nõ solũ hꝫ illa duo capita vꝫ si voluerit vel potuerit eẽ he
res:sꝫ ẽt vr̃ hr̃e aliud caput:vꝫ si heres nõ erit vel aliũ heredẽ nõ
fecerit ex quo est suus:vt.l.cũ ꝓponas.C.de here.istit.de vulga.
substi.§.fi.⁊.l.si pr̃.ff.de here.isti.⁊ p Bar.in.l.j.ff.de vulg.⁊ pu
pil.in.q.iiij.principali.⁊ p Jo.de imo.pleni⁹ in repeti.d.c.Ray.
sꝫ bñficio suitatis ⁊ trãsmissiõis ꝑdict⁹ Oliueri⁹ vr̃ fecisse here
14 dẽ ꝑfatã dñam Matthiã matrẽ † qm̃ suus hereditatẽ nõ agni
tã trãsmittit ad quoscũqꝫ:vt.l.apud hostes.de suis ⁊ legiti.⁊.l.
hereditatẽ.§.fili⁹.ff.de castrẽ.pecu.⁊.l.liber hõ.§.fi.ff.de stipul.
seruo.⁊.l.ex militari.i fi.ff.de mili.testa.⁊ p Bar.Bal.⁊ Ang.⁊
Jo.de imo.i.l.vẽtre.ff.de acq.hr̃di.⁊ p Bal.i.l.in suis.ff.de libe.
15 ⁊ posthu.in repetitio.q2 respondet̃ ꝙ † talis suitas tollit̃ per da
tionem substituti vulgaris ꝺm Barto.in.l. si filius heres.ff.de
liber.⁊ posthu.vbi dicit esse casum.⁊.l.si filius qui patri.ff. de
vulg.⁊ pup.tradit Barto.in.l.j.ff.de vulg.⁊ pupil.¶Sed hic
aduertendũ est qm̃ articulus iste est valde dubius ⁊ subtilis.et
Ang.in.l.si filius qui patri.ff.de lib.⁊ posth.tꝫ ꝯtriam sniam ꝙ
per dationem substituti vulgaris non tollat̃ existentia suitatis
⁊ tradit Jo.de imo.in.d.repeti.c.Raynuti⁹.remittẽs se ad di
ctam.l.si filius q patri.⁊ eandẽ opi.vr̃ tenuisse Bal.⁊ tꝫ Ang.
in.l.fratris.C.de iure delib.⁊ dicit ibi Pau.de cast.ꝙ moderni
tenent hanc secundã opi.que sibi plus placet:sꝫ Saly. in.l.j.C.
ad senatuscõsul.nõ vr̃ inclinare in predictam sniam in repe.l.in
suis.ff.de libe.⁊ posth.lꝫ latius ibi disputat necessariam predi
ctam per plures ⁊ plures columnas:vnde passus est multuꝫ du
bius quidã dicũtqꝫ ꝙ indigeret decisione cesarea.¶Est tñ ad
uertendũ ꝙ minus dubiũ respectu trãsmissionis impedimẽto
suitatis vr̃ esse in terminis nr̃is eo ꝙ fuerũt cõglutinate ꝑdicte
tres substõnes p illã regulã vꝫ vulgariter pupillariter ⁊ per fi
16 deicommissum.vñ cũ † p substõnẽ fideicõmissaria non videatur
esse datũ bñficiũ abstinendi merito suitas operat̃ oẽs suos effe
ctus:⁊ sic effectũ trãsmissionis vt singulariter voluit Bal.in.l.
non iustã.C.de senatuscõsul.trebel.⁊ ibi cõiter sequunt̃ moder
niores.⁊ idẽ tꝫ Bald.in repe.l.in suis.ff.de liber.⁊ posth. colũ.
xxj.in ver.vj.quero.⁊ per hanc rõnem in terminis nr̃is videret̃
concludendum predictam matrem potius admittendam data
exclusione substitutoꝝ iure transmissionis.¶Sed hic diligen
ter ⁊ subtiliter est aduertendũ ꝙ hoc non procedit ita de facili
ꝓpter duo.Primo qm̃ clarũ est ꝙ in terminis nostris excludi
tur pupillaris si ergo excludit̃ pupillaris tunc sic aut tu vis ꝙ
sit locus soli vulgari ⁊ non fideicommissarie.⁊ tunc videtur ꝙ
per dationem substituti vulgaris sit sublata suitas ꝺm opi.glo.
et Bar.⁊ sequaciũ.⁊ sic non operabitur trãsmissionem sed sub
stituti succedãt per vulgarẽ nec priuant̃ hereditate ꝓpter non
petitũ tutorẽ vt supra demonstratũ fuit.aut tu vis ꝙ conseruet̃
suitas rõne fideicommissi qd̃ fecit ipsum necessariũ.Et tunc si
iure fideicõmissi conseruat̃ sequit̃ ꝙ ꝓpter nõ petitũ tutorẽ nõ
excludit̃ substitutus fideicommissari⁹. q2 id ad qd̃ qs vocat̃ ex
substõne fideicommissaria consequit̃ qs ex bonis testõris nõ pu
pilli vt.l.credendũ.§.si vero maritus.ff.qui petãt tuto.⁊ ita in
telligunt doc.l.sciant cũcti.C.de legi.here.tꝫ Bar.in.d.q.que in
cipit pupillus cui erat substitutus extraneus ⁊ in.d.l.ij.ff.q pe.
tu.qd̃ est singulariter ⁊ mature notandũ ad ꝙ ẽt aliqualr̃ facit
qd̃ dictus Jac.testõr nõ dixit ꝙ substituebat simplr̃ sed dixit ꝙ
substituebat in hereditatẽ ipsius testõris ipsam dñam Frãci. et
ipsam.M.possent etiã alia plura ꝓ dictis substitutis allegari
sꝫ breuitatis cã omitto eo ꝙ in terminis nostris non vr̃ necessa
ria tanta discussio p ea que statim subijciã.Dico enim ꝙ q̃uis
statibus simplr̃ ꝑdictis fundamentis ꝓbatũ esset ꝑdictos sub
stitutos habuisse noticiam testamẽti ⁊ noticiaꝫ minoris etatis
matris ꝑdicto toto tp̃e quo possem substituti cõstitui in mora
petendi tutorẽ decisio esset plurimum dubitabilis ꝓpter ea q̃
superius deducta sunt ⁊ alia q̃ plura que pro vtraqꝫ parte al
legari possent tñ attentis his q̃ deducta ⁊ probata sunt videtur
mihi ꝙ predictus Guielmus cessionarius dñe matthie matris
dicti Oliuerij nullo mõ possit obtinere immo excludat̃ a predi
ctis substitutis a quibus excluderet̃ mater.ad fundandũ em̃ in
tentionẽ ꝑdicte mr̃is ad excludẽdũ ambos substitutos necessa
riũ fuit ꝓbare ꝙ ꝑdicti substituti sciuerint testm̃ esse ꝯditũ ⁊ se
substitutos.Itẽ ꝙ mater eẽt minor.Itẽ ꝙ eẽt i tãta minori eta
te ꝓpter quã durãte minori etate substituti ꝯstituerent̃ i mora.
Itẽ ꝙ ꝑdicti substituti noticiã habuerint de predicta minori
etate.videam⁹ ergo singulr̃.Et quo ad primũ de scia testi respe
ctu mariani nõ reperio ꝓbatũ eẽ ꝑdictũ marianũ habuisse sciaꝫ
ꝑdicti testi ⁊ substitutiõis de eo facte.Quãuis em̃ ꝑfat⁹.G.arti
culauit put apparet in.x.articulo ꝙ prefatus.M.mariani no
minatus in.d.testõ.j.mensem post mortẽ dicti Jacobi noticiaꝫ
habuit de testõ dicti Jac.⁊ ꝙ ipse erat substitut⁹ pro tertia pte
dicto Oliuerio in dicto testõ ⁊ sic pluries cõfessus fuit presente
⁊ acceptante dicto.G.⁊ aliqñ in eius absentia.tñ ꝑdict⁹ articu
lus nõ est probat⁹ tali ꝓbatione q̃ releuet.predictũ.G.qñ Jo.
Ang.prim⁹ testis ꝓductus ad ꝓbandũ ꝑdictũ articulũ depõit
vera eẽ contẽta in dicto articulo vꝫ ꝙ dictus marian⁹ in articu
lo nominat⁹ ad interrogationẽ dicti Guielmi cõfessus fuit cõ
tẽta in dicto articulo ⁊ silr̃ deponũt p Philip.⁊ venãti⁹ alij duo
testes q oẽs testes iterrogati d tp̃e deponũt ꝙ fuit de mẽse augu
sti.Mccccliiij.sed nõ recordari de die.certe isti testas nõ ꝓbãt
q2 solũmodo deponũt de cõfessione scie ꝑdicti Mariani ꝙ ma
rianus cõfessus fuit se habuisse notitiaꝫ dicti testi ⁊ substõnis
de se facte.j.mẽseꝫ.post mortẽ dicti Jacobi quare non ꝓbant q2
predicta ꝯfessio emanauit in pñtia ꝑdicte dñe Matthie mr̃is
cuius intererat seu iteresse poterat ꝑdictũ.M.habuisse noticiã
de predictis.¶Confessio vero ad ipsius validitatẽ ⁊ vt ꝑiudi
cet cõfitẽti exigit inter alia ꝙ fiat presente pte vt.l.certũ.§.si qs
absente.ff.de cõfes.⁊.c.ij.⁊.fi.⁊ ibi p gl.⁊ ibi de cõfessis.ij.q.j.ca.
nes in quẽq̃.⁊ ibi etiã tradit̃.⁊.l.fi.ff.de interro.act.cũ alijs in
finitis similib⁹.¶Nec ob.si diceret̃ ꝙ intererat predicti Guiel
mi q erat cessionari⁹ predicte dñe Matthie.⁊ sic procurator in
rem suã q2 hoc est falsũ qm̃ ꝑdicti testes deponunt ꝙ predicta
cõfessio facta coraꝫ.G.fuit facta de mẽse Augusti . Mccccliiij.
⁊ cessio facta dicto Guiel.p predictã dñaꝫ matthiã.die qnta se
ptẽbris.Mccccliiij.⁊ sic apparet ꝙ tẽpore facte cõfessionis per
marianũ:guielmi nõ intererat q2 nõ erat cessionari⁹.¶Scd̃o
videamus vtrũ sit ꝓbatũ de minori etate ꝑdicte domine mat
thie:⁊ breuiter dico eo ꝙ testes exhibiti ad petitionem dicti.g.
ꝙ lꝫ hic satis bñ videat̃ ꝓbatũ respectu depositi tamen aduer
tendum est ꝙ ex testibus ꝓductis inter.G.⁊ dñaꝫ.F.Jac.pri
mus testis nõ probat Philippus ⁊ ausonia referunt se ad al's
testificata p eos.Paulus dicit se nihil scire ⁊ sic solum in presen
ti iudicio agitato inter.G.⁊.D.F.solũmodo ꝑdicti aũt Phi
lippus ⁊ Ausonia referunt se ad al's testificata p eos.Paulus
dicit nihil scire ⁊ nofrius vltimus testis dicit se nihil scire.⁊ sic
solum in presenti iudicio agitato inter.g.⁊.d.F.reperiunt̃ fuis
se testificati pro predicta domina matthia cum esset lis inter
eã ⁊ dñaꝫ Frãci.ꝓpter qd̃ nõ vr̃ ꝙ eis vsquequaqꝫ fides esset ad
hibenda ea ꝙ ausonia erat mater predicte Matthie ⁊ quãuis
agam⁹ de ꝓbanda etate quo casu testimoniũ matris videt̃ ad
mittendũ vt.l.etiã matris.ff.de ꝓbatio.⁊ per consequens etiã
Philippus videat̃ admittendus licet sit frater dicte domine
17 matthie tñ glos.in.d.l.etiam matris.dicit † ꝙ mater ibi nõ reci
pitur vt testis.sed ad hoc vt iudex ex rñso ipsius melius sciat ve
ritatẽ.⁊ idẽ etiã tꝫ Azo.in summa in .titu.de testi.ver.Item ⁊
inuenio dicẽs ꝙ admittit̃ tanq̃ ad ꝑsumptionẽ vt.s.tanq̃ ad
miniculũ coadiuuet dicta alioꝝ testiuꝫ.facit.c.fi.de succes.ad in
test.⁊ sequit̃ Host.in sum.de teste.§.ij.vsi.v.sed ⁊ ꝑsone:dicens
dictum Azo.est verũ quo ad terminos.secus qñ produceretur
ad probandum matrimoniũ q2 tunc nedum faceret adminicu
18 lum sed plus creditur ei q̃ alijs.¶De philip.vero qui est † fra
ter carnalis dubitat̃ q2 sunt opi.gl.enim in.c.insinuãte.de offi.
deleg.tꝫ ꝙ fratres admittant̃ glo.no.iij.q.v.c.consanguinei .tꝫ
contrarium Hosti.etiam in summa.de testi.§.j.ver.sed nunqd
frater.tenet ꝯtrarium ⁊ gl.in.l.parentes.C.de testi.sed doct.ibi
in cã ciuili distiguunt ant sit cã grauis ꝑiudicij vel leuis primo
casu nõ admittat̃ scd̃o admittatur sed Jo.de imo.in.c.in lr̃is.
de testibus.concludit ꝙ lꝫ causa non esset multum periculosa
licet nõ esset multum leuis.licet frater pro fratre admittat̃.tñ
minus crederet̃ ei nec videtur oĩno integer.sit ergo in arbitrio
iudicare debẽtis quãta fides sit adhibenda testibus .vt.l.iij.§.
tu magis.ff.de testibus.Et si forte diceret̃ qd̃ ꝑdicti testes nũc
testificant̃ pro Guielmo ⁊ non ꝓ dña.M.tñ remanet qd̃ tunc
predictis testib⁹ nõ sit fides adhibẽda ⁊ etiã remanet questio de
cã cessionarij.Verũ.s.qui non erat idoneus testis procedens sit
pro cessionario ⁊c.super quo propter cõsilij prolixitatem non
intendo insistere.Sed hic ad vnũ aduertẽdũ est incidenter qd̃
virtute predicte cessionis dictus Guielmus nõ vr̃ audiendus.
eo ꝙ predicta cessio fuisset nulla cũ fuerit facta de re seu actio
litigiosa sciente predicto Guielmo cessionario qd̃ satis patere
põt ex actis ⁊ alienatio facta de re litigiosa non vꝫ.l fi.⁊ auc.ibi
posita.C.de litig.sed non intendo etiam in hoc insistere.

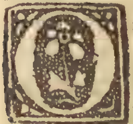
¶Sed

¶ Sed venio ad tertiã qꝛ non solũ fuit necessariũ ꝓbare ꝙ pdicta mater esset minor.xxv.annis.ſʒ etiã ꝙ hic minor etas fuerit nota pdictis substitutis. Nã stant ista simul ꝙ potuerit esse minor.xxv.annis ⁊ tñ ista minor etas fuerit incognita pdictis substitutis maxime cũ debuerint psumere vehemẽter ꝙ fuerit maior.xxv.annis ex quo Iac.marit⁹ eã reliquit tutricẽ qꝛ cũ quilibet psumat scire leges ⁊ ex legũ dispõne clarissimũ sit minorẽ.xxv.annis nõ posse dari tutricẽ et in testõ vt.s.de mõstratũ fuit. Et testõr ipsam dederit tutricẽ qui visitr debebat psumi scire vxoris sue etatẽ cũ eã puellã duxerit in vxorẽ ⁊ apud se tenuerit ⁊ cũ ea vxore ɔuersat⁹ fuerit vr tenuisse ⁊ reputasse eã maiorẽ etatis.xxv. annoꝝ.vñ lõge fortius debebãt eã sic reputare pdicti substituti q̃ sitvt excusent si tutorẽ nõ petierũt eo ꝙ testõr tutorẽ dederat in testõ nec facta fuit aliqua renũciatio vel repudiatio ⁊ lʒ dat⁹ esset minor i hoc habebãt iustã ignorãtiã ⁊ sic excusant facit.l.cũ a matrib⁹.C.q petẽ.tuto. ⁊ qđ tradit Bar.in.d.q.q̃ incipit pupill⁹ cui erat extrane⁹ ⁊.l.ij.ff.qui pe.tuto.iste em̃ ignorãs neqꝫ negligere neqꝫ ɔtẽnere d; vt.l.sigs in grani.§.si ignorãs.ff.ad senatuscõs.silla.⁊.l.gñali.C.de tabula li.x.de exce. c.apostolice.de sen.excõ.c.si vo.ff.de his q no.infa.l.genero.Old.consi. clxxxiiij.cũ si.q̃re cũ nec ꝓbatũ nec deductũ fuerit ꝙ predicti substituti habuerint noticiã etatis pdicte.d.Matth.merito excusant p ea q̃ superi⁹ dicta sunt in ɔsi. ¶ Quare sit ɔclusio ꝙ partes pdicti illustris ac magnifici dñi arbitri sunt pnunciare pdictã dñam Frãciscã haredẽ dicti Iacobi vigore substitutiõis pdicte facte p dictũ Ia.in dicto testõ ⁊ alioꝝ ɔtentoꝝ in petitiõe porrecta p predictã Frãciscã. Laus deo.

¶ Et vt supra scriptum est ita cõsulo ego Marianus socinus saluo semper saniori consilio.

¶ Consilium.xxj.

1 ¶ Nouatio vbi de iure digestorum inducebatur licet non fiat ipso iure hodie tamen fit ope exceptionis.
2 Nouatio quid sit.
3 Nouatio etiam hodie non fit ope exceptionis nisi hoc appareat ex aliquibus coniecturis.
4 Cõsensus nõ presumitur ex taciturnitate qñ de incommodo agitur.
5 Nihil verbum: est verbum vniuersale negatiuum.
6 Penitus dictio: quid importat.
7 Nouatio etiam hodie non fit ope exceptionis si promittitur illud et idem secundo loco quod erat in prima obligatione.
8 Nouatio non fit hodie ope exceptiõis in casibus in quibus olim ipso iure fiebat.
9 Nouatio an fiat per alium contractum q̃ per stipulationem.
10 Nouatio non inducitur per prorogationem termini.
11 Fideiussores non tenentur tempore prorogato.

Omnipotens deus. Adsit. Uisis ⁊ diligẽter lectis ⁊ mature cõsideratis quibusdã obligationib⁹ seu ɔuentiõib⁹ celebrãs inter Ioãnem Bartholamei socerũ ⁊ Philippũ pieri generũ circa pmissionẽ dotis factã p dictũ Io.p magdalena filia sua et visa quadã scriptã priuatã itercluſa in primo instrõ in quo etiã p securitate dotiũ: quidã Bartholã.namus ⁊ qdã ali⁹ Bartholame⁹ Antonij se obligauerũt ⁊ visa etiã quã alia scripta facta p dictũ Ioãnem Bartholamei q ɔfessus fuit se dẽre dare dicto Philippo genero suo libras septingẽtas pro residuo dotiũ dicte Magdalene q̃ septuaginte libre ɔtinent in primo instrumẽto ⁊ prima scriptura priuata inclusa in dicto instrumento ⁊ lectis ⁊ mature ponderatis aliis verbis ɔtẽtis in dicta priuata scriptura scđo loco facta dubitat vtrũ p predictã secundã scripturã scđo loco celebratã inter predictũ Ioãnem ⁊ Philippũ prefati Bartholameus nam⁹ ⁊ Bartbol. Antonij sint liberati ab obligatione per eos facta. ¶ Circa quã qõnem vr primo dicẽdum ꝙ sic tanqꝫ per secundã obligationẽ factã per predictũ Ioãnem fuerit facta nouatio.⁊ hec ɔclusio vr ꝓbari pluribus fundamentis. ¶ Primo qꝛ lʒ hodie iure codicis introducto per iustinianũ non fit nouatio ipso iure q̃tũ ad hoc vt prima obligatio tollat ipso iure nisi hoc agat expresse siue ꝙ scđo loco pmittit ɔtineat tantũdem ꝙ ɔtinebat in prima siue min⁹ siue plus vt est tex.in.l.fi.C.de nouatio.tñ
1 † vbicũqꝫ olim iure digestoꝝ fiebat nouatio lʒ hodie non fiat ipso iure.tñ inducit nouatio saltẽ ope exceptiõis.vt no.glo.in.d.l.fi.⁊ doc.cõiter ibi ⁊ in.l.valerianus.ff.de preto.stip.⁊ ibi per Ang.⁊ doc.tʒ Bart.in.l.si pecuniã, la.scđa.ff.si cer.pe.⁊ Ang.in.l.rescripto.§.si pactũ.ff.de pac.tradit etiã per doctores in.l.qui vsumfructũ.ff.de ver.obli.vñ sicut olim solũ ante ius.ff.quo iure siue scđa pmissio ⁊ ɔuentio cõtineret idẽ siue plus siue minus fiebat nouatio q̃ iuris dispõ tanqꝫ nociua corrigit in.d.l.fi.C. de nouatio. Sed etiã iure digestoꝝ nouatio fiebat ipso iure si secunda obligatio continebat plus q̃ prima lʒ secus esset si tãtundẽ aut minus contineret.vt in.l.qui vsumfructũ.ff.de verbo.obli.in prin.iuncto ver. sed ꝙ actũ.put aduersat primo casui.ff.de ver.obli.in.l.scire debemus secundo rñso.⁊.ff.de noua.l.si pupillus.§.ꝙ actũ. Unde sequitur conclusio ꝙ cum nouatione tollatur obligatio prima insti.quibus.modis
2 tollitur obliga.§.preterea.quia † nouatio est priori debiti in aliã obligationem vel ciuilem vel naturalem transfusio atqꝫ translatio.vt.l.j.ff. de nouatio.sicut ergo olim per nouationẽ,ipso iure tollebat obligatio sic hodie lʒ ipso iure non fiat nouatio.tamen tolli videt ope exceptionis videtur dictum est. Cum ergo in vltima scripta ⁊ obligatione facta per predictum Io.predicto Philippo contineat plus q̃ in prima ergo licet partes non dixerint expresse ꝙ vellẽt nouare obligationem. tamen nouata intelligitur saltẽ ope exceptionis per iura preallegata. Cum aũt in secunda scripta cõtinebatur obligatio septuaginta librarũ. Interea vero fuit facta obligatio septuagintarũ.xxiiij.librarum ⁊ solidorum decem.et sic apparet ꝙ in maiori summa fuit facta obligatio et per sequens inducta nouatio ope exceptionis vt.s.demonstratũ fuit. ¶ Secundo quia diuersa videt esse ɔuentio facta in secunda scripta q̃ in prima qꝛ in prima erat obligatus baptista ad libras septingentas soluendas infra tres annos et a dicto tempore in antea ad alimenta ad rationem florenorum vndecim cum dimidio.pro centenario ad que alimenta predicti Bartbolame⁹ namus et Bartolameus Antonij se minime obligauerunt ⁊ sic non potest dici ꝙ vigore alimẽtorum predicti fideiussores essent obligati ad illud qđ predictus Baptista promisit in secunda scripta et cum in prima scripta obligatus Ioannes ad certum terminum secunda obligatio in scđa scripta fuit facta simpliciter et pure hoc est sine termino quamuis adiectum fuerit ꝙ donec Ioannes tardaret soluere teneretur ad rationem triginta librarum quolibet anno pro centenario florenorum.vnde cum per huiusmodi coadationes et grauiores oblationes olim inducta esset nouatio ipso iure hodie debet videri inducta ope exceptionis vt.s.dictũ fuit. ¶ Tertio ad idem videtur facta nouatio secũde ad primam obligationem qꝛ in primo erant obligati tres vʒ Io.Bart.⁊ alter bartho. in secundo vero solũmodo Ioannes se obligauit et non reliquit duo. Et per consequens videt inducta nouatio saltim ope exceptionis.vt per no.per glo.in.d.l.fi.et ibi p doc.et.l.ij.ff.de noua.nec est dicendum ꝙ psone dictorum Bartho.⁊ Bartho.intelligantur repetite.qꝛ in cõtractib⁹ persona extrinseca nunqꝫ subintelligitur repetita.vt.l.fi.§.fi. ff.si cer.peta.et in.l.stipulatus.§.grisogon⁹.ff.de verbo.obli. regulariter enim in contractibus obmissum habetur pro omisso.vt.l.triticum et.l.quicquid astringende.et in.l.ita stipulatus.ff.de verb.obli.et in.l. si cum dotem.in prin.ff.so.matri.cum si. ¶ Uerum predictis non obstantibus dico contrariam sententiam fore veram.vʒ quod predicti fideiussores non sunt liberati hec autem conclusio probatur pluribus fundamentis. Primo quia non videt esse verum ꝙ etiam in casibus in quibus olim fiebat nouatio ipso iure hodie videatur fieri ope exceptionis: quia tex.in.d.l.fi.videtur expresse cõtradicere.nam tex.ille dicit nihil penitus innouari propter quas duas dictiones vniuersales ille tex.l.fi.C.de nouatio.aperte innuit ꝙ hodie non fit nouatio etiam ope exceptionis. Nec ob.glo.in contrarium allegate valet glo.in.dicta l.fi.⁊ glo.in.l.pen.ff.de pretoriis stipulationibus ⁊ similes ꝙ predicte
3 glo.non loquuntur ita generaliter vt dicunt doctores vʒ ꝙ † vbicunqꝫ olim fiebat nouatio ipso iure hodie fiat nouatio ope exceptionis: sed voluit dicere quod illud proceditur quando inter partes verisimiliter est tacite omnino fieri nouationem.vt patet in exemplis positis per glosam. preallegatam.⁊ hanc opinionem sequitur Ioan. de Imo.in.l.qui vsumfructum.ff.de verbo.obliga.licet etiam non sic bene firmet: sed clarius eam firmet prefatus Ioan.de Imo.in.l.ij.ff. de nouatio.⁊ sic ex predictis secundum opinionem quod in terminis nostris non intelligitur facta nouatio ⁊ secundum predictam opinionẽ tolluntur omnia contraria pro qua opinione etiam facit quod voluit Cy.in.l.cum quid.ff.si certum peta.vbi singulariter dixit ꝙ ad considerandum vtrum facta fuerit nouatio saltim tacite ope exceptionis plurimum attendimus coniecturatam mentem contrahentiũ.⁊ hoc idẽ voluit Ioan.de Imo.in.d.l.penul.ff.de pto.stipu.vbi dicit quod hodie nunquam fit nouatio neqꝫ ipso iure neqꝫ ope exceptionis nisi hoc expresse sit actum per textu.in.d.l.fina.C.de nouatio.etiam in casibus in quibus olim fiebat nouatio nisi sint adeo verisimiles et vrgentes coniecture quod per illas appareat partes voluisse recedere a prima obligatione ⁊ illam in aliam transfundere seu transferre.sed in terminis nostris nullo modo ex coniecturis potest deprehendi quod Ioannes voluerit recedere a prima obligatione.quinimo potest enim clare et aperte colligi totum contrarium nemo enim est adeo mentis inops qui debeat hoc sibi persuadere quod prefatus Philippus qui ppter timorem inopie soceri sui voluit fideiussores diuites pro libris septuaginta: quas pro residuo dotium suarum debebat habere quod postea per predictam simplicẽ scripturã vellet nouare priorẽ oblig.⁊ a priori obligatiõe securiori recedere ⁊ illã trãsfundere in debitorẽ. Itẽ recedere ab obligatiõe tutiori q̃ ɔtinebat i pmo instrõ in q̃ pncipalis ⁊ fideiussores erãt obligati sub hypotheca bonoꝝ suoꝝ cũ penarũ adiectionib⁹ renũciatiõib⁹ iuramẽto ⁊ guarẽtigia ⁊ ɔtrãsire ad obligatio nẽ min⁹ tutã: imo debilissimã cũ nemo psumat sua iactare: vt.l.cũ de
4 indebito.de pba.⁊.i.c.sup B.de renũ.neqꝫ.em̃ psumẽdũ est ꝙ † gs ɔsentiat ex taciturnitate qñ tractat de incõmõ suo: vñ sicut fortior psũptio supat min⁹ fortẽ.⁊ i.c.fi.i fi.de psb.nõ bap.dʒ vicere aliã put i termis psumpti ⁊ taciti ɔsensus tradit.i.l.q̃ dotis.ff.so.ma.⁊ ibi p Bar.⁊ mo derniores.marie Põtanũ ⁊ p Cy.⁊ doc.in.l.subdit⁹.ff.de pcu.⁊ p gl. xvij.di.c.j.⁊ in regula q tacet de iureiur.li.vj.⁊ in aliis plerunqꝫ locis. ¶ Et p predicta opi. Io.de Imo.etiã hodie nullo mõ inducatur nouatio etiam ope exceptionis nisi adsit verisimilis vrgens coniectura

dico ꝙ probat tex.expresse i.d.l.fi. C.de noua.vbi tex.dicit nihil penit⁹
5 innouari.vnde pondero in primis†verbum nihil ꝙ est verbū vniuer
sale negatiuū.per ꝙ excludit̃ q̄tuncūq; modicū p̄iudiciū respectu ei⁹
de quo querit̃ vt singul'r voluit Jo.in extrauagan.Jo.xxij. qui incipit
suscepti regiminis super verbo nihil.facit etiā ꝙ singl'r tradit Jo.mo.
in.l.peregre.§.quib⁹.ff.de acqui.pos.vbi dixit ꝙ ista dispositio vniuer
salis per verbum nihil iuncta conditione penitus videtur falsificari ex
quolibet particulari preiudicio.l.is qui verum.ff.de rebus dubijs.
6 ¶Item†ponderandū est verbū penit⁹.ꝙ immediate subiūgit̃ ꝙ im-
portat siue de iure siue de facto vt i.l.qui aūt.§.si quis cū pupillo.ff.q̃
in frau.credi.ꝛ in cle.j.de vita ꝛ bo.cle.ꝛ est bonus tex.cū gl.in.l.grece.
§.illud.ff.de fideius.ꝛ idē sensit ꝙ ex toto vel prorsus vel oīno vt not.in
c.j.de suppel.negli.prel. ꝛ ibi p Archi.ꝛ etiā in.c.ordinarij.de offi.or.
lib.vj.ꝛ tradit Jo.de imo.in.d.l.pegre.§.quibus.vbi etiā dat̃ predictū
intellectū ad.l.fi.de noua.vbi dicit ꝙ dicta v̄ba excludūt q̄libet mini
mū p̄iudiciū:ergo excludunt q̄libet nouationē per no.p Jo.an.in.c.j.
de posses.pla.li.vj.ꝛ p.no.in.l.si is q ducēta.§.vtrū.ff.de rebus.dubijs.
7 ¶Scd̄o predicta cōclusio ꝓbatur q̄r†quotiencunq; illud idem ꝛ aliō
oīno distinctū.scd̄o loco ꝓmittit̃ nō fit hodie nouatio etiā ope exceptio
nis.ita dicit singul'r Ang.in.l.valerianus.ff.de preto.stip. dando pre-
dictā fallentiā ad p̄dictā theoricā.gl.ꝙ vbi olim fiebat nouatio ipso iu
re hodie fiat ope exceptionis per.l.scire debemus.ff.de ver.ob.Cū ergo
in terminis nostris in ista secunda scriptura fuerit facta ꝯmemoratio
debiti septuagintarū librāꝝ ꝛ alterius debiti distīcti vigintiquattuor
librarū ergo nec ope exceptiōis intelligit̃ esse facta nouatio.¶Tertio
8 probatur posito etiā vt dixi ꝙ ꝓcedat p̄dicta opi.gl.ꝙ†in casib⁹ in q-
bus olim ipso iure fiebat nouatio hodie fiat ope exceptionis.Ang.eñ
in.d.l.valerianus tradit etiā ad h̄ notabilē fallētiā q̄ñ subiungit̃ scd̄o lo
co nō est coequale ad primū per.l.si insulā.ff.de ver.ob.ꝛ.l.itē stipulat⁹
ff.de ver.ob.cū ergo nō fuisset facta nouatio de septuagīta libris quas
J.ꝓmisisset Philip.p ꝓmissionē septē florenoꝝ cum dimidio pro cen
tenario florenoꝝ singulis annis quibus Jo.traderet soluere sub noīe
alimētoꝝ per iura.s̄.allegata.ita nec per adiectionē dictaꝝ.xxiiij.libra-
rū in scd̄o scripta.¶Quarto probat̃ p̄dicta cōclusio retenta opi.gl. vt
dixi.nouatio nō fit nisi stipulationē.insti.q.mo.tol.ob.§.preterea.ꝛ ꝓ-
bat̃ in.l.j.ff.eo.sed in terminis nr̃is in scd̄a scripta nulla interuenit sti-
pulatio sed tm̄ confessio simplex vt statim dicam.Nec etiam si Joānes
dixisset ꝙ ꝓmisit deberet intelligi.s.per stipulationē per simplex pactū
f̄m ea que late tradunt̃ per doc.in.l.sciendū.ff.de ver.ob.ꝛ in.l.sciendū
§.si dictū.ff.de edil.edic.ꝛ in.l.optimā.C.de cōtrahē.stipula.¶Nec ob.
9 si diceret̃ ꝙ immo Bar.in.l.j.de nouatio.dicit†ꝙ q̄uis nouatio nō vi
deat̃ posse fieri nisi per stipulationē.per.l.itē illa.ff.de consti.pe.tm̄ dicit
ipse ꝙ est tex.apertus ꝙ etiā per aliū cōtractū q̄ per stipulationē fieri
nouationē allegat tex.quā dicit se nescire alibi in.l.si mandato meo.ff.
mandati.sed pro eo etiā facit in.l.eleganter.ff.eo.ti.traditur per Bar.
in.l.vbi quis.ff.de cōsti.pecu.tradit̃ etiā per Cy.Bar.ꝛ doc.in.l.si ex p̄
cio.C.si cer.pe.¶Sed h̄ aduertēdū diligenter ꝙ lȝ h̄ sit verū ꝙ per aliū
cōtractū q̄ per stipulationē possit fieri nouatio.tm̄ istud est verū si mō
partes expresse volebāt fieri nouationē sed tacite per aliū cōtractū quā
per stipulationē nunq̄ intelliget̃ facta nouatio.hoc voluit singulariter
Bar.in.d.l.j.ff.de noua.ꝛ in.l.vbi qs.ff.de cōsti.pec. vbi hoc idē tenet
Pau.de cast.ex quo fundamento.ꝛ ex qua theorica sequit̃ clarissima ꝛ
indubitata ꝓbatio dicte cōclusionis.nā solūmō hodie f̄m opinionem
quā allegaui in cōtrariū fit nouatio ope exceptionis in casibus in qb⁹
olim nulla fuisset facta nouatio ipso iure nisi ptes h̄ expresse agerēt vt
dictū est.ergo in terminis nostris olim nulla fuit facta nouatio:q̄r ptes
predicte nō expresserūt se velle nouare.ergo hodie nō pōt dici inducta
nouatio ope exceptionis p eandē theoricā doc.ꝛ istud iudicio meo solū
sufficeret ad p̄dictā decisionē.¶Quinto p̄dicta cōclusio ꝓbat̃ quasi in
ꝓprijs terminis nr̃is in antiqs decisionib⁹ Rote decisio.cccxliiij.vbi
ipsi ponūt hunc casū.¶Quidā deposuit apud campsorē mille ꝛ fuit
factum depositū nō in sacculo.sed ad numerū.ꝛ dati fuerunt fideiusso
res p cāpsorem de restituendo post annū vel bienniū.deinde finito tpe
cum creditor vellet recuperare pecuniā suā campsor rogauit vt illā sibi
dimitteret ad tres annos sub certis annuis vsuris creditor consensit ꝛ
demum finito triennio cū creditor vellet recuperare pecunias suas ꝛ
cāpsor esset effectus nō soluendo cepit agere cōtra fideiussores vero op
ponebant se liberatos vigore scd̄i cōtractus per quē dicebant inductā
nouationē per quā cū prima obligatio videat̃ transfusa in scd̄am ꝛ sic
prima sublata insti.qui.mo.tol.oblig.§.p̄terea.ꝛ supradictū fuit meri
to fideiussores videnť esse liberati p.l.nouatione.ff.de fideius.Uerum
p̄fati Dn̄i de rota decidunt in cōtrariū dicētes predictā obligationem
veram esse inquātū fuisset facta nouatio per no.in.l.fi.ff.de pac.ꝛ in.l.
si cum hermes.C.loca.Sed ipsi dicūt nō esse verū ꝙ intelligat̃ facta no
10 uatio†nec ꝓrogatiua tertiū inducit nouationē.Et q̄uis ipsi non alle
gēt.tm̄ dico ꝙ p terminū ꝓrogationū nō inducit̃ nouatio nec fideiusso-
res liberant̃ q̄r i h̄ aduertēdū est ꝙ aut q̄rit̃ de ꝓrogatiōes obligatiōis
ꝛ tunc fideiussores non tenent̃ ad tp̄s ꝓrogatū:verbigratia ꝯduxit qs
pro certo tpe ꝛ dedit fideiussores locatori ꝓrogauit tp̄s certe fideiussor
non tenet̃ pro tpe ꝓrogato seu recōductiōis celebrate.per dictā.l.si cū

hermes.C.locati.ꝛ idem si aliquis fideiuberet pro officiali qui pro cer
to tpe dȝ stare in officio vel pro custode arcis ad certū tp̄s.q̄r†non tenē 11
tur pro tpe ꝓrogato sed vñ tenerent pro tpe.primo pro quo fideiusse-
runt f̄m Bal.in.d.l.si cū hermes ꝛ etiā sensit gl.fi.in fi.ꝫ Pe.de anch.
in.c.fi.de fideiusso.ꝛ etiā per Henricū bohic.ꝛ idē etiā voluit Jaco.de
are.in.l.labeo.in fi.ff.de arbi.ꝛ etiā Jo.de imo.in.d.c.fi.ꝛ do.me⁹ Ab-
bas sicul⁹ in.c.ꝯstitutis.de fideiu.ꝛ eādē opi.late secut⁹ fui in.c.fi.de di
latio.xix.q̄ō.viij.¶Redeo ad decisionē dn̄oꝝ de rota.qui dicunt ꝙ nō
obstat ꝙ primus cōtractus.Et p̄terea lȝ primus cōtract⁹ fuerit sub no
mine depositi.tamen d̄r esse mutuū vt est tex.in.l.lucius.ꝛ in.l.diē spō
salioꝝ.ff.depositi.Et sic ex p̄dicta decisiōe Dn̄orū de rota i iudicio p̄t
dici decisus casus nr̃ ꝛ lōge forti⁹ in terminis nr̃is q̄r ꝛ nulla fuit diuer
sitas qualitatis cōtractus scd̄i a primo.ꝛ preterea nulla fuit facta pro-
missio dictaꝝ septuagintaꝝ libraꝝ.vt stati dicā ꝛ preterea nulla fuit fa
cta termini ꝓrogatio q̄r iam transiuerat nedum terminū appositū.in
primo cōtractu sed transiret scd̄a scripta fuit facta anno.Mdi.¶Sex
to predicta cōclusio demōstrat̃ ex verbis predicte scripture ex quib⁹ cla
rissime cōstat ꝙ posito etiā ꝙ per simplicē ꝓmissionē eius absq; stipu-
latione ad q̄ō ipse primo loco tenebat̃ intelligeret̃ facta nouatio: tm̄ in
terminis nr̃is nō posset dici facta nouatio de dictis septingētis libris
q̄r predictus Joannes solūmō fuit cōfessus se deliberare ꝛ soluere p̄di
cto Philip.libras septingentas.xxiiij.ꝛ solidos.x.ꝛ subdit ex qua sum
ma libraꝝ septingentaꝝ sunt pro residuo dotium quas dȝ h̄re que ver-
ba sunt enunciatiua de preterito nō aūt obligatiua de presenti.nā ex
tali ꝯfessione extraiudiciali nō inducit̃ obligatio sed obligationis iā
inducte ꝓbatio vt tradit̃ in.l.si ita stipulatus.§.grisogonus.ff.de ver.
ob.ꝛ.l.publia.ff.deposi.ꝛ in.l.cū de idebito.§.fi.ff.de proba.tradit bar.
in.l.triticū.ff.de ver.ob.ꝛ do.Ant.Jo.de imo.ꝛ Canoniste.in.c.si cau
tio.de fide instr.vbi dicūt ꝙ talis cōfessio est ꝓbatio obligationis indu
cte ex causa cōtenta in cōfessione.ꝛ ad idē tex.in.l.generaliter.C.de nō
nu.pe.ꝛ ibi Bal.vbi dicit ꝙ nō perijt sed detegit obligationē iā natā
solōmō eñ in dicta scriptura si ꝓmissio libraꝝ.xxiiij.ꝛ solidoꝝ.x.vnde
alia remanet in terminis suis prout prius erat.Et ꝓfecto nullo modo
video ꝙ ex aliquo capite possit dici aut imaginari aliquā fuisse factam
nouationē.sit ergo ꝯclusio ꝙ p̄dicti fideiussores nullo mō per ea que cō
tinent̃ in dicta secunda scripta intelligunt̃ esse liberati.¶Nō ob.argu
menta sup cōtrariū formata.ꝛ primo ad argumētū patēt plures r̄n̄sio
nes ex his que superius dicta sunt.tā ex his q̄ dicta sunt in primo fun
damento q̄ in sequētib⁹ factis.Et sil'r ex p̄dictis ēt colligit̃ r̄n̄sio ad f̄m
fundamētū ꝛ etiā ad tertiū vt pȝ ex superiorib⁹ nec est bonū argumētū
aut bona consequētia:in hoc scd̄o cōtractu cōtinet̃ plus vel min⁹ respe
ctu cautionū ad primā obligationē.ergo est facta nouatio ꝛ fideiusso-
res liberati.hoc pȝ ex his q̄.s̄.dixi de ꝓrogatiōe termini.Idē hoc pȝ q̄r
per receptionē scd̄oꝝ fideiussoꝝ ad obligationē p̄cedētē p qua accepti
erāt fideiussores alij nō liberant̃ primi fideiussores.ergo nō itelligitur
facta nouatio.ita voluit bar.in.l.titi⁹.ff.de fideius.ita est dicit Bar.in
l.valerianus.ꝛ idem etiā vult Ang.ibi.dicit ꝙ vbi nō renouat̃ obliga-
tio principalis.ꝫ solū fideiussoria aut pignoꝝ ꝙ nec oliȝ nec hodie nec
ip̄o iure nec ope exceptiōis itelligit̃ ēt facta nouatio.exēplū ponit ang.
pone titius ꝓmisit.x.p quibus dedit fideiussorē vel etiā pignora.dein
de pro eisdē.x.dedit alios fideiussores seu alia pignora.dicit ipse certe
nō liberant̃ primi fideiussores seu prima pignora.p.d.l.si titius.ver.ꝫ
ita demū.ꝛ idē voluit ēt bar.in.l.delegare.ff.de noua.ꝛ Joā.de imo.in
qui.vsumfructū.ff.de ver.ob.ꝛ in.l.ij.ff.de noua.¶Nec ob.si diceret̃ ꝙ
per illa verba posita in scd̄a scripta dum d̄r ꝙ donec Joānes traderet
soluere debeat h̄re tm̄ quolibet anno ꝓ centenario ꝙ per h̄ philippus
nō videat̃ posse agere.q̄r istud est rediculū ꝓpter plura.primo q̄r cū istō
fuerit appositū in fauorē philippi nō dȝ in ei⁹ odiū retorqueri.vt.l.q̄ō
fauore.C.de le.ꝛ in regula ꝙ ob gr̃āꝫ.de re.iu.li.vj.¶Scd̄o p no.p bal.
in.l.q fidē.ff.de trāsa.ꝛ p Cy.bal.ꝛ doc.in.l.cū ꝓponas.C.de pac.vbi vo
lūt ꝙ q̄ñ in penā nō seruati cōtractus ꝓmittit̃ aliqd extrinsecū ꝙ nō cō
tineat ipsam rē principalē tūc pōt peti res principalis ꝛ pena facit etiā
no.per bar.in repe.l.ita stipulat⁹.ff.de ver.ob.¶Tertio r̄n̄det̃ ꝙ nō p̄t
Joannes se defendere ex eo ꝙ nō seruauit p not.in.d.l.cū ꝓponas.f̄m
d.l.qui fidē.¶Quarto dico ꝙ de hoc est.tex.si recte pōderet̃ in.l.itē q̄r
§.idē iuliano.ꝛ al's est lex q̄ incipit idē iuliano.ꝛ f̄m aliquos libros in-
cipit ex facto ibi dum tex.dicit vt donec vsure soluent̃ nō peteret̃ sors.ꝛ
ꝛ sic iurisconsultus ibi ponderat ꝙ ad hoc vt nō possit peti sors dȝ hoc
expresse deduci in pena. Laus deo.

¶Et vt.s̄.scriptum est ita consulo ego Marianus socinus saluo sem-
per saniori consilio.

¶Consilium.xxij.

1 ☞Statutum imponens penam quando loquitur per verba futuri
temporis non inducitur pena ipso iure sed requiritur sententia.
2 Tyrannus quis hodie dicatur:ꝛ vnde,
3 Crimen lese maiestatis qui cōmittere dicantur.
4 Maiestas quottuplex sit.
5 Maiestas nulla est apud guelfos ꝛ Gibellinos.
6 Ciuitati sue repugnans an dicatur cōmittere crimen lese maiestatis.
7 Hereditatem adire nō pōt qui cōmisit crimen lese maiestatis.

Crimen

8 Crimen leſe maieſtatis committens amittit dominium bonoꝝ ſuo-
rum ipſo iure.
9 Crimē leſe maieſtatis ꝯmittēti eſt īterdicta bonorum adminiſtratio.
10 Hereditatem an adire poſſit qui non poteſt ſe obligare.
11 Statutū loquēs ꝑ vbū executiuū futuri tp̄is reqrit aliā declarationē
12 Judex in notorio dr̄ potius procedere exequendo ꝙ̄ ſententiando.
13 Legati vel hereditatis qn̄ aliquis eſt incapax: talis hereditas non va-
dit in fiſcum ſed remanet penes venientibus ab inteſtato.
14 Diuiſio facta ab eo cui bona ſunt interdicta quando valeat.
15 Tyrāno an ſit adminiſtratio interdicta propter tyrannidem.
16 Contractus geſtus cum tyranno quando valeat.
17 Minoꝝ res emens ſine ſolēnitatibus requiſitis dicitur emptor male
fidei et tenetur ad reſtitutionem fructuum.
18 Emens ſcienter rem alienam dicitur eſſe in malafide: ⁊ nō preſcribit.

Omnipotēs deus. Adſit ſequēdo ordinē p̄
dictarū qōnuꝫ. aſſumo
primā qōnē qua querit̄ an tp̄e dicite tyrānidis Pauli de
guingis anteꝙ̄ eſſet ꝯdēnatꝰ potuerit adire hereditatē di-
cti Bartholamei eiꝰ fratris. ¶ Circa quā qōnē vr̄ p̄rio dicēdū ꝙ ſic. Et
ꝙ p̄dicta ſtatuta nō obſtāt aliquo nō quominꝰ valuerit p̄dicta aditio
qm̄ p̄dicta ſtatuta nullū verbū ponūt ꝑꝑ qd̄ deliquētes p̄dicti ſint ipſo
iure ꝯdēnati aut ꝑꝑ qd̄ reddant̄ ipſi īcapaces hr̄ditatū aut acqſitiōis
bonoꝝ ſꝫ adhuc vt pene in eis diſpoſite vendicēt ſibi locū exigunt̄ ſniē
ꝙ pꝫ ex primo ſtatuto ī ordine. ſ. poſito ſub rub. de pena tractātis ſeu
tractari faciētis ibi dū dr̄ ſtraſcinet̄ ꝑ ciuitatē ſine tabu. ⁊ deinde capi-
1 te puniat̄. ⁊ bona ipſius publicent̄ lucano cōi. Quare † cū prefactū ſta
tutū loquat̄ ꝑ verbū futuri tp̄is nō inducit penā ipſo iure ſꝫ neceſſaria
eſt ſnīa. vt no. in. l. in criminali. C. de iur. om. iu. ⁊. l. iubemus. §. ſane. C.
de ſac. ſanc. ec. in. c. ſi diligēti. de fo. ꝯpe. ⁊ ī. c. graue. de exceſ. p̄la. in. c. iij.
de rapto. ⁊ ibi tangit̄ ⁊. c. ad falſarioꝝ. de crimi. falſa. ⁊. c. iudei. el. ij. de
iudeis. ⁊ ibi late ſcripſi ⁊ eodē mō ꝑ vba de futuro loquit̄ aliō ſtatutū
ſequēs qd̄ īcipit ſtatuimus ⁊ ordinamus ꝙ ſi qua pſona cuiuſcūqꝫ ꝯdi
tionis ⁊c. ibi dū dicit ſtraſcinet̄ ꝑ ciuitatē Lucanā. Et deinde foris la-
queo ſuſpēdat̄ ita ꝙ moriat̄ ⁊ oīa ſua bona publicent̄ cōi lucano ⁊ ſic
ſemꝑ loquit̄ ꝑ verba futuri tp̄is ſilr̄ vbis futuris vtit̄ aditio vltima ad
predicta ſtatuta. vt pꝫ ibi capite puniat̄ ⁊ eiꝰ bona publicent̄. Que q-
dē ꝯcluſio ſatis ꝓbabilr̄ attētari poſſet ſi in terminis noſtris non eſſet
admixta tyrānia ⁊ ex alio delicto p̄dictꝰ paulus predictis penis veniſ
ſet puniēdus. Verū qꝛ in terminis noſtris predicte pene veniūt impo-
nēde ꝓpter occupationē dn̄ij Lucani. ⁊ de iure cōi ītelligit̄ ꝯmiſiſſe cri
mē leſe maieſtatis. ſeu ſaltē crimen perduellionis. merito opꝫ videre ⁊
examinare. vtrū p̄dicto Paulo ꝯceſſa fuerit ptās adeūdi predictā he-
reditatē. Pro cuius dubij indagatione ⁊ clariori deciſiōe an̄ oīa exa-
minare opꝫ. vtrū p̄fatus Pau. potuerit appellari tyrānis ⁊ q̄lis. Eſt
igit̄ aduertēdū ꝙ tyrānus dr̄ a tyro grece qd̄ latine dr̄ fortis. vn̄ olim re
ges ⁊ tyrāni nullā habebāt differentiā. ⁊ fortes reges tyrāni vocabant̄
2 ſꝫ poſtea † accidit tyrānos vocari peſſimos ⁊ improbos reges luxurio
ſe dānationis cupiditatē ⁊ crudeliſſimā dn̄ationē in ppl̄os exercētes a
tyro qd̄ eſt anguſtia qꝛ anguſtiāt ⁊ cruciāt ſuos. vt ē apd̄ papiā ⁊ catho
licō. tradit bar. in tractatu de tyrāno in principio. facit. c. j. ꝙ met. cā.
ver. ꝓbat̄ ꝙ ex eo ꝙ vir ille dn̄s motus fuit ad ſeuitiā ꝯ̄ vxorē ⁊ ꝯ̄ debi
tū rōnis dr̄ ibi in tex. ſꝫ alr̄ epoꝝ vt tyrānidi ſatiſfaciet ⁊c. ⁊ ad idē tex.
in. c. cū nō ab hoīe. de ſen. excōi. ⁊ etiā idē oſtēdit̄ vt dicit Bar. in inter-
pretationibꝰ vocabuloꝝ hebraycoꝝ ⁊ biblie. vbi habet̄ ꝙ tyrus inter-
pretatur anguſtia vel tribulatio q̄ ꝯueniūt his quos ꝓprie nos tyran-
nos appellamus. vn̄ deſcribit̄ tyrānus ſm̄ Grego. in lib. xij. moraliū ꝙ
tyrānus ꝓprie dr̄ qui in cōi republica nō iure principat̄. ſubdit tn̄ ſciē
dū eſſe ꝙ oīs ſuperbus iuxta nomē ꝓpriū tyrānidē exercet quā tyrāni-
dē qn̄qꝫ quis exercet in republica qn̄qꝫ in ꝓuincia qn̄qꝫ in ciuitate ⁊c.
Sicut em̄ īperator romanoꝝ ⁊ quicūqꝫ alius legitimus rex eſt iuſtus
princeps vniuerſaliter ⁊ rex in regno ⁊ ſiquis iniuſte rē publicā ſcꝫ ro
manoꝝ ſeu imperiū vel regnū aliqd̄ retinere nitit̄ tyrānus merito ap-
pellat̄ de quo tyrāno ēt habet̄ in. d. l. decernimꝰ. ⁊ in. l. omni nouatione
C. de ſac. ſan. ec. ⁊ idē etiā eſt qn̄ qs in cōi republica ſeu ciuitate maxīe
ſubiecta imperio ſeu recognoſcēte imperatorē dn̄ium ſeu tyrānidē oc-
cupauit ſm̄ ꝙ tradit bar. in. d. tractatu. de tyrānide. Cū ergo prefatus
Pau. de gungis nō eſt dubiū ꝙ tyrānus fuit ⁊ nō iuſtus dn̄s ꝑ iura ⁊
auctoritates ſupius allegatas. ¶ Et ex p̄dictis vr̄ inferendū ꝙ p̄fatꝰ
Paulus īcidit in crimine leſe maieſtatis hoc vr̄ voluiſſe Bar. expreſſe
in tractatu de tyrāno. q. vj. vbi dicit ꝙ ſi aliqs gerat ſe ꝓ rectore abſqꝫ
aliquo ti. talis eſt tyrānus qꝛ non iure principat̄ ⁊ tenet̄ lege iulia ma-
ieſtatis vt. l. iij. ī fi. ff. ad. l. iuliā maie. ſi g° occupās rectoriā alicuiꝰ ciuita
tis ꝓpria auc̄te dr̄ tyrānꝰ ⁊ ꝯmittere crimē leſe maieſtatis ꝙ̄tomagis
p̄fatus Paulus dr̄ dictū crimē ꝯmiſiſſe cū dn̄iū p̄dicte ciuitatis occu-
3 pauerit. ¶ Sꝫ h̄ aduertendū qꝛ † de his q ꝯ̄ ſtatutū ciuitatis ꝯmittūt
aut patrie oppugnā nō parua vr̄ eſſe dubitatio vtrū dicant̄ ꝯmittere
crimē leſe maieſtatis. ⁊ ꝙ nō ꝯmittāt ſatis vr̄ ꝓbari qꝛ illi dicunt̄ ꝯmit
tere crimē leſe maieſtatis q ꝯ̄ principē vt ꝯ̄ eos q iuxta latus ſuū ſunt
vel ꝯ̄ rēpublicā romanoꝝ moliunt̄ vt. l. qſqs. C. ad iuliā ma. ⁊. l. iij. ī fi.
ff. ad. l. iuliā pecu. nō aūt illi qui ꝯ̄ alias ciuitates moliunt̄ vt ꝓbat̄ in
l. fallaciter in fine. C. de aboli. vbi leſe maie. ⁊ crimē occupate patrie po
nunt̄ vt ſpēs differētes. ⁊ ad hoc gl. in. l. j. ff. ad legē iuliā maieſt. Ciuita
tes em̄ alie ab vrbe Romana fungunt̄ iure priuatoꝝ. l. cū qvectigal. ff.
de v. ſig. ⁊ h̄ ēt ꝯſulēdo vr̄ tenuiſſe Bal. ex eo qꝛ titulꝰ talis crīs eſt ſedi
4 tiōis nō ꝑduelliōis vel maieſtatis ꝙ ſic ꝓbat̄ † duplex ē maieſtas diui
na ⁊ humana. C. de hereticis autētica gazaros. Jtē humana ē triplex
ſcꝫ īperatoris. vt īſti. in ꝓhemio in principio ibi impatoriā maieſtatē ⁊
ēt regiā. vt. l. j. C. vt nemo. priua. ibi regie maieſtatis ⁊c. Jtē ppl̄i roma
ni. vt. l. j. ff. ad. l. iuliā maieſtatis dr̄ em̄ maieſtas p̄toris vt. l. pe. ⁊. l. ſi fa-
5 milia. ff. de iuriſ. om. iudi. partis † aūt gibilline ⁊ guelfe nulla dr̄ eē ma
ieſtas. hec em̄ ſunt due lecte ſolū approbare ꝓ locis in qbꝰ ſunt vt not.
bar. in. l. ſi qs a filio. §. ſi pti. ⁊ ꝑ Jo. an. in. c. ſtatutū. §. j. de reſcrip. li. vj.
Hec em̄ noīa ab iniuria īuidia ⁊ diſcordia orta nō illuſtrant̄ ſupp̄mo
noīe maieſtatis. Ciuitates ēt ꝙ̄ꝙ̄ maxīe nō gauderet tāto noīe ciuita-
tis redigātur ad īſtar priuatoꝝ vt. d. l. cū q vectigal. Et idē voluit Bar.
in extrauag. Henri. q ſunt rebelles in v. rebellādo ⁊ ſic vr̄ ꝙ ꝑ talē ciui
tatis oppugnationē nō dicat̄ ꝯmitti crimē leſe maieſtatis. ¶ Verū pre
dictis nō obſtātibꝰ dico ꝯ̄riā ſentētiā in terminis nr̄is fore verā ⁊ ꝙ p̄-
dictꝰ paulus dicat̄ ꝯmiſiſſe crimē leſe maieſtatis q̄ ꝯcluſio ꝓbat̄ ꝑ tex.
cū gl. in. d. l. fallaciter. C. de aboli. Jtē ꝑ tex. in. d. l. j. ff. ad. l. iul. maie. Jtē
6 ꝓbat̄ qꝛ † ꝯſcius ꝑturbatiōis ciuitatis ſue vel alteriꝰ delicti ꝯmiſſi in ci
uitatē ſuā punit̄ vt ꝑticeps ex ſola ſcīa. l. vtrū. ff. ad. l. pōpe. de pici. ⁊ ꝙ
ibi not. ꝑ doc. ſicut ſi ꝯ̄ principē ſciret quid moliret̄. vt. d. l. qſqs. C. ad. l.
iul. maie. Et ſic ſicut dicūt de illo crīe ꝑdunt̄ bona ita dānati de iſto fa-
cit ēt. l. nō dubito. ff. de capti. ⁊. l. iij. C. de epi. aud. ad idē ēt facit auctori
tas Bar. ꝙ̄. ſ. retuli in tractatu de tyrāno in. vj. q. vn̄ ꝯcludo ꝙ attētis
terminis noſtris dictꝰ Paulus dr̄ ꝯmiſiſſe crimē leſe maie. ¶ Nec ob.
argumēta in ꝯ̄rium allegata qꝛ aduertēdū eſt qꝛ aut loqmur de his q
oppugnāt ciuitatē ꝑ ꝑtialitatē expellēdo vnā ptē ſeu factionē eo ꝙ ſunt
de alia pte ſeu factione ⁊ introducēdo ptē ſuā non tn̄ occupādo dn̄ium
ipſius ciuitatis. ⁊ tūc nō dr̄ ꝯmitti crimē leſe maieſtatis. ⁊ ita loquunt̄
argumēta in ꝯ̄riū allegata. Et maxīe hoc locū ſibi vēdicaret in ciuitati
bus nō recognoſcētibꝰ impatorē in dn̄m aut qs oppunat ciuitatē īpio
ſubiectā ⁊ impatori obediēti illiꝰ dn̄ium ⁊ iuriſditiōis mixtū ⁊ merū
imꝑīū occupādo. ⁊ tūc talis indubitāter dr̄ crimē leſe maieſtatis incur
rere tūc em̄ ꝯ̄ principē arma ſument̄ q eū aūt tāgit ⁊c. l. vulgaris. ff. de
fur. ⁊ ita loquātur alia iura ſupiꝰ ꝓ hac pte alleg. Ex qbꝰ ꝯcludit̄ ꝙ p̄-
fatus Paulus dr̄ fuiſſe tyrānus a die occupatiōis p̄dicti dn̄ij. ⁊ ita cri
men leſe maieſtatis incurriſſe. ¶ Ex qbus ꝯcluſionibus nūc ſequunt̄
alie ꝯcluſionibus deciſiue qōnum formaturū. ſequit̄ em̄ deciſio ad pri-
mā qōnem ꝙ p̄dicta hereditatis aditio facta ꝑ dictū paulū nō valuit.
7 Hec aūt ꝯcluſio ꝓbat̄ multis medijs. primo † qꝛ ad cum nulla potuit
deferri hereditatis neqꝫ ex teſtō neqꝫ ab inteſtato. Ex hoc ꝓbat̄ ꝑ tex.
in. l. j. C. de here. inſti. ab inteſtato. nō per tex. in. l. qſquis. C. ad. l. iul. ma
ie. qꝛ ſi ꝓpter crimen leſe maieſtatis ꝯmiſi per patē filij priuātur vt red
dātur incapaces hereditatū. ⁊ ſucceſſionū. vt. d. l. quis. qm̄ hereditas
eſt de iure ciuili. l. obuenire hereditatem. ff. de vbo. ſigni. l. tutelas. ff. de
capi. dimi. j. diſtin. c. ius quiritum. ⁊. l. iij. ff. de acqui. heredi. ⁊ per Bar.
ibi in rub. ſiue obueniat ab inteſtato ſiue ex teſtō. vt dicit gl. in. d. c. ius
quiritū. ſi ergo filij a dictis ſucceſſionibus excludunt̄ ꝓpter delictū pa
ternū quātomagis ipſi ꝑentes qꝛ ſi ꝓpter qd̄ vnūquodqꝫ eſt ⁊ illud ma
gis. vt in auc. multo. magis. C. de ſa. ſan. ec. no. in. l. ex diuerſo. ff. ſo. ma.
⁊ ibi Jo. de Jmo. ſi ergo nō fuit delata talis ſucceſſio p̄dicto Pau. er
go illā nō potuit adire vt. l. x. ff. de ver. obli. ⁊. l. manumiſſiones. ff. de iu
ſti. ⁊ iure. cū alijs iuribus vulgatis. ¶ Secūdo principaliter hoc oſtē-
8 ditur ſm̄ opi. Dy. qui voluit ꝙ eoipſo ꝙ quis † ꝯmittit crimē leſe ma-
ieſtatis amittit dn̄ium bonoꝝ ipſo iure. ita tꝫ Dy. in. l. imperator. ff. de
iure fiſci. per illā. l. ⁊ per. l. penul. ⁊ fi. C. ad. l. iuliā maieſtatis. l. donatio
nes in fi. ff. de donatio. ⁊. l. ex iudicioꝝ. ff. de accuſa. ſi ergo talis ipſo iu-
re amittit oīa bona ergo fortius inhabilis fit ad acquirendū bona ali
qua acquiſita ciuili iure. arg. c. quēadmodū. de iureiur. Dy. c. qcunqꝫ
⁊ qꝛ facilius aliquid retinetur quā de nouo acquiratur. ff. de his qui
ſunt ſui vel alieni iur. l. patre furioſo. ff. de ver. oblig. l. pluribus. §. ⁊ ſi
placet. ⁊. l. exiſtimo. de cura. fu. l. fina. iuncta. l. cum heres. ff. ad trebel. ⁊
c. j. §. mutus. in ti. epiſco. vel. abb. in vſibus feu. ⁊. ibi Bal. ¶ Tertio
probatur ſm̄ opinionem Bar. in. d. l. imperator. ff. de iure fiſci. vbi re-
9 probata opinione Dy. dicit † ꝙ ei qui committit crimen leſe maieſta-
tis interdicitur ius ⁊ omnis adminiſtrādi poteſtas. vt per dictam. l.
imperator. ⁊ per. l. penul. ⁊ fi. ibi gl. C. ad legem iu. maieſtatis. ⁊. d. l. iu
diciorum. ⁊ ibi glo. ff. de publi. iu. ⁊. l. donationes. §. fi. ff. de donati. ⁊. l.
l. poſt contractum. ff. de do. ⁊ ibi Jo. de imo. ſi ergo ipſa ſibi interdicta
eſt adminiſtratio. ergo non poteſt hereditatem adire. quia iſta eſt regu
la ꝙ ille qui non poteſt ſe obligare non poteſt hereditatem adire. vt. l.
more. ⁊ ibi per Bar. ff. de acqui. here. ⁊. l. mutuum. §. j. eo. tit. ⁊ ibi per
10 Bar. Jo. de imo. Et † ꝙ̄uis dubiū ſit eo caſu quo aliquis prohibetur
an poſſit adire hereditatē. de quo ꝑ bar. in. d. l. more ⁊ in. d. l. apud iuli.
§. j. ff. q. ex cau. in poſ. ca. ⁊. l. labeo. §. contractum. ff. de verbo. ſignifica.
⁊ per Bal. ⁊ Ang. in. l. mutuum. §. cui lege bonis. ff. de acqui. here. ta-
men ei cui interdicta eſt adminiſtratio bonorum ſeu qui nō pōt obli-

gari talis nō pt adire ſ; doc.⁊ tenēt bal.Ang.⁊ Jo.de imo.i.d.l.mutū
§.cū lege bonis.¶ Quarto hoc ꝓbat̄ q2 clar est ꝙ effectꝰ ſeruꝰ pene nō
poteſt adire hereditatē;.vt.l.ſi qs bona.§.ſi qs plane.ff.de acq.he.q2 ta
lis nō pōt heres inſtitui vt.l.j.C.de he.inſti.ergo nō pōt adire.ſed talis
qui cōmiſit crimē lege maieſtatis fuit effectus ſeruꝰ pene.vt.d.l.quiſqs
C.ad.l.iul.ma.ergo nō potuit adire quinimmo ⁊ forte attentari ꝙ ex for
ma ꝑdictoꝝ ſtatutoꝝ predictus paulus fuerit effectus ſeruꝰ pene occa
ſione predicti delicti iudicio meo ſatis oſtēdit̄ eo ꝙ ꝑ ꝑdictū ſtatutū di
11 ſpōit̄ ꝙ talis exſcinet̄ ſine tabula ꝑ ciuitatē lucanā † vn̄ l; ſtatutū loquat̄
per verbū futuri tpis tn̄ tale ſtatutū nō dicit cōdēnet̄.ſ; ſolū loquit̄ per
vbū executiuū pene v; extraſcinet̄.Et ſic ſtatutū ꝑſupponit ꝙ talr deli
quētes icurrāt penā ipo iur̄ nec ſit neceſſaria alia ſnīa l; abſqȝ ſnīa pābu
la poſſit fieri executio facti ꝙ ꝓbat̄ q2 cū ſtatutū cōcedat executionē vr̄
tacite velle neceſſariū preambulū antecedēs v; cōdēnatio quā intelligit̄
facere ipſo iure vt.l.ad legatū.⁊.l.ad rē mobilē.ff.de ꝓcura.in.l.⁊ q2.ff.
de iur.om.iu.c.ex literis.de offi.deleg.⁊.l.olimpico.ff.de ſer.vrb.pre.l.j.
ff.de offi.eius cui mā.eſt iu.cu; ſimilibꝰ.hinc videmꝰ ꝙ ille qui teſtatur
de hereditate ſibi delata vr̄ illā adire.l.ſi auia.C.de iure deli.Et hoc ma
xime.vr̄ dici poſſe in terminis noſtris ꝓpter notorietatē facti permanē
tis cū prefatꝰ Paulus tanto tpe dictū dn̄ium retinuerit occupatū per
12 no.ꝑ Inn.i.c.ex parte.de vb.ſig.vbi dicit † ꝙ iudex in notorio potiꝰ dr̄
ꝓcedere exequēdo q̄ ſentētiādo.facit tex.⁊ ꝙ ibi no.gl.in.l.ictus fuſtiū
ff.de his qui no.infa.vbi ſ; vnā lecturā no.ꝙ in notorio nō exigit̄ cauſe
cognitio nec ſnīa ſolēnitas ſ; ſufficit ꝓceptū iudicis ad exequēdū: facit
etiā.l.ij.§.ꝙ de frumētaria.ff.de admi.re.ad ciui.ꝑti.⁊ ꝑ gl.⁊ doc.in.c.
ad noſtrā.el.ij.de iureiu.dixi.in.c.veſtra de coha.cle.⁊ mulie.q.xxiiij.ſit
ergo cōcluſio quo ad primā qōne; ſupra formā ꝙ ꝑfatus Paulus nō
potuit adire hr̄editatē ꝑdictā.Nec obſtāt allegata in cōtrariū.qm̄ ad ea
p; rn̄ſum ex his q̄ ſupius deducta ſunt ꝓcedūt em̄ illa niſi cōmiſſu; eſ
ſet tyrannia ⁊ crimē leſe maieſtatis.¶ Circa ſcd̄am qōnē ſupra forma
tā qua q̄rit̄ poſito ꝙ dictꝰ paulus nō potuerit adire an accipiat fiſcus
vel accreſcat heredibus alijs ab inteſtato ſuccedētibꝰ.Videt̄ primo di
cendū ꝙ portionē ꝑdicti Pauli debeat hr̄e fiſcꝰ ſm gl.in.l.j.C.de her̄.
inſti.facit.l.ſi deportati acquirit̄ fiſco eo ꝙ deportatus nō eſt capax di
cte hr̄ditatꝭ vt.ſ.demōſtratū fuit:ergo illā capit fiſcꝰ:facit etiā q2 abla
tis ab indigno fiſcus accipit.ff.de inoffi.teſt.l.papi.§.meminiſſe.⁊.ff.
de his q.vt indig.l.cū talibꝰ.§.fi.⁊ hāc opi.ſecutꝰ fuit frāciſci.accurſij.
¶ Verū predictis nō obſtātibus dico cōtrariā ſnīam forevērā moueor
qm̄ ex his que ſuperius in ꝑdicta qōne dicta demō.ſtratū eſt ipſu;.pau
li predicte hereditatis fuiſſe incapacē.ergo ſequit̄ neceſſaria ꝯcluſio ꝙ
talis portio hereditatis ꝑtinet ad coheredes ſuos qm̄ iſta datur regu
13 la ac doctrina ꝑ maiores noſtros ꝙ qn̄ aliqs † eſt incapax hr̄ditatis vel
legati illa nō auferet̄ a fiſco tanq̄ ab indigno ſ; remanet penes venien
tes ab inteſtato:tex.eſt in.l.ſi qs mihi bona.§.ſi qs plane.ff.de acq.he.⁊
ꝓbat̄ in.l.ſi in metallum.ff.de his q̄ ꝓ nō ſcriptis habent̄.⁊.l.in metal
lū.ff.de iure fiſ.tenēt Ja.de ar̄.Pe.Cy.Bar.Bal.Ang.Pau.de ca.⁊
Rapha.Ful.Mod.in.l.j.C.de he.inſti.⁊ Ang.ibi q etiā allegat ad pre
dicta.l.in metallū.ff.de iure fiſ.⁊.l.qdā.ff.de pēis.⁊.l.fi.ff.de his q̄ ꝓ nō
ſcriptis ha.tenēt etiā doc.in.d.§.ſi qs plane.⁊ bar.i.l.ſi deportati ſeruo
ff.de le.iij.Bal.in.l.j.C.de ſecū nup.vbi bal.poſt Pe.ibi dicit ꝙ qn̄ qs
nō pōt capere.nō eſt locus fiſco.ſ; illud efficit̄ ꝓ non ſcripto ꝙ cm̄ non
pōt acquiri nō pt auferri:vt.l.decem.ff.de vb.ob.⁊ in.c.ad diſſoluēdu;
de deſpō.impu.⁊ ideo remanet alijs ſuccedentibꝰ ab inteſtato.⁊ hanc
opi.maxime in hereditatibus q̄ ab inteſtato deferunt̄ tenuit Jac.bu.
in.d.l.j.C.de here.facit ꝙ no.gl.inſti.de leg.§.legati.⁊ in.l.ſi quis mihi
bona.§.ſi quis.ff.de ac.he.t; Jo.de imo.in.l.ſi ſeruꝰ eius.ff.de acq.her̄.
ſecus ſi aliquis nō eſſet incapax ſed indignus:q2 tunc fiſcus aufert tan
q̄ ab indigno.⁊ ſic tollunt̄ iura in cōtrariū allegata q̄ loquunt̄ qn̄ quis
nō eſſet incapax ſ; veniret priuandꝰ tanq̄ indignꝰ.¶ Circa tertiā qōnē
14 qua in effectu querit̄ vtrū † ꝑdicta diuiſio facta ꝑ dictū Paulū cū fra
tribus ſuis valuerit de ꝑdictis bonis breuiter dico ꝙ nō.hec aūt cōclu
ſio probat̄ primo ex his q̄ ſuperiꝰ dicta ſunt in prima qōne:q2 ſi ꝑdicto
Paulo fuit interdicta ipſo iure bonoꝝ adminiſtratio vt ibi dictū fuit
ergo predicta diuiſio nō valuit:ar.no.in.l.is cui bonis de vb.ob.vbi p;
ꝙ cōtractus celebratꝰ per ꝓdigū poſt interdictā ſibi adminiſtratione;
nō tenet.Quinimmo nec tenet anteq̄ ſit interdicta adminiſtratio qn̄
ꝓdigalitas eſt notoria vt tenet gl.in.l.is cui.ff.de teſt.quā opi.ſequutꝰ
fuit Pe.Et l; alij q̄tū ad hoc ꝯtradicāt qn̄ a iudice adhuc nō eſt inter
dicta adminiſtratio eo ꝙ i illis terminis ſola ꝓdigalitas iterdicit ad
miniſtrationē ipſo iure de quo dicendū:⁊ ibi dicit̄ tamen in terminis
15 noſtris † adminiſtratio eſt interdicta ꝓpter tyrannidem cui admixtu;
eſt crimen leſe maieſtatis vt ſupra demōſtratum fuit eoipſo dictus con
tractus nō tenuit.¶ Scd̄o ꝓbat̄ per ea q̄ tradunt̄ ꝑ Bar.in tractatu
de tyranno in.vij.q.princ.vbi loquens ſimplr̄ de tyranno ⁊ itelligo etiā
de tyrāno q occupando tyrannidē nō cōmiſit crimē leſe maieſtatis qm̄
de illo eſſet dubiū ꝑ ea q̄ ſtatim dixi.ſolū enim Bar.tractat de qualita
te tyrannidis q̄tum ad hoc.Et tamen vult ꝙ cōtractus cū ipſo cele
bratus nō teneat per.l.j.C.de cōtrac.iudi.ſi enim in vno iudice ꝯtractꝰ
cū eo geſtus multo fortius contractus geſtus cum tyranno d; eſſe nul
lus.arg.corum que no.in aut̄.de reſti.⁊ ea que parit.§.fi.⁊ quod no.C.
qn̄ mulier tu.offi.fun.pōt.aut̄.hoc ſacramentū.faciunt etiā no.in.c.nō
minus.de immuni.eccle.¶ Tertio ꝓbatur ex auctoritate bal.in aut̄.
16 decernimus.C.de ſac.ſan.ec.vbi bal.vult † ꝙ l; contractus geſtus cum
tyranno in ſe valeat illud eſt verum niſi interueniat dolus vel impſſio
q2 tunc nō valet.¶ Et ſubdit ꝙ tunc probat̄ interueniſſe dolus vl̄ im
preſſio qn̄ quis eſt ex illo cōtractu enormiter leſus ſ; ex terminis ſupra
poſitis narrat̄ enormis leſio dictoꝝ pupilloꝝ.ergo predictus cōtractꝰ
non tenet.Et eſt aduertendū q2 bal.etiam loquit̄ de ſimplici tyranno
qui non commiſiſſet crimen leſe maieſtatis dn̄ium occupando q2 tunc
nulla videret̄ eſſe dubitatio ratione interdicte adminiſtratiōis ꝓpter
tale delictum.¶ Quarto ad predicta accedant q2 cum nos ꝑſuppona
mus ꝑdictos diuidentes ⁊ contrahentes fuiſſe tutores ⁊ curatores fi
liorum lazari ⁊ res ad eos ꝑtinentes pro parte indiuiſo inter ſe diuiſiſ
ſe ſequit̄ ꝙ cōtractus ꝑdictus nō potuit aliquo modo preiudicare pre
fatis pupillis ⁊ adultis nec potuerunt etiam alij fratres Pauli ⁊ lon
geminus ipſe Pau.preſcribere etiā ſi nō fuiſſet tyrannus.nec cōmiſiſ
ſet crimen leſe maieſtatis ꝓpter malā fidem eoꝝ.vt in.c.fi.de ꝑſcript̄.et
in regula poſſeſſor.malefidei.de reg.iu.lib.vj.iunctis his que tradunt̄
17 ff.de reb.eoꝝ.per totū.⁊.C.de predi.mi.Qm̄ videmus † etiā ſi extraneꝰ
emit rem pupilli vel minorū ſine debitis ſolēnitatibꝰ emptio nō v; vt
l.magis puto.§.ne paſſim.ff.de reb.eorū.⁊ per totū titulū.vt dixi.⁊ ta
lis emptor dr̄ malefidei ⁊ tenet̄ ad fructuū reſtitutionē vt late ⁊ clare cō
cludit do.Ang.in repe.l.qd̄ in libellū.C.de fide inſtr.⁊ iu.ha.fiſ.lib.x.⁊
ꝓbatur in.l.ij.⁊.iij.C.ſi quis igno.rem mino.facit not.in.l.fi.C.de pre
di.curia.li.x.Nec mirū q2 vt dixi talis dicit̄ emptor malefidei ⁊ qlibet
emptor malefidei tenet̄ ad fructuū reſtitutionē.vt.l.certum cū ſua ma
teria.C.de rei ven.nec pōt preſcribere vt dixi ꝓpter malam fidem.lōge
ergo minꝰ in terminis noſtris cu; ipſi eſſent patrui ⁊ tutores ſcirēt par
tem dicte domus ad ipſos pupillos ⁊ adultos ꝑtinere q2 etiā qn̄ extra
neus emit re; ab extraneo quocūqȝ etiā maiore qui ſciat illam rem ad
aliū ꝑtinet̄ nec vſucapit nec facit fructꝰ ſuos ꝑꝑ malā fidē.¶ Quinimo
18 † ⁊ ſi ꝑſumptio ſit ꝙ illud fiat vt q2 ſciebat in vicinia in qua erat publi
ca vox ⁊ fama ꝙ res illa nō pertinebat ad emptore; ſed ad aliū dr̄ ipſe
malefidei ⁊ non pōt ꝑſcribere nec facit fructꝰ ſuos.no.gl.Bal.⁊ Ang.
in.l.ſi tutor.C.de pe.tu.⁊ cura.⁊ per Bar.in.l.ij.§.ſi ſeruus vel libe.ad
dig.hoſpi.tradit Abb.ſiculꝰ in.c.de quarta.de ꝑſcri.⁊ qd̄ no.in.l.ſi mr̄
C.ne de ſta.defunc.⁊ per ſpe.in ti.de emp.⁊ ven.§.nunc dicendū in vlti
mis verbis vbi allegant̄ multa iura.ſed etiā alia q̄ plura poſſent alle
gari q2 materia eſt ampla fortius ergo in terminis noſtris.cum hec cō
currerent v; ꝙ ipſi eſſent patrui ſcientiā certā haberent ꝙ pro certo do
mus illa ꝑtineret ad ipſos pupillos ⁊ adultos ⁊ ipſimet diuidentes eſ
ſent tutores ⁊ curatores.Et ex predictis p; deciſio vltime qōnis.ſ.for
mate qua querit̄ vtrū predicta diuiſio ſit aliqua vel nulla vel poſſit an
nullari reſpectu baldaſaris ⁊ Joannis ⁊c.qm̄ ex eo capite ꝙ facta cum
tyranno ⁊ poſt cōmiſſum crimē leſe maieſtatis ſuperius concluſum eſt
contractum nullum eſſe ea enim que ex dicto duplici fundamēto valet
tyrannidis ⁊ criminis leſe maieſtatis ſuperius dicta ſunt cōcludūt in
ter predicto cōtrahentes dicto tyranno.vnde heredibus predictoꝝ ꝙ
nullum eſt non preſtat impedimentū vt in regula nō preſtat impedimē
tum de reg.iu.lib.vj. Laus deo.

¶ Et vt ſupraſcriptū eſt ita cōſulo ego Marianus ſocinus ſaluo ſem
per ſaniori conſilio.

¶ Caſus talis eſt.¶ Quidā Jacobꝰ vnicā habēs filiā noīe Catherinā ex
qua habebat duas neptes filias dicte dn̄e Cathe.ex diuerſis matrimo
nijs natas v; Joannā ⁊ philippā cōdidit teſtm̄ in quo inter cetera le
gauit dictis ſuis neptibus decē florenos ꝓ pannis vidualibus. Itē le
gauit hoſpitali ſancti Nico.amore dei ⁊ ꝓ aīa ipſius teſtatoris predi
cti,xxv.poſtea vero ſibi dictā dn̄am Catherinā eius filiam legitimam
naturalem heredē vniuerſalem inſtituit in vita ſua tantum.poſt mor
tem eius vero ſubſtituit dictum hoſpitale ſancti Nicolai pro dimidia
parte hereditatis ⁊ pro alia dimidia ſubſtituit quendam Franciſcum
ſibi teſtatori affinem.deinde mortuo dicto Jacobo teſtatore dicta do
mina Catherina eius filia ſe immiſcuit hereditati predicte deinde di
cta domina Catherina heres predicta deceſſit condito teſtamento in
quo ſibi heredes vniuerſales inſtituit dictas dominam Joannam et
Philippam eius filias diuerſis matrimonijs natas equis portioni
bus.modo queritur a dicte neptes dicti teſtatoris ⁊ filie dicte domine
Catherine admitantur ad ſucceſſionem ⁊ hereditatem dicti Jacobi
eorum aui materni ⁊ quo iure valet an ex teſtamento vel ab inteſtato
excluſis dictis ſubſtitutis valet hoſpitali ⁊ Franciſco predictis.

¶ Conſilium. xxiij.

1 ☞ Diſpoſitio legis cum auus.an habeat etiam locum in nepotibus
natis tempore teſtamenti et de quibus teſtator plenam noticiam ha
beat.et nu.2.et.4.
3 Clauſula codicilaris an rupto teſtamēto natiuitate poſthumi aliquid
operetur.
5 Diſpoſititio.l.cum auus,cum ſimilib,eſt fundata in affectione
naturali.
6 Affectio videtur maior ad iam natum q̄ ad naſciturum,

Conditio

7 Conditio:si decedat sine liberis vel cum liberis infra.xx.annũ intelligitur si liberi decedant sine filijs.
8 Feudum pro se recipiens et post mortem suam pro fratre vel filijs fratris:filij recipiẽtis excludunt fratrẽ ⁊ filios ipsius fraris.
9 Tacita pupillaris quando excludat matrem ⁊ numero.10.
11 Bona parentum debentur filijs ⁊ descendẽtib⁹ iure naturali.
12 Amor dicitur potius descendere q̃ ascendere.
13 Dispositio.l.cum auus.non habet locum in ascendentibus.
14 Presumptiones legum sunt liquidissime probationes.
15 Probatio quando admittatur contra presumptiones iuris.
16 Fictio tm̃ operat̃ in casu quẽ finxit:quãtum veritas in casu vo.
17 Dispositio legis.si nũq̃.C.de reuocandis donationib⁹ est inducta fauore filiorum.
18 Testatoris dispositio dz sic ĩtelligi vt ꝯformet̃ cũ iure cõmuni.
19 Testatoris dispositio in benigniorem partem interpretatur.
20 Filiorum causa magis priuilegiatur q̃ pie cause.
21 Coniectura affectiõis in testamẽtis p̃ponderat alijs ꝯiecturis.
22 Constitutio declaratoria seu confirmatoria recipit oẽs declarationes:ampliationes:⁊ limitationes constitutionis declarate.
23 Subiecta talia demonstrant qualia predicata.

Omnipotens deus. Adsit. Circa p̃dictã ꝯsulta-
tionẽ vr̃ p̃rio dicẽdũ predictos hospitale ⁊ Frãciscũ
substituos p p̃fatũ Ja.testatorẽ p̃fate dñe Catherĩe
filie ⁊ heredi institute excludere p̃fatas Joãnam ⁊ Philippã
filias p̃fate dñe Catherine ⁊ neptes p̃dicti testatoris.hec aũt cõ
clusio vt ꝓbari pluribus medijs.i.ex verbis predicte substõnis.
prefatus eñ testator post mortẽ dicte dñe Catherine substituti
predictũ hospitale ⁊ frã.nec ali quã fecit subitutionẽ de nepti-
bus suis ergo ßm verba predicta mortua dña Catherina here-
de ⁊ sic adimpleta substõne p̃dicti substituti dñt admini.cũ sit
adimpleta ꝯditio ⁊ cessit dies.vt.l.cedere diẽ.ff.de ver.sig.⁊ cũ
v̾ba p̃dicta sunt clara nõ vident̃ ab ipsis recedẽdũ in.l.nõ al̃r.in
prin.ff.de leg.iij.⁊ cũ sint clara non vident̃ esse opus alia ĩterpre
tatione vt.l.ille aut ille.§.cum in verbis.ff.de le.iij.⁊ in.l.alij.ff.
1 de vsufru.lega.¶ Nec† obstare vr̃.l.cũ auus.ff.de cõdi.⁊ demõ.
⁊.l.cũ accutissimi.C.de fideicõmissi.l.generaliter.C.de ĩsti.⁊ sub
sti.sub cõdi.fac.in quibus iuribus cauetur q̃ si pater instituit
filiũ vel filiã ⁊ post ipsius mortẽ substituit extraneos q̃ ex con-
iecturata ⁊ presumpta testatoris mente p̃sumit̃ a testatore plus
dictũ ⁊ minus scriptũ quo fit vt ex interpretatione acutissimi
atq̃ discretissimi Papiniani rñsum fuerit in huiusmodi casi-
bus illã subintelligi conditionem vz si filius vel filius sine filijs
decesserit cuius prudentissimi papiniani rñsum a serenissimo
imperatore laudatum cõfirmatum ⁊ extensum extitit in.d.l.cũ
accutissimi ⁊.d.l.generaliter.Qm̃ ad p̃dicta iura vr̃ posse rñde
ri q̃ illa vendicant sibi locũ qñ nepotes ex filio vel filia conditi
testamẽti tpe non essent nati vel si forent nati testator illos igno
rasset secus aũt vr̃ rñdendum qñ nepotes ⁊ nati erãt ⁊ illos na-
tos esse atq̃ in humanis agere testator sciuisset ßm q̃ in termi-
nis nostris demonstratur in quibus non est opus ire per illam
coniecturã.l.vni.ff.vñ cogna.eo q̃ de ipsis nepotibus vt ex fa-
cti serie demõstrat̃ testator in p̃dicto testõ expressam fecit mẽtio
nem.Quod aũt predicte leges sic sint intelligende ⁊ ex illarum
verbis ⁊ rõnibus ⁊ maioꝝ nostroꝝ auctoritatibus satis clare
vr̃ posse demonstrari.primo per tex.in.d.l. cum auus.ibi dum
tex.dicit nepos liberis relictis intra etatẽ suprascriptam:vnde
vr̃ loqui meo testatore qui de nepotibus ex quo non erant nati
tpe testi minime cogitauit.¶ Scdo ⁊ hoc idẽ ⁊ melius vr̃ ꝓba-
ri in.d.l.generaliter.C.de insti.⁊ substi.sub ꝯdi.fac.in princ.ibi
dum tex.dicit nulla liberoꝝ ex his ꝓcreãdorum adiectione ha
bita ⁊ sic clare sentit tex.q̃ illa dispositio predicta sub ĩtelligẽs
conditionẽ si sine liberis decesserit solum respectu procreandoꝝ
liberoꝝ subaudiri videt̃.¶ Tertio ⁊ clarius hoc ꝓbari videt̃
ex eadẽ.l.iij.§.cũ aũt.ibi dum tex.dicit intelligendũ est patrem
si de nepotibus cogitasset talẽ nõ fecisset substitutionibus sz in
dubitatũ est in terminis nostris prefatũ testatorẽ de p̃dictis ne
potibus cogitasse cum de illis ipso testõ mentionem fecerit er-
go ⁊c.¶ Quarto hoc vr̃ ꝓbari per.c.quicũq̃.xvij.q.iij.vbi tex.
videtur ꝓbare q̃ vbi donator donationis tpe habuisset filios
vel se habituros sperasset nõ haberet locũ dispõ illius canonis.
¶ Quinto hoc probari videtur per.l.qui iure.ff.qui mili.testa.
¶ Sexto ꝓbat̃ etiã per id qd̃ in simili dicimus in.l.sicut certi.⁊
l.si cum vel in vtero.C.de mili.testa.in quibus iurib⁹ dr̃ q̃ simi-
les nullã de filijs fecerit mentionem q̃ ignorauit eos habere et
alios scripsit heredes nõ videt̃ hereditatẽ a filijs suis quos igno
rauit per suã preteritionẽ adimere voluisse secus si sciuit qm̃ si
sciebat se illos habere ⁊ eos succedere voluisse illos instituisset
vt ibi per Bar.in.l.filio preterito.ff.de iniusto testa.⁊ qd̃ no.idẽ
Bar.in auc.ex causa.C.de li.prete.¶ Et quãuis speciale sit in
milite q̃ preteritio habeat̃ pro exheredatione.tñ rõ reddita in
dictis iuribus inter ignorantẽ ⁊ scientẽ est vniuersalis.¶ Se-
ptimo idem videtur probari per tex.⁊ quod ibi traditur in.l.si
vnq̃.C.de reuo.donatio.iunctis no.per Bar.in.l. titia. la.ij.§.
imperator.ff.de le.ij.in quibus iurib⁹ quo ad potestatem reuo
candi donationem factam per patrem distinguitur vtrum do-
nator habuit filios tempore donationis ⁊ tunc solum reuoca-
tur tanq̃ inofficiosa ⁊ vsq̃ ad debitum bonorum subsidium vt
l.j.C.de inoffi.do.⁊ per totum ti.sed si fuit facta ab eo quid libe
ros non habebat tunc reuocatur in totum. vt.d.l.si vnq̃.⁊ in
d.c.quicunq̃.xvij.q.iij.¶ Octauo probatur auctoritate.Bar.
2 in.d.l.cum auus.vbi Bar.videtur velle q̃† dispositio illius.l.
locum habeat si dicti liberi fuerunt concepti ⁊ nati post mortẽ
testatoris allegant.l.paulus.§.paulus.ff.de bo.lib.¶ Nono ꝓ-
batur auctoritatem Cy.in simili in.l.p̃cibus.C.de impu.⁊ alijs
substit.qui voluit q̃ si pater instituit filium ⁊ grauauit eũ vt in
vita sua restituat post certum tp̃s hereditatẽ extraneo qd̃ tunc
tenebit̃ restituere lz hẽat filios si apparere põt q̃ testator predi
lexerat extraneũ ꝓprio filio instituto q̃ tunc ẽt capit̃ cõiectura
vt eum longe magis predilexit nepotibus:sic ergo videt̃ dicen-
dum in terminis nostris ex quo testõr sciens habere nepotes p̃-
dilexit extraneũ.¶ Decimo probatur ex not.per glo.⁊ Jo.an.
d.Ant.⁊ doc.in.c.fi.de donatio.vbi similiter faciunt dñaz quo
ad reuocationẽ donationis inter filios natos tempore facte do
nationis ⁊ filios postea susceptos.¶ Undecimo ꝓbat̃ p ea que
3 tradunt̃ per Ang.ꝯsi.xj.vbi concludit† q̃ clausula codicillaris
rupto testõ natiuitate posthumi nihil operat̃ q̃ nõ est verisimi
le testatorẽ voluisse filios suos a propria successione excludere si
de illis cogitasset p tex.in.d.l.cũ accutissimi.⁊ in.d.l.generaliter
q̃re si de eis cogitasset aliud esset dicendũ ꝓut etiam consuluit
Old.consi.cxlix.⁊ per Bart.cõsi.clxxij.¶ Duodecimo predicta
ꝯclusio ꝓbari vr̃ ex eo q̃ si prefatus testõr voluisset predicta ne
ptes succedere illas substituisset ⁊ non substituisset hospitale ⁊
predictũ Franciscũ cum sicut in sili dicit tex.in.l.j.§.sin autẽ.ad
deficiẽtis.C.de cadu.tol.ibi.nam si ꝯtrium volebat testator nul-
la erat difficultas coniũctim ea disponere ⁊ incertus non cert⁹
locus est coniecture vt in.l.precibus.C.de impub.⁊ in.l.cõtinu⁹
§.cum ita.ff.de ver.ob.ad qd̃ ẽt accedant no.in.l.iij.C.de inoffi.
testa.ibi dũ tex.dicit cũ mutare idem testm̃ potuisset hic facere
neglexit merito non iustis rationibus neglectis de inofficioso q̃
relam mouere poterit.vñ vult ille tex.cũ mater potuerit muta-
re testm̃ ⁊ nõ fecerit.nõ hz locũ p̃sumptio illius.l.cũ ergo.⁊ ĩter
minis nr̃is testõr potuerit neptes substituere ⁊ illas preponere
hospitali ⁊ Francisco substituto:nec illud fecerit sz simpl̃r ipm
hospitale ac Franciscũ substituerit dicti substituti debent exclu
dere dictas neptes.¶ Tertiodecimo facit q̃ cum in terminis
nostris videat̃ facta esse substitutio in piam cãm q̃ fuit substi-
tutum hospitale que quidẽ pia cã respicit fauorem anime q̃ fa
uor oĩbus alijs bonis ⁊ ẽt ꝓpria charitate filiorum est p̃ponen
dus cum nihil prosit homini si totum mũdũ lucret̃ ⁊ anime sue
detrimentũ patiat̃ vt in.c.matheus.de symo.⁊ in.c. cum infir-
mitas.de penitẽ.⁊ remis.facit etiam.l.sancimus.C.de sac.sanc.
eccle.cũ si.¶ Postremo predicta conclusio vr̃ probari auctori-
tate Pau.de cast.in.l.cum accutissimi.C.de fideicõmis.vbi di-
cit habuisse questionem de facto in qua consuluit pater enim fi
lium instituerat.⁊ post eius mortez substituerat nepotem ex eo
demũ cõtingit q̃ predictus filius institutus decessit cum nepo-
te substituto ⁊ pluribus alijs nepotibus qui substitutus debe-
bat habere oĩa bona aui tanq̃ ad eum ꝓuenientia iure substi-
tutionis excepta legitima ⁊ trebellianica ßm dispositionem.c.
Raynutius.⁊.c.Raynaldus.de legitima etiam ⁊ trebellianica
volebat portionem suã.alij vero filij ⁊ fratres eius substituti di
cebant substitutionem euanuisse.cõsuluit Pau.de cast.q̃ si p̃-
dicti filij fuissent nati ante tp̃s conditi testi q̃ ipsi intelligerent̃
exclusi:arg.l.cum pretor.in prin.ff.de iudi.secus si fuissent nati
postea per.d.l.cũ accutissimi.⁊.l.cum auus.ita ergo ⁊ pari ra-
tione vr̃ concludendũ in terminis nostris.¶ Uerum predictis
non ob. arbitror ꝯtriam sñiam fore veram quequidem conclu-
4 sio† ꝓbat̃ aperte in.d.l.cum auus.ff.de ꝯdi.⁊ demõ. quequidẽ
l.est clauis aperiens intellectum in materia nostra.dicit enĩ.l.
illa q̃ filio instituto cui erat extraneus substitutus post mortẽ
mortuo filio relictis filijs fideicõmissi conditionẽ defecisse cõie-
ctura pietatis quasi minus scriptum q̃ dictum fuerat inuenire
tur quasi dicat ideo submittit̃ tacita conditio si sine liberis de-
cesserit q̃ creditur testatorem illam conditionem expressisse. lz
a tabellione qui scripsit fuisse in scribendo errorem cõmissum.
Et hinc est q̃ tex.dicit responderi defecisse q̃ minus scriptum
q̃ dictum fuerat inueniretur ßm vnam literam vel scd̃m aliam
rõnem quam habent aliqui libri q̃ minus scriptum q̃ abiectũ
inueniretur.Que quidem prouisio papiniani tanq̃ prudẽtiss

mi iurisconsulti a serenissimo principe fuit summopere laudata ꝛ approbata ꝛ extensa seu prorogata per.l.cũ accutissimi.C. de fideicõmis.qm̃ lȝ ꝓuisio papiniani loquebat̃ de filio vl' nepote grauato.l.vero cũ accutissimi.extendit eã ad omnẽ posterioritatẽ:lȝ aliqui velint ꝙ intelligat̃ facta extẽsio vsq; ad nepotẽ. Itẽ cũ.d.l.cũ accutissimi.loqueret̃ de filijs masculis ꝑdicta.l.cũ accutissimi.extẽdit illã etiã ad feminas.Simil'r etiã fuit approbata.§.sub ↄditiõe ferẽ quare ꝓ clara decisiõe ꝑdicte cõsultationis necessariũ est diligẽter discutere ꝛ mutare cõsiderare fundamentalẽ rationẽ ꝛ verã ipsi⁹ papiniani. Que quidẽ rõ sumitur ex verbis ipsi⁹.l.cũ au⁹ supius inductis dũ tex.dicit fideicõmis si cõditionẽ ↄiectura pietatis rñderi defecisse ꝙ minus scriptũ ꝙ dictũ fuerat inueniret̃ intelligit ergo in tex.ꝙ lȝ nepote nõ reperiat̃ scriptũ in testõ hoc non fit ex defectu volũtatis. sed ex eo qꝛ per indiligentiã minus fuisset scriptũ per testatorẽ ꝙ rogitatum sicut in simili dr̃ in.l.quotiens.§.j.ver.ideoq; ꝛ ver.sed si ma

5 iorẽ.ff.de he.insti.vult †ergo ibi iuriscõsult⁹ in effectu ꝙ tãta sit vis naturalis affectionis ꝙ habet auus erga nepotẽ ꝙ si omisit de illo dicere in testamento illud fit nõ qꝛ volens ꝑtermiserit sed qꝛ plus cogitauit ꝛ minus dixit vel scripsit.ꝛ ita plerũq; potest accedere precipue in his qui testamenta faciũt in articulo mortis cõstituti qui ab infirmitate ꝑturbati neq; firmũ intellectuȝ habent vt.l.hac cõsultissima.§.at cũ humana fragilitatis.C.de testa.Quare predicta rõ affectionis naturalis quam auus verisimiliter hȝ ad nepotẽ sit illa fundamentalis rõ que induxit papinianũ ad excludẽdũ substitutũ extraneũ ꝑpter nepotes ꝛ hec ratio vendicet sibi locũ etiã qm̃ nepotes erant iam nati. merito dȝ ẽt hr̃e locũ dispositio ꝛ sic sequit̃ ꝙ ꝑdicte neptes dñt excludere substitutos ꝑdictos tanq̃ plus fuerit dictũ ꝛ minus scriptũ. ¶Secundo ꝑdicta cõclusio ꝓbatur per eandẽ.l.cũ auus que.l. ex ipsa cõiectura naturalis affectionis indistincte vult ꝑdictaȝ cõditionẽ in hmõi dispositionibus subintelligi debere:ergo generaliter indistincte est intelligenda tam de nepotib⁹ iam natis ꝙ de nascituris.per.l.tam de ꝑcia.ff.de publi.ꝛ .xix.dist.c.si romanoꝝ.¶Tertio ꝓbat̃ per tex.in.d.l.cũ accutissimi.vbi simil'r imperator ad extẽsionẽ quã fecit ad dictũ papiniani quare subintelligat̃ ꝑdicta cõditio si sine filijs decesserit illã solaȝ assignat rationẽ ne videat̃ testator alienas successiões ꝓprijs anteponere ꝛ sic hec ratio tanq̃ finalis cõsiderata fuit tam a papiniano ꝙ ab imperatore.¶Quarto ꝓbatur ꝑ tex.in.d.l.generaliter.que similiter in dispositione sui in ver.ꝛ si quis naturales vult ꝑdictam substõneȝ euanescere:nec locũ sibi vendicare nisi filij instituti sine iusta sobole decesserit. Cõsiderauerũt ergo iura ꝑdicta dũtaxat affectionis charitatẽ vigore cuius dictã cõditionẽ si sine liberis decesserit subintellexerũt tanq̃ fuerint a testõre dicta sed a scribẽte omissa.¶Quĩto hic ꝓbat̃ qꝛ si talis cõiectura pietatis ꝛ naturalis affectiõis operat̃ vt nõ solũ ad nepotes ex filio vel filia:sed ad oẽs posteritatẽ filij ꝛ filie ꝑdicta ꝓuisio extendat̃ vt ꝑdicta conditio subintelligat̃.ꝛ sic etiã respectu ꝓnepotum ꝛ abnepotũ ꝛ alioꝝ qui fuerint in vlteriori gradu cõstituti ad quos verisimiliter testõr nullã habuit cogitationẽ:nec aliq̃ cogi tñ dixerit ꝓut vult tex.in.d.l.cũ accutissimi. ꝛ ꝓut fatẽtur oẽs doc.ꝙ tomagis hoc cõcludere debemus respectu nepotũ iam natoꝝ ꝑm ea q̃ tradunt̃ per Bar.in.l.luti⁹.ff.de he.inst. Nemo em̃ sane mentis iudicio meo põt iusta ratiõe inficiari ꝙ

6 †auus nõ videat̃ magis effectus circa nepotẽ iam natũ ꝙ circa nasciturũ nisi forte ab ipso iaȝ nato aliquod indignũ receperit cũ iam natũ de facili applicet̃ affectio inesse que quidẽ penitus cessat in nascituro qm̃ non ens nõ implicat species ꝛ sic non causat subiectũ qm̃ negotiationũ nõ sint cause ꝑm philosophũ faciũt no.per Jo.an.ꝛ melius per Jo.de ligna.in.c.bone.de elec. no. Bal.in repe.l.edita.C.de eden.circa finẽ. Et hinc est ꝙ nepos natus post mortẽ aui respectu ipsius aui dicebat̃ posthumus ꝛ olim añ ꝓuisioneȝ galli:non poterat hr̃s institui.vt in.l.gallus.in ꝓrin.ff.de lib.ꝛ posthu.ꝛ insti.de leg.§.posthumo. ꝛ in.l. pe.ff.de le.j.si ergo ꝓpter nepotes nundũ natos respectu quorũ nõ põt certa ꝛ specialis causari affectio ꝑdicta cõditio subintelligit̃ ꝛ facit euanescere substitutionẽ extranei multo forti⁹ idẽ dicendũ est in terminis nostris.ar.aut.multomagis.C.de sa.san. eccle.¶Sexto ꝓbat̃ auctoritate bar.in.d.l.cum auus.vbi bar.

7 formaliter dicit ꝙ †si aliquis roget restituere si decesserit sine liberis vel cũ liberis descendentibus.j.xx.annos ꝙ subintelligit̃ dicta cõditio si liberi decedant sine filijs.ꝑ.d.l.cum auus.ꝛ.d.l. cũ accutissimi.ꝛ subdit etiam si dicti liberi nati ꝛ concepti post mortẽ testatoris ar.l.paulus.§.paulus.ff.de bo.li. ¶Unde põderandũ est ꝙ cum ministerio Bar.loquitur per dictionem implicatiuam etiã de cuius natura est ꝙ adiungat̃ ad casum magis dubitabilẽ ꝛ tacite implicet casum minus dubitabileȝ per no.per glo.in.l.si contendat.ff.de fideius.ꝛ in.l.fi.C. qui admit. ad bo.pos.possunt tex.et gl.in cle.ad compensandas. de seque. pos.ꝛ fru.ꝛ in.l.etiã partẽ.ꝛ.l.etiã hoc mõ.ff.de leg.j.ꝛ in.c. cuȝ in illis.ꝛ ibi per Jo.an.ꝛ doc.de preb.lib.vj.Et ex predictis pȝ respõsum.ad.viij.argu.s.in cõtrariũ formatũ.Et pro predicta cõclusione ꝙ potius debeat subaudiri predicta cõditio nepotiam natis ꝙ nascituris.facit ꝙ tradunt doc.in.l.j.C.de his qui ante aper.vbi in illa materia ratio dubitandi videbat̃ esse quia respectu eorum qui nati non erant non videbat̃ cadere affectio ꝛ sic cessabat ꝑsumptio mentis ipsius testatoris.¶Septimo ꝓbatur ex no.ꝑ Bal.in.d.l.cũ accutissimi.vbi ponit q̃õnem de eo

8 †q̃ recipiũt feudũ pro se ꝛ post mortẽ suam pro fratre vel filijs fratris cõcludit enim ꝙ si recipiẽs . moriat̃ relicto filio ꝙ frater ꝛ filij fratris excludunt̃ ar.illi⁹.l.ꝛ.l.tale pactũ.§.fi.ff.de pac. et tamẽ bal.ibi ꝑsupponit ꝙ ipsius stipulãtis filius stipl'onis tpe iam erat natus de quo tñ nullã fecit mẽtionem ꝙ frater vel filij fratris ipso sine filijs decedente succederẽt.ꝛ tñ Bal.vult ar. d. l.cũ accutissimi.predictã cõditionẽ subaudiri ꝙ ꝑfecto est magis mirabile cũ in stipl'onibus stricta fiat interpretatio vt in .l. quicq̃d astringende.ff.de ver.ob.ꝛ in testis latior fiat interptatio vt in regula in testis.cũ sua materia.ff.de reg.iur.¶Octauo ꝓbatur qꝛ nõ est dubiũ ꝙ ea dubitatio que contingit in terminis nr̃is ex eo capite cõtigit qꝛ ꝑdicte neptes erãt iã nate ꝓpter quã cãm cũ testõr eas nõ substituisset ꝛ de ipsis natis noticiã habuisset:ꝛ al's fecerit substitutos tacite ꝑsumere possumus ꝙ testator voluerit excludere post mortẽ filie institute ꝛ istud est ex quadã presumptione q̃ põt colligi ex.d.l.general'r.C.de insti.et substi.sub cõdi.fac.ꝛ tamen potuit esse ꝙ testõr aliud sensit sub intelligendo clam illã a iure subintellectã si filia sine filijs decesserit:ita ꝙ q̃uis filij tunc nati essent ꝛ forte morirent̃ ante mortẽ filie substituti vocarent̃.sed ista est regula ꝙ quotienscunq; hincinde sunt iste ꝑsumptiões ex qualitate ꝑsone substituti añ ipsum debent̃ excludere testatoris mentem ꝑsamus: ꝛ hinc est ꝙ lȝ per tacitã pupillarẽ mater nõ excludat̃ a substituto ꝑm ea que tradunt̃ in.l.ꝑcibus.C.de impub.ꝛ alijs substi.ꝛ in.c.si pr̃. de testa.li.vj.ꝛ ꝑ bar.in.l.morib⁹.ꝛ.ff.de vul.ꝛ pu.ꝛ per Rod. in.c.ray.de test.tñ si fili⁹ testatoris frater pupilli istituti est substitut⁹ vulgariter ꝛ demũ adita hr̃ditate ꝑ quã expirauit vul-

9 garis.vt.l.post aditã.C.de impu.ꝛ alijs substi.ꝛ sic remanet tacita pupillaris cõprehẽsa sub vulgari lȝ ista † tacita pupillaris regul'r vt dixi nõ excludat matrẽ.tñ rõne q̃litatis ꝑsone ↄiũcte ipsi testatori ex ꝑsumpta mẽte ipsius testatoris excludit̃ ipa mr̃ que al's nõ excludebat̃ vt dicit bar.i.d.l.morib⁹.ff.de vul. ꝛ pu. in fi.col.in.v̄.iiij.q̃ro ꝛ assignat ibi bar.rationẽ qꝛ verisimile est ꝙ testator voluit filiũ suũ ꝑferri vxori.ar.l.cũ accutissimi.C.de fideicõ.ꝛ hoc etiã vr̃ sentire gl.in.d.l.ꝑcib⁹.circa fi.ꝛ Azo.in sum. eo.ti.ꝛ Ja.de are.ꝛ plures alij in.l.fi.C.de insti.ꝛ substi.sub ↄdi. fac. istud em̃ vr̃ magis cõsonũ voluntati defuncti:ꝑ.d.l.generaliter.sic ergo pari rõne idẽ vr̃ dicẽdũ in terminis nr̃is rõne qualitatis ꝑsone ꝑsumpte affectionis.¶Nono ꝓbat̃ ex alia theorica Bar.in.d.l.morib⁹ in pe.col.vbi bar.dicit ꝙ ad hoc vt ꝑsona que tacite admittit̃ ex interpretata mẽte testõris a lege inducta excludat̃ ꝑ substitutũ si al's tacite vocabat̃ necessariũ est ꝙ nõ solũ appeat de mẽte testõris ꝑ datiõnẽ substituti sed necessariũ est ꝙ appeat ꝑ ꝓhibitionẽ expssam.Et hic est ꝙ mr̃ q̃ tacite vocat̃ a lege nõ obstãte datione substituti ꝑ tacitã pupillarẽ. ita demũ excludit si testator expsse declarauerit ipsaȝ matrẽ nolle succedere.ar.in.l.quotiẽs.§.j.ff.de he.insti.vt puta si testõr dixit ꝙ nollet ꝙ mr̃ haberet aliq̃d seu vnũ obolũ de bonis suis facit etiã.l. titia.§.idẽ respõdit.ff.de ver.ob.ꝛ ita vr̃ dicẽdũ in terminis nostris.imo ꝛ lõge fortius qm̃ si mr̃ non excluditur per dationem substituti per tacitam pupillarem eo quod tacite vocatur a lege id testator alijs verbis exprimat ꝙ tomagis debem⁹ cõcludere ꝙ fili⁹ qui est ex ossib⁹ pr̃is ex ipsius testatoris posteritas rõne ꝑsumpte affectiõis a lege tacite subintelligit̃ vocat⁹ tanq̃ sub cõditiõe minus scriptũ ꝛ plus dictũ vȝ si sine liberis decesserit nõ dȝ excludi.lȝ sit natus id testator ꝑ verba sua demõstrauerit nolle ipsuȝ succedere sȝ substitut⁹ sibi ꝑferri.¶Decimo ꝓbat̃ ex theorica eiusdẽ bar.quã etiã oẽs doc.sequunt̃ in.d.l.morib⁹. in

10 in ante pe.col.in.v̄.ij.ꝑt apparere vbi vult †ꝙ lȝ tacita pupillaris nõ excludat matrẽ vt supra dixi.ꝛ ꝓbat̃ in.l.luti⁹.ff.de vul.ꝛ pu.ꝛ in.l.fi.C.de insti.ꝛ substi.sub cõdi.fa.ꝛ in.d.l.ꝑcib⁹. tñ secus est si testõr in testõ suo fecit relictũ a substituto ipsi mr̃i ea cõditiõe ꝙ plus de bonis suis petere nõ possit.tũc em̃ ꝑsumit̃ ꝙ valuerit substitutũ ꝑferri ipsi mr̃i ar.l.peto.in ꝑn.ff.de leg.ij.ꝛ.l.si deicõmissa.§.si q̃s.ita.ff.de leg.iij.ꝛ ꝙ ibi no.Bart.lȝ ipsa mr̃ ex tacita pupillari vocaret̃ a lege vt dictũ est.sȝ si testator ab ipso filio pupillo instituto reliquisset legatũ ẽt adiecta conditione:vt plus petere nõ posset nõ ꝓpterea excluderet̃ a successiõne ꝛ a tacita pupillari q̃ venit post mortẽ ipsius pupilli.vt.l.paulo calimacho.§.j.ff. de legatis.iij.ꝛ ita voluit Gui.de cu.cuius opi. bar.dicit esse veram ꝛ eam approbant oẽs moderniores ꝛ sic ex

decisione pdicte qonis nre.ita vt bm pdictā decisionē dicēdū videat q ēt prefat⁹ Ja.testator legata q fecit ab ipsa dña Catberine herede institu(ta) pdicto Jo.⁊ Pbilippo fecisset simplr vt fecit animo ⁊ forti⁹ si fecisset sub ea cōditiōe q plus de bonis suis petere nō possent qz talis cl'a videret adiecta nō posset plus petere ab istituto donec vivit et nō post ei⁹ mortē nibilomin⁹ post mortē dñe Catberine admittent ⁊ ex illa tacita cōditiōe a iure subintellecta excluderēt substitutos sz potissimū nulla adiecta cōditiōe,put est in terminis nostris. Et sic pdicta decisio expsse cōcludit decisionē pdictā.⁊ēt due alie supiores decisiōes ad idē tendūt ⁊ longe magis in terminis nr̄is in qb⁹ tractat de vocādo descēdētē ⁊ posterioritatē testōris ⁊ termini pdicti loquunt i vocādo ascēdentē vt in aut.in successiōe.C.de legi.br̄.⁊ in auc.de brēdi.ab i
11 testa.§.j.†parētū em bona nāli q̄dā iure ⁊ rōne debent filijs ⁊ descēdētib⁹.vt.l.scripto.ff.vn̄ liberi.⁊ in.l.maximū viciū.C.de li.pte.⁊ i auc.de triēte.⁊ semis.§.buic nos.no.bal.in.l.lege.C.de lege.brdi. Aplus ad galatas.c.iiij.gl.⁊ bal.in.l.iiij.C.de iur.⁊ fac.igno.⁊ no.in.l.siqs ad de
12 clinādū.C.de epi.⁊ cle. Nec mirū qz†amor dr̄ poti⁹ descēdere q ascēdere:vt.l.isti q̄dē.ff.q me.cā.⁊ no.in.l.fi.C.de cura.furio.naturalr em parētes liberoꝝ appetūt icremētū.vt in.c.sup eo.l.ij.de testi.stimulus em carnis bortat ⁊ vrget ad cogitandū p filijs ⁊ descēdētib⁹ vt.l.amicissimos.§.fi.ff.de excu.tu.no.bal.in.d.l.pcib⁹.⁊ pbat i.d.l.cū accutissimi.in fi. Nec mix qm̄ sunt ipsi liberi pars parētū ⁊ quodāmō ipsoꝝ viscera vt in.c.afferte de psump. Etiō bona parētū pariter vocantvt ponit pbylosopbus.vij.⁊ bi.q q̄dē nō reperiunt in ascēdētib⁹ vel nō ita de facili ad q faciūt no.in ,ppr̄ijs terminis p doc.in.d.l.cū auus.q vult q illa pia ac fauorabilis cōsideratio papiani.ex mēte testōris per quā tanq plus dictū ⁊ min⁹ scriptū extneus substituit⁹ excludit a nepotib⁹ nō bz locū in ascēdentib⁹. Quā ēt opi.tenuit.Ang.i.l.ex facto.§.siqs rogat⁹.ff.ad treb.⁊ Jo.de imo.i.d.§.siqs rogat⁹ lz ipse postea distinguit si ergo in terminis pdictaꝝ qōnū pdicta mr̄ tacita vocata a lege.nō excludit p substitutū lōge min⁹ dn̄t excludi nepotes descēdētes.
¶ Undecimo pbat pdicta cōclusio ⁊ longe forti⁹ si tenerem⁹ opi. Cy.
13 ⁊ corūdā alioꝝ de q in.d.l.gn̄alr.§.cū aūt q voluerūt q†dispō.d.l.cū auus bēat locū ēt in ascēdentib⁹ q̄s clar est vivere tpe testi ⁊ tn̄ nō excluderent p substitutū bm illā opi.longe igit min⁹ in terminis nr̄is sz qz de pdicta opi.satis debito eo qz vt dixi nō est equalis rō ascēdētiū ⁊ descēdentiū vt de se manifestū est iō omitto. ¶ Duodecimo pbat qz aut volum⁹ dicere q rigore rn̄si papiniani resultat sola ac simplex presumptio q fuit plus dictū ⁊ min⁹ scriptū ⁊ nō ēt dubiū q pdicti nepotis q̄uis tpe testi nō fuerint dn̄t admitti ⁊ excludere substitutos si su
14 mus i dubio talr nō pbat de cōtria volūtate ipsi⁹ testatoris†qm̄ psumptiones legū sunt liquidissime ,pbatiōes.vt no.gl.in.l.si tutor petit⁹ ⁊ ibi doc.C.de picu.tu.⁊ gl.i.c.ex pte decani.de rescrip.tex.cū gl. in.c.vt necessariū.vt ec.bene.gl.⁊ doc.in.c.,pposuit.de cle.exco. ministrā.⁊ ibi dixi vn̄ trāsfert onus pbandi in aduersariū.vt in.c.cō morē. de psump.c.qz verisimile.de resti.spo.c.solicite in.l. quaquaginta.⁊.l.cū indebito.de pba.⁊ in.l.quint⁹ mutius.ff.de dona.in.c.sup bijs.de renū.in.l.siue possidetis.C.de pba.in.c.fi.de iureiu.⁊ in.l.si adulteriū cū icestu.§.idē polliōi.ff.de adul.cū si. Aut volum⁹ dicere papinianū i.d. rn̄so.l.cū auus nō solū idurisse.sz pp naturalē cbaritatē ⁊ rōnē p predi
15 ctā.l.cū rō†⁊ alia iura superius allegata idurisset psumptionē iuris ⁊ de iure q magis vr̄ dicendū eo q lex sic psumit ⁊ de eo q presumit ⁊ statuit.vt in.c.is q fidē.de spō.⁊ p bal.in rubrica.⁊.l.siue possidetis C.de pba.⁊ p Ang.in repetitione.l.sciēdū.ff.de ver.ob.vn̄ cō eū nō ad mittit pbatio nisi p ppriā cōfessionē ptis.vt no.in auc.sz iam necesse. C.de dona.añ nup.⁊ in auc.de eqtate do.§.j.⁊ p bar.in.l.iulian⁹.verū debitorē.ff.de cōdi.indebi.⁊ sic pz ex boc capite forti⁹ q nō admiterent pbatio.testatorē sic voluisse put in.d.rn̄so papiniani aut volumus intelligere q papinian⁹ in.d.rn̄so finxerit dictā cōditionem ex equitate tanq plus dictū ⁊ minus scriptū sicut in simili lex fingit stipulationē in qbusdam casibus.in quibus per glo.⁊ doc.in.l.vnica.in glo. super ver.subsecuta.C.de reivx.actio.nec mirum quia oīs fictio fundatur super equitate secundū ea que tradunt per Bart.in.l.si is qui pro emptore.ff.de vsuc.⁊ in.l.postlimi.ff.de capi.⁊ sic sequitur q probatio in cōtrium non admitteretur maxime cum lex fingat disponendo vt not. bald.in.d.auc.sed iam necesse.⁊ traditur in.d.c.is qui fidē ⁊ per doc. in de.j.de fo.compe.in glo.in ver.presumat.⁊ ibi dixi ⁊ in.l.si duo. de
16 acqui.bere.nec mirum quia †tantum operatur fictio in casu quē finxit q̄tum veritas in casu vero babetur enim pro veritate.vt no.in gl. auc.de sancti.epi.§.si vero ⁊ glo.in.l.j.§.accedit.C.de rei vxo.act.⁊no. in.l.iij.§.bec verba.⁊ est bonus tex.in.c.perlatum al's relatū. qui filij sint legi.⁊ ibi per.d.m.Abbatem Siculum in.v.lec.facit.l.q si possessor.ff.de religio.⁊ sump.fune.faciunt etiā que statim dicam in sequē. argumento. ¶ Tertio probatur ex bijs que traduntur per dominū Rapba.cu.in.d.l.cum auus.vult enim prefactus doc.quod predicta conditio.si sine liberis decesserit subauditur ex coniectura pietatis et postea dicitur in tex.quod minus fuit dictū q scriptum que duo sunt manifeste contra. Nam qn̄ aliquid subauditur vt dictum quasi scriptum illud nō subauditur ex coniectura immo expressis verbis testatoris ar.not.in.l.j.§.si veritas.C.de fideicō.⁊ si det in boc verum esse qd

ista est cōiectura ,pcedens ex pietate cum quasi testator istū casum cogitauerit.sed qz verisimile est q si istū casum cogitasset voluisset excludere nepotes ⁊ ista est psumpto cum vero postea tex.ibi subdit tanq plus dictum ⁊ minus scriptū ista est fictio cū coniectura. Nam lex boc colore nepotē admittit quasi velit patrem istud dixisse ⁊ scriptū non fuisse.nō aūt q in veritate dictū fuerit ⁊ sic sentit q lex fingit patrē intellexisse illā cōditionē in testō ⁊ sic pz q ,pbatio p coniecturā animo p aliū modū in cōtrū nō admittet. ¶ Quartodecimo ,pbatur ex bijs q tradunt per gl.in.l.cōficiunt.in pzin.in gl.sup v̄si.credit.ff.de iure codicil.ver.in eo q tex.dicit q credendū est patrē familias spōte sua relinquere filijs legitimā bereditatē ⁊ gl.ibi dicit adeo boc credit q nō possit ,pbari cōtru⁹ qz magis est fictio q psumptio cō quā nō admittit ,pbatio vt supra demonstratū fuit ergo cū in terminis nr̄is.l.psumat plus dictū ⁊ minus scriptū nō poterit ,pbari cōrium. ¶ Quintodecio pbat auctoritate Rapba.cu.in.d.l.cū auus.visilr dicit q dū text.ibi dicit minus scriptū q dictū itelligere debem⁹ q lex iducit fictionē vt pinde sit ac si vere dict⁹ testator substituisset sub cōditione si fili⁹ institutus sine filijs decederet cō quā fictionē nō dz admitti ,pbatio in cōtrū sicut si ve illā apposuisset. ¶ Sextodecimo pbat ex bijs q tradit Jo. an.in addi. Spe.in ti.de instr.edi.§.porro.ver.boc aūt certū.vbi cōcludit q paterfamil.ea potissima rōne nō pōt renūciare dispōni.l.si vnq
17 C.de renocā.dona.qz†talis dispositio iducta ē fauore filioꝝ p ea q tradunt in.l.q de bonis ad fi.ff.ad.l.fal.de qua materia late dixi i.c.si diligēti de fo. compe. sic ergo videtur forti⁹ dicēdū q pōt ex eo solo q sciuerit nepos natos nō intelligat pindicasse ipsi nepotib⁹ ex q.l.induct in tali dispōne illā tacitā cōditionē. ¶ Decimoseptimo ,pbat. Qm̄ clarissimū est q si nepotes pdicte nō fuissent nate tpe testamēti q pdicti substituti excluderent p.d.l.cū auus.⁊.l.cū notissimi.⁊.l.gn̄alr ⁊ si qua fit dubitatio fit ex eo qz predicte neptes erant iam nate vt pz ex oībus fundamētis factis p pte cōria sz ista est regula q quotienscūqz aliqua dubietas orit ex dispōne testōris illa regulāda est bm iuris dis
18 pōnem. Qm̄†intelligi dz cōformare cū ipso iure bm no.p Bar.in.l.j.⁊ in.l.vt iureiu.§.si.liberti.ff.de ope.lib.⁊ p bar.in.l.si duo.ff.de acq. bere.⁊ p.Cy.in.l.fi.§.in cōpu.C.de iure deli.⁊ vt potius cōcordare itelligātur volūtates testōr.cū decreto iuris ordine q extra ordinē p no.in.c. cām.de rescrip.⁊ in.l.in testō.C.de testa.⁊ in.c.dudū de deci.⁊ i.c.exbibita.de iudi.⁊ ibi dixi.faciūt ēt no.p Bal.i.l.quicūqz.C.de serui.fugi. ⁊ p Pe.de ācb.in repe.c.canonū.de cōsti.xiij.q.pncipali.ver.sz occurrit circa pdicta. ¶ Decimooctauo pbat qz quotiēscūqz agit de iterptāda dispōne alicui⁹ testatoris ēt circūscripta iuris fictiōe aut psūp. iuris aut de iure ita q debeam⁹ esse solū in simplici cōiectura aut presumptiōe semp debemus iterpretari in partē benigniorē vt in.l.gall⁹ §.quid si ex bijs.ff.de li.⁊ postbu.⁊ in.l.cū apud.C.de cōi seruo.manu.
19 ⁊ in.l.fi.C.q bo.cedere pn̄t facit.l.titi⁹.ff.de cōdi.⁊ demō.vn̄†si aliquis pōt esse spurius ⁊ legitim⁹ iterpretamur q sit legitim⁹ vt.l.miles.§.de functo.ff.de adul.bm Bal.⁊ in benigniorē ⁊ bumaniorē partē dz fieri q magis cōueniat nāli rōne bm no.in.c.fi.de trāsac.⁊ in iurib⁹ preallegatis.⁊ in.l.maiorē.ff.de pac.⁊ in.l.q si epbesi.ff.de eo q cer.loco.⁊ in l.ij.C.de rescin.ven.⁊ bm talē iterpretationē iudicādū est ēt si qn̄ cōtingeret q rigorosa aliqualr videret fortior.vt no.in.c.ij.de cogna.spi.⁊ in fi.q bo.cede.pos.sz nemini pōt est dubiū q bumanior ⁊ benignior est interptatio q filij admittant ⁊ excludāt extraneos q cō.vt in.d.l.cū auus.⁊ in.d.l.cū accutissimi.in fi.⁊ in alijs multis iurib⁹ supi⁹ allega
20 tis. Nec ob.q sit substitutū bospitale qz†longe magis pulegiata ⁊ debita est cū filioꝝ q sit fauor pie cāe.vt est tex.in.d.c.qcūqz.xvij.q.iiij.⁊ in.l.si qs ad declinādā.C.de epi.⁊ cleri.⁊ no.bar.⁊ Bal.in.l.j.C.de sa. san.ecc.p Jo.an.⁊.d.meū i.c.fi.de postulā.⁊ in ppr̄ijs terminis p bal. ⁊ Nico.mat.in.l.cū accutissimi.⁊ sic ex pdictis pz rn̄sum ec ad.xiij.ar. in cōrium formatū. ¶ Decimonono pbat qz vt dictū est quotienscūqz agimus de iterptāda aut cōiecturāda seu psumēda testatoris volūtate
21 qn̄ aliq inesset dubietas sp†cōiectura sumit ex affectione ⁊ pponderat nō solū alijs cōiecturis sz ēt vbis dūmō vba possint bre aliquā dubitationē vt.in.d.l.cū auus.⁊ in.d.l.cū accutissimi.⁊ i.d.l.gn̄alr.⁊ in.l.si seruus pluriū.§.fi.ff.de le.j.⁊ in.l.cū seru⁹.ff.de mā.⁊ in.l.aureli⁹.§. titi⁹ ff.de li.leg.⁊ in.l.pcula.ff.de pba.⁊ i .l.vrani⁹.ff.de ne.ge.⁊pp buic cōiecturā affectiōis psumūt iura q testator voluerit amplū facere legatū vt.d.l.si seruus pluriū.§.fi.⁊.d.l.aureli⁹.§.titio.ff.de lib.le.⁊ silr q in psona alterius facere cōditionē nō faciet in psona filij vt est tex. in.l.seyus.saturninus .ff.ad treb.⁊ in.l.si cui leget.ff.de le.j.⁊ pbat in.l.firmio.ff.qn̄.di.leg.ce.⁊ sic ēt in terminis nostris facit subaudiri cōditionē si sine liberis decesserit q al's nō subaudiret.vt.d.l.cū auus.⁊.d.l.cū accutissimi.⁊.d.l.gn̄alr.nec mirū qz in fideicōmissis lex facili⁹ iterpretat q in ceteris dispōnib⁹ vt iterpretatio magis cōueniat mēti regula te bm nālem ⁊ visimilē ⁊ bumaniorē rōnē eo q illa dz magis intelligi cōsentanea mētis ipsi⁹ testōris:lz vba qnqz prima fronte aliud sonare videant.vt no.in.d.l.vnū ex familia.§.fi.ff.de le.ij.vbi tex.dicit si amissa sint vba fideicōmissi ⁊c.q legant cū bijs.q scribi debuerūt cōgruant vo dictū ⁊ min⁹ scriptū itelligit ⁊ est optim⁹ tex.⁊ in.l.beredes mei.§. cū ita.ff.ad treb.facit.l.fideicōmissa.§. bec vba.ff.de le.iij.qre nō ē mirū si i termīs fide.nr̄i lex.subitelligit illā cōditionē si sine liber decesse.

rit tamq̃ dictam a testatore eo q̃ illa dicere debuerit ⁊ minus scriptum. Que quidem lex vt statim subijciam ⁊ ex superioribus appet vendicat sibi locum etiam nepotibus iam natis. ¶ Uigesimo probatur quia clarum est q̃ dispositio .d.l.cum auus simplr ⁊ indistincte loquitur siue supsint nepotes siue non supsint tpe conditi testi ⁊ ad ipsam dispositionem declarandam ⁊ confirmandam edite fuerunt pdicte due constitutiones impiales vz.l.cum accutissimi.⁊.l.gnalr. sed ista est re
22 gula maiorum nostrorum q̃ † constitutio declaratoria seu confirmatoria recipit oes declarationes ampliationes ⁊ limitationes constitutionis declarate. vt no. gl.in.v.consuetudinem ⁊ doc.sup ea in cle.statutum.de elec.⁊ gl.ij.in.c.is q de elec.li.vj.⁊ pbat in aut.de filijs ante inst.dota.na.in fi.⁊ in.l.j.in fi.C. de inoffi.dona.no.gl.in.c.cupientes.in.§.ceterum.de elec.li.vj.⁊ in.c. si cui eo.ti.⁊ in.l.nihil.ff.de coniuge.cum emanci.lib.⁊ in.l.si duo patroni.§.si qs iurauerit.ff.de iureiu.⁊ p.d.Ant.in.c.fi.de sy.⁊ ibi dixi.⁊ p Joan.an.in c.statutum.de sen.exc.li.vj.⁊ p Ol.consi.ccxxj.⁊ p gl.in cle.q̃ circa.de elect. cum de alijs multis si.cum ergo pdicte.l.cum accutissimi.⁊.l.gnaliter veniant ad interpretationem ⁊ confirmationem.d.l.cum auus.ergo debent intelligi in terminis ipsius legis cum auus quare cum papinianus in.d.l.considerauerit affectionem quam dz hre auus ad nepotes ⁊ non considerauerint vtrum nati vel non geniti essent optima rone piaq̃ consideratione prudentiq̃ interpretatione rndendo statuit in substone extranei facta ad filiam vel ad filium subintelligi a testatore dictam illam conditionem si sine filijs decesserit quia qua ratione ptulit filium extraneo eadem ratione ⁊ nepotes ex filio intelligit pretulisse sicq̃ posterioritatem suam pdilexisse ar.l.liberorum.ff.de vb.si.⁊.l.dedit dotem.ff.de colla.bo.quoniam prudens testator semp solet posterioritatem suam extraneo substituto anteferre.vt.l.luti⁹ la.ij.ff.de be.insti.cum igitur papinianus in fauorem nepotum ⁊ posteritatum simplr rnderit hanc subaudiri conditionem merito pdicte due constones impiales edite ad confirmationem ⁊ declarationem pdicte.l.cum auus.predictam dicunt recipere interpretationem vt in iuribus superius allegatis ⁊ p Jo.mo.in.c.dispendia. de rescrip.li.vj.⁊ p gl.in.c.lz eps.de pben.lib.vj.⁊ p Jo.an.in.c.auaritie. de elec.lib.vj. ¶ Uigesimoprimo pbatur quoniam predicte due constitutiones vz.l. cum accutissimi edite fuerunt ad ampliandum non solum ad confirmandum predictum rnsum papiniani vt.s.demonstratum fuit ergo non debent operari diminutionem ⁊ restrictionem.vt in.l.legata inutiliter.ff.de adime.leg.⁊ in c.cum dilectus.de ordi.cog.⁊ in.l.elegan ter.§.fi.⁊ in.l.cum is.§.fi.ff.de condi. inde.quia inducta ad vnum effectum non debent ad alium effectum maxime contrarium opari vt est tex.⁊ ibi no.Bal.in.l.pro hrede in prin.de acq.he.⁊.l.q in bonum.ff.de solu.sed si diceremus q̃ rnsum papiniani deberet restringi p.d.l.gnalr.solum ad filios nascituros sequeretur restrictio non ampliatio ergo talis interpretatio nequaq̃ est admittenda.vt in iuribus pallegatis faciunt etiam que statim dicam in ar.seq. ¶ Uigesimosecundo pbatur quoniam clarissimum est q̃ pdicte due constones emanauerint in fauorem filiorum vt pz ex ipsis consti.ergo fauorem ⁊ non odium debent operari vt in.l.q̃ fauore.C.de le.⁊ in.c. q̃ ob gratiam de reg.iu.lib.vj.sed si fieret interpretatio dicto modo q̃ intelligitur rnsum pap.dumtaxat de filijs nasciturís ⁊ non natis tales constitutiones tenderent in damnum filiorum cum rnsum papi.simplr emanauerit ergo talis interptatio non est admittenda vt in dictis iuribus.⁊ in.l.plures.C.de fi.
23 instru.⁊ ibi ponuntur concor.in gl. ¶ Uigesimotertio † pbatur quoniam talia debent esse subiecta qualia pdicta demonstrant ⁊ pmittunt.vt in.c.inter dilectos ver.ceterum de fi.instr.⁊.ff.de vino tri.q lega.l.q vinum ⁊ ibi Jaco. de are.⁊ in.l.iij.ff.de fun.instr.⁊ ibi p Bar.⁊ in.l.si vno.ff.loca.sed rnsum pap.in.d.l.cum auus pdicat simplr de filijs tam natis q̃ nasciturís. vt.s. dictum est ergo subiecte postea constones imperiales debent intelligi fm pdictum rnsum vt in pallegatis iuribus.⁊ in.l.j.§.si qs sub conditione.ff.vt lega.no.caueatur.⁊ in.l.si quando.C.de inof.test.⁊ in.l.aureli⁹.§.sticho.ff.de libe.leg.⁊ in.l.defensor.§.qui interrogat⁹.ff.de inter.actio. ¶ Postremo in proprijs terminis ⁊ in indiuiduo non reperio aliquem ex maioribus nostris hanc specificam formasse questionem de qua non possum non vehementer admirari itelleri tamen non parue auctoritatis dixerunt q̃ cum semel hec questio padue de facto contingeret. Clarissimus iureconsultus Rapha.cu.consuluit p hac pte sed tamen in lec.sua non plus dicit q̃.s.retuleri sed conclusio sua clarissime approbatur ex his que supius deducta sunt. ¶ Non obst.argu.s.in contrarium formata. ¶ Ad primum argumentum enim rndetur q̃ ante rnsum pap. ex verbis testatoris illa videbatur sumenda interpretatio.sed tamen papinianus considerans debitam parentum affectionis tanq̃ plus dictum ⁊ minus scriptum illam subintellexit coiectionem si sine liberis decesserit fm q̃ pcedit conclusio supius formata. ¶ Ad secundum vero ⁊ tertium argumentum ⁊ ad finem primi inquantum pdicta.l.cum accutissimi.⁊.l.gnalr videtur sentire de filijs nasciturís.⁊ non de natis rndetur q̃ ex.d.l.cum auus ⁊ ex pdicta.l.cum accutissimi.⁊.l.gnalr. duo possunt colligi rones assignate pp quas lex introduxit hanc tacitam conditionem fauore liberorum vna est que ponit tex.in.d.l.gnalr.§.cum autem.vz quia q̃ tum ad nepotes non natos.ideo subintelligitur illa coditio quia testator de illis non cogitauit namque si cogitasset verisimile est q̃ illas ptulisset extraneo quia sicut pdilexerit filium ita vr pdilexisse nepotes vt pferri debeant substitutis ⁊ q̃ tum ad nepotes non natos illa sola coniectura est purissima quia testator de illis non cogitauit quia alias magis psumeret lex testatoris fauore iam natis q̃ nasciturís vt.s.demonstratum fuit.⁊ pbatur in.l.q filiabus.⁊ in.l.q quarta.§.fi. ff.de le.j.q̃ maxime pcederet i nepotibus natis post mortem aui q cum auo nullam agnationem iuris icerti fuissent. Quare si infirmius psumptum ⁊ ordinatam testatoris affectionem psumptio est q̃ testator magis dilexerit nepotes

iam natos q̃ nasciturós.vt.s.demonstratum fuit. Alia ro redditur in tex. d.l.cum auus.vt ratione debite affectionis testator videatur plus dixisse ⁊ minus scriptum esse fm q̃ puidentissime pap.induxisse ⁊.s.lati⁹ demonstratum extitit:que etiam affectionis rone exne⁹ proprij posteritati anferri videatur deducitur etiam i.d.l.cum accutissimi ibi dum tex.dicit ne videatur testator alienas successiones proprijs ante ponere q quidem ro absq̃ dubitatione longe magis locum sibi vendicat i natis q̃ nasciturís. Unde i nasciturís duplex est ro. ¶ Prima quia potuit de illis non cogitare in gne sz q̃ in filij voluit Ang.i.l.q rome §.duo fratres.ff.de v.ob.⁊ in aut.ex causa.C.de li.pte. ¶ Secunda ro affectionis que est in gne ad posteritatem ⁊ non ad spem seu ad diuiduum cum ad non entia certa ⁊ indiuidua affectio non possit applicari. sed dumtaxat respectu cuiusdam spei in gne p quam multi testatores posteritati seu non solum primas sed secundas ⁊ tertias ⁊ vlteriores faciunt substones.sed i iam natis lz cesset ipsa ro tamen longe potetior sit secunda q̃ fit in nasciturís vt de se monstratum est ⁊.s. clarissime demonstratum est cum lz cesset prima ro tamen ex quo remanet secunda ⁊ potetior ⁊ que fuit pricipalr ⁊ potissime iductiua pdicte dispositionis.l.cum auus dz remanere effectus pdicte dispositionis vt est tex.insti.de nup.§.affinitatis. ⁊ in.l.si non lex in iud.ff.de be.insti.⁊ in.c.ex tua.de aucta.⁊ vsu.palij.⁊ ff.de pui.vr.pd.l.dom⁹ tradit.⁊ in.c.lz de pba.⁊ p Bar.in.l.diu⁹.ff.de re iud.⁊ p doc.i.c.cum cessante.de ap.⁊ ibi dixi. ¶ Quinimo vr posse attemptari q̃ ipsa natiuitas non habeat obstare ad primam ronem maxie si mortis tempore turbatur testator in ipsa substone omisit pdictam exprimere substonem de filijs. Uel posset dici q̃ hoc est vel testator omisit conditionem.s. sine liberis tanq̃ a lege subintellectam vl pt dici q̃ cum.d.l.gnalr.§.cum autem.C.de insti.⁊ subst.sub condi.facta loquatur de filijs nasciturís loquitur in narratione ⁊ non in dispositione ⁊ put in fco contingit vel ex causa ipulsiua ⁊ causa finali ⁊ sic lz cesset non pprterea cessat dispositio.vt in.l.j.§.seruum.ff.de post.⁊ in.c.ex pte. de conuer.coniu.cum alijs vulgatis.⁊ ideo illa p finali ponitur in fi.d.l.cum accutissimi q̃ ponitur ad iustificandam diffinitionem illam ⁊ rnsum pap.ibi dum tex.dicit ne videatur testator alienas successiones ⁊c.⁊ ideo potuit imperator in.d.l.cum autem mentionem facere de filijs nasciturís.arguendo a difficilr ⁊ coiter contingentibus quia tamen conditio coiter admittitur potius nepotibus nondum natis q̃ illis iam natis. Nec enim est ratioabile q̃ respectu iam natorum dicamus non debere subaudire dictam conditionem pp fundamenta ⁊ rones.s.deductas ad conclusionem supra firmatam cum etiam quia si aliud diceremus de facili posset resultare absurdum. Pone enim i terminis nostris q̃ pdicte neptes non substitute pcreassent filias ante mortem. Catherine istitute iste non essent excluse nec de eis testator cogitasset ⁊ enim sunt de ppria posteritate testatoris vnde tam fm.l.auus. q̃ fm pdictam.l.cum accutissimi.⁊.l.gnalr essent admittende ⁊ sic excluderentur neptes ⁊ non pneptes q̃ esset absurdum vnde pdictus intellectus minime est assumendus.vt.l.nam absurdum.ff.de ope.lib.⁊ in.c.j.de conces.pbe. cum si. ⁊ maxime cum non appeat de aliqua inimicitia q̃ hret testator ad dictas neptes quinimmo appet contrarium cum illas etiam in vita dne Catherine hrdis istitute legatis legando honorauerit. Non ob.iiij.ar.quia ille tex.loquitur in contu intervivos ⁊ non in vltia dispositione i qua papi.fecit pdictam interptationem. Non ob.v.ar. de.l.q iure quia illa.l.parum facit ⁊ loquitur in iusto milite. Non ob.vj.arg.quia sola ignorátia vel scia in.d.l.sicut certi.⁊ in.d.l.si cum vel in vtero pônderantur p causa coniecturatiua mentis ipsius testatoris sed in termis nostris non solum pônderatur scia vel ignorátia sed etiam nalis affectio fm q̃ demonstratum fuit. s.pp quam remanet a iure interptatio subintellectiua pdicte conditiones si sine liberis ⁊c.⁊ eodem modo pt rnderi ad.vij.ar. Non ob.viij.ar. de auctoritate Bar.in.d.l.cum auus.quia illa potius facit in contrarium vt.s.demonstratum fuit in.vj.fundamento facto p pdicta conclusione. Non ob.ix.ar.quia ad ipsum pot rnderi.vt rnsum fuit ad.vj.⁊ad.vij.arg.⁊ eodem modo pt rnderi ad.x. arg.quis etiam ad ipsum posset rnderi vt rnsum fuit ad.iiij.arg. Et similr pot rnderi ad.xj.ar. Non ob.xij.ar.quia ad illud pt rnderi vt rnsum fuit ad.j. arg. Non ob.xiij.ar.quia ad illud rnsum fuit.s.in.iiij.fundamento. Non ob. vltimum ar.de auctoritate Pau.de ca.quia dico q̃ illas auctoritas facit p pdicta coclusione quam.s.firmauimus quia Pau.de ca.loquitur quando aliquis ex nepotibus fuit substitutus.nam tunc ex eo quia testator inclusit vtrum ex his que alias includebantur non facto de alijs mentionem talis inclusio ex dispositione iuris opatur aliorum exclusionem vt est tex.apert⁹ in.d.l.cum ptor in prin.ff.de indi.q̃ allegat pfat⁹ consultor.⁊ in.c.nonne.de psump.⁊ in.l.marit⁹.C.de pcu. cum si. a contrario ergo sensu sequitur quando nepotes essent iam nati.⁊ vnus ex ipsis nepotibus non esset substitutus sed alius extraneus:⁊ sic pdicta auctoritas concludit pro coclusione nostra ⁊ p hac rnsione facit tex.in.l.humanitatis.C.de im pub.⁊alijs substi.⁊ q̃ tradit Bar.in.l.ex facto.ff.de vulg.⁊ pu.

¶ Et vt supra scriptum est ita consulo ego Marianus socinus saluo semper saniori consilio.

¶ Consilium. xxiiij.

1 ☞ Appellare quando liceat a sententia lata de consilio sapientis vel ab ea reclamare.

2 Sententie iudicis:qualiscunq̃ fuerit:si partes pmiserint state: intelligitur si secundum iustitiam iudicauerit.

3 Consilium iniustum non est sequendum.et nu.4.

5 Lesionis enormis ratione etiam si sit iuratum reclamatur:⁊ petitur reductio ad arbitrium boni viri.

6 Renuncians appellationi non potest contra iudicem postea in syndicatu agere:

7 Jura et remedia plura si vni copetunt et renúciet vni non preiudicatur ei in altero.

ti in altero.
8 Appellare licet quis omittat: siue appellet & nulliter appellet siue appellationem deferat nihilominus potest agere cõtra iudicem in syndicatu.
9 Appellationi si renunciatum sit an possit agi contra iudicem in syndicatu.
10 Renũciare instrumẽto aliud est qñ oppositum est cõtra instrumentum de falso: & aliud si nulla sit facta oppositio.
11 Causa regulat cautum.
12 Effectus rerum ex causis colligitur.
13 Causa finalis in renunciationibus attenditur.
14 Uerbum suprascriptum refertur solum ad precedentia.
15 Supra scriptum & infra scriptum quid dicatur.
16 Actio pro socio licet sit personalis tamen sequitur socium camerarium insolidum.
17 Ius excipiendi transit etiam ad singularem successorem.
18 Extimatio non facit emptionem quando aliquid ponitur in societatem: & extimatur.
19 Excussio quando agitur cõtra tertios possessores requiritur: & pronunciari debet ipsam esse legitime factam.
20 Appellans quid probare debeat.
21 Forma data a statuto debet ad vnguem seruari: nec potest fieri per equipollens.
22 Notarius qui habet licentiam extendendi instrumentũ an possit illi addere iuramentum.
23 Dispositio inducens aliquid pro forma qñ habet clausulã decreti non ꝫ illi renunciari etiam cum iuramento.
24 Accessorium corruit sublato pncipali.
25 Notarius qui fuit rogatus de aliquo contractu qñ possit committere eius publicationem alteri.
26 Scriptura redditur suspecta ratione dissimilitudinis literaꝝ.
27 Pluralitas factorũ quando presumatur.
28 Articulus de vnitate actus dꝫ fieri qñcunqꝫ timet̃ de veritate attestationũ plurimoꝝ testiũ al's ꝑsumeret̃ pluralitas factorũ.
29 Diuersitas temporis diuersitatem actuum inducit.
30 Copia instrumentorũ debet inseri in intimatione.
31 Exprimere confuse aut dubie: & non exprimere paria sunt.
32 Prorogatio instantie potest fieri per procuratorem habẽtem speciale mandatum vel generale cum libera.
33 Societate finita quilibet ex socijs dꝫ extrahere suum capitale.
34 Extimatio in contractu societatis quando faciat emptionẽ.
35 Libellus generalis: qñ ratio reddatur: admittitur.
36 Causas plures licet quis deducat circa idem tamen si vna probetur iuridica: illa sufficit.
37 Administrationis rationem tenetur reddere qlibet gerens negocia alterius.
38 Redditio rationis de administratis quomodo dicat̃ fieri.
39 Socius tenetur consocio de dolo & culpa.
40 Casu rem perdidisse allegans tenetur id probare.
41 Presumptio est quod quis lucretur in dubio.
42 Paupertatem allegans debet illam probare.
43 Obijcere de iure tertie persone ad excludẽdũ alterũ nemo põt.
44 Tutor quando possit pecuniam pupillarem ponere ad aliqñ exercitium & nume. 45.
46 Presumptio tacite volũtatis non resultat ex actu indifferẽti.
47 Extimatio variatur varietate temporum.
48 Excussio non requirit̃ qñ procedit̃ summarie: sine strepitu &c.

Omnipotens deus. Adsit. Uisis ac diligẽter et mature inspectis & examinatis qbusdã quẽtionib⁹ initis inter famosissimos doctores dñm Frãc. de cle. et dñm Albertũ de vicẽtia & alijs actis instris statutis allegationibus & scripturis ad me trãsmissis: sup qbus a me cõsiliũ qrit̃ anteq̃ ad cõsultatiõis mãm ꝯdescẽdã ꝑmitto q̃ parũ prudẽtes fuerũt pdictis iure cõsulti alienã litẽ ꝓpriã fecisse ea potissimũ rõne q̃ iter eos nõ de re familiari ſꝫ de honore agit̃ quare sicut a pncipio parũ prudẽtes fuere: sil'r ꝓsequẽdo suũ errorẽ sunt nõ parua reprehẽsione digni. at si meo etiã nũc inuicẽ sibi deferẽtes vterent̃ iudicio iuxta cõsiliũ. c. qualiter el. j. de accu. aliqua legitima palliatione vtriusqꝫ honorẽ cõseruarẽt qñ qdẽ ipsis rancorẽ animi deponentibus minime difficile foret atqꝫ hoc subiũgere libet q̃ si cã predicta ad me prius delata fuisset nequaq̃ hoc labore opus esset neqꝫ enim dubito q̃ eosdẽ absentes nisi oĩno ac penitus cernitos & absoluta ptinatia defessi fuissent inuicẽ amicos remisissem. ¶ Prima vtrũ a sñia lata ꝑm cõsiliũ dñi Jacobi potuerit appellari seu a cõsilio reclamari. ¶ Scd'a qñ vtrũ pfatus dñs Albertus potuerit sindicari de predicta sñia lata p eum in dicta cã appellationis attentis his que in facto narrantur maxime attẽta renunciatione facta per predictuꝫ actorem ¶ Tertia positio q̃ nõ obstantẽ predicta renunciatione prefatus dñs Albertus potuerit sindicari. vtrũ sñia p eum lata fuerit valida iusta vel nõ. ¶ Circa primã qõnem quaꝫ. s. formaui
1 †vtrum a pdicta sñia ꝑm ꝯsiliũ dñi Jacobi potuerit appellari seu a cõsilio reclamari breuiter dico aduertẽdũ esse q̃ ex forma dictarũ cõuentionũ nec etiã ex ad me trãsmissis nõ apparet q̃ debuerit ferri sñia ꝑm ꝯsiliũ dñi Jacobi. nec apparet q̃ lata fuerit sñia per magnificos Antianos & ex forma ꝯuentionũ vr̃ qñ potius partes cõuenerit stare dicto ꝯsilio absqꝫ alia sñia veruꝫ vt cõplectamur casus possibiliter cõtingẽtes. distinguendũ est q̃. Aut querimus vtrũ a ꝯsilio reddito ꝑm qñ dꝫ ferri sñia possit appellari & cõis opinio vr̃ esse q̃ nõ põt appellari. Aut querimus vtrũ possit appellari a sñia lata ꝑm illud cõsilium & cõis conclusio est q̃ sic nisi sñia lata expresse vel tacite fuerit approbata hoc voluit Bar. in. l. j. si conuenerit. ff. de re iud. & sequuntur ibi moderniores. omitto rationes que videri possunt idem Bar. & doc. in. l. j. §. q̃situm. ff. de app. & l. ex cõsensu. eo. ti. & vtrobiqꝫ moderniores maxime. d. An. idem glo. & Ange. in. l. iubemus. C. de appel. & traditur. l. j. & ij. C. de relati. & per. d. meum Abbatem syculum. in. c. cum cãm. de re iudi. quare a dicta sñia ꝉꝫ fuerit lata ꝑm formã consilij potuit appellari. Nec ob. q̃ partes predicte ꝯuenerint se seruaturas consilij statim soluendo & adimplẽdo ꝑm q̃ in cõuentionibus cõtinet̃ quo casu vr̃ q̃ non sit licitũ appellare ꝑm no. per Bal. post glo. in. l. tale pactuꝫ. §. qui ꝓuocauit. ff. de pac. facit. l. si cõuenit̃. ff. de re iudic. q2 ad h'
2 rñdet̃ q̃ illa opi. ꝓcedit qñ qs † ꝓmisit stare sñie iudicis qualiscũqꝫ erit sñia sed in terminis nostris ptes predicte cõmiserunt cãm cognoscendã & terminandã ꝑm iustitiã vnde q̃uis postea dederint illã formã cõsilio ꝑm q̃ in cõuentionib⁹ apparet ꝓmittendo statiꝫ soluere & adimplere &c. tñ subintelligit̃ dummodo cognoscat & determinet ꝑm iustitiã tũ q2 verba ꝑmisse clausule debent totum qualificare ꝑm ea que tradunt̃ maxime per dñm meũ Abbatem syculum. & ita latius scripsi. & in. c. ij. regris. de ap. & p bar. & Mod. in. l. talis scriptura. ff. de le. j. tuꝫ q2 de iure subaudit̃ talis clausula vt. l. creditor. §. lutius. ff. mã. & in. c. quantalis. de iureiu. & qñ ibi tradit̃ p doc. maxie Jo. de imo. facit qñ no. in. l. iij. §. si. ff. rem ra. ha. & l. cũ apud. ff. iud. sol. & tex. in. l. vnde si nerue. ff. pro soc. maxime in terminis nostris in qbus dicta clausula ꝓcedit gñaliter ꝑm q̃ ptes voluerũt q̃ pdictus cõsultor iuste cognoscat & determinet dictã cãm nec p v̾ba postea seq̃ntia ꝑsumunt̃ pdicte ptes se voluisse corrigere & velle stare p dicto cõsilio qualecũqꝫ esset arg. l. nã ad ea. ff. de cõdi. & demon.
3 ¶ Ulterius etiã posito q̃ † ptes expsse dixissent stare dicte sñie nõ ꝑiudicat & q̃q̃ partes petant ferri sñiam ꝑm formã cõsil. tñ vr̃ subintelligi tacita cõditio si cõsiliũ iustũ fuerit. vt. d. l. si libertus. ff. de ope. li. & q2 vt dixi nõ tenet̃ seq nec dꝫ cõsiliũ iniustum Bal. l. j. de iu. om. iud. Jo. an. in regula nullus ex cõsilio. de reg. iur. li. vj. Spe. de cõsi. reg. v. qd si iudex. al's aũt si iudex iniuste ꝓnunciat tenet̃ parti. ff. de iud. l. si filius qualiscũqꝫ esset tñ Jabu. dixit q̃ p ista verba non vr̃ renunciatũ iuri cõi. i. appellationi nisi specialiter renunciet̃. ¶ Nõ ob. l. si cõuenerit. ff. de re iud. per quam mouent glo. & Bal. q2 ꝑm Jac. bu. ibi non dꝫ q̃ non possit appellari sed Bal. in re. dicti. §. qui ꝓuocauit vbi latius tractat hunc articulum q̃ in lectura dicit q̃. Aut partes conuenerunt q̃ iudex ferat sñiam sub certa forma & sic dant formã iudici ꝑm quã debeat ferre sñiam & tũc non possunt appellare immo ꝓcedat. l. si cõuenerit. Aut ptes nõ dant certã formã sñie ferende sed simpl'r cõueniunt stare sñie quecũqꝫ illa fuerit & tũc possunt appellare per. l. si libertus ita. ff. de ope. li. fortius ergo in terminis nr̃is idubitãter licitũ est appellare a sñia pdicta nõ a cõsilio maxime attẽta illa clausula q̃ cõsultor dꝫ cognoscere & terminare ꝑm iusticiã. ex eo cũ q̃ ptes fuerũt in cõcordia q̃ cã decidat̃ cõsilio sapiẽtis excludit̃ ꝯdẽnatus a ptãte appellandi. vt i. c. cãm de re iud. nã iudex simpliciter regrit̃ sup ꝓlatiõe sñie non aũt requirit̃ a ptibus qualẽ sñiam ferat & q2 hec requisitio gñalis: q̃ iudex ferat sñiam intelligit̃ vt iudex iustã ferat sñiam non aũt iniustam q2 nõ ꝑsumit̃ qs mãdare vel consentire ei qñ sibi ꝯ iustitiam ꝑiudicaret. ff. de cõdi. inde. l. si procuratoris iũcta. l. cũ de indebito. de proba. & qui iudex est non cogitur imo nõ dꝫ iniustum sequi cõsilium. l. qdã decedens. & l. titium & me
4 niũ. ff. de admi. tu. ¶ † Que cõclusio hꝫ locũ etiã si post redditũ consiliũ immo & aptũ partes regrant a iudice vt ꝑm consiliũ formã sñiam ferat dũmodo partes cõsilij notitiã nequaq̃ habuerint q2 talis ptiũ cõsensus nihil operatur. faciũt no. in. l. q cũ tutoribus. & l. de his. ff. de transac. & l. nec ignorans. C. eo. & l. tres fratres. §. de pa. ¶ Quinimo etiã vr̃ hoc ꝓcedere si simpliciter ante cognitionẽ ꝯsiliũ ipsum ratificassent p iura pdicta & q2 in generali & simplici ratificatiõe nõ intelligit̃ remissus dolus etiã de pacto. vt no. in. l. j. C. si maior fac. & q2 põt ratificari cõsiliũ vt redditum. ſꝫ nõ vt sic redditũ facit etiã qñ no. Ang. & post eum Jo. de imo. in. l. si ita stipulatus. §. grisogonus. ff. de v̾. ob. vbi dꝫ

ꝙ stipulatio facta vacue vel ignote nõ p̄iudicat. ⁊ q̄ꝙ̄ partes
petãt ferri sniã3 ſm formã ɔsilij tñ vr̄ subintelligi tacita cõditio
si ɔsiliũ iustũ fuerit. vt. d. l. si libertus. ff. de ope. li. ¶ Et q2 vt di
xi iudex nõ tenet̃. nec d3 seq ɔsiliũ iniustũ bal. l. j. de iu. om. iud.
Jo. an. ĩ regula nullꝰ ex ɔsilio. de re. iur. li. vj. Spe. de ɔ̃si. req. ṽ.
qd si iudex al's aũt si iudex iniuste ꝓnũciat tenet̃ pti. ff. de iud. l.
si filiꝰ. ¶ Si ṽo nulla fuit lata sniã ꝑ magnificos Antianos nec
est fereda eo q2 ptes cõmiserint ɔsuleda ⁊ ꝓmiserint stare ɔsilio
decisio est clara ⁊ aperta ꝙ etiã si cõuenissent stare dicto cõsilio
qualecũq3 esset nec reclamare rõne cuiuscũq3 iniqtatis ⁊ enor-
mis lesiõis possent nihilominus ptes reclamare q2 istud est cõ-
5 promissũ tãq̃ in arbitratorẽ quo casu ẽt si † iurm ĩteruenisset
posset rõne iniqtatis ⁊ enormis lesiõis reclamari ⁊ reduci ad
arbitriũ boni viri vt. d. l. vñ si ncrue bar. ĩ rep. l. si societatẽ. §. ar-
bitrorũ. ff. ꝓ so. doc. maxime Jo. de imo. ĩ rep. c. qntauallis de iu
reiu. facit. d. l. iij. ff. rẽ ra. ha. ⁊ l. cũ apud iud. sol. ⁊ l. si liber. iura-
uerit ff. de ope. lib. t3 gl. in. l. q cũ maior. C. de trãs. doc. in. c. expo
sita. de arb. in. c. veniẽs. de iureiu. in. c. cũ cãm de ele. c. nisi. de pre
bẽ. ij. q. vj. a iudicibꝰ. c. iij. de arb. Jo. an. ĩ addi. Spe. de iu. c. de
arbitro. §. fi. ṽ. qd si cõpromissũ3 bal. in. l. fi. C. de nõ nu. pe. ⁊ in
rep. l. ex cõpromisso. ff. de arb. Dy. ⁊ Jo. an. ĩ regula sciẽte de reg.
iur. li. vj. ⁊ dicit bal. in. d. §. arbitrorũ. sequẽdo Dy. ꝙ pp quãcũ
q3 amplissimã ptãtem cõcessã3 talibꝰ nũq̃ potuit obtinere q2
fieret reductio ꝓpter enormẽ lesionẽ. Dy. ɔsilio ꝙ ĩcipit tolomeꝰ
Ang. in rep. l. tale pactũ. §. qui ꝓuocauit. ff. de pac. ⁊ in sua di-
sputatiõe q̃ incipit duo ad inuicẽ litigãtes ⁊ in alijs plerisq3 lo
cis. sit ergo ɔclusio ꝙ ĩ terminis p̄dictis vel põt appellari vel re
clamari rõne iniqtatis ⁊ enormis lesiõis. Nec põt dici h casu ꝙ
si sup ɔsilio nõ est fereda sniã ꝑ magnificos Antianos habẽtes
iurisditionẽ ꝙ a ɔsilio nõ possit reclamari rõne iniqtatis. q2 nec
appellari. ꝑ id qõ dictũ fuit ĩ p̄ncipio q2 dico ꝙ vex est ꝙ appel
lari nõ posset tanq̃ a sniã iudicis q2 ptes ipse potuerũt dare iu
risditionẽ ipsi ɔsultori ꝑ. l. priuatox. C. de iur. om. iud. nec etiã
ipsi magnifici Antiani extra eox territoriũ potuerint iurisdi-
tionẽ dare. vt in. l. fi. ff. de iu. om. iu. ⁊ c. ij. in fi. de cõsti. li. vj. sed a
tali ɔsilio potuerit reclamari rõne p̄dicte iniqtatis. ⁊ ꝑ no. in. l.
cũ antea. C. de arb. ⁊ hec sufficiãt quo ad primã qõnẽ. ¶ Circa
secundã qõnẽ p̄ncipalẽ qua querit̃ vtrũ p̄fatus dñs Albertus
potuerit sindicari de p̄dicta sniã lata ꝑ eũ in cã appellatiõis at
6 tentis his q̃ in facto narrant̃ vr̄ primo dicẽdũ ꝙ nõ. Nã cu3 † ex
actis appareat ꝙ p̄fatus Thomasius narducij ꝑ pactũ renũcia
uerit iuri appellãdi. ⁊ ꝑ ɔñs videat̃ fateri se iniustã cãm fouere
inerito dictꝰ Thomasius nõ potuit agere in sindicatu ɔ̄ dictũ
dñm Albertũ hoc vr̄ tenere Bald. in. c. j. §. iudices in fi. de pace
iur. fir. in vsi. feu. vbi dicit ꝙ si appellãs exp̄sse renũciet appella
tioni vr̄ fateri se malã cãm hr̃e ꝑ. l. iij. C. de fid. instru. ⁊ iõ iudex
etiã liberat̃ ꝑ talẽ tacitã ɔfessionẽ quã opi. sequit̃ dñs meꝰ Ab
bas siculus. in. c. pastoralis. §. q2 ṽo de off. dele. Uex p̄dictis nõ
obstãtibꝰ dico ɔ̄riã sniam in terminis nr̃is fore verã q̃ cõclusio
ꝓbatur pluribꝰ fundamẽtis p̄rio moueor ꝑ regulã generalẽ q̃
7 h3 ꝙ † vbicunq3 alicui cõpetũt plura iura ⁊ remedia ꝑ renũcia
tionẽ factã vni nõ p̄iudicat̃ alteri vt. l. si seruo mõ. ff. de leg. j. ⁊ l.
si domus. ff. de serui. vr. pre. in. c. ex tuax. de auc. ⁊ vsu palij. sicut
ad positionẽ vnius nõ venit positio alterius cũ ex separatione
nõ fiat illatio. l. naturalis. §. nihil cõe. ff. de acq. pos. ⁊ c. qõ trãs-
lationẽ. de of. le. cũ alijs iuribꝰ vulga. Quinimo istud ex eo est ꝙ
qs nõ p̄sumit̃ velle iactare suũ. vt. l. cũ de indebito. de ꝓba. ⁊ re-
mittere fit dare. vt. l. si qs delegauerit ⁊ qõ ibi no. Bar. ff. de no
ua. ⁊ l. in edibꝰ. §. j. ff. de do. ⁊ c. veniẽs. el. j. de testi. ⁊ ibi. gl. viij.
q. iij. c. talia adeo sancte ꝓcedit. ¶ Scdo p̄ncipal'r ꝓbat̃ ex do-
8 ctrina gl. ⁊ doc. q cõiter volũt † ꝙ l3 qs omittat appellare siue ap
pellet ⁊ nulliter appellet siue appellet ⁊ appellationẽ deferat ni
hilominus põt agere ɔ̄ iudicẽ ĩ sindicatu. h̄ singulariter voluit
gl. quã ibi sequunt̃ Inn. ⁊ Jo. an. ⁊ doc. in. c. pastoralis. §. q2 ṽo
de of. dele. ⁊ doc. post Inn. in. c. sepe. de ap. ⁊ c. sacro. de sen. exc.
bar. in disputatiõe q̃ incipit a sniã iudicis. ⁊ Bar. in. l. j. ff. ꝙ qs
q3 iuris. ⁊ l. iiij. §. fi. ⁊ ibi Ang. ff. de dã. infec. ⁊ ꝑ Ang. in. l. si fi
lius. ff. de iud. l. obseruare. §. ꝓficisci. ff. de offi. ꝓcõ. ⁊ leg. s3 rõ di
uersitatis nõ vr̄ qñ renũciat appellatiõi exp̄sse q̄ꝙ si renũciaret ta
cite nõ appellãdo vel appellãdo deferẽdo cũ nõ magis verbis
q̄ꝙ factis dec̃ volũtas intelligi. l. iij. §. falsus. ⁊ l. Paul. rñdit. nõ
tm̃ ⁊ l. fi. ff. rẽ ra. ha. no. xj. q. iij. c. extimãt. ⁊ ibi Arc. xxij. q. v. ca-
uete ⁊ in. c. cũ sup. ⁊ ibi gl. de offi. dele. ¶ Quinimo si in p̄dictis
casibus recte põderet̃ rõ assignata ꝑ doc. illa etiã cõcludit ĩ ter-
minis nr̃is q2 illã rõnẽ assignãt v3 q2 renũciatio vnius remedij
nõ tollit ius cõpetẽs renũciãti ex alio remedio ꝑ ea q̃ supius di
xi ⁊ hoc maxime vr̄ indubitatũ in terminis nr̃is in qbꝰ ex ipsis
ṽbis renũciatũ apparet limitata cã renũciationis p̄dicte vt. j.
clare demõstrabit̃. ¶ Tertio hec opinio exp̄sse approbat̃ ꝑ bal.
9 in. c. sepe. de app. vbi Bal. exp̄sse cõcludit ꝙ † ps ɔ̄ quã iudex in

a ¶ Concordia ad bal. in. c. j. §. iudices de pac. iura. firmã. ⁊ Bal. in c. sepe de app.

iuste iudicauit ⁊ q fecit litẽ suã potest agere ɔ̄ iudicẽ in sindica-
tu nõ obstãte ꝙ renũciauerit appellationi ⁊ sic vult ꝙ predicta
opi. ꝓcedat nõ solũ in renũciatiõe tacita nõ appellãdo vel defe
rẽdo appellationẽ sed etiã in exp̄ssa renũciatione. hanc eandẽ3
sniam reperio tenuisse Bal. in. l. fi. §. si naũt. C. de tẽp. ap. vbi di-
cit ꝙ q̄ꝙuis qs renũciet appellatiõi tñ iudex tenet̃ de sindicatu
q2 facit litẽ suã. ⁊ idẽ allegãdo bal. t3 Ang. in. l. j. ff. de ap. in no-
ua lec. hãc eãdẽ sniam repio exp̄sse renũciatione facta de nõ ap-
pellãdo tenere quẽdã dñm Cathaldinũ de visso q fuit vnus ma
ximus practicus in quodã notabili tractatu quẽ fecit de mate-
ria sindicatus quã materiã ipse per theoricã ⁊ practicã longissi
mã hñ notissimã habebat vt ipse tractatus attestat̃ qm̃ septua-
ginta forte ⁊ vltra officia administrauit ⁊ in dicto tractatu ipe
firmat hãc opi. ꝙ nõ ob. ꝙ qs renũciet ptãti appellãdi tñ agere
põt in sindicatu. hoc firmat ipse in dicto tractatu in tribꝰ locis
p̄rio ĩ ṽ. ccclij. scdo ĩ ṽ. MDlxxvj. tertio in ṽ. MDcccccxlvij. quasi
in fi. opis. Et nullibi t3 ɔ̄riũ in dcõ tractatu. ⁊ p̄sumendũ est qõ
potius in re dubia voluisset inclinare in ɔ̄riam sniam. ¶ Uerũ
q2 in hoc allegant̃ in ɔ̄riũ p̄dicte due auctes v3 bal. ⁊ d. mei m-
rito examinare op3 q̃ p̄dictax opi. sit verior ⁊ an sint ɔ̄ ⁊ primo
incipiẽdo ab opi. Bal. q2 bal. se fundat sup tali ɔfessiõe vr̄ ꝙ il-
la iõ nõ sit sufficiẽs q2 nõ vr̄ eẽ vera ꝙ renũciatio habeat vi3 cõ-
fessiõis ꝑ no. in. l. sicut. C. de repu. here. ⁊ ꝑ bal. ĩ. l. j. C. q admitti.
facit. l. fuit qõnis. ff. de acq. he. vbi tex. exp̄sse vult ꝙ ille q renun
ciat hereditatẽ ad hoc vt alij q̃rat̃ nõ aliter ꝓpter eã hereditatẽ
adire ⁊ adeũdo in illũ trãsferre s3 omittẽdo nunc examinationem
a vtrũ in terminis bal. de qbus ĩ. d. §. [a] iudices. opi. sua sit vera q2
talis disputatio parũ ꝓdesset in terminis nr̃is. ¶ Dico ꝙ p̄di
cte opi. bal. nõ sunt adinuicẽ ɔ̄rie. bal. eñi in. §. iudices. loquitur
qñ post appellationẽ iam interpositã ps renũciauit ipsi appel-
latiõi. Nã bal. p̄rio loquit̃ qñ ps victa appellauit. Et postea sub
dit porro si appellãs de quo supius dixi renunciaret expresse ap
pellationi fatet̃ se malã cãm hr̃e ⁊ sic exp̄sse pt3 ex ṽbis bal. qõ
loquit̃ qñ renũciatio facta fuit appellatiõi ia3 interposite. sed
Bal. in. d. c. sepe. ⁊ alie auctoritates supra allegate loquunt̃ qñ
fuit facta renũciatio potẽtie appellãdi appellatione adhuc nõ
interposita ⁊ sic termini sunt diuersi ⁊ si qs quereret de rõne dif
ferentie dico ꝙ rõ d̃rie põt colligi ex eisdẽ dictis bal. in. d. §. vbi
ipse dicit ꝙ si appellatũ fuit ⁊ sniã fuit lata in cã appellationis
⁊ vtraq3 fuit iniqua ꝙ scds iudex est ille q fecit litẽ suã ⁊ nõ pri
mus q2 prima fuit reuocata ꝑ scdam q̃ trãsiuit in rem iudicatã.
¶ Sed q2 agit̃ ex ɔfirmãte nõ ex ɔfirmato vt in iuribꝰ vulgatis
tũc ergo sic aut iudex ad quẽ ꝓnũciasset: bñ appellatũ ⁊ male ꝓ
nũciatũ ⁊ iudex a quo releuaret̃ in totũ si ex nouis actis fuisset
iudicatũ vel saltẽ quo ad ipsa3 cãm principalẽ releuaret̃ aut iu
dex ad quẽ ꝓnũciasset male appellatũ. ⁊ bñ iudicatũ ⁊ tũc ẽt iu
dex a quo releuaret̃ vt dictũ est s3 qñ nõ est adhuc appellatũ ⁊ fa
cta est renũciatio nõ põt iudex a quo cõqueri de renũciatione q̃
adhuc nõ fuit inesse deducta ꝑ qua d̃ria etiã facit qõ no. gl. ĩ. l.
10 iiij. C. de fi. instru. ꝑ quã se fundat Bal. q vult † ꝙ aliud est renũ
ciare instr̃o qñ oppositũ est ɔ̄ instr̃m de falso aliud renũciare si
nulla facta oppositio primo casu vr̄ fateri instr̃m falsu3: scdo ca
su non. vñ dicit ibidẽ Sal. post Cy. ⁊ doc. ꝙ illa tacita ɔfessio de
qua ibi solũ h3 locũ in his q̃ sunt intẽtata ⁊ in iudiciũ deductũ
sit. ergo ⁊ in terminis nr̃is appellatio interposita adhuc nihil
dictũ de iudicis iniqtate s3 solũ post appellationẽ interposita3
ergo post p̄dictã renũciationẽ nõ põt dici renũciatũ ius primi
ꝑ quã renũciationẽ videat̃ induci tacita ɔfessio ꝙ sniã lata fue
rit iusta vel possumus dicere ⁊ cõcordare Bal. ⁊ p̄fatos doc. ꝙ
aut nos querimus vtrũ renũciãs appellationi interposite pos-
sit agere ɔ̄ iudicẽ respectu substãtie cause p̄ncipalis ⁊ ꝓcedat di
ctũ Bal. ĩ. §. iudices aut q̃rimus vtrũ nõ obstãte appellatiõe re
nũciatiõis possit agi ad expẽsas. Quare cũ in terminis nr̃is nõ
q̃ramus de ɔdẽnatiõe expẽsax ⁊ sumptũ. ergo ⁊c. ¶ Ceteru3 si
recte ponderent̃ termini nr̃i dico ꝙ posito ꝑ ɔstãti ꝙ opi. bal.
de qua in. d. §. iudices. esset vera tñ nõ opitulat̃ p̄dicto dño Al-
berto. quominus potuerit agi ɔ̄ eũ in sindicatu. ¶ Primo q2
11 posito † ꝙ gñalis renũciatio possit se habere ad plura tñ si cã re
nunciationis in ea exprimit̃ talis cã regulat cãtum. ſm no. in. c.
cu3 cessante de ap. ⁊ l. adigere. §. q̄ꝙuis. ff. de iure patro. qm̃ po-
tentior est cã q̃ ipsius effectus. vt in aut. multomagis. C. de sac-
san. ecc. l. si pr̄ in prin. ff. de adop. l. cũ pr̄. §. dulcissimis. ff. de le. ij.
12 effectus eñi rerũ ex causis colligunt̃. vt. l. ij. §. fin. ⁊ l. seq. ff. de do.
⁊ l. volũtas. C. de fideicõ. l. fi. C. de p̄dijs curia. li. x. ⁊ magis ꝓpri
me in terminis renunciationis tradit̃ ꝑ Bal. in. l. iubemus. C.
ad velle. l. j. C. qui admit. ad bo. pos. ṽ. quo ad tertiũ. sed in ter-
13 minis nr̃is † cã finalis renunciationis fuit ne cõdẽnaret̃ in expẽ
sis vt apparet ex forma renũciationis ergo talis renũciatio nõ
d3 extendi ad potentiã agendi in sindicatu ⁊ maxime q2 etiam
non põt colligi alia cã p̄dicte renũciationis cũ alia iura sibi sal-
ua remanerent

na remanerent ex forma sñie qꝛ quo ad cām principalē reseruatuꝫ erat
p̄dicto thomasio ius agēdi ⁊ ius hypothece ⁊c.quare timore p̄dicte cō
dēnationis de qua verisimiliter poterat dubitare cū semel esset graua
tus pōt dici facta p̄dicta renūciatio.¶Quinimo ex p̄dicta reseruatio
ne ꝯdēnatiōis ⁊ absolutiōis ab expēsis facta ad p̄dictū terminū duoꝝ
dieꝝ satꝫ verisilr̄ suspicasset ꝙ fuerit facta ad h̄ vt postq̄ reseruatū erat
ius p̄dicto thomasio ꝙ thomasiꝰ renūciaret ptāti appellādi respcū ex-
pēsaꝝ eēt certꝰ ne ꝯdēnaret̄.¶Scd̄o p̄dicta ꝯclusio ꝙ p̄dicta renūcia-
tio nō potuerit ꝓdesse iudici ī sindicatu expssē demōstrat̄ ī plurimis ex
forma v̄bis p̄dicte renūciatiōis.Et p̄rio ibi dū d̄r ita ꝙ intelligat̄ ⁊ sic
dcā sñia ac trāsisset in rē iudicatā s̄ʒ si sñia trāsisset simplr̄ ī rē iudicatā
nō est dubiū ꝙ nihilominus potuisset iudex cōueniri ī sindicatu p no.
p gl.ī.d.c.pastoralis.§.qꝛ v̄o de of.dele.cū aliīs iuribꝰ supius allegatis.
ergo ⁊c.denotat em̄ hec dictio ita silr̄tudinē.l. fructꝰ.ff.so.ma.⁊ ē apud
grāmaticos.¶Scd̄o ex illis v̄bis dictis thomasio ⁊ ser matheo dicto
noīe renūciātibꝰ iuribꝰ appellādi ⁊ de nullitate dicēdi a dicta sñia ad
magnificos dños ⁊c.Vñ predicti ablatiui denotāt ꝯditionē.vt.l. a te-
statore.de ꝯdi.⁊ demō.⁊.l.cūctis.ff.de vsu.cū si.vñ est sensus ꝙ absolue
rent̄ ēt ab expēsis si renūciarēt ⁊c.deinde sequunt̄ post pauca . illa v̄ba
et ita incontinenti dicti thomasius et ser matheus sponte ⁊ ex certa
sciā ⁊ p pactū renūciauerūt iuri appellādi ⁊ de nullitate dicēdi mō et
forma suprascriptis a sñia suprascripta ⁊ nō aliter vel alio mō.Ex qui
bus verbis clare ⁊ apte demōstrat̄ ꝙ ꝑ pte thomasiī nō fuit renūciatū
nisi iuri appellādi.⁊ de nullitate dicēdi ad magnificos dños Antianos
s̄ʒ ad aliū iudicē appellationis cū ergo dicat renūciauerūt iuri appellā
di ⁊c.mō ⁊ forma suprascripta ergo p̄dcā renūciatio nullo mō pōt extē
di ad ius agēdi in sindicatu ꝯ iudicē q fecit litē suā ꝑ iniqtate sñie cuꝫ
14 isti sint modi diuersi ⁊ remedia penitꝰ diuersa†v̄bū em̄ suprascriptuꝫ
restringit̄ ⁊ refert̄ solū ad p̄cedētia.l.j.§.cū q.ff.de postu.tradit bal. ī .l.
talis scriptura.v̄.q̄ro ergo qd si.ff.de le.j.⁊ sic nō pōt dici ꝙ referat̄ ēt
ad remediū ꝯ remediū ꝯ iudicē ī sindicatu maxime p no.p Mod.post
15 Bar.in.l.lʒ si plures.ff.de vul.⁊ pu.vbi dicit ꝙ† illud d̄r suprascriptū
vel infrascriptū qd̄ legi pōt ad oculū nō aūt p tacitū intellectū p tex.in
l.j.§.leg.ff.de his q̄ in test.delē.facit bonus tex.in.l.j.§.j.ff.de his q̄ in te
sta.delen.⁊ p̄sertim.qñ casus clari ⁊ specifici sunt expssi ꝓut est ī termi-
nis nr̄is faciūt no.in.l.iiī.in fi.C.ad.l.iul.ma.¶Tertio ꝓbat̄ ex aliīs
verbis dū d̄r.⁊ nō aliter vel alio mō.ꝑ q̄ v̄ba ⁊ excludit̄ a dicta renūcia
tione oīs alius modus dicēdi de iniqtate vel nullitate sñie facit tex. in
c.fi.de ꝓcu.li.vj.⁊ ī.l.j.§.j.ff.quēad.tes.ape.⁊.l.j.§.viā ibi aliter atq̄ʒ ⁊c.
ff.ne qd in loco pub.¶Quarto qꝛ dicta renūciatio appet facta ex ver
bis ēt subsequētibꝰ solū ad vtilitatē dicte dñe.M.ibi acceptāte dicta.d.
Nic.⁊c.nō aūt ad vtilitatē iudicis.īmo inde expssē reseruauit ambabꝰ
partibꝰ oīa alia iura ⁊ sic ēt ex ista tali reseruatiōe intelligit̄ fuisse reser
uatū ius dicendi de iniqtate iudicē in sindicatu quare indicio meo. vr̄
indubitatū esse.ꝙ ex dicta renūciatiōe nullo mō intelligat̄ ex auctori-
tatibꝰ causis rōnibꝰ ⁊ iuribꝰ scriptis qn agi potuerit ꝯ p̄dictū dñꝫ.A.
in sindicatu.¶Et ex p̄dictis apparet ꝙ ēt ex alio capite nō ob . dictuꝫ
Bal.p no.p eum ⁊ p doc.maxime Bar.de saly.in.d.l.iiī.C.de fi. instru.
quā Bal.allegat pro fundamēto p̄dicte opi.dicūt em̄ bal.⁊ saly.⁊ doc.
ibi ꝙ illa.l.ꝓcedit inq̄tū ibi d̄r de tacita ꝯfessiōe nisi pars aliter prote
stata fuerit qꝛ tūc ꝓtestatio operat̄ vt renūciatio nō extēdat̄ nisi in eo
qd̄ specificat̄ expssum est.¶Postremo quo ad hanc q̄ōnē si vera sunt
que mihi narrant̄ ꝙ p̄dicta renūciatio nō fuerit ꝓducta corā dicto sin
dicatore nō est qd possit īputari dicto sindicatori s̄ʒ prefatus dñs . A.
dʒ sibi imputare qui iura sua nō ꝓduxit s̄m ea q̄ no.in.l.j.ff.de app . ⁊
in regula damnū qd̄ qs.cum sua materia.de reg.iu.⁊ hec sufficiāt quo
ad scd̄am principalē q̄ōnē.¶Assumo nunc tertiā q̄ōnem qua querit̄
posito qd̄ non obstante dicta renūciatione ꝙ predictus dñs.A. potue
rit sindicari:vtrum sñia p eū lata fuerit iusta valida vel non circa quaꝫ
q̄ōnē vr̄ primo dicēdū ꝙ p̄dicta sñia fuerit iusta ⁊ qd̄ sñia dñi Frācisci
primi iudicis fuerit iniusta q̄ conclusio vr̄ probari primo ex persona p̄
dictorū heredū.¶Scd̄o ex iure cōpetēte ipsi dñe Nicolose.ex iure com
petēte heredibus predictis probat̄ qm̄ claꝝ est ꝙ predicti heredes con
uenti poterant opponere ꝯ agentem qd̄ nō poterant cōueniri sed priꝰ
debebat cōueniri Blasius mei bursarius poterāt em̄ dicere videamus
⁊ calculemus libros rōnum ⁊ videamus q̄ pecunie sunt apud Blasiū
mei depositariū ⁊ nr̄m cōem bursariū per.l.actione.§.si cōis. pecunia.
ff.ꝓ so.vbi tex.dicit ꝙ si cōis pecunia sit penes aliquē socioꝝ vt qꝛ fece-
rūt eū camerariū vel bursariū ꝙ prius agēdū est cū isto q̄ cū aliīs sociīs
16 vnde†lʒ actio pro socio sit ꝑsonalis tñ sequit̄ sociū camerariū insolidū
qd̄ s̄m Raph.fulg.ibi est veꝝ vbi ꝓcedit̄ ex quadā eqtate q̄ versare
dʒ in iudiciīs bonefidei.⁊ h̄ vr̄ suadere oīs equitas q̄ maxime inter so-
cios versari dʒ cū societas habeat instar fraternitatis.vt.l.veꝝ in prin.
ff.pro so.ergo hec exceptio q̄ cōpetebat ⁊ opponi potuit a predictis he
17 redibꝰ.T.potuit ēt opponi p̄dicta.d.M.qꝛ†ius excipiēdi trāsit ad suc
cessorē etiā singularē.vt.l.si tertius.§.si prius.⁊ ibi p Bar.⁊ doc. ff. de
aqua plu.ar.⁊ ꝓbat̄ in.l.si superatus.ff.de pig.nec cōtumacia dictorū
heredū dʒ nocere p̄dicte.d.M.vt ibi.¶Scd̄o vr̄ ꝓbari qꝛ posito ꝙ nul
lus fuisset bursarius tñ p̄dicti heredes nō poterāt cōueniri nec cōdēna
ri ad certā q̄titatē qꝛ cū fuerit intentata actio ꝓ socio q̄ est generalis
petēdo rōnem administrationis.l.ꝓ socio arbiter.ff.pro so.⁊ no.gl. in
l.j.ff.de edē.merito cū in tali redditis rōnis veniāt debita ⁊ credita cō
moda.⁊ incommoda.vt .l.oē es alienū.⁊.l.cohiri.⁊.l.actione.§.j.⁊.l. si
nō fuerint.⁊.l.sociū q in eo.§.j.⁊ ibi p bar.ff.p so.merito nō potuit pe
ti certa sñia trecētorū floꝛenoꝝ ꝓut petita fuit quare cū p̄dicti heredes
T.teste cōuēti potuissent opp.dictā exceptionē merito potuit illā op-
18 ponere p̄dicta dña.M.qm̄ in dicta†societate nō fuit posita certa q̄titas
s̄ʒ positi pāni ⁊ q̄uis p̄dicti pāni fuerint examinati tñ p̄dicta extima-
tio nō fecit emptionē vt no.bal.in.l.j.ver.ergo qd̄.C.ꝓ socio quare cuꝫ
Thomasius test.nō obligauerit se ad certā q̄titatē .s̄ʒ ad reddēdā bo
nā ⁊ diligentē rōnem merito nō potuerūt p̄dicti pāni designari ad cer
tā ⁊ determinatā q̄titatē.¶Tertio ꝓbat̄ qꝛ ad hoc vt possit agi hypo
thecariā necessariū est ꝙ debitor fuerit in mora soluēdi vt.l.si debitor.
⁊ ibi no.C.de pig.act.sed nō apparet ꝓbatū ꝙ predicti heredes aut eo
rū pater vnq̄ fuerūt in mora soluēdi ergo sicut nō possent ipsi ꝯueniri
hypothecaria lōge minus dʒ posse ꝯueniri p̄dicta.d.M .Quinīmo nō
vr̄ ꝙ predicti heredes aut eoꝝ pr̄ potuerit ꝯstitui in mora ex quo p̄rio
cōuenīēdus ⁊ discutiēdus erat Blasius bursarius p ea q̄ superius di-
cta sunt.¶Quarto vr̄ ꝓbari qm̄ ad hoc vt teritꝰ possessor possit ꝯue-
niri hypothecaria necessariū est ꝙ p̄cedat ꝯdēnatio p̄ncipalis debito-
ris ⁊ eiusdē legitima ⁊ solēnis excussio vt tradit̄ in aut̄.hoc debitor .C.
19 de pig.⁊ per bar.⁊ etiā Ja. de are.in suo tractatu excussionū.⁊ † debe-
bat citari predicta dña.M.citatiōe spāli cū esset certa vel saltē gñaliter
s̄m varias opi.doc.in.l.decē.ff.de v̄.ob.⁊.l.stipulatio.§.j.ff.de ope. no.
nū.maxime ad hoc vt posset ꝓnūciari excussionē legitime factā ⁊ aper
tā esse viā agēdi ꝯ tertios possessores ergo cū predicta minime fuerint
seruata merito nō potuit p̄dicta.d.M.hypothecaria cōueniri nec ob.
si diceret̄ ꝙ ꝯ absentē non est necessaria excussio.vt no.gl.in.d.aut̄. hoc
si debitor quasi cū in terminis ꝓpositis hereditas essent iacēs merito
nō videbat̄ necessaria excussio qꝛ ad hoc r̄ndet̄ negando qd̄ hereditas
habeat̄ loco absentis qm̄ īmo voluit Bar.in.l.ꝑsecutione.⁊.d.aut̄ . hic
si debitor ꝙ ꝯ h̄rditatē iacentē locus est excussioni.dʒ em̄ dari curator
hereditati cū quo agat̄ ⁊ excutiat̄.l.j.⁊.iī.ff.de cura.bo.dā.⁊ sic petiīt p̄
dicta.d.M.⁊ maxime cū opposita fuerit p predictā.d.M.exceptio excus
sionis ante li.cōte.iuxtra ea que no.Bal.in.l. exceptionē.C.de ꝓba.⁊ q̄
tradunt̄ in.d.aut̄.h̄ si debitor.Quinīmo etiā ñ dicta exceptio excussio-
nis nō fuisset opposita.añ lit.ꝯte.tñ ex quo agēs post lit.ꝯte.fecit excus
sionē vel ꝓbationē de inopia p̄ncipalis debitoris debuit succūbere qꝛ
litigatū est exercitiū agētis.ita singulr̄ dicit Bal.in.l.iī.C.cōmu. diui.
¶Quinto ꝓbat̄ qꝛ actor elegit sibi formā statuti Lucā sub rub.de fide
iussoribꝰ ⁊ bonorū possessoribꝰ.ergo forma illius statuti debuit p euꝫ
obseruari s̄m no.p Guil.⁊ Bar.in.l.si duo ff.de acq.he.s̄ʒ p̄dictꝰ actor
nō seruauit formā predicti statuti ergo ⁊c.Qñ aūt seruauerit pʒ qꝛ sta
tutū exigit ꝙ in ipsa excussione p̄ncipalis debitor citet̄ ⁊ debeat esse cō
uictus vel cōtumax.⁊ in casu nostro nullus reus p̄ncipalis fuit citatus
cōuictus vel ꝯtumax cū h̄rditas adhuc esset iacēs ergo ⁊c. ¶Sexto ꝓ
bat̄ qꝛ ex ꝓductione instr̄oꝝ facta p actorē apparet qualiter Blasius in
p̄dicta societate fuerat electus bursarius oīm pecuniaꝝ dicte societa-
tis.⁊ sic ex ipsa ꝓductiōe videbat̄ fateri oīa ꝯtenta in dictis instr̄is. vt
in.c. cū venerabilis.de excep.c.cū olim.de cen.l.cū precū.⁊ qd̄ ibi no.C.
de lib.cā que confessio cū esset facta in iudicio videbat̄ inducere noto-
rium.vt in.c.olim de ver.sig.tradit̄ in.c.vr̄a.de coha.cle . ⁊ mulie . cum
ergo notorie cōstaret Blasiū cōem bursariū ⁊ depositariū pecuniarū ⁊
p cōsequēs penes eū esse oēs pecunias ⁊ cōmoda dicte societatis debe-
bat iudex ex suo officio facere prius excuti dictū Blasiū ⁊ aliū agētē ꝯ
h̄rdes p̄dictos repellere ipm ex officio s̄m no.in.l.cū qui ita.ff.de verb.
ob.⁊.l.vbi pactū.C.de trāsa.⁊ p Bar.in.l.lecta.ff.si cer.pe. ¶Verū p̄-
dictis nō obstātibꝰ arbitror ꝯriā sñiam fore verā ponēdo ꝯclusionē qd̄
p̄dictꝰ dñs.F.iiuste iudicauerit ꝓnūciādo deferēdū fuisse appellatiōi
p̄dcē.d.M.⁊ p.d.F.fuisse male ꝓnūciatū ⁊ p.d.M.bñ appellatū ⁊c.h̄ cō
clusio p̄rio ꝓbat̄ qꝛ applr̄o īterposita p. d.M.nō fuit legitime īterposita
īmo mulier qꝛ nō seruata debita forma a statuto reqsita ꝯ p̄dcā forma
a statuto reqsita ergo p̄dcā fcā p iudicē ad quē nō fuerūt valida.debuit
enim ꝓnunciare libellū rescissoriū non debere nec debuisse admitti ex
20 quo nō precesserit validus libellus appellationis†qm̄ licet dña.M.fue
rit rea in cā principali tñ ex quo appellauit ⁊ sic est actrix in cā appella
tionis incumbebat sibi ꝓbare sñiam ꝯ se latam per iudicē a quo ⁊ co-
rā iudice ad quē appellatū esset p eaꝫ ⁊ legitime ⁊ infra legitima tpa.
vt in.l.hi qui ad ciuilia.⁊ ibi p bal.⁊ doc.C.de ap.p Bar.in.l.j.in prin.
ff.si pen.ap.⁊.l.j.C.vt cā post pu.⁊ in.c.qm̄ ꝯ de ꝓba.p gl.d.An.⁊ doc.
in.c.in p̄sentia.de renū.per dñm meū.c.pastoralis.§.verū de ap . ⁊ late
p dñm Nellū de sancto gemi.tractatu.bānitoꝝ in.iiiī.pte.j.tpis.q.iī. s̄ʒ
predicta.d.M.nō ꝓbauit legitime appellasse īmo nulliter.vt dixi ergo
⁊c.Qd̄ aūt nulliter appellauerit ꝓbat̄ qm̄ statutū ciuitatis ad validi-
tatē appellationis vt mihi presupponit̄ disponit ꝙ qñ quis nō potest
habere cōmode presentiā iudicis appellet corā notariīs curie vel hone
stis ꝑsonis quo casu dʒ appellās iurare corporaliter ꝙ non aīo calūnie
vel executionē ꝓtelandi appellationē interponit.Et ꝙ appellatio sibi
vr̄ iusta.⁊ subdit statutū formaliter ⁊ nisi sic iurauerit non valeat ipso
iure.cū ergo p̄fata.d.M.appellauerit corā honestis viris nec seruauerit

predictā formā requisitā pro substātialitate soléni ergo appellatio nō
tenuit vt i.c.q pp de ele.l.cū hi.§.ꝑtor.ff.de trāsa.cū alijs vulgatis.Nec
ob.ꝙ imo ꝑdicta.d.M.vr̄ seruasse dictā formā q dicit ꝙ iurat ꝙ ipam
appellationē nō facit aīo calūnie sed pro veritate tuēda. ⁊ alia oīa iu-
rat q iurari debēt ſm formā iuris ⁊ statutoꝝ Lucane ciuitatis q qñ-
21 cunq statutū sic disponit † forma illa a statuto tradita dʒ seruari ad vn
guē ⁊ specifice nec hʒ locū ꝙ regula ꝙ nihil interest qd ex eqpollētib⁹
fiat ita singlr̄ dicūt Bal.⁊ Ang.in.l.j.ff.de lib.⁊ post.vñ si statutū exi
git ꝓ forma ꝙ tabellio instr̄o debeat ponere nomē agnomē ⁊ ꝑnomen
cōtrahētiū ꝗuis hec ponant ad demōstratū tñ nō sufficit si appositū
sit nomē elegās vt gallopressus de quo in.l.hac ꝯsultissima.C.q test.fa.
pos.⁊ ibidē tʒ Bal.q vt dicit Bal.in.d.l.j.magis attēdi dʒ forma,l. q
dat esse q rē ⁊ q notorietas nō excusat a forma.l.j.⁊.ij.ff.de lib.⁊ post.
⁊ sequit Jo.de imo.d.l.j.qñ i.l.vel statuto subijcit cl̄a decreti.facit ad ꝑ
dicta qd no.i.l.qcūq.C.de bo.q li.⁊ ꝙ ſʒ bar.i.l.ꝑtor i ꝑn.ff.de ope.no.
nū.⁊.l.ltios.in ꝑn.ff. de leg.tut.vbi singlr̄ voluit ꝙ illa v̄ba q tutor dʒ
exprimere ꝓ forma ſm dispositionē.l.fi.§.defensionē.C.de admi. tuto.
debēt exprimi formaliter nec sufficiunt verba generalia idē importan-
tia i effectu.¶Cū ergo i terminis nr̄is ꝑdicta appellatio nō fuerit iter
posita seruata forma dcī statuti q simpl̄r dicit ꝙ ipse iurat ⁊ nō dr̄ cor
poraliter ⁊ sic tactis euāgelijs vt tradit,xxij.q.j.in summa ⁊.c.fi.de iu-
re cal.lib.vj.xj.q.j.c.testimoniū.⁊.c.⁊ si xp̄s per.d.Ant.in.c. ego eñ de
iurein.cū si.⁊ subdit ꝙ ipsam appellationē nō facit aīo calūniādi sed
pro veritate tm̄ ⁊ sic omisit illa verba vel executionē ꝓtelādi.⁊ subdit
ꝙ ipse oīa alia iurat que iurari debent ſm formā iuris statutoꝝ ciuita
tis Lucane nec formaliter subdit ꝙ appellatio sibi iusta vr̄ quare cum
forma ꝑdicta nō fuerit seruata sequit ꝙ appellatio nō tenuit nec eniʒ
sufficit oīa alia iurare ⁊c.ꝑ ea q supius sunt deducta.Ad qd accidat qd
no.d.Ant.in.c.pe.de iurein.vbi singulariter dicit ꝙ vbi exigit forma-
lis exp̄ssio ad ꝯcludēdā obligationē seu validitatē actus nō sufficit sim
plex ꝯsensus cū relatione ad aliud al̄s exp̄sse prestitū ꝑ illū tex.⁊ cōiter
22 sequunt doc.⁊ ibi scripsi vñ dicit ibi Jo.de imo.ꝙ † lʒ dēt lnīa notario
vel iudici vt extēdat instr̄m ꝓut vult ꝙ nō pōt illi addere iuramētum
alias stipulationē vel aliud qd formaliter nō pure cessit q nō pōt hoc
simplici facto notarij suppleri cum habeat ⁊ reqrat specificā formā fa
ciūt etiā no.ꝑ Ang.in.l.si qs mihi bona.§.si pater.ff.de acq.he.⁊ ꝑ bal.
in.l.qcunq.C.de bonisq lib.vbi dicūt ꝙ si lex reqrunt autcoritatē in-
terponi nō sufficit dicere ꝑ verbū ꝯsensus.facit etiā ꝙ singulariter tra-
dūt Jnn.Host.⁊ Jo.an.in.c.ij.de ꝯsue.vbi dicūt ꝙ qñ certa verba ꝑti-
cularia reqrunt ꝙ illa formaliter exprimi dn̄t vt iacēt ⁊ sic nō sufficiūt
v̄ba generalia vt etiā dicit bar.⁊ sic nō sufficeret ꝙ.d. appellās dixerit
gn̄aliter ⁊ alia oīa iura ⁊c.qm̄ imo dicūt Jnn.Host.⁊ Jo.an.in.d.c.ij.
ꝙ etiā si illud qd exigit ꝓ forma tacite subintelligit in verbis expressis
nō sufficit faciūt etiā no.ꝑ Bal.in.l.si īstitorē.ff.si cer.pe.vbi dicit ꝙ qñ
est defectus forme mādati lōge differt ꝙ ex eqpollētib⁹ fiat facit ꝙ sin-
gulariter voluit bal.in rep.paduana.l.edita.C.de edē.ver.circa sextuʒ
vbi ꝙ si statutū exigit ꝙ i libello exprimat vuln⁹ nō sufficit dicere ꝙ ꝑ
cussit cū ense cū sanguinis effusione ⁊ hoc dico clarū esse qñ statutū vl-
terius aggredit annullādo actū si secus fiat ita ego firmaui in.c. ij . de
lib.obla.in.xij.ꝑrin.ar.iiij.mēbro.xij.ꝑn.qōne illius articuli ꝑ iura su-
peri⁹ allegata ⁊ marie ꝑ no.ꝑ Bal.Ang.⁊ Jo.de imo.in.d.l.j.ff.de lib,
⁊ posth.quā opi.sequit etiā pe.de anch.i re.c.j.de ꝯsti.in.xiiij.q.ꝑn . v̄.
23 q̄ro eriā si statuto.¶Et est aduertēdū ꝙ † taciturnitas ꝑtis hoc casu
nihil opponētis nō opitulat q̄nimo nec exp̄sse renūciari pōt qñ hʒ clau
sulā decreti ꝗuis solēnitas illa formalis videat adiectā in vtilitatē pri
uatā hoc singulariter voluit gl.i.c.j.⁊.c.dispēdia.⁊.c.statutū.de rescri.
li.vj.⁊ vbiq.d.do.⁊ in cle.de rescri.⁊ ibi dixi ⁊.d.do.in.c.fi.sup gl.v̄.ꝑ-
sumat.de of.dele.li.vj.dixi.in.d.xij.q.in.iiij.mēbro.Cū ergo ꝑdicta ap-
pellatio nō tenuerit q nō interposita sub debita forma sequit ꝙ nec li
24 bellus applonis nec ꝓcessus gestus corā iudice ad quē q † sublata ꝑn
cipali sine qua ⁊c.vt in.l.cū principalis.ff.de reg.iur.⁊ in regula acces-
soriū.de re.iur.li.vj.cū sua materia ⁊ ad terminos in cle.si applone.de
ap.⁊ qd tradit bal.in aut.si hodie.C.de ap.⁊ qd tradūt in.d.l.hi q .ad
multa.e.ti.cū alijs iurib⁹ supius allegatis.Ex qbus exp̄sse ꝯcludit qd
ꝑdicta sn̄ia lata ꝑ dn̄ʒ.A.iudicē ad quē nō tenuit nec fuit iusta ⁊ istud
iudicio meo sufficit ad ostēdēdū ꝙ ipse teneret in sindicatu. Nec esset
opus alio labore qm̄ ex hoc tollunt oīa argumēta.s̄.in ꝯriū formata. ⁊
ad ꝑdicta etiā accedat ꝙ formalis solēnitas a statuto reqsita ad vnguē
seruāda est vt no.bal.i.c.j.de mili.vas.q cōtu.est ⁊.l.cessante.C.quoꝝ qñ
iud.⁊ aut.q semel eo.ti.facit gl.in.c.ꝯstitutus.de sen.excō.li.vj.vñ si da
ta sit forma statutō ꝙ fiāt due citatiōes añ bānū ⁊ iudex.i ipsa citatio
ne.vult mittere vel misit ꝑemptoriū nō vʒ bānū q est data alia forma
ꝙ pluries citet.⁊ iō omissio forme viciat bānū ſʒ M ar.sille.⁊ bal.post
eū in.l.nō sunt liberi.ff.de sta.ho.ꝑ illā.l.⁊.l.qua rome.§.flauius.ff . de
v̄.obli.⁊ sic vt dixi ad ostēdēdū iniustitiā ⁊ inualiditatē dicte sn̄ie nō vi
deret opus esse alia indagatione vel labore.¶Scdo ꝑncipal̄r ꝓbat cō
clusio q vt mihi ꝑsupponit ad ꝓbādū appellationē interpositā prout
erat necessariū ſm ea q.s̄.dixi fuit ꝯductū quoddā appellatiōis instru
mentū nō publicatū ꝑ notariū q fuit rogatus de appellatiōe nec fuit
trāsumptū de licētia ꝑtātis sicut reqrit statutū ; vt mihi narrat nec in
sumēdo fuerūt solēnitates a iure reqsite de qbus ꝑ Spe.in ti.de instru.
edi.§.ostēso.ver.⁊ vt h plenius ⁊ ꝑ doc.in.c.pe.⁊ fi.de fi.instr.⁊ late di-
xi in tracta.instr̄oꝝ.§.lxxxvij.inter q reqrebat citatio ꝑdicti Thoma
sij.⁊.d.c.fi.⁊.c.significauit.⁊.c.alberic⁹.de test.⁊ ibi Jnn.⁊ Host.in . c.
pe.de ꝯfir.vti.vel inuti.⁊ ꝓbat in.c.cū oli de ꝑui.⁊ ibi dixi i ꝑrio no.te-
nē Ho.Jo.an.⁊ doc.i.d.c.pe.⁊ fi.Gof.Dy.Uin.Gui.Cy.⁊ Bar.⁊ bal.
in aut.si qs in aliquo.C.de edē.Bar.ꝯsi.clvj.qd icipit visa.⁊ ꝗuis forte
pp legitima īpedimēta,notarius q fuit rogatus possit alteri cōmittere
q al̄s nō valēt vt sentit Spe.in ti.de instr.edi.§.restat.ver.q de hoc re-
gulare eñ est ꝙ notarius q fuit rogatus posset alteri cōmittere publi-
catio vel ꝑ aliū scribere īstrumētū vt.l.vniuersos.C.de decu.li.x. tradit
Ang.in.l.si vacātia.C.de bo.vac.li.xj.in rep.posito tñ ⁊ dato īpedimē-
to dʒ talē cōmissionē facere iudicis auctoritate ita volūt doc.post gl.ij.
25 in.c.pe.de fi.instr.sʒ dato impedimēto.⁊ cōsuetudine ꝙ † rōne impedi
mēti notarius q fuit rogatus posset alteri cōmittere tñ ad validitateʒ
notarius q fuit rogatus solū dʒ cōmittere vt ille fideliter trāscribat ꝯ-
ctū vsq ad publicationē exclusiue.⁊ demū ipse q fuit rogatus dʒ se sub
scribere ⁊ publicare ⁊ signū suū apponere ⁊ post subscriptionē dictā ⁊
alijs ꝗ plurimis meis familiarib⁹ vel alijs testātibus negocijs impedi
tus tali prudēti viro ser Luce ⁊c.subscribere cōmisi.est eñ talis subscri
ptio necessaria ꝑ no.ꝑ Jnn.in.c.qm̄ ꝯ de ꝓba.⁊ ꝑ doc.in.c.iter dilectos
de fi.instr.⁊ ꝑ gl.⁊ doc.i.c.ꝑ.tabellio.eo.ti.fa.tex.xxj.q.j.c.fi.⁊ qd tradit
ꝑ Bar.in.l.diuus.§.itē senatus.ff.de fal.⁊ ꝑ bal.in rub.C.de fi . instru.
⁊ qd tradit Spe.in ti.de instru.edi.§.instr̄m.v̄.Jtē ꝙ nō est a tabellio
ne ⁊.c.cū olim eñ.de ꝑui.⁊ ꝑ doc.in.c.j.de fi.instr.⁊.c.cū Jo.e.ti.ſm in
tellectū Jnn.cū si.¶Jtē dʒ hoc facere ⁊ attestari de cōmissione alteri
facta.qm̄ esset suspitio falsitatis pp diuersitatē forme lr̄aꝝ q posset es-
26 set inter eū q trāscripsit ⁊ eū q fuit rogatus † qm̄ scriptura reddit suspe
cta rōne dissimilitudinis lr̄aꝝ ſm bal.⁊ Saly.in.l.scripture.⁊.l.impe
trationes.C.de fi.instr.⁊ ꝓbat in.c.inter dilectos.§.instr̄m.de fi.instru.
⁊ ꝑ Host.in sum.eo.ti.§.ex qb⁹ in fi.facit etiā q si interlineatio reddit
instr̄m suspectū nisi notarius de illa spāle facit intētionē.vt no.bar . in
l.diuus.§.itē senatus.⁊.§.itē filiū.ff.de fal.⁊ ꝑ Arc.xxxvj.q.ix.§. is ita
⁊ ꝑ Bar.in.l.j.ff.de his q.in test.delē.⁊ in fi.de fal.⁊ ibi dixi lōge forti⁹
dʒ fieri de scriptura ꝑdicta alterius notarij manu scripta.⁊ istud etiaʒ
solū esset sufficiēs ad ostendēdū ꝙ ꝑdictus.d.A.iudex ad quē nō legiti
me iudicauerit.¶Tertio principal̄r ꝓbatur ꝑdicta ꝯclusio qm̄ vt. s̄.
dixi necessariū est ꝙ appellās ꝓbet appellationē ꝑ eū fuisse interposi-
tā in infra legitima tpa ⁊ ꝑ no.ꝑ Bal.in aut.hodie.C.de ap.sed vt mi-
hi ꝑsupponit ꝓbatio q facta fuit ꝑ itimationē nō cōcludit appellatio
nē fuisse.j.legitima tpa ergo ⁊c.ꝑsupponit eñ ꝙ intimatio facta iudi-
ci.de appellatiōe iterposita de mēse februarij.⁊.d.M.nō fuit ꝓsequuta
hāc applonē sʒ quādā applonē q dr̄ fuisse iterposita de mēse marcij ꝑsu
mit error.q h nō est verū.potuit.n.d.n.q succubuit multiplicia applo
nē appellare viua voce ⁊ postea i scrptis.⁊ ipaʒ applonē i scriptis iter
positā reiterare ⁊ vnā iterponere de mēse februarij ⁊ aliā d mēse marcij
⁊ plures habere causas ⁊ plures alias sn̄ias ⁊ plures appellatiōes in-
27 terpositas,qm̄ † lʒ pluralitas factoꝝ nō ꝑsumat.l.j.C.de ꝓba.l.asseuera
tio.C.de nō nu.pe.de cōse.di.ij.c.solēnitate.c.cū in iure de of.dele. ij . tñ
rōne diuersitatis actū ꝑsonaꝝ locoꝝ ⁊ tpoꝝ ꝑsumit diuersitas factoꝝ
28 ⁊ iō qñcunq † timet de varietate attestationū plurimoꝝ testiū cautela
est ꝙ fiat articulus de vnitate actus al̄s ꝑsumeret pluralitas factoꝝ et
tradit in.c.cū Joā.de fide instru.tradit Spe.in ti.de teste.§. iam nunc
v̄.qs si vn⁹ bar.⁊ Bal.⁊ bar.de saly.in.l.testium.C.de testibus.facit qd
colligit ex gl.⁊ ex dictis dn̄i mei ibi in.c.cū cōtingat.de offi.de leg . ⁊ ꝑ
Bar.in.l.ij.ff.quēad.test.ape.⁊ in ꝯsilio qd incipit accusata ⁊ ꝑ Jo . de
imo.in.l.is q reus.ff.de pub.iud.dixi i.c.in nr̄a de test.i.iiij . principali
arti.sed latius hoc examinaui tenēdo dictā ꝯclusionē in.c.quar̄.ij . de
29 accu.⁊ iij.principali ar.xxxix.vbi etiā al̄s allegata auctoritates † diuersi
tas eñ vt dixi inducit diuersitatē actuū vt no.in.l.pātonius.§.rei.ff.de
acq.he.⁊.l.libelloꝝ.ff.de accu.⁊ ꝑ bar.in.l.nō solū.§.sed vt ꝓbari.ff . de
ope.no.nū.⁊ in.d.c.cū Jo.⁊ ꝑ Bar.in.l.ij.de bo.pos.ſm tab.vñ cū po-
tuerint esse due appellatiōes vel ab eadē vel aduersis sentētijs ⁊ altera
iterposita.j.debita tpa altera nō sequit ꝙ talis applo nō est ltia q ꝑsu
mit vnā applonē intimasse ⁊ aliā ꝓsecuta fuisse quā nō intimauit qua-
re cū illa q itimata est nō valeat nō seruata forma statuti vt mihi nar-
rat vt.s̄.demonstratū est in eo qd deductū est de forma q nec dies nec
mēsis i ea positi sunt ergo ⁊c.marie q dubia ꝓbatio nō releuat ꝓbātē
vt i.c.i ꝑñtia.de ꝓbatio.Et via illi⁹ applonis quā elegit dʒ sibi patro
cinari ⁊ nō alia.l.si qū excep.in fi.ff.ꝙ me.cā.⁊ ꝑ bar.in.l.clodius. ff . de
acq.he.ꝑ Bal.in.l.fi.§.si vero.C.de iure delib.⁊ qd no.in.c.cū super ab
bacia.de of.dele.cū ergo intimatio debuerit fieri cū die ⁊ mēse ⁊c . ſm
ea q tradunt in cle.cām.de elec.vbi dixi.⁊ cle.j.de ap.⁊ cle.j . de renun.
nec fuerit insertus tenor appellationis.vt debebat.iseri.vt.d. cle . cām
⁊.l.nomē.C.q res pig.ob.pos.ergo ⁊c.Nec est dīa i casu isto inter par-
30 tē ⁊ iudicē cui sit notificandū qm̄ siue notificatio fienda sit q † in qua-
cunq certificatoria vel citatoria intimatiōe debēt trāsmitti instr̄a vel
copia instr̄oꝝ vt late tradit Bar.in.l.nō solū.§.morte.ff.de ope.no.nū.
⁊.d.ant.⁊ moderniores in.c.cū.M.de ꝯsti.facit no.in.l.fi.§.j.C.de bo.
auct.iud.pos.ibi dū tex.dicit suū debitū certū faciāt ⁊ qd legit ⁊ no . in

c.cũ iure.de of.dele.ꝛ qḋ no.in.l.ſiqs inficiatus.ff.depoſi.ꝛ qḋ tradit̃ in regula q in alterius.ꝛ ibi p gl.ff.de re.iur. ¶Cũ ergo p̄dicta intimatio nõ fuerit lr̄e facta nec potuerit certificare iudicẽ cũ nec teneoꝛ appellatiõis nec ſñie ſeu cauſe ſup qua fuerat appellatũ nec mẽſis vel dies interpoſite appellationis fuerit ſpecificatus merito nõ tenuit q2† paria

31 ſunt aliqḋ nõ exprimere.vel cõfuſe aut dubie exprimere.l.nõ intelligit̃ ꝛ.l.ita fidei.ff.de iu.fi.ꝛ.l.ꝫ ꝛ ſi.§.pſcribere.ff.de iſtito.ꝛ.ff.de iter. act. l.de etate.§.nihil.ꝛ.l.fulcini⁹.§.illud.ff.q.ex cã.in poſ.ea.ꝛ.l.ticie terto res.§.nihil.ff.de leg.j.ꝛ.l.j.§.labeo.ff.de flu. ¶Quinto principl'r ꝓbat̃ q2 p̄dicta inſtãtia cauſe appellatiõis fuerat deſerta ꝛ ſic remãſit firma ſñia pma.nec ob.poſtea ſñia lata p dñm Albertũ q2 fuit lata extra tp̄s inſtãtie ergo ſequit̃ q ſñia p̄dicta nõ debuit dicto mõ ꝓferri ſ3 debuit. d.A.ſñia appellationẽ deſertã.nã ſi vera ſunt q̃ mihi narrant̃ clarũ eſt q ſi nõ fuiſſet facta ꝓrogatiõe inſtãtie.p̄dicte.p̄dicta ſñia reperiret̃ lata extra iſtãtiã ergo nõ valet vt tradit̃ i.l.ꝓperãdũ.C.de iud.dixi late i c.pe.de iud.ꝛ clar̄ q̃ ad ꝓuatũ eẽ modũ q̃uis iudex ex offõ poſſit ꝓcedere ſi eſt aliqḋ q ptineat ad publicã vtilitatẽ i.c.ꝯſtitut⁹.de ap. Cũ ergo

32 †abſq ꝓrogatiõe repiat̃ lata extra iſtãtiã videam⁹ vtꝝ p̄dcã ꝓrogatio valuerit ꝛ q nõ valuerit facta p p̄dictũ ꝓcuratoꝛẽ oſtẽdit̃ ex dublici capite p̄io ſi p̄fatus ꝓcuratoꝛ nõ habuiſſet mãdatũ ſpãle ad ꝓrogãdũ inſtãtiã q2 ad hãc ꝓrogare exigit̃ ſpãle mãdatũ vel ſaltẽ gñale mãdatũ cũ libera ẽm Inn.in.c.de cauſis de offi.dele.tenẽt Hoſ.ꝛ dñs meus in c.cũ olĩ3 abbas.e.ti.ꝛ eã opi.ſequutus fui in.c.ſignificaſti.de fo.cõp. in iiij.principaliter.q.viij.ꝛ hoc dico ita eſſe q2 nõ vidi mãdatu3. ¶Scḋo q2 poſito q habuiſſet mãdatũ erquo principalis fuit li.cõte.ꝛ poſt li. cõte.cõparuit pluries p actuati nulla facta ꝓteſtatiõe ĩ forma ꝯſueta v3 circa reuocationẽ ꝓcuratoꝝ ſuoꝝ vt ꝓcuratoꝛ ab eo ſimpliciter ꝯſtitutus itelligit̃ reuocatus tex.in.c.pe.de ꝓcu.li.vj.ꝛ marie cũ cõparitio ꝛ aliqua acta fcã p p̄dictũ Thomaſiũ actoꝛẽ fuerũt fctã vt i narratiõe ẽt p̄nte aduerſario nec videant̃ tot facta vt aſſiſteret ꝓcuratoꝛi ſ3 vt ab eo p̄ncipali merito cũ itelligat̃ reuocatũ mãdatũ ſi qḋ habuiſſet vt i.d. c.pe.ꝓrogatio inſtãtie p eũ niſi fuiſſet fcã p̄nte ꝓcuratoꝛe añ ipm ratificationẽ nõ valuiſſet ꝛ remaneret firma p̄ia ſñia ꝓut.ſ.dixi ꝛ ꝓbat̃ in l.furti§.j.ff.ð hi͛s q no.iſa. ¶Et ex p̄dict3 clariſſima p3 ꝯcluſio q p̄ſat⁹ d.Albert⁹ debuit al'r iudicare q̃ iudicauerit vñ ſñia ſuã nec iuxta nec valida fuit ꝛ ſic potuit ſindicari ꝛ in ſindicatu ꝯdẽnari.ꝛ h̃ ſufficerent iudicio meo ad p̄dictã ꝯcluſionẽ nec opus eẽt examinare reliqua circa inſtãtiã cãe p̄ncipalis late p p̄mũ iudicẽ. Uerũ vt aliqua etiã circa inſtãtiã cãe p̄ncipalis attingamus eadẽ ſub cõpẽdio ꝯſtringã ne in ceteriſq multũ late ꝛ p ꝯſilia ꝛ allegatiões examiata ſunt ex verboꝝ replicatio.ꝛ qm̃ vt ex ſupioꝛib⁹ p3 ſoluta deducunt̃ ad oſtẽdẽdã iniuſtitiã ſñie p̄io loco late ꝯdictã.d.A.illã examiare op3.ꝛ quo ad p̄mũ ꝛ ſcḋm argumẽtũ.ſ. in ꝯꝛiũ formatũ q debuerit p̄mo ꝯueniri burſarius ꝛ q nõ potuerit agi actiõe ꝓ ſocio ad certã quãtitatẽ qm̃ hec duo fundamẽta latiſſime examinant̃ ꝛ pleniſſime p clariſſimũ iurecõſultũ dñm Bñdictũ de accoltis de aretio q optimis ꝯcludẽtiſſimis rõnib⁹ auctoritatib⁹ ꝛ iurib⁹ cõcludẽdo ꝯꝛiũ ꝛ iuſtificãdo actionẽ modũ ꝛ formã intẽtatos ad ipſa fundamẽta in ꝯꝛiũ rñdet iõ ne eadẽ pluries replicent̃ ſufficiat mihi me ad illud ꝯſiliũ retuliſſe ꝛ hoc q nũc dico ꝓ ſubſcriptiõe ad illud ꝯſiliũ hr̄i volo neq enĩ eſt vez q debuerit diſtrahi dictus blaſius ſtãtib⁹ terminis nr̄is neq etiã verũ eſt q nõ potuerit peti certa q̃titas p auctoꝛitates iura ꝛ rõnes in p̄dicto ꝯſilio deductas ꝛ aduertẽdũ circa id qḋ dr̄ q nõ potuit peti certa q̃titas q2 nõ video vñ hoc fundamẽtũ poſſit inſurgere.ꝛ q̃uis ẽt hoc ſit ſufficiẽtiſſime declaratus tñ

33 cu dubiũ q†finita ſocietate qlibet ex ſocijs d3 extrahere ſuũ capitale vt no.Bal.in.l.ſi.nõ fuerint.ff.ꝓ ſo.ꝛ.l.ſi duob⁹.§.ſi inchobenda.e.tit. ꝛ ibi p bal.i.l.ſi.nõ fuerint.ff.ꝓ ſo.ꝛ.l.ſi duob⁹.§. ſi ichobẽda.e.ti. ꝛ ibi p Bal.no.Ja.de are.Bal.ꝛ doc.l.j.ꝓ ſo.Cy.in.l.ſi volũtate.C.de do. ꝓ miſ.ꝛ q̃uis gl.in.l.j.C.ꝓ ſocio dicat hoc eſſe de iure ꝛ ibi p Jo.bu. Cy. Bar.Bal.ꝛ Saly.ꝓ quo tex.in.l.cohiri.cũ.l.ſeq.ff.ꝓ ſocio.vbi in dubio de ſolo lucro ꝛ q̃ſtu.ſocietas ꝛ v3 eſſe ꝯcta al's ſeq̃ret̃ abſurdũ q maius emolumẽtũ ꝯſequeret̃ q nõ poneret capitale q̃ q poneret. ¶Et q̃

34 nis allegeť q in p̄dicta ſocietate ꝓ pte dicti actoꝛis nõ fuit poſita q̃titas ſ3 fuerit imiſci pãni extimati ꝛ†q talis extimatio nõ facit emptionẽ q2 nõ eſt ꝯctus ordinatus ad dñij trãſlationẽ.vt p Bal.d.l.j.C.ꝓ ſo. in.viij.q.ꝛ.l.cũ dotem.C.de iure do.ꝛ p Spe.in ti.de loc.§.iam dicendũ. ver.ad euidẽtiã.ꝛ eſt tex.l.pe.§.fi.ff.de ꝯhẽ.emp.q2 ad hoc p̄io rñderi põt imo talis ꝯctus reſpectu ipſoꝝ ſocioꝝ q intendũt.oẽs p̄dictas res hr̄e extimatas talis extimatio faciat emptionẽ.põt enĩ dici q ſocij vt ſocij dicant̃ emere ꝛ ipſa emptio faciat capitale cuilibet ꝓ ſua rata extimatiõis facte vt ammodo ſit in ſocietate q̃titas ꝛ nõ res q2 ſi dñũ rei remaneret penes ponẽtẽ rẽ extimatã ꝛ res illa piret.piret in totũ vni ex ſocijs ꝛ nõ alteri q eſt abſurdũ.vñ ſi duo ꝯherẽt ſocietatẽ ꝛ vterq poneret pãnos extimatos mille.ꝛ pãni vnius igne ꝯbuſti eſſent ſi q̃uũ ille remaneret:penes ipm pirent dño q2 res regul'r perit dño q eẽ nõ d3 ꝛ ꝯꝛiũ tenẽt doc.in.d.l.j.C.ꝓ ſo.ꝛ hoc marie dicendũ eſt in terminis noſtris.nã ſi qs recte põderauerit vba dicti inſtři ꝛ ꝯctus ſocietatis h̃ facile intelligere poterat vt patet ex illis verbis.Mcccc ij.floꝛe.ꝛ dum poſtea ſubditur pãnos valentes floꝛenoꝝ.cccc.ꝛ poſtea pluries replicatur ſumma floꝛenoꝝ.Mcccc.ꝛ floꝛenoꝝ.cccc. ¶Non obſt.argumentũ.ſ.formatũ ꝛ ꝓ extimatiõe veritatis ipſi⁹ articuli p̄ſuppono p̄rimo q l3 in iudicijs petitio vtputa vt reddat̃ rõ geſtoꝛis admittat̃ nihilominus põt ẽt agi pticulariter ꝛ certã rẽ vel q̃titatẽ vt i.l.j.ꝛ ibi

35 p bar.C.ſi aduer.rẽ. ¶Quinimmo ꝓcedat libellus gñalis in quo qs petit reddi rõnem non tñ põt ferri ſñia ſup tali libello niſi actoꝛ in ꝓſecutione cauſe deducat certas res vel q̃titates ꝛ probet vt ſatis ꝓbat tex. iuncta gl.in.l.l3.C.de iud.ꝛ. voluit hoc bar.ꝛ Mode.in.d.l.j.ff.de edẽ. ꝛ facit regula.l.ij.ꝛ.l.hec ſñia.C.de ſen.q̃ ſine cer.quã.vñ nõ eſt dubiũ mõ aliquõ qn potuerit ꝛ poſſit agi ad certã q̃titatẽ debita etiã poſito q i caſu noſtro fuiſſet actũ actiõe ꝓ ſocio ꝛ q ſocietas voluiſſet de quo poſtea dicet̃ ꝛ ideo bñ egit dict⁹ Thomaſius q petijt certã q̃titatẽ ſeu egit hypothecaria ꝯ bona poſſeſſa p tertiũ ꝓ certa q̃titate floꝛenoꝝ l3 nõ ꝓbaſſet debitũ ex lucro factũ tñ ſatis eſt q ꝓbauit debitũ ex capitali:qm̃ pro oĩbus particularib⁹ cauſis cõtingẽtibus in ſocietate vna eſt actio pro ſocio ꝛ in.l.ſiqs ſeparati3.§.j.ff.de app.ꝛ ponit Bar.in.l.edita.C.de edẽ.igit̃ ſiue ꝓbet̃ debita illa q̃titas pro capitali ſiue ꝓ lucro q2 eadẽ eſt actio ꝛ cã debiti ſufficit ad obtinendũ facit tex.in.l. gallus.

36 §.ſi eius.ff.de lib.ꝛ poſth. Jtẽ facit†q2 l3 qs deducat plures cãs circa idẽ tñ ſi vna probet̃ iuridica illa ſufficit.vt i.l.ſcire.ꝛ.l.op3.§.ſcire.ꝛ.l.ꝓpter litẽ.§.j.ff.de exe.tu.ꝛ ponit Bar.in.l.diuus.ff.de re.iu.ꝛ Dy.in regula nullus plurib⁹.de re.iu.li.vj.ꝛ iõ ex quo Thomaſi⁹ dedurit etiã debitũ capitale ſufficit ſi illud ꝓbauit dũtarat facit etiã tex. i.l.ſcio q̃ ſitũ.ff.de ap.ꝛ facit optime q ponit Bar.in.l.denũciaſſe.§.qḋ tñ.ff. de adul.dũ dicit q ſi intẽtat̃ vna cã q̃ nõ facit diuerſum factũ l3 illa nõ ꝓbet̃ tñ ſequi d3 ꝯdẽnatio tñ nõ eſt opus dicere iſtud in caſu iſto q2 expſſe fuit itẽtatũ debitũ capitale virtute inſtři nec ꝓſequoꝛ vltra iſtud q2 non eſt opus:mõ hoc p̄ſuppoſito vidẽdũ eſt an Thomaſius probauerit hoc debitũ certe q̃titatis p inſtřm illud publicũ in quo Thomaſi⁹ teſta cõfeſſus fuit recepiſſe a tutrice illoꝝ heredũ Thomaſij narducij certã pecuniarũ q̃titatẽ ꝛ dicendũ eſt q ſic nõ ob.ſ.deducti in ꝯꝛium. ¶Et primo q2 Thomaſius h3 fundatã intẽtionẽ ſuã in inſtřo publico.nã ex quo Thomaſius teſta.ꝯfeſſus fuit ſe habuiſſe dictã pecunia3 ex illa confeſſione probatur debitum Thomaſij de certa quantitate ſi cut p inſtřm inuentarij ꝓbat̃ debitũ tutoꝛis de cõtẽtis in inuẽtario. vt in.l.fi.C.de arb.tute.l3 etiã tutoꝛ teneat̃ reddere rõnem ſue adminiſtratiõis.vt in.l.j.in p̄n.ꝛ.§.officio.ff.de tute.ꝛ rõ diſtra.ergo ex quo Thomaſius h3 fundatã intẽtionẽ ſuã decreto debito q dicit illud debitum diſſolutũ d3 illud ꝓbare.vt in.l.cũ de indebitis.§.finautẽ.ff.de proba. nec d3 rõne incerti crediti executio eius q eſt certũ ſ3 incertũ relinquit̃ examinandũ certũ vero ſolui d3 vt in.l.ſtatu lib.rõnem.ff.de ſtatu. lib. ubi eſt tex.in terminis.ꝛ in.d.l.reſiduũ.ꝛ ibi no.C.de diſtra.pig. ¶Accedit ad h̃ in regula que ponit̃ in.l.fi.C.de cõpẽ.q̃ eſt q nõ põt obici exceptio cõpẽſatiõis de credito nõ liqdo ad creditũ liqdũ:vñ nõ põt nũc dici q poſſet eſſe q reuiſis rõnibus thamaſius teſta fuiſſet creditoꝛ et q ideo d3 reuideri rõ qm̃ de credito thomaſij nõ ꝯſtat.ꝛ iõ nõ impedit̃ agere iſte ꝓ certa q̃titate debita ꝛ liqda. ¶Jtẽ q2 tertius ſicut eſt iſta mulier nõ põt obicere cõpẽſatiõnẽ de eo qḋ fuiſſet debitũ thomaſio teſte.vt in.l.ei⁹ ꝛ ibi no.C.de cõpen. ¶Scḋo q2 duo ſunt caſus ſatis diuerſi q̃tũ ad ꝓpoſitũ. Unus eſt qñ duo ſocij ponũt aliqḋ in ſocietate vt ambo exercẽt ſe in negocijs ſocietatis. ¶Hic enĩ ſi vnus diceret ſe creditoꝛe3 alterius in certate q̃titate capitalis poſiti in cõi p̄ſſit rñdere alius q illa pecunia ꝑuenit ad manus ſocij ſicut ad ſuas ꝛ q nõ pt cõſtare inq̃tũ ſit creditoꝛ niſi reuideat̃ rõ q2 ex quo vtiq poſſit.vterq tenet̃ reddere rõnẽ ſue geſtionis. Alius caſus eſt qñ vnus ex ſocijs nihil geſſit ſ3 dedit pecuniã alteri ꝯſocio adminiſtrãdã ſicut fuit in caſu nr̄o ꝛ tũc ille q nihil geſſit nõ tenet̃ reddere rõnẽ adminiſtratiõis ſed ille q

37 geſſit tã rõne ꝓmiſſionis ſue q̃ etiã ꝛ de iure q2 † qlibet gerens negocia alterius tenet̃ reddere rõnem adminiſtrationis ſue ſiue ſit tutoꝛ vt in iuribus ſupradictis ſiue ſit negocioꝝ geſtoꝛ.vt in.l.ij.in fi.ff. de neg. geſt.ſiue ſit ꝓcuratoꝛ in.l.ideq.§.j.ꝛ.l.ex mãdato.ff.mã.ꝛ in.l. qdã . ff. de ꝓcu.ſiue ſi ſeruus vel filius adminiſtrãtes p aliũ.vt in.l.ſed ſi dãnũ. §.ſiue aũt.ff.de pec.ꝛ.d.l.ſi plures.ff.de fideicõ.libe.ſiue ſit ſocius.vt. d. l.quedã in p̄n.ff.de edẽ.cũ ſi. ¶Et ideo cũ ſupradicta materia velit q adminiſtrans negocia alterius debeat reddere res ſue adminiſtratio‑

38 nis imponit illi onus ꝓbandi id qḋ in adminiſtratiõe geſtũ eſt. ¶Et ideo dicũt iura† q d3 ſcribere ꝛ oſtẽdere libꝛos rõnu3.vt.l.labeo.§.j.ff. de ſtatu lib.ꝛ co.ti.l.ſtatulibera.§.ceterũ.ꝛ.d.l.ſi cui.ꝛ.l.cum ſeruus.ff. de cõd.ꝛ de.ꝛ.d.l.j.§.officio.ff.de tute.ꝛ rõ diſtra.ꝛ reliqua q h3 in manib⁹ d3 reſtituere vt dictis iurib⁹ qbus p3 clare q ipſe adminiſtrans d3 ꝓbare geſta in adminiſtratione ſua ꝛ eſt neceſſario ita dicere q2 iſte q geſſit eſt qui ſcit ꝛ ſcire d3 queãdmodũ adminiſtrauit ad quẽ ptinet diligẽtia ꝛ ſollicitudo ille enĩ cuius negocia gerunt̃ ignoꝛat qd geſſerit adminiſtratoꝛ ꝛ ignoꝛãtia p̄ſumit̃ in dubio vt in.l.ne veniũt.§.ff.de peti.he.ꝛ in.l.qḋ vulgo.§.ꝓ em.ꝛ ponit in gl.i.l.nãliter.§.nihil.cõe. ff. de acq.poſ.ꝛ iõ ad ipſum nõ ſpectet reddere rõnem aliquã ſ3 ad cũ q geſſit vñ cũ rõnẽ reddere nihil aliud ſit niſi oſtẽdere ſingulos actus adminiſtratiõis ꝛ reſtituere reliqua vt in ſupradictis iuribus clarũ eſt q ex illis q ad gerẽtes ptinet ꝓbatio marie in coꝝ fauoꝛẽ circa geſta vel adminiſtrata.vñ ſi adminiſtratoꝛ dicit ſe ĩpẽdiſſe aliqḋ ꝓ eo ꝓ quo adminiſtrauit d3 ꝓbare de impẽſa ꝛ obicere cõpẽſatiõnẽ vl' agere princi‑

paliter ad impēsas.vt.l.j.§.ꝑterea.ff.de ꝯ ac.tu.ꝛ in.d.l.ij.in fi.ꝛ.l.atq
nā.§.nō tm̄:ꝛ.l.siue hereditaria.ꝛ.l.q aliena in prin.ff.de ne.ge.in qbꝰ
legibus ptꝫ qꝫ sicut dn̄o daꝛ̄ actio aduersus gerentē pro his q̄ admini
strauit.ꝛ ita gerēti daꝛ̄ ꝯria actio ꝑ his impēsis ratione administratio
nis agēs vero debet probare qꝫ deduci agēdo ꝑ regulaꝫ que est qꝫ fun
dās intētionē in aliquo dꝫ illud ꝓbare .vt.l.pe.§.docere.ff.neqꝫ cū . ꝛ
l.j.ꝛ.ij.ff.de ꝓb.ꝛ.l.matrē.C.e.ti.fa.qd̓ ponit Bar.in.l.nō solū.§. ſꝫ vt
ꝓbari.ff.de no.ope.nū.ꝛ.l.hoc iure.ꝛ.l.in illa.ff.de v̄.ob.vn̄ ex quo ge-
rens dicit se impēdisse vel se fecisse debita vel erogasse in iustis causis
de pecunia dn̄i dꝫ hoc ꝓbare.qm̄ dn̄s hꝫ fundatā intentionē.tertio ꝓ-
39 bat hoc qꝛ† sociꝰ teneꝛ̄ socio suo de culpa ꝛ dolo. vt.l.socius a socio. ff.
ꝓ socio.ꝛ insti.ꝓ so.§.fi.ꝛ in.l.a tutoribꝰ.ff.de admi.tu.ꝛ ideo si aliqd
perditū est culpa vel dolo socij administrātis vel omissuꝫ est lucrum te
neꝛ̄ socius.vt in.l.cū duobus.§.j.ꝛ.§.si in coeūda.ꝛ.l.ſꝫ si cā.§.j.ꝛ.l. de
illo.§.fi.cū.l.se.ff.ꝓ socio . ſꝫ si ꝑditio vł dānū accidit casus fortuito nō
teneꝛ̄ vt.d.l.cū duobꝰ.§.dāna fatalia.ff.ꝓ so.mō ad ꝓpositū si iste Tho
masius testa.viueret ipe ꝛ diceret se ꝑdidisse pecuniā illā vel cōsumpsis
se vel nō potuisse exigere creditores qbꝰ crediderat siquidē nō doceret
de diligētia ꝛ sic fuisset in culpa certe fuisset obligatus ēt si ꝓbasset cō
sumptionē pecunie si vero dixisset pecuniā fuisse ꝑditā casu sine culpa
40 sua habuisset hoc ꝓbare.qꝛ† qui allegat ꝑditionē per casum illā ꝓba-
re dꝫ.vt in.l.siqꝫ ex argētarijs.§.fi.ff.de edē.ꝛ i.l.si creditor ꝛ ibi ꝑ bal.
C. de pig.actio.ꝛ per eūdem in.l.iij.C.de ꝓbat.facit etiam tex.in.l.tex.
in fi.C.de test.Itē ꝛ si diceret se nō fuisse lucratū ex illa negociatione in
41 cūberet sibi ꝓbatio qꝛ† in dubio qlibet p̄sumiꝛ̄ lucrari nō aūt.ꝑdidisse
vt.l.cura.§.deficientiū.ff.de mune.ꝛ hono.ꝛ in.l.si defunctus.C. de ar-
bi.tu.qd̓ marie verū est in negociāte.vt in.l.semp.§.negociatio.ff.de iu
re.immu.ꝛ ideo dicimus qꝫ in casibꝰ qbus leges obligāt aliquē factus
est locupletior ex re que ad illū prouenit in dubio factus locupletior p̄
sumiꝛ̄ nisi ꝓbet ꝯrium vt in.l.vtrū iuncta gl.ff.de pe.he.ꝛ ibi elegāter
42 hoc dicit Ang.per illam gl. ¶ Confirmaꝛ̄ hoc† siqꝫ fundat intētionē
suā in pauptate dꝫ illā ꝓbare vt dicūt gl.ꝛ doc.in.l.si vero.§.qui ꝓ rei.
ff.qui satis.co.ꝛ patet etiā ex no.in.l.si ꝯstāte.ff.so.ma.ꝛ facit qꝫ ponit
Bar.in.l.j.C.de pic.no.lib.xij.sed si iste Thomasius testa.allegaret se ꝑ
didisse ꝛ fuisse factū pauperiorē hoc diceret pro fundamēto intētiōis
sue vt exoneraret se ab eo qd̓ debebat ergo sibi incūberet ꝓbatio talis
ammissionis substantie nec excusareꝛ̄ vt iam dixi si allegaret pecuniaꝫ
conuersam in debitores qm̄ debuit eos exigere alꝛ̄ fuit obligatus de
sua negligētia.vt in.l.sed ꝛ si lege.§.qd̓ aūt iūcta gl.ff.de pe.her.ꝛ in.l.
pōponius.ff.de ne.ge.ꝛ in.l.si tutor cōstitutus.ff.de admi.tu. ¶ Item
ꝛ hoc deberet ꝓbare vꝫ se illis credidisse qbus credi oportebat.vt in.l.
si tutele . §.vlti.ff.de admi.tu.vn̄ ex p̄dictis ptꝫ qꝫ p̄sumptio est pro he-
redibus Thomasij narduci vꝫ qꝫ capitale eoꝝ sit saluū ꝛ qꝫ ille Tho-
masius testa lucratus fuerit cū illo.ꝛ ideo quousqꝫ nō ꝓbet ꝯriū isti he
redes Thomasij habēt fundatā intētionē vt etiā ꝓbaꝛ̄ notabiliter iū
cta gl.in.l.creditor. §.si iter.ff.mā.vbi gl.dicit notabiliter ꝑ illū tex. qꝫ
si cōstat aliquē peruenisse ad malus alicuius allegans cōsumptionem
eius dꝫ illam ꝓbare ꝛ allegat ibi glo.tex.ad hoc in.l.siqꝫ pro redēptio
ne.C.de do.ꝛ sic patet liquidissime qꝫ fundata est intētio istius agētis
ꝑ instrumētū istud factū cū Thomasio donec ꝯriū nō ꝓbeꝛ̄. ¶ Quar-
to cōfirmaꝛ̄ hoc ex notabiliter tex.in.l.actiōe.§.si cōis ff.ꝓ so.vbi si cōis
pecunia sociorū ꝑuenit ad manus vnius ex eis ꝯtra ipm̄ prius dꝫ agi
ab eo cui aliqd deest ꝛ postea fieri dꝫ diuisio societatis pro rata ꝛ sic an
te reuisam rōnē socius qui totā pecuniā habuit in manibꝰ debitor est
partis alioꝝ ꝛ pōt exigi igiꝛ̄ ex quo cōstat.Thomasium habuisse pecu
niā suoꝝ socioꝝ per ꝯfessionē eiꝰ de illa fuit debitor alio nō docto etiā
43 nulla remissa rōne. ¶ Quinto qꝛ† regulariter nemo pōt obicere de iu
re tertie ꝑsone ad excludēdū alteꝝ.vt in.l.sicuti.§.si q̄raꝛ̄. ff . de serui.
vend.ꝛ.l.cū seruū quispiā.ꝛ ibi no.C.de ser.fu.ꝛ per. Bart.in.l.ij.ff . de
excep.rei iud.ꝛ ꝓbaꝛ̄ ad propositū in.d.l.eius.C.de cōpen.vn̄ ista mu-
lier non pōt petere ex persona Thomasij teste qꝫ reuideaꝛ̄ rō vel dice-
re qꝫ Thomasius testa erat creditor ꝛ si. Nec etiā pōt petere qꝫ libri ex-
hibeanꝛ̄ qui nō fuerūt scripti ad suā instātiā.vt in.l.siqꝫ ex argenta. §.
pertinē.ff.de edē.ꝛ ideo frustra opponit tales cauillatiōes. ¶ Ultimo
sup hac ꝑte facit tex.cū gl.i.l.cū de lege.ff.de ꝓb.ꝛ quod habetur in . l.
fi.§.licētia.C.de iure deli.vbi habeꝛ̄ qꝫ si legatarijs agentibꝰ ad integra
legata obiciꝛ̄ per heredē falcidia qꝛ nō sufficiunt facultates ipsi incum
bit probatio qꝫ facultates nō sufficiant.Unde eodē mō incūbit proba
tio dicēdi dictū capitale non supesse ꝛ lucrum factū nō esse . ¶ Insup:
44 cōfirmaꝛ̄ hoc ex alio capite manifeste† nā tutor non potest opponere
pecuniā pupillarē ad aliqd̓ exercitiū nisi qñ tale exercitiū fuisset cōsue-
tū ꝛ vsitatū a patre ipsius pupilli ,vt dicit no.gl.in auꝛ̄.vt hi qui obli.
§.si vero arg.tex.in.l.si negocia.ff.de neg.ge.ꝛ ita vult Bar.in.l. titiuꝫ
ꝛ meuiū.§.alterū.ff.de admi.tu.addens ibi qꝫ si tutor nō est industrio
sus sicut pr̄ fuerat pupilli nō dꝫ etiā ponere pecuniā i illis negocijs in
quibus cōsuetus fuerat defunctus ar.tex.in.l.j.§.si defunctus.ff.de re.
eo.ꝛ in.l.idēqꝫ.§.sed h.ff.ꝓ so.sed in ꝓposito casu ista mulier tutrix nō
erat industriosa vel habilis ad tale exercitiū societatis nec p̄supponiꝛ̄
qꝫ pater istorū pupillorū fuerat cōsuetus talē mercantiā exercere ergo
ꝑiculū ꝛ dānū dicti traffici ꝑtineret ad tutricē lucrū vero ad dictos pu

pillos nec potest eis replicari qꝫ aliqd̓ dānum emerserit in societate: et
45 ideo sunt certi creditores. ¶ † Preterea si isti pupilli erant maiores
infantibus tēpore societatis ꝯtracte requirebaꝛ̄ qꝫ ipse consentirent ta
li societati alias sola tutrix non poterat illum cōtractum facere argu.
tex.in.l.potuit.C. de iure deli.Tutor em̄ est introductus vt auctoreꝛ̄
pupillo ꝯtrahenti in toto ti.ff.ꝛ.C.de auc.tu.vnde etiā ex hoc defectu
talis societas fuit nulla ꝛ ideo ipsi pupilli facti maioreꝫ nō fuerūt obli
gati stare dicte societati nec pupillus teneꝛ̄ ex tali gestione nisi quate-
nus sit locupletior vt i.l.si pupilli.ff.de ne.ge. ¶ Nec ob.dū dictū est.s.
qd̓ iste Thomasiꝰ maior factuꝫ vꝛ̄ approbasse talē societatē petēdo red
ditionē rationis ꝛ vocādo illā societatē.nā hoc falsum est qꝛ etiā nego-
tiorū gestor teneꝛ̄ reddere rōnē administrationis.vt in.l.ij.in fi.ꝛ ꝑ to-
tum.ff.de neg.gest . ¶ Et ideo videmus qꝫ ille q gessit pro tutore cum
nō esset teneꝛ̄ reddere rōnē sue gestiōis.vt in.l.j.in prin.ꝛ.§.pro tutele.
ff.de eo q pro tu.vn̄ nō sequiꝛ̄ iste petijt rōnē administrationis ergo ra
46 tificauit societatē qꝛ talē rōnē potuit petere absqꝫ alia ratificatiōe† et
ex actu indifferēti nunqꝫ resultat presumptio tacite volūtatis vt in . l.
pro herede.§.papinianus.ff.de acq.pos.he.ꝛ in.l.nō ob hoc.C. vn̄ leg.
ꝛ ibi ꝑ bar.i.c.illud de p̄sump.ꝛ ponit bal.in.d.l.q̄ dotis.ff.so.ma. ꝛ in
l.potuit.C.de iure deli.facit ho.tex.in.l.cū duobꝰ.§.fratres.ff.pro so.ꝛ
qd̓ ponit Bar.in.l.que dotis.ff.so.ma.ꝛ in.d.§.altero.Nec obst.qꝫ iste.
T.vocauerit istā societatē qꝛ naruit societate de facto emanasse sicut
emanauerat nec ipse ꝑ ista verba potuit facere qꝫ ab initio talis socie-
tas valuerit ſꝫ vacat societatē vulgari mō ꝛ etiā in p̄iudiciū ipsius tu-
tricis societaꝫ valuit vn̄ lꝫ vocauerit istā societatē tn̄ nō sequiꝛ̄ qꝫ appro
bauerit eā ꝓ valida ſꝫ ideo vocauit illā societatem qꝛ ita cōtinebaꝛ̄ in
instr̄o cōfessiōis Thomasij teste.Quilibet ergo p̄dictoꝝ socioꝝ cōicāt
alteri partē suā secuta traditione seu imissione rei q̄ntitatis ar.l.ij. ꝛ ꝑ
totū.ff.pro so.iūcta.l.q̄ de tota.ff.de rei vē.ꝛ cōicat pro extimatiōe quā
faciunt ꝛ sic ꝓ ptibus societatis qlibet vꝛ̄ alteri cōicare pro extimatiōe
p̄dicta.ꝛ optime probaꝛ̄ in.l.si id qd̓.§.itē celsus iūcto prin.ff.ꝓ so. nec
ex eo qd̓ facta sit cōicatio inter eos.sequiꝛ̄ qꝫ finita societate qlibet non
debeat habere suū capitale ꝑ iura supiuꝫ allꝛ̄ata nisi forte totū capitale
doceaꝛ̄ ꝑditū nec pōt habere capitale in pānis vēditis.nec etiā si essent
47 ipsimet pāni qm̄ † ex varietate tꝑoꝝ ꝛ cursu variaꝛ̄ extimatio vt docet
expientia ꝛ tradiꝛ̄ in.l.p̄cia reꝝ.ff.ad.l.fal.ꝛ ēt ꝑ cursuꝫ tpis deterioranꝛ̄
ꝛ decurtanꝛ̄ ꝛ ideo videaꝛ̄ lucrū ꝛ dānū q̄ntū sit ꝛ cuilibet ꝓ sua rata cō
tingat merito necessaria est extimatio q̄ facit qꝫ socius possit q̄ntitateꝫ
extimationis petere ꝓ suo capitali vt dictū est nisi forte conuenisset vt
sepenumero vidi qꝫ debēt pro capitali recipere merces in societate exi
stētes pro cōi extimatione alꝛ̄ ꝓ tali extimatiōe quare nō video qꝫ ali-
quid obstitit p̄dicto Thomasio quominus potuerit petere dictā q̄nti-
tatē.Et ad id qd̓ dr̄ agi debebat ꝯ bursariū. peregregie ꝛ clare rn̄sum
est in cōsilio dn̄i bn̄dicti ꝛ ex p̄dictis ꝛ ex deductis in consilio inferꝛ̄ rn̄-
sum ad tertiū fundamētū ꝯ petitionē porrectā ꝯ p̄fatos heredes illos
fuisse constitutos in mora ita vt potuerit agi ꝯ.d.M.hypothecariā . et
maxime attēta forma cuiusdā statuti posita sub ru.de curatore a lege
data qꝫ dr̄ fuisse seruatū in ꝓcessu intētato ꝑ Thomasiū ꝯ heredeꝫ alte
riuꝫ thomasij.Et ad.iij.ꝛ.iiij.fundamētū de nō facta legitima excussio
ne qꝛ nō fuit seruata forma iuriꝫ cōis q̄ reqriꝛ̄ ad hoc vt possit agi ꝯ ter
tiū possessorē breuiter cōcludo qꝫ veꝝ est qꝫ forma iuris cōis nō fuit ser
uata ꝛ sic ex hoc defectu sn̄ia dn̄i.F.fuisset iniusta ſꝫ mihi p̄supponiꝛ̄ ꝛ
narraꝛ̄ qꝫ dictū iudiciū ītētatū ꝯ p̄dictam.d.M.validaꝛ̄ ex forma statu-
torū cōis Lucani.vt vidi in qbusdā allegationibꝰ ad me trāsmissis ſꝫ
nō vidi.ꝛ iō nō potui examinare quare in ipsis subsisto. ¶ Insup de iu
re cōi posset defendi inq̄ntum ex forma statutorū in causis ꝓcederetur
48 marie de plano sine strepitu ꝛ figura iudicij† qꝛ h̓ casu nō vꝛ̄ necessaria
excussio cū illa sit de apicibus iuris ꝛ dicit gl.in.l.si mācipiū.ff. de eui.
ꝛ ita dicit bal.ꝛ ꝑ talia verba intelligiꝛ̄ remissa oīs solēnitas iuris posi
tiui.vt in cle.sepe.de ver.sig.ꝛ ꝑ Bar.in extraua.ad reprimēdā.in ver.
sine figura ꝛ idē sentit bal.in.d.l.si mancipiū.si est talis iudex q debeat
ꝓcedere ꝰm equitatē ꝛ idē vꝛ̄ voluisse Spe.in arbitratore qui nō teneꝛ̄
seruare iuris ordinē in addi.Spe.in ti.de arbi.facit etiā qꝛ si ꝑ verba
p̄dicta ītelligiꝛ̄ sublata substātia ordinis positiui causarū de seipsis ad
seipsas seu ad seipse ad seipsam.vt.d.cle.sepe.ꝛ.d.extraua.ad reprimē-
dā q̄ntomagis ītelligiꝛ̄ remissa vnius cause ad aliā cām put est exceptio
p̄posteritatis cause ad cām ꝛ sic excussiōis qꝛ faciliꝰ tolliꝛ̄ talis ordo q̄
vnius cause ad seipsam qm̄ si omittitur ordo cause ad seipsam sine alia
exceptione opposita facta apparet ꝓcessus annullatus ipso iure.vt .l.
platā.C.de sen. ¶ Et tn̄ si nō opponiꝛ̄ exceptio ipsa p̄posteratione or-
dinis cause ad cam tꝫ ꝓcessus.vt no.l.si mācipiū .§.si cōi.ff.de euict . ꝑ
quē tex.hoc notabilꝛ̄ dicit ibi bal.ꝛ.l.j.C.de ap.ꝛ.l.j.§.nūc tractemus.
ff.de tute.ꝛ rō di.ꝛ hoc principalꝛ̄ dicit Bal.in excussione in auꝛ̄.h̓ ita
C.de [illegible] ꝛ.l.j.si qd in frau.pr̄o.Io.de uno.in.l.decē.ff.de ver.ob.ꝛ sic ēt
reperio ꝯsuluisse Lud.pō.qꝫ vbi iurm̄ est appositū nō pōt opponi exce
ptio nō facte excussionis idē tn̄ ponit a.fuit ibi ꝯrius ꝛ quidā ēt tenēt
ꝯriā opi.sed ꝓpter ea q̄ superius dicta sunt aliter nō insistā.qdā ēt vo-
lunt qꝫ sit obligatio bonoꝝ sunt facta ꝑ instr̄m guarētigiatū velꝑ istru
mētū publicū qꝫ hēat paratā executionē qꝫ nō sit necessaria excussio:ita
dicit do. Benc.allegādo Ang.in.l.decē.ff.de ver.ob.facit qꝛ cū videaꝛ̄
constitui

cõstitui pignus ꝑtoriã ficuter snĩa quare vᷓ debitoꝛ nõ potuisse postea preiudicare alienãdo in alia ꝑ no.in.l.a diuo pio.§.j.ff.de re iu.ꝛ ꝑ no. ꝑ bar.in.d.l.a diuo pio.§.in vẽditiõe.ꝙ.iure emꝫ guarẽtigie habeť pro cõdẽnato vt dicit bal.in.l.factũ.C.fa.he.facit.l.ꝑfiliã.ff.ad.l.fal. ¶Et ex ꝓdictis ẽt ptꝫ nõ obstãte ꝙ qnto loco allegabať qꝛ satis est ꝙ predictus actoꝛ seruauerit formã statutoꝝ que de materia nostra loquũtur ẽm q̃ dꝫ intelligi ꝓdictum statutũ.istam ẽm alia statuta satis apparet heredes Thomasij teste fuisse cõtumaces cũ seruata fuerit forma statuti fideiusso.ꝛ ꝑ alia statuta q̃ mihi allegant quoꝝ alterũ positũ est li.j.c.cxxxiiij.iũcto statuto posito.e.li.fo.xxx.ꝛ alio statuto posito eo.li.c.xxj.ꝛ alio posito.ij.li.c.xij.q̃ statuta in dicto ꝓcessu dñr fuisse seruata vigore quoꝝ potuit deueniri ad ꝓdictã.d.M.ꝛ sic ẽt pꝫ rñsum ad vltimũ. ¶Et vt suprascriptum est ita consulo ego Marianus Socinus saluo semper saniori consilio.

¶Consilium.xxv.

1 Nepos ex filia venit appellatione liberoꝝ in emphiteota.
2 Emphiteosis si concedatur vsqꝫ ad tertiam generationẽ comprehenduntur nepotes.
3 Vsqꝫ dictio: qñ inclusiue ꝛ qñ exclusiue ponatur ꝛ nu.5.
4 Generans ꝛ generatus distinguntur.
6 Nepotis appellatione non venit pronepos.
7 Verba contractus debent intelligi secundum subiectam materiam.
8 Consuetudo ecclesie in emphiteosi attendi debet.
9 Emphiteotecarius an possit donare ꝛ legare emphiteosim.
10 Emphiteosis potest dare in dotem.
11 Pater an recipit emphiteosim pro filijs ꝛ nepotibus an ꝛ quãdo possit illam in preiudiciũ filioꝝ alienare.ꝛ nu.12.ꝛ nu.18.
13 Pater an possit filijs preiudicare in his que filijs quesiuit ex contractu paterno.
14 Emphiteosis concessa per ecclesiam vsqꝫ ad tertiã generationẽ:ipsa cõcessio dr donatio cã mortis respectu iuris quesiti ꝑ stipulantem.
15 Actio:seu ius quesitum absenti reuocari potest.
16 Princeps lꝫ non possit reuocare qñ pretio accepto aliquid cõcessit alicui:secus tamen si ex liberalitate concessit.
17 Absens electus ad aliquod officium ante acceptationem an reuocari possit electio.
19 Jus accrescendi admittitur in emphiteosi.
20 Dos est proprium patrimonium filie.
21 Dos datur filie loco alimentorum.
22 Dos succedit loco legitime.
23 Inclusio vnius videtur alterius exclusio.
24 Doti fauetur in dubio.
25 Dubium in disputatione declaratur ex sequentibus.
26 Consequentis concessio necessario antecedentis concessionem infert.
27 Exceptio firmat regulam in casibus exceptis.
28 Argumentum a sufficienti partium enumeratione est validum.
29 Priuatus contra ecclesiam prescribit spatio quadraginta annorum.
30 Rei que non est non potest aliquid accrescere.

Dominus Frãciscus sindicus ꝛ ꝓcurator monasterij sancti geruasij de reate cum mãdato sufficiẽti dedit ꝛ locauit ad liuellũ ꝛ emphiteosim dyonisio ser angeli de reate ꝑ se ꝛ suis filijs ꝛ nepotibus vsqꝫ in tertiam generationẽ dicti dyo.finitã ꝛ cõpletã vtriusqꝫ sexus vnã domũ deinde dictꝰ Dyonisius dictã domũ ꝑ inextimata cum licẽtia ꝛ voluntate dicti.d. Fran.ꝓcuratoris dicti monasterij dedit ꝑ dote dicte dñe Lucretie filie sue magistro Florentino Petri ꝑsẽti stipulãdo ꝛ recipiendo pro se ꝛ suis heredibus ꝛ ius suum cõcesserit ad habendũ ꝛ tenendũ ꝛ possidẽdum vtendũ ꝛ fruendũ ꝛ oĩa singula faciendũ q̃ quilibet verus maritus de rebus dotalibus ꝑ vi extimata facere pôt.saluo semp iure dicti monasterij ꝛ ꝓmisit ꝙ de dicta domo nemini alij ius est datũ ꝛ ꝓmisit defensionẽ quã dotẽ dictus Florẽtinus se obligãdo ꝛ sua bona ꝓmisit.d. Dyonisio recipiẽdo pro ꝓdicta.d.Lucretia ꝛ pro heredibꝰ ipsius dñe ꝛ cui.d.d.ius suũ cõcessit reddere ꝛ restituere in oẽm casum ꝛ euẽtũ restituẽde dotis ẽm formã iuris.demũ occurrit ꝙ mortuus est Dyonisiꝰ primus stipulatoꝛ supstitibus sibi.d.d.Lucretia ꝛ.d.Catherina ꝛ tres filij barnabei filij dicti Dyonisij primi stipulantis postea mortuus est Florentinus maritus.d.d.Lucretie cui data domus data fuit in dotẽ supstitibus.d.d.L.eius vxore ꝛ Petro filio magistri Florẽtini ꝛ.d.L. vt filius ꝛ heres.d.d.L.vẽdidit dictã domũ Christophoro de reate cũ consensu ꝛ licẽtia ꝓcuratis dicti monasterij domũ mortuus est dictus Petrus supstitibus duobus filijs ꝛ dicta.d.L.ꝛ filijs Barnabei filij dicti stipulantis primi.mõ queriť de duobꝰ. ¶Priõ an dictus Dyonisius potuerit dictã domũ in dotẽ dare.d.L.filie sue in preiudiciũ.d. L.ꝛ filioꝝ dicti Barnabei pro qbus stipulatus est ipsis nõ cõsentiẽtibus. ¶Scḋo ꝑsupposito ꝙ Dyonisius hac facere posset an dicta domus sit reuersa ad monasteriũ ꝓpter mortem dicti Petri filij.d.d.L. cum per eius mortẽ finita sit tertia generatio dicti Dyonisij ex ꝑsona dicte.L.vel sit reuersa ad.d.C.ꝛ ad filios dicti Barnabei pretextu prime stipulationis vel si de iure cum reuertiť ad dictã dñam.L.ꝛ eius filio dicti Barnabei qꝛ forte Dyonisius primus stipulatoꝛ ipsi.d.C.potuit illã domũ alteri filie dare ꝛ eã priuare.an Christophorus emptoꝛ vltimus dicte domꝰ a dicto Petro possit se tueri aduersus dictũ monasterij donec viuit aliqs generationis tertie dicti Dyonysij eo qꝛ dr omne ius qḋ habebat Petrus ꝛ heredes dicti magistri florentini sibi in dicto ꝯctu emptionis fuisse excessum ꝛ dictus Petrus ẽm formaꝫ ꝯctus dotis vᷓ habere oĩa iura q̃ habere posset.d.C.ꝛ filij dicti Barnabei nepotis dicti stipulãtis vꝫ dyonisij.ꝛ Bar.cõsi.suo ꝙ incipit statuto cõis tuderti ꝗuis etiã casu cõis opinio videať esse in ꝯrium ꝑ text.
1 in.l.j.C.de cõdi.inser.†vbi nepos ex filia cõprehendiť appellatione liberoꝝ aui materni.si ergo dr de liberis ergo de gñatio cũ non dicanť liberti nisi q gñanť a ꝑmo parẽte immediate vel mediate ad idẽ qḋ no. Bal.in tit.de suc.feu.§.si.vbi dicit ꝙ si accipio emphiteosim ꝑ me ꝛ filijs meis ex meo corpore descendẽtibus cõtineť nepos ex filia ꝛ idẽ etiã cõcludit in.d.l.j.C.de cõdi.inser.ꝛ.l.cũ accutissimi.C.de fideicõ.foꝛtiꝰ ergo talis dr de gñatione ad idẽ gl.sup ver.ꝑpetuũ in auť.de non alie. §.alienationis relata ad.§.emphiteosiꝫ.e.ti.ꝛ bal.l.ij.C.de iu.emphy. lꝫ cõfuse loquať ꝛ in auť.defuncto.C.ad se.cõ.ter.ꝛ Spe.ti.de lo.§.nũc aliqua ꝙ.cxlvj.ꝛ in.j.ti.feu.§.hoc quoqꝫ verbo.gradũ vtraqꝫ lr̃a simul iũcta.nã aliq tex.habẽt gradũ ꝛ aliq geniculũ ꝛ sic sunt symonia.ꝛ ita ibi tꝫ expssẽ gl.sup ver.geniculũ.ꝙ idẽ est ꝙ gñatio vt ptꝫ ad sensum ꝛ no.Bal.in auť.si quas ruinas.C.de sa.san.ec.post ꝑn.ꝛ in alijs plerisqꝫ locis idẽ ꝑbať tu omittendã cẽseo in terminis nostris hãc disceptationẽ tũ ob iura ꝛ auctoritates ꝓdictas.tũ qꝛ est emphiteosis ecclesiastica i qua succedit femina in auť.de alie.ꝛ emphy.§.emphiteosim.tũ etiã qꝛ ꝓdictus.B.fuit stipulatus tã in prima q̃ in scḋa stipulatiõe ꝑ filijs ꝛ nepotibꝰ suis vtriusqꝫ sexus vsqꝫ in tertiã gñationẽ.tũ etiã ꝓpter defensionẽ quã dedit dictus.d.in dotẽ.d.L.filie sue sub forma de qua.§.i ꝑncto.tũ etiã qꝛ nõ vertiť nunc disceptatio inter ecclesiã ꝛ genitos ex Lucretia sꝫ inter ecclesiã ꝛ emptorẽ ex his sit satisfactũ predicte prime qõni cõtente sub prima qõne ꝑncipali. ¶Quare assumo illã scḋam qõnẽ
2 cõtentã sub ipsa pria qõne ꝑncipali vꝫ†qualr intelliganť illa verba vsqꝫ in tertiã generationẽ.vtrũ dictio vsqꝫ ponať inclusiue ita vt cõprehẽdať ꝓnepotes ipsiꝰ Dyonisij an ꝙ exclusiue ꝛ sic nõ cõprehẽdanť ꝓnepotes sꝫ solũ nepotes in qua materia plures cõsului semel eugubij iterũ salginei.ꝛ etiã als ꝯsului in ciuitate camerini ꝛ vᷓ attentis verbis vtriusqꝫ stipulatiõis ꝙ dictio ꝓdicta stet ꝛ sic comprehendanť ꝓnepo
3 tes qꝛ†qñ dictio vsqꝫ poniť ad graduꝫ determinatũ poniť inclusiue ꝛ nõ inclusiue.vt no.bar.in.l.ꝑonus.§.sempronio.ff.de le.ij.ꝑ.l.fi.ff.de sena.ꝛ.l.diuo marco.C.de qḋ.ꝛ.c.statutũ.ꝛ.c.vbicũqꝫ.de he.li.vj.ꝛ est bonus tex.in.l.iuriscõsultus.§.parẽtes.ff.de gradi.ibi parẽtes vsqꝫ ad tritauũ liberi vsqꝫ ad trinepotem scḋo hoc vᷓ ꝑbari ex illis verbis vsqꝫ in tertiam gñationẽ cõpletã:vñ vᷓ facta stipulatio ꝛ cõcessio donec ter gñatio cõpleta ꝛ finita sit ar.l.j.C.de ope.pu.nã prima gñatio dyonisij est filiorum qꝛ ipsemet nõ pôt dici pria generatio qꝛ nemo gñat seipm
4 vt se ptꝫ sꝫ†inter generantẽ ꝛ generatũ dꝫ esse distinctio.l.lꝫ.§.ca obligatio.ff.de pe.ꝛ ar.c.ꝑ nr̃am.de iure pa.ꝛ.l.pe.ff.de ar.ꝛ.c.debituꝫ.de bap.c.fi.de insti.ꝛ ibi gl.allegat multas cõcoꝛ.maxime qꝛ in terminis nostris vᷓ ꝯcepta stipulatio taliter ꝙ vᷓ stipulatoꝛ distinxisse generatũ a generãte cũ dixit ipsius dyo.tertiã generationẽ cõpletã ꝛ ita ꝯsuluit Bar.vt refert Bal.in auť.si quas ruinas.d.de sa.san.ec.ꝑ quo allegat Bal.gl.sup ver.gradũ in vsi.feu.ti.j.que dicit ꝙ gñatio idẽ est ꝙ gradus vñ sicut gradus nõ incipit a stipite sꝫ pᷓ ꝛ filius faciũt vnũ gradũ idẽ etiã faciunt vnã gñationẽ ꝛ idẽ cõsuluit Bar.in quodã ꝯsilio qḋ incipit in casu ꝑmisso anteqꝫ veniã facit.c.statutũ.ꝛ ꝙ ibi no.de pe.li.vj.ꝛ cle.j.de pe.lꝫ secus sit ẽm Bar.qñ recipiens cõcepisset verba sub hac forma vꝫ ꝑ me ꝛ filijs ꝛ nepotibꝰ in tertiã generationẽ vel vsqꝫ ad tertiam gñationẽ qꝛ tunc stipes ꝛ sic ꝑsona ipsius stipulatoris cõputať ꝛ habeť pro prima gñatione filiꝰ ꝑ scḋa ꝛ nepos ꝑ tertia ꝛ ꝓdictã distinctionẽ tꝫ etiã Bal.in.d.auť.si quas ruinas subdit tñ seruãdam in hoc consuetudinẽ ecclesie cõcedentis. ¶Sed in ꝯrium facit qḋ no.Bal.in auť.defuncto.C.ad sena.cõiter.ꝛ qḋ tꝫ Jo.de imo.in.l.qḋ diciť.ff.de ꝙ.
5 ob.vbi cõcludit ꝙ lꝫ stipulatio concipiať ꝑ recipiente ꝛ eius filius et nepotibus vsqꝫ in tertiã generationẽ cõpletã ꝙ†cũ dictio vsqꝫ possit stare inclusiue ꝛ exclusiue ẽm ea que tradunť late in.d.l.patronus. §.sempronio merito stabit exclusiue vt fiat interpretatio cõtra recipiẽtem qui verba ad sui commodum debuit apertius declarare.l.veteribus.ff.de pac.Jtẽ qꝛ ecclesia videť cõcedere voluisse ẽm formã antiqꝫ sibi a iure ꝑmissam.de qua in auť.de nõ alie.§.emphiteosiꝫ.ꝛ.§.qꝛ vero leonis.ꝛ.§.neqꝫ illud.ꝛ.§.alienatiõis in auť.de nõ alie.ꝛ sic ecclesia videť redisse ad sui naturam primeuã ꝛ cõsuetã cũ res de facili redeãt ad naturã suã.xxxv.di.c.ab exordio.l.si vnus.§.pactũ.ff.de pa. Et hãc opi.videť seq Bal.in.l.meminisse.ff.de o.ꝑcõ. ¶Jtẽ facit qꝛ stipulatio fuit cõcepta ꝑ se filijs ꝛ nepotibꝰ.ꝛ de pronepotibus nihil fuit di
6 ctũ argo omissum.vt.l.quicqd astringẽde.ff.de ver.ob.nec†appellatione nepotis venit ꝓnepos not.glo.in.l.galus.§.instituens.ff.de libe.ꝛ posthu.Bar.in.l.liberoꝝ.ff.de ver.sig.facit etiã glo.in auť.de nõ alie. §.emphiteosim.vbi glo.vult ꝓdictũ.§.debere intelligi in tertiam generationẽ ꝛ per cõsequens paria esse videnť stipulari pro se filijs ꝛ nepo
7 tibus ꝛ stipulari in tertiam generationẽ. ¶†Preterea verba huius

modi adiecta in ɔtibus intelligēda sunt ſm subiectā materiā. c. sup co.de of.dele.ꝛ.l.fi.C.de sen.ꝛ iterlo.om.iud.ꝛ.l.impatores.ff.de in diē adie.cū aliis vulgatis.ergo ſm dictū.§.emphiteosim ꝛ alia iura supi⁹ allegata q̄ interꝑtant̄ vt intelligant̄ in tertiā gn̄ationē accipiēdo psonā stipulatoris ꝑ p̄rīa gn̄atione ita vt nō extendat̄ ad ꝓnepotes ad p̄dicta etiā singl'r faciūt no.ꝑ Spe.in ti.de loc.§.nūc aliqua.ver.clv.vbi format q̄ōnē ɔcessa fuit.Emphiteosis vsq3 in tertiā generationē cōpletā supest tandē nepos p̄mi inuestiti ꝛ alterius nepotis filius q̄rit̄ qd iuris dicit ipse vī q filius nepotis lʒ sit in quarta gn̄atione cōsequat̄ ius ex psona paterna lʒ ex psona sua nihil possit habere q2 est extra tertiā gn̄ationē ꝛ sic ibi ɔcludit q ipse nihil d3 habere sʒ totū d3 habere patruus ꝛ sic sequit̄ q ex tali stipulatiōe ꝛ inuestitura intelligit̄ q psona patris sit in prima gn̄atione psona filij in scđa gn̄atione psona nepotis in tertia gn̄atione psona ꝓnepotis in quarta ꝛ sic nō cōprehēdit̄ in inuestitura ꝛ in stipl'one ꝛ eādē opi.tʒ bar.ꝛ idē in effectu voluerūt Dy. ꝛ Rayne.in.l.codicillis.ff.de vsufr.leg.ipsi tñ nō loquunt̄ ꝑ vbū gn̄ationis.ꝛ Mar.de fano.in tractatu emp.q.xxiij.ponit q̄ōnē sʒ decidit q portio illi⁹ reuertit̄ ad ecclesiā sed bar.in.l.mihi ꝛ titio.ff.de ver.ob. tʒ q accrescat alteri loquitur tñ vt loquit̄ Dy.q̄n pī fuit stipulatus ꝑ se ꝛ filijs suis ꝛ vnius filioꝝ morit̄ sʒ Bar.de saly.in.l.ij.C.de iu.emph. q.xxiij.in ꝓprijs terminis spe.sequit̄ opi. Spec. ꝑ rōnes quas allegat Bar.¶Ex qb⁹ vt dixi colligit̄ q mēs p̄dictoꝝ est q si aliqs stipuletur vsq3 in tertiā generationē ēt finitā psonā iuestita habet̄ ꝑ p̄ma gn̄atione ꝛ sic pnepotes excludunt̄ q ēt vī tenere bal. ī addi.spe.ī ti.de loca.ꝛ in ꝓhemio.feu.vbi dicit q lʒ qs nō haberet seipsā tñ est p̄ncipiū gn̄atiōis sicut dicimus de vno q nō est numerus sʒ principiū numeri ꝛ sic
8 vir ꝛ vxor sunt principiū affinitatis† q2 in hoc principal'r attēdēda esset cōsuetudo ecclesie vt voluit Bal.in.d.aut.si quas ruinas.ꝛ Joā.de imo.in.d.l.si multi ꝛ titio.ꝛ.l.q̄ð dr̄.ff.de v̄.ob.vbi pluries explicat cōsuetudinē eccl'ie attēdēda.ꝛ.d.bar.de saly.in.d.l.ij.ꝛ Spe.etiā in locis ꝑallegatis.ꝛ clarius ibi Bal.in addi.q similiter pluries replicat attendendā esse ɔsuetudinē ꝛ Jo.de imo.in.c.potuit.de locato ꝛ mihi p̄supponit̄ q ɔsuetudo eccl'ie sit q ecclia ꝛc.Sʒ pōt dici q hoc ꝓcedit q̄n recipiēs recepisset ꝑ se filij ꝛ nepotib⁹ in tertiā generationē secus si dicat vsq3 ī tertiā suā vel ipsius generationē.Et sic iste articulus vī satis dubius de quo etiā ꝑ bal.in addi.spe.in ti.de loca.v̄.noīe tertie generationis de quo etiā ipse dubitauit co.ti.in addi.q̄ incipit ecclia pōt dare. ¶Et ꝑfecto articulus est valde dubius sʒ in hac disceptatione vlteri⁹ nō īsistā.¶Assumo nūc ex ordine scđā p̄ncipalē q̄ōnē q̄ q̄rit̄ vtrū p̄dictus Dyonisi⁹ pōtuerit dictā domū dare ī dotē circa quā q̄ōnē duplex pōt ɔiūgere dubitatio vna respū dationis in dotē ꝑ se ɔsiderare alia rōne stipl'onis cōcepte ꝑ ip̄m Dyonisiū q stipulat⁹ fuit ꝑ se filijs ꝛ nepo-
9 tib⁹ ꝛc.q̄ ad p̄mā paucis īsistā.¶†Quāuis eñ apud maioreꝫ nr̄os dubitatio fuerit vtrū emphiteoticari⁹ possit donare vl' legare ēphiteosiʒ ſm ea q̄ tradunt̄ ī.l.ij.ꝛ fi.C.de iure empby.Ja.bu.Bar.ꝛ Bal.ꝛ doc.ī l.si domus.§.fi.ff.de leg.j.Jo.an.ꝛ Jo.de imo.in.d.c.potuit.de locato. ꝛ per Spe.in ti.de loca.§.nūc aliqua.ver.cvij.tñ respectu dotis lʒ q̄dā videant̄ dubitasse arguētes q nō p.c.j.§.donare quale feu.alie.pos.arguēdo a simili de feudo ꝛ ibi bal.ꝛ clarius de ꝓhibita alienatiōe feu. ꝑ ɔe.c.iperialē.in.iij.col.tñ Spe.in tit.de loca.§.nūc aliqua.ver.cix. tʒ
10 †q fauore dotis pōt pater rē emphiteoticā dare in dotē maxime si id faciat saluo iure ecclesie ꝛ idē tʒ ibi Jo.an.in addi.vbi assignāt differētiā esse inter emphiteosiʒ ꝛ feudū q̄tū ad dotē remittēdo se ad no ꝑ eū in.c.nup.de dona.inter vi.ꝛ vxo.ꝛ idē tradit in.c.potuit.de lo.ꝛ ibi ꝑ Pe.ꝛ Jo.de imo.nec mirū q2 dotis fauore res q̄ subiacēt restōni ꝛ ēt res litigiose q̄ non possunt alienari possent in dotē ɔcedi vt ī aut.res q̄ C.de co.dele.ꝛ.l.fi.in fi.C.de litig.sed in h' nō multū insistendū arbitror ex quo p̄supponit̄ q pater dictā domū dedit in dotē filie de ɔsensu ecclesie ꝛ sic dñi directi.¶Unde superest vt videamus scđam dubitatio-
11 nē vtrū† ex quo pī fuit spoliatus sibi ꝛ filijs ꝛ nepotib⁹ vsq3 in tertiam ipsius generationē an ex quo ius eit q̄situm filijs potuerit ipsis filijs p̄iudicate ꝛ vī q nō q2 id q̄ð nostrū est sine facto nostro a nobis euelli nō pōt vt in regula id q̄ð nostrū.ff.de re.iu.cū sua materia sʒ ꝑ stipulationē paternā fuit quesitū ius ipsis filijs ergo sine cōsensu ipsoꝝ nō videt̄ pater potuisse dicte filie dare ī dotē in p̄iudiciū alioꝝ ꝛ pro hac sn̄ia facit q̄ð no.Ja.de raue.l.gallus.ff.de libe.ꝛ posth.quē allegat ꝛ sequitur
12 bal.in.l.apud iuli.§.si qs.ff.de leg.j.ꝛ Ang.ibi.vbi ɔcludūt† q pī q stipulatus est emphiteosim sibi ꝛ filijs suis nō pōt in p̄iudiciū filiorū illi renūciare ex quo quesitū est ius filijs q̄uis eñ si esset emphiteosis habita a priuato videret̄ posset preiudicare prelegando vni vel etiā dando in dotē q2 tunc videt̄ voluisse p̄iudicare eius heredibus cū talis emphiteosis sui natura possit transire ad extraneos heredes.vt habet̄ in l.si pactū.ff.de pac.ꝛ per no.ꝑ glo.in.l.si tibi.§.si pactus co.titu. ꝛ per Bar.in.l.q̄ð dicit̄.ff.de verb.obli.tñ cū ista sit emphyteosis habita ab ecclesia tenēdo q nō transeat ad extraneos heredes vt voluit Jo.an.in c.in p̄sentia de ꝓba.stipulādo vt.s.videt̄ voluisse ꝓuidere filijs vt filijs ꝛ nepotibus vt nepotib⁹ nō vt heredibus:ꝛ sic.videt̄ q ipsis filijs fuerit vtile ius quesitū ꝛ vtilis actio ex ɔtractu paterno q̄ð id q̄ð legitur ꝛ no.in.l.q̄ð dicit̄.ff.de ver.ob.ꝛ.l.si qs operas ꝛ.l.vt iurisiurādi.§.si liberi.ff.de ope.vñ vī q sine eoꝝ cōsensu nō possit pī illis p̄iudicare ꝑ di-

etā regulā id q̄ð nostrū.ꝛ no.i.l.fi.ff.de pac.ꝛ ad hoc vī tex.i.c.j.de suc.feu.in vsi.feu.in fi.Et q̄uis ibi loquat̄ in feudo tñ ꝓpter rōnis idēptitatē.Idem vī dicendū in emphiteosi p.l.illud cum si.ff.ad.l.aqui.ꝛ ad hoc possent etiā adduci plura argumēta que ad hoc facit Spe. in tit. de loca.§.nūc aliqua.v̄.lxxviij.ad q̄ð ēt accedat q̄ð no.i.d.§.si liberi.vbi
13 videt̄ ꝓbari q†ēt si filius nō sit heres vel sit heres in re certa nihilominus cōpetat sibi ius quesitū ex ɔtu paterno ꝛ voluit Cy.i.l.liberti. C. de ope.lib.ꝛ Ja.bu.in.l.si non sortē.§.libertus.ff.de cōdi.inde.spe.d. §.nunc aliqua.ver.clvj.ꝛ Sal.in.d.l.ij.C.de iure empby.de quo late disputat Jo.de imo.post Bar.in.l.q̄ð dr̄.ff.de ver.obli.ꝛ sic ex oībus predictis vī posse ɔcludi q p̄dictus dyonisius nō potuerit p̄iudicare alijs filijs assignādo vni filie in dotē ad q̄ð etiā facit q̄ð no.gl.in.l.certi ɔditio.§.si numos.ff.si cer.pe.ꝛ.l.si absentis.C.si cer.pe.que dicit q̄ð nobis querit̄ actio ꝑ numeratione nr̄o noīe factā ꝑ tertiū ꝛ illam tertius nobis inuitis auferre nō pōt.¶Uerū his ꝛ similib⁹ non ob.rn̄deo q q̄uis pī sic fuerit stipulatus ꝛ vsq3 in tertiā generationē ꝛ ꝑ ipsa seya nihilomin⁹ potuit p̄iudicare alijs filijs ꝛ seye alienādo dādo ī dotē vni filie maxime cū cōsensu ecclesie ꝛ sic reuocādo ab alijs.hoc p̄mo ꝓbat̄ q2 si dicamus q ex dicta stipulationē resultet mortis cā capio ꝓut voluit bar.in.l.si mihi ꝛ ticio.ff.de ver.ob.ꝛ sentit Saly.i.d.l.ij.C.de iure em
14 phy.q.xxiij.¶Scđo q2 si reuocari pōt vt statiʒ dicamus† q ista dicat̄ donatio cā mortis ꝓut etiā voluit Bal.in.d.aut.si quas ruinas. C. de sac.san.epi.ꝛ Jo.de imo.in.c.potuit de loca.ex eo potissime q2 ista verba apposita in ɔtractu emphiteotica pro se ꝛ filijs seu vsq3 in tertiā generationē intelligunt̄ ordine successiuo ꝑ id q̄ð legit̄ ꝛ no.in.l. gallus. §.j.ff.de lib.ꝛ posth.ꝛ ibi etiā per Jo.de imo.no.bar.in.l.q̄ð dr̄.ff.de v̄. ob.facit etiā q ip̄e no.in.d.l.si mihi ꝛ titio.ff.de v̄.ob.ꝛ sic ꝑ hoc vī cēseri danatio cā mortis ꝑ no.per gl.in.l.fi.C.de pac.ꝛ per no.in.l.j.ꝛ ꝑ totū ti.ff.de do.causa mor.ꝛ ꝑ Bar.in.d.l.si mihi ꝛ titio ptʒ conclusio ex p̄dictis manifesta q sola volūtas donantis pōt donatio cā mortis reuocari.vt.l.nō oīs.ff.si cer.pe.ꝛ.l.q mortis.ff.de dona.cā mor.¶Quinimmo etiā si diceremus ipsā donationē inter viuos tñ vī posse reuocari ex quo eñ ex stipulatione ipsius dyonysij patris fuit quesitū predictū ius filius dr̄ quodāmodo peculiū ꝓfectitiū.l.ꝓfectitia.ff.de iureiu. ꝛ sentit Bar.in.l.vt iurisiurandi.§.si liberi.ff.de liber.vbi dicit q̄ð hoc q̄rit̄ filijs vt ꝓfectitium lʒ videat̄ in alio se ibi nō firmate maxime cū ip̄e pater de suo p̄rimonio pecuniā soluisset ꝑ receptione dicte emphiteosis ꝑ no.per bal.in.d.aut.si quas ruinas ꝛ in.l.j.in fi.C.per quas perso.no.ac.ꝛ ꝑ Jo.de imo.in.d.c.potuit vñ cū nihil hodie sit imutatū in ꝓfectitijs.vt.l.plʒ.ff.de acq.here.iunctis his que tradunt̄ ꝑ Bar. ꝛ doc. in.l.frater a fratre.ff.de cōdi.inde.sequit̄ q sicut peculium ꝓfectitiū pōt ꝛ ꝑ parte ꝛ in totū regulariter adimi filio in p̄tāte.l.cū dn̄s.§.filius.ff. de pecu.le.ita pōt in aliū transferre adimēdo ab altero filio ꝑ hoc optime facit q̄ð legit̄ ꝛ no.in.l.qui rome.§.flauius.ff.de verb.ob.iūctis his que ibi tradunt̄ ꝑ bar.vbi ptʒ q q̄n cōtraho cū aliquo ꝛ in ɔtu appo-
15 no pactū per q†alteri tertio aliquo actio seu ius aliq̄ð q̄rit̄ dicta actio ꝛ dictum ius ita demū irreuocabiliter acquirit̄ si non interuenit presentia vt ibi ꝓbatur iuncta.l.iij.ff.de seruis expo.ꝛ hoc potissimū in filijs adimēdo ab vno vel plurib⁹ ꝛ dando alteri maxime dando filie in dotē per ea que superius dicta sunt quo tñ casu fauore dotis non posset ab ea reuocare.vt.l. pōponius fidelphus.ff.fa.her.maxime q2 maritus recipit ꝑ oneribus matrimonij sustentandis.vt.l.pro oneribus.C. de iure do.¶Tertio facit etiā q̄ dicimus de iure patronatus patris in quo lʒ filij veniāt vt filij ꝛ nō heredes tñ pī pōt vni soli assignare ꝛ sic oībus alijs p̄iudicare alias excludēdo.vt.l.iurisiurādi.§.si liberi.ff. de ope.lib.¶Quarto probat̄ optime ꝑ tex.quē quasi ad materiam nostrā in simili ponderat bar.in.l.iij.ff.de ser.expor.vbi pacta in p̄standū libertate.j.certū tp̄s seruo vēdito pōt de vēditoris volūtate reuocari. ꝛ nihilominus seruo vēdito ex hm̄ōi pacto ad ɔsequēdā libertatē ins erat q̄sitū vt est vt no.in.d.l.q rome.§.flauius hermes.ff.de verb.obli. vbi hāc sn̄iam latius sequutus fuit bar.ꝛ ꝑ hac ɔclusiōe facit etiā tex. in.l.fi.C.si mācip.ita fue.ali.ꝛ ad p̄dicta ēt q̄ tradunt̄ ꝑ bal.in.l.cū a socero.C.de iure do.¶Quinto probat̄ in simili ꝑ ꝛ notabile dictū Bal.
16 in.l.q se patris.C.vñ li.qui dicit† q lʒ princeps nō possit reuocare q̄n p̄cio accepto aliq̄d cōcessit alicui sec⁹ tñ est q̄n ex liberalitate.¶Sexto faciūt not.in donatione facta absenti que pōt reuocari.vt.l.absenti.ff. de dona.iunctis his que tradūtur in.l.ij.§.sʒ ꝛ si qs.ff.de do.¶Septi
17 mo faciūt ea que de electione absentis dicunt̄† nā si aliqs absens ꝑ aliquos ex volūtate aliq̄ð officiū eligat̄ sicut eligi pōt sibi ius querit̄ ex tali electione vt.l.labeo.ꝛ ibi no.ff.de iureiu.ꝛ.l.publius.ff.de cōdi.ꝛ detñ ante acceptationē pōt hm̄ōi electio reuocari ex quo illi nō est q̄situ ius plenū ꝛ sic irreuocabile vt late concludūt per plures rationes bar. Ang.ꝛ Jo.de imo.in.d.l.absenti.ꝛ Ang. in.l.ex co.ff.de testa.mili. et tamē loquit̄ in predictis casibus extraneis ꝛ inter psonas inter quas pōt cadere onus obligationis naturalis ꝛ ciuilis ꝛ sic ptʒ q p̄dictus sempronius tā filijs q̄ seye potuit patrē iudicare.¶Si ergo illud est in extraneis q̄tomagis d3 hic licere patri cuius ɔtēplatione ꝛ pacto
18 sub forma p̄dicta ius est q̄situ filijs ad q̄ digne accedat q2† sicut pī posset in preiudiciū ipsorū filiorū in totū expresse renunciare dicte emphyteosi ꝛ sic.ꝛ sibi ꝛ filijs etiā ꝛ ceteris descendētibus p̄iudicare ſm ea q̄ traduntur

⁊ tradunt̃ per Bal.in.d.aut.si quas ruinas.⁊ Jo.de imo.d.c.potuit.q-
bus tñ ex stipulatione paterna quesitū fuit ius ꝑ.l.stipulatio ista.§.alte
ri.⁊ ꝙ ibi tradit̃ ꝑ doc.ita ⁊ multofortius dꝫ posse aliqbus filijs ꝑiudi
care cui nõ vr̃ ita potuisse stipulari.vt.d.§.alteri ⁊ isti. de inuti.sti. §.si
alij ꝑ no.in autē.multomagis.C.de sac.san.ec.¶ Octauo ꝓdicta cõclu
sio ꝓbat̃ ex no.ꝑ Bal.singul̃r in.l.cū ⁊ socero in fi.C.de iure do.vbi di-
cit ꝙ qñqꝫ est in ptãte ꝓuidẽtis ita ꝙ ꝓuidẽdo illi resultat ꝓuisiõis ef
fectus relatiue in ipso ꝓuidente.Et tũc a tali ꝓuisione põt recedere vꝫ
si dñs ꝓuidet seruo suo vl̃ pater filio in potestate ar.l.j.C.si ser.extero.⁊
tũc indubitãter pr̃ põt penitere.Et pro ꝓdicta pte dicit Jo.de imo.se
cõsuluisse ita dicit in.d.c.potuit.⁊ ego pluries cõsului.¶ Non ob.alle-
gata in ꝯtrariū ⁊ ꝑmo nõ ob.regula id ꝙ nr̃m qꝛ ꝓcedit qñ de pñti ius est
quesitū alicui ⁊ irreuocabil̃r nõ in spe.ꝓut est in terminis nr̃is ⁊ ex cã
residente in ptãte pr̃is faciũt que statim dicã.¶ Nec ob.no.in.l.seruꝰ.
⁊.l.filius.C.de pac.⁊ in.l.fi.ff.de pac.qꝛ rñderi põt ꝙ interdū iste ex cu-
ius pacto facto alteri acqrit̃ nõ est sui iuris ſꝫ alteri iuri subiectꝰ vt ser
uus ⁊ filius ⁊ sic tenent̃ illi acqrere.Et tũc post ius q̃situ illi cuius iuri
est subiectus nõ põt pñtiã illi fieri ꝑiudiciū ⁊ ita ꝓcedũt.l.seruꝰ.⁊.l.fi-
lius.interdū vͦ nõ est alteri subiectꝰ ⁊ siqdẽ teneat̃ illi acqrere idẽ ita lo
quit̃.l.fi.de pac.qñqꝫ vero qs est sui iuris nec tenebat̃ alteri acquirere ⁊
tunc videtur ꝙ ex pñtia ĩpedire possit effectꝰ acqsitio.vt.d.l.qui rome.
§.flauius.⁊.d.l.iij.ff.de ser.expor.⁊ sic est in termĩs nostris.¶ Nec ob.
opi.bal.⁊ Ang.allegata in cõtrariū qꝛ ipsemet Bal.tꝫ cõiter cõtrariū
⁊ etiã ex supioribus pꝫ ꝙ ꝓdicta opi.nõ est vera.¶ Et posito ꝙ pater
videret̃ voluisse ꝓuidere filijs ⁊ nepotibus vt nepotibus tñ ex ꝓuisiõe
cū resultet mortis cã capio vel donatio cã mortis vel etiã simplex dona
tio.põt stipulator illã reuocare.vt.s̃.dixi.¶ Nec ob.no.in.l.iurisiuran-
di.§.si liberi qꝛ imo Bar.in.d.§.tꝫ ꝯtrium.⁊ ꝓ cõclusione nr̃a in ꝓtum
dicit ꝙ pr̃ qui stipulatus est a liberto opas sibi ⁊ filijs põt talẽ ius assi
gnare vni filiorū.vt.s̃.dixi.Et ad rõnes spe.in.d.ver.lxxviij.rñdetur ꝙ
spe.ibi tandẽ nõ obstãtibus illis rõnibus decidit in ꝯtrium cõcludẽs.
ꝙ pater põt vni gratificare ⁊ vni assignare ⁊ ꝓlegare qꝛ si pater in vita
preiudicare per actū odiosum nõ soluẽdo canonẽ aut alienãdo de quo
etiã per Bar.in.l.j.ff.de interdic.⁊ rele.fortius dꝫ posse per actū fauo-
rabilẽ ⁊ ibi allegat multa iura q̃ breuitatis cã omitto.Et inter alia al
legat ꝙ dictū est de iure patro.ꝙ pertinet ad oẽs filios patroni non qꝛ
heredes sed qꝛ liberi.vt.ff.de iure pat.iura.⁊.ff.ad.l.iul.maie.l.eorū.⁊
tñ si pater vni ex filijs assignauerit eius erit.vt.l.j.j.rñ.ff.de assig.li.qn-
immo voluit ibi Jo.an.in addi.in fortioribus terminis ꝙ si voluntas
fuit patris ꝙ vnus solus filius hr̃et lꝫ ignoret̃ de quo filio tñ ille hẽbit
quẽ eliget dñs emphyteosis per.l.legato gñale cū si.ff.de le.j.fortius er-
go cõcludẽdū est in teris nr̃is ꝙ potuit Sempronius ex volũtate ipsiꝰ
epi directi dñij alienare.Nec ob.vltia argumẽta ⁊.§.si nūmos.⁊ sitia iu
ra qꝛ ad illa rñderi põt.vt.s̃.rñdi ad regulã id ꝙ nr̃m.¶ Assumo nũc
ex ordĩe tertiã qõnẽ ꝑncipalẽ quas vires habuit dicta cõcessio in dotẽ ⁊
quos effectus ꝓduxerit ⁊ sic in hac qõne exalabit̃ qs hẽat meliora iura
in dicta domo emphiteotica vtrū ꝓdicti nepotes ex Lucretia qui sunt
ꝓ nepotes dyonisij an vͦ nepotes dyonisij ex barnabeo an ꝓdictꝰ xp̃o
forus emptor an vͦ ecc̃lia ita ꝙ ad eã intelligat̃ reuersa domꝰ ꝑ mortẽ
aliorū Lucretie materia est magis nutricata ⁊ difficillis ĩ ea tñ ꝓsequar
ꝓdictū ordinẽ.¶ Et ꝑmo tractabo de nepotibus lucretie.⁊ demū de
reliqs.Quãtū ergo ad nepotes lucretie breuibus ne absoluã qm̃ stãti-
bus his q̃ cõclusi in fine ꝑme ꝑncipalis qõnis qm̃ ꝗuis de iure sit dubi
tatio.vtrū illa vͦba vsqꝫ in tertiã gñationẽ dicti dyonisij ꝑmi stipulato
ris extẽdant̃ solū ad nepotes stipulatoris.An vero etiã ad ꝓnepotes.
tñ ex quo ex cõsuetudine ecc̃lie ex interpretatiõe dictorū verborꝫ nepos
stipulatoris hr̃ ꝓ tertia gñatiõe nõ est dubiū ꝙ ꝓnepos.nõ cõtinetur.
Quinĩmo qñ cõsuetudo eẽt ecc̃lie cõcedere solū vsqꝫ in tertiã gñationẽ
dicto mõ intellectã est dubiū si fuit clare facta cõcessio ꝓ vlteriori gña-
tiõe vtrū teneat etiã quo ad gñationes ad quas cõsueta est concedi de
quo ꝑ Bar.in auc.qui rẽ.C.de sac.san.ec.⁊ ꝑ Jo.de imo.in.l.ꝙ dꝛ.ff.de
ver.ob.⁊ ꝑ Bal.in auc.si quas ruinas.C.de sa.san.ec.¶ Sed obmitto
qꝛ talis inuestigatio nõ est nũc necessaria sit ergo conclusio ꝙ nepotes
Lucretie penitus excludunt̃ nec cõseruant̃ ipsi ꝓnepotes ex sup existen
tiã nepotū ex filio dyonisij ꝑ ea q̃ statim subijciã ad ꝙ etiã accedat alie
natio facta per filiū Lucretie ꝑ ea q̃ infra dicã.¶ Quo ad scðam qõnẽ
de nepotibus dyonisij qui superuiuũt ⁊ sic sumꝰ intra tertiã gñationẽ
vtrū ipsi sint exclusi vr̃ ꝑmo dicẽdū ꝙ nõ qꝛ dicta domꝰ fuit accepta in
emphyteosim ꝑ dyonisiū ꝓ se ⁊ nepotibus ⁊ filijs vsqꝫ in tertiã gñatio-
nẽ ⁊c.sed nepotes dyonisij supuiuunt ergo locus est stipulationi ⁊ per
ꝯñs ad ipos ꝑtinere dꝫ.¶ Nec ob.ꝙ aliq nepotes dyonisij mortui sũt
19 ⁊ solū ex ipsis supuiuũt filij q sunt ꝓnepotis ad dyonisiū † qm̃ lꝫ illis nõ
succedãt tñ illi qui sunt infra gñationẽ succedere vident̃ in totū ⁊ hͦ vo
lut Spe.i ti.de loc.§.nec aliq̃ v̾.clv.⁊.v̾.lxix.⁊ bar.⁊ Jo.de imo.in.l.si
mihi ⁊ titio.ff.de v̾.ob.⁊ Sal.in.l.ij.C.de iure ẽphy.q.xxviij.Nec vr̃ ob.
cõcessio dicte domꝰ facta ꝑ dyonisiū in dotẽ lucretie filie sue.¶ Qm̃ vr̃
posse rñderi ꝙ dictus dyonisius sic cõcedendo in dotẽ vr̃ voluisse soluꝫ
dare ĩ dotẽ ius ꝙ habebat in dicta domo in vita sua ex quo tale ius ha
bebat in vita hic ꝓbatur in simili in.l.ꝙ in rerū.§.qui vsufructus.ff.
de le.j.⁊.l.vxor ⁊ patrui.C.de leg.in qbus dꝛ ꝙ si testõr hꝫ aliqͦ ius ĩ re
quã simpl̃r legat nõ ipsam esse simpl̃r ſꝫ illud ius qͦd hꝫ vr̃ legasse ergo
pari rõne idem vr̃ dicendū in terminis nr̃is ꝙ cū dictꝰ Dyonisiꝰ hr̃et
ius in dicta domo in dotẽ data in vita sua lꝫ ipsaꝫ simpl̃r dederit in do
tẽ vr̃ dedisse dcm̃ ius ꝙ hẽbat in dcĩs iuribꝰ.⁊.l.ꝑm electi.§.fi.⁊.l.apud
iulianū.§.si titiꝰ.⁊.l.si domus.§.fi.ff.de leg.j.vt statim dicã.¶ Nec ob.
si diceret̃ ꝙ istud ius est ꝑsonale respectu dyonisij qꝛ etiaꝫ posito ꝙ ius
debitū testõris sit ꝑsonale lꝫ simpl̃r leget nõ debet̃ illud ius qꝛ extigui
tur.Nec debet̃ ẽt extimatio ẽt si fuit legatū cõiuncte ꝑsone vt singul̃r di
cit bal.in.l.habitatio.C.de vsuf.al̃lat.sticho.ff.de vsuf.le. quã dicit no.
ad hoc.¶ Scðo ꝓbat̃ qꝛ nõ est de facili ꝓsumẽdū ꝙ ipse pr̃ q dictã em-
phiteosim fuit stipulatus ꝓ se et filijs ⁊ nepotibꝰ taꝫ masculis ꝗ femi
nis voluerit eo mortuo priuare alios filios ⁊ filias ⁊ neptes ꝓ quibus
stipulatꝰ est ⁊ inequalitatem facere inter filios ꝑ quã inter eos ⁊ ĩuidia
oritur ⁊ discordia.vt.l.illud.C.de colla.iuncta.l.cū pr̃.§.dulcissimꝰ. de
leg.ij.⁊.l.cū opꝫ.post prin.C.de bo.que libe.⁊ ꝑ Bal.in.§.finaũt.¶ Ue
rū ꝓdictis nõ obstantibus arbitror cõtrariã sñiam fore verã ꝙ ꝓdicti fi
lij Dionisij ꝗuis sint.ĩ.tertiã generationẽ ñ possint petere dictã domū
⁊ hoc deducit̃ ex plurimis fundamẽtis.¶ Primo qꝛ clarū est vt.s̃. de
duxi in.ij.q.principali ꝙ dionisiꝰ potuit ipsam domū dare in dotẽ di-
cte Lucretie.Si ergo dicta cõcessio in dotẽ valuit si ergo dedit ⁊ valuit
20 ergo † dicta domus intelligit̃ effecta pr̃imoniū filie vt.l.põponiꝰ filadel
phus.ff.fa.her.⁊.l.iij.§.vtrū.ff.de mino.⁊.l.pater filiū.ff.ad.l.fal.⁊.l.j.
in fi.ff.de colla.do.nec curat̃ si sunt ꝓfecticio qꝛ spãle est in dote vt fiat
ꝓpriū patrimoniū ipsiꝰ filie vt dicit Ang.in aut.de equalita. do. §.qꝛ
vero coll̃.vij.¶ Et iõ publicatis bonis pr̃is nõ publicat̃ dos etiã ꝓfe-
cticia vt tradit̃.l.post dotẽ.ff.sol.ma.⁊ ꝓpterea ipsa sola agit si pr̃ est sti
pulatus filie reddi ꝗuis ipsa filia sit in ptãte ita refert Bald. Ja. de
bu.ꝯsuluisse in.l.ij.§.volũtate.ff.so.ma.¶ Et ꝗuis nõ sit stipulatꝰ filie
tñ morte pr̃is cõsolidat̃ velit nolit pr̃ in persona filie.l.socer in prin. ff.
so.ma.⁊.l.j.§.videamꝰ.C.de rei vxo.act.¶ Scðo hͦ ꝓbat̃ ex ipsa natura
dotis qꝛ dos cõcedit̃ pro sustẽtãdis oneribus mr̃imonij.vt.l. ꝓ oneribꝰ
C.de iure do.l.si is q.⁊.l.dotis fructꝰ.ff.eo.ergo nõ est ꝓsumendū ꝙ pa-
ter voluerit dotẽ dũtaxat durare donec vixerit cum filia potuerit large
plus supuenire pr̃i.immo ꝫm ordinẽ naturalẽ ꝓsumptio est superuiuat
vt.l.nã ⁊ si parentibus.ff.de inoffi.testa.⁊ in.l.fi.C.de sac.san.ec.⁊.l.qui
duos.§.cū in bello cū sua materia.ff.de re.du.ad ꝙ statiꝫ dicã.¶ Ter-
21 tio hoc ꝓbat̃ † qꝛ dos succedit loco alimentorꝫ vt in regula indultuꝫ de
reg.iur.lib.vj.ꝑ Dy.⁊ in.l.titio genero.ff.de cõdi.⁊ demõ.⁊.l. vxorẽ.§.
pater naturalis.ff.de leg.iij.bar.in.l.fi.ff.de his q.vt indi.d.meꝰ.Abb.
sicu.in.c.cū hr̃et.de eo qui du.in ma.quã pol.ꝑ adul.datur eñi dos pro
oneribus mr̃imonij vt dixi ⁊ vt se suosqꝫ alat.vt.l.mutus.§. manẽtes.
ff.de iure do.quare.nõ est ꝓsumendū ꝙ pr̃ voluerit ꝓdictã rem emphy
teoticã dare sua dũtaxat vita duratura nec est verisimile ꝙ maritus sic
voluerit recipere ita vt mortuo patre vxoris qui posset etiã vnico mo-
mento vel ꝗ minimo tpe vixisse post matrimoniū sine dote supporta-
re onera mr̃imonij cū ad illa teneat̃ etiã si vxor sit indotata dũmõ nul-
la culpa commissa sit ꝓ vxore vt no.in.l.quo si nulla.ff.de relig. ⁊ sum.
fune.⁊ per Cy.in.l.quod in vxorem.C.de nego.gest.⁊ Goffre.⁊ Cyn.
22 l.pro oneribus . C.de iure docto.¶ Quarto probatur quia † dos
succedit loco legitime vt traditur per Dyn.⁊ barto.in dicta.l.titio ge-
nero.ff.de condi.⁊ de.tene. Guille.de cu.⁊ bald.in.l.j.ff.de iu.⁊ iure.
Cy.in.l.sanciniꝰ.C.de nup.bal.l.j.ff.de so.ma.facit.l.qsqs. §. ad filias.
C.ad.l.iul.maie.ſꝫ in legitima onus appositū reijci dꝫ quo minꝰ filiꝰ il
lã hẽat liberã.vt.l.scimꝰ.§.cū aũt.⁊.l.cū antiquioribꝰ.l.qm̃ in ꝑoribus.
C.de inoffic.testa.ergo data dote simpl̃r q̃ succedit in locū legitime lon
ge minus debemus illi onus adicere ar.c.quẽadmo.de iureiu.l.dist.c.
quicũqꝫ.Hoc ꝓbat̃ qñ talis cõcessio dotis etiã si fuisset facta debebat
⁊ dꝫ intelligi ꝫm subiectã materiã.vt in.c.abbate.de ver.sig.in.c. si pa-
pa.de ꝑui.l.si stipulatus.ff.de vsuris.l.si vno. ff.loca.cū alijs vulgatis
sed subiecta materia dotis est vt intelligat̃ ꝫm ꝙ.s̃.demonstratū est er-
go ⁊c.¶ Sexto ꝓbatur qm̃ qñ qs includit vnū specifice insolidum de
alijs pariter inclusis.Et est in potestate includere ⁊ excludere inclusio
23 † vnius intelligit oĩum aliorū exclusio.l.cū delanionis.§.cui fundꝰ.§.q
dã.ff.de fun.instr.in.l.cū ꝓtor.ff.de iu.in.c.nõne de ꝓsump.ſꝫ ex stipula
tione predicti dyonisij oĩbus filijs ⁊ feminis erat q̃situ ius . ⁊ in ptãte
eiusdẽ dyonisij patris erat posse vni soli assignare vel cõcedere quinim
mo de volũtate dñi directi etiã extraneo.vt.s̃.demõstratū fuit ergo per
cõcessionẽ factã Lucretie soli filie intelligitur facta adeptio cū qualita-
tibus.⁊.l.põponius.§.ſꝫ ⁊ hoc.ff.de ꝓcura.⁊.l.maritus.C.de ꝓcura.
xxv.c.qualis.xlv.di.disciplinã.¶ Septimo etiã ꝓbatur ille qui donat
vel legat aut cõcedit rẽ simpl̃r vr̃ nõ solū relinquere aut cõcedere ius ꝙ
hꝫ ex ꝑsona sua sed etiã in dubio ius alterius ꝑsone de cuius bonis hꝫ
liberã disponendi potestatem vñ non restringitur talis cõcessio ad ius
testatoris vt.l.meuius.§.fundo.⁊.l.cū filius.§.heres.⁊.§.dñs.ff.de leg.
ij.⁊ ratio colligit̃ ex.l.vnum ex familia.§.si rem.e.ti.¶ Et si testator le-
gat rem simpliciter ꝗ hꝫ cõe cū herede debet̃ tota.vt.d.l.cū filius.§.do
mus.⁊ tradit Bar.in.d.§.si rem.¶ Et si legat rem quam debet here-
di tota debetur vt.d.l.vnum ex familia.§.sed si vnum.⁊ ibi Bartol.⁊
per bartol.in.di.§.si rem ergo predictus Dyonisius non solum ex eo
capite quo concessum erat a iure posse vni filiorum insolidum assi-

gnare marie filie p dote vr oe ius q erat penes eu z omne ius q erat z q futuru fuisset penes heredes suos cocedere p iura predicta marie cu illud ex puisione sua futuru erat.penes ipsos filios z cuius iuris extingendi inter viuos z in vltima volutate potestate habebat vt.s.pbatu extitit. ¶Octauo probat qm vt.s.dixi z.j.subijcia pater Dyonisius et simplr dado in dote etia in dubio vr dedisse z cocessisse omne ius q dare atq cocedere poterat.z.j.etia demostrabit.sed ipse Dyonisius poterat dare z sibi z filijs in vita z post morte piudicare z totu ius applicare filie z nepotibus ex filla ergo illu iusvr trastulisse marie vt dixi respectu subiecte materie.z vt volutas sua plenu sortiret effectu z ne vba in dicto Zctu cocessionis posita ponantur ludibrio Z.l.iij.ff.de mili.testa. iuncta.l.q labeo.ff.de carb.edic.z q ibi no.z no.in.c.comissa.de elect.
24 li.vj. ¶Nono pbat † qm in dubio p dotib' z ipsaru fauore interpretari z iudicare debemus.vt.l.id ambiguis.ff.de iu.do.z in regula in ambiguis.ff.de reg.iur.iucta materia sua.l.j.ff.so.ma.marie cu ista interptatio couenit subiecti materie z verbis de quibus statim dica.z sic humanior ergo ista sequeda est.vt.l.gallus.C.z qd si tm.ff.de li.z post.z.l.cu apud.z.c.si.de transact.z.l.q si ephesi.ff.de eo q certo loco.z.l.si.C.bono.pos.z no.in.c.ij.de cogna.spi.z qz magis verisimilis.l.tale pactu §.pater qui dedit dote.ff.de pac.l.iij.C.de inof.test.Et pro ea pte q maiore vtilitate cotinet.l.benigni'.z.l.q vero.ff.de le.z.l.quoties.ff.de re.iu.z p ca magis puilegata qualis est ca dotis.vt.l.j.C.de pui.do. ¶De
25 cimo pbat † qz si qn aliqua dubietas orit ex aliqua dispositioe obseruatioes seques declarat illa dubietate.l.sz z iulianus.§.pinde.z.§.iterdu.v.si ab initio.ff.ad mace.z.l.siventri.in fi.ff.de pui.cre.z.l.vt non.ff.de pe.he.z.l.queda.ff.de re.du.l.sepe.ff.de re.iu.z.l.post cotractu ff. de dona.fa.xxviij.di.c.qz sunt culpe.lxxij.di.lege; sz;post morte Dyonisij pdicta Lucretia z post morte Lucretie filius ipsius vsq quo alienauit dicta domu de cosensu eccle sup solut' fuit canon logissimo tpe pdicte ecclesie p domo pdicta.ergo si qua potuisset prius ee dubitatio vtru fuisset facta cocessio p dyonisiu solu de iure residete in eo in vita sua ista dubietas est sublata p declaratione sequetu solutionu ad q accedat not. in.l.si certu aut.C.de pac.z in.l.cu de in remverso.ff.de vsu.z eoru q tradunt in.c.puenit.de cesib'. ¶Undecimo expresse pdicta volutas no tm ex coiecturis supradictis iuribus z rationi bus z fundametis sz et necessario cocluditur ex vbis predicte dationis z cocessiois in dote ibi du dr q dedit p dote due Lucretie filie sue floretino psiti recipieti z stipulati pro se z suis heredibus cu ergo stipularet no solu pro filia sed et p heredibus filie no est aliquo modo dicendu q solumodovoluerut cocedere ius q habebat eoviuete.Na si mortuus esset illa adhucviua ista verba p heredibus suis penitus euanescerет.na si hic aliquo modo intellexisset subiūrisset dutarat eoviuete cu ergo no dixerit adhuc viua.z sic vba deficit dispositio z talis interpretatio.l.sz z si seruu.§.no dixit ff.de ac.hr.l.scire op3.§.illud.ff.de excus.tu.c.ad audictia.de deci.l. qd dictu.z q ibi no.ff.de pac. ¶Duodecimo pbatur ex alijs verbis postea sequetibus in dicto Zctu vz z cuius suu cocesserit ad habedu tenedu z possidedu vte du z fauedu z oia z singula faciedu q qlibet verus maritus de rebus dotalibus facere pot. ¶Ex quib' vbis nemo sane metis iudicauerit q dyonisius voluerit solu cocedere q hebat eo viuete imo ex quo dedit potestate q etia posset alteri cocedere z in aliu trasferre vr no solu ius suu q habebat.abse abdicare sed etia abdicare a filijs ius filioru z ipsuz trasferre ar.no.in.l.translatio.z.l.re legata.z.l.si trasferra.ff.de adime.leg.z.l.fideicomissa.§.si re.ff.de leg.iij. ¶Decimotertio pbatur ex alijsverbis positis in dicto Zctu du dicit.Et pmisit q nemini alij ius est datu per q verba includit q si alij erat datu ius q poterat reuocari:censet ex hoc reuocatu ex quo asserit ius illud nemini fore datu. ¶Ex pdictis em verbis nihil aliud vr cocludi q q pdict' dyonisius asserit libera dicta domu ex facto suo pterq ab ecclesia q excepit vt statim dica ergo cu verba hec importet.Et in potestate sua erat facere ipsam domu libera ab alijs filijs z nepotibus suis ergo ipsam videt
26 a predictis alijs filijs z nepotibus liberasse qz † qui vult coseques necessario vult antecedes suu.vt.l.ad legatu.z.l.ad re mobile.ff.de pcur.in c.pterea.de offi.dele.l.impialis.C.de nuptijs.z.l.olimpico.ff. de seruiru.predi.cu si. ¶Decimoquarto pbatur ex alijs vbis du dr saluo semp iure dicti monasterij:z sic cu pdicta ta lata cocessione in dote solu excluserit ius monasterij seu ecclesie q hebat roe sui directi dominij z canonis soluedi a predicta cocessione intelligatur exclusi oes alij qui aliqd
27 ius hebant quos excludere poterat qz † exceptio firmat regula in casibus no exceptis hm Dy.z Jo.an.in rub.de reg.iur.li.vj.z no.in.c.cuz apud de spo.z.l.cu delonionis.§.cui fundus.z.l.quesitu.§.deniq.ff.de fun.instru.z sic sequit q oes alij itelligant exclusi ab oi iure q habebat sup dicta domo emphyteosi excepta dicta ecclesia.z sic oes alij filij faciut l.cu pretor.de iudi.z q dixi.s.in fundamento p hac parte. ¶Quintodecimo pbatur qm dictus dyonisius dado in dote dicte filie dicta domu sub forma pdicta est obligatus de euictioe preterq ex facto ecclesie ergo alij filij sui qui sunt vres hrdes ipsius no psit cotrauenire.vt in.l. vendicante.ff.de euictio.cu sua materia. ¶Ex predictis ergo omnibus cocludo q pdicti filij pdicti Dyonisij no possunt ius aliqd pretendere sup dicta domo ex eo q fuit infra tertia generatione z ex dicto dyonisio p media psona Lucretie nullus sit filius vel nepos dyonisij predicti.

¶Nec ob.allegata in Zriu z pmo no ob.primu fundametu factu in cotrariu in fauore dictoru filioru qz illud pcedit qn dyonisius nulla fecisset predicte Lucretie cocessione sed hic fecit cocessione sub tali forma p quam manifeste appet illos exclusos qbus sint infra tertia generatione Nec est veru q videat solu dedisse in dote ius q hebat in vita sua p ea q supra clarissime demostrata sunt. ¶Ad 2m fundametu in Zrium formatu rndet q posito q illud pcedat q videat per predicta stipulatione pdicto dyonisio stipulatore mortuo pdictam emphyteosim renouari in filijs tn illud pcedit nisi stipulator seu inuestitus ex ptate sibi attributa a iure nihil disposuerit aut pp q impediat dicta renouatio in persona filioru put fecit dictus dyonisius qui potuit per pdicta cocessione facta Lucretie filie sue piudicare dictis filijs ipedire dicta reuocationem vt supra demonstratu fuit. ¶Ad tertiu z vltimu fundamentu in Zrium formatu rndetur q illa psumptio q pater ex quo fuit stipulatus pro filijs z nepotibus oibus voluerit filios suos puare post morte sua dicta emphyteosi per vrgetiores z fortiores psumptiones de quib' supra appare.. ¶Ite tollit per Zrium factu.Et per dicta cocessione z ipsius verba qbus presumptionib' z vbis expresse declarat volutatem sua fuisse trasferre integru ius q hebat ipse z alij filij in dicta Lucretia sicut supra clarissime demostratu est. ¶Superest nuc vt ex ordine descendamus ad iura ipsius Christophori emptoris vtru in dicta domo emphyteotica ipe foueat meliora iura ceteris.Et obmissa alia disceptatione br euiter dico q predict' Christophorus emptor no pot nuc aliquo iure retinere sibi dicta domu quo fit vt cocludat domu ipam rediisse ad ecclesia z cosolidatu esse dnium vtile cu dno directo hoc pbatur
28 † a sufficienti partium enumeratione q argumentu potissimum in iure validu est.vt est apud Boetiu z Ciceroné in thopicis z pbat in.l.patre furioso.ff.de his qui sunt sui vel alie.iu.z.l.ex maleficijs.§.hrs.z.l.obligationu fere.§.placet.ff.de act.z ob.z.c.cu dilect'.de iure pat.cu si. aut em ipse voluit initi in iure.ipsius dom' ex psona ppria z no pot qz emit ius empbiteoticu q erat penes filiu Lucretie quare cu sit successor ipsius iuris no potuit ipse pl' iuris coseq q fuerit penes suu pncipale vt in regula nemo plus iuris.ff.de re.iu.z repetit in.vj.cu alijs iurib' vtrobiq allegatis.Et qz res ipsa vedita vt emphyteosis trasit in emptore cu his coditionib' onerib' z qualitatib' qbus erat penes ipsum veditore vt.l.via costitui.§.quecuq.ff.de ser.vr.predi.z.l.ij.§.fi.z l.seq.ff.si serui.ve.z.l.titio z meuio.§.fi.ff.de le.ij.z.l.poponius.§.cu qs ff.de acq.pos.z.l.ij.§.p scdo.ff.de cad.tol.cu alijs plurimisq iurib'.op3 ergo ad hoc vt ipse doceat se posse retinere dicta domu q doceat q possit illa retinere vel ex psona veditoris qui erat emphyteoticarius aut heredum ipsius vel ex persona nepotu pdicti Dyonisij ex filio pmortuo sz ex nullo predictoru capitum pot se tueri vt pbabo.ergo sequit q nullo iure potest se tueri z concluditur q ecclesia h3 meliora z potiora iura. ¶Quod ex capite veditoris no potest se tueri manifeste p3 qz ia diem clausit extremu z sic omne ius suu fuit extinctu in aut.de nup.§.disponat.ex psona heredis vel heredu dicti dyonisij etia no pot qm.s.coclusum fuit q pdicta ephiteosis ex cosuetudine z in veterata iterpretatione finita fuit emphyteosis in psona dicti veditoris nepotis dyonisij ex filio nuc defuncto z no trasiuit i pnepote ex ipa filia z sic in quarta gnatione q si pdicta ep hyteosis no fuisset alieata p filiu lucretie finita fuisset ephiteosis pdicta.Et rediisset ad eccliam vt.s.demostratu fuit ergo no pot ipse eptor in plus firmare ius suu respectu iuris emphyteotici q potuisset ipsius auctor.vt dictu est sed ipsius auctor no pt ergo zc. nec pt dici qipsi' auctor potuisset initi ex psona nepotu dyonisij ex barnabeo filio q sunt.j.tertia gnatione qz ipse pnepos dyonisij ex Lucretia no potuisset aliquo mo et si pr suus no alienasset ipsam domu retinere ex psonis nepotu Dyonisij ex filio suo vt expresse decidit Spec.in ti.de loca.§.nuc aliqua.v.clv.tenet bar.z doc.in.l.si mihi z titio.ff.de ver.ob.z Bar.de saly.in.l.ij.C.de iure emphy.q.xxiij.in quib' locis volut pfati doc.q si aliqs recepit emphyteosim pro se z filijs nepotibus z sic vsq in tertia gnatione q si supest nepos z alterius nepotis filius et sic pnepos put est in terminis nris q pnepos excludit in totu z dubitatio est p pte nepotis mortui an redeat ad ecclesia vel per ius a testandi aut alio iure redeat vel remaneat in psona nepotis. Cum ergo no sit dubiu q pnepos excludat ergo ex persona pronepotis non potest ipse initi aut ipse emptor vult initi ex persona nepotum Dyonisij ex Barnabeo filio pmortuo.z etia ex hoc capite clarissimu est q no pot qz cuz ipsi per cocessione facta in dote fuerunt totaliter exclusi a dicta emphiteosim vt supra demonstratum fuit latissime merito ex iure nullo modo in eis residente potest ipse emptor fundare intetione aliqua.Quod etiam sic ostendit aut alij filij z nepotes fuerint penitus exclusi ita q aliquod ius remansit in eis saltez post morte Dionisij z hoc casu ad ipos pertineret no ad emptorem qprobat clare qz si no fuisset facta vēditio per.d.P.sed nunc reperiret penes filios petri pnepotes dyonisij ex lucretia pmortua in quib' extincta erat ephyteosis dicta emphyteosis rediisset ad pdictos nepotes dyonisij ex barnabeo pmortui p auctoritates spec.bar.z Sal.z alior doctor in locis pallegatis ergo ipe emptor penitus excludit sz vt supius demostratu fuit alij filij z nepotes Dyonisij excepta lucretia z ipsius filijs ex dicta cocessione in dotem fuerunt penitus exclusi. ¶Et posito qd non fuissent ex sola concessione fuissent exclusi

ſent excluſi per p̃ſcriptionẽ ex qua mortuo Dyoniſio tenuerũt lõgiſſi-
29 ſimo tpe† qꝛ lꝫ cõtra eccl'iam nõ preſcribat̃ a priuato mĩor ſpacio.xl.an
norũ vt no.doc.in.c.ij.de mutu.peti.τ in.c.de quarta.τ.c.illud.de pre-
ſcrip.τ.c.fi.de preſcrip.li.vj.xvj.q.iiij.c.fi.τ.q.iij.c.facultates in auc.de
eccle.ti.§.pro tpalibus.vnde cũ ipſi ſint penitus excluſi tam per cõceſ-
ſionẽ in dotẽ ꝙ per viã p̃ſcriptionis p ꝙ totũ ius fuit acquiſitũ Lucre-
tie τ filijs ſuis ſequitur ꝙ p̃fatus emptor ex iure ꝙ nõ eſt nõ põt inni-
ti ac ſe tueri.¶ Ad p̃dicta etiã facit qꝛ ad hoc vt poſſet dictus emptor
inniti ex iure reſidẽte in pſona dictorũ nepotũ Dyoniſij ex pſona Bar
nabei neceſſariũ eſſet ꝙ pus iſtud ius cõſolidaretur in pſona dictoꝝ ne
potũ quo cõſolidato poſſent ipſi inniti vt pꝫ ex ſupioribus ſed ipſi ne-
potes dyoniſij ex barnabeo nõ pñt aliquo modo in ſeipſis cõſolidare
dictũ ius vt demõſtratũ eſt ergo ſequit̃ ꝙ emptor nõ põt ex iure in illis
nõ reſidẽte inniti τ ꝙ nõ poſſit cõſolidari demõſtratur qꝛ ſi cõſolidare
tur aliquo iure in eis cõſolidaret̃ p ius decreſcẽdi vt ſm ea que voluit
Spe.in ti.de loc.§.nũc aliqua ver.clv.τ bar.in.l.ſi mihi τ titio.ff.de v.
ob.τibi doc.Sal.in.l.ij.C.de iur̃ emphy.qm̃ ſiue ſimpl'r dicam⁹ ꝙ hꝫ ex
morte cauſa capione vt voluit Bar.qꝛ in ipſis nepotibus dyoniſij ex
barnabeo nullũ predictorũ iuriũ reſidet nõ primũ qꝛ in cõtractib⁹ nõ
hꝫ locũ ius accreſcẽdi vt.d.l.ſi mihi τ titio:nõ per viã cauſa mortis vſu
capionẽ ex quo per mortẽ dyoniſij filij ipſius vel nepotes nihil ceperint
30 nõ põt eſſe locus iuri accreſcẽdi qꝛ† rei q̃ nõ eſt nõ põt aliquid accreſce
re.vt.l.plane de le.j.τ.l.re cõiunctim τ ibi late p Bar.ff.de le.iij.dixi la
tius in.c.ſi pater.de teſt.li.vj.late tradũt.d.xp̃oforus τ.d.Fran.de caſtel
liono qui fuerũt p̃ceptores mei.in.l.j.§.ſi ex fundo.ff.de hr̃.inſti.τ pba
tur in.l.ſi alterius.τ.l.ſequẽs.§.ſi duo.ff.de hr̃.inſti.fa.no.in regula ac-
ceſſoriũ.de re.iu.li.vj.faciũt etiã q̃ tradit Bar.in repe.l.ſi is qui p em-
ptore.ff.de vſucapio.Et de ſe mãifeſtũ eſt ꝙ ſi nullũ ius cõſiſtit in nepo
tibus dyoniſij ex barnabeo p̃mortuo ꝙ ex iure ꝙ nõ eſt nõ põt initi di-
ctus emptor qm̃ ſi ꝙ iuris eẽt in eis accreſceret eis τ nõ alteri extra ter-
tiã gñationẽ vt.ſ.demõſtratũ fuit.Et ſic ex p̃dictis oĩbus pꝫ clara con
cluſio ꝙ predicta eccleſia dña directa in dicta dña reliquis oĩbus fouet
potiora iura. Laus deo.

¶ Et vt ſupra ſcriptum eſt ita cõſulo ego Marianus Socinus ſaluo
ſemper ſaniori conſilio.

¶ Conſilium.xxvj.

1 ☞ Argumẽtum a ſufficienti partiũ enumeratione in iure tenet.
2 Charitas prima a ſeipſo incipit.
3 Obligatus ad aliquid faciendũ debet illud facere ſuis ſumptibus.
4 Impenſe facte ratione conſanguinitatis τ amicitie non repetuntur.
5 Res tranſit cũ onere ſuo.
6 Teſtes licet diſcordent in verbis tamen ſi concordant in effectu rei probant.
7 Mandatũ de gerendo ſi precedat licet inutile ſit: oritur tamen actio mandati.
8 Negotium ſi eſt vtiliter geſtum datur actio negociorum geſtorum.
9 Maritus repetit impẽſas pro cuſtodia caſtri factas.
10 Actio de in rem verſo datur vbi actio negotiorũ geſtorũ habet locum.
11 Medicus repetit ſumptus ab infirmo lꝫ infirmus ipſum medicum habuerit exoſum.
12 Proteſtatio an τ qñ iuuet ꝓteſtantem.
13 Expenſas faciens etiã ꝓ inuito:ſi expenſe reſpiciãt reipub.itereſſe aut ſimilẽ cauſam:poteſt eas repetere.
14 Procurator ad negotia conſtitutus ſi reuocetur a domino repetit tamen expenſas pro domino factas donec certioratus fuerit a domino de reuocatione.

Omnipotens deus. Adſit.¶ Ex his que
in facto narrantur
collectis ex actis actitatis in cauſa τ queſtione intentata,per
ſpectabiles ac magnificos dominum Georgium τ dominũ
Franciſcum de gonzaga olim contra ſpectabilem ac magnificum do-
minum dominum Guidonem de gonzaga.τ poſt ipſius domini Gui
donis mortem contra ipſius domini Guidonis heredes coram ſpecta
bilibus dominis de conſilio iuſtitie τc.Illuſtris domini domini Mar
chionis mantue τc.occaſione expenſarum factarum in ſuccurrendo τ
defendendo caſtrum bagnoli petitarum a prefatis Georgio τ domino
Franciſco.¶ Queritur que nam debeant eſſe partes prefatoruꝫ ſpecta
bilium dominorum de conſilio in cauſa predicta.¶ Circa ꝙ queſitum
videtur primo dicendum ꝙ partes ipſorum debent eſſe in abſoluẽdo
predictos a petitione predicta.hec autem concluſio videtur ꝓbari ex
multiplici fundamento.¶ Et primo quia prefatis actoribus ad pre-
dictas impenſas repetendas nulla actio competere videtur illud autẽ
clariſſimum eſt ꝙ nemo que actione experit̃ vt.l.ſi pupilli.§.videamus
ff.de neg.geſt.τ inſti.de acti.§.j.Quod autem predictis actoribus nul
1 la competat actio probatur† a ſufficienti partium enumeratione ꝙ ar
gumentum validum eſt in iure vt in.l.ex maleficijs.§.heres.ff.de acti.
τ oblig.τ in.l.a patre furioſo.ff.qui ſunt ſui vel alieni iuris τ in.c.per
tuas.de ſen.excom.τ in.c.ſi vir.de cogna.ſpiri.Cum enim alius contra
ctus non preceſſerit mandati vel ſimilis non poteſt dici quod heredes
predicti teneantur ad predictas impenſas niſi ex eo quod neceſſario
vel vtiliter negocia ipſius dñi Guidonis p ipſos georgiũ τ Frãciſcum
geſta fuerit ꝓpter q̃ negocia geſta nõ põt dici ꝙ aliquomõ p̃fat⁹ Gui-
do.τ ſui hr̃des teneant̃ vt ꝓbabit̃ ergo τc.Qđ autẽ nõ poſſit agi cõtra
p̃dictos actione negocioꝝ ge.oñdit̃ ex multiplici.fundamẽto.¶ Pri-
mo qꝛ p̃fati Georgi⁹ dñs Frãciſcus viderent̃ acceſſiſſe ad p̃dictũ caſtrũ
bagnoli cuꝫ gentib⁹ ſuis potius ꝓ recupatione caſtri nuuolarie amiſſi
per p̃fatos georgiũ τ dñꝫ frãciſcũ τ occupati per dñm Gilbertũ τ alios
de corrigia adhuc vt poſſet ipſum caſtrũ nuuolarie recupare vt vident̃
2 innuere quidam teſtes ꝙ ſatis vr̃ eſſe rõnabile qꝛ† oĩs ordinata chari-
ritas regul'r incipit a ſeipſo.vt in.l.preſes.C.de ſerui.τ aqua.xxiij.q.v.
c.ſi nõ lꝫ.τ in.c.j.τ fi.de poſt.cũ alijs ſi.ergo cũ poti⁹ ſuũ ꝙ alienũ nego
ciũ videant̃ geſſiſſe nõ poſſunt agere actione nego.geſt.que actio ſoluꝫ
cõpetit pro alieno negocio geſto τ nõ pro ſuo vt.ff.τ.C.de neg.ge.p to-
tũ τ ex infra dicẽdis clarius appebit.¶ Scđo principal'r hoc ꝓbatur
qꝛ poſito ꝙ p̃dicti Georgi⁹ τ dñs Frãciſcus nõ cõduxiſſent p̃dictas gẽ
tes in p̃dictũ caſtrũ bagnoli occaſione p̃dicta ſed ꝓ defenſione τ cuſto-
dia ipſi⁹ caſtri tñ ꝓpter hãc cãm p̃fat⁹ Guido τ ipſi⁹ hr̃des nõ vident̃
obligati eo ꝙ p̃fati Georgi⁹ τ dñs Franciſcus ipſas gẽtes viderent̃ cõ
duxiſſe ex mandato illuſtris Marchiõis mantue eo ꝙ ad p̃dictũ illu-
ſtrẽ marchionẽ ptinebat defenſio ipſi⁹ dñi guidonis.Qm̃ ex capitulis τ
cõuentionib⁹ initis inter p̃fatũ illuſtrẽ marchionẽ τ p̃dictũ dñm Gui-
donẽ appet ꝙ p̃fatus illuſtris dñs marchio acceptauit p̃fatũ dñm Gui
donẽ cũ caſtro Bagnoli arce.fortilicijs iuriſditionib⁹ pſonis τ omni-
bus ibidem habitantib⁹ in ſuum vaſallum τ indubitatũ adherentem
τ recõmendatũ ac etiã ſub eius tutela τ ꝓtectiõe τ defenſiõe ꝓmittẽs
ipſuꝫ dñm Guidonẽ cũ dicto caſtro fortilicijs ptineñ.τ incolis ſuis ab
omni τ quacũqꝫ pſone dominio vel cõitate aut potẽtia in p̃dictis offen
dere turbare aut moleſtare volentes tueri defenderi cõſeruare τ manu
tenere pro poſſe viribuſqꝫ ſuis τ oĩa alia τ ſingula operari facere τ pre
ſtare q̃ quilibet dñs erga ſuũ adherentẽ optimũ τ recõmendatũ facere
dꝫ τ tenet̃ ex qbus capitulis τ cõuentionibus colligit̃ ꝙ p̃fat⁹ illuſtris
marchio tenebat̃ τ obligatus erat ipſum dñm Guidonẽ ſuis expenſis
3 defendere ar.l.ſuo ſumptu.ff.de ope.li.vbi ꝓbat̃ ꝙ† qñ aliquid facien-
dũ eſt ab aliquo illud fieri dꝫ ſumptu illius q obligat⁹ eſt.ꝙ etiã ꝓbat̃
qꝛ ſi alimẽta p̃ſtent̃ alicui ad q̃ nõ tenebat̃ p̃ſtãs ſꝫ alius tertius ad ipſa
preſtanda tenebat̃ põt agi cõtra ipſum tertiũ q ad id tenebat̃ ſm ea q̃
tradunt̃ in.l.alimẽta.C.de ne.ge.τ ꝙ tradit̃ in.l.nẽſeni⁹.ff.co.tit.fa.no.
per do.Ant.in.c.cũ haberet.eo q dux.in ma.quã pol.p adul.τ ꝙ no.in
l.ex duobus.§.titiũ.ff.de neg.ge.Et tradidit bal.cõſi.xxiij.ꝙ incipit.ſi
patruus.Ulterius etiã facit ꝙ ſimili dicimus de venditore q tenet̃ de-
fendere emptoreꝫ ſuis ſumptib⁹.Et q tenet̃ qñ ꝓmiſerit habere licere
τ ſic p ꝯñs agere τ curare ꝙ dictus dñs Guido ſit defenſus ꝓut p̃fatus
illuſtris dñs marchio ꝓmiſit dicto dño Guidõi quo fit vt ſuis ſumpti
bus ipſuꝫ defendere teneat̃ p no.in.l.ſtipulatio iſta hr̃e licere.ff.de vb.
ob.Cũ ergo p̃fat⁹ dñs Guido deberet defendi ab illuſtri dño marchiõe
ſuis ſumptib⁹.ſequit̃ ꝙ p̃fati Georgi⁹ τ dñs Frãciſcus ꝓ p̃dictis impẽ
ſis nõ poſſunt agere cõtra p̃fatuꝫ dñm Guidonẽ p no.in.d.l.alimẽta τ
d.l.nẽſenius.τ.d.c.cũ haberet cũ ſi.τ in.l.ij.C.de neg.ge.¶ Tertio pñ-
cipl'r ꝓbat̃ qꝛ in facto p̃ſupponit̃.ꝙ cũ magnific⁹ dñs Carolus de gon
zaga diſcederet ꝓpter cui⁹ diſceſſum illuſtris dñs Ludo.marchio mã-
tue cepit p̃dictũ caſtrũ bagnoli ꝓmiſit τ cõuenit cũ p̃dicto dño Guido
ne ꝙ eo caſu quo dñs Guido moriret̃ ſine filijs legitimus p̃dictũ caſtrũ
bagnoli remaneret prefato illuſtri marchioni τ ꝙ inter ea p̃fatus dñs
Guido p̃fatũ caſtrũ alicui pſone minime poſſet alienare τ hocideo cuꝫ
predicto dño Guidone p̃fatus illuſtris dñs marchio dr̃ conueniſſe ad
hoc vt poſt mortem prefati domini Guidonis abſqꝫ legitimis filijs de
ſcendentis caſtrum predictũ remaneret prefatis Georgius τ domino
Franciſco de gonzaga ꝓpter quã cauſam.caſus mortis p̃fati dñi Gui-
donis abſqꝫ filijs cõtigerit.predictũ caſtrum fuit cõceſſum per prefatũ
illuſtrem marchionem predictis Georgio τ domino Franciſco τ ſic ex
hoc capite videtur dici poſſe ꝙ prefati Georgius τ dñs Franciſcus nõ
poſſint dictas impenſas repetere per ea que in ſimili notantur delega-
tarijs τ fideicommiſſarijs qui aliquas impenſas fecerunt in rebus ſub
conditione relictis quas aduenientе conditione τ conſecuto legato.τ
fideicommiſſo,minime ab heredibus inſtitutis repeti poſſunt vt.l.fun
dus.de le.j.quinimmo ſi heredes inſtitui aliquas impenſas feciſſent vi
dentur poſſe repetere a dictis legatarijs τ fideicommiſſarijs per ea que
notantur in.d.l.fundus.quo fit vt etiam in terminis noſtris videatur
dicendum ꝙ ſi comes Guido feciſſet predictas impenſas poſſet recupe
rare a predicto georgio τ dño Franciſco.Quare cum predicti Geor-
gius τ.d.Franciſcus videantur quodammodo geſſiſſe negocium ſuũ
τ in rem ſuam intendiſſe merito non videntur dictas impenſas repete
re poſſe.¶ Quarto principaliter predicta cõcluſio videtur probare qꝛ
4 poſito† ꝙ p̃dicta cõditio non fuiſſet cogitata vel non fuiſſet appoſita
cum prefati Georgius τ dñs Franciſcus non videntur poſſe petere pre
dictas impenſas quia ratione conſtringente conſanguinitatis τ ami-
citie videntur dictas impenſas feciſſe τ ſic non videntur poſſe repete-
re per.l.ex duobus.§.fin.vt officio.ff.vt negocio.geſtorum.¶ Quinto
principaliter predicta concluſio videtur probari quia cum predicti
Georgius τ do.Frãciſcus impenderũt in p̃dicto caſtro bagnoli τ pre-

5 dictũ castrũ bagnoli†demũ post mortẽ dñi Guidonis trãsiuerit in p̃fa
tos Georgiũ ⁊ dñm Frãciscũ vr̃ transisse cũ oĩbus oneribus ⁊ emolumẽ
tis suis vt dicit tex.in.l.si ab eo.ff.de vsufr.leg.⁊ in.l.vnica.§.ꝓ scdo.C.
de cadu.tol.est em̃ regulare ꝙ res trãseat cũ sua natura ⁊ qualitate vt
l.põpo.§.cũ qs.ff.de acq.pos.⁊ no.in.l.q̃ religiosis.ff.de rei.vẽd.cũ ergo
p̃dictũ castrũ trãsiuerit i p̃fatos Georgiũ ⁊.d.Frãciscũ nõ videnť ab alio
posse repetere vel ad ꝙ ipi aliĳs tenerenť si aliĳ fecissent.¶ Sexto p̃nci-
palr̃ p̃dicta cõclusio vr̃ ꝓbari qm̃ ꝓbatũ vr̃ ꝙ p̃fati Georgius ⁊.d.Frã
cisc⁹ habuerint frumẽtũ vinũ bladũ ⁊ alr̃s tot ⁊ tãtas res descriptas in
inuẽtariĳs ꝓductis ꝙ ad lõge maiorẽ summa videnť ascẽdere q̃ꝫ debea
tur p̃dictis Georgio ⁊ dño Frãcisco put videnť depõere testes ⁊ maxie
Philippus de almarenis ⁊ dñs mãfredus de corrigia ⁊ quidã aliĳ er
go sequiť ꝙ p̃dicte gẽtes nõ fuerũt manutẽte ipẽsis p̃dictorũ Georgiĳ ⁊
d.Frãcisci seu ꝓpriĳs impẽsis dñi Guidonis ⁊ sic clarũ est ꝙ repeti non
pñt.¶ Postremo posito ꝙ p̃dicte expẽse possent repeti eo ꝙ facte es-
sent a predictis Georgio ⁊ dño Frãcisco de bonis ꝓpriĳs ⁊ pecunia pro
pria ipsorũ ⁊ alie rõne supius assignate cessarẽt tñ nõ videnť posse pe-
ti ꝓ tãto tpe eo ꝙ nõ fuit necessariũ ꝙ ibi tãto tpe starẽt nec ꝓ tãta q̃ti
tate stipẽdiariorũ cũ tot stipẽdiariĳ nõ videnť fuisse necessariĳ cã em̃ de
fensiõis limitabať ⁊ ꝓ q̃titate tpis ⁊ q̃titate necessitatis gẽtiũ.qm̃ cã
regulr̃ causať ⁊ ea cessante cessat causatũ vt.l.adigere.§.q̃uis.ff.de iure
pat.⁊ in.c.cũ cessante.cũ sua materia de appel.cũ si.limitata em̃ disposi
tio:limitatũ parit effectũ vt.l.cãcellauerat.ff.de his.q̃ in test.delẽ.⁊.l.
in agris.ff.de acq.re.do.c.ea noscit.de excõ.⁊.l.cũ pater.§.dulcissim⁹.ff.
de le.ĳ.nã ꝓ maiori tpe q̃ꝫ expediret aut cũ maiori gentiũ q̃titate q̃ꝫ ex
pediret nec necessario nec vtiliter negociũ gessisse vr̃ ⁊ per ꝯñs negocio
rũ gestorũ actio cessare vr̃ vt no.in.l.q̃ vtiliter.⁊.l.j.⁊.ĳ.ff.de neg.ge.⁊ ꝑ
totũ ⁊ in.l.si seruũ.C.e.ti.¶ Verũ p̃dictis nõ obstãtibus arbitror ꝯtra
rias sententiã fore verã.Hec aũt cõclusio pluribus mediĳs deduciť ⁊ cõ
probatur p̃mo p̃supponendo ꝓ indubitato ꝓbatũ esse per testes ꝓdu
ctos ꝓ parte p̃dictorũ agentiũ ꝓut clarissime ꝓbatũ apparet dictũ ca
strũ bagnoli dũ esset ⁊ pertineret ad prefatũ dñm Guidonẽ defensum
⁊ custoditũ fuisse per p̃fatos Georgiũ ⁊ dñm Franciscũ: ꝓbatur em̃ ꝑ
testes pacẽ ruptã ⁊ guerrã factã per illos de corrigia.Et qualiter post
captũ castrũ nuuolarie gentes illorũ de corrigia fecerũt diffidationem
cõtra castrũ bagnoli ⁊ oppressionẽ ⁊ receperũt obsides ⁊c.q̃ꝫ diffidatio
nẽ insultũ ⁊ aggressurã castrimẽtationẽ ⁊ oppressionẽ fecerunt ipsi dñi
de corrigia post captũ castrum nuuolarie ꝙ ceperint frangẽdo guerrã
cõtra ꝓmissiones per eos factas ꝓbať em̃ ꝙ occupato castro nuuolarie
p̃dicti dñi de corrigia miserunt ad hoĩes bagnoli ⁊ ab ipsis petierunt
dari sibi dictũ castrũ noĩe regis arragonũ ⁊ ipsorũ dñorum de corrigia
si hoc non facerent venirent ad expugnandũ castra cõtra bagnolum.
Et ꝓbatur ꝙ inter occupationẽ nuuolarie ⁊ predictã diffidationẽ ⁊ in
sultũ ⁊ aggressurã factã cõtra castrũ ⁊ hoĩes bagnoli fuit tã modicum
tpis interuallũ ꝙ nõ potuerũt sibi interea ꝓuidere vt ꝓbantur ex at-
testationib⁹ Philippi de armahoĩs ⁊ clarius per semenianũ qui depo
nit ꝙ immediate post subiugatã nuuolariã per corrigenses missus est
ad hoĩes bagnoli Baldesar theutonic⁹ qui ex pte dictorũ de corrigia
petiĳt castrũ bagnoli noĩe regis arragonũ ⁊ illustrissimi dñi Caroli de
gonzaga cui hoĩes de bagnolo rñderũt ꝙ nolebãt id facere sed volebãt
retinere bagnolũ ad petitionẽ illustrissimi do.marchionis mãtue ⁊ do
mini Guidonis de gonza.tunc dicti hoĩes petierũt inducias triũ die
rũ vt possent ꝯsulere dñm Guidonẽ.Quib⁹ rñdit dict⁹ Baldesar ꝙ eis
dabat tm̃ terminũ ꝙ posset ire nuuolariã ⁊ redire.qꝛ oĩa iã parata erãt
ad bellũ ⁊ eius testis credere.die veneris venerũt cũ gẽtibus ⁊ discurre
runt territoriũ bagnoli secãdo blada ⁊ inter se diuidẽdo.capiendo ho
mines.auferẽdo aquã de foueis.⁊ sagitando in castrũ ⁊ illud circuẽdo
ne nullus exire posset tandẽ deuenerũt ipsi hoĩes ad treugã ⁊ dederũt
obsides ⁊ habuerũt terminũ triũ dierũ ad significandũ predicto prefa
to illustrissimo dño marchioni ⁊ dño guidoni.ꝓbatur etiã per deposi
tionẽ Jacopini de corpo super secũdo qui deponit ꝙ immediate post
q̃ꝫ dicti dñi de corrigia ceperũt ⁊ subiugauerũt castrũ nuuolarie ⁊ cre-
dere ipsius testis quadã die iouis de mense Junĳ anni.Mccccĳ.⁊ mi
serunt Baldasarẽ theutonicũ turchũ ⁊ quẽdã tubetã qui petierũt no
mine dñi manfredi sibi dari castrũ bagnoli:quibus hoĩes responderũt
se illud nolle dare sed velle tenere ad petitionem illustrissimi dñi Mar
chionis ⁊ dñi Guidonis:⁊ tunc dictus baldasar.dixit ꝙ nisi dicti ho-
mines facerẽt ꝙ ipe petierat ꝙ die sequẽti expectarẽt castra seu cãpũ p̃
dictorũ de corrigia ⁊ veneris sequẽti dñs mãfredus venit cũ suo exerci
tu in territoriũ bagnoli ⁊ illud territoriũ discurrit ac hoĩes ⁊ bõa cepit
appropinquauit castro querẽdo illud intrare qua die etiã recesserunt ⁊
die sequẽti cũ.d Gilberto reuersi sunt cũ toto eorũ exercitu ⁊ castramẽ
tati sunt apud castrũ bagnoli ⁊ nocte sequẽti abstulerũt aquã de foueis
dicti castri ⁊ die lune sequẽti hoĩes venerunt ad cõcordiam cũ corrigen
sibus per mediũ Andree de zobellis ⁊ antoniĳ caroli ⁊ si bñ meminit
capitula fuerũt sic facta ꝙ infra tres dies deberẽt ꝯsulere illũ dñm mar
chionem ⁊ dñm Guidonem qd erant facturi similiter etiã idẽ deponũt
aliĳ plures testes ⁊ q̃uis ipsi aliqualiter varient in verbis tñ cõcordãt
6 in effectu ⁊ sic plene ꝓbant†nec em̃ curam⁹ de singularitate aut varie-
tate in verbis dũmodo testes sint cõcordes in effectu rei ꝓbande atten
di em̃ dꝫ effectus rei nõ modus sciendi narrãdi vel ꝓferẽdi vt dicit bal.
in.l.ĳ.C.de bono.pos.ẽm tabu.⁊ Spe.in ti.de inquisitiõibus.circa me
dium facit ꝙ no.idẽ Spe.in ti.de testi.§.j.ver.item quid si testis maxie
qꝛ memoria hoĩum labilis est maxie circũstantias ⁊ quedã minima.C.
de testa.l.iubemus.⁊.l.hec cõsultissima.§.at cũ humana.xxiĳ.di.c.p̃ter
ea.ff.de pig.l.contrahiť ⁊ de ꝓba.l.si arbiter ꝓbant em̃ testes lꝫ differãt
verbis dummodo nõ differant re vt no.gl.in.c.cũ ecclesia.de cã pos.⁊ ꝓ
prie.sup verba vacillasse.⁊ no.in.c.nihil.de verb.sig.⁊ in.c.capellanus.
de fer.⁊ ibi ꝑ doc.sentit gl.iĳ.ix.c.nihilominus.nihil em̃ obstat narrã-
di diuersitas dũmodo eadẽ sit sñia vt.d.c.nihil ⁊.xj.q.iĳ.antecessor.⁊ de
cõsuetu.c.cũ dilectus.facit etiã ꝙ no.Bal.in.l.ĳ.C.de donatio.aũ nup.
Et lꝫ vnus testis dicat plura verba q̃ꝫ alius ex hoc nõ viciať dictũ eorũ
facit tex.no.in.c.cũ Marthe.de cele.mis.faciũt etiã no.in.l. qui sñiam.
C.de pe. tenet Hostien.in summa.eo.tit.de testi.§.que diuersitates.
⁊ per no.in.l.ob carmen.§.j.ff.de testi.⁊.l. testamentum.C.de testi.⁊
cum causam.⁊.c.lꝫ cãm.de testi.per Bal.in.l.cõuenticulã.C.de epis.⁊
cle.cũ si.¶ Insuper etiã per p̃fatos ⁊ alios testes ꝓbatur qualiter Geor
gius assortitus ad succurrendũ p̃dictum castrum bagnoli misit ipsius
quosdã milites ⁊ postea in ꝓpria persona venit ad succurrendũ dict i
castrum cũ armigeris ⁊ peditibus ꝙ secum habebat ⁊ qualiter postea
plures alios armigeros ⁊ pedites conduxit ⁊ castrũ ipsum muniuit.⁊
adeo operatus est ꝙ ipsum castrũ saluauit p̃fato dño guidoni.¶ Secũ
do p̃dictis premissis ꝓbatur p̃dicta cõclusio qm̃ per testes ꝓductos ꝓ
parte predictorũ actorũ ꝓbatur rogatio ⁊ mãdatũ factũ p̃dicto Geor
gio ꝙ deberet hr̃e curã bagnoli.Et ꝓmissio facta ꝑ prefatũ Georgium
Nam cũ venisset predictus Georgius bagnoluꝫ p̃fatus dñs Guido di
xit eidẽ cõgratulando de ducatu suo ego valde caripẽdo ꝙ huc venisti
qꝛ nũc sum recessurus de hoc castro ⁊ iturus mãtuã vt sim cũ illustri do
mino nr̃o marchione.Et qꝛ audio hincinde dici ⁊ a quib⁹ opinari de
guerra fiẽda habeo aliquã suspectionẽ de ista terra mea bagnoli ꝓpter
istos dñs de corrigia qui sunt ꝓpinqui quare vobis hanc meã terrã cõ
mẽdo ⁊ rogo ꝙ habeatis eã recõmendatã sicut ⁊ vestrã terrã nuuolarie
qꝛ ego tpe p̃terito sic egi versus nuuolariã ⁊ ita prõptus fui in defendẽ
do eã sicuti ⁊ hãc meã terrã bagnoli.Et tũc p̃fatus Georgius rñdit p̃-
fato dño Guidoni teneatis ꝓ certo ⁊ ex nũc vobis ꝓmitto ꝙ nõ min⁹
ero ꝓmptus ⁊ vigilabo ad defensionẽ huius vestre terre q̃ꝫ mee nuuo-
larie ⁊ ita vobis ꝓmitto ꝙ qñcunqꝫ opus fuerit dabo omnem fauo-
rẽ auxiliũ ⁊ cõsiliũ in defendendo eã nec timeo quin possim eã defende
re ⁊ tueri a quocũqꝫ ⁊ de p̃dictis testificať ma. Joãnes Gemeguanus
⁊ Jacopinus.Et q̃uis aliqualr̃ variẽt in verbis tñ in reali effectu idẽ
dñt:⁊ ideo ꝓbant nec ꝓpter talẽ varietatẽ detrahitur fidei ipsorũ vt su
perius demonstratũ fuit ⁊ sic pꝫ ꝙ p̃fatus dñs Guido obligareť vt tra
diť in.l.liberta.in prin.ff.de neg.gest.⁊.l.si seruus.§.qui mutuã.ff.de in
rem verso.Et sic indubitatũ est p̃fatum dñm Guidonem ⁊ sui heredes
obligatos fuisse.Et hoc modo põt rñderi ad vnũ fundamentũ ptis ad
7 uerse vt infra subĳciã qm̃ merito†qñ precedit mãdatũ etiã si mandatũ
fuerit inutile tñ oritur actio ex gestione vt no.in.l.q̃ꝫq̃ꝫ.in fi.ff.ad sena-
tuscõ.velle.⁊ satis est ꝙ tũc a principio fuerit vtiliter gestum etiam si
absente dño lꝫ forte res habuerint malũ exitum per.l.sed ab vltro.ff.de
neg.gest.facit ꝙ no.gl.in.c.cum pro causa.de ꝓcu.⁊ ibi tenet do.meus
abbas siculus.per no.in.l.si renunciandi.§.qui passus .ff.man.⁊.l.per
ea.C.de neg.gest.¶ Tertio principaliter ꝓbatur quia posito ꝙ alius
mandasset predictam defensionem tñ obligaretur dominus Guido
actione negociorum gestorum ⁊ maxime ex quo sciuit dñm Guidonẽ
fore dominum rei cuius suscepta fuit custodia ⁊ defensio vt ꝓbatur ꝑ
no.in.l.ait pretor.§.si.iuncta gl.ff.de neg.ge.quinimmo ⁊ si geram ne-
gocium ꝓ vno ad quẽ arbitror pertinere tñ alius ad quem vere perti-
net obligatur si necessario aut vtilr̃ gessi vt.l.si pupilli.§.si titĳ ⁊.l.que
8 vtiliter.§.titius.⁊.d.l.ait pretor.ff.e.¶ Quarto principaliter†ꝓbatur
quoniam satis est ad parandam actionem negociorum gestorum qd
gesserit negocia alterius vtiliter ⁊ necessario vt ꝓbať in iurib⁹ supius
allegatis ⁊ infra allegandis.Quod aũt necessario ⁊ vtiliter predictuꝫ
negocium gestum fuerit apparet expresse ex depositionibus testiuꝫ de-
ponentiũ ꝙ nisi p̃fatus.Georgius succurrisset ⁊ defendisset predictuꝫ
castrũ bagnoli p̃dictum castrum fuisset deperditũ ⁊ occupatũ a domi-
nis de corrigia . Et in ꝓpriĳs terminis in materia defensiõis serui aut
alterius rei vt castri vel ne in re alterius iniuria inferať ꝓbať in . d .l.q̃
9 vtiliter.§.titius.⁊.l.j.⁊.ĳ.ff.de ne.ge.Quinimmo†⁊ fortius si maritus
expendit pro custodiendo ⁊ defendendo castro ꝙ alius occupare vole-
bat impensas ꝓ ipsa defensione factas repetere põt vt singulr̃ voluit
Bar.in.l.cũ querereť.§.prediĳs.ff.de leg.iĳ.⁊ hoc idẽ voluit Ang.in.l.
diuortio.§.impẽdia.ff.so.ma.vbi dicit se ita in.q.facti cõsuluisse.Et p̃-
dicta conclusio fortificať eo ꝙ prefatus dñs Guido habuerit ratum ⁊
gratum succursum ⁊ introitum factũ per dñm Georgiũ in predictum
castrum bagnoli ipsius castri defensiõe prout pꝫ ex eo qꝛ postq̃ꝫ prefa-
tus Georgius intrauit dictum castruꝫ predictus.dominus Guido ei-
dem Georgio scripsit ꝙ in predicto castro faceret ꝙ sibi videbatur et
inanimauit dñm marchionem ne cũ corrigiensibus ad treugam veni-
ret vt ipsius domini Guidonis literis demonstra.quapropter sicut p̃-
cedenti voluntate seu mãdato seu tenetur mandãs ad impẽsas nõ solũ
vtiles

utiles τ necessarias sȝ etiā ad volūtarias ita ratihabitiōe secuta tenet ad pdictas īpensas nō solū vtiles τ necessarias p no.in.d.l.ꝙ si servus.§. sȝ si mutuā pecuniā.ff.de in rē vso.qui tex.ēt hȝ locū in gestore ,put pbat
10 in eadē.l.j.§.regulr.vbi dicit tex.ꝙ† vbi locū hȝ negociorū gestoꝝ actio ibi ēt locū hȝ actio.de in rē vso.ad ꝙ etiā facit tex.no.in.l.si in rē alteri⁹ ex socijs.ff.de in rē verso.vbi ꝙ ꝗuis gestor vtilr gerat in re super qua erat societas inter duos:sicut quodāmodo vr dici posse inter illustrem marchionē τ dñm guidonē pōt agere ꝯ alterū ex ipsis τ sic pōt agere ꝯ do.Guidonē actiōe ne.ge.cū ipsius eēt dictū castrū bagnoli per pallegatā.l.q̃ lȝ loquat de act.de in rē verso tn̄ ēt in actio.ne.ge.τ mādati locū hȝ τ sic ex pdictis apparet quoddā fundamētū ꝙ fit pro parte aduersa sup quibusdā assertis lrīs in quibus illustris dña Marchiōissa scribit dño sandro ꝙ pro factis bagnoli debeat at se restringere cum a dño Georgio τ dño Francisco τ ꝙ Georgius obtulit seiturus bagnolū qō illa dña noluit grauare ipm Georgiū de hoc:q2 an steterat in nuuolaria:τ ꝙ bonū erat ,puidere bagnolo vt melius est possibile de peditib⁹ τ monitione τ vno supiore nec per illud ꝙ scribit dñs Guido potestati suo bagnolo ꝙ intellerit ab orlādo de suardis.ꝙ Georgi⁹ se obtulit illu.dñe marchionisse ire bagnolū τ ꝙ dñs Guido mādauit potestati suo ꝙ si dña marchionissa mādaret georgiū deberet acceptare:q2 dico ꝙ per predicta nō appet ꝙ Georgius iuerit bagnolū de mādato vel cōmissione illustris dñi Marchionis τ dñe Marchionisse ꝗuis videantur ipse dñs marchio τ dña marchionissa annuisse τ cōtentos extitisse ꝙ Georgius iuerit bagnolū pro defensione bagnoli:nā si mādato illu. dñe vel illu.dñi Georgi⁹ iussē τ fuisset acceptat⁹ in bagnolo vt videbat vere sentire dñs Guido pdicta scribēs dicte litere fuissent presentate p potestatē sicut alie lrē minoris īportātie q̄ ,pducte sunt in iudicio q̄ ideo nō fuerūt ,pducte q2 nunꝗ facte neqȝ exhibite nec ex cā cōmissiōis vel mādati illu.dñi seu illu.dñe.iuit georgius bagnolū vt mihi presupponit ꝗuis pscientes accessum Georgij bagnolū ,put Georgius significauerat eisdē annuebat τ dicebat ea q̄ quibus in lrīs nō q̄ ipsa illu. dña miserit georgiū vel de ipsius mādato iuerit sed dictus Georgius iuit bagnolū pp vba habita iā dudū cū dño guidone in bagnolo:pp q̄ dñs Frāciscus missus ab hoībus bagnoli ad georgiū ,p succursu τ de liberatiōe facta p ipsum georgiū cū dño Francisco ,put pȝ ex literis in iudicio ,pductis manu dñi guidonis scriptis dñe marchionisse τ ex literis Georgij scriptis dicte dñi marchionisse die.xiiij.Julij ,pductis p ptem aduersam facientibus fidē ꝯ eos pp eorū ,pductionē in quibus sic dicit cognoscēdo meq̄sta terra de bagnalo essere psa venēdo legēte innāte a cāparse a q̄lla nō p alcuno mācamēto sia nelli hoi de la terra ne da altra psona che sia ma sia tosto p lipazi hoī sonno in q̄lla ge romase mi ser Frācesco τc.Ex qbus lrīs demōstratus dies introit⁹ Georgij in bagnolo τ ꝙ tn̄ a sua deliberatio ,p defensa τ succursu bagnoli ꝙ domio Guidone ,p quo intelligebat expēdere de bonis dicti dñi Guidonis ēt trāscurrēdo aliquātulū τ depredādo ,p quo trāscursu implorabat ab illustra do.marchiōissa vt deberet se interponere casu quo do.Guido.cōqueret qui nūꝗ cōquestus est ꝙ bn̄ fuit cōtētus ipse Georgius.qm̄ nūꝗ cōquestus est dñs Guido nec cū dña marchionissa nec cū illu.domio marchione nec aliter ꝙ appeat ex agitatiōe τ ,pductiōe. ¶ Sexto pro
11 bat q2† etiā si aliqs gerat negociū necessariū aut vtile ,p eo qui ipm gerentē hȝ odio seu exosum nihilominus pōt repetere sicut de infirmo q̄ hȝ exosum medicum qnq̄ȝ curātē ad ꝙ tn̄ medic⁹ qui ipsum gubernat pōt sumptus repetere act.ne.ge.vt singulr dicit gl.i.c.puidēdū.Unde etiā si in termis nr̄is dñs Guido habuisset exosum dictū Georgiū potuisset tn̄ ipse Georgius ipsos sumptus repetere. ¶ Quinimmo attētis terminis nr̄is lȝ aliter† ,ptestatio iuuet ,ptestātē ad impediēdā act. ne.ge.vt in.l.fi.C.de ne.ge.τ ꝙ no.in.l.ex si duobus socijs.ff.de ne.gest. tn̄ nō tenuisset.vn̄ vr satis iuste aut maxie equitate attētari posse qō pdicto castro bagnolo existēie τ diffidēte ,put erat ēt si dñs guido probibuisset dño georgio succursum τ defensionē ipsius qua ,ptestatiōe τ ,phibitione nō attenta pfatus Georgius ipm succurrisset τ defendisse et
13 ,p tali defensione sumpt⁹ fecisset posset tales sumptus repetere q2† quotienscūqȝ quis impēdit etiā pro inuito q̄ impense respiciūt reipu.interesse aut similē cām lȝ impēdat ,p inuito pōt ab illo repetere ,put de soluēte τ cōdēnato ad aliquā penā corporalē nisi soluat pecuniaria τ inuito seu ,ptestante ne soluat pōt solutā repetere a condēnato vt no.Bar.in l.stichus.ff.de pecu.leg.τ fuit no.Jo.an.quē sequūtur ibi dominus et doc.in.c.laycus extra.de foro competen.li.vj.facit etiā ꝙ not.glos.in.l. apud antiquos.C.de furtis.τ est bonus textus in.l.si quis mancipijs. §.proculus.ff.de insti.faciunt etiam no.in.l.at si quis.§.labeo.ff.de relig.τ sumpt.fune.per que iura predictam conclusionem tenet etiam Bal.in.d.l.fi.C.de neg.gest.faciunt etiam no.in.d.l.iij.ff.de libe. causa τ ꝙ no.in.l.non tantum.ff.de appel.sicut ergo in illis casibus ratione iuris tam priuati quam reipublice protestatio non iuuat protestantē quominus possit conueniri acti.neg.gest.ita in proposito si dominus guido fuisset etiam protestatus predicto georgio ꝙ sibi non defenderet bagnolum ꝗuis hoc non fecerit immo eum rogauerit de dicta defensione non tamen liberasset se ab actione neg.gest.pro sumptibus.et impensis factis per dñm georgiū non solum pro iam gestis sed nec etiā pro gerendis propter reipublice fauorem ac interesse interesse interat cū totius cōis Mātue ac illustris dñm marchionis Mātue cui adherebat idem dñs guido vt predictū castrū bagnoli defenderet τ intererat etiā illustris dñi ducis mediolani cui adherebat illu.marchio Mātuanus τ iō ,ppter talē ,ptestationē nō potuisset defendi quomin⁹ teneret acti. ne.ge.pro impēsis τ sumptib⁹ ,p dicta defensione factis p iura pallegata τ per no.in.l.si vero ,pcuratori.ff.de solu.τ ,p pdicta decisiōe est optimus tex.in.d.l.stichus.ff.de pe.leg.vbi apparet ꝙ qn̄ fit solutione fiat trāsmutatio de vno dño ad aliū dñm:nō pōt dicere is pro quo soluit nō debuisti ,p me soluere.τ sic qn̄ transmutatio de vna ciuitate ad aliā. τ sic castro de vno dño ad aliū non potest dici nō debuistis pro me soluere ꝙ est no.τ hoc voluit Bar.in.d.l.stichus.tn̄ inductio in terminis nr̄is non vr esse necessaria ex quo pfatus dñs Guido nō solū nō fuit ,p testatus in contrariū immo mādauit τ rogauit vt id fieret nec potuit ipsum postea reuocare a dicta cōmissiōe τ defensione iam inchoata ar. no.in.l.post litem.ff.de pcu.τ per Bal.in.d.l.fi.C.de māci.τ per ea que superius dicta sunt τ per ea q̄ habent in.l.sed aut vltro.§.fi. τ in.l.pōpo.scribit si negociū.ff.de ne.gest. Ex qbus probat ꝙ illud prefatus dominus Guido semel appprobauit cōmittendo pdictā defensionē Bagnoli ipsi Georgio nō potuit postea istō iprobare sine lrīa causa ,ppter rōnes pdictas quinimo posito ꝙ potuisset dēbat facere ipsum improbatū vl reuocatū transire innoticiā dicti Georgij nec ex eo ꝙ scripsisset de cōtraria voluntate sua alteri forte illustri marchioni mantue aut illum marchionisse piudicasset pfato Georg. quominus posset repetere
14 pdictas impēsas.τ sumptus facit† ꝙ in simili dicim⁹ de ,pcuratore cōstituto ad negocia qlȝ possit reuocari a dño nō tn̄ sufficit reuocatio nisi de reuocatiōe certiorauit dictū ,pcuratorē.lȝ eī reuocauerit τ eū cū quo ꝯhēdū erat certiorasset si nō certiorauit dcm̄ ,pcuratorē nō effugit dñs quominus teneat ad expensas τ interesse ipsi ,pcuratori vt not.gl. quā sequunt doc.in.c.fi.de ,pcu.li.vj.pbat in.l.si pcedente τ in.l.inter causas in prin.ff.man. Ex predictis ergo ꝯcludit ꝙ pdict⁹ dñs Guido τ post ipsi⁹ mortē hr̄des ipsi⁹ tenent ad predictas impensas τ sumpt⁹. ¶ Ad argumēta.s.in ꝯriū formata ex superiorib⁹ satis clare pȝ rn̄sio. Et ad primū generale fundamentū ꝙnemo sine actiōe τc.rn̄det ꝙ illō est verū sed in terminis nr̄is vt ex superiorib⁹ demōstratū est clarissime cōstat actio cōpetere. ¶ Nec ob.ꝙ spāliter subijcit primo loco ꝙ pfat⁹ Georgi⁹ fecerit aīo repetēdi nuuolariā τ sic negociū suū nō alienū vr gessisse.q2 hoc minime ,pbatū est τ si iste fuisset aīs suus nō expectasset vocari nec expectasset ꝙ dictū castrū bagnoli fuisset obsessū τ dedisset obsides ,p aditione in ꝯriū nō haberet succursum ,put ,pbat in termis nr̄is euenisse. ¶ Nō ob.fm principale fundamētū in quo vr cōcludi ꝙ ex eo ꝙ illustris Marchio mātuan⁹ eēt obligat⁹ rōne adherētie τ recōmēdatiōis nō vident posse reperti ante impēse ad hoc multiplr rn̄det. ¶ Primo q2 illud fundamentū nō ,pcedit qn̄ vigore mādati qs gerit alia negocia q2 tūc nō attēdit vtrū gestio sit necessaria vel vtilis p.l.liberto.in prin.ff.de ne.ge.τ ea q̄ latius in scdo fundamēto supra formato pro cōclusiōe nr̄a.illā in casu pdicto nō hȝ locū.d.l.fi.C.de ne.ge.sup qua fundat predictū argumētū p ea q̄ dicta fuerūt in.d.ij.fundamēto. ¶ Itē τ scdi rn̄deri pt ꝙ.d.l.vt nō hȝ locū gerens qn̄ ignorabat alium fuisse grās gestuꝝ,put ī termis psumit q2 qs psumit factū alienū ignorare arg.l.verius.ff.de pba.τ sic ex quo georgius verisimilr ignorauit necessario pōt repetere lȝ ali⁹ fuisset gratis gesturus. Laus deo.
¶ Et vt suprascriptū est ita cōsulo ego Marian⁹ Socinus saluo semper saniori consilio.

¶ Consilium.xxviij.

Cōpromissum de vna re τ de pluribus τ omnibus τ de litib⁹ presentibus τ futuris fieri potest.
1
2 Cedula si datur arbitro fm ꝙ arbitrari debet an laudum in deferenda m sit nullum.
3 Cōpromissum fit ex nuda cōuentione et pacto.
4 Facta nō presumunt nisi probentur.
5 Ratificari quando possit laudum ferendum.
6 Laudum latum extra formam cōpromissi nō tenet.
7 Compromisso si addat aliqua qualitas vel forma dicitur nonnm compromissum.
8 Denegato toto denegatur et quelibet eius pars.
9 Partes possunt conuenire cum arbitro vt certam ferat sententiam.
10 Doctori attestanti de consuetudine creditur.
11 Lex.qualem.ff.de arbitris.quomodo sit intelligenda. et nume.12.14. 16.et.17.
13 Arbiter et arbitrator quomodo differant.
15 Arbiter electus ex forma statuti equiparatur iudici.
18 Lex.qualem.ff.de arb.quomodo intelligatur a Bartholo.
19 Compromissum simpliciter factum non extenditur ad lites futuras.

Omnipotens deus. Adsit Pro decisiōe presentis consultationis aduertendum est quod si non fuissent date predicte cedule predicto arbitro et arbitratori et laudum

seu arbitramentū per ipsum arbitratorē fuissent ꝓlata sub forma pre
dicta ꝙ predicta lauda ⁊ arbitramēto viribus subsisterent ⁊ predicta
statuta de cōpromissis ⁊ executione laudorū sibi locū vēdicarēt qm̄ in
dubitatū est tā de iure cōi q̄ ex forma statutorū: sic posse compromissa
1 celebrari † potestas eñ compromittēdi de rebus ꝓprijs regulariter cui
libet est permissa ⁊ non solū de vna re sed de pluribus rebus aūt com
promissa celebrari vt in.c.cū tpe.⁊.c.ex parte.de arb.⁊.l.quid tñ.cū mul
tis si.⁊ de oībus etiā rebus ⁊ controuersijs fieri pōt cōpromissum vt in
l.si cū dies.§.plenū.ff.de arbi.⁊ ex forma statutorū inter fratres p̄di
ctos de oībus controuersijs compromissum erat necessariū vt p3 ex for
ma p̄dicti statuti. Et non solū de presentibus litibus aut cōtrouersijs
potest fieri compromissum si partes volūt sed etiā de quibuscūq; futu
ris litibus dūmodo hoc inter partes ipsas expresse cōueniat ꝑ ea q̄ tra
dunt in.c.fi.de rescrip.⁊.l.fi.C.q̄ res pi.ob.pos.⁊ in.l.si ita.⁊ ibi ꝑ Bar.
ff.de aur.⁊ arg.leg.⁊.j.subijciā. ¶ Et hoc etiā est expeditū ex forma pre
dicti statuti positi sub rubrica de compromissis fiēdis ibi orta vel oriū
da. Et clarius ex infra dicendis apparebit ⁊ potest fieri compromissū
cū clausula predicta ꝙ possit semel ⁊ pluries laudare ⁊ laudata corrige
re fm̄ Bar.⁊ Bal.in.l.quid tñ.ff.de arbi.⁊ in.l.si societatē.§.arbitrorū
ff.pro so.⁊ ꝙ tradit in.l.si diuersa.C.de transac.⁊ per do.meū Abbatē
siculū in.c.cū tpe.de arbi. stat ergo clara conclusio compromissum p̄di
ctū inter predictas partes celebratū viribus subsistere vigore cuius tā
primū q̄ scðm laudū per dictū arbitratorē ꝓlatum viribus subsistit ⁊
paratā executionē haberet ex forma predicti statuti sub rub.de p̄cepto
guarātigie.iuncto predicto statuto de cōpromissis fiēdis. ¶ Verū q̄ vi
gore p̄dictarū cedularū ⁊ maxime prime cedule opponitur de annulla
tione primi compromissi ⁊ de nullitate predictorū laudorum inde se
cutorū. Examinare op3 ea q̄ opponunt̄ ad ipsius tā cōpromissi q̄ lau
dorū inde secutorū nullitatē. Et qm̄ fundata est intentio alteri⁹ partis
intendētis ad validitatē compromissi ⁊ laudorū ꝓlatorum.ideo prius
ponā hāc cōclusionē q̄ mihi in terminis nr̄is verissima videt̄ v3 ꝙ lau
da ꝑ p̄dictū petrū ꝓlata viribus subsistūt ⁊ paratā ex predictorū statu
torū executionē merent̄ ⁊ vt ista cōclusio clarius demonstret̄ prosequar
singulariter q̄ in ꝯtrium opponūtur cuilibet argumēto ac fundamento
2 solutionē subijciendo. ¶ Primo opponit̄ ꝙ † ex quo post factū cōpro
missum in predictū Petrū eidē arbitro fuerit data cedula quedam in
qua cōtinebat̄ fm̄ quā p̄dictus Petrus deberet arbitrari seu laudari
⁊ in ea cedula dicebat̄ sub hac forma il quale Piero loro arbitro non
possa ⁊ nō deba lodare piuche in questa scripta si cōtiene.tū quasi incō
tinenti eadē die dicta cedula fuerit data p̄dicto arbitro vr̄ vel primum
cōpromissum sic qualificatū vt nō posset al's laudare vel quasi per no
uū cōpromissum recessum ab illo cōpromisso ⁊ factū nouū cōpromis
sum.sed qñq; p̄dictorū accipiamus lauda inde secuta vident̄ nullatum
primū cōpromissum limitatū ⁊ informatū est a cedula immediate tra
dita per ptes p̄dictas p̄dicto arbitro ꝑ.l.lecta.§.dicebā.ff.si cer.pe.⁊.c.
officij.de elec.⁊ q2 pacta nouissima priorib⁹ derogāt vt.l.pacta nouissi
ma.C.de pact.cū alijs vulgatis. Et q2 sicut ꝑ fm̄ cōpromissum vr̄ reces
sum a p̄mo vt.l.s3 si in seruū.§.fi.ff.de arb.ita ꝑ scðam formā cōpromis
si videatur recessum a prima forma compromissi.sed si sic est siue dica
mus primum. compromissum a cedula in formatum non tenet ipsum
compromissum primum: siue per ipsam cedulam tāq; nouum compro
3 missum cōtinētē q2 † ex nuda cōuētione peccato ⁊ volūtate pōt compro
missum celebrari vt in.c.exposita.⁊ ibi ꝑ Ho.⁊ Jo.an.⁊.c.ꝑ tuas de ar
bi.⁊ ꝑ bal.in rep.c.ex cōpromisso.de arb.⁊ bar.cōsi.cclvj.ꝙ incipit sta
tuto p̄mū ītelligit̄ reuocatū ꝑ p̄dictā.l.s3 si in seruū.§.fi.ff.de arb. ¶ Ex
quo sequit̄ duplex ꝯclusio.p̄ma ꝙ p̄mū laudū nō vr̄ valere q2 nō v3 cō
promissum ea cōditiōe adiecta vt arbiter certā debeat ferre sñiam ꝓut
fuit in termīs nr̄is ꝑ ea q̄ statim dicā.⁊ sic nō v3 p̄mū laudū deficiēte fun
damēto validitatis cōpromissi.j.q.j.c.cū paulus.⁊ q2 oīs arbitri ptās
a cōpromisso descēdet.l.nō distinguem⁹.§.de offi.⁊.§.q̄sitū.⁊.l.pedius
ff.de arb.c.ꝑ tuā.⁊.c.vr̄ siue de arb. Et q2 eēt clarū inualidato ꝯpromis
so. ¶ Scða cōclusio sequeret̄ ꝙ nec fm̄ laudū teneret nō virtute p̄mi cō
promissi ⁊ nō pōt valere ex quo reuocatū intelligeret̄ nec etiā virtute se
cūdi q2 eoipso ꝙ arbiter p̄mo loco laudauit vr̄ fructus officio suo etiā
si sit arbitrator vt.l.si societatē.§.arbitrorum.ff.pro so.⁊ ibi per glo .et
doc.⁊ in.c.qntauallis.de iureiu.ꝙ aūt scðm cōpromissum contentū in
cedula cōpromissum cōtinere dicat̄ vel ꝙ p̄mū nō teneat si a cedula di
cat̄ fuisse limitatū ⁊ restrictū atq; informatū ꝓut eñ vr̄. Ex eo q2 eodē
die ⁊c. Et q2 ō2 in cedula p̄dicta che piero nō possa ⁊ nō deba laudare
piu che in essa scripta si cōtiene.q̄ verba indubitāter sunt limitatiua ⁊
restrictiua cuiuscūq; precedētis gñalitat̄.sequit̄ ꝙ p̄dictū ꝯpromissū
nō tenet qm̄ potestas iudicādi seu arbitrādi in arbitro d3 eē libera vt.l.
itē si vnus.§.idē pōponius.⁊.l.qualē.ff.de arbi. Et ideo nō vr̄ valere cō
promissum ꝙ arbiter certā sñiam ferat. Et prout in cedula sibi data cō
tinet̄ vt dictis iuribus faciunt no.per Jo.an.⁊ Jo.de imo.⁊ do.dñic⁹
in.c pe.de ele.li.vj.super gl.in verbo de certa.sed ita punctualiter vr̄ eē
in terminis nostris q2 partes predicte cōuenerunt vt ipse arbiter nō de
beret laudare nisi prout in predicta scripta contineret̄ ergo cōpromis
sum non videtur valere.siue dicamus de primo ex quo fuit informato
⁊ rescriptum cum dicta qualitate siue dicamus de scðo compromisso
tanq; celebrato per dictā cedulā per iura p̄allegata.nec ob.si diceretur
ꝙ verū est illi tex.dicūt ꝙ talis arbiter nō cogit̄ laudare sed tñ nō dicūt
ꝙ si laudat virtutē talis cōpromissi ꝙ laudū sit nullū q̄uis ad hoc rñ
detur ꝙ immo tex.in.d.§.qualē.dicit arbitriū esse nullū. Et posito etiā
ꝙ tex.ille simplr̄ diceret ꝙ talis nō cogat̄ sñiam dicere talia verba vidē
tur importare vt ideo nō cogat̄ cōpromissum sit nullū ꝙ probat̄ ꝑ tex.
in.l.si pupillus.ff.de arbi.vbi tex.dicit ꝙ si pupillus siue tutor compro
misit nō est cogēdus arbiter ꝓnūciare: ⁊ tñ clarū esse vr̄ cōpromissum p̄
dictū nullū esse.facit etiā tex.in.l.nō distinguemus.§.sñia rei cū si.ff.de
arb. Et p̄dicta opi.in terminis p̄dictis vr̄ ꝓbari auctoritate Bal.in.d.
l.qualē.sic formaliter inquiētis. Et est argumētū ꝙ arbiter nō cogatur
ꝓnunciare fm̄ cedulā sibi datā a partibus sicut plerūq; fit q2 l3 cōmit
tāt libere tñ i secreto dant sibi cedulā de cōi volūtate facta vt ab ea non
discedat. Et sic ex p̄dictis vr̄ cōcludendū cōpromissum fuisse nullū ⁊ si
militer laudū indeferendū fuisse nullum per ea q̄ superius dicta sunt.
¶ Verū p̄dictis minime refragātibus arbitror primā cōclusionē verā
ꝙ ⁊ cōpromissum ⁊ laudū valeat eo ꝙ ad p̄dicta nō vr̄ mihi difficilis
rñsio immo q̄ plures possunt dari solutiōes. Primo q2 vt ex mihi nar
ratis possum intelligere nō probat̄ ꝙ p̄dicta cedula fuerit not.p̄dicto
4 arbitro nec illā sibi fuisse traditā nec illā acceptasse † ⁊ facta nō p̄sumun
tur nisi ꝓbent̄ vt.l.in libello.§.facte.ff.de captiuis.de offi.dele.c.cū a iu
re.l.asseueratio.C.de non nu.pe.⁊.l.j.C.de ꝓba.cum si. Et sic ex hac rñ
sione oīa fundamēta inducta corruūt. ¶ Nec ob.ꝙ p̄dictus petrus pū
ctualiter arbitratus est prout in dicta scripta cōtinetur ꝙ nō presumit̄
nisi illā vidisset q2 rñdeo ꝙ potuit esse ꝙ nō vidit sed examinādo ptiu3
volūtatem sic intellexit quo sit vt vidēs eorum volūtatem sic fuerit ar
5 bitratus facit ꝙ no.bal.in.l.fi.C.de cōtrahen.emp.q.xij.vbi dicit † ꝙ q̄
uis añ latum laudū nō possit ratificari istud est verū nisi per prius an
teq; laudū ferat̄ forma futuri laudi sit a ꝯhentibus explanata q2 tunc
valet ex quo ratificatio cadit super certis allegatis.l.si conuenerit.ff.
de re iud.ꝙ dicit p̄cedere siue loquamur in arbitro siue in arbitratore
⁊ sic expresse sentit Bal.ꝙ partes pñt cōuenire cū arbitro vel arbitra
tore vt certū laudū ferat posito etiā ꝙ a principio nō posset cōpromit
tere ea cōditione vt certū laudū ferret. ¶ Scðo rñdetur ꝙ posito ꝙ pre
dicta cedula fuisset data p̄dicto arbitro vt fm̄ predictā cedulā laudum
ferret nō ꝓpterea laudū cōpromissum annullat̄: q2 posito ꝙ predicta3
cedulā sic darent tñ nō apꝑet ꝙ ipse expresse cōsenserit ⁊ se obligauerit
predictis partibus de laudo sic ferēdo. Unde posito ꝙ eidē arbitro de
dissent dictā cedulā tñ potuit arbiter seu arbitrator eo modo etiam ali
ter laudare ⁊ si aliter laudasset q̄uis ambe partes potuissent de cōi vo
luntate ab ipso laudo recedere ⁊ ipsum annullare tñ laudū in se valuis
set secus aūt si a p̄ncipio ea cōditione cōpromissu3 fecissent vt certū lau
dum ferrent q2 tūc aliter latum laudū nō valuisset ⁊ ratio differētie est
q2 p̄mo casu arbiter vel arbitrator repit se hr̄e ptātem sic laudādi nec
excedit forma cōpromissi. Et ideo laudū t3 nisi aliud obsistat. Secūdo
6 vero † casu excederet seu faceret cōtra formā cōpromissi ⁊ ideo nō vale
ret.c.cū dilecta.de rescri.c.p̄terea.de offi.de leg.l.diligēter.ff.māda.l.pe
dius.ff.de arb. Bar.l.j.ff.de op.le.ꝑ illū tex.⁊ per Bar.ī.l.diē ꝓferre.§.
stari.ff.de arbi.⁊ ꝙ no.in.l.quid tñ erit.⁊.l.si in lege.in p̄n.ff.loc.cum si.
⁊ ista potest esse ratio quare nō potest cogi arbiter acceptare compro
missum sub dicta forma celebrata.vt.d.l.qualē q2 cū debeat esse liberū
vt.l.itē si vnus.§.idē pōpo.si sub dicta forma acceptaret non nullū esset
arbitriū suū sed partiū ⁊ ideo vt statim subijciā circa intellectū dicte.l.
qualē.illud verbū nullū est arbitrium aliter intelligit̄ q̄ quidā dicant.
¶ Tertio ꝓbatur q2 posito ꝙ predicta cedula fuisse data predicto ar
bitro tñ potuit vt dixi p̄dictus arbiter aliter arbitriū dicere ⁊ si dixisset
valuisset ⁊ partes ad ipsius obseruantiā obligate fuissent nō obstāte p̄
dicta cedula ⁊ ꝙ in p̄dicta cedula partes p̄dicte nō cōuenerint.ꝙ si pre
fatus petrus.laudaret aliter q̄ in p̄dictis cedulis cōtineret̄ ad laudu3
ipsum seruādum nulla p̄dictarū partiū teneret̄: si eñ recte inspiciantur
⁊ ponderent̄ verba p̄dicte cedule nullū est ibi verbū obligatiuū ad in
uicē immo verba narratiua.narrāt eñ cōpromissum celebratū referen
tes se ad instr̄m cōpromissi rogatū ꝑ notariū. Et subdit̄ etiā narratiue
ꝙ arbiter nō possit laudare nisi prout in dicta scripta cōtinet: vñ verba
p̄dicta nec sunt obligatiua dictarū partiū.vt legit̄ ⁊ no.in.l.sciendū.§.
dictū.ff.de edil.edic.nec etiā obligant arbitriū immo nec ip̄m arbitrū
potuissent postea obligare ad aliā qualitatē vel formā q̄ acceptati per
7 eū compromissi † q2 ꝓpter adiectū alterius qualitatis vel forme dicere
tur nouū cōpromissum vt.l.ius ciuile.ff.de iust.⁊ iure.⁊ ibi per glos.⁊
doc.⁊ in c.de causis.⁊ ibi dixi.de offi.dele.⁊.l.sed si manēte ⁊ ꝙ ibi tra
ditur.ff.de preca.⁊.l.labeo.⁊ ꝙ ibi no.ff.de arbi.⁊ do.Ant.de bu.cōsil.
lxix.⁊ quod late dixi in.c.fi.de dila.in.xix.pri.arti.q.viij.vñ sicut a p̄nc.
regulariter arbiter non cogitur acceptare compromissum.l.iij.§.tam ⁊
si.ff.de arbi.⁊ in.c.pastoralis.de offi.dele.⁊ ibi per glo.ita nec hoc com
promissum tanq; nouum acceptare non compelleretur. ¶ Quarto vi
detur ꝓbari quia posito ꝙ in predicta cedula fuissent etiam verba ob
ligatiua ad inuicē tñ nō ꝓpterea viderent̄ annullari lauda data per p̄
dictū arbitratorē ex quo de h̄ solū p̄uata scriptura ⁊ nō publicū istr̄m ap
pareret.⁊ hoc ex forma statuti positi sub rub.de cōpromissis fiēdis iter
cōsortes in ver.⁊ etiam vbi statutu3 disponit ꝙ contra laudata vigore
alicuius

alicui⁹ cōpromissi nō possit opponi renūciatio cōpromissi vl'r re-
cessus ab eo nisi h̄ appareat p publicū instr̄m: quare sequit̄ qd̄
8 †cui denegat̄ totū denegat̄ quelibet pars vt in regula in tota.ff.
de reg.iur.ꝛ in.l.si cā cognita.C.de trāsa.ꝛ.l.duob⁹.§.colonus.ꝛ
seq.ff.de iureiu.ꝛ.l.si q s cū totū i p̄n.ff.de execu.rei iud.¶Quin-
to ꝓbat̄ q̄ꝛ posito ꝑ partes potuissent ita cōuenire ꝛ ita conue-
nissent etiā de cōsensu arbitri tm̄ nō ꝓpterea posset viciari lau-
dū predictū q̄ꝛ posito ꝙ a prin.ptes nō possent cōpromittere in
arbitriū vt certā sniām ferret de quo statim dicā tm̄ post p̄dictū
9 factū cōpromissum simpl'r †ꝛ sine aliqua limitatione pōt arbi-
ter vna cū partibus conuenire ꝛptes cū ipso vt certā ferat sniā3
hoc singulariter voluit gl.in.l.si cōuenerit.ff.de re iudi.ibi vel li
te hic iā agitata ibi a p̄n.ꝛ q̄uis Bar.in arbitro aliō videat̄ sen-
tire vt ibi per eū tm̄ ex verbis Bar.in prin.Bar.sentit ꝙ hodie
nō h3 locū.l.qualē.sed Jo.de imo.predictā opi.referendo ꝛ nō
reprobādo vr̄ approbare ꝛ mihi multū pl3:nulla em̄ ratio sua-
det quominus inchoata cōtrouersia corā arbitro partes volen-
tes a lite discedere cōueniāt sub certo modo sniā ferat̄ vt in sili di-
cit tex.ī.d.l.si cōuenerit.vbi tex.dicit ꝙ nō est arbiter ꝙ vt iudex
dictā conuētionē sequat̄ pōt em̄ sequi ꝛ vt ibi nō aūt cōpellitur
vt.d.l.qualē.in fi.nisi forte cōuenirēt in cā appellatiōis ꝙ omit-
to q̄ꝛ nō ꝑtinet ad p̄ntem inuestigationē fa ciūt etiam que.sub-
ijciā.¶Nec ob.predictū dictū Bal.in.d.l.qualē.q̄ꝛ ad illud di-
ctū multipliciter pōt r̄nderi primū q̄ꝛ Bal.nō dicit ꝙ laudum
nō teneat s3 dicit ꝙ arbiter nō cogitat iudicare ſm cedulā sibi
datū a partibus vn̄ ponderandū ꝙ dicit ꝙ nō cogit̄ pōt ergo si
vult ſm illā cedulā arbitrare ꝛ etiā si vellet posset aliter arbitra-
ri q̄uis partes possent cōi ꝯcordia illud laudū annullare q̄ꝛ per
quascūq3 cās ꝛc.in regula.j.extra de reg.iu.ꝛ.l.nihil tā natura-
le.ff.de reg.iu.ꝛ.l.ab emp.ff.de pac.cū si.faciūt q̄.s̄.dixi.¶Nec
ob.si diceret̄ ꝙ illa v̄ba nō cogit̄ sententiā dicere videtur īporta-
re vt annullet̄ compromissam per text.d.l.qualē.ꝛ latius dicā.j.
q̄ꝛ Bal.nō dicit nō cogit̄ ſm cedulā simpl'r sniām dicere s3 dicit
nō cogit̄ ſm cedulā sibi datā a partibus ꝓnunciare.nec ob.rō p̄-
cedēs allegata per Bal.q̄ꝛ illa loquit̄ quo ad p̄ncipium qn̄ fie-
bat compromissum q̄ꝛ ex quo a p̄n.fieret cū predicta qualitate
compromissum cū aliter laudādū nō vr̄ verisimile vt dixi meri-
to arbitriū nō vr̄ esse ꝛ etiā q̄.j.subijciam pōt etiā r̄nderi ꝛ al'r
q̄ꝛ si Bal.finaliter videt̄ ex cōsuetudine cōcludere in oppositu3
vt statim dicā.¶Sexto ꝓbat̄ ſm opi.Bal.in prealleg.l.qualē.
vbi post illatū argumentū dicit ꝯtrium facit.l.si cōuenerit.ff.de
re.iud.ꝛ sic videmus quottidie obseruari. Et sic in hac vltia op
videtur Bal.residere facit.c.fi.de his qui filios occi.ꝛ.l.pacta
nouissima.C.de pac.no.Jo.an.ꝛ Inn.in.c.j.de sen.excō.li.vj.ꝛ
c.j.de pe.li.vj.ꝛ.l.qui filium.§.sabinus.ff.ad treb.ergo seruan-
10 da.l.nūme.ꝛ.l.inueterata.ff.de legi.ꝛ†cum ista cōsuetudo sic al-
legatur per Bal.non videt̄ necessaria ipsius ꝓbatio sicut in sili
dicit Jo.an.Tancre.pilleo ꝛ azo.circa consuetudinem satisdā-
di de quo.in.§.hodie insti.de satisda.vt no.Jo.an.post Spe.in-
ti.de satisda.§.j.ꝛ Ang.in auc.gn̄aliter.C.de epis.ꝛ cle.ꝛ in re-
pe.l.tale pactū.§.qui ꝓuocauit.ff.de pac.col.xiij.ꝑ.l.fi.C.de iniu-
rijs nec mirū ꝙ cōsuetudo induxerit vt arbiter ſm cedulā arbi-
triū ꝓferat:q̄ꝛ cū sit quidā mediator non d3 q̄rere nisi ꝙ partes
volūt vt.j.subijciā ꝛ vt intellexi hec ꝯsuetudo multū viget florē-
tie.¶Septimo ꝓbatur q̄ꝛ posito ꝙ a p̄n.partes predicte feciſ-
sent compromissum prout fecerunt ꝛ ip̄am cedulā seu contenta
in ea in ipso cōpromisso ꝛ publico rogitu interclusissent non tm̄
ꝓpterea dictū compromissum fuisset nullū ꝛ laudū in ea parte
sit ꝓlatū fuisset irritū eo ꝙ non reperitur ius in cōtrarium di-
11 spositū.¶Nec ob.l.qualē.ff.de arbi.qm̄ ad illā.l.pōt multiplici-
a ter r̄nderi. Primo q̄ꝛ lex p̄dicta loquitur in arbitro sed nos lo-
12 quimur in arbitratore in quo ſm Ang.†p̄dicta.l.qualem.non
vendicat sibi locū:vult em̄ Ang.ꝙ l3 in arbitriū non possit fieri
compromissum vt certā sniām ferat vt.d.l.qualē tm̄ sec⁹ est in ar-
bitratore ꝛ q̄uis Ang.nihil alleget ego allego tex.in.l.j.§.ꝛ post
operis ꝛ seq.ff.de ope.no.nun.intelligendo ꝙ cōpromissum ibi
factum fuit in iudicem vt in arbitratorem ꝛ tm̄ sit compromiſ-
sum ꝛ laudū ꝓfert̄ scd̄m partiū voluntatē q̄ꝛ vt ibi dicit text.nil
aliud d3 querere pretor qui.s.assumptus est in arbitratorem q̄
partiū concordiā:ꝛ ꝑ p̄dicta etiā differētia faciūt q̄ tradunt̄ p
13 do.Ant.Jo.de imo.ꝛ doc.in.c.q̄ntauallis.†ꝛ maxia differētia
que est q̄ꝛ l3 in facto ꝓprio qs nō possit eē arbiter tm̄ arbitrator
esse pōt.l.gn̄aliter.ff.de fideicō.lib.ꝛ.l.fideicōmissa.§.q̄p̄.ꝛ.§.si
sic.ff.de leg.iij.Bar.ꝛ doc.in.l.si sic.l.senatus.§.legatus ꝛ.l.si ita
legatum.§.illi si volet.ff.de leg.j.ꝛ.l.j.ff.de le.ij.xx.di.c.nunc tra-
ditur in.d.c.quintauallis Old.cōsi.clvj.d.me⁹ in.c.cām q̄ de of
fi.dele.si ergo pōt sibijpsi esse arbitrator fortius vtraq3 volunta-
te partiū d3 posse arbitriū recipere sub certa forma ꝛ q̄ꝛ facilius
etiā cōpellitur arbitrator ad resumendum.¶Nec ob.ꝙ in con-
trariū allegat̄ v3 auctoritas Jo.de imo.in.d.l.si conuenerit.q̄ꝛ

si recte inspiciat̄ cōtingentia casus nostri ꝛ mature ponderent̄
v̄ba Ang.ex ipsius v̄bis ꝛ mēte satis colligit̄ cōclusio p̄dicta di-
cit em̄ formal'r Jo.de imo.Itē quaten⁹ Ang.dicit secus in ar-
bitratore nō vr̄ bene dem̄ ꝙ saltē stat rō Bar.nil opabit̄ tūc sniā
arbitrorum cū ēt illa hodie non emologet̄ nec ex p̄sse nec tacite
cū nō sit iure cautū vt no.idē Bar.in.d.§.arbitroꝝ.hec sunt ver-
ba sua ex qb⁹ sequit̄ ꝙ tale cōpromissum in arbitratore3 aliqd
oparet̄ valeret q̄uis sub p̄dicta forma esset.factū cōpromissum
ꝛ laudū ēt sub dicta forma ferēdū sed in casu nr̄o laudū p̄dictū
opat̄ cū in primis laudū p̄dictū h3 paratā executionē sicut istr̄3
guarentigiatū in rebus ꝛ personis etiā incipiendo a ꝑsone ca-
ptura ad voluntatē ipsi⁹ in cui⁹ fauorē tale laudū fuit latu3 vt
p3 ex forma statuti positi sub Rubrica.de generali executione
laudoꝝ qui effectus nō sequerent̄ ex cōuentione ipsarū partiu3
etiā per stipulatonē ꝯctā firmatā ꝛ ēt per iuramēti appositionē
vel etiā per instr̄m publicū per no.in.l.a diuo pio.cū sua mā.de
re iudi.dūmō ipsi instr̄o publico nō esset apposita guarentigia
quinīmo ēt si appositū esset preceptū guarētigie tm̄ plus operat̄
laudū ꝛ maiorē vim h3 executio laudi q̄ ipsum p̄ceptū guaren-
tigie q̄ꝛ laudū h3 paratā executionē immediate: s3 sub forma p̄-
dicti eris ꝛ ꝑsone sed instr̄m publicū ꝛ guarentigiatū nō cōse-
quit̄ predictū effectū nisi adueniēte termino apposito vel si non
sit appositus terminus factis requisitiōib⁹ ꝛ transacto deinde
termino disposito a statuto ſm ꝙ predicta colligunt̄ ex forma
p̄dicti statuti de generali executione ꝛ alteri⁹ statuti de p̄cepto
guarentigie.Cū ergo appeat in terminis nostris p̄dictū cōpro-
missum etia3 sub dicta forma celebratū magni esse effectus me-
rito cū cessat rō ꝑ quā Jo.de imo.sentire vr̄ cōtra opi.Ange.ꝛ
remanet firma opi.Ang.¶Scd̄o mō pōt r̄nderi ſm opi.Bar,
in.l.si conuenerit volētis ꝙ p̄dicta.l.qualem.hodie sit correcta
ex eo ꝙ ideo olī iure.ff.nō poterat p̄dicto mō ꝯpromitti q̄ꝛ sniā
arbitri nō pariebat actionem.sed cū hodie sniā arbitri emolo-
gata ex p̄sse vel tacite pareat actionē vt.l.pe.C.de arbi.codē mō
valere d3 cōpromissum factū in arbitriū etiā ad certā sniām ferē-
dā sicut in iudice ſm predictā.l.si cōuenerit.Et q̄uis Ang.co-
net̄ impugnare predictā opi.ex eo q̄ꝛ iuriū correctio est euitan-
da.ꝛ etiā Jo.de imo.cōtra predictā opi.alleget ꝙ sniā arbitri
nō videat̄ posse emologari anq̄ ferat̄ vt.d.l.pe.ī ficta gl.tm̄ ide3
Jo.de imo.dicit ꝙ hoc nō h3 obstare q̄ꝛ aliud est emologare in
cognitū quo casu loquit̄ ꝙ tradit̄ in.d.l.pe.ꝛ aliud est cōmitte-
re certū arbitriū.vn̄ ſm sniām Bar.remanet cōclusio ꝙ p̄dictū
14 cōpromissum ꝛ laudū inde secutū t3.¶†Tertio p̄t responde-
ri ꝙ predicta lex quale3 loquit̄ in arbitro volūtario.¶S3 ter-
15 mini nostri loquunt̄ in arbitro †necessario electo inter fratres
p̄dictos ex forma statuti positi sub rubrica de cōpromissis fien-
dis inter consortes qui arbiter equiparat̄ iudici.vt in.l.cū spe-
ciali ꝛ in.l.cū apertissimi.C.de iudi.ꝛ in.c.ab arbitris.de of.de
leg.lib.vj.ꝛ in.c.cū sp̄ali.de app.ꝛ in.l.fi.ff.a quib⁹ app.nō li.vt
l.arbitro.ꝛ.l.ab arbitro.ff.q sat.cog.sicut ergo in iudicē t3 cōdi-
16 tio vt certā ferat sniām ita ꝛ in arbitro.¶†Quarto mō r̄nde-
ri p̄t vt.d.l.qualē ꝓcedat qn̄ arbiter eēt assumpt⁹ ad qd certū lau-
dandu3 ita ꝙ nihil aliud potestatis vel arbitrij h̄re sed solū in
ea re ne ꝑ eum laudanda esset assumpt⁹ s3 in terminis nr̄is non
fuit assumptus sub forma p̄dicta sed general'r ad oēs coꝝ lites
causas q̄ones cōtrouersias ꝛ dr̄ias inter ptes p̄dictas vertētes
ꝛ que verti ꝛ oriri possent ꝛc.ꝛ nō solū ad ortas s3 etiā ad oriū-
das quacunq3 rōne mō iure vel causa ꝛc.cū plenissima ptāte ꝓ- a ¶Pro intel-lec.qualem.ff de arbi.
nunciandi de iure ꝛ de facto etiā ꝛ semel ꝛ pluries qn̄cunq3 ꝛc.
Et ipsius arbitratoris sniās diffinitiones ꝛ p̄cepta ꝛ quamlibet
partē semel ꝛ pluries ꝛ quotiens voluerit corrigendi declaran-
di ꝛc.vn̄ posito ꝙ ī p̄dicto cōpromisso fuisset apposita p̄dicta ce-
dula seu incertus tenor ipsius quis pōt negare in casu nr̄o maxi-
mū ipsi arbitratori arbitriū cōcessu3 fuisse ꝓfecto nullo modo
possum ꝯtriū intelligere.Quāuis em̄ si sp̄ale fuisset factū cōpro-
missu3 de his q̄ tm̄ in ipsa cedula cōtinent̄ posset dubitari vtrū
valeret de quo statim dicā:tm̄ in terminis nr̄is nulla vt dixi pōt
esse dubitatio maxime ꝑ ea q̄ statim dicā in.viij.principali fun-
damēto ꝛ h̄ vr̄ mihi oīno excludere oē3 cauillationē in ꝯtrariū.
¶Octauo p̄ncipal'r ꝓbat̄ p̄dicta ꝯcl'o q̄ꝛ posito ꝙ nullu3 aliud
fuisset factū cōpromissu3 ſm formā p̄dicte cedule adhuc nō ob-
staret p̄dicta.l.q̄lē eo ꝙ.d.l.qualem ꝓcedit qn̄ qd certū fuit ꝯpro-
missu3 eo mō vt datū est arbitro certo ꝛ specifico mō ꝓnūciandū
per tex.illū dum dicit vt sic certum sniām dicat ꝛc.Ceterum in
terminis nostris nō sic fuit actū.Nam v̄ba dicte cedule super q-
bus pars aduersa pōt fundamētum facere sunt illa.il quale pie-
tro loro arbitro non possa ꝛ non deba lodare piu che in questa
scripta si contiene verba si recte examinent̄ ꝛ mature ponderen-
tur nō cōcludunt aliquā certitudinē nisi respectu pluris.l3 em̄
sit sublatū arbitriū in pluri tm̄ remanet arbitriū in paucior et
minori ſm generalē ꝙ exclusio vnius alterius est inclusio.l.cum

ptor.ff.de iud.c.nōne.de psump.z in.l.marit⁹.cū si.de pcu.facit optime qd̄ no.gl.fi.in.c.j.de arbi.q̄ vult qd̄ ad h̄ vt in eo qd̄ pl⁹ est vsq3 ad tm̄ cōtinet̄ qd̄ min⁹ est nisi fiat ptestatio ita qd̄ nō in plus neq3 in min⁹.Cū ergo in terminis nr̄is arbiter solū eēt p̄hibitus plus laudare z nō in minus.sequit̄ q arbitriū ipsi⁹ remansit in min⁹ facit q no.gl.in.c.ij.de sortilegi.facit.l.pupillus §.fi.ff.de v.sig.z qd̄ no.in.l.cū furti.ff.de in litē iur.z ad hoc possent allegari oīa iura q̄ loquunt̄ de taxatiōe iudicis q̄ pcedit in iuramēto in litē q3 l3 qs nō possit iurare supra eā q̄titatē tn̄ pōt iurare infra illā q̄titatē s̄m ea q̄ tradunt̄ in.l.in actio.z per totum titulū.ff.de in litē iur.z in.c.si q me.cā.z in.l.si qñ.C.vñ.Et est illud expeditissimū.¶Nono probat̄ etiā positis terminis p̄cedētis fundamēti si solūmodo factū fuisset cōpromissum s3 formā p̄dicte cedule qm̄ ex dicta cedula vltra ea q̄ dicta sunt appet nō esse sublatū arbitriū predicto arbitro hoc expresse colligitur ex aliis plurimis verbis v3 ibi dū d̄r.Et debassi il sopradicto petro loro arbitro reseruare lautorita dipotere rilodare.in drieto z rendere al sopradicto Dominico quello pezo de la terra vlmata z c.Itē ex illis verbis.Ela supradicta terra nō possa ne deba il sopradicto arbitro rilodarla in drieto al dicto Dominico de qui anoui mesi.vñ p̄hibita ad illud tp̄s post tp̄s vident̄ esse promissa vt.l.statu liberis stichū.ff.de lega.ij.z.l.imperatores.ff.de postulando.cōiuncto tpe duorū annorū.quibus durabat compromissum.Et iuncto laudo seu arbitrio inde plato per predictū petrū z ratificatio z approbatio inde secuta per ptes predictas.Et sic ex predictis apparet q ptās seu arbitriū p̄dicti petri nō erat oīno limitatū vt certū laudū fieret oīa z p ipsum arbitriū ptās expiraret.imo tā ex cōpromisso q̄ ex laudo z trāsactione z habuūt arbitriū z remansit in arbitrio z sic nō ob.predicta.l.qualē.¶Decimo z vltimo pbatur p̄dicta conclusio in fortioribus terminis iudicio meo posito em̄ q oīno p̄dictus arbitrator fuisset assumptus ad certū laudū ferendū nec aliqd̄ sibi arbitrij cōcederet̄ z ipse dictū cōpromissum acceptasset z laudasset z ptes ratificassent pfecto nō intelligo qua rōne p̄dictū laudū nō deberet viribus subsistere dicet quispiā immo hoc est expeditū p tex.apertū in.d.l.qualē s3 p deo sine pnūcatia aut

a ¶Pro intel le.l.qualē3.ff. de arbi.

17 a pertinacia videamus qd̄ dicat tex.†in.d.l.qualē.[a] forte rn̄debit q tex.dicit nullū esse arbitriū ergo sed tunc ego dicam sequit̄ ergo q nullū sit cōpromissum si illud recipit:sed q nullū est arbitriū q3 ex quo ptes certā volunt sentētiam ferre nō v̄r sibi arbitriū remanere q3 si nō obseruaret cedulā nō v3 laudū tanq̄ 3tra formā cōpromissi platū vt.s̄.dixi.¶Si vero seruat arbitriū suū nullū est.Et hoc ostēdit tex.dū immediate subdit.Nec cogēdu3 eē sniam differre si cōpromissum fuisset nullū:q3 z etiā si coact⁹ sniam diceret nihil ageret si cōpromissum eēt nullū tāq̄ deficiente fundamēto.j.q.j.c.cū paulus.z.s̄.demonstratū fuit vñ min⁹ inepte locut⁹ fuisset iure cōsultus pau.q de tā nobilissimo iure cōsulto dicere absurdū eēt.¶Nec ob.v̄ba illa.Nec cogēdū esse quasi p̄dicta v̄ba importēt nullitatē cōpromissi qm̄ dico q h̄ est falsum q3 vt dixi no sequit̄ nō cogit̄ sniā3 differre.ḡ v3 cōpromissum tex.est in.l.si pupillus.ff.de ar.nā ibi dicit̄ q si pupill⁹ facit cōpromissum sine tutoris aucte nō cogit̄ arbiter sniam differre vt p3 ibi ex tex.ibi dū dicit nō est arbiter cogēd⁹ pnūciare z tn̄ cōpromissum v3 q3 si cōpromissum nullū esset nō posset accedere fideiussor ad idē facit tex.in.l.nō distiguem⁹.§.j.iūcto.§.summā rei.nā in.§.j.dicit Paul⁹ q arbiter nō cogit̄ sniam dicē nisi pena cōpromissa sit deīde in.§.summā rei.dicit q ptor nō interpōit se.sine sit nullū cōpromissum:siue validū s3 pena non sit certa an debeat̄ vel nō facit etiā.l.nā magistrat⁹ in p̄n.ff.de arbi.Et rō oīum p̄dictoꝝ est quare nō cogat̄ nō q cōpromissum nō teneat.s3 q3 snia arbitri posset esse frustratoria : quare cū in terminis nr̄is etiā posito q ptes ipe cōpromittētes dedissent certā formā snie:q3 laudū nō eēt frustratoriū eo q cōsequeret̄ bn̄ficiū statuti p̄dicti loquētis de executiōe laudi merito nō est dicēdū cōpromissu3 nō valere s3 faciūt no.p Cy.i.l.fi.C.de 3bē.emp.z p dn̄m meū Abbatē siculū in.c.qntauallis.de iureiu.ver.xvj.dictū est.¶Quid em̄ aliō d3 q̄rere amicabilis cōpositor q̄ ipsarū partiū volūtatē z vt illa mediāte laudo suo vt ab oī lite discedat̄ marie inter fratres ad h̄.l.quidā extiauerūt.z.d.l.j.§.zpost

b ¶Ad bar.in l.qualem.

18 b opis cū aliis vulgatis z c.¶Nec ob.q †Bar.sumet dictā.l.qualē.[b] qd̄ nullū est cōpromissum q3 Bar.ibi iproprie loquit̄ z p fictionē sicut z in multis talibus facit ar.p3 ex summario.l.j.C.de of.pfecti anno.Et pterea cōsiderat̄ poti⁹ effectu q̄ in ppria locutio sit ergo cōclusio quo ad primū fundamētū in 3riū opposituū qd̄ valuit p̄dictū cōpromissum z vtrūq3 laudū ide secutum.¶Ex p̄dictis colligit̄ clare z apte vnū s̄m fundamentū qd̄ allegat̄ in 3riū v3 qd̄ p̄dictū laudū nō v3 q3 fuit latū virtute ḡnalis cōpromissi cuius vigore nō poterat laudare cū p cedulā secūdo loco traditā videret̄ sublatū primū cōpromissum z sic posito qd̄ potuisset laudare virtute cedule tn̄ nō laudauit vñ h3 locū.c.cū sup abbatia.de offi.dele.z qd̄ no.p Inn.in.c.cū ex officij.de prescrip.¶Q3 hoc est clarissime falsum qd̄ in illa cedula cōtinet̄ aliqd̄ cōpromissum vt p3 ex his q̄ supius dicta sunt vñ virtute primi cōpromissi fuit platū laudū z sic fuit validū z q3 hoc est plus q̄ clarissimū:ideo omitto solē velle facibus adiuuare.vi.q.j.c.si oīa.Nec ob.qd̄ laudū p̄dictū nō valuit ex eo q3 laudū super futuris nō bn̄tibus dependētiā a pteritis q3 tā ex forma p̄dicti compromissi q̄ ex forma statuti facilis p3 rn̄sio.Ex forma cōpromissi dū d̄r z oriri possent vsq3 in diē duraturi cōpromissi.vñ voluerūt ptes predicte cōsiderare ortū quecūq3 durāte tpe cōpromissi.Et sir̄r ex verbis q̄ postea subijciunt̄ dū d̄r tā ortas q̄ oriūdas z sic verba sunt clara:z iō nō est alia interptatiōis opus.l.ille.§.cū in v̄bis.ff.de le.iij.z.l.oēs nouatio.C.de sa.san.eccl.cū aliis vulgatis z etiā ex ipa duplicitate eoꝝ v̄borū magis hoc colligitur q3 maiorē vim h̄nt per no.in.l.nepoti.ff.de fun.instru.z qd̄ no.Bal.de pace cōstā.in ver.puilegia z p dn̄m meū Abbatem siculū post Bal.de v̄bis geminatis in.c.fi.de offi.deleg.z balista ad treb.z.l.si stipulatus.ff.de vsu.z.l.ij.ff.de manu.te.z p ange.in.l.stichū.§.stipl'o.ff.de ver.ob.Itē p3 ex forma cōpromissi dū d̄r ac etiā expresse actū qd̄ de oībus z singulis his q̄ seu de quibus s̄m supra disposita p dictū arbitrū z arbitratorē laudari z arbitrari cōtigerit intelligat̄ fuisse z eē iter dictas partes litē z qōnem z ipas expresse cōpromissas z in p̄nti cōpromisso venisse z c.faciūt no.de dicta clā p Ant.de but.do.meū z 3ab.in.c.ex posita.de arb.z Ang.in quibusdā lec.in.l.j.z.l.cū bi.§.sed cum lis.ff.de trāsa.¶Itē qd̄ de p̄dictis eēt factū cōpromissum apparet p lauda z ratificatiōes inde sequutas ex q̄bus pcedēs aius cōpromittētiū declarat̄.l.s3 z iulian⁹.§.pinde.ff.ad mace.z.l.vētri.in fi.ff.de piul.cred.xxviij.di.c.q3 sunt culpe.xxxv.di.c.ab exordio.l.qdā.ff.de re.du.z.l.volūtas.C.de fideicō.cū si.Et h̄ potissimū presumēdū est etiā vt cuiter circuit⁹ per.l.domici⁹ testō.ff.de cōdi.inde.z cle.auditor.de rescrip.Nā si durāte cōpromisso lis etiā oīno noua orit̄ quare nō dn̄t v̄ba p̄dicta intelligi vt arbiter possit de illis laudare cū de ipis ad cōpromissum 3pellerētur ex forma statuti q loquit̄ de 3promissis inter cōsortes.Accedāt etiā ad p̄dicta no.p bar.z bal.in.l.de his.ff.de arb.qui dicū

19 tur q†l3 cōpromissum factū simplr̄ nō extēdat̄ ad lites futuras tamen secus est si de futuris dictum sit allegat bal.Guido.de suza.hoc tenentē.d.l.de his.z Spec.in ti.de arbitro.§.fi.ver.qd̄ ḡ si 3promissum vbi Spe.pmo arguit in 3riū z tandē 3cludit s3 predictā 3clusionē q̄ etiā sequit̄ Jo.an.allegādo Albertū galleoti hoc tenentē in titulo de arb.facit optime.c.pe.z qd̄ ibi no.de pcur.facit etiam.l.nec emptor.ff.de contrahē.emp.cum simi.tn̄ q3 per talia compromissa ptes discedunt ab oībus litibus:tn̄ q3 vt.s̄.dixi de necessitate compellerent̄ orta lite ad illā compromittendā fauor eq̄ videt̄ arg.l.congruentius.C.de pa.po.z per no.per Host.z Jo.an.in.c.j.de trāsa.per tex.l.iiij.§.potest.ff.de alie.iu.mu.pet.causa.z no.bal.in.l.qui separatus.C.vnde liberi.z melius in.l.affinitatis.C.commi.de suc.facit.l.fratris.C.de transa.z.l.terminata.C.de fru.z lite expen.z.c.fi.de do.z contu.tenet do.An.c.j.de mu.pe.z q no.d.Ant.post gl.z do.meus z Jo.de Jmo.in.c.pe.de emp.z ven.vbi dicūt q eoipso q aliter diceretur dicitur quis h̄re commodum z vtilitatem. Jtem faciunt not.per Bart.in.j.consti.C.de haben.auc.super publica vtilitate. Laus deo.

¶Et vt suprascriptum est ita consulo ego Marianus socinus saluo semper sanori consilio.

¶Casus talis est.Quidā Petrus capt⁹ amore cuiusdā catherine mulieris seu femie satis dissolute z meretricis more viuētis ardētissime captus aiaduertēs q eadē Catherina multū em̄ diligebat̄ a quodā iuliano q z ab ipsa Catherina etiā mirū imodū diligebat̄.Idē Petrus vt p̄dictā Catherinā solus ad libitū potiret̄ z vt ipsam in suū amorē magis attraheret.z ipsam a predicto Juliano amore distraheret in veritate nullo mō gerens in aīo z conscie sue matrimoniū 3here s3 solū ipam ad suā volūtatē reducere z vt ad ipsi⁹ maiorē dilectionē īduceret.z a p̄dicti Juliani cōcubitu z dilectiōe abtraheret p̄dicte Catherie pmisit eandē dispōsare.Verū p̄dicta Catherina etate matura z femina astuta z calida dixi q volebat q de matrimonio inter eos 3hēdo apperet publicū instrm̄ quare idē Petrus iuuenili etate duct⁹ erat em̄ etat̄ forte.xxiij.vl'.xxiiij.an.cōpulsus ēt amoris ardore vehemētissime z motus ex causis p̄dictis nullo modo gerēs in aīo p̄dictū matrimoniū 3here rogauit dictū instrm̄ p manu publici notarij de matrimonio inter eos 3cto p verba de p̄nti.z post predictū instrm̄ publicū:pluries ac infinitis vicib⁹ se eidē copulauit z eā carnalr̄ cognouit sed ipsa q̄ in veritate cognoscebat qualr̄ induxisset dictū iuuenē ad dictū matrimoniū 3hendum ab eo aufugit z vt prius incepit meretricarij z sic pluribus annis stetit quoq3 in concubinatu alterius z maxime dicti Juliani q3

Juliani qꝛ vxorē habebat qñq̨ quasi palā cōstituta nūc vero dictus pe
trus vellet cū alia mr̄imoniū ꝯhere vñ q̄rit̄ de duob⁹. ¶ Primo vtrū
p̄dictū mr̄imoniū tenuerit ita ꝙ sit impedimēto alteri mr̄imonio ꝙ p̄
dictus petrus vellet ꝯhere. ¶ Scdo dato ꝙ tenuerit quo ad forū iudi
ciale seu ꝯtētiosum vtrū papa possit dispēsare si nō tꝫ quo ad pn̄ialem.

¶ Consilium.xxviij.

1 ☞ Concubitus nō facit nuptias sed cōsensus.
2 Cor hominis est imperscrutabile: ⁊ solum per exteriora. cognoscitur.
3 Forte dictio: aliqñ assertiue ponitur.
4 Ecclesia quo ad forum contentiosum nō iudicat de occultis.
5 Homo nō separat quos deus cōiunxit.
6 Papa dispensat sup matrimonio per verba de presenti cōtracto.
7 Spōsalia de futuro si quis bona intentione contraxit: deinde fornica-
tionis affectu talem sponsam cognouit nō est in veritate matrimoniū:
et pōt cū alia cōtrahi.
8 Mulieri si quis cōsenserit nomine matrimonij tm̄ causa extorquendi
carnalem copulā: an teneat matrimonium.
9 Papa an possit dispensare cū monacho vt matrimoniū cōtrahat vsq̨
quo habeat filium.
10 Papa potest statuere augmentando vel diminuendo verbum euan-
gelice legis.
11 Princeps ⁊ statutū ⁊ consuetudo possunt inducere vt ꝓbatio minus
legitima sit valida.
12 Consuetudo vel statutū: ⁊ fortius principis rescriptū valet: ꝙ ad ꝓbā
dum dānum illatum stetur dicto dānum passi.
13 Juramēto ꝓbantur que in animo ⁊ cōscientia consistunt.
14 Animus per p̄sumptionem ⁊ cōiecturas declaratur.

Omnipotēs deus. Ad sit. Circa p̄mū q̄sitū
vr̄ dōꝫ ꝙ p̄dcm̄ mr̄imōiū
tenuerit adeo ꝙ solui ñ possit. nec p̄dicti ꝯhētes possint aliō
ꝯhē mr̄imōiū nisi altero mortuo. p̄io qꝛ posito ꝙ ita fuerit
ꝙ p̄dict⁹ pe. v̄ba exteriora exp̄sserit denotātia ꝯsensū ad mr̄imōiū ꝑ ver
ba de p̄n̄ti ītētiōe īterit⁹ retenta nō ꝯhendi mr̄imoniū. tn̄ istud nō vr̄ ꝓ-
desse dicto petro nec obesse dicto mr̄imonio intentio in mēte retēta qꝛ
1 illa nihil vr̄ operari vt. l. si nō repetendi. C. de cōdi. ob cām. † Quāuis
em̄ nuptias nō ꝯcubit⁹ sed cōsensus facit vt. l. nuptias. ff. de re. iur. ⁊ c.
is q fidē. ⁊ c. si inter. §. ver̄ de spō. ⁊ c. j. de spō. duo. nec in v̄itate videat̄
dict⁹ Pet. ꝯsensisse: tū qꝛ vt dixi dicta intētio in aīo retenta nec v̄bis
nec alijs signis declarata nihil operat̄ sꝫ pōt dici sibi nō deficit tibi ius
2 sed probatio in. l. duo sunt titij. ff. de testm̄. tutel. † cor. em̄ hoīs in ꝑscru
ptabile est ⁊ solum per exercitoria cognoscit̄ vt no. c. ⁊ si qōnes. ⁊ c. tua
nos. de symo. c. j. ne sede va. xxxiij. di. c. erubescāt. no. gl. l. ij. ff. de īterrog.
actio. ⁊ in. l. vbi aūt nō apparet. ff. de verb. sig. ⁊ in. c. nouit. de iudicijs.
Jtē qꝛ ex quo v̄ba cōcludūt ad mr̄imoniū nō dꝫ credi cōfessioni ipsius
Petri in p̄iudiciū mr̄imonij. c. sup eo. de eo q cognouit cōsangui. vxo-
ris sue maxime cū consensus fuerit de p̄n̄ti ⁊ copula carnalis subsecuta
que copula ēt sponsalia de futuro facit transire in mr̄imoniū. c. is qui.
de sponsa. ⁊ ꝓ ista pte vr̄ tex. aptus in. c. tua nos. de spon. vbi in terminis
nr̄is de illo q cā decipiendi ⁊ cā tm̄ extorquēdi copulā consensit Papa
dicit ꝙ qualiter tibi ꝯstiterit nō videmus quasi dicat nō pōt sibi cōsta-
re hoc cum soli deo hoc pateat ⁊ nō hoībus nec hꝫ obesse ꝙ ista meri-
tricaret̄: qꝛ vr̄ ꝑficere remissionē peccatoris. vt in. c. inter opa caritatis.
de spon. ¶ Uer̄ his nō obstantibus in p̄n̄ti articulo aliter est dicendū
⁊ em̄ distinguendū inter forum cōtentiosum ⁊ forum penitentialē: ꝺm
for̄ cōtentiosum ⁊ verū intellectū ac cōeꝫ opinionē dicendū est mr̄imo
niū ꝓbari q̄ꝙ em̄ ꝓferens v̄ba apta ad mr̄imoniū ꝑ v̄ba de presenti in
veritate in mēte nō intēdat cōsentire. tn̄ qꝛ hoc hoībus ⁊ iudici qui hꝫ
iudicare ꝺm allegata ⁊ ꝓbata vt in. l. illicitas. §. veritatis. ff. de offi. p̄si.
hoc nō est notū. ⁊ iō quo ad forū cōtentiosum vr̄ forte pro cōiugio p̄su-
mendum cū sit carnalis copula subsecuta iste est tex. ī. c. tua nos de spō.
Et q̄uis. ille tex. dicat forte ꝓ cōiugio p̄sumendū. tn̄ quo ad forū cōtē-
3 tiosum † dictio forte nō ponit̄ dubitatiue sꝫ assertiue ꝺm Jo. an. Hoff.
Jnn. ⁊ Jo. an. do. Ant. ⁊ Abb. siculū. simili. xxxiij. q. ij. c. admonere. de
peni. di. j. c. q̄obrē. vñ exponit̄ forte ꝓ fortiter faciūt etiā no. ꝑ Arch. xj.
q. iij. §. cū ergo. est ergo cōis opi. ꝙ p̄dictū matrimoniū tꝫ sine dubita-
4 tione quo ad forū cōtentiosum nec mirū: qꝛ † ecclesia quo ad dcm̄ forꝫ
cōtentiosum non iudicat de occultis. sed illa diuino relinquit iudicio.
xxxij. dist. c. erubescāt ⁊. ij. q. v. c. ꝯsuluisti. vj. q. j. c. si omnia. xxxij. q. c. chri
stiana. ⁊ c. ex tue. ⁊ c. sicut tuis. ⁊ c. sequē. de symo. ⁊ ī cle. multor̄. de he
reticis. ⁊ ꝺm hāc opinionē ⁊ for̄ cōtensiosum ꝓcedūt oīa argumēta. s̄.
formata in prin. Si v̄o loquimur quo ad forum penitētialē. tex. est cla-
rus ⁊ aptus in. d. c. tua nos. ꝙ p̄dictū mr̄imoniū nō tꝫ dꝛ em̄ ibi in ver.
nos aūt. Nos aūt qd iuris sit rescribētes dicimus in foro pn̄iali ꝺm cō-
munē opinionē doctorum ꝙ si res ita se habuerit ꝙ ille eam non pro-
posuerit ducere in vxorē nec vnq̄ cōsensit in p̄dictā ꝑsonā debet ex illo
scꝫ ex verbis denotantibus cōsensum in matrimoniū per verba de p̄sen
ti ⁊ copulā carnalē subsecutā ꝓut in facto cōtigisse ꝓpositū fuit sum-
mo pontifici cōiugium iudicari. s. in foro pn̄iali vt dictū est: cū in eo nec
substantia cōiugalis cōtractus nec forma ꝯtrahendi ꝯiugiū valeat iu
dicari qm̄ ex altera pte dolus solūmō affuit ⁊ defuit animo cōsensus si-
ne q̄ cetera verba etiā denotantia prima fronte consensum ad matri-
moniū ⁊ copula carnalis subsecuta nequeūt ꝑficere fedus cōiugale. ita
dicit ille tex. per quē in terminis nostris quo ad forū penitentialē clare
deciditur matrimoniū nō valere deficit enim in terminis nr̄is substan
tia cōtract⁹ mr̄imonij: scꝫ cōsensus sine quo mr̄imoniū nullo mō tꝫ vt
in. l. nuptias. ff. de reg. iur. ⁊ in. c. cū locū. ⁊ in. c. cū apud de spō. de rest.
spo. ī. c. ex pte. M. xxvij. q. ij. c. sufficiat. nā vbi nō est consensus vtriusq̨
ibi non est coniugiū. xxxij. q. ij. c. vbi nō est. cū alijs sĩlibus. ¶ Cū igitur
in terminis predictis nō affuerit verus cōsensus ex parte ipsius Pe-
tri merito quo ad deū ⁊ quo ad forū penitētiale dictū matrimoniū vi-
ribus nō subsistit si p̄dictus Petrus nunq̄ ꝯsensit in mr̄imoniū dicte
Catherine. ⁊ hoc tenēt Abbas antiquus Ho. ⁊ Jo. an. ⁊ Mod. in. d.
c. tua. nos. ⁊ Host. in sum. in ti. de mr̄imonijs. ver. quid si premittat et
versi. vbi vero causa decipiendi ⁊ tm̄ carnalem copulam extorquēdi lꝫ
enim pro dicta Catherina tria faciant vꝫ cōtractus precedens per v̄ba
de presenti ⁊ copula carnalis subsecuta ⁊ bona ⁊ fide mulieris. si tamē
illa ad fuit. dico aūt si bonafides affuit ex eo qꝛ cuꝫ illa esset femina val
de malitiosa ⁊ astuta ⁊ esset femina abiectissima questū faciens de cor-
pore suo ⁊ longe maioris etatis q̄ꝙ esset ipse iuuenis p̄fatus v̄o Petr⁹
esset iuuenis libidinis ardore inflamatus ⁊ diues ⁊ ex bonis parenti-
bus genit⁹. p̄sumēdū est predicta Catherina bona fidē abfuisse ⁊ ip̄am
suis blandicijs ⁊ illecebri astutia ⁊ caliditate ad id induxisse. ¶ Sꝫ qc
qd sit posito ꝙ predicte tres rōnes ꝓ muliere facerent. tn̄ ex pte ipsius
Petri in foro penitentiali vnica tm̄ rō cōsiderat̄ que oēs alias destruit
⁊ separat. s. ꝙ nunq̄ cōsensit per tex. in. d. c. tua nos. in fi. ꝺm Abb. Ho
stien. ⁊ Joannem. and. ibi cum qbus cōcordat Ray. in sum. in ti. de ma
trimonijs. §. iiij. ⁊ Tho. Pet. ⁊ Alb. in tractatu de mr̄imonio. q. xiiij.
pone ꝙ aliquis tex. ⁊ Aster. li. viij. ti. de cā effici mr̄i. j. qō. v̄. vtrū cōsen-
sus ⁊ expressus ⁊ quid si quis dicat. ⁊ ad hoc facit ꝙ ip̄e Aster. no. ti. de
bo. matri. in cōmuni ti. j. q. vtrum intentio vbi querit vtrū intentio li-
bidinis excludat matrimoniū puta cū quis consentit in aliquē ꝓpter
diuitias vel pulchritudinē ⁊ soluit ꝺm Uin. ꝙ libido pōt intelligi du-
pliciter aut ꝑ modū finis ⁊ obiecti vt cū aliqs nihil querit nisi copulā
carnalē extorquere nō vxorē ducere aut solū ꝑ modū finis vt cū quis cō
sensit in aliquā vt ducat eā vxorē hoc tn̄ non facit ꝓpter seruandā casti
tatem sed ꝓpter explendā voluptatē libidinis. primo mō est cōtra sa-
cramenti matrimonij veritatē. scdo mō cōtra vtilitatē nō cōtra verita-
tem. iō primo excludit matrimoniū nō scdo ⁊ sequit̄ etiā Henri. bohic
in. d. c. tua nos. in. j. di. ⁊ hec sufficiant quo ad primā qōnem. ¶ Circa
scdam qōnem principalē. vtrū papa possit sup dicto mr̄imonio dispē-
sare vr̄ dicendū ꝙ nō. ex quo p̄dictū mr̄imoniū fuit ꝯctū ꝑ verba de pre
5 senti ⁊ fuit carnali copl'a ꝯsumatū qꝛ † quos deus cōiunxit hō nō sepet
vt in. c. īter corporalia. de transla. p̄la. xxxij. q. j. c. dixit dn̄s. xxxiij. q. ij. q̊s
deus. ⁊ hr̄ originalr̄ Marci. c. x. Math. c. v. ⁊ c. xix. Luce. c. xix. ⁊ sic ꝓ-
pter hanc cām vr̄ ꝙ papa nō possit dispensare. qꝛ nō pōt dispensare cō
tra ius diuinū. vt no. Guil. in. c. ꝓposuit. de cōces. p̄ben. cū si. xxv. qō. j. c.
sunt quidā. xxvj. di. deinde. xiiij. di. c. sicut. facit de cele. mi. c. cū marthe.
cum si. no. Spe. in ti. de leg. §. nūc breuiter ver. iij. sup mr̄imonio em̄ cō-
sumato per copulā carnalē dirimendo nec dispēsando nec canonē faciē
do p̄t statuere vt late tradit̄ in. c. tuas de spō. duo. ¶ Uer̄ his nō obstā
tibus arbitror in terminis nr̄is ꝯriā sn̄iam fore verā. Ad hoc dicendū
moueor primo. qm̄ ad matrimonium ꝯhendū longe plus operat̄ sol⁹
cōsensus ꝑ verba de p̄n̄ti quā sola carnalis copula. qm̄ solus ꝯsensus ꝑ
verba de p̄n̄ti inducit ver̄ mr̄imoniū vt. s̄. demōstratū fuit. sed sola car
nalis copula inducit matrimoniū ēt si postea sequerent̄ sponsalia per
verba de futuro. secus si prius p̄cessissent vt in. c. is qui fideꝫ. ⁊ c. seq. de
6 spon. sed si † mr̄imoniū sit ꝯctū mutuo cōsensu ꝑ v̄ba de p̄n̄ti ⁊ adhuc
nō sit subsecuta copula carnalis sup tali mr̄imonio ēt dirimēdo pōt pa
pa statuere ⁊ dispensare vt in. c. ex publico de ꝯuer. ꝯiug. ¶ Nec obstat
si diceret̄ ꝙ illud est fauore religionis qꝛ hoc nō est verū. nā Ho. ibi quē
cōiter sequit̄ doc. ꝯcludit ꝙ ex ꝯsensu cuiusq̨ sponsi pōt ex ptāte abso-
luta dissoluere tale mr̄imoniū nulla legitima cā subsistente. ex ptāte ve
ro ordinaria ēt pōt aliqua rōnabili cā subsistente. ⁊ idē ēt tenēt Host. ⁊
cōiter doc. in. c. tuas. de spō. duo. si ergo pōt predictū mr̄imoniū q̄uis
non oīno consumatū ꝑ carnalē copulā. qꝛ mr̄imoniū quo ad sui essen-
tiam necessario nō requirit ꝯiunctionē carnalē. vñ ēt añ copulā est verū
matrimoniū. vt singulr̄ vult gl. in. d. c. ex publico. de conuer. coniug. et
ꝓbatur. c. fi. de sponsa. duo. ⁊ c. j. de voto. lib. vj. vbi dꝛ. ꝙ matrimoniuꝫ
fuit institutū a deo in statu innocētie ⁊ si tempore institutionis matri-
moniū nō fuit consumatū de quo dicto. c. j. ⁊. xxxv. q. ij. c. fraternitatis.
si ergo papa ex potestate absoluta sine cā potest sup hoc matrimonio ve
ro dispensare. longe fortius potest in terminis nr̄is in qbus in v̄itate
nullū fuit mr̄imoniū ꝓpter defectū ꝯsensus qui pro substātia validita
tis matrimonij necessario requirit̄ scdm ꝙ supra clare demonstratum
fuit. ¶ Scdo principaliter hoc ostendit̄ ex theorica. Uincen. ⁊ Joan-
7 nes. and. ⁊ docto. post eum. in. c. is qui fidem. de spon. vbi dicit † ꝙ si ali
quis bona intentione contraxit sponsalia de futuro deinde fornicatio
nis affectu talem sponsam cognouit non est in veritate matrimonium
vnde si postea contrahit cum alia tenet secundum matrimonium
⁊ subdit quod si casus contingeret quod compellerectur redire ad

primã scz eo qꝛ nõ posset ꝓbare intẽtionẽ suã fuisse dũtaxat fornicariã qꝛ illa nõ declarauit ꝛ qꝛ nollet redire ex excõicaref dz potius excõicationẽ pati ꝙ redire ad primã. ꝛ dicit ibi Ho. quẽ sequit Jo.an. ꝙ papa posset sup m͂rimonio nõ vo ꝓpter ꝯsensus defectũ seu nõ ꝯsumato statuere ꝙuis nõ possit statuere ꝙ sine ꝯsensu vero nõ tacito sit matrimoniũ. idẽ ẽt Hosti. ꝛ Jo.an.in.c.tuas.de spõsa.duo. vbi dicit ꝙ circa matrimoniũ nõ ꝯsumatũ latissime pz ptãs pape ꝛ ad hoc põderat verbũ volum⁹ positũ in.d.c.tuas. q̃si dicat Hosti. ꝙ sicut ibi papa statuit ꝓ matrimonio scdo. ꝛ idẽ ẽt tenet ibi Jo.an. forti⁹ ergo hoc dicendũ in casu nostro in quo stantib⁹ terminis pdictis in vitate quo ad deũ m͂rimoniũ predictũ ꝓpter ꝯsensus defectũ minime tenuit. ℭ Tertio hoc ꝓbaf aũt Hosti. in summa in ti. de m͂rimonio. vbi in terminis nostris

8 dicit ꝙ † si aliqs ꝯsensit in aliqua tñ cã extorquẽdi carnalẽ copulã. qõ nõ tz matrimoniũ. sz si deceptor verã vult agere penitentiã sine aliqua fictiõe illã ducet in vxorẽ: vel si hoc nõ põt fieri dz ei dare virũ ꝯuenientẽ vel aliter satisfacere iuxta testimoniũ veritatis si offeres mun⁹ tuũ ante altare fm Ray. ꝛ ꝓbaf de adul. c.j. ꝛ.ij. ꝛ.xxxvj.q.ij.c.tua. q̃re cum in termis n͞ris nõ possit illã ducere i vxorẽ. qꝛ hic iuuenis etatis.xxxiij. annoꝝ vel circa ex nobili ac magnifica familia. illa võ iam etatis.xlij. annoꝝ vel circa ꝛ abiectissima q̃ post dictũ ꝯctũ vel ꝯtinuo stetit i publico ꝯcubinatu habẽtis vxorẽ vel in publico postribulo. vñ nõ dz hic Petrus posse: ꝙ salua honestate ꝛ decore possumus. vt.l.nepos ꝓculo.ff.de ver.sig.l.fili⁹. de ꝯdi.insti.no.gl. cle. sepe de ver.sig. marie cũ q̃si clarissimũ sit illã minime fidẽ seruaturã sz ꝯtinuo mercaturã: qꝛ sicut meref q meretricẽ ducit si arbitraf illã desinere meretricari vt.d.c.iter opera. ille nõ meref ꝛ peccat qui eã ducit quã credit nõ desineri meretricari.q.xxxij.q.j.c.nõ est tradit Jo.an.in regula sine culpa. de re.iur. li.vj. in mercu. Quare ex pdictis indubitatũ est summũ pontificẽ posse dispẽsare pfatus Petrus possit cũ alia ꝯhere: qꝛ nõ sumus in termis illius auctoritatis quos deus coniunxit homo nõ separet. quoniã hic nulla fuit cõiunctio animorum propter defectum cõsensus qui est potissima ꝛ principalis ꝛ necessaria substantia ad matrimoniũ validitatem vt superius fuit demonstratum. Et sic non dicitur papa aliquo modo contra euangelium ꝛ ꝯtra legem diuinam dispensare. ℭ Quarto principaliter hoc ostenditur ex his que tradit Joan.and.in regula actus legitimi de re.iur.lib.vj.in mercu. vbi format questionez vtrum

9 † Papa possit dispensare cum monacho vt possit contrahere matrimonium vsqꝫ quo habuit filium masculum quo nato dirimitur matrimonium. Et arguit primo ꝙ non possit quia licet in lege euangelica contineatur ꝙ in ore duorum vel trium stet omne verbum Mathei. xviij. tñ papa hoc imutat adendo ꝛ minuendo.ij.q.iiij.c.presul. de testibus.c.in omni de conse.di.iiij.c.paruulo. ꝛ.j. dicam secundo quia dispẽsat contra diuinum preceptum promittit aliquid recipi vltra sortem qõ est vsura.xiiij.q.iij. plerıqꝫ de vsuris.c.j. ꝛ.c.salubriter. de quo late scripsi in ti. de vsu. §. ℭ Quarto quia dissoluit matrimonium verũ c.ex publico. de conuer.coniug. et carnali copula consumatum. de consanguini. ꝛ affi.c.de infidelibus. nec in his facit contra euangelium vt homo sed vice dei.xxxiij.questione.ij.quis deus. de translatio. prelato per totum. ℭ Quinto quia ipsius auctoritatem cõtrahitur matrimonium spirituale ad tempus.vij.qõ.j.c.pastoralis. ℭ Sexto quia in matrimonijs in mutuat generalem obseruantiam ecclesie. de consang. et affi.c.non debet ꝛ nostras rerum. de conse. dist.ij. re vera. Et quamuis idem Joan.and.non soluit sed solũ pro solutione dicat ne lingua trãhens super terram os ponat in celum contra id.xxj.di. in tantum. qõ ipse papa de cui⁹ potentia queritur quid soluit. Et subdit quod multis videtur quod dispensatio teneat secundum quos.c. sunt quidam. xxv.questio.j.non vetat papa contra euangelium ex causa dispensare sed euangelia destruere ꝛ sic per predicta Joan.and. videtur potius inclinare in partem affirmatiuam quod possit. si ergo in predictis terminis quanto magis hoc dicendum est in terminis nostris in quibus in veritate nullum fuit matrimonium propter defectum consen-

10 sus † Potest enim papa secundum ea que superius demonstrata sunt non solum dispensare sed etiam statuere augumentando vel diminuẽdo verbum euangelice legis quod in ore duorum vel trium ꝛc. augumentando verum patet ex his per specu. in ti. de test. §. restat. in prin. et per Hostien. in summa in ti. de test. §. quotus. ꝛ per glo.ij. questi.vj. ꝛ in summa. ꝛ in regula pluralis locutio. de regu. iur. lib.vj. Item diminuendo verum secundum quod tradit spec. in.d.§. restat. auer. hoc tamen fallit in quibusdam vsqꝫ in fi. Hosti. in.d.§. ꝛ per plures mod. in.l.admodum.ff.de iureiur. Ego latissime dixi in tracta. de testa. in quarto libello. quinimmo ꝛ princeps potest hoc facere vt patet ex ca-

11 sibus enumeratis in dictis locis † nam princeps ꝛ statutum et consuetudo possunt inducere vt probatio minus legitima sit valida vt quod stetur priuatis scripturis. Item quod stetur proprio sacramento alicuius etiam in eius vtilitatem vt hec traduntur in.capi.j.de consuet.

12 et ibi Joan.and. ꝛ post eum do.meus. ꝛ in.c.j.de probationibus † vz enim consuetudo vel statutum ꝛ fortius principis rescriptum quod ad probandum damnum illatum stetur dicto passi damnum ꝛ ita seruatur in pluribus locis not. Bald.in.l.j.C.si aduer.li. ꝛ.l.j.C. de iureiur. ꝛ.l.contra negantem.C.ad.l.aqui. ꝛ in rub.C.de fide instr. ꝛ quod not. barto.in.l.admonendi.ff.de iureiur. ꝛ.l.quedam.§. nũmularios. ff.de eden. quare sit conclusio quod papa potest dispensare super dicto presumpto matrimonio ꝛ non vero. vt non obstat dicto contractu apparente ꝛ in veritate non existente predictus Petrus possit cum alia matrimonium contrahere imponendo eidem penitentiam condignam non quod eam ducat in vxorem cum cõtinuo stet in exercitio meretricio sz aliã ꝛ maxime accedẽte ipsius femine ꝯsensu admittẽdo

13 ꝛ conualidando ꝓbationes † p quas ꝓbanf q̃ in aĩo ꝛ in ꝯscia ꝯsistunt vz per ꝓpriũ sacr͞m no.glo.in.c.significasti. de homi.gl.in.§.alie. insti. de actio. ꝛ in auc. de testib⁹.§. quia võ. de testi.c.pͥsentiũ. ꝛ.c.pe. de exce. c.pastoralis de elec.c.vt circa. ꝛ.c.nulli.li.vj. ꝛ.c.tua. de spõ. ꝛ auc.q semel.C.de pba.cũ si. Et p predictas circũstãtias presumptiões ꝛ ꝯiectu-

14 ras † p quas ẽt ꝓbanf q̃ in aĩo ꝛ ꝯscia ꝯsistunt p no.in.c.ij. ꝛ ibi p Gui. ꝛ doc. de renũ.li.vj. ꝛ.c.ij. de tẽp.ord.li.vj.lxij.di.c.cũ adrianus.xxiij.q. iiij.c.si illic.no.gl.in.l.fulcini⁹.§.qd sit latitare.ff.ex qbus cau. pos.eaf. ꝛ.l.apud celsum. de do.excep. ꝛ.l.si Margaritã.ff.ꝓ socio.insti. de rerũ diuisio.§.ceruos.l.nõ oẽs.§.a barbaris.ff.de re.mi.nã ꝛ p hanc viã animus dz sensibilis qui per pͥsumptiones indicia ꝛ ꝯiecturas declaraf: ꝛ qõ in corde gestũ est in dubio ex istis circũstantijs colligif neqꝫ ẽm pͥsumendũ aut aliquo mõ ꝯiecturandũ est iuuenẽ statuta notabilẽ ex notabili familia ꝛ optimis parẽtib⁹ genitũ ciuẽ ac diuitẽ feminã meretricã longe maiorẽ natu pauperẽ ꝛ pegrinã ꝛ abiectissimã veri ꝯhendi m͂rimoniũ anim⁹ sz potius ob cãs in facti ꝯtigentia enarratas in eam cõsensisse quare ꝯcludendũ: ꝛ vt sepius ꝯclusum est ad iura auc.s.in ꝯrium adducta ex his que superius deducta sunt patet responso manifesta. Laus deo.

ℭ Et vt supra scriptum est ita consulo ego Marianus socinus saluo semper saniori consilio.

ℭ Consilium.xxix.

1 ℭ Alienatio facta de re ecclesie aliqua necessaria vel vtili causa interueniente et cum solennitatibus requisitis quando valeat.
2 Expense facte pro consequenda dignitate a prelato repetuntur ab ecclesia per eius heredes.
3 Prelatus alienat rem quam emit sine solennitate.
4 Probãda tam in publiciana ꝙ in rei vendicatione que sint.
5 Contractus illicit⁹ non obstat ecclesie in possessionis reintegratione.
6 Subastatio requiritur in alienatione rei ecclesiastice.
7 Juris canonici solẽnitates seruande sunt in alienatione rerũ ecclesie.
8 Causa legitima debet subesse ꝛ ꝓbari quando alienantur res ecclesie et que dicatur causa legitima.
9 Alienatio rei ecclesiastice quibus solennitatibus fieri debeat.
10 Confessio prelati asserentis se mutuo accepisse pecuniam pro vtilitate ecclesie non preiudicat ecclesie.
11 Confessio solius prelati in ecclesia collegiata non nocet ecclesie.
12 Confessio abbatis et cõuentus quando ecclesie preiudicet.
13 Patri asserenti donasse filio ob merita non creditur.
14 Ecclesia et ciuites non obligantur ex mutuo nisi quatenus probatur versum in vtilitatem eius.
15 Cautela pro mutuante prelato vel capitulo vt videat pecuniam conuerti in vtilitatem ecclesie.
16 Cause cognitio requiritur in alienatione rerum ecclesie.
17 Actus deficit deficiente forma.
18 Tractatus ꝛ consensus capituli seu conuẽtus requiritur quando res ecclesie alienatur.
19 Auctoritas episcopi requiritur in alienationibus rerum ecclesiasticarum.
20 Solennitas intrinseca quando presumatur interuenisse.
21 Consensus an presumaf interuenisse ex diuturnitate temporis.
22 Error iustus in prescriptione habetur pro titulo.
23 Error facti non impedit vsucapionem: sed error iuris.
24 Error iniustus non tribuit iustam causam prescribendi.
25 Errans in iure quando prescribat.
26 Consuetudo: quod res ecclesie alienari possint sine solennitatibus: an teneat.
27 Adminiculo authoris sui volens vti: illo debet vti cũ sua qualitate.
28 Errans in iure licet non prescribat facit tamen fructus suos. fallit tamen fauore ecclesie numero.29.
30 Ecclesia: fiscus: et minor equiparantur.

Omnipotẽs deus. Adsit. Uiso q̃dã instro celebrato die.xvj.mẽsis. Aprilis in anno dñi.Mcccc.pͥo narratiõis alteri⁹ instri facte p abbatẽ ꝯcradũ abbatẽ Sancti Nicolai de arixino de incũbẽte ere alieno ꝛ ipotẽtiã satisfaciẽdi nisi vẽdaf de reb⁹ imobilibus ꝛ petitiõis facte p pdictũ Abbatẽ ab epo auximano ꝛ caplo suo electiõis extimatoꝝ ꝛ iuramẽto eoꝝ ex his q̃ seriosus in ipso instro afferf tã p Abbatẽ ꝙ p ser Feltronium notariũ. Et alio instrumẽto celebrato die.xx.dicti mensis Aprilis. extimatiõis facte per pfatos hoĩes electos ad extimãdũ qui extimauerũt quasdã res ducatis ducẽtis quadraginta ꝛ ꝯcessiõis huic facte p pfatũ epm ꝛ assertũ capl͞m suũ de vendendo

dendo possessiones in dictis instr̃is cõtentas ⁊ alijs in.d.instr̃o
cõtẽtis ⁊ qdã tertio instr̃o.s.sic in ordĩe posito: ꝫ iudicio meo
potius debent poni primum in ordine siue dicta die.xvj.predi
cti mẽsis Aprilis in quo ipse narrat incũbẽs es alienũ ⁊ causas
ipsius eris alieni incũbẽtis.Et qualr̃ de rebꝰ mobilibꝰ dicti mo
nasterij nõ põt cõmode satisfieri ⁊c.Et ꝙ in rebꝰ immobilibꝰ di
cti monasterij nõ erãt res minꝰ vtiles ꝙ̃ expresse in ꝑdicto instr̃o
⁊ concessionis licentie vendẽdi pro equo ꝑtio ⁊c.facte ꝑ prefatũ
ep̃m ⁊ canonicos.Et quodã alio instr̃o celebrato dist.xxij. dicti
mensis Aprilis in quo facta narratiõe quorũdã gestoꝝ ꝑfatus
Abbas vẽditionẽ fecit de qbusdaꝫ rebus Andre. Phi.⁊c.Et
põderatis oĩbus que in dictis instr̃is ꝯtinent̃:⁊ accepta in for
matiõe qualiter predictus emptor possedit dictas res emptas
per annos.xl. vel circa qbus ipse vixit.Et post eius morteꝫ filij
possederunt ipsiꝰ emptoris filij ⁊ heredes vsqꝫ ad tp̃s mote litꝫ
de dictis rebus per Abbatem. successorẽ. Indubiũ reuocatur
quis predictoꝝ iusticiã foueat Abbas qui egit rei venditiõe et
publiciana.iuxta ea que tradunt̃ ꝑ Joã.an.⁊ doc.in.c. abbate
sane de re iudi.li.vj.per Nic.ma.⁊ Bar.in.l.j.ff.de pub. ⁊ ꝑ dy.
insti.de act̃.§.sed iste cum simi.an philippꝰ. cõuentus nepos et
heres dicti emptoris. ¶ Circa ꝙ dubia dubiũ duo principalr̃
veniũt.Primũ vtrũ cõtractꝰ ꝑdictꝰ vẽditionis ⁊ emptionis vi
ribus subsistat:ita ꝙ vigore predicti cõtractus ꝑdictꝰ ꝯuentus
possit se tueri.¶ Scdm̃ posito ꝙ vigore solius ꝯctus ꝑlibati ꝑ
fatus reus nõ posset se defendere.An vigore ꝑscriptiõis possit
se tueri cũ ipse Philippinus cõuentꝰ ꝑ se ⁊ auctores suos pos
siderit ꝑdictas res emptas spacio quinquaginta anno.⁊ vltra.
¶ Tertiũ insup orit̃ dubiũ posito ꝙ nõ obstantibus predictis
prefatꝰ Philippnius cõuentus teneret̃ ad restitutionẽ dictaꝝ
reruꝫ:vtrũ teneat̃ ad restitutionẽ fructuũ ꝑceptoꝝ ⁊ vtrũ possit
repetere preciũ dictaꝝ rerũ a dicto monasterio.¶ Circa primũ
dubiũ vr̃ primo dñm ꝙ prefatus Philippinꝰ conuentꝰ fouea
iustã cãm.eo.ꝙ ꝑdicta venditio vr̃ viribꝰ subsistere:ꝙ̃uis eñ de
iure ciuili plures videant̃ requiri solẽnitates in termĩs ꝑdictis
que minime interuenerunt vt ex ipsorum instr̃oꝝ serie euidẽter
1 apparet.tñ de iure canonico satis esse vr̃ ꝙ†alienatio fuerit fa
cta aliqua legitima cã subsistẽte necessaria vel vtili ⁊ ꝙ interue
nerint solẽnitates requisite a iure canonico de quibꝰ in.c.j.⁊.ij.
de reb.ec.nõ ali.li.vj.xij.q.ij.in sum.⁊.c.sine exceptiõe. ⁊ ibi per
glo.⁊ doc.⁊.in.c.tua.⁊.c.cum ap̃lica.de his q̃ fiunt a ꝑla. ⁊ cle.
j.de re.ec.nõ ali.⁊ inter ltĩas causas computat̃ causa incũbẽtis
eris alieni vt tradit in dictis iuribus q̃ quidẽ causa eris alieni
ꝑsoluendi in terminis ꝑdictis incũbebat satis ltĩa videbat̃ ra
tione mutui recepti pro defendendo ⁊ purgando abbatẽ a ca
2 lũnia ⁊ infamia sibi inflicta†nã si ꝓ cõsequẽda ꝑlatura facte ex
pẽse a prelato pñt per hr̃des prelati repeti ab eccl̃ia qr talis dr
gesisse negociũ.vñ ⁊ necessariũ ipsius ecclesie.ergo tales expẽsas
repete põt vt in.c.cũ ꝓ cã de ꝓcur.⁊.xij.q.iiij.c.quicũqꝫ.⁊ in.c.vt
ꝑterite.⁊.c.cupiẽtes de ele.li.vj.facit.l.ꝫ an vltro.cũ si.ff.de neg.
gest.Si ergo ꝓ hñdo prelato expense facte repeti pñt ab eccl̃ia
fortius ꝓ eo manutenẽdo ne turpiter eijceretur.arg.c.quemad
modũ.de iureiu.¶ Scdo hoc vr̃ ꝓbari:qr posito ꝙ forte alique
solẽnitates requisite expresse non apparent vl̃ probarent̃ inter
uenisse.tñ ex quo interuenit consensus canonicorum ⁊ auctori
tas episcopi omnia debent presumi solẽniter acta ⁊ interuenis
se.per no.in.l.sciendũ.ff.de verb.ob.⁊ per ea q̃ tradunt̃ in.l.que
cunqꝫ.ff.de publi.¶ Tertio hoc ꝓbari vr̃ qr in dictis instr̃is dr
3 ꝙ predictꝰ Abbas emit dictam possessionẽ.ergo vr̃ † ꝙ predi
cta alienatio potuerit fieri sine aliqua solẽnitate cum venditio
facta fuerit ꝓ debitis ipsius acquirentis per no. singulariter ꝑ
dñm.Ant.in.c.in presentia.de ꝓbatio.¶ Uerum predictis nõ
obstantibus arbitror contrariã sñiam fore verã. Et ꝙ̃uis in ali
quibus possent predita instrumẽta redargui de varietate.tñ qr
instrumẽta eadẽ die eiusdẽ mensis ⁊ anni sunt celebrata quorũ
alterum debitum ducentoꝝ florenoꝝ ⁊ alterum debitũ subesse
trecentorum florenorum quoꝝ vnũ alterius est relatiuũ ⁊ nar
ratiuum.Et in quibusdã alijs ꝓpter ꝙ ꝑdicta instr̃a nõ vident̃
carere falsitatis aut doli suspitione pet.l.que falsa.ff.de testi. et
ꝭm ea que tradunt̃ per doc.in.l.scripture.C.de fide instr.⁊.c.im
putari.de fide instru.tñ hec omittenda statuti.Et ad decisionẽ
primi dubij descendens respondeo iusticiam esse pro dicto ab
4 bate quo ad hanc questionem: presupposito ꝙ † ꝓbata sint in
cumbentia ex parte agentis sub forma superius dicta prout ꝑ
supponitur in scripturis ad me tarnsmissis tam ex attestatio
nibꝰ testiũ ꝙ̃ etiã ex cõfessiõe cõuenti ex qbus nedũ quasi dñiuꝫ
ꝙ tribuit publicianavt.ff.de public.l.quẽcunqꝫ.⁊.l.cũ quis pre
tor.§.finali.⁊ optime per Baldũ.in.l.j. C. si plu. vna sententia
cum similibus sed etiam dominium ex parte ipsius monasterij
a quod erat necessarium ex parte monasterij [a] agentis rei vẽdica
tione ⁊ ex parte conuenti in vtroque possessio vel detentio

vt. l. in rem ⁊.l.officium ⁊.l.si autem. ff. de rei venditio tex.
singularis ⁊ ibi singulariter Baldus.⁊ Angelus in.l.non alias
ff.de iudi.⁊.l.nõ põt.eo.ti.⁊.l.fi.C.de here.vel actio.ven.⁊.l.j.C.
de alie.iudi.ma.cã fac.Et sic postꝙ̃ apud ipsuꝫ monasteriũ tp̃e
venditiõis ꝓbatur fuisse dñium dictaꝝ reꝝ venditaꝝ:videndũ
est de validitate ipsius alienatiõis ⁊ vẽditiõis facte ꝑ prefatuꝫ
dñm abbatem. Et vtruꝫ necessarie cause ⁊ solẽnitates interue
nerint de qbus stati dicã q̃ nõ solũ vident̃ esse necessarie qñ alie
nat̃ res ad ecclesiã spectãs iur̃ dñij ꝫ ẽt si iure quasi dñij ꝑtinẽt.
Et si apud ecclesiã esset possessio ꝭm ꝙ singulr̃ no.bal.in.l.iube
mus.la.ij.in fi.ꝑn.C.de sac.san.ec.v̄.extra qõ.allegat no.ꝑ Inn.
in.c.ep̃i.de reb.ec.nõ alie.⁊ ꝑ Archi.xij.q.ij.§. illi. cõcludens ꝙ
5 †cõtractus illicitus nunꝙ̃ obstat ecclesie quominus fiat sibi re
integratio possessiõis ꝙ est singulr̃ notãdũ.¶ Ad validitatem
aũt predicte venditiõis bonoꝝ immobiliũ:⁊ si de iure ciuili plu
res solẽnitates requirant̃ ꝙ̃ de iure canonico q̃ minime fuerũt
seruate vt ex serie instr̃oꝝ appet de qbus in.d.aut̃.hoc ius porre
6 ctũ. †⁊ inter alia reqrit̃ subastatio ꝭm ea q̃ tradunt̃ ꝑ ang.in re
petitio.l.ꝙ in libellum.C.de fide inst.⁊ iure ha.fis̃.li.x.col.ix.per
dictã aut̃.hoc ius porrectũ.⁊ in corpe vñ sumit̃.ibi actio piã cõ
stituit̃ a deo est necessaria subastatio de iure ciuili ꝙ eius obmis
sio viciat alienationẽ ꝭꝫ Ang.in dicto loco.⁊ Ja.de bel. in aut̃.
7 de alie.⁊ ẽph.§.⁊ qm̃ † tñ de iure canonico tot solẽnitates ñ sunt
necessarie et in hoc seruanduꝫ est ius canonicũ ⁊ ꝙ̃uis aũt.hoc
ius porrectũ sit canonizata.xij.q.ij.c.hoc ius.tñ hoc nõ hꝫ obsta
re ꝑ no.ꝑ Jo.an.⁊ doc.in.c.ij.de rescrip.¶ Quare examinandũ
est vtrũ de iure canonico ꝑdicta alienatio viribꝰ subastat ⁊ di
8 cendũ est ꝙ nõ.¶ † Qm̃ in primis ad hoc vt teneat alienatio ta
lis rei immobilis nõ vilis exigit̃ ꝙ subsit legitima cã ⁊ subesse
legitime.ostendat̃.xij.q.ij.in sum.⁊.c.sine exceptiõe: ꝫ in termi
nis ꝑdictis nõ appet ꝙ ꝓpter legitimã cãm fuerit celebrata.dꝫ
eñ subesse cã necessitatis vtilitatis eccl̃ie vel monasterij vt in.c.
si quis ꝑsbyteroꝝ de re.ec.nõ alie.q̃ loquit̃ in monasterijs. ⁊ tra
ditur per doc.in.c.j.de reb.ec.nõ alie.lib.vj.⁊ ad istas duas cau
sas alie cause pietatis ⁊ similes possunt referri.Et est adeo hoc
necessariũ ꝙ alienatio nõ facta ꝓ euidenti vtilitate ecclesie vel
necessaria prout requiritur vt dictis iuribus.⁊.xij.q.ij.c.liberti
§.ꝓ renũciatiõe ⁊.c.quicũqꝫ suffragio.⁊ no.in.c.ad hoc.⁊.c. re
latũ.de testa.⁊ per Jo.an.in addi.spe.sup rub.de reb.ec.nõ ali.
l.iubemus ⁊ ibi bar.C.de san.ec. nullius est momenti etiã si in
teruerint solẽnitates a iure requisite.ꝭm doc.in.c. nulli. de reb.
eccle.nõ alie.⁊ in.d.c.tua ap̃lica.⁊ ibi hoc Jo.de imo.⁊ istã opi.
tꝫ gl.pe.in.c.j.de resti.in integ.⁊ ibi do.meꝰ Abbas siculus et
Jo.de imo.ibi ⁊ tenet etiã gl.ij.⁊ ibi.d.meus.c.pe.de reb.ec.nõ
alie.⁊ Arch.⁊ Jo.an.in.c.ij.de reb.ec.nõ ali.li.vj.vbi est bonus
tex.vbi lr̃a vr̃ velle ꝙ copulatiue requirat̃ ꝙ alienatio sit facta
in casu permisso ⁊ cum debita forma iuris. ergo si alteꝝ predi
ctorum deficiat ipso iure nõ tenet qr ad veritatẽ copulatiue re
quiritur concursus vtriusqꝫ vt.l.si heredi plures.ff.de cõdi. in
sti.cum alij vulgatis ad idem glo.in.c.que in ecclesiarũ.de con
sti.⁊ in.c.j.ne sede vac.⁊ ho.in.c.ad nostrã.de reb.ec.nõ ali. ⁊ in
summa.dicens.ꝙ si alienatio sit facta in casu licito ⁊ cũ solẽnita
tibꝰ a iure requisitis. Et eccl̃ia sit lesa datur restitutio ꝫ altero
deficiente cõtractus est nullus.⁊ idem do.Ant.⁊ Jo.de imo.d.
c.cũ apostolica.de his qui fiunt a ꝑla. ⁊ isto modo põt intelligi
glo.xij.q.ij.in sum.⁊.c. sine exceptione.Et opi. Dama. qui vo
luit ꝙ cõtractus sit validus qr dꝫ intelligi qñ ecclesia est lesa et
cõtractus est celebratus in casibus a iure ꝑmissis ⁊ cuꝫ debitis
9 solẽnitatibus†est ergo cõis ⁊ indubitatiua ꝯclusio ꝙ cõtractꝰ
est nullus si alienatio nõ fuit facta ex causa ꝑmissa ꝙ̃uis fuerit
facta cũ debita forma ⁊ seruatis solẽnitatibus a iure requisitis
sed in terminis nostris nõ ꝓbat̃ ꝙ fuerit celebrata ex legitima
causa ergo ⁊c.¶ Nec ob.ꝙ ꝓpter est alienum incũbens exsoluẽ
dũ causa sit legitima.Et hic videat̃ fuisse celebrata ꝓpter cãm
predictam.¶ Quoniam hic ponderanda sunt duo primũ vtꝝ
predicta causa sit ꝓbata.¶ Scdm̃ posito ꝙ esset ꝓbata.vtrum
10 causa predicta sit legitima.Quo ad primũ videt̃ satis†clare cõ
cludi ex ipsa cõfessione dñi Abbatis nõ fuisse ꝓbatũ cãm subes
se hoc vr̃ expsse ꝓbari per tex.in.c.j.de re.ec.nõ alie.li.vj. tenent
Jo.an.⁊ Jo.de imo.in.c.si cautio.de fi.instr.⁊ Jo.an.⁊ Jo. de
imo,si recte memini.qr nũc videre non potui in.c.fi.de solo.Se
de.de sen.consi.cl.facit ꝙ no.glo.C. de predijs mino.l.minoris.
Archi.x.q.ij.c.hoc ius porrectũ Guido.de montalb. ⁊ in cle.j.
de reb.ec.nõ alie.Sed.etiam consi.ccxlvj.⁊ Bar. post gl. in aut̃.
hoc ius porrectũ.C.de sacrosanc. eccle. vbi expresse cõcludit qõ
confessio prelati qui dicit recepisse mutuo pro necessitate eccle
sie ⁊ pecuniam receptam fuisse conuersam in vtilitatem eccl̃ie
nõ preiudicat ecclesie.debet ergo ꝓbari causa aliter quaꝫ ex so a
la cõfessione solius prelati alias de facili posset ecclesia ledi sed
si soli prelato crederetur de facili eniꝫ posset sibi parare causam

a ¶ Probãda tũ in publiciana ꝙ̃ in rei vẽdicatione.

causam alienãdi. Et ideo nõ credit nisi aliter ꝓbet vt etiã dicit zaba. Cardinalis florentin⁹ in dicta clemẽ. prima de rebus ecc. nõ alienã. facit. l. iubemus. §. sciẽtes. C. de sa. san. eccl. ꝛ. l. nõ oẽs §. a barbaris. ff. de re milita. ꝛ notat Pet. de ancha. in. c. dudũ. de reb⁹ eccle. nõ alienã. li. vj. ꝛ in. d. cle. prima. eo. ti. ad qd̃ et pos
11 sent adduci q̃ simplr̄ volũt† q̃ ꝯfessio solius ꝓlati in ecclesia collegiata nõ nocet ecclesie. vt in. c. scd̃o de testib⁹. li. vj. xxij. dist. de cõstantinopolitane. ꝛ ibi gl. ꝛ Archi. no. dñs me⁹ in. c. si diligẽti. de ꝓscrip. Rñdendo ad illũ tex. inq̃tũ ille tex. vr̄ innuere ꝯtrariũ ꝛ Cynus in. l. j. C. de ꝯfessus. in. xv. q. ꝑcipali. ꝛ Bal. ibi ver. mõ sequit videre colla. xx. qui tʒ. q̃ cũ plat⁹ seu abbas ꝛ ꝯuent⁹ faciant vnũ corpus ꝛ sint vna vox ecclesie q̃ dñt eã tanq̃ vas suũ possidere in sanctificatiõe ꝛ honore. apo. ad thessal. c. iiij. neuter solus põt ꝯfiteri vt ꝓiudicet sibi aut eccl'ie gl. in ver. decidẽda in c. dudũ. el. ij. de elec. dñs. Ant. Hosti. ꝛ Pet. de anch. in. c. j. de
12 deposi. Joã. in. c. fi. de solutio. q̃ forti⁹ volunt† q̃ lʒ Abbas ꝛ cõuentus cõfiteant pecuniã recepisse nõ ꝓiudicat ecclesie. ꝛ voluit etiã Bar. in aut. hoc ius porrectũ. C. de sac. san. eccle. et hoc idubitatũ vbi mille alie apparent ꝓsumptiones vt etiã sentit Bal. in. d. autẽ. hoc ius. vbi dicit q̃ si appareret vel probaretur monachos nõ fuisse inductos ꝛ sic vestimentis egere. Et constaret monasteriũ nõ hr̄e pecuniã neq̃ vñ aliũde potuisset haberi: et tandẽ abbas et monachi reperirent vestiti q̃ ipsis asserẽtib⁹ pecuniã mutuo acceptã mutuo fuisse ꝛ in vtilitatẽ ecclesiam ꝯuersam pro vestimẽtis ipsoꝝ q̃ isto casu staret ꝯfessioni ꝛ assertiõi Abbatis ꝛ monachoꝝ. ar. l. fi. ff. de ali. pupil. ꝓstan. subdit tñ q̃ nõ sufficit ꝯfessio vbi requirit vera ꝯuersio faciũt et no. hoc idẽ vr̄ voluisse gl. i auc. de nõ alie. §. si vo. ꝛ ibi Ja. de belui. ꝛ Guido. de caudo. in dicta autẽ. hoc ius. ꝛ Jo. de imo. in. c. quibusdã. de solu. Et ꝑcipua rõne q̃ ꝯfessio emanans ꝑ modũ voluntarie iurisditionis nõ dʒ ꝓiudicare ecclesie per id qd̃ habet in. l. ceterũ §. sed an ipsos. ff. de confessis. ꝛ ibi per Bar. et ꝑ ea q̃ superius dicta sunt atq̃ et in similibus posset alia plura allegari. marie
13 q̃ dicimus † de assertiõe meritoꝝ facta per patrẽ de filio ad validandã donationẽ. in. l. si forte. ff. de castren. pecu. ꝛ. l. qui testm̄ ꝛ ff. de proba. in. l. cũ quis decedẽs. §. titia. ff. de le. iij. ꝛ. l. si donat⁹ de collatio. Oldra. ꝯsilio. cccxxvj. Bal. et in simili in. l. illud. C. de sa. san. eccle. et. l. lutius. de exercito. et. l. ij. C. ne lice. pot. cũ simi. Et marime hoc dicẽdum est in mutuo ex quo ecclesia non obli-
14 gatur nisi ꝓbet versum in vtitatẽ ecclesie speciale cũ est† in ecclesia ꝛ ciuitate vt nõ obliget ꝛc. nisi ꝓbet versum in vtilitatẽ ecclesie vel ciuitatis. vt late tradit per Jnn. Joa. an. do. Anto. do. Pet. zaba. do. meũ Abbatẽ siculũ ꝛ Jo. de imo. in. c. j. de deposito. et in. c. qd̃ q̃busdã. de fideius. ꝛ ibi. gl. in. l. ciuitatis. C. si cer. peta. in auc. hoc ius porrectum. C. de sa. san. eccle. et ibi per bal. Cy. et doc. xij. q. hoc ius. Et ibi Arch. qui dicit q̃ lʒ aliquis a ꝓlato et capitulo destinet cum speciali mandato ad capiendum pecuniam mutuo. tñ obstabit exceptio creditori de versione nõ facta per. l. verum cũ. l. seq̃ẽ. ff. de instito. et. l. j. §. si pupillos. ff. qd̃ iussu. Et sic non solum q̃ ecclesia nõ oblige ꝛ ex mutuo facto prelato nisi ꝓbet versum in vtilitatem ecclesie q̃ apud oẽs est expeditissimum. sed etiã si mutuũ sit factũ ꝓcuratori prelati et capituli ad id ꝯstituti vt dixi ꝛ sequit Car. florẽ. in. d. c. j. de deposi. Quinĩmo etiã si fidẽ expresse determinat ipsi prelato pariter ꝛ capitulo mutuum ꝓ certa causa ad quã deberet conuerti: nõ obligaret ecclesia nisi ꝓbaret in illã cãm expressam et determinatã pecuniã mutuã fuisset ꝯuersam ſm Jnn. Jo. an. ꝛ Ant. ꝛ zab. d. c. j. vñ dicunt ꝓfati doctores q̃ ille q̃ pecuniã mutuat prelato vel capitulo aut ꝓlato et capitulo in certam causam dʒ esse
15 solicit⁹. vt videat illã ꝯuerti in illã cãm. † Et q̃uis in mutuo facto prelato ꝛ caplo sint varie opiniones. vtrum necessarium sit q̃ ꝓbetur v̄sum in vtilitatẽ eccl'ie: q̃ Azo. gl. Lau. ꝛ Gof. tenẽt q̃ nõ sit necessariũ. tñ glo. in auc. de alienã. et empby. §. si vero quis. tenet ꝯtrium per illũ tex. ꝛ per id qd̃ habetur in. d. auc. hoc ius. q̃ dicta iura loquunt indistincte q̃ dʒ ꝓbari v̄ersio. ꝛ idẽ tʒ Ja. de bel. ibi ꝛ Jnno. in. d. c. j. de deposito. ꝛ in. c. qd̃ quibusdam. de fideiusso. vbi dicit q̃ ciuitas ꝛ ecclesia nunq̃ tenentur ex mutuo nisi ꝓbetur versum in vtilitatẽ ecclesie. ꝛ idem Arch. d. c. hoc ius. quas opinio. do. Ant. in. d. c. j. nititur concordare q̃ si sint recepte simplr̄ pro necessitatibus ecclesie nõ est necessarium probare versum. ꝛ sic ꝓcedat prima opi. si non fuit mutuata in certũ specificam causam. tunc dʒ probari versum in illam causam. ꝛ sic ꝓcedat scd̃a opinio. sed qñ mutuũ est factũ sibi plate oẽs tenent q̃ sit necessariũ ꝓbare versum in vtilitatẽ ecclesie. fortius ergo fuit necessariũ ꝓbare v̄sum in vtilitatem monasterij in terminis nostris in quibus factum fuit mutuũ soli abbati ꝛ non ꝯuentui: ꝛ marie q̃ dr̄ fuisse acceptatũ mutuũ in cã defensionis monasterij ꝛ ꝓlati. vñ posito qd̃ ista fuisset legitima cã accipiendi mutuũ ſm ea que. s. in ꝯtrium allegata sunt tamẽ debebat probari versum in illam causam vt clare demonstratum

est. Quinĩmo videt posse attentari q̃ causa illa nõ fuerit legitima. Quãuis eñ iusta sit defensio prelati innocẽtes ꝛ calũniose accusati. tñ nocentis ꝛ nõ calũniose accusati nõ est iusta ꝓut potuit esse causa predicta. nam si Abbas ꝯmisit aut causam dedit iuste accusationi vel iuste inducẽde purgationis sibi dʒ iputare per regulã dãnum cum sua materia de reg. iur. li. vj. Nec ꝓ dicta causa debuit solus plat⁹ accipere pecuniã mutuo sed prelatus ꝛ conuentus qd̃ cũ non fuerit obseruatũ vr̄ presumendũ potius in malã partẽ q̃ dubitauit Abbas ne forte ꝯuentus q̃ noticiam habebat nocentie Abbatis ꝯdiceret defensationi et receptioni mutui pro causa iniusta. Sʒ ꝓpter alia plurima in hoc minime aliter insistendũ arbitror. Ex predictis ergo patet clarissima ꝯclusio q̃ ꝓdicta alienatio viribus non subsistit cum fuerit facta ex sola assertione ipsius. Abbatis asserentis debitum subesse ex causa mutui accepti ꝓ defensione Abbatis ꝛ monasterij non facta aliter ꝓbata nec aliter accedente consensu cõuentus monachorum qui presupponit abfuisse. ¶ Scd̃o principaliter predicta alienatio ostenditur fuisse nulla q̃ fuit facta a non habente ꝓtãtem solus enim ꝓlatus nõ põt aliquo mõ sine consensu capituli sui ꝛ Abbas sine ꝯsensu conuentus hmõi res alienare etiam si eã fuisset vrgentissima ꝛ adhibite fuissent alie solẽnitates a iure requisite per ea que. j. statim subijciam. Non enim permittitur prelato habenti capitulũ ꝛ potissimũ Abbati habenti collegium vel conuẽtum alienare sine ipsius cõsensu nisi in casib⁹ a iure exp̄ssis. vt statim clarius subijciam. ¶ Tertio principaliter predicta alienatio reddit nulla ex defe-
16 ctu solẽnitatũ reqsitaꝝ a iure in hmõi alienatiõib⁹ iter† al's solẽnitates regritur cause cognitio tractatus. s. ꝛ consensus capituli si est prelatus ecclesie secularis ꝛ ꝯuentus sine prelatus ecclesie regularis cause cognitio requiritur que habet per ipsos tractatus vnũ vel plures sʒ vtile est q̃ plures sint vt dicit in. c. j. de rebus eccle. non alie. in tractatu enim per prelatũ cum clero suo habito examinentur vtrũ subsit ltia causa. Et an per aliam viam q̃ alienationis possit prouideri puta ex fructibus ꝛ si nõ de fructibus an de mobilibus. Et si non de mobilibus an magis de quibusdam reb⁹ minus fructuosis q̃ alijs adinstar alienationis bonorũ pupillorum seu minorum vt. l. magis puto. §. non passim. ꝛ seq. ff. de rebus eoꝝ hoc tenet gl. in. c. j. de reb. ecc. non alienã. lib. vj. ꝛ ibi doc. requiritur ergo tractatus ꝛ consensus cle. vt. ꝛ. xij. q. ij. in summa. ꝛ. c. sine exceptione ꝛ in. c. j. ꝛ. c. tua. de his que fiunt a prela. ꝛ formam instr̄i inde conficiendi ponit Spec. in. ti. de loc. §. ij. ver. ꝛ scias. Et q̃uis Specu. ibi dicat tractatum debere esse trinũ de quolibet debere cõfici publicum instrm̄. Jo. an. ibi dicit q̃ sufficit vnicus dummodo solennis ꝛ idem tenet in. d. c. j. de reb. eccle. non alienã. lib. vj. ꝛ cõmuniter tenent doc. q̃ est verum eo saluo q̃. j. subijciam. Quare cũ predicti solennitates non interuenerint immo penitus defecerint sequitur q̃ ꝯctus fuit ipso iure nullus tam ex regula gñali
17 que vult q̃† deficiente forma deficiat actus. vt in. c. q̃ ꝓpter. de elec. j. q. j. de trahe. c. maiores. de baptis. l. cum hij. §. pretor. et l. de hijs. ff. de transac. q̃ etiam q̃ in terminis proprijs iura annullant alienationes aliter factas vt in. c. j. ꝛ. ij. de reb. eccle. non alienã. lib. vj. ꝛ in. c. j. de his que fiunt a prela. Qd̃ etiam procedit qñ alienatio fuisset facta ex causa necessaria ꝛ a iure ꝓmissa q̃ lʒ eã vrgentissima ꝛ necessaria subesset tñ omisso dictarũ solẽnitatum reddit ꝯctum nullũ vt dictis iuribus. ꝛ. c. nulli. de re. eccle. non ali. faciũt que. s. dixi de defectu cause licet affuissent solennitates ꝛ est tex. in. cle. j. de re. ec. non alienã. vbi aperte deciditur q̃ non vʒ alienatio nisi seruet debita forma ꝛ fiat in casu licito. ꝛ sic requiruntur copulatiue hec duo vt. s. dixi. ꝛ ibi oẽs hoc tenent. ¶ Nec ob. si diceret hic interuenit tractatus ꝛ con-
18 sensus capituli ꝛ canonicoꝝ ꝛ abbatis ꝛ epi. ergo ꝛc. Qr† cum ageret de alienatione rei imobilis ecclesie inferioris collegiate non supioris ecclesie cathedralis: sed ipsius collegij et conuent⁹ ecclesie inferioris tractatus ꝛ consensus exigebat: vt est tex. apertus in terminis nr̄is in cle. j. de re. ec. nõ alie. ibi dum text. dicit conuentus sui ꝛc. marime cum conuentus sit regularium not. do. meus. c. nisi de preben. Et q̃ dicit sui. Et ꝓbantur optime in. c. j. de his que fi. a prela. vbi hoc etiã tenent Jnno. d. me. ibi ꝛ in. c. edoceri. de rescri. facit tex. ꝛ qd̃ ibi no. Joã. de Jmo. in. c. j. de re. ec. non alie. ꝛ hoc idem expresse voluit Spe. in ti. de loc. §. ij. ver. ꝛ scias. vbi in forma alienationis ponit tractatũ ꝛ cõsensum conuentus. et ibidem sentit Jo. an. in add. post Orlandi-
19 num in aurora. Et† dʒ etiã accedere cõsensus ꝛ auctoritas epi xij. q. ij. c. Abbatibus. et. xvij. q. iiij. c. in vẽditionibus. Quinimmo ſm aliquos vltra tractatũ ꝛ consensum ꝓprij ꝯuentus multi requirunt tractatũ canonicoꝝ ecclesie cathedralis vltra etiã consensum epi de quo per Joan. an. in. c. j. de his que fi. a prela. de quo remittit ad no. in. c. j. de re. eccle. non alie. li. vj. sʒ in hoc non est insistendũ. Quinĩmo aduertendum est q̃m ignoro qualis sit

lis sit regula dictorum monachorum quia si esset regula monachorum nigrorum requireretur tractatus non solum vnius diei: sed duorum dierum hoc expresse voluit Jo. an.in add.Spe.in.d.ver.Et scias allegando constitutiones Bndicti.et se quitur Jo.de imo.in.d.c.j.de his que fiunt a pla.quinimo dicunt prefati doc. in dictis locis quod etiam interdum non potest fieri alienatio sine licentia pape.Et quis prefati doc.videantur velle hoc esse speciale in monachis nigris tamen idem videtur dicendum in omnibus abbatibus quod non possint alienare summo pontifice in consulto quo casu nullo modo valuisset alienatio predicta si prefatus Abbas prestitit iuramentum quod soliti sunt prestare quando installantur de non alienando Romano pontifice in consulto quo casu nullo modo valuisset alienatio predicta etiam pro causa necessaria absque summi pontificis licentia secundum Jo.an. quem sequitur do.Ant.et Jo.de imo.in.c.pastoralis.de his que fi.a pla.tenent Jo.an.et Henri.bohic.in.c.tua.de ec.edi.et probatur in.c.aduersus.de immu.eccl. faciunt no.per gl.in verbo ecclesiam.in.cle.ij.de reb.ec.non alie.et quod tradit Fed. consi.cciij.arguendo a casu speciali sit ergo conclusio quo ad predictam primam questionem.quod predicta alienatio non tenuit:tum quia non probata legitimatione cause.tunc quia facta non seruatis debitis solennitatibus vt.s.demonstratum est.tum quia a non habente potestatem.tamen etiam propter qualitatem religionis et in rameti si predicte due qualitates adessent que de facili possunt adesse.

¶Et ex predictis patet responsum ad ea que superius in contrarium allegata sunt. ¶Primum enim non obstat quia falsum est quod fuerit facta pro causa necessaria et cum debitis solennitatibus vt.s.ostensum est.¶Secundum argu. similiter non

20 obstat quia ista est clarissima conclusio † quod solennitas extrinseca de qua non fit mentio in instrumento non presumitur interuenisse quis possibile fuerit illam tempore actus gesti interuenisse etiam si esset tales cui partes potuissent renunciasse vt.l.quecumque.ff.de pub.et Lud.ponta.post doc.in.d.l.sciendum.allegata in contrarium in.iij.q.sed de predicta solennitate tractatus conuentus monachorum nulla fit mentio in instrumentis predictis ergo etc. quinimmo etiam si facta fuisset mentio in instrumento de ipsa solennitate nihilominus si non probaretur aliter interuenisse dicta solennitas non sufficeret in terminis nostris.nec faceret fidem etiam inter dictas partes: quoniam ista datur regula et clara conclusio quod solennitas extrinseca de qua fit mentio in instrumento non presumitur interuenisse.quando est talis que tempore actus gesti non potuit interuenire et cui partes non potuerunt renunciare.sed huiusmodi est solennitas tractatus conuentus ipsius monasterii que est extrinseca et cui partes nullo modo possunt renunciare.ergo non presumeretur interuenisse etiam si de ea fieret mentio instrumento etiam inter easdem personas vt probatur in.l.si forte.ff.de cast.pe. et no.in filii in.l.si donatione.C.de colla.et per predicta iura expresse concludit Lud.ponta.in.d.l.si sciendum in.vj.q.vbi etiam allegat ad hoc no.per Jo.an.in addi.spe.in rub.de re.ec.non alie.quis in gestis per prelatum ratione antiquitatis quidam voluerunt presumi consensum capituli in

21 teruenisse.tamen illud potest saluari quia † consensus potest interuenire contemporanee cum ipso actu.tamen tractatus numquam presumitur interuenisse vt colligitur ex.c.j.de reb.ec.non ali.li.vj.et hoc est quod ista vt dixi solennitates extrinseca.que non potuit simul cum ipso actu interuenire:in actu gesto contemporanee interuenerit et cui partes renunciare non possunt.et ideo diuturnitas non operatur:quinimo dominus meus abbas siculus in hac materia etiam in solennitatis consensus concludit etiam consensum capituli non presumi per.c.j.de his que fi.a prelato vbi requiritur subscriptio vt clare probetur consensus: et dicit glo.in.c.ij.e.ti.et ad idem dicit tex.no.in.c.j.de reb.ec.non ali.vbi in alienatione facta per platum et capitulum non presumitur interuenisse tractatus:fortius non debet presumi consensus expressus:licet forte ex diuturnitate temporis presumeretur consensus tacitus quare verior conclusio videtur esse vt non presumatur alias de facili fraudaretur ecclesia allegando predictas solennitates interuenisse cum facile sit illas allegare:et de facili datur temporis cursus et negligentia conuentus: maxime viuente eo abbate vel prelato:qui alienauit et satis difficile esset post ea probare contrarium maxime in conuentu minorum aut monachorum qui patruo tempore mutantur moriuntur et alii surrogantur.Et ideo non est hoc admittendum predicte solennitates presumantur interuenisse pro qua opinione est gl.no.in.l. j.C.de fide instr.et iure ha.fis.et ibi Bar.vbi concludit quod instrumento facienti mentionem de solennitatibus:non est standum nisi his que illa hora seu temporis momento quo contractus celebrabatur interuenire poterat per.c. quoniam contra falsam et quod ibi no.Inn.de proba.et idem alanus tradit Ang.in repetitio.l. j. vbi dicit quod male.dicunt qui volunt quod allegati solennitatis defectum incumbat onus probandi eo quia presumitur omnia solenniter acta.vnde decretum et auctoritas indici interuenit quia hoc est falsum quia solennitas extrinseca.numquam presumitur.d.l.quicumque.et per Bar.in.d.l.sciendum.et.s.dixi.et.l.actor.ff.rem ra.ha.Spe.in ti.de emp.et ve.§.nunc videndum.et per Bal.in.l.fi.C.de prediis min.facit etiam l.j.§.cum ex eo.ff.a sen.sine app.resci.et.C.de sen.l.stipula.Cum ergo predicte solennitates extrinsece sint et tales.non fuerit possibile interuenire tempore dictorum contractuum.et de ipsis nulla fiat mentio in dictis instrumentis predictorum non video quomodo possint presumi quia extrinsece cause non presumuntur quod non signi ficantur nec concipi possunt ex qualitate verborum vt.d.l.quecumque.et.l.si ita stipulatus.§.grisogonus.ff.de ver.ob.no,bal.in.l.j.C.de vsuris,facit quod no.Bal.in.l.iusiurandi.C.de testi.¶Non obst.vltimum arg.quia illud procedit quando res aliqua erat alicuius que erat obligatus et obnoxius creditoribus et ingressus est monasterium quia acquiritur monasterio deducto ere alieno secundum ea que latius traduntur in.c.j.de obli.ad ro.facil.concedit aliena tio hic vero res erant monasterij et acquisite monasterio et ex rebus monasterii. Unde posito quod esset verum quod assertitur quod tamen non probatur non debet obstare. et hec

sufficiant quo ad primam questionem.¶Circa secundum principale quesitum quo in effectu queritur vtrum dictus Philipinus conuentus saltem possit se defendere exceptione prescriptionis.Si verum esset quod reperio allegatum et deductum.in quibusdam scripturis ad me transmissis quod predicte possessiones in veritate non fuissent vendite sed pignorate res esset clara quod nulla obstaret prescriptio. quia creditor possidens cum non possideat vt suum.sed vt debitoris nullo tempore potest prescribere vt in.c.fi.de prescrip.et in regula possessor.de reg.iu.lib.vj. Sed hoc omitto quia ipsa forma substantialis apparet per instrumentum venditionis.vnde stat dubium vtrum vigore dicti instrumenti dictus emptor potuerit prescribere:et videtur dicendum quod hic videtur adesse titulus saltem putatiuus etc.titu

22 lo putatiuo procedit prescriptio vt.l.celsus.ff.de vsuc.quia † iustus error habet pro titulo.vt ibi et.ff.de emptore.l.quod vulgo.et.ff.pro suo.l.fi.et no.in.c.si diligenti de prescrip.et.l.eleganter.ff.de dolo.et.l.j.C.de suffra. In sup etiam suffragatur possessio cum tempore.xl.anno.requisito ad prescribendum contra ecclesias inferiores a romana ecclesia.vt in.c.de quarta.de prescrip.C.de sa.san.ec. aut.quas actio canonizata.xvj.q.iiij.¶Uerum predictis non obstantibus dico contrariam sententiam fore veram.quoniam clarum est quod ille qui est in mala fide nullo tempore prescribit.vt dicta regula possessor malefidei.et.c.fi.de prescrip.sed ille qui contra iura mercatur presumitur malefidei.vt in regula qui contra de reg.iur.li.vj.Sed prefatus emptor emendo sub forma predicta videtur contra iura mercatus ergo non potuit prescribere.nam cum prefatus assertus emptor posito quod emerit in casibus non permissis et absque debitis solennitatibus et subsistentibus impedimentis de quibus supra predicta venditio nullius fuit momenti.Et per consequens nullum ei tribuit ius nec causam prescribendi.iste videtur tex.apertus in.c.ij.de reb.ec.non alie.li.vj.vbi dicit quod contractus de reb.eccle.sine predictis solennitatibus celebratus et quicquid ex eo sequutus fuerit iuribus caret nec ius aliquod tribuit nec causam prescribendi parat.Et est speciale fauore ecclesie in terminis nostris quod ex tali titu.putatiuo non petur causa prescribendi.vt dicit gl.in.d.c.ij.in.verbo prescribendi.Et ista fuit olim opi.Guido.licet Bertran. tenuerit contrarium.Sed vt dicit Jo.an.in.c.j.de iure patro.et sequitur do.Dominicus in.d.c.ij.vtraque opi.potest saluari quia Aut emens errat in facto eo quia asserebatur tractatum habitum et prelati consensum capituli habere quem non habebat et prescribit iusto errore facti ductus ex.d.ti.putatiu.o.Et procedat opi.Ber.et arg.s.in contrarium formatum:aut talis errat in iure quia putat solum prelatum sine consensu capituli et absque dictis solennitatibus posse alienare et hoc casu non prescribit et ita procedat opi.Hugo.Et similem so

23 lutionem ponit gl.in.c.ij.de his que fi.a pl.in gl.pe.vbi dicit † quod talis non prescribit quia contra leges mercatur per.l.queadmodum.C.de agri.et censi.lib. xj.per quem tex.etiam mouetur glo.in.d.c.ij.quia error iuris impedit vsucapionem.vt legitur vt no.in.c.apostolice.de don.et.l.numquam.ff.de vsucap. secus si sit error facti et ita procedit gl.in.c.de quarta.de prescrip.et gl.in.c.cum dilectus.de consue.et gl.in.c.cura.de iure pa.que ad idem tendunt et ita etiam soluunt et intelligunt doc.et do.meus.et Jo.de imo.in.d.c.ij. de his que fi.a prela.et glo.in.c.aplice.de do.in ver.prescriptum.vbi hoc idem tenet et etiam no.in.d.c.cum dilect.et in cle.j.de re.ec.non alie.et ibi pau. de liaza. et Jo.de ligna.et tenet Ray.et Bal.in.l.celsus.ff.de vsuca.vbi volunt quod

24 † error in iustus qualis error iuris non tribuit iustam causam prescribendi tenet do.meus in.c.fi diligenti.de prescrip.et per dicta conclusione faciunt not.per Cy.et doc.in.l.iij.C.de aut.presta.vbi tert.probat quod emens a pupillo seu minore sine solennitatibus requisitis non prescribit quod etiam no.in.l.eum.C. de vsuc.nisi ducatur iusto errore facti.ita quod eius opi.sit iusta et idem Bal.in

25 l.fi.de vsuc.per do.¶Et ex predictis sequitur quod si quando reperitur † quod errans in iure potest prescribere illud intelligit quando quis mercaretur contra ius quod esset dubium propter varias opi.doc.vt no.in.d.regula qui contra iura.et in.c.cum dilectus de consue.et per Jo.an.in.c.j.de postu.prela.li.vj.vel propter consuetudinem in contrarium quorum neutrum in terminis nostris contingit quia clarissima

26 sunt iura nullis obfuscata variis opi.quantum ad hoc quod † res immobiles ecclesie nisi ex legitima causa et cum debitis solennitatibus non possunt alienari et consuetudo in contrarium non tamen si forte allegatur.vt in.c.nulli.et ibi per doc.de re.ec.non alie.et.c.postoralis.de dona.tex.cum gl.in.c.cum causam de re iudi.et gl.in cle.ij.de re.ec.non ali.doc.i.c.ea noscitur.de his que fi.a pla. Pau.in cle.j.de reb.ec.non alie.Jo.an.in.c.romana.sup versi.prescripta. de app.lib.vj.facit etiam quod no.in.c.j.de consue.iuncto.c.fine exceptione.xij. q.ij.cum si.Et sic patet ex predictis quod predictus emptor non potuit prescribere obstante mala fide ipsius et per iura prius allegata quare cum deducto tempore ipsius emptoris qui vixit. vt mihi dicitur annis quadraginta vel circa sequitur quod non superest tamen temporis quod sufficiat ad prescriptionem quoniam non remanet nisi.xj.ani vel circa.et necessaria sunt quadraginta.vt superius dictum fuit quoniam autem iste heres vult vti adminiculo auctoris sui et debet vti cum qualitate sua.et sic nullo modo posset prescribere vt.l.pomponius. §.cum quis. ff.de acquiren.possess.et.l.vicia.C.de acquiren.possessio,et.l.cum here

27 des.ff.de diuer.et tempo.prescri.aut.† iste non vult vti adminiculo sui auctoris et vt dixi non sufficit tempus quod superest.Nam cum necessarium fuit quadraginta anni.hic non supersunt nisi.xj.vel circa. ¶Circa tertium principale quesitum de fructibus paucis insistam. Et in hoc indubitata est conclusio quod si fuisset pignus omnes fructus debent computari in sortem et receptos vltra sortem restituere vt l.j.ij.iij.et finali.C.de pigno.actio. et in.c.j.ij.et.c. salubriter.de vsuris. Et hoc posito quod ecclesia fuisset obligata ad mutuum receptum

ceptum pro quo fuissent res pignorate alias non esset quid computandum etiam in sortem.sed omnes essent restituendi: sed si fuisset vera venditio de iuris rigore.videtur etiam concludendum quod predictus emptor teneatur ad fructuum compensationem si ecclesia erat lesa et restitutionem reliquorum vel omnium preceptorum donec vixit ipse per no.per doc.in.c.si quis presbyterorum et ibi per Jo. cal. et io. de imo.de re.ec.non alie.et c.non liceat.pape.xij.q.ij.facit qd tradit Cy. als Sal.in.l.ij.C.de peti.here.Et licet multi teneant q quis propter titulum excusetur a percipiendis vt traditur in.l.si fundum.C.de rei vendi.de quo ibi per glo.et doc.tamen Pe.et post eum Cy.in.d.l.si fundum. dicit q quando quis est malefidei licet habeat titulum non excusatur a percipiendis.Et quamuis error iuris prosit quo ad fructus iudiciales
28 faciendos suos †quia licet errans in iure non prescribat.vt dixi tamen facit fructus suos vt.l.pe.et ibi Bar.ff.ad.l.fal.et.l.fi.eius de rei ven.et per Bal.in.l.j.C.de vsur.et fructi.lega.et.l.pro honoribus.C.de iure dotium. raditur in.l.ex diuerso.ff.de rei vendi.et est glo.singularis in.l.si fur.ff.de vsucapio.que dat hunc intellectum ad.l.sed si.l.§.scire.ff.de
29 peti.h.ere.Et sequitur Ludo.ponta.in singularibus suis licet† Pet. videatur sensisse contrarium tamen fauore ecclesie error iuris non excusat.vt not.in.d.c.non liceat pape.et per Joan.de imo.in.d.c.siquis presbyterorum.sic etiam videmus in minore fauore etatis quod malefidei.possessor etiam cum titu.non excusatur a percipiendis ter.no. in cta glo.et sequuntur doc.Bar.et Bald.in.l.pater.§.predium.ff.de mino.voluit glo.in.l.qui fundum.C.de rei ven.et ita debet intelligi.l.si predium.C.de predi.mino.et.l.si fundus.ff.eo.facit etiam qd no.in.l.quemadmodum.C.de agrico.et censi.lib.xj.et idem videmus in fisco.C.de fi.
30 instru.et iure haste fisca.lib.x.et †iste tres persone videntur equarari vt l.ij. C.de iure reip.li.xj.et p dnm meum in.c.penul.de iudicijs.cu similibus.
¶ Et vt suprascriptum est ita consulo ego Marianus socinus saluo semper saniori consilio. ¶ Consilium.xxx.

1 ¶ Statutum an possit auferre legitimam.
2 Bona parentum iure naturali ad filios deferuntur.
3 Alimenta in bonis heretici: vel condemnati pro crimine lese maiestatis debentur filio.
4 Legitima habetur loco alimentorum.
5 Filia dotata exclusa per statutum an et quando possit petere supplementum legitime.
6 Statutum exclusiuum feminarum vr editum. in fauore agnatorum.
7 Frater dicitur quasi fere alter.
8 Lex viuit per rationem sicut corpus per animam.
9 Ratio illa que potuit mouere statuentes debet coniecturari.
10 Lex corrigens ab intestato extenditur ad causam testati.
11 Causa testati et intestati sunt connexa.
12 Habitus non inducitur ex dispositione priuatiua.
13 Materiatum non potest dari vbi non est materia.
14 Testamentum defuncti querelans admittitur ad legitime petitionem.
15 Filia exclusa per statutu a Successione patris reddita est ad istar.exhei.
16 Testator an possit prohibere quod filia plus petere non possit.
17 Masculus et femina ad hereditatem patris et intestato pariter veniunt de iure communi.
18 Statutum excludens feminas strictissime interpretari debet.
19 Extensio non fit in exorbitantibus etiam a maioritate rationis.
20 Verba statuti vbi proprie non adaptantur non habet locu dispositio.
21 Extensio non fit in correctorijs.
22 Extensio ad casum similem quando fiat in statutis.
23 Interpretatione traditum dicitur venire ex tacito intellectu.
24 Extensio non fit contra expressam dispositionem.
25 Statutum excludes filiam propter patruu non excludit ipsam propter patruum magnum.
26 Extensio statuti correctiui non fit de persona ad personam.
27 Statutu excludes filia propter fratre intelligit de fratrib primi gradus.
28 Statutum qn disponit quod extendatur ad preterita tunc non fit extensio: vbi alias concederetur.
29 Arguere licitum est a rubrica habente sensum perfectum.
30 Statutum excludens filia dotatam dz intelligi ab hereditate dotatis.
31 Dispositio deficit vbi verba deficiunt: et et vbi verba non adaptatur.
32 Successionis verbum: an comprehendat testati et intestati
33 Filius in legitima quodammodo dicitur creditur.
34 Verba generalia ciuiliter et humane intelligi debent.
35 Filia quando pacta est non succedere intelligitur et restringitur ad successionem vniuersalem.
36 Succedes in legitima qn dicat succedere in iure vli: et in qta hrditatis.
37 legitima quid sit.et numero.38.et.39.
40 Testator no pot facere q leges et statuta no habeat locu in suo testo.
41 Institutus in aliqua re sub aditione: et no possit plus petere quamuis illam rem acceptet nihilominus pot petere residuu et supplemetu legitie.
42 Heres prohibitus no molestare proxem testatoris vsufructuaria potest ab ea cautionem petere.
43 Legitima: et supplementum legitime de quibus bonis debeatur.
44 Legitima: et eius supplementu an debeat de bonis feudalib et emphiteosi ecclesiastica.
45 Princeps secularis potest ius diuinu interpretari et alterare.
46 Bona feudalia et emphiteotica non regulantur vt propria.

Omnipotes deus. Adsit. Quauis ex his que.s.narrata sunt due principales videant oriri qones: quaru prima circa supplementu ltie.scda vo vsat circa ius q cpetit pdicte dne Azoline in bonis feudalib seu emphyteoticis ecclesiasticis: qs qones disticte psequar. ¶ Tu circa prima qone q vr notabilis et subtilis p clariori ipsius qonis exaltatioe.has qones singulariter psequar. ¶ Prima vtru ltia possit tolli p statutu. ¶ Scda posito qd no possit in totu tolli an saltem minui possit. ¶ Tertia posito q possit minui et no tolli vtru p dicta statuta videant tollere vel minuere ltiam. ¶ Quarta attetis et diligeter 9sideratis dicte cae vtru pdicta dna Azolina possit ltie supplementu petere. Quinta posito q petere possit qtum sit hmoi ltie supplementu et q bona 9prehedat et hoc dico pp quodda dubiu qd vr oriri ex testo Fracisci aui pdicti Fracisci et pdicte dne Azoline. ¶ Cir
1 ca prima qone qua qrit vtru †statutu possit tollere ltiam varie fuerut maior nostror sntie. Quida eni tenueru illa tolli no posse.alij vo 9tria tenueru sniam.nonulli vo media via tenueru vt quis in tota no tolli tn p pte minui possit. Et qlibet pdictaru ex varijs iurib et ronib probabilib reddit.veru qr no 9metarij requrut sz 9siliu petit: dubitatione hac paucis absolua ea potissimu rone q qlibet pdictaru opi.vo existente quo ad terminos nros dna Azolina a petitioe supplemeti ltie minime 9cludit excludeda. ¶ Qd aut statutu valeat tenuit Dy. in.c.indultu.de reg.iur.li.vj.et Old.9si.lxxiij.qd icipit circa ius municipale et Jo.an.in.d.c.indultu.in mercu.et et ea sensit in addi. Spec.in rub.de success.ab intest.Et Alb.de rosa.in tractatu statutor.scda pte pu.q.c.et Cy.in.l.sancim.C.de nup.et Bal.i.l.j.§.ius nale.ff.de iust.et iure Bar. qnq se remisit.sed in.l.titio centu.§.titio gno.ff.de codi.et demo.vr potius inclinare in sniam q valeat lz no examinet. ¶ Cotraria tn sniam qd no possit in totu tolli tenueru Pe.et fere oes vltramotani et eande et tenuit Ray.de forli.Et Bal.in.l.j.C.de sum.tri.et ide sentit in.l.hac edictali.C.de sec.nup.si recte memi per illu tex.q dicit nullo mo et dni Rote.decisi.xviij.et posteriori loco eam tenuit Saly.in.d.l.sancimus C.de nup. Sicut aut quelibet pdictaru opi.maximis auctoritatib co firmat ita et argumetis et ronib defensat qs omitto: qm in palle.locis videri potuerut. ¶ Quauis aut pria opi.videat iuris rigore magis co sentanea.tn scda humanior et benignior maxime vt non possit in totu tolli: qm pdicta opi.non solu 9sentanea est iuri ciuili et humano vt in auc.de he.ab intest.§.j.et.l.in suis.ff.de li.et posth.in auc.in successione
2 C.de legi.here.insti.de heredi.ab intesta.in prin.†immo et iuri nali co formis ostendit cu parentu bona nali quoda iure et rone ad filios deferant.l.cu ro.ff.de bo.dana.l.scripto.ff.vn liberi.ff.de inoffi.test.l.na et si paretib et.l.maximu vitiu.C.de lib.pte.in auc.de trie.et semis.§.huic nos.ff.de inoffi.test.l.vitiu.sunt eni filij pars parentu et ideo nali iure pariter succedut vt ponit phylosophus.viij.ethi.et in tm na filios vocat ad patris sui successioneyt et viuente patre quodamo honor paternoru dni extiment ita vt patribus defunctis potius in filijs 9tinuare dicat dnium et libera admistratio q successio ad filios dicat deuenire. l.in suis.ff.de lib.et posth.et.l.cu miles in prin.ff.q ex cau. ma.et pater dr potius debitu filijs soluere q in eos alienatione facere.l.j.§.j.C.de impo.lucra.descrip.lib.x.et filr liberi potius debitu recipere vt.l.j.C. de his q ante aper.tab.facit.l.nihil.§.j.ff.de bonis li.vn fili post morte pris no dr vsucare pro hrde.l.j.C.de vsuca.pro he.Et sic ex pdictis etia manifeste ostedit q pdicta opi.iuri sanguinis est 9formis qd qdeius nullo iure videtur tolli posse vt.l.iura sanguinis.ff.de re.iu.9sonat etia iuri diuino.vn aplus filius.ergo hrs de quo in.l.si quis ad declinanda.C.de epis.et cle.xvij.q.iiij.c.qcunq et qd tradit in.l.j.C.de sa.
3 sanc.eccle.et †per ea et alimenta ad vita nostra necessaria necessitate pcisa filijs 9seruant.que no solu pro lese maiestatis crimine danator filijs 9seruant vt.l.quisqs.C.ad.l.iul.maie.vj.q.j.§.ver.sigs cu militibus. Veru p heresis crimine danator filijs tribuunt.vt.l.vergetes de he.in quor alimentor locu legitima succedere demonstrat vt legitur in auc.de here.§.si quis.per Guil.et bald.in.l.j.ff.de iusti.et iure.sentit Bal.in.l.fi.C.de dotis promis.et do.Bar.de Saly.in.l.ob es.C.de predijs minorum. Quare et si mirum possit.tn absq alia legitima ca tam in totum tolli iniustum et inhumanum videtur. ¶ Cum aut predicta opi.ex humanitate verior esse demonstretur. Et propter maiorum nostrorum 9rias opi.s.deductas etiam de iure decisio dubia sit hm ea q traduntur per Bar.in.q.que incipit a sententia iudicis qui per imprudentiam et per Bal.et doc.in.l.j.et.ij.C.de pe.iud.qui male ind.et in rep.l.j.§.proficisci.de offi.procosul.et in.l.iij.C.qui ad liber. proclanon licet.iunctis not.per Inno.in.c.ex parte.de verbo.signifi.cum si. Et manifestu sit q verba dubia in humaniorem partem sunt interpretanda.vt no.in.l.cu apud.C.de ser.co.ma.et.l.gallus.§.et quid si tn.ff. de lib.et posthu.l.fi.C.q bo.ec.pos.l.ticius.ff.de costi.pec.in.l.q si ephe. si.ff.de eo qd cer.loco.in.c.fi.de trasa.cu si.sequitur predictam opi.q legitima possit in totum tolli nequaq admittenda et hec sufficiant quo ad prima questionem. Et ex predictis etiam apparet expeditum esse

secunda

scđam qōnē qua querebat posito ꝙ legitima in totum tolli non posset
an saltem minui posset.vt.s.ꝛ si aliter per municipales cēsuras minui
non tñ in totum tolli valeat saltē ex humanitate in quã ex his q̄ supe
rius demonstrata sunt inclinare debemus. ¶Circa tertiã principalez
qōnem qua querit̃ posito ꝙ minui possit ꝛ non tolli vtrū prefata statu
ta videant̃ tollere vel minuere ltiam.indubitanter in primis cōcluden
dū est ꝙ in totū nequaꝗ̄ tollūt cū vtrūqꝫ statutū in his casibus in qui
bus ex eoꝝ dispōne filias excludit eas vel dotatas esse velit vel dotari
iubeat.quare dos ipsa loco legitime succedere videret̃ tuꝫ arg.no.in.l.
fi.C.de do.ꝑmis.tū etiã ex vbis positis in p̄io statuto.s.in ordine posi
to ibi dū d̾ occasione falcidie possit fratres suos vel patruos inquie
tare ꝛc.iunctis no.per gl.singulr in.l.si patronus.§.j.ff.de dona. ꝛ per
Bar.in.l.fi.ff.de pec.leg.ꝛ bonus tex.in.l.qui nup.C.de inoffi.testa.Et
4 iunctis his q̄ statim subijciã in sequēti qōne.verū lꝫ ꝓdicta † statuta le
gitimaꝫ nō tollãt in totū.tñ minuere vn̄r inqūtum disponūt ꝙ filia do
tata sit cōtenta de eo quod pater sibi dederit vel ꝓmisserit.nec illud oc
casione falcidie possit fratres suos vel patruos inquietare ex quib⁹ ver
bis clare pꝫ ꝙ lꝫ dos data vel ꝓmissa nō ascenderet ad ltiam dꝫ tñ filia
esse contenta qm̄ prefatū statutū legitimam ex necessario intellectu fal
cidiã appellat.ad ꝙ accedit alterius statuti forma ꝙ vigere d̾ in ciuita
te ferrarieñ.ꝙ disponit ꝙ si.J. tps ab illo statuto determinatus frater
sororem quã ab intestato excludit non dotauerit duplicari debeat legi
tima seu falcidia de quo etiã statim subijciã.Cōcludo ꝗ̄tū ad scđm mē
brū de diminutione legitime ꝙ casualiter cōtingere pōt vt filia cōse
quatur minus legitima qꝛ dos a patre vel auo data.vel ꝓmissa nō ascē
dit ad legitimã.ꝛ tñ opꝫ causa esse cōtētã.Et idē si pr̄ vl̄ auus relinque
ret ei in testō minus ꝗ̄ sit legitima.ꝛ hoc dico respectu patris ꝛ aui do
tantiū ꝓmittētiū vel relinquētiū in quib⁹ ꝓsumptio est violenta ꝙ con
grue dotabūt vel discrete ꝓmittēt:qm̄ nullus amor vincit paternū.vt
l.fi.C.de cura.fur.eū in extimabilis sit vt.l.paulo.§.pōponius.de le.iij.
bal.plene i.l.precibus.C.de impu.ꝛ alijs substi.naturalis em̄ stimulus
carnis patrē necessitat ad cogitãdū ꝓ filijs.l.amicissimos.§.fi.ff.de excu.
tu.appetūt em̄ parētes honorē ꝛ vtilitatē filioꝝ.c.sup eo.de testa. vñ ꝓ
salute filij est ꝓsumptio violēta.vt in.c.afferte de ꝓsum.faciunt etiaꝫ ad
predicta notata in.l.cū acutissimi.C.de fideicō.ꝛ.l.cū auus.ff.de ꝯdi.
ꝛ demō.ꝛ si non cōgrue vl̄ discrete dotaret vel ꝓmitteret satis arbitra
rer substētari posse agi posse cōtra fratres cōditiōe ex lege per.l.obliga
mur.§.lege de act.ꝛ ob.l.q liberos.ff.de ritu nup.l.fi.C.de dotis ꝓmis.
cōiunctis his q̄ traduntur per glo.xxxij.q.ij.c.fi.ꝛ.xxxvj.q.j. c.de rapto.
ꝛ ibi per Jo.de fan.ꝛ Arch.ꝛ his q̄ tradunt̃ in aut.preterea .C.vñ vir
ꝛ vxor.ꝛ iūctis his que tradunt̃ in.l.cū post gener.ff.de iure do.ꝛ in.c.
pe.de adul.ꝛ his q̄ tradunt̃ per doc.i.l.j.ff.de leg.ij.sed respectu fratruꝫ
ꝛ agnatoꝝ masculoꝝ in qbus cessat tãta affectiōis rō forte nō:ita dōm
est vt intelligat̃ ltia diminuta respectu dotis cōstituēde.ſm ea q̄ statim
dicam in seq.qōne.¶Circa quartã principalē qōnem qua querit̃ attē
5 tis ꝛ diligēter cōsideratis dictis cause terminis † vtrū ꝓdicta dña Azo
lina possit ltie supplemētū petere.vn̄r primo dōm ꝙ non attenta predi
ctoꝝ statutoꝝ dispōne.ꝛ primo h̄ ostendit̃ ex forma primi statuti.s. in
ordine positi ꝙ disponit filia debeat esse cōtenta dote recepta vel ꝓmis
sa ab auo vel patre nec possit occasione falcidie fratres vel patruos in
quietare nec de hereditate patris vel aui aliquid petere nisi id ꝙ pater
auus reliquerit in vltima volūtate. ecce ergo ꝙ ratiōe falcidie hoc est
legitime vt.s. dixi filia nō potest inquietare fratres vel patruos ꝛ non
solū loquit̃ in causa intestati quinimo ꝛ in causa testati dū dicit nisi id
ꝙ pater vel auus reliquerit in vltima volūtate.¶Nec ob.vn̄.si diceret̃
ꝙ ꝓfatū statutū nō loquit̃ in terminis nostris ꝙ loquitur quãdo fra
tres patrui supessent sed hic nō supersunt aliqui fratres dñe Azoline
nec aliqui patrui sed dūtaxat superuiuit Francisc⁹ qui nō patruus sed
fili⁹ est patrui qui patruelis vocat̃.ꝛ sic statutū ꝓdictū nō vn̄r habere lo
6 cū.vt.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.cū si.qꝛ ad hoc rñdet̃ ꝙ † ꝓfatū statutū
ꝛ alia similia statuta excludentia filias dotatas existentibus masculis
vident̃ agnatoꝝ ac familie ꝛ reipublice fauore edita.ꝛem̄ reipublice in
terest.vt i cippo dom⁹ ꝛ ipsoꝝ agnatoꝝ diuitie ꝯseruent̃.vt.l.j.§.ꝗuis.
ꝛ.§.publice.ff.de ven.inspi. sordescit nāqꝫ dignitas familiarū ꝛ agna
toꝝ perditis diuitijs vt.l.quisqꝫ.C.ad.l.iul.ma.ꝓ feminas cum agna
tiones ꝛ familie minime cōseruant̃ cuꝫ sint caput ꝛ finis familie sue vt
in.l.ꝓnūciatio.§.fi.ff.de.v.sig.femina em̄ eoipso ꝙ tradit̃ nuptui trãsit
in alienã familiã.vt in.l.cū in adoptiuis.ꝛ in cōsi.xlij.in primo vo.cōsi.
xlij.de adop.no.S.in.l.origine.C.de munici.ꝛ orig.li.x.Bar.in.l.fi.C.
de priui.scho.li.xij.Bal.cōsilio ꝙ incipit qdaꝫ mediolanēsis: vñ aulus
7 gellius de noctibus atticis inquit † frater quasi fere alter appellatur.
Soror vo quasi seorsuꝫ nascat̃ ꝛ ea familia sepe appellata est.¶Quare
cū ꝓfatum statutū in fauorē agnatoꝝ fuerit editū vt etiã no.Jo.an.in
add.Spec.in rub.de suc.ab intesta.ꝛ Bar.in.l.liberoꝝ.ff.de ver.sig. et
Bald.in.l.ꝙ vero.ff.de legi.ꝛ.l.j.C.de sum.tri.ꝛ Cy.in.l.publico.C.de
adul.ꝛ.l.certū.C.vñ cogna.ꝛ Pe.de ancb.in repe.c.j.de cōsti. riiij.qō.
ꝑcipali. ꝗuis ergo de fratre ac patruo loquat̃ tñ attēta predicti sta
8 tuti rōne idem dicendum † vn̄r de filio patrui in quo viget cadē rō et
mēs legis ꝛ statuti est illa que regulant ipsum statutū sicut corpus per
aiam viuit vt.l.scire leges.ꝛ fraus.ff.de legi.ꝛ.l.nois ꝛ rei.§.vbū.ff.de
verb.sig.iiij.di.c.erit autē lex sicut enim homo consistit ex aia ꝛ corpo
re ita lex vel statutū ex rōne vbis.verba eniꝫ sunt vt corp⁹ ꝛ superficies
aia vero est ratio ꝛ mens ipsius ſm Pe.de ancb.post bal.in repe.dicti
c.j.v.q.principali.casus enim similis ad quē fit extēsio ex rōnis idēpti
tate videtur venire ex mente si ratio statuti ad illū casuꝫ adaptatur vt
l.his solis.C.reuo.do.in.c.j.de tēpo.ordi.li.vj.neqꝫ enim vn̄r discrepãtiã
in his que ratione cōueniūt:qꝛ rō est cōiunctio diuersoꝝ casuū ad eun
dem finem vt.l.nō possunt.ff.de legi.ꝛ quos rationis idēptitas cōuer
tit nō dꝫ iuris dispositio separare.l.si libellū.C.de diuer.rescrip.ꝛ.l.nō
9 solū.§.qui primipilū.ff.de excu.tut.cum si.ꝛ ꝗuis † ratio ꝓdicta nō sit
expressa in statuto tñ illã debemus cōiecturare que potuit mouere le
gislatorē vt.l.tale pactū in fi.ff.de pa.per Cy.in.l.nō dubiū.C.de legi.ꝑ
Dy.in.c.fi.de reg.iu.per Bal.in.l.maximū vitiū.C.de libe.ꝑte.per
Anto.de bu.in.c.j.de rescrip.Abbatē Siculū.in.c.cū inter.v.de elect.
ꝛ in.c.fi.de re iud.inquit enim phylosophus in thobicis.lib.ij.ꝙ ad.l.
cōdendam ꝓsumit̃.l.lator motus ea rōne qua mouetur discretus ꝛ sa
piens si de hoc fuisset interrogatus.¶Quare ex predictis vn̄r cōcludē
dū ex mēte ꝛ interpretata rōne ipsius statuti ꝓfati patrui filiuꝫ intelli
gi in prefato statuto cōprehensum ꝗuis statutū de fratrib⁹ ꝛ patruis
loquatur ꝛ per cōsequēs scđo loco vn̄r referendū ꝙ predicta dña. A.nō
possit agere ad supplementū legitime.¶Scđo principalr̄ hoc ideꝫ vn̄r
dicendū ex forma alteri⁹ statuti.s.in ordine positi ꝙ magis ample. et
late de ipsis agnatis loquit̃ excludendo feminas a successione deceden
tis relictis etiam feminis cuiuscunqꝫ ascendentis vel descendentis vel
transuersalis ꝛ in quocūqꝫ capite agnatoꝝ vel cognatoꝝ seu gradu cō
stitutis volēs ꝙ femine sint ꝯtente dotibus suis si dotate fuerīt ꝛ si do
tate nō fuerint dotari debeant ꝛc. ꝛ sic ex predicti statuti dispositione
manifeste colligit̃ predictum.d.A.nō posse petere dictū legitime sup
plementū sed dꝫ esse cōtenta dote sua ex quo fuit dotata ꝛ supest agna
tus.¶Nec ob.vn̄r si diceret̃ ꝙ ꝓfatū statutū nō loquit̃ in terminis nr̄is
loquit̃ em̄ qn̄ sumus in causa intestati.Uerū in terminis nr̄is nos loq
mur de causa testati ꝛ per cōsequēs prefatū statutū exorbitãs nō dꝫ ad
hunc casum extendi vt in iuribus vulgaris.Qꝛ ad hoc vn̄r posse multi
pliciter respōderi.Primo qꝛ cū statutū ꝓdictū agnatoꝝ fauore fuerit
editū vt.s.demōstratum fuit causa intestati vn̄r extendenda ad causam
testati.per ea que superius dicta sunt.¶Scđo qꝛ sicut se hꝫ lex ad legi
tima statutū ad eius cōe vt legit̃ ꝛ no.in.l.omnes populi.ff.de iusti. et
10 iure.† sed lex corrigens ab intestato extēditur ad cãm testati vt tradit
Bal.in.l.meminim⁹.C.de legi.here.ergo pari rōne idē dōm in statuto.
¶Tertio qꝛ sequeret̃ absurdū nō paruū si ab intestato vnū ius ex te
stamēto diuersuꝫ ius seruaret̃ vt.l.maximū vitiū.C.de li.pre.¶Quar
to qꝛ statutū disponēs successiōne intestati regulat cãm testi ex volūta
te testatoris saltē tacita vt inquit Bar.in.l.heredes mei.§. cum ita.ff.
11 ad treb.¶Quinto † qꝛ hec iura testati ꝛ intestati sunt cōnexa.ꝛ cōnexe
se habent in actu ꝛ priuatione vt.l.suus de repu.here.ꝛ.l.si ita.§. regu
la.ff.de li.ꝛ post.ergo dispositio in vno extendit̃ ad reliquū per no.in.l.
fi.C.de indic.vidui.¶Sexta ꝓbatur ex his que stati dicã in tertio fun
damento principali.¶Tertio ꝑncipalr̄ ostendit̃ ꝙ predicta.d.A. nō
possit aliqđ legitime supplementū petere sumpto argumēto ab impos
sibilitate ꝛ repugnãtia: qm̄ legitima est triēs illi⁹ portionis quã quis
esset habiturus ab intestato.C.de inoffi.test.l.parentib⁹.ꝛ.l.q̄ nuper.ꝛ
no.in aut.nouissima eo.tit.ꝛ.ff. de inoffi.testa.l.papi.§.si quis mortis
sed si ꝓfatus Barto.ab intestato decessisset predicta.d.A.nō potuisset
21 petere supplemētū legitime † qm̄ ex dispositionib⁹ priuatiuis nō indu
citur habitus.ff.de her.insti.l.ex facto.ff.de testa.ma.l.titia.ꝛ.l.nō hoc
C.vnde cognati.ꝛ de nō ente.nō est dare partē aut quotã.l.ei⁹ quis in
ꝓuincia.ff.si cer.pe.c.sup.de renū.facit.l.duob⁹.§.colon⁹.ff.de iureiur.
l.si coꝛ⁹.ff.de le.iij.c.de ꝓb.l.actoꝛ.l.iurisgētiū.§.ꝫ si fraudãdi.ff.de pac.
13 ¶Scđo ad hoc principale fundamentū facit qꝛ † vbi nō subest mate
ria nō potest dari materiatū ex materia.l.qui res.§.areã.ff.de solu. no.
Bal.in aut.offerat̃.C.de lit.ꝯtest.vt.l.ꝗ̄tū.§.illud fortasse.ff.de leg.iij.
sed in terminis nostris tollit̃ successio ab intestato.ergo cessat legitima
materia enim matre d̾ hinc est ꝙ id ꝙ gignit.materia.ꝙ vero gignit̃.
materiatū d̾ facit.l.lꝫ.§.ea oblo.ff.de pcu.ꝛ.l.iurisgētiū.§.j. ff. de pac.
ꝛ in.l.ius ciuilis.ff.de iust.ꝛ iu.¶Quarto principalr̄ h̄ ꝓbari videt̃ ꝙ
14 † ille demū ad legitime petitionem admittit̃ q defuncti testamentum
querelare pōt si exheredatus vel preteritus esset.l.si quis filium.ꝛ.l.om
nimodo.C.de inoffi.testa.Constat autem.d. A.preteritam vel exhere
datam attenta prefati statuti dispositione non potuisse querelare vel
nullū dicere Bartholomei patris sui testamentū vt probabo ergo ꝛc.
Quod autem non potuisset querelare si fuisset preterita vel exhereda
ta ostenditur quia ille demum potest querelare vel nullum dicere testa
mentum cui fit iniuria vt in.c.cum de appella.cogno.§.ꝛ hoc quidam
ꝛ.d.l.omnimodo sed illi qui nihil esset habiturus ab intestato nulla fit
iniuria vt de se manifestum est ergo ꝛc.quod etiam ostenditur quia ab
surdum atqꝫ inconueniens esset quod ille impugnaret testamentum
qui non est successurus ab intestato contra no.in.l.gallus.§. ꝛ quid si
tantum.ff.de liber.ꝛ posthumis.ꝛ.l.posthumum.§.si quis ex his.ꝛ.l.
si post mortem.§.liberi.ff.de contratab.ad que accedant statim dicam
in sequenti fundamento.¶Quinto principaliter hoc ostenditur ex

theorica Bartho.in.l.in suis.ff.de liberis ⁊ posthumis.⁊.l.j.§.si pater
ff.de ꝯiu.cũ emã.li.⁊ ẽt in.l.j.§.sciendũ.ff.de suis ⁊ le.⁊ bal.in.l. gallus
15 §.⁊ q̃ si tm̃.ff.de lib.⁊ posth.vbi volũt † ꝙ stãtibꝰ dictis statutis filia sit
redita ad ĩstar extnei ſ3 extraneꝰ nõ põt q̃relare testm̃:ꝙ ⁊c.⁊ h̃ ẽt ꝯsulue
runt clarissimi iure ꝯsulti ꝯciues mei Joãnes de pagliacẽsibꝰ ⁊ Giof⸗
folus de gaffolis ⁊ q̃dã alij quos refert Bar.ꝯsilio ꝙ incipit p̃supposi⸗
to statuto ꝙ filia nõ succedat ad q̃ ẽt accedere videnť q2 hec filia est pri
uata ex forma statuti:ergo nec iure ciuili nec p̃torio succedit.l.non est
ambiguẽdũ.de bo.pos.vr̃ em̃ assimilari casui adoptiõis vbi olim ado
ptiuus tanq̃ ad alienã familiã trãslatus nõ ꝯta.C.de adop.l.cũ ĩ ado
16 ptiuis in p̃n.℄ Sexto principal'r hoc vr̃ ꝓbari q2 † sicut ꝓhibitio le⸗
gis põt operari vt filia nõ possit plus petere vt.s̃.in prima scda princi
palibꝰ q̃ õnibꝰ demõstratũ est ita ⁊ ꝓhibitio testatoris cuiꝰ volũtas ꝑ
lege seruãda est in auc.de nup.§.dispõat.xiij.q.ij.c.vltima volũtas nec
aliquo modo violãda vt est tex.in.l.ꝯ.C.de testa.ma.ſ3 p̃fatꝰ testõr ius⸗
sit eã eẽ tacitã ⁊ ꝯtẽtã dote ac relicto p dictũ Bartholomeũ testõrẽ eidẽ
facto ergo ⁊c.℄ Septimo hoc ꝓbari vr̃:qm̃ si ille qui facit ꝯ defuncti
volũtatẽ aut defuncti testm̃ nitiť ĩpugnare:priuari d3 oĩ cõmõ ex testõ
vt.l.ij.⁊.l.is q.ff.de his q.vt indig.⁊.l.ex duobꝰ.§.si.ff.de vul.⁊ pu.for⸗
tius nõ d3 admitti ista.d.Azo.ad petẽdũ ꝯ defuncti volũtatẽ ⁊ ꝓhibi
tionẽ legitime supplemẽtũ q2 turpius eijciť ⁊c.vt in.c.quẽadmodũ de
iureiur.l.di.c.q̃cũq3.cũ si.℄ Octauo ⁊ vltimo:qm̃ nimis absurdũ ⁊ in
conueniẽs videreť ꝙ filia patri ascriberet ⁊ ĩputaret ꝙ testm̃ fecerit.l.
posth.in prin.de inof.test.ergo talis intellectꝰ est reijciẽdus.l.nã absur
dũ.de bo.li.⁊.c.j.de ꝯcess.p̃bẽ.li.vj.cũ alijs iuribꝰ vulgatis maxime q2 q̃
tũ ad filiã attinet pr̃ hẽbat libera bona:ergo libere debuit posse testari
ar.l.si.de bo.li.⁊ si ex his oĩbꝰ prima fronte vr̃ ꝯcludẽdũ p̃dictã.d.A.
nõ posse agere ad legitime supplamẽtũ.l.oĩmõ.C.de inoffi.test.℄ Ue⸗
rũ p̃dictis nõ obstãtibꝰ ꝯriam sniam in terminis nr̃is arbitror veriorẽ
17 ⁊ pro fundamẽto p̃mitto ⁊ p̃mo:ꝙ † de iure cõi masculus ⁊ femina ab
hr̃ditate pr̃is ab ĩtestato pariter veniũt.⁊.l.maximũ vitiũ.C.de li.p̃te.
auc.in successione.C.de legi.here.⁊ ĩ corpe vñ sumiť.Per viã aũt testi.
disponiť vt filius:vel ex cã legitima exheredať vel in aliquo ꝓ legitima
instituať.§.aliud quoq3 capitulũ in auc.vt cũ de ap.cogno.Et si minꝰ
legitĩa fuerit institutis petit supplemẽtũ.l.oĩmõ ⁊.l.qm̃ in priorĩbꝰ.C.
de inoffi.testa.℄ Scdo premitto ꝙ omne onus seu grauamẽ appositũ
in legitima qualecũq3 sit reijciť vt.l.scimus.§.cũ aũt.⁊.l.cum antigori⸗
bus.⁊.l.qm̃ in prioribꝰ.C.de inof.testa.Habet ergo vt p3 ex dictis duo
bus p̃suppositis p̃dicta dña.A.de iure cõi fundatã intẽtionẽ suã qua
re ad ipsius dñe.A.exclusionẽ necessariũ est ostẽdere ꝙ p̃dicto iuri cõi
derogatũ aut ip̃m ius cõe abrogatũ sit quo ad terminos nr̃os p statu⸗
ta p̃dicta:aut alio spãli p̃uilegio vt no.in.l.oĩs diffinitio.ff. de reg.iur.
in.l.sicuti.§.si querať.ff.si serui.vendi.⁊ in.c.ex ore.de p̃ui.⁊ in.c.ad de⸗
cimas.resti.spo.li.vj.Ad exclusionẽ:q̃ p̃dicte dñe.A.allegant p Frãci.
predictũ p̃dicta duo statuta ex q̃bus sumpsi argu.s̃.formata.Quãuis
in fine subiũxerim ꝙ super iure cõi ẽt videanť fundari.Diligẽter ergo
examinãda sunt p̃dicta duo statuta ⁊ singula argumẽta superius for⸗
mata vtrũ vẽdicent sibi locũ in terminis nostris.℄ Primũ fundamẽ
tũ fuit ex forma primi statuti hoc fundamentũ tolliť multipl'r.primo
si teneremus opi.ꝙ legitima neq3 tolli neq3 minui posset qd̃ ꝓcederet
sine dubitatiõe q2 hic nõ agiť nisi de legitime supplemẽto.ſ3 si teneremꝰ
aliã opi.ꝙ saltẽ minui.q̃ vr̃ verior ⁊ cõior rñdeť ꝙ predictũ statutũ non
ob.q2 q̃uis prefatũ statutũ valeat tñ negari nõ põt statutũ p̃dictũ esse
iuris cõis correctiuum ꝙ ad successionẽ intestati patris pariter vocat
masculos.⁊ feminas ⁊ per viam testamenti disponit vt vel filius ex le⸗
gitima cã exheredeť:vel in aliquo instituať.ꝙ si minus legitima fuerit
concedit petitionem in supplementũ legitime.vt hec ꝓbanť in auc.in
successione.C.de legi.here.⁊ in corpo.vnde sumitur.⁊ in.l.maximũ vi⸗
tium.C.de lib.prete.⁊ in auc.vt cum app.cogno.§.aliud quoq3.⁊.l.oĩ⸗
modo.⁊.l.qm̃ in prioribus.C.de inoffi.testa.⁊.s̃.latius deductũ fuit.
Quo † fit vt tale statutũ tanq̃ exorbitans ⁊ iuris cõis diuini ⁊ humani
18 ⁊ correctiuum ⁊ nature accusatiuũ vt dicit tex.in.d.l.maximum viciũ.
⁊ quasi dñij ꝙ h3 filius in bonis paternis priuatiuũ.vt.l.in suis.ff. de
libe.⁊ posthu.et superius latius deduxi est strictissime interpretandũ
non solũ stricte.l.ꝙ vero contra.ff.de leg.⁊.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.
l.ij.C.de noxa.c.cũ dilectus de ꝯsue.⁊ in regula que a iure.de reg.iur.
lib.vj.cum alijs iuribus vulgatis.nõ ergo extẽdendũ vltra terminos
de quibus loquiť.Quare cũ prefatũ statutũ velit filiã esse contẽtã do⸗
te recepta vel relicto sibi a patre facto si super fuerit frater vel patruꝰ
⁊ in terminis nostris neq3 frater neq3 patruus sed dũtaxat filius pa⸗
trui supersit qui patruelis dr̃ merito non excludiť.Nec ob.rñsiones da
te.s̃.ad hoc argumentum in primo fundamento pro parte ꝯria ꝙ l3
statutũ loquať solũ de fratre ⁊ patruo tñ extenditur ad filios patrui ⁊
alios agnatos pp rõnis idẽptitatẽ q̃ fuit vt de iure ĩ familia genere ⁊
cippo domꝰ ꝯseruarentur:q2 ex hmõi rõne ⁊ ĩterp̃tata in iuribꝰ ita exor
19 bitãtibꝰ nũq̃ fit extẽsio vt in iuribꝰ supius allegatis.℄ † Quinimo nõ
solũ ex rõnis idẽptitate hmõi statutis tã exorbitãtibꝰ non fit extensio:
quinimo nec ex maioritate vt.l.ij.C.de patri.q fil.distr.⁊.l.ij.de noxa.⁊
auc.quas act.C.de sa.sanc.ecc.no.Ja.bu.⁊ Ky.in.l.si q̃s maior.de trã
sa.d.Nellus in tra.bãnito.ij.ãte scdi tp̃is.q.lv.col.ccxlvij.⁊ in alijs iu⸗
ribus statim allegãdis.Nec mirũ q2 v̾ba statutoꝝ ex sui natura stricte
⁊ f̃m ꝓpriã significationẽ interpretãda sunt nõ autẽ extẽdẽda nõ solũ
ad significata penitꝰ diuersa ſ3 nec ẽt ad ꝯformia significata si illa nõ ex
stricta ⁊ ꝓpria ſ3 ex lata veniũt significatione vt tradiť in dictis iuribꝰ
⁊.l.quicq̃d astringẽde.ff.de ver.obliga..no.Jo.an.ĩ regula cui l3.de re.
iur.li.vj.q.ĩ mercu.in.ij.arg.de iniur.c.nr̃a ⁊ pleniꝰ in regula ꝑ posses⸗
sore.de reg.iur.lib.vj.Bar.in.l.oẽs populi.ff.de iusti.⁊ iure.Ja.Dy.et
Bar.in.l.j.ff.de ver.sig.Bar.in.l.labeo.§.ꝯctum eo.ti.Bal.si recte me
20 mini in rubri.ff.de legi.Bar.in.l.ꝯstiões.ff.ad munici.† vbi em̃ verba
statuti ꝓprie nõ adaptanť nõ h3 locũ dispõ vt.l.fi.C.de p̃di.decurio.li.
x.gl.in.c.qm̃ de vi.⁊ ho.cle.glo.in cle.de sentẽ.excõ.Bar.in.l.iij.§.p̃tor.
ff.de dã.infec.de ha.c.maiores.versi.ceterũ.⁊ in.c.debitũ.⁊ cle.ꝙ circa.
de ele.de testa.c.si pater cũ si.verba em̃ in nouis ꝓuisionibꝰ statutorum
sunt seruãda vt exprimũtur bal.in.l.si q̃s nõ dicã rapere.C.de epi.⁊ cle.
⁊.l.hij q ad ad ciuilia.C.de appel.correctiua em̃ dispositio nõ extendiť
seu nõ ꝯprehẽdit nisi casum expresse dispositũ p corrigẽtẽ glo.in ver.eli
gať in cle.de elec.glo.in.c.l3 canõ.de elec.lib.vj.glo.fi.in.c.si paup.de p̃⸗
ben.li.vj.Jo.an.in.c.si apostolice.de prebẽ.li.vj.⁊ adeo sunt stricte ⁊ ꝓ
11 prie statutorũ v̾ba intelligẽda.vt ẽt nõnulli voluerint ꝙ † ex idẽptitate
rõnis nõ fiat extẽsio q̃uis statutũ nõ sit exorbitãs correctiuũ aut odio
sum.℄ Quod nunc omitto.ſ3 in hmõi statutis:ita exorbitãtibꝰ claris
simũ est extensionẽ ẽt in maioritate rõnis minime fieri debere.⁊ si q̃n re
periať ꝙ statuta ex idẽptitate rõnis extendanť ad causam similẽ illud
est ex eo ꝙ de iure cõi nõ reperiť ꝯrium dispositũ in illo simili ad qd̃ vo
lumus facere extensionẽ p.l.nõ p̃nt.ff.de legi.cũ si.secus si de iure cõi re
periať expresse ꝯrium dispositũ hoc voluit bar.expresse post glo.in auc.
quas actiones.C.de sa.sanc.eccle.⁊ idẽ no.bar.in.l.oẽs populi.ff.de iu⸗
22 sti.et iure.vbi dicit ꝙ † tũc in statutis ex idẽptitate rõnis fit extẽsio q̃n
disposita p statutũ sine illis nõ sortirenť effectũ vel si al'r nõ sint decisi p
ius cõe ponit exẽpla p.l.si ita stipulatꝰ fuero p̃te nõ si.ff.de ver.obli.⁊.l.
nõ distinguemus.§.de officio.ff.de arb.⁊ qd̃ no.in.l.nõ p̃nt.ff.de legi.⁊
l.si v̾o.§.de viro.ff.so.ma.idẽ ẽt t3 Pe.de anc.in repe.c.j.de consti.xiiij.
q.principali.iiij.mẽbro principali col.ccvij.⁊.vj.q.principali col. xliij.
idem ẽt tenet bar.in.l.nõ dubiũ.C.de legibus.⁊ idẽ in.l.si v̾o.§.de viro
ff.so.ma.si recte memini.⁊ hec opi.necessario ꝯcludiť ex rõne ⁊ arg. in
23 cõuincibili.℄ Or illud qd̃ † venit ex rõne interpretata siu̾ vel maiori
venit ex tacito intellectu vt singul'r no.gl.quã oẽs doc.sequunť in.c.cu
piẽtes.§.ꝙ si p.xx.de ele.li.vj.ſ3 tacitꝰ semp cessat vbi est locus expresso
vt in.l.contin̾ꝰ.§.cum ita.ff.de ver.ob.et.l.precibꝰ.C.de impu.⁊ alijs
substi.cum si.ergo etiam.Cum ergo casus noster de quo queriť non so
lum a iure cõi humano sed etiã a naturali ⁊ diuino sit expresse deposi⸗
tũ contra hanc expressam dispositionẽ nullo modo debemus admitte
re.ex tacito intellectu.℄ Scdo ex similitudine rõnis illam p̃dicti sta⸗
tuti interpretanť vt filia excludať per filiũ patrui ⁊ ex quo statutũ so⸗
24 lũ de fratre ⁊ patruo loquiť.ex tali em̃ † ꝯiectura ꝯ expressum dispõne3
nõ d3 hmõi extensio fieri vt no.bal.in.l.p̃cibus.C.de impub.⁊ alijs sub
sti.ver.⁊ no.in q̃busdam.col.vij.faciũt ẽt no.in.l.in ꝯctibus.C.de non
nu.pecu.faciũt etiã no.in.c.statutũ.de here.li.vj.et per.d.An.de bu.c.
petistis.de priui.ver.si q̃n ad casum nõ expresse dispositum in statuto
cõtra ius cõe facimus extensionẽ illud est in correlatiuis vel in cõnexis
vel in equiparatis per ius cõe vel necessario cõsecuturis per.l. si quis
seruo.de fur.⁊.l.fi.C.de indi.vidui.⁊ ĩ auc.ĩgressi.⁊ qd̃ ibi no.C.de sac.
sanc.eccle.iunctis no.in auc.de monachis.§.illud not.in.l.j.ff. de coll'.
bo.et.l.emancipati.⁊.l.ea demũ.⁊.l.fi.C.de coll'.tradiť p gl.in.c.si.post
q̃.de ele.lib.vj.q̃uis etiam in consecutiuis.⁊ in his quoꝝ vnum regu⸗
latur ad instar alterius facta tñ correctione in vno non dicitur facta
in alio vt in auc.de here.que ab intesta.§.non est sublata ex testamẽto
iuncta glo.in auctorita.ex causa.C.de libe.prete.de quo statim latius
dicã in examinatione interpretationis primi statuti : sed in terminis
nostris nullũ predictoꝝ subest q2 causa intestati ad casum testati nedũ
ꝙ habeat cõnexionẽ imo h3 oĩmodã repugnãtiam vt statim subijciã.
⁊ q2 patruus ad filiũ patrui nullã habet correlationẽ.non cõnexitatẽ.
non equiparationẽ.non necessariã consequutionẽ.immo vt statim ostẽ
dã nõ idem dr̃.q̃uo ergo faceremus hãc extẽsionẽ certe nullo mõ admit
tẽda est:sed ꝙ ꝓbata q̃uo fieri põt extẽsio de patruo ad filiũ patrui cũ
non sit idẽ verbũ seu signũ ẽt latũ nõ eadẽ ratio nec mens ⁊ statutũ sit
non solum iuris humani sed naturalis pariter ⁊ diuini correctiuum.
℄ Quod non sit idẽ signum seu verbũ etiam latum patet q2 vnus vo⸗
catur patruus ⁊ alius patruelis non est eadẽ ratio quod ostendo per
tex.apertos in auc.vt fratrũ filij ⁊ in auc.post fratres.C.de legi.here.in
quibus tradiť ꝙ l3 filius fratris quo ad successionem subintret locum
patris quo ad patruum tñ filius fratris quo ad filios seu descendẽtes
alterius fratris nõ subintrat sed tanq̃ distantior si id contingit exclu⸗
25 ditur.vnde dicit bald.singulariter in.l.quod vero.ff.de legi.ꝙ † par ra
tio priuilegij vel admissionis in vno gradu non habet locum in distã⸗
tiori gradu vnde statutum de patruo loquens nõ extẽditur ad patruũ
magnum q̃uis iste vocetur patruus cum adiectione magnus: vñ vo⸗
luit bal.ꝙ stante statuto ꝙ filia excludatur ꝓpter patruum ꝙ non ex⸗
cludeť ꝓpter patruũ magnum.⁊ idẽ etiã ꝯsuluit idem bal.⁊ refert et
sequitur Pe.de anch.in repe.c.j.de consti.xiiij.q.prin.ver.ꝙ dices de
patruo.

patruo.col.cxcix.ꝛ Ja.bu.in.l.ꝙ vo.ff.de le. quē etiā refert ꝛ se-
quit Pe.de anch.in.c.c.j.xiiij.q.prin.iiij.mēbro prin.ver.item
26 statuta q̄ sunt ꝯ ratione col.ccr. Nā † de psona ad psonā nō fit ex
tēsio statuti correctiui.vt no.bar.in.l.si vo.§.de viro.ff.so.ma.p
illū tex.ꝛ plenius declarat in.l.si ꝯstāte.ff.so.ma.in.vij.q.vbi ꝯclu
dit ꝙ extēditur ad casum preter ius cōe ſ nō ꝯ ius cōe ꝛ statiꝫ
subiungā alia plura exēpla ex qbus apparebit statuta ēt corre-
ctiua nō extēdi ſ scire q ꝛ limitari vn̄ ab itestato nō dꝫ extēdi
ad cām testati q̄ longe differt vt statim dicā. Rō ergo exclusiōis
filie p ꝯseruāda agnatione cū fuerit designata p personas p
pter quas statutum voluit filiā excludi in qbus maior rō succe
dēdi erat ꝙ in personis ꝛ gradibus distantioribus non est ad
alias psonas extendenda. ¶ Nec ob. ꝙ allegari posset in cōtra
riū ꝙ si filia excludit pp filiū excludit etiā pp nepotē ex filio vt
tradit in.l.liberoꝝ.ff.de ver.signi. q rn̄deo ꝙ hoc: ideo est quia
ratio est eadē ꝛ terminus nō repugnat q appellatione filij con
tinetur etiam nepos ex filio vt.d.l.liberorum.ff.de verbo.signi.ꝛ
l.iusta.eo.tit.ꝛ per bal.in repe.l. in suis.ff.de libe.ꝛ posthumi.
Quāuis etiam nonnulli voluerūt contrariū vnde voluit Ang.
quē sequitur Jo.de imo.in.l.etiam.ff.solu.ma. ꝙ licet statutū
seu priuilegium vetit ꝙ priuilegium ꝙ competit marito com-
petat filijs eiusdem matrimonij nō tñ competet nepotibus ex
filio sed hec omitto traditur in.c.ij.de verbo.sig.in cle.j.de bap.
in.c.ad extirpandas.de filijs presby.ꝛ alijs plerisq locis ſ vbi
terminus repugnat non fit extensio etiam si videatur esse eodē
ratio.vnde bal.voluit ꝙ si excludatur filia non excludatur ne-
ptis si excludit auiam non excludit materterā. ꝛ ꝙuis statutū
velit ꝙ frater excludit sororē tñ nepos nō excludit amitā vt di-
xi.§.sed quia tertiam si.eadem ratio videtur exclusionis tamen
in statuto exorbitanti non operatur vltra psonas specificatas
quibus verba non conueniunt vt ibi.et etiam sentit Barto.in
l.iij.ff.ad.l.iul.de pari.ex predictis ergo clarissime demonstrat
indubitatum esse ꝙ predicti dña. A. non excluditur per filium
patrui a facultate ꝛ bn̄ficio petendi supplementū legitime sibi
cōcesso a iure cōi: ꝙuis per patruū viuentē excluderet: ad que
etiā accedat notabilis ꝯclusio Bal.i ꝯsi.suo qui ꝯsuluit ꝙ † si p
27 fratres ꝛ filios fratrū statutū excludit filiā dotatā vel matrē ꝙ
tale statutū intelligit solū de fratribus primi gradus ꝛ non de
vlterioribus.ꝛ idē no. Bal.in.l.vxor.C.q accu.nō pos.ꝛ sequi-
tur Pe.de anc.in repe.c.j.de ꝯsti.in.xiiij.q.princi.ver.dicto de
filij col.ccxix.fecit ēt aliud ꝯsiliū Bal.in si.terminis ꝙ refert et
sequitur Pe.de ancha.in dicto loco.ver.in alijs terminis non
dꝫ ergo extēdi dictū statutū ad filiū patrui i quo neqꝫ signū ne-
ꝙ nois ꝓprietas neqꝫ eadē rō viget.ꝛ vt sepius dictū est iuris hu
mani nālis ac diuini correctiuum: vn̄ potius iniqtate ꝙ equita
tis diceretur fieri extēsio vt tradit Bal.in.d.l.ꝙ vero.ff.de legi.
vn̄ si statutū dicit ꝙ primo genitus succedat nō extēdit ad pri-
mogenitū ꝛ sequit Pe.de anc.in repe.c.j.de ꝯsti.xiiij.q. princi.
iiij.mēbro principali in principio col.ccr.ꝛ siłr si statutum di-
sponit ꝙ primogenitus succedat in feudo non extendit ad allo-
dialia vt tradit Pe.de anch.post Bal.in.d.loco.ar.l.j.C. de mi
li.test.ꝛ.l.si arrogator.ff.de adop.non enim debet aliquo modo
statutū interpretari vt ꝯtineat aliquā iniquitatē aut inhuma-
nitatē sed facilitatē ꝛ benignitatē vt tradit bal.in.l.j.C.de sum.
tri.faciūt q̄ dixi.§.de vbis dubijs q̄ semp interpretant inhuma
niorē ptē faciūt ēt q̄ tradunt per Archi.in.c.j.de ꝯsue.li.vj.vbi
dicit ꝙ statutū ꝙ loquit de psonatu nō extēdit ad dignitatem
ꝙuis in plus se habeat dignitas ꝙ psonatus idē ꝯsuluit Old.
28 consi.cl.ꝛ potissime hoc dicendū est q † predictū statutū conti-
net iniqtatē inqtū disponit ꝙ habeat locū in preteritis ꝓpter
quā cām Bal.singułr vult in.c.j.an.ma.succe.vro.in vsi.feu.qd
nō debeat aliquo mō fieri extensio ēt vbi alias extēsio concederet
ꝙ tꝫ Jo.mo.in.c.testāda.de ꝯces.prebē.li.vj. ¶ Et vltra predi-
cta ēt faciunt plura primo q rubrica dicti statuti dicit ꝙ filia
sit cōtenta de eo ꝙ pater dederit in dotē sed ista dña. A. nō fuit
dotata a patre sed ab auo: ergo non hꝫ locum predictū statutū
cū nō adsit qualitas reqsita ad exclusionē faciunt no.per bald.
Ja.de raue.ꝛ Pe.in.l.nō solum.C.de bo.que li.vbi volunt ꝙ si
statutum dicit ꝙ si filia nō succedat stātibus filijs non excludit
desponsata per verba de futuro.ꝛ ita dicit Pe.de anch.se con-
suluisse Venetijs vt ipse refert in.d.repe.c.j.de consti.xiiij.q.pn.
29 ver.quero de questione que mihi occurrit ꝛ † a rubrica habente
sensum perfectum licitum est arguere vt no.in rubri.C.ne fide.
do.den.ꝛ ibi Azo.in summa.glo.ꝛ Bar.l.j.ff.si.cer.pe.ꝛ ibi pō
ta.ꝛ no.in rubri.extra vt eccle.benefi.glo.in auc.ad hec de vsu-
ris.Bal.in rubrica.C.ne serui.ex suo fac.Ang.in rub.C.a qui-
bus mune.excus.qui post.mili.lib.x.glo.de pe.di.j.§.hec autem
verba.Jo.an.in rub.de clericis coniu.ꝛ in pꝛhemio.vj.ꝛ in ad-
di.Spe.de alle.ꝛ dispu.Arc.ix.di.c.quis nesciat Joan.de imo.
ꝛ Mode.late.in rub.ff.de ver.ob.Nec ob.si diceretur ꝙ postea
Nigrum loquit magis late de dotata etiam ab auo: q rn̄dedo
30 † ꝙ statutū predictū cum loquitur de dotata ab auo dꝫ intelli-
gi qñ tractaret de successione aui directa.ſ patris tractamus
ergo ꝛc. Quod aūt predicto mō debeat intelligi qñ tractaret
de hereditate dotātis ꝛ nō alterius statutū enim excludēs filiā
dotatā intelligit excludere: ita demū si sint dotata de bōis illius
de cuius hereditate agit vt no.sing.gl.quā sequit ibi Bal.in.l.
j.C.de legi.here.facit qd no.Bal.in.l.si plures.C.de cōdit.inser.
ꝛ pro dicta opi.est tex.apertus in.l.qm̄ nouella in fin.C.de inoffi.
test.ibi si ex substātia eius perfecta cōsuluit Pe.de anch.ꝯsi.lxxx.
ꝙ incipit retēto ordine quesitoꝝ ꝛ ita ēt pluries ego cōsului.vn̄
cuꝫ hic agat de hereditate patris q nō dotauit: ergo ab eius he-
reditate nō excludit.ſ si ageret de hereditate aui tūc ꝓcederet
argumētū.facit ēt qd not.Bal.in.l.res.C.de iure do.vbi singłr
dicit ꝙ si statutū ꝙ filia dotata nō succedat patri extantibus ma-
sculis vel nō hēat regressuꝫ ad bona pr̄na ꝙ vigore talis statu-
ti nō excluder filia dotata a pr̄e de bōis maternis ꝛ seqt Pe.de
anc.in.d.repe.c.j.de consti.xiiij.q.prin.ver.ꝓsequor nūc qdā du
bia col.clxxiij. ¶ Postremo ēt pro.d.dña Azo.faciūt alia vba
posita in.d.statuto ibi dū dr̄ donec erunt alię de descēdētibus
masculi s ſ in terminis nr̄is ex dicto Bartholomeo testatore
pr̄e dicte.d.A.nullus superest descēdēs masculus ergo predi-
cta.d.Azo.nō excludit. ¶ Nec ob si diceret ꝙ statutuꝫ velit qd
filia dotata excludat pp patruū.ꝛ sic pꝫ ꝙ voluit ēt filiā dotatā
excludi nō supstite decēdenti.q rn̄deo ꝙ statutū pdictū duꝫ lo
quit de patruo intelligit respectu hr̄ditatis aui pdefuncto alte
ro filio relicta filia dotata.q cū dubiū est ꝙ si sunt duo fr̄es et
vnus hēret filiū ꝛ filiā dotatā ꝛ auus decederet ꝙ hic nulla daret
inqetatio patrui respectu lr̄e nō exclusis patre ꝛ fr̄e ab hr̄dita
te aui.ꝛ iō tūc nō fuerat opus aliqd disponere de patruo ad hāc
filiaꝫ fratris dotatā. Insup si auo defuncto superesset filius ꝛ ex
alio filio filia pmortuo supessent filius ꝛ filia dotata clarū ēt est ꝙ
nō excluso hoc nepote fratre neptis dotate ꝙ dari nō posset in
qetatio respectu patrui quare vt hēat locū statutū in ea parte i
qua loquit de patruo necessariū est vt ꝯcludamus ꝙ si superesset
vnus filius ꝛ ex alio filio pmortuo supesset filia dotata ꝙ filia ex-
cludat ꝛ hoc ꝓbat in auc.vt fratrū filij ꝛ i auc.post fr̄es fratrū-
ꝙ filij.C.cōmu.de succes.quare cū nō sumus in terminis istis sed
dūtaxat tractemus de hereditate patris dicte. A.ex quo pr̄e nō
extant alij descēdentes masculi vt est manifestū.merito sequit
ꝙ vigore predicti statuti predicta.d.Azo.nō excludit. ¶ Ex p-
dictis ergo oībus sit clarissima ꝛ indubitatissima cōclusio ꝙ vi
gore dicti statuti dicta.d.A.nequaꝙ excludit a bn̄ficio petēdi
supplemētuꝫ legitime sibi cōcesso a iure cōi ꝛ hec sufficiāt q̄ ad
declarationē pmi statuti. ¶ Superest ergo vt descendamus ad
declarationē scdi statuti.§.in ordine positi per qd pdictus Frāci-
scus conat excludere dictā dñaꝫ Azo.circa ꝙ dicendū ꝙ nō ob
stantibus his que pro parte cōtraria deducta sunt pfatum sta
tutum nequaꝙ excludit predictā dñaꝫ. A. Nā prefatū statutuꝫ
expresse loquit de eo qui decessit ab intestato: vt pꝫ ex rubrica
ibi de succedētibus defunctis ab intestato. q rubrica lꝫ nō ha
beat sensuꝫ perfectū tñ ꝓbat qualitatē dispositoꝝ in statuto ꝛ
de qua materia loquit dispositio statutaria vt no.in.l.iperato-
res.ff.de indie.adiec.no.gl.ꝛ dñs meus in.c.ij.de ꝯfir.vti.ꝛ not.
gl.in.c.tibi qui.de rescri.li.vj.ꝛ.c.si sup gratia.de offi.dele.li.vj.
ꝛ.c.fi.e.ti.ꝛ in.c.j.de cle.peregrina.cū si. ¶ Itē pꝫ ex vbis statu-
ti dū dicit ꝙ si aliqs decedat ab intestato ꝛc.ꝛ ibi in successione
defuncti ab intestato ꝛ ibi ꝛ p pfatos masculos ab itestato ꝛc.
vn̄ repetit sepius dictū verbū ab intestato nec aliqd vbū ponit
de successione ex testamēto: ergo statutū pdictū nullo mō vēdi-
cat sibi locuꝫ in cā testati: qm̄ vbi vba legis marie statutarie le-
gis deficiūt deficit dispō.l.si seruū.§.nō dixit.ff.de aquir.here.ꝛ
l.hos accusare.§.oībus.ff.de accus.ꝛ.l.scire opꝫ.§.illud.ff.de ex
31 cu.tu.l.ꝙ dcm̄.ff.de pac.c.ad audientiam.de deci.vbi eñ †, vba
non adaptantur nō hꝫ locum dispō vt.l.fi.C.de pdi.mino.glo.
in.c.qm̄.de vita ꝛ ho.cle.ꝛ glo.in cle.j.de sent.excō.in.c.i nostra
de iniurijs.c.maiores.§.ceteris de baptismo.in cle.quod circa
de elec.c.si pater.de testa.lib.vj.statutum enim nō comprehen-
dit casum ad quē verba nō adaptant.l.ita autē.ꝛ ibi per bart.
ff.de admi.tu.ꝛ.c.indēptitatibus in fi.de elec.li.vj.vnde dicit sin
gulariter Bar.in.l.iij.ff.ad.l.pomp.de pari.ꝙ nec iurisconsul-
tus nec iperator pōt facere ꝙ illud intelligat cōtineri ꝙ in lege
nō ꝯtinebat ꝛ maxime hoc dicendum est in termis prefati sta-
tuti ꝙ est iuris cōis humani ꝛ naturalis correctiuū quasi dñi
ꝓuatiuuꝫ vt dixi.§.in declaratione alterius statuti col.v.in fin.
ꝛ expresse disponit ꝙ non solū in futuris sed ēt in preteritis ha
beat locū quo casu ꝓhibet extēsio ēt vbi alias deberet habere lo-
cum vt latius.§.demonstratuꝫ fuit: hoc ꝓbatur ex rubrica iū-
32 cta nigro.C.cōi de suc. † vbi verbuꝫ successionis cōprehendi vꝫ
solum cā successionis ab intestato quo fit vt cā testati non com
prehendat: ergo fortius si statutū hoc exprimit nō ꝯtinet cā te-
stati per id qd legit ꝛ no.in.l.iij.§.de illo.ff.pro socio vbi quādo
fit mētio successionis intelligit de hereditate ꝓueniente ab inte
stato ꝛ non de ea que ꝓueniret ex testō: ergo fortius qñ hoc ex-

pressit: q2 vbi aliquis excludit a successione ab intestato ex alia cã ꝙ in terminis nr̃is nõ intelligit exclusus ex testamẽto ex alia cã ꝙ in terminis nr̃is nõ intelligit exclusus ex testamento insti. de exhe.li.§.emãcipati.⁊ est bonus tex.iunctis his que ibi tradunt in.l.fi.C.de pac.vbi exclusus per pactuȝ ab hereditate alicuius ab intestato accedente volũtate illius de cuius hereditate agitur nõ intelligitur exclusus per viã testati ⁊ hoc ideȝ no. Cano.in.c.q̃uis.de pac.lib.vj.facit et ꝙ in simili dicimus: q2 si aliqd ius cõpetit alicui duplici iure si renunciat vel aliter excludatur per vnã viã nõ ppea intelligit exclusus ab alio iure ꝙ p̃t sibi competere per aliam viã.l.si seruo meo.ff.de lega.j.⁊.l.aurelius.§.fi.ff.de au.⁊ ar.le.⁊ in.l.⁊ an eadẽ ⁊ ꝙ ibi late tradit.ff. de exce.rei iudi.facit et qd no.Bal.in.l.generalr̃.§.in his.C.de secũ.nup.¶Quinimo si vnum cõpetit ꝓpter aliud ⁊ quis vni renũciat in neutro sibi p̃iudicat.ff.de lib.⁊ posth.l.si ita.l.regula.⁊ de ali.leg.l.si ita.§.j.⁊.ff.si vsufru.peta.l.pe.§.fi.⁊.ff.de vsu.⁊ habi.⁊.l.per seruũ.§.j.tradit Bar.in.q.q̃ incipit statuti ciuitatis lucane.¶Sexto^a ꝓbat et ex illa regula generali ꝙ ex separatis nõ fit illatio vt.l.naturalr̃.§.nihil cõe.ff.de acq.pos.l.duob⁹. de testa.tute.⁊.c.ꝙ trãslationẽ de off.lega.cum alijs iurib⁹ vulgatis.¶Septimo hoc ꝓbat q2 si dicerem⁹ cãȝ testati cõprehẽdi in ipso statuto sequeret ꝙ instituta nõ posset succedere. quia vna dispositio vel rõ respiciens duo extrema.illa vniformiter ⁊ equaliter modificat vt.l.iã hoc iure.ff.de vul.⁊ pup.⁊.l.q̃uis.⁊ l.hr̃ditatis.C.de ipub.⁊ alijs substi.cuȝ si.ꝙ esset absurdũ.ergo et.¶Octauo q2 statutũ predictũ loquit cõditionaliter si qs ab intestato decesserit: ergo dȝ in forma specifica ⁊ vt iacet adimpleri.l.meni⁹.⁊.l.cui fundus.⁊.l.si heredi.ff.de cõdi.⁊ demon.sed Bortholomeus decessit testat⁹: ergo nõ fuit adimpleta ꝯditio a statuto reqsita ad exclusionẽ filie dotate.¶Nono qualitas ite stati a statuto reqsita requirit tpe mortis testõris: q2 illud verbuȝ decedat determinat verbũ ab intestato vt ꝓbat in.l.in delictis.§.si extraneus.de noxa.ergo hmõi statutuȝ nec põt nec dȝ trahi ad cãm testamẽti facit q2 si statutum dicit ꝙ filia dotata non succedat ⁊c.dotata tpe mortis patris ⁊ que dispositio applicatur ad actũ ⁊ simili rõne.si statutũ dicit ꝙ nupta extra territorium non succedat non hȝ locum in nupta extra territoriũ post mortẽ patris q2 exigebat illud tpe mortis ipsi⁹ testatoris hoc tȝ Bal.in.l.si mater.ff.de suis ⁊ legi.ar.l.si postea.ff.vnde libe.⁊ sequit Pe.de anch.in repe.c.j.de ꝯsti.xj.q.princi.ver.pone ꝙ statutũ col.xxv.⁊ filr̃ si statutũ dicit ꝓ filia nupta nõ succedat extãtib⁹ agnatis non excludit desponsata p verba de futuro sed solũ illa cum qua tpe mortis contractuȝ est matrimonium ⁊ carnali copula cõfirmatuȝ sm̃ Jac.de ra.Pe.⁊ bal.in l.nõ solũ.C.de bo.que libe.⁊ ita dicit Pe.de anch.se ꝯsuluisse Venetijs vt ipse refert in repe.dicti.c.j.xiiij.q.p̃n.ver.q̃ro de.q. queȝ hic occurrit.¶Decimo q2 cũ cã testati penitus sit diuisa a cã intestati.imo contraria ⁊ repugnans vt in regula ius nr̃m. ff.de re.iur.merito dictũ statutũ nõ dȝ ad illã extendi p ea q̃ superius dicta fuerũt interpretatiõe alterius statuti.¶Undecimo clarũ est ꝙ si pr̃ fecit testm̃ ⁊ filiuȝ vel aliũ heredẽ istituit: filia in aliqua re instituta ꝙ per hãc viã testati excludit filia a successione ab intestato.l.q̃diu.ff.de acq.here.⁊ tamẽ talis filia nõ ꝓhibet petere legitimã vel supplemẽtum legitime.l.pe.§.repletionẽ.C.de inoffi.test.ergo eadẽ rõne nõ dȝ prohiberi in termis

33 nostris.¶†Duodecimo filia in ltia dr̃ eẽ quodammodo creditrix.vt.l.papinianus.§.q̃m quarte.ff.de inoffi.test.vnde in ea filius non dr̃ habere terminũ lucratiuũ.l.fi.C.de repu.hered.⁊.l. fi.C.de ꝯdi.inde.Et ad eã petendam tanq̃ quasi es alienuȝ datur conditio ex lege.vt.l.fi.si qd infrau.patro.⁊.l.j.§.si impuberi.ff.de colla.bo.sed es alienum debet et ex testõ ergo ⁊c.multo minus dȝ excludi si statutuȝ simplr̃ ꝓhibet cã succedere ab itestato cũ longe fortius sit duplex exclusionis vinculũ q̃ eorumdẽ vinculoruȝ simplex vt.l.fin.C.cõmu.de succe.⁊ in.c.j.de treug.⁊ pa.nec obst.ꝙ ibi dr̃ q2.l.ibi ad eius exclusionem excludit cum ꝓpter p̃sumptũ delictũ quo casu qs excludit et a legitima al's secus vt dixi.s.pro hac parte in .iiij.argu.¶Decimo quarto ꝓbat per ea que traduntur.⁊ no.in.l.si arrogator.ff.de adop.⁊.l. j.§.si ab impubere.ff.de colla.bo.vbi impubes arrogatus q nõ admittit ad successionem patris arrogatoris non repellitur a petitione legitime.¶Decimoq̄nto ꝓbat q2 et si statutum simpliciter cã excluderet a successione nihil exprimendo de cã intestati aut testati sed simplr̃ loquẽdo tñ ꝓpt̃ hoc nõ videret filia excludẽda a legitima ꝙ ostendit q2 vba generalia sunt ciuiliter intelligenda vt.l.si cui.ff.de serui.⁊.l.pen.ff.ad exhibẽ.⁊ in hu

34 maniorẽ partẽ interpretãda vt.s.⁊ statim dicã.⁊ †vt q̃tũ facere põt minus corrigant ius cõe imo quo ad fieri põt p passiuaȝ interptationẽ reduci ad ius cõe vt.l.vt gradatim.§.sed si lege.ff. de mu.⁊ Hosti.in.c.cum dilectus.de cõsue.⁊.l.j.iuncta gl.C.de sac.sanc.eccle.facit alia: q2 licet statutuȝ simplicit dicat ⁊ indistincte ꝙ heres teneat insolidũ intelligit ⁊ fi.⁊ restringit nisi cõfecerit inuentariũ.⁊.l.fi.§.in cõputatiõe iuncta gl.C.de iure de

a ¶Aduertẽ lector q2 vl' credo ꝙ hic deficiat vl' ꝙ alie rõnes ꝓ filia vsqȝ ad q̄ntã inclusiue: cuȝ hic a sexta incipiat tacite resultẽt ex.s. narratis.q̃ tñ satis bñ colligi non p̃nt.

li.Pe.de anc.i repe.c.j.de consti.xiiij.q.prin.iij.mẽbro Bal.i repe.l.data.opera.C.q.accu.nõ pos.⁊.l.j.§.si vt initio.ff.de posth. Dy.in.l.si seruus seruũ.§.si fornicarius.ff.ad.l.aqui.d.Dñic⁹ in.c.ij.de iura.calũ.li.vj.Ang.in repe.l.si vacãtia.C.de bo.vacã. cũ si.lȝ ergo statutũ simpliciter diceret ꝙ femina nõ succedat q̃uis gñaliter loqueret seu excluderet tñ inuitaret ⁊ restringeret vt filia nõ succedat cũ masculis sic vniuersaliter sed tñ in legitima q2 seruarent vba statuti cũ benignitate ⁊ humanitate cuȝ aliqua iuris cõis humana naturalis ac diuini obseruãtia maxime per ea q̃ dicã.xviij.fundamẽto ⁊ seq.ergo lõge forti⁹ si statutũ dũtaxat expresse ꝙ nõ succederet ab itestato.q2 cũ de cã testati nihil dicat sequit regula illa ꝙ nõ mutat pari iure stare cẽ sec vt.l.si cũ dotẽ in p̃in.ff.so.ma.⁊.l.sancim⁹ et cũ alijs iuribus vulgatis.¶Decimosexto ꝓbat q2 hoc statutũ filios ⁊ agnatos p̃uilegia circa successionẽ ab intestato.ergo q̃tũ fieri põt interpretari dȝ vt min⁹ ledat ius tertij.vt.l.ij.§.merito.⁊.§.si quid a p̃ncipe.ff.ne qd i lo.publi.⁊.c.q̃uis.de rescri.lib.vj.cũsi.ergo loquens de cã intestati nõ dȝ in p̃iudiciũ filiar̃ in correctiõe iuris humani naturalis ⁊ diuini ⁊ extẽdi ad cãm testati fa.l.ipube. ff.de admini.tut.facit qd no.in auc.de here.⁊ fal.§.si qs aũt nõ iplens.⁊ in auc.hoc ampli⁹.C.de fideicõ.in qbus ꝓbat ꝙ lȝ qs sit exclusus a successione vniuersali.nõ tñ excludit a legitima: ergo idẽ ⁊ forti⁹ hoc dicendũ est in termis nostris in qb⁹ statutũ solũ mẽtionẽ facit de cã intestati ⁊ nihil dicit cã testati.¶Deci

35 mo octauo probat q2 †si filia pacto stipulata est nõ succedere intelligit ⁊ restringit ad successionẽ vniuersalẽ habita tñ legitima vt hec tradunt per doc.in.c.ij.de pac.li.vj.⁊ tradit in.l.pactũ ꝙ dotale.C.de colla.iũctis his q̃ no.in.l.si qñ.§.⁊ generalr̃.de inoffi.testa.ergo idẽ dicẽdum est ⁊ forti⁹ in terminis nr̃is in quib⁹ statutũ solũ excludit filiaȝ ab intestato.¶Decimonono ꝓ hac ꝯclusione facit sñia Saly.qui voluit ꝙ lȝ statutũ simpliciter ꝑ filios vel agnatos excluderet filias ꝙ filia pp hoc nõ excludat a petitione legitime per aliquas ex rõnibus predictis vt ipse tradit in auc.nouissima.C.de inoffi.testa.cui opi.concordant opi. doc.qui voluerunt legitimã ex forma statuti tolli nõ posse vnde fortius idẽ dicendũ est in statuto predicto ꝙ solũ excludit filiã ab intestato faciũt ea q̃ statim subijciã in solutione cõtrarioȝ. ¶Sit ergo clarissima indubitata conclusio ꝙ predicta dña. A.non ꝓhibet petere legitime supplemẽtũ: nec huic cõclusioni in terminis nostris memini legisse doc.repugnãteȝ.Quãuis enim statuto simplr̃ excludente filia a successione nõnulli voluerunt eã excludi a petitione supplementi et per viã testati.tñ statuto expresse eã excludente ab itestato dũtarat nec aliter disponendo de cã testati ꝙ excludat a petitione supplemẽti legitime non reperiui minimo poti⁹ fundamẽto eoȝ qui tenẽt eã excludi a petitiõe supplementi si statutũ eã simplr̃ excludit qñ statutũ excluderet solũ ab intestato ⁊ pr̃ filie aliqd in testõ reliquisset vt aliqd.j.tãget qd tȝ vt dixi Bar.de saly.in.d.auc.nouissima in fi.g.vbi voluit ꝙ stante statuto ꝙ filia ab intestato cũ fratribus nõ succederet.si frater fuit vl'iter institut⁹ ⁊ ipsa filia fuerit instituta in dotib⁹ suis ⁊ in.x.put sunt ꝓprie termini nr̃i ꝙ filia poterit petere supplementũ legitime ꝙ sibi debet ex cã testati vt eniteret iuriũ correctio.⁊ vt casus omissus decidat sȝ iuris cõis dispõneȝ sȝ ꝙ superius dixi.⁊ q2 cã testati ⁊ intestati inuiceȝ cõtrariant.vt.l.gñaliter.C.de insti.⁊ substi.sub condi.Et q2

36 †ille qui succedit in legitima nõ succedit in iure vl'i nec in quota hereditatis sed quodãmodo successit titulo singulari: lȝ quo ad qd titulus iste habeat ꝓ titulo vl'i ad hoc vt det ius accrescẽdi.⁊ ita pro hac pte Saly.dicit se cõsuluisse mutine.⁊ idẽ dicit cõsuluisse Bal.papie.⁊ dñs Joãnẽ de riccis aduocatũ solẽnissimũ florentie ⁊ ꝙ idẽ ꝯsuluerũt plures alij doc.⁊ fuisse indicatuȝ bononie per auditores vrbani quinti.¶Et ex predictis pȝ et risum esse ad quintũ argumẽtũ secũdi principalis fundamẽti ⁊ q2 nõ est verũ ꝙ cã testati ⁊ itestati sint conexe imo sunt penitus separate ⁊ quasi cõtrarie ⁊ aduerse adeo ꝙ ad positionẽ vni⁹ in paganis ipossibilis sit positio alterius.vt in regula ius nostrũ.ff.de re.iu.l.q̃diu.ff.de acq.here.faciunt no.in.l.j.§.si ex fundo.ff.de here.insti.⁊ sic pȝ risum ad.v.ar.factũ in secũdo fũdamẽto in fauore.d.§.ꝯtra.d.A.¶Non ob.tertiũ principale fundamẽtuȝ.q2 rñdet ꝙ tex.in auc.de trien.⁊ semi.ꝙ est ius no

37 uissimũ dicit ꝙ †legitima est triens totius substantie testõris. nec ibi dr̃ portionis ab intestato quare cũ nullã ibi correlationẽ faciat ad portionẽ quã ab intestato eẽt habiturus nec nos facere debem⁹ maxime i odiũ filie ⁊ ad iuris cõis humani nãlis pa

38 riter ⁊ diuini correctionẽ.Preterea †legitima est quarta bonorũ.s.detracto ere alieno ⁊ funeris ipensa.vt.l.papinian⁹.§.iiij. ff.de inoffi.testa.ergo nõ est simpliciter quota portionis debite ab intestato cum illa pro rata sua cõtineat actiones actiuas et passiuas ⁊ cõmoda ⁊ incõmoda.l.nihil aliud.⁊.l.hereditas.ff. de ver.sig.quas nõ ꝯtinet legitima que vt dixi est quarta bonorum substantie ipsius defuncti vt dictuȝ est.ergo subest mã ex qua põt summa teriarũ.⁊ sic nõ ob.aliud argumentũ ꝙ adiungitur ad

gitur ad dictũ tertiũ fundamentuȝ: ⁊ ita et rñdet Bar.de saly. quãuis ipse loquat̃ in terminis magis dubitabilib⁹ ꝙ̃ sint termini nostri. ¶ Preterea in terminis nr̃is ꝙ ista.d.A.consequit̃ nõ cõsequit ut ab intestato: sed ex testõ nõ impugnando patris testm̃ sed illud ꝯfirmãdo ⁊ hoc tȝ Bal.in.l.hac edictali.C.de secũ.nup.ubi dicit ꝙ ꝓuisio legis finalis.§.repletionẽ volentis fieri suppletionẽ nõ ad iformãdũ sed ad ꝯfirmãdum defuncti iudiciũ emanauit in eo ꝙ testõr minus legitimã filio reliquit⁹ ꝙ etiaȝ sequit̃ ibi Saly.remittens se ad not.in.l.scimus.C.de iof. testa.ad ꝯseruanduȝ enim testamẽta remediũ illud supplemẽti fuit inuentũ ut attestat̃ iperator in.l.oĩmodo in prin.C.de inof fi.testa.dum dicit firmuȝ qdẽ testm̃ ⁊c.facit qd no.Joã.an.in.c. officij.de testa.filia ergo petens supplementũ minime venit ab intestato.qm̃ hoc dicere eẽt minus ridiculũ ⁊ absurduȝ qꝛ sic simul ꝯcurreret cã testati ⁊ intestati ꝯ regulã ius nr̃ȝ.ff.de re.iur. ⁊ hoc est ꝙ sentit Bar.in.l.pater filiũ.ff.de inoffi.test.qñ inuestigat ꝙ̃ta si legitima filioꝝ ⁊ in.l.plane.ff.de leg.j.sed venit ex iudicio testõris seu ex.l.prouisione seu ex vtroq; ut ibi declarat

39 Bal. Preterea etiã si diceremus † ꝙ legitima eẽt quota ei⁹ qd ꝗs esset habitur⁹ ab intestato istud qd dr̃ ꝙ eẽt habiturus ab i testato intelligẽdũ est habitur⁹ ab intestato.s.de iure cõi cũ per ius cõe nõ p statutũ fuerit legitima adiuẽta. ¶ Quare cũ hmõi filia de iure cõmuni ab intestato successisset in totũ: ergo p viaȝ testati cã nõ istituta vniuersal̃r dȝ hr̃e trientẽ toti⁹ faciunt no. in fin.p.H.⁊ Jac.de bu.in.l.qui rẽ.C.de sac.san.ecc.l. ¶ Nõ ob. quartuȝ argumẽtũ factũ pro parte cõtraria: qꝛ possumus negare assumptũ: lȝ enim verũ si dicere ꝙ ille põt querelare testm̃: qꝛ solũ ab intestato sit successerus ad hoc ut rupto vel irrito testamẽto aperiat sibi viã tñ in petitione legitime aut ei⁹ supplemẽto assumptũ est falsuȝ: ut pȝ ex his q̃ dixi.s.i.xiij.⁊.xiiij.⁊.xvij. ⁊.xviij.argumẽtis pro parte.d.Azo.nã clarũ est ꝙ ipubes arrogatus: qꝛ ad ei⁹ successionẽ nõ admittit̃ ⁊ tñ põt petere legitimã ut dixi. ¶ Põt etiã scdo mõ rñderi ꝙ ille admittit̃ ad petitionẽ legitime qui non põt querelare testamentũ.s.attẽto iure cõi: ita ꝙ iure cõi non sit de his q pteritus vel exheredatus possint testm̃ querelare secus si de iure cõmuni possent. Sed ex forma statuti excludant̃ ab intestato.qꝛ tũc si de iure cõi poterãt ex testõ petere legitimã vel eius supplemẽtuȝ poterũt et nunc p argumẽta superius formata. Nec ob. ꝙ ille qui nõ succedit ab intestato non põt venire ꝯ testm̃ qm̃ ista.d.Azo. nõ impugnat testamentũ ut velit succedere ab intestato vel alijs locũ facere sed solũ agit ad legitime supplementũ per qd nõ impugnat̃ testm̃ imo affirmat̃ ⁊ succedit̃ ex testõ mediãte legis ꝓuisione ut superius demonstratũ fuit quare cũ dña.A.terminis nr̃is nõ intẽdat dicere testamẽtũ nullã nec ꝯtabulam nec per querelã rumpere in qbus casib⁹ ꝓcedit argumentũ ⁊ loquunt̃ doc.sed solũ intẽdebat hr̃e sue legitime supplemẽtuȝ per qd non impugnat̃ sȝ seruat̃ testm̃: nõ nullo mõ excludit̃. ¶ Ad quintum fundamẽtuȝ facilis est rñsio.qꝛ fateor ꝙ vigore dicti statuti filia ab intestato redacta est ad instar extranei: ita ꝙ sicut extrane⁹ ab intestato nõ posset petere successionẽ: ita nec filia qñ redacta esset ab instar extranei penitus: ꝙ est qñ per formã statuti excluderetur tam ex testõ ꝙ̃ ab intestato vel simpl̃r excluderet̃ fm̃ plurimorũ doc.opi.ꝙ̃uis nõnulli tenent ꝯtrariũ: ut.s.dixi.⁊ si statutuȝ solũ excludit eã ab itestõ nõ ẽ verũ ꝙ ꝑ viã testamẽti sit redacta ad instar extranei imo falsuȝ: ut pȝ ex rõnib⁹.⁊ iuribus.s.deduct̃. ¶ Non obst.sextũ pricipale fundamẽtũ: qꝛ assumptũ est falsuȝ ꝙ̃ pȝ qꝛ lex vel statutũ põt prohibere ne alia lex vl̃ statutũ iuris positiui hẽat locũ in testamẽtis in futurũ fiendis vel et distigue re.⁊.l.naturalẽ.⁊ diuinã circa hãc materiã.l.nã ⁊ posteriores. ff.de legi.de se manifestũ est.⁊ tñ testator nõ põt facere ꝙ leges ⁊ statuta nõ habeant locũ in testõ suo ut.l.nemo põt.ff.de le.j.q̃ re cuȝ a iure dispositũ sit ut fili⁹ in aliqua re istitutus possit pe-

40 tere supplementũ legitime ut sepius dictũ est.ergo † non põt testõr ꝯ ꝓhibere: vñ talis ꝓhibitio habet̃ ꝓ nõ adiecta ut.l.omnimodo.⁊.l.qm̃ in prioribus.C.de inoffi.testa.talis enim non intelligitur eẽ ꝓhibitus petere ꝙ ibi debebat̃ ex bonis defuncta qꝛ bona non dñr nisi deducto ere alieno.l.bonorum.⁊.l.subsignatis.§.bona de ver.ob.nõ ergo venit petitio ꝓhibitiõis residui ⁊ supplementi legitime que debetur tanq̃ es alienũ ut.s.dixi facit qd not.bal.in.l.liberti.C.de ope libe.tradi: bal.⁊ doct.in l.qm̃ nouella.C.de inoffi.test.⁊ ꝓpter hoc etiã dicit bal.⁊ doct.

41 in.l.qm̃ hac edictali.C.de secũ.nu.§.iuxta hoc quero † ꝙ ꝙ̃uis institutus in aliqua re sub dicta ꝯditione ut non possit plus petere illã rẽ acceptet nihilominus põt petere residuȝ ⁊ supplementum legitime: nam tale onus habet̃ pro non scripto fȝ cũ ⁊ bñ.⁊ qꝛ sepius dictũ est petẽs legitie supplemẽtuȝ nõ dicit impugnare testm̃.⁊ in.l.oĩmodo.C.de inoffi.testa.⁊ in auc.ut cum de app.cogno.§.ceterũ ⁊ maxime qꝛ id agit̃ iure ꝑmittẽte.⁊ sic nemini iniuriã facit ⁊c.ut.l.gracchus.C.de adul.cũ si.⁊ quia ut

s.demõstratũ est.testõr nõ potuit id ꝓhibere: vñ tale on⁹ ꝓhibitiuũ habet̃ ac si nõ eẽt adiectũ ut.s.dixi facit ꝙ in fi.dicũt Bar.

4 Bal.⁊ doc.in.l.j.C.de vsufru.ubi dicũt † ꝙ lȝ testõr ꝓhibuerit heredẽ molestare vxorẽ ꝙ̃ reliqt vsufructuariã ⁊ ꝙ nõ posset petere cautionẽ: lȝ hr̃s petat cautionẽ nõ dr̃ facere ꝯ ꝓhibitionẽ testõris ex quo talis heres id facit iure ꝑmittẽte ⁊ testõr nõ potuit illud ꝓhibere ꝙ et tȝ Bal.in.l.nemo põt.ff.de leg.j. ¶ Postremo ad vltimũ arg.rñdet̃ ꝙ nõ est verũ ꝙ filia iputet pr̃i si fecit testm̃: qꝛ pluries ut.s.ostẽsum fuit p petitionẽ supplemẽti legitime filia nõ dr̃ ipugnare testm̃ nec defuncti pr̃is volũtatẽ.⁊.i̇. latius dicaȝ in solutiõe.xvj.arg. Nec est verũ ꝙ pr̃ habeat libera bona q̃ ad filiã qꝛ fateor ꝙ ab itestato bona sunt libera q̃ ad filiã itelligẽdo dictũ statutũ ꝙ hẽat locũ i oĩb⁹ agnatis: sȝ ex testõ nõ sunt libera: ita ꝙ sine legitima cã possit priuari legitĩa cũ statutũ solũ loquat̃ de cã intestati. ¶ Quinimo si statutũ loqueret̃ de cã testati ⁊ intestati respectu certarũ ꝑsonaꝝ arbitror ꝙ si pr̃ faceret testm̃ ⁊ alios de qb⁹ statutũ nõ loquet̃ heredes instituẽt nõ haberet tũc libera bõa q̃ ad filiã sȝ nũc omitto: qꝛ nõ ẽ p̃ntis speculatiõis: sit ergo clarissima ⁊ idubitata ꝯclusio ꝙ ꝑdicta.d. An.nõ ob.ꝑdictis statutis ⁊ argumẽtis.s.in ꝯtrariũ formatis põt petere legitie supplementũ. Et ex his sit expedita pria qd principalis.s.in ordinẽ posita. ¶ Supest ergo nũc ⁊ iuxta ꝑmissum ordine examinemus qntaȝ.q.qua q̃rit̃ ꝙ̃tum sit hmõi legitime supplementũ.⁊ q̃ bona ꝯprehẽdat. ¶ Circa primũ clara est de-

5 cisio ꝙ hic vnicus dũtaxat fili⁹ superest vȝ.d.Azo. † legitie supplementũ est vsq; ad supplementũ triẽtis qꝛ triens hodie est legitima vnius filij ut in auc.nouissima ⁊ in corpe vñ sumit̃.C.de inoffi.testa. ¶ Quo ad fm̃ de qbus bonis debeat̃ dubiũ vr̃ facere substõ facta p Frãciscũ auũ ꝑdictoꝝ Frãcisci ⁊.d.A.dũ dixit. ⁊ si dicti sui filij decederẽt sine filijs legitimis ⁊ descendentibus masculis tũc idẽ testator i eo casu voluit ⁊c.dimidiã bonoꝝ sue hereditatis peruenire ad.d.Jsabettã filiam vel ad eius filios si tũc decessisset.d.L.⁊c.p vno capite tm̃ ad filias dictoꝝ Frãcisci ⁊ Bartholamei q̃ superessent diuidendã equal̃r in capita ⁊c. aliã vo dimidiũ iussit vendi ⁊ precium distribui inter pauperes etiam quasi vi deantur predicti filij predicta verba adinuicem substituti.et sic de ea parte que subiaceret restitutioni fm̃.l.fi.⁊ auc.res que.C.commu.de le.tanq̃ de ere alieno non deberetur legitima cũ legitima sit quota bonoꝝ que que bona dñr deducta ere alieno ut sepius dictũ est.et sic iste Frãciscus de hereditate Bartholamei posset ante oĩa deducere legitimaȝ ⁊ trebellianicam subiacẽte restõni fm̃ ea que tradunt̃ in.c.Raynutius et c.Raynaldus.de test.⁊ de residuo soluere ⁊ supplere legitimã habito respectu ad residuũ bonoꝝ ⁊ sic supplere trientem solũ facta relatione ⁊ computatione residui bonorum ut dictis iuribus.⁊.l.irritum.C.ad.l.fal.sed hoc falsum est qꝛ ex dictis verbis nulla apparet facta substitutio fideicõmissaria inter predictos filios heredes istitutos: sed dumtaxat facta fuit de filia ⁊ nepotibus et pauperibus in casu quo ambo decederẽt sine filijs masculo que substõ expirauit propter defectum conditionis cum Franciscus mortuus fuerit vno superstite filio.l.j.C.de condi. inser.⁊.l.non est sine.ff.de ver.obli.⁊.l.heredes mei.§.cũ ita.ff. ad treb.et.l.pe.C.de impub.et alijs substi.⁊ si forte ex intuitiõe aliqua posset esse hesitatio de substõne fideicõmissaria adinuicem illa sublata est ex pactis trãsactionibus appositis per dictos.F.⁊.B.diuidẽtes dicẽtes si apparet fideicõmissum: vnde concludit̃ ꝙ aut nullum fuit factum fideicõmissum ⁊.d.A.põt petere omnium bonoꝝ paternorũ et que sibi ab auo prouenerunt legitimã. Aut fuit factum.⁊ idem dicendum est ex quo remissum est fideicõmissum ut in ipsa diuisione ut dictũ est fuerit facta expressa mentio de fideicõmisso ⁊ testõ paterno et remissiones adinuicẽ fuerũt large et ample pp quas fideicõmissum sublatum ac remissum est fm̃ ea que tradunt̃ per Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.ff.de ver.ob.et per Bal.in tit. nuper. eugenio pape ⁊c.et hoc maxime dicendum est si in diuisione predicta adiectũ esset ꝙ nihil contra diuisionem fieret fm̃ Ange.in repe.d.§.duo fratres et maxime cum dicti diuidentes mentionem fecerũt de testõ paterno et maxime et si cõi volũtate et sciẽtia alia contenta in dicto testõ executioni mandassent ⁊c.sȝ nõ multũ insisto: qꝛ ex verbis predictis non apparet de fideicõmisso adinuicẽ: sit ergo cõclusio ꝙ legitĩa dicte.do.A.est triens omnium bonorum paternorũ nulla facta differentia bonorum que acquisiuit vel que sibi obijcierunt dicto.B.a Francescbino patre suo et ex his apparet examinatũ primũ principale dubium. ¶ Circa supplementum legitime respectu bonorũ non feudaliũ seu emphiteoticoꝝ.et hoc etiam magis est idubitatũ attenta cõsuetudine que dr̃ esse in dicta ciuitate ferrarie ꝙ filia possit agere ad supplementũ legitime per.l.inueterata.et.l.minime.ff.de legi.cuȝ simi. ¶ Ex predicta ergo prima principali qõne supest ut descedam⁹ ad examinationẽ sedẽ principalis qõ-

44 nis. ¶ Qua queritur † vtrum pdicta bona feudalia seu emphy
teotica ecclesiastica pertineant ad predictam.d.A.in totum vel
in partem vel etiā vtrum in totū excludat circa quā qōnē vide-
tur primo dicendū q predicta.d.A.excludatur in totum eo q
predicta.d.A.nō posset aliquo iure fundare intētionē suā licet
enim vigore stipulationis paterne auite vl proauite de iure cō
muni videatur fundare intētionē suā tn̄ ꝓpter iterpretationē
sapientū ferrarie quā fecerūt interpretādo priuilegiū τ gratiā
super dictis bonis eccle.cōitati Ferrariensis ɔcessam vr ɔcludē
dum q pater testādo etiam instituendo heredē extraneū pōt ꝓ
uare filios τ filias bonis ecclesiasticis. Quare cū.B.pr dicte.d.
A.fecerit testm̄ τ.F.patruelē suum heredē instituerit q facere
potuit: ergo predicta.d.A.excludit. ¶ Nec ob.si dicat pdictas
interpretationes ex defectu potestatis non valuisse per no.in.c.
45 cum venissent de consti.qz rn̄deri potest q † sicut princeps secu-
laris q̄uis ius diuinū tollere non possit potest tn̄ illud altera-
re τ interpretari vt videmus in homicidio ꝑ quo:lz de iure di
uino sit pena mortis: vt habetur in euangelio dn̄ice passionis.
mitte gladiū tuū in vaginā τc.fi.τ leuit.τ exodi.de q.c.j.de ho-
mi.tn̄ potest penam alterare vt.l.iij.i fi.ad.l.cor.de sicc.l.grac-
chus.C.de adul.l.j.C.si qn̄ lz sine iud.vin.cuzsi.similiter quāuis
in ore duorū vel trium de iure diuino stet omne verbū.tn̄ prin-
ceps tēporalis pōt ampliare restringere τ declarare.vn̄ in testō.
vij.testes.in donatiōe cā mortis τ codicillis.v.sufficiunt τ sic de
singulis omitto iura que nouissima sunt de rebus ergo tēpali-
bus q̄uis a iure diuino dispositū pōt princeps similans dicto
modo disponere vt tradit Bar.in.l.oēs populi.ff.de insti.τ iu-
re.τ Pe.de ancha.late repeti.c.j.de consti.τ traditur in.c.que
in ecclesiarū.de consti.τ alijs plerisq locis.ita predicti sapiētes
τ iure periti habentes potestatem a dicta cōitate potuerūt fa-
cere dictam interpretationē statuendo τ interpretādo q ille in
cuius persona residet inuestitura possit libere testari maxime
cū hoc videatur fuisse de mēte dicte gratie τ priuilegij que solū
vocat filium vel filiā de iure communi quādo pater vel fi.inte-
status decessit sed qn̄ decessit testatus vt ipm libere posse testa-
ri q non posset si teneretur filijs relinquere vt de se manifestuz
est. ¶ Uerum his minime refragantibus dico contrariā sn̄iam
fore veraz pro cuius decisionis clarioꝝ demōstratiōe premitto
46 † q bona huiusmodi non regulant vt bona ꝓpria vt legitur τ
no.in.c.ij.de feu.c.potuit de loca.in auc.de non alie.§.emphy-
teosiz late per Spe.in tit.de loca.§.nunc no.aliqua quasi ꝑ to-
tū late etiā Bar.in.iurisiurandi.§.liberi de ope.libe.τ ꝑ Bal.
in.l.si adulta.C.de here.act.τ latius.j.apparebit regulant em̄
vt plurimum a forma ɔuentionis a qua fundamentum habue-
runt vt tradit in dictis locis.τ.j.latius demonstrabitur.quare
diligenter sunt ponderanda τ examinanda verba conuentio-
nis sicut de ceteris cōuentionib⁹ dicimus vt.l.j.§.si couenit.ff.
de posi.l.j.C.communi diui.cum simi.

¶ Et vt suprascriptum est ita cōsulo ego Marianus Socin⁹
saluo semper saniori consilio.

¶ Consilium. xxxj

1 ¶ Statutum dz interpretari vt minus corrigat ius ɔmune.
2 Statutū excludens matrem a successione filij videt factum vt agnatio conseruetur.
3 Argumentum de testatore ad statutū valet.
4 Fundamentū vbi deficit deficit edificatum.
5 Statuentes semper aliqua ratione mouentur.
6 Statutum quod masculi excludant feminas itelligitur de masculis agnatis.
7 Immunitas concessa alicui: et posteriorib⁹ suis nō extenditur ad natos ex feminis.
8 Instantia inchoata cum defuncto transit in heredem.
9 Instantia currit: etiam si stetit per iudicem similiter etiā si stetit per partes.nu.10.
11 Instantia currit: etiam si steterit casu vel alio impedimento.
12 Controuersia si oriatur inter heredes; quis sit heres.et iudicium fuerit ceptum cōtra defunctū per creditores: poterit tunc dari curatoꝝ bonis a quo litiget ne instātia pereat.
13 Conditio iniqua non debet fieri alteri per alterum.
14 Pater et filius eadem caro: et eadem persona censentur.
15 Maritus et vxoꝝ vna caro censentur.
16 Statutum an possit inducere vt alter ex facto alterius teneat.
17 Statutum q pater teneat soluere condēnationē filij tenet.
18 Statutuz quod pater teneat profilio est iuris positiui naturalis et diuini correctiuum.
19 Causa limitata limitatum effectum parit.
20 Dispositio qualificatiua secundum tempus designate qualitatis operatur.
21 Uerba.et ipsum non prohibuerit.videntur importare quādā negligentiam.
22 Uerba statuti vbi non cōueniunt: nec dispositio cōuenit
23 Ratio reddi debet: vbi administratio est gesta.

Omnipotens deus. Adsit. Prosequendo ordinē qōnē dictarum differentiaꝝ. Assumo pmā qōnē qua querit qs predictoꝝ succedat dicto Donato defuncto. Utrum pdicta dn̄a Francisca mater successerit in totum an vero successit dūtaxat in vna quarta parte.τ predictus Hieronymus successerit in tribus quartis. ¶ Circa quam qōnē vr primo dicendum q pdictus Hieronymus excludat dicta Francisca ab hereditate dicti donati i tribus quartis τ sic dn̄a Francisca successerit in vna quarta.τ Hieronymus in tribus quartis q̄uis enim de iure cōi pdicta mater excluderet pdictū Hieronymū filiū dicte dn̄e Polisene cōsobrine dicti donati vt statim subijciaz tn̄ ex forma pdicti statuti positi sub rubrica de successionibus ab intestato predictus Hieronymus vr vocari ad hereditatem dicti Donati defuncti pro trib⁹ quartis.τ ad aliā quartā ptem dūtaxat vr vocari predicta dn̄a Francisca hec autem cōclusio vr ꝓbari ex forma predicti statuti: qm̄ prefatuz statutum disponit q parentes masculi ex latere patris vsq ad quartum gradum inclusiue capiēdo gradū fm ius canonicum succedant defuncto ab intestato in tribus quartis exclusa matre que solum succedat in reliqua quarta pte.sed prefatus Hieronymus est parens τ est masculus τ est ex latere patris τ est.j. quartum gradū qz est in tertio gradu ad defunctum fm cōputationē iuris canonici.fm quā ɔsobrini sunt in secundo gradu lz de iure ciuili sit in quarto gradu. Et filius ɔsobrine in tertio gradu.fm ius canonicū.xxxv.q.v.c.parētele.ergo seqnt q cuz predicto Hieronymo parente masculo ex latere patris.j.quartum gradū ɔstituto ɔueniant verba pdicti statuti cōuenire dz ēt dispō.vt.l.j.§.igit.ff.de instito.τ in.l.nō aliter.in pn̄.ff.de le.iij. ¶ Uerū pdictis nō obstantibus arbitroꝝ ɔriam sn̄iam fore verā.τ quidē indubitatū est q predicta mater iuri cōi in totuz excluderet pdictum Hieronymum vt in auc.defuncto.C.ad sena.cōsul.tertul.τ in corpore.vnde sumit est igit necessariuz examinare qd iuris sit attenta forma predicti statuti. ¶ Circa qō breuiter dico q ex forma dicti statuti pdicta mater nō excluditur in aliqua portione a pdicto Hieronymo quominus succedat pdicto Donato in totū hec aūt ɔclusio ꝓbatur multis mo
1 dis.pmo † qm̄ pdictum statutū cū sit iuris cōis correctiuum dz stricte interpretari q̄tū fieri pōt vt minus corrigat ius cōe vt in l.q vero.ff.de legi.τ in.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.τ in.l.ij.C.de nora.in.c.statutum.τ in.c.cōstō.de ele.li.vj.τ in regula que a in
2 re.de reg.iu.li.vj.cū alijs iuribus vulgatis. ¶ † Cū ergo rō statuentiū illa videatur fuisse vt conseruaret agnatos τ cippū domus seu agnatoꝝ progeniē fm ea que tradunt per Joan.an.in additionibus Spe.de succe.ab intest.sup rub.τ per bal.in.l.q vo.ff.de legibus qui volūt talia statuta videri facta in fauorem agnatoꝝ. Et q̄uis talis rō a statuto sit omissa tn̄ dēat hēri ꝓ expressa vt.l.tale pactū.in fi.ff.de pac.τ ꝑ Cy.in.l.nō dubiū.C. de legib⁹.τ ꝑ Dy.in.c.fi.de re.iu.li.vj.τ ꝑ bal.in.l.maximūvitiū C.de libe.pte.τ ꝑ Ant.de bu.in.c.j.de rescrip.in gl.sup v.resi-dē.τ ꝑ dn̄m meuz Abbatē Siculū in.c.cū iter vniuersas.de ele. dixi post eū in.c.fi.de re iud. ¶ Cū ergo talia statuta excludētia matrē τ ēt filias feminas pp masculos dicant fcā ꝓpter ɔseruationē familiaꝝ τ agnatoꝝ vt dixi. Et ꝓbat.l.j.§.q̄uis.τ.§.pn blice.ff.de ven.inspi.τ in.l.sup statu.C.de qō.τ ꝑ Cy.in.l.publico.C.de adulterijs.τ.l.j.C.q sit lōg.cōsue.sic etiā oli volebat lex Mosayca vt habet Numeri.c.xxiiij.τ lex voconia lata iter primū τ scōs punicū vt tradit beat⁹ Augustin⁹ in li.iij.de ciuitate dei.c.xxj.τ lex ēt.xij.tabularū olīz multū faucbat agnatis.vt dicit bal.in.l.certū.C.vn̄ cognati.τ sic pz ex pdictis q rō pdicti statuti fuit ꝑpt ɔseruādas agnatiōes.sz pdict⁹ Hieronym⁹ non est de agnatiōe nec de cippo dom⁹ dicti donati.ergo sequit qō ꝓpter ipz mater pdicta nō dz excludi a dict̄ trib⁹ q̄rtis faciunt etiā no.ꝑ bal.in.l.maximū vitiū.C.de libe.pt̄ate.τ ꝑ Bar.in.l.liberoꝝ.ff.de ver.sig.τ Pe.de anc.in repe.capi.j.de ɔsti.i.xiiij.pn. q.in.iij.mēbro pncipali.cum ergo cessat rō cessare dz dispō vt.l. adigere.§.q̄uis.ff.de iurepatro.τ.i.c.cū cessante. ¶ Scōo ꝓbat qz stāte dubietate in vbis τ mēte testātis interꝑtatio fit veniat excludat vt.l.pcib⁹ cū materia.C.de ipu.τ alijs substi.τ.l.cētu-rio.ff.de vul.τ pupil.τ ibi ꝑ Bar.τ ēt.l.ij.c.ti.ergo idē dōz est
3 in statuto cui⁹ mēs τ vba sunt dubia: cū † valeat argumētū testōre ad statutū q ad interpretādū vbū τ mēte fm Bal.in.l.fi. C.de lib.pte.τ in.l.si ita.ff.de manumis.test. ¶ Tertio ꝓbat ex doctrina Bar.l.ij.§.vidēdū.ff.ad tert.τ.d.liberoꝝ.vbi dicit q si ex forma statuti stātib⁹ masculis excludat filia femia q ēt excludit nepos ex filia qz cū filia q p̄cedebat nepotē i gradu: sit exclusa erga τ nepos ex ea nō obstāte q sit masculus. ¶ Quarto ꝓbat qz exclusa vna ꝑsona tota linea q ab illa fūdamētū capit itelligitur

telligit̃ esse exclusa vt ꝓbat̃ in simili in.l.fi.C.de verbo.sig.q꞉ cū
qs causat̃ ab infecta radice nō pōt esse melioris conditionis ꝙ
4 ille a quo causat̃ q꞉†deficiente fundamēto deficit ⁊ edificatum
j.q.j.c.cum Paulus facit.l.redemptoris.ff.de rei vendi. qd no.
Bal.in.l.j.§.j.C.de caducis.tollen.¶Quinto probat̃ ista ma
ter nō excluderet̃ per dn̄am Polisenā matrem istius Hierony
mi masculi:cognati.ergo nullo mō nec per ipsius filiū.licet sit
masculus ne potētior sit filius ꝙ mater.C.de bo.ma.l.iij.⁊ qd
dixit Bal.in.l.ꝙ vero.⁊ Jo.an.in dicta addi.de suc.ab intesta.
in ver.require.q.¶Sexto ꝓbat̃ deducēdo absurdū q꞉ si ꝯtrium
diceremus quod mater excluderetur a trib⁹ quartis: sequeret̃
hoc absurdū ⁊ incōueniēs ꝙ si mater istius Hieronymi viue
ret ipse filius preferretur priori ꝙ esse nō dꝫ.l.j.§.deducēduꝫ.ff.
de succe.edic.⁊ insti.de here.ab intesta.per totū ergo talis itelle
ctus nequaꝙ̄ est admittēdus.l.nā absurdū.ff.de bo.li.c.dudū.
de preben.lib.vj.⁊.c.de ꝯces.preben.lib.vj.cum alijs vulgaris.
¶Septimo ꝓbat̃ q꞉ ad exclusionē prioris in gradu necessario
sequatur exclusio sequētis.l.j.§.fratre ⁊ quod ibi not.ff.si quis
ali.testa.ꝓhi.⁊ facit qd tradit Bar.d.§.videndū in fi. ergo ⁊c.
Octauo ꝓbatur q꞉ sequeretur aliud absurdū ꝙ stātibus filijs
masculis ex patruo ⁊ filius amite ꝙ adminicem succedent qd
nec ꝯiuncta rō nec obseruatio domus suadet imo esset contra
mentē statuentiū vt demonstratū est.¶Nono ꝓbatur q꞉ si di
ceremus filiū ex ꝯsanguinea femina preferri tale statutū esset si
ne rōne.nā oīs successio que defert̃ ex iure cōi solet deferri ratio
ne ꝓximitatis ab intestato.l.ꝯsanguinitatis iure.C.de leg.her.
⁊ si aliquo casu posterior in gradu ꝓmittit̃.illud ꝯtingit solum
nō q꞉ prior sit exclusus.ſꝫ q꞉ posterior vocat̃ ex persona alterius
qui erat prior in gradu vt cū nepos succedit vna cū patruo lo
co sui pr̄is.vt in auc.post fratres.C.de suis ⁊ le.ꝙ ēt facit con
suetudo vt in.c.j.de gradib⁹ succe.in feu.⁊ hoc ex spāli priuile
gio aľs exclusio vnius grad⁹ iducit exclusionē nascētis ex illo.l.si
qs filiā.ff.de ioffi.test.⁊ ꝙ no.gl.in.l.si qs posthumos.§.si qs fi
liū.ff.de lib.⁊ post.⁊ ꝙ dr̄ in materia successori p glo.in.l.illud.
de ꝯtab.l.pr̄ filiū.⁊.l.si is.⁊.l.si vt ꝓponis.§.fi.ff.de inoffi. testa.
Bar.in.l.in suis.ff.de li.⁊ posth.Dy.in.c.nō dꝫ de reg.iur.li.vj.
Qd hic ꝯtingere nō posset cū mater Hieronymi sit prorsus ex
clusa.ergo mascul⁹ dꝫ ex ea excludi q꞉ nō pōt admitti ex psona
prima vꝫ matris ꝙuis rōne nec statutū illā vocat.nec ex psona
ꝓpria p edictū illud ꝑsupponit ius ꝯcepisse primo ⁊ pp lapsum
tp̄is repudiatiōis primi trāsiuerūt in ſm ꝙ hic nō potuit ꝯtin
gere vt patet.¶Si aūt diceremꝰ talē masculū ex femina voca
ri ex psona ꝓpria hoc nulla suadet rō.nā nō fauor ꝯseruādorū
hereditatis in agnatiōe cū nō sit agnat⁹.⁊ q꞉ si vocaret̃ hic regu
5 lā dicte.l.ꝯsanguinitatis.¶Et†nō est credēdū statuētes fuisse
motos sine rōne p no.per bald.in.d.l.ꝙ vero.ff.de legi. ⁊ in.l.j.
C.de sum.trini.in repe.iiij.dif.c.erit.Et nulla alia pōt esse rō in
exclusione matris ꝙ rō ꝯseruāde agnatiōis q̄ ⁊ si omissa sit dꝫ
haberi ꝓ expensa.l.tale pactū.§.fi.ff.de pac.⁊.ſ.dixi sed si talis
nō expressa fuisset nō est dubiū ꝙ mater defuncti nō excluderet̃
ergo ⁊c.¶Cū ergo nec rō intrinseca statuti nec rō ꝯiuncta ta
le masculū vocet talis casus remanet a statuto indecisus ⁊ sic re
manet in dispōne iuris cōis vt.d.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.et
in alijs iuribus vulgatis.⁊ sic mater succedit.¶Decimo pro
batur per no.p Bal.in.l.ꝙ vero.ff.de legi.q vult ꝙ statutū ex
cludens materterā intelligit̃ excludere filiū matertere.⁊ qd etiā
no.Ang.in.l.cōmodissime.de lib.⁊ posth.⁊ Bar.in.d.§.viden
dum.¶Undecimo facit ad ꝓdicta notabile dictum Bal.in.c.
6 quēad.feudū ad filios ptineat vbi dicit ꝙ†stāte statuto dispo
nente ꝙ stātibus parētib⁹ masculis mater seu femina excludat̃
tale statutū intelligit̃ de agnatione.ergo sequit̃ ꝙ cū ꝓdictū sta
tutū disponat ꝙ parentes masculi vsqꝫ ad quartum gradū ex
cludāt matrē dꝫ intelligi de agnatione ſꝫ ꝓdictus Hieronymus
nō est de agnatiōe:sed de cognatiōe ergo ⁊c.Ad qd etiā accedāt
no.per Bar.in.l.quotiēs.C.de priui.scholariū lib.xij.ꝓbat̃ etiā
per sile:q꞉ ēt si statutū diceret ꝙ parentes masculi vsqꝫ ad quar
tum gradū ex genere paterno succedāt exclusa matre.tñ agnati
tñ.⁊ non cognati cōprehenduntur.ff.de iniurijs.l.j.nisi in cā li
berari libertatis fauore.vt.l.j.ff.de liberali cā facit etiā qd not.
in.c.felicis.de prebē.lib.vj.¶Duodecimo ꝓbat̃ q꞉ si spāle est li
bertatis fauore vt in casu ꝓdicto veniant nō solū agnati ſꝫ etiā
cognati:vt in.d.l.j.ff.de liberali causa.ergo in ꝯtrium est ius cō
mune vt est tex.in.l.j.in fi.ff.ad munici. cū si. ¶Tertiodecimo
probat̃:q꞉ lꝫ statutū dicat ꝙ parentes ex ꝓgenie vel sobole pa
terna vel posteriori vsqꝫ ad certū gradū excludāt matrem vel fe
minas intelligit̃ de agnatione ⁊ nō de cognatiōe primū de ꝓge
nie probat̃ in.l.fi.de dotis ꝓmissione.C.⁊.l.dedit dotē.ff.de col
la.do.¶Secundū de sobole probat̃.in.l.duo fratres.ff.de libe.
cau.⁊ in.l.officiales.C.de epi.⁊cle.¶Tertium de posteris pro
bat̃ in.l.iij.ff.de iure immuni.⁊ in.l.necꝫ derotheum cū sua glo.

7 C.de decurio.lib.x.†vñ immunitas ꝯcessa alicui ⁊ generi suo:seu
posteriorib⁹ suis nō extēdit̃ ad natos ex feminis vt in.l.j.§.j.ff.
de iure immu.¶Postremo ꝙ appellatione parētum masculo
rum in statuto ꝓdicto nō veniant femine nec filij masculi ex fe
mina ꝓbat̃ in.c.j.de eo qui sibi ⁊ heredibus suis masculis i vsi.
feu.⁊ in auc.de aliena.⁊ emphy.§.yconomus.⁊ no.Jo.an.i ad
di.Spe.in ti.de succes.ab intest.⁊sic ex ꝓdictis sequit̃ clarissima
ꝯclusio ꝙ ꝓdictus Hieronymus i totum excludit̃ ab hr̄ditate
dicti Bonati ⁊ per ꝯn̄s predictus Laurēti⁹ predictā heredita
tē integraꝫ debet habere.¶Ut ad argumētū in ꝯtrariū forma
tū satis clara pꝫ rn̄sio ex his que supius dicta sunt ⁊ hec suffici
ant quo ad ꝑmā qōnem.¶Circa secūdā qōneꝫ qua querit̃ quo
remedio succurrat̃ predicto Joanni ⁊ alijs creditorib⁹ qui con
uenerunt predictuꝫ Bonatū defuncto respectu instātie iam in
choate ne pereat ⁊ quo remedio possit eis succurri ne iusticia
8 peat.¶Aduertendū est†ꝙ instātia inchota cū defuncto trāsit
in heredē vl̄eꝫ q꞉ fungit eandeꝫ psonā defuncto.vt in auc.de iu.
reiur.a moriēte ꝓdicto cū si.⁊ hec tenet Inn.⁊ dn̄s Anto.⁊doc.
in.c.q꞉.v.de iudi.⁊ ꝓbat̃ in.l.si petitor.⁊ in.l.si is qui rome.⁊ i
l.heres absens.ff.de iudi.⁊ in.l.seq.⁊ in.l.cuꝫ hominē.ff.de fide
⁊ in.l.seruus.ff.de infami.⁊.l.j.C.si pēdente appellatione mors
interuenerit tradit Ang.in.l.tam ex ꝯtibus.ff.de iud.dixi la
te in.d.c.q꞉.v.vnde non est dubium ꝙ si de predicta hereditate
non esset qd inter predictos sed esset cert⁹ hr̄s predicti Bonati
ꝙ ꝓdicti creditores ⁊ ꝓdictus Joannes possent ꝯ ipsum hr̄dē
prosequi instātiā iā inchoatā ꝯ defunctū per iura supius alle
gata.¶Sed qm̄ ad ꝓdicta hr̄ditate est qd nec est certuꝫ quis ꝓ
dictoꝝ sit hr̄s aut pro qua pte sit heres dicti donati merito in
surgit notabile dubium quo remedio succurrit possit predicto
Joanni predictis creditoribus ne instātia pereat dubium aūt
9 insurgit ex eo†q꞉ tp̄s instantie currit etiā si stetit per iudiceꝫ ſꝫ
cōem opi.gl.in.l.ꝓperandū.§.finaūt vtraqꝫ.C.de iudi.⁊ idem
tenet ibi Bart.⁊ Bal.⁊ doc.⁊ Bart.in.l.arbitror.§.dolo.ff.de
dolo.sed competit restō vt tradit̃ in dictis locis ⁊ tꝫ Barto.in
auctētico.de appel.§.ad hec.⁊ gl.in v̄bo iudiciū in auctētico.
vt spōsalia largita.§.quoqꝫ sancimus.⁊ Bal.in auc.Itē si ap
pellationem.C.de tempo.appella.⁊ zaba.⁊ dn̄s meus in.c.pe.
de iudi.⁊ ibi late dixi in.xxij.ꝓncipali arti.lꝫ gl.aliqñ aliō sen
10 serit.⁊ Bar.variauerit sed predicta opi.est cōmunis.¶Et†si
militer ēt si stetit per ptes currit instantia.vt.l.⁊ si sine.§.fin.ff.
de mino.dixi in.d.c.pe.in.xxiij.ꝓn.arti.nec pn̄t ptes regulariter
per viam directā ꝓrogare instantiā nec per expssum nec per ta
citum cōsensuꝫ.sed instātia currit.vt tradit in.d.l.ꝓperandū.
⁊ in.d.c.pe.⁊ ibi late dixi in xvj.ꝓn.argu.⁊ ꝙuis forte posset da
ri aliqd remediū in rectū si pars cēt certa cum qua posset de re
medio ꝓuideri ſꝫ ea q̄ dixi i plurib⁹ fallacijs traditis in xvj.ar.
tamē q꞉ in terminis nō dat̃ certa psona cū qua possit ꝓuisio fieri
11 merito omitto referre remedia ꝓdicta.¶†Insup ēt instantia
currit ēt si impediat̃ iudiciū agitari ꝓpter casuꝫ fortuitū aut si
mile impedimentū ⁊ necessaria est restō vt ꝓbat̃.i.l.j.§.si qs pp
ff.de itinere actuqꝫ priua.⁊ in.l.ſꝫ si ptorē.§.ait ptor.ff. quibus
ex causis maio.⁊.l.ij.ff.si qs cautionib⁹ p.l.ꝓperādū in prin.C.
de iudi.que indistincte vult ꝙ currat tꝫ Bal.d.auc.Iteꝫ si ap
pellationem dixi late in.d.c.pe.in.xxiiij.pri.ar.¶Nec ob.ꝙ ex
quo non pōt agere non dꝫ currere ſm ea q̄ tradunt̃ in.l.fi.C.de
annali exceptione.⁊ in.l.j.ff.de diuersis tpalibus ꝑscriptionib⁹.
⁊ in.l.anus.ff.de calūnia.¶Quia loquunt̃ de tp̄e vtili qd non
currit ipedito.Et ita ēt pōt rn̄deri ad.l.ꝑmā.§.dies.ff.qñ appel
lādū sit.⁊.l.miles.ff.ſexaginta.ff.de adulterijs.Sed nos loqui
mur in tp̄e cōtinuo.vt ꝓbat̃.d.l.ꝓperādū i alijs iurib⁹ superi⁹
allegatis nec ob.ꝙ actor q nihilo delinqt nō dꝫ pati q꞉ cursus.
instantie non fuit statutus in penam ſꝫ in fauorem publicum
ne lites fierent imortales vt no.in.l.ꝓperandū in princ.dixi in
d.c.pe.in.iiij.argu.¶Preterea subuenit̃ sibi per restōnē i inte
grum.vt.l.attilicinius.ff.de serui.rusti ꝓdio.⁊ in.l.fin.ff.de eo
per quem factū erit tex.in.l.ꝓperanduꝫ.§.finaūt vtraqꝫ loqtur
de morte contingente in psona iudicis pēdēte instātia dixi i.d.
c.pe.in.xxiiij.prin.arg.¶Ex qbus vr̄ ꝯcludi ꝙ nō possit dare
remedium quominus instantia currat ſm ꝙ sic currit dabitur
restō nisi forte añ lapsum istātie fiat declaratio ad queꝫ ptineat
seu pertinere dēat hereditas dicti donati quo casu possent cre
ditores ꝓdicti ꝓseqꝫ cām inchoatā ꝯ ꝓdictū heredē declaratum
per ea que superius dixi vel possent ipse ptes ꝯuenire ⁊ ꝓroro
gare instantia per viā indirectā repetēdo ex integro oīa acta p
l.immitari.ff.de procu.⁊ ibi p Bar.tradit An.in.d.c.pe.de iu.
⁊ ibi late dixi in. xvj.argu.princip.in prima fallatia vbi etiam
12 tradidi qualr̄ hoc intelligat̃.¶†Arbitror ēt forte attētare pos
se si cā hr̄ditatis predicte cēt in longū ꝓtrabenda ꝙ daret̃ cura
tor interea bonis predictis sicut in simili dicimuꝫ bene debitor
agit multum in longinquo ꝙ potest creditor petere dari cura

torē bonis:vt no.bal.in.l.muto.§.fi.ff.de tute. Et tradit bar.in l.ab hostib⁹.in pri.ff.ex qbus causis maiores facit et q in simili dicim⁹ in.c.si vero de iure patro.vbi tex.vult q qñ superior videt patronos 9tēdentes de iure patro.ꝛ q cā non tʒ expediri. ĩ.tēpus 9cessū patronis q pōt nō ex spectato hesitatu 9trouersie bñficium vacans 9ferre:sic ergo in simili in terminis nostris videreť posse dari curator bonis p quē predicta lis finem sortireť ꝛ hec sufficiāt quo ad scdā qōnē. ⁋Circa tertiā qōnēʒ qua querit vtrū heredes pdicti Donati teneant pro male administratis per pdictū Bartholomeū post mortē predicti Alberti. An vero solūmō teneanť p administratione facta viuēte alberto. Videť primo dicendū q hrdes predicti Donati teneā

13 tur simplr q̄uis eñ sit regula iuris † q alteri ꝑpter alterū non dēat iniqua 9ditio inferri vt in regula nō dʒ alteri.ff.de re.iur. ꝛ in regula nō dʒ aliqs.de re.iur.li.vj.xxiiij.q.iij.§ habes.C.de inoffi.test.le.si qs suo.in fi.que regula ꝓcedit nō solū in delictꝫ vt etiā probaľ in.l.sancimus.C.de penis.ꝛ in.c.q̄suit.bis que fiūt a maiori.parte ca.qm̄ pena suos dʒ tenere auctores.ꝛ qꝛ aīa que peccauerit ipsa punieť.sed nec etiam alius pro alio obliga

14 tur. ⁋Unde q̄uis † pr̄ ꝛ filius censeanť eadē persona ꝛ eadem caro.vt in.l.cū scimus.§.fi.C.de ipub.ꝛ alijs substi.xxxv.q.iij.§. hac auctoritate.ꝛ in.l.i suis.ff.de lib.ꝛ post.ꝛ vox patris dicatur vox filij vt insti.de inutil.stipu.§.ei vero.ꝛ p Joan.an.in addi. Spe.in ti.de feu.in fi.ver.incidit nunc qō facit.l.ij.C.q etate li.

15 x.ꝛ.l.ij.C.de libe.ꝛ posth. † vxor ꝛ marit⁹ dicāť eadē caro vt habeť primo genesis ꝛ erunt duo in carne vna.ꝛ.xxiij.q.v.c.hec imago.ꝛ.c.adā.ꝛ.c.fi.ō 9iugio leprosoꝝ.c.j.de biga.c.debitū.de cogna.spiri.c. Martinus cuʒ si.tñ nec pr̄ obligaľ ꝓ filio nec filius pro pr̄e vbi alter alterius nō fuerit heres vt in rubro ꝛ nigro. C.ne filius pro patre.qꝛ non supportabit filius iniquitatē pr̄is nec etiā vxor pro marito nec etiā maritus pro vxore vt in rubro ꝛ nigro.C.ne vxor pro marito sed tñ pdicta procedūt de iure cōmuni ꝛ vbi ex forma statutoꝝ aliud non disponereť ꝛ essem⁹

16 in terminis iuris cōis ceterum in terminis nostris † ex forma predicti statuti nō solū pater pro filio veruʒ etiā frater ꝛ ei⁹ heredes ꝓ fratre obligant:vt patet ibi duʒ dr̄ qcūq pr̄ permiserit ꝛc.coganť creditorib⁹ ipsius filij satisfacere ꝛc.ꝛ ibi teneať frater ꝛ ei⁹ heredes ꝛc. ⁋Quare cū conueniāt terminis nr̄is verba predicti statuti:ex quo qꝛ Martin⁹ pr̄ dicti Barth.permisit pdictū Bartholomeū negociari ꝛ etiā sciēs ipm institorē dicti Jo.nō 9dixit secū prohibuit corā potestate lucano ipsuʒ filiuʒ negociari ꝛ alterius negocia gerēda assumere 9uenire videť etiā dispō:vt predictus martin⁹ ꝛ ei⁹ heredes teneanť.l.j.§.is q nauē.ff.de exercitoria.vj.q.iij.c.scriptū ꝛ in.l.ꝓspexit.ff.qui ꝛ a qbus.l.non alr̄.in ꝓnci.ꝛ in.l.ille aut ille.§.cū in vbis.ff.de le.iij. ⁋Nec obst si diceref in cōueniēs esse q qs alteri⁹ facto graueť ꝛ obligeť:qm̄ nō solū qs pōt ex iure positiuo facto alterius ciuiliter obligari:vt in.d.§.is qui nauē.sed etiā ex delicto alterius puniri:vt in.l.qsqs.C.ad.l.iuliā maie.vj.q.j.c.si qscū mili.

17 ꝛ † vʒ etiā statutū vt vnus teneať vel puniri possit pro delicto alterius puta q pr̄ teneať soluere cōdēnationē filij:vt no.Bal. post glo.in rub.C.de decre.decurio.ꝛ tradit idē Bal.in.l.j.C.ne filius pro pr̄e faciunt no.in auc.vt nulli iudicū.§.qm̄ vō.ꝛ ibi glo.intelligendo tñ de pena pecuniaria ꝛ nō corporali vt tradiť in dictis in locis.ꝛ per Bald in.l.j.C.res inter alios acta ꝛ latius per eū in cōsilio suo qō incipit in xp̄i noīe amē.vr̄ q vigore dicti arbitrij ꝛc.tradiť per Pe.de anc.in repe.c.j.de consti. in.ix.q.p̄n.ver.quero vlterius scriptū est.ꝛ in.xiij.q.p̄n.ver.ad pdicta facit qō ꝛ etiā in cā pupillari vxor obligaľ ꝓ marito.ꝛ filius etiā ꝓ pr̄e q̄uis sic emācipat⁹:ꝛ a pr̄is hr̄ditate abstinuerit seu illā renūciauit:vt in.l.cū ex sola.C.de pupilo lib.xij.facit qō tradiť in.l.satis.C.in qbus causis pignus tacite cōtrahatur ꝛ maxime exñte cā ne pr̄es ita 9siderate filios negociari aut alioꝝ negocia administrareť ꝛ genere pmittāt:vñ in pluribus locis vigent statuta ꝓut vidi q ꝓ falitis mercatorib⁹ pr̄es ꝓ filijs ꝛ filij pro parentib⁹ ꝛ frater pro fratre teneanť fm ea q tradunt in.d.l.j.C.ne fili⁹ ꝓ patre. ⁋Verū predictis nō obstātib⁹ arbitror 9riā sniā fore verā.moueor p regulā supius allegatā disponentē neminē alterius odio seu facto aut delicto grauari debere vt in iurib⁹ superius allegatis. Nō enim equū cē vr̄ vel rōnabile vt alter ex delicto alterius vel etiā ex facto ciuili obligeť vt supra demōstratū fuit:vt not.C.de oī agro deserto.l.hic diffinitionē.li.xj.ꝛ per Inn.in.c.grauē.de sen.excō.ꝛ in.l.ꝓuidēduʒ.C.decurio.ꝛ in auc.ne fiant pignorationes.§.j.cū simi.statuta ergo hoc voluīt patrē pro filio ꝛ fratrē pro fratre obligari fm

18 q dispōit dictū † statutū nō soluʒ iuris positiui ʒ etiā iuris naturalis ac diuini correctiua. ⁋Quo fit vt strictissime sint itelligēda:ꝛ ita stricte iterpretāda:vt i.c.statutū.ꝛ.in.c.9stitutio. de ele.li.vj.ꝛ in.l.qō vō 9tra.ff.de legi.ꝛ i.l.si serui vestri.de noralibus.C.ꝛ in regula que a iure de regu.iur.lib.vj.cum concordātijs ꝛ maxime cū predictuʒ statutuʒ sit quodāmodo penale et etiā odiosum: vnde etiā ex hoc capite stricte interpretandū est vt in regula in penis ꝛ in regula odia.de regulis iur.li.vj.de peni.dist.j.§.pene. ⁋Hec cum hec duo simul iungunť lōge forti⁹ strictissimi interpretandum est: ita etiam ex maioritate rōnis nō fiat extensio:vt no.singulr̄ glo.sup versi.huiusdem in cle.vt hij qui de eta.ꝛ quali. ⁋Si ergo proprie ꝛ stricte pdicti statuti iustā interpretationē facere volum⁹ necessariū est cōcludere predictos heredes donati pro mala administratiōe pdicti Bartholomei post mortē dicti Martini ꝛ patris sui predicto Joanni aut creditoribus ipsius Bartholomei nequāq obligatos esse. ⁋Hec aūt cōclusio probaľ aperte.qꝛ in pūcto narraľ qōnēʒ fieri dumtaxat de debitis cōmissis per dictū Bartholomeū ꝛ de ipsius dānosa administratione dūtaxat post mortē dicti Martini patris dicti Bartholomei. ⁋Quāuis enim heredes dicti Martini tenerenť creditorib⁹ ipsi⁹ Bartholomei ꝓ debitis ꝑ ipsuʒ Bartholomeum viuente patre contractis ꝛ pro mala administratione ꝛ gestione que tpe vite patris ipsius contigisset tenerent predicto Joāni.tamen ex quo presupponiť pdicta debita de qbus nūc agiť ad predictam damnosam administrationem seu gestionē post pr̄is obitū cōtigisse merito cōcludenduʒ est predictos heredes martini.ꝛ per consequens pdictum Laurentiū heredem dicti donati heredis dicti Martini ex persona dicti Alberti pro dimidia non teneri pdictis creditoribus nec etiā dicto Joanni q clarissime oñditur.qm̄. Aut volumus Laurētiū teneri tanq heredē Martini ex eo qꝛ statutum pdictum disponit patrē obligari pro tali administratione seu gestione ꝛ istud est falsum. Aut volumus ipsum obligari tāq heredē Alberti ex psona donati eo q ff silr̄ ex forma pdicti statuti obligeť ꝛ istud silr̄ est falsum ergo arguendo a sufficiēti ptium enumeratione qō valid̄.vt in.l.patre furioso.ff.de his qui sunt sui vel alie.iu.ꝛ in.c.per tuas.de sentē.excō.cum alijs iuribus vulgatis.sequiť q pdictus Lau.nō est obligatus cū ex persona ipsius ꝓpria clarissimū sit enim minime obligatum cē. ⁋Qō aūt ex psona martini non sit obligatus ex forma pdicti statuti oñdit ex plurimis pmo qꝛ cū pfatū statutū sit contra ius diuinū naturale ꝛ humanū ꝛ penale vt.s.demōstratū fuit:ꝛ sic strictissime sit iterpretādū merito solūmodo cōprehēdere dʒ respectu obligatiōis q posset descendere ex ipso martino solū ꝛ dūtaxat tpe quo predictus Martinus viuebat:sed predicto tpe nihil dāni aut piculi euenit predicto Bartho.sed dumtaxat post mortē pdicti Martini ergo pdicti heredes nō teneť ꝓpterea marie que statiʒ subiungā. ⁋Scdō ꝓbaľ qꝛ quotiēscūq quis ex facto ꝛ negligētia sua obligaľ tāto tpe dʒ obligari seu ꝓ illo tē

19 pore teneri quāto tpe seu pro quāto fecit seu neglexit † qꝛ limitata causa limitatum parit effectum vt in.l.cācellauerat.ff.de his que in testamen.delē.ꝛ in.c.decetero.ꝛ.c.ca noscitur.de senten. excō.ꝛ in.l.in agris.ff.de acq.re.do. ꝛ in.c.lʒ de deci.cum alijs vulgatis. Cum ergo durante vita dicti Martini non fuerit aliqs gestū in pudicium pdictorum creditorū nec etiam in pudicium pdicti Jo.sed dūtaxat post mortē suam ad qō tp̄s non extēdiť dictū statutū.ergo ꝛc.facit.l.fi.ff.de here.insti.ꝛ qō not.in l.cū pr̄.§.dulcissimus.ff.de le.ij. ⁋Tertio ꝓbatur qꝛ cā inductiua pdicti statuti obligātis patrē ꝓpter negociationē filij nō fuit alia nisi cōsensus tacitus vel expssus per patrē adhibit⁹ ex pmissiōe pr̄is ꝛ nō fcā per ipʒ ꝓhibitione:ergo cū pdictuʒ statutū sit debite limitatū respectu ipsi⁹ cāe.ergo in tātū obligat in q̄tū suadet ꝛ ipellit ipsa rō.vt not.in.c.apostolice.de dōa.ꝛ qō no.i.l.fideiussores magistratū.§.ꝓ aurelio.ff.de fideiussorib⁹.ꝛ in.l.viuū.ff.si cer.pe.ꝛ i.l.ij.§.si qs ita stipuleť.ff. de eo qō certo loco.sed cā ipsa cessat post mortē Martini.ergo ꝛc. ⁋Quarto etiā ꝓbaľ ex alia reglā gñali qꝛ cessante cā dʒ cessare effect⁹.vt i.l. adigere.§.q̄uis.de iure patro.ꝛ i.c.cū cessāte.de app.cū sua materia ʒ causa inducta pdicte obligatiōis cessauit post mortem martini q nec ꝓhibeť nec pmitteť ꝓt vt stati dicā ergo ꝛc. ⁋Quin

20 to ꝓbatur † qꝛ quotiēscūq in aliqua dispōne ponūť aliqua verba qualificatiua.tunc ita demū hʒ locū illa dispō seu ꝓ illo tpe tm̄ quo qualitas illa applicaľ dispōni:vñ fm tp̄s desinate qualitatis operatur ꝛ nō alr̄ vt in.l.in delictis.§.si extraneus.ff.de noxalibus.in.c.fi.de ꝓcura.in.c.si eo tpe.de rescrip.li.vj.in.l.imperialis.C.de nup.in.c.intelleximus.de indi.in.c.statutum.de rescrip.ꝛ qō tradiť in cle.ij.de rescri.ʒ qualitas pmissionis ꝛ non facte ꝓhibitionis nō potest adiūgi dispōni nisi tpe vite ipsius Martini ergo post mortē ipsius pdicti heredes non remaneāt obligati.de his que postea sunt administrata per dictum Bartholomeum. ⁋Sexto ꝓbatur incōuincibiliter arguēdo a sufficienti enumeratione.aut enim volumus q Martinus obligetur vigore dicti statuti ex eo qꝛ pmittendo filium negociari videatur mādare.vt in.l.q patitur.ff.mādati.sed mādatū morte mādatis expirat ex quo p 9sensum surgētē ex paciētia constituitur

tnitur p no. in l. eius q in pĺuincia. ff. si certũ. pet. q2 marĩe quo ad debita per ipsum postea cõtracta τ ibi est tex. aptus. de hoc ibi dñ dr. quas vero pecunias ipse credidisset facit et text. i. l. si precedẽte. ij. rñso. ff. mãdati. τ qd traditur in c. dudu3. de pbẽ. li. vj. faciũt et ea que statĩ subñciã. Aut nõ ex mãdato obligaε. q2 in rei veritate nõ videε mandatum aliqd τ tunc et clar est q de his que post mortẽ eius gesta sunt nõ põt ipse Martinus nec eius heredes ex ipsius volũtate que amplius non durat obligari p no. in c. si gratiose. de rescrip. li. vj. τ qd no. in l. iiij. ff. loca. τ quod no. in l. decernimus. C. de sac. sãn. eccle. τ in l. j. eod. titu. in c. significante. de rescript. τ quod not. in l. qui ad certum. ff. loca. Cum igit morte predicti Mart. expiret omnis eius voluntas. ergo sequit q pro his que gesta sunt per predictu3 Bartho. post mortẽ ipsius Mar

21 tini hẽdes pdicti Martini nequaq obligant. ¶ Septimo pbaε † qm per illa verba pmiserit filiũ iunctis illis verbis τ ipsu3 nõ prohibuerit que verba videnε denotare quãdam negligentiã sed mortuus nec permittere nec negligere nec cõtemnere põt vt de se manifestũ est facit et qd no. in l. si qs in graui. §. si ignorãs. ff. ad saluianũ. τ in l. generali. C. de tabularijs. li. x. τ in l. genero. ff. de his qui notanε infa. τ in c. q2 diuersitatẽ. de cõces. prebẽ. nec mirũ q2 pdicta verba important negligentiã τ defectũ debite solicitudinis: vñ in euangelio dicit domine nõ est tibi cure q soror mea pmittit me sola3 ministrare quasi illã de negligẽtia reprehenderet τ de debita solicitudine que ipsi negligentie opponũt qm nec inquit Isi. negligẽs dr q̃si nõ eligẽs. τ tradit p beatũ Tho. secũda scõe. q. lix. Cũ ergo neq permissio neq pbibitio durare possit post mortẽ. ergo τc. ¶ Octauo pbaε q2 cũ predict9 Martinus obligetur saltĩ ex tacita volũtate ipsius pmutationẽ status vr mutata volũtas ipsius. vt. l. si cũ cornelius. ff. de solu. τ in l. si cũ dotẽ. §. eo aũt tpe. ff. so. ma. sed maior mutatio status dare non põt q̃ pter mortẽ ergo oĩs ipsius volũtas intelligiε reuocata. ¶ Et hec 9clusio potissima vera appet p ea q̃ habenε in d. l. ei9 q in pĺuincia. ff. si cer. pet. τ in d. l. si pcedente. ij. rñso. ff. man. ¶ Et sic ex pdictis clarissime cõcludiε q ex pte pdicti Martini τ tanq ex psona sua predictus Donat9 heres nõ põt aliquo modo cõueniri p debitis τ malã seu dãnosa administratione facta p dictu3 Bartholomeũ post mortẽ ipsius Martini. ¶ Insup nec et põt teneri Hieronymus filius Donati ex psona pr̃is sui vel tanq hẽs ex eo q2 Batholomeus nõ reddiderit bonã rõnem τ sit nõ soluẽdo q2 ad h vt frater vel eius hẽdes sint obligati ex forma pdictorũ statutorũ exigitur q si ipsi fratres vel hẽdes ipsius sint indiuisi vt patet illis vbis positis in fin. statuti dum dicitur si non sint diuisi sed in facto supius narrato psupponiε q pdicti heredes essent diuisi ergo non possunt teneri

22 ex forma pdicti statuti q2 † cũ non cõueniant verba τ statutũ sit correctiuũ merito nec dispõ vt. s. demõstratũ. fuit τ p no. in l. hos accusare. §. hoc beneficio. τ §. omnib9. ff. de accusa. τ in c. audiamus. de deci. τ in l. j. §. is qui nauem. ff. de exercito. τ in l. scire op3. §. illud. ff. de excusa. tu. cum si. ¶ Ex quib9 omnib9 concluditur qd predictus Hierony. etia3 ex hoc capite non est obligatus τ hec sufficiant quo ad tertiam qõne3 principale3. ¶ Circa. iiij. qõnẽ principalẽ qua queritur posito q dict9 Hieronymus tanq heres dicti Donati teneatur ad predictam rationem reddendam predicto Joanni τ creditoribus vtrum teneatur illa reddere in ciuitate Lucana vel in ciuitate Auinionis satis potest colligi ex superiorib9 qd superuacua est questio predicta sicut in simili dicit text. in cap. pastoralis. de rescrip. ¶ Nam supra presupposuimus predictum Hieronymum non fore obligatum. ergo τc. sed posito quod esset obligatus. decisio est clarissima quod predictus Hieronym9 non potest inuitus compelli ad predictam ratione3 reddenda3 in ciuitate Lucana sed in ciuitate Auinionis. vt est text. in l. j. τ. ij. C. vbi de

23 ratiocinijs agi op3. vbi leges ille volunt † quod siue agatur de administratione priuata siue publica ibi ratio reddi d3 vbi administratio gesta est. τ ratio est in pmptu secũdum quod assignant Bal. τ doct. in d. l. ij. quia in loco administrationis potest facilius τ plenius veritas inueniri tam per testes quã per instr̃a vnde sit conclusio quod posito q predictus Hieronymus esset obligatus teneretur dũtaxat ad reddenda3 rationem administrationis in dicta ciuitate Auinionis quam etiam cõclusionem tenent canoniste in c. sacerdotibus. ne cle. vel mo. τ marie dñs meus ibi.

¶ Et vt supra scriptum est ita consulo ego Marianus Socini saluo semper saniori consilio.

¶ Consilium xxxij.

1 ¶ Prelati τ alij administratores ecclesiaru3 etiam religiosi possunt locationes et fructuũ venditiones sine aliquo capituli cõsensu ad modicũ tempus facere.

2 Prelatus an potius vsurario vel vsufructuario comparetur respectu vtilitatis percipiende ex beneficio. τ nu. 5.

3 Sacerdos de altari viuere non luxuriari debet.

4 Clericus ab ecclesia tantum necessaria debet hr̃e: et illa necessitas non exteditur vltra victum et vestitum.

6 Successor singularis non tenetur stare colono.

7 Succedens i prelatura teneε stare colono: et est successor vniuersalis.

8 Pupillus tenetur stare locationi facte per tutore3 etia3 tutela finita.

9 Prelatus equiparatur tutori et curatori.

10 Papa reseruans dispositioni sue beneficium videtur prohibere cuilibet inferiori ne de illo disponat et numero. 11.

12 Vacationis beneficij vno modo expresso: non venit alius nisi subiecta sit generalis clausula.

13 Vacare: verbum: nõ solum de iure sed etiam de facto verificari potest.

14 Verba debent intelligi vt aliquem producant effectum.

15 Prebenda. verbum quomodo verificari possit.

16 Prebenda si concedatur alicui non capaci iuris spiritualis videtur concessa solummodo quo ad cõmoditatem fructuum.

17 Cõmendatarius non est prelatus nec habet proprium titulum.

18 Casus omissus remanet in dispositione iuris communis.

19 Gesta a prelato non vero qui tñ habebatur pro mero: tenẽt et nu. 20.

21 Filius familias qui communi opinione reputatur sui iuris si quid faciat tenet: licet tunc non sit sui iuris.

22 Princeps non debet in suo facto aliquẽ fraudare: neq verbum suum variare.

23 Restitutio concessa non nocet tertio cui ius sit quesitum.

24 Papa non potest ius quesitum laico sibi non subdito aliquo mod auferre.

25 Factum sine cause cognitione dicitur de facto fieri.

26 Cause cognitio in quibus versetur.

Omnipotens deus. Adsit. ¶ Ex his que superius in facto notãtur omisso ordine qõnum elicitarũ vr̃ mihi pro clariori ordine τ doctrina vt eliciam9 τ psequamur infrascriptas qõnes. ¶ Prima vtrũ de iure pfatus dñs Anto. potuerit dictas locationes seu arrendationes facere. ¶ Scõa posito q de iure. cõi non potuerit ita vt preiudicaε successori vigore dicte gratie aplĩce potuerit piudicare τ sic tractabimus de vi 9prehẽsiua ipsius gratie. ¶ Tertio posito q pdictus successor non teneaε stare colono an possit nõ stare receptioni pdicte pensionis seu pcij arrẽdationis pdicte. τ 9nr examinabiε q2 in pdicta lr̃a arrendendi cõtinetur qd etiã si per cessum vel decessum ipsius dñi Anto. vel quẽuis aliũ modũ vacare 9tingeret de viribus τ effectibus pdicte gratie. quo ad verba predicta τ sub hac et examinatione vtrũ per predictã restõnem a Nicolao summo pontifice factã preiudicatũ fuerit pdictis arrẽdatoribus. τ an potuerit preiudicari. ¶ Quarto vtrũ de facto τ absq iuris cognitione potuerint pdicti arrẽdatarij a dicta ear possessione remoueri. ¶ Circa pmã qõnẽ qua queriε vtrũ prefat9 dñs Anto. dictas locationes seu arrendatiões de iure facere potuerit τ locando seu arrẽdande preiudicare potuerit possessori. Nõ est dubiũ q predicta locatio de iure viribus subsistit prelatus eñ seu rector ecclesie administrationis hñs nedum ad quattuor vel sex annos põt locare τ fructus vẽdere sed etiã vsq ad septẽniũ tex. est apertus in c. fi. ne pla. vices suas. τ hodie et est tex. aptus iũcta gl. τ

1 opinione cõi. q † plati rectores priores τ alij quicũq administratores ecclesiarũ presidẽtes et religiosi pñt locatiões τ fructuũ vẽditiones ad tps modicũ facere. et soli τ nullo capituli accedẽte 9sensu. vt est text. in cle. j. de re. eccle. nõ alie. τ cõis opinio glo. τ doc. ibi est q tps modicum intelligaε infra deceniũ per l. fi. C. de prescrip. longi. tẽpo. τ. ff. q τ a qb9 l. fideicõmisso. §. aristo. τ q̃uis aliq dicãt hoc esse arbitrariũ tñ cõis opinio τ cõis obseruãtia est q itelligaε de tpe minori decẽnio p iura predicta τ ita pbaε in plurib9 legib9 illius ti. de pscri. longi tẽpo. iũcta Rubrica dũ dicit de pscripture longi tẽpo. x. vel. xx. annor. ergo min9 tps decẽ annor nõ dr longũ: τ sic dr modicũ facit et q no. in l. j. §. q ait. ff. de suspicieb9. τ idẽ t3 Arc. de sancto Georgio quẽ dicit Jo. an. post gl. illã fi. in cle. de re. eccl. nõ alienã. ita publice rñdisse. τ sequiε 3aba. Car. florẽ. qui dicit se ita pluries cõsuluisse τ q ita obseruaε facit qd tradit Bar. in l. in vẽditione. §. j. ff. de bo. auc. iudi. poss. τ pbaε satis indicio meo hec opinio. qm añ illã cle. j. habem9. c. fi. ne pla. vices suas qd cum d3 locare vsq ad septẽniũ absq supioris auctẽ. τ al's absq solẽnitate q exigiε in alienatiõib9 rerũ ecclesiarũ de qbus in c. j. de reb. eccl. nõ alie. τ. xij. q. ij. in summa. τ. c. sine exceptione. τ. d. cle. j. ergo pdicta cle. q non venit correctiue ad ius antiquũ dispones qd ad modicũ tps possit fieri talis locatio τ vẽditio fructuũ. d3 intelligi de decẽnio. Cũ ergo pdicta arrẽdatio seu locatio nõ fuerit facta nisi vsq ad q̃ttuor seu sex ãnos nõ est dubiũ q et de iure cõi valuit pro qua 9clusione faciũt que stati3 subñciã ad conclusionem sequentis questionis. ¶ Circa scõam qõnem qua queriε posito q locatio predicta valuerit vtrũ potuerit piudicare futuro successori tã de iure cõi q̃ et ex ptãte 9cessa a summo pontifice.

2 τ q̃tũ ad ius cõe vr̃ dicendũ q nõ. qm † prelatus respectu vtilitatis percipiende ex bñficio 9paraε vsufructuario. x. q. iij. c. si qs episcop9. no. glo. ma. in c. pñti. de offi. ordi. li. vj. qm ipsius ius morte finiε sicut ius vsufructuario. de pec. cleri. c. si quis sane. de dona. τ de pigno. c. fi. instit. de vsufruc. §. finit. vel melius dicendũ quod sit comparandus vsuario. vt no. glo. in c. fi. de pigno. in c. qñ nos. de testa. τ in c. si qs sane. de pec. cleri. in quib9 locis dr clarissima q tanq vsuarius q2 debent esse cõtenti victu τ vestitu nec de bonis ecclesie valent condere testamẽtum vt no gl. xij. q. j. c. res ecclesie. vbi dicit quod de bonis ecclesie illud est clericorum duntaxat qd pbabili ratione 9sumiε in alimẽtis pticipare ergo videε de bonis ecclesie quatenus necessitas viget: vnde ait Apostolus victu

⁊ tegmēto his ꝯtēti sumꝰ.xij.q.ij.c.ep̄s ⁊ alibi dicit tex.ꝙ si nulla eccl̄ia
ſtice rōnis necessitate cōpulsus ꝑlatꝰ presumpserit aliq̄ de bōis eccl̄ie vē
dere tanq̄ furti ⁊ latrocinij reꝰ honore ꝓuabit.vn̄ Hieronymꝰ inquit
3 O sacerdos de altari viuere decet nō luxuriari ꝑmittit.xliiij.di in pri.
4 facit ēt qd̄ ibi no.glo.q̄ dicit † ꝙ cleric ab eccl̄ia tantū necessaria dȝ ha
bere ⁊ illa necessitate artat ad victum ⁊ vestitū.xij.q.j.c.q post ꝓpter
qd̄ dicit Archi.post Joannē de ligna.in cle.gratie.de rescrip.ꝙ si cleri
cus vltra debitū aliq̄d expēdit de bōis eccl̄ie qd̄ tenet ad restitutionem
ad idē tex.xij.q.ij.c.episcopi.vbi dicit ꝙ quicq̄d de ꝓuisione ecclesie fi-
unt siue de agris siue de fructibꝰ siue de oblatiōibus ꝙ oīa debent con
seruari eccl̄ie.facit etiā.x.q.ij.c.ep̄s.xij.q.ij.c.duo sunt.⁊.c.q̄ tua in fi.
5 ex q̄bus oībus cōcludit qd̄ † prelatus seu rector ecclesie potius vsuario
q̄ vsufructuario cōparet.i q̄ partē īclinat Arch.i.c.statutū.§.assessorē
de rescrip.li.vj.⁊ Joā.de ligna.in.d.cle.gratie.⁊ dominꝰ meus Abbas
siculus in repetitio.c.cū eēt.de testa.per tex.xij.q.iij.c.iij.vbi indistincte
dr̄ de quolibet clerico ꝙ quicq̄d acq̄rit de bonis eccl̄ie dȝ ꝯferre eccl̄ie:
ergo ꝓprie non est vsufructuariꝰ ius q̄ si eēt vsufructuariꝰ faceret oēs
fructꝰ suos.⁊ ad libitū posset disponere:q̄m ad vsufructuariū bonorū
ꝑtinet oīs vtilitatis perceptio nō solū ex cōpatibilibꝰ sed etiā ex incō-
patibilibꝰ ꝓueniēs:vt.l.vxori.ff.de vsufru.le.⁊.l.diuortio.§.itē locatio.
ff.so.ma.facit ēt ꝙ no.in.l.hactenꝰ.§.fi.cū.l.seq.⁊.l.fi.ff.de vsu.⁊ habi.
¶ Sed posito ꝙ eq̄paret vsufructuario.vsufructuariꝰ non pōt locare
rē vltra tempus quo durat eiꝰ vsusfructus:vn̄ si proprietas reintegra
tur cum vsufructu dn̄s nō tenet stare colono:⁊ sic illi ꝯtractui locatio
nis:vt est tex.i.l.si q̄s domū.§.hinc subiūgi.ff.locati.est em̄.cōis ꝯclusio
6 † ꝙ successor singularis nō nō tenet stare colono p̄decessoris nō hn̄tis
plenū ius in re locata respectu dn̄i tenet Lud.ponta.in.l.si filio.§.si vir
in q̄nquēniū.ff.sol.ma.in.v.ꝯclusiōe.ergo sequit ꝙ successor in p̄latura
non tenet stare colono.¶ Scd̄o p̄dicta ꝯclusio vr̄ ꝓbari ꝑ aliā regulaȝ
que tradit in hac materia ꝫ q̄ successor singularis nō ꝑ viā trāsmissio
nis sed per viā ꝓuatiōis iuris ꝙ erat in suo p̄decessore nō tenet stare co
lono sui p̄decessoris:ita ꝯcludit Ludo.ponta.in.l.si filio.§.si vir ī quin
quēniuȝ per.d.l.si q̄s domū.§.hinc subiūgi.ff.loca.ad qd̄ etiā optīe fa-
cit.l.vectigal.ff.de publi.vbi pȝ ꝙ resoluto iure talis auctoris resoluit
ius successoris:sed ꝑ mortē prelati seu rectoris eccl̄ie resoluit vinculū ꝙ
prelatus hȝ.viij.q.j.c.sicut.⁊ ꝑ ꝯn̄s resoluit ius cōductoris cū illd̄ depē-
deat a iure prelati facit.l.peto.§.prediū.ff.de leg.ij.⁊.ff.de vsufruc.l.sti
cho.⁊.C.de le.l.vxor patrui.¶ Tertio p̄dicta ꝯclusio ꝓbat q̄ quotiēs
cūq̄ȝ locator nō hȝ ius ꝓpriū sȝ ad vitā morte ipsiꝰ extinguit locatio;
vt no.Bal.in.l.si dn̄a.C.de vsufru.sed hmōi est p̄latus vt dixi ergo ⁊c.
¶ Verū predictis nō ōstātibꝰ in ꝯ̄riuȝ vr̄ esse veritas ⁊ successor tenea
tur stare colono.hec aūt ꝯcl̄o ꝓbat pluribꝰ medijs.¶ Primo q̄ succes
sor vl̄is tenet stare cōtractui p̄decessoris:vt.l.viā veritatis.C.loca.⁊.c.
7 fi.de p̄carijs:† sed p̄latus est successor vl̄is:vt collit ex no.ꝑ gl.in.c.cum
ad sedē.de rest.spo.⁊ per Jnn.in.c.eā te.de rescrip.ergo tenet stare di-
cto ꝯ̄ctui locatiōis.¶ Scd̄o ꝓbat successor necessariꝰ seu succedēs ex.l.
dispōne tenet stare ꝯ̄ctui predecessoris etiā si sit successor singularis vt
cōiter no.doc.iuris ciui.in.l.si filio.§.si vir in q̄nquēniū.ff.so.ma.sȝ pre
latus nō est successor volūtariꝰ:q̄ nō succedit ex volūtate defūcti sed ne
cessariꝰ:q̄ succedit ex legis dispōne:ergo tenet stare contractui p̄deces
soris.¶ Tertio p̄dicta ꝯclusio ꝓbat ꝑ tex.i.d.cle.j.i fi.de re.ec.nō alie.
vbi clarissime vr̄ ꝓbari ꝙ etiā sine cōsilio seu consensu capl̄i ⁊ supioris
pōt prelatꝰ ēt religiosus locare ⁊ fructꝰ vēdere ad tp̄s non modicū hoc
est ad decēniū:vt.s̄.dixi in examinatiōe prime q̄ōnis:ergo successor vr̄
ecclesia tenet stare tali locatiōis q̄ si diceremꝰ oppositū eccl̄ia adhiberet
fraudē in suis actibꝰ seu ꝯ̄ctibꝰ.c.ꝑ tuas.de do.⁊ ꝑ Bal.in.c.minꝰ.de
iure.daret em̄ eccl̄ia potestatē locādi ⁊ fructꝰ vendēdi ad non modicū
tp̄s ⁊ postmodū dissolueret ꝯtractū intercedēte morte prelati ꝙ esse nō
dȝ q̄m penam non meret q̄ auctoritate legis cōtrahit.l.gracchus.C.de
adul.xxiij.q.iiij.q peccat.Et q̄ iuste possidet q̄ auctore pretore possi-
det.l.iuste possidet.ff.de acqui.posses.⁊ hoc clarum est de iure commu-
ni si prelatus vel rector ecclesie contrahit nomīe ecclesie:quia ex quo cō
traxit nomine ecclesie ⁊ habet administrationē liberam.c.cum nobis:
de elec.ergo contractus inuitus noīe ecclesie transire debet in successo-
rem.per.c.dilecti.de fo.compe.vbi ꝯ̄ctus initus cum predecessore ⁊ re
scriptum delegatoruȝ ꝯtra ipsum indultum transeunt in successorem
⁊c.re integra.¶ Quarto probatur lȝ moriatur prelatus seu rector ec-
clesiē ecclesia tamē non moritur.xij.q.ij.c.liberti.de rescrip.cap.si gra-
tiose.lib.vj.facit.l.j.ff.si quis ⁊ a quo.⁊ quod legitur ⁊ not.in.c.q̄m ab
bas de of.deleg.ergo talis locatio durat ⁊ transit in successorem lȝ pre-
latus moriatur q̄ ecclesia non moritur vt dictum est.faciunt not.per
Jnno.in.c.significauit.de rescrip.¶ Quinto probat clarum est quod
locatio facta per tutorem vel curatorē ad certum tp̄s durat etiam fini
ta tutela ⁊ cura.vt in.l.si tutele.ff.de admini.tut.l.per quam.l.hoc te-
net Ludo.ponta.in.l.si filio.§.si vir in quinquēnium.ff.so.ma.ver.Se
8 xta ꝯcl̄o q̄m ex generalitate illius.§.patet pupillum † tutela finita
stare debere colono posito ꝑ tutorem:qui respectu tutela ipsius pupil-
li habebat plenum ius administrandi.Et ista fuit originalis opinio
quorumdaȝ ⁊ do.Bartho.de saly.in.l.emptorem.C.loca motu dupli-
ci ratione vna q̄ mandatum de hoc dicuntur habere a lege alia ne of-
ficiū suuȝ per qd̄ ad alia necessitant sit eis dānosum.ff.quemad.testa.
apí.l.si q̄s ex significatoribus sed prelatus equiparat tutori ⁊ curatori
vt no.gl.v.q.iij.in fi.⁊ no.in cle.q̄ cōtingit.de reli.do.⁊.l.orphanotro
phos.C.de epi.⁊ cle.dixi in cle.j.de ꝓcur.vbi etiā dixi ꝙ ipsi hn̄t pin-
guis ius q̄ habeāt tutores vel curatores faciunt no.ꝑ Jnn.in.c.j.de eo
q mit.in pos.cau.rei ser.⁊ qd̄ tradit in.c.ex lr̄is.de ꝓba.vbi dicūt ꝙ p̄-
lati dicunt quasi dn̄ij ⁊ sequit Garzias in cle.j.de cau.pos.⁊ ꝓprie.fa.
ēt ad p̄dicta no.per gl.in v̄bo redde rōneȝ in.c.quar.ij.de accus.Et p̄-
dictā etiā opi.tȝ zaba.in.c.fi.ne prela.vi.su.volens ꝙ successor p̄lati te-
neat stare colono q̄uis solus rector locauerit ex quo hȝ administratio
nē ⁊ hāc etiā opi.ibi secutꝰ fuit vn̄ sit ꝯclusio ꝙ de iure cōi predicta lo-
catio viribꝰ subsistit ⁊ ꝙ successor obligat stare p̄dicte locationi.¶ Nō
ob.allegata in ꝯtrariū.Et primo posito ꝙ p̄latus vel rector certo respe
ctu equiparent vsurario vel vsufructuario videlȝ per cōsideratiōeȝ an
faciat vel non faciat fructꝰ suos vt in iuribꝰ ibi allegatis.demōstrat tn̄
alio respectu hȝ potentiꝰ ius videlȝ respectu administrationis vigore
9 † cuiꝰ equiparat tutori ⁊ curatori imo pinguis ius hȝ vt.s̄.dixi.Et id̄
locatio tȝ etiā vltra tp̄s finite administrationis.vt supra demōstratuȝ
fuit ⁊ hoc inq̄tum nomīe ecclesie faciat locationeȝ q̄ vt dixi ecclesia nū
q̄ moritur.sed q̄n locationem faceret nomine ꝓprio tunc successor non
tenet ꝫm glo.⁊ do.in.d.c.fi.ne prela.vi.suas tenēt domini de rota.deci.
ccxxv.vbi plus volūt ꝙ hoc casu q̄n non noīe ecclesie sed nomīe ꝓprio
prelatus cōtraxit adeo per eius mortē extinguit ꝯ̄ctus qd̄ q̄uis succes-
sor velit locationē valere ⁊ stare locationi si tamen ꝯductor cōtradicit
non valebit ꝯtractus qd̄ sequit.d.meus Abbas siculꝰ in sua notabili
disputatione q̄ incipit Semproniꝰ clericꝰ in.v.dubio.Naȝ q̄tū ad cō-
moditateȝ ⁊ ius prelati idē est hoc casu in eo qd̄ vsufructuario.Et id̄
extinguit ꝯ̄ctus per eū initus sicut in vsufructuario.l.si q̄s domū.ff.loca
fa.c.veniens.⁊.c.decetero.de transa.q̄m p̄dicto casu non videt potuisse
facere locationē in id tēpus quo non est mansurus p̄latꝰ vel cuiꝰ admi-
nistratio nō est duratura.ar.l.euȝ qui in fi.⁊.ff.de iu.om.iudi.⁊.l.si cum
dies.§.si vicia.ff.de arbi.⁊ not.per glo.viij.q.j.c.apl̄ica.§.his oībꝰ.Et
hanc etiā.opi.sequutꝰ fuit dn̄s meus in dicta disputatiōe que incipit
semproniꝰ clericꝰ in.v.dubio.⁊ Ludo.ponta.in.l.si filio.§.si vir in q̄n-
quenniū.ff.so.ma.⁊ doc.oēs cōiter in.c.querelā ne prela.vi.suas.et ibi
eandē opi.sequutus fui.Et sic etiā ex predictis patet rn̄sum ad.ij.⁊.iij.
fundamentū.s̄.in contrariū formata.¶ Et sic pȝ ex predictis ꝙ de iu
re cōmuni predicta locatio seu arrendatio valuit ⁊ qd̄ obligauit succes
sorem cū predictus dn̄s Anto.rector eam non ꝓprio noīe sed nomine
preceptorie fecerit.¶ Alteriꝰ etiā posito ꝙ p̄dicta locatio seu arrenda
tio de iure nō potuisset fieri ꝙ falsum esse demōstratū est.tn̄ facta ab eo
valuit vigore gr̄e ⁊ concessionis ⁊ Jo.xxij.videt determinasse vnioneȝ
10 nō valere etiā si facta esset ꝑ legatū de latere q̄ † eoipso ꝙ papa reser-
uat dispōni sue videt ꝓhibere cuilibet inferiori ne disponat de illo.et
sic talis vnio caret effectu donec papa ꝯtulerit sed ex quo papa ꝯtulit
illo demū dimittente bn̄ficiuȝ vnio simpl̄r tȝ.⁊ tȝ dn̄s meus Abb.sicu.
in.c.sicut vnire.de exces.p̄la.per no.in.d.c.nostrū.⁊ hanc opi.sequutus
fui in.c.sicut vnire.de exces.p̄la.in.iiij.prin.ar.q.vj.⁊ hanc opi.tenuit.
Lap.alle.xxvij.q̄ qd̄ nō lȝ directe nō lȝ per viā indirectam vt in regula
cū q̄d.de reg.iu.li.vj.⁊ sic cū nō teneat collatio seu ꝓuisio non tȝ etiam
vnio siue etiā inferior vellet disponere ꝑ viā ꝑmutationis vt pȝ per ex-
trauagā.Bn̄dicti.xij.que incipit dudū.⁊ Jo.xxij.que incipit execrabi
lis.⁊ generaliter interdicta est nō solū collatio seu prouisio sed aliena-
tio seu ꝯcessio bonoꝝ reseruatorū bn̄ficioꝝ vbi al̄s fieri potuisset vt no.
singl̄r ideȝ Lap.in.d.all.xxvij.q̄m tales reseruationes sunt fauorabiles
⁊ plenissimū recipiūt interpretationē.vt in.c.pluribꝰ.⁊.c.si postq̄ de p̄
bē.li.vj.⁊ in cle.si romanꝰ.de p̄ben.⁊ q̄ hoc est generale ⁊ regulare ꝙ in
11 † ferior nō pōt se intromittere circa bn̄ficia reseruata.in.d.c.vt nostrū
de appel.cū suis glo.q̄m etiā re nō integra.⁊ per reseruationē ligantur
manus ordinarioꝝ.vt.in.c.si eo tp̄e.de elec.lib.vj.Et sic ex p̄dictis seq̄-
tur clarissima cōclusio ꝙ cū predicta prouisio vel dispō facta per predi
ctū generalē magistrū non valuerit ꝙ per mortē predicti dn̄i Guidi sa
lui p̄dicte preceptorie vacauerūt de iure ⁊ ꝑ amotionē illoꝝ ⁊ adoptio-
tionē possessionis factā ꝑ predictū do.Antoniū repiunt etiaȝ de facto
vacasse.¶ Et ex p̄dictis sequit alia necessaria cōclusio ꝙ per priuatio-
nē ⁊ nouaȝ ꝓuisionē postea factā per Nicolaū.v.summū pontificē de di-
ctis p̄ceptorijs in ꝑsonā p̄dictorū agnetis ⁊ filioꝝ alia fuit secuta voca
tio in ꝑsonā dn̄i Antonij vzina q̄ ꝓuatio si valuit sequit ꝙ ēt p̄dicte p̄ce
ptorie dn̄r de nouo vacasse de iure ⁊ de facto ī ꝑsonā p̄dicti dn̄i Antonij
vzina.⁊ sic sequit alia necessaria ꝯclusio ꝙ ꝫm formā facultatis conces-
se p̄dicto dn̄o Ant.vzina circa ꝑtātem arrēdandi p̄dictas possessiones
⁊ fructus alienāde ꝫm qd̄.s̄.dr̄ cū cōcessione facultatis ⁊ ꝑtāte ac priui
legij ⁊ vt ipsi q̄bus fructus redditus ⁊ prouentus dictaruȝ p̄ceptoria
rū locati arrēdati fuerint secuti eēnt per integrum tp̄s in gratia cōpre
hēsum ēt quo ad integrum precium pro tp̄e arrēdationis ⁊ locationis
facte etiā in principio solutionis tp̄e solutionis per eoꝝ recepta per ip
sum dn̄m Anto.essent secuti non obstante ipsius dn̄i Anto.cessu vl̄ de
cessu.¶ Nec ob.si diceret ꝙ istud procederet qd̄ esset secutum q̄n dicta
beneficia vacassent per cessuȝ vel decessum sed in terminis nostris non
vacauerunt per cessum vel decessum ergo non videmur esse in verbis
ipsius

ipsius gratie ex quo per cessum vel decessum non vacauerunt
ar.no.in.c.susceptum.de rescrip. li. vj. sed per viam restõnis
facte per summũ pontificẽ:qꝛ ad hoc rñdeꝛ ꝙ hoc procederet
qñ gratia cõcessa fuisset limitata ad p̄dictos duos modos va
cationis.sed in terminis nostris p̄dicta gr̄a non solũ p̄dictos
duos vacationis modos cõprehendit videlꝫ per cessum vel
decessũ.sed general'r omnes vacationis modũ cũ dictũ fuerit
per cessum vel decessum seu q̄uis aliuꝫ modũ vacare contin-
git ⁊c.per que generalia verba apparet ꝙ oẽs vacationes ca-
sus ẽt specifice nõ exp̄ssi cõprehendunꝛ tum qꝛ verba genera-
lia general'r sunt intelligẽda.xix.dis.c. j.⁊.l.general'r. ff. de le.
prestã.⁊.l.de p̄cio.ff.de publi.c.ad nostrã.el.iij.de iureiur.cum
alijs iuribus vulgatis.et q̄tũ ad terminos nr̄os p̄baꝛ ex hĩs
que tradit Jo.an.in.d.c.susceptuꝫ.de rescrip.li.vj.in gl.super
12 ver.exp̄sse iuncto tex.Ubi in q̄tuꝫ tex.dicit ꝙ†exp̄sse vna va
cationis modo videlꝫ per renũciationeꝫ nõ venit vacationis
modus qui fit per mortẽ nisi de intẽtione mãdantis aliud ap
pareat et exp̄sse dꝛ apparere si expresso vno vacationis mõ .vꝫ
ꝙ subiecta sit cl'a generalis vel quocũqꝫ mõ vacauerit:sed ita
fuit in terminis nr̄is qꝛ dixit qꝛ facta expressione vacationis p
cessum vel decessum subiecta fuit cl'a generalis vel q̄uis aliũ
modũ interim vacare cõtigerit.et eandẽ opi.tꝫ ibi Jo.and.in
nouella remittẽs se ad no.i.c.ex parte de ꝯces.p̄bẽ.⁊ sequunꝛ
ibi Lapus Abb.Jo.de imo.et do.de sancto Gemi.qui dicit
ꝙ subiecta tali cl'a generali veniet.et oĩs modus vacatiõis ẽt
si nulle sint adhuc in illo bñficio cõstituto vtputa qꝛ bñficium
sit de nouo creatuꝫ allegant Lap.ita tenentẽ ibi q̄uis .n .p̄di
ctuꝫ bñficiũ p̄prie nõ dicaꝛ vacare de iure eo ꝙ nullus adhuc
talis bñficij titulũ habuit sed de facto tm̄ tñ cõprehenderetꝛ ta
lis modus. ¶ Quare ad cõprehendendũ talem moduꝫ cau-
tũ est vt opponaꝛ talis clausula vel p aliũ quẽuis modũ tenet
Lap.alleg.vj.et alle.lxxix.⁊ Jo.an.⁊ Jo . de imo.in. d . c . ex
parte astensis faciũt ẽt no.in.l.sed ⁊ si qs.§.q̄sitũ.ff.si qs cau.
Cum ergo in terminis expressis p̄dictis modis vacationis vi
delicet cessionis vel decessionis subiecta fuerit predicta cl'a ge
neralis vel per alium quẽuis modũ.pꝫ manifeste ꝙ intentio ex
presse summi pontificis fuit cõprehendere etiã predictũ vaca
tionis modũ ex q̄bus sequiꝛ ꝙ predicti arrendatores vigore
predicte gratie manuteneri debẽt ĩ predicta arrẽdatione ⁊ lo-
catione. ¶ Nec ob.consiliũ Lapi.qd̄ refert do. Domi.in.d.
c.susceptũ.qui ꝯsuluit ꝙ si fuit impetratũ beneficiũ p morteꝫ
T.vltimi veri rectoris defuncti tali loco ⁊ tpe ⁊ subiungitur
vel alio quonsqꝫ modo qd̄ si nõ probaꝛ qd̄ p mortem.T.tale
beneficiũ vacauerit:lꝫ vacauerit per renũtiationẽ nõ venit in
litteris qꝛ posito ꝙ predicta conclusio esset vera q̄uis plurimi
tenuerint ꝯtriam sniam tñ termini sunt diuersi qꝛ illa clausula
generalis videꝛ referri ad modũ vacationis mortis.T. certo
loco ⁊ tpe.⁊ aliud est modus vacationis simplex.s. mors titij
⁊ alius modꝰ vacationis per cessionẽ sey.secꝰ si dictũ esset per
mortẽ vel cessionẽ.T.vel aliũ quẽlibet modũ ⁊ alius modus
cõtigisset ĩ persona ipsius titij qꝛ tũc veniret oĩs modus vaca
tionis vt sentiunt ẽt Lap.in.d.cõsi.⁊ doc.alij ⁊ ita fuit in ter
minis nostris qm̄ illa clausula vel quẽuis aliuꝫ modũ adiecta
fuit duobus modis vacationis. ¶ Ulterius ad p̄dicta facit
13 qꝛ†cũ vacare bñficiũ possit verificare nõsolũ quo ad titulũ
⁊ sic de iure sꝫ etiã de facto.⁊ sic respectu fructuuꝫ ⁊ possessio
nis vt tradiꝛ in.d.c.lꝫ episcopus de prebẽ.lib.vj. ⁊.q .c .cum
nostris.⁊.c.litteras de ꝯce.prebẽ.sequiꝛ ꝙ etiã si in terminis
nostris diceretꝛ vacare de facto.⁊ non de iure qd̄ tñ est falsum
tñ sufficere deberet p̄dictis arrẽdatoribus ⁊ ꝯductoribus ad
defendẽdũ eos in sua arrẽdatiõe maxie qꝛ p̄dicta interp̄tatio
magis cõuenit casui nostro facit.l.quotiẽs. ff.de ver.ob.et de
reg.iu.⁊ de re.du.verbũ.n.vacare ꝯtigerit vꝛ potiꝰ adaptari
ad vacationẽ facit q̄ iuris ꝙ satis colligiꝛ ex eo qꝛ si iure va
cassent dicte preceptorie ⁊ iure collate seu p̄misse fuissent non
erat necessariũ p viã gr̄e p̄uidere ipsis arrẽdatoribꝰ seu cõdu-
ctoribus recipiẽtibꝰ ab arrẽdãtibus noĩe eccl'ie cũ ẽt respectu
precij soluti successor de iure teneꝛ stare dictis arrẽdationibꝰ⁊
cõcessiõibus ẽt respectu p̄cij p̄ toto tpe soluti vt.s. demõstra-
tum fuit in scd̄a ⁊ tertia q̄õne frustra.n.videbaꝛ p̄cibus ĩplo-
rare ꝙ iure cõi cõcedebaꝛ.l.j.C.de thesau.li.x.l.j.§ .nunciatio.
ff.de ope.no.nũ.⁊.l.que sub qd̄.§.pe.⁊.l.v̄ba hec.ff .de condi .
14 insti.cũ si.†qm̄ v̄ba dñt ita ĩtelligi vt aliquẽ p̄ducãt effectum.c.
si papa.de p̄ui.li.vj.l.si qñ.C.de inoffi.te.facit ẽt ad predcã.l.j.
in fi.ff.ad municipa.l.si stipulatus.ff.de vsur.l.postliminiũ.§.
fi.ff.de capti.l.si quando.de leg.j.⁊.l.ꝙ labeo.ff.de carbo.edi.⁊
maxie qꝛ interp̄tatio tali cuius cõcessionis vel disp̄õnis non dꝫ
fieri vt ibi sit ali qd̄ v̄buꝫ sine effectu. vt no.Bald.in rub.C.d̄
cõtrahẽda emptione. ¶ Et qꝛ p̄sumiꝛ quis elegisse oẽm viam
per quã voluntas sua sortiaꝛ effectum.vt.l.iij.ff.de mili.testa.
facit.l.⁊ puto.ff.fami.her.faciunt que traduntꝛ per pon.consi.
15 cccxxxij.vbi cõcludit qd̄†cuꝫ verbũ prebenda possit verificari
quatenus est ius spirituale annexũ officio sacro ꝺm nota.per
Inno.in.c.maioribus.⁊.c.dilecto de prebẽ.⁊ per glo.j.q.iij.in
summa.⁊.ẽt summi possit p̄ut quedã tp̄alis cõmoditas ⁊ fru
ctus ꝺm ꝙ late dixi in rubrica.de prebẽ.⁊ qd̄ tradiꝛ.in.c.cum
16 M.ferrarieñ.de consti.⁊ in.c.ij.de insti.vñ dicit ibi qd̄ †si cõce
ditur prebenda alicui nõ capaci iuris sp̄ũalis vꝛ cõcedi soluꝫ
modo quo ad cõmoditatẽ fructuũ ꝺm eũ faciũt que tradũtur
in.xxxij.dis.c.si qui.xij.q.j.c.quia tria.xvj.q.j.c.possessiones.⁊
per zaba.⁊ Jo.de.imo.c.Jo.de cle.coniug.⁊.qd̄ latius dixi.§.
graue de prebẽ.in.iiij.q.prin.p̄pe fi.faciũt ẽt ad p̄dicta ꝙ dici
mus.de ꝯdi.ĩplen.illi q est incapax seu cui ꝯditio nõ põt im-
pleri de iure qꝛ de facto adimplere si põt p no.p Bar.in.l.qui-
dam cũ filiũ.ff.de ver.ob.⁊ in trac.minoricarũ in.vj.lib.c.iij.⁊
l.meuius.⁊.l.ij.tradiꝛ.ff.de cõdi.⁊ demonstra.⁊.l.mulier in fi.
ff.de condi.insti.⁊.l.seyus.§.heredi.ff.de statu lib.facit etiã ad
predicta generalitas v̄borꝫ p̄dictorꝫ vel per quẽuis modũ ⁊c:
pp quã generalitatẽ videnꝛ cõprehẽdi nõ solũ illa que veniũt
in disp̄õne generali.sed ẽt que alias nõ venirẽt vt singulariter
voluit Bar.in.l.generali.§.fi.ff.de vsuf.leg.⁊ glo.in.l.cum pe
nam.ff.de arbi.facit tex.in.l.balista.ad treb. ¶ Et pro p̄dicta
cõclusione optime facit cõsilium eiusdem dñi Ludo.ponta.in
ordine.cccxliiij.vbi cõcludit†ꝙ si cõcedaꝛ gratia ad beneficiũ
17 vacaturꝫ ꝙ si vacauit per mortẽ cõmendatarij ꝙ licet nõ posset
dici vacasse p̄prie per mortẽ cõmẽdatarij cũ nõ sit p̄latus nec
habeat p̄priũ titulũ prelati aut rectoris arg.l.lutius.ff.de po.
lxj.di.c.obitum.⁊.c.cathaniẽsis.⁊.xxj.q.j.c.q plures.⁊ ibi glo.
Inno. in.c.si ꝯstitutus.de acc. Old.late ꝯsi.clxxix.⁊ per glo.in
c.nemo deinceps.de elec.li.vj.not.Bald.in.l.ex verbo.C.de fi-
deicõ.lib.vbi dicit p illũ tex.ꝙ cõmenda in bñficio nõ vꝛ dare
titulũ ⁊ tñ Ludo.cõcludit in.d.cõsilio ꝙ tale bñficiũ venit in
gratiã vbi dñe agneti ⁊ filijs de necessitate dicunꝛ vacare.siue
dicamus de nouo fuisse concessa siue per bñficiũ resti.in integ.
vt est tex.in.c.q̄uis.de rescri.li.vj.vbi gratia primo facta si re-
uocatur p̄ut h̄ fuit p reseruationeꝫ ⁊ reuocationẽ si postea ad
eandẽ gratiã primus restituiꝛ diciꝛ de nouo bñficio ⁊ gratiaꝫ
obtinere:ita ergo in casu nostro ꝙ ius cõpetens dicte Agneti
añ mortẽ dñi Guidi salui fuerint p dictam reseruationẽ ⁊ ex-
pressaꝫ reuocationẽ sublatũ si ĩ eo postea fuit restituta et post
cõcessionẽ de eo iure alteri factã dꝛ eam gratiã ⁊ ius de nouo
consequi per amotionẽ secũdi ⁊ reintegrationẽ sibi factam. vt
d.c.q̄uis.ex quo negari non põt has precetorias de iure quo
ad tituluꝫ dñi Antonij qui reputabaꝛ verus p̄ceptor ⁊ de facto
respetu amotionis a possessione has preceptorias vacare q̄a
sicut per morteꝫ vel priuationẽ veri p̄lati beneficiũ dꝛ vacare:
ita ⁊ per morteꝫ vel priuationẽ putatiui p̄lati.ar.no.p Gemi.
in.c.susceptuꝫ.de rescrip.⁊ Lap.allega.lxxix.vbi dicũt qd̄ lo-
cus est impetrationi gratie de bñficio vacaturo p mortẽ p̄lati
nõ veri sed putatiui facit q̄ statim subijciam. ¶ Ulterius posi
to sine preiudicio ꝙ p̄dicti ꝯductores seu arrẽdatores nõ pos-
sent conseruari ĩ p̄dicta arrẽdatione virtute dictarũ lr̄arũ nisi
in casibus comprehensis in ipsis lr̄is ap̄licis.⁊ casus cõprehẽsi
non extenderenꝛ ad casum nostrũ debẽt ipsi defendi auctori-
tate iuris cõis q̄ nõ tolliꝛ per p̄uisionẽ hoĩs factã in certis casi
bus:qꝛ lꝫ fiat p̄uisio in certis casibus tñ in reliq̄s remanet p̄ui
sio iuris cõis:qm̄†casus obmissus habetur pro obmisso:⁊ id̄
18 remanet ĩ disp̄õne iuris cõis siue omittaꝛ a canone:vt in.c .ij .
de trãsla.p̄la.c.is qui.j.rñso.de sen.ex.li.vj .in cle.ne romani.
⁊ cle.cõstitutionẽ.de elec.siue a lege.l.an in totum.C. de edifi .
priua.⁊.l.si vero.ff.so.ma.cũ alijs iuribus vulgatis siue a sta-
tuto ẽt a iurato.vt in.c.pe.de iureiurã.cũ si.siue a cõsuetudine
l.j.C.que sit lon.cõsue.⁊ in.c.cũ dilectus de cõsue.siue a testa-
tore.l.commodissime.ff.de libe.⁊ posthu.⁊.ff.de excu.tuto.l.ex
hĩs siue a iudice vel a superiore cõcedente.c.susceptũ.de rescri.
li.vj.l.solemnus.§.fi.ff.de iudi.siue ab appellante:vt in cle.ap-
pellanti.de ap.⁊.l.p̄cipimus.C.de ap.siue a p̄curante.vt in.c.
cũ olim.de offi.dele.⁊ in.l.maritus.C.de p̄cura.siue ab impe
trante.vt.d.c.susceptũ.⁊ in.c.cũ in illis.⁊.c .cui.de p̄ben.li.vj.
siue a cõpaciscẽtibus seu ꝯhentibus.vt.l.inter socerũ. ⁊. l.he-
blius.ff.de pac.dota.⁊.l.fi.C.de pac.⁊.l.si cuꝫ dotẽ.in prin .et
ibi p doc.ff.so.ma.⁊.l.si extraneus.ff.de condi.ob cãm quare lꝫ
deficiat p̄uisio hoĩs.tñ remanet p̄uisio iuris cõis:vt dictis iu-
ribus ⁊ p no.p Bart.in.l.j.§.vñ quare.ff .de publi.⁊ per Cy .
in.l.ij.C.de iure emphy.sed clarũ est ꝙ p̄dicti cõductores seu
arrendatores de iure cõi durante tp̄e predicte arrendationis
cõseruanꝛ ea que dicta fuerũt.s.in.q .principali.⁊ in prin.ij.
q.prin.ergo ⁊c. ¶ Sed posset quispiã dicere istud est claruꝫ
qñ predictꝰ Antonius fuisset iure institutus:sed p̄dictus do.
Antonius non videꝛ fuisse legitime institutus ex eo qd̄ in bul
la reuocationis licentie ⁊ ꝯtctũ arrendationis asserit se fecisse
concessionẽ ⁊ circũuentũ esse nõnullis expressis suggestioni-

bus per prefatũ dñm Anto. que verba faciũt plenissimã fidem: ita vt nõ possit pbari 9riũ cũ sint emissa pptersevt in clemẽ. lfis. de pba. ⁊ sic pdicta concessio videt fuisse inualida per. c. postulasti. ⁊. c. sup litteris. de rescrip. ⁊ no. in. c. si motu pprio. de preben. q2 respondetur φ posito φ istud fidẽ faciat quo ad preiudiciũ dñi Antonij non tñ vr̃ facere aut preiudicare predictis arrẽdatoribus laycis quibus est ius quesitũ q2 cũ papa non possit laycis sibi nõ subiectis quo ad ius pphanũ ⁊ tpale sibi quesitũ directe preiudicare: vt infra subijcia. longe minus debet posse preiudicare per viam indirecta3: sed posito p constanti qđ etia3 quo ad eos plenissimã fidẽ faceret tñ ipsi arrendatores seu volẽtes 9ducere ⁊ arrẽdare predictos fructus videntes ipsas 9cessionis lr̃as integras. non abolitas. nõ cãcellatas. ⁊ in forma curie nec in aliqua pte sui suspectas debuerũt credere et fide3 adhibere. ar. l. fi. C. de edic. diui adri. tol. vñ non debẽt deludi dãnificare auctoritate dictar̃ lr̃ar̃ aplicarũ maxime cum pdictus do. Anto. haberet collationẽ et puisionem predictar̃ preceptoriar̃: vnde posito qđ iure non fuisset institutus rector seu commẽdator: q2 prouisus p lr̃as subrepticias vel ex alia cã non foret idoneus tñ negari non põt qđ interim non haberet verus et legitimus cõmẽdator tã ex apostolicis φ regijs lr̃is. ¶ Et ex ipsa puisione instituta et installata
6 ⁊ missiõe in possessionẽ quo fit vt† ea que per eũ interea gesta ⁊ celebrata sunt legittime debeant obseruari ⁊ adimpleri tanφ si facta et gesta essent a vero prelato faciunt no. per Inno. i c. nihil de elec. in glo. fi. et l. c. pmo. de scisma. vbi fortius vult φ ordinationes et alia sacramenta ab hereticis ⁊ alijs qbuscũφ criminosis occultis valent. si cõi opi. tolerabant ⁊ habebant
20 p veris ⁊ legittimis prelatis† ⁊ valet snĩa a iudice excõicato qui cõi opi. habebatur pro legittimo. in. c. ad probandu3. de re iudi. inspecta eius antiqua q̃ habet in quarta 9pilatione. c. ij. eo. ti. ¶ Et p hac ẽt facit q2 legittimus reputabat fili9 natus est ẽt ex non legittimo mr̃imonio. dũmodo mr̃imoniũ reputaretur legittimũ. c. fi. qui fi. sint legit. et. l. auunculo. de cõdi. sine cã. insti. de nup. §. aduersus. et ibi glo. et. l. qui 3. de incest. nup. ⁊. c. ij. si necessitate. de do. inter vi. ¶ Et propter opinio. populi filij iudicat liberi. C. de la. li. to. l. j. §. s3 zq. ⁊ ppter cõem opi. nõ põt obijci de adulterio. c. gaudemus de diuor. ¶ Item t3 mãdatũ factũ de adeũda hr̃ditate viuẽtis qui cõi opiniõe reputabatur mortuus cũ non ẽet. l. si q mihi. §. plane. ⁊ ad pdicta ẽt faciũt no. in. l. cum delaniõis. §. asinã in fi. ff. de fun. inst ru. ⁊. l. iij. in fi. ff. de suppel. leg. ⁊ in. c. ex lr̃is despon. facit etia3 q2 collatio electio et si. actus quos qs facit rõne officij. φ qs gerit l3 nõ legittĩe tollerat ⁊ cõi opi. tradit ⁊ reputat legittim9. viij. q. j. c. nõne. vñ tenuerũt que fecit iudas φdiu fuit tollerat9 sicut facta alior̃ aplor̃. j. q. j. dedit baptismum iudas. ⁊. c. xps. xxiij. q. iiij. c. tu bonos. et prophetauit Saul l3 malus. j. q. j. c. multe. ⁊. c. prophetauit. faciũt no. i. c. fi. de coha. cler. ⁊ mulie. xxxij. di. §. verum ars. c. ad hoc. et qđ no. glo. c. ij. de pr̃by. nõ bapti. et qđ legit et no. de eo qui cõi opinione habebat p notario. c. decernimus. de sen. exc. li. vj. ⁊ per spe. de instru. edi. §. restat. vñ. qd si instr̃m. ¶ Cõis enim opi. exñs de habilitate et ltiatiõe agẽtis tpe quo aliquid facit opat vt illud valeat ⁊ ppetuo illud tuet l3 postea appeat ipm inhabile3 seu illegittimũ eẽ seu fuisse qđ etiã pbat i eo q'cõi opinione tenebat patronus ⁊ erat in quasi possessione iuris pronat9 vñ psentatio per eũ facta non viciat. l3 postea appareat ipsu3 tũc non fuisse pronũ. c. 9sultationib9 de iure patro. c. querela3. de ele. per quã decretalẽ ide3 dicim9 de rectore putatiuo ide3 de collatione facta ab eo qui ptãtem conferendi putabat hr̃e. de cã pos. c. cu3 olim. nec est vitiosum testamẽtum i quo interfuerũt testes serui qui cõmum opiniõe putabantur liberi. C. de testamen. l. j. insti. e. §. sed cum aliqnis.
21 ¶ Et qđ† facit filiusfamilias qui cõi opi. reputabat sui iuris t3 l3 tũc non essent sui iuris sicut si esset sui iuris. C. ad mace. l. ij. ff. e. l. iij. Itẽ soluens ei qui cõi opinione reputabat procurator creditoris ad pecunias exigẽdas liberat φuis pcurator non esset. l. eius q in prouincia. ff. si cer. pet. ⁊. l. si qs seruo. ff. de solu. cũ si. ¶ Ad idẽ φ de gabanitis d3 quibus seruata sint peccata eo φ cõi opi. aduene putabantur Josue. c. ix. xxij. q. iiij. c. innocens. ⁊. §. prece. de elec. v. venerabilem. faciũt ẽt no. per Spe. in ti. de leg. §. supest. ver. qd ergo si quis. vbi vult φ ea que fecit is qui cõi opinione l3 nõ essent ppetuo tenent. ¶ Et Jacob fuit iudicatus. bm φ putauit Isaac Gene. c. xxvij. facit etiã. ff. de iniurijs l. illud relatione canonizata. xv. q. j. c. illud. posset etiã φ plurima exẽpla ad predicta allegari que omitto. Ad quẽ ẽt accedat φ valent gesta a seruo gerẽte officiũ pretorie φdiu in officio tollerat. l. barbarius. ff. de offic. preto. ⁊ valet snĩa lata a. iudice seruo qui cõi opi. hr̃batur pro libero. C. de sen. ⁊ interlo om. iu. l. ij. canonizata. iij. q. vij. §. verũ. Et tñ seruus pretor vel iudex esse nõ põt. ff. de iudi. l. cũ pretor. ⁊ in. c. fiscitat. de rescri. iij. q. iij. §. tria. ¶ Cũ ergo teneant ea q̃ per prelatos rectores ⁊ officiales ⁊ similes putatiuos gesta ⁊ celebrata sunt. Et prefatus dñs Ant. v3ina haberet litteras apostolicas ⁊ regias vigore quar̃ obtinuit pdictas pceptorias ⁊ ipsarum installationem ⁊ inuestituram. ⁊ cõi opi. haberetur pro vero rectore ⁊ administratore dictar̃ pceptoriar̃ φ siue legittimis fuerit rector quo casu indubitatũ esse dictos arrendatores manuteneri in predicta arrendatiõe siue in veritate nõ esset legittimus rector cũ cõi tñ opinione appareret verus ⁊ legittimus rector dñt silr dicti conductores in sua locatione ⁊ arrendatione manu teneri hac defendi. ¶ Nec eñ conueniens esset vt tales cum tali contrahentes literis aplicis ac regijs ⁊ cõi opinione deludant decipiantur ac defraudent bm φ tradit p doc. in. d. l. barbarius. ⁊ p Inno. ⁊ doc. in. d. c. nihil. de ele. ⁊ p doc. in alijs varijs iuribus
22 supius allega. Princeps eñ† nõ d3 in facto suo fraudẽ aliquã adhibere. c. per tuas. de dona. nec aliquẽ propter hñficium suũ decipere. C. de hñs q ve. eta. impe. l. j. nec alicui imtere laqueum xxvij. qđ. j. c. de viduis. ij. nec verbum suũ variare. xxiij. di. salmista facit de pe. dis. j. derisor. de elec. c. publicato. de iur. pa. c. cum aũt. ⁊ cle. j. de renun. Et pdicta ponit Ho. c. j. de cõces. prebẽ. li. vj. ⁊ post eu3 Jo. an. in nouella. do. do. ¶ Et sic p3 nõ obstare φ casus noster nõ cõprehenderet in literis. ⁊ hic potissimũ dicendum est inspectis dictis literis apostolicis in quibus papa cõcedit predictã facultatem arrẽdãdi p dicto tpe cum dictis qualitatibus pdicto. d. Anto. tanφ vero ac legittimo rectori predictarũ pceptoriar̃. ⁊ cũ assereret p papã hic debuerũt ipsi cõductores ⁊ arrendatores fidẽ adhibere p. d. cle. literis. de pba. ⁊ ẽt 9siderare eo existente vero rectori nõ poterat deludi p ipm eo viuẽte aut durante ipsius rectoria ⁊ ipm nõ in rectorẽ nõ posse cõtingere nisi per cessum vel decessum. ⁊ ideo oĩno pdicti arrẽdatores pro dicto tpe defendẽdi sunt in predicta arrẽdatione. ¶ Nec ob. predicta restõ facta de predicta dña Agnete ⁊ filijs
23 ex duplici capite primo† q2 per hmõi restõnẽ nunφ intelligit generari piudiciũ tertio cui ius est iam quesitu3 per regulã generalẽ. l. ij. §. merito. ⁊. §. si quid a principe. ff. ne qd in. lo. pu. ⁊ i c. φuis in fi. de rescrip. li. vj. cum si. ⁊ magis proxime ⁊ in pprijs terminis restõnũ pbatur expresse. l. ordine. ff. de mune. ⁊ ho. ⁊ l. falsi. §. ordinẽ. ff. de fal. ⁊ φ no. in. l. qd ergo. §. pena grauior. ff. de infa. ⁊ tex. optimus. ⁊ in. c. φuis. in fi. de rescrip. li. vj. ⁊ quod no. in. c. j. de aucto. ⁊ vsupa. ⁊ hoc expresse probat per no. p glo. Bar. Bal. ⁊ Ang. in. l. gallus. §. ⁊ qd si tm̃. ff. de li. ⁊ posth. maxime cum ius istor̃ arrendator̃ sit eis quesitũ ex noua cã ⁊ nouo 9ctu super quo nõ fit restõ eo φ non est acquisita ex cã antiqua ⁊ de hoc est tex. ⁊ ibi no. Bar. ⁊ Bal. in fi. C. de sen. pas. ⁊ resti. vñ si filius deportati tanφ sui iuris effectus aliqua bona olipaterna alienauit φuis pater plene restituat ⁊ sic per talem restõnem filius reingrediatur ptãtem patris tñ pr̃ talia alienata recuperare non potest. vt. d. l. fi. C. de sen. pas. ⁊ rest. sic punctualiter est in terminis nostris vnde predicta restõ non d3 aliquo mõ obesse predictis arrendatoribus. ¶ Quinimo φuis non videatur tutum disputare de potentia principis tñ salua in oib9 ipsius summi pontificis ptãte attentari põt φ ẽt si expresse vo-
24 luisset preiudicare non posset† q2 ius prophanum priuato ⁊ layco sibi nõ subiecto nõ pt aliq mõ auferre h3 ea q̃ late tradũt per doc. ⁊ maxime. d. Ant. in. c. per venerabilem. qui filij sint legi. ⁊ per no. x. di. c. q2. ⁊. xcvj. di. c. cu3 ad verũ. ⁊ h3 ea que tradũtur in. c. nouit de iudi. ⁊ in. c. solite. de maio. ⁊ obe. ⁊ in alijs varijs locis qnimo vr̃ φ nec ẽt subdito tali casu videatur posse p iudicare cui est ius quesitũ facto ipsius summi pontificis. cum respectu ipsius tertij nulli videatur subesse iusta causa bm ea q̃ traduntur in. l. quotiens. C. de preci. impe. offe. ⁊. l. fi. C. si cõtra ius vel vtili. pu. Inn. ⁊ doc. in. c. que in ecclesiarũ. de cõsti. Bal. ⁊ doc. in. l. rescripta. C. de preci. impa. offe. maxime cum peruenerit 9ctus arrendationis occasione lr̃ar̃ summi pontificis faciũt no. in. c. j. de na. feu. ⁊ i. c. j. de feu. sine culpa nõ admi. ⁊ p. d. meũ. in. d. c. q̃ in ecclesiarũ. ⁊ φ not. per eum in. c. j. de prob. ⁊. l. cessat. ff. de publi. et per. d. Cy. i. l. digna vox. C. de legi. fit ergo 9clõ φ predicti arrẽdatores pro dicto tpe arrẽdationis fouẽt insticiã. ¶ Circa q̃rtã ⁊ vltimam qõnẽ qua q̃rit in effectu qualis fuerit amotio predictor̃ arrendator̃ a possessione ear̃. ⁊ sic vtrũ sic de facto potuerint priuari satis aperta p3 rñsio ex hñs. que supi9 dicta sunt. ⁊ q̃ ex facti narratiõe colligunt. ¶ Qua3 tñ eñ ad pmũ φ cũ fuerint amoti ⁊ destituti sine cause cognitione dñr de facto priuati φuis destituti fuerint auctoritate
25 regiarũ litterarũ3† q2 illũ dr̃ de facto fieri qđ fit sine cãe cognitione sine pnũciatiõe snĩe vbi snĩa requiritur. vt est glo. fin. bm Bar. in. l. ictus fustium. ff. de infa. sed iuxta foros ⁊ constitutiones regni valentie requirit snĩa ad hoc vt qs ammoueat a possessione sua seu q̃si hoc nulla fuit lata snĩa. Scdo ex regula gl. no. in. l. verũ. §. ex facto. ff. de mino. ⁊ in. d. l. ictus fustium quas allegat ad ppositũ bart. 9silio in ordine meo. xxxix. als est 9siliũ in ordine. lxxxiij. φ incipit in qõne pposita. vbi dicit
26 φ illud dr̃ fieri de facto φ fit sine cãe cognitiõe† cuius cãe cognitio versat non solũ in citatione glo. in cle. pñti. de censi: in cle. j. ⁊. ij.

cle.j.et.ij.de penis.Bar.in.l.nec q̄cq̄.§.vbi decretum.de offi. procõ.verũ ẽt audiẽdo partes in earũ iuribus iuxta tex.§ causa cognita.ff.ad carbo.in.l.in cause.ff.de mino.in.l.cognitio.C. si iꝫ ius vel vtili.pu.vel procedere ordine iudiciario obmisso vt no.d.Ant.in.c.dilecti.de iudi.Bal.in.c.j.de noua.fi.ser.ꝛ ideꝫ sentit Bal.in.l.fi.in prin.C.de iure deli.ꝛ ipsa iura distinguere ꝛ de eis cõsideratiõem hr̃e iuxta no.per Bal.in.l.is apud quẽ C.de eden.in.l.ab eo.C.quõ ꝛ qñ iudex Inno.in.c.cum bertoldus.de re iudi.seu qñ aliqd manu regia fit vt dixit Bal.in.l.solam.C.de testi.in fi.q.ꝛ bar.in ex̃ua.ad reprimendã in ver.videbitur in fi.ꝛ.l.si societatẽ.§.arbitrorũ.ff.p socio.pe.de anc.i cle. sepe de v̄.sig.facit.l.ij.in prin.ff.de orig.iur.putat fuisse in terminis nr̃is vr̃ qꝛ cõstat q̄ in amotione a possessione facta istis arrẽdatoribus nulla fuit habita cognitio iuris ꝛ nullus iporũ nec de eis habita aliqua cõsideratio vt apparet in causa motiua gubernatorẽ in apprehẽsionẽ ipsius possessionis q̄ nõ fuit defect⁹ iurĩũ dictorũ arrendatorũ q̄ ꝓvim fuissent cõsiderata ꝛ pẽsata sꝫ obediẽdo mandato regis ꝛ metu penarũ forte q̄cq̄ declarat ꝛ restringit dispõnem ad illam cãm iuxta no.in.l.si nomini.§.si qs aũt de exce.rei iudi.l.hr̃ditas.C.de peti.here.vnde cũ de facto apparet hos arrẽdatores fuisse destitutos ab ipso rege qꝛ eius auctoritate vt in.c.hñ autẽ.de cõces.prebẽ.q̄ fieri non põt quo ẽt predo sua in possessiõe debeat manuteneri.c.in literis.de res. spo.l.ij.qui ꝓpter publicas pẽsitationes.de ma.ꝛ obe.inter q̄tuor.l.fi.C.si ꝑ vim vel alio mõ ẽt si de facto possideat cũ lꝫ iudex qui de facto misit in possessionẽ faciliter debeat eẽ in reuocãdo nõ tñ sine citatiõe ꝑtisvt in.d.l.ij.ꝛ ibi per bal.ad q̄ no.p bal.in d.§.vbi decretũ.vñ posito que ꝑiudicio q̄ dicta agnes de facto fuisset restituta nõ fuit restituta ab ipsis arrẽdatoribus nec ad ipsorũ instantiam sꝫ auctoritate aplicarũ ꝛ regiarũ lr̃arũ ꝓpter cõcessionẽ facta dño Ant.alcuna:ꝛ ad petitionẽ ipsius dñi arrẽdatoris dicti arrẽdatores habuerũt possessionẽ seu quasi iure recolligẽdi dictos fruct⁹ arrẽdatos nõ pñt ꝛ tertij põtes eis nõ citatis nec auditis ꝛ sine cause cognitiõe a dicta possessiõe seu quasi ar.plene no.p Bar.in.l.a diuo pio.§.si sup rebus.ff.de re iu.ꝛ Ang.in repe.l.j.C.de iudi.ꝛ Inn.in.c.veniens de testi.ꝛ sic non ob.consideratio q̄ sicut de facto fuit dicta agnes destituta ita valuit de facto restitui per dicta iura. Laus deo.

¶Et vt supra scriptum est ita consulo ego Marianus socin⁹ saluo semper saniori consilio.

¶Consilium. xxxiiij.

1 ¶Pater:ꝛ quilibet ascẽdens habẽs ĩ potestate dicit̃ esse descẽdentium legitimus administrator.
2 Tabellionatus offm̃ a quibus cõferatur.
3 Qualitatem allegans tenetur illam probare.
4 Tabellionibus ignotis an credendum sit.
5 Scriptura priuata quando probet.
6 Actus celebratus nõ seruata debita forma est ipso iure nullus nec potest forma seruari per equipollens.
7 Citatio vna non põt pro ambabus dari si fiant due citationes si ex forma statuti datur forma ante bannum.
8 Statutum non cõprehẽdit cãm ad quã v̄ba nõ pñt adaptari.
9 Ludens cum pluribus ad ludũ ꝓhibitum ꝓ vno punietur.
10 Cõtinuatim dr̃ fieri quod iteratur licet aliquo tp̃is interuallo.
11 Reliquo v̄bũ:adiectũ vniuersitati bonorũ iportat istitutiõem.
12 Reliquo verbũ:adiectũ rei ꝑticulari ĩ filio iportat institutiõeꝫ.
13 Institutio heredis non hꝫ certam formulam verborum.
14 Filius grauatus diuersis temporibus hereditatem restituere: detrabit duas quartas.
15 Ius canonicum quando debeat seruari in foro seculari.
16 Trebellianica qñ possit ꝓhiberi per verba equipolentia.
17 Dotẽ totam integraq̃ q̄uis quis fuerit stipulatus sibi restitui soluto matrimonio:tñ deducet̃ ĩpẽsa funeris facta ꝑ ipa vxore.
18 Fideicõmissarius si bona restituenda occupauerit añ aditã hr̃ditatem an puniatur ꝛ qua pena.
19 Interdictuꝫ quorũ bonorũ cõpetit pro hereditatis occupatiõe.
20 Rei vẽdicatio publiciana ꝛ cõditio possessionis eodem libello intentantur.

Omnipotens deus. Adsit. Prosequẽdo ordinẽ predictarum q̄onum. Assumo primam q̄onem qua queritur vtrũ predictuꝫ testm̃ manu predicti scribani confectum viribus subsistat.que quidem q̄d est aliquãtulum difficilis tum ex seipsa.tum etiam qꝛ iudicio meo aliqua potuerunt concurrere que in puncto minime narrantur.quapropter necessarium erit sequi doctrinã imperatoris in.l.vt responsum.C.de transac.pro clariori tamen decisione primo ponaꝫ cõclusiones iudicio meo indubitabiles.¶Prima igitur conclusio sit.q̄d si in ea parte in qua puncto narratur q̄d post mortem angele superstite sibi filio pro quo auus paternus tanq̄ tutor ꝛ legitimus administrator confecit inuentarium ꝛc.deberet dicere proauus paternus decisio esset expedita q̄ predictũ testm̃ esset nullum per.l.qui in ꝑtãte.ff.de testa.qm̃ auus ꝛ proauus paterni hñt descendentes oẽs in ꝑtãte nisi fuerint emancipati ꝛ sic testm̃ esset nulluꝫ vt dixi per.l.qui in ꝑtãte nisi probaretur vt dixi vel q̄ fuisset emancipatus vel q̄ ex forma statuti filiusfamilias possit cõdere testm̃.Et q̄ velit dicere vt arbitror de proauo paterno colligit̃ ex illis verbis dum dr̃.tanq̄ legittimus administrator.qꝛ †pater ꝛ quilibet ascendens habens in ꝑtãte dr̃ eẽ descẽdẽtiũ legitimus administrator.l.patri.ff.de mino.ꝛ.l. j.C.de bo.ma.ꝛ ibi per doc.maxime per bal.vbi dicit q̄ põt agere tanq̄ si haberet solidũ dñium ꝛ.l.nõ solũ.§.vbi aũt.C.de bo. q̄ li.per Cy.bu.ꝛ Bar.in.l.j.C.qñ in inte.rest.postbu.possi.per d.Ant.in.c.cum.M.de cõsti.Illam propter verba predicta apparet q̄ nõ põt differre auus maternus qꝛ nedũ auus matern⁹ sed nec pater in bonis in quibus patri nõ queritur vsufructus nõ dr̃ habere legitimã administrationẽ vt traditur ĩ dictis iuribus ꝛ in auc.excipit̃.C.de bo.que lib.ꝛ in auc.vt lice.ma.ꝛ auie in prin.no.Bar.ꝛ Jo.de imo.in.l.fi.§.j.ff.de ver.ob.cum fi.si tñ deberet differre auus maternus per erroreꝫ etiã fuissent adiuncta illa verba tanq̄ legitimus administrator euanescit ꝑdicta cõclusio.¶Scd̃a conclusio sit q̄ predictuꝫ testm̃ indubitanter nõ vr̃ irritari si nõ probatur q̄ instrm̃ cõfectum ꝑ deputatum scribanie predicti dñici Petri Pauli de ancbona fuerit confectum per publicuꝫ notarium qm̃ ad validitatem ĩstri ꝛ ad hoc vt tanq̄ publicum probet exigitur q̄ ille qui illud confecit sit publicus notarius vt traditur in.c.j.de fi.instru.ꝛ late per Jo. an.post Nic.mat.in addi.spe.in ti.de instru.edic.§.nunc dicendum in magna addi.ꝛ traditur in.l.generali.C.de tabu.lib.x. nec ex eo | q̄d in fine ipsius instri dicatur ego petrus ꝛc.publica ꝛ imperiali vel papali auctoritate notarius rogatus ꝛc.scripsi ꝛ publicaui.probatur per hoc q̄ talis fuerit notarius public⁹ assertio em̃ talis nõ releuat ꝓducẽtẽ sine literis testimonialib⁹ autẽticis vt no.Jn.ĩ.c.j.de cle.peregri.ꝛ bal.in auc.sꝫ nouo iure.C.si cer.pe.ꝛ Spe.in titu.de instru.cau.ꝛ fide.§.restat.ver.et scias.vbi cõcludit q̄ ad illũ q ꝓducit instrm̃ ꝑtinet ꝓbatio. q̄ ille q ꝯfecit fuerit notarius.ꝛ idẽ tꝫ ibi Joã.an.in addi. ver.et scias q̄ tabellionatus post Marti.filla.vbi dicit q̄ ꝓbatio incũbat actori ex instro tanq̄ publico cũ afferat factũ vel solẽnitatẽ.C.de ꝓba.l.actor.ff.de publiciana.in.l.q̄cũq̄ꝫ.facit ẽt qꝛ †tabellionatus offm̃ nõ cõfert̃ nobis a natura: sed ab hoĩb⁹ dignitatẽ habẽtib⁹ ꝛ nõ ab oĩbus sed a paucis vt tradit̃ ꝑ Joã.an.in d.auc.do.meũ.ꝛ Jo.de imo.in.c.pe.de fi.instr.ꝑ Bart.in.l.oẽs ꝑpli.ff.de iuſ.ꝛ iur.ꝛ ꝑ Spec.in titu.de fide instru.§.restat.ver. sed qs põt.ꝛ in ti.de ꝑcu.§.rõne quoq̃ forme. ver.itẽ q̄ nõ sũt facte q̄ in principio.ꝛ ꝑ Bar.in.l.j.ff.de offi.ꝑcõ.vñ cum talis qualitas nõ ꝯualescat sed ꝯferat̃ merito.†allegãs talẽ qualitatem tenet̃ ꝓbare.facit etiã q̄d no.glo.in.c.si forte.de elec. lib.vj. ꝛ per Bal.in.l.nõ ignorat.C.qui accu. nõ pos.ꝛ q̄d habet̃ in.l. si vero.§.qui pro rei.ff.qui satisda.cog. ꝛ per Inno.ꝛ do.in.c.j. de fi.instru.ꝛ in.c.illud.de ꝑsump. ꝛ per Bal.in.l. barbari⁹.ff. de offic.preto.ꝛ in.l.a testiũ.§.j.ff.de testi.ꝛ idem tenui in cle.j. de procu.vbi late scripsi.de hac materia ꝛ ista est cõis conclusio de qua etiã per doc.in.l.cõparationes.C.de fi.instru. sicut † em̃ ignotis testibus nõ credit̃ ita nec ignotis tabellionibus credere debemus.arg.in aucto.de testi.§.si vero ignoti.ꝛ in c.j.de cle. peregri.ꝛ sic ex predictis sequit̃ ꝓbatio ꝑdicte cõclusionis: qm̃ si nõ ꝓbat̃ q̄ ille qui fuit rogatus de predicta electiõe ꝛ deputatione scribanie fuerit notarius sequit̃ q̄ predicta scriptura remanet priuata que†quidẽ scriptura ꝑfata nõ facit fidem quecũq̄ illa sit nisi recipiat aliquid fomentũ vel supplemẽtũ ꝓpter q̄d fiat autẽtica.nõ em̃ facit fidẽ.nec ꝓbat:ꝛ si haberet plurium testiũ inscriptionẽ vel subscriptionẽ ꝛ annũ mensem ꝛ diem et similes solẽnitates.C.de ꝓba.l.instra.ꝛ.l.exẽplo.ꝛ.l.rationes.ꝛ C.de conueniẽ.fis.debi.l.ij.ꝛ.l.nuda.ff.de dona.lꝫ em̃ scriptura ꝑfata habeat testium subscriptionẽ.tñ si testes adhuc nõ recognouerũt subscriptiones suas vel mortui sunt ꝛ nulla sit facta cõparatio ꝛ pars neget nõ ꝓbat.hoc tenet Spe.in ti.de instru. edic.§.nũc dicẽdũ.v̄si.regul̃r.ergo facit q̄d no.spe.eo.tit.ꝛ.§.v̄. est ad q̄rtã.ꝛ Oldr.ꝯsi.j.ꝛ Bal.in.c.is in publico. de cõtrouer. inuesti.vbi dicit q̄ nulle scripture prefate simul iuncte non faciunt plenã fidẽ.tradit̃ etiã per Bar.ꝛ moderniores.ꝛ.l.admonendi.ff.de iureiur.ꝛ si patet q̄ cum predicta scriptura ꝑdicti ser Petri asserti notarij nõ probato per literas testimoniales aut per alias legitimas probationes q̄ sit tabellio seu public⁹ notarius non facit fidem neq̄ꝫ probationeꝫ q̄ de electione seu deputatione predicti dominici in scribarium faciunt etiã not. per glo.ꝛ Bal.in l.iij.C.de non nume.pecu.cum aliis similib⁹. ¶Ex quibus sequit̃ alia secũda conclusio necessaria.q̄ cũ predictus dominicus qui scripsit testamentũ predicti Thome nõ probet̃ per legitimas probationes q̄ sit tabellio seu publicus notarius non facit fidẽ neq̄ probationẽ de electione seu deputatione ꝑdicti dñici in scribariũ faciũt etiã not.per gl.ꝛ Bal.in l.iij.C.de nõ nu.pec.cũ aliis si.¶Ex q̄bus sequit̃ alia scd̃a con

clusio necessaria ꝙ cum predictus dñicus qui scripsit testm̃ p̄di
cti Thome nõ probet per legitimas ꝓbatiões fuisse scribari⁹
ꝓꝑ quã qualitatem ltie probatã p̄dictũ testm̃ viribus subsiste
ret ex forma predicti statuti disponẽtis ꝙ scripturis ⁊ testamẽ
tis ꝑ scribariũ rogatũ probẽt ⁊ fidẽ facient tanq̃ publice. Qm̃
nõ facta ꝓbatione ltia ꝙ p̄dictus dñicus esset legitimus scriba
rius sequitur ꝙ p̄dictũ testm̃ remanet scriptuꝫ ac rogatũ a ꝑso
na priuata: ⁊ sic est priuata scriptura ⁊ ꝯñs nõ ꝓbat nec virib⁹
subsistit ꝑ ea que statiꝫ dicta sunt nisi aliter probetur. ¶ Verũ
qꝛ posset forte cõtingere ꝙ haberẽt lr̃e testimoniales facientes
fidem de notariatu dicti ser petri. ⁊ per ꝯñs fidẽ faceret p̄dictũ
instrumẽtum de p̄dicta electiõe p̄dicti dñici in scribariũ vel ẽt
si aliter probaret̃ ꝑ testes de notariatu dicti ser Petri merito
discutiamus. vtrum p̄dictus scribarius fuerit electus cũ tanta
solẽnitate ⁊ seruata forma statutoꝝ ita ⁊ taliter ꝙ locus sit di
spõnem p̄dictoꝝ statutoꝝ circa adhibẽdam fidẽ scripturis ⁊ te
stamentis predicti dñici tanq̃ veri legitimi scribarij ex forma p̄
dictoꝝ statutoꝝ. Et in veritate questio ista est satis dubitabilis.
6 ¶ Et pro ꝑte negatiua facit primo gñalis regula ꝙ † actus ce
lebratus non seruata debita forma est ipso iure nullus: vt in. c.
qꝛ ꝓꝑ. de elec. l. cum hij. §. pretor. ff. de transac. j. q. j. c. detrahen.
c. maiores. de bap. ⁊ in. l. iulianus. §. sed si quis. ff. ad exhi. xij. q.
ij. c. sine exceptione. ⁊ adeo forma substantialis specifice seruan
da vr̃ ꝙ actus validitatẽ nõ hꝫ locũ illa regula ꝙ nihil interest
ex equipollentibus fiat ita singulariter dicũt Bal. ⁊ Ang. in. l.
j. de lib. ⁊ posthu. Unde dicunt ꝙ si statutũ requirit ꝙ in instr̃is
cõficiendis notarius debeat apponere nomen ꝓnomen ⁊ agno
men ꝙ nõ valebit instr̃m si solũ fuit appositum nomẽ vel agno
men etiam si illud sit elegans nomen vel pronomẽ vt gallo pres
sus de quo per glo. in. l. hac cõsultissima. C. qui testa. fa. poss. no
torietas qꝛ veritas nõ excusat a forma. vt. d. l. j. ⁊. ij. ff. de libe. ⁊
posth. ⁊ no. Bal. in. d. l. hac consultissima. facit que no. in. l. que
cũq̧. de bo. que lib. ⁊ per Bar. in. l. pretor. in prin. ff. de oper. no.
nun. ⁊ in. l. legitimos. ff. de legi. tut. vbi Bar. dicit ꝙ si requirit
interponi auctoritatem ꝓ forma alicuius actus nõ sufficit dice
re ꝑ verbũ cõsensus ⁊ hoc maxime dicẽdũ est qñ talis forma re
quiritur a statuto corrigente ius cõe qꝛ tunc oĩno ad vnguẽ ser
uanda est ſm Bal. in. c. j. de milite vassa. qui cõtumax est. vbi di
cit ꝙ si a statuto sit data forma ꝙ ante bannũ fiãt due citatiões
tot dierum ꝓ qualibet ꝙ nõ põt index ꝓ qualibet citatione cõ
glutinare ambas citatiões ⁊ sic dare vnam pro ambabus quia
7 † cum duplex citatio sit data a statuto pro forma substantiali ꝑ
ueniendi ad bannum nihil mutari p̃t de tali forma ẽt termin⁹
vni⁹ hore per. l. ⁊ si nihil. ff. de re. iu. ⁊ aliud fieret viciaret̃ bãnũ
⁊ idẽ voluit Marti. silima. ⁊ post eum Bal. in. l. nõ sunt liberi
ff. de sta. ho. ꝑ illam. l. qui rome. §. flauius. ff. de ver. ob. ⁊ voluit
Bal. in. l. cessante. ⁊ in aut. qui semel. C. quõ ⁊ qñ iu. facit. ẽt. l. iij.
§. si cã cognita. ff. de bo. pos. ⁊ ꝙ dixi in cle. j. in glo. suꝑ verbo iu
re. de fo. cõp. ⁊ est bonus tex. in. l. j. §. offidius. ff. ne quis euꝫ qui
in ius vocatus est vim assumat. ꝑ quẽ tex. no. ibi Bal. ꝙ quãdo
ante processum vel citationem exigit̃ aliqđ preambuluꝫ si illud
nõ ꝓcederet non vꝫ processus neq̧ citatio infert ꝙ si ex forma
statuti exigant solutio decime si talis solutio nõ procedat̃ non
vꝫ ꝓcessus allegat et. l. vniuersa. C. de preci. impe. offe. dixi late
in rubrica. de dila. in. xx. prin. ar. q. iij. Cum ergo ita sit ꝙ ad va
liditatem actus forma substãtialis tradita sit seruãda ad vnguẽ
vr̃ inferendum ꝙ predicta electio ⁊ deputatio scribarij nõ va
leat tanq̃ nõ seruata forma tradita. ¶ Que quidẽ cõclo vr̃ pro
bari ex pluribus prima ex forma primi statuti posita. sub rubri
ca de fide danda libris ⁊c. qm̃ p̄fatum statutum disponit dãdo
formaꝫ electione scribarij ⁊ officio scribarij ꝙ si quis fuerit scri
barius alicuius nauigij anteq̃ incipiat suum offm̃ teneat̃ ⁊ de
beat in principio cuiuslibet viagij cõparere coꝝ ꝑtãte vel iudi
ce cãrum ciuilium ⁊c. Sꝫ in terminis nostris narrat̃ hoc mini
me fuisse celebratum qꝛ in fine predicti vltimi viagij predictus
scribarius nõ seruauit dictum statutuꝫ prestando iuramẽtum
de quo in statuto ergo scripturis predicti scribarij nõ vr̃ adhi
benda fides ex forma p̄dicti statuti ꝑ ea q̃ suꝑius dicta sunt ma
xime in scđo loco de solutiõe decime. ¶ Scđo ẽt ĩ alio nõ vr̃ ser
uata forma p̄dicti statuti eo ꝙ requirit̃ p̄dictũ statutũ eo ꝙ scri
barius p̄dictũ corporalẽ iuramẽtũ p̄stet cũ p̄ñtia ⁊ volũtate ma
ioris partis mercatoꝝ qui ire debeant vel eorum mercantias
mittere cũ dicto nauigio ⁊ vbi non esset mercator in p̄ñtia noc
chierij ⁊ trium marinarioꝝ ipsius nauigij de ciuitate anchone
quare cũ p̄dictus scribarius in prestando p̄dictũ iuramentum
illud nõ ꝓbetur p̄stitisse in presentia maioris partis mercatoꝝ
ire volentiũ vel mercantias mittere intendentiũ sed solum in p̄
sentia dñi Jacobi quõdam dñi Petri ⁊ petrilli Jo. mercatoris
anchonatinorũ nec dꝛ ꝙ deberent ire vel mittere mercãtias ⁊c.
nec quod constituerent maiorẽ partem mercatorum ⁊ sic videt̃
ꝓꝑ omissam formam qđ dispositio predicti statuti deponentis
quod scripturis ⁊ testamentis talis scribarij credatur ⁊ fides
adhibeatur nõ sortiat̃ effectum per iura suꝑius allegata ⁊ ma
xime qꝛ cũ ista consistant in facto vꝫ ꝙ illi duo cõstituerẽt maio
rem ꝑtem ⁊ ꝙ haberent qualitatem a statuto requisitam ⁊ fa
cta nõ presumunt̃ nisi probentur vt. l. in bello. §. facte. ff. de cap.
⁊ postli. reuer. ⁊ in. l. quecũq̧. ff. de publiciana. facit ꝙ singulari
ter no. glo. ⁊ post eam Paul. de ca. in. l. illud. C. de sacrosan. eccl.
¶ Tertio probat̃ predictus scribarius nõ videtur fuisse elect⁹
pro dicto viagio reditus ad anchonã sed dꝛ in electione ipsius
in quibus viagijs ⁊ etiã postea subiungit̃ pro predictis viagijs
vñ cum non reperiatur fuisse electus pro viagio redeundo ad
anchonam nec pro dicto viagio redeundo ad anchonã presti
tisse iuramentum merito scripturis confectis per predictũ scri
barium in viagio reditus ad anchonã non vr̃ adhibendã fides
qꝛ quo deficiunt verba statuti deficit etiã dispõ vt in. l. si seruũ.
§. non dixit. ff. de acqui. he. in. c. ad audientiam. de decimis ⁊ in
l. hos accusare. §. hoc beneficio. ⁊. §. omnibus. ff. de accu. ⁊ in. l.
8 scire opꝫ. §. illud. ff. de excu. tu. statutum eñ † nõ comprehendit
cãm ad quam verba non possunt adaptari vt. l. ita aũt. ⁊ ibi ꝑ
Bar. ff. de admi. tu. ⁊ in. c. idẽtitatibus in fi. de elec. li. vj. notant
Bar. Ang. ⁊ Rapha. ⁊ Jo. de imo. in. l. iiij. §. pretor. ff. de dam.
infec. ¶ Et dicit Bar. in. l. ij. ff. ad. l. iuliam. dꝫ allegare. ff. ad. l.
pompe. de priori. repetundaꝝ. qđ nec iureconsultus nec impa
tor potest facere qñ illud cõtineatur in. l. quod in ea nõ cõtinet̃
faciunt etiã no. per Bal. in. l. gallus. §. videndũ. ff. de li. ⁊ post.
¶ Cum ergo verba predicti statuti nõ adaptent̃ ad casum no
strum de viagio redditus ad anchonaꝫ merito vr̃ ꝙ scripturis
⁊ per ꝯñs testõ rogato per dictum scribarium nõ sit fides adhi
benda. ¶ Uerum q̃uis predicta videantur fortiter vrgere tñ
decisio redditur dubia ex eo ꝙ ex forma statuti positi sub rub.
de li scribarij de lauane ⁊c. disponitur ⁊c. qđ si scribari⁹ eligatur
extra ciuitatem anchonitatam debeat iurare suum offm̃ ante
cõsulem nec aliquid dꝛ de p̄ñtia maioris ꝑtis mercatoꝝ. nã sta
tutũ qđ loquitur de maiori parte mercatoꝝ loquitur qñ scriba
rius eligeret̃ in ciuitate anchonitane. cum ergo in terminis no
stris p̄dictus scribarius non fuerit electus in ciuitate anchoni
tane. sed in ciuitate cõstantinopolitañ. sufficiens vr̃ fuisse predi
ctũ iuramẽtũ p̄stitũ coram ꝯsule cũ statutũ p̄dictũ in casu p̄di
cto nõ requirat p̄ñtiã maioris ꝑtis mercatoꝝ. Et hoc dico si ⁊
inq̃tum illud ꝙ dꝛ de maiori ꝑte mercatoꝝ in alio statuto con
suetudo ⁊ obseruantia longi tp̄is nõ fuisset interpretata quod
ẽt p̄ñtia requiretur maioris partis mercatoꝝ quo casu eẽt faciẽ
dũ articulũ de p̄dicto cõi intellectu ⁊ obseruãtia ita vt respectu
reqsite p̄sentie maioris ꝑtis mercatoꝝ p̄dictũ statutũ positum
sub rubri. de fide danda libris ⁊c. ꝙ dꝛ fuisse vltimum in ordine
interp̄taret̃ ⁊ addet̃ p̄ñti statuto sicut in simili dꝛ in. l. nõ. est no
uũ. ff. de legibus. Et si quidẽ p̄dicta probarent̃ tũc arbitrarer p̄
dicto testõ ex eo qđ fuisset rogatũ ꝑ scribariũ nõ facere fidẽ al's
arbitror p̄dictũ scđm fundamẽtum supra in ꝯriũ fundatũ obes
se. ¶ Insuper ẽt quo ad primum fundamentũ in ꝯriuꝫ forma
tum ẽt est aduertendũ qđ lꝫ prefatum statutum dicat in princi
pio cuiuslibet viagij. ⁊ sic locat̃ per verbũ distributiuũ de cuius
natura est appropriare rẽ de qua agit̃ in solidũ vt in. l. si plurib⁹
in prin. ff. de leg. ij. de quo late dixi in. l. ij. ff. de duobus reis. in
viij. principali articulo. q. j. tñ lꝫ predictus scribarius fuerit cõ
stitutus ad certa viagia qꝛ possunt esse plura viagia sub vno via
gio predicta constitutio dicat deo duce regressurus ad ancho
nam perfectis ip̃s viagijs merito videntur omnia predicta via
9 gia pro vno hr̃i sicut in simili dicimus † de eo qui ludit eadem
die cum pluribus qui non venit puniendus tanq̃ plura circa lu
dum prohibituꝫ cõmiserit delicto ex quo ludus non fuit habi
tus pro ꝑfecto anteq̃ recederet arg. l. ꝯctus. de fide instru. ⁊ qđ
no. in. l. naturalem. ⁊ in. l. in laqueũ. ff. de acqui. reꝝ domi. ⁊ in. l.
in serui. §. pe ijsse. ff. de bonisq̧ lib. ¶ Item facit ꝙ in simili di
cimus ꝙ si aliquis tp̄e cõtinuato ex eodẽ aceruo frumenti tres
vel plures saccos frumẽti subtraxerit: vl' continuato tp̄e varias
res furatus fuerit: vꝫ decretales codicem vestes argentum ⁊ si
milia qđ dꝛ vnum furtũ ⁊ non plura adeo ꝙ nõ p̃t puniri pena
plurium furtoꝝ si forte ex pluribus furtis maior pena veniret
imponenda ſm Bar. in. l. eum qui. §. ita dicit. ff. de fur. ⁊ Bal.
⁊ doc. in auc. sed nouo iure. C. de ser. fugi. facit quod no. glos. in
l. pe. ff. de ac. ⁊ oblig. lꝫ ergo dicatur in predicta cõstitutione scri
barij pro pluribus viagijs tñ si continuatio temporis ad varia
loca eundẽ est ante redditum ad anchonã potest in effectu dici
vnum viagiũ vt in predictis exẽplis ad quod ẽt plura alia pos
sunt deduci exempla de quibus per Bar. ⁊ doc. in. l. nunq̃ plu
ra. ff. de priua. delic. ⁊ in. l. inficiando. §. infans. ff. de fur. ⁊ ex his
10 que latissime dixi in. c. j. de pe. sic † etiam ⁊ continuatim dꝛ fieri
qđ iteratur ⁊ p̃t dici vnũ lꝫ aliquo interuallo tempore celebra
tum fuerit dummodo ad extraneos actus non fuerit euentum
per no. ij. q. vj. arguta. ⁊ in. c. cum olim. de cã pos. ⁊ in. c. cum cau
sam. de elec. ⁊ per glo. pe. in. c. fi. de ver. signi. lib. vj. ⁊. xiij. q. j. c. j.
⁊ ibi glos. in. c. si de beneficio. de preben. lib. vj. ⁊ in. c. pe. de offi.
ordi. li.

ordi.libr.vj.⁊ per glos.xxj. quest.iij. c. hij qui.⁊ per glos. in
ver.contumacia.in.c.cupientes.in prin.de elec.lib.vj.p gl.xxvj.
di.§.non aūt.cuꝫ si.vñ eadem ⁊ vna potest dici nauigatio lꝫ ad
varia loca.⁊ varia viagia debeat facere ex quo viagium non hr̄
pro cōpleto ⁊ absoluto per iura preallegata facit ēt quod no.in
c.qr pp.de elec.⁊ ꝙ traditur in.l.cōtinuus.ff.de ver.ob.Et ex p̄
dictis nō obstarēt primū ⁊ tertiū fundamētū in ꝯtrariū allegata.
¶Est tñ aduertendū ꝙ ego arbitror p̄dicta p̄cedere qñ non p
baretur ꝙ viagia essent diuersa ⁊ pcessum esset ad extneos act⁹:
ita qd̄ possunt ppie ⁊ stricte plura appellari viagia vel ꝙ con
suetudo ciuiū anchonitanorꝫ interp̄taret̄ p̄dicta fuisse plura
⁊ diuersa viagia.qm̄ tūc indubitatū arbitror predictā cōstōnē
scribarij nō producte effectū ad p̄dictū viagiū redditꝫ ad an
chonā ⁊ sic testm̄ predictū viribus nō subsisteret.Nec miretur
quispiā ꝙ predicto mō pcedant qm̄ mihi hoc necessarium est:
tū qr facti narratio nō plene vr̄ eē transmissa:tū qr cū sim oriun
dus ⁊ educatus ac ēt tp̄s vite mee cōsumpserim in hac ciuitate
senarꝫ q̄ est mediterranea quasi equalr̄ ab vtroqꝫ mari distans.
merito in talibus iusta ducor ignorantia ⁊ sufficiāt quo ad pri
mā qōnē.¶Circa scd̄am qōnē principalē qua q̄rit̄ vtrū valeat p̄
dictū testm̄ in quo nō appet alia hr̄dis institutio.Breuiter di
cendū arbitror qd̄ si alia nō obstarent de quibus.s̄.pp cām p̄di
ctū nō arbitror testm̄ p̄dictū annullādum.hec aūt ꝯclo pbat̄ du
11 plici fundamēto.primo qr † verbū relinquo vel siīa adiectum
vniuersitati bonorꝫ in filio importāt instōnem vt.l.hijs verbis
⁊.l.ij.ff.de he.insti.⁊.l.qm̄ indignum.C.de test.⁊ insti.de tes.mi.
§.item faciūt no.per Bar.in.d.l.hijs verbis referendo vltramō
tanos quos ipse sequit̄ qui mouentur qd̄ verba in dubio intel
ligantur posita a testōre eo mō ⁊ forma ⁊ ad eum finē vt eius vo
luntas sit valida.l.iij.ff.de test.mi.⁊.l.quis.ff.de rebus dubijs.
Et idē tꝫ Bal.in.l.quotiens.C.de he.insti.maxie qr natura ver
bi reliquo vel similiū verborꝫ est vt possint denotare īstōnē:⁊ iō
dicūtur cōia vt in auc.de trien.⁊ semis.§.j.⁊.l.hac edictali.C.de
secū.nup.⁊.l.qd̄.ff.ad senatuscōsul. treb.sꝫ in terminis nostris
p̄fatus Thomasius testōr dixit.ancho vole el dicto Thomasso
che tuto lo resto de le sue cose chome sono q̄tro carati de la na
ue ⁊ tutte sue mercantie ⁊ debitori.Et tuto sue possessiōi dētro
⁊ de fora ⁊ tutti altri soi beni mobili ⁊ immobili siano dellāgela
⁊c.⁊ sic pꝫ predictus testōr fuit cōpressus oīa bona sua ⁊ verbū
adiectum fuit cōe ⁊ p ꝯñs importat institutionem faciūt no.p
Bar.in auc.vñ si parens.C.de inof.tes.vbi pꝫ ꝙ in terminis tñ
dubitabilibus verbū relinquo importat instōnem ⁊ ꝙ no.bal.
in.l.humanitatis.C.de impu.⁊ alijs substi.sequitur bal.in.d.l.
quotiens.C.de he.insti.¶Item pbatur in lōge fortioribus ter
minis i.c.Ray.de testa.⁊ ibi dñs meus.d.Abbas.sicu.qui vult
12 †qd̄ etiā si verbū relinquo adijciat rei pticulari importat in fi
lio instōnem.Et maxie verba predicta dn̄t interpretari s̄m sub
iectam materiā ⁊ qualitatē psone.c.si pr̄.de test.li.vj.cū si.⁊ pba
tur in.l.si ex facto.§.fi.ff.ad treb.vbi videmus ꝙ verbū instituo
⁊ substituo qñqꝫ traditur ad obliquā ob p̄sumptaꝫ mentē testā
tis vel ad saluandū iudicium testōris.l.querebat̄.ff.de te.mil.⁊
l.sceuo.l.ex facto.in prin.⁊.l.qui filiuꝫ.ff.ad tre.fortius ergo in
terminis nostris hoc dicēdū esse in quibus tū rōne subiecte ma
terie tū rōne seruāde volūtatis defuncti tū qr appositū est ver
bum aptū ad instōnē tū ēt qr adiūctū fuit vniuersalitati debe
mus ꝯcludere p̄dictā filiā institutaꝫ esse.¶Preterea lꝫ tex.in
auc.vt cū de app.cognoscitur.§.aliud quoqꝫ requirat hr̄dis in
13 stōnē †:tñ hr̄dis instō nō hꝫ certā formulā verborꝫ merito p̄t fie
ri quibuscūqꝫ verbis hoc significātibus vt est in.l.qm̄ indignū.
C.de test.⁊ insti.de test.mi.§.itē.Et predicta.§.is verbis.in pri.
vbi probat̄ ꝙ tm̄ ē dicere dñs esto q̄tū hr̄s esto:⁊ iō satis dr̄ ser
uata forma illius auctentice qñ apponit̄ verbū ꝙ s̄m suū signi
ficatū importet instōeꝫ sꝫ ita est in terminis nr̄is qr testōr dixit
ꝙ oēs res debita ⁊ possessiones ⁊ oīa bona essent ipsius angele
⁊ sic p̄dicta verba important dñium.⁊ per ꝯñs ⁊ p̄dicta angela
intelligit̄ hr̄s instituta ad quam decisionem videret̄ sufficere p̄
dicta.l.his verbis in prin.Et maxie ēt hoc dōm est in terminis
nr̄is ex alio capite qr in termīs nr̄is null⁹ hr̄s ali⁹ institut⁹ fuit.
vñ lꝫ olī si sufficeret quocūqꝫ titulo relinquere filio ad excluden
dū querelā inof.test.tñ pp hr̄dē aliū īstitutū requisiuit impator
instōnem in.d.§.aliud quoqꝫ capl̄ꝫ ꝙ filius dꝫ hr̄e iure instōnis
⁊ hoc fundamentū pcedit de iure cōi eundē fundamentū ad p
bandū ꝯclōnem est qr ex forma predicti statuti positi sub rubri
ca delli somani delle naui ⁊c.in fi.dr̄ ⁊ se alcune qōne dicio na
scesse o li fusse aposto per alcuno ⁊ tali instr̄i ouero testi non va
lesse p se alcuna solēnita amācasse nō a inteso auēdo li diti instr̄i
el mio de testimoni ⁊c.¶Quare cū illō ꝙ filius habeat iure in
stitutiōis sit quedā solēnitas positiua a iure cōi introducta me
rito ex forma p̄dicti statuti obmissio predicte solennitatis non
vr̄ obesse ⁊ sufficiant quo ad scd̄am qōnem principalem.¶Cir
ca tertiam qōnem principalem qua queritur vtrum data inua
liditate testamēti p̄dicti occasiōe p̄teritionis valeant relicta ⁊
debean a dicta filia supuacua est examinatio vt pꝫ ex supiori
bus ex quibus pꝫ supfluam esse qōnē tertiā eo ꝙ nō sit verum
p̄dictam fuisse preteritā sꝫ institutā sic in siñ dicit tex.in.c.pasto
ralis.ver.vñ supflua.de rescrip.⁊ hec sufficiāt quo ad tertiā qō
nē.¶Circa quartam qōnem qua querit̄ vtrū stante validitate
testamēti predicti Thome ⁊ Joānes ⁊ vxor Thome admittan
tur ad substitutionē ⁊ sic sit locus fideicōmisso vlt an hr̄des p̄
dicti pupilli possint detrahere ex persona angele adulte.legiti
mā vel trebellianicā ex quo diuerso tpe veniunt detrahēde ⁊c.
aduertendū ꝙ predicta qō pōt cōtinere duas dubitatiōes pri
mā vtrū possit detrahere duas quartas vꝫ legitimā ⁊ trebellia
nicam ⁊ q̄uis de iure ciuili olim istud esset dubiuꝫ tñ hodie de
iure canonico est expeditum p.c.Raynutius.⁊.c.Raynaldus.
14 de testamētis.in quibus apparet † ꝙ filius grauatus restitue
re hr̄ditatem diuersis tēporibus hoc est si post mortē vt si sine fi
lijs decesserit pōt detrahere legitimā ⁊ trebellianicam.⁊ q̄uis
vt dixi olim de iure ciuili essent opi.tñ hodie cōis opi.ꝙ stanti
bus dictis terminis filius detrahit duas quartas de quo p bal.
in.l.j.ff.si cui plusq̄ per.l.fal.⁊.l.q̄ꝙ.C.ad.l.fal.⁊ p An.⁊ imol.
in.l.coheredi.§.cum filie.ff.de vulg.⁊ pu.traditur in.l.papinia
nus.ff.de inoffi.tes.Bart.in consi.cxlij.incipit viso ⁊ considera
to ⁊ in consi.clxiiij.incipit quidā ⁊ in alijs infinitis locis ⁊ hoc
15 ideo † qr lꝫ olim essent opi.tñ cuꝫ de iure canonico hoc sit exp̄sse
determinatum sequit̄ ꝙ ēt in foro seculari ius canonicuꝫ sit ser
uandum vt singulr̄ voluit Bar.in extua.ad reprimen.in gl.sup
ver.per edictū.⁊ Pe.de anch.in repe.c.canonuꝫ statuta.de cō
sti.in.x.oppo.princip.Jo.de imo.in cle.j.de iudi.⁊ ibi tetigi ⁊ i
cle.ij.de testi.⁊ ibi dixi traditur per do.meum Abb.sicu.in.c.p
venerabilē qui fi.sint le.⁊ ī.c.j.de op.no.nun.⁊ ibi latissime dixi
post eū tꝫ ēt Jo.de imo.in.l.a diuo pio.in prin.ff.de re iud.⁊ in
c.j.de hijs que fiunt a ma.parte ca.⁊ in.l.quidaꝫ consulebat.ff.
de re iu.⁊ per eum in.c.fraternitatis.de test.⁊ ibi ēt dixi facit.c.
lꝫ de fo.cōpe.cum si.⁊ sic hodie indubitatum est ꝙ filius roga
tus restituere post certum tp̄s p̄t detrahere legitimā ⁊ trebellia
16 nicā.¶Scd̄a principalis dubiro p̄t oriri † vtꝫ per illa verba po
sita ī p̄dicto testō inq̄tuꝫ dixit che tuto lo suo si pta p mita ⁊ la
soa mita sia de Joanni suo fratello ⁊ laltramita di.P.sua do
na.vtrum intelligatur esse phibita trebellianica circa quaꝫ du
bitationē vr̄ primo dicendum ꝙ sic qr lꝫ tex.in aut.sed cū testa
tor.videat̄ velle ꝙ requirat̄ exp̄ssa probibitio tñ vident̄ suffice
re equipollentia verba vꝫ si manebat in integritatem sui vel re
stitui ar.l.fi.C.ad.l.fal.facit ꝙ no. Bar.in.l.centurio.ff.de vul.
⁊ pu.in.iij.q prin.⁊ ꝙ no.Ba.in.l.precibus.C.de impu.⁊ alijs
substi.facit glo.iij.l.x.ff.de fideicō.liber.¶Uerum p̄dictis non
obstantibus q̄uis.q.nō pcedat sine dubitatione tñ ꝯtriā sn̄iam
arbitror veriorem vꝫ ꝙ nō obstantibus predictis hr̄des p̄dicti
pupilli ex persona scripte angele possint detrahere nō solū legi
timā sed etiam trebellianicā probat̄ multipliciter primo qr lꝫ
testōr substitutionē fecerit in oībus bonis vel grauaret restitue
re vniuersa bōa vel oīa bōa vl̄ qcqd hꝫ pppter hoc nō intelligit̄ in
stitutus esse phibitus detrahere trebellianicam per.l.j.§.inde
neratius.⁊.l.ita tñ.§.trebellianum.⁊.l.lucius.§.heres.⁊ p.l.nā
ꝙ.§.fi.cū.l.se.ff.ad senatuscō.tre.⁊ idē ēt si testōr dixit ꝙ restitue
ret totā hereditatem.⁊.l.qui totā.⁊.l.si heres ab eo.§.si totum
ergo ad senatusconsul.treb.sed idem dicenduꝫ est in terminis
nostris.qr dictus testōr simpl̄r dixit tuto lo suo si parta ob hoc
vr̄ ep̄sse pbari in simili qm̄ ille qui soluit tres ptes vel medieta
tem statuto indulgente quartam partem vel dimidiam vel cre
ditore hoc cōsentiente dr̄ totum soluere ⁊ sine diminutione sol
uere.hoc singulr̄ voluit do.Nellus in tractatu bannitorꝫ in ter
tia pte scd̄i tpis.q.lxxx.pro qua decisione allegat.l.solonis.⁊ qd̄
ibi no.per Bar.ff.de sol.facit.l.in executionē.§.fi.ff.de ver.obl.
⁊.l.iiij.§.p̄tor ait iuncto.§.soluisse.ff.de re iud.⁊ est bonus tex.
s̄m vnā lec.in.l.filiuꝫ quem habētem.C.fa.her.facit.d.l.iusiurā
dum a debitore.⁊.l.labeo.ff.de iureiur.¶Tertio predicta cō
clusio vr̄ exp̄sse pbari per totū in aut.sꝫ cū testōr.C.ad.l.fal.vbi
tex.p forma ad hoc vt filius heres nō possit habere trebelliani
cā exigit ꝙ exp̄sse ꝙ phibeat̄ ergo nō vr̄ sufficere tacita phibitio
per verba generalia vel per coniecturas.⁊ tꝫ Old.in cōsi.cxij.in
cip.p̄supposita cōsuetudine.¶Quarto predicta sn̄ia facit tex.
in.l.si quis ad declinandā.C.de epi.⁊ cle.vbi tex.dicit si quis ad
declinandā.l.fal.cum desiderat totā suam substantiam p redē
ptiōe captiuorꝫ eos ipsos hr̄des relinquere ⁊c.⁊ sic vult tex.ibi
manifeste ꝙ q̄uis testator instituisset extraneū hr̄dē ⁊ grauas
set eundē de restituēdo totā hr̄ditatē suā ꝙ ppter hoc nō decli
nasset falcidiā.¶Quito pbat̄ p̄dicta ꝯclo p tex.in.l.ij.§.a filio
rū.C.qñ ⁊ quibus.iiij.ps debet̄ lib.x.in cuius prin.dr̄ ꝙ filij cu
rialiū accipiūt curialis patris hr̄ditatē integrā.⁊ tñ postea sub
iungit nullāqꝫ partē diminutam quasi sentiat ꝙ per illa verba
integra prius posita non intelligeretur fuisse inhibitam detra
ctionem quarte que debetur collegio curialium decedente cu
riali:qm̄ si per illud verbum integra causata fuisset inhibitio
superfluo subiūxisset in fi.nulla parte diminuta ar.no.in.j.con
stitutio.C.§.quib⁹.¶Sexto probat̄ per tex.iuncta gl.in.l.ne

17 ratius.ver.q si quis.ff.de relig.et sump.fune. vbi† quis quis doté fuerit stipulatus totam integraq sibi restitui solu.ma.tñ deduceret impēsa funeris facta pro ipsa vxore vt in.l.si pro rata eo.titu.vñ verbum illud integrum seu totum vr prohibere detractioné.¶ Septimo probat etiā predicta cõclusio qr vbi correctiua desiderat quid expressum fieri ibi ad satisfaciendū dispositioni necessariū est expssionez fieri verbis singularibus nō aūt per verba generalia seu per cõiecturas per.l.si quis.in prin.testamēti ver.s3 hoc ita demuz.ff.de leg.iij.et in.l.fi.C.de indi.vidui.S3 nouissime corrigit ius antiquū annullās circa falcidie vel trebellianice detractioné de qua in.l.f vt allegas. C.ad.l.fal.et in.l.fi.C.de bonis que lib.et.l.fi.ff.ad.l.falci.et mandat hāc pbibitioné expresse fieri vt est tert.in.d.auc.s3.cum testator et i auc.vñ sumitur ergo non sufficiunt verba generalia vel cõiecturata.¶ Octauo probatur qr vbique respectu certe psone mandatur aliquid expressim fieri tūc illud dr expresse factū qd fit per verba singularia.i.specifica nō aūt qd fit per coniecturas vt no.gl.in.c. inquisitores.de here.lib.vj.s3 hoc mandatur respectu psone heredis trebellianicā expresse prohiberi ad hoc vt nō possit detrahi ergo etc.¶ Nono pdicta conclusio probat qr expssa pbibitio vr reqri p forma ergo nō vr sufficere verba equipollentia per no.per Ang.et Bal.in.l.j.ff.de liber.et postb.et per ea que latius supius dixi in.ij.q.principa. concludūt ad psenté decisioné.¶ Decimo pdicta opi.pbatur auctoritate Oldra.cõsi.cxij.q incipit psupposita cõsuetudine vbi cõcludit q si mādauit bona sua pleno iure restitui nō intelligit pp hoc prohibita trebellianica.¶ Undecimo probatur auctoritate Angeli in auc.s3 cum testator et in corpore vñ sumitur in.§.si vero expressum et in.l.ij.§.ad filiox.C.qñ et qbus qrta pars debetur lib.x.in quibus Angelus concludit qd l3 testator iusserit oīa bona integralr restitui potest derahi trebellianica.¶ Duodecimo fortificatur pdicta opi.auctoritate Ludouici pon.in repe.auctentice similr.C.ad.l.fal.in fi. vbi dicit q cum hec qd de facto eēt et plures cõsuluissent cõtrariū d cisū fuit pro hac pte.¶ Circa quintā qõné qua querit cum fideicõmissarij debeant capere hereditaté de manu heredi.vtrū fideicommissarij pdicti q ante aditaz hereditaté ceperūt tenutā bonox aliquox et ipsox possessionem occuparūt.sint in aliquo puniédi attēto q ppa auctoritate et sine aliqua inuestigatióne occuparūt vel saltē si post hoc cū fuerit adita hrditas per ipsos heredes pupilli apphensa bonox possessio dicti fideicommissarij violēter occuparunt et per vim fructus ex possessiōibus aspor-
18 tauerūt in quo puniat maxime cū fuerint tot plegata† q forte bona remanentia filie nō sufficerent ad legittimā et trebellianicaz breuiter distinguēdum arbitror q aut pdicti fideicõmissarij adita hereditate per heredez illius qui tenebat restituere occuparūt bona hereditaria et tales incidūt in penā.l.non dubium.C.de leg.Et hoc voluit singulr Oldr.consi.cvij.qd incipit circa municipale.¶ Et si per violentiam posset et intétari remediū.l.siquis i tātā.C.vñ vi.¶ Et si sine violētia competit duplex remediū v3 pdicte.l.non dubiū.et aliud v3.l.extat.et qd ibi notat glos.ff.qd me.cau.¶ Si vero adhuc non erat adita hereditas per heredes illius qui grauat9 fuerat restituere.tūc cõtra talé occupatoré cõpeteret iterdictū quox bonox vtile q
19 cõpetit p rebus singularib9 seu pticularibus.¶† Nā pro hereditatis occupatione cõpetit interdictuz quorū bonox directum pro singularibus vtile vt tradit in.l.j.C.quo.bo.et.l.j.ff. quo.leg.et insti.de interdi.§.adipiscēde.¶ Et de mō formandi libellū ac ēt de mā tradit Spe.in ti.de testa.§.nunc dicendū. vbi etiā instituit formate positiones sed occupatio et violētia fuisset cõmissa post aditā hereditaté cõpeteret remediū.d.l.nō dubium.et.d.l.extat.¶ Itē restitutoriū cū pena fm dispositionem dicte.l.si qs in tantam.Ex quibus p3 qd si qd ius occupatur in rebus absq violentia occupans haberet illud amitit et si non h3 ius tenetur occupatū et tantumdem restituere. Item cõpeteret rei vēdicatio si dñium fuisset apud defunctuz et si nō fuisse dominiuz sed publiciana posset intentare publicianam
20 qm oīa iura apud defunctū existētia.l.j.et per totū ti.C.vt act. ab here.et cõtra heredes.et.l.pro hereditarijs.et per totū.C.de here.actio.et glo.sing.et ordi.l.diē proferre.§.si heredis.ff.de arbi.et no.l.j.C.si cer.pe.et.l.si pactū.ff.de proba.Et hec† remedia rei vēdicatio publiciana et cõditio possessionis pñt simul in eodē libello intentari vt traditur in.c.abbate.de re iudi.lib. vj.et tradit in.c.ij.de lib.ob.et ibi per dñm meum Abba.sicu.et do.Anto.et Jo.de imo.tradit etiā insti.de actio.§.alie.et per Spec.in ti.de actio.et peti.§.sequit.ver.itē nota.et in titu.de libelli cõcep.§.iam nūc.ver.et nota.qd talis.Et Bal.in.l.et an eadē.ff.de excep.rei iudi.Jo.an.in.c.cõstitutus.de resti.in integrū iunctis etiā his que traduntur i.l.cū fundū.§.fi.ff.de vi et vi arma.et.c.pastoralis.et.c.dilectus.de causa pos.et ppie.et per Bar.in.l.naturaliter.§.nihil cõe.ff.de acq.pos.Et pcedunt respectu bonox immobiliū sed respectu fructuuz pxim ablatox si quidē fructus immaturi posset intētari actio.l.aquilie.vt. si seruus seruum.§.si oliuā.ff.ad.l.aquil.si vero maturos collectos asportauit tenet actione furti vt.d.§.si oliuā.ff.ad.l.agl. et de condi.furti.Et si per violentiam tenetur actione vi bono. rap.que datur in triplum insti.vi bono.rap.et.ff.eo.per totuz insti.de actio.§.tripli. Laus deo

¶ Et vt supra scriptum est ita consulo ego Marianus Socinus saluo semper saniori consilio.

¶ Casus talis est.Quidam Gabriel de florentia cõtrxit matrimoniū cuz quadā muliere noīe Margarita a qua dotes suscepit et ex dicto matrimonio nascit Antonius mas.et Nāna femina ac etiaz tres alie filie femine.Et deinde dicta dña Margarita morit cui in vita obuenerūt multa bona materna et paterna vltra dotes post cuius morté supuixerunt dicta Nāna et Antonius ac etiā tres alie filie femine.deinde dictus Gabriel aliaz accepit vxoré mortua dicta Margarita.deinde Gabriel maritauit dictā nānā cuidā Martino mortuis iam duab9 ex dictis filiabus que nāna anteq nuberet refutauit in manibus dicti Antonij fratris suis oīa bona et iura que sibi cõpeterent in hrditate materna.deinde morit alia filia femina stante Antonio fratre.et tūc transiuerat ad scda vota.deinde moritur dictus Antonius supstita Nanna sorore sua vtrinq cõiuncta et superstite dicto Gabriele patre suo:et ab intestato cū esset filius familias:qui pater in vita dicti Antonij administrauit cuncta materna que deuenerant ad dictam dñam Margaritam matrem dicti Antonij quedā etiam ex dictis bonis alienando et qdam negligendo vnde queritur de multis.¶ Et primo querit quis succedat ab intestato dicto Antonio an dicta Nāna soror vtrinq coniuncta an dictus Gabriel pater an simul cõcurrant in dictis bonis maternis.¶ Scdo vtrum pater qui accepit secundam vxorem ppietate patris sue ita q solum et dūtaxat sibi remaneat vsufructus.¶ Tertio vtrum habeat vsumfructū in illa portione que defert dicte Nāne sorori defuncti.¶ Quartovtrum dicta nāna filia possit petere transferri administrationem in se de bonis super quibus pater h3 vsumfructum attento q pater nõnulla alienauit et alia permisit vel dolo vel negligentia destrui.¶ Quinto posito q ista translatio administrationis possit peti vtrum fructus pertineant ad patrem ita qd filia debeat eū securari de fructibus an vero ad aliaz filiā ita q soluz teneatur patri ad alimenta.si pater egeat.¶ Sexto vtrū pro mala administratione pr aliquo casu teneat reddere rōné. ¶ Septimo vtrum si ista filia velit agere cõ illos in quos bona fuerunt alienata debeat requirere cõsensum patris in hōs in qbus pater non haberet vsumfructū nec habere potuit.¶ Octauo et vltimo qr dictus Gabriel.per instr3 publicū promisit q filij nati ex scdo matrimonio ratam habebūt quādam cessionem et iurium translationé factā morte Antonij vt latius in instro continetur.j.qtum tps teneat facere q isti filij habent ratum.

¶ Consilium.xxxix.

1 ¶ Pr transiés ad secunda vota an priuetur successiōe filiox primi matrimonij existentibus alijs filijs eiusdem mrimonij.
2 Mulier transiens ad scda vota de ppriatiua fit vsufructuaria.
3 Mater d3 succedere filio vna cum alijs fratribus vtrinq coniunctis nulla habita differentia serus ac patrie potestatis:neq habita consideratione secundarum nuptiarum.
4 Pater et mater an pariter succedant filio cum fratribus defuncti vtrinq coniunctis.
5 Pene transeuntiū ad secunda vota cõmunes sunt patri et mri.
6 Pene scdo nubendi p dictum apostoli sublate que sint.
7 Successio parentum binubox in bonis filiox non impeditur per auct.posteriorem.de her.ab intest.
8 Afflictio non est danda afflicto.
9 Pene imposite parentibus propter transitum ad secūdas nuptias sunt imposite in fauorem filiorum.
10 Pater de proprietario fit vsufructuarius propter transitū ad secundas nuptias.
11 Mater que transiuit ad secūdas nuptias an succedat filio postea decedenti cum alijs filijs superstitibus in vsufructu an vero in proprietate pro virili.
12 Filius qñ possit afferre administrationé bonox patri in quib9 ipse habet vsumfructum ex eo q ipse pater vel dolo aliqua ex dictis bonis alienauit vel negligentia destruit permisit.
13 Prouisiones:qñ pater dissipat bona aduentitia filij
14 Hospes turpius eijcitur admittatur.
15 Pater quando teneatur reddere rationem administrationis filio de bonis aduentitijs.
16 Pater non est simpliciter vsufructuarius s3 habet proprietaté sub certa tñ conditione
17 Pater l3 teneatur ratiōe doli nō tñ tenetur rōne culpe ad reddendam rationem de administratis.
18 Consensus patris quādo requiratur filio agenti.

Omnipotens

Omnipotens deus. Adsit. Prosequendo ordinem qõnum .s. formatarum capio primã qõnez qua queritur quis succedat dicto Antonio an dicta nanna vtrũq coiuncta. an vero dictus Gabriel vel an simul cõcurrant in succedendo in dictis bonis maternis cuius quidẽ qõnis clara decisio offert ex quo tex. eam expresse decidũt volẽtes q tam pater quaz soror admittat vterq p dimidia est tex. in auc. de he. que ab intestato defe. §. cõsequens. ⁊ §. hec quidẽ col latio. ix. ⁊ in aut. defuncto. C. ad senatuscõ. tertul. ¶ Circa scdaz qõnez qua queritur † vtrũ pater qui accepit scdam vxorẽ priuetur ppũetate partis sue ita q solũ ⁊ dũtaxat sibi remaneat vsusfructus aliqualis vr dubitatio. ¶ Et primo vr dõm q non ex plurimis primo q2 quis de iure vidua qñcũq transiẽs ad scda vota in relictis sibi a marito vel quocũq titulo lucratiuo collatis vel ẽt in his que a filio vel filijs precedentibus per hereditatem cõsecuta est filio alio eiusdẽ matrimonio supstite efficit de ppũetate vsufructuaria vt. l. femine. C. de secũ. nup. cum auctoritatibus ibi positis ⁊ in aut. de nup. §. si vero expectet ⁊ §. hinc nos tam per. l. nonã ⁊ auctoritate apostoli primo ad corinthi. c. vij. inquiẽtis mulier viro suo soluta ⁊ sic eo mortuo nubat in dño. videntur predicta ⁊ alie pene cõstitute a iure ciuili mulieri ad scda vota transeũti sublate vt in. c. pe. ⁊ fi. de secun. nup. sentit. gl. in. l. liberoꝝ. §. notant. ff. de his qui no. infa. ¶ Scdo hoc vr probari q2 posito q dicte pene trãsitus ad scda vota nõ eẽnt sublate ex predicta nubendi licentia ab apostolo cõcessa tñ predicta † pena q per transitũs ad scda vota mulier fiat de ppũatina vsufructuaria reperitur dũtaxat statuta in muliere ⁊ nõ in viro. Est eñ vt singlr dicit dñs Bar. de saly. in. l. femine. §. j. C de secun. nup. q lz gl. ibi velit q predicta pena apposita mulieri habeat locum etiam in viro tñ subtiliter attẽdendo predicta opinio glo. non vr aliqua. l. caueri. nec ob. tex. in aut. neq virũ q ex dote per quẽ tex. monetur glo. predicta q2 nõ loquitur de his que peruenerunt ex successione filioꝝ sed de lucris perueniẽtis patri a matre predefuncta. nec ẽt iure. C. hoc cantum reperitur vt dicit tex. in aut. de nõ eligen. secũ. nubẽ. §. optimũ. ¶ Nã l. generaliter in prin. ⁊ l. hac edictali. in fi. C. de secũ. nuptijs. loquuntur tantuz de lucris nuptialibus lex aũt femine loquitur dũtaxat in matribus ⁊ non in patribus. Unde dixit tex. in aut. de non eligen. secundo nub. §. optimuz colum. j. q de patribus secundo nubentibus non canetur. l. vt priuentur successiõe filioruz in proprietate sed de matribus sicut. d. l. femine. que ibi colligitur in qñtum ibi disponitur q nec ipsi priuentur successione filiorum ⁊ proprietate sicut nec patres priuabantur cum nõ sit aliqua lex q̃ hoc dicat qui tex. est valde singularis ad hoc. ¶ Et q2uis postea iustinianus in aut. de nup. §. hinc nos. enocat corrigat q dixerat in auc. de non eligen. ij. nuben. ⁊ statuat qd mater succedens filio ab intestato siue prius siue postea trãseat ad scda vota priuetur ppũetate in bonis a patre prouẽtis. Et trãsumptiue habetur in aut. ex certo. C. de secun. nup. Et in matribus fuit renocatum ius antiquum dicte. l. femine. §. illud lz de patribus nihil dicunt dicta iura nouissima nec etiã per iura antiqua aliquid dispositum erat. Et sic videt sequi clara cõclusio q pater transiens ad scda vota non priuetur in ppũetate ĩ his que sibi proueniunt ex persona filii q̃tucunq illa fuisset de bonis matris olim istius patris vxoris. Nec obstat q tex. in aut. de nup. §. soluto. ⁊ §. si vero expectet. loquantur in vtroq parente q2 non loquuntur in terminis nostris sed in lucris nuptialibus ⁊ in his que ab ipsa coniuge peruenerunt. Et eodem modo loquitur tex. in aut. vt frater a fratre. §. q2 vo coll. ix. ¶ Ter-
3 tio ⁊ vltimo p hac q̃one ẽt in matre vr † tex. in aut. de fucto. C. ad senatuscõ. tertul. vbi tex. expsse vult q mr succedat filio suo vna cũ alijs fratribus vtriq cõiunctis nulla habita dñia sexus ac patrie ptãtis nec habita cõsideratione scdaꝝ nuptiaꝝ. Quare si scde nuptie nõ cõsiderantur in matre quo ad terminos nostros lõge minus in patre arg. predictoꝝ. ¶ Uerũ predictis nõ obstantibus dico ꝯriam sniam fore veram ad hoc aũt dõm mo ueor auctoritate glo. in. d. l. femine. §. illud. C. de secũ. nup. quã glo. sequitur ibi Bar. dicens q ista qd fuit semel disputata bononie. ⁊ cõsuluit dñs Fran. de fasiolis aduocatus egregius qui sic dixit nullum bene sm Bar. q verum est q nullo iure reperit cautum q pater ppũetate priuetur sm q dicit tex. in. d. aut. de non eligẽ. ij. nubẽ. §. optimũ. rõ est q2 sm ista tpa pr nõ succedebat filijs in proprietate vt. l. fi. C. ad tertul. ⁊ ideo ex quo nõ succedebat nõ poterat priuari proprietate lz cum hodie per aut de heredi. que ab intesta. succedant equaliter pater ⁊ mater putat Bar. post dictuz doc. q priuetur ⁊ sic concludit q dicta gl. dicit verum ad q ẽt allegat glo. fi. in aut. de nup. Jo. an. etiã sequitur predictam opi. in addi. Spe. in ti. de secun. nup. qui dicit q etiã fui tqd disputata bononie per dictum dñm Franc. de fasiolis insuper ẽt Bart. de saly. in. d. l. femine. §. illud. dicit qd dubium est quottidianum ⁊ q hanc questionem habuit de facto ⁊ magis in proprijs terminis format tñ qõnem statuto cauetur q si filius masculus patri ⁊ matri exclusa filia femina cõtingit q mortua matre successit masculus cui postea successit pr solꝰ ex forma statuti postea vo pr scdaꝫ accepit vxorẽ ⁊ mortuꝰ est supstite viro filio ex scdo mrĩmonio ⁊ ãna filia ex prio mrĩmonio. Et dubitatũ fuit an filia dẽat hẽre oĩa bõa ad patrẽ puẽta medianẽ successione filii. Et subdit q gl. illa in. §. illd facit q sic. Et quidã dicebãt q Cy. idem tz in auc. sed ⁊ si quis. C. de secũ. nup. in. iiij. q. q est falsum q2 ibi loquitur in dote quaz est lucratus ⁊ similiter etiã loquitur Bald. lz loquitur magis late in. l. generali. eo. ti. Et dicit Saly. q cõsultum fuit q filia dicta bona deberet habere cum per glo. predictam tum q2 eadem ratio est in patre que in matre ideo legum latores in lucris nuptialibus idem statuerunt. ¶ Nec ob. q de hoc in patre sancitũ non reperitur q2 hoc eueniebat propter impossibilitatem ex eo q2 illud euenire in patre erat impossibilitatem q2 ante aut. de he. que ab intest. mater succedebat filio simul cuz fratribus defuncti sed pater non succedebat filio q2 fratres preferebãtur patri vt est tex. apertus in. l. fi. C. ad senatuscõ. tertul. ⁊ l. sancimus. C. cõmo. de successio. ⁊ l. quecũq. C. de bonisq lib. ideo non poterat dici q pater reseruare teneretur q habere non poterat. Sz
4 cum hodie pater † ⁊ mater pariter succedant filio cum fratribꝰ defuncti vtriq cõiunctis per aut. de here. que ab intest. ⁊ aut. defuncto. C. ad senatuscõ. tertul. debemus dicere q pater teneatur reseruare sicut tenetur mater ad instar lucrorum nuptialiũ ⁊ ita dicit fuisse de facto iudicatum. ¶ Sed aduertendum qd ista opinio. glo. fuit originalis opinio. Azo. in summa in ti. de secun. nup. prope fi. ver. item quecũq dicta sunt vbi Azo. postq̃ dixerat de lucris nuptialibus ⁊ hereditatibus filiorum predefunctorum quibus mater successit quod transiens ad secundas nuptias amittat proprietatem subdit Azo. ¶ Item quecunque dicta sunt de muliere nubente seruanda sunt in masculo accipiente secundam vxorem preterquam in cautione ⁊ satisdatione que non videtur posse interponi inter patrem ⁊ filium. l. imperator. ff. ad trebel. sicut ergo ex eo quod cautio non vr posse interponi per virũ de qua in. l. hac edictali. §. hoc illud. ⁊ in aut. de non eligen. ij. nuben. §. illud. ⁊ in aut. de nup. §. q2 vero. ideo non habet locum in patre sic ⁊ olim cum pater non succederet filio non poterat habere locuz. §. illud sed facta olim equiparatione tam in lucris nuptialibus in patre ⁊ matre ⁊ hodie in successione q2 pariter succeduntvt dictũ est dispositio facta in matre videtur habere locum etiam in patre p no. in. l. si quis seruo. C. de fu. ⁊ l. j. ff. de le. j. cum sua materia maxie q2 pater ⁊ mater sunt correlatiua facit. l. fin. C. de indi. vidui. in hoc tamen recte consideranti non vr bñ posse adaptari hec correlatiuatio q2 maritus est correlatiuus ad vxorem ⁊ vxor ad maritũ. sed hic agitur de matre ad filios ⁊ patre ad filios predictã ẽt opinionẽ tz Bar. in. l. de emancipatis. C. de legiti. heredibꝰ. ⁊ ibi etiã hanc opinionem tenet Ange. ⁊ Pau. de ca. ¶ Nec. ob. q illa lex videat innuere ꝯriũ in patre. q2 vt. s. dixi pater tpe illius legis non succedebat in proprietate sed solum in vsufructu. facit ẽt ad predicta. l. iubemus. §. in supradictis. C. ad tre. vbi lex hz pariter suspectum tam patrem q̃ matrẽ transeuntez ad scda vota faciũt no. per Bal. in. l. generaliter. C. de secũ. nup.
5 vbi dicit q † pene transeũtiũ ad scda vota sunt cões patri ⁊ matri. Et eandem opinionem tz Ho. in sum. in ti. de secun. nup. §. quare. v. pe. vbi formaliter sequitur sniam Azo. dicens q quecũq dicta de muliere nubente secundo viro habent locum in viro scdas nuptias ꝯhente. dixerat autẽ supra de successione mrĩs ad filios in qua mater propter scdas nuptias efficiebatur de ppũetaria vsufructuaria. Sit ergo cõclusio quo ad pdictã scdaz qõnem q predictus Gabriel pr pp transituz ad scdas nuptias effectus fuit de proprietario quasi vsufructuarius scdm q. ſ. dicam. Nam vt olim in lucris cum venientibus patri sicut matri equalis erat eorum conditio vt. l. generaliter. ⁊ l. si quis pretoris §. in illo. C. de secũ. nup. ⁊ in aut. de nuptijs. §. si vero expectet. ibi ⁊ hec mulieris ⁊ viri multa sit posita. ¶ Nec ob. allegata in ꝯrium ad ea em que primo loco allegantur breuiter dico q cõis opinio est in ꝯrium que vult q q2uis pene imposite mulieribꝰ transeuntibus infra annum luctus mere ⁊ pure pene ille dicun
6 tur remisse per dictum apostoli sed pene † que iniũguntur mulieri pro eo quod secũdo nubit que non sunt mere pene sed quedam prouisio filiorum primi matrimonij ille non sunt sublate per dictum apostoli nec etiam per canones hanc opinionẽ tenuit Gofre. in summa de secundis nuptijs. ⁊ Dama. ⁊ Host. in summa eo. ti. tenet glos. in. l. decreto. C. de hñs que notan. in famia. Jaco. de raue. Cynus et Barto. in. l. j. C. de secundis nuptijs. Inno. Hostien. ⁊ do. Ant. do. meus Abbas siculus ⁊ Pe ri. bohic. ⁊ Zaba. in. c. fin. de secundis nuptijs. moti pluribus rationibus Joan. an. ⁊ Archi. ij. qd. iiij. c. j. §. fin. in glo. fin. Joan. and. in ti. cum. secundum leges de hereticis lib. vj. do. An. in. c. j. de spon. consuluit Bald. consi. quod incipit quidam nomine

Thomasius. ¶ Ad scdm vero articulū in contrarium formatum pz rñsio ex his que superius dicta sunt. ¶ Ad tertium vero cōtrariū de tertu in aut. defuncto. in fi. C. ad senatuscōsultū tertul. Rñdet q dictum contrarium procedit fm primā opi. positam ibi in glo. que cōiter reprobatur. sed fm secūdam opi. Jo. quā approbat ibi H. z cōiter approbatur p Zenelius in dctā aut. defuncto. qui ex suo capite addidit illa verba vbi secundarum nuptiarū nulla fit mentio qz non reperiuntur in corpore hoc intendit vcz q pene secundarū nuptiarum de quibus in auc. de nup. §. hinc nos. z in aut. ex certo. C. de secun. nu. remaneant in suo statu. z predictā opi. cōiter sequuntur doc. quam tenuit Azo in summa in titu. de secun. nup. vsicu. fi. vbi singu-
7 lariter dicit illud nomē† q ea que sunt dicta de successione parentū binuborum in bonis filiorum non corriguntur per aut. posteriorem. de here. ab intestato. qz vt ait Zenelius nō fit ibi mentio secūdarū nuptiaz vñ qd ibi dicit indistincte determinat p alia iura. Et idem formaliter dicit Host. in summa de secun. nu. §. quarū. v. fi. z per hec fit expedita hec secūda que aliqualiter est difficilis. intelligo tñ predicta quo ad portiones q̄ peruenerunt ex materna substātia. arg. dictorum iuriuz iuncta. d. aut. ex testamēto. C. de secū. nuptijs. ¶ Circa tertiam questionem: qua querit vtrū predictus Gabriel habeat vsumfructū in alia portione que defertur dicte Nāne sorori predicti Antonij defuncti. pro clariori decisione ipsius premittendū arbitror qd si dictus gabriel nō trāsiuisset ad secūdas nuptias nō est dubiū q antonio defuncto pater successisset pleno iure in dimidia. z sic aduerte circa hanc questionem qz nō vr posse psuaderi q dispositio dicte auc. Item si hereditas sumpta ex corpe de here. ab intest. §. consequēs. possit sibi locū vēdicare in terminis nris nā tex. in. d. §. cōsequēs. expresse dicit q ex quo per illā nouā cōstitutionē expresse vocat patrē ad hereditatē filij defuncti vna cū fratre vtrinq coniuncto ipsius filij defuncti. z sic in hoc dānificat ibi lex filiū superistentē tollēdo sibi partē hereditatis et applicādo patri quoad ppietatē certe in recōpēsatione vult q ipsius filij pars sit sua cū vsufructu z sic econuerso sic tollit ibi imperator ppietatē filio per antea habebat in vniuersa hereditate fratris patre excluso. ita in recōpensationez tollit in parte ipsi patri ius vsufructus p antea sibi q̄siti ante mortē dicti filij. his ergo presuppositis que possumus obijcere q i casu nro pdat vsumfructum per antea sibi quesitū in dictis bonis etiā ante mortē antonij cū p mortē antonij nihil in effectu sibi quesiuit q maxime cōsiderat impator in. d. §. cōns. z sic iciderem in crudelem sniam. vcz q vbi pater de morte Antonij filij sui deberet aliqd lucrū hre in solatiū amissi filij. ar. l. fi.
8 ff. de isti. z sub. certe ipe pgrauaret† z afflictionē adderet afflicto ꝯ. l. diuus. ff. de offi. presi. Nā vna cū filio pderet vsumfructū pro parte quē habebat p antea integrū: z nihil lucri i effectu cōseqret ꝯ illū tex. in. d. §. ꝯsequēs. z eius rōnem: z si diceret q immo cōsequit aliqd lucri qd sibi querit ppietas: licet apud eū quasi inutilis p id qd habet in. l. femine. §. illud. C. de secū. nup. ad hoc rñdet q hodie. d. l. in pnci. z in fi. corrigit. vt ibi in casu añ. §. illud. habebat etiā ppietatē lz illā teneret relinqre filijs primi viri. hodie nō hz nisi vsumfructū. vt in. §. si vo expectet. in aut. de nup. vt ēt tz ibi. G. Cy. z Bal. z cōit oēs sicut ēt corriget in fili qz hodie filio primi matrimonij nō succedat mater trāsiēs ad scda vota vcz ab itestō nisi in vsufructu vt in auc. ex testō. z in corpe de nuptijs. §. hinc nos cui nō pōt rñderi. z ita vr clarū qd non succedit in ppietate pnt etiā nec iure. vt. s. z est cōis opi. quā in scdo dubio cōcludētis in vsufructu minime qz ipsum vsumfructū hz a principio tāq pater et legitimus administrator etiā añ mortē Antonij. vñ poterit dicere dñs ego volo vsumfructū tanq ex successione filij mei. sed volo mihi cōseruari ius antiquum in vsufructu mihi quesito ex bonis matrimonij z durabili post mortē Antonij quo dominia z iura volūt: z si apparebit q ipse nihil consequit ex luctuosa hereditate filij sui. ergo nō dz pdere z sibi afflictio multiplicari vbi deberet in aliquo cōsolari inuicē amissi filij. arg. d. l. fi. vnde videbat eis q ista opi. tāq benignior z magis pia z humana esset magis amplectenda intanta etiā q vltra videbatur si dictus antonius vltra bona materna habuisset aliqua alia bona aduentitia. vt sic per trāsitum ad secundas nuptias non prohibeatur in illis succedere pro sua rata pleno iure: tamē licet in illis quoad partem tāgētem rate perderet vsūfructū per. d. auc. item si hereditas. tamē respectu bonorū maternorum nō perderet. ex quo ad illa nullam proprietatem sibi q̄siuit. z tex. in. d. §. consequēter. pōderat acquisitionē ppietatis respectu bonorum hereditatis in quib9 potest perdere vsumfructū: z sic casus videbat eis trāsiturus cū maiori dubitatione q prim9 quoad ppietatē z vsumfructū z sicut. d. Nāna successisset in alia dimidia pleno iure quo ad ppietatez z vsumfructū. vt est tex. in auc. item hereditas. C. de bonis q̄ libe. z in corpore vñ sumit. ideo aūt videt hoc sancitū fuisse q pater in his bonis aduentitijs filij nō habeat vsumfructū ꝯtra cōes regulas introductas ex tit. de bo. mater. z ex titul. de bo. que lib. eo qd cuz ante illud ius auctenticoz pr non vocaretur ad proprietatem: sed ad solum vsumfructum vxore viuēte aut fratrib9 vtrinq cōiunctis. vt. l. fi. C. ad senatuscōs. treb. z. l. fi. C. cōia. de success. z ius auctenticoz ipsum admiserit ad plenā ppietatem pro virili portione cū fratrib9 in recompēsatiōe voluit q fratres pro eorum virili portione etiā succederēt pleno iure in. d. auc. item hereditas. vt in auc. de here. ab intesta: §. cōsequē. ex quo ego infero q cessante ratione predicta qñ pr non admitteretur ad plenū ius proprietatis z vsufructus pr succedet saltē in vsufructu. ¶ Ex quo secūdo loco quo ad terminos qōnis nostre arbitror distinguēdū q aut predict9 gabriel primo successit quoad plenam proprietatem pro virili portione vna cū alijs z propter trāsitū ad secūdas nuptias est defect9 de proprietario vsufructuarius z hoc casu dico q ipse non dz habere vsumfructum in portione in qua alius filius successit quoad ppietatem z vsumfructū. z rō in promptu: qz ex quo alteri filio fuit quesitū plenum ius in portione sua nō potuit sine facto aut volūtate sua tali iure priuari. vt i regula id qd' i rōne. ff. de reg. iur. z in regula nō dz alteri cū sua materia. de re-
9 gu. iur. li. vj. ¶ † Itē qz pene predicte imposite parentibus circa lucra nuptialia z hereditatē filioz propter transitū ad secūdas nuptias sunt imposite in fauorē filiorū vt. s. dixi. ergo ipse transitus dz priuare ipsum trāseūtē z nō filios ne inducta i fauorem videantur retorqueri in odiū. vt. l. qd fauore. C. de legibus. z in regula quod ob gratiam. de reg. iu. lib. vj. ¶ Tertio
10 hoc† pbat ppter trāsitū pr fit de ppietario vsufructuari9 ei9 s. q hz q ad ppietatē. vt. d. l. femie. cū auc. ibi positis. C. de se. nup. sed in parte in qua alius filius successit pleno iure pater nullā hz ppietatē. ergo illa pnari nō pōt z efficit vsufructuarius. tū qz priuatio presupponit habitū vt. l. decē. ff. de ver. obl. in. c. ad dissoluendū. de despō. impub. cū alijs vulga. Et qz ad trāslationē faciendā necessariū est q extrema sint habilia. s. extremum a quo z extremum ad quod z etiā repiat cōdecēs medium per qd fm q late tradit Bar. in sua solēni repeti. l. si is q pro emp. ff. de vsuca. in materia fictiōis trāslatiue. z hr de trāsla pla. per totū. ¶ Et sic non ob. si quis forte diceret q factum dr fauore filioz ex quo amittit proprietatem q̄ applicat filijs. qz lz istud possum cōtingere: tñ alie due rōnes militāt. Preterea posset de facili cōtingere q esset odiū filioz. Quid enī si pr ppter numerū filioz successit in quinta parte ppietatis: vel quarta certe q ppter amissionē quarte aut qnte partis ppietatis efficeretur vsufructuarius oīm aliaz partiū nō videret hoc cōueniēs. ¶ Preterea posito q ex eo qd vnus z solus fili9 superfuisset z sic successit pr in ppietate z vsufructu cū alio filio tñ pr posset eē ita iuuenis q habita cōpēsatiōe z cōsideratiōe etatis lōge sibi plus expediret solū hre integrū vsumfructū q dimidiā ppietatē z vsufruct9. ar. eoz q̄ dicūtur in cōputatione etatū z extimatiōe alimētoz vsufruct9 in. l. hereditatuz. ff. ad. l. fal. Et vt docet experiētia multi reperirēt cōcedere aliquā possessionē ppriā quoad ppietatē si alterius filijs possessiōis z etiā minoris valoris sibi quo adviueret vsufructus cōcederet. Si vo pr ante delatā sibi successionē filioz ab itestato mortuus fuerit mihi videt dubiū satis difficile ac notabile. eo qd iste pater ppter trāsitū ad secūdas nuptias non pōt in bonis filij postea moriētis fratre eiusdē filij morietis superstite conseq nisi vsumfructū fm cōem opinionē de qua diximus in examinatione precedentis qōnis: z ideo cū cesset rō ppietatis vr eidem patri ius antiquum cōseruādū vt eidē integer vsufruct9 debeat. per. l. fi. C. ad senatuscō. tertul. z. l. fi. C. cōia. de succes. iūcta dispositione dicte auc. Item hereditas. z cessantis ratiōis quam. s. dixi que colligitur ex. §. cōsequens. in auc. de hered. q̄ ab intestato. ¶ Nec ob. si forte allegaretur qd. s. dictuz fuit q cum parētes ambo quoad penas trāsitus ad secūdas nuptias debeāt iudicari z patri z matri relicta dūtaxat portiōis ab intestato sibi debito vsufructus. vt in auc. ex testō. C. de secun. nup. z in corpe vnde sumit. igit pari rōne idē dicēduz est in patre: qz qūtum ad hoc diuersa videtur esse rō. pater enī regulariter hz quoad integrum vsumfructū in bonis aduēticijs vndecunq ad filios peruenietibus fundatam intentionē suā rōne patrie potestatis q̄ cessat in matre qz oīa iura in recōpensatione virilis portionis vsufructus concesserunt virilē portionez proprietatis quā hic minime cōsequnt9 est. ideo videt concludendū q debeamus stare rata. ar. l. j. z notatur in. l. oīs diffinitio. ff. de reg. iur. Et maxime qz pr transiens ad secūdas nupt. quoad portiones hereditarias filioz priuet proprietate nō habemus nisi ex auctoritate glo. z doc. sequētium contra assertionem imperatoris in auc. de non eligen. secūdo nub. §. optimū. vnde non procedit sine dubitatione eo maxime qz Justinian9
11 in auc. de nup. distinguens † lucra nuptialia z alias qualitercunq puenientia alteri coniugi ab altero ex cōiugib9 ab hrditatibus

katibus filioꝝ respectu trāsitus ad scđas nuptias quo ad ipsa lucra nuptialia ⁊ similia semp loquit̄ tā de prē ꝙ̄ de matre ꝫ postea loquens de hr̄ditatib⁹ filioꝝ loquit̄ dūtaxat de matre. quare his cōsideratis maxime cū cesset rō ꝓpetatis dꝫ cessare ēt dispō quo ad priuationē vsusfructus marie cū res de facili redeat ad naturā suam vt.l.si minus.§.pactū ne peteret.ff.de pac.xxxv.di.c.ab exordio.iunctis notatis per glo.in ver.numerandū in.c.statutum.de rescri.lib.vj.⁊.c.j.iuncto.c.fi.de pact. lib.vj.⁊ per Fed.consi.lxxix. ¶ Verū ⁊ si hec pro ista pte vr̄ cōcludere.tn̄ ego arbitror ꝙ tota difficultas in hac qōne quā nullibi memini a doctoribus nr̄is tactā dependat i videndo.vtrū pr̄ qui ꝑus trāsiuit ad scđas nuptias succedat filio postea morienti simul cū aliis filiis supstitibus nō solū in vsufructu pro sua virili portione.sed postea ꝑparet̄ indubitāter dicerē ꝙ cū pr̄ eodē mō videret̄ succedere retenta vt dixi cōi opinione de qua in precendenti qōne ꝙ ī virili portione alteri⁹ filii nō posset cōsequi vsumfructū per rōnes quas supra deduxi qn̄ pater transiuit ad scđas nuptias ante successionē filiorū ꝙ̄uis hic videat̄ esse aliqualis maior dubitatio qꝛ successio ꝓpetatis qua statim priuatur vr̄ esse quodāmō ridiculosa ⁊ inconsiderabilis ex quo illam ꝓprietatem amittit incontinenti neqꝫ ipsaꝫ amittit ex aliquo delicto.vn̄ nō pōt videri ad eum peruenisse. vt.l. peruenisse.ff.de ver.sig.facit ꝙ notatur in.c.cōmissa.de ele.lib. vj. ¶ Videamus ergo vtrū mater succedat in solo vsufructu si prius transiuit ⁊ ꝑfecto articulus vr̄ esse satis dubitabilis qm̄ tex.in aut.ex testō.C.de secun.nup.in scđa parte que loquit̄ in mā nr̄a nō aperit vtrum succedat in ꝓprietate vel vsufr.inqt em̄ tex.ille ab intestato quoqꝫ vocat̄ siue ante mortē filii siue postea ineant secun.nup.ꝫ eoꝝ solumvsumfructū percipit ei. Et sic ille tex.non aperit vtrum succedat in proprietate ⁊ retineat dūtaxat vsumfructū.an vero succedat in solo vsufructu nec glo. ēt aliter declarat.similiter ēt tex.in aut.de nup.§.hinc nos.v.si aūt intestatus.similiter ēt nō loquit̄ clare.dicit em̄ si aūt intestatus filius moriat̄ iā ad scđas venēte matre nuptias aut postea veniente vocetur quidem ⁊ ipsa cum filii aut filie fratribus ꝺm nostram cōstitutionē ab intesta.ad eius successionē.sed ꝙ̄ta q̲dez que ex paterna substātia ad filium peruenerit eoꝝ solūmō habeat vsumfructum ⁊c.⁊ sic nō clare aperit an succedat in ꝓprietate verū est ꝙ glo.ibi vr̄ velle ꝙ succedat solum in vsufructu.nam super verbo vsum.opponit ꝙ immo videtur succedere in proprietate per.§.qm̄ in fine.⁊ in auc.de nuptiis ⁊ soluit vt ibi.⁊ sic gl.illa sentit ꝙ solum succedat in vsufructu.⁊ idem ēt sentit ibi Jaco.de belui.⁊ etiam Ange.ibi qui ita summat. ¶ In ꝯ̄rium tn̄ quattuor videntur fortiter stringere primo ius antiquū.l.femine.§.illud.C.de secun.nuptiis.⁊ tn̄ tex.ille vult ꝙ mater succedat in proprietatem.ita tn̄ vt in effectu solū habeat possessionem hoc est vsumfructū si postea ei supuixerint filii fratris defuncti.ita vt ipsam ꝓprietatem teneat̄ relinquere filiis predictis ibi dū tex.dicit relinquat filiis ergo ꝓprietatem qꝛ vsufructus finitur morte vsufructuarii vt insti.de vsufru.§.finitur. ¶ Scđo moueor per tex.in aut.ex testō.⁊ in.d.§.si aūt.intestat⁹ in auc.de nuptiis.vnde sumpta est dicta aut.ex testamēto.vt dixit qꝛ tex.ibi voluit vniformiter matrem succedere siue ante siue post mortē filioꝝ secundas ꝯ̄xerit nuptias sed clarissimum est ꝙ si filius mortuus est anteqꝫ mater transiuerit ad secundas nuptias mater successit tam in proprietate ꝙ̄ in vsufructu quaꝫ nisi postea per transituꝫ ad scđas nuptias efficitur de proprietaria vsufructuaria ꝺm tn̄ ꝙ statim dicam.ergo verbū vocatur positum in.d.auc.ex testamento.⁊ verbuꝫ ad successionem positum in.d.§.si autē ab intestato.dꝫ vtrunqꝫ determinabilem vniformiter determinare.ergo ꝫ prius transiuerit ad secundas nuptias.⁊ postea successerit tn̄ successit in proprietate. ¶ Tertio moueor per tex.in.d.§.si aūt intestatus.vbi tex.dicit ꝙ mater vocatur ad successionem filii intestati cuꝫ filii aut filie fratribus ꝺm nostram constōnem. Et glos.ibi dicit ꝙ loquitur de cōstitutiōe de qua in titulo de non eligen.scđo nubē.§.cum ergo.sed claꝝ est ꝙ mater ibi succedit tam in proprietate ꝙ̄ in fructu ⁊c. ¶ Quarto moueor qꝛ si aliud diceremus sequeretur absurdum.q.l.femine in fine corrigeretur cuius ꝯ̄rium volunt omnes glo.⁊ doc.vult em̄ ille tex.ꝙ si nullus tandeꝫ supsit fili⁹ mater habeat potestatem disponendi ad libitum ⁊ ipsas portiones in quibus successit habeat pleno iure.nā quis hoc infliget filiis quibus.s.solis hoc seruandū nō existentibus.vt dicit tex.i.aut.de nup.d.§.qm̄ infirmas.si em̄ diceremus ꝙ mr̄ duntaxat in vsufructu succederet ⁊ postea filius vltimo loco ꝑmoriens ⁊ similiter alii ꝑmorientes q simul successerūt cū mr̄e mortuis ab intestato filiis alios existētes ex̄neos instituisset hr̄des ⁊ tādē null⁹ filioꝝ superesset certe si mr̄ in solo vsufructu successisset nō posset de ipsa virili portione ad libituꝫ disponere immo succederent hr̄des filioꝝ ab ipsis filiis institutis qꝛ cum successissent in proprietate per mortē matris si eēt dūtarat vsufructuaria extingueret̄ vsusfructus ⁊ consolidaret̄ cū proprietate iporū heredū ⁊ sic nō posset mr̄ disponere quare ex oībus ꝑdictis in hac qōne nedum a maioribus nr̄is examinata sed nec tacta ꝙ legisse meminerim vr̄ potius cōcludendū ꝙ Gabriel successerit in proprietate ꝫ prius transiuerit ad scđas nuptias ꝙ̄ successerit.ꝙ̄uis in effectu fiat vsufructuarius cum significatione tn̄ qualitate dicte.l.femine in fine. Et hec cōclusio plus placet ꝙ̄uis sit satis dubitabilis ⁊ ꝓ ea facit tex.in aut.de nuptiis.§.si vero expectet.vbi tex.dicit tam secunde proprietatis ꝑuabit solum ei derelinquens vsumfructum. ¶ Capio nunc ex ordine quartā qōnem vtrum dicta Manna possit petere transferri administrationē in se de bonis sup quibus pater hꝫ vsumfructuꝫ attento ꝙ nōnulla alienauit ⁊ alia pmisit dolo vel negligentia destrui que ēt qō est aliqualiter intricata ⁊ difficilis pp maiorū nostrorum varias sn̄ias:pro ipsius tn̄ declaratione procedaꝫ p

12 cōclusiōes. Prima igit̄ ꝯclō sit † ꝙ ꝑdicta Māna ex sola alienatione rerū immobiliū facta per patrē nō pt̄ petere ꝙ remoueatur ab administratione. Et rō est qꝛ ꝑdicte filie est plene prouisū qꝛ sibi datur regressus ꝯ̄ possessores.⁊ ideo filius hac cā nō dꝫ velle corrigere patrē.per tex.in.l.cuꝫ opꝫ.§.non aūt.C.de bonis q̄ lib.⁊ ibi hec notāt Bar.⁊ Paul.de cast.⁊ idem notatur in.l.j.in fi.C.de bonis mr̄.vbi notat̄ ꝙ qn̄ pr̄ vēdit bona filii pt̄ filius post mortem eius rescindere venditionem si mō nō sit heres patris.secus si esset heres patris.vt tradit̄ in.l.cuꝫ a matre C.de reiven.facit tex.in aut.de nup.§.si vero expectet.versi.eru. helcit em̄ ⁊ eandem opinionem sequitur Bart.in.l.imperator. ff.ad treb.⁊ Joā.de imo.post eum per iura preallegata.⁊ hanc opinionem tꝫ Jo.an.in addi.spec.in ti.de donatio.post diuor. rescisa.§.fi.ad fineꝫ.per dictam.l.imperator.⁊.l.fi.C.de sen.pa. iuncta.l.j.C.de bonis mater.⁊ Bart.in repeti.l.si constante.ff. solu.matrimo.q.ix. ¶ Secunda conclusio sit ꝙ si filie predicte non est cautum puta.qꝛ hec aduenticia consistunt in rebus mobilibus vel se mouentibus ⁊ patri sit interdictum bonis vel ꝓpter furorem datus curator tunc omnis administratio deferet̄ in curatorem vel transfertur administratio in filium si est maior vel si pupill⁹ dabitur sibi tutor vel ꝺm Jo.an.in addi.per.l. is qui.§.diuus.ff.de tuto.⁊ curator.dat.ab his.⁊.l.fi.C.de senten.pas.⁊ per Bar.⁊ Jmo.in.d.l.si constante. ¶ Tertia cōclu

13 sio sit ꝙ † ꝙ̄uis pater non sit furiosus vel mētecaptus vel nō sit interdictum bonis.si tn̄ aduenticia bona filii consistunt in bonis mobilibus ⁊ se mouentibus.⁊ ipse dr̄ dolo vel culpa dissipet bona sua vel saltem predicta bona aduentitia aut etiam si negligentia sua dicta bona dissipent̄ prouidendum est filio cōtra patrem male administrantem.hec autem prouisio pōt multipliciter fieri. ¶ Primo ꝺm Bart.vt transferatur administratio in ipsum filium si est maior vel in eius tutorem si est pupill⁹ sed istud non videtur posse ꝓcedere.qꝛ ex quo filius est in ptāte pr̄is nō pt̄ habere tutorē qui datur ꝑsone.insti.de tutoribus.in prin.⁊.l.mutuo.§.fi.ff.de tutor.alii volunt ꝙ dabitur curator. qō intelligo de curatore speciali ad ipsas res dūtaxat ⁊ nō personę vt qꝛ talis dari non posset per iura statim allegata. ¶ Alii dicunt ꝙ satis est ꝙ pater prestet sufficientem cautionē de conseruanda proprietate bonoꝝ predictoꝝ filio vel filiis ꝺm Bal. in.l.vbi adhuc.C.de iure dotium.pro qua opinione facit.l.imperator.ff.ad trebellianum.a contrario sensu dum dicit.naꝫ qꝛ cautiōes interponi poterant ⁊c.⁊ sic pꝫ ꝙ iō pr̄ dilapidās hereditatem filiis ad tempus vel eueniente conditione restituendā cogitur illis ante tempus restituere.qꝛ iure illo nō poterat esse obligatio cautionalis inter patrem ⁊ filium in potestate ꝺm ea que latius traduntur in.l.frater a fratre.ff.de conditio.indebi. ergo sequitur ꝙ dato ꝙ stare possit dicta cautio hodie iter patrē ⁊ filiū in potestate prestando ipsam cautionem ꝑ quā vr̄ cautum filiis non poterat pater ab administratiōe priuari sed hodie ex cā aduenticia qualis est ista inter patrem ⁊ filium in ptāte consistere pōt obligatio ⁊ per ꝯ̄ns dicta cautio interponi vt traditur i.d.l.frater a fratre.⁊.l.si quis pro eo.ff.de fideiussoribus.⁊ in aut.vn̄ si parens.C.de inofficioso testa.per casum.l.iubemus.C.ad trebellianum.faciunt it ad hoc no.in.c.per vſas de do.inter virum ⁊ vxo.⁊ hoc remedium prima fronte vr̄ esse satis rōnabile ⁊ equuꝫ fortiter. ¶ Tamen incontrarium ob.d.l. iubemus ꝙ ꝙ̄uis filiusfamilias non habeat tacitam hypothecam in bonis patris rōne administrationis per eum reddende circa ea que facit de peculio aduenticio.vt.d.l.cum opꝫ.§.non aūt.C.de bo.que libe.tn̄ hꝫ tacitam hypothecam rōne ꝓprietatis aduenticiorum pro rōne reddenda sumpta administratiōe l.si quis prioris.§.nullo.C.de secun.nup.⁊.d.l.cuꝫ oportet.§.fi. ⁊ in aut.de nup.§.⁊ ita certa. Et sic videtur ipsi filio sufficienter cautuꝫ ⁊ satisdatum.⁊ sic videbatur non repellendus ab administratione. Et tn̄ pp eius malam administrationē ⁊ malos

mores ab administratione repellebatur vt.d.l.fi.C.de sen.pas.
¶ Posset tñ responderi ad hoc ꝙ ibi remouetur ab admini
stratione immo nõ admittiť ad administrationẽ iam perditã
per deportationẽ inter q̃ duo longa ẽ dr̃ia† qꝛ turpius eĳciť
14 ꝙ̃ non admittiť hospes.c.queadmodum.de iureiurã.⁊.l.pa
tre furioso.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.cũ si. ¶ Item in ꝯ
trium fortiter vr̃ obstare qꝛ mulier ꝑ dote sua hꝫ bona mariti
hypothecata.⁊ sic vr̃ sibi sufficienter satisfactũ. C.qui poti.in
pigno.habe.l.assiduis.⁊ tñ pp malos mores ⁊ malam mariti
administrationeꝫ maritus repelliť ab administratione et dos
cõsignatur vxori vt.d.l.si cõstãte.ff.so.ma.⁊.d.l.vbi ad hoc.C.
de iure dotium.ergo pari rõne idẽ videť dõm in filĳs.et ratio
põt esseqꝛ melius est rei insistere ꝙ̃ in ꝑsonã aut in rẽ agere vt
in regula iuris melius.⁊ istitu.de obliga.que ex delictis na.§.
furti.cũ simi.posset tñ pr̃ esse talis conditionis.⁊ ita potens⁊
diues ꝙ satis videreť cautũ ꝑ ꝓ̃stationẽ satisdationis maxime
pp tacitã.hypothecã potissime si multa bona immobilia pos
sideret qd̃ tacite sentit Ang.⁊ pleriq3 alĳ doct. ¶ Alĳ dicunt
ꝙ posset dari remediũ ꝙ bona ꝓ̃dicta sequestrenť si forte in bo
nis patris nõ pateret filio recursus qꝛ forte nihil hꝫ vt.d.l.im
perator.ita dicit Ang.in.d.§.non aũt.hanc ẽt opinionem vr̃
sequi Lud.ponta.in.d.l.si cõstante.ver.Item inꝗ̃tũ in eadem
parte.⁊.q.ix.vbi dicit ꝙ ad hoc vt fugiamus multa contraria
possumus dicere ꝙ officio iudicis cõsulendũ erit ipsis filĳs vt
res ipse sequestrenť;maxime si pater non põt satisdare per.l.si
fideiussor.§.fi.ff.q satisda.cogan.⁊ si pecunia poterit deponi
penes filium mercatorem vt.d.c.per vestras.qm̃ tunc resulta
bit ꝙ vtiq3 consultum erit ⁊ patri i fructibus ⁊ filio in dilapi
datione qd̃ potissimum dicit procedere quando pater solũ di
lapidaret dotẽ⁊ in proprĳs esset diligens arg.l.si cum dotem.
§.si vero dotem.ff.sol.ma.facit.l.si iuncta glo.ff.vt leg.nomine
cauea.et qd̃ in simili notat Bal.in.l.ij.ꝗ.de pac. ¶ Aliud reme
dium clarum dať ꝙ a patre auferatur ⁊ detur filio si est etatis
legittime ⁊ alias idoneus vt tradit per Bar.in locis preallega
tis ⁊ per Jo.an.in addi.spec.in ti.de dona.post diuor.resti.§.
fi.vbi cõcludit ꝙ fiet restitutio filio assecurato pr̃e de vsufructu
argumento dicti.c.per vestras.mihi vr̃ qd̃ in terminis nostris.
questio sit magis dubitabilis qm̃ ego teneo qd̃ pater non solũ
sit vsufructuarius in terminis nostris sed ẽt ꝓprietariꝰ.ꝙ̃uis
ex eo qd̃ nõ possit disponere de ꝓprietate sed teneatur eandeꝫ
filĳs alĳs eiusdẽ mr̃imonĳ reseruare vr̃ potiꝰ quodãmondo
vsufructuarius ad hoc dicendũ moueor:qꝛ lꝫ iure transeant
ad secunda vota siue ꝑ̃us successerat siue postea succedat filio
succedit ꝓ sua virili portione i vsufructu ⁊ ꝓp̃etate vt supra
latiꝰ dixi in examinatione in.iĳ.q.in fi.quoniam per.l. femine
§.illud tenet illam ⁊ filius ad successionẽ illius vocatur vt.d.§.
si autẽ.intestatus in auc.de nuptĳs.Et si filĳ oẽs premoriunť
potest ad libitum disponere i vita⁊ morte.qꝛ efficitur sua illa
portio pleno iure vt.d.l.femine.in fi.et latius dixi in.iĳ.qd̃.in
fi.quare cũ nõ sumus in meris aduentitĳs.ideo maior videť
dubitatio quare alterũ vr̃ cõcludẽdũ vel ꝙ restitutio fieri nõ
debeat maxime seꝗ̃straret satisdatio vel filie esset sufficienť cau
tuꝫ pp amplũ patrimoniũ ipsius patris ꝙ in ꝓprĳs terminis
est tantũ obligationis filio vt.l.si qs prioris.§.in illo.C.de se
cun.nup.vel si fieri deberet restõ deberet filius nõ solũ assecu
rare patrẽ quo ad vsumfructũ sed ẽt quo ad ꝓprietatẽ in casu
quo ꝑ̃moreretť ita ꝙ nõ superesset aliqs cui pať tenereť reserua
re ẜm dispõnẽ dicte.l.femine.in fine.arbitror tñ iustius esse cũ
hodie possit filius a patre cautionari ꝙ equius videreť ꝙ pr̃
assecuraret filium. ¶ Et ex predictis infertur decisio ad quin
tam questionem supra formatã qua queritur posito ꝙ ista re
stitutio administrationis vsusfructus possit pertinere ad filiã
ita ꝙ filia debeat eum assecurare de fructibus,an vero solũ te
neatur ad alimẽta.si pater egeat.qm̃ ẜm varias opiniones re
latas in precedenti qõne ẜm quas administratio non defereť
in filiam.qd̃ ista redditur superuacua ẜm ꝙ in simili dicit tex.
in.c.pastoralis.de res:rip.sed ẜm opinionẽ Jo.an.de qua sta
tim dixi tenereť assecurare ẽt de proprietate in casu ꝓ̃dicto.Et
hec indubitanter procedunt qñ pater non redargueret de do
lo aut fraude.sed si dolo aut fraude redargueretur forte stan
dum esset dispositioni dicte.l.imperator.ẜm quam ẜm vnaꝫ
lecturã pater perdit cõmoditatem vsusfructus et solũ debenť
15 sibi alimenta. ¶ Circa sextam principaleꝫ questionem†vtrũ
ꝓ male administratis pater teneatur reddere rationeꝫ filio ad
uertendũ est:ꝙ ꝙ̃uis regulariter quicũq3 administrator reli
ctis successoribus teneať rõnẽ reddere siue administret cũ man
dato siue sine mandato vt.l.si remunerãdi.⁊.l.si ꝓcurator.ff.
man.⁊.l.j.⁊.l.itẽ eorũ.§.si decuriones.ff.ꝙ cuius vni.et.l.exe
cutorẽ.C.de executione rei iudi.⁊.ff.de tutel.⁊ ra.dist.ꝑ totuꝫ
⁊.C.arbitriũ tutel.ꝑ totũ ⁊.c.l.is.C.de neg.ge.c.qualiter.ĳ.de
accusatio.⁊ in euangelio Luce.c.xj.⁊ de offi.ordi.c.irrefraga
bili.xxiĳ.q.c.ꝑ̃nceps tñ spãle est in pr̃e.vt nõ teneať filio rõnem
reddere.ita dicit Bar.in.l.vsufructu.C.de vsufru.per.l.fi.§.sin
aũt.C.de bonis q̃ li.nisi dolose se gesserit ꝑ.l.impator.ff.ad tre
bel. ¶ Sed tu aduerte qꝛ pro decisione qõnis in ꝓprĳs termi
nis vr̃ tex.q expresse vult ꝙ in bonis a matre vel a materna li
nea prouẽtis ad filiũ in qbꝰ pr̃ hꝫ quodãmõ vt dixi vsumfru
ctũ nõ teneať filĳs rõnẽ reddere lꝫ em̃ ꝓpter trãsitũ ad scđa vo
ta pr̃ teneať reseruare ꝓprietatẽ bonoꝝ q̃ sibi lucrifecit vel ex
pacto vel ex instõne aut aliquo mõ nõ vꝫ filiꝰ ꝑscrutari patris
rõnẽ vel aliquã sup eis mouere qõnẽ sup hoc vt dicit formalr̃
tex.i.d.§.in illo.in.l.si q prioris.c.de se.nup.ſꝫ gl.⁊ bal.ibi dñt
hoc esse verũ nisi vseť in dolo per.d.l.imperator. ¶ Sꝫ aduer
tendũ est hic singlr̃.nã ibi dicit Saly.⁊ anteꝗ̃ viderem Salyc.
fueram hoc imaginatus ꝙ cauendum est ab illa glo.respectu
hoꝝ lucroꝝ.qꝛ tex.in auc.de nup.§.si vero expectet versic.⁊ ita
certa.vbi tex.exꝑ̃sse dicit ꝙ filĳ nõ pñt ꝓhibere alienationẽ ꝓ
pter qd̃ dicit Saly.ꝙ quo ad ista lucra vr̃ esse spãle qꝛ illa de
bentur filĳs ex.l.dispõne preter alicuiꝰ parẽtis vel hoĩs volun
tatẽ;⁊ idẽ in bonis patris:sed in bonis alĳs a matre vel aliun
de prouẽtis:in qbus pr̃ rõne patrie potestatis hꝫ dumtaxat
vsumfructũ ꝓcedit opi.gl.predicte que verba sunt valde notã
da ⁊ arbitror ꝙ dispositio dicti.§.millo.⁊.d.§.si.ver.expectet.i
16 ver.⁊ ita certa descendat ex eo qꝛ†pater non est simplr̃ vsufru
ctuariꝰ:sed hꝫ ꝓprietatẽ sub certa tñ cõditione:qꝛ illã tenetur
relinquere filĳs primi matrimonĳ vt dixi.s̃.in.iĳ.q.Et hoc dñ
diť primo ex illo.§.millo.vbi tex.formalr̃ dicit ita tñ vt occasio
ne taliũ hypothecarum neq3 matris filĳ valeãt administratio
nẽ perscrutari vel aliquã eis mouere super hoc qõnẽ eam ꝑspi
cui sit duris etiã si alienata sint eoꝝ bona que extra memorata
lucra;vnde põderãdũ est ꝙ tex.nullã facit dr̃iam inter patrẽ et
matrẽ ꝙ̃tũ ad qõnẽ remouendã per filiũ vel ad perscrutandaꝫ
administrationẽ aut ad impediendã alienationẽ.vñ pꝫ ꝙ non
contingit vigore patrie potestatis.vñ nõ videtur hoc disposi
tum esse ex alia causa nisi quia parentes sunt quasi proprieta
rĳ:⁊ quia tenetur reseruare filĳs primi matrimonĳ ex legis
dispositione nõ hominis:⁊qꝛ si filĳ premorerẽtur ita ꝙ nullus
ex primo matrimonio superesset sunt vere dñi ⁊ plenã conse
quuntur proprietatẽ.vt.s̃.dixi ad idẽ:⁊ induco tect.in auť.de
nup.§.si vero expectet.vbi post penã adiectã mulieri transeun
ti ad scđa vota subdit ⁊ hec cõis mulieris ⁊ viri mulcta sit posi
ta.Et demum etiã post declarationẽ dicte mulcte subdit.sed
quod sancitũ est super lucris hincinde venientibus ad nuben
tes etiã si ratum sit.⁊ ita talis lex erit cauens ⁊ vtroq3 aliena
tionem nullam promittat parentibꝰ in talibus neq3 hypothe
cam.sed vt si quid egerint parentibus moruꝫ eorũ obligat eis
substantiã nõ vt ꝓhibeanť eos in hĳs aliquid agere ꝙvoluerit
erubescit em̃ lex castigatores filios genitoribꝰ statuere ⁊c.⁊ sic.
itẽ predicti vnde considerare non solũ patriã potestatẽ que nõ
consideratur in matre:ſꝫ ipsam quasi proprietatem iũcta rõne
naturali ꝙ filĳ nõ dñt castigatores genitoꝝ:⁊ ista rõ atq3 cõsi
deratio vꝫ esse satis vrgẽs verũ qꝛ auctoritas glo.est maxima.
Et gl.loquiť in terminis nr̃is in.d.§.in illo.⁊ etiam Bald.vo
luit ꝙ de dolo teneať reddere rõnẽ ꝙ̃uis tex.ꝑ quẽ monẽtur nõ
loquať in terminis nr̃is.⁊ ista vꝫ esse cõior sñia.ideo concludo
17 †ꝙ rõne doli tenereť:nõ aũt rõne culpe maxime qꝛ ob oĩ etiaꝫ
libera concessione ⁊ ꝑtãtis intelligiť ꝙ dẽat dolꝰ excludi.vt.l.
creditor.§.lutiꝰ.ff.de mã.⁊ hec intelligo quoad illa bona i qbꝰ
dicto Gabrieli fuisset q̃situs dictus vsusfructus seu quasi pro
prietas.nam in hĳs in quibus pr̃i nõ queriť vsusfructus pater
non est legitimus administrator filĳ.vt no.Bar.in.l.fi.§.i.ff.de
ver.ob.⁊ ibi sequunť Bal.⁊ oẽs.⁊ Jo.de imo.vñ quoad talia
bona quesita dicte Manne pr̃ tenereť reddere rõnẽ administra
tionis:⁊ ad reliquoꝝ institutionẽ no.Bal.in.l.cũ opꝫ.§.fin.C.
de bonis q̃ libe.⁊ in.l.filio cuius.C.fa.herc. ¶ Ad predicta tñ
vnũ subiungiť ꝙ tex.in.d.§.si vero expectet.in auť.de nupt.vꝫ
velle ꝙ mr̃ transiẽs ad scđas nuptias priueť ꝓprietate ⁊ soluꝫ
habeat vsumfru.⁊ sic nõ vr̃ habere aliquã ꝓprietatẽ.sed ꝯside
ro ꝙ tex.ille dicit cã scđe ꝓprietatis priuabat.vñ loquiť ꝑ v̓bũ
futuri tpis quasi forte velit sentire ꝙ nõ est priuata ipso iure:
sed in euentum superexistentiũ filioꝝ qui lꝫ hũc transitum sup
essent:tñ si ante matris mortem oẽs defecerint consolidať ple
na ꝓprietas in matre.vt.d.l.femine.in fi.alr̃s dicte.l.femine.in
fi.corrigereť ꝙ dicere est absurdũ.⁊ cõtra cõmunẽ omnium do
cto.opi. ¶ Assumo nunc ex ordine septimam qd̃.qua queritur
18 †vtrũ si ista filia velit agere ꝯtra illos in quos bona fuerũt alie
nata debeat requirere consensum patris in hĳs in quibus pa
ter non habet vsumfructum nec habere potuit. ¶ Circa quaꝫ
qõneꝫ aduertendũ est ꝙ doc.nr̃i in hoc articulo varia senserũt.
Et in eo reperio quatuor seu quinq3 varias ⁊ principales opi
ni.quas nimis longũ esset recensere qm̃ in eo articulos alr̃s re
scripsi vltra.viĳ.col.sed tenendo cõem opi.dicendũ est ꝙ in his
in quibus patri nõ requiritur vsufructꝰ nec ab ipso principio
queri potuit nõ requiriť cõsensus pr̃is:vt in aut.vt liceat ma
tri ⁊ auie.

tri ꝛ auie in prin. facit. c. fi. de iudi. li. vj. ꝫ glos. in. l. iiij. §. si filio. ff. cõmo. ꝛ fuit snia Azo. ꝛ Guido de suza. in ti. de actore. ver. ꝫ quid si dubitat ꝫ ipse alias ponit opinio. ꝛ ver. si hoc quoqꝫ. ꝛ d. opinio. ꝫ in. l. fi. §. necessitati. C. de bo. que libe. Et ibi ẽt hoc idem sensit Ang. ꝛ ideꝫ Bar. ꝛ ẽt ꝫ Pan. de ca. dũnõ filius sit maior: qꝛ si esset minor deberet dari curator liti. Et ideꝫ etiã tenuit Bar. in. l. fi. §. j. ff. de ver. ob. vbi dicit ꝙ iura noua faciunt patrem legitimum administratorem in illis rebus dũtaxat in quibus pr̃i querit vsusfructus vt in. l. nõ solum. §. vbi aũt. C. de bo. que libe. ꝛ in corpore vñ sumitur ꝛ sequit ẽt Jo. de imo. in. d. §. j. ꝛ sic in ti. de actore. v. ꝫ tam clericoꝝ. in fi. ꝛ hãc sniam etiaꝫ tenuit Bal. in aut. ꝙ locuꝫ. C. de colla. vbi dicit ꝙ intellectus legum vult ꝙ consensus patris nõ requiratur nisi qñ pr̃ perdit vsumfructum qꝛ non vult cõsentire filio ꝛ ibi etiã in. iiij. q. dicit ꝙ cũ pr̃ nõ ꝑtendit vsumfructũ nec ꝓprietatẽ nõ ꝺꝫ citari vt cõsentiat cũ nõ sit legitimus administrator. ꝛ idẽ reperio cõsuluisse bal. ꝗuis idẽ Bald. aliud tenuerit in. d. §. necessitate. ꝛ in. l. si longius. §. j. ff. de iudi. ante factum. tñ ad tollẽdum seu fugiẽdũ oẽs opi. cõsulerem partem interpellandum vt prestaret consensum. ¶ Circa octauã ꝛ vltimaꝫ qõnem. qua queritur ex eo ꝙ dictus gabriel ꝑ instr̃m publicũ ꝓmisit ꝙ filij sui nati ex scdo mr̃imonio ratã haberent quãdã cessionem ꝛ iuriũ translationẽ factã in dictum Antoniũ vt latius in instr̃o cõtinet infra q̃tũ tẽpus teneat facere ꝙ isti filij habeãt ratum breuiter dico ꝙ cũ p̃dictus Gabriel ꝓmiserit factũ ꝛ ad ipsius implementũ nullũ tp̃s fuerit adiectũ ad hoc vt dictus Gabriel teneatur ad penam si ꝓmissa est si nõ adimplerentur ꝓmissa vel ad interesse pp mora ꝙ qdẽ interesse succedit in obligationibus facti vt in. l. stipulationes nõ diuiduntur. ff. de ver. ob. ꝛ in. l. siquis ab alio in fi. ff. de re iud. necessaria est legitima interpellatio ꝺm ea que late tradunt per Bar. ꝛ Moder. ꝛ. l. ita stipulatus. la grande. ff. de ver. ob. ꝛ not. in. l. j. §. item si ita. ff. ad. l. fal. ꝛ in. l. si pacto quo penã. C. de pac. ꝛ in. l. penã. ff. qñ dies leg. cedat. ꝛ in. l. ꝙ dicimꝰ ꝛ in. l. ratũ. ff. de sol. ꝛ in. l. ꝙ te. ꝛ. l. certum cum sua materia. ff. si cer. pe. ꝛ i alijs infinitis locis. ꝺꝫ ergo interpellari dictus Gabriel in iudicio ꝛ a iudice peti ꝙ. j. terminũ cõpetentem ꝑ ip̃m iudiceꝫ statuẽdũ dẽat fecisse ꝛ curasse ita taliter ꝙ p̃dicti filij nati ex scdo matrimonio ratã habeãt dictã cessionẽ ꝛ iurium trãslationẽ Laus deo. Nec ex eo ꝙ p̃dictus Gabriel obligatus est vigore instrumẽti guarentigiati si ita esset diceret constitutus in mora. vt singulariter voluit Bal. in. l. cum qui. §. j. de iureiur. ꝛ rõ in promptu qꝛ non est conueniens ꝙ eadem die quis obligetur ꝛ constituatur in mora ꝛ in. l. si mora. ff. solu. mat. ꝛ ibi per Jo. de imo. Laus deo.

¶ Et vt supra scriptum est ita consulo ego Marianus socinꝰ saluo semper saniori consilio.

¶ Casus talis est. In ciuitate venetiaꝝ viget quedã reformatio facta super imprestis ciuitatis eiusdẽ. in qua positũ est quodã capitulũ infrascripti tenoris vꝫ. Et ꝙ puelle post hac viro locãde vel maritande de quibus cõstitute essent seu in posterũ constituẽtur dotes super imprestis predictis nubere nequeã extra ciuitatem comitatũ vel descriptum Venetiaruꝫ. ꝛ in casu quo nuberent extra imperium Venetorum persolui nequeãt dotes ipsarum nec persolui facere sub pena florenoꝝ quingentorum quã incurrãt persoluentes ꝛ persoluere facientes. Contingit ꝙ quidã ciuis Venetiaꝝ per viginti annos vltra mercandi cã habitauit ꝛ ad presens habitat in ciuitate Auiniõis ꝛ onera supportat in ciuitate Venetiarum ꝛ ibidem hꝫ bona immobilia q̃ fuerunt maiorum suorum cum quo quedã Margarita habẽs dotes super dictis imprestis contraxit matrimonium per vba de presenti ꝛ per carnalẽ copulam in dicta ciuitate Auinionis ꝛ nunc petuntur dotes quas ipe hꝫ super dictis imprestis in ciuitate Venetiarum sed obijcitur de dispositione reformatiõis predicte. Quare consideratis predictis dubitatur vtrũ dotes quas ipsa Margarita hꝫ super dictis imprestis solui possint super qua dubitatione queritur quid iuris.

¶ Consilium. xxxv.

1 Statutum laicoꝝ disponens super re spirituali nõ valet.
2 Ratio: que potuit mouere statuentes est consideranda.
3 Ratio legis ꝛ mens est attendenda ꝛ non verba.
4 Ciuitatis ornamentum est numerositas populi.
5 Ciuẽ eẽ extra ciuitatẽ intelligi pt̃ ꝛ localiter: ꝛ intellectualiter.
6 Ciuis qui hꝫ animum reuertendi ad propriam ciuitatem an dicatur in ea habitare.
7 Domicilium originis non mutatur.
8 Salarium quod debetur aduocato pro causis promouẽdis in ciuitate ipsi etiam debetur si sit in studio.
9 Absens causa mercandi censetur presens: intellige in concernẽtibus fauorem.
10 Priuilegium concessum loco videtur etiam personis cõcessuꝫ.
11 Patrie potius q̃ parentibus parendum est.
12 Filius tenetur pugnare contra patrem pro patria.

Omnipotens deus. Adsit. ꝛ spũs sanctus illuminet intellectum. ¶ Circa predictam consultationeꝫ vĩ primo dicendum ꝙ predicte dotes quas prefata Margarita habebat super dictis imprestis nõ possint sibi per officialem solui absqꝫ metu pene. Nam clarum ꝛ notorium est ꝙ ciuitas Auinionis est extra ciuitatem comitatum ꝛ districtũ ꝛ imperium Venetorũ. ¶ Cum ergo prefata Margarita nupserit in predicta ciuitate ergo predictas dotes consequi nõ põt sic em̃ disponunt ꝛ demonstrant verba p̃dicti statuti aperte em̃ dicunt ꝙ puelle quibus cõstitute essent dotes vel in posterum cõstituerentur sup imprestitis ꝛ nubere non possint extra ciuitatem comitatum ꝛ districtuꝫ Venetiaꝝ ꝛ in casu quo nuberẽt extra imperium Venetorum persolui nequeant dotes ipsaruꝫ sub pena ꝛc. Cum ergo predicta Margarita que nupsit in ciuitate Auinionis sub dictis verbis compregendat ergo predicti statuti dispositio eam afficit. qꝛ vbi verba dispositiõis afficiunt conueniunt ibi locum hꝫ dispositio. l. ꝙ constitutum. ff. de test. ma. l. j. §. si is qui naueꝫ. ff. de exercito. l. iiij. §. totiens. ff. de dam. infec. ꝛ. l. ita aũt. ff. de admi. tuto. Et cum videant esse q̃tuꝫ ad hoc satis clara non vr̃ esse opus alia interpretatione. l. ille. §. cũ in verbis. ff. de le. iij. ꝛ. l. omni nouatiõe cessante. C. de sa. san. ec. ꝛ. l. si alij. ff. de vsufru. le. cum fi. Et posito ꝙ clara esset: maxime qꝛ iuri iã simpliciter quesito inq̃tũ dicit quibus cõstitute cẽnt ꝛ etiam contra no. in. l. quodqꝫ semel. ff. de decre. ab ordi. facl. ꝛ in. c. ij. de consti. ꝛ in. c. in nostra. per Inno. vbi latissime scripsi de iniurijs tñ ex quo sic scripta est seruanda est vt. l. prosperit. ff.
1 qui ꝛ a qui. vj. q. iij. c. scriptum. ¶ Nec ob. si diceretur ꝙ † predictum statutum non vr̃ valere. qꝛ disponit sup matrimonio super quo cum sit sacramentum ꝛ res sp̃uales non possunt laici disponere vt in. c. ij. ꝛ. iij. de iudi. ꝛ ꝑ do. meum late in repe. c. ecclesia sancte Marie. de cõsti. ꝛ ꝙ no. ij. q. iij. §. hinc colligitur ꝛ ꝙ no. sing. gl. xxxij. q. ij. c. fi. Et qm̃ pena imposita per. l. ciuilem ꝑ quã intimidat actus sp̃ualis ẽt si tollat lucrum alias per ipsaꝫ. l. collatum. vt expresse cõcludit do. me. Abb. sicu. in. d. repe. c. ecclia sancte Marie. in. v. prin. conclusione. Et sic cum predictum statutũ videat quodãmõ rõne pene intimidando matrimoniũ. ꝛ sic rem sp̃ualem non vr̃ valere. Et qm̃ matrimonia dñt esse libera. xxxj. q. ij. §. j. ꝛ. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. l. libero. C. de inuti. stipu. nec vr̃ valere id ꝙ fit per ꝙ libera facultas ꝯhendi matrimoniuꝫ impediatur. qꝛ esset ꝯ bonos mores. l. titia in prin. ꝛ. l. stipulatio. st. de v. ob. c. gẽma. de spon. c. fi. C. de spon. ꝛ. l. cũ tale. §. si arbitrio. ꝛ. §. meuie. ꝛ. l. cum ita. ff. de condi. ꝛ demon. ¶ Quia pt̃ rñderi. qd̃ predictum statutum nõ disponit aliquid super substantia matrimonij. nec dicit intimidare matrimonium aut ipsius libertatem impedire cum possit libere ꝛ honeste nubere in ciuitate communitatu ꝛ districtu ac super imperio venetiarum secundum ea que traduntur in. l. titio centuꝫ. §. titio. ꝛ. l. cum tale. §. meuie. ꝛ. l. cum ita. ff. de condi. ꝛ demõ. ꝛ per Old. consi. xvj. q d incipit thema tale est titiꝰ ꝛ per Ludo. ponta. in. l. stipulatio h mõ. ff. de ver. ob. vbi dicit quod valet dispositio per quam prohibetur alicui ne contrahat matrimonium cũ certis personis ¶ Uerum predictis non obstantibus arbitror contrariam sententiam fore veram. Et presuppono quod nisi vigeret predictum statutum ex forma dictorum imprestitorum puella deberet consequi dotes suas super predictis imprestis siue nubere in ciuitate communitatu districtu aut sub imperio venetorum siue nubere alibi vbicunqꝫ locorum: ꝛ ita faciliter possum comprehendere quod autem edictioneꝫ predicti statuti simpliciter fuisse dispositũ ex illis verbis predicti statuti dum dꝛ quibus cõstitute essent seu imposterũ constituerentur dotes super imprestis predictis ꝛc. Uerum cum tales nuptie q̃ extra ciuitatẽ ꝛ comitatum districtum imperium venetorum ꝯhuntur nullã vtilitatem nullumqꝫ fructuũ reipublice venetorũ conferrent ꝫ quodãmodo de decor ꝛ damno ipsius reipublice cederent maxime respectu eaꝝ que ex ipsa ciuitate venetiaruꝫ ꝛ ipsius territorio ac imperio originem traherent quasi in dicta ciuitate ꝛ in locis imperio suo super suppositis nõ reperiret aut esset conueniẽs maritus cum inter equales nuptie ex consi. sint ꝯhende. l. creditor. §. j. ff. mandati. ꝛ iuxta illud si vis nubere nube pari. ꝛ ꝑ no. xxx. q. v. c. aliter. ꝛ per Jo. an. in. c. ex parte. de resti. spo. ꝛ. c. illud de presump. ꝛ per Bar. in. l. cum ita la prima. ff. de condi. et demon. Bal. in. l. qui. ff. de ritu. nup. Aristo. primo et honomice. ꝛ per alios qui de re vxoria. libros fecerunt ꝛ hec autem potest cõsiderari ꝛ mẽte percepti fuit causa predicti statuti nouiter edi-
2 ti. Et q̃uis hec † ratio in statuto non sit expressa tamen ipsam considerare debemus que legis latorem mouere potuit. l. tale pactum. in fine. ff. de pact. ꝛ per Cyn. in. l. non dubium. C. de legi. ꝛ per Dyn. in. c. fina. de regu. iur. lib. vj. ꝛ per Bald. in l. maximum vicium. C. de libe. prete. per Anto. de but. in clemẽ. j. de rescrip. per do. meum Abb. siculum. c. fin. de re iudi. ꝛ in. c. cum iura vniuersitas. de elec. neqꝫ em̃ põt esse lex sine rõne. iiij.

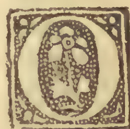
di.c. erit aūt.vñ dicit Bal.ꝛ refert ꝛ sequit Pet.de anc.in re peri.c.canonū.de cōsti.in.v.q.pn.in.iij.mēbro qḋ sicut hō con sistit ex aīa ꝛ corpe.ita lex gñalis vł municipalis ex rōne ꝛ ver bis Est aūt elicienda rō bm qḋ instruit philosophus in thopi cis notabilr dicēs ꝙ ad legē ꝯdēdā psumit legis lator mot⁹ ea rōne qua motus eēt discretus ꝛ sapiēs vir si de h̄ fuisset iterro gat⁹:q̄re cū per hoīes sapiētes ꝛ viros prudētes ac doctos le ges ꝛ statuta fiāt vt ex ꝓhemio.C.ff.insti.decre.vi.ꝛ cle.colli git.vñ ab ipsis legibus ꝛ statutis oīs captiosus et absonus in tellectus est remouēdus.Et sanus ac discret⁹ intellectus assu mendus est.l.scire opꝫ.§.ꝛ si maxime.ff.de excu.tut.vba legis sunt corpus ꝛ sufficiēs lex is.rō vero ꝛ mēs est ipsa aīa.l.sicut ergo aīa potius dꝫ attēdi q: pstansior ꝛ pciosior corpore.l.fi.C. de sa.san.ec.ꝛ in.c.mattheus.de symo.c.cū infirmitas.de pe.ꝛ
3 re.l.di.c.miror†nc potius rō ꝛ mens legis ꝙ vba sunt atten denda ꝛ seruanda.l.scire opꝫ.ff.de legi.ꝛ in.c.fi.de re.iu.li.vj. j.q.vij.c.marchion.ꝛ basilides.de ver.sig.c.intelligentia.q̄niaꝫ vba intentioni non eꝫ deseruire dīt.l.labeo.ff.de suppel.leg. xxij.c.is aūt.ꝛ.l.cuꝫ pr.§.dulcissimis.ꝛ ibi ēt Bar.ff.de leg.ij. ꝛ.d.c.intelligētia.ꝛ.l.pꝫ.§.fundū.ff.de le.ij.de cōsecra.di.iiij. c.retulerūt cū si.ex qb⁹ clarissime sequit ꝙ p̄fatū statutū non absolute in ciuitr captiose aut sonore est iterpretandū sed eq̄ iuste ac districte quo fit vt bm p̄dictaꝫ rōnē interptemur vt.s. prudētes viri qui p̄dictū statutū fecerant itēderūt puidere fa uore ipsius reipublice venetoꝝ que in primis cōsistit in nume rositate populi qbus ipsa res publica possit iperare que p fre quētationē nuptiaꝝ inter suos cū ciues ac subiectos fit.vt.l.j. ff.so.ma.ꝛ.l.fi.§.pe.ff.de bo.dā.vbi tex.singulariter dicit cum ampliari imperiū boīꝫ adiectione potius ꝙ pecuniaꝝ copia malum ꝛ.l.siquis seruo.in fi.C.cō.de manu.vbi text.formali ter dicit vt sint oēs ciues romani cōstituti ampliandū eñ ciui tatē nr̄am magis ꝙ minuendā esse censemus ꝛ.l.ij.C.de iudi. vidui.vbi tex.dicit augeri eñ magis vestrā rempublicā mulꝫ
4 hoībus ꝛc.vnde interrogatus homerus†ꝙ maximū esset ciui tatis ornamentū.ciues inquit ꝛ pueri pro pueris numerosi tatem populi significās hoc eñ nō homini idiuiduitas p suc cessionē ꝛ alioꝝ multiplicationē conseruat ꝛ populus dr̄ idē.l. proponebat.ff.de iudi.hinc dicit tex.in auc.de nuptijs.in pn. ꝙ nuptie imortalitatem prestant humano generi.Et philoso phus idem.Ex qbus concludit ꝙ cum per matrimoniū con tractum per p̄fatā Margaritā cū predicto ciue veneto sit sa tisfactuꝫ rōni ꝛ menti predicti statuti q̄ ad hoc vt ipsa Mar garita non excludat a petendis dotibus sibi debitis/sup imp̄ stis dotis p̄dictis consequi dꝫ maxime cū p̄dicta Margarita hēat fundandā itentionē nisi ex dispōne ꝛ vbis p̄dicti statuti excludat q: ꝙ non imitatur pari iure stare censet.l.precipim⁹. C.de appel.Et q: casus omissus a lege vel a statuto habet pro omisso.c.ij.de transac.p̄lato.ꝛ.c.is qui.j.rñso.de sen.excon. li.vj.in cle.constitutus de elec.ꝛ.l.sine.§.de viro.ff.solu.ma.C. de edi.priua.l.an i totū.c.pe.de iureiu.cū alijs vulgatis.¶Et si forte diceret ꝙ iste casus nō est obmissus a p̄dicto statuto q: nō vr̄ posse negari ꝙ dicta Margarita nō nupserit extra ciui tatem comitatum ꝛ districtum ꝛ imperium Venetorum cum nupserit Auinioni vt dixi.s.in fundamento ꝫrio.¶Respon deo ꝙ istud est falsum ꝙ ostendit pluribus medijs.¶Pmo per rōnē ex p̄dicto statuto elicitā que cōiunctis his que supra dixi quo ad priuilegiū dotium recipiendarū per puellas ma ritandas super impr̄stis nō excludit nupta cū veneto licet ad p̄ns non habitet in ciuitate.¶Secundo probat q: cuꝫ predi ctum statutum dicit extra ciuitatem Comitatum ꝛc.istud eꝫ pōt intelligi duobus modis.s.localiter ꝛ intellectualiter vt in fi.dr̄ in.l.hoc edicto.i prin.ff.sol.ma.ꝛ.l.j.ff.de pac.ꝛ.l.pnia.ff.
5 ꝙ quisqꝫ iuris cū si.sed attentis terminis nr̄is lꝫ†venetus p̄di ctus nō sit in ciuitate Venetiaꝝ localiter tñ destinatio animi ꝛ intellectualr dr̄ esse venetus ergo ꝛc.¶Qḋ aūt hoc sit verū pbat plurimis medijs.¶Pmo ꝓbat q: si testōr legat ea que sunt in tali domo nō solū veniūt ea que ibi sunt sed ēt alia vbi cunqꝫ sint que tñ ad vsum illius domus sunt destinata.l.quesi tū.§.fi.ff.de le.iij.ꝛ.l.cū de laniōis.§.fi.ff.de fun.instru.ꝛ instru. le.Cū ergo p̄fatus cui nupsit margarita sit venetus ciuis lꝫ lo caliter nō sit i ciuitate seu actualr tñ destinatus est in ciuitate. ergo dcā margarita dꝫ hr̄e dictas dotes facit.l.vxorē.§.lega uerat ꝛ.l.si mihi meuia.in pn.ꝛ.§.fi.ff.de le.iij.sic ēt si a forensi bus celebrat ꝯtus loc⁹ destinate solonis attendit.l.ꝯtrasse.ff. de acti.ꝛ obli.attendit.eñ locus in quē destinat effectus.ff.de offi.p̄fec.vrb.l.fi.ff.de bo.auc.iudi.pos.l.ij.ff.de iudi.l.ij.§.ij.
6 ¶Scḋo magis prime ad casum nr̄m ꝓbat q:†nō vr̄ qs ha bitare nisi in loco ad quē hꝫ aīuꝫ redeūdi seu reuertēdi vt.l.p fectius.C.de anna.excep.ꝛ in auc.de here.ꝛ fal.§.si nō absunt facit qḋ no.bar.in.l.j.in fi.ff.de here.insti.vbi loqt de cōfirma to in certo loco:lꝫ ciuis q̄ ē extra ciuitatē suā sp psumit hr̄e aīū redeundi seu reuertendi ad ppriā patriā maxie cū a natiuitate ꝛ origine sit ciuis q: dulcissimus amor patrie vt.l.qui hēbat.ff. de le.iij.ꝛ q: res de facili reddit ad naꝫ suā.xxv.di.c.ab exordio ꝛ.l.si vnus.§.pactus ne peteret.ff.de pac.ꝛ iuxta illud boetij se nerini in.iij.de phi.cōso.vbi post m̄lta notabilia exēpla subdit Repetūt ꝓprios queqꝫ recursus reddituqꝫ singula gaudēt ꝛc. ergo maritus p̄dicte Margarite lꝫ sit in ciuitate Auinionēsi tñ ex quo est venet⁹ ꝛ psumat ad ciuitatē suā velle reddire.merito in loco ciuitatis sue dꝫ esse.¶Nec ob.si diceret ꝙ ex quo dictus ciuis venetus est Auinioni nō statim reuersus ad ciuitatē vene tiaꝝ vr̄ ibi habitare p tex.in.l.fi.§.habitare.ff.de hijs q deiece. vel effu.vbi tex.a ꝯrio ꝓbat ꝙ sufficit ꝙ nō sit tāti sp recessurus ad ciuitatē venetiaꝝ ꝛ ibi bar.ꝛ idē auctoritate bart.in.l.j.§.p mittit.ff.de li.agno.¶Quia rñdeo ꝙ ista nō repugnāt ꝙ dicat habitare Auinioni ēt dicat hēre habitatiōeꝫ i ciuitate vbi suos ꝛ maioꝝ suoꝝ lares hꝫ ꝛ bona pluria ꝛ ibi soluit p̄stātia ꝛ cete ra onera q̄cūqꝫ sibi q̄ subeūt reliqui ciues facit ꝙ statim dicam.
7 ¶Tertio ꝓbatur q:†cū prefatus venetus domiciliū originis paterne ac ēt ꝓprie hēat in ciuitate venetiaꝝ nō pt sua volūtate ꝛ exp̄ssa illō mutare vel illi renūciare q: voluntas q̄uis exp̄ssa in his q̄ naturalia sunt nihil opat text.est in.l.assumptio.in pn. ff.ad muni.ꝛ.l.orig.C.de muni.ꝛ ori.li.x.ꝛ ibi gl.p q̄ iura idem tꝫ dn̄s meus in.c.fi.de foro.cōpe.ꝛ per.c.iij.de tēp.or.lib.vj.ꝛ p Spe.ꝛ Jo.an.in addi.in ti.de cōpe.iudi.adit.v.xlij.sicut eñ iu ra sanguinis nullo iure dirimi pn̄t.l.ius agnatiōis.ff.de pac.ꝛ in r̄ła iura sanguinis.ff.de re.iu.ita ꝛ naturalis origo facit isti. de iure naturali.§.sꝫ naturalia.tale eñ domiciliū ꝙ descēdit ab origie paterna vł ꝓpria naturale dꝫ.l...ꝛ.l.assumptio.§.j.ff.ad mu.tꝫ gl.i v.oriūdus.in.c.cū nullus.de tēp.or.li.vj.q̄re lꝫ qs ad aliū locū trāsferat domiciliū tñ ꝓprie ac paterne origis domici liū retinet nō solū quo ad tpalia sꝫ q̄ ad sp̄ualia de tpalib⁹ ꝓbat in.d.l.assumptio.ꝛ.d.l.origine de sp̄ualibus in.c.iij.de tēp.or. lib.vj.ꝛ hoc pcedit in domicilio cuiuscūqꝫ loci ētvilissimi vt est tex.in.l.fi.ꝛ ibi no.gl.fi.C.de municip.ꝛ orig.li.x.facit ēt.l.j.eo. ti.quinimmo nō tollitur illud domiciliū vilissimi loci origins ꝓprie vel paterne:ēt si aliquis transtulerit se ad domiciliū am plissimū ꝛ magnificū tex.est bonus i.l.pe.ff.de sena.qui dicit ꝙ lꝫ senatores in vrbe videant habere domiciliū tñ ꝛ ibi hn̄tvnde sunt oriundi ꝛ idē tꝫ gl.in ver.oriundus in.c.accedēs.vt lit.nō cōte.ꝛ sic.est cōclusio ꝙ voluntate atqꝫ animi destinatione vł re rum ēt translatione aut in alio loco habitatione vel laris cōsti tutione bonorum vel rerū emptione seu acquisitione nō mutat nec amittit tale originis ꝓprie vel patne domiciliū.tenet dn̄s meus in.d.c.accedens.longe ergo minus in terminis nostris prefatus maritus Margarite dr̄ amisisse domiciliū venetiaꝝ ꝙ nobilissimum amplissimū ꝛ potentissimū per domiciliū et habitationē assumptā vel q̄uas hꝫ in ciuitate Auinionensi q̄ longe inferior est a predicta ciuitate venetiaꝝ dixi latissime i c.fi.de foro cōpe.in materia domiciliū in.ij.ꝛ.viij.q.principali bus vbi dixi ꝙ tale domiciliū nō amittit etiam adoptione.l. ordine.§.fi.ff.ad municip.ꝛ.l.in adopti oīb⁹.ff.de adop.nec ēt relegatione vt no.gl.in.l.eius la.ij.in fi.ff.ad municip.simi liter nec ex eo qḋ quis sit ex iturus tale originis domiciliū mit tit ꝙ tꝫ Guido.de suza.per.l.papinianus exuli.ff.de mino.ꝛ.d. l.eiꝫ.§.fi.facit.l.de pollicitationibus.ff.de pollicitationibus.l ꝛ ꝙ no.in.l.ad cognitionē.ff.qui ex cau.in pos.ea.ꝛ ibi per glo. ꝛ rō est q: ex quo videntur hr̄e aīꝫ reuertendi nō videntur dese ruisse propriā originem ꝛ ciuitatem.l.ex facto in fi.ff.de he.insti. nisi essent deportati vel quasi ꝛ bona cōfiscata.sꝫ nullū p̄dictoꝝ est in casu nostro immo ad libitum pt ad ciuitatem redire ꝛ ibi subdit oīa munera ꝛ hꝫ domos ꝛ lares ꝓprias ꝛ maiorum suo rum.quare nō vr̄ esse dubitatio qn̄ dicta Margarita p̄dictas dotes consequi debeat.Et p̄dictā ēt opinioneꝫ tenuit Ang.in l.heres absens.ff.de iudi.ꝛ.d.Ant.de bu.dixit in.d.c.fi.de foro cōpe.¶Quarto probat q: esse ciuem ciuitatis nō importat eē habitatorem ciuitatis vt tradit Bar.in.l.j.ff.ad municip.ꝛ cla rius probatur ex his q̄ superius dicta sunt ergo lꝫ prefatus ma ritus margarite habitet Auinioni nō tñ dꝫ extra ciuitateꝫ.hoc est extra ciuilitatem ꝛ sic dicta margarita dꝫ cōsequi dictas do tes.¶Quinto ꝓbat p no.in.l.quesitum in prin.ff.de le.iij.circa prin.vbi probat ꝙ ille qui abest a ciuitate cā studioꝝ vel disci pline vel simile dicuntur esse in ciuitate ꝛ ad idē ēt tex.optim⁹ in.l.seye pāphile.ff.de fun.instr.le.ꝛ istr.p quē tex.dicūt ibi doc.
8 †ꝙ si alicui aduocato promissum erat salarium Auinioni pro causis ꝓmouendis in ciuitate ꝙ extra ciuitatē in studio dꝫ hr̄e illas pensiōes seu illud salariū.Et rō assignat ibi q: cū i studio sit cā discipline fauor reipublice vel dn̄i qui cōduxit eum vel si bi annuas pensiones ꝓmisit esse vr̄ cū maiori scia acquisita me lius patrocinabitur ꝛ q: talis p̄ns censet ꝛ ibi facit.c.relatum. de cle.non residen.ergo idē dicendū in terminis nostris†cū pre
9 fatus maritus Margarite mercandi cā ageret ꝛ moram tra hat in ciuitate Auinioni vt diuitias agreget.ꝛ ad ꝓpriaꝫ Vene tiarū patriaꝫ reducat:vnde reipublice venetorū interesse in tali bus versatur

bus versatur: qm̄ iterest reipublice locupletes h̄re subiectos insti. de his qui sui vel alie. iur. sunt in pn. ⁊ q̄z pp aiuz reuertendi talis d̄r esse in ciuitate Venetiarū vt. d. l. questitis. in pn. ⁊ d. §. pamphile. facit ēt nō. p Dy. in. l. lex cornelia. §. domum ff. de iniurijs. ⁊ per Bar. in. d. l. questitū. in prin. de le. ij. ⁊. d. §. pamphilus q dicit q̄ qñ ex signis apparet qd̄ hēat animum redeundi ad patriā puta q̄z stat cā studij vel simili cā ⁊ dimisit bona domos ⁊ lares in ꝓpria patria etiā si in illo loco staret per mille annos nō efficeret̄ ciuis ex quo h̄z animuz redeundi ad domū in qua d̄r esse pp cām predictā vt ibi. ⁊. d. §. pamphile. ⁊ hoc tz ēt Dy. in. d. l. questitum. ⁊ Barto. in. l. lex cornelia. ¶ Sexto predicta cōclusio optime probat̄ per text. not. in. l. nihil. ff. de capti. ibi duz dicit ita tñ vt si ea mēte venerit vt nō illo reuerteret̄ nec eū satis enim domū quē rediisse si mēte alienus est. quare si rōne animi ille qui redit ad patriā ꝓpriā nō v̄r ibi esse si h̄z animū non ibi. sed alibi domiciliū habendi nō v̄r eē in patria sed in illo loco ad quē destinauit animū quāto magis existens extra patriā qui ⁊ lares ⁊ bona dimisit i p̄ria. mercimonij cā stat seu morā alibi trahit animo reuertēdi ad ciuitatē qui ex p̄dictis signis colligit̄. Et q̄z in propria patria dici ēt p̄stantias ⁊c. onera subdit dicet̄ esse in patriā facit etiā ad p̄dicta. tex. ⁊ qd̄ ibi no. bar. in. l. predia. §. j. ff. de fun. instru. facit ēt qd̄ tradit Jo. an. c. fi. de parrochijs. ¶ Septimo pro-
10 bat̄ q̄z † iz p̄dictū statutū loquit̄ per verba localiter significantia vz extra ciuitatē tñ priuilegum locat̄r loquēs seu loco concessum v̄r nō solū loco sed ēt personis cōcessuz: vñ si p̄uilegiuz est cōcessum alicui patrie sub nomine loci q̄ in testamētis sufficiāt duo testes vel aliud simile tale p̄uilegiū ꝓdest ēt ciuib⁹ illū actū gerentibus ēt extra patriaz ſm Bal. in. l. j. C. de sum. tri. ⁊ fi. catho. quez refert ⁊ sequit̄ Pet. de anch. i repe. c. canonū statutū de cōsti. xiij. q. prin. ver. sed iuxta p̄dicta qd̄ dicens q̄ in dubio tam loco q̄ p̄sonis priuilegiuz v̄r cōcessuz. sic ergo ⁊ idē in terminis nostris p̄dictū statutuz nō v̄r voluisse excludere ciues existentes alibi lz dixerit extra ciuitatē q̄z poti⁹ v̄r sensisse extra ciuitatē. hoc est extra ciuitatē ⁊c. q̄ locum al's sequeret̄ absurdū q̄ si puella maritaret̄ vni qui esset in studio ⁊ aliquo ēt paruo tp̄e ibi morā traxisset ⁊ similiter paruā morā esset tractatur⁹ vel pp mercantiā aut aliam causaz esset alibi non deberet vti priuilegio q̄ esset vt dixit min⁹ absurdū. ⁊ sic talis intellectus nō est assumendus. l. nā absurdū. ff. de bo. lib. ⁊. c. j. de cōces. p̄ben. li. vj. c. ex ore. de priuil. c. solite. de maio. et obe. cū alijs vulgatis. ¶ Postremo p̄dicta conclo expresse demonstrat̄ per alia v̄ba que sequunt̄ i predicto statuto dū subditur. ⁊ si nuberit ex̄ imperium venetoꝝ non possint sibi solui dotes sed clarissimū est q̄ Margarita que nupsit cum veneto lz alibi q̄ in ciuitate Venetiarū moraret̄. non nupsit ex̄ imperiuz venetoꝝ q̄z ciuis vbicunq̄ sit est sub impio ciuitatis sue. ¶ Quod pz q̄z doc. ɔcludunt q̄ originis ꝓprie vel p̄rie pōt ꝓcedere cōtra subditū suuz existentē ex̄ territoriū suū ēt rōne delicti cōmissi extra territoriū: qm̄ vbicūq̄ sit saltē habitu pōt in illū imperiū exercere vt tradidit Odof. in sua. ⁊ Cy. ēt disputando voluit ⁊ incipit qd̄ Cy. rector ciuitatis senaruz Ang in sua disputatione que icipit bononiē. ⁊ tradit̄ per Bar. ⁊ bal. i. l. j. C. de sum. tri. ⁊ fi. ca. q̄s. opi. ⁊ al's plures si latissime retuli in repe. q̄liter. ff. de accu. in. v. principali articulo. q. xj. tradit ēt Pe. de anc. in. d. repe. c. canonū. xij. q. princi. ver. subsequenter postq̄. ¶ Preterea clarissimū est imperiū patrie in ciuē suum per. d. l. veluti. ff. de insti. ⁊ iur. ibi dum d̄. vt parēti
11 bus a p̄re peam⁹. ⁊ dicunt ibi glo. ⁊ doc. q̄ † p̄mo patrie q̄ parentibus pendū est. ⁊ p̄us patrie q̄ filijs subueniendū est hinc Valerius maximus lib. vj. c. vj. inquit restat vt p̄rie charitas exhibeat̄ cuius maiestatis ēt deoꝝ muneribus equat̄ auctoritas parētū vires sibi subicit fraterna quoq̄ charitas equo aio atq̄ libenter ei credit. Cicero eñ ēt primo officioꝝ. c. xviij. singulariter dicit oium societatuz nulla est gratior nullaq̄ carior q̄ ea que in republica est vnicuiq̄ nr̄m cari sunt parētes cari sunt liberi ꝓpinqui familiares sed oium carior patri vna cōplexa est ꝓ quas q̄s non dubitat mortē appetere dūmodo patrie sit p̄futurus. ad hoc ēt exēpla antiquoꝝ nos ꝓuocant qui pro patria paupertatē ⁊ mortē substituerunt. Narrat ēt Valerius. d. c. vj. q̄ cum aial q̄ picus vocabat̄ in capite genitij romani cōsedisset affirmassetq̄ aruspices eo occiso forte reipublice ⁊ p̄rie statum felicissimū sue nō domui miserrimū: si vero non accideret̄ in ɔ̄rium cessent gentius picū in conspectu senatorum morsu suo necauit. ⁊ ibi ēt sub Rub. de pietate erga patriam narrat plura alia exempla. ⁊ Icconi super Jeremiā dicit nāle est vt quis genitale diligat solū ⁊ nil habeat dulcius p̄ria vnde dicit tex. dulcis amor p̄rie. l. qui habebat. ff. de leg. iij. et
12 no. gl. in. c. j. de cōuersi. in fi. q̄ † fili⁹ dz pugnare cōtra patrē et cōuenit vnicuiq̄ factuz facere ciuitatis in auc. de defen. ciui. §. pe. q̄z nascunt̄ patrie de ven. in pos. mit. l. j. §. ⁊ ḡnaliter. nam locus facit ḡnationem sicut pz. imo magis nascūtur patrie quā patri vt dixi ⁊ probatur. l. postliminiū. §. filius. ff. de cap. ⁊ ideo pro patria ēt contra p̄rem ⁊ contra sanguinē suum pugnandū est vt dixi ⁊ probatur. l. minime. ff. de reli. ⁊ sump. fune. Ex qb⁹ oībus concludit̄ q̄ cū ciuitas venetiaꝝ in ipsum ciuem ēt alibi existentē hēat impiū q̄ Margarita p̄dicta nō d̄r nupsisse extra imperiū venetoꝝ ⁊ sic dz conseq dotes p̄dictas cum violenta sit p̄sumptio q̄ talis habeat aium reuertendi ad locū p̄dictū venetiarū nec aliquā ciuilitatē aut domiciliū amiserit. Et ibi itelligat̄ esse ſm iurium dispōnem ⁊ maioꝝ nostroꝝ opiniones auctoritates ⁊ sñias ex quiqus omnibus clarissima pz r̄nsio ad ea que allegata in contrarium Laus deo.

¶ Et vt supra scriptum est ita consulo ego Marianus socin⁹ saluo semper saniori consilio.

¶ Consilium. xxxvj.

1 ¶ Statutū excludens feminas an extēdatur ad bona extra territorium sta.
2 Uxor efficitur de foro viri. et efficitur cuius ciuitatis vnde est vir.
3 Decedēs ab intestato v̄r secūdum dispositionē statutoꝝ loci: in quo decedit: voluisse de sua hereditate disponere.
4 Statutū afficit p̄sonam sibi subditam etiaz respectu rerum in alio territorio existentium.
5 Clericus in quandam cōsequentiam legatur statuto ⁊ cōsuetudine laicorum.
6 Bona existentia extra territorium sunt ratione iuris affixa ossibus dominorum.
7 Statutū si sit tuderti q̄ mr̄ nō succedat filio nisi in octaua pte si mulier viduata viro tudertino redit ad ciuitatē ꝓpriam vez ad vrbē veterē ⁊ moriatur filius tuderti: mater licet sit extra territorium tudertinū nō succedet nisi in octaua parte.
8 Testator non presumitur incōtinenti se correxisse.
9 Fidem bonam quis dicatur agnoscere.
10 Filia exclusa p statutū d̄r reddacta ad instar extranei: et testm̄ patris non querelat.
11 Testator indubio videt̄ se referre ad disposita per statutū loci.
12 Re dictio cōposita cum verbo manere quid designet.
13 Filioꝝ appellatione quando veniant filie femine.

Omnipotens deus. Adsit. Recte ac mature ponderata predicta facti narratione decisio consultationis predicte. dubia ⁊ difficilis esse videtur. ¶ Prima tñ fronte v̄r dicendū q̄ p̄dicta Eugenia ꝓ sua virili portione iustitiā foueat ⁊ q̄ videat̄ vocata ad relictū factum p p̄fatum magnificū dñm Raynutiū eius patrez dixi eñ p̄fatus magnificus dñs i testō suo. Itē dixi asserruit ⁊ confessus fuit dictus testator se habuisse castruz marte a magnifica olim dña Agnesella vxoris olim dicti testōris pro quātitate mille ⁊ ducētoꝝ ducatoꝝ auri quoꝝ mille ducatoꝝ ⁊c. ⁊ post pauca subdit volēs itaq̄ testōr p̄dict⁹ bonā fidē agnoscere declarauit ⁊ voluit castrū marte p̄dictū remanere debere filijs legittimis ⁊ nālibus dicte dñe Agnesielle donec eis satisfiat de q̄titate p̄dicta mille ducatoꝝ auri ⁊ filijs p̄dictis omne ius eis cōpetēs ꝓ q̄titate p̄fata ad dictū castrū itegre reseruauit ⁊ reseruatū esse voluit. ¶ Cū ergo p̄fat⁹ testator voluerit dictū castrū marte remanere filijs legittimis naturalib⁹ dcē dñe Agnesielle ⁊c. Nec distinxerit masculos a feminis h̄des vniuersales ab institutis in rebus particularibus sequit̄ q̄ p̄dicta dña Eugenia. cuz sit filia predicte dñe Agnesielle ad predictū relictū intelligitur vocata: qm̄ filioꝝ appellatione cōprehendunt̄ taz femine q̄ masculi. vt. l. filij. ⁊. l. iusta. interpretatione. ff. de ver. signi. ⁊ i auc. de nō eli. ij. nuben. §. j. maxime in h̄is que fauorabilia sunt prout sunt termini nostri. vt. l. si q̄s ita. ff. de testa. tu. ⁊. l. si ita scriptū. ff. de le. ij. quare cū verba p̄dicta sint satis clara. cōclusio p̄dicta cōueniant verbis ⁊ equitati de districtis ⁊ naturali iuri vt. l. maximum viciū cū fi. C. de li. prete. ⁊. l. cum ratio de bonis dānato. ¶ Nec obstare v̄r q̄ p̄fatus. M. Ray. dixerat prius in dicto testō in relicto facto iure institutionis p̄dicte dñe Eugenie ⁊ alijs sororibus suis q̄ plus de bonis suis petere non possent. ¶ Qz hoc non petit̄ de bonis paternis sed solū petit̄ de bonis maternis. ¶ Nec v̄r obstare replicatio fratrū p̄dicte dñe Eugenie ⁊ q̄ p̄dicta dña Eugenia erat exclusa ab hereditate p̄dicte dñe Agnesielle ex forma statuti ciuitatis castri. ¶ Quia ad hoc videt̄ responderi posse q̄ predictum castruz morte non est in diocesi aut comitatu vel territorio ci-
1 uitatis castri ⁊ statutum predictū q̄ † excluditur feminas propter masculos nō v̄r extendi ad bona existētia ex̄ territoriū statuētis h̄z ea q̄ tradūt̄ p bar. in repe. l. j. C. de sum. tri. ⁊ fi. catho. in. vj. q. p̄ncipali. vbi expresse loquit̄ de potentia ⁊ effectu dicti statuti quo ad bona existentia territorium faciūt ēt no. p Ja.

de raua. Gui. ⁊ Cy. qui volunt q stante cõsuetudine vel statu-
to q primo genitus succedat ĩ totũ tale statutũ vel cõsuetudo
non referẽ nec extendit vires suas ad bona extra territorium.
Ulterius ẽt vr̃ posse allegari pro pte dicte dñe eugenie q cum
ipsa sit nupta Rome magnifico Stephano colũna statutũ p̃-
2 dictũ nõ vr̃ cã cõprehendere qr p† mr̃monium vxor sortiẽ do-
miciliũ ⁊ forũ viri. vt. l. fi. C. de incolis li. x. ⁊ l. cuz quedã puella
ff. de iur. om. iu. ⁊ l. ea qui. ⁊ l. ea que. ⁊ l. fi. §. ij. ff. ad municip.
⁊ non solũ dr̃ sequi domiciliũ ⁊ forũ viri sed etiã dr̃ effici cuius
illius ciuitatis vñ est vir hoc tenet glos. in. l. ciues. C. de incol.
Bart. in. l. imperatores. §. item rescripserunt. ff. ad municipa.
ergo statutũ predictũ ciuitatis castri non vr̃ ad eam extenden-
dum cum prefatũ statutũ principaliter videaẽ disponnere de
personis ⁊ non de rebus dum dr̃ non liceat tali filie ad succes-
sionẽ paternã ⁊ maternã venire ẽm no. per Barto. in. d. l. cun-
ctos populos. C. de sum. tri. faciunt no. in. l. fin. ff. de iur. om.
iudi. ⁊ in. c. ij. in fi. de consti. lib. vj. ⁊ sic vr̃ concludendũ predi-
ctã dominã eugeniã ⁊ sorores suas filias dicte dñe Agneselle
vocari pro viri portione cuiusq3 ad predictũ relictũ ⁊ sic queli-
bet p quinta parte cũ sint qñq3 filij tres femine ⁊ duo masculi.
¶ Uerum predictis non obstantibus arbitror 9riam sñiam
fore veram. ⁊ q̃uis prima verborũ predictorũ ⁊ casus contin-
gentie lectura. qd superius dictũ est videreẽ mihi cõcludendũ
tñ maturius legendo ⁊ cogitando verior ⁊ pbabilior visa fuit
sententia contraria q̃uis nõ pcedat sine dubitatione. Ita vt
concludendũ arbitror predictas dñam eugeniã ⁊ sorores ma-
ritatas nequaq̃ vocatas vigore dicti relicti pro cuius conclu-
sionis decisione ⁊ clariori demonstratiõe in primis examinan-
dũ iudico. vtrũ predicte filie femine p̃dicti magnifici dñi Ray
nucij ex dña agnesella possit venire ad hr̃ditatẽ dñe agneselle
simul cũ filijs masculis. ⁊ supra ex duplici fundamẽto vr̃ q sic
nõ obstante dicto statuto: tum qr statutũ nõ d3 extendi ad bo
na existentia extra territoriũ statuentis maxime cum sit exorbi
tans. tum ẽt qr nõ d3 ligare predictã dñam eugeniã que exiuit
territoriũ castri ⁊ effecta est ciuis Romana ⁊ alterius territorij.
⁊ sic idem dicendum esset de alijs sororibus que fuissent nupte
extra territoriũ. ¶ Uerũ hec duo fundamẽta nõ hñt obstare.
Et q̃uis dubitatio predicta posset contingere quare castrum
marte fuisset dotale ⁊ dos dñe agneselle pp varias opiniones
de quibus per Bar. ⁊ doc. in. d. l. j. C. de sum. tri. tamẽ in termi
nis nr̃is p̃dicta dubitatio nõ procedit qr solũmodo dos pre-
dicte dñe Agneselle vt colligiẽ ex facti narratione erat ĩ mille
ducentis florenis ad quos restituendos pro dotibus p̃dictis
se obligauerit p̃fatus magnificus dñs Raynucius ⁊ idõ nõ p-
cedit dubitatio que esset si castrũ predictũ marte fuisset dos p̃-
dicte dñe Agneselle. posito enim q castrũ predictũ fuisset do-
tale ⁊ extra territoriuz statuentis dubium esset pp varias opi-
niones quidam. eñi voluerunt similia statuta nõ extẽdi ad bo-
na existentia extra territoriũ vt supra dixi: alij vero voluerunt
9rium q inspiciaẽ locus in quo testm̃ est celebratuz ab eo ma-
xime qui est inde oriundus ⁊ subditus illius loci put erat ma-
gnificus dñs Raynucius ita vt testm̃ vel cã intestati idem de
functi reguleẽ vbiq3 ẽm dispõnez illius statuti ar. l. si fundus.
C. de euic. ⁊ l. fi. C. de testa. ⁊ l. si nõ speciali eo. ti. no. in. l. rescri-
pto. §. fi. ff. de mune. ⁊ bono. ⁊ l. j. C. de mulie. ⁊ in quo. loco li.
x. no. per gl. in. l. ex ea. ff. de postulan. ⁊ respectu cause intestati
iunctis no. in. l. ij. ff. de iure codic. ⁊ codicillis. §. pe. ff. de le. ij.
⁊ in. l. si ita quis. §. ea lege. ff. de verbo. obli. ⁊ sic. ẽm predictam
opi. cuz testamentum predictum fuerit celebratum ĩ loco quo
filia pp masculos excluditur ex forma statuti ⁊ quo dña agne-
sella mr̃ p̃dictarũ filiarũ duorũ ⁊ filiorũ mortua fuit ab intesta
to. ⁊ sic succedentes ab intestato videatur vocasse vt in iuribus
vltimo loco allegatis p̃dicta dña eugenia ⁊ relique filie exclu-
dereẽ ab hereditate materna. Alij vero in hac materia volue
runt inter quos fuit Iac. bu. q inspiciaẽ locus adite heredita-
tis qr cũ in eo loco quasi 9ctus videaẽ initus. l. apud iulianum
in fi. ff. qui. ex cau. in pos. eatur. ⁊ ff. de acti. ⁊ obli. i. ex malefi-
cijs. §. heres. ⁊ insti. de obliga. que ex qua 9c. na. §. itẽ si heres
⁊ sic ẽm statuta illius loci debeat regulari hec materia successiõi.
respectu quorumcumq3 bonorũ sicut respectu validitatis 9ctus
inspicitur locus 9ctus. vt. l. si fundus. ff. de euictione. ⁊ ẽm pre-
dictã opi. silr sequereẽ conclusio quã proxime feci de exclusione
dictarum feminarum. Nõnulli in similibus terminis cõsuetu-
dinis vel statuti excludentis scdo loco genitum ⁊ alios poste-
riores propter primogenitum inter quos fuit Albe. de rosa. ĩ
qõnibus statutorũ. q. xlvij. voluerunt attedendã esse originem
eius de cuius hereditate tractaẽ: nã si quidẽ est oriundus de loco
vbi viget tale statutũ vel cõsuetudo tunc virtute talis cõsuetu
dinis vel statuti pñt capi bona existentia ẽt extra territoriuz: si
vero sit oriundus ex loco vbi seruatur ius cõe: tunc quo ad suc-
cessionẽ inspiciamus ius cõe quare ẽm predictã opi. adhuc p̃-
dicte femĩe excludunẽ qm̃ mihi presupponiẽ ⁊ ex narratis col

ligitur: q prefatus magnificus dñs Raynutius est oriundus
ex dicto loco vbi viget prefatũ statutũ excludens feminas pro
pter masculos facit. l. cum vnus. §. pen. cũ ibi not. de bo. auc.
iudi. pos. Bar. no. in terminis proxime dictis. d. l. j. C. de sum.
tri. in repeti. dixit esse ĩspicienda verba statuti consuetudinis
qm̃ aut statutũ vel cõsuetudo disponit circa rẽ puta qr dicant
bona decendetium deueniant in primogenitũ vel in masculos
exclusis feminis ⁊ tunc de oĩbus bonis iudicabiẽ ẽm statutũ ⁊
cõsuetudinem loci vbi res site sunt qr statutũ afficit res ĩpas, siue
possideanẽ a ciue ab aduena ar. l. rescripto in fin. ff. de mune. ⁊
bono. ⁊ l. an. in totũ. C. de edi. dictũ priua. ⁊ ẽm hoc Bartol. si
predictũ castrũ marte esset dotale cum sit extra territoriũ ⁊ dio
cesim castri. p̃dictũ statutũ ciuitatis castri nõ extenderetur ad
ipsum: sed tñ vt mihi narraẽ idẽ dicendũ esset eo qd mihi p̃sup-
poniẽ q in ciuitate montis flaschoni de cuius diocesi ⁊ territo
rio est castrũ marte viget idẽ statutum in effectu per qd femine
excludunẽ pp masculos si vero ẽm distinctionẽ Bartolus. statu-
tum disponit circa personam puta primogenitus succedat vel
masculus succedat exclusa femina ⁊ tunc aut ille de cuius hr̃di
tate tractaẽ nõ erat de loco statuti vel cõsuetudinis: ⁊ omitto
qr nõ est casus noster. Aut decedẽs de cuius hereditate tractaẽ
non erat de loco statuti aut cõsuetudinis: ⁊ hic est casus noster
⁊ tũc prefatũ statutũ habebit locũ respectu bonorum existẽtiũ in
territorio statuti respectu aliorũ bonorũ existentiũ extra terri-
toriũ habebit locũ ius cõe qd intelligo nisi ibi vigeret idem sta-
tutũ: vñ ẽm hoc membruz de p̃dicto castro marte si esset dotale
sequereẽ cõclusio quã supra dixi q ppter statutũ castri nõ pti-
neret ad masculos: s3 posset ptinere vigore statuti mõtis flasco
nis. est tñ aduertendũ q nonnulli moderniores reprehendunt
p̃dictũ membrũ Bar. qr ex eo sequereẽ absurdũ q eadẽ heredi
tas diuerso iure cẽsereẽ 9tra. l. eũ q edes. ff. de vsuca. pone enim
q pr̃ vel mater instituent masculos: ⁊ feminas: preteriret respe
ctu bonorũ existentiũ in loco statuti statutũ valeret ⁊ succede-
rent instituti. sed respectu bonorum existentiũ extra territoriũ
testm̃ non valeret. ⁊ ppterea videretur q quis posset decedere
p parte testatus ⁊ p parte intestatus 9tra regulã ius nostruz. ff.
de re. iuris. Adducũt ẽt alia fundamenta q̃ omitto tum ppter
breuitatũ tum qr nõ est multum necessarium illa referre. Bal.
vero in. d. l. cunctos populos. distinguit q aut loquunẽ in cau-
sa testati ⁊ omitto respectu matris non pertinet ad nos qr dña
Agnesella mater decessit ab intestato. Aut tractatur de causa
intestati. ⁊ dicit ipse q l3 qui non testaẽ tacite videaẽ testari vo
cando eos qui sibi succedũt ab intestato vt. s. dixi. tamẽ qr istud
est per quandã fictionem q̃ non cõfert titulum testati vt no. in. l.
lucius. ff. de here. insti. respectu bonorum existentiũ extra terri
toriũ statuti vel consuetudinis succedunt femine pariter cum
masculis 9 quã tñ opinionẽ Bal. fortiter ob. qr ex ea videretur
sequi q in dictis bonis filie femine vocarentur ex prima cã ab
intestato. Et sic esset necessarium eas institui alr̃s rumperent te
stamẽtũ. vt. l. gallus. ⁊ l. si quis filio exheredato. ff. de li. ⁊ postu.
⁊ tñ Bal. dum dixit de cã testati cõcludit testm̃ valere si est cõdi
tum in loco ⁊ extẽdi ad oĩa bona l3 de filiabus non sit facta mẽ
tio sed sint preterite ⁊ sic bal. vr̃ sibi 9riari. ⁊ aliud etiã vr̃ tenuis
se in lectura ⁊ aliud in repeti. d. l. j. C. de sum. tri. Barto. vero de
Saly. posteriori loco multuz eleganter in. d. l. cunctos pupulos
distinguit q aut loquimur in cã testati ⁊ iste respectu matris
de qua nunc querimus nõ est casus. nr̃. Aut ille de cuius bonis
agitur decessit ab intestato prout est in terminis nostris quia
dicta dña Agnesella decessit ab intest. ⁊ subdistinguit q si. Aut
decessit in loco vbi viget tale statutum tanq̃ aduena vel foren-
sis seu tanq̃ habens ibi domicilium dũtaxat ⁊ ex alio sit oriun
dus ⁊ iste non est casus noster qr vt supra dixi vxor intelligitur
esse cuius illius loci ⁊ plene translata in locum originis mariti.
⁊ ideo omitto. Aut decidit in loco predicte originis sue vel qui
habetur pro origine. ⁊ hic est casus noster ⁊ hoc casu distinguit
inter bona mobilia ⁊ immobilia ⁊ iura actionis respectu bono
rum mobilium non est articulus noster: respectu vero bonoruz
3 immobilium† q inspicitur statutũ loci originis ⁊ in quo mo-
riẽ ita vt nõ solũ respectu bonorum ibi sitorum: sed respectu bonorũ
vbiq3 sitorum seruandum sit p̃fatũ statutũ ẽm q vĩ mori voluisse
⁊ bona ab intestato deuenire p. l. fi. ⁊ l. si nõ speciali. ⁊ l. olim. C.
4 de testa. mouetur etiam† qr statutum p̃t afficere talem perso-
naz sibi subditã etiã respectu rerum in alio territorio existentiũ
facit. l. rescriptio. §. fi. ⁊ l. numerum. §. patrimoniorum. ff. de mu. ⁊
bo. ⁊ q no. glo. super Rubr. C. de mune. patri. li. x. Item moue
tur ar. l. ppter litis. §. licet. ff. de excu. tut. ⁊ l. magis puto. §. illd
ff. de rebus eorum: vbi patet q simplex datio tutoris a iudice
vnius territorij extẽditur ad bona alterius territorij. Item mo
uetur a simili de interdictione bonorum que facta ab vno iudice
etiam ẽm. l. municipij porrigit effectum suum ad bona extra
territorium vt. l. is cui. ff. de testa. ad q etiam allegat qr talle sta
utum est validum tam auctoritate iuris ciuilis. vt. l. oẽs ppli
§. bonis

§.bonis.ff.de ver.ob.l.is cui.ff.de iusti.⁊ iure ꝙ iuris canonici
vt in.c.cum olim.de cle.coniug.⁊.c.ex parte el.ij.de ver.signi.⁊
in.c.j.de consti.lib.vj.quare cũ statutũ ꝑdictũ dꝫ vniuersalẽ suc
cessorem defuncto sequitur ꝙ ex eadẽ auctoritate dat cũ succes
sorem in omnibus bonis vbicũꝙ positis argu.l.hereditas ⁊.l.
nihil.ff.de ver.sig.Et sic ſm hanc opinionẽ ⁊ rõnes ⁊ fundamẽ
ta.Saly.nõ est dubiũ ꝙ ẽt si predictuꝫ castrũ marte fuisse dota
le ꝑdicti duo filij masculi exclusissent feminas ab hereditate ma
tris ab intestato decedẽtis.⁊ in hanc conclusionem vt plurimũ
omnes predicte opi.potius videtur cõcludere ⁊ in eam etiã in
clinat Saly.in proprijs terminis statuti nostri in.d.l.cũctos po
pulos.vbi post multa cõcludit non esse attẽdendũ an verba sta
tuti vel consuetudinis loquantur in reꝫ vel in personã puta suc
cedat masculus exclusa femina siue dicta bona deueniãt ad ma
sculum exclusa femina qꝛ omni casu hereditas dicet pertinere
ad masculum iure directo.vt.l.hereditas.ff.de peti.here.⁊.l.he
redi.de pac.⁊.l.si infanti.C.de iure deli.⁊.l.j.C.de cadu.tol.⁊.l.
de emancipatis.C.de legi.here.⁊.l.lucius.ff.de vulg.⁊ pup.facit
doc.Inno.Jo.an.⁊ canonistarum in.c.Ray.de testa.⁊ not.per
Bar.in.l.centu.ff.de vul.⁊ pup.quare cum predicta dña Agne
sella diem clauserit extremum in dicto loco domicilij viri sui ꝙ
pro origine ipsius hr.nõ est dubium ꝙ ſm dispõneꝫ dicti statu
ti vr voluisse de hereditate sua disponere que est successio i vni
uersum ius ipsius vt.l.hrditas.⁊.l.nihil aliud.ff.de ver.sig.⁊ sic
posito ꝙ dictum castrum marte esset dotale.⁊ extra dictum ter
ritorium tñ trahatur statutum predictum ad dictum castrum
⁊ ẽt ad alia bona si habuisset ẽt extra territorium existentiatuꝫ
qꝛ bona veniunt accessoriũ ad personã vt dictum est facit.l.iij.
§.fi.ff.de le.tuto.tum qꝛ multa transeunt cum vniuersitate que
alias non trãsirent.l.quedã.ff.de acqui.re.do.⁊ in si.facit doctri
na Jo.an.in regula sine culpa.de reg.iu.li.vj.in mercurialibus
in fi.qõnis.vbi voluit ꝙ lꝫ consuetudo laycoꝝ non liget clericos
5 vt in.c.ij.de consue.⁊ plene.l.j.C.de epi.⁊ cle.† tñ in quandã cõ
sequentiaꝫ clericus scdo genitus excludetur vigore consuetudi
nis volentis primogenitum excludere scdo genitum quasi sicut
personam exemptam a iurisdictione statuentis in consequen
tia comprehendit constitutio ita ⁊ fortius capiet bona ꝑdicta
facit.l.in modicis.ff.de ꝯ.emp.⁊.c.ex literis.de iure pa.⁊.l.qꝛ ꝑ
inde.§.restituta.ff.ad tre.iuncta.l.consequẽs.C.de iure do.⁊ no.
per Inno.in.c.cum dilectus.de dona.⁊ per bal.in.l.ij.C.de bo.
libe.cum si.⁊ per predicta ẽt ⁊ ad hanc conclusionem tenent qui
dã moderniores sed potissimũ hoc videretur indubitatũ si veꝝ
esset ꝙ predictũ castrũ marte esset de diocesi ⁊ territorio mõtis
flasconi ⁊ ibi sit idem statutũ in effectu vt mihi presupponitur:ſꝫ
qd plura in terminis nostris si recte ponderentur q̃.s̃.narrant
solũ nomen debitoris erat in hereditate ꝑdicte dñe Agnesselle
ꝙ erat mille ducentoꝝ florenoꝝ ad ꝙ tenebat dictus magnific⁹
d.Ray.maritus suus qꝛ lꝫ daret res in dotẽ si tñ dat extimata ꝑ
dicto modo.Non res data extimata est in dote ita vt heredes
mariti vel maritus teneatur heredibus vxoris ad rem restituẽ
dã sed solũmõ ad extimationem vt.l.consequens.C.de iure do
tium.⁊.l.cum dotem.⁊.l.j.C.eod.ti.⁊ est optimus tex.in.j.ff.de
fun.dota.Quare cum in bonis ipsius domine Agnesselle cẽt so
la actio ⁊ nomen debitoris mariti obligati ad dotis restõnem
in loco predicto principaliter vbi predicta domina diem clau
sit extremum sequitur ꝙ indubitanter quo ad successioneꝫ sta
tutum predicti loci seruandum est maxime qꝛ etiam si actio cõ
peteret ꝯ aliquem existentem extra territoriũ Saly.teneat idẽ
vt seruãdum sit statutũ loci.vbi defunctus dieꝫ clausit extremũ
6 ex quo ibi domiciliuꝫ seu veram originem trahebat qꝛ† actiões
⁊ nomina ẽt extra ꝯcta non dicuntur bona extra territorium si
ta cum occupent locum nec circunscribantur sed sunt iura per
sone defuncti coherẽtia ⁊ eius ossibus affixa vt.l.iij.ff.pro socio
⁊.l.quis ergo casus.ff.de peculio.facit.l.j.§.heredes.ff.ad treb.
tum ẽt qꝛ potius censentur esse intra territorium vbi est perso
na lꝫ vere non sunt in loco seu non circũscribantur loco vt.l.gay⁹.
ff.de le.ij.⁊.l.fi.C.de prescri.long.tem.cum si.tñ adherere ossib⁹
creditoris intelliguntur ⁊ sic in dicto loco quo mr defuncta est
videntur fuisse vt dixi potissimum qꝛ ⁊ ibi erat debitor.s.dñ.
d.Ray.⁊ in illo loco veri exigere dotem deberet.vt.l.exigere do
tem.ff.de iudi.traditur per Archi.xij.di.c.illud dixi plene eñ.c.
dilecti.⁊.c.si.de fo.compe.super glo.versi.xix.traditur per dñm
An.⁊ dñm meum Abbatem sicu.in.c.j.de spon.⁊ sic ẽt quo ad
onus administrationis ⁊ curam ⁊ sollicitudinem ⁊ exactioneꝫ
censenduꝫ est nomen debitoris in loco vbi fienda est exactio.vt
l.ticium ⁊ meuium.§.tutores.ff.de admi.tu.⁊.l.quero.ff.de sol.
¶ Quare ex omnibus predictis sit clarissima ⁊ indubitata cõ
clusio.ꝙ predicta hereditas.predicte domie Agnesselle matris
pertinuit ad predictos filios masculos ipsius exclusa predicta
dña eugenia maritata per ꝑfatũ magnificũ dñm Raynutium ⁊
maxime qꝛ eo ipso ꝙ in dicto loco fuit maritata.fuit exclusa ex
forma predicti statuti ꝙuis ṽba statuti ꝑdicti sint satis inepta

ꝯtñ talẽ denotãt effectũ.⁊ iõ lꝫ postea trãsiuerit ꝑ matrimoniũ
in domicilium ⁊ ciuilitatẽ viri sui.vt.s̃.dixi tñ istud nõ venit in
consideratione quinimmo si tpe quo mr dic̃ clausit extremum
ipa fuisset ꝑdicta forma dotata extra ꝑdictũ locũ.put est tñ fuis
set exclusa a predicta hereditate per ea que supius dicta sunt ⁊
per ea q̃ ꝯsuluit Bal.cõsil.ꝙ incipit in noie dñi punctus talis
7 est vbi cõcludit† ꝙ stante statuto tuderti.ꝙ mr non succedat fi
lio nisi in octaua parte si mulier viduata viro tudertino redijt
ad ciuitatẽ ꝓpriãꝫ ad vrbẽ veterẽ ⁊ moriatur filius tuderti ꝙ
mater lꝫ sit extra territoriũ tudertinũ nõ succedet nisi i octaua
pte ⁊ sequit Pe.de anc.in repe.c.j.de cõsti.xij.q.prin.ver.quero
iusta predicta.de qõne tali vbi dicit ꝙ est cõis opi.¶ His ergo
ita discussis.⁊ sic ꝙtum fieri potuit cõpendiose examinatis ac
ꝑmissis dicendo nũc ad ꝓbationẽ cõclusionis supius posite que
fuit quod vigore ꝑdicti relicti ⁊ verboꝝ ꝑdicti.dñ.d.Raynutij
testõris dñaꝫ Eugeniã nequaꝙ fuisse vocatã.hec aũt ꝯ̃o osten
dit ac probat multipliciter primo qꝛ testõr ꝑdictus qñ instituit
ꝑdictã dñam Eugeniaꝫ in dotibus suis ⁊ ꝙ plus de bonis suis
petere nõ posset.ergo nullo mõ põt petere vigore alterius reli
cti postea subseqentis dum postea disposuit.Item dixit asse
ruit ⁊ cõsensus fuit dum postea subdit volens itaꝙ testõr ꝑdi
ctus bonã fidem recognoscere declarauit ⁊ voluit castrum ꝑdi
ctum debere remanere filijs predictis legittimis ⁊ naturalibus
dñe Agneselle donec eis satisfiat de qualitate ꝑdicta mille ducẽ
torum ducatorum auri.cum ergo castrum marte esset in bonis
dicti magnifici dñi Raynutij ⁊ solum nomẽ debitoris rõne do
tis pro mille ducẽtis florenis esset in bonis matris.vt.s̃.demõ
stratum fuit ⁊ ꝑfatus testator concedat dictum castrum marte
ꝑdictis filijs ⁊ castrum marte sit de bonis suis ⁊ idẽ testator im
mediate ante vetuerit predictas filias feminas plus petere de
bonis suis.ergo predictas filias feminas predicte dñe Agnesel
le noluit testator venire dum dixit filijs legittimis ⁊ naturali
bus sed solum voluit venire filios masculos dñe Agneselle qd
probatur expresse per.l.non ad ea.ff.de condi.⁊ demõ.vbi ṽba
que videntur ad inuicem ꝯtrariari debẽt ita interpretari vt testõr nõ
videat se immediate correxisse.quare lꝫ appellatiõe filioꝝ com
prehendãtur masculi ⁊ femine vt dixi in prin.tñ qꝛ qñ materia
est proportionabilis solum masculis cõprehendunt solũ mascu
8 li ⁊ nõ femine vt statim subijciã:iõ ⁊ hoc casu rõne† euitande
correctionis incontinenti in eodem testõre ⁊ testõ dum testõr di
xit filijs intelligitur voluisse de filijs masculis dumtaxat.Et ad
hoc accedant iura ⁊ rõnes ⁊ modi maioꝝ nostrorum loquentes
seu loquentiuꝫ de statutis que videntur adinuicem repugnari
vel ꝯtrij de quo per Cy.Bart.⁊ doc.in.l.oẽs populi.ff.de iusti.⁊
iure.⁊ in extrauagan.ad reprimendã.in ṽbo nõ obstantibus.⁊
per Cy.in.l.ff.C.de testa.tuto.⁊ per Bal.ibi ⁊ in.l.j.ff.de offi.ꝑ
fec.vr.per canonistas in.c.cum expediat.de elec.lib.vj.⁊ Jo.an.
in.c.j.de iureiur.li.vj.⁊ per Jo.de imol.in.c.cum apostolica.de
his que fi.a prela.cum si.¶ Scdo hoc probatur per regulã sem
per generibus.ff.de re.iu.⁊ regulã generi per spẽm.de re.iu.li.
vj.cum sua materia que regule volunt ꝙ generi per spẽm semp
derogatur.sed predict⁹ testator prius spãliter ꝓhibuit ꝑdictas
filias specifice ⁊ expresse nominibus proprijs nominatas ergo
lꝫ postea dixerit ꝙ voluit castrum marte remanere filijs legitti
mis ⁊ naturalib⁹ predicte dñe Agneselle.⁊ sic loquutus est ge
neraliter per verbũ filijs intelligi debẽt exceptuare femine per
regulam ꝑdictã.⁊ sic solũ filios masculos comprehendit dicta
dispositio ad ꝙ ẽt possent adduci que statim dixi de concordia
statutoꝝ que videntur ꝯtrariari qꝛ intelligantur ad hoc vt nõ sint ꝯtria
ꝙ magis spãle deroget generali.¶ Tertio hoc õndit qꝛ testõr
dixit volens itaꝙ testator ꝑdictus bonã fidẽ recognoscere ⁊c.vo
luit castrum marte remanere filijs prefate dñe.A.ergo voluit
ꝙ solum ad masculos pertineret hec consequentia ostenditur.
9 ille† recognoscit bonam fidem qui iuste distribuit ⁊ que reddit
vnicuiꝙ ꝙ suũ est.⁊ agit ſm naturã ⁊ bonam cõscientiã.ita ꝙ
nec se nec alium velit cum aliena iactura locupletari.vt in.c.fi.
de prescrip.⁊ in regula bona fides.de re.iu.⁊ in.c.fi.de pos.⁊ in
regula locupletari.cum sua materia.de re.iu.li.vj.⁊ in regl'a nõ
dꝫ alteri.de re.iu.ſꝫ si in dicta dispõne cõprehẽdantur filie femine
dum dixit ꝙ volebat castrum marte remanere filijs ⁊c.nõ reco
gnosceret bonã fideꝫ qꝛ ad ipsas filias nullo modo pertinebat
dictũ castrum marte etiam si fuisset dotale nec ẽt ꝙtitas dotis
mille ducentoꝝ florenoꝝ.⁊ potissimũ ad predictã dñam enge
niã ex quo fuit maritata.vt.s̃.latissime demõstratum fuit.ſꝫ ca
strum marte cũ esset in bonis pertinebat ad masculos tñ predi
cta ꝙtitate masculos dico ex dicta dña Agnesella ⁊ ꝙtitas do
tis nullo modo pertinebat ad dñam eugeniam pro aliqua por
tione.ergo non intelligitur inclusa sub appellatione filiorum
a patre testõre qui voluit recognoscere bonã fidẽ.qꝛ si cõprehen
deretur esset agnitio male fidei per quã id ꝙ vnius esset daret
alteri.¶ Quarto probat qꝛ ꝑdicta dña eugenia est redacta ad
instar extranei ita vt nec in bonis patris nec in mris possit ali

quid dicere extantibus masculis. ergo ad ipsam nō adaptant
verba predicta volēs itaq3 bonā fidē recognoscere ⁊ sic nec v̄ba
sequentia vno cōtextu contenta. Qđ aūt respectu hereditatis
paterne ⁊ materne sic redacta ad instar extranei supra demon
stratū est ex forma p̄dicti statuti iūctis his que dn̄t doc. in l. j. §.
sciēdū. ff. de su. ⁊ le. ⁊ l. j. §. si pater. ff. de cōiu. cū emā. libe. ⁊ l. in
suis. ff. de lib. ⁊ posth. ⁊ per Bal. in l. gallus. §. ⁊ quid si tm̄. eo.
10 ti. ⁊ idō talis † nō p̄t querelare testm̄ ⁊ ita cōsuluit Fran. de alber
ga. consilio. lxxiij. q̄ incipit statuto cōis florentie. ⁊ cōsuluerunt
Jo. de pagliareni. ⁊ Grifo. de monte polora cōciues mei. ⁊ bal.
cōsilio q̄ incipit p̄supposito statuto q̄ filia nō succedat. ⁊ Frā.
de rāpo. ⁊ Ja. de isola. de rosellis de accetio. ⁊ d. flora. de sancto
petro. ¶ Quinto probatur ex theorica. Pe. de anch. in repeti.
c. canonum statuta. de cōsti. in. xiiij. q. prin. ver. s3 occurrit iuxta
predicta qđ notabilis de statuto. vbi dicit q̄ stante statuto qđ
filie dotate extantibus non succedūt q̄ si testator hn̄s filios ⁊ fi
lias dotatas dixit simpliciter filios meos hr̄des instituo fm̄ q̄
11 eos tāgit de iure q̄ nō videant̄ institute filie † q2 testator indu
bio v̄r se retulisse ad id q̄ dispositum est per statutū loci vel cō
suetudinem loci ⁊ nō ad id q̄ disponitur de iure cōi per. c. q̄ di
lectio. de cōsang. ⁊ affi. Nā ad vulgarē indulgentia3 referenda
sunt verba. vt in. c. ex literis. de sponsa. ⁊ l. liberoꝝ. §. q̄ tn̄ cassi⁹
dele. iij. vnde si statutū vel consuetudo diuersum statuit in filijs
masculis ⁊ feminis tunc imploratione generali potius v̄r testa
tor voluisse in dubio intentionem suā adaptare consonante sta
tuto ⁊ cōsuetudini loci q̄ iuri cōi. vt. d. c. q̄ dilectio facit q̄ no.
d. Anto. in. c. quitauallis. de iure iu. ⁊. c. cu3 dilecti de arb. ⁊ do.
meus Abbas Siculus in Rubrica de consue. ⁊ in prohemio.
⁊. c. conuenissent. de eo. qui. mit. in pos. ⁊ in. l. an in totum. C. de
edi. priua. ⁊ p Bal. in. l. ij. C. que sit lon. consue. ⁊ per Bal. in. l. ij.
C. de bo. que libe. sed testator in dicta dispositione longe ampli
oribus verbis vsus est per que potius ad statutu3 q̄ ad ius cōe
v̄r oēm sniam applicuisse ergo ⁊c. dixit eum volens recognosce
re bonā fidē ⁊c. ⁊ adiunxerit remanere ⁊ verbū reseruauit ⁊ ver
bum reseruatum esse voluit vt statim ēt subdam. ergo sequitur
q̄ ī simplici appellatiōe filioꝝ de filijs masculis a statutor ⁊ testa
tore inclusis ⁊ non de feminis ab ipso testatōe ⁊ etiam a statuto
exclusis ab hereditate paterna ⁊ materna v̄r itellexisse. ¶ Sex
to hoc etia3 apertissime ostenditur ex illis verbis donec illis sa
tisfiat de q̄titate mille ducentorum ducatorum auri ⁊c. sed de
predicta q̄titate mille ducentorum ducatorum auri nullo mō
satisfaciēdum erat dicte dn̄e Eugenie cu3 esset exclusa ab here
ditate materna. vt. s. demonstratum fuit s3 solu3 heredibus re
presentātibus personam dicte dn̄e Agnesselle matris in. l. p he
reditarijs. C. de here. act. ⁊ l. his consequent̄. ff. fami. her. cū alijs
infinitis iuribus. ergo predicta dn̄a Eugenia nō potuit veni
re in dicta dispositione dum testator dixit filijs legittimis ⁊ na
turalibus. ¶ Septimo probatur p̄pter verbum remanere po
situ in dicta dispositione. non em̄ potest remanere apō aliquem
q̄ apud eū nō est facit tex. iuncta gl. in. l. pe. C. de errog. mi. āno.
lib. xij. facit q̄ dicimus de cl'a rato manente pacto in. l. qui fidē.
ff. de trāsac. qūo em̄ manere apō aliquē q̄ non est ⁊ lōge minus
qūo remanere p̄t q̄ nō esset eū q̄ verbū denotat prius mansio
12 nem esse ⁊ † ex dictione re apposita verbo manere fortificatio ⁊
habitus reiteratio designatur. vt no. Joā. an. in v̄. relegātes in
c. pe. de accu. ⁊ ibi dixi ad idem q̄ dicimus q̄ p̄maneat vnusq̄s
q3 in ea vocatione qua vocat⁹ est. Apo. ad corinth. c. lvij. de reg.
c. l3. xxj. q. j. cū si. Cū ergo p̄dictū castrū nūq̄ remanserit necius
ipsius penes dictā dn̄am Eugeniā ⁊ maxime tp̄e dicti testamē
ti qūo potest ipsa includi sub dicta appellatione filiorum certe
nullo mō p̄t. ¶ Octauo p̄bat̄ ex illis alijs verbis postea sequen
tibus dū dr̄. ⁊ filijs p̄dictis omne ius eis cōpetens p̄ q̄titate p̄
fata ad dictū castrū eis integre reseruauit ⁊ reseruatum esse vo
luit s3 p̄fate dn̄e Eugenie nullū ius cōpetebat ad dictu3 castrū
vt sepius dictū est. ergo qūo potuit ei reseruari aut reseruatu3
esse certe nullo modo p ea q̄ statī3 dixi seruari em̄ dr̄ q̄ hr̄ vt de
se manifestu3 est facit q̄ tradit̄ in. l. lex. que tutores. C. de admi.
tu. ⁊ q̄ no. per glo. ⁊ doc. in. l. j. C. si aduer. ven. ⁊ fortius qn̄ adiū
gitur cum dictione re. per ea que statim dixi. ¶ Sit ergo cōclu
sio ex oībus p̄dictis q̄ predicte femine p̄hibite plus petere nō
vocātur vigore dicti relicti sub predicta appellatione filiorum
⁊ potissimū p̄dicta dn̄a Eugenia per ea que superius deducta
ex quibus satis clare apparet rn̄su3 fuisse ad argumēta in 3rij
13 formata. l3 em̄ † appellatione filiorum veniant non solum ma
sculi sed etiam femine vt ibi dictum fuit tn̄ illud procedit nisi
ex alijs verbis causis ⁊ rōnibus ⁊ ex materia subiecta aliud di
cēdum maxime q2 verba ⁊ voluntas testatoris nō possint ada
ptari ad feminas sed solum ad masculos q2 tunc comprehen
duntur solum filij masculi ⁊ non femine ad q̄ faciunt no. in. l. j.
ff. de iureiur. l. 3n̄s. C. de priuile. scho. lib. xij. ⁊. c. j. §. q̄ aūt. ⁊ ibi
glo. singularis de his qui. feud. da. poss. ⁊. c. j. de gradu. succe. in
feu. ⁊. c. ide p̄titatibus. §. sed cū eos iūcto. c. j. de elec. li. vj. cum si.

¶ Et vt supra scriptum est ita cōsulo ego Marianus socinus
saluo semper saniori consilio. ¶ Consilium xxxvj.

1 ¶ Dispositio statuti conuenit vbi verba conueniunt.
2 Numeri ampliatio non diuersificat formam.
3 Actus factus forma non seruata per statutū in quo est clausu
la decreti tradita: ēt si respiciat vtilitatem priuata3 est nullus.
4 Ex dictio: quid denotet.
5 Actus si geratur ab vniuersitate expressis nobilibus habilium
⁊ inhabilium an ⁊ quando talis actus teneat ⁊ nu. 6.

Omnipotens deus. Adsit Circa p̄dictam consul
tationem videtur primo dicendum q̄ predicte con
ducte facte per prefatos officiales viribus subsistāt
eo q̄ ex forma statuti seu reformationis satis est ad conductas
faciendas quod quattuor ex sapientibus concordent in vnum
sed negari non potest quin quattuor sapientes in vnum concor
dauerunt vt ex facti narratione apertissime demonstratus. er
1 go † cum statuti verba conueniant conuenit dispositio. vj. q. iij.
c. stuprum. l. labeo. ff. de suppel. lega. l. voluntas. C. de fideiusso.
xxij. q. ij. c. is aūt. l. j. §. eo. autē tecto. ff. ad silla. C. ad audientiam
de deci. ⁊. l. qđ dominum. ff. de peti. l. gallus. §. videndum. ⁊ ibi
Bal. ff. de lib. ⁊ posth. cum infini. similibus si enim omnes q̄sq3
concordauerunt in vnum in dictis conductis celebrandis p̄ut
ex facti serie colligi v̄r. ergo omnes quattuor habiles in vnum
concordauerunt cum in maiori numero minor insit vt. l. j. §. si
stipulanti. ff. de verb. obli. ⁊. l. diem proferre si plures. ff. de arb.
⁊. l. sempronius proculo. ff. de verb. ob. ⁊ in regula in eo q̄ plus
est. ff. de reg. iur. cum sua materia ⁊ in alijs iuribus vulgatis: q̄
p̄cedit etiam si ad solēnitatē vel pro forma statuti requirat cer
tam materiam vn̄ l3 statutum pro solēnitate requirat numerū
quattuor consanguineorum v3 actus l3 ampliatus fuerit nume
rus ar. l. hr̄des palam in prin. ff. de testa. ⁊. l. eum tabule. ff. de se
cun. tab. ⁊. l. nō solet. ff. de reg. iu. ⁊. l. qui mutu. ff. de man. ⁊. l. pe
2 diculis. §. labeo. ff. de au. ⁊ ar. le. si em̄ sufficiunt † quattuor cōue
nientes cōcorditer ampliatio numeri non diuersificat formam
l. non sunt liberi. ff. de sta. bo. fa. l. is cui. ff. queādmo. serui amit.
⁊. l. j. §. item queritur. ff. de aqua quotti. ⁊ esti. no. bu. in. l. si pri⁹
ff. de aqua plu. arcen. vnde v̄r concludi. q̄ cōducte facte per p̄di
ctos sapientes teneant ex quo quattuor fuerunt cōcordes ⁊ in
vnu3 cōuenerunt q̄uis quintus fuerit inhabilis. ¶ Nec obsta
re v̄r q̄ not. in. c. cum super abbatia. de offi. deleg. vbi si habilis
ad actum expediendum admittit secum inhabilem: talis act⁹
est nullus q2 tunc viciat̄ p̄pter inutile maxime cu3 actus videat̄
esse indiuiduus q2 ad hoc r̄ndetur q̄ in hac materia: an vtile vi
ciet̄ p̄pter inutile glo. in. l. pecunie fenebris. in fi. ff. de vsu. Cy.
⁊ doc. in regula vtile. de regu. iur. Gui. de cu. Bal. ⁊ modernio
res. in. l. certi conditio. ff. si cer. pe. Cy. in. l. sancimus. C. de don.
Barto. plane. l. grece. §. illud. ff. de fideiusso. doct. finaliter con
cludunt maxime glo. in. d. l. pecunie. ⁊ Bart. in. d. l. grece. quod
aut loquimur in indiuiduis. i. non separabilibus ⁊ tunc vtile
per inutile viciatur. aut indiuiduis ⁊ separabilibus ⁊ tunc vti
le ⁊ per inutile non viciatur que theorica probatur in. l. j. §. illō
⁊. §. trebatius. ff. de aqua quotti. ⁊ esti. quare in proposito nr̄o
predicte conducte facte per prefatos sapientes ex quibus quat
tuor erant habiles ⁊ vtilitatem sufficiebant: vota quattuor
habiliu3 debent valere ad quod etiam facit q̄ eleganter voluit
glo. in. l. qui testamento. circa princip. ff. de testa. que vult quod
inutilis adiecto. ⁊ interuentus solēnitatis seu numeri ad actū
habentem solennitatem requisitam ⁊ suum numerum non
viciat vnde allegatur ista glos. quod si in testamento interuene
runt octo testes ⁊ vnus erat inhabilis ad talem actum. quod in
teruentu talis persone nō viciat testm̄ q̄ al's sine illo teste inha
bili habet sufficientem numerum testium habilium sic ergo et
in terminis nr̄is ex quo illi quattuor habiles sufficiebant act⁹
non debet viciari licet adiunctus fuerit quintus inhabilis. Ul
terius pro predicta conclusione videtur casus apertus. in. l. j. ff.
de aucto. tuto. vbi est casus quod si duo tanq̄ tutores imponūt
auctoritatem ⁊ vnus erat verus tutor alter falsus valet actus
gestus per pupillam cum predictorum auctoritate quia suffi
cit vnum verum fuisse tutorem cuius auctoritas non viciatur
per interuentum alterius tutoris non veri. ⁊ glo. ibi not. quod
ratio est quia vtile per inutile nō viciatur. ergo in terminis no
stris videtur concludendum quod predicte conducte de nouo
facte per predictos sapientes debent valere ex quo quattuor
habiles interuenerunt licet vnus inhabilis interuenerit. ¶ Itē
pro predicta conclusione facit notabilem dictum Joā. an. in re
gula quod alicui suo. de reg. iur. lib. vj. in mercuria. vbi dicit se
credere quod si non existens in sacris seu alias inhabilis admit
titur ad eligendu3 seu ad alios actus capitulares quod actus
non inficitur sed vox sua non computatur in numero. ¶ Et sic
ex illa theorica concluditur in terminis nostris quod valere dn̄t
predicte electiones. ¶ Uerū predictis minime refragātibus vi
contrariam

co cōtrariā sniām fore verā ad cuius cōclusionis clariorem de mōstrationē pmitto φ insaculatio pdicta fcā de pdicto fratre illius doctoris fuit nulla ex forma pdicte reformationis dispo nentis φ insaculatores nō possint nec debent insaculare insa pientem τ numero sapientū studii perusini patrē filiū fratrez carnalē τc. quare cū statutū loquaꝛ p verbū nō possint nec de beāt sequiꝛ φ etsi non fuisset adiecta in dicto statuto clā de cre ti pdicta isaculatio fuisset nulla p no. in. l. nō dubiū. C. de legi. τ. x. dist. c. vides sed ad tollendū oēs dubitationē statuti subiū xit etiam decreti dum subiungiꝛ. τ si insacularetꝛ quo ad illuz i saculatio illa si nulla τ vnde nedū in terminis nr̄is in qb⁹ agi tur de fauore publico τ nō priuato ipsorū insaculatorū nō po tuerūt ipsi isaculatores piudicare insaculādo fratrē qnimmo
5 qn̄ adiciꝛ clā decreti annullatiua act⁹ lʒ forma † seu dispositio respiciat priuatāvtilitatē tn̄ ex ipsarū partium voluntate non seruantiū formā seu dispositionē statuti non valet actus. vt in c. j. τ. c. dispendia. τ. c. statutū. de rescrip. lib. vj. do. dn̄icus in. c. fi. super glo. in ver. presumant. de offi. deleg. lib. vj. τ cle. j. de re scrip. τ per Jo. de imo. post doc. c. dilecta. de pbē. de quo late dixi in. c. si diligēti. de foro cōpe. apparet ergo manifestissime φ predicta insaculatio fratris illius doctoris non tenuit τ sic sequitur secunda conclusio. ¶ Qd cū in dictis cōductis faciē dis τ qui facte fuerunt interuenit pfatus frater penitus iba bilis φ predicta insaculatio non valuit que cōclusio probatur ex multiplici fundamēto. ¶ Primo per tex. in. l. pedius. als parui. §. in seruum. ff. de arbi. vbi si factum fuit cōpromissum in seruum τ liberum qꝛ seruus est inbabilis nō valet arbitriū seu laudum per eos prolatum. ¶ Secūdo probatur per tex. in. c. cū super abbatia. de offi. deleg. vbi nō valet processus nec sn̄ia habita vel lata per iudicē delegatuz habilem qn̄ miscetur cū inhabili. ergo idē in terminis nostris ex quo habiles adiun cto inhabili fecerunt pdictas cōductas. ¶ Tertio probatur φ qn̄cumqꝫ habilis admittit secū inhabilē vꝛ procedere tanqꝫ habens potestatem pro parte τ tanqꝫ ignorans se habere po testatē insolidū actus p tales celebratus non valet. vt. di. c. cuz super. τ. d. l. pedius als parui. §. fi. ff. de arbi. secus qn̄ sciret se habere potestatē insolidū τ ita loquitur. l. j. ff. φ fal. tu. allega ta. s. in ꝯtrariū. ¶ Quarto pbatur ex theorica Inno. in. c. illa de elec. nec posse pcedere sine illis. vt. d. c. cū sup. nec fundauit se Inno. sup odio excōicatorum. vt quidam voluerunt sed ge neraliter τ simpliciter dixit φ si inhabilis sciēter admittiꝛ ad vniuersitatē nō valet actus p. c. massana. de elec. vbi bon⁹ tex. ¶ Et loquitur Inno. de omni prohibitione interesse fauore iuris publici secus si fauore aliorum habilium illud inductuz esset qꝛ tunc possent habiles renunciare illi fauori τ inhabilē habilitare. vt in. c. cū victoniensis de elec. ¶ Et hanc opinio nem sequitur dominus meus Abbas siculus. in. c. fin. de pro cura. τ sic idem in terminis nostris concluditur cum predicta qualitas φ insaulatores nō possent nec deberent insaculare in sapientē τ numero sapientum studii perusini patrem filiuz fratrē carnalem patruū vel nepotē τc. ergo predicte conducte non tenent. ¶ Quinto probatur qꝛ stantibus terminis pdi ctis impossibile fuit seruare formaz pdicti statuti φ quidē sta tutum vult φ omnes pdicti quinqꝫ sapientes seu saltez quat tuor ex eis existentibus in vnū τ in cōcordia debeāt facere di ctas cōductas. ¶ Sʒ impossibile est φ nō existentibus qnqꝫ.
4 quattuor ex quinqꝫ cōueniāt in vnū τ in cōcordia † cū dicta di ctio. ex quinqꝫ. denotet integram mām ex qua. vt. l. j. §. puatū ius τ lex ex hoc iure. ff. de iusti. et iur. τ. l. j. §. ex incendio. ff. de incendio rui. τ nau. C. de transac. l. si ex falsis. ergo sequitur φ nō existentibus his quattuor habilibus nō potuit seruari for ma pdicti statuti. ergo actus nō valuit. vt. l. cū hiı. §. ptor. ff. de trāsac. c. qꝛ pp. de elec. j. q. j. detrahe. de bap. c. maiores. cum si.
5 ¶ Sexto probaꝛ qꝛ † qn̄cūqꝫ cōiunguntꝛ inhabiles habilibus τ inhabiles sunt exp̄ssi siue sint exp̄ssi soli siue vna cum alīs siue scienter sint admissi siue ignoranter ex quo inhabiles sunt exp̄ssi. ēt si vnus solus sit inhabilis nō vʒ gestū ab vniuersita te. vt in. c. fi. de pcu. τ ibi h exp̄sse concludit do. An. Sʒ in ter minis nr̄is psupponiꝛ φ noīa oīum pdictorū qnqꝫ officialiuz fuerūt expressa. ergo predicte electiones facte p eos nō value runt τ ratio est qꝛ data expressione inhabilium actus peccat in cā efficiente vel formali. τ iō nō dʒ valere τc. eo modo quo alꝫ valere potuisset. sed hʒ locuz illa regula qd voluit potuit. c. cū super. de offi. dele. τ. l. an inutilis. ff. de accep. Nam eoipso qd exprimuntur inhabiles videnꝛ habiles fateri se non posse per se actum gerere sed φ oēs substantifice cōcurrerent ad disposi tionem actus. nā data expressione actus vꝛ indiuidus τ oib⁹ atributus fm do. Anto. quem sequitur Jo. de imo. in. d. c. fi. de procura. ¶ Et qm̄uis aliqui vt dn̄s meus ibi videanꝛ dubi tata de hoc nisi dareꝛ scientia in ipsis habilib⁹ admittētibus illum inhabilem. per. c. massana. de elec. τ id φ no. Inno. in. c. illa. de elec. Sʒ si dareꝛ ignorantia in ipsis habilibus ignoran ter admittentib⁹ inhabilē qꝛ tūc videnꝛ velle φ actus valeat eo qꝛ qn̄ datur ignorantia. tales eligentes videnꝛ eligere me liori modo quo pn̄t. τ iō nō inficitur eorum potestas propter connexionem inhabiliū sed qn̄ admittuntur inhabiles sciēter videnꝛ nō velle sine eis procedere se qd actus assumat vim ab oibus. tn̄ in terminis nr̄is ex plurimis faciēda est predicta cō clusio. qm̄ iō in electione pualet dictū Inno. de quo statim di ctū est fm. d. meū qꝛ lʒ in scrutinio interueniāt singulares con sensus electio tn̄ fit p vnū nomē vniuersitatis nec exprimūtur inhabiles vt in. c. in genesi. de elec. τ. c. fi. de elec. li. vj. sʒ in ter minis nr̄is fit scrutinatio τ publicatio ab oibus τ oiuz illorū qnqꝫ noīa exp̄ssa sunt vt. s. narratur quare siue sequamur opi. Inno. statim deductā habemus intētionez nr̄am in predictis siue ēt sequamur opi. que ad inualiditatē exigit sniām p tex. i d. c. fi. de procu. itelligēdo φ qualitas sciētie qualificet ēt casus precedētes qn̄ noīa eligētiū sunt exp̄ssa lʒ nō plʒ. d. meo nec ēt mihi sʒ cū nō hʒ obstaculū pdicte cōclusiōi. Immo sequiꝛ pre dicta ꝯclusio qꝛ hic noīa fuerūt exp̄ssa τ dabaꝛ sn̄ia illius inha bilis. qꝛ frr carnalis vnius ex illis doc. cōductis τ lōge forti⁹ si sequatur opi. d. mei. abb. sicu. qui voluit qd ad inualidandum actum satis sit φ inhibiles sint exp̄ssi vna cū habilibus vel ipsi soli inhibiles qa tūc nō vʒ actus qꝛ atribuiꝛ indiuidue oibus tā habilibus qꝫ inhabilibus. τ sic pp indiuiduitatē nō tʒ act⁹ vt. d. c. cū sup. τ φ tradiꝛ in regula vtile. τ qꝛ habiles videnꝛ in dicto casu ignorato. φ ptās ei cōpetat insolidūz. τ vbicūqꝫ qs ignorat fundamentū ptātis siue nō vʒ φ agit cū non intendit vti illa potestate. vt in. c. ex parte astensis de cōcessio. preben. τ qd ibi no. in. l. si is ad quē. τ. l. qui in aliena no. Bar. in. l. mul tum. ff. de cōdi. τ demon. dixi in. c. prudentiam. de offi. delega
6 ¶ Septimo pbaꝛ qꝛ pdicta † disceptio de admixtione inha biliū ad actuz electionis an admittanꝛ scienter vel ignorāter vel sint nomina expressa vel nō expressa valeat vel non valeat actus pcedit qꝛ potestas eligēdi vel actus celebrādi residebat penes illos habiles ita φ ipsi sine inhabilib⁹ potuissent actuz celebrare vt loquūtur iura pdicta. c. fi. de pcu. cū super de offi. de leg. c. illa. τ. c. in genesi. c. massana. τ. alia iura superius alle gata. Uerū i terminis nr̄is predicta disceptatio reddiꝛ vacua superflua τ inanis eo φ penes illos qttuor nō erat talis ptās cū deberent fm formā statuti esse qnqꝫ habiles. Et ex quinqꝫ habilibus saltez quattuor in vnū ꝯuenire τ concordare φ hic fieri nō poterat cū hic nō essent qnqꝫ habiles ita φ ex quinqꝫ quattuor possent in vnū cōcordare vt supra deduxi. ergo indu bitanter cōcludiꝛ φ pdicte electiones viribus nō subsistūt qm̄ vt supra demōstratū fuit illa insaculatio respectu fratris illi⁹ doctoris fuit nulla. ¶ Octauo probatur qm̄ nulla alia potuit esse rō statuentiū in eo φ disposuerunt φ nullus pr̄ filius fra ter τc. possent isaculari nisi ex eo φ pp affectionē quā haberet nō traheret collegas ad nō iustas τ indiscretas electiones con ductas ar. no. xi. q. iij. c. quattuor. τ no. sup eo. de appel. τ. c. legi tima. de appel. lib. vj. τ. l. q iurisditioni. ff. de iu. om. in. cū alīs infinitis si. ¶ Itē nulla alia pt cōsiderari rō statuti disponens φ quatuor ex qnqꝫ in vnū cōueniant τc. nisi forte qꝛ ille qntus posset trahere alios in aliā sniām. vt. l. diem pferre. §. si plures τ. l. si in tres. ff. de arb. τ. l. duo ex tribus. ff. de re iudi. ft. q. ft. §. diffinitiuo. v. si plures. de offi. deleg. c. prudētiā. §. adiicim⁹ cū si. vn̄ in terminis nr̄is ex quo iste erat inhabilis potuit trahere habiles ad indiscretas electiōes. τ qꝛ nō fuit qntus qui potue rit alios trahere ad iustas τ discretas electiōes vn̄ fit cōclusio φ pdicte conducte nō tenēt. ¶ Non ob. ar. supra in ꝯtrariū alle gata qꝛ illa pcedunt quādo illi quatuor cōuenissent in vnū ex quinqꝫ habilibus secus qn̄ admiserūt quintū inhabilē fm ea que superius dicta sunt vel si admisserūt quintū inhabilē po testas tn̄ erat penes ipsos quattuor τ erat talis inhilitas illius cui habiles poterāt renunciare qꝛ versabaꝛ priuatū cōmoduz vel quid simile φ non est in terminis nostris vt supra demon straui. Et sic rn̄detur ad. l. j. τ. de aucto. tuto. qꝛ quilibet ex tuto ribus hʒ administrationē insolidū τ scit se illud insolidū ageꝛ posse: τ ideo valet φ nō ꝯtingit in terminis nostris τ similiter eo modo respondetur ad vltimum dictum Jo. an.

¶ Et vt supraścriptum est ita consulo ego Marianus socin⁹ saluo semper saniori consilio.

¶ Consilium. xxxviij.

1 ¶ Statutū disponēs φ ad impediēdū cōpromissuz possint opponi alique exceptiones quomodo intelligatur.
2 Inducta ad impediendum τ ad vnū effectum nō debent ope rari alium effectum.
3 Argumentū a cōtrario censu venit ex tacito itellectu τ nō hʒ lo cum in statuto ad cōtentionē iuris cōmunis.
4 Casus exceptus a lege vel a statuto extenditur ex identitate rationis.
5 Interpretatio fit latissima quando redimus ad ius cōmune
6 Exceptio prescriptionis an impediat litis ingressum.

7 Exceptio litis pendentie quando impediat iudicium contra alios.
8 Litis pendentia inducitur per porrectionem libelli et partis citationem.
9 Saltem dictio: implicat.
10 Lex diffamari cōpetit etiā respectu possessionis.
11 Litis pendentia qnando tollatur per appellationem.
12 Judex idem de quibus rebus adeatur.
13 Petitorio quando agitur coram vno indice non potest agi possessorio contra eundē coram alio iudice etiam cōpetenti.
14 Recōuentio coram eodem iudice etiam habet locum coram ordinario.
15 Acta inducunt notorium.
16 Possessio ciuilis amittitur per absentem.
17 Obliuio inducitur per decenium.
18 Notoria in iusticia impedit litis ingressū: et etiam compromissum fieri.
19 Statutū excludens exceptionē nō intelligitur excludere eas de quibus notorie constat de ipsius iustitia.
20 Exceptio pscriptionis qñ impediat litis ingressum.
21 Exceptio iurisiurandi opponitur ad impediendū litis ingressum etiā si sit de nō agendo vel molestando.
22 Exceptio. vt quem. de euictione tꝫ actio ipedit litis ingressū
23 Exceptio. dolo petis ꝙ restitut⁹ es. impedit litis ingressum.

Omnipotens deus. Adsit. Pro decisiōe pdicte ꝯsultatiōis. due pricipales qōnes videꝫ examināde. Prio vtꝝ pdictū statutū ꝙ ad ipediēdū ꝯpromissū enumerat quasdam exceptiones intelligatur excludere oēs alias exceptiōes statuto nō expressas q̄uis essent tales q̄ de iure cōmuni ipedirent ꝯpromissum. ¶ Secundo vtrū vigore exceptionum oppositum ad impediendum compromissū tā vigore statuti q̄ iuris communis impediatur dictum compromissū. ¶ Quero ad primā qōnē videtur dicendū qd oēs alie exceptiones a statuto predicto non specificate videantur vigore predicti statuti exclusē. ¶ Primo quia predictarū exceptionum in clusio dꝫ esse aliarum exclusio per. l. cuꝫ preceptor. ff. de indici. ꝛ. c. nōne de presumptio C. de pcur. l. maritus. ꝛ no. i. c. ij. de cōiugi. leproso. ¶ Scdo si aliud diceremus predictū statutū nō videreꝫ aliqd operari ꝯ. l. qd labeo. ff. de carbo. edic. et no. in cōmissa. de elec. lib. vj. ꝛ qd no. in. l. j. ꝛ. ij. C. de for. ꝛ impetra. sublat. ꝛ. l. ij. C. commu. deleg. cum alijs infinitis iuribus. ¶ Verū pdictis nō obstantibus dico ꝯriam sniam fore veram posito ꝙ in predicto statuto nō apponantur verba alia ppter que alie exceptiones excludanꝫ puta. qꝛ statutum dicere qd ad impediendum cōpromissum possint opponi infrascripte exceptiones videlicet rei iudicate litis pēdente ꝛc. ꝛ nulla alia possit opponi aut si statutum alijs similibus verbis vtereꝫ qꝛ tunc seruanda esset dispō statuti q̄uis etiā in predictis videreꝫ dici posse ꝙ † predictū statutū posset intelligi nulla alia possit opponi exceptio. s. friuola vel nulla alia. s. que esset minor expressis secus si esset maior expressis vel haberet eandē rōnē. p not. per glo. in. l. j. §. j. ff. ꝙ vi aut clā. ꝛ qd no. in. l. ita pudor. ꝛ ibi p gl. ꝛ Cy. C. ad legem iul. de adul. facit. l. j. §. interdum. ꝛ qd ibi no. gl. ff. a qui. ap. nō lꝫ. ꝛ qd no. in. c. pastoralis. de app. ꝛ quod no. glo. in. c. ex pte. de offi. deleg. que vult ꝙ solū friuole intelligantur sublate. vt ēt no. in alijs iuribus statim allegatis vel minores expressis. nō aūt maiores vel habētes eandē rōnem cum expressis vt ibi no. per Hosti. ꝛ sequunꝫ ibi Jo. an. ꝛ doc. ꝛ no. in. c. sedes. de rescrip. ꝛ in. c. qui ad agendum. de pcur. li. vj. ꝛ. l. sed ꝛ si qꝫ §. quesitū. ff. si quis canti cum si. tradit etiā per Moder. in cle. j. de seque. pos. ꝛ fruc. sed omitto qꝛ psuppono vt dixi ꝙ statutū enumeret aliquas exceptiōes quas cōcedit ad impediendū cōpromissum. ¶ Et qꝛ statutū est transmissum imperfectū dico ꝙ si in predicto statuto aliqua exceptio enumeretur que ex forma iuris non haberet impedire litis ingressum neqꝫ cōpromissum haberemus ꝙ statutū predictum satis operaretur effectum respectu illius exceptionis expresse a statuto de nouo inducte ꝛ sic cessaret scdm argumentum. ꝯ. formatum ¶ Ceterū posito ꝙ statutū nō induceret aliquas nouas exceptiones impeditiuas cōpromissi dico ꝙ nō solū expresse a statuto sed alie que de iure cōi impedirent litis ingressum. debēt
2 impedire cōpromissū. moueor primo qꝛ † inducta ad impediēdū ꝛ ad vnū effectum nō debēt operari inductionē seu aliū effectū. vt. l. q hoiem. ff. de solu. legata inutiliter. ff. de adimē. leg. c. cū dilectus. de ordi. cogni. Cōcessio ergo nō dꝫ operari prohibitionē. vt ibi. ꝛ. l. cū tale. §. si. ff. de cōdi. ꝛ demō. ꝛ. c. inter corporalia. de transla. prela. ꝛ. l. fuit qōnis. ff. de acqui. hrdi. ꝛ. l. lꝫ ff. si quis obmis. cā testa. ꝛ ibi Bal. p illum ter. dicit ꝙ naturaꝫ oppositoꝝ est vt se ad inuicē pimant. nō vt se ad inuicē ponāt. vt. d. l. fuit qōnis cum si. Et sic pꝫ ꝙ p expressionē dictarum exceptionū alie nō videnꝫ sublate. ¶ Scdo hoc pbaꝫ ex theorica Bar. ꝛ alioꝝ doctoꝝ. l. j. §. j. ff. ꝙ vi aut clā. ꝛ in dicto. c. ex parte. ꝛ. d. l. ita pudor. ꝛ p Jo. d imo. late in. l. j. ff. a qui. ap. nō lꝫ. ꝛ p dnm Antoniū in repetitiōe. c. canonū. de cōsti. q volūt ꝙ ad hoc vt alie exceptiōes nō possint opponi dꝫ subiungi ꝙ nulla alia exceptio possit opponi: ergo qñ predicta clausula gñalis remotiua aliarū exceptionū nō est adiecta non debēt alie exceptiōes a iure cōi ꝯcesse itelligi sublate q̄uis ēt cū dicta cła oēs alie nō debeāt itelligi sublate vt dixi. ¶ Tertio pbaꝫ qꝛ ꝙ alie exceptiōes itelliganꝫ sublate venit a ꝯrio vel a tacito sensu statuti. ar. l. q testō. §. mulier. ff. de te. ꝛ. l. j. §. huius rei. ff. de inoffi.
3 eius. cui man. est in qbus pbaꝫ ꝙ † id qd venit a ꝯrio venit per argumētū aūt. dꝛ. quasi argute inuentū. ꝛ sic ex quadā subtilitate vt ē text. in. c. forus. de ver. sig. idē ēt pbatur i. l. possessiōe. §. j. ff. qui. ex cau. in pos. ea. vbi ter. dicit itelligim⁹. ꝛ idē in. l. iter socerū. §. cū inter. ff. de pac. dota. ibi dū ter. dicit intelligi dꝫ et est gl. no. in. l. apud antiquos. C. de fur. ꝛ in. c. cupiētes. §. ꝙ si p xx. de elec. lib. vj. Cū ergo de iure cōi sint q̄ plures alie exceptiones ipedientes litis igressū ꝛ ꝯpromissūꝫ quales sunt oēs dilatorie nālr ꝛ declinatorie q̄ ad hoc solū pponunꝫ. vt dicit Ange. in. l. vir bon⁹. ff. indi. sol. Spec. i ti. de excep. §. ij. ver. qꝛ ergo ꝛ de se manifestū ē. Et quales sunt perēptorie que possunt opponi ꝛ opponerenꝫ ivim dilatoriaꝝ de qbus in. c. j. de lit. cōte. li. vj. ꝛ ibi p doc. ꝛ p Bar. in. l. fi. ff. p suo. ꝛ. l. cōquerebaꝫ. ꝛ. l. vir bonus vtrobiqꝫ ēt p Ang. ff. iudi. sol. ꝛ. l. nā postea in prin. ff. de iureiur. sed latius p excellētissimū iure consulꝫ. in. l. elegāter. §. si quis post. ff. de cōdi. inde. ego ēt alias plures posui in c. j. de lit. cōte. in. vij. pn. arti. merito nō dꝫ sumi argumentum a ꝯrio seu ex tacito sensu per dictum statutum ad corruptionē dicto iurium qꝛ cum iura expresse velint illas exceptiones impedire litis ingressum ꝛ cōpromissum: ꝛ dictarum exceptionū exclusio veniet a ꝯrio sensu ꝛ sic tacito cessare dꝫ tacitum ꝛ esse locus expresso. vt. l. continuus. §. cum ita. ff. de verbo. obliga. et in. l. precibus. C. de impu. ꝛ alijs substi. neqꝫ enim negari pōt ꝙ talis exclusio si quis vellet dicere illā locū hre ꝙ nō sit ex tacito intellectu vt dixi. facit qd no. Bal. in. l. fi. C. de insti. ꝛ sub. sub cōdi. fa. vbi dicit ꝙ illud dꝛ tacitum qd magis intellectu pcipitur q̄ locutioni exprimaꝫ. ¶ Quarto principaliter hoc pbaꝫ: qm statuta sunt ita intelligenda ꝛ interpretanur vt q̄tū fieri pōt minus corrigant ius cōe. vt. l. si vero. §. de viro. ff. so. ma. l. ꝙ vero. ff. de leg. l. ij. C. de nora. in. c. statutū. ꝛ. c. constō. de elec. li. vj. cū alijs infinitis. ergo pdictū iterpretatū ꝙ alie exceptiōes impeditiue cōpromissi intelligātur sublate nequaq̄ admittere debemus. ¶ Quinto pbaꝫ qꝛ posito ꝙ statutum diceret ponendo regulā cōpromissum debere pnūciari in talibus causis vel inter tales psonas ꝛ poneret p pdicta vel similia verba generalem regulā. Et demū excipere aliquas exceptiones tū a di
4 cta regula † nō solū expsse exceptuate a statuto impedirent cōpromissum sꝫ ēt oēs alie habētes eandē rōnē vel fi. aut longe fortius maiorē qꝛ casus exceptus a lege vel statuto ex idēptitate rationis dꝫ extēdi sicut lex ter. est no. ꝛ ibi no. glo. ꝛ doct. in l. j. C. de cōdi. inde. no. in. c. cuꝫ dilecta. de confir. vti. vel inuti. ꝛ ibi no. d. m. Abbas siculus. ꝛ idē ēt no. in. c. cū oēs. de constitu. ꝛ. c. j. de his que fiunt a ma. parte ca. ꝛ. c. cum inter vniuersas. de elec. ꝛ tū sit. de sy. qnimmo si oēs exceptiones sint excepte p dictiōes taxatiuas vꝫ ꝙ tm̄ tales exceptiōes possint opponi ad impediēdū cōpromissum tū tales casus extēdunꝫ ad alios de qbus in alia pte iuris dispositū est ꝙ impediāt ꝯpromissūꝫ aut similē effectū inducāt de quo effectu tractaꝫ exclusio: ita dicit notabilr Bar. in. l. serui. ff. de vsuca. per illū ter. Et sequitur do. meus Abbas siculus in. c. cū dilecta. de cōfir. vti. q allegat ad hoc. c. qm ad hoc. in prin. iuncta glo. vt lit. nō conte. ꝛ sic ex pdictis apparet qd nō solū casus excepti a dicto statuto sed ēt alij a iure cōi dispositi ꝙ impediāt itelligunꝫ saltē p idēptitatē rōnis exceptuati ad qd. ¶ Sexto ꝛ vltio loco facit † qꝛ q̄ncūqꝫ
5 per exceptionē factā in nouo statuto reddimus ad ius cōe non solū facimus extensionē ad alios casus p idēptitatē maioritatem rōnis fm pprios terminos ꝛ verborū propriū intellectuꝫ sꝫ ēt fm latissimos ꝛ impropriōs terminos singulariter voluit glo. ver. numerādū in. c. statutū. de pben. lib. vj. quā ibi sequuntur doc. qm res de facili redit ad naturaꝫ suā. l. si vnus. §. pact⁹ ff. de pac. xxxv. di. c. ab exordio. ꝛ ideo nō mirū si sit latissima interpretatio ꝛ ēt impropriatio terminorū. vt redeaꝫ ad ius cōe ꝛ idē pbaꝫ singulr p ter. in. c. j. iuncto. c. fi. de pac. lib. vj. consuluit Fede. de senis cōsi. lxxxix. ꝛ tradunt doc. in. c. pe. super glo. fi. de psum. idē etiā tꝫ Bal. in nona lectu. in. l. si quasi ad declinandum in fi. C. de epis. ꝛ cle. vbi loquiꝫ. de clausula non obstāte ꝛ no. do. me. in. c. cū accessissent. de cōsti. ver. itē no. ꝛ Jo. an. in. c. ꝙ alicui gratiose. de reg. iur. lib. vj. in mercuria. ꝛ doc. in. l. xij. tabularū. C. de legi. here. ꝛ in. c. super eo. de cogna. spiritua li. in ꝙtum ibi dꝛ de statuto vel cōsuetudine habente fundamētum iuris antiq facit ēt ꝙ singulr tradit Bal. in. l. vbi adhuc. C. de iure do. ꝛ sequiꝫ. d. Lud. pon. in. l. si constante. ff. so. matri.

ver. item

ver.itē inq̄tū.in vj.q.ex quibus omnibus concluditur vt dixi quo ad primam questionē q̄d non solū exceptiones specificate a statuto impedient cōpromissum s3 ēt alie que nō sunt specificate ꝛ tn̄ de iure cōi sunt impeditiue compromissi. ¶Non ob. primū argumētū.s.in ꝯrū formatū:qm̄ ad illud ex supiorib⁹ satis clare p3 rn̄sum fuisse eo ꝙ illa inclusio venit ex tacito itellectu ꝛ sic cessat vbi est locus expsso. ¶Non ob.2m argumentū q2 immo statutum operat̄ posito vt dixi ꝙ aliqua exceptio esset expressa a statuto que nō esset inducta a iure cōi. Itē operatur p̄dictū statutū saltē3 †respectu exceptionis prescriptionis de qua dubiū est verū ipediat litis ingressum.ꝛ sic cōpromissū nam multi doctores voluerunt ꝙ talis exceptio nō impediat litis ingessum.de quibus in.c.j.de lit.cōte.lib.vj.ꝛ Rayne.voluit hoc simpliciter in.l.j.in fi.ad tertul.ꝛ.l.emptor.C.de pscri.lon.temp.vbi ēt quidā alij hāc opinionē tenuerūt ꝛ alij aliter distinguūt vt ēt tradit̄ p Bar.in.l.fi.ff.pro suo.ꝛ per nonnullos doc.in.l.exce.C.de pba.ergo late scripsi recitando sex principales opiniones.in.c.j.de lit.cōte.in vij.p̄n.ar.in.v.prin.fallentia. ¶Preterea posito ꝙ statutū nihil oparet̄ nō tn̄ ad hoc vt oparet̄ debemus p tacitos intellectus inducere iuris correctionē qnimmo nec corrigāt facimus interpretatione3 ad statuta simplr̄ indistincte ꝛ generaliter loquētia illa restringēdo ad terminos iuris cōis vt.l.fi.§.in cōputatione.ꝛ ibi glo.ꝛ doc. C.de iure delib.i.l.vt gradatim.§.s3 si lege.ff.de mu.ꝛ ho.in.l.iij.ff.ad.l.aql.ꝛ ibi p Dy.ꝛ Flori.per bal.in repeti.l.data opa. C.q accu.nō pos.ꝛ ibi gl.in.c.cū ad sedē.de resti.spo.per.d.ancha.c.gn̄ali.de elec.li.vj.Ang.in repeti.l.si vacantia.C.de ven.vacan.li.x.in.iij.not.Bal.in.l.j.post glo.C.de fide instru.ꝛ in.haste fisca.ver.pe.ꝛ p Ang.in repe.le.nemo carcerem.C.de exacto.taber.lib.x.Bal.in.l.ab executione.C.quo ap.non reci.et Bal.in auc.ingressi.C.de sac.san.eccle.do.Neli⁹ de sancto Gemi.i trac.bā.in.ij.parte scōi tpis.q.vij.ꝛ Bald.i.l.j.C.de cessio.bono.in qbus omnib⁹ locis statuta generaliter indistincte ꝛ indefinite loquētia restringant̄ ad terminos iuris cōis ad hoc vt nō corrigāt ius cōe q̄uis p talē restrictionem statuta predicta videant̄ par aut nihil opari. ¶Preterea pōt dici ꝙ statutu3 satis operat̄ q2 reddit vinculū vinculo.de quo in.c.j.de consti.lib.vj.ꝛ per Jo.mo.in.c.j.de priuil.li.vj.ꝛ per Pau.in cle.ij.de sepul.ꝛ per glo.ꝛ doc.in cle.ne in agro.de statu.regu.ꝛ per gl.ꝛ doc.in.c.licet canon.de elec.lib.vj.ꝛ p glo.eo.ti.ꝛ li.cum si.et hec sufficiant quo ad primā q̄nē. ¶Assumo nunc ex ordine scōam q̄nē qua querit̄ vtrū vigore exceptionū oppositarū ad impediēdū cōpromissum tā vigore statuti q̄ iuris cōis impediat̄ dictū cōpromissum. ¶Circa quā q̄nē rn̄deo ꝙ exceptiones oppositas p dictū Petrū attentis hijs que in puncto narrant̄ vr̄ mihi satis expeditū fore ꝙ impediat̄ pn̄ciatio ꝯpromissi hec aūt cōclusio ostendit̄ pluribus fundamētis ꝛ vt psequamur ordinē exceptionū oppositaꝝ per p̄dictum Petrum.

7 ¶Primo hoc pbat̄ p †exceptionē pēdētie eiusdē litis coram epō q̄ qdē exceptio nō ē dubiū ꝙ est ipeditiua cāe ꝛ litis cora3 alio iudice postea intētata vt.l.vbi ceptū.ff.de iudice que eqdē exceptio obstat actori ꝛ reo p tex.illum ꝛ p ea que tradunt̄ i.l.nulli.C.de iudi.ꝛ in.c.fi.de rescrip.ꝛ.c.dispendia.de rescrip.li.vj.ꝛ.l.j.C.de asser.tol.ꝛ hoc indubitatum est qn̄ eadē est cā vel vtraq3 cā in idē reincidat.Nā si vna cā est p̄iudicialis ad aliam cām ex eo q2 sn̄ia lata in vna parere pōt exceptionē rei iudicate in alia vel qn̄ duo fieret pcessus sup quibus possent ferri ꝯrie sn̄ie de eodē facto nō pn̄t eodē tpe agere ꝛ impedit̄ earū cōcursus.vt.l.j.ꝛ.ij.C.de ordi.cogni.in.c.cū dilectus.ꝛ.c.tuam de ordi.cogni.ꝛ insti.de actio.§.p̄iudiciales fortius qn̄ prius intentata est vna cā corā vno iudice ꝛ per ipsum actorē intentat̄ postea corā alio vel ēt p ipsu3 reū ob.exceptio litis pēdentie.ꝛ hoc clarū. ¶Quare examinare op3 vtrū cā nouissime intentata per predictam dn̄am Anto.sit in effectu eadem cū cā prius intentata per dictū Petrū ꝯ p̄dictā dn̄a3 Antoniā.ꝛ arbitror concludēdū ꝙ sic si recte pōderent̄ que acta sunt.nā in p̄mo libello.ꝛ iudicio p.d.A.intētato deductum fuit ꝙ ꝯctus gestus inter.P.ꝛ.d.A.ꝛ qualr̄ ipsa dn̄a dedit cessit ꝛ concessit dicto Petro omnia iura sibi q̄ulibet ꝯpetētia in bonis ꝛ hereditate eius patris ꝛ matris.Et qualiter dictus ꝯctus est nullus ex causis in dicto libello deductis. ¶Et in eo cōcludit̄ ꝙ.p.condemnetur ad restituendū dimittendū ꝛ relaxādū dicta bona. vn̄ si bene pōderet̄ dicta petitio ꝛ q̄ue iura cōtinent̄ vr̄ idē modus agēdi in isto primo iudicio sicut in vltimo vel salte3 id q̄d in vltimo iudicio per.d.d.A.intētato vr̄ ēt cōtineri in primo iudicio per eā intētato cū in vtroq3 cōcludat̄ ad restōnem possessionis cū in vltimo iudicio dicta.d.Ant.deducat ꝙ.p.indebite ꝛ iniuste ꝛ sine aliqua iusta cā bōa p̄dicta p medietate sunt apud.p.ꝛ ꝙ si quā cām habuit est reducta ad non cām ꝛ sic in vtroq3 iudicio effectualiter deducit̄ nullitas ꝛ inualiditas dicti ꝯctus cessionis facte per dicta3 dn̄am.A.dicto.p.maxime cu3 ex primo libello deducat̄ predicta causa cessionis facte per dictā dn̄am.A.per quā asserit ꝙ.d.P.consequutus est bona p̄dicta.ꝛ ꝙ p̄dicta cā fuit nulla vl̄ saltē iniusta q2 p eam.d.d.A.fuit enormissime lesa. ¶Et petijt cōdemnari dictū.p.ad relationē dictoꝝ bonoꝝ i vltio vo libello dr̄ ꝙ sine iusta causa puenerūt dcā bona ad petrū ꝛ ꝙ si qua fuit cā est redacta ad nō casu3.ꝛ sic intelligi d3 de cā illa cessiōis deducta in p̄mo libello per quā.d.A.asseruit bona p̄dicta puenisse ad dictū.p.eo q̄d pluralitas factoꝝ nō p̄sumit̄.l.j.C.de pba.C.de non nu.pec.l.asseueratio Inn.in.c.inotuit.de eo q fur.or.rece.de peni.di.j.ꝛ.c.petrus.de cōse.di.ij.c.de solēnitate.ꝛ tradit̄ in.c.cū Jo.de fi.instr.in vtroq3 ergo iudicio vr̄ intētatū idē modus seu eadē cā in effectu.ꝛ sic sequit̄ ꝙ p̄dicto iudicio scōo loco intētato obstat exceptio pēdēte p̄ma lite.ꝛ sic impeditiua ꝯpromissi q̄tū ad hāc scōam petitionē vtrū em̄.p̄dicta cā ex q̄.p.possideret sit reducta ad nō cām continetur ēt in primo iudicio ꝛ sic iusticia vel iniusticia istius iudicij pōt dici ꝙ in effectu pēdeat a primo libello ꝛ in primo libello cōtineat̄ ꝛ sic obstat exceptio litis pēdētie que specifice ex forma p̄dicti statuti est impeditiua ꝯpromissi. ¶Scōo principalr̄ simlr̄ obstare vr̄ exceptio pendentie litis coram epō vigore libelli scōo loco pducti p predictū.p.in quo p̄fatus.p.deduxit ꝙ p̄dicta.d.A.cu3 iuramento de nō veniendo ꝯ quacūq3 cā ꝛc.dedit ꝛ cessit oīa iura sibi competentia in dictis bonis qualitercūq3 ꝛ ēt quocūq3 cā ꝛ ꝙ dictus.p.a dicto tpe ꝛ citra habuit ꝛ possedit dcā bona ꝛ possedit bona fide pacifice ꝛ q̄ete ꝛ fructus colligit sciēte patiēte ꝛ ꝯsentiēte dicta dn̄a Antonia ꝛ prout quilibet dn̄s h3 t3 ꝛ possidet res suas proprias ꝛc.Cōtra quā petitione3 predicta.d.A.excepit negando.vt asserit̄ narrata vera esse ꝛ petita fieri debere.ꝛ sic p3 ꝙ p̄dicta lite pēdente nō potuit dicta.d.ant.deducere in vltimo iudicio ꝙ res ꝛ bona p̄dicta ptinerent ad eam cum hoc prius p.p.fuisset deductū corā epō eo maxime q2.d.p.deduxit in libello suo ꝙ ipse possedit ꝛ possidet bona fide sciēte patiēte ꝛ cōsentiēte dicta dn̄a An.ex qbus v̄bis concludit̄ q2 possessio dictoꝝ bonoꝝ est iuste ꝛ nō iniuste penes dictū.P.vnde ꝙ postea deducit̄ in libello per dn̄am.A.ꝙ maxime ab vno anno ꝛ citra p̄dicta bōa p dicta medietate indebite ꝛ iniuste possideant̄ p p̄dictū.P.sequit̄ ꝙ p ꝯrīū deducit̄ ꝙ continebat̄ in libello intentato p Petrū.ꝛ sic ēt ex hoc capite obstat vltimo

8 iudicio intentato p.d.A.p̄dictā lit.pēdentia. ¶†Nec ob.ꝙ litis pēdētia nō vr̄ induci nisi p litem cōte.vt.l.amplius nō peti.ff.rē ra.ha.ꝛ in.c.ex pte cū si.de ver.sig.ꝙ l3 olim de hoc dubiū videretur tn̄ hodie quo ad effectū tituli vt lit.penden.expeditū est p libellū ꝛ citationē q̄ puenit ad ptem vr̄ lis pēdere vt est tex.apertus in cle.ij.vt lit.pen. ¶Nec ob.ꝙ Petrus in libello suo corā epō cōcludit sup dn̄io.ꝛ dn̄a Antonia in vltimo suo libello cōcludit super sola possessione.ꝛ sic vr̄ diuersus modus agendi cū nihil cōe ꝛc.de acq.pos.l.naturalr̄.§.nihil cōe q2 ad hoc multipliciter rn̄det̄.p̄mo ꝙ in libello pducto per Petrū corā epō nō solū deducit̄ dn̄iū s3 ēt possessio ꝛ alia ēt deducuntur ex qbus nō potuit.d.A.deducere postea in libello ꝙ deduxit:nā corā epō.p.petijt declarari dn̄ium ad se ptinere ꝛc.ergo sn̄ia sup hoc lata faceret p̄iudiciū.d.A.deducēti p̄dicta bona ad eā ptinere vn̄ sicut sn̄ia lata ꝯ eā sup libello petri noceret sibi ita d3 interea obstare sibi litis pendētia ꝛ pcessus p not.p Inno.in.c.cā3.el p̄mo de testa.ꝛ p Ang.in.l.si mater.§.fi.ff.de exce.rei iudi. ¶Nec est verū ꝙ p̄dicta dn̄a Antonia deduxerit solū possessionē sed vr̄ deduxisse etiam dominiū vel quas du3 dixit de ptinentibus ad dictam dn̄am.ꝛ q̄uis dicat saltem iu

9 re possessionis dicta †dictio saltem vr̄ implicatiua l3 per viam cuiusda3 modi subsidiarij vt tradit̄ in.c.statutū.§.cū vero.de rescrip.li.vj.ꝛ p Jo.an.in.c.q2 ppter de elec.ꝛ satis ēē vr̄ quod sn̄ia lata in p̄ma cā possit parere exceptionē rei iudicate i alia facit.l.sufficit.ff.de cōdi.indebi.faciunt no.in.l.cū ita.ꝛ in.l.cū illud.ff.qn̄ dies lega.cedat.ꝛ q̄d no.gl.in.c.fi.de rescrip.lib.vj.ꝛ.l.fi.ex toto.in fi.ff.de leg.j.ꝛ q̄d tradit Bal.in.l.reos.C.de accu.ꝛ Jo.de imo.in.l.pe.ꝛ.§.ad crimē.ff.de publi.iudi.facit ēt q2 corā epō deductū est ꝙ dn̄ium dictoꝝ bonoꝝ spectāte ad petrum debite ꝛ iuste ꝛ ex iusta ꝛ rōnabili cā.ꝛ nō ad dictam dn̄am Antoniā:ergo in vltimo libello nō pōt per dn̄am Antoniam dici ꝙ indebite ꝛ iniuste ꝛ sine aliqua iusta ꝛ legitima cā dicta bona sunt apud dictū petrum ꝛ ꝙ si qua cā fuit est redacta ad nō cām.Nā si cā dominij ꝛ possessiōis dictoꝝ bonoꝝ est valida vel nō:hoc est deductū coram epō:ꝛ ideo nō potuit deduci coram alio iudice obstante lite pendentia cum hec omnia.an cā fuerit iusta.vel nō vel fuerit reducta ad non causam pendeāt cora3 epō ꝛ futurus euētus.iudicabit hoc ergo inter ea ob.exceptio litis pendētia expresse permissa a statuto argumento iurium statim allegatorum. ¶Preterea in libello producto coram epō etiam alia deducunt̄ vltra dominiū.deducit̄ enim ꝙ saltem ꝙ declaretur dicto petro exceptionem ꝯ dn̄am A.occasione cessiōis ꝛ datiōis iurate.ꝛ ꝙ dicta dn̄a Antonia promisit dicto petro nullo vnq̄ tēpore iqnietare turbare seu

molestare dñm.p.sup dictis bonis in iudicio vel extra vel ipsa
bona non petere seu repetere ex quacūq3 cā de iure de facto .et
sic stante p̄dicta lite nō potuit dña Antonia petere a dicto pe
tro bona p̄dicta conditione sine cā qm̄ fuit reducta ad non cau
sam vel aliter cū sententia ferenda sup libello dicti Petri corā
episcopo inquantū dicit vel saltem dicto Petro cōpetere exce
ptionem ⁊c. Peteret exceptionē rei iudi .super vltimo libello
ex quo in p̄mo libello corā ep̄o deductu3 fuit ꝙ.d.A.cum iura
mento promisit ex nulla causa petere vel repetere dicta bona.
Et sic ex predicto capite obstat exceptio litis pendentie preiu
dicialis ad deducta in vltimo libello p.d.A.eo. maxime q2 in
libello producto coram ep̄o dr̄ ꝙ ipsa cessit dicto Petro oēs
actiones personales ⁊ reales que ipsa dña h3 vel habere posset
quolibet in futurū sup dictis bonis.⁊ sic sequit̄ ꝙ dña non po
tuit postea agere ꝯ dictū.p.ad bona p̄dicta cōditione sine cā.
¶ Tertio p̄ncipalr̄ moueor q2 posito ꝙ p̄dicta dña Antonia
nō deduxisset in vltimo libello suo ius possessionis prout arbi
tror allegari per partem aduersam ⁊ p aduocatos ⁊ pcurato
res ptis aduerse h̄ inductū fuisse ad fugiendū exceptionem pē
dētie litis tñ vr̄ ꝙ hoc nō opitulet̄ ex duplici capite qm̄ dictus
P.in dicto libello porrecto corā ep̄o plurima deduxit nō solū
dñiu3 sed ēt possessionē.ibi dū dixit habuit ⁊ possedit dicta bo
na ⁊ possidet bona fide pacifice ⁊ quiete ⁊ ꝙ dicta.d.A.turba
uit ⁊ turbat ⁊ molestat ⁊ inquietat maxime verbo.⁊c.⁊ postea
subdit̄ ꝙ sup p̄dictis bonis in predictis dicte.d.A.perpetuū
10 silentiū imponat̄ que petitio perpetui silentij importat oēm
modū libertatis ⁊ sic etiā respectu possessionis per no.in.l.dif
famari.C.de inge.manu.⁊.l.titia.ff.de accu.⁊.l.sed ⁊ si per pre
torē.§.sed si dum de cetero.ff.ex qui.cau.ma.⁊.c.l3 in beato. de
accu.faciunt not.in.c.cū eccle.j.de cā pos.⁊ proprie.⁊ in.c.ij.de
resti.spo.⁊ in.c.q2 cunctis de cōces.p̄ben.li.vj.⁊ ibi per archi.
¶ Quare vr̄ accumulasse p̄dictus Petrus tā dñium ꝙ posses
sione3 s̄m practicā traditā.in.c.abbate de re.iu.lib.vj.⁊ ea que
tradunt̄ in.l.edita.C.de edē.de quo latissime dixi i.c.fi. de libel
li.ob.in.xxix.p̄ncipali articulo ⁊ sic clare p3 ꝙ obstat dicta ex
ceptio litis pēdentie intētate p Petrū coram ep̄o .¶ Quarto
principalr̄ hoc ōndit̄ qm̄ clarū est vt ex predictis demonstratū
est ꝙ tam super primo libello porrecto per p̄dictā.d.Antoniā
ꝙ super secundo libello porrecto per dictū petru3 posset ferri
s̄nia in fauorē predicti P.validatura ⁊ approbatiua predicti
cōtractus nō obstantibus allegatis p p̄dictā.d.A.tam in p̄io
libello suo ꝙ in exceptione pductis ꝯ libellum.p.⁊ ꝙ.p.iuste
teneret ⁊ possideret ⁊c.iusta cā ⁊ titulo ⁊ predicte d.A.impo
neret̄ ppetuū silentium que s̄nia clare nocere quo ad ea que cō
tenta sunt in vltimo libello.d.A.ergo pari rōne nocet proces
sus ⁊ litis pendentia p no.p Inn.in.d.c.cām el.j.de testi.maxi
me q2 in primo libello p̄dicta.d.A. asserit ꝙ vigore dicti ꝯtra
ctus dictus pe.est cōsecutus dicta bona cui assertioni credit̄ in
preiudiciū suū.vt.l.cum p̄cū.C.de libe.cā no .Inno.in.c. cu3 cō
tingat.de offi.dele.in glo.magna facit.l.si aduersarius.C.de fi.
instru.⁊ i vltimo iudicio predicta. d.cōfessa est ꝙ p̄dicta bona
ptinent ad eā.vt h̄r̄dem sue matris ⁊ non ex alia cā vt mihi pre
supponitur ⁊ sic s̄nia ferēda i p̄mo iudicio iudicaret exceptio
nem rei iudicate in isto vltimo iudicio ⁊ sic ēt obstat exceptio li
tis pendētie.⁊ sic ex p̄dictis p3 ꝙ predicte dñe.A.ob.exceptio.
litis pendentie specifice a statuto pmissa.¶ Nec obst.predictis
11 quod † non dicatur pendere lis coram ep̄o ex quo ab eo fuit ap
pellatū ⁊ simil'r q2 fuit recusatus q2 appellatio ab interlocuto
ria non suspendit iurisdictionē iudicis a quo nisi sit admissa
vel transmissa inhibitoria.vt in.c.nō solum.de appel.li.vj.cu3
sua materia.Et q2 posito ꝙ suspenderet p admissionē iudicis
⁊ trāsmissione inhibitorie nō tñ tollit̄ pendētia litis que est in
ducta p libelli porrectionē ⁊ citationē intimatā pti s̄m forma3
cle.ij.vt lit.pē.remanet ergo lis pēdentia de q̄ vel cognoscet iu
dex ad quē si pnunciabit bñ appellatū seu iudex p̄mus si pro
nunciabit nō esse locū inhibitorie vel iudex a quo si pronuncia
bitur male appellatū.nec recusatio h3 obstare vt no. glo .in v̄.
cōpetenti in cle.ij.vt lite pendente.Ite3 q2 recusatio iudices ⁊
appellatio nō in fi.⁊ in hel.oblatio. ⁊ primam citationem per
quā includitur litis pendentia vt late traditur per do. meum
in repe.c.siquis clericum de foro compe.⁊ de se manifestu3 est.
¶ Quinto principaliter hoc ostenditur ⁊ necessario concludi
tur ex alio capite:quoniam vt superius deduxi si ex aliquo ca
pite predicta domina.A.posset se tueri in vltimo iudicio iten
tato illud procederet q2 in primo iudicio intentauit petitoriū
⁊ sic videtur etiam intētasse Petrus ⁊ in hoc vltimo dicta do
mina.Antonia videtur intētare possessorium.dum dixit in vl
timo libello iure possessionis pro medietate.Et dū postea sub
dit qualiter dictus Petrus habet noticiam ꝙ dicta bona sal
tem quo ad possessionem ⁊c.⁊ in fi.dum concludit dictu3. P.
cōdēnari ad restituendū ⁊ relaxandū possessionem p medieta
te ⁊c.⁊ hoc arbitror totū esse fundamētū dicte dñe.A.sed ego
clarissime ostendo ꝙ predictū fundamētū est penitus vanum.

Nam posito pro cōstanti ꝙ predicta dña Anto .in primo suo
libello deduxisset solū petitoriū ⁊ silr̄ ēt predictus.P.in suo li
bello porrecto coram ep̄o deduxisset silr̄ petitoriu3 dūtaxat tñ
habet obstare pendentia dicte litis quo ad possessoriu3 postea
intentatū per titulū de quibus rebus ad eunde3 iudicē eat̄.nā
12 ista est regula ꝙ † ille cui cōpetit petitoriū ⁊ possessoriu3 si vult
vtrūq3 intentare non pōt illud corā diuersis iudicibus intēta
re.Sed pro vtraq3 d3 ad eundē iudice3 ire siue p̄dictas causas
vellet agere corā delegatos vt in.c.j.de cā pos.⁊ proprie.⁊.l.nul
li.C.de iudi.s̄m vnū intellectū ⁊ in.c. fi.de rescrip .tenet Spe.
in tit.de rescrip.presen.§.fi.ver.Item ꝙ ad quosdam siue etia3
eodem tpe vellet agere coram iudicibus ordinarijs qm̄ nō ad
diuersos.sed eundē iudicē ire d3. Quinimo voluerunt qdam
13 ꝙ † ēt finita instantia sup vno predictorum iudicioꝝ puta sup
possessorio si vellet agere sup petitorio non posset agere cora3
alio iudice ꝙ corā eo corā quo egit possessorio etia3 si ille alius
iudex eēt iudex ordinarius ipsius.vt.l.j.ff.de quibus rebus ad
eundē iudicē eatur.Et hoc tenēt gl.Bart.⁊ Bal.in.d.l.nulli.
C.de iudi.l3 Pe.⁊ Cy.sentiāt ꝯriū qñ finita esset instantia sed
durante p̄ma instātia omnes cōcludūt ꝙ actor qui intentauit
possessoriū non possit postea corā alio iudice ordinario etiam
cōpetenti ⁊ iudice ipsius rei illud intētare sed reo excipiēte de
pendentia lite corā alio respectu alterius iudicis impedit̄ litis
ingressus rōne declinatorie que est impeditiua litis ingressus
⁊ cōpromissi vt superius dixi ⁊ hoc pcedit qñ vellet intentare
petitorium ⁊ possessorium recuperāde vel ēt adipiscende aut
retinende possessionis i in casu quo dictū possessoriū retinēde
potest concurrere cū petitorio s̄m no.per Bar. in.l.incerti. C.
de interdi.Et p̄dictā cōclusionē latius fui sequutus in.c.fi. de
mu.pe.in.xj.princip.ar.fallentia.vij.Cu3 ergo p̄dicta dña .A.
prius intentauit petitoriū solū posito ꝙ sic esset nō potuit po
stea intentare possessoriū coram alio iudice etiā ordinario ip
sius petri.sed tenebit̄ ire ad priorē iudicem ⁊ hoc fundamētū
iudicio meo ponit gladiū ad radicem ad qō accedant not.per
Bar.in.l.edita.C.de edē.⁊.l.nāliter.§.nihil cōe.ff.de acq .pos.
¶ Nec ob.ꝙ ista nō est exceptio litis pendētie q2 immo ēt ista
potest dici exceptio pēdētie litis q2 ex eo ꝙ lis pendet corā vno
iudice corā petitorio non potest actor molestare eundē sup pos
sessorio einsdē rei coram alio iudice ēt ordinario vt dictu3 est.
preterea posito ꝙ ista exceptio non exprimeret̄ a statuto.nō tñ
intelligit̄ sublata per ea que dixi in.j.q. ¶ Sexto principaliter
moueor ex alia petitiōe porrecta corā ep̄o p ipsum petrū. Na3
posito ꝙ esset porrecta solu3 super petitorio tamen nō potuit
super possessorio.d.A.ad aliū iudicē trahere.p.super possesso
rio eius rei per.l.cū papinianus ⁊ auc.consequēter.C.de sentē.
⁊ inter.om.iu.⁊ in corpore vnde sumit̄ illa auc.⁊ per ea que tra
dunt̄ in.c.j.⁊.ij.de mu.pe.qm̄ eadem ratio que habet qō actor
qui egit ad proprietatem corā vno iudice nō pōt agere ad pos
sessionē einsdē rei corā alio iudice de quo dixi in precedēti fun
damento longe fortius h3 locum in cā recōuentionis maxime
q2 reconuentio procedit magis stricte ꝙ conuentio quoniam
actor qui egit ad proprietatē vnius rei coram vno iudce cōtra
aliquem potest agere alia actione personali vel reali ad aliā rē
vel etiam possessorio ad alia3 rem quoniā nō reperitur hoc ali
quo iure phibitū ⁊ si sint reg.que sumitur extensio de qbus re
bus ad eundē iudicem.¶ Nam si ibi speciale est in aliquibus
casibus qō quis pro diuersis rebus teneatur ad eundē iudice3
ire.ergo regula est in ꝯrium.vt.l.j.in fi.ff.ad munici.⁊.l.cum ex
sola.C.de primipilo li .xij.⁊.c. ij.de coniugi.leprosoꝝ cum si.s3
causa reconuentionis est strictior q2 conuentus non potest re
conuenire actorem etiam ad aliam rem penitus diuersam ⁊ ex
diuersa actione coram alio iudice.Inno.tenetur ipsum actorē
reum recōuenire codē corā iudice ēt si aīs ille nō sit suus iudex.
vt in.d.l.cum papinianus.⁊ auct.⁊ consequenter.C.de senten.
⁊ inter.om.iud.⁊.d.c.j.⁊.ij.de mutu.pe.que iura ꝙuis videan
tur loqui in delegatis.tamen etiam habent locum in ordina
14 rijs:vnde voluit Jaco.bu.ꝙ † conuentus etiam coram ordina
rio non possit actorem reconuenire coram alio etiam ordina
rio sed teneatur reconuenire coram codē ordinario eadem du
rante instantia.Et ꝙuis Anto.dubitauerit mihi plus placet
opi.Jac.bu.⁊ eam fui sequutus in.c.j.de mutu.peti.in.iiij .p̄n
cipali ar.q.ij.maxime q2 omnes doc. cōiter volunt ꝙ materia
reconuentionis habeat locum etiā cora3 ordinario nullam fa
cientes dr̄iam inter ordinarium existentem in cancistorio p̄nci
pis ⁊ alium ordinarium.¶ Itē moueor q2 ratio.d.l.cum papi
nianus ⁊ ratio.l.nulli.C.de iudi.vendicant sibi locum etiā in
alio ordinario ⁊ etia3 q2 materia reconuentionis est fauorabi
lis.vt no.in.c.j.de mut.peti.⁊ ibi dixi in.v.nota.¶ Septimo
principaliter ch.predicte domine Anto.circa petitione3 com
promissi notoria iniusticia circa possessoriū vltimo loco inten
tatū.posito ꝙ ipsa dña.A.solum in vltimo libello intentasset
15 possessorium.nam clarū est ꝙ † acta inducunt notorium inter
partes.vt in.c.cum olim.de verbo. signi. per Inno.in .c.ex in
finnatione de

finnatione de appel.ꝛ per dñm menz.in.c.fi.de cohabita .cle.ꝛ
mu.ꝛ p doc.in.c.vestra.eo.ti.sed ex actis ꝛ ex confessiõe facta p
predictã.d.An.ad positis. dicti Petri apparet vt mihi p̃sup
ponitur ꝙ predicta.d.A.confessa est ꝙ dictus Petr⁹ possedit
a.xv.annis ꝛ citra vsq͡ʒ in p̃sentem diem ꝛ per dictum tempus
ipsa dña nũq̃ possedit sed petrus ergo apparet de notoria in
iusticia vltime petitiõis porrecte p.d.A. quo fit vt omnis pos
sessio fuerit deperdita p.d.A.si quã habuisset forte ciuilẽ. naʒ
16 q̃uis data absentia.d.A.posset eẽ dubiũ † vtrũ amiserit ciui
lem ĩ quo tñ cõis opinio est ꝙ sic de quo per Dy.in regula sine
possessione.de reg.iur.lib.vj.ꝛ ibi etiam per Joã.an. post eum
dicit ꝙ si ciuilem possidens neglexerit naturalem per decẽniũ
vel vltra quod illa negligentia per decennium circa possessio
nem naturaleʒ priuat euʒ possessione ciuili sicut alias negligẽ
tia commissa in adipiscenda vel recuperanda possessione natu
rali inducit perditionẽ ciuilẽ p.l.si id qđ.§.si forte.ff.de acqrẽ.
pos.ꝛ idem tenet Jo.an.in addi.Spec.in ti.de pe.ꝛ poss.in fi.
de quo.A.in.l.furtum.ꝛ.d.l.si id.ff.de vsu.per glo.ꝛ doc.ꝛ.l.lʒ.
17 C.de acqui.pos.Nã p † decennium inducit obliuio.vt.d.l.si id
qđ.ꝛ.l.clã possidere.ff.de acquir.pos.ꝛ per glo.d.l.licet.C.de ac
qui.pos.ꝛ insti.de vsuca.§.quod autem Inno.in.c.si diligenti.
ꝛ per doc.in.c.vigilanti.de prescrip.facit.c.iij.de pba.de facili
enim recedit tempus ꝛ sic de facili quis obliuiscitur.l. iubem⁹
C.de testa.ꝛ.l.iij .§.due. ff.de carbo. edi .xxx.qđ.v.c. nostrates.
xij.q.ij.c.longinquitatis.ꝛ sic per illam obliuionem amittitur
animus ꝛ p animũ amittit omnis possessio longe ergo fortius
si.d.Anto.fuit presens ergo quo ad possessionem ex propria
18 cõfessione dñe.A.notoria est ipsius iniusticia † sed notoria in
insticia impedit litis ingressum ꝛ compromissum ꝛc.si al's ex
ceptio esset talis nature que si non contineret notoriã iusticiã
excipientis non impediret neq͡ʒ litis ingressum neq͡ʒ compro
missum hoc volunt Inno.ꝛ Hosti.in.c.j.de lit. contest .lib. vj.
tenent domi.Anto.ꝛ Abbas siculus.in.c.j.de lit.contesta.
¶ Et expressius Archi.ꝛ Joan.an.in.c.vt circa.de elec. libro
vj.ꝛ Jo.an.Joj.mo.Archi.ꝛ do .in.c.j.de lit .contest.libro .vj.
ꝛ Bal.in.l.postq̃ liti.C.de pac.ꝛ Spec.Joan.an.in addi.in ti.
de excep.§.d.versi.item si non dicit alias.ver. sed pone qđ ĩ cã.
¶ Et in proprijs terminis ad impediendum compromissum
tenet hoc Joan.de monte sperello in.l.eleganter.§.si quis post
ff.de condi.inde.ꝛ satis est ꝙ ex narratiõe al's cõfessione acto
ris appareat de ipsius iniusticia per.l.cum precum.C.de lib.cã
tenet Bal.in.d.l.postq̃ liti.faciunt etiam no.maxime per bar.
in.l.cum qui ita.§.qui ita.ff.de verbo.obli .ꝛ in.l. vbi pactũ.C.
de transac.in quibus traditur ꝙ notorie calumniose agentem
non solum potest pars ab ingressu litis repellere sed etiam po
test index parte non petente ꝛ sequitur p̃fatus dominus Jo.
d.§.si qs post de quo ego latius dixi in.c.j.de lit.contest .in vij.
principali ar.ver.exceptio.ꝛ ver.tribus sequen.ver.maxime v̄.
xiij.exceptio.ꝛ ver.xxix.exceptio.ꝛ ĩ materia libelli. de quo idẽ
apparent dixi in.c.ij.de libel.ob.i.in.xij.pricipali ar.in.x.q.pri.
versi.vij.quero ibi tertio infertur.¶ Nec ob .quod statutum
non permittat hanc exceptionem ad impediendum compro
missum per ea que dixi in.j.q.¶ Item etiam clarius respõdet
19 ꝛ specialius qꝛ posito † ꝙ statutũ expresse remoueret aliquã ex
ceptioneʒ ꝙ talis exceptio puta pacti de non petẽdo aut si nõ
impediret compromissum tamen tale statutuʒ intelligeretur
nisi de tali exceptione ꝛ ipsius insticia notorie constaret.vt no.
glo.in.l.j.§.hoc.interdictum.in glo .super versi .perfectam .ff.
de tabu.exhiben.voluit Oldra.consi.cvj.faciunt no.per glosa.
in cle.j.de re iudi.facit quod no.Bal.de excep.ĩtrin.scri. appa
reat in.l.si traditio.C.de ac.emp.in.l.peremptorias.C. sen.res.
nõ pos.ꝛ.l.j.C.de iur.ꝛ fac.igno.ꝛ Bal .ꝛ Bar.ꝛ Saly .in. l.si
duo patroni.§.si qs iurauerit.ff.de iureiur.ꝛ ibi Pau .de ca.
facit ẽt qꝛ vbi exceptio peremptoria procedit ex causa intrinse
ca ita ꝙ opponenti nõ incũbit onus probãdi sed agenti, nũq̃
intelligit exclusa a statuto nisi expresse excludat vt.l. filie. licet ĩ
sacris ver.consultatione.C.de colla.ꝛ qđ no. in.l. si non autem
§.si centũ.ff.de condi.inde.facit no.dictum Spec.in titu.de ex
cep.§.d.ver.Item pone qui allegat tex .optimum a ꝯrio in.l.
duobus.ff.de excep.rei iu.ꝛ posito ꝙ ẽt faceret expressam men
tionem si de ea apparet notoria iusticia ẽt nõ ĩtelligit hoc casu
exclusa vt dixi.¶ Octauo ad impediẽdũ dictuʒ cõpromissum
obstat exceptio p̃scriptiõis que satis vr̃ pbata ex titulo cõfessa
to ꝛ ex continua possessione.xv.anno.cõfessata p predictam.d.
Ant.Que qdẽ exceptio reseruata est a statuto ad impediẽduʒ
cõpromissum.ergo ꝛc.vñ lʒ apud maiores nostros videat du
20 bitatio.qm̃ quidã voluerunt ꝙ † exceptio p̃scriptionis non im
pediet litis ingressum inter quos fuit Ray.in.l.j. in fi.ff. ad se
na.cõsul.tertu.Specu.in ti.de exce.§.d.ver.sed adhuc op .Jo.
an.c.j.de lit.contesta.lib.vj.l.emptor.C.de p̃scrip.lon.temp .de
qua materia late ĩ dictis iurib⁹.ꝛ.l.trãsacta. cũ.l.seq .ff.de ver.
signi.ꝛ per Bar. in.l.si.ff.pro suo quoꝝ opiniones recitaui in
c.j.de lit.cõte.ar.vij.ver.v. ¶ Et tandẽ tenui ꝙ si proponatur
sub debita forma ad impediẽdũ litis ingressum habeat locuʒ
opi.glo.ꝛ alioꝝ qui tenent ꝙ impediat vt ẽt voluerunt Ja.de
are.Gui.de cu.Cy.ꝛ Bar.in.d.l.emptor.ꝛ.d.l.si.ꝛ Ange.in.l.
conquerebat.ꝛ.l.vir bonus iud.sol.ꝛ per Saly c.l.fr̃is.ꝛ Saly.
in.l.exceptio.C.de pba.ꝛ Bal.in.l.edicto.C.de edic. diui adri.
tol.ciij.op.ꝛ exp̃sse voluit Bal.in exceptione prescriptiõis cau
sata facto pprio agẽtis in..l.post mortem.ff.de adop .ꝛ ita est
21 in terminis nostris.¶ † Nono obstat ad impediẽdũ compro
missum alia exceptio opposita iusiurandi de non veniendo ꝯ.
talis enim exceptio põt opponi ad impediẽdũ litis ingressuʒ
vt tradit in.d.c.j.de lit.conte.li.vj.ꝛ.d.l.elegãter.§.si quis post
de cõdi.inde.ꝛ in.l.nã ꝛ postea in prin.ff.de iureiuran.ꝛ .l.con
querebatur.ff.iud.sol.¶ Nec ob.si diceretur qđ dicta exceptio
habeat locuʒ in iuramento decisorio ꝙ defertur a parte parti
per no.in.l.ij.ff.de iureiurã.ꝛ.c.si christus eo.ti.ibi omnis com
trouersie finis ẽt ꝙ nõ cõtingit ĩ terminis nostris quia ad hoc
rñdetur ꝙ immo talis exceptio iurisiurandi de non agẽdo vel
molestando impedit litis ingressum ad impediẽduʒ periuriũ
pp periculũ anime per.c.veruʒ.de iureiuran.ß m no.per Inno.
Hosti.ꝛ Jo.an.d.c.j.de lit.cõte.lib.vj .ꝛ idem Bal.in.l. postq̃
liti.C.de pac.ꝛ.l.peremptorias.C.sen.rescin.nõ pos.ver.quero
quid vult dicere Inno. ꝛ prefatus dñs Jo .de monte sperello
d.l.elegãter.§.si quis post.ff.de condi.indebi.ꝛ do.de rota deci
sione.ccccj.que incipit.Item si aget vbi volunt ꝙ agenti inter
dicto vnde vi obstet exceptio iuramenti prestiti de nõ molestã
do in iudicio vel extra dixi late.c.j.de lit.cõte.argu.vij.versicu.
xviij.exceptio.Et sic ẽt dicta exceptio impedit cõpromissuʒ vt
per Bal.in.l.si fratres.C.de transac .quare cum appareat per
publicũ instr̃ʒ ꝙ dicta dña.A.cessit dicto Petro omnia iura
ꝛ omnes actiones sibi competentes ꝛ cõpetituras reales ꝛ pso
nales in bonis hereditatis matris sue ꝛ posuit dictum.P.in
locum suum ꝛ iurauit non venire ꝯ ex quacunq͡ʒ cã de iure vel
de facto ꝛ in nullo ꝯ facere vel venire merito q̃q̃ p̃dicta domi
na.A.absoluat a dicto iuramento nõ dʒ audiri ne in periculũ
anime sue incidat in periuriũ maxime cum dicta domina .A.
in iudicio fuerit cõfessa ꝙ dicta bona ex nulla alia cã ad eã per
tineant q̃ vigore hereditatis materne.¶ Decimo ob.predicte
dñe.A.ꝙ venit ꝯ factum ppriuʒ ex quo ipsa cessit omnia iura
que habebat ꝛ que habere posset ꝛ speraret tunc ꝛ in futurũ.ꝛ
sic nõ põt dicere ꝛ petere tanq̃ iniuste ꝛ indebite prouenerint
ad.P.ista em̃ exceptio etiam videtur impedire litis ingressuʒ
vt per Bal.in.l.post mortẽ.ff.de adop.facit qđ no.in.c. quod a
te.de cle.cõiu.ꝛ.xij.q.ij.mouemus.de filijs p̃sby.c.veniens cuʒ
22 simi.¶ † Undecimo ob.alia exceptio apposita p̃dicte dñe .A.
vt quẽ de euictione tʒ actio ꝛc.per.l.vendicatio.ff. de euic .Nã
etiam talis exceptio impedit litis ingressum.ß m Bart.Bal.ꝛ
Ang.in.l.iij.C.de fide instru.ꝛ iur.haste fis.li.x .Ex quo enim
ipsa dña.A.tenetur tradere ꝛ est obligata ad tradẽdum dicto
P.vigore oblĩonis ꝛ cessionis facte per eaʒ vt per Bar.ꝛ Jo.
de imo.in.l.j.§.vsufructuari⁹.ff.de ope.no.nũ.ergo agendo ad
dicta bona dʒ repelli exceptio predicta facit.l.qui tibi.C.de he
re.vel ac.ven.facit.l.venditori.C.de reb.alie.nõ alie.ꝛ quod no.
Bar.in.d.l.vẽditori.tʒ prefatus dñs Jo.in.d.§. si quis post et
ego tenui in.d.c.j.de lit.conte.A.vij.v̄.xxiiij.excep.¶ Duode
23 cimo ꝛ vltimo ob.dñe.A.† exceptio illa que opposita est dolo
facis petere ꝛc.ista enim exceptio etiã impedit litis ĩgressuʒ ßʒ
Bald.in.l.emptor.C.de here.vel act. ven.p. l.apud. §.si is qui
ff.de excep.doli.qm̃ certuʒ est vt dixi ꝙ etiã si ipsa domina pos
sideret dicta bona cogeret vigore donationis ꝛ cessionis dicta
bona traderevt per Bar.d.§.vsufructuarius.Nec ob.ꝙ predi
cte exceptiones nõ sunt permisse a statuto p ea que decisa sunt
in prima questione.sed tamen arbitror ꝙ hec vltima ad victo
riam dicti Petri non sint necessaria q̃uis adminiculentur vi
dentur eis sufficere prima fũdamẽta que colligũtur ex statuto
eo ꝛ maxime quintum ꝛ sextum fundamentum que soluʒ etiã
videntur sufficere ꝛ etiam sola septima. Ex quibus concludo
indubitatum esse iudicio meo dictam do. A.excludendam a
petitione dicti compromissi.

Laus deo.

¶ Et vt supra scriptũ est ita cõsulo ego Marian⁹ socin⁹ saluo
semper saniori consilio.

¶ Consilium.xxxix.

1 Legitimũ se probare pertinet ad cũ qui se in legitimitate
fũdat.et numero.2.
3 Matrimoniũ ex quibus probetur.
4 Fama cũ cohabitatiõe nõ pbat matrimonium.
5 Matrimoniũ nõ pbatur ex sola nominatione.
6 Matrimoniũ vt probetur que cõcurrere debeant.
7 Filiatio quomodo probanda sit.
8 Testis quibus casibus etiam non interrogatus tenetur redde
re rationem.
9 Concubinatus quomodo probetur.

10 Instrumento dotis vel donationis propter nuptias nõ ꝓbat matrimoniũ in preiudicium tertiĳ.
11 Mater quibus ex causis priuetur hereditate filiorum.
12 Nubens secũdo in quib⁹ inueñ ex dicto apostoli. et numero. 13.
14 Mulier etiam si nõ iurauerit se non transituram ad secunda vota tamen pene habent locũ in ea.
15 Excusationes pro matre transeunte ad secũda vota ne priueñ filĳ hereditate.
16 Mulier rustica qñ excusetur ꝓpter nõ petitum tutorem.
17 Rusticus in his que sunt iuris positiui excusatur.
18 Condẽnatio an ⁊ quando possit sequi si vna causa est deducta et alia probata.
16 Clausula. petens sibi eoꝝ. in libello apposita quid operetur.
20 Restringens se ad vnam causam vel viam non potest in alia nõ intentata obtinere.
21 Accusator si deducit maleficiũ cum certa qualitate licet subĳciat clausulam. quare peto ipsum cõdẽnari ⁊c. per hoc nõ videtur cumulare maleficiũ simplex et qualificatum.
22 Cautela in libellando.

Omnipotens deus

Adsit. Visis ⁊ inspectis ac mature ⁊ diligenter ponderatis libello ⁊ probationibus ⁊ aliĳs actis celebratis in causa vertẽte inter robertum Guidonis procuratorio nomine domine Baptiste ⁊c. ⁊ domine Veronice ⁊c. ⁊curatorio noie Marchionis ⁊ Frãcisci. ⁊c. ex vna parte dictis nominibus agẽtẽ ⁊ dñaȝ Jacobã filiam olim Nicolai ex vna pte se defendentẽ tres principales videñ esse qõnes. ¶ Prima est vtrũ ꝓbatũ sit legitime quod Franciscus ex cuius persona nituntur predicti agentes fuerit filius legitimus dicti Bartoli ex domina clara asserta vxore. ¶ Scõa pncipalis questio est vtruȝ cause deducte in libello ⁊ alie postea deducte ⁊ ꝓbate ad priuationem predicte dñe Jacobe sint sufficientes. ¶ Tertia posito ꝙ ex causis specifice deductis in libello predicta Jacoba nõ poterit priuari an saltem potuerit ꝯ eam sñia ferri ex aliĳs causis postea deductis ⁊ probatis. ¶ Circa primaȝ qõnẽ duplex potest oriri dubitatio prima ad quẽ pertinet ꝓbare Frãciscũ fuisse legitimũ ⁊ ex legitimis nuptĳs genitũ vtꝝ ad ꝑdictos agentes an vero ad Jacobam cõuentã excipientem de illegitimitate. ¶ Scõa dubitatio vtrum attentis ꝓbationibus ⁊ attestationibus testiuȝ plene ꝓbatum sit matrimoniũ legitimũ inter ꝑdictos Bartolomeum ⁊ dñam clarã ita vt ex ipsis ꝓbationibus sufficienter resultet Franciscũ fuisse legitimuȝ. ¶ Quo ad primam dubitationẽ qm̃ mã predicta satis late tradiñ per maiores nostros in varĳs locis de qbus infra breuibus me expediam. Rñdeo qð ad predictos agentes ptinet ꝓbatio ꝙ ꝑdictus Franciscus fuerit legitimus ex legitimo matrimonio editus hec cõclusio probatur primo ex regula generali qm̃ asserenti seu deducenti aliquã qualitatẽ a d fundamẽtũ intentionis sue incũbit ꝓbatio. l. ei q. ff. de ꝓba. ⁊ l. actor ꝙ asseuerat. C. de ꝓba. Cano. vj. q. vlt. actor. iiĳ. q. iĳ. ver. qui intendit. l. matrẽ. C. de proba. ⁊ l. pe. §. docere. ⁊ ibi per Ang. ff. ne quis eum qui in ius vo. ⁊ proprius ad materiã hoc tenẽt expresse do. Anto. Abbas Sycul⁹ ⁊ zab. in. c. ꝑuenit. qui filĳ sint legi. vbi volunt ꝙ qñcunq3 qs dicit se legitimũ vt cõsequañ hereditatem ab alio possessam vel quid
1 simile ita † ꝙ legitimitas sit cã intentionis sue semp teneñ probare se legitimũ nisi sit in quasi possessione legitimitatis aut talis ꝑsumptio sit pro eo ipsius vigore transferañ ius ꝓbandi in aduersariũ. Et hoc idem ẽt traditur in. c. lator. ⁊ in. c. cãmq3 ⁊ ibi per do. Anto. qui fil. sint legiti. Bar. in. l. is potest. ff. de acqui. here. ⁊ l. circa. ff. de ꝓba. ⁊ l. titia. ff. so. ma. Jo. an. in regula infamibus. de reg. iur. li. vj. in mercu. do. Ant. in. c. fi. de presump. Arch. c. si forte. de elec. tradiñ etiã in. d. c. actor. vj. q. vlti. ⁊ per Fede. consi. ccviĳ. alias. ccix. Et q̃uis in materia ista fiãt
2 varie distinctiones ⁊ multa mẽbra † tñ predicta conclusio est cõmunis ⁊ sufficit quo ad terminos nostros attenta qualitate facti ⁊ attentis his que deducta ⁊ probata sunt omissis aliĳs mẽbris. ¶ Circa scõam dubitationẽ prime questiõis que versatur, vtrũ attẽtis ꝓbatonibus ⁊ attestationibus testiũ plene probatuȝ sit matrimoniũ legitimũ fuisse inter ꝑdictos Bartolum ⁊ dñam Claram: aduertendũ est ꝙ verũ matrimoniũ inter ꝑdictos Bartolomeũ ⁊ Clarã non est ꝓbatuȝ sed dubium remanet vtrũ sit ꝓbatũ matrimoniũ ꝑsumptiuuȝ per quã presumptionẽ translatuȝ sit onus ꝓbandi in aduersariũ. Et pfecto de ꝓbatiõe talis matrimonĳ articulus est valde dubius eo ꝙ glo. ⁊ doc. varias ⁊ ꝯrias ponunt op. de quibus latissime in c. illud. de ꝑsump. maxime p Moderniores vcȝ per do. Anto. do. Abbatem Syculũ dñm meum ⁊ zab. ⁊ Jo. de imo. ⁊ etiaȝ doc. sibi ipsis videntur qñq3 ꝯriari vt Innoc. ⁊ Hostien. in materia nostra dubiũ facit ꝙ hic agitur de ꝓbando matrimonio antiquo quo casu ꝭm Hosti. videtur sufficere ꝓbatio que alias nõ sufficeret sed omissis reliquis opi. tenendo cõem cõclusionem quam hodie tenent Moderniores ⁊ finaliter videtur fuisse dama. Hosti. ⁊ Joã. an. sumpta ex dicta decretali illud de presump. que est clauis in materia nr̃a ꝭm qð scripsi in. d. c.
3 illud concludo ꝙ † ex sola annuli portatione nõ ꝓbatur matrimoniũ maxime in locis in qbus hoc signum esset equiuocum Oldr. consi. clix. ¶ Item nec ex sola fama ꝭm docto. in. d. c. illð ⁊ consuluit Bar. in consi. cxix. qð incipit processum est facit. c. veniens. l. de testi. Quinimmo lȝ Inn. prĩo videañ voluisse qð
4 † fama matrimonĳ cum quo cohabitatione probet. tamẽ ipse postea concludit non ꝓbet ⁊ est cõis conclusio doc. ⁊ Host. in d. c. illud. sub dubio forte dicit ꝙ fama cum tractatibus matri-
5 monialibus facit presumi matrimoniũ. ¶ † Itẽ nec ex sola nominatione aut instr̃o confectis super dote ⁊ donationibus ꝑp nuptias probañ matrimoniũ vt volunt doc. in. d. c. illud. ⁊ dy. in. l. donationes in cõcubinã. ff. de dõa. ⁊ est bonus tex. l. neq3 fine. C. de nup. ⁊ sequitur Bal. de quo ẽt p eũ in. l. ab executore C. quõ ap. nõ recipi. lȝ ipse videañ fuisse varius in auct. si quis in aliquo. C. de edẽ. ⁊ in addi. spe. sȝ cõis opinio est quã dixi nec etiã ꝓbañ ex sola cohabitatione q̃uis enim dubiũ videatur de iure antiquo an sola cohabitatio faceret ꝑsumi matrimoniũ p l. in libere. ff. de ritu nup. tñ hodie cõis conclusio docto. est qð alio nõ apparente non ꝓbeñ matrimoniũ nec etiã presumañ sȝ fornicatio. Et hoc est idubitatũ de iure canonico ꝑp periculũ animarũ. xxx. q. v. c. j. tȝ Inno. in. c. ex parte. M. de resti. spo. et sentit gl. ⁊ do. Ant. ⁊ doc. d. c. illud. ⁊ do. meus Abbas siculus in repe. c. ecclesia sancte marie de consti. ⁊ fuit dictum vin. ꝙ ẽt hodie de iure ciuili ex sola cohabitatiõe nõ ꝓbetur matrimonium ꝑsumptũ per tex. in auc. qui. mo. na. effi. legi. §. qm̃. colla. iĳ. etiã si essent mascul⁹ ⁊ femina equalis conditiõis vt voluit glo. in ver. vxorẽ. d. c. illud. de presump. nec etiam ex sola tractatione matrimoniali. sed ista simul iuncta ꝓbãt quasi possessionem mrimonĳ. ⁊ faciunt presumi matrimoniũ ita ꝙ asserenti cõtrarium incũmbat onus probandi. Bar. tñ in. l. vxor. §. sed si ea. ff. de adulte. ⁊ l. j. §. ad questionẽ. ff. ad senatuscõ. turpil. et l. filiuȝ. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. vr̃ velle ꝙ ad probandum quasi possessioneȝ matrimonĳ ⁊ filiatiõis sufficiat ꝓbare ꝙ vir ⁊ vxor tractabant se inuicem vt vir ⁊ vxor ⁊ reputabãt ⁊ vocabãt vti virum ⁊ vxorẽ. facit tex. in. auc. qui. mo. na. effi. sui illud. ⁊ in auc. vt liceat matri ⁊ auie. §. qr vero. sȝ Hosti. voluit ꝙ soli tractatus nõ sufficiũt nisi ꝓbeñ fama. sed fama cũ tractatibus vr̃ sufficere ꝭm eum loquitur tamẽ sub dubio forte vt supra dixi ꝙ placet dño Anto. in factis antiquis. sed in recẽti facto ẽ dubium qr non sufficit in propbanis. vt not. in. c. veniẽs de verbo. sign. ⁊ do. Ant. in. c. cum ad sedem. de resti. spo. multominus dȝ hic sufficere vbi vertiñ maius preiudiciuȝ. nec ob. tex. in. d. c. illud. de ꝑsump. qr ibi vltra famã erat diutina cohabitatio. s. x. annoꝝ ⁊ instr̃a donatiõis ꝑp nuptias ⁊ annuli delatio licet mulier videreñ hanc infringere ⁊ ẽ aduertendum. qr ille tex. loquiñ de facto antiquo ⁊ tñ requirit predicta. ⁊ sic nõ vr̃ esse bona dr̃ia quã statim dixi inter factum antiquum ⁊ recens ꝭm Jo. de imo. in. d. c. illud. Bal. etiam in. l. filium. ff. de his qui sunt sui vel alie. iu. quasi in fine dicit ⁊ vult ꝙ ad preiudiciũ tertĳ nõ sufficit ꝙ probeñ instrumẽtum dotale: sȝ qð cuȝ instrumẽto alia cõcurrãt verisimilia ⁊ ꝓbabilia puta matrone honestas. personarum equalitas ⁊ sanguinis dignitas. Saly. in. l. si vicinis. C. de nup. vult per illam. l. qð necessariuȝ sit ꝓbare ꝙ ipsi habitabãt in eadẽ domo ⁊ ꝙ inuicem se tractabãt maritus ⁊ vxor ⁊ sic q maritus dr̃ illã honorauerit ⁊ tractauerit vt vxorem ⁊ econtra ipsa illum honorauerit ⁊ tractauerit vt maritũ ⁊ ꝙ ita erant reputati a vicinis ⁊ notis eorũ vt. d. l. si vicinus in pñc. C. de nup. predictis vero sic probatis ꝑsumiñ
6 † matrimoniũ nisi ꝯrium probetur vt. l. in concubinatu. §. j. de concubinis. ⁊ per hunc modũ dicit ꝙ iura canonica ⁊ ciuilia non sunt discrepantia. ¶ Et plus videñ velle doct. maxime Moderniores in. d. c. illud. ⁊ qð ibi no. doc. esse necessariũ ꝙ testes deponant de particularibus actibus inferentibus ad qualitatẽ viri ⁊ vxoris ⁊ cꝯ vr̃: ergo cõis conclusio esse maxime dictoruȝ moderniorum ꝙ saltem hec concurrant primo diutina inuicem in eadem domo habitatio. ⁊ sic. x. annorum. vt dicunt doc. d. c. illud. Scõo tractatus recipiens ad inuiceȝ vcȝ ꝙ vir tractauit mulierẽ vt vxorẽ ⁊ ecõtra ꝙ mulier tractauit masculum vt virum. ⁊ istud etiã voluit in probatione filiationis
7 Bar. de Saly. dicit enim ꝙ exigiñ ꝙ probeñ ꝙ † talis ⁊ talis tenuerint talẽ tanq̃ eius filiũ ⁊ ecõtra ipse tenuerit eos tanq̃ parentes legitimos ⁊ naturales. ¶ Tertio ꝙ specificentur tractatus qr nõ sufficit ꝙ testes deponãt ꝙ talis tractauit talẽ vt vxorẽ ⁊ ecõtra nisi exprimat actus per quos tale iudiciũ animi inducatur. facit qð no. Bar. in. l. mutum in fin. prin. ff. de acq. heredita. vbi dicit ꝙ quãdo testis deponit ꝙ quis sit mutus ẽ opus ꝙ ꝓbet signa particularia. ⁊ idem dicit Bal. de furioso
8 in. l. furiosus. C. qui testa. face. poss. vnde his † casibus testis etiã non interrogatus de cã debet talem cãm assignare que merito inferat in

inferat in iudicium ⁊ credulitatē animi sui: ſm ꝙ etiā alij iu dicarunt per predicta ⁊ per ea que traduntur in.l.ſolam.C.de teſti.Cano.iiij.q̄.iij.ſola.⁊ probatur in.c. ſicut de re iud.⁊ in aut.de teſti.§.⁊ lꝫ dudum ibi ⁊ cām teſtimonij ⁊ not. xxij.q.v. c.hoc videtur in.c.cum cauſam.de teſti.⁊ ibi latiſſime ſcripſi ⁊ ibi in.j.iij.⁊.vij.principalibus articulis. Nam cum teſtis nō ſit iudex debet referre tales act⁹ ⁊ tractatus per quos iudex indu catur in ſufficiētem preſumptionē ⁊ credulitatem vt' dictis in ribus.⁊ ita dicit Barto.conſilio.cxix.qḋ incipit proceſſum.

¶ Quarto videtur exigere ꝙ ita erāt noti; inter vicinos ⁊ no tos ſeu vicinis ⁊ notis ſciētibus fuerint facti dicti tractatus vt d.l.ſi vicinis.⁊ ibi Salyce.in.d.l.filium. ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.⁊ ibi Cy.ad que etiam accedant not.per Angel.in aut.de trien.⁊ ſemi.§. conſideremus colū.iij. vbi ſingulariter

9 per tex.illum dicit no.ad probandū † concubinatum debes ar ticulare ꝙ talis talem tenebat mulierem libere conditionis in domo ſua in ſuam concubinā ⁊ habitu cōcubinali ⁊ ea vtebaẜ ⁊ eam tractabat vt ſuā concubinam vicinis ſcientibus viden tibus ⁊ audientibus: ⁊ ſubdit ꝙ eomodo fieri debent articuli ad probandū filiationem fraternitē vel vxoratione per.d.l.ſi vi cinus.⁊.l.j.C.quo.bo.⁊.c.Michael.de filijs preſby. ¶ Et ex p̄ dictis nunc infertur alia cōcluſio ꝙ teſtes producti pro parte actoris nō probāt predictum preſumptum matrimoniū inter dictos Barto.⁊ dn̄am Claraꝫ.qm̄ in primis deficere videntur in diuturna habitatione quā diximus probari debere per decē nium. Paulus enim ſtagn̄ primus teſtis non probat niſi de duobus annis.licet enim p̄us dicat qḋ iaꝫ ſunt.xl.anni.ꝙ ipſe cognouit Barto.⁊ Claram ⁊ a dicto tēpore citra vſq; ad' mor tem dn̄e Clare vidit ꝙ dictus Barto.tenebat reputabat ⁊ tra ctabat vt vxorē: tamē poſtea in redditione cauſe deponit ꝙ iā ſunt.xx.anni elapſi dum dictus Barto.ſtabat in ciuitate fam. ⁊ vidit dictum Bartolum tenere dictam Claram vt eius vxo rem prout in.c.continetur.⁊ etiā deinde vidit ⁊ audiuit in ca ſtro firmignani dū dicti Barto.⁊ Clara veniebant ad dictum caſtrum ⁊c. Cum ergo dictus teſtis dicat ꝙ iam ſunt.xxx.anni elapſi ⁊c.⁊ dicta Clara mortua fuerit iam ſunt.xxviij. anni ſe quitur ꝙ teſtis p̄dictus ſolum p̄bat de duobus annis vel pau lo plus qm̄ de anteriori tempore priuſq̄ ſtaret cuꝫ dicto Bar. nullam caſam teſtimonij reddit. Et q̄uis dicat ꝙ iam ſunt.xl. anni de quibus cognouit Barto. tamen de dicto tēpore nullā ſufficientē cauſam reddit.⁊ ideo de anteriori tempore q̄ ſtaret cum Bart.non p̄bat per ea que ſuperius dicta ſunt: vnde illa verba a dicto tp̄e citra declaranẜ poſtea per redditioneꝫ cauſe ⁊ ſic iſte teſtis nec longam nec continuam habitationē probat niſi duorū annorū. ¶ Stephanus ēt ſecūdus teſtis nō probat de aliquo cōtinuo tp̄e ⁊ ipſius temporis certa quātitate. depo nit enim ꝙ iam ſunt quinquaginta anni vel circa ꝙ ipſe cogno uit dictos Barto.⁊ Claram. Et dum dicti Barto.⁊ Clara ſte terunt in dicto caſtro firmignani ⁊c.vidit dictum Barto.tene re tractare ⁊ reputare claram predictam tanq̄ eius vxorē eam in domo retinendo ⁊c.⁊ audiuit dictam Claram teneri ⁊ repu tari ab omnibus eam cognoſcentibus pro vxore dicti Barto. ac etiam dicit audiuiſſe poſt receſſum dictorum Bar.⁊ Clare a dicto caſtro vſq; ad mortem dicte Clare dictam Claraꝫ repu tari pro vxore dicti Bar.⁊c.iſte teſtis de nullo certo tempore probat.licet enim cognouerit eos iaꝫ ſunt quinquaginta anni de cohabitatione tn̄ ⁊ de tractatu non deponit de dicto tēpore ⁊ vſq; ad mortē immo de tractatib⁹ deponit dū ſteterūt in ca ſtro firmignani ⁊ de tēpore quo ſteterūt i dicto caſtro nihil de ponit. Et poſt receſſum a dicto caſtro deponit de auditu ⁊ ſic nō probat. Itē nec depōit de certo tp̄e. ¶ Mattheus laurētij tertius teſtis ſilr̄ nihil p̄bat.q̄ quaſi deponit eodem modo vt precedēs niſi ꝙ de cognitiōe deponit de breuiori tp̄e.dicit em̄ ꝙ iam ſunt.xl.anni q̄bus cognouit ⁊c. ⁊ dū ſtarēt in caſtro fir mignani vidit ⁊c. ¶ Ser Barto.Jo.quartus ⁊ vltimus teſtis ſimiliẜ nō p̄bat.lꝫ em̄ ipſe in diſpoſitiōe videaẜ magis probare de certa quātitate tp̄is ēt longi: dū deponit ꝙ iaꝫ ſunt.xl.anni. quibus cognouit dictos Barto.⁊ Claram. Et a dicto tp̄e ci tra vſq; ad mortē dicte clare dictus Barto.tenuit ⁊ tenebat di ctam Claram in eius domo tanq̄ eius vxorem tamen in redi tione cauſe dicit q̄ vidit dū dictus Barto.ſtabat cū dicta cla ra in caſtro firmignani. Et poſt receſſuꝫ a dicto caſtro qm̄ reddi bant ad dictū caſtrū vnde cum de certo tēpore quo ſteterunt in caſtro firmignani nihil deponat ſequitur ꝙ nec de certo tp̄e probat. Et ſic ex p̄dictis cōcludiẜ ꝙ teſtes p̄dicti ex defectu p̄ bationis diuturne habitationis ⁊ tractatiōis non probant p̄e ſumptū matrimoniū per ea que ſuperius dicta ſunt. ¶ Scḋo deficiūt dicti teſtes in p̄batione receptionis tractationis ꝙ di ximus neceſſarium ad probādum matrimonium preſumptū. ¶ Quinimmo nedū ꝙ teſtes in hoc deficiant immo nec arti culatū fuit ꝙ a dicto tp̄e quinquanginta annoꝝ citra ⁊ vſq; ad mortem dicte dn̄e clare dictus Barto.ipſam claram tenebat ⁊

tractabat vt vxorem faciēdo eidem maritalem honoreꝫ retinē do eā in domo honorifice ſm earū qualitatē ⁊ pro tali reputa batur ab oībus cognoſcētibus eā.⁊ ſic pꝫ ꝙ de tractatibus re ciprocis nihil fuit articulatū ſed ſolū ꝙ Bart.tractauerit cla ram vt vxorē verū ſm ea que ſuperius demonſtrata ſunt neceſ ſarium erat articulare ꝙ eꝫ dn̄a Clara teneret reputaret ⁊ tra ctaret Barto.vt eius legitimum maritum faciendo ⁊c.teſtes ſimiliter omnes ſolū deponunt de reputatiōe ⁊ tractatu Bar. ad clarā nō reciproce eꝫ vt clare appet ex coꝝ atteſtationibus. ⁊ ſic etiam ex hoc capite non probaẜ matrimoniū p̄ſumptuꝫ cum tractatus debeant p̄bari reciproci. ¶ Nec ob. ꝙ eo ipſo ꝙ p̄baẜ vxor p̄baẜ ēt maritus cum ratione correlationis ad poſitionē vnius veniat poſitio alterius vt.l.fi.C.de indi.vidui. cum ſi.q̄ ad hoc rn̄detur ꝙ qn̄ clare p̄batum eſt eſſe maritum vel patrē ſed hic nō p̄baẜ talis vxor preſumpta q̄ per ſoluꝫ tra ctatum maſculi ad mulierem ⁊ vxorē ⁊ probatur vxor ſicuti ſi teſtes deponerent ꝙ Bartolus expreſſe dixit in preſentia eoꝝ ꝙ volebat claram in vxorem: niſi etiā deponerent ꝙ etiaꝫ Cla ra dixit ꝙ volebat Bartolū in virum nō p̄baretur aliqḋ ma trimonium.ſtant enim iſta ſimul ꝙ Bartolus vellet claraꝫ in vxorem ⁊ clara nollet Bartolū in virum et ſimiliter qḋ Barto lus tractaret ⁊ reputaret Claraꝫ vt vxorē ⁊ clara nō reputaret nec tractaret Bartolū vt virū. p̄bationes aūt debent neceſſa rio cōcludere nō aūt per poſſibile vt in.c.in.p̄ſentia.de p̄batio ⁊.l.multis.C.de libe.cā cū ſi. ¶ Tertio deficiunt predicti teſtes quia nō depoūt ꝙ ita erant noti ſeu tenebantur ⁊ reputabā tur a vicinis eoꝝ qḋ neceſſariū eſt ad p̄bationem matrimonij preſumpti ſm ea que ſuperius demōſtrauim⁹. Primus enim teſtis deponit ꝙ audiuit dictā Claram reputari vxorem Bar toli ab oībus eam cognoſcētibus iſte teſtis deficit primo quia dicit a cognoſcētibus eam ⁊ nō deponit vtrū predicti eſſent vi cini vel non. Item q̄ deponit de auditu ⁊ ſic non p̄bat. Item etiam non deponit de tractatibus vicinis ſcientibus ⁊ intelli gentibus. Et in eodē defectu eſt ſecūdus teſtis. Et ſilr̄ tertius teſtis niſi ꝙ ipſe dicit ꝙ vidit Clarā reputari vxorem dicti bar toli ⁊c.⁊ poſtea ſubdit de pluribus hominibus eos cognoſcē tibus. Et ſilr̄ quartus teſtis deponit ꝙ Clara reputabaẜ vxor Bartoli ab omnibus cognoſcentibus eā; ſubdit tamen qḋ de hoc fuit ⁊ eſt publica vox ⁊ fama in caſtro firmignani. ⁊ ſic pꝫ ꝙ etiam ex hoc capite non probatur matrimonium preſum ptum. ¶ Ex quibus oībus concluditur ꝙ cū actores ad hoc vt poſſent obtinere neceſſario tenerenẜ p̄bare matrimonium verum vel p̄ſumptū vt ſupra demōſtratū fuit.⁊ ipſi nec verum nec preſumptū matrimoniū p̄bauerunt ꝙ ſn̄ia lata in fauorē ipſoꝝ fuit iniqua ⁊ iniuſta ⁊ ſic iuſte ⁊ bene appellatuꝫ fuit p̄

10 parte dicte dn̄e Jacobe. ¶ † Nec coadiuuaẜ intentio p̄dictoꝝ agentiū ex inſtr̄o in quo apparet ꝙ Bartolus confiteẜ Claraꝫ fuiſſe ſuā vxorē q̄ quo ad tertiū talis confeſſio vel aſſeueratio non nocet q̄ neduꝫ per talem confeſſionem ſed nec per inſtr̄m

a dotis aut donatiōis p̄ nuptias cōtinens nominationem; con iugium p̄baẜ matrimoniū niſi in p̄iudiciū ipſoꝝ ꝯhentiū in p̄ iudiciū aūt tertij nō p̄bat tale inſtr̄m vt voluerūt Inn.Jo.an. do.Anto.Jo.de imo.ꝫab.⁊ do.meus Abbas Siculus in.d.c. illud.de preſump.⁊ Dy.in.l.donationes in cōcubinā.ff.de do. ⁊ Bal.in.l.filium prope fi.ff.de his qui ſunt; ſui vel alie.iur.⁊ l.ab executore.C.quomodo ap.nō recip.⁊.l.neq;.⁊ ibi Bald. C.de nup.⁊ per Bal.in aut.ſi quis in aliquo.C.de edē.longe er go minus in p̄iudiciū tertij p̄bat dicta cōfeſſio; ⁊ hoc iudicio meo ſufficere dꝫ ad p̄nūciandū bene appellatū ⁊ male pronū ciatū niſi aliud de nouo probatū eſſet per actores in cauſa ap pellatiōis ex quo appareret p̄batū eſſe legitime matrimoniū verū vel preſumptū. ¶ Circa ſcḋam principalem q̄ōnem qua queriẜ vtrū cauſe deducte ⁊ alie poſtea deducte ⁊ probate ſint ſufficientes ad intentionē agētium ⁊ ſic ad priuationem dicte dn̄e Jacobe breuiter dico ꝙ tam ex cauſis deductis in libello q̄ ex alijs poſtea deductis ſi probate eſſent predicta Jacoba veniſſet priuāda hereditate p̄dicti Pier matthei filij ſui. Q̄m

11 † mater non ſolū priuatur hereditate filij propter non petituꝫ tutorem infra legitima tp̄a.vt.l.ij.§.ſi mater.⁊.§.cōfeſtiꝫ.ff.ad ſenatuſconſul.tertu.⁊.l.cū a matribus ⁊.l.matris pietas. C.e. ti.ſed ēt priuatur ſi poſtq̄ acceptauit tutelaꝫ filioꝝ trāſit ad ſcḋas nuptias nō petito tutore filijs. Et rōne non reddita ⁊ re liquis nō reſtitutis aut etiā ſi petijt tutorē ⁊ fuit decret⁹ tutor ſed ipſa nō ſollicitauit vt inuētarium legitimū cōficereẜ quia imputaẜ matri ⁊ priuaẜ nō ſolū h̄ditate filij vt.l.ij.§.idoneos ⁊.§.ſequē.ff.ad ſenatuſcōſul.tertul.⁊ no.glo.in.d.l.ij.§.ſi mr̄.⁊ in.d.l.matris pietas ponit Bar.in.l.j.ff.ad ſenatuſconſul. ter tul.Saly.poſt.gl.in.l.fi.§.perſōis.C.de admini.tu.efficitur em̄ incapax omni hereditate legatorum ſiue fideicōmiſſariorum ſuprema voluntate relictoꝝ donatione in ſup cā mortis a ma rito puentoꝝ que omnia poſſunt vēdicari ad heredibus ex te ſtamēto ſi ſunt vel a coheredibus ⁊ ipſis deficiētibus ab here

a ¶ Per inſtr̄ꝫ dotis vl' dona tiōis pp nu ptias ⁊ noīa tionē de mr̄i monio in co tactāuō p̄baẜ mr̄imoniū in p̄iudiciuꝫ ter tij.adde.ſ.e. col.ij.v.item nec ex ſola no minatione.

dibus ab intestato tex.est in.l.i.§.omniū per tex.in aut.bisdē penis.& aut.item ea.C.de secū.nup.& clarius.§.fui aūt tutelā.
12 ¶ †Et q̄uis pene que videnť imposite pp nimiā festinationē q2 infra annū iūctus ad scōa vota transiuerit videanť sublate per dictū apostoli mortuo viro nubat in dño de quo in .c.pe.& fi.de secun.nup.tñ pene que imponunť mulieri non quia festi nāter nupsit: sed q2 scōo nupsit inq̄tum concernūt fauorem fi liorū primi m̄rimonii nō intelligunť sublate nec correcte ista est cōis opin.glo.& doc.in.l.j.& ij.C.de secun.nup.& Inn.do.
13 Ant.Jo.an.do.meus & cano.in.c.pe.& fi.de secū.nup.† vn cū pena imponeret mulieri scōo nubēti nō q2 festinauit sed quia ad scōa vota trāsiuit non petito tutore & non reddita rōne ad unnistratōis & reliquis restitutis & eodē tutore sollicitato &c. vt supra demonstratū fuit ēt hodie tales pene cum sint inuēte in fauorē filio℞ primi matrimonii firme remanent p3 Cy. bal. & doc.in aut.de nup.§.fui aūt tutelā.& ibi Ja.de bellapti. bar. & Ang. ¶ Nec ob.tex.in aut. Itē ea.C.de secū.nup.& in corpo re vnde sumitur que iura videntur ponderare sacrm̄ dum di cit. Item ea que suscepta liberorum tutela ꝯ sacrm̄ nubit.& sic vr̄ q illa demū puniatur que iurauit non transire ad scōa vota qō iuramētum cum hodie non prestetur.vr̄ concludendum q pene predicte non habeant locum. ¶ Or ad hoc respondetur q glo.& doc.in d.aut.& d.§.siue autē tutelam.concludunt qō
14 q̄uis†mulier non iurauerit se ad scōa vota non transire tamē pene predicte locum habeant & ista est communis opi .docto. ¶ Concluditur ergo ex predictis q siue mater transiuerit ad secunda vota non petito tutore siue transiuerit eo petito & nō reddita rōne administrationis vel etiam reddita & nō adhibi ta debita diligentia q tutor conficeret inuentariū: legitime
15 fuit priuata predicta hereditate. ¶ †Et predicta procedunt nisi mater excusaretur q2 fuisset minor.xxv.annis.l.ij.§. si ma ter & seq.ff.qui pe.tuto.& no.i.l.fi.C.de diuer.delic.& l.matres C.ad tertul.& ibi doctores maxime Ang. dummodo īfra tem pus petendi tutorem non fuerit effecta maior.secus si esset effe cta maior post finitū tp̄s ad petendū tutorē ita voluit Oldra. Ang.& Pau.de cast.in.l.minoribus.C.de his qui. vt indi. p glo.ibi positam. ¶ Quinimo voluit Bal.in.aut. si captiui .C. de epis.& cle.q simpliciter excusaretur si fuisset minor allegat Spe.in ti.de testi.i integ.vbi spe.allegat Uber.de bo.hoc tenē tem & tradit Bal.in.l.qui ꝯ.C.de incest.nup. ¶ Secundo pos set excusari dicta dña Jacoba rōne rusticitatis:si ita esset & di staret a ciuitatibus & locis insignibus in quibus esset copia pe
16 ritorum p̄m no.in.l.bono℞.C.de bo.pos.Et q̄uis iuris ignorā tia non soleat excusare mulieres in lucro captando & maxime q2 iste vr̄ iuris ignorantia naturalis a qua rusticitas non solet excusari vt.l.ij.& ibi no.C.de in ius vocā.naturaliť enī debet ma ter pcurare & laborare ad tutelā & defensionē filii vt.l.matris pietas.C.qui petant tut.Et ideo nō vr̄ excusari vt.d.l.ij.& no. in regula iuris ignorātia.de reg.iur.lib.vj.tñ hoc ego arbitror ver q̄n nō petiisset tutorē & tutor assumpsit tutelā cū esset mu lier & rustica licꝫ non sit seruatus ordo legitimus in creatione tutoris seu non sit confectū legitimū inuentariū istud vr̄ eam
17 excusare†q2 ista est potius ignorantia iuris positiui & ciuilis q̄ naturalis.& nō excusareť mať rusticana maxime si petitus tu tor administrauit q̄uis nō fuerit confectū inuentariū legiti me vel forte nō fuerit decreta administratio & maxime hec pce dunt si ex negligētia sua ius pupilli nō sit factū deterius. & ita als̄ cōsului & vidi consultū per aliquos doc.maxime Pau. de ca.& do. Honofrium de perusio cōsilio.qō incipit cōsultatio p posita & sic ex predictis poterit sumi defensio aduersus predi ctam negligentiā. ¶ Circa tertiā principalē qōnē qua queriť posito q ex causis specifice deductis in libello predicta Jaco ba non potuerit priuari an saltē potuerit contra eā sñia ferri ex aliis causis postea deductis & pbatis de iure cōmuni & regu lariter non est dubiū q nō potuit ex alia cā cōdēnari sed actor succumbere dꝫ q2 opus est iustificare libellū ex cā deducta nō ex alia hoc tꝫ Inn.in.c.ex pte.de priuil. Bar.in.l.j.ff. de eden. facit.l.j.ff.si mē.fal.mo.dix.& l.habebat.ff.de instito.& optime probať in.c.Abbate.de re iudi.li.vj. Exprimendo enim vnā causam vr̄ illā duntarat & non aliā in iudiciū deduxisse.vnde respectu alterius opus est noua interpellatione & nouo libello vt.d. Abbate.& ibi glo.& sic in terminis nostris cum agentes solū deduxerint cām priuationis pp non petitum tutorem nō autem pptex nō redditam administrationē vel nō confectum inuentariū & cā expressa fuerit falsa ex aliis non expressis non potuissent obtinere.Et hec cōclusio esset indubitata si iudiciū esset ordinariū & non fuisset adiecta cl̄a de qua statim dicam. ¶ Uex q2 in terminis nostris asseriť iudiciū esse summariū & apposita sit illa cl̄a petens in predictis fauorabiliter sibi iu sticiam ministrari omni meliori modo &c.decisio vr̄ magis du bia primo enī ex qualitate iudicii summarii videť sequi doctri na Bar.in extrauagan.ad repri.in verbo figura q voluit quod
18 † hoc casu iudex non solū potest pnunciari p̄m petita sed etiā iuxta petita per tex.in clemē.sepe de verb.signi.hoc enim casu satis vr̄ esse q ex narratiōe aut ex conclusione apud acta appa reat de intentione agentis ita q iuxta petitionis formā īnia possit ferri vt dicta cle.sepe.§.verum.& ibi late tradiī dixi late in.c.j.de libel.ob.in.v.princi.arti.fallentia.j.Quare cum in ter minis nostris agētes in libello cōcluserint per iudicem declara ri predictos fore heredes pdicto℞ Frācisci & Pier matthei ex quacūq; cā fuerint heredes vr̄ sufficere in tali iudicio q2 iuxta petitionis formā ex qua cā dicta dña Jacoba fuerit priuata in re succedendi dr̄ lata sñia iuxta petitionis formam.Quare cō clusio predicta adapteť ad quācūq; cām priuationis videť suf ficere.facit qō dicimus de libello generali cōcludēte intentionē actoris in qualibet specie generis qō no.Jo.an.in.c.preterea. de testi.& qō no.glo.in ver.species in.c.pia.de excep.libro.vj.& qō no.gl.ij.in.c.ex parte.B.de fo.comp.& qō ibi dixi & in.c. ex parte.S.de rescrip.& c.dudū.ij.de elec.& qō no.in .l.qō si dubi tet.ff.de acq.here.& hoc maxime q2 cāe pdicte nō sollicitati tu toris & nō cōfecti inuentarii.videnť cōnexe cāe nō petiti tuto ris q2 nō dr̄ cū effectu tutorē petiisse que petitū nō sollicitauit vt inuentariū conficeret per no.per Bar.in.l.j.ff. qui pe.tut.& per ea que.s.dixi in pcedēti qōne quare tanq̄ connexa videnť venire in iudicio facit q no.in.l.non potest.ff.de iu.& quod tra dit Bar.in.l.solent.ff.de alimen.& ciba.leg.Et q2 verba libelli interpretanť in fauorē libellantis vt.l.si quis intentione ambi gua.cū sua materia.ff.de iud.eo mariē q2 libellus attendiť cir ca modū excludendi & nō circa modū narrandi p not.in.c.ex parte.S.de fo.cōpe.& ibi dixi & qō no.in.c.cū ad sedē. de resti. spo.& qō no.Cy.in.l.cū te.de pba.vn̄ dicit Bal.in repe.l.edita C.de edē. qō conclusio declarat libellū vt.l. aurelius.§.seya. ff. de libe.lega.& ibi Bar.& qō no.in.l.gallus.§.j.& ibi Barto. ff. de libe.& posthu.vnde nō inspiciť qd q̄tum & quale narrať .ꝫ qualiter & q̄tum ēt cōcludať quasi modus agendi substātiali ter stet in cōclusione.ii.q.vj.c.qppe.in glo.p Inno.& Jo.an .c. super lr̄is.de rescrip.per Dy.in regula nullus pluribus. de re. iur.li.vj.& qō no.Bal.d.l.edita.& qō no.c.cū dilecti .de emp .& vendi.& c.ij.de ordi.cogni. ¶ Insup pdicta videnť fortificari
19 ex illa cl̄a apposita in libello petens sibi iusticia in predictis fauorabiliter &c.per quā semp vr̄ intentata actio apta.vt not. Inno.in.c.ij. de or .cogni.& ibi Jo.an.& d.Ant .Jo.cal. & d. meum & sequiť Bal.in.l .incerti.C.de interdic.q. xv.& l. edita C.de eden.& l.fi.C.de anna.excep.& faciūt ēt no. per Joan. de Imo.in.c.si cautio.de fide istru.vbi dt̄ q qn̄ apponiť dicta cl̄a substentať libellus & pōt sequi cōdēnatio lꝫ in libello egerim ex confessione mutui vel depositi q̄nis probauerim verū mutuū vel depositū cum tñ sine pdicta cl̄a dꝫ succumbi. ¶ Uerum lꝫ articulus iste nō pcedat sine dubietate tñ pdictis non obstāti bus arbitror in casu nostro ꝯriū cōcludēdum.& hunc articu lum ego plenissime examinaui vltra oēs in.c.ij.de libe .obl.in xiij.prin.ar.in.ij.q.principali quinq; effectus principales di cte.& ibi in quinto effectu pncipali dixi aduertēdū q pcedunt q̄n essemus in ambiguo vel in incerto q2 tunc libellus vigore dicte cl̄e adaptareť ad illam cōclusionē que aliquo modo colli gi posset ex narratione vel ex conclusione libelli secus si petitio est clara & certa vn̄ dixi ibi q inepta petitio que sit certa expres se intētata nunq̄ trahiť ad diuersam & aliam alterius nature & forme hoc sensit Bal.in.ij.C.de peti .here. & qdā modernio res in.l.ij.§.j.ff.de ver.obli.al's frustratoria redderetur dispo sitio.l.j.ff.si mes.fal. mo.dixe.& l.heblius marcellus.ff.de pact. pota.Et q2 in incertis nō certis loc⁹ est cōiecturis.l. continu⁹ §.cū ita.ff.de ver.ob.& l.pcibus.C.de impub.& als̄ substi. cuꝫ si.& q2 exp̄ssum pualet tacito.d.l.precibus.& pbat optime in.c. examinata de iudi.q2 clarū est q oīa iura positiua degenerant in pcessu & sñia pncipis vt in.c.in nostra .de sepul. faciunt no. per Host.& Jo.an.in.c.j.de libel.ob.& c.j. de li.contesta.& per. Inno.in.c.cū venissent.de resti.in inte.in.iiij.intelle.& per Ste phanum & zab.in cle.sepe.de ver.signi.q.xv.& tñ papa in.c.exa minata.de iudi.absoluit reū ppť ineptā petitionē licet actor potuisset aptā intentare quā papa eidē reseruauit.Et idē ēt sentit do.meus Abb.siculus in.c.ij.de or.cogni. Cū ergo pdi cti agētes clare & certe & specifice intētauerint solū declaratio nem & priuationē ex eo q2 tutor nō fuit petitus nec datus.nec aliquo modo apparere pōt q fuerit intentata cā nō sollicitati tutoris sequiť q allegata in ꝯriū non obstant.Pro qbus ēt
20 facit regula que vult q † q̄n qs restrinxit se ad vnā cām vel viā non pōt in alia non intentata obtinere p̄m no.in.l.illud.in fi. ff.de li.cā.& qō no.in.l.habebat. ff.de insti. Quare dicit Bal. in.d.l.edita.q cauere debēt libellantes quā viam intentēt q̄m extra illam non pñt obtinere.faciūt iura que allegaui.s.in pn. istius qōnis. ¶ Moueor ēt ad predictā ꝯclusionē q̄m in narra ratiōe vt dictū est solū fuerit expressa cā petiti tutoris & postea subdiť in libello.Quare cum predicta vera sint dictus ser Ro bertus pcurator

bertus procurator petit per vos.&c.vnde siue velimus dicere q̄ dictio quare ponatur pro q̄z vt.l.fi.C.de eden.&.l.tutor.ad vel leya.&.l.j.C.de lati.lib.tol.siue ponatur pro pp.vj.di.c.testamentis.siue illatiue & hoc magis proprie in terminis nostris.j.q.vj.quorū & bonorū seu narratorū & not.in.c.ex ore.de priui.& l.j.ff.de tutel.sequitur clarissima cōclusio q̄ nec in narratione nec i petitione potest intelligi q̄ veniat petitio declarationis predicte ex alia causa q̄ debita hereditate quo fit vt et verba dicte cl'e petens in predictis iusticiam administrari.Cuz aūt in predictis sit dictio instrictiua & refertur solū ad precedentia vt l.j.§.eum qui.ff.de post.tradit Bar.in.l.talis scriptura.versi.quero ergo qd si quasi in fi.ff.de le.j.& sic de necessitate concluditur qd in casu nostro quo ad non sollicitatū tutorem & non confectum inuentarium nec narratio nec petitio seu conclusio nec cl'a predicta possunt aliquo modo referri.secus si ratione dubietatis vel generalitatis posset cōprehēdi in altero ex p̄dictis & huic fundamēto non video posse rñderi:qd et fortificatur

21 ex doctrina Bal.in.l.edita.C.de edē.vbi no.dicit q̄ † si accusator deducit maleficiū cū certa qualitate lz subiiciat cl'as quare peto ipsum condemnari de oibus singulis supradictis q̄ per hoc non vr̄ cumulare maleficiū simplex & qualificatum.ita dicit Bal.in.d.l.edita.ver.vj.quero ibi qd si accusatio dicēs qd impossibile est q̄ qualificatio inhereat simplici & qd illd sit simplex.ff.de cōdi.& demō.l.titie si nō nupserit:vn̄ ɔcludit q̄ lz p̄bet maleficium sine illa qualitate tn̄ sequi dz absolutio q̄z ɔcludit q̄ solum vnū maleficiū minimū intelligit deductum.l.fi.ff.ad trebel.&.l.si pluribus.ff.de le.ij.&.l.hoc articulo.ff.de here.insti.& idē ego tenui in.c.ij.de lib.ob.ar.xij.in.vij.q.princ. ¶ Ulterius hec cōclusio fortificatur p doctrinā doctorū in illa qōne qua querūt vtrū sit vtile actori exprimere cām aliquā vl' nullā exprimere.dicunt enim q̄ deducta in libello ad intentionem necessario p̄bandū incūbit & illud inspiciendū est q̄ in libello intētatur vt.d.l.habebat.&.iij.q.iij.c.quippe.& per Bart.in l.certi cōditio.in prin.ff.si cer.pe.&.l.dedi.§.j.ff.de ɔdi.ob.cās.et p Inno.d.c.suplr̄is.& per Bal.in.l.et.C.de fur.& per Bar.in.l.diuus.ff.de re iudi.vn̄ dicit Bal.in.l.edita.C.de eden.qd

22 † cauere debēt libellantes vt videant quā cām exprimūt in libello q̄z si illam nō p̄bant succūbant et si ex alia vincere potuissent vt dicit tex.in.l.si ex plagiis.§.inclino.ff.ad .l.aq.ppt.qd dicunt docto.qd vtile est plures deducere cās in libello & non astringere se ad aliqd onus p̄bationis superfiue q̄z satis probare quācūq̄ cām inferentez ad intentū.volunt tn̄ q̄ certo respectu sit vtile vnā solaz causam exprimere q̄z p̄io casu obstaret excep.rei iudi.si de nouo ex aliqua illarū cārū ageret secus si intentata fuisset dūtaxat vna cā q̄z tūc nō obstat excep rei iudi.agenti ex alia cā.vt.l.&an eadē.§.actiones.&.l.mater.§.eandē.ff.de excep.rei iudic.& in.c.cū eccl'ia.de cā pos.& proprie.c.Abbate.de re iudi.li.vj.Itē si nulla cā exprimitur vtile est actori q̄z poterit prosequi oēm cām sibi cōpetētē etiā si agat actione personali vt dicit do.Anto.in.c.ij.de libel.obla.qd non posset si vnā solā cām vel plures exp̄ssisset q̄z tūc lit.contes.vel post actū q̄ hr̄ per lit.cōtest.nō pōt p̄sequi nisi cām expressam vel cās expressas sed si nulla cā est expressa vtile est reo q̄z ex nulla alia cā poterit postea agere no.glo.& doc.in.c.ij.de lib.obl.qd no.in.c.examinata.de iudi .tenent doc.in.c.fi.de libel.obla.& do.meus.in.c.dilecti.de iudi.Glo.& doc.l.j.ff.de eden.spec.in ti.de lib.ob.§.iuxta.ver.nunqd dz qs.dicunt et doc.in.d.c.ij.& ibi dixi.A.xij.q.x.q̄ vtile est reo q̄ cā exprimatur ad hoc vt possit facilius deliberare an velit cedere vel contendere per lit.cōtesta.vel per actū qui hr̄ pro lit.conte.& sic predicte rationes concludunt aperte q̄ predicti agētes nō potuerūt aliquo mō obtinere ex aliis causis q̄uis probatis non deductis in libello. ¶ Nō ob.qd.s.deductum fuit de cōnexitate q̄z hoc est falsum q̄uis enim ad hoc vt mr̄ transiens ad scōa vota nō puetur hereditate filii impuberis regratur illa copulatiue.s.q̄ tutorē petitū sollicitet rōnez reddat & reliqua restituat ita q̄ ex quolibet p̄dictorū deficiēte priuetur hr̄ditate filii tn̄ ista nō sunt ɔnexa imo vl' ex se pz sūt sepata.aliud.n.est petere tutorē aliud petitū & datū sollicitare aliud rōnē reddere &c.ergo ad positionē vnius nō venit positio alteri⁹ vt.l.duob⁹.ff.d testa.tu.c.qd erā trāslatione.de offi.leg.cum aliis iuribus vulgatis. Laus deo. ¶ Et vt supra scriptum est ita cōsulo ego Marianus socinus saluo semper saniori consilio. ¶ Consilium.xl.

1 ¶ Cum dictio posita inter p̄sonas hz vim copule.

2 Jurisditio si est data capitaneo cum antianis: tantum habet capitaneus solus quantum antiani.

3 Causa si est cōmissa pluribus cum clausula.q̄ si non omnes .et vnus sit prenotat⁹:semp requiritur p̄sona p̄notati cū maiori parte aliorū vt snia vel actus teneat.

4 Sententia nulla nō pōt ratificari pacto partium.

5 Snia absolutoria sicut nō tollit naturalem:ita ɔdēnatoria nō debet inducere.

6 Solutū vigore sententie nulle repetitur.

7 Notario asserenti de certa scientia an credatur.

8 Clausule:renūciationes:& iuramentum adpositū ad ɔctū principalem referūtur ad naturā ipsius cōtractus.

Notari⁹ simplex nō facit pceptuz guarentigie.

10 Dispositio nō hz locū in actionibus personalibus.

Omnipotens deus Adsit Ex actis gestis & actitatis inter blasiū Franciscbini de lauiolis ex vna parte agētez seu ei⁹ procuratorē & Bn̄dictum symonis seu symonē patrē ipsius bn̄dicti & suum procuratorez.vt clarius cognoscamus que nā debeant esse partes iudicis coram quo cā vertitur hec dubia occurūt examinanda. ¶ Primum vtz snia lata ɔ dictum symonē fuerit valida. ¶ Scōm posito q̄ non fuerit valida .vtrū obligatio facta p dictum bn̄dictū viribus subsistat attētis his que cōtinentur instr̄o obligationis predicte. ¶ Tertio posito qd valeat vtrum succurri possit dicto cōuento aliquo remedio. ¶ Quarto vtrū predictus Blasius potuerit petere executionez dicti instr̄i.an vero sibi obstent exceptiones opposite per cōuentū quib⁹ mediis executio p̄dicta valeant impediri. ¶ Circa primā qōnē nō possum certū dare rn̄sū quo ad multa que possent reddere sniam nullam pp varios actorū defectus qui possunt annullare sententiam put defectus ordinis substātialis maxime citationū & similia quos defectus nec videre nec considerare potui eo q̄ sola snia ad me fuit delata.vn̄ nec potui cōsiderare an esset aliquis defectus insurgens ex constitutione seu decreto illustris Comitis Guidonis.solūmodo ergo prosequar vnū defectum apparētē ex forma snie qui insurgit ex dispōne p̄dicti decreti. ¶ Clarū enim est q̄ snia a nō suo iudice lata seu ab eo qui iurisditione caret est nulla vt.l.j.&.ij.si a nō cōpe.iudice.& traditur in.c.at si clerici de iudi.ij.q.j.in primis.ff.de iuris.om.iu.l.fi.in c.ad nostrā.de cōsue.cum si.sed predicta snia fuit hmōi vt probatur ergo predicta snia fuit nulla.Qd aūt p̄dicti octo ciues q sentētiauerunt nō habuerint iurisditionē & ptātem sententiādi p̄batur q̄m paria sunt aliquē non hr̄e iurisditionē & ptatē p se simpliciter & absolute vel illam habere sed nō per se solum sed vna cū alio & ipse solus p̄nunciet aut pcedat vt hec p̄batur in.c.prudentia.& in.c.cum super Abbatia.de offi.deleg.& in l.duo ex tribus.ff.de re iudi.ij.q.vj.§.diffinitiua .ver.si plures &.l.si in tres.ff.de arb.de of.deleg.c.cām matrimonii.ff.de re iudi.l.idē pomponius.cū si.sed clarū est qd prefati octo ciues & si per se vna cū vicario haberent iurisditionē & potestatē sententiādi tamen sine vicario potestatē nō hēbant iurisditionez ergo sequitur q̄ predicta sentētia lata per predictos octo ciues absq̄ vicario & fuit ē nulla.Quod aūt prefati octo ciues non habeāt iurisditionis cognitionē & sētētiandi potestatē apparet manifeste ex forma cōstitutionis seu decreti ipsius illustris domini qd incipit i Christi noīe amē.Guidantonio cōiter &c. ibi decernemo ordinamo & volemo che nela cita nostra durbino si elegano & disputensi octo citadini prudenti fideli & de bona conditione & fama cioe duy per cialscaduna contrada de la cita p̄dicta & insieme col nostro vicario che per lo tēpo sara nella dicta cita durbino sopra le dite qōne & cāe &c. ¶ Ex quibus verbis manifeste pz q̄ prefati octo ciues habent in causis predictis iurisdtionem & cognitionē nō soli sed vna cuz p̄dicto vicario.Et sic pz q̄ in cognitione iurisditiōis exercenda vigore p̄dicti decreti tantā hz ptātē vicarius quātam p̄fati octo ci-

1 ues.nā dictio † cū posita inter p̄sonas opatur per modū copule & idē qd copula & sic tantā potestatē attribuit vni sic coniuncto quātam habent omnes alii.l.si qs titio.ff.de vsufru.accre.& ibi Bal.&.l.titie textores.§.nihil distat.ff.de leg.j.& insti.de leg.§.si qs ancillas.vn̄ pro dimidia ptāte vel virili portione attribuit vicario & aliā virilem portionē atribuit oibus octo ciui

2 bus.vn̄ dicūt doc.quod † si iuriditio vl' potestas datur capitaneo cū ancianis tantā potētiā hz capitaneus solus quantā omnes antiani.l.si quis titio.qd ibi not.Bald.ff.de vsufru.lega.not.Ja.bu.&.Cy.in aut.causa que fit cū monacho.C.de epi.& cle.facit etiaz.l.si quis inquilinos.de leg.j.&.l.qui legauerat.eo.ti.& ff.de verbo.sig.l.triplici.&.ff.de ven.in pos.mit.l.vbicunq̄.§.fi.&.ff.de manu.testa.l.si ita fuerit.faciūt et no.per bart.in.l.j.§.si plures.ff.de exercito.in repeti. ¶ Cū ergo prefati octo ciues nō haberēt ptātē per se sed solūmodo cum vicario domini sequitur q̄ cum soli octo ciues sine vicario dn̄i sniam predictā pertulerint predicta snia fuit nulla per no.in.d.c.prudentiam &.c.cām.&.c.super de offi.deleg.& per.l.j.&.ij.C.si a nō compe.iudi.cum aliis iuribus superius allegatis. ¶ Nec ob.q̄ postea subiungitur.Auchello che per loro o la maior pte dessi sera dicto sententiato o declarato abbia plenissima fermeza rimossa appellatione &c.& sic vr̄ q̄ satis fuerit q̄ ex nouē qui debent interuenire in sniando octo iteruenerit cū octo sint maior ps de nouē; qm̄ ad hoc rn̄detur dupliciter.Primo qd illud est vex re-

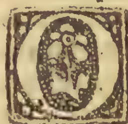
ſpectu illoꝝ octo ciuiũ ex quibus ſatis eſt maiorẽ partẽ ſenten-
tiaſſe ⁊ in vnũ conueniſſe ita tñ ꝙ maior pars concurrat cum
vicario q꞉ cũ vicarius tantã habeat ptãtem quantã omnes illi
octo vt ſupra demõſtratũ fuit q꞉ oẽs illi octo habenꝛ pro vna
voce ⁊ vicarius ꝓ alia voce vñ non pñt dici aliquo modo om
nes octo ſine vicario maior pars q꞉ ex duabus vocibus maior
pars non eſt vna ſ꞉ virilis ⁊ equalis. vñ ⁊ ſoli quinq꞉ cum vica
rio ſententiaſſent diceretur ſententiatu꞉ per maiorem partem
illorum octo ⁊ ẽt omnium q꞉ quinq꞉ ſunt maior pars octo ad
iungitur voci vicarij. ergo eſt etiam maior pars oĩum. de hoc
eſt tex. ⁊ ibi legiꝛ ⁊ no. in. c. paſtoralis. de reſcrip. ⁊ ibi glo. ij. et
Doc. decidunt hũc caſum tenent Modernio. in. c. prudẽtiam
de offi. deleg. ⁊ ibi dixi in ſcđo principali articulo. faciũt ẽt no.
per doc in. c. corã. de offi. dele. per quem tex. dñs meus Abbas
3 ſiculus in. c. prudẽtiã. de offi. dele. dicit † ꝙ ꝗuis pluribus dele
gatis apponeretur cl'a ꝙ ſi nõ omnes ſi tñ vnus videretur eſſe
prenotatus ex cl'a ꝑelectiua valet. ꝙ ſi nõ omnes. tu frater epe
vel ꝙ ſi non omnes tunc maior pars cũ epiſcopo ⁊c. ſemper ne
ceſſaria eſt perſona preelecti per no. in. d. c. corã. ⁊ ita etiã ego
ibi notaui ⁊ ſequutus fui maxime per no. in. d. l. ſi mulieri cu꞉
liberis. ⁊ l. ſi qs titio. ff. de vſu. accre. ⁊ per not. in. d. c. paſtora-
lis. et ſic vꝛ in terminis nr̃is q꞉ preelecta eſt induſtria et quali-
tas vicarij dũ dꝛ cu꞉ vicario ⁊c. merito q꞉ ipſe eſt peritus iure
⁊ alij imperiti ſub qbus imperitis nimis periculoſu꞉ eſt iudi
cari. ¶ Scđo rñderi poteſt ꝙ poſito ꝙ quilibet predictorum
habereꝛ pro voce ⁊ ſic quinq꞉ cõſtituerent maiorẽ partẽ qđ tñ
eſt indubitanter falſu꞉ in terminis nr̃is tñ illa verba. Et quel
lo che per loro vero la maiore parte ⁊c. debent intelligi qđ ſi
omnes conuenirent in cognoſcẽdo l꞉ omnes nõ cõuenirent in
ſentẽtiando: ſi tñ omnes ſint ꝑſentes qđ maior pars fecerit vi
ribus ſubſiſtat. ſecus ſi aliqbus abſentibus vellent cognoſcere
⁊ ſñiare q꞉ ſñia non valeret per not. in. l. duo ex tribus. ff. de re
iudi. ⁊ l. ſi in tres. ff. de arbi. ij. q. vj. §. diffinitiua. ver. ſi plures
cũ ſi. iuribus ſuperius allegatis. quare cu꞉ non intererint pre
ſentialiter omnes q꞉ defecit vicarius. ergo ⁊c. Et hoc maxime
concludendũ eſt qm̃ prefatu꞉ ſtatutũ eſt multu꞉ exorbitans a
iure cõi. tum q꞉ vult ꝙ ꝓcedaꝛ omni ſubſtantialitate iuris or-
dine ꝑtermiſſo ⁊ diebus ẽt feriatis in honore꞉ dei qđ clarũ eſt
minime fieri poſſe per ſecularem reſpectu eaꝝ feriarum que ex
diſpoſitione ſtatuti non ſunt inducte de quo in. l. omnes. C. de
fer. ⁊ p glo. Bal. ⁊ doc. in. l. qnquaginta. e. ti. ⁊ per Bar. in ex
trauagã. ad repri. ⁊ moderniores. l. filius. ff. de dona. Item q꞉
interdicit ꝙ aduocati ⁊ ꝓcuratores nõ poſſint ĩteruenire. Itẽ
q꞉ remouent omnem potentiã appellãdi querelandi ⁊ claman
di que facultas nõ vꝛ poſſe tolli per inferiorẽ ĩ ꝑiudiciũ ſupe
rioris vt p Bal. in. l. ſi. C. de ſen. ⁊ interlo. om. iudi. ⁊ in prima
cõſti. C. §. quibus. tenent Bar. ⁊ Ang. ⁊ Io. de imo. in. l. j. ff. a
quibus ap. nõ l꞉. ⁊ Io. de imo. poſt. bar. ⁊ ang. l. pe. ff. de aqua
plu. arc. ⁊ idẽ no. Io. de imo. in. c. venientes. de iureiur. dixi late
in. c. paſtoralis. de. ap. in primo mẽbro ꝑncipali. ⁊ hec ſufficiãt
quo ad primã qõnem. ¶ Circa ſcđam qõnẽ qua queritur poſi-
to ꝙ ſñia fuerit nulla vtrũ obligatio facta vigore predicte ſen
tentie nulle viribus ſubſiſtat. breuiter dico ꝙ dicta obligatio
in ſe viribus ſubſiſti aparẽter ⁊ prima fronte quouſque aliud
fiat per ipſum Benedictũ debitorẽ ꝙ ꝓbaꝛ q꞉ ad ꝓbanda꞉ ta
lem obligationẽ daꝛ conditio indebiti vt ſtati꞉ ſubijciã in. iij.
q. principali. ergo valet ⁊ tenet obligatio donec reuoceꝛ arg. l.
decẽ. ff. de ver. ob. ⁊ in. c. ad diſſoluẽdũ. de deſpõ. impu. ⁊ l. ma
numiſſiones. ⁊ l. nã ⁊ ſi ſub cõditione. §. rumpẽdo. ff. de iniu.
rup. ⁊ irri. teſta. cum ſi. Ad idẽ ẽt faciunt no. per gl. in. l. ij. C. cõ
4 mu. vtri. iudi. vbi tradiꝛ ꝙ l꞉ † partes ratificãtes ſñiam nullã
nihil agãt quo ad valitatem ſñie tñ tenentur vigore pacti ad
obſeruandũ id qđ deuenit in ſñia hoc ſingulariter voluit glo.
quã ſequunꝛ doc. in. l. ij. C. commu. vtri. iudi. ⁊ t꞉ Bart. in. l. lic꞉
C. de iudi. ⁊ Bal. in. l. j. C. qui pro ſua. iuriſ. ⁊ idem tenui in. c.
ſignificaſti. de fo. cõp. in. vij. pricipali articulo. q. ix. ⁊ habeꝛ in
conſilijs Io. cal. conſi. viij. valuit ergo obligatio donec ſit re-
uocata aliquo remedio ſm qđ dica꞉ in ſeq. qõne. ¶ Circa ter-
tiã qõnẽ. ſ. formatã quo queriꝛ qua remedio ſuccurraꝛ aduer-
ſus ꝑdictã obl'onem aduertẽdũ eſt ꝙ cũ ꝑ dicta ſñia fuerit nul
la ex ea nulla orta eſt obligatio q꞉ qđ nullũ eſt nullũ parit effe-
ctum vt. l. cum pater. §. curatoris. ff. de leg. ij. ⁊ Bal. in. l. j. C. ex
delic. defunto. ⁊ Old. conſi. cvj. in regula non preſtat impedi-
mentũ cũ ſua materia. de re. iur. li. vj. Quãuis ex ſñia non nul-
la ſed valida l꞉ iniuſta oriaꝛ ciuilis nõ aũt naturalis obligatio
vt tradiꝛ in. l. iulianus veꝝ debitorẽ. ff. de ꝯdi. inde. ⁊ no. in. l.
iij. §. idem ſubdit. ff. de pecu. ⁊ nepote. ff. de fundo. inſtr. indu-
cit ergo ciuilem obligationẽ vt dictis iuribus ſed nõ inducit
naturale꞉ q꞉ iudiciũ reddiꝛ in inuitũ vt. l. inter. ſtipulantẽ. §. j.
5 ff. de ver. ob. ſicut † eni꞉ ſñia abſolutoria non tollit nãlem vt. l.
iulian⁹ verũ debitorẽ. ita econtra condẽnatoria non d꞉ indu-
cere vt ibi tradiꝛ cu꞉ contrariorum idem ſit iudiciũ. xxxij. diſt.
c. hoſpitiolu꞉. ⁊ l. patre furioſo. ff. de his qui ſunt ſui vel alie.
iur. ⁊ inſti. eo. in prin. Cum ergo ſolutum vigore ſñie iniuſte vi
deaꝛ poſſe repeti eo ꝙ regula eſt ꝙ ĩdebito iure nãli ⁊ debito
iure ciuili tm̃ ſolutu꞉ repeti põt vt no. in. c. ſi. de ſol. ⁊ traditur
j. q. iiij. §. notandum. ⁊ ibi glo. que dicit hoc ꝓcedere quocũq꞉
errore ſit ſolutum iuris vel facti. ⁊ idem vult Hoſt. d. c. ſi. ⁊
glo. in. l. j. ff. de condi. inde. l. cum qs. C. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ gl.
in. l. cuius per errorem. ff. de reg. iur. no. ẽt in. l. cum de indebi
to. primo rñſo. ff. de ꝓba. ex qua ſumptu꞉ fuit dictũ. c. ſi. de ſo.
longe ergo fortius poteſt repeti indebite ſolutum vigore ſñie
nulle cu꞉ ex ea neq꞉ ciuilis neq꞉ naturalis oriaꝛ obligatio ⁊ ſic
6 ſit indebitũ omni iure. ⁊ † ſic quocunq꞉ errore ſolutũ d꞉ poſſe
repeti vt tradiꝛ in iuribus preallegatis maxime in. l. j. ⁊ ibi per
glo. ⁊ doc. ff. de condi. inde. ⁊. d. c. ſi. de ſolu. l꞉ enim aliqualiter
dubiũ ſit qñ ſñia duntaxat eſſet iniuſta ſed valida. per not. per
Bar. in. d. l. iulianus veru꞉ debitorẽ. ⁊. d. c. ſi. de ſolu. ⁊ per Io.
de imo. latiſſime. tñ qñ ſñia eſt nulla quo caſu indubitatu꞉ eſt
vt dixi ex ea neq꞉ ciuile neq꞉ naturale debitũ produci vt ſupra
demonſtratum fuit. ſeqniꝛ clara concluſio qđ ignoranter ſolu-
tum vigore talis ſñie poteſt repeti quocunq꞉ errore ſeu qua
cũq꞉ ignorãtia iuris vel facti fuerit ſolutũ vt not. in. d. l. j. ff. de
condi. indebi. ⁊. d. l. cum qs. ⁊. d. l. per errorem. ⁊ Io. de imo. in
d. c. ſi. de ſolu. Concluditur ergo ex predictis ꝙ ſolutu꞉ vigore
predicte ſñie tanquã indebitum ſolutum cũ ſñia euidenter ſit
nulla poſſet repeti. ſi ergo poteſt repeti vt probaꝛ. ſequiꝛ alia
ſecunda cõcluſio vc꞉ ꝙ ꝓmiſſum vigore talis ſñie poteſt ꝯdici.
hec aũt concluſio ꝓbaꝛ ꝙ ſicut conditio indebiti datur aduer
ſus indebite ſolutũ vt. C. ⁊. ff. de cõdi. inde. per totũ. ita daꝛ ad
uerſus ꝓmiſſum vt. l. is qui. ff. de condi. inde. ſiue ẽt dicamus
ꝙ detur conditio ſine cauſa ſm ea que traduntur ĩ. l. j. ⁊. l. qui
ſum. ff. de condi. ſine cau. ⁊. l. ſed ⁊ ſi me putem. §. j. ff. eo titu.
¶ Et ex ſupra dictis concluſionibus ſequitur ẽt alia conclu-
ſio reſponſiua directe ad queſtionẽ propoſita꞉. vc꞉ ꝙ per viam
exceptionũ oppoſitarum contra predictum inſtr̃m predictus
Benedictus ſiue bertus mutus eſt ex quo oppoſitũ eſt ꝙ ꝑdi-
cta obligatio nõ mereꝛ executionẽ q꞉ facta vigore ſñie nulle. re
gula iuris em̃ eſt. ꝙ cui damus actionẽ forti⁹ damus exceptio-
nem vt. l. inuitus. §. cui damus. ff. de re. iu. Cu꞉ ergo ad indebi
tũ promiſſum deꝛ conditio fortius exceptio. ex qbus cõcludi
tur ꝙ predictũ obligatiõis inſtr̃m fundatũ ſuper ſñia nulla ex
qua neq꞉ naturalis neq꞉ ciuilis oriebaꝛ obligatio nõ meretur
executionem. ¶ Nec ob. ſi opponeretur ꝙ predicta procedunt
qñ ꝓmiſſio fuiſſet facta per errorẽ aut ignorãtiã: ſed in termi
7 nis noſtris ꝑdictus Bertus † ſe obligauit ex certa ſcientia ⁊ nõ
per errorem vt aſſerit notarius cuius aſſertioni in hoc vꝛ ſtan-
dum niſi probetur contrarium vt in. c. j. ⁊. ij. de fide inſtru. ⁊. l.
in exercendis. C. de fide inſtru. ⁊. l. contrahitur. ff. de pigno. et
quod traditur in. l. ſciendum. ff. de verbo. ob. quia reſpondeo
ꝙ hoc ꝓcedit qñ certa ſciẽtia ꝓmittẽtis verſareꝛ circa ĩdebitũ eo
ꝙ qui ſciens indebitũ illud ꝓmitteret ꝙ in terminis nr̃is non
interuenit ſ꞉ totũ cõtrariũ ex ſerie inſtr̃i colligiꝛ vt patet ex ip
ſius inſtr̃i exordio ibi dum diciꝛ. Cum hoc fuerit ⁊ ſic qđ Sy
mon Ioan. al's Bellone de vrbino fuerit ⁊ ſit debitor Blaſij
Franceſchini de lamolis ciuis vrbini in quantitate nonaginta
ſeptem ducatis ⁊ ſex bononenis ad rationem. xl. bonoñ. pro ꝗ-
libet ducato pluribus ⁊ varijs ⁊ cauſis ⁊. xiij. ſtarijs grani pro
debito ⁊ ſorte principali ⁊ in ſex ducatis ⁊ vno bonoñ. ⁊. viij.
denarios illa manu pro expenſis litis habite inter ipſas par-
tes de quibus patet in quada꞉ ſententia lata per octo ciues de
putatos manu ſer Roberti Guidonis de vrbino notarij pu-
blici que ſñia tranſiuit in re꞉ iudicatam. Et cu꞉ dictus Symõ
receſſerit a ciuitate ⁊ comitatu vrbini ⁊ ſteterit ⁊ ſtet abſens ve
lit q꞉ Benedictus filius dicti Symonis ſe obligare pro dicto
ſuo patre vt redeat ⁊ redire valeat vrbinum ne abſens ſtet oc
caſione dicti debiti ſciens ſe aliter nõ teneri niſi vigore preſen
tis promiſſionis ⁊ obligationis ſponte ⁊ ex certa ſcĩa ipſe bñ
dictus ⁊c. Ex quibus verbis clariſſime demonſtratur ꝙ prefa
tus Benedictus credebat patrem ſuũ obligatũ vigore predi
cte ſñie. Et propter hanc cãm promiſit qua ceſſante nũꝗ pro
miſiſſet ſed propter ſñiam quã credebat eſſe validam ⁊ tranſi
uiſſe in rem iudicatam predictã fecit promiſſione꞉ vt patet ex
verbis ſupraſcriptis que intelliguntur continere cauſam fina
lem quoniã regulare eſt ꝙ prefationis dicunꝛ continere cãm
⁊ ratione꞉ finalẽ vt. l. ſi. ⁊ ibi no. Bar. ⁊ doc. ff. de here. inſti. ⁊
in. l. ambitioſa. ff. de cre. ab ordi. fac. no. etiam Bal. in. l. cõſtit.
C. §. quibus. Cum ergo ex predicta cauſa pater nullo modo te
neretur nec ciuiliter nec naturaliꝛ eſſet obligatus vt demõſtra
tum eſt ⁊ ex ipſa cã tanꝗ finali fieret ꝓmiſſio ſequiꝛ ꝙ dicta cã
exiſtente falſa. vt probatum eſt prefatus Benedictus non fuit
obligatus vigore predicte ꝓmiſſionis erronee. illa em̃ verba ex
certa ſcientia ⁊ non per errorẽ reſpiciunt ꝓmiſſionẽ ⁊ obliga-
tionem quã ſcienter ⁊ ex certa ſcientia faciebat ſed illam facie
bat propter

bat pp cām quā credebat verā esse vt patet ex verbis predictis cū esset falsa. vñ obstantibus exceptionibus oppositis ⁊ maxime pmissi indebiti ⁊ nō subsistentis cause finalis nō pōt fieri nō dz cōcedi executio ꝯ predictum Benedictum vigore instri predicti qd ēt ostenditur qr ad excludendū indebitū rōne scie ⁊ consulte ⁊ nō erronee pmissionis per.l.cuius errorem.ff.de reg.iu.⁊ no.in.l.j.ff.de cōdi.inde.firmat exclusio repetitionis indebiti qr ꝯsulto dati aut promissi donatio est vbi incōsulto dati aut pmissi est repetitio vt ibi.sed regula est qd vbi subest alia cā nunq̄ psumit cā donatiōis p.l.cū de indebito.de pba. sed hic nedū suberat cā pp qua fiebat pmissio.imo illa fuit expressa tanq̄ finalis.ergo cū illa nō subesset ſz eēt penitus falsa sequitur q cessante veritate ipsius cāe finalis cessare debet promissio vt.l.cum tale.§.legato falsam.ff.de condi.⁊ demon.qm causa regulat causatū vt in.c.cū cessante.de appel.⁊.l.adigere. §.quis.ff.de iurepa. ¶ Nec ob.qd pfatus Benedictus iurauerit adimplere pdicta qr ad hoc respondetur multipliciter. ¶ Primo q illud pcedit si iuramētum non emanasset ex errore ab eo q crederet se obligatū cū nō eēt.qm iuramētū iter alia substātia dz habere iudiciū vt in.c.⁊ si christus.de iureiu. xxij.q.j.c.et iurabunt.et ea causa.q.ij.cū animaduertendum ij.questio.j.ij.c.Innocēs.quare si p errorē emanauit non obligat per iura pdicta qr nihil est tam ꝯriuz consensui ⁊ iudicio q̄ error qui detegit imperitiā.l.si.per errorē.ff.de iurisdi.om iudi.Cū ergo pbatum sit predictā promissionē erroneā fuisse ergo ⁊c. ¶ Scdo rñdetur qd cum principalis obligatio ex defectu maxime erroris non teneat sitr nec iuramentum qd est accessorium vt in.l.non dubiū.C.de leg.⁊ in regula accessoriū.de reg.iur.li.vj.⁊ in regula cuz principalis.ff.de re.iu. ¶ Tertio qr idem iudicandū est de clausulis consuetis opponi seu appositis in instrō accessoriis ad ꝯctum principalez quales sunt hypothecarie penales de euictione iuramentales ⁊ simile qd iudi
8 catur de ipso principali ⁊ de ipso primo ꝯctu † vnde si ꝯct⁹ principalis seu primus recipit fm naturam suam excep.nō nume. pecu.seu non numerate dotis.ita ⁊ alie clausule ⁊ iuramenta. Et si renunciatū est ⁊ statim fit repromissio vident omnes facte sp̄e future promissionis vt no.Bal.in.l.fi.C.de non nu.pe. ⁊.l.fi.C.de constit.pecu.⁊.l.in ꝯctibus.C.de non nu.pec.⁊.l.fi. ff.qui satis.cogan.⁊ qd no.in.l.doli clausula.§.diuersum.ff.de noua.faciunt no.per Bar.in.l.titia.§.imperator.ff.de leg.ij. ⁊ per Jo.de imo.in.c.fi.de reuo.dona.tales enim clē referunt ad ius ⁊ naturam ꝯct⁹ de quo agitur vt not.in dictis iuribus ⁊.l.stipulatio ista habere licere ⁊.l.venditores.ff.de verbo.ob. ⁊.l.fi.C.de actio.emp.⁊ hec sufficiant quo ad tertiam.q. ¶ Et ex predictis patet rñsum esse ad quartam qōnem supra formataz qm ex his que superius decisa sunt appet predictū instrm nō mereri executionē ⁊ ipsius executionē impediri p ea que superius deducta sunt.Quinimmo dico q ex his que probata sunt ēt si instrm pdictū fuisset purū ⁊ verū non tñ posset peti ipsius executio sed debebat peti vigore ipsius dictū Blasium cōdēnatio vt.l.j.C.de executi.rei iudi.Et si diceret q istud est verū si in predicto instrō non esset preceptuz guarentigie sicut est in hoc instrō.qm iustra guarentigiata habent parataz executionem de iure cōi ita demum si is qui confecit instrm ⁊ precepit guarentigiā nō solū sit notarius sed ēt iudex ordinari⁹. ⁊ ita pcedat qd dicit Ang.in.l.ait pretor.§.si iudex.ff.de re iu
9 di.secus si esset simplex notarius qr † talis nō pōt pcipere guarentigie ⁊ facere preceptum fm formam.l.si debitori.ff.de iudiciis.⁊ ideo articulans dz esse cautus si petit executionē vt faciat articulū non solum de notariatu sed etiaz q is qui confecit instrm erat iudex ordinarius al's succūberet.lz pbaret illuz notarium per ea que dixi late in cle.j.de probatio.⁊ ita al's obtinui in questiōibus facti.Cum ergo in terminis nostris istud neqz deductum neqz pbatum fuerit ergo ⁊c.hoc tamen procedit nisi ex forma statutorum dispositio esset q etiā simplex notarius posset precipere guarentigie.⁊ ita procedat qd not.Cy in.l.i.C.de cōfessis.⁊ Bar.in.l.proinde.ad finē.ff.de leg.aqui. et.l.j.ff.iudi.sol.⁊.l.j.C.de sen.que fine cer.quanti. ¶ Postremo vnum nolo omittere qr inter alias exceptiones opposita ē exceptio prescriptionis statutarie disponētis debitū prescribi spacio.x.annorum.⁊ q credit qr post.x.non admittat ad petitionem debiti.quare cuz fluxerunt nedū.x.anni.ſz quindecim merito vr̄ eē pscriptū potestatis petēdi. ¶ Nec.ob.q deductū est per actorē in replicationib suis de mala fide ipsius debitoris per regulā possessor.de regu.iur.lib.vj.⁊.c.fi.de pscrip.qm
10 † lz quidā tenuerint q.c.fi.vēdicet sibi locū in actionibus pso
a nalibus tñ cōmunis [a] opi.doc.est in ꝯriuz maxime cū in odiū negligētis petere debitū sit inducta prescriptio put ē in terminis nr̄is.hanc opi.tenuit orginaliter Inno.in.c.cura.de iure patro.⁊ in.c.qr plerique.de immu.eccle.in.c.fi diligenti.⁊ ibi ēt Vin.de prescrip.⁊.c.fin.de prescrip.⁊.c.cum ecclesia.de causa pos.⁊ proprie.Bart.in.l.fi.ff.quemadmodū feuduz amit.⁊.l.
nemo potest.ff.de leg.j.⁊.l.j.ff.de vsuca.glo.⁊ Archi.xvj.q.iij. §.potest.Bal.in.l.j.§.pium.ff.de postu.⁊.c.j.§.siquis per.xxx. al's ē capitulū fi.de feu.fue.cōtra.in vsi.feu.⁊.q. que incipit fenerator.qdam Mode.in.c.fi.de pscrip.⁊ ista vt dixi videt eē cōis opi. ¶ Sed posita ēt opi.ꝯria q talis pscriptio nō procedat cū mala fide quā tenuit Bart.in.l.oēs populi.ff.de iusti.⁊ iu.⁊ Ang.in.l.sequitur.§.si viam.ff.de vsuca.lz.B.ibi dubitauerit ⁊ remiserit ad canonistas tñ indubitanter cōcludi potest per ea que superius deducta sunt in aliis qōnibus q prefatus Benedictus fuit in bona fide ex quo id qd pmissum erat non tenebat per no.in.l.apud antiquos.C.de fur.⁊.l.itez veniunt. §.eos.ff.de peti.heredi.xxxiiij.q.ij.c.si virgo.nec ēt diceret esse in mala fide posito q dubitaret an deberet vel non deberet p iura pallegata ⁊ per no.in.l.pe.C.de euic.Quo enim pōt dici in mala fide qui scit aut etiā verisimiliter credere dz se non esse obligatuz certe nullo modo faciunt no.per glo.singularem in regula qui ꝯ iura.de reg.iur.lib.vj. Laus deo.

¶ Et vt supra scriptum est ita consulo ego Marianus socin⁹ saluo semper saniori consilio.

¶ Consilium.xlj.

1 ¶ Actor trahens reum coram diuersis iudicibus p eadē nō punitur in amissione cause.
2 Reus qui fuit contumax coram vno iudice si trahitur coram alio qñ possit apponere pēdentiā litis.et nu.3.
4 Actor qui egit coram vno iudice pro parte debiti non potest pro alia parte reuz corā alio cōuenire etiā finito pmo iudicio.
5 Reus diffamat⁹ dz iplorare officiū iudicis :⁊ petere declarari se nō teneri ad summā vigore cuius diffamatur.
6 Recōuentio nō admittitur quū petitur executio instrumēti guarentigiati.
7 Recōuentio habet locum etiam coram ordinario.
8 Recōuentio si est facta a iudice de causa de qua cognoscere nō poterat:an teneat.
9 Reconuentionis via pares curie etiam de re non feudali cognoscunt.
10 Scriptura priuata quando probet.
11 Scriptura priuata qñ veniat appellatiōe instrumentorum.
12 Statutū phibēs opponi exceptionē cōtra instrumētū nō phibet opponi cōtra psonam actoris vel iudicis.
13 Libellans videtur cōfiteri in libello etiā per verba enūtiatiua
14 Libellanti nō piudicāt narrata in libello ante litē cōtestatam.
15 Libelli porrectio nō habet vim citationis.

Omnipotēs deus Adsit. Antequā ad questionum predictarum decisionum condescendam premitto quod causa predicta ex qua elicite sunt pdicte tres questiones non fuit multum apte concepta.primo quia non exprimit q̄ nā cā pēderet corā directorib⁹ vt.ī.tractabit i decisiōe pme qōnis. ¶ Scdo qr narrat q Bñdict⁹ scripsit Jacobū in debitorez ⁊ deberet dicere in creditorē ¶ Tertio narrat q cōtra scriptā nō pñt opponi nisi exceptiones que possunt opponi ꝯ instra guarentigiata.⁊ hoc vigore statutoꝝ quorum vt asserit copia trāsmittit.Et tñ de materia scripte pūate nullū statutū transmissuz est.Est ⁊ alia ineptitudo de qua scripsi in margine casus dirigaz tñ ⁊ supplebo defectus put aptius arbitratus fuero conuenire vt in simili fecit imperator in.l.vt responsum.C.de trāsac. ¶ Assumo ergo pmā qōnē qua queritur vtrū stāte dispotione statuti sub rubrica de executiōe instroꝝ guarentigiatorum ⁊ dispositione statuti dictantis q dicte scripte equiparet instris guarentigiatis possit opponi exceptio litis pēdentie.Et ne cause continentia diuidat ⁊ vt mutue petitionis seu cā recōuentionis fiat corā iudice cōuētionis.Circa quā ex quo ignoramus quale iudiciuz fuit intentatū coram ipsis directoribus si fuit intentatū idē iudiciuz ꝯ dictū Benedictū ⁊ ipsa cā fuerit taliter intentata q ipsi directores habuerunt de ea cognitionē ⁊ iurisditionē aut si nō haberent principaliter saltē virtute iam facte prorogationis cum possit eorū iurisditio prorogari virtute statuti sub rubrica sub de ordinamētis directorum in fi.ibi dum dr ⁊ ēt hiis de quibus eorum iurisditio pogaret decisio ē clara q pēdēte adhuc lite nō potuit ipse Jacob⁹ molestare dictū Benedictū corā alio iudice vt.l.nulli.C.de iudi.Quinimo trahens deberet amitere cām fm vltramontanos.⁊ Pe.quos etiam sequit Cy.in.d.l.nulli. C.de iudi.per tex.in.l.j.in fi.C.de asser.tollē.per quē tex.etiam ibi firmat Cy.Bal.tñ ibi tenet ꝯriū ⁊ allegat.B.tenentem ꝯrium in.c.ex tenore de rescrip.Et rñdet ad.l.in.fi.q loquitur in casu speciali fauore libertatis sed primam opi.Pet.tenet Hosti.⁊ Jo.an.in.c.dilecti de foro cōpe.⁊ ēt tenent Ang.in.l. fideicōmissum.§.tractatus.ff.de iudi.⁊ allegat Gui.de cu.hoc tenentē in.l.fi.C.de iurisdi.om.iudi.Et eandē etiā tenet idem Ang.in.l. cum pcurator.§.si dñs.ff.de ope.no.nun.quicquid tñ sit circa penaz qr † videt cōem opi.regulariter esse in ꝯrium

a ¶ Cōis opi. qd in actiōibus psonalibus nō hz lz cū dispositio c.fi.de pscri.

fm qd late scripsi in.c.ij.de mut.peti.in.xij.pncipali articulo in.ij.mēbro principali illud expeditū est q pendente tali lite nō pōt ipse actor pro eadē causa trahere coram alio iudice q fuit inuentū non solū de iure canonico aut nouissimo sed etiā iure.ff.vt.d.l.j.dixi in rubrica de mut.peti.arg.ij.ne cause cōtinētia diuidat vt.l.j.ff.de qbus reb.ad eun.iud.ea.r.d.l.nulli

2 ius.¶Si vero ipse Benedictus †reus cōtempsisset ipsos directores r fuisset contumax ppter qd Jacobus predictus posuisset querimoniā coram alio iudice qz i penam contumacie non posset tunc reus opponere de lite penden.vt no.Bald.in d.l.nulli.dixi in.c.ij.de mu.pet.in.xij.articulo in scdo menbro.nam hoc casu non pōt excipere coram secūdo iudice qz nō pōt vti beneficio prime instantie ex quo eā approbauit ppter cōtumaciā suam.arg.l.sancimus.C.de iudi.r hoc fuit de mente bar.in.l.stipulari.ff.de sepul.viola.ita ēt concludit do.meus Abbas siculus in.c.fi.de rescriptis.Et fuit etiā hec opi.bar.in.l.r post edictū.ff.de iudi.quā opi.ego secutus fui vt latius scripsi in.c.pe.de foro cōpe.in.xv.principali articulo in secūdo mēbro principali ver.j.lz quasi in fi.r in.d.c.ij.de mu.pe.in.xj.principali articulo.fallentia.xij.ver.viij.lz.¶Intelligi tamen

3 debēt predicta si ipse Jacobus †actor in termino cōparuisset accusasset cōtumaciā Benedicti als secus arg.l.ppcerandū.§.j.C.de iudi.[a] ibi dn̄ ter.dicit cōtumaciam accusante ita reperio limitare dn̄m Joānem de mōte sperelo in.d.l.vbi acceptū quā limitationē tanq equā secutus fui in predicto ver.viij.lz sit ergo cōclusio q si Benedictus non fuit cōtumax vel si fuit pars aduersa nō accusauit cōtumaciā eū ipse cōparens omni capite excipiat de litis pēdētia dz audiri p predicta.l.nulli.r que superius dicta sunt.Qui inīmo nedū litigans nō videtur posse ire pro eadē causa ad aliū iudicē:sed nec lite finita forte desistentia aut perēpta instantia nō possit actor aliū iudicē adire.r ita voluerunt quidā quos referunt Pe.r Cy.in.d.l.nulli.r Ange.sequit in.l.fideicommissū.§.j.ff.de iudi.de qua materia late scripsi.d.c.ij.de mu.pe.ar.xi.fallentia.x.¶Similiter etiā si prefatus Jacobus primo intētasset nō solū eandē causam sed aliquid pertinēs ad predictā causā pendente lite non potuisset ire pro integra cā vel pro alia parte ad aliū iudicē per tex.in.l.j.ff.de qbus reb.ad eun.iudi.ea.r arg.no.per bart.in.l.oēs.C.arbi.tut.r in.c.j.de eau.pos.r proprie.r.d.l.nulli.C.de iudi.r in.c.fi.de rescrip.r per Spe.in ti.de rescrip.presenta.§.fi.ver.Item qd ad quosdā facit ēt qd no.glo.sing.

4 insti.de actio.§.si minus.q plus voluit †q si actor prius egisset pro parte debiti corā vno iudice q pro alia parte debiti non pōt agere corā alio iudice ēt finito primo iudicio.Et reperio tenuisse quosdā Moder.in.l.quidā extimauerūt.ff.si cer.pe.faciunt no.per Pe.r Cy.in.d.l.nulli.Et q̄uis finita instātia ego dubitauerim in.c.pe.in fi.de foro cōpe.vt ibi scripsi tamē in.c.ij.de mu.pe.dictā opi.approbaui.qz si ppter giunctionē duarū causarū qualis est petitorij r possessorij si semel actum est corā iudice petitorio non pōt agi possessorio etiā finito primo iudicio corā alio vel si actū prius sit possessorio corā vno nō pōt postea etiā finito dicto iudicio agi petitorio corā alio vt in.c.j.de cā posses.r proprie.r in alijs iuribus.§.alleg.q̄to magis non dz posse agi penden.lit.r ex his sit expeditus ar.iste.qn̄ Jacobus prius egisset corā directoribus.¶Si vero predictū iudiciū super predicta scripta prius intentasset Benedictus reus intelligo eo modo quo deducendo causam predictā reus pōt trahere actorē ad qd aduertendū est q si predictus Benedictus traxisset dictū Jacobū super dicta causa p conditionē ex.l.diffamari.C.de inge.ma.lz quo ad ipsum iudiciū diffamationis diceret preuenta r preoccupata iurisdictio ita q alius nō posset se impedire circa conditionē dicte cause r terminū statuendū ad agendū als silentiū perpetuū imponendū pz no.in.l.iudex posteaquam.ff.de iudi.r in.c.proposuisti.de foro cōpe.tn̄ quo ad iudicium postea intentandū per ipsū actorē conuentū in iudicio diffamationis:qz tunc fuit reus r nunc fuit actor agendo infra tempus sibi prefixū quo ad hoc iudiciū causa sit separata a primo nō intelligit facta preuētio cum ex separatis nō fiat illatio.c.qd translatio.de offi.leg.r.l.naturaliter.§.nihil cōmune.ff.de acqui.pos.cum alijs iuribus vulg.vnde preuentio facta in illo iudicio diffamationis non inferat ad istud iudicium:r ita cōclusi in.d.c.proposuisti.l.iiij.mēbro principali illius.xiiij.articu.q.xij.Et ibi etiā dixi q p protestationē factam a reo quo ad illud principale iudiciū nō

5 videt facta preuentio.¶†Subiunxi tn̄ ibi notabile remediū[b] vt etiā quo ad principalē causam intelligeret poccupata iurisditio q reus diffamat implorēt officiū iudicis r petat declarari se non teneri ad summā vel ad rē vigore cuius diffamat.Et ipsi diffamatori ppetuū silentiū imponi q remediū clare colligit ex no.per gl.r doc.in.l.aurelius.§.centū.ff.de lib.leg.r per gl.r doc.in.l.si cōtendat.ff.de fideins.r latius per Bar.r Jo.de Jmo.in.l.si finita.§.eleganter.ff.de dā.infec.faciunt etiā no.per bal.in.d.l.diffamari.C.de inge.ma.Quare si prefatus Benedictus intētasset hoc vltimum remediū.r de ipsa causa directores essent iudices vel ex se vel virtute prorogationis decisio est clara q Jacobus nō potuisset postea pro dicta cā ire corā capitaneo.r hec pcedunt respectu eiusdē cause sed si rōne alterius cause intentate coram directoribus oponeret contra dictū Jacobū q non posset ire corā capitaneo hic aduertendum est:qz aut loquimur de alia cā intentata per ipsū Jacobū contra Benedictū coram ipsis directoribus.Aut de alia cā intentata per Benedictū.Primo casu non est dubiū q q̄uis predictus Jacobus cōuenisset Benedictū coram directoribus pro alia cā q pro causa cōtenta in predicta scripta q nihilominus posset eundē Benedictū pro alia causa cōuenire corā alio iudice cōpetente etiā pma pendente.Et hoc est regulare.hec aūt regula probat qz si dant aliqui casus speciales in quibus vnus r idē pro pluribus causis vel plures pro vna vel pluribus causis cogunt aliqua speciali rōne ad eundē iudicē ire.ergo in contrariū est ius cōmune.l.j.in.fi.ff.ad municipalem.r.l.cū ex sola.C.de priuileg.schola.lib.xij.r in.c.ij.de coniug.leproso.Cum ergo in materia dent plures casus sociales quos nō est casus noster.ergo casus noster remanet sub regula vt possit actor nō obstante lit.pendentia corā vno iudice in vna cā ire coram alio iudice cōpetenti pro alia cā ar.no.in.l.j.r.l.omnis diffinitio.ff.de regu.iur.inter casus enim speciales quos reperi.xij.quos enumeraui in.c.j.de mu.pe.xj.pncipali articulo nō reperit casus noster.¶Secūdo casu si loquimur de alia cā intenta per ipsum Benedictū contra Jacobum diligenter est aduertendū.videt enim primo dicēdū qd non habeat locū recōuentio hoc est q Jacobū fuerit necessitas reconuenire corā predictis directorib.Primo qz cū predictio directores habeant iurisdictionē a lege r suo iure.ergo dicunt hre iurisditionē ordinariā r nō delegatam vt.l.r qz.r.l.morc.r.l.seq.ff.de iurisdi.om.indi.dixi in rub.de offi.ordi.ergo hz opi.illorū qui volunt q corā ordinario non hz locum recōuentio ita vt necessitet reus recōuenire actorē corā eodē iudice put refert Jo.cal.in.c.j.de mu.peti.mouent qz.c.j.r.ij.de mu.pe.loquuntur in delegato rc.r per auc.consequenter.C.de sen.r interlocu.om.indi.que cum loquat de iudice q potest recusari r ordinarius nō pōt recusari.debet intelligi in delegato r non in ordinario.¶Secundo qz predicti directores habent limitatā iurisdictionem.r sic videtur q non habeat locum reconuentio corā eis sicut nec videtur posse fieri prorogatio faciunt not.in.c.P.r ibi per do.meū Abba.siculū.vbi dicit qd iurisditio iudicis qui solū potest cognoscere de mercantijs nō potest progari in alijs causis facit q statim dicam in sequenti argumēto.¶Tertio hoc vr probari q tunc videt habere locum recōuentio qn̄ causa talis de qua per viam conuentionis iudex poterat cognoscere r iudicare als nō posset scdm Jnno.Hosti.Jo.an.r Abb.in.c.j.de mu.peti.sed de causa predicta predicti directores non videntur posse cognoscere per viam conuentionis ex forma predicti statuti ergo rc.¶Quarto vi

6 detur probari qz †cum petitur executio instrumenti guarentigiati non admittitur reconuentio scdm Bald.in auct.r consequenter.C.de sen.r interlocu.om.indi.qz instrumentum guarentigiatum hz vim sententie diffinitiue transeuntis in rē iudicatam fm Cy.in.l.fi.C.de confessis.l.non fatetur.r.l.certum ff.de confes.r.l.possessio.§.si possessio.ff.de acqr.pos.r.l.cum vnus.§.j.ff.de bo.auc.iudi.pos.sed post sententiam nō habet locū reconuentio:qz non est cognoscere sed cognitum exequi fm ea que late traduntur in aucten.r consequenter.C.de sent.r interlo.om.iudi.r in.c.j.de mu.peti.r ibi late scripsi in.vij.principali articulo.ergo fieri non potest cum agitur vigore instrumenti guarētigiati.faciūt ēt no.per Bal.in repe.l.tale pactū.§.qui puocauit.ff.de pac.r in.l.sicut.C.de repu.here.r.l.certū.fami.hercis.ergo nec dicta scripta priuata que eqparat ex forma statuti instrumento guarentigiato vt.s.narratur.

¶Quinto hoc videt expresse decidi ex forma predicti statuti quod disponit quod pdicti directores nō possint cognoscere super instrumentis confectis nec per viam reconuentionis sed appellatione instrumenti videtur contineri priuata scriptura fm no.in.c.j.de fide.instru.iūcta rubrica r dn̄s meus ibi in rubri.facit qd no.Bar.in.l.siquis legatum.ff.de fal.ergo rc.

¶Sexto ēt hoc videt fortificari ex forma alterius statuti positi sub rubrica de executio.instrorū guarentigiatorū:per q statutū iunctis his que narrant in puncto de priuata scriptura que hz executionē paratam vt instrm guarētigiatū sublata vr ōis exceptio nisi sit expsse a statuto pmissa.sed ista exceptio nō est expsse pmissa a statuto ergo.¶Ex premissis nō obstantibus arbitror sntiam suam fore verā.presupposito qd de cā iam mota vel intētata corā ipsis directoribus pdicti directores haberēt iurisditionē vel ex forma statuti vel virtute progatiōis qz vt supius dixi ex forma pdicti statuti i fine predictorū directorū iurisditio

Marginal notes:

[a] ¶Ad bal.i.l.nulli.C.de iu di.

[b] ¶No.bonū remediū pro reo in remedio.l.diffamari.

ctorũ iurisditio potest ꝓrogari. Nam hoc ꝑsupposito dico qđ
nisi sit transactũ tp̄s quo possit fieri recõuẽtio tenet̃ ipse Jaco
bus cõuentus a Benedicto ipsum recõuenire coram eoden iu
dice. ꝛ sic coraꝫ directoribus ꝛ sic nõ poterat eum reconuenire
7 corã capitaneo: qꝛ licꝫ qdã voluerit ꝙ † corã ordinario nõ hr̃et
locum reconuentio necessaria: sed solũ coram delegato ꝭm ea
que dixi in pmo argumẽto istius mẽbri. tñ cõis opi. gl. ꝛ doc.
hꝫ ꝙ possit fieri recõuentio hoc tꝫ glo. i. d. auct. ꝛ cõsequẽter ꝛ
Bar. ibi ꝛ doc. cõiter sentiunt ꝛ do. meus in. c. j. de mut. peti. ꝛ
tꝫ expresse Jo. an. in addi. Spec. in ti. de mu. peti. §. j. in pnci.
per tex. in auc. de execu. ꝛ hꝫs q conue. ꝛ recon. §. illud. col. vij.
Nam per illũ tex. dũ dicit gloriosissimorũ. pꝫ ꝙ loquit̃ in ordi
nario ꝛ postea dũ subdit̃ de eo qui põt recusari pꝫ ꝙ loquit̃ in
delegato ꝛ idem tꝫ glo. super ver. gloriosissimorum. Et q̃uis
Ang. in. d. auc. ꝛ cõsequẽter vellit ꝙ possit fieri recõnẽtio corã
ordinario. tñ dicit ꝙ nõ necessitat̃ quis ad eam nisi sit ordina
rius cõsistorij principis tñ Jac. but. decidendo precise tenet ꝙ
nunq̃ possit fieri recõuentio nisi corã eodẽ iudice ꝛ hanc opi
nionẽ tenent cõiter doc. nullã faciẽtes differẽtiã inter ordina
rium cõsistorij principis ꝛ alium ordinariũ ꝛ hanc opinioneꝫ
sequentus fuit in. d. c. j. de mu. peti. in. iiij. principali articulo. i
ij. q. principali motus etiã qꝛ rõ. l. cũ papinianus. ꝛ auc. ꝛ con
sequenter. C. de sen. ꝛ interloc. om. iudi. ꝛ. l. nulli. C. de iudi. pa
riformiter vendicant sibi locũ in quocũq; ordinario. Item qꝛ
materia recõuentionis est fauorabilis: cũ recõuẽtio sit funda
ta sup rõne naturali vt in. c. j. de mu. peti. que rõ naturalis col
ligitur ex. d. l. cum papinianus. in fi. cano. iiij. q. viij. §. cuius in
agendo. qꝛ sicut actor voluit talẽ iudicẽ pro se dꝫ etiam contra
se velle maxime ne ꝯtingat tractus ad diuersos iudices ꝛ qꝛ cõ
modius ꝛ cũ minori dispẽdio trãseunt lites corã eodẽ ꝛ alias
plures rõnes ꝓpter quas apparet ꝙ recõuẽtio est fauorabilis
dixi in rub. de mu. pe. in. iij. prin. art. ꝛ sic ex pdictis pꝫ ꝓbataꝫ
eẽ cõclusioneꝫ predictã ꝙ in terminis nostris nisi aliud ob. hꝫ
locũ recõuentio corã pdictis directoribus posito ꝙ habeant
ordinariã. ꝛ sic rñsum est ad primũ argumẽtũ allegatuꝫ in cõ
trariũ. ¶ Et pdicta cõclusio fortificat̃ vigore pdicte scripte in
cuius fine dr̃ ꝙ vnde dictus voluit posse conueniri vigore di
cte scripte coraꝫ directoribus gabellaruꝫ. ¶ Non obstat scdm
argumẽtũ formatũ in ꝯrium: qꝛ nõ est bona cõsequẽtia istius
iudicis iurisditio non põt ꝓrogari. ergo corã eo non hꝫ locuꝫ
recõuentio per id qđ habet̃ in. l. idem. §. ꝙ si mutue. ff. de iuris.
om. iudi. Nam in illo casu pp limitatã iurisditionem non ad
mittebat̃ ꝓrogatio. ꝛ tñ admittit̃ recõuentio. ¶ Preterea
non est verũ ꝙ iurisdictio predictorũ directarũ nõ possit pro
rogari. imo statutũ expresse permittit ꝓrogationẽ ibi i fi. dum
dicit ꝛ etiaꝫ super hꝫs de quibus eoruꝫ iurisdictio ꝓrogatur
ecce ergo ꝙ statutũ predictuꝫ ꝓmitit ꝓrogationẽ. faciunt
que statim dicam in solutione sequẽti auguméti. ¶ Non ob.
tertiũ argumentũ qꝛ glo. in auc. cõsequenter. C. de sen. ꝛ inter
8 locu. om. iudi. tenet expresse ꝯrium dicens † ꝙ recõuentio pro
cedit etiam de causa de qua iudex ipse per viam cõuentionis
nõ posset iudicare per. l. quotiens. C. de iudi. ꝛ optime facit. l.
si idẽ cuꝫ eadẽ post prin. ff. de iuris. om. iudi. vbi pꝫ qđ si tu con
uenis. me coram defensore ciuitatis possuꝫ recõuenire te corã
eodem de maiori summa q̃ ad eũ pertineat. vnde dicit gl. pre
dicta ꝙ licꝫ actũ sit de cã pecuniaria põt fieri recõuentio de cã
status vel al's preiudiciali de qua iudex ille al's cũ poterat co
gnoscere facit qꝛ recõuentio sapit naturã incidentis vel emer
gentis qõnis ꝛ clarũ est ꝙ causa ꝓrogat̃ ad accessoria ꝓut est
incidens vel emergẽs. vt. l. fi. C. vbi ꝛ apud quos ꝛ dictam opi.
sequuntur Bal. ꝛ Ang. in. d. auc. ꝛ cõsequẽter salem q̃tum ad
ius fori. Item hec cõclusio ꝓbat̃ qꝛ clarum est ꝙ pares curie
habent limitataꝫ iurisditionẽ qꝛ qñ agitur de alio iure q̃ ex
lege seu cõsuetudine feudoruꝫ vel aliũ effectũ q̃ simplicis feu
di pares non possunt cognoscere sed ordinarius est iudex vt
no. in. c. j. de ꝓhi. alie. feu. per ꝯ ede. ꝛ ibi. Bal. Inn. Jo. an. ꝛ
doc. in. c. ceteruꝫ. de iudi. dixi in. c. ex trãsmissa de fo. cõpe. in. j.
9 mẽbro. q. i † ꝛ tñ per viaꝫ recõuentionis pares possunt cogno
scere de re non feudali hoc tꝫ expresse gl. in. d. c. j. ꝛ sequit̃ Bal.
in. d. §. pterea. ꝑ no. in. d. l. cũ papinianus. ꝛ in auc. ꝛ cõsequen
ter. Et ideꝫ ego tenui in. d. c. ex trãsmissa. in. j. mẽbro. q. x. ꝛ in
c. j. de mu. pe. in. iij. prin. articulo in. j. membro in. ij. q. in fi. Et
hoc indubitanter dicendũ est in terminis nostris in qbus per
viam ꝓrogationis directores possunt cognoscere vt dictũ est
in solu. prece. argumenti. ¶ Nec ob. opi. Inno. ꝛ Hostien. qꝛ
illa ꝓcedit qñ qualitas causa penitus repugnat qualitati per
sone qualis est cũ spiritualis respectu layci. c. ij. ꝛ. iij. de iudi. ꝛ
c. relatũ. §. ad h' de iure pa. ꝛ. c. j. de consan. ꝛ affi. cum si. ¶ Nec
obstat quartũ argumẽtũ qꝛ illud ꝓcedit qñ prius peteret̃ exe
cutio instrumẽti guarẽtigiati. qꝛ tũc nõ hꝫ locuꝫ reconuentio
ꝭm qđ dicit̃ in quarto ar. sed in terminis nostris cã coram dire
ctoribus nõ dr̃ fuisse intentata vel clarius ꝛ melius ẽt si coraꝫ
directoribus prius petitũ fuisset vt predicta scripta recogno
sceret̃ ꝛ super ipsa cognoscẽda vel non recognoscenda fuisset
orta lis ꝛ qđ: locuꝫ haberet reconuentio qꝛ tũc non petit̃ execu
tio quo casu ꝓcedit argumẽtum ꝯrium: imo nec peti põt ante
ipsam cognitã vt pꝫ ex narratis in pũcto. ergo non ob. ꝯrium.
¶ Non ob. quintũ argumentũ formatũ in ꝯrium qꝛ illud pro
cedit qñ directores vellent cognoscere de instr̃is per viam con
uentionis vel recõuentionis sed in terminis nostris. nõ potest
10 dici agi sup instr̃is. cum igit̃ sup cognitione scripte ꝓuate qꝛ †
scripta priuata non facit aliquã fidẽ nisi recipiat aliqđ fomen
tum per qđ fiat auctẽtica ꝛ recognitio vel si ante ergo recogni
tionẽ vel si fomentũ non ꝓbat ẽt si haberet pluriũ testiũ inscri
ptionẽ ꝛ annũ mẽsem ꝛ dieꝫ ꝛ similia. C. de proba. l. instr̃a. ꝛ. l.
exẽplo. ꝛ. l. rationes. ꝛ. C. de conue. fi. debito. l. fi. ꝛ. l. ff. de dona.
l. nuda. lꝫ. n. scriptura priuata habeat etiã testiũ inscriptioneꝫ
vel subscriptioneꝫ. tñ si testes adhuc non cognouerũt subscri
ptiones suas vel mortui sũt ꝛ nulla sit facta cõparatio ꝛ pars
neget nõ ꝓbat hꝫ Specu. in ti. de instru. ordi. §. nunc diceduꝫ.
ver. regul'r. ergo ad idẽ qđ no. Bal. in. c. j. in prin. de cõtro. inue
sti. vbi vult ꝙ nulle scripture ꝓuate simul iuncte nõ faciũt ple
nam fidem. ꝛ sic sequit̃ ꝙ priuata scriptura ante recognitionẽ
nõ venit appellatione instr̃oꝝ cum nõ instruat cãm ante reco
gnitionẽ ꝛ hinc dixit singul'r Ja. bu. i. l. j. ff. de fide instr. quod si
statuto cauet̃ ꝙ dñi de gabella possint cagnoscere de omni cã
sue negocio ex quo apparet instr̃m non poterũt cognoscere de
causa pertinẽte ad priuataꝫ scripturã. ꝛ sic hec auctoritas Jac.
bu. decidit in ꝓpriis terminis lꝫ per cõtrariũ casum nostrũ ad
qđ etiã facit qđ no. Bal. i. l. pma. C. de iur. calũ. ꝛ Bar. ꝛ Pau.
11 de ca. vbi vult † ꝙ lꝫ lato sumpto vocabulo ꝓuata scriptura ve
niat appellatione instrumenti tñ ex cõmuni vsu loquendi non
venit qđ dicit notãdũ ad statuta ꝛ vt sciamus formare articu
los. ꝛ ita etiaꝫ ego tenui in rubrica. de fi. istru. ar. primo. vnde
in statutis in quibus cõmunis vsus loquẽdi preualeat ẽt pro
prio significato verboꝝ vt. l. librorum. §. ꝙ tamen cassius. ff. de
lega. iij. Itẽ predicta responsio expresse probat̃ per tex. in cle. j.
de procura. vbi text. dicit instrumẽto vel litteris ꝛ de materia
dictionis vel est coniunger e diuersa. vt traditur in rubrica de
cõsecra. ecclesie. vel alta. ꝛ in rubrica. ff. de iuris ꝛ fac. igno. ꝛ sic
probat ꝙ appellatione instrumenti ꝓprie non venit priuata
scriptura. ꝛ ita no. ibi Jo. de imo. ꝛ ibi etiam ego no. per illuꝫ
tex. ꝛ dixi post Joã. de Imo. ponderandum esse ad statutum.
¶ Nec obstat sextum ꝛ vltimũ argumentũ formatũ in cõtra
rium qꝛ ad ipsum multiplex põt dari rñsio. primo qꝛ predictũ
statutũ intelligit̃ de scriptura priuata postq̃ recognita est. sed
in terminis nostris nõ erat ad hoc recognita sed petebat̃ reco
gnosci. ergo ꝛc. ¶ Secũdo respondet̃ ꝙ predictũ statutuꝫ lo
quitur qñ petitur executio sed in terminis nostris nulla petit̃
executio. ergo ꝛc. ¶ Tertio rñdet̃ ꝙ posito ꝙ hoc esset instru
mentũ guarentigiatũ cuius peteret̃ executio corã iudice incõ
petenti qꝛ aliud est opponere exceptionẽ contra instrumentũ
ꝛ aliud declinare iudicẽ qꝛ hoc est opponere cõtra personã nõ
cõtra instrumentũ. vnde dicimus ꝙ lꝫ statutũ ꝯcedat aliquas
exceptiones cõtra instrumentũ publicuꝫ vel guarentigiatuꝫ ꝛ
omnes alias tollat tamẽ contra agentẽ vigori instrumẽti gua
rentigiati põt opponi ꝙ si minor excõmunicatus bãnitus vel
12 ꝙ alibi cepit agere ꝛ similia. Cum † enim statutũ prohibet ex
ceptionẽ contra instrumentũ cũ iste exceptiones nõ inspiciant
instrumentũ non est dubium ꝙ possunt opponi ꝓ quo bonus
tex. in. l. filio. §. j. ff. de inoffi. te. ꝛ qđ no. glo. in. l. nõ erit. §. dato.
ff. de iureiuran. vbi probat̃ ꝙ lꝫ statutũ tollat oẽm exceptioẽꝫ
ꝛ dicat nihil aliud querendũ nõ tñ tollit̃ exceptio cõcludẽs im
potentiam persone gerentis actionẽ ꝛ cõcludens actum nullũ
dixi late post doc. in cle. j. de sequestr. pos. ꝛ fruc. in quinto men
bro principali in prin. ¶ Cum ergo in terminis nostris oppo
natur de in cõpetentia iudicis rõne recõuentionis ꝛ mutue pe
titionis agitande corã eodẽ iudice ꝛ sic nihil opponat̃ contra
instrumentuꝫ merito talis exceptio põt opponi ꝛ hec sufficiãt
quo ad primaꝫ questionẽ. ¶ Et ex predictis apparet decisam
scdam questionẽ. s. formatã qua querit̃ vtrũ non obstante pre
dicto statuto sub rubrica de executione instrumentoꝝ guarẽ
tigiatoꝝ possit opponi exceptio litis pẽdentie vel mutue peti
tiõis. Ex hꝫs enim que statim dixi clarũ est ꝙ potest opponi.
¶ Circa tertiam ꝛ vltimã questionẽ qua querit̃ an per dictam
petitionẽ productaꝫ coram dicto assessore intelligit̃ recognita
dicta scriptura ꝓductam corã capitaneo adeo ꝙ debeat execu
tioni mandari tanq̃ cõstet per confessionẽ dicti Benedicti ꝙ
sit scripta manu ꝓpria. ꝛ sic vtrum dicta cõfessio sibi ꝑiudicet
ꝛ in casu quo preiudicaret an dicta cõfessio possit scindi qđ cẽ
seat̃ scripta cõfessata sine dicto pacto. Et ad dictũ Benedictũ
incũbat onus ꝓbandi dictũ pactũ aduertendũ ꝙ predicta qõ
ꝛ ex ipsius lectura apparet diuiditur in duas qõnes prima an
videat̃ recognita ꝛ sic preiudicet dicto Benedicto. ¶ Secũdo

an possit scindi ⁊c. quo ad primā questionē videt᷑ primo dicē-
dum ꝙ videat᷑ recognita. ⁊ preiudicet dicto Benedicto qꝛ por
rigens libellū videt᷑ fateri omnia cōtenta in libello etiā si cōti
neant᷑ enūciatiue. vt. l. cū precū. C. de libe. cā. ⁊ ibi notāt Bar.
⁊ doc. ⁊ no. Bar. in. l. certū. §. siquis absente. ff. de ꝯfes. ⁊ doc.
maxime Jo. de imo. in. c. si cautio. de fi. instr. faciūt etiā no. per
Bar. in. l. ij. §. fi. ff. de iure fis. no. Jnn. in. c. cum cōtingat. de of.
deleg. in gl. mag. ver. vel potes dicere. facit. l. si aduersus. C. de
fi. instru. Quare si actor dicit in libello aliqḋ verbū iniuriosuꝫ
pōt agi cōtra eū actione iniuriarū. l. ita apud labeonē. §. siqs
libellos. ff. de iniur. v. q. j. c. j. ⁊ sequitur no. do. meus in. c. exami
nata de iud. ⁊ ibi dixi in. ij. no. Et videt᷑ fateri crimen de quo
mentionē facit in libello no. Bal. in. l. transact. in fi. C. de tran
13 sac. non soluꝫ † ergo actor ꝑ verba assertiua libelli videt᷑ fateri
sed etiā per verba enūciatiua vt dixi. facit bonus tex. ⁊ ibi per
Bar. in. l. qui familie. ff. fami. her. Cum ergo predictus Bene
dictus narrauerit in dicto libello ꝑducto corā assessore dictaꝫ
apodissam seu apocā. ergo videt᷑ eaꝫ fateri ⁊ sic recognouisse.
¶ Uerum predictis nō obstātibus arbitror cōtrariam sniaꝫ
fore veram. primo qꝛ q̄tūcunq; ex dictis petitis accipiamus
siue de qua fuit rogatus ser Nicolaus: nulla ꝑdictarum preiu
dicat dicto Benedicto moueor primo per no. per Bar. in. l. ex
hac scriptura. in fi. ff. de dona. vbi per tex. in. l. qui familie. ff. fa.
14 hercis. cōcludit ꝙ † narrata in libello ita demū preiudicant li-
bellāti si sup illos libellos lis est cōtestata. sec⁹ ante litē cōtest.
qꝛ tunc nō inducunt ꝓbationē seu confessionē cū pars possit
penitere seu corrigere ⁊ emēdare ante lit. cōtest. vt traditur per
doc. in. l. edita. C. de edē. ⁊ per glo. ⁊ doc. in. c. j. de libe. ob. Et
idē etiā voluit Bal. ꝙ ante lit. cōtesta. nō preiudicet in. d. l. qui
familie remittens ad no. per Cy. in. l. exceptione. C. de proba.
in. ij. q. Et eandē opi. tenet Guil. de cunio. in. l. conditiōi. ff. de
insti. ⁊ substi. sub condi. fac. Et eam tenui. in. c. fi. de libe. obl.
xxxiiij. principali articulo ver. sextus effectus. Cuꝫ ergo super
nulla predictarū petitionū fuerit lis contestata. sequit᷑ ꝙ ꝑdi
cta narratio seu assertio nō preiudicat ꝑdicto Benedicto ma
xime per viaꝫ emēdationis. vel contentionis. ¶ Nec obstat. l.
iura. C. de omni agro deserto li. xj. vbi dicit᷑ ꝙ desideriū apud
actum publicatum non pōt corrigi. qꝛ vt dicit Bal. in. l. edita
C. de eden. in repetitio. padua. ibi loquit᷑ de desiderio obliga-
tiuo secus in desiderio disceptatiuo per. d. l. qui familie. ff. fa.
hercis. ⁊ merito nō preiudicat ante liteꝫ contest. qꝛ libellus est
demonstratiuus future litis. Et ideo cū adhuc sit i fieri ⁊ esse
pōt fieri emēdatio sed post lit. cōtesta. preiudicat ⁊ non potest
emēdare qꝛ amplius nō est in fieri sed in facto esse ſm Bal. in
dicta repeti. dixi in. c. ij. de libel. obl. ar. xxvj. q. iij. ¶ Secundo
moueor respectu primi libelli de quo fuit rogatus ser Mario
tus qꝛ cū non fuerit facta citatio aduersarij potuit ipse Bene
dictus non solū emendare libellū sed i totū mutare ⁊ in totuꝫ
desistere ⁊ in aliud tṗs differre per rubrū ⁊ nigruꝫ. C. vt nemo
inuitus ita cōcludit Bar. ⁊ sequunt᷑ doc. in. l. edita. C. de edē.
idem etiam tenet dn̄s meus in. c. j. de libel. ob. ⁊ ibi hoc ego se-
quutus fui. xxvj. principali articulo in. iij. q. principali facit ēt
qꝛ anteq̄ citatio perueniat ad reuꝫ nec dicit᷑ inducta litis pen
dentia in cle. j. vt lite penden. nec preuenta iurisditio nisi acce
dat citatio: ita dicit Bal. in. l. siqs postea. ff. de iudi. mouet᷑ per
glo. singularē in. l. ij. ff. de in ius vocan. ⁊ ꝑ. l. libertus aduersus
15 eo. tit. vbi bon⁹ tex. qui vult † ꝙ libelli porrectio. nō habet vim
citationis ⁊ ibi etiā hoc tenet Bal. tenet Jo. an. in addi. in ti
de libe. ob. §. nunc videamus in prin. dixi in. c. proposuisti. de
fo. cōpe. secūdo principali articulo in. iiij. pricipali mēbro. q. j.
Cum ergo ꝑdictus Benedictus retraxerit dictam petitioneꝫ
ante factam citationē sequit᷑ ꝙ ex predicto libello nō potest iu
dex Jacobus inniti. ¶ Tertio moueor respectu libelli porre-
cti de quo fuit rogatus ser Nicolaus quoniā pretextu dicti li
belli nō pōt inniti Jacobus ex duplici capite. primo ex forma
predicti statuti disponētis ꝙ si vnus notarius incipit scribere
alius nō possit scribere ⁊ adicit clausulaꝫ decreti ꝙ si secus fa
ctum fuerit nō teneat. Quare cū ser Mariotus inceperit scri-
bere cū nō teneat predicta rogatio ⁊ scriptura facta per dictū
ser Nicolaum non prestat aliqḋ impedimentū dicto Benedi
cto vt in regula non prestat cū sua materia. de regu. iur. lib. vj.
¶ Secūdo qꝛ predictus Jacobus comparuit ⁊ cōtradixit pre
dicte secunde petitioni ⁊ dixit eaꝫ esse nullā quare succedit re
gula qḋ non pōt predictus Jacobus inniti ex dicto libello nec
nocet dicta cōfessio ex quo Jacob⁹ cōtradixit quia i tali cōfes
sione dicit᷑ quasi contrahi ⁊ talis quasi cōtractus non celebrat᷑
inter dissentientes ita dicit Bal. in. d. l. cum precum. C. de li. cā.
Et probat᷑ expresse ex his que no. d. Anto. ⁊ doc. in. c. cū olim
de censi. ⁊ in. l. post legatū. ff. de hiis qui. vt indig. ⁊ in. c. presen
tium. de testi. li. vj. ¶ Quarto lꝫ predicta sufficiant ad predi
ctam cōclusionem. tn̄ fortificat᷑ predicta cōclusio qꝛ in dicta pe
titione dicit᷑ ꝙ dictus Benedictus fecit dictā scriptaꝫ. Et nō
dicit᷑ ꝙ ꝑpria manu scripsit fecisse aūt potest quis per se ⁊ per
aliuꝫ. l. j. §. fecisse. ff. de eo per quē fa. erit. l. ita. aūt. §. gessisse. ff.
de admi. tuto. ⁊ in regu. qui per aliū cum sua materia. de regu.
iu. li. vj. Et sic posito ꝙ essemus post. litis cōtest. dicta cōfessio
non inducit ꝙ sit recognita tanq̄ scripta ꝑpria manu. Quare
cum cōfessio nō sit certa ⁊ clara nō ꝑiudicat vt no. in. l. certum
ff. de cōfes. ⁊. l. de etate. §. nihil. ff. de iterro. act. xj. q. iij. c. graue
sicut nec dubia ꝓbatio releuat probanteꝫ. vt in. c. inpresentia
de proba. cuꝫ similibus. ¶ Postremo ad predicta accedat qꝛ
Benedictus ꝑduxit petitionē i parte ⁊ partibus facientibus
contra eum non intelligit producta vt traditur in. c. cum olim
de censi. cuꝫ simi. sed non insisto qꝛ non est necessarium. Ex pre
dictis infertur ꝙ superflua reddit᷑ secunda questio que colli
ligitur ex vltima questiōe supra formata vt in fi. dicit tex. in. c.
pastoralis. de rescrip. Laus deo.

¶ Consilium. xliij.

1 SAnentis sane quilibet esse presumitur.
2 Dementia per que signa probetur.
3 Per dictio. denotat cōtinuum.
4 Testis deponens super furore etiam nō interrogatus tenetur reddere causam sui dicti.
5 Causa dicti testiū si est idem cū dicto nihil valet.
6 Furor quomodo bene probetur.
7 Fatui semper existiment se esse sapientes.
8 Fatuus aliquo tēpore vt ꝑsumat᷑ postea fatuus dꝫ ꝓbari fatu⁹ aliquo cōtinuato tempore.
9 Tempus quando est fundamentū intentonis alicuius debet precise probari.
10 Testes ita sunt intelligendi vt reducantur ad concordiam.
11 Testis dictum si sit generale restringitur per rationem ipsius

IN nomine domini amē.
In casu resti. i inte. Intentata per procuratorē Jo
annis vernelli ⁊ contra Nicolaum mliorini. Con-
cludendum videtur partes domini iudicis appellationis esse
in pronunciando bene fuisse appellatum ⁊ male iudicatū.
¶ Et obmissis superfluis tota difficultas presentis extitatio-
nis vertitur. ¶ An probatum fuerit pro parte curatoris. di-
ctum Joanneꝫ vernelli fuisse mentecaptum tempore quo ostē
ditur per publicū instr̄m eideꝫ fuisse restituta omnia bona de
scripta in inventario ⁊ vigore cuius vult dictam possessionem
retinere. vt constat ex actis. ¶ Pro cuius euidentia in primis
1 premitto qḋ † quilibet ꝑsumit᷑ sane mentis nisi ꝓbet᷑ ꝯtrariuꝫ. vt
habet᷑ i. l. nec codicillos. C. de codicillis. ⁊ in. c. fi. extra de suc. ab
intesta. ⁊ ideo dicūt ibi glo. ⁊ doc. ꝙ alleganti furorem incum
bit onus ꝓbandi. vt etiā no. glo. in. c. iudicas hermanum. iij.
q. ix. tenent Pe. de liaza. ⁊ doc. in cle. j. de homicidio. ⁊ legiste
in. l. furiosum. C. qui testa. face. pos. ¶ Scḋo ꝑmitto ꝙ ex quo
de restitutione cōstat publicū instrumentū ꝙ ēt habemus spe
cialem ꝑsumptionē. ꝙ fuerit sane mentis vltra presumptiōem
iuris. Nam cum tabellio in sua creatione iuret bene ⁊ legalit᷑
cōficere instrumenta. ⁊ ꝑ̄r non scribere instr̄m eius qḋ fiat ab
homine nō sane mētis. Jdeo in dubio sibi credendū est. ⁊ stan
dum instr̄o. vt no. i. l. diuus. ff. de custo. ⁊ exhibi. reox. ⁊ in. l. cū
parati. de app. ⁊ in. c. qm̄ ꝯ falsam. extra de proba. ⁊ per bar. in
extrauagā. ad reprimendā in verbo ꝓnūciari. Et licet tabellio
immediate ꝑ sensum corporeū nō potuerit hoc pcipere an fue
rit sane mētis Tn̄ potuit percipere ex circūstantiis ⁊ ex sermo
nibus ⁊ gestis illius. vt in. l. is qui. ff. de tut. ⁊ cura. da. ab hiis
⁊ in. l. quidā in suo. ff. de ꝯdi. insti. ¶ Ex qbus duobus sequit᷑
ꝙ fundata est intētio. ꝙ fuerit sane mentis. ¶ Sed ad hoc re
plicabit ꝑs aduersa ꝙ lꝫ ꝑsumptio sit pro nobis. tn̄ probat᷑ qḋ
tpe dicti cōfecti instr̄i erat furiosus siue mētecaptus. Nam po
nit pars aduersa. ꝙ dict⁹ Jo. vernelli ꝑ plura ⁊ plura tpa fuit
mentecaptus ⁊ nō sane mētis. cōplectendo tṗs ante instr̄m cō
fectū. ⁊ tṗs cōfecti instr̄i ⁊ post. ⁊ vr̄ probare ꝑ oēs suos testes
ꝙ erat mentecaptus dictis tpibus. ¶ Nam oēs testes dicunt
2 vera esse cōtenta i articulo. Jn cā scientie dicūt † ꝙ faciebat si-
gna demētiū loquēdo derisoria ⁊ nō insipiētia ⁊ nō cōuenētia
hoī sane mentis. per que vr̄ ꝓbari dementia. l. ob que vitia. ff.
de edil. edicto. ⁊ iuxta illud fatuus fatua loquit᷑. vt habetur ꝑ
Jsaiaꝫ transumptiue. xciij. dist. legimus. ⁊ Job. ij. c. quasi vna
ex insipiētibus locuta est. ⁊ no. i. l. si. cū dotē. §. sinaūt in seuissi
mo. ff. so. ma. ⁊ magis in specie adducunt ēt alias cā scientie.
¶ Nam tres testes deponunt qualr̄ se mentecaptum volebat
appellari duo alij de quodā boue quem reddi qꝛ nō habebat
dentes desup. ⁊ alij de aliis causis in specie deponunt que non
cōueniunt hoibus sane mētis. Sed mētecaptis ⁊ demētibus
vt de se pꝫ ꝑ que ēt facta ⁊ dicta ꝓbat᷑ demētia. vt in. l. quidaꝫ
an suo. ⁊ ibi no. ff. de cōdi. isti. ⁊ i. l. ij. C. de iudeis. traditur in. l.
furiosum. C. qui testa. ⁊ in cle. j. de homi. ⁊ Lod. roma. in. l. j.
in prin. ff. de ver. ob. per que vr̄ ostēdi ꝙ ꝓbet᷑ cū fuisse fatuū
⁊ continuatio

⁊ cõtinnatio tpe. Nam testes interrogati de tpe rñdēt, put in articulo ɔtinet. ⁊ sic intelligaṫ de tpe cõteto in articulo ad quē se referūt iuxta no. in. l. si ita scripsero. ff. de ɔdi. ⁊ demõ. ⁊ in. l. asse toto. ff. de here. insti. ⁊ in. l. si prior. ff. so. ma. cum si. Sed in articulo cõtinetur tpe. xx. annorū continuatio cõplectēdo tps
3 cõfecti instri cū dicaṫ per tps. xx. annor̄ per † quā dictionē per ostendiṫ tps cõtinnatū. vt in. l. vrbana predia. §. pnotare. ff. de ver. sig. ⁊ no. Bar. in. l. quinquaginta. ff. de excu. tu. ⁊ no. in. l. celsus. ff. de vsucap. no. Arch. in. c. cū contumaci. de hered. lib. vj. ⁊ tradit Pe. de ancb. in. c. si ppter. de rescrip. in. vj. ⁊ qd vr̄ deposuisse. de dicto tpe. xx. ann. continuatio. ¶ Preterea fortius satis videbaṫ sufficere ad tollendū p̄sumptiones suprapositas q̄ esset pbatū ipsum aliqñ ante cõfectū instrumētū fuisse de mente put vr̄ pbatū i terminis nostris. quia tūc videbaṫ poti⁹ postea p̄sumendū fuisse insanū q̄ sanū ⁊ q deberet pbari sana mens tpe ɔtcus. vt vr̄ determinare glo. no. in. d. c. indicas bermanuz. iij. q. ix. ⁊ vr̄ de mente bar. in. l. ij. ff. de bo. pos. fu. in fan. delata. ⁊ voluit glo. quaz approbant Inn. Jo. an. d. Ant. ⁊ Abbas modernus in. c. fi. de succes. ab intesta. ⁊. d. Dñicus de sancto gemi. in. c. j. §. si vero. de clerico egro. libro. vj. ⁊ Saly. in. d. l. furiosum. cū si. ergo multo fortius in terminis nostris i quibus pbari vr̄ cõtinua demētia. ⁊ tpe confecti instrumēti. ⁊ ante ⁊ post. ¶ Sz ad hoc rñdetur ⁊ pro dicendor̄ fundamēto premitto duo fundamēta cõia in hac materia. ¶ Primuz est
4 q † testes deponētes super furore vel dementia debēt reddere cām scientie ēt nō interrogati vt voluit Inn. ⁊ sequunṫ cõiter doc. in. c. cum cām extra de testi. ⁊ Bal. ⁊ Saly. in. l. solam. C. de testi. ¶ Scōm est q testes deponentes super demētia debent reddere manifestā causam sui dicti. Al's non pbant qr ad ista scienda requiriṫ p̄spicax inquisitio. ⁊ nō offerunt se animo nisi per multa diuersa media. Circa que testis pōt de facili errare verba sunt Bal. in. d. l. solā. allegat dicta Inno. in. c. cum cāz. ¶ Ex qbus fundamētis vr̄ tolli primo cā scientie adducte p dictos testes. s. q pferebat verba. ⁊ faciebat facta derisoria. ⁊ nō cõueniētia homini sane mētis qm̄ hec cā non vr̄ eē sufficiēs ⁊ manifesta. ¶ Primo qr hec pōit in articulo ⁊ testes illud
5 affirmant demū interrogati de cā replicant illud † idē q erat affirmatū in dicto. ⁊ sic cā est idem cum dicto quo casu non dr̄ sufficiens. vt determinant Bal. ⁊ alij in. d. l. solam. C. de testi. ¶ Scōo qr pdicti testes in redditione dicte cause dnr̄ indicare ⁊ non testificari. Nam debent testes deponere de actibus ⁊ verbis specifice. an aūt illa dnt derisoria vel dementia ⁊ conuenientia homini nō sane mētis hoc ē iudicare q pertinet ad iudicem nō testificari. Testis aūt dz deponere sup facto nō sup eo q est iuris. vt cõcludunt doc. in. l. qui testo. §. si. ff. de testis ⁊ in. l. testiū. C. de te. ⁊ in. d. c. cum cām. extra de testi. Hoc in terminis optime decidit ibi Ant. de but. ex dictis Inno. dicit. n. d. Ant. in. vij. col. q si testi dicit aliquē ebriosuz. qr ex actibus hoc colligit nō pbat ex quo cām assignat p iudicium rõnis. ⁊
6 post plura verba subdit. q dz cām facti assignare. puta † qr vidit eum intolerabiliter bibere. ⁊ postea eum vidit i itinere vacillare. que verba cõcludunt in terminis nostris cum Inno. ⁊ do. aspectu ponant qñ volunt pbare quē furiosum. mentecaptum iracūdū vel ebriosum ⁊ pro hoc facit qd no. Bart. in. l. is q in. §. diuus. ff. de tu. ⁊ cu. da. ab his. vbi dr̄ qd qñcunq̄ de aliqua qualitate animi queriṫ dz testificari p actus exteriores quos vidit. per id qd habeṫ in. l. ij. C. de prediis mi. li. xj. ¶ Qñ aūt actus essent furiosor̄ vel demētiū hoc nō dicūt vidisse. Sz potius intellexisse. debebant ergo deponere quos act⁹ fieri viderunt deponēdo sup eo q erat facti non sup eo q spectabat ad iudicium rõnis ⁊ hoc vr̄ verius q̄ id qd dicit Bar. in tractatu de teste vbi vr̄ tenere ɔ. Nec alie rõnes allegate p testes que videnṫ magis i specie concludere. qm̄ rō qd appellabat se mentecaptū vel volebat se apellare nō est cõcludens. Immo
7 potius vr̄ cõcludere ɔriū † cū fatui sēp existimēt cõiter se sapiētes arguēdo a cõiter accidētibus iuxta. l. natales. C. de proba. Unde potius fingendo videnṫ pbata p id qd habeṫ. l. obseruare. ff. de cu. furiosi. vel saltē rō non est oino cõcludens iuxta l. non hoc. cū ibi notatis. C. vnde co. ¶ Preterea dato qd illa rō ⁊ alie assignate essent concludentes. tñ non obstant. ¶ Ad cuius euidētiā. Premitto q rō restringit dictū. vt eleganter declarat Bal. in. l. conuenticulā. C. de epis. ⁊ cle. ⁊. j. latius dicam. Assignando ergo testes illas particulares causas dictor̄ suor̄. tantū pbant illis tpib⁹ pticularib⁹ qbus testes dicunt se vidisse talia signa fatuitatis. ⁊ nō de ɔtinuato tpe. vt de se
8 pz. ¶ † Sz ad hoc vt qs aliquo tpe fatuus p̄sumitur ēt postea fatuus dz pbari fatuus aliquo ɔtinuato tpe aliqb⁹ mēsibus nō aūt semel vel momētis tēporū. ita decidit apte Bar. in. l. ij. ff. de bo. po. fu. infa. dela. allegat tex. in. l. j. ff. de cu. fur. iuncta l. pcia rerū. ff. ad. l. fal. vbi ad pbandū valorem rei pbari dz de aliquo cõtinuato tpe. ⁊ sic vult i effectu. Bar. q tūc pbaṫ quē furiosum p̄sumendum qñ pbaṫ certis mensibus. ⁊ cõtinuato tpe fuisse furiosum. q non probaṫ in terminis nostris attentis causis alegatis. ⁊ ita sunt intelligēda glo. in. d. c. indicas. ⁊ dicta aliorū doctor̄. ¶ Preteterea non probant i spē. quo tpe talia signa fatuitatis viderint vnde potuerūt ista signa de qbus in spē deponūt vidisse post dictū cõditum instrm̄. ⁊ sic nō pbarent sufficiēter. nā vel deberent pbare q tpe act⁹ gesti. vel añ esset fatuus adminus. vt. s. dictū est. ¶ Tunc succedit regula
9 q † qñ tps est fundamentum intēionis alicuius illud dz pcise pbari. al's pbatio est inualida. vt pbat. tex. cū glo. ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. in. l. non solū. §. sed vt pbari. ff. de no. ope. nū. ⁊ est text. quem ibi ad hoc pōderant Bal. ⁊ Saly. in. l. fi. C. ne ser. ex suo facto ⁊ est glo. no. in. c. venerabilibus. de sen. excõi. li. vj. ⁊ tenet Saly. in. l. matrē. C. de pba. ⁊ Bart. in. l. librorum. ff. de accu. ⁊ in. l. denunciasse. §. quid tñ. ff. de adul. ¶ Postremo esset aduertendū. in hoc diligenter aduertat iudicare debent posito eum q testes partis aduerse redderent sufficiētes cās tam in prima cā q̄ in scōa. tñ testes plures numero sunt deponentes pro sana mēte. dicentes q faciebat facta. ⁊ verba pferebat cõuenientia homini sane mētes. si ergo testes affirmantes ɔrium probarent mentē insanā vtiq̄ isti pbāt mentē. qm̄ qd opatur ppositū in pposito operaṫ oppsitum in opposito. l. si vt proponis. C. de nup. xxxv. di. hopiciolū. rectū em̄ sui iudex ē ⁊ obliq vt ingt Ari. j. topi. ¶ Assignant ēt testes deponētes pro sana mēte bonas rõnes. s. q qsi cõtinue exercui artē lane. ⁊ qd hūit vxorē ex hōis parētib⁹ ⁊ ciuib⁹ q̄ nō solēt fieri nisi ab hoib⁹ sane mētis. ex qb⁹ depositiōib⁹ vtriusq̄ ptis pmo aspectu colligiṫ qdā manifesta ɔrietas testiū vtriusq̄ partis vtrinq̄. sed tñ pñt p distinctionē tempor̄ ad ɔcordiā reduci ⁊ recte. iuxta illō distingue tpa ⁊ cō cordabis scripturas. vt in. c. pículose. de pe. dist. j. ⁊ in. l. apud ātiquos. C. de fur. Et sic vt intelligamus q dictus Joānes vernelli habuit dilucida interualla. s. qñ fuerit sane mentis. put deponūt testes Nicolai. aliqñ fatuus put de
10 ponūt testes curatoris al's enī pdicti testes essent oino ɔrij. † sunt ergo ita intelligēdi vt ad ɔcordiā reducantur. ⁊ non cõtineāt ɔrietatē vt tradiṫ in. c. cū tu. extra de testi. ⁊ p Bar. ⁊ doc. in. l. inter stipulantē. §. ij. ff. de ver. obli. ⁊ bar. in. l. insulā. ff. so. ma. ⁊ Bar. ⁊ doc. in. l. ij. §. appellata. ff. si cer. pe. lz enim eo tpe quo testes partis aduerse deponūt vidisse ipsuz facere multa signa fatuitatis pbent fatuitatē. nō tñ sequiṫ q semp fuerit fatuus qr nō semp viderūt eū talia facere. ¶ Pro h' facit tex. cū gl. in verbo semp. ⁊ q ibi per Bar. ⁊ doc. maxime Ludo. ro. in
11 l. j. ff. so. ma. ¶ Unde dictū testiū generale restringitur bz rationē. vt eleganter scribit Bal. in. l. ɔuenticulā. C. de epi. ⁊ cle. pulchre dicens q vbicūq̄ dictū testis hz in se in plus q̄ rō testis. tūc rō minuit dictū. ⁊ si nō esset friuola ⁊ nō ɔcludens tūc trahit ad se dictū ⁊ i suā naturā ɔuertit ⁊ destruit dictū. si hoc nō ɔgruit. facit tex. in. l. cuz pr̄. §. dulcissim⁹. ff. de le. ij. ⁊ scribit Bal. no. in. l. data opa. C. q accu. nō po. ⁊ hoc marie cū per plures testes numero pbeṫ sanitas mētis. p q̄ oīa cõcludēdū est q pbaṫ ipsuz habuisse dilucida interualla. qua cõclusiōe stāte se quiṫ q nō est sufficiēter pbatū ipsum fuisse fatuū ad infringēdū instrm̄. qd oñdiṫ prio p ea que ponit bal. in. d. l. furiosum. C. q te. fa. pos. vbi qrit qd si testm̄ factū ē ab eo q hz dilucida interualla. ⁊ non appet quo tpe factū sit. an tpe furoris an tpe sane mētis. ⁊ rñdet Bal. ibi dicēs. q aut tēpus testi erat vicinū tpi furoris. Aut erat ab eo tpe mltū remotū. prio cāu refert aut q̄litas dispōnis arguit magis ad ptem sani cõsilij. ⁊ tūc p̄sumiṫ sane mētis tpe testi. aut q̄litas dispositiōis declinat ad ɔriū et tūc secus. ¶ Scōo casu dr̄ q semel furiosus semp p̄sumiṫ furere. marie si est pbatū q medio tpe fuerit qualitas furori ɔria bm Oldra. ⁊ Bal. ibi. ⁊ sequiṫ ibi Ang. ex qbus pz q ex duob⁹ hec doctrina cõcludit p hac parte. prio qr hz necesse pbare q i strm fuisset ɔfectū tpe vicino furori q em̄ nō fecerit nō pbauit intētionē suā cõcludēter stat em̄ h q fuerit ɔfectū tpis interuallo a tpe furoris. ⁊ sic nō pbat h eē. d. l. hoc. ⁊. c. in pñtia. de pba. facit qd habeṫ in. d. l. nō solū. §. sz vt pbari cum si. s. allegatis. ¶ Scōo qr dato q pbareṫ q fuisset ɔfectū tpe vicinio furori tñ nō dz p̄sumi q fuerit tūc fatu⁹ qr q̄litas dispositiōis arguit ad ptē sani cõsilij. q ostēdiṫ nā pbat redditū. qr in hoc standū est instro cū nō pbeṫ ɔriū iuxta. no. in. l. cū pcibus. C. de proba. ⁊ in auc. de fi. instru. §. si vero moriaṫ. q aūt voluerit qd suum erat ⁊ hr̄e ⁊ recipere arguit q̄litatē sani ɔsilij ar. eius q habet in. l. cū de indebito. ff. de pba. ⁊ in. l. j. §. j. ff. de cu. fu. Ista. enim cõueniūt hominibus sane mētis vt de se manifestū ē. p hac facit qd no. Bar. in. d. suo tractatu. de teste. in. c. apposita pēdentie. vbi d q si ɔstat furiosuz habuisse dilucida interualla ⁊ dubitaṫ an actus gestus fuerit factus in qete an in furore. tūc bm Bar. dicēdū est. q ipse actus hoc ostēdit. qd em̄ si matrē filium vel cõiūctū offendit. certe ostēdiṫ hoc fecisse in furore. si aūt facit q qlibet diligēs fecisset. tūc ostēdiṫ actū gestū in qete vñ i ca su nr̄o si Joānes recepit res suas. ⁊ de receptis fuerit ɔceptuz instrm̄ fecit illō q qlibet diligētissim⁹ fecisset. ⁊ sic ostēdiṫ factū

fuisse in qete. vñ dicũt Ang. Ful. ꝛ Pau. de ca. in d. l. furiosum ꝙ siue de ꝑrimo. siue ex interuallo a furore appeat actũ fuisse celebratũ dꝫ attẽdi q̃litas actus an sit cõueniens homini sane mẽtis. ꝛ ꝓsumat̃ ꝙ fuerit sanus an ꝙ fuerit cõueniens fatuo ꝛ tũc secꝯ accedãt no. per Imo. in. l. q testã. §. nec furiosus. ff. de testis. ꝛ in. l. j. in fi. ff. de ver. obli. in qbus dicit ꝙ glo. i. d. c. indicas. iij. q. ix. ꝯdicit. d. bar. in. d. l. ij. ꝫ. allegata. vñ ipse concordat qd aut actus fuit gestus ex interuallo saltẽ lõgo post tps quo ꝓbat̃ eũ fecisse in furore. ꝛ tũc incũbit onus ꝓbãdi ei q allegat furorẽ tpe actus gesti. ꝛ ita ꝓcedat opi. bar. aut non fuit interuallũ ꝛ tũc secus vt ibi p eũ ꝙ tñ est intelligendũ ꝓut itelligit Bal. in. d. l. furiosum. qd aũt si hoc nõ appet reliquit ꝙ probatio est dubia et nõ cõcludẽs. ꝛ sic nõ releuat actorẽ. vt in. d. c. in ꝑñtia. ꝛ in. d. l. nõ hoc. qꝛ ꝑmitas furoris tpi actus gesti cum esset fundamẽtũ actoris p eũ erat ꝓbanda ar. l. actor cũ ibi no. C. de ꝓba. ꝛ no. p bar. ꝛ doc. in. l. illa. ff. de ỽ. ob. ex qbus ostenditur ꝙ nõ est sufficiẽter ꝓbatũ ꝙ tpe actus gesti eẽt fatuus ꝛ ꝑ cõseques nõ irritat̃ instr̃m. ꝛ h̃ faciũt i fauorẽ Nico. miliorini.

Consilium. xliij.

1 Pluritas qñ resoluatur in singularitates.
2 Cõtractũ dissoluere nõ potest qui nõ potest contrahere.
3 Donare vel remittere ꝙ quis possit: nõ venit in mãdato quãtuncunqꝫ generali.

Dominus labia mea aperiat spiritus sanctus illuminet intellectum. Uisa prouisione facta per communitatem masse sub anno domini Mcccclxxj. die. vij. Decembris super materia lumiere allumis nouit inuẽti. Uisa demũ ꝯcessiõe dicte lumiere fctã an. Mcccc lxxiij. die. pe. decembris. ꝛ admissiõe alioꝝ socioꝝ iuxta formã dicte ꝓuisiõis. Itẽ visis cõpromisso. ꝛ laudo inde secut⁹ ẽt postremo visa renũciatiõe aliquoꝝ ciuiũ i manib⁹ sindici acceptãtis ꝛ acceptatione alioꝝ. Orit̃ dubitatio inter dictã cõmunitatẽ masse ꝛ dictos ciues renũciantes qui petunt sibi refici a cõitate expẽsas quas fecerũt i dicta lumiera iuxta formã laudi qd disponit ꝙ ꝑfati ciues possint renunciare lumierã ꝛ ꝙ cõitas teneat̃ reficere expẽsas cõputãdo illas cũ vtilitate ex dicta lumiera ꝑcepta qbus cõitas ꝯdicit. Querit̃ quid iuris an cõitas ad dictas expẽsas teneat̃. Circa quaꝫ. q. ꝑmo videbatur dicendũ ꝙ dicta cõitas teneat̃ ad dictas expẽsas. nam vr̃ ꝙ tã vigore dicte ꝓuisionis ꝙ̃ laudi inde secuti dicti ciues potuerit renunciare dictã lumierã. Itẽ ꝙ vigore laudi cõitas teneatur ad dictas expensas. nã verba ꝓuisionis ꝛ laudi aperte videntur hoc velle ꝛ videñt ỽba satis clara vñ nõ est opus alia interpretatiõe. l. ille aut ille. §. cum in verbis. ff. de leg. iij. l. si alij. ff. de vsu. lega. cũ si. Quid ẽt scdo ꝛ forti⁹ vr̃ confirmari. qꝛ duꝫ in prouisiõe ꝛ in laudo dr̃ ꝙ dicti ciues possint dictã lumierã renũciare talis pluralis oratio vr̃ resoluẽda in suas singularitates. s. ꝙ oẽs possint ꝛ etiã singuli renũciare dictã lumieram casus est vbi Bar. in. l. falsa. §. fi. ff. de cõdi. ꝛ demõ. ꝛ. l. iij. §. j. ff. de neg. ge. no. Archi. in. c. oẽs. j. di. ꝛ no. glo. in verbo per ipsos in cle. j. de renũ. ꝛ sic vr̃ ꝙ aliqui ipsoꝝ potuerint renunciare ꝛ consequenter ꝙ cõitas iuxta formaꝫ laudi teneatur ad expensas. Tertio hoc vr̃ cõfirmari qꝛ sindicus noĩe cõmunitatis recepit talẽ renũciatiõnẽ cũ pacto reficiẽdarũ expensaꝝ p quez sindicũ vniuersitas querere solet ꝛ obligari. l. j. §. quibus. ꝛ. l. si cut. ff. ꝙ cuiusqꝫ vniuer. no. cũ si. ergo vr̃ qd pp talẽ acceptatiõnẽ renũciationis cõitas teneat̃ ad dictas expẽsas. His tamẽ nõ ob. ꝯtriã sniam veriorẽ existimo ꝙ imo cõitas nõ teneat̃ ad dictas expẽsas in casu nr̃o iuxta formã dicti laudi. Prĩo qꝛ in prouisione ꝛ laudo simplr̃ ꝛ indefinite dr̃ ꝙ ipsi ciues possint renũciare de cuius indefinite natura est ꝙ equipollet vlĩ. l. si pluribus. ꝛ ibi plenissime Bar. ꝛ doc. ff. de leg. ij. ꝛ per Dy. ꝛ Jo. an. in rubrica. de reg. iu. lib. vj. tradit̃. in. l. si necessarias. §. si annuo. ff. de pigno. actio. ꝛ in. c. i genesi. extra de elec. ergo censet̃ cõcessum ꝙ possent renũciare tm̃ oẽs dicti ciues. nõ ãt ꝙ aliqui ipsoꝝ. ꝛ aliq nõ. Scdo qꝛ tã ex ꝓuisione ꝙ̃ ex laudo cõstat ꝙ dictis ciuibus licitũ erat renũciare dictaꝫ lumieram. ꝛ sic loquunt̃ de tota lumiera cũ de tota in ꝓuisiõe ꝛ laudo fieret mẽtio. itẽ qꝛ idefinite dicit̃ dictã lumierã. q̃ indefinite equipollet vniuersali. vt dictũ est. Itẽ licitũ erat totã lumierã ꝛ nõ partẽ ciuibus renũciare benefacit qꝛ cũ dicti ciues fũdẽt se in dictis verbis illa verba ꝯ eos interpretant̃. l. veterib⁹ cũ materia. ff. de pac. ꝛ. l. stipulatio ista. §. in stipula. ff. de ỽ. ob. Tertio hoc manifeste pꝫ ex verbis dicti laudi ꝙ ꝑtes intellexerũt qñ ciues totam lumieram renunciassent. nõ aũt quãdo parteꝫ lumiere. nam in laudo continetur. ꝙ ciues predicti possint dictã lumieram renunciare ꝛ ꝙ immediate habita renũciatione talis lumiera debeat vendi p cõitatẽ plus offerẽti. ergo manifestissime pꝫ ꝙ intellexerunt de renũciatione oĩum ꝛ totius lumiere. Alias enim si aliqui renũciassent ꝛ aliqui nõ. sed vellẽt illam eis cõcessam retinere nõ posset fieri venditio cum effectu ꝓut laudũ dictat per ea, que habentur in. l. quotiẽs. ff. de rei vẽdi. verba auteꝫ cũ effectu sunt accipiẽda. l. j. in fi. cum ibi plene no. ff. ꝙ qsqꝫ iuris. ꝛ sic per talia verba sequẽtia a perte declaratur intellectus ꝑcendẽtiũ ꝛ mens cõtrahentiuꝫ. l. qui filiabus in prin. ꝛ. l. si seruus pluriuꝫ in fi. ff. de lega. j. cum vulgaribus. Quarto ꝛ vltimo cõfirmat̃ ꝙ cũ cõitas debeat vendere dictã lumierã vel posito ꝙ illis renũciantibus voluisset ꝑ se retinere. ꝓsumptio est ꝙ voluerit vel totũ hr̃e vel tota carere. et ꝙ nõ fuisset cõcessura partẽ ꝛ partẽ nõ. ita ꝓbat̃. in. l. si qs aliã cũ ibi no. ff. de solu. ꝛ in. l. ꝙ si vno. ff. de in diẽ adiec. cũ cõcordantibus ibi in glo. allegatis tradit Bar. in. l. cui vsufructus. ff. de vsuf. leg. ꝛ est bonus tex. in. l. fundus ille. ff. de ꝯhen. em. Ex quibus cõcludo ꝙ illi soli ciues nõ potuerũt renũciare ꝛ se eximere ab obligatiõe qua cõitati tenent̃. ꝛ ex ꝑdictis pꝫ rñsio ad primã rõnẽ in ꝯtriũ allegatã. Non ob. scda rõ qꝛ ad illam rñdeo tripliciter. ꝛ primo ꝙ

1 tunc pluralitas in singularitate resoluit̃ qñ si non resolueretur resultaret absurditas vt in. c. accepta. de appel. ꝛ in. c. priuilegia de priuile. ꝛ in. c. j. §. aut si libellario. ꝛ ibi per Bal. quib⁹ mo. feu. amit. ſꝫ in casu nostro nulla resultat absurditas si nõ resoluatur cũ nõ recedam⁹ a ꝓprietate ỽboꝝ. l. nõ aliter. ff. de le. iij. Scdo rñdeo ꝙ nõ resoluitur si nõ est eadẽ rõ. vt declarat Bal. in. l. iubemus. §. finaũt. C. ad trebellianũ. Sed in casu nostro nõ est eadeꝫ rõ. sed diuersa qꝛ nõ est ꝓsumptio ꝙ ita cõcessisset partẽ sicut totũ nec ꝙ ita posset posteavẽdere partẽ sicut totũ prima in vlĩa ratiõe allegata ergo nõ dꝫ resolui. Tertio ꝛ vltimo qꝛ si resoluerer̃ in suas singularitates deuenirem⁹ ꝯ mentẽ laudi. vt pꝫ. ꝫ. in. iij. rõne. ꝛ in. iiij. Sed nõ resoluit̃ pluralitas qñ deueniremus ꝯ mentẽ dispõnis. vt cõcludunt Bal. ꝛ Saly. in. l. ꝙ̃uis. C. de impub. ꝛ alijs substi. ad hoc gl. in. l. hic articulo. ff. de here. insti. ꝛ qd no. Bar. in. l. scire debemus in prin. no. ff. de ver. ob. ꝛ Bal. in. l. pe. in prin. no. C. de imp. ꝛ alijs sub. Nec ob. ꝙ vltimo loco in cõtrariũ allegat̃ qꝛ rñdeo qd cũ nõ posset dicto mõ fieri talis renunciatio nõ potuit sindicus illã in ꝑiudiciũ cõitatis recipere nisi ostenderet̃ ꝙ ad id legittimũ habuisset mãdatũ. hoc pꝫ ex forma statutoꝝ qbus disponit̃ ꝙ nõ põt cõtrahere sine licẽtia

2 prioris ciuitatis. Sicut ergo nõ põt ꝯhere ita nec cõtractuꝫ dissoluere ad hoc. l. ab emptiõe. ff. de pac. ꝛ. l. ꝙ si nolit. §. cum eiusdẽ. ff. de edil. edic. ꝛ. l. eius est velle. ff. de reg. iu. ad idem. l. iiij. §. totiens. ff. de dã. infec. cum ibi no. Preterea cum dicti ciues essent obligati cõitati. acceptatio talis renũciationis. si fuisset valida non erat nisi remissio obligatiõis qua tenebant̃ cõitati. renũciare aũt nihil aliud est ꝙ̃ donare vt no. in. l. si qs obligatus. de re. iu. ꝛ in. l. si quis delegauerit. ff. de noua. ꝛ per doc. in. l. modestin⁹. ff. de dona. vñ qui nõ põt donare non ꝑt re

3 mittere debitũ. vt per Bal. in. l. j. C. de pac. Sed in mandato ꝙ̃tũcũqꝫ generali nõ venit ꝙ qs possit remittere ꝛ donare. l. ꝯ iuris. §. fi. ff. de pac. l. ꝓcurator cui libera. ꝛ. l. mãdato. cum glo. vbi bar. ff. de ꝓcu. ꝛ no. bal. in. l. illud. ff. de mino. ergo non potuit dictus sindicus vigore sui mãdati ꝙ̃tũcũqꝫ generalis ita remittere. Preterea statutũ de electione sindici nõ dat sibi talẽ ꝑtateꝫ. Itẽ nõ potuit. ergo ꝯtriũ disponit vt dictũ fuit ꝛ ẽt qꝛ ex tali renũciatione cõitas obligabat̃ ad expensas ꝙ nõ potuit facere qꝛ si ꝓhibet̃ ꝯhere ergo ꝛ obligare. ad h̃ ꝙ no. Bar. in. l. cũ lex. ff. de fideiussoribus. ꝛ bal. in. l. nõ. dubiũ. C. de legibus cum simi. Laus deo omnipotenti.

Consilium. xliiij.

1 Realiter: actualit̃: ꝛ cũ effectu qñ dicatur aliquid fieri.
2 Aduerbiũ qñ faciat conditionem.
3 Conditio casualis qualitercunqꝫ deficiat habetur ꝑ defecta
4 Remissio mercedis propter pestem quando fiat in conditionibus datiorum.
5 Epistola emissa ab eo qui habet potestatem legem condere habet vim legis.
6 Cõditio que partim dependet a ꝑtãte illius qui sentire debet cõmodũ ꝛ partim a voluntate alterius dicitur mixta.
7 Iudex qui sententiam magistri sui sequitur non tenetur in syndicatu.
8 Iudex i varietate opinionũ nõ dꝫ recedere ab opinione glosse
9 Recedere a persona quomodo quis possit.
10 Uerba non aliter: nec alio quouis modo: nec casu quomodo intelligantur.
11 Fundus si vendatur pro centum pacto adiecto ꝙ si appareat emphiteotic⁹ fiat diminutio pretij arbitrio titij titio mortuo recurritur ad iudicem.
12 Dispositio nõ habet locum quãdo vnũ supponitur ꝛ aliud disponitur: nisi ꝓbetur suppositũ.

Consilijs nostris trinus de⁹ optim⁹ adsit.

8 Ut fas ꝑpetuo sanctaqꝫ iura loquar. In ꝑsenti cõsultatiõe loquar substãtialr̃ inꝯtũ potero. qñ veritas cõsistit i paucis. ꝛ nõ i multilogo: ꝛ in filacterijs magnis pleriqꝫ plu

a Ad materiã ꝯsiliĩ ꝛi. ꝑ ꝑrijs terminis vid aler. l cõsi. iij. l. j. vo. q ꝯsiũ ei⁹ ꝙtꝫ qui ꝑceptor me⁹ ꝯsuluit.

pleriq; plurimũ delectant̃ ꝯ illud ꝙ nos edocet iuriscõsult⁹ in
l.ita vulneratus in v̓bo multa.ff.ad.l.aql.¶ Et in primis cer-
te visum fuit ꝙ Leonard⁹ ⁊ socij fouerẽt iusticiã. Si illustrissi-
mus dux Mediolani nullã faceret remissionẽ.reaľr actuaľr ⁊
1 cũ effectu.nã† nõ dr̃ realiter fieri ꝙ solo verbo fieret.vt pꝫ ex no.
in.l.acceptã.C.de vsuris.⁊ in.l.si mora.ff.so.ma.cũ si.Neq; dicit̃
actualiter fieri ꝙ est in potẽtia ⁊ habitu ⁊ nõ in actu vt de se pꝫ
⁊ colligit̃ ex no.p Bar.in.l.p̃tor.§.si qs paratus.ff. de no.ope.
nũ.⁊ pbat̃ in.l.qui.x.v̓.idẽ rñsum.ff.de so.⁊ in.l.seru⁹ si heredi in
fi.ff.de statu lib.Nec etiã dr̃ cũ effectu fieri.solo verbo nisi qd rea
liter impleat̃.vt no.gl.pe.in cle.j.de decimis.⁊ pbat̃ in extraua.
suscepti Jo.xxij.in verbo cũ effectu ⁊c.Quare cũ pverba posita
in instr̃o fuerit factũ pactũ remissionis mercedis pp pestẽ sub
cõditione.si illustrissimus dux reaľr actuaľr ⁊ cũ effectu ⁊ p ea
rata remissionẽ faceret.vt pbant̃ p illa verba tũc in eo casu.q̃ cõ
ditiones importãt.vt tradit Bar.in.l.tutori.ff.de testa.tute.⁊
2 Bal.in auc.contra rogatos.C.ad treb.qm̃† quando põitur ad
uerbiũ ad incboationẽ alicui⁹ bñficij cõsequẽdi.vt in casu nr̃o
esse videt̃ ppter restaurationẽ fiendam eo casu peste adueniẽte
suspendit dispositionẽ in futurũ.⁊ facit cõditionẽ vt concludit
Bar.in.l.j.ff.de condi.⁊ demõ.ver.scdo principaliter quero ⁊c.
⁊ sequũtur Ang.Jmo.Pau.de ca.⁊ moderni.Si ergo pactũ
siue pmissio remissionis fuit cõditionalis.⁊ nõ euenit cõditio.
vt.s̃.fuit pbatum.sequit̃ ꝙ pmissio nõ hꝫ effectũ neq; cessit ne
q; venit dies obligationis.l.cedere diẽ.ff.de ver.sig.⁊ hoc maxi
me cũ cõditio debeat ĩpleri in forma specifica.vt in.l.meuius.
⁊ in.l.qui heredi.⁊.ff.de condi.⁊ demõ.Videtur eñ dicti vẽdito
res permisisse restaurũ in euentum conditionis dependentis a
facto tertie persone ⁊ sic a fortuna ⁊ casu ⁊ sic sub cõditione ca-
suali iuxta no.in.l.si pater.C.de instit.⁊ sub.sub cõdi.fac.⁊ in.l.
suus quoq;.ff.de here.insti.vident̃ restaurũ pmisisse.ac.si pmi-
sissent.si dux.mediolani ad ciuitatẽ Parme hoc anno venisset.
3 sed clarũ est.ꝙ† qualitercũq; cõditio casualis deficiat habet̃ pro
defecta.q̃ vi dentur partes cõsiderasse solũ cõditionis euentuꝫ
vt no.gl.⁊ doc.in.l.in testamẽto.ff.de cõdi.⁊ demõ.⁊ in.l.j.§.sin
aũt.C.de cadu.tol.⁊ bal.⁊ moderni in.l.j.C.de insti.⁊ substi.sub
cõdi.fa.Pe.⁊ Cy.in.l.legatum.C.de condi.inser.Quedã etiaꝫ
alia pro hac pte adduci possent.ad q̃ infra rñdebit̃.¶ His tñ
non obstãtibus cõtrariã sentẽtiã veriorẽ existimo videlicet. qd
immo dictũ restaurũ est fiendũ pp pestẽ.pro cui⁹ cõclusiõis fun
4 damẽto ego p̃mitto ꝙ† in istis cõductionibus ppter pestẽ fieri
dꝫ remissio mercedis.hoc pbat̃ de iure cõi ar.l.si merces.§.vis
maior.⁊.l.si duo.§.itẽ cũ quidã.ff.loca.⁊ facit ꝙ simili no.Bar.
in.l.de etate.ff.ad tre.⁊ decidit in terminis.de peste dixit Abb.
in.c.p sterilitatẽ extra de locato:⁊ ita sepius vidi consultũ p do-
ctissimos viros.¶ Cõfirmat̃ hoc pp epistolã illustrissimi ducis
p q̃ scribit ꝙ fiat incãtatio datiorũ cũ hoc ꝙ adueniẽte casu pe
5 stis fieret remissio† q̃ epistola emissa ab eo qui hꝫ potestatẽ.l.cõ
dende.hꝫ vim.l.vt voluit Ang.p illũ tex.in.l.itẽ veniũt.§.ceteꝝ
ff.de pe.here.ad idẽ tex.in.l.j.in verbo p epistolã.ff.de cõsti.p̃nci
pũ.pbat̃ etiã hoc ex cõuẽtione ꝯhentiũ qui voluerũt remissio-
nẽ fieri debere put statim dicet̃.⁊ illa seruãda est.l.legẽ.C.loca.⁊
l.legẽ.C.de pac.cũ vulgaribus.¶ Hoc p̃misso in p̃mis p verita
te hui⁹ cõsultationis est inuestigãdũ posito ꝙ dicta pmissio re-
missiõis mercedis fuerit cõditionalis sub qua cõditione cẽseat̃
6 facta.⁊ certe cõcludendũ est ꝙ† sub cõditione mixta.ex quo par
tiꝫ depẽdet a mera potestate illius qui cõmodũ sentire dꝫ ex im
plemẽto cõditionis.⁊ ptim a volũtate alterius sicut in casu.l.j.
⁊.ij.C.de insti.⁊ sub.sub cõdi.fac.Alia aũt est conditio mixta.s.
partim potestatiua.ptim casualis puta si iueris vltra mare.vt
traditur p gl.in rub.de cõdi.⁊ demõ.⁊ p Dy.in regula imputa
ri.de reg.iur.in.vj.⁊ doc.in.d.l.j.est tex.in.l.j.§.sin autẽ.C.de ca.
tol.¶ Nos aũt sumus in primo casu qm̃ a potestate alterius.s.
ducis volẽtis vel nolẽtis remittere Jgitur a potestate debentiũ
recipere remissionẽ volentiũ vel nolẽtium recipe.sicut in simili
videmus in cõditione dandi.puta.x.q̃ depẽdet a potestate da-
tis ⁊ volẽtis recipere.lꝫ etiã p̃sumptio sit.ꝙ nõ recusabit recipe
re.vt cõcludunt magis cõiter doc.in.d.l.j.C.de insti.⁊ substit.⁊
Bar.⁊ doc.in.l.in testõ.ff.de cõdi.⁊ demõ.Sꝫ ego habeo ꝙ vbi
cũq; sumus in cõditione mixta q̃ partim dependet a potestate
honorari partim a ptãte alterius ⁊ illa impleri impediatur fa-
cto tertij distinguitur ꝙ aut impedit̃ a tertio de iure ⁊ iuste aut
iniuste.si iuste nõ est casus noster qm̃ illustrissimus dux tenetur
ad remissionem mercedis.vt dictũ est.Quo casu recurrendum
esset ad distinctionẽ Bar.in.d.l.in testõ cõiter ibi approbata q̃
etiã approbant Bal.⁊ moderni.in.d.l.j.sepius allegata.si vero
iniuste ⁊ tũc aut ille qui perdit cõmodum ex implemento cõdi
tionis potest cõsequi ius suũ.⁊ illud petere ab impediẽte ⁊ tũc
conditio habet̃ pro defecta ar.l.inde neratius.§.idem iul̃.ff.ad
l.aquiliã Aut non potest consequi ius suũ ab impediente puta
q̃ nõ est soluẽdo ⁊ tũc in subsidiũ cõditio habet̃ pro impleta si
nõ est p eũ.vt determinat gl.in.d.§.idẽ iul.⁊ tenẽt Cy.Pau.de
ca.⁊ magis cõiter doc.in.l.j.C.de insti.⁊ substi.sub.sub cõdi.fa.
⁊ Pau.de ca.in.d.l.in testõ.lꝫ ꝯtrũ dixerit ibi Jmo.¶ Sꝫ in ca
su nostro nõ stat per istos emptores quominus Jllustrissimus
dux remittat.nec illud in quo dãno afficiunt̃ possunt ꝯsequi ab
illustrissimo duce pp eius potẽtiã.Jgitur ve sint in dãno dꝫ con
ditio haberi p impleta qm̃ a pari pcedunt qñ non possum cõse
qui ius meũ ab vno ex eo q̃ nõ sit soluẽdo.vel ppter eius potẽ-
tiã vt solet communiter concludi in.l.x.ff.de verborum obli-
gatione et in.l.fin.ff.si certum peta.¶ Ex quibus concludi-
tur ꝙ si cõditio habet̃ pro impleta p̃inde est ac si illustrissimus
dux remisisset realiter ⁊ actualiter ⁊ cũ effectu.quo casu indu-
bitãter dꝫ fieri remissio mercedis qm̃ sufficit cõditio impleri in
casu ficto etiã in materia stricta vt est casus in.l.in cõditione.§.
si patron⁹.ff.de cõdi.⁊ demõ.⁊ est tex.⁊ ibi bar.in.l.j.§.bonorũ
ff.ad treb.¶ Sed tu instabis ꝙ hec pcederent de plano qñ con
ditionis implementũ esset p̃ncipaľr collatũ in p̃sonã honoratã
⁊ sic in p̃sonã istorũ emptorũ.Sꝫ in casu nostro implementũ cõ
ditiõis fuit principaliter collatũ in personã ducis ⁊ sic alterius
quo casu Jac.de are.Pe.⁊ Cy.in.d.l.j.determinãt dictã condi
tionẽ poti⁹ dici casualẽ q̃ mixtã ar.l.labeo scribit si mihi biblio
thecã.ff.de ꝯhen.emp.⁊ hãc opinionẽ sequit̃ Jmo.in.d.l.in te-
stamẽto.Pro qua opinione etiã allegat.l.cũ ab eo.ff.de ꝯhen.
emp.¶ Rñdeo ꝙ ꝯ opinionẽ istorũ est gl.Joãnis q̃ nõ allegãt
in.d.§.idẽ iul̃.in v̓bo retrorsum in fi.vbi ponit.q.pone puta re
linquo berte centũ.Si lutius eã duxerit in vxorẽ.determinat
gl.ꝙ si nõ stat p bertã.sed p lutiũ q illã nõ vult ducere in vxoreꝫ
cõditio habet̃ pro impleta ar.d.l.j.sepius allegate.⁊ tñ nõ fuit
collata p̃ncipaliter in personã Berte honorate.sꝫ tertij.⁊ cũ il-
la opi.Joãnis trãsit Accursius nec aliqs doctorũ quos ibi vide
rũt illã ĩprobat.⁊ sic vident̃ trãsire cũ ea.hãc gl.sequit̃ Raphael
Fulgo.in.d.l.j.sepi⁹ allegata.¶ Jnsignis etiã p̃ceptor me⁹ dñs
Alex.de imo.in.d.l.j.sequit̃ illã gl.lꝫ dicat ꝙ magna sit auctori
tas tenentiũ ꝯtrũ.¶ Pro qua allegat tex.in.d.l.in testamento
vbi testator dixit si stichus ⁊ pamphila matrimoniũ cohierint
lego eis.x.⁊ cõtingat stichus noluerit nubere tñ dr̃ ibi ꝙ legatũ
debet̃ pãphile.ecce ꝙ ibi verba fuerũt relata nedũ ad pamphi-
lã legatariã.sed etiã ad stichũ qui respectu ptis legate ipsi pam
phile erat loco extranei.⁊ tñ sufficit ꝙ nõ stet p pãphilã ꝙ secuꝫ
videret̃ esse si vera esset opi.ꝯtria nã nõ deberet succedere.ꝙ sola
pãphilo esset parata nubere postq̃ testator habuit respectũ si-
mul ad duos.sicut videmus qñ legatũ relinquit̃ sub duab⁹ con
ditionibus.nõ sufficit vnã adimpleri.l.si heredi plures.ff.de cõ
di.insti.Nec ob.ꝑm eũ.l.cũ ab eo.q̃ si nos querimus vtrũ suffi-
ciat ꝙ nõ stet p illũ qui cõmodũ pcepturus est ex implemẽto cõ
ditionis quominus cõditio impleat̃ ⁊ tũc sufficit q̃tuꝫ ad hoc
vt cõmodũ sibi acquirat̃.vt in.d.l.j.⁊ hoc est satis equũ.ex quo
per eum non stat.⁊ facit qcqd põtvt sibi querat.⁊ hic est casus
noster.aut nos q̃rim⁹ an sufficiat q̃tũ ad hoc vt ipse alteri obli
get̃.⁊ tũc sec⁹.⁊ ita loquat̃.d.l.cũ ab eo.⁊.d.l.labeo nõ puto pos
7 se rep̃hendi si sñiam p̃ceptoꝝ sequor.Nã dicebat Odoff.† ꝙ iu-
a dex q sui magistri sñiaꝫ sequit̃ nõ tenet̃ in sindicatu[a].ar.l.q̃situ.
ff.de fun.inst.¶ Unde ẽt vlteri⁹ ad.d.l.cũ ab eo.¶ Rñdet̃ ꝙ ibi
implemẽtũ ꝯditionis nõ fuit collatũ principaľr in p̃sonã tertij. a ¶ Opinio pre
immo totũ oppositũ.p̃terea ibi nõ fuit ꝯditio mixta. sed mere ceptoris excu
dependens a ptãte implere debentis.vt ibi declarat glo.cõiter sat i sindicatu
approbata vñ nõ facit ad ppositũ.Ad.l.labeo etiã dicere pos-
sumus ꝙ non pbat ꝙ talis cõditio censeat̃ casualis q̃ tũc qũo
cũq; deficeret haberet̃ p defecta.l.vnica.§.sin aũt.C.de cad.tol.
⁊.s.est dictũ ꝙ est cõtra illũ tex.Cũ ergo ꝯditio dicto casu non
dicat̃ casualis nõ video rõnẽ differentie.¶ Quare magis vno
casu q̃ alio cõditio nõ debuit haberi p impleta cũ vtroq; casu
nõ stet p illũ q cõmodũ sequi dꝫ ex implemento.Ergo eadẽ dꝫ
esse iurꝭ dispõ.l.illud.ff.ad.l.aql.¶ Nec ꝯdicit.d.l.labeo.q̃ ibi b ¶ Jn iudican
nõ declarat̃ si cã pani nollẽt vẽdere locũ.⁊ nõ staret p emptoreꝫ do i varietate
bibliothece.An cõditio hr̃et p impleta ⁊ defecta.q̃ tũc decide opinionũ nõ
ret casum nostrũ.⁊ certe idẽ vr̃ dicendũ qm̃ si qñ stat p eũ ꝯditio recedendũ ab
hr̃ p impleta quo ad sui incõmodũ.ergo qñ nõ stat p eũ.dꝫ etiã opinione glo.
haberi pro impleta quo ad sui cõmodũ.qm̃ ꝯrioꝝ eadeꝫ dꝫ esse
disciplina.l.inter stipulantẽ.§.sacrã.⁊ ibi p Bar.ff.de verb.ob.
¶ Preterea doc.magis cõiter Bar.Bal.⁊ reliqui in.d.l.j.⁊ in
d.l.in testamento nõ faciũt dictã differentiã.sed tantũ quomo
b do ꝯditio deficiat ⁊ q̃ sit cõditio† vñ in iudicãdo[b] in varietate
8 opinionũ nõ vr̃ recedendũ a gl.per ea que no.Jac.bu.in.l.j.C.
qui p sua iuris.Cuius auctoritas antecellit ceteris vt dicit bal.
in.l.cũ hereditas.C.depositi.⁊ hoc maxime cũ isti ẽptores sint
in damno ⁊ venditores qui emerunt a cõitate sint in lucro.ex
quo a cõitate debent habere remissionem arg.l.nam natura.ff.
de cõdi.inde ⁊ regule locupetari cum materia.de re.iu.in.vj.et

ꝙ habeẗ in.l.fi.§.in cõputatiõe.C.de iure deli.ꝛ p Bar.in.l.oẽs
populi in.vj.q.princi.ff.de insti.ꝛ iure.¶ Preterea hec cõclusio
alia via põt ꝓbari. nã si mentẽ ꝯbentiũ cõsideremus q̃ maxime
est attẽdenda.l.semp.ꝛ.l.quotiẽs. Idẽ sermo.ff.de re.iur.vñ dici
mus ꝙ verba intẽtioni deseruire debent.c.itelligẽtia.ꝛ.preter-
ea.extra de ver.sig.videnẗ ptes hoc voluisse.ꝛ etiã verba patiun
tur hãc interpretationẽ lꝫ qꝛ in iure poterat esse dubitatio .an
peste adueniẽte ꝛ ꝓ qua peste deberet fieri remissio mercedis ꝛ
cuius q̃titatis vnde volentes partes oĩno resecare has dubita
tiones voluerit ꝙ fieret remissio adueniẽte peste ꝓut fieret.ꝛ ꝓ
ea rata p illustrissimũ ducẽ mediolani vel per eius officiales . ꝛ
per cõsequẽs ꝙ per talẽ euentũ cõditionis fieret declaratio qõ
restaurũ fieri deberẽt.nõ autẽ dico ꝙ p ptes censeaẗ facta remis
sio declaratiõis restauri ꝓut illustrissimus dñs dux faciet restau
rũ vnde est videndũ nunqd dicta ꝓmissio restauri debeat decla
rari ꝭm arbitriũ boni viri.ex quo declaratio nõ fuit facta eo mo
do quo ptes voluerũt.ꝛ sic videaẗ ꝙ restauratio fieri nõ debeat
p aliũ modũ q̃ partes cõuenerint arg.l.si qs arbitratu.ff.de ver.
ob.cũ ibi no.ꝛ.l.fi.C.de ꝯben.emp.¶ Et maxĩe attentis verbis
cõtractus ibi.ꝛ nõ aliter nec alio quouis modo nec casu.quo ca
su per illa verba videẗ ꝓhibitus oĩs alius recursus.arg.gl.no.
in verbo vllo modo in cle.hĳ qui.extra de eta.ꝛ quali.facit glo.
in verbo qualis.in cle.vt hĳ qui.de eta.ꝛ quali.ꝛ glo.in verbo
quolibet modo.in cle.grauis.de sentẽtia excõicati.¶ Sꝫ aduer
9 tendũ iudicio meo.qñ lꝫ † qñ nullo nõ dꝫ recedi a ꝑsona q̃ hꝫ cõ
tractũ declarare iuxta.d.l.si quis arbitratu.ꝛ.d.l.fin.tñ recediẗ
a ꝑsona qñ si nõ recedereẗ altera partiũ esset in dãno.altera ve-
ro locupletareẗ cũ aliena iactura.ita dixit singulariter Bal.in
in.l.fi.C.de ꝯben.emp.in quibusdã apostillis.vbi dicit ꝙ si ali-
ter ex cõpromittentibus incepit ꝓ parte implere.vt qꝛ iã soluis
set partẽ noĩe precĳ arbitrandi per arbitratorẽ.Nã lꝫ nõ arbi-
treẗ recurriẗ ad arbitriũ boni viri ꝭm eũ saltẽ per officiũ iudicis
ꝙ cõpetit vbi locupletaretur cum aliena iactura.vt in.l.plane.
ff.de pe.here.¶ Et ex hoc decidit ipse dubitationem quã Bar.
reliquit indecisam in.l.si merces.in prin.ff.loca.duta si condu-
ctor habitauit domum cuius pensio esset remissa arbitrio ter-
tĳ.licet ille non arbitretur tñ receditur a persona.ꝛ recurritur
ad arbitriũ boni viri per rõnem supradictã.ꝛ hanc doctrinam
Bal.refert ꝛ sequitur insignis doctor ꝛ aduocatus cõsistorialis
dñs Ludouicus de iterãne.in.d.l.si quis arbitratu.hoc idẽ vo-
luit Pau.de ca.in.d.l.si merces.in prin.ꝛ in.l.si in lege eo. tit.
vbi dicit ꝙ in casu illarũ legũ si res ibi nõ fuisset ĩtegra tpe quo
decessit tertius arbitrator anteq̃ arbitraretur.vt qꝛ opus erat
cõstructũ in.d.l.si in lege.vel cõducto iã domuꝫ habitauerat in
d.l.si merces potuisse ab arbitratore recedi.al's resultaret iniq-
tas.qꝛ ali⁹ indebite locupleteretur cũ aliena iactura allegat in
ar.l.domum.ff.loca.ꝛ hanc opinionẽ in simili tenet Raph.cu.
in.d.l.si quis arbitratu.¶ Unde ad ꝓpositũ pari rõne censen-
dũ est qñ declaratio ꝓmissionis pẽdet aliunde.Nam qñ remis-
sio fit in arbitrium tertĳ contractus est conditionalis si tertius
arbitratus fuerit ꝛ nõ receditur a persona.d.l.fi.ꝛ.d.l.si quis ar
bitratu.ꝛ sic implementum conditionis dependet a voluntate
tertĳ simpliciter.ꝛ tñ ne quis indebite dãnum patiatur.ꝛ alter
locupletetur cum aliena iactura recurritur ad bonũ virum.nec
deficit cõtractus.ergo eadem ratione qñ declaratio pendet ab
aliqua alia cõditione dependente a facto tertĳ. Immo fortius
in casu nostro cum conditio non dependeat simpliciter a facto
tertĳ.sed a facto tertĳ ꝛ persone honorate.quo casu non semper
ex defectu cõditionis deficit contractus.vt supra declaratũ fuit
aut.multomagis.C.de sac.san.ec.¶ Cum ergo sit maior ratio
vel saltem eadem in casu nostro.ergo idẽ ius.l.illud.ff.ad.l.aql.
ꝛ.l.a titio.ff.de ver.ob.c.trãslato.extra de cõsti.Nam in precedẽ
tibus non fundant se doctores ex eo qꝛ facta fuerit remissio . sꝫ
solũ in subsistente equitate.ne vnus sit in dãno ꝛ alter in lucro.
ratio aũt decisionis restringit ꝛ ampliat dispositionem.l.cũ pa
ter.§.dulcissimus.ff.de leg.ĳ.l.si is qui.ff.de acqui.pos.cũ si.qua
re cũ in casu nr̃o isti emptores erant in dãno.ꝛ venditores in lu
cro.sequiẗ ꝙ lꝫ per euentũ cõditionis non fuerit declaratum re
staurũ recurri dꝫ ad bonũ virum lꝫ ergo non fuerit factũ restau
rũ realiter actualiter ꝛ cũ effectu tñ recurri dꝫ ad bonum viruꝫ
10 ꝛ † dicta verba nõ aliter nec alio quouis modo nec casu.q̃q̃ sint
precisa recipiunt intellectũ neqꝫ indebite dãnum patiaẗ ꝛ alter
locupleteẗ cũ aliena iactura iuxta no.in.l.ĳ.C.de nova.ꝛ per gl.
ꝛ doc.in.l.fi.§.in cõputatione.C.de iure delib.ꝛ per Bart.in.l.
oẽs populi.in.vj.q.pri.ff.de iust.ꝛ iure.ꝛ restringentur ad id ꝙ
equũ est.vt pꝫ ex no.in.l.si duo.§.ꝑtor ait.iuncta gl.iuncta.l. sꝫ
si alia.ff.de cõsti.pecu.ꝛ in.l.filiusfami.§.fi.cũ.l.sequẽti.ꝛ ibi al-
legat Bar.ff.de ꝓcu.vñ possumus intelligere dicta verba qñ cõ
tingeret restaurũ fieri p illustrissimum ducem.ne tunc ita demũ
essent obligati.si illud fieret realiter actualiter ꝛ cum effectu ꝛ
non aliter.nec alio quouis modo.nec casu quasi dicta verba cõ-
seanẗ adiecta ad remouẽdas fraudes.ne forte verbo.ꝛ per sug-
gestiões isti emptores quererẽt restaurũ ad illustrissimo duce.ꝛ
hoc maxĩe fieri dꝫ ad hoc vt dicta verba ad precedentia referan
tur iuxta no.in.l.talis scriptuta.ff.de le.j.ꝛ in.l.iĳ.§.filius.ff.de
li.ꝛ posth.ꝛ qꝛ dicta verb ꝛ veniãt ad qualificandũ verba prece
dentia posita in eadẽ oratione.vt traditur in dictis iuribus.et
pꝫ ex no.per Bar.in.l.seye.in.§.gayo.ff.de fun.instr.sed in casu
nostro nos nõ sum⁹ in casu in quo factũ sit restaurũ nõ illustris-
simũ ducẽ.ꝛ sic ꝙ habeamus querere an sit factuꝫ realiter actua
liter ꝛ cũ effectu.sed in casu in quo nullũ factũ est restaurum et
sic possumus audacter dicere hũc casum fore obmissum.nã qñ
nullũ fieret restaurũ nihil cõuenerũt ptes obmissum autẽ in cõ
tractib⁹ re.loco.tpe.ꝛ ꝑsonis.habeẗ pro obmisso.l.triticũ.si ita
stipulatus.§.grisogonus.l.qcqd astringẽde.de ver.ob. Itẽ talis
casus remanere dꝫ in dispositione iuris cõis.l.si cũ dotẽ.in ꝑnc.
ff.so.ma.l.si vero.§.de viro eo.ti.cũ si.sed de iure cõi est ꝙ fiat re-
missio mercedis ꝛc.¶ Preterea partes videnẗ voluisse ꝙ restau
rũ fieret ꝓut de iure illustrissimus dux faceret real'r actual'r cu
effectu ꝛ nõ ꝓut de facto.qꝛ nõ est censendum ꝙ existimauerit
principẽ velle iniusticiã facere arg.l.merito.ff.ꝓ socio.facit qõ
no.Bal.in.l.j.ff.de cõsti.principũ.nec ꝙ faceret illud ꝙ nec ipe
nec sui antecessores est solitus facere ar.l.seyo amico.§.medico.
de annu.leg.ꝛ.l.fistulas.§.frumenta.ff.de ꝯben.emp.sed magis
ad solita censeẗ animũ applicasse iuxta.l.vel vniuersorũ.ff.de pi
gno.ac.ꝛ.l.ꝙ si nolit.§.qui assidua.ff.de edil.edic.¶ Et maxĩe
qꝛ ꝓut de facto pẽdet ab eius volũtate.talis cõditio reputatur
multũ difficilis ꝛ iudicaẗ impossibilis.vt ĩ.l.apud iul.§.fi.ꝛ ibi
no.ff.de le.j.ꝛ p Bal.in.l.j.in.vj.q.C.de insti.ꝛ sub.ꝛ in.l.ꝯtinu⁹
§.itẽ cũ quis.ꝛ ibi Bar.ff.de ver.ob.vñ de tali cõditione nõ cẽ-
senẗ partes cogitasse.eo maxime ne cẽscanẗ voluisse quodã mo-
do ꝓmissionẽ nullã facere sub impossibili conditiõe.iuxta text.
ꝛ ibi no.in.l.impossibilis.ff.de ver.obl.iuncta.l.quotiens idem
seruo.ff.de reg.iur.¶ Et ꝙ etiã se voluerint referre ad restaurũ
fiendũ de iure.ꝛ nõ de facto.pꝫ qꝛ ptes se referunt ad restauruꝫ
fiendũ nõ solũ per ducẽ.sed etiã per agentes pro ducali camera
ꝛ sic p officiales quos nõ erit censendũ de facto velle iniuste gra
uare vel exigere.arg.d.l.merito.Nec possent si vellẽt.ex quo ha-
bereẗ recursus ad principẽ.cũ ergo dicta cõditio pariter despi-
ciat principẽ ꝛ eius officiales ꝛ in officialib⁹ debeat intelligi de
restauro fiendo de iure.ergo idem in pñcipe ad hoc pariter am
bo determinabilia determinenẗ iuxta.l.iaꝫ hoc iure.ff.de vulg.
ꝛ pup.ꝛ.l.in testamẽto cũ materia.C.de testa.mil.¶ Quib⁹ sup
positis nũc optime põt exponi.ꝙ debeat fieri restaurũ ꝓut per
ducẽ fieret realiter ꝛ cum effectu hoc est fieri deberet realiter et
cũ effectu ar.tex.cũ glo.in.l.illud.C.de sac.sanc.ec.ꝛ gl.in.l.fi.C.
de do.ꝓmis.facit tex.cũ glo.in.l.fin.ff.de rerũ diui.cũ multis si-
milibus plene adductis in quodaꝫ alio in hac materia reditio
per quendã insignẽ doctorẽ . ¶ Postremo etiã dicere possum⁹
pro quãta fieri deberet restaurũ tpe pestis fuit positũ ĩ ꝯditiõe.
Nõ ipsum restauꝝ vt pꝫ p ipsa v̀ba.ꝛ ꝓ rata eius ꝙ ꝛ eo mõ ꝛc.
vñ lꝫ rata nõ fuerit declarata. nõ sequiẗ ꝙ ꝓmissio restauri eua
nescat.ad hoc adduco in simili gl.ad ꝓpositũ in.l.centesimis.§.
fi.ff.de ver.ob.in v̀bo cũ volueris.ꝛ ꝙ ponit bar.in.j.ꝛ.ĳ.qõ.in
11 d.l.si qs arbitratu.ff.de v̀b.ob.vbi cõcludit ꝙ † si vendo fundũ
pro centũ pacto apposito ꝙ si apparuerit fundũ emphyteoticũ
fieret diminutio ꝑcĳ arbitrio titĳ qõ titio mortuo recurritur
ad iudicem cuius decisionẽ sequunẗ Ange. Raph.cuma.ꝛ ma
gis cõmuniter moderni Bal.ꝛ Saly.in.d.l.fi.C.de contrahen.
emp.lꝫ quidã cõtra . ꝛ hoc etiã accidẽtalia videẗ facta promis-
sio cõditionalis ar.gl.in.l.ementis.C.de contra.emp.quam ibi
sequiẗ Bal.ꝛ Pau.de cast.in.d.l.si merces.in prin.ꝛ in.d.l.si in
l.ff.locati.ꝛ Florianus de sancto Petro in.l.si societatem.§.ar-
bitroꝝ.ff.ꝓ socio.lꝫ etiã quidam cõtra . ¶ Ex quibus omnib⁹
concludo restaurũ fiendũ iuxta extimationẽ per bonũ virũ fien
dam:ꝛ ex supradictis ptꝫ recte intuenti respõsio ad aliqua que
in allegationib⁹ incõtrariũ alleganẗ.naꝫ ad primũ satis supra
fuit respõsuꝫ.ꝛ etiã ad ꝭm.vel dicẽdo.ꝙ in cõditione mixta nõ
obstat defectus cõditionis in casu nostro vel ꝙ ꝓcederet nisi a
cõditione dependeret declaratio qua nõ facta qs remaneret in
dãno ꝛ alter in lucro vel ꝙ etiã dꝛ cõditionalis eo casu quo re-
staurũ fieret per ducẽ qꝛ tunc si nõ fieret cũ effectu.cõditio defi-
ceret.sed in casu nr̃o nullo facto restauro sumus in casu obmis-
so.nec est verũ ꝙ sum⁹ in casu dependente a casu ꝛ fortuna.quo
casu non datur reclamatio vt per Bal.in.l.ait pretor.§.qui pos
se.ff.de mino.qꝛ cõditio que dependet a facto tertĳ ꝛ etiam par
tium.distiguitur vt species separata.ꝛ vt habes separatos effe
ctus a cõditione que dependet a casu ꝛ fortuna.vt pꝫ ex no . in
l.in testamento.ff.de cõditio.ꝛ demõ.ꝛ in.d.l.j.C.de insti. ꝛ sub
sti. Ad tertiũ in quo dꝛ ꝙ si act⁹ est cõditionalis censenẗ partes

voluisse.

voluisse.ꝙ actus aliter nõ valeat defecta cõditione ⁊ ꝙ alr̃ no‑
luerint cõsentire ar.l.pe.in fi.ff.de cõsti.isti.⁊.l.si quis locuplex
ff.de ma.test.⁊ hoc maxime q2 expressum fuit in casu nostro.dũ
dictũ fuit.⁊ no.aliter ꝑ ea q̃ notat Ang.in cõsi.xl.incip.visis in
strumẽtis. ¶ Et ad idẽ tẽdit quartũ fundamentũ positũ in al‑
legatiõe. Que fundamẽta nõ obstãt si teneamꝰ cõditionẽ tanꝙ
mixtã debere haberi ꝓ impleta vel etiã dicamꝰ vt dictũ est. qꝺ
duo poterãt euenire casus.ꝑmus ꝙ dñs restaurũ faceret.⁊ hoc
casu ꝓmissio est cõditionalis.an fieret cũ effectu ⁊ alio mõ: qui
casus nõ euenit. ¶ Scõs ꝙ dñs nullũ faceret.⁊ in hoc casu ob‑
misso nulla apposita est cõditio.hoc ꝓbatur.nã dicta ꝓmissio
ita cõditionalis est facta.si dux restaurũ faceret vt pꝫ per illa ver
ba.adeo ꝙ ꝑꝑ istã pestẽ ꝙ Illustrissimus dux aliqꝺ restaurũ ⁊
remissionẽ ⁊ sic verba sequẽtia realr̃ ⁊ cũ effectu.⁊ alia q̃ debent
12 ⁊ nõ aliter determinant̃ ad illũ casum.qñ fieret restaurũ.q2 † qñ
vnũ supponit̃ ⁊ aliud disponit̃ nõ hꝫ locũ dispositio.nisi ꝓbetur
suppositũ gl.est no.in.l.mãcipia in verbo aduocandũ.C.de ser‑
ui.fug.ꝙ ibi summe no.dñs Raph ⁊.fulg. Igit̃ nõ pñt allegare
aduersarij restaurũ nõ esse factũ realiter ⁊ cũ effectu per ducẽ.ex
quo nõ sumus in casu in quo dux restaurũ fecit.voluerũt enim
partes nõ querere aliã declarationẽ ꝓ qua rata fieret restauruꝫ
qñ illud fieret per ducẽ realiter ⁊ cũ effectu.ſꝫ qñ nõ fieret aliqꝺ
restaurũ tũc partes nihil dixerũt sed est casus obmissus ⁊ rema
net in dispositione iuris cõis.⁊ ideo pars nõ simpl̃r dixit nõ vel
le esse obligata qñ nullũ fieret restaurũ sed qñ fieret ⁊ nõ realiter
⁊ cũ effectu ⁊ pro certo pars istorum ementiũ hꝫ summã equita
tẽ quam iudex pre oculis habere debet iuxta.l.ꝙ si ephesi.ff.de
eo ꝙ certo loco.

¶ Consilium.xlv.

1 ☞ Appellatio quomodo sit interponenda qñ non potest ha
beri copia iudicis.
2 Excõicatus dicitur ꝑsona honesta.
3 Diffamari qñ quis dicatur.
4 Actor qñ cogatur per reũ ad ꝓsequendum libellũ famosum.
5 Appellatio iudicialis ⁊ extraiudicialis quomodo differunt.
6 Innouari nihil potest contra appellantẽ: sed pro vel preter hñ
potest.⁊ nu.7.
8 Attentata veniunt reuocãda qñ appellatio fuerit ꝓnunciata.
9 Appellatio gñalis non sufficit qñ appellatur a grauaminibus
sed grauamen dꝫ exprimi specifice ⁊ nominatim.
10 Tempus ad appellandũ in quibus causis sit decem dierum.
11 Appellans quẽ penituit appellasse si iterum velit appellare an
possit.⁊ nu.13.
12 Appellans qñ possit appellationi renunciare.
14 Acta a maiori parte capituli valent.
15 Singuli de vniuersitate quando singulariter debeant con‑
sentire.
16 Priuationes facte ꝑ abbatẽ quas papa cõfirmat an possint tã
ꝙ attentata reuocari.

Onsilijs nostris trinus
deus optimus adsit.vt fas ꝑpetuo sanctaqꝫ iura lo‑
quar. ¶ Visa appellatione ad me transmissa per re‑
uerendum patrem Abbatem sancti Antonij sequar ordinem
dubiorum ex ea elicitorum ꝑpter quorum multiplicitatem bre
uissime loquar. ¶ Prima dubitatio est.nunquid coram excõi
cato appellatio p̃dicta extraiudicialis tanꝙ corã auc. persona
potuerit interponi ⁊ valeat interposita. ¶ Circa hanc primaꝫ
dubitationẽ concludendũ arbitror appellationẽ predictam nõ
1 tenuisse † qm̃ appellatio est interponẽda regulariter coram eo.a
quo quis grauatur ⁊ appellat.vt in.c.cõdi.⁊ in.c.appelatio.de
appel.in.vj.ponit Spe.in ti.ad appella.§.qualiter.ver.itẽ cau
tus.nisi qñ appellans iuste motus timeret coram iudice appel
lationem interponere vel non posset iudicis copiam habere.vt
in.c.si iustus cũ ibi plene no.extra de appella.⁊ in.c.pastoralis.
§.preterea.⁊ ibi etiã notat̃.de offi.ord.⁊ in.l.cũ quidam.vbi per
Bar.Ang.⁊ doc.ff.de appel.⁊ no.gl.in.d.c.appellatio.no.etiã
gl.in cle.j.extra de appel.sed in casu nostro non inuenio appel‑
lationẽ predictã interpositam extraiudicialiter corã decano ex
cõicato.ex eo ꝙ appellãs iudicẽ timeret vel eo ꝙ iudicis copiaꝫ
habere nõ posset igitur ⁊c.habeat eñi necesse ipse appellans ꝓ‑
testari ꝙ libẽter eo appellasset: sed q2 eius copiam habere non
poterat vel timebat coram eo apellare. Ideo extraiudicialiter
appellabat vt est tex.⁊ ibi notant canoniste in.d.c.si iustus.⁊ in
d.l.cũ quidam.⁊ qꝺ ibi no.ad hoc gl.not.in.c.cupientes.§.ꝙ si
per.xx.de elec.in.vj.que vult ꝙ vbicunqꝫ quis est impeditus fa
cere aliquid in termino sibi statuto non excusatur nisi intra ter
minum ꝓtestetur.⁊ ꝑ hoc dicit ibi Jo.de imo.se obmutuisse in
quadam causa appellationis.facit ꝙ no.gl.in.c.j.⁊ in.c.plerum
qꝫ.de rescri.⁊ ibi notãt dñs Ant ⁊ Jo.de imo.in.c.ex ratione
circa medium de appel.⁊ in tali ꝓtestatiõe.si est ꝑꝑ metũ dꝫ ex‑
primi legitima cã metus.⁊ postea ꝓbari puta ꝙ solitus eẽt in
carcerare vel iniuriã inferre in eos qui appellabãt a sentẽtijs ip
sius.vel ꝙ minatus erat iniuriã illaturũ appellãti si appellasset
⁊ his similia.vt plene ꝓsequit̃ Bar.in.l.de pupillo.§.si quis ip
si. p̃tori.ff.de no.ope.nũ.⁊ Host.⁊ Jo.an.in.d.c.si iustꝰ.vbi bal.
An.de bu.⁊ Imo.sequunt̃ dicta Bar.in.d.§.si q̃s ipsi p̃tori.cũ
ergo in casu nr̃o appellans nõ fuerit ꝓtestatus se iudicis copiã
hẽre nõ posse.nec se nõ posse appellare ꝑꝑ iustas cãs metus.seq
tur ꝙ talis appellatio tanꝙ extraiudicialiter facta in casu non
ꝓmisso nõ tꝫ. ¶ Hec etiã cõclusio cõfirmat̃.q2 talis appellatio
spãliter ꝓmittit̃ dũmodo interponat̃ corã ꝓbis ⁊ honestis ꝑso‑
nis.vt est tex.in.d.c.si iustus.⁊ in.d.§.p̃terea.⁊ vtrobiqꝫ tradũt
Hosti.⁊ Jo.an.⁊ doc.Jo.de imo.⁊ notat̃ in.d.l.cum quidam.
¶ Quis aũt dubitat excõicatũ maiori excõicatione.de qua in‑
telligo dictũ decanũ fuisse excõicatũ.nõ dici virũ ꝓbum ⁊ hone
2 stũ.nã vt dicit dñs An. † nõ põt dici ꝑsona honesta q̃ ab ecclesia
nõ tolerat̃ vt ipse notat in.c.cũ dilectus.de purga.cano. Sed ex
cõicatus nõ tolerat̃ ab ecclĩa vt tradit̃ in.c.nup.extra de sen.ex
cõ.xxj.di.⁊ ꝑ Hõ.in sum.de sen.excõ.§.fi.ver.ſꝫ nunqd. ¶ Pre
terea isti bõi viri habent̃ quodãmodo vt testes.⁊ ideo dãt apo‑
stolos testimoniales vt tradũt Ange.⁊ Moder.in.d.l.cũ qui‑
dã.⁊ pleriqꝫ doc.in.d.c.si iustus metus.quos apostolos testimo
niales dedit decanus corã quo fuit ĩterposita appellatio de qua
agimus. Sed existẽs excõicatus non põt testimoniũ reddere.vt
ꝓbatur in.c.decernimus.de sen.excõ.in.vj.tradit Spe.in tit.de
teste.§.j.ver.itẽ ꝙ est excõicatus. Ad hoc etiã accedat tex.cũ ibi
no.in.c.j.extra de testi.⁊ ꝙ no.in.c.pe.extra de accu.⁊ ita cõcludi
tur in.c.testimoniũ.de testibus. Item excõicatus nõ dicitur pro
ba ⁊ honesta ꝑsona qualiter iura exigunt in tali appellatione.
¶ Itẽ cũ talis appellatio fuerit extraiudicialiter interposita.nõ
corã eo corã quo debebat talis appellatio interponi nõ fuit in‑
terposita in casu ꝓmisso.⁊ sic nõ tenuit.⁊ ita sentio in hac prima
dubitatiõe. ¶ Scõa p̃ncipalis dubitatio est.an ꝑpter dictã ap
pellationẽ in qua multa grauamĩa ciuilia exp̃munt̃ ⁊ de aliqbꝰ
criminibus dñm Abbatẽ infamãt. ¶ Possint dicti appellãtes
dictã appellationẽ ꝓsequi vt simplicẽ appellationẽ.vel etiã vt li
bellũ famosum. ¶ Circa hãc scõam dubitationẽ in p̃mis cõclu‑
do ꝙ dicta appellatio cõtinet libellũ famosum ad infamiã dicti
3 d.abbatis. ¶ † Nã diffamare aliquẽ est vel corã iudice vel vulgo
vel in cetu vel corã pluribus alicuius fame detrahere. vel aliqꝺ
cõuiciũ ad alterius fame denigrate deferre.vt ꝓbatur in.l.item
apud labeonẽ.§.ex his.⁊ in.l.cornelia.§.si q̃s libellũ.ff.de iniu‑
rijs.⁊ est tex.in.l.j.C.de famosis libel.vbi si q̃s ꝑ libellũ alicuius
crimẽ detulit p̃ncipi.ex quo veniat imponẽda pena capitalis si
tale crimẽ nõ ꝓbauerit punit̃ pena capitali.vt ibi no .glo.vnde
cũ ex crimine lese maiestatis.de lato p̃ncipi talis pena veniret im
ponẽda. Idcirco ex tali famoso libello si nõ ꝓbatur tale crimẽ le
se maiestatis.talis appellãs venit capitaliter puniendus. ¶ Se
cũdo cõcludo ꝙ dñs appellãs.nõ solũ obiecit illa crimina ꝑ viã
appellationis sed etiã ꝑ viã famosi libelli.ad punitionẽ dñi Ab
batis.ꝙ ostẽditur.ex v̂bis libelli circa finẽ in quo dictus appel‑
lãs dicit.⁊ ad finẽ vt dicti appellãtes ꝓsequant̃ iniuriã ⁊ obpro
briũ ⁊ ignominiã factã per dictum appellatum.vt dicit̃ ⁊ eius
cõplices in personam tanti principis.sicut ipse xp̃ianissimus do
minus noster francorũ rex dalphinus sub cuius vmbra ⁊ ꝓte‑
ctione ⁊ gratia sustentat̃ tota religio dictorũ appellantiũ cũ ab
euo fuerit p̃nceps.qui tanta bñficia cõtulerint dicte religioni ne
ipsi appellãtes videant̃ ingrati de tantis bñficijs illatis ⁊ coruꝫ
religioni ꝑ ipsum dñm nr̃m regem si non ꝓsequerent̃ tm̃ facimꝰ
cõtra eius ꝑsonam.vt dr̃ perpetratũ de ipsa imagine fabricata
in eius.vt dicitur obprobriũ res ad finem. Res non celet̃ sed ad
portum veritatis deueniat ⁊ culpabiles puniant̃. ¶ Et ex qui‑
bus verbis clare colligitur.ꝙ dicti appellãtes ꝓposuerũt dictũ
libellũ etiam ad ꝓsequendum talem iniuriam assertam illatam
dño regi.⁊ ad punitionem.⁊ per ꝯñs tanꝙ libellũ famosum ꝑ
tex.in.d.l.j.cũ ibi no.C.de famosis libellis.cũ ergo verba dicti li
belli sint certa.non est opus alia interpretatione.l.non aliter.l.il
le aut ille.§.cũ in verbis.ff.de le.iij.in incertis locus est cõiectu‑
ris.l.cõtinuis.§.cũ ita.ff.de ver.ob.cum si. Non eñi fuit simplex
querela ad superiorem de iniuria appellantiũ illata cuꝫ petitio
ne ex grauatione.quo casu talis querela hꝫ instar appellatiõis
vt dicit iurisconsultus in.l.non distinguemus.§.cum quedam
ff.de arbi.⁊ ponunt Bar.⁊ doc.in.l.j.ff.de appel. Sed etiaꝫ ad
finem ꝓsequendi talem iniuriam ad punitionem vt mõstrat pe
titio ⁊ sic vendicat sibi locum.d.l.j.C.de famosis libellis.si ergo
dicuntur appellantes ꝓposuisse libellum famosum stat dubita
4 tio † nunquid cogi possunt ad talem libellum prosequendũ per
ipsum reum.⁊ lꝫ in tali articulo multa dici possent: vt patet ex
his que deponit Spe.⁊ post eum Jo.an.in ti.de accu.§.v. post

principiū.ꝛ Bar.in.l.quesitū.ff.ad turpi.ꝛ canoniste in.c.lꝫ.de accu.tū in terminis nostris ex quo datus fuit libellus ꝛ reꝰ fuit citatus pōt actor cogi ad ꝓsequendum libellū talem.Casus est in auc.at qui semel.C.quō ꝛ qñ iudex.ꝗ lꝫ loquaꝛ in ciuilibus. Tamē validū est argumentū de ciuilibus ad criminalia.l.absentē.ff.de penis.ꝛ p istā rationē ista est magis cōis cōclusio ꝙ ponit Bar.in.d.l.quesitū.ꝛ canoniste maxime dñs Abb.ꝛ Moder.ꝛ genitor meus in.d.c.lꝫ.de accu.ꝛ hec dicta sufficiāt de secūda dubitatione.¶Tertia principalis dubitatio vertiꝛ an ꝑpter grauamina in dicta appellatione expressa suspendaꝛ iurisditio dicti dñi Abbatis quo ad priuationē bñficiorū ꝛ alioꝝ actuū.¶Circa hāc dubitationē obmitto.an ꝛ qñ attētata post appellationē iudicialē veniant reuocāda ꝑ viā attētati.de qua materia i.c.si a iudice ꝛ in.c.nō solū.de appel.in.vj.ꝛ in.c.sup eo el.j.extra.de appel.¶Quoniā nos sumus in appellatione extra iudiciali inter quas est magna differentia.vnde capio singularem doctrinam Innocē.ꝙ ipse ponit in.c.cum nobis olim.de elec.vbi dicit ꝙ

5 †in hoc est differētia inter appellationem extra iudicialē ꝛ iudicialem qꝛ in appellatione iudiciali legitime īterposita.veniunt irritanda oīa gesta per iudicē post appellationē lꝫ de directo non sint cōtra appellationē.qꝛ nō dꝫ iudex ꝓcedere in illa cā post appellationē interpositā.ꝛ ita ꝓcedunt not.in d.c.si a iudice.de appel.in.vj.Sed in appellatiōe extraiudiciali solum veniunt retractanda ea que fiunt post appellationē ꝛ cōtra appellationē:vnde:non sufficit ad incitationem.ꝙ aliquid sit factum post appellationē.nisi etiā sit cōtra eā.Et ideo si appellaꝛ in.c.ne fiat electio per cōpromissum.ꝛ appellatione non obstāte.maior pars cōpromisit.Sed electus noluit acceptare.ꝛ capitulū postea ꝓcedat ad electionē per scrutiniū.vocatis appellantibus ꝛ nolentibus cōparere valebit ista electio.qꝛ nō est cōtra appellationē:lꝫ sit post ꝛ idem in similibus.ꝛ huius decisionis rationē diuersitatis posuit idē Inn.in.c.qꝛ pp.de electione dicens.ꝙ ꝑ appellationē iudicialem suspendiꝛ iurisdictio in dicis quo ad illā causam.vt in.d.c.si a iudice.Ideo nō pōt amplius ꝓcedere sed appellatio extra iudiciū non hꝫ suspendere potestatē cōpetentē parti.sed satis est ꝙ defendat appellantem ne opprimaꝛ.circa id sup quo appellaꝛ.si eñ aliquid attentatur post appellationē extraiudicialē.ꝫ nō,ecōtra.pars appellās nō opprimiꝛ iure suo immo opprimereꝛ pars appellata si iure suo vti nō posset.ꝛ hec dicta sequiꝛ dñs Abbas ꝛ Moder.in.d.cum nobis olim.¶Quibus suppositis in hoc articulo pmo concludo ꝙ nō fuit suspensa iurisdictio dñi Abbatis.quo ad ea ꝗ non fuerunt in appellatione deducta.ꝛ circa talia acta post appellationem nō veniunt reuocanda etiam in appellatione iudiciali.ꝙ est fortius vt tradiꝛ in.d.c.si a iudice.ꝛ plene notāt doc.in.d.c.sup eo el.j.extra de appel.¶Scdo cōcludo.ꝙ non fuit suspensa iurisdictio dñi Abbatis.quo ad personas in dicta appellatione non cōprehensas.ꝛ circa tales psonas acta post dictaꝫ appellationem non veniūt reuocāda.arg.gl.no.in.l.creditor in pn.ff.mā.facit illa regula ꝙ res inter alios acta.C.res inter alios ꝑ to

6 tum.ꝛ in.c.pe.extra de reiud.Item qꝛ †nihil potest innouari ꝯ appellātem ꝫ ꝓ vel ꝑter bñ pōt.vt dicit Inn.in.d.c.qꝛ ꝓpter de ele.¶Tertio cōcludo ꝙ illa attentata veniūt reuocāda.super quibus spāliter sup hmōi grauaminibꝰ fuit interposita appellatio.Et est cōtra appellationē.attētatū.ꝛ ita ꝓcedat tex.cum gl.ꝛ ꝙ ibi no.Inn.in.d.c.cū nobis oliꝫ[a].ꝛ sic†quo ad grauami

7 naspecialꝛ expressa si in eis est aliqd innouatum cōtra appellationem illā veniūt reuocāda.ꝛ hoc forte ꝓcederet.qñ esset attētatū post inhibitoriā trāsmissam alꝛs ex quo ante non suspēdiꝛ iurisditio non venirēt reuocāda tanꝙ attētata iuxta.c.non so

8 lum cum ibi no.de app.in.vj.vbi etiā habeꝛ ꝙ†attētata veniūt reuocāda qñ appellatio fuerit ꝓnūciata iusta alꝛs secus ꝛ per cōsequens nō trāsmissa inhibitoria.ꝛ nō ꝓnūciata appellatione iusta non video aliquo modo aliqua gesta veniāt tanꝙ attētata reuocāda.ex quo nō sumus in appellatione a diffinitiua.ꝫ a grauaminibus illatis iuxta no.in sepius allegato.c.non solū.ꝛ per legistas in.l.j.ff.nil no.appel.pen.¶Quarto ꝛ vltimo concludo ꝙ per dictā appellationē quo ad grauamina nō noiatim expressa.ꝫ in genere nō diciꝛ esse suspensa iurisdictio.hāc cōclusionem ꝓbo.nam appellatio nulla suspendit.nec gesta post talē appellationem veniunt reuocanda.vt.j.ꝓbabitur in.viij.dubitatione.Sed predicta appellatio.quo ad grauamina nō expssa noiatim ꝛ in spē.sed tm̄ in genere non tꝫ.igitur ꝛc.Quod nō

9 teneat ostendiꝛ†nam in qualibet appellatione a grauamine exprimi dꝫ causa grauaminis vt dicit text.in.c.j.de appel.in.vj.q tex.intelligi debet.ꝙ exprimi dꝫ nominatim ꝛ in spē.nō antem sufficit in genere.vt declarat insignis doctor dñs Paulus de liaꝫa.in suo tractatu appellationum.q.x.duplici rōne.¶Prima est qꝛ nō lꝫ alicui cum aliena iactura sub incerto vagari.vt in.c.cum multis.de rescrip.in.vj.¶Secunda qꝛ non licet appellanti aliā ꝓsequi cām quā in appellatione nominatim expssam.vt no.in cle.appellanti.extra de app.Ergo si nominatim nō expimiꝛ nō ꝓcedit appellatio.ꝛ hāc cōclusionē etiā firmat Bal.in.l.eas.§.finaūt in iudicio.C.de appel.¶Et si diceretur lꝫ nō admittaꝛ generalis appellatio.tū nō sequiꝛ ergo est nulla sicut dicimus in libello iuxta not.in.l.fin.C.de annali exceptio.¶Respondeꝛ ꝙ immo est nulla hoc aperte ꝓbat text.in.d.c.j.de app.in.vj.dū in principio dicit cām exprimat iūcto tex.in.v.ꝙ si appellaꝛ vbi subdiꝛ clausula ānullatiua si appellatio dicto mō interponaꝛ.vnde succedit elegās doctrina ꝙ quādo lex vel statutū requirit aliquā formā vel solēnitatē.ꝛ subdaꝛ decretum annullatiuū.ꝙ si predicta obseruata nō fuerint actus nō vꝫ tūc lex seruari dꝫ in forma specifica nec sufficit illā in effectu.ita concludūt Bal.Ang.ꝛ Imo.in.l.j.ff.de lib.ꝛ posth.facit gl.elegās in.c.dilecto.de prebē.ex quibꝰ sequiꝛ ꝙ cū nō deducaꝛ in specie quare dñs Abbas indebite in ꝓferendo sñias priuatiuas bñficioꝝ ꝛ quoꝝ beneficioꝝ ꝛ quoꝝ ꝑceptoꝝ.sed tm̄ in genere ꝙ iniustas tulit sñias priuatiuas bñficioꝝ.quo ad hoc talis appellatio nō suspēdit.ꝛ maxime quo ad personas que non veniren: cōtra appellationē per ea ꝗ dicta sunt in pñ.ꝛ hec de tertia.q.sufficiāt ꝛc.¶Quarta principalis dubitatio est an dicti appellantes a grauaminibꝰ si qua sunt illata ꝑ abbatē appellare possint extra terminū a iure statutuꝫ.ꝛ sic facta valeat appelatio.¶Circa quā dubitationē cōcludo ꝙ nō potuerūt appelare extra terminū a iure statutū:qm̄ tp̄s appellationis interponende

10 ē vniforme a quocūꝙ appelleꝛ.si eñ.†appellaꝛ a diffinitiua clarū est ꝙ appellari dꝫ in.x.dies.ij.q.vj.anterioris.c.quo ad ꝯsultatis.de reg.iu.ꝛ in auꝛ.hodie.C.de app.itē si appelleꝛ ab interlocutoria ꝗ est actus etiā iudiciariꝰ.vt in.c.romana.§.preterea.de ap.in.vj.eodem mō si appelleꝛ ab actu iudiciali.vt est electio ad munus publicū vbi interuenit decretū psidis vel superioris vt probaꝛ in.l.j.§.alia cā.§.solent ꝛ.§.in sentētijs.ff.qñ appel.sit idē est si appelleꝛ ab electione vel postulatiōe.vel a quocūꝙ alio actu mere extraiudiciali.vt in.c.cū centurioñ.de appel.in.vj.facit tex.ꝛ ꝙ ibi per Bart.in.l.fi.ff.de ap.recipiendis.ergo idē in terminis censetur statutis in casu nr̄o:ꝛ per ꝯñs non potuerūt appellare extra terminū a iure statutū.ꝛ hec de quarta dubitatione sufficiāt ꝛc.¶Quita dubitatio est an illi qui se debēt adherere dicte appellationi.ꝰ.j.terminū a iure statutū nō adheserūt possint sub dicta appellatione ꝯprehēdi ꝛc.¶Circa hāc dubitationē cōcludo ꝙ illi qui dicūt se adherentes.nō possunt adherere nisi.j.terminū a iure statutū.alꝛs postea nō vꝫ adhesio.ꝛ per ꝯñs nō cōprehendunꝛ sub appellatione.ij.q.vij.nō solēt.ꝫ Spe.in ti.de ap.§.j.ver.porro.ꝛ Pau.de liaꝫa.in dicto tractatu app.¶Quinimmo ꝓbaꝛ hec cōclusio.nam qñ appellatio interponiꝛ noie alterius puta ꝑ gestore.ad hoc vt ille cuius noie instituta est appellatio videaꝛ appellasse requiriꝛ ꝙ ratificet.j.decendiū.alꝛs appellatio hꝛ ꝓ deserta.tex.est qui sm̄ Bart.ibi deberet scribi lr̄is aureis in.l.bonoꝝ.ff.reꝫ ra.ha.ꝓbaꝛ.ꝛ no.in.c.circa.de ele.i.vj.ꝛ ibi hoc determinat quē sequunꝛ Arch.ꝛ Doc.ꝛ tꝫ Bal.in auꝛ.hodie in vl.q.C.de ap.ꝛ dñi de rota deci.lxv.facitū no.per bar.in.l.j.ff.de app.recipiēdis.ꝛ per doc.in.c.si tibi absenti.de preben.in.vj.ꝛ ꝑ dñm Abb.ꝛ Mod.in.c.accedēs.extra de preben.ꝛ hec de quinta dubitatiōe sufficiāt ꝛc.¶Sexta dubitatio cōtinet aliqd ex dictis adherentibꝰ tā in capitulo generali ꝙ cōuentuali capitulātes renūciauerūt dicte appellationi.ꝛ ꝓcuratores ꝯstituerūt ad illā impunandā.an tales possint iteꝝ adhereꝛ extra terminū a iure statutū.¶Circa hāc dubitationē supposita validitate renūciatiōis appellatiōis.ꝛ ꝙ nō obstante renūciatione possint dicti renūciātes adherere dicte appellationi ꝗ an ꝓcedat ꝛ qūo diceꝛ in sequēti difficultate ꝗ difficultas in ordine debebat istā ꝓcedere.¶Concludo in hac qōne dictos renūciātes nō posse adhere post terminū a iure statutū. Nā aut dicti renunciantes nūꝙ adheserunt dicte appellationi ꝛ res est clara.qꝛ si nulla renūciatione ꝓcedēte nō potuissent adherere extra terminū.vt cōclusuꝫ est in precedenti dubitatione. Itē multomagis ꝓcedente renunciatione aut multomagis.C.de sa.san.ec.cū si.Aut postꝙ adheserunt renūciauerūt appellationi.ꝛ tunc etiā nō possunt iteꝝ adherere post terminū.hoc decidit in terminis Ang.ꝑ illū ter.cum gl.in.l.si quis libellos.C.

11 de app.vbi vult†ꝙ qñ appellās quē penitet appellasse vult iterū appellare dꝫ appellare.j.terminū a iure statutū.ergo eodem mō si peniteat adherētē appellatiōi.ꝛ iteꝝ velit adherere nō pt post terminū cū appellatiōi adherere ꝛ appellari a pari ꝓcedāt vt dcm̄ est in ꝓcedēti dubitatiōe.¶Pretera ille qui renunciat appellationi hꝛ ac si nunꝙ appellasset.vt no.gl.in.d.l.si qs libellos ar.ter.in.l.fi.vbi casus.C.de tēpo.app.Sꝫ nulla interposita appellatiōe dꝫ appellatio.j.terminū interponi.ergo codē mō.si fuit interposita sed illi fuit renuntiatū sit.ergo cōclusio ꝙ dicti renūciāteꝫ appellationē nō pñt adhereꝛ aliquo mō extra terminum

a ¶Ad.Inno.i.c.cū a nobis olim.de app.

minū a iure statutū.⁊ hec nec de .vj.sufficiāt ⁊c.¶ Septīa dubitatio
hr̄ an aliqui pticulares ex dictis adherentib⁹ q dicte appellationi renū
ciauerūt possint illi adherere post hmōi renunciationē.¶ Circa hanc
qōnem in primis venit declarādū an dicti adherentes potuerint dicte
appellationi renunciare.¶ Scdo inuestigādū est nunqd pato ꝙ renū
ciatio tenuerint dicti renunciātes possint adherere.¶ In pma diffi
cultate cōcludendū arbitror dictā renunciationē tenuisse.qm̄ nō psup
12 ponit̄ dictos renūciātes dicte appellatiōi adhesisse.† qm̄ re integra lici
tū est appellationē renūciare.vt in.l.si quis libellos.C.de ap.⁊ in.c.in
terposita.§.ille deniqꝫ.extra de ap.¶ Preterea dato ꝙ dicti renūcian
tes prius adhesissent adhuc semp volēte appellato potuerūt etiā re nō
integra appellationi renūciare.vt in.d.l.si qs libellos.canonizata.ij.q.
vj.si quis libellos.⁊ no.in.d.c.interposita.cū ergo dicta renunciatio fa
cta fuerit volēte Abbate.ergo tenuit.¶ Preterea qn̄ in appellato nō
dat̄ approbatio appellatiōis appellās pōt appellationē renūciare etiā
re nō integra.vt voluit singul'r Abb.Moder.⁊ sequit̄ genitor meus
in.d.c.interposita.q2 appellatus nō dꝫ posse fundare intentionē suam
in eo ꝙ improbauit vt in regula ex eo.cū materia.de reg.iu.in.vj.⁊ per
Bar.in.l.fi.ff.de his quibus vt indignis.¶ Preterea qn̄cūqꝫ appellās
pōt appellationi renunciare quatenus appellatio tēdit ad sui fauorē
nō quatenus ad sui odiū vt cōcludit bar.⁊ magis cōiter legiste in.d.l.si
quis libello.Et hec puto vera nisi illis casibus in quib⁹ ꝓhibita est re
nunciatio appellatiōis quos enumerāt doctores in.d.c.interposita.de
13 appel.¶ In scda difficultate cōcludo † ꝙ illi qui renunciauerūt appel
lationi in casu in quo valuit renūciatio nō pn̄t iterū adherere ⁊ appel
lare.vt est casus in.l.fi.C.de tēp.app.vnde dicit singulariter Host.⁊ se
quit̄ Abbas Moder.in.c.pastoralis.extra de offi.dele.ꝙ magis opa
tur renūciatio appellatiōis facta p ptes q̄ remotio appellationis:q̄ fit
in rescripto pncipis q2 qn̄ ptes renūciauerūt nulla appellatio dꝫ admit
ti in.d.l.fi.C.de tēp.appel.sꝫ qn̄ pnceps remouet in rescripto suo admit
titur appel.de hoc tn̄ plene in.c.pastoralis.de appel.ꝓ hoc glo.in.d.l.si
quis libellos:q̄ vult ꝙ habet̄ ac si nō eēt appellatū.⁊ per ꝯn̄s si nō esset
appellatū elapso termino nō posset iterū appellari.nec etiā.ī.terminū
ꝓ predicta cōclusione faciūt no.per Ang.per illū tex.cū gl.in.l.tale pa
ctū.§.qui ꝓuocauit.ff.de pac.⁊ hec de.vij.q.sufficiāt.¶ Octaua dubi
tatio est vtrū si appellatio est nulla attētata veniāt reuocāda circa hāc
questionē:puto cōcludendū ꝙ non.qm̄ si aliquo respectu est nulla talis
nullitas euidēter apparet ex lectura appellationis:ideo attētata post
illā nō veniūt reuocāda ita no.Inn.in.c.pastoralis.extra de of.dele.hoc
etiā voluit gl.ordinaria cōiter approbata.in.l.j.ff.nil noua.ap.pēdēte.
facit q2 appellatio nulla nō meret̄ nomē appellationis.⁊ sic nō dꝫ effe
ctū appel.ꝓducere.l.iiij.§.condēnato.cū ibi no.ff.de re iudi.l.nō puta
uit.§.nō que vis.⁊ ibi Bar.ff.de contratab.Preterea vt dixi in tertia
dubitatiōe ex quo sumus in appellatiōe a grauamine nō secuta inhibi
toria nō possunt reuocari attētata nisi iustificata appellatiōe.sꝫ appel
latione existēte nulla:nō pōt appellatio iustificari igit̄ ⁊c.¶ Nona du
bitatio habet̄ an aliqui ex dictis appellātibus qui ꝓcuratores cōstitue
rūt ad cōparendū in caplo generali ⁊ ad ꝓbādū facta in.d.c.nō obstā
te ꝙ ex statutis dicti ordinis cautū sit ꝙ factū in.c.gn̄ali per pn̄tes capi
tulātes.per absentes obseruen̄t.possint ab actibus capitularibus exin
14 de appellare.Circa hāc nonā qōnē cōcludendū arbitror in pmis qd † ea
q̄ fiūt a maiori parte capituli p̄sentiū valent.vt no.gl.in.c.cū inter vni
uersas.de elec.⁊ gl.in.c.j.de his q̄ fiūt a maiori parte capituli.⁊ in.c.cū
oēs.de cōsti.quorū iuriū materia est satis lōga.tn̄ ista est cōis cōclusio ⁊
hoc hꝫ locū in quibuscūqꝫ actib⁹:vt no.Jo.an.p illū tex.⁊ sequit̄ Jo.de
Jmo.in.c.q̄pto.de his q̄ fiunt a prela.immo nō vꝫ statutum vniuersita
tis.ꝙ actus gestus nō valeat nisi oēs cōsentiant:vt not.Abbas Mo
der.in.c.j.de his q̄ fiunt a maiori pte capituli.an sit verū nō insisto.⁊ h
15 vera † nisi gereret̄ actus in preiudiciū singulorū de vniuersitate:q2 tunc
regulariter oēs debēt cōsentire.vt notāt.gl.Inn.⁊ canoniste.in.c.cum
oēs de cōst.⁊ Bar.in.l.quidā maior.ff.ad munici.Bal.in.l.fi.C.de auc.
presta.nisi in quibusdā casibus spālibus.¶ Scdo cōcludendum arbi
tror:ꝙ isti appellātes ad hoc vt possent contradicere ⁊ appellare ab acti
bus gestis a maiori pte vniuersitatis debebant contradicere:⁊ appella
re.vt dicunt Host.Inn.⁊ Jo.an.in.d.c.j.de his q̄ fiunt a maiori parte
capituli.Cum ergo nō cōtradixerint sed p eorum ꝓcuratores ad hoc
cōostitutos.s.ad ꝓbandū talia facta illa approbauerint:nō video qn̄o
volētes appellare audiant̄.immo dꝫ repelli tanq̄ cōtrarij.l.j.C.de fur
tis.Et q2 ab actu:quē quis approbauit nō pōt appellare.l.fi.C.de tpi.
ap.⁊ in.l.tale pactum.per doc.ff.de pac.⁊ in.l.ab eo.C.qn̄o ⁊ qn̄ iudex.
Itē procuratores etiā qui non contradixerunt.⁊ nō appellarūt in hoc
preiudicarunt dn̄s quominus ipsi non possent appellare vt.l.j.in fi.ff.
qn̄ appellandum sit.⁊ per Bar.l.hoc amplius.§.quesitum.ff.de dam.
infec.⁊ in.l.j.ff.si quis ius dicenti non obtemp.Unde sit conclusio ꝙ ex
quo approbauerunt per ꝓcuratores talia acta non possunt appellare.
Nam quando quis actui acquiescit ab illo appellare non potest in.c.
gratum.de offic.dele.⁊ in.c.ꝙ ad consultationē de re iudi.⁊ in.l.ꝙ ad
solutio.de re iudi.tradit Spe.in ti.de ap.§.in quibus verum tamē est
ꝙ quandocunqꝫ talia acta tenderent in preiudicium ecclesie quando
cūqꝫ detecto preiudicio detecta iniusticia:possunt coram superiore re
tractari.vt concludunt Inn.⁊ doc.in.d.c.de his que fiūt a maiori par
te capituli.Et hec de nona.q.sufficiāt ⁊c.¶ Decima ⁊ vltima dubita
16 tio † est an alique priuationes facte per abbatem quas papa confirmat
seu de nouo mandat conferri constito de assertis possint tanq̄ attenta
ta reuocari.Circa hanc questionem presumendum est:ꝙ si confirmatio
pape ⁊ mandatum non interuenissent tales priuationes venirent reuo
cande tanq̄ attentate.al's questis nullam haberet dubitationem si pri
uationis non fuissent reuocande tanq̄ attentata sine confirmatiōe pa
pe ⁊ mandato ex quo illa tendunt ad confirmationem iuxta .l.legata
inutilier.ff.de adimendis legatis cum simi.In quo articulo cōcluden
dū arbitror.ita demū p̄dictas ꝑuationes non esse reuocandas si de ap
pellatiōe fuit in īpetratione facta mētio.Al's secus ⁊ hoc qn̄ al's ꝓpter
appellationē venirēt reuocāde vt dixi hec cōclusio ꝓbatur per tex.in.c.
ex pte extra de rescri.vbi nō tenet rescriptū.si nō sit mētio de appellatio
ne interposita.Item nō tenet si non fit mentio de ꝓcessu vt no.gl.in.c.
inter monasteriū.extra de re iudi.facit tex.in.c.nostra de ꝓcur.faciunt
no.in.c.vt debitis.de appel.in.c.prudentiam.de offi.dele.pro his etiaꝫ
est gl.in.c.Abbate.de app.vbi appellās in īpetratiōe literarū dꝫ facere
mētionem de appellatione ⁊ sequuntur doc.⁊ tenet Inn.in.c.dilecti.ex
tra de ma.⁊ obe.vnde dicit Inn.in.c.j.de his q̄ fiunt a ma.pte capitu
li ꝙ si est appellatū a minori pte ⁊ gestū a maiori parte capituli.non vꝫ
impetratio facta ab aliqua ptiū super eodē negocio.si nō fuit facta mē
tio de appellatione.⁊ tenet gl.in.c.iij.de confirmatione vtili vel inutili
⁊ hoc maxime si confirmatum fuit in forma cōi iuxta no.per glo.⁊ doc.
in.j.de confirmatione vtili vel inutili accedat q2 talis impetratio .tum
q2 subreptitia.tum etiam q2 super religiosa nō videtur valuisse nisi de
dicta appellatione fuerit facta mentio.vt in.c.j.⁊.ij.extra de confirma
tione vtili vel inutili vbi ita no.doc.Ex hoc sentio in premissis que po
tuissem latius explicare sed q2 in paucis consistit veritas breuitati libē
ter studeo. Laus deo omnipo.

¶ Consilium.xlvj.

1 Administrationis rationē qui teneantur reddere.
2 Administrationis ratione reddere tenetur qui stetit in communione
cum fratribus.
3 Juramentū in litē quando deferatur cōtra tutorē:⁊ alios administra
tores rerum alterius.
4 Tutor debet facere librū rationū ⁊ pupillo dare finita tutela.
5 Juramentū in litē datur quandocunqꝫ concurrit difficultas ꝓbatio
nis:⁊ dolus.
6 Exitus acta probat.
7 Sociorū ratio debet reuideri de anno in annum.
8 Enunciatiua verba emissa inter presentes quādo inducant ꝓbationē.
9 Probatio per cōiecturas admittitur vbi a cōiter accidētibus diffici
lis est probatio.
10 Officialis communis qui perfecte non posuit in libris omne ꝙ occasio
ne reipublice accepit condēnatur in quadruplum.
11 Socius etiā oīum bonorum non dotat de communi.
12 Mens cōtrahentium est attendenda.
13 Instrumento non creditur qn̄ vnus ex testibus instrumētarijs dicit se
non interfuisse.

Consilijs nostris trinus deus optimus adsit
vt fas perpetuo sanctaqꝫ iura loquar.¶ Cuꝫ in presenti cō
sultatione plura veniant declaranda et veritas consistat
in paucis : iccirco breuius quam potero rem ipsam absoluam.¶ Cir
ca primam dubitationem.s̄.in puncto premissam in primis conclu
do ꝙ dictus Joannes tenetur reddere rōnem geste administrationis
bonoꝝ ⁊ iuriū hereditatis tā paterne q̄ materne cōiuꝫ inter ipsuꝫ Jo
annē dn̄m Bartholomeū ⁊ Petrū filiū olim dicti Baptiste a die obi
tus cōis patris vsqꝫ ad diē diuisiōis quo tpe administrauit.¶ Hec cō
clusio primo ꝓbat̄ pro eo tpe quo administrauit vt tutor qm̄ de oībus
que fecit q̄ facere nō debebat.⁊ de his que nō fecit rōnē reddere tenet̄ vt
est casus in.l.j.in prin.⁊ in.§.de rōnibus .ff. de tutel.⁊ rōnibus distra.
¶ Scdo vt curator etiā tenet̄ rōnē reddere vt.s̄.ꝓ eo tpe ⁊ quaten⁹ vt cu
rator administrauit vt plene no.in.l.aduersus.⁊ ī.l.rōnes.C.de admi.
tu.⁊ de vtroqꝫ.s.de tuto.⁊ cura.ponit Spec.in ti.de iudi.in.iiij.parte.
§.ij.v̄si.sequit̄ videre de actiōe tutele.¶ Tertio etiā ꝓbatur dicta ꝯclu
sio:qm̄ tenet̄ etiā rōnem reddere de administratis ꝓ eo tpe ⁊ quatenus
1 administrauit nō vt tutor neqꝫ vt curator † nā quicūqꝫ alienā suscipit
administrationē regul'r tenet̄ ad redditionē rōnis.⁊ reliqua.iuxta illō
euangelij redde rōnem vilicationis tue vt habet̄ Luce.c.xvj.⁊ in.c.qua
liter ⁊ qn̄ el.ij.extra de accusa.vn̄ videmus ꝙ negocioꝝ gestor etiā ratio
nem reddere obligat̄:⁊ de mala ⁊ negligenti administratione tenetur.
vt est casus vbi hoc notabil'r declarat Bar.in.l.ij.ff.de neg.ge.hoc ideꝫ
videmus in ꝓcuratore ad lites ⁊ ad negocia.vt.l.si remunerandi.⁊ in
l.si ꝓcuratorē.§.j.ff.man.Idem in actore vniuersitatis.l.j.⁊ in.l.iteꝫ co
rum.§.si decuriones.ff.ꝙ cuiusqꝫ vni.noīe.Itē etiā in executore sn̄iarū
vt in.l.executorem.C.de execu.rei iudi.eodē modo tenet̄ etiā rationem
reddere executor testōrum in capitulo tua nobis extra de testa.⁊ in.c.
Jo.c.ti.idem ptꝫ in curatore pupilli ad lites insti.de auc.tut.in fi.Idē

etiã videmus in hospitalarijs qui aliqñ tenent rõnem reddere fm qđ
no.in aut.de ecclesi.titu.§.pe.⁊ in aut.de sanctissimis epis.§.yconom⁹
⁊ in cle.de reli.domibus ⁊ per Pe.Cy.⁊ alios in.l. orphanotrophos.
C.de epi.⁊ cle.Ad idẽ etiã tenet hrs grauatus per fideicõmissum.vt p
gl.⁊ Bar.in.l.cũ talẽ.ff.de cõdi.⁊ demõ.⁊ bal.in.l.filiũ quẽ habẽtẽ.C.fa
mi.her.vnde ex pmissis optime ꝓbat dicta cõclusio ꝙ vbicũqꝫ qs alie
ne se immiscet administratiõi rationẽ reddere tenet ⁊ reliqua restitue
re ponit multa ad ꝓpositũ Host.in sum.in ti.de obliga.ad ratiocinia.
2 ⁊ in terminis de fratre†qui stetit in cõione cũ fratribus ꝙ teneat in di
uisione rationẽ reddere geste administratiõis:decidit bal.in suo consi
lio ꝙ incipit in noĩe dñi amẽ.ad pmum.in.vj.dubio cõcludit ꝙ tenet
de oĩbus reddere rõnem taliter qualr reddere põt:nã non de oĩbus te
stes hẽri possunt sed in quibusdã stat suo sacramẽto. s.in modis. item
etiã in nõ modicis si ꝑsone qualitas verisimilitudo.⁊ iudicis metus eã
h cõcurrit ar.l.si quis ꝓ redẽptiõe.C.de do.⁊ eius ꝙ no.in.l.sumpt⁹.⁊
in.l.fundo.ff.de rei vẽ.q̃ decisio Bal.ꝓcedet qñ administrasset tñ iure
fraternitatis secus si vel tu.vel vt cur.qꝛ tũc tenet diligẽtẽ reddere rõnẽ
vt tradit in iuribus pallegatis:vel etiã qñ teneret vt socius ex cõuẽtio
ne vt.j.dicã in scđa dubitatiõe.Ad pdicta ẽt ꝙ accedat cõsuluit isignis
doctor Abbas Moder.in suo cõsi.xij.ꝙ inci.magnificus dñs Joãnes
⁊c.vbi in.vj.dubio cõcludit.ꝙ filius tenet rationẽ de his q̃ viuẽte patre
administrauit:lꝫ pater redditionem rationis nõ petierit arg.l.cũ opꝫ.
ver.sed in hac spẽ.C.de bo.q̃ li.vbi specialiter statuitur in patre qui ad
ministrat bona aduẽtitia filij.quorũ vsusfructus filij queritur vt nõ te
neat reddere rõnem: secus ergo in filio qui nõ facit suũ vsumfructũ :lꝫ
hẽat liberã administrationẽ in bonis paternis.ad idem adducit tex.in
d.l.cum oportet.§.finaũt res per locũ a speciali.⁊ ꝙ habetur in.l.tres
fratres.ff.de pac.⁊ in.l.si soror.C.de colla.dicit tñ se putare ꝙ non est exi
gẽda:ita stricta ratio sicut ab extraneo sed satis est ꝙ gñaliter ostendat
q̃tum in familia ⁊ in alijs stãtibus verisimiliter potuit expendere de q
bus latius ibi per eũ vidẽdum hec ⁊ quo ad pmam questionẽ pme du
bitatiõis pncipalis.¶Circa secũdam questionẽ dicte pme principalis
3 questionis cõcludo ꝙ cõtra dictũ Joannem est locus†delatiõi iuramẽ
ti in litem veritatis q̃tum fuerit ⁊ q̃ bona fuerint in bonis paternis et
maternis ⁊ quid ad eius manus peruenerit ex introitibus ⁊ redditus
bonorũ pdictorũ.¶Prima pars huius cõclusiõis ꝓbat lꝫ em̃ ad ali
quem sit deuoluta tutela vel cura non tñ administratio bonorũ a seipo
capere põt sꝫ certis solẽnitatibus obseruatis de quibus.in.l.legitimos
ff.de legitimis tut.simile videmus in prelatis ⁊ rectoribus ecclesiarum
qui similes sunt tutoribus in.c.si primatum.xij.q.j.qui etiã post titulũ
ad administrationẽ nõ accedũt nisi prius per superiorẽ eis administra
tio decernat obtẽta.s.confirmatione al's ipso iure priuãtur.vt.in.c.qua
liter.extra de elec.⁊ in.c.auaritie.eo.ti.li.vj.pꝫ ergo hoc etiam in rebus
ꝓfanis in qbus.⁊ si titulũ quis hẽat nõ tñ hꝫ administrationẽ ⁊ vsum
rei nisi dñi volũtas in apprehẽdenda possessione accedat al's tanq̃ pre
do habẽdus est.l.si ex scripto.ff.de acqui.pos.⁊ in.l.minus instru.C.eo.
ti.Cum ergo dictus Joãnes in pncipio sue administrationis predicto
rũ bonorũ dolose inuestitus fuerit qꝛ de bonis inuentariuꝫ nõ fecit nec
de manu iudicis legitime administrationẽ suscepit ꝓut tenebat vt ha
bet in.d.l.legitimos.⁊ in.l.fi.§.tali.C.de cur.fur.⁊ in.l.de creationib⁹.C.
de epi.andiẽ.⁊ in auc.vt hij qui obl.ꝓbent res mino.§.fi.ꝓpetue debet
subiacere infamie ⁊ etiam alijs penis est puniendus.⁊ contra eũ etiaꝫ
iuratur in litem vt ꝓbatur in.l.fi.C.arbitriũ tutele.⁊ ibi no.ꝓbatur in
l.tutor qui repertoriũ.ff.de admini.tu.vbi Bar.cõcludit ꝙ ꝓpter non
confirmationem inuentarij quis dicitur esse in dolo presumpto : vnde
dicit ꝙ lꝫ ꝓpter dolum iuretur in litem ⁊ non ꝓpter culpam vt.l.actio
nibus.ff.de in litem iurando tñ intelligitur ꝓpter dolum verum vel p
sumptum per illum tex.¶Preterea si conficiendo innẽtariũ.aliquas
res non posuit vel illas obscure posuit contra cum defertur iuramen
tum in litem veritatis vt concludit Bar.in.d.l.tutor qui repertorium
in penul.col.ergo multomagis si nullo modo confectuꝫ est inuentariũ
arg.auc.multomagis.C.de sac.san.eccle.¶Secunda pars conclusiõis
s.ꝙ deferatur iuramentum veritatis ad ꝓbandum quid ad eius ma
nus peruenerit ex introitibus ⁊ redditibus bonorum ⁊ iurium proba
tur.quoniam vt narratur in puncto ipse non confecit legitime librum
commune de introitibus ⁊ de expensis propter ꝙ contra ipsum debet
prestari iuramentũ in litem.casus est valde no.in.l.j.§.officio.ff.de tute
lis ⁊ rationibus distrahendis vbi notanter ad propositũ dicunt Bar
4 to.⁊ Bal.no.ꝙ†tutor debet conficere librum rationum ⁊ pupillo red
dere finita tutela.Ad idem.l.lucius.§.tutele.ff.de admi.tut. Et idem
dicunt in quolibet alio administratore ar.l.fi.§.inter cetera.ff. de libe.
lega.⁊.l.si ita fuerit.ver.in reliquis.ff.de manu.testa.Alias si hoc non
facit tenetur ad interesse declarandum per iuramentum in litem arg.
d.l.tutor qui repertorium fm Jaco.de arena.ꝙ est no.fm Bald.quod
ita presumantur contra illum qui non facit librum rationum sicut cõ
tra illum qui non facit innentarium.⁊ idem tenet Ray.de forli.facit.l.
si quis cũ falso.§.j.ff.de falsis.vbi casus no.⁊ Pe.de anch.in suo cõsil.
no.ꝙ incipit in xpi nomine amen sordide ⁊ perniciose nimis vbi dicit
ꝙ debent in tali libro rationũ sigillatim oĩa describi vt ex tali fundo.
Et a tali colono tm̃.⁊ a tali tm̃.⁊ sic de singulis nec dꝫ in genere ⁊ ius
nrm asserere se tm̃ expẽdisse ⁊ se tm̃ recepisse.istud em̃ nõ est reddere rõ
nem allegat.l.cũ seruus.ff.de cõdi.⁊ demõ.ibi vt cõputatiões probe an
improbe referant accepta recte relata.An non recte.si enim sic sint spe
cifice singula.declarata veritas ⁊ falsitas deprehẽdi põt non sub nube
⁊ generaliter affirmando sic esse vel nõ esse:facit.l.argẽtarius.§.edi. ff.
de eden.⁊ ita dicit tenere bar.in quodã suo cõsilio ꝙ incipit cũ pdcã ⁊c.
¶Preterea vtraqꝫ pars cõclusionis ꝓbat.Nã vt dicit gl.ab oĩbus ap
5 probata in.l.in actionib⁹.ff.de in litem iurando†qñcunqꝫ cõcurrit dif
ficultas ꝓbatiõis ⁊ dolus tũc dat iuramentũ in litem veritatis cõtra
dolosum sꝫ hic ãbo hec duo cõcurrũt.ergo ⁊c.ꝯcurrit em̃ difficultas ꝓ
bationis qm̃ valde difficile esset nũc immo pene impossibile ꝓbare oĩa
que ꝑuenerũt ad manus Joãnis bonorꝫ ⁊ iuriũ here. tã pr̃ne q̃ mr̃ne
⁊ oẽs ⁊ singulos introit⁹ ⁊ exitus vt de se manifestũ est cũ hec nõ faciãt
palã vocatis testibus vel tabellione sed secrete ⁊ domestice inter fratres
Alias em̃ cõtra administratores nunq̃ iuraret in litẽ si nõ daret diffi
cultas.cuius cõtrariũ.s.demõstratũ fuit dolus vero manifeste depre
hendit.Nã vt inquit bar.in.d.l.tutor.qui reptoriũ per illũ tex. in ver.
siqs.Item ille qui illud ad qđ scit vel scire dꝫ se teneri rõne officij est in
dolo psumptio.ad idẽ allegat lege carceri.ff.de custo.reorꝫ.⁊.l.si ꝓcura
torẽ.§.dolo.ff.mãda.⁊.l.dolo.ff.ad.l.fal.Sꝫ Joãnes sciebat vel scire de
bebat se esse obligatũ vt tutorẽ vel curatorẽ ad cõficiẽdũ inuentariũ et
librũ rõnũ vt.s.⁊ vt simplicẽ administratorẽ saltẽ ad cõficiendũ legitiẽ
librũ rõnũ.Itẽ si hoc nõ fecit fuit in dolo psumpto ꝯuenit etiã eius do
lus ex quo deprehendit in manifesto mẽdacio cũ nũc neget ad eius ma
nus aliqua ꝑuenisse que tñ ꝓbãt ꝑuenisse ad hoc.l.elegãter.§.fi. ff. de
dolo.⁊ ex hoc ostendit ab initio ⁊ cõtinuo in ꝓgressu administratiõis
6 fuit in deceptũ suorꝫ fratrũ iuxta illud vulgare†exitus acta ꝓbat.l.reꝫ
nõ nouã.§.fi.C.de iudi.⁊ ĩ ꝓhemio fforꝫ.circa fi.tradit Bar. ĩ.c.j. ꝟ.vj.
querit qbus modis feu.amit.vñ oĩa iura clamãt ꝙ ꝯtra dolosos iuret
in litẽ.l.si qñ.C.vñ vi.c.fi.extra ꝙ iuncta cã:faciunt q̃ statim dicã in alia
principali qõne.⁊ hec quo ad primã principalẽ qõnẽ. ¶Circa ea autẽ
que scđo loco ꝓponunt qm̃ plura dubia aliqualr ꝯfuse narrant ꝓcedã
sup his ponendo aliquas cõclusiones quas veras esse existimo.¶Pri
ma cõclusio est:ꝙ dictus Joãnes tenet reddere rõneꝫ administratiõis
quatenus administrauit vt socius ⁊ reddere bonã rõnem de pecunijs
traditis sibi ꝑ dñm Bartho.de lucris suorꝫ officiorꝫ ⁊ silr de lucris fa
ctis per ipsum Joannẽ hec cõclusio ꝓbat ꝑ illã regulã traditã in prin.
huius cõsultatiõis q̃ hꝫ ꝙ quicunqꝫ alienã suscipit administrationem
tenet ad redditionẽ rõnis ⁊ reliqua:ꝓut pluribus iuribus ⁊ auctorita
tibus.s.ostensum est etiã specialr de socio cõuentionali ꝓbat ex his q̃
7 ponit Bar.in.l.mutus.ff.ꝓ socio.vbi di cit†ꝙ rõ sociorꝫ reuideri dꝫ de
anno in annũ a nihilo dr nõ dictato iudicio:qꝛ tunc solueret societas.
l.actũ eo.ti.nisi aliud in pactis eorꝫ caueret vel dꝫ reuideri vel qñcunqꝫ
sine calũnia petitur vt dñt Bal.⁊ Saly.in rub.C.ꝓ socio.⁊ hr in.l. tan
din eo.tit.ille aũt tenet rõnẽ reddere qui administrauit vt notat in.l.
creditor.§.duob⁹.ff.mã.ꝓut etiã in filij dr in tutoribus in.l.j.C.de trãs.
⁊ no.in.l.ex ꝑsona.C.de ꝓba.⁊ ad hoc adduco oĩa.s.deducta.in princi
pio ⁊ hoc est clarũ.¶Scđa cõclusio sit ꝙ ꝑ primũ instrm societatis cõ
tractũ inter dcm̃ Jo.⁊ dñm Barth.de anno.Mcccclxv.ꝓbatur ꝙ vsqꝫ
ad illud tp̃s pfect⁹ dñs bar.cõicauit oĩa ei⁹ lucra ex officijs ꝑcepta vsqꝫ
ad aliud tp̃s ⁊ ꝙ illa tradit pfato Joãni vt ꝓbat ꝑ illa verba instri duꝫ
in eo dr cum hoc sit ꝙ eximius doctor dñs Bart. de castello tradiderit
oĩa eius lucra ex officijs ꝑcepta Joã.eius fratri ⁊ cũ eo imposterꝫ cõica
re intendit.per q̃ verba manifeste ostẽdit ꝙ dictus dñs Bar.iaꝫ cõica
uerat oĩa eius lucra.Nã in dubio statur publico instro.l. cũ pcibus.C.
de ꝓba.pro instro enim semp psumit:ꝙ vera sint oĩa ꝯtenta in instro ⁊
ꝙ valeat.Ad idem lex optimã.C.de ꝯtrahẽ.⁊ cõmittẽ.stipu. ⁊ ꝑ Bar.
in.l.diuus.ff.de fal.⁊ Bar.in.l.j.ff.quẽad.testa.aperi.facit.l.iubemus.
C.de ꝓba.ex eo enim due oriunt psumptiões vna veritatis altera solẽ
nitatis.l.si post diuisionẽ.C.de iur.⁊ fac.igno.vt dicit no.Bal.in.l.j.C.
de testa.⁊ pro eo in dubio iudex dꝫ semp psumere vt dicit Inn.in.c. cũ
Jo.heremita extra de fide instr.⁊ Cy.in.l.siqs de numero.C.de falsis.⁊
hoc nisi ꝓbet cõtrariũ vt in.d.l.optimam.⁊ no.in.l.iurisgentiũ.§. ꝙ fe
re.ff.de pac.⁊ Bal.in.d.l.si post diuisionem.⁊ tradit in.d.l. cũ precib⁹.
¶Sed ad hoc posset qs dicere ꝙ ptes recesserũt a dicto contractu so
cietatis:qm̃ per hoc nõ tollitur quominus dictũ instrm a pricipio solẽ
ne ⁊ validum nõ probet.qm̃ qñ instrm a principio est solẽ defectus su
perueniens annullans ipm instrumentũ nõ facit quominus ꝓbet qđ
iam gestum fuit vt no.Bar.in.l.fideicõmissa.§.j.ff.de leg.iij.⁊ bal.in.l.
rescripta.C.de preci.impera.offeren. ⁊ nota.in.l. finali. C.de rebus eo
rum.¶Nec etiam obst. si diceretur quod verba.s.relata.per que
arguitur lucra fuisse communicata: sunt verba enunciatiua emissa ꝓ
pter aliud ⁊ sic nõ vident probare iuxta not.in.l. ex hac scriptura.ff.de
do.in clemen.j.de proba. nam ad hoc respondetur quod regula est qđ
8 †vbicunqꝫ verba enũciatiua etiã ꝓpter aliud ꝓferunt inter presentes
prout fuit in casu nostro. tunc inducat presumptionem seu ꝓbationẽ
donec ꝓbetur cõtrarium.casus est clarus in.d.l.optimã.⁊ in.l. quidã.
ff.de probatio.per quas leges hãc theoricã ponit bar.in.d.l.ex hac scri
ptura.⁊ sequunt doc.⁊ Bar.in.l.sciendũ.ff.de ver.ob.⁊ Bal. in aut. si
quis in aliquo.C.de eden.immo plus dicit genitor meus in cle.j. extra
de proba.

de proba.ꝙ qn̄ talia verba emittunt̃ a ꝑtibus scientibus super actionē in qua ꝑtes pn̄t sibi ꝓiudicare nō admittit̃ ꝓbatio in ɔ̄rium per regulā.l.cuius ꝑ errorē.ff.de reg.iur.⁊ allegat Cy.hic tenere in.l.nō nudis in fi.q.C.de ꝓba.cū ergo in casu nr̄o in tali cōfessione lucrorū sibi traditorū Joānes posset sibi ꝓiudicare instr̄m adeo censet̃ ꝓbare ꝙ nō deberet admitti ꝓbatio in contrariuꝫ ⁊c.¶ Tertia cōclusio ꝙ ex eo ꝙ probat̃ dictū dn̄m bartholomeū ante societatē cōtractā concessisse oīa lucra suoruꝫ officiorū ⁊ etiā post pn̄t ꝓbari aliqua cōicata ꝓbatur sufficienter oīa lucra officiorū fuisse ꝑ dictū dn̄m Bartholomeū cōicata ex cōsuetudine cōicandi ⁊ ex solita ⁊ cōsueta traditione bonōrum dicti dn̄i Bartholomei facta dicto Joāni.ita in terminis consuluit Bal.in quodam suo cōsi.ꝙ incipit in xp̄i noīe amē.factū tale ꝓponit̃ duo fratres ⁊c.Allegat in ar.l.ꝓcula.ff.de ꝓba.corroboratur hoc ex eo:q2 dictus dn̄s Bartholomeus etiam passus est exigi dotes ꝓprias a dicto Joāne.Et sic ꝓbatur cōsuetudo cōicādi ⁊ maxime ex eo ꝙ Joānes fuit semper generalis administrator.Et omnia bona.⁊ lucra administrauit ꝓ hoc optime facit ꝙ cōsuluit Bal.in suo consilio incipiente duo fratres vnus maior natu vbi ponit qōnem:ꝙ maior natu cōia recipiebat ⁊ distribuebat maior natu accipit vxorem ⁊ se obligauit ad restitutionē dotis.cōcludit ꝙ dotis restitutio fieri dꝫ de cōi patrimonio duplici ratione.¶ Prima sic q2 sicut ceteri redditus peruenerunt ad manus maioris.ita ⁊ illa dos peruenisse censetur arguendo a cōsuetudine patrisfami.arg.l.vel vniuersoruꝫ.ff.de pig.act.⁊.l.cum de lanionis.§.asinā.ff.de fun.instruc.⁊.l.prediīs.§.balneas.⁊.§.titio.⁊.§.qui ad domum eo.ti.¶ Secūda ratio est q2 presumitur dotem sicut alia in cōi immissam eē d.l.procula.ff.de ꝓba.ideo de cōi patrimonio dꝫ retrahi.l.si filia.§.nerati.ff.fa.her.l.cū actione.§.si vnus.ff.ꝓ socio.cū si.si ergo ex eo ꝙ redditus bonorū cōium ⁊ bona oīa cōia administrā tur ⁊ gubernantur per vnum ex fratribus presumit̃ ꝙ dos vxoris alterius fratris q̄ est ꝓpria ipsius fratris peruenerit ad ei⁹ manus:q̄ est alterius spēi.q̄tomagis presumi dꝫ in casu nr̄o cū do.Bartholomeus cōicauerit dotes ⁊ oīa cōia fuerunt administrata ꝑ ipm̄ Joannē ⁊ etiā lucra ꝓ magna ꝑte ꝓbant̃ cōicata presumi dꝫ facta cōicatio aliorū ꝓ eo tꝑe pro quo.nec per instrumētū nec ꝑ testes ꝓbatur cōicatio.ar.auc.multomagis.C.de sac.san.ec.¶ Preterea si eo tꝑe quo dn̄s Bartholome⁹ non erat obligatus ante ɔ̄ctam societatē lucra cōicauit:q̄tomagis censet̃ cōicasse ꝓ eo tꝑe quo erat obligatus.censendū eē̄ est fidē suam seruasse arg.l.merito.ff.ꝓ socio.iuncta.l.j.ff.de pac.⁊ in.l.j.ff.de consti.pecu.ꝓ his accedat:nā in his q̄ aguntur inter domesticos ex quo plena ꝓbatio haberi nō pōt vt tradit̃.in.l.cōsensu.C.de repudiīs.⁊ in.c.in literis extra de testi.sufficit illa ꝓbatio ꝑ cōiecturas q̄ haberi pōt vt tradit̃ in dictis iuribus facit.l.nō oīs.§.a barbaris.ff.de re mili.⁊ tradit Bar.in.l.in illa

9 in vltimis verbis.ff.de ver.oblij.⁊ ideo dicimus ꝙ†vbi a cōiter accidentibus difficilis est ꝓbatio sufficit ꝓbatio per ꝓsumptiones.⁊ coniecturas seu per ꝓbationes q̄ al's essent imꝑfecte vt ꝑ Barto.in.l.de pupillo.§.si quis ipsi pretori.in.vij.q.ff.de noui ope.nun.⁊ ꝑ Bar.in.l.filiū diffinimus.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.⁊ colligit̃ ex ratione per gl.in.c.j.in verbo aucto.de test.in.vj.q̄ ibi ad hoc pōderat dn̄icus de sancto Geminiano.⁊ no.in.l.si quis ex argentariīs.§.pe.ff.de edendo.⁊ hoc maxime dicendū est in casu nostro contra dolosum stante difficultate ꝓbationum contra quē defertur iuramentum in litem veritatis.⁊ sic requiritur plena ꝓbatio vt statim dicam.¶ Quarta ɔ̄clusio sit ꝙ quo ad lucra officiorū cōicata per dictū do.Bartholomeū dicto Joāni ⁊ quo ad lucra facta per dictū Joānem cōtra eum defert̃ iuramentū in litē veritatis q̄ conclusio ꝓbatur pluribus mediīs.¶ Primo q2 Joānes obligauit se ad cōficiendū inuētariū de oībus bonis cōibus ⁊ ſm̄ formā contractus societatis qui seruandus erat iuxta.l.legeꝫ.C.de pac.⁊.l.j.§.si conuenerit ff.depositi.ergo si illud nō fecit cōtra eū iuratur in lite:vt est casus in.l.tutor qui repertoriū cum ibi no.ff.de admi.tuto.⁊ in.l.fi.C.de arbi.tute.⁊.s̄.declaratum.fuit.¶ Scd̄o q2 iste Joānes non tenuit rectum cōputum ⁊ legitimū de lucris cōicatis per dictum dn̄m Bartholomeū.igit̃ contra eū tanq̄ ꝓsumptum dolosum iurat̃ in litem vt est casus in.l.j.§.officio.ff.de tute.⁊ rationibus distrahendis qui lꝫ loquat̃ in tutore tn̄ Bar.⁊ Bal.⁊ oēs ibi dicūt idē esse in quolibet administratore.¶ Tertio q2 ratio ꝑꝑ quā dicimus ꝙ cōtra nō conficientes inuentariū ⁊ administrationis librum rationū iuratur in litē est:q2 ex quo sciūt vel scire debent se ad illud teneri ⁊ nō faciunt ꝓsumunt̃ esse in presumpto dolo,vt dicit Bart.in.d.l.tutor qui repertoriū.⁊.s̄.dictū fuit sed eadē ratio militat in casu nr̄o ex quo tenebat̃ ad cōficiendū inuentariū ⁊ librū rationū.ergo idē ius.l.a titio.ff.de ver.ob.⁊.l.illud.ff.ad.l.aqui.rō eīm̄.l.ampliat.⁊ restringit dictā.l.si is g.ff.de acqui.pos.⁊.l.cū pater.§.dulcissimis.ff.de le.ij.

¶ Quarto q2 vt in pūcto ꝓsupponit̃ Joānes negat ad manus suas ꝑuenisse q̄ ꝑ aliā viā ꝓbari pn̄t.⁊ sic deprehendit̃ in manifesto mendacio non solū in fine sed etiā a principio ⁊ in medio q2 vt.s̄.dixi exitus acta ꝓbat.⁊ per dn̄s est in dolo saltem ꝓsumpto.l.elegāter.in fi.ff.de dolo ergo stāte difficultate ꝓbatiōis ⁊ dolo saltem ꝓsumpto dꝫ deferri iuramentū in litem vt voluit illa gl.ordinaria in.l.in actionibus.ff.de in litē iurando.¶ Quinto ⁊ vltimo hec cōclusio ꝓbatur.nā si iste Joānes ꝓbatur:ꝙ in redditu rōnis negat aliqua que alia via ꝓbātur ad eius man⁹ peruenisse ⁊ sic aliqua occultauit vel omisit scribere:dicit̃ ꝓdo.casus est in.l.pōponius.§.ex facto.quē ibi ad hoc notāt Ange.imo.⁊ Moder.ff.de acquir.pos.⁊ tꝫ per illum tex.Ludo.ro.in

10 eadē.l.§.sed legatario.⁊ hinc dicit etiā ꝙ†officialis seu ꝓcurator cōis qui nō ꝑfecte posuit in libris cōis oē id ꝙ occasione rei publice acceperat sꝫ aliqd penes se retinuit cōdēnat̃ in quadruplum vt est tex.in.l.excellētia.C.de erroga.mili.anno.li.xij.⁊ dicit bal.vbi exigit̃.§.dolo.ff.de eden.ꝙ si penitus nō scribit punitur pena manus ꝑ tex.in auc.de māda.prin.§.reges.si ergo dr̄ ꝓdo.ergo cōtra eū prestat̃ iuramentū in litē veritatis.vt est casus in.l.si qn̄.C.vn̄ vi.⁊ in.c.fi.extra ꝙ metus cā ⁊ vtrobiq̄ꝫ no.ꝑ doctores ⁊ traditur in.l.in actionibus.ff.de in lit.iur.¶ Quinta ⁊ vltima conclusio est:ꝙ doces prefati dn̄i Bartholomei ex quo probantur posite in domo pro cōi vtilitate debent in primis extrahi de bonis cōibus tanq̄ es alienum.vt not.Spec.in ti.de iudiciīs in quarta ꝑte.in.§.sequitur.ver.Quid si in cōione ponunt bal.⁊ aliī in.l.si patruus.C.cōia vtriusq̄ꝫ iudiciī.⁊ consuluit ang.in suo consilio.ꝙ incipit in nomine iesu xp̄i ⁊c.Viso dicto puncto ac etiam statuto ⁊c.cui cōsilio subscripserūt se doctores solēnis dn̄s Onofrius ⁊ do.Marc⁹ de perusio.⁊ hec quo ad ſm̄ locum quesita.¶ Circa aliā dubitationem concludendū est filias prefati dn̄i Bartholomei dotare debere de bonis cōibus:vel saltē dictū Joannē debere īputare in partem suam dotem traditam filie sue.hoc manifeste ostēditur:vnde ista est ma

11 gis cōis conclusio ꝙ†socius etiam oīum bonorū obligatus est dotare de ꝓprio.Et tenet̃ de sua ꝑte dotare vt concludit speculator in ti.de iudiciīs.§.sequit̃.ver.qd si vnus.⁊ tꝫ Bald.in.l.si patruus.C.cōia vtriul.iudi.⁊ Bal.in auc.ex testō.in.xvij.col.C.de colla.⁊ Pe.de perusio in consilio ꝙ incipit.qm̄ iam dudum consului.⁊ bal.in preallegato cōsilio duo fratres vnus maior natu.⁊ Ang.in dicto cōsi.viso puncto ⁊c.Et est casus in.l.si soci⁹ ꝓ filia.iuncta glo.ff.ꝓ socio.Aut ergo voluerimus dicere ꝙ dicta societas q̄ vltimo loco cōtracta asserit̃ non dꝫ quo ad hoc seruari q2 non habuit effectum.⁊ tūc stat cōclusio.s̄.firmata ꝙ dos data filie dicti Joannis dꝫ ipsi Joāni imputari ꝑ iura ⁊ auctoritates.s̄.allegatas.Aut volumus dicere societateꝫ quo ad hoc esse seruandam:⁊ tūc cōcludēdum est ꝙ filie dicti do.bar

a tholomei debēt de cōi dotari vt ꝓbant verba societatis:q̄ asserit̃ vltimo loco ɔ̄cta.s.ꝙ si cōtingeret filias nasci durāte societate tales filie deberent de cōi dotari.cum ergo filie dn̄i Bartholomei fuerint nate durante societate debent ſm̄ conuentioneꝫ de cōi dotari.est eīm̄ seruanda forma cōuentionis.l.legem.C.de pac.cōuentis.l.contractus.ff.de reg.iu.l.legem.C.locati.Cum ergo verba cōuētiōis sint clara nō est opus alia interpretatione l.ille aut ille.§.cū in verbis.⁊.l.non aliter.ff.de leg.iij.l.si aliī.ff.vsufru.leg.q2 in incertis nō certis locus est cōiecturis.l.cōtinu⁹

12 §.cū ita.ff.de ver.ob.cōfirmat̃.Nā†nō solū v̄ba sed etiā mēs cōtrahentium est attendenda nō solum in vltimis voluntatibus l.in conditionib⁹.ff.de cōdi.⁊ demō.sꝫ idem etiā in ɔ̄ctibus vt.l.quotiēs idē sermo.ff.de re.iu.⁊ ibi Bar.intētioni eīm̄ debēt v̄ba deseruire ⁊ nō ecōtra.Et ideo ampliātur ſm̄ intētionem ⁊ mētem.l.cum pater §.dulcissimis.⁊ ibi Bar.ff.de le.ij.¶ Sꝫ dicat mihi ꝑfecto aliqs ⁊ si filia Joānis erat iā nupta ⁊ censebat̃ nupta de portiōe Joānis ⁊ commodum fuit ꝙ censeretur dotata de cōi quare appositum fuit pactū ꝙ dicta asserta societas duraret.xx.annis nisi ad hoc ꝙ filie dn̄i Bartholomei etiaꝫ de cōi dotarent̃ ⁊ etiā filie Joannis ⁊ sicvt̃ in dicta asserta societate ɔ̄cta appositū dictū pactū ꝙ filia Joā.cēseretur dotata de cōi si societas duraret annis.xx.quo tꝑe filie dn̄i Bartholomei poterant nasci ⁊ dotari ⁊ sic cessante etiā tacita cōditione censetur cessare dispositio.l.itē q2 in fi.cum ibi no.ff.de pac.vel dicere debemus filias dn̄i Bartholomei dotari debere de bonis cōibus ꝙ in hoc fuerit es alienū.⁊.l.iure societatis.ff.pro socio.Et ꝑ hec reducent̃ ꝓdicti sociī ad equalitatem que inter socios maxime est seruāda.l.verū in prin.⁊.l.si nō fuerint.ff.ꝓ socio ⁊ hoc maxime ex eo ꝙ dictus Joannes nō obseruauit pacta societat̃ q2 nō fecit inuētarium nec legitime tenuit cōputum lucrorum dictum est.⁊ sic dedit causam diuisionis.vnde non seruanti fidē fides seruanda nō est.l.cum ꝓponas.C.de pac.l.qui fide cum si.ff.de transac.⁊ eo maxīe q2 ex narratiōe pūcti apparet q2 dedit occasionem diuisionis per id ꝙ habetur in.l.actione.§.Itē qui

a ¶ Aduerte q2 h̄ ꝓceptor me⁹ in h̄ cōsulēdo tenuit ɔ̄rīū in cā cōitum de borromeis ⁊ in cipit eius consiliū visis l̄ris mihi destinatis:⁊ ibi tꝫ ꝙ dotat de cōi.

societatē.ff.ꝑ socio.⁊ in.l.si cōuenerit eo.ti.⁊ hec clarius ꝓcede
rēt si appereret ꝯtus iuratus q2 cū Joānes cōtrauenisset ꝑderet
oē ius.⁊ tenereť ad obseruātiā ⁊ dñs Bartholomeus sibi nō te
nereť ad aliquā obseruantiā iuxta sing.ꝓuisionē.l.si qs maior.
C.de trāsac.Quare tñ oīa sunt dicta si ꝓbabiť ꝑ scōm assertum
instrumentū cui tñ de iure nulla est danda fides vt statim in se-
13 quenti dubitatione diceť ⁊c.¶Circa aliud dubiū†nūquid cre
dať publico instro:ex quo vnus ex duobus testibus necessarijs
dicit se nō interfuisse ⁊ in hoc articulo qñ testes ꝯdicunt instro
late ⁊ varie loquunť doctores in varijs locis tñ in casu nro qñ
vnus ex duobus necessarijs dicit se nō interfuisse magis cōis cō
clusio est ꝙ nō steť instro.cōclusio est Joānis caldarini ⁊ canoni
starū in.c.cū Joā.heremita extra de instru.⁊ Bar.Bal.Ang.⁊
Jo.de imo.in.l.in fi.ff.quēad.test.ap̄i.⁊ Ang.in.l.cū ab initio.
eo.ti.tradit late genitor meus.in.c.nra extra de testibus.¶Cir
ca vltimā cōcludo ꝙ cū fuerit latū laudū ꝙ dictus Joannes de
beret diuidere ⁊ cōsignare ꝑtem animaliū dño Bartholomeo
⁊ sepius requisit⁹ hoc facere recusauerit fuit in mora iuxta no.
in.l.si ex legati causa.ff.de ver.ob.⁊.l.mora.ff.de vsuris.itē ꝑdi-
cta animalia perierūt ꝑdicto Joāni moroso vt tradiť in dictis
iuribus ⁊ in.l.ꝙ te.cū ibi no.ff.si cer.pe. Laus deo
omnipotenti.Amen.⁊c.

¶Consilium.xlvij.

1 ☞ Dispō nō adaptať ad casum ad quē nō adaptātur verba.
2 Contractus verba sunt intelligēda vt aliquid operantur.
3 Exceptio licet firmet regulam in non exceptuatis non tamen illam dilatat.
4 Pertinentiarū appellatione q̄ veniāt ⁊ q̄ non.nu.5.
6 Clausula.cū omnibus iuribus ⁊c.restringiť ad ea q̄ sunt de natura contractus.
7 Videlicet dictio:de sui natura est restrictiua precedentium.
8 Error iniustus quis dicatur.
9 Arguitur a simili.
10 Error iuris ꝓbabilis sufficit ad prescriptionem.
11 Error iuris quomodo ꝓbetur ꝓbabilis.
12 Possessio ciuilis sola sufficit ad prescriptionem.

Consilijs nostris trinus deus opti
mus adsit vt fas
perpetuo sanctaq3 iura loquar.In pmo pñtis cōsul
tatiōis arti.cōcludendum puto ꝑdictas siluas ⁊ ne
mora ab oppiano citra versus ciuitatē seneñ.nō icludi in dicta
venditiōe.Nā clarū est ꝙ regulariter in ꝯtibus obmissum re.
loco.⁊ tpe hr̄ ꝓ obmisso.l.triticū.l.qcqd.vt.l.ita stipulat⁹ ⁊.l.si
stipulat⁹.§.grisogon⁹.ff.de v̄.ob.fac.l.si cū dotē.i pn.cū ibi no.ff.
so.ma.Cū ergo in casu nro ꝑdictus Laurētius haberet posses-
sionē de qua agimus cōem cū Joāne de burgēsibus:qm̄ due ter
tie partes pro indiuiso erāt dicti Laurētij:⁊ alia tertia erat di-
cti Joannis ⁊ plus erat dicti Laurentij palatiū ⁊ quedam alie
res ⁊ demū dicti Laurētius venerit ad diuisionē cū dicto Joā
ne:⁊ tetigerint sibi in ꝑtē plura bona distincta ⁊ separata ⁊ sil-
ue:⁊ nemora remāserint cōia ⁊ indiuisa:vt pꝫ ꝑ instrm diuisio
nis de quo.s.manifeste cōcludiť:ꝙ dicte silue ⁊ nemora non ve
niunt in dicta diuisione:q̄ cōclusio aperte ꝓbatur ꝑ v̄ba dicti in
strumēti vēditionis dū in eo dr̄ duas tertias ꝑtes suarū posses-
sionū dicti Laurētij ꝓ indiuiso.vꝫ terras laboratiuas vineatas
sodas pratiuas boschatas ⁊ al's quascunq3 q̄ pro alia tertia par
te teneť ꝓ diuiso ⁊ possideť ꝑ Joannē Nic.de burgēsibus de
senis:ex quibus v̄bis clare cōcludiť ꝙ tm̄ fuerūt vēdite due ter
tie ꝑtes bonorū diuisorū ⁊ nō bona q̄ hēbat cōia ꝓ indiuiso.vñ
cū verba sint clara nō est opus alia interpretatiōe.l.ille aut ille.
§.cū in v̄bis.⁊.l.nō aliter.ff.de leg.iij.in incertis em̄ nō certis lo
cus est cōiecturis.l.cōtinuus.§.cū ita.ff.de ver.ob.Cum ergo in
casu nro silue:⁊ nemora remāseriut indiuisa.⁊ sic essent cōia ꝓ
1 indiuiso nō cōprehenduť.in dictis verbis†ad illū em̄ casum
ad quē v̄ba nō adaptanť:nō adaptať dispositio.l.si seruū.§.nō
dixit ꝑtor.ff.de acqui.here.l.vnica.§.sin aūt ad deficientis.C.de
cadu.tol.que etiā cōclusio clarius cōfirmať ex v̄bis q̄ postea se-
quunť in dicto instro dū dr̄ vꝫ.illas duas tertias q̄ dicto Lauré
tio vēditori tetigerūt in diuisione:q̄ dictus Laurētius fecit cū
dicto Joāne q̄ possessiōes ⁊ bona sita sunt in comitatu seneñ.in
diuisione aūt quā fecit dictus Laurentius cū dicto Joāne nō te
tigerunt sibi in ꝑtē ꝑdicte silue:⁊ nemora de quibus agimus:sꝫ
illa indiuisa remanserunt:vt pꝫ ex dicto instro diuisionis.item
illa nemora nō veniūt in dicta venditione nec includunť in ver
bis dicte vēditionis a quib⁹ v̄bis clarius dicti ꝯtus vēditiōis
nō est recedendū.d.l.nō aliter cū si.qm̄ ad cōsiderandum ad qd
quis ⁊ inq̄ntū quis sit obligatus ex ꝯtu ipsius:verba sunt in-
spiciēda.l.fideiussores magistratuū.§.fi.ff.de fideius.l.lecta.ff.si
cer.pe.vbi bal.⁊ in.l.fi.C.cōia vtriusq3 iudicij si em̄ in dicta ven
ditiōe icluderenť due tertie ꝑtes bonorū:⁊ rerū q̄ ⁊ quas dictus
Laurētius hēbat nō solū in dictis possessionibus ꝓ diuiso cū
dicto Joanne sed etiā pro indiuiso ⁊ nō solū que tetigerūt sibi
in partē in dicta diuisione sꝫ etiā que remāserūt cōia frustra ap-
posita essent illa v̄ba duas tertias ꝑtes suaꝝ possessionū ꝓ diui
so ⁊ alia v̄ba que dicto Laurētio venditori tetigerūt in partez
2 †verba aūt cōtractus sunt intelligenda vt aliquid opereť.l.si
qñ.ff.de le.j.c.si papa extra de ꝓui.li.vj.tradiť i.l.j.C.de pac.pig.
¶Preterea ex quo ꝑtes expresse incluserūt in dicta venditiōe
bona ⁊ res que hēbat ꝓ diuiso dať manifeste intelligi ꝙ volue
rūt icludi ea q̄ hēbat cōia ꝓ idiuiso:qm̄ qui vnū icludit aliū ex
cludere vr̄.l.cū ꝑtor.in prin.ff.de iudi.l.fi.C.de pac.cōuentis.l.
maritus.C.de ꝓcu.cū si.ex quib⁹ omnib⁹ fit cōclusio ꝙ in dictis
verbis dicti cōtractus nō includerenť silue:⁊ nemora q̄ reman-
serint indiuisa ab oppiano citra versus ciuitatē seneñ.¶Sed
cōtra ꝑdicta instabit diligens inuestigator ꝙ lꝫ in dictis verbis
nō includāt.tñ includunť in alijs verbis dicti cōtractus.dū dr̄
reseruato tñ dicto venditori palacio antedicto cū domib⁹ clau-
stris ⁊ oībus muraglijs:circa dictū palaciū ⁊ ad ipsum palaciū
ꝑtinentibus que in ꝑsenti vēditione nō veniant:neq3 esse inte-
liganť:vñ vr̄ pōderandū ꝙ dictus venditor tm̄ sibi reseruauit ⁊
excipit palaciū cū domib⁹ ⁊ claustris ⁊ alijs ꝑtinētijs:exceptio
autē solet firmare regulā in nō exceptuatis.l.q̄situ.§.deniq3.⁊
ibi bar.in.l.cū de laniōis.§.cui fun.ff.de fun.instru.⁊ no.in.l.j.ff.
de re.iur.⁊ ꝑ Dy.⁊ Jo.an.in ru.de reg.iu.in.vj.ergo excepto pa
lacio vt.s.oīa alia videnť includi in dicta vēditione ⁊ ꝑ ꝯñs vi-
denť icludi dicte silue ⁊ nemora vt.s.¶Sed ad hāc obiectio-
3 nē facilis est rñsio ⁊ breuis†ꝙ lꝫ exceptio firmet regulā in nō ex
ceptuatis:nō tñ eam dilatat vt faciat sub ea cōprehendi.Que
de sui natura nō cōprehenderenť casus est no.⁊ Dyg.per quez:
ita ibi decidit Bar.in.l.generari.§.vxori.ff.de vsufr.leg.ita etiā
per illū tex.dicit bar.in.d.l.j.in vltimis verbis.ff.de re.iur.Idē
etiā tꝫ Bar.in.d.§.deniq3 vbi respōdet ad illū tex.qui videbať
ꝓbare contrariū tradiť per Lappum ⁊ canonistas in.c.qui ad
agendū de ꝓcur.in.vj.⁊ ꝑ Lappū ⁊ Pe.de anc.in.c.pe.de offi.
vica.Ad idē bene facit tex.no.in.c.in nra.extra de sepul.Cū er-
go in verbis venditionis q̄tuncunq3 gñalibus nō includerenť
dicte silue ⁊ nemora.Igiť nō est dicendū ꝙ dicta exceptio habe
ret ampliare veritatē dictoꝝ v̄boꝝ.¶Sꝫ iterū ⁊ fortius insta-
bit ꝙ includunť sub alijs verbis que immediate postea sequun
tur dū dr̄ cū oībus ⁊ singulis iuribus ⁊ ꝑtinentijs suis dictarū
rerum venditarū ⁊ quolibet ipsaꝝ ⁊c.Sed de pertinentijs ⁊ iu
ribus dictarū rerum videbanť esse dicte silue ⁊ nemora.igiť ⁊c.
Naꝫ inquit eleganter Inn.in.c.cū ad sedē extra de resti.spo.illa
4 †veniunt appellatione pertinentiarum que statuto vel cōsuetu
dine vel lege deputata sunt vt accedant interdicto vnde statu-
tū est:ꝙ accedant etiam mobilia ⁊ dāna.l.j.§.rectissime.ff.de vi
⁊ vi ar.Item hereditati oīa que in hereditate inueniunť etiā si
nō fuerunt testatoris.l.itē veniūt.ff.de peti.here.⁊ plura prose-
quitur exempla Inn.vnde dicit quod si petitur ecclesia vel ca-
strum vel alia cōsilia cum pertinētijs suis ea que sunt deputata
vt accedant statuto vel consuetudine peti intelligentur vt ibi la
tius per eum:quem in hoc vidētur sequi doctores.⁊ eius dicta
latius ⁊ notabili⁹ prosequiť Jo.cal.in suo solēni consilio quod
incipit gregorius nonus.sed de consuetudine videtur quod sil
ue ⁊ nemora accedant predijs ⁊ possessiōibus.⁊ censeanť esse de
pertinentijs predioꝝ ⁊ possessionum:⁊ ita vr̄ esse de consuetudi
ne communis vulgaris intellectus.igiť dicte silue ⁊ nemora in
cluduntur sub illis verbis cū pertinentijs suis facit pro predi-
ctis q2 verbum pertinere vr̄ latū verbū.l.pertinere.ff.de ver.sig.
facit.l.si ego.§.idē ait.ff.de publi.⁊.l.si titio.ff.de vsufr.⁊.l.inter
socerum.§.cū inter.ff.de pac.dotalibus cum si.que allegat Jo.
cal.in dicto cōsilio.¶Sed pro solutione est aduertenduꝫ quod
licet forte dici posset ꝙ si vendidisset dictus Laurentius posses
siones suas simpliciter cum iuribus ⁊ ꝑtinētijs venirent dicta
nemora tanq̄ pertinentia.Tñ ex quo nō simpl'r vendit posses-
siones sed specificat res particulares petias terraꝝ etiā boscha
5 tas.dico ꝙ†appellatione pertinentiaꝝ nō veniunt alie res par
ticulares.⁊ sic nō veniunt dicta nemora.hoc clare colligitur ex
dictis Inn.in.d.c.cum ad sedē.vbi notanter dicit ad ꝓpositūꝫ
prout.s.relatū est ꝙ illa sunt de pertinentijs que ita deputata
sunt vt accedant.⁊ sic ꝙ sint tanq̄ accessorium ad ipsam rē prin
cipalē sed vt dixi vna res particularis alteri nō accedit.Nec dr̄
de pertinentijs possessionis siue poderis in vniuerso prout sta
tim etiā dicā.¶Preterea si accedentia sequunť naturam eius
cui accedunt.vt in regula accessoriū cum materia.ff.de reg.iur.
in.vj.in.l.cū principalis.ff.de reg.iu.⁊.l.Aurelius.§.legatū.ff.
de libe.lega.ergo cum in principali sit dictū de predijs ⁊ rebus
diuisis:ita pariter debemus intelligere de ipsis accedentib⁹ di-
uisis.¶Preterea omnes clausule que solent in cōtractu appo
ni ⁊ regulantur fm̄ naturam principalis dispositionis ⁊ con-
tractus.

tractus. Ad hoc tex. notandus in. l. fi. ff. de consti. pecu. Et qd no. bal. in. l. si absentis circa finē. C. si cer. peta. Ad idē gl. ordinaria. in. l. si patronus. §. patronū. ff. si qd in frau. patroni. sed 9ctus in sui principali dispositiōe tm̄ refert ad res quas pro diuiso possidebat igit etiā dicte clausule referri debēt ad res diuisas. ¶ Preterea magis ad ppositū
6 dicit Bal. notāter in. l. a pcuratore. C. man. q † huiusmodi clausula cū oībus iuribus ꝛc. restringit ad ea que sunt de natura 9ctus argu. l. si stipulatus. ff. de vsuris. ꝛ allegat no. per Inn. in. c. ex literis. extra de iurepatro. idē etiā Bal. in rub. C. de 9hen. emp. in. x. q. q lꝫ clausuleq̄ apponūt in 9ctu emptionis ꝛ vēditionis nō debeant intelligi sine virtute aliquid operādi. l. hec. ff. de 9hen. emp. tm̄ debent. ita intelligi vt verba intelligant̄ ſm naturā 9ctus ꝛ ſm naturā rei deducte in cōtractū. allegat. d. l. si stipulatus. ꝛ dicta Inn. in. d. c. ex literis sed de natura 9ctus nō est q veniāt res q̄ nō sunt in 9ctu expresse: vt. s. dictū est p. l. si stipulatus. §. grisogonus. cum si. ¶ Preterea cū in expressiōe rerū venditarū expsse declaret̄ de rebus quas possidebat p diuiso: lꝫ in expssiōe ptinētiarū hoc nō declaret̄ tm̄ dicta clausula recipit declarationes a clausula pcedēti vt intelligat̄ de ptinētijs: que possidet pro diuiso: est tex. no. in simili. in. l. j. §. de reb⁹ dubijs quē ibi sic sumant bar. si in vna parte alternatiue est aliqua res dubia declarat̄ habito respectu rei q̄ in altera parte alternatiue posita est facit illa regula vulgaris que hꝫ: q per pcedētia declarant̄ seqnētia. l. si seruus pluriū in fi. ꝛ. l. q filiabus in prin. ff. de leg. j. cū si. facit q statim dicam. ¶ Preterea dato q dicta nemora essent de ptinentijs q tamen est falsum q sunt de pertinētijs rerū venditarū simpliciter ſꝫ etiā aliarū possessionū quib⁹ essent cōia p indiuiso. ꝛ sic ſm quid: vba aūt sunt intelligēda simpliciter ꝛ nō ſm qd. l. hoc legatū. ff. de le. iij. ꝛ per Bal. in. l. titie textores. ff. de leg. j. per Ang. ꝛ Moder. in. l. j. in prin. ff. de ver. ob. ergo dꝫ intelligi de ptinentijs simpliciter dictarū rerū vēditarū ꝛ nō ſm qd hoc est de illis q̄ sunt aūt aliarū rerū quā venditarū. ¶ Postremo posset quis dicere immo veniāt dicta nemora. Nā vt ex 9ctibus initis pcipit̄: q hec possessiones vēdite vocant̄ possessiones palacij tigliani: vt ptꝫ verbis pallegati cōtractus vēditiōis. dū dr̄ q̄ vulgariter vocant̄ se possessione de palazo de tigliano. ſꝫ habem⁹ q pascua deputata ad vsū fundi ꝛ cū eo vno nuncupata veniunt sub noīe fundi. vt est tex. quē ibi ad hoc no. Bar. in. l. seye. §. tyranne. ff. de fundo instru. ad idē allegat tex. in. l. predijs. §. balneū. ff. de le. iij. ego codē modo in casu nostro: nemora acta ad pasturādū que sub noīe dicte possessionis tigliani vocabuntur. faciūt etiā no. p Bar. dum tractat de hoc noīe podere. in. l. j. ff. de re. du. in fi. ꝛ in. l. si ita. in fi. ff. de an. ꝛ arg. leg. facit tex. ꝛ ibi p Bart. in. l. vxorē. §. legauerat. ff. de leg. iij. ¶ Sed ad hec dicta faciliter respōdet̄ q dictus Laurētius nō simpliciter vēdit suas possessiones de tigliano: hoc est duas tertias partes possessionum sed declarauit seipsum dicendo duas tertias partes possessionū pro diuiso: vnde cū verba sint clara ab eis nō est recedēdū. d. l. nō aliter. ff. de leg. iij. ꝛ magis ꝛ postea
7 se declarauit dicēdo: vcꝫ illas duas tertias q̄ dicto Laurētio ꝛc. vn̄ no. est dictio † vcꝫ q̄ sui natura est restrictiua pcedētiū. l. in vēdi. ff. cōi prediorū. ꝛ p Bal. in. l. cū mulier. ff. sol. ma. est etiā expositiua pcedētis orationis vt no. gl. in cle. cām. de elec. ꝛ tex. cū gl. in. c. nouimus. de ver. sig. vn̄ cū vēditor declaret seipsum referēdo spāliter ad res diuisas ꝛ non ad possessiōes simpliciter indubitāter nō veniūt possessiōes īdiuise vt s. clarissime ostēsum est. ¶ Preterea si qua dubitatio esset. verba sunt interptāda 9 emptorē qui se in illis fundat. ꝛ debuit apertius loqui. l. veterib⁹ cū materia. ff. de pac. l. stipulatio ista. §. in stipulationib⁹. ff. de ver. ob. ¶ Preterea si pbabit̄ q mihi narrat̄ res reddit̄ magis clara. s. q dicta bona vēdita etiā sine dictis nemorib⁹ nedū valebat pciū de quo in instro ſꝫ etiā vltra quo casu q̄titas pcij tolleret oēm dubitationē arg. gl. no. in. l. j. ff. de superfi. ꝛ eius qd no. Bar. in. l. q aūt ferro. §. qui maximos. ff. de publi. ꝛ in sua disputatione q̄ incipit public. et qd no. ad ppositū Bal. Pau. de ca. ꝛ Moder. in. l. j. C. qui test. ꝛ moder. in. l. serui electio. in fi. ff. de leg. j. ꝛ hoc quo ad primā dubitationē.

¶ Circa scd̄am dubitationē puto q dicti Baptista ꝛ Celidonius nō possunt se tueri priuilegio pscriptionis. ꝛ in primis hoc ostendit̄ tam de iure cōi q̄ etiā ſm formā statutorū de iure cōi ostendit̄. nā sine titulo prescriptio nō procedit. casus est in. l. nullo. C. de rei vēdi.. ꝛ in. l. diutina. C. de prescri. longi tēpo. tradunt Bar. ꝛ doc. in. l. celsus. ff. de vsucapionibus. Sed in casu nostro: si venditio nō extēdit̄ ad dicta nemora vt demōstratū est in pcedēti dubitatiōe sequit̄ q in illis nō habēt titulū ꝛ p cōsequēs nō potuerūt pscribere ex forma statutorū: hoc idē etiaꝫ ostendit̄: qm̄ statutū pdictū vult q ad hoc vt quis decennio prescribat dꝫ possidere cū iusto titu. al's in pncipio statuti disponit̄ q ille q possidet pro suo pscribat spacio. xxx. ann. ꝛ sic 9cordat cū iure cōi. l. si quid empti. C. de prescri. xxx. anno. ¶ Sed instabit quis q lꝫ nō habeant verū titulū saltim habent titulū putatiuū: q2 putabant se emisse etiā dicta nemora putādo dicta nemora ptinere ad vēditionē forte tā q̄ diuisa. ꝛ sic q fuerit iusto errore ductus q satis vr̄ sufficere. l. celsus cum ibi no. ff. de vsucapio. ꝛ in. l. q vulgo cū ibi no. ff. pro emptore. tradit Bal. in. l. nullo. C. de rei vē. ꝛ in. l. iudicia. e. ti. ¶ Sed hec obiectio nō obstat
8 qm̄ vt cōcludunt Bar. ꝛ cōiter doc. post glo. in. d. l. celsus † error. alius dicitur iniustus alius iustus alius iustissimus. iniustus dr̄ qn̄ causatur mere a facto pprio nulla assecueratione aduersarij ducta extra qn̄ puta ui me emisse q nō emi ꝛ intraui in possessione. l. q̄q̄. §. ad velleyanū. ꝛ. l. nunq̄. ꝛ. l. si fur. §. j. ff. de vsucapio. Et hic error nō sufficit ad pscriptionē. cōcludunt ibi doc. Iustus autē error dr̄ in pprio facto tm̄ inductus persuasione aduersarij mei ar. l. iij. ff. pro suo. ꝛ. l. j. cū glo. ff. de noua. Et hic error prodest omni alio titulo: quā in titulo emptionis ꝛ vēditionis in quo requiritur error iustissimus qui dr̄ in facto alieno. vt in. l. si. ff. p suo. puta qn̄ aliquis administrator meus diceret se emisse: idem si pater vel alij auctores mei dixissent se emisse vt latius declarāt Bar. ꝛ doc. in. d. l. celsus. vnde reducendo ad ppositū si dicti emptores dicant se putasse q emissent q nō emerūt. ex quo agitur de factorū pprio non dr̄ error iustissimus ꝛ per cōsequens talis titulus putatiuus nō sufficeret. ¶ Sꝫ instabit quis q immo fuit error iustissimus in facto alieno. q2 potuit credere illa nemora esse diuisa ꝛ tetigisse i partē dicto Laurentio. ꝛ sic fuisset illustrissimus error in facto alieno per ea que. s. dicta sunt. Sꝫ ad hoc facilis est rn̄sio. qm̄ non est credendū: q dicti em-
9 ptores emerint dictas res diuisas nisi primo pcurauerint † que essent res diuise ꝛ que indiuise argu. sumpto a verisimilibus. l. non est verisimile. ff. q metus cā. l. qntus. ff. de do. inter vi. ꝛ vxo. aut. licētiam. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ in. l. plenū. §. qntū. ff. de vsu. ꝛ habi. Nemo enim psumit̄ iactare suū. l. cū de indebito. C. de pba. nō igit̄ est psumptio q nō cognito plene q̄ essent res diuise: ꝛ q̄ indiuise istas possessiōes emissent maxime arguēdo a cōiter accidētibus in hominibus diligētib⁹. l. neq̄ natales. C. de pba. ꝛ in. l. nā ad ea. ff. de legib⁹ ponit bal. in. c. si vasallus. si de feu. fuerit cōtrouersia inter dn̄m ꝛ agna. ꝛ marie q2 habēt ibi possessiones vicinas. vicini enim psumunt̄ scire facta vicini: ꝛ maxime q2 probant̄ satis in loco cōuersare. ar. l. si vicinis. C. de nuptijs ꝛ no. p Bar. in l. j. ff. si cer. pe. Et hec cōfirmant̄ quoniā in dicto instrumēto emptiōis fit mētio de diuisione ꝛ de bonis diuisis. Item presumunt̄ partes habuisse notitiam pdicte diuisionis vt notabiliter colligitur ex his que ponit Bar. in. l. q rome. §. duo fratres. ff. de ver. ob. in. iiij. q. dū allegat l. j. C. de pac. ꝛ etiā in. v. q. ꝛ Bal. in. c. j. imperator lotarius. ꝛ Ang. in suo cōsi. lviij. q incipit pater familias. Cum ergo allegāti incūbat probatio iuxta. l. actor. C. de pba. ꝛ no. per bar. in. l. in illa. ff. de ver. oblig. Nō video quomodo poterit allegari ꝛ pbari: nedū iustissimus error. sed nec etiā iustus. ¶ Sꝫ iterum dicet qs nō potuit euadere q sub appellatione iuris ꝛ pertinētiarum venirēt illa nemora. ꝛ sic errare in interptatiōe illorū verborū ꝛ lꝫ error iuris nō soleat pdesse ad pscriptionē: vt in. l. nunq̄. ff. de vsucap. l. ij. §. si a pupillo p emptore: qm̄ glibet iura scire dꝫ vel p se vel p se cōsulendo peritiores. l. leges. C. de legibus. l. bonorū. cū ibi no. p Bar. ff. de bo. pos. ti. gñali. l. regula. ff. de iuris ꝛ fac.
10 igno. tm̄ qm̄ esset † error iuris pbabilis tūc et sufficeret ad pscriptionē. vt est tex. cū gl. ꝛ ibi notāt do. ant. ꝛ Abbas Moder. in. c. cū dilectus de 9sue. ꝛ. d. Imo. in. c. fi. de pscri. ꝛ in. c. ad apostolice. de dona. ¶ Sed respondet̄ q talis error nō vr̄ probabilis cū clarissima sint verba instrumenti vel saltim ita clara q per cōsiliū peritorum potuissent declarari emptores ꝛ ex dictis in prima dubitatiōe constat vn̄ cum vnusquisq̄ debeat iura scire p se: aut cōsulēdo peritos ꝛ necesse sit de tali errore ostendere. nō sufficeret sola allegatio erroris iuris. vt no. Bar. in. l. ſꝫ si lege. §. scire. ff. de peti. here. ꝛ ibi sequit̄ Ang. dicēs q hec est valde difficilis pbatio. q2 est psumptio 9 eū p. d. l. leges. nisi appareret eum cōsuluisse peritiores qui respōdissent vigore dicti 9ctus dicta nemora cōprehēdi. ita etiā no. do. Abb Moder. in. c. si diligēti. de prescri. in. c. dilecto. ex-
11 tra de prebē. vn̄ dicit bal. in. l. iij. C. de vsucap. p emptore q † error iuris probat̄ pbabilis q2 forte erat mulier vel minor vel miles armate militie vel q2 passus erat difficilis in iure ꝛ interrogauit sapiētē q2 interrogauit in iuris opi. al's aūt q̄libet psumit̄ scire iura scripta nisi teneatur amātia ar. d. l. leges sacratissime. nisi ergo dictis modis de errore iuris pbabili doceat̄ talis allegatio nō prodest. ¶ Sed adhuc restat scrupulus: q2 lꝫ error iuris nō pdesset tm̄ q2 admixtus errori facti credēdo forte nemora pdicta possideri p diuiso: ſꝫ qn̄ error iuris hꝫ ad admixtū errorē facti pdest vt est casus no. in. l. si vir vxori. ꝛ ibi bar. ff. pro donato. tradunt doc. in. d. l. celsus. ꝛ Bal. in. d. l. iij. C. pro donato. ꝛ in. l. nullo. C. de rei vēdi. ꝛ Imo. in. c. fi. de pscri. sed ad hoc respōdet̄: q illa pcedūt quādo est error facti pbabilis q ad pscriptionē pdesset quo casu ex errore iuris non viciatur vt concludit̄ in dictis iuribus sed in casu nostro nō est talis iustissimus error in facto qui sit sufficiēs ad prescriptionem. item nō pdest talis error facti admixtus vt tradit̄ in. d. l. iurib⁹. ¶ Postremo q nō sit decursa prescriptio lōgi tēporis ostendit̄. Nam
12 sola † possessio ciuilis est sufficiēs ad pscriptio. vt no. gl. ꝛ doct. in. l. iij. §. ex cōtrario. ff. de acq. pos. Tunc si ciuilis possessio q̄ erat penes Laurētium nō fuit tradita: q2 tm̄ tradidit possessionem rerum vēditarū: nec p ingressum emptorū dr̄ Laurētius pdidisse suā ciuilem possessionē: nā absens alio ingresso possessionē quousq̄ ignorat naturalem occupatam retinet ciuilē. i. clam possidere. §. q ad nūdinas. in fi. cū. l. seq. ff. de acqui. pos. si aūt scit: tūc perdit ciuilem vel reuersus nō fuerit admissus: vt in. d. §. qui ad nundinas. vel si timuit se posse repelli. vt ibidem probat̄ vel timere potuit vt ibi cōcludūt Cuma. ꝛ Pan. de cast. arg. l. q meo. in fi. ff. de acqui. posses. alias autē nisi negligētia decennij iuxta. l. furtū. §. j. ff. de vsucap. ꝛ no. glo. l. j. C. de seruis fug. Item cum

in casu nro nõ simus in casu nõ admissionis.nec sim⁹ in casu in quo p̄
bet timor cum ambo essent pares ciues in libera ciuitate iuxta.l.nõ est
verisile.ff.q me.cau.sequit q añ decẽniũ nũq̃ ẽptores potuerũt icipere
p̄scribere sine ciuili possessiõe ꝛ sic opus erat possessione.xx.ann.ꝛ ita cõ
cludit notabilr.dy.i regula sine possessiõe de re.iur.i.vj.q̃ possessio.xx.
annoꝝ nõ dat in casu nro.itẽ ẽ decursa p̄scriptio.laus deo oĩpotẽti soci.
¶ Julius seneñ.suos hr̄des vl̃es instituit dñam Jpolitã eius matreꝫ.
ꝛ dñam Margaritã eius sororẽ:cũ hac cõditione vꝫ:q dicta dña Jpo
lita:durãte eiusdẽ Jpolite vita habeat oẽs fruct⁹ ꝛ vsusfructus reddit⁹
ꝛ p̄uentus omnĩũ bonoꝝ ꝛ rerũ mobiliũ ꝛ immobiliũ:iuriũ ꝛ actionũ
ꝛ nominũ debitoꝝ dicte hr̄ditatis.ꝛ dicta bona tã mobilia q̃ immobi
lia:iuriũ rerũ ꝛ actionũ ꝛ nominũ debitoꝝ vendere:ꝛ alienare ꝛ dona
re possit ꝛ quocũq; alio titulo:trãsferre p libito volũtatis:sue ipsi⁹ dñe
Jpolite ꝛ tradere:ꝛ cõcedere: ꝛ donare p aĩa dicti testõris in remediũ
suoꝝ peccatoꝝ ꝛ suoꝝ decessoꝝ vt eidẽ dñe Jpolite videbit ꝛ placebit:
de ei⁹ ꝯsciẽtia bene ꝯfidit ꝛ etiã vltra quartã partẽ hr̄ditatis dicte:ꝛ
q nõ teneat cauere:nec aliquẽ fideiussorẽ p̄stare: de vtẽdo ꝛ faciẽdo ar
bitrio boni viri:absq; alia lnĩa ipsi⁹ dñe Marga. itaq; durãte vita dcẽ
dñe Jpolite:ipsa dicta dña Marga. de dicta hr̄ditate. se ĩpedire aliq̃
mõ nõ possit.ꝛ post mortẽ ipsi⁹ dñe Jpolite istud q supfuerit de dicta
hr̄ditate remaneat.ꝛ sic dicte dñe Marga.iure instõnis ꝛc.inde morit
p̄fatus Julius superueniẽtib⁹ sibi hr̄dib⁹ vl̃ibus.vt.s̄.inde vero p̄fata
dña Jpolita ti.donatiõis inter viuos dõauit reseruatio sibi vsufructu:
toto tpe vite sue:de bonis p̄prijs ipsi⁹ dñe Jpolite necnõ ꝛ de bonis he
reditarijs p̄fati Julij ei⁹ filij Christoforo nepoti suo ex dicta dña Mar
garita ei⁹ filia cũ hac cõditione q vsufruct⁹ nõ q̃rat patri dicti christo
phori ꝛ cũ grauamine.q dict⁹ xp̄ofor⁹ faceret celebrari in eccl̃ia sancti
dñici.duo officia quolibet ãno in ppetuũ in qb⁹ officijs exponat libras
octo hoc est in quolꝫ officio q̃ dõatio excessit numeꝝ quĩgẽtoꝝ aureoꝝ.
Et vltra qua donatione facta stati dicta dña Jpolita cũ esset infirma.
Et ad iudicẽ ire nõ posset.p cõfirmãdo donationẽ p̄dictã.suũ cõstituit
p̄curatorẽ spãliter ꝛ noĩatim.ad insinuãdũ dictã donationẽ iam factã
corã iudice.Et ad donandũ de nouo p̄dicta bona ꝛ dictã insinuationẽ
faciẽdã de dicta donatiõe corã iudice p̄fato. Qui p̄curator p̄curatorio
noĩe dicte dñe Jpolite dictã donationẽ factã corã iudice collaterale dñi
ptãtis ciuitatis seneñ insinuauit.Et de nouo vigore sui mãdati p̄fata
bona donauit.Et corã dicto iudice illã insinuauit in forma. inde vero
ꝛ paulopost dicta p̄fata dña Jpolita asserẽs se libere noticiã de insinua
tione.donatiõe facta p suũ p̄curatorẽ corã iudice dictã donationẽ ꝛ ei⁹
insinuationẽ ratificauit cõfirmauit.ꝛ de nouo donauit. inde vero ꝛ sta
tim post p̄dicta p̄fata dña Jpolita cõdito testõ ꝛ in eo inq̃tũ opus esset
ratificauit ꝛ cõfirmauit donationẽ factã dicto xp̄oforo. ꝛ inq̃tuꝫ expe
diret iure legati oĩa donata inter viuos dicto xp̄oforo iure legati relin
quit ꝛ suos hr̄des vl̃es instituit p̄fatũ xp̄ofoꝝ ꝛ Philippũ ei⁹ nepotes
ex dicta Marga.querit ergo principalr de trib⁹.Et primo.Utrũ stãte
statuto infrascripto p̄fata dña Jpolita possit disponere vltra quartam
de hr̄ditate.ꝛ bonis dicti Julij ei⁹ filij in p̄iudiciũ supradicti Philip
pi eius nepotis ex filia sua p̄mortua Margarita.Utrũ dõatio.s̄.dicta
viribus subsistat ꝛ dicat legitime insinuata ꝛc. Utrũ in talibus bonis
relictis ꝛ donatis cũ cõditione.q vsufruct⁹ non querat patri queratur
vsusfruct⁹ nõ obstante cõditione apposita. q nõ querat ꝛc. Qõ mulie
res habentes filios nõ relinquãt vltra quartã ptẽ. si qua mulier habẽs
filios vel filias vnã:vel plures cuiuscũq; sexus nepotes vel neptes: ꝛ de
scendẽtes ex ea non possunt relinquere donare vel vendere vel alienare
ita q filij eius qui remanserunt postea possint priuari de bonis suis ni
si causa necessitatis sui victus saluo q quartã bonoꝝ suoꝝ possit p suo
arbitrio dispẽsare.ꝛ de ea disponere nõ obstante dispositione quã pri
mo fecerit ꝛc.Amen.

¶ Consilium.xlviij.

1 Mulier que prohibet alienare per statutũ vltra quartã si alienat an teneat.
2 Statutũ p̄hibens mulieribus alienare vltra quartã in preiudiciuꝫ tenentiũ primũ locum an dicatur odiosum vel fauorabile.
3 Uoluntas testatoris est pro lege seruanda.
4 Dispositio hominis qui potest in re sua quascũq; conditiones adicere facit cessare dispositionem legis.
5 Laicus donanꝫ rem eccl̃ie p̄t pactũ apponere in donatione quod certo casu liceat reuocare et propria auctoritate rem ingredi.
6 Lex aliquando disponit circa plura in eadem oratione.
7 Dispositum in vno verbo:quando plura referuntur ab eodem verbo: censetur in alio repetitum.
8 Solidus in iure accipitur pro aureo legali.
9 Insinuatio quando fiat per procuratorem.
10 Insinuationis actus solũ requirit donatoris consensum ꝛ iudicis presentiam insinuationem recipientem.

Onsilijs nostris trinus de⁹ optim⁹ adsit, vt factuꝫ perpetuo sciq;
iura loquar.in presenti cõsultatione p̄sequendo ordinẽ qõ
num.s̄.formatar.Capio primã qõnem qua querit.vtrũ pre
dicta dña Jpolita potuerit disponere vltra quartã in preiudiciũ nepo
tum ex filia.circa quã p̄ma facie videbat dicẽdũ q nõ.q2 q̃cquid parẽ
tes de bonis p̄prijs possint ad libitum disponere iuxta.l.in re mãdata
C.mãdati.ꝛ.l.nemo exterus.C.de iudeis.Dũmodo donãdo vel dispo
nẽdo in vltima volũtate nulla cã subsistẽte nõ p̄uent filios vel alios de
scendẽtes tenentes primũ locũ legitima eis debita iuxta no.in aut.no
uissima.C.de inoffi.test.ꝛ.l.j.C.de inoffi.dona.Tñ attẽta dispositione
statuti mater nõ p̄ot ĩ p̄iudiciũ filioꝝ vel nepotũ disponere aliquo mõ
vltra quartã nisi in cã necessitatis vict⁹ vt p̄bat statutũ positũ sub rub.
Qõ mulieres habẽtes filios ꝛc.qõ incipit si qua mulier habẽs filios ꝛc.
1 †qõ statutũ potuit dispositionẽ ꝛ alienationẽ p̄hibere:vt no.p gl.bar.
Ang.ꝛ Jmo.in.l.si ita qs.§.ea.l.ff.de ver.ob.ꝛ p Cy.Bal.ꝛ Saly.in.l.
ea lege.C.de ꝯdi.ob cãm.ꝛ p Jnn.Host.Jo.an.ꝛ doc.in.c.Ray.de te
sta.ꝛ p doc.maxime Saly.in.l.nõ dubiũ.C.de legi.vñ cũ statutũ p̄dictũ
indistincte loquat prohibendo alienationẽ vltra quarta vĩ q indistin
cte debeat intelligi:vt in.d.l.precio.ff.de publicia.ꝛ in.l.j.§.gñaliter.ff.
de le.p̄stã.xxiiij.di.si romanoꝝ.ꝛ p cõsequẽs vĩ q si indistĩcte intelligat
qõ dicta dña Jpolita nõ potuit disponere etiã stante ptãte sibi data a
dicto Julio de bonis dicti Julij.Cũ statutũ simpl̃r ꝛ sine vlla distĩctio
ne loquat ꝛ tñmõ excipiat vnũ casuꝫ.s.qñ cã necessitatis sui victus alie
naret mulier ergo extra istũ casum exceptũ vĩ firmari in regula statuti
in alijs casib⁹ nõ exceptuatis:vt in.l.j.cũ ibi plene no.p Bar.ff.de reg.
iur.ꝛ per Dy.plene in rub.de reg.iur.in.vj.qõ etiã cõfirmari vĩ q2 non
vr̃ qõ dictus Julius potuerit facere quominus in dispositiõib⁹ ꝛ alie
nationibus fiẽdis p dñam Jpolitã habeant locũ statuta ciuitatis Se
neñ.p regulã.l.nemo p̄ot cũ ibi plene no.p bar.ꝛ doc.ff.de leg.j. ¶ Nec
obstare vĩ q dicta dña Jpolita videat disposuisse ad pias cãs ex quo
imposuit onus octo librarũ.in ppetuũ quolibet anno erogandarũ in
pios vsus p dictũ donatarũ:q2 etiã disponẽdo ad pias cãs nõ p̄ot mu
lier tollere dispositionẽ dicti statuti cũ per dictũ statutũ sit augumenta
ta legitima filioꝝ vt cõsuluit Fede.de senis in suo cõsi.xviij.quẽ refert ꝛ
sequit Domi.de sancto Gemi.in.c.si.in vlti.col.de permu. ecclesiaꝝ li.
vj.idẽ aũt cõsuluit Bal.in suo cõsi.qõ incipit in xp̄i nomine amẽ.in. q.
que vertitur ꝛc.tenet idẽ Bal.in consi.qõ incipit in nomine dñi amen.
visis actis ꝛ actitatis facit qõ no.Bal.in.l.j.in.v.col.ver. vlterius que
ro.C.de sa.san.ecc.idẽ reperio cõsuluisse Gaspa.de Casele in suo consi.
qõ incipit in dei omnipotẽtis noĩe super puncto transmisso. ꝛ in alio
cõsi.qõ incipit lex municipalis que omnia cõsilia late retuli hoc anno
ꝛ cõsulẽdo secutus fui per plures rõnes quas omitto. ¶ His tamen
nõ obstãtibus cõtrariã sniam veriorẽ existimo qõ immo dicta domina
Jpolita potuerit de bonis dicti Julij disponere vltra quartaꝫ pro cu
ius qõnis fundamẽto ego premitto qõ p̄dictũ statutũ de quo supra fa
2 cta est mentio qõ disponit qõ mulier †nõ possit disponere vltra quartã
ꝛ priuare filios tribus quartis est respectu mulierũ simpliciter odiosuꝫ
lꝫ in cõsequẽtiam sit fauorabile filijs:quoꝝ cõtemplatione emanasse vĩ
odiũ aũt ostẽdit:q2 est ꝯ naturalẽ ꝛ ciuilẽ equitatẽ quilibet lꝫ vnicuiq;
existẽti dño disponere de reb⁹ suis ꝛ ipsis ad libitũ frui:vt in.d.l. in re
mãdata.ꝛ in.l.etiã.§.lꝫ.ff.sol.ma.ꝛ est cõtra dispositionẽ iuris cõis qõ
in honorẽ linee ascẽdentis cõcessit parentibus:excepta minuscula pte.
q̃ filijs debet iure nature de bonis suis ad libitũ disponere:vt in.l.papi
nianus.§.quartã.ff.de inof.testa.ꝛ in.l.scimus.§.repletionẽ.C.de inof.
test.ꝛ p predicta ꝛ plura alia in terminis huius statuti Seneñ. ita cõ
cludit Pe.de ancha.in suo consi.lxxv.qõ incipit in xp̄i noĩe amen. ꝛc.
Ante determinationem ꝛ rñsionẽ ꝛc.qua supposito stante si dicemus
predictã dñam Jpolitam ex tali ptãte sibi cõcessa nõ potuisse predictã
dñam Jpolitã ex tali ptãte sibi cõcessa nõ potuisse disponere vltra quar
tam deueniemus cõtra dictã naturalẽ ꝛ ciuilẽ equitatẽ si aũt dicemus
illã potuisse vltra quartã donare reddibimus ad illã naturalẽ equita
tẽ:ꝛ ad dispositionẽ iuris antiqui.ꝛ cõis ergo talis interpretatio assu
menda est.tex.est in.l.si vnus.§.pactuꝫ.v̄.qõ in spe.ff.de pac.ꝛ in. c. ab
exordio.xxxv.di.ꝛ est gl.singu.ad hoc in.c.statutũ.in ver. numerandũ.
3 de prebẽ.in.vj. ¶ Scdõ cõfirmat p̄dicta cõclusio q2 †volũtas testatoris
est pro lege seruãda in aut.de nup.§.disponat si ergo mulier posset pos
set mediãte legis dispositiõe a potestate sibi a lege cõcessa alienare vltra
quartã vt de se notũ est.ergo eodẽ mõ p̄ot ex ptãte sibi data a testatore.
¶ Tertio p̄bat qm̃ est q ĩ traditiõe rei p̄t qs q̃cũq; pacta ꝛ quascũq;
cõditiões adicere dũmõ a iure nõ ĩprobata vel ĩprobatas,vt ĩ.l.in tra
ditionib⁹.ꝛ ibi plene no.ff.de pac.cõuẽ.ꝛ est casus notandus in.l. quo
tiẽs.C.de do.q̃ sub mõ.ergo licuit p̄dicto iulio dare ptãtẽ p̄dicte Jpoli
te ꝛ apponere cõditionẽ qõ posset vltra quartã alienare:vt p̄bãt dicta
iura in qb⁹ apparet licitũ esse ꝯhẽti pariter dꝫ licere testanti cũ de ꝯcti
bus ad vltimas validũ sit ar.l.seruũ filij.§ qui cyrographũ.ff.de leg. j.
ꝛ in.l.cũ q cyrographũ.ff.de leg.iij.imo fortius dꝫ hoc licere vt insti.de
l.fuffia canina.ꝛ in.l.j.C.de sac.san.ec.facit ad predicta tex.in.c.j. extra
de sepul.ꝛ qõ no.in.l.nulla.C.de iure delib.vbi dicit q in alienatione
rei sue censetur permissuꝫ quicquid nõ inuenit p̄hibitũ. ¶ Quarto cõ
4 firmat q2 †dispositio hoĩs q p̄ot in re sua quascũq; cõditiões adicere fa
cit cessare dispositionẽ legis vt in.l.fi.C.de pac.ꝛ notãt Cy.ꝛ doc.in.l.fi.
C.de iure emphy.ꝛ canoniste ĩ.c.potuit de locato.ꝛ est tex.ĩ.c.j.de p̄hi.
feu.alie.ꝛ est hoc regulare q p̄uisio hominis facit cessare p̄uisionẽ.l.vt
in.l.maritus.C.de p̄cur.ꝛ in.l.fi.C.de pac.cõuẽ.tradit plene in.l.si cuꝫ
dotem in

dotem in prin.ff.so.ma. ¶ Quinto cōfirmat̄ q2 nulli dubiū est q filiꝰ potuisset p viā substōnis facere q dicta bona post mor- tē dn̄e Ipolite puenirent ad alios quā ad filios vel nepotes vt in.l.j.C.de sac.san.ec.ergo potuit p viā alterius cōditionis hoc facere dādo ptāte dicte dn̄e Ipolite. p hoc bene facit in simili. Nā lʒ lex ꝓhibeat detrahi falcidiā delegatis ad pias cās vt in aut.similiter.C.ad.l.fal.tn̄ pōt testator facere q heres detrahat falcidiā.vt tradit̄ in aut.sed cū testator.C.ad.l.fal. ¶ Sexto cō- firmat̄. Nam nulli dubiū esset: q pdictus iulius potuisset alte ri donare vltra quartā de dictis bonis.vt in.d.l.in re mādata. ergo ita potuerit dare ptātē dn̄e Ipolite vt donare posset vltra quartā q2 q p aliū facit pinde est ac si ipse faceret.l.j.§.pe.ff.qua rū rerū actio nō dat̄.l.j.ff.de eo p quē factū erit.l.ita aūt.§.gestis se.ff.de admi.tu. ¶ Septimo cōfirmat̄. Nā lʒ quis nō possit fa- cere q leges nō habeāt locū in eius dispositione istud est veruʒ qn̄ leges concernūt solēnitatē p formā actus vel publicā vtilita tē principaliter:vt ptʒ ex plene no.p bar.ꝛ doc.in.d.l.nemo po test.secus qn̄ leges disponunt circa acq̄sitionē bonoꝝ vel obli- gatione q ptʒ.nā pōt testator facere q bona nō sint tacite obli gata p legatis.vt p gl.bal.Ang.ꝛ doc.in.l.iij.C.cōia de le.ꝛ plu ra posset ad hᵒ adduci q̄ ponit bar.in.d.l.nemo pōt. ¶ Octauo ꝛ vltimo ꝓbat̄:nā promissio testatoris vel codicillātis dātis ali cui ptātē alienādi libere q al's alienare nō poterat obstāte.l. vel statuto facit cessare talē ꝓhibitionē alienādi.l.vel statuti.ita in difficilioribus terminis ꝓbat̄ expresse in.l.j.§.j.ꝛ in.l.magis pu to.§.si fundus legatus in.l.fi.ff.de rebꝰ eoꝝ.ꝛ.l.j.ꝛ.iij.ff.qn̄ de- creto opus nō est ꝛ in.l.tutelā.C.de admi.tu.l.fi.in prin.C.de re bus eccle.nō alie. Pro his optime facit tex.in.c.cū dilectus de
5 dona.p quē tex.dicit ibi Imo.in.ij.notabili:q † laycus donās rē ecclesie pōt pactū apponere in donatione qđ certo casu liceat reuocare ꝛ ꝓpria auctoritate possessionē ingredi ꝛ lʒ alias res ecclesie alienare nequeāt sine cōsensu ꝛ solēnitatibꝰ.de quibꝰ in
a c.fine[a] exceptiōe.xij.q.ij. Sit ergo cōclusio q potuit dictus te- stator sup rebꝰ suis alienādis dare pdictā potestatem dicte dn̄e Ipolite.cū rei sue quilibet sit moderator ꝛ arbiter vt dictū est. ¶ Sed stātibꝰ veris pmissis adhuc latet scrupulus q2 dictus Julius primo videt̄ dedisse potestateʒ dn̄e Ipolite simpliciter alienandi quocūq3 tit.p libito voluntatis demū scđo vr̄ dedisse ptātem alienādi p aīa dicti testatoris.prout eideʒ dn̄e Ipolite videbit̄ ꝛ placebit de cuius conscientia bene cōfidit etiā vltra quartam partē. Unde est aduertēdū.q dictus Julius vr̄ dedis- se ptātem alienandi p anima etiā vltra quartā.quā ptātē alie- nandi vltra quartā nō vr̄ dedisse qn̄ nō fieret alienatio p aīa. q2 si hoc cōcessit in alienatiōe fiēda p aīa testatoris vr̄ denegasse in alienatiōe q̄ nō fieret p aīa.ex quo in dicta ptāte alienādi nō di xit etiā vltra quartā.put dixit in alienatiōe p aīa.q2 si hᵒ voluis- set vtiq3 expssisset.l.vnica.§.finaūt ad deficiētis.C.de cad.tol.ꝛ q2 ex quo in vno ɔcessit vltra quartā in alio vr̄ denegasse iuxta l.cum ptor.ff.de iud.facit.l.si sine.§.qđ papinianus.ff.de mino. ꝛ.l.maritus.C.de pcur.cū si. Et sic vr̄ tantummō dedisse ptāteʒ alienādi vltra quartā p aīa testatoris nō aliter. Sʒ donatio fa- cta in casu nostro p dn̄aʒ Ipolitā nō vr̄ facta p aīa ipsiꝰ testato ris:q2 dicta dn̄a Ipolita simpliciter donat cū certo onere certo rū officioꝝ.nec exprimit p aīa ipsius iulij. Et p cōsequēs cēset̄ ipsam apposuisse hoc onus p aīa ipsiꝰ met dn̄e Ipolite ꝛ non pro aīa ipsius Julij. Q2 oīs ordinata charitatis incipit a seipo vt in.l.pses.C.de serui.ꝛ aqua.ꝛ q2 in dubio qs censet̄ actū gere re noīe ꝓprio.ꝛ p suo interesse vt in.l.ꝛ magis.ff.de solu. Igit̄ vr̄ q dicta donatio vltra quartā nō tenuerit quasi ad hūc casuʒ nō extēdit̄ volūtas ipsiꝰ Julij. Preterea hoc vr̄ cōfirmari q2 da to q p aīa ipsiꝰ iulij cēseret̄ appositū onus in dicta donatiōe:sʒ si habita ɔsideratiōe onerū ꝛ bonoꝝ donatoꝝ quātitas ꝛ esti- matio bonoꝝ excederet onus iniūctū.talis donatio in illo exces su videret̄ cēsenda simplex donatio ꝛ si quartā excederet nō va let q2 in simplici alienatione ꝛ donatiōe nō vr̄ data ptās vltra quartā ꝛ p ɔsequēs talis excessus vltra quartā non vr̄ valere q2 hʒ p simplici donatione vt in si.voluit Bal.in aut.ex testamēto C.de colla.ꝛ in aut.vn̄ ꝛ si parēs.C.de inoffi.test.ꝛ fuit de mēte bar.in.l.si tibi decē.§.si pater.ff.de pac. Et no. Pau.de ca.in.l. si donatio.C.de coll.in quibus locis cōcludūt pfati.doc.q qua tenus donatio ob merita excedit quātitatē meritoꝝ dicit̄ sim- plex donatio ꝛ pura. ¶ Sʒ ad pdicta oīa rn̄det̄ qđ immo predi ctus Julius nō solū vr̄ dedisse ptātem alienādi vltra quartā p aīa ipsius iulij sʒ etiā alienādi simplr q2 ex quo ptās data alienā di simpliciter ꝛ ptās data alienādi p aīa copulatiue sunt posi- ta in eadē oratiōe sub eodē verbo.possit. Dicta qualitas poten tie alienādi vltra quartā in fine oratiōis posita.refert̄ nō soluʒ ad alienationē p aīa.sʒ etiā ad alienationē simplr ɔcessaʒ.ꝓpter virtutē vnitatis vī sermonis ꝛ oōnis vt cōcludit bar.in.l.seye. §.gayo.ff.de fun.instruc.ar.illus tex.ꝛ.l.fi.§.cui dulcia.ff.de vi

no tritico.ꝛ oleo lega. Hoc in simili decidit bar.in statuto.in.l.
6 pretor.§.exitq3 oīa.ff.vi bo.rapt.vbi inqt q † qn̄cq3 lex disponit circa plura in eadē oratione ita q oīa illa regūt ab eodē verbo tūc qđ dr̄ in vno cēset̄ in alio repetitū.ar.l.j.iūcta.lij.§.qđ ait p-
7 tor.ff.de incēdio ruina ꝛ naufragio.nā † cū oīa ab eodē vbo re- gunt̄:qualitas q̄ respicit ipm verbuʒ vniformiter respicit oīa q̄ regūt̄ ab eodē verbo. Ad hoc idē allegat tex.in.d.l.seye.in.§. gayo.p hoc adduco tex.in.l.doli verbo.ff.de do.p quē dicit for- maliter bar.no.istud pncipiū q verbū dolo malo post duo ver ba positū refert ad vtrūq3 q vʒ ad statutū q si qs sic fecerit.ꝛ sic postea subnectit de nocte istud verbū de nocte refert̄ ad vtrūq3 q est multū notabile verba sunt formalia bar. vn̄ ad ꝓpositūʒ cōcludo q dicta verba etiā vltra quartā de qbus in ptāte alie- nādi data dicte dn̄e Ipolite referunt̄ nō solū ad alienationē p aīa sʒ etiā ad simplicē alienationē.ꝛ sic ad ambas ptātes datas in eadē oōne ɔtētas ꝛ q2 rn̄sio est vera ꝛ clara vlterius non ꝓse quor.ꝛ ista sufficiāt quo ad pmā dubitationē ꝛc. ¶ Circa scđaʒ dubitationē est aduertēdū q de iure cōi donatio vsq3 ad qngē- tos solidos nulla indiget isinuatiōe.vltra aūt qngētos solidos indiget insinuatiōe ꝛ si nō fuit insinuata ꝛ excesserit qngentos solidos in ipso excessu tn̄ nō vʒ.vt est casus clarus in.l.si qs ar-
8 gētū.C.de dona.solidus aūt i iure capit̄ p aureo quoꝝ aureoꝝ septuagintaduo librā auri ɔstituūt gl.insti.de pe.temere litig. §.fi.ꝛ in.l.fi.ff.de in ius vocā.ꝛ i.l.qcūq3.C.de ser.fug.ꝛ Jo.an. in ti.de instru.edic.§.porro.v.vlt.in addi.magna in fi.ꝛ Cy.in l.illud.C.de sac.san.ec.ꝛ Jo.an.in.c.fi.de iudeis.que qđe quāti tas qngētoꝝ aureoꝝ legaliū extēdit̄ vltra octingētos ducatos seneñ.q2.lxxij.legales librā ɔstituūt ꝛ.xcvj.ducati senēses faciūt librā:vn̄ habita ɔsideratiōe aureoꝝ legaliū vsq3 ad dictā q̄tita tē tenuit donatio sine insinuatiōe.vt.d.l.si qs argentū. ¶ Scđo est aduertēdū q vltra dictos qngētos aureos legales quatenus q̄titas donata cōmēsurat̄ cū onere apposita talis donatio non indiget insinuatione q2 nō dr̄ simplex donatio:sʒ ob cām vt est tex.ꝛ ibi gl.bar.ꝛ oēs in.l.aquilius.ff.de dona.ad idē tex.in.l.fi. ꝛ in aut.eodē cursu.C.de dona.ante nup. Tenēt Guil.Bal.ꝛ ce teri.i.d.l.illud.C.de sac.san.ec.tradit plene solēnis doc.do. An. de camerino magnus aduocatus curie Marchie in suo tracta tu insinuatione.q.xlv. Sola ergo restat dubitatio si vltra quan titatē rerū donataꝝ ɔsiderato onere imposito.donatio excedit qngentos aureos legales potuerit dicta donatio insinuari per pcuratorē maxime secuta ratificatiōe donatoris. ¶ Et primo
9 aspectu videbat̄ dicēdū † qđ nō posset fieri talis insinuatio p ꝓ- curatorem. Q2 inter alia q̄ requirūt̄ ad insinuationē requirit̄ presentia donatoris.vt in.l.in hac.C.de dona.ꝛ.l.fi.§.similiq3 mō.C.de iu.do.cū si. Sʒ sic est q vbi ad solēnitatē actus reqrit̄ p sentia alicuius ille actus nō pōt fieri p pcuratorē.vt est tex.in.l. ij.C.de his q ve.eta.impe.p quē ita ɔcludit Ang.i.l.iij.ff.rē ra. ha.tenēt Inno.Hosti.Jo.an.ꝛ do.Ant.in casu.c.cum deside- res.de sen.excō. ¶ Sed hoc nō obstāte ɔtrariū puto verius.q im- mo talis insinuatio potuerit fieri per procuratorem:nā regula est qđ illū actum quē possum per me expedire possum expedire per pcuratorem vt.l.j.§.fi.de pcu.ꝛ.l.lʒ.C.de procu.ꝛ est gl.no- tabilis quā ibi no.Ange.in.l.iij.ff.rē rat.ha.ꝛ ideo dicimus q oīa possumus expedire per pcuratorē.que nō reperiunt̄ prohi bita tradit Spe.in tit.de pcur.§.j.ver.generaliter.ꝛ ver.secus. sed nō reperio iure expresse ꝓhibitū q insinuatio nō possit fie- ri per procuratorem.igit̄ censet̄ esse pmissum. Nec requirit̄ pre- sentia donatoris ad solēnitatē. Sed ad prestandum cōsensum.
10 Actus † enim insinuationis solum reqrit donatoris consensuʒ ꝛ iudicis psentiā insinuationē oēm recipientē vt est casus in.l. hm diui.C.de dona.ibi scientibus.tam his qui ad huiusmodi insinuationem pueniunt q̄uis qui cū susceperint in donatori- bus ꝛ iudicibus de quibus dixerat in.l.in hac eo.titu. vt not. Azo.in sum.de dona. Hoc probat̄.nam si donatio pōt fieri per pcuratorē vt in.l.ꝓhibere.§.planc.ff.qđ vi aut clā.ꝛ.l.filius.ff. de dona.ꝛ in.l.lʒ.§.fi.ff.de pac.cum si. Ita dʒ posse fieri insinua tio.q2 eandē ptātē hʒ donator ad insinuādū quam hʒ ad donā dum dūmodo in insinuatione interueniat psentia iudicis: ita probat tex.in.d.l.in hac.dū dicit donator hʒ liberā facultatem rerū suarū vbicūq3 positarum put maluerit publicare atq3 vt ipsa donatio posita est in volūtate donantis ita ꝛ liceat dona- tionem suā ante quēcunq3 voluerit intimare. Sed qđ plura in casu nostro allego tex.in terminis in aut.vt fratrū filij.§.illō.v. sancimus.vbi nō solum donator potest insinuare sed tex.pro eo donat:nā dicit tex.necessitatē habere viro.ipsos auteʒ qui per donationē scribunt. Unde cū in casu nostro cū spāli mādato a procuratore fuerit scripta ꝛ facta donatio ab eodem.q potuit fieri insinuatio.per illum tex.clare ad hoc:ꝛ hoc quo ad scđam dubitationē. ¶ Circa tertiā dubitationem dico q̄ vsusfructus rerū donataꝝ xpoforo nepoti suo nō queritur patri. Casus est

a ¶ Limitatio ad materi... c. fine exceptiōe xij.q.ij.

in auẽ.excipitur.C.de bonisq; lib. Laus deo ⁊c.
¶ Ut.s.cõclusum est arbitror iuris esse. Ego Bartholomeus
dñi Mariani socini de senis iuris vtriusq; doctor et in fidem
propria manu subscripsi solitoq; sigillo subsignaui ⁊c.

¶ Consilium.xlix.

1 ☞ Fideicõmissum si est factũ cippo alicuius domus: intelligitur secundum ordinem graduum.
2 Itaquod dictio: cuius sit nature.
3 Mens coniecturata testatoris an sufficiat ad inducendam dispositionem in fideicommisso.
4 Capitulum dicitur vnũ quando circa idem disponitur: sed qñ sunt diuerse dispositiones sunt etiam diuersa capitula.nu.5.
6 Fundum si lego filio: item seio eundem fundum.tunc si nõ reperitur verbum lego: intelligitur sub eadem cõditione.
7 Arguitur extensiue ab idemptitate rationis coniecturate in fideicommissis sicut in statutis.
8 Testator quos in institutione predilexit censetur ⁊ in substitutione predilexisse.
9 Filiarum appellatione an veniant neptes et proneptes femine nate ex masculis.
10 Dispositio generalis circa personas precedẽtes nõ refertur ad personas postea specialiter expressas.
11 Res subiecte fideicommisso si alienantur a grauato ignorante quando possit alienatio reuocari.
12 Uxor ignorans fideicommissum sibi in codicillis iniunctum si alienauit fundũ cõprehensum in fideicõmisso valet alienatio.
13 Alienatio inter ignorantes tenet nec potest reuocari quando bona heredis sunt sufficientia ad implendum fideicõmissum.
14 Dispositio an ẽ.resq; non habet locum vbi cum prohibitione legali ⁊ vltra causam concurrit prohibitio testatoris.

Onsilijs nostris trinus
deus optimus adsit. Ut fas perpetuo sanctaq; iura
loquar. ¶ Capio primam huius cõsultationis du-
bitationem.que pulchra est ⁊ subtilis in qua prima consulta-
tionis dubitatione dicendum videbatur dominam Baptistã
preferri domine Alexandre in bonis prefati domini Cardina-
lis. Nam dñs Cardinalis primo vocauit omnes liberos descen
dentes masculos ex Joanne: deficientibus autẽ masculis voca
uit feminas: ⁊ descendentes ⁊ ex eis quibus deficientibus vo-
uit monasteria. Cum ergo per mortẽ symo.cessauerint omnes
liberi ⁊ descendentes masculi ex Joanne admittuntur nunc fe
mine quas testator vocasse videt̃ sm̃ ordinem affectionis vt si
sunt pares in gradu testatori pariter admittant̃. Si vero sint
in gradu dispari propinquiores ⁊ proximiores testatori admit
tantur sicut in simili dicimus quãdo fit legatum familie agna
tionis siue cognationis ꝙ semper ꝓximiores de familia vident̃
vocati vt probatur in.l.cũ ita legatũ.§.cũ ibi no.ꝑ bar.⁊ doct.
ff.de leg.ij. Et probatur in.l.peto.§.fratre. Et ibi no.ff. de leg.
ij.sed vt patet ex arbore dña Baptista dño Cardi.testato. est ꝓ
ximior in gradu ipsa dña Alexandra ergo videt̃ qd̃ in hoc fidei
commisso preferatur in bonis dicti dñi Cardinalis. Hec sentẽ-
tia confirmat̃ ex not.etiã in.l.fi.C.de verbo.signi.vnde dixit ibi
1 Ang.se per illum tex.de facto cõsuluisse † qd̃ fideicommissũ fa
ctum cippo alicuius domus intelligatur sm̃ ordinẽ graduum
vt proximiores de cippo intelligant̃.qd̃ sequitur Pau.de cast.
dicens mẽti tenendum: cõsuluit etiam per illũ tex. Pau.de ca.
ꝙ si testator post mortem filiorum mandauit bona sua restitui
fratribus suis. Primo intelligantur vocati fratres vtrinq; cõ
iuncti deinde coniuncti ex vno latere tantum. Hic enim est or-
do in successione ab intestato: vt in auẽ.cessante.C.de legi.here.
Et quia vtrinq; cõiuncti preferunt̃ vt ꝓximiores.facit qd̃ no.
Bar.in consi.cxlvij.⁊ qñ voluit not. Pet.de Ancha.in repe.c.
j.de consti.xiiij.q.princi.ver.⁊ videt̃ qd̃ per ṗdicta ⁊c. Hec sen-
tentia etiã cõfirmat̃ per ea que no. Bar.⁊ magis cõiter doct.in
l.gallus.§.quidã recte.ff.de lib.⁊ posthu.vbi volunt ꝙ qñ plu-
res persone inuitant̃ inter quas cadit ordo caritatis ⁊ affectio
nis vĩ inuitare ordine successiuo sm̃ ordinẽ affectionis qui col-
ligitur penes gradũ ꝓximiores: vt ibi concludũt magis cõiter
doc. ¶ Nec videt̃ obstare.si dicat̃ ꝙ Alexãdra vt filia Symonis
succederet Symoni ad intesta.exclusa Baptista vt i auẽ.de he
re.que ab intesta.§.j.⁊ per consequens videatur penes inui-
tata q2 testator voluit qd̃ ille esset ordo in successione ⁊ substitu
tione qui al's in successiõibus ab intestato seruat̃: sed ab intesta
to prius admittet̃ Alexandra vt dictum est.ergo prius admit
tat̃ ex substitutione. Qm̃ ad hoc vĩ posse responderi ꝙ testator
hoc disposuit tm̃ inter masculos.⁊ durantibus masculis qd̃ ta
lis esset ordo substitutionis deficiẽtibus aũt masculis vocauit
feminas nec aliqd disposuit de tali ordine in substitutiõe. Igit̃
remanemus in dispositiõe iuris cõis.de qua.s.l.cõmodissime

Cũ ibi no.ff.de libe.⁊ post. Si enim testator illud idẽ voluisset
in feminis vtiq; expressisset.l.vnica.§.sin aũt deficiẽtis.C.de ca.
tol.stichũ.qui meus erit.§.j.ff.de le.j. ¶ Preterea aut dicemus
ꝙ ille versiculus. Ita ꝙ ille sit ordo in successiõe ⁊c.veniat qua
2 lificatiue apponendo cõditionẽ ṗcedẽti dispositiõi ꝓut † aliqñ
est de natura huius dictiõis.itaqd̃: vt est tex.⁊ ibi plene no. gl.
in.c.significante.extra de preben.⁊ videt̃ dicẽdũ ꝙ talis versicu
lus nõ debeat referri ad substitutionẽ feminarũ descẽdentiũ ex
eis in diuersa oratione: q2 qñ qualitas sine cõditione adijcitur
vni dispositiõi nõ censet̃ repetita in alia dispositiõe in diuersa
oratione: vt ꝓbat̃ in.l.fundũ.ff.de ꝯtrahen.emp.⁊ plene no. Bar.
in.l.seye.§.gayo.ff.de fundo instru. Aut dicemus ꝙ dictus ver
siculus sit clausula de ꝑ se que habeat declarare ⁊ regulare ṗce-
dentẽ dispositionẽ inter masculos prout aliqñ est de natura di-
ctionis: ita qd̃: vt est tex.in.c.cũ.M.ferra.extra de cõsti.⁊ tunc
etiã ex quo talis clausula vĩ posita intra vnã dispositionẽ substi
tutionẽ masculoꝝ vĩ ꝙ ad alia capitula eiusdẽ testamẽti nõ refe
ret̃ ꝑ tex.⁊ ibi plene no.in l.iiij.§.filij.ff.de libe.⁊ post.⁊ ꝑ conse-
quẽs vĩ ꝙ nõ referat̃ ad sequẽtẽ substitutionẽ feminaꝝ. ¶ His
tñ nõ obstantib⁹ ꝯtriã sñiam veriorẽ existimo qd̃ immo dicta do.
Alexãdra ṗferet̃ ṗdicte dñe Baptiste in bonis ṗfatis dñi Car
dinalis ꝓ cuius cõclusionis demõstratiõe ṗmitto ꝙ quasi tota
difficultas huius excitatiõis principaliter cõsistere vĩ nunquid
dictus versiculus ita qd̃ ille sit ordo in successiõe solũ habeat re
gularẽ substitutionẽ factã masculis ⁊ inter descendẽtes mascu-
los.nõ aũt substitutionẽ factã dẽ feminis ⁊ inter descendẽtes ꝑ
lineã femininã.quo casu viderent̃ ꝓcedere ea que supra incõtra
riũ adducta sunt an vero referat̃ etiã ad substitutionẽ feminaꝝ
⁊ descendẽtiũ ex eis vt etiã habeat illã regulare declarare quo
casu seruaret̃ virtute substitutiõis ṗdicte ordo succedẽdi ab in-
testato.⁊ sic Alexãdra filia Symonis ṗferet̃ Baptiste agnate
prima cã successionis est filiorũ: vt in auẽ.de hereti.que ab inte-
sta.§.j. Premittendũ etiã est ꝙ in vltimis volũtatibus prescr-
tim in fideicommissis ⁊ cõditionis semꝑ ṗualet volũtas defun
cti ⁊ illa seruanda est.l.in cõditione primũ locũ.ff.de cõditio.⁊
demon.⁊.l.pater seuerinã.§.cõditionũ.⁊.l.publius.ff.eo.tit.⁊
in.l.cum virũ.C.de fideicõ.cum si. Quibus suppositis ex pluri-
mis ostenditur ꝙ in substitutione feminarũ ⁊ descendentiũ ex
eis testator voluit: ⁊ ita fuit eius volũtas ꝙ seruaret̃ idẽ ordo:
quẽ seruari voluit in substitutione descẽdẽtiũ ꝑ lineã masculi
nã: ⁊ sic sicut voluit inter masculos illũ preferri q̃ esset ꝓximior
ṗmorienti sic videat̃ etiã voluisse inter feminas.qd̃ in ṗmis ostẽ
dit̃ q2 nõ est dare rõnẽ diuersitatis iter ṗmũ capitulũ ⁊ sequẽs.
ergo dꝫ esse idẽ ius.l.a titio.ff.de ver.ob.sicut enĩ in.l.arguim⁹
a similitudine rõnis ⁊ extendit̃ lex vt in.l.milites agrũ.ff.de re
mili.tradit̃ in.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.ita extendit̃ volũtas
testatoris ad deducẽdũ fideicõmissũ cũ volũtas testatoris.ꝓ.l.
3 seruat̃ in auẽ.de nup.§.disponit: † sufficit enĩ ad inducendã di-
spositionẽ i fideicõmissũ mẽs ꝯiecturata testatoris.l.cũ ꝓpone
bat̃ in fi.ff.de le.ij.facit.l.vnũ ex familia.§.fi.eo.ti.⁊.l.fideicom-
missa.§.hec verba.⁊.l.pamphilo.in prin.ff.de leg.iij. Unde cũ
nõ det̃ rõne diuersitatis eadẽ mẽtis ꝯiectura sumẽda est in.ij.fe
minarũ q̃ expsse appet in.c.j.substitutiões masculoꝝ. Ad quoꝝ
ꝓbationẽ adduco qd̃ ꝯsuluit Pe.de anc.marie in rõne sue de-
cisionis in suo cõsi.lxviij.qd̃ incipit in xp̃i noĩe ⁊c. subtiliter ad
plenũ discussa ⁊c.vbi in scd̃o dubio erat facta institutio filiarũ
in certis reb⁹ ⁊ ad iuicẽ substõ ⁊ postea istitutio masculoꝝ vni-
uersaliter ⁊ postea institutionẽ filioꝝ ⁊ subdit.⁊ si decesserint
oẽs hereditarias deueniat ad filiũ bastardũ: dubitat̃ nunqd di
cta verba ⁊ si decesserint oẽs referent̃ tm̃ ad filios masculos an
etiã ad feminas ⁊ ṗmo arguit ꝙ tm̃ ad masculos.q2 in ꝓxima
institutione ṗcedẽti solũ de ipsis erat facta mentio ergo ex vi cõ
tinuate orationis de illis eisdẽ dꝫ intelligi substitutio de qbus
ꝓxime ṗcesserat institutio. Et sic alia sunt subiecta qualia pre-
dicata demõstrant.l.si.§.cui dulcia.ff.de vi.triti.⁊ oleo legato.
Cõfirmat̃ etiã hoc q2 circa filias fuerat in precedenti particula
testamẽti ꝓuisum instituendo ⁊ substituẽdo.ad ipsas ergo nõ
vĩ vlterior substitutio facta filijs inferẽda arg.l.coheredi.§.qui
discretas.ff.de vulg.⁊ pup.que rõnes.vt de se ptꝫ pungunt in
ꝯtriã ptẽ. Cõtrariũ tñ determinat ꝙ immo dicta v̄ba referãtur
ad masculos ⁊ ad feminas.q2 nec iura nec natura inter mascu-
los ⁊ feminas differentiã faciũt.l.maximũ viciũ.C.de libe.ṗte.
¶ Unde cum nulla rõ diuersitatis reddi põt.quare magis ad
masculos q̃ ad feminas referat̃ dꝫ ad oẽs referri arg.l.j.C.de li.
prete.⁊ q2 in iure pluries videmus ꝙ regula in fi.posita refert̃
ad oĩa precedentia.l.talis scriptura in fi.ff.de leg.j.⁊.c.ij.requi
ris de appel.cũ si.⁊ ille rõnes concludunt in terminis nostris.
Nam licet illa verba ita qd̃ ille sit ordo in successiõe sunt posita
in medio ita pariter referũtur ad precedentia ⁊ sequentia sicut
posita in fine referuntur ad oĩa ṗcedentia vt est tex.in.d.l.iiij.§.
filius.⁊

filius ⁊ ibi plene no.ff.de lib.⁊ posth.¶ Scdo ꝑdicta cõfirman
tur ex his q̃ ponit Bar.in.d.l.iij.§.filius.ff.de lib.⁊ post. quem
4 cõiter sequunt̃ ibi doc.vbi cõcludit ꝙ† vnũ capitulũ dr̃ qñ circa
idẽ disponit̃.ita ꝙ ille disponẽs circa illud põt simul cõcurrere
5 vt plures institutiones heredũ in prĩo gradu.sed† qñ sunt plu
res dispositiões ⁊ q̃ nõ possunt simul ↄcurrere.Sꝫ vna indefe
ctum alterius.tũc dicunt̃ diuersa capitula ⁊ diuersi gradus vt
ĩstitutio ⁊ substitutio.Cũ ergo dicta clausula ita qd̓ ponat̃ post
institutionẽ ⁊ substitutionẽ dr̃ esse posita post plura capitula ĩ
fine.postq̃ sequunt̃ etiã alia capitula ⁊ alie dispositiões.¶ Nec
obstat versiculus nostra.eñ est q sequit̃.qm̃ est noua clausula de
clarãs substitutionẽ superiorẽ.nõ aũt inducẽs nouas substitu
tiones qm̃ qui declarat nihil addit.l.heredes palã.§.sꝫ si notã.
ff.de testamẽtis cũ ibi no.vel si dicamus ꝙ ex dicta clausula:no
stra eñ ⁊c.inducant̃ noue substitutiões adhuc habemus dice
re ꝙ dicta clausula ita qd̓ dr̃ esse posita intra plura capitula ꝑ
ꝓallegatã doctrinã Bar.⁊ ꝑ cõsequẽs etiã refert̃ ad p̃cedẽtia ⁊
sequẽtia.vt est tex.in.d.§.filij.⁊ no.in.d.l.talis scriptura. maxi
me qñ nõ est dare rõnẽ diuersitatis.vt in.d.l.j.C.de lib.prete.⁊
per Bar.in.l.ij.§.eritqꝫ differẽtia.ff.vi bo.rap.⁊ cõsequẽter re
fert̃ ad substitutiões seq̃ntes in v̓.ꝙ si forte nullus qm̃ qñ testa
tor post clausulã.nostra eñ incipit disponere in v̓.mãdamus in
suꝑ fieri.vsqꝫ ad versiculũ ꝙ si forte.facit vnã parẽtesim vt de se
pꝫ.⁊ demũ reddit ad ꝓpositũ substitutiõis facte inter mascu
los.Nã dictio qd̓.si venit aduersatiue p̃cedẽtibꝰ vt ꝑ bar.in.l.in
repetẽdis in fi.ff.de le.iij.Sꝫ immediate p̃cedẽtibꝰ nõ aduersat̃
vt pꝫ.sꝫ substitutiõi masculoꝝ ⁊ ꝑ ↄsequẽs cõtinuat̃ oratio an
te versiculũ mãdamus.⁊ iũgit̃ cũ ver.qd̓ si forte. faciũt optime
ad p̃dicta no.⁊ Bal.in.d.l.j.C.de li.p̃te.vbi dr̃ ꝙ tũc dr̃ clausula
absolute posita qñ a nullo p̃cedẽti regit̃.sed ꝑ se ponit̃ q̃ clausu
la qñqꝫ importat cõditionẽ.l.a testatore.ff.de ↄdi.⁊ demõ.qñqꝫ
priuationẽ vt ĩ.d.l.j.qñqꝫ dilationẽ.vt in.d.l.talis scriptura.ff.
de leg.j.hꝫ etiã naturã limitãdi.l.fi.§.cui dulcia.ff.de vino trit.
oleoqꝫ leg.Ad ꝓpositũ ergo clausula ita ꝙ de qua in casu nr̃o
nõ regit̃ ab aliquo p̃cedẽti ⁊ regulat ⁊ declarat.⁊ sic cuꝫ sit ꝑ se
posita in medio capituloꝝ ad oĩa dꝫ referri nõ data maxime di
uersitatis rõne vt.s̃. cõclusuꝫ est.¶ Tertio cõfirmat̃ alia rõne.
nã posito ꝙ dicta ↄditio de qua in ver.ita qd̓ censeret̃ apposita
substitutiõe masculoꝝ.tñ dico ꝙ cẽset̃ repetita dicta cõditio in
substitutiõe feminarũ.ad qd̓ ꝓbãdũ est aduertẽdũ.qd̓ aliqñ cõ
ditio adicit̃ vni rei ⁊ dispositiõi:⁊ q̃rit̃ nunqd censeat̃ repetita
in alia dispositiõe alteriꝰ rei idẽ relicte ⁊ sic est idẽptitas ꝑsona
rũ:sꝫ rerũ diuersitatis:⁊ tũc est materia eoꝝ q̃ ponit Bar.in.l.
seye.§.gayo.ff.de fun.ĩstru.¶ Aliqñ ⁊ scdo est idẽptitas rerũ.sꝫ
6 diuersitas ꝑsonarũ† puta si lego filio fundũ itẽ seyo eũdẽ fundũ
⁊ tũc si nõ repetit̃ verbũ lego intelligit̃ sub eadẽ ↄditiõe.Secus
si repetat̃ vt ↄcludit Bar.in.d.l.in repetẽdis. vbi subdit hoc es
se verũ qñ eedẽ res diuersis eodẽ tp̃e relinquunt̃.secus si vno tp̃e
relinquant̃ vni sub aliqua cõditiõe ⁊ demũ trãsferant̃ in aliã ꝑ
sonã q2 tũc cẽsent̃ trãslata sub eadẽ ↄditiõe allegat tex.in.l. lega
tũ.ff.de adi.leg.⁊ ibi bar.Ad idẽ tex.cũ ibi no.in.l.gayo.in p̃n.
ff.de ali.⁊ cib.leg.Sꝫ ita est in ꝓposito.nã eedẽ res relicte mascu
lis ꝑ fideicõmissuꝫ trãsferunt̃ cessantibꝰ masculis in feminas. er
go cẽsent̃ trãsferri cũ eisdẽ oneribꝰ ⁊ cõditionibꝰ ⁊ sic cũ onere
restituẽdi ᵴm ordinẽ successiõis ab intestato vt in masculis di
ctũ est.¶ Quarto p̃dicta ↄclusio ↄfirmat̃.qm̃ dictus testator in
primis voluit cõseruare cognitionẽ masculorũ qbus deficiẽtibꝰ
voluit bona ꝑuenire ⁊ ad feminas agnatas ⁊ cognatas vt pꝫ ex
serie dicti testamẽti.Itẽ ad tollẽdas oẽs dubitatiões nõ curãdo
ad quos bona ꝑuenirẽt dummõ rẽ tenrent penes masculos vo
luit ꝙ ille esset ordo in successiõe q solet seruari in successionibꝰ
ab intestato.⁊ sic ꝑ viã fideicõmissi voluit cõseruare ius legiti
marũ hereditatũ sicut in simiii in.l.vel in singulis.ff.de vulg.⁊
pup.⁊ no.in.l.heredes mei.§.cũ ita.ff.ad treb.⁊ in.l.pe.C.de im
pu.⁊ alijs substitutionibꝰ.qd̓ no.ex alia rõne h̃ ↄstituisse conie
cturari põt nisi vel rõne tollẽde dubitatiõis.ne ↄtinuo surgerẽt
lites qs ad bona ex fideicõmisso deberet admitti ⁊ eiꝰ bona nũc
essent in vna domo nũc ĩ alia si semꝑ primiores attẽderent̃.⁊ sic
potuisset ↄtingere.ꝙ in his q̃ habuisset pater filiꝰ excluderet̃ ⁊
existeret in remoto gradu:quo ad defunctũ admitteret̃ q̃ quidẽ
etiã militãt in substitutiõe feminarũ.ergo eadẽ dꝫ esse iuris di
spositio.Nã sicut in statutis arguimus extẽsiue ab idẽptitate rõ
nis etiã cõiecturare vt ↄcludit notãter bal.ĩ.l. maximũ viciũ.C.
7 de li.p̃te.Ita† etiã arguimꝰ extẽsiue ab idẽptitate rõnis cõiectu
rate volũtatis defuncti in fideicõmissis.vt est casus no.cũ gl.ĩ.l.
q̃uis.C.de fideicõmissis ⁊ multomagis ar.l.in testamẽtis cũ ma
teria.ff.de reg.iu.cũ si.faciũt plene no.ꝑ bar.in.l.gallus.§.⁊ qd
si tm̃.ff.de lib.⁊ posthu.in illo articulo an dispositio in vno casu
trahat̃ ad casum similẽ vbi h̃ ↄcedit in materia fauorabili arg.
l.si ita scriptũ.ff.de lib.⁊ posth.cũ si.ibi allegatis ꝑ eũ.¶ Quin
to confirmat̃ viua rõne iudicio meo ⁊ ꝑsupposito qd̓ quãto ma
gis substituti sunt testatori affecti.tãto magis testator cẽset̃ eos
voluisse vocare ordine successiuo vocãdo semꝑ ꝓrimiores. hoc
pꝫ.nã si pater instituit vel substituit filiã suã ⁊ nepotes cẽsetur
eos vocasse ordine successionis ᵴm ordinẽ caritatis.vt cõcludit
gl.quã dꝫ dici nõ esse alibi ⁊ eã sequit̃ ibi Bar.⁊ sequunt̃ magis
cõiter doc.in.d.l.gallus.§.qdã recte.ff.de libe.⁊ posth.ar.l.gñia
liter in prin.C.de insti.⁊ substi.Si aũt qs instituit fratrẽ ⁊ filios
fratris tũc est maior dubitatio.nunqd filij fratris cẽseant̃ simul
vocati vel ordine successiuo.Si aũt extraneus ⁊ filij instituant̃
tũc indubitãter nõ attẽdit̃ talis ordo.vt ibi plene explicant do
ctores maxime Jo.de imo.¶ Scdo p̃mitto ꝙ filij ⁊ descẽdẽtes
masculi Jo.dñi meschiati fuerũt magis dilecti a dño Cardina
li q̃ filie ⁊ descẽdẽtes femine:hoc pꝫ manifeste ex serie testamẽti.
q2 p̃mis inuitati ar.l.quoꝝ.ff.de vsufruc.faciũt no.in.d.l.gñali
ter.§.cũ aũt.⁊ in.l.cũ accutissimi.C.de fideicõ.¶ Quibus sup
positis verissimis.Hec cõclusio ꝓbat̃ nã si inter masculos descẽ
dẽtes erga quos maior erat affectio testatoris testator nõ cura
uit ꝙ attẽderet̃ talis ordo ꝓrimitatis sibi testatori.sed seruaret̃
ius legitimoꝝ heredũ iure fideicõmissi ĩter q̃s maior erat rõ:qd̓
talis ordo seruaret̃ q̃ ĩter feminas ⁊ descẽdẽtes ex eis:ergo mul
tominus cẽset̃ testator voluisse.ꝙ talis ordo seruaret̃ inter femi
nas ⁊ descẽdẽtes ex eis inter quos nõ militabat tãta rõ ar. sum
pto ab illa regula de quo magis videbat̃ inesse ⁊ nõ inest.Ergo
⁊ de quo minus inesse nõ cẽset̃ iuxta no.in aut̃.multomagis. C.
de sa.san.ec.¶ Et ex hoc sumit̃ violẽta cõiectura volũtatis de
functi q̃ in his p̃dominat̃ vt in.l.ĩ cõditiõibꝰ p̃mũ locũ.cũ simi.
ff.de ↄdi.⁊ demõ.¶ Sexto hec cõclusio ↄfirmat̃.Nã p̃fatus dñs
Car.in substitutiõe masculorũ p̃tulit veniẽtes ab intestato mo
riẽtibꝰ ꝓrimioribꝰ in gradu p̃lato dño Cardinali.Igit̃ eosdẽ p̃
tulisse videt̃ in substitutiõe feminarũ. hoc est veniẽtes ab ĩtesta
to.moriẽtibꝰ grauatis ꝓrimioribꝰ in gradu p̃fato dño Cardi
nali.hoc optime ꝓbat̃ ꝑ tex.in.l.luciꝰ in.§.pater.ff.ad trebel.ꝑ
quẽ dixit Bar.in.l.fi.eo.ti.ꝙ quos testator p̃dilexit in institutio
ne cẽset̃ etiã p̃dilexisse in substitutiõe.Et ideo decidit notãter ꝙ
si pater filios instituit vniuersales heredes filiã vero in re certa.
demũ dixerit si qs eoꝝ decesserit sine liberis portio eoꝝ deueniat
in supuiuentes:⁊ demũ vnus ex filijs moriat̃ ꝙ admittunt̃ alij
8 masculi exclusa femina q2† ex quo p̃dilexit in institutiõe vniuer
saliter instituẽdo cẽset̃ p̃dilexisse in fideicõmisso.In simili etiaꝫ
dicimus ꝙ quos testator sepauit ⁊ instituit ex disparibꝰ parti
bus in gradu institutiõis.ita vr̃ separasse in gradu substitutio
nis.vt est casus sing.ᵴm Bar.ibi in.l.q plures.ff.de vul.⁊ pup.
Ad hoc ẽt no.bar.ibi in.l.lucius.ff.de vul.⁊ pu.ver.sꝫ q̃ro circa
h̃ de pulchra qõne.vbi ↄcludit ꝙ si sunt plures filie institute in
re certa ⁊ filij masculi vniuersaliter postea dixerit testator oẽs fi
lios meos inuicẽ substituo nõ vident̃ femine masculis ĩuicẽ sub
stitute q2 quos testator in institutiõe cõiũxerit eosdẽ in alio etiã
gradu substitutiõis cẽsent cõiũxisse ar.in.l.coheredi.§.q discre
tos.ff.de vul.⁊.pu.Facit optime.l.quoꝝ.ff.ad tre. vbi portiões
adiecte ĩ instõne cẽsent̃ repetite in fideicõmisso.Qua ergo rõne
in primis gradibꝰ substitutionũ masculoꝝ iure fideicõmissi vo
luit cõseruare ius legitimaꝝ hereditatũ eadẽ rõne.hoc etiã cẽset̃
voluisse in seq̃ntibꝰ gradibꝰ substitutiõis feminarũ sꝫ hoc ma
xime q2 versiculus ita qd̓ nõ refert se specifice ad substitutioneꝫ
masculorũ sꝫ absolute dr̃ ex substitutiõe hm̃õi.⁊ sic põt se referre
pariter ad substitutionẽ feminaꝝ ꝑ ea q̃ supius latiꝰ dicta sunt
Pro his facit q2 testator in ꝓhibitione alienationis stabilium
pariter disposuit in oĩbꝰ dũ ꝓhibuit heredẽ ⁊ substitutos:⁊ sic
circa oẽs substitutos pariter disposuit ⁊ in ꝓhibitione pariter
oẽs ↄiũxerit.Ergo vr̃ voluisse.ꝙ a pari ꝓcederẽt ⁊ ꝙ eidẽ ĩ oĩbꝰ
esset succedẽdi ordo.¶ Sꝫ tũc instabit subtilis inuestigator si
tu admittis hãc interp̃tationẽ vr̃ seq vnũ.ꝙ si extarent filie p̃mi
gradus ⁊ nepotes ⁊ ꝓnepotes ex filijs masculis.ꝙ ille neptes
p̃ferẽtur in substitutione filiabus.qm̃ esset vt proximiores parẽ
tibus suis masculis qd̓ non esset valde absurdũ.Nam satis ha
beret ille qui est in vlteriori gradu si succedẽdo in locũ p̃ris vel
aui sui succedat vna cũ illo qui est in primo gradu.insti.de her.
q̃ ab intest.§.cum filij ⁊ in aut̃.in successione.C.de suis ⁊ legiti.
¶ Sꝫ ad hoc in primis dico ꝙ attentari posset ꝙ nec Alexan.
nec Baptista cẽseant̃ vocate nec per cõsequẽs Alexãdra vt filia
succedat in bonis symonis exclusa Baptista vr̃ eñ dñs Cardi
nalis tm̃ substituisse filias feminas Jo.primi gradus ⁊ descen
dentes ex eis:non aũt filia feminas vlteriorum gradus descen
9 dentes ex masculis.lꝫ enim† appellatiõe filiaꝝ veniãt neptes ⁊
ꝓneptes femine nate ex masculis.l.lucius.ff.de here.insti.⁊ per
Bar.in.l.liberoꝝ.ff.de ver.sig.⁊ per Bal.Ange.⁊ Moder.in
l.gallus.§.institués.ff.de lib.⁊ posthu.cum hoc casu cum inui
tantur agnati ⁊ cognati.⁊ excludunt̃ extranei cõcordant cum
doctrina Bar,tm̃ in casu nr̃o vr̃ secus dicendum.q2 post nomen

filiarũ testator adiunxit copulatiue nomẽ filiarũ dicẽdo filias
earũq; liberos vñ ꝓuisio spãliter facta circa alios descẽdentes
declarat ꝙ testator sub noĩe filiarũ voluit designare ꝑsonas dũ
taxat p̃mi gradus sicut no. dicit Bar. in. d. §. institués referẽdo
Dy. ꝙ idcirco in illo. §. appellatio nepotis nõ extendit̃ ad vlte-
riorẽ gradum. q̃ de vlterioribus gradib⁹ testator postea spãli-
10 ter circa ꝓuidit. vñ stat regula. ꝙ † dispositio generalis circa ꝑ-
sonas p̃cedẽtes nõ refert̃ ad ꝑsonas postea spãliter expressas cir
ca idẽ ius seu circa eãdem rẽ. l. alimẽta. §. basilice. ff. de ali. ⁊ cib.
leg. ⁊ no. bar. in. l. titia. §. qui marcho. ff. de annuis leg. ⁊ in. l. q̃-
sitũ. §. si qs fundũ in. ij. q. princi. ff. de fun. instru. Alias clausula
spãlis esset supflua. qḋ nõ est dicendũ ar. l. si qñ de leg. j. ⁊ in. c. si
papa de priui. in. vj. Si ergo ꝑ nomẽ filiarũ testator voluit signi
ficare filias dũtaxat primi gradus. ergo sub illo noĩe nõ veniũt
filie a masculis. ⁊ sic nec baptista filia cõpagni. nec Alexãdra fi-
lia Symonis succederẽt in fideicõmissa ⁊ multominus veniũt
femine ex masculis ex clausula sequẽti. q. dicit earũq; liberos. q̃
ꝑ illã substitutionẽ vidẽtur vocari liberi masculi vel femine de-
scendentes ex filiab⁹ feminis primi gradus. Sꝫ Bapti. ⁊ Ale-
xandra nõ sunt huiusmodi. qm̃ nõ descendũt ex filiab⁹ feminis
sed ex filijs masculis. ergo nõ vident̃ vocari ad fideicõmissum.
Nec vr̃ dici posse. qḋ nomẽ filioꝝ positũ in ista clausula. restrin-
gatur ad filios primi gradus respectu liberorũ descendẽtiũ ex
ipsis filiab⁹. respectu aũt feminarũ descendentiũ ex masculis cõ
prehẽdat feminas etiã vlteriorũ gradus sicut cõprehenderet si
solũ ⁊ simpliciter esset positũ ĩ substitutiõe qm̃ hoc vr̃ absurdũ
q̃ vnũ ⁊ idẽ verbũ vel vna ⁊ eadẽ dispositio respiciẽs plures ꝑ-
sonas dꝫ eas pariformiter respicere. l. q̃uis. C. de impu. ⁊ alijs
subst. ⁊ . l. iam hoc. §. j. ff. de vul. ⁊ pup. Sed istud lꝫ procedat in
puncto iuris tñ vident̃ violare volũtatẽ testatoris. absurdũ em̃
vr̃ dicere ꝙ testator vocaret descẽdẽtes ex filiab⁹ feminis. qui
sunt cognati ⁊ excluderet feminas natas ex masculis que sunt
sibi agnate. Maxime cũ pretulerit masculos feminis vt cõser-
uaret̃ agnatio ⁊ familia sua vnde verisimile est. ꝙ si testator co-
gitasset de hoc casu in specie expresse de feminis natis ex mascu
lis idẽ disposuisset ⁊ per hoc nõ vr̃ absurdũ ꝙ iste femine nate
ex masculis vocent̃: q̃ etiã dispositio respiciens certã ꝑsonã tra
hitur ad aliã ex hm̃oĩ p̃sumptione. l. tale pactũ. §. fi. ff. de pac. l.
titius. §. luci⁹. ff. de lib. ⁊ posth. facit. l. iiij. ⁊ qḋ ibi no. C. de inof.
testa. Nec est inconueniens aliqñ ꝙ vnũ ⁊ idẽ verbũ respectu di
uersarũ ꝑsonaꝝ. stet ꝓprie ⁊ ĩproprie. l. stipulatio. §. hi quoq;. ff.
de v̄. ob. l. plenũ. §. equitij. ff. de vsu ⁊ habita. ⁊ in. c. dãnamus. §.
cũ ergo. de sum. tri. ⁊ fide ca. cũ si. Et ad absurdũ supra deductũ
r̃ndet̃ ꝙ nõ curauit testator ꝙ ꝓrimiores testatoris excluderent̃
ab existẽtib⁹ in vlteriori gradu dummodo existentib⁹ ꝓrimio-
ribus grauato vt pꝫ ex dicto ver. ita qḋ ponamus eniꝫ ꝙ duo-
bus fratrib⁹ existentib⁹ filijs dicti Joannis ex vno duo filij na-
scantur ⁊ demũ nepotes ⁊ postea ꝓnepotes vno ꝓnepotũ mor-
tuo succederet alter ꝑ illũ ver. ita ꝙ excluso altero fratre filio di
cti Jo. existente in ꝓrimiori gradu. tm̃ enim testator ꝯsiderauit
ꝙ bona essent primo in familia masculoꝝ: demũ in familia femi
narũ. qua ergo rõne dictã absurditatẽ nõ ꝯsiderauit inter ma-
sculos eadẽ rõne nõ censet̃ cõsiderasse inter feminas per rões.
s̄. proxime adductas. Accedat ꝙ ex dispositione testatoris vlti
mo loco vocatus fuit Simon ante feminas: ⁊ sic p̃latus in du-
bio magis eius heredi ꝓuisuꝫ esse vr̃ q̃ alteri ad hoc text. no. in
simili in. l. gñaliter in prin. C. de insti. ⁊ substi. sub cõditio. fac. ⁊
qḋ nõ. Bar. ꝑ illũ tex. in. d. l. gallus. §. quidã recte. ⁊ quibus oĩ-
bus iudex qui hꝫ voluntatẽ defuncti dubiã interpretari dꝫ. vt
eleganter declarat Bal. in. l. volũtas. C. de fideicõ. indubitãter
habebit interpretari s̃m ea q̃. s̄. cõclusa fuere. ⁊ hec quo ad pri-
11 mũ. ¶ Circa scdm dubiũ cõcludendũ est. ꝙ. d. do. Alex. † põt re
uocare dicta bona alienata ꝑ cõpagnũ in extraneas ꝑsonas: q̃
res subiacebat restitutiõi fideicõmissi. Ad qḋ nũc est vocata. d.
dña Alexã. vt in. l. fi. in aut. resq;. cũ vtrobiq; plene no. C. cõia de
lega. tũ q̃ facta fuit expressa ꝓhibitio a testatore: ne res ⁊ bona
subiecta restitutiõi alienaret̃ extra substitutos hoc est extra ma
sculos ipsis existentib⁹ ⁊ extra feminas masculis deficientibus.
Quo casu illi qui admittunt̃ ad fideicõmissum possunt aliena-
tionẽ reuocare: vt tradit̃ in. l. peto. in. §. fratre. ff. de leg. ij. ⁊ ple-
ne in. l. volũtas per bal. ⁊ alios. C. de fideicõmissaria. ¶ Sed in
stabit quis ꝙ hec procederent nisi alienatio esset facta ab igno
rante rem subiectam restitutioni ⁊ alienari prohibita prout vr̃
deduci posse in casu nostro cũ cõpagnus nõ habuit ĩmediatate
ex testõ dñi Cardinalis. Sed mediante patre suo in cuius ius
successit. ⁊ sic vr̃ presumi ignorantia. arg. l. qui in alterius. ff. de
re. iur. facit. l. verius. ff. de proba. in spẽ in eo qui mediante per-
sona alterius est heres no. Barto. in. l. qui rome. §. duo fratres.
in. iij. q. ff. de verbo. ob. allegat. l. fi. ff. pro suo. ⁊ l. filiusfa. §. diui.
ff. de le. j. Si ergo p̃sumitur ignorãtia in cõpagno multomagis

a ¶ Dispositio aut. resq;: nõ hꝫ locũ vbi cũ ꝓhibitiõe legali ⁊ vltra cã concurrit ꝓhibitio testatoris.

in emẽte. ⁊ ꝑ cõsequẽs vr̃ alienationẽ tenuisse vt dr̃ casus singu-
lariter in. l. fi. §. fi. ff. de le. ij. ꝑ quẽ ita vident̃ cõiter ꝯcludere Dy.
Cy. Bar. ⁊ alij ibi ⁊ Ray. in. d. aut. resq;. ⁊ Bar. de saly. in. d. l.
fi. §. sed q̃. ⁊ sequit̃ Ang. vbi dicit ꝙ cautus dꝫ esse aduocatus
actoris vt semꝑ deducat scientiã alienantis al's succũberet s̃m
eũ. Nec dicat aliqs ꝙ tex. in. d. l. fi. §. fi. dꝫ intelligi qñ illa ignorã
tia ꝓcessit a facto testatoris qui ab intestato instituit vxorẽ he
redẽ ⁊ in codicillis grauauit eã de restituẽdo hereditatẽ ꝑ fidei
cõmissum alteri post mortẽ ipsius vxoris: ⁊ iussit testator post
12 mortẽ vxoris codicillos aperiri. Nã † si vxor ignorans fideicom-
missuꝫ sibi in codicillis iniunctũ alienauit fundũ cõprehensum
in fideicõmisso valet alienatio. nec põt postea ꝑ fideicõmissariũ
retractari sꝫ solũ põt fideicõmissarius petere p̃ciũ ab heredibus
dicte vxoris. ¶ Q̃ vr̃ r̃ndere posse ꝙ rõ ꝓpter quã ibi iuriscon-
sultus se fundat est generalis: vt pꝫ ĩ tex. vñ dicit r̃ndi ꝓpter iu
stã cãm ignorãtie tã mulieris q̃ emptoris heredẽ mulieris: vt
fundus apud emptorẽ remaneat fideicõmissario preciũ dare de
bere. cãm ergo tex. fundat̃ gñaliter rõne seu decisiõis in ignorã
tia iusta. sequit̃ ꝙ vbi est iusta ignorãtia hꝫ locũ decisio q̃ mẽ
l. ex rõne colligit̃. l. cũ mulier ⁊ ibi no. Bar. ff. so. ma. ⁊ ita gene-
raliter vident̃ doc. intelligere. d. §. fi. in locis proxime allegatis ⁊
Pau. de ca. ⁊ Raph. Ful. in. d. §. sꝫ q̃ iõ aũt tex. in. d. §. fi. ibi põ
derauit ꝙ testator in codicillis fecerat substitutionẽ fideicõmis
sariũ. q̃ si tale fideicõmissuꝫ fuisset ĩ testõ insertũ vxor heres in-
stituta cũ esset heres extranea nõ potuisset p̃tendere ignorãtiã
illi⁹ fideicõmissi. extraneus post aditã hereditatẽ sibi delatã ex
testõ p̃sumit̃ scire cõtenta in testõ vt no. in. l. cũ his. ff. de lib. leg.
⁊ in. l. quidã ita. §. siquis filiũ. ff. ad treb. ⁊ plene no. bar. in. d. §.
duo fratres. in. iij. q. Nõ aũt p̃sumit̃ scire cõtenta in codicillis. l.
nõ est ferẽdus. ff. de transac. ⁊ . l. si seruũ. §. de illo. ff. de ver. obli.
⁊ hoc est ꝙ voluit Bal. in. d. aut. resq; in p̃n. dũ tractat de intel-
lectu. d. l. fi. ¶ Sꝫ ad hec dicta respõdet̃ multipliciter. ¶ Pri-
mo si probaret̃ ꝙ in loco tp̃e alienationis fuisset publica vox ⁊
fama. qualiter dicta bona debebãt in familia remanere. q̃ tunc
ꝓbaret̃ scientia nedũ vẽditoris. Sed etiã emptoris. ⁊ sic exclu-
deret̃ dispositio. d. §. fi. arg. gl. in. l. si tutor. C. de pericu. tuto. et
no. Bar. in. d. §. duo fratres. in. iij. q. ⁊ in. l. is põt. ff. de acq. he-
re. ⁊ ĩ. l. celsus. ff. de vsuca. cũ si. ¶ Scdo r̃ndet̃ ꝙ ex quo heres cõ
pagni ⁊ dñi Bartholomei grauati nõ est soluendo ⁊ sufficiens
ad satisfaciendũ de precio qḋ etiã data ignorãtia possint aliena
ta reuocari ita singulariter cõsuluit Pau. de cast. in suo cõsi. x.
decisiue incipiente in xp̃i noĩe amẽ. Clarũ est in iure qḋ res sub-
13 iecte restitutiõi. vbi ꝙ tũc est verũ † ꝙ alienatio tꝫ inter ignorã-
tes ⁊ nõ põt reuocari: qñ bona heredis sunt sufficientia ad im-
plendum fideicõmissum. al's si nõ essent sufficiẽtia dꝫ alienatio
retractari q̃ potentius dꝫ esse ius fideicõmissarij q̃ eius in quẽ
facta est alienatio. ex quo eius cã precessit ꝑ tex. vbi dicit esse ca
sum in. l. plane si filias. §. qui rogatu. ff. de lega. ij. quod est not.
¶ Ultimo respõdet̃ ꝙ ille. §. nõ hꝫ locum vltra terminos suos
quoniaꝫ loquit̃ in tacita prohibitione legali in re que subiacet
restõni. Nos aũt sumus quo ad ĩmobilia in ꝓhibitione exp̃ssa.
Cum exorbitat a regula iuris cõis que est ꝙ ignorantia vnius
vel duorũ nõ nocet alteri sicut nec ꝓdest. l. iniquissimũ. ff. de iu.
⁊ fac. igno. hoc decidit Pau. de cast. in. d. cõsilio decisiuo incip.
in xp̃i noĩe amen. in cã que vertitur parme. Et hoc maxime in
terminis nostris in q̃bus concurrit duplex prohibitio. s. legalis
⁊ expressa a testatore ⁊ sic non sumus in terminis illius. §. igit̃
stamus regule suprascripte. ¶ Et pro hac decisione facit deci-
sio Bald. supra allegata in. d. c. j. §. donare qualiter feu. alie. po.
14 dum ꝙ † aut. resq; exorbitat a regulis iuris non habet locũ stã
te expressa prohibitione testatoris vna cũ legali. pro hoc facit in
simili. Nã lꝫ stante simpliciter ꝓhibitione legali res possit pro
dote obligari. Jtẽ stante simpl'r prohibitiõe expressa testatoris
põt etiã pro dote obligari. tñ stante prohibitiõe legali q̃ res est
a subiecta restitutioni. ⁊ expressa ꝓhibitione testatoris. [a] nõ videt̃
ꝙ aliquo mõ talis res possit alienari etiã in casibus permissis
hoc ꝓbo. arg. eius ꝙ tradit Bart. ⁊ post eum do. Jmo. in. d. l.
filiusfami. in. §. diui. de leg. j. sequendo Guil. de cu. vbi dicunt
ad intellectũ nõ põt vsucapi. quoniã ꝓhibet̃ alienare res suas
qui nõ est ꝑfecte etatis. secus si perfecte. ⁊ vt intelligit tex. ⁊ gl.
in. d. l. ij. C. de vsucap. pro emp. quasi tunc stante duplici ꝓhibi
tione nõ possit vsucapi que al's posset. si tm̃ esset prohibitio ip-
sius testatoris. Ad hoc etiã adduco no. per glo. in aut. hoc ius
porrectũ. C. de san. eccle. que voluit. ꝙ si res legat̃ vel donatur
ecclesie. Cũ hoc ne possit alienari. non poterit alienari in casi-
bus etiã a iure ꝑmissis ꝓpter duplicẽ prohibitionẽ solũ legalẽ
⁊ exp̃ssam. vt tradit glo. in. d. l. fi. C. de re. alie. nõ alie. Hoc idem
voluit gl. Uin. ⁊ zaba. in. c. verũ. extra de ꝯdi. app. ꝑ tex. in aut.
de alie. emphy. §. sanctissimos. ⁊ saly. in. l. ea. C. de cõdi. ob cãm.
q̃ tũc pactũ ⁊ ꝓhibitio cõcordat cũ lege. numeruꝫ si potentius
operatur.

operatr.cū duo vincula vno sint fortiora insti.de adop.§.sed ho
die ⁊ in aut.de cōsan.⁊ vte.fratribus.p que dixit vbi.s.de saly.
post Gui.de cu.p pdicta ꝙ si fundo dotali fuit adiecta cōditiōe
alienetr.nō poterit alienari in casibus etiā a iure pmissis ⁊c.

¶Consilium.l.

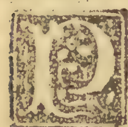
1 Cuilibet dictio:attribuit actum insolidum.
2 Concessio si est facta pluribus ⁊ cuilibet insolidū:in eis habet
locum ius non decrescendi.
3 Equipollentium idem est iudicium.
4 Filius quādo possit reuocare emphiteosim alienata p heredē.
5 Emphiteosim alienans videtur alienare ius tātum quod ipse
habet in re.
6 Remissio generalis intelligitur rebus sic stantibus.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussantus illuminet intellectuz. ¶Viso
instrumēto emphiteosis siue libelli cōcessi per dñm
Julianū reuerēdissimū Archiepm pisanū Machio baldoctio
⁊ Joanni renunciatio facta per Baldoctium ⁊ visa contingen
tia facti. ¶Pro veritate psentis cōsultationis est aduertendū
ꝙ aliqñ cōceditr res in emphiteosim siue ad liuellū pluribꝰ sim
pliciter ⁊ tunc vnicuiqꝫ censetur cōcessa p virili ꝙ si duobꝰ vni
cuiqꝫ p dimidia.si tribus vnicuiqꝫ pro tertia.⁊ sic de singulis.
casus est ⁊ ibi no.in.l.reos.§.cū tabulis.ff.de duobus reis.⁊ in
l.j.C.si plures vna snia.Aliqñ ⁊ secundo conceditr pluribus.⁊
1 cuilibet ipsorum.⁊ tūc tenetr cōcessa insolidū vnicuiqꝫ †quoniā
dictio cuilibet est distributiua.⁊ rem de qua agitr vnicuiqꝫ inso
lidum attribuit:⁊ est casus.⁊ ibi Bar.⁊ Jo.de imo.in.l.si plu-
ribus.ff.de leg.ij.⁊ est casus.⁊ ibi Bar.in.l. non distinguemus
§.cū plures.ff.de arbi.⁊ no.in.l.qui in potestate.ff.de testa.⁊ in
c.si ppter de rescri.in.vj.cū si.⁊ hec oīa etiam colliguntr ex plene
no.per Bal.in.l.vnica.C.quādo nō peten.partes.⁊ per Bar.⁊
doc.in.l.si mihi.⁊ titio.ff.de verb.obli.⁊ hoc scdo modo fuit cō
cessa res ad liuellū in terminis nostris.Ut patet ex forma istru-
menti in quo formaliter dicitr ꝙ reuerendissimus Archiepisco
pus pisanus ⁊c.iure liuelli ⁊ perpetui tene menti.dedit ⁊ cōces
sit ad libellū.Marc.filio quondā chelis de dechomano ⁊ Bal
dotio filio quondā Ant.chelis de dechomano recipientibus p
seipsis ⁊ pro Jo.filio quondā Jac.quondā chelis de dechoma
no habitātibꝰ in cōi nubile ipsis cōitatis recipiētibus p seipis
⁊ quolibet ipsorū ⁊ p ipsorū ⁊ cuiusqꝫ ipsorū filijs heredibus
⁊ pro heredibus in ppetuū masculis ⁊ feminis in ppetuuz ⁊c.
oēs ⁊ singulas domos ⁊ terras ⁊c.⁊ sic ptꝫ clare p vba instri.ꝙ
pdictis oībus cōcessa res ad liuellū cuilibet insolidū. Quibus
pmissis si essemus in pmo casu ꝙ res pluribꝰ esset simpliciter cō
cessa.⁊ ꝯsequēter vnicuiqꝫ p virili plures essent casus ꝯsiderādi
An.si deficeret liuellus in psona vnius accresceret alijs.An vo
rediret ad ecclesiā quā qōnē late ponūt bar.⁊ Mod.i.l. si mihi
⁊ titio.ff.de ver.ob.⁊ bal.in aut.si quas ruinas.C.de sac.san.ec.
⁊ bal.⁊ Saly.in.l.ij.C.de iure emphy.bal.⁊ latissime Lud.ro-
ma.in.l.vnica.C.qño non petē.partes Cano.in.c.potuit de lo-
cato.Quā questionē nō prosequor.qꝛ nō est casus noster.¶Ca
2 sus igitr noster est in quo †censetr facta cōcessio cuilibet insolidū
in quo casu Bal.in terminis decidit qōnē nostrā in.d.l.vnica.
§.qñ nō petē.partes.colla.xv.ver.ſꝫ hic dubitatur. vbi conclu-
dit ꝙ si pluribus fratribus est cōcessa emphiteosis insolidū al-
tero decedente sine liberis accrescit superstiti.⁊ non reuertitur
ad ecclesiā qꝛ qñ res cōpetit pluribus insolidū hꝫ locum ius nō
decrescendi.qd vēdicat sibi locū in ꝯctibus etiā.vt in.l.j.in pn.
ff.cōia pdiorū ⁊ notant Bar.⁊ doc.in.d.l.si mihi ⁊ titio.⁊ pro-
bat bar.in.l.stipulatio ista.§.cū qui.als si quis ita.ff.de ver.ob.
¶Et si dicatr impossibile est.ꝙ in ꝯctibus eadem res pluribus
insolidū acquiratr.iuxta tex.ibi no.in.l.si vt certo.§.si duobꝰ ve
hiculum.ff.cōmo.⁊ no.in.l.iij.§.ex ꝯtrio.ff.de acqui.pos.item cū
vnusquisqꝫ acceptauerit.exclusum videtr ius accrescendi.naꝫ si
spāle est in vsufructu.qd ex resoluta acquisitione accrescat.l.j.§.
interdū.ff.de vsufru.accre.ergo in ꝯtriū est ius cōmune.l.ius sin
gulare.ff.de legi.¶Sꝫ ad has obiectiones respōdet subtiliter
Bal. qd quedam habent perpetuā causam acquisitionis sicut
sunt iura transmissibilia ad heredes.quedā habent temporalē
cām acquisitionis vt sunt iura nō transmissibilia.in pmis post
acquisitionē irreuocabilē extinguitr ius accrescendi.at in scdis
nō extinguitr sed interim suspenditr.⁊ sic rescisso iure cōcurren-
tis cōsolidatr ius pmanētis.i.psone sup existentis. itē cōsideran
dū est ſm eū:qd duo rei insolidū possunt accipi respectu ꝯctus
⁊ obligationis.⁊ hoc satis pcedere pōt ar.patris ⁊ filie in dote
cuius dñiū nō est penes ambos insolidū.l. pomponius phila-
delphus.ff.fa.her.⁊ l.fi.⁊.fi.C.cōia vtriusq.iudi.cū actio sit cōis,
itē possunt ꝯsiderari respectu dñi ⁊ tūc aut ꝯsideras actū.⁊ nō
possunt esse.Aut aptitudinē ⁊ tūc sic.hāc aūt aptitudinē facit
cōuentio ꝯhētiū que aptitudo est nata ex ꝯctu cōcernente quē-
libet insolidū ⁊ ex obligatione nata cuilibet insolidū:⁊ si dicas
talis obligatio est sublata qꝛ solutū est vtraqꝫ volūtate vtriusqꝫ
cōcurrentis arbitrio iuxta no.in.l.si non singuli.C.si cer. peta.
Ad hoc rñdet Bal.ꝙ non est sublata.sed cessat dum res apud
vtrūqꝫ est.ſꝫ altero deficiēte excitat se a sumno ⁊ reassumit in se
ius quasi nō decrescendi.qd etiā in ꝯctibus hꝫ locū vt.s. cōclu-
sum fuit.vnde cōsiderat ꝙ quādoqꝫ solutio hꝫ perpetuaꝫ cām
libertatis.⁊ tūc nūqꝫ resurget obligatio.Qñqꝫ nō hꝫ ppetuam
cām libertatis.⁊ tūc surgit nō a morte.ſꝫ a somno arg.l.deferre
§.fi.ff.de iure fis.⁊ l.neratius.ff.de condi.inde.Ista oīa sunt for
malia verba Bal.⁊ subtilia in.d.l.vnica. ex quibus concludit
supstitē admitti p ius nō decrescendi cuius decisionē per easdē
rōnes sequitr ibidē Lud.ro.⁊ si dicatr Bal.⁊ Ludo.loquuntr qñ
facta est cōcessio pluribus insolidū qd nō fuit expressum in casu
nro rñdetr p primū psuppositū.qm pter dictionē cuilibet q at
tribuit rē cuilibet isolidū vt dictū est.Idē ē ac si dictū fuisset ⁊
3 omnibus insolidū †equipollentiū enim idē est iudiciū.l.gallus
§.⁊ quid si tm̄ ⁊ ibi late bar.⁊ Moder.ff.de li.⁊ post.⁊ hoc de-
cidit in terminis bal.in.c.j.§.filia in fi.de succe.feudi.⁊ ꝯcludit
ꝙ si verba pncipis ita dicūt.cōcedimus vobis pe.⁊ Jo.⁊ cuili-
bet vestrū.tale castrū in feudū vr actum ꝙ vno deficiente alter
habeat totū per no.in.d.l.si pluribus.ff.de leg.ij.⁊ per not.in.l.
creditor.§.duobus.ff.manda.⁊ sic decidit.q.nostram.¶Acce-
dat nā pariter cōstituuntr duo rei credendi.qñ aliqd promittitr
pluribus per distributiuū ⁊ cuilibet ipsoruꝫ.sicut quando plu
ribꝰ insolidū.vt ar.d.l.si pluribꝰ in prin.vt ꝯcludūt bar.⁊ doc.
in.l.ij.ff.de duo.reis.⁊ ex his remanent soluta ⁊ declarata que
primo loco in narratiōe psenti in fauorē archiepi adducuntur.
¶Nec obst.scda ratio que allegatr in fauorem Archiepi ꝙ filij
Baldacij essent melioris ꝯditiōis.quā fuissent filie dicti marci
⁊ dicti Joānis.qm cū renūciauerit Baldatius liuello in mani-
bus dñi eo mortuo sine filijs Joānes ⁊ filie marchi nō fuissent
vocati ꝯctus aūt hincinde nō dꝫ claudicare.l.ab emptiōe: cum
materia.ff.de pac.facit.l.fi.C.de fructibꝰ ⁊ litis expēsis. ¶Qm
lꝫ talis alienatio ⁊ renūciatio facta dño tenuerit in piudicium
Baldacij eo viuēte.tm̄ eo morto sine filijs nō preiudicasset Joā
ni ⁊ filiabus marci.sed vigore stipulationis fuissent vocati ad
partem dicti Baldacij qui eis piudicare nō potuisset per regu
lam.l.sepe.cū materia.ff.de re iudi.⁊ regula nō dꝫ.ff.de re.iur.⁊
eiꝰ que habetur in toto titulo res inter alios acta. resoluto em̄
iure dicti Baldacij censebitr resolutum ius illorū quibus vel in
quos baldacius alienasset qꝛ resoluto iure auctoris resoluitur
ius successoris ⁊ habētis cām ab eo.l.lex vectigalia.ff.de pigno.
l.fi.§.ſꝫ qꝛ.C.cōia de leg.Ita in terminis decidūt Jac.de belui.
Andreas de isernia.⁊ Bal.in.c.j.§.hoc quoqꝫ.de succe. feudi.
⁊ Bal.per illū tex.in.c.si clientulus.de alie.feudi.⁊ sic nō essent
4 melioris ꝯditionis.¶†Immo fortius dici pōt.lꝫ de hꝫ nō suz
cōsultus.ꝙ filij dicti Baldacij possent reuocare totā emphyteo
sim siue liuellum alienatā p Baldaciū.nam lꝫ videretr.ꝙ ex quo
Baldacius fuit primus qui acqsiuit.qd potuerit filijs piudica
re p id qd hr per glo.Ja.de belui.⁊ Bal.in.d.c.j.§.hoc quoqꝫ.
de suc.feudi.⁊ maxime qꝛ filij Baldacij eius heredes nō videntr
posse venire ꝯ factū pris ar.l.cū a mre cū ibi no.C.de rei vendi.
tm̄ cū solum renūciauerit iuri qd tūc habebat nō videntr filij ve
nire ꝯ factū defuncti qui veniūt ex ppria psona.⁊ ius pris eius
morte fuit extinctū.p dicta em̄ vba renūciatiōis tm̄ censetr renū
ciasse iuri qd habebat de psenti vt colligitr ex dictis Bar.in.l. q
rome.§.duo fratres in.v.⁊.vj.qōnibus.ff.de verb.ob.immo in
5 †dubio alienās emphiteosiꝫ vr alienare ius tm̄ quod ipse hꝫ in
re.Et sic eo mortuo cū nō duret amplius ius suū censetr tantuz
alienasse eo viuēte.vt clare colligitur ex no.in.l.si domus. §. fi.
ff.de le.j.in.l.qui tabernas.ff.de ꝯhē.emp.⁊ no.in.c. pastoralis
de donatio.Si ergo ius patris morte extinguitr nō tenentur fi
lij ad aliquā euictionem.Nec dicuntr venire ꝯ factum patris.vt
ptꝫ ex not.per Dy.Bar.⁊ alios in.l.si sic.§.j.ff.de le.j.⁊ p Spe.
in ti.de locato.§.nunc aliqua ver.lviij.⁊ Bal.in.l.ꝙ si in vendi
tione.per illū tex.ff.de here.vel acti.vēdito.⁊ ex his etiā colligi-
tur rñsio si qs diceret qd Baldacius renūciauit omni iuri suo.
qd habebat in dicto liuello.Itē possent filij venire p ius nō de-
crescendi.qd cōpetebat dicto Baldacio vigore dicti ꝯctus qm
si filij possunt reuocare ⁊ talis renūciatio eis piudicat nō pce-
dit talis obiectio lꝫ potuisset pcedere quo ad Baldaciū qd tm̄
est falsum.¶Preterea Baldacius habebat duplex ius alterū
actu pro indiuiso in parte dñij vtilis liuelli. Alterū insolidum
aptitudine pp ius nō decrescēdi sibi cōpetēs deficiēte in liuello
in psona alterius.Lꝫ ergo prio iuri sibi de psenti cōpetēti renū-
ciauerit non tm̄ intelligitr renūciasse alteri iuri sibi in futurū cō-
6 petēti pter ius accrescendi:qꝛ †gñalis remissio dꝫ intelligi. re
bus sic stātibus non aūt noua causa superueniente.l.paulo cal-

macho.§.j.ff.de lega.iij.⁊.l.ꝙ seruus.ff.de condi.ob causam.⁊
ita in terminis decidit Barto.in suo consilio incipiente. dica-
mus ꝙ ex themate predicto tria dubia oriūtur.⁊ probatur ex
his que ponit Bart.in.l.qui rome.§.duo fratres.ff. de verbo.
ob.⁊ hāc decisionē refert ⁊ sequit̄ Ludo.roma.in.d.l.vnica. C.
quādo nō petē.partes.dicēs hoc etiam tenere Fede.de senis in
cōsilio. cccxij.facit qd̄ no.Bal.in.c.titius.si de feudo fuerit con
trouer.vbi dicit ꝙ frater renūciando fratri si decedat postea si
ne liberis nō preiudicat ⁊ ꝙ notat Bal.in.l.si liberti liberteq;
C.de oper.lib. Laus deo omnipotenti.

¶Consilium.lj.

1 ☞Agere ex instrumento quando quis dicatur.
2 Notarius habet ordinariam iurisditionem in volentes.
3 Contineri in instrumento dicuntur que oculis ꝑspici possunt.
4 Articulus iuris non videtur esse cōpromittibilis.
5 Statutum qd̄ instrumentū guarentigiatum non opponatur:
exceptio quomodo intelligatur.
6 Opponere contra instrumentū aliud est ⁊ aliud opponere cō
tra eius liquidationem.
7 Instrumenta conditionalia non executur nisi liquidata.
8 Statuti beneficio non gaudet qui statuto vtitur omisso iuris
ordine.
9 Alias aduerbium:inducit contrariam conditionem premisse
dispositioni.
10 Compromissum debet fieri super petitis:si est dubium an fieri
debeat.

Restantissime doctor et Illustrissi-
me iudex in cā fran-
cisci bonofrij asserti fideiussoris quā hꝫ cū cōe ⁊ ho
minibus castri Alsciani cōcludo partes dn̄ationis
vestre vigore cōmissiōis vobis facte.in cōsulēdo dictuꝫ frācīscū
fuisse grauatū per iudicē qui reiecit petitionē cōpromissi.⁊ in
ꝓnunciando bn̄ fuisse recursuꝫ ⁊ male sn̄iatū.⁊ ꝑ consequēs cō-
promissum.debere fieri sup petitis.pro cuius cōclusiōis demō
stratiōe.ꝑmitto primū qd̄ p̄dictuꝫ statutū qd̄ prohibet petitio
nem cōpromissi.qn̄ qs agit ex instrō guarētigiato intelligit̄ qn̄
petitur executio instrumēti.⁊ sic qn̄ agitur executiue.nō quan-
do quis ageret via ordinaria.⁊ instrumentū guarentigiatū in
duceret̄ ad ꝓbationē.¶Hoc primū ego probo ex forma statu
torū ciuitatis Senarū.nam vt pꝫ in statuto posito sup rub.de
guarētigiata in.ij.di.c.viij.vbi statutū loquens de executōie in
strumēti guarētigiati loquit̄ formaliter ꝑ verbū agere ex instru
mēto dicit em̄ si agat̄ vigore īstrumēti guarētigiati ⁊c.ergo alia
statuta loquētia qn̄ agit̄ ex instrumēto guarētigiato debent in
telligi qn̄ agitur si executiue:q2 vnū statutū ꝑ aliud declarat̄:vt
in.l.sed ⁊ posteriores.ff.de legi.⁊ instituta.ad.l.aql.§.iij.aūt ca
pite.nā vna lex recipit interpretationē ab alia:vt est glo.no. in
aut.offerat̄.C.de lit.cōtest.⁊ in.l.sciēdum.ff.qui satisda. cogan.
1 ¶Scd̄o hāc ꝯclusionē ꝓbo de iure cōi.nā tūc dr̄ qs †agere ex in
strumēto nō solū qn̄ illius instrumēti petit executionē:ſꝫ etiā si
agit ex ꝓmissiōe ad cōtenta in instrō.⁊ instrm̄ inducit.ad ꝓba-
tionē hoc apte cōcludit bal.in.l.plane ꝑ illū tex.ff.qd̄ tutore au-
ctore.dicēs se hoc a Bar.in voce audiuisse.⁊ ꝑ.predictā theori-
cā cōsuluit Ludo.roma.in ciuitate Senēsi.ꝙ statutū officialiū
mercātie quo disponitur ꝙ officiales nō possint se intromitte-
re in causis vertētibus vigore instrumēti guarētigiati dꝫ intelli
gi qn̄ agitur executiue secus si īstrumētū inducat̄ ad ꝓbationē
simpl'r:ita firmat in suo ꝯsi.ccc.qd̄ incipit oīpotētis dei ⁊c.ī ca-
su ꝑsupposito prima fronte.⁊ ꝓbat̄ ei⁹ opi.manifestā rōne. nā
ex instrō guarentigiato nulla cōpetit actio nisi executiua: qm̄
nō reperitur iure cautū.ꝙ ex guarentigiato oriat̄ actio nisi sta-
tutū diceret ꝙ haberet vim sn̄ie per.l.miles.§.iudicati.ff.de re
iudi.⁊.l.actori.C.de reb.ec.⁊ iureiur.nā iō cōpetit q2 ꝑtes volē
2 tes recipiūt p̄ceptuꝫ a notario q̄ est iudex carthulari⁹: ⁊†hꝫ or
dinariā iurisditionē in volētes iuxta no.ī.l.j.ff.de iudi.⁊ꝑ Mo
der.in.l.j.ff.de iuris.om.iud.sicut in simili.in.l.si debitori. ff. de
iudicijs.tradūt Ang.⁊ Moder.in.l.ait p̄tor.§.si iudex.ff.de re
iudi.⁊ hoc est clarissimū.Scd̄o ego ꝑmitto ꝙ statuta disponen
tia ꝙ instrumēta guarētigiata habēt executionē paratam sunt
p̄ter ius cōe.⁊ ꝑ cōseqnēs stricte interpretāda.tū q2 statuta sui
natura stricte interpretant̄:vt ī.l. qcqd astringēde.ff.de ver.ob.
⁊ in.l.cōstitutiōibus.ff.ad munici.tradet Bar.in.l.oēs populi
ff.de iusti.⁊ iur.⁊ Bal.in.l.ꝯctus.C.de fide instru.tū etiā ꝑ p̄di-
ctū statutum loquēs de reiectiōe petitionis cōpromissi limitat
seipsum.dum in prin.gn̄aliter loquit̄ de cōpromisso fiēdo.ergo
cū veniat correptiua finis ad principiū dꝫ stricte intelligi.l.p̄ci-
pimus.C.de appel.⁊.l.sancimus.C.de testa.cū si.ex quibus in-
fertur cōclusio verissima.ꝙ p̄dicta pars statuti reiiciēti petitio-
nem cōpromissi dꝫ intelligi de his que expresse ⁊ clare cōtinent̄.
in instrō guarentigiato.quā cōclusionē etiā cōprobo per id qd̄

a ¶Clarum de iure quando dicat̄ ad hoc vt excludatur cōpromissum ad Bar.in.l. ille aut ille.§. cum in verbis ff.de lega.iij.

voluit notabiliter Bar.in.l.j.ff.de his que ab intest.delen. vbi
3 dixit†ꝙ illa dicebant̄ cōtineri in instrō q̄ possunt oculis ꝑspici
⁊ ad illa extendebat̄ tantummō statutū loquēs de executiōe in
strumenti guarentigiati.⁊ idem voluit Bald.in.l.lege.C.loca.
tradūt doc.in.l.fi.C.de edicto diui adri.tol.Cōfirmat̄ etiaꝫ q2
fideiussio de qua in casu nostro q̄ cōtinet̄ in dicto instrō est stri
cte interpretanda.l.v.§.satis acceptio.ff.de verb.obli. iuncta.l.
qcqd astringende.e.ti.⁊ sic in ea nihil extrinsecus subintelligi-
tur:vt in.l.stipulatus.§.grisogonus.eo.tit.ergo eodē modo ex
guarētigia est stricte intelligēda ⁊ ꝑ cōsequēs in ea nō dꝫ aliqd
extrinsecus subintelligi qm̄ guarentigia ⁊ oēs alie clausule re-
gulā ſm naturā principalis ꝓmissionis vt est casus singularis
in.l.fi.ff.de cōstituta pecu.quē ad hoc allegat bal.in.l.si absentis
§.si cer.pe.⁊ in.l.etiā.C.de executione rei iud.⁊ Cy.in.l.in cōtra
ctibus.C.de nō nu.pe.⁊ est gl.ordinaria.in.l.si patronus.§.pa-
tronū.ff.si quid in fraudē patroni tradit Bart.in.l.aurelio. §.
gayo.in lectura.ff.de libe.leg.¶Quibus presuppositis viden-
dum est primo.qd in instrumēto obligatiōis fideiussoris cōti-
neat̄ recte referēdo dictū instrm̄ ad ꝓtestationē factā per cōe
hoīes castri Alsciani ꝓut fieri dꝫ iuxta text.in.l.si defensor.§. q
interrogatus.ff.de interrog.act.⁊ instituta de inuti.stipu.§.p̄-
terea.⁊ in.l.j.C.de diuer.rescrip.continentur infrascripta.nam
cōe ⁊ homines castri Alsciani ꝓtestati fuerūt Nicolao Franc.⁊
Gabrieli ꝙ decetero nō deberet prosequi laboreria.s. dicte ste-
charie ꝓpter que impedimētū fieret eoꝝ molēdino.alia que de
berēt remoue⁊ remouerent p̄dictū impedimētū.Itē scd̄o ꝓte-
stati fuerūt de pena iuris ⁊ statutoꝝ expensis dānis ⁊ interesse.
⁊ hoc ſm formā iuris ⁊ statutoꝝ vt latius pꝫ in dicta ꝓtestatio
ne.¶Scd̄o est videndū nunqd attēta eoꝝ petitiōe super peti-
tis per vos deberet pronunciari compromissum ⁊ excludendo
casus minus dubitabiles.¶Dico ꝙ primo debebat ꝓnuncia-
ri cōpromissum quatenus narratur in petitione partis aduer-
se ꝙ dicta stecharia infert nocumētum certis gualcherijs ⁊ cui
dam rote:qbus nihil cōtinetur in dicta protestatione ⁊ per cō
sequēs nec in fideiussione.igit̄ nulla est dubitatio quin sup his
debeat ꝓnunciari cōpromissum.¶Scd̄o principal'r dico com
promissum debuisse pronunciari super petitionē partis aduer
se inq̄ꝑtum petunt pronunciari ⁊ declarari dictam stechariam
de iure non potuisse fieri ⁊ ſm formam statutorum in dānum ⁊
preiudicium molendini castri Alsciani.quoniā de his nihil in
protestatiōe ⁊ fideiussione habet̄ sed tantum dictus fideiussor
promisit ꝙ deuoluet̄ stecharia si iuris esset.⁊ sic promisit merū
4 factum vn̄ an iuris sit vel nō:de†quo nō cātat instrumentū dꝫ
a fieri compromissum:[a] nā lꝫ articulus iuris non vr̄ esse compro-
mitibilis ex quo iura sunt certa.vt in.l.ornamētorū.ff. de aur.
⁊ arg.le.⁊ cōcludit Bar.in.l.ille aut ille.§.cū in verbis.ff.de le-
ga.iij.illud est verū qn̄ ponit̄ factū certū.⁊ potest fieri statim de
claratio per aperturā libroꝝ ⁊ sic est sola qō iuris.secus qn̄ esset
dubium in facto exquo resultaret dispositio iuris vt declarant
Cy.⁊ Bal.in.l.cū ꝓponas.C.de iureiur.⁊ Cy.⁊ Bal.in.l. ancil
le.C.de fur.⁊ Bal.in.l.ij.C.de legi.⁊ Bar.⁊ Bal.in.l.j.C.de re-
latio.⁊ Imo.in.l.si stipulatus.ff.de ver.ob.Unde cum in casu
nostro sit dubietas facti ⁊ per cōsequens iuris merito cadit cō-
promissum ad que accedant que statim dicā.¶Tertio princi-
paliter dico debuisse pronunciari compromissum sup liquida-
tione dicti instrumenti.vꝫ an inferatur damnū item q̄ꝑtum dā
num inferatur.⁊ an sit tale dānum.per qd̄ attenta cōsuetudine
molēdinoꝝ.⁊ dispositiōe statutoꝝ tale edificiū debeat demoli-
ri.itē vsq; quo debeat demoliri.hec ꝯclusio ꝓbat̄ ꝑmo q2 de his
nihil cōtinet̄ in instrō guarētigia.vn̄ nō se extēdat ad hoc vt pꝫ
per presupposita scd̄o loco.ergo dꝫ ꝓnunciari compromissum.
Scd̄o q2 lꝫ statutuꝫ velit ꝙ non possit peti cōpromissum quo-
quomō.qn̄ agit̄ ex instrō guarētigiato.⁊ ad qd incertum vt ad
penā vel interesse tale statutū nihil dicit de liqdatiōe instrī. ⁊ ꝑ
cōsequēs nō ꝓhibet cōpromissuꝫ sup liqdatiōe.ergo stamus re
gule p̄dicti statuti volētis fieri cōpromissum.arg.l.si cū dotē.in
p̄n.ff.so.ma.⁊.l.p̄cipimus.C.de ap.¶Tertio cōfirmo ratione
5 fortissima:†naꝫ instrm̄ guarētigiatū ꝙ priuilegiatur ex forma
statuti ita demō ꝯsequit̄ priuilegiū post liquidationē ⁊ non an̄
vt ꝯcludit singulariter Bal.quem oīno videre velitis in.l.ij.C.
de execu.rei iudi.vbi dicit ꝙ si ꝯ instrm̄ guarētigiatū ex forma
statuti non pōt opponi aliqua exceptio dꝫ intelligi de illa que
opponit̄ ad eneruādū instrm̄.nō de illa que opponit̄ ad liqui-
dationem.statutū enim nō dicit qd̄ non possit opponi contra
liquidationē.ſꝫ tm̄ ꝙ nō possit opponi cōtra instrm̄. ergo quo
ad oppositionē liqdatiōis stamus iuri cōi.ex quo infero. quod
instrā cōditionalia.⁊ incerta dū liquidant̄ non gaudēt benefi-
cio statuti ſꝫ postq̄ iudex interlocutus est ea fore liquidata. si
ergo nō gaudēt bn̄ficio statuti in actu liqdationis ergo quo ad
istum actū potest peti compromissum.¶Quarto confirmatur
nam†sicut

6 nam †sicut aliud est opponere cōtra instr̄m. ⁊ aliud est opponere cōtra liqdationē. vt pʒ ex dictis in pcedenti rōne. ⁊ clarius hoc apiet Bald. in. d. l. ij. C. de execu. rei iud. ita aliud est petere cōpromissū sup petitione instr̄i guarentigiati ⁊ sup instr̄o ⁊ eius executione. ⁊ aliud est petere cōpromissum sup liquidatione. vñ lʒ statutum phibeat cōpromissum sup executiōe instr̄i nō censet̃ phibere sup eius liqdatiōe. ex diuersis em̄ nō fit illatio. l. fi. ff. de calū. ⁊ in. l. pap. exuli. ff. de mino. l. naturalr̄. §. nihil cōe. ff. de acq. pos. ¶ Quinto nulli dubiū est q lʒ ageti ex instr̄o guarentigiato nō possit opponi aliqua exceptio q̄ tēdat ad eneruandū instrumētū. tñ pōt opponi exceptio ad liqdationē. vt concludit elegāter Bal. in. d. l. ij. C. de execu. rei iudi. sed stat regula q vbicūq aliqua exceptio pōt opponi cōtra instr̄m nō obstante statuto phibēte exceptiōes opponi. sup tali exceptiōe pōt peti cōpromissū. Ista est theorica bart. cōiter approbata in. l. post rē. ff. de trans. ex qbus recte ⁊ iuridice intuēti pʒ manifeste q aliud est qrere nūqd possit peti executio instr̄i ⁊ fieri liqdatio in pcessu. ⁊ dicendū est q sic qñ oblō est pura lʒ incerta. vt concludit bar. in. l. j. ff. de le. ij. ⁊ bal. in. d. l. ij. ⁊ Bar. ⁊ doc. in. l. j. ff. de eden. ⁊ aliud est qrere nunqd in ipsa liqdatione quo ad liqdandā possit peti cōpromissum. ⁊ dicendū est q sic qd ostendit̃ rōne manifesta. nam clarū est q stāte statuto q nulla exceptio possit opponi cōtra instr̄ʒ exñte instr̄o non liquido pōt fieri liqdatio in pcessu. ⁊ tñ cōtra liqdationem opponi pōt. vt p Bal. in. d. l. ij. ⁊ sup dicta exceptiōe pōt peti cōpromissum. vt per Bar. in. d. l. post rem. ergo ptʒ q stant ista simul q liqdatio instr̄i facti possit fieri in pcessu. ⁊ tñ sup tali liqdatiōe possit peti cōpromissuʒ lʒ nō possit peti sup eo qd principalr̄ ɔtinet instr̄m. s. nunqd teneat̃ remouere dānū qd infert̃ p hʒ edificiū primo molēdino. ¶ Sexto pdicta cōfirmant̃ alia rōne vrgente. Nā lʒ statutū phibeat exceptiones opponi cōtra instr̄m guarentigiatū tñ pñt opponi exceptiones que limitāt ⁊ restringūt executionē sicut opponi possunt cōtra sniam ⁊ eius executionē. vt est casus in. l. nensenius. ff. de re iu. ⁊ in. l. fideiussor. §. solo rñdit. ff. de fideius. ⁊ in. l. ex diuerso. §. fi. ⁊ ibi tradunt Mod. ff. sol. mat. tradit bar. i. l. j. C. de iur. ⁊ fac. ig. ⁊ l. fi. C. si ex fal. instr. ergo quo ad quātitatē dāni dato q dānū inferat̃. ⁊ quo ad qtitatē demolitiōis edificij pōt opponi ⁊ p ɔñs cōpromissum peti. nā dec̃ casus q lata esset snia q Franci. deberet demoliri dictum edificium. tñ sup qtitate demolitiōis nulli dubiū est q deberet fieri cōpromissum. nā lʒ sup demolitione nō caderet cōpromissum tñ sup qtitate bñ caderet ⁊ hʒ quasi in spē vr̄ decidere Pau. de ca. in. l. j. ff. de leg. ij. ¶ Septimo cōfirma. nā †lʒ instr̄a pu-

7 ra lʒ incerta exñtia possint executioni mādari dūmō in pcessu liqdent̃ vt dictū est. s. tñ qñ instr̄m est cōditionale nō pōt hmōi instr̄i peti executio nisi liqdata conditiōe p quā liqdationē deducit̃ in esse oblō instr̄i. in qua liquidatiōe requirit̃ libellus ⁊ ordo iudiciarius s̄m bar. in. l. iij. C. de pig. in. iij. q. ver. sed qualr̄ liqdabit̃. vñ cū in casu nr̄o fideiussor pmiserit demoliri sub cōditione. si iuris fuerit ⁊ si ɔfactū fuerit. añ liqdationem cōditiōis nō poterāt petere dictā executionē. qr oblō nō ōr inesse deducta. vt in. l. cedere diē cū materia. ff. de vbo. sig. ⁊ insti. de vb. obl. §. sub cōditione si. ergo ps aduersa male egit nō liqdando primo cōditioneʒ. ergo nō gaudet bñficio statuti. tñ qr nulla cōpetebat actio ⁊ sic non ōr agere ex instr̄o. iuxta. l. si pupilli. §. videam⁹. ff. de ne. ge. tū qr nō vsus est debito ordinē petendi dictā executionē. vt statim dicā. ¶ Octauo et

8 vltimo. nā clarū est q †non dʒ gaudere bñficio statuti ille q statuto vtitur omisso debito iuris ordine ⁊ q nō agit seruato ordine iuris arg. capituli. qr frustra. extra de vsu. ⁊ eius qd no. bar. in. l. in causis. quē sequit̃ ibi bal. C. de accu. ⁊ eius qd no. gl. Ja. bu. ⁊ Sal. in. l. mācipia. in vbo ad uocandū. C. de ser. fug. ⁊ Bal. in. l. j. §. illud. ff. ad sille. sed pars aduersa in pluribus inepte egit. Primo qr egit ex instr̄o guarētigiato cōditionali añ liqdatā cōditioneʒ. Scōo qr ⁊ si dictus fideiussor fideiusserit de demoliendo si iuris fuerit. eius pmissio intelligit̃. s. q pmiserit agere ⁊ curare. ita ⁊ talr̄ q principales demolirent̃. al's diceret̃ pmisisse factuʒ alienū qd est impossibile. vt hic hñr in. l. stiplō ista. in prin. ff. de verbo. ob. ⁊ in. l. inter stipulantē in prin. eo. ti. ⁊. c. gemma. extra de spō. ⁊ hoc maxime attenta virtute iuramenti qd facit q intelligat̃ pmisisse se acturū ⁊ curaturū. vt tradit̃ in dictis iuribus ar. l. cū pater. §. filijs matrem. ff. de le. ij. ⁊ est tex. ⁊ ibi do. Ant. de bu. in. c. ex lr̄is. extra de spō. ⁊ est tex. ⁊ ibi pōderat Abb. mod. in. c. ex rescripto. extra de iu reiur. vñ pars aduersa debebat agere cōtra Frāc. q ageret ⁊ curaret qd demoliret̃. nō aūt q ipse Franciscus demoliret̃ sup qua petitiōe indubitanter dʒ fieri cōpromissum cū non cōtineat̃ in instr̄o q Franci. demoliat̃ prout agunt. sed qd debeat agere ⁊ curare ⁊c. Tertio qr pars aduersa nō deducit neqʒ allegat q pdictus Franciscus nō egerit neqʒ curauerit. nam stāt ista simul q egerit. ⁊ curauerit qd demoliret̃. ⁊ tñ non sit remotū edificium. ¶ Quarto principalr̄ dico pnunciandū cōpromissuʒ inqtum dicim⁹ q dictum instr̄m fideiussionis nō tradit̃ ad iaʒ edificata. sed ad ea que demū in futurum fuissent edificata post fideiussionē. nā pars aduersa

9 ptestata fuit q di. Nico. ⁊ socij nō deberēt de cetero psequi edificiū al's significari ⁊c. ⁊ q deberēt remouere ⁊ remouerent vñ no. †dictionē al's que sicut dictio alioquin inducit cōtrariā cōditionē pmisse dispositiōi ⁊ exponit̃. al's. i. si nō sic factū fuerit. vel nō cōtra factū fuerit vt in. l. al's. ff. de iureiu. ⁊ in. l. diuortio. ff. de neg. gest. tradit Bart. in. l. j. in materia cōiunctionū. ff. de cōdi. ⁊ de. in. iij. ⁊. v. q. ⁊ bar. in suo tractatu tyberiadis in. iij. tractatu in verbo al's. ⁊ sic predicta pmissio īportat iuxta formaʒ ptestationis q tunc deberet remoueri si pmisse orōni cōtrafactuʒ fuerit. ⁊ sic si decetero aliquid esset edificatuʒ. Preterea vt de sui forma apparet pdicta fuit ptestatio noui opis. ptestatio aūt noui opis nō pt fieri nisi quo ad futura. casus est clar⁹ i. l. j. §. hʒ aūt. ff. de no. op. nū. Preterea ex quo ptestatio noui opis fit quo ad futura vba dicte ptestationis qtucūqʒ essent dubia dñt intelligi s̄m subiectā materiā. Preterea dato q dicta verba traherent̃ ad pterita. ⁊ tūc aut volumus q hʒ pcedat p viam ptestationis ⁊ hʒ est impossibile vñ fideiussio quo ad ptestationē de pteritis nō teneret qr nō teneret ptestatio ar. l. fideiussor obligari in. §. fideiussor. ff. de fideiuss. Preterea Nico. ⁊ socij obtulerunt se dare fideiussorem de demoliendo si iuris fuerit sed ipsi non tenebāt dare fideiussorē nisi quo ad futura. ergo quo ad futura tñ intelligunt̃ dedisse fideiussorē. aut volumus q pdicta ptestatio respiciat pterita per viā principalis petitiōis. qd tñ est falsum cum nihil petendo cōcludant scʒ tātūmō ptestādo. tñ dato q petēdo ɔcluderēt dico q dict⁹ fideiussor ad pterita nō tenet̃ duplici rōne. prima rōne qr vt statiʒ dixi pdicti Nico. ⁊ socij obtulerūt fideiussorem de demoliēdo si iuris fuerit. ⁊ per ɔñs intelligant̃ dedisse fideiussorem ⁊ dictum Frā. fideiussisse de demoliēdo si iuris fuerit. nulli aūt dubiū est q quo ad opus pteritū nō tenebāt dare fideiussorem vt in. §. hodie. insti. de satisda. ergo si de iure nō tenebātur nō intelligunt̃ obtulisse ⁊ dedisse nec pdictum Francis. fideiussisse. ¶ Scōa rō est qr dato q fideiussio tenuisset q tñ est falsum tñ ex quo fideiussit in iudicio pdicte petitiōis. cum petitionis instantia expirauit vt patet ex lectura dicte petitionis iūctis statutis cōmunis Senarum talis fideiussio expirauit casus est rotundus in. l. cum lite mortua. ff. iudicatum solui. ex quibus indubitanter cōcludendū est saltim q sup hac dubitatione ⁊ interpretatione instr̄i pnunciandum est compromissuʒ.

10 ¶ Postremo ⁊ si omnia predicta cessarent ⁊ verteret̃ dubitatio †nunquid deberet fieri cōpromissum super petitis tñ super hac dubitatione nunquid sit pnunciandū cōpromissum vel nō debebat cōpromissuʒ pnūciari put fuit petitū. Ista est cōis ɔcl'o omniū doc. in. l. pe. C. de pac. qui hoc mō nos edocēt ad extorquēdas causas de manibus iudicis ⁊c. Laus deo.

¶ Consilium. lij.

1 ¶ Alternatiua qñ resoluatur in cōiunctam etiam in cōditionibus.
2 Casus qñ exprimitur per modum conditionis voluntarie tūc casus expressus non traditur ad similem.
3 Substitutio facta: posthumo moriente: deficit posthumo nō nato. ⁊ numero. 4.
5 Substitutio facta extraneo ⁊ maiori sine adiectione temporum an vulgaris dicatur vel fideicōmissaria.
6 Voluntas defuncti preualet in fideicōmissis cōditionalibus.
7 Substitutio fideicōmissaria resoluitur in singularitates.
8 Disiunctiue alteram partem sufficit esse veram.
9 Disiunctiua resoluitur in coniunctam.
10 Sequentia declarantur per precedentia.
11 Finis coniecturatur ex ordine principij.
12 Sedsi: dictio est aduersatiua.
13 Coniecturis certis non est locus in rebus incertis.
14 Gradus primus si deficiat an admittat̃ ille qui est in scōo gradu quando sunt plures gradus in substitutione. et nu. 1.

Dominus labia mea apperiat ⁊ spūssanct⁹ illuminet itellectū meū. vt verā testatricis intentionem dignoscere valeam. Cuius iterum nō redit arbitriū vt dicit imperator in. l. j. C. de sac. san. ec. maxime cū cōtra ser Robertuʒ plures solēnes doctores cōsuluerint quoꝝ cōsilioꝝ copiā vidi ⁊ legi. vcʒ do. Jo. bapti. de saxo ferrato. do. Anto. macarellus de pesaro. do. An. ⁊ do. Venancius. ⁊ in fauorem ser Roberti facte fuerint solēnes allegationes per eundem prestantissimū doctorē. Et visis verbis testamenti ⁊ substitutionis diligēter cōsideratis. Primo aspectu ex plurimis videbatur dicendū dictū ser Robertū nō posse admitti ex substitutione pdicta attēta supraascripta casus ɔtingētia. Primo nā ipse alternatiue est inuitatus sub triplici conditiōe prima si Jo. nō habitauerit vel post mortem Jo. filij ipsius nō habitauerit. vel post mortē scʒ filiarū Francisca ⁊ Antonia neptes noluerint habitare. lʒ regulā habem⁹ q lʒ ad veritatem alternatiue sufficiat alterā ptē esse veram. l. hʒ verba ille aut ille. ff. de ver. sig. ⁊ in. l. si heredi plures. cū ibi no. ff. de cōdi. insti. cum si. Tñ qñ volūtas disponentis non pōt verisimilr̄ verificari in qualibet parte

1 alternatiue. tūc disiunctiua stat pro cōiuncta. Ad hʒ tex. in. l. si is q ducēta. §. vtrū v. idem si pr̄. ff. de reb. dub. ⁊ ibi hoc tenet Bar. ⁊ vbi alternatiua posita inter psonas qbus facta erat substitutio resoluit̃ in coniuncta ex mente testantis. Ergo eadem rōne dʒ resolui posita inter cōditionem put est in casu nr̄o. ⁊ in specie qñ est posita inter conditiones. est casus generaliter. in prin. C. de insti. ⁊ substi. sub cōdi. fac. ⁊ in. l. lucius. lul tima. ff. de here. institu. Sed in casu nostro voluntas defuncti nō potest verisimiliter verificari ī qualibet parte alternatiue. Ideo resoluatur in coniunctam. ⁊ sic requiritur concursus omniū cōditionuʒ copulatarū vt in. d. l. si heredi plures. ⁊ in. d. §. vtrum. ⁊ ibi per Bar. cuʒ similibus. Iteʒ cum defecerit cōditio qr Joannes habitauit. licet alie essent veri-

ficate vr̄ deficere subst̄ō ser Roberti. Qd̄ aūt nō pōt possit v̄isimil'r ve-
rificari in qualibet p̄te alternatiue vr̄ ostēdi. q2 ad qd intelligēdo alter
natiue si Joānes nō habitasset ⁊ eiꝰ filij ⁊ dicte neptes voluissent habi
bitare. Et sic volūtati testatricis parere diceremus ser robertū admit
ti ⁊ filios neptes ēt excludi qd̄ eēt absurdū ⁊ incōueniēs quē odio p̄mi
heredes nō p̄tis excludi ↄ̄ r'lam nō oꝫ. ff. de re. iu. cū mā. ⁊ l. siqs in suo.
C. de ↄdi. insti. ⁊ l. scimus. C. de pe. Nec est v̄isil'e testatorē voluisse. l. tale
pactū. in fi. ff. de pac. ergo dicamꝰ ꝙ alternatiua resoluat̄ in ↄiūctā rō-
ne euitāde dicte absurditatis. l. nō absurdū. ff. de bo. li. ⁊ sic ser Rober
tū excludi cū nō fuerint oēs ↄditiōes verificate. ¶ Scd̄o p̄ncipal'r hec
cōclusio vr̄ p̄bari. nā vt dictū est ser robertꝰ sub triplici ↄditiōe fuit vo
catꝰ: p̄ria si Joānes nō h̄itauerit ⁊c. ⁊ ista euanuit. scd̄a si post mortem
Joānis filij nascituri nō h̄itauerint. ⁊ ista nō euenit. q2 filij nunq̄ nati
fuerūt. ⁊ sic nō potuerūt eē in mora nō habitādi. cū nō fuerīt in rer̄ nā.
l. si penū. ff. qn̄ di. le. ce. ⁊ no. in. l. ꝙ te. cū mā. ff. si cer. pe. tertia fuit si post
mortē filior̄ Frācisca ⁊ Antonia nō habitauerint. ⁊ lꝫ casus nunq̄ eue
nit. q2 ex quo filij nō fuerint nati nō pōt dici aliqd post eor̄ mortem. q2
priuatio p̄supponit habitū. l. decē cū mā. ff. de v̄. ob. c. ad dissoluēdū. ex
de spō. impu. Sꝫ euenit aliꝰ casus ꝙ filijs nō natis dicte neptes nolue-
rūt habitare. q qdē casus non fuit p̄uisus a testatore. ergo remanet in
dispōne iuris cōis. l. cōmodissime. ff. de li. ⁊ posth. ⁊ l. si cū dotē. in prin.
cū ibi no. ff. so. ma. c. susceptū. de rescri. in. vj. Sed de iure cōi oꝫ venire
h̄r̄s scriptus a dicto Joāne. igit̄ ⁊c. faciūt no. p̄ Cy. in. l. ꝙ fauore. C. de
legi. vbi vult ꝙ ex maioritate rōnis nō īcludit̄ casus nō p̄uisus sub dis
posito. ¶ Tertio hec ↄclusio ↄfirmat̄ ex duplici regula. prima est ꝙ cō-
ditiōes impleri debēt in forma specifica. l. meuius. ⁊ l. q h̄r̄di. ff. de cō-
di. ⁊ demō. Sꝫ hoc nō fuit impleta. s. ꝙ filij nascerent̄ ⁊ post mortē ne-
2 ptes h̄itarēt cū filij nō fuerint nati. Scd̄a regula est ꝙ †qn̄ exprimit̄ ca
sus p̄ modū ↄditiōis volūtarie ⁊ nō necessarie ad actū. p̄ut est in casu
nr̄o. q2 nulla dictar̄ ↄditionū est necessaria ad hoc vt ser Robertus vt
substitutꝰ posset admitti. tūc casus exp̄ssus nō tradit̄ ad casum sibi si-
milē vt ↄcludit elegāter Bar. ⁊ sequunt̄ cōiter doc. in. l. gallus. §. ⁊ qd
si tm̄. ff. de li. ⁊ posth. tradit̄ in. l. si mr̄. C. de īsti. ⁊ substi. sub ↄdi. fac. Er-
go lꝫ talis casus nō natiuitatis q euenit fuerit filijs ⁊ verisil'r de mēte te
stōris ↄp̄rehēsus tāq̄ obmissus. nō oꝫ ↄp̄hēdi. vn̄. dicit bal. in. l. j. C. de
his q'aū ap. tab. ꝙ no. in. d. l. tale pactū. in fi. locū h̄nt qn̄ ad dispōnem
vnius sequit̄ dispō alteriꝰ qd̄ est in casu nr̄o. in istis em̄ ↄditiōibꝰ volū-
tarijs opꝫ nō solū mētē. sed v̄ba v̄ificari. ad hoc tex. in. l. q plures. in p̄n.
3 ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ l. si ita qs eo. tit. nā substitutio facta. in casu† posthu
mi moriētis deficit posthumo nō nato. vt late ↄsuluit Pe. de anch. in
suo ↄsi. ccclvj. qd̄ incipit. in xp̄i noīe amē. ⁊c. ex serie testi. ⁊ ad. l. fi. C. de
posth. heredi. īsti. Rn̄det̄ vt p̄ bal. in. d. §. ⁊ qd si tm̄. ⁊ doc. in. d. l. fi. vbi
ponit̄ multiplex ītellectꝰ quē nō refero tāq̄ minꝰ necessariū. faciūt no. p̄
Jo. an. in addi. Spe. in ti. de testa. §. qd si qs. ver. iiij. q. ⁊ ꝙ elegāter cō-
cludit Gui. de p̄usio. ī suo ↄsi. qd̄ īcipit viso themate p̄libato. ¶ Quar
to hec ↄcl'o ↄfirmat̄: qm̄ datū sub certa ↄditiōe sub ↄ̄ria ↄditiōe censet̄
adēptū. l. si alij. v̄. si legatū pure. ff. de adimē. le. ⁊ l. qd̄ pure. ff. qn̄ dies le.
ce. l. si pecuniā. ff. si cer. pe. Fideicōmissum ergo relictum ser Roberto si
Joānes nō h̄itauerit. cēset̄ sub ↄ̄ria ↄditiōe. s. si habitauerit adēptū. er
go cū p̄supponat̄ Joānē habitasse cēset̄ fideicōmissum adēptū. Hec em̄
est natura terminor̄ q inuicē opponunt̄. vt vno posito inesse alterū re-
moueat̄. l. iter socer̄. §. cū iter. ff. de pac. dot. l. ex facto. §. pe. ff. ad treb. ⁊
l. quibꝰ diebꝰ. §. qdā titio. ff. de ↄdi. ⁊ de. ¶ Quinto hec ↄcl'o ↄfirmari
4 vr̄ p̄ no. p̄ Jo. an. in addi. spe. in ti. de testa. §. qd siqs. vbi vult ꝙ †insti-
tuto filio ex p̄ma vxore ⁊ substituto filio ex scd̄a. ⁊ demū substituto gayo
si decesserit in pupillari etate ꝙ gayus nō admittitur. si primus morit̄
⁊ scd̄s nō nascit̄ q2 substitutio vr̄ facta sub duplici ↄditiōe. si scd̄s nasce
ret̄ ⁊ si natus decederet. ī. pupil. etatē. q̄ ↄditio cū nō verificat̄ nō verifi
cat̄ subst̄ō gay. ⁊ fuit p̄ma originalis deci. Old. in suo ↄsi. clxxvij. testōr
in vltimo suo testō. q2 p̄ma subst̄ō inutilis nō potuit facere aliā vtilē. l.
vtrū. in p̄n. ff. de reb. dub. ⁊ q2 scd̄s substitutꝰ nō oꝫ posse plus cape quā
vnq̄ potuerit ille cui est substitutꝰ. l. publiꝰ. ff. de ↄdi. ⁊ de. l. Hāc ēt par
tē ↄfirmat ↄcl'o Bal. in quodā suo ↄsi. qd̄ incipit. qdā vanuciꝰ. vbi vult
ꝙ substituto vno filijs si decesserit sine filijs substitutus decederet post
mortē filior̄ substituit aliū ꝙ p̄rio substituto mortuo viuētibꝰ filijs: et
postea mortuis filijs ꝙ tali ordine mortis ↄuerse nō admittit̄ vltimus
substitutꝰ. q2 ↄditio nō fuit īpleta in forma specifica. ar. d. l. meuiꝰ cū si.
⁊ l. pr̄ seueri nā in p̄n. ff. de ↄdi. ⁊ de. ergo eodē mō dicamꝰ in casu nr̄o
in quo p̄rio fuerūt substituti filij. postea neptes q̄ si post mortē filior̄ nō
h̄itauerint fuit substitutꝰ ser robertꝰ ex quo q̄ filij nō sunt nati. ⁊ sic de
ficit ↄditio in p̄sona p̄mor̄ substitutor̄. vr̄ deficere ēt quo ad alios sub
stitutos filijs nō natis. q2 nō pōt v̄ificari ꝙ post mortē filior̄ nō habi-
tauerint neptes. Cōfert ēt ad hāc ↄcl'onē in sil'i decisiōe Pe. de anc. in
ↄsi. cxxviij. qd̄ incipit. in xp̄i noīe amē. ponderādū est principal'r. Et qd̄
idē Pe. de anch. ↄcludit in suo consi. ccclvj. incipiēte in xp̄i noīe ex serie
testi ⁊c. q̄ ↄsilia late referunt̄ in ↄsilijs additis ↄ̄ ser Robertū. ¶ Vltio
hec ↄcl'o vr̄ p̄bari qm̄ neptes fuerūt substitute cū onere habitādi ꝙ si
voluerit habitare reliqt illis. x. ⁊ substituit ser Robertū. Itē subst̄ō fa
cta Joāni euanuit q2 habitauit. Nec habuit locū subst̄ō filior̄ nō nato
rū. Solū ergo vr̄ vocari ser Robertꝰ tāq̄ substitutꝰ nepotibꝰ qbus nō
adeūtibꝰ nō vr̄ ꝙ aliud petere possit ab eis nō habitātibus. Nec ēt ab
heredibꝰ Joānis cui nō reperit̄ amplius substitutꝰ ar. tex. in. l. q habe
bat. ⁊ l. si titiꝰ coheredi. iuncta gl. ff. de vul. ⁊ pup. Quia substitute ne-
ptes nō adiuerūt. subst̄ō eis facta euanescit vt vident̄ p̄bare ille leges
Ad idē tex. in. l. pr̄fami. eo. ti. Et hec sunt effectual'r rōnes ⁊ auctes ad
ducte in ↄsilijs redditis ↄ̄ dictū ser Robertū de qbꝰ supra facta est mē
tio. Vbi si filio masculo fuit filia femina substituta pupillariter. ⁊ eidē
femine in pupillari etate decedēti soror testatoris ⁊ vxor si filia decedit
viuo masculo nō admittunt̄ substituti lꝫ masculꝰ īpuber decesserit. Ex
quo femina cui erāt substituti vxor ⁊ soror p̄decesserat qn̄ masculꝰ ⁊ in
eius p̄sona ↄditio substitutiōis defecerat. ¶ His tn̄ nō obstātibꝰ ↄ̄riā
sn̄iam veriorē existimo. qm̄ ni fallor p̄fati insignes doctores p̄ subtilita
tes ↄ̄ mentē apertā testatoris ⁊ ↄ̄ punctū rōnis ↄsuluerūt. p̄ quas ple-
rūq̄ in iure nr̄o ↄtingit p̄niciose errare. vt inquit Celsus adolescēs in
l. si seruū. §. sequit̄. ff. de v̄. ob. Et p̄ clara ītelligētia est aduertēdū ꝙ p̄di
cta testatrix in primis instituit Joānē eiꝰ virū cū onere: ꝙ deberet ha-
bitare ⁊ manutenere domū ipsius testatricis. Demū fecit tres gradus
substōnis. In p̄rio gradu substituit dicto Joāni eiꝰ filios nascituros
legitimos ⁊ nāles ex quacūq̄ vxore cum onere ꝙ deberent habitare ⁊
5 manutenere cōtinuo similiter dictā domū testatricis †que quidē sub
stitutio primo aspectu ex quo fuit facta maiori ⁊ extraneo aliquo non
adiecto qd̄ requirat tractum temporis videt̄ cōtinere tātum vulgarē.
prout concludit Barto. in. l. cēturio. ff. de vulg. ⁊ pupil. in. iij. q. princ.
in ver. sed si dixerit testator per text. in. l. gallus. in prin. cum ibi nota.
Vbi hoc tenet Bart. ff. de liber. ⁊ posthu. l. iam hoc iure. ff. de vulga. et
pupil. ⁊ tenet Barto. in. l. lucius. in. pe. q. ff. eo. titu. ⁊ ibi etiam Joan.
de imo. hoc tenet q̄q̄ Bald. in. l. humanitatis. in. x. colū. versic. ij. que-
ritur. teneat quod cōprehendat fideicōmissariam. Cuius dicta impu-
gnat Imo. in. c. raynutius. in materia substitutiōis exemplarie. extra
de testa. sed in veritate de intētione testatoris fuit comprehēdere etiam
fideicommissariā. qd̄ declaratur ex alia parte testamēti. in qua dicitur
ꝙ si post mortē Joānis filij non habitauerint: substituit ser Robertū.
ex quo patet ꝙ voluit filios Joānis succedere cum onere habitandi
post mortem Joānis. ⁊ sic etiā post aditam hereditatem Joānis. Nec
inconuenit ꝙ vna pars per aliā declaretur. l. si seruus plurium. in fi. et
6 l. qui filiabus. in prin. ff. de leg. j. ⁊ †in fideicōmissis cōditionalibus pre
ualet voluntas defuncti. l. in conditiōibus primum locum. ff. de cōdi.
et demon. Et maxime q2 fuerūt etiā grauati dictus Joānes ⁊ filij si de
cederent sine filijs per ea que ponit Bar. in. l. cēturio. ff. de vulg. ⁊ pup.
in ver. quero vlterius quid si testator dixerit. ⁊ moder. in. l. ab eo. C. de
fideicōmis. Sed non firmo neq̄ discutio tanq̄ non necessarium vt in-
fra patebit. ¶ In scd̄o autem gradu casu quo Joānes eius vir vel sui
filij decederent sine filijs legitimis ⁊ naturalibus quādocunq̄ substi-
tuit eis supradictas Frāciscam ⁊ Antoniā eius neptes. cum hoc etiā
qd̄ ipse tenerent̄ stare ⁊ habitare familiariter ⁊ continuo in domo di-
cte testatricis. Que quidem substitutio fuit compēdiosa per verba qn̄
cunq̄. ⁊ sine filijs. iuxta not. in. d. l. cēturio. ⁊ in. l. precibus. C. de impu.
⁊ alijs substi. Et continebat etiā vulgarem casu quo nec Joānes nec fi
lij adiuissent hereditatem. Cum esset facta per verbum cōmune substi-
tuit. vt determinat Bar. in. d. l. centurio. in ver. quero vtrum substitu-
tio compendiosa ⁊ ↄmuniter doc. in. d. l. precibus. C. de impu. ⁊ alijs
substi. Et sic ↄstat neptes vocatas ⁊ per directam vulgarem et per fi-
deicōmissariam. ⁊ etiā substitutas Joāni ⁊ filijs dicti Joānis sub du-
plici conditione alternatiue. si Joannes decesserit sine filijs vel si filij
Joānis decesserint sine filijs. Ad veritatem autē alternatiue vt dictū
est sufficit alterā partē esse verā. d. §. vtrum. ⁊ d. l. si heredi plures. cum
vtrobiq̄ no. Ergo satis est ꝙ Joānes decesserit sine filijs ad hoc vt ne
ptes censeantur substitute ad hoc tex. in. l. ex facto. §. siquis rogatus. ff.
ad treb. Et ↄn̄r fuerunt substitute etiā Joāni si Joānes decederet sine
filijs. ⁊ casu quo filios haberet si filij decederēt sine filijs prout clare cā-
tant verba testamēti. a quibus non est recedendum. l. nō aliter. ff. de le.
iij. ⁊ l. si alij. ff. de vsufructu. lega. ⁊ sic non est opus intrare illam diffi-
cultatem. An deficiente prima substitutione admittatur secūda sub-
stitutio. de qua in. l. q̄diu. ff. de acqui. h̄r̄di. ⁊ de qua statim plene dice-
tur. Cum ergo dicta substitutio facta fuerit sub dicta duplici cōditiōe
alternatiue q̄ primum Joannes mortuus fuerit sine liberis admisse
fuerunt neptes substitute ad hereditatem per ea que not. Barto. in. l.
centurio in. x. col. ver. quero quid si testator. ff. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ clare
Bald. in. l. ab eo. C. de fideicōmissis. Faciūt no. in. l. coheredi. §. cū filie.
ff. de vulg. ⁊ pup. ¶ Nec dicat aliquis disiunctam dicto casu resolui in
coniunctam per ea que habentur in. l. cum quidā. C. de ver. signi. ex ve-
risimili mente testantis. quoniam nulla ratio subest quare ita resolua-
tur immo constat ex mente testantis qd̄ debet stare sua p̄pria natura ⁊
significatu. q2 quādo disiuncta ponitur inter personas inter quas ordi
nata cadit affectio testatoris nunq̄ resoluitur in cōiunctā. immo stat
in propria natura ⁊ virtute vt est casus in. l. cum pater. §. a te peto. ff.
de leg. ij. ⁊ tenet Cy. in. d. l. cum quidā. faciunt not. in. l. gallus. §. j. ff. de
liber. ⁊ posthu. Sed inter Joānē institutū ⁊ eius filios ⁊ substitutos
cadit ordinata affectio testātis. maxime q2 primo noīatus censet̄ esse p̄
dilectus. l. publius. §. j. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ l. heredes mei. §. fi. ff. ad
treb. ⁊ l.

trebe.ꝛ.l.cũ ita.§.fi.ff.de leg.ij. ¶ Nec etiã ob. verbũ eis positũ post vbũ substituit qđ est pluralis numeri ꝑ qđ vr̃ inferri ꝙ req raf mors vtriusq; scȝ Joãnis ꝛ filioꝝ ar.l.iuli⁹ febus.ff.ad treb.

7 cũ si.q; † substitutio fideicõmissariã resoluit in singularitatẽ. et pinde est acsi dictũ fuisset ei vel illi substituit. ꝛ sic acsi cuilibet separatim facta fuisset substõ.si decesserit sine filijs.ex quo primus testõr distinxerat psonas institutoꝝ.l.falsa.in fi. cũ ibi not.ff.de cõdi.ꝛ de.ꝛ est tex.in.l.luci⁹.§.gayo.ꝛ ibi Dy.ꝛ Bar.ff.ad tre. ꝛ in.l.fi.§.filiũ.ꝛ ꝑ Bar.Bal.ꝛ alios in.l.pe.C.de impu. ꝛ alijs substi.ꝛ Bar.Bal.ꝛ Ang.i.l.qdã testõ pculũ.ff.de vul. ꝛ pup. ꝛ in.l.hr̃des mei.§.cũ ita.ff. ad treb. ¶ Preterea ĩpossibile est ꝙ resoluaf in ɔiunctã.q; ĩpossibile est ꝙ Joãnes fuerit mortu⁹ sine filijs ꝛ filij sine filijs. Nã primo hr̃ de decedẽte sine filijs non est dare vlterius eius filios mori posse sine filijs.q; ad remotionem vnius sequif remotio alterius.l.hec verba ille aut ille.ff.de ver.sig.ꝛ.l.si pupillus.§.si institoria.ꝛ ibi gl.allegat cõcordãtes. de instito.immo ad positionẽ vnius termini sequif remotio alterius contrarij sibi oppositi.l.inter socerũ.§.cũ inter.ff.de pac. dot.l.ex facto.§.pe.ff.ad treb.ꝛ.l.iam dubitari.ff.de he. insti.ex qbus sequif ꝙ ꝙꝙ Joannes nõ habuerit filios ꝙ dicte neptes venire poterant ꝛ succedere tanq̃ substitute Joanni decedenti sine filijs ex fideicõmissaria substõne. vñ nõ ipedit eaꝝ substõnẽ nõ natiuitas filioꝝ Joãnis.in tertio gradu fuit substitutus ser Robert⁹ ꝑ vbũ cõe substituit.iuxta no.in.d.l.centurio.ꝛ in.c.si pater de testa.ꝛ in.d.l.pcib⁹ sub triplici cõditiõe alternatiue.si pdictus Joan.eius vir vel post mortẽ ipsi⁹ Jo.filij ipsius Joannis vel post mortem suoꝝ filioꝝ dña Frãcisca ꝛ Antonia neptes ipsius testatricis nollẽt stare ꝛ habitare familiariter ꝛ cõtinue in domo dicte testatricis ꝛ eã manutenere. Que qdẽ substõ fuit cõpendiosa facta ꝑ verbũ cõe ꝛ ɔñr cõtinet ꝛ vulgarem ꝛ fideicõmissariã.vt ꝑ Bar.in.d.cẽturio.ꝛ.Cy.ꝛ doc. in.d.l. precibus dictũ est.vulgaris aũt expirauit ex ipso ꝙ Joannes adiuit hereditatẽ.l.post aditã.C.de impu.ꝛ alijs substi. Admittif aũt et vocatur ser Robertus ex fideicõmissaria sub triplici cõditione alternatiue vel si Joannes eius vir vellet habitare. Et hec expirauit cũ Joãnes habitauerit.vel scdo si post ei⁹ mortẽ filij Joãnis noluerint habitare. ꝛ hãc possumus dicere verificatã q; lȝ nõ dicanf voluisse.ex quo nõ fuerunt nati.sed potius nõ potuisse.ꝛ sic nõ videaf impleta cõditio in forma specificata iuxta.l. meuius.s.allegatã.tñ dici põt caput volũtatis extẽdi etiã ad caput impotẽtie.iuxta no.in.l.cũ pponas.C.de he. insti. ꝛ in.l. si pr̃.f.e.ti.ꝛ in.l.gallus.§.ꝛ quid si tm̃.ff.de lib.ꝛ posth.ꝛ ꝑ Bar. in.l.j.ff.de vul.ꝛ pu. Hoc tñ nõ affirmo tanq̃ nõ necessariũ. Uel tertio si post mortẽ filioꝝ Francisca ꝛ Antonia neptes nollent habitare. Et hec fuit verificata.q; noluerunt habitare. quã ve

8 rificatã fuisse satis est ad hoc vt ser Robertus admittaf q; † ad veritatẽ disiunctiue sufficit alterã ptẽ esse veram de ꝓpria natura ꝛ significatu.l.cũ pupillus.§.disiũctiuo mõ.ff.de cõdi.ꝛ de.ꝛ l.si heredi pr̃es.ff.de cõdi.insti.ꝛ in regula in alternatiuis.ꝛ ibi ꝑ Dy.de reg.iu.li.vj.ꝛ per. Bar.in.d.l.si is qui ducẽta.§.vtruȝ. ff.de reb.du.a qua ꝓprietate vboꝝ nõ est recedendũ nisi euidẽs cõtrariũ esset voluntas defuncti.l.nõ alr̃.ꝛ.l.ille aut ille.§.cũ in verbis.ff.de lega.iij.ꝛ.l.si alñ.ff.de vsufruc.lega. ¶ Nec obstat. no.in.l.generalr̃.in prin.C.de insti.ꝛ substi.ꝛ in.d.l.si is qui du

9 centa. ver.si pr̃.ff.de reb.du. In qbus † ex verisimili mẽte disiuncta resoluitur in cõiunctã vt dictum fuit in prima rõne in cõtrariũ allegata.qm̃ rõ illius decisionis est verisimilis mens testatoris ꝛ fauor liberoꝝ quos testõr voluit substituto pferre ꝓpter appositionẽ illius cõditionis si sine liberis decesserit.ar.l.luci⁹. in fi.ff.de her.insti.ꝛ no.gl.in.l.filiusfa.§.cũ quis.ff.de leg.j. Uñ si tunc contingeret institutũ decedere cũ liberis in.d.l.ɔñaliter ꝛ sine testõ.ꝛ sumeref alternatiua ꝓprie liberi excluderenf ꝑ substitutũ cõtra volũtatẽ testõris.ꝛ iõ dicit ibi Bar. ꝙ si alie cõditiones fuissent apposite sine illa sine liberis disiuncta intelligeref ꝓprie ꝑ.d.l.si heredes plures cũ si. Et eadẽ opi. tenẽt in.d.l. ɔñalr̃.in prin. Ja.bu.Ray.de for.Bal.Ang.Raph.ful.Pau. de castr.ꝛ cõiter Mod.et Ang.Jmo.ꝛ alij in.l.luci⁹.la.ij.ff. de here.inst.ꝛ est cõis sñia vñ cũ in casu nr̃o nõ fuerit adiecta dicta cõditio sine liberis disiũctiua stat ꝓprie. Marie q; nedũ ꝙ contradicat volũtati defuncti immo cõcurrit volũtas cũ ꝓprietate verboꝝ qđ pȝ manifeste q; nedũ in psonis Joãnis.sed etiam filioꝝ Joannis ꝛ neptiũ apposuit dictã cõditionẽ habitãdi. Et sic in quolibet gradu tam institutionũ q̃ substõnũ apposuit dictã cõditionẽ. ꝛ sic ex sepius repetita cõditiõe cõstat manifeste de voluntate testatricis qđ si in aliquo gradu deficeret cõditio admitteref ser Robert⁹. Facit qđ no.i aut. siue a me.C.ad vellr̃. ꝛ in.l.cũ scimus.C.de agri.ꝛ censi.li.xj.ꝛ in.l.fi.C.ad.l.fal.in quibus hr̃ de virtute verboꝝ geminate platoꝝ. ¶ Preterea si vex esset ꝙ caperetur pro coniuncta ad excludendum ser Robertũ satis fuisset ꝙ Joãnes solus vel alter ex substitutis habitasset ꝛ sic frustra ꝛ in cassum apposita esset cõditio in persona alioꝝ. Unde in psona alioꝝ nihil operaref ɔtra no.in.l.si qñ.ff.de le.j. ꝛ in.l.si qñ.C.de inof.testa.ꝛ in.c.si papa.de priui.in.vj. ꝛ sic potius cõcordat vtilitas defuncti q̃ voluit ꝙ Joannes habitaret ꝛ eo mortuo si filios haberet ꝙ filij habitarent.ꝛ si filios nõ hȝ vel haberet ꝛ moreref sine filijs ꝙ neptes pdicte habitarent vt cõstat ex serie testamenti in pcedentibus ꝑ que declaranf sequẽtia in gradu substõnis ser Roberti.l.qui filiab⁹.in pri.ꝛ.l.si seruus pluriũ.in fi.ff.de le.j. Nec resultat iniquitas ꝙ ex facto Joãnis alij possent priuari cũ hoc voluerit testator qui de rebus ꝓprijs ad libitũ disponere potuit vt in.l.j.C.de sac.san.ec.qui voluit ꝙ domus sua per pfatum Joannem filios ꝛ dictas neptes habitaref.ꝛ casu quo nõ habitaretur tũc pretulit oĩbus predictis institutis ꝛ substitutis ser Robertũ.ꝛ ɔñr oĩbus institutis ex pdicto Joãne ꝛ filijs neptibus verificata dicta cõditio. Quia qua rõne ptulit noĩatis dicto casu maiori rõne censef pretulisse nõ noĩatis ar.l.publius.§.titia.ff.de cõdi.ꝛ de.ꝛ.l.libert⁹.§.ab heredibus.ff.de adi.le.ꝛ.l.luti⁹.in fi.in ratione sui.ff.de he.inst. ¶ Addo ꝙ etiã stãte dubietate interpretatiõis nõ est recedendũ a ꝓprietate vboꝝ.d.l.nõ aliter.ꝛ.d.ille aut ille.§.cũ in vbis. staf eñ vbis vbi voluntas est dubia.vt pȝ ex his q̃ plene ponit Bal.in.l.volũtatis.C.de fideicõ.ꝛ his est plene soluta prima rõ in cõtrariũ allegata. ¶ Ad scdam vero rõnẽ in cõtrariũ allegatam. Rñdeo in primis ꝙ si dicamus verificatã cõditionẽ in persona filioꝝ Joannis ex eo ꝙ nõ habitauerit vt.s. dicebã alternatiua esset verificata.ꝛ ɔñr nõ esset casus omissus.qm̃ testator nõ solũ voluit dictã cõditionẽ si neptes noluerint habitare verificari si noluissent habitare natis filijs post eoꝝ mortem. Sed etiam filijs nõ natis qđ cõstat ex precedẽti substitutione de eis in testõ facto in qua fuerunt vocati non solũ filij Joãnis nati ꝛ mortui sine filijs. Sed etiã illis nõ natis.ꝛ vtrobiq; casu a testatore appositum fuit onus habitationis continue.vnde conditio si noluerint habitare est referenda ad onus iniunctũ scilicet post mortem filioꝝ casu quo filij essent nati ꝛ mortui.ꝛ etiã filijs nõ natis.nã cũ fiat breuis repetitio ꝛ relatio ad superiora oĩa que sunt in termino ad quẽ fit relatio censeaf esse in termino referente.l.si ita scripsero.cũ ibi no.ff.de condi.ꝛ demon.l.asse toto cũ materia.ff.de he.insti.ꝛ in aut.de filijs ante dota.instr. na

10 tis.post prin.facit illa regula ꝙ † per pcedentia declaranf sequẽtia.d.l.qui filiabus.ꝛ.l.qui nõ militabat.§.titio.ff.de her.insti. Accedat etiã alia regula ꝙ dicta in precedẽtibus censentur in sequentibus repetita de qua in.l.talis cũ materia.ff.de le.j. maxime ꝓpter dictam continuatiuã.ꝛ iuxta no.in.l.in repetendis cũ materia.ff.de le.iij.per Bar.ꝛ hec interpretatio sit verissima ostendo ratione euitande absurditatis.l.nã absurdũ.ff.de bo.lib. Nam sequeretur vnũ absurdũ contra mentẽ testatricis si dicta verba simpliciter intelligerenf ꝛ non declararenf per superiora.pone etiam qđ Joãnes habuisset filios qui habitassent ẽm mandatũ testatricis ꝛ demũ filij Joannis mortui essent cũ filijs. certe neptes fuissent excluse vt pȝ ex eorum substitutiõe ꝛ ꝙ tunc post mortem filioꝝ cum filijs neptes noluissent habitare dictã domũ. Certe si dicta verba simpliciter intelliganf ser Robertus admitteref.q; simpliciter fuit substitut⁹.si post mortem filiorum neptes nollent habitare vt cãtat substitutio. Jdeo intelligẽdũ est ꝙ dicta cõditio dȝ intelligi eo casu quo vocentur substitutione qñ filij decessissent sine filijs ergo qua ratiõe est intelligenda dicto casu dicta cõditio qñ filij decederent sine filijs quo casu deferef fideicõmissum propter pcedentem substitutionem.pari rõne etiã est intelligenda quando deferretur fideicõmissum etiã filijs nõ natis.q; nõ esset dare rationem diuersitatis.l.a titio.ff.de ver.obli.l.illud.ff.ad.l.aquil.alias enim nihil operaref nudũ pceptũ factũ neptibus de habitando qñ deficeret fideicõmissũ filijs Joãnis nõ natis quod nõ est dicendum. arg.no.in.l. filijfami.§.diui.ff.de le.j.ꝛ in.l.si quãdo.eo.ti.cũ si. ¶ Preterea si hoc ostendif ex ordine testamenti.ꝛ est eadem rõ cõiecturata in dicto casu ꝓpter iniunctum onus habitationis etiã qñ neptes vocarenf filijs nõ natis eadẽ dȝ esse iuris dispõ. Nec dr̃ extensio de casu ad casum.sed interpretatio intellectiua. casus est singularis cũ gl.in.l.quãuis.C.de fideic.ꝛ ibi ẽ no.oẽs doc.ꝛ Bal.in.l.maximũ vitiũ.C.de lit.ꝑte.ꝛ dicit Bald.in.d.l. q̃uis.qđ ex ordine pncipij cõiecturamus finẽ allegat etiã in ar. l.vnuȝ est familia.§.imperator marcus.ff.de lega.j. Jtem dicit

11 Bal.idem post doc.ꝙ † qñ ex ordine dispositionis aliqđ pt̃ coiecturari vel dȝ seq si est eadẽ rõ cõiecturata sequif ar.l.ij.§.inspectio.ff.queãdmo.test.aperianf. maxime in materia q̃ largo mõ interptaf put est ĩ materia nr̃a.l.i testis.ff.de re.iur. Cõfirmanf

12 pdicta † ꝑ aduersatiuã.ꝛ si.que aduersaf pcedentib⁹ in iure ꝛ in facto.ꝛ in simili dicimus in dictione.sȝ si.vt ꝑ bar.in.l.j. in fi.ff. ne qs eum.ꝛ tradif in.l.sȝ ꝛ si lega.in prin.ff.de peti.hef. Unde ad hoc vt in oĩbus recte fiat aduersario dȝ intelligi etiã qñ filijs

nō natis neptes nollēt habitare.⁊ ista fuit clara mens testatricis que seruāda est.l.in ꝯditiōe.primū locū.ff.de ꝯdi.⁊ demō.⁊ l.ex facto.la grāde.ff.de hē.insti.cū si.Et remanet soluta scđa rō in ꝯtrariū alle.⁊ ꝯñr.iij.rō.q₂ hic nō fuit extēsio de vno casu ad casum similē.Sed ista est interpretatio intellectiua ⁊ declaratiua mētis testatricis ⁊ vboꝝ testi q̄ admittif.vt i.d.l.q̄uis.⁊ p doc. ⁊ Bar.in.l.oēs populi.in.vj.q.ff.de iusti.⁊ iure. ¶ Ad quartā rōnē rñdet qđ dicta rō est puerilis ⁊ ridiculosa assumptū eñi est verū.s₃ arguētes nō bñ sumūt ꝯtriam ꝯditionē ⁊ ꝯtrium sensum cōditionis alternatiue.qm̄ ꝯtrius sensus ꝯditionis alternatiue non est qđ vna deficiēte deficiat dispōs₃ ꝙ oib⁹ deficiētib⁹.q̄ casu dicim⁹ vificatā ꝯtriā ꝯditionē qm̄ ad vitatē alternatiue affirmatiue ꝯcepte sufficit alterā ptē eē verā puta pmitto si titi⁹ vel sey⁹ erit ꝯsul quo casu vt ꝯmittat stipl'o sufficit alterū eē ꝯsulē.A ꝯtrario vō vt nō ꝯmittat necesse est qđ nullus ipsoꝝ fuerit in.l.si ita qs stipulatus.ff.de ver.ob.tradit Dy.in regula in alternatiuis.de reg.iur.in.vj.Ergo in casu nr̄o ad hocvt habeat locū ꝯtria cōditio alternatiua erat necesse qđ oēs grauati de habitādo habitassent.al's eñi si vera esset dicta rō nunq̄ verificaret cōditio alternatiua in altera pte ex alternatiuis q₂ stati₃ ꝙ in vno casu vificaret ꝯditio statim sub ꝯtria ꝯditione ītelligeret ademptū.⁊ sic esset repugnātia manifesta ꝯ.l.vbi repugnātia.ff.de reg.iur.⁊ h̄ etiā sensit Bar.in.d.§.cū ita. ¶ Ad quintā aūt ⁊ vltimā rōnem pōt rñderi vnico vbo qđ ser Robert⁹ sub dicta triplici ꝯditione nō est solū substitut⁹ dictis neptib⁹.quo casu pcedere possent pfate rōnes ex quo fideicōmissum defecit in psona neptiū repudiatione.S₃ est substitut⁹ oibus vc₃ Joāni ⁊ filijs ⁊ dictis neptibus vt clare p₃ ex substōne cuius vba cū sint clara non est opus
13 alia interpretatione.l.ille aut ille.§.cū in vbis.ff.de le.iij. q₂ † in incertis nō certis locus est coniecturis.l.ꝯtinuus.§.cū ita.ff.de verb.obli.cum si.Unde verificata cōditione admittitur ex persona sua.⁊ sic sumus extra dictas dubitationes. ¶ Sed posito qđ essemus in dictis dubitationibus.⁊ defecerit fideicōmissum in psona neptiū.adhuc dico ꝙ ser Robertus d₃ admitti. nam clarum est ꝙ dicte neptes fuerūt vocate p fideicōmissum ⁊ substitute nō solū filijs Joānis.sed etiā Joāni nō natis filijs.vñ est
14 aduertendū ꝙ † qñ fiunt plřes gradus in substōne:an si deficiat primus gradus admittatur ille qui est in scđo gradu. ¶ Quattuor casus pñt considerari.Primus est qđ qñ ambo simpliciter sunt substituti vulgariter.Et tunc l₃ pimus deficiat.tñ scđs admittif ex vulgari dummodo vulgaris nō expirauit.⁊ possit locū hr̄e.Et hic est ppꝛie casus in.l.si titi⁹.⁊ in.l.coheredi.in pñ. ff.de vul.⁊ pup.⁊ ibi no.doc.⁊ in.l.locis.j.allegādis.⁊ hic non est casus noster.q₂ sumus in fideicommissaria ⁊ non in vulgari. ¶ Scđs casus est qñ ambo sunt pupillariter substituti tam primus q̄ scđs.⁊ tunc si deficiat primus gradus deficit etiā scđs.q₂ spes substōnis pupillaris nō trāsmittitur.⁊ hic est casus in.l.q habebat.ff.de vul.⁊ pup.⁊ ita illū tex.intelligūt ibi glo.Barto. Bal.Pau.de ca.⁊ magis cōiter doc.⁊ Pau.de ca.i.d.l.q̄diu. ⁊ hic nō ē casus nr̄ q₂ nō sumus in pupillari. ¶ Preterea vt ibi dicūt Bar.Jmo.⁊ doc.ibi defecerat conditio scđi gradus quia ⁊ pupillaris expirauerat adueniēte pubertate.⁊ etiā tacita vulgaris.⁊ ideo primo loco substitutus non poterat admitti.neq₃ expressa pupillari.nec ex tacita vulgari.ita etiā intelligit Jo.de imo.in.d.l.q̄diu.⁊ Bar.in suo cōsilio qđ incipit quidam noīe meus. facit qđ ipse no.in alio qđ incipit quidā nascarell⁹.Sed in casu nr̄o conditio sub qua ser Robertus est substitutus non deficit.immo verificata est ex eo q₂ neptes noluerūt hitare ⁊ sic clare est rñsu₃ ad.d.l.qui habebat. ¶ Tertius casus est quādo primus est substitutus pupillariter.⁊ eidem alter est substitutus compēdiose.⁊ tunc hoc casu si deficit substitutio pupillaris ⁊ querif an secūdo loco substitutus possit admitti debet distingui ꝙ aut potest habere locū vulgaris comprehensa in compēdiosa q₂ non sit adita hereditas per primum.⁊ tunc secūd⁹ admittif q₂ primo gradu substōnis perempto admittif sequens. vt in.l.q̄diu.ff.de acqui.here.la.iij.vbi ita per illum tex.concludunt Bar.Bal.Ang.Jmo.Pau.de cast.⁊ oēs.Aut nō potest habere locum vulgaris.vel quia per primū fuerit adita hereditas vel q₂ scđo loco substitutus fuerit tm̄ vocatus p fideicōmissariam. que non ꝯprehendit vulgarē.vt declarat Bart.in.d.l.
15 cēturio.⁊ doc.in.d.l.pcibus.⁊ in.c.si pater.de testis.in.vj.⁊ † tūc si deficit prima substitutio directa primi substituti deficit etiā fideicōmissaria per quā scđo loco quis est substitut⁹ primo substituto directe.q₂ tūc scđo loco substitutus non pōt venire ad hereditatem ascriptā primo substituto nisi primo substitutus fuerit heres.q₂ aliter non pōt restituere hereditatem per fideicommissum .l.apud iulianum.§.idem iuli.⁊.l.ita tñ.§.qui suspectā ff.ad trebel.⁊ ita determinat Bar.⁊ sequūtur doc.in.d.l.q̄diu ⁊ sequunf doc.in.d.l.qui habebat.⁊ hic ēt nō ē casus noster.qm̄ neptes substitute Joāni fuerunt substitute etiā per fideicōmissum.Cuius conditio verificata fuit ⁊ sic fuerūt vocate ex fideicōmissaria ⁊ ēt postea ser Robertus fuit etiā vocatus ex fideicōmissaria. ¶ Quartus ⁊ vltim⁹ casus qñ tam pmo loco substitut⁹ q̄ scđo loco substitut⁹ sunt vocati ex fideic.⁊ hic est casus nr̄ vt supra est ostēsum.⁊ tunc q̄q̄ deficiat pm⁹ gradus scđs admittitur loco primi.q₂ cū fideicōmissaria remaneat penes primum heredem cū onere restituendi.⁊ sic d₃ restitui scđo loco substitutus.l.vnica.§.pro scđo.C.de cadu.tol.⁊ ita decidit Bar.in.d.l. q̄diu.quē sequif Bal.decisionē Bar.sequif etiā ⁊ illā cōmēdat Ange.dicens se ita consuluisse.Jdem Joā.de imo.⁊ Pau.de ca.dicens ꝙ habuit questionē de facto bononie.⁊ ita consuluit ⁊ refert ꝙ ita etiā ꝯsuluerūt ambo Raphaeles.⁊ tenēt etiā doc. maxime Moder.in.d.l.qui habebat ⁊ ex his remanent solute quinta ⁊ vltima rōnes.⁊ ꝫm predicta intelligi declari ⁊ limitari debent dicta Jo.an.⁊ Oldr.⁊ alioꝝ cōsiliorum relatorum in consilijs redditis contra dictum ser Robertum.alias esset contra communem opi.a qua in consulendo ⁊ iudicando nō est recedendum.per ea que dicit Bar.in.l.fi.C.de pena iudi.qui male iudicauit ⁊c. Laus deo.

a ¶ In isto met casu cōsuluit d.ale.ꝯsi.xiiij. per totum in j.volu.

¶ Consilium.liiij.

1 ☞ Donatio in qua facta est mētio mortis an dicaf donatio causa mortis.
2 Clausula libere:pure: et simpliciter:qd importet in donatiōe.
3 Donatio in qua facta est mentio mortis per modum dilationis:non dicitur donatio causa mortis.
4 Usufructus formalis non potest esse cum dominio.
5 Donatio in qua facta est mētio heredum donatarij licet sit facta mentio mortis dicitur donatio inter viuos.
6 Actum celebrare tempore prohibito vel permisse:et illud cōferre tempore prohibito paria sunt.
7 Mulier non pōt disponere nisi de quarta parte in preiudiciū filiorum vel nepotum.
8 Disponere ad libitum quilibet potest de rebus suis.
9 Copula quādo cadit inter orationes per se principaliter copulatas non h₃ vim copule sed potius vim dictionis ꝯtinuatiue.
10 Termini referentis verba impropriantur quando aliud reperitur in termino ad quem fit relatio.
11 Fideicōmisso extincto extinguitur etiam prohibitio.
12 Verba impropriantur vt contrarietas euitetur.
13 Donatio inter viuos dicitur esse actus celebratus in vita.
14 Res quando dicatur pleno iure ad aliquem pertinere.
15 Verba impropriantur vt dispositio effectum sortiatur.
16 Heres grauatus restituere per fideicommissum id quod superesset ex hereditate post mortem heredis non intelligitur grauatus restituere illud qđ legauit legitime in testamēto suo alteri.
17 Voluntas captatoria valet in relictis ad pias causas.
18 Juris ciuilis phibitio nō attendif in dispōne ad pias causas.
19 Testator si det ptātem alienandi rem q̄ aliter non poterat alienari obstante.l.vel statuto si alienetur an alienatio valet.
20 Donator primus cui res fuit tradita per cōstitutum prefertur secundo donatario.

Consilijs nostris trinus deus optimus adsit.vt fas
a ppetua sanctaq₃ iura loquar. ¶ In [a]pñti ꝯsultatiōe ex themate premisso tria si recte percipio dubia eliciunf.Primum dubiū est nunqd dicta donatio facta dñe Appollonie censeaf esse causa mortis vel inter viuos.Scđm an dato ꝙ censeaf donatio inter viuos dictā donatio valuerit attentis his que in facto narrātur.Tertium ⁊ vltimū est posito qđ dicta donatio valuerit qs in dictis bonis donatis habeat potiora iura.an dicta do.Appollonia.an scđs donatarius. ¶ Circa primā questionē videbatur prima ꝯsideratione dicēdū dictā
1 † donationē censeri donationē cā mortis.qm̄ in dicta donatiōe in duobus locis fit mētio mortis.in dubio censef esse donatio causa mortis.vt est casus in.l.seya.§.fi.ff.de dona.cā mortis. et in.l.seya.cū glo.de dote pleg.⁊ no.glo.⁊ doc.in.l.fi.C.de pact.et doc.in.l.ij.C.de iure do.⁊ in.l.stipulatio.hoc mō concepta.ff.de ver.ob.⁊ no.bal.in.l.si mortis.C.ad.l.fal.⁊ gl.in.l.apud celsum. §.iulian⁹.ff.de do.excep.⁊ doc.in.l.q̄ dotis.ff.so.ma.Qđ ēt oñdi vr̄ ex eo qđ i dicta donatiōe dr̄ quā dōationē valere ⁊ tenere voluit īmediate post mortē do. Ranucine ⁊ nō ante.Per que verba validitas dicte donationis vr̄ collata post mortem qđ est ppꝛiū donationis causa mortis.insti.de dona.in prin.⁊ in.l.j.ij.⁊.iij. et quasi per totum.ff.de do.cā mor.traditur in.d.l.fi.ij.de pac. ¶ His tñ non obstātibus ꝯtriam sententiā veriorē existimo qđ imo dicta donatio censef esse donatio inter viuos ⁊ nō cā mortis.⁊ in primis hoc clare demonstrant verba dicte donationis dum in principio dicitur ti.⁊ cā donationis inter viuos mere pure ⁊ simpliciter ⁊c.per que verba que non pñt esse magis clara ad significandū donationem inter viuos apparet nos esse in

casu claro

casu claro ⁊ certo sc3 ꝙ dōatrix voluit dōare inter viuos. ergo nō videt̄ opus alia interprettaione. l. ille aut ille. §. cu3 in verbis. ⁊ in. l. nō aliter ff. de leg. iij. ⁊ in. l. si aliȷ̄. ff. de vsufr. lega. ⁊ in. l. omni nouatione. C. de sac. san. ec. Ad dignoscendā enim vim ꝯctus. verba sunt inspicienda ⁊ pō deranda. l. si quis stipulatus sit stichum. ⁊ in. l. hmōi. ff. de v̄. ob. ob. l. in cōuentionalibus. ff. de v̄b. ob. Cū v̄ba sint note passionū aīe. l. labeo. ff. de suppel. leg. ⁊ in. c. is aūt. xxȷ̄. q. ȷ̄. vn̄ dicit Cy. in idiuiduo in casu nr̄o in. l. ȷ̄. C. de iure do. ⁊ Bar. i. d. l. que dotis. dū apponit de. l. cū maritus in fi. ff. de pac. dot. ꝙ illud qd̄ dr̄ donatio intelligit̄ esse causa mortis qn̄ est facta mētio mortis pcedit in dubio. sed qn̄ apparet ꝙ animo donā di simplr̄ seu inter viuos est facta donatio tūc nō curamus. an sit facta mentio mortis vel nō. Et erit donatio irreuocabilis. l. pfecta. C. de do na. q̄ sub mō hoc etiā decidit Bar. in. l. stipulatio hoc mō cōcepta. ff. de verb. ob. in ver. qn̄ aliquis vult facere. ⁊ in. d. l. fi. C. de pac. v̄sic. qd si p mitto tibi. in quibus locis Barto. expresse decidit ꝙ si dono tibi post morte3 meā q̄uis in dubio censeat̄ esse dona. causa mortis tn̄ fallit nisi sit dictū ꝙ sit inter viuos. bene facit. l. cum maritus. §. fi. ff. de pac. dot. s̄m vnū intellectū glo. quem cōiter approbant doct. in. d. l. que dotis. p hoc accedat ꝙ ponit Bal. in. d. l. ȷ̄. C. de iure do. Ubi dicit ꝙ l3 in dona tione apponat̄ v̄bū mortis tn̄ si apponat̄ aliqua qualitas puta q2 dicit donat inter viuos. vult tn̄ ꝙ differat̄ vel valeat post mortē vel siliis qua litas adiungit̄ dr̄ donatio inter viuos et non causa mortis. Idē etiam cōsuluit Ang. in quodā suo cōsilio qd̄ icipit statuto pistoriȷ̄ ⁊c. ¶ Opti me etiam p̄dicta cōfirmant̄ p id qd̄ cōsuluit Old. in suo cōsil. v. incipien te. titius dedit duobus ⁊c. vbi cōcludit ꝙ si qs dedit duobus ꝯiungib⁹ omnia bona retēto sibi vsufructu p hec v̄ba rōne mr̄imoniȷ̄ inter viuos cōtracti cōscius ⁊ attendens ꝙ vos cōiuges multa grata seruitia mihi fecistis. ⁊ de die in diē impendistis. volens vos remunerare saltē in pte ex certa scia ⁊ spontanea voluntate ⁊ liberare ꝓprio iure vobis donaui ⁊ dedi ac tradidi pura libere ⁊ simpliciter ac īter viuos irreuocabiliter talia bona. nec dictā donationē ingratitudinis causa vel alia qualibet reuocari volo. querebat̄ an dicta donatio diceret̄ ob causa3. an vero pu

2 ra libera ⁊ simplex. ⁊ cōcludit ꝙ est simplex dōatio ⁊ nō ob cām. †⁊ hoc ꝓpter illa v̄ba libere pure ⁊ simpliciter. allegat. l. fi. C. de do. ante nu. in ver. q2 quasi iunctis illis v̄bis ⁊ nō simplex donatio. mouet̄ etiā p. l. j. ff. de dona. cū ibi no. Nec ob. s̄m eū cā matrimoniȷ̄ expssa in principio do nationis. q2 talis adiectio v̄r in dubio causa impulsiua nō finalis. l. ti tio cētū. in pri. C. de ꝯdi. ⁊ de. ⁊. l. ȷ̄. §. fi. ff. de dōa. ⁊ rn̄det etiā ad. l. aqli⁹ ff. de dona. ꝙ ibi descēdit ad specie3 meritoꝝ. vbi latius p eū. multo ma gis in casu nr̄o pn̄t dicta v̄ba ꝙ donatio inter viuos. cū nihil repugnet ꝙ actus dicat̄ actus inter viuos q̄uis collatus infra tp̄s mortis. l. j. C. vt actiones ab heredibus ⁊ cōtra heredes. ⁊ in. l. hereditatū. ff. de bo. auc. iudi. pos. ⁊ in. l. fi. C. de cōtrahē. ⁊ cōmit. stipul. ⁊ in. l. nam ⁊ si cū ibi plene no. p Guil. de cu. ⁊ Bar. in vlt. oppositione. ff. de cōdi. inde. ¶ Et p̄dicta sola sufficerent ad decisionē p̄sentis hesitationis sed ad maiorem confirmationē. p̄dicta etiā ꝓbant̄ per alia v̄ba dicte donationis. dū in ea dicit. ⁊ irreuocabiliter ita ꝙ nulla ingratitudinis causa vel offensa aut alio quoquo modo reuocari possit. qd̄ pactū cū sit ꝯtra naturā donatio nis causa mortis q̄ pōt ad libitū reuocari. insti. de donatio. in prin. ⁊ in l. stante. §. pe. ff. de do. cau. mortis. facit dictā donationē censeri donatio nem inter viuos q̄uis habita sit mētio mortis. casus est notādus. in. l. vbi ita donat̄. ff. de do. causa. mor. ⁊ in. d. l. senatus. §. mortis causa. ff. de dona. cā mor. ⁊ ita in casu nr̄o cōsuluit Ang. in cōsil. clxxxj. incip. in dei nomine visis instris in vltima charta. ⁊ Pau. de ca. in cōsi. xcix. incip. in xp̄i nomine notādū est ⁊c. faciūt no. p Bar. in. d. l. fi. C. de pac. Quinim mo in dicta donatione sunt expresse adiecta hec verba ⁊ irreuocabil̄r. ita ꝙ nulla ingratitudinis causa vel offensa aut odio quoquo modo reuocari possit. per que v̄ba apparet ꝙ donans voluit dictā donationē esse fortiorē q̄ sit mera donatio inter viuos. que ex talibus causis regu lariter reuocari pōt vt in. l. fi. C. de reuo. do. ⁊ in. c. fi. de dona. ⁊ hoc ma xime apposito iuramento ꝓpter qd̄ tale pactū seruandū est. vt ꝯcludit singulariter Jo. an. in addi. Spe. in ti. de dona. §. j. ver. quid si pactum ar. i. c. queādmodū. extra de iureiur. vbi hoc idē est dictū Abb. ⁊ Mod. hoc idē finaliter v̄r tenere do. Ant. ⁊ do. Jmol. in. c. fi. de dona. l3 cōtra riū tenuerit Lud. ro. in. l. donationes. ff. de dona. ⁊ in. l. stipulatio hoc modo cōcepta. ff. de ver. ob. Tn̄ prima opinio est magis cōis ⁊ seruat̄. ¶ Predicta etiā cōfirmant̄ rōne cōcludenti. nam vt cōcludit Bald. in

3 l. ȷ̄. C. de iure do. †qn̄ in donatione est facta mētio mortis p modū dila tiōis tūc nō intelligit̄ esse donatio causa mortis. sed inter viuos. ⁊ ita di cit velle Dy. in. d. l. seya. ff. de dote ple. p p̄allegatā. l. seya. §. fi. ff. de dona. causa mor. Et pōt intelligi factā esse mētionē mortis causa donationis qn̄ in verbis importantibus executionē donatiōis facta est mētio mor tis nō in verbis importantibus substantiā donationis. nā tunc mētio non facit p̄sumi illā esse donationē causa mortis. vt expresse ꝯcludit de ista decisiōe Bal. tanq̄ singulari fecit mētionē. d. Alex. de imo. in. l. que dotis in prin. viȷ̄. col. ff. so. ma. vide ibi ⁊ olīo Bal. in addi. ad Spe. in ti. de instru. edic. in vlt. col. ver. si quis donat. Et ita dicit esse de mente Spe. in illo ti. §. pone. ver. donatio autem ⁊c. sed ita est in ꝓposito nr̄o q2 d3 intelligi factā esse mentionē mortis causa dilatione ⁊ in executio ne. q2 in illis verbis dedit ⁊ donauit ⁊c. Adiecit verbū inter viuos. al's donatrix esset sibiȷ̄psi cōtraria. qd̄ nō est dicendū vt in. §. quibus in pri ma cōstitutio. C. ⁊ in. c. cōiuncta. extra de testibus. ⁊ no. Cy. in. l. in exer cendis. in. ȷ̄. q. C. de fide instr. ⁊ Bar. in. l. scripture. eo. ti. cum si. ¶ Con fert optime ad premissa reseruatio vsusfructus facta in vita a donante que alias stare nō posset. si diceremus substantiam donationis esse col latam post mortem. ⁊ prius non intelligit̄ esse donatum. qm̄ per reser uationē vsusfruct⁹ donās v̄r tradidisse donatario res donatas. ⁊ in eu3 dn̄ium transtulisse. l. quisqs. ⁊. l. si quis argentū. §. sed ⁊ si quis. C. de do

4 na. q2 †vsusfructus formalis qui est quedā seruitus nō pōt esse cū dn̄io. l. j. ff. de serui. in donatione autē causa mortis nō transit dn̄ium in dona tariu3 ante mortē donatoris sed post mortē. vt. l. ȷ̄. ff. de publicis. et per Bal. in. l. j. §. j. e. ti. ⁊ in. l. si debitor in prin. ff. de donatio. in prī. ¶ Cōfir mantur predicta. q2 interuenerunt due actiones ꝓmissiue. s. pactū ipsi⁹ donatricis ⁊ stipulatio notariȷ̄. Jtem interuenerūt ꝓmissiōes de obser uando ⁊ nō cōtraueniendo. quo casu ⁊ si fiat mentio mortis ratiōe vin culi geminati p̄sumit̄ donatio inter viuos vt voluit singulariter Bar. in. l. que dotis. ff. so. ma. per tex. singularem. vbi dicit esse casu3 in. l. cum maritus. §. fi. ff. de pac. dotali. Faciunt in simili no. per Bar. in. l. cu3 sci mus. C. de agri. ⁊ censi. lib. xj. et per Bar. in. l. si mulier. C. ad velle. ⁊ no. in. c. fi. extra de offi. delega. ¶ Postremo etiā hec qd̄ deciditur clare q2 l3 fuerit facta mētio mortis. tamē q2 dicta donatrix donauit dicte dn̄e Appolonie absenti ⁊ notario stipulanti ⁊ recipienti pro dicta domina

5 Appollonia ⁊ eius heredibus ⁊ successoribus quo †casu ꝓpter mētio nem heredū donatariȷ̄ voluit notanter Bald. quem sequit̄ ibi Bar. de saly. in. d. l. ȷ̄. C. de iure do. ꝙ intelligat̄ esse donatio īter viuos in dubio licet facta sit mētio mortis q2 mētio heredū magis adaptat̄ ad dōatio nē īter viuos q̄ ad dōationē cā mortis. cū dōatio īter viuos trāsmittat̄ ad hr̄des. dōatio cā mortis n̄. si pri⁹ decedat dōatari⁹ q̄ dōator vel p̄usq̄ existat cōditio donationis. q2 h3 naturā legati ⁊ legatū cōditionale nō transmittit̄. §. alie. insti. de dona. iuncta. l. vnica. §. sinaūt. C. de cadu. tol. ⁊ ex his sufficienter remanet expedita prima qō. ¶ Circa scdā3 dubita tionem etiam videbat̄ prima facie dicendū. ꝙ dicta donatio nō value rit duplici rōne. Prima rō est. nā dicta bona dōata per do. Rancinā dn̄e Appollonie fuere de bonis bianche que quidem Biancha relinqt dicta bona in testamēto dn̄e Ranucine. Et v̄r tn̄ cōcessisse ptāte3 dispo nendi in vita. ⁊ phibuisse dispōne3 dicte d. Ranucine post mortē dicte dn̄e Ranucine. ⁊ sic ꝙ ipsa do. Ranu. possit tn̄ disponere ipsa viuente qd̄ in primis v̄r probari ex verbis codicilloꝝ dicte Bianche qn̄ dixit. cū hac cōditione qd̄ dicta. d. Ranu. durante ipsi⁹ dn̄e Ranu. vita habeat oēs fructus redditus ⁊ ꝓuentus oīm bonoꝝ ⁊ rerū mobiliū ⁊ immobi liū iuriū ⁊ actionū nominū debitoꝝ dicte do. Bianche ⁊ de dictis ⁊ di cta bona tā mobilia ⁊c. per que verba in primis est ꝯcessa perceptio fru ctuum tn̄ in vita ⁊ demū copulatiue cōcessa ptās alienādi. ⁊ sic v̄r ptās cōcessa alienādi tn̄ in vita. qm̄ virtus copulatiue qualitatē p̄cedētis le gati repetit̄ in sequēti. casus est no. quē ita sumit Bar. in. l. seye in. §. ff. de fun. instr. Facit illud generale ꝙ per p̄cedentia declarant̄ sequētia et econtra. l. qui filiabus. in prin. ⁊ in. l. si seru⁹ pluriū. in fi. ff. de leg. j. Nece dat. nam hoc v̄r fuisse de mēte testatoris ex quo disposuit ꝙ illud qd̄ su pfuerit remaneat. d. Mar. S3 data volūtate testōris fit repetitio qua litatis in sequēti dispositiōe cōtra regulas iuris qn̄ alias non fieret. vt ꝓbatur in. l. lulius Paulus. ⁊ in. l. cū seru⁹ ⁊. l. iulianus videt̄. ff. de cō ditio. ⁊ demon. Et hanc doctrinā ponit Bar. in. d. l. seya. in. §. gaio. Si ergo tn̄ in vita concessa est potestas disponendi ergo videtur ꝓhibita post mortem arg. l. maritus. C. de pcur. ⁊. l. fi. C. de pac. conuen. ⁊. l. cu3 pretor. ff. de iudi. cum simi. ¶ Predicta etiam confirmant̄ per alia ver ba codicillorum dum voluit ꝙ post mortem dicte do. Ranucine illud qd̄ superfuerit de dicta hereditate remaneat ⁊ sit dicte do. Margarite per que censetur relictū fideicōmissū p̄standū ab heredibus scriptis in testamento. ⁊ sic a dn̄a Ranucina. l. sceuola. ff. ad treb. l. illud. §. tractari ⁊. l. conficiuntur. ff. de iure codi. ⁊ in. l. ȷ̄. C. de codicil. ⁊ per consequens eius quod superesset post mortem censet̄ ꝓhibita alienatio. vt in. l. fin. ⁊ in aut. res q3 cum ibi no. C. communia de leg. ¶ Preterea nonne post mortem do. Ranucine. vult ꝙ bona sint dicte. d. Margarite cum eadē conditione ꝙ dicta domina Margarita durante eius vita possit de dictis ⁊ dicta bona tam mobilia q̄ immobilia vendere alienare ⁊c. Et sic cum dicat se concedere cum eadem conditione sicut concessérit do mine Ranucine. datur intelligi quod testator intellexerit se tantum concessisse domine Ranucine dispositionem in vita sicut concessit de mum domine Margarite. quia vt dixi per sequentia etiam precedeu tia declarantur vt in. d. l. si seruus plurium. in fi. cum si. ⁊ ad hoc vt re cte fiat relatio iuxta. l. asse toto. ff. de heredibus instituendis. ⁊. l. si ita scripsero. cum ibi not. ff. de conditio. ⁊ demonstra. Ex quibus omnib⁹ videtur concludi ꝙ dicta domina Ranucina videtur prohibita aliena re dicta bona post eius morte3: sed in casu nostro predicta domina Ra nucina donauit p̄dicta bona dicte domine Appollonie post eius mor tem. ⁊ sic in casu prohibito. igitur ⁊c. qd̄ patet per verba donationis in duobus locis. et primo dum dicitur quā donationem volere et te nere voluit immediate post mortem dicte domine Ranucine et non ante ⁊ cetera. Jtem secundo in ea parte dum dicitur. ita quod post mortem ipsius domine Ranucine presens donatio valeat prout

supra ⁊ nõ ante ⁊c. ⁊ si dicat̃ supra ꝯclusum est hãc esse donationẽ inter
6 viuos. rñdet̃ collata post mortem. ⁊ sic in tpe ꝓhibito. sed † paria sunt
actũ celebrare tpe ꝓhibito vel tpe ꝑmisso ⁊ illud ꝯferre in tpe ꝓhibi-
to. vt in. l. j. ⁊. l. qd̃ sponse. C. de donatio. añ nup. ⁊. l. in tp̃s. ff. de insti.
7 here. ¶ Scd̃a rõ principalis est. Nã ex forma statutoꝝ † mulier in ꝑiu-
diciũ filioꝝ vel nepotũ nõ põt disponere nisi de quarta pte. tres autem
partes dñt diuidi inter filios. ſ; in casu nr̃o dña Ranucina añ donatio-
nẽ de qua agimus iã de sua q̃rta disposuerat. itẽ nõ vltra alienare do-
nãdo ꝯ ꝓhibitionẽ dicti statuti ꝙ talẽ alienationẽ ꝓhibere potuit vt
cõcludit̃ ꝑ glo. Bar. Ang. ⁊ Jmo. in. l. si ita qs. §. ca. l. ff. de vb. obli. ⁊ ꝑ
Cy. Bal. ⁊ Saly. in. l. ea lege. C. de ꝯditio. ob cãm ⁊ ꝑ Jnno. Host. Et
Jo. an. ⁊ doc. in. c. Raynutius. extra de testa. ⁊ si dicat̃ potuit alienare
ex ptãte sibi data a biãcha. vr̃ dici posse qd̃ dicta Biãcha nõ potuerit
sibi dare talẽ ptãtẽ ⁊ tollere legis ꝓuisionẽ. ꝑ id qd̃ hr̃ in. l. testãdi. C. de
testa. ⁊ in. l. nemo põt. cũ plene no. ff. de leg. j. ⁊ hec videbant̃ hãc rẽ du-
biã reddere. ¶ His tñ minime obstãtibus ꝯ̃riã sñiam veriorẽ existimo
ꝙ imo dicta dõatio fcã a dña Ranucina ꝑfate dñe Appollonie valuit ⁊
tenuit qm̃ dña Ranucina dña dictarũ rerũ potuit eas donare ꝑ regu-
8 lã q̃ hʒ ꝙ † qlibet ad libitũ põt de reb⁹ suis disponere vt in. l. in re mã-
data. C. mãdati. ⁊ in. l. nemo exterus. C. de iudeis. dũmõ nõ possit ꝓ ali
qua pte reuocari tãꝗ̃ iofficiosa qñ ꝑ cã ꝑiudicaret̃ nepotib⁹ in legitia ꝙ
nõ est in casu nr̃o vt in. l. j. ⁊ in. l. si totas. cũ vtrobiqȝ not. C. de donatio.
vñ tm̃ restat rñdere ad obiecta in ꝯ̃riũ qb⁹ finalr̃ rñdet̃. ¶ Et ad primã
rõnẽ posset in p̃mis negari assumptũ ꝙ nõ sit verũ qd̃ dñe Ranucine
fuerit ꝑ Biãchã tm̃ ꝯcessa ptãs disponẽdi in vita ⁊ nõ post mortem.
Quod ostẽdit̃. nã dicta Biãcha in testõ disposuit ꝙ dicta dña Ranuci
na det tradat relinquat ⁊ ꝯsignat ꝓ aĩa dicti testatoris ꝓut eidẽ dñe Ra
nucine videbit̃ ⁊ placebit. ⁊ ꝓut ⁊ eidẽ ⁊ eius ꝯsciẽtie cõmisit ꝓ aĩa di-
cti testõris. ⁊ ꝓ remedio suoꝝ peccatoꝝ. de cui⁹ ꝯsciã bñ ꝯfidit ꝓut idẽ
testõr asseruit. q̃ vba sunt gñalia. ⁊ nõ astringũt se ad dispõnẽ in vita.
Jtẽ gñaliter dñt intelligi. l. j. §. ⁊ gñaliter. ff. de leg. prestãdis. ⁊ sunt cla
ra ⁊ sic nõ est opus interpretatiõe. l. nõ alr̃. ff. de le. iij. ⁊ ſ; postea in codi-
cilis sint ꝯcessa vsusfruct⁹ ⁊ pceptio fructuũ tm̃ in vita. vt. s. fuit dedu
ctũ. nõ tñ ꝑ hoc vr̃ diminuta ptãs alienãdi cõcessa. qꝛ ista sunt diuersa
⁊ ex diuersis nõ fit illatio. l. papinian⁹ exuli. ff. de minorib⁹. ⁊. l. nãliter
§. nihil cõe. ff. de acq. pos. ⁊ maxie qꝛ post dictã ꝯcessionẽ fructuũ ⁊ vsus
fruct⁹ in vita. vt pʒ ꝑ illa vba codicilloꝝ in qbus dꝛ. ⁊ de dictis ⁊ dicta
bona tã mobilia ꝗ̃ imobilia iura coꝝ ⁊ actionũ ⁊ nominũ debitoꝝ vẽ
dere alienare ⁊ donare possit. ⁊ quocũqȝ alio titulo trãsferre ꝓ libito
volũtatis ⁊ cũ vbis q̃ postea sequũtur ex qbus dat̃ itelligi qd̃ ꝑ vba p̃ce
dẽtia noluit restringere ptãtẽ alienãdi. Nec q̃litas adiecta in p̃cedenti
orõne cẽset̃ repetita in sequẽti nisi sit dictio. ampli⁹. vl̃ alia repetitiua. l.
in repetẽdis. cũ ibi not. ff. de le. iiij. Allr̃ata aũt in ꝯ̃riũ ꝓcedũt qñ plu-
ra essent copulata in eadẽ orõne: quo casu q̃litas adiecta in vno censet̃
in alio repetita. sec⁹ si in diuersis orõnib⁹ vt in. d. l. in repetẽdis. ⁊ ꝓba
tur in. l. qui fundũ. ff. de ꝯ̃hẽ. emp. ⁊ ponit Bar. in. d. l. seye. §. gayo. ff.
9 de fun. istru. ⁊ rõ est vt dicit Bar. in eadẽ. l. qꝛ † qñ copula cadit inter orõ
nes ꝑ se principalr̃ copulatas nõ hʒ vim copule. ſ; poti⁹ vim dictionis
cõtinuatiue. vt ponit ipsemet Bar. in. l. si is q ducẽta. §. vtrũ. ff. de reb.
dub. Nec est veꝝ ꝙ talis repetitio fieri dẽat ex volũtate testatoris. qꝛ vo
lũtas poti⁹ apparet in ꝯ̃rium tã ꝑ vba testi ꝗ̃ codicilloꝝ. ¶ Jtẽ tũc ex
volũtate disponẽtis fit repetitio qñ alr̃ sequẽs dispõ eẽt inutilis vt. d.
l. iulius Paulus ꝓut declarat Bar. in. d. l. seye. in. §. gayo. qd̃ nõ ꝯtin-
git in casu nostro. Ergo in diuersa orõne nõ fit repetitio. minusqȝ ob-
stat ꝙ cẽseat̃ relictũ fideicõmissuʒ do. Margarite post mortẽ do. Ranu
cine. ⁊ sic videat̃ ꝓhibita alienatio qꝛ dʒ itelligi de nõ alienatis ne testõr
cẽseat̃ sibĩpsi ꝯ̃rius ꝯ. l. nã ad ea. ff. de ꝯdi. ⁊ de. ⁊ qꝛ fideicõmissum expi
rauit nec alienata cẽsent̃ supesse. Jtẽ de his nõ vr̃ factũ fideicõmissum
vt. j. lati⁹ deducet̃. ¶ Nec obstat ꝙ vltĩo loco in ꝯ̃riũ allegatũ est de illis
vbis cũ eadẽ cõditiõe. qꝛ cũ dicta ꝯditio nõ inueniat̃ posita in ꝑsona
do. Runucine dicta vba nõ obstãt. nõ enĩ plus est in termĩo referẽte ꝗ̃
in termĩo ad quẽ fit relatio. imo vba termini referẽtis iꝓpriãtur qua
ten⁹ aliud reperit̃ in termio ad quẽ fit relatio vt ꝓbat̃ in. l. penul. C. de
insti. ⁊ substi. sub ꝯdi. fac. ⁊ ibi ꝑ Bal. ⁊ plene ꝑ Bar. in extrauag. ad re
primẽ. in vbo ꝓut. ⁊ ꝑ Bal. in. l. edita. in repeti. C. de edẽ. Facit optime
tex. in. c. abbate sancti Siluani. extra de ver. sig. ¶ Preterea põt fieri
10 relatio. qꝛ dicta † ꝯditio ẽt fuerat tacite apposita in ꝑsona do. Ranuci
ne vt ifra demõstrabit̃. Inducat̃ ergo repetitio ⁊ relatio ei⁹ ꝙ tacite di
ctũ erat in p̃cedẽti capl̃o. nõ aũt expresse. ¶ Preterea alia via p̃dicta
cõclusio demõstrat̃ qm̃ ⁊ si aliqua ꝓhibitio alienatiõis cẽseret̃ facta a
dicta Biãcha. tñ illa fuit facta occasione fideicõmissi relicti do. marga
rite. q̃ fuit vocata post mortẽ do. Ranucine. vt pʒ ꝑ illa vba codicilloꝝ
⁊ post mortẽ ipsius do. Ranucine illud qd̃ supfuerit de dicta hr̃ditate
remaneat. ⁊ sit dicte do. Margarite. ⁊ dicta bona q̃ supessent erãt sub
iecta restõni. ſ; dicta do. Margarita decessit añ mortem do. Ranucine
igit̃ defecit fideicõmissum. l. hr̃s meus. in ꝑn. ff. de ꝯdi. ⁊ de. ⁊. l. si cum
hr̃s. ff. qñ dies leg. ced. Jtẽ cessauit ꝓhibitio. nã in testõ biãche fuit in-
stituta hr̃s vl̃s do. Ranucina. postea in codicillis dicta Biãcha dixit
se instituere heredes do. Ranucinã ⁊ do. Margaritã cũ hac ꝯditione
vʒ qd̃ do. Ranucina durãte ei⁹ vita. cũ his q̃ postea sequũtur ꝑ ea que
patet in codicillis cẽset̃ relictũ fideicõmissum do. Margarite prestãdũ
ab heredibus scriptis in testõ. l. illud. §. tractari. ⁊. l. ꝯficiunt̃. ff. de iure
codi. ⁊ nõ fuit purũ dictũ fideicõmissum ſ; ꝯditionale vt pʒ ꝑ illa vba
cũ hac ꝯditiõe ⁊c. Et per illa vba. ita tñ qd̃ durãte vita dicte do. Ra-
nucine illud qd̃ supfuerit sit dicte do. Margarite. Cũ ergo decesserit.
do. Margarita ante mortẽ dñe Ranucine remãsit hr̃ditas pure absqȝ
dicto fideicõmisso apud dictã. d. Ranucinã cum ptãte alienãdi sibi da-
ta in testõ q̃ deficiente tali fideicõmisso nullo mõ itelligi dʒ cohartata.
Cũ enĩ nullibi exp̃sse reperiat̃ ꝓhibita alienare post mortẽ vt supra de-
monstratũ fuit. sed tm̃ tacite ⁊ respectiue in ꝯ̃tiam ex quo est graua-
ta alteri restituere. cũ igit̃ exp̃ssum ⁊ principale. j. fideicõmissum expira
uit. sequit̃ qd̃ tacitũ ⁊ necessarium idest ipsa ꝓhibitio expirauit iuxta
no. per Bar. ⁊ doc. in. l. si fideiussor. in p̃n. ff. de le. j. ⁊ Cy. in aut. ingres
si. C. de sac. san. eccle. ¶ Preterea dato qd̃ fuisset expresse ꝓhibita alie-
11 nare. ⁊ post mortẽ restituere do. Margarite. † extincto fideicõmisso ex
tinguit̃ ẽt ꝓhibitio: qꝛ tales ꝓhibitiões censent̃ facte fauore illoꝝ ad
quos testator disposuit bona post mortẽ debere peruenire. l. qui filium
in prin. ff. ad treb. tradit̃ in. l. filiusfa. in. §. diui. ff. de le. j. Vñ deficiẽtib⁹
illis ꝑsonis deficit prohibitio vt habet̃ in. l. quotiẽs. C. de fideicõ. ⁊ ibi
per Bal. ⁊ tradit̃ in. d. §. diui. cessante enĩ cã ꝓhibitionis cessat ꝓhibi-
tio. l. adigere. §. ꝗ̃uis. ff. de iurepa. l. p̃dictũ. ff. de pac. cũ si. Ex quibus
oib⁹ sublatũ apparet assumptũ prime rõnis in ꝯ̃riũ allegate. ¶ Pre-
terea dato ꝙ assumptũ esset verũ dico ꝙ minor est falsa: qꝛ donatio fa-
cta per do. Ranucinã nõ fuit facta in casu ꝓhibito ſ; in casu ꝑmisso.
Nã clarũ est ꝙ in vita dicta do. Ranucina habuit ptãtem donãdi. sed
ipsa donauit iuxta ptãtem sibi ꝯcessam. igit̃ ⁊c. ꝙ põt qꝛ vt per multa
supra ostensum est dicta donatio cẽset̃ inter viuos. Jtẽ cẽset̃ pura ⁊ nõ
in diẽ qd̃ ostendit̃ ꝑ vba apposita in principio donatiõis. in qua dꝛ me
re pure simplr̃ ⁊c. ꝑ id qd̃ habet̃ in. l. j. §. si qs simplr̃. ⁊ in. l. v. in prin. ff.
de ver. obli. Et in. l. imperiũ. ff. de iuris. om. iudi. ⁊ in. l. qui res. §. qui ro
me. ff. de sol. ⁊ in. l. qui sic. in prin. ff. de le. j. cũ si. Et statim trãsiuit dñiũ
rerũ donatarũ in dictã do. Appolloniã cũ do. Ranucina reuersauit si-
bi vsumfructũ qui non põt stare cũ ꝓprietate vt habet̃ in. l. quisqs. C.
de donatio. vñ ſ; apposita fuerũt illa verba cũ cõditione ⁊ onerib⁹ in-
frascripta. s. ꝙ donatio valeat tm̃ post mortẽ ⁊ nõ añ. ⁊ illa verba bis re
petunt̃ talia verba nõ censent̃ apposita substãtie donatiõis q̃ statim va
luit ⁊ trãslatum fuit dñium sed effectuali executioni vsusfructus ⁊ vti-
litatis rerũ donatarũ. Et sic substãtia donationis nõ fuit collata post
mortem sed nõ effectualis executio per quam non veniremus ꝯ aliquã
ꝓhibitionẽ testatoris. ¶ Hec ꝯclusio probatur pluribus modis. Pri
mo qꝛ si aliter diceremus donatrix fuisset sibi ꝯ̃ria in pluribus. qꝛ dixis
set se pure ⁊ mere donare deinde cõtulisset substãtiã donationis post
mortẽ. Jtẽ retinuisset vsumfructũ ⁊ trãstulisset dñiũ deinũ ẽt imedia-
te dixisset ꝙ donatio nõ valeret nisi post mortem. ⁊ sic ꝙ dñium statim
12 nõ trãsferret̃ † vba autẽ sunt saluãda ꝯ̃rietate etiã si opportuit ea im-
ꝓpriare. l. si duo patroni. §. Jtẽ si iurauero. ⁊ ibi Bar. ff. de iureiur. ⁊
per Bar. in. l. in ticia. §. fi. ff. de leg. ij. ⁊ ꝑ doc. in. l. j. C. si secũ nupserit. et
tradit̃ ꝑ glo. in. l. ⁊ puto. ff. fami. her. ⁊ in. c. cum tu. extra de testi. cũ si.
¶ Secũdo qꝛ aut dicimus donationẽ valere ẽt si verba p̃dicta qd̃ non
valeat nisi post mortẽ referant̃ ad substantiam donationis ⁊ habet ꝓ
positum. Aut dicimus qd̃ tunc donatio nõ valeret ⁊ talis interpreta-
tio non est assumenda. sed qd̃ potius censeant̃ executiones adiecte vt
actus potius valeat ⁊c. l. quotiens. ff. de reb. dub. ⁊. l. quotiẽs. Jdẽ ser-
mo. ff. de reg. iur. ⁊ qꝛ nõ est p̃sumẽdum quẽ viã elegisse per quẽ impu-
gnet̃ iudiciũ suũ. l. miles q destinauerat. ff. de testa. militis. ¶ Tertio
ꝯfirmat̃ nã dicta donatio facta ꝑ dictã Ranucinã fuit facta i vita ei⁹
⁊ dꝛ donatio inter viuos vt in p̃ria dubitatiõe ostẽsum est. ꝗ̃uis dila-
13 tio tpis ⁊ executio essent collata in tpe mortis. † Omnis aũt donatio in
ter viuos dꝛ esse actus celebratus in vita actus vo vltime volũtatis qꝛ
quo ad substãtiã ⁊ executionem expectat ⁊ exigit mortẽ testõris. ⁊ ante
qñcunqȝ reuocari põt non numerat̃ inter actus alienationis explican
dos in vita. vt plene ꝓbat Bar. in cõsilio suo incipiente qd̃ aũt tm̃ di-
latio ⁊ executio censeantur collata post mortẽ. vt supra ostensum fuit
etiã in prima dubitatione allegando Bal. in addi. spe. in ti. de instru.
edi. in vl. col. Hoc idem ꝓbat̃ ꝑ ea que ponit Bal. post Pe. in. l. si cui
leget̃. in prin. ff. de leg. j. vbi dꝛ qd̃ qñ tp̃s incertũ apponit̃ nõ in eadem
orõne in qua principalis oblr̃o sed in diuersa non vr̃ adiectũ ad obliga
tionẽ. ſ; ad executionẽ. Et idẽ Bal. in. l. ex his. C. qñ dies leg. ce. vñ cũ
in casu nr̃o. primo sit facta donatio ⁊ simplr̃ deinde in separata orõne
fuerit adiectũ tempus mortis: vr̃ adiectũ ad executionẽ ⁊ non ad sub
stantiã donationis. ¶ Quarto ꝯfirmat̃ qꝛ vt dixi in precedenti dubi-
tatione non repugnat qꝛ dicat̃ actus inter viuos ꝗ̃uis fuerit collatus
in tpe mortis. l. nam ⁊ si cum moriar. ff. de ꝯdi. indebi. cũ ibi notatis ꝑ
Guil. ⁊ Bar. cũ alijs supra plene allega. in prima dubitatione. Vnde
ſ; donatio fuerit collata post mortem dꝛ donatio in diem de cuius nã
est vt immediate oriatur actio vt no. in. l. cedere diẽ. ff. de ver. obli. ⁊ in
l. j. C. vt actio ab heredibus ⁊ contra heredes vbi expresse habetur qd̃
quando contractus confert̃ post mortem actio incipit ab herede et ꝯ
heredem efficaciter. sed sine efficacia dꝛ ordinem habuisse in personis
ꝯ̃hentiũ. immo non potuisset expresse ferri qd̃ substantia esset collata
post mortẽ

post mortem et radicaret in psona heredū. Sed fuit necessariū q actio inciperet cōtra donatorem licet inefficaciter et elidibiliter. vt traditur in.d.l.j.C. vt actio ab heredibus. et cōtra heredes. et pbatur in simili in.l.obligationū fere.§.placet.ff.de act. et obli. ¶ Quinto pbatur predicta conclusio. nam nisi velim⁹ verum inficiari dicta dña Ranu. voluit tantū invita reseruari vsusfruct⁹ et dōationē stati valere quo ad dñiū. Et iō post mortem quod inciperent onera imposita donatarie qd ostenditur per illa verba donationis. que res deueniat post mortem pleno iure. quasi in vita essent tm̄ donatarij quo ad nudam pprietatem.

14 prietatem. post mortem vero etiā quo ad vsumfru. † qm̄ res dr̄ pleno iure ad aliquē ptinere qn̄ ptinet ad pprietatē et vsumfr. et hz qs ptātē alienādi tanq̄ rē propriā. vt est tex.i.l.femine.§.illō C.de sec.nup. quo nō est dare meliorem fm̄ Bal.ibi. et est tex.in l.mater que defuncto. et ibi notāt Ang. et Pau.de ca.C.ad tertul. Ad idē allegant.l.heres.ff.qui et a quibus. et.l.si ancillaz.C. de act.emp. cū multis alijs in quibus habetur de hoc verbo pleno iure. faciunt no.in.c.cōquestus.de fo.cōpe. et inde cōstitut⁹. in fi.de elec. ¶ Sexto pbatur qr̄ scriptura debet reduci ad concordiam inqm̄tum fieri pōt. vt habet in.d.l.si duo patroni.§.itē si iurauero. et in.l.scripture.C.de fide instru. et in.c.imputari.extra de fide instr. sed in casu nostro ex quo fuit facta donatio simpliciter illarum rerum. et demum fuerit facta reseruatio vsusfr. in vita. dicta verba q donatio valeat post mortem debent referri quo ad vsumfr. et nō quo ad pprietatē. et sic fiat interpretatio nulla ptinēs repugnātiā. et est clara et vera itepretatio. ¶ Septimo probat. qm̄ in prin. fuit facta plena et pura donatio. vn̄ per verba sequentia. licet videant diminuta eius qd erat plene concessuz debent interpretari et reduci ad cōcordiā ne diminuatur plena cōcessio etiā si ea impropriari oporteat. hoc pbat in.l.donatio.§.spēs.ff.de dona. et qō ibi per Bar. vbi pria vba importabant dñij translationē. verba † aūt sequētia vsuz impropriant

15 vt prima dispositio plenū sortiat effectū facit qd no. Bar. p illū tex.in.l.iiij.ff.de adimē.leg. Idē pbat in.l.spē.ff.de au.et ar.leg. vbi testator legauit quasdā res et grauauit de restituendo post mortem suaz dicēs satis esse sibi habere vsumfru. nō tm̄ per hec verba reuocat dominiuz. sed interpretantur q ideo dixerit de vsufr. qr vr quēadmodū vsufr. tantuz relictis ex quo de proprietate disponere nō pōt. ita in casu nostro donatio non vr valere ante mortē ex quo ad aliqd agere nō pōt neq3 vtilitatē aliquā non sentit nō aliter ac si nihil sibi donatum esset. hoc idez pbat optime in.l.fi.ff.de vsufr.earū rerum que vsu cōsu. vbi habetur q si fuerit relicta titio pecunia. et grauatus eam post mortē restituere: licet postea fuerit dictū q dictus titius habeat vsuz dicte pecunie nō tm̄ videt per hoc reuocasse legatum pecunie q̄tū ad proprietatē et assignat iurisconsultus rationē qr illud verbū vsus videt platuz ex eo qr videbat quodāmō vsuarius er quo post mortez extinguebat ius suū qr tenebat restituere ad instar vsurarij. ita ergo dicamus in simili in casu nostro vt dicta donatio viuente donatrice ideo dicat non valere qr donatari⁹ de rebus dōatis aliquo modo disponere nō poterat: neq3 ex his fructum aliquem vel vtilitatem percipiebat. ¶ Octauo et vltimo hec conclusio alia via cōfirmat. qr etiam posito q dicta donatio facta esset dñe Appollonie quo ad substātiā haberet vnus solū post mortem do. Ranucine. tamē qr testator voluit q illud qd superfuerit de bonis et hereditate sua post mortem do. Ranucine remanere debeāt dicte do. Margarite videtur q bona donata dicte do. Appollonie nō sunt de illis bonis que dicantur superfuisse post mortem do. Ranuci. adeo q venirent in fideicommisso predicto vt pbat p ea que decidit Bal.in aut. cōtra rogatus.C.ad trebel.in vlti.col.in versi. pone qd non alienauit inter viuos et c. iuncto illo tex. et eo qd habetur in.l.titius.ff.ad

16 trebel. Nam vult Bal.in.d.aut. q † heres grauatus restituere per fideicommissum id quod superesset ex hereditate post mortem heredis non intelligitur grauatus restituere illud quod legauit legitime in testamento suo alteri: quasi illud non dicatur superesse post mortem heredis qui legauit. cum legatum a tempore mortis testatoris acquiratur iuxta.l.j.§.cum legitur.C.de cadu.tollend.l.a titio.ff.de fur.cū si. Per que apparet responsum esse multipliciter ad primū argu. adductum in contrariū. ¶ Non obst. etiam secunduz de statuto. qr respondeo q in hoc debet attendi tempus mortis dicte donantis et quātitas substantie quam tunc habebat. vnde si quispiam donasset in vita etiam dimidiā bonoꝝ que tunc habebat. postea acquisiuit tot bona q confusis illis bōis donatis vna cum bonis postea acqsitis. non reperitur q illa que donata fuerunt excedant quartā omniū bonoꝝ tūc donatio irreuocabiliter firma manebit. hoc aperte probatur ex notatis per glo.in.l.j.C.de inoffi. dona. glo. magna in v̄.viij. quero qd si ab initio donauit qs tm̄ suū patrimoniū et c. et ibi in hac pte eam sequit Cy.in.iiij.qō. et cōiter alij scribentes vt.s. et in.§.qr vero hactenus.in aut.de nup. Sed dato q do. Ranucina donasset quartā ptem Bianche. tm̄ postea requisiuit illam quartā partē. et oīa bona dicte Biāche. et sic satis est q habito respectu ad bona que erāt tpe mortis in bonis do. Ranu. nō reperiret q ipsa alteri donauerit et donasse repiat alicui in pñdiciū descendentiū vltra quartā ptē. Nā si reuersa sunt bona dotata Biāche ad dictā donantē nullū ex dicta pria donatione facta Bianche senserunt pñdiciū dicti descēdētes. cū ante mortē do. Ranuc. nullū ius habeāt descēdētes in bonis ascēdētis.l.j.§.si impuberi.ff.de colla.bo.l.fi.ff.de lib.ag. et ibi p Bar.l.si qn̄.§.j. et ibi bal.C.de inof.te. Preterea dicta donatrix donādo.d. Appollonie cū illo onere soluendo singulo anno.xx. annoꝝ qnq3 florenos fratrib⁹ sancti Dñici p celebrādo vnū officiū singulis annis pro aīa dicte Bianche et suoꝝ pdecessoꝝ et dicte.d. Ranuci. nō tm̄ donasse dr̄ q̄tum soluisse legatū a dicta Biancha relictū ad pias causas. q quidē potuit cōferri liberā voluntatē heredis.i.dicte.do. Ranu.per.c.cū tibi.cū ibi no.per glo. et doc.de testa. et no.p Bar.in repe.l.j.C.de sa.san.ec.in.v̄.iij.

17 Quero † an i relictis ad pias causas valeat volūtas captatoria et c. et i.l.captatorie.ff.de le.j. et ibi ēt Bal. et no.bar.i.l.j.ff.de le.ij. et i.l.theopōp⁹.de dote ple. et i.l.quidā. et in.l.virū.ff.de re.dub. et Bal.i repeti.c.si pr̄ de testa.i.vj.in materia ɔpēdiose substōnis. et Ang.in.l.captatorias.ff.de he.insti. Et isa sunt semp solit⁹ te

18 nere † qr in dispōne ad pias causas nō attendim⁹ phibitionem iuris ciuilis. Sed iuris diuini vel canonici etiā in terris impū p ea q̄ hn̄r in.c.cū oīs. et in.c.relatū.de testa. et no. Bar.in repe.d.l. j.in vlt.q.de sa.san.ec.iūctis no.per doc.in.c.ecclesie sancte Marie de consti. et vr esse magis cōis opi.lz quidā aliter dixerint de quo in dictis locis que disputatio tm̄ nō videt hic necessaria stantibus alijs q̄ supra deducta sunt. ¶ Preterea dico q dicta do. Ranuci. potuit alienare etiam vltra quartā ex ptāte sibi data a Biancha testatrice. Cuius dispositio p lege seruanda in aut.de nup.§.disponat. et etiā in traditione rei sue. quilibet pōt quascū q conditio. adicere dūmō nō improbatas.l.in traditionib⁹.ff. de pac. et.l.legē.C.de pac. et.l.qtiēs.C.de do.q̄ sub mō. ¶ Preterea non est dubiū q Biancha potuisset per viam substitutionis et fideicōmissi facere q bona sua ad alios puenirēt per viā fideicōmissi. vt per totū titulū.ad tre. et.C.de fideicō. ergo eadē rōne potuit cōcedendo ptātē alienādi cū rei sue quilibet sit modera-

19 tor et arbiter.l.in re mādata.C.māda. ¶ Accedat † nā pvisio testatoris et codicillantis dantis alicui ptātem alienandi libere q alias alienare nō poterat ob.l.vel statuto facit cessare talem phibitionem alienandi.l. vel statuti ita in difficilioribus terminis probat expresse in.l.j.§.fi. et in.l.magis puto.§.si fundus. et in.l. fi.ff.de reb.eoꝝ et in.l.j. et.l.iij.ff.quando decreto opus nō est. in l.tutelā.C.de admi.tu. et in.l.fi.C.de reb⁹ alie.nō alie. et optime probatur in.c.cū dilectus.de dona. Et q ibi dicit Jo. de imo.p illū tex. vnde cū Biancha dedit ptātē dñe Ranu. alienandi etiā vltra quartā vt pz clare per v̄ba testamēti. igitur ex tali ptāte sibi data alienare potuit nō obstante dispositione dicti statuti maxime cū dictū statutū sit odiosum et cōtra naturalē et ciuilez equitatē. vt notabilr̄ pbat Pe.de anch.in suo cōsi.ccclxxv. q incipit in xp̄i noīe et c.ad determinationē et rūsionē. ¶ Circa tertiā dubitationē querit dato q valuerit dicta dōatio facta dñe Appollonie. qs in dictis bonis dōatis plus iuris habeat. an dicta do. Appollonia an scōs donatarius: et clarū est: q dicta prima dōataria.s.dña Appol. potior esse vr: qr pri⁹ sibi traditio facta fuerit.l.quotiens.C.de rei ven.l.siue aūt. et.l.duob⁹.ff.de publiciana. q aūt ipsi fuerit facta traditio dñe Appollo. patet tā per dictam reseruationē vsusfru.d.l.quisquis. et.l.si quis argentum §.sed et si quis.C.de dona. q per constitutionē.l.q meo.in prin. cū ibi notatis per doc.ff.de acqui.pos. et in.c.cum venissent.de re

20 sti.spo. et † q sufficiat ac preferatur in casu pposito tale cōstitutum donantis et possidentis actuali traditiōe postea si est facta ab eodez donante scdo donatario. firmat Jo.an.in addi.Spec. in ti.de emp. et ven.§.sciendū.super ver. et no. Quem communiter alij sequuntur per Cano.in.d.c.cum venissent. et per Bal.in rubrica.de contraben.emp. et fuit decisio Guidonis de suza.in l.fi.C.de sac.sanc.ec. et.d.l.quotiens. Laus deo omnipotenti.

¶ Consilium.liiij.

1 Laudum de iure cōi nō valet nisi sit latū ab arbitris simul conuenientibus.

2 Arbitri quando sunt in dispari numero et maior pars concordat pars altera non cogitur arbitrari.

3 Arbitri duo primi quando dessentiunt inuicem: et tertius ab eis: statur dicto tertij.

4 Arbiter electus ex necessitate differt ab arbitrio electo ex voluntate.

Dominus labia mea aperiat et spiritussanctus illuminet intellectū. Habūde ꝛ subtiliter p̄senti ꝯsultatiōi necessaria explicauit suprascriptus eximius doctor ꝛ pro certo ꝯuum asserere ei⁹ qḋ p eū ꝯclusum est putarē nō paruā heresim in iure nostro ꝛ ab omni iusticia ꝛ equitate alienū ꝛ qꝛ vt mihi vr̄ res est paucissimi regni. paucis rē ipsam expediam. tres em̄ si recte percipio pn̄t casus ꝯtingere quibus statuētes ꝓuidere voluerūt. Primus est qn̄ oēs tres arbitri essent ꝯcordes in sn̄ia ꝛ hic casus est clarus tam de iure cōi ꝙ ex forma statuti: in vno tn̄ deuiat statutū a dispōne iuris
1 †qꝛ lꝫ de iure cōi nō valeat laudū nisi sit latū ab arbitris simul cōuenientib⁹ vt in.l.nō distinguemus.§.cū in plures.ꝛ ibi not. ff.de arbitris.ꝛ no glo.in.l.sicut eo.ti.tn̄ a statuto permittit̄ qḋ ferri possit ēt separatis tpib⁹ ꝛ hic nō est casus noster. Scḋs casus ē qn̄ duo tm̄ ex arbitris sunt ꝯcordes. Et hoc casu qn̄ tertius est in cōcordia cū vno ex primis arbitris electus decisio est clara ꝛ de iure cōi: vt habet̄ in.l.itē si vnus.§.fi.cū.l.seq.ꝛ in.c.ij. de arbitris lib.vj.cū si.ꝛ ēt ꝯcordat statutū dum dicit vel saltem duos ex eis cōcordes ꝛ hic nō est etiā casus nr̄. Qn̄ aūt duo primi arbitri essent in concordia: tertius aūt discordaret ꝓut fuit in casu nr̄o tūc de iure cōi etiā est clarū ꝙ statur sn̄ie duoꝝ ꝛ nō tertij: vt ꝓbat tex.in.c.j.de arbi.li.vj.ꝛ in.d.l. Itē si vnus.§.fi.cū se.q̄ iura ꝯnaliter volunt ꝙ preualeat sn̄ia duoꝝ. ergo ꝯnaliter debent intelligi.l.j.§.ꝯnaliter.ff.de lega.p̄sta.ꝛ hoc sentit glo.in d.l.itē si vnus.§.si in duos.vbi vult qḋ duo primi nō amittunt ptātem laudandi hoc etiā clare sentit glo.in ea.l.§.itē si plures
2 vbi vult ꝙ †qn̄ arbitri sunt in dispari numero.ꝛ maior pars cōcordat nō cogit̄ altera pars ꝛ sic terti⁹ sn̄iam dicere.ergo idē qn̄ concordat existētes in pari numero.hoc ēt ē de intētione Bar.in d.l.item si vnus.§.principalr̄.vbi intelligit tm̄ illū tex.qḋ statur sn̄ie tertij qn̄ alij duo arbitri oīno discordāt vel cogant̄ arbitrari ꝯm iudiciū tertij.qꝛ vel stat̄ dicto tertij nihil aūt dicit qn̄ primi duo essent cōcordes.ꝛ ꝓbat tex.ibi in verbo si dissentiāt. ergo a ꝯrio si consentiunt nō statur dicto tertij.qḋ arg.in iure est validū.l.j.§.hui⁹ rei.ff.de of.ei⁹ cui mā.est iuris. Hoc exp̄sse decidit Bal.in.d.§.prin.in antiqua lectu.vbi dicit qḋ si primi duo non sunt cōcordantes preualet sententia tertij discordantis ab vtroqꝫ.secus si duo primi essent ꝯcordes qꝛ causa finalis istius tertij erat discordia que rō tūc cessat ꝛ subdit qḋ dicto maioris partis stari dꝫ sicut si a princi.fuissent oēs tres electi.ꝛ hoc vltimum dicit tenere Franciscū accursij ꝛ Cy.in addi.ꝛ sic Bald. expresse hoc decidit: hoc ēt clare aperit Spec.ti.de arbi.§.sequitur ver.sed nunquid iste.vbi dicit ꝙ qn̄ primi duo sunt concordes planū est ꝛc.ꝛ est ratio quam assignat Bal.qꝛ finalis rō electionis tertij est discordia primoꝝ vt probat̄ in.d.l.itē si vnus.§. principaliter.ꝛ tradit Spe.in.d.ver.sed nūquid dicens qḋ partes censent̄ tacite tertiū elegisse.si arbitros contingeret dissentire que rō cessat qn̄ primi duo concordant cessante dicta rōne finali cessare dꝫ dispō.l.ij.§.fi.cū ibi no.ff.de dona.l.adigere.§.q̄uis.ff.de iure p̄ro.stante ergo dispōne iuris cōis.vt.s̄.cū eo aperte ēt ꝯcordat statutū qḋ simplr̄ vult qḋ vbi duo ex trib⁹ sunt cōcordes stet̄ dicto illoꝝ nec distiguit an terti⁹ sit vnus ex illis duobus vel nō.nec nos distinguere debemus.l.de pcio.ff.de publicia.ꝛix.di.si romanoꝝ.ꝛ in his duob⁹ casib⁹ statutū duo disponit vltra ius cōe.primū ꝙ dixi in pcedenti casu: qḋ possint arbitri sepatim ꝓnūciare. Scḋm ꝙ possint absente altero ꝛ irrequisito ꝯ dispōnē.d.l.Itē si vnus.itē ꝯ dispōnē.c.ij.de arbitris li.vj.vbi ad minus reqrit̄ qḋ absens fuerit citat⁹ ꝛ hoc mō intelligendo dictū statutū in hoc scḋo casu magis interpretat̄ ꝯ dispositionē iuris cōis ꝛ minus corrigit qḋ fieri dꝫ inq̄tū fieri pōt vt in.l.si serui nostri cū ibi no.C.de nora.ꝛ in.l.fi.§.i cōputatione.C.de iure deli.ꝛ in.c.cū dilect⁹.de cōsue. Terti⁹ ꝛ vltimus casus qn̄ primi duo dissentiunt ꝛ ēt terti⁹ dissentit ab vtroqꝫ ꝛ hoc casu de iure cōi statur sn̄ie tertij qꝛ alij duo cogunt̄ consentire in sn̄iā tertij: vt tꝫ Spe.in.d.ver.ꝫ nungd iste.ꝛ seqtur ibi Jo.an.in addi.ad ver.sequentē ꝛ Bar.in.l.si dn̄um.ff.de furtis.ꝛ bar.de saly.in.d.§.ꝛ prin.ꝛ canoni.in.c.suspitio ex̄ de offi. dele.ex forma aūt statuti statur ēt dicto tertij.ꝛ hoc casu loqtur clare statutū in ver.vbi in sn̄ia.ꝛ hoc mō intelligendo cessat oīs ꝯrictas statuti.per ꝯn̄s talis interpretatio est potius amplectēda ꝙ dicere qḋ loquatur qn̄ primi duo essent cōcordes qꝛ tunc ꝯraretur ꝛ iuri cōi ꝛ etiā statuto: vt.s̄.declaraui in alio ver.arg. eius qḋ habetur in.l.j.C.de inoffi.dotibus.ꝛ.c.cum expediat. de elec.in.vj.cū his que in simili dicuntur in.l.inter stipulantē. §.si stichū.ff.de ver.obli.ꝛ in.c.cum tu.extra de testibus.ꝛ hoc casu ēt minus censebit̄ dispensatū contra ius cōe ꝛ probat̄ hoc ex ordine dispōnis dicti statuti qꝛ pmo disposuit qn̄ oēs erant cōcordes: scḋo qn̄ duo ex eis merito tertio ꝓuidendum erat qn̄ oēs tres qḋ pꝫ per verba dicti capituli. Nā in prin.locut⁹ fuerat de trib⁹ arbitris demū post ea dicit vbi in sn̄ia dicti arbitri discordāt: ꝛ sic referēdo se ad arbitros de qbus locut⁹ fuerat loqtur de tribus arbitris discordantib⁹.l.si ita scripsero cū ibi no. ff.de ꝯdi.ꝛ demō.l.asse toto.ff.de here.insti.qn̄ aūt duo sunt cōcordes nō dicunt̄ tres arbitri discordare vt pꝫ ex tex.d.l.si vnus in fi.ꝛ ꝯstat ad sensum ꝛ maxie qꝛ illa verba dicti arbitri discordāt indefinite ꝓlata eqpollent vli iuxta no.in Rub.ex̄ de reg. iur.p Dy.ꝛ p Bar.in.l.si plurib⁹.ff.de le.ij.ꝛ sic qn̄ oēs essent discordes absurdū ēt videret̄ ꝙ si primi duo essent ꝯcordes: ꝙ staretur dicto tertij dissentiētis.cū vt plurimū arguendo a cōiter accidētib⁹ pmi duo eligant̄ magis amici ꝛ noti ptibus.ꝛ sunt quasi ptes qḋ ar.multū valet.l.neqꝫ natales.C.de ꝓba.ꝛ tertius nō eligat̄ ita not⁹ ꝛ amicus ꝛ pro certo si hoc voluisset statutū potuissent statuētes multū reprehēdi.statuta aūt ita dn̄t intelligi qḋ nō possint a sapiēte reprehēdi.l.sabinus aristo.ff.de lega. prestādis. Sed dicat qs hoc casu statutū nihil vr̄ opari ꝯ.l.si
3 qn̄.ff.de le.j.ꝛ.c.si papa.de priui.li.vj.qm̄ †qn̄ primi duo dissentiunt ꝛ ēt tertius ab eis statur dicto tertij: vt.s̄.est dictum ꝫ ad hoc rn̄deo ꝙ imo non staret̄ dicto tertij de iure cōi qn̄ oēs sunt discordes ꝫ alij duo coguntur ꝯsentire in tertium: vt.s̄.est ꝯclusum ꝫ ex forma statuti statim sine alia coactione stat̄ sn̄ie tertij: ac si lata eēt p oēs tres in ꝯcordia vt clare ꝓbat statutū in v̄.vbi in sn̄ia ꝛ hoc operat̄ statutū vltra ius cōe. Scḋo operatur ēt aliud in.d.v̄.vbi in sn̄ia. Nam lꝫ statutū disposuisset ꝙ qn̄ erāt concordes duo ex eis valeret laudū latū alio absente ꝛ irrequisito addit̄ vltra per dictū versiculū illud ēt hr̄e locū qn̄ oēs essent in discordia qḋ stetur laudo tertij lato etiā alijs absentib⁹.operatur ꝛ tertiū ꝙ ēt valeat tale laudū lꝫ arbitri separatis tpibus laudauerint que oīa tria sunt contra dispōnē iuris cōis: vt pꝫ ex no.in.d.l.itē si vnus.§.pe.ꝛ fi.cum.l.seq.operatur etiā ꝛ quartum qꝛ lꝫ de iure cōi stetur sn̄ie tertij vt dictū est hoc est: verū qn̄ arbitri adhuc nullā tulerūt sn̄iaꝫ qꝛ tertius hꝫ redigere sn̄iam suam in scriptis ꝛ alij arbitri dn̄t illam sequi ꝫ si iam tulissent sn̄ias ꝯrias deberet tertius alterā approbare.ita dicit do. Cardinalis florētinus in.d.c.suspitio.allegat not.per spe.in tit.de arbit.§.sequit̄ ver.qd si arbitri.ꝛ subdit. Jmo.in.d.c.suspitio. dici posse ꝙ cū arbitri eligant̄ ex iuris necessitate hꝫ locum qḋ ibi dr̄ ꝙ tertius habebit proinūciare cū ambobus vel altero amborum.ꝛ sic nō stabitur auctoritati ipsius tertij: ꝛ ad.d.l.item si
4 vnus in fi.dicit †ꝙ loquit̄ in arbitris cōpromissarijs ex volūta-
a te[a] elec.vnde dictus ver.vbi in sn̄ia tollit oēs istas difficultates et multum operat̄ vltra ius cōe ergo non dꝫ trahi ad nouiam dispensātionem.vt intellgatur etiā qn̄ duo primi essent cōcordes per iura ꝛ ratiōes supra allegatas per alia elegantissime facta per primum consulentē adducta per que eius conclusioni indubitanter adhereo. Laus deo omnipotenti ꝛc.

a Nō.bonaꝫ dr̄iam iter arbitros electos ex necessitate ꝛ ex volūtate.

Consilium.lv.

1 Statuti conditione agens debet vti verbis statuti: et qualitates ab eo requisitas exprimere.numero.3.
2 Statutum dictans ꝙ turbans possessionē puniatur ꝛ ablata restituat: nō hꝫ locū in eo qui turbauit et nihil abstulit.ꝛ nu.4.
5 Dispositio statuti nō hꝫ locū vbi verba statuti nō adaptantur.
6 Dānum receptū a quadrupede emendat̄ a dn̄o quadrupedis.
7 Syndici dicto quando stetur de maleficio.
8 Syndici confessio quando preiudicet vniuersitati.
9 Principiū attenditur in maleficijs et non finis: qn̄ finis a principio habet necessariam consequentiam.

Prestantissime doctor ꝛ famosissime iudex. Jn cā ꝛ qōne vertēte iter sensium Pauli fallere ex vna agentē ꝛ sindicū cōis ꝛ boium abbatie ad monasteriū dico predictū sindicū esse absoluēdū a petitis q̄ ꝯclo ꝓbat̄ ex plurib⁹ ꝛc. Primo qꝛ dict⁹ sensius nō bn̄ formauit petitionē suā.nā cū sibi ꝯpeteret ꝯditio ex forma statutoꝝ de materia loquētiū: q̄ cōcedūt talē modū agēdi ciui ciuitatis seneñ.comitatino vel existēti de iurisditiōe debebat deducere se eē ciuē vel comitatinū vel de iurisditiōe p formalia v̄ba statuti nec sufficit qḋ p eqpollētia vt tradit̄.l.j.ff.de ꝯdi.ex.l. Nā lꝫ habitator ciuitatis seneñ.posset dici ciuis qḋ tn̄ nō fateor vel de iurisditione vel comitatu tn̄ nō sufficit ꝙ dixerit se habitatorē ꝯtinuū ciuitatis seneñ.hoc ꝓbat singulariter doctrina Jo.an.in.c.j.de homi.lib.vj.vbi dicit qḋ oēs q̄litates a statuto reqsite sunt diligēter intētande.idē volu it Jo.an. in.c.ij.extra de cōsuetudine.idē Bal.in.l.hi q ad ciuilia.C.de ap.vbi dicit ꝙ †nō possumus intētare ꝯditionē sta
1 tuti nisi vtamur v̄bis statuti idē ēt voluit Bal.in.l.si qs nō dicā rapere.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ idē voluit Ang.in.l.si fideicō.§.tractatū.ff.de iudicijs. Preterea vt mihi p̄supponit̄ nō est ꝓbatū ipsum sensiū esse ciuē vel de iurisditiōe vel comitatu qḋ erat fundamentū

damentũ sue intẽtiõis si volebat intẽtare cõditionẽ p̃dictorum
statutorũ ergo debebat illud probare.l.ei qui.ff.de probatio.et
l.actor quod asseuerat.C.de pba.ꝛ vtrobiq; notat.tradunt ple
ne Bart.ꝛ Moder.in.l.in illa.ff.de ver.ob.ꝛ statim magis in
spẽ plura ad idẽ deducã.¶ Scdo principalr defendunt predi-
cti sindicus ꝛ hoĩes siue attẽdamus statutũ loquens de ptãte si
ue statutũ loquẽs de capitaneo.ꝛ capiẽdo primo statutum lo-
quẽs de ptãte certe si singula eius v̾ba legamus nullo modo p
bat qd nõ inuẽto dãni illatore cõitas teneat.sed tm̃ disponit qd
ptãs faciat emẽdari dãnum a dãni illatorib⁹ ꝛ fautorib⁹ eorun-
dẽ ꝛ ipsos psequat ꝛ si de eoꝝ bonis dãnũ passo nõ poterit sa-
tisfieri tũc ꝛ eo casu cõitas p̃t cogi ad emẽdationẽ dãni ꝛ apte
vult p̃dictũ statutũ qd nunq̃ possit deueniri cõtra cõitatez nisi
2 excussis bonis dãni illatoris.¶ Qm̃ ista est regula q †qñ quis
tenet in subsidiũ alterius eo existẽte nõ soluẽdo nunq̃ põt p̃us
conueniri nisi fiat discussio bonoꝝ eius in cuius subsidiũ tenet
vel aliq̃ iusta de cã appareat notorie nõ exigibilis:vt hẽtur in.l.
fi.ff.si cer.pe.ꝛ in.l.decẽ.ff.de ver.obli.ꝛ in.l.si fideiussores in id.
ff.de fideiussoribus.¶ Preterea p̃dictum statutũ non dicit qd
nõ ĩuento dãni illatore q possit deueniri ad comitatẽ.ergo nec
nos dicere debemus.l.si seruũ.§.nõ dixi p̃tor.ff.de acqui.here.l.
iij.§.totiẽs.ff.de dãno ĩfec.ꝛ.l.j.§.si is qs nauẽ.ff.de exercitoria
cũ si.ꝛ hoc maxime cũ predictũ statutum sit exorbitãs a regulis
iuris cõis qꝛ vult vnũ teneri ex delicto alterius contra ea q̃ hñr
in rubro ꝛ nigro.C.ne fili⁹ p patre ꝛ in rubro ꝛ nigro.C.ne vxor.
pro marito.ꝛ in.l.sancimus.C.de penis.tũ ẽt qꝛ ex dicto statu-
to oritur cõditio ex lege q̃ est stricti iuris vt pꝫ insti.de actionib⁹
§.actionũ.Tradit in.l.j.ff.de cõditio.ex.l.ꝛ tenet Saly.in.l.ij.
C.de rescindẽda vẽditione.¶ Ex qbus pꝫ q statutũ q loquit
de ptãte nõ hꝫ locũ in casu nostro siue ẽt attendamus statutum
q loqt de capitaneo dato q dẽret seruari ĩ casu nr̃o cũ fuerit ĩplo
ratũ officiũ ptãtis q nõ habeo p expedito.Cũ statutũ sit exor-
bitans a regulis iuris cõis vt dictũ est ergo cũ loquatur ĩ ptãte
nõ vr̃ hr̃e locũ in capitaneo.ꝛ sic in diuersa psona.l.si vero.§. de
viro.cũ materia.ff.so.ma.ꝛ cõcludit Bar.expsse in.l.oẽs popu-
li.ff.de iusti.ꝛ iur.q statuta nõ extendunt de vna psona ad aliã
ꝛ hoc maxime.cum varie dẽt per statuta senarũ iurisditio ptã-
ti.ꝛ capitaneo qui vocat maior sindicus ꝛ in spẽ statuta in cãu
nr̃o diuersimode tribuant iurisditionẽ:vt pꝫ ex forma p̃dictoꝝ
duorũ statutoꝝ.¶ Sed dato qd ẽt vendicaret sibi locũ in ptãte
adhuc dico qd p̃dictũ statutũ non vendicat sibi locũ in casu no
stro hoc apte demõstrãt:qm̃ tũc demũ vigore p̃dicti statuti:põt
cõitas condẽnari ad emẽdationẽ damni si precedat inquisitio
dãni illatoris ꝛ q cõstet dãnũ vel castum dantẽ nõ potuisse in-
ueniri.q ex forma p̃dicti.statuti dũ dicit ad qd mẽdũ faciendũ
cõpellat dictus sindic⁹ illũ qui fecit dictũ dãnũ vel vastũ vel ei⁹
receptatores fautores si eos inuenire aut agere poterit ꝛc.Nul-
li aũt dubiuꝫ est talẽ inuentionẽ fieri nõ posse nisi mediantibus
accusationibus siue denũciationib⁹.ergo illa debebant p̃cede-
re:que minime p̃cesserant in terminis nostris.Qm̃ ille qui vult
consequẽs necessario vult necessariũ antecedẽs ad illud.l.ad rez
mobilẽ.ꝛ.l.ad rẽ legatã.ff.de pcuratorib⁹.ꝛ.l.cui iurisditio.ff.
de iurisdi.omni.iudi.¶ Probat ẽt ex eodem statuto dum ĩme
diate subdit aliogn facit emẽdari ab hoĩb⁹ castelli ville ꝛc.qd
statutũ apte vult q ita demũ dãni illatore nõ inuẽto:cõitas te
neat.ꝛ sic ĩ subsidiũ.ergo ad hoc vt posset ꝯ cõitatẽ p̃ueniri neces-
se erat prius fieri diligentẽ inuestigationẽ ad inueniendũ dãni
illatorẽ per id qd hr̃ in.d.l.fi.ff.si cer.pe.ꝛ in.l.decem.ff.de verb.
ob.ꝛ in aut.p̃nte.C.de fideiusso.qd ẽt clarius colligit ex eodem
statuto dũ in eodẽ necessitate ĩposito dicto sindico dictũ dam-
num ꝛ vastũ inuenire tã per sacr̃m sindicoꝝ locorũ in quibus
dãnum vel vastũ datũ fuerit q̃ p al's psonas ꝛc.p que v̾ba claris
sime ostẽdit inuestigationẽ dãni illatoris debuisse ista fieri ante
q̃ p̃ueniretur cõtra cõitatẽ.¶ Quoniã iste est regula q̃ probat
3 in spẽ omnia p̃cedentia q †vbicũq; agit cõditiõe ex statuto ad
vnguẽ cõcurrere ꝛ obseruari dñt reqsita a statuto ita singulari
ter voluit Bar.quem sequitur Bald.in.l.in cau.C.de accusa.
vbi dicunt qvod si intẽtat cõditio ex statuto nisi pbent oĩa que
statutũ reqrit dꝫ qs succũbere.Nã vbicũq; statutũ vnũ statuit
ꝛ aliud p̃supponit nunq̃ hꝫ locũ nisi pbet p̃suppositũ exemplũ
4 dictat statutũ q †turbans possessionẽ puniatur in tm̃ ꝛ ablata
restituat:non hꝫ locũ in eo qui turbauit ꝛ nihil abstulit glo.est
sing.quã ibi summe not.Jaco.bu.Rapha.ꝛ Pau.de ca.in.l.
mancipia.in verbo aduocandum.C.de seruis fugi.ꝛ id dicunt
Nico.de nea.ꝛ Bal.in.l.j.§.itẽ illud.ff. ad silenianũ qd qñ sta-
tutum disponit cõem debere emendare dãnum illatũ per ignẽ
opꝫ prius probari ignem fuisse immissum benefaciunt no.per
Barto.in.l.diuus.ff.de testõ mili.ꝛ in.l.absentem.ff.de penis.
ꝛ qd not.Inno.in.c.cũ sit generale extra de foro cõpe.ꝛ text.in
l.q ait.ff.de adulte.igitur ex predictis pꝫ q cum statutũ requi
rat prius inuestigari debere dãni illatorẽ.ꝛ hoc minime factũ
fuit nõ potuit in subsidiũ p̃ueniri ꝯ hoĩes illius ville ꝛ hoc solũ
fundamẽtũ sufficeret ad victoriã obtinẽdã ĩtelligẽtib⁹.¶ Ter
tio principalr p̃dicti sindicus ꝛ hoĩes debẽt absolui:qm̃ vt mihi
narrat tale dãnum bouis ĩterfecti pbat datũ ab alio boue ꝛ ab
aĩali irrõnali ad quẽ qdẽ casum nullo mõ extendunt v̾ba statu
5 ti vt ex plurimis statim ondo.ergo †nõ dꝫ habere locũ dispõ sta
tuti in casu ad quẽ v̾ba non adaptant.l.ita aũt.ꝛ ibi p Bar.ff.
de admi.tut.l.hos accusare.§.oĩb⁹.ꝛ.§.hoc bñficiũ.ff.de accusa.
l.j.§.loquit.ff.de aqua.q̊ti.ꝛ estiua.ꝛ p Bar.in.l.iij.ff.ad.l.iuliã
repetũda.sꝫ p̃dictũ statutũ nõ loquit qñ dãnum esset datũ ab
aĩali irrõnali igit nõ ꝯprehẽdit casum nr̃m.¶ Prĩo hoc osten-
dit ex rub.statuti dicẽtis de pena dãnis dãnum ꝛc. Nulli autẽ
dubiũ est q aĩali irrõnale nõ tenet aliqua pena dãdo dãnũ ex
quo caret sensu.pena aũt p̃supponit culpã aliquã siue delictũ q̃
nõ cadunt in aĩali irrõnali ĩmo nec inrõnali q sensu caret vt hec
hñtur in.l.j.§.j.ff.si quadru.pau.fe.dicat in tex.ꝛ gl.ꝛ in.l.ĩfans
ff.de sicca.ꝛ in.l.infans.ff.de furtis.ꝛ in cle.j.de homi.ꝛ ibi no.
validũ aũt est ar.a rubro maxie quo ad ĩtellectũ nigri.vt est gl.
no.in.l.j.C.ne liceat ĩ vna ea.q̃ cã tertio puo.ꝛ in phemio.vj.in
v̾bo titulis tradũt plene moderni in.l.j.ff.si cer.pe.facit.l.impa
tores.ff.de in diẽ adiec.sꝫ hoc ẽt clare apit statutũ dũ dicit ꝛ pe-
na inde ĩposito soluta cõi senaꝝ.¶ Scdo per v̾ba statuti dum
dicit in pluribus locis qd dꝫ compellere dãnum dantẽ ad emẽ-
6 dam dãni.sed clarum est q † si dãnũ dat a quadrupede qd aĩal
qd dedit dãnum non cogit ad emendam.sed dñs quadrupedis
l.j.ꝛ per totum.ff.si quadru.pau.feci.dicatur.item nec dñs pre-
cise cogitur sed liberat prestando animal qd intulit pauperiem
d.l.j.ꝛ insti.eo.tit.in prin.nec aliquo modo pñt adaptari predi
cta verba qd animalia cogat dãnum emendare.¶ Tertio pro-
batur ex verbis dicti statuti dum dicit.ꝛ si aliquis doceret reus
in aliquo dictoꝝ maleficioꝝ que verba nullo mõ cadũt ĩ anima-
li irrõnali qd vt dixi non dr̃ proprie delinquere:vt est tex.in.d.
l.j.§.j.ff.si quadru.omnia em̃ crimina large dicuntur maleficia
l.ex maleficijs.in prin.ff.de actio.ꝛ obli.que non cadunt in ani-
malibus irrationalibus ꝛ hoc maxime si capiamus maleficiũ
stricte iuxta no.per.Bar.in.l.aut facta in princip.ff.de penis.
¶ Quarto probatur ex verbis que ĩmediate se quũtur dũ dicit
legitime requisitus venire contẽpserit.teneatur ptãs ad requi-
sitionem dicti sindici pcedere contra eum per bannimentũ ꝛ si
cut dicto sindico videbitur ꝛ illũ talẽ in ciuitate vel districtu ha
bitare non pmittat.que verba nullo mõ adaptari pñt ad ani-
malia bruta cũ in eis non cadat citatio minusq; cadat cõtensio
minimeq; bannũ ꝛ expulsio a ciuitate vel comitatu.¶ Quinto
ꝛ vltimo ex quo statutũ punit receptatores damni illatoꝝ sicut
receptatores bannitoꝝ pro maleficio qd pro certo absurdũ esset
intelligendo qñ damnum esset datum a quadrupede.ꝛ per hoc
indubitanter credo qd predictũ statutũ nõ habeat locũ in casu
nostro nisi vno casu qñ culpa hominis datum esset dãnum ꝛ te-
neretur aquilia:vt hr̃ in.l.si ex plagijs.§.quidam.ff.ad.l. aqui
liam.ꝛ in.l.j.§.sed si canis.ff.si quadru.paupe.fecisse dicatur.et
in.c.fi.de iniurijs et damno dato cum simili.Alias autem ho-
mo non dicit dare dãnum sed quadrupes licet dñs tenetur ra-
tione animalis vt patet per totum illũ titulũ si quadrupes ꝛc.
ergo statutum maxime cum sit exorbitans ad eũ non extendit.
¶ Quarto principaliter dato qd loqueretur de damno dato a
quadrupede, adhuc dico qd sequi debet absolutio ex quo sin-
dicus denunciauit quadrupedẽ dãtem dãnum ꝛ eius dñm me
dio iuramento.ꝛ sic dꝫ potius ptãs condẽnare dñm animalis.
et prius anteq̃ p̃ueniat ad condẽnationem ville ad denuncia-
tionẽ sindici cui standũ est vt ex forma p̃allegati statuti dum dr̃
7 †ꝛ si ĩuenerit cõpellat illum q dãnũ vel vastum fecisset ad emẽ-
dam puniendũ per potestatẽ arbitrio suo ad relationẽ sindici ꝛ
sic vult statutum stari dicto sindici.ꝛ sic stante hoc statuto non
potest eius dictum reprobari licet iudex possit illum criminalr
punire.s̃m Ja.de are.sed Jaco.but.dicit standũ in dubio nisi
falsa diceret denunciatio s̃m eũ in.l.j.C.de re iudi.argu.l.diuus
ff.de custo.reo Azo in summa.C.ad.l.aquiliam dicit standum
nisi inde ex inspectione ꝯrium videbit tradit predicta Bal.in
l.j.C.si aduersus libertatẽ.ꝛ Pe.de anch.in repeti.c.j.extra de
consti.in.xiiij.q.prin.v̾.alterius si statuto cauet qd de dãno ꝛc.
vnde cum in casu nr̃o appareat de illatione dãni ꝛ a quo ex re-
latione sindici cui standum est damni illator est condẽnandus.
¶ Quinto principalr dꝫ seq absolo.qꝛ vt mihi p̃supponit non
est deductũ neq; pbatũ q p̃dicta cõitas abbatie sit sub aliquo
plebario nec sub quo quorũ vtrunq; requirit.¶ Primum qd
villa sit sub aliq̃ plebario vt ptꝫ in.s̃.allegato statuto in ver. et
si contingat.ꝛ ideo al's sup dicto statuto cõsuluit Bar.q castra
qui ex priuilegio tractant vt ciues senarũ vt in castro meniano
ꝛ in castello della syluia:nõ ꝯprehẽdunt sub dicto statuto cũ ci-

nitas senarum non sit sub aliquo plebario: vt cōcludit in suo cōsi. incipien. in qōne ꝓposita videndū est qualr̄ teneant̄ hoīes castri de meniano. Itē scōm requirit̄ qḋ apparet de quo plebario: vt pꝫ p dictū versiculū ⁊ si cōtigat. nec pōt se iuuare ps aduersa ex articulo dicti sindici qui articulatus est sub quo plebario ipe ꝑdictus sensius illōn egauit vt nō cōcludit Bart. in. l. fi. ff. de his quibus vt indignis. ¶ Sexto ꝓncipaliter defenditur dicta cōmunitas qꝛ dictus sensius actor vt audio non probauit sibi incūbentia nisi per confessionē sindici ergo remota dicta confessione dꝫ succumbere iuxta. l. qui accusare. C. de eden. ⁊ in. c. iter dilectos. extra de fi. instr. qḋ aūt dicta confessio non obstat pro-
8 batur ex plurimis. ¶ Primo lꝫ † sindicus possit positionibus rñdere ⁊ stetur eius cōfessioni iuxta no. per spec. in ti. de actore ver. Item sindicus tū hoc est verū qñ hꝫ ad id mandatum vnde cum mandatū sit facti dꝫ ꝓbari ⁊ per ꝯñs si nō probat̄ iudiciū est nullū iuxta. l. lꝫ. C. de ꝓcu. ⁊ hoc maxime cū in rñdendo positionibus requirat̄ spālissimū mandatū vt eleganter concludit Imo. in. l. pe. §. ad crimē. ff. de publi. iud. facit qḋ no. Barto. in l. filiusfami. ff. de donationibus. ¶ Scḋo qꝛ dicit esse ꝓbatum per testes de errore cōfessiōis ⁊ qḋ ꝯfessio est reuocata quo casu etiā ex iteruallo admittit̄ reuocatio vt ar. in. c. j. de ꝯfes. in antiquis. ⁊ in. c. j. de confessis. l. vj. ⁊ p Bal. in. l. edita. C. de eden. et in. c. ꝑterea. de testibus cogendis. ⁊ in. c. ex lr̄is extra de diuortijs. cum si. ¶ Tertio qꝛ probatur ꝙ dictus sindicus sit minor xxv. ⁊ sic nō potuit esse sindicus vel ꝓcurator ad iudicia. vt hr̄ in. l. minor. ff. de ꝓcu. ⁊ in. l. exigendi. C. de ꝓcuratoribus ⁊ i l. j. ⁊. ij. C. qui ltiaꝫ ꝑsonā ⁊ hoc maxime in cāis criminalibus. vt est casus in. l. clar. C. de auc. prestanda ꝓut est ista ex quo cōmunitas tenet̄ in defectū dānum inferentis insti. de obli. que ex q̄si male. §. Itē is. ⁊ tradit in spē Bar. in dicto ꝯsilio. ¶ Ultimo defendunt̄ manifeste si verū est ꝙ bos fuerit vulneratus in curia monasterij: lꝫ mortuꝰ fuerit in curia abbatie qꝛ cēset mortuus i curia monasterij: vt vbi fuit vulneratꝰ: ex quo vulneratꝰ mortuꝰ est ⁊ ille locus attendi dꝫ. casus est in. l. ait lex. ⁊ in. l. huic scriptu re. ff. ad. l. aquiliam. Nam qñ finis hꝫ ab initio necessariam cōsequentiā attendit̄ principium ⁊ nō finis casus est ⁊ ibi Bart. in. l. dāni infecti. §. fabini. ff. de dam. infec. ⁊ in. l. iij. §. seyo. ff. de mino. ⁊ ita indiuiduo determinat Barto. post Cy. in. l. j. versi. quēadmo. ar. illius tex. ff. de incēdio rui. ⁊ naufragio. vbi dicūt qḋ si est factū pactū cum stipendiarijs qḋ cōitas dꝫ emendare equos mortuos in libello. ⁊ vnꝰ equus fuerit vulneratꝰ i libello ⁊ demū mortuus i ciuitate. Et cōcludūt qḋ sic ⁊ sic apparet qḋ censetur mortuus in loco in quo est vulneratus. ⁊ idem tꝫ dñs Florianus in. d. l. ait lex in principio hn̄ facit qḋ no. Bart. in. l. libellor. ff. de accusa. §. sed quero aliqs percussit. vbi concludit
9 ꝙ † si qs percussit titiū in platea ⁊ demum mortuus fuerit in alio loco dꝫ appōi in libello accusatorio locꝰ vulneris ⁊ nō locꝰ mortis qꝛ ibi vr̄ mortuꝰ qꝛ inspicit̄ locus vbi qs percutitur nō locus vbi quis moritur. Laus deo ⁊c.

¶ Consilium. lvj.

1 ☞ Statuta laicorū non ligant personas neqꝫ res ecclesie.
2 Statutū laicorū ꝓhibēs acqrere ab ecclia ōꝫ ꝯ libertatē ecclie.
3 Correlatiuorū vno prohibito alterum censet̄ prohibitum.
4 Statuens contra libertatem ecclesie est excōicatus.
5 Illicita nunq̄ veniunt in generalitate.

Dominus labia mea aperiat et spūssanctꝰ illuminet intellectū. ¶ Uiso decreto illustrissimi ducis borsij. ⁊ cōtingētia facti cōcludendū est idubitanter vel ꝙ tale decretū nō valuerit. vel qḋ nō extēdat̄ ad casus qñ ecclesia inuestiret de rebus ecclīasticis ēt ꝑsonas nō habitātes. et sic qḋ nō fuerit intētio ꝓncipis ꝯprehēdere hunc casuꝫ. ¶ Pri-
1 ma pars ꝯclusionis ꝓbat̄. Nā † statuta laicorū inferiorū a ꝓncipe nō ligant ꝑsonas ecclesiasticas nec res ecclīasticas ēt qñ sunt in fauorem ecclesie casus est clarus in. c. ecclīa sancte Marie extra de cōsti. ⁊ in. c. cū cā. extra de iudi. Et rō est in ꝓmptu qꝛ potestas statuēdi depēdet a iurisditione. vt est gl. ⁊ ibi notāt doc. i l. j. ff. de iur. om. iudi. ⁊ Bar. in. l. oēs ppl'i. in. j. q. prin. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ in. c. j. de cōsti. li. vj. ⁊. d. Abb in. c. cū ones. extra de cōsti. Cū ergo layci nō habeant iurisditionē in ꝑsonas vel res ecclīasticas vt in. d. c. ecclesie scē Marie. cum ibi no. ⁊ in. c. que in ecclesiarū eod. tit. xcvi. di. vñ qdem. ⁊ in. c. fi. de re. eccl. nō alie. not. Archi. ⁊ in. c. j. de imu. ecclesiarū lib. vj. ⁊ Bart. in auc. itē nulla cōitas. de epi. ⁊ cleri. ⁊ Cy. in. l. ij. C. que sit lon. consue. igit̄ talia statuta non valent. Et hoc maxime in casu nr̄o cum tota villa borsede. vt mihi narrat̄. sit de iuribus ecclesie vñ disponendo super bonis dicte ville censet̄ specifice disponere super rebus ecclesiasticis qḋ qdem nullo mō fieri potuit. casus est in. d. c. ecclesie sancte Marie. ⁊ not. Bar. in. l. cūctos populos. C. de sum. tri. ⁊ fi. catho. lꝫ ꝯtrium dicat Bar. quādo statutum ḡnaliter loqtur vt ibi per eū cuius dicta cōiter reprehēdūt canoniste in. d. c. ecclesia sancte Marie. ⁊ ibi late prosequitur dominus Abbas in repeti. ⁊ do. Anto. in. c. qḋ clericis. de foro competen. et Pe. de anch. in repe. c. j. extra de consti. ⁊ Bar. de saly. in auc. cassa. C. de sa. san. eccle. ⁊ alias plene ꝯ Bart. cōsului in ciuitate senarum ⁊ subscripserūt plures solēnes aduocati bononiēses ⁊ ꝑusini qḋ nō discutio. qꝛ statutū specifice disponit sup rebꝰ ecclīasticis q̄ casu ēt ipsemet Bar. illō idē tenuit. vt. s. dixi. Et hoc marie in casu nostro qꝛ statutū ꝓcedit ꝓhibendo ⁊ vetādo: quo casu indubitanter dicūt doc. qḋ et ḡnaliter loquens nō ligat ecclīas vt ꝑsonas ecclesiasticas ēt qñ concerneret meū ꝯmodū ꝓut declarat lappus in sua allegatiōe. viij. ⁊ tenēt canoniste marie abbas modernꝰ in. d. c. ecclīa sancte Marie. ⁊ sic ex hoc capite ostēdit̄ decretū esse nullū. ¶ Scḋo principalr̄ ꝓbauit dicta ꝑma pars cōclusiōis. Nā cum de iure cōi vnicuiqꝫ licitū sit disponere de re sua. vt in. l. in re mādata. C. mādāti. l. nemo exterꝰ. C. de iudicijs
2 per dictū statutū vr̄ esse ablata dicta facultas. Et sic † cū ecclie per statutū laycorū esset ablatū qḋ de iure cōi ꝯcedebat̄. tale statū censet̄ esse ꝯ ecclesiasticā libertatē vt pꝫ ex no. p Inn. ⁊ doc. in c. nouerint. extra de snīa excōi. ⁊ per legistas in auc. cassa. ⁊ irrita. C. de sac. san. eccle. ⁊ p Bal. plene in sua rep. l. cūctos populos. C. de sum. tri. ⁊ fi. catho. ⁊ in spē in terminis nr̄is qñ quis ꝓhibet̄ acqrere ab ecclesia statutū dicat̄ ꝯ libertateꝫ ecclesiasticā: est casus in terminis in. c. ⁊ ibi gl. ⁊ doc. extra de īmunitate ecclesiarū lib. vj. Hoc ēt cōfirmat̄ per ea que cōsuluit Bart. i suo cōsilio. qḋ incepit. dñi priores hn̄tes in quo ponūt casum qḋ ꝑusini. statuerūt qḋ ꝯductores possessionū cuiuscūqꝫ fuerint clericorū vel laycorū possint renūciari ꝯductori ꝓ futuro tpe conclu dit qḋ dictū statutū nō vꝫ. Et inter alia dicit qḋ est ꝯ ecclesiasticā libertatē: qꝛ p tale statutū dissoluit̄ obligatio q̄ tenent̄ ꝯductores ecclīijs ꝯ id qḋ hr̄ in auc. Itē nulla cōitas. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ hꝰ ꝯsiliū refert ⁊ sequit̄ dñs Abbas in. d. c. ecclīa sancte Marie. ⁊ hoc posset ꝓ plura cōprobari que breuitatis cā omitto. et in. c. ij. de cōsti. li. vj. nec hāc obiectionē tollit tex. in. d. c. fi. de immunitate ecclīarū li. vj. vbi statutū ōꝫ esse ꝯ libertatē ecclesiasticā si laycus ꝓhibet̄ emere ab ecclīa ⁊ tū ōꝫ disponere circa ꝑsonam subditam. Nā vt ibi dicit gl. Jo. an. rn̄dēdo obiectioni lꝫ dictū statutū quo ad verba nō videat̄ esse ꝯ libertatē ecclesiasticā tū q̄ ad mentē ōꝫ esse faciēdo fraudē de persona ad ꝑsonā per id qḋ habet̄ in. c. ꝙto de ꝓuilegijs. ⁊ in. c. plerique. xiiij. q. iij. cū similibꝰ.
3 ¶ Preterea † ꝓhibito vno de correlatiuis alterū censet̄ prohibitū. l. an inutilis. ff. de acccepti. l. fi. C. de ind. vidui. Itē ꝓhibito nō habitāte qḋ ibi nō possit acquirere censet̄ ꝓhibita ecclia neqꝫ possit illū inuestire. ⁊ ꝓbat̄ ex his que notāter pōit Bal. in rub. C. de rebus credi. vbi vult qḋ ꝓhibita emptione censet̄ ꝓhibita vēditio ad propositū nr̄ꝫ ēt adducit Dñicꝰ de sctō Geminj. post Joā. an. in. d. c. fi. de imu. ecclesiarū id qḋ hr̄ in. l. j. ⁊. ij. ff. si qs aliquē testa. ꝓhibuerit. vbi ꝓhibēs notariū vel testes intrare. ꝓhibuisse ōꝫ testatorē testari ad idē qḋ habet̄ in. l. veteres. ff. de iti. actu. q̄ priuato. vbi ꝓhibēs portari necessaria ad reficiēdū intelligit̄ refectionē ꝓhibuisse: ꝓ his ēt optie facit qḋ cōcludit. d. Abbas in. d. c. sancte marie. allegādo Pe. de anch. ita cōsuluisse in qōne de facto. est inter cōsilia sua cōsi. xj. incipit i noīe dñi amen. factū sup quo petit̄ cōsiliū ⁊c. Nā archieps' spalateñ. habebat molēdina extra ciuitatē ex largitiōe Regis Ungarie filr̄ ēt cōe spalati hēbat alia molēdina statutū fuit p hoīes spalatiqꝫ oēs eūtes ad molendina extra ciuitatē tenerent̄ in igressu soluere certā gabellā ꝑterq̄ eūtes ad molēdina cōis. pp quod hoīes nō ibant ad molēdina archiepi. ꝯ cōis cōcludit quod tale statutū est ꝯ libertatē ecclesiasticā. qꝛ lꝫ disponat tū circa subditos ex eo grauat̄ archieps: vñ nō est curandū cū q̄ qs loquat̄. sed in quē volūtas intētio dirigat̄. l. cū pr̄. §. dōa. ff. de leg. ij. multotiēs eñ cōtingit qḋ in dispōne vnꝰ exprimit̄ ad aliū vō effectꝰ dirigit̄ per obliquū ⁊ hoc dꝫ cōsiderari nō solū ꝑsona expssa. l. j. §. nūc de effectu. ⁊. l. si qs reū. §. j. ff. de libe. leg. ⁊ in. c. quāto. ⁊ qḋ ibi no. de ꝓuileg. ex quibꝰ infert̄ conclō qḋ cū pp dictum statutum auferatur libera facultas ecclesie inuestiendi quos vult si ecclesia intelligat̄ ꝓhibita tale statutū est nullū tanq̄ ꝯ ecclesiasticā libertatē. ¶ Scḋa ps ꝯclōnis vr̄ ꝓbari. s. qḋ intētio principis nō fuerit dispōere circa acqrētes ab ipsis laycis dicte ville alienātibus vtile dñium ex ꝑmissione bulle. Circa quos alienantes vtile dñiū rerū ecclīasticarū potuit disponere statutū laycorū inter ipsos laycos. qꝛ tūc disponit sup rebus laycorū ⁊ nō ecclesiasticis vt cōcludit elegāter Pe. de anc. in suo ꝯsi. cccxxiiij. incipi. in xp̄i noīe amen. postq̄ ista dña fuerat. Hanc conclōnem ꝓbo ēt duplici fundamēto. ¶ Primo qꝛ si cum impossibile sit layco disponere sup ꝑsonis vel rebus ecclīasticis ex defectu iurisditionis nō censet̄ factū sup īpossibilibꝰ ipsi statuēti vt dicit Bal. in. l. fi. §. in cōputatio. C. de iure de lib. Nō eñ vr̄ de mente statuētis cōprehēdere velle nō subiectos. vt i. c. a nobis extra de sen. excō.

len.excõ.tradit.d.abbas.in.d.ecclesia scẽ Marie imo fortius ꝭm eum
nõ est de mẽte cõprehẽdere subditos sibi nõ obedientes de facto.l.j.in fi.
C.de nouo codico cõfirma.ergo dicamus qd noluerit cõprehendere ca
sus qñ alienatio fieret ab ecclesia qꝛ hoc erat sibi ĩpossibile ex defectu iu-
risditiõis.sed tñ quãdo alienatio fieret a laycis in laycos de vtili dñio
put dictũ est.Scdo qꝛ si statutũ pdictũ ĩtelligeret qñ alienatio fieret ab
4 ecclesia esset ꝯ libertatẽ ecclesiasticã.⁊ † sic statuens fuisset excõicatus.c.
nouerint extra de sen.excõ.ergo nõ est intelligendũ dictũ statutũ vt vi-
5 deat statuẽs in excõicatione incidisse.qꝛ † nunq̃ in gñalitate veniũt illi
cita ⁊ semp dispõ est intelligẽda ne qs incidat in delictũ per id qd hr̃ ĩ
in.c.cãm.de elec.li.vj.in.c.si gratiose.de rescrip.e.li.⁊ in.l.si pr̃.ff.que in
frau.cre.⁊ in.l.si pcurator.ff.de cõdi.inde.cũ si.bñ facit.l.merito.ff.pro
soc.⁊ per hanc rõnem ⁊ al's ita interpretat in simili statuto.quod bona
nõ possint alienari in nõ conferẽtes vt nõ cõprehendat eccl'ias Jo.an.
in nulla.⁊ post eũ late dñicus de scõ.G.in.d.c.fi.de imu.ecclesiaꝝ libro
vj.ita ẽt per hanc rõnẽ interpretat.d. Abb.post Pet.de anc.in.d.ꝯsi.
xj.illud statutũ hoĩum terre spalatei vt nõ cõprehendat molẽdina ad
que dꝫ esse liber accessus per no.per Jo.an.in.d.c.fi.de imu.eccle.ex qui
bus sit ꝯcl'o qd tã ex defectu ptãtis q̃ ex defectu volũtatis dictũ statu-
tũ nõ trahit ad casum nr̃m.⁊ sic dicta ĩuestitura facta de dictis filijs
valuit ⁊ tenuit.non obstãte dicto statuto ⁊c. ¶ Consilium.lvj.

1 ☞ Dotis dominium quod erat penes maritum:soluto matrimonio
statim transfertur ipso iure in mulierem.et rei vendicatio statim cõpe-
tit mulieri contra heredes mariti.numero.2.
3 Res quando censeatur esse in dotem et non estimatio.
4 Estimatio quando non faciat emptionem.
5 Res estimata licet simpliciter detur in dotem cũ pacto de reddẽda ea-
dem re subintelligitur quod debeat reddi habita ratione augmenti et
diminutionis.
6 Electio est debitoris in alternatiuis.
7 Res si detur in dotem pro ea estimatione quam arbitri declarabunt:
an res vel estimatio debeatur.et.nu.9.
8 Contractus dotis non resoluitur:sed receditur a persona.

Onsilijs nostris trinus deus optimus adsit vt fas ppetua sctãq; iura loquar ⁊c. ¶ Stantibꝰ suprascriptis instr̃o dotali ⁊ laudo inde secuto.sol.ma.inter pdictũ Joãnem ⁊.d.Antoniã per mortẽ dicti Joãnis.⁊ sic euenit casus restituendaꝝ dotiũ in presentiarũ.vñ oritur cõtẽtio inter hr̃des dicti Joãnis ⁊ dictã.d.Antoniã:qꝛ dicta.d.Anto.vult repetere dictas res in dotẽ datas.heredes vero predicti dñt tñ se esse obligatos ad florenos qngentos quinquaginta.queritur qd iuris. ¶ Circa presentẽ consultationẽ primafacie videbat dicendũ qd dicta.d.Antonia posset repetere easdẽ res quas dedit in dotẽ q̃tũcunq; eas extimatas dedisset:qꝛ vr̃ considerare hr̃e elec.per tex.singularẽ qui vr̃ hoc pbare in.l.in rebꝰ.
C.de iure dotiũ qd videat facta extimatio rerũ datarũ in dotẽ ad cognoscendũ an res sint deteriorate penes maritũ p casũ ĩ.l.inter virũ.C.de iure dotiũ.facit tex.in.l.cũ post.§.res in dotẽ.ff.e.ti.⁊ vtrobiq; tradit per doc.facit tex.in.l.si estimatis.⁊ in.l.extimate cũ vtrobiq; no.ff.so.ma. ¶ Scdo pdicta cõcl'o vr̃ firmari qꝛ laudũ pdictũ vr̃ fuisse nullũ qm̃ pdicti arbitri fuerũt electi super tribꝰ.prĩo sup declarãdis rebꝰ datis in dotẽ. ¶ Scdo sup eis extimandis. ¶ Tertio sup restituẽdis rebus sine dote.vt pꝫ ex forma cõpromissi a qua arbitri hñt ptãtẽ.l.non distiguemꝰ.§.de officio.ff.de arbitris.l.si cũ dies.§.plenũ eo.ti.⁊ Spec.in ti.de arbi.§.excipit ver.Jtẽ q nõ est locũ.⁊ Jo.an.in.c.humilis.de ma.⁊ obe.Bal.in.l.cũ aũt.C.de arbi.arbitri aũt predicti tantum tulerũt laudũ declarãdo q̃ res essent date in dotẽ ⁊ eas extimauerũt.Quid aũt esset restituendũ in casu restituendarũ dotiũ nihil declarauerũt.vñ succedit q lꝫ sentẽtia sit valida.si qs habebat pnunciare sup pluribus capitulis sepatis.⁊ sup quibusdã pronũciauit.sup quibusdã nõ iuxta no.p gl.⁊ doc.in.l.ẽt.§.j.ff.de mino.⁊ in.l.j.C.si aduersus rẽ iudi.tñ secus est in arbitro qꝛ laudũ est nullũ vt est casus in.l.qd tñ in prin.⁊ ibi gl.Bar.Bal.⁊ oẽs.ff.de arbi.tradit in.l.de rebꝰ co.ti.nisi esset dictũ qd posset pnunciare semel ⁊ pluries ⁊c.vt tradit in.d.l.quid tñ.⁊ notat Jo.an.in addi.Spe.in ti.de arbi.§.sequit.⁊ Bal.ĩ.d.l.j.C.si aduer.rem iud.⁊ Ludo.ro.in rub.de arbi.faciũt no.per Bal.in.l.si diuersa.C.de trãsact.⁊ per Bal.in.l.j.C.qñ puo.nõ est neces.⁊ p.d.Ant.⁊ Jmo.in.c.qntauallis.extra de iureiur.tñ vr̃ ꝯcludẽdũ laudũ eẽ nullũ.⁊ sic esse res datas extimatione.⁊ cõsequens q credẽtes que extant sint reddẽda vt est casus in.d.l.in rebus.⁊.j.latiꝰ dicetur. ¶ His tñ non obstantibꝰ ꝯrium arbitroꝝ fore verius q imo pecunia iuxta extimationẽ arbitroꝝ sit reddenda.p cuius rei declaratiõe cõsiderabo aliquos casus ex quorum discussione ⁊ decisione apparebit veritas pñtis consultationis.
¶ Primꝰ casus est qñ dant in dotẽ res inextimate q̃ casu eedẽ res vẽ-
1 dicant p mulierẽ † qm̃ stati soluto mr̃imonio dñiũ qd erat penes virũ vt
ĩ.l.dote ancillã cũ ibi plene notatis.C.de rei vẽ.ipo iure re trãsfert ĩ mu-
lierẽ vt est casus singularis ĩ.d.l.in rebꝰ.C.de iure.dotiũ.vbi hoc plene
2 disputãt gl.⁊ doc.⁊ gl.⁊ Bar.⁊ doc.in.l.j.ff.so.ma.vñ cũ † stati soluto
mr̃imonio mulier efficiat dña stati sibi ꝯpetit rei vẽdicatio ꝯtra hr̃des
mariti possidẽtes vt est casus in.d.l.in rebꝰ.⁊ in.d.l.vnica.§.tã aũt.C.
de rei vxo.act.Et hoc in rebꝰ extãtibꝰ rebꝰ aũt inextimatis nõ stãtibus
restituit extimatio.vt in.d.l.res in dotẽ.ff.de iure dotium tradũt gl.⁊
doc.in.l.extimate.ff.so.ma.⁊ hoc est casus nr̃ qꝛ nõ dedit simpl'r res inextimatas sed p certo pcio extimatiõe fiẽda p arbitros. ¶ Scdꝰ casus est qñ mulier dat res extimatas in dotem cũ hoc pacto q eedẽ res reddant in eodẽ pro pcio q̃ extimate fuere gr̃a exẽpli.si mulier det in dotẽ pdiũ extimatũ centũ appositũ q soluto mr̃imonio illud pdiũ deberet
reddi sub eadẽ extimatiõe cẽtũ.⁊ tũc ipsum pdiũ ẽ repetẽdũ ⁊ si eẽt de-
3 pditũ vel deterioratũ culpa mariti deuenit ad extĩationẽ taxatã.qꝛ † tũc
ipse res ⁊ nõ extimatio cẽsent eẽ in dotẽ hec oĩa pbat apte tex.in.l.si inter virũ.C.de iure dot.⁊ ibi gl.Cy.Bar.Bal.⁊ Sal.⁊ rõ ẽ ꝭm gl.⁊ doc qꝛ tũc extimatio nõ facit emptionẽ.sꝫ vt cognoscat an res sint deteriorate penes maritũ facit tex.ĩ.l.cũ post.§.cũ res in dotẽ.ff.de iure dotiũ.⁊ hic est ẽt pprie casus in.l.fi.ff.de pactis dotalibꝰ ⁊ tenẽt gl.⁊ doc.in.l.in rebꝰ.C.de iure dotis.⁊ doc.in.l.extimatis.ff.sol.ma.⁊ sic ẽt nõ est casus nr̃.qm̃ nullũ pactũ interuenit q eedẽ res redderent p eodẽ pcio p quo fuerũt estimate. ¶ Tertiꝰ casus est qñ res dotales dant estimate hoc tñ pacto vt dicte res restituant si existãt habita rõne augmẽti ⁊ di-
4 minutiõis ⁊ si nõ extãt reddat eaꝝ estĩatio.⁊ hoc casu ẽt reddant eedẽ
res:qꝛ † talis estimatio nõ facit ẽptionẽ.vt est casus in.l.si estimatis.et in.l.estimate.ff.so.ma.⁊ vtrobiq; tradit p gl.⁊ doc.⁊ si res sint in dotẽ date repiunt tpe soluti mr̃imonij viliores.tũc illud succedit dãno viri ⁊ tenet supplere vsq; ad estimationẽ inde factã.si aũt efficiunt pciosiores sil'r vice vsa illud cedit lucro viri ⁊ hoc est qd voluit tex.in.d.l.si estimatis.dũ dr̃ habita rõne augmenti ⁊ diminutiõis.⁊ pbat in.d.l.si iter virũ.qd qdẽ pcedit qñ dicta diminutio seu vtilitas supuenit dolo seu culpa ipsius viri.secꝰ si sine culpa pp casum casmatis vel aquarũ vel qꝛ ꝭm morẽ regiõis valor est diminutꝰ.⁊ voluit gl.notãda cõiter approbata in.d.l.si inter virũ.⁊ hic ẽt nõ est casus nr̃.qm̃ nullũ pactũ inter virũ qd eedẽ res estimate reddi deberẽt habita rõne augmenti ⁊ diminutionis. ¶ Quartꝰ casus est qñ res sunt date estimate cũ pacto simpl'r adiecto q eedẽ res reddant ⁊ augmẽtum cedit lucro viri ⁊ diminutio eius dãno qm̃ talis estimatio nõ facit emptionẽ.sꝫ cẽset facta ad effectũ cognoscẽdi.an res sint effecte vtiliores vel cariores in manibꝰ viri vt pbatur in.d.l.si inter virũ cũ ibi no.p gl.⁊ doc.⁊ in.d.l.cũ post.§.res in dotẽ
⁊ in.d.l.fi.ff.de pac.dotalibꝰ.facit.l.q si fundus.ff.de fun.dota.⁊ sic pꝫ
5 qd † lꝫ simpl'r res estĩata det in dotẽ cũ pacto de reddẽda eadẽ re subin
telligit qd debeat reddi habita rõne augmẽti ⁊ diminutiõis.⁊ sic dicta verba qñ apponunt dicunt apponi ad habũdantẽ cautelã vt hr̃ in.l.q mutuã.ff.mãda.⁊ ita declarãt moderni in.d.l.si extimatis.⁊ hic ẽt nõ est casus nr̃:qm̃ nullũ pactũ ĩteruenit de reddẽda eadẽ re sed tñ de reddẽda dote declarãda. ¶ Quintꝰ casus est:qñ dant res in dotẽ estimate cũ hoc pacto qd eedẽ res reddant vel carũ estimatio.⁊ tũc distinguit qd aut electio ꝯcedit expsse mulieri p pactũ ⁊ ipsum hꝫ eligere.aut viro ⁊ tũc vir eligit vt pbat tex.in.l.plerũq; ĩ fi.ff.de iure dotiũ.hñ ẽt pbat tex.in.d.l.si fundus.ff.de fun.dotali:nec mirũ.qꝛ ꝯctus ex ꝯuẽtiõe.l.ac
6 cipiũt.l.legẽ.C.de pactis.l.semp in stipl'onibꝰ cũ si.ff.de re.iur.aut ⁊ ter
tio sumꝰ in dubio.⁊ tũc electio est viri:qꝛ † regulariter in alternatiuis electio est debitoris.casus est notabilis in.d.l.plerũq;.in fi.ff.de iure dotiũ facit tex.in.l.qd aũt.§.si maritꝰ.ff.de dona.inter vir.⁊ vxo.⁊ in.l.ci §.qd si de pluribꝰ.ff.depositi.⁊ in regula in alternatiuis cũ materia.de reg.iur.in.vj.⁊ hic etiã nõ est casus nr̃:qm̃ nõ est factũ pactũ simpl'r de reddẽdis rebꝰ extimatis sꝫ de reddẽda dote.s.in rebꝰ vel extimatione put p arbitros declararet. ¶ Sextꝰ casus est:qñ dant res in dotẽ estiate pacto apposito qd reddat estimatio.⁊ hoc casu estimatio facit emptionẽ:qꝛ vir vr̃ emere res ⁊ breui manu vxori preciũ tradere ⁊ demũ illud pciũ in dotẽ recipere.Ad hoc tex.notabilis in.l.plerũq;.§.si ante ff.de iure dotis.⁊ in.l.vnica.§.sed nouissimi cum ibi plene no.C.de rei vxo.actio.⁊ clare determinat Bal.in.l.quotiẽs.C.de iure do.qm̃ ꝯctus recipit legẽ a cõuentiõe pciũ.l.legẽ.C.de pac.ꝯuẽtis ⁊ hñ pbat ad ppositũ in.d.l.plerũq;.§.fi.vñ si habemus expssaꝫ partiũ ꝯuẽtionẽ nõ est recurrendũ ad ꝯiecturas.l.cõtinuus.§.cum ita.ff.de vb.ob.⁊ hic est casus clarus ⁊ nõ est ẽt casus nr̃:qm̃ nõ fuit data res estimata pacto apposito qd redderet extimatio. ¶ Septimus casus est qñ simpl'r res estimata ⁊ sumus in casu dubio.an sit data vt faceret emptionẽ vel non ⁊ qño ⁊ tũc ꝯcludẽdũ est q talis estimatio in dubio facit emptionẽ:⁊ est reddẽda estimatio ⁊ nõ res:⁊ hic est pprie casus in.l.quotiẽs.⁊ ibi hoc tenẽt Bal.⁊ alij.⁊ est gl.cõiter approbata in.l.si ĩter virũ co.tit.vbi in qt Bal.q dicto casu vnus ꝯctꝰ occultat ⁊ aliꝰ exprimit qꝛ occultat ꝯctus emptiõis ⁊ exprimit ꝯctꝰ dotis ⁊ celeri manu trãsit de vno in alterũ vt al's hr̃ in.l.singularia.ff.si cer.pe.⁊ in.l.q negociũ.ff.mã.⁊ in.l.iij.ff.de do.iter virũ.⁊ lꝫ hoc nõ videat oĩno casus nr̃:qꝛ † nõ simpl'r date fuerũt res estimate.sed pro ea estimatione que fieret per arbitros tamen equipollet oĩno casui nostro ex quo arbitri simpliciter declararũt q̃ res essent in dotẽ ⁊ pro q̃ estimatione a pari enim pcedunt quãdo estimatio fit a partibus vel ab arbitris ex permissione partium.l.fi.cum ibi plene no.cõtrahen.emp.⁊ traditur in.l.siquis arbitratu.ff.de ver.obl.
immo ꝭm qd in dictis iuribus traditur statim facta remissione super
precio dicitur cõtractus lꝫ regulariter resoluatur arbitratoribus non
8 arbitrantibus.immo fortius hoc † est in contractu dotis in quo nõ re
soluitur contractus:sed receditur a persona vt est casus in.l.cum post §.gener.ff.de iur.do.ponunt doc.in.l.fi.⁊ in.d.l.siquis arbitratu.imo fortius al's fuit ꝯsultum ad propositum nostrum vt referunt plerique moder.in.l.estimate.ff.solu.matri.qd si data res in dotem ꝭm estima

tionē fiendā per duos hoīes cōiter eligēdos:qui tñ nunq̄ fuerūt electi
⁊ res ipsa fuit meliorata ⁊ preciosior effecta q̄ tūc soluto matrimonio:
illa res nō veniat restituenda.sed estimatio ſm q̄ valebat res illa tpe
dotis date.nam vr̄ ex tunc facta estimatio per legē que tunc erat certa
nō put erat certa ipsa ex nūc argu.l.cum ad pñs.ff.si cer.pe.⁊ ſm ipsaz
naturam hoc erat certum vcz q̄tum illa res valebat.facit qd̄ habetur ī
sūi in.l.certi conditio.in pñcip.ff.si cer.pe.ex qbus concludit̄ q̄ cuz in
terminis nr̄is arbitri declarauerint dotes esse florenos qngentos in di
ctis bonis estimatis.vt pz ex pmo capitulo laudi.vera dos dr̄ esse di-
cta q̄titas qngētoꝝ florenorum ⁊ illa venit restituēda per iura palle-
gata.pro hoc facit notabilis decisio Bal.in.d.l.quotiens.C.de iu.dot.
vbi dicit q̄ si instr̄o dotali nō cauet̄ de re vel estimatiōe reddēda quā-
do res est data extimata in dotē sed verba instr̄i dñt.quā dotē pmisit
reddere q̄ dicta vba intelligunt̄ de vera dote.vera aūt dos est pcium q̄
res estimatur.⁊ ideo precise debetur preciū.⁊ ita pluries interrogat⁹
dicit se rn̄disse.cuz ergo declarauerint dotem esse quingentos florenos
quingenti floreni sunt vera dos ⁊ sibi pcise veniunt restituendi.⁊ hoc
maxime in casu nr̄o ne eadez dos diuerso iure censeatur.argu.l.cuz qui
edes.ff.de vsucapionibus.cū plures res mobiles ⁊ corruptibiles ⁊ tpe
piture estimate fuerint in dotē date quaꝝ estimatio oīno venit restituē
da.vt in.d.l.estimate cum his que ibi ponit Bald.⁊ post eum moder.
ergo eodem mō reddi dz estimatio īmobiliū:⁊ per hoc pz rn̄sum ad p-
mā rōnez in 𝔷riuṁ allegataz.¶ Ad scdām rōnez breuiter rn̄detur qd̄
īmo dicti arbitri dicūtur pronunciasse sufficienter sup reddenda dote.
ex quo pnunciarunt dotes esse qngentis florenis.cum ex hoc necessa-
rio inferat̄ qngentos florenos esse in restōne.satis em̄ est iudici pronū-
ciare sup facto ex quo resultet iuris dispō.qm̄ decisio sup facto emanās
porrigit effectū suuz ad quālibet actionē ex illo facto descendētem.vt
est casus ⁊ ibi h̄ not.Bart.⁊ doc.in.l.si duo pfoni.§.idē iulianus.ff.de
9 iureiur.vnde cum†debeat reddi estimatio ⁊ nō res qm̄ dos consistit in
estimatione.vt.s̄.fuit ɔclusuz igit̄ satis dñr arbitri laudasse qd̄ veniret
ī restōne dotis ex quo declarauerūt dotē esse in q̄titatem qngētorum
florenoruz ⁊ sic effectualiter ⁊ equipollenter sup oībus dñr pnuncias-
se.sup primo q̄ declarauerunt res per signa vocabula ⁊ cōfines.item
sup scdo q̄ estimauerunt res.itē sup tertio qd esset restituendū noīe do
tis dñr declarasse declarādo dotē esse in q̄titate.pro hoc text.optimus
in.l.eū qui.§.si mulier.ff.de iure iur.quia vt dictū est sufficit qd̄ lz non
expssis vbis eqpollentibus aliqd sit pnunciatū.vt est text.⁊ ibi plene
notatur in.l.in summa in.ij.rn̄so.ff.de re iudi.⁊ notāt gl.Bar.Ange.⁊
Moder.in.l.j.ff.de re iud.⁊ est tex.in.l qd tñ.§.si arbiter ff.de arbitris.
cōfirmant̄ pdicta q̄ ī instr̄o dotali Joannes pdictus pmisit restituere
dotes declarandas per ipsos arbitros si ergo arbitri declararunt do-
tem esse in q̄titate ⁊ estimatione reꝝ dataꝝ in dotez ergo q̄titas et esti
matio venit in restōne .qm̄ secuto laudo agit̄ ex ɔpromisso vt no.Bar.
ī.l.ij.ff.de arbi.vñ ex dicto ɔpromisso ēt satis apparet arbitros laudas-
se estimationē esse restituendaz ex quo laudauerūt estimationē esse in
dotez ⁊ ex quo ptes pmiserunt restituere dotē declarādā per arbitros.
sit ergo ɔclusio q̄ h̄r̄des pdicti Joānis nō tenent̄ restituere res datas
in dotē sed estimationē iuxta laudum arbitrorum. Laus deo.⁊c.

¶ Consilium.lviij.

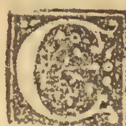
1 ☞ Dotari est proprie mulierum.
2 Verba debeant intelligi secundum subiectam materiam.
3 Lex dicitur esse imposita rebus:et non verbis.
4 Dos dicitur quoddā ius continens id quod mulieri vel eius marito:
vel patri traditū:vel pro tradito habituz propter onera matrimonij
supportanda.
5 Persone appellatione cōprehenditur vterq̄ sexus.
6 Coniunctoꝝ appellatione cōprehendūtur etiam affines.et.nu.7.
8 Gradus quid sit.
9 Extraneus dans dotem potest apponere pacta quecunq̄ vult.

Consilijs nostris trinus deus optimus ad
sit.vt fas ppetua scēq̄
iura loquar ⁊c.¶ Casus.l.municipalis magnifica ciuita-
te seneñ.cauetur sub.ī.rescripto vboꝝ tenore.Vostri puido
ri Came.del mōte ⁊ quatro maistri de sale ⁊ pocho cō riuerēze expon-
ghano chome stādo vigilāti p loro debito a le ɔseruatiōe del vostro mō
te chelo stato de la vostra cita ⁊ cōsiderando se alchuna cossa fuisse che
potesse fare alchuno nocumento al dicto monte hanc veduto vna le-
gie ⁊ reformatione che phibisse vilmēte el vēdere alienare ⁊ 𝔷ctare li-
dinari del mōte ma permette la.l.che si possino dicti dinari in altri trās-
ferire per vltima volūta ⁊ per successione ⁊ p restitutiōe de dote a dō-
na viuēte ⁊ nō a suo h̄r̄de.Et ēt p dote ⁊ in nome di dote vole dicta re
formatiōe che dicti dinari del mōte si posseno dare pro quaūq̄ perso-
na.⁊ vedeno nō essere pronceduto sufficiente mente a le diffese del dicto
mōte pche li homini p loro sottilita hano trouato vno modo a 𝔷ctare
dicti dinari del mōte.Cioe che di sotto ptesto di dare p dote receuano
da chancto vno tāto insignita puentione ⁊ fāno donatiōe de dicti di-
nari in nome di dote per publici instrumēti ī forma che tiene di ragio-
ne ⁊ vale scdo a dispositione de dicta reformatiōe laqual cossa sostan-
do sarebbe dāno a al vostro monte.perche in pocho tempo si spegnare,
heno molti ochi che vegliano a la cōseruatione desso che poi pāterebe
no la solatiōe di quello.vnde p obuiare a tale incōueniēte ricordano cō
reuerētia che sarebbe vilissimo fare pueдere ⁊ reformare ne gli cōsilij
che nesuna psona possa dare ne donare sotto alchuno q̄sito coloro per
nome di dote li dinari del mōte excepto che si posseno dare p q̄lle psone
⁊ a q̄lle psone che sieno ɔiuncte p sanguinita per infino al quarto gra-
do cosi p linea masculina come p feminina.scdo la ragione canoniste ex
cepto che si posseno dare dicti dinari del mōte a fanciulle miserabili ī si
no a la summa de lire cēto.⁊ in chaso che alchuno nō cōiuncto ne gra-
di dicti volesse excedere dicta summa dādo p dote sia remissa ne.M.
S.capitano del populo cōfalonieri maestri ⁊ ordini de la cita che co-
gnosuta la verita del fato essere senza fraude posseno dare licētia a q̄l-
tale per īsino a quella summa che le parte piacerano.⁊ per cōseruatio
ne di questa sia pena a ciaschaduno di quatro maestri ⁊ cam.de libri.
lire cēto per ciaschuno se deliberasseno o facesseno 𝔷 de la forma dicta ⁊
che ciaschuno possa essere accusatore el cui nome se tegna secreto ⁊ ab
bi la quarta pte de la pena dicta ⁊ la mita sia del mōte ⁊ la quarta lo of
ficiale che la fara ⁊ rischotera ⁊ che ogni officiale de la cita ne sia cogno
scutore la qual cosa otenēdosi vediamo in buona summa proueduto
a li incōueniēti dicti.¶ Stante.d.l.municipali qdam patruus dona-
uit nepoti suo oēs pecunias quas hēbat in monte solis cōis seneñ.ī au
gumētū dotis eius vxoris cuz h̄ q̄ mortua vxore si euenerint casus do-
tis restituēde dcē pecunie remanēt penes dictū eius nepotem.queritur
nūqd dicta donatio valuerit nō obstante lege suprascripta.¶ In pñti
cōsultatione cōtra donatariū facere videbat̄.primo q̄ statutū generali
ter phibet ne hmōi creditū possit alienari dādo in dotē psone cōiun-
cte vsq̄ ad quartū gradū ſm ius canonicū.¶ Scdʼs est qm̄ daret̄ psone
miserabili ī certū aūt est q̄ nō sumus ī secūdo casu.nec etiā pz q̄ sum⁹.
pmo.q̄ statutū vr̄ habuisse hāc mētez qd̄ daret̄ a feminis ɔiūctis vsq̄
ad q̄rtū gradū q̄†psonā esse dotatā est pprie mulierū ⁊ nō masculoꝝ.
1 l.j.cū ibi no.ff.so.ma.ergo vr̄ q̄ nō valuerit donatio facta masculo cō-
iūcto in cām dotis cōtra.l.phibitionē.l.nō dubiū.C. de legibus.⁊.l.si
qs inquilinos.§.si.de leg.j.¶ Scdo hec cōclusio videt̄ pbari.nam vna
ps legis declarat̄ per aliā qui filiabus in pñ.ff.de le.j.l.si seruus pluriū
in fi.e.ti.sed statutū in scda exceptione a regula phibitiua excipit qd̄
mulieribus miserabilibus nō cōiūctis possit dari in dotē vsq̄ ad q̄ti-
tatē centū libraꝝ.ergo in pcedenti exceptione quaten⁹ statutū pemit-
tit oēm q̄titatē in cōiunctis ⁊ intellexit de psonis feminis ⁊ nō mascu
2 †lis put loquit̄ in scda exceptione.¶ Tertio hec cōcl'o vr̄ pbari.naz
verba dñt intelligi ſm subiectā materiā.l.si vno in princ.ff.locati cū si.
sed subiecta materia habere vr̄ q̄ dos det̄ mulieribus ⁊ nō masculis.
igitur ⁊c.¶ Quarto eoipso q̄ quis dat dotē viro si nō est pr̄ censet̄ taci
te donasse hanc dotem mulieri.l.vnica.§. extraneū.C.de rei vxo.act.et
breui manu vr̄ donatū mulieri ⁊ a muliere datum viro in dotē iuxta.
l.singularia.ff.si cer.pe.per pdicta dicit Bar.in rub.ff.sol. matri.qd̄ si
vir sibi ipsi cōstituit dotem vr̄ mulieri donasse ⁊ demū vxorez dedisse in
dotē viro.sed mulieri nō vr̄ potuisse donari.igitur ⁊c.¶ Quinto hoc
confirmatur.nam tātum est permissum dare in dotez ex forma statuti.
3 sed hic nō fuit datum in dotē in effectū.lz verba sonēt igitur ⁊c.†q̄ lex
dr̄ esse imposita rebus ⁊ nō verbis.l.ij.cōmunia delegatis nec solo ver-
bo potuerat effugere.l.phibitionē cōtra.l.nō dubiuz cū ibi not. C. de
legibus.q̄ aūt non dicat̄ datio ī dotē vr̄ ostēdi.quia nō videt̄ compete
4 re diffinitio dotis.ergo nec diffinitū.l.j.§.doluz.ff.de dolo.†dr̄ em̄ dos
ius quoddā ɔtinēs id qd̄ mulieri vel eius marito vel ei⁹ patri traditū
vel pro tradito habitum pp onera mr̄imonij supportanda ista est diffi
nitio.Bar.⁊ cōiter doc.in rub.ff.sol.matri.sed si datur viro a parte ip-
sius viri vt est in casu nostro nō cōpetit dicta diffinitio.igit̄ ⁊c.¶ Se-
xto ⁊ vltimo q̄ si aliter diceremus.iaz esset inuēta via amplior ad frau
dandū statutuz inter cōiunctos vsq̄ ad quartū gradū ſm ius canoni-
cū quas fraudes statutū voluit restrīgere:vñ nō dz dari via fraudibus
cōtra.l.in fundo.ff.de rei ven.Nec dz interpretari statutū cōtra inter-
pretationē.l.dubiū.C.de legibus.l.nō mulier.ff.sol.ma.cū si.Nec iura-
mētuz in piudicio fisci hz aliqs opari iuxta.c.ij.cū ibi no.de pac.in.vj.
¶ In 𝔷rium in fauorē donatarij p affirmatiua q̄ donatio voluerit p
batur psupponēdo q̄ dictū statutū est exorbitās a regulis iuris cōis q̄
habēt q̄ rei sue qlibet est moderator ⁊ arbiter iuxta.l.in re mādata.C.
mā.l.nemo exter⁹.C.de iudeis cū si.facit.l.dudū cū ibi not.C.de 𝔷hen.
emp.Quo supposito vr̄ h̄ pmissuz ex forma dicti statuti ī pma exetiōe
dū dicit excepto che si possino dare p q̄lle psone.et a q̄lle psone che sono
ɔiūcte p ɔsāguinitate ī fino al q̄to grado chosi p linea masculina come
p feminina scdo ragiōe canonice ⁊c.q̄ vba excepta.duo gn̄aliter pmit-
tūt.¶ Primo alienatione indistīcte quocūq̄ tit.per qd̄ dñiū trāsfert̄
in cōiūctā personā vsq̄ ad quartū gradū.nā dare est dñiuz trāsferre in
sti.de act.§.si itaq̄.l.si.ff.de vsufru.quēadmodū cauea.q̄re cū pmittat̄
datio in dotē.vt.s̄.gn̄aliter:nō restrīgēdo se ad aliquē titulū vel cām:
sed tm̄ ad psonas gn̄aliter dz intelligi.l.j.§.⁊ gn̄aliter.ff.de le.pst.m .qd̄
ēt cōfirmatur.q̄ in exceptione statum expressit q̄ possit fieri alienatio
vsq̄ ad certam summam in personas extraneas miserabiles ex causa
dotis vnde precedenti exceptione voluisset se restringere ad causaz do-
tis.statutum vtiq̄ expressisset.l.vnica.§.sinautem ad deficientis .C.de
cad.tollen.

cad.tollē.¶ Sʒ in ꝯtrariū facit qꝛ ꝓhibitio generalis fit ex cā
dotis ergo eodē mō exceptio cēseť loqui qꝛ de ꝯtentis sub regu
la.l.j.⁊ ibi no.ff.de regu.iur.⁊ ꝑ Dy.in rub.de reg.iur.sʒ qđ ma
gis vrget est qđ lex antiqua ꝓhibebat alienationē quocunqꝫ ti
tulo ꝑterꝙ̄ ex cā dotis hec aūt lex noua venit ad restringenda.
l.antiquā vt nō possit fieri alienatio nisi in coniunctas vel mi-
serabiles personas.vt.s.ergo dicā hodie esse permissam quocū-
qꝫ titulo in cōiunctas ꝑsonas cete operareť ꝯ̄riū effectum ⁊ am
pliationē.l.antique cōtra interpretationē statuētiū ꝯ.l.nō oīs.
ff.si cer.pet.⁊ ꝯtra.l.legata inutiliť.ff.de adimē.lega.nisi dica-
mus qđ statuētes vidētes ꝙ cū lex antiqua permutteret aliena-
tionē ex cā dotis indistīcte ꝑꝑ qđ sub velato titulo dotis fiebāt
contractus donationis ⁊ venditionis.⁊ videntes qđ restringē
do.l.antiquam ad ꝑsonas cōiunctas adhuc predicte fraudi nō
erat occursum inter dictas coniunctas personas.⁊ inter ipsas
generalř ꝑmiserunt alienationē.nec fuit hoc vsqꝫquaqꝫ in con-
ueniens.cum succedēdo ab intestato vel ex aliqua vltima volū
tate visimiliter sint etiā habituri arg.l.ꝯficiunť in rōne sui.ff.de
iure codi.⁊ tenēdo hanc interpretationē minus corrigiť ius cōe
qđ fieri dʒ.l.fi.§.in computatione.C.de iur.de lib.l.si serui vři.
C.de noxa.cum ibi no.ꝟm qđ generaliter ꝑmittit statutum etiā
dato qđ loqueret ex cā dotis ꝙ possit ex cā dotis fieri alienatio
in ꝑsonam cōiunctā vsqꝫ ad quartum graduʒ non restringen-
5 do se magis ꝙ fiat alienatio in masculū ꝙ̄ in feminā.†qm̄ ap-
pellatione ꝑsone cōprehendatur vterqꝫ sexus vt in.c.si quis lay
cus.xxvj.q.j.dꝛ em̄ persona rōnabilis creatura ⁊ indiuidua es-
sentia.ꝟm Jo.an.in.c.ij.de cōces.preben.ꝙ partus competit fe
minis sicut masculis.vnde cuʒ statutū gn̄aliter ꝑmittat aliena
tionem in ꝑsonā cōiunctam gn̄aliter dʒ intelligi tam in mascu-
lum ꝙ̄ in feminā.quibus ꝑmissis dico dictuʒ statutū verificari
posse siue dicamus talē donationē factā vxori nepotis.siue di-
camus factā fuisse ipsi nepoti.¶ Primo em̄ casu verificantur
verba statuti qꝛ generaliter dꝛ ꝙ in personam coniunctaʒ pōt
fieri alienatio intelligendo ex cā dotis.sed vxor dicti nepotis dꝛ
coniuncta pariter eodem gradu quo gradu est coniunctus ne-
pos.nā quarto gradu distata me consanguineus meus eodem
gradu affinitatis distat a me eius vxor.casus ⁊ ibi plene nota-
6 tum.in.c.non dʒ.de consan.⁊ affi.†appellatione em̄ cōiuncto
rum comprehenduntur ēt affines vt probatur in.l.sed ⁊ hec.in
7 prin.ff.de procur.ratio est qꝛ†venit tunc maritus ⁊ vxor ⁊ in.l.
manifestissimi.§.cū aūt.vbi aliquid tangit Bald.C.de furt.et
ibi hoc tʒ Bar.de saly.qđ dicit esse no.pro statuto ibidem. alle-
gat text.in.l.si id qđ.§.si quas.ff.de dona.inter vir.⁊ vxo.idem
videnť velle Bal.⁊ Ang.in.l.j.in fin.ff.de posthu.dum dicunt
ꝙ oēs persone ibi enumerate in text.sunt ꝯiuncte persone.⁊ ibi
enumerať vxor.idem vř sentire Bar.in.l.cui eoꝝ.§.affinitate.⁊
glo.fi.in.l.quintus.la.j.ff.de au.⁊ argē.leg.tenent Jaco.bu. et
Franciscus tigri.in.l.maritus.C.de procurato.¶ Nec obstat si
dicamus quod vxor dicti nepotis dicitur esse de linea dicti pa-
trui.vt pʒ ex his que traduntur in arbore consanguinitatis in.d.
c.non dʒ ⁊ tradit Jo.an.in arbore cōsangui.⁊ affi.optime fa-
ciunt no.per Bal.in cōsil.cclxxvj.qđ incipit queritur vtrum et
in cōsi.qđ incipit in qōne queriť ⁊c.⁊ statutū facit mentioneʒ de
cōiunctis per lineam masculinā siue femininā .qm̄ ad hͦ rn̄deť
ꝙ aliud est esse de linea alicuius ⁊ hoc mō sumendo dicta vxor
nepotis non vř esse de linea patrui.nisi dicamus ꝙ lʒ etiaʒ vxor
cōsanguinei mei non videať esse in aliquo gradu cū me.qꝛ non
est ex eodē arbore in stipite tn̄ censetur esse in gradu in quo est
8 eius vir vt not.in.d.c.nō dʒ.qꝛ†gradus est mēsura distincte col
lationis fcā ad rōnē stipitis ꝟm canones qđ non ꝯtingit in affi-
ne.⁊ tn̄ dꝛ esse in gradu affinitatis in quo gradu cōsanguinita-
tis est eius vir q̄si eius vir ⁊ vxor dicanť esse in eadē cellula.et ꝑ
ꝯn̄s eodē mō vř dici posse ꝙ sit in eadē linea affinitatis cum eo-
ipso ꝙ penes aliquē in gradu tu ponis ipsum in linea vt pʒ ex
arboribus positis in.d.c.non dʒ ⁊ qꝛ cēsenť vir ⁊ vxor duo in
carne vna.vt in.c.martinus.de cognatione spūali.aliud vř etiā
esse ꝯiunctū per lineā ⁊ hoc casu dicere possumus vxorem nepo
tis mei ex frē esse mihi cōiūctā ꝑ lineā masculinā.hͦ est mediāte
linea masculina q̄ extendiť a me patruo vsqꝫ ad scōm nepotem
meū vt pʒ ex not.in arbore cōsangui.⁊ affi.in.d.c.non dʒ.et per
Jo.an.vbi.s.⁊ hoc maxie qꝛ ꝯiūctio que est intra me ⁊ vxorem
consanguinei mei dꝛ esse mediāte linea cōsanguinitatis q̄ est in
ter me et ꝯsanguineū meū vt tradiť in dictis iuribus ⁊ hoc mō
intelligendo valuisset dicta donatio lʒ censeať facta vxori sui ne
potis ꝑ.d.l.vnicā.§.extraneū.C.de rei vxo.act.¶ Scđo ēt casu
si dicamus donationē factaʒ fuisse nepoti in cām dotis et non
vxori adhuc debemus dicere donationē valuisse in augmētuʒ
dotis cū statutū simplř dicit ꝙ ex cā dotis in ꝑsonā cōiunctam
possit fieri alienatio que vͦba verificanť in casu nr̄o qꝛ donatio
facta fuit in augmentū dotis ⁊ sic in cām dotis ⁊ fuit facta cō
iuncte ꝑsone in quartū gradū.ergo dʒ verificari dispō.l.j.§.si is
qui nauē.ff.de exercitoria cum si.Nec minus dꝛ facta in cām do
tis ex eo ꝙ nihil mulieri querať nec cēseať facta donatio mulie
ri:qm̄ qn̄ extraneus dat dotē ꝓ muliere.⁊ stipulat sibi reddi ni-
hil queriť mulieri.tunc em̄ queriť qn̄ simplř dat vt est casus in
d.l.vnica.§.accedat.C.de rei vxo.acti.⁊ tn̄ dicendū est hoc datū
9 esse in cām dotis vt ibi pʒ qꝛ†pōt extraneus dans dotē appo-
nere quecūqꝫ pacta vult.l.in traditionem .cū ibi not.ff.de pac.
¶ In casu aūt nostro vř ēt dici posse nihil fuisse quesitū mulie-
ri.tum qꝛ so.ma.nō est fienda restō mulieri iuxta no.in.d.§.acce
dat.Tam ēt qꝛ vř talis datio in dotē magis contēplatione vi-
ri arg.l.ꝓfectitia.ff.de iu.do.⁊ l.sed si plures.§.in arrogato.ff.
de vul.⁊ pup.minus etiā obstat qđ non dicať esse datū in cām
dotis ex eo ꝙ debeat remanere penes virū vt pʒ in.l.vbi adhuc
in fi.cū ibi no.C.de iu.do.⁊ ex istis iudicio meo patet rn̄sio ad
omnia in contrarium allegata.reliqua cōsulentibus discutien-
da relinquo. Laus deo omnipotenti ⁊c.

¶ Consilium.lviij.

1 ☞ Priuilegiū concessum patri quando extendať ad filios.
2 Expressio nominis arguit priuilegium personale.
3 Ciuitas non recognoscens superiorem tenet locum principis.
4 Mens disponentis in quibuscunqꝫ attendi debet.
5 Dispositio stricta quando extendatur ad casum similem.
6 Priuilegium concessum filio comprehendit nepotem.
7 Filio subducto viuente auo nepos subrogatur.et nu.8.
9 Priuilegium vbicunqꝫ inducit exceptionem seu defensionem
peremptoriam transit ad heredes.
10 Rebelles ciuitati perdunt iura ipsius ciuitatis in eorum fauo
rem facientia.

Onsiliis nostris trinus de⁹ optimus adsit.vt fas
perpetua sanctaqꝫ iura loquar.¶ Visis priuilegiis
concessis Bartholomeo ⁊ statuto cōis seneň.duo
sunt vidēda.¶ Primū nunqd filij Bartholomei dicto priuile
gio vti possint.¶ Scđm nunqd dato ꝙ vti nō possint sint here
des necessarij dn̄i Antonij rebellis si nō repudianť ꝟm formam
dicti statuti.Circa primā dubitationē est aduertendū qđ statu
tū suprascriptū lʒ sit exorbitās a regulis iuris cōis vt pʒ in.l.j.
⁊.ij.C.si vt se ab hereditate absti.⁊ in.l.necessariis.ff.de acqui.
here.tn̄ ligat senenses in territorio iuxta no.in.l.oēs populi.
ff.de insti.⁊ iu.¶ Scđo est aduertendū ꝙ inꝙ̄tū predictū statu
tū restringit non solū filios ad repudiandā hereditatē ꝟm for-
mā in eo traditā:sed ēt nepotes ad repudiandā hereditatē aui
intelligendū est de nepotibus tenentibus primum locum tem-
pore mortis aui per tex.in.l.posthumoꝝ.ff.de iniusto testa.⁊ in
l.gallus per totā.ff.de lib.⁊ posth.¶ Tertio est premittendum
quod concessio facta Bartholomeo:ꝙ posset repudiare here-
ditatem patris sine solennitate dicti statuti.ex quo est contra
dispositionem dicti statuti dicitur continere priuilegium.l.j.ff.
de const.prin.⁊ in.c.priuilegia.iij.di.⁊ per consequens stricte vi
detur interpretandum.l.qđ vero.ff.de legibus.l.ex facto cū ibi
no.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ in regula ea que cum materia.de reg.iur.
in.vj.Et maxime quia videtur tendere in preiudicium credito
rum ⁊ sic tertij.argu.l.nec auus.C.de emancip.lib.⁊.c.ꝙ̄uis.de
rescrip.in.vj.cum si.quibus suppositis videbatur dicendum ꝙ
prima via non procederet ex plurimis.¶ Primo quia talis fa
cultas repudiandi fuit concessa dicto Bartholomeo quando-
cunqꝫ hereditas dn̄i.A.ad eum esset delata.sed in casu nostro
cum Bartoholomeus mortuus fuerit ante patrem nunꝙ̄ fuit
ei hereditas delata.vt in.l.delata.ff.de ver.sig.⁊ in.l.is pōt cum
materia.ff.de acqui.here.ergo non verificantur verba concessio
nis ⁊ per ꝯn̄s non habet locū dispositio.l.si seruus.§.non dixit
pretor.ff.de acqui.here.⁊ l.j.§.si is qui nauē.ff.de exercitoria.fa
cit qꝛ istud aduerbiū tpis qn̄cunqꝫ denotat saltem secundario
conditionem vt patet ex no.per Bar.in.l.j.ff.de cōdi.⁊ demō.
que defecit in casu nr̄o.⁊ sic vř dispōnem defecisse.l.cedere diē.
ff.de ver.signi.¶ Scđo hec ꝯclō vř probari qꝛ talis facultas ap
paret tm̄ concessa Bartholomeo.ergo cū simus in materia re-
1 stringibili non vř qđ†priuilegiū extendať ad filios ⁊ sic ad aliā
personam.arg.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.tm̄ em̄ reperio qđ ꝓui
legium ꝑsonale cōcessum patri extendiť ad filios:qn̄ filij fuerūt
cā priuilegij ꝓut here in.l.assiduis.§.exceptis.C.qui po.in pig.
habe.⁊ in.l.etiam cū ibi no.in prin.ff.so.ma.⁊ hoc casu est intel-
ligēdū qđ habeť in.l.sordidoꝝ.C.de execu.li.x.ergo est spāle in
illis casibus ergo in ꝯ̄rium est ius cōe.l.ius sin.ff.de legibus.l.j.
in fi.ff.ad municipales.⁊ predicta maxime videntur procedere
2 qꝛ cōcessum est Bartholomeo†expresso noīe ꝓprio:que expres-
sio arguit priuilegium ꝑsonale.c.qm̄ abbas.⁊ ibi late Joan.an.
extra de offi.dele.⁊ ꝑ Jo.an.plene in regula priuilegiū in mer-
curialibus.de reg.iur.in.vj.¶ Tertio cōfirmať per ea que po-

nit Dy. et sequitur Jo. an. in regula privilegium de reg. iur. lib. vj. ubi dicit quod quando persona est causa prima privilegij et non transit ad heredem. ut in l. quia tale. ff. so. ma. et in l. privilegia. et in l. in omnibus. ff. de reg. iur. quando persona non est causa prima privilegij sed lesio vel altas naturalis causa ut in muliere que iuvatur velleiano. et tunc transit ad heredem. l. non solum. ff. de in integ. resti. et l. heredem. C. ad velle. et hanc opi. sequi videtur Old. in suo consi. cxxxij. sed in casu nostro sola persona Bartholomei et eius merita fuerunt causa privilegij. ut patet ex concessione. igitur non transit ad heredem. ¶ Quarto hec conclusio probatur auctoritate Petri de bellaptica. qui in l. quia tale preallegata distinguit quod aut privilegium conceditur a principe. Et tunc non transit ad heredem per tex. in l. j. in fin. ff. de consti. prin. et in l. j. §. mittitur. ff. de aqua. quoti. et esti. aut a lege. et tunc sequitur distinctionem Dy. et cum hac opinione transit Bar. in d. l. j. post Petrum. ff. de consti. prin. sed in casu nostro non agimus de privilegio concesso a lege. † sed in civitate que tenet locum principis quia non recognoscit superiorem. iuxta not. per Bar. in l. hostes. ff. de captivis et in extravaganti qui sint rebelles in verbo rebellando. igitur etc. ¶ Quinto et ultimo hec conclusio videtur probari per ea que not. Bart. in d. l. quia tale. ubi vult quod quando privilegium nunquam incepit competere defuncto nunquam transit ad heredem per tex. in d. l. j. in fin. ff. de consti. principum. sed ita videtur in casu nostro: quando tale privilegium nunquam videtur competiisse dicto Bartholomeo. ex quo nunquam hereditas fuit sibi delata et sic non habuit potestatem repudiandi. d. l. delata. et traditur plene per Bar. et doc. in d. l. is potest. igitur etc. Ex quibus videtur concludi quod Bartholomeus potuisset repudiare sive se abstinere ab hereditate domini Antonij quod non possint eius filij esse heredes. Et sic tanquam tenentes primum locum ligantur dicto statuto.
¶ His tamen non obstantibus contrariam sententiam probabiliorem esse existi-
4 mo et magis de mente concedentium que † mens maxime est attendenda in quibuscunque dispositionibus: sive simus in legibus ut in l. cum mulier cum ibi not. ff. so. ma. sive in iudicijs. l. si quis intentione ambigua. ff. de iudicijs sive in ultimis voluntatibus. l. in conditione primum locum. ff. de condi. et de. sive in contractibus. l. contractus. ff. de reg. iu. l. j. §. si convenerit depositi sive in statutis et legibus. l. cum mulier. et ibi no. ff. so. ma. l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excu. tu. sive in rescriptis. c. exposita. de arbi. et in c. audita. de resti. spo. sive in beneficijs conferendis. c. si quis ordinata. et c. si. de preben. sive etiam in privilegijs de quibus agimus. c. ex multiplici de decimis. et i. c. l3 de offi. ordi. sed dicat mihi aliquis si bartholomeus vixisset et repudiasset: nonne post mortem eius filij et descendentes fuissent tuti. certe sic. igitur voluerunt concedentes non solum reddere imunem bartholomeum a debitis domini. A. sed etiam eius filios. igitur qua ratione bartholomeo concessa est potestas repudiandi. eadem ratione censetur concessa eius filijs. ¶ Confirmatur hoc. nam in primis in privilegio ponunt effectum. deinde modum implendi. primo enim ponitur quod in futurum bartholomeus tanquam filius et heres domini Antonij non posset molestari. secundo concesserunt potestatem repudiandi et ad finem et effectum fugiende molestationis. igitur in primis consideraverunt effectum quod Bartholomeus non molestaretur tanquam filius et heres propter quod succedebat quod nec filij Bartholomei poterant molestari si Bartholomeus vixisset. igitur licet non evenerit talis casus: sed alius. s.
5 mortis Bartholomei ante mortem domini. A. idem iuris esse debet. † extenditur enim dispositio quantumcunque stricta ad casum similem: quando magis consideratur effectus quam modus implendi. l. mulier. §. cum proponeretur. ff. ad tre. et l. iij. C. de insti. et substi. sub condi. factis. et notabiliter declarat Bart. in l. gallus. §. et quid si tantum. ff. de lib. et post. et pro certo si concedentes fuissent de hoc casu interrogati idem respondissent ut quisque sani capitis intelligit. igitur debet comprehendi. l. tale pactum in fi. cum ibi not. ff. de pac. et probatur per locum ab oppositis. ¶ Nam sicut in privilegio debet intelligi exceptus casus verisimiliter exceptus licet alias comprehenderetur. ut l. ex facto. cum ibi no. ff. de vul. et pu. Ita econtra dato quod iste casus non comprehenderetur debet comprehendi tanquam verisimiliter intellectus et consideratus. ¶ Preterea licet privilegium sit concessum Bartholomeo tamen est concessum sibi ut filio
6 cum dicatur ne tanquam filius seu heres etc. Sed in † privilegio concesso filio continetur etiam nepos ita concludit Jac. bu. per l. divo marco. C. de quaestionibus cum nepos succedat in locum patris sui. l. ij. C. de li. prete. hoc etiam voluit Bar. in l. liberorum. ff. de ver. sig. non ex eo quod comprehendatur. sed fuisset quia beneficium patris descendat in filium et tenet etiam Bal. in l. maximum vitium. C. de libe. prete. alia ratione. quando eadem est ratio in nepote vel ponderata mente statuentis prout dicebat Ja. de are. Traditur etiam plene in l. gallus. §. instituens. ff. de lib. et posthu. sed eadem fuit mens concedentis ne molestarentur nepotes sicut filius. et providere toti familie et substantie dicti Bartholomei ad hoc bonus tex. i. l. ij. cum ibi no. C. de epi. et cle. et est bonus tex. in l. si filius. C. ad macc. et est bonus tex. in l. privilegium. C. de decurio. ubi filius sequitur privilegium patris licet non avi. ad predicta etiam tex. ubi videtur casus i. l. ij. ff. de iur. imuni. ubi imunitas uni concessa censetur etiam posteris concessa. unde in casu nostro suadet mens ut

dictum est Bartholomeus et consequenter eius filij et descendentes redderentur imunes a debitis domini Ant. Suadet eadem equitas. quia non est conveniens quod filius sive nepos inviti sint pro parte obligati. C. ne fi. pro pa. et per totum. Quo casu stante eadem equitate extenditur privilegium de persona ad personam. ut no. gl. in c. cupientes. §. fin. de elec.
7 li. vj. Suadet etiam natura subrogationis non subducto filio vivente avo nepos subrogatur. l. gallus. per totum. ff. de li. et posth. Igitur debet sapere eius naturam. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis cau. suadet indemnitas personarum. nam pater et filius eadem persona censentur. l. fin. C. de impub. et alijs subsit. ¶ Preterea censetur voluisse Bartholomeus providere non solum sibi sed etiam filijs et heredibus suis. l. si pactum. ff. de proba. quia cum voluerit non posse molestari. noluit etiam posse molestari filios suos quos plus dilexisse presumitur quam seipsum. l. isti quidem. ff. quod me. ca. l. fi. C. de cu. furiosi. Igitur si filij molestarentur diceretur pater molestari et per consequens per indirectum patri privilegium auferri. quod fieri non debet. l. ij. §. sed si agant. et ibi bal. ff. de iudi. et eadem l. §. si dubitetur. et ibi Ange. Suadet etiam ratio evitande absurditatis. l. nam absurdum. ff. de bo. lib. nam filij. B. sunt necessarij heredes eius si essent heredes necessarij etiam avi esset iniquum nec iura hoc admittunt. et hoc dicere pro certo esset heresis in iure ut patet per totam d. l. gallus. et in l.
8 posthumorum. ff. de iniusto testa. cum si. ¶ † Preterea filius et nepos remoto filio vivente avo de iure regulantur a pari. d. l. posthumorum. et l. suus quoque in prin. et quod ibi not. magis communiter per doct. ff. de here. insti. ergo quod est dispositum in uno censetur etiam dispositum in alio etiam in materia stricta. ut est gl. communiter approbata i. l. si quis servo. C. de fur. ¶ Accedat. nam per hanc interpretationem fugimus iniquitatem et reducimur ad equitatem et ius commune. quo casu etiam in materia stricta et correctiva fit lata interpretatio. ut est glo. no. in c. statutum. in verbo numerandum. de preben. in vj. facit. l. si unus. §. pactus. ver. quod in specie. ff. de pact. ¶ Preterea abstensio filij ab hereditate patris est exceptio sive defensio ut habetur in l. ei qui. et in l. necessarijs. ff. de acqui. here. tradunt plene moderni. in l. qui se patris. C. unde lib. sed
9 † ubicunque privilegium introducit exceptionem seu defensionem peremptoriam prout est materia nostra. et tunc privilegium transit ad heredes. l. iij. §. quod autem. ff. quod quisque iuris. et ita per illum tex. dicit Bar. in d. l. quia tale. ff. so. ma. et sequuntur communiter doc. ibi. ¶ Postremo considerandum est. quod tale privilegium non fuit simpliciter et gratis concessum. sed remuneratorium. ut patet in privilegio dum dicitur et contemplatione dicti Bartholomei propter sua inestimata erga rempublicam senensem merita etc. sed tunc privilegium debet habere vim contractus et non potest nisi ex causa revocari ut concludit Bal. in l. qui se patris. C. unde lib. et Pau. de ca. in l. digna vox. C. de legi. facit text. not. in l. si pater. §. si quis aliquem. ff. de dona. ergo sicut ius quesitum ex contractu regulariter transmittitur ad heredes. et ita hoc transmitti debeat. l. si pactum. ff. de proba. l. j. C. si cer. pe. quamquam etiam sit quesitum sub expressione nominis proprij. ad hoc l. iurisgentium. §. pactorum. et l. tale pactum. ff. de pac. facit. l. annua. §. j. ff. de ali. et cib. lega. tradit Jo. and. in d. regula privilegium. et per hoc patet responsio ad secundam rationem in contrarium allegatam maxime in fin. ¶ Ad quam etiam respondetur quod licet concessum fuerit privilegium Bartholomeo. tamen ut ex multis supra deductis constat censetur etiam concessum esse filijs et heredibus suis. et ex consequenti solvitur prima ratio. quia si privilegium etiam filijs Bartholomei censetur concessum vel ad ipsos extenditur vel transit ut supra ostensum est. ad eos debet delata dicta hereditas. et in eis verificantur verba privilegij. ergo et dispositio. l. ita autem. §. gessisse. ff. de admini. tuto. l. iij. §. quod autem. ff. de dam. infec. cum simi. ¶ Ad tertiam et quartam rationem respondeo quod ille opiniones et auctoritates communiter non tenentur ut patet ex not. per Bar. et omnes in d. l. quia tale. ad quorum dicta me remitto brevitatis causa. ¶ Non obstat ultima ratio. quia respondetur primo quod procedit quando dubitaretur quod privilegium competens uni per viam transmissionis transiret ad heredes quibus aliter non competeret. sed in casu nostro sumus in casu in quo filij vel comprehenduntur in privilegio vel ad ipsos extenditur etiam vivente patre. ut probatum est. vel dicamus quod incepit patri competere ut filio licet non ut heredi quia concessum fuit. ne molestaretur tanquam filius seu heres. et hoc verificari poterat in casibus in quibus filius vivente patre pro eo fuisset obligatus sed quod habetur per totum C. ne filius pro patre. per doc. ¶ Preterea ante privilegium iniunctum erat vinculum Bartholomeo ut etiam heres repudiaret secundum formam statuti ut patet ex not. per Joan. an. in regula sine culpa. de reg. iur. in merc. referunt canoniste in c. ecclesia sancte Marie. de consti. et in c. quod clericus eo. ti. Item tale vinculum fuit remotum per tale privilegium concessum. et per consequens incepit competere Bartholomeo eo vivente. et consequenter transivit ad filios et heredes secundum not. in d. l. quia tale. maxime quia fuit remuneratorium ut dictum est. ¶ Accedat quia etiam incepit competere per viam facultatis concesse ad hoc no. per Bart. in l. j. ff. de condi. ex. l. et per Bal. in rub. C. de condi. ex. l. Igitur talis facultas transiverit ad filios et heredes. ex quibus concludo quod eadem facultate qua poterat Bartholomeus repudiare hereditatem domini Antonij possunt filij Bartholomei et hoc quo ad primam dubitationem.

10 tationē. ¶ Circa scdām dubitationem dico q† huiusmodi bā/ niti τ rebelles perdunt oīa iura sue ppꝛie ciuitatis pro suo cō/ modo facientia. ea aūt que sunt incōmodū cōcernūt nullatenus relaxātur. Ita concludit Bar. in sua disputatione que incipit statuto lucane ciuitatis. τ Bal. τ Moderni. i. l. j. C. de here. in/ stit. Nellus de sancto Gemi. in tractatu bānitorum in prima p te secūdi tpis. q. v. Ubi dicit q ista est cōis opinio. sed decede/ re cū herede est fauor ipsius defuncti. vt pbat in auct. de here. τ fal. §. siue expressim. τ in. l. j. ff. ad. l. fal. τ insti. de vulg. substi. in prin. τ in. l. ei qui soluendo. ff. de here. insti. ergo talia statuta fa cientia filios necessarios heredes parētū nisi facta repudiatio/ ne ꝑm formā dicti statuti non hñt locū in parentibus rebellib⁹ τ licet posset cōiecturari forte rō q fuerit statutum cōditum in fauorē creditoꝝ hereditatis. ne per filios fraus cōmitteref. a qua rōne cōiecturata licet arguere. vt per Bal. no. in. l. maxi/ mum viciū. C. de libe. ꝑte. τ sic attendaf potius principalis in/ tentio statuti arg. l. si quis nec cām. ff. si cer. pe. τ. l. qui exceptio/ ne. ff. de cōdi. inde. Rñdeo q lz hoc esset verū tñ sequeretur qō haberet locū in parētibus bānitis qꝛ si amittūt iura proprie ci uitatis ergo ꝑm statuta non posset hr̄e heredē. nec reperio ħ li/ mitatū in respicientibus odiū bāniti. vt hr̄ in. l. tutelas in fin. ff. de capi. dimi. τ. s. dictū fuit ergo in ceteris remanet regula firma. τ sic in materia indifferenti. l. j. cū ibi no. ff. de re. iur. τ p Dy. extra in rub. de re. iur. cū si. τ hoc maxime qꝛ ēt cōcernit ei⁹ cōmodū vt dictū est ꝑterea potioꝛ vr̄ oēm fauorem pr̄is qō filij sint hr̄des q̄ creditoꝝ qꝛ illa concordat cum. l. xij. tabu. iuxta. l. in suis cū ibi no. ff. de lib. τ posthu. τ cum alijs iuribus. §. alle/ gatis. Uel saltim dubium est que fuerit ratio dicti statuti quo casu a ratione argui non pōt. arg. in. l. j. C. de legi. ꝑm Bald. in d. l. maximum viciū. ¶ Preterea cū concurrat qualitas com modi rebellis defuncti si diceremus eū habere hr̄dem ꝑm for/ mam statuti ergo lz etiā alia qualitas cōcurreret ista que nocet q statutū in eo non verificef deberet attendi arg. l. fi. §. sed et si quis. ff. nau. cau. stab. τ. l. fulcinius. §. qd ergo. ff. ex quib. cau. in pos. ea. ¶ Sed dicet qs iste non ꝑdit iura cōia ergo debet hr̄e he redem ab intestato iuxta no. per Bar. in dicta disputatione et in. l. amissione. §. qui deficiunt. ff. de capi. di. Sed hoc nō ob. qꝛ de iure cōi. ita demū hz filium heredē si se īmiscet. alias non. vt in. d. l. necessarijs. τ in. l. j. τ. ij. C. si vt se ab here. ab. cū ibi plene not. vñ non curo intrare illā difficultatem. an ꝑdat iura cōia in ꝑpria ciuitate. de qua latissime per moderniores in. d. l. j. C. de here. insti. ex qbus concludo q dictus dñs Anto. rebellis non potest habere heredem ab intestato ꝑm formam statuti.

¶ Consilium. lix.

1 ¶ Priuilegiū habet vim legis.
2 Cardinales equiparantur prefecto pretorio.
3 Statuendi potestas dependet a iurisditione.
4 Executoꝛ non potest impugnare nec imutare dispositionem su perioris quam exequitur.
5 Cōmittens in legem quando dicatur perdere legis beneficiū.
6 Priuilegia si concedantur religiosis propter religiosum viuē di modū si non cōmittāt in ista que sunt causa priuilegioꝝ nō perdunt priuilegia.
7 Dispositio. c. quia propter ī quibus electionibus locū habeat.
8 Iudex nō mutat aliqd de forma a statuto tradita etiā in cita/ tionibus.
9 Erroꝛ cōis de quo in. l. barbari⁹ operatur tantū in temporali ter facto.
10 Opinio communis quomodo probetur.
11 Delegatus cuius conscientia in rescripto est onerata quando subdeleget.
12 Statutum seu reformatio conditū ab vniuersitate valet lz nō appareat qō seruata forma fuerit.
13 Princeps vel vniuersitas qñ dicatur dispensasse circa defect⁹ et inhabilitates.
14 Principis certa scientia debet probari per scripturam.

Ominus labia mea aperiat et spūssanct⁹ illuminet intellectum. ¶ Viso elegātissimo cōsilio in signis doctoris dñi dñici mihi fratris hoñ. qui oia necessaria habūde τ subtiliter prosecut⁹ est placet eius cōclusio in omnib⁹ dubijs per eum decisis. τ vt rē ipsam aliquātulum degestasse videar pericula subiecta in nōuisis aliter priuilegijs. Sed viso tñ dicto consilio τ suppositis his que in consilio pre/ supponuntur. ¶ Circa primā dubitationem nō video quomō executores dati ad exequendū priuilegia potuerint statuere cō tra priuilegia cōcessa a summo pontifice. ¶ Primo ex defectu consensus ipsius constituentis executores qꝛ non est censendū q concedēs ꝑtātem exequendi vel statuendi exequēdo priuile/ gia voluerit cōcedere q possint statuere ꝯtra disposita ab ipso

1 superiore qō ostenditur. Nam † priuilegium habet vim legis. iij. distin. priuilegia. l. j. ff. de consti. prin. Sed princeps ꝯcedēdo ꝑ fecto pretorio ꝑtātem statuendi nō videf ꝯcedere q possit sta/ tuere ꝯ statuta p principē. casus est in. l. formā. C. de offi. prefec. preto. Ergo idē τ fortius in istis executoribus τ ꝓcedit p locū ab equiparatis iuxta tex. τ Inno. in. c. translato. de ꝯsti. si dica/
2 mus † executores fuisse quosdā cardinales ꝓut mihi narraf cū equiparentur prefecto pretorio vt dicit glo. quā sequif Guil. τ Bal. in. l. j. ff. de offi. prefe. preto. τ Bal. in. c. cum accessissent. ex/ tra de consti. ¶ Secundo ꝓbatur ex defectu deficientis iurisdi ctionis. nā si isti executores nisi ex cōcessione nō habebant pote statem statuēdi illam dicuntur habuisse quatenus in mandato fuit expressū in. l. non distinguemus. ff. de arbi. notant doc. in. c. quintaualli s. de iureiurā. τ Bald. in. l. τ quia. ff. de iurisdi. om. iu di. Immo dixit Inno. in. c. in nostra. extra. de procurato. qō mandatū delegati est stricte interpretandum. vt ꝓbat tex. in. c. qm̄ Abbas. de offi. dele. sed in mādato tñ fuit expressum quod exequerentur: ergo nō potuerūt tollere in aliquo priuilegia. ad hoc tex. in. l. diligentes. ff. mādati. q̄tū eñ ad hoc ad qō non ha buerunt mādatum habeaf ꝓ priuatione. l. ꝓcurator ad vnā. ff.
3 de ꝓcu. Si ergo nō habuerūt ad hoc mādatū nō potuerūt hoc facere † qm̄ potestas statuēdi dependet a iurisdictione. vt est gl. ꝯrie approbata in. l. j. ff. de iuris. om. iudi. tradit Inno. in. c. cū accessissent. de consti. τ dñs Anto. in. c. cum omnes co. ti. τ Bar to. in. l. omnes populi. ff. de iust. τ iure. accedat qꝛ eius est tolle/ re cuius est concedere. c. j. de regu. iur. in antiquis. sed predicti executores non potuissent concedere. ergo nec tollere. ad idem l. nihil tā naturale. ff. de reg. iur. ¶ Tertio ex defectu forme nō seruate per tex. in. c. cū dilecta. de rescrip. τ in. l. diligēter. ff. mā/ da. qꝛ tūc actus est nullus vt in dictis iuribus. τ in. l. cum hi. §. pretor. cū ibi no. ff. de transac. τ in. l. fi. §. defensionem. C. de admi.
4 tu. cū multis similib⁹. ¶ † Quarto ex defectu potestatis ipsius officij executoris qm̄ executores qui habent potestatem exequē di τ etiā cognoscendi nō pñt immutare τ impugnari in aliquo dispōnem mādantis siue supioris quā dñt exequi. vt ꝯcludunt doc. maxime dñs Abbas modernus in. c. pastoralis. §. qꝛ vero de offi. de leg. sed potius si cognouerit expedire remittere nego/ cium ad superiorē vt est casus in. c. cum de cetero. extra de iudi. et ibi no. ad idem. l. pretor. §. marcellus. ff. de iudicijs. τ in. l. pe. ff. de confes. Igitur isti executores nō potuerūt dicta priuilegia que exequi debebāt ipugnare: ex his τ alijs abundātissime ad/ ductis p primū ꝯsulentē puto q idē sit iuris qō per cū ꝯclusum est τ hoc quo ad primū. ¶ Circa scōm ēt placet eius conclusio qm̄ si tales religiosi obseruāt substantialia religionis. s. paupta/ tem castitatē τ obedientiā τ etiā alia ptnētia ad religionem: ni si qō in platorū electionibus nō dñt pp hoc dici nō gaudere pri uilegijs eis cōcessis cū ꝓpter religionē τ religiosum modum vi uendi hmōi priuilegia cōcedantur: τ ideo cū cessant religiose vi uere perdūt hmōi priuilegia. ¶ Hec optime ꝓbātur in. c. gene raliter. xvj. q. j. τ in. c. fi. xxv. q. ij. τ in. c. Abbate sancti siluani in fine. τ ibi plena glo. de verbo. signi. Tm̄ eñ dicunf perdere pri/ uilegia q̄ eoꝝ electionibus prelatorum ꝯcederētur ex quo ꝯtra
5 l. electionis cōmittunt τ nō ꝯ alias. l. religionis. Nam lz gene/ raliter dicaf qui † cōmittit in legē. non gaudet bñficio legis vt est casus in. c. qꝛ frustra. extra de vsuris. tñ Hosti. τ post eum la/ tius insignis doctor henricus bohic. ibi distinguunt inter alia ad ꝓpositum. qō aut qs cōmittit in legē τ vult gaudere bñficio eiusdē legis τ nō pōt qꝛ perdit vt in. c. ꝯstitut⁹. de ap. τ in. l. san cimus. §. si vero. C. de iure deli. aut querif nunqd perdat bñficiū alterius legis in quā nō cōmisit. τ tūc aut cōnexe. τ in mā ꝯnexa τ idē dicūt τ ita intelligūt. l. filio. §. j. ff. de ritu nup. τ tex. in. c. re colentes. §. j. extra de statu regula. aut. l. distincte τ separate. et in materia distincta τ separata. τ tunc secus qꝛ sicut delictū vni⁹ persone alij nō nocet sic τ cōmissio vnius delicti eidem ꝑsone in alijs in qbus nō deliquit nocere nō dz p id qō no. in. c. quesiuit. de his que fiunt a ma. parte capi. τ in. c. cū dilectus de offi. ordi. facit tex. in. c. pe. de re iu. τ in. l. si vnus. §. ante oīa. ff. de pac. Ita dicūt ꝑfati doctores Ex qbus infero q ipsi tñ ꝑdūt priuilegia legis electiōis quam nō seruāt τ aliarū legū quas nō seruarēt. τ ꝯnexarū cū eis τ nō legū sepatarū quas seruāt τ sic si seruāt le ges religiōis ꝓpter quas eis priuilegia ꝯcedūtur illa nō ꝑdūt.
6 ¶ † Preterea si religiosis ꝯceduntur priuilegia ꝓpter religio sum modū viuēdi τ qꝛ deseruiūt τ vt diuinis deseruire pñt si nō cōmittūt in ista q̄ sunt cā priuilegioꝝ. vt ꝓbaf in. d. c. generalr. τ in. d. c. fi. nō perdūt priuilegia. qꝛ tūc ꝑdunf qñ cōmittif in id qō est cā priuilegij. l. si defensor. §. q interrogatus. ff. de interro. ac. d. Ant. in. c. j. de lit. ꝯte. ponūt Barto. τ moderni. l. l. etiā. §. j. ff. sol. ma. τ Bar. τ doc. in. l. si dubitetur. ff. de fideiusso. τ Bart. in. l. si cui. §. si a filio. ff. de leg. j. τ Ja. bu. in. l. j. C. de lit. cōte. cum
7 multis si. ¶ Circa tertiā dubitatiōē ēt ī idē ꝯcludo † si. vt in cō

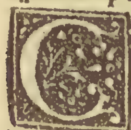
silio psupponitur non est seruata forma.c.qr pp̄ter de elec.in electiōe poris.qm̄ nō hūrta forma tradita in.d.c.electio est nulla vt est magis cōis ɔclusio doc.ibi h3 em̄ locū dispositio illi⁹ capituli in electione epi vel archiepi vl' alteri⁹ plati cathedralis ecclesie p cuius mortem dr ecclesia viduata.vij.q.j.sicut vir.iij.q.ij.c.audiuimus.⁊ in.c.inter corporalia.de transla.prela. Item in electione abbatis vel poris vel decani vel pp̄ositi vel cantoris vel alterius prelati maioris conuentualis ecclesie siue collegiate regularis vel secularis pro cuius morte dr ecclesia quasi viduata. ¶ Illam tales etiā dicim⁹ sponsos.vt in.c.sicut .xxi.q.ij. Ita concludunt Gof.Jo.Inn.Host.Jo.an.⁊ cōiter doct.in c.quia pp̄ter.vbi etiā Jo.an.voluit hēre locū in electione mulierū.ar.c.indēnitatibus.§.vt autē.⁊ ibi no.Jo.an.de elec.lib.vj.secus autē esset in electione prelati non minoris sed inferioris seu inferioris dignitatis hn̄tis prelatū supiorem puta ep̄s in cathedralibus:abbatē seu alioꝝ in ecclesijs collegiata secularibus vel regularib⁹:vt puta decani prepositi vel silis qr tūc non reqrit̄ forma dicti capl'i qr pp.vt ibi probat̄ a ɔ̄rio sensu vt tenent ibi pfati doc.⁊ Jo.an.post arch.in.c.statuimus.de elec.li.vj.Inn.in.c.ex parte de ɔces.pbē.⁊ Host.in summa de elec.§.in qbus.ver.ego dico ⁊ est cōis opi. Item intelligit̄ predictam cōclusionem vendicare sibi locū nisi essent priores quos abbas poneret ⁊ deponeret pro suo libito voluntatis qr tunc in illis non h3 forte locum dispositio.c.qr pp̄ter per ea que cōiter not.doc.in.c.pro defectu de ele. Sit ergo cōclusio ꝙ dispositio .d.c.qr propter vendicat sibi locū in prioribus de qbus agimus. et ex consequēti si non est seruata forma illius capituli electio est nulla.vt ibi cōiter conclndūt doc.⁊ est regl'a generalis ꝙ actus factus forma non seruata est nullus.l.in.l.§.ꝗtū.ff.ad exhibendū. Tradit̄ plene per Bal.Ang.⁊ moder.in.l.j.⁊.ij.ff.de lib.⁊ posth.vnde dicit Bal.in.c.j.de milit.vas.qui cōtu.est qō si a statuto sit data forma ꝙ ante bānum due citationes tot dieꝝ fiēt
8 p qualibet.†non pōt iudex in vna citatione conglutinare ambas citationes ⁊ sic dare vnā pro ambabus qr nō pōt iudex aliquid de forma immutare.l.⁊ si nihil.ff.de re.iu.faciunt no. per Bald.post Marti.sylli.in.l.nō sunt liberi.ff.de statu.ho. Ad idem tert.in.l.j.§.offilius.⁊ qō ibi no.voluit bal.ff.ne quis eū3 qui in ius voc.est vi eximat. ¶ Circa quartā dubitationem pl3 eius conclusio quam elegantissime probat. Addo Bald.in.l. non mutat.C.de libe.causa.vbi dicit ꝙ† cōmunis error de quo
a in.d.l.barbarius[a] opatur tantū in tēporaliter facto.non aūt in spiritualiter factis.allegat Inn.in.c.nihil.extra.de elec. Itē nō habet locu3 in tutoribus et alijs administratoribus.l.non omnis.§.si pupillus.⁊ Bal.ff.si cer.pet. Addo etiam Bald.in.l.ij.C.de serui.⁊aqua.vbi dicit qō ī.d.l.Barbarius.concurrūt tria.s.superioris auctoritas ⁊ cōis error ⁊ publica vtilitas.dicit tn̄ idē esse si ɔcurrūt cōis error ⁊ publica vtilitas.allegat no.ī aut.de tab.§.pe.subdit tn̄ ꝙ l3 cōis op.firmet gesta.nō tn̄ firmat officiū qr detecta veritate est amouēd⁹.allegat no.p Inn.in.d.c.nihil.preterea si vera sunt q̄ in puncto narrant̄ siue in ɔsilio ꝙ canonici ⁊ priores sciūt inualida3 electionē nō video qm̄o acta valere possint.dato ꝙ ēt aliq ignorassent qr ad hoc vt cōis error faciat ius est necesse ꝙ ɔcurrat cōis opinio salte3 maioris ptis.ita t3 no.spe.in ti.de teste.§.j.versi.itē qō est seruus.⁊ ver.q se a maiori.qō dictū refert ⁊ sequit̄ Ang.in.l.ad testiū.§.ɔditionē.ff.de tes.per hūc textum ⁊ ꝙ ibi per Bar.in.l.quicūꝗ.C.de oi.agro.des.li.xj.ad hoc.l.ꝙ maior.ff.ad munici.⁊ pbat̄ hoc rōne
10 qr† cōis opinio sicut fama regul'r pbatur ex opiniōe maioris partis ita ɔcludit gl.in.l.iij.§.eiusdē.ff.de test.⁊ ita p illā gl.dicit Bar.i.l.de minore.§.tormēta.ff.de qōnib⁹.⁊ est casus in.l.si qs p̄rem.in p̄n.in ver.plerisꝗ.ff.ad mace.⁊.l.cū quidā.§.qō dr.⁊ ibi bar.ff.de acq.here.si ergo nō dat̄ cōis opi.nō validant̄ gesta.vnde cū der̄ scīa q̄ oīno errori est ɔ̄ria iuxta not.in.l.si p errore3.ff.de iurif.om.iu.nō possint gesta cēseri valida.imo ēt opinio ⁊ credulitas nō validat qm̄ non esset iusta sed supina.qr lex nō fingit erratū haberi pro vero sed p errādo vult hēri cū supina ignorātia noceat.l.nec supina.ff.de iur.⁊ fac ign.⁊ p hoc vr̄ tert.fm̄ vnā lect.in.l.actuarios.C.de actuarijs.lib.xij.ita dicit Bar.de saly.in.l.zenodorus.C.ad mace.⁊ ad h̄ possent plura adduci.que omitto pp̄ter celeritatē petētis consiliu3. ¶ Circa quintam dubitationem est aduertendum ꝙ ɔ̄ decisionem consulentis determinat Angel.in aut.adhec.C.de iud.vbi dicit de
11 † delegatu3 p̄ncipis posse subdelegare ēt si sit electa idustria.p hoc dicit esse tert.sing.in.d.cle.j.de offi.dele.⁊ ideo dicit se de facto r̄ndisse.ꝙ si papa i rescripto dicit super qbus tuā consciam oneramus poterit tn̄ delegatus subdelegare.s3 est diligēter aduertendum qō dictū Ang.non est verū.sed illatio est probabilis ⁊ vera ⁊ nō ɔ̄dicit conclusioni ɔsulentis. ¶ Primū probat̄ nam ɔ̄ dictū Ang.est casus in.c.fi.in ver.is antem.extra de offic.deleg.vbi hoc tenent doc. ¶ Scōm pbatur.nam licet per dicta verba tuā cōsciam oneramus videat̄ electa industria.vt in c.statutū.§.assessorem.vbi hoc tenēt cōiter doc.maxime Inn.de rescri.in vj. ¶ Tn̄ est cōsiderādum ꝙ aut papa cōmittit quod decidat fm̄ suā ɔsciam ⁊ tunc pcedit opinio cōis per.d.§.assessorem.aut talis cl'a erat apposita in fine rescripti ⁊ sic super toto negocio ⁊ tunc vera sit opinio Ang.qr tunc satis est quod in eligendo delegatu3 nō faciat ɔ̄ consciam suā. Ita elegāter declarat Abbas modernus in.d.§.is aūt.dicens se ita de facto consuluisse. ¶ Tertiū aūt qō nō ɔtradicat pbatur:qr dictum fuit in rescripto ꝙ corrigerent ⁊ ordinarent iuxta eoꝝ cōsciam:⁊ sic nō fuit apposita cl'a simpliciter in fin.sup toto negocio sed correctione ⁊ ordinatione. Igit super correctione ⁊ emendatione fuit eoꝝ industria electa ⁊ per ɔn̄s illa delegari non potuerunt. ¶ Circa sextam ⁊ vltimā dubitationē ēt idē ɔcludo quod supra conclusu3 est qm̄ clara est conclusio.ꝙ si executores non poterāt aliquid statuere ɔ̄ dicta priuilegia.nec due partes capituli gn̄alis vigore subdelegationis hoc facere pn̄t:qr nemo dat ꝙ non h3 vt in regula nemo plus iuris.ff.de regu.iur.cum si.ibi in glo.allegatis.nec etiā potuerunt hoc facere(vt ɔcludit Bal.in.l.qui se partis.C.vnde liberi.⁊ Pau.de ca.in.l.dignavox.C.de leg.)facit tert.no.in.l.si pr̄.§.si qs aliquē.ff.de do.ergo sicut ius q̄situ ex ɔ̄tu regl'r transmittit̄ ad hr̄des ⁊ ita hoc trāsmitti debeat.l.si pac.ff.de pba.l.j.C.si cer.pe.ꝗꝗ etiā si q̄situm sub expssione nois proprij.ad hoc.l.iurisgētiū.§.pac.⁊.l.tale pactū.ff.de pac.facit.l.ānua.§.j.ff.de ali.⁊ ci.lega .tradit Jo.an.in.d.regula priuilegium.⁊ per hoc patet r̄nsio ad scdām rōnem in ɔtrarium allegatā maxime in fi.ad quā etiā r̄ndetur ꝙ licet cōcessu3 fuerit priuilegiu3 Bartholomeo tn̄ vt ex multis.s̄.deductis constat cēsetur etiā ɔcessum esse filijs ex propria auctoritate.ar.c.cum inferior de ma.⁊ obe.⁊ no.in.c.cū venissent.de iud.⁊ pbatur ex plurimis alijs adductis per ɔsulentem in prima dubitatione.⁊ ex confirmationibus ibidem additis. ꝗtum vero ad priuationem priuilegioꝝ an due partes capituli possint priuare canonicos p̄uilegio ɔcludo idē qō conclusum est p primā dummō capitulū fuerit l'tie congregatū al's secus per ea que late ponunt̄.j.in sequenti ⁊ vltima dubitatione p cōsulentem. ¶ Circa septimā ⁊ vltimā dubitationem etiā idē ɔcludo put s̄.per primu3 ɔsulentē ɔclusum est. ¶ Contra eius tn̄ decisionē vr̄ apta decisio Bar.in.l.vniuersa.C.de pci.impa.offe.⁊ eum se
12 quitur Pau.de ca.vbi dicit post Barto.ꝙ† si statutu3 dicit qō cōsilium debeat ɔgregari ad sonum cāpane ⁊ vocē preconis:et qō pposita fiat p porem antianoꝝ.⁊ ɔtingat ɔsiliū congregatū fuisse ppositam factā ⁊ reformationē.nō tn̄ appet.ꝙ fuerit hūta forma statuti in ɔgregando ⁊ pponendo ꝙ nihilomin⁹ reformatio tenet ar.l.vniuersa.qr sufficit ɔsiliu3 fuisse cōgregatū in vnū.ex qbus Pau.de cast.infert qō deliberatio olim padue fcā in vniuersitate sup facto noui rectoris nō interueniēte iussu ⁊ mandato veteris rectoris put disponebat statutum valebat per not.per Bar.in.d.l.vniuersa.⁊ in.l.obseruare.ff.de offi.pro consul.⁊.le.⁊ idem tenet Pau.de cast.in.l.j.ff.de consti.p̄ncipū ex qbus videtur ɔcludit.ꝙ deliberatio fcā per vniuersitatē cōgregatā.non ab eo qui ius h3 cōgregādi valet tn̄ qō gestum est dūmodo maior ps concordauerit.⁊ ita in terminis vr̄ decidere Jo.an.in.c.in causis.extra de electione. ¶ Sed ad hoc possumus r̄ndere si dicamus nō fuisse cōgregatu3 capl'm gn̄ale quia deficiūt sup alia prout declarat primus ɔsulto Amplius dico ꝙ si forma cōgregationis capituli gn̄alis est eis data a superiore ⁊ ex consequēti non pn̄t ɔ̄ illam dispōne3 disponere ⁊ nō possumus dicere ꝙ acta tali vniuersitate minus legitime congregata valeant:qr allegata in ɔtrariū procedunt qm̄ vniuersitas habet potestatē.l.ɔdende.⁊ derogādi ɔstōni inducenti talē formam argu.l.si qs in princip.testi.ff.de lega.iij. Ita singl'r voluit Bal.in.l.j.ff.de legibus.faciunt no.per Inn.⁊ Jo.an.in.c.cum dilecto.de prebēdis. Amplius etiā dico ꝙ allegata in ɔ̄riu3 vident̄ pcedere qm̄ oēs de vniuersitate īterfuissent. Al's sec⁹ quia primo casu nemo est qui ledatur ex hoc non sint conuocati per habētem ptātē. ¶ Scdō vero casu lederent̄ abn̄tes qui potuissent alios trahere in suā sn̄iam arg.l.si vnus.§.fin.cum seq.ff.de arbi. Ita singulariter dicit Bar.in.d.l.obseruare.⁊ ideo semel de facto senis r̄ndit preceptor meus interrogatus vtrum valeret conducta cuiusdā doctoris facta a certis collegijs ex eo quia non fuerunt forma consueta vocati.r̄ndit ꝙ si oēs interfuerant
13 valebat.alias secus. Preterea posito† qō vniuersitas potuisset dispensare aduersus predicta inhabilitates ⁊ aduersus defectum vniuersitatis minus l'tie congregate ⁊ sciuisset tales defectus ⁊ inhabilitates non censeretur dispēsare quia non censeretur dispensasse nisi hoc fecisset ex certa scīa:vt ɔcludunt etiā in principe Bar.⁊ Ang.in.l.qdā ɔsulebat in fi.per illum tex.ff.de re iudi.⁊ Bart.in.l.ij.C.si seruus aut liber ad do ecu.lib.x.et Ange.in.l.libertus aduersu3.ff.de in ius vocā.ad hoc tert. in c.cum.

a ¶ Ad.l.Barbarius et ibi no.qñ erro.cō munis ⁊c.

c.cum.xx.cum ibi no.ꝑ doc.de of.dele.ad idem gl.⁊ Bar.in.d.l.vniuer-
sa.⁊ si hoc est in principe multomagis in inferiore ꝺm doc.faciũt no.ꝑ
14 Inno.in.c.cũ dilectus.de elec.de†qua certa scia dʒ cõstare ꝑ scripturaʒ
nec potest illa probari ꝑ testes.vt voluit gl.rep.singulr.in.c.statutuʒ.in
verbo literas.de rescrip.in.vj.⁊ in cle.si.e.ti.⁊ tʒ Imo.in.d.l.qdaʒ con-
sulebat licet referat dños de rota tenere ꝯtrariũ. sed primam opinionem
tenet Bal.in.c.j.per quos fi.inue.⁊ in.l.C. sentẽtiam rescin.non posse.
⁊ in.l.eos in princi.C.de appel.⁊ in.c.si naturales.in prin. si de feu.fue-
rit cõtro.inter do.⁊ agna.⁊ tenẽt Ioã.and.⁊ cõiter canoniste in.c.non
nulli in prin.de rescri.amplius dico ꝙ in inferiore a principe vltra cer-
tam sciẽtiã requiritur ꝙ fuerit habita cause cognitio prius ad hoc vt
intelligat̃ facta dispensatio vt notanter ꝓbat Inn.in.c.veniẽs.de filijs
presbyteroꝝ.⁊ Io.an.post gl.in.c.fraternitatis.⁊ per gl.in.c.j.de eta.⁊
⁊ quali.li.vj.⁊ doc.in.c.literas.de cõces.ꝑben.Bar.in.d.l.quidã cõsule-
bat.⁊ aliquid Bal.in.l.bonorũ.C.qui admi.si ergo nulla precessit cau-
se cognitio sup tali inhabilitate non possumus arguere dispensationẽ
aliquã nec dicere aliquo modo acta valuisse supposita sciẽtia prout dr
⁊ fuit.s.declaratum sufficienter in prima dubitatione ex qbus omni-
bus visum fuit mihi prefatum prestantissimum doctorem scdm ea que
proponerentur recte respondisse.

¶Consilium.lx.

1 ¶Dotis receptio quando probetur per instrumentum cõfessionis.
2 Consignatio operatur dominij translationem quũ agitur ad dotis cõ-
signationem actione personali.
3 Assignatio rei in dotem qñ dicatur facta vt transferatur.
4 Possidere iure proprio presumitur ille ad quem res spectat ⁊ habet
titulum aliter non.
5 Rem esse vxoris probatur per propriam scripturam mariti.
6 Breuitas longe melior prolixitate.
7 Possedisse iure familiaritatis quando quis dicatur.
8 Statutum exorbitans a regulis iuris inq̃tum possibile est reducẽdũ
est ad ius commune.
9 Tempore prior est potior in iure hypothece.
10 Procurator qñ cõstituatur etiam post mortem cõstituentis.⁊ nu.11.
12 Heredis declarationi statur in aditiõe hereditatis:⁊ ipso mortuo stat̃
declarationi heredis sui.
13 Heres iure transmissionis dicitur mediate ⁊ non ĩmediate esse heres.
14 Prohibitus adquirere ex dispositione testatoris nõ cẽset̃ prohibitus
adquirere ex legis dispositione.
15 Verba potius sunt interpretanda vt nihil operentur q̃ quod resultet
absurdum.
16 Actio tollitur longissimo tempore de iure communi.
17 Mala fides auctoris nocet vniuersali successori ⁊ qd de iure canonico.
18 Heres ⁊ defunctus censentur eadem persona.
19 Prescriptio cepta contra defunctũ an currat cõtra iacẽtẽ hereditatẽ.

Onsilijs nostris trinus deꝰ optimus ad-
sit.Vt fas perpetuo san
ctaq; iura loquar.¶In p̃senti cõsultatiõe oĩbus recte pẽsa
tis mihi cõcludẽdũ vr̃ dictos filios.d.gineure ⁊ heredes ha
bere meliora ⁊ potiora iura heredibꝰ dicti bianchi in possessiõe de qua
querit̃ in dotem assignata dñe Nicolose matri dicte dñe gineure.¶Nõ
ob.his que in ꝯtrium allegant̃ ꝑ heredes dicti bianchi assertos credito
res dñi Bernardi viri quondã dicte dñe Nicolose.¶Et primis p̃sumẽ
dum est vt ex narratione facti ostẽdit̃ ꝙ de anno dñi.M.ccccvij.dictus
Bernardus recepit in dotẽ florenos sexcẽtos auri.⁊ obligauit se ad re
stitutionẽ ⁊ cõsignationẽ cũ obligatione bonorũ renunciationũ ⁊ gua-
1 rẽtigia.†que receptio ꝓbat̃ ꝑ cõfessionẽ dicti Bernardi de qua constat
publicũ instrumẽtũ cũ renũciatione guarentigia ⁊ alijs clausulis cõsue
tis ꝑ qd̃ ꝓbat̃ dotis numeratio.ex quo trãsactũ est tp̃s opponẽde exce-
ptiõis nõ numerate dotis iuxta no.ꝑ Bar.de sal.⁊ Ang.in.l. assiduis.
C.qui po.in pi.ha.⁊ Ang.⁊ moderniores in.l.j.ff.so.ma.⁊ Ang.in.l. si
stipulatus.§.grisogonus.ff.de ver.ob.⁊ q2 apparet in instrumẽto renũ
ciatũ esse hmõi exceptioni.vt notãt bar.⁊ Saly.in.d.l.assiduis. ad idẽ
tenet Ray.de forli.ar.gl.in.l.j.C.de do.cau.nõ nu.⁊ dominus Anto.⁊
Imo.in.c.ex literis.de pign.⁊ ita dicũt cõiter practicari ⁊ hoc maxime
q2 etiã alij creditores p̃tendunt etiã debitũ ex sola cõfessione.vt notant
Bal.Imo.⁊ moder.l.j.ff.solu.ma.⁊ Ang.in.d.§.grisogonus.¶Ex eo
etiã maxime q2 nõ sunt anteriores iuxta no.per Pau.de cast.in.d.l.j. q
dicit ita fuisse de mẽte Cy.in aut.sed iã necesse.C.de do.ante nup.⁊ pre-
dicta maxime procederẽt si tale instrumẽtũ guarẽtigiatum hʒ vim sñie
ex forma statutoꝝ no.fuit sing.Bal.in.l.j.C.de ꝓui.do.voluit idẽ Bal.ĩ
l.pecunie.de sol.idẽ in simili in.l.fi.C.de spõsa.⁊ Ange.in suo cõsilio in-
cipiẽte statuto ciuitatis Florẽtie ⁊c.¶Secũdo presupponẽdum ꝙ pre
dicto Dñico vergẽte ad inopiam stãte predicto instrumẽto dotali recte
fuit petita ⁊ cõcessa dicta cõsignatio dotis de anno dñi.Mccccxxviij.ꝑ
id qd̃ habet̃ in.l.si cõstãte cũ ibi no.ff.so.ma.⁊ in.l.vbi adhuc.C.de iure
do.⁊ ibi per Cy.Bal.⁊ Saly.⁊ in.l.in rebus.eo.ti.vñ cũ fuerit cõsigna-
tũ ꝓ dicta dote quoddã petitũ terre de quo agimus.sequitur ꝙ in di-
ctã dñam Nicolosam fuerunt trãslata possessio ⁊ dñium dicti poderis.
2 nã ista est cõis cõclusio doctorũ ꝙ†vbicũq; agit̃ ad dotis cõsignationeʒ
actione personali tunc cõsignatio opat̃ dñij trãslationẽ vt cõcludit bar.
in.d.l.si cõstãte in.ij.q.vltime ꝑncipalis.q.ꝑ tex.in aut.de equalita.do.
§.illud.⁊ hoc cõiter sequunt̃ ibi doc.⁊ tʒ gl.in.d.l.vbi adhuc ꝑ illũ tex.
quẽ approbãt ibi Bal.⁊ magis cõiter doc.Quare cũ in casu nostro fue
rit actũ personali qd̃ ptʒ ex petitiõe q2 actũ fuit ad cõsignationẽ dotis
⁊ lata fuit sñia ꝙ dos cõsignaret̃ ⁊ qd̃ dicta.d.Nicolosa fieret dña que
oĩa verba potius cõgruunt actioni ꝑsonali q̃ hypothecaria ꝑ quã agit̃
vt quis mittat̃ in possessionẽ ꝓ securitate:⁊ vt quis pignori incũbat.vt
pʒ.in.d.l.vbi adhuc cũ ibi no.⁊ ꝑ Bar.in.d.l.si cõstãte.sed dato ꝙ esse-
3 mus in dubio†qñ fit assignatio rei in dotẽ nec apparet an fiat loco pi-
gnoris prout põt intelligi vt ꝓbat̃ in.l.j.§.antepe.ff. de ventre in pos.
mit.an vero vt dñium trãsferat̃ ꝓut etiã intelligi põt.vt in.l.lutius de
euic.Tũ in dubio intelligi dʒ vt dñium trãsferat̃ ex quo precedit cã ha
bilis ad trãslationem dñij.Ita concludit Bar.in.d.ij.q.preallegata.⁊
cõiter ibi sequunt̃ doc.hoc ideʒ tʒ Bal.in.d.l.vbi adhuc.⁊ Bal.in.c.j.
qd sit inuesti.facit q2 v̇ba sñie debẽt ĩtelligi in potiori significatu.l.j.§.
qui in ꝑpetuum.ff.ager vec.vel emp.pe.in.c.pe.de sen.excõ.⁊ tʒ Bal.in
l.ordo.C.de execu.rei iudi.⁊ Bal.in.l.ij.C.cõia dele.facit qd̃ no.Bal.in
c.fi.de noua for.fideli.⁊ Ang.in.l.officiũ.ff.de rei vẽ.facit tex.⁊ qd̃ ibi ꝑ
Bal.in.c.ad audiẽtiã.de p̃scrip.⁊ tex.qd̃ ibi no.Archi.in.c. si canonici.
de offi.arc.lib.vj.⁊ hoc in terminis nr̃is cõcludẽdũ est.q2 assignata fuit
res ꝓ dotis restitutiõe vigore sñie diffinitiue quo casu indubitãter trãs
fert̃ dñiuʒ iuxta no.ꝑ gl.Bar.⁊ alios.in.l.a diuo pio.§.si pignora.ff.de
re iu.⁊ ꝑ Bal.in.l.ordo in.j.col.C.de execu.rei iu.vbi casus ⁊ Bal. Sa-
ly.in.l.fi.C.de iure dñij impe.faciũt no.ꝑ Dy.in.l.nõ soluʒ.§.mihi.ff.de
vsuc.⁊ ꝑ bar.⁊ doc.in.l.põponius.§.si iussu.ff.de acq.pos.⁊ ꝑ do.Ant.
Cardinalẽ.⁊ Imol.in.c.ꝓposuit.de cõces.p̃bẽ.secus si res adiudicaret̃
per interlocutoriã ꝑ primum ⁊ scdm decretum q2 tũc iudex vnico decre
to nõ posset dominium rei adiudicare: sed requireretur solẽnitas.l. fi.
C.de iure do.impe.ꝺm no.ꝑ Bar.⁊ doc.in.d.l.a diuo pio.§.si pignora.
ff.de re iudi.⁊ ita intelligo notabile verbum Bal.in.d.l.vbi adhuc.C.
de iure do.Qd̃ etiã recte intuenti colligit̃ ex verbis Bal.⁊ Clarius Lu
do.roma.eum declarãtis in.d.l.si cõstãte.¶Ex quibus premissis sequi
tur cõclusio ꝙ cum dictum podere esset assignatũ ⁊ acceptatum ꝑ dñaʒ
Nicolosam vxorẽ pro restitutione dotis ⁊ sic possideret̃ ꝑ.d.Nicolosam
vxorem ad quẽ spectabat.lʒ etiaʒ q simul habitabat cũ vxore simul fru
ctus ꝑcipere ⁊ videret̃ possidere tamẽ cẽsendum est vxorem possedisse
ad quam spectabat ⁊ nõ virum q2 p̃sumendum est virũ possedisse iure
familiaritatis.vt est casus in.l.qui iure familiaritatis.ff.de aqui.pos.ꝑ
4 quem dicunt Bart.Ange.Imo.Pau.de cast.⁊ doct.ꝙ ille†presumit̃
possidere iure proprio ad quem res spectat ⁊ qui habet titulum aliter
nõ.puta frater filius vxor maritus vel alius propinquus qui simul de-
tinet presumit̃ detinere iure familiaritatis ⁊ propinquitatis.⁊ hoc in
marito simul detinẽte cum vxore res vxoris.expresse decidit ibi Ioan.
5 de Imo.ꝑ illum text.⁊ sequit̃ Ludo.roma.dicẽs qd̃†sufficit probare rẽ
fuisse vxoris etiã ꝑ priuatã scripturã ipsiꝰ mariti.facit tex.in.l.si ego.§.
dotis.ff.de iure do.⁊ subdit notanter Ludo.ro.ꝙ talis scriptura nõ re-
quirit subscriptionem testium quod dicit notãdum ad.l.scripturas.C.
qui po.in pi.habeant̃.⁊ hec dicta refert ⁊ sequit̃ genitor meus in.c. pa-
storalis.extra de cã pos.⁊ ꝓpri.¶Ex qbus p̃missis etiam sequunt̃ duo
ad propositũ.¶Primum est ꝙ dicta dña Nicolosa post mortem viri
sui tanq̃ dña dicit possedisse dictum podere.¶Scdm est ꝙ dictꝰ Cor-
radus nõ cẽset̃ possedisse sʒ potiꝰ detinuisse iure familiaritatis.¶Pri
mum probat̃.nam si tẽpore quo maritus viuebat:predicta.d.Nicolosa
erat dña dicti fundi ⁊ possidebat vt ex premissis probat̃.non video cur
mortuo viro cum remãserit in possessione non dicat̃ tanq̃ domina pos
sedisse,q2 quod allegat̃ in narratiõe puncti ꝙ ꝑparteʒ dicit̃ ꝙ mortuo
viro dicta domina Nicolosa non fuit amplius dña: q2 talis cõsignatio
nõ porrigit effectum suum post mortẽ viri:sʒ mortuo viro iterũ agi de
bebat ad cõsignationem ꝑ quã fuisset dñium cõsecuta.nam ꝓ certo nõ
memini me legisse hoc fore iure cautuʒ.qui ergo hoc dicit:legem in me
dium adducat.l.illã.C.de colla.Immo potius ꝯtrium de mente glo.⁊
doc.gl.in.l.vbi adhuc.C.de iure do.limitat.l.j.C.si dos constante matri
monio in illo casu inopie vt possit fieri dotis restitutio constante mr̃i-
monio.lʒ al̃s sit prohibita.⁊ ibi latius aperit Saly.¶Preterea hoc ꝓ
batur rõne cõcludenti.nã quãdocunq; casus superueniẽs etiam qui a
principio impedisset actum geri tendit ad eũdẽ effectum cũ actu gesto
ex tali casu superuenienti nõ tollit̃ qd̃ gestum est.vt probat̃.in.l. sciẽdũ.
§.fi.ff.qui satis.cog.⁊ est doctrina Bar.⁊ doct.in.l.pluribus.§.⁊ si pla-
ceat.ff.de ver.ob.⁊ Bar.in.l.si cõstante in vlt.col.ff.solu.matri.Sed ca-
sus mortis supuenientis tendit ad eundẽ effectuʒ restitutionis cũ actu
gesto.Igit̃ talẽ restitutionẽ nõ dʒ vitiare ⁊ fortius q2 talis casus a prin
cipio non impedisset restitutionẽ immo tũc fuisset cã cõcedẽde restitu-
tionis.¶Preterea ad quid fiet noua petitio cũ sit dña.⁊ sic non possit
amplius effici dña. insti.de ac.§.sic itaq;.⁊ in.l.fi.ff.de vsu.quẽadmo.ca
6 ue.facit illud vulgare†qd̃ frustra fit per plura quod potest fieri ꝑ pau-
ciora,l.dñs testamẽto.ff.de cõdi.inde.⁊.l.cum fundus.§.seruum tuum
imprudẽs.ff.si cer.pe.faciũt rõnes ꝑ quas Cy.Iac.butri.⁊ Saly.in.d.
l.vbi adhuc dicunt ꝙ talis restitutio cõstãte matrimonio ꝓpter inopiã
non vitiatur ex supuenientibus diuitijs.¶Primo q2 legitime acta ex

supuenienti cā non tractanř.vt in.l.scimus.C.de admi.tu.ꝛ in.d.l.scié
dum.§.fi.Scđo q꞉ res sic assignata est effecta dotalis vel quasi dotalis
arg.l.ita cōstāte.ff.de iure do.ꝛ.l.si mulier.ꝛ.l.maritus in princi.ff.de
pac.dota.ꝛ ideo dicit Bar.de saly.in.d.l.vbi adhuc in.ij.q.post glo.ꝙ
talis assignatio actione psonali nō pōt alienari q꞉ succedit loco dotis.
arg.l.cū dos.ff.rerum amo.ꝛ habeř ac si a principio fuisset data in do-
té.vt per totū.ff.de fundo.ꝛ in.l.vranius.ff.de fideiussorib⁹.Tertio q꞉
principis beneficiū in dubio dꝫ esse ppetuum.vt in auř.de defenso.ci-
ui.§.illud.ꝛ hec apud me sunt satis clara nisi aliud ostéderet.¶Scđm
pbař p text.in.d.l.qui iure familiaritatis.p quē in diuiduo cōcludunt
7 ibi Bar.Ang.Jmo.Pau.de ca.ꝛ Lud.ro.ꝙ†si filius vna cum matre
aut mater cū filio vel duo amici frēs affines vel cōsanguinei moranř in
eadē domo ꝛ vnus hꝫ titulū alter nō.nō pōt dicere qui nō hꝫ titulum
se vsum fuisse domo pro sua ꝛ tanꝙ sua sꝫ potius iure familiaritatis.
Jdē dicunt in predijs rusticis.facit tex.in.l.hꝫ.§.j.ff.de precario.ꝛ qđ
consuluit Bar.in suo cōsilio qđ incipit in qōne Tironi.faciunt not.p
Bal.ꝛ Saly.in.l.ob maritorum.C.ne vxor pro marito.ꝛ not.p Jnno.
in.c.bone.de postu.prela.ꝛ in.c.cū ecclesia.de causa pos.ꝛ proprie.qui
dicit ꝙ cum quis vtiř aliquo iure in re aliena nisi ostédat qđ hoc fecerit
tanꝙ vti volēs iure proprio ꝛ sibi debito videř potius voluisse vti iure
familiaritatis p.d.l.qui iure.ꝛ.l.fi.ff.quēad.serui.ami.ꝛ ex p̄dictis etiā
sequiř vnū aliud qđ.ĩ.ad propositū deduceř vꝫ ꝙ p̄dictus Corradus
non censeř fuisse heres patris.ꝛ sic dicti dñi Bernardi patris sui.Nam
ex quo repudiauit hereditatem siue ab ea se abstinuit satis probař qđ
nō fuit heres ex quo nō probař intētionem suā reuocasse.vt in.l.fi.cum
ibi plene no.C.de repu.here.immo ꝯ filium nō diciř fundata esse inten
tio creditoris pbando ipm filium nisi pbarent ipsum immiscuisse ꝫm
magis cōem cōclusionem doctorū.in.l.necessarijs.ff.de acqui.here.ꝛ in
l.j.ꝛ.ij.C.si vt se ab hereditate abstineat.cuꝫ si.Nec aliquo modo hꝫ ob-
stare statutum positum sub rubrica.heredibus ꝛ hereditate debitorū
conueniēdis p qđ disponiř qđ quomodocūqꝫ ille cui delata est heredi-
tas possederit rem hereditariā ꝛ que possidebař p defunctū teneař vt
heres nec possit se aliquo p̄textu repudiationis vel dotis matris defen
dere.¶Oīm respōdeo dupliciter.primo q꞉ vt supra dictum est dictus
Corradus post mortem patris nō diciř possedisse aliquo modo sed ei⁹
mater sed potius vt filium vsum fuisse iure familiaritatis de quo vsu
nullo modo sensit statutū sed tantū de eo q possedisset vel tenuisset iure
proprio.facit text.in.l.ꝛ magis.ff.de solu.alias sequereř absurdum.qđ
si quis vt procurator colonus vel inquilinus nomine alicuius heredis
detineret rē defuncti obligareř eius creditoribus qđ non est dicendū.l.
nam absurdum.ff.de bo.lib.¶Scđo clare respōdeo ꝙ loquiř qñ quis
possedit vel detinuit rem que possidebař p defunctum tépore mortis
vel rem hereditariam.Sed in casu nostro ex quo talis possessio fuerat
in dotem cōsignata ꝛ trāslatum erat dñium in mulierē.vt supra est p-
batū nec erat res hereditaria nec tépore mortis possessa per defunctū
sed per mulierem.vt.s.fuit probatum.vnde cum non cōueniāt verba
statuti non debet cōuenire dispositio.l.si seruum.ꝛ nō dixit pretor.ff.de
acqui.here.l.j.§.si quis nauem.ff.de exercito.l.iiij.§.totum.ff.de dam.
8 infec.cū si.ꝛ maxime†q꞉ statutum p̄dictum est exorbitans a regulis iu-
ris cōmunis patet ex plene no.per Bart.ꝛ doct.in.l.gerit.ff.de acqui.
here.ꝛ ideo reducēdum inꝙtum possibile est ad ius cōmune iuxta no.
per glo.ꝛ doc.in.l.fi.§.in cōputatione.C.de iure delib.ꝛ in.l.si serui ve-
stri.C.de noxa.ꝛ p Bar.in.l.omnes populi.ff.de iusti.ꝛ iure.Jnferen-
do igiř ex premissis si p assignationē dicte possessionis factam dñe Ni-
colose in eam translatum fuit dñium:translata fuit etiā possessio ꝛ ipsa
demum fuit dña ꝛ possedit quousqꝫ vixit.sequiř ꝙ post eius mortē di
cta possessio ptinuit ꝛ spectauit ad.d.Gineuram eius filiam ꝛ heredē
institutam.ꝛ lꝫ in puncto nihil dicař ꝙ a.d.Nicolosa fuerit in testamē-
to facta aliqua mentio de Corrado filio masculo quo casu testamētum
fuisset nullum.vt in.l.si filius qui in potestate ꝛ in.l.inter cetera.ꝛ in.l.
gallus.ff.de lib.ꝛ postbu.tamē mihi in facto p̄supponiř filiū fuisse insti
tutum qđ sufficit ad validitatē testamēti.vt in auř.vt cum de app.cog.
§.ceterum.ꝛ cōsequēter dicta possessio ptinet hodie ad Hieronymū ꝛ
alios filios ꝛ heredes.d.Gineure vel ex eo ꝙ.d.Gineura intelligiř adi
uisse hereditatē.d.Nicolose matris sue quo casu res esset clara.vt.ĩ.di-
cam.vel ex iure trāsmisso adeundi hereditatē.d.Nicolose matris sue ad
filios ꝛ heredes suos p tex.cum ibi plene no.in.l.vnica.C.de his q ante
aper.tab.tradiř plene p Bart.ꝛ alios in.l.ventre.ff.de acqui.here.ꝛ p
Mod.in.l.si fratris.C.de in.delib.cum simi.¶Preterea dato ꝙ p di-
ctam cōsignationē dicta.d.Nicolosa nō fuisset cōsecuta dñiū dicte pos
sessionis dicti heredes.d.Gineure ꝛ.d.Nicolose possunt dicere se habe
re meliora ꝛ potiora iura respectu dotis.d.Nicolose ex quo creditū di
cte dotis fuit tpe ꝓ creditū dicti Bianchi:igiř potius esse dꝫ quoniā
9 regula vulgaris est ꝙ†qui prior est tpe potior est in iure hypothece.vt
in regula qui prior.cū materia extra de re.iu.in.vj.ꝛ in.l.ij.ꝛ in.l.lꝫ.ꝛ in
l.potior.ff.q po.in pig.ha.ꝛ in.l.si fundus.C.eo.ti.ꝛ hꝫ maxime in dote
p id qđ habeř in.l.assiduis.§.exce.C.qui.po.in pig.ha.ꝛ in.l.j.p ordina
rios.ff.so.ma.¶Sꝫ ꝯ p̄dicta fit magnū fundamētū p ptē aduersam qđ
lꝫ.d.Nicolosa hꝫ potiora iura.vel q꞉.d.ex cōsignatiōe sibi facta vel rō-
ne hypothece respectu dotis tñ hi filij.d.Gine.nō habēt dicta iura q꞉
d.Nic.instituēdo.d.Gine.voluit ꝙ nullum q̄rereř nec marito nec filijs
dñe Gineure.nec ĩ ppietate nec ĩ possessione.ꝛ sic vī pbibuisse ne bona
sua puenirēt ad maritū vel filios.d.Gineure ꝛ sic nō possint succedēdo
ab intestato vel ex testō dicte.d.Gineure cōseq bona relicta.d.Gineure
a.d.Nicolosa p tex.cū ibi not.in.l.codicillis.§.mater.ff.de lega.ij.ꝛ in
l.si ita qs.§.ea.l.ꝛ ibi p Bar.ff.de ver.ob.ponunt Bar.ꝛ doc.in.l.filius
fa.§.diui.ff.de le.j.ꝛ Bal.ꝛ Saly.in.l.ea.l.C.de cōdi.ob cām.ꝛ hoc ma
xime q꞉ si dicta hereditas dñe Nicolose nō censeř adita p dñam Gineu-
ram.quo casu succederet dñe Nicolose ex sua institutiōe ex iure trāsmis-
so:qđ oīno in eius testō vī pbibitum qñ hereditas trāsmittiř vt adeun
da.l.si qs filiū.ff.de acq.he.tradiř in.d.l.vētre.ꝛ in.d.l.vnica.C.de his q
ante aper.tab.ꝛ in.l.qui se patris.C.vñ liberi.cuꝫ si.¶Sed ad hoc fun
damētū rñdeř multipliciter.ꝛ primo pōderādum est ꝙ dña Nicolosa
nō pbibuit bona relicta dñe Gineure nō puenire ad filios simpliciter
sed ꝫm qd vꝫ ꝙ vigore ipsius institutiōis nullū ius q̄rereř eius viro si-
ue filijs.si ergo ostédereř qđ dña Gineura fuisset heres dñe Nicolose cer
te ei⁹ filij haberēt dicta bona vel ex institutione dñe Gineure si fuissent
instituti vel tāꝙ heredes ab intestato dñe Gineure ꝛ nō ex institutiōe
dñe Nicolose ꝛ sic nō vēdicaret sibi locū pbibitio dicte dñe Nicolose ex
quo dicta bona essent effecta vnū patrimoniū cum bonis dñe Nicolose
vt tradiř in.l.fi.C.de inoffi.test.¶Jtem ꝙ nō dicanř habere ex institu-
tione.d.Nicolose ptꝫ q꞉ ab ea nō potuissent grauari.ꝛ ptꝫ ex his q̄ ha-
benř in.l.sed ꝛ si sic.ff.de le.iij.ꝛ in.l.ab eo.C.de fideicō.¶Sed in casu
nostro pōt cōcludi ꝙ dicta.d.Gineura cēseř adiuisse hereditatē dñe Ni
colose igiř ꝛc.qđ ostendiř.Nam dña Gineura fuit cōstituta pcuratrix
a dña Nicolosa ad oēs actus mādabiles ꝙtūcunqꝫ extraneos duratu-
ra etiā post mortē.vnde est aduertēdū qđ lꝫ mādatū morte finiař regu-
10 lariter.vt in.l.mādatum.C.man.tñ hoc est verū†nisi mādatum cōferař
etiā post mortem.ꝛ cōcludit gl.Bar.ꝛ cōiter alij in.d.l.mādatū.ꝛ ha
betur in.l.si vero non remunerandi.§.fi.cū.l.se.ff.mādati.ꝛ no.glo.in.l.
mortis cā.§.titia.ff.de dona.cā mor.qđ tñ verum est dummō mādās cū
herede decesserit alias extinguiř illa clausula duraturū etiā post mortē
q꞉ nec hereditas nec bona vacātia defunctum representant.l.j.§.an bo
na.ff.de iure fisci.ꝛ sic p procuratorē/cōstitutionē/nec noīe dñi veri nec
representati p hereditatem q̄ eius iure fungiř posset actus geri.ita cō-
cludit singulariter Ang.in sua disputatione q̄ incipit astensis miles.al
legat casum quē dicit singularē ꝫm vnā lec.in.l.j.C.de ac.ꝛ obli.ꝛ dicit
ita de facto fecisse iudicari florētie.Si ergo dicta.d.Gineura substituit
ex potestate sibi data in mādatis vī voluisse dña Nicolosa nō decedere
sine herede.ꝛ p cōsequēs hereditatem tacite adiuisse:q꞉ alꝰs non vī po-
tuisse velle facere actū valiturū nisi censereř voluisse hereditatē adire.fa
ciunt no.in.l.pro herede.§.pap.ff.de acqui.he.ꝛ p Bar.in.l.gerit.ff.de
11 acqui.he.eo maxime q꞉ cū.d.G.fuerit instituta heres ꝛ cōstituta†pcu-
ratrix etiā post mortē fuerit pcuratrix post mortē cōstituta quodāmō
in rē suā quo casu etiā durat mandatū post mortē vt in.l.si ego.§.j.ff.de
iure dotis ꝫm vnā lec.vt p Bal.no.in.d.l.mādatū.Si ergo post mortē
fuit cōstituta pcuratrix in rē suam ꝛ vt pcuratrix substituit censeř sub-
stituisse vt pcuratrix in rē suā put fuerat cōstituta.ergo vī adiuisse he
reditatē q꞉ alꝰs dicta substitutio dicto modo nō potuisset fieri nisi fuis-
set heres p id qđ habet.in.d.§.papinianus.ꝛ in.d.l.gerit.¶Preterea
ex quo Corradus possedit dicta bona nec apparet quo iure potius est
censendū ꝙ possederit pcuratorio noīe dñe Gineure ꝙ iure proprio q꞉
hoc facere non poterat sine delicto.argu.l.merito.ff.pro socio.ꝛ.l.soci⁹.
ff.de fur.ꝛ q꞉ ex primordio tituli posterior formař euentus.l.fi.C.de im
po.lucr.de scri.li.x.ꝛ in.l.quedā mulier.ff.de rei ven.Si ergo vt pcura-
trix dñe Gineure possedisse presumiř q̄ p̄sumptio etiā vt audio iuuat
dictū quorūdā testiū de auditu a Corrado ꝛ ab alijs ipa.d.Gineura cē
sebař possidere ꝛ nō Corradus.vt in.l.ꝙ meo cū ibi no.ff.de acqui.pos.
ex qua possessiōe in dubio p̄sumiř aditio.vt in.l.cū ibi no.C.de rep.he.
ꝛ p Bar.in.d.l.gerit.ꝛ hoc maxime stante statuto florentino de quo su-
pra qđ vult ꝙ ex quacunqꝫ possessiōe p̄sumař aditio.¶Preterea vt di
cebat Azo.ꝛ refert Bar.in.d.l.gerit in actibus dubijs p̄sumiř vel nō p̄
sumiř aditio ex qualitate hereditatis lucrose ꝛ psonarū.q꞉ agimus de
hereditate matris potius est p̄sumēda aditio.ꝛ hoc maxime q꞉ magis
vtile hoc censeř fuisse p̄dicte dñe Gineure q꞉ hereditas erat lucrosa quo
casu in dubio potius in fauorē heredis hēditatem fuisse aditam p ea q̄
elegāter ponit Bar.ꝛ doc.sequunř in.d.l.gerit in.iij.principali.q.ar.l.
j.cū ibi no.ff.so.ꝛ stante dubietate stař declarationi hēdis.arg.l.si qs in
tentione ambigua.ff.de iudicijs.tꝫ Bar.in.d.l.gerit in fi.prime princi-
12 palis qōnis.post Ja.de are.vbi notanter subdit ad ppositum†qđ mor
tuo herede stař declarationi heredis.arg.l.si qs a filio.§.si plures.ꝛ ibi
notatur.ff.de lega.j.tradiř etiā in.l.inter stipulantē.§.si stichum ꝛ in.l.
quicquid astringende.ff.de ver.ob.Si ergo heredes ꝛ filij dñe Gineure
dicunt ipsam fuisse heredē ꝛ fuisse aliquid actum p dñam Gineurā per
qđ possit induci aditio.apparet eius heredes ꝛ filios hoc declarare qđ
actum fuerit aīo adeūdi hereditatem.¶Preterea respōdeř etiam alia
via dato ꝙ hereditas nō censereř adita sed ꝙ filij ꝛ heredes Gineure
succederēt ex iure adeūdi trāsmisso q꞉ nō dꝫ eius queri ius vigore insti-
tutionis Nicolose simpliciter:sed ꝫm qd.s.iuncta transmissione iuris
adeūdi trāsmissi p Gineurā.verba aūt sunt intelligēda simpliciter ꝛ nō
ꝫm quid

ſm qd.l.hoc legatū.ff.de leg.iij.ponunt Bal.⁊ Moder.in.l.ti-
tie teſtatores.ff.de le.j.ponūt Ang.⁊ moderni in.l.ij.in prin.ff.
13 de ver.ob.ꝑterea †filij ⁊ heredes dñe Sineure dicunt mediāte
trāſmiſſiōe fieri heredes a dña Sineura.vt cōcludit Bar.⁊ ma
gis cōiter doc.ſequunt in.l.j.ff.de vul.⁊ pu.in illa qōne.an ille
ad quē trāſmiſſum eſt ius adeundi excludat ſubſtitutū vulga-
rē.⁊ Bal.⁊ moder.in.l.iij.C.de he.inſti.⁊ ī.l.ſi paterfa.ff.de he.
inſti.Nō ergo immediate efficiunt heredes vigore inſtitutiōis
dicte.d.Nicoloſe.ſed mediante pſona.d.Sineure propter ius
adeundi trāſmiſſum.verba aūt ſunt intelligenda ꝑ prius ⁊ nō
ꝑ poſterius.l.j.§.qui in ꝑpetuum.ff.ſi ager.vec.vel emphy.pe.
tradit Bal.in.l.j.ff.de ſucce.edicto.ergo dȝ intelligi illa ꝓhibi-
tio ꝙ nō poſſit queri ius vigore inſtitutionis immediate non
aūt mediāte pſona alterius.ꝓ hoc optime facit qđ elegāter po-
14 nit Bar.in.l.ſȝ ſi mortis.ff.de le.ꝑſtā.vbi cōcludit †ꝙ lȝ ſit ꝓhi-
bita acquiſitio ex diſpoſitione teſtatoris tamē nō cenſet probi-
bita acqſitio q̄ fit mediāte diſpoſitiōe legis ⁊ iō infert ꝙ lȝ ſim
probibitus ꝯhere cū bānito:tñ poſſum ꝯhere cū filio vel ſeruo
bāniti:qꝛ nō querit bānito mediāte ꝯctu meo ſȝ mediāte diſpo
ſitione legis:ſecus ſi ꝯherem cū aliquo ꝯhente ꝓcuratorio noīe
bāniti vt ibi latius ꝑ eum:vñ cū acqſitio in caſu noſtro fiat me-
diāte diſpoſitiōe legis īducētis trāſmiſſionē taliſ acqſitio nō vr
ꝓhibita.Preterea etiā reſpōdet ꝙ teſtator vr reſpexiſſe ad di-
ſpoſitionē ſtatuti volētis ꝙ vir habeat vſumfructum acqſitorū
vxori cui voluit videre ne q̄reret viro.d.Sineure ſicut in ſimili
habemus ī aut.excipit.C.de bonis ma.cū ibi no. ¶ Et ſi dicat
ſtatutū tm̄ ꝓuidet circa vſumfructū ⁊ nō circa ꝓprietatē ita tm̄
ꝓuidet reſpectu viri non aūt ꝓuidet quo ad filios.Cū ergo do
mina Nicoloſa ꝓhibuerit nedum q̄ri ius in vſufructu ſed etiā
in ꝓprietate.Item nedū viro ſȝ etiā filijs nō vr reſpexiſſe ad ꝑ-
dictū ſtatutū de acqſitione vſuſfructus fiēda viro.cū ꝓhibitio
reſpiciat ꝓprietatē verba ꝓhibitiōis nihil operarent ꝯ.l.ſi qñ.
ff.de le.j.⁊.c.ſi papa.extra de priuilegijs.li.vj.ſed ad hoc reſpō-
15 detur qđ potius †verba ſunt interpretāda ꝙ nihil operent q̄
ꝙ reſultet abſurdum.l.nam abſurdum.ff.de bo.li.faciunt not.
Pe.de anc.in.c.j.de conſti.in vlt.col.⁊ qđ habet ꝑ Bar.in.d.l.
omnes populi.in.vj.q.principali.Reſultaret aūt abſurditas ſi
diceremus teſtatorem voluiſſe priuare filios ſucceſſiōe matris
quo ad bona auita nulla oſtēſa cā odij cū qua rōne dilexit filiā
eadē rōne cēſetur dilexiſſe nepotes ⁊ oēm eius poſteritatem.l.
cū acutiſſimi.C.de fideicō.⁊ in.l.cū auus.ff.de cōdi.⁊ demon.⁊
in.l.generaliter.§.cū aūt.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub condi.fac.Ad
hoc bene faciūt no.ꝑ Bal.in.l.hac edictali.ver.cēſemus.C.de ſe
cū.nup.vel ſaltem dicere debemus teſtatorē hoc feciſſe fauore
Sineure vt penes ipſam eſſet plenū dñium cui potuiſſet renun
ciare vel nunc ceſſaret fauor ex quo mortua.iuxta no.in.d.l.fi-
liusfami.§.diui.⁊ in.d.l.ſi ita qs.§.ea.l.preterea etiā dici poſſet
qđ ex quo nō apparet cui bona veniāt applicanda caſu quo in
virum vel filios venirent tanq̄ preceptum quodāmodo nudū
non ſit ſeruandū.l.pr.§.iul.agrippa.⁊.l.lucius.in prin.ff.de le.
iij.⁊ in.d.§.diui.vbi ꝑ Bar.vel ſi tacite diceremus ꝙ fauore ali
cuius hoc eſſet factum ne ꝑueniret in filios vel virum cui taci-
te cenſeatur data ptās reuocādi cenſet data heredi vt cōcludit
Bar.in.d.§.diui.dū opponit de.l.codicillis.§.matre.arg.l.cū
ita.ff.de cō.⁊ demō.Allegat etiā ad hoc Guil.de cu.in.l.cū hi.
§.ſi vni.ff.de tranſac.⁊ Cy.in.l.quotiēs.C.de fideicō.ſed in caſu
noſtro tpe quo bona veniūt ad filios talis heres nō eſt amplius
rerū natura.Igit ſi non ſupeſt qui pōt reuocare nō cenſet probi
bitum bona deuenire ⁊ in virū ⁊ in filios.arg.l.quotiēs cū ibi
no.ꝑ Bal.C.de fideicō. ¶ Preterea etiā nō video quō iſti here
des Biāchi poſſint obtinere.Nā dicta bona potuiſſent aduo-
cari ab heredibus Sineure a Corrado.Corradus eſt mortuus
⁊ ſic lȝ ei cenſeret tacitū fideicōmiſſum potuit non acceptare in
fraudē etiā creditorū.l.que aūt.ff.q̄ in frau.cre.cū ſi.ſiue ab alio
pōt dici heredibꝰ Bianchi quo ad te liberas edes habeo ⁊ op-
ponere exceptionē tua nō intereſt que repellit quēcūq̄ agentē.
l.ſicuti.§.ſi q̄rat.ff.ſi ſerui.vendi.l.cū ſeruus quiſpiā cū ibi not.
ff.de ſer.fugi.⁊ ꝑ bar.in.l.j.ff.de excep.ꝑ doc.in.l.incerti.§.ſi nu
meri.ff.de cōdi.inde. ¶ Poſtremo dicere poſſumus cauſatā eſ
ſe duplicē ꝑſcriptionē vnam reſpectu rei poſſeſſe.caſu quo dñiū
nō fuerit queſitum a principio.qđ tñ eſt falſum qm̄ poſſumus
dicere dñam Nicoloſam ꝑſcripſiſſe vel ꝑ poſſeſſionē lōgi tēpo-
ris cū titulo iuxta.l.ſi.cū ibi no.C.de ꝑſcri.lon.tem.vel ꝑ poſſeſ-
ſionem.xxx.annorū ſine titulo.⁊ hoc tā de iure cōi.vt.l.oēs.⁊ ꝑ
totum.C.de preſcri.xxx.vel.xl.annor.quā etiā ex forma ſtatuto
rū.ſ.ſtatuti poſiti ſub rubrica de preſcrip.quod incipit omnis
actio vel petitio ⁊c.in vltimis verbis.alterā ꝑſcriptionē cauſa-
tam dicere poſſumus reſpectu actionis cōpetētis ſi qua compe
16 tit heredibus biāchi.⁊ hoc †tñ de iure cōi quo oīs actio tollit
lōgiſſimo tpe.vt in.l.oēs.⁊.l.ſicut ⁊ per totū.tū etiam ex forma
ſtatuti ꝑallegati vbi hoc idem diſponit.vnde cū cōfeſſio facta ꝑ
Dñicū fuerit facta de āno dñi.Mccccviij.ſunt lapſi iā.xl.anni
⁊ ſic oīs actio cenſet eſſe ſublata ⁊ de iure cōi ⁊ ex forma ſtatuto
rū ex quo Dñicus deceſſit.demū de anno dñi.Mccccxx.quo
tpe incipit currere ꝑſcriptio qꝛ eo viuente nō potuit currere ex
quo fuiſſet in mala fide iuxta no.in.c.fi.de ꝑſcri.⁊ in regula poſ
ſeſſor.de reg.iu.in.vj. ¶ Sed ꝯ hanc preſcriptionē plura obij-
ciunt.primo ꝙ nulla currit ꝑſcriptio cuȝ mala fide.vt in.c.fi.⁊
in.d.regula poſſeſſor.ſȝ Corradus filiꝰ Dñici qui aſſerit heres
Dñici in anno dñi.Mccccclxxvij.cōfeſſus fuit ſe eſſe debitorē he
redū dicti Biāchi igit habebat ſciam dicti crediti ⁊ ꝑ ꝯſequēs
erat in mala fide.ſed ad hoc multipliciter reſpondet.⁊ pmo ꝙ
dictus Corradus nō ꝓbat heres dicti Dñici vt ſupra fuit oſtē-
ſum vnde eius ſcia nō habuit impedire ꝑſcriptionē:qꝛ ſcia de-
bitoris eſt illa q̄ hȝ ꝑſcriptionē impedire.vt in iuribꝰ ꝑallega-
tis. ¶ Preterea ſi nō erat heres ⁊ cōfeſſus fuit ſe eſſe debitorē
heredū dicti Biāchi apparet qđ non fuit locutus de dicto cre-
dito ſȝ potius de alio ex quo ad aliud nō tenebat iuxta not.in
d.l.neceſſarijs.ff.de acqui.here.vel apparet ꝙ eius cōfeſſio fuit
erronea:⁊ ſic nō nocet.l.generaliter.C.de nō nu.pe.l.cū falſa.C.
de iuris ⁊ fac.igno. ¶ Scđo reſpōdet qđ dato qđ ꝓbaret heres
dicti Dñici tñ dicta cōfeſſio nihil ꝓbat qꝛ emanauit ſine cā ex-
traiudicialiter.⁊ ſic tanq̄ indiſcreta nihil releuat.l.cū de inde-
bito.§.fi.ff.de ꝓba.l.generaliter.C.de nō nu.pe.c.ꝑ tuas.de pro
ba.cū ſi. ¶ Item qꝛ fuit incerta ⁊ vaga qꝛ nō fuit exꝑſſum quid
debitū nec quantitas nec qualitas ⁊ ſic nō releuat.vt in.l.certū
in prin.ff.de cōfeſ.⁊ ꝑ glo.Bar.Bal.⁊ alios in.l.vnica.C.de cō
feſ.vbi dicit ſingulariter Bal.ꝙ ſi qs cōfeſſus fuit in iudicio ſe
vſurarium nec vlterius ſpecificauit non vitiat eius teſtamētū.
¶ Tertio reſpōdet ꝙ ſcia Corradi nō hȝ nocere dñe Nicoloſe
nec habētibus cām ab ea.vnde lȝ non eſſet preſcriptū reſpectu
Corradi:tñ reſpectu dñe Nicoloſe ⁊ habētium cām ab ea cenſe
ret eſſe preſcriptuȝ. ¶ Scđo obijcit qđ dato ꝙ filius Corradus
non fuiſſet in mala fide:tñ vt filius ⁊ heres tenet exonerare cō-
ſcientiā defuncti ꝑ no.in.c.fi.de ſepul.⁊ in.c.ſup eo.⁊ in.c.cum
cām.de raptoribꝰ.⁊ ꝑ hanc rationē dñs Anto.Imo.⁊ do.Ab-
bas in.c.ſi diligēti.de ꝑſcriptio.volunt ꝙ lex cum heres.ff.de di
17 uer.tēp.ꝑſcrip.que hȝ ꝙ †mala fides auctoris nocet vniuerſa
li ſucceſſori.vt etiā ꝑ glo.⁊ Bar.doc.in.l.pomponius.§.cū qs.
ff.de acq.poſ.⁊ ꝑ gl.in.l.nihil.C.ꝓ herede.hȝ locū etiā de equi-
tate canonica.⁊ hanc opinionē approbat Pau.de caſt.in.d.§.
cū qs.⁊ ſequit Lud.ro.idem ſenſit glo.in.c.Abbate ſane.de re
iudi.li.vj.facit.l.fi.cū ibi no.ꝑ Bal.⁊ Ang.C.ne de ſtatu.defun.
¶ Sȝ hec obiectio non ob.dñe Nicoloſe ⁊ eiꝰ ſucceſſoribꝰ nec
etiam Corrado ſi nō eſt heres.preterea ꝙ.d.l.cum heres nō hȝ
locū de eqtate canonica q̄ eſt ſeruanda in hac materia ꝑſcriptio
nis vt no.in.d.regula poſſeſſor.tenuit notabiliter Dy.in dicta
regula poſſeſſor.Idē Inn.in.c.cura.extra de iurepatro.Idem
Imo.in.l.ſequit.§.heres.ff.de vſuca.pro hoc facit gl.no.in.c.ij.
in verbo iuramēto cal.in.vj.ꝑ quē dicit ibi Dñicus de ſancto
18 Gemi.ꝙ †lȝ heres ⁊ defunctus cēſeātur eadem pſona.vt in aut.
de iureiur.a mo.preſtito.in prin.illud eſt verū iuris fictione.qꝛ
in veritate differūt cū diuerſe ſint pſone ⁊ diuerſas aīas habeāt
⁊ ideo vinculū vnius nō ligat aīaȝ alterius niſi illius culpa in-
teruenerit.vt in.c.veritatis.extra de iureiu.faciunt optime no.
ꝑ Bal.in.l.j.C.de patribus q filios diſtraxerunt.preterea nos
ſumus in ꝑſcriptione lōgiſſimi tpis que ꝓcedit ſine titulo nec
heres vult vti adminiculo auctoris qui erat in mala fide:quo
caſu indubitāter nō hȝ locū.d.l.cū heres.Hoc voluit no.Bar.
ī.d.l.cū heres.ita declarādo illā.l.⁊ eſt caſus ſingularis quē ex-
clamat Bal.vt refert Ludo.ro.in.d.§.cū qs in.l.cui vitiū.ff.de
diuer.tēp.ꝑſcrip.⁊ hanc opi.tȝ Pau.de ca.in.d.§.cū qs.Idem
Imo.in.d.l.ſequit heres.⁊ in.l.celſus.eo.ti.Idem Bal.in.d.l.
nihil.⁊ in.l.j.C.de ꝑſcrip.lō.tpis.⁊ in.l.cū q.§.an ꝑtor.ff.de pu
bli.⁊ Ang.in.l.ſi ego.eo.ti.⁊ ad illud de exoneratione cōſciētie
reſpōdet prīo ſm quoſdā qđ hȝ locū in ꝑſcriptiōe lōgi tpis ⁊ nō
lōgiſſimi.⁊ hāc reſpōſionē tȝ genitor meus in quodā ꝯſilio vbi
cā ſic declarat qꝛ ꝑſcriptio lōgi tpis non currit ſine adminiculo
defuncti vel quo ad titulum vel quo ad poſſeſſionem ſecus in
ꝑſcriptione longiſſimi tpis.⁊ ita al's fuit etiā cōſultū ꝑ ſolēnes a
a viros. ¶ Tertio obijcitur ꝙ Magdalena heres inſtituta a di
cto Biancho erat minor.xj.annor ⁊ ſic ꝯ eū donec fuit minor
non potuit currere preſcriptio.vt clare cantat ſtatutum.⁊ hoc
eſt etiā de iure cōi.vt.l.fi.C.in quibus cauſis in integruȝ reſtitu
tio nō eſt neceſſaria.⁊ ibi notatur. ¶ Sed ad hoc reſpondet ꝙ
ipſa Magdalena nunq̄ fuit heres dicti Bianchi nec eius he-
reditatem adiuit:ſed potius apparet ipſam nō fuiſſe heredē ꝑ
laudū latū inter ipſam ⁊ fratrē ſuum ⁊ lȝ aliquo tpe hereditas
19 iacuerit †tñ ꝑſcriptio cepta cōtra defunctum currit ꝯ heredita
tem iacentem.vt no.glo.in.l.ſi intra.C.de nō nu.pecu.⁊ ibi no.

a ¶ Ad not.in c.fi.de ſepul.cum ſi.

⁊ in.l.ea que.C.de tēpo.in integ.resti.pe.⁊ ibi p Cy.Bar. Bal. ⁊ per Bal.post Cy.in.l.3.C.de iure deli.⁊ ex hoc p3 respōsio ad id quod obijcitur de minori etate filiorū Siluestri:qꝛ iacēte hereditate fuit completa pscriptio que potuit compleri vt supra cōclusum est.¶Preterea dato q contra illos non incurrisset pscriptio currit cōtra alios in qbus non subest rō impeditiua prescriptionis ⁊ sumus in materia diuidua iuxta no.in.l.j.§.si stipulanti.ff.de ver.ob.⁊ si dicat pnūciatū est heredes Bianchi mittēdos in possessionē.rn̄deo q talis sn̄ia nō nocet filijs ⁊ heredib⁹ dn̄e Sinceure nō citatis.vt p totū.C.res inter alios acta. ⁊ in.l.sepe.ff.de re iudi.⁊ in.c.pe.extra de re iudi.cum ibi no.

¶Consilium.lxj.

1 ¶Bona tutoris quo tpe censeātur obligata pupillo: an tpe suscepte tutele vel tempore gestionis.
2 Confessio viri facta in testamento vxore presente ⁊ acceptante quando probet ⁊ non reuocetur.
3 Confessio dotis recepte censetur facta animo donandi.
4 Juramentum assertorium non firmat donationem inter virū ⁊ vxorem.
5 Leges antique sunt correcte in iuramento promissorio:non in assertorio.
6 Turpitudinem suam quando quis allegare possit.
7 Religioni se offerens quando possit bona retinere.
8 Permissum ad tempus post tempus censetur esse prohibitū.
9 Maritus si consentiat oblationi facte per vxorem de se monasterio an ⁊ quando videatur sibi preiudicasse in lucro dotis statutario.
10 Oblatio facta a demente de se quando teneat?
11 Oblatio facta a tutore de pupillo religiōi quoad quid teneat.
12 Pupillus si est ingressus monasterium ⁊ tutores ⁊ parētes dissimulando cōsenserint infra annū nō possunt postea reuocare.
13 Mens sana ex signis cognoscitur.
14 Mutus ⁊ surdus a natura an possit profiteri religionem.
15 Minor.xxv.annis ingrediēdo monasterium si alienet an valeat alienatio.
16 Rei proprie quilibet est moderator ⁊ arbiter.
17 Dominiū in ecclesiā transfertur ex solo titulo absqꝫ traditiōe.
18 Publiciana a non domino trāsfertur ex eodem titulo ex quo a domino transfertur dominium.

Dominus labia mea aperiat et spūssanct⁹ illuminet intellectū.¶In presenti cōsultatione qꝛ de multis queriꝛ si vellem oīa ad plenum examinare nimis lōgus resultaret tractatus idcirco breuitati studebo inq̄tum potero ⁊ substātialiter loquar ponendo veras conclusiones omissis supfluis.¶Circa primā qōnē viso instrumēto tutele ⁊ inuentario cōfecto p tutorem cōcludo q bona descripta in inuentario cōfecto p Baldassarē legitime ⁊ sufficienter pbanꝛ fuisse pro dimidia p indiuiso in bonis Gerardi pupilli prout descripta sunt assertiue in inuentario p tutorem adeo q nō admittitur pbatio in cōtrariū.casus est clarus cū gl.vbi ita cōcludunt Bar.Bal.Bar.de Saly.⁊ oēs in.l.fi.C.arbi.tut.⁊ ideo dicit Bar.in.l.tutor q repertoriū.ff.de admi.tu.in ver.queriꝛ nunqd q res debeat isto inuentario describi q tutor ex illo cōueniri possit ⁊ hoc idē latius explicat Bar.de Saly.in.l.tutores.C.de admi.tu.Nec pōt dicere tutor se res proprias in inuētario scripsisse:qꝛ vel presumiꝛ verū esse put scriptum est.vel tutorē donare voluisse put declarat Bar.de saly.in.d.l.fi.⁊ t3 etiā Ang.in.l.j.§.hec stipulatio.ff.si cui plusqꝫ per.l.falci.in ver.vlt. scias qd inuētariū d3 fieri ⁊c.⁊ ita intelligi d3 q non admittiꝛ pbatio in cōtrariū prout habeꝛ in.d.l.fi.verū est q si posuisset aliena in inuentario ductus iusto errore q̄ putabat esse pupilli. tunc succurritur sibi saltē ex clausula generali si qua iusta cā. de qua in.l.j.in fi.ff.ex qbus causis maio.ita dicit Ang.in.d.§.hec stipulatio.⁊ ita intelligit Spe.in ti.de instru.edi.§.fi.ver. nunqd si heres.⁊ hoc maxime qn̄ posuisset imobilia tali iusto errore ductus put concludūt Ja.de are.⁊ Bal.in.d.l.fi.C.arbi. tute.arg.l.cū falsa.C.de iur.⁊ fac.igno.⁊ hoc quo ad primā.¶Circa scđam qōnem visis hisdē instrumētis tutele ⁊ inuētarij concludo q in hoc gl.in.l.p officio.C.de admi.tut.ponit duas opi-
1 niones.¶Prima est q † bona cēseanꝛ obligata ex tpe suscepte tutele p tex.i.l.cū op3.§.fi.C.de bo.q̄ li.¶Scđa opinio est q̄ icipit ex tpe quo tutor incipit male administrare p tex.i.l.hac edictali.§.pe.C.de secū.nup.⁊ sic gl.vī residere cum hac scđa opinione.¶S3 primā opinionē approbāt Jac.de are.⁊ Cy.ibi quos sequiꝛ Bar.de saly.dicens hanc opinionē tenendā:⁊ qd illā tenent cōiter doct.pro qua adducit illū tex.in.d.l.pro officio vbi pbaꝛ q pro neglectis ⁊ nō gestis bona sunt obligata ergo non a tpe gestionis sed a principio decrete administrationis.Cōfirmatur qꝛ qn̄ lex mādat tutori vel curatori vt obliget expressim bona talē obligationē vult a principio fieri.l.fi.C.qn̄ mu. tute. of.fungi pōt.⁊.l.de creationibus in fi.C.de epi.audi.ergo idē dicere debemus qn̄ lex ipsa tacitā hypothecā iducit ⁊ tātofortius cū hoc inductū sit in priuilegiū pupilli.ar.l.beneficiū.ff.de cōsti. prin.Preterea in casu nostro a pncipio expsse fuerāt bona obligata ergo standū est cōuētioni.l.legē.C.de pac.⁊.l.legem. C. lo. Nec ob.tex.in.d.l.hac edictali.§.pe.qꝛ potius cōcordat qꝛ ⁊ ibi a tpe quo res tradite sint ⁊ sic eo tpe quo tutori decreta est administratio.sed magis obstat qꝛ hypotheca velut accessoria nō vī posse pcedere obligationē principalē psonale.ar.l.grece.§.si sub cōditione.ff.de fideius.⁊.l.potior.ff.q po.in pig.ha.⁊.l.cū principalis.ff.de re.iu.gl.in.d.l.cū op3.§.fi.dicit q imo pōt pcedere sicut fideiussor.insti.de fideiuſ.§.j.⁊ illā gl.sequunꝛ plerıqꝫ doc. vbi alle.etiā solutiōes ex dictis Ja.de arc.Cy.Pe.Bal.⁊ aliorum doctorū colligunꝛ quas nō psequor.qꝛ in casu nostro cessat obiectio.qn̄ tutor a pncipio qn̄ fuit decreta administratio promisit rē pupilli saluā fore ⁊ inutilia pternittere.quā obligationē nō pcessit hypotheca l3 illā que ex gestione posita nasciꝛ rōne doli vel culpe pcedat.sed nō curaꝛ pter psonalē cū qua cōcurrit.ita declarat ⁊ rn̄det ad ppositū Bar.de saly.in.d.l.p officio in fi.⁊ hec quo ad scđam dubitationē.¶Circa tertiā dubitationē viso testamēto Baldassaris ⁊ cōfessiōe eius in dicto testamē-
2 to facta aduertendū est in primis † q l3 dicta cōfessio fuerit facta in testamēto:tn̄ ex quo fuit facta psente vxore ⁊ acceptāte h3 illa cōfessio eundē effectū ⁊ irreuocabilē ac si facta fuisset inter viuos vt voluit Jaco.de bel.in aut.de iureiu.a mo.psti. allegat no.in.l.heredes palā in fi.ff.de testa.⁊ idem t3 Bal.in.l.lucius. §.antepe.ff.de le.ij.⁊ i.l.cū quis decedēs.§.codicillis.ff.de le. iij. ar.l.publia.§.fi.ff.depositi.⁊ ita saluanꝛ dicta Pe.⁊ Cy.in.l.generaliter in.xij.q.C.de nō nu.pe.idē etiā t3 Bal.in.l.rōnes.C.de pba.⁊ in pallegata.l.gn̄aliter in.x.q.t3 do.Ant.in.c.fi.de succe. ab inte.⁊ Pe.de anc.⁊ Jo.de imo.i rub.extra de test.¶Scđo est pmittēdū aut q cōstat alr̄ q̄ p cōfessionē viri de pdictis reb⁹ exceptis q̄ nūc vir cōfiteꝛ se habuisse in dotē.⁊ tūc pcedit tex. et qđ ibi no.in aut.sed iam necesse.C.de do.ante nup. vt declarat Jo.de imo.⁊ no.in.l.si cōstāte in princ.in pe.col.ff.so.ma.⁊ hoc casu essemus in casu claro quo ad virū prout hꝫ.⁊ no.in.d.aut. sed iam necesse.l3 quo ad alios creditores esset obseruāda dispositio illius autentice.qđ nō prosequor qꝛ nō tāgit casum nostrū in quo nō agimus de pjudicio creditoris.aut non cōstat nisi p cōfessionē.⁊ tunc dicit Jo.de imo.in dicto loco qn̄ cōfessio emanauit cōstante matrimonio tūc ob.exceptio nō dati augmenti ⁊ rei etiā imobilis i dotē nō date:⁊ ideo cōcludit q aut nō fuit renūciatū exceptiōi nō nu.dotis.⁊ tūc dicit q talis cōfessio nō pjudicat sibi nec creditorib⁹ infra tps opponendi exce.non nu. dotis ar.l.fi.cum ibi no.de do.cau.nō nu.aut fuit renunciatum ⁊ tunc l3 Bar.in.d.aut.sed iam necesse dicat q preiudicat viro tn̄ ipse cōtrarium t3 q non pjudicat qꝛ h3 vim donationis.ar.l.qui testamētū.cū ibi no.ff.de pba.cū si.⁊ sic vult Jo.de imo. vbi de dote siue de eius augmēto nō cōstat q talis cōfessio h3 vim donatiōis qꝛ nō pōt cōtra illā opponi exceptio nō nu.do. pter renūciationē.⁊ hoc idē voluit Pe.de anc.in suo consi. cccvij. incip. nulli dubiū ⁊c.⁊ hoc casu sumus extra altercationē doctorum qui latissime in plerisqꝫ locis disputāt.an cōfessio dotis recepte vel augmenti presumaꝛ facta aīo donādi a viro sub spe future numerationis sine traditione.⁊ ibi Jo.de imo.nō curat.an cōfessio emanauerit sup bonis mobilibus vel imobilibus. ⁊ hoc pl3:qꝛ nō est dare rōnē differētie pter suspitionē phibite donationis.ar.l.illud.ff.ad.l.aql.⁊.c.trāslato.de cōsti.vt etiā tenent moderni.in.l.si diuortio.ff.de ver.ob.S3 in casu nostro l3 de tali renūciatione nō appareat tn̄ apparet aliquid qđ est equipollens vē3 qꝛ vir iurauit predicta vera esse pter qđ iuramētū assertiuū vir nō pōt opponere exceptionē nō nu.dotis qꝛ veniret cōtra iuramētū ⁊ detegeret turpitudinē suā cōtra no.in.l. alſ. de iureiu.⁊ in.c.inter dilectos.de fide instru.ita cōcludūt doct. Jo.de imo.⁊ Abb.Mod.in.c.cum cōtingat.de iureiu. ⁊ dn̄s abbas in sua solenni disputatione.que incipit:stante statuto ciuitatis Senarū ita etiā concludūt Bal.Bar.de saly.⁊ Pau. de ca.in.l.fi.C.de nō nu.pe.⁊ Jo.de imo.in.l.nemo potest.ff. de le.j.⁊ in.l.seyus ⁊ augerius.ff.ad.l.fal.ergo a pari etiā hoc casu dicamus confessionē factā fuisse aīo donādi.⁊ per cōsequēs cū presupponatur in puncto q vxor est pmortua viro.⁊ sic nō fuit morte confirmata iuxta no.in.l.pe.C.de do.inter virum.⁊ in.l. ij.C.de dote cau.non nu.⁊ per Bart.in.l.papinianus.ff.de do. inter virum.⁊ no.in.l.ij.C.siquis alteri vel sibi.⁊ Bal.in.l.ij.§. creditā.ff.si cer.pet.concludo q si aliter nō cōstat de assertis in confessione per virū q talis confessio tanqꝫ facta aīo donandi nō nocet:cum phibita sit donatio inter virum ⁊ vxo.l.j.ij.⁊ iij. ff.de dona.inter virum ⁊ vxo.accedat qꝛ magis cōis opi. est q
3 † confessio dotis recepte sine augmento censeatur aīo donandi: vt concludit

vt cõcludit Bar.in.d.l.si diuortio.⁊ in.d.l.papinianus.⁊ Bar.⁊ bal. in.d.l.ij.§.creditũ.⁊ Bar.in.d.l.cum qs decedens.§.ticia.⁊ Bal.in.l. j.C.de dona.ante nup.⁊ in.l.j.C.de inoffi.do.⁊ pbaẽ ex his que ponit Jo.an.in addi.Spe.in rub.de reb.ec.nõ alie.⁊ in rub.de do.inter vi. ⁊ vxo.⁊ Bal.in.l.pe.C.si mulier.ff.so.ma.⁊ Pau.de ca.ↄsi.cxvj.incip. In xpi noïe amen visis ⁊ cõsideratis.⁊ hoc indubitãter ꝓcedit in casu nostro ex quo cõfessio fuit facta in vltima volũtate quo casu semp presumiẽ facta aïo donãdi ⁊ nõ spe future remuneratiõis vt voluit gl.cõiter ibi approbata.in.l.j.C.de falsa cã adiec.leg.quẽ Bal.dicit singulariter in extrauagãti.de pace cõstã.in verbo vasalli lenẽt Pe.⁊ Cy.in.l. in ↄctib⁹.in.xix.q.C.de nõ nu.pec.⁊ Bal.in.l.si.e.ti.⁊ in.l.j.C.de cõfes. ⁊ Bar.in.d.§.ticia.⁊ Ang.in cõsilio incipiẽte.And.Jo.de vulterris.
¶ Nec ob.ꝙ vir iurauerit qꝛ est aduertendũ ꝙ tale iuramẽtũ nõ est cõfirmatoriũ sed assertoriũ.vnde nõ est opus intrare illas dubitationes an vera vel ficta donatio inter cõiuges firmeẽ iuramẽto cõfirmatorio
4 †iuramẽtũ assertoriũ nõ validat donationẽ.Istã qõnem in terminis decidit Cy.in.l.j.C.de sa.san.ec.vbi dicit ꝙ lꝫ iuramẽtũ confirmatoriũ validet hmõi donationẽ qꝛ respicit futurũ ⁊ in eo nõ est peccatum:tñ secus est in assertorio qd respicit preteritũ:puta si ↄfessus est se aliquid habuisse vir ab vxore in fraudẽ donatiõis qꝛ in eo est piurium si iuraẽ falsum.⁊ iõ nõ est adeo fauorabile.istud etiã in terminis decidit Bar. in.d.l.cũ decedens.§.ticia.facit ꝙ nõ.idẽ Bar.in.d.l.qui testamẽtum. ⁊ Bal.in.l.qd de suo.C.de dote cau.nõ nu.hãc etiã opi.vř sequi Jo.de imo.in.d.c.cũ cõtingat.lꝫ postea attẽtet ↄtrium tñ nõ firmat.⁊ op.magis cõis est in ↄtrium.⁊ ideo dicit Imo.ꝙ p auẽ.sacramẽta puberũ.C.
5 si aduer.ven.†leges antiq̃ sunt correcte ĩ iuramẽto pmissorio nõ in assertorio de quo loquiẽ.l.si alterius.C.si minor se maio.dixerit.⁊ ꝓ hoc est singularis decisio Jo.an.in addi.Spe.in tit.de sñia.§.vt autẽ circa principiũ in additione que incipit ad hoc ⁊ ea q̃ premissa sunt.quaꝫ refert ⁊ sequiẽ Lud.ro.in suo ↄsi.xij.⁊ hanc partẽ tꝫ apte Lu.ro.in rep. rubrice.ff.de iurein.in.j.q.sequẽdo Bar.in.d.§.titia.hanc etiã parteꝫ in simili tꝫ Bal.in.l.lucius.ff.de exce.⁊ p pdicta ⁊ plures ratiões quas breuitatis cã omitto.alꝭ ita late cõsului in qõne de facto.¶ Et si dicatur qd nõ põt venire ↄ confessionẽ dicẽdo simulatã ꝓpter iuramẽtũ p ea que dicta sunt fm Bal.⁊ Saly.in.d.l.si.C.de nõ nu.pe.⁊ do.Ant.⁊ alios supra relatos in.d.c.cũ contingat.respõdebã in dicto ↄsilio pluri⁹ modis.Pmo ꝙ pars põt hoc remittere.vt no.in.c.j.de iurein.vñ si allegaẽ simulatio ⁊ pars aduersa excipit de piurio poterit replicare qd vř remisisse piuriũ ex quo cõsensit ↄctum fieri simulatũ vt latius cõcludit elegãter Jo.de imo.in.d.c.cũ cõtingat.¶ Scdo ꝙ in via excipiẽ
6 di vř hoc pmissum†cũ possit tũc qs allegare turpitudinẽ a cessante rõne p no.in.d.l.alꝭ.⁊ in.d.c.cũ iter dilectos.¶ Tertio qꝛ talis exceptio cõstat ex instrumẽto ⁊ ideo nõ est opus alia oppositione.ar.no.p Bar. in.l.eũ q ita.§.qui ita.ff.de ver.ob.⁊ in.l.lecta.ff.si cer.pet.¶ Quarto ꝙ nõ ꝓcedit dicta opinio qñ iuramẽtũ appositũ in fraudẽ ꝓhibite donationis alꝭ frustratoria ⁊ inutilis illa opi.ꝙ tũc iuramẽtũ assertiuũ nõ firmat qꝛ saltẽ p indirectum firmaret ↄ regulã cũ qd vna via cũ materia de re.iur.li.vj.⁊ hoc latius ꝓsecutus fuit in dicto ↄsilio.ex qbus cõcludiẽ ꝙ si de assertis in testamẽto nõ cõstat aliter ꝙ p cõfessionẽ qd talis cõfessio tanꝙ facta in fraudẽ ꝓhibite donationis nõ pIudicat viro.⁊ ideo dicti fratres diligẽter inqrãt an possit alia via pbare pdicta bona tradita fuisse ab vxore viro suo ⁊ hoc sentio de tertia dubitatiõe.
¶ Circa quartã dubitationẽ qua qriẽ nunqd oblatio facta p dictum Baldassarem ⁊ eius vxorẽ de psonis ⁊ bonis cũ dicta reseruatiõe dñij ꝑtãte alienandi.⁊ iure pcipiendi fructus in vita de iure valuerit: con
7 cludo ꝙ sic†nam aliqñ qs offert se alicui religioni approbat ꝓfitendo tria substãtialia regule.⁊ tũc nõ põt qs psonã offerre:⁊ bona retinere. ⁊ ita ꝓcedit qd habeẽ in auẽ.ingressi.C.de sa.san.ecc.⁊ in.c.ij.de statu mo.⁊ in.c.ij.de cõdi.appo.⁊ in.c.nõ dicatis.xij.q.j.⁊ aliqd p Bart.in l.ij.ff.de ser.vrb.pdi.⁊ in.l.si pť.ff.de adop.⁊ Bal.i.l.j.§.ille ꝓculdubio C.de latina liber.tol.⁊ late Lud.ro.in.l.j.in pn.ff.de ver.ob.⁊ hic non est casus noster.aliqñ ⁊ scdo quis offert se alicui ecclesie ⁊ pio loco nõ vt ꝓfiteaẽ tria substantialia regule sed vt assumat quẽdã spãleꝫ modũ viuendi.⁊ tũc põt fieri cũ reseruatione bonorũ.ad hoc glo.singularis in cle.j.de relig.domi.⁊ tex.cũ gl.in cle.pe.de sen.excõ.⁊ no.glo.⁊ Archi. in.c.vt lex ↄtinẽtie.xxvij.q.ij.ꝓ quẽ tex.idẽ tꝫ do.Abb.in.c.in ꝓsentia de si.de pba.tenẽt Bar.Bal.⁊ Pau.de ca.in.d.auẽ.ingressi.⁊ probaẽ etiã ex his q̃ ponũt Jo.an.⁊ Vinc.in.c.dilecta.de maio.⁊ obe.⁊ Host. Jo.an.⁊ doc.in.c.nõ dubium de sen.excõ.¶ Ex qbus inferẽ decisio ad aliud de quo dubitaẽ ꝙ talis oblatio nõ dissoluit matrimoniũ postea cõtractũ cũ nõ fuit emissum votũ solẽniter offerendo se religioni approbate ⁊ ꝓfitẽdo tria substãtialia regule vt est casus vbi plene notaẽ in.c.j.de voto.lib.vj.¶ Circa qntã qõnem qua queriẽ an de bonis vxoris per ipsam oblationẽ potuerit aliquo modo Baldassar disponere. Concludo breuiter ꝙ lꝫ Baldassar potuerit vẽdere bona vxoris ⁊ valuerit vẽditio q̃tum ad sui pIudiciũ ⁊ suorũ heredũ vt in.l.rẽ alienaꝫ. ff.de cõtrahen.empt.tñ q̃tũ ad pIudiciũ vxoris vel habẽtiũ ius ab vxore nõ valuit nec aliqd pIudicium intulit vt pbaẽ in.d.l.rẽ alienaꝫ.⁊ in regula id qd nostrũ.cũ materia.ff.de reg.iu.Igiẽ nõ potuit vir alienare bona vxoris in pIudiciũ vxoris ⁊ p cõsequẽs remanserũt pdicte ecclesie cui dicta bona per vxorẽ fuerũt oblata iuxta tenorem oblationis in qua tãtũ vxor reseruit sibi potestatem disponẽdi in vita.ergo ea mortua expirauit talis facultas in auẽ.de nup.§.disponat.faciunt no.in.l.
8 centesimis.ff.de ver.ob.⁊†qꝛ pmissum ad tps post tps censeẽ ꝓhibitũ. l.statu liberũ.§.stichum.ff.de leg.ij.facit.l.cũ pretor.ff.de iudi.⁊.l.si.C. de pac.conuẽ.cũ si.¶ Nec ob.qd vir.⁊ vxor ⁊ qlibet eorũ reseruauerit sibi dñiũ ad finẽ disponẽdi de bonis oblatis:⁊ sic vř ꝙ vnusqsq; potuerit de dictis bonis disponere:qm̃ dictio qlibet attribuit actũ vnicuiq; insolidũ iuxta no.i.l.hoc articulo.ff.de here.isti.qm̃ isti vir ⁊ vxor reseruarũt sibi dñium ad finẽ disponendi in vita:qd verbũ reseruare psupponit rẽ esse penes reseruãtẽ ⁊ nõ cõcessam.Ad hoc tex.⁊ ibi gl.⁊ Bal. in.l.j.C.de pecu.eius q libertatẽ meruit.⁊ in.c.sup qõnũ.§.porro.extra de offi.deleg.ergo cũ sola vxor rerũ suarũ hꝫ dñiũ ⁊ potestatẽ disponedi sibi tñ cẽsenẽ reseruata ⁊ nõ viro.⁊ sic sunt referẽda cõgrue singula singulis.⁊ ꝙ viro fuerit reseruatũ dominiũ rerũ suarũ ad finẽ disponẽdi ⁊ codẽ modo vxori rerũ suarum ad eũdẽ finẽ.sunt eñ sermones subiecte materie adaptãdi.l.si vno in pnn.ff.loc.c.Abbate.de verb.signi.
9 ⁊ hoc tanꝙ clarũ vltra non ꝓsequor.¶ Circa sextã qõnẽ qua † queriẽ nunqd vir consentiendo mulieri offerẽti bona sua ⁊ sibi simul offerendo videaẽ sibi pIudicasse in lucro dotis sibi futuro ex forma statuti cõditiõaliter vxore pcedẽte sine liberis.in qua dubitatiõe si poneremus qd vxor alienasset bona q̃ de pñti fuissent viri donãdo ecclesie.ꝙ vir sibi pIudicasset p tex.vbi est casus in.l.in edib⁹.§.fi.ff.de dona.facit.l.q patiẽ.ff.mãda.⁊ tex.in.l.si seruus cõis.§.j.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.⁊ ꝙ per illũ tex.dicunt Bar.⁊ doc.in.l.que dotis.ff.so.ma.⁊ ad hoc plura in simili adducere posseꝫ q̃ ponũt late Rod.in.d.l.que dotis.ff.so. ma.¶ Sed dubitatio stare vř ex quo tale lucrũ cõditionaliter veniebat querẽdum viro ⁊ sic spẽ q̃ habebat se adesse ⁊ nõ esse cui acqsitioni cõditionali etiã vř renũciasse cõsentiẽdo alienatiõi ꝓut ↄsensit.ꝓut vř determinare Bar.in.d.l.que dotis.in vers.ꝓcedo vlterius.dũ allegat l.si fundũ.ff.ad.l.fal.⁊ no.p Dy.in.l.qui rome.§.duo fratres.ff.de ver. ob.⁊ gl.in.l.si a substituto.ff.de le j.⁊ ꝓbari vř hec cõclusio ex his q̃ ponit Bar.in.d.§.duo fratres.in.iiij.⁊.v.qõnibus.¶ Sed ad hãc obiectionẽ respõdeo ꝙ ꝓcederet in casu dubio.sed in casu nostro sumus in casu claro.qm̃ vir ⁊ vxor alienauerunt ⁊ ꝓstiterunt cõsensum mutuuꝫ vtrũq;oia bona ⁊ iura ad eos:vel ad quẽlibet eoꝝ spectãtia de pñti vel spe in futurũ vt clare ptꝫ ex verbis late cõceptis in dicto instrumento oblatiõis p que verba indubitãter censeẽ remissum etiã ius cõditionaliter in futurũ querendũ.hoc probaẽ aperte per ea que notabiliter ponit Bar.in.d.§.duo fratres.in.vj.q.cũ quo trãseunt cõiter doc.⁊ Bar. in.l.j.post emãcipationẽ.§.j.ff.de lib.le.⁊ Bal.in.c.j.imperator Lotarius in.l.fi.C.de pac.facit.l.spẽ cum ibi no.C.de dona.⁊ hoc maxime in casu nostro in quo cum alienauerint ⁊ cõsensum ꝓstiterint vt supra in ra dotalia ipsi⁹ dñe Helisabete ⁊ ipsas dotes p que ꝓbaẽ ꝙ specifice vř renũciasse lucro ipsius dotis cũ verba dicti ↄctus vt dictũ est habeant tractũ etiã in futurum per no.p Bar.⁊ doct.in locis statim allegatis.
¶ Preterea hec conclusio clarissime ꝓbaẽ ex forma statuti deferentis istud lucrũ in quo disponiẽ ꝙ vxor in preiudiciũ dicti lucri nõ possit disponere nisi accedat cõsensus mariti.lꝫ in casu nostro accessit cõsensus mariti.igiẽ sumus in casu claro deciso a statuto ⁊ p cõsequẽs nulla relinquiẽ dubitatio.l.ancille.C.de fur.l.qd labeo ad carbo.Accessit eñ cõsensus mariti qꝛ simul alienauit ⁊ obtulit vt est tex.⁊ ibi Bart.in.l. cũ pater.§.libertis.ff.de leg.ij.tex.⁊ ibi Bal.⁊ Rod.in.l.is qui heres §.neqȝ filij.ff.de acq.here.⁊ Bal.in.l.si filius.C.ad macedo.faciunt no. p Jo.an.in regula qui tacet in mercurialibus.de reg.iu.li.vj.immo expresse ꝓstitit cõsensum vt ptꝫ ex instrumẽto oblationis.⁊ sic fuit facta alienatio ab vxore in casu permisso a statuto in pIudiciũ lucri dotalis ⁊ p cõsequẽs nõ põt victus vir vel habẽs cãm ab eo petere tale lucrũ a dictis fratribus cũ vir cõsentiẽdo sibi preiudicauerit.¶ Sed dicet aliqs ex pacto apposito in instrũ põt vir reuocare talẽ oblationẽ ⁊ alienare.ergo cum cõsentiẽdo videaẽ alienasse talẽ spẽ lucri iuxta.d.l.spẽ euꝫ ibi no.C.de dona.⁊ alia supra allegata vř ꝙ postea potuerit talẽ alienationẽ reuocare ⁊ alteri hoc ius concedere.sed ad hoc respõderẽ.ꝙ vno modo possumus cõsiderare virũ alienasse offerendo dictã spẽ lucri.et hoc respectu verũ esset dicere qd posset reuocare ⁊ procederet obiectio altero modo possumus cõsiderare dictã eius vxorem alienasse eius bona cuius alienationis reuocatio pertinebat ad eam.vt in pcedenti dubitatione conclusum fuit ⁊ tunc cum vir tali alienationi cõsenserit nõ põt rõne lucri venire ↄ dictam oblationẽ bonorũ ex quo fuit ab vxore facta oblatio ⁊ alienatio in casu permisso in pIudicium lucri ꝓut clare disponit statutum ⁊ hoc maxime post mortẽ vxoris que donauit ⁊ sic quesitum ius monasterio.ar.regule id qd nostrum cũ materia.ff.de regu.iur.ex quibus concludo ꝙ dictus Baldassar cõsentiẽdo oblationi vxoris preiudicauit sibi in lucro predicto statutario maxime attenta forma statuti pallegati.¶ Circa septimam qõnem presuppono ꝙ dictus Gerardus tẽpore quo oblatio facta fuit erat pubes vt mihi narratũ est ex quo supposito pro ei⁹ decisiõe cõcludo ↄsiderãdo tres casus primus est si dñs Gerardus qui est mutus ⁊ nõ potest explicite loqui ⁊ qui semp pubes fuit ⁊ est eiusdẽ sensus nullum hꝫ intellectum ⁊ omnino est demens.⁊ hoc casu equiparatur furioso vt dicit Barto.in.l.j.

in prin.ff.de verb.ob.Ad hoc.l.fulcinius.§.a deo.ff.ex quibus cau. in pos.eatur.⁊ sequuntur cōiter doc.ibi ⁊ in.l.multū.ff.de acq.here. Di-
10 co φ†oblatio nec psone nec bonorū tenuit nec dr aliquā ꝓfessionē fecisse .casus est de vtroqꝫ in. c.fin.extra de success.ab intesta.⁊ ibi not.⁊ in c.sicut tenor.⁊ ibi not.extra de regula.ad idē tex.in.c. consolidus.xvij. q.ij.⁊ hic esset casus clarus.qꝛ cum expresse non potuisset religionem ꝓfiteri:ergo etiā nec tacite dici pōt inducta ꝓfessio.l.qui ad certū.ff. locati.cum ibi not.⁊ hic nō vꝫ casus noster qꝛ ex multis signis positis in puncto apparet φ nō caret oīno intellectu.Scōs casus est si talis mutus nō caret intellectu:sed hꝫ aliqualē intellectū sed nō pfectum prout dr in instrumēto oblationis:⁊ hunc equiparamus pupillo vt in.§. pupillus.insti.de inuti.stipu.⁊.l.pupillus.ff.de acqui.here.⁊.l.ꝗuis. §.fi.ff.de acqui.pos.⁊ ita intelligi dꝫ Bar.in.d.l.j.ff.de ver.obli. prout declarant ibi Lud.⁊ Moder.⁊ hoc casu cū isti debeāt regi cōsilio curatorū sicut pupilli cōsilio tutorū.l.j.in fi.cum sequen.ff.de postu.⁊.l.j.in fi.ff.de mune.⁊ hono.⁊ ponit Bar.in.l.multū.ff.de acq.here. nō puto
11 tunc hunc casum differre a casu†qū oblatio fuisset facta a tutore de pupillo.Ad hoc tex.cū ibi no.in.l.si curatorem habens.C.de in integrū resti.mino.quo casu Innoc.in.c.ij.extra de regu.tꝫ φ tutores possunt pupillos religioni offerre cū possint ipsos a religione reuocare vt in.c. ij.xx.q.ij.⁊ lꝫ Fede.cōsi.cclxvij.teneat ꝯrium.Qꝛ lꝫ reperiaē φ tutores possint reuocare tū nō reperiē φ possint offerre.quā etiā opinionē seq vꝫ Pe.de anch.in.d.c.ij.de re.qꝛ tutoris potestas nō vꝫ extēdi ad hūc casum cū in consequētiā psone sequaē alienatio bonorū que regulariter tutoribus censeē interdicta.l.lex q̄ tutoris.C.de admi.tu. sed pmā opinionē sequiē Jo.an.in.d.c.ij.qꝛ tutor eqparaē parēti.xx.q.ij.puelle. vn̄ sicut pater pōt vt in.d.c.ij.ita ⁊ tutor.⁊ dictā opinionē sequiē dñs
12 Cardi.flo.⁊ sequiē do.Abb.Mod.p ter.in.c.ij.xx.q.ij.vbi si† pupillus est ingressus monasteriū ⁊ tutores ⁊ parētes dissimulādo cōsenserint infra annū nō possunt postea reuocare.Ecce ergo φ taciturnitas annalis habeē pro oblatione expressa.vnde cessante illa taciturnitate potuisset pupillus exire vsqꝫ ad pubertatē ⁊ sic inducēdo illum tex.ꝓbatur opinio Inn.⁊ ad rationē dñi Petri respōdet do.Abbas Moder.φ bonorum abdicatio non fit nisi per professionem que nō potest fieri nisi post etatē perfectam vt in.c.j.de reg.lib.vj.⁊ sic post tutelā extinctā ⁊ sic videē posse cōcludi qō oblatio quo ad ꝑsonā teneat ꝓut tenent Inno.Jo.an.Car.⁊ Abb.moder.Sed nō quo ad bona ꝓut videnē tenere do.Pe.⁊ Abbas modernus.¶Sed aduertēdū iudicio meo hoc casu qꝛ.d.Pe.⁊ Abbas loquuntur in pupillo qui adueniēte pubertate pōt ꝓfiteri ⁊ nō ꝓfiteri ⁊ pōt exire ⁊ nō exire. Sed iste oblatus de quo adimus non vꝫ posse exire ex quo durat semper pupillus:nec etiā tacite vel expresse religionem ꝓfiteri vt in.c.j.de reg . li. vj.sicut pupillus durante pupillari etate non pōt exire prout cōmuniter cōcludūt Inn.⁊ doc.in.d.c.ij.⁊ probaē in.d.c.puella.xx.q.ij.ergo videē φ hoc casu potuerit etiā curator vna cū isto muto ⁊ psonā ⁊ bona offerre expresse lꝫ non potuisset sequi acquisitio in cōsequētiā ꝓfessionis tacite vel expresse cū in eo non caderet professio vt dictū est.nā⁊ tutori permittiē alienatio habita cause cognitione ⁊ decreto iudicis vt in d.l. lex que tutores.que pro certo cause cognitio satis vꝫ habita prout ex instrumēto oblationis ostēdiē cū ille staret libēter in monasterio ⁊ signis ostēderet se velle ibi stare.⁊ fratres iaꝫ subiissent onera ⁊ essent subituri.ar.l.fm naturā.ff.de re.iu.⁊.l.pro oneribus.ff.de iure dotium. qꝛ bona que occasiōe psone sunt insecuta illā sequi debēt.l.in pecuduꝫ. ff.de vsuris.Nec videē curandū φ nō interuenerit decretū qꝛ nō regritur qū oblatio fit ingrediendo religionem vt dicit Jo.an.in.c. in psentia.de pba.per illū tex.vbi etiā vult φ nō requiraē auctoritas curatoris ⁊ clarū est φ minor habēs curatorē equiparaē in hoc pupillo.d.l. si curatorē habens cum materia.C.de in inte.rest.mino.put.j̄. latius dicam.hoc tū nō firmarē oīno nisi habeam etiā iudicium aliorū sed hic nō vꝫ esse etiā oīno casus noster vt statim patebit ex.j̄.dicēdis.¶Tertius ⁊ vltimus casus si iste Gerardus lꝫ non possit loq si hꝫ bonum intellectum vel saltē sufficientem ab obseruantiam religionis ⁊ cognitionis ⁊ hic vꝫ casus noster.nā lꝫ iste nō possit loqui tū si facit illa pertinētia ad religionem q̄ possunt per eū explicari obseruando castitatē obedientiā in sibi iniunctis portando habitum ieiunando seruiendo in
13 diuinis facto cū verbis seruire nō possit pro certo†ex his signis colligitur φ ad religionem hꝫ satis sufficientē intellectum.ex signis eniꝫ cognoscitur sanitas mentis ⁊ qꝛ nō facit illa que per hoīes insane mentis fieri solent ꝓut no.in.c.fi.de succe.ab inte.⁊ in.l.furiosum.C.q test.⁊ in l.ob q̄ vitia.ff.de edil.edi.⁊ in.l.qdā in suo.ff.de cōdi.insti.cuꝫ si.co maxime cū qlibet presumatur sane mentis vt in.d.c.fi.⁊ in.l . nec codicillos.C.de codicillis.⁊ attēto etiā φ notarius attestatur φ signis manifestis ostendit se velle ingredi dictā religionem ⁊ illā ꝓfiteri ⁊ bona offerre vt ptꝫ ex istrumēto dicti ingressus cui in dubio stādū est.l.cū pcibus.C.de ꝓbatio.faciunt no.maxime p Inno.in.l.ij.ff.de testa.⁊ in.d. l.furiosum p Mod.⁊ potuit ⁊ recte confecit instrumētū notarius ex signis iuxta no.p Bar.in.d.l.mutū.⁊ Bar.in.l.inuito.ff.de leg.iij.⁊ p Bal.in.l.discretis.C.qui testa.⁊ Ang.in.l.ex facto in prin.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ asserenti cōtrariū incūberet onus probādi.vt habeē in.d.l.codicillos.⁊ iste talis si est hmōi recti sensus equiparaē maiori prout tenet

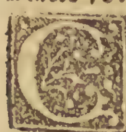
Bar.in.d.l.mutum ⁊ in.l.ij.ff.de bo.pos.fu.insani.delata.⁊ Barto.⁊ Ang.in.l.cui eorū.§.fi.ff.de post.⁊ plene pbāt Bal.Ang.Pe.de anc. ⁊ Imo.in.d.l.j.in prin.ff.de ob.Ex quibus inferē duplex cōclusio. primū qō expresse potuit religionē ꝓfiteri pro hoc tex.in.c.cum apud.
14 de sponsa.vbi fm intellectū Jo.an.⁊ do.Ant.mutus†⁊ surdus a natura pōt ꝯhere matrimoniū.qō nō pōt pupillus ⁊ in hoc melioris cōditionis.ergo si aptus ad carnale eodē modo ad spirituale.xx.q.j.⁊.c. significatum.de regula.⁊.c.j.⁊ ibi Jo.an.⁊ doc.de reg.li.vj.Ergo multomagis iste qui saltē audit item tacite portando habitum ꝓfessorū distinctū ab habitu alioꝝ.Item stādo p annum in religione post.xiiij. annum vt in.c.j.cum ibi plene no.in.c.cōstitutionē.de reg.li.vj.⁊ traditur per Jo.an.⁊ alios in.d.c.ij.de regu.⁊ in.c.j.de voto.in.vj.⁊ in. c. ad apostolicā.⁊ in.c.statuimus.de regula.in antiquis.¶Scōa cōclusio est φ valuit donatio bonorū in cōsequentiā ingressus.vt habeē in.c.
15 in psentia.de probatio.⁊ in auē.ingressi.C.de sac.san.eccle.etiā†si esset minor.xxv.annis valeret dicta alienatio ingrediendo monasteriū etiā sine decreto iudicis ⁊ sine auctoritate curatoris.vt decidunt Inn.Jo. an.⁊ doc.in.d.c.in presentia.per illum tex.⁊ tenent Pet.Cy.⁊ doct.in d.auē.ingressi.facit tex.⁊ qō ibi per Bald.in.l.generali.C.de sac.sanc. eccle.⁊ qō tradit dñs Abbas Modernus in.c.relatuꝫ. el primo extra de test.ex quibus cōcludo φ fm qō probabitur eum esse vel nō esse sane mentis vario modo erit iudicādum ex superioribus ptꝫ . ¶Circa octauā dubitationē qua querit nunqd vēditio Baldassaris de bonis ꝓprijs dñe Helisabete ⁊ Baldassaris teneat in preiudicium monasteriorū:⁊ si nō tꝫ qō ius cōpetat ad reuocādū.¶Cōcludo primo φ alienatio facta de ꝓprijs tenet ex quo obtulit cū reseruatiōe φ possit alie-
16 nare ad libitum†rei enim proprie qlibet est moderator ⁊ arbiter.l.nemo exterus.C.de iudeis.l.in re mandata.C.mandati. ¶Scōo concludo φ nō potuit vēdere bona dñe Helisabete ⁊ fratris Gerardi in preiudiciū monasteriorū quibus fuerūt oblata supposita validitate dictarū oblationum vt supra.l.rē alienam.in fi.ff.de ꝯhē.emptio.⁊.l. id qō nostrū.cum materia.ff.de reg.iur.⁊ regu.in vno plus iuris. eodem titu.li.vj.¶Tertio cōcludo φ quo ad bona dñe Helisabete cuꝫ ea mortua statim trāslatum fuerit dñium ⁊ possessio ꝓpter cōstitutum in instrumēto oblationis appositū vel saltē trāslata fuerit vsucapiendi cōditio iuxta no.in.l.qō meo.in prin.ff.de acqui.pos.⁊ in.l.ab emptione.ff. de pac.iūctis no.in.l.claubꝰ.ff.de ꝯhen.emp.⁊ in.l.eū qui.ff. de pub. competit dicto monasterio remedium cōe agēdi rei vēdicatione publiciana vel conditiōe possessiōis prout habetur in.c.Abbate sanc.⁊ ibi plene no.de re iudi.li.vj.⁊ per Inn.⁊ dñm Abbatem Modernū in.c. cum ad sedē.de resti.spo.⁊ traditur insti.de ac.§.sed iste.¶Quo antē ad bona Baldassaris stante validitate oblationis per monachatiōe ⁊ ingressum religionis dicitur quesitum dñium monasterio.vt in.c.cū ad monasterium.de statu regularium.⁊ in auē.ingressi.cum ibi no. C. de sa.san.eccle.⁊ no.glo.in.l.j.ff.de acqui.rerū do.tradūt Bar.⁊ Ang.
17 in.l.in rem.ff.de rei vend.immo†generaliter ex solo titulo transfertur dñium in ecclesiam sine alia traditione.vt est casus.⁊ ibi not.in.l. fi . C. de sac.san.eccl.⁊ cōsequēter si Gerardus erat dñs dñium est penes monasteriū.⁊ cōpetit rei ven.d.l.in rem cū ibi no.⁊.l.j.cum ibi not qꝛ . C. de alie.iudi.mu.cū fac.⁊ tradiē in.c.examinata.extra de iud.⁊ in . d.c. Abbate sane.si aūt non fuisset dñs Gerardus.⁊ tunc vꝫ φ cōpetat pu-
18 bliciana†qꝛ ex quo ti.a dño trāffertur dñium ex eodē transfertur publiciana a nō dño vt notat glo.in.l.ij.ff.de pub.cum si.⁊ ita tꝫ Inno.in c.in psentia.de ꝓbatio.quē sequitur Imo.in.c.ij.de consuetu.sed contrarium tenent ibi Jo.an.Cardi.do.Ant.⁊ do.Abbas Mod.⁊ Dy. in.d.§.sed iste.Sed opinioneꝫ Inn.tenet.Ang.in.l.finaūt.§.si seruus ⁊.§.si duobus.ff.de publici.⁊ Bal.in.l.fi.C.de sac.san.eccl. rōnes sunt vtrinqꝫ quas omitto breuitatis cā.lꝫ reduco me ad cōclusionē fm quā fuit sepius cōsultū per genitorem meū ⁊ alios solēnes viros.Si quidē Gerardus habebat titulū aliquē habilē ad publicianā.⁊ tunc ꝓcedat opi.Inno.qꝛ sicut sine traditione transfertur dñium:ita ⁊ publiciana l.j.in fi.cū sequēti.⁊.l.cū sponsus.§.is cuius.⁊ ibi Bar.ff.de publi. aut nō habebat publicianā.⁊ tunc illam transferre non potuit per regulā nemo plus iuris.de reg.iu.cū materia.⁊ ita ꝓcedat alia opi.⁊ hec opinio maxime ꝓcedit cū sint cessa oīa iura cōpetētia dicto fratre Gerardo dicto monasterio vt ptꝫ in instrumēto.posset etiā dici φ cōpetat cōditio possessionis acqsita mediante psona fratris Gerardi attenta maxime cessione actionum remedio canonis reintegrāda.iij.q.j. tenendo illā opinionē φ dē ꝯ titulo possidentem prout tenēt Inno.dñs Ant. ⁊ Abb.Modernus in.c.sepe.de rest.spo.sed hoc non ꝓsequor qꝛ multi tenent ꝯriam opinionē.¶Circa nonaꝫ in qua agiē de virtute laudi lati per reuerendissimum dñm Archiepm supposita ptāte cōpromittentium de qua mihi nō constat.cōcludo φ agere possunt ex compromisso precedēti purificato per laudum ad cōtenta in laudo prout declarāt Inn.⁊ doc.in.c.quintauallis.de iureiur.⁊ Bar.in.l.ij.ff.de arb. ⁊ Bart.in.l.si societatē.§.arbitrorū.ff.pro socio.nisi petatur reductio ad arbitrium boni viri cum fuerit factum cōpromissum tanq̄ in arbitrium ⁊ arbitratorē iuxta no.in.d.§.arbitrorum.⁊ in.d.c. quintauallis.Sed debet de iniquitate doceri per petentē reductionē cum ꝓ laudo presumaē vt cōsuluit Dy.in cōsi.qō incipit ¶Tholomeus manētis.

⁊ Bar.⁊

& Bar. & doc. in d. §. arbitror. & doc. in d. c. quintanallis. & Bal. in l. fi. C. de Jben. emp. & Ang. & Moder. in l. sciendum. ff. de ver. ob. non tamen puto quod tale laudum noceat dño Dominico emptori per regulam tex. in c. quis. de re iud. & in l. sepe. cum materia. ff. de re iud. & per totum. C. res inter alios acta &c. ¶ Circa decimam q. concludo quod monasterium habet meliora iura dño Dñico in bonis Baldassaris pro omni eo quod in veritate dictus Baldassar esset obligatus ratione suscepte tutele dicti Gerardi cum ipsius bona fuerint pro dicta administratione prius obligata iuxta regulam ei qui priori cum materia. ff. de reg. iur. in vj. & l. potior. & l. q balneum & per totum. ff. qui potio. in pig. habeantur. non autem habet meliora iura pro quantitate laudata quia tale laudum non nocet vt dictum est predicto dño Dñico & alijs personis non comprehensis in compromisso. ¶ Circa vltimam questionem concludo quod dictum monasterium respectu bonorum dñe Nelisabete & Gerardi habet potiora iura. quia illa non potuit Baldassar obligare. l. neque pignus. ff. de reg. iur. l. rem alienam. ff. de pig. ac. Item prefatum monasterium est prius in bonis Baldassaris pro omni eo quod esset obligatus ratione administrate tutele propter quam expresse obligauit bona sua vt traditur in l. assiduis. C. q potio. in pi. ba. ¶ An autem ratione dotis dicta secunda vxor habeat bona hypothecata concluditur quod non vt tenet gl. communiter approbata in d. l. assiduis & tenent doc. in l. j. ff. so. ma. sed hoc habet multas limitationes quas non prosequor quia non est mihi transmissum instrumentum dotale & etiam quia interest monasterij predicta inuestigare cum tamen consequi velit bona prime vxoris bona fratris Gerardi & omne id quod exigi posset occasione administrate tutele a Baldassare in quibus omnibus monasterium preferatur predicte secunde vxori. & ex his sunt omnia dubia proposita specialiter decisa &c. Laus deo omnipotenti Amen.

¶ Consilium.lxij.

1 ¶ Falsificans propriam scripturam priuatam quando possit de falso puniri. & nu. 2. 4. & 5.
3 Nomina propria imponuntur ad libitum & remouentur ad libitum.
6 Scriptura priuata quando semiplene & quando plene probet.
7 Mutatio nominis quando sit licita.
8 Falsificans plures postas libri an pro vna falsitate puniatur vel pro pluribus puniatur.
9 Delicta plura quando committuntur diuersis temporibus debent puniri pluribus penis.
10 Statutum si puniat facientes ligam & tractatum si plures fecerint ligam & tractatum: postea ex interuallo processerint ad effectum ad quem finaliter intendebant puniuntur de vtroque.
11 Judei an comprehendantur in statutis laicorum.
12 Judei existentes in locis in quibus seruatur ius ciuile romanorum dicuntur esse de populo romano.
13 Filios in potestate habere est proprium ciuium romanorum.
14 Judeus potest esse procurator christiani.
15 Societas cum iudeis est licita christianis.
16 Judei sunt de alio grege.
17 Rigor iuris & non equitas contra iudeum seruatur.
18 Instrumenti appellatione an veniat priuata scriptura ex communi vsu loquendi.
19 Usus communis loquendi preualet proprio significatui in interpretatione statutorum.
20 Instrumenti appellatione venit omne per quod causa instituitur.
21 Ratio vbi est eadem proceditur de similibus ad similia.

Onsilijs nostris trinus deus optimus adsit vt fas perpetua sanctaque iura loquar. In presenti consultatione visis statutis & alijs que in facto narrantur: quatuor sunt discutienda. ¶ Primum est nunquid dictus Elias de floren. possit criminaliter puniri ad penam applicandam fisco. ¶ Secundum est an dato quod possit criminaliter de falso puniri debeat pro vna vel pluribus falsitatibus puniri. ¶ Tertium ex qua pena veniat puniendus attentis s. dictis statutis. ¶ Quartum & vltimum nunquid possit condemnari etiam ad interesse applicandum parti lese ratione falsitatis commisse. ¶ Circa primam dubitationem videbatur prima facie dicendum quod dictus Elias non veniat criminaliter puniendus de falso: quoniam quando scriptura que producitur est nulla & nullam producit probationem: non videtur quod † quis ro-
1
2 nec illius scripture falsate possit de falso puniri[a] ita videtur casus in l. si quis legatum in secundo responso. ff. de fal. & ibi notant Dy. Bar. & ceteri. & idem tex. in l. impuberem. §. j. & §. & si ei seruo. ff. eo. ti. facit tex. in l. si quis aliud. §. testamentum. ff. de penis. Sed talis scriptura de qua agimus. s. liber rationum dicti Elie dicitur esse nulla. quoniam continet vsurariam prauitatem. vt est casus in cle. j. & ibi plene no. extra de vsuris. traditur in c. j. de vsu. in vj. Igitur propter falsum commissum in dicta scriptura non videtur quod dictus Elias possit de falso
2 puniri. ¶ Secundo hec conclusio videtur probari. nam † quoniam ex scriptura non potest aliquod preiudicium generari: licet in tali scriptura sit commissa falsitas: non videtur quod ex tali falsitate quis possit puniri, hoc tacite sentit gl. in l. damnus. C. ad l. corne. de fal. in vna solutione vbi hoc videtur velle Cy. Bar. & Saly. & Bar. in l. j. §. qui in rationibus. ff. de falsis. & Pau. de ca. plene in consi. cxlix. hoc etiam videtur de mente Bar. post Ja. de bel. in d. l. si quis in iij. col. vbi videtur concludere quod quoniam ex instrumento parti non potest aliquod preiudicium generari quod non puniatur notarius de falso licet falsum commiserit: sed in casu nostro videtur quod ex tali scriptura libri rationum alteri parti non possit aliquod preiudicium generari quoniam tali priuate scripture in fauorem scribentis non datur fides vt in l. rationes. & in l. exemplo. C. de proba. & per Bar. & doct. in l. nuda. ff. de dona. & Bar. & doc. in l. admonendi. ff. de iureiur. & habetur in l. scripturas. C. qui po. in pig. ha. & in c. ij. de fide instr. Ergo videtur quod dictus Elias non veniat puniendus cum eius priuate scripture non esset adhibenda fides in fauorem ipsius Elie. ¶ Tertio hec conclusio videtur probari quoniam licet dictus Elias mutauerit nomina in dictis libris rationum non videtur quod hoc fuerit sibi prohibitum. vt est casus
3 in l. vnica. & ibi no. C. de muta. nomi. † nomina enim propria imponuntur ad libitum ad recognoscendos homines & remouentur ad libitum vt traditur in l. ad cognoscendas. C. de inge. & manu. & in l. si quis in fundi vocabulo. ff. de leg. j. & in l. facta. §. si in danda. ff. ad treb. licet ergo elias mutauerit nomina pignorantium in scripturis suis. non videtur quod propter hoc & falso puniri debeat criminaliter propter predicta. ¶ His tamen non obstantibus contrariam sententiam indubitater veriorem existimo quod immo dictus Elias veniat criminaliter puniendus que conclusio probatur clarissime quacunque opinionem in hac materia sequamur prima auctoritate gl. in d. l. damnus. vbi est casus quod committens falsum in scriptura priuata punitur. l. cornelia de falsis. Nec ob. secundum glo. ibi quod scriptura priuata non faciat fidem & sic parti non preiudicet quoniam satis est quod scribens inquantum potuit crimen ad effectum perduxit. ar. l. j. ff. de extraordi. cri. Hanc etiam opi. approbat Dy. in d. l. si quis legatum per d. l. j. vt ibi refert Bar. secundum istam opi. dictus Elias indubitanter veniat condemnandus & cum dicta opi. videntur tacite transire Bal. & Ang. in d. l. damnus. & Bal. & Ang. in d. l. qui veluti. eo. ti. ¶ Secundo hec conclusio probatur auctoritate Cy. in l. j. C. de sepul. violato. vbi concludit quod si falsitas est commissa & scriptura est nulla quod aut vitium est inuisibile & punitur per d. l. si quis legatum. aut est visibile. & tunc non punitur & secundum hanc determinationem. Elias veniret puniendus: quia tale vitium non erat visibile. ¶ Tertio hec conclusio probatur auctoritate Ricar. malum. qui hanc questionem disputauit vt refert Bar. in d. l. si quis legatum q concludit quod aut est peccatum in forma substantiali sine solennitate instrumenti hic non est casus noster cum in dicta scriptura adsint substantia et solennitas libri rationum de quibus in d. l. admonendi. & in c. fi. de iureiur. pro Canoni. aut est peccatum in materia hoc est quia id quod narratur in scriptura non potest fieri. & est causa nullitatis & tunc quantumcunque scriptura sit nulla scribens ratione falsitatis commisse punitur de falso per tex. in d. l. si quis legatum. in prin. & l. d. j. C. de sepul. vio. hic est casus noster: quia scriptura in sui forma non peccat sed in materia quia si quis est in dicta scriptura quod sit causa nullitatis est: quia scriptura continet vsurariam prauitatem. ¶ Quarto hec conclusio confirmatur auctoritate Bar. in d. l. si quis legatum. qui etiam quantum ad effectum nostrum
4 concludit quod † quoniam scriptura habet debitam formam & suas solennitates semper scribens ratione falsitatis commisse punitur siue vitium sit visibile siue inuisibile per illum tex. in prin. quia perfecit notarius & sic scribens quantum in eo fuit prout supra dicebat gl. & Dy. & sic etiam secundum opi. Bar. dictus Elias venit puniendus. quia dictus liber rationum habet suas debitas solennitates. ¶ Quinto & vltimo hec opi. probatur auctoritate Bar. de saly. in l. j. C. de sepul. violato. vbi quo ad propositum nostrum concludit quod quoniam vitium nullitatis procedit a causa efficienti exemplum ponit punctualiter in casu nostro: quoniam quis falso in li. rationum suarum alium sibi fecit debitorem. nam scriptura illa nihil probat vt in d. l. exemplo. C. de proba. cum si. s. allegatis. vel quando tabellio conficeret publicum instrumentum falsum ad suam vtilitatem quod minime facere potest vt. l. filius. §. j. ff. de falsis. & tunc talis punitur pena falsi. quia quantum in eo fuit validus falsitatem consummare non potuit. & de hoc dicit esse casum in l. damnus. C. de falsis. preallegata & sic decidit Saly. q. nostram in terminis. & si dicatur hic adest etiam vitium alio respectu quia scriptura continet vsurariam prauitatem. Adhuc idem Saly. in d. loco. decidit casum nostrum concludendo quod quoniam vitium nullitatis procedit a causa materiali descripta in instrumento licet scriptura sit nulla: tamen committens falsum punitur de falso & de hoc dicit esse casum in d. l. si quis legatum in ij. responso. & ex his concluditur manifeste dictum Eliam fore de falso puniendum. & satis recte intuenti esset responsum ad in contrarium allegata. sed singulariter respondendo. ¶ Ad primum dico quod tunc est verum a ¶ Falsificans propriam scripturam priuatam quando possit de falso puniri.
5 quod † quoniam scriptura est nulla non punitur falsarius pena falsi: quoniam nulla est in forma sine solennitate substantiali & ita procedit d. l. si quis legatum. secus si est nulla ratione cause efficientis vel materialis. vt est in casu nostro prout supra declaratum fuit. & ita declarat Ricar. malum. & Bar. in d. l. si quis legatum. & Bar. de Saly. in d. l. damnus. Jmo & Bar. de Saly. in dictis locis concludunt quod quoniam

esset etiā petiti in forma ꝙ puniret̃ falsarius pena falsi.qñ scri-
ptura esset allatura aliqḋ p̄iudiciū.per no.in.d.l.damus.qḋ nō
ꝓsequor.❡Ad scḋam rationē respōdet̃ ꝙ tūc distinguit̃.an in
strumētū siue scriptura nulla pōt preiudicium generare vel nō
qñ deficit scriptura in forma vel in solēnitate substātiali. Sec⁹
si ex alia scriptura sit nulla.⁊ ita declarat seipsum Car.in.d.l.si
quis legatū.in.iij.col.post Ricar.malū.vt dictū est p gl.in vna
solutione.in.d.l.damus in tali scriptura priuata dat vnā solu-
tionē ꝙ ideo punit̃ scribens lꝫ scriptura nihil ꝓbet.q2 scribens
pfecit delictū q̄ntum in eo fuit.⁊ illā glo.sequunt̃ ibi Bal.Saly.
⁊ Ang.⁊ idē voluit Dy.in.d.l.si qs legatuꝫ.⁊ p hoc est casus ex
pressus in.l.q veluti.C.de fal.vbi p illā.l.dicit notabiliter Ang.
ꝙ ille q scribit scripturā priuatā manu ꝓpria ⁊ scribit falsuꝫ lꝫ
tali scripture fides nō adhibeat̃ vt in.d.l.exēplo.C.de proba.tñ
punit̃ de falso.p illū text.⁊ p hāc partē vt dixi.tꝫ Saly.in.d.l.j.
C.de sepul.violato ꝓut.s̄.retuli.pro his facit tex.in.l.j.§.ex illo
⁊ in.l.qui testamentū.ff.de falsis.⁊ in.l.qui falsus.⁊ in.l.lꝫ.C.de
6 fal.cū si.❡Preterea clare rñdet̃.ꝙ†lꝫ priuate scripture in fa-
uorem scribentis nō det̃ aliqua fides.vt in.d.l.exēplo.cū si. nisi
post mortē q2 tūc ꝓbat semiplene.vt p Bar.⁊ doc.in.d.l.admo
nendi.ff.de iureiur. tñ hoc est verum nisi lege vel consuetudine
dictis priuatis scripturis fides adhibeat̃.vt cōcludit Joā. an.
post Nico.de mate.in addi.Spec.in tit.de instru.edi.in rubri.
in magna addi.in ver.vij.supplementū.⁊ est tex.in.c.cum dile-
ctus de fide instru.quē ad hoc allegat Ludo.ro.in.d.l. admonē
di.Ad idē text.⁊ ibi Jo.an.⁊ Abbas moder.in.c.ij.extra de cō
sue.tenet Bal.in.l.j.C.de cōfes.⁊ Bal.in repe.l. cunctos popu-
los.C.de sum.tri.⁊ in aut.⁊ si cōtractus.C.de fide instr.⁊ Abb.
moder.in.c.bone el.ij.extra de postu.p̄la.sed vt mihi relatuꝫ est
scripturis priuatis dicti Elie ex forma capitulorū dat̃ fides. ⁊
ita seruat̃ de facto ⁊ cōiter seruat̃ in tota Italia ꝓpter capitula
q̄ habēt ꝙ scripturis priuatis ⁊ libris rōnū hebreoꝝ mutuan-
tiū sub vsuris dat̃ fides.ergo ptꝫ ꝙ dicta scriptura priuata po
terat preiudiciū generare immo in casu nostro nisi fuisset dete-
cta falsitas iam p̄iudiciū generauerat.q2 dictus Elias iaꝫ dece
perat ꝓpter illas scripturas emptoreꝫ vt induxerat ad carius
emēdū.⁊ p cōsequēs in casu nostro nulla restat dubitatio quo-
minus ille debeat de falso puniri.❡Ad vltimā rōneꝫ rñdet̃ ꝙ
7 †ꝓcedit ꝙ licita est mutatio nōis nisi talis mutatio fiat ad de-
cipiēdū alteꝝ frauduléter:q2 tūc punit̃.l.cornelia de falsis.vt est
tex.in.l.falsi nōis.⁊ ibi notat gl.Bar.⁊ doc.ff.de falsis.tradunt
Ja.bu.⁊ Bal.in.l.j.rub.C.in.ij.col.ponit etiā bal.in ru.C.de fi.
instru.⁊ tradit̃ in ꝓhe.vj.in gl.in v̇.Bonifaci⁹.⁊ p Bar.⁊ Bal.
in ꝓhe.ffoꝝ.⁊ in simili p Bar.in suo tractatu de insigniis ⁊ ar-
mis.⁊ hec quo ad primā dubitationē dicta sufficiant.❡Circa
scḋam dubitationē cōcludēdū vl̃ q̄q̄ verū sit dicere dictū Eliā
8 †cōmisisse plura delicta ⁊ plures falsitates cū ex interuallo ⁊ di
uersis tpib⁹ descripserit plures postas falsas vt clare ptꝫ ex no.
p Bar.in.l.nunq̄ plura.ff.de priua.delictis.⁊ in.l.illud.§.fi.ff.
ad.l.aql.Tñ ex quo dicta delicta tēdūt ad vnū effectū ⁊ ad vnū
finē.s.ad decipiēdū dictū Sabbatū emptorē vt cari⁹ emeret: vl̃
ꝙ dictus Elias vna tantū pena sit puniēdus.Hoc vl̃ decidere
Bart.post Dy.in.d.l.nunq̄ plura.ff.de priua.delictis.in versi.
Itē opponit̃ supra ad.d.l.aquil.l.illud.hoc clarius vl̃ determi-
nare Bar.in.l.inficiēdo.§.infans.ff.de furtis.Ubi ꝯcludit vna
pena esse puniendū eum qui ꝓduxit plures testes ad vnum effe
ctū.⁊ idē est in eo qui ꝓduceret plura instrumenta vel testes ⁊
instrumētū ad victoriā cause vnius ⁊ eiusdē vt ꝯcludit Bal. in
l.qcūqꝫ.C.de ser.fugi.⁊ ita in casu nostro redditū est cōsiliū qḋ
vidi p p̄stantissimū iuris interpretē dñm Benedictū de benedi
ctis a cuius opi.nō puto tutū discedere cū semp in consulendo
optimi iudicij habitus fuerit.❡Sed vt excitem ingeniū iudi
care debētis dico posse cōcludi dictū Eliā posse puniri pro plu
ribus falsitatibus diuerso tpe cōmissis.hoc primo ostendo per
9 gl.in.l.nūq̄ plura.ff.de priua.delictis que vult ꝙ†qñ plura de
licta committunt̃ diuersis tpibus debēt puniri plurib⁹ penis
p dictā.l.nunq̄ plura.secus si eodē tpe per.d.l.illud.§.fi. ⁊ licet
Bar.post Dy.in.d.l.nunq̄ plura.[a]quos cōiter videntur sequi
doctores reprehēdant dictā gl.dico ꝙ illam reprehēdunt in eo
mēbro qñ delicta cōmittant̃ eodem tpe.Quia vt dicit Bart. si
opi.gl.esset vera destrueret̃ totus mūdus.qm̄ si pcuteret̃ aliquis
pluribus pcussionibus eodē tpe vna tm̄ pena pcussori esset im-
ponēda.qḋ dicit esse ꝯ̄ illū tex.in.d.l.nunq̄ plura.in p̄n. ⁊ ideo
dicit distinguendū an delicta cōmittant̃ ad diuersum effectum
⁊ finē an ad eundē.qñ aūt fierent ex interuallo nō aperit Bart.
an gl.bene dicat ⁊ an debeat distingui sicut qñ eodeꝫ tpe. ⁊ qḋ
ita debeat intelligi Bar.ptꝫ per.d.l.illud in fine.in qua fundat
suā distinctionē.que loquit̃ qñ eodeꝫ tpe plura delicta fiunt ad
eundē finē.Sed qñ diuersis tpibus illa.l.ꝓbat ꝯ̄triū.dicta eniꝫ
doctoꝝ debent intelligi f̄m iura que allegant vt inquit Bar.in

a ❡Ad glo.⁊ a bar.in.l.nūq̄ plura.ff.de p̄na.delictis.

l.nō solū.§.liberatiōis verba.ff.de lib.leg.⁊ ꝙ hoc sit verū:scḋo
ostēdo.nā Bar.in.d.§.infans.semp loquit̃ aut in delictis habē
tibus cām successiuā:aut in habentibus cām momentaneā cō-
missis eodē tpe:vt in eo qui eodeꝫ tpe euulsit plures terminos
vel ꝓduxit plures falsos testes:nō aūt aperit qd iuris qñ diuer
sis tpibus:vnde Ange.ibi notabiliter limitat ⁊ declarat dicta
Bar.ꝓcedere si vno ⁊ eodē cōtextu ⁊ tpe oēs termini sint euulsi
⁊ oēs testes falsi fuerunt ꝓducti eodē cōtextu ⁊ falsum dixerūt:
q2 vnitas tpis inducit vnitatē delicti vt no.gl.in.l.j.C.vnde vi.
Sed si diuersis tpibus termini fuissent euulsi q̄ntūcunqꝫ existē-
tes in vno loco vel variis diebus:idē testis cū iuramento fuisset
receptus sup pluribus articulis.lꝫ ad eundē effectū tendētibus
vel diuersis tpibus fuissent facte ꝓductiōes testiū diuersoꝝ f̄m
formam aut.at q semel.C.de ꝓba.tunc quot sunt tpa tot erunt
delicta ⁊ tot pene.vt in.l.vulgaris.in prin.ff.de fur.⁊ in.d.l. il-
lud.§.fi.ita cōcludit no.Ange.in.d.loco.cuius p̄dicta sunt ver-
ba formalia que decidunt casum nostrū cū p̄supponat̃ ꝙ diuer
sis tpibus fuerint facte plures poste false.p his accedat qḋ al's
consuluit Bal.ꝓut referūt pleriqꝫ Moder.in.d.l.nunq̄ plura
10 ꝙ†si statutū punit faciētes ligam ⁊ tractatū ⁊ plures fecerint
ligam ⁊ tractatū postea ex interuallo ꝓcesserint ad effectuꝫ ad
quē finaliter intendebāt puniunt̃ de vtroqꝫ.⁊ hoc etiā clare vo
luit Bar.in.l.nunq̄ plura.in ver.venio ad aliquas q̄ōnes vbi
intelligit ⁊ declarat dictā.l.illud in fine ꝓcedere qñ eodē impe-
tu fiunt plura delicta tēdētia ad eundū effectū.❡Qḋ etiā ⁊.iij.
⁊ vltimo ostēdo auctoritate Floriani de sctō Petro in.l. si ser-
uus seruū.in prin.ff.ad.l.aquil.vbi notabiliter distinguit: qḋ
aliqñ vnū delictū reperit̃ p̄paratorium ad alterū f̄m naturam
actus.vt amplexus ad libidineꝫ.iuxta.l.qḋ ait.ff.de adul. ⁊ in-
sultus ad pcussionem iuxta.l.qm̄ multa.C.ad.l.iuliam. de vi.⁊
tūc attēdit̃ solū actus p̄ncipalis ⁊ finalis.⁊ ita ꝓcedit.d.l. illud
§.fi.⁊ gl.in.l.qui de crimine.ff.de accu.que dicit ꝙ insultus cō-
fundit̃ cū pcussione.aliqñ reperit̃ p̄paratoriū alterius non f̄m
naturā actus sed cōtingēter:⁊ tūc si illud qḋ sequit̃ cōmittat̃ ex
interuallo tūc reperit̃ primus actus cōsumatus ⁊ separatus ab
actu finali ⁊ sic separatū iudicabit̃ de vtroqꝫ.⁊ ita intelligit tex.
cū gl.in.d.l.nunq̄ plura.vnde cum in casu nostro talis falsifica
tio postarū f̄m naturā actus nō tenderet ad dictā deceptioneꝫ
sed ita cōtingēter reperiat̃ factū sequitur qḋ de dicta falsitate se
paratim dꝫ iudicari.Nec dꝫ f̄m finē ex interuallo sequutum iu
dicari.Predicta tñ nō oīno affirmo ex quo videt̃ ꝙ aīo ꝯtinua
to decipiendi dictum sabbatum cōmiserit dictas falsitates per
ea que pulchre ⁊ subtiliter ponit Bal.in.l.quicunqꝫ.in.j.col.C.
de ser.fugi. in ver.ij.no.Unde in predictis diligenter aduertat
ille qui habet iudicare.⁊ hec quo ad secundam dubitationem.
❡Circa tertiā dubitationē in primis pro eius clariori intelli-
gentia est examinādus alius punctus. nunquid dictus Elias
possit puniri pena iuris cōis de qua in.l.j. in fi.ff.de falsis.vel
debeat puniri pena statutorū.Circa qḋ in casu nostro vidi con-
siliū redditū per prefatū dñm Bñdictū de bñdictis ꝙ non pōt
puniri pena iuris cōis q2 per statuta aut recessum a pena iuris
cōis ex quo extat statutū in loco ꝙ in delictis procedat̃ de simi-
libus ad similia vt cōcludit Bar.no.in.l.j.§.j.ff.vi bonoruꝫ ra-
pto.pro quo facit qḋ dicit Bal.in.l.nō est nouum.ff.de legibus
ꝙ indistincte pena statuti ⁊ non pena iuris cōis.⁊ est rō q2 offi-
ciales locoꝝ iurant seruare statuta:iuramētum autē obligat in
forma specifica.vt in.c.ad materiā.extra de iureiuran.Sed hic
latet difficultas nō tacta in dicto cōsilio.nam de iure communi
est pena deportatis ⁊ publicationis bonorū in libero homine:
in seruo vero est pena mortis.⁊ sic etiā in libero dr̄ esse pena ca-
pitalis.vt in.l.ij.ff.de publi.l.iudiciis.⁊ ex forma statutoꝝ dicti
loci est pena falsi trecentarū librarū ⁊ portationis mitrie. que
pena nō est capitalis vt in.d.l.ij.ff.de publi.iudi.⁊ sic mitior pe
na imponitur ex forma statutorū q̄ de iure cōi.⁊ sic statutū di-
ceret̃ inducere fauorē ⁊ hoc maxime si dicerē hanc penam arbi-
trariam iuxta formā alterius statuti.vnde succedit dubitatio.
11 †nunqd iudei cōprehendant̃ in dictis statutis ⁊ ꝙ cōprehēdā
tur.❡Primo dico ꝙ iudei dicuntur de populo.vt cōcludunt
Moder.in.c.iudei.extra de iudeis.per text.singularem in aut.
de questore dum text.dicit ciuitas nostra populo a turbis di-
uersorū hominū ⁊c.⁊ qḋ per illū tex.no.Bal.in.c.j.de forma fi-
de.⁊ in ti.de pace cōstan.in verbo nos romanoꝝ.⁊ ideo dicunt
doc.in.d.c.Iudei.ꝙ statutū ꝙ stantibus masculis femina non
succedat hꝫ locū etiā in iudeis.pro his facit text.in.l. Christia-
nus.⁊ qḋ ibi per Bar.no.C.de sacri.paga.⁊ templ.❡Scḋo ꝓ
12 hac parte facit q2†Iudei existētes in locis in quibus seruatur
ius ciuile romanorum dicuntur esse de populo romano q̄ntum
ad hoc vt illis legibus viuant vt est casus in.l.iudei.C.de iu-
deis.vt no.in.c.ius quiritum.notat plene Inno.in.c.super his
extra de voto.⁊ Jo.an.in.c.gaudemus.de diuortiis. vnde ha-
bent filios

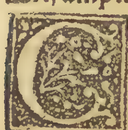
bẽt filios in potestate vt notat gl.in.c.iudeorũ.xxviij.q.j.⁊ Bal.
in.l.nã ⁊ ciuiũ.ff.de his qui sunt sui vel alie.iu.⁊ firmat Cardi
nalis in cle.ij.de Judeis.⁊ est magis cõis opi.quicquid dixerit
13 Arch.in.c.qui sincera.ij.q.j.†qđ habere filios in ptãte est pro
priũ ciuiũ romanorũ.vt insti.de patria ptãte.in pnci.Ubi dixit
gl.ꝙ Francigene qui nõ sunt subiecti Romano imperio nõ ha
bẽt filios in ptãte quã Bal.dicit esse singularẽ in.c.j.an marit⁹
succedat vxori in beneficiũ ⁊ in.c.ij.de fratrib⁹ de nouo bñficio
inuestitis.quẽadmodũ ergo si Judei sunt in loco in quo seruaꝛ
ius ciuile ab eis seruari dꝫ eadẽ ratione qñ sunt in alio loco in
quo seruaꝛ ius ꝓpriũ ciuitatꝭ tale ius ab eis seruari dꝫ ar.l.oẽs
populi.ff.de iusti.⁊ iu.¶ Tertio p̄dicta cõclusio vꝛ cõfirmari
per tex.qđ ibi no.Bal.in.l.spadonẽ.§.iam aũt.vbi dicit Bal.ꝙ
14 in humanis actibus Judei nobiscũ participãt.⁊ ꝙ† Judeus
põt esse ꝓcurator christiani.⁊ ideo dicit ꝙ immunitas cõcessa
hoĩbus certi loci extendiꝛ ad iudeos.⁊ ita dicit se habuisse de fa
cto.¶ Quarto ꝓ hac pte facit qđ notat Ang.in.l.vtimur.ff.de
sepul.violato.⁊ in.l.j.ff.ad.l.iuliam maiestatis in quibus locis
dixit ꝙ si est cõcessa securitas vni cũ socijs suis induceret etiam
15 hebreus† qꝛ licitũ est nobis cũ eis societatẽ hr̃e.vt in.l.quicũqꝫ
C.de iudeis.sed melius ꝓbat tex.in.c.postulasti.⁊ i.c.⁊ si iudeos
extra de iudeis lꝫ Bar.in hoc decisionẽ relinquerit.vt in.d.l.j.
ff.ad.l.iuliã maiestatis.¶ In ꝯtriũ tñ p̄io videꝛ illud facere qđ
16 dici solet† ꝙ iudei sunt de alio grege ⁊ nihil ad nos de his qui
foris sunt vt in.d.c.gaudemus de diuortijs.⁊ in.d.c.qui sincera
ij.q.j.Ergo videꝛ qđ statuente non cogitauerint de his qui nõ
sunt de eorũ grege.¶ Scđo hec opinio videbaꝛ cõfirmari.Nã
in bñficijs generaliter cõcessis nõ vidẽtur cõprehendi persone
odiose tex.est in.l.lucius.§.lucij titius.ff.de le.ij.quẽ text.ita su
mit Bar.post Ja.de are.ergo dictũ statutũ reducẽs capitalem
penã ad non capitalẽ ⁊ ad mitiorẽ penã nõ videꝛ cõprehẽdere
iudeos qui dñr ꝑsone infames ⁊ ꝓpterea ab oĩbus honorib⁹ di
gnitatibus ⁊ officijs repelluntꝛ.l.fi.C.de iudeis.vbi tex.appellat
ipsos insultantes fidei nostre.¶ Tertio hˀ ꝯclusio videꝛ ꝓbari
nam vbicunqꝫ due sunt leges vna q̃ ꝓcedit de equitate alia de
rigore lex que loquitur de equitate corrigit legẽ que loquitur de
rigore vt habeꝛ in.l.placuit.C.de iud.⁊ in.l.fi.de transac.⁊ tñ ha
17 beo ꝙ† cõtra iudeũ seruatur rigor scripture ⁊ nõ equitas scp̄ta
glo.est singularis quã ibi ponderat do.Ant.in.c.j.extra de iu
deis.⁊ refert ⁊ sequiꝛ genitor meus ergo q̄tunc̄qꝫ lex magis
rigorosa corrigaꝛ a lege minus rigorosa q̃ continet equitatẽ:tñ
lex magis rigorosa correcta cõtra iudeos seruatur ergo pari ra
tione idẽ videꝛ dicendũ in casu nostro vt cõtra iudeos seruetur
ius cõe ⁊ nõ ius municipale qđ min⁹ rigorose ꝓcedit.¶ Quar
to ⁊ vltimo hec cõclusio videꝛ ꝓbari ex forma statuti qđ punit
falsitates qđ disponit qđ de falsitate punit⁹ remaneat infamis
⁊ nõ possit ad honores admitti.⁊ sic cũ statutũ velit punitũ effi
ci infamẽ ⁊ perdere honores p̄supponit illũ prius nõ fuisse infa
mẽ ⁊ potuisse habere honores qđ nõ põt habere locũ in iudeis
qui sunt infames ⁊ nõ admittanꝛ ad honores.vt in.d.l.fi.C.de
iudeis.Una enĩ ps statuti ꝑ aliã declaraꝛ.l.qui filiab⁹.⁊.l.si ser
uus plurium.§.fi.ff.de le.j.⁊ si dicaꝛ huic rõni obstat ꝙ s̄m hoc
mali hoĩes ⁊ infames nõ punirenꝛ pena p̄dicti statuti ergo me
lioris cõditionis erũt q̄ boni qđ esset absurdũ.l.nã absurdũ.ff.
de bonis liber.rñdetur ꝙ immo erunt peioris ꝯditionis qꝛ im
ponetur pena iuris cõis que est maior vt supra est dictũ.nec est
inconueniens ꝙ non cõprehendãtur ex quo sunt ꝑsone odiose
vt.d.l.lucius titius.⁊ ex his essem valde perplexus nisi qđ mihi
relatum est ꝙ iudei debẽt tractari vt ciues ⁊ gaudent in oĩbus
statutis ⁊ p̄uilegijs aliorũ ciuiũ.quo casu stante hoc primã par
tem potiorẽ existimo qꝛ tũc nõ dꝫ esse differentia quo ad p̄dicta
inter terrigenas ⁊ iudeos ꝑ tex.⁊ qđ ibi ꝑ Ang.in.l.ij.§.furio
sus.ff.de iure codi.⁊ per no.per Bar.in.l.oẽs populi.ff.de iusti.
⁊ iure.xvij.col.ver.sed pone statuto cauetur.⁊ ꝑ Bar.in.l.si ma
ritus.§.legis iulie.ff.de adulte.⁊ in specie de iudeis ponit bal.
in.l.iij.§.hec verba.ff.de neg.gest.⁊ Bar.in.l.quidam cũ filium
ff.de ver.ob.Ex quibus cõcludo dictũ Eliã nõ posse puniri pe
na iuris cõis sed pena statutorũ dicti loci.¶ Sed tunc succedit
principalis dubitatio nũquid debeat puniri pena statuti loquẽ
tis de falsificante instr̃m siue quãcũqꝫ aliam scripturam publi
cam qđ imponit penam trecentarũ librarũ ⁊ mitriã.vel vigore
dicti statuti vel ꝓcedẽdo de similibus ad similia vel debeat pu
niri ad arbitriũ potestatis si non fuit arbitratus tale delictum
esse deprehensum in dicto statuto vel esse iuxta formã alterius
statuti qđ vult ꝙ procedatur de similibus ad similia ⁊ videbaꝛ
dicendũ ꝙ pena dicti statuti imponentis penã trecentarum li
brarum nõ posset puniri qm̃ dictũ statutũ loquiꝛ de falsificãte
18 instr̃m seu publicam scripturã† appellatione aũt instrumenti
non venit priuata scriptura ex cõi vsu loquẽdi vt cõcludit bal.
19 in.l.j.C.de iuramẽto calũ.qui† quidẽ cõis vsus p̄ualet ꝓprio si
gnificatu iterpretatiõe statutoꝝ.l.labeo.⁊ ibi ꝑ Bar.ff.de sup
perlec.lega.⁊.l.cũ delationis.§.asinã.ff.de fun.inst.⁊ hoc in ter
minis ꝙ appellatiõe instr̃i nõ veniat priuata scriptura in statu
to tenuit Ja.bu.in.l.j.ff.de fi.instru.Nec vꝛ cõprehẽdi sub illis
verbis statuti dũ dicit.alias quãcũqꝫ aliã publicã scripturã qꝛ
scriptura priuata nõ dr̃ publica.que dr̃ illa q̃ cõficiꝛ manu pu
blici notarij vt tradit Spe.in ti.de instru.cau.⁊ fi.§.nũc dicen
dũ.in prin.⁊ ibi Jo.an.in magna addi.ṽsi.nũc de scđo.⁊ no.in
c.j.extra de fi.instr.⁊ in.c.cũ dilectus.de fi.instr.⁊ nota etiã in.l.
scripturas.C.qui po.in pig.ha.Nec vꝛ ꝙ iudex habeat arbitra
ri hoc delictum simile.quoniam scriptura priuata nõ facit ali
quã fidẽ in fauorẽ scribẽtis ⁊ sic nullũ preiudiciũ generale põt.
l.exẽplo.C.de ꝓba.cũ si.iũctis.no.in.d.l.damus.C.de fal.⁊ sic vꝛ
ꝙ sit puniẽd⁹ pena arbitraria s̄m arbitriũ potestatis.¶ His
tamẽ nõ obstãtib⁹ cõtrariã sñiã veriorẽ existimo ꝙ ĩmo veniat
puniendus pena statuti vel qꝛ cõprehendaꝛ vel ꝓcedendo de si
milibus ad similia ꝙ aũt cõprehendaꝛ vꝛ ostendi p̄supponẽdo
20 primo ꝙ dicte scripture deꝛ fides vt.s.ostensum fuit† nã appel
latione instr̃i venit omne per qđ causa instruiꝛ vt in.l.notum.§.
instr̃orũ.ff.de ver.sig.vbi hoc voluit Bar.dicẽs ꝙ ex dicta allu
sione vocabuli põt sumi ꝓpria significatio.⁊ hoc ꝙ ex ꝓprieta
te sermonis veniat.tꝫ etiã Bal.in.d.l.j.C.de iura.calũ.⁊ hoc in
dubitãter ꝓcedit qñ scp̄tura priuata fecit fidẽ vt voluit Abb.
Mod.in rub.extra de fi.instr.in.c.j.e.ti.iuncta rubrica.pro hoc
optime facit qđ no.Bar.in.d.l.si qs legatũ.ff.de falsis.Immo
fortius qñ priuata scriptura ꝓbat videꝛ ꝙ appellari possit pu
blica scriptura.ita decidit in terminis Spe.in ti.de instru.edi
cto.§.nunc dicendũ.ver.⁊ generalr̃.vbi cõcludit ꝙ generaliter
omnis scriptura dr̃ publica cui de iure vel speciali cõsuetudine
crediꝛ.arg.c.cũ dilectus de fi.instru.⁊ qđ no.Inno.in.c.j.eo.ti.
Pro hoc faciunt ṽba statuti dũ dicũt vel quãcũqꝫ aliã publicã
scripturã de cuius dictiõis geminate natura est includere simi
lia ⁊ alia in quibus minor est rõ cõclusionis.vt no.in.l.balista.
ff.ad treb.⁊ lꝫ p̄dicta nõ esset oĩno tractatũ.iudex dꝫ arbitrari
illud etiã simile cõprehensis in statuto.Ad quẽ pertinet hoc ar
bitrari vt pꝫ ex forma dicti statuti qđ seruari debet vt in.d.l.oẽs
populi.ff.de iusti.⁊ iu.⁊ lꝫ hoc statutũ nõ diceret.hoc idẽ est de
iure cõi ⁊ no.Inno.in.c.cãmqꝫ.extra de in.⁊ Bal.in.l.j.C.vt q̃
desunt aduocatis.ꝙ aũt dẽat similr̃ arbitrari ꝓbaꝛ ex plurib⁹.
¶ Primo qꝛ ex virtute sermonis appellatione instr̃i comprehẽ
ditur scriptura priuata maxime que facit fidem qꝛ eodẽ modo
inseruit cãm vt supra dictũ est.¶ Scđo qꝛ eodẽ modo probat si
cut publicũ instr̃m.¶ Tertio idẽ preiudiciũ generaꝛ qđ maxie
cõsiderat vt in.d.l.damus.¶ Quarto qꝛ eadẽ pena de iure cõ
muni puniꝛ.l.j.§.ex illa iuncto.§.fi.ff.de falsis.† vñ cum sit eadẽ
21 ratio in scriptura priuata põt ad eam ꝓcedi de similibus ad si
milia.l.nõ solũ.§.qui primipilũ.ff.de excu.tut.tradit Bal.in.l.
illud.C.de sac.san.ec.⁊ in.l.j.C.de interdicto matrimonio.⁊ in
l.neqꝫ leges.ff.de legi.⁊ hoc maxime cum sit de iure cõmuni ea
dem pena vt tradit Bal.in.l.data opa.C.qui ac.nõ pos.Optie
faciũt no.in.c.si bñficia.de prebẽ.in.vj.per Jo.an in nouella.ex
quibus cõcludo ꝙ iudex dꝫ dictũ Eliã punire pena dicti statu
ti.⁊ hec quo ad tertiam dubitationem.¶ Circa quartã ⁊ vlti
mam clara est cõclusio ꝙ iudex qui principalr̃ cognoscet crimi
naliter de maleficio poterit incidenter cognoscere de interesse ⁊
dãno dicti Sabbati ⁊ cõdẽnare dictũ Eliam ad satisfaciendũ
omne dãnum ⁊ interesse vt est casus ⁊ ibi notant Bar.⁊ alij in
l.interdum.§.qui finem.ff.de fur.⁊ traditur in.l.iij.§.si dicatur
ff.fi.regund.⁊ in.l.j.C.qñ ciuilis actio criminali p̄iudicet vñ siue
dictus Elias veniat puniend⁹ pena dicti statuti venit cõdẽnã
dus ad dãna ⁊ interesse per predicta.qđ etiam disponitur ex for
ma dicti statuti siue pena arbitraria per iura preallegata.nec
obstat si dicatur ꝙ dictus Sabbat⁹ ciuiliter ex sentẽtia dictoꝝ
arbitrorum sit cõsecutus interesse qꝛ si nõ est cõsecutus plenũ in
teresse adhuc dictus Elias põt cõdẽnari ad illud plus qđ Sab
batus nõ est cõsecutus.qꝛ qñ qs vno remedio nõ cõsequiꝛ inte
gre interesse familiare põt illud deinũ cõsequi alio remedio vt
probatur in.l.j.in prin.⁊ ibi notaꝛ.ff.vi bo.rapt.Ad idem text.
insti.si quadrupes pauperiem fecisse dicaꝛ.Qđ vlterius nõ ꝓse
quor ꝓpter nuncij festinantiã.⁊ qꝛ nõ curat illud plus petere.
Unde remitto me ad no.ꝑ Bar.⁊ doc.in.l.j.§.dixerit.aliquis.
ff.de publicanis.

Laus deo.

¶ Consilium.lxiiij.

1 ¶ Statutum excludens filiã dotatam propter masculos: re
quiritur ꝙ sit dotata tempore mortis.
2 Actio omnis et omne remedium tollitur longissimo tem
pore.
3 Statutum excludens filiam donec supersit masculus eo defun
cto filia reintegratur ad hereditatem patris.

4 Mere facultati an prescribatur.et nu.5.et.6.
7 Repudiare tacite censetur qui permittit labi tps infra quod po
test aliquid acceptare.
8 Statuti conditione intentans dз ꝓbare qualitates requisitas.
9 Testis solus non probat.
10 Testis referens audita an probet.
11 Seu dictio:aliqñ disiunctiue ponitur:τ aliquando etiam am-
pliatiue.nu.12.
13 Statuta debent intelligi ne possint a sapiente reprehendi.
14 Error iuris etiam mulieri non prodest ad prescriptionem nisi
sit probabilis.
15 Testator legitimus semel exclusus per superexistentiã testamẽ
tarij amplius non admittitur.

Onsilijs nostris trinus deus opti
mus ad sit vt fas
ppetua sanctaqз iura loquar τc. In cã vertẽte inter
dñam Catherinam τ dñam Paulam siue eorum ꝓ-
curatores viso processu τ actis actitatis hincinde:prima facie
videbat̃ dicendũ dictã dñam Catherinam fauere iusticiã altera
de duabus vijs. Prima via videbat̃ si dicamus nõ ꝓbari dñam
Joannã fuisse dotatam a patre vel aliquo ex enumeratis in sta
tuto ꝓpter qõ nõ fuisset exclusa Joanna ab hereditate Jacobi
per superexistentiam Namis filij masculi ex forma dicti statuti
qm̃ de iure cõi Joanna debebat admitti ad hereditatẽ Jacobi
vna cũ Namio ꝓ dimidia.vt est tex.in aut.de here.q̃ ab inte.§.
j.Nec excludebat̃ ex forma dicti statuti.qꝛ dictũ statutũ adhoc
vt filia femĩa excludat̃ p masculũ reqrit ꝙ filia sit dotata ad hoc
p masculos excludet̃ a successione τ sic requirebat̃ ꝙ esset dota-
ta tpe mortis patris de cuius successione agebat̃.l.in delictis.§.
si extraneus.ff.de noxalibus.l.si titius τ.l.ex facto.ff.de vulg.τ
1 pu.si ergo † tpe mortis nõ reperit̃ dotata sumus extra casum sta
tuti τ remanemus in dispositione iuris cõis.l.si cũ dotẽ.in p̃n.τ
in.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.τ ꝓbantur ex his q̃ ponunt late
Bar.Jmo.τ alij in.l.titio centũ.§.titio genero.ff.de cõdi.τ de-
mõ.Pe.Cy.τ Bal.in.l.non sine.C.de bonis q̃ lib.τ Bal.in.l.si
plures.C.de cõdi.inser.¶Et si dicat̃ ꝙ hec via nõ fuit intenta
ta sз fuit intẽtata cõditio statuti ꝙ requirit filiã fuisse dotatã τ
tpaliter exclusam τ sic debebãt ꝓbari qualitates requisite a sta
tuto iuxta no.p Bar.in.l.j.ff.de cõdi.ex.l.τ.j.latius dicã.Cũ er-
go nõ fuerit ꝓbatũ Joãnam fuisse dotatã nõ ꝓbat̃ qualitas re
quisita a statuto.τ per ꝯñs nõ competit sibi cõditio.Unde põt
sibi dici via quã elegisti hec tibi pateat.l.si cũ exceptio in fi.ff.qõ
metus cã.τ p Bar.in.l.clodius.ff.de acqui.here.τ Bal.in.l.fi.
§.si vero.C.de iure delib.Quia ad hoc videtur posse rñderi qõ
ex narratis in petitione etiã cõcludi poterat in hoc remedio nã
non sine mysterio ꝓcurator Catherine nõ voluit vnq̃ assertiue
affirmare Joannam fuisse dotatã immo etiã cõcludit in vtroqз
remedio.ex quo petit declarari hereditatem Jacobi per mediã
personam Joãne pro dimidia ad eã pertinere τ sic ex iure adeũ
di trãmisso p ipsam Joãnam ipsi Catherine tam iure suitatis
iuxta no.per Bar.in.l.ex milita.in fi.ff.de test.mi.τ per doc.in
l.si fratris.C.de iure delib.quã etiam remedio.l.vnica.C.de his
qui ante aptas tabu.immo si esset cõclusum in cõditione dicti
statuti.tñ ex quo ex narratis hoc remediũ poterat colligi:potuit
etiã in hoc remedio factis ꝓbationibus obtinere; pp clausulam
petens sibi iusticiã ministrari in fi.positã vt cõcludunt Jnno.τ
doc.in.c.ij.extra de ordi.cogni.¶Et si dicat̃ huic Catherine ob
stat exceptio p̃scriptionis.xxx.vel.xl.anno.τ vltra post mortem
dicti Jac.quo tpe prescribit̃ iuri adeundi.l.lз cum ibi no.C.de
2 iure deli.τ † tollitur longissimo tpe oĩs actio τ omne remedium
vt in.l.oẽs.τ p totũ.C.de p̃scri.xxx.vel.xl.an.vr̃ posse rñderi qõ
lз sit dubitatio an iuri adeũdi qõ cõpetit extraneo prescribat̃ vt.
no.in.d.l.lз τ.j.dicã tñ existẽtie sui heredis nõ vr̃ p̃scribi vñ licet
suus hr̃s staret vltra.xxx.annos ꝙ se nõ immisceret hereditati
tñ nõ ꝓ hoc ꝑdit facultatẽ se immisceri.qꝛ incõtinenti mortuo
patre censet̃ esse heres.l.j.§.qui sunt in ptãte cũ si.ff.si quis omi.
cã testamẽti.τ ita determinat gl.quã ibi ad hoc põderant Bal.
τ Moder.in.l.vnica.C.qñ nõ petẽ.ptes.τ sic vr̃ cõcludi dictam
Catherinã hac p̃ma via debere obtinere sublato fundamẽto p̃-
scriptiõis qõ erat p̃cipuũ.¶Scõa via videbat̃ posse obtinere
dicta Catherina si dicamus ꝓbari dictam dñam Joannã fuis-
se dotatã.qm̃ lз Joãna viuẽte Namio masculo fratre suo fuerit
exclusa ex forma dicti statuti tñ eo mortuo fuit reintegrata ad
3 successionẽ patris.qꝛ † statutũ simpliciter nõ excludit filiã dota-
tã superexistẽte masculo sed tpaliter donec supest aliqs mascu-
lus.τ sic masculis deficiẽtibus reintegrat̃ ad successionẽ patris
ẜm magis cõem ꝯclusionẽ.quã tз Bar.in.l.fi.ff.ad tertu.τ Bal.
Saly.τ Moder.in.l.si auus.ff.de pac.τ Bal.τ Ang.in.l.gallꝰ.
§.τ quid si tm̃.ff.de lib.τ post.τ Bal.τ Jmo.in.l.si quis posthu
mos.§.j.ff.de lib.τ posth.τ in plerisqз alijs locis.lз quidam con-

a ¶Ad bal.l.l. vnica qñ non peten.partes τ ibi glo.

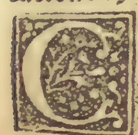
tra vt.j.dicet̃ immo vr̃ reintegrari vt sua tanq̃ a principio non
fuisset exclusa.qõ pз qꝛ si pr̃.ea p̃terita masculũ instituisset testm̃
redderet̃ retro nullũ a tpe mortis vt cõcludũt plene Bal.τ Sa-
ly.in.d.l.si auus.τ Bal.τ doc.in locis statim allegatis.τ Ang.
τ Jmo.in.l.ei qui soluẽdo.ff.de here.insti.vbi dicit Ang.ꝙ ita
cõsuluit collegiũ Bononiẽse immo fortiꝰ voluit Bar.in.d.l.fi.
ad tertul.ꝙ interim tale testm̃ nõ dꝫ esse efficaciter validũ adeo
ꝙ per filiũ possit hereditas adiri.qꝛ pẽdet dubiũ ne testm̃ rũpa
tur ar.l.suus quoqз.ver.τ ideo.ff.de her.isti.τ.l.vẽtre.ff.de acq.
here.τ tз Bar.in suo cõsi.qõ incipit pater hñs filiũ.τ in alio in-
cipiẽte dñs Jac.τ in alio inci.in noĩe dñi p̃ponit̃ qõ pater τc.ex
quibꝰ pз ꝙ filia reintegrat̃ retro ad ius succedẽdi tanq̃ in ptã-
te sua acsi nunq̃ fuisset exclusa.τ per ꝯñs vr̃ etiã militare qõ su
pra dictũ est ꝙ cũ iure suitatis transmiserit ius adeundi ad Ca
therinã nõ potuerit currere aliqua p̃scriptio p no.p gl.in.d.l.j.
C.qñ nõ petẽ.ptes.accedat qꝛ vr̃ ꝙ etiã iuri adeũdi etiã longis-
4 simo tpe nõ p̃scribat̃ cũ sit mere facultatis † τ mere facultati non
prescribit̃.l.via publica.ff.de via publica.τ ita determiñat Bar.
de Saly.in.d.l.lз.C.de iu.deli.¶Accedat qꝛ vr̃ ꝙ dicta Pau
la nõ vr̃ se posse tueri bñficio p̃scriptiõis qꝛ p̃sumit̃ vt ex ꝓcessu
ꝓbat̃ ꝙ sciuerit cognationẽ τ bona de quibꝰ agimꝰ fuisse in he
reditate Jacobi.τ sic fuit in mala fide.qꝛ sciebat ꝓ medietate p
tinere ad Catherinã.de cognatione ꝓbat̃.ar.l.octaui.ff.vñ co-
gna.de bõis ꝓbatur ex publica voce τ fama vigẽte in loco p no.
p gl.in.l.si tutor.C.de pi.tutorũ.τ p Bar.in.l.celsus.ff.de vsuc.
qõ ꝓ medietate ptineret ad Catherinã sciebat mediãte disposi
tione statuti cuius ignorantia allegare nõ põt ad fundandam
prescriptionẽ qm̃ errore iuris nõ ꝓdest ad prescriptionẽ.l.nũq̃
ff.de vsuca.τ.l.ij.§.si a pupillo.ff.pro emptore.qꝛ quilibet iura
scire presumitur vel p se vl̃ cõsulẽdo peritiores.l.leges.C.de legi
bus.l.regula.ff.de iuris τ facti igno.τ per Bal.in.l.bonorũ.ff.
de bono.pos.titulo generali.si ergo fuit Paula in mala fide nõ
potuit prescribere vllo tpe.vt in regula possessor.cum materia
ff.de reg.iu.in.vj.τ in.c.fi.cũ ibi plene no.extra de prescriptio.τ
hec sunt q̃ prima facie videbãtur facere in fauorem Catherine
contra Paulam.¶Sed his τ alijs q̃ in cõtrarium adduci pos
sent nõ obstãtibus cõtrariã opinionem veriorẽ existimo ꝙ im-
mo dicta Paula debeat absolui a petitione dicte Catherine τ
cõtentis in ea.¶Et primo capiendo primã viam ꝙ dicta Joã
na nõ ꝓbetur dotata ꝓut nõ ꝓbatur vt infra dicã.dico ꝙ nũc
Catherina est exclusa tpe.s.lapsu longissimi tpis q̃ ẜm magis cõ
5 munem cõclusionem † p̃scribit̃ iuri adeundi vt cõcludunt glo.
a Bal.[a] τ Moder.in.d.l.lз quicqd ibi dixerit Bar.de Saly.cuiꝰ
rationi pз rñsio ad no.per Bar.in.l.j.ff.de ꝯditio.ex.l.vbi tenet
hãc opinionẽ τ ponit Bar.in.l.filio p̃terito.ff.de iniusto testa.
ponũt gl.τ doc.in.l.cũ antiquioribus.C.de iure delib.τ plene
discutit Jo.de imo.in.l.pignori.in simili.ff.de vsucap.Et ad ra
tionem in cõtrarium allegatã ꝙ iuri immiscẽdi ratiõe suitatis
nõ p̃scribitur.Rñdetur ꝙ illa opi.est cõtra casum expressum iũ
cta gl.in.d.l.lз q̃ clare loquat̃ in suo.vt pз dũ dicit̃ sui heredes
se paternis nõ immiscuerit bonis.Et subditur qõ lõgo tpe nõ
excludũtur τ subdit siue longissimo.τ sic aperte determinãt qõ
iuri immiscendi p̃scribit̃ longissimo tpe.τ illã gl.approbat ex̃s
se Bal.in iure immiscẽdi in filijs in ptãte illã etiam approbant
Raph.Ful.Pau.de ca.τ cõiter doc.Nec iudicio meo cõtradi-
cũt gl.in.d.l.j.C.qñ nõ petẽ.ptes.τ no.ibi p Bal.Ad cuius eui
dentiã est aduertendũ ꝙ tria sunt valde diuersa.Primum est
qõ filius sit suus heres.Scõm est ꝙ se immisceat.Tertium est
ꝙ agat petitione hereditatis.si bona hereditaria ꝓ herede pos
sideantur per aliũ puta fratrẽ suũ vel aliũ.Jn primo verum est
dicere ꝙ existẽtie sui heredis nõ p̃scribit̃.Et sic ꝙ quis non sit
suus heres.τ ita loquunt̃ gl.τ Bal.in.d.l.j.C.qñ nõ peten.Nã
vt dicit ibi Bal.istud ius est in repudiabile ad hoc.l.in suis cũ
6 ibi no.ff.de li.τ posth.Jn secũdo verum est dicere † ꝙ iuri ĩmiscẽ
di prescribitur.τ ita ꝓcedit tex.cũ gl.τ ibi notatur in.d.l.licet.
Et in tertio casu indubitanter currit p̃scriptio.vt est de mente
Bal.τ Moder.tenẽt in.d.l.j.C.qñ nõ petẽ.ptes.τ sic si suus sta
ret p.xxx.annos ꝙ aduersus possessores nõ intẽtaret petitionẽ
hereditatis esset exclusus ab ea intentanda.qꝛ tanto tpe tollit̃
illa actio sicut τ alie personales.l.hereditatis petitio.C.de peti.
here.cum ibi notatis.Et sic concluditur qõ iuri immiscẽdi fuit
prescriptum spacio.xxx.anno.τ hec videtur mihi veritas.Nec
dicat aliquis qõ lз non admitteretur vt vna ex liberis admitti
dз ex capite vnde agnati siue ex capite vñ cognati.qꝛ hoc nõ põt
habere locũ ex quo sunt alie persone in capite vñ liberi.vt hec
plene declarantur per gl.τ doc.ita concludentes in.d.l.j.C.qñ
non peten.partes.¶Nec etiã dicere possumus ꝙ hoc casu scie
tia dicte Paule ꝙ Catherina vel Joanna possent se immiscere
τ ꝙ bona remanserint in hereditate Jacobi habeat quoquo-
modo impedire prescriptionem qꝛ talis p̃scriptio nõ causat̃ ex
possessione,

possessione Paule: quo casu ꝓcederet regula possessor cũ mate
ria. extra de regu.iur. in.vj. vel etiã ex eo qḋ Paula hꝫ aliquid
dare vel facere qḋ nõ dederit vel fecerit ꝓut est qñ sum⁹ in actio-
nibus ꝑsonalib⁹. In quib⁹ ꝓcedit illa disputatio de qua in.l.se
quit.§.si viã.ff.de vsucapio.⁊ ꝑ Bar.in.l.oẽs populi.in.iij.q.ꝑn
cipali.ff.de iusti.⁊ iu.et ꝑ canonistas plene in.d.c.fi.extra de p̄-
scrip.sꝫ talis p̄scriptio causat̃ ex solo cursu tẽporũ infra qḋ suus
hꝫ ius immiscẽdi etiã cũ sciẽtia alterius fratris. quo tp̄e elapso
suus censetur tacite repudiasse ⁊ se abstinuisse. qñ ista est regu-
7 la ꝙ † qñ aliqḋ ius competit alicui qḋ infra certũ tp̄s põt acce-
ptare si ꝑmittit tp̄s labi ⁊ illud nõ acceptat censet̃ tacite repu-
diare casus est in.l.si ea.C.qui accus.nõ p̄nt tꝫ gl. quã ibi summe
no. Ang.in.l.si ego.ff.de neg.gest.tenẽt Bar. ⁊ Ang.in.l.bono
rũ.ff.rẽ ratã habe. ⁊ Dy. ⁊ Jo.an.in.c.ratihabitio.de reg.iu.in
vj. Preterea lꝫ non esset p̄scriptũ iuri immiscendi est prescriptũ
petitioni hereditatis. vt.s̃.dicebã ex intentione Bal. ⁊ aliorum
in.d.l.j.C.qñ non petẽ.ptes. ¶ Et si tũc dicat̃ hoc casu data sciẽ
tia in dicta Paula eorũ q̃.s̃.dicta sunt videt̃ fuisse in malafide.
Et sic ꝙ nõ potu erit p̄scribere aduersus hãc petitionẽ heredi-
tatis ꝭm magis cõem opi. quã tꝫ Bar.in.in.d.l.oẽs populi. ⁊ ca
noniste in.d.c.fi.extra de p̄scri. Qm̃ ad hoc r̃ndetur ꝙ p̄dicta du
bitatio ꝓcederet qñ Joãna vel Catherina se immiscuisset ⁊ sic
sciuisset Paula bona ad aliũ pertinere ⁊ sic habuisset scientiã
rei aliene sꝫ ante immixtionẽ nõ potuit habere vnq̃ scientiam
rei aliene. qm̃ ante immixtionẽ suus nõ dicit̃ vere heres ⁊ dñs bo
norũ paternorũ. Et ideo dicimus ꝙ nõ est fundata intentio cre
ditorũ cõtra filiũ suũ nisi ꝓbent immixtionẽ ꝓpter bñficiũ ab-
stinẽdi cõcessum a p̄tore ꝭm cõem opi. de qua in.l.necessariis.ff.
de acq.her. ⁊ in.l.j. ⁊.ij.C.si vt se ab hereditate abstineat. Satis
em̃ interim pendẽte tp̄e potuit Paula credere ꝙ Joãna ⁊ post
ea Catherina poterant se abstinere a dicta hereditate ⁊ sic non
habuit interim malã fidẽ anteq̃ esset certa an Joãna ⁊ postea
Catherina vellẽt esse heredes. Nec reperio alicubi iure cautum
ꝙ talis sciẽtia in Paula añ immixtionẽ Joãne ⁊ postea Cathe
rine habeat impedire p̄scriptionẽ. qui hoc dicit legẽ alleget hoc
dicentẽ.l.illã.C.de colla.cũ si. ¶ Hoc etiã demonstrat̃ apta rõne
nã si talis scĩa impediret p̄scriptionẽ iuris immiscẽdi siue adeũ
di: sequeret̃ ꝙ nũq̃ hẽret locũ ius accrescẽdi qñ alius excludere
tur tp̄e qḋ est ꝯ no.in.d.l.j.C.qñ nõ petẽ.partes. Probat̃ conse-
quẽtia ꝙ hoc sequeret̃. nã anteq̃ qs adeat ad hoc vt valeat adi
tio necesse est ꝙ sciat ꝓ qua p̄te sit heres ⁊ ex qua cã iusta plene
no.in.l.is põt.ff.de acq.her. Ergo si scit ꝓ qua p̄te sit hr̃s scit ꝙ
ꝓ alia p̄te ꝑtinet ad aliũ ius adeũdi siue hereditas. Ergo nũq̃
tp̄e excluderet̃. ⁊ sic nõ hꝫ locũ ius accrescẽdi. Nec coheres pos-
set tp̄e excludi ꝯ no.in.d.l.j. ⁊ in.l.lꝫ ꝑ Bal. ⁊ alios.C.de iure de
libe. ¶ Preterea hãc partẽ in indiuiduo decidit Pe.de anch.
in regula sine possessione in.xviij.col.extra de reg.iur.in.vj. vbi
dicit ꝙ lex canonica. ꝙ p̄scriptio nõ ꝓcedat intelligitur ꝯ credi
torẽ cui actio cõpetit secus si nõ cõpetit. Sꝫ põt cõpetere acce-
ptãdo vt in legatario q̃titatis vel sp̄ci ante em̃ q̃ acceptet ꝯ cũ
heres p̄scribit nec ob in hac p̄scriptione malefidei postq̃ nõ ap-
ꝑet legatariũ agnouisse legatũ: qḋ dicit eẽ nouũ dictũ. ⁊ ita repis
se Bal. ꝯsuluisse. Si ergo hoc est in legato qḋ querit̃ ipso iure.l.
a titio.ff.de fur. ergo forti⁹ in hereditate. ⁊ ꝑ hoc decidit̃ ista qḋ
in indiuiduo ⁊c. ¶ Preterea etiã potuit dicta Paula hr̃e bo
nam fidẽ. qm̃ credere potuit Joãnã fuisse dotatã a patre qui te
nebat̃ in.l.fi.C.de do.ꝓmis. ⁊ etiã q: vt in plurimis patres suffi
ciẽtes ad dotandũ nõ tradũt nuptui filias sine dote ⁊ sic nõ so-
let fieri matrimoniũ sine dote igit̃ eoip̄o qḋ sciuit filiã nuptam
credere potuit ⁊ fuit iusta credulitas filiã esse dotatã. arg.gl.no.
in.l.neq; natales.C.de ꝓba. ⁊ ꝙ ita crederet h̃ pꝫ q: Paula hoc
asserebat ps aduersa dicit in libello Paulã asserere Joãnã fuis
se dotatã. ⁊ sic cõfitet̃ hoc in libello vt in.l.cũ precũ.C.de libe.cã.
hoc etiã potuit credere ꝙ vnus testis h̃ asserit ⁊ multi alij depo
nũt de auditu maxime cũ actione dicte Paule vñ credendũ est
etiã Paulã ita audiuisse. arg.l.octaui.ff.vñ cogna. ⁊ hoc maxi-
me in eo qḋ Joãna nõ petebat p̄tẽ suã quã verisimile est ꝙ petijs
set si sciuisset se nõ dotatã. q: nemo p̄sumit̃ iactare suũ.l.cũ inde
bito.ff.de ꝓba.cũ si. vñ lꝫ nõ fuisset dotata dicta Joãna talis iu
stus error facti qḋ fuerit dotata potuit causare bonã fidem in di
cta Paula. ⁊ sic potuit p̄scribere iuxta.l.iusto.cũ ibi no.ff.de vsu
capio. ⁊ no.in.l.celsus.eo.ti.cũ si. ⁊ si dicas hoc non ꝓcedit post
mortẽ Namis ad hoc infra clare r̃ndebit̃. ex quibus oĩbus con
cludit̃ ꝙ hac p̄ma via dicta Catherina nõ põt obtinere. ¶ Ca
piẽdo etiã scḋam viã. dico ꝙ dicta Catherina nõ põt obtinere
s.cõditione dicti statuti excludentis filias feminas dotatas ab
hereditate patris. donec sup est masculus. qm̃ ad hoc vt posset
8 obtinere: † cõditiõe dicti statuti debebat deducere ⁊ ꝓbare oẽs
qualitates a statuto requisitas. ita ꝯcludit Bar.in.d.l.j.ff.de cõ
di.ex lege. ⁊ no. Jo.an.in.c.j.de homi.lib.vj. ⁊ Bald.in.l.hi qui
ad ciuilia.C.de app. ⁊ Ang.in.l.fideicõmis.§.tractatũ.ff.de iu-
di. Sed statutũ de quo agimus reqrit filiã esse dotatã. ergo nisi
ꝓbet̃ ꝙ Joanna fuerit dotata nõ hꝫ locũ dictũ statutuꝫ. Facit
q: qñ lex vnũ p̄supponit ⁊ aliud decidit: nõ hꝫ locũ decisio nisi
ꝓbetur p̄suppositũ. gl. est nota.in.l.mãcipiã.in verbo aduocan
dũ. quã ibi ad hoc põderãt Ja.bu. ⁊ Hug.C.de seruis fu. sꝫ in ca
su nr̃o statutũ p̄supponit filiã dotatã. Et decidit eã excludi do-
nec supest masculus ergo nõ hꝫ locũ dispositio statuti nisi ꝓbet̃
ꝙ fuerit dotata. ꝓut reqrit ⁊ p̄supponit statutũ. sed in casu no-
stro nõ ꝓbat̃ ꝙ dctã Joãna fuerit dotata. Igit̃ nõ hꝫ locũ statu
tũ. Nã tm̃ vn⁹ testis scꝫ Joães terti⁹ testis dñe Catherine dicit
9 Joannã fuisse dotatã a Jacobo patre suo † dictũ aũt vni⁹ dictũ
nullius ad fidẽ plenam habendam.l.iurisiurãdi.in fi.C.de test.
iiij.q.iij.ver.itẽ iurisiurãdi.c.lꝫ vniuersis.extra de testi. etiã si sit
in magna dignitate cõstitut⁹.c.lꝫ ex quadã. extra de testi. Alij
10 aũt testes deponũt de auditu ab alijs. ⁊ sic † nihil ꝓbant q: sen-
sus auditus nõ accõmodat̃ principali facto sup quo testificat̃.
sed dicta tertij: forte in factis multũ antiquis ꝓpter defectũ te-
stiũ. vt in.l.si arbiter.ff.de ꝓba. ⁊ in.l.testiũ. ⁊ ibi no.C.de testi.
in.c.lꝫ ex quadã.extra de testi.cũ si. ¶ Nec ob. ꝙ allegat̃ per par
teꝫ aduersam ꝙ satis sit ꝙ probet̃ Joãnã fuisse nuptã lꝫ nõ pro
betur ipsam fuisse dotatã q: statutũ vr̃ requirere ꝙ fuerit dota
ta seu desponsata per verba de presenti. ⁊ sic distinguẽdo videt̃
requirere vel ꝙ fuerit dotata vel despõsata ꝑ v̄ba de p̄senti. Nã
11 dictio † seu est disiũctiua.l.gñalr̃.C.de sac.san.ec. ⁊ no. Bar.in.l.
si quis ita.ff.de aur. ⁊ ar.leg. ⁊ in.c.nõ põt de ꝓcura. sed ad veri
tatẽ disiunctiue sufficit alterã partẽ esse verã.l.si is qui ducenta
§.vtrũ cũ ibi plene no.per Bar.ff.de re.du. sed ad hoc faciliter
respondet̃. Nã omissis multis respõsionib⁹ subtilr̃ datis in q-
busdã allegationib⁹ ad me trãsmissis hãc puto verissimã statu
ti iterp̄tationẽ. Nã ex quo statutũ an loquit̃ de filia dotata videt̃
p̄rio requirere ꝙ iaꝫ sit ꝯsummatũ matrimoniũ cũ dos sine ma
matrimonio esse nõ possit.l.fi.C.de dona.añ nup. Itẽ q: est ma
gna dubitatio apḋ doctores. Nũqd statutũ qḋ excludit filiã do
tatã habeat locũ in desponsata ꝑ v̄ba de presenti cui est ꝓmissa
vel soluta dos vt disputat Cy. ⁊ Bal. post antiquos in.l.nõ sine
C.de bo.que lib. Idcirco statutũ volens remouere has dubita-
tiões voluit ꝙ nõ solũ filia dotata q̃ eẽt ducta ad domũ exclude
retur sed etiã illa que esset desponsata per verba de presenti. et
sic dictio seu ibi posita ampliat dispositionẽ statuti ad dotataꝫ
12 despõsatã ꝑ v̄ba de p̄nti. Nã dictio † seu vt plurimũ ponit̃ am-
pliatiue. vt no. Dy. ⁊ Bar.in rub.ff.de interdictis.tex. ⁊ Bart.
in.d.l.si qs ita. ⁊ do. Anto.in.d.c.inter ceteras.de rescrip. alias
absurdũ foret interpretari statutũ ꝙ solũ hoc ꝙ esset desponsa
ta per verba de p̄senti excluderet. Et pro certo ĩ hoc potuissent
13 statuentes reprehẽdi. Statuta † aũt debent intelligi ne possint
a sapiente reprehendi.l.saluius Aristo.ff.de le.prestan. quẽ ad
hoc vt sepius in cõsilijs allegat Bal. ¶ Sed dato ꝙ probaret̃
dotata. adhuc idẽ dico ꝙ dicta.do.Catherina est exclusa a iu-
re adeundi spacio.xxxvj.annorum. Nam probatur ꝙ Nanius
mortu⁹ est iam sunt.xxxvj.anni. ⁊ a dicto tempore ⁊ circa Pau
la possedit vt ꝓbãt plures testes dicte Paule ꝑ qḋ lapsuꝫ tp̄is
est exclusa Catherina a iure adeũdi a quo tp̄e ⁊ citra ipsa ⁊ dña
Joanna eius mater fuerunt reintegrate per mortem Nanius
per tex.in.d.l.lꝫ cum ibi no. ⁊.s̃.est latius dictum. Nec hoc casu
habemus tractare de bona vel mala fide dicte Paule ante adi
tionem Joanne vel Catherine vt supra fuit optime declaratũ.
Preterea dato ꝙ requireret̃ ꝙ Paula fuisset in bona fide qḋ
tamen est falsum. adhuc Paula ad prescriptionem posset
allegare se credidisse Joannã semel exclusam. in perpetuũ fuis-
se exclusam.lꝫ doctoꝝ opin. magis cõis sit ꝙ esset temporaliter
14 exclusa. † qm̃ lꝫ iuris error nõ ꝓsit ad p̄scriptionẽ. vt in.l.nunq̃.
ff.de vsucapio. nec ꝓsit mulieri nedum in lucris vt in.l.iuris
ignorantia. ⁊ ibi plene not.C.qui admit. sed nec in quasi lucris.
vt in.l.iij. ⁊ ibi not.C.de iuris et fac.igno.cum si. tamen quan-
do est error ꝓbabilis tunc sufficit ad prescriptionem. Casus est
no.cum glo. quem ibi ad hoc ponderãt dominus Anto. ⁊ dñs
Abb. Mod.in.c.cum dilectus extra de cõsuetudine. Hoc ideꝫ
tenet Jo.de imo.in.c.fi.de prescriptio. Idẽ tenet Jo.de imo.in
c.apostolice.extra de dona. Sed pro certo cum ista sit mulier et
reperiret bona in hereditate patris satis potuit credere Joan-
nam fuisse ꝑpetuo exclusam cum etiã doctissimi viri in hoc du-
bitẽt. Nã ꝙ in ꝑpetuũ cẽseatur exclusa licet statutũ loquat̃ ꝑ di
ctionem tp̄alẽ. donec. tenuit Ray.de forli. ⁊ cõsuluit collegium
senense. vt refert Bal.in.d.l.si auus.C.de lib.prete. reperit̃ etiaꝫ
pro hac p̄te vnũ consiliũ intitulatũ Bar. refert etiam Ange. in
d.l.ei qui soluendo.ff.de here.insti. ꝙ ita cõsuluit collegiũ Pa-
duanũ. ⁊ est pro certo qḋ dubia. Nã ex quo statutũ requirit filiã
esse dotatã ⁊ masculũ superstare tp̄e mortis patris satis vr̃ esse
ꝙ nũc superexistant masculi ad perpetuã exclusionẽ. text. est opti-

mus quẽ ad hoc singul'r põderat ibi Ant.de bu.i.c.Raynaldꝰ
extra de test.Facit.l.post mortẽ.§.libe.ff.de ꝯta.Preterea quali
tas in dispositiõe reqsita a lege satis est qꝺ adsit tpe quo dispo
sitio sortitur effectũ.ꝫ postea nõ.l.mela.in ṗn.ff.de alimẽ.⁊ cib.
leg.l.ij.⁊.iij.ff.de auro ⁊ ar.leg.cũ si.Preterea dꝫ statutũ inter
pretari ꝺm ius cõe.l.si serui vestri.C.de noxa.qñ tñ cõsiderat in
successione tpe mortis illius de cuiꝰ hereditate agit.l.j.§.si qs ꝓ
ximior.ff.vñ cogn.cũ si.Et dꝫ intelligi vt minus corrigat vt no.
in.l.fi.§.in cõputatione.C.de iure delib.¶Sꝫ de iure cõi qs se
mel exclusus ꝑ admissionẽ alterius in ꝑpetuũ excludit tex.est
optimus ad ꝓpositũ in.l.ꝙdiu.la.iij.ff.de acq.here.Itẽ statutũ
tẽdit ad exclusionẽ filiarũ:ergo nõ dꝫ opari ꝯrium effectũ.s.earũ
inclusionẽ.Nã talis nõ est incõgrua interpretatio.l.nullã iuris
rẽ.ff.de legi.⁊.l.qꝺ fauore.C.de legi.¶Preterea dictũ statutũ
fuit inuentũ in fauorẽ masculorũ ⁊ ista fuit ṗncipalis intẽtio q̃
dꝫ attẽdi.l.si qs nec cãm.ff.si cer.pe.l.qui exceptionẽ.ff.de cõdi.
inde.Ergo nõ dꝫ in odiũ retorqueri.l.ꝙ fauore.C.de leg.Odiũ
aũt masculi appet si eo mortuo ab eiꝰ filia hereditas aduocaret
cũ filie hereditas eiusdẽ pr̃is ex voto debet.l.script.ff.vñ liberi.
accedat.nã ṗdictũ statutũ in ṗmo eiꝰ capite exclusiuo nõ inclu
dit feminas.ergo cũ sit stricti iuris nõ dꝫ casus ab eo omissus su
ꝑstitiosis adinuẽtionibꝰ suppleri.l.qꝺ cõstitutũ.de testa.mil.c.
inter corporalia.de trãsla.p̃la.ꝫ cm̃ statutũ velit feminas exclu
di quousqꝫ masculus extat:nõ tñ dꝫ nec põt subaudiri ꝙ mascu
lo demũ mortuo femina admittat.qr tale argumẽtũ a ꝯrio sen
su nõ dꝫ sumi in statutis ad correctionẽ iuris ꝙ quis esset heres
ad tp̃s ꝯ.l.hereditas .ff.de her.insti.vt no.gl.in.c.cupiẽtes.§.ꝙ
si p.xx.de ele.in.vj.facit qr al's statutũ induceret duo sp̃alia ꝯ.l.
j.cũ ibi no.C.de do.ꝓmis.Primũ qr faceret heredẽ ex tpe ꝯ.d.l.
hereditas ꝺm ꝙ hereditas q̃sita ꝑ patrem ab eo auocaret sine ⁊
suo facto ꝯ regulã id qꝺ nostrũ.ff.de reg.iu.Itẽ ⁊ tertiũ induce
retur ꝙ filius hereditatẽ patris etiam aditam nõ trãsmitteret
ad filias.cõtra.l.j.C.de his qui añ aper.tabu.Probat etiã qr si
in ꝯriã partẽ fieret interpretatio ꝯtineret absurdũ ꝯ.l.nã absur
dũ.ff.de bo.libe.qm̃ sequeret ꝙ si viuẽte filia moreret filius de
mũ nepos ⁊ ꝓnepos ⁊ sic sepius cõfusa hereditate rediret ad fi
liã cessantibꝰ masculis cõtra ea q̃ habent in.l.j.§.ṗterea.ff.de se
paratio.bonorum.Et ꝓ hac pte vr̃ casus aptus in.l.si qs sub cõ
ditiõe.ff.de test.tu.Ubi lex dicit ꝙ q̃diu tutor testamẽtariꝰ su
perest legitimus ad tutelã nõ admittat.tñ si semel tutela ad te
stamẽtariũ est deuoluta deinde excusatus sit tutor testamẽtariꝰ
15 †tñ legitimus semel exclusus ꝑ superistẽtiã testamẽtarij ampliꝰ
nõ admittit ꝫ sit sublatũ impedimẽtũ testamẽtarij.in simili est
etiã tex.optimus in.l.equissimũ.in prin.ff.de bono.pos.ꝺm tab.
Optimus facit tex.in.l.q̃diu prior.ff.de acq.her.⁊.l.cũ in testõ.
ff.de here.insti.⁊.l.si mater.§.fi.ff.de vul.⁊ pu.Et in simili mul
ta iura adduci possent q̃ breuitatis cã omitto.Uidi etiam pro
hac pte cõsuluisse solẽnes aduocatos cõsistoriales.ex quibus pꝫ
ꝙ qꝺ est dubijssima.hoc deduxi non vt hanc partẽ consulendo
sequar.ꝫ legẽdo ⁊ disputãdo eã tenerẽ in puncto iuris ſꝫ vt ap
pareat ꝙ si qs in eo articulo erraret:foret error iuris ꝓbabilis ⁊
per consequẽs ꝓcederet p̃scriptio.Et hec sunt que sentio in pro
posita cõsultatione omissis multis somnijs allegatis hincinde
per vtranqꝫ partem.q̃ omittenda esse censui.Unde sit conclusio
ꝙ dicta Paula debet absolui a dicta petitione Catherine siue
eius procurator eius nomine. Laus deo.

¶Consilium.lxiiij.

1 ☞Fundus dotalis si est effectus p̃ciosior ex sola temporũ mu
tatione dꝫ cõferri in eadem estimatione qua receptus fuit.

Onsilijs nostris trinus deus optimus adsit vt fas
ꝑpetua sanctaqꝫ iura loquar.¶Uiso puncto ad me
trãsmisso sigillato ⁊ cõsilijs redditis sup his q̃ in pũ
cto querunt breuiter facio istas cõclusiões.¶Prima cõclusio
est ꝙ Alexãdra filia Helene succedit ꝓ tertia pte in hereditate
ser Christophori aui materni ⁊ Angelucie auie materne simul
cũ Letitia ⁊ Nasia materteris suis vt est casus clarus in aut.in
successiõe.C.de su.⁊ leg.Reperio ꝙ ex forma statuti ad me trãs
missi ista Alexandra aliquo modo nõ reperiat exclusa.igit re
manemus in dispositiõe iuris cõis.l.si cũ dotẽ.in ṗn.⁊.l.si vero
§.de viro.ff.so.ma.c.susceptũ de rescrip.cũ vulgaribus.¶Secũ
da cõclusio est ꝙ dicta Alexãdra si vult succedere auie materne
hoc est dñe Angelucie tantũ.⁊ nõ ser Christophoro auo mater
no nõ tenet conferre dotes dñe Helene matris sue.qr dicta dña
Helena fuit dotata a patre.qm̃ regula est ꝙ ille dotes sunt cõ
ferẽde q̃ fuerũt date ab eo de cuiꝰ bonis agit.casus est in.l.vt li
beris.C.de colla.per quẽ dicũt ibi doctores ꝙ dos data a patre
tunc cõfert qñ agit de successiõe patris.nõ aũt qñ agitur de he
reditate matris ⁊ ecõtra.¶Tertia cõclusio est ꝙ si dicta Cassan
dra vult succedere ser Christophoro auo materno tenet cõferre
dotes dñe Helene matris sue dictis Leticie ⁊ Nasie.⁊ ita etiam
Leticia ⁊ Nasia tenent cõferre dotis hereditatem a ser Christo
phoro vt vtrũqꝫ ꝓbat clare ex noua dispositiõe.l.illa.C.de coll.
vbi ṗdicta clare determinant.¶Quarta cõclusio est ꝙ Cassan
dra nõ tenet ꝯferre dotes suas quas debuit habuisse a Cola pr̃e
suo.ar.d.l.vt liberis.⁊ determinat per tex.in.l.j.si sint neptes.ff.
de coll.dotis.¶Quinta ꝯclusio sit ꝙ dicta Cassandra dꝫ actua
liter dotẽ dñe Helene matris sue cõferre cũ iam dos per mortẽ
dñe Helene trãsiuerit ad Cassandrã filiã ꝺm opi.Martini con
suetudine approbatã de qua in.l.dos a patre.C.so.ma.Et sic cũ
possit dꝫ actualiter cõferre.vt in.l.filie dotẽ.cũ ibi no.ff.de colla.
Econtra aũt in Leticia ⁊ Nasia cõcludo ꝙ aut dos nõ fuit ad
huc pro eis soluta.⁊ tũc cõfert liberationẽ.qr dꝫ liberare heredi
tatẽ.⁊ hic est casus in.l.ij.C.de colla.Aut fuit soluta ⁊ matrimo
niũ durat.⁊ tunc cõfert tantominus accipiẽdo.⁊ hic casus in.l.
dotis quidẽ eo.ti.Aut fuit soluta ⁊ soluto matrimonio ad eas
reuersa.⁊ tunc actualiter confert.vt est casus in.d.l.filie dotẽ ⁊c.
¶Sexta cõclusio est ꝙ Cassandra in collatione dicti fundi do
talis dꝫ deducere omnes ṗdictas expensas factas in plantatiõe
⁊ manutentione siue sustentatione vinee vt ꝓbat in.l.j.ij.⁊.iij.
⁊ in.l.qꝺ dicit.ff.de impen.in re.dotalibus fac.⁊ in.l.impẽsa ne
1 cessaria.ff.de ver.sig.cũ si.¶Septima cõclusio est †ꝙ si dictꝰ fun
dus dotalis etiã detractis impensis est p̃ciosior quã fuerit tẽpo
re dationis in dotẽ.⁊ hoc est causatum ex sola mutatione tẽpo
rum dꝫ conferri in ea extimatione sicut reperit tpe quo agit de
colla.ita cõcludunt Pau.de ca.Lud.roma.⁊ Moder.in.l.il
lud per illũ text.C.de colla.licet cõtrarium dixerit Raph.Fulg.
Nam sic si fuisset effectus vilior sine culpa filie.in ea extimatiõe
qua fuisset repertus tpe mortis que de collatione agebatur de
bebat conferri.vt est casus in.d.l.illud.Ergo econtra commodũ
dꝫ esse cõe.arg.l.ꝺm naturam.ff.de reg.iur.⁊.l.manifestissimi.§.
sed cum in scꝺa.C.de furtis.¶Octaua ⁊ vltima conclusio est ꝙ
si vltra expensas factas est effectus preciosior ꝓpter plantatio
nem ⁊ nõ ꝓpter mutationem tpis illud plus in quo est p̃ciosior
q̃ in eo tpe quo habuit tanq̃ aduenticiũ non confertur.Ita cõ
cludunt doctores maxime Raph.Ful.Pau.de ca.Lu.ro.⁊ cõ
muniter Moder. Laus deo.

¶Casus talis est.Quidã Jacob cõsul hebreus duxit in vxorẽ
quãdã dñam Dulcẽ.⁊ ab ea recepit dotẽ sibi cõuenientẽ.ꝓut ap
paret ꝑ publicũ instr̃m inter eos añ nup.celebratũ.deinde post
cõtractas nuptias inter ṗdictos dñam Dulcẽ ⁊ dictum Jacob
fuit cõtractus hmõi celebratus sub infrascripto verborũ tenore
vꝫ ⁊c.in noĩe dñi amẽ.Pateat oĩbus euidenter qr auctoritate
legũ ⁊ canonum ingratitudo inculpat.Ideo cũ hoc sicut asserũt
infrascripti contrahentes.ꝙ Jacob olim consul hebreus habi
tator in ciuitate senarũ magna beneficia ⁊ merita ⁊ lucra ⁊ cõ
moda receperit a consanguineis dñe Dulcis filie olim Danie
lis olim Uitalis de pisis vxoris sue dicti Jacob ⁊ in affectiõe di
cte dñe Dulcis.ita ꝙ in pecunijs ⁊ rebus alijs sic sibi obuentis
ꝑuenit ad dictũ Jacob valor ducatorũ florenorũ mille quingẽ
torum largorum seneñ.⁊ vltra.Ex quibus confirmauit manu
tenuit ⁊ conseruauit ⁊ duxit cõditionẽ creditũ ⁊ patrimonium
suum ne verecundiã aliquã in cessando vel fugiẽdo vel in captu
ra ꝑsone pateret vt dicit magnas vtilitates ⁊ lucra a tpe quo di
cta dña Dulcis fuit sibi matrimonio copulata iam sunt anni
tres vel circa fuit consequutus ex industria sollicitudine ⁊ dili
gentia dicte dñe Dulcis vxoris sue ad valorem ⁊ summam sercẽ
torũ florenorũ largorũ seneñ.⁊ vltra.Que oĩa ⁊ singula merita
ad delationem mei notarij infrascripti iurauit dictus Jacob ꝑ
deum omnipotentem ⁊ legẽ Moysi datã in mõte synai tactis
literis hebraycis vera fuisse ex causa ⁊ ea in veritate recepisse.
ideo dictus Jacob volẽs dictã dñam Dulcem suam de tot bene
ficijs.⁊ in eũ collatis lucris ⁊ vtilitatibus sua libera ⁊ spõtanea
voluntate suaqꝫ certa scientia ⁊ nõ per errorẽ aliquẽ nec vi me
tu fraude aut dolo coactus nec cõpulsus nec aliqua alia sinistra
machinatione circũuentus donauit ⁊ titulo donationis irreuo
cabilis dedit concessit ⁊ solenniter ꝓmisit dicte domine Dulci
presenti recipienti ⁊ stipulanti pro se ⁊ suis heredibus ⁊ insuꝑ
bonis ⁊ rebus ipsius Jacob infrascriptis denarijs seu quanti
tate infra terminis ⁊ temporibus hac conditione infrascripta.
In primis de presenti titulo donationis donauit ⁊ dedit vt.s̃.
quingentos florenos largos seneñ.⁊ insti ponderis eidem do
mine Dulci presenti ⁊ recipienti vt.s̃.Item titulo donationis
vt.s̃.promisit eidem domine Dulci presenti ⁊ stipulanti vt.s̃.
dare ⁊ soluere ac numerare hinc ad vnum mensem centum flo
renos auri alios similes insti ponderis cõis Senarum.Itẽ suc
cessiue quolibet mense sequentis tpis eodem titulo donationis
dare ac soluere ac numerare ꝓmisit eidem dñe Dulci p̃ñti ⁊ sti
pulanti vt.s̃.cẽtũ alios florenos largos auri seneñ.⁊ insti pon
deris vsqꝫ

deris vsq3 in qtitate mille trecetoꝝ florenoꝝ largoꝝ senensiu iusti pōderis cōputatis pdictis quīgētis florenis hoc modo ꝛ cōditiōe vt quelibet dictarum donationū intelligaẜ ꝛ si facta ꝛ pmissa ꝛ celebrata suo diuerso tpe ꝛ p diuersa tpa ex nūc ꝛ tūc put euenerit tps dictoꝝ mensiū vt.s.ꝛ sub hac cōditione.si dicti termini tpa seu mēses euenerit in vita dicti Jacob.Si vo cōtigerit dictum Jacob mori antecꝙ incepit aliqs alius de dictis terminis ꝛ tpibus ꝛ mēsibus voluit heredem ꝛ heredes sua bona nullo iure teneri vel obligatos eē ad aliquā tūc pstādā summā.Et ad maiorē roboris firmitatē ꝛ cautelā Jacob pdict⁹ donator ꝛ dña Dulcis donataria pdicta renūciauerūt vicissim oībus legib⁹ ꝛ statutis ciuitatis seneñ.de insinuatiōe donationū loquētiū.Ac dict⁹ Jacob ad mai⁹ robur ꝛ firmitatē iurauit p deū oīpotētē ꝛ legē Moysi datā in mōtē synai tactꝭ lrīs hebraicis ꝛ dictū iuramētū oīa ꝛ singula pdicta cōfirmauit.Que oīa ꝛ singula suprascripta ꝛ infrascripta idē Jacob p se ꝛ suos heredes pmisit dicte dñe Dulci pñti ꝛ stipulanti vt supra firma ꝛ rata hr̄e ꝛ tenere ꝛ ꝯ nō facere vel venire aliqua rōne iure vel causa vel igenio de iure vel sub aliquo qsito colore sub pena ꝛ ad penā dupli suprascripta qtitate florenoꝝ.Quā penā solēni stipulatione pmissam idē Jacob pmisit dicte dñe Dulci pñti ꝛ stipulāti vt supra dare ꝛ soluere totiēs ꝛ quotiēs in pmissis ꝛ quolibet eoꝝ fuerit ꝯfactū.Et pena data soluta cōmissa vel nō nihilominus pdicta oīa ꝛ singula firma illibata sic perpetuo perducēt in robore.Itē reficere ꝛ restituere sibi oīa ꝛ singula expēsas dāna ꝛ interesse litis ꝛ extra.Pro quibus oībus ꝛ singulis suprascriptis ꝛ infrascriptis obseruādis firmisq3 tenēdis ꝛ adimplēdis.Idē Jacob obligauit dicte dñe Dulci pñti ꝛ stipulāti vt s.p se ꝛ suis heredib⁹ atq3 successorib⁹ bona oīa sua tā habita ꝙ habēda iure pignoris ꝛ hypothece renūciās idē Jacob exceptiōi doli mali actiōe in factū cōditiōe indebiti cōditiōe sine cā ꝛc.Insup idē Jacob iurauit per deū oīpotentē ꝛ lege3 Moysi tactis libris hebraicis manu corporaliter predicta oīa ꝛ singula vera esse ꝛ attēdere ꝛ obseruare ꝛ cōtra nō facere vel venire aliqua rōne iure vel cā de iure vel de facto cui Jacob pñti ꝛ volenti ꝛ pdicta ꝛ singula spōte cōfitenti precepit.Ego Lucas iudex ordinarius infrascriptus noīe sacramenti ꝛ guarētigie fm formam statuti senarū.Quod pdicta oīa ꝛ singula obseruet prout superius continetur ꝛ satis abunde scriptum est.

¶Actum senis in platea domus habitatiōis dicti Jacob ꝛc.
Ego Lucas namus ꝛc.

¶Et psupponiẜ ꝙ imediate ꝛ incōtinēti post pdictū celebratū ꝯtū inter pdictos Jacob Et dñam Dulcē fuit celebrat⁹ ꝯtus in quo pdicta dña Dulcis dedit liberā potestatē pdicto Jacob reuocādi dictā donationē qñ sibi placuerit.Deinde mortua est prefata dña Dulcis supstite sibi prefato Jacob post cuius mortē pfatus Jacob reuocauit pdictā donationē.¶Queriẜ modo vtrū pdicta donatio facta p pdictū Jacob pdicte dñe Dulcis viribus subsistat.¶Scdō posito ꝙ valuerit vtrum potuerit reuocari per dictū Jacob post mortem dicte dñe Dulcis ꝛc.

¶Consilium.lxv.

1 ¶Donatio remuneratoria inter vir.ꝛ vxo.an teneat.
2 Donatio inter virū ꝛ vxorē an firmeẜ iuramento.ꝛ nu.12.
3 Assertio meritorum facta per virum nō probat.
4 Confessio etiā iurata per virū facta ad vtilitatē vxoris cōstante matrimonio nō tenet.et nu.5.
6 Augmētum dotis factū p virū cōstāte matrimonio qñ teneat.
7 Confessio facta per maritū cōstante matrimonio ꝛ maxime iter pares censetur esse facta in fraudē nisi appareat veritas vere numerationis ꝛ receptionis.
8 Maritus si emit fundū p vxore absente ꝛ ptiū quod soluit:cōfessus soluisse de ppria pecunia vxoris:an in hoc casu sit vera presumptio donationis.
9 Dispositiones in muliere transeunte ad secūda vota an habeāt etiā locum in viro.
10 Donatio ob merita non insinuatur.
11 Fraus fit legi plurimis ꝛ variis modis.
12 Donatio inter vir.ꝛ vxo.non firmatur iuramento.
13 Matrimonii tria sunt bona.
14 Contractus simulatus nō ōr cōtractus:ꝛ oēs clausule in eo apposite corruunt.
15 Jus canonicū nō h3 locū in iuramēto iudeorum.
16 Incōtinenti aduerbiū significat actū per quē nō est diuersu3 ad extraneos actus.
17 Statim aduerbium excludit omnem dilationem.
18 Uerba geminata magis operantur.
19 Uerba enunciatiua geminata probant vbi alias non probant non geminata.
20 Quando aduerbium aliqñ ponitur pro quandocunq3.

Omnipotens deus adsit et spūs sanct⁹ illuminet intellectū.¶Circa primā questionē superi⁹ formata3 vr̄ ꝙ talis donatio teneat qꝛ l3 donatio inter vir.ꝛ vxo.sit phibita.vt.l.j.ij.ꝛ.iij.Et p totū titulū.ff.de do.in
1 ter vi.ꝛ vxo.ꝛ.C.e.ti.per totum.Tñ illud vr̄ esse ver† nisi talis donatio fiat remunerationis causa:qm̄ remunerationis causa donatio inter vir.ꝛ vxo.videẜ esse pmissa.l.qō aūt.§.si vir vxori ff.de do.inter vi.ꝛ vx.facit qō in simili dicimus.Qō l3 donatio excedens quingentos aureos non valeat sine eius insinuatione vt.l.sancim⁹.C.de do.tñ secus est qñ fit pter merita.qꝛ tunc tenet sine insinuatiōe no.Bar.in.l.aquili⁹ regulus.ff.de dona.ꝛ.l.fi.ad finē.ꝛ aut.ibi posita.C.de do.ante.nup.ꝛ.l.fi.in princ. C.de iure do.¶Scdō pbaẜ qꝛ posito ꝙ nō esset facta pter merita.tñ predicta donatio vr̄ valere ex quo in ea positū fuit iuramentū de seruando predictam donationē pter qō iuramētum talis donatio videẜ confirmari ꝛ validari.hoc singulariter voluit Gui.de cu.l.ꝫ ꝛ si possessori.§.itē si iurato.ff.de iure do.
2 motus qꝛ † donatio inter vi.ꝛ vxo.religionis causa est pmissa. l.si sponsus.§.pcessit.ff.de do.inter vir.ꝛ vxo.sed iuramentū est magna religio.l.j.ꝛ.ij.ff.de iureiu.ergo predicta donatio cū iuramento videtur esse valida.ꝛ predictā opinionem tenuit Fed.de se.cōsi.cxl.qꝛ ex quo talis donatio ꝛ iuramentū pōt seruari sine dispendio salutis eterne.ergo d3 seruari:vt in.c.cōtingat.de iureiur.ꝛ in aut.sacra puberū.C.si aduer.vē.ꝛ i.c.ꝙuis de pac. li.vj.Et pdictā etiā opi.tenet Bar.in.l.si qs p eo.ff.de fideiuss. ꝛ do.Ant.de bu.in.d.c.cū ꝯtingat.voluit tñ idē do.Ant.ꝙ donatio nō firmeẜ iuramento pter.l.resistentiā.sed solūmodo iurans teneaẜ ad obseruantiā iuramenti.¶Uerū predictis non obstātibus arbitror cōtrariā sniam forē verā que cōclusio pbaẜ multipliciter.¶Primo qꝛ clarū est ꝙ donatio inter vi.ꝛ vxo. nō tenet vt.d.l.j.ij.ꝛ per totū.ff.de do.inter vi.ꝛ vxo.ꝛ.C.e.ti.p totū.¶Habet ergo Jacob fundatā intētionē a iure.Solūmō videnẜ obstare que superi⁹ in cōtrariū deducta sunt.ve3 qꝛ dicta dōatio vr̄ esse fctā remuneratiōis cā.quā clarū est valere vsq3 ad debitā remuneratiōis qtitatē.Scdō vr̄ obstare iuramentū put.ff.deductū fuit examinare.igiẜ op3 vtrūq3.Et prīo dico ꝙ
3 † nō obst.asserta causa remuneratiōis qꝛ talis dōatio sit facta inter psonas phibitas nō staẜ assertioni viri fm ea que notanẜ in.l.q testm̄.ff.de pba.ꝛ in.l.si forte.ff.de castren.pecu.ꝛ ibi per Bart.ꝛ in.l.si donatione.ꝛ ibi per Bar.ꝛ doct.C.de colla.Nec enim plus debet operari cōfessio mariti ꝙ si confitereẜ se tantū recepisse ab vxore vltra dotem vel tantū augmentum constante matrimonio recepisse qbus casibus pbata veritate indubitanter maritus obligareẜ.sed non pbata veritate assertio seu cōfessio etiam iurata non pIudicat donatori ex quo donataria premortua est vt.l.donationes.C.de dona.inter virum.Quod autem cōfessio nō preiudicat pbatur infinitis iuribus auctoritatibus ꝛ rationibus.¶Primo qꝛ nō probata taliveritate talis cōfessio videẜ esse facta fictitie simulationis etiam si sit confessio dotis ꝛ remanet pura donatio nō ob.causa sub ficto ꝛ simulato colore facta vt nota.in.l.j.C.de dona.ante nup.ibi dūter.dicit vt videatur recepisse.ꝛ ibi hoc no.Bal.Sed donatio inter vir.ꝛ vxo.pure ꝛ simpliciter facta nō tenet.ꝛ premortua vxore nullum sortitur effectum.vt.s.dixi.Quinimmo nec si premortuus fuisset maritus donator.ex quo nō interuenit traditio vel aliquid qō loco traditionis haberetur secundu3 ea que tradunẜ.in.l.papinianus.ff.de do.inter vir.ꝛ vxo.¶Secundo probaẜ per no.per glo.in.l.j.C.de dona.causa mor.a contrario sensu.Uult enim illa glo.ꝙ instrumenta cōfessata super dotis receptione ita demū pbent dotem receptā quando esset renunciatum excep.non nu.dotis.talis renunciatio emanaret ante contractū matrimoniū:secus ergo quando emanat constante matrimonio.qꝛ tunc psumiẜ pura donatio ꝛ simplex ꝛ sic nō t3 vt dictū est.¶Tertio pbatur per tex.ꝛ qō ibi not.Bar.in.d.l. si forte.ff.de cast.pe.vbi vult ꝙ talis assertio dotis recepte sicut assertio meritoꝝ respectu filii inducat donationē puram ꝛ non obst.merita nisi dos ꝛ merita aliter probenẜ ad qō optime facit
4 l.si diuortio.ꝛ qō ibi no.ff.de ver.ob.ergo † talis ꝯfessio seu assertio non preiudicat nec tenet.¶Quarto probatur auctoritate Bar.in.l.cum quis decedens.§.codicillis.ff.de lega.iij.vbi concludit ꝙ confessio facta per maritum ad vtilitatem vxoris constante matrimonio non probat etiam si sit iurata.quam videtur continere donationem inter vir.ꝛ vxo.que bonis moribus est prohibita.vt.d.l.j.ff.de donatio.inter virum ꝛ vxorem.Et ideo non videtur firmari iuramento per regulam non est obligatorum de regu.iur.lib.vj.de quo tamen latius infra dicam.
¶Quinto pbatur auctoritate Bar.in dicta.l.si voluntates.C. de dotali.promis.vbi tenet quod si vir et vxor sint paris conditionis huiusmodi confessiones inducentes donationem

nō tenēt nisi ꝓbeuꝛ asserta esse vera. ¶ Sexto ꝓbaꝛ auctoritate
eiusdē Bar.in aut.si qua mulier.C.ad velle.vbi no.dicit ꝙ con
fessio mulieris de recepto ex quo emanat inter ꝓhibitas p̄su
miꝛ simulata.⁊ nō ꝓbat solutionē per.d.l.qui testm̄.ff.de ꝓba.
Quinimmo fortius voluit ibi Bal.post Nic.de mata.ꝙ lȝ dis-
positio dicte aut.loquatur in viro.tn̄ locū hȝ in patre ⁊ fratre
ipsi⁹ viri.ex quo ratio dicte aut.fundata est in ꝓhibitiōe dona
tionis inter virū.sic ergo nec dȝ valere cōfessio receptorū meri-
torū per Jacob ad validādam dictā donationē qui fecit nisi ve
ritas assertionis ꝓbaꝛ. ¶ Septimo ꝓbaꝛ auctoritate Bart.in
l.cū qui decedēs.§.titia.de le.iij.⁊ Bal.in.l.j.C.de inof.dona.in
ij.q.vbi volūt qd̄ qn̄ ex assertione induceret donatio aut validi-
tas donatiōis nō vȝ nō solū in preiudiciū donātis.sed nec in p̄-
iudiciū filiorū primi matrimonij si fiat p bigamum.sȝ subiacet
dispositioni.l.hac edictali.C.de secū.nupt.qd̄ ꝓbaꝛ per.d.l.qui
testamentum. ¶ Octauo ꝓbaꝛ auctoritate Bar.in.d.§.titia.⁊
Bal.in.d.l.j.C.de inof.do.⁊ in.l.j.C.de fal.cau.adie.le.vbi dicūt
ꝙ dicta cōfessio ex quo inducit donationē.ideo ꝓbata aliter ve
ritate assertorū nō firmaꝛ etiā iuramēto.sic etiā cōfessio p̄dicta
facta p maritū ob qualitatē assertorū nō dȝ validare donationē
nisi veritas al'r ꝓbetur. ¶ Nono ꝓbaꝛ auctoritate Cy.in.l.j.iu-
xta finē.C.de sa.san.ec.vbi cōcludit talē cōfessionē nō p̄iudicare
viro nec valere.quominus vir possit illam reuocare tanq̄ pro-
hibite donatiōis inductiuā.ergo nō vȝ in terminis nr̄is.cuȝ sit
facta ad validādā donationē postea celebratā. ¶ Decimo ꝓba
tur auctoritate Jo.an.in addi.spe.in ti.de dona.inter virum ⁊
vxo.sup rub.vbi voluit talē cōfessionē factā constāte matrimo-
nio nō p̄iudicare viro.quā opi.sequiꝛ Jo.de imo.vt statim dicā.
Pari ergo rōne nō vȝ cōfessio meritorū p quā potuerit perueni-
re ad validandā donationē ar.l.oratio.ff.de dona.inter vi.⁊ vx.
¶ Undecimo ꝓbaꝛ auctoritate Ang.in.d.l.si quis p eo.ff.de fi
deius.vbi voluit nec donationē nec cōfessionē valere nec firmari
5 iuramēto. ¶ Duodecimo ꝓbatur q꞉ † qn̄ ad validitatē donatio
nis vel augmēti dotis fit cōfessio ⁊ expmiꝛ cā dotis vel alia si-
milis cā:tūc donatio vȝ si talis causa pōt ꝓbari vere vel ꝓmissio
dotis etiā vȝ:vt.l.si cōstāte.C.de dona.an̄ nup.si vero nō pōt ꝓ-
bari.sed solūmodo p cōfessionē.⁊ tūc remota dicta cā dictus ca
sus est ꝓhibitus ⁊ sic nullus vt sepi⁹ dictū est merito ad ꝓbā'ū
veritatē dicte cause.⁊ sic in terminis nr̄is ad ꝓbandū verā cām
remuneratiōis nō sufficit sola cōfessio viri nisi veritas al'r ꝓbe-
tur p no.in.l.si donationē.C.de collatio.⁊ p Bar.in.d.l.si forte.
ff.de castrē.pecu.supius allegata. ¶ Tertiodecimo ꝓbaꝛ q꞉ cū
cōfessio emanata inter p̄sonas ꝓhibitas vel tpe ꝓhibito de fa-
cili p̄sumiꝛ qd̄ sit ficta ⁊ simulata:ita singul'r notat Bald.in.l.
deo nobis.C.de epi.⁊ cle.⁊ est bonus text.in.d.l.qui testm̄.⁊ q̄̄-
uis p̄dicti tex.loquanꝛ in cōfessiōe q̄ emanauit in vltīa volūtate
pp qd̄ gl.in.d.l.qui testm̄.dicit ꝙ secus sit si talis cōfessio emana
uit inter viuos.tamen Jac.de bel.disputādo tenuit ꝯ:vȝ ꝙ ma
gis presumaꝛ fraus in cōtractibus inter viuos q̄ in vltima vo-
lūtate.quā opi.sequiꝛ Bar.in.d.l.qui testm̄.⁊ eandē sequiꝛ in.l.
si is qui in fi.ff.de iureiu.⁊ hoc idē tȝ expresse Ang.in.d.l.si do-
nationē.C.de colla. ¶ Quartodecimo ꝓbaꝛ auctoritate spe.in
ti.de dote post diuortiū resti.§.j.ver.ceterū.vbi Spe.concludit
6 ꝙ † lȝ augmētatio dotis possit fieri constāte matrimonio dūmo
do ꝓbetur vn̄ peruenerit pecunia in augmentū dotis data.alio
quin presumitur de bonis viri quesita per.l.quintus.ff.de do-
na.inter vir.⁊ vx.⁊ p ꝯn̄s p̄sumit lex talē cōtractū ficte simulatio
nis ⁊ in fraudē fuisse celebratū sic ergo ⁊ in terminis nr̄is predi
ctam assertionem mariti asserentis merita vxoris ad validādā
donationē suā remuneratiōis causa factā p̄sumit lex ficte ⁊ simu
late ⁊ in fraudē legis factā.ad qd̄ etiā accedat qd̄ tradit idē spe.e.
ti.§.formatis.ver.quid si vir diu post cōtractū matrimoniū ⁊c.
vbi dicit ꝙ si vir diu post contractū matrimoniū fecit vxori sue
augmentū dotis p publicū instr̄m qd̄ lȝ vir premoriaꝛ vxori nō
poterit vxor illud augmētū repetere.q꞉ p̄sumiꝛ donatio.ex quo
instr̄m est factū in domo viri ar.l.cum te.C.de dona.an̄ nup.⁊.l.
pe.ff.de dona.inter virū.facit.l.si quis.ff.de cōtrahen.emp.pre-
sumitur em̄ fraus ex quo post cōtractū matrimoniū viro ⁊ vxo
re simul cohabitātibus tale instrumētū celebratū est vt in aut.
de equa.do.§.aliud quoq̄.⁊.ff.de ritu nup.l.diuus.⁊ ar.l.post
cōtractū.ff.de dona.⁊.c.ex pte.de rescri. Assertio em̄ seu instr̄m
p maritū cōfectū nō facit dotis augmentū sed numeratio.sic er
go ⁊ in terminis nostris idē dicēdū est ꝙ talis assertio merito-
rum ad validandā donationē emissa nō validat ipsam donatio
nem. ¶ Quintodecimo ꝓbatur auctoritate Lamberti dy.a.quā
refert ⁊ sequiꝛ Jo.an.in addi.Spe.in ti.de do.post diuor.resti.
§.formatis.in addi.que incipit,scias ꝙ Lāb.vbi dicit ꝙ si vxor
cōtra creditores mariti ꝓducit duo instrumēta dotalia.vnū fa
ctū tpe nuptiarū.aliud factū post contractas nuptias non de-
fendetur mulier nisi ex primo an̄ nup.celebrato.q꞉ illa dos sola
presumitur vera. Reliqua vero post cōtractū matrimoniū con
stituta presumiꝛ machinata ⁊ sic simulata.⁊ ideo peti nō potest
per.l.j.C.plus valere qd̄ agiꝛ.⁊ in aut.si qua mulier.C.ad velle.⁊
l.minoris.ff.de admi.tu. Subdit ergo ꝙ ad hoc vt constitutio
dotis facte cōstante matrimonio teneat dȝ fieri p modū augmē
ti ꝓbata veritate p predictā auctoritatē de equalitate do.§.aliō
quoq̄. Et subdit ibi Jo.an.ꝙ p hoc intelligiꝛ qd̄ dr̄ ibi per spe.
in.§.j.ver.ceterū.de quo dixi in p̄cedēti argumēto.vn̄ concludit
cū scd̄a dos per cōfessionē nō pōt cōstitui.sed p̄ma pōt augeri
specificata tn̄ legitima cā.vt ibi pȝ intelligēdo.s.⁊ ꝓbata.vt ibi
dr̄ ergo.⁊ idē dicēdū est in terminis nostris. ¶ Sextodecimo ꝓ-
batur auctoritate Cy.in.l.j.C.de dona.ante nup.vbi voluit hu-
iusmodi cōfessionē facere cōstāte matrimonio nō valere nisi al'r
ꝓbetur veritas q꞉ viderenꝛ inducere donationē nisi forte cōfir-
mareꝛ eo ꝙ vir vxori p̄cedat ⁊ obseruata dispositione.l.papinia
nus.ff.de dona.inter vir.⁊ vxor.⁊ ibi Bal.etiā idē tenuit in ad
di. ¶ Decimoseptimo ꝓbaꝛ auctoritate gl.in.l.per diuersas.C.
7 mā.vbi gl.voluit † ꝙ ꝓmissio seu cōfessio facta per maritū cōstā
te matrimonio ⁊ maxie inter pares censeꝛ esse facta in fraudem
nisi appareat veritas vere numerationis ⁊ receptionis.no.per
d.l.qui testm̄.ff.de ꝓba.nec em̄ taliū p̄sonarū assertioni adducē
tiū aliquā cām ad validitatē cōtractus seu donationis staꝛ nisi
illud ꝓbetur vt ibi dicit gl.⁊ gl.in.d.l.si donatione.C. de colla.
no.etiā Moder.in.l.oīmodo.C.de inoffi.test.⁊ nōt.in.l.filie.ff.
fam.her.tȝ etiā do.Ant.de prato veteri.in repe.l.in quartā .ff.
ad.l.fal. ¶ Decimooctauo ꝓbaꝛ auctoritate Pau.de ca.cōsil.
cxvj.qd̄ incipit in xp̄i noīe amē.visis ⁊ cōsideratis oībus ⁊c.vbi
dicit ꝙ cōfessio mariti de dote recepta nisi al'r cōstet de receptio
ne seu numeratione nō tȝ.⁊ p̄sumiꝛ simulata ex quo facta est cō
stante matrimonio.q꞉ videꝛ inducere donationē q̄ ꝓhibita est.
Mouetur per.d.l.qui testm̄.⁊.d.§.titia.vbi dicit ꝙ si p̄moriaꝛ
vxor nō potuit cōfirmari per.l.ij.de do.cau.nō nu.iūcta.l.dona
tiones.C.de dona.inter vi.⁊ vx. Nec ob.fm̄ Pau.gl.in.d.l.qui
testm̄.q dicit ꝙ illa lex ꝓcedit qn̄ cōfessio est facta in vltima volū
tate.secus qn̄ esset facta īter viuos.nā vt ipse dicit doc.reprobāt
illā gl.dicētes potius presumi fraudem in actibus inter viuos
q̄ in vltima voluntate ar.l.ex hoc edicto.§.sed heredē.ff.de alie.
iud.mu.cau.facti.⁊.l.j.C.de natura.liber. Et ita disputādo cō-
cludit vt ipse refert Ja.de bel.⁊ supra dixi.⁊ ibi ponit Bar.⁊ in
l.si quis.ff.de vulg.⁊ pup.in fi.⁊ Azo.in sum.C.de natu.liber.§.
qui aūt ex dānato.⁊.§.neq̄ p̄mittendū.facit.l.quēadmodū .C.
de agrico.⁊ cēsi.⁊ qd̄ no.gl.in aut.de nuptijs.in.§.de augmentis
in gl.q̄ incipit ꝙ nō daꝛ.⁊ in aut.de equali.dot.§.j. Talis em̄ cō
fessio p quā induciꝛ quedā donatio inter vir.⁊ vx.q̄ est ꝓhibita
nō validat contractū nisi al'r ꝓbeꝛ veritas vt sepius dictum est.
¶ Decimonono ꝓbatur auctoritate Bal.in.l.j.in fi.ff.de inter
roga.act.vbi vult ꝙ hmōi cōfessiones presumuntur fictitie ⁊ in
fraudē facte.facit etiā qd̄ no.idē Bal.in.l.j.ꝓut quidā habēt lȝ
etiā quidā habeāt in.l.ij.C.de natura.libe.⁊ qd̄ traditur per eū
dem Bal.⁊ Moder.in.l.quidā cū filiū.ff.de ver.ob. ¶ Uigesi-
mo probaꝛ auctoritate dn̄i Bar.de saly.in.l.si mater.C.de con-
8 trahen.emp.vbi dicit ꝙ † si maritus emit fundū pro vxore absen
te ⁊ preciū qd̄ soluit cōfessus est soluisse de ꝓpria pecunia vxoris
qd̄ hoc casu est p̄sumptio donationis nisi appareant coniecture
⁊ p̄sumptiones ꝙ vxor abūde habuerit seu habere potuerit.ad
qd̄ faciūt ea que traduntur in.l.si filij.C.de dona.inter vir.⁊ vx.
⁊ ideo non tenet obstante legis prohibitione. Et hanc opi.fui
sequutus si modo vxor predecesserit viro in rub.de causa pos.⁊
ꝓprie.in trac.j.A.viij.versi.vlterius ⁊ quarto probatur domi-
nium ibi in contrarium. Tamen pro qua conclusione facit qd̄
al's vidi consultum ꝙ confessio facta per vxorem ꝙ res sibi do-
nata fuit dōata vt eā donaret viro nō nocet vxori quomin⁹ illā
rē possit alteri donare vel relinquere. Quoniā talis confessio vt
sepius dictum est inducit donatio.inter vir.⁊ vxo. Allegantur
no.in.d.l.cum quis decedens.§.titia.⁊ per Bar.in.d.l.si diuor
tio.⁊ Bal.in.l.j.C.de dona.ante nup.⁊ in.l.j.C.de inoffi.dona.
⁊.l.papinianus.ff.de dona.inter virum ⁊ vxo.pro qua conclu-
sione allego bonum tex.in.l.queris.in fi.ff.de pac.dota.vnde si-
cut in casibus predictis assertio talis non tenet ad validandaȝ
donationem.ita nec in terminis nostris. ¶ Uigesimoprimo fa-
cit qd̄ in simili dicit Cy.in.l.vbi adhuc.C.de iure do.q.xij.vbi di
cit ꝙ si maritus in instrumento cōfiteatur se vergere ad inopiā
quo ad hoc vt vxor possit dotem repetere per.l.si constante.ff.
so.ma.ꝙ talis confessio non preiudicat creditoribus per tex.in
aut.sed iā necesse.C.de dona.ante nup.facit etiā q꞉ si instrumen
tum dotis fuit factum constante matrimonio vel fuit facta con
fessio dotis recepte aut pecunie sibi enumerate cōstante matri-
monio p̄sumptio est iuris de iure cōtra vxorē nisi ꝓbetur vera
numeratio. ¶ Uigesimoscd̄o ꝓbatur auctoritate Alberti pa-
pien.⁊ Alberti galeoti super.l.j.C.de do.cau.non nu.quos re-
fert ⁊ sequitur

fert et sequitur Jo.an.in addi.spe.sup rub.de do.inter vi.et vro. in fine.vbi factis argumētis pro vtraqȝ pte vtrū cōfessio de recepto iurata pīudicet viro et eius heredibus distinguit Albe.ga‑leot.Qd aut illa cōfessio fuit facta cōstāte mrīmonio aut añ matrimoniū.Prīo casu nō vȝ qȝ censeat donatio q̄ inter cōiuges est ꝓhibita cōstante matrimonio vt.l.donatiōes.C.de dona.inter vi.et vro.et.s.sepius dictū est nec cōfirmatur morte viri donatoris nisi premoriat vrori si nō appet de eius cōtraria volūtate eo ꝙ reuocauerit dictā donationē.¶Sȝ in terminis nrīs duo cōcurrunt qȝ vxor pmortua est viro.et ꝙ pfatus Jacob donator et vir reuocauit expsse dictā donationē.¶Uigesimotertio ꝓ pdi‑
9 cta cōclusione facit qȝ cōis est op.doctorū.ꝙ†disposita in muliere trāseūte ad scōas nup.hab et locū etiā in viro.per.l.generaliter et qd ibi tradit.C.de secū.nup.et ibi tȝ Bal.facit etiā text.in.l.si quis ꝑoris.§.fi.eo.ti.tȝ Host.in sum.de secū.nup.§.quare in v.pe.et est optimus text.in auc.de nup.§.si vero expectet ibi.et hec mulieris et viri cōis fit multa pena.ergo sicut bar.in.d.l.cū quis decedēs.§.titia.ff.de leg.iij.et bal.in.l.j.C.de inof.do.volunt qd in cōfessione q̄ fieret per vxorē inducat donatio intm ꝙ nō tȝ in pīudiciū filiorū primi matrimonij si fiat per bigamū:vt.s.dixi ȝ vir pmoriatur ȝ subiacet dispositioni.l.hac edictali.C.de secū.nu.cū pfatus Jacob haberet plures filios ex pmo matrimonio talis cōfessio pmortua vxore nō pīudicat sibi et si pmortuus esset Jacob nō pīudicaret pmi matrimonij et est aduertendū ꝙ fere pdicte oēs auctoritates loquuntur in cōfessione recepte dotis facte cōstante matrimonio et cōcludūt nō valere:qȝ talis confessio inducit donationē.Si ergo hoc cōcluditur in dote cōfessata potius dȝ hoc cōcludi in cōfessione recepte pecunie.et meritorū de quibus loquit casus noster.cū dos hēat multa pūilegia q̄ nō sequunt talis cōtractus de quibus pūilegijs tradit p spe.in ti.de do.post diuor.resti.§.formatū.ver.in sum.vbi enumerat.xxiij.pūilegia de quibus etiā pūilegijs per Jo.de imo.in.l.j.ff.so.ma.et aliqua etiā ponūtur in.c.j.vt lit.nō cōte.per gl.sic ergo in termīs nrīs dicēdū est et cōcludēdū assertionē ꝯfessionē factā p pdictū Jacob de pecunijs et meritis receptis ad hȝ vt valeret predicta donatio nō valuit nec pīudicat pdicto Jacob.destructo eīn pdicto antecedēti destruit ꝯñs vt.l.alūne.§.seya.ff.de annu.leg.et qd no.in regula cū pncipalis.ff.de re.iu.et in regula accessoriū.de reg.iu.li.vj.¶Et predicte confessiones tā de receptis ꝙ de bñficijs et fiende remuneratiōis:et multiplici cā fictionis et simulationis et in fraudē legis facta psumuntur.Primo ad validandā predictam donationem factā inter vi.et vro.q̄ videtur esse permissa remunerationis cā dūmodo merita ꝓbētur equalia remunerationi ẜm qd traditur in.d.l.si forte.ff.de castrē.pec.et in.d.l.si donatio.C.de do.¶Itēvr fuisse facta in fraudem ad
10 fugiēdā dispositionem.l.sancimus.C.de do.que disponit†donationem factam vltra quingentos aureos indigere insinuatione Adeo ꝙ si sit facta sine insinuationis solēnitate non tȝ vltra quīgētos aureos.et tñ si eēt facta ob merita valeret per no.in.l.aquilius.et ibi per bar.et doc.ff.de dona.per.l.fi.et auē.ibi positaȝ.C.de dona.ante nup.facit.l.fi.in prin.C.de iure do.Debent tñ ẜm doc.in dictis locis merita esse cōueuientia donatiōi:alˢ vbi maior esset donatio ꝙ essent merita si excessus esset vltra quingentos aureos indigeret insinuatione vt sing.voluit Guil.de cu.quē sequitur bal.et clarius Saly.in.l.illud.C.de sac.san.ecc.et Jo.de imo.et Pon.in.l.aquil.ff.de dona.facit.l.ꝙ autem.§.si vir.ff.de dona.inter vir.et qd no.bar.in.l.quotiens.ff.ad.l.fal.Tertio ēt nisi sunt predicti contrahentes facere fraudem.d.l.sancimꝰ multiplicando donationes.ad hoc vt nulla ex predictis donationibus videatur excessisse quingentos aureos.et sic nō indigeat insinuatione.Quibus fraudibus est omnino obuiandum prout iura obuiare voluerunt vt statim dicam.¶Postremo predicta conclusio probatur optima et inconuincibili ratione:qȝ si aliud diceremus semper posset fieri fraus legibus ꝓhibentibꝰ donationē inter vir.et vro.et sola assertio meritorum facta p alterū ex cōiugibus:aut etiaȝ donatoris confessio sufficeret ad validandā donationem inter vir.et vro.et tollendam solēnitatem insinuationis.volens eīn maritus vel vxor validare donationeȝ semper posset asserendo fingere merita.aut aliqua bona fore recepta ex bonis donatarij.et eodem modo fingendo de facili fieri posset fraus legibus insinuationē requirentibus.Quibus fraudibus oīno obuiandum est.vt in.c.j.in fi.vt eccle.bene.et in.l.in fundo.et ibi per Ang.et doc.ff.de rei vē.cū alijs vul.et nec p obliquū fiat ꝙ directo fiere ꝓhibetur.vt.l.scire.ff.de tut.et cu.da.ab his.et per regulam.cū quid vna via ꝓhibetur.de reg.iu.li.vj.cū sua materia dixi in rubȝ.de cau.pos.et proprie.Trac.j.A.viij.ver.vlterius.et etiam et quarto ꝓbatur dominium et c.pro quo fundamento optime facit qd tradit Jo.an.in addi.Spe.in rubri.de reb.eccl.non alie.prope finem.vbi singulariter dicit absit eīn ꝙ in ꝓhibitione certo modo pmissa stet vbo dicētis et asserē

tis casum pmissum subesse.allegat.d.l.qui testm̄.ff.de pbat.Et predictā.l.cum qs decedens.§.titia.ff.de leg.iij.et no.per glo.in c.literas.de psump.qȝ ponderāda et sequēda est veritas et fictio omittenda per no.in.d.l.si forte.ff.de castren.pecu.et.viij.distin.c.veritatis.et qd no.in.c.nup.de bigamis.nāvt tradūt gl.et doc.
11 fraus†legis fit plurimis et varijs modis vt tradit p Bald.in.l.nō dubiū.C.de legi.in.iij.opposi.Et p gl.xiiij.q.j.c.pleriqȝ.et p glo.in regula fi.de reg.iu.li.vj.et per Host.in sum.in ti.de emp.et ven.et p gl.in.l.cōtra legē.ff.de legi.et p Host.et Henric.bohic.in.c.ad nrām.de emp.et ven.et late p ȝab.Car.florētinū in.c.auaritie.de ele.li.vj.et Pe.de anch.in repe.c.canonum.statuta.de cōsti.in.v.q.prin.ver.iuxta pdicta applicat et c.Et q̄uis ipsi ponant bene septē modos quibus fraus contra legē cōmittit qbꝰ est obuiandum:duo sunt modi qui faciūt ad ꝓpositū nrīm.vnꝰ modus qñ fit fraus de cōtractu ad cōtractū:puta si ꝓhibitꝰ donare vēdat.vt no.d.l.qui testm̄.ff.de pba.et in.d.l.cū qs decedēs §.fi.de leg.iij.et in.l.codicillis.§.instituto.e.ti.et ibi p Cy.itē de mō ad modū.vt cum mulier q̄ nō pōt fideiubere colore quesito fingit se principalē.vt.l.si vir vxori.§.fi.ff.ad vell.Et eadē rōne si fingunt merita vbi mera nō sunt:vel dotis receptio vbi dotis recepte nulla vera fieri pōt ꝓbatio.et silr de q̄titate ad q̄titatē fit fraus:vt puta obligatus vendere vinū vel panē vel tabernā.aut stariū frumenti vel qd simile nō pōt plus vendere ꝙ preciū sit statutū et limitatuȝ.sed fit fraus legis et quātitati:qñ addit res nec vult qs vendere vinū nisi vendat castaneas vel stariū frumenti nisi vēdat oleū vel qd simile:et oleum vēdit pro maximo precio stariū vero frumēti statuto precio vēdit metretā vini statuto precio.sed nō vult illā dare nisi emptor emat duodecim castaneis quibus vult sex quatrinos.Fit enim hoc casu fraus de quātitatē ad q̄titatem per admistionē alterius rei.dixi late in c.j.de symo.vbi posui alia exempla.sic nec pōt fieri in terminis nostris fraus diuidendo q̄titates vt plures videant donationes ad fugiendā insinuationē.nō enī opitulat talis diuisio.vt tradit i.l.modestinꝰ.ff.de do.et ibi per Bar.et doc.et ibi subijciā hmōi enim fraudes nō debent alicui opitulari.vt in.c.sedes de rescrip.et in.c.ex literis.de dolo et cōtu.in.c.ex insinuatione.de app.in.l.si actoris.cū.l.se.ff.de eo per quē fac.erit.cū alijs vulgatis.faciunt ea que tradunt per Ciceronē in primo officiorum.et p Senecā in li.declamationū.de fratre qui tenebatur diuidere:et minor eligere.Qui maior ex vna parte posuit totum patrimoniū.ex alia ancillaȝ matrē minoris.qui ȝ esset natus ex ancilla:tñ aduittebat ad hereditateȝ paternā:quas auctoritas refert Pet.de anch.in.d.loco.Talibus enim malicijs et fraudibꝰ obuiandū est vt dixi in.c.ex tenore.de rescrip.et in.c.ij.de dolo et cōtu.Sit ergo ꝯclusio ꝙ predicta assertio meritorum receptorum facta per dictū Jacob in validandā predictā donationē ipsam nō firmat.Nec pīudicat pdicto Jacob.Procedit enim argumentū predictuȝ in cōtrariū formatū:quādo veritas assertorum meritorum et receptorum probaret.alˢ aūt assertio videt fuisse facta ficticie simulate et in fraudem vt clarissime demonstratuȝ est.¶Superest nunc vt examinemus scōm fundamentū in cōtrariū formatū de iuramēto vtrū cōfirmauerit et validauerit predictam donationē.ad qd breuiter dicendū est ꝙ dictū iuramētū nō cōfirmauit dictā donationē nec assertionē q̄uis eīn circa simplicem et puram donationē factā inter cōiuges vtrū donatio firmetur iuramēto.doc.sunt varij.Tamē quo ad terminos nrōs cōclusio est clara.ȝ eīn qñ maritus simplr dot vxori vel econtra Bar.in.d.l.si quis pro eo.ff.de fideius.et in.l.seyus aurelius.ff.ad.l.fal.tenuerit donationem firmari iuramēto.Tamē idē Bar.cōtra tenuit sententiā in.l.qui testamentū.ff.de.pba.et in.l.cū qs decedens.§.titia.et.§.codicillis.de leg.iij.et in.l.j.ff.de dona.in‑
12 ter vi.et vro.in quibus omnibus locis Bar.tenet etiaȝ†simplicem et puram donationem non firmari iuramento per.d.l.j.ff.de dona.inter vir.et vro.qȝ tex.ille dicit ꝙ talis donatio est cōtra bonos more.et sic nō dȝ firmari iuramento regulam nō est obligatorium.de re.iur.li.vj.et sic Bar.in pluribus locis tenet ꝙ non valeat:et eandē opinionē tenet Cy.in.l.j.ad fi.C.de sac.san.ec.et Jo.an.in addi.Spe.super rub.de dote post diuortiū restituenda.et in ti.de dona.inter virum et vro.circa finem.Eandem etiam sententiam tenet Bal.in.l.j.C.de inoffi.do.et in.l.j.C.de fal.cau.adiec.lega.et in.l.quod de suo.C.de dote cau.non nume.et Ange.in.l.si quis pro eod.mouetur quia lex videtur resistere potentie donandi.et dirigere verba probibitiua in personas coniugū.et sic ipsi donantes vident peccare non obediendo precepto superioris.et sic cū in ipsa prestatione iuramēti peccetur.talis donatio non vr firmari iuramento per theoricam Bar.in.d.l.si quis pro eo.et maxime inq̄tum vult ꝙ si obligentur fideiussores pro dote cum iuramēto non firmat obligatio ex eo qd rubrica.C.ne fideius.do.den.loquitur ꝓhibitiue in rubro et nigro.et etiam vr notari per glo.in.d.l.j.et predictā etiā

opinionē tʒ Guil.de monte Lau.in cle.j.de iureiur.Henric.bo
hic.in.c.donatio.de dona.inter vi.ꝛ vxo.ꝛ in publica repetitio
ne facta in almo studio seneñ.eā tenuit Lud.pōta.in rubric.de
de iureiur.ꝛ cōsulēdo tenuit Bal.cōsi.xxiiij.qđ incipit q̄stio ta
13 lis vertit.p qua opi.facit.Quia talis dōatio† vr̄ esse cōtra bo
na matrimonij q̄ sunt tria vʒ fides.ples.ꝛ sacramētū:vt not.p
gl.in.c.fi.de cōdi.appo.Tradit p beatū Th.scđa scđe.q.lxxix.
arg.ij.ꝛ Bar.cōsi.clxxxj.cōsuluit Pe.ꝛ Jo.de ligna.cōsil.cl.qđ
incipit quedā mulier.ergo nō dꝫ firmari iuramēto.qꝛ per ipam
donationē si valere impediret ordinario plis seu filiorum put
educatio etiā colligit ex.l.j.ꝛ.ij.ff.de dona.inter vi.ꝛ vxo.vident
etiā quodāmodo impediri bonū plis ꝛ ipm sacramētū eo ꝙ p
tales donationes mr̄imonia fiebāt venalia.Nam si nō fiebāt de
curiōes plerūqꝫ diuortiū inducebat vt colligit ex.d.l.j.ꝛ.ij.Tū
matrimoniū cū debeat esse perpetuū arg.l.j.ff.de ritu nup.Et
ideo fuit phibita donatio tanq̄ ꝯ bonos mores vt.l.j.ꝛ ideo nō
dicitur iuramēto validari per dictā regulā nō est obligatorium
de re.iu.li.vj.facit ꝙ no.Bal.in.l.cū multi.C.de dona.añ nup.
Quare pꝫ ꝙ si dubitatio ista decidi dꝫ per opiniōes doctorū.lō
ge plures ꝛ excellētiores doctores tenēt istā partē quā cōtrariā
ꝛ lōge maioris auctoritatis quales sunt Jo.an.qui fuit vtrius
qꝫ iuris speculū.ꝛ Cy.Bar.ꝛ Bal.licet Bar.variauerit.Et est
dubiū de Bal.qui semper vias ꝛ cōtrarias opi.sibiipsi in dubijs
materijs deducit.ꝛ in hac fuit semper eiusdē opi.ꝛ eandē etiā te
nuit ꝛ laudinus ꝛ Ang.ꝛ Henri.bohic.qui fuit etiā doctor illu
stris ꝛ Pon.nostro tpe iuriscōsultus nobilissimus.ꝛ ideo in iu
dicādo etiam esset adherendū huic opi.qñ etiā simplex fuisset
facta donatio ꝛ iuramēto cōfirmata p.c.ne innitaris de cōsti.ꝛ
in.l.diuus.ff.de varijs ꝛ extraor.co.ꝛ.l.j.ꝛ.ij.C.de pe.iudi.q ma
le iudi.insti.de obl.q̄ ex qua.de.na.in prin.ꝛ.l.ex asse.§.iudex.ff.
de act.ꝛ ob.Et p Bar.in disputatione q̄ incipit a sñia iudicis
qui per imprudentiā.ꝛ per Bal.in repe.l.obseruare.§.pfisci.ff.
de offi.pconsul.ꝛ leg.¶ Sed tñ quicqd sit qñ esset facta expssa
donatio per virū vxori vel ecōtra simplex ꝛ pura sine aliquo fi
gmento ꝛ simulatione.vtrū firmet iuramēto vel nō:hoc nō vr̄
obstare terminis nr̄is qꝛ p̄dicta dubitatio pcedere qñ iuramen
tū fuisset interpositū super donatione celebrata inter cōiuges
vere pure clare ꝛ patenter.secus qñ sub alia fictione ꝛ simulatio
ne facta eēt donatio.Quia tunc iuramētū nō tꝫ sicut nō tꝫ pnci
pale sup quo interponit.Qui irritat rōne fictionis ꝛ simulatio
nis.ita expresse decidit gl.in.l.emptor.C.plus valere qđ agitur.
ꝛ tꝫ expresse Bal.in.l.j.C.de oper.lib.ꝛ in.l.fi.ff.qui satis.cog.ꝛ
Bar.in.d.l.cū quis decedēs.§.titia.ꝛ.§.codicillis.ꝛ Bal.in.l.j.
C.de inoffi.dona.et in.l.j.C.de fal.causa adiec.le.et in.l.ꝙ de
suo.ff.de do.cau.non nu.ꝛ ratio est in promptu:qꝛ omne iura
mētum ad hoc vt seruandū sit ꝛ obliget iuramentū dꝫ habere
comites iudiciū.s.iusticiā ꝛ veritatē:vt.s̄.dixi.Quorū si alterū
deficit non est seruandū.vt in auc.ꝙ eis.C.de impu.ꝛ ibi glo.ꝛ
Ang.in.l.fi.ff.qui satis.cog.ꝛ no.in.l.si is cui bonis.ff.de vul.ꝛ
14 pup.facit etiā ad predicta† qꝛ ꝯctus simulatus nō hꝫ veram es
sentiam seu substantiam cōtractus:ꝛ est rō qꝛ verus cōsensus de
fecit qꝛ nō dicūtur ꝯhentes verbo dixisse q̄ in mēte gerebant vt
l.labeo.§.idē tubero.ff.de suppel.leg.tꝫ Bar.de saly.in.l.si dōa
tionis.C.de cōtrahen.emp.faciunt etiam ad predicta q̄ singula
riter tradit Bal.in rub.C.qui admit.ad bo.pos.Cōtractus em̄
simulationis dicitur figuratus seu depictus.extrinsecus em̄ ap
paret aliquid intrinsecus vero nihil hꝫ.no.Bal.in.l.ab anasta
sio.C.mā.dixi in.c.fi.de or.cogni.ꝛ.xxxvij.q.j.facit tex.optimus
ꝛ ibi dix in.ij.no.in.c.q̄to.de cōsue.vnde contractus simulat⁹
adeo nō dicit esse ꝯctus ꝙ illud qđ dicit in.l.semel.ff.de decre.ab
ordi.fac.ꝙ.l.que tran siuit in cont ractum non potest reuocari,
est verum si cōtractus est verus secus si sit simulatus.vt p Bal.
qui dicit Dy.consuluisse in.l.nuda.ff.de cōtrahen.empt.Et iō
licet ex forma statuti instrumenta guarentigiata habeant pa
ratā executionem tñ alia statuta hñt locū si instrumenta sunt va
lida ꝛ non ficta seu simulata.no.Bal.in.l.fi.§.in computatiōe.
C.de iure deli.ꝛ in.l.j.ver.ꝛ cōmuniter querit.C.plus valere ꝙ
agi.ꝛ in.l.etiā.C.de execu.rei indi.ꝛ p predicta cōclusione etiaꝫ
optime facit qꝛ quorū substātia obligationis est inefficax sicut
est in terminis nostris in cōfessiōe facta cōstante matrimonio.
Omnes clausule illi inherētes sunt inefficaces.ꝛ ideo clausula
cōstituti est inefficax nec per eā aut reseruationē vsusfructus in
telligit translata aliqua posses.vt no.Bal.in.l.j.de suffra.ꝛ in.l.
emp.C.plus valere qđ agit.facit.l.sicut.§.superuacuum.ff.qui.
mo.pig.vel hypo.sol.ꝛ qđ tradit Bal.in.l.ēptor.ff.de aqua plu.
arc.ꝛ ꝙ no.in.l.post contractum.ff.de dona.ꝛ per Jo.an.in re
pe.c.cum contingat.de iureiur.in septimo membro principali.
ꝛ per glo.in.l.si patronum.§.patronum.ff.si quis in frau.ꝛ per
Dños de rota decisi.lxxvj.in nouis.ꝛ p Bar.cōsi.cxxiiij.qđ inci
pit Petrus Nicole.tex.est sing.in.l.fi.ff.de cōsti.pecu.ꝛ p̄cipue
iuramentum vt.l.fi.C.de non nu.pe.ꝛ no.Bal.per illum tex.in
l.si absentis.si cer.pe.ꝛ in.l.etiam.C.de execu.rei iud.ꝛ p Cy.in
l.in contractibus.C.de non nu.pe.In quibus iuribus ꝛ aucto
ritatibus cōcluditur ꝙ pncipali cōtractu existēte inualido pro
pter simulationē vel aliā similē cām oēs clausule iuramēta obli
gationes renūciationes ꝛ cetera corruūt ad qđ etiam facit ꝙ no.
bal.in.l.titia.§.impator.ff.de le.ij.ꝛ Jo.de Jmo.in.c.fi.de do.ꝛ
qđ tradit in.l.nō dubium.C.de legi.ꝛ in regula accessorium.de
reg.iu.li.vj.Tales em̄ clausule referuntur ad ius ꝛ naturā con
tractus super quo agunt vt in.l.stipulatio ista habere licere.in
l.venditores.ff.de ver.ob.ꝛ in.l.fi.ff.de act.emp.Et p̄dictā opi
nionē fui late sequutus in rub.de causa pos.ꝛ pprie.tracta.i.A.
v.ver.xx.dñium nobis querit ibi predicta dubitatio procedit.
¶ Postremo ꝙ iuramentū p̄dictū in terminis nostris nō ope
ret ptꝫ accessante rōne.c.cū cōtingat.ꝛ aliorū iurium.que dicūt
ꝙ qñ adiectum ꝛ iuramentū super aliquo cōtractu q̄uis talis
contractus vel actus iure ciuili sit improbatus.Tamen qꝛ iu
ramentū pōt seruari sine dispendio salutis eterne ꝛ nō obseruā
tia iuramenti tēderet in dispendiū salutis eterne.merito seru i
dum est.que ratio cessat in terminis nr̄is eo ꝙ iuramentū p̄di
ctum est prestitum inter iudeos.ꝛ ideo siue seruēt siue nō seruēt
iuramentū talis obseruātia vel nō obseruātia nō pōt tendere
in dispendiū animarū ipsarū cū certissima sit cōclusio ꝙ nemo
sine baptismo pōt saluari.Qm̄ baptismus est sacramentū neces
sitatis ad salutē vt i symbolo.Quicūqꝫ vult saluus esse.ꝛ in euā
gelio Joānis.c.iij.nisi quis renatus fuerit ex aqua ꝛ spiritusan
cto non pōt intrare in regnum celorum.ibi qui crediderit ꝛ ba
ptizatus fuerit.de cōs.di.iiij.c.fili⁹ dei.no.j.q.j.§.si ergo tradit
in.c.veniens.de trāslatio.dixi in.c.q̄to.de cōsuetu.ꝛ in.c.si quis
ppter necessitatē.de furtis.ꝛ ideo iuramentū inter iudeos non
dꝫ operari vt inter xp̄ianos maxime qꝛ de his qui foris sunt.i.
extra fidem ecclesia se nō intromittit.vt voluit apostolus ad co
rinthios.j.c.v.ꝛ.ij.q.c.multi.xxviij.q.j.c.sepe.xviij.q.iiij.c.cōsti
tuit.xx.q.iiij.c.cum in lege.§.is ita.ꝛ qđ traditur in regula non
remittitur peccatum.de reg.iur.li.vj.ꝛ hoc voluit sing.Bal.in
c.j.§.item sacramenta de pace iura.fir.in vsi.feu.ver.quero nun
15 quid ista auc.vbi dicit ꝙ† cum ius canonicum respiciat bonuꝫ
animarum ipsius dei reuerentiā ꝛ timorem non hꝫ locum in iu
ramēto iudeorū inter se.Quia vincula sacramētalia actiue vel
passiue nō cadunt in ipsis qui nō sunt de sacro ouili.Ad qđ est
tex.ꝛ qđ ibi doc.in.c.gaudemus.de diuortijs Sit ergo cōclusio
ꝙ p̄dicta donatio nō firmat aliquo modo iuramēto p̄dicto.qꝛ
hmōi canonibus de iuramēto in salutē aīe loquentibus iudei
non ligant vt voluit gl.in.c.j.de consti.iudei em̄ canones spiri
tuales minime seruare tenentur vt in.c.gaudemus.de diuor.
tradit per Jnn.in.c.ꝙ super his.de voto.ꝛ per Archi.de cōse
cra.di.iij.c.rogationes.ꝛ.lxxxvj.di.c.q̄ putabis dixi in.c.j.de fe
rijs.in.vj.pnc.arti.ꝛ in.c.j.de consti.versic.principaliter fallit.
¶ Circa etiam questionē principalem qua querit:veruꝫ p̄fatus
Jacob possit reuocare p̄dictam confessionem tanq̄ inducen
tem donationē.Frustratoria vr̄ examinatio per ea que superi⁹
dicta sunt in precedēti qōne.Tum qꝛ nō valuit vt superius de
monstratū est.Tum qꝛ posito ꝙ valuisset ex quo narrat dñam
Dulcē premortuā esse predicto Jacob.sequit ꝙ euanuit.qꝛ ad
hoc vt fuisset cōfirmata:ita requirebat.si aliud nō obstitisset ꝙ
Jacob premortuus esset:vt.l.donationes.C.de dona.inter vi.ꝛ
vxo.ꝛ.s̄.sepius dictū est.ꝛ reqrebat etiā ꝙ fuisset adepta posses
sio vel interuenisset aliquid qđ fuisset loco tradite possessionis.
tradit in.l.papinianus.ff.de dona.inter vi.ꝛ vxo.Et ideo dixi
ꝙ superflua videbat reddi talis qđ vt in simili dicit tex.in.c.pa
storalis circa mediū de rescript.Sed posito pro cōstanti ꝙ pre
dicta donatio valuisset nec potuisset al's per dictum Jacob re
uocari nec fuisset reuocata per mortē dñe Dulcis.Tamen ex
quo immediate post dictū instr̄m cōfessionis in alio instr̄o p di
ctam dñam Dulcē fuit data ptās reuocandi prefato Jacob p̄
dictam donationē al's cōfessionē ꝛ obligationē.Et predictum
cōtractū nō est dubium prefatuꝫ Jacob.tam viuente dicta dña
Dulcis q̄ etiā ea mortua potuisse reuocare predictū cōtractū
qꝛ rei sue qlibet est moderator ꝛ arbiter vt.l.in re mandata.C.
mandati.ꝛ ideo rei sue quisq̄ velit pōt cōditionē moduꝫ ꝛ for
mam dūmodo honestam apponere vt.l.in traditionibus.ff.de
pac.xxviij.q.ij.c.eleuterius.ꝛ in.c.verū.de cōdi.apposi.ꝛ.x.q.iij.
c.cathedratuū.ꝛ.l.legem.C.de pac.ꝛ.l.legem.C.loca.ꝛ in.l.j.de
cōdi.que sub mō.C.ꝛ.l.si donationis.C.de cōtrahen.emp.xj.q.
iij.c.pontifices.Cū ergo predicta dña Dulcis dederit potesta
tem reuocandi prefato Jacob merito indubitatum est reuo
cationem factam per Jacob viribus subsistere.¶ Nec ob.ꝙ in
predicto instr̄o reuocationis diceret ꝙ reuocat donationem et
nō dicit reuocat cōfessionē.qꝛ vt.s̄.demonstratum fuit predi
cta cōfessio inducit donationē.ꝛ ideo verba adaptant ad dictā
confessionem

cōfessionē qd̄ ēt ostendit ex alio capite.qm̄ predicta ptās reuo candi data per dictā dn̄am Dulcem predicto Jacob marito suo se retulit per demonstratiōnē clarā et apertā ad predictā cōfessionē:lʒ ipsā appellauerit donationē ꝑut i veritate erat ibi dum dr̄.de ipsarū partiuʒ libera voluntate ⁊c.facta dona tione statim et incōtinēti omni dilatiōe postposita in ꝑsentia testium eorūdem qui fuerunt presentes qd̄ dictus Jacob nūc de cetero qn̄ voluerit ⁊ sub illa forma ⁊c.possit cassare reuoca re ⁊ annullare dictam donationē.cuʒ ergo īdeʒ testes fuerunt in instrumento cōfessionis ⁊ dicatur incōtinenti et omni dila tione postposita sequit̄ ꝙ de dicta cōfessione loquitur dicta re uocādi potestas.faciunt no.in.l.si quis in fundi vocabulo.ff.
16 de leg.j.cum alia donatio nō reperitur facta ⁊†dicat̄ statim ⁊ incontinenti et omni dilatione postposita.Naʒ verbuʒ incon tinenti significat actuʒ per quē nō est diuersum ad extraneos actus.vt in.l.cōtinuus.§.cum ita.ff.de ver.ob.⁊.l.cuʒ antiqui tas.C.de test.et.l.heredes palaʒ.§.vno cōtextu.ff.de test.et ad‑ iunctum est verbū statim ad maius fundamētum cuiuscunq̄
17 dilationis tollēde.q̄r†verbum statim significat sine tēporis interuallo.vt.l.ediles.§.sciendū.ff.de edil.edi.⁊.l. cum nō so‑ lum.§.fi.C.de bonis q̄ libe.excludit enim hoc verbū de proprio significato omneʒ dilationē.c.prudētiaʒ.§.sexta.de offic.dele. ⁊ in.c.ad nostraʒ.de regu.No.glo.lxxvij.dist.c. quicunq̄. et si duplicantur predicta verba:ideo nō dubium qd̄ magis deno tant expeditionē.facit qd̄ habetur in.l.nepoti.ff.de fun.instru.
18 †verba enim geminata magis operant̄.vt no.Bal.in .c.j. de pa.constan.in ver.priuilegia.facit ēt qd̄ dicimus de geminata cōfessione in.l.iubemus.C.de libe.cau.⁊ in.l.cum scimus.C.de agri.⁊ censi.li.xj.⁊ q̄r geminata verba maiorē includunt obli‑ gationis effectum.l.balista.ff.ad treb.⁊ in.l.si stipulatus.ff.de vsu.⁊.l.ij.ff.de manu.testa.⁊ qd̄ tradit̄ per Ange.in.l.stichū.§.
19 stipulatio.ff.de ver.ob.⁊†verba enunciatiua geminata ꝓbāt vbi al's nō probant nō geminata facit.l.vna.C.de plus pe.⁊ qd̄ tradit do.meus Abb.sicu.in repe.c.per tuas.de arbi.⁊ pōta i repe.l.j.C.de here.inst.q.vj.⁊ geminata confessio operatur:vt non possit opponi exceptio non nu.pe.per glo.sing.in.d.l.j.C. de plus pet.pro qua.l.si mulier.C.ad velleya.quibus ēt verbis vt clarius id denotarent adiuncta fuerunt immediate illa ver ba omni dilatione postposita.sic omnis ēt breuissima dilatio intelligitur sublata:q̄r qui omne dicit nihil excludit vt.l.a pro curatore.C.man.cum alijs iuribus vulgatis.Nec ob.ꝙ predi‑ ctus Jacob non reuocauerit dictaʒ confessionem seu donatio neʒ viuente dicta dn̄a Dulcis.sed eā reuocauerit post eius mor tem.q̄r predicta dn̄a Dulcis dedit potestateʒ reuocandi predi cto Jacob qn̄ voluerit ⁊ placuerit eo mō quo voluerit.⁊c.que
20 verba denotant omne tp̄s:ita ꝙ semp per illud possit.Na†di ctio illa qn̄ exponitur pro qn̄cūq̄.Hoc ꝓbat̄ in.l.tutor.⁊ ibi p glo.ij.ff de iureiuran.⁊ eām.ff.de tributo.traditur p Jo.an.in.c. j.de test.li.vj.⁊ per glo.⁊ doc.in.c.ꝙ nonnulli.de priui.nam si te stator substituendo dicit qn̄ filius meus nonviueret ⁊ moreret̄ sine heredibus ⁊c.Tantum importat q̄ntum si diceret qn̄cūq̄ moreretur.ar.l.si qn̄ de testi.⁊ in aut.si qn̄.C.de consti. pecu.l.si qn̄.C.vnde vi.⁊.c.si qn̄.de rescri.⁊ qd̄ no.in.l.verbis ciuilibus su per ver.quandoq̄.ff.de vulg.⁊ pup.facit qd̄ no.glo.quam Ra phael Fulgo.dicit sing.in.l.in testō.C.de testa.mili.⁊ sic ex p̄di‑ ctis patet qd̄ predictus Jacob potuit reuocare predictam do‑ nationem ⁊ concessionem habentem vim donationis non solū viuente dicta domina Dulce.sed etiā ea mortua ⁊ vsq̄ ad ipi⁹ vltime vite spiritum q̄uis in veritate non fuerit necessaria re‑ uocatio predicta ⁊c. ¶Consilium .lxvj.

1 ¶Plenitudini frustra adijc itur.
2 Donatio simplex inter viuos inter virum ⁊ vxorem nullo fomē to roborata est inualida.
3 Dispositio auct̄.si qua mulier.C.ad velle.hʒ locum etiam in pa tre ⁊ fratre viri.
4 Actus talis ꝑsumitur qualis ex verbis apparet . ideo verba sunt consyderanda.
5 Confessio facta in instrumento:qd̄ ex forma statutoꝝ hʒ execu tionem paratam:vere probat.
6 Donatio inter patrem ⁊ filium in potestate an valeat.
7 Rex potest donare filio suo in potestate existenti.
8 Merita sunt exprimenda in donatione ob merita.
9 Donatio remuneratoria non insinuatur.⁊ nu.10.
11 Alienatio remuneratoria fit a plato de rebus ecclesie.
12 Minor sponsus potest donationē remuneratoriā facere spōse ēt in immobilibus decreto iudicis interueniente.
13 Confessio per quā deuenit̄ de actu ꝓhibito ad actū permissuʒ inter ꝑsonas ꝓhibitas in dubio presumitur simulata.
14 Confessio cedentis ⁊ dicentis se pretium recepisse non ꝓbat ne fraus fiat legi.
15 Confessio arrarum sola non probat.
16 Marito cōfitenti cōstāte matrimonio se habuisse dotē ab vxo re non creditur nisi appareat de vera numeratione.
17 Obligationis substantia si est inefficax omnes clausule ipsi in herentes sunt inefficaces.
18 Donatio inter virū ⁊ vxorē est ꝓhibita de iure ciuili ⁊ canonico.
19 Educatio prolis est vnum de bonis matrimonij.
20 Occasio an debeat attendi vbi interuenit iuramentum.
21 Jura sepe prouident ad casum qui euenire potest.
22 Juramentum non firmat contractum simulatum.
23 Juramentum prestitum potest per patrem remitti.
24 Turpitudinē suaʒ allegare potest qui tractat de dānovitādo.
25 Exceptio que inest instrumēto ⁊ competit non opponitur.
26 Juramentum confirmatorium et iuramentum assertorium differunt.
27 Juramētum qn̄ habeat vim clausule si nō valet quod ago vt ago ⁊c.
28 Opinio per quam contraria reducuntur ad concordiam est amplectenda.
29 Assertio sp̄alis meritoꝝ inter personas prohibitas etiam val latas iuramento nō probat.
30 Juramenti duo sunt effectus principales.
31 Hebreus potest puniri per ecclesiam de periurio.
32 Hebreus non pōt cōfirmare iurando actum a lege positiua prohibitum.
33 Statutum p̄t tollere vires iuramenti quas hʒ a iure ciuili.
34 Hebreos papa non compellit circa ea que concernunt saluteʒ animarum.
35 Incontinenti aduerbium quid significet.
36 Actus continuati dicuntur actus simul facti.

Consilijs nostris trinus deus opti mus adsit.vt fas
1 perpetuo sanctaq̄ iura loquar ⁊c.¶†Frustra ple‑ nitudini addita merita querunt̄ ⁊ demōstratiōi ple ne in casum alia demonstratio adijci querit̄ iuxta doctrinam iurisc̄ōsulti in.l.j.ff.de dote prele.xcvj.di.c.j.in prin.⁊ in.l.j.ff. de in inte.resti.superuacuis enim laborat impendijs qui solē facibus certat iuuare.vj.q.j.c.si omnia.quapropter satisfuisse sola subscriptione sententiam genitoris iurisconsulti prestan‑ tissimi confirmasse plane intelligo.cum omnia que in presen ti consultatione dici poterant abūde ⁊ subtiliter in medium deducta fuerunt.sʒ vt cōsiliuʒ petēti aliqua ex parte satisfaciā paucula quedaʒ subijciā ⁊ rem ipsam q̄ breuius potero absol
2 uam.satis eñ notuʒ est†donationem simplicem inter viuos in ter vir.⁊ vxo.nullo fomento roboratam inualidā esse.⁊ ita iā‑ diu moribus receptuʒ fuit.l.j.ij.⁊.iij.ff.de dona.inter virum et vxo.vbi rōnes ꝓhibitionis subijciunt̄ ⁊ ponit eleganter dn̄s Bal.in.l.cum multi.C.de dona.ante nup.et per Bal. in.l. fi. C.de vsura.pro donato.et per Bal.in.l. si quis pro.ff.de fide iussi.late per Jmo.in.c.cum ꝯtingat.de iureiur.Jmmo oīs do natio que fit rōne ꝯtracti matrimonij dr̄ ꝓhibita.⁊ hinc est ꝙ socer non pōt donare nurui.arg.l.i iij.§.in eiusdē.ff.de do . in ter vir.et vx.et est casus clarus in.l.cum hic status.§.omnis eo . ti.ꝯsuluit Old.cōsi.ccxlij.qd̄ incipit quidā paterfamilias.⁊ nō soluʒ vr̄ ꝓhibita expressa donatio ea enim que q̄sito colore p alium fit mariti ꝯtēplatione censebit̄ ꝓhibita.d.l.iij.§.nō tm̄. ⁊ hinc etiā est ꝙ est ꝓhibita nedum sed ēt si patri vxoris.d . l. iij.§.ab vxoris persi.vel in his in quoꝝ per que iura dicit no.
3 Bal.post Nicolaum de matarellis†in aut.si qua mulier.C. ad velleya.ꝙ dispō dicte aut̄.que loquit̄ in viro habent locum in patre viri ⁊ fratre ipsius ex quo rō dicte aut.est fundata in prohibitione donationis inter vir.⁊ vxo.ad qd̄ etiaʒ facit qd̄ ibidem no.ponit Bar.⁊ nō solum censet prohibita expressa donatio sed tacita vt voluit gl.quam ibi ad hoc pōderat Sa ly.in.l.si dona.C.de cōtrahē.emp.que habent locū inter vi. et vxo.non autē inter spōsum ⁊ sponsā ⁊ inter quos donatio fa cta vʒ.l.pe.ff.de do.inter vir.⁊ vxo.etiam si essent per verba de p̄nti solūmodo sponsa nō esset ducta.⁊ staret in domo viri vt voluit singul'r Azo in ti.de dona.ante nup.circa fi.per tex.in l.cū in te.e.ti.⁊ refert ⁊ sequit̄ Jmo.in.l.socer.§. lucius.ff.so. ma.⁊ ita al's cōsultū fuit per doctissimos viros.Per que du‑ plex format̄ ꝯclusio in p̄senti cōsultatione.¶Prima qd̄ pre‑ dicta donatio inter Jacob ⁊ dn̄am Dulcē cuʒ essent vir ⁊ vxor matrimonij vinculo copula nō tenuit.¶Scd̄a ꝯclusio qd̄ cuʒ in pūcto presupponat̄ qd̄ Jacob viuit et dn̄a Dulcis est ꝑmor tua seq̄t̄ ꝙ p̄dicta donatio nō est ꝯfirmata morte viri sic vult tex.in.l.donationis.C.de dona.inter virū et vxo.Jmmo post mortē dn̄e Dulcis donatarie viuēte Jacob donatore censet̄ ta‑ lis donatio reuocata.vt est casus clarus in.l.ēt.C.de do.inter vir.et vxo.¶Sed premissis dico in terminis nr̄is obijciunt̄ primū qd̄ lʒ simplex donatio inter vir.⁊ vxo.censeat̄ ꝓhibita: tn̄ donatio remuneratoria nō censet̄ ꝓhibita qualis fuit dona tio de qua in terminis nr̄is vt pʒ ex facie instri predicte dona tionis quā Jacob asserit se fecisse pp magna beneficia merita

⁊ lucra que affirmat se recepisse a ꝯsanguineis dicte dñe Dul-
cis in pecuniis ⁊ aliis rebus vsq; ad q̄titatem florenoꝝ octogē
toꝝ. Ad recognoscendū eñ vim ⁊ qualitatem ꝯctus verba sunt
4 inspicienda ⁊ talis † p̄sumitur actus qualis ex verbis vel ex ver
boꝝ facie apparet. l. fideiussores magistratuū. §. j. ff. de fideius.
l. lecta. ff. si cer. pe. vt dicit Bal. verba esse diligenter cōsideranda
pro quo tex. optimus in aut. de rest. ⁊ ea que parit ibi subtiliter
verba intuentes. ⁊ est bonus tex. in. l. fi. C. de cōmuni. vtrius. iu.
ibi stipulationis paterne tenor. ⁊ hoc maxime cum affirmetur
per dictū Jacob cui sua confessio nocere dz. l. j. C. de confes. ⁊ in
c. vnico. de cōfes. ⁊. ff. de cōfes. per totum. ⁊. xiiij. q. ij. Ad qd̄ opti
me facit qd̄ no. Bar. voluit per illum tex. in aut. sed iam necesse.
C. de do. añ nup. vbi dicit confessionem emissā per virū recepte
dotis constante matrimonio p̄iudicare ipsi viro. ergo idem di-
5 camus in cōfessione meritoꝝ in terminis nr̄is † ⁊ maxime attē-
to ꝙ emanauit in instr̄o guarentigiato ⁊ cōfessionato qd̄ p sta-
tutum hz executionē paratā per id qd̄ eleganter voluit Bar. in
l. post dotem. ff. so. ma. vbi dixit cōfessionem in tali instr̄o ꝓbare
veram cōfessionem. ⁊ Bal. eleganter in rub. C. de priuile. dot.
in. l. pecunie. C. de solu. ⁊ in simili idem voluit in in fi. C. de spō.
quare cum appareat donatio non simplex sed remuneratoria:
talis donatio vr̄ viribus subsistere sicut in simili al's habemus
6 quod † lz donatio inter patrem ⁊ filium in potestate nō valeat
l. j. §. si pr̄. ff. de vsucap. ꝓ donato. ⁊ in. l. si pater eo. ti. ⁊ in. l. si pr̄
vbi per Bal. C. de inoffi. do. tradunt Cy. Bal. ⁊ doc. in. l. fi. C. ꝓ
donato. ⁊ aliquid tangit Bal. in. l. si cōstan. C. de dona. inter vir.
7 ⁊ vxo. lz fallit in rege † qui propter eius auctoritatem p̄t filio in
ptāte donare vt inquit Bal. in ti. de pace iuramen. firmā. §. itē
sacramenta puberum. ⁊ in aliis casibus enumeratis per glos.
⁊ doc. in. l. ij. C. de inoffi. dona. ⁊ per Imo. in. c. fi. de reuocā. do.
vbi late ponit. tñ pater p̄t filio bñ merito in ptāte donare cui
erat ꝓpter aliqua merita antidora obligatus. lz eñ obligatio
ad antidora non fundet originem obligationis qꝛ in certa re ⁊
genere. nam deducta in actum specificā remunerationē dat ipsi
8 actui fomentum ⁊ validat. opz † tñ qd̄ in donatione exprimat̄
vt cōcludit Bal. in. d. l. fi. C. de vsucap. ꝓ donato. ⁊ doc. in. d. l. ij.
C. de inoffi. dona. tradit̄ in. l. si dona. C. de colla. ⁊ per Guil. in. l.
si tibi. ff. si cer. pe. traditur ēt per Bar. in trac. de duobus fratri
9 bus. Item in simili habemus † qd̄ lz donatio nō insinuata vltra
quingentos aureos non valeat vt est casus in. l. sancimus. C. de
dona. ⁊ in. l. si quis argentum. §. sed in his omnibus eod. tit. cū
10 fi. † tñ sec⁹ est in donatiōe remuneratoria: qꝛ illa nō indiget in-
sinuatione vt cōcludit Bart. in. l. aquilius. ff. de dona. ⁊ sequit̄
ibi Jo. de imo. per. l. fi. ⁊ autenticaz ibi positā. C. de do. añ nup.
⁊. l. si id qd̄. §. fi. ff. de dona. tz Bal. in. l. illud. C. de sac. san. eccle.
11 ¶ Preterea ēt habemus † qd̄ lz a p̄lato res ecclesie nō possent
alienari nō interueniētibus solēnitatibus de quibus in. c. sine
exceptione. xij. q. ij. ⁊ in cle. j. de re. ecc. nō alienā. ⁊ in. c. nulli. eo.
ti. in antiquis tñ remuneratoria alienatio viribus subsistit sine
illis solēnitatibus vt est bonus tex. in. c. liberti. §. per renuncia-
tionem. xij. q. ij. ⁊ in. c. relatum. de testa. traditur per Joā. an. in
addi. Spe. in rub. de reb. ecc. nō alie. ⁊ aperte probatur per tex.
⁊ ibi no. Bar. in. l. iubemus nulli. C. de sac. san. eccle. no. gl. in fi.
d. cle. j. de reb. ecc. nō alie. per tex. in. c. quecunq; suffraganeo. xij.
qd̄. ij. ⁊. xvj. q. j. c. illis. benefacit tex. in. c. fi. de precario. sed quid
plura hoc habemus expressuz in donatione inter vir. ⁊ vxo. pū
ctualiter. vt remuneratoria valeat vt est casus in. l. quod aūt. §.
si vir ⁊ vxor. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. bñ facit. l. si quis pro vxo
re eodem tit. ⁊ hinc dicimus quod si nobilis ignobilē diues pau
perem senex iuuēculam amore dei ducit vxorem vel si quis causa
pacis habende aliquam duxerit: vel in similibus casibus tz do-
natio: ⁊ cōstitutio dotis facta vxori qꝛ nō dr̄ ꝓprie donatio. sz q̄-
dam remuneratio hoc tz glo. ⁊ ibi Bar. in. l. si voluntatis. C. de
dot. promis. ⁊ tz Imo. in rub. ff. so. ma. dicēs illam gl. ad hoc sin
gularem ⁊ Bar. Bal. ⁊ Ang. in. l. si ita stipulatus. §. si tibi. ff. de
ver. obl. Bar. ⁊ Moder. in. l. si diuortio eo. ti. ⁊ Ang. in. l. j. C. de
instit. ⁊ substitu. sub cōdi. fac. ⁊ Cy. in. l. qd̄ de suo. C. de dot. cau.
nō nume. ⁊ Bal. in. l. j. in fi. C. de do. ante nup. ⁊ idem Bal. in. l.
papinianus in addi. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. ⁊ Ange. in. l. j.
ff. so. ma. ad que accedant que eleganter ponit Lud. ro. in. l. fru
12 ctus. ff. so. ma. vbi dicit † attentari posse donationem remune-
ratoriam fieri posse per sponsam minorem etiam ī immobilib⁹
dūtñ interueniat solēnitas decreti iudicis ⁊ auctoritas tutoris
p tex. in. xij. q. ij. §. per remunerationez. ⁊. c. quicūq; suffragio va
lentes. vt. s̄. ēt dixi res eccl'ie ⁊ alia dona ꝓhibita ꝓ remunera-
tione donari posse. ita ergo in minore cuz hi duo equiparent̄ vt
c. j. de in inte. restit. traditur in. l. respublica. C. ex qui. cau. maio.
ad idem tex. in. l. nimis libertus. ff. si quid in frau. patroni. vbi
liberto promissa est donatio remuneratoria ēt si per illam pars
patroni diminuatur qd̄ alias nō est cōcessum. Nec premissis ob
stat si quis diceret qd̄ Jacob predicta merita non recepit a dña
Dulce eius vxore: sed ab eius cōsanguineis: qm̄ cēsetur recepis-
se cōtemplatione dicte dñe Dulcis. vñ perinde est ac si ab ea re
cepisset. arg. tex. no. ⁊ qd̄ no. ibi ponunt Bar. ⁊ Moder. in. l.
sed si plures. §. in arrogato. ff. de vulg. ⁊ pup. bene facit. l. qui
precio. cum ibi no. ff. de dona. cā mor. ⁊ tunc est ꝙ ad confirma
tionē donationis que ꝓhibita est inter ꝯiuges requirit̄ mors
donātis ⁊ filij cuius ꝯtēplatione donatū censet̄ vt est tex. in. l.
cū hic status. §. in hac aūt donatione. ⁊. §. si socer. ff. de dona.
inter vir. ⁊ vxo. ad qd̄ ēt bñ facit tex. q non est alibi fm̄ Bart.
ibi in. l. qd̄ satis. C. de bo. q̄ lib. et qd̄ ibi ponit Bar. et Bald.
in aut. itaq;. C. cōia de successio. sed oīa premissa essent vera et
plane ꝓcederēt si ꝓbaretur assertio viri meritoꝝ receptoꝝ a
cōsanguineis dñe Dulcis al's enim si non ꝓbat̄ simplici asser-
tioni non stat̄ pp ꝓhibitionē simplicis donationis inter vir.
et vxo. absit enim ꝙ in ꝓhibitione certo casu p̄missa stet̄ v̄bo
dicentis et asserentis casum p̄missum subesse. l. qui testm̄. ff. de
proba. l. cum quis decedens. §. titia. ff. de lega. iij. ⁊ qd̄ no. in. c.
lr̄as. de presump. qꝛ veritas ⁊ non fictio ponderāda est. l. si for
te. ff. de castrē. pec. viij. dist. c. veritatis. et quod no. ī. c. nuper. de
bigamis. verba sunt notanda Jo. an. in addi. Spec. in rub. de
13 re. ec. non alie. quelibet † enim assertio seu confessio per quā de
actu ꝓhibito deuenitur ad p̄missum inter p̄sonas ꝓhibitas ī
dubio presumitur simulata. ita ꝓbat tex. in. l. qui testm̄. ff. de ꝓ-
ba. et in. l. cum quis decedens. §. titia. ff. de leg. iij. tradit Bald.
in. l. deo nobis. C. de episco. et cle. et Bal. in. l. j. ff. de interroga.
actio. et. l. j. de natura. libe. et per Bal. et Moder. in. l. quidam
cum filiū. ff. de ver. ob. et ideo dicimus ꝙ cuz donatio insinuat̄
nō vz vltra q̄ngentos. ⁊ in. l. si qs argentū. C. de dona. non stat̄
dicto donātis asserētis se ob merita donare nisi merita aliter
probent̄ vt colligit̄ ex dictis Bart. et doc. in. l. modestinus. ff.
de dona. et Bal. et alioꝝ in. l. illud. C. de sa. san. ec. vbi Bal.
dixit hoc verū esse qñ fit mētio meritoꝝ in gñe: secus si in specie:
qꝛ tunc statur instr̄o: cuius opinio cōiter improbat̄: qꝛ verba
enūciatiua pro bonis meritis et seruitiis siue in genere siue in
specie merita denūciantur tunc ꝓbant qñ proferunt̄ ab eo qui
p̄t donare nullis meritis precedentibus. alias non vt est cas⁹
quem ibi ad hoc ponderat Bar. in. l. si forte. s̄. allegato. tenet
Pau. de ca. in. l. per diuersas. C. man. ⁊ hoc clare ⁊ aperte expli
cat solēnis doc. dñs Anto. de cannario in suo tractatu insinua-
14 tionis. q. xlv. hinc etiam dicimus qd̄ † cum lex hodie habeat
cessionez ⁊ requirat veram preciū traditionem nō statur dicto
cedentis ⁊ dicentis se precium recepisse ne fiat fraus legi. vt est
de mēte glo. in. l. per diuersas. C. mādati. quam ibi approbant
Bar. Saly. ⁊ Pau. de cast. quicquid ibi dixerit Bal. post Ni.
de mata. Nam ipsemet Bal. in. l. j. C. ne liceat potentioribus fir
mat opinionem Bar. ⁊ sequitur ibi Bar. de saly. hic etiam di-
cimus qd̄ nō statur dicto prelati cui interdicitur alienatio re-
rum ecclesiasticaꝝ nisi stante solēnitate ⁊ vtilitate prout hab̄et
xij. q. ij. in summa. ⁊. c. sine exceptiōe asserentis se ob merita in
casu quo tunc valeret vel asserentis vtilitatem subesse ⁊ solēni
tates interuenisse vt voluit Arch. in. c. hoc ius porrectum. x. q.
ij. ⁊ dñs Cardina. Pet. de ancha. ⁊ Imo. in. c. qd̄ quibusdam.
de fideiusso. ⁊ dñs Ant. in. c. de deposito. ⁊ Pe. de anch. in cle.
j. de rebus ecc. nō alie. immo assertio ⁊ confessio prelati ⁊ capi-
tuli non sufficeret nisi aliter appareret vt videtur velle glo. in
aut. de non alienan. §. si vero. vbi hoc concludit Jacob. de bel.
⁊ idem voluerunt Archi. ⁊ domi. Ant. Pe. de ancha. ⁊ Imo.
in locis statim relatis. idem Guil. ⁊ Bal. in aut. hoc ius porre
ctum. C. de sa. san. ecc. talis enim confessio ⁊ assertio dicit̄ habe
re vim cuiusdā donationis que nō permittitur prelato. ita no.
Cy. in. l. j. C. de confessis. q. xv. facit qd̄ no. Bar. in. l. a diuo pio.
§. sed si emptor. ff. de re iudi. ⁊ est cōis opi. fm̄ Imo. in. d. c. qd̄ q
busdam. ⁊ tenet Bar. in. d. l. si forte. ⁊ in. l. sciendum. ff. de verb.
obl. ⁊ ita sepius fuit consultum per doctissimos viros. hinc ēt
dicimus ꝙ cum valeat appositio arrarum in sponsalibus ⁊ nō
15 pene quod † non sufficit sola confessio arrarum receptaruz. sed
debet probari vera numeratio ne fiat fraus legi vt concludit
Bar. ⁊ sequitur Ang. in. l. titia. ff. de ver. ob. idem etiam tz do.
Anto. in. c. gemma. de sponsa. Et idem cōsulēdo fuit secutus
dñs Anto. in cōsi. lxxij. qd̄ incipit iesu xp̄i noīe inuocato. Quā-
tum ad primum ⁊ ita alias cōsultum fuit per dominum Nel-
lum ⁊ alios aduocatos florentinos ita etiam consultum vidi
per genitorē meū ⁊ alios aduocatos seneñ. hinc magis ꝓ.prime
dicimus qd̄ rōne ꝓhibite donationis inter patrē ⁊ filiū nō sta
tur dicto patris asserentis se donare filio vt bene merito quo ca
su tz vt. s̄. dixi vt per gl. cōmuniter approbatam in. l. si dona. C.
16 de collatio. tz Bar. in. d. l. si forte. hinc ēt diximus qd̄ † rōne ꝓ-
hibitionis donationis inter virum ⁊ vxorem nō statur assertio
ni viri asserentis constāte matrimonio se habuisse certam q̄ti
tatem nomine dotis nisi numeratio ꝓbetur alias presumitur
donatio. hoc fuit de mente gl. in. l. j. C. de dot. cau. non numera
ta. tenet Bar. ⁊ cōiter sequuntur doc. moder. in. l. si diuortio. ff.
de verb. obli. licet Imo. ⁊ Ludo. de roma contra senserint ibi

⁊ idem

τ idē fuit de mēte Bar.in.l.papinianus.ff.de don.iter virum et vxorē.et Bal.ibi in addi.et Bar.et Bal.in.l.ij.§.creditū.ff.si cer.pe.Cy.τ Bar.in.l.j.C.de dona.ante nup.τ bal.in.l.pma. C.de inoffi.donatio.et Joan.post Albertum galeotti.i addi. spe.i ru.de donatio.inter vi.et vxo.et bal.et Ange.i.l.pe.§. mulier.ff.so.ma.et Bal.i.l.pma.C.de fal.cau.adiec.leg.et bal. in.l.cum quis decedēs.§.titia.ff.de leg.iij.faciūt no.p Bar.et Bal.post Alic.de mata.l autētica.si qua mulier.C.de sa.san.ec. et Bal.in.l.j.C.de fal.cau.adiec.legato.et idem tȝ Cy.in.l.j.C. de sac.san.ec.et.Ang.in.l.si qs pro eo.ff.de fideiusso.bene faciunt no.per Spe.in ti.de dote post diuortium restituēda.§.j. ver.ceterum.et qđ no.Jo.an.eodē.ti.§.formatis.in addi.q̄ incipit.scias qđ lambertus pro dicta pte cōsuluit Pau.de ca.cōsilio.cxvj.qđ incipit in xpi noīe amen.visis τ ɔsideratis oībus. benefacit ēt qđ tradit Bar.de saly.in.l.si nostre.C.de contrahē. empti.et qđ tradit Bar.Cy.in.l.vbi adhuc in.xij.q.C.de iure do.Et est cōis opinio ſm quam al's ɔsultum vidi per que oīa clare demonstranř qđ cū probibita sit donatio inter vir.et vxo. nō stař dicto viri asserētis se merita recepisse cum al's sine meritis pcedentibus nō tenuisset nisi quatenus pbarenř.vt apte concludit Bar.in.d.l.si forte.Nam si dicimus non tenere confessionem ex cā dotis que multa bȝ puilegia:vt traditur i.l.j.ff. so.mat.et in.l.j.C.de priui.dotis.quam tominus debem⁹ dicere banc confessionē meritoꝝ non tenere nisi pbenř ex quo emanauit inter psonas probibitas p iura s.allegata que oīa sunt viua rōne fundata.Nam al's de facili fieret fraus legi pbibēti dictam donationē si sola assertio meritoꝝ facta p alterū ex cōiugibus sufficeret ad validandā donationē quibus fraudibus oīno obuiandum est.l.in fundo.et ibi p Ange.ff.de rei vē.τ l.c. j.vt ecclesia.beneficia et ne p obliquū facit qđ directo pbibeř vt in regu.cum qđ vna via cū sua materia.de reg.iur.li.vj.τ.l.scire opȝ.§.j.ff.de tuto.et curatore dato ab bis et banc credo clarissimam τ indubitatā ɔclusionē.nec pdictis refragař qđ voluit Bar.i.d.aut.sed iam necesse supra in ɔtrium relatū.qȝ rñdeř qđ Barto.fuit sibiipsi ɔtrius.Et contra se bȝ cōem opi.supra relatam.nec eius opinio pbatur p dictā autenticā vt elegāter declarat do.Jmo.in.l.si constante.in prin.ff.so.ma.τ ibi p euȝ nisi dicā saluādo Bar.qđ talis ɔfessio nocet viro nisi per virū opponař exceptio simulationis argu.eius qđ no.gl.in ver.in opponendo.i.l.si vnus.§.pactus ver.quod in spē.ff.de pac.Nō aūt dixit Bar.talem confessionem pcise pīudicare quo ad ei⁹ effectum p ill⁹ qȝ esset falsum vt ex superioribus pȝ.nec obstat qđ talis assertio fuerit facta in instrō guarentigiato.τ per ɔñs vı qđ pnūcietur cōtenta in instrō τ nec ɔtrariū allegari vel probari possit vt supra p contraria pte dixi:qȝ illud pcederet qñ statutū cōcederet instrō vim rei iudicate que p veritate babeř secus qñ statutum diceret instrā debeant babere paratā executionē.et qđ nulle exceptiones opponi possunt pter certas enumeratas in statuto quo casu lȝ Bart.in.l.parui.ff.qđ vi aut clā dixerit exceptionen simulationis nō posse opponi nisi a statuto pmissa tñ qñ simulatio apparet ex iuris presumptiōe: talis simulationis exceptio opponi pōt.ita concludit no.Bal. ita limitando Bart.i.l.j.C.plus valere qđ agitur.τ seqtur ibi Saly.et ita fuit de mente Saly.in.l.ita pudor.C.de adul.imo eleganter concludit Bal.i.l.si.§.finaūt in computatione.C.de iure delib.talē exceptionem indistincte opponi posse:nisi expresse reprobeř τ boc clarius τ apertius aperit notabil'r solēnis doctor do.Ant.de canua.in suo tracta.guarentigie.q.xij.

17 pro qua opi.facit:qȝ†quotiens substātia obligationis est inefficax.sicut est dicta donatio non probatis meritis ita oēs clē sibi inberētes sunt inefficaces ita sing.dicit Bal.loquitur pūctualiter in instrō guarentigiato.in.l.si absētis.C.si cer.pe.allegat casum sitū in.l.si.ff.de consti.pe.no.ēt in.l.etiā.C.de execu.rei iudi.τ Cy.in.l.in ɔtcibus.C.de non nu.pec.ad boc gl.no. in.l.si patronum.§.patronū.ff.si qđ in frau.patro.tradit Bal. in.l.j.C.de suffra.τ boc sufficit quo ad primā obiectionem que

18 in cōtrariū fit.¶Scđo principaliter obijcitur qđ†τ si talis donatio sine iuramento non tenuisset tamē validař iuramēto ex quo tale iuramentum saluari pōt sine interitu salutis eterne p tex.in.c.cuȝ cōtingat.de iureiur.τ banc opi.tenuit apte Bar. in.l.si qs pro eo.ff.de fideiuss.et in.l.seyus et augerius in.fi.ff. ad.l.fal.τ sequitur ibi dñs Jmo.τ idē tenuit Guil.de cunio.in l.sed si possessor.§.item si iurauero.de iureiurā.τ idem tenuit Federicus de senis consilio.cxxxv.et ɔsilio.cxxxvj.τ idē tenent do.Anto.d.Jmo.et Abb.moder.in.d.c.cum ɔtingat.de iureiuran.qñ ad boc multipliciter rñdetur et primo tenēdo illam opinio.qđ donatio inter viruȝ τ vxorē non firmeř iuramēto vt tenuit idē Bar.in.l.j.ff.de donatio.inter virū.et vxo.Et idem tenet Guil.de monte laudu.in clemē.j.extra de iureiur.Quem refert τ sequ.tur solēnis doctor Henricus bobic.in.c.donatio. inter virum τ vxorē.idē firmat Ang.in.l.si qs pro eo.ff.de fideiuss.et banc opi.tenuit Bal.in.l.si qs inquilinos.in fi.ff.de le.j. idem fuit de mente Bal.τ in.l.cū multe.C.de dona.ante nup. τ tenet Bal.in suo consilio.xxiiij.qđ incipit questio talis vertitur.Et banc opi.tenuit solennissimus doc.do.Ludo.de roma in rubri.ff.de iureiurā.in prima cōclusione.illa potissima rōne

18 †qȝ talis donatio vtriusqȝ iuris cēsura est pbibita.τ primo de iure ciuili pȝ in.l.ij.τ.iij.ff.de don.inter vir.τ vxo.Et de iure canonico pȝ in.d.c.donatio.de donatio.inter virum τ vxo.p qua vltra eum adduco qđ no.Jo.an.post Host.in.c.quēadmoduȝ. super glo.in ver.malos.de iureiuran.vbi dicit qđ ad boc vt iuramentum validatur nō sufficit qđ sit prestitum cōtra leges ciuiles sed requiritur qđ sit prestitum cōtra rōnes.Refert τ seqř Jmo.in.d.c.cum contingat τ banc opinionem tenuit solēnissimus doctor dñs Anto.de canuario.in sua disputatione que incipit maritus debitis inuolutus que pars fortiter cōfirmatur: qȝ per banc donationeȝ vř impediri educatio plīs vt dicit tex.

19 in.l.j.τ.ij.ff.de dona.inter vir.τ vxo.†qđ est vnum de bonis matrimonij vt legitur τ notatur in.c.fi.de condi.appo.accedat qȝ studium educationis liberoꝝ est de iure naturali.τ sic nō dȝ iuramento firmari per ea que babentur in.c.cū quidam.τ in.c. quintauallis extra de iureiur.Accedat ēt qȝ talis donatio censetur pbibita ad remouendas fraudes quas de facili lex presumit inter vir.τ vxo.arg.l.qui testīn.de pba.τ.l.cū qs decedens. §.titia bonestissima mulier.ff.de le.iij.ɔtra quas fraudes iuramentum nō dȝ esse obligatorium tanqȝ ɔ bonos mores.vt in.c. nō est obligatorium.de re.iur.in.vj.Nec obstat responsio ɔe.in cōsil.prealleg.τ.d.Jmo.in.d.c.cū cōtingat.qđ predicta occasio

20 naliter possunt contingere.et non semper sunt vera:q̄†occasio nō dȝ attendi vbi interuenit iuramētum.in.c.si vero in glo.no. de iureiuran.τ in.c.ij.in fi.de pac.lib.vj.qȝ illud verum qđ occasio nō dȝ attendi que est multum remota τ q̄ de difficili infert ad causatum.τ sic loquūtur dicta iura.τ in proposito ius de facili presumit predicta euenire.ñ talis occasio dȝ attendi.vt no. Bar.in.l.vxori.ff.de au.τ.ar.le.Et lȝ predicte rōnes cessare pos

21 sunt†nō tñ cessat legis prouisio que bona fuit volens ad casuȝ puidere qui euenire posset lȝ non eueniat vt sepe iura boc faciunt vt pȝ in.c.q̄to.de diuor.τ in.c.j.de ser.non ordinā.τ in.l.fi. C.in qui.cau.in integ.resti.nō est necessaria.τ in.l.j.C.qñ lice.sine iudi.vindi.τ tȝ boc in fi.Spec.in ti.de arbi.§.sequitur.ver. ſm qđ Cy.Jo.an.allegās predicta iura.¶Scđo principaliter rñdetur qđ pdicta procederent que in cōtrarium allegātur qñ fuisset facta vera τ simplex donatio.sed bic fuit depicta donatio que valida censetur τ in veritate partes egerunt facere donationem simplicē etiā nō validam vt pȝ ex facie cōtractus cōuentiōis statum inite inter Jacobum τ dñam Dulcem:fuit em̄ in casu nostro quesitus color in ɔbendo de casu permisso ad pbibitum.s.simplicis donationis merito resultat ɔctus simulatus vt expresse firmat Bal.in.l.si sub specie.C.de postulan.τ facit qđ no.Ang.in.l.ɔctus.ff.de actio.τ obli.τ.l.mulier.C.de do

22 na.inter virum τ vxo.sed vbi†vnum simulatur τ aliud agitur iuramentū nō firmat actum.ita in terminis decidit glos.in.l. emptio.C.plus valere qđ agitur q̄ qđ simulate cōcipitur τ Bal. τ Bar.expsse in.l.j.C.de ope.lib.τ in.l.fin.qui satisda.cog.τ tȝ Pau.de cast.in.l.ɔ legē.ff.de legi.tȝ do.Anto.τ Jmo.in.c.cum cōtingat.de iureiuran.τ sequitur ibidem do.Abbas qñ ius talem simulationem psumit bñ facit qđ dici solet q̄ si statutū vult cōtractū minoris vel mulieris fieri cū certa solēnitate.al's ɔct⁹ censetur simulatus qđ tūc si fiat sine illa solēnitate cum iuramē to tale iuramentum nō firmat ɔctum iuxta no.per Bart.in.l. oēs populi.ff.de insti.τ iu.in.iij.prin.q.versi.Item si statutuȝ dicat qđ minor ɔctus τc.Et ita disputando tenuit Ja.de bel. in disputatione que incipit lex pusina τ Bal.τ Saly.in aut.sacramenta.C.si aduer.vēdi.τ Pe.de ancba.in.c.j.de cōsti.in repeti.q.ix.τ in regula.ea que fiunt de reg.iur.in.vj.tradit plene Bal.in repeti.l.ij.ff.de iureiurā.τ in.d.c.cum cōtingat.plene ēt ponit Ponta.consi.xij.qđ incipit viso facto ceterisqȝ cōsiliis.τ no.declarat Paul.de ca.in.d.aut.sacramēta puberū.que maxie procedunt stante verisimili psumptione iuris de simulatiōe inter psonas probibitas vt cōcludit notā.do.Abb.mod.τ latius do.Anto.in.d.c.cum contingat.latius in sua solēni disputatione que incipit stante statuto ciuitatis senarum.¶Sed bic est diligenter aduertendū.Nam tūc videř verū qđ ɔctus simulatus nō firmetur iuramento qñ fuit appositum iuramentum cōfirmatoriū qȝ iurauit ɔbens oīa singula firma τ rata bře τ nō cōtrauenire put etiā iuratū fuit in terminis nostris.sed in casu nostro fuit ēt appositum aliud iuramentū qȝ iurauit oīa τ singula

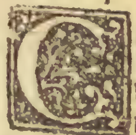
23 vera esse quo casu nō videř qđ†opponi possit exceptio simulationis quia veniret ɔ iuramentum τ detegeret se periurum τ sic repelleř tanqȝ detegens turpitudinē suam per ea que bñr in.c. inter dilectos de donatio.τ in.l.alias.ff.de iureiuran.Ita concludunt do.Anto.Jmo.τ Ab.mode.in.d.c.cū cōtingat.τ do. Abb.in dicta sua disputatione ita concludūt Barto.Bald.et Saly.et Pau.de cast.in.l.fin.C.de non nu.pecu.et Jmo.in.l.

nemo potest.ff.de lega.j.idem Imo.in.l.seyus τ Augerius.ff.
ad.l.falci. ¶ Sed ad hoc respondetur pluribus modis.
¶ Primo quia supposito qd lege canonica. de iuramento lo-
quente fuisset ligatus predictus Jacob.qd tamen est falsuz vt.j.
dicam eius legis canonice beneficio solui dz vt in.c.j.de re.iu.in
antiqs:vñ posset dictus Jacob venire contra per viá denúcia
tionis euangelice ad exonerãdam cõsciam aduersarij.qr tunc
non obstaret turpitudo in qñtũ salutẽ aie ꝓsequeref per id qd
no.in.d.c.inter dilectos.τ i.c.queadmodum de iurein.τ.in.c.
ex tenore de test.ita no.cõcludit do. Imo.in.d.c.cum ꝯtingat.
¶ Scđo rñdef qd cum pars possit iuramẽtũ prestitũ ad suam
vtilitatem remittere vt no.in ca.ij.de spõ.τ in.c.j.de iurein.ea
dẽ rõne vr qd possit remittere exceptionẽ piurij surgẽtẽ ex iura
mẽto pstito ad eius vtilitatẽ.ar.l.illud.ff.ad.l.aquil. τ.c.trãsla
to de cõsti.vñ si allegatur simulatio τ probatur τ pars aduersa
excepit de peiurio poterit replicari qd vr remisisse periurium
inqñtũ cõsensit ꝯctuz fieri simulatũ τ aio in instro apponi ad
roborationẽ simulationis. Nam pdicta fuisse vr mens partium
si reuera voluerũt ꝯctũ esse simulatum nõ obstãte iuramento
quã mentez amplecti debeamus potius ꝙ verba amplecti.c.
intelligentia.extra de ver.sig.bñfacit qd not. Bart.in.l. nemo
põt pallegata.hec fuit singularis consideratio dñi Imo.in. d.
c.cũ ꝯtingat.dicẽs hãc opinionẽ rõnabilẽ. ¶ Tertio rñdetur
qd illa opinio fortis pcedit in illo q agendo dicere vellet ꝯctũ
simulatũ secꝰ si in via excipiendi ex quo ambo fuerũt partici-
24 pes simulationis † τ ille qui allegat tractat de dãno vitando.
ille aũt ꝯ quẽ allegaf tractat de lucro captando.quo casu licitũ
est suã turpitudinẽ detegere vt pz ex plene notatis per Bart.
Bal.et ordinarios in.d.l.alias.ff. de iureiuran.vñ cessat ratio
prohibitura huius allegatiõis ideo cessare debet dispositio.l.
adigere.§.ꝙuis.ff.de iure patro.τ.c.cũ cessante.de appe.quod
tñ in hoc nõ repio alibi firmatũ. ¶ Quarto rñdetur qd ex quo
talis assertio et ꝯfessio de qbusdam in casu nostro iuris psum
ptione psumunf simulate nisi ꝯtrium pbetur qr inter personas
pbibitas per ea que supra plene deducta fuerunt statim ex p
ductione instri ꝯstat hãc exceptionem simulationis cõpetere.
25 † vnde nõ est opus alia oppositione iuxta no.in.l.vbi pactũ.C.
de trãsac.τ per Bar.in.l.eum qui ita.§.qui ita.ff.de verb.ob.τ
moder.in.l.lecta.ff.si cer.pe.τ in.l.j.C.vt que desunt aduocatis
partium.τ pꝯñs sequif qd in casu nostro nõ est opus oppone
re de simulatiõe τ simulationis spẽm pbare.iuxta no.per Bar.
in suo solẽni cõsilio qd incipit Petrus Nicolae.τ per Bar.in
l.pacta nouissima.C.de pactis.τ in.l.multuz interest.C.si quis
alteri vel sibi.Sed satis est quod cõuẽtus dicat actori ius non
cõpetere vel neget narrata prout narrantur esse vera:posito qd
als exceptiões τ defensiones opposuisset:qr lz reo vti pluribus
τ ẽt ꝯrijs defensionibus.vt hr.in.l.j.C.de fur.τ in.l.nemo.C.de
exceptio.τ hec est vera τ cõcludens responsio in casu nostro in
quo simplex donatio prohibetur sz nõ remuneratoria . vnde si
tale iuramẽtum est appositũ inter personas prohibitas in frau
dem legis.qr tale iuramentum non firmat hoc probat autori-
26 tate Cy.in.l.j.C.de sa.san.ec.in indiuiduo.vbi dicit qd † lz iura
mentum cõfirmatoriũ validet donationem qr respicit futuruz
τ in eo nõ est peccatuz.tñ secus in assertorio qd respicit pteritũ
puta si cõfessus est se habuisse vir ab vxore aliquid in fraudem
donationis.qr in eo inest periuriũ si iuraf falsum:τ ideo nõ est
adeo fauorabile.ita dicamꝰ punctualiter in casu nr̃o cũ Jacob
asserat se in preteritũ merita recepisse que assertio presumitur
simulata sicut assertio de recepto.τ istaz opinionẽ qd talis pre-
sumpta donatio stante dicto iuramẽto assertiuo non valeat tz
Bar.in.l.cũ quis decedẽs.§.titia honestissima.ff.de le.ij.τ Jo.
an.in addi.Spe.in ti.de dona.inter virũ τ vxo.tradit idẽ Bar.
in.d.l.qui testm̃.τ Bal.in.l.qd de suo.C.de dot.cau.nõ numera
ta.τ hãc dr̃iam inter iuramẽtum cõfirmatoriũ vere donatiõis
τ assertorium presumpte τ simulate amplectif do.Imo.in.d.c.
27 cũ cõtingat.ex qua notabiliter infert qd illud qd dici solet † qd
iuramentum hz vim cẽe si nõ valet actus.vt agitur valet vt vale
re potest.l.cũ pater.§.filij.ff.de le.ij.intelligif valeat vt valere pt
si posset valere sine iuramẽto.τ ideo si non posset valere sine iu
ramẽto.tũc nõ habeat illam veritatem.τ lz demum in fin.do.
Imo videatur attẽtare ꝯtrium.tñ nõ firmat qr optima est rõ di
uersitatis inter iuramẽtum pmissoriũ τ assertorium qr in iura
mẽto assertorio potest aliquis dicere falsum qd lex de facili psu
mit inter psonas pbibitas τ suspectas sicut dicimus in fili in
l.j.C.de natu.lib.τ p Bal.τ mod.in.l.quidã cũ filiũ.ff.de hr.in-
sti:qr ergo asserẽs aliqd falsuz p hãc assertionẽ posset sibi piudi
care nõ tñ pt facere qd falsuz sit verũ idcirco lex in fraudẽ sui nõ
admittit hãc assertionẽ.sed in iuramẽto pmissorio nõ põt esse
falsitas de nã iuramẽti qñ vr adesse cõsensus iurãtis in pmis
sione vñ imputet sibi qui iurat.τ ideo dicit Imo.in.c.cum con
tingat.ꝙuis per autenticã sacra puberũ leges antiq̃ sint cor
recte in iuramẽto pmissorio nõ tñ sunt correcte in assertorio de
quo loquitur.l.si alterius.C.si minor se maiorem dixerit. Nec ce
dat nam videmus qd ꝯ iuramẽtũ pmissorium pstitũ in casu li
cito nõ ꝯceditur absolutio a superiore vt quis possit ꝯuenire ni
si in magna cã vt plene tradũt doc.in.d.c.qñto.de iureiurã.sed
in assertorio cõceditur iurãti venire ꝯ in aliquo casu vt in.c.mu
28 lieri.τ ibi no.de iureiurando. Et hec opinio vi amplectẽda † p
quam opiniones contrarie ad ꝯcordiã reducũtur.arg.in.l.j.C.
de inoffi.dot.τ.c.cum expediat.de elec.li.vj.τ tex.no.in.c.peri-
culose.de peni.di.j.p qua opi.adduco singularem decisionem
Jo.an.in addi.Spec.in ti.de snĩa.§.vt aũt.circa prin.in addi.
que incipit.ad hoc τ ea que promissa sunt vbi cõcludit qd iura
mẽtum assertorium de quo in.d.l.si alterius excludit minorem
a bñficio restõnis in integrũ non a bñficio nullitatis ꝯctus alle
gande qd est singulare verbum qd refert τ sequitur Ludo.pon.
in.d.consi.xij.dicens se alibi nescire:ex quo datur intelligi qd
iuramentum assertorium non tollit vitium nullitatis.vñ cum
donatio inter virum τ vxo.sit nulla vt.s.dictum est talis nõ tol
litur per iuramentum assertoriũ.τ predictã opi.qd presumpta
donatio nullo mõ iuramento firmetur hz pro absoluta. Lud.
ponta.in.d.rubri.de iureiu.in prima cõclusiõe allegãdo Bar.
in.d.§.titia.τ pro his in indiuiduo adducit Bartolus.in.l.lu
cius.ff.de exercitoria.vbi vult quod lz merita non psumantur
29 nec stef assertioni.iuxta.l.si forte.ff.de castren.pec.† tñ secus est
qñ est facta spãlis mentio meritoꝝ cum iuramento no. ẽt Bal.
in.l.si donatione.C.de collo.qd dicit eleganter esse verum nisi ta
lis assertio fit facta inter psonas pbibitas:qr tunc ẽt specialis
assertio cũ iuramẽto nõ pbat ar.d.l.qui testm̃.τ.d.§.titia cuz si.
vidi etiam insignes doctores ꝯsulendo dicere qd ex vinculo iu-
ramẽti duo causantur effectus principales vt satis clare ponit
30 Ant.de bu.in.c.cũ ꝯtingat.τ ibi ẽt Jo.de Imo. ¶ † Primus
effectus est vt transgressor incurrat in periurium τ de periu-
rio puniri possit. ¶ Secundus effectus est:quod actum a lege
positiua prohibitum confirmat dummõ seruari possit sine di
spendio salutis eterne. ¶ Primus quidem effectus põt admit
ti τ in hebreo iurante cum iurando per legẽ Moysi sm moreȝ
hebreoꝝ τ formã traditam in veteri testamẽto τ transgredien
13 do tale iuramentuz peccet † rõne cuius peccati potest hebreus
puniri per ecclesiam non quidem ex rõne vt emendetur τ salue
tur eius anima:qr de hoc ecclesia nõ debet ẽe sollicita nisi qñ vel
let cõuerti ad fidem vt dixi pro se qd habetur in.d.c.gaudemꝰ.
sed punitur talis hebreus vt delictum eius remaneret inultuz:
qr interest ecclesie.arg.l.ita vulneratus.ff.ad.l.aquiliã.τ vt mul
tis locus fit extra.l.capitolium.§.si.ff.de pe.sicut etiaz deus pu
niuit τ cõtinue punit.τ euertit angelos malos qui fuerũt trans
32 gressi vna cum lucifero. ¶ Scđs effectus † vt late iuramẽtũ con
firmet actum τ faciat eum valere τ perpetuo.vt non possit in-
fringi nõ potest admitti hebreo iurante etiam actum alias a le
ge positiua pbibitum:qr talem effectum Canones induxerũt
ad hoc vt iure non tradãt ad penaz gehẽne τ perdãt salutẽ eter
nam nõ seruãdo talem pmissionem quam rõnem vt supra dixi
ponderãt Canones:vt habetur in.d.c.cum contingat.τ in.d.c.
lz mulieres.τ ideo in.d.c.gaudemus inferendo dictuz Aposto
li.q dicit qd nihil ad nos.i.ad ecclesiam de his q foris sunt.s.de
hebreis:qr eoꝝ salutem qui incurrunt periculum aie ecclesia nõ
dz esse sollicita τ maxime circa sacramẽta.i.circa matrimonia.
τ idem dicit ibi Ho.τ Jo.an.τ cõiter omnes doc.vt.j.etiaz pa
tebit sicut circa alia spiritualia vt ipsa ecclesia nõ haberet curã
si iudei circa ipsa spũalia nõ seruẽt vsqꝙq;:hinc est qd ecclesia
permisit qd iudei faciant diuortia τ veniãt cõtra.l.statuti ma-
trimonij qd est indissolubile.qr quos deus cõiunxit homo non
separet.c.debitum.de bigamis cũ similibus.τ dum doc.dicunt
idem in alijs spiritualibus voluerũt:seruatur ẽt in iuramento
qd est spirituale vt haber in.c.C.cũ laicus de fo.cõpe.vñ hic loq
tur Bal.in.d.§.item sacra.dũ refert ad dispositionẽ.d.c.ꝙuis.τ
d.aut.sacra puberꝝ si dictꝰ magr Salamõ qui donauit dicte do
mine Anne τ dicte eius filie vt.s.voluisset inuita reuocare dictã
dñam.put de iure cõi pater τ sui filij.τ etiã ex forma statuti in-
currisset periurium sine dubio τ potuisset puniri pp talem trãs
gressionem:vt dixi tñ nõ sequitur qd nõ potuisset de iure veni-
re ꝯ iure cõi iure municipali pmittẽte vt in hoc ius canonicuz
vna sibi fuisset impedimẽto cum de eius salute aie τ disponen-
do perditione anime pp trãsgressionem suã ipsum ius canoni
cũ τ ipa ecclia nõ curet nec curari vr p supradicta:τ multo am
plius esset dicẽdũ in here. dicti magistri Salomonis τ sic in di
cta dña Rinozze q̃ nõ iurauit vt pena piurij ad eam nõ trãsit:
vt no in.c.veritatis de iureiur.p Host.τ oẽs τ sic vr res magis
clara:qr scđo heredi dicti magri salamonis seruandum esset p
cise dictum statutũ τ ẽt ius cõe vt possit τ potuerit venire ꝯ di
ctam donationez factã p suũ defunctum tãꝙ nulliter factaz ex
quo iuramẽtum pfati olim magri salamonis nõ habuit virtu
tẽ in ꝯfirmãdo talẽ donationẽ sz solũ in inducẽdo penaz piurij
pter trãsgressionem nec põt dici qd dicta Rizzona hrs tenef
exonerare

exonerare aīam sui defuncti, put habet in.c.fi.de sepul.c.cū cāz. ⁊.c.ex literis.de rescri.q: hoc nō cadit in aīa hebrei iam defuncti de cuius aīa ecclesia dei nō dz esse sollicita.vt.d.c.gaudem⁹. vide Pau.de cast.in cōsi.xcviij.in xpi noīe visa quadaz scriptura priuata.Lu.in.l.qui superstitis.ff.de acqui.he.⁊ in.l.pactuz. C.de coll.Abb.cōsi.iiij.casus super quo Jo.de ana.in.c.fi.de iudeis. ¶ Postremo hec oīa obiecta rōne iuramēti tollunt inter iudeos inter quos talia iuramenta nō sortiunt effectū pdictū. Nā lz videret dicēdū qd iudei q iurauerūt p legē mosaycā possent cogi ad obseruātiā sicut xpiani ar.l.iudei more romanorū C.de iudeis.⁊.c.iudeis.ex de iudeis.⁊ eius qd hr.j.q.j.ius queritur tñ ɔtriū est vex hoc probo triplici auctoritate. ¶ Primo auctoritate Bal.i.c.j.§.item sacra.de pace iura.fir.vbi dicit qd ista vincula sacramētalia actiue vel passiue nō cadūt in ipīs qui nō sunt de sacro ouili et lz Bal.dicat in fine dic ɔ q: impator cogit eos ad obseruātiā vt hic.tñ in terminis nr̄is pdicta verba non obstant q: solus impator artat ⁊ nō Canones vt statim dicā.et sic solū lex ciuilis ⁊ nō lex canonica sed lege ciuili tale iuramentum cōtra legē pstitum nō ligat.l.si quis inquilinos.in fin.ff.de le.j.⁊.l.nō dubium.C.de legi.⁊ nullus dubitat donationē inter virū lege ciuili nō firmari facit qd dicit eleganter pau.de ca.in
33 d.repe.d.aut.sacramēta pubex.C.si aduersus vēditionē qd† q̄tum ad vires quas hz iuramentum a iure ciuili statutum illas tollere pt ⁊ ideo dicūt elegāter moderni pusini in.d.c.cū cōtingat.qd q̄tū ad obligationē q̄ ex iuramēto orit ipi pti ⁊ nō deo pt disponi per statutū qd ēt in foro ciuili seruabit ⁊ fuit de mēte Saly.in.d.aut.ex quibus pz qd attēto iure ciuili donatio iuramento nō firmat nec attento iure canonico quo in istis spūalibus iudei non ligant:vt est casus in.c.gaudemus.extra de diuor.⁊ statiz latius dicā. ¶ Scdō auctoritate Pe.de anc.in rep. regule ea que fiunt in.vj.q.vbi dicit qd iudei ⁊ alij infideles in vsuris iuramentis matrimonijs decimis et silibus casibus in quibus rōne peccati vel spūalitatis layci catholici traherētur ad ecclesiasticuz forum ipsi non trahūtur.⁊ in vsuris est casus in.c.post miseerabilē.extra de vsu.vbi tñ mandatur iudicibus secularibus vt cogant iudeos ad restituēdas vsuras ob earum voraginē nō rōne peccati. ¶ Jtez in alijs cessat rō spūalitatis in eis ⁊ periculū animarū pp qd dicte cause deferuntur ad forum ecclesiasticū sed nihil ad nos de salute earū animarū que foris sunt.q.ij.j.c.multi.⁊ hinc dixit tex.quod infideles canonicis cōstitutionibus non artant dicto caplō gaudemus artant autē legibus ⁊ sunt de foro seculari ⁊ est ratio q: censura legū respicit corpora ⁊ in facto cōsistit vñ per ipsam ita pñt corpora infideliū artari sicut ⁊ fideliuz.censura vero canonū respicit animā qd cōsistit in iure.c.querenti.de ver.sig.⁊ ideo non pōt artari nisi solus xpianus et fidelis.d.c.gaudemus.et.c.si quis presbyterox.de reb.eccle.nō alie. ¶ Tertio hec opi.probatur auctorita.Ludo.ponta.in suo consil.clv.qd incipit in xpi noīe dñi amen.pmissum laudū in duobus.vbi dicit iuramentū ee seruandū pp periculū aīe.vt in.d.c.cū contingat.⁊ in.c.si vero
34 eo.ti.sed hoc non cadit in iudeo qui est perditus.vt in.c.ita eo rūdē.ex ō iude.igitur ⁊c. Preterea†papa nō cōpellit hebreos circa illa que cōcernunt salutē aīarum.c.qui sincera.⁊.c.de iudeis.xlv.di.⁊ hinc dicit qd non ligant cōstitutionib⁹ canonicis.d.c.gaudem⁹.⁊ in hoc nō repio aliquē scribētiū cōtradicere ⁊ hec pro prima dubitatione sufficiāt. ¶ Circa scdām qōnem breuibus est agendū.Nam nulli dubiū qd Jacob in tali donatione ⁊ traditione rerū suax potuit cōditionē apponere incōtinenti liceret sibi dictā donationē reuocare iuxta.l.in traditionibus.ff.de pac.⁊.l.legem.C.de pac.⁊.l.quotiens.C.de dona. que sub modo.⁊.l.legē.⁊.l.cū res.C.de dona.Et hoc si nō dicamus pdictā cōuentionē factā incōtinenti hoc est antequā ɔct⁹ donationum haberet oīno pro absoluto iuxta.l.ɔctus.C.de fi. instr.put tenent vltramon.⁊ post eos Cy.quos refert ⁊ sequit Bar.in.l.iurisgentium.§.quinimo.ff.de pac.⁊ Bar.in.l.lecta ff.si cer.peta.⁊ hanc opi.sequitur Saly.in.l.in bonefidei.C.de
35 pac.qd pbat ab ethymologia vocabuli.Nā idē est decere†incontinenti qd in actu se simul tenēti sicut al's df de continentia cause.l.nulli.C.de iudi.bene facit.l.j.in fi.ff.de solu.vñ infertur qd pactum qd df incōtinenti appositū presumit appositū antēq̄ actus haberet pro absoluto.sine dicim⁹ incōtinēti hoc est post dictā donationē successiue actu cōtinuato sine tpis interuallo put vr̄ velle Bar.in.l.bonefidei.C.de reb.cre.⁊ videntur sequi moder.p tex.in.l.iij.cum gl.C.de edil.edi.⁊ in.l.petēs.C.de pac. dr̄ tale pcm̄ ab initio ɔctui donationis infuisse.iuxta.d.l.lecta. cū ibi no.⁊ idem legē dedisse.vt.d.tex.no.in.d.§.quinimo in fi. sed nulli dubiū qd si ab initio donasset cū hac cōditione qd sibi
36 liceret reuocare qd licita fuisset reuocatio.ergo idē si incōtinēti ɔtinuatis actibus sine tpis interuallo Naz†tūc actus ita cōtinuati dñr simul factit vt dicit Cy.in.l. testium . C. de testi. et Bar.in.l.si plures.ff.de inius.⁊ p Spec.in ti.de arbi.§.fi. ver. quid de qbusdam.⁊ p Bar.in.l.q̄rebat.ff.de test.mili.⁊ Jo.de imo.in.l.si pr̄ captus.ff.de vul.et pu.et p Bar.in suo cōsi.quod incipit Dñicus fecit testū accedat.Nam lz al's extraneus soluens vel pmittēs dotē pro muliere videat donare ipsi mulieri l.vnica.§.extraneū.C.de rei vxo.actio.tñ si per pactū incontinenti appositū sibi puidit de restituēda sibi dote soluto matrimonio tunc eueniēte casu repetere potest.d.l.vnica.§.accedit. C.de rei vxo.act.et.l.ex morte.C.de pac.conuen.pro hījs optime facit tex.in.c.cum dilectus de dona.per quē dicit ibi domi. Jmo.in.ij.no.qd laycus donans rez ecclesie potes pactū opponere in donatione respiciens onus rei.et sic qd certo casu liceat reuocari ⁊ ingressi possessionem propria auctoritate . qd dicit facere ad not.per Jo.an.post Jnn.in.c.verum.de condi.appo. lz al's res ecclesie alienari non possit sine solennitatibus de quibus in.c.sine exceptione.xij.q.ij. Laus deo oīpotēti ⁊c.

¶ Consilium.lxvij.

1 ¶ Bona in feudum cōcessa an ⁊ qñ dicant cōcessa in feudum iurisditionis vel comitatus.
2 Comes proprie quis dicatur.
3 Ducatus dignitas ⁊ similes dicuntur regales.Et qui possint tales conferre dignitates.
4 Rex in regno suo est monarcha.
5 Dignitatem dr̄ habere q pest cognitiōi alicuius ville vel castri.
6 Feudum an ⁊ qñ dicatur contractus nominatus.
7 Uerba concessionis feudi sunt ponderanda.
8 Uerba in dubio proprie sunt intelligenda.
9 Uerba in dubio sunt intelligēda simpliciter:⁊ nō scdm quid.
10 Prohemium denotat ɔhentium seu disponentium mentem.
11 Causa finalis restringit ⁊ ampliat effectum.
12 Prohemium ostendit cām finalem dispositionis.
13 Confessio indeterminata intelligit facta secundum petitionē.
14 Contractus feudi dr̄ cōtractus consuetudinarius.
15 Contractus feudi stricte intelligitur.
16 Uerba interpretātur contra eum qui se in illis fundat.
17 Frater non succedit fratri in feudo comitatus.
18 Subiecta talia sunt qualia predicata demonstrant.
19 Feudum paternum pprie dicit vsq3 ad quartum gradum.
20 Pactum appositum in inuestitura cōtra naturam feudi nō facit feudum non dici feudum.
21 Uerba in omnibus ⁊ per omnia quid importent.
22 Dignitas vna ⁊ eadem non potest dari pluribus.
23 Cōsuetudo si reperiat i' feudis nō est recurrēdū ad argumēta.
24 Uirtus vnica fortior est seipsa dispersa.
25 Feuda an diuidi possint.
26 Priuilegia que queri possunt:possunt etiam queri ⁊ induci p consuetudinem.
27 Consuetudo quod feudū comitatus diuidatur valet.
28 Consuetudo seruatur in regalibus q̄tum ad successionem.
29 Assertiōi doctox stat dicētiū aliqd de consuetudine seruari.
30 Feudum indiuisibile potest per iudicem vni soli assignari.
31 Feudum non potest habere plures dominos.
32 Res semel diuisa:alienata:vel delegata:fit in ppetuū diuisibilis:alienabilis:delegabilis.
33 Feudum paternum ⁊ antiquum transmittitur ad heredes.⁊ diuiditur.
34 Uirtus termini ad quem fit equiparatio transfunditur in terminum equiparatum.
35 Dispositio.§.preterea ducatus.in.c.imperialem.est exorbitās.
36 Concordia res parue crescūt discordia maxime dilabuntur.
37 Contraria mutuo se expellunt.
38 Diuisio qñ sit consideranda:⁊ qñ vnio.
39 Finis quid sit secundum philosophum.
40 Leges prouident circa omnium vtilitatem.
41 Scandali euitandi grā receditur a regulis iuris.
42 Feudum iurisditionis an diuidatur.⁊ nu.43.
44 Feudum dicitur seruitus.
45 Feuda habentia annexā dignitatem regularē solum p reges ⁊ imperatorem conceduntur.
46 Argumentum a ɔrio sensu non sumitur ad correctionē iuris.
47 Lege scripta qñ psumus vti in feudis.
48 Jmpropric ⁊ ficte sumptū dicit quod ex coniectura sumitur.
49 Substantia iurisditionis diuidi non potest.
50 Usufructus qñ dicatur diuiduus ⁊ indiuiduus.
51 Minor prouocat ad diuisionem immobilium causa legitima existente:etiam in feudalibus.
52 Minor prouocatus potest ad diuisionem venire.

Consilijs nostris trin⁹ de⁹ optim adsit.vt fas ppetua sanctaq3 iura loquar. ¶ Uisis inuestituris de bonis ɔcessis in feudū p illustrissimū pncipē borsiū mutine ducem nobili familie de agonibus. ¶ Primo viso primo instro inuestiture de bonis ɔcessis in feudū anno dñi .Mcccc. liij.di.viij.sptēbris.⁊ alio instrumento inuestiture ɔfecto āno dñi.mcccclxv.die.xvj.mēsis Aprilis ō alijs bōis ⁊ reb⁹.scoboloc o

cōcessis ī feudū dictis nobilib⁹ de ragonib⁹. Et visa facti narra
tiōe et dubitatiōibus q̄ oriunī ī pñti ꝯsultatiōe tria principalr
inuestigabimus. ¶ Primo an bona primo loco concessa di-
cantur ꝯcessa in feudū iurisditionis vel in feuduȝ comitatus.
¶ Scdo posito qd dicerent ꝯcessa in feudū comitatus dicta
bona possint aliquo mō diuidi maxime ꝯdicente aliquo ex va
sallis qbus dicta bona fuerūt in feudum data. ¶ Tertio posi
to qd censerent data in feudū iurisditionis etiaȝ aliquo modo
dicantur posse diuidi. ⁊ his simul discutiet quid iuris de bonis
†scdo loco in feuduȝ datis q̄ vt demonstrabit dicuntur in feu
dum iurisditionis cōcessa. ¶ Circa primam dubitationen ne
super equiuocationē cōtingat nos ire. ⁊ in aliis infra dicēdis
elaborare. In primis premittendū est qd imperiū reges ⁊ alij
magni dñi in eorū dñiis ⁊ territoriis habēt ducatus marchio-
natus ⁊ comitatus ꝓut patet in Italia in regno sicilie. nec lon-
ge exēpla petant. pȝ enim magis ꝓxime in pfato illustrissimo
principe borsio qui sub eius dñio hȝ ducatum marchionatū et
comitatuȝ. illi aūt q sunt inuestiti de aliquo ducatu dñr duces
illi q de marchionatu marchiones illi vero q sunt inuestiti de
aliquo comitatu dñr comites. vt est tex. ad lr̄am in. c. j. quis di-
catur dux comes vel marchio. ⁊ ibi tradūt Jac. de bel. And. de
ysernia Bal. ⁊ alij. quē tex. ad lr̄am refert glo. Jo. an. in. c. fun-
damenta. in verbo marchio. de elec. lib. vj. ideȝ etiā in comite
aperte tex. in. c. significauit. de rescrip. vñ dicit Bald. in. d. c. j.
2 quis dicat dux ⁊c. per illū tex. qd †ille dr̄ ꝓprie comes q est in-
uestitus de aliquo comitatu. Alij autē comites sine comitatu
nō dicunt ꝓprie comites sed abusiue prout sunt comites sacri
palatij qui creant tabelliones dant tutores legitimāt spurios
⁊ similia faciūt que in eoꝝ priuilegiis continent. vt no. in. l. j.
ff. de tu. ⁊ cu. datis ab his. idem etiā dicūt Host. ⁊ Abb. mo-
dernus in. c. iij. extra de maio. ⁊ obe. Et ideo inferunt qd ī ma
teria restringibili. nō venirēt appellatione comitū ⁊ de his co
mitatibus. tradit etiā per Spe. in ti. de instr. edic. §. restat. v. sȝ
quis pōt facere. ⁊ ver. porro. ⁊ p Bar. in. l. nō aliter. ff. de adop.
Bal. in ꝓhe. C. ⁊ p Inn. ⁊ canonistas. in. c. pe. extra de fid. instr.
3 ¶ Scdo pmittendū est qd †dignitates pdicta. s. ducatus mar-
chionatus ⁊ comitatus dicunt dignitates regales. vt est casus
in. c. j. de feudo marchie ducatum ⁊c. ⁊ ibi Bald. ⁊ alij ⁊ non
possunt collationes talium dignitatum fieri nisi ab impatore
ad quē pertinēt vt est casus in. d. c. j. de feudo marchi. ⁊ ibi colli
gūt Bal. ⁊ ceteri. ⁊ est tex. ⁊ ibi ēt colligūt Ja. de bel. Bal. ⁊ alij
in. d. c. j quis dicat dux Comes vel marchio. vbi inter alia dicit
Bal. qd in principe romano sunt thesauri dignitatū reconditi
tradit per Andr. de ysernia ⁊ alios. in. c. j. de his qui feudum
dare possunt. ⁊ ideo ab imperatore tanꝙ a fonte fluunt oēs re
gales dignitates. l. sacrilegij. C. de diuer. rescri. l. pe. ff. de consti.
princi. Idem tñ dicendū est in regibus qui tales dignitates in
eoꝝ regnis cōferre pñt. vt cōcludūt And. de yser. in. c. j. de his
4 qui feudū dare possunt: qꝛ †quilibet rex est monarcha in suo
regno. vj. q. iij. scitote. vij. q. j. in apibus. ⁊ Jac. de bel. ⁊ Bal. in
d. c. j. quis dicat Dux Comes vel Marchio. Quinimo plus iu
ris hȝ rex in regno. ꝙ impator in impio ſm Andream de yser-
nia qꝛ rex transmittit in regnū suū. ⁊ imperator nō trāsmittit
imperiū. sed ex electione creatur. vt in. c. venerabilem. de ele. ex
quibus infertur qd si volumus dicere predictos nobiles de ra
gonibus creatos esse comites. ⁊ inuestitos de aliquo comitatu
debemus dicere hoc factū esse auctē cesarea ꝓut ēt in cōcessio
ne feudi exprimit: quā auctoritatē psuppono hr̄e amplissimaȝ
illū amplissimum principē: vñ circa ptātem nihil vlterius ꝓse
quar cū etiā nō fiat dubitatio. ¶ Tertio pmittendū arbitror
qd aliqn̄ cōcedūtur in feudū aliqd castrum aliqua villa siue ali
qua loca. que nō sunt ducatus comitatus vel marchionatus.
qꝛ illis locis nō cōueniūt hmōi dignitates regales ⁊ talia feu-
da dicant feuda iurisditionis ⁊ inferioris qualitatis ꝙ illa q̄
hñt annexā dignitatē regalē vt est casus in. d. c. j. ⁊ in secūda p-
te illius tex. quis dicatur dux comes vel marchio. ⁊ ibi no. ma-
xime per Andr. de yser. ⁊ Jaco. de aluaro. tradit ēt in. d. c. j. de
feudo marchie. ⁊ in. d. c. j. de his qui feu. dare pos. ⁊ in. c. impe-
5 rialē. §. preterea ducatus. de ꝓhi. feu. alie. p Fed. †ꝙꝙ oīs ille q
ꝑest cognitioni alicuius ville vel castri ⁊ illoꝝ cognitioni dicat
habere dignitatē. vt no. Jo. an. in. c. cū olim. extra de preben. ⁊
Jaco. de aluaro. in. d. c. j. in prin. quis dicat dux comes vel mar-
chio. ⁊ Bar. in eo. c. j. §. ceteri vero. ⁊ glo. in aut. de cōsti. que di-
gnitate. §. generaliter. nō tñ dicunt habere predictam dignita-
teȝ regalē ⁊c. ¶ Quarto ⁊ vltimo pmittendū est qd feudū dr̄ ꝯ-
ctus nature accedere ⁊ nō vltimaꝝ voluntatū vt est casus queȝ
ad hoc pōderat ibi Bal. in. c. j. hic pt esse titulus qui suc. teneā
tur facit tex. in. c. j. qui succe. teneant illud qd dr̄ qd in feudo nō
hȝ locū ius accrescendi ꝓut est de natura ꝯctus. vt in. l. si mihi ⁊
tibi. ff. de ver. ob. cū de natura vltimaꝝ voluntatū sit qd habeat
locū ius accrescendi. l. re cōiuncti cū ibi plene no. per Bart. ff.
de le. iij. de quo articulo per Bal. in. c. j. §. ⁊ qꝛ vidimus. de his
qui feu. dare pos. ⁊ in suis cōclusionibus feudoꝝ. Item feuduȝ
dicit pactū nudū traditū vestitū ſm Bal. in. l. j. in. iiij. q. ff. de re
6 rū diui. ⁊ ideo dixit Bal. in. c. ceteꝝ. extra de iudi. qd †feudum
equiparatur cōtractui innoīato. sȝ melius est dicēdū qd dicitur
ꝯctus noīatus. Nam ⁊ notabiliter inquit Bar. in. l. iurisgētiū
§. quinimo. ff. de pac. aliqn̄ statutū vl ꝯsuetudo dāt ꝯctui nō so-
lum nomē sed etiā formā. ⁊ tunc dicit ꝯctus noīatus. Et ideo
infert ꝯctum emphytheoticū esse ꝯctum noīatuȝ in quo a lege
introductū est qd fiat ī scriptis iuxta formā que habet in. l. j. C.
de iure emphy. infert etiā qd feudū est ꝯctus noīatus in quo in
troductum est qd interueniat inuestitura ⁊ iuramentū fidelita
tis. vt in. c. j. quid sit inuesti. ⁊ in. c. j. de no. for. fide. ⁊ predictā cō
clusionē sequunt ibi Moder. ⁊ cōcordat idē Bar. in rub. C. de
rerū pmu. ⁊ Bal. ⁊ Ange. in. l. legitima. ff. de pac. Jo. de imo. in
c. que in ecclesiaꝝ. extra de consti. ⁊ Ang. in aut. vt sponsa largi.
in princip. faciunt not. per Barto. in. l. j. in. pe. q. C. de iure em
phy. Et hoc indubitanter verū est qñ fit per stipulationeȝ per
id qd no. Bar. in. l. ij. C. de condi. ob cām ex quibus infert qd si-
cut ceteri ꝯctus feudales ex cōuentione ⁊ volūtate ꝯhentium
legem accipere debēt. l. legē. C. de pac. l. legē. C. locati. l. ꝯctus. ⁊
l. semper stipulātibus. ff. de re. iur. Quoꝝ volūtas in primis ex
verbis ꝯctus colligitur vt in. l. labeo. ff. de supp. leg. l. nominis
⁊ rei. §. verbū. ff. de verbo. sig. c. ij. requiris. extra de appel. ⁊ no.
Bal. in. l. recognoscēdas. C. de inge. ⁊ manu. vnde ad cognoscē
dum. an dicta bona dicant concessa in feudū. comitatus vel nō
7 †verba cōcessionis ⁊ inuestiture sunt diligentissime ponderā-
da vt inquit no. Bal. in. l. lecta. ff. si cer. pe. Ad qd tex. in aut. de
resti. ⁊ ea que ponit ibi subtiliter verba intuētes. ⁊ in. l. fi. C. cō
munia vtriusq. iud. ibi stipulatiōis paterne tenor. ⁊ in spē in feu
dis est casus in. c. j. in fi. de duo. fra. a capi. inuesti. per quē dicit
ibi Bal. qd tenor inuestiture derogat omni nature feudoꝝ. ⁊ iō
est valde inspiciendus. Ad idem tex. in c. pene. ex̄ de priuil. ex q
bus inferendo ad propositum. ¶ Primo aspectu dicendū vi-
debat qd dicta bona ⁊ loca primo in feudū cōcessa cēserent cō-
cessa in feudū comitatus. Hec cōclusio primo probari vr̄ ex ꝓhe
mio pdicte prime inuestiture in quo dr̄ ꝙ dicti nobiles de rago-
nibus titulo ⁊ dignitate comitatus se ⁊ suos illustrare vt eorū
nobilitas huiusmodi dignitatis sup addito titulo clarior red
deretur ⁊ maiorem gloriam consequerentur. Ex quib⁹ verbis
clare colligi vr̄ quod dicti nobiles volebant inuestiri de aliquo
comitatu cum alias non possent proprie titulo comitatus ⁊ di
gnitate proprie nobilitari: sȝ possent abusiue solo titulo: vt in
d. c. cum ibi no. quis dicatur dux comes vel marchio. ⁊ dictum
8 fuit. s. in primo euidentiali. †verba aūt in dubio sunt intelligē
da proprie ⁊ nō improprie: vt in. l. iij. §. hec verba. ff. de neg. ge.
l. j. §. si is qui nauem. ff. de exercito. l. j. §. hoc interdum de cister-
9 na. ⁊ ibi Bar. de fonte. d. rodulphus. extra de rescrip. Et †sunt
intelligenda simpliciter non ſm quid. l. hoc legatum. ff. de leg.
iij. ⁊ in potentiori significatu. l. j. §. qui imperpetuū. ff. si ager ve
cti. vel emphy. pe. ex quibus ꝯcludi vr̄ ex ꝓhemio colligi pdicta
10 bona data fuisse in feudum comitatus. sed ex †prohemio colli-
gitur clara intētio disponentiū siue ꝯhentium circa ea que po-
stea sequunt in quacunqȝ dispositiōe igitur ⁊c. Probatur hoc
per casum no. cum ibi no. per Bar. Bal. ⁊ alios in. l. fi. ff. de he.
insti. ⁊ in. l. j. ⁊ ibi Bar. ff. ad maced. tradit Bar. in. l. ambitiosa
ff. de decre. ab ordi. faci. ⁊ est tex. in. l. regula. §. sȝ ver. initium cō
stitutionis demonstrat. ff. de iur. ⁊ fac. igno. Quem ad hoc alle
gat. d. Anto. de bu. in clemen. j. de elec. ⁊ Bal. in. l. vt liberis. C.
de colla. Bart. ⁊ Bal. in. l. si patruus. C. cōmunia vtriusq. iud. ⁊
Bal. in. l. j. cōsti. C. §. quibus. ⁊ Bart. in. l. cum quid. ff. si cer. pe.
11 cum si. ¶ Secundo probatur quilibet† effectus ampliatur ⁊
restringitur a sua causa finali. l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de
leg. ij. l. si is qui. ff. de acqui. pos. ⁊ in. l. ij. §. fi. cum ibi no. ff. de do
na. l. voluntas. C. de fideicō. l. fi. C. de predi. curia. lib. x. cum si. sȝ
causa finalis predicte inuestiture ꝯ infeudatuȝ fuit vt dicti no
biles de ragonibus redderentur nobiliores ex titulo ⁊ dignita
te comitatus igitur censeātur per talem infeudatum ⁊ inuesti
turam nobilitati decorati titulo ⁊ dignitate comitatus. conse-
quentia huius rationis patet vna cum assumpto. Minor pro
batur ex ꝓhemio dicte inuestiture statim in precedenti ratione
12 relato †per qd ꝓhemium oñditur cā finalis cuiuslibet dispoſi
tionis vt est casus vbi oēs hoc concludūt in. d. l. fi. ff. de here. in-
sti. vbi dicit Bal. in. c. ij. requiris. de appel. qd causa prohemia
lis dr̄ esse causa finalis. Ad idē tex. in. c. ex ml'ta. ⁊ ibi no. Abb.
Moder. extra de voto. ⁊ Bar. in. l. cum hi. ff. de trāsac. ⁊ Bart.
in. c. fi. de ele. ⁊ in. c. pe. extra de cleri. cōiug. faciūt no. per Ang.
in. l. si qs cū alr. ff. de ver. ob. ⁊ per Jo. de imo. in. l. quoties. §. sed
si cū. ff. de here. insti. cū si. ¶ Tertio pdicta cōclusio confirmari
vr̄ per alia verba eiusdē prohemij in qbus dr̄ adeo oīa que su-
pra narrata sunt volens ipsos de ragonibus sui voti compotes
reddere per que verba vr̄ oñdi cōcessionē illustrissimi principis
prefati fuisse ſm petita per dictos nobiles de ragonibus: sed
ipsi petierūt

ipsi petierunt se nobilitari dignitate comitatus. & p q̃ns comitatu aliquo inuestiri vt in superiorib⁹ ostensum est. igit̃ videt̃ concludendũ eos fuisse inuestitos de dictis bonis in feudum comitat⁹: q2 ẽt verba que sunt in prohemio dicte inuestiture videntur ostẽdere intentionẽ contrahentium & prefati Illustrissimi principis cõcedentis & cãm finalẽ cõtractus et ꝯcessionis prout in superioribus declaratũ fuit. tradit ẽt Angel. per glo. ibi in. l. j. ff. de iud. & Old. consi. iij. & Bart. in. l. regla. ff. de iur. & fac. igno. Ludo. ro. in suo ꝯsi. xv. & in suo consi. xc. Cõfirmat̃ hoc fundamẽtum alia rõne: nã petitio dictoꝝ nobilũ de ragonib⁹ fuit vt nobilitarẽt̃ dignitate comitatus: & sic qd in aliquo
13 comitatu infeudarent̃: & sic fuit determinata petitio † cõcessio aũt q̃tum cũq3 indeterminata intelligit̃ facta ẽm petitionẽ ar. l. si defensor. §. qui interroga. ff. de interroga. actio. et in. §. Preterea insti. de inuti. stip. & qd p illa iura no. Bar. in. l. j. ff. ad. l. iuliam maiest. Et est casus. in. l. j. C. de diuer. rescrip. et sic iuxta petitionẽ vr̃ facta ꝯcessio dictoꝝ bonoꝝ i feudũ comitatus. ¶ Quarto & vltimo hec ps vr̃ probari rõne vrgenti. nam clarũ est qd p̃dicti nobiles de ragonibus dñr effecti comites vt p3 ex tenore dicte inuestiture cuius ṽba sunt clara: & sic non est opus alia interpretatiõe. l. ꝯtinu⁹. §. cũ ita. ff. de ver. ob. l. non alr̃. & l. ille aut ille. §. cum in ṽbis. ff. de le. iij. l. si alĩ. ff. de vsufru. legato. Itẽ clarũ est qd dicta locaꝝ bona sunt effecta vn⁹ comitat⁹ & erecta in comitatũ & ad comitat⁹ dignitatẽ vt ẽt clare p3 ex tenore dicte inuestiture, supposita p̃tãte prefati illustrissimi p̃ncipis. vñ si dcã loca & sunt sublimata & erecta ĩ dignitatẽ comitat⁹ & dicti nobiles sunt effecti comites dictorũ bonorum & locoꝝ vt ẽt ex tenore dcẽ inuestiture clarissime p3 indubitãter seq̃ vr̃ qd dicta bona dicant̃ data & ꝯcessa in feudũ. Nam nihil aliud vr̃ eẽ bona dici ꝯcessa in feudũ comitat⁹ nisi comitatus eẽt ꝯcessus in feudũ vt p̃bat̃ in. d. c. j. qs dicatur dux comes vl̃ marchio. Et ẽ h̃ modus syllogizãdi q̃ dr̃ inductio dũo hec ẽ comitat⁹ & est dat⁹ ĩ feudũ alicui tãq̃ comiti hui⁹ comitat⁹. ergo est ꝯcessus in feudũ comitatus. Nam feuda habẽtia dignitatẽ & regalia p̃ut sunt ducatus marchionat⁹ et comitatus distinguuntur ab aliis feudis inferioris q̃litatis p̃ut distinguũt̃ res concesse. Nã si dicat̃ comitatus dicunt̃ feuda comita⁹. si autem alie res qb⁹ nõ cõueniãt hmõi dignitates dñr feuda iurisditionis & inferioris q̃litatis vt clare p̃bat tex. cũ ibi no. in. c. qs dicat̃ comes &c. ex qb⁹ oib⁹ vr̃ cõcludi dcã bona fuisse cõcessa in feudũ comitat⁹. ¶ His tñ nõ obstãtibus ꝯriã opi. veriorem existimo si linceis oculis tenor dicte inuestiture. inspiciat̃. Qui imo dcã bona nõ dicant̃ ꝯcessa ĩ feudũ comitat⁹ p cuius ꝯclonis demõstratiõe p̃mitto p̃mo vltra p̃missa. s. in euidẽtialib⁹.
14 † qd ꝯct⁹ feudi dr̃ ꝯct⁹ ꝯsuetudinarius. vt no. gl. in. l. de quib⁹ ff. de legib⁹. & omnes doc. in p̃ludiis feudoꝝ & dr̃ ꝯct⁹ stricti iuris & nõ bonefidei. Ita ꝯcludũt bal. & Jac. aluaroti in. c. j. de cogni. feudi. qd p̃bãt duplici rõne. ¶ Prima q2 consuetudo dr̃ tacita ciuium ꝯuẽtio & id sicut pcm̃ nõ extẽdit ad aliã rem vel p̃sonã. l. si vn⁹. §. añ oĩa. ff. de pac. Ita ꝯsuetudo & sic consuetudo infeudãdi dr̃ stricti iuris respectu q2 filia quã parit est stricti iuris. vt i. §. actionũ isti. de acti. vbi gl. dicit qd oẽs ꝯct⁹ qui nõ cõnumerant̃ in. d. §. actionũ dñr eẽ stricti iuris idem voluit glo. cõiter approbata per Canonistas in. c. cum venerabilis. ex̃ de exce. s3 ꝯct⁹ feudalis nõ ꝯnumerat̃ ibi igit̃ &c. Idem voluit bal. in. c. j. §. j. de ꝯtro. inuestiture & ex tali ꝯctu feudali orit̃ conditio q2 vbicũq3 ꝯsuetudine vl̃ statuto iducit̃ aliqs nouus ꝯct⁹ tũc agit̃ actiõe q̃ nascit̃ ex illo ꝯctu p3 bar. in. l. j. ff. de condi. ex. l. Ad qd faciũt not. p Nic. de neap. in p̃ludiis feudoꝝ & per Ja. aluaroti in. j. c. j. §. s3 nec alia q̃ fuit p̃ma cã b̃ñficiũ admittendi.
15 Ex qbus infert̃ qd † ꝯct⁹ feudi est stricte iterp̃tãd⁹. & ṽba sunt proprie & stricte intelligenda. Nec aliquid extrinsecum est subintelligendũ. l. quicqd astringẽde. & l. ita stipulatus. §. grisogonus. ff. de ṽ. ob. vñ vt dictum est. s. diligenter tenor inuestiture q oĩ feudoꝝ nature derogat vt in. d. c. j. et ibi Bal. de duo. fratri. a capi. inuesti. Quibus stantibus p̃missis in p̃mis p̃dicta ꝯclusio p̃bat̃. Nam in ꝯctib⁹ stricti iuris qcqd est obmissum hr̃ pro omisso. Nec aliqd in eis extrinsecũ subintelligit̃ vt dictũ est. d. §. grisogonus cũ ibi no. l. si extrane⁹ cum ibi no. ff. de condi. ob cãm. l. si cum dotẽ in p̃n. & l. si vero. §. de viro. ff. so. ma. c. susceptum. de rescrip. Sed in casu nr̃o in nulla parte dicte inuestiture appet qd dicta bona sint ꝯcessa ĩ feudũ comitatus si tota dicta inuestitura inspiciat̃ imo potius ex verbis p3 oppositũ vt statim dicet̃. igit̃ &c. ꝯñtia p3 cũ maiori minor oñdit̃. Nã p̃fatus illustrissimus p̃nceps ꝯcedit dicta bona & loca in feudũ paternũ & antiquũ &c. p̃ut ex tenore inuestiture oñdit̃ qd feudũ ãtiquũ & paternũ est diuersum & diuerse nature a feudo comitatus vt. j. dicã & nihil dicit qd cõcedat ĩ feudum comitatus. ergo nõ possumus dicere qd dicat̃ ꝯcessa in feudum comitatus p hoc qd in spẽ dicit And. de yser. in mã feudali in preludiis feudoꝝ. q. v. vbi inter alia dicit qd in ꝯctu feudi sicut in aliis contractibus non includitur nisi quod est expressum.

Et omissum habetur pro omisso. Nec ob. q̃ predicti nobiles de ragonibus fuerint inuestiti de dicto comitatu & effecti fuerint comites. quoniam ista stant simul & non repugnãt quod comitatus sit concessus in feudum & tamen non concedatur in feudum comitatus. Et sic qd tale feudum non habeat propriã naturam feudi comitatus puta si concederetur quod posset diuidi contra tex. in. d. c. imperialem. §. preterea ducatus. de prohi. feu. alie. per Fede. & cum aliis pactis que essent contra naturam feudi comitatus. si ergo stant hec simul qd comitatus sit committi concessus in feudum & tamen non dicatur concessus in feudum comitatus non est bona consequentia comitatus est concessus in feudum ergo est concessus in feudum comitatus quoniam vbi expositum consequenter stat cum antecedente nõ est necessaria & concludens consequentia. sicut est in casu nostro & hinc sumpta est illa regula quod non probat hoc esse quod ad hoc cõtingit abesse. l. non hoc. C. vnde cogna. c. in presentia. extra de probatio. ¶ Secundo hec conclusio confirmatur quo
16 niam vbicunq3 † est dubietas in interpretatione verborum dubiorum alicuius contractus semper interpretatio fit cõtra illũ qui fundat se in illis verbis. hoc assumptum traditur per doc. maxime Moder. in. l. veteribus. ff. de pact. & in. l. si stipulatio ista. §. si quis insulam. ff. de verb. oblig. Nam regula est qd vnusquisq3 habet probare illud quod est fundamentum sue intẽtionis. l. non nudis. & l. non episcopalis. C. de proba. tradit Bart. eleganter & post eum Moder. in. l. in illa. ff. de verb. obl. tradit glo. f. Cy. & Barto. in. l. ij. C. de iure emphy. ergo ille qui allegat predicta bona esse concessa in feudum comitatus ad fugiendã diuisionem debet hoc probare & verba in dubio contra eum interpretãtur facit qd in simili habetur in. c. defuncto si de feudo defuncti contro. fuerit & quod habetur in. c. j. extra de controuersia inuestiture. & quod ibi per Bal. ¶ Tertio hec conclusio probatur. nam vt dictum est tenor inuestiture derogat omni nature feudorum. vt in. d. c. de fratribus a capitaneo inuestitis & probatur in. c. j. & ibi no. de feu. non habente propriam naturam & sic natura feudi conuentione alteratur. & probatur in. c. j. §. nulla per quos fiat inuestitura. & in. c. j. §. feudum de capi. q curiam vendidit. vnde Bald. in preludiis feudorum in quarta diuisione semper dicit recurendum esse ad inuestituram. vt in c. si duo. de succe. transuersalium facit quod dicit Hosti. in summa eo. ti. vbi dicitur quod feudum non est contractus emphyteoticus sed contractus de per se ex conuentione proueniens & per imperatores approbatus sed ex tenore & verbis inuestiture apparet non esse concessa dicta bona in feudum comitatus. igitur consequentia patet cum prima parte assumpta minor probatur per illa verba inuestiture dũ in ea dicitur de vno in alium succedendo. &c. per que apparet quod in dicto feudo frater succedit fratri ergo non dicitur feudum comitatus quia licet natura aliorum feudorum sic qd frater succedit fratri. vt in. c. vnico. de successione feudi. in. c. si capitanei. de feudo marchie & ducatus tñ non est de natura feudi vel quod habet annexã regalẽ
17 dignitatem vt † sunt feuda ducatus marchionatus & comitat⁹ quod frater succedat fratri immo feudum reuertitur ad dominum vt est casus. & ibi nota. in. c. j. de feudo marchie & ducatus tenet Jaco. de ardizonis summus doctor in sua summa feudorum in. c. genera feudorum sunt quattuor. licet hodie sit vsurpatum qd talia feuda dignitatum regalium transeant ad filios vt in. c. vnico. in fi. & ibi no. de alie feudi. ¶ Quarto confirmat̃ nam dubiorum actuum ex signis fit discretio vnde testamẽtum recognoscitur a codicillo per heredis institutionem. l. non codi
18 cillum. C. de testa. & sic in similibus. Talia † enim sunt subiecta qualia predicata demonstrant. l. qui vinum. & ibi Jaco. de are. ff. de vi. triti. & ole. lega. & in. l. iij. & ibi Bart. ff. de fund. instru. & l. j. §. si quis sub condi. ff. vt leg. no. caueatur. & est casus in. c. inter dilectos. §. ceterum. extra de fi. instru. sed ex signis & his que ponuntur in dicta inuestitura ostenditur qd non sint data p̃dicta bona in feudum comitatus licet sint erecta in comitatum. Jgitur &c. Quod antẽ appareat ostenditur per illud quod dictum est in precedenti ratione. qd etiam ostenditur ex alio. Nã p̃dicta inuestitura fuit facta p ip̃is nobilibus inuestitis & eorũ filiis masculis & descendentibus. sed de natura feudi comitat⁹ non est quod transmittatur sed qd reuertatur ad dominum. vt in. d. c. j. de feudo marchie. licet de consuetudine vsurpatum est vt dictum est quod transeat ad filios. vt in. d. c. j. in fi. de alie. feu. non autem q̃ vltra filios extendatur. vt not. glos. in. c. j. §. & q2 in glo. ij. de his qui feudum dare poss. quã approbat Jac. de bel. in. d. c. j. in fi. de feu. alie. & Bal. in. c. j. de feudo marchie. & rõ est ẽm Bal. q2 oĩa ista feuda dignitatum sunt publica ex regali munificẽtia p̃ueniẽtia. vt in aut. de exhibẽ. reis. §. obtinet. & idẽ facilius & citius reuertunt̃ ad ius primeuũ argu. l. filiã. ff. de li. & posthu. immo habetur ac si nunq̃ fuissent separata argu. l. lucius. in princ. ff. de lega. ij. prout latius prosequitur Bal. in. d. c. j. de feudo marchie. l3 de natura sit alioꝝ feudoꝝ extendi vltra.

vt i.c.j.de successi.feu.vbi Bal.in.§.pe.notabiliter dicit p illũ
19 tex.qđ †feudũ paternum dicit᷑ proprie vsq3 ad quartũ gradu3
ab illo aũt supra dicit᷑ antiquũ.⁊ ideo dicit qđ vbicũq3 ꝯcessio
fit in feudũ antiquũ extendit᷑ vltra quartũ.Et iđ ad tollendã
oẽm dubitationem in feudis apponunt᷑ hec verba in feudum
paternũ ⁊ ãtiquũ.Que verba ẽt fuerunt apposita i terminis
nostris p q̃ ostendit᷑ dictũ feudũ debere extẽdi ẽt vltra quartũ
gradũ qđ est cõtra naturam feudi comitatus.vt in.d.c.j.cũ ibi
no.de feudo marchio.⁊ supra dictum est.Quinto probat᷑ quo
20 niã †licet pactũ aliqđ apponat᷑ cõtra naturã feudi non faciũt
feudũ nõ dici feudũ.vt est casus in.c.j.de feu.nõ habẽte ꝓpriã
naturã feudi.⁊ ibi no.Bal.⁊ tradit bal.in ꝓhe.feu.ad hoc tex.
in.c.j.de suc.feu.⁊ ꝓbat᷑ in.c.j.de lege corradi.tradit ẽt bal.i.l.j
in.xviij.q.⁊ tradit notabilr̃ And.de yser.in.c.j.qb.mo.feudu3
amittat᷑ facit tex.in.c.j.§.nulla ⁊ qđ ibi p bal.ꝑ quos fit inue-
stitura ⁊ in rub.ff.de re.diui.vbi notabilr̃ ad ꝓpositũ loquit᷑.
tũ pacta ⁊ cõuentiones in feudis apposita faciũt dignosci vnũ
feudũ ab alio.nã si apponit᷑ qđ extẽdat᷑ vsq3 ad quartũ cogno-
scit᷑ feudũ esse paternũ.si vltra qđ est antiquũ.vt supra dictum
est.⁊ ꝓbat᷑ h̃ per oẽs diuisiões feudorũ quas tradũt Ja.de bel.
Bal.Jac.aluaroti ⁊ alĩ in ꝓludĩs feudoꝝ.⁊ iđ dicimus qđ ad
cognitionẽ feudi debemus ad tenorẽ inuestiture recurrere.vt
inquit Bal.in preludĩs ⁊ supra dictu3 est.sed pacta de quib⁹
supra sunt cõtra substãtiã feudi comitatus.s.qđ transeat de fra
tre in fratre3 ⁊ ad descendentes vltra filios.vt in.d.c.j.de feu.
marchie.ergo tale pactũ facit transire predictũ contractũ i aliã
speciẽ.nam ista est regula qđ vbicũq3 pactũ apponitur contra
substantiam alicuius actus si nõ põt saluari i ea specie transit
ad aliu3 actũ dũmodo verborũ significatio hoc patiatur alias
secus hoc probatur ex duobus iuribus simul iunctis.s.ex.l.cũ
precario.ff.de precario.⁊ ex.l.vbi ita donatur.ff.de do.cã mor.
vbi hoc declarat Bar.cũ ergo in dicto comitatu dato in feudũ
sint apposita pacta que sunt cõtra substãtia3 feudi comitatus
faciũt dictũ feudũ censeri aliud feudũ q̃ꝫ comitatus.¶Sexto
corroboratur dicta conclo̊ per illa verba inuestiture ita qđ pre
sens inuestitura ⁊ ipsum feudu3 nãm sequũt᷑ ⁊ formã accipiũt

a ¶Ad tex.§. preterea ducat⁹ in.c.imperialẽ

antiqui ⁊ pñni feudi in oĩbus ⁊ p oĩa ⁊c.p que verba clarissime
oñdit᷑ qđ nõ voluerũt partes ꝯhentes dicta bona esse concessa
in feudum comitatus sed in feudum antiquũ ⁊ pñnũ qđ est di
uerse spẽi a feudo comitatus vt.s.ostensum est.⁊ probat᷑ in.c.
j.de gradibus succe.iuncto.d.c.j.de feudo marchie vnde cum
verba dicte inuestiture sint clara nõ v᷑ opus alia interꝑtatio-
ne.l.si alĩ.ff.de vsufru.lega.in incertis enim non certis locus
est coniecturis.l.continuus.§.illud.ff.de verb.obli.cũ vul.vñ a
tenore dicte inuestiture nõ debemus recedere iuxta no.s.in eui
21 dentialibus.⁊ ꝑdicta v̊ba maxime ꝓbant᷑ p illa v̊ba †in oĩb⁹ ⁊
per oĩa ⁊c.que includũt vl̃r oẽm naturam paterni et antiqui
feudi.l.a procuratore.C.mandati.l.oẽs.C.sine censu.vel reli.c.
solite.de maio.⁊ obe.Ad hoc bene faciunt no.per Gui.Bal.
et doc̃.in.l.omnia priuilegia.C.de epi.⁊ cle.et per modernio-
res vbi hoc plene posui in.l.j.ff.de lega.j.¶Ultimo predicta
conclusio cõfirmatur ratione concludenti loca ⁊ castra in casu
nostro fuerunt concessa tribus personis.et per cõsequens vni-
cuiq3 pro virili.l.reos.§.cum in talibus.ff.de duobus reis.⁊ in
l.j.C.si plures vna sentẽtia cum vtrobiq3 not.si ergo fuerunt
pluribus cõcessa a principio feu.ergo nõ possunt dici concessa
dicta bona in feudũ comitatus.Assumptũ p3 per inuestiturã
ꝯñtia ostendit᷑ per ea que ponit notabiliter Jac.aluaroti in.c.
22 vnico.§.si.de feud.alie.vbi dicit qđ †a principio pluribus nõ
potest dari vna ⁊ eadẽ dignitas.q2 esset monstruosum duo ca-
pita esse in eodem corpore.vt no.in.l.j.C.de metropoli berico.
lib.xj.⁊ in.c.qm̃.extra de offĩ ordinarĩ.⁊ iđ est ẽm eũ qđ duo i-
solidũ hr̃e non possunt.l.si vt certo.§.si duobus vehiculum.ff.
cõmoda.⁊ l3 in talibus feudis hodie detur successio quo ad fi
lios.⁊ sic dignitas deueniat in plures heredes tales heredes
habentur loco vnius.⁊ pro vno reputantur cum succedant in
loco vnius vt in.l.cui fundus.ff.de condit.⁊ demonst.⁊ notat
glo.optima in specie in.c.cum omnes si de feudo fuerit contro
uersia.⁊ ideo dicit qđ tex.in.c.imperialem.§.preterea ducatus
dum loquitur de consortibus loquitur de heredibus qui suc-
cesserunt in locum vnius.¶Licet Andre.de ysernia contra
rium videatur sentire in.d.§.preterea ducatus quem ibi refert
prefatus Jaco.aluaroti.non tamen meminit de dictis per
eum in dicto capitulo primo in fine de feudis alie.vbi videtur
melius loqui.Cum ergo in casu nostro predicta loca fuerint
a principio in feudum pluribus data non possunt censeri da-
ta in feudum comitatus ⁊ dignitatis per predicta.ex quibus
concluditur quod licet in casu nostro comitatus fuerit comi-
ti in feudum datus.non sequitur quod fuerit datus in feudũ
comitatus ⁊ dignitatis per que cuilibet recte intuenti patet
rñsio ad iura ⁊ rõnes in cõtrarium alllegatas.⁊ hec quo ad pri
mam dubitationem.¶Circa scđam dubitationẽ ẽt videbatur
prima facie dicendũ qđ si ponamus dicta bona esse concessa in
feudu3 comitatus qđ nõ possint aliquo modo diuidi.¶Hec
conclusio probatur.primo lege.scđo rõnibus.tertio auctorita-
tibus nostroꝝ doctoꝝ.¶Primo de hac questione v᷑ casus in
c.imꝑiale3.§.ducatus.vbi tex.formaliter dicit.Preterea duca
tus Marchio comitatus de cetero nõ diuidantur ⁊c.per que3
tex.aperte patet qđ feudũ comitatus non põt diuidi vñ cu3 vi
deat᷑ esse casus.l.nulla.v᷑.esse dubitatio.l.qđ labeo.ff.ad car.l.
23 an ille.C.de furtis.ad qđ accedat illud †qđ in materia feudali
vbi reperit᷑ cõsuetudo exꝑssa nõ est recurrẽdũ ad argumẽta vt
est casus ⁊ ibi hoc notant doc.in.c.j.de feu.cog.¶Scđo hec cõ
clusio probatur rõnibus ⁊ illa rõ potissima assignatur in istis
feudis dignitatum ne per diuisionem diminuant᷑ ⁊ ad destru-
ctionẽ deducant᷑.vt no.gl.in.c.l3 extra de voto.⁊ ibi dicit Joã.
an.in nouella qđ ideo ducatus marchionatus ⁊ comitatus nõ
diuidunt᷑ in honorem ⁊ fauorem impĩ.ad hoc vt principatus
sub integro perseuerãt ar.l.nõ in plures.ff.de exercito.⁊.c.ex li
24 teris.extra de pigno.⁊.c.maioribus.de prebẽdis.† virtus eñi
vnita fortior ẽ seipsa dispersa.vt ait Philosophus.vñ veritas
inquit.Omne regnũ in se diuisum desolabit᷑ ⁊c.vñ inquit Ari
stotelles.xĩ.metaphysice entia nolũt male disponi.nec bonum
pluralitas principũ vnus ergo princeps.refert Bald.in.d.§.
Preterea ducatus.Jtẽ vnum regnũ nõ capit duos vt inquit
Tullius.⁊ probat᷑ in.l.fi.ff.de reꝝ diui.facit tex.in.c.in apibus
vĩ.q.j.⁊ possent pro hac parte plures rõnes adduci q̃ ꝯcludũt
in quolibet feu.⁊ adducentur in sequenti dubitatione.¶Ter
tio cõfirmatur auctoritatibus.nã simpliciter qđ tale feudũ nõ
possit diuidi t3 Jac.de ardizõis in summa sua feudoꝝ.in rubri
ca vtrũ feudũ diuidi possit.ita ẽt t3 Spe.in ti.de feudis.§.qm̃
xxxiĩ.⁊ Jo.an.⁊ alĩ in.d.c.l3.de voto.⁊ Jac.de bel.Bal.Andr.
25 de ysernia:⁊ oẽs in.d.§.preterea †ducatus ⁊ est cõis oĩum opi
nio qđ talia feuda diuidi non possint per illum tex.in.d.§.pre
terea ducatus.
¶His tamen non obstantibus contrarium puto verius in
terminis nostris quod immo dicta bona loca ⁊ castra data in
feudũ vt supra pñt diuidi.Nã feudũ regulariter dr̃ esse diui-
sibile;vt in.c.oẽs filĩ si de feu.fuerit cõtro.⁊ in sequenti dubita
tione dicet᷑ latius.solũ hoc est expressum in feudis ducatus co
a mitatus ⁊ marchionatus in.d.§.preterea ducat⁹ [a] ad quẽ tex.
respõdeo mł̃tis modis per quas rñsiones patebit respõsio ad
rõnes ⁊ auctoritates q̃ sunt sup illo tex.fundate.¶Primo qđ
dispositioni illius tex.est derogata per gñalem consuetudine3
que est in Jtalia qđ feuda diuidant᷑ istud decidit singlr̃ Jo.an.
in additionibus Spec.in rubrica.de feudis ver.nõ omittã.vbi
dicit qđ in Jtalia ⁊ certis partibus alamanie ⁊ certaꝝ ꝓuicia
rum dignitates ꝑter regales diuidũtur.s.ducatus marchiona
tus comitatus ⁊ his similes cõtra predictam.l.federici.Nec ser
uatur ius prime geniture in illis sed equalibus portiõibus di
uidunt feuda sicut allodia ⁊ defendit᷑ hec cõsuetudo ẽm eũ:q2
imperatoribus sciẽtibus fuit introducta q̃ scĩa necessaria fuit
ad introducẽdã cõsuetudinem.l.ipsius ꝯrĩã:vt in.l.de quibus
ff.de legi.¶Pro qua ꝯclõne adducit tex.in.l.si in emptiõe.§.
oĩm.ff.de ꝯhen.emp.⁊ in.l.muneꝝ.§.mixta.ff.de mune.⁊ hono.
⁊ in.l.j.in fi.de aqua plu.arcen.⁊ in.l.hoc iure.§.ductus aque
ff.de aqua quottidiana ⁊ estiua.⁊ probat᷑ valor dicte ꝯsuetudi
26 nis.†q2 ea que sunt q̃sibilia per priuilegiũ pñt queri ⁊ induci
per cõsuetudinẽ:vt not.Jnno.in.c.nouit extra de iudi.⁊ Old.
in suo consil.in.xlvj.ẽt si solus princeps possit concedere.l.fi.C.
noua.vecti.⁊ no.Cy.in.l.nõ quidã eo.ti.⁊ no.in.c.super qbus-
dã.extra de ver.sig.sed talis diuisio põt a principe ꝑmitti vt cõ
cludũt.Ant.de yser.⁊ Jac.aluaroti in.d.§.preterea ducatus ⁊
idẽ Jac.in.c.⁊ in fi.de feu.alie.Jgit᷑ p̃t cõsuetudo induci.⁊ hoc
ẽt ꝓbat᷑ in.d.§.preterea in v̊bo decetero qui iurauerit qđ antea
poterãt diuidi ẽm Jac.de aluarotis per tex.i.d.c.oẽs.si de feu.
fue.contro.ergo sic illa conclusio p ꝯrium fuit sublata.ita ⁊ di
spositio.d.§.preterea ducatus est postea sublata p ꝯrĩã consue-
tudinẽ ⁊ qđ ẽt nõ seruetur de consuetudine.dicit Joã.an.post
Ho.in.d.c.l3.extra de voto.Jtẽ ẽt dicit And.de yser.in.d.§.pre
27 terea ducatus.vbi dicit qđ †dicta cõsuetudo qđ hmõi feuda di
uidãtur maxĩe seruat᷑ in partibus lõbardie.idẽ ẽt dicit in.d.c.
oẽs filĩ ⁊ predictã decisionẽ Jo.an.refert ⁊ sequit᷑ Car.florẽ.in
d.c.l3.de voto qđ talis cõsuetudo valeat cõcludit in spẽ Bart.
in.d.C.ꝑterea ducatus.⁊ sequit᷑ Ja.aluaroti t3 ẽt Bal.in.l.de q
bus.in fi.ff.de legi.pro hoc facit in simili qđ no.Bald.in.c.j.de
28 feu.marchie ducatus ⁊c.vbi dicit qđ † in regalibus q̃tũ ad suc
cessionem feudi sp seruãda est consuetudo alleg.tex.in.d.c.j.de
feu.alie.in fi.qđ dicit fixũ cordi tenẽdũ.q2 frequens est mos re
gũ ⁊ dñoꝝ.ad qđ facit qđ pulchre ponit Bar.in suo ꝯsi.xxxvĩ.
qđ incipit ex facto proponit᷑.nec omitto qđ elegãter ad propo
29 situ3 voluit Bar.in.d.l.de quibus in repe.in.iĩ.col.†qđ statur
assertioni doctoru3 dicentium aliquid de consuetudine serua
ri nisi ꝯrĩũ ꝓbet᷑ ⁊ hoc solũ fundamẽtũ sufficeret ad victoriam:
per qđ

per qđ al's in fi. casu ꝯsuluit genitor meus ⁊ subscripserūt se plu
res insignes doc. ¶ Scđo principal'r rūdet ꝙ ꝗꝗ talia feuda
sui na dicant indiuisibilia quoad iurisditionē ⁊ dignitatem:
tñ quoad administrationē ⁊ exercitiū iurisditionis pñt diui
di.s.vt vn⁹ vnā administrationē habeat vno anno.alius alio
anno.⁊ sic dñent alternis vicib⁹ vel ꝙ vnus habeat administra
tionē in vno loco.alius in alio.ita ꝯcludit Bar.per illū tex.in
l. inter tutores.in fi.ff.de admi.tu.in feudo comitat⁹ in spē. ⁊
ita limitat in tex.in.d.§.preterea ducat⁹. Idē ēt voluit Ang.
in.l.ij.§.ex his.ff.de ver ob.ar.l.lucius.in fi.ff.de aqua quoti.⁊
esti.facit optime qđ no.gl.in.c.l3.vi.q.iij.quā allegat Abbas
modernus in.c.fi.extra de re iud.⁊ hanc opi.approbant Bal
dus ⁊ Jac.aluaroti in.d.c.imperialē.§.preterea ducatus. Uñ
attenta ista opi. possent dicti feudatarij diuidere dicta loca
quoad administrationē prout.s.dictum est. ¶ Tertio rūdet
30 prout etiā in pūcto dr † ꝙ licet talia feuda essent indiuisibilia
tñ possunt per iudicem vni soli insolidū assignari in iudicio
diuisorio.⁊ hoc casu t3 diuisio qr nō dicitur diuidi feudu3 co
mitatus ⁊ scindi in partes ex quo vni integrū adiudicat. Ita
decidit in terminis Bal.in.d.c.imperialē.§.preterea ducat⁹.
allegat ad hoc tex.in.l.⁊ puto.§.j.ff.fami.her.⁊ in.l.si quis pu
tans.§.pe.⁊ gl.in.l.si familie.C.fami.her.vbi hoc t3 Bal.⁊ qđ
p ibi no.hoc idē voluit Bal.in.l.j.ff.de re.diui.in.ix.q. ¶ Pre
terea hoc ꝓbat.nam sicut non possunt vasalli inter se diuide
re hmōi feuda:ita plures dñi feudi nō possunt diuidere: quia
31 non cogitur vasallus † ꝓ vno feudo plures dños habere. ma
xime in ducatib⁹ comitatibus ⁊ marchionatibus.vt est tex.in
d.c.impialē.§.preterea ducat⁹.⁊ ibi no.tradit Spe.in titu.de
feu.§.qm.ver.xix.⁊ tñ Jo.an.sup.d.v.in addi.Spe.referendo
Host.in sum.in ti.de feu.dicit hoc verū nisi in diuisione feudū
ꝑuenerit ad vnū ipsoꝝ vl'al'r inter eos cōuenerit vt vn⁹ habeat
alleg.l.ij.§.fi.⁊ l.plane.⁊ d.l.puto.§.j.ff.fam.herc.⁊ l.cōi.diui
dundo.§.j.ff.cōi diuidūdo.ei ergo fieri pōt ꝙ nō stēt in cōione
vni feudū est assignandū sequēdo hanc viā. ¶ Quarto rūdet
ꝙ dictus.§.preterea ducatus.procedit qñ conceditur feudu3
comitatus vnius iurisditionis.secus si plura loca ⁊ castra cō
cedantur in feudū comitatus que habeant separatam iuris
ditionem.qr in illis cadit diuisio ita limitādo illum text.in.d.
§.preterea ducatus.cōsuluerunt doc.magne auctoritatis.s.d.
Franciscus de ramponibus ⁊ dñs Gaspar de calderinis ⁊ ha
beo eorum cōsiliū inter cōsilia Gasparis de calderinis in con
si.iij.qđ incipit in xpi noie amen ⁊c.in qōne testamēti seu diui
sionis bonoꝝ feudaliū ⁊c.vñ si dicta castra ⁊ loca habēt distin
ctas iurisditiones ⁊ separatas pñt diuidi diuidendo vnā iu
risditionē ab alia.non aūt diuidēdo vnā iurisditionē in ptes
¶ Quinto respondet ꝙ.d.§.preterea ducat⁹ procedit qñ feu
dū comitatus est penes vnū ⁊ deuenit ad plures heredes qui
representant personā vnius qr tales non possunt inter se diui
dere vt etiā hr in.c.si heredes.extra de testa.secus qñ feudū co
mitatus cōcederetur plurib⁹ a principio:qr tunc vel habem⁹
dicere concedentem noluisse cōcedere in feudū comitatus.qr
illud vr impossibile vt dictū fuit.s.in precedenti dubitatione
in vltimo fundamēto ꝫm Ja.aluaroti in.d.c.j.in fi.de feu.alie
na.al's habemus dicere principē voluisse imponere naturā di
uisibilē concedēdo plurib⁹ simpl'r:quo casu vnicuiqꝫ pro virili
videt concessisse vt in.d.l.reos.§.cū in tabulis.⁊ in.l.j.C.si plu
res vna sñia. Nulli aūt dubiū est dñm posse cōcedere diuisionē
fieri posse ēt de feudo comitatus:vt concludunt And.de yser
nia ⁊ alij in.d.§.preterea ducatus.⁊.s.plene dictū fuit. ¶ Et
sic dicendum esset diuisionem fieri posse ex mente ⁊ cōnētiōe
concedentis que maxime attēdenda est vt.s.in euidentialib⁹.
¶ Sexto respondet ꝙ ille tex.in terminis nr̄is nō ꝓcedit. Nā
est aduertendū ꝙ dicta loca ⁊ castra sunt in ducatu Mutine
vt ex tenore inuestiture dephendit.q quidē ducat⁹ in qualibet
sui parte censebatur indiuiduum.vt in.d.§.preterea ducatus.
⁊ tñ dictum ducatu3 diuisit dictus illustrissimus princeps cō
cedendo partē in comitatū:⁊ sic quātūcūqꝫ ducatus esset indi
uisibilis fuit effectus diuisibilis fuit diuisus cōcedendo partē
32 in comitatū illis nobilib⁹ de ragonib⁹ ergo vr ꝙ † dicta loca
semel effecta diuisibilia durent in persona cuiuscꝫ diuisibilia.
sicut in simili dicimus ꝙ res q̄ alienari non poterat semel effe
cta alienabilis durat in perpetuū alienabilis:vt in.l.pē.§.xv.
cū ibi no.ff.de leg.iij. Idē videm⁹ in simili ꝙ l3 cā nō sit dele
gabilis puta qr sit cā meri vel mixti imperij.vt in.l.j.in princ.
cū ibi no.ff.de offi.ei⁹.tñ si princeps semel delegat dr nām suā
mutare ⁊ efficitur in ꝑpetuū delegabilis ita cōcludit Bar.in
d.§.xv.⁊ idē tenēt Guil.⁊ Bar.in.d.l.j.ff.de off.ei⁹.⁊ vr casus
in.l.j.C.q pro sua iurisditione.vbi hoc tenēt glo.Bart.Bald.
Ang.⁊ Bal.in.ij.C.de pe.iud.⁊ Jmo.in.c.fi extra de offic.de
leg.sicut etiā dicimus ꝙ actio q̄ sui natura nō trāsit ad hr̄des
si semel efficitur trāsitoria in perpetuū trāsit in quoslibet here
des.vt est casus in.⁊ ibi no.in.l.videam⁹.ff.qđ met.cā. vr eñ
principem voluisse dicta bona diuidi posse ex quo plurib⁹ cō
cessit ⁊ ex quo diuisit ducatū mutine. ¶ Septimo rūdet psup
33 ponendo ꝙ † feudū pr̄nū ⁊ antiquū qđ iure hereditario trans
mittitur ad heredes filios ⁊ descēdētes in infinitū vt in.c.j.de
feudi successio.⁊ sic feudū pr̄nū ⁊ antiquū vr esse diuisibile.vt
in.c.oēs.si de feu.fue.contro.nam vt dicit Bal.in.d.§.preterea
ducat⁹.ꝙ iste dignitates regales de iure non transmittuntur.
⁊ sic infert ꝙ non diuiduntur l3 dicat talē consequētiam nō va
lere per.l.cōi diuidun.ff.cōmuni diuid. ¶ Patet ergo ꝙ feu
dum paternū ⁊ antiquum qđ transmittitur est diuisibile cum
alia feuda preter illa dignitatū dicant trāsmissibilia ⁊ diuisi
bilia ita ⁊ de quo querim⁹.qm ex tenore inuestiture datur in
telligi ꝙ feudū de quo querimus in oībus ⁊ per oīa fuit equi
34 paratū pr̄no ⁊ antiquo feudo. Regula autem est ꝙ † virt⁹ ter
mini ad quē fit equiparatio trāsfunditur in terminū eqpara
tū.ista est theorica Ja.de are.⁊ Bar.in.l.j.ff.de leg.j. Et maxi
me ꝓpter illa verba in oībus ⁊ per oīa.p no.p Guil.⁊ Bal.in
l.oīa ꝓuilegia.C.de epi.et cle.et ꝓ illa doctrina Barto al's alle
gabā tex.in.l.illud.ff.de dona.cā mortis.et i.l.j.§.j.si qd i frau.
pr̄o.et insti.de dona.§.est et aliud.et gl.q̄ hoc dicit in.c.j.extra
ne sede va. ¶ Octauo rūdet qđ presupponēdo qđ regulariter
35 feudum dr diuisibile.vt in.d.c.oēs. † et sic dispō.d.§.preterea.
est exorbitans nedū a regulis iuris cōis.de qua in.l.in hoc iu
diciū.§.si conueniat.ff.cōi diui.et in.l.fin.C.cōi di. Sed ēt a re
gulis consuetudinū feudorum. Ergo dictus.§.est stricte itēp
tandus et reducendus inqūtum possibile est ad cōes regulas.
argu.l.si serui vestri.C.de noxali.cum ibi nota.⁊ eius qđ hr in
l.fi.§.in computatione.C.de iure deliber.ex quo presupposito
sumitur assumptu3 ꝙ dictus.§.preterea ducatus. est intelligē
dus in bonis et rebus concessis proie in feudum comitatus.
arg.l.quicqd astringende.ff.de verb.ob.et.l.iij.§.hec verba.ff.
de neg.gest.cū vulg.sed in casu nostro non sumus in rebus ꝓ
prie datis in feudum comitatus.vt ex plurimis ostensum fuit
in precedenti dubitatione.igitur ⁊c.l3 eñ aliquo respectu pos
set dici feudū comitat⁹.nō tñ pōt dici simpl'r feudū comitat⁹:
sed ꝫm qd verba autē debent intelligi simpl'r et non ꝫm qd.l.
hoc legatū.ff.de leg.iij.et in.l.titie testatoris.et ibi Bal.et alij.
ff.de leg.j.et debēt intelligi in potentiori significatu.l.j.§.q in
perpetuum.ff.si ager vl' emphy.petatur.ergo dispō.d.§.debet
intelligi in feudo comitatus simpl'r et nō ꝫm qd.et sic nō vēdi
cabit sibi locū in terminis nostris.et maxime veru3 arbitrarer
si predictis locis et castris nō cōueniret talis regalis dignitas
sed ex priuilegio essent erecta adeo qđ non resultaret incōmo
ditas prefato Illustrissimo principi ex eorū diuisione. qr non
proprie esset comitatus nec talis de quo loqtur.d.§. preterea.
attenta rōne ibi assignata qua cessante deberet cessare dispō
l.adigere.§.ꝗuis.ff.de iure patro.c.cū cessante. extra de app.
et statim latius dicet. ¶ Nono rūdetur presupponēdo rōnem
illius tex.s.in cōtrariū allegatā. Jtē presupponēdo ꝙ sicut l3
arguere a rōne expssa in.l.vt in milites agrū.ff.de re mili. ⁊ in
l.his solis.C.de reuo.do.⁊ per Bal.post Pe.⁊ Cy.in.l.nō du
biū.C.de legi.ita etiā l3 arguere a coniecturata rōne.vt p bal.
in maximū vitium.C.de libe.prete.et in.l.ꝗuis.C.de fisteicom
mis.⁊ sequitur Pau.de cast.⁊ Cuma.in.l.si vero.§.de viro.ff.
solu.ma. Ita ecōtrario sicut l3 arguere a rōne.l.expressa cessan
te.vt in.d.§.ꝗuis.ita l3 arguere a rōne tacita cessante qr quod
operatur ꝓpositum in proposito operaretur oppositu3 in op
posito.l.si vt proponis.C.de nup.l.si ex toto.in princi.ff. de le
ga.j.rectū eñ sui iudex est ⁊ oblig.vt inqt Aristoteles.j. Topi
corum. Quo premisso stante arguitur rō finalis.s.assignata.
d.§.preterea ducatus.cessat i casu nr̄o. Jgitur nō h3 locū i ter
minis nostris ꝯñia no.per presuppositum ⁊ probatur p textū
cum ibi plene no.per Bar.in.l.ij.§.fi.ff.de dona. Assumptu3
probo.nā oīs rō assignata quare tale feudū non possit diuidi
tendit ad conseruationē dignitatis concesse respectu superio
ris. Sed stante diuisione ⁊ discordia ⁊ scandalis eminētibus
sequit cōtrarius effectus:qr poti⁹ feudū dissipat iuxta illud
36 Salust. † concordia parue res crescūt discordia maxime dila
buntur.⁊ iuxta illud Christi. Oē regnū in se diuisum desolabi
tur.⁊ domus supra domū cadet:sicut eñ vnio parit conserua
ta ita ex opposito discordia parit dissipationem ⁊ destructionē
ei ergo adest discordia ⁊ imminet scādalū p que apparet ꝙ nō
diuisio opabit destructionē.ergo eoꝝ diuisio operabitur con
37 seruationē.natura † eñ cōtrarioꝝ est vt mutuo se expellāt: vt
secūdo Methaphysice testat Aristo. ⁊ ꝓbat i.l.vbi repugnā
tia.ff.de reg.iur.⁊ in.l.j.C.de fur.⁊ ideo empta que nolūt ma
le disponi ꝓpter vnionem desiderant vbi mala seqret dispō.
38 † vnio desiderari non debet s3 poti⁹ diuisio.pfectior eñ tūc dr
diuisio ꝙ vnio ex quo diuisio inducit magis cōseruatione3: ꝙ
vnio.⁊ sic pfectiores operationes vt scribit.vij.metaphysice.
redditur eñ effectus similis sue cause.l.j.C.de ordi.iudi.⁊ l.fi.
39 C.de ordi.cogni.⁊ in.c.ij.eodem titulo. Preterea † oīa que tē

dunt ad finē iudicant̄ ſm ſi.l.oīno.ff.de ſponſalibus.cūcta em̄ ſm finē moderari appet vt ſcribit ēt philoſoph⁹ i.ij.de aīa ꝛ ꝓbat apte in.j.ethicoꝝ.finis aūt eſt cōſeruatio cū nālis apetitus oīm reꝝ ſit ad ſui cōſeruationē.vt in.j.de phiſico auditu ſcribit Ariſtoteł.dū dicit.Oē em̄ ens appetit ſemp manere: vñ finis cuiuſlibet principis ac reipublice eſt vt bñ oēs beateqꝫ viuant quoꝝ cām gerūt ſinanturqꝫ libertate trāglla pace atqꝫ natura li amicabilitate.vt.j.politicoꝝ ſcribit Ariſtote.hoc aūt eſſe nō pōt ſi cōplicata dñia fuerint diſſidētia ꝛ maxime ſi ſcādalū immineat cū trāgllitate ꝛ pari opponat̄ diſcordia vt plene ꝓbat ſ.Thomas.in.ij.ij.q.xxxvij.in prin.vñ nō eſt cēſendū leges ꝓhi
40 bere diuiſionē.qñ ex tali diuiſione ſeqret̄ ſcādalū† cū leges ꝓuideāt in oīb⁹ rōnē oīm vtilitatē ꝓiectātes.vt.v.Ethicoꝝ probat Ariſto.ꝛ ꝓbatur in.l.nā ꝛ demoſthenes.ff.de legi.vbi aūt nō adeſt vtilitas ſꝫ poti⁹ oppoſitū nō eſt cēſendū leges ꝓhidiſſe.ꝛ idō prefatus illuſtriſſimus pricēps q ſemp oī cura ꝛ diligētia ad finē cōſeruationis ſui dñij fuit intētus dꝫ ad cōſentiēdū huic diuiſioni induci quo cōſentiēte oīs ceſſabit dubitatio ſuppoſita ei⁹ ꝑtāte quā ampliſſimā eſſe arguunt inueſtiture trāſmiſſe: ꝛ ſic eo volente iuridice fieri ꝛ ſcādalis obuiabit̄. Deciſo ꝛ vltimo rñdet̄.Nā ꝛ ſi alr̄s nō eſſet licitū tñ rōne orte diſcordie ꝛ ſcādali eminētis euitādi dꝫ hoc licere qd̄ ꝓbat̄ ſuppoſito qd̄ vbi cōſuetudo feudi non loqtur recurrim⁹ ad ius cōe.caſus ē ibi no.in.c.j.de cogn.feu.ei ergo tex.in.§.ꝑterea ducat⁹.nihil dicit qñ ſcādalū immineret ꝛ maxima diſcordia vel debem⁹ dicere illū tex.hoc caſu nō loq tanqꝫ diuerſo: ꝛ ſic nos remanere ī diſpōne iuris cōis vel legē feudi tāqꝫ ꝑticularē recipere iterpretationē a iure cōi tanqꝫ a lege gñali ſicut in ſtatutis dicim⁹. ar. ei⁹ qd̄ hr̄ in.l.nā ꝛ poſteriores.ff.de legi.ꝛ ꝑ Bar.in.l.oēs ppl'i. in.vj.q.ꝛ pleriqꝫ ēt dicūt in.d.c.j.de feu.cogni.ꝙ ſicut in ſtatutis ita in cōſuetudinib⁹ feudoꝝ lꝫ arguere.ſtāte ergo ꝓhibitione diuiſionis per pactū de iure cōi ad certū tp̄s quo caſu validū eſt.vt in.d.l.in hoc iudiciū.§.ſi cōueniat.ff.cōi diui.tñ fieri pōt diuiſio ꝑp ortā diſcordiā.immo fortius ſi tñ validū eſt argumētū de pacto ad ſtatutū vt tradit in rubri.C. de decre.decur.ꝛ in.l.nō impoſſibile.ff.de pac.Immo forti⁹ ſtāte mandato teſtatoris de nō diuidundo ad certū tp̄s tñ eadē de cā diuiſio fieri pōt.ꝛ tñ mādatū teſtatoris per.l.ſeruari dꝫ vt in autē. de nup.§.diſponat vt hec oīa ꝓbant̄ ex his q̄ ponit Jacob⁹ de are.in.l.ſi.§.luci⁹.ff.de leg.ij.ꝛ Bar.ꝛ Bal.in.l.ſi cōuenerit.ff. pro ſocio.ꝛ Bal.in conſi.ſuo qd̄ incipit Viſo dicto puncto dico ꝛc.idem videmus in prohibitiōe legali in.l.iubemus nulli. C.de ſa.ſan.ec.ꝛ p Bar.i.l.qd̄ dꝛ de tu'e.ꝛ i.l.iter pupillos ff.de auē.tu.ꝛ Bal.in.l.j.ff.de re.eo.ꝛ i.l.j.C.ſi aduer.trāſac. ¶ Qui
41 bus etiā accedat.† Nā rōne ſcādali euitādi recedimus ab expreſſa.l.diſpoſitione vt ꝓbat̄ in.l.q.r.ff.ad.l.corne.de fic.ꝛ in.l. ſi quis filio exheredato circa mediū.ff.de iniuſto teſt.q̄ i.c.ſi qñ de reſcrip.ꝛ in.c.cū teneamur.extra de ꝓbē.ꝛ ꝑ id qd̄ no.glo.in c.ſi illa.j.q.vij.ꝛ in.c.apoſtolica.viij.q.j.ꝛ qd̄ tradit Car.florē. in repe.c.ꝑpendim⁹.ex̄ de ſentē.excō.prout hec ꝛ plura alia iura adducit ad ꝓpoſitū Ludo.ro.in.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſolu. ma.in.vij.fallentia.ꝛ ꝑ Jo.an.in.c.ſi.de offi.delega.lib.vj.ꝛ in c.ſi.de pac.eo.lib.Ex quib⁹ concludo diuiſionē in terminis noſtris eſſe permiſſam.ꝛ ſi etiā dicamus dicta bona conceſſa eſſe feudū comitatus ꝛ pꝫ rñſum eſſe in fine ad ꝫria: ꝛ hec quoad ſecūdam dubitationem. ¶ Circa tertiā ꝛ vltimam dubitatio
42 nē etiā prima facie in terminis nr̄is videbat̄ dicendū ꝙ † quātūcūqꝫ non cēſerentur data in feudū comitatus ſed iuriſdictio tñ ꝙ nō poſſent diuidi.ꝛ hic etiā diſcutiet̄ quid iuris de bonis ſecūdo loco in feudū cōceſſis que dicuntur cōceſſa in feudū iuriſditionis vt infra oſtendetur. ¶ Hec aūt cōcluſio ꝓbat̄ primo per tex.in.d.c.imperialē.§.preterea ducatus.in.ij.reſpōſo. vbi tex.dicit ꝙ aliud feudum.ſ.quā dignitatem diuiditur ſi
43 conſortes voluerint.ergo † a contrario ſenſu probat ille text⁹ ꝙ ſi conſortes noluerint ꝙ tale feudū non diuidatur. Qd̄ arg. validiſſimum eſt in iure: vt in.l.j.ꝛ ibi plene no.ff.de offi.eius cui manda.eſt iuriſditio.ꝛ in.l.qui teſtamento.§.mulier.et ibi plene p Bal.ff.de teſta.ꝛ in.l.inter ſocerū.§.cū inter.ff.de pact. dotalibus.tradit Bal.in.l.cōuenticulā.C.de epiſ.ꝛ cler. Sꝫ in caſu noſtro vn⁹ ex cōſortib⁹ hoc eſt vnus ex feudatarijs contra dicit.ergo eo contradicente tale feudū diuidi non poteſt. Se
44 cundo predicta concluſio cōfirmat̄.nam † feudum dicit̄ ſerui tus quedā ſm Bal.in.l.ſi plures.C.de condi.inſer.ꝛ probatur hoc in.c.j.§.nulla.per quos fiat inueſtit.ꝛ in.c.j.§.ſimiliter.de capi.qui cur.vendidit.ſed ſeruitus dicitur quid indiuiſibile vt in.l.ſtipulationes nō diui.ff.de ver.ob.ꝛ ibi plene no.ꝛ in.l. ij.§.ex his.ff.de verborum obliga.igitur ꝛc ¶ Tertio hec opinio confirmatur per tertiū.l.imperator.ff.ad municipales vbi expreſſe habetur ꝙ magiſtratuum officium eſt indiuiduum. Item iuriſditio videtur quid indiuiduum cum pro parte explicari non poſſit.vt in.l.in hoc iudicio.ff.fami. hercī ſi ergo iuriſditio dicitur eſſe qd indiuiduū.ergo nō cadit diuiſio ꝛc.

¶ His tamen ꝛ alijs que in contrarium argumentando addu poſſent contrariam opi.veriorem exiſtimo ꝙ talia feuda iuriſditionis nō habentia annexā dignitatē regalē diuidi poſſunt cuiuſmodi eſt feudū ſcd̄o loco cōceſſuꝫ de dictis alijs terris caſtris ꝛ villis anno dñi.Mcccclxv.qm̄ illa nō fuerunt cōceſſa in feudū comitatus: ſed ſimplicis iuriſditionis. qd̄ clare pꝫ cū dicta loca ꝛ caſtra nō affirmet̄ habere annexā dignitatē comitat⁹ ergo non poſſunt dici conceſſa in feudum comitatus: vt in.c.j. cū ibi no.qꝫ dicat̄ dux comes vel marchio. Itē qꝛ in nulla ꝑte inueſtiture dꝛ ꝙ cōcedant̄ in feudū comitat⁹ ſꝫ tm̄ iuriſditio. Igitur hoc dici nō pōt cū omiſſum habeatur ꝓ omiſſo.l.ſi ſtipulat⁹.§.griſogonus.ff.de ver.ob.ꝛ.ſ.lati⁹ dictū fuit. Itē qꝛ dicta loca fuerūt cōceſſa ꝑ prefatū illuſtriſſimū ducē auctorita
45 te ꝓprial† ꝛ ſic nō pñt dici cōceſſa in feudū qd̄ habeat annexā dignitatē regalē que non pōt tribui niſi ꝑ imꝑatorē vel reges. vt in.d.c.j.qs dicat̄ dux comes ꝛ in.c.j.de feu.marchie.cū vtrobiqꝫ no.ꝛ ſupra latius dictū fuit in prima dubitatione. vnde concludo tale feudum diuidi poſſe. ¶ Que cōcluſio plurimis ꝓbat̄.primo ꝑ tex.in.d.§.ducat⁹.vbi tex.ꝓhibet diuiſionē in certis caſibus.ſ.in feudis dignitatū puta ducatus comitū ꝛc. ergo in alijs feudis vr̄ diuiſionē cōcedere.l.cū pretoꝝ.ff.de iud. l.maritus.C.de ꝓcu.ꝛ.l.ſi.C.de pac.cōuē.ꝛ ideo dicit tex.aliud vero feudū.ſ.preter feudū dignitatis diuidit̄. ¶ Secundo hec concluſio ꝓbat̄ qꝛ ſi in caſu nr̄o admittit̄ diuiſio dato ꝙ eſſent cōceſſa in feudū comitatus.ergo multomagis diuiſio cenſet̄ ꝑmiſſa cū magis dicat̄ indiuiduū feudū comitat⁹ ꝙ alia.vt i.d. §.preterea ducatus.argu.aut̄.multomagis.C.de ſacroſan.ecc. ¶ Tertio qꝛ ſi cōſuetudo eſt in Italia ꝙ feuda regalium dignitatum diuidātur vt dixi in precedēti dubitatione ſm Jo. and.ergo multomagis conſuetudo eſſe debet in alijs nō regalibus. ¶ Quarto qꝛ ſicut in feudo comitatus dictum eſt: ita in alijs cadit diuiſio vel qd̄ alternis annis vaſalli exerceāt iuriſditionem ꝛ adminiſtrēt.vel qd̄ vn⁹ exerceat vſqꝫ ad talē locū alius citra prout.ſ.dictum fuit in precedenti dubitatione ꝛ in ſpecie ita cōcludit Bal.ꝛ ſequitur Jac. aluaroti.in.d.§.preterea ducatus.argu.l.quotiens.ff.de vſufr.ꝛ.l.lucio.ff.de aq̄ quoti.ꝛ eſtiua.ꝛ fuerunt verba Jaco.de ardizonibus.in tit.qbus mo.feu.amit.ꝛ ſub rubricella verū feuda iuriſditionis diuidi pñt.ꝛ hāc opi.tꝫ Spe.in ti.de feu.§.qm̄.ver.iij.ꝛ eſt cōis oīum opi. ¶ Quinto qꝛ pōt fieri diuiſio ſi feudū vni adiudicaret̄ ſm qd̄ plene dictū fuit.ſ.in precedenti dubitatione. ¶ Sexto pōt fieri diuiſio qꝛ a principio plurib⁹ dicta loca ꝛ caſtra cōceſſa ēt in ſecūda inueſtitura fuerūt cōceſſa.ꝛ ſic viril'r iuxta.d.l. reos. §.cū in tabulis.ff.de duo.reis.ꝛ.ſ.clari⁹ dictū eſt. Immo qd̄ fortius eſt in caſu noſtro fuerit facta cōceſſio trib⁹ vnicuiqꝫ ꝓ tertia ꝛ ſic videt̄ fuiſſe de intentione partiū ꝛ concedentis qd̄ tale feudū diuidi poſſet. ¶ Septimo dato ꝙ predicta ceſſarēt tñ rōne eminentis ſcandali poſſet hec diuiſio fieri ꝛ ad hec adduco oīa que adducta fuerunt in precedenti dubitatione in duabus vltimis rōnib⁹: ꝛ oīa alia adducta.ſ.poſſent iterū ad ꝓpoſitū adduci: ſꝫ nō eſt expediens qꝛ cōis oīm opinio cātat ꝙ in feudo iuriſditionis cadat diuiſio.immo dicit Bal.in.d. §.preterea ducat⁹.ꝛ ſeqt̄ Ja. aluaroti qꝛ in tali feudo cadit vera diuiſio iuriſditionis ꝛ adminiſtrationis. Solū reſtat reſpōdere ad rōnes in ꝫrium adductas. Quibus ſolutis clariſſima apparebit deciſio.ad primā rñdet̄ ꝙ lꝫ tex.in.d.§.preterea ducatus dicat ſimpl'r ſi cōſortes voluerūt ꝛ doc.intelligāt illuꝫ tex.ēt in feudo iuriſditionis pōt diuidi: nec diſtinguunt an cōſors ꝛ ſocius ſine cōfeudatari⁹ voluerit vel nō.ergo indiſtincte debēt intelligi.l.j.§.ꝛ gñal'r.ff.de lega.preſtā.xix.diſtin.ſi romanoꝝ.ſi em̄ doctores hoc voluiſſent vtiqꝫ expreſſiſſent.l.vnica.§. ſin autem a deficienti.C.de caducis tollen.ſed non ſine cā non diſſenſerunt predicto mō.qꝛ predicta inductio a cōtrario ſenſu non eſt de intentione illius tex.ſed verus intellectus eſt: qꝛ in primo reſponſo dicit qd̄ feuda comitatus ducatus ꝛc. non diuidunt̄ aduerſatiue ſubdit.aliud aūt feudū ſi conſortes voluerint diuidatur.ꝛ ſic aduerſat̄ precedēti rñſo qd̄ loquitur de feudo qd̄ nō pōt diuidi ēt conſortib⁹ volentib⁹ quaſi dicat qd̄ aliud feudū eis volentib⁹ diuidi poteſt.facit regl'a qd̄ vbicūqꝫ non eſt ꝓhibita diuiſio cōcedit̄ etiā aduerſario inuito qꝛ nemo ſtare cogit̄ in cōiōne.d.l.in hoc iudicium.§.ſi conueniet.ff.
46 cōi diuidū. ¶ Preterea predictū† argumētū a ꝫrio ſenſu nō dꝫ ſumi ad correctionē iuriū.vt no.Bar.in.l.oēs populi.ff.de iuſti.ꝛ iur.et eſt glo.in.c.cupiētes.§.qd̄ ſi per.xx.de electio. lib. vj. Item voluit glo.in.c.j.de etate et quali.lib.vj.et gl.ſi.in.l.vt liberis.ibi nec lex vetat.C.de colla.quam ibi ad hoc ponderat Fulgo.ſed in caſu noſtro ſumeretur argumētum a ꝫrio ſenſu. ¶ Primo induceret̄ correctio iuris cōmunis qd̄ vult neminē cogi ſtare in diuiſione.vt in.d.§.ſi conueniat.cū ſimi. Item et correctio iuris conſuetudinarij qd̄ videtur ꝑmittere diuiſionē vt in.c.oēs filij.ſi de feu.fue ꝯtrouerſia.dicit enim Bald.in.l.ſi plures.e.in.ij.colum.qd̄ feuda regul'r ſunt diuidua ꝑter feuduꝫ francum

francum ⁊ feudum habẽs annexã dignitatẽ vt ibi latius p eũ.
immo fortius dici posset ꝙ in cõsuetudinibus feudoꝝ nõ põt
sumi arg.a ɔ̃rio sensu.nam vt notabiliter ingt tex.in.c.j.extra
47 de feudi cogni.tũc †quis põt vti lege scripta qñ casus nõ est cõ
prehensus in consuetudine feudi.vñ notandũ est ꝙ dicit com
prehensus ⁊ sic intelligit ꝙ sic comprehensus ex ꝓprio signifi-
catu verboꝝ iuxta no.p Bar.in.l.j.ff.de ṽ.sig.⁊ sic qñ casus nõ
reperit̃ scriptus ⁊ expressus in cõsuetudine feudi.i.in cõstõni-
bus feudalibus expresse vel etiã tacite ex significatu tñ verboꝝ
consuetudinis scripte vł ex mẽte intrĩseca tũc debem⁹ vti.l.scri
pta.ergo in eo qđ venit a ɔ̃rio sensu cõsuetudinis debem⁹ vti
l.scripta.qm̃ argumẽtum a ɔ̃rio sensu đ sumi ex coniectura.vt
48 est tex.cũ glo. in.l.apđ antiquos.C.de fur.sed id †qđ sumit̃ ex
coniectura đ sumi ĩproprie vt in.l.j.ff.si tabule testamẽti nul
le extabãt.igit̃ ⁊c.¶ Preterea dicit̃ sumi indirecte:vt in.c.cuꝫ
apostolica.in fi.de his q̃ fiunt a prela.sine cõsen.ca.Itẽ đ sumi
ficte:vt ꝓbat̃ in.l.si ꝓcuratorẽ.§.si ignorãtes.ff.mandati.in ṽ.
intelligere.qđ denotat fictionẽ vt no.gl.⁊ in.l.heres qñqꝫ.ff.de
acqui.here.¶ Si ergo habem⁹ stare in iure cõi clara est decisio
⁊ hoc maxime in terminis nostris ꝓpter discordias ⁊ ratione
eminẽtis scandali.q si sumẽdo argumẽtũ a cõtrario sensu stan
tibus predictis impediret̃ diuisio resultaret absurdũ rõne dis
cordie ⁊ imminẽtis scandali.ergo non dꝫ sumi.l.conuenticulã
⁊ ibi plene per Bal.C.de epi.⁊ cle.⁊.l.ij.⁊ ibi per Bal.C.de cõ
di.inser.⁊ ex his remanet soluta prima rõ.¶ Minusqꝫ ob.se-
cũda rõ.q vt dicit Jaco.de ardizonis in.d.rubricella.vtrũ feu
dum iurisditionis diuidi possit.lꝫ feudũ sit species seruitutis
tñ equiparatur vsufructui.⁊ sic sicut vsusfructus poterit diui
di.alleg.quod habet̃ in.l.cõi diuidundo.§.si duo.⁊.§.tñ de vsu
fructu.ff.cõi diui.⁊ in.l.j.§.si vsufru.ff.ad.l.fal.cuꝫ plurib⁹ aliis
⁊ hoc sequit̃ Specu.in ti.de feu.⁊ in.d.ṽ.xxxiiij.⁊ Bal.⁊ Jac.
de aluerotis in.d.§.preterea ducat⁹ ei em̃ feuduꝫ equiparatur
vsufructui vt dicũt p̃fati doc.⁊ tꝫ etiã Bal.in.c.§.j.hoc quoqꝫ
de success.feu.⁊ in.c.j.§.si.qui.mo.feu.amit.ergo sequitur cla-
re ꝙ vsusfructus est diuisibilis.l.v.ff.de vsufr.tradit̃ per Bar.
⁊ doc.in.l.stipulationes nõ diuidunt̃.ff.de verbo.ob.ita ⁊ tale
feudũ dꝫ censeri diuiduum.¶ Nec obst.tertia rõ.quoniam vt
49 ingt Bal.in.d.§.preterea ducatus.† ipsa substantia iurisdi-
tionis diuidi nõ põt cũ sit p̃cise qđ incorꝑale.sꝫ ad diuisionẽ
peruenit̃ p diuisionẽ territorij vel per subalternationes tẽpo-
rũ vt.s̃.dictũ fuit.vnde q concept⁹ mentis nescit diuidere iu-
risditionis substantiã diuidit cõmoditatem.ar.l.nõ satis.§.
si ego.ff.queadmo.ser.amit.⁊.l.alienã.l.§.fin.ff.de neg.gest.in-
corporalia em̃ non diuidunt̃ per se sed in cõsequẽtiaꝫ rei corpo
ralis.l.arboꝝ.§.aquarũ.ff.cõi diuid.⁊ ad hoc allegat Bal.Ja.
de ardizonib⁹ in.d.rubricella.vtrum dictũ feudũ iurisditiõis
50 diuidi possit.nã ⁊ in sitl videmus ꝙ †vsusfructus prout est ius
vtendi ⁊c.vt in.l.j.ff.de vsufr.tanq̃ quid incorporale đ indiui
duus.⁊ ita intelligit̃ qđ hr̃ in.l.si cũ duorũ.ff.de stipula.seruo.
tradũt Bar.⁊ doc.in.d.l.stipłones non diuidunt̃.⁊ tñ aliis re
spectibus est diuiduus.s.respectu constõnis:q pro parte cõsti
tui põt diuidit̃ inter heredes.⁊ p ꝑte solui põt vt plene decla-
rãt doc.⁊ ibi plenissime scripsi in.d.l.stipłones non diui.⁊ qđ
tale feudũ diuidi possit oẽs cõsentiũt.⁊ ex his remanent solu-
te rõnes in ɔ̃riũ adducte.¶ Sed postremo restat vna dubita-
tio circa ambas vltimas qõnes.s̃.determinatas q in pũcto đ
ꝙ filius comitis Guidonis qui instat diuisionẽ fieri est minor
xx.annis.ergo đ ꝙ non possit prouocare ad diuisionem reruꝫ
immobilium.vt hr̃ in.l.si pupilloꝝ.in prin.ff.de reb.eoꝝ.sꝫ ad
51 hoc facilis est rñsio ꝙ fieri †põt legitima cã subsistẽte ⁊ ꝓuoca
re põt ad diuisionẽ rõne discordie ⁊ imminẽtis scãdali.ita no.
in.d.l.si pupilloꝝ.⁊ in.l.pe.C.de prediis mino.⁊ ita no.Cyn.⁊
Bal.in.l.iubemus nulli.C.de sacrosan.ec.⁊ gl.in.l.inter pupil
los.ff.de aucto.tu.⁊ Bal.in.l.fi.C.cõi diuid.vnde cũ hic subsit
legitima causa etiã ipse minor põt ad diuisionem prouocare.
¶ Sed adhuc restat alia dubitatio.q lꝫ in feudo iurisditio-
nis hec rñsio ꝓcedat ꝙ nõ est ꝓhibitũ diuidi:tñ nõ vr̃ procede
re in feudo comitatus:⁊ sic concurrit simul duplex prohibitio
52 diuisionis.¶ †Prima q minor non põt ad diuisionẽ prouo
care.¶ Secũda q feudũ prohibet̃ diuidi.qbus duab⁹ prohi-
bitionibus simul iũctis vr̃ ꝙ etiã legitima cã subsistente non
possit minor ꝓuocare ad diuisionẽ.⁊ p tex.no.in.l.ij.C.de vsuc.
ꝓ emp.⁊ p illũ tex.dixit Jo.de imo.in.l.filiusfa.§.diui.ff.de le-
ga.j.allegãdo etiã Inn.in.c.raynaldus.de testa.⁊ glo.in.l.fin.
C.de reb.alie.non alienã.ad idẽ tex.vero in aut.de alie.emphy.
§.sanctissimis.⁊ qđ p illũ tex.dixit sing.Bar.ĩ.c.j.§.preterea.
de capi.corradi.facit tex.in.l.tutelã.iuncta gl.C.de admin.tu.
qđ dicit Bal.in.l.fi.C.de pac.inter emp.sed ad hoc etiã facit̃
respondet̃ ꝙ nos sumus in casu quo diuisio feudi comitatus
nõ est prohibita.⁊ sic non concurrit duplex ꝓhibitio cũ ex plu
rimis capitibus ostensum fuerit diuisionẽ fieri posse.¶ Pre-
terea hic non solum ꝓuocat ad diuisionem minor sed etiã ma
ior q prouocat etiã comes vngarie ⁊ sic fieri põt diuisio rõne
ꝓuocationis ad diuisionẽ ipsius maioris.¶ Minor em̃ qua-
ten⁹ est prouocat⁹ põt ad diuisionẽ venire dictũ est no. Jo.an.
in addi.Spec.in ti.de iudi.§.sequit̃ videre.ṽ.pone ꝙ talis.in
addi.que incipit ad hec no.¶ Et ex his sunt expedita omnia
dubia ex suprascripto themate elicita.

¶ Consilium.lxviij.

1 Legatum ob cãm debet cessare causa cessante.
2 Conditio habitandi cũ filiis dicitur conditio mixta.
3 Donec aduerbiũ qđ importet.⁊ nu.4.⁊.8.
5 Legatũ factũ sub conditione morandi cum filiis videt̃ factum contemplatione legatarij.
6 Uerba velle habitare quid importent.
7 Interpretatio benignior est amplectenda.
9 Uerba dominam massariam ⁊ vsufructuariã qđ importent.
10 Legitima deducit̃ de legato vsufru.oĩm bo.

Oannes magister fran-
cisci de ciuitate castelli decessit cõdito testamẽto in
quo dñam Leonardã eius vxorem dñam Madon
nã ⁊ vsufructuariã oĩm ⁊ singulorum bonorum suorum ⁊c.do
nec caste ⁊ honeste vixerit ⁊ in domo eiusdẽ testatoris cũ filiis
suis habitare voluerit ⁊ vitã vidualẽ ⁊ castã seruauerit reliqt
heredes aũt vniuersales instituit.G.eius filiũ iã natũ ⁊ post-
humũ ⁊ eos inuicẽ substituit ⁊c.⁊ casu quo dicti eius filij oẽs
morerent̃ in pupillari etate vel postea qñcũqꝫ sine filiis legiti-
mis ⁊ naturalibus tũc ⁊ eo casu substituit eisdeꝫ filiis suis Ge
rardinum ⁊ anastasiũ suprascriptos ipsius testatoris nepotes
ex fratre ꝓ equali portione.Cõtingit ꝙ dicta do.Leonar.ha-
bitauit cũ filiis suis predictis vsqꝫ ad mortẽ.⁊ semp caste ⁊ ho
neste vixit ⁊ vitã vidualẽ seruauit ⁊ seruat.Mortuis igit̃ di-
ctis suis filiis ĩ pupillari etate:⁊ deuoluta hr̃editate ⁊ bonis di
cti quõdã Joannis ⁊ dictoꝝ filioꝝ ad dictos.G.⁊.A.substitu
tos vigore pupillaris substõnis predicte reuocat̃ in dubium.
vtrũ dicta do.Leonarda non possit amplius stare ⁊ habita-
re cũ filiis suis predictis ⁊ mortui sunt.⁊ per eam non stet sed
per casum mortis predicte debeat conseq dictũ legatum pro
futuro tp̃e ⁊ qđ conseq possit nũc mortuis filiis contendẽs cũ
G.⁊.A.predictis nepotibus dicti testatoris ex fratre substitu
tis vt predicit̃ ⁊c.¶ Cor mundũ crea in me deus ⁊ spm̃ rectuꝫ
innoua in visceribus meis intercedente intemerata gloriosa
virgine Katherina de senis vt rectũ sit iudiciũ meum.¶ Cir-
ca primum vꝫ vtrũ expirauerit dictum legatũ p mortẽ filiorũ
1 dicti testatoris.arguit̃ primo ꝙ sic †nã legatum relictũ ob cau
sam determinat̃ ƀm cãm sibi annexã.vt.l.seyo amico ĩ p̃n.ff.de
ann.leg.sꝫ legatũ de quo agit̃ vr̃ factũ dicte vxori ad finẽ vt ha
bitãdo cũ filiis vtilr̃ egerat negocia filiorũ ⁊ curã habeat bo-
noꝝ dictoꝝ filioꝝ.vt.l.illis.§.fi.ff.de cõdi.⁊ demõ.⁊ ɔ̃nr ad vti
litatẽ dictoꝝ filioꝝ.ergo ɔ̃seqt̃ ꝙ cũ cã pp quã dictũ legatũ fuit
factũ iã cesset ꝓpter mortẽ dictoꝝ filioꝝ ꝙ cesset etiã legatum.
¶ Scđo ꝓbat̃ nã cõditio mixta deficiẽs casu q superuẽit in ꝑso
na illoꝝ qb⁹ debebit impleri facit extingui legatũ.l.legatuꝫ.C.
de cõdi.inser.⁊.l.in testõ.ff.de cõdi.⁊ demõ.sed ista cõditio ha
bitãdi cũ filiis đ cõditio mixta q pẽdet ex volũtate legatarie
predicte ⁊ filioꝝ q̃ deficit ꝓpter casuꝫ mortis dictoꝝ filioꝝ cuꝫ
2 qb⁹ ampli⁹ habitare nõ põt.ergo ⁊c.Qđ aũt ista †cõditio ha
bitãdi cũ filiis sit cõditio mixta tenẽt doc.in.l.q cõcubinam.§.
vxori.de leg.iij.⁊ in.l.gayo.§.impator.ff.de ali.lega.⁊ in.l.testõ
⁊.l.illis liber.ff.de cõdi.⁊ demõ.⁊ in.l.j.C.de insti.⁊ substi.⁊ in
l.j.C.de leg.⁊.l.legatũ.⁊.l.si ea.C.de cõdi.inser.⁊ Dyn.in.c.im-
3 putari.de reg.iur.in.vj.est etiã appellanda cõditio †lꝫ conce-
pta fuerit per dictionẽ.donec.casus est in.l.pr̃ seuerinã.§.fi.ff.
de cõdi.⁊ demon.no.in.l.iij.in glo.magna.ff.de serui.Bñ facit
tex.in.l.pe.ff.de excu.tuto.tꝫ Bar.in.d.l.j.de leg.⁊ plene tracta
uit in.l.j.ff.de condi.⁊ demõ.¶ Tertio ꝓbat̃.nã qñ legatũ de
stando cũ aliquo est factũ cõtẽplatione illius cũ quo dꝫ stare:
tũc illo mortuo legatũ expirat.vt.d.l.seyo.⁊ no.gl.in.d.l.j.C.de
leg.sed istud vr̃ tale vt.d.§.impator.ergo ⁊c.¶ Quarto.nam
spãle vr̃ in legato alimẽtoꝝ vt nõ extinguat̃.lꝫ cõditio de habi
tãdo cũ filiis desierit posse impleri p mortẽ filioꝝ.vt ĩ.d.l.j.C.
de lega.⁊.d.§.imperator.⁊ vtrobiqꝫ per gl.⁊ Bar.in.d.l.j.C.de
condi.⁊ insti.d.l.in testõ.cũ si.Ergo sec⁹ in aliis legatis vt ibi
đ.sꝫ legatum factũ huic mulieri pro annis futuris post mortẽ
filiorum non est legatum alimentorum vt infra ostenditur.er
go legatum extinguitur.vt.d.l.legatum.cum simi.¶ Quinto
arguitur.nam videtur casus qđ dictum legatum expiret in.d.
l.q concubinam.§.vxori.vbi probatur ꝙ in his que habẽt cau
sam successiuã non sufficit incipere.⁊ illũ tex.pro valde notabi
li no.Bar.ibi in locis allegatis ꝙ legatum annuum factũ ali-
cui sub cõditione morandi cum aliquo si per casum mortis di
cta cõditio non põt amplius impleri debetur pro eo anno tm̃
quo morari incipit:nõ p futuris.ergo idẽ in casu nostro.¶ In

contrariū q̄ huiusmodi legatū nō extinguat̄ sʒ duret siue in vi alimētoꝝ siue in alia virtute puta vsusfruct⁹ vt̄ cas⁹ in.d.§.ipe ratoꝛ.ꝛ in.d.l.j.C.de leg. Intelligēdo illas leges in quolibet le gato prout intellexit Dy.in.d.c.imputari vel intelligēdo in cō ditione successiua.vt intellexit Pe.de bellapertic. ¶ Secūdo videt̄ pbari.nā qn̄ legatū est factū cōtēplatione legatarij tunc lʒ cōditio de stādo cū filijs nō possit impleri amplius pp mor tē filioꝝ:tn̄ legatū nō deficit.vt.d.l.j.d.§.impatoꝛ.fʒ intellectū gl.ꝛ Bar. Istud aūt vr̄ factū idubitāter fauoꝛe legatarij q꞉ cū testatoꝛ summe diligeret dictā Leonardā vxoꝛē vt in testō dici tur ibi dilectissimā.ꝛ in dubio lex ita presumit q̄ fauoꝛe ei⁹ p sone cui factū est legatū.vt no.in.d.l.j.p gl.ꝛ Bar.stat ꝯñia qd nō expirat legatū. ¶ Tertio arguitur.nā lʒ cōditio mixta defi ciēs p casum regul'r faciat deficere legatū.vt.d.l.legatū. cuʒ si. tn̄ in legato alimētoꝝ est expeditū apud oēs q̄ legatū non defi cit. Istud aūt legatū nō est dubium q̄ ab initio ꝛ viuētibus fi lijs cēsetur fuisse legatū alimētoꝛum vt.j.dicet̄ in alia dubita tione.ergo cēseat̄ tanq̄ tale quoad durationem ei⁹.ita vt non extinguat̄ per casum moꝛtis filioꝝ ar.l.sciendū.§.possessoꝛ.ff. q satisda.cogā.ꝛ.l.videamus.ff.q̄ met.cau.cū si. ¶ Quarto ar guit̄.nā legatū sub modo debet̄ si per casum impeditur legata rius adimplere:vt.d.l.j.C.de leg.fm Jac.bu.ibi.† Istud auteʒ legatū factū p dictionē.donec.videtur modale vt dicit gl.in.d.

5 l.j.ergo ꝛc. ¶ Quinto arguitur.†naʒ qn̄ legatū fuit alicui sub conditione morādi cū filijs ne se extendat ad casum emergēteʒ ex moꝛte dictoꝝ filioꝝ heredū.i.dicere q̄ testatoꝛ noluit condi tionē cohabitandi apponere nisi in vita.nā nō presumit̄ testa toꝛ ita fatuus q̄ mandauerit cohabitare post moꝛtem ꝛ ideo illa ꝯditio ex natura sui restringit̄ ad tps vite filioꝝ sʒ moꝛtuis filijs legatū remanet ꝛ nō remanet cōditio.cōditio ergo morā di cū aliquo intelligit̄ eo viuo:sʒ post moꝛtē ei⁹ nō censet̄ testa toꝛ voluisse conditionē apponere.ꝛ ideo remanet dispō tunc simplex.ꝛ sine cōditione.ita dicit Bal.in.d.l.j.C.de leg.ꝛ ita sū mat illā.vbi etiā dicit q̄ in dubio p̄sumit̄ factū legatū fauoꝛe le gatarij.ꝛ ꝯñr nō expirat p cām moꝛtis heredū cū quib⁹ debe bat morari ista mulier legataria. Habemus etiā Raph.ful. in d.l.j.C.de leg.dicēteʒ q̄ ibi nulla est rō specialitatis. Et ad.l.le gatū rn̄det q̄ ibi cōditio deficit.in casu aūt.d.l.j. conditio fuit impleta ꝛ paritū est conditioni.nam ista cōditio per moꝛtē nō dicitur deficere sed pfici ꝛ finiri.naʒ ꝛ si testatoꝛ expressisset vt moraret̄ post moꝛtē tanq̄ impossibilis reijceretur.argu.l.obti nuit.de condi.ꝛ demō.ꝛ.l.j.de condi.insti.ꝛ hāc sn̄iam dicit vo luisse tex.in.l.stichus.§.vlti.de alimē.ꝛ cib.leg.ꝛ idē dicit eē in quocūq̄ alio legato:vt ibi latius p̄sequit̄ ꝛ no. ¶ Tandeʒ pre missis adductis in vtranq̄ partē examinatio ꝛ cōsideratio q̄

6 conditio predicta fuit adiecta p hec verba †donec cū filijs suis habitare voluerit q̄ verba videnť respicere volūtatē dicte dñe Leonarde principaliter non aūt simplex ꝛ merū factum habi tationis.ar.l.rogasti.§.fi.cū.l.seq.ff.si cer.pe.ꝛ ibi p doc.marie Bal.ꝛ in.l.in emētis.C.de ꝯben.emp.ꝛ in.l.cūctos pplos.C.de sum.tri.ꝛ in.l.serui electiōe.§.fi.ff.de leg.j.ꝛ magis ad rē. in.l. iā dubitari.ff.de here.insti.ꝛ per Jmo.in.l.si fili⁹ heres.col.vj. de lib.ꝛ posthu.videt̄ q̄ dicta cōditio habeat naturā in hoc ca su conditionis ptātiue que si nō pōt impleri pp̄ter casum : q꞉ euenit in persona illoꝝ quib⁹ debebat impleri:nō tn̄ perditur neq̄ deficit legatū.vt.l.que sub cōditione.§.quotiēs.ff.de con di.insti.cū si.ꝛ per Bar.in.d.l.in testō.ff.de cōdi.ꝛ de.ꝛ ibi per alios scribētes. ¶ Ad idē bn̄ facit qd hr̄ in.l.fi.ff.de rex di.vbi v̄ba illa si voluerit trāscēdere exponunt̄ duplici mō.vno mō p prie vt sonat verbū p solo conatu ꝛ sola volūtate.alio mō pro

7 volūtario transcēsu ꝛ mens doc.ibi est vt illa†expositio capiat̄ per quā benigni⁹ exponit̄.idē no.in.l.si cōstiterit.C.finiū regū. Ergo idē in pposito nostro.s.q̄ assumatur illa expositio p quā magis conseruet̄ legatum ꝛ voluntas testatoꝛis.arg.l. si pars. ff.de inoffi.test.ꝛ.l.in testamētis.ff.de reg.iur.ꝛ.c.fi.de re iudi. ¶ Ad idē bene facit qd no.Bal.in.l.iij.C.de edil.actio.Cuʒ er go ista dña Leonarda que filijs suis plurimū afficiebat̄ volue rit semper stare cum filijs ꝛ steterit donec vixerint:ꝛ nihil pos set optare gratius q̄ posse cū illis stare quo desiderio frustra ta remansit propter aduersum casum moꝛtis illoꝛum nulla rō militare videtur que illa excludat que voluit ꝛ vellet : ꝛ in isto velle luctuosa remansit.plus eñ videt̄ considerasse testatoꝛ vo luntatem huius legatarie hoc casu quando dixit donec volue rit habitare cum filijs quaʒ dixisset donec habitauerit.q꞉ in ca su nr̄o respexit ad volūtatē ei⁹ in alio ad factū ipsum.vn̄ salteʒ dicere possum⁹ q̄ qn̄ ipsa noluisset oino habitare cum filijs.ꝛ moꝛs ꝛ honeste viuere. Ad honoꝛē memoꝛie testatoꝛis:sʒ caste impediuit testatoꝛ erat al's relicturus eidem dicte vxoꝛi ꝛ ꝯñr legatū nō expiraret:vt cōcludunt oēs non expirare qn̄ testatoꝛ erat al's relicturus. Tūc eñ qn̄ legatū fit sub conditione si mo ratus fuerit legatari⁹cū herede p̄sumit̄ relictū factū cōtēplatio ne legatarij.sʒ cōditio cōtēplatiōe heredis:q꞉ minus grauatur

heres dando alimēta in domo sua q̄ dādo extra domū vt not tur in.d.§.impatoꝛ.ꝛ doc.tradunt in.d.l.in illis libertis.de cō di.ꝛ demon. ¶ Ad hāc cōclusionē facit qd dicit Bar.de ista cō ditione si habitare voluerit.in cōsi.qd incipit. Viso testō Cole halteruchij vbi vult deberi si declaret se velle cū filijs habitare:ꝛ al's non.capiendo ergo opi.glo.Dyn.Pet.Cyn.Alber.in.d.l. C.de leg.ꝛ Bal.dicta cōclusio probatur ibi ꝛ in pluribus.s. al legatis. ¶ Nec refragat̄ Bart.volēs q̄ speciale sit in legato ali mētoꝛum vt legatū nō extinguat̄ vt etiā multi tenēt. Nā in ca su nostro testatoꝛ non dixit donec habitauerit:sed dixit donec habitare voluerit. Item ex illis verbis ꝛ affectu testatoꝛis ad eā satis colligitur q̄ etiā moꝛtuis filijs erat testatoꝛ relicturus eidem vxoꝛi alimēta etiā prout reliquit pnt sepissime testato res consueuerūt:ꝛ prout in dubio lex presumit vt predixi ꝛ ex

8 cōsequēti legatū durat nō obstāte q̄†dictio donec faciat cōdi tionē vt cōiter cōcludit̄ per tex.d.l.pater seueritiā.§.fin.vt dixi in princi. ¶ Accedit ad predicta q̄ istud legatū viuētibus fi lijs fuit legatum alimentoꝛum:vt.j.demōstrabit̄. ergo assum psit illā naturam a principio vt per casum contingentē in per sona dictoꝛ filioꝝ non extinguat̄. Bene facit qd dicit do.Pau lus de ca.in cōsi.vij.incipiente circa pmū.vbi vult q̄ legatū ali mētoꝛum q̄ non expirat regulariter conditione demorādo cū herede defecta p casum etiā nō dʒ expirare propter supueniēs pinguius emolumētū:vt q꞉ piguius a testatoꝛe sit dilecta post moꝛtem illoꝛum vt ibi videri potest quasi illud maius commo dum quoad hanc durationē sit subrogatū loco alimentoꝛum vt dicit prefatus doctoꝛ.ita vr̄ cōcludēdū in hac.j.q. Non obst. primū ar.factū pro parte ꝯria.nā istud relictū cēset̄ fuisse factū fauoꝛe ꝛ cōtēplatione huius.d.Leonarde legatarie vt dn̄t do ctoꝛes.accedit q̄ ista fuit a testatoꝛe valde dilecta. Et tūc facit qd singulariter dixit Bal.in.l.si iure.C.de test.manu.ꝛ glos.in l.eam q̄.C.de fideicō.ꝛ mathesel.in notab.q꞉ ibi oino vidēdū. Non ob.scōm arg. Nam ista conditio nō videt̄ extendenda ad casum emergentem ex moꝛte filioꝛum:vt expresse voluit Bal. in.d.l.j.C.de leg.maxime q꞉ dixit donec habitare voluerit quo casu vt puto neq̄ Bar.neq̄ aliquis diceret oppositū. Nō obst. tertium arg Nam legatum istud presumptione legis ꝛ conie ctura hoīs censetur factum contemplatione legatarie licet con ditio foꝛte fuerit adiecta contēplatione filioꝛum heredū. Non ob.quartū.nā istud fuit legatū alimētoꝝ ab initio nec vr̄ i hoc quoad durationē alterius nature pp̄ter superueniēs pingui⁹ cōmodū ex legato vt dixit.d.Pau.de ca.in.d.cōsi.ꝛ.j.dicetur in alia qōne. Nō ob.qntū ꝛ vltimū de.l.q cōcubinā.§.fi.de leg. iij.q꞉ hic dicit donec habitare voluerit. Et de mēte testatoꝛis. pp̄terea colligi vr̄ q̄ noluit expirare p moꝛtē filioꝝ vt predixi: ꝛ ex alijs rōnibus supradictis cōcludo ergo vt predixi. ¶ Sed aliquis foꝛtasse dicet ista consideratio illoꝛum verboꝛuʒ donec habitare voluerit.nō vr̄ hr̄e diuersam vim ab illis v̄bis donec

a habitauerit.casus videtur in seyo amico[a] in prin.ff.de annu.le ga.vbi tex.dicit si voluerit interuenire negocijs filioꝝ meoꝛuʒ. per quē tex.dicit ibi do.Frā.de albergotis q̄ qn̄ volūtas alicu ius ponit̄ in cōditiōe intelligit̄ de volūtate cū actu.simile dici tur de v̄bo potuerit.vt.l.iij.§.si qs sic acceperit.ff.de stat.lib.so lu.pʒ. Nā in illa.l.seyo ꝯditio illa fuit indubitāter apposita fa uoꝛe hrdū.i.q̄ legatū fuit factū fauoꝛe filioꝛū heredū vn̄ nō est mirū si legatū deficit deficiente cōditione mixta p casum lʒ cō cepta fuerit p illa v̄ba si voluerit qd aūt fuerit legatū ibi factū cōtēplatione heredū p; ibi ex tex.ꝛ tʒ glo.ibi ꝛ oēs.ꝛ hoc casu videt̄ satis rōnabile.q꞉ illa v̄ba si voluerit nō operent̄ nisi secu to actu.q꞉ propter actum factū est legatū ad restōnem laboꝛū. quando vero legatū esset factum cōtēplatione legatarij vl'esse mus in dubio tunc illa verba si voluerit videntur oino ꝯsiderā da vt.s.est demonstratum lʒ doc. non videantur aduertere ad predicta que puto notanda in casu nostro vbi legatū fuit fctū fauoꝛe legatarie.vt.s.vel saltē sum⁹ in dubio. ¶ Sup scđa que stione breuiter dico q̄ memini me al's ꝯsuluisse in terminis hu ius testamēti de quo agit̄ iam sunt anni octo vel circa cōsuluis se multiplici fundamēto q̄ ista dña Leonarda viuentib⁹ filijs debebat hr̄e alimēta cū quadā preeminentia ꝛ honoꝛabiliter: vt in consilio illo plene dixi arg.nota.per docto.in.autent.hoc locum.C.si secun.nup.mu.ꝛ in.l.titia.§.titia.cuʒ nuberet. ff.de leg.ij.ꝛin autenti.cui relictum.C.de indicta vidui.ꝛ Specu.in titu.qui filij sint legitimi.§.j.ver.quid si quis.ꝛ per Barto.in consilio quod incipit Nicolaus ser amati.et in alio quod inci pit Barto.consilio.clxv.in alio quod incipit super eo quod q̄ ritur consilio nono.ꝛ per alios tractat̄ in multis locis. ¶ Re

9 stat qd cū dicta†verba dñam massariā ꝛ vsufructuariā ipoꝛ tent.idest alimentaria viuentibus dictis filijs heredibus insti tutis vt al's cōsului in hoc casu pūctual'r quid impoꝛtēt hodie moꝛtuis filijs in pupillari etate pp qd fact⁹ est loc⁹ substitutio ni pupillari sub eñ substituti.S.ꝛ.M.nepotes dicti testatoꝛis qui dicuntur heredes extranei.quoad hanc materiam de quo agitu

a ¶ Ad tex.i.l. seyo amico.in prin.ff.de an nuis lega.

agit quo ad quos extraneos dicta verba dictam massariam et vsufructuariã important.i.vsufructuariã vt in locis predictis et breuiter et cõclusiue loquendo: dico q mortuis filijs hereditate translata ad alios: q cessat fauor filiorum quorum ĩtuitu dicta verba ex generali interpretatione importabãt alimẽta hodie
10 debetur vsusfructus integer deducta tñ legitima dictorum filiorũ in qua nõ potuit vsusfructus cõstitui.l.oĩm.ff.de vsufru.leg.et l.vxori.de vsufru.leg.et p doc.in aut.nouissima.C.de inof.test. Istud enĩ legatũ est legatum annuũ.vt.l.legatũ.de leg.iij.et.l.si cũ in annos.ff.q.mo.vsu.amit.et.d.l.q cõcubinã.§.fi.et.l.titia preallegata p Bar.et doc.in locis palleg.ergo initiũ cuiuscq anni inspiciendũ est p viribus dicti legati.vt.l.in singulos.et l.in annos.ff.de ann.leg.et.l.si in annos.ff.qñ di.le.ce.et.l.senatus.in fi.ff.de do.cã mor.cũ igitur psequentibus annis incipiat legatũ deberi a personis pdictis extraneis substitutis.vt.l.q fundũ sub cõditiõe.§.si.pr.de leg.j.ergo ab eorum persona dz iudicari vt sic sit saltẽ vsufructuaria.vt.l.vxori mee.preallega.ita doc.determinãt in locis preалleg.et Bar.in preallegatis 9silijs. sed dicet aliqs tu cõclusisti q initio cuiuscq anni dz haberi respectus de nouo quo ad validitatem et importantiam dicti legati qd alr et alr importat fm qualitatẽ heredũ ex hoc sequi videtur q cũ respectu futurorum annorum et post mortẽ filiorum importat vsumfructũ esse legatum et nõ alimẽta q p mortẽ filiorum cuz quibus habitare debebat dictum legatũ expirauerit vt.s.dicebat circa principium prime qõnis cũ simus in alio legato quã alimẽtorũ ad hec rñdendũ vt.s.dixi in rõnibus datis ad argu. facta pro negatiua in principio consilij et c. Laus deo omnipotenti. amen.

Consilium.lxix.

1 Legatum quod vxor sit domina massaria et vsufructuaria quomodo interpretetur.
2 Legatum quando dicatur annuum.
Conditio donec habitare voluerit quando dicatur impleta.
3 Volo verbum quid denotet.
4

Viso eleganti consilio prestantissimi iureconsulti dñi Joan. Baptiste mihi patris et preceptoris honorandi qui omnia necessaria suo more solito in medium adduxit. Et visa demum confirmatione insignis doctoris dñi Burghesij mihi maioris fratris honorandi satis a principio dubius fuit retenta opi.Bar.s.relata que videtur magis cõis de qua in preallegata.l.qui concubina.§.fi.ff de leg.iij.tñ diligenter inuestigando inueni insignẽ doc.d. Pe.de anch.qui in fortioribus terminis in indiuiduo decidit questionẽ nostrã in suo cõsil.clxxx.quod incipit In xpi noie et c. qd vr esse magis dubia q prima facie apparet vbi concludit q
1 si vxor relicta est dña et vsufructuaria si cum filio morã traxerit ex quo tale legatũ a principio importet viuente filio simpliciter alimenta per id qd habet in aut.hoc locum.C.si secundo nupserit.et.l.titia.§.titia.cum nuberet.de leg.iij.et per 9ñs tale legatum nõ expirat lz cõditio deficiat per casum.vt in.l.ij.cum ibi plene no.C.de leg.et per Bar.in.l.iij.C.de condi.inser.et tradunt ordinarij in.l.j.C.de institu.et substi.sub cõdi.fac.et lz demum mortuis filijs fiat alteratio legati q de legato alimentorum fit conuersio in legatum integri vsusfructus quam cõuersionem cõcludit mortem filij non impedire: qñ legatuz quoad integrum vsumfructũ incipit post mortẽ filij nec datur in vita vt in.l.j.C.si mulier secũdo nup.ergo cõditio qdiu steterit cuz filijs nõ videt hoc legatum respicere qd incipit filio demũ mortuo. Nec cõtẽplatione huius legati videt talis conditio apposita in put hec optime pbant in.l.amicissimos princi.ff.de excu.tu.et in.l.fi.§.j.ff.qui petant tutores. Preterea dicit prefatus doctor in.d.consilio q opi.Dy.s.relata per dictum insignem doc.tanq benignior est sequenda maxime in testamẽtis vt in.l.testamẽti.de reg.iur.et in.c.cuz dilectus.de dona. Preterea fm prefatum docto.in eodem consilio.cõsuetudo de qua in.d.l.j.C.si secundo nup.que interpretat legatum vsusfructus pro legato alimẽtorum cõtra proprietatẽ verborum stantibus filijs grauat in hoc matrẽ q deberet hñe integrũ vsumfructum.dz ergo in alio releuare.l.cum q.in prin.ff.de iureiu.q dicta prefati insignis doc.ẽt cõfirmant. Nã oĩa iura preallegata p Barto. q volunt q qñ conditio mixta deficit per casum q deficit legatũ vt in.l.legatũ.cum si.C.de condi.inser.et alia que volunt q conditio donec habitauerit cuz filijs deficiat mortuis filijs.et per 9ñs legatũ.vt.d.l.cõcubinã.§.fi.loquit in legatis q ab ipso initio tpe cõditi testamenti et mortis assumpserũt sibi illã naturã secus aũt est in terminis nrĩs in qb legatũ de quo queritur ab initio assumpsit sibi naturã vt non deficeret deficiente cõditiõe mixta per casum cũ legatũ simpliciter importaret alimenta vt dictum est.et sic esset talis nature vt non deficeret deficiẽte conditione mixta per casum vt supra conclusũ est: vnde cũ a principio assumpserit sibi talem naturam dubitabilem dz in cadẽ natura durare per id qd in si.habet q res q als alienari nõ põt semel effecta alienabilis durat in perpetuum alienabilis.vt.l. pater.§.xv.cum ibi no.ff.de leg.iij.facit et in si.qd habetur in.l. videamus.ff.qd me.cau. Preterea hoc legatũ habet necessariã cõsequentiã a principio q cõis vtilitas in principio sit nõ conuersio.ergo dz considerari initiũ et non finis vt optime pbatur in.l.iij.§.scio.ff.de minori.et.l.damni infecti.§.sabini.et ibi no.ff.de dã.infec.cuiuslibet enĩ rei potentissima pars princ.est. l.j.ff.de offi.eius cui manda.est iurisdi.et si dicat qd predicta p
2 cederent quãdo legatũ esset vnũ sed in casu nostro est legatuz annuum.vt in.l.legatum.ff.de an.lega.et sic videt q quot sunt anni tot sint legata vt.l.stichum.§.stipulatio.cum ibi not.ff.de verbo.oblig. Respondetur q immo legatum est vnum.q tũc dicuntur esse plura legata quando fit legatum per dinumerationem annorum seu singulis annis hoc expresso quo casu pcedit dictus.§.stipulatio.et tex.in.l.cum in annos.et.l.si in singulos.ff.de ann.lega.als aũt dicitur esse vnum legatũ.gratia exẽpli.si legatur vsusfructus talis fundi seu quarta pars fructuũ. nam licet videatur relictuz quousq vixerit legatarius.vt.l.defuncta.in fi.ff.de vsufructu.tamẽ non sunt plura legata sz vnũ. vt est casus in.l.j.circa princip.ff.quãdo dies leg.ce.et ita cõcludit eleganter Pau.de cast.et sequunt pleriq Mod.in.d.l.stichũ.§.stiplo.ff.de verbo.ob.et ibi hanc opi.secutus fui. quam opi.etiam aperte firmant Jaco.but.et Bal.in.l.j.in fin.§.C.de sententijs que sine cer.quãti. Idẽ etiã voluit Bald.in.c.si inter pares.§.nisi.de.l.corradi.facit ad predicta quod habetur in.l. senatus.in fi.ff.de dona.cã mortis.et in.l.si filius.ff.de verb.ob. Preterea oĩa predicta procederẽt quãdo fuisset simpliciter apposita conditio donec habitauerit cũ filijs.Sz in terminis nostris decisio redditur clarior q fuit apposita cõditio donec voluerit habitare cũ filijs.et sic non in habitatione sed in voluntate habitandi.nam talis voluntas que determinatur p actuz
3 extrinsecũ.s.per habitationem cũ filijs quo ad hoc vt dicatur velle habitare cum filijs statim dicitur adimpleta eoipso q declarat se velle habitare.nam vt inquit subtiliter Bal.in.l.cunctos populos.in.iij.col.verbum volo quando determinatur p dictum extrinsecum: q non potest inesse ipsi volenti vt ascẽdere arborez: habitare: tũc est cõsiderandũ extremũ a quo.s.ipm volentem et tunc talis actus inest sibi dispositiue vt est casus in l.etiã eo modo.ff.de leg.j.et in.l.qm indignuz.ff.de testa.et in.l.
4 omne verbũ.C.cõia de leg.in quibus hr q si testator dicit volo titium habere decẽ.vel volo titium esse heredez.talia vba quãtũ est in ipso testatore.s.in extremo a quo disponũt.est enĩ considerandũ extremũ a quo.s.ipsum heredem vel ipsum legatum. et tunc iste actus non inest testatori.et respectu huius extremi nõ inducit dispõ immo reqrit q ad hoc dispositio inducat in extremũ in quo interueniat heredis vel legatarij acceptatio vt.l. j.et.ij.C.si vt se ab here.absti.vnde cuz in terminis nrĩs testator adiecit cõditionẽ donec voluerit habitare et c.9siderauit tãtũmodo extremũ voluntatis a quo.et sic eoipso q declarat se velle habitare dz adimpleta cõditio respectu dicti extremi qbus cõsideratis resultat talem cõditionẽ potius dici potestatiuã q mixtã.cuius defectu p casum nõ deficit legatum vt per Bal.in d.l.in testõ.ff.de cõdi.et demõ.et per predicta et alia.s.plene deducta per primũ consultorẽ de subscriptione regsitus et c. Laus deo omnipotenti amen.

Et.s.conclusum est per supradictos famosissimos cõsultores qua clarissime hanc materiam dilucidauerũt iuribus rationibus et auctoritatibus.comprobando arbitror iuris esse et ispectis vbis dicti testamenti ibi dum dicit: et in domo eiusdem testatoris cum filijs suis habitare voluerit: et vitã vidualem et castam seruauerit.vnde cũ in facto psupponat ipsam dñam Leonardam viduam et caste viuere ponderãda sunt illa verba.scilicet habitare voluerit.et non dixit cũ filijs suis donec habitauerit immo dixit habitare voluerit.que voluntas ex parte ipsius dñe Leonar.adimplenda et declaranda est vñ cuz declarauerit se velle cũ filijs suis habitare.q habitauerit adimpleta est voluntas testatoris: vnde cũ hodie filij deficiẽt non debet tale fctm imputari ipsi dñe Leonarde per iura et rões de quibus.s.plenissime dictũ est.que hic nõ replico ne superflue agã.vnde cuz dicta domina Leonarda nihil ex facto suo videat factũ quare cũ filijs nõ habitet nõ debet pdere legatũ pter nõ culpã suã. nã si testator non dixisset in domo ipsius mariti deberet alimẽta percipere sed si simpliciter legasset alimẽta non cogeret stare in domo mariti si commode ibi habitare non possent: vnde iste testator voluit istã dominã Leonardã pcipere in domo sua cum filijs.cum per ipsam nõ stat nõ debet sibi imputari pter mortẽ filiorum: vñ regsitus tñ de subscriptione.idẽ iuris esse qd supra per prefatos famosissimos cõsultores decisuz est dico iuris esse ego Petrus laurentius de lutis Senensis iuris vtriusq doctor et sacri consistorij aduocatus: et in fidem predictorũ mea ppria manu subscripsi solitoq sigillo sigillaui. Laus deo

omnipotenti eiusdemq; gloriosissime ⁊c.

¶ Consilium.lxx.

1 ☞ Dispositio.c.q̃q̃.de vsu. in.vj.an extẽdat ad iudeos.⁊ nu mero.6.
2 Statuta loci extenduntur ad iudeos ibi habitantes.
3 Judei sunt de eodem populo ⁊ corpore ciuitatis cũ xp̃ianis.
4 Judei habent filios in potestate.
5 Judei sunt persone odiose ⁊ infames.
7 Judeis prohibitũ est de iure diuino exercere vsuras.
8 Jus testandi dicitur esse de iure romanorum.
9 Dispositio.c.q̃q̃.est exorbitans correctiua ⁊ penalis.
10 Judei habent cemeteria.
11 Judei coguntur a iudice seculari restituere vsuras.
12 Penitentia an cadat in iudeo.
13 Lex interpretata dicit continere quod continet lex interp̃tãs.
14 Judei sunt de foro seculari:⁊ non de foro ecclesiastico.
15 Usure sunt iudeis concesse ẜm legem eorum.
16 Judei non iurant ad sancta dei euangelia.

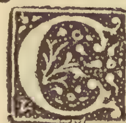
Consilijs nostris trinus
deus optimus adsit vt fas perpetuo sanctaq; iu-
ra loquar ⁊c. ¶ In presenti consultatione vertitur
dubitatio nũquid valeat testm̃ conditũ a iudeo manifesto vsu-
rario non seruata forma capituli.q̃q̃.de vsur.libro.vj. Et sic
1 † nũquid dispositio[a] illius.c.q̃q̃.extẽdatur ad iudeos. ¶ Cir
a ca quam dubitationẽ videbat prima facie dicẽdum ꝙ iudei cõ
prehendantur sub dispositione.d.c.q̃q̃. ¶ Primo qꝛ dicta de
cretalis loquit generaliter ⁊ indistincte:ergo generaliter ⁊ in-
distincte dꝫ intelligi.xix.dist.si romanorũ.⁊ in.l.j.§.⁊ generali-
ter.ff.de leg.prestã. ¶ Scd̃o qꝛ dispositio.l.generaliter loquẽs
cõprehẽdit etiã iudeos qm̃ iudei simul cũ xp̃ianis legib⁹ sub
ijciunt etiam statutis loci vbi habitãt.vt habet in.c.si.xij.disti.
⁊ in.c.iudei.el.ij.⁊ in.c.sicut iudei.de iudeis.⁊ in.l.nullus.et in
l.iudei.C.de iudeis.vñ dicit Bal.in.l.spadonẽ.§.iã anni.ff.de
admi.tu.ꝙ iudei in actibus humanis participãt nobiscum lꝫ
2 nõ in diuinis.⁊ ideo infert ꝙ † statuta ciuitatis extendunt ẽt
ad iudeos sicut ad xp̃ianos ⁊ alios incolas. Et ꝓ hoc facit qđ
no.Ang.in.l.vtrũ.ff.de sepul.vio.⁊ in.l.j.ff.ad.l.iu.maiestatis.
igit dispõ.d.c.q̃q̃.generaliter loquens videt etiã debere extẽ-
3 di ad iudeos. ¶ † Tertio qꝛ iudei cũ xp̃ianis dicunt esse de eo
dẽ populo ⁊ corpore ciuitatis:q̃uis nõ sint de corpore specia-
li pro hoc tex.in aut.de q̃one.in princi.vbi dicit ciuitas nostra
populosa est turpis diuersoꝝ hoim.⁊ qđ ꝑ illũ tex.no.Bald.in
c.j.de for.fide.⁊ in extrauag.de pace cõstan.in verbo nos roma
norũ.⁊ ideo dicũt plerisq; Moder.in.c.iudei.siue sarraceni.de
iude.ꝙ statuta q̃ sunt cõiter Italiã.q̃ habẽt ꝙ ꝯstantib⁹ mascu
lis femine nõ succedãt habẽt locũ etiã in iudeis,ergo veniũt iu
dei in eadẽ dispositione simpl'r loquẽte sicut alij de ppl'o ⁊ per
ꝯñs vident cõprehẽdi sub dispõne.d.c.q̃q̃.facit qđ no.gl.in.c.
4 ius quesitũ.j.dist.vbi dꝛ ꝙ † sicut alij habent filios in potestate
prout etiã firmat Bald.in.l.nam ⁊ ciuium.de lega.ff.de his q
sunt sui vel alie.iu.⁊ gl.in.c.iudeoꝝ.ij.q.j.⁊ do.card.in cle.ij.de
5 iude.⁊ cõis cõclusio doc. ¶ Quarto vr̃ ꝓbari hec ꝯcl'o † nam iu
dei censentur esse persone odiose ⁊ infames.vt in.c.cũ nimis.
de iude.⁊ in.c.nulla.liiij.dist.⁊ in.c.cõstituit.xcvij.q.iiij.vnde
dicũtur insidiantes fidei nr̃e vt dicit tex.in.l.fi.C.de iude.ergo
tanq̃ persone odiose ⁊ infames nõ dñt eẽ melioris cõditionis
q̃ xp̃iani immo peioris.Cum multa sint eis interdicta que nõ
sunt interdicta xp̃ianis.vt plene ꝓsequit Hosti.in summa.in
titu.de iud.sed si testm̃ xp̃iani vsurarij manifesti irritat ex dis-
positiõe.d.c.q̃q̃.⁊ testm̃ iudei vsurarij manifesti esset validuꝫ
videret esse melioris cõditionis iude⁹ q̃ xp̃ianus:qm̃ est honor
defuncto ꝙ potius decedat testatus q̃ intestat⁹.vt insti.q et ex
qbus manu.non pos.§.j. ¶ Quinto hec cõclusio confirmatur.
6 † sed qꝛ dispõ.d.c.q̃q̃.videtur fundata in fauore aiarũ.tamen
cẽset etiã fundata vt vsurarij per illã decre.indirecte compellã
tur ad restõnẽ vsurarũ vt ibi declarat Jo.an.in nouella.⁊ post
eũ dñicus de sancto Gem.⁊ ꝑ ꝯñs vr̃ esse duplex rõ decisionis:
vnde lꝫ rõ fauoris aiarum cessat in iudeo.qꝛ Cano.nõ cõpel-
lunt iudeos quo ad illa que respiciunt salutẽ aiarum suarum
vt in.c.qui sincera.⁊ in.c.de iudeis.xlv.di.tñ nõ cessat rõ restitu
tionis vsuraꝝ q̃ etiã cõcernit pariter iudeos sicut xp̃ianos.vt i
c.qꝛ in nobis.⁊ in.c.post miserabilẽ.de vsu.vnde succedit regu
la q̃ hꝫ ꝙ vbicũq; plures sunt rõnes vni⁹ decisionis vna rõne
cessante nõ cessat dispõ.vt in.l.liberoꝝ.§.notant.ff.de his qui
notan.infa. ¶ Sexto confirmat hec cõclusio per decisionẽ quã
posuit do.de sctõ Gemi.in.c.j.in vlt.q.de vsur.in.vj.maxime i
ratione decisionis. Uult em̃ prefatus doctor ꝙ dispositio.d.c.
j.qđ loquitur de locandis domib⁹ alienigenis ad fenus exercẽ-
dum habet locũ in locationibus iudeis factis qꝛ ille tex.inten-
dit etiã prouidere consumptionibus pecuniarũ q̃ fiunt per ex
torquentes vsuras.⁊ iudei quoad hoc sunt subiecti.vt in.d.c.
7 post miserabilem. ¶ † Item qꝛ ẜm veram opinionem est prohi
bitum exercitium vsurarum de iure diuino iudeis q̃tũ ad ex-
torsionem fiendam.⁊ qꝛ constitutiones canonum simpl'r dispo
nentes includũt etiã iudeos quãdo loquuntur in materia in
qua iudei subijciuntur canonib⁹:vt in solutionibus decimaꝝ
vt in.c.terris.de deci.⁊ in vsurarum extorsionib⁹.vt in.d.c.post
miserabilem. Adducit etiam nota.per Paul.de liaza.⁊ alios
in cle.j.de vsur.vbi concludunt constitutionem illius clemen.
vendicare sibi locũ etiam in iudeis.ex quibus videtur conclu
di posse ꝙ dispositio canonis simpliciter loquens qui intẽdit
prouidere vt vsure extorte restituantur vel nõ cõmittantur ha
bet locum pariter in iudeis sicut in christianis. ¶ Postremo
predicta conclusio videtur probari per verba que posuit Bo-
naguida antiquus doctor in.d.c.q̃q̃.relata ibi per Jo.andr.
in nouella.vbi dicit ꝙ precedens de capitulis.⁊ sic.c.primum
respicit alienigenas.illud aũt in.c.q̃q̃.respicit omnes. Acce-
dat qđ ibi etiã dixit Franciscus antiquus doctor vbi dicit qđ
precedẽs prouidit ne exigant vsure.dictum aũt capitulũ.q̃q̃.
vt exactis restituantur que verba etiam refert ibi Jo.andr.in
nouella.ex quibus videtur preferri ꝙ dispositio.d.c.q̃q̃.vide
tur venire ad extensionem.d.c.j.vel saltem comprehẽdere eas-
dem personas que comprehendebãtur in.d.c.j.ergo ⁊ disposi-
tio.c.q̃q̃.habet locũ etiam in iudeis. ¶ His tñ non obstanti-
bus q̃q; non reperiam hanc dubitationẽ in specie decisam
credo tñ contrariam sententiam esse veriorem ꝙ dispositio.d.
c.q̃q̃.nullo modo extendat ad iudeos manifestos vsurarios ꝓ
8 cuius conclusionis fundamento premitto † ꝙ ius testandi dici
tur esse de iure romanorum:vt est tex.⁊ ibi not.in.l.j.in verbo
nostre.ff.de testa.⁊ probat insti.de testa.ordi.in prin.⁊ no.glo.
in.d.c.ius quiritũ.prima.di.iudei aũt pariter sicut ⁊ xp̃iani
vtunt predicto iure romanoꝝ.vt dicit glo.in.d.c.ius quiritũ.
⁊ habet in.d.c.iudei.⁊ in.d.c.sicut iudeis.de iudeis.⁊ probat
per alia iura.s.plene allegata. Ergo iudei pariter possunt te-
stari sicut xp̃iani.nã edictũ de testamẽtis dꝛ esse ꝓhibitoriuꝫ vt
ꝓbatur ꝑ totũ.C.qui testa.fa.pos.⁊ insti.quibus est ꝑmis.face
re testm̃.⁊ no.in.l.si queramus.ff.de test.facit regula.l.necnon.
§.ꝙ eis.ff.ex quib.cau.maio.ex quibus cõcludit qđ ⁊ iudei et
xp̃iani ante dispõnem.d.c.q̃q̃.vsurarij siue manifesti siue non
poterãt testari.⁊ eoꝝ testamẽta valebant:qꝛ nõ reperiebantur
9 ꝓhibiti.ex quib⁹ etiam sequit ꝙ † dispositio.d.c.q̃q̃.est exorbi
tans ⁊ correctiua iuris antiq. Itẽ est etiã penalis ⁊ lꝫ inq̃tũ cõ
cerneret fauorẽ aiarum esset extẽdenda ⁊ late interpretãda iu-
xta no.per Bar.in aut.sacra puberũ.C.si aduer.ven.⁊ per Jo.
and.in.c.pe.q fi.sint leg.⁊ per.d.§.in.c.fi.de symo.tamẽ quate-
nus nõ cõcerneret fauorẽ aiarũ non esset aliquo mõ extẽdẽda.
iuxta no.in.c.cũ dilectus.de cõsue.⁊ in.l.precipimus.C.de ap
pel.⁊ in regula ea que.⁊ in regula in penis.cũ materia.de reg.
iur.lib.vj. Ex quibus etiam sequitur ꝙ si verba illius decreta
lis nõ verificant in iudeis nõ est extẽdenda ad eos.cum in eis
nõ consideretur fauor aiarum.vt in.d.c.qui sincera.⁊ in.d.c.de
iudeis.xlvj.dist.facit illa regula vulgata que habet ꝙ vbi ver-
ba.l.nõ conueniũt conuenit dispositio.vt in.l.iiij.§.quotiens.
⁊ ibi no.ff.de dam.infect.⁊ in.l.ita aũt.ff.de acquir.here. Qui-
bus presuppositis ex plurimis ostendit ꝙ dispositio.d.c.q̃q̃.
nõ hꝫ locũ i iudeis. ¶ Primo qꝛ.d.c.q̃q̃.vult ꝙ donec de vsu-
fuerit satisfactũ vel cautũ ẜm formã illi⁹.c.dꝫ tali vsurario ma
10 nifesto denegari eccl'iastica sepultura † sꝫ iudei nullo mõ hñt
eccl'iasticã sepulturã.sꝫ hñt cemiteria coꝝ disticta ⁊ sepata i lo
cis nõ sacris vt hr̃ in.c.sicut.de iude.ergo.d.c.loqtur de xp̃ia-
nis ⁊ nõ de iudeis. ¶ Scd̃o hoc ꝓbat ꝑ illũ tex.in §.vicẽ gerẽti
vbi hr̃ ꝙ absentib⁹ his qb⁹ dꝫ fieri restõ vsuraꝝ dꝫ ꝑstari cau-
tio ordinario aut ei⁹ vices gerẽti.⁊ exponit ibi Jo.an.i nouel-
la.s.vicario vel officiali si hr̃et ordinariũ officialẽ ac etiã vica-
riũ in spũalib⁹.⁊ subdit ꝙ ad vicariũ illi⁹ poti⁹ spectare vr̃.ar.
c.cũ null⁹.§.ij.de tẽp.or.subdit tñ ꝙ spectat ad offm̃ officialis
cognitio ⁊ cohertio restõnis vsuraꝝ sicut ⁊ aliaꝝ causaꝝ ẽt mr̃i
monialiũ.vt in.c.fi.de cogna.spi.⁊ sic apte ꝓbat.d.Jo.and.qđ
dispõ.d.c.q̃q̃.loquit eo casu quo cognitio ⁊ cohertio restõnis
11 vsuraꝝ ꝑtinet ad iudicẽ eccl'iasticũ:sꝫ vbicũq; agim⁹ † de restõ-
ne vsuraꝝ extortaꝝ a iudeis cognitio ꝑtinet ad iudicẽ secl'arẽ vt
in.d.c.post miserabilẽ.de iude.vñ dicit Landi.in cle.j.de vsur.
quẽ ibi refert ⁊ sequit do.Car.in p̃n.in.xvj.q.ꝙ iudei sup resti
tuẽdis vsuris nõ pñt cogi ꝑ iudices eccl'iasticos sꝫ dñt cogi per
principes seculares:q tñ si fuerint negligentes tũc procedit ec
clesiasticus ẜm formã.de qua in.c.quãto.de vsur.⁊ in.c.postula
sti.de iudeis.ergo manifeste ostenditur ꝙ dispositio.d.c.q̃q̃.
non verificatur in iudeis. ¶ Tertio cõfirmatur hec conclusio
qꝛ.d.c.q̃q̃.prohibet sub pena ne religiosi aut alij administrẽt
dictos manifestos vsurarios ad confessionem.hoc autem non
conuenit iudeis qꝛ cõfessio cadit in eo in quo sunt tres qualita
tes.s.ꝙ sit peccator fidelis ⁊ discretus.vt dicit text.in.c.omnis
12 vtriusq; sexus.de peni.⁊ remissio. † qm̃ penitentia per confes-
sionem

[a] ¶ Dispõ. c. q̃q̃. de vsu. i. vj. an extẽdat ad iudeos. Adde are. ꝯs. clviij. i istomet casu q ꝯsuluit ꝙ ñ.

tionē inquantū est necessaria ad salutē nō cadit in iudeo cum sine baptismo nemo valeat saluari vt in symbolo Athanasij. quicunq vult saluus esse ꝛc. igit cū nō cōueniāt verba d.c. ꝙꝙ. nec etiā adaptat dispō ad iudeos nō est ad illos extendenda. vt in l. si vero. §. de viro cum mā. ff. so. ma. cū vulgaribus. ¶ Quarto cōfirmatur fortissima rōne. nam vt dicit gl. Jo. an. in d.c. ꝙꝙ. in ver. mādauerint. predicta decretalis ꝙꝙ. emanauit ad obuiandū fraudibus que cōmittebant cōtra dispositionē lateranēsis cōsilij. nam cōstitutū fuit in lateranēsi consilio de quo in c. q2 in oib9. de vsu. ꝙ vsurarij si i hoc peccato decedebāt nō admittebant ad ecclesiasticā sepulturā. ex quo aūt mandauerunt de restituendo non decedebāt in illo peccato: ꝛ sic nō habebat locū pena cōstitutionis lateranensis consilij ꝛ huic conclusioni puidit Grego. eps in cōsilio Lugdun. s. per dictā decretalem ꝙꝙ. ꝛ sic d. decretalis. ꝙꝙ. emanauit ad interpretationē ꝛ corroborationē dicte constitutionis lateranēsis ꝯsilij. de qua in d. c. q2 in oibus. in verbo xpiani. ergo eo modo loquit dispositio
13 d.c. ꝙꝙ. q2 ꝗ que sunt in l. interpretande censent esse in l. interpretata. vt in auc. de filijs ante nata. instr. na. in fi. ꝛ in l. nihil. ff. de coniūgen. cū emanci. lib. talia em̄ sunt subiecta qualia predicata demonstrant. vt in c. inter dilectos. ver. ceterū. de fide instrumen. cū si. ¶ Quinto hec conclusio confirmat: qm̄ iudei cogun tur per principes seculares ad restōnem vsurarum. vt in c. ꝙto ꝛ tradūt Laudi. do. Cardi. vt. s. est dictū. Et Pe. de ancha. in regula ea que fiunt. de reg. iur. in vj. Sed in d.c. ꝙꝙ. illa via indirecta cogunt immediate vsurarij ad restitutionem vsurarum per iudices ecclesiasticos nec aliquid dr ibi hoc fieri aliquo casu in negligenti iudicio secularium. igit p3 ꝙ dispō dicti canonis tm̄ verificat in xpianis ꝛ nō in iudeis. ¶ Sexto cōfirmatur hec conclusio per tex. in c. gaudemus. de diuortijs. vbi dicit qd infideles Cano. cōstitutionib9 nō arctant. ꝛ iō dicit Pe de ancha. ꝙ ꝗ iudei ꝛ infideles in vsuris iuramētis matrimonijs ꝛ de
14 cimis non arctant canonibus ꝛ nō sunt de foro ecclesiastico: l3 sunt de foro seculari ꝛ de vsu. dicit esse casum in d.c. post miserabilem. ꝛ in vsuris ꝛ alijs cessat rō specialitatis in iudeis ꝛ periculum aiarum ppter qd dicte cause dicuntur esse de foro ecclesiastico sed nihil ad nos de salute aiaꝝ eorum qui sunt foris ij. qōne. j. multi. ꝛ ideo non arctant canonicis cōsti. sed arctantur legib9 ꝛ sunt de foro seculari: vt ibi latius prosequit Petr. de anch. allegādo no. per Jo. and. in d.c. gaudemus. si ergo nō arctant canonicis cōstitutio. igit dispō. d.c. ꝙꝙ. nō arctat iudeos sicut in simili habemus ꝙ canones nō arctāt iudeos ad obseruantiam iuramēti: sed tatummodo principes seculares prout declarat Bal. in c. j. §. itē sacramēta. de pac. iur. fir. inv. si. feu. ꝛ Pet. de anch. in d. loco ꝛ cōsuluit Lud. roma. in suo consil. clv. qd incipit in xpi nomine amē. premissum laudum ꝛc. sed per leges seculares nō habemus ꝙ testamēta vsurarioꝝ etiam manifestoꝝ sint nulla. igitur ꝛc. ¶ Septimo hec conclusio confirmat. qm̄ d.c. ꝙꝙ. emanauit vt timore penaꝝ de quibus ibi quis abstineret a peccato vsurarū vt probat ille tex. maxime iūcta glo. in ver. mandauerint. sed quātum ad hoc canones non curant de peccatis iudeorum: q2 vt dictum est nihil ad nos vt in d.c. gaudemus. nā videmus etiam ꝙ Canones non curant de matrimonijs contractis inter eos in gradu prohibito scd̄m canones prout habet in c. infidelib9. de cōsang. ꝛ affi. tolerant etiā in suis ritib9 ꝛ cerimonijs dūmō in cōteptū xpiane fidei nō vertāt vt in l. iudeos. ꝛ in l. iussio. C. de iudeis. ꝛ i. c. sicut iudeis. ex. de iude. ꝛ rō est q2 eis nō pōt ascribi pctm̄ mortale q2 nō ligantur constitutionib9 canonū prout not. in d.c. gaudemus. ꝛ in c. fi. eo. tit. ꝛ in d.c. de infidelibus. ꝛ per Inno. in c. ꝙ
15 super his. de voto ꝗ vsure[a] aūt iudeis sunt cōcesse ꝑm legē eoꝝ
a vt tenet Pe. de anch. in cōs. cclij. qd incipit in xpi noie amen xpianissime ꝛ singularissime dn̄e ꝛc. ¶ Postremo hec conclusio probat ꝙ vtplurimū hebrei maxime in tuscia sunt publici feneratores. vnde nunꝙ fuit in dubiū reuocatum qn eoꝝ testamēta valeāt. vnde cōsuetudo etiā hāc opi. approbauit. que est optima legum interpres: vt habet in l. de quibus. ꝛ in l. si interpretatione. ff. de legi. minime ergo sunt mutanda que interpretationē certā semper habuere. l. minime. ff. de leg. cū mā. Et ad allegata in ꝯriū p3 rn̄sio ex premissis recte intelligenti. q2 rn̄dēdo vnico vbo pcedūt qn̄ mā subiecta ꝛ dispō. l. est pportionabilis ad iudeos sicut ad xpianos qd nō ꝯtingit ex dispōne d.c. ꝙꝙ. put ex plurimis. s. clarissime deductū est. p hoci simili facit qd dixit Bar. in rub. ff. de insti. ꝛ iu. dum dicit ꝙ l3 iudeus possit esse tutor ꝑm iura antiqua. vt in d.l. spadonē. §. j. hodie
16 ꝑm iura noua nō pōt q2 ꝗ tutor d3 iurare ad sancta dei euangelia. vt in auc. vt hi q oblig. se habi. ꝛ in §. fi. ꝙ iuramētū nō prestant iudei. vt in d.c. sicut iudei. ꝛ in c. ꝛ si xps. extra de iureiur. ꝛ sic q2 materia nō est proportionabilis nō comprehenditur in dec. Aduertat etiā q h3 iudicare ꝙ sit deductum ꝛ probat nō solum ꝙ sit fenerator sed etiam publicus ꝛ ꝙ etiā exegerit vsuras prout habetur in d.c. ꝙꝙ. vbi per Jo. and. ꝛ doc. Als non procederet dubitatio de qua. s. in qua tamen secūdam opinionem supra formatam de iure veriorem existimo ꝛc.

Laus deo omnipotenti amen.

¶ Consilium. lxxj.

Or mundum crea in me deus ꝛ spiritum rectum innoua in visceribꝰ meis. vt cum desiderem esse sacerdos boni ꝛ equi nō incidam in errorem. Super questiōe proposita vz nūquid valeat testamentum conditum a iudeo manifesto vsurario non seruata forma. c. ꝙꝙ. de vsur. in vj. subtilissime ꝛ abunde scripsit excellentissimus doctor dn̄s Bartholomeus Socinus qui vt supra consuluit illius conclusionem puto iuridicam ꝛ veraz. s.
1 quod ꝗ dispositio[b] d.c. ꝙꝙ. nullo modo extendatur ad iudeos
b manifestos vsurarios. ꝛ pro confirmatione assumo mihi vnaz maximaz in iure nostro. s. ꝙ iudeo simplici non feneratori l3 testari cū nō inueniat prohibitus: vt plene ostendit idem cōsulēs allegans tex. iuris canonici ꝛ ciuilis in titulis de iudeis. ꝛ alibi iudeus est testabilis occasione iudaice secte in hereticis fecus. vt in l. manicheos. C. de here. ꝛ auc. credentes. eo. titu. ꝛ in c. excōicamus. §. credētes. extra. eo. tit. cū simi. ꝛ in spē Bald. in l. iudices. in vlt. q. C. de sen. ꝛ interlo. om. iu. presupponi iudeū
2 testabilē. dū querit ꝗ nunqd notarius qui nescit literas hebraicas possit esse rogatꝰ de testō iudei. ꝛ rn̄dit ꝙ nō nisi ille hebreꝰ sciat linguam illius idiomatis vbi testm̄ cōficitur. ꝛ illa lingua vtatur in testō cōficiēdo per gl. illius. l. iudices. ꝛ vidi cōsultuz per excellēde memorie dn̄m meū do. Joānem Pet. de perusio. super virtute quorūdam legatoꝝ factoꝝ per iudeū quēdā Heliam vocatum puto fuisse feneratorē ꝛ semper presupponit testamētū valere. Item vidi per eūdem cōsultissimū do. meuz cōsulēdo respōsum super testō alterius iudei qui relinqueret iustam vxorem suā administratricem bonoꝝ quid importaret le
3 gatū etiā tenēdo testm̄ valere tētauit fortius qd ꝗ cōcessisset ptāte distribuēdi ad pias causas dicte iuste hebree suevxori. i testamēto adhuc valeret l3 videat captatoria l3 eā tāta psona nō debeat habere priuilegiū pie cause ad qd possit allegari qd dicūt doc. de moriēte in peccato mortali euidēti. in l. j. C. de sacro san. ec. ꝛ in l. iubemꝰ. C. de testa. tn̄ inspecta causa digna priuilegio debēt esse in illa dispōne iudei esse priuilegiū ꝙ vltimum nō firmauit. noto igit ad propositum nostrū ꝙ in illis terminis presupponit indubitāter testm̄ valere dicti iudei quē etiā puto fuisse feneratorem publicū. hec adduxi nō q2 putarem dubitādū de iudeo nō feneratore publico. sed vt excuterē pulicē de aure alteriꝰ q dubitasset. Assumo mihi vnā aliā maximā ꝙ ante dispōnē d.c. ꝙꝙ. testamēta publicoꝝ ꝛ māifestoꝝ vsurarioꝝ valebāt nec erāt irrita facta a legibꝰ nec a cañ. ꝑm doc. i. d.c. ꝙꝙ vn̄ videndū vtrū includat iudeos manifestos vsurarios. in cuiꝰ pūcti examine vicissitudinarijs argumētis ferroviā aperuit supradictus cōsulēs magis pl3 ꝗ eiꝰ cōclusio ꝙ dispō. c. ꝙꝙ. non
4 includat iudeos ꝗ nā dispō ꝯciliaris penalis inducta in odiuz vsurarioꝝ nō h3 locū in iudeis q2 sunt extra ecclesiā sed indirecte imponit ꝗs pena de qua in c. post miserabilē. ꝛ c. quāto. de vsu. ꝑm Ant. de bu. in d.c. quāto. in. ij. q. ergo dicta ꝯstitutio c. ꝙꝙ. que silr est cōciliaris ꝛ penalis nō includāt iudeū. ¶ Secundo hoc idem demōstratur alia ratione: quia pene de quibꝰ in d.c. ꝙꝙ. nō possunt verificari in iudeo feneratore ꝛ ad propositum nostrū dicitur in. §. nullus. ꝙ nullus manifestorū vsurarioꝝ testō intersit: aut eos ad cōfessionē admittat siue ipsos absoluat ꝗ nō adaptant in iudeo vt ostēdit cōsolens. Tūc succedit pulchra doctrina Ja. bu. in l. māci. C. de ser. fug. per glos. ibi dicens ꝙ si statuto cauetur ꝙ si quis turbauerit aliquē in possessionē restituat possessionē ꝛ soluat centū. An turbās tātū puniet illa pena dicit ꝙ nō q2 pena restitutiōis locū habere
5 nō potest ꝛ ꝗ qn̄ due pene copulant quo casu h3 locū vna ꝛ alia ꝛ quo casu cessat vna cessat ꝛ alia vt ibi. ꝛ l. ꝙuis. C. de impub. Ita dicit ibi Jac. bu. ꝯcludens ꝙ nō puniret ille turbās etiam pena cētū qn̄ statutū debeat intelligi de vi expulsiua in qua potest verificari vtraꝗ pena cōiunctim a statuto imposita. nō aūt de ingetatiua qd dictū valde pl3 Raph. ꝛ Pau. de ca. ibi simile ergo dicendū in questione nostra: vt postꝗ omnes pene post te in d.c. ꝙꝙ. nō possunt adaptari iudeo dispositio illius tex. de iudeo non intelligatur. Eadem cōclusio probat auctorita-

a ¶ Vsure sunt iudeis ꝯcesse vide. s. i co. ij. vbi dicit qd tps sunt pbi.

b ¶ Qd dispō. c. ꝙꝙ. de vsu. in vj. nō extēdit ad iudeos vt. s. in precedenti ꝯsilio.

te.do.Lud.pont.in suis sing.nume.liiij.alij habent numerum
ccccxl.ꝙ si statutum prouideat ꝙ quicūq; nō exequitur dispo
sitionez defuncti infra biennium priuet omnibus suis benefi-
cijs.⁊ statim bona testatoris restituat.quare si executor testa-
mentarius nō restituat que erant penes heredem ꝙ nō priua
bitur beneficijs suis.q₂ in tali executore non verificantur oīa
que statutum presupponit qđ dicit menti tenendū.ergo idē
in.q.nostra:vt dispositio.d.c.q̄q̄.nō habeat locū in iudeo:in
quo nō verificantur omnia que.d.c.presupponit.Ad idē be-
ne faciunt ea que dixit Barto.in.l.vbi pactū.C.de transac.in
prima oppo.in ver.Alij dicunt ꝙ hic exponit vbi dicit illā.l.
nō habere locū in pacto gratuito.q₂ verba tex.non verificant
in vna ex penis impositis actori.ibi.q₂ venit contra trāsactio
nē solēnem.Considero etiam ꝙ mēs.d.c.q̄q̄.est includere eas-
dem personas manifestas vsurarias que includebant in.c.q₂ i
oībus.de vsuris.q₂ ad maius robur cōtemptorum ibi factum
fuit.d.c.q̄q̄.vt dixit dictus cōsulēs.Hoc idē adiuuatur ex eo
qđ dixit Bar.in.l.pretor.§.fi.circa fi.ff.vi bo.raptorū.⁊ Bal.
6 in.l.titius.C.de ope.liber.dum dicit ꝙ †repetitio fit ex natura
7 declarationis.l.si seruus plurium.§.fina.de lega.j.¶ Itē †ex
8 natura preambuli.l.item q₂.§.fi.ff.de pac.Item ex natura re
9 lationis.l.vbi aūt.§.illud.de ver.obli.Itē †ex idemptitate ra
tionis.l.nihil.ff.de contun.cū eman.libe.ergo.cū.d.c.q̄q̄.edi-
ctum fuerit ad declarationem precedētis conciliaris cōstitu-
tionis de qua in.d.c.q₂ in omnibus.que solum christianos cō
plectitur.de quibus ibi.nō antem iudeos:maxime cum rela-
tio fiat in.d.c.q̄q̄.quoad penas indictas contra recipientes
manifestos vsurarios ad sepulturā ad dictam constitutionē
conciliarem que includit solum christianos vt predixi.¶ Cō-
sidero etiam ꝙ canoniste auctores canonū quando voluerūt
in materia vsuraria includere iudeos directe aut indirecte ex
primere consueuerunt.c.post miserabilem.⁊.c.q̄to.de vsuris.
Nec immerito quia regulariter non includuntur sub Canone
vt in.d.c.quanto.per.d.Anto.⁊ in.c.gaudemus.de diuor.per
Pe.de ancha.⁊ per Bal.in.l.si qua.C.de secū.nup.vbi dicit ꝙ
inter iudeos:⁊ hodie practicatur dinortium.⁊ ita dicit fecisse
matthesiam iudeum perusij.q₂ nō seruant legem euāgelicam.
⁊ ibi latius.Audiui etiam a doc.iurista hispano ꝙ in partibꝰ
eorum vbi sunt greges iudeorum.iudei etiam publici fenera-
tores testantur ⁊ eorum testamenta rata habētur etiam iudi-
cio doctorum christianorū ad quos pertinet iudiciū:ergo etiā
Perusij ⁊ in marchia anchonitana vnde mihi origo est:⁊ vbi
feneratores ab antiquo consueuerunt esse nunq̄ audiui hunc
scrupulum moueri.⁊ tamē eorum testamēta de quibus ecclesia
nō curat audiui rata haberi:vt etiā ex dictis.s.in prin.colligi
tur.minime ergo sunt mutanda qua interpretationem certaz
semper habuerunt.l.minime.ff.de legi.Nec obstat ꝙ aliqui di
cūt in.c.j.de vsur.in.vj.ꝙ prohibita est ibi locatio domoꝝ etiā
iudeis⁊alienigenis:feneratoribus.nam pena ibi respicit chri-
stianos patientes iudeos conducere domos aut cōductas ha-
bere in locis eorum nō autem dicitur ibi aliquid de vsurarijs
conductoribus ꝙ aliquam penā patiant si essent etiā iudei lo
catores nihil ibi dicitur.¶ Nec obstāt etiā que dicit Ioā.an.
⁊ Pan.de liaza.in cle.j.de vsu.super verbo cēsuram ⁊ sup ver-
bo rōnum.dum determināt vsurarios compellendos ad exhi
bendum codicem rationum per cēsuram ecclesiasticam vt ibi
10 dicit tex.intelligendū est etiā de iudeis feneratoribus †quia si
non directe saltem indirecte censuras cōtra iudeos exercet ec-
clesia.⁊ q₂ tex.ibi generaliter loquitur:⁊ q₂ quo ad effectū eos
censura complectitur.Ad idem de priui.c.quanto.vbi directa
⁊ indirecta excōmunicatio equiparantur.nam cum ibi de so-
la censura ecclesiastica tractatum quoad iudeos pōt adaptari
non est iurandum si iudei includuntur.Quādo vero pena in
constitutione apposita nō est adaptabilis iudeo.vt est pena.§.
fi.de qua in.d.cle.dum dicit ꝙ si quis in illū errorē inciderit vt
ptinaciter affirmare presumat exorare vsuras nō esse peccatū
cum velit hereticum esse puniendum tunc iudeus non includi
tur:vt determinat idem Io.an.in.d.clemen.j.§.fi.in glo.super
11 ver.hereticum.†q₂ nō cadit in iudicio proprie heresis que di-
uisionē proprie notat.sed iudei nunq̄ fuerunt in vnitate ergo
⁊c.Idem tenet etiā pau.de liaza.in glo.sua super verbo perti-
naciter:q₂ cum iudei non sint de gremio ecclesie proprie diui-
sionem ab eo facere non possunt.xlv.dist.de iude.cum si.lz em
sint creature dei:nō tamē ecclesie.que omnes regenerauit per
baptismū.⁊ ideo Canonibus non arctātur.ij.q.j.multi.vt ibi
per eū latius.ergo idem dicendum in questione nostra scilz vt
iudei nō includant in.d.c.q̄q̄.de vsu.q₂ omnes ille pene non
possunt coniunctim adaptari iudeo:vt sepius est dictū ⁊ ple
ne per consulentem nominatim tex.in.d.c.q̄q̄.§.nullus.dum
loquitur de testamento vsurarij manifesti.⁊ prohibet vnicuiq;
ne illorum testamentis intersit.Aut eos ad confessionem ad-
mittat:siue ipsos absoluat non potest adaptari iudeo: in quo

a ¶ Sbscriptio ad idem ⁊ fuit dñi Alexā.de imola.

non cadit confessio sacramētalis.de qua ibi.aut absolutio vt
de se pz.igitur non possit militare in iudeo feneratore.Et hoc
puto valde ponderandū.s.ꝙ iudei quoad editiōes libri ratio
num inducunt sub cēsura de qua in.d.cle.j.§.ceterū.q₂ etiā con
tra iudeos cēsuras exercet ecclesia.⁊ tamē quoad penā heresis
de qua in.§.fi.nō includunt q₂ heresis nō cadit proprie in iudeo
vt vtrūq; determinat per eosdē doc.in.d.cle.qui vt puto eadē
ratione dixissent ꝙ cōfessio nō dicitur denegabilis iudeo per
ecclesiā nec absolutio q₂ quoad penam spūalem ecclesia de illis
non curat.vt no.xxviij.q.j.c.sepe scripsisse.dicit em̄ Pan.de lia
za.in.d.gl.sup verbo rationū.in fi.⁊ ista hñ cōfirmant ex his q̄
s.dixi allegando glo.in.d.l.mācipia.⁊ doc.ibi ⁊ in locis.s.alle
gatis.etiā ex eo qđ singulr̄ dicit Io.an.in nouella.in.c.j.de ho
micid.lib.vj.⁊ sup verbo xpianū.⁊ in.d.c.q̄q̄.in princi.dū loq
tur de eo q vsuras non exigit.facilius etiā in iudeo cadit censu
ra ecclesiastica cuius effectus temporalis ⁊ ad punitionem con
tumacie ponunt in tex.c.querenti.de ver.sig.quā alie pene.de
quibꝰ in.d.c.q̄q̄.vt pz sensato cuiq; nisi fallit qđ facit ad dcā
s.pauloañ.Facit etiā ad predicta gl.no.in.c.j.§.sane.sup v̄.pe
nuria.de statu reg.li.vj.⁊ ibi no.doc.dicere insup fortasse aliqs
12 etiā iudeū nō feneratorē nō posse testari †q₂ iudei facti sunt ser
ui per mortē xpi.c.⁊ si iudeos.de iudeis ergo tanq̄ serui sunt
facti intestabiles.⁊ potissime q₂ oīa iudeoꝝ bona de iure vidē
tur confiscāda.vt in auc.gazaros.C.de here.Hinc solet dici qđ
princeps q eoꝝ bonis est dñs pōt illos tanq̄ seruos vēdere ꝫm
arch.xlv.q.di.c.qui sincera.⁊ disputat Old.cōsi.lxxxvj.copiosis
sime.Accedit qđ dicit Lud.pōta.in.l.pactū dotale.C.de colla.
vbi substentando Bar.in rub.ff.de ius.⁊iu.s.ꝙ iudeus nō pos
sit hodie esse tutor xpiani assignat rōnē.s.q₂ bona iudeorū de
bent publicari.vt.d.auc.s.de here.dū dicit circūcisos ⁊c.Sz re
spondēdū est in primis ꝙ verbū circūcisos qđ reperit in.d.au
ten.in aliqbus libris positū nō reperitur in corpore vnde tra-
cta fuit.d.auc.ꝫm eūdem Lud.ponta.in.l.multū interest.ff.de
ver.ob.vbi subdit ꝙ nō ideo sunt bona iudeorum publicanda
scz q₂ sint iudei.vt in.c.iudei.de iudeis reperi etiā dictū doc.d.
Thomā dotiū seneñ.tenuisse in.l.si pluribus.de leg.j.dicētem
ꝙ iudei nec pñt nec debēt spoliari bonis nisi cām cōmittant.l.
iudei.C.de iudeis.ad dictā auc.gazaros.rñdet ibi put.s.rñdit
ponta.vel qđ ibi dū dicit circūcisos loquit de xpianis q patiun
tur se circūcidi quoꝝ bona publicant q₂ illa est spēs heresis se-
cus est in iudeis quos Canoñ.⁊ illud multiplici ratione tole-
rāt vt in titulis de iudeis extra ⁊.s.quibus imperatores multa
clemētissime cōdonarunt vt pulcherrime loquit Gofre.in suis
libellis super cōstitutionibus christianis.Ego etiā volui vide
re tex.in corpore in vltima rub.libri feudoꝝ.rub.de statutis ꝯ
libertatē ecclesie.§.gazaros.vtrū ibi esset verbū circuncisos.⁊
in multis libris non inueni lz in aliquibus ieniat.In effectu
non insistēdo in premissis que possent dilatari facile,dico qđ
vbi xpianis nō imminet periculū nec scandalū.sed iudei qete
viuunt.papa non dz precipere nec suadere principibus qđ ta-
lia fiant vt per Old.in.d.cōsi.⁊ Io.and.in addi.in ti.de iudeis
ver.vidi quedam solēnia scripta ⁊ eos spoliare bonis eorum
esset alienū a clementina tolerantia ⁊ humanitati Canonum
⁊ legum.nec est consuetum nec iustū.nec paterētur honesti pri
cipes.Solent tamē iudei de consuetudine donare imperatori
quādo coronat aliquod vt dicit gl.in.l.j.C.de auro coro.libr.x.
arg.l.iudeorum.C.de iudeis.¶ Cum igitur de consuetudine
vt in prin.dixi testamenta iudeoꝝ rata sint tanq; facta ab ha-
bentibus potestatem testandi quos intestabiles nō reperi nec
puto repiri de iure ⁊ iudeos publicos feneratores nō includat
d.c.q̄q̄.vt sepius est dictū.idem in effectu concludo qđ.s.con
sensum fuit suprascriptū eximiū ⁊ insignē cōsulētem.quare de
subscriptione requisitus. Laus deo ⁊c.

¶ Consilium ad idem.lxxij.

1 ☞ Dispositio.c.q̄q̄.an habeat locum in iudeis.
2 Lex mosis attenditur in causis iudeorum.

Domini redēptoris nostri

a innocato suffragioª.Super †premissa dubitatione
1 scz an dispositio.c.q̄q̄.de vsur.in.vj.quatenus inua
lidat testamenta manifestorum vsurariorum locum sibi vendi
cet in hebreis manifestis vsurarijs multum copiose ⁊ elegāter
allegatum fuit per excellentissimos doctores senenses supra cō
sulentes mihi fratres honorandos adeo ꝙ additione opus eē
non videretur.tamē ne ad rem ipsam incogitate accessisse vi-
dear etiā q₂ vt prefati consulentes affirmantes passus iste non
videtur reperiri in specie a doctoribus nostris scribentibus in
iure tactus.aliqua ad confirmationem sue cōclusionis breui-
ter subiungam.⁊ in primis dico ꝙ istam partē negatiuam seq
videtur Florianus de sancto Petro de bono.in.l.fi.C.de iude.
vbi querit quid possint ordinarij locorum cōtra iudeos ratio
ne vsurarie prauitatis.⁊ dicit ꝙ respectu pene que olim impo
nebatur

nebatur per.c.q2 in oibus ꝛ.c.ꝑterea.de vsu.s.ꝙ ꝑtinenť sepultura nec ad cõionē admittantur ꝛ excõicatione astrigatur vsqꝫ ad cõdignam satisfactionem nil ꝑnt q2 nõ ꝑnt excludi de corpe ecclesie qui nunꝗ intus fuerunt.ꝛ q2 quo ad spũalia nil ad nos. de his q foris sunt.ij.q.j.multi.xxviij.q.j.sepe.ꝛ cũ ibi notatis ꝛ.c.gaudemus.de diuoꝛ.idē dicit respectu pene.de qua i.c.j.de vsuris in.vj.s.ne locenť hospitia.ꝛ ēt respectu pene de qua in.c. ꝗꝗ.de vsu.in.vj.ꝛ in cle.j.eo.ti.taliũ eñ penarũ ꝫm eũ sunt in capaces iudei:ꝛ iõ infert qȯ cõtra eoꝝ heredes non pȯt ꝑcedi vigore illoꝝ iuriũ ꝛ subdit qȯ bene ꝓuidit ecclia militãs cõtra iudeos feneratẽs catholicis eo mȯ quo potuit.nam interdicit xp̃ianis cõmertiũ iudeoꝝ donec plene restituant vsuras.c.post miserabilē.ꝛ.c.quãto.de vsuris.sic ꝛ eodē mȯ cõpellit eos ad sol uẽdas decimas ꝑdiales.c.de terris.de decimis.ꝛ ex his dicit ipe esse cõcludendũ ꝙ cũ iura aliter nõ disponãt non ꝑnt ordinarij locoꝝ ingetare iudeos nec hꝫdes eoꝝ sup restõne vsuraꝝ ꝛ ista dicit eē notãda q2 quotidiana cũ igiť dispȯ.d.c.ꝗꝗ.q est lex canõica iducta sit ad restitutionē vsurarũ.vt dicit Jo.an.ibi i ꝑn. in nouella nõ dꝫ habere locũ quo ad iudeos.vt est de mēte prefati doctoris.nec in proprijs terminis reperio ꝑ alios specifice tactam hãc ꝑncipalē dubitationē de quo querit.ꝯfirmo aliarõne.nã vbi habemus legē mosaycã nõ debemus ab ea discedere quo ad actũ celebrãdum ꝑ iudeũ siue xp̃iano.ꝛ solũ dꝫ attendi ipsa lex mosayca.nõ aũt lex humana nisi quatenus expressa lex humana prohiberet iudeis.ita plene ꝯcludit Joã.cal.ꝯsi.x.sub ru.de consti.ꝛ in ꝯsi.xxx.sub rubrica.de testa.vbi cõcludit qȯ
2 †cũ ꝫm legē mosaycã filius masculus excludit ab itestato feminã vt habeť numeri .xxvij.ꝛ papa ꝛ imꝑator tolerentvt legē seruet.ergo scȯm illã succedere.ꝑ hoc allegat.l.iudeos.C.de iude. ibi dum differentia amissini hacteñ.ꝛc.

¶Consilium.lxxiij.

1 ¶Rationem sue administrationis qui teneantur reddere.
2 Frater qui stat in cõi cum alijs fratribus et administrat teneť reddere rationem.et in quibus stetur ipsius dicto.
3 Absolutio facta a redditione rõnis nõ extendiť ad id quod dolosuit retentum.
4 Contractus continentes liberationem debent stricte interpretari.
5 Administrator si nõ confecit librum rationũ cõtra ipsum iuratur in litem.
6 Ratio redditionis rationis qualiter fiat.
7 Dolus presumptus et difficultas ꝓbatiõis vbi cõcurrũt defertur iuramentum in litem.
8 Pluralis locutio resoluiť in suas singularitates.et nu.13.
9 Fratres sꝫ simul habitant et cõicant fructus hereditatis pr̃ne nõ tñ ob id dicuntur socij omnium bonorum.
10 Debitum societati nõ compensať cum vno ex socijs.
11 Uerba cõtractus sunt interpretanda contra eum qui se in illis fundat.
12 Uerba vniuersalia aliqñ restringuntur.
14 Ratio equalitatis seruande quid operetur.
15 Uerba nihil operari minus absurdum est quã extendi vltra solitum.
16 Uerba debent deseruire menti:et scȯm mentē ampliantur.
17 Societatis occasione factum societati imputatur.
18 Donare est perdere et est furoris species.
19 Donatio ēt inter fratres nõ p̃sumitur.
20 Determinari equaliter debent que oratione eadem determinantur.
21 Precedentia declarant sequentia:et econtra.
22 Media talia p̃sumuntur qualia probantur precedentia et sequentia.
32 Oppositum operatur in opposito id quod operatur propositum in proposito.

Consilijs nostris trinus deus optim⁹ adsit: vt fas ꝑpetua sanctaqꝫ iura loquar.¶Circa primã huius cõsultatiõis dubitatiõnem cõcludo ꝙ dictus Petruspaul⁹ teneť reddere rationē administrationis bonoꝝ maternoꝝ cõiuꝫ inter ipsum ꝛ p̃fatũ ma
1 gistrum Joãnē qm̃ regula gñralis est ꝙ †quicũqꝫ alienam suscipit administrationem teneť ad redditionē rõnis ꝛ reliqua iuxta illud euangelij redde rõnē villicationis tue vt hꝫ luce.c. xvj.ꝛ in.c.qualr ꝛ qñ el.ij.extra de accu.ꝛ hic descendit qȯ tutor administrationis rationē reddere teneť.l.j.in princi.ꝛ.§.de rationibus.ff.de tute.ꝛ rõni.distra.Ad idem ēt teneť curator vt in.l.aduersus ꝛ in.l.rões.C.de admi.tuto.ꝛ ponit de vtroqꝫ Spec.in ti.de iudi.in.iiij.parte.§.ij.ver.sequiť videre de actio tutele.Jdem ēt videmus in negocioꝝ gestore qui obligatus ad redditionē rõnis ꝛ tenetur de mala ꝛ negligēti administratio

ne vt est text.ꝛ ibi hoc notabiliter declarat bar.in.l.ij.ff.de nege.Jdē etiã in ꝓcuratore ad iudicia vł negocia vt hꝫ hꝫtur in.l. si remunerãdi ꝛ in.l.si ꝓcuratorē.§.j.ff.mã.ꝛ multa alia similia enumerat Hosti.in sum.in ti.de obli.ad rõcinia.ꝛ in terminis
2 †de fratre qui existēs in cõi cum fratribus administrauit.decidit Bal.in quodã suo ꝯsilio in noĩe dñi amen.Ad ꝑmũ vbi in vj.dubio cõcludit ꝙ teneť de omnibus reddere rõnem taliter qualiter reddi pȯt.nã non de oĩbus testes haberi possunt.ſꝫ in quibusdã stať suo sacro.s.in modicis.Jtē etiã in nõ modicis si ꝑsone qualitas verisimilitudo ꝛ iudicis mens cũ hoc ꝯcurrat argu.l.si qs ꝑ redēptore.C.de dona.ꝛ eius qȯ not.in.l.si pr̃is.ꝛ in.l.in fundo.ff.de rei ven.Ad ꝑdicta accedat qȯ ꝯsuluit insignis doctor Abbas Moder.in suo ꝯsi.xij.qȯ incipit Magnificus dñs Joãnes vbi in.vj.dubio ꝯcludit ꝙ si filius etiã teneť reddere rõnem de his q̃ viuēte patre administrauit lꝫ pr̃ redditionē rationis nõ petierit ar.l.eũ opꝫ ver.sed i hac sp̃ē.C.de bo. que lib.vbi spãliter statuiť in pr̃e qui administrat bona aduēticia filij quoꝝ vsusfructus sibi queriť vt nõ teneť reddere rõnem secus ergo in filio q nõ facit suũ vsumfructũ lꝫ hēat liberam administrationē in bonis paternis.Ad idē adducit tex.per locuꝫ a spãli in.d.l.cum opꝫ.§.finaũt res ꝛ qȯ hꝫ i.l.tres fratres.ff.de pac.ꝛ in.l.si soror.C.de collatio.dicit tñ se putare qȯ nõ est exigēda ita stricta rõ sicut ab extraneo.sed satis est qȯ gñaliter ostenditur ꝗtum in familia ꝛ in alijs stantibus verisimiliter potuit expendere vt latius per eũ p̃fato ꝯsilio.ꝛ ad ꝑdictã redditionē rõnis teneť dictus Petruspaulus etiã si fuerit socius quomodocũqꝫ ꝛc.dictoꝝ bonoꝝ maternoꝝ.qm̃ rõ contracte societatis nõ eximit a redditione rõnis.qm̃ qñcũqꝫ sine calũnia administratio societatis petiť ipsa reuideri dꝫ.ita decidit Bald.in rubri.C.pro so.ar.l.tandiu.eo.tit.ꝛ sequiť Bart.de saly.Jlle aũt teneť q admĩstrauit vt i.l.creditor.§.duob⁹.ff.mãd.administratio eñ quecũqꝫ regulr̃ reuisionē rõnis expostulat.vt in.d.l.j.§. offõ.ff.de tute.ꝛ rõ di.quē ter.doc.extendũt ad oēs administratores ꝛ de fratre socio etiã decidit Ludo.ro.in suo consi.clxxiij. al.cccciiij.vbi plenius.qȯ incipit in xp̃i noĩe amē.circa ꝑmum quo q̃riť in tertio dubio ꝛ lꝫ Bar.in.l.mutius.ff.ꝑ so.dicat societatis rõnem amicabiliter ꝛ de anno in annũ reuidēdã hꝫ non ꝓsequor q2 satis est ad ꝓpositũ ꝙ teneať ad reuisionem rõnis. Nec hꝫ obstare qȯ dictus Petruspaulus fuerit liberatus a red
3 ditione rõnis ab alijs eius fratribus†ꝛ sic videať absolutus a dicta redditione rationis ꝑterꝗ si aliquod dolo retinuisset vł subtraxisset prout not.Barto.in.l.aurelio .§.gaius.ff.de libe. lega.ꝛ in.l.lucius.ꝛ ibi Bart.eod.titu.traditur in.l.tres fratres.ff.de pac.ꝛ in.l.actionel.ꝛ.l.sub ꝑtextu.C.de transac.Ad idem gl.in.l.põponius scribit in fi.ff.de neg.gest.sed ad hoc respondetur ꝙ dictus Petruspaulus tñ fuit liberatus ab administratione bonorum cõium dictoꝝ quatuor fratrum facta ꝛ gesta a morte quõdam eoꝝ patris citra vsqꝫ ad hodiernũ diem ꝛ etiã tpe vite eoꝝ pr̃is ꝓut cantat instr̃m sed in casu nostro petitur redditio rõnis administrationis bonoꝝ cõium non dictorum quattuor fratrũ tñ bonoꝝ maternoꝝ cõium inter dictos Petrũpaulũ ꝛ magistrũ Joannē: et sic de administratione diuersa ab ea a q̃ fuit liberat⁹ cũ tñ fuerit liberat⁹ ab administratiõe bonoꝝ cõiuꝫ dictorũ quatuor fratrũ vñ ex diuersis nõ fit illatio.l.naturaliter.§.nihil.cõe.ff.de acqren.pos.ꝛ in.l.papinianus exuli.ff.de mino.vñ cũ hic casus sit omissus remanet in dispõne iuris cõis.l.si cũdotē.in ꝑn.ff.so.ma.ꝛ in.l.si extrane⁹.ff.de
4 condi.ob cãm.debēt†enim cõtract⁹ stricte interpretari nec aliqd extrinsecus subintelligi.l.quicqd astringēde.ꝛ i.l.si stipulatus.§.grisognus.ff.de ver.ob.ꝛ marie qñ cõtinent liberationē vel ꝯcetationē.iuxta no.i.l.si vnus.§.ante oĩa.ꝛ in.l.q in futurũ. §.fi.ex altera.ff.de pac.facit.l.cũ aquilia.cum ibi no.ff.de trãsactionibus.Concludiť ergo clare ex verbis dicte liberationis dictũ Petrũpaulũ non esse liberatũ a redditione rõnis dicte administratiõis bonoꝝ mater.Ad qȯ accedat ꝙ ꝛ si aliqua foret inverbis dubitatio que tñ non est in casu nr̃o.tñ deberēt interꝑtari cõtra Petrũpaulũ stipulatorē.ꝛ q in illis se fundat.l.veteribus cũ materia.ff.de pac.ꝛ.l.stiꝑlo ista.§.si qs insulam.cum ibi not.ff.de ver.ob.facit qȯ statim dicã in sequēti dubitatiõe. Ex quib⁹ cõcludit dñs Petrũpaulũ obligatũ esse ad redditionem rõnis administrationis bonoꝝ maternoꝝ inter ipsum et prefatum magistrũ Joanem.ꝛ hoc per libros rõnum introit⁹. ꝛ etiã ꝓbando expensas vt supra.alias eñ si nõ cõfecit legitime libros rationũ de introitibus de redditibus.ꝛ de expensis.ad ista probandum defertur iuramētũ in litem casus est valde no. in.d.j.§.officio.ff.de tute.ꝛ ratio.Dy.vbi notanter ad propositum dicunt Barto.ꝛ Bald.not.ꝙ tutor dꝫ cõficere librũ rationũ ꝛ pupillo reddere finita tutela.Ad idē.l.lucius .§.tutel.ff. de admi.tuto.ꝛ idem dicunt in quolibet alio administratore arg.l.fi.§.inter cetera.ff.de libe.leg.ꝛ.l.si ita fuerit ver.in religs

5 ff.de manu.testa.alias si hoc † nō facit tenet̄ ad interesse declarā dum ꝑ iuramentum in litē quasi fuerit in p̄sumpto dolo nō con ficiendo librum rationū put tenebat̄ arg.d.l.qui repertoriū.cū ibi no.per Bar.⁊ ita no.Ja.de are.in.d.§.officio.qḋ Bald.re putat ibi notabile.qḋ ita presumant̄ contra illū qui nō facit.C. rōnū sicut cōtra illū qui nō facit inuentariū.⁊ ita tenet Ray. de for.facit.l.si qs cū falso.§.j.vbi text.ff.de fal.Ad p̄dicta opti me accedit not.cōsiliū Pe.de anch.qḋ incipit in christi nomi-
6 ne amen.sordide ⁊ pnitiose nimis vbi fortius dicit ꝙ † debent in tali libro rōnum sigillatim oīa describi.vt ex tali fundo.et ta li colono tm̄.⁊a tali tm̄.⁊ sic de singulis.Nec debet in genere ⁊ ī summam asserere se tm̄ expendisse ⁊ se tm̄ recepisse.Istud enim nō est reddere rationē.allegat.l.cū seruus.ff.de condi.⁊ de.vbi text.dicit vt computationes pbe.an improbe referantur acce pta ⁊ data an nō recte ⁊c.fit enim sicut specifice singula decla rata veritas ⁊ falsitas deprehēdi pōt.non sub nube ⁊ generali ter affirmando sic esse vel nō esse.facit.l.argētarius.§.edi.ff.de eden.ita etiā ꝫ Bar.in suo cōsilio incipiente cum p̄dicta qḋ ad
7 hoc allegat p̄fatus doctor in dicto cōsilio ꝑ hoc facit qꝛ † si con currit dolus p̄sumptus ⁊ difficultas pbatiōis est loc⁹ delatio ni iuramenti in litē vt est gl.cōiter approbata in.l.in actionib⁹. ff.de in litē iurando.⁊ sic opinio Bald.⁊ dñi Abba.in dictis consilijs videtur pcedere in his que geruntur inter fratres in quibus difficilis est probatio per ipsum de mēte ipsorum.quo casu quando difficilis est probatio ad coniecturas recurritur iuxta not.per Bart.in.l.in illa in vltimis verbis.ff.de ver.obli. facit.l.non omnis.§.a barbaris.ff.de re mili.⁊ qḋ not.Bart.in l.de pupillo.§.si qs ipsi pretori.ff.de no.ope.nunci.⁊ qḋ not.gl. quod ibi not.Semi.in.c.j.de testi.lib.vj.⁊ qḋ no.in.l.si qs ex ar gentarijs.§.pe.ff.de edē.cū si.⁊ hoc quo ad primam.¶ Circa se cundam dubitationem videbat̄ pma facie dicendum ꝙ dict⁹ magister Joannes diceret̄ cōicasse predicta lucra per eū quesi ta.Quod ex tribus videbat̄ ostendi.¶ Primo per illa verba instrī ꝙ oīa eoꝝ.debita ⁊ credita ⁊c.qm̄ si oīa credita sunt com municata igit̄ credita dicti magistri Joānis censentur cōmu nicata ergo si magister Joānes habet pecunias penes tertias personas de qbus hꝫ instrm̄ pprio noīe vr̄ illa cōicasse.illa em̄ dñr credita magistri Joānis qui secutus fuit fidem illaꝝ perso narum que sunt sibi debitrices iuxta text.⁊ ibi plene not.in.l.j.
8 ff.si cer.pe.¶ Scḋo vr̄ confirmari ista conclusio qm̄ † pluralis locutio resoluit̄ in suas singularitates vt est casus ⁊ ibi Bart. in.l.falsa.§.fi.ff.de cōdi.⁊ demō.l.iij.§.j.de neg.ge.⁊ no.Archi. in.c.omnes.j.dist.⁊ not.glo.in verbo per ipsos in cle.j.de renū. ⁊ in.l.ij.§.ex actis.ff.de ori.iuris.cū si.igit̄ lꝫ instrm̄ dicat quod credita eoꝝ sint cōia talis oratio resoluitur si eoꝝ ⁊ cuiuslibet ipsorum vel alicuius ipsorū ⁊ consequenter lꝫ dicta bona sint ppria credita dicti magistri Joānis vident̄ cōicata.facit.l.lu cius.§.gayo.ff.ad tre.⁊ qḋ no.in.c.lꝫ.de pcu.⁊ in.c.significauit. de appellatione.¶ Tertio ⁊ vltimo hec pars confirmatur quia si intelligamus de debitore ⁊ creditore nō solū filij sed cuiuslibet vel alicuius ipsoꝝ tunc res vr̄ clara.si aūt intelligamus tm̄ de debitore ⁊ creditore p̄dictoꝝ oīum simul.⁊ sic de illis que prius erant oīum fratrū simul.tunc ꝯuentio nihil opabit̄ qꝛ ēt sine di cta cōuentione erāt cōia iuxta.l.oēs alienū cū se.ff.pro socio ⁊ ī l.j.§.si plures.ff.de exerci.⁊ in.l.sed nec eius.ff.pro socio.verba autem debent intelligi vt aliquid operentur.l.si qñ.ff.de le.j.vbi per Jo.de imo.⁊ in.c.si papa.extra de priuile.li.vj.imo nullum verbū dꝫ esse in cōtractu sine virtute aliqd operādi vt elegan ter declarat Bar.in rub.C.de ꝯhen.emp.in.x.q.⁊ per Bald.in preludijs feu.⁊ glo.in.c.mandatū.de rescrip.cum vulgaribus. ¶ Quid em̄ opus erat occupare mēbranas.xix.di.si romanorū ergo ad hoc vt vba aliqd operent̄ intelligatur scḋm pmū mo dum intelligendi.s.relatum.⁊ hec vltima rō iudicio meo vi debatur magis vigere in cōtrariū.pp quā aliqua vr̄ indici du bitatio.¶ His tm̄ nō obstātibus ꝯrā sniam veriorem existimo
8 qḋ imo dict⁹ magister Joānes nō cēseat̄ cōicasse dicta lucraª.et ita reperio sup hoc pncto esse ꝯsultū ꝑ p̄stantissimū iuriscōsultū dñs aureliū de belencinis de mutina cui⁹ cōsilij elegātissimi co pia est ad me trāsmissa.cōfirmādo ei⁹ cōclusionē ꝑ fundamēto
9 p̄suppono.put in narratiōe p̄senti dr̄ ꝙ † iter istos frēs nō erat societas omniū bonoꝝ.lꝫ simul habitarēt hr̄ditatē pr̄nā ꝑ indi uiso cōiter retinerēt ⁊ fruct⁹ hr̄ditatis simul cōicarēt ⁊ cōsume rēt ⁊ pbat̄ in.l.cū duob⁹.al's icipit papinian⁹.§.si frēs.⁊ ibi pōit Bal.post Cy.ff.ꝑ socio.⁊.l.ex pte.§.fili⁹.ff.fam.her.tenēt Old. Bar.Bal.⁊ alij in.l.titiū ⁊ meuiū.§.altero.ff.de admi.tuto.⁊ Bar.⁊ Bal.⁊ alij.in.l.si patru⁹.C.cōia vtriusqꝫ iud.facit.l.lꝫ.C. de decu.li.x.⁊ qḋ pōit Bal.in.c.si duo frēs in cōi casu de fratri bus de nouo bñficio inuestitis in vsi.feu.imo dicūt plerīqꝫ nō da ri societatē oīuꝫ bonoꝝ nisi exp̄sse agat̄ ꝑ tex.in.l.iij.iuncta glo. in vbo spāliter.ff.ꝑ socio.⁊ in.d.l.cū duobus.§.idem papinia nus ad idē gl.in vbo tutor bonoꝝ.isti.ꝑ socio.in pn̄.⁊ ꝑ hoc ad ducūt no.ꝑ Bar.in.d.§.altero.⁊ clari⁹ in.d.l.si patru⁹.Sꝫ hoc nō p̄sequor.si ergo nō erat inter eos societas omniū bonoꝝ quō cunqꝫ societas tacite inter eos ꝯcta fuisset ex quo dicta lucra nō fuerūt cōicata quo ad illa nō extēderet̄ ꝑ ea q̄ ponit Bar.in.l.j. §.si quis hoc interdicto in fi.ff.de iti.actuqꝫ priua.⁊ sic relinqui tur ꝙ circunscripto ꝯctu postea inito de q̄.s.p̄dicta bona essent ppria dicti magistri Joānis insti.ꝑ quas p̄sonas nobis aquiri tur.§.j.⁊ in.l.cū opꝫ.§.j.C.de bo.q̄ libe.tradit̄ plene.in.l.j.§.sed nec castrēse ꝑ Bar.ff.de colla.⁊ in.l.pe.⁊ in fi.C.de colla.cū vul garib⁹.¶ Restat ergo videndū nunqd ꝑ dicta vba qḋ oīa eorū debita ⁊ credita sint ⁊ eē debeāt cōia ⁊c.videant̄ cōicata dicta lucra.⁊ siue sequamur strictā vboꝝ interptationē siue verā ꝯbē tiū mētē ꝯcludēdū est qḋ nō sequēdo strictā vboꝝ interptatio nē in primis ostēdit̄.Nā clarū ē ꝙ alia diuersa ⁊ sepata dicunt̄ debita et credita coꝝ fratrū alia diuersa ⁊ sepata dicunt̄ debita ⁊ credita dicti magistri Joānis ⁊ cuiuslibet alterius fratris in ꝑ ticulari.nā qḋ est debitū ⁊ creditū in cōi nō dr̄ esse alicui⁹ ipsoꝝ in pticulari.⁊ iō dicit notabilr̄ Bal.ad ppositū in.l.ei⁹.C.de cō
10 pensa.ꝙ † si vnus ex socijs agit noīe societatis ⁊ sibi a debitore opponat̄ ꝯp̄satio de eo ꝙ ipse dꝫ in particulari talis oppositio nō pcedit:⁊ iter al's rōnes assignat qꝛ id qḋ debet̄ societati non cōpensat̄ cū vno ex socijs.l.actionū.§.si cōis.ff.pro socio.Ergo sequit̄ ꝙ diuersum est debitū siue creditū societatis a debito et credito vnius ex socijs in pticulari.hr̄ ēt approbat ibi Bartho lomeus de saly.clarius ad propositum vbi assignat rōnē qꝛ ille alienū debitum ꝯpensat non ꝙ debet̄ a societate cuius nomine petitur.ille enim nō petit vt sibi debitū vt singularis p̄sona dꝫ ar.d.l.⁊.l.sancimus eo.tit.Cum ergo dicti magister Joānes et fratres tm̄ voluerint ꝙ essent cōia debita ⁊ credita eorū in plu rali ⁊ cōi ⁊ non expresserunt de debita ⁊ credita eoꝝ in particu lari.nō video quō in ꝯctibus in qbus stricta fieri dꝫ interpreta tatio.vt in.l.qcqd astringēde.ff.de ver.obl.fieri debeat extensio ad diuersam speciē debiti ⁊ crediti.cū in ꝯctibus omissum loco tpe ⁊ p̄sonis habeat̄ pro omisso.l.triticū.⁊.l.si stipulatus.§.gri sogonus.ff.de ver.ob.l.de die.⁊ ibi glo.ff.qui satis.cog.l.si cum dotem.in prin.ff.so.ma.⁊ ideo in dubijs non est recedendum a verbis.l.ille aut ille.§.cum in verbis.⁊.l.non aliter.ff.de leg.iij. l.iij.§.igit̄.ff.de exercitoria.⁊ si hoc est in testamentis in quibus latioꝝ fit interpretatio.ergo fortius in ꝯctibus.l.in testamentis cum materia.ff.de reg.iu.⁊ probatur vtrunqꝫ in.c.cū dilectus. extra de dona.Si enim voluissent cōicare credita q̄ spectabant ad vnūquēqꝫ in particulari vtiqꝫ expressissent debita et credita ipsorum ⁊ cuiuslibet ipsorum.l.vnica.§.finautē.ad deficientis. C.de cadu.tol.Constat ergo aperte qḋ attenta stricta interpreta
11 tiōe vboꝝ dicta lucra nō cōprehēdunt̄.eo maxime qꝛ vba † sunt interpretanda ꝯ alios fratres qui fundant se in eis.vt not.glo. cōiter approbata in.l.veteribus.ff.de pac.⁊ traditur in.l.stipu latio ista.§.in stipulationibus.ff.de verb.obli.⁊ Pau.de ca.in l.serui electione.§.fi.ff.de le.j.vbi refert Bal.ita consuluisse ⁊ ꝑ consequens non ob.vl'is omnia cum referat se ad debita ⁊ credi ta eorum in cōi ⁊ nō in particulari ⁊ quo ad ea stat in sua virtu
12 te ⁊ ꝯprehēdit oīa.nec est opus illā vl'em restringere.licet † etiā aliqū restrictionem patiat̄.vt in.l.inter oēs.⁊ ibi glo.⁊ doc.ff.q satis.cog.⁊ in.l.j.cum glo.ff.de eo qḋ cer.loco.⁊ ꝙ no.Joā.an.⁊ do.An.in pbe.gregoriano.⁊ Bal.in.l.j.in fi.C.communia de lega.⁊ Barto.in.l.j.§.nunciatio.ff.de no.ope.nun.cum multis
13 vulgaribus.Nec ēt obstat ꝙ † pluralitas soluet resolui in singu laritates suas qm̄ illud pcedit si al's non resolueret̄ resultaret absurdū vt tradit̄ in.c.accepta.de appel.in.c.priuilegia.de priui. et in.c.j.§.aut si libellario ⁊ ibi per Bald.qui.mo.feu.amit.qḋ nō resultat in casu nr̄o.immo potius resultaret si resolueretur. ¶ Preterea nō geminat suas singularitates qū nō est eadem rō vt declarat Bald.in.l.iubemus.§.finaūt.C.ad treb.Sed di uersa est rō in debitis ⁊ creditis in cōi.qꝛ illa debent esse cōia.⁊ in acqsitis laboꝝ ⁊ industria ppria qꝛ illa dñt esse pcipua.am plius ēt pluralis locatio resoluit̄ in suas singularitates talis tm̄ cōditiōis ⁊ nature qlis erāt sub ipsa plurali locatiōe ita dicunt Rapha.ful.Pau.de cast.⁊ Alod.in.l.q̄uis.C.de ipub.⁊ aliis substi.⁊ ideo dicūt ad intellectū illius.l.ꝙ sub plurali locatione substō vulgariter facta nō cōprehendebat pupillarē.ergo reso luta in singularitates non cōprehēdit.vñ ad ppositū pluralis locatio in casu nr̄o nō ꝯprehēdit credita pcipua magistri Joā nis sed tm̄ cōia oīum.igit̄ resoluta in suas singularitates nō de
14 bet illa cōprehēdere † Itē resoluit̄ nisi mens loquentis p̄sumat̄ in ꝯtrariū rōne equalitatis seruāde inter illos vt non cōsequat̄ vnus plus ex p̄sona alterius ꝙ econtra.ita dicūt Bal.⁊ Bart. de Saly.in.d.l.q̄uis ꝫ in casu nr̄o sine dubio resultaret maxi me inequalitas qꝛ censeretur magister Joānes cōicasse suos la bores ⁊ suas vigilias,⁊ tm̄ vt presupponit̄ talia non cēserentur sibi ab

ª ¶ Contrariū consuluit do. Alex.in cōsi. cxvij.s.pri. allc.in.j.volu.

sibi ab aliis cōicata. ꝑdictā opi. Bal. ꝛ Saly. ꝫ glo. fi. in. l. hoc arg. ff. de here. insti. facit ꝙ no. Bal. in. l. pe. in prīo nota. ꝛ in pe. col. C. de im pu. ꝛ aliis substi. ꝛ Bar. in. l. scire debem⁹. in pͥno no. ff. de ver. ob. Accedūt optie no. per Ang. imo. ꝛ Moder. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de ver. ob. vbi ꝫ qñ fideicōmissuꝫ est hincīde reciprocū. dubitaṫ an ꝑ vba generalia diuisiōis vˀ remissuꝫ. qꝛ non vˀ de mēte alterius partis tm̄ dare ꝛ nō accipere. vñ cū in casu nr̄o nihil hmōi recipiat magister Joānes a fratribus nō ꝫ cēseri eius mentē fuisse ꝑdicta lucra voluisse cōicare ꝑut etiā de eius mente demonstrabiṫ latius infra. ¶ Postremo ex quo pluralitas tota cōcurrit ad vnū effectū cōem nō ꝫ in suas resolui singularitates ar. ei⁹ qḋ no. Jaco. bu. in. d. l. q̄uis. ꝛ Bar. in. d. l. falsa. in fi. ꝛ Bar. in. l. si seruus pluriū. ī prin. ff. si qs cau. Nec me mo-
15 uet qḋ vba alias nihil operarenṫ quoniā min⁹ absurdū reputo qḋ † verba nihil operenṫ quā qḋ verba extendanṫ vltra solitū significatū ꝛ ꝓ prīu ꝛ donatio ꝑsumaṫ. nā videm⁹ ꝙ poti⁹ verba ꝓmissiōis ꝛ stipulationis sine cā censenṫ nulla ꝙ ꝙ ꝑsumaṫ cā donationis. vt in. l. ij. §. circa. ff. de doli excep. tradiṫ in. l. a titio. ff. de ver. ob. ꝛ in. c. si cautio. de fide instru. nunꝙ em̄ est presumēda donatio si aliter fieri pōt. l. cāpanus. ff. de op. libe. ꝛ faciūt oia que latissime ponunt Bar. ꝛ Moder. in. l. q̄ dotis. ff. so. ma. ¶ Preterea etiā dicta verba pn̄t multū operari tenendo predictā conclusionē. fingamus enim ꝙ ob aliquā causam tāgentē ꝑsonā vnius tm̄ ad quē ipse solus erat obligatus oēs fratres se obligassent vel etiā ob cām tangentē vnū tm̄ oēs fratres essent effecti creditores. ꝛ sic ꝫ debitū ꝛ creditū dicerenṫ cōia respectiue ad secundā ꝑsonam ꝛ dicerenṫ eoꝝ debita ꝛ credita tn̄ inter ipsos nō dicerenṫ cōia qꝛ illa tm̄ credita ꝛ debita cōia que occasiōe societatis sunt cōtracta. l. cū duobus. §. si qs ex sociis. ꝛ. l. si vnus. §. si qd vnus ꝛ. l. sociū q in eo. in fi. cū se. ff. ꝓ so. ꝛ ꝑ bal. in tractatu de duobus fratribus. ṽ. sed an stante. circa. fi. est em̄ spāliter hoc statutū in societate oīum bonoꝝ vt oīa cēseātur cōia. vt in. l. si societatē vniuersoꝝ ꝛ in. d. l. cū duob⁹. §. si inter frēs. ꝛ in. §. sociū vniuersa iūcto. §. ꝓ rīu eo. ti. sec⁹ aūt est in aliis societatibus vt dictū est. ꝛ tūc bñ verificabunṫ illa vba nō recedēdo a ꝓpria iter pretatiōe ꝛ multū operabūṫ qꝛ debita ꝑdicta vt. s. ꝯsiderata. ꝛ credita erūt effecta cōia inter eos q̄ prius nō erant nec dabiṫ repetitio actiōis ꝓ so. vel negocioꝝ gestoꝝ. ꝓt etiā dicta ꝯuentio aliud oꝑari ꝑut statim dicā. ex qbus ꝑꝫ ꝙ in puncto iuris ꝛ i stricta disputatiōe nō recedendo a verboꝝ ꝓprietate ꝑdicta credita ꝑcipua prefati magistri Joānis nō censenṫ cōicata. si autem velimus cōsiderare mentē ꝯhētiū tn̄ nō violando vba q̄ maxime est attēdenda. l. quotiēs. idē sermo. ꝛ ibi Bart. ff. de
16 reg. in. l. cū mulier. ꝛ ibi Bar. so. ma. l. j. §. j. ꝛ ibi no. ff. de hr̄. insti. † mēti em̄ dn̄t vba deseruire ꝛ nō ꝯ. ꝛ iō s̄m mentē ꝛ intētionē amplia ntur l. cū pr̄. §. dulcissimus. ff. de leg. ij. ꝛ ibi Bar. in. l. pr̄. §. fundū. ff. de lega. iij. c. intelligētia. ꝛ. c. ꝓterea. extra de ver. sig. indubitāter ꝯcludendū est qḋ nō cēsenṫ lucra ꝑdicta cōicata. ꝛ vt inqt notabiliter Bal. i. l. multū interest. C. si qs alteri vˀ sibi. ¶ Et ꝑsumptio sumiṫ a pori ꝛ posteriori ꝛ ab his simul iūctis. ꝯsidero in ꝓmis ꝙ anteꝙ pr̄ moreret dictus magr̄ Joannes dicta lucra retinuit vt ꝓpria ꝛ ꝑcipua nec illa cōicauit patri cui magis afficiebaṫ. Nec post mortē pr̄is illa per. ix. annos qbus stetit cū fratribus cōicauit. vñ a tali ꝯsuetudine patrisfamilias sumitur probabilis ꝯiectura qḋ noluerit illa cōicare ar. eius qḋ hr̄ in. l. vel vniuersoꝝ. ff. de pigno. acti. ꝛ tex. in. §. seruos. insti. de reruꝫ diui. ꝛ in. l. j. ff. de vi. tri. ꝛ oleo lega. ꝛ in. l. labeo. ff. de suppel. leg. cū si. ꝛ hoc maxime cum nihil receperit a fratrib⁹ suis ar. no. ꝑ Ang. Jmo. ꝛ Moder. in. d. l. q rome. §. duo fratres. facit qḋ hr̄ i. l. ꝫ si lege. §. cōsuluit. ff. de petitio. hr̄. ꝛ in. l. si nō sortē. §. libertus. ff. de ꝯdi. inde. ꝯfirmaṫ hec opi. per ea que gessit ꝛ ꝯuenit cum fratrib⁹ magister Joānes ꝑut in dicto instr̄o ꝯtineṫ. nā ipse simul cū fratrib⁹ suis cōsanguineis in ꝓma pte instr̄i liberat Petrūpaulū fratrē sibi vtrinꝙ ꝯiunctū a redditione rōnis oīum quatuor fratrū ꝛ tamē nō liberat ipsum ab administratiōe bonoꝝ matris dicti Petripauli ꝛ dicti magistri Joānis vt dictū est in ꝓma dubitatione. si ergo nō liberat euꝫ a dicta administratione qḋ est minus ꝙtominus ꝑsumēdū est qḋ voluerit eidē ꝑcipua cōicare qḋ est plus. et si hoc nō ꝑsumiṫ fratri vtrinꝙ ꝯiūcto multomin⁹ fratrib⁹ ꝯsanguineis tm̄ ar. auṫ. multomagis. C. de sac. san. ec. ꝛ ar. ſtāte ab illa regula de qua plus vˀ inesse ꝛ nō inest. ergo ꝛ de quo min⁹ vt tradiṫ in. l. j. ff. si qs iuris. nō obtē. Cū ergo vsꝙ ad diē ꝯfecti dicti instr̄i nō cōicauerit. nō est censendū qḋ voluerit ita vnico momēto ꝑdere qñ oēs suos sudores ꝛ labores fuit ergo intētio ꝯhentiū iudicio meo in ꝓmis liberare Petrūpaulū a dcā administratiōe bonoꝝ oīm quatuor fratrū. ꝫ qꝛ dict⁹ maior natu q administrauerat forte occasiōe bonoꝝ cōiuꝫ ꝯtrcrat plura credita que ꝫ nō essent cōia ꝯcta per ipm̄ noīe suo tn̄ veniebant cōicāda iure societatis. iuxta no. in. d. l. si patruus. C. cōia vt iu. iudi. ꝛ in. l. cohiri. cū multis sequētib⁹. ff. ꝓ so. ꝛ. l. cū duob⁹. §. cū duo. ꝛ. §. si fratres cod. tit. Jdcirco appositū fuit ꝙ credita essent cōia. ꝛ iō diciṫ in instr̄o. Jtē que fuerūt cū dicto Petropaulo. ꝫ qꝛ et aliqñ alii frēs admistrāt ꝛ ħ idē poterat in aliis ꝛ fratrib⁹ ꝯtingere idcirco subdiṫ ꝛ oēs ipsi quatuor fratres simul ꝛ possunt dici dicta credita eoꝝ ex quo veniebāt cōicāda ar.
17 l. q actioneꝫ. ff. de reg. iur. operanṫ ergo † dicta vba cōionem dictoꝝ creditoꝝ ꝑ occasione societatis quo casu debēt ista societati imputari iuxta not. ꝑ Bar. in. d. l. si patruus. ꝛ in. d. §. altero. ꝛ tradit Bal. notabiliter in. l. si paterno affectu in fin. C. de neg. gest. ꝛ notabiliter Ludo. ro. i suo ꝯsi. clix. ꝛ hec debita ꝑ dicta vba censenṫ cōicata inter alios fratres ꝛ ēt si hmōi debita fuerūt ꝯcta ab aliis fratribus ꝛ pn̄t dici dicta debita fratruꝫ ex quo iter eos erāt cōicāda ampli⁹ etiā si aliqd Petruspaulus cōi noīe gessisset. ex quo ꝯtraxisset credita vˀ debita vˀ etiā alii eodē modo ꝯtraxissent q̄ etiā poterāt ex oīum dici ex quo eoꝝ noīa ꝯcta ꝛ illa rata hr̄e poterāt vt ꝑ totū. ff. ꝛ. C. de neg. gest. ꝛ tn̄ illa non dicebanṫ cōia qꝛ iure societatis ꝛ fraternitatis nō poterat eos indistīcte obligare. vt ꝑꝫ ex. not. in. d. §. altero. ꝛ ni. d. l. si patruus. ꝛ in. l. iure societatis ꝛ in. l. societatis. ꝛ in. l. omne es alienum. ff. ꝓ. so. vnde per dictā cōuentionē dicunṫ effecta cōia. ꝛ hoc ēt ꝓbaṫ ex vbis que imediate sequunṫ qbus alii tres fratres ratificāt ꝛ approbāt quasdā alienatiōes ꝛ ꝓmissiōes factas ꝑ dictū petrūpaulū ꝑ quem ēt ꝓcedētia declaranṫ. l. si seru⁹ pluriū. in fi. ꝛ. l. qui filia. in pr̄. ff. de leg. j. cū si. ꝛ sic ꝑꝫ lippis ꝛ tonsorib⁹ qḋ dicta vba plurimū operanṫ. igiṫ nō debēt interpretari vt iste magr̄ Joānes videaṫ voluisse donare cum vbi alia cōiectura sumi pōt nō est
18 ꝑsumenda dotatio cū † donare sit ꝑdere ꝛ spēs furoris: vt in. l. cū de inde
19 bito. ff. de. §. si fili⁹. ff. de pac. ꝛ ꝫ simus inter fratres † nō ꝫ in dubio presumi donatio nisi plurib⁹ cōcurrētib⁹ de qbus in. l. ꝑcula. ff. de ꝓba. et ꝑ gl. i. l. libertis. §. manumissis. ff. de ali. rerū leg. ꝛ ꝑ Bar. ꝛ doc. plenissime in. l. q̄ dotis. ff. sol. ma. ꝛ maxime vbi alia iterpretatio recte fieri ꝓt ad idē. l. elegāter. §. q reprobos. ff. de pig. act. imo aliqñ ꝑsumim⁹ poti⁹ rē a lege ꝓhibitā ꝙ donationē vt declaṫ Bal. no. in. l. fi. C. de do. ꝓmiss. ꝛ. ꝓbaṫ i. l. si tibi. in ꝓn. cū ibi no. ff. de pac. facit tex. i. l. donatiōe. §. pe. ff. de dōa. ꝛ. l. etiā. ꝛ qḋ ibi not. ꝑ Bar. C. de dōa. iter vi. ꝛ vxo. ꝛ ꝑ certo si cogitassent alii frēs qḋ magr̄ Joānes voluisset dicta ei⁹ lucra in notabili summa cōicare ꝛ donare ꝛ hoc idē intellexisset magr̄ Joānes latius fuissent ꝛ clarius verba concepta cum in aliis nō ita importātib⁹ fuerunt vba clare ita cōcepta vñ vˀ ipsi hoc nō intellexerūt qḋ credēdum est vel ius fratres voluerūt eū sub inuolucro vboꝝ decipe. qbus deceptiōibus ꝛ dolis bōi iudicis est obui ire. l. i fūdo cū mā. ff. de rei ven interpretenṫ ergo dicta vba ꝑut. s. ¶ Pro ħ facit. nā in eadē oratiōe ponit cōuentio inter Petrūpaulū ꝛ alios fratres. ꝛ inter fratres oēs simul. ꝛ certū est qḋ respectu ꝓme cōuētionis nō videnṫ cōicata. nā ex q̄ alii duo nihil ꝑcipui cōicarūt ꝓmo fratri. ita nec cēsendū est de magr̄o Joāne ergo eadē interpretatio est fiēda in alia cōuentiōe ad inuicem ꝛ
20 simul facta. q̄ oīa ꝓbanṫ. qꝛ † qñ plura eadē ōrone determinanṫ debent pariter determinari vt in. l. iā hoc iure cū mā. ff. de vul. ꝛ pup. ꝛ in. l. in testō cū ibi no. C. de test. mili. ꝛ in. l. q̄uis. C. de ipu. ꝛ aliis substi. tradiṫ in. l. talis scriptura. ff. de leg. j. ꝛ ꝯn̄r ēt inferṫ ꝙ si respectu alioꝝ non ꝓt importare cōicationē ꝓprioꝝ lucroꝝ pariformiter dicta cōuentio non ꝫ importare dictā cōicationē in dicto magistro Joāne per dicta iura. ¶ Preterea cū ageret de reuisione rōnis administratiōis: qꝛ hoc tm̄ erat agendū iter Petrūpaulū solū ꝛ alios. Jdcirco ꝛ alii tres fratres simul conuenerunt sup ea. cū Petropaulo. eodē modo ꝯueniens erat qḋ cum per alios nihil cōicareṫ ꝛ ħ cōicatio erat fienda tm̄ inter magistrū Joānem ꝛ alios qḋ facta fuisset cōuētio iter ipꝫ ꝛ alios qḋ fuit omissum igiṫ ꝑsumēdū est ptes hoc nō sensisse ar. l. vnice. §. finaūt. ad deficiētis. C. de cad. tol. ꝛ vˀ casus omissus. ꝛ ꝑ ꝯn̄s remanet in dispōne iuris cōis. l. si cū dotē. in ꝓnci. ꝛ in. l. si vo. §. de viro. ff. so. ma. ¶ Postremo si tota series ꝑdicti ꝯtractus inspiciaṫ semꝑ cōstat qḋ vt ptes itellexerūt ꝯhere super rebus cōib⁹ ꝛ cōiter ad oēs ꝓtinētes vt ꝑꝫ in ꝓma pte in qua dr̄ qḋ absoluūt dictū Petrūpaulū ab administratiōe bonoꝝ cōiuꝫ dictorū q̄tuor fratrū. Jtē in scdo caplo vbi stat dubitatio volūt qḋ sint cōia debita ꝛ credita eoꝝ. ꝛ sic illa q̄ sunt eoꝝ in cōi ꝛ nō in pticulari. Jtē i tertio caplo in quo approbāt alienationes factas ꝑ dictū Petrūpaulū ꝛ ꝓmissiōes de alienādo de eoꝝ bonis imobilibus ꝛc. ꝛ sic etiā loquiṫ de bonis cōibus. Jtē in quarto qḋ ipse fuerit gubernator libroꝝ rationū debitorū ꝛ creditoꝝ dictoꝝ q̄tuor fratrū ꝛc. qḋ possit debita ꝛ credita describere in dictis libris. ꝛ sic semꝑ ꝑꝫ qḋ in ꝓcedentib⁹ ꝛ sequētibus cantant ꝯuentiones de rebus ꝓtinētib⁹ cōiter ad oēs vñ succedit regu-
21 la ꝙ ꝑ ꝓcedētia declarāt sequētia ꝛ ecōtra. d. l. si seru⁹ pluriū. ꝛ. l. fi. §. cui dulcia. ff. de vino tri. ꝛ oleo leg. ꝛ. l. cū testō. §. fi. ff. de here. isti. ꝛ. l. q non militabat. §. j. cod. titu. ꝛ per Bart. in. l. fin. in fi. ff. ad treb. accedat
22 alia regula que hꝫ ꝙ talia ꝑsumuntur media qualia ꝓbanṫ precedentia ꝛ sequētia vt per Bart. no. in. l. celsus. ff. de vsucapio. Accedat ad predicta nā si qs simplr̄ cōicasset credita sua in tali cōicatione non venirent illa q̄ essent sua ꝛ alteri⁹ vt ꝓbaṫ in. l. ħ legatū. ff. de leg. iij. tradit Bal. in. l. titie testōres. ff. de leg. j. et Ang. et Moder. in. l. ij. in ꝓnc. ff. de ver. ob. ergo idē dicendū in casu econtra quod si conuentū est qḋ credita ipsoꝝ sunt cōia ꝛ sic illa que sunt sua ꝛ alteri⁹ nō veniāt illa q̄
23 sunt simpliciter sua. quia ꝙ † operaṫ ꝓpositū in ꝓposito operaṫ oppositum in opposito. l. si vt ꝓponis. C. de nup. l. si ex toto. ff. de lega. j. xxxv. di. hospitiolum. rectum enim sui iudex est et obliq vt inquit Aristotiles in primo topicorum. facit text. in. l. cum vir. ff. de condi. et de. vbi fit mentio de filiis interuirum ꝛ vxorem. et itelligiṫ de filiis cōibus. faciunt in simili not. in. l. etiā in princi. ff. so. ma. et sic ex oībus ꝑdictis videṫ vera conclusio qḋ nō censeanṫ dicta lucra cōicata. Et ꝯrīū asserere esset heresis in iure nostro. ¶ Nec me mouet iuramētū qꝛ itelligiṫ s̄m nam ꝯctus vt in. l. si. ff. q satis. cog. ꝛ in. l. fi. C. de non nu. pe. cū vtrobiꝙ

plene no.l3 cũ iuramentũ opeꝛ ꝙ circa ꝑmissa qs efficaci⁹ teneaꝛ vt in c.ad nostrã.ꝛ in.c.cũ ꝯtingat de iureiu.ꝛ in aut.sacra puberũ.C.si aduer.vẽ.non tñ operaꝛ ꝙ qs in plus ꝙ̃ ꝑmissũ est teneaꝛ vt in dictis iurib⁹ ꝑ hoc ter.sing.quẽ ibi in simili ponderãt Jmo.ꝛ Pau.de ca.in.l.miles.§.decem.ff.de re.indi. Laus deo.

¶Casus talis est castrũ collechij in ptib⁹ maritime ãtiqs tpibus omnẽ habebat iurisdictionẽ:nec cõitati senarũ aliq mõ subditũ erat: demum titu.emptiõis ꝛ venditiõis deuenit ad manus quorũdã ciuiũ ciuitatis senaꝝ q de anno dñi.Mccclix.submiserũt dictũ castrũ collechij cũ oĩbus ptinẽtijs suis ad faciẽdũ guerrã ꝛ pacẽ ad volũtatẽ cõis senarũ totiẽs quotiẽs placuerit dicto cõi intellecta volũtate dicti cõis ꝛc. Jtẽ ꝑmiserunt recipere in dicta terra collechij gentẽ dicti cõis armatã seu inermẽ ꝛc. Jtẽ dare certã tractã noĩe cẽsus quolibet anno ꝛc. Jtẽ dare dcõ cõi custodiã turris dicte terre collechij.ꝛ soluere expẽsas custodie ꝛc. Jtem non vẽdere vel alienare dictã terrã collechij nisi prius regsito cõi senarũ liceat ꝑdictis dñis vẽdere vel alienare dictã terrã illis qbus placuerit ꝛc. Jtẽ ꝑmiserũt tenere in exercitu cõis senarũ tres famulos armigeros ꝗlibet ãno.ꝛ vice vsa cõitas senaꝝ ꝑmisit dcĩs dñis eos ꝛ dictã terrã recipe sub dicti cõis ꝓtectiõe ꝛ defensa.ꝛ ꝓtegere ꝛ defensare dictã eoꝝ terrã collechij eiusqꝫ curiã ꝛ districtũ ꝛ eoꝝ res ꝛ bona ꝛ ipos et dictã eoꝝ terrã ꝛ districtũ ꝛ eoꝝ res ꝛ bona sub ꝓtectiõe dicti cõis admisit totaliꝛ ꝛ suscepit ꝛ ꝑmisit dicta cõitas senarũ ipsos ꝛ eaꝝ ꝗlibet eoꝝ defendere ac tueri ab oĩ ꝛ quacũqꝫ iniuria ꝛ offensa reali ꝛ ꝑsonali ꝗ imposterũ fieret eis aut alicui eoꝝ in ipsa terra collechij aut eius districtu aut eoꝝ alteri⁹ ipsoꝝ reb⁹ ꝛ bonis ꝑut de ꝑdictis p3 publicum instrm. Nũc võ in ꝑsentiaꝝ inter ipsos ciues dños castri collechij ꝛ cõitatẽ senarũ trina oriꝛ dubitatio. ¶Prima est q2 cõitas vult ꝙ ꝑdicti dñi soluãt qnqꝫ ꝓ cẽtenario ꝛ hoc vigore reformatiõis cõis senaꝝ q vult ꝙ qcũqꝫ siue ciuis siue comitatiu⁹ siue ꝑsona pticularis siue cõitas vẽdiderit ꝓpria pascua qd soluat qnqꝫ ꝓ cẽtenario. Jtẽ dicta cõitas vult ꝙ dicti dñi qñ extrahũt frumẽtũ dicti collechij ꝑ portũ dicti collechij soluãt tractã sicut faciũt ceteri extrahẽtes frumẽtũ de alijs portib⁹.ꝛ ꝛ vo dicti dñi dicũt se ad ꝑdicta nõ esse obligatos ꝛ qd dictũ castrũ cũ ei⁹ curia est liberũ ꝓterqꝫ quo ad ꝯtẽta in capitulis submissionis ad q̃ solũ ꝛ dũtaxat dicũt se esse obligatos ꝛ nõ ad alia:ꝛ ꝑ ꝯsequẽs se nõ teneri ad ꝑdicta ꝛ qd ita semp eis obseruatum fuit. ¶Scõa dubitatio est q2 cõitas senarũ vult ꝑdictos ciues dños allibiare seu eis ꝑstã tias ꝛ collectas imponere ꝓ bonis ꝛ reb⁹ q̃ ꝛ quas hñt in castro ꝛ curia collechij ꝛ ẽ ꝑdicti dñi dicũt hoc minime fieri posse q2 dicta bona sunt exẽpta ꝓterqꝫ in ꝯtentis in dictis capitulis submissionis. ¶Tertia dubitatio est q2 cõitas vult qd qñ ꝑdicti ciues dñi fidãt eoꝝ bestias in pascuis cõis senaꝝ.ꝛ demũ finita fide volũt extrahẽ de comitatu qd soluãt tractã sicut faciũt ceteri ciues ipsi vo dicũt qd nõ tenenꝛ soluere q2 ex quo eoꝝ bestie nõ stãt in territorio s3 in loco exẽpto vꝫ in curia collechij d3 de eis iudicari vt de bestijs forensibus que sublata fide nõ soluunt tractam aliquam. ¶Unde stantibus predictis.queritur quid iuris.

¶Consilium.lxxiiij.

1 ¶Municipes tenentur seruare statuta ciuitatis cui subsunt.
2 Jurisditio coheret territorio.
3 Solutio census probat quasi possessionẽ subiectionis et nu.14.et.15.
4 Minus cõcessum esse videtur vbi maius conceditur.
5 Statutum transit in contractum.
6 Voluntas ex verbis colligitur.
7 Submissio protectionis non tribuit iurisditionem.
8 Prescriptio in vna re non extenditur ad reliqua.
9 Segnitiuus in materia stricta significat dominium.
10 Districtus vnde dicatur.
11 Satutum generaliter loquens nõ extendiꝛ ad ꝑsonas et loca exẽpta.
12 Superioꝛ tollere non põt inita per viam contractus.
13 Legem condere est iurisditionis.
16 Concessio partis non arguit concessionem totalitatis.
17 Statuendi potestas in subditos non arctatur territorio.
18 Statutũ priuatiuũ odiosum nõ extẽdiꝛ ad bona existẽtia ex̃ territoriũ.
19 Conuentio quam superioꝛ subdito seruare debet que sit.
20 Mutari non põt quod tolli nec minui potest.
21 Libra potest imponi subditis pro bonis eoꝛum.
22 Extraneus et persona exempta equiparantur.

Onsilijs nostris trinus deus optim⁹ adsit vt fas perpetua sanctaqꝫ iura loquar ꝛc. ¶Jn pñti ꝯsultatione prosequar ordinem questionum.s.formatarum ꝛc. ¶Circa primã dubitationem videbatur prima facie dicẽdum qd predicti domini tenerentur ꝛ obligati essent ad soluendum dicta quinqꝫ pro centenario ꝛ dictam tractam frumento vigore statutoꝛum ꝛ reformationum cõmunitatis señ. Nam clarum est ꝙ subditi ꝛ positi sub ditione ꝛ iurisditione cõmunitatis senarum eiusdem ciuitatis statuta seruare tenentur vt est casus in.l.cũctos populos.ꝛ ibi plene not.per Barto.ꝛ Bald.C.de sum.tri.ꝛ fi.ca.ꝛ in.c.j.extra.de consti.ꝛ ibi tradunt plene Cano.maxime. Pet.de anch. 1 †ꝛ in municipalibus qd astringantur ad obseruantiam statutoꝛum ciuitatis cui subsunt est glo.oꝛdi.cõmuniter approbata in.l.ex ea.ff.de postulando ad idem tex.cum ibi no.in.l.qui ex vico.ff.ad munici.facit qd no.Bar.in.l.j.cod.ti.ꝛ tex.ꝛ qd ibi ꝑ Ange.in l.insule.ff.de indi.tradit Bar.in.l.si cõuenerit.§.si nuda.ff.de pig.actio. ꝛ Cy.in.l.etiã.C.de iure do.ꝛ Guil.de cu.Cy.ꝛ Bal.in.l.de quib⁹.ff.de legi. Sed in casu nostro tam ipsi dñi ꝙ̃ ipm castrũ cũ curia videnꝛ esse subditi cõitati senaꝝ:ꝛ esse sub eiusdẽ ciuitatis ditione ac iurisditione igiꝛ tenenꝛ ꝛ obligati esse videnꝛ ad obseruantiam ꝑdictaꝝ reformatarũ.ꝛ ꝑ ꝯsequens ad solõnẽ dictoꝝ qnqꝫ ꝓ cẽtenario ꝓ pascuis ꝛ dcã tracta frumẽti. Minoꝛ aũt propositio qd predictũ castrũ dicaꝛ subditum iurisdictioni cõitatis senarũ ex tribus ostẽdi vr. ¶Primo q2 ex q̃ ꝑdicti dñi collechij submiserunt vliter castrum predictũ collechij videnꝛ submisisse dictũ castrũ ꝛ trãstulisse omnẽ iurisdictionẽ in cõitatẽ senarum:qñ ille qui vliter cõcedit territorium:vr etiã cõcedere vliter iurisditionẽ:q2 sicut ille qui cõcedit rem singularẽ vr dñium rei singularis cõcedere.l.si ita.ff.de ꝯben.emp.ita ille qui cõcedit vlẽ territoriũ videtur iurisdictionẽ concedere.vt cõcludit no.Bar.in.l.j.in vltimis vbis.ff.de iur.om.iu. Et idẽ est de mente Bar.in.l.more maioꝝ.ꝛ in.l.fi.eo.
2 titu. Et hoc maxie dicẽdũ est tenendo illã opi.†qd iurisdictio coheret territorio ꝑut decidit idẽ Bar.i suo ꝯsi.xiiij.scdm nouã stãpã qd incipit.p̃rio q̃riꝛ.ꝛ t3 Guil.in.d.l.j.ff.de iur.om.iu.ꝛ idẽ sentit Bal.in.c.j.§.ad hoc.de pace iur.fir. Jdẽ ẽt Bal.in.l.iperiũ.ff.de iur.om.indi.vbi dicit qd iurisditio inest territorio tanqꝫ nebula supra paludẽ.l.j.§.cu3
3 vrbẽ.ff.de offi.ꝑfec.vrbis. ¶Scdo†ꝓbaꝛ per ꝑmissionẽ ꝛ solõnẽ cẽsus per quam ꝓbari videꝛ q̃si possessio subiectionis ei⁹ rei cui⁹ noĩe ꝑstaꝛ cẽsus.ita vr ꝓbare tex.vbi hoc colligit do.Ant.de bu.in.c.fi.extra de cã pos.ꝛ ꝓprie.ꝛ hoc maxie attẽtis alijs signis subiectis de qbus in dicto instrõ submissionis ꝑ id qd nct. tradit Abb.moder.in.d.c.fi. Hoc idẽ decidere vr Bal.in.l.solent.in fin.ff.de offi.pcõ.vbi d3 ꝙ longissimo tpe vna ecclesia soluit cẽsum alteri ꝑsumiꝛ subiecta. ¶Tertio ꝓbaꝛ nã ꝑdicti dñi submiserũt cõitati senarũ fortalicia ꝛ arces dicti collechij.ꝛ ꝯñter eiusdẽ castri ꝑncipalia ꝛ digniora capita.vnde ꝯñr quelibet alia pars eiusdẽ castri inferioꝛ subiecta ꝛ submissa esse videꝛ.inferiora enim ad ipsu3 caput sequelã habẽt eo ꝙ capiti tanqꝫ ꝑncipali ꝛ digniori cetera mẽbra videnꝛ subalternari ꝛ accessoria esse.casus est not.in.l.cum in diuersis.ff.de reli.ꝛ sump.fune.ad idẽ tex.in.c.ex merito.vj.q.j.ꝛ.ij.q.vij.c.sicut inquit.neqꝫ eñ licitũ est mẽbra a capite recedere vt in.c.cũ nõ licent.de prescrip.facit text.in.c.miramur.lxj.di.ꝛ hoc est qd ille d3 esse in q̃si possessiõe totius ꝓuincie qui est in q̃si possessiõe iurisditiõis ciuitatis que totius ꝓuincie obtinet ꝑncipatũ vt no.in.l.j.ff.de offi.ꝑfec.aug.vnde etiã dicimus qd ille qui ingrediꝛ possessionem ciuitatis que h3 castrũ subiectum acquirit quasi possessionẽ subiectam in illo castro absqꝫ aliquo vsu subiecto:vt singulariter voluit Pe.de bellaper.in repetitio.l.fuitutes.ff.de serui.ti.generali.refert ꝛ seqꝛ do.Ant.in.c.fi.de cã pos.ꝛ ꝓprie.cum ergo dicte cõitati sit facta subiectio ẽt cõcessa iurisditio in ipi⁹ castri capite maiori.ꝯñs est dicere qd etiã intelligaꝛ fcã
4 subiectio ꝛ cõcessa iurisdictio circa ipi⁹ castri ptes inferiores cui† enim maius ꝯcessum est minus quoqꝫ cõcessum esse videtur.l.nec in ea.§.sed q occidere.ff.de adul.ꝛ in.c.ex parte.extra de deci.ꝛ in aut.multo magis.C.de sac.san.ec.traditur in.l.j.ff.si quis iusdi.nõ obt. Ex qbus concludiꝛ ꝙ cum dicti domini ꝛ castrũ.videantur subiecta videntur posse ligari dictis statutis ꝛ reformationibus licet per predictas reformationes videatur eis in rebus ꝓprijs ꝑiudicium inferri. Quonia3 magnifica cõmunitas senarum que superiorẽ non recognoscit habet ꝑncipis ꝑtãtem vt tradit Bart.in.l.hostes.ff.de capt. Et elegãter ꝑ Bar.in extrauaganti qui sint rebelles in verbo rebellando.tradunt doc.in l.j.C.de here.insti.vnde sicut princeps ita ꝛ hec ciuitas.l.generalem cõdendo põt ꝑiudicare.quia tunc presumiꝛ ꝙ cum legitima cã hoc facit.vt tradunt Cy.ꝛ doc.in.l.quotiẽs.C.de pci.imp.offe.ꝛ Bal.in.l.rescripto eod.titu.ꝛ Bart.Bal.et alij in.l.fin.C.si contra ius vel vti.publi.ꝛ Jnno.ꝛ Cano.in.c.que in ecclesiarum.de ꝯsti.ꝛ doc.Abb.Moder.in c.cum parati.de appel.et eleganter per Lud.ro.in.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.cum multis si. ¶His tamen non obstãtibus ꝯtrariam sententiam veriorem esse indubitanter existimo qd immo ad predictam solutionẽ quinqꝫ pro cẽtenario ꝓ pascuis venditis non possit cogi.minusqꝫ teneanꝛ ad ꝑdicta3 tractam frumẽti recollecti in dicta curia collechij extrahendo ipsum per portus dicti collechij. Pro conclusionis fundamento ego premitto qd per dictam submissione3 factã per dictos dños castri collechij fuit celebratus qdam contractus innoĩatus.vt facias demum deductus in stipũone q2 predicti domini ꝑmiserũt facere submissionem.et ita submiserũt cum pactis de quibus in dcã submissiõe.ꝛ ẽ ꝑdicta cõmunitas senaꝝ ꝑmisit recipere dictã terrã sub ꝓtectiõe ꝛ defensiõe.ꝛ ita fecit vt hec probãtur ex his que notabiliter ponit Bar.in.l.omnes ppli.in.ij.q.ꝑn.ver.viij.queriꝛ vtrum liceat facere.vbi dicit quod aliqãdo statutum transit in cõtractũ vel quasi:puta si dicat
5 qui venerit ad habitandũ in ciuitate hẽat immunitatẽ ꝑpetuo.†nã tale statutum diciꝛ trãsire in ꝯctũ inoĩatũ facio vt facias.idẽ cõcedo immunitatẽ vt venias ad habitãdũ.vt ẽt tradit Bar.in.l.qd semel.C.de decre.ab oꝛdi.fac.ita in casu nostro appet initum ꝯctũ submissiõis collechij vt ꝓtegaꝛ ꝛ defendaꝛ vallatũ stipulatiõe ꝑ qd d3 trãsiuisse in naturã et vim ꝯtract⁹ noĩati.vt tradit Bar.in.l.ij.C.de cõdi.ob cãm.et in l.singularia

l.singularia.ff. si cer.pe. Ad idē.l.ex placito.cum materia.C.de rerū pmu. Unde talis submissio est quodammō cōfederatio quedā sicut ceteri cōtract⁹ ex cōuētione ꝛ volūtate ꝯhētiū.l.accipere ds.l.legē.C.de pac.l.legē.C.locati.l.contract⁹.ꝛ.l.semp in
6 stipulationibus.ff.de re.iur.† quorū volūtas ex verbis cōuētionis in primis colligit̃.l.labeo.ff.de suppel.leg.ꝛ in.l.nō aliter. ff.de le.iij. Ad idē tex.in.l.nois ꝛ rei.§.verbū.ff.de ver.sig.ꝛ i.c. ij.requiris.extra de appel.tradit no.Bal.in.l.ad recognoscēde. C.de inge.ma.ꝛ ideo vba dicti cōtractus submissiōis sunt diligētissime ponderanda.vt ingt Bald.in.l.lecta.ff.si cer.pet.ad quod text. optimus in aut.de resti.ꝛ ea q̃ patēt ibi subtiliter vba intuenti.ꝛ text.in.l.fi.C.cōia vtriusqꝫ iudi. ibi stipulationis paterne tenor.ex qbus oībus inferendo ad ꝓpositū nostrū. Cōsiderando ꝛ pōderando vba capitulorū dicte submissiōis cōcludēdum est dictā submissionē nō esse factam simplr̃ quo casu procederēt pmo loco in ꝯtrariū adducta sed limitate ꝛ fm qd ꝛ sic dr̃ submissio pdicta facta quo ad cōtenta in dictis capitulis ꝛ nō quo ad alia qm̃ dicta cōuentio claudit̃ suis pcisis terminis.l.quicqd astrigēde.ff.de ver.ob.ꝛ.l.si vnus.§.an̄ omnia.ff.de pac. Et sic predicti dn̄i de collecbio nō tenentur nisi ad ea in quibus expresse se submiserunt de quibus in dictis capitulis. In quibus cū non appareāt pdicta.ad que cōitas senarū vult eos astringere pn̄t se iuridice tueri.nō enim ds in dictis capitulis aliqd extrinsecus subintelligi.l.si stipulatus.§.grisogonus.ff. de ver.ob.imo vba dictorū capitulorū submissiōis obscura contra cōitatem sunt īterpretāda iuxta.l.veteribus.cū ibi no.ff.de pac.ꝛ.l.stipulatio ista.§.si qs insulā.ꝛ.§.in stipulationis.ff.de ver.ob. ¶ Preterea cū dicta submissio fuerit limitata quo ad capitula in ea ꝯtenta limitatum ds ꝓducere effectū.l.cancellauerat.ff.de his que in testō dele.ꝛ in.l.in agris.ff.de acqui.re. do. ¶ Preterea dictū castrū seu dn̄ium submiserūt sub protectione ꝛ defensione cōis senarū:per quā submissionē non ꝓpterea dr̃ dictum castrum amisisse libertatē aut iurisditionē:sꝫ potius acquisiuisse defensionē ꝛ concludit no.Bar.ad ꝓpositum nostrū in.l.j.C.de excus.munc.lib.x.vbi dicit qd̄ talis submissio ꝓtectiōis nō tribuit iurisditio. ¶ Uide tu Bal.in.l.j.C.si quacūqꝫ pdi.pōt ꝛ Cy.in.l.j.C.de natura.lib.vbi dicit ꝙ si ciuitas libera cōmittit se ꝓtectioni ꝛ regimini alteri⁹ ꝙ p hoc trāsfertur merū ꝛ mixtū īperiū.ꝛ sic tenēt ꝯtrariū qd̄ hic pceptor meus
7 tenet. ¶ Hoc idē decidit Bar.in ꝓhemio ffor.vbi vult qd̄ † ex tali submissione ꝓtectionis submittēs se poti⁹ acquirat defēsionē ꝙ̄ trāsferat iurisditionē contra se. Ad hoc est optim⁹ text.cū ibi no.in.c.accepim⁹.ꝛ in.c.ex pte.extra de puile. Ad idē adduco id qd̄ voluit Bal.in ꝯsi.lxxv.vbi dicit qd̄ hmōi terre recōmēdate que mittūt brauiū nō dicunt̃ pp hoc esse de districtu ciuitatis ad quā mittūt nec aliter trāsferre merum aut mixtū īperiū. Nec ēt desinunt esse libere ēt si illud ds in signū superioritatis. ad idē adduco qd̄ voluit not.Bar.in.l.nō dubito.ff.de capti.ꝛ postli.vbi dicit qd̄ castra recōmendata ciuitati si mittunt pallium vel aliqd aliud in signū superioritatis remanēt libera. Ad idem etiā adduco. Nam cū in capitulis submissiōis pdicti dn̄i aliqua expsserint ad que dicunt se velle esse obligatos: non tamen ꝓpterea dicunt se in ceteris submisisse:imo aperte ꝯtrariū ꝯcludere debem⁹ qd̄ in certis nō expressis noluerint esse obligati.ad hoc tert.cū ibi not.in.l.quesitū.§.idē r̄ndit.ꝛ in.l.cuꝫ delationis.§.cui fundus.ff.de fun.instru.ꝛ in.l.cū ita.ff.de cōdi. et demō. Unde vltra tenorē expressorū nō obligant̃.casus est no. p quem decidit̃ qd̄ nostra in.l.ij.ff.de iure īmu.que ad hoc ponderat Bart.in suo ꝯsilio ꝙ incipit cōe spoleti.vbi concludit qd̄ p expressionē aliquorū in qbus castrum dicit se velle dn̄o subijci declarat̃ tacite qd̄ in nō expressis subijci noluerit ad qd̄ ēt adducit d.l.quesitū.cū pallegat̃. Accedat ēt illa regula qd̄ ex sepatis nō fit illatio.l.fi.ff.de calū.l.naturalit̃.§.nihil cōe.ff.de acq.pos.ꝛ in c.ij.de trāsla.pla.ꝛ in.c.qd̄ trāslatus.de offi.delega. Unde dicit
8 no.Inn.in.c.cū venerabilis.ꝛ in.c.cū dilect⁹.de relig.do.qd̄ † pscriptio in vna re qn̄ alius est in quasi possessiōe gn̄ali nō extendit̃ ad reliq̃.faciūt no.in.c.auditis.ꝛ in.c.cū oli.de pscrip.ꝛ qd̄ no.Bar.in.l.j.§.si qs.ff.de iti.actuqꝫ pri.vltra igit̃ expssa pdictū castrū remanet liberū ad hoc est ēt casus singularis in.d.l.nō dubito.ꝛ ita in ꝓprijs terminis in castro collecbij.vide ꝯsiliū excel
b lētissimi ac veridici[b] iuris.interptis do.Pe.de anc. Et ita etiā tunc ꝯsuluerunt pleriqꝫ doctores senenses lꝫ non adducāt oīa predicta. Item ēt in simili repio fuisse ꝯsultū in terra scharlini p insignem virū do.Abb.siculū.cui se subscripserūt do.Salusti⁹ ꝛ doc.Benedictus de barzis de perusio.doc.illustres. Idem ēt in simili consultum fuisse reperio in castro suuarecti p prestātissimum doctorē do.Lud.pōta.cui ꝯsi.sed subscripserūt do.Salustius ꝛ do.Benedictus pdicti ꝛ plures alij. Idē etiā in simili repio fuisse cōsultum per insignē doctorē do.Marianū socinū genitoremmeū in ciuitate aretina.ꝛ subscripsit sever⁹ legū interpres do.Thomas doctor senensis.ꝛ plures alij. Idem ēt
a per predicta repio qd̄ legendo tenuit genitor meus[a] in.c.conquestus.extra de fo.compe.vn̄ cum tot illustres viri quorū fama sup ethera volat hāc ptē firmauerūt:hereticū eēt ab eorū sententijs deuiare.ex qbus cōcludit̃ qd̄ dictū castrū remanet liberum pdictis dn̄is ꝓterqꝫ quo ad expressa in dictis caplīs. Qd̄ etiā ex duobus alijs ostendo primo p illud caplm̃ in quo dicit qd̄ pdicti dn̄i possint vendere.ꝛ alienare dictū castrū reqsito tn̄ ꝯsensu cōi senarū.per qd̄ dat̃ apte intelligi qd̄ dn̄iū dicti castri ꝛ pꝯns iurisditio que trāsit cū castro vt in supioribus ostensum est remāsit penes ipsos dn̄os.al's non diceremus eos posse alienare cum alienatio sit actus per quē dn̄iū trāsfert̃.vt in.l.j.C.de fun. dot.traditur in.l.fi.C.de reb.alie.non alie.ꝛ in cle.j.de reb.ecc. non alie. Qd̄ ꝛ scd̄o etiā clarius ostendit̃ p aliud caplm̃ in quo cōitas senarū ꝓmittit defendere eos ꝛ dictā eorū terram ꝛ districtū ꝛ eorū res ꝛ bona in quo appet ꝙ ptes in dicta submissione appellant terrā ꝛ districtum eorū de cui⁹ genitiui eorū natura est
9 † significare dn̄iū.l.ij.ff.de reli.ꝛ sump.fune.ꝛ hoc maxime in materia stricta. vt per Bart.Imo.ꝛ Lud.ro.i rub.ff.de op. no.nū.ꝛ p Bar.in ꝓhemio.C.ꝛ p Bal.in.l.pe.C.si a non cōpe. iudi.ꝛ p do.Anto.in.c.accedens.extra vt lite nō cōtest. Et hoc maxime intelligendo vba in potiori significatu iuxta.l.j.§.qui in perpetuū.ff.de si ager.vecti.vl' emphy.pe. Et hoc maxime cū caplm̃ dicat eorū terrā ꝛ districtum qd̄ verbum districtus dicit̃
10 † a stringendo:vt insti.de acti.§.rursuꝫ.ꝛ in cle.j.ne romani.§.sane.de elec.ita inquit Bal.in.c.j.qbus mo.feu.amit.ꝛ denotat iurisditionem quādaꝫ.facit glo.in.l.j.C.de cēsi.lib.x.ꝛ quod tradit Bald.in.c.j.de capi.qui curiaꝫ vēdidit.ꝛ plenius in.l.j.ff.de offi.prefec.vrb. Ex qbus indubitāter cōcludit̃ qd̄ p dicta capla non cēset̃ in dicto castro ꝛ eius curia trāslata iurisditio in cōitatem senarum.ꝛ ꝯsequēter cōcludo qd̄ dicta statuta ꝛ reformationes ciuitatis senarū non extēdunt̃ ad dictū castrū ꝛ curiā col
11 lecbij:qd̄ ostendit̃ ex tribus. ¶ Primo † qꝛ statuta generaliter loquētia nō extenduntur ad psonas ꝛ loca exempta vt in.l.decurionibus.C.de silētianis.lib.xij.vbi est gl.ordi.quā alle.Bar. in.l.sed ꝛ posteriores.ff.de legi.facit text.in.l.si mihi ꝛ tibi.§.in legatis.ff.de le.j.vt est tex.in.c.veniēs.de pscriptio.ꝛ in.c.veniēs de rescrip.ꝛ glo.xviij.di.qm̃.ꝛ est tert.ibi Jo.de platea.in.l.priuate.C.de excu.munc.lib.tradit Bal.in.l.cunctos populos.C.
12 de sum.tri.ꝛ fi.cath. ¶ Scd̄o qꝛ † dato quod voluissent non potuissent statuentes qm̃ vigore dicte submissiōis predictum castrum dr̃ esse liberum ꝓterqꝫ in contentis in dictis caplīs non potuisset cōitas senarū tollere inita per viā ꝯtus.maxime cum non subdito iuxta no.p Bart.in.d.l.oēs populi.in.iij.q.ꝛ in.d. l.quod semel.ff.de decre.ab ordi.fac.tradit Jo.an.in tit.de cēsi. §.nūc dicēdū.ver.quid si vniuersitas.ꝛ ad idē text.in.c.j.de ꝓba. cum ibi not.ꝛ not.in.c.in nostra.extra de iniurijs.ꝛ eleganter per Bal.in.l.qui se patris.C.vn̄ liberi.ꝛ per Pau.de cast.in.l. digna vox.C.de legi. ¶ Tertio probatur.qm̃ si pdictum castrū cum curia non dr̃ esse de iurisditione ciuitatis senarū:ergo q̃
12 ad illō pdicta statuta nō extēdunt̃ cū † ꝯdere leges sit iurisditio. vt est glo.in.l.j.ff.de iurisdi.om.iudi.p quā ita cōcludit Barto. in.l.oēs populi.ff.de iusti.ꝛ iure.in.j.q.principali.ꝛ Bal.ꝛ Saly.in.l.fi.C.de iuris.om.iudi. Siue ēt dicam⁹ qd̄ sit meri īperij vl' mixti iuxta.no.p Bal.in.d.l.oēs populi.ꝛ in addi.spec.in titu. de iuris.om.iud.ꝛ in.l.nulli.C.de sentē.cū merū sine mixtū īpiū nō intelligant̃ cōcessa vt ex supiorib⁹ pꝫ. ¶ Ad adducta in ꝯtrariū r̄ndetur.ꝛ ad primū pꝫ r̄nsio ex supioribus qd̄ ꝓcedit qn̄ esset facta submissio simplr̃ ꝛ nō fm qd ꝛ limitate vt.s.plene fuit declaratū. Ad scd̄m r̄ndet̃ qd̄ illō procedit in casu dubio.sec⁹ si certitudinari appet de nō subiectiōe:qꝛ tūc p talē solutionē cēsus in signū supioritatis nō denotat̃ oīmoda subiectio qꝛ in incertis nō certis loc⁹ est cōiecturis.l.cōtinu⁹.§.cuꝫ ita.ff.de v̄.obli. vt pꝫ ex no.p Bart.in.d.l.nō dubito.ꝛ in alijs locis.s.alle. Ad quod ētvltra adduco dn̄ꝫ Cardinalē.ꝛ do.Pet.de anch.in cle. ij.de elec.vbi dicunt ꝙ terre recōmēdate offerentes brauiū in signum pemin̄etie alteri ciuitati nō cēseat̃ esse de districtu:sꝫ potius confederate p tex.in.d.l.nō dubito.ꝛ p id qd̄ not.Bart. in l.vrbis.ff.ver.ob.ꝛ gl.in.c.ij.§.j.de ꝯsti.lib.vj. Et hoc etiam de
14 clarat do.Abbas in..c.fi.de cā pos.ꝛ ꝓprie.qui dicit † ꝙ tūc solutio cēsus arguit subiectionem qn̄ expresse pstatur insignum subiectiōis vel qn̄ alia cōcurrunt.si qua subiectionis aliquis solutio cēsus hoc nō arguit cū solutio census possit plura significare vt in.c.accepimus.de priuileg.ꝛ in.c.quāto.ꝛ i.c.pterea. de cēsibus.facit text.optimus in.c.cōstitutus.de relig.do. Ad idē adduco Jo.an post Hosti.in.c.qm̄.de priuile.q dicit quod
15 † si ecclesia est exempta lꝫ soluat cēsū ꝫ vel aliud tpale.p h̃ non ꝓbatur subiectio per dicta iura. Ad idē qd̄ no.Barto.in.l.cum de in rem verso.ff.de vsur.vbi dicit qd̄ ex sola solutiōe non psumitur qs vasallus nisi aliq̃ cōtēplatiōe soluat̃.ꝛ ita dicit se itelli-

a ¶ Laus Pe. de anch.

b ¶ Hoc ꝯsiliū dn̄i genitoris cōsulentis habes.s.co.lib. consi.xj.

gere no.in.d.l.solēt.ff.de offi.pcon.ꝛ le.Facit optīe tex. et qḋ ibi tradit Bal.in.l.si pꝛ.C.de act.emp.ꝛ qḋ tradit Bal.in.l.si qs in suo.ff.de ꝯdi.isti. Nec ob.ꝙ vltio loco adductū est. Nā ad illud rn̄det formalr̄ Bal.in.c.j.§.ad hoc de pace iur.fir.vbi cōcludit qḋ ꝯcessio capite castri nō ꝑpterea itelligr̄ ꝯcessuꝫ totū ēt si pars cōcessa sit dignioꝛ p.l.olimpo.ff.de serui.vrba.pdio.aliud est em̄ ɓm eū totalitas ꝛ aliḋ pticularitas loci.in.c.ꝯsistētis.l.loc⁹.ff.de

16 ver.sig.vn̄ ꝯcessio† certe ptis nō arguit ꝯcessionē totalitatis.rō est ɓm eū qꝛ q̄libet ꝯuētio suis pc̄tis terminis claudiṫ.d.l. quicqd astringēde.ꝛ.d.l.si vnus.§.an̄ oīa. Vn̄ dicimus hec sunt etiā de intētione Bar.in.l.j.in fi.ff.de iurisd.om.iud.ꝛ Inn.in.c.ex literis.de iure pa.in qbus locis oīno vide ꝙ rex descriptio actionū pcisaꝫ descriptionē significat vt est tex.in.l.j.§.hoc iterdictū.ff.de fonte. ¶ Sꝫ dicet subtilis inestigatoꝛ pdicta oīa de plano essent si pdicti dn̄i de collechio nō essent cives nec subditi nisi q̄tum in dicta submissiōe fit mētio sec⁹ in casu nr̄o in quo pdicti dn̄i sunt cives ꝛ subdit quo ad eoꝝ psonas:ꝛ ēt q̄ ad certa bona:quia vr̄ qḋ possint astringi ad obseruātiā statutoꝝ ēt ꝑ bonis q̄ habent in dicto loco collechij excepto† qm̄ ptās statuendi in subditos non videtur artari territorio.l. mercatores.C.de commertijs ꝛ mercatoribus in.l.fi.de decre.ab ordi.faci.facit.l.si qs in hoc genus.C.de episco.ꝛ cle.ꝛ.l.fi.C.de eunuchis.ꝛ in.c.tue.ꝛ in.c.fi.extra de cleri.nō residē. Nam ꝛ iudex ꝑ suā sn̄iam ꝛ ꝑ suum interdictū ligat subditū quo ad bona alibi sita.l.is cui bonis.ff.de ver.obli.l.relegatoꝝ.§.interdicte.ff.de interdi.ꝛ relega.facit optime.l.pp litem.§.lꝫ.ff.de excusa.tutoꝝ.ꝛ.l.magis puto.§.illud.ff.de rebus eoꝝ. ¶ Sed ad hoc rn̄deo tripliciter. Primo psupponēdo ꝙ pdictū statutū dꝫ odiosum priuatiuū ex quo pp illud qs nō pōt libere rē suā alienare ꝫ.l.in re mandata.C.mādati.ꝛ.l.nemo exterus.C.de iudeis. Vn̄ succedit re-

18 gula Bar.Bal.ꝛ oīum doctoꝝ.l.j.C.de sum.tri.q volūt ꝙ† statuta priuatiua ꝛ odiosa siue aliqd nouiter inducētia nō extendunṫ ad bona existentia extra territoriū.argumētū.l.fi.ff.de iuris.om.iudi.ꝛ eius qḋ habeṫ in.c.ij.de cōsti.li.vj.ꝛ.l.iiij.§.diuus ff.de sepul.viola. Tradit etiā Pe.de ancb.in repeti.c.j.de consti.q.xij.principalis.ꝛ in repeti.c.postulasti.de fo.cōpe.in.j.q.faciunt no.per Bart.in.l.pupillus.ff.de tuto.ꝛ cura.dat. ab his cū si. ¶ Scḋo rn̄deṫ ꝙ ex quo statutū ꝯcernit ipsas res ꝛ ipsarū rerū ꝛ bonoꝝ libertatē ꝛ seruitutē.s.qḋ si pascua vēdanṫ debeat solui tm̄ ꝑ centenario.ꝛ idē in extractione frumēti talis actus alienationis ꝛ extractionis dꝫ iudicari ɓm leges vbi bona sunt sita lꝫ alienans sit subditus vt ꝑbaṫ in.l.an in totū.C.de edifi.priua.ꝛ.l.forma.§.j.ff.de censibus.ꝛ.l.sine herede.§.lucius.ff.de admi.tu.facit.c.cōstitutus de rest.in integ. Et ideo al's fuit cōsultum per do. Pe.de exio.dn̄m Benedictū licezium do. Thomā doctū ꝛ plures alios qḋ stante statuto in ciuitate Senarū ꝙ domus nō possit vēdi irreqsito consorte ꝙ Senensis poterit libere vendere domū existentē extra territoriū ad qḋ allegabāt Cy.in.l.j.in pe.q.C.que sit longa cōsue.ꝛ Albe.de ro.in q̄nib⁹ statutorum in.j.parte.q.xxxj.in scḋa pte.q.viij.ꝛ Bar.in.l.j.in v.q.C.de sum.tri.ꝛ Floria.de bononia in.l.j.ff.de vsur. ¶ Tertio ꝛ vltimo rn̄detur ꝙ si cōitas possit in preiudicium subditorum talem legē facere q non habēt bona libera ex ꝯtu sed simpliciter sunt dn̄i quo casu possent pcedere ꝯria.tū sec⁹ est in subditis q habēt bona libera ꝑuiam ꝯct⁹ ut est in casu nr̄o ex quo vt supra ꝯclusum est censenṫ ptes voluisse predicta bona esse libe-

19 ra preterꝙ quo ad cōtenta in dictis capitulis. Vn̄ talis† conuētio subdito est seruanda nec pōt tolli.vt per Bar.in.d.l.oēs populi.in.iij.q.ꝛ per Bal.in.d.l.qui se patris.ꝛ est casus in.d.c.j.de pba.et Pau.de cast.in.d.l.digna vox.ꝛ per Bal.in.l.j.C.de lib.et eorum liber.ꝛ Inn.in.c.nouit.de iudi. Tradit plene Luro.in.l.si vero.§.de viro.ff.solu.ma.in.xxiij.falen.ꝛ per Bal. in l.princeps.ff.de legibus. ꝛ in capitulo primo de natura feu.et notabiliter per Bal.in consilio suo qḋ icipit. Rex romanorum vbi inter cetera dicit ꝙ rescindere vel minuere ꝯcessa vel ipsa al-

20 terare summa iniqtas est ꝛ† qcqd nō pōt tolli nō pt minui nec derogari nec mutari qḋ singlr̄ est notandū ad ꝑpositum dn̄ dicit ꝙ nō possit mutari vel alterari.ex quo salte si ꝯrium dicere-mus cōtingere alterari dictā submissionē immo fortius dico ꝙ cōtingeret ipsam in totū posse tolli si ex eo ꝙ psona est subdita teneretur ad obseruantiā statutoꝝ cōis senarū ꝑ reb⁹ collechij qḋ dicere est absurdum ꝛ ab oī iusticia alienū.l.nā absurdum.ff.de bo.lib.ꝛ hec quo ad primā dubitationē. ¶ Circa secundam dubitationē ꝙ clara demonstratione sunt ꝯsiderādi tres casus primus est si pdicti dn̄i collechij essent oīno subditi ꝛ ēt castrum

21 cū territorio ꝙ† posset eis imponi libra ꝑut iponiṫ alijs ciuib⁹ ꝑ eoꝝ rebus existentibus in locis suppositis iurisditioni cōis senarū. Et hic casus est clarus iuxta no.in.l.rescripto.§.fi.ꝛ per totū.ff.de mune.ꝛ ho.ꝛ per Bar.in.l.j.C.de mulie.ꝛ in quo loco ꝛ.l.j.ꝛ.l.fi.C.de munic.ꝛ ori. ¶ Secūdus casus est cōferens ad ꝑpositū si predicti dn̄i nullo mō essent cives:sed tm̄ essent subiecti ɓm formam dicte submissiōis ꝛ habitarēt ꝛ sic domicilīu hērent in dicto castro collechij ꝛ tunc hoc casu qꝛ nullo mō essent subiecti nisi quo ad capl'a submissiōis quo ad alia haberentur ac si castrum esset extra territoriū oīno ꝛ ipse essent psone forenses ꝑ hoc quod in simili dicimus de loco ꝛ psonis exēpti iuxta not.p Jo.an.in cle.j.in glo.de fo.ꝯpe.ꝛ in.c.j.de priuil.li.vj.ꝛ p canonistas etiā in.c.accepimus.de puile.ꝛ late per Pe.de ancb.in repe.c.postulasti.de fo.cōpe.in.x.q.faciūt not. per Bart.in.l.si cui.ff.de accu.ꝛ per Saly.in.l.qui de crimen.C.de ac. Etiam tūc res esset clara cū nō subditis nō possint collecte iponi ꝑ rebus sitis extra territoriuꝫ.imo ēt aliqn̄ nec ꝑ sitis in territorio.vt tradiṫ in.d.l.rescripto.§.fi.ꝛ in.l.indictiōes.C.de anno.ꝛ tributis.li.x.ꝛ in.l.libertus.§.sola.vbi per Bart.ff. ad munici.ꝛ per Bar.in.l.j.C.de mulie.ꝛ in quo loco. ¶ Tertius casus est qn̄ qs est subditus rōne psone ꝛ hꝫ bona extra territorium vtrū pro illis bonis possit allibrari.ꝛ hic quasi vr̄ casus noster qꝛ bona que sunt in curia collechij dicūtur esse extra territorium:vt pꝫ ex dictis in pma dubitatiōe.ꝛ hoc casu de iure cōi ex quo vnaqueqꝫ ciuitas iponit talia onera ciuibus ꝑ rebus alibi sitis vt alibi nihil soluerent qꝛ tūc non posset .ar.l.fi. ff.de decre.ab ordi.fac. Ita decidit Bart.in.d.l.j.C.de mulie.ꝛ in quo loco qcqd ibi dixerint glos.ꝛ Guil. Sed vt audio de ꝯsuetudine est qḋ rebus alibi sitis extra territoriū cives solent allibrari in quarta pte eius quod allibrarētur si bona essent in territorio.vnde minime sunt mutanda quā interpretationē certā semp habuere.l.minime.ff.de legi. Sꝫ h̄ supest iudicio meo latens scrupulus:qm̄ vna suadet rō ēt stante dicta consuetudine qḋ in totum dicti dn̄i debeant allibrari ꝑ dictis bonis:qm̄ tunc hꝫ locum dicta ꝯsuetudo qn̄ ꝑ rebus alibi sitis cives alibi soluunt ꝑut de ꝯsuetudine solet esse ꝑut dicit Bar.in.d.l.j.C.de mulie.ꝛ in loco. Secus in casu nr̄o cum in loco vbi sunt site nihil soluant p id qḋ dicit Bart.in preallegata.l.j.vbi pariter videtur velle quod possit onus imponi ꝛ qḋ a pari ꝯcedāt qn̄ ciuis hꝫ bona in territorio vel extra.sed extra nihil soluit. In ꝯtrariū vr̄ qḋ nullo modo possent allibrari suadet alia rō.ex quo vt dixi predicti dn̄i submiserūt pdictū castrū cū certis capl'is ꝛ etiā oneribus ꝛ grauedinibus.ꝛ p ꝯn̄s videnṫ tacite cōuenisse predictū castrū cū curia esset imunis ab alijs grauedinibus p ea que ꝯclusa fuere in pma dubitatione. Idcirco vr̄ qḋ ꝑ illis bonis nō possunt allibrari al's ꝙ deueniaṫ cōtra ꝑmissa qḋ est absurdū.l.j.ff.de pac. ꝛ.l.j.ff.de cōsti. pecu. et supra plene dictū fuit.ꝛ sic videtur magna dr̄ia inter ista bona ꝛ bona existentia extra territoriuꝫ.qm̄ ista dicuntur libera ex conuentione illa vero rōne territorij.vnde cū imponaṫ psone ꝑ rebus nimiruꝫ qn̄ alibi nō soluunt qḋ teneanṫ soluere in territorio secus qn̄ sunt libera ex conuentione.qꝛ tūc deueniretṫ ꝯtra ꝑmissa.ꝛ hoc maxime cū certa onera sunt imposita quasi in certis videanṫ immunes facti dicti dn̄i ar.d.l.ij.ff.de iur.imuni.cū alijs.s.alleg.quasi dicta onera sint subrogata in locum illoꝝ que eis potuissent a cōitate imponi respectu illorū bonoꝝ. Et hāc partē in pūcto iuris putarē veriorē.vn̄ saltē iudicem⁹ de illis vt de bōis existētibus extra territoriū.ad rōnem ꝯtrariā possum⁹ rn̄dere.vel qḋ illa ꝑcederet qn̄ talia bona nō essent exēpta:qꝛ exēptio hec opaṫ vel ēt qḋ si dicunṫ subire ibi onera ex quo sunt dn̄i habētes ibi oīmodā iurisditionē qꝛ ex quo h̄nt gerere curā castri ꝛ curie videnṫ sibiipsis soluere ꝛ confundi actionē iuxta.l.hēre a debitore ꝛ.l.vxani⁹.ff.de fideiu.ꝛ p ꝯn̄s alibi nō soluūt vꝫ in loco vbi bona sunt sita nec ibi sunt eis iposite pstātie qꝛ ipsi dn̄i sibi ipsis iponerēt ꝛ sibiipsis soluerēt.secus si nō h̄nt oīmodā iurisditionē.qꝛ tūc posset ꝑcedere rō in ꝯriū facta.ꝛ hoc quo ad scḋaꝫ dubitationē. ¶ Circa tertiā vltimā dubitationē potuissem melius rn̄dere si statuta de mā loquētia p̄oculis habuisseꝫ.sed vt accepi a petēte cōsiliū dubitatio stat in hoc qm̄ bestias quas h̄nt cives ꝛ comitatini vel alij i territorio si trahunṫ de territorio soluūt certā tractā.itē si fidanṫ i pascuis soluunt fidā.ꝛ et si eꝫ habent soluūt tractā.ꝛ de h̄ nō dubitaṫ. Itē bestie q̄ sunt extra territoriū si volūt trāsire p territoriū soluūt passuꝫ ꝛ nō tractā. Itē si forēses fidāt bestias eoꝝ in pascuis seneñ. soluunt tm̄mō fidam qꝛ demū finita fida in trāseūdo ꝛ i exeūdo sunt libere nec soluūt passuꝫ vel tractā.vn̄ stat nunc dubitatio de pdictis dn̄is collechij qui sunt cives et habent bestias in castro collechij si fidant soluta fida possint extrahere sine alia solutiōe passus vel tracte. Item si non fidant sed faciūt tm̄ bestias trāsire per ꝯmitatū soluēdo simplr̄ passuꝫ possint libere trāsire.ꝛ p certo indubitanter ꝯcludendū est qḋ sic. Que ꝯclusio apte ꝑbaṫ p̄supponēdo qḋ dictus locus collechij nō sit sub iurisditione cōitatis senaꝝ.ꝛ sic sit exēptus pterꝙ in ꝯtentis in capitulis submissionis ꝛ per ꝯn̄s cū non sit subdit⁹ ꝫ liber sit de dicto loco iudicādū prout de loco forensi ꝛ existenti extra territoriū ꝛ cōitatum

8 ¶ Concessio ptis nō arguit ꝯcessionē in totalitatē.ad de.s.i isto vol. cōsi.xj.vbi est cōsiliū dn̄i genitoris huius preceptoris mei.

22 tatū ꝑ id qđ not. Jo.an.in.d.c.j.de ꝑuile.lib.vj.vbi† eq̄parat ꝑ-
sonā exēptā ⁊ aliū extraneū.⁊ ꝑ alia.s.alle.in s̄cda dubitatiōe
facit et text.in.c.luminoso.xviij.q.ij.⁊ in.c.vnico.de statu regu.
lib.vj.cum si.alleg.ꝑ Pe.de anc.in repe.d.c.postulasti.Itē pre-
supponendo qđ statutū nō distinguit ciues a forēsibus.sed tm̄
volunt qđ extrahētes bestias de comitatu tm̄ soluant ꝓ tracta.
lʒ si recte recolo obligēt ciues vendētes ꝓ forēsibus ne ꝯtingat
fraudem cōmitti ⁊ leges fraudari.Quibus stātib⁹ sequit̄ p̄io
clara ꝯclusio qđ etiā ciues q faciunt ptransire bestias ꝑ comi-
tatum quas habēt ⁊ retinēt extra comitatum tm̄ tenent̄ soluere
passuʒ ⁊ nō aliā tractā q2 tūc nō dicuntur extrahere vt est casus
quē ibi ad hoc ponderant doc.in.l.si post hac.C.de edifi.ꝑua.te
nēt Bar.Ang.⁊ Jmo.⁊ Mod.in.l.cetera.§.sed si qs.ff.de le.j.
Sequit̄ ⁊ s̄cdo qđ si ciues retinēt bestias in territorio alieno. et
sic extra comitatum.⁊ fidāt qđ si volūt demū extrahere non de-
bent soluere neq̄ passum neq̄ tractā.qm̄ si statutum non facit
differentiā inter ciues ⁊ forēses sed simplr̄ loquit̄ de fidantib⁹
⁊ extrahētibus simplr̄.⁊ generalr̄ dʒ itelligi.l.de p̄cio.ff.de pu-
bli.l.j.§.⁊ generalr̄.ff.de le.p̄stan.vnde sicut forēses fidantes be-
stias quas hn̄t extra territoriū ⁊ comitatū non soluūt nisi fidā.
ita nec ciues.Nā nō debēt esse peioris ꝯditionis in hoc ciues fo
rēsibus.ar.l.p̄ses.C.de serui.⁊ aqua.¶Preterea videmus qđ
econtra si forēses hērent bestias ⁊ in comitatu illas retinerēt q̄
si illas fidarent demū vellēt extrahere dērent soluere tractam.
ergo dat̄ intelligi qđ nō ꝯsiderat̄ cui⁹ sint bestie an ciuiū vel fo-
rēsium.sʒ an sint bestie exīstētes ⁊ cōmorātes extra comitatum
vl̄ nō qđ ēt ꝓbat̄ attēta mente ⁊ intentione statuentiū q̄ marie
dʒ ꝯsiderari.l.cum mulier.⁊ ibi Bar.ff.so.ma.l.scire opꝫ.§.suf-
ficit.ff.de excusa.tu.cū si.q̄ fuit qđ soluere᷑ tracta de bestijs com
morantibus in territorio ex quo ēt sine fida sunt in territorio ⁊
sub iurisditione cōitatis.secus in existētibus extra q2 noluit il
las grauare.vt alliceret habentes bestias extra fidā in pascuis
cōis q̄ rō pariter militat etiā esse in ciuibus cū ēt ipsi q habent
bestias extra nō artent̄ ad fidādū.ergo eadē dʒ esse iuris disposi
tio.l.illud.ff.ad.l.aquiliā.l.a titio.ff.de ꝟbo.obli.c.trāslato.de
consti.¶Preterea hoc etiā ex alio ostendit̄ manifeste qm̄ si be-
stie ducunt̄ ab extra ad fidādū eo aīo vt finita fida reuertant̄ ex
tra ad eoꝝ solitū locū debēt aliq̄ tēpore abesse a loco in quo cō-
morant̄ ⁊ ad quē sunt destinate habent̄ ac si nō abessent nec di-
cunt̄ esse in loco in quo ad tp̄s sunt ꝑmāsure casus est clar⁹.⁊ ibi
h̄ colligunt Dy.Bar.Bal.Ang.⁊ Jmo.in.l.ex facto.la grāde.
ff.de here.insti.facit qđ hr̄ in cle.ne romani.§.sane.extra de elec.
vn̄ si nō censent̄ esse in loco nō censent̄ extrahi cū ꝓuatio p̄suppo
nat habitū.l.x.ff.de ver.obli.c.ad dissoluendū.extra de despō.
impub.Et p̄dicta putarē vera qn̄ dicti ciues sunt subditi fida-
re ⁊ extrahere.⁊ sic retinere i alio loco ꝓut est in casu nr̄o in qua
ꝯsuetudine sumit̄ argumētū intentiōis ciuis imīnētis bestias
ab extra ⁊ fidantis qđ non censeat̄ fidasse ⁊ immississe vt rema-
neant in comitatum.argu.l.vel vniuersoꝝ.ff.de pig.act.⁊ text.
in.§.ceruos.insti de reꝝ diui.secus forte ⁊ simplr̄ ciues emerent
ab extra ⁊ immitterent ⁊ fidarēt.q2 tunc potius viderentur de
stinasse illas bestias ad commorandum in comitatu arguen-
do a cōiter accidentibus. Laus deo.

¶Consilium.lxxv.

1 ¶Bona subiecta restitutioni possunt in dotem dari.et pro dote obligari.
2 Alienatio si est prohibita fauore filioꝝ cēset̄ etiam ꝓhibita hypotheca dictorum bonorum.
3 Hypoteca nō venit appellatione alienatiōis in materia stricta.
4 Alienatio fieri nō potest etiā in casibus permissis in prohibitis a testatore expresse et a dispositione legis.
5 Fundo dotali si est adiecta cōditione alienetur nō pōt alienari in casibus a iure permissis.
6 Testator an possit derogare prouisioni aut.res q̄.C.cōia de le.
7 Pater si assinauerit filio legitimā:et filius eā cōsumpserit:pater nō tenetur amplius assignare.
8 Pater qn̄ cogatur se obligare pro dote et donatione propter nuptias filij.
9 Dispositio aut.res que.C.cōia de leg.nō hʒ locum qn̄ ꝓhibitio est facta per viam contractus.
10 Arguitur de cōtractib⁹ ad vltimas voluntates.
11 Filius grauatus per fideicōmissum nō pōt eligere legitimam in rebus prohibitis expresse alienari.
12 Pater pōt dare filio legitimam in quacunq̄ re vult.
13 Excussio qn̄ requiratur in casu aut.res que.
14 Diuersitas qualitatum nō facit rem diuersam in specie.
15 Suus heres p̄sumitur ignorare cōtenta in testamento.
16 Alienatio rei prohibite facta ab ignorante tenet.
17 Ignorantia vnius non nocet alteri.

Piritussanctus adsit meis q̄ illumi-
net itellectū.¶Circa p̄ntē ꝯsultationē oīa necessa-
ria tā copiose ⁊ elegāter discussa sunt ꝑ.s.scriptū cō
sulentē doctorē famosissimū ⁊ mihi patrē ⁊ p̄ceptorē vt nulla ad
ditione opus esse videat̄.Tn̄ faciā sicut ille q vadit post terga
optimi messoris spicas aliq̄s colligendo.Magna eñ apud me
orta est dubitatio in p̄senti q̄ōne.Nā ⁊ si cōis sit ꝯclusio omniū
1 q†bona subiacētia restitutiōi ª tūc demū p̄nt in dotē dari.⁊ ꝓ a
a dote obligari si alia bona nō sufficiūt vt est casus in aut.res q̄.
C.cōia de leg.⁊ ibi ꝑ Bal.Pau.de cast.⁊ alios.⁊.s.plene dictū
est.que aut.⁊ eius dispositio p̄cedit nō solum qn̄ res tacita est
ꝓhibita alienari a lege vt est qn̄ subiacet restōni.Sed ēt qn̄ nō
subiaceret restitutiōi sed esset exp̄sse ꝓhibita alienari a testatore
ex idēptitate rōnis:ita ꝯcludit Bart.in.l.filiusfami.in.§.diui.
ff.de leg.j.Nā talis ꝓhibitio sapit fideicōmissuʒ in p̄sonaʒ illi⁹
cuius fauore ꝓhibitio facta est.⁊ hoc idē cōcludit Bal.⁊ Saly.
in.l.nulla.C.de iure do.⁊ Cy.in.l.volūtas.C.de fideicō.⁊ Pau.
de ca.in suo ꝯsi.incipiēte.in dei noīe amen.q2 ꝑ suprascriptū exi
miū ꝯsulentē.Tn̄ p̄dicta nō vident̄ p̄cedere in casu nostro.Nā
cū post mortem Antonij q disposuit qđ si Mathias fili⁹ suus
moreret̄ sine filijs legitimis ⁊ naturalib⁹ voluit qđ bona pueni
rēt ad filias suas ⁊ sorores dicti Mathie.Et prohibuit ne res
imobiles alienarent̄.p̄dict⁹ Mathias fili⁹ cepit vxorē ⁊ ꝓ restō
ne dotis obligauit oīa bona sua in forma ꝯsueta.vn̄ est aduertē
dū qđ cū dict⁹ Mathias rōne legitime ⁊ trebellianice in q̄bus
nō censet̄ grauat⁹ haberet ius pro indiuiso in oībus predictis
bōis relictis a testatore ꝓ medietate irreuocabilit̄.Medietatē
p̄dictoꝝ bonoꝝ censet̄ obligasse pro indiuiso ⁊ aliā medietatem
in subsidiū nō sufficiēti sua legitima ⁊ trebellianica.Vn̄ lʒ post
ea filiū eligisse legitimā cēseat̄ in aliq̄bus bonis.⁊ sic legitima
⁊ trebellianica postea fuerit sepata ab alijs bonis subiacētibus
restōni sicut in legitima ⁊ trebellianica.de h̄ est tex.vbi mihi vr̄
casus in.l.si ꝯsensit.§.illud.tenendū.ff.q.mo.pig.vel hypo.sol.
vbi est casus qđ si qs cōis rei p̄tē pro indiuiso dederit hypothe-
ce diuisione facto vtriusq̄ ps pro dimidia pro indiuisa rema-
net obligata ita dicamus in terminis nr̄is qđ tā bona subiacē
tia restōni sepata ab alijs quā aliā ꝓ dimidia p̄ncipl̄r ꝓ indiui
so remaneat obligata ⁊ ꝓ dimidia in subsidiū.q2 talis diuisio
nō obligat primā hypothecam que erat in oībus reb⁹ ꝓ indiui
so.Ad idē ēt casus in.l.iij.§.post diuisionē.ff.qui po.in pigno.
hab.Ad idē est ēt casus aptus in.l.si qs putans.§.si fundus.ff.
cōi diui.per que iura dixit Bar.in.l.q rome.in.§.duo fr̄es in
x.q.ff.de ver.obli.qđ lʒ ius p̄sonale qđ mihi cōpetit in certa par
te ꝓ indiuiso.remaneat in ea.p̄te q̄ debitori obuenit ex diuisio
ne.vt in.l.iulian⁹.§.idē celsus.ff.de actio.emp.Tn̄ iura realia
remanēt in tota p̄te ꝓ indiuiso.sicut ante diuisionē allegat etiā
tex.in.l.is qui fundū.de vsufru.lega.⁊ not.ꝑ Cy.in.l.j.C.si cōis
res pig.data sit.Nisi creditor interfuisset diuisioni.vt ibi latius
ꝑ eū.Si ergo idē ius remāsit dn̄e Catherine in p̄dictis reb⁹ si
cut ante electionē legitime ex quo ante ꝓ indiuiso medietatem
hēbat oiūʒ bonoꝝ obligatā.ita ⁊ hodie vr̄ hr̄e.⁊ ꝑ ꝯsequēs qđ
succedat regula.l.creditoris.ff.distra.pi.Que vult qđ creditor
q hʒ plures hypotecas hʒ electionē.⁊ ꝑ ꝯsequens vr̄ manifeste
ꝯcludit qđ nullā teneat̄ facere excussionē sup bonis Mathie.ex
quo piter hʒ ēt alio bōa obligata.⁊ hec sunt q̄ p̄ma facie fecerūt
me titubare.¶Sʒ his non obstātibus s̄m ea q̄ ꝓponunt̄ s̄ria
s̄niaʒ puto veriorē qđ imo p̄dicta do.Catherina ꝓ iure suaꝝ do
tiū ꝑus debeat capere ea q̄ repiunt̄ in bōis Mathie.⁊ postea ve
nire in subsidiū ad bona subiacētia restōni.Circa qđ est aduer-
tēdū qđ post mortē dicti Matthie reperiunt̄ bona triplicis ge
neris.vʒ bōa imobilia relicta ab Antonio p̄re suo itē certe q̄n
titates pecuniarū in monte cōis senarū p̄tim descripte noīe
Mathie.⁊ p̄tim noīe dicti Antonij p̄ris sui.Itē certa bōa mo
bilia lʒ pauca.vn̄ q̄ntū ad bona imobilia indubitāter dico q̄ ea
nō pōt capere eēnt obligata de q̄ dubito vt.j.dicā qm̄ testator
exp̄sse ꝓhibuit alienationē bonoꝝ imobiliū in testō.Que ꝓhi-
bitio cū videat̄ facta fauore filioꝝ q̄bus in euētū cōditiōis debe
bāt p̄dicta bōa restitui tenuit vt.j.d.l.filiusfami.§.diui.vbi per
2 gl.Bar.Jmo.⁊ alios†per q̄ ꝓhibitionē cēsent̄ ēt ꝓhibita hy-
potheca.⁊ vt est casus apt⁹ in.l.fi.C.de reb.alie.nō aliena.lʒ ap-
pellationē alienatiōis ꝑprie nō veniat hypotheca.sʒ ex interp-
tatiōe.vt dicit glo.in.d.l.fi.⁊ doc.sequunt̄ ex q̄ gl.not.Cy.Bal.
Saly.Pau.de ca.⁊ oēs ꝯcludūt q̄ lʒ appellatiōe alienatiōis ꝓ
hibita venit hypotheca.ex q̄ venit ex interpretatiōe ⁊ nō ꝑprie
nō veniet in disp̄ōne facta stricte iterp̄tāda vt in statuto.vel si
testōr prohibuisset alienare in aliquē ei⁹ odio.ꝑ tex.in.l.q hēbat.
ff.de leg.iij.⁊ ita est intelligēdū qđ tradit Bar.i.d.l.q hēbat.et
3 in.l.ad rē legatā.ff.de adi.leg.vbi dixi q†tūc venit hypotheca
qn̄ est pign⁹ ꝓ tāta q̄ntitate.qđ nō est spes reluitiōis ꝑ.d.l.q ha-

¶Cōis opi-
nio.Bona
subiecta re-
stōni p̄nt in
dotē dari ⁊ ꝓ
dote obligari.

bebat q2 illud est verũ in dispõne stricte ĩterp̃tãda.sec⁹ in testis
in quib⁹ fit latissima ĩterp̃tatio.ꝛ ita ꝯcludũt in.d.l.fi.vbi est ca
sus.Ex quib⁹ sequit̃ ꝙ cũ hmõi bona ꝓhibita expresse alienari
tũc demũ possint in doté dari.ꝛ ꝓ dote obligari aliis bõis defi-
ciẽtib⁹.vt clare ꝯcludit Cy.in.l.volũtas.C.de fideicõ.ꝛ Saly.in
l.fi.C.de reb.alie.nõ alie.Et ita intelligẽdus est Bar.in.d.§.di-
ui.q simpl'r dixit res exp̃sse ꝓhibitas alienari posse in doté da-
ri cũ alle.aut.resq̃.C.cõia dele.que h̃ tm̃mõ ꝑmittit in subsidiũ
aliis deficiẽtib⁹.ꝛ hoc clarissimũ est.vñ cũ bona ĩmobilia appa-
reant separata ab aliis tollit̃ dubitatio de qua supra q2 nunq̃
potuit ꝯstitui hypotheca in his nisi in subsidiũ.ex quo separa-
ta sunt bona alienari ꝓhibita ab aliis ꝛ semp separata fuere.ex
qbus sequit̃ qd̃ ad ea venire nõ põt do.Cathe.nisi in subsidiũ.
ĩmo forti⁹ põt attẽtari ꝛ forte nõ male ꝙ nullo mõ in p̃dictis
cõstituta sit aliq̃ hypotheca vel saltẽ annullata ẜm terminos.l.
fi.C.cõia de leg.Pro hoc facit in siti.Nã lꝫ stãte simpl'r ꝓhibi-
tione expressa testõris pñt ẽt ꝓ dote obligari tñ stãte ꝓhibitiõe
4 legali q2†res sit subiecta restõni ꝛ exp̃ssa ꝓhibitiõe testõris nõ
vr̃ qd̃ aliquo mõ talis res possit alienari ẽt in casibus ꝑmissis.
Hoc ꝓbo.ar.eius qd̃ tradit Bar.ꝛ post eum dicit Imo.in.d.l.
filiusfa.in.§.diui.de leg.j.sequendo Guil.de cu.vbi dicit ad in-
tellectum .l.ij.C.de vsuca.ꝓ emp.qd̃ tunc est verũ qd̃ si res ꝓhi-
bita alienari alienet̃ nõ põt vsucapi.qñ ꝓhibetur alienari res
ei⁹ q nõ est ꝑfecte etatis.secus si ꝑfecte.ꝛ ita intelligit tex.ꝛ glo.
in.d.l.ij.C.de vsuca.ꝓ emp.quasi tũc stante duplici probibitiõe
nõ possit vsucapi que al's posset si tñ esset ꝓhibitio ipsius testõ
ris.Ad hoc ẽt adduco not.ꝑ glo.in aut.hoc ius porrectũ.C.de
sac.san.ecc.que voluit qd̃ si res legat̃ vel donat̃ ecclesie cum hoc
ne possit alienari nec poterit alienari in casibus etiã a iure per
missis ꝑꝑ duplicẽ ꝓhibitionẽ.s.legalẽ ꝛ exp̃ssam.vt tradit glo.
in.d.l.fi.C.de re.alie.nõ alie.Hoc idẽ voluit glo.Vin.ꝛ zaba.in
c.verũ extra de ꝯdi.appo.per tex.in aut.de alie.ꝛ emphy.§.san
ctissimos.ꝛ Saly.in.l.ea.C.de ꝯdi.ob cãm.q2 tũc pactum ꝛ ꝓ-
hibitio ꝯcordat cũ lege.Nimirum si potẽtius operat̃ cum duo
vincula vno sint fortiora.insti.de adop.§.sed hodie.ꝛ in aut.de
consangui.ꝛ vteri.fratribus .§.j.per que iura dixit Saly.post
5 Guil.de cu.ꝙ†si fundo dotali fuit adiecta cõditio ne alienetur
non poterit alienari in casibus etiam a iure permissis.ita dica-
mus in terminis nr̃is in qbus cõcurrit ꝓhibitio legalis aliena
tionis q2 res subiacebãt restõni:itẽ ꝛ ꝓhibitio spãlis testatoris
ꝛ ꝑ cõsequẽs nõ videt̃ qd̃ in isto casu ꝑmisso potuerit obligare
res immobiles.ꝛ in indiuiduo decidit Bal.in.c.j.§.dõare qua
liter olim feu.alie.pote.vbi dicit qd̃ aut.resq̃.nõ hꝫ locũ stante
expressa ꝓhibitione testatoris:ꝛ sic clare decidit qd̃ concurrẽte
ꝓhibitione testatoris ꝛ legali in terminis nr̃is res nõ possit in
dotem dari nec pro dote obligari.ꝛ per hoc vr̃ sopita qd̃ nostra.
a Ad p̃dicta etiã accedat qd̃ voluit Bal.i.d.aut.resq̃[a].C.cõia de
6 leg.in lectura antiqua.q.xiiij.vbi voluit ꝙ†testator possit dero-
gare prouisioni illius aut.tũ q2 nihil tenet̃ pater relinquere in-
uitus vltra legitimã:tum etiã q2 dicta aut.ꝓcedit ex cõiectura
pietatis paterne:ꝛ in ĩcertis nõ certꝫ loc⁹ ẽ ꝯiecturis.l.ꝯtinu⁹.§.
cũ ita.ff.de ver.ob.vnde cũ expresse ꝓhibuerit alienationẽ im-
mobilium sequit̃ qd̃ cũ appellatiõe alienatiõis veniat hypothe
ca qd̃ noluit aliquo mõ predicta posse obligari. Sed predictã
opi.Bal.reprobant ibi quidã moderni nõ facientes mentionẽ
de Bal.dicentes qd̃ testator nõ põt aliquo mõ derogare ꝓuisio
ni illius aut.q2 nõ est in potestate patris impedire dotẽ filie cõ
stituendã aut nepti . Itẽ q2 istud plus cõcedit̃ pro dote minuit̃
legitime.Item q2 tex.in corpore p̃supponit hãc alienationẽ cõ-
cedi cõtra mentẽ testatoris intellige resultantẽ ex v̂bis . ꝛ sic qd̃
nulla verboꝝ arte possit ĩpediri.ꝛ hanc opi.sequit̃ Pau.de ca.
in ꝯsi.supra allegato . ¶ Sed aduertendũ q2 attentis terminis
nostris credo opi.Bal.esse veriorẽ.Primo q2 vltra immobilia
erant multa alia bona que erãt sufficientia ad legitimã.vnde si
7 cut dicimus†ꝙ idẽ pater si viueret potuisset filio assignare le-
gitimã quã si cõsumpsisset . nõ tenebat̃ amplius assignare con-
cludit Bal.in.l.scimus.§.j.C.de inoffi.testa.ꝛ in aut. qd̃ locum
C.de colla.Et idẽ dicunt in filia qd̃ lꝫ pater teneat̃ totiens quo-
tiens opus fuerit dotare filiam.ff.ꝓ socio.l.si socius ꝓ filia : tñ
si semel fuit dotata ꝛ eã consumpsit nõ tenet̃ amplius dotare si
sua culpa cõsumpsit.vt ꝑ Bar.post Dy.ꝛ glo.in.l.si cũ dotẽ .§.
j.ff.so.ma.ꝛ tradit̃ i dicta aut.qd̃ locũ.C.de colla.ꝛ rõ dicte aut.
resq̃.C.cõia dele . fundat̃ ex eo scd̃m omnes ibi q2 pater ad id
tenebat̃.Et ideo dicũt qd̃ i fratre ꝛ filia respectu matris grauã
tis nõ procedit nisi qñ ipsi fuissent ad id astricti iuxta not.in.l.
cum in plures.§.cũ tutor.ff.de admi.tu.ꝛ in.l.neq̃ mater.ff.de
iure do.sequit̃ qd̃ cũ pater non esset ad id astrictus stantibus
bonis aliis sufficientib⁹ qd̃ potuit ꝓuidere fauore filiaꝝ substi-
tutarũ ne certa bona aliquo mõ alienarent̃ sed prouenirent ad
eas filio masculo mortuo sine filiis.Sec⁹ aũt erit qñ alia bona
nõ essent sufficientia q2 tũc crederẽ verã decisionẽ Bald.q2 in
casu nr̃o pater Matthie nõ tenebat̃ se obligare ꝓ dote ipsius
Matthie.igitur nõ hꝫ locũ dicta aut.in casu nr̃o.consequentia
est no.per cõem rõnẽ supra relatã que est q2 pr̃ ad idẽ tenebat̃:
antecedẽs ꝓbat̃:q2 nõ reperit̃ lege cautũ qd̃ pr̃ cogat̃ se obligare
ꝓ dote filii.sed bñ cogit̃ assignare donationẽ ꝑꝑ nuptias vt.l.fi.
C.de dot.ꝓmis.ꝛ ideo cõcludit Bar.ꝛ post eũ oẽs.in.l.si cũ do
8 tẽ.§.transgrediamur.ff.so.ma.ꝙ†in illis ꝑtib⁹ in qb⁹ fit dona-
tio ꝓpter nuptias nõ cogit̃ pater se obligare ꝓ dote filii q2 incõ
ueniens esset si ad vtrunq̃ grauaret̃.Alias em̃ si nõ fieret dona
tio bñ cogeretur dũmodo filius accepisset honestã ꝑsonã.ar.l.q
liberas.ff.de ritu.nup.ꝛ.l.fi.i fi.de suspec.tu.cũ si.ꝛ sic cũ in ciui
tate senarũ cõiter sint in vsu donationes ꝓpter nuptias sequit̃
qd̃ pater nõ tenet̃ se obligare pro dote.recepta a filio.ꝛ sic stat fir
ma cõclusio suprascripta ꝛ ista rõ ꝯcludit qd̃ ista bona nõ sunt
obligata etiã in subsidiũ.ꝛ si quis diceret vtiq̃ est cõsultũ ꝓ do
natiõe propter nuptias deficiente dote iuxta ea que habent̃ in
sti.de dona.§.est ꝛ aliud ꝛ in aut.siue a me.C.ad velle.qm̃ nõ fuit
facta donatio ꝓpter nuptias in bonis ĩmobilib⁹ sed in quãti-
tate nec potuisset fieri stante ꝓhibitiõe testatoris aliis bõis exi
stentib⁹ ꝑ no.ꝑ Cy.in.d.l.volũtas.C.de fideicõ.cũ aliis.s̃.alleg.
Nec ad obseruãtiã p̃dicte donatiõis potuit predicta bona obli
gare ꝓpter dictã ꝓhibitionẽ.nã lꝫ pater teneret̃ donare ꝓpter
nuptias.nõ tñ tenebat̃ obligare oĩa bona sua ꝓ obseruantia di
cte donatiõis.qm̃ hoc nõ reperit̃ iure cautũ nec aliq̃s dicit.Pre
terea nõ video qũo extãtib⁹ aliis bonis pater non possit proui-
dere quo minus in fauorem filiarum aliqua bona nõ alienent̃.
Nam si hoc procederet a defectu ꝑtãtis ipsius patris sequeret̃
qd̃ nec ꝑ viã ꝯctus posset hoc facere.ex quo vtrunq̃ dependet a
9 voluntate sua.Cõtrariũ tñ est verũ† ꝙ immo dispõ dicte aut.
nõ hꝫ locum qñ testator per viam ꝯctus exp̃ssisset ne aliqua bo-
na alienarentur.vt cõcludit Pau.de cast.ꝛ post eum moderni
perusini in dicta aut. resq̃. Et de hoc est glo.not.quã ibi not.
Bald.ꝛ Saly.in.l.nulla.C.de iu.do.Idem Bald.ꝛ Saly.in.l.
ea lege.C.de condi.ob cãm.Unde nõ possum imaginari qua rõ
ne si istud ꝯceditur per viam ꝯctus non ꝯcedat̃ ꝑ viam vltime
voluntatis cũ de vno ad reliquũ teneat argumẽtum ꝛ in.l. ser-
uum filii.§.ei qui cyrographũ.ff.de leg.j.insti.de leg.fus.cani.et
10 cum latius debeat†qd̃ iterũ nõ redit arbitriũ in vltĩa volũtate
dari vt in.l.j.C.de sac.san.ec.ꝛ ideo leges inconueniẽtem repu-
tarunt fusiã caninã que dispõ oĩmodam familie inter viuos cõ
cedebat.ꝛ in vltima voluntate auferebat.Ex quib⁹ clarissime
concluditur ex suprascriptis qd̃ bona ĩmobilia nõ fuerũt neq̃
sunt aliquo mõ obligata stante ꝓhibitiõe testatoris.Vel saltẽ si
sunt in subsidiũ excussis aliis bõis ex quo testator ita ꝓhibuit.
ꝛ stante ẽt ꝓhibitione legali vna cũ expressa ꝓhibitiõe testato-
ris per suprascripta.¶ Sed circa p̃dicta orit̃ pulchra difficul-
tas iudicio meo.si qs diceret qd̃ Matthias potuit eligere suam
legitimã in bonis ĩmobilib⁹ iuxta no.in.l.hoc ampli⁹.§. fi.cũ
seq.ff.de le.j.Et cũ ltĩa nõ patiat̃ aliqd̃ onus vt in.l.qm̃ in p̃ori-
bus ꝛ in.l.scim⁹.§.cũ aũt.C.de inoffi.test.sequit̃ qd̃ rõne illi⁹ iu
ris vsq̃ ad legitimã potuit obligare bõa p̃dicta.Sꝫ ad hoc rñ
11 det̃ ꝙ†in p̃iudiciũ dictaꝝ filiaꝝ soroꝝ suaꝝ nõ poterat eligere
legitimã in reb⁹ ĩmobilib⁹ ꝓhibitis exp̃sse alienari ad q̃s testõr
voluit peruenire. sed debebat legitimã eligere in aliis reb⁹ h̃ in
in diuiduo decidit solẽnis doctor Pau.de ca.in suo ꝯsilio.i xp̃i
noĩe amen.in cã que vertit̃ parme.qd̃ ꝯsiliũ decisiuũ inter plu-
res doc.hincinde ꝛ non ꝯsultiuũ.Nec ob.qd̃ ibi subdit Pau.
de cast.ꝙ fili⁹ nõ dꝫ capere pro sua legitĩa de reb⁹ subiectis restõ
ni ꝛ hoc qñ alique res essent subiecte ꝛ alique nõ.Sꝫ si oĩa sunt
subiecta tũc aut diuersis ꝑsonis ꝛ a singulis dꝫ cape ꝑiter nõ ab
vno in p̃iudiciũ alioꝝ ꝑ tex.in.l.ij.C.ad.l.fal.sꝫ si oĩa subiacẽt re
stõni vni ꝛ eidẽ ꝛ tũc ꝑt in vna ꝛ eadem re.Ex quibus vr̃ sequi
qd̃ cũ in casu nr̃o oĩa subiaceãt restõni ꝑ fideicõmissum vniuer-
sale qd̃ poterat eligere legitimã in bonis ĩmobilib⁹ ꝑtim in tan-
gentibus vni ex suis sororibus ꝛ ꝑtim alteri.Sꝫ ad h̃ rñdetur
12 p̃supponẽdo p̃mo†ꝙ testator põt dare legitimã filio in q̃cũq̃
re siue in pecunia siue in aliis rebus iuxta no.in.l.oĩmodo.et in
l.si qñ.§.illud.C.de inoffi.testa.potuisset em̃ relinquere q̃titatẽ
pecuniaꝝ.ꝛ in reliqs eũ p̃uare vltra legitimã vt claꝝ est.Unde
si simpl'r oĩa bona essent subiecta restõni ꝓcederet suprascripta
oppositio.Sed in casu nr̃o p̃dicta bona immobilia non solum
essent subiecta restõni.sed ẽt exp̃sse erãt ꝓhibita alienari.ex quo
sequit̃ qd̃ cũ talis ꝓhibitio fuerit facta in fauorẽ p̃dictaꝝ suaꝝ
soroꝝ inducit̃ quodammodo spãle fideicõmissum in illis rebus
argu.l.peto.§.fi.ff.de leg.ij.cũ si.ꝛ ꝑ ꝯñs nõ poterat in illis reb⁹
in p̃iudiciũ ipsaꝝ ltĩam suã eligere.Nã sicut qñ sunt res subie
cte restõni ꝛ alie non subiecte nõ põt eligi ltĩa ĩ subiectis ꝑꝑ vo-
luntatẽ defuncti ꝯrantẽ que voluit subiecta puenire ad fideicõ
missarios cũ nõ solũ grauauerit filiũ de restituendo.sed ẽt spãli-
ter prouiderit

a ¶ Ad auten. resq̃.C.ꝯmunia.dele.

ter puiderit qd nō alienaret q̄ voluntas tanq̄ magis spālis in p̄dictis dʒ attendi sicut dicimus in legib⁹ vt per Bal.in.l. executoré.C.de execu.rei iudi.qd ēt ostendit rōne.Nā regula est qd quotiēscūq̄ aliquid phibet oīa cēsent phibita p que puenit ad illud vt in.l.oratio.ff.de sponsa.⁊ ibi p glo.q̄ allegat 2cor.ʒ eo ipso qd filius obligauit oīa bona p dote censet phibitū sibi ne eligat legitimā in rebus phibitis alienari: qm̄ eo ipso qd elige ret res diceret alienari cū in obligatiōne bonoꝝ veniūt etiā futura.l.fi.C.q̄ res pig.obli.pos.Itē ex alia regula q̄ hʒ q̄ q vult cōsequēs vr̄ velle antecedēs ad illud.l.ad rē legatā.⁊.l.ad rē mobilē.ff.de pcura.Ergo eoipso q̄ pr̄ voluit q̄ imobilia nō alienarent censet voluisse ne filij eligāt in eis legitimā q̄ grauamē phibite alienatiōis nō patit vt dictū ē.⁊ ex his clare pʒ q̄ in bonis imobilib⁹ nō pcedit obiectio in 2riū facta sed debemus dicere vel q̄ nō sint obligata vel in subsidiū.¶Quātū vō ad alia bo-
13 na q̄ testator nō phibuit expsse alienari ēt sequor sniam 2sulentes q̄ nō pn̄t capi†nisi excussis alijs bonis.Nec ob.obiectio in 2rium facta qꝛ rn̄detur primo q̄ nō pcedit in terminis nostris qm̄ ex quo in dicta aut.resq̄ cōia dele.doc.oēs dicūt alia bona vltra legitimā esse in subsidiū obligata.Nec p̄supponūt aliquā electionē legitime facte p filiū p̄iudicare mulieri.vel qꝛ ex quo p uisum est qd mulieri ēt subiecta restōni sint obligata ⁊ sic sit honorata invno grauata in alio.l.cū qui.ff.de iureiu.qd tm̄ in subsidiū ⁊ q̄ prius debeāt excuti bona maritū cū ab ipso initio sit 2cta hypotheca in bonis eligēdis p filiū p legitima principalr̄ ⁊ in alijs in subsidiū.⁊ q̄ hoc sit verū pbat rōne manifesta.Nā dicta aut.hʒ cōeʒ opi.obligat generalr̄ bona subiacētia restōni insolidū.Vn̄ si obiectio.s.facta pcederet nunq̄ haberet locū dispositio dicte aut.nisi prius esset facta electio legitie p filiū quo ex quo ius reale sequeret rem semp nō obstāte quacūq̄ diuisiōe in qualibet pte bonoꝝ ēt hypotheca principalr̄ ⁊ in subsidium. Nec posset descerni separatim q̄ bona essent principalr̄ obligata.⁊ q̄ in subsidiū.vn̄ cū lex dispēsatiue pcessit decidēdo q̄ subiecta restōni obligent intelligat etiā dispēsatiue pcessisse.q̄ si a prin.q̄libet res p̄ncipalr̄ ⁊ in subsidiū esset obligata pp ius legitime ⁊ trebellianice tn̄ electiōe facta alia bona vltra legitimā ⁊ trebellianicā in subsidiū tm̄ sint obligata ex quo em̄ dicit i subsidiū obligari idistincte ne aliquā electionē p̄supponāt legitie necessario intelligendū est legitime hoc posse opari.Preterea Bal.⁊ Pau.de ca.in locis supius p p̄mū 2sulēte alleg.ponunt casum nr̄m in indiuiduo qm̄ filius grauat⁹ de restituendo post mortē pr̄is accepit vxorē ⁊ postea alienauit multa bona q̄ dicūt q̄ tūc vxor hʒ bona vltra legitimā ⁊ trebellianicā obligata qm̄ legitia ⁊ treblliauica nō sufficit. Ergo 2cludūt manifeste q̄ electio filij p̄iudicat vxori q̄tū ad hoc vt teneat prius p̄dicta bona capere.Nec est p̄sumēdū tātos doctores errasse.¶Vltimo etiā rn̄det q̄ obiectio p̄dicta nō vr̄ facē ad ppositū nr̄m:qm̄ fateor q̄ hypotheca tāq̄ ius reale sequit rē i terminis nr̄is.Nec ob.si dicas q̄ ego volo q̄ tm̄ in subsidiū sit obligata.qm̄ istud obligationē esse subsidiariā vel p̄ncipalr̄ est q̄dā q̄litas ipsius obligationis.⁊ sic verū erit dicere eādē hypothecā secutā esse ipām nō
4 post diuisionē†lʒ diuerse q̄litatis:qm̄ q̄litatū diuersitas nō facit rē diuersam in spē.sed eadē est vt est gl.q̄ allegat p gl.sing.in sti.de iure pso.in fi.⁊ in.l.fi.§.quoꝝ.de publica.⁊ p Bart.in.l.j. ff.de actio.⁊ ob.⁊ p eundē ⁊ dn̄m Imo.in.l.j.in p̄n.ff.de acqui. pos.⁊ hinc dicit no.Bal.in.l.in suis.ff.de li.⁊ post.in repeti.qd dr̄ dn̄iuʒ 2tinuari i filiū post mortē pr̄is lʒ viuēte pr̄e fuerit vela tū penes filiū ⁊ postea verū qꝛ variatio penes q̄litatē nō iducit variationē substātie.vn̄ lʒ sit incōueniēs q̄ res trāseat sine iure reali annexo ipsi rei.tn̄ nō est incōueniens qd rōne diuersitatis psonaꝝ trāseat cū diuersa q̄litate.qd pbo.Nam nō est dubium qd creditor q hʒ plura bona pignorata p̄dictis bonis existentibus penes debitorē pōt eligere que bona velit.vt est casus in.l. creditoris.ff.de distra.pigno.⁊ tn̄ si alienaret ⁊ reperiantur penes tertiū nō pōt agi nisi excussis bonis principalis.vt in aut. hoc si debitor.C.de pigno.⁊ tn̄ alienatio fuit facta p debitorē ⁊ per 2ns respectu alienationis potest preiudicare creditori ita dicamus in termis nr̄is q̄ lʒ ab initio oīa essent equaliter obligata nō est inconueniens q̄ electione legitime facta per filium p̄dicta bona sint in subsidium obligata.ex quo talis est natura inducta a iure p̄dictis bonis.Ideo sicut i casu auctētice hoc si debitor potuit debitor p̄iudicare creditori alienādo ita in casu nostro legitimā eligendo ⁊ ista est subtilis ⁊ noua consideratio quā credo verissimam ⁊ tollit oīs difficultas.¶Sed vltimo restat adhuc dubitatio.qm̄ p̄dictus Matthias erat filius ⁊ in po
15 testate ⁊ fuit heres suus patri†qui p̄sumit ignorare cōtenta in testō iuxta no.per Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.ff.de verb. ob.Et p̄dicta ēt dn̄a Catherina p̄sumit ēt ignorasse tanq̄ factū alienum.l.q̄ꝗ.ff.ad velleianum.l.verius.ff.de pbatio.Ex qb⁹ videtur sequi decisio tex.no.in.l.fi.§.fi.de le.ij.limitātis oīa p̄di
16 cta qd tunc est verū q̄†alienatio rei phibite nō tʒ qn̄ est facta a sciente secus si inter ignorantes ⁊ ita concludunt doc.in.l.fi.C. cōia dele.Unde cū p̄dicta obligatio p̄sumat facta inter ignorātes sequit q̄ tenuit.¶Sʒ ad hoc pōt rn̄deri pluribus modis. Primo si appareret alique coniecture que p̄sumerent eum sciuisse cōtenta in testō.vtputa si adimpleuisset aliqua cōtenta in
a eo vt p Bar.ᵃ in.d.§.duo fratres.Scdō qꝛ dictū Bar.nō videt verū qꝛ tex.in.l.eius qui in puinciā.ff.si cer.pe.p quē mouetur Bar.⁊ doc.nihil facit.qꝛ loquit in seruis qui sunt sui ⁊ necessarij.secus aūt est in filijs qui tantū sunt sui ad nomen.nō tn̄ quo ad effectū nisi se immisceant vel expresse agnoscant.vnde eqparant emancipato inq̄tum ad effectū hereditatis.l.nā necemācipatus.ff.de leg.j.Et qd operat aditio in extraneis operat immixtio in suis.l.cum heres.ff.de acqui.here.Vn̄ si in extraneis p̄sumit scientia b̄m doctores eodē modo etiā in filijs in potestate positis.⁊ si in filijs p̄sumeret ignorantia contentoꝝ in testō similr̄ in extraneis esset dicendū cū hodie diuersis tabulis pn̄t effici heredes.l.vnica.§.in nouissimo.C.de cad.tol.qd olim non erat.l.ij.ff.de iur.⁊ fac.igno.⁊ ideo non vr̄ bona dn̄a quā facit Bar.in.d.§.duo fratres.⁊ cōiter doc.sequunt.Ista sunt verba Pau.de ca.in suo consi.incipiente in Christi nomine amē.clarum est in iure qd res subiecte restitutioni.⁊ idē tenet Bal.quē nō allegat in.l.si post tres.ff.si quis cau.col.xv.vbi voluit q̄ post immixtionē scientia p̄ sumat ēt insuo.¶Tertio rn̄det qd cum hodie de 2suetudine nō fiant testamēta i scriptis in quoꝝ aptione requirebat magna solennitas vnde anteq̄ fieret p̄sumebat ignorantia.sed fiunt municipatiua in aperto ⁊ tam testes q̄ notarius sciunt oīa cōtenta in testō.⁊ statim post mortē consueuerūt manifestari.⁊ sic ex his que cōmuniter fieri solent presumit scientia arg.no.in.l.ij.ff.de arbi.b̄m Pau.de ca.in dicto consi. statim alleg.Quarto posset rn̄deri si pbaret per famam ipsum sciuisse cōditū esse testm̄ per patrē ⁊ p̄dictā substōnē ar.l.si tutor per glo.C.de pericu.tu.⁊ per Bart.in.d.§.duo fratres.vbi per Moder.Quinto posset rn̄deri si pbaret q̄ filius habuit penes se instrm̄ testi.per.l.non est fouēdus.ff.de iur.codi.⁊ que not.in aut.atqui.semel.C.de pba.de illo qui hʒ penes se acta causeꝫ at testationes q̄ p̄sumit ipsas perlegisse ⁊ testificata dedicisse b̄m do.Pau.in eo cōsi.vbi ēt sing.subdit qd tūc est verū q̄ alienatio tenet iter ignorātes ⁊ nō pōt retractari qn̄ bona heredi sunt sufficiētia ad iplendū fideicōmissum al's si nō essent sufficientia dʒ alienatio retracta quia potentius dʒ esse ius fideicōmissarij quā eius in quē facta est alienatio ex quo eius cā precessit p tex. vbi dicit eē casum in.l.plane si filiū.§.qui rogat⁹.ff.de leg.ij.qd est notā.Et posset inferri ad terminos nr̄os q̄ cū ex tali expssa phibitione bonoꝝ imobiliū que iussit restitui iudicat tacitū fideicōmissuʒ si nō p̄ponderāt alia bona ipsius Matthie ex quo nō inuenit hr̄e qd ēt data ignorātia alienatio annullat b̄m terminos.d.l.fi.C.cōia de leg.Dʒ ergo fideicōmissarius attendere predictos modos pbādi ⁊ b̄m eos facere articulos ⁊ pbare vel si essent testes pbantes de presentia filij tpe conditi testamenti. ¶Vltimo rn̄det q̄ ille.§.nō habet locum vltra terminos suos quoniam loquit in tacita phibitione legali in re que subiacet restitutioni.Nos aūt sumus quo ad immobilia in phibitione
17 expressa cuʒ exorbitet a regula iuris cōis que est† q̄ ignorantia vnius vel duoꝝ non nocet alteri sicut nec pdest.l.iniquissimū. ff.de iur.⁊ fac.igno.Hoc decidit Pau.de cast.in.d.cōsi.decisiuo incipiēte in xp̄i noīe amen.in cā que vertit parme.⁊ hoc maxime in terminis nostris in quibus 2currit duplex phibitio.s. legalis ⁊ expressa a testatore.⁊ sic nō sumus in terminis illius §.igit̄ stamus regule.s.scripte.⁊ pro hac decisione facit Bal.s. alleg.in.c.j.d.§.donare.qui feu.alie pos.dum vult q̄ aut.resq̄. exorbitet a regulis iuris non habeat locum stante expressa prohibitione testatoris vna cū legali.⁊ faciunt omnia alia ad idē supra adducta stat igitur conclusio ex omnibus q̄ predicta domina Catherina dʒ prius excutere bona Matthie anteq̄ possit venire ad alia bona subiacentia restōni ⁊ ad immobilia forte nullo modo potest venire ex quibus sequor sententiam primi consulentis. Laus deo omnipotenti ⁊c.

¶Ad Bar. in.§.duo fratres in.l.q rome.ff.de ver. obliga.

¶Consilium.lxxvj.

1 ¶Statuti forma si nō seruet reddit actum nullum ipso iure nec pōt talis actus consensu partium validari.
2 Dominium qn̄ adquiratur ex snīa adiudicationis insolutum.
3 Tempus soluendi ex snīa a qua fuit appellatum qn̄ incipiat currere:maxime qn̄ appellatio est de deserta vel frustratoria.
4 Statutum q̄ recipiens bona insolutum teneat ad solutionem gabelle dʒ intelligi de recipiente cum effectu.
5 Verba debent intelligi cum effectu.
6 Res dr̄ data insolutum qn̄ non potest reuocari.
7 Terminus appositus actui qui pendet ex futuro euētu vel facto alterius non currit pendente dubio euentu.

8 Gabella si ex forma statuti sit soluenda pro legato ãnuo quãdo solui debeat.
9 Appellatio vnius an ꝛ quando prosit alijs.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spiritussanctus illuminet intellectuʒ. ¶ Uisa facti cõtingentia ꝛ statutis in puncto descriptis diligenter inspectis ꝛ mature consideratis cõsilijs redditis p pstãtissimos viros dñs Thomã de saluetis dñm Michaelẽ de scrozis ꝛ dñm Tho. de detis. Que oĩa presenti consultationi necessaria habũde ꝛ subtilr̃ explicarunt adeo qd̃ sola subscriptio satis erat. sed ne incõsulto eoꝝ cõclusiones cõfirmasse videar aliqua nõ dicta ꝛ aliqua addendo substantiabilr̃ rem explicabo. Satis enim primo aspectu notũ videbaꝝ qd̃ ex quo statutũ annullat datũ insolutũ ipso iure si gabella nõ soluaꝝ. j. xv. dies, put
1 disponit statutũ qd̃ inducit solẽnitatem formalẽ qua † nõ seruata actus sit ipso iure nullꝰ vt ptʒ ex his que late ponũt Bal. Ang. ꝛ Mod. in. l. j. ꝛ. ij. ff. de li. ꝛ posth. Ad idẽ tex. ꝛ ibi Bal. in. l. j. C. qui testa. fa. pos. tradiꝝ plene in. l. cũ hij. §. si pretor. ff. de transac. ꝛ hoc maxime ꝑpter verbũ ipso iure. qd̃ importat actũ totaliter nullũ etiã si nõ opponaꝝ ꝛ qd̃ consensu partis nõ põt validari ad hoc glo. not. ꝛ ibi colligit Gemi. in. c. j. de rescrip. in vj. ꝛ in. c. q̃q̃ de elec. eo. li. ad idẽ glo. in. c. q̃q̃ de vsur. eo. li. Itẽ satis est notũ qd̃ lʒ solo titulo sñie in casu nostro nõ dr̃ transferri dñium neq; possessio iuxta no. plene in. l. põponius. §. q iussu. ff. de acquir. pos. ꝛ in. l. tradi. C. de pac. cum si. Tamen ex quo in
2 casu nostro dña Leonarda fuerat missa in tenutã. ꝛ † obtinuerat preceptum de disgomberãdo iuxta formã statuti ex solo titulo sñie adiudicationis insolutũ videbaꝝ quesitũ dñiuʒ si erat penes ꝯuentus vel vsucapiendi cõditio per regulã. l. claubus. ff. de cõtrahẽ. emp. cũ vul. iuxta tex. ꝛ ibi no. in. §. vendite. insti. de rerũ diui. ꝛ in. l. hoc si res. ff. de rei vendi. ꝛ per Bar. in. l. certi cõditio. §. fi. ff. si cer. pe. Ex quibꝰ suppositis videbaꝝ inferẽdũ qd̃ cũ per primã sñiam fuerit res adiudicata insolutũ ꝛ videaꝝ affectualiter adiudicata cũ dicta do. Leonarda fuisset missa in tenutã ꝛ obtinuisset preceptũ de disgomberãdo p iura pallegata ꝛ nõ fuerit seruata forma soluendi gabellã. j. xv. dies a die data insolutũ, put reqrit statutũ qd̃ datio esset nulla nec videbaꝝ recedẽdũ esse a ṽbis statuti. l. nõ aliter. ff. de leg. iij. Nec videbaꝝ obstare qd̃ a sñia fuerit appellatũ. ꝛ per ꝯñs qd̃ prima sñia fuerit extincta vel suspensa ſm varias opi. positas in. l. tale pactũ. §. qui ꝓuocauit. ff. de pac. ꝛ in. l. furti. §. j. ff. de infami. ꝛ in. l. ff. de re iudi. qm̃ ex quo prima sñia fuit deserta pro appellatione fingitur nunq̃ fuisse appellatũ. Ad hoc tex. cuʒ gl. ij. in. d. l. furti. §. j. ꝛ sic fingiꝝ ibi retro fuisse infamis. ꝛ dicit ibi Jac. bu. habetur ꝓinde ac si a principio fuisset infamis ar. l. pe. ff. de suis ꝛ leg. ꝛ. l. fi. C. de sñiam pas. Ita etiã dicit Bal. in. l. ij. C. de vsur. rei iud. si ergo hr̃ ꝓide ac si nõ fuisset appellatũ nulli dubiũ qd̃ si nõ fuisset appellatũ transactũ esset tp̃s ad soluendũ gabellaʒ. Ergo hoc idem videbaꝝ dicendũ in casu nostro in quo fuit deserta appellatio. ¶ Preterea magis ꝓrie videbaꝝ hec cõclusio cõfirmari. Naʒ lʒ tpa soleant currere a die secunde sñie cõfirma
3 torie vt in. d. l. ij. C. de vsu. rei iud. † tamen ex quo ex processibus prius habitis ꝛ sentẽtijs latis notorie apparebat appellationẽ esse frustratoriam iuxta not. in. c. fi. de coha. de. ꝛ muli. ꝛ in. c. significauerunt. de testibus. vidẽtur currere tpa a die prime sñie etiã cõfirmatorie vt videtur casus in. l. tutor. ff. de vsu. Ita per illum tex. dicit Bal. in. d. l. ij. ꝛ dicit hoc esse vtile ad qõnem statuti. pone qd̃ dictet statutum qd̃ ꝓuulnere qs cõdemneꝝ in centũ que si nõ soluerit infra mensem amputeꝝ ei manus: mõ condemnatus appellauit ꝛ elapso mense est sñia ꝯfirmata: queriꝝ cũ velit soluere centũ statiʒ: nunqd sit amputanda sibi manus? ꝛ distinguit qd̃ aut appellatio fuit manifeste frustratoria qꝛ forte erat cõfessus crimẽ. ꝛ tunc dʒ amputari ei manꝰ. aut nõ erat frustratoria manifeste ꝛ tunc qꝛ nõ est decursum tempus a die cõfirmationis liberaꝝ centũ solutis qd̃ dicit menti tenendum. Preterea lʒ res nõ videreꝝ effectualiter insolutũ data p primã sñiam tamen videbaꝝ qd̃ ex quo ex tali datione veniebat in futurũ effectualiter danda insolutũ qd̃ abinitio deberet solui gabella per tex. in. l. sancimus la. j. C. de cõsulibus. lib. xij. p quẽ dicit ibi Bar. qd̃ stante statuto qd̃ de quolibet cõtractu p quẽ ius acquiritur solui debeat tm̃ ꝑ gabella qd̃ si vendiꝝ res pacto apposito vt ius administrandi ei nõ competat nisi post certũ tp̃s tũ teneꝝ soluere gabellam anteq̃ dictũ tp̃s administrãdi veniat ꝛ sic cũ effectu ius acquiraꝝ. ¶ Postremo ꝑ hac pte etiã vr̃ fortiter restringere qm̃ cõtra hr̃ditatẽ iacentẽ fuit lata sñia adiudicationis insolutũ. ꝛ etiã cõtra tertios possessores a qua sñia per hr̃ditatẽ iacẽtẽ nõ fuit appellatũ cõtra quã principalr̃ iudicũ dirigi videbaꝝ ꝛ ꝯñr cõtra eã transiuit sñia in rẽ indicatã. vt. l. ab eo. C. q̃uo ꝛ qñ iudex traditur in. l. j. ff. de re iudi. Cum ergo sñia non fuerit suspensa p appellationem statiʒ videnꝝ currere tpa ad soluendã gabellã. ꝛ lʒ tertius possessor etiã nõ appellante principali potuerit appellare. vt in. l. a sñia. ff. de appel. cum ibi no. ꝛ in. l. no. eo. ti. tũ eius appellatio in casu nostro nõ videꝝ suspendere sñiam quo ad principalem cũ eadem nõ videaꝝ esse causa defensiõis. nõ enim põt se defendere principalis persona negando rem fuisse in bonis. et tertius possessor hʒ hãc causaʒ defensiõis vt plene tradiꝝ p Bar. ꝛ alios in. l. rem alienam. ꝛ plene per Cy. in. l. cũ res. C. si res alie. pigno. data sit. Ergo vr̃ qd̃ appellatio vnius nõ ꝓsit alteri: vt est casus ꝛ ibi glo. Bar. ꝛ oẽs in. l. si quis separatim. in fi. ff. de appe. ꝛ per Bal. notabiliter in. l. j. C. si vnus ex pluribus. videꝝ ergo magis illa ꝑsona attendenda que vr̃ esse principalis ꝛ ad quaʒ principaliter spectat causa defensionis quã illa ad quã in cõsequentiã per regulã accessorium cũ materia. de reg. iur. in. vj. per no. in. l. sepe. ff. de re iudi. ꝛ in. c. q̃uis. de re iudi. ꝛ per ea q̃ habenꝝ in simili in. l. si qs nec causam ff. si cer. pe. ꝛ in simili in. l. mora. cũ ibi no. ff. de ṽbo. obli. ¶ Sed his nõ obstantibus cõtrariã sñiam verioreʒ existimo. ꝛ quo ad primã difficultatẽ in primis dico qd̃ hanc qõnem decidit quasi in terminis elegãs doctor. d. Abb. mod. i suo ꝯsil. lxx. qd̃ incipit in effectu. Casus talis est. vbi in simili statuto artante ad solutionẽ gabelle ꝑ re adiudicata ex primo ꝛ scd̃o decreto nõvult illud hr̃e locũ si fuerit appellatũ qꝛ dicit ipse nõ põt dici factuʒ maxime in re odiosa cũ nõ dr̃ factũ. vt in. c. nã ꝛ ego. cũ cõcor. ibi positis in glo. extra de ver. sig. sicut in danda actiõe cõtra patrẽ nõ dr̃ versum cum nõ durat ṽsum. l. si ꝑ pr̃c. §. versuʒ. ff. de in rẽ verso. ꝛ verbũ recipere ꝛ habere debẽt intelligi cũ effectu. l. nomen filiorũ. §. hr̃e. ff. de ver. si. hinc dicimus qd̃ verba debent intelligi cũ effectu ꝛ nõ ad corticẽ. vt in. c. relatũ. de preben. ita qd̃ dispositio statuti habuit effectũ ꝑmanentẽ. l. j. in fi. ff. qd̃ quisq;
4 iuris de pe. di. j. §. hec aũt ṽba. j. q. j. marchion. statutũ ergo † artans recipientẽ bona ex primo ꝛ scd̃o decreto ad solutionẽ gabelle dʒ intelligi de recipiente cũ effectu. ita qd̃ translatio possessionis tenuerit ꝛ durauerit. nõ enĩ põt dici facto trãslatio si illico suus effectꝰ extinguiꝝ seu impediꝝ. argumentũ optimũ in. c. cõmissa. de electio. in. vj. ꝛ qd̃ ibi no. vbi ptʒ qd̃ nõ diciꝝ quis habuisse possessioneʒ pacificã si illico sup ea mouetur sibi questio. Nunqd enĩ fuit de mente statuentiũ alligare ꝛ vinculare quem sine cõmodo ꝛ reali receptione ad solutionẽ gabelle: cum hoc repugnet ratiõi naturali ſm quã nemo dʒ locupletari cũ iactura alterius vt in regula locupletari de reg. iu. lib. vj. ꝛ in. l. nam natura. ff. de condi. indebi. et maxime fiscus cum tunc censeaꝝ habũdare cuʒ hʒ subditos locupletes. vt in aut. vt iudices sine quoquo suffra. §. cogitatio. ꝛ maxime qꝛ gabelle sunt odiose. l. ij. C. noua vectigalia. ꝛ. l. vectigalia. ꝛ qd̃ ibi no. Bar. ff. de pub. Sʒ in casu illo dicit dñs Abb. q nõ durauit effectꝰ secundi decreti cũ illico. per appel. fuerit extinctus ꝛ sic per actũ legalẽ sine omni culpa appellantis. vt in. l. ij. ff. de pe. ꝛ in. l. j. in fi. ff. ad turpil. ꝛ lʒ sint opiniones vtrũ p appellationẽ extinguaꝝ sñia vel suspẽdatur cum tex. iuris Canonici cõiter dicant qd̃ suspendaꝝ. vt in c. venientes. de iureiu. ꝛ in. c. pastoralis. §. preterea de offi. de le. ꝛ leges ciuiles dicunt qd̃ extinguiꝝ tũ satis ad ꝓpositũ est qd̃ effectus sñie fuerit de presenti sublatus per appellationẽ. d. l. furti. §. j. ergo nõ teneꝝ ad solutionem gabelle. ṽba sunt formalia dñi Abbatis in pallegato cõsilio p que in terminis decidiꝝ qd̃ nr̃a. ꝑ quo facit qꝛ lʒ inspecto futuro euentu sñia dicaꝝ suspendi ꝑpter possibilẽ cõfirmationẽ expresse p iudicẽ vel tacite per desertionẽ appellationis. vt in iuribus. s. allegatis. ꝛ in. l. si causa. C. de translationi. ꝛ in. l. generalr̃. in prin. C. de rebꝰ creditis. tamẽ inspecto statu. post appellationẽ ante cõfirmationẽ vel infirmationẽ sñia extinguiꝝ qꝛ hr̃ ꝑ nõ indicata. d. l. j. in fi. ad turpil. vt cõcludit Ang. in. l. tale pactũ. §. qui ꝓuocauit. ff. de pac. ꝛ Bal. in rub. C. de app. ꝛ. d. Ant. in. c. venientes. de iureiur. ꝛ Joã. de imo. in rub. ff. de re iudi. si ergo extinguiꝝ effectꝰ sñie nõ pt dici reʒ insolutũ ad iudicatã ꝛ p ꝯñs nõ dʒ solui gabella pẽdẽte appellatione. ꝯfirmaꝝ ista ꝯclusio ex ṽbis statuti sub rubrica de gabel
5 la bonoꝝ. in verbo. receperit vel habuerit. q̃ † verba intelligi debent cũ effectu de ṽbo recepit ꝓbaꝝ in simili. l. aliud est capere. ff. de ver. sig. ꝛ ibi no. vr̃ cepisse. ꝛ in. l. nõ vr̃ quisq;. ff. de reg. iur. Nec differũt capere ꝛ recipere sicut in simili in ṽbo. dãdi ꝛ reddendi. vt in. l. verbũ reddendi. ff. de ver. si. ꝛ tradiꝝ in rub. ff. mã. per doctores. de verb. hr̃e. ꝓbaꝝ in. l. habere ꝛ in. d. l. nomine filiorum. §. habere. ff. de ver. signi. tradit Jo. an. in. c. si tibi concesso. de preben. lib. vj. ¶ Preterea hoc ostẽdit statutũ dũ dicit qd̃ iudex qui dare debuerit ipsa bõa insolutũ vinculo iuramẽti solui facere teneaꝝ ꝛ c. sʒ hoc facere nõ põt iudex post appellationem qꝛ statim censetur eius iurisditio suspensa quo ad causam illam vt in. l. eos. C. de appel. ꝛ no. glo. in. c. vt debitus, extra de app. ꝛ in. c. non solum. in princ. de appel. lib. vj. igiꝝ dʒ intelligi quando a tali adiudicatione nõ fuisset appellatũ. eo enim casu quo obligatur

quo obligatur iudex ad piurium obligatur pars ad soluendum cum ista sint conser-uatiua.vt in simili p Bar.in.l.extat.ff.q me.ca.Est aut q iudex no pot dici piurius cu ei9 manus sint ligate pendete tpe appellatiois iterpo-nedo z iterposite.vt in toto ti.nil no.ap.pe.z i.l.iudicio.ff.de appel. nec pt puniri vt piurus nisi qn dolose fm Bal.i.l.obseruare.§.pficisci ff.de offi.pco.stat ergo osequetia q nec pti pot ascribi culpa q nec cogi ad soluedu posset.Et tuc militat elegas doitrina Bal.Ja.bu.z moder nior in.l.macipia.C.de ser.fugi.q qn oia a statuto determinata no ve rificant oes pene in eo adiecte dispo i aliquo locu no h3.vt ibi no.z hec inductio ocludit iudicio meo.Cofirmat et p iura allegata p fm osulen
6 te in qbus pbat q tunc res dr data insolutu qn no pot reuocari.l.sigs alia i fi.z.l.si re.ff.de solu.z.l.libera.C.de sen.z.l.ex pdijs.z.l.si pdiu.C. de eui.res em data in solutu hr p no data z ius pstinu durat si reuoca ri pot.l.ro in prin.cu gl.ff.de ac.emp.z.l.menius.§.pe.ff.de le.ij.z.l.no vr de acqui.pos.ergo tale statutu itelligi d3 de datione insolutu irreuo cabili.recipit em statutu passiua interptatione a iure coivt hr in.l.fi.§. in oputatione.C.de iure de lib.z in.l.si serui vri.C.de nora.Confirmat
7 alia bona rone qua adducit scds osultor.s.q †cu termin9.xv.diez sit ap positus actui q pedet ex futuro euentu vel facto alterius no currit pen dete dubio euetu.l.iij.§.sigs heredi.ff.de statu li.z ibi p Bndi.de plubi. facit.tex.i.l.tale.ff.de iure dot.z in.l.si cui.ff.de leg.iij.facit gl.no.in.iij. in.l.ita stipulatione.ff.de ver.ob.z qd no.Bar.in suo cosi.qd incipit q rit facit.l.qd in die.ff.de opensa.facit tex.in.l.si re.§.fi.ff.de pig.ac.z in l.si madauero titio.ff.madati.z id dicit Bal.in.l.p diuersas in.vj.col. C.mada.qd pendetia iudicij excusat a mora soluedi gabella et post ter minu.Cofirmat.na gabella q ex forma statuti deberet solui p quolibet legato no deberet solui p legato annuo.nisi de ano in annu z no a pn. s3 in prin.cuiuscz anni qz tale legatu p prio anno cesef puru p sequeti bus oditionale.Jta in terminis decidit Bal.in.l.in annalib9.C.de le. inver.Jte qn si ex forma statuti.hnfacit qd dicit Bar.in.l.in lege fal.no
8 hr p puro.ff.ad.l.fal.ergo ide in ppposita.q.vt †gabella no sit soluenda interim donec est in pedeti pria snia suspesa aut extincta p appellatione iterposita.cu p illa possint ofirmari ifirmati.z reformari.l.ei9.C.de ap. z in.l.queda mulier.C.fami.her.z.l.cornelia pia.ff.de iure codi.na sicut stipulatio oditionalis pcedente pura suspedit z ea nouat in oditionis euentu ita vt pendete ista oditione resolutiua ex illa prima non possit agi in effectu vt est casus in.l.pecunia qua.ff.si cer.pet.Jtaur in casu no stro.s.vt interim appellatioe pendete ois effect9 illius q pendet facto aduersarij sit in suspeso nec vigeat quo vis mo dicta do.Leonarda.di cit et Pau.de ca.in.d.l.pecunia q de 3ctu oditioali no est solueda ga bella nisi oditioe eueta qz illa deficiete erit p no facto z ex 3ctu nullo no soluit gabella.l.ij.z ibi p Bal.C.de eunuchis.Quinimo cu ista solutio gabellaz respiciat firmitate 3ctus vt dicit Bal.in.l.j.C.vbi one nit q certo loco dare pmisit no vr soluedа an illu firmatu.ergo ide de ista snia.hnfacit qz onus gabelle est onus cosecutiuu 3ctus ergo sicut actus captiois ipsoz bonoz stant in suspeso pendete appellatioe sic et z appendices seu act9 osecutiui ad illu sunt:qm appedices q vel osum matione eoz desiderat vel ita oiuncta eisde de qbus qrit sunt vt sepa rari no debeat.l.tutores q.§.cu.ff.de admi.tu.z.l.tres tutores.§.ite in eo.z.l.sigs hrs.ff.de acqui.hr.z.l.fi.C.si tutor no gesserit z hmoi appe dicia solent regulari ab actu pncipali.vt p Bal.in.l.in bonefidei.C.de pac.z in.l.petes eo.ti.Preterea solui dnt p gabella sex denarij p li bra pcij vel extimationis ergo d3 intelligi de datioe valida z irreuoca bili qz als no posset ogrue fieri extimatio rei in solutu recepte nisi isolu tu datio sit oi firmitati secura res em minus v3 pp aliqd onus et odi tionale adiectu vt p doc.in.l.j.§.ij.ff.ad tre.z id no cadit ogrua certa ex timatio.igit no vr q statutu militet in casu nro iuxta notata in simili p Bar.in.l.iiij.§.totu.ff.de da.infec.Restat ergo rndere ad fundame ta in 3riu allegata z ad pmu qn dr q deserta fuit appellatio z osequē ter fingit no appellatu.rndeo qz vt dnt Gul.z Bar.in.d.l.furti.§.j.ne gligetia appellatis in no psequedo appellatione no d3 alteri nocere.l. si vnus.§.ante oia.ff.de pac.z.l.na z postea in fi.ff.de iureiu.ergo talis desertio appellatiois:l3 noceat appellanti no debet nocere appellato. Preterea dico qd fingat retro no appellatu tn no fingit in piudiciu appellantis ad induceda mora in no soluedo gabella ex quo interim sibi nulla culpa iputari pot iuxta no.in.l.mora.ff.de vsuris z in.l.qd te ff.si cer.pe.sicut in simili dicimus in obligatioe oditioali iuxta no.p Bar. z doc.in.l.quotiés in die.ff.de v.ob.Jte cu ipedimentu p appellatione z talis desertio appellatiois otigerit facto alteri9 ptis no currit termi nus ad soluendu casus est in.l.thais.§.intra.ff.de fideico.li.z in.l.si in tra in fi.ff.de statu li.z pbat tex.in.d.§.sigs hrdi.z qd ibi p Be.de plu.
9 Et ex his p3 solutio ad vltimu q †appellatio fuerit frustratoria quia Bal.loquit in piudiciu appellatis no appellati cui nulla culpa iputa ri pot.z sic nulla mora in soluedo als ex malitia sua appellantis in ca su nro omodu osequeret qd no est dicendu.l.no fraudat.§.nemo.ff.de re.iur.z.c.itelleximus.de iudi.c.sedes de resci.cu si.Ad vltima ro ne rndeo in primis qd quo ad psona tertij possessoris snia fuit suspesa l3 no esset suspesa quo ad hereditate iacente vn quo ad possessores nul la fuit omissa mora in soluedo gabella.Aut ergo dicimus vel iura pso

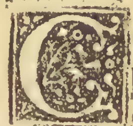
ne pncipalis cu iurib9 tertij possessoris esse onexa vel eis opetere cande causam defensionis.z tuc dico qd quo ad oes suspedit snia z res est cla ra p fundameta pallegata.Aut q iura sunt separata z separata est ca defensiois z tuc stat q snia sortiat effectu quo ad oes z no quo ad alios no.in.d.l.si qs separatim.§.fi.cu ibi plene no.ff.de appel.Preterea cu ocessa tenuta ipsi mulieri fuerit in bonis possessis p tertios possesso res z directu fuerit iudiciu 3 eos l3 et 3 hereditate tertij possessoris q habuerut bona insolutu a defuncto erat illi quoz principalr intererat z ad qd principalr spectabat principalis defensio.casus est clarus in.l. sepe.ver.s3 sciétibus.z ibi plene no.p doc.ff.de re iudi.z pbat tex.in.l. principalr.z ibi Bal.C.de li.ca.ergo in hoc iudicio magis erat oside randa psona ipsoz possessoz de quoz preiudicio principaliter agitur. Preterea quid plura.na respectu hereditatis nihil datu fuit inso lutu.si em volumus q dicta mulier teneret soluere gabella reducamus re ad practica quo h fieri potuisset.Na statutu vult q soluant noie ga belle sex denarij p libra pcij vel extimatione rei qua insolutu receperit. Cu em nulla bona hereditaria fuerint cocessa insolutu nec alia pter il la q tenebant per tertios possessores appellates respectu alioz bonoz nulla erat solueda gabella qm illa no cesebant isolutu data ex quo fue rat appellatu.vt.s.fuit demonstratu p plura fundameta respectu em dictoz bonoz indubitater datio insolutu p appellatione fuit extincta vel suspesa.put declaratu fuit.s.Nec pnt dici isolutu data respectu he reditatis z no data respectu appellantiu qz vnus z ide actus diuerso iure censeri3.l.eu qui edes.ff.de vsucapi.posset aut pcedere dicta ob iectio qn etia bona hereditatis fuissent insolutu adiudicata qz z respe ctu illoz bonoz posset dici datio insolutu irritari.Et pro certo no vi deo qua via posset culpa iputati quare gabella no fuerit soluta dato quod vere z in effectu non censebatur insolutu cocessum.posset etiam attetari qd l3 statutu dicat qd no soluta gabella no valeat datio insolu tu q tn ex quo solenitas reqrit post actu qd itelligat qd no valeat ope exceptiois z in effectu.ar.gl.in.l.vniuersa.C.de pci.imper.offe.z ei9 qd no.Bar.in.l.j.ff.testa.z late declarat Abbas.Moder.i.c.qm frequeter in prin.in.viij.col.vt lit.no ote.Et sic no possent opponere possessores de iure tertij qd no esset in totu exclusiuu intetionis agentis iuxta no. in.l.cu seruu quispia.C.de seruis fug.z in.l.indebiti.§.si nummi.ff.de codi.inde.s3 hoc no pcedit sine magna dubitatioe pp vbu ipso iure qd est positu in statuto nisi rone subiecte materie qz solenitas reqrit post actu exponat ipso iure ide in effectu vt no.glo.in.l.lecta.§.sed cum for tis in verbo ipso iure.ff.si cer.pe.z tenent Bart.z Jmo.in.l.ventre.ff. de acqui.heredi. Laus deo omnipotenti zc.

Casus.Anno dni.Mcccclxxix.Nobilis vir Nannes dni Angeli de schotis de senis suu solene odidit testm in quo post multa legata fecit institutioes z substitutioes filioz z descedentiu sub infrascripto vboz tenore.Ma in tuti altri sui beni mobili z imobili ragioni z actioni in qualucz loco fusseno o sarano o si trouasseno o si trouarano.o troua re si poterano fa sui vli hrdi Nocto z Jacomo duo sui figlioli maschi p equali parti chosi luno come laltro e loro insieme substituisse vno a lal tro.Anche se euenisse che Nocto suo figliolo z hrde disso testatore qn si fuisse senza figlioli legitimi z nali vno le sia reda al sopraniuete z cho si se Jacomo suo figliolo z reda pdicto morisse inanzi A nocto pdicto figliolo del dicto testatore in qualucz tepo si fusse:senza figlioli legiti mi z naturali vuole sia reda el sopraniuete z chosi substituisse reda lu no a laltro p fideicomisso z p ognivia ragione z mo p liquali meglio si po.Et in chaso che idicti Nocto z Jacomo moriseno senza figlioli legi timi z naturali sia facto el moasterio z obseruisi i tutto capituli dispo nenti del monasterio pdicto z el gouerno desso z se ne rimanesse figlioli di luno o piu masculi o femia succeda a laltro z i caso che iditi figlioli di Nocto.z di Jacomo none haueseno figlioli legitimi.Allora si facia el moasterio cu capituli z oditioe pdicte sempre rimanedo herre insto ne z substone testoe di dci nepoti del testore come deo e Anche se aue nisse ambe dui edicti sui figlioli maschi e sue sorelle moresseno qn si fus se senza figlioli lti z nali allora vuole z lassa el ditto testa.de li vsifructi de tute sue possessione case z de tutti laltri denari z chose in qualuncz loco stanti sieno essere si intendino di madona giouanna sua moglie p dicta cum le conditioi modificatioi z incharichi ifrascripti Cioe.che dela quarta pte de fructi dele pdicta possessioe,beni z chose sue sia z esse debbeno della dicta madona Giouana z le tre pte de dicti fructi sia te nuta la dicta madona Giouana aconzare edificare z fare ostruere vno moasterio de quale si fa disoto mentione nel vocabulo z de quella for ma de quali esse madona Giouanna z altri fideli comissarij infrascri pti fuore dil sito de siena o almene fuore del contado de siena el dicto moasterio edificare no si possa z questo sia fato z vuole si faccia chosi al dicto testatore p lanima sua et p lanime de misser Angelo gia suo pa tre z p lania di mariano Nocto Agnolo gia suo frateli:carnali ma sela dca Giouanna no viuisse tutto el tepo del quale ambe dui sui figlioli fusseno passati di questa vita commine di sopra proximanente dicto e ouero essa no vincesse el dicto lasso a lei per lo electo testatore facto nel dicto vsufructo nel quale,primamente di sopra e dicto refutasse o vero

acceptasse ⁊ poi qñ si fusse morisse a allora ⁊ in q̃llo caso ⁊ chosi el dicto vsufructo del quale primamente di sopra dcõ sia di madona Frãcescha fiola del dicto testatore tutto tẽpo de la dicta Frãcescha cũ q̃llo mõ forma ⁊ cõditiõi ⁊ incarchi di sopra posto nel legato primamẽte di sopra facto ala dicta giouãna del dicto vsufructo lequale chose p specificate ⁊ poste nel pñte legato p lui facte a la dicta madõa Frãcescha del dcõ vsufructu sieno ⁊ essere debbano. Et se la dcã madona giouanna ⁊ Francescha nõ stanti ⁊ vacanti o vo morcti alora vuole el dcõ testatore che tutte le sue possessione ⁊ chose e bñ siene ⁊ essere sintendeno del monasterio infrascripto del quale di soto primamente si fa mẽtione. Ancho vuole ⁊ lassa el dicto testatore che ĩ chaso che tutti e sui filioli maschi suo heredi moressено senza filioli legitimi ⁊ naturali come di sopra e dicto ⁊ nõ vi fusseno o vere vachasseno le dicte madona Giouanna ⁊ che Francescha alora gli infrascripti sui fideli cõmissarij del dicto testatore debbe essere cõstituito ⁊ edificato o vero comenciato come di sopra dicto e ne la edificatiõe di q̃sto soto habito cura ⁊ iurisditiõe di frate minori cioe di sancto Francescho nel quale monasterio almeno si ponghino ⁊ constituischano .xij. monache ⁊ piu se le rendite ⁊ bñ de le possessione predicte bastasse de le qual monache la electione ⁊ nominatione sia facta et essere sintẽda per li infrascripti suoi fideli cõmissarij cinq̃z millia lire di denari senensi de beni suoi mala vanzo di tuta sua heredita vole che sia ⁊ essere sintenda p le dote de esso monasterio ⁊ laltre chose nacessarie p le monache ⁊ loro seruitij si veramente niuta consorte del dicto testatore o parente delle dicte cõsorte possino essere messe ne acceptare nel monasterio p̃dicto. Moritur deinde dictus Mãnes relictis ex se dicto Jacobo ⁊ Nocto filijs suis ⁊ hr̃dibꝰ qui paterne hr̃ditati se immiscuerãt. Deinde morit̃ Noctus p̃dictꝰ ex se Ristoro ⁊ Michaelãgelo filijs suis legitimis ⁊ naturalibus ⁊ sibi hr̃dibus vl̃ibus ⁊ postea succedente tpe cum dictus Jacobus filios nõ haberet donauit titulo donatiõis inter viuos quasi oĩa bona sua dicto Michaelangelo. Item in medio dicte donationis dicit dictꝰ donator se donare non obstante aliqua insinuatione: ⁊ in fine dictus donator iurauit dictã donationẽ obseruare ⁊ contra eam nõ venire sed ipsam ratã ⁊ firmã tenere nõ obstante insinuatione si qua a iure requireret̃ de qua donatione apparet publicũ ⁊ solẽne instr̃m cum p̃missionibus ⁊ obligationibus penarũ adiectionibus cõsuetis renunciationibus iuriũ guarentigia ⁊ alijs clausulis cõsuetis. P̃supponit̃ etiã in facto q̄ dictus Jacobus cepit quandã dñam Meraz in vxorẽ cui dñe Mere vxori sue in donatione facta dicto Michaelangelo de qua supra donauit infrascriptas res q̃ apposuit partes in dicta donatione qd̃ Michaelangelus teneat̃ ⁊ obligatus sit eo casu q̄ dña Mera vxor dicti Jacobi superuixerit eidem Jacobo eam induere seu indui facere pannis vidualibus vez de clamide ⁊ tunica semel tantum. Itẽ dare ⁊ soluere ⁊ mẽsurare aut dari solui ⁊ mẽsurari facere dicte domine Mere durãte tpe sue vite annuatiz quolibet anno libras quinquaginta monete senẽsis modiũ vnũ grani modiũ vnũ vini vnũ stariuz olei ⁊ vnũ porcũ vt viuere possit ⁊ se gubernare cõdecẽter: ⁊ ad p̃dicta obligatus sit Michaelangelus durante tpe sue vite tm̃ ⁊ nõ extẽdat se onꝰ p̃dictũ ad suos hr̃des alio mõ. Morit̃ vltimo dictus Jaco. nullis relictis filijs ex se factis q̃busdã donationibꝰ post dictã donationẽ de quibusdã rebus suis ex facto testõ in quo post certa legata instituit heredẽ vniuersalẽ dictã dñam Merã q̃ dña Mera post mortẽ suã apprehendit ⁊ acceptauit hr̃ditatẽ dicti Jac. q̃bꝰ stãtibꝰ cõtigit de pluribꝰ dubitari. ¶ Primo nũquid dicti Ristorus ⁊ Michaelãg. censeant̃ vocati iure fideicõmissi ad bona dicti Jacobi que olim fuerant Mãnis vigore testamenti dicti Mannis cũ Jacobus mortuus sit sine filijs ⁊ descẽdentibꝰ ⁊ posito qd̃ sic quã portionẽ cõsequant̃. ¶ Scd̃o nunq̃d dicta donatio facta p dictum Jacobũ dicto Michaelang. vltra quingentos aureos legales viribus subsistat ex quo nulla fuit facta insinuatio cuz donator non obstante insinuatione iurauerit dictam donationem obseruare.

¶ Consilium.lxxvij.

1 ☞ Substitutio cõpẽdiosa facta puberi qñ nõ valet iure directo obliquatur virtute clausule codicillaris in testamento apposite. et nu. 2.
3 Fideicommissum conditionale etiam ascendentium an trasmittatur ad filios.
4 Filij positi in cõditione an censeantur positi in dispositione.
5 Succedat est verbum commune.
6 Terminus referens censetur continere omnia que sunt in termino ad quem fit relatio.
7 Filij positi in cõditione ⁊ grauati censentur vocati.
8 Substitutio si est facta vltimo morienti an testator censeatur voluisse inter ipsos conseruare ius legitimarum.
9 Restitutio si sit fienda in piam causam an possit detrahi legitima et trebellianica.
10 Insinuationi quando non sit renunciandum.
11 Juramentum an insinuet donationem non insinuatam.
12 Juramentum quam vim habeat.
13 Jus canonicum attendit super iuramentum.
14 Dispositio inducens insinuationem dicitur fauorabilis.
15 Statutum q̄ minor vel mulier non possit se obligare sine cõsensu p̃pinquorum est fauorabile.
16 Bonis moribus contrarium quid dicatur.
17 Contractus alienationis rei dotalis firmantur iuramento.
18 Mulier cum iuramento obligatur sine cõsensu cõsanguineorum requisito a statuto.
19 Joannes and. vtriusq̃z iuris fons et tuba a Baldo vocatus est.
20 Opinio communis canonistarum quando est pro vna parte ⁊ pro alia parte magis communis legistarum quid tenendum sit.

Consilijs nostris trinus deꝰ optimꝰ adsit vt fas p̃petua scãq̃z iura loquar ⁊c. In presenti cõsultatione plura veniunt examinãda q̃ arbitror summa inuestigatiõe digna vnde p̃sequar ordinem q̃õnum .s. positarũ. ¶ Circa prima q̃õnem arbitror quod dicti Ristorus ⁊ Michaelãg. per mortẽ dicti Jacobi ad bona que olim fuerunt Mannis eoꝝ aui paterni iure fideicõmissi ex testõ dicti Mãnis vocentur ad cuius decisionis dilucidationem: est aduertenduz qd̃ dictus Mãnes plures fecit substitutiones: in prima em̃ dictꝰ Mãnes prouidit dictis Jacobo ⁊ nocto si alter ipsorũ decederet sine filijs esset heres. et hoc disposuit in prima sua substõne dum dixit. Anche se aduenisse che nocto suo figliolo ⁊ herede del dicto testatore morisse innanzi Jacomo figliolo ⁊ herede desso testatore qñ si fusse senza figlioli legitimi ⁊ naturali vuole sia herede sopraviuẽte ⁊ chosi sia Jacomo suo figliolo ⁊ herede predicto morisse innãzi a Nocto predicto figliolo del dicto testatore in qualũq̃z tempo si fusse senza figlioli legitimi ⁊ naturali vuole sia herede el sopraviuente ⁊ chosi substituisse herede luno a laltro p fideicõmisso ⁊ per ogni via ragiõe ⁊ mõ per liquali meglio si puo ⁊c. ¶ Per
1 quã substõnẽ noctꝰ fuit vocatꝰ p fideicõmissuz Jacobo decedẽte sine filijs ⁊ ecõtra eodẽ mõ Jacobꝰ fuit vocatꝰ nocto decedẽte sine filijs. † Nãlz dicta substõ hincinde facta sit cõpẽdiosa qd̃ patet p illa verba. qñ si fusse. ⁊ per illa verba. in qualũq̃z tẽpo. iuxta notata p Bart. in .l. centurio ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ idem tex. ⁊ ibi no. in .l. precibus. C. de impube. ⁊ alijs substitu. ⁊ sic facta p verba directa vt p̃tz per illa verba bis repetita sia hr̃de el sopraviuente. q̃ verba sit heres. sunt directa .l. j. ff. de here. instituen. ponit Bar. in .d. l. centurio. ⁊ doc. in .l. p̃cibus tenẽt Bal. ⁊ Jo. de ligna. in .c. si pr̃. de testis. in .vj. ⁊ p q̃ñs nõ videat̃ valere potuisse in persona puberis post aditã hr̃ditatẽ vt est casus. ⁊ ibi no. doc. in .l. verbis ciuilibus. ff. de vulg. ⁊ pu. tamen ex quo a prin. non potuit valere iure directo facta puberi obliquantur verba ⁊ valet iure fideicõmissi vt est glo. communiter approbata in .d. l. verbis ciuilibus quando facta impuberi a prin. valuit iure directo: vt ibi no. per Cy. Bar. ⁊ Ang. ⁊ modernio. ⁊ plenius per doc. in .d. l. centurio. ⁊ in .d. l. p̃cibus vbi hoc tenẽt Cy. ⁊ Guil. de cu. ⁊ Marti. sillymanus ⁊ Ja. bu. ⁊ Bal. in .l. ex tribꝰ. C. de inoffi. testa. cuz si. ⁊ hoc clare procedit in terminis nostris q̃ testator vltra subiunxerit. Et chosi substituisse herede luno laltro pro fideicommisso ⁊ per ogni via ragione ⁊ p mõ p liquali meglio si puo ⁊c. Per q̃ verba clare ostendit̃ qd̃ voluit illa valere in vim fideicõmissi que cũ sint clara nõ est opus alia interpretatione .l. ille aut ille. §. cũ in verbis ⁊ .l. nõ aliter. ff. de leg. iij. ⁊ eo maxime q̃ dicta verba important clausulam codicillarem que etiaz apposita est in fi. testamenti de cuius natura est q̄
2 q̄tuncũq̃z substitutio sit facta per verba directa si nõ potest valere iure directo valet iure fideicõmissi ⁊ obliquantur verba vt voluit singulariter Bald. ⁊ sequunt̃ moder. in .d. l. verbis ciuilibus ⁊ ibi Angel. de hoc esse nouum dictũ Bal. ⁊ tenet Jmo. in .c. Ray. de testa. ⁊ tenet Rapha. ful. per illum tex. in .l. si frater. C. de fideic. ⁊ Raph. Pau. de ca. ⁊ mod. in .l. precibus. ⁊ in hoc primo capite substitutionis licet fuisset vocatus
3 noctus si viueret tamẽ † filij Nocti ⁊ sic Michaelang. ⁊ Risto. non vident̃ vocati qm̃ ius fideicõmis. vniuersalis cõditionalis etiam ascendentium non transmittitur etiam ad filios vt est glo. magis communiter approbata in .l. j. C. de his q̃ cõtra apertas tab. quã ibi approbat Bar. Bal. ⁊ Fulg. qui tñ dicit qd̃ est cõtra mẽtem testatoris ⁊ videt̃ text. in .l. hr̃des mei. §. cũ ita. ff. ad tre. ita etiã dicit Bal. per illũ tex. in .l. vnica. §. sin aũt sub cõditione. C. de cad. tol. Idem tz bal. in .l. iij. ⁊ in .l. p̃sonã. C. de fideicõ. ⁊ Bar. in .l. is cui. ff. de acti. ⁊ ob. sed contrariã opi. tenet ibi glo. quam ibi sequit̃ pe. de bellapti. q̄ immo filius fideicommissum vl̃e sibi factum a patre transmittat ad filios s̃m quã opinionem etiam ex isto primo capite substitutus ex iure fideicommissi vl̃is transmisso per noctum Restorus ⁊ Michaelangelus eius filij admitterent̃. sed q̃ hec non est opi. tuta. licet p se habeat voluntatem testantiuz. vt inquit Ful. q̃ communiter tenetur contrarium ideo eam omitto: et transeo ad scd̃am substitutionem in qua p̃uidet q̄ si Jacobus ⁊ noctus morerent̃ sine filijs legitimis ⁊ naturalibus q̄ tunc fieret monasterium p̃ut in testamento disponit p̃ut disponit̃ in ea parte testamenti in qua dicitur. Et in chaso che i dicti nocto ⁊ Jacomo moresseno senza figlioli legitimi ⁊ naturali si faccia monasterio. ⁊ obseruasi in tuto e capitoli disponenti del monasterio p̃dicto ⁊ el gouerno desso ⁊c. vigore cuius substitutio
4 nis nõ videtur comprehendi clare casus noster: † quia filij Jacobi ⁊ nocti sunt simpliciter positi in conditione ⁊ sic non videntur positi in dispositione vt decidit glo. in terminis in .l. lucius. ff. de heredibus instituendis. ibi approbant fere omnes antiqui. ⁊ Bartolus Baldus Ang. Jmo. ⁊ magis communiter tenent ⁊ Jo. an. in ti. de testamentis in addi. Spe. §. j. ⁊ ita cõsuluit Oldra. in cõsi. cxlj. incipiente thema tale est ⁊c.

est ⁊c.⁊ Jmo.Raph.⁊ Pau.de ca.in.l.filiusfa.§. cũ quis.ff. de
le.j.Jmo.Pau.de ca.⁊ Lud.i.l.ex facto.§.fi.ff.ad treb.⁊ Pe.de
anc.in.c.in pñtia de ꝓbatio.⁊ pleriqꝫ alij doc.quidã tñ tenẽt ꝯ-
riũ ꝑ tex.in.d.l.luci⁹.dũ dicit prudens ꝯsiliũ testõris q nõ solũ
fratrẽ ⁊ ei⁹ liberos ꝑtulit substitutis hãc opinionẽ tenuit Old.
sequunť Bar.de saly.⁊ dñs Raph.ful.in.l.j.de ꝯdi.inser.idem
Lu.ro.in.l.si cũ dotẽ in ꝑn.ff.so.ma.⁊ ꝯsuluit Pe.de anc.in cõsi
lio icipiẽte in xp̃i nomine.Nec ꝯ Philippũ faciunt scripta ⁊c.
Solẽniter ẽt ꝑ hac pte ꝯsuluit Bñ.de plum.in suo ꝯsilio inci-
piente in xp̃i noie amẽ.Pro declaratiõe ꝑdictoꝝ ꝑ hac ẽt parte
insignis doc.d.Frã.de albergotis ꝯsuluit ⁊ subscripserũt tunc
oẽs quasi aduocati florẽtini.al's ẽt ego vidi ꝯsultũ ꝑ multos so
lennes doctores bononiẽses dicẽtes hodie posse dici hãc esse cõ
munẽ opinionẽ Moderníoꝝ.omitto iuris ⁊ rõnes vtrinqꝫ qꝛ
atticulus est valde tritus ⁊ diffusus:tñ qꝛ hec opi.nõ est oĩno tu
ta :et maxime in terminis nr̃is dubiũ esse posset an predicta qõ
applicareť ad terminos nr̃os:qm̃ filij in hoc capite substituti vi
deńť esse positi in ꝯditiõe.s.filij Ja.quo ad Jacobũ ⁊ filij nocti
quo ad noctũ nõ aũt filij nocti quo ad Jacobũ ⁊ eꝯ ꝑ not.per
Bar.⁊ doc.in.l.heredes mei.§.cũ ita.ff.ad treb.⁊ in.l.pe.C. de
impub.⁊ alijs substi.sꝫ hoc nõ ꝓsequoꝛ:qꝛ in alio stat difficul-
tas hui⁹ qõnis.¶ Nũ trãseo ad tertiã substõnẽ dũ in testõ post
ꝑdicta subdiť.Et doue rimanesse figlioli de luno ovno piu ma-
schio o femina succedit ne dicti beni come dicto edi supra ⁊c.
¶ Per quã substõnẽ iudicio meo decidiť casus noster nã testõꝛ
in primis instituit in oĩbus bonis suis dictos filios suos here-
des.⁊ demũ fecit substitutiões.s̃.relatas demũ subdit qõ moriẽ
tibus ambob⁹ filijs ⁊ ex vno remanerẽt filij vnus vel plures qõ
ille vel illi succedãt in dictis bonis ⁊ sic in oĩbus bonis.Qui ꝓ-
prie sunt termini qõnis nr̃e cũ mortui sint ambo filij.s.Jacob⁹
⁊ noct⁹ ⁊ ex vno scꝫ ex nocto supsunt filij.s.Ristorus ⁊ Michael
angelus ⁊ sic verificata est ꝯditio fideicõmissi.Et ꝑ ꝯñs dñt isti
filij nocti admitti.cedere diẽ.ff.de ver.sig.⁊ ꝑ totũ.ff.de cõdi.⁊
demõ. Que ṽba ad casum nostrũ nõ possent esse magis clara ⁊
melius adaptari vnde nõ est opus alia interpretatione.l.nõ alr̃
⁊.l.ille aut ille.§.cũ in ṽbis.ff.de leg.iij.l.si alij.ff. de vsufru.lega.
Et ex quo sunt substituti maioꝛ.veniũt ꝑ fideicõmissum.d.l. ex
5 facto ⁊.s̃.est dictũ ⁊ maxime † qꝛ hic fuit appositũ verbũ cõe suc
cedat.l.nõ tm̃.in prin.ff.de fideicõ.lib.ꝫm Bar.⁊ doc.in.d.l. cẽ-
turio.⁊ est tex.in.c.Ray.extra de testis.⁊ tenet Bal.⁊ Jo.de li-
gna.in.d.c.Ray.nisi in casu quẽ ponit no.Bal.in.l.fi.C.de sac.
san.ec.¶ Nec dicat aliqs dicti filij nocti cẽseanť vocati ⁊ substi-
tuti nocto ⁊ nõ Jacobo ⁊ ita filij Jacobi Jacobo ⁊ nõ nocto qꝛ
ista hoc casu esset extranea interpretatio qm̃ clare testatoꝛ expri
mit primo qñ ambo decederent sine filijs ⁊ statim subdit qñ ex
vno remanerẽt filij ꝙ succedat nõ exprimendo an patri vel pa-
truo.sꝫ indistincte.ergo indistincte ṽba debent intelligi.l. de p̃-
cio.ff.de publi.l.j.§.⁊ gñaliter.ff.de leg.prestã.xix.di.si romano-
rũ imo testatoꝛ vlterius seipsum declarauit dicẽdo in dictis bo-
nis vnde cũ supra fecerit mentionẽ de oĩbus bonis in instõne ⁊
demũ dixerit in dictis bonis ⁊ sic referat se ad bona ꝓrime noĩa
6 ta in instõne itelligi dꝫ in oĩbus bonis † qꝛ oĩa censenť esse in ter
mino referẽte q̃ sunt in termino ad quẽ fit relatio.l.asse toto .ff.
de here.insti.l.si ita scripsero.ff.de ꝯdi.⁊ demõ.si ergo sunt sub-
stituti in oĩbus bonis filij alter ex filijs testatoris oĩbus decedẽ
tibus de necessitate nõ solũ sunt substituti patri sꝫ etiã patruo
ꝑ tex.⁊ ibi no.in.l.titio la.ij.§.seya.ff.de le.ij.⁊.j̃.latius dicã etiã
ad aliud ꝓpositũ.¶ Preterea si dicta interp̃tatio esset vera qõ
mortuis ambobus tm̃mõ filios vnius altero decedẽte sine filijs
voluisset substituere pr̃i suo ⁊ nõ patruo vtriqꝫ ẽt ꝓuidisset qõ
agendũ esset de hereditate patrui decedẽtis sine filijs vñ censen
dũ est qõ cũ nõ ꝓuiderit qõ voluerit ẽt ipsos vocare ad heredi-
tatẽ patrui qꝛ qua rõne auus eos ꝑdilexit alijs in hereditate pa
tris eadẽ rõne in hereditate patrui ar.l.cũ acutissimi.C.de fidei
cõ.Nec opus erat filios ad hr̃ditatẽ patris vocari exp̃sse ex quo
erãt ꝑ fideicõmissum taci te vocati a lege ex coniecturata mente
testõris iuxta.d.l. acutissimi.C.de fideicõmissis.⁊.l.cũ auus.ff.
de cõdi.⁊ demõ.⁊.l.gñaliter.§.cũ autẽ.C.de instit.⁊ substi. sub
cõdi.fac.igiť dicta verba interpretãdo eo mõ nihil adderẽt de
nouo ꝯ.l.si qñ.ff.de le.j.⁊.c.si papa.de priuile.in.vj.ergo ad hoc
vt aliqd operenť dñt intelligi vt etiã existẽte filio ex vno ambo-
bus mortuis altero sine filijs ꝙ ille filius sit vocat⁹ ad hr̃ditatẽ
vtriusqꝫ qõ etiã euidẽter demõstrať per ṽba que demũ sequunť
dum dꝛ. Et luno succede a latro ⁊c.q̃ verba iportant ꝙ ex quo
filios filioꝝ vocauit poterat demũ dubitari quid si demũ vnus
ex filijs filioꝝ vocatis decederet an alij censerenť vocati:ideo te-
stator hunc casum ꝓdidit qua ergo rõne filios filioꝝ inter se suc
cedere ꝓuidit pari vel maiori rõne cẽseť voluisse ꝙ succedãt pa-
truo cũ ei⁹ hereditas sit eis magis debita rõne ꝓrimioris gra-
dus.vt in auť.de here.q̃ ab itestato.§.si ṽo ⁊ tradiť in auť. post
fratres.C.de leg.here.vocauit enim primo filios inter se quãdo
alter decederet sine filijs secundo quãdo vnus tãtum cum filijs
⁊ alter non illos vocauit.tertio filios filiorum inter se vocauit.
⁊ sic ex hac tertia substitutione isti hab nt obtentum. ¶ Quar
to loco dictus testatoꝛ prouidit quando filij Jacobi ⁊ Nocti
morerenť sine filijs quod fieret quoddam monasterium prout
dicto testamento disponitur vt hec patent ex verbis tex.que se-
quuntur dum dicitur.Et in chaso che de dictis figlioli Nocto
et di Jacomo nõ remanesseno figlioli legitimi a lora si facia el
monasterio como di capitulia ꝯditiõi ꝑdicto prima semp rima
nendo firme le substitutione de dicti et nepoti del testatore co-
me dicto ⁊c. Per q̃ verba ꝯstat filios dictoꝝ Jacobi ⁊ nocti nõ
solũ positos fuisse in cõditiõe sed etiã grauatos fuisse post mor
tem qꝛ voluit de dictis bonis fieri monasteriũ sed nos dicimus
qõ lꝫ filij simpliciter positi in ꝯditione nõ sint in dispositione
7 vt nota gl.in.d.l.lucius.vt.s̃.dictũ est.Jtẽ lꝫ † filij simpl'r graua-
ti non censeanť honorati arg.l.ab eo.C.de fideicõ.tñ qñ sunt po
siti in conditiõe ⁊ est iniunctũ grauamẽ his duobu s cõcurrẽti-
bus videnť vocati.in terminis determinat Bar.ita in.d.l.centu
rio ver.quero vlterius quid si testatoꝛ dixerit arg.l.deniqꝫ.§.in
terdum.⁊ ibi Bar.ff.de pe.leg.⁊ glo.in.l.alio.ff.de alimen.leg.
⁊.l.si ita stipulatio.in prin.ff.de le.iij.⁊ hec dicta sequiť Pe.de
anc.in repe.c.si pater.de testis in.vj.⁊.xij.no.hec etiã dicta sequi
tur Pe.de anc.in suo consi.lxxiiij.incipiente ꝯ Philippum fa
ciunt scripta per Bar.hanc opinionem sequiť insignis doctoꝛ
a ⁊ integerrimi iudicij.d.Joã.⁹ de mõte sperelo deperusio.in.d.
l.ab eo.⁊ Jo.de imo in.d.l.centurio ꝯrium teneant ⁊ aliter lo-
quantur Bal.⁊ saly.in.l.precibus.C.de impub.⁊ alijs substi.et
qõ censeanť eos vocasse oñdiť etiã euidẽter qõ illa verba posita
in.c.ꝓrime relato.dum dꝛ semp remanendo ferme le substõne
de dicti nepoti dil testõꝛ ⁊c.⁊ sic testatoꝛ seipsum apte declarat
nõ solũ posuisse nepotes in ꝯditione sꝫ eos substituisse per que
verba ẽt clare apparet de volũtate testõris que in primis est attẽ
denda.l.in ꝯditionib⁹ primũ locũ.ff.de ꝯdi.⁊ demõ.⁊.l.ex facto
la grande.ff. de here.insti.vbi dꝛ ꝙ voluntas defuncti totum fa- a ¶ Jo.de mon te sperelo doc.
cit.¶ Postremo hec pars euidentissime ꝓbatur ad cuius eui-
dentiã primo p̃mitto ꝙ dictus testõꝛ disponit ꝙ mortuis filijs
⁊ filijs filioꝝ sine filijs qõ fiat monasteriũ.ꝫm qõ disponiť.in.c.lo
quente de monasterio construendo vbi disponiť ꝙ per fideicõ-
missarios expandantur libre quinqꝫ milia denarij.seneñ.⁊ ꝙ re
siduum totius hereditatis esset pro dotibus dicti monasterij et
ꝓ necessarijs vt pꝫ in illo cap'lo testi qõ incipit.Ancho vole ⁊ las
sa el dicto testõre che in caso che tutti soi figlioli ⁊c.in ea parte
capli qua dꝛ.⁊ per li edificij ⁊ neli edificij del dicto monasterio
vuole ⁊ lassa el dicto testatore che si spẽdino per dicti medesimi
fideicommissarij lire cinqꝫ milia de denari seneñ.de beni suoi et
il resto di tutta sua heredita vuole che sia ⁊ essere sintenda per
le dote dosse monasterio ⁊c. Scđo p̃mitto ꝙ dictũ monasterium
censeť substitutũ post mortẽ oĩum.l.filioꝝ dicti nãnis testatoris
⁊ nepotũ decedentiũ filijs de filijs testatoris.s.nocto ⁊ Jacobo
pꝫ in illo capitulo qõ dicit.Anche si chaso venisse che ambe dui
dicti soi figlioli ⁊c. Jtẽ ꝓbať in alio capitu.quo dꝛ.Anche lo vo
le lasse el dicto testõre che in chaso che tuti suoi figlioli maschi
⁊c.de filijs Jacobi ⁊ necti probatur in alio capitulo in quo dici
tur ⁊ in chaso che dicti nocto ⁊ Jacomo morisseno senza figlio
li ⁊c. Jtem de nepotibus decendentibus sine filijs probatur in
illo capitulo in quo dicitur.⁊ in chaso de dicti figlioli nocto. et
Jacomo nõ ne remanisse figilioli legitimi allora si faccia el mo-
nasterio ⁊c.Que verba nõ verificãtur nisi omnes filij decesserint
sine filijs qꝛ ad veritatẽ copulatiue dꝫ vtraqꝫ ex copulatis con-
currere.l.si heredi plures.ff.de condi.insti.l.si his qui ducenta.
§.vtrũ ⁊ ibi ꝑ Bart.ff.de reb.du.⁊ hoc ꝓcedit in casu nostro qꝛ
licet sit dubitatio.an sit necesse qõ oẽs moriantur qñ fit substõ si
talis ⁊ talis morianť ⁊ fiat magis cõiter dr̃ia inter substitutio-
nẽ pupillarẽ ⁊ fideicõmissariã vt late tradunt Bar.⁊ doc.in.d.
l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad treb.⁊ Bald. ⁊ doc. in.d.l.pe.C.
de impub.⁊ alijs substitutio.⁊ i plerisqꝫ alijs locis tñ qñ fit sub
stitutio ꝑsonis nõ extraneis puta vt in casu nr̃o filijs ⁊ nepoti-
bus si morianť nõ admittiť substitutus nisi post mortẽ oĩum qꝛ
superest ꝑsona que excludit substitutũ ex tacita mente testãtis.
ita ꝯcludi t Bar.in.d.l.hr̃des mei.§.cũ ita quẽ sequunť ang.et
Jmo.⁊ bñ facit tex.in.d.l.si is q ducẽta.§.itẽ si pr̃ ⁊ tex.in.d.l.cũ
acutissimi cũ si.ꝑ q̃ iura ẽt ita ꝯcludit dñs Rap.ful.⁊ sequunť
moder.in.d.l.pe.¶ Accedat rõ.Nã si fit substõ si vterqꝫ decesse
rit ⁊ sic per nomẽ collectiuum admittiť ẽt substitut⁹ si in ꝑsona
vnius euenerit ꝯditio ꝑꝑ ꝯiecturatã mentẽ testõris q̃uis ṽboꝝ
ꝓprietas repugnet vt ꝓbať in.d.§.cũ ita iũcta.d.l.pe. ergo eo-
dem mõ ex ꝯiectura surgẽte ex.d.l. cũ acutissimi ⁊ ex.d.§. itẽ si
pater dꝫ excludi substitutus eadẽ ẽt opinione sequiť Bal.in.l.
j.C.de ꝯdi.inser.⁊ Bar.⁊ Jo.de imo.in.l.si pater impuberis.ff.

de vul.ꝛ pup.ꝛ Imo.in.l.pr̃ filiã.§.fi.ad.l.falci.ꝛ est cõis opi.ex quibus premissis sequit̃ ꝙ si est necesse ꝙ oẽs moriant̃ ꝙ substõ censet̃ facta vltio morieti vt dicũt Bar.ꝛ Pau. de cast.in.d.l.si pater impube.ꝛ doc.in.d.§.cũ ita.ꝛ in.d.l.pe. C.de impube.et alijs substi. ¶ Vñ stat dubitatio ex quo substitutio censet̃ facta
8 vltimo morieti an † censeat̃ inter ipsos testõr voluisse ꝯseruare ius legitimaꝝ hereditatũ ꝑut vr̃ ꝓbare tex.in.l. vel in singulis ff.de vul.ꝛ pup.nn vo oẽs filij ꝛ nepotes censeant̃ inuicẽ substituti ꝑut vr̃ probare tex.in.l.titia.la.ij.§.seya.ff.de leg.ij.ꝛ certe si essemus in substitutione pupillari casus est in.d.l.vel singulis ꝙ nõ cẽsent̃ inuicẽ substituti.sed nos sumus in fideicõmissaria in qua cõiter distinguit̃ ꝙ aut vltimus est rogatus simpliciter ꝛ tunc nõ censent̃ inuicẽ substituti aut est rogatus de tota hereditate ꝛ tunc censent̃ inuicẽ substituti q2 nõ posset totã restituere ꝛ in tota grauari nisi tota ad eũ ꝑueniret:ita concludunt Cy. Bar.Bal.Imo.ꝛ doc.ꝑ illũ tex.i.d.§.seya.tꝫ ẽt Bar.ꝛ sequunt̃ Ang.Imo.ꝛ Pau.de ca.i.d.l.vl̃ singulis ꝛ Bal.Ang.ꝛ Imo. Pau.de ca.in.d.l.si pr̃ impub.tꝫ etiã Jo.de imo.i.l. cẽturio. ff. de vul.ꝛ pu.ꝛ Jo.de imo.i.d.§.cũ ita.ꝛ ita etiã tꝫ in fideicõmissaria etiã sit vltim⁹ si simpl'r grauatus,ꝛ Pau.de ca.in.d.l.pe. C.de impub.ꝛ alijs substi.vñ cũ vltimus censet̃ grauatus q2 post mortẽ oĩuꝫ ꝛ censeat̃ grauat⁹ de tota hr̃ditate cũ testator dispo nit ꝙ expẽdant̃ quinq3 millia libre ꝛ residuũ toti⁹ sue hr̃ditatis relinquit monasterio.sequit̃ ꝙ filij ꝛ nepotes euidenter inter se sunt inuicẽ substituti ꝛ est rõ verissima ꝛ cõcludẽs. ¶ Restat ergo vnũ.s.quã portionẽ isti cõsequant̃ ex fideicõmisso ꝛ certe in primis detrahi dꝫ legitima.hoc est tertia pars portiõis que tetigit in ptẽ dicto Jac.detractis debitis ꝛ funeris impẽsa iuxta l.papi.§.iiij.ff.de inof.te.iũctis no.in aut.nouissima.C.de inof. testa.trebellianica aũt vr̃ esse dubiũ: qm̃ lꝫ qñ restitutio dꝫ fieri ex interuallo possit etiã detrahi trebellianica ƀm cõmuneꝫ opi. ꝑ tex.in.c.Ray.ꝛ ibi plene no.extra de testa.ꝛ no.in.l.filiũ queꝫ
9 habentẽ.C.fa.her.†tñ ex quo restitutio in euentu cõditionis est fienda pie cause vr̃ ꝙ nõ possit detrahi trebellianica q2 nõ solũ si mediate fienda est restitutio in piã causaꝫ cessat trebellianica sed etiã si mediate est institutus extraneus ꝛ grauat⁹ de restituẽdo extraneo ꝛ extraneus sit grauatus in piã causaꝫ.ita singul'r cõcludũt Bal.ꝛ Ang.ꝑ illũ tex.in.l.auia.in.§.titio.ff.de cõdi.ꝛ demõ.ꝛ refert ꝛ sequit̃ Lud.ro.in repe.aut.sil'r.C.ad legẽ fal.ꝓ hoc adducit tex.meliorẽ.ƀm eum in.l.cũ dotẽ maritus ibi vt omissa interposita vl'is capientis ꝑsonaꝝ.ff.ad.l.falc.ꝛ hoc tenendo ꝙ sicut est ꝓhibita falcidia de relictis ad pias causas vt aut.similiter.C.ad.l.fal.ita censeat̃ ꝓhibita trebellianica ƀm magis cõem opinionẽ.Bar.ꝛ doc.in.d.aut.sil'r.ꝛ Bar.ꝛ doc.in.l.mar cellus.§.ꝙ aũt.ff.ad treb.ꝛ tradunt plene Canoniste in.c.rayn. extra de testis.ꝛ in.c.si pater eo.ti.in.vj.sꝫ hoc nõ firmo q2 Bal. ꝛ Ang.in.d.§.titio loquivident vbi fideicõmissum est incõtinẽti restitnendũ pie cause q2 tunc primus esset quasi nudus minister iuxta.l.si qs titio.ff.de le.ij.ꝛ.l.si sic.ff. de le.iij. ꝛ iõ ꝯsiderat̃ ꝑsona cui ẽ fiẽda restõ:ꝛ nõ ꝑsona pria ar.l.fideic.§.iterdũ. ff.de le.iij.ꝛ.l.seruo lega.§.si testõr.ff.de le.j.sꝫ vbi est ꝯditioãle ita ꝙ tpe stet apõ primũ fideicõmissariũ vt i casu nr̃o tũc tale dictũ vr̃ dubiũ per nota.in.l.si quis titio.ꝛ no.in.l.ij.§.itẽ ꝗrit̃.ff.de dote preleg.vñ nõ firmo.vñ cõcludo ꝙ adminus isti debẽt cõsequi dimidiã eoꝝ que Jacobus a Planẽ ꝛ oĩa alienata ꝑ eũ cõputant̃ hr̃dibus in legitimã ꝛ trebel.l.marcellus.§.resq3 ꝛ ibi no.ff. ad treb.nec hoc casu agendũ est cõputatiõe fructuũ in trebellianicam ex quo sumus in liberis primi gradus iuxta.l.iubemus cũ no.C.ad tre.ꝛ hoc quo ad primã dubitationẽ sufficiat. ¶ Circa scdãꝫ dubitationẽ si nõ esset appositũ iuramẽtũ eo mõ ex forma ꝑut appositũ est in casu nr̃o res esset clara ꝙ dõatio esset nulla vltra quingentos aureos legales ex quo nõ fuit insinuata vt est
10 casus in.l.sancimus.C.de dona.Nec ꝓdesset†ꝙ in dicta dõatione sit insinuationi renunciatũ q2 tali sõlẽnitati ƀm magis cõem opinionẽ quã tꝫ Jo.an.post Cy.vincẽtiũ in addi.Spe.in ti.de instru.edi.§.porro.in vlti.additiõe.ꝛ Bar.ꝛ Imo.in.l. modestinus.ff.de dona.ꝛ Bal.in.l.illud.C.de sac.san.ec.Cy.Bart.de saly.ꝛ Ang.in.l.pe.C.de donationib⁹ Ang.in.d.l.sancimus.§. si qs aũt eo.ti.Bal.in.l.fi.C.de do. ꝛ Bart.i.l. nemo pt de lega. j.minusq3 validaret̃ dicta donatio ex eo qd dictũ esset ꝙ cẽseret̃ etiã plures donationes nõ excedentes summã quingentoꝝ aureoꝝ legaliũ ꝑut cõis opinio ꝑ tex.in.d.l.sancimus.§. si qs aũt. vbi hoc tenẽt Jac.de are.ꝛ Cy.hoc tꝫ Jo.an.vbi.s̃.post Symo. vict.ꝛ Bar.ꝛ doc.in.l.modestin⁹.ꝛ Bal.in.d.l.illud. ¶ Vñ stat
11 dubitatio in casu nr̃o q2†donator iurauit seruare donationeꝫ. Nõ obstante defectu insinuationis quo casu sunt opiniones inter doc.l.ꝛ rõnes vtrinq3:nã pteꝫ negatiuã ꝙ nõ firmet̃ iuramẽto tenuerũt Guil.de cu.Albe.de rosa.ꝛ Bal.in.illud.C. de sac. sanc.eccle.eadẽ finiam sequit̃ Bart.de say. sub dubio tñ in.l.pe. C.de dona.Itẽ Albe.in.l.sancimus.e.ti.idẽ tenet Lu.ro.in.d. l.modestinus.ꝛ cõsuluit Ang.in suo cõsilio ꝙ incipit in dei nomine.ꝛ sue ꝯMatris gloriose amẽ. ¶ Pro parte negatiua. etiã Bal.consuluit in ꝯsilio incipiẽte in xp̃i noĩe amen. Certũ est qd filia ꝛ in alio qd incipit.Quidã masi⁹ de Bal.ꝛ ꝯsuluit Pau. de cast.ꝯsil.lviij.ꝙ incipit in xp̃i nomine amen.Visa quadã scriptura priuata ꝛ in alio cõsi.cxiij.ꝙ incipit in xp̃i noĩe amẽ. Circa bona que fuerunt dñi Vberti ꝛc.Et illã tenent.d. Ant.de ca nuario.in quodã tractatu insinuatio.q.lxiij.Quoꝝ opinio probatur. ¶ Primo no.ꝑ gl.in.c.j.§.itẽ sacramenta.de pace iuramen.fir.in vsibus feu.in glo.j.que vr̃ velle ꝙ specialiter sit in illo casu qd cõtractus inualidus firmet̃ iuramento dicit etiã renunciationẽ factã ꝑ mulierẽ velleyano cũ iuramento.nõ nocere si ergo est qd speciale ergo in contrariũ ius cõe.l.ius singulare.ff.de legi. ¶ Scdo ꝓbat̃ donare est ꝑdere.l.filiusfa.ff.de dõa.ꝛ sic patens lesio.ꝛ per ꝯñs iuramentũ vr̃ indiscretũ:ꝛ iõ nõ vr̃ obligare ꝑ no.in aut.ꝙ eis.C.de nup.facit qd hr̃ in.c.si xp̃s.extra de iureiur. ¶ Tertio q2 cũ qd est ꝓhibitũ vna via.alia via nõ dꝫ censeri.ꝑmissum.vt in regula.cum qd vna via cũ man.de re.iur.in vj.ꝛ in.l.scire oportet.§.opꝫ.ff.de excu.tu. ¶ Quarto q2 qua facilitate inducit̃ donator ad donanduꝫ inducit̃ ad renũciandũ l.poli clausula.§.diuersum.ff.de dona. ¶ Quinto iuramentum requirit ꝑsonam habilẽ.vt no.in.d.aut.ꝙ eis.C.de nup.sed hic personã inhabilitatẽ donare per legẽ.nisi dõatio insinuet̃. ergo iuramentũ ꝑstitũ cõtra.l.ꝓhibitionẽ nõ iuuabit̃.l.si qs inquilinos.§.fi.ff.de leg.j.l.nõ dubiũ.ꝛ ibi per Bal.C.de leg. ¶ Sexto qd donatio debeat insinuari est inductũ in odium committentiũ fraudes ꝛ recipientiuꝫ clandestinas donationes que fraus maxime inter cõiunctos presumit̃.l.data vbi casus.C.de dona. que coram iudice cessare ꝑsumunt̃.l.fi.ff.qd me.causa. ergo non põt iuramẽto donatiũ tolli.l.tã ꝛ si.ff. ad macedonianũ ꝛ not. glo.in aut.ꝛ sine ꝓhibitione matris debitrices ꝛ creditrices.§. q2 vero. ¶ Septimo donatio nõ insinuata hr̃ pro nõ scripta.et nullã parit obligationẽ ciuilẽ vel naturalẽ.l.sancimus. in prin. ꝛ ibi Bal.C.de dona.ꝛ in.l.fi.in prin.C.de iure do.sed vbi cõtractus est ipso iure nullus nõ põt firmari iuramento q2 iuramentum supponit fundamentum aliqd cui possit coherere.l. fin. ff. qui satis.cogã.ꝛ.l.fi.C.de nõ nu.pe.ergo iuramẽtũ hic nihil operatur. ¶ Octauo ꝓbat̃ per ea que no.Bart.in.l. si quis ꝓ eo.ff. de fideius.in.viij.casu vbi voluit ꝙ iuramentũ nõ firmat contractum aduersus omissionẽ sõlẽnitatis. ¶ Nono q2 si est inductũ in odiũ committentiũ fraudes.ergo si iuramentũ firmaret daret materiã cõmittendi fraudes ꝛ delinquendi cõtra .l. cõtrauenire.ff.de paç.dotali.ꝛ.l.in fundo.ff.de rei vendi. ꝛ sic videt̃ esse contra bonos mores ꝛ per cõsequẽs nõ obligatoriũ.vt in regula nõ est obligatoriũ.de re.iur.in vj. ¶ Decimo ꝛ vltimo ꝓbat̃. Nam requisitio insinuationis in donatiõe nõ est inducta in fauorem donantis.sed in fauorem cõeꝫ ꝛ publicũ ne homines decipiant̃ interest enim reipublice nequis re sua male vtat̃ instit. de his qui sunt sui vel alie iu.§.sed dispositio inducta in fauoꝛ publicũ principal'r nõ põt iuramẽto.l.iurisgẽtiũ.§.si paciscar. ff.de pac.ꝛ.c.si diligentie.extra de foro compe. ergo videt̃ ꝙ iuramentũ nõ validauerit hanc donationẽ quinimmo Bar. sentit in.l.ius pub.cũ.ff.de pac.ꝙ etiã si dispositio .l. sit inducta in fauorem publicũ.secundario ꝛ nõ principal'r nõ possit per renũciationẽ tolli etiã cũ iuramento.ꝛ hec sunt oẽs rationes que adducunt per tenentes hãc partẽ negatiuaꝫ. ¶ His tamen nõ obstantibus indubitanter cõtrariã opinionẽ veriorẽ existimo quã semper ꝛ in iudicando ꝛ in consulendo sequerer pro cuius conclusione euidenti demonstratione ꝛ solutione aliquaꝝ rationũ in cõtrariũ adductaꝝ cõsiderãdũ est vt elegãter declarat Pau. de cast.in repe.aut.sacra puberꝝ.C.si aduersus venditionẽ virt⁹
†iuramenti paulatim aucta est.Nã de iure ffoꝝ. talem iuꝭm nõ 12
habebat magnã vim nisi qd nõ seruans fustigabat̃ ƀm ꝙ habet̃ in.l.duo.§.fi.ff.de iureiu.ꝛ ẽt faciebat valere actũ eo mõ quo valere poterat.l.cũ pater.§.filijs matrem.§.de lega. ij. item si erat permissiuum inducebat obligationẽ ƀm qd no.in.l. si quis pro eo.ff.de fideiusso. Actum vero nullũ illo iure nõ cõfirmabat.l. iurisgentiũ.§.ꝛ general'r.ff.de pac.l.si quis iniquilin⁹.ff. de le.j. successiue demũ de iure.C.solũ inuenit̃ ꝙ fortificabat cõtractus validos vt in.l.si quis maior.C.de trãsac.vt in.l.j.C. si aduersus vendi.immo etiã nõ cõfirmabat cõtractus qui de iure cõi poterãt irritari.l.si ex falsis.C.de transa. ꝛ idẽ qñ poterat irritari ex aliquo priuilegio puta in casu.l.fi.§.pe.ff.ad velle.ꝙ nõ reperit̃ de iure.C.imutatũ.solũ eñ iure.§.esset.ꝑuisuꝫ qñ poterat actus retractari rõne minoris etatis vt in.d.l.j. qñ actus esset nullus de iure.C.nõ firmabat̃ iuꝭo vt est casus.ꝛ ibi no.in.l.nõ dubiuꝫ C.de legibus:superuenit ꝛ tertio ius auctenticoꝝ. ꝛ auxit vires iuramẽti in minorib⁹.vt tolleret etiã nullitatẽ ꝯtract⁹ ꝑpt defectũ decreti ꝛ curatoris vt est tex.sꝫ magis cõeꝫ itellectũ i.d.aut. sacra.si aũt nullitas ꝑueniret alio modo nihil disponit ꝛ sic nõ est extendẽda

est extendēda ad correctionē iuris antiqui de quo in.d.l.nō dubiū.ar.l.pcipimus.C.de appel.⁊ gl.in auć.quas actio.C.de sac.sanc.eccle. ⁊ ista tenent Cyn.⁊ vltramontani.¶Quarto ⁊ vltimo supuenit ius Canonicū qđ ḡnaliter statuit iurm̄ esse seruandū qūattuor copulatiue ꝯcurrētib⁹.¶Primo qđ possit seruari sine interitu salutis eterne.vt in.c.cū contingat.de iureiur.¶Scdo qđ nō sit ꝯ publicā vtilitatē principalr̄ ꝫ secūdario sicut pbaṫ in.c.si diligēti.⁊ in.l.j.ff.so.ma.iūcto.d.c.cum ꝯtingat.¶Tertio qđ nō tēdat in alterius p̄iudiciū quā iurātis vt in.c.ij.de pac.in.vj.alias eēt vinculum iniquitatis.¶Quarto ⁊ vltimo qđ nō sit ꝯ bonos mores vt in regu la.nō est obligaoriū.de reg.iur.in.vj.q̄ oīa ꝯcurrūt in casu nr̄o vt patebit in solutione argumētoꝝ.ex quib⁹ pꝫ qđ de iure Canonico nō est curādū an ꝯctus sit nullus de iure cōi an de iure spāli ⁊ an sit ꝯ legē vl' p̄ter legē vt pbaṫ in.d.c.cū ꝯtingat.⁊ in.c.quēadmodū eo.ti.⁊ in.c.ꝫ mulieres de iureiur.li.vj.q̄ iura ad hoc allegat Jo.an.in loco ſ.allegato.⁊ in dictis iurib⁹ est cōis opinio Canonistarū.⁊ plenissime declarat Abbas moder.in sua disputatiōe q̄ icipit stā te statuto ciuitatis seneñ.frustra ergo alleganṫ iura ciuilia ad ostendendū qđ ꝯct⁹ nullus vel ꝯ legem fact⁹ nō firmaṫ iurō qꝛ hoc illis iurib⁹ nō erat dispositū nisi in casu.d.auć.sacra puberū
15 sed fuit † vera puisio iuris Canonici qđ est attendendū.Nec dꝫ attendi dispō iuris ciuilis cū iuramētū nō sit de foro seculari nisi vt mādeṫ executioni.vt in.c.fi.de for.ꝯpe.li.vj.⁊ibi no.Jo.an. nō vt ius ciuile aliqđ statuat annullādo vel vt de virib⁹ ei⁹ cognoscat hoc eīm ptinet ad iudiciū eccle.vt ibi no.⁊ pꝫ in.c.venerabilē de elec.notāt doc.in.d.c.cū ꝯtingat ex quib⁹ sequiṫ ꝯclusio ꝙ cū in casu nr̄o illa quatuor ꝯcurrūt donatio cuiuscūqꝫ quātitatis nō īsinuata ⁊ iurata seruari dꝫ.¶Preterea est ēt ꝯsiderandū ꝙ lex nō phibet donationē fieri sine insinuatione ꝫ dicit qđ in donatiōe dꝫ interueniri insinuatio.⁊ qđ si non interuenit donatio est irrita ⁊ p nō scripta ⁊ p nō facta vt in.d.l.sancimus ⁊ in.d.l.fi.C.de iure dotiū vñ nō sumus in illa opinione Bar.q voluit qđ qñ lex phibet psonā ꝯhere iuramentū nō obliget.imo sumus in alio mēbro suo qđ posuit in.d.l.si qs pro eo in quo voluit qđ nō obstāte solēnitate reqsita a lege vel statuto ꝯctus fir-
a metur iurō:ꝙnis ēt in primo casu cōis opi.[a] sit ꝯ Bar.vt traditur in.d.auć.sacra.⁊ in.d.c.cū ꝯtingat.¶Non omitto ꝙ dicta donatio facta fuit corā tribus testib⁹ in loco publico vbi semp solet esse copia tabellionū ⁊ alioꝝ hoīum p que tolliṫ multū suspitio fraudis facit.l.oīum.C.de testis cū ibi no.¶Quib⁹ suppositis rñdendū est pticulariter ad ar.in ꝯriū facta.Ad primū rñdeṫ qđ illa gl.sentit ꝙ ꝯctus nullus regulr̄ nō firmeṫ iuramēto qđ posset pcedere de iure ciuili secus de iure canonico vt declaratū est p iura.ſ.allegata ⁊ inceptum dicit de velleyano ēt cōiter ꝯcludiṫ ꝙ firmatur iuramento saltem qñ mulier est certiorata vt no.in.d.auć.sacra.⁊ in.l.sciendū.ff.de ver.ob.⁊ in.d.c.cum cōtingat.¶Ad scōm rñdeṫ ꝙ imputeṫ sibi qui donat ar.regula dānū.cū materia de reg.iur.in.vj.Als quis.ſ.summā taxatā a iure nō deberet plus posse donare qđ tñ est falsuꝫ.Nec dꝛ iuramentū indiscretū dūmō als danans sit discrete mētis.vt in.d.c.cū ꝯtingat.Ad tertiū rñdeṫ qđ illa rō nō pcedit interueniente iuramēto.qꝛ vt hr̄ in.d.c.cū ꝯtingat.⁊ in aliis iurib⁹.ſ.allegatis de iure Canonico sine iuramēto actus est phibit⁹ ⁊ tñ cum iuramēto est permissus.Nec dꝛ fieri illud idē alia via.imo diuersum qꝛ fit actus iurat⁹.Ad quartū rñdeṫ ēt illa rō non pcedat interueniēte iuramēto pp reuerentiā ⁊ auctoritatē sacramēti vt pꝫ in muliere ⁊ minore iurātib⁹.ſ.ꝯctis.vt in.d.auć.sacra.⁊ in d.c.cū ꝯtingat.cū si.Nō ob.quinta rō qꝛ tex.in.d.auć.ꝙ eis loquiṫ de persona inhabili rōne carētie sensus nō de inhabili qꝛ phibeaṫ ꝯhere vt dicit Jmo.in.c.cū ꝯtingat ꝫ donatio non sit insinuata.tñ pōt esse publice facta corā testib⁹ vt fiunt alij ꝯct⁹ ⁊ sic pp̄ter hoc dꝫ dici suspecta put facta fuit donatio in terminis nostris nisi aliter appareat vt qꝛ occulte ⁊ p fraudē fuisset facta.Non obstat qđ habeṫ in.d.l.data qꝛ ibi dꝛ qđ donatio vltra summā taxatā dꝫ insinuari vt tollaṫ occasio pcurādi donatiōes fieri clā ⁊ in fraudē ⁊ nō dicit ꝙ directe ⁊ semp sine insinuatiōe donationes sint clandestine ⁊ violēte ꝫ ꝙ occasionalr̄ pōt illud cōtingere q̄ occasio nō dꝫ attēdi qñ interuenerit iuramentū nisi aliter pbeṫ fraus iuxta no.p gl.⁊ doc.in.c.siuo extra de iureiur. in.c.ij.de pac.li.vj.⁊ qđ dicta rō q̄ fuit Bal.nō sit vera manifeste
14 ostendiṫ qꝛ † immo dispō annullās donationē pp effectū insinuationis nō est inducta in odiū cōmittentiū fraudes ꝫ est fauorabilis ⁊ inducta in fauorem donationis vt declarat expresse Jo. an.in addi.Spe.in ti.de instr.edic.§.porro.in magna addi.no. illa.q.vtrū īsinuatio possit renūciari.⁊ Bar.in.l.modestin⁹.ff. de dona.qđ demonstraṫ.nā aliqñ lex annullat ꝯctum pp̄ter dolū vel metū vel aliud delictū adhibitū in ꝯctu.⁊ tūc exceptio q̄ cōpetit ꝯtra ꝯctum ⁊ rescissio ꝯctus est odiosa ⁊ in odiū dolosi inducta vr̄ vt probat text.⁊ ibi est glo.ordinaria.in.l.qui exceptionē in prin.ff.de condi.inde.Aliqñ lex phibet vel annullat contractū non rōne doli in eo adhibiti sed vt tollat materiā et facultatē cōmittendi dolū vel delictū de quo lex suspicatur vel pp̄ter fragilitatē psone vel alia rōne ⁊ tūc talis dispositio legis nō dꝛ odiosa sed fauorabilis ⁊ eius fauore principaliter iducta quē lex nō vult decipi.Casus est clarus in.d.l.qui exceptionem in prin.iuncta.l.j.in fi.⁊.l.ij.ver.nā deceptis.ff.ad velle.in quibus pꝫ ꝙ mulier phibeṫ itercedere ne serus fragilitate decipiatur ⁊ sic tex.obuiat dolo ⁊ exceptioni ne fieri possit ⁊ tñ illa puisio dꝛ fauorabilis ⁊ principalr̄ facta fauore mulieris.vt in.d.
15 l.qui exceptionē pro qua dicit ibi Bar.no.ꝙ † si mulier vel minor non pñt obligari ex forma statuti sine cōsensu ppinquorū istud statutū dꝛ fauorabile ⁊ vr̄ induci fauore ꝯtrahētiū.Et tñ talia statuta hñt per eam suspitionē doli ⁊ fraudis exclusionē.⁊ tradit Bal.⁊ cōiter docto.in.d.auć.sacramēta.⁊ Bal.in.l.ij.C. de adoptio.⁊ doc.in.c.d.cū cōtingat.¶Preterea ꝫ annullatio cōtractus que fit ex insinuatione omissa esset inducta in odiū cōmittentiū fraudes.vbi tñ non constaret nec vere nec presumptiue fraudē esse cōmissam nō solū seruandū est iuramentū.sed etiā nō pōt peti absolutio.ita concludunt.d.Anto.Jo.de imo. ⁊.d.Abbas modernus in.d.c.cū contingat.in quinto membro principali argumēto.c.significāte.⁊ de pigno.⁊ ꝫ Pau.de ca. in dicta repetitione auć.sacramēta.⁊ solēniter hoc declarat.d. Abb.moder.in.d.disputatione que incipit stante statuto ciuitatis seneñ.⁊c.Et ita intelligunt pcedere dicta Barto.in.d.l.si quis p eo.⁊ in.d.l.oēs populi.ff.de iusti.⁊ iure.sed in casu nostro rō cōstat de aliqua fraude imo p̄sumptio est in oppositū p numerū testiū ⁊ loci qualitatē ⁊ ēt persone que filiis carebat et erat etate inhabilis ad pcreandū filios ⁊ eo marīe qꝛ dimidia erat debita ex fideicōmisso q̄ hodie ascendit ad magnā partem bonoꝝ dicti Jacobi.¶Nec ob.septia rō qꝛ illa est falsa.Nam mulier phibetur alienare feudū dotalem ⁊ mulier nec ciuiliter nec naturalr̄ obligaṫ.l.si pdiū.C.de iu.do.⁊ p Bar.in.l.cū lex.ff. de fideiuſ.⁊ tñ iuramētū firmat ꝯtractū.vt in.c.cū ꝯtingat. Simir̄ est phibita donatio inter virū ⁊ vxo.⁊ nō oritur nec ciuilis nec naturalis obligatio.l.iij.§.sciēdū.ff.de donatio.inter virū ⁊ a ¶Cōmunis opi.ꝯ Bart.
vxo.⁊.l.si sponsus.§.si vxor.eo.ti.⁊ tñ firmaṫ iuramento vt communiter cōcludūt Bar.⁊ doc.in.d.l.si quis pro eo.⁊ doc.in.d.c. cum ꝯtingat.vbi doc.ponunt plura similia exēpla ⁊ plene ponit Abb.in.d.disputatiōe.⁊.d.pau.in.d.repe.⁊ sic nihil hꝫ operari phibitio legis.¶Ad octauā rōnē rñdeṫ:qꝛ illa pcedit fm Jnno.qñ nō interuenerit iuramentū secus qñ interuenit vt pꝫ in minore.Nā ꝫ lex dicat certā solēnitatē seruari debere in alienatiōe rei minoris vcꝫ qđ fiat cū autoritate administratoris iudicis ⁊ causa cognita.l.magis puto.§.ne passim de rebus eorū tñ si alienaṫ sine dicta solennitate ꝫ alienatio cū iuramento. vt
b in.d.auć.sacra.est casus ⁊ ad dicta Bar.[b] dico qđ sunt ipertinētia ad casum nostrum qꝛ Bar.in septimo casu loquitur de solēnitate pbatoria.Jn octauo casu de solēnitate q̄ est forma essentialis intrinseca de quibus non agitur ad presens sed de solennitate extrinseca q̄ requiriṫ in ꝯctu pp̄ter dolū ⁊ fraudē remouendā vt est illa ꝙ ꝯctus factus a minore nō valeat sine cōsensu cōsanguineoꝝ in qua Bar.ꝫ expresse ꝙ ꝯctus firmeṫ iuramento ēt si statutū reprobat iuramentū vt ipse ponit not.in.d.l.oēs populi. circa mediū.ff.de iusti.⁊ iur.⁊ satis hoc sentit in.d.l.si quis pro eo.in tertio casu vbi verba expressa nō dirigant ad personā.idē ꝫ Jo.an.post Ja.de bel.in addi.spe.in ti.de sñia.§. vt autem in magna addi.⁊ est cōis opinio in.d.c.cum contingat. b ¶Ad Bart. in.l.si qs.p eo. ff.de fideiuſ. i octauo casu.
¶Non ob.nona rō in ꝯriū allegata qꝛ ad illā pꝫ clara rñsio per rñsiones datas.Ad sextam rōnē rñdeṫ ēt alio modo ꝫ sine iuramento nō possit renunciari.tñ cum iuramento pōt renunciari ⁊ fm oēs iuramentū obligat.argumēto.c.significante de pignoribus.⁊.c.debitores.de iureiu.Jtē dicit Jmo.in.d.c.cū ꝯtingat qui etiā subdit qđ sit inducta insinuatio in fauorē donātis ne ex sua liberalitate pdicteṫ.facit.l.ne ex liberalitate.ff.de reg.iu.Secundario vt tollaṫ talis occasio pcurandi occultas donationes ergo dꝫ posse renunciari cum iurō.¶Nec est verū ꝙ talis donatio sit ꝯ bonos mores ꝫ sit probibita a lege ciuili qꝛ illud diciṫ
16 † esse ꝯ bonos mores pp qđ nō firmaṫ iuramēto.qñ improbatur a lege Canonica ⁊ cōsideratis bonis moribus fm Canones vt declarāt Bal.⁊ moder.in.l.pactū.C.de colla.⁊ Bald.⁊ moder. in.l.pacta que ꝯ.C.de pac.⁊ Jo.de imo.in.d.c.cum contingat. Sed fm canones nullibi repériṫ hoc phibitum.igitur ⁊c.Ad decimā ⁊ vltimā rōnē rñdeṫ fm Jmo.ꝙ nō reperitur iure cautū ꝙ fuerit inducta insinuatio ob publicā vtilitatē principalr̄ sed hñ hr̄ qđ fuit inducta vt tollaṫ occasio donationis fieri clandestina ⁊ p fraudē vt in.l.donatio.C.de donatio.⁊ ꝫ dicatur interesse reipublice ne qs re sua male vtaṫ istud non sufficit ad infringendū iurm̄ que est vtilitas secundaria vt pꝫ in simili in muliere alienante rē dotalē.Nā ꝫ intersit reipublice mulieres non

esse indotatas.l.j.ff.so.ma.tñ firmatur cōtractus alienatiōis rei
17 dotalis iuramēto.vt in.d.c.cū cōtingat.⁊ hāc cōclusionē† qñ fa
uor public⁹ cōcurrit scōario q̄ actus firmet iuramēto tʒ Bart.
in.d.l.si qs ꝓ eo.in tertio casu ⁊ est cōis opi.doct. Qd aūt cōcur
rat scōario ꝓbatur etiā ex his que.s.dicta sunt de senatuscōsul
to velleyano q̄ lʒ sit inductū ad remouendū decep.pricipalr tñ
respicit fauorē priuatū.d.l.qui exceptionē in prin.⁊ tollit iura
mento.vt no.in.d.l.sciendū.qñ est certiorata saltem ⁊ in.c.ex re
scripto.de iureiur. Probatur etiā q͞z statuta q̄ dicūt mulierē vel
minorē nō obligari sine cōsensu cōsanguineoꝝ silr sunt inducta
ad fraudes remouēdas vt.s.dixi ⁊ tñ illa censent inducta prin
cipalr in fauorē priuatū.vt tʒ Bar.in.d.l.qui exceptionē.⁊.do.
18 Ant.Jo.de imo.⁊ Abb.Mod.in.d.c.cōtingat † vbi tenēt fir
mari iuramento ⁊ est cōis opinio vt late explicat.d.Abb.in.d.
disputatiōe.⁊ hec dicta ꝓbant ꝯcludēter q͞z lʒ qñ statutū dispo
nēs ad cōmodū pecuniariū priuatū expresse fundet se sup fauo
re publico posset dici statutū ꝯtinere principalr vtilitatē publi
cā vt tradit Bar.i.d.l.si quis pro eo in prin.quodā suo exēplo.
Itē lʒ statutū vel lex aliqñ eque pricipalr posset respicere duos
fines publicū ⁊ priuatū.⁊ tunc dicat eque principalr continere
fauorē publicū sicut priuatū ſm Bar.subtilr in.l.ambitiosa.ff.
de decre.ab or.faci.tñ in dubio lex que respicit solū cōmodū pe
cuniariū ⁊ p̄rimoniale priuatū principalr dicit respicere fauo
rē priuatū ⁊ scōario publicū casus est clarus ⁊ ibi hoc tʒ Bart.
in.l.ij.in fi.ff.ad muni.idē expresse sentit in.l.j.ff.sol.ma.⁊ ꝓbat
ista cōclusio per tex.notabilē.⁊ qd ibi p Bar.in.l.j.§.fi.ff.de lib.
lega.vbi ptʒ q͞z debitori iussus factus de soluendo creditori
per testatorē plus ꝓdest debitori lʒ etiā creditori emolumentuʒ
afferat ideo in dubio vr factū relictū ⁊ ꝓuisio contēplatione de
bitoris magis q̄ creditoris.l.si cui legetur.§.fi.ff.de leg.j.⁊ ita de
clarat Bar.in.d.§.fi.ita in ꝓposito q͞z plus vtilitatis hʒ dōator
q̄ respublica sed donatio nō vʒ.repellit eñ ab eo fraus ⁊ dimi
nutio p̄rimonij qd est fauorabilr ⁊ immediate quo ad eū cōmo
dū pecuniariū q̄ nō est in republica.vt de se ptʒ ideo pricipalr
in dubio talis lex vr ꝯtinere fauorē priuatū ⁊ scōario publicū ⁊
per ꝯñs actus factus firmat iuramento ſm oīm opinionē ex q
bus oīb⁹ luculenter appet q̄ rōnes tenentiū partē ꝯtrariā sunt
19 valde fragiles debiles ⁊ false† vnde nō est recedēdū ab opi. Jo.
a and.q̄ vt inqt Bal.in quodā suo cōsil.fuit vtriusq; iuris fons
⁊ tuba qui tenuit hāc partē affirmatiuā in addi.Spec.in ti.de
instru.edic.§.porro.in sua magna additione iuxta fi.⁊ idē tʒ so
lēnis doc.Fede.de sen.alter pr canonū in suo cōsi.cclxxj.prīo qd
incipit casus talis est statuto ciuitatis cauet ⁊c.est tamē aduer
tendū q̄ Lud.⁊ quidā alij allegāt illō cōsiliū in cōtrariū ꝓ se.et
male.vnde Fed.dicit q̄ ex forma statuti quelibet donatio dʒ in
sinuari vel registrari.j.sex mēses als sit nullū ⁊ iuramētū simplr
sic p̄stitū sup donatione nō cōfirmat donationē aduersus nulli
tatē que surgit ex post facto post dōationē celebratā:q͞z iuramē
tum intelligit rebus sic se habētib⁹ vt in.c.cū.p.de renū.⁊ in.c.
queādmodū.de iureiur.sʒ vbi iurans expsse iurasset seruare do
nationē lʒ postea nō esset registrata tunc tʒ expresse in fi.consilij
q̄ donatio confirmet lʒ postea registratio sit omissa q̄uis illud
statutū fundet se sup ratiōe.l.data.C.de dona.⁊ sic decidit exp̄s
se casum nr̄m q̄ vbi est renunciatuʒ insinuationi cū iuramento
donatio cōfirmet ⁊ ita refert etiā ad literā Jo.de imo.⁊ sequitur
hanc opi.in.d.c.cū cōtingat in.vj.membro principali ⁊ sic cum
in casu nr̄o donator iurauit seruare donationē nō obstante insi
nuatiōe talis donatio firmat iuramēto. ¶ Immo est vlterius
ad reuertendū q̄ primū dictuʒ federici ꝓcedit in terminis illi⁹
statuti qñ donatio nō est nulla a principio sʒ annullat ex post fa
cto ꝓpter insinuationē omissaʒ.vbi aūt dōatio a principio esset
nulla sicut est de iure cōi cum excedit summā legitimā etiā si ex
presse non renunciaret insinuationi idem dicendū esset ex quo
nullitas aderat tpe iuramēti ꝓpter solēnitatē omissam sicut fir
mat omissa alia solēnitate requisita a statuto.vel.l.lʒ de illa solē
nitate mētio expsse nō fiat.ſm Bart.⁊ alios in.d.l.si qs ꝓ eo in
iij.casu principali ⁊ decidit hoc expsse per.d.Ant.in.d.cū con
tingat.vt refert Jo.de imo.i.vij.mēbro.vbi dicit.d.Ant.de bu.
ibi tenere q̄ dōatio iurata excludit nullitatē subsistētē ex causa
de presenti ſm tempus iuramēti.q͞z ad aliud iuramentū refert.
secus si nullitas surgeret ex cā superueniēti.vt ꝓpter insinuatio
nē nō factā vel gabellā nō solutaʒ ex forma statuti annullantis
actū ex post facto ⁊ sequit Jo.de imo.qui vltra subdit.d.Ant.
hoc limitare nisi expresse esset renūciatū tali statuto loquēti de
insinuatione cū iuramento q͞z tūc nō posset cōtra donationē ve
nire vt ibi latius per eum qm̄ sequit Jo.de imol.subdentes qd
nec etiā heredes poterūt cōtrauenire q͞z lʒ hr̄des non ligent ad
penā piurij ligantē aīam ex iuramēto defuncti.ſm Inn.in.c.ve
ritatis de iureiur.tñ cū valida fuerit donatio nō poterit hr̄s cō
trauenire q͞z p iuramentū p̄stitū sup cōtractu nedū obligat iu

a ¶ Jo.an.vtriusq; iur; fons ⁊ tuba.

b ¶ Qñ p vna pte ē cōis opi. canonistar.et p alia magis cōis legistarū qd tenendū.

rans ad obseruantiā iuramenti sed etiā firmat cōtractus.vt in
aut.sacra pube.cū ibi no.⁊ no.in.d.c.cū cōtigat ſm magis cōeʒ
opi.⁊ iō obligatio afficit hr̄des faciūt no.i.c.cū.c.laycus de foro
cōpe.⁊ dictā opi.Jo.an.vr sequi Ang.in.l.pe.C.de dona.⁊ hāc
opi.tʒ.d.Abb.in.d.c.cū cōtingat circa.xxj.col.⁊ ita als fuit cō
sultū p.do.Jo.de anna.doctorē insignem cui ꝯsilio se subscripse
rūt omnes fere doc.boñ.marie.d.Ang.de are.d.Joā.de zochis
⁊ refert q̄ ita vidit cōsultū p quēdā valentissimū doc.de aquila
⁊ se subscripserūt Jo.de imo.Flo.de boñ.⁊ plures alij.illā etiaʒ
21 tenet insignis doct.d.Bñ.cap.de perusio.in.d.c.cū cōtingat.ex
qbus pʒ q̄† ex vna pte est cōis opi.canonistaꝝ ex alia pte est ma
b gis cōis opi.legistaꝝ quare cū simus in materia canonica ⁊ spi
rituali i qua canones b ⁊ nō leges adinuenerūt hmōi vires iura
mēti vt ostēsum est ⁊ eo marie q͞z Fed.Jo.an.⁊.d.Ant.fuerunt
patres canonū ⁊ etiā summi legiste.tū etiā q͞z hñt rōnes cōclu
dentes ꝓ eis:legiste aūt fragiles.vt.s.manifeste ptʒ magis stan
dū est canonistis q̄ legistis. Ad hoc tex.in.c.vetex.ix.di.refert
eñ valerius marim⁹ q̄ Quintus sceuola legum certissimus va
tes quotiens de iure pretorio cōsulebat ad furiū ⁊ casselliū qui
⁊ sciētie dediti erant cōsultores remittebat quo quidē facto ab
eis moderato suā magis cōmendare videbat q̄ minuere aucto
ritatem ⁊ dicit.d.Ant.in.c.raynu.de testis.q̄ si canoniste dubi
tēt circa illā materiā substitutio.vl aliā materiā legalē bñ faciet
ꝯsulere pitū legistā sicut ecōtra bñfacit in materia canonica cō
sulere canonistā pitū cū ergo simus in materia canonica ⁊ spiri
tuali inuēta a canonib⁹ ꝗrendi sunt canoniste.⁊ nō legiste ⁊ hec
de.ij.dicta sufficiant ⁊c. Laus deo omnipotenti.

¶ Consilium ad idem.lxxviij.

1 ¶ Trebellianica non detrahit de fideicommisso restituendo pie cause.
2 Insinuationi renunciatur iuramento.
3 Insinuatio quando fieri possit.

In eandē sentētiam placet inci
dere.s.con
clusam p p̄stātissimū.s.cōsulentē.d.Barthō.de so
cinis patrē honorādū mihi Baldo de Barth.de pe
rusio doctori vtri.iur.⁊ aduocato cōsistoriali ⁊ quidē circa pri
mū cōsultatiōis articulū nulla vr subesse hesitatio q̄ p mortē di
cti Jacobi scōo loco morientis sine filijs purificata sit cōditio fi
deicō.p̄rni in ꝑsonā dictoꝝ restorij ⁊ michaelāgeli filioꝝ quon
dā nocti ⁊ nepotū dicti quondā Ja.fratris carnalis dicti quon
dā nocti vt sit bona q̄ remanserūt in hr̄ditate dicti quodā nāni
d.angeli eoꝝ p̄ris subiaceāt oneri fideicō.restituēdi p hr̄des di
cti quondā Jac.⁊ sic.d.neraʒ vxorē dicti quodā Jacobi hr̄dem
institutā vt multifariā ex verbis dicti testamēti hoc colligi pōt
prout etiā satis clare ⁊ enucleate ōnsum est p.s.scriptū.d.cōsu
lentem sup quo aliter nō duxi insistendū. ¶ Uex cū fideicōmis
suʒ ex interuallo post mortē testatoris restituēdū fuit quo casu hʒ
cōem doctoꝝ sniam due falcidie imminere dignoscunt vt.hr̄ in
c.ray.⁊.c.raynal.de test.p cañ.⁊ legistas cōiter i hᷓ qñ diuerso tpe
sequentes cano.in.l.q̄q̄.C.ad.l.fal.⁊ ibi per Bar.⁊ Bal.⁊ per
glo.⁊ Bar.in.l.papi.§.si quis impube.ff.de inof.te.⁊ in aut.de
here.⁊ fal.in.§.si qs aūt nō implēs ⁊ ibi p Ang.⁊ p Bal.in.l.iu
bemus.C.ad tre.pōt in terminis nr̄is nō improbabilr dubita
ri an.iiij.trebellianica possit deduci p hr̄dē dicti Jacobi attēto
1 † q̄ vltimo loco restitutio est fienda loco pio seu ꝓ pia causa vi
licet ꝓ monasterio fabricādo retenta cōmuni opi.qd sicut falci
dia ita ⁊ trebellianica nō possit detrahi de fideicōmisso restituē
do pie cause vt no.doc.in aut.simil.C.ad.l.fal.⁊ p Bar.⁊ doc.
loquētes in.l.marcell⁹.§.qd aūt.ff.ad tre.⁊ p cañ.in.c.ray.ꝑal.⁊
in.c.j.de testa.in.vj.⁊ hoc ꝓpter dictū Bal.no.in.l.auia.§.titio
ff.de cōdi.⁊ demō.⁊ ibi etiā Ang.dicentiū q̄ sicut qñ immedia
te hʒ fieri restitutio pie cause nō detrahit falcidia.ita etiam qñ
mediate puta dʒ fieri restitutio ex̄neo q hʒ restituet pie cause tūc
ꝯtra illū extraneū ñ fit falcidie detractio ⁊ illi⁹ tex.vñ ad ꝓpositū
ex quo isti filij nocti vcʒ restorius ⁊ michaelangelus habent post
eorum mortē restituere dicta bona in cām monasterij cōstituen
di si decederent sine filijs vt ex cōtinētia dicti testī colligit p exp̄
sum ⁊ si immediate dicti hr̄des Jacobi haberēt restituere dicto
monasterio quartā trebellianicaʒ nō deducerent.ergo similiter
deducere posse nō videtur contra dictos filios nocti habentes
restituere dicto monasterio ⁊ videt subesse ratio in ꝓmptu q͞z p
indirectuʒ sequit deductio tre.cōtra mona.cū finaliter habeat
tantominus restitui dicto mona.nam facit.l.cum dotem.ff.ad
l.fal.quem tex.allegat ponta.in repe.sua auc.similiter.s.allega
te transcundo simplr cū dicto Bal.in.d.§.titio ań finem sue re
petitiōis ibi sed cū superiori tpe hec qd cōtigisset de facto apud
ariminū. Circa hereditatē ⁊ testū clarissimi olim doctorū dn̄i
Jacobi de burgo sancti sepulchri ego cōsului quasi in similibus
terminis quartam deduci posse multis argumentis ⁊ rationi
bus

bus que pro nunc nō expedit in mediū adducere dictū Bald.
⁊ Ang.in.d.§.titio ꝓcedit qñ restō hēt fieri incontinenti ipsi
pie cāe secus si ex interuallo cum tunc subsit cōmodū represen
tationis qd est in cōsideratione respectu falcidie.vt ꝑ glo.in.d.
l.cum doté.⁊ hr̄ in.l.j.§.idē queri.ff.ad.l.falci.cum si.⁊ hoc hn̄
restō est fienda ex interuallo icōmutabiliter vt hr̄ in dictis iu
ribus vñ multomagis qñ cōmutabiliter qꝛ sub cōditione que
potest existere ⁊ nō existere⁊ quo casu magis est in cōsideratio
ne ꝙ non existat quā ꝙ existat.l.sufficit.ff.de cōdi.inde.cum.si.
¶ Preterea quo pñt dicti hr̄des ⁊ filiñ nocti ad exclusionem
dicte quarte allegare iuris tertiū pōt hr̄s dicti Jacobi replica
re ꝯ eos dicendo q no ad vos libras edes habeo.l.loci corpus
§.cōpetit.ff.si serui.vendi.non eñ pōt imediate fideicōmissa
rius sicut legatarius vti priuilegio pie cāe ꝯ heredem ex eo ꝙ
dicat se grauatū restituere pie cāe vt in simili no.voluit Bart.
in.l.fi.ff.de his que ꝑ nō scriptis habeatur dū no.voluit ꝙ si re
linquaꝛ alicui extraneo cū duobus testib⁹ vt hēat illud idē resti
tuere alicui ecclesie.ꝙ tunc tale legatum nō valeret respectu ex
tranei nec pōt ille extraneus vti ꝑuilegio pie cāe ꝑ validitate
sui legati pro eo ꝙ dicat se hr̄e restituere pie cause. dicit tamē
ipse Bar.ꝙ saltē valebit tale legatū respectu pie cāe ꝑ hunc
modū videlicet illud legatū remanebit penes ipsos veniētes
ab intestato cum onere restituendi ipsi pie cause per illum tex
d.l.fi. Sed dñs Pe.de perusi.cōsuluit in qōne facti ꝙ illud di
a ctū Bar.[a] in.d.l.fi.procederet qñ ex interuallo haberet resti
tuere pie cāe.Secus si incōtinēti adeo ꝙ esset nudus minister
qꝛ tūc vr̄ datus tāq̄ executoꝛ ad dictū legatū quo casu sicut vꝫ
legatum factū ecclesie cū duobus testibus ꝑ id qd hr̄ in.c.rela
tum⁊.c.cum esses de testa.eodeꝫ mō valet datio executoris ad
dictū legatū cū tale officiū executoris tanq̄ sequela vel vt pro
prius dixerim tanq̄ pedissequū dicti legati argu.eius ꝙ hr̄ in
c.si sup grā.de rescriptis in vj.vbi datio executoris sortiꝛ gra
tie exequēde ꝑ eū qd dictū non placet qñ dispositiue cōferūꝛ
verba testatoris in primū illū legatariū per no.glos.per Bar.
⁊ alios in.l.si qs titio.ff.de leg.ij.dicit ipse Petrus pro se alle
gauerit illā glo.que vr̄ ꝓbare ꝙ fauore pie cāe cui vltimo loco
hꝫ fieri restō cēseꝛ ille primus magis nudus minister fact⁹ q̄
legatarius qd dictum lꝫ sit in se notabile tñ ꝯtrꝫ est de mente
Bar.ibi ⁊ forte melius qꝛ talis fauoꝛ pie cāe nō pōt facere ali
quem capacē ēt respictu distribuitionis in eā fiende qñ de iure
in totū erat incapax que incapacitas pōt hic versari pp oīmo
dum defectuꝫ solēnitatis.in vltima voluntate requisita sicut
qñ versareꝛ circa inhabilitateꝫ ꝑsone ipsius legatarij in quem
verba dispositiua sunt illata.Pone eñ ꝙ testoꝛ instituit filiū
suū nō legitimū ⁊ oīmodo incapacē ⁊ grauat eum de erogā
do oīa bona sua pauperibus certe dicta institutio dicti inca
pacis non vꝫ lꝫ nihil esset remansurum dicto filio vt voluit gl.
not.in.l.eam quā.C.de fideicom.et cā tenet Bart.⁊ Bal.ibi ⁊
quunt doc.⁊ bene facit.l.cogi.§.hi qui solidum.ff.ad trebel.a
ꝯrio sensu cum tex.ibi se fundat.qꝛ ille heres non erat in totū
incapax sed partem tñ capere poterat.ergo secus si in totum
erat incapax ⁊ tñ hoc procedit ēt si hēat fieri restitutio i piaꝫ
cām ēt incōtinenti.vt singulr̄ voluit Jac.de are.in suo tracta
tu executoꝝ quē refert ⁊ sequiꝛ Bal.in.l.si quis ad declinādaꝫ
C.de epi.⁊ cle.in.v.col.Ibi quero si testoꝛ dicit ⁊c.per tex.no.
in.l.cū vero.§.si ꝑ nō scripto.ff.de fideicō. libe.ꝑ quē tex.vlti
mate dicit ꝑfatus do.Ja.de are.ꝙ fauore dicte pie cāe dictuꝫ
onus respiciēs dictā piam cām remanebit apud ipsum heredē
pro quo Bal.ibi allegat in arg.d.l.eā quā ḃm lecturā singulr̄.
arg.ibi ꝙ ꝓcederet qñ testoꝛ errabat credendo ꝙ dictus filius
fuisset de iure capax dicte institutiōis per ibi no.⁊ ḃm ꝑdicta
pōt saluari ⁊ hn̄ sustineri illud aureuꝫ dictū Bar.in.d.l.fi.ēt
qñ incōtinēti hēbat fieri restitutio pie cāe vt pp hoc nō valeat
dictū legatū tanq̄ tūc videaꝛ factus ille legatari⁹ nudus mini
ster ⁊ executoꝛ dicti fideicō.in piaꝫ cām erogandi.ꝑ tex.in.d.
§.si pro nō scripto ⁊ ēt ꝑ dictū Jaco.de are.⁊ Bal.vt.s.Hec
aūt nō i cassuꝫ qspiaꝫ putet esse dicta immo satis pertinenter
vt sic nō possent dicti filij ⁊ heredes nocti auferre dicto heredi
Jac.bñficiū trebel.deducēde pp ꝑuilegiū pie cause cui vltimo
loco est fienda ꝑ eos restitutio si decederent sine filijs.⁊ sic velle
vti priuilegio dicte pie cāe cum ibi nō sint vocati tāq̄ nudi mi
nistri ⁊ executores meri circa dictaꝫ piā cām immo dispositiue
in eos verba institutionis sint illata.⁊ maxime ex quo ex inter
uallo est fienda restitutio ꝑ eos in dictā piā cām ꝑ supra dicta
remanebit tñ forte dicta trebellianica apud dictū heredē Jac.
cum onere eā restituendi dicte pie cāe.⁊ sic cōseruando eueniē
te dicta cōditiōe ꝑ dicta supra.⁊ ar.eius qd hr̄ in .l.peculiū.§.
fi.ff.de leg.ij.⁊ sic ꝑ hoc dicta pia cā nō remanebit defraudata
suo fauore.argu.d.§.si pro non rescripto.¶ Circa scdam dubi
tationem sihi placet cōclusio prefati dñi cōsulētis multū copio
2 se ⁊ digeste eneruātis materiā.vꝫ † an dicta donatio facta per
dictum Jaco.ꝑfato michaelāgo nepoti suo confirmata sit iu
ramento apposito super dicto instr̄o donationis lꝫ excedat nu
meꝝ qngētoꝝ aureoꝝ legaliū.seruandū.n. est tale iuramētū ꝑ
dictū iurantē ⁊ sir̄ per eius heredē ex quo obseruātia ipsi⁹ nō
erat peccati nutritiua ⁊ sine dispēdio salutis eterne poterat ob
seruari per id qd hr̄ in.c.cū cōtingat.de iureiu.⁊.c.lꝫ mulieres
eo.ti.in vj.⁊.in.c.ij.de pac.in vj.maxime stante de iure cano
nico qd seruādū ē ēt in terris imperij ex quo sumus in mā pec
cati ꝑ id qd hr̄ in regula possessoꝛ. in .v. ꝑ Joā.an.⁊ in.c.fi.de
ꝑscrip.⁊ēt i materia spūali ꝓut ē materia iuramētalis vt hr̄
in.c.cū laycus.de foro cō.q̄ spectet ad tex.canonicos ꝓncipalr̄
vt ibi no.⁊ in.c.venerabilē.de elec.ꝓut hanc ptē in terminis te
nuit Jo.an.in. addi.spe.eo.ti.de instru.edi.§.porro.in vltima
magna additione maxime ea rōne motus.qꝛ lex ciuilis annul
lans talem donationem nō insinuatā nō vr̄ annullare ex eo ꝙ
presumaꝛ dolose extorta lꝫ ex rōne ne deꝛ occasio fraudū i tali
donatione ēt magne summe.vt dicit in terminis tex.in.l.data
C.de dōa.⁊ ēt hanc rōnē pōderat Bar.in.l.modestinus.ff.de
dōa.cū eadē rōne iura ciuilia iꝑbabāt pcm̄ future successio
nis ꝑdende cū de facili qs poterat iduci ad renunciandū pro
merito.⁊ tñ iura canonica volūt tale pactū firmare iuramēto
vt in.d.c.ij.de pac.in vj.dicit tñ ibi ipse Joā.an.ꝙ si ꝓbaretur
talē dōationē nō insinuatā foꝛe extortā ꝑ dolū vel metū ⁊ tūc
verū esse nō firmare iuramēto ꝑ id qd hr̄ in.d.c.ij.ꝑ quo facit
qꝛ nō ob.aliud lex ciuilis improbauit alienatiōes rerū minoꝝ a
sine decreto iudicis lꝫ fuerūt cū auctoritate tuto.vt hr̄.ff.⁊.C.
de ꝑdijs mino.lꝫ ad tollendū mām fraudū ꝯ ipsos minores q̄
fraudes ꝑsumenꝛ cessare qñ fit alienatio cuꝫ pñtia ⁊ decreto iu
dicis.⁊ tñ lꝫ fiat sine ꝑsentia ⁊ decreto iudicis iuramentum fir
mat talē ꝯtuꝫ vt in auꝫ.sacra pubeꝝ.C.si aduer.vē.Sic ēt lex
ciuilis pp hāc cām reqsiuit in donatio.excedēte dictā summaꝫ
ꝙ interueniat insinuatio ⁊ ꝙ fiat in scriptis corā iudice cū nō
aliud sonet hoc verbū insinuatio.l.donatio.in fi.⁊.l.in dona
tiōib⁹.C.de dona.⁊ ꝑ Bar.in.d.l.modestinus.ergo eadē rōne
iuramentum suppleat talē solēnitatē ⁊ actuꝫ firmet ar.d.auꝫ.
sacra.⁊ hāc ptē fuit ēt sequutus post multa Anto.de bu.in.d.
c.cū cōtingat.allegās idē tenuisse Fede.de se.suo cōsi.clxxj.q.
dicendo hoc ꝓcedere qñ a principio donatio ē nulla prout est
de iure anq̄ fiat insinuatio vt ꝑbaꝛ in.d.l. data.⁊.l.pe.⁊.l.san
cimus.⁊.l.fi.Secus si a principio non est nulla: sed valeret tñ
fi.s.certū tps nō insinuaꝛ forte ꝑfixū a statuto annullareꝛ qꝛ tūc
iuramētū simplr̄ ꝑstitū intelligereꝛ reb⁹ sic se hñtib⁹ ⁊ sic nō se
traheret iuramētū ad nullitatē supueniētē ex post facto pp in
nuationem factā in tpe statuto a iure.l.ꝙ seruius.⁊ ibi no.ff.
de cōdi.ob cau.⁊.c.cū.ꝑ gasedi.de renūciatio.⁊ hoc nisi esset
expresse renūciatū cū iuramēto dicte insinuationi vt.j.ꝑ ipsuꝫ
d.Anto.rōne Fede.in.d.suo consi.⁊ idē post multa sequiꝛ Jo.
de imo.i repe.d.cū cōtingat.in aūpe.char.⁊ etiā in .xl.charta ⁊
circa.vñ casum eandē ēt opi.sequiꝛ Abb.sic.ibi in.xxj.colū ibi
ex ꝑdictis pōt inferri ad decis.talis qōnis vꝫ an donatio facta
vltra legitimū modū ⁊c.⁊ ꝑ hac pte cōsuluit Bald.in quodā
suo ꝯsilio qd incipit qdā noīe Jac.de tuscanella.Sic ēt i qōne
facti hic pusij cōsuluerūt recolēde memorie dñs Jo.de nobili
bus de mōte sperello ⁊ dñs Benedictus de bñdictis ⁊ me sub
scripsi.vidi ēt sic fuisse cōsultū per recolēde memorie dominuꝫ
Marianū Socinū de senis in quo ꝯsiliū dicebat se vidisse bis
cōsultū ꝑ hac pte ꝑ dñm Pau.de ca.Amplius ēt dici pōt qd
3 si res adhuc est integra vꝫ ꝙ † dictus michaelangelus nondūꝫ
dictū instr̄m donationis ꝑduxit i iudicio ad sui iuris ꝑbatio
neꝫ poterit adhuc ipsum instr̄m donationis īsinuare coram iu
dice ⁊ petere vt redigat in scriptis cū decreto iudicis qꝛ talis
insinuatio nō reqrit amplius in ipso actu donatio lꝫ sufficit ꝙ
fiat ex post facto vt voluit Barto.in.d.l. modestinus. ⁊ est tex.
Idē ēt voluit Bal.in fi.C.de dona.ante.nup.⁊ etiaꝫ consuluit
Ang.in quodā suo cōsilio qd incipit visis instr̄is ꝑdictis vbi li
mitat nisi transiuerint.xxx.anni qꝛ tunc ꝑscribiꝛ tāto tpe dicte
facultati insinuādi idē si certū tps nō eēt limitatū a statuto vt
ibi ꝑ eū.⁊ idem fuit de mente prefati dñi Fede.de se.in.d.ꝯsi.
clxxj.Et ita cum hec qd eēt de facto in terra musie pro hac pte
cōsuluit ꝑfatus do.Jo.de monte sperello cuius cōsilio subscri
bendo me adhesi immo posset dici quia etiā pendente iudicio
et etiā iaꝫ ꝑducto instr̄o donatiōis ad ꝓbationē posset fieri di
cta insinuatio donationis ⁊ iterum reduci instr̄m donationis
insinuatuꝫ ex quo superuenit ius tali donatario ex cā de prete
rito arg.l.si rem.§.fi.ff.de pig.acti.⁊.l.si mandauero.ff.man.ac
cedat no.Bar.in.l.cum vir.ꝑdiū.ff.de vsucap.⁊ Bal.in.l.per
diuersas.C.man.in.viij.col.Pleriq̄ ēt dicunt quod interim
mero iure vꝫ talis donatio nōdū insinuata: ⁊ sic nō est nulla
ipso iure ex quo insinuatio nō requiriꝛ necessario in ipso actu.
sed sufficit post actum ex interuallo vt supra tñ interim est sine
effectu nec cōpetit exercitiū actionis dōatario ⁊ sic cōpetit ex
ceptio donationis vel eius heredibus si nō est insinuata tñ se
cuta postea insinuatiōe ē oīmodo effectualis.Nec ob.exceptio

a ¶ Ad bart.i l.fi.ff.de his q̄ ꝑ nō scrip.haben.

amplius qd no.per Bart.⁊ Bald.⁊ alios in.l.vniuersa.C.de preci.impe.offe.⁊ in.l.si ita qs.§.ea lege.ff.de verbo.obli. Ac si nunq̃ fuerit facta insinuatio tūc lʒ nō valeat talis dōatio inq̄tum excedit dictā summā qngentoꝝ solidoꝝ legalium tñ vsq̄ ad dictā summā valeret vt sic vtile p inutile nō vicieť vt.l.sancimus.circa p̄n.C.de dona.⁊.l.pe.eo.ti.vñ vt.s. est conclusum pp vinculū iuramēti valebit ēt vltra dictā summam vt est cōis opinio que ēt seruať cōiter in practica ⁊ pluries ƀm solenniū doctorum consilia iudicatum est. Laus deo.

Consilium ad idem.lxxix.

1 Iuramentū quo renūciatum est insinuationi ligat etiam heredem iurantis.

Domini redemptoris nostri inuocato suffragio cumulatissime ⁊ elegāter sup dictis dubitationibus conclusum est p clarissimū dñm cōsultorem dominum Bartho.socinū dudū acutissimū discipulum meū ⁊ in eius sniam cōcurrēs.Circa primū dubiū puto oino ex mēte testatoris ⁊ ex iuris dispositiōe esse cōcludendū dictos ristorū ⁊ michaelangelū esse vocatos iure fideicōmissi ad bona que ex hereditate dicti Nannis obuenerunt dicto Jacobo vigore testamenti dicti Nānis attēto ꝙ Jacob⁹ p̄dict⁹ mortuus est sine descendentibus:⁊ p̄sertim p illa verba testamenti dicētia.Edoue remenisse figlioli ōluno vno o piu maschio o femina succe da i dicti beni come e dicto di sopra ⁊c.Nā testōr i prime p̄cedēti capitulo,incipiēte:et in caso che dicto Nocto ⁊ Jacobo decedentibus sine filijs:in sequenti vero capitulo voluit prouidere qd fieri vellet cū filijs qñ decederet vn⁹ eoꝝ tm̄:quo casu voluit dictū filiū vel filios nascituros succedere in dictis bonis vt dixerat supra.Nā supra dixerat ꝙ substituebat per fideicōmissuꝫ supuiuentē ex filijs dicti testōris alteri filio testatoris decedēti sine liberis.Et pōderādū ē:qꝛ testōr fecit i oib⁹ bonis dictā substōnē positā in.d.§.icipiēte:Edoue remanesse: vt pꝫ p illa verba bona in dictis bonis ⁊c. prolata ab eodem disponēte q supra dū fecerat mētionem de bonis suis locutus fuerat de oībus bōis:vt colligitur ex illis.Ma in tutti:li altri suoi beni mobili ⁊ immobili rasone ⁊c.Hoc em̄ iportant illa vba in dictis bonis vt no.Bar.in.l.si seruū.§.fi.ff.de leg.ij.i.§. sed quero qd si testōr reliquit alicui certā partē bonoꝝ ⁊c.p.l. a filio.§.testōr.ff.de ali.⁊ cib.leg.Et no.bar.in.l.j.in p̄n.ff.de receptat.⁊ in.l.j.ad fi.ff.fami.her.feci.dicaꝛ.Ap pet ergo ꝙ testator voluit filios nasciturros ex altero dictoꝝ institutoꝝ succedere in omnibus bonis dicti testōris.s.qñ vterq̄ decessissent:lʒ alter cū liberis ⁊ alter sine liberis.Hoc ēt cōfirmaꝛ qꝛ ex oibus substōnibus factis a testōre apparet ipsum semper voluisse decedētibus suis descēdētibus sine liberis succedere alios descēdentes suos supstites.Ex p̄cedentibus igiꝛ daꝛ intellect⁹ ad sequentia ⁊ eʒ.l.qui filiabus in p̄n.⁊.l.si seruus pluriū.§.fi.ff.de leg.j.l.vtrū.ff de peti.here.⁊ hñ fortificaꝛ p illā substitutionem fideicommissariā factā in tota hereditate ad cōstructionē monasterij ⁊ eius vtilitatē decedentibus dictis filijs ⁊ eorum heredibus sine liberis:p quā substōnē videnꝛ dicti filij ⁊ eoꝝ liberi tacite ad inuicē substituti p id qd legiꝛ ⁊ notaꝛ i.l.ticia seyo. §.seya libertis.ff.de leg.ij.⁊ p no.p doc.in.l.vel singulis:⁊ in.l. si pater ipuberū.ff.de vul.⁊ pup.Et qꝛ istud fuit oportune deductū in p̄cedenti cōsilio vlterius nō insisto:⁊ sic cōcludo ꝙ saltem dimidia eoꝝ que obuenerit.d.Jac.venit p fideicōmissum restituēda vigore dicte substōnis posito qd legitima ⁊ trebellianica que ascendit ad aliā dimidiā veniat de fideicommisso deducenda iuxta ea que tradunꝛ in.c.Rayn.⁊ in.c.Raynaldus. de testa. Quātum vero ad scōm dubiū an stante dicto iuramento ⁊ renūciatiōe facta legibus de insinuatiōe loquentibus valeat dicta donatio ēt vltra qngentos aureos:teneo veram eē cōclusionē.d.cōsultoris copiose ⁊ recte cōcludētis ꝙ sic:⁊ ita sepenumero cōsului.⁊ tūc ēt ita cōsuluerūt quāplurimi excellentissimi iuriscōsulti sequētes opinionē Jo.an.in addi.spec. in ti.de instro edit.§.porro.in vltima additione.⁊ Fed.de se. in ꝯsi.cclxxxj.inci.casus talis est.Statuto caneꝛ ꝙ si dōatiōes. ⁊ Bal.in.c.cū cōtingat in.viij.col.de iureiur.⁊ Jo.de imo.plene ibidē in.x.mēbro circa antepe.cartā:⁊ dñs Abba.siculus in preallegato.c.cū cōtingat.circa.xxj.col.et.Ang.in consi.xcij.in cip.cum lis ⁊c.in pe.col.illus cōsilij;lʒ q̄nq̄ in alijs consilijs variauerit ⁊ p̄ncipaliꝛ fundant se p̄fati docto.p id qd hr in auť.sacra.C.si aduer.vendit.⁊ in.d.c.cū cōtingat.⁊ in.c.quēadmodū eo.ti.⁊ in.c.q̄uis de pac.in vj.⁊ in.c.lʒ mulieres.de iureiu.lib. vj.Nam qñ iuramētum pōt sine interitu salutis eterne seruari seu nō est ꝫ bonos mores quoꝝ trāsgressio inducat peccatum seruari dꝫ vt pꝫ in locis p alle.⁊ idē vř tenere Jo.fa.in.§.⁊ cum retro.insti.de donatiōibus.Et q̄uis nōnulli tenuerūt ꝯriū p aliquas rōnes satis fragiles:nō est ab ista opiniōe discedēdum que a patrib⁹ ⁊ summis canonū p̄fessoribus p vigētes rōnes approbata est.Et ad allegata i ꝯriū r̄ndēt p̄fati doc.⁊ seriatim ⁊ specifice Jo.de imo.in.d.c.cū contingat.⁊ breuitatis causa non refero:cū ēt sit opinio relata p dñm consultoreꝫ ita ēt vidi al's consiliū excellētissimi doctoꝝ ⁊ p̄ceptoꝝ dñi mei Joā.de ana.quōdā archidyaconi bonoñ.Et incipit consilium in noie sancte trinitatis visis ⁊ pōderatis bis q̄ in dicta scripta donationis ⁊c.Et in.d.ꝯsi.refert ꝙ ita al's vidit ꝯsultū elegāter per quēdā dñꝫ Pacē de agla q dicebat qd lʒ Bart.in.d.l.si qs pro eo.ff.de fideiuſ.specifice nō decidat p ista pte istam.q.tñ ex his q̄ ibi dicit hoc colligiꝛ ⁊ do.Pe.de pu.ita ꝯsulūerat ⁊ dicit p̄fatus do.archidiaconus in illo suo ꝯsilio ꝙ oēs fere doctores bonoñiēses se subscripse in ꝯsio dicti dñi Pacis ⁊ p̄cipue dñs Jo. de imo.⁊ do.Florianus.de bonc.ñ.⁊.d.consi.d.Archidyaconi se subcripserūt celeberrimi doctores domin⁹ Angelus de are. ⁊ do.Jaco.de zochis de ferraria tūc Padue ordinarie legēs iura canonum.⁊ dictū iuramentum astringit quo ad obseruantiam ⁊ firmitatē ꝯctus nedū iurantē sed ⁊ ēt eius heredem vt 1
l.cū quis decedēs.§.codicillis.⁊ ibi Bar.ff.de leg.iij.⁊ in auť. de iureiur.a maiore p̄esti.§.j.⁊ no.gl.fi.in.c.q̄uis de pac.in. vj.⁊ Jo.an.in.c.fi.de sepul.⁊ in.c.fi.de foro cōpe.i.vj.in nouella.Et Fede.de sen.in cōsi.cclxxj.⁊ Bal.in.l.fi.in auťpe.col.C. de pac.⁊ in.d.auť.sacra in fi.⁊ Ang.in.l.qui supstitis.ff.de acq here.⁊ canoniste in capitulo veritatis de iureiur.cum suis cōcordantijs ⁊c.Alex.de imola.

Casus anno dñi.Mcccclxxix.Nobilis vir Nannes domini Angeli de scottis de senis suuꝫ solenne condidit testm̄ in quo post multa legata facit institutiones ⁊ substitutiones filioꝝ ⁊ descēdētiuꝫ sub infrascripto verboꝝ tenore.Ma in tutti altri suoi beni mobili ⁊ imobili ragioni ⁊ actioni in qualūq̄ luogo fosseno o serāno o si trouasseno o si trouarāno o trouare si poterāno fa suoi vniuersali hrdi nocto ⁊ Jacomo ꝓposano due soy figlioli maschi p equali pti chosi luno come laltro.⁊ loro insieme substituisse luno a laltro. Ancho se auenisse che Nocto suo figliolo ⁊ herede del dicto testatore morisse ināci Jacomo figliolo ⁊ herede de esso testatore qñ se fosse senza figlioli legitimi ⁊ naturali vuole sia hrde sopr auiuente ⁊ cosi se Jacomo suo figliolo del dicto testōre in qualūq̄ tēpo si fuisse senza figlioli legitimi ⁊ naturali vuole sia herede el sopr auiuente ⁊ cosi substituisse herede luno a laltro p fideicōmisso ⁊ per ogni via ragioni ⁊ mō p liquali meglio si puo. Et in caso iditti Nocto et Jacomo moresseno senza figlioli legitimi ⁊ naturali si faccia il monasterio ⁊ obseruisi in tutto sub e capli disponēti dil monasterio p̄dicto ⁊ el gouerno desso edoue remanesse figlioli de vno o piu maschio o femina succeda ne ditti beni come editti disopra ⁊ luno succeda a laltro.⁊ i caso che iditti figlioli di Nocto ⁊ di Jacomo nō hauesseno figlioli legitimi allora si facia il monasterio come de capli ⁊ cōditioni p̄dicte semp rimanendo ferme le institutioni ⁊ substōni de diti nepoti del testatore come dicto e.ancho se auenisse che amēdui edicti suoi figlioli maschi ⁊ sue redde morisseno qñ si fusse senza figlioli legitimi ⁊ naturali allore vuole ⁊ lassa el dicto testōre che li vsufructi de tuti sue possessione case ⁊ di tuti altri denari ⁊ cose in qualūq̄ luogo stāte sieno ⁊ eē se intendino di madonna Giouāna sua moglie p̄dicta con cōditioni modificationi ⁊ incharchi infrascripti cioe che della quarta pte di fructi de le predicte possessioni beni ⁊ case sue sia tesse debano della dicta madōna Giouāna ⁊ de le altre tre parte la dicta Joāna deba a cōciare edificare ⁊ fare construire vno monasterio del qual si fa di soto mētione,nel vocabulo ⁊ de quella forma de quali a essa madōna Giouāna ⁊ ali altri fideli cōmissarij instituti parra doue fuore de la cita di siena o almeno fuori del contado di siena el dicto monasterio edificare non si possa .Et questo sia facto ⁊ vole si factia cosi el ditto testōre p lanima sua ⁊ per lanima di miser Angelo gia suo padre ⁊ per lanima di madōna Helena gia sua madre ⁊ p lanima di Mariano nocto aguolo gia suoi fratelli carnali.Ma se dicta madōna Giouāna nō viuesse tuto il tempo del quale emendui in suoi figlioli fusseno passati de questa vita come di sopra proximamēte dicto e o vero essa nō viuisse el dicto lassato p lo dicto testatore facto nel dito vsufructo nel quale proximamēte di supra e dicto rifutasse o vero acceptasse ⁊ poi qñ si fusse morire allora ⁊ i quello caso ⁊ cosi il dicto vsufructo del quale primamēte di sopra dicto sia di madōna Francescha figliola del dicto testatore tutto el tempo de la dicta madonna Francescha cō quello modo forma ⁊ cōditioni ⁊ incharchi di sopra posti nel legato primamēte di sopra facto alla dicta madōna Giouanna del dicto vsufructo lequale cose per specificare ⁊ post nel p̄sente legato p lui facta ala dicta madonna Francescha del dicto vsufructo siano ⁊ essere debano ⁊ se la dicta madōna Giouāna ⁊ madōna Francescha nō stante o vocāti o vero morēte allora vole el dicto testatore esse tute le sue possessioni ⁊ cosi bene sieno ⁊ essere sintēdano dil monasterio infrascripto del quale di sotto primamēte si fa mētiōe.Ancho vole ⁊ lassa el dicto

⁊ lassa el dicto testatore che in caso che tuti e suoi figlioli maschi suoi hr̃di morissero senza figlioli legitimi naturali come di sopra e ditto ⁊ nõ fussero o vero vocassero le dicte madonne Giouãna ⁊ madõna Frãcescha allora gli infrascripti suoi fideli commissarij del dicto testatore debba essere constructo et edificato o vero cominciato come di sopra dicto e ne la edificatione di questo sotto habito circa ⁊ iurisditione de fratri minori cioe de sancto Francisco nel quale monasterio al meno si pongano ⁊ cõstituischano dodici monache e piu se le renditi ⁊ beni de le possessiõi predicte bastasse dequali monache la electione ⁊ nominatiõe sia facta ⁊ essere sintẽda p li ifrascripti suoi fideli cõmissarij cinque millia lire di denari senesi de beni suoi ma lanãzo di tutta sua heredita vno le che sia ⁊ essere sintenda per le dote desso monasterio ⁊ altre cose necessarie per le monache ⁊ loro seruizi si veramente che niuna consorta del ditto testatore o parẽte delle ditte cõsorte possimo essere messe ne acceptate nel monasterio predicto. ¶ Moritur deinde dictus Mãnes relictis ex se dictis Jacobo ⁊ nocto filijs suis ⁊ heredibus qui paterne hr̃ditati se immiscuerũt. Deinde moritur noctus relictis ex se Ristoro ⁊ Michaelãgeo filijs suis legitimis ⁊ naturalibus ⁊ sibi heredib⁹ vniuersalibus. Postea succedẽte tpe cũ dictus Jacob⁹ filios nõ haberet donauit titulo dõationis inter viuos quasi oĩa bona sua dicto Michaelangelo. Jtẽ in medio dicte donationis dicit dictus donator se donare non obstante aliqua insinuatione: ⁊ in fine dictus donator iurauit dictam donationem obseruare ⁊ ꝯ eam non venire sed ipsam ratã ⁊ firmã tenere nõ obstante insinuatiõe si qua a iure requireret de qua donatione apparet publicũ ⁊ solenne instr̃m cuꝫ promissionibus ⁊ obligationibus penarũ adiectionibus consuetis renũciationibus iuramẽto guarẽtigia ⁊ alijs clausulis cõsuetis. Presupponit eẽ in facto ꝙ dictus Jacob⁹ cepit quãdam dñam Merã in vxorẽ cui dñe Mere vxori sue in dõatiõe facta dicto michaelangelo de q̃ supra donauit frascriptas res qꝫ apposuit pactũ in dicta donatiõe ꝙ michaelangelus teneat ⁊ obligatus sit eo casu ꝙ dicta dña Mera vxor dicti Jacobi superuixerit ⁊ quidẽ Jacobo eã induere seu indui facere pannis vidualibus vcꝫ de clamide ⁊ de tunica semel tm̃. Jtẽ dare ⁊ soluere ⁊ mẽsurare aut dari solui ⁊ mẽsurari facere dicte domine Mere durante tpe sue vite annuatim quolibet anno libras quinquagita monete seneñ. modiũ vnũ grani modiũ vnũ vini vnũ starium olei ⁊ vnũ porcũ: vt viuere possit ⁊ se gubernare cõdecẽter ⁊ ad supra dicta obligat⁹ Michaelangelus durãte tẽpore sue vite tm̃ ⁊ nõ extẽdat se onus pdictuꝫ ad suos heredes aliquo mõ: morit vltimo dict⁹ Jacob⁹ nullis relictis filijs ex se factis qbusdã donationibus post dictã donationẽ de qbusdam rebus suis ⁊ facto testõ in quo post certa legata istituit heredẽ vniuersalẽ dictã dñaꝫ Merã que dña Mera post mortem suam apprehendit ⁊ acceptauit hereditatẽ dicti Jacobi quibus stantibus de pluribus cõtingit dubitari. Primo nunquid Ristorus ⁊ Michaelangelus cẽsean vocati iure fideicõmissi ad bõa dicti Jacobi que olim fuerũt Mãnis vigore testamẽti dicti annis cũ Jacobus mortuus sit sine filijs ⁊ descendentibus ⁊ posito ꝙ sit quã portionẽ consequant. Scdõ nunqd dicta donatio facta a dicto Jacobo dicto Michaelangelo vltra quingentos haureos legales virib⁹ subsistat ex quo nulla fuit facta insinuatio cũ donator nõ obstante insinuatione iurauerit dictaꝫ donationem obseruare ⁊c.

¶ Consilium lxxx.

1 ¶ Filij positi in conditione quando censeantur ex testamento inuitati. et nu. 3.
2 Substitutio si sit facta vltimo moriẽti ex plurib⁹ istitutis an tales videantur inuicem substituti.
4 Glosse opinio nõ est relinquenda in decidendo.
5 Restitutio fideicõmissi qñ fit per filios ex interuallo detrahuntur due quarte.
6 Trebellianica an detrahatur de fideicommisso in piam causam restituendo.
7 Trebellianica an detrahatur quando pia causa secundo est substituta.
8 Donatio excedens summam quingentorum aureorum nõ insinuata an firmetur iuramẽto.
9 Insinuationis solennitati nõ potest renunciari.
10 Juramentum relaxatur qñ fuit interpositum super actu qui odio recipientis viciatur.
11 Juramentum firmat contractum nullum ex causa de presenti non autem quando nullitas resultat ex causa superuenienti de futuro.
12 Jurans seruare contractum non habet beneficium l. ij. C. de rescinden.
13 Exceptioni nõ nu. pec. renũciatur cũ iuramento.
14 Jus canonicum in materia iuramenti etiam in terris imperij seruatur.

In nomine domini nostri Jesu xp̄i de a duobus principaliter queritur. Primum autem pquesitũ est duplex: ideo de quolibet sigillatim discutiendum est ⁊ circa primum .s. an dicti Ristorus ⁊ Michaelangel⁹ censeant vocati iure fideicommissi ad bona dicti testatoris deuoluta ad dictum Jacobum qui decessit sine liberis: videtur posse responderi quod non censeãtur vocati ad dicta bona: nam substõ de qua in puncto habet plura capita. Primo substituit inuicem Jacobum ⁊ Noctum filios institutos que substitutio si dicti erant puberes fuit vulgaris reciproca seu breuiloqua. l. iaꝫ hoc iure. ⁊ l. lucius. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ l. hereditatem. C. eo. ti. secundo specifice substituit vnum alteri si predecesserit alter eorũ sine liberis: ⁊ ista fuit reciproca cõpendiosa fideicommissaria vt differat a prima ⁊ neutra sit superflua ⁊ vt designant illa verba per fideicommissum posita in. ij. capite substõnis licet precedentia verba sia rede ⁊ sequentia ⁊ per omne via ragione ⁊c. aliud innuant sed non refert maxime ad ppositum nostrum quia iste casus nõ euenit ⁊ quo ad ista duo capita substõ euanuit. Subditur tertium capitulũ substõnis in quo substituitur monasterium hoc est disponitur quod fiat monasterium sub cõditione si decesserint sine liberis dicti Jacobi ⁊ Noctus heredes instituti. Quando autem pluribus institutis substituitur tertius sub conditione si instituti decesserint. si vnus decesserit superstite altero substitutus admittitur in portione illius prout est expressum in. l. lucius. §. gayo. ff. ad treb. Jlla enim pluralitas resoluit in singularitates vt ibi put alias in. l. falsa. §. fi. cum multis concordantijs per glos. adductis. ff. de condi. ⁊ demõ. Substõ itaqꝫ dicti monasterij vr̃ verificari casu quo alter decesserit sine filijs hoc est quo ad portionez ipsius sine liberis decedẽtis. Subdit quartũ caput substõnis super quo vertit pñs disceptatio: ⁊ verba dicti quarti capitis sunt formalia istavcꝫ. ¶ E doue remanesse figlioli di luno o piu maschi o femine succedano ne dicti beni come dicto e ditto pre e luno succeda a laltro. Per ista autem verba que satis sonant pro dictis nepotibus ptendũt se vocatos dicti nepotes. sed videtur quod dicta verba nõ vocent eos ad bona dicti Jacobi. nam disponunt quod si filij vnius supersunt illi succedãt in dictis bonis prout supra dictum est. supra autem non est dictum nec expresse nec tacite quod filij nocti succedant in bonis delatis Jacobo vel econtra filij Jacobi succedant in bonis delatis Nocto sed bene videtur quodammodo tacite dictum qd succedant filij Jacobi in bonis delatis Jacobo ⁊ filij Nocti in bonis delatis Nocto, naꝫ ex quo substituit Jacobũ Nocto sub conditiõe si noctus decederet sine filijs tacite videt voluisse ꝙ si decederet cuꝫ filius filij succedant. l. luci⁹ in fi. ff. de here. isti.
1 l. titia seyo xxeram. §. seya. de leg. ij. adeo quod † multi tenent quod filij positi in conditione censeantur ex testamento inuitati. Pontanus in. l. si cum dotem in prin. ff. sol. ma. dicit hoc esse verissimum ⁊ adducit vltra predicta. l. j. C. de pac. ⁊ in simi li. l. fideicom. §. hec verba de leg. iij. Hanc etiam partez tenuit Oldra. in. l. j. C. de condi. inser. ⁊ etiam Bal. ibi in lec. antiqua per pulchras rationes vt refert Pau. de cast. in. l. filiusfa. §. cũ quis. ff. de leg. ij. dicens quod hec opinio semper sibi multum placuit de iure adeo quod si habuisset contestem pro ea parte consuluisset: sed quia illa lec. Bal. cõiter nõ hr̃ nõ fuit ausus cõsulere. Tamen Saly. in. d. l. j. C. de condi. insertis. hanc partez expresse tenuit si liberi positi in conditiõe sunt de liberis testatoris prout in casu nostro quod reperio allegatum fuisse tenuisse Pe. de anch. in consi. lxxiiij. incipiente cõtra Philippũ ⁊ Bal. in consilio incipiente Petrus heredeꝫ. ⁊ vidi alio anno consultum per clarissimũ doctorem dominum Marianũ Socinum qui dicebat id pluries cõsuluisse: ⁊ quod pluries id consuluerunt. d. Ant. de prato veteri ⁊ plurimi Bononienses. ⁊ dñs Pau. de ca. ⁊ dñs Raph. Fulg. ⁊ dñs Ant. de Rosellis. ⁊ plures alij quos nominabit. Retenta hac opinione illa verba: come dicto e ni sopra: videnk verificari in dicta dispositione resultante in. ij. capite substitutionis vbi filij sunt positi in cõditione ⁊ cẽsent inuitati ad portionem deuolutam ad eorum patrem: ⁊ s̃m hoc vr̃ sensus dictoꝝ verborũ huius quã capimus ꝙ si remanerẽt filij vnius illi succedant in dictis bonis delatis eorum patri ⁊ ipsi in dictis bonis inuicem succedant. Nõ aũt intelligat ꝙ filij Nocti succedãt in portiõe delata dicto Jacoba vel eꝯ filij Jacobi succedant in portiõe deuoluta ad ipsum noctũ. Qd vr̃ etiã ex alio psuaderi qꝫ si p dicta verba filij censerentur inuitati ad oĩa bona sequeret ex vi verboꝝ qd si alter ipsoruꝫ decederet cũ filijs illi filij succederẽt i totũ siue superesset alter filius substitutus siue predecessisset: qd vr̃ inconueniẽs ⁊ cõtra mentẽ testatoris q ipsos filios magis dilexit ꝙ̃ nepotes. vt pꝫ ex pcedentib⁹ particulis testi. Alia autẽ sequentia capita substitutionũ nõ inuitãt dictos filios filioꝝ sed duntaxat monasteriũ ⁊ dñam Joanã ⁊ dñam Franciscam. Ex qbus videtur

a ¶ Hoc cõsilium fuit dñi Jo. baptiste caccia lupi de sancto seuerino.

resultare qđ dicti filij dicti Nocti ex nullo capite substitutiõis
inuitẽtur. ¶ His tñ nõ obstãtibus in contrariũ est prout arbi
troꝛ indubitata veritas. Nã dicti filij Nocti iuitant̃ per verba
dicti quarti capitis substitutiõis supra interlineata que verifi
cantur in hoc casu qꝛ in casu nostro remãserunt filij: ex vno er
go debent succedere in dictis bonis testatoris prout sonant ex
presse verba dicte substitutionis cũ dicat in dictis bonis ⁊ nõ
in parte bonoꝛũ sunt intelligenda de oĩbus bonis. Nam inde
finita equipollet vl'i. l. si pluribus. de lega. ij. ⁊ qꝛ circa de ꝑuile.
⁊ in canoñ. Si romanoꝝ. xix. dist. Supra enim fecerat mentio
nem de oĩbus bonis suis dicendo: in tutti altri suoi beni mobi
li ⁊c. Cum ergo in dicta substitutione dicat ꝙ succedant in di
ctis bonis intelligendum est in oĩbus bonis cum de oĩbus bo
nis dixerit in instõne idẽ. nanqȝ censet̃ cõtineri in termino re
ferente qđ continet̃ in termino ad quẽ fit relatio. l. si ita scripse
ro. ff. de cõdi. ⁊ demon. ⁊ in aut. de filijs ante infra dotalia na
tis circa mediũ ⁊ in. l. asse toto. ff. de here. insti. Cum ergo dicti
filij Nocti superstites habeãt succedere in oĩbus bõis ex ꝓpria
significatione dictoꝛũ verboꝝ a qbus non est recedendum. l. nõ
aliter de leg. iij. ⁊. l. j. §. si is qui nauẽ. ff. de excitatoria. ergo sunt
inuitati ẽt ad bona dicti olim testatoris deuoluta ad dictũ Ja
cobumqđ maxime videt̃ dicendũ ex eo qꝛ talis vr̃ fuisse mens
testatoris ꝓut deprehendi põt ex serie dicti testamenti ĩ quo te
stator multũ distincte ꝓuidit in oẽm casum qui poterat verisi
militer euenire ⁊ ad oẽs alios casus ꝯtingibiles adaptant̃ sub
stitutiones facte in dicto testõ adeo ꝙ nõ est verisimile qđ testa
tor istum casum omiserit. Ideo est verisimile ꝙ sub isto capite
⁊ sub dictis verbis interlineatis dicti filij superstites inuitent̃
in oĩbus bonis al's bona dicti Jacobi non essent subiecta resti
tutioni in vita dictoꝝ filioꝝ Nocti: ⁊ tamẽ post mortẽ ipsoꝝ fi
lioꝛuȝ Nocti si decederent sine filijs essent subiecta restitutioni
per vltimũ capitulũ substõnis in quo expsse disponit̃ ꝙ si filij
Nocti ⁊ Jacobi decederent sine filijs vel dicti Noctus ⁊ Jaco
bus si sine filijs decederent: ita ꝙ si eueniret casus ꝙ dicti No
ctus ⁊ Jacobus decessissent: ⁊ nulli supessent descendentes sub
stituit in vsufructu dictam dñam Joannam ⁊ successiue domi
nam Frãciscam cũ onere faciendi monasteriũ ex pte ipsoꝝ fru
ctuũ: ⁊ dictũ monasteriũ cõstruendũ substituit in ꝓprietate di
ctoꝝ bonoꝝ ita ꝙ nulli dubiũ ꝙ eueniẽte casu ꝙ dicti filij No
cti decederẽt sine filijs bona deuoluta ad dictũ Jacobum ex di
cto testõ venirẽt restituẽda dicto monasterio cõstruẽdo: ⁊ quo
ad vsumfructũ dictis duabus si extarẽt, cõstat aũt ex serie testi
ꝙ filij dicti Nocti fuerũt a testõre magis dilecti ꝙ̃ dicte dñe et
quã dictũ mõasteriũ qđ etiã suadet naturalis ratio ⁊ votuȝ er
ga descẽdentes iuxta. l. cũ acutissimi. C. de fideicom. cũ concor
dãtijs ⁊. l. scripto. ff. vñ liberi. ⁊. l. cũ rõ in prin. ff. de bo. damna
torum. iõ ꝓut post mortẽ filioꝝ voluit dicta bona deuoluta ad
Jacobũ deuolui ad dictas dñas ⁊ ad dictũ monasteriũ ita ⁊ ve
risimiliter voluit ꝙ in vita filioꝛuȝ dicta bona deuoluerent̃ ad
filios dicti Nocti: ⁊ iõ cũ cõcurrant in idẽ verisimilis mens te
statoris ⁊ naturalis rõ ⁊ vis verboꝛũ testi vr̃ oĩno cõcludendũ
inherendo verbis ⁊ menti testatoris ꝙ dicti filij supstites cen
seant̃ ex testõ inuitati. pro quo ẽt adduci põt qꝛ monasteriũ et
dicte dñe singula singulis referẽdo fuerunt substitute sub cõdi
tione si ambo dicti filij instituti decederent sine liberis aut eoꝝ
filij decesserint sine filijs vt recte intuenti voluerũt verba dicti
testamẽti: ibi ⁊ in caso che dicti nocto ⁊ Jacobo morisse senza
figlioli ⁊c. ⁊ ibi Ancho si auenisse che amẽdui i dicti suoi figlio
li maschi ⁊ sue herede morisseno qñ se fusse senza figlioli legiti
mi ⁊ naturali allora vole ⁊ lassa el dicto testatore ⁊c. vnde per
predicta verba ⁊ sequentia simul iuncta constat dictas dñas ⁊
dictũ monasteriũ esse inuitatũ: demũ post mortẽ oĩum qđ etiaȝ
apparet qꝛ dicte dñe ⁊ dictũ monasteriũ substituunt̃ in oĩbus
bonis vt pȝ ibi dũ dicit̃: che li vsufructi di tutti sue possessioni
case ⁊ de tutti altri dinari ⁊ cose ⁊c. ⁊ ibi ma lauanzo di tutta
sua heredita vole che sia ⁊ essere se intenda per le dote de esso
monasterio ⁊c. Non enim possent venire ad vniuersam heredi
tatem nisi post mortẽ oĩum attento ꝙ eoꝛũ substõ post morteȝ
fuit collata ⁊ nõ in vita attento maxime ꝙ persona que super
esset: esset magis dilecta a testatore ꝙ̃ substituti. Nam testator
pretulit dictis dñabus ⁊ mõasterio ipsos filios institutos ⁊ eo
rum filios cũ p̃dictos substituerit post mortẽ ipsoꝛũ filioꝛũ ⁊ si
ipsi decesserint sine filijs ⁊ nõ aliter: vñ pȝ ꝙ p̃tulit ipsos insti
tutos ⁊ filios in cõditione positos ꝓut est exp̃ssum in simili in
d. l. lucius. de here. insti. Et qñ in hmõi substõnibus supest pso
na que ex verisimili mente defuncti est magis dilecta ꝙ̃ psona
substituta: tunc substitutus non admittit̃ al's admittit̃ lȝ ṽba
patiant̃ aliquã violentiã vt ꝓbat̃ in. l. heredes mei sibi. §. cũ ita.
ff. ad trebel. ⁊ in. l. pe. C. de impuber. pront tradunt doc. cõiter
oẽs i dictis iuribus. Hoc ergo tanꝙ̃ claro p̃supposito ꝙ dicta
substõ demũ vẽdicet sibi locũ post mortẽ oĩum videt̃ ꝙ substõ
fuerit facta vltimo morienti per. l. qui duos. ff. de vulg. ⁊ pup.

⁊. l. pe. cum ibi notatis. C. eo. ti. Et ꝑ Bar. in. l. si pater impube
rum. ff. eo. ti. Et ibi per Pau. de ca. qđ ⁊ sumit̃ ex dictis doc. in
d. l. pe. qñ substitutio vltimo morienti est facta in tota heredi
tate seu in oĩbus bonis censent̃ instituti inuicem substituti qꝛ
vltimo moriẽs nõ posset totã hereditatẽ restituere quin alioꝛũ
portionẽ accipet ꝓut volũt Dy. Bar. Bal. Jmol. ⁊ Moder.
in. d. l. titia. §. seya ar. illius tex. Qđ ⁊ volunt Bar. bal. Jmo. ⁊
Pau. de cast. in. l. vel in singulis de vulga. ⁊ pupil. Et Bal. et
Jmo. in. d. l. si pater impuberis eo. ti. ⁊ Ange. in. d. l. pe. C. de ĩ
2 pube. Ideo de primo ad vltimũ concludendo restare vr̃ ꝙ † di
cti filij ⁊ eorum filij sint inuicem tacite substituti: quia non pos
set al's vltimo moriens restituere totaȝ hereditatẽ. Hoc tñ me
dium lȝ videat̃ prima facie cõcludere tñ nõ reputo ipsuȝ adeo
tutũ ꝓut alia media. Nam lȝ p̃dicta ꝓcedant in substõne fidei
cõmissaria facta vltimo morienti ⁊ lȝ in substõne directa facta
duobus impuberibus si ambo decesserint in pupillari etate
de extraneo substitutio censeat̃ in effectu facta vltimo morien
ti per. d. l. q duos ⁊ supra adducta. Tñ nõ idem vr̃ in substõne
fideicõmissaria facta post mortẽ plurium lȝ verificet̃ duntaxat
post mortẽ oĩum qꝛ id nõ reperio iure cautũ: ⁊ verboꝛuȝ signifi
catio aliud suadet a qua minime est recedendũ cũ nõ cõstet de
mente per. d. l. nõ aliter. ⁊. d. §. si is qui nauẽ. ⁊. l. labeo. §. idem
tubero. ff. de suppel. lega. Nec est eadẽ rõ in substitutione fidei
cõmissaria que est indirecta. Nam directa substitutio pupilla
ris aduersatur successioni ab intestato. Nam pupillus dicit̃ ea
mediante decedere testatus largo sumpto vocabulo per. l. pr̃is
⁊ filij. ff. de vul. ⁊ pupil. ⁊. l. ij. quasi ꝑ totã e. ti. Et ideo qñ testõr
substituit extraneũ pupillariter post eoꝝ mortẽ censeret̃ substi
tuisse vtriqȝ ⁊ non censeret̃ reseruasse inter eos ius succedendi
ab intestato ꝓut reseruasse videtur per ea que habentur in. d.
l. q duos. ⁊ in. d. l. penul. ⁊ in. d. l. vel singulis. nam si speraretur
extra locũ substõni pupillari ⁊ sic successioni ex testamẽto cessa
ret interiȝ successio ab intestato per. l. anteꝙ̃. C. cõia de succes.
⁊. l. ꝙ̃diu. C. qui admitti. ⁊. l. ꝙ̃diu la. ij. ff. de acqui. here. Ideo
ne iterim p̃dilectus a testatore impediatur succedere fratri ab
intestato ꝯ mẽtem testatoris iurislator interpretat̃ substitutio
neȝ factã vltimo morienti. sed substitutio fideicõmissaria non
aduersat̃ successiõi ab intestato. l. coheredi. §. cũ filie. ff. de vul. ⁊
pupil. Et dato ꝙ non censeat̃ substitutio facta vltimo moriẽti
sed ambobus post mortem oĩum non impedit̃ superstes succe
dere interim p̃defuncto. Nec si interim succedit impediet̃ sub
stitutus post mortẽ vltimi morientis hr̃e totũ vcȝ partẽ vltimi
morientis tanꝙ̃ substitutus ipsi vltimo morienti ⁊ partẽ p̃de
cedẽtis tanꝙ̃ substitutus eidẽ primo morienti quasi substõ sit
facta primo decedẽti sub duplici cõditiõe ꝓut al's dicit Bar.
in. l. centurio. ff. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ Bal. in. l. precibus. C. de im
pub. in substitutione cõpendiosa facta sub conditione si filius
institutus ⁊ eius liberi decesserint sine liberis. Nam filij ipsius
filij instituti non censent̃ substituti filio instituto nec rogati de
restituendo lȝ substitutio sit collata post eoꝝ morteȝ: sed filius
institutus censet̃ rogatus de restituendo post mortẽ suã ⁊ post
morteȝ filioꝛũ ita ꝙ heredes ipsius filij tenebunt̃ ex psona filij
instituti ⁊ non ex psona suoꝛũ filioꝝ prout volunt Bar. ⁊ bal.
in locis p̃allegatis. ⁊ tangit etiã Bar. lȝ non se firmet in. l. sed
⁊ si sic. ff. de le. ij. Et ita legẽdo tenui latius ꝓsequendo in. d. l.
precibus in fi. glo. magne ⁊ adduxi ad hoc ꝓpositum in. d. l.
pe. C. de impu. ꝯ. notata per Jmo. in. d. §. cuȝ ita circa fi. Quic
quid aũt sit de hoc vltimo fundamento tñ puto ex alijs. s̃. ad
ductis intrepide concludẽdũ ꝙ filij dicti Nocti admittant̃ ad
portioneȝ dicti Jacobi tanꝙ̃ ipsi Jacobo substituti nõ obstan
tibus adductis in ꝯriũ que in vero non obstant. Nõ eñ obstãt
illa ṽba posita in dicto. iiij. capite substõnis come dicto e diso
pra supra in ꝯrium ponderata qꝛ non sunt intelligenda prout
supra in ꝯriũ deduxi: sed sunt intelligenda ꝙ succedant in di
ctis bonis prout supra dictũ est hoc est per fideicommissum ⁊
omni via iure ⁊ modo quibus melius fieri põt prout supra di
ctum fuerat in prima substitutione. Nõ aũt possunt dicta ver
ba referri prout. s̃. in ꝯrium adducebã. s. ad illam dispositionẽ
3 resultantẽ ex eo † qꝛ filij sunt positi in cõditione. Tñ qꝛ illa opi
nio ꝙ filij post in conditione censeantur inuitati ex testõ non
est tuta. Nam glo. cõtrarium voluit in. d. l. lucius. ⁊ ibi Jac. de
arena Ray. Cy. Bar. Franciscus tigrini ⁊ Nic. de Nea Bar.
Ang. Raph. cuma. Frã. de Albergo. de are ⁊ Jmo. ⁊ Bar. in
l. cẽturio. de vul. ⁊ pup. ⁊ Jo. an. in addi. Spec. in tit. de testa
mentis. §. j. ver. huic qõni. ⁊ Oldra. in consilio suo qđ incipit
thema est ⁊ Jmol. Pau. de cast. ⁊ põtanus in. l. ex facto. §. ex
facto ad treb. ⁊ Raph. cu. ⁊ Jmo. in. l. filiussa. §. cũ quis. qđ te
nuit Bal. post Jo. an. in. l. eã quã. C. de fideicõmissis. in lectu
ra antiqua. xix. colũ. Et in. l. cũctos populos de sum. tri. xij.
col. v̇. venio ad scõm. et. l. si emãcipati. viij. oppositione. C. de
colla. ⁊ in. l. cũ acutissimi. C. de fideicõ. ⁊ in. l. pr̃ de vul. ⁊ pu. ⁊
in. l. scitis. C. de bo. que libe. ⁊ in. l. j. C. de condi. inser. in lectura
noua.

antiqua.xix.colum.et in.l.cunctos populos de sum.tri.xij.col. ver.venio ad secundum.et. l.si emãcipati.viij.oppositiõe.C.de colla.ꝛ in .l.cũ acutissimi .C.de fideicõ.ꝛ in.l.pr̃ de vul. ꝛ pu.ꝛ in.l.scitis.C.de bo. que libe.ꝛ in.l.j. C.de cõdi .inser . in lectura noua.ꝛ in cõsilio suo qḋ incipit sup primo quesito sic rñdeo vez de iure cõi.ꝛ in ꝯsilio incipiẽte:dubitaṫ quos gradus.ꝛ Pe.de anch.in.c.si pr̃.ṗ.notabili.de testis li.vj.ꝛ in.c.in pñtia.de pro ba.ver.decimo q̃ro ꝛ in.c.lz de voto.ꝛ dṙ idẽ consuluisse cõsilio cccc.xxvij.incipiente qḋ.s.cõsultũ est ꝛ in cõsilio .cxx .incipiente pro vberiori decisione ꝛ in cõsilio.cxxxvij .incipi .principaliter ponderãdũ ꝛ Rapha.ful.in.l .generalr.§.cuȝ aũt. C.de insti .ꝛ substi.sub cõdi.fac.dicens ꝙ ita retentũ fuit in quodã cõsilio subscripto ab oĩbus preclaris doctoribus Italie a.xiiij. annis citra noiando in spẽ Saly. Pe.de anc.ꝛ zabarellum ex quibus vṙ aperta fronte cõcludendũ hanc esse cõem sñiam put cõem dicit esse Jmo.in.d.lucius.ꝛ Pau.de cast.in .d.l.cum acutissi

4 mi. Et† qꝛ in decisiuis non solemus recedere ab opinione [a] gl.

a iurta gl .no.p Ja.bu.in.l.j.C.qui.p sua iurisditio .ꝛ multomi nus a cõi opinione iuxta glo.in.l.oĩs diffinitio.ff. de regu.iur. ꝛ bal.in.l.ṗcibus.C.de impuber.ꝛ doc.in.c.neinnitaris de con stitu.ꝛ in multis locis ista ps est in decisiuis tenẽda ꝛ ƀm eam nõ possumus dicere ꝙ illa vba:come dicto e disopra referanṫ ad substõnem cõprehensam.s.sub illis verbis si decesserit sine filijs . quin insup idẽ dicendũ est ẽt retẽta altera opiniõe ꝯria: qꝛ dato ꝙ filij positi sub ꝯditione censeantur substituti:tñ illa substitutio nõ resultat ex virtute verborũ sed tacite ex verisimi li seu cõiectурata mente defuncti:vñ cuȝ nõ veniat ex verbis q̃ sonant in cõditionẽ nõ in dispõnem nõ põt dici esse dictũ ꝛ ꝓ ꝑterea non verificanṫ illa vba come dicto e disopra. ¶ Nec ẽt obstat qḋ.ṗ.loco in ꝯrium dicebaṫ ꝙ si filij censerenṫ iuitati ad oĩa bona sequereṫ ex vi verboꝝ ꝙ si alter ipsorum decesserit cũ filijs illi filij succederent in totũ:siue supesset alter filius substi tutus:siue qḋ nõ dicebaṫ esse incõueniens ꝛ ꝯ mentem testõris. Nam rñdeṫ ꝙ verũ esset ꝙ si illõ sequereṫ esset ꝯ mentem testa toris.ꝛ hoc esset inconueniens :vnde negatur illa ꝯñtia qꝛ illa verba ꝛ doue remanesse figlioli ꝛc .determinanṫ ꝑilla verba ꝑ cedentia.ꝛ in caso che dicto Nocto ꝛ Jacomo moressero ꝛc. nam clausula in prin.posita referṫ ad oĩa sequentia ad que cõ mode referri põt.l.si qs ex argẽtarijs.§.si initiũ tabularũ.ff.de edẽ.ꝛ.l.iij.§.si filius.de lib.ꝛ posthu.vñ sensus ꝙ illud quartũ capitulũ dicte substitutionis comprehensum in illo versicu.do ue remanesse intelliganṫ in casu in quo ambo decesserit:ꝛita in telligendo cessat dictum inconueniens ꝛ satisfit verbis ꝛ mẽti testatoris pro quo facit qꝛ natura copule ꝛ:est repetere ꝑceden tium qualitates.l.seya.§.gayo.ff.de fun.instru.ꝛ hec circa pri mum dubium sufficiant. ¶ Deueniendo aũt ad scõm ꝛ sic que portio veniat restituenda vigore dicti primi fideicõmissi .pri mo clare cõcludendũ est ꝙ per heredẽ dicti Jacobi dṙ detrahi ꝛ detineri legitima que non recepit onus fideicommissi.l. q̃m in prioribus.C.de inoffi.testamẽ.que legitima olim erat quar ta bonoꝝ:ꝛ sic deductis debitis ẽt deduciṫ funeris impensa.l. papinianus.§.iiij.ff.de inoffi.testa.ꝛ.l.cũ queritur.C.eo.ti.ho die est tertia pars auẽ.nouissima.C.eo.ti.ꝛsic ante omnia dedu cetur tertia ps dicte portiõis dicti Jacobi ꝛ hoc clari⁹. ¶ Po

5 test autem dubitari de trebellianica vtrum sit detrahenda† nã quãdo restitutio fideicommissi habet fieri ex interuallo detra huntur per filios due quarte prius legitima ꝛ de residuo quar ta trebellianica per text.in.c.Raynutius.ꝛin.c.Raynald⁹. de testamentis.ꝛ in.c.si pater eo.ti.in.vj.per quos tex.doct .ꝛ legi ste ꝛ Canoñ.firmant communiter hãc opinionem licet iter glo satores fuerint opiniones de quibus per glo .ꝛ doc.in.l. ꝙꝙ. C.ad .l.falci.ꝛ in.l.filium quem habentem.C.fami.her.ea.ff.ad l.in ratione.§.quod vulgo.ꝛ in capitulis preallegatis.ꝛhoc in dubio est in decisiuis tenẽdum quicqd dicendum fuisset de ri gore iuris ciuilis.tamẽ dubiũ facit in hac consultatione quia restitutio est vltimo loco faciẽda pie cause ꝛ de relictis ad pias causas nõ detrahitur aliqua falcidia.vt in aut .sĩr .C.ad.l. fal. ꝛ in auẽ.de eccle.ti.§.si aũt heres ibi omni falcidia vacãte. ꝛ in l.si qs ad declinandam.C.de epis.ꝛ cle. ibi nulla falcidia nec in hac pte itercedẽte ꝛ qꝛ trebellianica defalcat ideo large loquẽ

6 do põt dici falcidia put voluit Azo in summa in ti.de here.ꝛ fal. ꝛtangit Jo.an.in.d.c.si pr̃ in gl. ꝛideo nõ† cũ oĩs falcidia ꝑ hibeaṫ de relictis ad pias causas ideo ꝑhibeṫ ẽt trebellianica prout maxime ꝑ dictã rõnem ꝛ ꝑ tex.in.l.marcellus.§.qḋ autẽ ff.ad treb.cõcludit Bar.in.d.auẽ.similr.ꝛ in.d.§.qḋ autem. et in cõsilio suo qḋ incipit Bar.in ordine.lxxxv .ƀm ordinẽ q ha betur perusie ꝛ in ꝯsilio incipiẽte viso testõ .dñe Lie in ordine ccij.ꝛ Bal.in.d.l.si qs ad declinãdam.ꝛ Bal.Ange. ꝛ Raph. Ful.in.d.auẽ.sĩr.ꝛ Bal.in cõsilio qḋ incipit in.q. que vertitur inter scholã sancte Marie ꝛ in ꝯsilio incipiẽte ꝑponiṫ ꝙ chri stianus Joã.de fantutijs in.d.c.si pr̃.ꝛ.d.Anto.de but.in. d.c. raynutius.ꝛ idẽ legẽdo tenuit Jo .de lig.put refert.d.Lud.in d.auẽ.sĩr cũ qua opi.vṙ transire Pau.de cast.in.d .l.si quis ad declinandã.ꝛ Spec.in ti.de instru.edi.§.compẽdiose versi.sed cũ deductio dicit ꝑ hac pte fuisse iudicatũ ꝛ est cõis opi.saltez legistarũ ꝛ est benignior ideo est in practica sequẽda arg.l.sunt persone.ff.de religio.ꝛ sum.fune.ꝛ.l.benignius.ff.de legi. put dicit Saly.in.d.auẽ.sĩr.ꝛ Jmo.in.d.§.qḋ aũt.ꝛ.d.Ludo.in cõ silio suo.cxlix.incipiẽte iure ac breui vbi consuluit pro hac pte tanq̃ cõi ꝛ benigniori lz nõ transeat sine dubio maxime de ri gore iuris ꝑ tex.in.d.c.si pater vbi rõne text. a ꝯrio sensu ꝛ ibi hoc firmant per plures rõnes Archi.ꝛ Joã.an.in glo.ꝛ in no uella qḋ ꝛtz ibi zenzelinus vt ibi refert Dñic⁹ qḋ ẽt tenuit Ja. bu.vt refert Saly.in.d.auẽ.similr ƀm quẽ hec opinio est de ri gore iuris verior ꝛ pro hac pte consuluerunt satis tñ per gene rales rõnes Joãnes cald.ꝛ Jo.de lignano ƀm euȝ ꝛ hoc est ve rius de rigore iuris ƀm Jmo.per.d.c. si pater a ꝯrio sensu ꝛ vt cesset legũ correctio ꝛhanc partem latius ꝓsequendo firmat a do.Lud.in.d.auẽ.sĩr colum.xxiiij.in.rl.ṗalitate circa vltimas volũtates rñdentes Saly.Jmo.ꝛ do.Ludo .ad rõnes Barto. ꝛ sequaciũ vt late ꝑ eos qꝛ longũesset recitare presertim cuȝ nõ intendã hanc partem firmare lz satis placeat in puncto iuris.

¶ In decidẽdo: ab opi. gl. nõ recedẽdũ.

¶ Sed retẽta opinione ꝯria que est magis pia dubitanduȝ est qꝛ pia cã non est prima fideicõmissaria .nã pmo loco sunt sub

7 stituti dicti filij Nocti ꝛdictis filijs ꝛsine liberis decesserit ꝛ sub stituta vltimo loco pia cã an aduersus dictos filios sit detrahẽ da trebellianica .nã ꝙ nõ detrahatur vṙ ꝓbari per theoricam Bal.ꝛ Ang.in.l.ania.§.titio.ff.de cõdi.ꝛ demõ.vbi per illum tex.notat Bal.ꝙ idẽ fauor debeṫ medie ꝑsone q debeṫ illi ꝑso ne ad quã deuenit finale cõmodũ ita summãs illũ tex.ex hoc su mens argumentũ ꝙ si ligaṫ mihi ꝛ rogor restituere amore dei ꝙ non solũ fideicõmissum mihi iniunctũ.sed ẽt legatũ mihi fa ctum dṙ esse ad pias cãs .ꝛ ideo dicit do .Ludo.in.d.auẽ .sĩr. vbi supra ꝙ tũc nõ detraheṫ trebellianica retẽta.s.dicta cõi opi niõe ꝑ quo est tex.melior q sit iure ƀm eũ in.l.cũ dotẽ marito. ff.ad.l.fal.ƀm do.Lu.põta.in.d.auẽ.sĩr.col.lxxvij .qui hoc fir mat idẽ Lu.in.d .§.qḋ aũt.vbi dicit se hoc ꝯsuluisse per dictuȝ Bal.pro quo allegauit casum in.d.l.cũ dotẽ .ꝛ idem tz Pau. de ca.in.d.l.cũ dotẽ qḋ ẽ notatũ dignũ si ꝑcedit ꝛ satis ẽet tole rabile ꝛ forte ꝑcederet si pure ꝛ simplr fuisset relictuȝ a pɼio fi deicõmissario put loquunṫ Bal.Pau.de ca. ꝛ do.Lu .vbi su pra ꝛ put ꝯtingit in.d.§.titio vbi viget ẽt alia rõ qꝛ alias fieret fraus legi ꝛ ꝑ idirectũ apta via ipedirenṫ nuptie cui fraudi lex obuiat vt ibi clarius in.l.heres meus.§.si.ff.de condi.ꝛdemõ.ꝛ Bal.in.d.§.titio in mea lectura loquitur arguendo nõ decidẽ do licet Ludo.al's videaṫ allegare eũ ꝛ lz tex.d.l.cum dotẽ ma ritus satis vrgeat tñ nõ minus vrgẽt in ꝯrium iura que ibi gl. adducit pro ꝯrijs scꝫ.l.ij.§.idem querit.ff. de dote preleg. ꝛ.l.j. §.si quis creditori.ff.ad.l.fal.ꝛ solutio quẽ glo.in.d.l.cũ dotez maritus ad dicta ꝯria sed Pau.de cast.ibi põderat ꝙ falcidia detrahiṫ qꝛ mulier ꝑ actionẽ de dote cõsequiṫ id qḋ per falcidiã defalcaṫ.lz in pia cã dicta rõ cessat qꝛ nõ haberet actionem ad repetendũ qḋ ꝑ falcidiã resecaretur falcidia nõ resecat ƀm eũ Bal.aũt in suo ꝯsilio incipiẽte i qõne que vertitur inter scholã sancte Marie in terminis nostris cõsuluit ꝙ trebellianica de trahatur.Testõr enim istituerat filios ꝛ ꝑdecedẽti sine liberis substituit superstitẽ ꝛ si vterqꝫ moriatur sine liberis substituit pauperes ꝯcludit ꝙ eueniẽte casu ꝙ primus decedat sine libe ris superstite altero ꝛ altero postea decedente similiter sine libe ris pia cã nõ hꝫ de portiõe primi nisi dimidiã detractã.l. legi tima ꝛ trebellianica que deuenerũt ad fratrẽ supstitẽ vt heredẽ fratris nõ vt fideicõmissariũ patris testatoris: ideo ei⁹ heres illã dimidiã nõ restituit pie cause.cũ eñ semel dicta legitima ꝛ trebellianica a fideicõmisso exẽpta sit recursus i fideicõmissuȝ non incidit arg.l.solita ꝓuidentia.de remi. pigno.ƀm eum q presupponit ꝑ cõstanti ꝙ ꝯ primũ fideicõmissariũ defalcatur sed instat a ꝯueniente casu substitutiõis pie cãe defalcetur effe ctualiṫ ẽt aduersus piã cãz ꝛ cõcludit qḋ sic.circa qḋ vbi casus occurreret satis dubitarẽ. Sz non ẽ casus noster qꝛ adhuc nõ cessit dies substõnis facte de monasterio .ꝛ circa casum nostrũ al's legẽdo dictam auctenticam similr visum fuit ꝙ falcidia de traheṫ qñ pia cã est sub cõditiõe honorata put in casu nostro ꝛ in terminis dicti cõsilij Bal.sed vbi esset honorata pure ꝑce dit opinio ꝯria nec sum ad ꝑsens alterius sñie.Cõcludo itaqꝫ circa istud scõm dubiũ primi q̃iti qḋ dicti nepotes hoc est filij dicti Nocti debẽt saltẽ de portione Jacobi de bonis testatoris cõsequi vigore dicte substõnis dimidiam detracta legitima in dubitatione an vero detrahaṫ trebellianica stant defficultates s.scripte hoc remitto iudicio iudicis.aliquam enim hz hesita tionẽ ꝛ ego sum cõsulens pro pte dictoꝝ filioꝝ Nocti.non ex pedit accuratis insistere ꝑ firmãda decisione ꝯ eos nec ꝑ nunc al's eam firmo restat mõ ad scõm principale quesitũ cõdescen

8 dere.circa qḋ primo dicedũ est ꝙ† donatio que excedit qngen tos aureos si non insinuatur est nulla quaten⁹ excedit dictam summã.vt est expssum in.l.sancimus.C.de dona. Sed dubium est si presuponatur dictã donationẽ excedere legitimã summã.

an firmet iuramēto ꝑut ꝓsupponit in pũcto. Circa qđ vr̃ prima facie dicendũ qđ dicta donatio nõ firmet iuramēto. primo q: donare est ꝑdere per. l. filius. ff. de dona. vñ cũ videat appa rere patens ⁊ clara lesio ideo iuramentũ non vr̃ discretũ ⁊ per ꝯñs vr̃ qđ nõ obliget q: non vr̃ qđ hēat tres comites quos iu ramentũ requirit. s. veritatem iusticiá ⁊ iudiciũ. i. discretione3 vt ait Jeremias. c. iiij. ad hoc. extra de iureiu. c. ⁊ si xp̃s. ⁊. xxij. q. j. iurabũt ⁊ eadē cā. q. ij. aiaduertendum. ⁊ no. gl. in aut. qđ eis. C. de nup. Deficiēte itaqȝ discretione iuramentũ nõ ligat. vt dictis iurib⁹ maxīe. d. c. aiaduertendũ. ¶ Scđo q: ꝓhibitũ vna via, nõ d3 alia via permitti. vt. l. scire op3. §. op3. ff. de excu. tu. ⁊ in regula cum qd vna via. in. vj. Jgitur cũ iurauerit dona tiones debere insinuari al's nõ valeant nõ vr̃ qđ debeāt firmari ꝑ viam iuramēti maxime cũ al's dispõ statuti posset effici elu soria. cũ facile sit iuramētum opponere in instr͂o ꝑut ⁊ apponi solet nec d3 cõstitutio reddi frustratoria ar. c. ꝯmissa. de elec. li. vj. ⁊. c. si papa. de priuil. eo. li. ⁊. l. si pretor. in pñ. ff. de iure. ⁊. l. j §. in fi. ff. de vsu rei iud. ¶ Tertio q: donatio sine insinuatiōe vr̃ suspecta de fraude. l. donatio. l. fine. ⁊. l. data opa. C. de dona. ⁊ iuramētũ fraude vel dolo aduersarij emanatũ nõ artat. c. cũ cõtingat. in fi. de iureiu. ⁊. c. si vero. eo. ti. ⁊. c. ꝗuis. de pac. li. vj. ¶ Quarto q: eadē facultas qua inducit ad donandũ inducet ad iurandũ: ideo ea rõne qua nõ astringitur donatione vr̃ qđ nõ astrīgat iuramēto ar. l. doli exceptio. §. diuersum. ff. de dõa. ¶ Quinto q: vr̃ ob publicā vtilitatē inductum ne donans ꝑ metũ ⁊ fraudē grauiter ledatur qđ corā iudice cessare ꝓsumit. l. fi. ff. qđ me. cau. ⁊ q: iterest reipublice ne qs re sua maleutatur insti. de his qui sunt sui vel alie. iu. §. fi. versi. fi expedit ꝑut has rõnes pro hac ꝑte adducit Saly. in. l. pe. C. de dona. ⁊ quidam allegant eũ tenere hanc partē per dictas rõnes sed Jmo. in. d. c. cũ cõtingat. de iurein. i antep. char. recitat Saly. dicere qđ qđ est dubia ⁊ qđ relinqt cogitandu3. ¶ Sexto pro hac parte fa

9 cit q: † solēnitati insinuationis nõ potest renũciari ꝑut voluit Symon vicētinus in. d. l. sancimus. Ja. de bel. in quadā qõne vt eos refert ⁊ sequitur Jo. an. in addi. Spec. in tit. de instru. edic. §. porro. in vltima addi. qđ ēt tenuit Bar. ⁊ Jmo. i. l. mo destinus. de dona. ⁊ Ang. in. l. sancimus. §. si quis aũt. ⁊ bal. in. l. illud. C. de sacr. san. eccle. ⁊ Cy. ⁊ Bald. in. l. fi. C. de dona. ⁊ Bar. in. l. nemo põt. de lega. j. ⁊ Jmo. in. d. c. cu3 cõtingat. in antepe. charta. Jdeo ꝑut nõ põt renũciari ita nec possit ꝑ iu ramentu3 tolli necessitas adhibēdi dictā solēnitatē vr̃ enim so lennitas īsinuationis reqsita nõ fauore donātis q: tũc posset suo fauori renũciare. l. si qs in cõscribendo. de epis. ⁊ cle. sed in odiũ donātis suspecti de fraude. ideo ex hoc vr̃ nõ posse renũ ciari. Ad hoc qđ dicet infra proximo ar. ¶ Septimo nullitas que resultat ex non insinuatione vr̃ inducta in odiũ donatarij potius ꝙ̃ in fauorem donantis ar. l. data opera. ⁊. d. l. donatio fine. C. de dona. ꝑut etiā voluit Jmo. i. d. c. cũ cõtingat i añpe. char. S3 vbi ꝯtus viciat ꝑp odiũ alteri⁹ nõ firmat iuramēto l3 iuramentũ liget in. c. significante. de pigno. ⁊ tradit Bart. in l. si quis pro eo. ff. de fideius. ⁊ cõcordant doc. cõiter oēs in. d. c. cum cõtingat. ⁊ vbiqȝ merito dictum iuramētũ nõ validat di ctā donationem. ¶ Octauo qñ nullitas actus resultat ex de fectu solēnitatis omisse nõ iuuat iuramēto ꝑut tradit Bart. in. d. l. si quis ꝓ eo. cũ quo trāseunt doct. ideo nec iuuet omis sa solennitate insinuationis. ¶ Nono ad hoc vt iuramentum firmet cõtractũ precipue requiruntur tria. primo qđ persona sit habilis seu habilitata ꝑ iuramētũ. scđo qđ generalis forma sit seruata. tertio qđ nõ sit facta sup ꝓhibita. l. si qs inquilinos §. fi. de leg. j. ⁊. l. non dubiũ. C. de legi. Que tria oīa non concur rũt in casu nostro q: nõ vr̃ concurrere scđm ⁊ tertiũ merito. ⁊c. ꝑut ꝑ hoc vltimũ argumētum hoc firmat Bal. in. l. illud. C. de sac. san. ec. qui hanc parte3 firmat in quodā suo cõsilio qđ inci pit certũ est qđ filia. vbi cõcludit qđ iuramentũ nõ firmat ꝯtũ ⁊ nõ arctat iurantē q: sufficit qđ lex īprobet actũ ꝑ. d. l. si qs in quilinos. ⁊ per. l. si sub cõditiōe. §. fi. de cõdi. insti. ⁊ q: insinua tio est inuenta vt fraudibus obuiet. d. l. data opa. Jdeo cõclu

10 dit qđ † nõ sit necessaria absolutio a iuramēto l3 cautius ⁊ secu rius sit illam impetrare ꝑm eũ i dicto cõsilio. ⁊ qđ absolutio sit concedenda vr̃ magis aperta fronte cõcedēdũ q: qñ iuramētũ interponit actu qui vitiat odio recipiētis põt peti ⁊ concedi re laxatio iuramenti ꝑ. d. c. significante. ⁊ habet in. c. j. ⁊. c. debito res. de iureiur. ⁊ firmāt Barto. ⁊ Ang. in. d. l. si quis pro eo. ⁊ do. Ant. ⁊ Jmo. in. d. c. cũ cõtingat. ⁊ doc. cõiter oēs in dictis iuribus merito saltē petita relaxatione iuramēti possit dona tor venire contra donationē l3 in casu nostro absolutio a iura mento non sit necessaria q: iurans decessit ⁊ hr̃des nõ ligātur iuramento. c. veritatis. de iureiurā. ⁊ ꝑ hac ꝑte qđ iuramentũ non validet donationē non insinuatā vr̃ esse glo. in. c. j. §. item sacra puberũ. de pace iuramēto firmā. in vsi. feu. que vr̃ velle ꝙ sit ſpāle i illo casu qđ ꝯtus inualidus firmet iuramēto si ē spe ciale in illo casu ergo in cõtrariũ est ius cõe. l. j. ff. ad municip.

a ¶ Jurās ser uare ꝯtũ nõ h3 beneficiu3 l. ij. C. d rescin.

⁊. l. j. C. de thesauris li. x. cum si. ⁊ idē vult Federicus de senis in ꝯsi. cclxxj. incipiēte casus talis est statuto ciuitatis cauet. ꝑut refert do. Ludo. in. l. modestinus. ff. de dona. Qđ ⁊ tenuerunt Guil. de cu. ⁊ Alb. de ro. in. d. l. illud. ⁊ Alb. in. d. l. sancimus. et idē tenuit Pau. de ca. in duobus cõsilijs ꝑm qđ facit mētio nem de primo incipiēte circa bona dñi Vberti. ⁊ dr̃ idem cõ suluisse Ange. in consi. suo qđ incipit pro parte negatiua. et Bal. in suo cõsi. qđ incipit quida3 Masius de baldo. ¶ His tñ minime refragantibus ꝯria3 sñiam arbitror iuri magis cõ sentaneā. ꝯstat eñ qđ hmõi donatio põt ꝓuari sine dispēdio salutis eterne ⁊ pariter iuramentũ sup ea interpositum: iđ est seruādũ per regulā tex. d. c. cũ cõtingat. ⁊. c. ꝗuis. de pac. li. vj. et l3 mulieres de iurein. eo. li. ⁊ in dictis iuribus iuramētũ nõ solũ ligat sed ēt firmat ꝯtũ ꝑut oēs in eis firmāt. ad idē tex. ⁊ doc. in aut. sacra puberu3. C. si aduer. ven. ⁊ per Bar. in. d. l. si quis pro eo. l3 eñ de iure ciuili ante dictam aut. sacramēta puberũ iuramētum nõ firmaret ꝯtus inualidos tñ per dictā aut. sacra pubex. ꝯriũ disponit in casu suo ⁊ de iure canonico magis late idē disponit vt. d. c. cũ ꝯtingat. ⁊. d. c. ꝗuis. q̃ gdē capitula l3 loquant in casib⁹ specialibus tñ q: fundāt se i rõne generali generaliter intelligunt ab oib⁹ etiā extra suos casus idcirco l3 ius cõe vel municipale annullet donationē non insi nuatā tñ illa vr̃ iuuari iuramēto ꝑ dicta iura ꝑut firmat Jo. an. in addi. Spe. in ti. de instru. edi. §. porro. in vlt. addi. per iura pallegata ⁊ ꝑ ea que in eis habētur. Jtē q: donatio nõ in sinuata nõ est ex toto ꝓhibita q: intra certā summā t3. d. l. san cimus. ⁊ q: nõ h3 ꝑpetuā cām ꝓhibitionis. d. l. pe. C. de don. ꝑm eũ qđ ⁊ firmat Jmo. in. d. c. cũ ꝯtingat. in. d. añpe. char. qđ t3 ibi. d. Nico. sicu. ea maxime ratione q: lex ciuilis nõ ꝓsumit firmare dolũ. l3 īducit illā dispõnē vt euitet fraus. ⁊ idē voluit Fed. de senis in dicto cõsilio incipiente casus talis est statuto ciuitatis cauet. l3 quidā in ꝯriũ ipsu3 allegēt. dicit eñ Fed. in. d. suo consi. qđ si ex forma statuti q̃libet donatio d3 īsinuari sine registrari ifra sex mēses al's sit nulla ⁊ iuramētũ simpliciter sit prestitũ sup obseruātia donationis nõ cõfirmat donationē aduersus nullitatē que causat ex post facto q: iuramētũ intel ligit rebus sic se habētibus. c. queādmodũ. de iureiur. ⁊. c. cu3 inter. ꝑ. gaufedi. de renũ. ⁊ facit. l. cõtinuus. §. cũ qs. de v̄. ob. ⁊. l. qđ seruus. cum sua glo. ff. de cõdi. ob cām. sed vbi iurās ex presse iurasset seruare donationē nõ obstāte qđ postea nõ in sinuaret t3 expsse ꝓfatus doctor in fine cõsilij qđ donatio tũc firmat ꝑ iuramentum l3 postea nõ registret ꝗuis dictũ statu tum fundet se ꝑ rõnem. l. data opa. ⁊ sic decidit casum nostrũ vbi interuenit simile iuramētũ de seruādo donationē ⁊ ꝯtra eu3 nõ veniēdo nõ obstāte defectu insinuationis a iure requi sito. ⁊ hoc idē voluit do. Ant. in. d. cum cõtingat. dicens ꝑut

11 enim refert Jmo. ibi in. vij. mēbro principali ꝙ † iuramētũ ex cludit nullitatē causatā ex cā de ꝓsenti ꝑm tēpus iuramēti q: iuramētum refert ad illud tꝑs: secus si nullitas resultet ex cā superueniēti ex post facto. vt ꝑp insinuationē nõ factā vel ga bellā nõ solutā ex forma statuti annullantis actũ ex post fcõ. ⁊ idē sequit ibi Jmo. ꝑm quē. d. Ant. hoc limitat nisi i statuto loquente de insinuatione esset renũciatũ cũ iuramento qđ tũc donator nõ posset venire ꝯ donationē nec ēt eius heredes vt ibi lati⁹ ꝑ eũ quē sequit Jmo. ⁊ hanc partē tenuit etiā Ang. in. l. pe. C. de dona. ⁊ est tutior ꝑ aīa ideo vr̃ amplectēda ar. l. sicut ꝑsona. ff. de religio. ⁊ sum. fune. ⁊. c. iuuenis de spõ. cũ si. ⁊ q: vr̃ magis cõis opi. fere oium canonistarum quibus ma gis est credendũ in materia canonistali ar. l. veterũ. ix. di. ꝑut est materia iuramenti in qua sunt attendid canones etia3 in foro ciuili. d. l. 3 mulieres. ⁊ maxime q: ꝑ iuramentũ firmet cõ tractũ regulr̃ a iure reprobatũ si seruari põt sine dispēdio salu tis eterne nõ est dispositũ de iure ciuili imo de iure ciuili gene raliter est ꝯriũ ꝑterꝙ̃ in casu dicte auctētice scr̃a puberũ. ꝑut ibi doc. cõiter tenent sed est inductũ ꝑ iura canonica superius allegata. Jdeo circa interpretationē illox iuriũ sup q̃bus ma gis versant canoniste vr̃ magis credendum ipsis canonistis ⁊ ideo hec ꝑs vr̃ in decisiuis tenēda ⁊ ita al's tenui hoc anno cõ sulendo ⁊ ēt legēdo dictam aut. scr̃a pubex. ⁊ vidi al's hoc esse cõsultu3 nõ obstātibus in ꝯriũ adductis que vere nõ obstant. ¶ Non enim obstat primũ q: negat qđ hmõi iuramētum sit indiscretũ ⁊ ēt negat qđ donatio cēseat magna lesio. nā ad no bilitatē cũ donatio spectat. c. j. de dona. ⁊ liberalitas q̃ cõiter versat in donādo ascribit inter virtutes ⁊ isup lesio nõ īpedit vim iuramēti dũmodo nõ includat dolũ vel faciat cessare con sensum vt ꝓbat apte in. c. j. ⁊ in. c. debitores de iureiu. ⁊ in. d. c. significante vbi iurans soluere vsuras artat ad soluendu3 per iuramentũ. ad hoc ēt qđ notāt glo. ⁊ doc. in. c. fi. de emp. ⁊ ven.

12 a ⁊ qđ habet in. l. ij. C. de rescin. ven. † a vbi iurans seruare ꝯtu3 nõ h3 beneficiu3. d. l. ij. l3 ledat vltra dimidiā iusti precij. ideo iuramētu3 rõne lesionis nõ dr̃ indiscretũ. indiscretũ aũt videt esse qñ emanat sine iudicio intellectus puta a mente capto vel impubere

impubere forte nō doli capace.vt dicit Jmo.in.d.c.cū ꝯtigat
vel dicamus qđ dꝫ esse discretū qꝛ ex cā ⁊ cuꝫ deliberatione dꝫ
prestari adeo qđ iurans sine cā est in culpa.d.c.⁊ si xp̄s.de iure
iurā.⁊ ideo largo mō dr̄ periuriū dicto canone aīaduertēduꝫ
tñ est seruādum qꝛ lꝫ malū fuerit iurare sine cā tñ iuramentuꝫ
est seruādum ꝓut sumit̄ ex dictis doctoꝝ ⁊ maxime in.d.c.⁊ si
Christus.¶Nec obstat scđa rō adducta in cōtrariuꝫ qꝛ dicta
regula qđ vna via ⁊c. nō vēdicat sibi locū vbi interuenerit iu
ramētū validat ꝯtū al's inualidū .d.c.cū ꝯtingat .⁊ dicta aut̄.
sacr̄a puberū.⁊.d.c.ꝙuis ꝓut ⁊ rn̄det Jmo.in.d.c.cū ꝯtigat.
Preterea illa regula militat in actu simpl'r ꝓhibito qꝛ non dꝫ
per viā indirectā cōcedi sed in casu nostro donatio nō est ꝓhi
bita sꝫ inefficax sine virtute insinuationis:ideo nō sequit̄ sim-
plex donatio qꝛ ē inefficax.Ergo etiā iuuata robore iuramēti
nō est efficax ꝓut al's nō infert̄ pupill⁹ nō obligat̄.ergo adita
autoritate tutoris vel decreto iudicis nō obligat̄.Jtem testm̄
regul'r sine debita solēnitate non valet.l.hac cōsultissima.C.de
testis.cū si.Tñ iuuata pn̄tia principis valet.l.oīum.C.de testa
mentis.⁊ facit.c.j.de transa.nec est elusoria dispō que ꝓuidet
solū eo casu vbi nō interuenit iuramentum.⁊ lꝫ dispō secula-
ris de facili possit eludi ꝑ appositionē iuramēti nō ꝓpterea re
cedit̄ a virtute iuramēti.nā pariter possemus idē dicere in ter
minis.d.c.cuꝫ cōtingat.⁊.d.c.ꝙuis.qđ ꝯria dispō iuris ciuilis
de facili reddit̄ elusoria.⁊ tñ id nō attēdit̄ ꝑ dicta iura merito
nec attēdat̄ in casu nostro.⁊insuꝑ satis est amico in aliquibus
prouideri.vt.l.victori.C.de nego.gestis.¶Nec ob.tertium qꝛ
lꝫ sit suspecta donatio nō insinuata tñ ista suspitio nō est attē
denda ꝑ no.ꝑ gl.in.c.si vero.de iureiurādo .⁊.d.c.ꝙuis lꝫ em̄
inducta sit solēnitas insinuationis ne detur occasio malignā-
di ⁊ cōmittendi fraudes nō tñ sequit̄ qđ cū insinuatione frau-
des adsint ideo nō tollit̄ virtus iuramēti⁊ maxime qꝛ dicta rō
fraudis in vna donatione mille aureoꝝ pariter se hꝫ ad centū
vel ad quingentos ꝓut ad residuū ⁊ tñ ex forma iuris cōis vi
ciatur solū id qđ excedit legitimā summā.d.l.sancimus.⁊ ꝓut
supra dictū est.merito pꝫ qđ illa suspitio fraudis nō est precisa
nec ē p̄sumptio fraudis lꝫ sit suspitio:ideo nō dꝫ venire ꝯ iura
mentū qđ certū est de se malū ꝑꝑ suspitionē fraudis cuꝫ fraus
sit incerta iuxta illud euangelij tene certum ⁊ dimitte incertū
⁊ de duobus malis minus malum est eligēdum.l.j.⁊.ij.de car
boniano edicto in canone duo mala.xiij.distin.¶Nec obst.
quartū argumentū qꝛ dicta rō nō cōsiderat̄ in iuramēto.vt pꝫ
in.d.aut̄.sacr̄a puberū.⁊ in.d.c.ꝙuis.⁊ in.d.c.cum cōtingat.
ꝓut dicit Jmo.ibi sic ⁊ alias is qui cōfitet̄ se recepisse mutuuꝫ
cēset̄ intra bienniū cōfiteri spe future numerationis.ideo dat̄
sibi exceptio nō numerate pe.C.de nō nu.pe.quasi per totum.
Que cōpetit ēt si renūciat̄ exceptioni nō numerate pecunie ea
ratione qꝛ ea facilitate qua īducit̄ qđ ad cōfitendū inducit̄ ad
renūciandum prout volunt Nico.de mata.Pet.Cy.⁊ Bal.in
l.si ex cautione eo.ti.⁊ Bar.⁊ Ang.in.l.fi.eo.ti.tñ secus ē si re
nunciatio sit iuuata iuramento ꝓut volunt Bar.⁊ Ang.in.d.
l.fi.⁊ Jmo.in.d.c.cum contingat.in vij.mēbro principali.xlij.
13 charta.⁊ tñ pōt ibi ꝓbabilit̄ dici qđ † ea facilitate qua īducit̄
ad cōfitendū⁊ renūciandū inducit̄ ad iurandū⁊ nihilominus
iuramentū firmat renūciationē al's inualidā:ideo dicta rō nō
cōsiderat̄ quo ad iuramentum vt pꝫ ex p̄dictis.¶Nec ob.v.ar
gumentū incōtrariū adductū qꝛ si qua est publica vtilitas pu
blica secūdario nō p̄ncipal'r que vtilitas publica secūdario nō
impedit iuramētum firmare ꝯtū ꝓut euidenter apparet i.d.
c.cū cōtingat iūcta.l.j.ff.so.ma.cū si.⁊ idē possemus dicere in
terminis dicte aut̄.sacr̄a puberum.⁊.d.c.ꝙuis qđ inter est rei-
publice qđ minores vel filie nō male vtant̄ eoꝝ substantia ⁊ ni
hilominus id nō intendit̄ ad impediendū virtutē iuramēti vt
in eis.pꝫ ⁊ qđ secūdaria publica vtilitas nō cōsideret̄ i hac mā
iuramēti firmat Bart.in.d.l.si qs ꝓ eo.⁊ doc.cōiter oēs ibi in
d.c.cū cōtingat.⁊ in similibus iurib⁹.s̄.adductis.cōstat em̄ qđ
istud respicit principaliter cōmodū p̄uatū qꝛ si incōmodū affi
ceret principaliter p̄iudicaret facit.l.ij.in fi.⁊ qđ ibi ꝑ Bart.ff.
ad municipales.⁊ que notant̄ in.l.j.§.fin.ff.de libe.lega.⁊.l.si
cui segetur.§.fi.de leg.j.¶Nec ob.sextū argumentū i ꝯriuꝫ qꝛ
nō sequit̄ nō pōt renūciari sine iuramēto ergo iuramētū nihil
oꝑatur.Nā ⁊ in terminis dicte aut̄.sacr̄a puberū.nō posset pu
bes renūciare solēnitati decreti iudicis vl' auctoritati curatoris
⁊ tñ iuramentū validat ꝯtū sil'r in terminis.d.c.cū ꝯtingat.⁊
d.c.ꝙuis renūciatio nō validaret ꝯctū.⁊ tñ iuramētū validat
ad hoc ēt dicta supra ꝓxime circa renūciationē exceptiōis nō
numerate pecunie iurata vel nō iurata.¶Nec obstat septimū
argumētū:qꝛ negari p̄t hāc solēnitatē esse inductā in odiū do-
natarij.Non enim donatari⁹ meretur eē odio legi.Nec lex ape
rit id induxisse in odiū donatarij.nec sequitur solēnitas est in
ducta vt fraudes cessent ⁊ ob eam cām actus annullatur ergo
id disponitur in odiū.Nā videm⁹ qđ solēnitas.viij.vel.vij.nu
mero testiū in vltimis volūtatib⁹ ē inducta vt fraudes cessent

vt.l.hac ꝯsultissima.C.q testa.fa.pos.⁊.l.fin.C.de fidei.Et tñ
nemo diceret eā solēnitatē eē inductā in odiuꝫ alicuius.Jdeo
sil'r negari p̄t nullitatē resultantē ex defectu insinuationis esse
inductā i odiū donatarij non insinuātis:sil'r ⁊ senatuscōsultū
velleianū vr̄ iductū ne mulieres decipiātur ar.l.j.⁊.l.ij.§.vba.
ibi deceptis ⁊ nō decipiētibus opitulatur.ff.ad velleianū.⁊ tñ
cōstat illud senatuscōsultū eē inductū in fauoreꝫ mulierū pro
bat̄ in.l.qui exceptionē.ff.de ꝯdi.inde.Accedat ad p̄dicta qđ
no.Jo.an.in addi.Spec.in ti de instru.edi.§.porro in addi.
magna in qōne vtꝝ renūciari possit insinuationi.¶Nec.ob.
octauum argumentū adductū i ꝯrium dr̄ qꝛ Bar.loqtur in so
lēnitate ꝓbatoria vel formali.insinuatio aūt non est solēnitas
probatoria vel formalis ideo nō ob.quinimmo nō est proprie
solennitas .dicit Bal.in.l.vnica.§.vbi aūt.legatarij.C. de cad.
tol.sꝫ ē quedā ꝯfirmatio.dicit idē Bal.in.l.fi.C.de dona.ꝓpter
nup.¶Nec ob.nonum argumētū formatū i ꝯriū qꝛ negari p̄t
⁊ negandū est qđ illa tria cessent in casu nr̄o.ꝯstat em̄ qđ ꝑsona
est habilis ad donādū.itē gn̄alis forma pōt dici eē adhibita.
nō enim oīa reqsita ēt si alias actus de se non valeat dicuntur
esse de forma adeo qđ actus nō firmet̄ iuramēto vt pꝫ in termi
nis dicte aut̄.sacr̄a puberū.vbi lꝫ deficiat decretuꝫ iudicis qđ
al's reqrit̄ in alienatione bonoꝝ minoris.l.j.⁊ quasi per totuꝫ
ff.de rebus eoꝝ.⁊.l.j.⁊.ij.⁊ quasi per totū.C.de predijs minoꝝ
⁊ in titulis sequētibus.⁊ tñ ea cessante alienatio facta ꝑ mino
rem iuuatur iuramento vt.d.aut̄.sacr̄a puberuꝫ:⁊ sil'r requirit̄
autoritas tutoris.⁊ tñ ea cessante validat̄ alienatio vt ibidem
⁊ insuper nō est res ꝓhibita.nō enim ꝓhibetur alienatio do
nationis si nō insinuatur sꝫ iniūgit̄ donāti vel donatario qđ
insinuetur al's redditur donatio nulla.⁊ iō dicta tria vident̄
concurrere insuꝑ ⁊ si ꝓhiberetur nō esset expeditū ꝙ nō iuua
retur iuramento.nam lex iulia.ꝓhibet alienationē fundi do
talis.l.vnica.§.⁊ cū lex.C.de rei vxo.acti.⁊ tñ alienatio fundi
dotalis iuuat̄ iuramēto in.d.c.cū ꝯtingat .itē fundus minorū
ꝓhibet̄ alienari.l.nō solū.C.de predijs minoꝝ nō alie.ibi alie
nare ꝓhibētur.⁊.l.p̄dia.ibi ꝑꝑ iuris interdictum eo.ti.⁊.l.j.in
pri.ff.eo.ti.⁊ facit.l.⁊ si is ibi ꝯ diui seueri orationē factā ⁊ tex.
rubrice eo.ti.⁊ tñ alienatio viciat̄ iuramēto.d.aut̄.sacr̄a pubeꝝ
iō pōt dici qđ illud dictū Bal.nō ꝓcedit saltē qn̄ verba ꝓhibi
tionis nō dirigerētur in ꝑsonā.⁊ si ꝓcederet de iure ciuili ꝓut
ipse Bal.allegat iura ciuilia ꝑm que iura ciuilia iuramētū re-
gulariter nō validat actus a iure reprobatos vt ⁊ supra dictū
14 est.nō auteꝫ ꝓcederet de iure canonico † qđ ius canonicum im
materia iuramēti est seruandū ēt in foro seculari ⁊ in terris in
perij.d.c.lꝫ mulieres ⁊ hr̄ in.c.venerabilem de elec.⁊ in.c.fi.de
foro cōpe.li.vj.⁊ facit qđ no.per glo.in.c.ij.de arbi.eo.lib.⁊ in a ¶Not.cōcordiam.
c.ij.de arbi.eo.lib.⁊ in.c.ij.de reg.iur.eo.lib.¶Nec ob.auto-
ritas in ꝯriū adducta qꝛ ex p̄dictis vr̄ posse dici qđ nō bene lo
quant̄ ⁊ ꝙ sit standū autoritatibus ꝯrijs tanꝙ iuuatis effica
a cioribus rōnibus ⁊ iuribus vel dicam⁹ pro cōcordia [a] opi.qđ
aut donans simpliciter iurauit seruare donationē nō facta mē
tione insinuationis.⁊ tunc si donatio postea nō insinuet̄ nō va
leret ⁊ nō sit necessario seruāda saltē per herēdē qꝛ donans po
tuit cogitare qđ solēnitas insinuatiōis adhiberet̄ aut iurās iu
rauit seruare ꝯtū non obstāte defectu insinuationis vel quid
equipollēs.⁊ tūc ꝓcedat opi.Cano.⁊ ideo forte nō immerito
Bar.in.d.l.modestinus nō quesiuit an donatio iurata valeat
si nō insinuat̄.sed quesiuit an renūciatio insinuationis firmet̄
iuramento pro qua cōcordia accedat distinctio quā facit Fed.
in ꝯsilio supra allegato.nā insinuatio de iure cōi nō est necessa
rio facienda tp̄e donationis.sed pōt eā etiā insinuari vt ꝓbat
tex.in.l.fi.§.similiꝗ modo.C.de dona.ꝑꝑ nup.⁊ ibi per Bal.
in fi.⁊ hoc ēt qđ per eundē Bal.in.l.minorib⁹.eo.tit.⁊ in aut̄.
eo decursum vbi no.ex illa aut̄.qđ in insinuatione nō requirit̄
citatio ꝑsonarū.nā ꝑm eū cū possit explicari ab vna parte sine
alia.⁊ sic pn̄tia alterius ꝑtis nō requirat̄ ergo nec citatio q̄ nō
fit nisi ꝑꝑ habendā presentiā ꝑm eū si aūt fieret tp̄e actus non
caderet partis absentia saltē ꝑm cōiter cōtingētia.que qdē cō
cordia satis colorate teneri posset.⁊ est notabilis si procedit qꝛ
tñ nō reperiunt ab alijs dictio nō aliter eū firmo sed siue ipsaꝫ
teneamus siue opi.cōem Cano.de qua supra habemus intētū
⁊ sic cōcludo qđ in casu nostro dicta donatio ꝙtūcunꝗ nō in
sinuata firmetur iuramento ⁊ teneat ꝙtuncūꝗ excedat legiti
mam summam. Laus deo omnipotenti Amen.

¶Consilium.lxxxj.

1 ☞ Hereditas delata monacho qn̄ queratur monasterio.
2 Hereditas non adita transmittitur per monachum ad mona
sterium.
3 Statutis loci inferioris deficientibus: et statutum dicat qđ
recurratur ad ius cōe.recurritur tñ primo ad statuta loci supe
rioris dominātis:que dicunt̄ ius commune quo ad subditos
statuentium.
4 Argumentum a contrario sensu sumitur etiam in statutis.

5 Statutum excludens feminas propter masculos an et quando cõprebendat moniales.
6 Prescribitur iuri adeundi longissimo tempore.

Consilijs nostris trinus

deus optimus adsit vt fas ppetua sanctaque iura loquar. ¶ In presenti consultatione si vellem per rationes hincinde que vertuntur in cause cognitione discutere opus esset latissimo folio sed substantialiter loquar breuitati studebo. videbatur igitur primo aspectu quod dictum monasteriũ deberet admitti. nam clarũ est quod Andrea et Catherina de iure communi admittebãtur ad hereditatem domine thore pro virili simul cum masculis. vt in auten. de here. que ab intesta. post principium igitur et monasteriũ debet admitti siue teneamus opi. Jo. an. et Inno. in. c. in psentia. extra de pro
1 ba. qui voluñt qd † hereditas delata monacho ĩmediate querit monasterio adeo qd facto ipsius monachi dr eẽ translata i monasteriũ. vt in casu nostro. et in. c. nõ dicatis. xij. q. j. quã opin. sequuntur ibi do. Anto. et Abb. moder. et Imo. in. l. j. de vul. et pup. et pleriqz alij doc. siue teneamus aliã opi. quã tenẽt cõiter legiste in. d. l. j. ff. de vul. et pup. et in. l. iij. C. de hr. insti. s. quod hereditas queratur monasterio mediãte aditione monachi quo casu dictũ monasterium posset adire siue potuit adire ex iure adeũdi trãsmisso ad monasteriũ p illas mõachas mortuas qm
2 † monachus trãsmittit hereditatẽ nõ aditã ascendẽtiũ ad monasteriũ beneficio. l. j. C. de his qui añ aptas tabulas. qz monasterium hr loco filij vt est tex. cum gl. in. aut. de san. epis. §. sed hoc de pñti. vbi hãc conclusionẽ in terminis tenet Ang. et idẽ decidit Jo. an. et sequunt Cano. in. c. in pñtia. de pba. et Ang. et Imo. et Moder. in. d. l. j. de vul. et pu. fuit decisio Jac. de are. in. l. j. §. p seruũ. ff. de succes. edic. et p hoc tollitur obstaculũ non aditiõis pdictar monachar. ¶ Nec videntur obstare statuta supzascripta. et pmo statutũ sancti Ge. qm nulla pte dicti statuti fit aliqua mẽtio qp filie femine excludant ab hrditate mris stantibus filijs masculis. sed tm qd dotate seu deo dedicate excludant ab hereditate pfna stantibus masculis. et ponunt alij casus nõ tangentes casum nostrũ. Cum ergo statutũ nõ excludat recurremus in dispõne iuris cõmunis. l. si vero. §. de viro. et l. si cum dotẽ. in prin. ff. so. ma. et in. l. cõmodissime. ff. de libe. et posthu. ¶ Nec etiã vr obstare statutũ Florentinũ qm tale statutũ nõ vr seruãdũ i casu nostro cũ ex forma statutor sancti Gemi. disponat qd qões decidant p. l. cões et capitula constituti. et sic vr velle qp cessantibus capitutis cõstitutis habemus recurrere ad ius cõe si ergo fm formã statutor sancti Gemi. di. monache nõ reperiunt excluse. vr qp debemus recurrere adius cõe sed de iure cõi indubitanter admittunt vt dictum est igit etc. ¶ Nec vr obstare aliqua prescriptio cũ ius adeũdi videat esse mere facultatis cui nõ pscribit. viam publicã. ff. de via publi. et ita tenẽt Bar. de saly. et pleriqz in. l. l3. C. de iure delib. plura etiã alia possent in 9riũ adduci ad que patebit rñsio ex ifra dicendis. ¶ His tñ nõ obstãtibus in 9riũ sñiam veriorem existimo qd imo dicte monache fuerint excluse ab hereditate eorũ matris pp existentiã masculor p cuius 9clusione fũdamẽtum pmittendũ est qp terra sancti Gemi. est de districtu et comita
3 tu florẽtinor vt patet ex pactis a caplis submissiõis. † quare aũt certũ sit dictã terraz subijci legibus flo. fm censuraz iuris ciuilis. vt in. l. si cõuenerit. §. si nuda. ff. de pac. cũ ibi no. p Bar. et Cy. in. l. ex verbis. C. de don. inter vi. et vxo. quã etiaz ex forma statutor ibi vrbẽ nostrã etc. vbi legibus florẽtinis vult vrbem cũ toto comitatu a districtu gubernari etc apparet manifeste qd in oibus omissis a statutis pprijs dicte terre debẽt ante recurrere ad. l. florẽtinor in causis decidendis et alijs occurrentibus. sicut in simili dicimus qp in causis a statutis ciuitatis que ĩmediate subsunt impio romanor d3 recurri ad iura romana que sunt cõia ipsis ciuitatibus vt notat plene in. l. oẽs populi. de iusti. et iur. et. l. ij. de nora. et. c. cũ dilectus. de 9sue. et. l. commodissime de libe. et posthu. et. l. qcqd astringẽde de ver. ob. cuz si. et maxime cũ ciuitas Florẽtie cum suo comitatu et districtu nõ recognoscat supiorẽ et pscripserit merũ et mixtũ imperiũ. et tantam ptãtem habeat in populo et sibi subditis occasione dicte prescriptionis quãtã iperator in vniuerso. l. hostes. de capti. et notãter p Bar. in. l. infamẽ. in fi. de publi. iudi. d3 ergo casus iste et similes decidi fm statuta Florentie. Nec obuiat huic statutũ dicte terre quo cauet qd cã cognoscat et decidat fm leges cões et capitula constituta qz cũ vt diximus leges cões quo ad vrbẽ et oẽs subditos dicant ac sint leges Florentie imediale l3 remoueat ius romanor ad qd postremo recurrit. ergo dictum statutũ de illis legibus florentinis d3 intelligi vt fit de cã proxima. et imediate intelligat nõ pe remota ar. notatis. l. cũqz. de do. l. manumissiões. de insti. et iur. et. l. talis scriptura de le. j. cũ si. maxime cũ vere similibus sit pp confirmationem factaz per cõmissarios p parte cõis Florẽtie cũ pdictis terrigenis quos in dubio nõ est credẽdũ voluisse tollere et abdicare ad predictas leges suor dñor supioris 9 formã iuris et regulam dicti statuti que incipit vrbem etc. nec eñi est talis sensus accipiendus p quem fieret alia correctio legũ aut derogatio in dubio argu. l. precipimus. de ap. et. l. sancimus. C. de te. et no. in. l. titia. §. idez rñdit de ver. obli. et. l. ij. C. de 9di. inde. cũ si. attẽto ẽt qd resultaret quedã 9rietas vel 9dictio dũ ptestat qp dicti approbatores statutor dicte terre nihil velle approbare vel 9firmare qd esset contra honorẽ et iurisditionẽ cõis flo. facit. l. vbi repugnantia de reg. iur. cuz si. ac clarũ est fore cõtra honorẽ et iurisditionem eius si legibus suis subesse non vellent et ad alios recurrerent nisi specifice et expresse eis cõcederet a superiore: pertinet enim ad iurisditionem superioris leges in oibus subditis statuere et illis eos regi nisi aliquas pprias eis 9cederẽt. facit qd habet in. l. omnes populi. cũ ibi notatis per Bar. circa argumentuz qui possit statuta condere etc. nec est credenduz vnico verbo generali seu ambiguo voluisse subuertere regulã iustaz dicti statuti. l. si quãdo. C. de inoffi. testa. cũ si. duz cõsenserit causas terminari fm leges cões et capitula cõstituti. quinimo supponẽdo quod deberet intelligi de legibus cõibus romanor tamẽ duz subdit et capitula constituti. talis sermo deberet intelligi nõ soluz de capitulis statutor dicte terre sed ẽt de capitulis statutis florentinis in casibus omissis cuz regula sit ea oĩa capitula prius seruãda fore nec videat in dubio excludi qd excludendũ nõ est sed potius includendũ. facit qd dicit de generali 9firmatione priuilegior qz nõ intelligunt 9firmari nisi iuxta priuilegia non que essent iuri 9ria qz potius vident obreptitie impetrata. C. de fun. et Saly. rei do. l. si qua loca. lib. xj. et no. bal. i vsi. feu. per quos fiat inuesti. c. j. ¶ Hanc conclusionẽ in indiuiduo firmat Lud. ro. in suo cõsi. cclviij. qd incipit pñs casus etc. Ubi concludit qp l3 ciuitas florẽtina confirmasset statuta Pisana inter que erat silr statutũ qd recurreret ad ius cõe i casibus nõ decisis. tñ recurrendũ erat prius ad statuta florentinor qz alr tale statutũ non intelligeret cõfirmatũ tanqp iniustũ et inhonestum. facit qd no. Bart. in. l. j. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. et Bal. in. l. vnica. C. de metropolis. et Bal. in. l. priuilegia. C. de sa. san. ec. iniustitia et inhonestas deducit qz p illud tolleretur ius ciuitatis supioris et dominãtis qd ius i hoc versat vt loca inferiora suis 9stõnibus gubernent in. §. fi. insti. de satisdãdo. sed iniusta inhonesta et 9nr non obseruãda reputat lex cõstitutio inferioris p quã ius superioris tollit. c. cũ iferior. de maio. et obe. c. venientes. de iureiurã. l. minor autẽ magistratus. ff. de mino. pro hoc facit. nam generalis cõfirmatio statutor nõ extendit ad illa p q̃ diminueret ius superioris cõfirmãtis Bal. in. l. oẽs populi. ff. de insti. et iur. ar. l. creditor. §. lucius. ff. mã. imo. fortius 9cludit Lud. ro. in prealleg. cõsi. qd si ciuitas Florentina statuisset qd ciuitas Pisana pprijs 9stitutionib9 vbi aũt casus in aliqua suar cõstitutionũ decisus nõ esset recurret ad ius cõe. tñ in casu puiso a statuto Florentino dicit oino recurrendũ ad statutũ Florẽtinũ mouet qz ius cõe hoc dicat vt loca inferiora supioris 9stitutionibus gubernent. d. §. fi. insti. de satisdando. et sic decidit in. d. cõsi. per predictã. q. nostrã i terminis. ad hoc ẽt adduco qp in simili voluit Pe. de anch. consi. xvij. incipiẽte in qõne que vertit. vbi vult qp si fiat mẽtio de statutis ab epo puta qz iubet aliqd fieri fm formã statutor d3 intelligi de statutis pprijs qñ et rõ ciuitatis l3 illa essent ẽt synodali cõstitutione approbata. ergo in casu nostro si fit mẽtio de iure cõi intelligat de pprio cũ statuta sint ius cõe ppriũ. l. oẽs populi. ff. de iusti. et iure. facit qz verba p prius debẽt intelligi et non per posterius. l. qui liberis. §. hec verba. ff. de vul. et pup. facit etiã qd no. Bal. in vsi. feu. in ti. de pace iura. fir. §. iniuria. vbi dicit index ẽt vbi h3 ius cõe et statutũ loci non põt seruare qd vult. et sic ius cõe statuti 9riũ cuz pferant statuta que iurauit seruare. et ea derogare iuri cõi. allegat qd no. spe. de peti. liti. §. fi. cum sint pcisi iuris et facit ẽt pprius qd idẽ Bal. no. in ti. de pace 9stan. in. §. sñie quoqz. ad fi. vbi colligit argumentũ dum ibi dicit. fm leges et cõsuetudines etc. qd cã que est cõmissa fm leges et 9suetudines terminãda potius determinari d3 f3 bonas cõsuetudines q̃ fm leges. et fm eam significat bonitatem arbitrio et nõ merũ ius cõe allegat de eo qui mit. in poss. c. cũ venissent. et Cy. in. l. captatorias. C. de te. mil. facit ẽt qd habet in. c. veniẽtes. de iureiur. vbi in dubio semp vr excipi statutuz superioris. nec ab eo recedi videt maxime vbi eius iurisditio minueret. et sic cõcludi põt qd in casu nro non videt phibituz quo vis mõ quominus seruari debeãt capla statutorũ Florentinorum in casu omisso potius q̃ ius cõe romanor cũ nec manifeste nec tacite excludi videant sed potius includi fm rectas et debitã interpretationẽ. ¶ Ad pdicta qd solẽt no. maxime p Bal. in. l. illa institutio. ff. de her. insti. et Spe. de app. §. nõ trãseamus. vbi tangit qd cõtinet appellatione iuris cõis etc. et ita alias reperio fuisse consultũ per genitorẽ meũ. et alios solennes

docto

doc.i p̃fato statuto sancti Gemi.⁊ vt mihi etiã narrat̃ ista fuit
semper cõis obseruãtia ⁊ interp̃tatio dicti statuti:vñ minime
mutãda sunt q̃ interpretationẽ certã semp habuere.l.minime
me.ff.de le.ex qbus ↄñr cõcludit̃ qd̃ sit attendendũ statutũ Flo
rentinoꝝ ex forma statutoꝝ magnifice ciuitatis Florentinoꝝ
vt.s.pꝫ in statuto suprascriptio cauet̃ quelibet mulier ⁊ eius
descendentes possint ab itestato succedere matri sue p̃mortue
si eidẽ mariti,vel alie mulieri ascendẽti nõ extarent filius vel
filij masculus vel masculi descendentes ex eo vel ex eis ergo a
cõtrario sẽsu dictũ statutũ vult qd̃ si essent filij masculi femina
non succedat vel descendentes masculi ex filijs masculis.sed in
casu nostro extant filij masculi ⁊ extãt descendentes ex mascu-
lis igit̃ p̃dicte filie femine nõ potuerũt succedere.⁊per ↄñs nec
4 monasteriũ mediante p̃sona illaꝝ†qm̃ sicut in legibus sumit̃
argumẽtũ a ↄtrario sensu vt in.l.j.§.huius rei.ff.de offi.eius
cui mãdat.est iurisdic.⁊ in.l.qui testõ.§.mulier.ff.de test.ita ẽt
pariter in statutis.vt cõcludunt doc.in iuribus preallegatis.⁊
Bar.in.l.oẽs populi.in.vj.q.prin.ff.de iusti.⁊ iur.⁊ Bal.ele-
gãter in.l.ↄuenticulã.C.de epi.⁊ cle.⁊ in.l.apud antiquos.C.
de fur.⁊ no.d.Ant.⁊ Cano.in.c.cum apostolica.de his q̃ fiunt
a p̃la.sine ↄsensu capli.sed aduertendũ qd̃ ista fuit qd̃ antiqua
sup dicto statuto Cy.⁊ Dy.in qua Cy.ↄsuluit qd̃ filie exclude
rentur stantibus masculis vt referũt ⁊ sequunt̃ Bald.Jmo.⁊
Moder.in.l.si cũ dotẽ.ff.so.ma.⁊ Bal.in.d.l.ↄuenticulã.per
tex.in.l.inter soceꝝ.§.cũ inter.ff.de pac.dota arguendo de pa
cto ad statutũ cũ statuta sint quedã ciuiũ tacita cõuentio.ar.l.
de qbus.ff.de legi.⁊ est cõis conclusio.cum qua trãsit Pau.de
cast.⁊ sequunt̃ Moder.⁊in.d.l.j.§.huius rei.⁊ Pau.de cast.⁊
Moder.in.d.§.mulier.¶ Sꝫ difficultas huius decisiõis stat
in hoc qꝛ vt.d.notabil'r Jo.de imo.lꝫ in ↄctibus qui ex mente
partiũ diiudicant̃ attẽdẽdus sit ↄ̃rius.sensus.l.j.§.si ↄueniẽs.
ff.depos.tñ secus vr̃ dicendũ in statutis correctiuis iuris cõis
hoc est qñ ↄ̃rius sensus veniret ad correctionẽ iuras cõis quo
casu nõ vr̃ summi posse in statatuꝫ ar.a ↄ̃rio sensu allegat.Ad
hoc Jo.de imo.duas gl.vꝫ in.c.cupiẽtes.§.qd̃ si per viginti.de
elec.li.vj.⁊ in.c.ij.de etate ⁊ quali.eo.li.⁊ Bar.in.l.oẽs popu
li.in.vj.q.de insti.⁊ iure.⁊ idẽ ẽt voluit Bal.in.l.ij.C.de cõdi.
inser.⁊ hoc voluit gl.apud.legistas in.l.vt liberis.C.de colla.
in gl.fi.circa fi.dũ dicit.nec leo hic vetat quã ibi ad h̃ põderat
Rapha.Fug.¶ Sed ad hanc rõnem.r̃ndet notabil'r Jo.de
imo.in.d.l.si cũ doten.inprin.qd̃ ẽt põt sumi ↄ̃rius sensus ad
correctionẽ iuris cõis qñ al's statutũ nihil operaret̃ allegat no
tata per bar.in fi.in.l.iiij.§.p̃tor.ff.de dã.infec.⁊ sic dicit qd̃ nõ
erit simpl'r hoc ex vi ↄ̃rij sensus.sed ex illo alio adiuncto vꝫ vt
statutũ aliqd operet̃ ar.l.si qñ.ff.de le.j.⁊ sic in p̃fato statuto cõ
cludit qd̃ ex quo nihil operaret̃ si simpl'r intelligeret̃ qd̃ non ex
tantibus masculis femine succederẽt cum hoc sit de iure cõi dꝫ
sumi argumentuꝫ a ↄ̃rio sensu vt extãtibus masculis nõ succe
dant.⁊ in hoc operet̃ ↄ̃ ius cõe.⁊ p hac theorica Ludo ro.in
d.l.si cũ dotẽ.allegat tex.cũ glo.in.l.nulla.C.de epi.⁊ cle.⁊ cum
hac r̃nsione in.q.dicti statuti.trãseunt Pau.de ca.⁊ Moder.
in.d.§.huius rei.⁊ Pau.de ca.in.d.§.mulier.solet pro dicta
theorica allegari casus singulares i aut̃.ex testõ.C.de colla.quẽ
ibi ad hoc põderat insignis doctor dñs Jo.de pusio.lꝫ Lud.
ro.ibi dicat a se solo hoc esse aĩaduersuꝫ.hãc ẽt theoricã aperte
posuit Bal.in.l.obseruari.§.p̃ficisci.in.iij.q.circa fi.ff.de offi.
5 p̃cõ.⁊ leg.¶ Sed restat illa pulchra difficultas†ex quo filie fe
mine de qbus excludẽdis agimus fuerũt moniales.⁊ sic p̃sone
ecclesiastice igit̃ statutũ laycorũ nõ potuit eas excludere nec ali
quẽ effectũ exclusionis excludere ad.d.l.moniales tãq̃ perso-
nas nõ subiectas arg.l.extra territoriũ.cũ ibi no.ff.de iurisdi.
om.iudi.⁊ vr̃ casus.c.ecclesie sancte marie.⁊ ibi plene notant
Cano.extra de consti.faciũt no.p Jo an.in.c.fi.de imu.eccle.li.
vj.⁊ p̃bant̃ p̃dicta per ea q̃ determinant Ja.bu.Bart.⁊ Bal.
in.l.fi.C.de pac.⁊ i.l.deo nobis.C.de epi.⁊ cle in aut̃.cassa.
vbi late per Bar.de saly.de sa.san.ec.sed in hoc pũcto reperio
indiuiduo consuluisse insignẽ doc.do.Pau.de ca.ↄs.cccxxxv.
incipiẽte in xp̃i noĩe amẽ.Primũ dubiũ de quo querit̃ vbi ip̃e
cõsiderat duos casus tanq̃ diuersos.Primus est qñ statutuꝫ
specifice ⁊ exp̃sse loquit̃ de monialibus dicendo q nõ succedãt
extãte masculo.¶ Scõs casus qñ nõ disponit specifice de mo
nialibus.sed simpl'r ⁊ gñaliter disponit qd̃ mulier nõ succedat
extante masculo.¶ Circa primũ casum cõcludit statutũ non
valere indistincte qcqd dixerint Jac.bu.Bart.⁊ Bal.in locis
preallegatis.⁊ hoc plene p̃sequit̃ ⁊ hãc opi.cõiter approbant
Moder.Cano.in.d.c.ecclesie sancte marie.p̃ut ibi late prose-
quit̃ Abb.moder.in sua solenni repetitione.quẽ casum nõ p-
sequor qꝛ sumus i scõo casu qñ statutũ gñaliter loquit̃ qd̃ mu
liter nõ succedat extãte masculo i quo ipse cõcludit statutũ va
lere nec esse ↄ libertatẽ ecclesiasticam qꝛ nõ efficiunt̃ deterioris
cõditionis pp ingressuꝫ cũ ẽt si nõ ingredient̃ excludantur ⁊ sic
p̃m eũ cessant rõnes p quas doct.in p̃mo casu dñt statutũ non
valere:vñ vidẽdũ est p̃ꝫ eũ an cõprehẽdat moniales.⁊ cõcludit
qd̃ sic tali rõne.nã in loco vbi tale statutũ viget censet̃ correctũ
ius cõe qꝛ cũ ius cõe deferat hereditatẽ vna cũ masculo statutũ
v̇o ita demũ defert femĩe h̃ditatẽ si mascul⁹ nõ extat sꝫ si extat
aufert.⁊ ex h̃ toto tã in delatiõe h̃ditatis q̃ in p̃uatione cẽset̃
recessuꝫ a iure cõi.et i totũ hẽmus ius municipale.vt in.l.ius ci
uile.ff.de iusti.⁊ iur.et iõ nõ vr̃ deferri mulieri h̃ditas de iure
cõi.sꝫ ex forma.l.municipalis.s.vt ex legibus ⁊ senatuscõsulto
arg.l.vnice.ff.vt ex legibus.senatuscõsulto ⁊c.igitur eoipso qd̃
mulier nascit̃ infringit̃ sibi h̃ potẽtia succedẽdi ab ipso statuto
s.in toto si nõ extiterit masculis ⁊ i nihilũ si extiterit trãsẽũdo
igit̃ in monasteriũ transit cũ illa potentia sic limitata ⁊ sic ↄdi
tionata ⁊ non cũ illa quaꝫ muleres habẽt a iure cõi qꝛ vt dixi
in loco vbi tale statutũ viget nõ censet̃ vigere ius cõe quo ad
feminas vel si viget sub ↄditiõe vr̃ vigere adiecta a statuto vꝫ
si mascul⁹ nõ extiterit sicut igit̃ ingrediẽs monasteriũ in loco
vbi tale statutũ non viget ingredit̃ cũ illa potẽtia succedẽdi
quã hꝫ a iure cõi ⁊ cũ illis ↄditionibus limitationib⁹ ⁊ qua
litatibus quas adijceret ius cõe ⁊ nõ aliter ne fiat deterioris cõ
ditionis p ingressuꝫ quã esset si nõ ingrederetur.vt.d.l.deo no
bis.facit i argumẽtũ.l.gayus in fi.ff.de manu.⁊ qd̃ no.in aut̃.
ingressi.C.de sac.san.ec.de illo qui habebat emphyteosim vel
vsuras.vt in.c.nup.de dona.inter vi.ita ⁊ habens p̃tãtem suc
cedendi certo mõ per.l.municipalẽ limitatã trãsit cum eadem
potentia sic restricta ⁊ limitata ⁊ nõ aliter.Satis est em̃ q nõ
efficiat̃ deterioris cõditionis pp ingressum nõ ergo dꝫ petere
qd̃ sit melioris cõditiõis.⁊ sic nõ fiat melioris cõditionis non
propter hoc monasteriũ poterit cõqueri ar.l.que añt.§.si mõ
ff.que in frau.cre.¶ Non ergo ob.quod statutuꝫ nõ possit mo
niales ligare vel impotentes efficere ad succedendũ qꝛ non li-
gauit moniales nec eas impotentes efficit.sed ligauit dudum
anteq̃ essent moniales.s.t p̃e eoꝝ natiuitatis qd̃ maxime proce
dit p̃ꝫ eũ in filiabus q̃ habent potentiã succedẽdi patri separa
tam ⁊ pro se p̃babilem ẽt viuentibus parẽtibus pp votũ parẽ
tũ.vt no.Bar.in.l.si põt.ff.de acq.here.⁊ iõ põt talis potẽtia
etiã viuentibus parẽtibus auferri p statutũ ⁊ ablata cẽset̃ sub
cõditione si masculus si extat extabit igit̃ ingredit̃ monasteriũ
cũ illa qualitate ⁊ cõditione ar.l.statius forus.§.cornelio filij.
ff.de iur.fis.⁊ l.peto.§.p̃diũ.ff.de le.ij.al's sequeret̃.qd̃ si extaret
hodie lex iperialis statuẽs illud idẽ qd̃ statuit hoc statutũ non
ligaret moniales quin possent venire ⁊ succedere p̃ꝫ ius cõe qꝛ
qua rõne statutũ nõ ligat ecclesiasticas p̃sonas eadem ratione
nec lex imp̃ialis nisi quatenus p ecclesiam recipit̃ vt no.in aut̃.
hoc ius porrectũ.C.de sac.san.ec.⁊ ita cõcludit p̃dictus p̃fatus
insignis doctor in p̃fato cõsi.⁊ lꝫ nihil aliõ alleget tñ eius opi.
probat̃ ex theorica qua ponũt cano.maxime Abb.⁊ Moder.
in.d.c.ecclesia sancte Marie.s.qd̃ qñ statutũ iniecit vinculũ añ
clericatũ tunc insequit̃ clericum ⁊ eum obligat ẽt in foro eccle-
siastico ⁊ p̃ꝫ illud iudicandũ est.⁊ sic p̃ꝫ statuta ⁊ cõsuetudines
seculares vt voluit singu.Jo.an.in regula sine culpa in merc.
de reg.iur.in.vj.vbi determinat qõnẽ p quã de brocha decidit̃
questio nostra.nã dicit qd̃ si statuto cauet̃ qd̃ primo genit⁹ suc
cedat in hereditate ⁊ tale statutum fuit editũ añ clericatum
scõo geniti ⁊ scõo genitus postea efficiat̃ clericus ligat̃ tali cõ
suetudine vel statuto nam ante clericatũ erat ius acqsitũ prio
genito.⁊ iõ non dꝫ tolli per clericatũ supueniẽtem.⁊ hanc deci
sionẽ adducunt Cano.in.d.c.ecclesia sancte Marie per quam
restringit̃ ille tex.vt non p̃cedat qñ statutũ iniecit vinculũ añ
clericatũ nisi demũ ex statuto oriret̃ obligatio seu ligaret̃ cleri
cus ex factis seu gestis per eũ prout ibi declarant cano.in alio
mẽbro qd̃ non p̃sequor.¶ Et per p̃dicta hanc qõnem decidit
in terminis do.Ant.in.c.qd̃ clericus.de foro cõpe.vbi dicit qd̃
stante statuto q stantibus masculis femine non succedant.si
queritur nũquid tale statutũ cõprehẽdat feminas religiosas.
Per p̃dicta dꝫ concludi qd̃ si assumpserũt monachatũ ante sta
tutũ non p̃iudicat eis secus si post.⁊ ita dicit se cõsuluisse qd̃ ẽt
refert ibi.⁊ sequit̃ Jo.de imo.ideꝫ etiaꝫ Abb.Moder.dicens
etiã do.Pe.de ancha.ↄsuluisse.⁊ ita gñaliter dicit de statutis
inhabilitantibus quẽ a successione ex certa cã ita no.Lappus
alle.cviij.⁊ p his adducit.d.Abb.theoricã Bar.in aut̃.item
nulla cõitas.C.de epis.⁊ cle.et in.l.rescripto.ff.de mune.⁊ ho-
trãslatis in ecclesiam nõ possunt imponi collecte:sed añ trãsla
tionem pñt res constitui tributorie ita qd̃ postea trãsferent̃ cũ
illo onere tributorũ.ex qbus reddit̃ clara decisio qõnis nostre
que ẽt attentis terminis nostris ex alio capite nullam hꝫ dubi
tationẽ.Nam vt ex narratione pñti colligit̃ prefata dña thora
de cuius successione agitur mortua fuit anteq̃ eius filie in mo
nasteriũ ingrederentur.et sic t p̃e mortis qua agebat̃ de succes
sione do.Andree et Catherina nõ erant ingressa monasteriũ.
⁊ p ↄñs fuerũt excluse a successione eo t p̃e quo nõ erãt monia
les.et p ↄñs censeant̃ in p̃petuum excluse qm̃ ad cognoscendũ

an quis debeat admitti vel excludi a successione dz expectari tps mortis illius de cuius hereditate agit. et si tunc tpis reperiatur in eo statu quod debeant excludi in ppetuu nō excluditur nō īspecto aliter subsequēti statu nisi conditionaliter excluderetur vt patet ex his que ponit Bar. in. l. fi. ff. ad tertul. et Bal. in. l. maximu vicium. C. de libe. pte. Ad idē tex. in. l. post mortez. §. liberi. ff. de contrata. et in. l. post cōsanguineos. §. interdū. ff. de suis et legi. et est tex. optimus quē ibi singulr. ad hoc not. Ant de bu. et in. c. ray. de testa. nam qualitas adiecta alicui actui vel verbo sufficit qd adsit tpe quo actus effectū sortitur lz postea nō duraret. vt in. l. substōne. et in. l. ex facto. ff. de vul. et pup. et in. l. mella in pn. ff. de ali. et ciba. lega. et in. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de noxa. vnde cū in casu nostro qualitas existentiū masculorū adiecta actui excludendi a successione feminas affuerit tempore quo tractabatur de successione qr tūc potuerūt feminas excludere que non erāt moniales lz nūc nō possent excludere qd tū est falsum tū sufficit quod tpe successionis fuerūt exclusae. et qd tunc essemus in terminis in qbus potuerūt excludi. vñ fit conclusio quod do. Andrea et Catherina fuerūt exclusae perpetuo a dicta successione. et p ons monasterium ex persona earum nō potest admitti ad dictam successionem. vnde nō est opus intrare difficultatem an iuri adeundi fuerit pscriptū quā nō tango etiaz qr nec etates nec tempus mortis et matris et filiarum sunt mi

6 bi bene no. sed tantuz dico quod † iuri adeundi potuit prescribi longissimo spacio quicquid dixerit Bar. de saly. vt concludunt communiter legiste in. l. licet. C. de iure deli. Laus deo omnipotenti Amen etc.

¶ Consilium. lxxxij.

1 ☞ Compromissa que fiunt vigore statuti debent fieri nō vt in arbitros de iure sed tanq in arbitros et arbitratores et amicabiles compositores et bonos viros.

Consilijs nostris trinus deus optimus adsit vt fas perpetua sanctaq iura loquar. ¶ In pnti cōsultatiōe pro decisiōe eorum que

1 in puncto proponūtur presuppono quod † compromissa que fiunt vigore statuti transmissi quod incipit pnti caplo statuimus dicuntur et debent fieri nō vt in arbitros de iure sed de iure et de facto et de veritate et equitate tanq in arbitrores cōpositores et bonos viros. vt clare disponit dictum statutum in ver. teneantur insuper dicti iudices cogere realiter personaliter etc. pro quorum laudo in dubio presumitur. laudū enim arbitratoris psumitur iusta causa latū et regsita interuenisse. ita consuluit Cy. in suo consi. xiij. qd incipit tholomeus manētis etc. qd cōsiliū refert et sequitur Jo. an. in addi. Spe. in ti. de arbitris. §. sequitur. in addi. incipiente Cy. in regula etc. per tex. in. l. ab ea pte. ff. de pba. tenēt. d. Ant. et Jmo. in. c. in pñtia. extra de renū. et do. Ab. moder. in. c. qntaualliis. extra de iureiur. et Bal. in. l. fi. C. de contraben. emp.

¶ Consilium. lxxxiij.

1 ☞ Testator si dicat relinquo filium meum viuum et mortuuz cum omnibus bonis titio quid importent dicta verba et an dispositio valeat.

2 Modus ineptus loquendi nō viciat dispositionē. l. si qs mihi bona. §. pater filio. ff. de acquir. her.

Dominus labia mea aperiat et spiritus sanctus illuminet intellectum. visa suprascripta vltima voluntate Juliani supra in puncto narrata et visa pñcti narratiōe et statuta suprascriptis. Qm in pñti consultatione vertitur cause cognitio. Circa causam testati et intestati. et causa testati tanq dignior precedere debeat. l. anteq. C. cōmunia de succes. circa duo principaliter versabitur presens cōsultatio. ¶ Primo circa cām testati cuius virtute sit dicta voluntas Juliani si probatur put. s. in puncto narratur. ¶ Secundo versabitur circa cām intestati et respectu hereditatis dicti mancini filij dicti Juliani ¶ Circa primū est ī pmis premittēdū qd dicta volūtas respectu solennitatis numeri testium posset valere in vim testi si aliud nō obstaret. nā licet de iure cōi in testamento regrant pro solennitate septē testes. vt in. l. hac consultissima. C. de testa. tū de iure municipali regruntur tres etiaz nō rogati put interuenerūt in casu nostro. vt pz ex forma statuti suprascripti sub rub. de testa. et successionibus qd icipit in qualibet vltima volūtate. qd statutū nedū seruandū est in ciuitate senarum iurta. l. omnes populi. cum materia. ff. de iusti. et iur. sed etiā in comitatu. vt no. gl. et doc. in. l. ex ea. ff. de postulan. et hoc maxime ex quo tale testm fuit cōditū tempore p ea q no. bar. in. l. j. ff. de bo. pos. ex testō mili. et ordinarij i. l. fi. C. de testa. quo supposito est videndū de virtute dicte vltime volūtatis qd vo

1 luerit Julianus dum dixit † post quedā relicta facta cuidā capelle dixit relinquo mancinuz filiū meū viuū et mortuū Petro fratri meo cū oibus alijs suis bonis exceptis dictis legatis etc.

su p quorum vborum interpretatiōe tria sunt vidēda. Primo quid importētvinētet dicto mācino eius filio. Scōm qd ipoitēt eo mortuo, ī īfantili etate. Tertiū nūqd dicta vltima volūtas substētari possit et qūo tā in vita dicti mācini q post eius mortē in infantili etate. ¶ Circa primū in primis dico circa dicta verba relinquo filium meū viuum et mortuum cum omnibus bonis quod dicta verba cum omnibus bonis debent referri tam ad eū viuū q mortuū. ex quo posita ī eadē oratiōe. ar. tex. et qd ibi plene no. bar. i. l. seye. §. gayo. ff. de fun. istr. et ē casus et ibi. Bar. i. l. j. §. doli vbum. ff. de seruo corrup. vbi illa vba dolo malo posita post duo vba referunt ad vtrūq qd Bar. iducit ad statutū si dicat si qs sic fecerit. et sic postea subnectit de nocte quod illud verbū de nocte refert ad vtrūq quo psupposito est aduertēdū qd hec vba relinquo filiū meū viuū et mortuū cū oibus bonis non reperio scripta nec mirū qr sunt vba multū grosso modo

2 et inepte prolata et rustico idiomate et grosso. talis † tū ineptus modus loquendi non habet viciare dispositionem. l. si quis mihi bona. §. pater filio. ff. de acqui. here. facit. l. quoniam indignum. C. de test. et quod no. glo. in. l. quotiens. C. fa. her. et gl. in l. quod si nepotes. ff. de testa. tutel. vnde dixit Jnno. in. c. petitio. extra de procura. quod si dico cōstituo te asinū pcuratorez meum non viciatur institutio. facit qd no. gl. in. l. que extrinsecus. ff. de verb. ob. cū si. vnde dico quod cum dictus filius suus esset infans per dicta verba vr reliquisse fratrem suum administratorē et gubernatorem filij sui et bonorum et sic tutorē durante pupillari etate postea curatorem postea administratorē et gubernatorem. hāc cōclusionem probo. legatum debet interpretari vt potius valeat q peat. l. quotiens. ff. de rebus de his. vnde si volumus dicere quod legauerit filium quo ad dominiū hoc non est dicendum quia legatum est inutile et quo ad rem ipsam et quo ad extimationem cum liber homo non sit in nostro commertio. l. apud iulianum. §. constat cum ibi. nota. ff. de leg. j. insti. de leg. §. sed si talis res. et in. l. inter stipulantem. §. sacrā. et in. l. liber homo. ff. de ver. ob. cū si. ergo habemus dicere quod quo ad administrationem voluerit hoc facere. vt potius valeat licet verbis ineptis pro hoc quod not. Bal. in. l. tutores neq tutores. C. de pcu. ar. l. pater seuerinā. §. cōditiōis. ff. de cōdi. et demō. nam etiam mediante tutela trāsit pupillus in potestate tutoris cum sit vis et potestas in capite libero. l. j. cum ibi no. ff. de tutelis. facit glo. sing. et ibi no. in. l. qui in aliena. §. quā. ff. de neg. gest. de matre cui fuit relicta cura et custodia filiorum. et tex. in. l. j. ff. de confir. tuto. ibi deprecor coram habere rerū. et quod ibi per Bar. et quod no. Bar. in. l. si mater. C. ad velleia. et qd no. Jo. an. in. c. ex pte. M. de app. per que cōcludo quod vr reliquisse administratiōnē et gubernationē psone et bonorum fm qualitatē psone et tpis. et ista fuit intētio testatoris nec potuit esse alia que in primis sequēda est iurta. l. in cōditionis primū locū. ff. de cōdi. et demō. ¶ Circa scōm etiā nō inuenio in iure ista verba relinquo talem filiū meū mortuū cū bonis. sed cum legatū hominis mortui cū nō sit in rerum natura nō valeat insti. de le. §. ea ergo. insti. de inuti. stip. in prin. d. l. liber homo. et. l. si homo mortuus. e. ti. Ad hoc vt legatū potius valeat q pereat puto testatorē voluisse filium mori ad vtilitatē et cōmodū fratris sui. et fratrē suuz voluisse pupillariter substituere: sicut qñ testator dixisset volo qd filius meus moriatur qd intelligeretur ad eius vtilitatem et censeretur substitutus. put est casus clarus i. c. si pater. et ibi plene no. extra de testi. lib. vj. cum voluit eū hērē ex pupillari qd maxime cōstat ex quo dixit cū oibus alijs bonis cū ex fideicōmissa nō debeant omnia bona p ea que no. Bart. in simili in. l. centurio. ff. de vul. et pup. et Bal. in. l. precibus. C. de impub. et alijs substi. vnde cōcludo qd dicta verba importāt substitutionē pupillarē et ita sentio in casu premisso. ¶ Circa tertiū cōcludo quod talis datio tutoris nō valuit sine cōfirmatione qm sine heredis institutione testamentū non valet vt testamentum. l. j. ff. de vul. et pup. et insti. de le. §. ante heredis. sed in testis de quo agimus nō fuit facta heredis institutio. igit etc. potius ergo dr valere dicta volūtas in vim codicillorum. l. fi. cum ibi no. C. de codicillis. iurat no. in. l. j. ff. de iure codici. vnde talis datio tutoris nō valuisset nisi talis tutor cōfirmatus fuisset iura no. in. l. j. C. de cōfir. tuto. nec valuisset datio vt curatoris nisi cōfirmatio fuisset secuta. ergo in testō dari non pōt. vt no. Bal. in. l. ij. ff. de testa. tute. et in. l. fi. C. eo. ti.

¶ Casus talis est. Margarita ex primo viro tres suscepit filios vnum masculū et duas feminas. que femine post mortem patris fuerūt dotate ab eorum patruo de bonis patris et patrui. mortuo primo viro a quo Margarita lucrata fuit antifaciū dotiū suarū transiuit ad scōm virū ex quo suscepit vnicā filiaz feminam que nupta et dotata fuit de bonis patris sui. demum moritur scōs vir et Margarita ēt lucratur aliud antifacium. et trāsiuit ad tertias nuptias ex quo tertio viro suscepit aliam filiā feminā. que ēt fuit nupta et dotata de bonis patris ex qua filia femina et ex eius viro nascitur alia filia femina morit tertius vir. et filia

et filia ex eo suscepta superexistente nepte pter cuius tertij viri mortem Margarita ab intestato supstitibus tribus filijs vno masculo et duabus feminis nuptis et dotatis vt supra. item superstite alia filia femina. ex scdo viro nupta et dotata vt supra et superstite nepte ex filia femina ex tertio viro nupta et dotata vt supra psupponit in facto q in ciuitate senarum extant infrascripta statuta etc. rubrica. Quod mulier dotata nõ succedat stantibus masculis. mulier nupta et dotata a parte vel fratre seu patruo matri sue ab intestato nõ succedat qdiu supsit filius masculus et ex ea nedum ipsa filia sed nec descendentes ex ea succedere possint, auo materno vel auie materne, pauo vel proauie qdiu supsint filij masculi vnus vel plures auo materno vel auie materne, pauo vel pauie descendetes masculi ex ipsis filijs masculis ex legitimo matrimonio. et q mulier intelligat nupta et dotata sit ab illa persona ex qua maritus vl alius quicunq pro marito dotem seu aliud nomine dotis confessus fuit supra vel fuerit receptus vel recepit seu recipiet. et cui doté promisit vel pmittet restituere pro vxore sm moré et cõsuetudiné notariorum ciuitatis senarum. et circa aliud statutum nulla interpretatio fiat vel admitti debeat sup aliquo capitulo statu. cõis senarum: sed sicut simplr verba iacét et posita sunt intelligant absq vlla interpretatione. aliud statutum. Item statuerunt et ordinauerunt sapiétes predicti q nulla interpretatio fiat vel admitti debeat super aliquo capitulo statutorum cõis senarum sed sicut simplr verba iacét ita simplr et vulgariter intelligant absq vlla interpretatione. aliud statutum. ¶ Quod mulieres habentes filios non relinquát vltra quartá in .ij. di. c.cxxxj. Si qua mulier habens filios vel filias legitimos vnum vel plures cuiuscunq sexus fecerit testamentum vel codicillos vel donationé nõ possit relinquere donare vel vendere vel alienare ita q filij eius qui remáserint positi possint priuari de bonis suis nisi cá necessitatis et iunctis salua q quartá patem bonorum suorum possit pro suo arbitrio dispensare et de ea disponere nõ obstante dispositione quam primo fecerit. c.ij. dist. posite sub rubrica .q ó mulieres habentes filios non reliquant vltra quartá parté addiderunt hec verba vez nepotes vel neptes et descendétes ex ea et detraxerunt de dicto capitulo hec verba fecerit testm codicillum vel donationem. et addiderút in fine dicti capituli hec vba. vez relique tres partes pro rata inter filios diuidantur.

¶ Consilium.lxxxiiij.

1 Statuto státe quod extantibus masculis femina dotata nõ succedat an femina nata ex secundo et tertio matrimonio dotata excludatur ab hereditate matris et masculo existente ex primo matrimonio.
2 Statuta excludentia feminas fundantur in ratione, conseruande agnationis.
3 Arguere licet a coniecturata ratione.
4 Interpretatio fit in statuto ratione euitande absurditatis.
5 Statutum intelligi debet ne possit a sapiente viro reprehédi.
6 Statuta recipiunt interpretationem passiuam a iure cõmuni.
7 Portio feminarum exclusarum a statuto propter masculum applicatur masculo.
8 Filia exclusa a statuto censetur extranea.
9 Statutum disponens quod mulier nõ possit disponere in preiudicium filiorum vltra quartam censetur augere legitimam filiorum vsq ad tres quartas.

Consilijs nostris trinus deus optimus adsit. vt fas perpetua sanctaq iura loquar. Uisa predicta facti narratione et statutis supra descriptis duo principaliter sunt inuestiganda. ¶ Primum quando bona hereditaria dicte Margarite diuidantur inter dictos filios filias et neptem ex filia. exceptis antifactis lucratis. ¶ Secundum quid iuris sit particulariter de antifactis lucratis a dictis tribus viris per dictam Margaritam. ¶ Circa primam dubitationem si essemus in terminis iuris communis circunscripta municipali censura. nulla esset dubitatio quoniam de iure communi hereditas dicte Margarite diuideretur in quinq pertes. et vnusquisq quattuor filiorum nõ habita distinctione sexus succederet pro quarta parte et neptis ex filia p alia quinta parte vt hec probantur in auť. in succes. C. de suis et leg. et in corpore vnde sumitur iuncto. §. cum filii. et insti. de here. que ab inte. cum si. item si ex dicta Margarita extaret filius masculus et extarent filie femine eiusdem matrimonij que essent dotate a patre vel fratre seu patruo adhuc casus esset clarus quia filius masculus succederet insolidum exclusis filiabus feminis dotatis vt. s. prout clare disponit statutum de quo in themate quod et si sit contra dispositionem iuris communis et videatur odiosum tamen validum est et seruandum in ciuitate seneñ. iuxta no. in .l. omnes populi. ff. de iusti. et iu. et per Dy. in. c. indultum. de reg. iur. in .vj. et in .l. sancimus. C. de nup. et bal. in .l. j. §. ius naturale. ff. de iusti. et iur. et Pe. de anch. in .j. de consti. in .xj. principali. q. cum si. ex quibus infert clara conclusio quod filie Margarite ex primo matrimonio dotate vt presupponitur excluduntur a successione Margarite per super existentiá masculi ex eodé matrimonio vtrinq cõiuncti. Duplex ergo in hac prima dubitatione oritur difficultas pulchra et subtilis. ¶ Prima nun quid ex forma predicti statuti per existentiam predicti masculi ex primo matrimonio excludatur filia femina ex secundo matrimonio et neptis ex filia femina. ex tertio matrimonio dotate vt prefertur. ¶ Scda difficultas erit posito quod non excludantur cum excludantur filie femine ex primo cur eorum portio applicetur an omnibus an masculo tantum. ¶ Circa primá difficultatem videbatur primo dicendum quod dicta filia ex secundo matrimonio et

1 neptis ex tertio excluderentur quoniam † statutú clare disponit quod stantibus filijs masculis filie femine dotate a patre vel fratre siue patruo non succedant matri nec descendentes ex eis quamdiu supersint filij masculi. sed in casu nostro extat filius masculus et femine sunt dotate a patre ergo excluduntur vnde cum verba statuti videantur clara non videtur opus esse alia interpretatione. l. ille aut ille. §. cum in verbis. et .l. non aliter. ff. de le. iij. l. si alij. ff. de vsufru. leg. cum si. in incertis enim nõ certis locus est coniecturis. l. continuus. §. cum ita. ff. de verb. ob. Ex quo cum in casu nostro verba statuti conuenire videnť conuenit et dispositio .l. j. §. sequitur. ff. de aqua quotidiana et estiua in .l. iiij. §. totum. ff. de dá. infec. l. quod constitutum. ff. de testa. mili. nec mirandum videtur quod masculus et femine sint ex diuersis matrimonijs. ex quo statutum indistincte loquitur ergo indistincte debet intelligi. l. de precio. ff. de publiciana. l. j. §. et generaliter. ff. de lega. prestan. xix. distin. si romanorum. si enim statutum ita voluisset distinguere vtiq hoc fecisset. l. vnica. §. finautem. C. de cad. tol. l. stichum. qui meus erit. §. j. ff. de le. j. l. si seruum. §. non dixit pretor. ff. de acqui. here. ¶ Quod et secunda ratione videtur ostendi. quia statuta communis senarum debent intelligi simpliciter et vulgariter prout iacent absq vlla interpretatione: vt patet ex statutis .s. descriptis. sed talis iterpretatio quod intelligatur de filijs masculis eiusdem matrimonij non colligitur ex ratione expressa in statuto neq ex ratione expressa in statuto neq ex alio statuto ciuitatis senarum igitur non est admittenda per ea que disputando cõcludit Ray. de for. cuius disputationem refert Pe. de anch. in repe. c. j. extra de cõsti. in vlti. col. faciunt not. per. Ant. de bu. in prohemio decretalium. plus enim q verba statuti requirunt requirere non debemus. et postea immo nec iurisconsultus nec imperator faceret quod aliquid in .l. contineatur quod non cõtinetur vt dicit Bar. in .l. iij. ff. ad .l. iuli. repetundarum. ¶ His tamen non obstantibus contrariam sententiam veriorem existimo. quod immo filia et neptis ex secundo et tertio matrimonio admittantur vna cum filio masculo ex primo matrimonio quam conclusionem comprobo pluribus medijs. ¶ Primo

2 moueor † nam hmói statuta excludentia feminas propter masculos sunt fundata in illa rõne vnica agnatorum et familia dotantis conseruanda vt concludit Ja. de are. in sua dispu. que incipit statutum vel consuetudo et Cy. in .l. j. C. de adul. et Jo. an. in addi. Spe. in tit. de suc. ab intest. in rub. et Bald. in .l. venia. C. de in ius. voc. et in .l. cunctos populos. C. de sum. tri. in .xvij. colum. et in plerisq alijs locis. ergo tale statutum intelligi debet de filijs masculis existentibus et familia. et cippo domus dotantis: sed in proposito filius masculus non est de cippo secundi et tertij dotantium. et sic nec de agnatione predictarum feminarum. igitur ab eo non debent excludi. considerauit enim statutum quod illius agnatio conseruaretur qui sentiret onus dotandi. vt in regula secundum naturam. ff. de regu. iuris et in l. eum qui. in princi. ff. de iureiuran. alias enim propter quid cõsiderasset statutum quod filia deberet esse dotata potius a patre fratre vel patruo magis q ab alio extraneo nisi patris vel patrui existentium de eadem agnatione et dotantium voluisset agnationem conseruare. et licet predicta ratio in statuto non

a ¶ Arguere a cõiecturata rõne licet.

3 sit expressa † tamen licet coniecturata[a] arguere vt in proposito
a concludit Bal. in .l. maximum vicium. C. de libe. prete. Ad idé glo. et Bal. et pau. de cast. in .l. Quis. C. de fideicõ. et Rapha. cu. in .l. si vero. §. de viro. ff. solu. matri. et not. Pau. de cast. in suo solenni consi. cccxxxiiij. incipiente in christi nomine presens casus etc. et per Bal. subtiliter in .l. de quibus. ff. de leg. ¶ Secundo moueor quod licet dictum statutum simpliciter loquatur debet intelligi quando mulier fuisset dotata a patre patruo vel fratre de bonis quodam modo communibus fratris et sororis. nõ autem debet intelligi quando soror vterina fuisse dotata a suo patre existente filio ex primo viro a quo ipsa nihil habuisset quod demonstrat ex eo q tm statutum disponit qñ mulier dotať a fratre patre vel patruo. et vltra dictas personas nõ

disponit qꝛ noluit habere locū si ab extraneo vel ab aliis quo cunq3 esset dotata .cū tunc non possit dici dotata de bōis quo dam mō cōib⁹.ꝛ hec fuit mēs statuētiū que debet attēdi l3 vba aliud indicarent.l.scire oportet.§.sufficit.ff.de excu.tu.ꝛ.l.cu3 mulier.ꝛ ibi Bar.ff.so.ma.ꝛ per.Pau.ꝛ Cy.no.in.l.nō du biū.C.de legi.que meus statuentium demonstrat ēt per aliud statutū qd̄ est ī ciuitate seneñ.qd̄ disponit qd̄ mulier dotata de bonis cōibus non possit venire ad cōionē vel diuisionē bono rum cōium cū fratribus.nā vna lex per aliam declarat.vt tra ditur in.l.de pcio.ff.de publi.ꝛ in.l.j.C.de inoffi.do.facit.l.qui filiabus.ꝛ.l.si seruus.§.si pluriū.ff.de le.j.cū si. ¶ Tertio prin cipaliter moueor rōne euitāde absurditat3.nā nimis est absur dū qd̄ iste femine ex scdo ꝛ tertio mřimonio pp dotes habitas a patrib⁹ ipsoꝝ priuarent ab hereditate mřis pp existētiā filiī ex alio marito ꝛ eo patre a qbus nihil habuerunt maxime cu3 tales filiī sint extranei pr̄i dotanti.ꝛ sic nimis indebite grana rentur.qua rōne ēt leges ꝛ statuta gnāliter loquētia restringū tur arg. glo. in cle.literas.de rescrip.per locum ab oppositiōe ꝛ in cle.auditor.eo.ti.ꝛ eius qd̄ ponit Bal.in.l.si qs non dicā rapere.C.de epi.ꝛ cle.facit.l.nā obsurdū.ff.de bo.li.ꝛ p Jmo. in.l.si vero.§.de viro.ff.sol.ma.Nam ēt qñ statutum.prohibet
4 iterpretationē.vt supra † rōne euitande absurditatis pōt fieri interpretatio.vt disputādo ꝯcludit Ray.de forli.ꝛ refert Pe. de ancha.in.c.j.de cōsti.in vlti.col.ꝛ sic p3 responsio ad scdam rōnem in ꝯriuum adductam. ¶ Quarto principaliter moueor nā statuta debēt iterpretari vt minus ledant ius cōe.vt notat glo.ꝛ ibi no.in.l.fi.§.in cōputatione.C.de iure delib.ꝛ p bar. in.l.oēs populi.ff.de iusti.ꝛ iure.ꝛ in.l.si serui vestri.ꝛ ibi per Saly.C.de noxa.ergo intellegat predictū statutū de filiis eius dem mřimoniī.ꝛ eiusdē patris a quo vel ab eius familia femi ne receperūt dotes ꝛ nō de filiis alterius mřimoniī. ¶ Quin to moueor magis prime.nam als habemus qd̄ qñ statutū ex cludit dotatas a successione aliquaꝝ personaꝝ propter existen tiam masculoꝝ intelligit.s.a successione dotantiū vt p3 ex no. per glo.Bal.ꝛ Pau.de cast.in.l.j.de legi.here.facit quod no. Bal.in.l.si plures.C.de condi.inser.ꝛ qd̄ not.Cy.ꝛ Bal.in.l. nō fine.C.de bo.que lib.tñ facit tex.i.l.qm̄ nouella.C.de inoffi. testa.ibi ex substantia eius pfecta.Ad idē tex.in.l.vt in liberis C.de colla.iconueniens est eñ mulierē dotatā de bonis vnius excludi a bonis alterius qui nō dotauit.ex quo diuerse sunt he reditates vñ cū in casu nr̄o exprimat q̄ dotata de bonis vni excludat a bonis mřnis nō dotātis saltē restingat siue intelli gat qd̄ nō intelligat excludi nisi fauorē dotātis.ꝛ eius agna tiōi existētib⁹ psonis de qb⁹ in statuto. ¶ Sexto moueor.nam statuta nō debēt ad lr̄am intelligi put iacent.vt no.Bal.in.l. nō dubiū C.de legi.Ad idē text.cū ibi notatis in.l.iiī.C.de li be.pte.facit qd̄ no.Bal.in.l.nō satis.C.de bo.que lib.igit di ctū statutū l3 loquat de filiis simplr̄ d3 intelligi de filiis eiusdē mřimoniī qꝛ dos pcessit de substātia coꝝ familie ꝛ agnationi als eñ pdictū statutū eēt valde absurdū ꝛ rephēsibile.statuta
5 † aūt debēt itelligi vt nō possint a sapiēte reprehēdi vt est tex. in.l.saluto.aristo.ff.de lega.pstā.quē tex.ad hoc sepius solitus erat allēare Bal.ꝛ p certo glibet sani capitis fateret q̄ si statuē tes interrogati fuissent ita rn̄dissent.ergo ita statutu3 d3 inter pretari id quod hr̄ in.l.tale pactu3 in fi.ff.de pac. ¶ Septimo moueor:nā nulli dubiū est.qd̄ si statutū vult qd̄ filia dotata a pr̄e excludat a successione mřis stantib⁹ filiis tale statutū nedū censet factū in fauorē filioꝝ.sed ēt dotātium.ex quo eis impo situ est onus.ar.d.l.eū qui.ff.de inreiur.ꝛ.d.l.hm nām:sed cla rū est qd̄ si statutū ita intelligeret retorqueret ī odiu3 qd̄ p3 qꝛ dotatio pr̄is excluderet filiā in fauorē extranei quo ad patrem cōtra.l.q̄ fauore.C.de legi.ita pr̄ fuisset grauatus in dotādo filiā.ꝛ grauaret ēt in hoc.qꝛ ipsa excluderet in fauorē extranei quo ad patrē.non eñ cēsendu3 est statutū voluisse duplici one re grauare.l.titio.§.q innita.ff.de leg.iī.plus eñ pater filiū di ligit q̄ seipsum.l.isti quidem.ff.qd̄ me.cā.ꝛ censent pr̄ ꝛ filius eadem psona.l.fi.C.de ipub.ꝛ aliis substi. ¶ Octauo moueor qm̄ vt supra dictū est rō vnica cōiecturata dicti statuti est vt cō seruet agnatio.ꝛ cippus domus a q̄ l3 arguere.s3 si dcā inter pretatio sumeret nulli dubiu3 est.qd̄ soror excluderet p fratrē vterinū in quo cessat talis rō.ergo d3 cessare dispō.l.adiger e §.quis.ff.de iure patro.l.iī.C.de noxa. facit gl.in cle.iī.de ele. vnde cū hm mentē dicti statuti frater vterinus nō d3 ad exclu sionē cōprehendi nullo mō est admittedus ad bñficiū dicti sta tuti. ¶ Non moueor.qꝛ filia p statutum est exclusa stantibus filiis qd̄ verbū filiis potest intelligi de filiis eiusdē matrimoniī eisdēq3 fratribus vtrinq3 coniunctis ꝛ de filiis alterius matri moniī eisdēq3 fratribus vterinis.maiori aūt sunt vinculo con iuncti filiī eiusdē q̄ diuersi mřimoniī verba aūt statutoꝝ sunt intelligēda in potiori significatu.l.j.§.qui in ppetuū.ff.si ager vecti.vl' emphy.petat facit tex.in.l.hoc legatū.ff.de le.iiī.cū si.
6 ¶ Decimo ꝛ vltimo moueor † nā statuta recipiunt interpret ꝛ tionem passiuā a iure cōi vt p Bar.in.l.oēs populi.ff.de iusti. ꝛ iur.ꝛ per doc.in.l.si serui vestri.C.de noxa.sed l3 de iure cōi habeā qd̄ l3 lex dicat q̄ filiī hēant priuilegiū pr̄is ne cōueniant nisi inq̄tum facere pñt vt est casus in.l.ēt.ff.so.ma.tñ intelli gitur de filiis eiusdem matrimoniī ꝛ nō diuersi vt cōcludit gl. in.l.sciēdum.ff.de re iudi.ꝛ tenēt Bar.ꝛ doc.in.d.l.ēt allegā tes plures glo.cōcordātes qcqd ibi dixerit glo.idem etiā vide mus in priuilegio tacite hypothece qd̄ ꝯcedit filiis vt in.l.assi duis.§.ex nuptiīs.C.qui po.in pig.ha.vt ibi concludit Cy.ꝛ Bal.in.l.j.C.de puile.do.ꝛ pro hac pte alias fuit ꝯsultu3 per solēnes aduocatos senēses vt per genitore3 meum dñm Lud. de interianue.ꝛ dñm Philippū de pistorio.ꝛ dñm Berarhū de narni hodie cardinalē spoletanū.ꝛ ita ēt alias cōsuluit inte gerrimus ꝛ isignis doctor dñs Jo.de mōte sperello.ꝛ ita als existēs arbiter iuris iudicaui.Ex his p3 rn̄sio ad alleg.in con trariū.nec statuta pdicta negantia pdictā interpretationē hn̄t obstare rōne euitāde absurditatis vt supra fuit dictū.ꝛ qꝛ attē ta vnica rōne ꝯiecturata l3 arguere vt ēt declaratū fuit ꝛ ēt per dicta vba tm̄ friuola interpretatio vr̄ reiecta vt declarat.Bar in.d.l.oēs populi.ꝛ etiam bal.ꝛ aliī.ꝛ Pe.de anch.in.d.c.j.in
7 pe.ꝛ vlt.col. ¶ † Circa scdam difficultatē sepius rn̄di ptē illaꝝ feminaꝝ masculis applicari quorum contēplatione femine ex cludunt ꝛ nō feminis.ꝛ ita als cū essem arbiter de iure electus iudicaui motus in pmis qꝛ qñcūq3 dispō fit alicuius cōtēpla tionis l3 vba expsse ad illū nō dirigant tñ illi acquirit ꝛ illi cō petit actio.casus est in.l.seruo legato.§.si testōr.ff.de leg.j.per quē tex.Bar.ibi interminis nr̄s cōcludit qd̄ stante statuto qd̄ stantibus masculis femina nō succedat.l3 tale statutū expresse nō dispōat vocādo masculos ad portionē feminarū tñ mascu li succedēt ex quo ipsoꝝ fauore femine excludunt ꝛ ipsi agent ex tali statuto.ac si de eis expsse dispositu3 esset ad idē tex.in.l. fideicōmissa.§.cū eēt.ꝛ.§.interdū.ff.de le.iiī.ꝛ qd̄ vtrobiq3 no. Bar.allegando ēt.l.statutis.ff.de acq.re.dñio.ꝛ hāc regulam per dicta iura tradit bar.in.l.iī.§.videndū.ff.ad tertu. ¶ Mo uebar scdo ex alia regula que h3 qd̄ quotiēscunq3 aliquis remo uet a lucro cōtemplatione alicuius.illi applicat cuius cōtēpla tione remouetur hāc regulā tradit Bar.in terminis nr̄s in.d. l.iī.§.videdū.ff.ad tertu.p tex.in.l.post legatū.§.admittere.ff. de his qbus vt indig.ꝛ in.l.pe.C.de leg.sed ita est in terminis qꝛ dicte femine excludunt per superistētiam masculi ꝛ non su perexistentiā feminarū ergo masculo eaꝝ portio est applican da hāc regulā formaliter pbat tex.in aut.qd̄ locu3.C.de colla. ꝛ in corpore vñ sumit.hoc ēt pbat tex.optimus quo nō est da re in iure meliorem hm Bal.in.l.j.C.de secundis nup.idem fir mat Bal.in.l.maximū vitiū.C.de libe.pte.Jdē in quoda3 suo cōsilio qd̄ incipit martinus idē t3 Lud.ro.in.l.si cū dotem.in prin.ff.so.ma.ꝛ cōsuluit Pe.de anch.in suo ꝯsilio.lxxj.hanc ēt cōclusionē optime pbat tex.cū ibi no.in.l.iī.§.si duo.ff.de col la.bonoꝝ vbi casus no.ad ppositum. ¶ Tertio mouebar ex alia simili regula qꝛ quotiēscūq3 qs phibet a lege vel testatore alienare cōtemplatione alicuius ille admittit ad reuocandu3 alienata cuius cōtēplatione facta fuit phibitio.vt traditur l.filiusfami.§.diui.ff.de leg.j.ꝛ in.l.peto.§.fratre ꝛ ibi Bar.ff. de leg.iī.ꝛ in.l.cum pater.§.libertis.eo.ti.ꝛ in.l.pater.§.j.iī.ꝛ. iiī.ff.de leg.iiī.ponit Bal.in.l.quotiens.C.de fideicō.ꝛ Saly. in.l.ea lege.C.de cōditio.ob causam. ¶ Quarto mouebar ex alia regula etiam simili qꝛ quādo aliquid aufertur ab aliquo tanq̄ ab indigno illi applicatur cuius cōtemplatiōe aufertur vt in.d.l.post legatū.§.amittere.ff.de his qui.vt indig.ꝛ in.l. pe.vbi no.C.de leg.ꝛ in.c.de hoc ꝛ ibi not.genitor meus extra de symonia.ponit etiā Lud.ro.in.d.l.si cum dotem ¶ Quin to mouebar ex alia regula que vult qd̄ quando qs traxit cleri cum ad vetitum examen d3 perdere.ꝛ qd̄ euicerit qd̄ clerico ap plicatur cum eius cōtēplatione facta fuerit talis phibitio.vt in.c.si diligēti.cū glo.extra de fo.cōpe.Ad idem tex.cū gl.in.c. si clerici.extra de iurepatro.xviiī.q.iiī.c.sigs in atrio.no.bal. in.l.si.vero.§.de viro.ff.so.ma.ꝛ Oldr.cōsi.xv.ꝛ ita alias repe rio cōsultum fuisse per genitorem meū in suo cōsilio qd̄ icipit. municipali cēsura disponit. ¶ Sexto ꝛ vltimo mouebar.qm̄ fauor masculorū fundat in rōne cōseruande agnationis.l.j.in fi.de ventre.inspi.l.qsquis.C.ad.l.iul.maiest.ꝛ supra latius di ctum est.sed si ad partē exclusaꝝ admitteret femina ex scdo ꝛ tertio mřimonio.nō seruaret intētio statuentiu3 qꝛ nō conser uaret agnatio dotātis igitur hoc nō est dicendū ar.l.nō oīs.ff. si cer.pe.ꝛ sic inducta ad vnū effectū aliū opant per id qd̄ ha betur in.l.legata inutiliter.ff.de leg.j.cū si. ¶ Sed in presentia rum data materia vlterius inuestigādi.reperio als fuisse cōsul tum per pfatos dños Lud.de interianue ꝛ dñm Philippum de pistorio aduocatos solēnes qd̄ ēt portio exclusarū nedū ap plicat masculis.sed ēt feminis. Mouebant in primis rōne sa tis colorata paria enim sunt in pposito .quē nō esse in rerū na tura ꝛ esse sed excludi a successione.l.si post mortē.§.liberi.ff. de cōtratabu.

de ꝯtab.insti.de succes.liber.§.sed nostra.l.fine.§.fi.ff.de iure patro.⁊ est glo.no.in ꝓposito in.l.pater filiū.ff.de inoffi.test. cū si.sed filie p̄dicte excludunt̃ ab omni successione m̄ris ēt legitima qḋ fieri potuit. vt est cōis opi.Dy.in regula indultū. de reg.iur.in.vj.in.l.scimus.C.de nup.⁊ Bar.in.l.titio cētū.§. titio genero.ff.de cōdi.⁊ de.⁊ ita seruat̃.ergo circa successionē matris habent̃ acsi nō essent in rerū nā.sed si nō essent vtique alie admitterent̃ vnaqueq̃ pro tertia.ergo ⁊ hoc casu.¶Secundo mouebātur qḋ ꝗ tpe mortis matris predicte filie exclu se a masculo tpe mortis m̄ris reperiūt se exclusas ⁊ iterp̄tatas. ⁊ sic nō tractat̃ de portione quesita postea auferēda per statutū quo casu dicebāt loqui iura ꝗ cōtrariū allegata ꝙ applicat̃ illi cuius cōtēplatione quis priuat̃.vt pꝫ in.d.l.post legatū.§. amittere.⁊ in.d.l.pe.C.de lega.⁊ in.d.l.ij.§.si duo.ꝙ vltra com probo qꝛ q̄ñ prius causat̃ exclusio tpe mortis quā causet̃ alicuius inclusio.tūc p̄sona exclusa nō cōnumeret̃ ⁊ habet̃ acsi non esset in reꝝ nā.lꝫ secus sit q̄ñ prius causaret̃ inclusio.⁊ postea exclusio.vt pꝫ subtiliter ex.j notatis p Bar.i.l.j.§.si pater.ff.de cōiungē.cum emā.libe.hanc s̄niam repio cōfirmasse cōsulēdo p̄fatuꝫ isignē doctorē do.Jo.de mōtesperello.¶Tertio qꝛ qua rōne dictū est.s.in p̄ma difficultate qḋ filia alterius matrimo niȷ̄ dotata a suo p̄re non dꝫ excludi a portiōe qꝛ dotata de bonis alterius ⁊ non a familia illius q vult ipsaꝫ excludere eadeꝫ rōne vr̄ qḋ non debeāt excludi ab illo a quo excludunt̃.alie filie femine.nec ꝑm eū obstat qḋ masculus sit vtrinq̃ ꝯiūctus semi nis exclusis.Alie vero femine siue vterine tm̄ pere.ia que.ponit Bar.in.l.re coniūcti.ff.de le.iij.qꝛ quo ad bona ꝓuenta a matre non vr̄ dispar ꝯsideratio ar.eoꝝ que habent̃ in simili in.l. ꝙ scitis.C.de bo que li.¶Quarto mouebant̃ qꝛ statutum positum sub rubrica.qḋ mulieres h̄ntes filios nō relinquāt ⁊c.ꝓuidet in additionibus simpl'r qḋ tres partes inter filios diuidant̃.qḋ statutū loquit̃ simpl'r siue de filiȷ̄s masculis siue feminis cuiuscūq̃ matrimonij intelligēdo successibilibus.ergo cū reperiant̃ tm̄ dictus masculus ⁊ dicte femine ex secundo ⁊ tertio m̄rimonio inter eos dꝫ dicta h̄reditas diuidi.cū ergo dictū statutū simpliciter ⁊ indistincte loquat̃ indistincte est intelligē dum.l.de p̄cio.ff.de publiciana.l.j.§.⁊ ḡnaliter.ff.de leg.prestan.cū si.⁊ hec rō ꝯcludit ꝙ tm̄ tres quarte equaliter diuidā tur de quibus agebat p̄fatus ꝯsultoꝛ.qꝛ alia quarta fuerat.per matrē relicta in casu sup quo consuluit ⁊ ex hoc pꝫ r̄nsio ꝑm eū ad allegata in ꝯtrarium qꝛ tunc portio exclusi applicat̃ illi cuius cōtemplatione excludit̃ nisi vltra ꝓcedat prout in casu nostro.qꝛ indistincte vult qḋ tres quarte inter filios diuidantur ¶Et si dicat̃ ꝑm cū si masculi non extarēt ille femine ex p̄mo matrimonio non excluderent̃ ab istis feminis ex sc̄do ⁊ tertio: ergo non dꝫ eaꝝ portio dictis feminis applicari.qꝛ r̄ndet̃ qḋ per dictū masculum aperit̃ via succedēdi dictis feminis ad exclusionē feminarū primi matrimonij.que al's per ipsas feminas sc̄di ⁊ terij m̄rimonij nō foret aperta.sicut in simili habe tur in.l.posthumis.§.si quis ex h̄ñs.ff.de inoffi.te.⁊ in.l.si post morteꝫ.§.si.cum ibi notatis.ff.de bo.pos.contradicit tū p̄fatus doctoꝛ qḋ in hoc dubio subsistit.¶Quinto vltra eos con firmantur alia rōne nam q̄ñ aliquis non admititur ad partē aliquo iure nec admitti sperat̃ in futurū talis nō cōnumeratur in numero ad faciēduꝫ ptē.l.plane.§.si coniunctim.ff.de leg.j. vbi per Bar.⁊ Dy.⁊ per Bar.in.l.hmōi.§.si titio.e.tit.⁊ in.l. vnica.§.j.C.de cadu.tol.lꝫ in ꝓposito iste femine ex primo matrimonio nō admittunt̃ ad ptem nec i futurū admitti sperant̃. igit̃ ⁊c.⁊ per hāc rōnē ita quasi indiuiduo consuluit Ange.in cōsi.suo qḋ incipit factū est tale dn̄s terra.⁊c.⁊ si dicat̃ qḋ imo iste femine i futurū sperāt̃ admitti cessantibus masculis dico qḋ talis spes nō est in cōsideratione p id qḋ h̄r in.l.inter stipu lantē.§.sacrā.ff.de ver.ob.cum si.¶Uñ perplexus in hac difficultate primo consideraui opi.sustineri posse hac distinctio ne vt dicem⁹ qḋ aliq̄ñ qs excludit̃ contemplatiōe alicuius nec adest aliqua alia persona in eodem gradu successionis.⁊ tunc illi applicatur portio exclusi.⁊ ita loquitur aut.qḋ locum.C. de colla.⁊ tex.in.d.l.si defunctus.⁊ qḋ ponit Bart.in.d.l.ij. §.videndum.⁊ Bald.in.l.j.C.de secū.nup.cum si.aliq̄ñ quis excluditur contēplatione vnius ⁊ adest etiaꝫ alia persona cui pōt talis portio exclusi eque applicari.⁊ tūc aut prius causat̃ inclusio exclusi.⁊ verū sit dicere ꝙ applicet̃ illi cui⁹ cōtēplatiōe excludit̃.⁊ ita ꝓcedat tex.in.§.amittere.⁊ in.l.pe.C.de leg.⁊ in l.ij.§.si duo.ff.de colla.bonoꝝ.cum si.s.allegatis.aut prius in persona exclusi causat̃ exclusio tpe mortis quaꝫ causet̃ alterius inclusio.⁊ tunc verū sit qḋ persona exclusi habeat̃ ac si non esset in rerū natura.⁊ ita procedat qḋ subtil'r ponit Bar.in.d.l.j.§. si pr̄.⁊ alie rōnes pro hac parte allegate optime ēt predicta ꝓbant̃.per no.p bar.in.l.j.in si.ff.de ꝯta.⁊ p aliqua iura que ibi allegat bar.p tex.in.l.ij.§.si sit agnatio.ff.ad ter.⁊ in.§.sit consanguineo soroꝛ.eo.ti.⁊ est bonus tex.in.l.fi.§.finautem.⁊ ibi Bal.C.ad tertu.⁊ qḋ no.Bal.in.l.quicūq̃.in.iiij.colum.C.de ser.fug.⁊ in.l.si qs filium.C.de inoffi.testa.per q̄ iura vr̄ ꝓbari

8 p̄dicta cōsideratio.accedat†qꝛ filia a statuto exclusa censet̃ re ducta ad instar extranei⁹ vt concludit Bal.in.l.gallus.§.⁊ qd si tm̄.ff.de lib.⁊ posthu.⁊ Frā.de Alber.in cōsi.lxxiiij.qḋ incipit statuto cōis floretie.⁊ idē cōsuluerūt Jo.de pagla de senis.⁊ Sof.de monte politiano.⁊ cōsuluit Frā.de ram.Jac.de ysolanis ⁊ plures aliȷ̄ solēnes viri.vñ cū in casu nostro causet̃ p̄ius exclusio dictarū feminarū tpe mortis ante aliquā ipsaꝝ inclusionē.⁊ subdit̃ alia p̄sona in eodē gradu successionis cuꝫ masculis pōt cōcludi perinde eē ac si dicte femine nō essent in rerū natura.⁊ sic aliȷ̄s feminis ex sc̄do ⁊ tertio m̄rimonio nō exclusis cēseat̃ apta via p masculos p id qḋ h̄r i.d.l.si post mortē.§.fi.de ꝯtab.optime facit tex.ad ꝓpositum in.l.nō tm̄.§.in adop.in sc̄do r̄nso.ff.de bo.pos.ꝯtab.⁊ hec est noua cōsideratio ⁊ subtilis.¶Cōsiderandū ēt est p̄dicta alia via posse ꝯclu

9 di vcꝫ ꝙ ex quo pp dispōnē statuti ꝙ vult ꝙ†mulier nō possit disponere vltra quartā in p̄iudiciū filioꝝ qḋ in h̄reditate matris censeat̃ aucta legitima.q̄ lꝫ de iure cōi sit tertia vt in aut. nouissima.C.de inoffic.testa.cēseat̃ ex forma statuti aucta vsq̃ ad tres quartas.⁊ ita in simili statuto cōcludit Fed.de se.⁊ refert ⁊ sequit̃ dn̄icus de sc̄o Gemi.in.c.si.de immu.ec.in.vj.ideꝫ in indiuiduo de tali statuto ꝯsuluit Bal.in suo cōsi.qḋ incipit in xp̄i nomine Amē.in.q.que vertit̃.⁊ Bal.in cōsi.alio qḋ incipit in noīe dn̄i Amē.Uisis ⁊ actitatis.idē cōsuluit Calde.i cōsi.qḋ incipit.in dei noīe amen sup pūcto trāsmisso ⁊ in alio cōsi.qḋ icipit lex municipalis.que omnia cōsilia late retuli al's in alio meo cōsi.de quo.j.cōsi.cl.in.xj.col.in fi.⁊ in seq.colū.cui se subscripserūt oēs aduocati senēses.quibus p̄missis succedi alia doctrina cōis que hꝫ qḋ p̄sone femine excluse a statuto stā tib⁹ masculis nō ꝯnumerant̃ in numero filioꝝ in diminuēda ltia vt cōcludit Ang.in.l.papi.§.q̄m aūt quarta.ff.de inoffi. test.ar.glo.in ea.l.§.vñ si qs vna.idē ꝯcludit Ang.idē pūctual'r tꝫ Pau.de ca.in h̄rditate m̄ris p no.rōnes in suo solēni consi. qḋ incipit q̄m fundamētū hmōi articuli ꝯsi.cclxxxiij.in.j.vol. cuius rōnes nō refero breuitatis cā idē Ang.i ꝯsilio qḋ icipit statuto cauet̃ qḋ filia.⁊ tꝫ Saly.in aut.nouissima.⁊.de inoffi. te.idē Jmo.in.l.plane.§.si duobus.ff.de le.j.⁊ sc̄ōm hāc opi. alias consuluit valde solenniter totum collegium paduanum ⁊ licet alique rationes et auctoritates possent in contrarium adduci tamen hec opi.est probabilioꝛ ⁊ communioꝛ quam di sputando secutus sum in mea disputatione que incipit cornelius tacitus.si ergo in diuidenda et connumeranda legitima filie excluse non connumerantur potest concludi quod quo ad tres quartas debeat fieri diuisio equaliter quo autem ad aliā quartam stat dubitatio de qua.s.in qua subsisto.quia ex vna parte viget stricta ratio.ex alia mens statuentium in fauoreꝫ masculoꝛum.sed quo ad tres quartas placet conclusio statim firmata predicta noua consideratione.⁊ ex his est expedita p̄ma questio principalis.¶Circa secundam questionem breuiter dico quod filiȷ̄ habent antifacium lucratum a muliere ex matrimonio ex quo sunt suscepti ⁊ sic filiȷ̄ ex primo matrimo nio habent primum antifacium filiȷ̄ ex sc̄do sc̄ōm filiȷ̄ ex tertio tertium.casus est in.l.cum aliȷ̄s.C.de secun.nup.Laus deo ⁊c.

¶Consilium.lxxv.

1 ¶Laudum emologatum habetur instar transactionis.
2 Laudum si sit a partibus emologatum et in eo sit lesio an aliquomodo rescindi possit.
3 Remedium.l.ij.C.de rescin.vend.an habeat locum in transactione.et.nu.6.
4 Laudum si quis iurauerit seruare et non contrauenire tale iuramentum habet tacitam conditionem si arbitratoꝛ fuerit eque arbitratus.
5 Juramentum nō presumitur appositū in cōtractu ēt si ꝓbet̃ solitum fuisse apponi.
7 Transactio quando habet separata capitula an irritetur ratione enormis lesionis.
8 Compensatio admittitur in restitutione dotis.
9 Statutū si ꝓhibeat alienationeꝫ dotis vltra quartam ⁊ aliud statutum disponat ꝙ secundus vir lucretur tertiam vxore precedente cum filiȷ̄s ex primo matrimonio.in illa tertia cōputabitur quarta.

Consilijs nostris trinus deus optimus adsit: vt fas perpetua sancteq̃ iura loquar.Uiso compromisso facto inter Jacobum ludouici et dominam petram eius vxorem iam ductam ad domum annos quatuoꝛ ante ex vna.et nellum francisci ⁊ dominam Margaritam.eius vxorem.⁊ filiam dicte domine petre ex altera.et laudo inde lato per petrum Nannis Bindi.et visa consignatione facte domine petre pro dotibus

suis de rebus ĩ laudo cõtẽtis ⁊ gestatione facta dicte dñe petre
de reb⁹ administratis p eã ⁊ ratificatiõibus inde secutis ab
vtraq₃ partiũ ꝓut in fi.laudi appet. ¶ Et supposito in facto ꝙ
dicta dña petra habuerit in dotẽ florenos septingẽtos quĩqua
ginta quos dẽat recipe a dña marga.filia ⁊ hẽr de dñi petri pri⸗
mi viri dicte dñe petre. ¶ Et p̃suposito ꝙ inter res concessas
dñe petre p laudũ ⁊ ał's res quas ꝓbari põt dñã petrã reduxisse
ad manus suas a quibus p laudũ fuit quietata arbiter p lau
dũ cõcessit bõa res ⁊ iura cõcedẽdo ⁊ quietãdo ascẽdẽtia ad ex
timationẽ florenorũ mille ducentorũ vel trecentorum ⁊ vltra.
¶ Itẽ p̃supposito ꝙ p laudũ declaratũ fuit qð possessio de ca⸗
praia ↄcessa dicte dñe petre ꝓ florenis.cccclxxv.deberet ꝓ dcã
extimatiõe remanere penes dictũ Iacobũ.⁊ ꝙ dicta possessio
erat extimationis florenoꝝ.dcc.siue.dccc. ¶ Itẽ supposito in
facto qð dicta dña petra est mortua et domina marga.renun
ciauit hẽditatẽ sibi debitã de iure cõi ⁊ successionẽ ẽt ex forma
statutorum pp quã repudiationẽ frãciscus filius dñe marga.⁊
nepos dñe petre acceptauit successionẽ dñe Petre quo ad res
quartas ẽm formã statutorũ suprascriptorũ. ¶ Vñ viso qð di
cta dña marga.fuit enormiter lesa ⁊ ei⁹ nepos repit lesus gra⸗
uiter per dictũ laudũ.querit nunqd eis vel alicui eoꝝ ĩ aliqua
pte aduersus dictã iniqtatẽ aliquo remedio succurrat. ¶ Cir⸗
ca quã cõsultationẽ videbat p̃ria facie dõm ꝙ nullo remedio
possit succurri aduersus iniqtatẽ dicti laudi. Primo qꝛ ptes in
cõpromisso ꝓmiserũt attẽdere ⁊ obseruare qcqd laudatũ eẽt ⁊
nõ ↄuenire.⁊ ita iurauerũ vñ saltẽ virtute iuramẽti qð põt ser
uari sine iteritu salutis eterne vr ꝙ dicto laudo nõ possit ↄue
nire p tex.in.c.cũ cõtingat.extra de iureiu.cũ ibi plene not. Et
vr hoc tenere Fede.de se.in suo cõs.cxx.qð incipit sup eo que⸗
rit nunqd cõpromissum.faciunt que no.Spe.in ti.de ar.§.fi.
⁊ no.per Io.an.in addi.Spe.eo.ti.§.sequit.ver.quid si cõpro
missi.vbi dicit ꝙ aut iniqtas est causata re ipsa.⁊ tunc nõ põt
peti reductio ad arbitriũ boni viri obstante ꝓmissione iurata
aut dolo arbitratoris ⁊ tunc secus.vñ cum in casu nostro non
allegetur dolus arbitratoris nec probet datur intelligi ꝙ pro
missio iurata de nõ contraueniendo obstat quo minus aduer
sus dictum laudum non datur aliud remedium. ¶ Secundo
hec conclusio probatur. Nã p̃dictũ laudum fuit a partibus
emologatum ⁊ ratificatũ.⁊ sic videtur ꝙ nullo modo rescindi
possit sicut sñia que trãsiuit in rem iudicatã.l.tradit in .l. cum
antea.⁊ l.ne in arbitris.C.de arbi.⁊ ita cõcludunt Dy.⁊ Bar.
in.l.j.ff.de re iudi.vñ sicut res iudicata rõne enormissime le⸗
sionis facte etiã vltra dimidiã sñia nõ põt rescindi.vt.d.l.j.cũ
ibi no.⁊ in.l.imperatores.⁊ in.l.post rẽ eo.ti.ita nec hmõi lau
1 dũ emologatũ. ¶ Tertio † qꝛ ex quo laudũ fuit emologatum
⁊ sic firmatũ specifice cõsensu partiũ habet tũc ꝓp̃e istar trãsa
ctionis vt declarat Bald.in rubri.extra de arbitris.⁊ Pet.de
anch.in sua disputatione que incipit.c.laycus.l₃ anteq̃ emolo
get nõ dicat ꝓprie trãsactio sed lato sumpto vocabulo: qꝛ ał's
si ꝓprie diceret transactio cõpromissum stante laudo sequeret
ꝙ non posset reduci ad arbitriũ boni viri sicut trãsactio.l.lu⸗
cius.§.fi.ff.ad treb.qð est contra tex.in.l.si societatẽ.§.arbitro
rũ.ff.ꝓ soc.⁊ hoc ꝙ sequuto laudo tantũ dicat transactio lato
sumpto vocabulo.t₃ Io.an.in ti.de arbitro.§.arbiter.ver.ar⸗
bitrator.⁊ Bart.in.d.§.arbitrorum.⁊ sensit expresse Bal.in.l
fi.in.ij.opi.C.de contrahen.emp.⁊ ita d₃ intelligi glo.in aut.
2 si vero contigerit.C.de iudi.stante † aũt emologatione tũc pro
prie videt habere vires transactionis ẽm Bal.in dicta rubri.
extra de arbi. Et per ↄñs videtur nedum ꝙ non possit peti
reductio:sed nec etiam qð detur aliqð remediũ.puta.l.ij.C.de
rescin.ven.pp deceptionẽ re ipsa qꝛ tale remedium non vr hñe
locũ ĩ trãsactione:vt t₃ Spe.in ti.de emp.⁊ ven.§.nunc viden
dum. Et Inno.⁊ Io.an.in.c.cum cãm.de emp.⁊ ven.⁊ bal.
in.d.l.ij.C.de rescin.vendi.⁊ in.l.fi.in princi.C.cõia de leg.⁊ in.l.
ordo.C.de execu.rei iudic.⁊ in plerisq₃ aliis locis rõnes ⁊ iura
omitto que videri possunt. ¶ His tamẽ non obstantibus pu
to ꝙ aliquibus remediis succurri possit dicte dñe Marga.⁊
eius nepoti aduersus tantã iniqtatẽ que in narratiõe puncti
p̃supponit. ¶ Et in primis pro declaratione p̃suppono qð que
dam est trãsactio explicita inter ptes principales.⁊ ab ista nõ
receditur.d.l.lucius.§.fi.ff.ad treb.qꝛ h₃ in se exp̃ssum cõsensum
partiũ declaratũ ab eis. Quedã est transactio.f.cõmissa decla
ratione alterius ⁊ tũc qꝛ ille vr assumptus vt iudicet vt bonus
vir: Idcirco si male arbitrat ad equitatẽ reduci d₃.ista sunt de
intẽtione Bal.in.d.l.fi. Ex quibus dico ꝙ allegata per Dy.⁊
Bar.in.d.l.j.ff.de re iudi. inq̃tum dicunt ꝙ post emologatio
nem dꝫ hñe vi₃ rei iudicate.intelligo quo ad hoc vt rõne enor
missime lesionis vltra dimidiã nõ possit ĩtẽtari remediũ.d.l.ij.
C.de rescin.ven.qꝛ laudũ emologatum in quo adest cõsensus
specificus in hoc non differt a trãsactione in qua ẽt adest speci
ficus partiũ cõsensus.⁊ inde tũc dicebat Bal.in.d.rub.extra
de arbi.est ꝓprie transactio.illa ergo remedia que cõpeterent
aduersus verã trãsactionẽ cõpetere debẽt aduersus dictũ lau
dum emologatum:quoniã nõ est dare rõnem differentie.ergo
eadẽ esse d₃ iuris dispõ.l.illð.ff.ad.l.a qui.l.a titio.ff.de ver.
3 ob.cum si.sed aduersus † verã transactionẽ datur remediũ.d.
l.ij.C.de rescin.ven.qñ habito respectu dubij euẽtus litis sup
qua transactio facta est ⁊ nõ ad veram extimationẽ quis esset
deceptus vltra dimidiã eius qð erat p̃stãdũ ita cõcludit no.
Bar.in.l.si quis cũ aliter.ff.de ver.ob.⁊ ita intelligit glo.in.l.
lucius.§.fi.ff.ad tre. ¶ Unde sit cautus ꝓcurator ꝙ deducat
deceptionẽ etiã inspecto euentu illi⁹ qõnis ⁊ cõtrouersie q nõ
multũ erat cõsiderandus in casu nr̃o ꝓbato ꝙ res ꝑuenerint
ad manus dñe petre.⁊ hãc opi.tenẽt Ray.de for.bart.Ang.
Imo.Pau.de ca.in.d.l.lucius.§.fi.eãdẽ tenent Bar.Ang.
in.d.l.ij.C.de rescin.ven.hãc opi.tenet Bar.in.l.si societatem.
§.arbitroꝝ.ff.pro socio.illã sequit Lud.ro.in.d.l.si qs cum alr.
Idem tenẽt do.Ant.⁊ Io.de imo.in.c.quintauallis.extra de
iureiur.tenent etiã do.Card.floren.Imo.⁊ do.Abb.moder.
in.c.cũ cãm.de empt.⁊ vendi. Et l₃ sint hincinde opi.ista vr
magis cõis a qua ĩ cõsulẽdo ⁊ iudicando non est recedendum
vt tradit in.l.fi.C.de pena iudi.qui male iudi.⁊ in.c.j.extra de
re iudi.⁊ probat rõne qꝛ cõis opi.est in.d.l.ij.⁊ in.d.l.si qs cum
aliter.⁊ remediũ.d.l.ij.hẽat locũ in ↄctibus stricti iuris ergo
sic in trãsactione qm̃ nõ est dare rõnem dr̃ie.ergo idẽ ius.d.l.
illud.ff.ad.l.aqui.C.trãslato.de consti.cũ si.⁊ hãc opi.tenent
Pau.de ca.⁊ Io.de imo.in.d.l.si quis cũ alr.⁊ sequũtur magis
cõiter moder.rñdẽtes ad multa iura que in ↄ̃riũ allegant alte
ro de duobus modis vel ꝙ ꝓcedunt quãdo nõ fuit lesio vltra di
midiã vel loquunt habito respectu ad extimationẽ veram ⁊ nõ
ad dubiũ euẽtũ. Et hãc opi.t₃ Flo.in.d.§.arbitroꝝ.⁊ hec opi.
qꝛ fraudibus obuiat est amplectẽda.ar.in.l.in fundo.ff.de rei
ven.qm̃ ius est ars boni ⁊ equi.l.j.ff.de iusti.⁊ iure ⁊ ideo iudex
semp eqtatem p̃ oculis hñe d₃.l.ꝙ si ephesi.ff.de eo ꝙ cer.loco.
4 ¶ Nec p̃dictis ob.ꝙ † iurauit seruare laudũ ⁊ nõ contraueni⸗
re:qꝛ tale iuramẽtũ h₃ tacitã cõditionẽ si arbitrator eque fue
rit arbitratus.l.si libertus.ff.de ope.libe.⁊ sic põt ↄuenire ra⸗
tiõe enormis lesiõis.⁊ ista est cõis ↄclo quã t₃ Dy.in regula
sciẽti.de reg.iu.in.vj.facit tex.⁊ ibi hoc Bal.in.l.fi.C.de non
nu.pe.⁊ t₃ Bar.in.d.§.arbitrorũ.⁊ Ang.in dispu.duo ad in
uicem litigãtes.vbi dicit ꝓcedere dictũ Io.an.qñ est dictũ ꝙ
nõ possit cõtrauenire rõne enorme vel enormissime lesiõis qð
nõ fuit dictũ in casu nr̃o.tenent Bal.⁊ Saly.in.l.cũ antea.C.
de arbi.⁊ Saly.in aut.sacra puberum.C.si aduer.ven. Pe.de
anch.in sua dispu.que incipit cũ laycus. Cano.cõiter maxime
do.Io.de imo.ĩ repe.ĩ.c.quintauallis.extra de iurein.et qꝛ ista
est cõis opi.nõ insisto. ¶ Sed iterũ dicat aliquis.si tale cõpro
missũ sequuto laudo emologato h₃ instar trãsactionis.⁊ op
positũ fuit iuramentũ ꝙ aduersus trãsactionẽ iuratã nõ cõpe
tat remediũ.d.l.ij.qm̃ iuramentũ excludit siue ĩpedire vr reme
diũ illius legis.nã si aduersus vẽditionẽ iuratã siue aliũ ↄctũ
bone fidei nõ dat remediũ illius.l.vt cõcludũt gl.⁊ cõiter doc.
ibi ⁊ moder.in.d.l.si qs cũ alr.⁊ Saly.ĩ.d.aut.sacra puberũ.⁊
latissime ponit Imo.post do.Ant.⁊ Pe.de anch.in.c.cũ cã
extra de emp.⁊ ven.ergo multominus d₃ posse rescindi trãsa
ctio iurata que est stricti iuris ad quã difficilius extẽdit reme
dium.d.l.ij.aut.multomagis.C.de sac.san.ec. ¶ Sed ad hr̃ fa⸗
ciliter rñdet ꝙ iuramentũ fuit appositũ solũ in cõpromisso in
quo h₃ tacitã cõditionẽ vt supra et sic nõ ĩpedit sed emologa
tio que opat laudũ hñe vim trãsactionis nõ fuit iurata cũ tñ
in fine laudi dicat presentibus ptibus ⁊ acceptãtibus:⁊ sic põt
5 rescindi remedio illius.l. ¶ † Nec iuramentũ p̃sumit qð nõ re
perit appositũ ⁊ scriptũ cũ nihil extrinsecũ d₃ p̃sumi.l.si stipu
latus.§.grisogonus.ff.de ver.ob.qꝛ est solẽnitas extrinseca.l.
quecũq₃.ff.de publi.imo ⁊ si ꝓbaret solitum apponi l₃ alie cle
solite haberent ꝓ appositis iuxta.l.qð si nolit.§.qꝛ assidua.ff.
de edil.edic.⁊.l.fi.C.de fideius.tñ iuramẽtũ nunq̃ p̃sumit nec
hr pro apposito vt sing.voluit.do.Ant.de bu.in.c.pe.extra de
iureiu.⁊ sic tollitur predicta obiectio. ¶ Sed adhuc iteꝝ insta
bit qs l₃ qñ tm̃ adest consensus implicitus vt in cõpromisso se
quuto laudo possit rescindi laudũ rõne lesiõis vt supra.ita qñ
est tm̃ cõsensus explicitus vt in vera trãsatiõe ꝓut supra etiã
cõclusum est:tñ ex quo in casu nr̃o diuersis tpibus interuenit
primo cõsensus ĩplicitus demũ interuenit explicitus vr ꝙ nõ
possit rescindi tanq̃ roborata duplici ↄsensu cũ fortius sit du
plex vinculũ q̃ vnicũ.arg.l.si mulier.C.ad treb.vbi l₃ ał's mu
lier q̃ ĩtercessit iuuat velleiano tñ nõ iuuat vbi interuenit ge
minatio cõsensus. Ad idẽ tex.in sili in aut.siue a me.C.eo.ti.
facit tex.in aut.vt nulli iudicũ.§.⁊ hec võ iubemus.iũcta.l.j.
C.de peti.bonoꝝ subla.lib.x.⁊ eius qð hr in.l.cũ scimus.C.de
agri.⁊ censi.lib.xj.faciunt oĩa iura que in simili allegat Ludo⸗
ro.in.l.si võ.§.de viro.in.xxxj.fallẽ.ff.so.ma. ¶ Sed ad hãc ob
6 iectionẽ rñdeo ꝙ † etiam interueniente duplici cõsensu h₃ lo⸗
cum.d.l.ij.in ↄctibus stricti iuris.hoc probat ex cõi theorica
doctorũ

doctoꝝ volẽtium qȯ ſi quis in ꝓmiſſiõe fuerit deceptus.⁊ poſt
ꝓmiſſionẽ tradiderit rem.tñ locum hꝫ dictũ remediũ.⁊ tñ cla
ruꝫ eſt qȯ tunc interuenit duplex cõſenſus vnus in ꝓmittẽdo
alius in tradẽdo.dictã aũt opi.tenẽt Bar.⁊ magis cõiter alij
in.d.l.ſi qs cũ aliter.et Bart.Bal.et alij in.d.l.ij.C.de reſcin.
ven.⁊ Bar.in.l.damus.in fi.⁊ in.l.in ſumma.in prin.ff.de con
di.inde.et Bar.et Bal.in.l.qui ſe debere.ff.de condi.ob cãm.
Hoc ꝓbat tex.in.d.l.ij.vbi dr̃ qȯ datur remediũ vel qȯ qs red
dat preciũ repetat rẽ vel qȯ petat qȯ ſuppleaꝛ iuſtũ preciuꝫ.et
ſic loquiꝛ tex.poſt factã traditionẽ.⁊ per ꝯñs qñ interuenit du
plex cõſenſus ⁊ tpe traditionis ⁊ tpe ꝯctus.al's eſſet opus re
ſtringere illaꝫ legẽ qñ traditio interueniſſet tpe contractus qȯ
non eſt dicẽdum cum illa lex indiſtincte loquaꝛ ergo indiſtin
cte dꝫ intelligi.l.de pcio.ff.de plublicia.xix.di.ſi romanoꝝ.nec
hoc eſſet de intentione doctoꝝ.Ergo pari rõne in caſu noſtro
duplex cõſenſus nõ habeat obſtare quominus habeat locum
dictũ remediuꝫ ne cõtingat alicui locupletari cuꝫ aliena iactu
ra.l.nã natura.ff.de cõdi.inde.⁊ in regula locupletari.de reg.
iu.in.vj.¶ Sed iterum ⁊ fortius inſtabit qs qȯ predictũ lau
dum emologatũ qȯ hꝫ inſtar trãſactionis inter alia hꝫ duo ſe
parata capitula.vnũ eſt in quo certe poſſeſſiones ⁊ bona aſſi
gnanꝛ ꝓ dotibus ꝓ florenis.dccl.Aliud eſt in quo dña petra
quietaꝛ ⁊ liberaꝛ ab oĩ adminiſtratiõe tutele.⁊ ab oĩ vẽditione
facta per dictam dñam Petrã.vñ cũ ſint duo capitula ſepata ſi
in primo in aſſignatiõe pro dote non appet tanta deceptio qȯ
hẽat locũ remediũ.d.l.ij.vr̃ qȯ nõ vicieꝛ nec poſſit irritari lꝫ in
7 alio capl'o appeat enormiſſima leſio † qñ trãſactio ꝯtinet ſepa
ta capl'a lꝫ in vno irriteꝛ ex aliq̃ cã nõ irritaꝛ in alio in quo nõ
militat eadẽ rõ.vt eſt caſus in.l.ſi ex falſis.cũ ibi not.C.de trãſ
act.tot em̃ cenſenꝛ eſſe lauda ⁊ trãſactiones quot ſunt capl'a.l.
ſcire debemus.⁊.l.qȯ vr̃.ff.de ver.ob.⁊ ideo non dꝫ vnũ ꝑ aliȯ
viciari per id qȯ hr̃ in.l.ẽt.§.j.ff.de mino.⁊ in.l.quedã mulier
ff.fam.her.⁊ in.l.cornelia pia.ff.de iure pa.⁊ pro his bene facit
tex.in.d.l.ediles.§.fi.cũ ibi no.⁊ in.l.qȯ ſi nolit.§.cũ eiuſdẽ.cũ
ibi no.ff.de edil.edi.Ex quibus vr̃ cõcludi qȯ in dicto capitu
lo aſſignationis facte laudũ non poſſit irritari cum nõ allege
tur vel ꝑſupponaꝛ ſufficiens leſio.¶ Sed ad hoc vr̃ poſſe rñde
ri qȯ immo dicta tranſactio ſiue laudum in totuꝫ reſcindatur
qm̃ dicta aſſignatio dicte poſſeſſionis in dotem ſiue dicta aſſi
gnatio dotis fuit facta ex eo qꝛ fuerat ab adminiſtratione ab
ſoluta ⁊ a rebus alienata ꝓpter que erat heredibus obligata
in quãtitate aſcendẽte ad magnã ptẽ dotis.nã ſi nõ fuiſſet ita
abſoluta debuiſſet in dicta qualitate liquidato debito cõdẽna
8 ri ⁊ facta cõpenſatione que † ẽt in reſtõne dotis admittitur ꝫ
gis cõem ſniam gl.⁊ doc.in.l.diuortio.§.ob donationẽ ⁊ Bar.
⁊ doc.in.l.rei iu.§.j.ff.ſo.ma.⁊ glo.⁊ doc.in.l.vnica.§.taceat.cũ
ſe.C.de rei vxo.ac.⁊ per cõſequẽs pro q̃titate dotis in quam re
manſiſſet creditrix nõ fuiſſet aſſignata poſſeſſio tante extima
tionis.⁊ ſic patet qȯ talis aſſignatio fuit depẽdẽs ⁊ cauſata ab
abſolutione p̃dicta ſꝫ qñ vnũ depẽdet ab alio lꝫ illa ſint ſepata
tñ ex diſpõne iuris iudicãtur inſeparabilia.⁊ vno reſciſſo reſci
ditur aliud per illã regulam vtile per inutile.vt ꝯcludit Bar.
poſt Ja.bu.in.l.grece.§.illud.ff.de fideiuſ.⁊ Moder.in.l.j.§.ſi
ſtipulanti.ff.de ver.ob.pro hoc tex.in.l.itaqꝫ.⁊ in.l.precedenti
in fi.ff.de edil.edic.⁊ qȯ no.de dependentibus ⁊ ꝯnexis in.d.l.
qȯ ſi nolit.§.cum eiuſdem.⁊ in.d.l.ediles.§.fi.cuꝫ ſi.¶ Preter
ea nullus negabit qȯ ſi in capitulo abſolutiõis eſt cauſata ſuf
ficiens leſio qȯ reſpectu illius capituli cauſati nõ poſſit reſcin
di remedio.d.l.ij.attenta opi.ſ.retenta.vnde ſaltem capitulũ
debet reſcindi.¶ Sed replicabitur dato qȯ illud capitulũ ꝫ re
ſcindatur ſi nõ reſcinditur primum capitulum aſſignationis
dotis hoc nihil releuabit nepotem vel filiuꝫ dñe Margarite qꝛ
filius renunciauit eius bonis ⁊ maritus non eſt heres.⁊ ſic ne
pos nec a filia.⁊ ſic a matre ſua poterit aliquid ꝯſequi nec etiã
a viro qui nõ eſt heres nec nepos a ſemetipo.l.heres a debitore
⁊.l.vranius.ff.de fideiuſ.cum ẽt nolit heres eſſe maritus: autẽ
habebit tertiam dotis aſſignare ex forma ſtatuti reliquum ha
bebit nepos.⁊ ſic nullius vtilitatis erit huic nepoti talis reſciſ
ſio. Nec etiam filie que nihil a nepote vel viro cum non ſint
heredes videtur petere poſſe.¶ Sed ad hoc reſpondetur qȯ
immo poterit eſſe vtilis talis reſciſio.quia ſi talis liberatio re
ſcinditur apparet quod vt ex tunc domina Petra remanſit
debitrix domine Margar. in tali quantitate que aſcendebat
vltra quartam dotium ſuarum.⁊ ſic iam adminiſtrando ⁊ alie
dõ diſpoſuiſſe de ſua quarta.vnde nõ potuit poſtea nubendo
alienare tertiam dotium aſſignatarum quam dꝫ lucrari ſcõs
vir extãtib⁹ filijs ex primo ⁊ nõ ex ſcõo.obſtãte.ſ.ſcripto ſtatu
to ꝓhibente ne mulier alienet vltra quartã bonoꝝ ſuoꝝ in p̃iu
dicium filiorũ vel nepotum. lꝫ em̃ videaꝛ vltra quartam per
miſſa alienatio vſqꝫ ad tertiam nubendo ſcõo viro ea deceden
te cum filijs ex primo ⁊ nõ ex ſcõo.vt dictum eſt.tñ nõ puto qȯ
alienãdo prius quartã poſſit ẽt poſtea nubẽdo tertiã alienare

¶ Hoc probaꝛ ex cõi theorica doctoꝝ quã ponunt in ſili.in.l.
hac edictali.C.de ſecũ.nup.in prin.vbi cõcludũt ꝙ cũ i tex.ha
beatur ꝙ mulier tranſiẽs ad ſecũda vota nõ poſſit vllo titulo
in ſcõm coniugẽ trãſferre plus q̃ reliquerit vni ex filijs primi
mr̃imonij lꝫ ex forma ſtatuti caueaꝛ ꝙ vxore predecedẽte vir lu
creꝛ dimidiã.tñ vxor ſcõo nubẽdo non tollit diſpõnẽ.d.l.hac
edictali.qꝛ ſciẽs in ſcõm virũ in preiudiciũ filioꝝ nõ poſſe trãſ
ferre.ſic dꝫ ꝯctũ celebrare qȯ ex ipſo ꝯctu nõ ſequaꝛ aliqd iure
ꝓhibitũ.l.codicillis.§.pe.ff.de leg.ij.⁊ no.gl.in.l.ſi ita quis.§.
ea.l.ff.de ver.ob.⁊ ita cõcludũt ibi Bar.Bal.⁊ Saly.allegan
do plures doctores antiquos hoc tenuiſſe.Ergo eadẽ mulier
que alienauit quartam dꝫ ita facere qȯ nõ ſequaꝛ alienatio ꝓ
hibita.⁊ ſic qȯ non ſequaꝛ alienatio vltra tertiaꝫ ꝓut ꝑmittit
ſtatutũ intelligo computata quarta de qua pȯt diſponere.Et
hoc modo minus offendiꝛ diſpõ ſtatuti ꝓhibẽtis alienationẽ
vltra quartã facit.l.precipimus.cũ vulga.C.de app.⁊ ꝓ hoc fa
9 cit † qꝛ cum vnũ ſtatutũ prohibeat alienationẽ vltra quartã ⁊
aliud ſtatutũ velit ꝙ vxore predecedẽte cũ filijs ex primo mr̃i
monio ⁊ nõ ex ſcõo qȯ ſcõs vir lucreꝛ tertiã.in illa tertia dꝫ cõ
putari illa quarta de qua ꝑmittit ſtatutũ:ita in terminis iſtoꝝ
ſtatutoꝝ cõſuluit inſignis doctor do.Guil.de peruſio.in conſi.
qȯ ĩcipit tres leges municipales.cui ꝯſi.ſe ſubſcripſerũt Bal.
⁊ do.Siffut⁹ de ſiffutis de arculo.d.Roſell⁹ de roſellis de are.
⁊.d.Lud.de albergotis/ſolemnes aduocati.Si ergo cõputaꝛ
illa quarta in illa tertia.cũ diſpoſuiſſet de quarta non potuit
poſtea nubẽdo diſponere iterũ de tertia.poterit ergo do.mar
ga.habere ſibi quartã dotiũ vigore q̃titatis qua tenebaꝛ dña
Pet. vigore adminiſtratiõis ⁊ alienatiõis factarũ.⁊ reliquũ
vſqꝫ ad tertiã erit viri.reliquum vero nepotũ ipſius dñe Pe.
qȯ etiã alia via oñdiꝛ.nã nulli dubiũ ꝙ ſi dña petra fuit tutrix
⁊ adminiſtrauit qȯ ꝓ dicta adminiſtratione fuerũt ei⁹ bona ⁊
dotes obligate ſiue fuerit facta expreſſa hypotheca ſiue nõ.qꝛ
ꝓ adminiſtratione oĩa bona ⁊ iura dicte.d.Petre fuerunt ta
cite obligata qm̃ in bona tutoꝝ ⁊ curatoꝝ ſunt tacite obliga
ta pupillis ⁊ adultis ꝓ mala admĩſtratiõe.l.ꝓ offõ.C.de ad
mi.tu.⁊ idẽ eſt in eo q ꝓ tutore ⁊ curatore ſe geſſit.l.dabim⁹.ff.
de p̃ui.credi.⁊ ſic poterit do.Marga.venire cõtra dotes dñe
Petre vſqꝫ ad quartam.⁊ ꝑ ꝯñs vr̃ ꝙ vir non poterit lucrari
niſi ab illo.ſ.vſqꝫ ad tertiam vt dictũ eſt.¶ Sed vltimo dicet
aliquis hec procedunt quo ad dñam Pet.lꝫ em̃ reſcindaꝛ re
ſpectu leſionis illate a do.Petra non vr̃ qȯ hoc poſſit eius vi
ro nocere.arg.regule nõ dꝫ alteri cum materia.ff.de reg.iur.et
eius qȯ habetur in.l.ſepe.ff.de re iudi.⁊ per totum.C.res iter
alios acta.¶ Sed breuiter reſpondeꝛ ꝙ cũ vir habuit cauſaꝫ
ab vxore reſoluto ⁊ reſciſſo iure vxoris cenſeꝛ eſſe reſolutũ ius
viri.l.lex vectigali.ff.de pig.facit tex.l.ſepe.in fi.cũ ibi no.ff.de
re iudi.⁊.l.ſi ſponſus.circa mediũ.ff.de dona.inter vi.⁊ vxorẽ.
¶ Poſtremo etiã poſito ſed non conceſſo ꝙ oĩa ſupraſcripta
ceſſarent.ſ.qȯ dicta tranſactio ſiue laudũ non poſſet reſcindi.
⁊ qȯ dictus vir lucraretur tertiã partẽ dotis date ⁊ ſibi ꝯſigna
te.¶ Adhuc etiam supereſt vnum indubitatum remediuꝫ di
cto nepoti.nam ſi verum eſt ꝙ dicta poſſeſſio aſſignata in do
tem per florenos.cccclxxvij.cum hoc qȯ ꝓ dicta extimatiõe de
beret remanere penes virum ſoluto matrimonio: tũc tẽporis
valebat florenos.dcc.vl'.dccc. pȯt reuocare dictus nepos oĩno
dictam leſionẽ maxime dictę extimatiõis hoc eſt qȯ debeat re
manere pro dicta extimatione apud virum cũ ſit maioris exti
mationis qȯ ſic deduciꝛ.Nam in laudo poſſeſſio eſt aſſignata
dñe Petre per arbitrum ꝓ dicta extimatione.⁊ de hoc arbi
ter habebat compromiſſum.demum arbiter cum dicto pacto
qȯ deberet remanere penes virum.⁊ ſub eadem eſtimatione
eãdem aſſignat eius marito.⁊ tñ inter maritũ ⁊ vxorem nullũ
erat compromiſſum.vt pꝫ ex cõpromiſſo ſolum.ergo ſuſtenta
ri poteſt hoc virtute ratificatiõis viri ⁊ vxoris in virtute trãſ
actionis.arg.gl.ſing.cum ibi no.in.l.ij.C.cõia vtriuſqꝫ iudi.et
eius qȯ habatur in.c.cum dilecta.de confir.vti.vel inuti. Sed
hoc non potuit facere in preiudicium filioꝝ vel nepotũ;vt can
tat ſtatutum.nã predicta dña Petra ſe nubendo predecedẽte
ea dicitur tertiam partẽ alienare in qua cõputatur illa quarta
vt.ſ.concluſum eſt.vnde non potuit eodeꝫ tẽpore alienare ter
tiã ⁊ preiudicare nepotibus in illa q̃titate eſtimationis cõtra
formã ſtatuti ſupraſcripti.¶ Nec ob.ſi diciꝛ filia prior in gra
du etiã cõſenſit ꝙ non pȯt ꝯuenire.per conſequẽs videꝛ qȯ ne
potes non poſſint.arg.l.ſi viua matre.C.de bo.mater.⁊.l.ſcri
pto.ff.vñ libe.⁊.l.ſi quis filio exheredato.ff.de iniuſto teſta.qꝛ
quatenus loquitur de nepotibus ſtatutũ vr̃ intelligendũ; niſi
filie precedãt in gradu de quaꝝ p̃iudicio agi vr̃.facit.l.poſthu
moꝝ.ff.de iniuſt.rup.⁊ irri.teſtõ.⁊.l.ſuus quoqꝫ.in princ.ff.de
here.inſti.⁊.d.l.ſi qs filio exheredato.¶ Qꝛ reſpondeo qȯ pre
dicta ꝓcederent qñ filia acceptaſſet hereditatẽ vel viuẽte pr̃e:
vel poſtea renunciaſſet illã in manibus pr̃is vel fratrũ quo ca
ſu nepotes excluderenꝛ.ſec⁹ qñ filia ſimpl'r renũciat quia tunc

successio deuoluit ad nepotes qbus factū mřis nō p̄iudicat vt
hic ꝓbant̄ ex his q̄ ponūt Bar. ⁊ Moder.i.l.qui supstitis .ff.
de acq.here. ⁊ Bal. Pau.de cast. ⁊ Moder.in.l.pactū q̄ doli.
C.de colla. ⁊ Bal. ⁊ Moder.no.in.l.fi.C.de pac.vnde cum ne-
pos sit ille de cuius p̄iudicio agit̄ ipse pōt venire contra factū
auie mřne lʒ mř cōsenserit qꝛ talis cōsensus eis nō p̄iudicat dʒ
enim intelligi statutū q̄ mater nō possit disponere in preiudi
cium filiorū vel nepotū.s.illoꝝ qui acceptant talē successionē
trium quartaꝝ ex forma statuti. ⁊ succedūt in illis tribus quar
tis. Nam in simili videmus q̄ stante statuto. quod stantibus
masculis filia femina nō succedat q̄ filia preterita.ita demū ex
cluditur a masculo si masculus succedit. ⁊ ita intelligit̄ statutū
de similibus successionibus vt latissime concludit Jo.de imo.
⁊ sequunt̄ Moder.in.l.gallus.§. ⁊ qd si tm̄. ff.de lib. ⁊ posth.
Cuius opi.aľs cōsultū vidi per dñm Bñdictū de barzis.dñm
Benedictū de acoltis.dñm Salustiū ⁊ dñm Octonem solen-
nes aduocatos q̄ ēt declarat statutū cū dicit ita q̄ nō possint
filij priuari a bonis suis a qbus nō dicunt̄ priuari si non succe-
dant cum priuatio presupponat habituʒ vel in potentia vel ī
actu.l.x. ⁊ de verbo.obli.c.ad dissoluendum.de despon.impu.
qui nō est in eo qui renūciauit.l.sicut. C.de repu.here. ¶ Hoc
apertius demōstrat additio ad statutū dū dicit. Relique tres
partes inter filios diuidant̄ ex qua pʒ q̄ bene cōsideratur pre-
iudicium illorū qui succedunt non illorū qui non succedunt.
Cum ergo nepos sit ille qui succedit eius preiudicium cōside-
ratur ⁊ nō filie que renūciauit. ⁊ sic nihil operat̄ dictus consen
sus p̄stitus p filiã. Nec pōt se tueri maritus dñe. Petre dicēdo
q̄ dña Marga.in eius fraudē non potest renūciare vel sibi nō
nocet renūciatio qꝛ semp pōt qs nolle acquirere ēt in fraudem
alteri⁹.immo ēt renūciare ius iaʒ quesitū ⁊ radicatū irreuoca
biliter vt in legato.vt h̄ probant̄ in.l.que aũt per totum.ff.qui
in frau.cre. Ex quibus omnibus lʒ nō vt singulis sed simul iū
ctis cōcludo qd dictis dñe Marga. ⁊ eius filio vel alteri ipsoꝝ
succurri dʒ aduersus tantam iniquitateʒ si vera sunt que ī pū
cto narrantur.

¶ Cōis ɔclo q̄ ī ꝓbatiōe finiū sufficit talis q̄lis probatio: lʒ nō sit oīno plena adde.j.e.vol. cō.lxxxix.col. j.i.fi. vbi sufficit semiplena ꝓbatio

Laus deo omnipotenti. ⁊c.

¶ Consilium.lxxxvj.

1 ☞ Jurisditio per que instrumenta probetur: et confines iu-
risditionis.
2 Fama probat dominiū et finē iurisditionis in antiquissimis.
3 Notariū quépiaʒ fuisse probatur per productionē multoꝝ in
strumētoꝝ ab ipso factorum.
4 Probatio talis qualis lʒ nō sit omnino plena sufficit tū in ꝓ-
batione finium.
5 Curia siue curtis est dictio equiuoca.
6 Res existens intra fines alicui⁹ loci p̄sumit̄ esse de finib⁹: vel il
lius cuius sunt fines.
7 Nomen imperatoris vel pape īstrumētis p̄poni debet.
8 Prescriptio nō ꝓcedit in feudo prohibito alienari.
9 Ratio que indirecte cōcludit in teste est sufficiens.
10 Titulus generalis pro suo non sufficit ad prescriptionem de
iure communi.
11 Prescriptio nō currit quādo est promissum perpetuo atten-
dere et obseruare.
12 Prescribi nō possunt nō quesibilia.
13 Senarum communitas nō recognoscit superiorem.
14 Restitutio in integrū cōpetit vniuersitati ex clausula gñali. si
qua mihi iusta causa.
15 Princeps ob publicā vtilitatē detrahit iuri tertij.
16 Prescriptioni nō potest renunciari.

Consilijs nostris trinus de⁹ optim⁹ adsit.
vt fas perpetua sanctaqȝ iura loquar. ¶ In causa
communitatis castri montis nigri contra cōitateʒ
montis latronis .visis instrīs ⁊ ꝓbationib⁹ hincinde factis ⁊
deductis procedā breuiter per cōclusiones substantialiter lo
quendo ⁊ supflua omittendo. ¶ Unde prima cōclusio sit qd
bona ⁊ pascua de qb⁹ est cōtrouersia iter dictas cōitates ꝓbā
tur fuisse olim intra fines montis nigri que conclusio probat̄
per publica instrā. per que ostendit̄ dicta pascua ⁊ bōa esse ī cu
ria montis nigri que quidē instrā fuerūt cōfecta ab olim dñis
illarū rerum. qui illa pascua ⁊ totam curiā mōtis nigri dabāt
in feudum. vnde succedit q̄ qñ fit mentio de vna re in dispōne
1 que fit ab illo qui sup iurisditione posset disponere † per talia
instrā ⁊ ꝓbant̄ iurisdictio ⁊ cōfines iurisditiōis. ista est gl.ordi
na.in.c.si papa.de priuileg.libro.vj.quam approbant Ant.de
but. ⁊ oēs Moder.in.c.fi.de succes.ab intestato .vnde cū talia
instrumēta per que ꝓbant̄ dicti fines fuerūt cōfecta ab illis q
poterāt super iurisditione disponere per talia instrumēta ꝓ
bantur fines iurisdictiōis. Confirmant̄ predicta qꝛ licet aľs p
instrā facta inter priuatos non probentur confines iurisditio
nis. vt no.glo.in.l.prediis.§.balneū.ff.de leg.ij. ⁊ no. Inno.in
c.cum in iure de offi.deleg. ēt si sint multa instrumenta. vt not.

Pe.de ancha.in cle.litteris.de proba. ⁊ tenēt communiter le-
giste Cy.Bar. ⁊ Ang.in.l.cū aliquis.C.de iure delibe. ⁊ Cy.in
l.optimam.C.de ɔhē. ⁊ cōmit.stip. ⁊ Ant.de bu.in.d.c.fi. Ta
men predicta procedunt qñ ageremus de ꝓbādis finibus iuris
ditionis recentibus ⁊ nō antiquis. Secus si de antiquis fini-
bus iurisditiōis .hoc tenuit aperte gl.in.c.cū olim de cēsi .quā
ita declarat ⁊ approbat Pet.de anc.in.d.c.cū lrīs .hec ēt clare
voluit Bal.in.d.l.cū atiqs.C.de iure deli.probant̄ hac ratione
2 † nam si per cōem opi.vel famā probant̄ dñium ⁊ finis iurisdi-
tiōis in istis antiqssimus vt no.in.l.si arbiter.ff.de ꝓbatio. ⁊
in.l.ij.§.itē labeo.ff.de aqua plu.ar. ⁊ tenet Bal.in indiuiduo
allegans Bar.ita tenentem in.l.conuēticulam.C.de epis. ⁊ cle.
⁊ idem tʒ Bal.in.l.ꝓprietatis.in fi.C.de proba. ⁊ Anto.de bu.
in.c.veniens de testi. Ergo multo fortius ad minus eadem rō
ne idē faciūt publica instrā sup facto antiquo quia ī tali facto
per ista multa instrā vr̄ ꝓbari cōis opi.vel aliquod sibi eqpol
lens vt inqt Bal.in.l.cū aliqs.vbi hāc rōneʒ sentit licet nō ita
clare. ⁊ confirmat̄ hoc vltimū per ea que no. Ant.de bu.in.c.j.
de fide instru.allegans.d.Spec in ti.de instru.edic.§.restat. in
3 multis ver.ex qbus ibi vult q̄ † ad ꝓbādū aliquē esse notariuʒ
sufficiet producere multa instrā que sint recepta per publicuʒ
instrm̄.qꝛ ex illis probat̄ quedā cōis opi.notariatus. vñ si per
instrā inter priuatos plura probant̄ fines iurisditiōis in anti
quis q̄tomagis per instrā confecta ab illis qui pñt disponere
sup talibus finibus iurisdictiōis per id qd supra dictū fuit s̄m
gl.in.d.c.si papa.ꝓ hoc facit qꝛ in istis factis antiqs melior est
ꝓbatio que fit per instrā q̄ ꝓbatio que fit per testes s̄m gl.no.
quā approbāt oēs in.c.iij.loco.de ꝓba. ⁊ id tex.in.c.cū cām in
fi. e.ti.postq̄ posuit in istis factis antiqs ꝓbationem fame ⁊ li
bro ɔñter adiūgit ⁊ quecūqȝ adminicula quasi dicat q̄ etiā ex
alijs ꝓbatiōib⁹ p̄sumptiuis pñt ꝓbari limites iurisditiōis et
talia sunt instrā antiqua. Et ita p illū tex. dicit solēnis doctor
4 Lud.ro.in.l.sciendū.ff.de v.ob. ⁊ ista est cōis cōclo † q̄ in ꝓba-
a tione finiū maxie in factis antiqs sufficit talis q̄lis ꝓbatio lʒ
nō sit oīno plena. tradit Dñi.de sancto ge.i.d.c. si papa. ⁊ glo.
doc.in.d.c. cum cām. de ꝓbatio. ⁊ Jo.an.in regula .Non licet
in mercu.de regu.iur.in.vj.traditur in.c.ad audiētiam. ⁊ in.c.
cū natura.de p̄scrip.facit tex.in.c.dixit.xxxj.q.i. ⁊ qd no.bal.in
materia ī aut quasactiōes.C.de sac.san.eccl. Et ex istis sit expe
dita ⁊ bñ probata ista prima ɔclusio in hac materia ⁊c. ¶ Se-
cūda cōclusio sit q̄ dicta bona ⁊ pascua de quibus est cōtrouer
sia ꝓbant̄ fuisse in curia siue curte mōtis nigri qm̄ si probat̄ q̄
fuerūt intra fines iurisditiōis montis nigri . Ergo probatur
5 q̄ fuerunt in curia siue curte montis nigri lʒ † enim verbuʒ cu
ria siue curtis sit equiuocū. ⁊ multipliciter sumat̄. vt in.l.pe.ff.
de iust. ⁊ iure. ⁊ in.l.ij.in prin.ff.de ori.iu. ⁊ per Oldr. in consi.
ccxij. tū in materia nr̄a nihil aliud est curia nec aliud de sui
natura significat nisi quoddā ius vľe sub quo cōprehendit̄ pri
cipaliter iurisdictio loci. hoc ꝓbat tex.in ver.cū vniuersitate.in
c.cū bertoldus.de re iud. hoc etiā est de mente tex. ⁊ ibi ponit
Bal.in.c.j.§.itē siquis quibus mo.feu.amit. hoc ēt ostenditur
nam curia est locus extra castrū qui defenditur ab hominibus
castri. ⁊ in quo hoīes cōsistētes castrum defendunt s̄m bal. no.
in.l.si plures.C.de cōdi.inser. Ex quo pʒ q̄ curia dr̄ locus pti-
nēs ad ꝓtectiōem ⁊ iurisdictiōem castri. Nam si nomen curia
nō designaret iurisditionem nō posset esse vniuersitas vel ius
vľe. ex quo solo q̄ dñium oīum reꝝ que sunt in vno loco perti-
nerent ad vnū s̄m bar.in.l.titia.§.j.ff. de leg.ij.tenent moder.
in.c.ij.extra de lib.obla. Ex qb⁹ patet q̄ nomē curie significat
iurisditiōem. Hoc idē voluit solēnis doctor do. Nellus de san
cto Semi.in suo tractatu bānitorum in.j.parte scdi tpis.q.lvj.
vbi dicit q̄ curia sumit̄ aliqñ pro territorio siue comitatu ali-
cuius ciuitatis vel castri allegat tex.in.c.j.de capita. qui curiā
vendi. Territorium est vniuersitas agroꝝ intra fines cuiusqȝ
ciuitatis. vt dicit tex.i.l.pupillus.§.territoriū.ff.de v.sig. ergo
illud qd est intra fines dr̄ esse de curia cū sit de territorio. ⁊ per
ɔñs ɔcludit̄ q̄ p̄dicta bona ⁊ pascua ꝓbant̄ fuisse intra fines
⁊ in curia mōtis nigri. ¶ Tertia cōclusio sit in hac materia q̄
ex quo dicta bona ⁊ pascua ꝓbātur fuisse intra fines ⁊ ī curia
mōtis nigri. ⁊ sic pricipaliter probet̄ iurisditio ipsius loci pro
bat̄ ēt dñium rerū particulariū vel esse penes vniuersitatē vel
penes dñium castri. hoc ꝓbat tex.i.d.c.cum bertoldus. in ver.
cū vniuersitate. ⁊ est de mēte tex.in.d.c.j.§.item siqs. ⁊ ibi hoc
clare sentit bal.in positione casus illius.c. Predicta conclusio
6 etiam ɔfirmat̄ † nam illud qd est itra fines presumit̄ esse de fi-
nibus vel illius cuius sunt fines vt concludit Bald. aperte in
rub.C.de ɔhē.empt.ver.xxij.quero per.l.res sacra.§.fi.ff.de cō
trahē.emp. Accedat q̄ dicit Pau.de ca.per illū tex.in.l.j.ff.de
acq.pos. vbi elicit qd loca que sunt intra fines presumūtur eē
cōitatis cuius sunt fines. Accedat ad hoc. nam ille qui fundat
se in toto territorio siue in tota curia fundat se in qualibet pte
territorij siue curie qꝛ qd iuris est ī toto quo ad totū est de pte
quo ad

quo ad partē vt in .l. que de tota .ff. de rei vē. ꝛ in .c. ſi diligēti. de pſcri. per quē dixit ibi Hoſt. ad ꝓpoſitū ꝙ eſt ibi argumētum ꝙ cōitas ꝛ dñi tpales fundāt intentionē ſuā de iure cōi quo ad res ſitas intra limites ſue terre faciūt no. per Jo. an. in .c. j. in fi. de offi. arch. Ex quibus oībus ſuprascriptis cōcluſis in tribus precedētibus cōcluſionibus ꝓbaṫ pre dicta bona ꝛ paſcua fuiſſe in bonis ꝛ pertinuiſſe ꝛ ſpectaſſe vel in cōi ad dños ſiue hoīes montis nigri vel in pticulari ad ſingulares pſonas dicte vniuerſitatis ſiue caſtri montis nigri. ¶ Quarta concluſio ſit qḋ per inſtrm̄ ꝓductū per cōitatem montis latronis cōfectum anno dñi Mcclrij. in quo contineṫ ꝙ dicta cōitas emit quedā bona a quodam Gualteroto quōdam manaldi ꝛc. nullum ius oſtendiṫ fuiſſe queſitum dicte cōitati montis latronis dato ꝙ dicta bona que tūc dicunṫ fuiſſe empta eſſent illa eadē de quibus eſt queſtio, qḋtū mihi nō cōſtat. hec au tē cōcluſio ꝓbatur pmo q2 dictū inſtrm̄ eſt nullū ꝛ nullā facit ꝓbatio nē q2 nō eſt publicū ꝛ caret debitis ſolēnitatibus. Caret eñ noīe impa toris ſi fuit confectū in terris imperij. ꝛ noīe pape ſi fuit in terris eccle ſie confectū q̄ ſunt de ſubſtātia inſtri. ꝛ ſine quibus inſtrm̄ non eſt publi
7 cū neqꝫ ꝓbat. vt † de noīe impatoris ꝓbaṫ in auṫ. vt preponaṫ nomē im peratoris .§. j. ꝛ no. gl. ꝛ doc. in .l. gñali. C. de tab. li. x. de noīe pape ꝓba tur: quia ſicut in terris impij d3 apponi nomen impatoris ita in ter ris eccl'ie d3 apponi nomē pape eadē rōne. ꝛ ita t3 gl. in .c. quotiēs .j. q. vij. ꝛ no. do. Ant. in ꝓhemio decre. de vtroqꝫ tradit Spe. in ti. de inſtr. caute. ꝛ fide .§. ij. in pn̄. ꝛ ponūt plene Moder. Cano. in .c. j. de fi. inſtr. ¶ Scḋo h̄ cōcluſio ꝓbatur q2 l3 dictus Gualterotus vēdiderit ꝛ tradi derit nō tñ p hoc oſtendiṫ aliqḋ ius fuiſſe trāſlatū in dictā cōitatē dicti mōtis latronis q2 nō oſtendiṫ qḋ dictus Gualterius eēt dñs ꝛ poſſeſ ſor illarū rerū vñ ꝯñter nō oſtēditur aliqḋ ius fuiſſe tranſlatū: q2 nemo plus iuris in aliū trāſfert ꝙ apud ſeipſum habeat vt in .c. nemo plus iuris .ff. de re. iu. ꝛ ibi no. Bar. ꝛ poſt eū Jmo. in .l. celſus .ff. de vſuc. pro hoc ter. cū gl. ꝛ ibi Ang. ꝛ Pau. de ca. in .l. ꝗnis .§. j .ff. de ac q . poſ. no. etiā in ſimili do. Ant. in .c. cū veniſſent. de re. ſpo. ¶ Tertio ꝛ vltio hec cōcluſio ꝓbatur q2 p inſtrā ꝓducta p cōitatē mōtis nigri oſtendiṫ ꝙ di ctus Gualterotus ꝛ alij vēditores habebāt dicta bona in feudū. vñ ne dū ꝙ potuerit aliqḋ ius trāſferre alienādo. ſed oīno erāt ꝓhibiti alie nare ꝛ alienādo ceciderūt ab omni iure eorū vt eſt caſus. ꝛ ibi no. doc. in .c. imperialē. iuxta pri. de ꝓhi. feu. alie. per Fed. vbi diciṫ feudi aliena tionē eſſe nullā. ad idē ter. in .c. j. de vaſſa. qui ꝯ̄ cōſti. lotta. ꝛ in .c. quali ter olim feu. po. alie. ꝛ in .c. j. in pri. de ꝓhi. feu. ali. p lotta. tradit in .c. q̄ in eccleſiarū. de cōſti. ꝛ p ſpe. ꝛ Jo. an. in ti. de feu. §. q̄m ver. xxx. ꝛ adeo
8 eſt nulla ꝛ ꝓhibita alienatio † qḋ in tali feudo nō ꝓcedat pſcriptio etiā longiſſimi tpis ita cōcludit An. de yſer. p illū ter. in .d. c. imperialē dū dicit ter. nullius tpis pſcriptio impediret. ꝛ ita etiā voluit Pilleus Jac. ardizonus in ſum. in ti. qui. mo. feu. amit. l3 glo. quā ſequūtur ibi Ja. de bel. ꝛ bal. in .c. j. de capitulis corra. tm̄modo dicat ſublatā pſcri ptionem lōgi tpis ꝛ nō longiſſimi. Et predicta ꝓcedūt nō ſolū in feu do dato a layco ſ3 etiā in feudo dato ab eccleſiaſticis ꝛ fortius cū res ec cleſiaſtice ſui natura ſint ꝓhibite alienari niſi certis ſolēnitatibus iter uenietibus. iuxta no. in .c. ſine exceptiōe .xij. q. ij. ꝛ in ſum. ꝛ hoc in feu do eccl'ie plene diſputat cōcludit Jac. de bel. in .c. j. qui feu. da. poſ. Jdē diſputat ꝛ cōcludit ſolēnis doctoꝛ Jac. aluaro. in .c. j. de feu. ꝓma cauſa bñfi. amit. vñ dicti vēditores alienādo dño irrequiſito ceciderūt ab oī iure eorū ꝛ alienatio fuit nulla. ꝛ p ꝯñs nullū ius fuit trāſlatū in d. cōitatē mōtis latronis emptricē. ꝛ p ꝯñs in dicto inſtro nō poſſunt ſe fundare ꝛ maxīe q2 in precedentibus cōcluſionibus appet qḋ dicta bo na ptinebāt ꝛ ſpectabāt ad veros dños dicti caſtri ꝛ curie dicti caſtri. a quibus nō ꝓbatur emptio facta ſ3 feudatarijs. ¶ Quinta concluſio ſit qḋ demū dictū caſtrū mōtis nigri curia dicti caſtri ꝛ oīs eorū iuriſdi ctio fuerūt effecta magnifici cōis ſenarū pleno iure. Jtē dictū caſtrū cū oībus bonis ꝛ ptinētijs ꝛ oīa bona exiſtētia in dicta curia fuerūt effe cta pfate cōitati ſenarū vt ꝓbaṫ p inſtrm̄ ſubmiſſiōis dicti caſtri in quo p3 ꝙ iā eſt tps quinquaginta annoꝝ ꝛ vltra dicti hoīes dicti caſtri ſub miſerūt ſe ꝛ dederūt dicto magnifico cōi ſenarum dictū caſtrum eiuſqꝫ fortilitia territoriū ꝛ diſtrictū cū oībus poſſeſſionibus rebus iuribus ꝛ ptinētijs ſuis oēqꝫ dñium poſſeſſionē iuriſdictionē merū ꝛ mixtū im periū atqꝫ gladij ptātem ſine aliqua reſeruatione. p q̄ varie ac manife ſte daṫ intelligi qḋ plenū dñium ꝛ in cōi totius vniuerſitatis caſtri ꝛ cur rie fuit trāſlatū in cōe ſenarū. q̄ verba ſubmiſſionis ſunt adeo clara vt alia interptatiōe nō ſit op9 vt in .l. nō aliṫ. ꝛ in .l. ille aut ille .§. cū in vbis ff. de le. iij. Q2 in incertis nō certis loc9 eſt cōiecturis .l. cōtinu9 .§. cū ita ff. de ver. obl. cū ſi. Nec eſt diſputādū de ptāte ſubmittētiū ꝛ trāſferētiū dicta iura ꝛ cōitate ſenarū. tū q2 nulla fuit dubitatio. tum q2 dicta ſub miſſio ſemper fuit obſeruata ꝛ effectum habuit nec opinoꝛ cōitatem mōtis latrōis in hac re ſe quoquomō fundare. vñ omitto. ¶ Sexta cō cluſio ſit ꝙ magnifica cōitas ſenarū ad quā pleno iure ptinebat dictū caſtrū cū tota curia in qua cōprehendebanṫ ꝛ cōtinebanṫ bōa ꝛ paſcua de quibus eſt qōq2 erāt intra fines curie vt ꝓbatum eſt: conceſſit homi nibus ꝛ cōitati mōtis nigri in dicto caſtro ꝛ eius curia plura bona ad vſufructuādū ꝛ inter cetera cōceſſit ius paſcēdi qḋ eſt ſeruit9 vt in .l. pe coris .ff. de ſerui. ruſti. predi. de qua cōceſſiōe p3 in .xij. ij. c. inſtri ſubmiſ ſiōis. Jtē cōceſſit qḋ oēs fines dicti caſtri ꝛ eius curie ꝛ diſtrictu qui tpe

ſubmiſſionis poſſidebanṫ p hoīes dicti caſtri nō poſſent moueri vel mo leſtari in ꝑpetuū ab aliqua pſona vel cōitate de confinantibus vt p3 in .xv. c. dicte ſubmiſſiōis l3 paſcua pleno iure ꝛ quo dñium ꝛ vſuffruct9 remāſerint cōitati ſenarū vt p3 in .ix. c. dicte ſubmiſſiōis. ſ3 p teſtes cōi tatis montis nigri probatur quod dicto tempoꝛe conceſſionis facte per communitatem ſenarū ꝛ ante p .x. annos p cōe ꝛ hoīes montis ni gri poſſidebantur pdicta bona ꝛ paſcua de quibus eſt qō. ergo in ꝯceſ ſione finiū facta eiſdē in .xv. c. veniunt pdicta bona ꝛ paſcua de quib9 eſt qō. ¶ Et l3 allegetur in ꝯ̄rium ꝙ teſtes cōitatis montis nigri nō ꝓ bant dictā poſſeſſionē q2 nō allegāt ſufficientē cām ſciētie ꝛ ſic non pro bant. iuxta no. in .l. ſolā. C. de teſt. ꝛ per Bal. in .l. conuēticulā. C. de epi. ꝛ cle. q2 quo ad ius qḋ dicūt ſe hr̄e in dictis locis vr̄ mihi qḋ ſufficientes cauſe ſint allegate. ꝛ pmo qḋ ad ius ſeruitutis paſcēdi reddūt ſufficien tē cām qḋ illi de mōte nigro paſcebāt eorū beſtias in dictis locis q̄ etiā cā ſatis infert q̄ ad iuriſditionē curie dicti loci. Ex quo cōitates vt plu rimū mittunt eorū beſtias ad paſcendū in ꝓpria curia nec excedūt pro priā curiā ſine aliqua cōceſſione veri dñi. vñ a cōiter accidētibus vali dū eſt argumētū .l. ꝙ ſi nolit .§. q2 aſſidua .ff. de edi. edic. ꝛ in .l. vel vniuer ſorū .ff. de pig. ac. Jtē arguēdo q2 veriſimili nō eſt veriſimiliter ꝙ cōitas mōtis latronis pmiſiſſet ſine aliqua ſolutiōe hoīes mōtis nigri paſcere eorū beſtias in dictis locis ſi fuiſſent in curia mōtis latronis arguēdo a veriſimili qḋ validū eſt in iure. vt in .l. quintus .ff. de do. inter virum ꝛ q2 ingredi in alienā curiā eſt ꝓhibitū. vñ nō eſt preſumēdū qḋ dicti ho mines mōtis nigri paſcendo eorū beſtias egreſſi fuerint eorū curiā ꝛ cōmiſerint delictū iuxta .l. merito .ff. p ſoc. ꝛ .l. ſi ſocius .ff. de fur. ¶ Pre terea pdicti teſtes reddūt rōnem cōcludētē q2 dicunt qḋ dicta loca ibāt ad doganā. Ergo manifeſte cōcludiṫ qḋ erant de curia mōtis nigri qḋ oſtenditur diſcurrendo p debita media q2 paſcua montis latronis exi
9 ſtentia in eius curia nunqꝫ iuerunt ad doganā. Paſcua aūt † exiſtētia in curia mōtis nigri ibant ad doganā reddunt cauſam indirectā ſuffi cientē ꝙ illa paſcua erant in curia mōtis nigri q̄ ratio etiā indirecte cō cludens d3 eſſe ſufficiens vt in .l. optimā. cū materia. C. de cōtrahen. ꝛ cō mit. ſtip. ꝛ in cle. teſtibus de teſt. cū ſi. Ex quibus inferṫ concluſio ꝙ tpe ſubmiſſionis ꝛ ante dicti hoīes de mōte nigro poſſidebāt dicta bona ꝛ paſcua de quib9 eſt qō. ꝛ poſtea etiā poſt factā ꝯceſſionē eis p plura tpa poſſiderūt eorū dicta loca paſcendo eorū beſtias. ¶ Septima cōcluſio ſit qḋ tpe cōceſſionis iuris paſcēdi in dictis locis facte a magnifica cōi tate ſenarum hominibus montis nigri et finium curie dicti loci dicti hoīes ꝛ cōitates dicti mōtis nigri dicebantur hr̄e ꝛ habebāt ius paſcē di in dictis locis ꝛ ius dicendi ꝛ affirmādi dicta loca eſſe in eorū curia ꝛ paſcendi dicta loca tanqꝫ exiſtentia in eorū curia. Hec cōcluſio ꝓbaṫ pmo q2 dicta paſcua ꝛ res erant intra fines curie montis nigri. ergo cē ſebātur eſſe potius cōitatis ꝛ hoīum montis nigri p ea que ſupradicta ſunt cum cōitas ꝛ hoīes montis latronis non ꝓbant añ dictū tps ſe habuiſſe aliqḋ ius in dictis paſcuis. ¶ Scḋo ꝓbatur dicta ꝯcluſio ma nifeſte q2 ſi dicta bona ptinebāt ad cōitatē ſenarū pleno iure ergo po tuit cōitas ſenarū transferre ius paſcendi in dictis locis tanqꝫ in curia mōtis nigri in cōitatem ꝛ hoīes mōtis nigri. q2 rei ſue quilibet eſt mo derator ꝛ arbiter .l. in re mādata. C. man. ꝛ .l. nemo exterus. C. de inde. cū vulg. ¶ Octaua ꝛ vltima cōcluſio ſit qḋ ſicut olim hoīes montis nigri tpe ſubmiſſionis ꝛ cōceſſionis eiſdē facte habebant ius paſcendi in di ctis locis tanqꝫ exiſtentib9 in curia caſtri mōtis nigri. Jllud idē ius ha bēt hodie nō obſtante poſſeſſione ꝛ exceptione pſcriptionis lon. tpis al legata ꝛ deducta per cōitatē ꝛ hoīes montis latronis. q̄ pſcriptio quo ad dicta iura nō ob. dicte cōitati ꝛ hoīes montis nigri. Nam l3 ſpacio longiſſimi tpis oīs actio tollat vt in .l. oēs ꝛ per totū. C. de pſcri. xxx. an. ꝛ etiā ex forma ſtatutoꝝ induca ṫ preſcriptio ſi quis poſſederit rem pro ſua ſpacio .xxx. an. ꝓut eſt ſtatutū in .ij. diſt. ſub rub. de pſcrip. in termi nis noſtris nulla obſtat pſcriptio. ¶ Hec aūt concluſio ꝓbaṫ plurib9 modis. Primo q2 quo ad curiā ꝛ ſic quo ad iuriſdictionē exercendam in dictis bonis ꝛ paſcuis dicta cōitas montis latronis nullū h3 titu lum nec verū nec preſumptū. ꝛ ſic preſumiṫ qḋ fuerit in malafide. Ex quo apparet ꝙ prius erāt in curia montis nigri vt concludunt Bar. ꝛ doc. in .l. celſus .ff. de vſuc. ꝛ Cano. in .c. ſi diligenti. de preſcrip. ſed tunc ſuccedit regula qḋ poſſeſſoꝛ malefidei nullo tempoꝛe preſcribit. vt in re gula poſſeſſoꝛ. de re. iu. in .vj. ꝛ in .c. fi. de pſcri. Nec ob. ꝙ poſſederint di cta paſcua pro eorum curia pro ſua ꝛ tanqꝫ ſua ꝛ ſic titulo p ſuo quia
10 † titulus generalis pro ſuo non ſufficit ad preſcriptionem de iure cōi vt not. in .l. ff. pro ſuo ꝛ per Barto. ꝛ alios in .d. l. celſus .ff. de vſuc. ¶ Nec ob. ſtatutū qḋ vult qḋ poſſidens rē pro ſua ſpacio .xxx. an. pre ſcribat. ꝛ ſic videatur velle qḋ ſufficiat titul9 generalis ad hoc vt aliqḋ operetur vltra ius cōe iuxta .l. ſi q̄ñ .ff. de leg. j. Quia ad hoc rñdetur qḋ preſcriptione quis locupletatur cum aliena iactura: ꝛ cum alter dam num patitur. vt in .l. nam natura .ff. de condi. inde. ꝛ in regula locuple tari. de regu. iur. in .vj. cum materia. vnde dicit text. in auṫ. vt eccleſia romana. qḋ exceptio preſcriptionis dicitur eſſe preſidium iniquiſſimū. Neqꝫ ex forma dicti ſtatuti qs locupletetur cū aliena iactura. ꝛ alter dā num patiatur debet tale ſtatutum reduci ad terminos iuris cōmunis vt concludit Bar. in .l. omnes populi .ff. de iuſti. ꝛ iur. in .vj. q. in mate ria interpretationis paſſiue. ꝛ idem dici poſſet quo ad dicta bona ſi di

camus dictum instrumentum non esse publicū. ⁊ sic nō ꝓbare titulum
ꝓpter defectū noīs imperatoris ⁊ pape vt. s. dictū fuit. ¶ Scdo ꝓbaī
dicta cōclusio q2 cōitas senarū ꝓmisit dictis hoībus qd eisdē cōcessa ꝑ
cōitatē senarū in ꝑpetuū seruarent. vt pz in ꝓhemio capitulorū in vlti
mis verbis. ⁊ sicuī cōitas senarū ꝓmisisse obseruantiā non solū ꝑ se sed
etiā ꝑ eius subditos quos ꝓhibere poterat ne molestarēt iuxta. l. si fun
dus. ff. loc. ⁊ ꝙ ꝑ illū tex. dicūt glo. ⁊ doc. in. l. stipulatio ista. in pnc. ff. de
11 ver. ob. ⁊ gl. ⁊ doc. in. l. inter stipulantē. in pn. eo. ti. sed qñ pars† ꝓmit-
tit aliquid perpetuo attēdere ⁊ obseruare nullo tpe currit p̄scriptio vt
voluit sing. Ang. quē sequiī Imo. in. l. j. ff. de vsuca. ar. tex. in. l. qd si no
lit. §. si quis ita. ff. de edi. edi. ⁊ fuit de mēte Bal. in simili in suo cōsi. qd
incipit ius offerendi. ius qñqꝫ renascit per. d. §. si qs ita. Ergo cum cōi-
tas senarū ꝑ se subditos suos ꝓmiserit imperpetuū obseruare cōcessa
dictis hoībꝰ mōtis nigri nō pñt cōitas senarū vel eius subditi allegare
aliquā p̄scriptionē circa nō obseruātiā. ¶ Tertio ꝓbaī dicta cōclusio
q2 cōitas senarū hoībꝰ ⁊ cōitati mōtis nigri ꝯcessit ꝙ nulla alia ꝑsona
siue cōitas de ꝯfinātibꝰ possit q̊quomō molestare iperpetuū vel mutare
cōfines qui possidebanī ꝑ hoīes mōtis nigri vt in. xv. c. fit mētio. ⁊ sic ex
presse obligauit subditos cōfinantes qd nō possunt imperpetuum mo
lestare vel mutare dictos fines. Ergo dicti hoīes ⁊ cōitatis mōtis la-
trōis nō potuerūt p̄scribere ꝑ ea q̄ dicta fuerūt in p̄cedēti fundamēto.
¶ Quarto hec cōclusio ꝓbaī q2 cōitas senarū cōcessit hoībꝰ mōtis ni-
gri qd nulla ꝑsona vel cōitas posset in eorū curia vel districtu acquire-
re aliqd dñium vel ius p̄eminentie. vt pz in. j. c. dicte submissionis. ⁊ ꝑ
ꝯñs fuit aliis subditis ꝓhibita acqsitio eorū q̄ fuerūt cōcessa hoībꝰ mō
tis nigri sz tūc succedit regl'a Jo. mo. ⁊ Jo. an. ⁊ Dñi. de sancto Gemi.
12 in. c. ij. de p̄bē. li. vj. q nolūt† ꝙ illa q̄ nō sunt ꝗsibilia nō sunt p̄scriptibi-
lia. Pro hoc facit q2 p̄scriptio pacto eqparaī ⁊ hz vim ꝯctus vt ꝑ Bal.
in. l. j. C. de serui. ⁊ aqua. ¶ Quinto hec cōclusio ꝓbaī q2 dicta loca ⁊ pa
scua ꝓbanī fuisse cōitatis senarū tāq̄ exñtia in curia castri mōtis nigri
vñ eoipso ꝙ cōitas mōtis latronis dicit ꝙ p̄dicta pascua nō sunt in cu
ria mōtis nigri ⁊ ꝙ dictis hoībus mōtis nigri nō cōpetit ius pascēdi
q2 illa p̄scripserūt eoipso dicit se p̄scripsisse dicta pascua: et illa non debe
re ire ad doganā ꝯ cōitatem senarū. Sed clarū est ꝙ talē p̄scriptionē ꝯ
13 cōitatē nō pñt allegare†. Nā magnifica cōitas senarū non recognoscit
superiorē hz fiscū ⁊ regalia. ⁊ sic ꝯ eā nulla currit p̄scriptio in istis pa-
scuis ⁊ p̄diis saltuariis quicqd sit in aliis rebus casus est rotundus. in
l. pe. ⁊ fi. C. de fun. patri. li. xj. ⁊ tz Bar. in. l. oībus. ff. de diuer. ⁊ temp. p̄-
scrip. vñ ex quo nō pñt allegare prescriptionē hoīes mōtis latronis cō-
tra cōitatem ⁊ hoīes mōtis nigri quin allegent dictā p̄scriptionē ꝯ cōi
tatē senarū. ⁊ q2 talis allegatio p̄scriptionis tēdit in p̄iudiciū cōitatis
senarū nō pōt dicta cōitas latronis se dicta p̄scriptione tueri etiā cōtra
hoīes mōtis nigri. Hoc ꝓbatur in. c. ad audientiā. de prescri. cū ibi no.
in gl. ⁊ ꝑ doc. maxime Abb. moder. qui ꝑ tres colūnas hāc materiā ꝑ-
sequiī. vñ remitto me ad ibi dicta per eū. ¶ Sexto ⁊ vltimo hec cōclu-
sio ꝓbatur q2 q̄q̄ esset diuersa p̄scriptio contra cōitatem ⁊ hoīes mō
tis nigri tñ ex quo dicta cōitas ⁊ hoīes mōtis nigri ꝑ instr̄a deꝑdita
14 ignorabāt dicta pascua esse in curia montis nigri† q̄ instr̄a fuerūt in-
uēta per q̄ ostendiī de iuribus dicte curie cōpetit dictis hoībus ⁊ dicte
cōitatis resti. in. integ. Et clausula generali si qua iusta cā mihi esse vi-
debitur ꝙ cōpetit sibi ius vnde cū ignorarent dicta pascua esse in cu-
ria ꝑ dicta instr̄a ipsis ignorantibꝰ dz cōcedi ex clausula generali. vt vo
luit elegāter Bar. in. l. j. §. si quis autē. ff. de iti. actuqꝫ p̄ua. hāc opinio.
per plura sequiī Imo. in. c. fi. de p̄scrip. ⁊ videtur sequi Bal. in. l. fin. C.
de p̄scrip. lon. temp. Et hāc opi. approbat Lud. ro. in. l. si vero. §. de vi-
ro. ff. so. ma. ⁊ est de mēte spe. in ti. de p̄scrip. §. j. ver. sz pone colonus. idē
voluit Abb. mod. in. c. j. de prescrip. ⁊ Imo. in. l. pantonius. ff. de aqui.
hered. Ang. in. l. fi. C. de prescrip. long. temp. ⁊ Lud. ro. in. l. qui vniuer
sas. §. fi. ff. de acqui. poss. ⁊ est magis cōmunis opi. iura ⁊ rationes omit
to breuitatis causa. Ex quibus omnibus concluditur predictam com-
munitatem montis nigri in veritate ⁊ in puncto iuris iustitiam foue-
re. Laus christo redemptori.

¶ Subscriptio.

¶ In noīe oīpotentis dei amē. Quia ꝑ famosissimū vtriusqꝫ iuris do-
ctorē. d. p̄mo cōsulentē mihi fratrē honorādū deducta sunt iura cōita-
tis mōtis nigri ⁊ efficacissime ⁊ iuridice ostensum est immo redegit in
manifestū ipsam cōitatem mōtis nigri fouere iustitiā nō opz rei optīe
demōstrate demonstrationē addere. vt dicit tex. in. l. j. in fi. ff. de do. p̄le.
tñ duo tm̄ attingam fundamentalia questionis nr̄e. Ex quibus nō sit
hesitandum in ista causa. Et p̄mo assumo efficaciter ꝓbatum esse tpe
quo facta sunt capitula mōtis nigri bona de quibꝰ est questio posside
ri ꝑ illos de mōte nigro. Cū ergo pacta ⁊ capitula tribuāt ius pascendi
ꝑ totam ipsam curiā dico qd manifeste habemus ꝙ cū isti tūc posside-
rent: quod habēt ius pascēdi in tota ipsa curia. Aut eñ cōitas mōtis
latronis añ capitula possidebat. Quod tñ negaī tñ posito resultat qd
cōitas senarū cōcedendo ius pascendi in tota curia ꝓut tenebāt ipsi de
15 monte nigro p̄iudicauit ipsi cōitati laterañ. Nam ⁊† pōt ꝓpter publi
cā vtilitatē p̄nceps iuri tertii detrahere maxīe ꝓpter publicā vtilitatē
ff. de rei ven. Item si verberatū. ff. de euic. l. lucius in. c. q̄ in ecclesiarū. de
consti. in. c. licet de regu. iur. nulli dubium fuisse vtilitatis publice ter-
ram mōtis nigri acqrere. vt no. in ꝓhemio insti. ⁊ in. c. cū sup de reg. iur.
⁊ in. c. j. de priui. Si vō diceret laterañ. acqsiuisse: tamē etiā dico ipsis tūc
ꝓhibitū. q2 illi de mōte nigro debēt i ꝑpetuū ꝯseruari ꝑ cōitatē senaꝝ.
Ergo nō currit vt. l. inter stipulantē. ff. de vb. ob. Itē ⁊ magis illud ꝓ-
baī. q2 si nō potuerūt possidere nō cadit p̄scriptio vt in dicta regula si-
ne possessione ⁊ in. c. ij. de p̄ben. li. vj. ⁊ magis ꝓbaī q2 cū ꝓbatū sit ⁊ de
ductū. ⁊ sit ipsa veritas ꝙ talia loca ibāt ad doganā in his nō cadit pre
scriptio. nā sp̄aliter tradiī in talibꝰ pascuis ꝓpter publicā vtilitatē esse
inuentā ⁊ statutum qd nō cadit p̄scriptio. ⁊ ista determinaī. in. d. l. pe. ⁊
⁊ fi. de fun. p̄ri. lib. xj. ꝙ ciues maxīe debēt cōsiderare. itē istud extra ꝓ-
bationē. ⁊ magis est efficaciꝰ ire ad doganā est interesse cōis senaꝝ. si er-
go habeo ꝙ vbi in cōcessione ⁊ priuilegio vertiī vtilitas priuata ⁊ pu-
blica: ideo attendaī in ꝑditione iuris inferiore. sz qñ supior tex. est ele-
gans in. c. cū tpe. de arb. ⁊ iō no. dicunt doc. quod priuilegiū vbi vertitur
interesse cōcedaī non ꝑditione sed renūciatione siue tacita siue expressa
priuilegiati adeo vt fas sit cōcludere vt supra immo si illi de monte ni-
gro ꝓpria volūtate voluissent ꝙ illi de mōte latrone acqsiuissent nō pos
sent q2 curia mōtis nigri vadit ad doganā ⁊ vertiī publica vtilitas. Qd
ꝓbat tex. in. c. ad audientiā. de prescrip. vbi illud in ꝓpria p̄scription:
cōcludit. Istud tz Jo. an. gl. Abb. ⁊ Ant. de bu. in. c. cuz accessissent de
ꝯsti. vult Inn. in. c. accidētibꝰ. de priui. Legiste firmāt in. l. j. C. de nup. ⁊
ideo per ista duo capita vcz ꝯcessiōis p̄ncipis ⁊ cōitatis senaꝝ. ⁊ q2 ver
titur interesse dicte cōitatis senaꝝ. ⁊ ista sunt pascua nullo mō pōt in-
duci vt possessione ipsoꝝ aliqd potuerūt acqrere. ⁊ q2 curia montis la-
tronis nō vadit ad doganā absolute derogareī publice vtilitati. Quod
nephandū ⁊ periculosuz esset exemplū. et ideo iunctis rōnibꝰ auctorita
tibus inductis ꝑ ꝓrimū cōsulentez dictā cōitatez montis nigri fouere
iustitiā. ⁊ ideo de subscriptione tantū est requisitus. Laus deo oīpotēti.

¶ Subscriptio.

¶ Ut supra cōclusuz est ꝑ famosissimū sacroꝝ canonū doctorē dominū
Borghesiū mihi fratrē plurimū honorādū iuris esse indubitatū vr. et
cum res clare demonstrata sit supfluū est āplius illā demōstrare. q2 nisi
per eadē verba esset demonstrandū ꝙ circuitꝰ inutilis subtilis esset qd
de iure ꝓhibitū est vt in. l. j. ff. de leg. j. ⁊ in. c. noīa. vj. q. j. vñ cū demōstra-
tū sit bona de quibꝰ litigaī fuisse ⁊ esse in curia ⁊ de curia montis nigri
que hodie est cōis senaꝝ. que cōitas hz iura fiscalia ⁊ iura reipublice ro
mane vñ cōtra cōitatē senaꝝ nō currit p̄scriptio minoꝝ centū annoꝝ. vt
l. fi. ⁊ auī. quas actiōes. C. de sac. san. ec. ⁊ in. c. de quarta. ⁊ in. c. si diligen
ti. ⁊. c. cū causaz. de p̄scrip. vñ posito ꝙ dicta cōitas latronis aliquo tpe
possederit qd tñ negaī vt in puncto p̄supponiī: tamē nō possedit legi-
timo tpe q2 nō sunt decursa tanta tpa qd causare possent p̄scriptionez.
vt in. s. dictis iuribus. vnde lz cōitas montis habeat ius vtendi ⁊ fruē
di dicta curia ex cōcessione sibi facta a cōitate senarū. vt in facto presup
poniī tñ dñium ⁊ ius ⁊ ꝓprietas illius curie montis nigri. est magnifi
ce cōitatis senarū. vñ attendiī hoc priuilegiū in p̄scribēdo cōcesso cōita
ti senarū qd est cursus centū an. ⁊ hoc in similibꝰ est casus in. c. ad audiē
tiā. de p̄scrip. Q2 licet illi de mōte nigro habeant ius pasturandi eoruz
bestias in illa curia. tñ cōe senarū hz ius dñii ⁊ ꝓprietatē illius curie et
illā curiā etiā mittit ad doganā. vñ illi de mōte latrone si allegarēt se p̄-
scripsisse ista p̄scriptio dirigereī cōtra cōe senarū qd cōe senarū nō cur-
rit p̄scriptio minor centū. an. vt in dictis iuribꝰ ⁊ ꝑ doc. vbi vñ cū clare
constat illos de monte latrone nō tenuisse tanto tpe merito nulluz ius
precesserunt. ¶ Nec obst. si diceretur ꝙ aliquo tempore esset ꝓbatuz qd
illi de monte latrone tenuerint q2 vt. s. demōstratū clarissime est ꝙ illa
bona sunt in curia montis nigri. ꝙ illi de monte latrone nō tenuerunt
per tantū tempus quo prescripserint constat ꝙ eoruz possessio iniusta
⁊ tanq̄ iniusta deberet cassari ⁊ annullari ⁊ ab eis de monte latrone ad
uocari. vt est casus in terminis in. c. cū ecclesia sutrina. ⁊ in. c. cum super
electione de causa pos. ⁊ proprie. q2 proprietas que est apud commune
senarum preualet possessioni. si que haberent illi de monte latrone vt
in. c. cū dilectus. ⁊ in. c. cū olim. de causa posses. ⁊ ꝓprie. et in. c. cōsulta-
tionibus. de iure patro. ⁊ in. c. querelam. de elec. ⁊ per docto. in. c. licet
de probatio. ⁊ in. l. naturaliter. §. nihil commune. ⁊ ibi per docto. ff. de
acquiren. posses. ⁊ in. l. si duo. ff. vti pos. ¶ Item si isti de monte latrone
allegarent qd istud ius pertinet ad cōmune senarum allegare. Ad hoc
respondetur q2 hoc ⁊ isti de monte nigro possunt allegare ratione con-
cessionis eis facte per cōmune senarū. vt est casus in. d. c. ad audientiā.
⁊ sic ex predictis clare patet illos de monte nigro fauore iustitiā. vnde
requisitus tantum de subscriptione. idem iuris esse dico quod. s. con-
clusum est per prefatum famosissimum consultorem dominum Bur-
ghesium. ¶ Ego Petrus Laurentius de lutis seneñ. vtriusqꝫ iuris do
ctor ⁊ sacri Consistorii aduocatus. ⁊ in fidem predictorum me propria
manu subscripsi solitoqꝫ si sigillo sigillaui saluo semper consilio sanio-
ri. Laus deo omnipotenti.

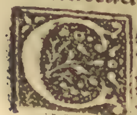
¶ Subscriptio.

¶ Et si ꝑ famosissimos supiores doc. mihi patres honorandos tā egre
gie ⁊ copiose iura cōmunitatis montis nigri deducta fuerint vt alia de
ducere supfluum videaī: tñ ad mei ipsius satisfactionē nōnulla ex su-
perius adductis repetā. ¶ Circa vltimā cōclusionē positā ꝑ p̄imū con
sulentez ꝑ ea facere vñr. ⁊ primo ꝙ dixit Ang. in. l. j. ff. de vsuca. cū quo
transit

transit ibi Jo.de imo.sz qd qñ in cõtractu pmissa est in ppetuũ obseruãtia qd tũc nõ hz locũ aliquo modo pscriptio p tex.in.l.q si nolit.§.si quis ita.ff.de edil.edic.vñ cũ cõitas senarũ si p se cõcessa pmiserit in ppetuũ obseruare intelligatur solita ipsa pscriptio ꝛ sic iura ipsius cõitatis mõtis nigri tã quo ad curiã ꝛ territoriũ ꝙ quo ad ius pascẽdi intelligaꝛ adhuc cẽ in lesa. Nec ob.
16 si dicaꝛ† ꝙ pscriptioni nõ solũ tacite.sed expresse renũciari põt iuxta no.in.l.j.ff.de vsuca.ꝛ in.l.nemo põt.ff.de le.j.p Bar.ꝛ scribẽtes pter qd quidã dãnauerũt dictũ Ang.qꝛ in casu nr̃o hec oppositio cessat.Nã cũ pnceps possit tollere pscriptionẽ vt in.l. pscriptio.C.de op.pub.manifeste appet ciuitatẽ senarũ in concessione facta dictã pscriptionẽ substulisse cui etiã nõ hz obstare qd in tollẽdo pscriptionẽ p pncipẽ sit necessariũ apponere nõ obstãte tali auctoritate ꝛc.vt cõcludũt doc.in auꝫ.quas actiões.C. de sa.san.eccl.qꝛ rñdendũ est fm Bal.post Pe.ꝛ Cy.ꝙ illud pcedit in rescriptis q̃ habẽt clausulã derogatoriã secus in pactis ꝛ cõtractib⁹ ꝛ sic secus in terminis nr̃is. ¶ Scḋo qꝛ cũ cõitas senarũ expresse phibuerit in ppetuũ confinãtibus acqsitionẽ predictorũ pmutation ũ cõfiniũ itẽ acquisitionẽ dñij in dicta curte ꝛ territorio.vt al's cõstare in.j.ꝛ.xv.c.manifeste appet p hanc phibitionẽ oẽm prescriptionẽ ꝙcunqꝫ longissimã esse sublatã p no.per Jo.an.ꝛ idẽ Mo.in.d.c.ij.de pbẽ.li.vj.ꝛ sequiꝛ.d.Abb. in.c.ad aures.ꝛ in.c.cãm de pscrip.vbi põderat illũ tex.dicentẽ pscrip.tpis nõ obstãte ꝛc.ad idẽ qd no.Bar.in.l.vbi lex.ff.de vsuca.vbi dicit cessare pscriptionẽ si in 9ctu phibita est acqsitio dominij ergo ꝛc. ¶ Tertio posito qd superiora nõ pcederent ꝛ qd dicta cõitas mõtis nigri amiserit iura sua.ꝛ vsum pascendi nõ vtendo per.l.plz.ff.quẽad.vsufr.amit.cum si.tñ cũ constet pter instra deperdita dictã cõitatem montis nigri pascua ꝛ iura sua ignorasse ei ꝛ restitutionẽ in integrũ cõcedendã ex clausula gñali si qua iusta cã mihi videbiꝛ ꝛc.vt voluit Bar.in.d.l.j.§.si qs aũt.ff.de iti.actuqꝫ priua.pro cuius dicto est casus in.l.athilicinus.ff.de ser.rusti.pdio.ꝛ in.l.si parte fundi.§.j.iuncta gl.inver. non vtẽdo.ff.quẽad.serui.amit.q̃ leges loquunꝛ in amittẽte ius suũ per non vsum. Quam partem etiã tenuit gl.in.l.j.C.de pat. po.ꝛ do.Abb.in.c.cum nobis.ꝛ in.c.vigilanti.extra de prescri. ꝛ Ang.in.l.C.fi.si quis test.lib.esse ius.fue.ꝛ videꝛ esse cõis opi.q̃ maxime videtur pcedere in hmõi prescriptionẽ nõ cãtat ex ti. vel ex aliquo facto prescribentiũ.vt in.l.sequiꝛ.§.si viã.ff.de vsuca.vñ sunt debiliores:ar.l.si filius.§.erit rubriano.ff.de fideicõ. lib. Et per hec vt.s.per prefatos consulentes adducta videtur dicendum: quo ad vsum pascendi vel si prescriptiõe amissa sint per in integrum restitutionem prefate communitati restituenda. Laus deo omnipotenti.

¶ Consilium.lxxxvij.

1 ¶ Mandatũ põt pcuratori cõcedi duraturũ post mortẽ constituentis quod limita vt nu.2.
3 Auctorari quis nõ potest in facto proprio.
4 Consensus qñ requiritur per viam solennitatis debet interuenire in actu.
5 Auctorarur quis in proprio facto qñ ius alterius non leditur.
6 Uicem duorum qñ quis possit gerere.
7 Constitutio an vicietur si ex pluribus procuratoribus vnus sit inhabilis.
8 Societas dicitur continuata qñ fiunt actus qui non possunt fieri citra ius ꝛ nomen societatis.
9 Actum gerens si precessit mandatum ab aliquo dicitur nomine mandantis gerere.
10 Distinctio personarum requiritur in contrahenda societate.
11 Societas an ꝛ quãdo presumatur per alios continuata mortuo vno ex socijs.
12 Societas ex quibus actibus presumatur tacite contracta.
13 Societas dicitur continuata si ea finita non petitur diuisio.
14 Presumptio voluntatis contrahentium sumitur a priori ꝛ posteriori ꝛ ab vtraqꝫ.
15 Prohemium librorum societatis demonstrat qui sunt socij.
16 Consuetudo facit probationem al's inualidam validam.

Onsilijs nostris trinus deus optimus adsit vt fas ppetua sanctaqꝫ iura loquar. ¶ In presenti cõsultatione p ordinẽ psequar qões.s.ex themate elicitas. ¶ Circa primã questionẽ aduertendũ est qd pdicta questio est bimẽbris primũ em̃ mẽbrum cõtinet nũquid dicta substitutio pcuratoris valuerit in psona Nicolai ꝛ Jacobi Symonis. Secundũ nunqd saltẽ tenuerit in psona Jacobi dato qd nõ tenuisset in psona Symonis vñ sepatim vtrũqꝫ mẽbrum examinabo. ¶ Et circa primũ põt p certo cõcludi ꝛ ita cõcludendum arbitror alterã substitutionẽ tenuisse in psona vtriusqꝫ pro cuius cõclusionis fundamento ego pmitto ꝙ lz mandatum pcuratoris morte cõstituẽtis finiaꝛ vt in.l.mãdatũ cũ materia.C.man.ꝛ in l.inter causas in pn.ff.mãdati.tradit spe.in ti.de pcur.§.quoqꝫ cõstituẽtis ver.itẽ qd cõstituẽs.ꝛ pbaꝛ p locũ a spãli in.l.si ego
1 §.j.ff.de iure dotiũ. Tñ† mandatũ põt pcuratori cõcedi duraturũ etiã post mortẽ re integra.vt est casus in.l.si vo nõ remunerãdi §.fi.cũ seq.ff.mãdati.tenẽt gl.ꝛ Bar.ꝛ doc.ꝛ cõiter in.l.fi.ff.de so.vbi tex.videꝛ 9dicere. Sed ad illud multipliciter rñdẽt doc. ꝛ firmat gl.in.l.mortis cã.§.titia.ff.de do.cã mortis.vbi casus ꝛ Bar.in.l.ij.§.sed ꝛ si quis.ff.de dona.ꝛ concludũt doc.maxime Bar.de Saly.in rep.in.d.l.mãdatũ.C.mandati.ꝛ Ang.in sua disputatione q̃ incipit astẽsis miles in.j.col.vbi dicitur qd florẽtini hac clausula qd duret post mortem indifferenter vtuntur ꝛ
2 ibi hanc cõem opi.singulariter† limitat[a] pcedere dũmodo man
a dans cum herede decesserit al's extinguitur dicta clausula duraturũ post mortẽ.qñ hereditas defunctum representat iuxta id qd habeꝛ in auꝫ.de iureiur.amo.presti.in prin. Nec bona vacantia.l.j.§.cui bona.ff.de iure.fisci. Et sic per pcuratorem constitutum.nec nomine dñi veri nec ficti ꝛ representati per hereditatem que eius fingitur potest actus geri.casus est singularis fm eum fm vnã expositio.in.l.j.C.de acti.ꝛ ob.ꝛ ita dicit de facto fuisse iudicatũ florentie cũ ergo dictus Paulus fecerit.s.noĩatos pcuratores duraturos post mortẽ ꝛ reliquit filios heredes qui demũ immiscuerũt se hereditati paterne tale mandatũ nõ fuit morte dicti Pauli extinctũ. ¶ Ex quibus sequitur alia cõclusio qd cũ predicti pcuratores fuerit facti cũ potestate substituendi potuerũt dictũ Nicolaũ ꝛ Jacobũ substituere. Ad hoc tex.in.l.item eorũ.§.decuriones.ff.qd cuiusqꝫ vniuersitatis nomine ꝛ in.l.cum essent in fi.ff.de serui.rust.predi.plene disputat Spe.in ti.de pcu.§.j.ver.sed qd si pcurator est cõstitutus.ꝛ etiã Jo.an.ibi ꝛ in addi.ꝛ lz olim esset questio an añ lit.cõtes.posset pcurator etiã cũ potestate substituẽdi substituere.tñ hodie est sopita p tex.vbi est casus in.c.j.§.j.extra de pcu.li.vj.ꝛ hoc maxime pcedit in casu nr̃o ex quo est mandatũ ad negocia in quo cessat illa disputatio maxime ad certũ negociũ expediendũ.s.psecutione societatis pdicte iuxta no.ibi.l.si pcurator maxime p Bar.de Saly.ff.mã.ꝛ p Bar.in.l.pe.ff.qd auꝫ clã.ꝛ per canoni. maxime dñicum de Sancto Gemi.in.d.c.j.de pcu.li.vj.ꝛ p Cano.in.c.fi.eo.ti. ¶ Sed cõtra pdicta instaꝛ ꝙ minime possint pcedere.nã Pau.constituit quatuor pcuratores ꝛ quẽlibet insolidum ꝛ oẽs in cõcordia ꝛ inter illos quatuor est noĩatus dict⁹ Nicolaus qui etiã demũ fuit substitutus vñ cum requireret cõsensus dicti Nicolai nõ videꝛ qd potuerit cõsentire substitutioni pcuratoris facte in sua ppria psona qꝛ nõ vr̃ qd potuerit prestare cõsensum in facto pprio.argumẽto glo.no.in.l.j.in fi.ff.de
3 auc.tu.quã ibi sequiꝛ Bar.p'quã dicim⁹ ꝙ† qs nõ pt auctorari in facto pprio allegaꝛ ad idẽ tex.in.l.j.§.fuit quesitũ ibi in rem suã auctor esse nõ põt.ff.ad tre.facit qd no.Bal.in.l.bonorum. la.ij.C.qui admitti.sic eps auctorizare in facto pprio phibetur vt in cle.si vna.de reb.eccl.nõ alie.similiter ꝛ prelatus vt in.c.vl. de insti.p hoc qd no.in Spe.de his q̃ fiunt a prela.in fi.ꝛ qd notat Inn.in.c.phibemus.extra de censi.ppterea notabiliter dixit gl.in.l.si furiosi.C.de nup.ꝙ in facto pprio non potest quis auctorizari.sz dz hoc suppleri per iudicis auctoritatem vt ptz hoc in adoptione ꝛ emancipatione.vt habetur in.l.si sponsus cũ seq.ff.de adop. Ad idẽ ꝙ de manumissione diciꝛ qd habetur in.l.j.ꝛ in.l.apud filiũ.ff.de manumis.ꝛ ideo dixit Bal.in.d.l.si furiosi.qd nõ patris auctoritate sed iudicis põt filius patri cã mortis donare. Ex quibus vr̃ cõcludi qd pdictus Nicolaus nõ potuerit consentire in facto pprio qd pcurator substitueretur. ¶ Sed ad pdicta rñdeꝛ pmo qd illa gl.nihil firmat ꝛ dubitatiue loquiꝛ. Et illã improbat Ang.in.d.l.j.ꝛ Ray.ꝛ Pau.de ca. in.l.seuium.C.qui test.ꝛ Nico.de nea.in.l.qui in potestate.ff.de test.ꝛ Ang.in.l.j.§.fuit quesitũ.ff.ad treb.allegãt tex.p casu in l.j.C.de impo.lucra.descri.li.x.p quẽ dicũt pfati doc.ꝙ pater põt filio cõsentire sibi patri donãti cã mortis ꝛ idẽ voluit Bal.in.l. si vxorẽ.C.de cõdi.inser. Et sic ptz qd qñ in actu requiritur consensus alicuius put est in donatione causa mortis põt ille cuius cõsensus requiriꝛ cõsentire ad sui cõmodũ. ¶ Preterea differẽtia magna est an requiraꝛ cõsensus p viã consensus: an vero requratur auctoritas.pmo em̃ casu satis est qd interueniat ex post facto vt est casus.ꝛ ibi plene no.maxime per Jmo.in.c.cũ vos.extra de his que fiunt a prela.ꝛ in.c.cura.de iure pat.ꝛ no.Bart. in.l.cũ nõ solum.§.necessitatẽ.C.de bonis q̃ lib.ꝛ in.l.si quis mihi bona.§.iussum.ff.de acqui.he.ꝛ Bal.in auꝫ.cã que fit cũ mo
4 nacho.C.de de epi.ꝛ cl. Nisi† cõsensus requireret p viã solẽnitatis fm no.per Inno.ꝛ do.Ant.in.c.cũ 9suetudinis.extra de cõsue.ꝛ Bal.in.l.fi.C.qui admit.qꝛ tunc dz in ipso actu interuenire vt no.Inn.Jo.an.ꝛ Cano.cõiter in.d.c.cũ consuetudinis.ꝛ Bal.in.d.§.necessitatẽ ꝛ in.l.quecũqꝫ eo.ti.ꝛ in.l.si decretũ.C. de seruis reipub.ma.ꝛ expressum in.c.in venditione.xiiij.qd.ij. tenet Jo.an.in.c.j.de reb.eccle.non alie.sed in casu nostro non

¶ Limitatio ad communem opinionem.

requirit auctoritas oīum.ſ; cõſenſus ⁊ cõcordia ⁊ nõ ratiõe ſo
lēnitatis:ex quo nõ requirit ad reintegrandā pſonā alicuius ſ;
ſ; p viā ſimplicis cõſenſus vñ ſuccedit regula ꝙ l; auctoritas nõ
poſſit pſtari in actu gerēdo cū ſe auctoriząte ad ſui cõmodū tñ
ſimplex cõſenſus pſtari põt vt voluit Jo.an.in addi.Spe.in ti.
de his q̄ fiunt a p̄lato.⁊ Ang.in.d.l.j.ff.de auct.tu.⁊ idē voluit
Jo.an.in addi.Spe.in ti.de inſtru.edi.§.porro.ver.quid ſi fili⁹
⁊ Bal.in quodā ſuo cõſi.qȯ incipit quatuor ſunt pūcta.vbi di-
cit ſecus eſſe qñ requireret pſtatio ⁊ cõſenſus.q; qñ pſtatio ⁊ con
ſenſus requirunt a pncipio ad ſubſtātiā actus nõ differunt ab
auctoritate.vñ nõ incõuenit qȯ in caſu noſtro p̄dictus Nicola⁹
cõſenſerit mādato ſibi fiendo.¶ Preterea l; Nicolaus conſen
ſum pſtiterit ſubſtitutiōi ꝓcuratoris de ſe fiēde:tñ p hoc nõ ledi
tur ius heredū nec in caſu noſtro tractamus de aliquo p̄iudicio
ipſorū heredū vel alicuius pp dictā ſubſtitutionē.S; vbicunq;
5 †ius alterius nõ ledit põt qs in facto ꝓprio auctorari ſm Jo.
an.in regula qui tacet ad fi.de reg.iur.in.vj.in mercurial.bene-
facit tex.in cle.vnica.extra de cõceſ.pbē.¶ Preterea bal.in pal-
le.cõſilio diſtinguit.Aut cõſenſus pſtatur certo actui ſpecifico
tendenti ad cõmodū cõſentiētis ⁊ tūc ꝓcedat glo.in.d.l.j.Aut
conſenſus generaliter preſtatur ⁊ tunc valeat actus prout eſt
in caſu nr̄o qm̄ cõſenſit cõſtitutioni ꝓcuratoris facte de ſe gene
raliter.Et ſic videt ſpecifice ad certū actū tēdentē in ſui fauorē.
¶ Preterea Bal.in cõſi.cxx.qȯ incipit ſo.ma.Querit vtrū filia
⁊c.Concleudit qȯ aut quis auctorat bona fide.⁊ tūc ſit vera opi.
illorū qui dicunt qȯ quis poteſt auctorizari in facto ꝓprio aut
in fraudem ⁊ tunc ſecus.vnde in caſu noſtro nulla fraude ſub-
ſiſtente fuerit p̄dictus conſenſus pſtitus bona fide vt pt; potuit
dictus Nicolaus illū ita pſtare.Et hoc etiā optime cõfirmatur
p id qȯ habet in.l.cū ipſe.C.de contrahen.emp.vbi tutor ⁊ rem
pupilli palā ⁊ bonafide emere minime prohibet.⁊ pulchre refert
Jo.an.in addi.Spe.in ti.de his que fiūt a p̄lato.qȯ multū in-
fert ad caſum ꝓpoſite queſtionis.facit.l.quotiēs.§.ſed nõ añ.⁊
⁊.l.nõ exiſtimo.⁊.l.tutor rerū.ff.de admi.tut.⁊.l.fiſtulas.§.j.ff.
de cõtrahen.emp.vbi dicit qȯ põt tutor tradere ſibi poſſeſſionē
rei quā emit a defuncto vñ ex p̄dictis cõcludit qȯ cū dicta ſub-
ſtitutio fuerit facta palā bona fide ⁊ nõ in dānum alicuius fuit
valida l; do.Nicolaus fuerit ſubſtitutus prout ſupradictū eſt.
¶ Sed dicet aliqs p̄dicta nõ procedūt in terminis nr̄is qm̄ iſte
Nicolaus non cõſenſit alteri actū gerenti ſed ipſemet vna cum
aliis ꝓcuratoribus ſubſtituit ſeipſum qȯ videt impoſſibile:qm̄
in ꝯctu requirit deſtinctio pſonarū vt in.l.ij.ff.de ſtipu.ſeruo.⁊
in.c.fi.de inſti.vñ d; eſſe differētia inter mandantē ⁊ mandata
riū ex ꝯtractu em̄ orit obligatio.l.l;.§.ea obligatio.ff.de procu.
Obligatio aūt requirit diſtinctionē pſonarū q; ſibiipſi quis ob
ligatus eſſe nõ põt.l.vranius.⁊.l.heres a debitore.cū ibi not.ff.
de fideiuſ.Sic etiā dicimus qȯ d; differētia eſſe inter baptizatū
⁊ baptizantē in.c.debitū.de baptiſmo.¶ Sed p rñſione eſt ad
uertendū qȯ predicti quatuor ꝓcuratores fuerunt conſtituti in
ſolidū ⁊ oēs in concordia vñ nulli dubiū eſt qȯ cõſtitutio facta
per alios tres cū cõſenſu Nicolai teneret:q; oēs cenſerētur in cõ
cordia ⁊ ſic ſeruarent fines mandati iuxta.l.diligenter.ff.māda
ti.S; ita d; cenſeri actū in caſu noſtro.¶ Primo p clauſulam
omni meliori modo ⁊c.iuxta no.per doc.in ſimili in.c.cum dile
ctus.de ord.cog.⁊ in.l.edita.C.de eden.⁊ in.l.j.in prin.ff.eo.tit.
¶ Scdȯ q; actus d; potius interpretari eo modo geſtus quo
valeat ꝙ quo nõ valeat.l.quotiens.ff.de ver.ob.⁊.l.quotiēs idē
ſermo.ff.de re.iur.Nec inconuenit dicere qȯ qñ plures gerunt
eundē actū alter dicatur gerere alter gerenti cõſentire.vt eſt ca
ſus ⁊ ibi ponderat Bal.in.l.is qui heres.§.neq; filiis.ff.de acq.
he.vñ dicamus alios tres principaliter geſſiſſe actū ⁊ Nicolaū
conſenſiſſe qȯ fieri potuit vt ſupra concluſum fuit.aliud em̄ eſt
contrahere aliud ꝯhenti conſentire.l.aliud eſt vendere.ff.de re.
iur.facit qȯ no.in.c.vnico.ne ſede vacan.li.vj.¶ Preterea dici
6 poſſet ꝙ †dictus Nicolaus poſſet gerere vices duarū pſonarum
ex quo gerit actum alieno noīe ſicut tutor prout no.in.d.l.cum
ipſe.C.de contrahen.emp.facit in ſimili q; quis interdū eſt agēs
⁊ cõfirmans.c.cū inter canonicos de elec.⁊ idē põt eſſe pater tē
poralis ⁊ ſpūalis vt in.c.ad limina.xxx.q.j.facit.d.l.fiſtulas.§.
fundum.⁊ idem ſeruus gerit vices pluriū dñorum.l.ſi cõis ſer
uus.ff.de ſtip.ſer.⁊ apud ſemetipſum aliquis emancipatur vel
adoptatur.d.l.ſi conſul.ff.de adop.Et eadem perſona gerit vi
ces duorum.d.l.ita corū.§.ſi decuriões.ff.qȯ cuiuſq; vniuer.no.
xxij.q.c.relatio.⁊ in.c.nec moyſes.de conſe.di.ij.ita dicamus qȯ
dictus Nicolaus gerat vices ſubſtituentis ⁊ ſubſtituti.⁊ h̄ ma
xime dicendū eſt in caſu noſtro cum plures fuerint ꝓcuratores
ſubſtituentes eo cõſentiente p id qȯ habetur in.l.iiij.⁊.v.ff.de
auct.tu.⁊ no.per gl.in.d.l.cum ipſe.⁊ ex his concludo qȯ valuit
dicta ſubſtitutio in perſona vtriuſq; ⁊ ſic redditur ſuperflua ſe
cūda dubitatio prime q̄ōnis.¶ Circa ſcdm̄ mēbrum facilis eſt

rñſio ꝙ l; nõ tenet ſubſtō quo ad dictū Nicolaū:tñ talis ſubſtō
licet in pſona dicti Jacobi qm̄ in ſepabilib⁹ vtile viciat:vt tra-
dit p Bar.in.l.grece.§.illud.ff.de fideiuſ.⁊ p doc.plene maxime
Ang.Jmo.⁊ Roma.in.l.j.§.ſi ſtipulāti.ff.de ver.ob.⁊ per Dy.
in regula vtile per inutile extra de reg.iur.in.vj.⁊ p Cy.in.l.ſci-
mus vbi caſus.C.de do.vñ cū pſona ⁊ ſubſtō dicti Nico.ſit ſepa
rabilis a pſona ⁊ ſubſtōne Jac.que fieri potuit nõ d; viciari p
7 ſubſtitutionē Nicolai dato qȯ eſſet inutilis:qm̄ †vbi dat plura-
litas pſonaꝝ etiā in ſeparabilib⁹ vtile aliqñ p inutile nõ viciat:
vt eſt caſus i.l.de vnoquoq;.ff.de re iud.quē ad hoc allegat Lu-
do.ro.in.d.l.ſi ſtipulanti.⁊ hoc maxime in terminis nr̄is cū fa-
cta fuerit ſubſtō dando mandatū dictis Nicolao ⁊ Jacobo cui
libet inſolidū quo caſu qñ mandatū pluribus dat inſolidū:ma
xime ſi nõ v; in pſona vnius v; in pſona alioꝝ.hoc ꝓbat arguē-
do de mādato iuriſdictionis ad mādatū ꝓcuratoris ꝓut facit
iuriſcõſult⁹ in.l.mor:maiorū ⁊ in.l.⁊ q;.ff.de in.om.iu.ſed qñ
mādatum datur plurib⁹ iudicib⁹ delegatis ⁊ cuilibet inſolidū
ſi nõ cõſiſtit in perſona vni⁹ ſubſiſtit in pſona alioꝝ vt eſt caſus
⁊ ibi glo.Jo.an.in.c.cum plures.de offi.dele.libr.vj.⁊ not.in.c
vno delegatoꝝ.extra de offi.dele.Ergo ide; dicamus in ꝓcura
toribus ⁊ in ſpecie in procuratorib⁹ ꝓbat in.c.ſi duo.de proc.
lib.vj.⁊ in.l.pluribus.cū ibi no.ff.de ꝓcura.⁊ ex his p; rñſio ad
ea que ponit Spe.in ti.de iudice delegato.§.reſtat.ver.qd ſi cā
vbi diſputat ꝙ ſi cõmiſſio ſit facta duobus ⁊ nõ teneat in pſona
vnius nõ v; in totū q; vr̄ eſſe de intētione committentis ꝙ due
eſſent.vno ergo deficiente non valet arg.l.ſi vnus.C.de teſtis.et
l.cū eiuſdē.ff.de edili.edi.Qm̄ tūc ſumus in terminis qȯ actus
efficitur indiuidu⁹ ex cõſenſu partiū volentiū qȯ plures eſſent
vt in ſimili no.Bar.in.d.l.grece.§.illud.ar.l.pedius alias inci-
pit parui.ff.de arbitris.qm̄ p̄dicta poſſint ꝓcedere qñ Jacob⁹
⁊ Nicola⁹ fuiſſent ſimplr̄ ꝓcuratores cõſtituti:ſed in caſu nr̄o
cuilibet inſolidū fuit datū mandatū quo caſu nedū qȯ vn⁹ poſ
ſit ſed eo incipiēte alter nõ põt ſe intromittere:vt hr̄ in.d.l.plu-
rib⁹.⁊ ēt.d.c.ſi duo.⁊ ſic cū cēſeant duo mādati nõ d; vnū ex vi-
tio alterius vitiari cū ſint ſeparabilia.vt.ſ.eſt dictū.⁊ q; diuer-
ſa eſt rō in vno quā in alio:vñ nõ d; fieri illatio.l.fi.ff.de cal.⁊.l.
papi.exuli.ff.de mino.cū ſi.Accedat.nā ex pluralitate pſonarū
colligit plures eſſe cõſtitutiões ꝓcuratoris p id qȯ hr̄ in ſimili
in.l.ſcire debemus.ff.de vb.ob.⁊ in.l.cū in vna.ff.de app.⁊ in.l.
j.C.ſi plures vna ſnīa.facit.l.in ſingul.ff.ad.l.fal.⁊ in.l.ſi mihi ⁊
titio.ff.de ver.ob.⁊ qȯ hr̄.in.l.ſi plures per Gui.de cu.ff.de pac.
vbi cõcludit ꝙ ſi donatio eſt facta pluribus plures ſunt dona-
tiones ex quibus concludit ꝙ dicta ſubſtitutio ꝓcuratoris te-
net ſaltim quo ad pſonā Jacobi ⁊ ex his remanet expedita pri
ma q̄ō principalis.¶ Circa ſcdā q̄ōnem nõ video qd obſtet
quo minus cõcludere debeamus dictū Nicolaū ⁊ Jacobū vo-
luiſſe ꝓſequi dictā ſocietatē ſiue voluiſſe renouare.nam preſup-
ponit qȯ predicti Nicolaus ⁊ Jacobus ꝓſecuti fuerunt ratio-
nes dicti traffici ſub noīe heredū dicti Pauli ⁊ socioꝝ.Quod
idem facere nõ potuerunt niſi ꝓſequendo dictā ſocietatē vnde
ſicut p act⁹ q nõ pñt geri niſi citra ius ⁊ nomē heredis inducit
aditio hereditatis iuxta no.in.l.pro herede.§.pap.ff.de acqui.
here.⁊ per Bar.in.l.gerit.ff.e.ti.ita quando poſt mortem diſſo
8 luta ſocietate ſi fiant actus qui nõ poſſunt fieri citra ius ⁊ †no-
men ſocietatis p ſocios remanentes cenſent velle ſocietate; pro
ſequi.ſocietas em̄ nõ ſolū expſſe ſ; etiā tacite cõtrahit.inſti.p ſo
cio.in prin.⁊ in.l.cõſenſu.ff.de act.⁊ ob.continuat ſocietas.Jā
finita expreſſe ⁊ tacita.l.vt ſit pro ſocio actio:cū duabus ſequen
tibus.⁊.l.iiij.⁊.l.itaq;.ff.p ſocio.cõſenſus aūt etiā demonſtrat
ꝑ actus facti.vt in.d.l.p herede.C.pap.⁊ in.l.ſi auia.C.de iure
deli.⁊ declarat Bar.in.l.titiū.⁊ meuiū.§.altero.ff.de admi.tu.
ſi ergo p̄dicti Nicolaus ⁊ Jacobus proſecuti fuerunt dictas ra
tiões ſub nomine heredū dicti Pauli ⁊ ſocioꝝ qs dubitat eos
voluiſſe ſocietatē cõtinuare ſiue renouare hoc etiā oſtēdit ex in-
titulatione ⁊ ꝓhemiis libroꝝ dicte ſocietatis ex quib⁹ colligitur
dictos Nicolaum ⁊ Jacobum ꝓſecutos fuiſſe dictā ſocietatem
quam primo ꝓſequebant noīe Pauli ⁊ ſociorū poſtea fuiſſe
ꝓſecutos noīe heredū dicti Pauli ⁊ ſociorū:qm̄ ex hmōi ꝓhe-
miis ⁊ intitulatiōibus oſtendit qui fuerūt ſocii in traffico vt in
quit notabilr̄ Bar.in.d.l.titiū ⁊ meuiū.§.altero.ff.de admi.tu.
⁊ Bar.in.l.ſi patru⁹.C.cõia vtriuſq; iudicii.facit etiā.nam ex
quo adminiſtrauerunt ⁊ ꝓſecuti fuerunt dictas rõnes p̄ſumū-
tur ſciuiſſe dictas intitulationes cū in facto ꝓprio p̄ſumit ſcia
⁊ nõ ſit ꝓbabilis ignorātia iuxta nota.in.l.fi.ff.pro ſuo.vt in.l.
ꝙꝙ.ff.ad velle.ſi ergo ſciuerunt dictas intitulatiões ⁊ ſub illis
ꝓſecuti fuerūt dictas rõnes clare dat intelligi qȯ voluerunt pro
ſequi dictam ſocietatem ꝓut prius erat ſtando ⁊ exercendo ne-
gocia ſocietatis ꝓut prius ſub nomine heredū dicti Pauli.ad
hoc.l.itē querit.§.qui impleto ⁊.l.qui ad certū.ff.loca.¶ Pre-
terea qȯ dicti Nicolaus ⁊ Jacobus habuerint animum proſe-
quendi

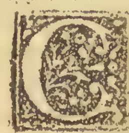
quendi societatē colligit manifeste q2 nō potuissent iuste salua cōscien
tia si nō habuissent animū ꝓsequendi dictā societatē ꝛ renouādi mer-
ces cōes vēdere ꝛ pecunias errogare ꝛ in alios suos vsus cōuertere per
id qd̄ habet in.l.merito.ff.ꝓ so.facit qd̄ no.in.l.sabinus.ff.cōi di.ꝛ in.l.
duo frattes.in fi.ff.de acq.he.ꝛ hoc posset ꝑ plura alia cōprobari que
statim dicētur.in.iij.q.prin.ꝛ dicuntur ꝓsecuti dictā societatē ꝛ isti cē-
sent fuisse ꝓsecutos ꝓcuratorio noīe heredū dicti Pauli ex quo prece
debat mandatū dicti Pauli ad ꝓsequendū vt voluit Bart.per illum
tex.in.l.qui in aliena.§.si is qui.ff.de acq.he.allegat.Ad idem tex.in.l.
qui seruū.ff.de iterro.acti.vbi ꝑ illū tex.hoc idē voluit Bar.ad idē tex.
sm.vij.lec.Dy.vbi dy.hoc no.in.l.post dotē.ff.so.ma. quem sequit ibi
Imo.lz Bar.ibi cōtrariū senserit idē voluit Bal.in.l.cū non solum in
pn.C.de bonis q̄ lib.Ad idē tex.in.l.si seruus cōis sit oīum.ꝛ in.l.pin-
de.ff.de stip.seruo.ꝛ tenet Romanus.in.d.l.post dotē.vbi hoc ꝑ plura
cōfirmat.ꝛ Imo.ꝛ roma.in.d.l.qui in aliena.§.si is qui ꝛ Bal.in.l.si li
teras.in fi.C.mādati.ꝛ est magis cōis opi.que sine aliqua dubitatione
9 ꝓcedit in terminis nr̄is ex quo † precessit mandatū ꝛ ipsi gesserūt actū
super re cōiter ꝑtinente ad eos ꝛ dn̄m eorū vt est casus in.l.si post mor-
tē.in fi.ꝛ ibi Bar.ff.qn̄ ex facto tutoris ꝛ tz Bar.in.l.j.§.nūciatio.ff.de
no.op.nū.ꝛ Bar.in.l.qui mihi donatū.ff.de do.ꝛ ro.in.d.l.post dotem
ꝛ maxie q2 vident hoc egisse noīe dn̄i ex quo libri traffici intitulati sub
noīe heredū dicti Pauli sunt retēti ꝑ dictos Nicolauum ꝛ Jacobū ꝑ
id qd̄.s.dictū est.¶ Sed difficultas vr̄ stare in alio in pn̄ti dubitatiōe.
nā societas est ꝯtus qui cōsensu ꝑficitur ꝛ contrahit.d.l.cōsensu.ff.de
act.ꝛ obl.sz in cōsensu requiruntur duo simul consentientes.l.j.§.vsq3
10 adeo.ff.de pac.ergo ad hoc † vt possit societas cōtrahi dz esse distinctio
ꝑsonarū inter socios.sed in casu nr̄o dicti Nicolaus ꝛ Jacobus erāt so
cij dicti Pauli ergo nō potuerūt cū ipsimet societatē ꝓsequere vn̄ in si
mili dicimus qd̄ ꝓcurator nō pōt emere a seipso vendēte noīe dn̄i vt est
casus clarus in.l.si in emp.§.fi.ff.de contrahen.emp.dz em̄ esse inter ꝯ-
hentes distinctio personarū vt tradit in.d.l.ij.ff.de stip.seruorū.¶ Sz
ad hoc possum rn̄dere qd̄ iurisfictione reputant plures ꝯhentes:natu-
ra inq̄tum sunt ꝓcuratores representant personā dn̄i inq̄tum vo sunt
Nicolaus ꝛ Jacobus representant eorū.s.Nicolai ꝛ Jacobi sz qn̄ duo
iura concurrūt in ꝑsona vnius idē est iudicandū acsi in ꝑsonis duorum
cōcurrentis argumēto eius qd̄ habet in.l.tutorem.ff.de his quibus vt
indi.ꝛ ita cōcordat Cy.in.l.cū ipse.C.de ꝯhen.emp.vbi .voluit gl.hoc
in vna soluti.idē gl.in.d.l.si in emp.§.fi.Ad idē tex.ꝛ ibi gl.ꝛ Bar.in.l.
pupillus.§.sane.ff.de admi.tu.faciunt que dicta fuerūt.s.in.j.qd̄.acce-
dant no.in.l.si cōsul.ff.de adop.¶ Et si dicat ꝓcurator nō pōt nocere
dn̄o cōtrahente cū ipsemet sit ꝓcurator.vt est casus in.d.l.si in emptiōe
§.fi.ff.de cōtrahen.emp.rn̄det qd̄ ex quo talis ꝓsecutio societatis fuit
facta palā ꝛ bona fide potuit hoc fieri vt est casus ꝛ ibi hoc glo.ꝛ oēs
no.in.d.l.cū ipse.C.de cōtrahen.emp.ꝛ gl.ꝛ Bar.de saly.in.d.l.in em-
ptio.§.fi.ꝛ est tex.ꝛ ibi Bar.in.d.l.pupillus.§.sane.ꝛ ita fuit in termi-
nis nr̄is.qm̄ demonstrat bona fides q2 hoc fecerunt precedēte mādato
testatoris.itē mādato substituentiū.Itē q2 societas vsq3 ad illud tēpus
fuerat multū sup lucrata.Itē q2 vt in pūcto ꝑsupponit ipsi socij.vz Ja
cobus ꝛ Nicolaus fuerunt diligentes.lz cōtingerit ꝓpter aduersam for
tunā trafficū fuisse in dāno facit.l.cū fideicōmisso.C.de transac.ꝛ tūc ꝓ
secutio societatis apparebat vtilis dictis pupillis ex quibus cōcludit.
qd̄ dicta societas tanq̄ palā ꝛ bona fide valere potuit ꝛ potuerūt dicti
Nicolaus ꝛ socij ipsam ꝓsequi.¶ Preterea pōt solui:q2 in casu nr̄o es
sent duo ꝓcuratores vnusquisq3 insolidū vn̄ potest censeri actus gestus
a Nicolao ꝓcuratorio noīe heredū cū dicto Jacobo ꝛ ecōtra a Jacobo
ꝓcuratorio noīe heredū cū Nicolao qd̄ quidē fieri potuit.vt est casus
sm vnū intellectū in.d.l.cū ipse vbi hoc cōcludūt Bal.Saly.ꝛ Pau.
de ca.ꝛ Saly.in.d.l.si in emp.§.fi.facit tex.in.l.iiij.ꝛ.v.ff. de auct.tut.ꝛ
hoc modo intelligunt ꝓsecuti fuisse dictā societatē ad hoc vt actus po
tius valeat q̄ ꝑeat.l.quotiēs.ff.de re.du.ꝛ.l.quotiens.ff. de verb.sig.ꝛ
hoc maxime q2 apparet de volūtate cōtrahentiū qd̄ voluerunt valide
ꝓsequi dictā societatē.¶ Preterea ꝓcuratore suscipiūt potestatem ex
forma mandati.l.diligenter.ff.mādati.ꝛ.l.non distinguimus.§.de off.
ff.de arb.cū si.est ꝛ alia regula qd̄ cōtractus sumūt robur ex cōsensu par
tium.ꝛ earum cōuentione.l.legē.C.locati.l.legem.C.de pac.cū ergo fue
rint isti facti ꝓcuratores:ad ꝓsequendam societatē quas ipsi prius ha
bebant cū ipsis cōstituentibus siue eorū dn̄is ꝓ certo nō video.Quare
nō potuerūt fungi duplici persona ꝛ tacite de nouo societatē inire cum
oīs ꝓhibitio de qua in.d.l.si in emptione.§.fi.ff.de ꝯhen.emp.videatur
considerari ꝓpter preiudicium dn̄i constituentis qui fraudari posset
vt ibi no.in.d.l.cum ipse.ꝛ in.d.l.pupillus.§.sane.ꝛ ex his ptz manife
ste qd̄ nō obstat si predicta obiectio.nec vr̄ cōsiderabilis etas heredū q
sunt in pupillari etate ex quo mādatū fuit solēniter a maiore ꝯcessuz ꝑ
id qd̄ no.Bal.in.l.si pupillorū.§.j.ꝑ illū tex.post Dy.ff.de re.c.¶ Pre
terea hic diceret pertineret ad pupillū nō ad eos si ipsi vellent cōtractū
non valere ratione etatis ipsis nolentibus nō pōt hoc fieri vt est casus
in.l.iulianus.§.si qs pupillo.ff.de act.emp.facit.l.si iudex circūuēto cū
ibi no.ff.de mino.¶ Circa tertiam questionē etiā cōcludendū arbitror
11 qd̄ dictus † Petrus antonij ꝛ dictus Samuel.censentur cōsensisse di-
cte ꝓsecutioni societatis ꝓsecute ꝑ dictos Nicolauum ꝛ Jacobum.nā

lz dictus Petrus ꝛ.d.Samuel nō ꝓbent expresse cōsensisse dicte ꝓsecu
tiōi dictus societatis ꝛ ꝑ cōsequēs qd̄ nō videātur obligati ob dictam
ꝓsecutionē qm̄ societas est cōtractus qui ꝑficitur cōsensu duorū insti.
ꝓ socio.in prin.l.j.ff.de pac.vn̄ cū societas fuerit morte finita ex morte
vnius ex socijs vt.l.actionē.§.morte.ff.pro so.ꝛ in.l.verū.§.societas.ꝛ.l.
nemo.eo.ti.insti.ꝓ socio.§.soluit nō potuit dicta societas renouari sine
cōsensu expresso vel tacito dicti Petri ꝛ dicti.d.Samuelis expressus
autē nullus vr̄ ostēdi nec etiā tacitus igit nō vident dicte ꝓsecutiōi cō-
sensisse.¶ Cū minime obstātibus cōtrariū puto verius qm̄ vt.s.dixi
societas pōt cōtinuari expresse ꝛ etiā tacite in.d.l.iiij.cū duabus se.ff.
ꝓ so.qui quidē tacitus cōsensus nō solū verbo.sed rē ratā ha.demōstra
12 ri pōt adeo q † ad ꝑsumendū contractum societatis sufficiūt actus qui
solent fieri inter socios etiā si non inferant necessario ad inducendā so-
cietatē hoc ostendā.Nam ementes rem cōem ꝓ indiuiso vident contra
here societatē.l.nihil.ff.cōi diui.ibi veluti inter eos qui pariter eādē rē
emerūt ꝛ ibi Bar.ꝛ Bal.in.l.cū ꝓponas.C.ꝓ so.ꝛ Ang.in.l.quidam
iberus.ff.de serui.vrba.predi.facit tex.insti.de obli.q̄ ex quasi cōtractu
nas.§.itē si inter.ꝛ tn̄ constat q talis actus fieri potest citra ius ꝛ nomē
societatis.l.vt sit ꝓ socio actio cū seq.ff.ꝓ so.sic lz quis soluere possit alie
nū debitū.l.solutis.vel iudiciū.ff.de solutio.tn̄ ꝓ solutione debiti pre-
sumitur adita hereditas lz potuisset illud fieri citra ius ꝛ nomē here-
dis.casus est in.l.ij.C.de iure delib.Item res aliena legari potest.ꝛ tn̄
relinquēdo partē hereditatis videt adita hereditas vt est casus in.l.si
auia.C.de iure delib.Concludit ergo ex ꝑmissis qd̄ ex actibus qui soliti
sunt cadere inter socios intelligit cōtracta societas lz forte fieri possent
ob aliā causam.vz em̄ argumentū a cōiter accidentibus.l.qd̄ si nolit.§.
q2 assidua.ff. de edi.edic.l.vel vniuersorū.ff.de pig.act.l.si fundus.ff.de
l.cōmisso.l.semper in stipulationibus cū cōcordātibus.ff.de reg.iur.ꝑ
q̄ dico qd̄ predicti Petrus ꝛ dictus Samuel relinquendo capitale sic
qd̄ habebāt super dicto traffico post mortē dicti Pauli ꝛ lucrū qd̄ eis
obueniebat ꝛ nō petēdo diuisionē sed ꝑmittendo qd̄ dictū trafficū ꝓse
queret ꝑsumendū indubitāter est qd̄ ob cām societatis ꝛ hoc maxie cū
predicti Petrus ꝛ dn̄s Samuel scirent mortē dicti Pauli ꝛ scirēt qd̄
dictū trafficū ꝓsequebatur cū hoc esset publicū in ciuitate iuxta gl.no.
in.l.si tutor.C.de peri.tu.ꝛ id qd̄ no.Bar.in.l.is potest.ff.de acqui.he.
nō est cēsendū qd̄ aliquo modo dimiserint capitale si qd̄ habebāt ꝛ lu-
cra que sciebāt esse in dicto traffico nisi in causam societatis q2 vt audio
sunt hoīes diligentes ꝛ nō est quoquomodo presumendū qd̄ voluerint
iactare suū ar.l.cū de idebito.ff.de ꝓb.ꝛ.l.si cū aux.ff.de so.ꝛ hoc maxie
q2 vt audio ipsi tenent ꝑdictis heredibus Pauli vinculo cōsanguini-
tatis ꝛ affinitatis cōsanguinei aūt ꝛ affines presumunt scire facta con
sanguineorū ꝛ affiniū in.l.octaui.ff.vn̄ cognati.ꝛ ꝑ Bar.in.d.l.is pōt
ff.de acqui.here.ꝛ.l.mutū eo.ti.Quibus oībus se simul iūctis.s.scientia
mortis dicti Pauli lucrorum sup dicto traffico ꝑtinētiū ad dictū Pe
trū dn̄m Samuelē existētia nō petita diuisio ꝑsumpta scientia ꝓsecuti
traffici q2 publice ꝛ q2 consanguinei ꝛ dimissio capitalis ꝛ lucrorū sup
dicto traffico ꝓ certo indubitanter arguunt ipsos voluisse ꝓsequi di-
ctam societatem ꝛ hoc maxime q2 cōiter mercatores florētini sunt dili
gētes ꝛ nō ꝑmittunt pecunias dormire ꝛ stare penes alios ꝛ velle ita
suū iactare iuxta.d.l.cū de indebito est censendū qd̄ voluerint qd̄ dicta
societas renouaret ꝛ sic dicat ipsi nihil fecerunt ꝛ non entiū nulle sunt
ꝑtes ꝛ sic ex nō entibus nō potest aliqd induci.l.adeo.§.qd̄ in toto.ff.de
acqui.re.do.ꝛ no.l.j.ff.de iud.ꝛ no.Bar.in.l.j.ff.de acqui.he.facit tex.
in.l.x.ff.de ver.ob.ꝛ in.c.ad dissoluendū.de despon.impub.rn̄detur qd̄
etiā ille qui nō facit censet facere vt in regula qui non facit.ff.de reg.iu.
ꝛ in.l.in fraudem creditorum.ꝛ in.l.alienatio.in prin.ꝛ in.l.facere opz
ff.de ver.sig.cū si.Item etiā ille qui patitur videt cōsentire ꝛ actū de no
uo inducere.vt in.l.qui patitur.ff.mandati.l.si vero non remunerandi
13 §.passus.ff.mandati ꝑ Bar.in.l.q̄ dotis.ff.so.ma.vn̄ † ex patientia ꝓse-
cuti traffici nō precedente diuisione aliqua vident voluisse ꝓsequi dictā
societatē maxime ꝑmittēdo qd̄ ꝓsequeret per eosdem institores ad hoc
facit.nā ꝛ qui post tp̄s locationis finite ꝑmittit cōductorem stare in re
locata videt relocare.l.item querit.§.qui impleto.ff.loc.§.qui ad certū
ff.eo.ti.accedat etiam Nā etiā ex non factis resultat aditio.l.j.C.de rep.
hr̄.tradit Bar.in.l.gerit.ff.de acqui.he.tradunt plene ordinarij in.l.
non hoc.C.vn̄ cogna.ex quibus cōcludit presumi renouationē societa-
tis ꝛ ita als in simili casu per predicta reprio cōsuluisse genitorē meū ꝛ
refert etiam per alios ita fuisse cōsultum.¶ Que in casu nostro etiam
cōfirmant nā sicut socij sepatim agere incipiūt ꝛ vnusquisq3 sibi negocia
tacite ius societatis dicit dissolui vt in.l.itaq3 vbi casus.ff.pro socio ita
a cōtrario dicamus qn̄ nō fit diuisio trafficij cēsendū societatē cōtinua
ri.Itē sicut dr̄ societas dissolui qn̄ vnus ex socijs agit.vt portio sua sibi
detur.l.actione in pn̄.ff.ꝓ socio.q2 actio ꝓ socio non oritur durante so-
cietate.l.iam diu.ꝛ ibi per Bal.C.pro socio ꝛ in rub.eo.ti.ita dicam so
cietatem continuari:qn̄ finita societate socij non petunt portiones eo-
rum qm̄ contrariorum idem est iudicium.l.j.ff.de his qui sunt sui vel
alie.iur.ꝛ in.l.inter stipulantem.§.sacramenta.ꝛ ibi Bar.ff.de ver.ob.
rectum em̄ sui in[...]ex est ꝛ obliqui vt inquit Aristo.j.topicorum ꝛ ꝓba
tur in.l.si ex toto.in prin.ff.de le.j.ꝛ in.l.si v t.ꝓponis.C.de nup.per que
dicimus qd̄ illud qd̄ operatur propositū in ꝓposito operatur oppositū

14 in opposito. ¶ Confirmãtur etiã ꝑdicta. Nã †presumptio volũtatis ꝯ
bentiũ sumit a priori a posteriori ⁊ ab vtroqꝫ simul iũcto vt inquit ele-
ganter Bal.in.l.multũ interest.C.si quis alteri vel sibi a ꝑori ꝓbat in
l.iiij.§.si ab ignoto.ff.de manu.⁊ in.l.titio.§.idẽ rñdit.ff.de ver.ob.⁊ in
l.itẽ qꝛ.ff.de pac. Et hec ꝑsumptio cadit in terminis nr̃is cũ dicti Pe
trus ⁊ do. Samuel fecerint substitutos ꝓcuratoris ad ꝓsequendũ di-
ctas societates q̃ sine eorũ cõsensu exꝑsso vel tacito nõ poterãt ꝓsequi ex
quo manifeste daꝛ intelligi intentionẽ ipsorũ esse qõ dicte societates ꝓ
sequerenꝛ alꝛs frustra substituissent ad ꝓsequendũ ex quo eñ voluerũt
hoc cõsequẽs colligiꝛ ex mẽte eos voluisse etiã antecedens necessariũ.l.
ad rẽ mobilẽ ⁊.l.ad rẽ legatã.ff.de ꝓcur.⁊.l.ij.cũ ibi no.ff.de iur.om.iu.
nec eorũ ꝓtestatio aliquid operaꝛ de qua instrumẽto substitutionis qꝛ
ꝓtestanꝛ qõ intelligũt se obligare ex dicta substitutiõe: qꝛ nõ querimus
an sint ex dicta substitutione obligati vt ꝓcuratores substituẽtes sed
vt ipsi ꝓprio noĩe ex tacita ꝓsecutione societatis quã arguimus ex di-
cta substitutiõe postea fuisse secutũ vñ sumiꝛ cõsensu dictorũ Petri ⁊
dñi Samuelis fuisse qõ dicta societas ꝓsequere. Sumiꝛ etiã ꝑsumptio
a posteriori ex ñ diuisiõe societatis.vt.s̃.clarissime demõstraꝛ.d.vtroqꝫ
simul iuncto ꝓbatur qm̃ priora consonant actibus sequentibus ⁊ se-
quentia prioribus vñ dicta ꝓsecutio cõcordat etiã scriptura librorum
vñ cũ reperiaꝛ facto dicta ꝓsecutio dicte societatis etiã noĩe ipsorũ est
censendũ eos cõsensisse cũ ex dicta substitutione ostendaꝛ ipos habuis-
se aĩuꝫ ꝓsequẽdi ex primordio eñ tituli posterior firmaꝛ euẽtus.l.q̃dã
mulier.ff.de rei ven.⁊.l.fi.C.de impo.lucra.descrip.ex ꝑcedentibus rõ-
cinijs interpretaꝛ qõ secutũ est.l.titia.§.idẽ rñdit.ff.de ver.ob.⁊.l. si qs
cũ aliter.ff.de ver.ob.⁊ ex ꝑcedentibus declarantur sequentia ⁊ ecõtra
l.qui filiabus ⁊.l.si seruus pluriũ.ff.de leg.j.⁊.ex his etiã media ꝑsumũ
tur vt ꝑ Bar.in.l.celsus.ff.de vsuc.vñ cũ oĩa cõsonẽt hinc tacite ꝓsecu-
tionẽ ꝑsumere debemus inquit eñ Aristoteles ꝑmo ethicorũ vero oĩa
cõsonãt falso aũt cito dissonãt qõ verũ est. ¶ Confirmanꝛ etiã ꝑdicta ex
noua librorũ intitulatiõe dicti traffici facta ꝑ eundẽ institorẽ ꝑus quẽ
hẽbat oẽs dicti socij ꝑ quã intitulationẽ ostẽdiꝛ qui sint socij in traffico
⁊ quorũ sociorũ noĩe trafficũ exerceaꝛ vt cõcludit Bar.in.l.titiũ ⁊ me-
uiũ.§.altero.ff.de admi.tu.⁊ Bar.⁊ Bal.in.l.si patruꝰ.C. cõia vtriusꝫ.
15 iud.⁊ †ex dictis ꝓhemijs ⁊ intitulatione arguimus mẽtẽ statuentium
testãtiũ ⁊ ꝯhentiũ vt in.l.fi.cũ ibi no.ff.de he.insti.⁊ in.l.j.⁊ ibi Bar.ff.
ad mace.⁊ in.l.regulas lꝫ in verbo initiũ cõstitutiõis demonstraꝛ.ff.de
iur.⁊ fac.igno. Quẽ tex.ad hꝰ allegãt Ant.de bu.in cle.j.extra de elec.⁊
gl.⁊ Ang.in.l.j.ff.de iud.tradit Car.in.c.pe.de cle.cõiuga.⁊ Bal.in.c.
ij.requiris.extra de app.vñ cũ in intitulatiõe librorũ dicaꝛ qõ societas
q̃ erat inter Paulũ ⁊ socios cõtinuaꝛ inter heredes Pau.⁊ socios pro
certo nõ video quid possit in ꝯrariũ obijci quominus nõ dicamꝰ dictam
societatẽ cõtinuatã ⁊ hoc maxĩe indubitãter est verũ si dicto libro fides
16 adhibetur ꝓut est cõiter in ciuitatibus † Italie cõsuetudo qõ detur fi-
des libris mercatorũ q̃ cõsuetudo talẽ ꝓbationẽ inualidã.iuxta.l.ratio
nes ⁊.l.exemplo.C.de ꝓba.validã reddit vt tradit Joan. an. in addi.
Spe.in ti.de instru.edic.in magna addi.ver.vij.supplemẽtũ ⁊ est tex.in
c.cũ dilectus.extra de fi.instr.quẽ ad hoc allegat Roma.in.l.admonen
di.ff.de iureiu.qõ tenẽt Jo.an.⁊ Abb.mod.in.c.j. de consuetudine.et
Bal.in sua magna repe.l.cũctos populos.C.de sum.tri. Qõ tñ est intel
ligendũ ꝼm qõ elegãter declarat Bal.in.l.j.C.de cõfessis ⁊ Abb. Mo-
der.in.c.bone el.ij.extra de postu.ꝑla.⁊ hoc maxĩe cũ fuerit facta scꝑtu-
ra ꝑ cõem institorẽ ꝑ quẽ dñi soliti sunt obligati.l.institor.l.cuicũqꝫ in
fi.cũ sequentibus ⁊ ꝑ totũ.ff.de institoria.cuius mandatũ nõ expirauit
ex ꝑte supuenientiũ: nec etiã ex ꝑte dicti Pauli si vniuersaliter negocia
tioni ꝑpositus erat.l.si quis mãcipijs.§.si impubes.ff.de instito.tradiꝛ
plene in.l.eius qui in ꝓuinciã.ff.si cer.pe. ¶ Accedat nã huiusmodi in
stitores soliti sunt hmõi intitulationẽ facere de mãdato sociorũ noĩato
rum igiꝛ est censendũ qõ de eorũ mãdato hoc fecerit.l.vel vniuersorum
ff.de pig.act.⁊ no.Bar.in.l.fi.C.de edẽdo.⁊ tradiꝛ in.l.quedã.§.nũmu
larios.ff.eo.ti.⁊ in.c.j.extra de ꝓba.⁊ hoc maxime cum ostendaꝛ ꝓsecu
tio societatis ⁊ nõ inchoatio noue in quibus nouiter inchoãdis fieri
solent expresse ꝓuentiones ⁊ colligitur etiã cõiectura ex lucro habito
ex dicto traffico vñ est presumendũ qõ ꝑtes voluerint ꝓsequi dictũ lu-
crum vñ ex oĩbus ⁊ singulis ⁊ simul iunctis concludo continuationem
eiusdẽ ꝑsone societatis sine renouatiõe ostendi ⁊ ꝑ cõsequens dictũ Pe
trum ⁊ dictũ Samuelẽ pro eorũ ratis obligatos fore ad debita ⁊ dãna
passa in dicto traffico post mortem dicti Pauli ꝑ regulam.l.si nõ fue-
rint.in prin.⁊.§.j.⁊ ibi gl.ff.pro so.⁊ insti.pro so.§.j.⁊.ij.⁊ no.glo.Bal.
⁊ Saly.in.l.j.C.ꝓ so. Ad idẽ tex.in.l.si.fratres.§.ꝑcontrariũ.ff.ꝓ so.et
his remanet expedita.iij.q.ꝑn. ¶ Circa quartã ⁊ vltimam questionem
arbitror concludendũ dictos pupillos obligatos esse nam licet nec ex-
presse nec tacite possit cum ipsis censeri societatem initam.l.in cõditio
nibꝰ.ff.pro so.tradit Bar.in.d.§.altero ⁊ i.d l.si patruus.tñ ex quo so
cietas fuit inita pront patris procuratores qui durauerant post mor-
tem per quos potuit dicta societas continuari non video cur non
dicamus dictos pupillos obligatos ex quo cum eis nihil gestum est
sed cum procuratoribus patris duraturos post mortem bene facit in
ar.l.sed si pupillus.ff.de insti.⁊ eo maxime quia predicta fuerunt gesta
palam ⁊ bonafide ⁊ omnis fuit adhibita diligentia per id qõ hꝛ in.l.
cũ ipse.C.de ꝯtrah.emp.⁊ in.d.l.si emptione.§.fi.eo.ti.⁊ in.d.l.pupillus
§.sane.ff.de admi.tu.obliganꝛ etiã ex facto institoris constituti a patre
vt est casus in.d.l.si pupillus.⁊ in.d.l.si qs mãcipijs.§.si impubes.ff.de
insti.⁊ qꝛ res satis clara mihi vꝛ presuppositis his de quibꝰ in puncto
scꝫ ꝑcedentia bonoꝝ lucroꝝ voluntas patris volũtas ꝓcuratorũ patris
⁊ diligentia socioꝝ idcirco me vlterius non extendo. Laus deo.

¶ Consilium.lxxviij.

1 Verba contractus inspiciuntur ad cognoscendam qualitatem cõ
tractus.
2 Fructus redditus et ꝓuentus alicuius pedagij si vendẽtur an ⁊ quan-
do dicatur cõtractus locationis vel venditionis.
3 Conductor si prohibeatur vti frui an et quando locator teneatur ad re
missionnem mercedis ⁊ interesse.
4 Restitutio quando debeat fieri propter impedimentum temporis.

Onsilijs nostris trinus deus optimꝰ adsit
vt fas ꝑpetua sanctaqꝫ in
ra loquar. ¶ Cõsiderata predicta facti contingentia. tria si
recte percipio dubia eliciuntur. ¶ Primũ dubiũ qs cõtra-
ctus censeaꝛ initus inter dictas ꝑtes an venditionis locationis vel aliꝰ
cõtractus. ¶ Scdm̃ est an dictis meo Antonio ⁊ Frãcisco berti ex quo
nõ potuerunt piscari ꝑpter ꝓhibitiones superioris debeat fieri remis-
sio ficti. ¶ Tertium ⁊ vltimuꝫ pro quo tꝑe talis remissio fieri debeat.
¶ Circa primã dubitationẽ prima facie videbaꝛ dicendũ ꝙ dictus cen
seretur cõtractus venditionis. Nã ad cognoscendã qualitatẽ cõtractꝰ
verba eiꝰ sunt inspicienda.vt in aut.de resti.⁊ ea que parit ⁊.l.fi.C.cõia
vtriusꝫ.iu.⁊ ꝑ Bal.tradiꝛ in.l.lecta.ff.si cer.pe.⁊ in.l.sed ⁊ reprobari per
1 illum tex.ff.de excu.tu.sed verba † predicti contractus clare sonant con
tractus clare sonant cõtractũ emptionis ⁊ vẽditionis dum dicit dede
runt ⁊ vendiderunt: vñ cũ verba sint clara nõ videꝛ opus alia interpre
tatiõe nec a tali significatione vboꝝ dꝫ recedi.vt in.l.si alij.ff.de vsufru.
lega.⁊.l.ille aut ille.§.cũ in verbis de leg.iij.⁊.l.nõ aliter.e.ti.⁊ in.l.j. §.
si is qui nauem.ff.de exercito.immo quecunqꝫ fuerit velata intẽtio ver
bis standũ est nec sunt verba cauillanda.l.ij.§.fi.ff.ad tertul.ex quibus
clare vꝛ cõcludi qõ dictus cõtractus censeaꝛ cõtractus emptionis ⁊ vẽ
ditionis facit qõ no.in.l.§.celsus.ff.de cõtrahẽ.emp.⁊.l.si quis ita.ff.de
vsufructu.et optime facit tex.iuncta gl.in.l.põponius.ff.quibus mod.
vsufr.amit.⁊ hanc opi.in casu nr̃o videꝛ sequi Jmo.in.l.quottēꝫ ferro.
§.qui maximos de publica.⁊ idẽ Jmo.i.c.ꝑpter sterilitatẽ in pe.col.ex
tra de loca. ¶ His tñ nõ obstantibus cõtrariã sñiam verioreꝫ existimo
2 † ꝙ immo dictus cõtractus censeaꝛ esse cõtractus locatiõis pro cuius
conclusionis demõstratiõe est aduertendũ ꝼm Bar.in sua solẽni dispu-
tatione que incipit publicanꝰ que ⁊c.vbi agitur vt ꝓ certo ꝑcio qd tra-
datur ⁊ transferaꝛ dñiũ vel vsucapionẽ cõditio.⁊ tunc est contractꝰ ven
ditionis.⁊ in.l.cõuenit ⁊.l.cũ manu.sata.§.fi.⁊ in toto ti.ff.⁊.C.de con
trahen.emp.⁊ idẽ si agaꝛ vt transferaꝛ aliqõ ius vt in.d.§.fi.l.iiij.§.fi.ff.
de vsufr.vbi vero agitur vt qui pecuniã recepit nullum ius transferat.
sed tantũ faciat vel opereꝛ tunc est cõtractus locationis.l.item si in pre
cio.§.fi.ff.locati.l.naturales.§.cum do.ff.de prescrip. verbis ⁊ isto casu
non refert vtrum cõstituaꝛ vnũ preciũ ꝓ toto tꝑe vel singulis tempori-
bus.ff.loca.l.qui opas.⁊.l.ea lege.§.locaui. Aliqñ cõuenit vt ille qui pe
cuniã recipit mixtim aliqd facit qõ cõsistit in dãdo vel in faciẽdo ⁊ tũc
aut datio venit pꝛĩcipalꝛr: fieri aũt venit in quandã consequentiã.⁊ erit
emptio.vt.ff.loca.l.ij.§.j.insti.e.§.iteꝫ queriꝛ aut fieri principalꝛr venit:
sed dari in cõsequentiã.⁊ erit locatio ⁊ cõductio vt.l.item si precio.§.in
sulam.ff.locati. Aliqñ vero dubitatur qõ istorum principaliter veniat
vt in casu.d.disputatiõis Bar.qñ fuerũt vẽditi vsufructus redditus ⁊
ꝓuentus alicuius pedagij ꝓut est casus noster in quo fuerũt vẽditi vsu
fructus redditus ⁊ ꝓuentus seu obuentus piscatorũ fouearũ vinario-
rum. Et tunc qꝛ potest intelligi ꝙ principalꝛr venit ius in cõsequentiaꝫ
patiẽtia ⁊ esset emptio.item ecõtra põt intelligi ꝙ paciẽtia veniat prin
cipalꝛ sed ex quadã ꝯña fructus faciat suos ⁊ erit locatio.l.ex conducto.
in prin.l.si merces.§.qui fundũ.l.si in lege.§.colonꝰ.ff.locati. ⁊ tũc hoc
casu qꝛ datio mercedis ⁊ q̃ntitas facit discernere emptionẽ a cõductiõe
vt no.glo.in.l.j.§.j.ff.de supficiebꝰ. ¶ Distinguiꝛ qõ aut fit vna solutio
ꝓ omnibꝰ annis siue cõstituiꝛ vna solutio ꝓ oĩbus ãnis ⁊ nõ singule so
lutiões annuatĩ ⁊ hic nõ est casus nr̃: qꝛ fuit ꝯstituta ãnua solꝰo.lxx.flo.
singulis annis vsqꝫ ad quattuor annos.quo casu qñ est ꝯstitutũ vnicuꝫ
pciũ ꝓ toto tꝑe qd iuris plane distinguit Bar.⁊ post eũ Jo. de imo.in
l.quottẽ ferro.§ qui maximos.ff.de publi.⁊ ꝑ Bar.in.l.si merces.§.cul
pe.ff.locati.⁊ ꝑ Jmo.in locis ꝑallegatis.⁊ Bal.in.extra.de pace cõstan
tie in vꝰsi.vasalli.facit qõ no.in.l.fi.ff.so.ma.⁊ qõ no.Bar.in.l. interdũ.
§.qui ex naufragio.ff.de acq.pos. Aut ꝑciũ venit annuatim soluenduꝫ
vsqꝫ ad certũ tꝑs ꝓut est casus nr̃. Et tũc est locatio ⁊ nõ exemptio vel
venditio ita cõcludit Bar.in.d.disputatione per id qõ voluit gl.in.l.j.
C.de iure emphy.vbi hoc tꝫ Bar.⁊ Bar.de saly.in.ij.opp.⁊ hoc ꝑ plu-
re ꝓbat Bar.⁊ plene rñdet ad obiecta i ꝯtra.in.d. disputatiõe hoc idẽ
est de mẽte bar.i.d.§.q maxios ad idẽ no.bar.in.d.l.j.§.j.ff.de supficiebꝰ
faciũt no.ꝑ Bal.in.l.q se pr̃is.C.vñ liberi.⁊ ꝑdictã opi. bar.ẽt sequitur
Pe.de anc.in.c.ꝑpter sterilitatẽ.de loca.hãc etiã opi.tꝫ Bal. in addi.
Spe.in ti.de locato in.j.col.vbi post multa loquendo de vẽditiõe lacus
perusie

perusie dicit q̄stionē decidendā ſm no. p Bar. in locis ꝑallegatis. ex quib⁹ ꝯcludit̄ in casu nr̄o ꝑdictū ꝯtractum cēseri ꝯtractum locatiōis ⁊ nō emptiōis vel vēditiōis. ¶ Qd̄ etiā dignoscitur ex alio. nā in predicto ꝯtractu cōtinet̄ qd̄ debeat fieri remissio mercedis pp̄ guerras ꝓ illo tp̄e quo vtifrui nō possent qd̄ est ſm naturā ꝯtractus locatiōis. l. ex cōducto. §. j. ⁊ l. si merces. §. vis maior. ff. locati. ⁊ ꝯ naturā ꝯtractus vēditionis q̄ est vt omne ꝑiculū ꝑtineat ad emptorē. vt in. l. necessario. ff. de ꝑiculo ⁊ commo. rei vēdite. ¶ Nec obstant allegata in cōtrariū qꝛ inquit Bar. in. d. disputatione q̄ incipit publicanus nō debemus curare vtrū cōtract⁹ dicat emit vel cōduxit: qꝛ hoc esset imponere legē verbis ⁊ nō rebus ꝯ. l. ij. C. cōia. de le. allegat no. in. c. ij. extra de locato. ⁊ idē cōcludit Bar. de Saly. in. d. l. j. C. de iure emphy. ⁊ Pe. de anch. in. d. c. pp̄ sterilitatē ⁊ Bar. ⁊ alij in. d. l. quottē ferro. §. qui maximos. ff. de publi. ⁊ est magis cōis oīum opi. ex quibus remanet expedita. j. q. ꝑncipalis. ¶ Circa scḋam q̄ōnem ꝑncipalē est aduertendū qd̄ decisio hec multū depēdet a decisione ꝑce. qꝛ si fuisset cōtractus emptionis ⁊ vēditionis ꝑma facie quilibet dicere potuisset nullā debere fieri remissionē mercedis cū vt dictū est de natura emptiōis ⁊ vēditionis sit vt celebrato ꝯtractu ꝑiculum ꝑtineat ad emptorem. vt in. d. l. necessario. ⁊ in. d. l. j. C. de ꝑiculo ⁊ cōmo. rei vēdite. tn̄ siue dicamus esse ꝯtractū locatiōis siue ēptionis ⁊ venditiōis dʒ fieri remissio mercedis ex quo fructus percipi nō potuerūt. Et in primis si dicamus esse ꝯtractum locatiōis ⁊ cōductionis clarū est qd̄ ꝓpter nō receptionē fructuū dʒ fieri remissio mercedis. vt. d. l. ex cōducto. ⁊. d. l. si merces. §. vis maior. ⁊ l. lʒ. ⁊ l. excepto. C. locati. nisi in casibus exceptuatis inter quos nō reperitur casus noster quos plene ponit Imo. in. d. c. propter sterilitatē in. vj. col. ¶ Preterea in casu nostro qn̄ quis
3 † ꝓhibet̄ vtifrui distinguit̄ qd̄ aut locator illū ꝓhibere pōt ne impediat ⁊ tūc tenet̄ locator nedū ad remissionē mercedis sʒ ad totū interesse. Aut ꝓhibetur cōductor ab eo quē locator ꝓhibere nō pōt vt est casus noster ⁊ tūc simpl'r tenet̄ ad remissionem mercedis. hāc distinctionē facit tex. in. l. si fundus. ff. locati. ⁊ gl. in. l. edē. C. locati. ⁊ p Bal. ī. d. l. ex ꝯducto. §. j. vbi etiā Cy. in addi. ⁊ Bal. in. l. si ea lege. C. de vsufr. ⁊ in ti. de pace cōstātie. in ver. vasalli. ⁊ in terminis nr̄is hoc ꝑ plura decidit in. d. disputatiōe q̄ incipit publicanus. ⁊ Pe. de anch. ⁊ alij in. d. c. ꝓpter sterilitatē. ⁊ Bal. plene in addi. Spe. in ti. de loca. in. j. col. ⁊ hoc satis est clarū apud oēs si dicamus fuisse ꝯtractum locatiōis ꝓut supra in. j. q. cōclusum est. ¶ Si aūt dicam⁹ esse ꝯtractū emptiōis ⁊ vēditionis tūc etiā Bar. no. in. d. disputatiōe q̄ incipit publicanus cōcludit debere fieri remissionē mercedis qꝛ de tali ꝯtractu iudicari dʒ sicut de locatione ꝓpter solutionē q̄ fit annuatim qm̄ venditio ⁊ locatio in eisdē regulis cōsistūt. vt. l. ij. in princ. ff. locati. maxīe vbi est eadē ratio sed eadē ratio est ꝑ oīa in tali ꝯtractu ēptionis ⁊ venditiōis ꝓut est in locatiōe vt plene ꝓbat Bar. in. d. disputatione. igit̄ ſm eū dʒ esse eadē iuris dispositio hoc etiā sequitur Saly. in. d. l. j. de iure emph. ⁊ Bar. in. d. l. quottē ferro. §. qui maximos. ⁊ Pe. de anc. in. d. c. ꝓpter sterilitatē ⁊ Bal. plene in in vēditione lacus pusini in dictis addi. vbi dicit qd̄ remissio q̄ fit in vna spē ꝯtractus dʒ fieri in eius simili. arg. l. naturalis. §. pe. ff. de prescrip. verbis sʒ talis vēditio similis est locationi nam vt paria copulant̄ vt in. l. venditiōe. §. j. ff. de bo. pos. auct. iud. pos. allegat no. ꝑ Iac. de are. in. l. j. C. de iure emph. ⁊ qd̄ habet̄ in. l. si seruus. §. locauit. ff. de fur. ⁊ ꝑ predicta possent plura comprobari q̄ ponit Bar. in. d. disputatiōe vbi oīno videndū ad q̄ breuitatis cā me remitto ⁊ hec satis quo ad scḋam ꝑncipalē q̄ōnē ⁊c. ¶ Circa tertiā ⁊ vltimā questionē breuiter est cōcludēdū qd̄ ſm ea q̄ in pūcto ꝓponūtur nō solū dʒ fieri remissio mercedis ꝑmi anni sed etiā aliorū quatuor annorū ex quo presupponit̄ qd̄ ꝓpter impedimentū ꝑallegatū ꝑmi anni est ablata commoditas oīum aliorū annorū ⁊ vt regula sit qd̄ ꝓ ea rata tp̄is debeat fieri remissio mercedis ꝓ qua rata tp̄is fuit impedimētū ꝑceptionis fructuū vt. l. si quis domū. §. j. ⁊ l. si quis fundū. §. impator. ff. locati. ⁊ in. c. ꝓpter sterilitatē. ⁊ ibi plene per Canonistas extra de locato. sed si ergo īpedimētū de quo in casu nr̄o fuit cā ꝓpter quā qd̄ nedū fuerit ablata vtilitas p̄n̄tis āni. sʒ etiā aliorū annorū ex quo fuerūt capti tot pisces qd̄ cū vbertate p̄n̄tis anni potuissent cōputari sterilitates sequentiū annorū dat̄ intelligi qd̄ dʒ fieri remissio mercedis aliorū annorū ꝑdicta cōfirmant̄ ꝑ tex. ī. l. ij. ff. de annu. le. ꝑ quē dicit ibi Bar. ꝙ si mora ꝑticularis aufert cōmodū toti⁹ tp̄is obligatio statim cōmittit̄ ad totale interesse. vt ibi ꝑ eū hoc idē meli⁹ ꝓbat̄ ꝑ tex. in. l. ⁊ ideo hesitat̄. ff.
4 de ver. ob. ꝑ quē dn̄t ibi oēs doc. † ꝙ lʒ ꝓpter impedimētū certi tp̄is debeat fieri restitutio tm̄ illi⁹ tp̄is qd̄ ab impedimēto fuit ablatū vt hētur in. l. fi. ff. de mino. ⁊ in. l. ab hostibus. §. fi. ⁊ in. l. sʒ ⁊ si ꝑ p̄torē. §. sʒ cū serie. ff. ex q. cau. ma. ⁊ in cle. vnica. de resti. in inte. tn̄ ꝑdicta sunt vera qn̄ impedimentū in ꝑte tp̄is tm̄mō illi⁹ tp̄is vtil'r aufert̄ secus qn̄ pp̄ ꝑticulare īpedimētū certi tp̄is cōmoditas toti⁹ tp̄is auferret̄ qꝛ tūc toti⁹ tp̄is fit restitutio ſm Bar. ⁊ doc. in. d. l. ⁊ iō exitat̄ ꝑ illū tex. faciunt no. ꝑ Bar. ⁊ Ange. ⁊ doc. in. d. l. ⁊ ideo exitat̄ ⁊ Bal. in. §. sʒ cū feria ⁊ in. l. fi. ff. de fe. ⁊ in. l. ij. ff. de temp. app. ¶ Postremo hec ps ꝓbatur ꝑ tex. in d. l. si vno. §. itē cū quidā per quē dicit ibi Bar. qd̄ lʒ qn̄ ꝓ parte tp̄is impedit̄ vsus cōductoris fiat remissio mercedis ꝓ ea rata vt in. d. l. si qs domū. §. j. tn̄ qn̄ ꝓpter casum cōtingentē impedit̄ cōductoris in totū nō tm̄ fit remissio mercedis ꝓ ea rata tp̄is sʒ ꝓ toto tp̄e quo vsus impedit̄ cū igit̄ in terminis nr̄is ꝑsupponatur qd̄ ꝓpter dictū impedimentū ⁊ casus emersos ablata fuerit vtilitas omnium. iiij. annorum totius predicti tp̄is debet fieri remissio mercedis. Laus oīpotenti ⁊c.

¶ Subscriptio ad idem.

¶ In noīe oīpotētis dei amē. Famosissimus iuris vtriusqʒ doc. s. cōsulēs enucleauit more solito iusticiā ꝑdicte cāe cui decisiōi sine dubio adhereo pp̄ ip̄am iusticiā ⁊ qꝛ cū in facto fuerim quodāmodo ⁊ si nō autor suasor ⁊ motor absqʒ dubio nō fuit intentiōis ꝓut nec iure volūt ipsis hn̄tib⁹ ius piscādi derogare ꝓut doc. volūt in. c. sup eo. de of. dele. ⁊ ꝑ Pe. de anch. in. c. si pp̄ tua de re. li. vj. ⁊ est tex. in. c. dudū. de ꝑuil. vn̄ decisio. s. dicta tenēda est q̄ decisio est cōis doc. decisio in. c. j. de eo. ⁊ in. l. j. ff. de supfici. qd̄ nō verba denominātia ꝯtractū sʒ ip̄a pacta faciūt ⁊ ꝑficiūt ꝯtractū. ⁊ ideo ex pactis ⁊ emptio. ⁊ quicūqʒ alius ꝯtractus mutat naturā suā vt in casu nr̄o ex decisiōibus Bar. in. d. disputatiōe q̄ īcipit publicanus cōcludit exp̄sse qd̄ ista ⁊ si emptio ⁊ vēditio fuerit noīata tn̄ censeat̄ locatio in qua oīno est statutū pp̄ deteriorationem fieri remissionē vt cōcludit̄ in. c. pp̄ sterilitatē. de loca. ⁊ in. l. si vno. ff. loca. idē erit emptio cū eisdē pactis ⁊ eidē opiniōi accedat qꝛ sp̄ālitatis est pactū vt si aliqd̄ libellū vel guerra ⁊c. qd̄ eo casu dicti emptores siue cōductores ne teneant̄ quis dubitat recessum esse ad extra ipsius emptionis in qua clarū est ꝑiculū ⁊ dānum emptoris ꝑfecta ad emptorē ꝑtinere ⁊ tn̄ intelligit ipsos sic emētes nō teneri cū ergo ex facto ipsorū senensiū ⁊ legib⁹ ipsorū cautū sit impedimētū ad qd̄ impedimentū iā in ipso contractu ꝑtes respexerūt nemini dubiū similiter esse decidēdū ſm qd̄ tradit̄ in. c. translato. de cōsti. inter ceteras. de re. inter corpalia. de trāsla. ꝑla. in. c. cū in illis. de ꝑben. in. vj. ⁊ in. c. susceptū. de re. eo. li. ideo mihi videt̄. s. dicta clara ⁊ iusta decisio de subscriptione. igitur est requisitus. Laus deo oīpotenti amen.

¶ Subscriptio ad idem.

¶ In noīe sancte ⁊ indiuidue trinitatis patris ⁊ filij ⁊ spiritusancti ⁊ beate Marie semꝑ virginis. ¶ Uisa. s. dicta consultatiōe p̄fatorū doctissimorū atqʒ p̄clarissimorū doctorū mihi fratrū plurimū honorandorū. qui iuridice ⁊ clarissime necessaria huius p̄n̄tis cōsultatiōis in mediū adduxerūt iurib⁹ ⁊ rōnib⁹ ⁊ auctoritatib⁹ cōprobātes. ⁊ q̄tū ad ꝑmū dubiū clarissime res demōstrata est. Quātū ad scḋm dubiū cū ex ꝑdictis deductis in ꝑmo resultet decisio ſm eū q̄tū ad remissionē mercedis vel ꝑcij restitutionē his iuribus decidat̄ cū par ratio sit in vtroqʒ vt dicit tex. in. l. si fundus. ff. locati. ⁊ in alijs iurib⁹. s. deductis. tn̄ vr̄ qd̄ cōtra ꝑdictā decisionē obstet tex. ꝑ quē fundat̄ ꝑncipal'r ꝑdicta decisio vʒ tex. in. d. l. si fundus. q̄ dicit qd̄ si fundus locatus fuerit publicatus qd̄ tūc tenet̄ relaxare possessionē. Et rō vr̄ qꝛ ex facto locatoris fuit publicatus ⁊ sic videtur secus ꝯ si non ex facto locatoris fuerit publicatus vt in. l. lutius. ff. de euic. vbi est casus in terminis. vnde sic vr̄ dicēdū in casu isto cum ex facto istorū locatorū nō fuerit facta talis ꝓhibitio ⁊ fuerit facta ꝑ illū quē locatores ꝓhibere nō p̄n̄t tūc ꝑiculū ꝑtineat ad ipsos cōductores postq̄ p̄fata est locatio cōcessus locus ad fruendū vtēdū vn̄ dānū supueniēs nō ex culpa vel facto locatorū ꝑtinet ad ip̄os cōductores sicut ⁊ lucrū ꝑtineret vt in. l. si sterilis. ff. de act. emp. in. l. j. C. de ꝑiculo. ⁊ cō. rei vēdite. ⁊ in. d. l. lutius. ff. de euic. ⁊ iuribus in glosis in dictis legib⁹ deductis. ⁊ in. c. ꝓpter sterilitatem de locato ⁊ in. l. lʒ. C. locati. ⁊ sic vr̄ qd̄ dicti locatores debeāt eorū pensionē habere nō obstāte ꝓhibitione ista supueniēte. cū ꝓpter factū eorū nō supuenerit ⁊ illi resistere nō poterant. ¶ Sed his nō obstātibus credo ꝑdictā decisionē esse verā ꝑ tex. in. d. l. si fundus. ⁊ in alijs iuribus superius allegatis ꝑ p̄fatos consultores. Nec obstāt dicta. s. in ꝯtrariū qꝛ publicatio de qua loquitur text. in. l. si fundus. non fuit facta ex delicto locatoris neqʒ ex delicto conductoris neqʒ talis publicatio fuit facta pp̄ viciū vel aliquo delicto sed princeps illas res locatas concessit militibus pro satisfactione eorum seruitij qꝛ sic placuit principi ⁊ etiam illis militibus est tex. in. l. item si verberatum. §. ij. ff. de rei vendi. ⁊ no. Iaco. de are. in. d. l. lutius. ⁊ pro tali publicatione princeps est paratus satisfacere illis a quibus bona accepit prout. j. demonstrabitur qd̄ istud sit verū ꝓbat̄ a sufficienti partium enumeratione. Nā aut talis publicatio fuit facta ex delicto locatorū. ⁊ tunc non solum ad relaxandum mercedem sʒ etiā ad oīa damna ⁊ interesse teneretur locator vt per doct. etiā

per glo.in.d.l.lutius.⁊ in iuribus.s.allegatis sed tex.ibi in.d.
l.lutius.vult qd̓ solū teneat̄ ad relaxationē mercedis ergo sequi
tur qd̓ non ex delicto locatoris fuit publicatū neqꝫ etiā ex deli-
cto cōductoris qꝛ pp delictū cōductoris nō dānificaret̄ locator
qꝛ pene suos tenent auctores.vt.l.senatus.C.de pe. vñ dixi qd̓
loquit̄ de quadā publicatione non ex delicto sed ex quadā assi-
gnatione facta militibus ꝓpter eorum stipendia qd̓ faciūt quā
doqꝫ ꝑncipes vt est tex.⁊ ibi gl.in.d.l.lutius.⁊ tex.in.d.l.lutius
⁊ tex.in.d.l.item si verberatū.§.ij.ff.de rei ven.remunerant autē
illos possessores a quibus accipiunt vt per tex.⁊ gl.in supradi-
ctis iuribus ⁊ sic si locator vel venditor est in possessione rei pu
blicate tpe publicationis cū ad eū competat remuneratio peri
culū publicationis ꝑtinet ad eū ⁊ ita loquit̄.d.l.si fundus.si tē
pore publicationis possidet emptor piculū ꝑtinet ad eū ⁊ ita lo
quit̄ in.l.lutius.ff.de euicti.q̄ vr̄ contrariari.d.l.si fundus.Sed
ita dant ad cōcordiā reduci ⁊ ratio qꝛ cōmodū istius remunera
tionis vertit̄ circa honorē ⁊ illud qd̓ est oneris est ꝑsonale vt ꝓ-
batur in.l.liberti.cū gl.s.de operis libertorū.⁊ sic ꝑ laycis non
egrediunt̄ regulā ⁊ sic stat firma p̄dicta cōclusio qd̓ isti tale con
ductores tenent̄ pensionē relaxare ꝓbata ꝓhibitione ⁊ impotē
tia vtēdi ⁊ fruendi.Nam ꝑ istā ꝓhibitionē inducit̄ quedā spe-
cies sterilitatis vt in.d.c.pp sterilitatē ⁊ in.d.l.lꝫ.⁊ in iuribus.s.
allegatis.⁊ p̄dicta ꝓcedunt qñ ꝓpter talē ꝓhibitionē isti cōdu
ctores fuerunt adeo dānificati qd̓ deductis expensis sunt dānifi
cati vltra dimidiam iuste pensionis vt elegāter no.Bar.in.d.l.
lꝫ.C.locati.⁊ ibi etiam not.Bal.sꝫ clarius ibi tractat secus si nō
essent decepti vltra dimidiā iusti p̄cij vt puta qd̓ deductis expē
sis ⁊ in illo anno non ceperūt tot fructus qui ascendūt vltra di
midiā dicte pensionis facta cōputatione anni p̄cedentis ⁊ sequē
tis ſm formā ⁊ modū dicti.c.ꝓpter sterilitatē ⁊ ibi per.d.Ant.
⁊.d.Abbatē ⁊ alios doctores Moder.¶Circa tertium ⁊ vlti
mum dictū clarissime decisum est maxime cum impedimentum
primi anni prestat impedimentū scd̓o anno adeo qd̓ ꝑ impedi-
mentū primi anni causet̄ sterilitas in scd̓o anno ſm formā ⁊ mo
dum de quo in.d.l.lꝫ ⁊ in.d.c.ꝓpter sterilitatē vñ requisitus tm̄
de subscriptione idem iuris esse dico qd̓.s.per p̄fatos famosissi
mos cōsultores cōclusum ⁊ decisum est ⁊ etiā ꝑ me Petrū Lau
rentij de lutis seneñ.vtriusꝗ.iur.doc.⁊ sacri Consistorij aduoca-
tum ⁊ in fidem predictorum me propria manu subscripsi soli-
toqꝫ sigillo sigillaui saluo semper consilio saniori. Laus deo
omnipotenti ⁊c.

¶Consilium.lxxxix.

1 ☞ Idemptitas rei dicitur ꝓbata ꝓbatis duobus cōfinibus.
2 Probatio de auditu admittitur in antiquis.
3 Probatio semiplena sufficit in probandis finibus.
4 Filiatio qñ ꝓbetur ex institutione facta de aliquo vt de filio.
5 Instrumenta antiqua equiparantur probationi fame.
6 Filiatio probatur per famam.
7 Tempus antiquum quod dicatur.
8 Confessio de recepto inducit aditionem hereditatis.
9 Terminus referens censetur continere oīa que continentur in termino ad quem fit relatio.⁊ in teste.
10 Mutatio presumitur in his que tempore mutantur.
11 Instrumentum locationis quando probet dominium.
12 Extimum lꝫ non probet dominium tamen facit presumptionē.
13 Habitus probatur per instrumentum in quo cōtinet̄ priuatio.
14 Probatio semiplena suppletur per vehemens adminiculum.
15 Probationes diuersi generis quando admittantur.
16 Instrumentum locationis quando probet dominiū contra con ductorem.et nu.18.
17 Instrumentum dicitur probatio probata.
19 Possedisse in preteritum an ⁊ quando quis presumatur ex pos sessione de presenti.
20 Publiciana quando competat contra titulo possidentem.
21 Conditio possessionis competit illi qui probat se possedisse ⁊ ce cidisse a possessione sine culpa sua.

Dominus labia mea apiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectum.¶In cau-
sa agitata inter Jacobum ⁊ consortes de rigottis ꝯ
Serrētiū ⁊ consortes de sorbolis.qꝛ multa sunt discutiēda ⁊ qꝛ
late in multis est allegatū ⁊ ꝑ doctissimū ꝓcuratorem agētium
⁊ etiā ꝑ insignes dños cōsulētes substātialr̄ loquar.⁊ breui⁹ quā
potero tāgendo singulas difficultates quas ex ꝓcessu ⁊ ex ꝑtiū
allegationibus elicere possum ⁊ p̄mitto quedā necessaria ad in
telligentiā p̄sentis consultationis.¶Et primo qd̓ pecia terre
de qua est questio quā cōuenti fatentur in eorū prima rñsiōe pos
sidere est illa eadē q̄ continet̄ in instrumēto emptionis Jacobi
Petri Arigotti ⁊ in locatione facta per dictū Petrū magistro
Arnol.hoc ꝓbat̄ manifeste nā in quolibet dictorū instrorū ve-
rificant̄ nedū duo fines positi in petitiōe sed etiā tres videlicet
via cōis fossatū matrimonij ⁊ illi de dragonib⁹ sed clarū est ꝙ
1 †ꝓbatis duobus confinibus dicit̄ probata idēptitas rei etiaꝫ si
alie demōstratiōes nō ꝯuenirēt qꝛ rei demōstrate frustra adijcit̄
demōstratio.l.j.ff.de dote p̄legata ergo frustratoria adiectio nō
dꝫ vitiare.l.vnica.C.de rei vx.act.in prin.si aliud ex aduerso nō
probat̄ vt notanter cōcludit Bar.⁊ sequit̄ Pau.de ca. in.l.de
monstratio falsa.ff.de cōdi.⁊ demō.Ad idē glo.in.l.forma.ff.de
censib⁹.⁊ qd̓ no.Bar.in.l.j.C.si vnus ex plurib⁹ ⁊ doct.moder.
Idem tenēt in.l.si qs in fundi vocabulo.ff.de le.j.¶Cōfirmat̄
hoc:nā petitione narrat̄ dicta petia terre ꝓut in instr̄is fit mē-
tio saltem est quo ad tres cōfines ⁊ pars aduersa in suis rñsioni
bus confitetur qd̓ possidet dictā peciā terre.⁊ sic refert se dicen
do dictā peciā terre.ad peciā terre de qua ī petitiōe ī qua petit̄
interrogari ad fundamentū inditiū.an illū possideat rñsio enī
dꝫ cēseri de re sup qua facta est interrogatio casus est in ꝓposito
in.l.si defensor.§.qui interrogatus.ff.de interrog.act.Ad idem
text.in.§.Preterea insti.de inuti.stip.⁊ in.l.j.C.de diuersis re-
scriptis.Item ipse expresse se refert ad peciā terre de qua in in-
terrogatione omnia aūt que sunt expressa in termino ad quem
fit relatio censent̄ virtualiter esse expressa ⁊ repetita in termino
referente.l.asse toto.ff.de he.insti.l.si pretor.⁊ ibi Bal. ⁊ alij.ff.
de cōdi.⁊ de.¶Cōfirmat̄ vltimo ex dicto triū testiū qui depo-
nūt de idēptitate loci ⁊ rei de qua in dictis instr̄is.⁊ lꝫ deponāt
de auditu ⁊ opinione tñ in casu nr̄o plene probāt qꝛ cū hic tra-
2 ctem⁹ de ꝓbanda idēptitate corpoꝝ ⁊ cōfinibus †de quib⁹ in-
strumentis antiquissimis dꝫ admitti probatio testiū etiā de so-
lo auditu ꝓpter difficultatem ꝓbatiōis.hāc regulaꝫ ponit do.
Ant.in.c.lꝫ ex quadā per illū tex.in primo no.extra de testib⁹.
facit qd̓ hr̄ in.l.si arbiter.ff.de pb.⁊ in.l.j.§.itē labeo.ff.de aqua
plu.arcen.Et qd̓ ad ꝓbandū idēptitatē per confines antiquos
sufficiat testes deponere de auditu in specie firmat Bar.in suo
solēni tractatu de teste.col.xj.⁊ in ver.incipiente. Hanc eandeꝫ
3 rem ⁊c.Et eo maxime †qꝛ in ꝓbandis istis finibus sufficit semi
plena probatio vt voluit do.Car. post Mattheū in cle.j.in.iij.
oppo.de probationi.intelligo de finibus antiquis prout loqui
tur tex.quē allegat in.c.cum cām.de prob.vbi late ponitur ma
teria per canonistas ex quib⁹ puto sine hesitatione ꝓbatuꝫ fore
rei idēptitatē.¶Scd̓o principalr̄ premitto qd̓ ꝓbatur qd̓ Pe
trus pater agentiū fuit filius Jacobi Petri rigetti de quo in
4 instrumento emptionis hoc ꝓbatur † per testamentū dicti Ja.
in quo dictus Jaco.instituit dictum Petrum tanꝙ filiuꝫ suū
per quē actū ꝓbat̄ filiatio ⁊ lꝫ in allegationibus alleget̄ Bart.
in.l.senatus.§.idem per cōtrariū.ff.de lib.cogno.tñ Bar.nō di
cit in institutiōe sed in exheredatiōe:et nō est eadē rō qꝛ exhere
datio ⁊ etiam mācipatio est tantūmō proportionabilis filio et
⁊ nō alteri.vt in.l.quidā cū filiū.ff.de ver.obl.⁊ ideo do.Ant.et
cōiter doc.in.c.per tuas.de probationibus dicunt qd̓ tunc pro
batur filiatio qñ actus est solū ꝓportiōabilis filio alias nō pro
batur.l.nudis.⁊.l.non apostillis.C. de ꝓba.sed institutio dicit̄
ꝓportionabilis etiā extraneo cū etiaꝫ extraneus possit institui
sicut filius: nō aūt pōt emancipari vel exhereditari qꝛ inepta
essent emācipatio ⁊ exheredatio in extraneo.d.l. quidā cū filiū.
ergo ex tali nominatione nō ꝓbat̄ filiatio.⁊ ideo per istā ratio-
nem insignis preceptor meus.d.Frā.are.in.d.c.ꝑ tuas.de ꝓba.
impugnat do.Ant.qui in.d.c.trāsmisse extra qui filij sint leg.in
terminis determinat qd̓ ꝑ institutionē filij ꝓbat̄ filiatio. saluat
tñ dñm Ant. primo qñ fili⁹ institueret̄ in legitima dūtaxat vel
in parte hereditatis pro sua legitima qꝛ tūc est verum qd̓ talis
institutio nō cōuenit nisi filio : tandē ipse sequitur postea do.
Antoniū qd̓ si pater instituit filium vt filium siue aliquid relin
quat filio vt filio qd̓ satis ꝓbatur filiatio qꝛ lꝫ legatum ⁊ institu
tio cōueniat etiā alteri ꝙ filio qꝛ tñ pater legādo vel instituēdo
filiū nō solū nominat eū filiū sed tractat vt ꝓbabit̄.sequit̄ qd̓ ex
tractatu probatur filiatio vt tenēt cōiter doct.in.d.c. per tuas.
de ꝓba.qd̓ aūt dicat̄ tractare vt filiū pꝫ qꝛ alr̄s.si nō esset fili⁹ le-
gatū esset nullū ⁊ etiā institutio vt in.l.si pater.⁊ in.l.nec apud
C.de here. insti. ergo ptꝫ qd̓ relinquit̄ filio qꝛ filius ergo tractat̄
vt filius ⁊ cōsequenter ꝓbatur filiatio:nec tollitur qd̓ actus sit
cōis etiam extraneo qꝛ vt dicit singulr̄ Innoc.in.c.ex ꝑte. extra
de resti.spo.⁊ sequitur eleganter Bal.in.l.non epistolis. in vlt.
q.lꝫ percipere distributiones quottidianas cōueniat Cappella
no sicut Canonico si tñ percipit eas vt canonicus constituit̄ in
quasi possessione Canonicat⁹ qd̓ Bal.dicit esse subtile.¶Pro
hac cōclusione p̄fatus p̄ceptor meus adducit tex.cū gl.in.l.ꝑ he
rede in.§.seruos.ff.de acq.he.vbi hr̄ qd̓ actus sui natura indif-
ferens ad aditionē ⁊ ad aliud determinat̄ per denominationē
⁊ inducit aditionē si fiat animo adeūdi.⁊ hoc solū sufficeret.cō-
firmatur qꝛ vt dicūt doctores in locis p̄allegatis qd̓ qñ actus est
proportionabilis soli filio ꝓbatur filiatio ⁊ declarat notanter
Pet.de ancha.

Pet.de anch.in cle.si summus pontifex.extra de sñia excõ.sed in testõ ipse Jacob⁹ reliqt tutores dicto Petro vt filio qđ qdē nõ cõuenit nisi filio immo nisi filio in ptãte.l.si pt.⁊.l.q tutelã.§.fi.cũ ibi no.ff.de test.tute.ergo indubitãter fm cões opi.pba tur filiatio ⁊ hec est cõcludẽs ratio.¶Preterea ista cõclusio ꝓ baf alio fundamento etiã claro nã per tria instra antiqua ꝓ baf qđ dictus Petrus fuit fili⁹ Jacobi quoꝝ duo excedũt tps cetũ annorũ alterũ vez testñ ⁊ quoddã instrm getatiõis facte ꝑ tutorez dicti Petri ⁊ aliud excedit tps sexagintasex annoꝝ vez
5 quoddã instrm cuiusdã emptionis facte ꝑ dictũ Petrũ†que instra in antiqs eqparanf ꝓbatiõi fame ⁊ cõi opi.vt clare ꝯclu dũt Bal.Saly.⁊ Pau.de ca.in.l.cũ aliqs.C.de iu.deli.⁊ colli gitur ex his q̃ no.gl.in.c.cũ olim extra de censibus q̃ vult qđ ꝑ
6 talia instra ꝓbenf cõfines epatus ⁊ sic talis† ꝓbatio sufficit si cut ꝓbatio per famã vt no.gl.in.l.atq natura.§.cũ me absente ff.de neg.gest.quẽ ita intelligit Ang.in.l.qdã in suo.ff.de cõdi. insti.⁊ in.l.titi⁹.ff.quibus mo.pig.vel hypo.sol.⁊ qđ no.Bar. in auf.quas actio.C.de sa.san.ecc.cũ multis similib⁹.sed fama constituit in quasi possessiõe filiationis ⁊ transfert onus ꝓban di in aduersariũ vt colligif ex no.per Bart.in.l.de minore.§.si plurũ circa vltimã col.ff.de qõnibus ⁊ Spe.in ti.de pba.§.po ne.ver.verũ lz ꝓbatio.⁊ Inn.in.c.veniẽs.de ver.sig.⁊ in specie quo ad ꝓbationẽ filiationis sufficiat fama firmat Ja.bu.in.l. qdã.ff.de pba.⁊.Ant.in.d.c.trãsmisse in.iij.col.⁊ hãc ptẽ possez ꝑ plura cõprobare que omitto qꝛ vltra quã opus esset cõproba ta est dicta cõclusio dr aũt factũ antiquũ etiã in metã cẽtum an norũ.vt firmat Dñic⁹ de sancto Ge.in.c.j.de pscri.li.vj.imo do. Ant.i.c.veniẽs extra de testi.dicit qđ in his factis antiqs in q̃ bus sufficit ꝓbatio ꝑ famã vel ꝑ cõem opinionẽ hz locũ etiã in his q̃ excedũt tps.xl.annoꝝ ꝑ no.ibi ꝑ Inn.⁊ idẽ dicit.d.Ant. in.d.c.qđ ꝓ nouale de vb.sig.⁊ Spe.in ti.de pba.§.pbare.v.⁊ no.⁊ lz aliq Moderni hoc impugnẽt tñ nõ vr posse negari i pri
7 mis qđ†duo istra q̃ excedũt tps cẽtũ annoꝝ nõ dicanf antiqua fm oẽs.Nec etiã negari pt qn hoc remittaf indicãtis arbitrio vt no.Jo.an.⁊.d.Ant.in.c.illud extra de psump.⁊ do.Ant.in c.qm cõtra post mediũ extra de proba.Nemo aũt non arbitra retur tps sexaginta annoꝝ esse antiquũ attẽto cõi cursu hodier nis temporibus ⁊ attenta illa etate q̃ hõ quicquid videt igno rat iuxta.l.j.C.de falsa moneta ⁊ ad hoc multum dz animad uertere dñs iudicans nõ solũ quo ad istũ ꝓpositũ in quo vltra sufficientiã est ꝓbata filiatio sed etiã quo ad alia.j.examinãda. Nã vidi solennes doctores cõsuluisse tps quinquaginta anno rum esse antiquũ illis temporib⁹.¶Sed hic insurgit vna du bitatio quã reperio tactã in apostillis quarũdã allegationũ qđ nõ est ꝓbatũ in ꝓcessu qđ ille Jacob⁹ testatoꝛ pater dicti Pe tri sit ille idẽ Jacobus de quo in dicto instro emptionis sed pe nitus diuersus.Nã in instro emptionis fit mentio de Jacobo Petri rigetti ⁊ in testõ de Jacobo rigetti ⁊ sic nõ ꝓbaf idẽpti tas corporis.tũ qꝛ nõ cõcordãt due demõstratiões iuxta plene no.ꝑ Bar.in.d.l.demõstratio falsa.tũ qꝛ ex diuersitate patris vr argui oino diuersitas corporis cũ naturaliter quis duoꝝ fili⁹ esse nõ possit.¶Sed ad hoc rñdeo qđ si recte voluerimus cõsi derare ⁊ nõ calumniari dico qđ est idẽ Jacob⁹ de quo in instro emptionis ⁊ de quo in testõ ⁊ dico qđ quatenus in testõ dr Ja cobus rigetti illud nomẽ rigetti nõ ponif ꝓ noie patris sz pro nomine familie hoc ptz.Nã in instro quietationis facte ꝑ tuto rẽ dicti Petri liberat a quodã debito Jacobi in prin.appellat Petrũ dicti Petri Jacobũ rigetti demũ postea in medio ap pellat Jacobũ Petri rigetti ⁊ sic pz qđ aliqñ appellabaf Jaco bus rigetti aliqñ Jacob⁹ Petri rigetti ⁊ illud instrm indicio meo tollit difficultatẽ qꝛ per illud cõstat qđ nomẽ rigetti nõ po nitur pro nomine patris sed familie omisso noie pris sicut ali qñ vulgariter qs nominaf nã ego aliqñ vocoꝛ Bartholomeus
a [a] dñi Mariani socini aliqñ Bartholome⁹ socini ⁊ sic sub noie familie omisso noie pris a quo vulgari mõ loquendi validũ est arg.l.labeo.ff.de suppel.lega.l.libroꝝ.§.qđ tñ cassius.ff.de leg. iij.¶Preterea posito qđ fuissent duo Jacobi vnus Jacobus rigetti.alter Jacob⁹ Petri rigetti sequif qđ ex rigetto nati fue re Petrus ⁊ Jacob⁹ ex Petro alter Jacob⁹ de quo i instro em ptiõis ex Jacobo de quo in testõ natus est Petrus pater agen tiũ ⁊ sic Jacobus de quo in dicto instrumento ⁊ Petrus pater istorũ erãt fratres patrueles quo psupposito psuppono qđ Pe trus pater istoꝝ ꝓbatur heres dicti Jacobi de quo in dicto in strumẽto emptionis qꝛ tutoꝛ dicti Petri quietauit debitorez
8 dicti Jacobi Petri qui actus†liberationis cum cõfessione de recepto ꝓbat solutum.l.j.cum ibi no.C.de confes.nõ potuit fie ri citra ius ⁊ nomẽ heredis iuxta no.ꝑ Bar.i.l.gerit.ff.de acq. here.⁊ in specie in recipiente debitũ hereditariũ tz Bart.in.l. frater a fratre.ff.de ꝯdi.inde.Nã si solutio debiti hereditarñ in ducit adi.l.iij.C.de iure deli.⁊ tñ põt fieri citra ius ⁊ nomen he

redis.l.soluendo.ff.de neg.ge.ergo fortius receptio que fieri nõ potest ⁊ si dicatur non potuit solus tutoꝛ adire hereditatẽ iu xta no.in.l.potuit.C.de iure deli.sed debuit adire pupillus au ctore tutore qꝛ respõdeo qđ debemus dicere hereditatem solẽni ter fuisse aditã ⁊ sic vel fuerit infans ꝑ quẽ solus tutoꝛ põt adi re iuxta no.in.l.si infanti.C.de iure delib.vel qđ erat pupillus qđ adita fuit solẽniter cũ cõsensu pupilli ⁊ tũc bñ succedit illud qđ ex diuturnitate temporis psumunf omnia solenniter acta ⁊ ita ꝓprie loquitur tex.in.l.qui in aliena.§.j.⁊ ibi plene no.ff. de acqui.here.⁊ i.l.si filij.C.de peti.here.⁊ certe he allegatiões sunt plane iõ nõ insisto.¶Et si iterũ dicaf nõ cõstat qđ esset ꝓ ximioꝛ ⁊ sic ꝙ potuerit esse heres quod est fundamentũ intẽtio nis iuxta no.in.l.his põt.ff.de acq.here.⁊ sic ꝓbanf iuxta no.ꝑ Inno.in.c.sup de his qui.⁊ per Bar.in.l.in illa.ff.de verb.obl. Qm̃ ad hoc rñdeo qđ satis dicif fundata intentio ex quo ꝓbaf eius cõsanguineus puta frater patruelis lz non ꝓbetur qđ ne mo antecederet vt est tex.quem ibi ponderant Moder.ad hoc in.l.si auie.C.de succes.edicto allegãtes Rapha.cu.ita tenere in l.qđ si debitoꝛ.ff.de acqui.here.dicẽs qđ ab alio hoc nõ reperif tactũ ⁊ illud dictum sequif ibi Ludo.ro.⁊ hoc maxime attenta diuturnitate tpis ꝑ quã psumunf oĩa necessaria interuenisse.d. l.filius.⁊.d.l.qui aliena.§.j.cum vulgaribus de qbus in allega tionibus ⁊ hoc maxime attẽta antiqtate tpis annorũ cẽtũ ⁊ vl tra ꝓpter quã etiã minoꝛ ꝓbatio sufficit vt pz ex no.in.d.l.atq natura.§.cũ me absente.ff.de neg.ge.⁊ in.l.si arbiter.ff.de pba. ⁊ in.l.ij.§.itẽ labeo.ff.de aqua plu.arc.¶Accedat etiã ad supe riora qđ dixit no.Bal.in cõsi.incipiente ex pte cõtingente vbi dicit qđ substitutus pupillariter dicit se debere admitti ex pu pillari ⁊ nõ apparet an institutus decesserit pupillus vel adul tus in dubio psumitur pro substituto qđ decesserit pupillus ꝑ tex.singularẽ in.l.ex facto.§.pe.ff.ad treb.qđ est singulare ⁊ no uũ dictũ per quẽ tex.solẽt ibi doc.dicere qđ si aliqs est alteri sub stitutus si decesserit sine liberis ⁊ dicat illum decessisse sine libe ris hoc autem negef presumif in dubio ꝓ substituto ergo eodẽ mõ in antiqs maxime psumaf ꝓ herede ab intestato qđ decesse rit defunctus nullo alio precedẽte eum in gradu qui se gesserit pro herede ex qbus sit cõclusio qđ dictus Petrus vel probatur filius ⁊ heres dicti Jacobi de quo in dicto instrumẽto emptio nis qđ puto verius vel probaf heres dicti Jacobi vt declaratũ est.¶Tertio premittendũ est qđ agentes ꝓbantur filij ⁊ here des dicti Petri.ꝑ.probatur qđ ꝓbantur filij ⁊ heredes dicti Petri.¶Preterea ꝓbatur qđ ꝓbanf filij qꝛ hoc articulatuz est ⁊ qđ ita fuerunt tenti reputati ⁊ tractati super quo articulo testes plures interrogati deponũt vera esse ⁊ sic referẽdo dictũ testis ad articulum iuxta.l.si defensoꝛ.§.qui interrogatus.ff.de interro.act.⁊ per Bar.no.in.l.labeo.ff.de suppel.lega.subdunt etiam qđ de his oĩbus habuerunt plenã scientiam ⁊ notitiam q̃ est bona rõ sciẽtie ⁊ dato qđ nõ esset ita bona ꝓbant cõtẽta in arti.cũ de vlteriori cã scientie nõ fuerint interrogati.vt cõiter cõcludunt doc.maxime Bal.in.l.solam.C.de testi.cũ simi.Et sic cũ ꝓbenf contenta in arti.s.noiatio ⁊ qđ fuerint tractati vt filij sufficiẽter dr ꝓbata filiatio fm cõem opinionẽ.d.Ant.⁊ alioꝛũ in.d.c.trãsmissa qui volunt qđ ꝓbetur ꝑ solũ tractatũ ꝓut etiã tenent cõiter doc.in.c.ꝑ tuas de ꝓbatiõibus ⁊ in hoc nõ puto aliquo mõ hesitãdũ nec inuenio qđ in respõsionib⁹ factis ad du bia que in ꝯsiũm adducebantur fiat de hoc aliqua dubitatio ⁊ merito.¶Scdm̃ ꝓbaf.s.qđ fuerint heredes Petri patris ipso rũ ꝑ primũ ⁊ scdm̃ testes examinatos qui attestanf vera esse cõ tenta in articulis in qbus cõtinetur qđ immiscuerunt se heredi tati paterne ⁊ gesserunt se ꝓ heredib⁹ faciendo illa que nõ po tuerunt fieri citra ius ⁊ nomẽ heredis per que indubitanter ꝓ batur aditio.l.ꝓ herede.§.papinianus cũ ibi not.ff.de acq.he re.⁊.l.gerit ⁊ ibi plenissime Bar.ff.eo.ti.tradif in.l.j.⁊.ij.C.de repudianda hereditate ꝓbaf hoc idem per vltimum testem in primo processu vltimo loco examinatum in fauorẽ agẽtiũ ⁊ sic cum testes referant se ad articulũ cẽsenf deponere oĩa que sunt
9 in arti.vt dixi ⁊ ꝓbaf qꝛ†omnia que sunt in termino referente censentur esse in termino ad quem relatio fit.l.si ita scripsero.ff. de condi.⁊ demon.⁊ tenet in specie in teste.Jaco.de are.in.l.fi. §.cui dulcia.ff.de vi.⁊ triti.⁊ oleo lega.⁊ Bal.per illum text.in l.si defensoꝛ.§.qui interrogatus.ff.de interroga.actio.⁊ Spec. in tit.de notorio.§.fama.ver.quid si testes ⁊ Ludo.roma.in.l. celsus in fi.ff.de vsucapio.⁊ hoc etiam puto clarissimum.¶Ex quibus omnibus sequif vna cõclusio qđ predicti agentes pro bãtur filij ⁊ heredes dicti petri qui probatur filius ⁊ heres Ja cobi Petri rigetti de quo in instro emptionis vel saltẽ ꝓbatur eius heres.¶Quibus premissis tanꝙ necessariis fundamen tis vidẽdũ est an dicti agentes possint obtinere in iudicio intẽ tato ⁊ qꝛ totũ iudiciũ fundaf sup libello.l.edita cum materia. C.de edendo super quo fundanda est sñia.l.vt fundus.ff.cõi di

a ¶Bartholomeus dñi mariani Socini.

cõsequēs in terminis iuris cõis in casu nostro est falsum ergo ꝛ antece
dens.nã si de iure cõi qs substitueret fratrē suũ ꝛ filiũ fratris lȝ in suc
cessiõe ab intestato frater excluderet suos filios:tñ ad istud fideicõmis
sum pariter admitterent᷑.Casus est clarus.in.c.Raynu.extra de testa.
ꝛ i.c.Raynald⁹.e.ti.ꝛ est cõis opi.quã tenēt.Bal.Ang.ꝛ Jo.de imo.
ꝛ magis cõiter Moder.in.l.gallus.§.j.ff.de lib.ꝛ posth.lȝ Bar.ibi cõ
tra.ꝛ dictã opinionē sequit᷑ Bal.in.l.si mulieri.ꝛ titio.ff.de vsufructu
accrescēdo.¶Confirmari videbant᷑ pdicta p ea q̄ notãt Ang.ꝛ Jmo.
in.l.ex facto.§.si qs aũt.ff.ad treb.vbi dicũt ꝙ lȝ ex forma statuti spu-
rius possit succedere patri suo.vel de iure cõi filius spurius nõ facit de
ficere illã cõditionē.si sine filijs.qꝛ testator vĩ potius cõsiderasse vel bo-
nã cõscientiã vel honorē domus ꝙ̄ cõformasse se dispositiõi statutarie
vel positiue.cõsideraṫ eñ aliqñ status psonaꝝ nõ ẜm ius positiuũ ȝ ẜm
statuȝ nature.l.hos accusare.§.oĩbus.ff.de accu.ꝛ p Bar.in.l.tutelas
in prin.ff.de capitis diminu.Cum ergo testator in casu testatoris ma-
ter fecit mētionē de filijs potuit cõsiderare legē nature q̄ nõ distinguit
mares ꝛ feminas.l.maximũ viciũ.C.de lib.pter.et sic pariter voluisse
vocare ꝛ mares ꝛ feminas.ꝛ hoc pmo aspectu videbant᷑ satis vigere.
¶Sed his nõ obstãtib⁹ adhuc cõcurro in sñiam prioꝝ dñoꝝ cõsulē-
tiũ.nã ex dictis Bar.ꝛ alioꝝ in.d.§.cũ ita.ꝛ Bal.ꝛ alioꝝ in.d.l.gallus
§.j.ff.de li.ꝛ posth.colligo aliud dicēdũ esse qñ hēmus interptari volũ-
tatē testatoris ẜm mētē iuris cõis.qñ ius cõe nõ vult ꝙ possimus rece
dere a ppríetate verboꝝ ipsi⁹ testamēti nisi cõstet de ꝯria volũtate.l.nõ
aliter.ff.de le.ij.¶Et hinc est qd in casu Bal.ꝛ Ang.in.d.§.j.simul vo
cant᷑:qꝛ simul sunt inuitati p copulã ꝛ de cui⁹ natura est ambo copula-
ta pariter admittere vt ibi declarãt doc.Sȝ i casu nostro est diuersa rõ
interptatiõis.nã cũ supstites agnati masculi sint illi q substineret one
ra agētis puta ppulsationē iniuriaꝝ actiue ꝛ passiue ꝛ alia onera.ꝛ ẜm
naturã fit vt quē sequunt᷑ cõmoda sequant᷑ incõmoda.ꝛ ecõtra.l.ẜȝ na
2 turã.ff.de re.in.¶Jtē rõne publice vtilitatis†ꝙ expostulat facultates
suas singulis agnationib⁹ cõseruari vt salua sit familiaris dignitas ꝛ
honestas.q̄ absq; diuitijs cõseruari nõ possunt,vt no.in.l.j.ff.de vē. in-
spi.ꝛ no.Cy.in.l.publico.C.de adno.ꝛ bal.in.l.maximũ vitiũ.ff.de li.
pte.ꝛ Jo.an.in addi.Spe.in rub.extra de suc.ab intest.ẜm q̄ statuta
atq; mētes hoĩm hodierno tpe adaptant᷑.psumere debemus testatorē
voluisse suã dispositionē regulare.qua eñ rõne cũ eñ statuta fiãt a ciui
bus qd masculi excludãt femias statuēdo voluerĩt masculos pferre ea
dē rõne idē cēsent᷑ voluisse in suis dispositiõib⁹ in testãdo cũ nõ appa-
reat diuersitatis rõ ad hoc tex.no.gl.in.l.qñis.C.de fideicõ.cēseṫ eñ te
stator voluisse qd sua lex municipalis valeat ẜm quã ipse viuit ꝛ quã sci
uisse credit᷑ vt voluit Dñicus de sctõ Gemi.in.c.j.in.vj.no.de cõsti.lib.
vj.Jtē censet᷑ velle actũ facere ẜm statutũ loci.vt dicit Bal.p illũ tex.in
l.si duo.ff.de acq.here.Sit ergo cõclusio qd testator in dubio censet᷑ vo-
luisse fideicõmittere.Sicut est datus ordo succedēdi ab itestato ẜm qd
cõsiderat Bar.in.d.§.cũ ita.Nec sibi obstat impugnatio Jo.de Jmo.
p tex.in.d.§.cũ ita vt ibi p eum qꝛ est manifesta ratio diuersitatis qñ
in casu.§.cum ita.nepos ꝛ neptis essent pariter priuilegiati de iure
cõi:qꝛ equaliter admittebant᷑ ab intestato.vnde nõ est mirum si data
paritate psonaꝝ ille est potior q hȝ volũtatē testatoris,p se q̄ ēt sola so-
let esse priuilegiata in multis ꝛ sepe pfert᷑ tacita volũtati psumpte a le
ge.l.si ex pluribꝰ.ff.de suis ꝛ legitimis.ꝛ l.pe.ff.de iniusto testa.secus
in casu Bar.qñ masculi pferunt᷑ feminis qꝛ nõ sunt pariter priuilegia
te.ꝛ eo maxime qꝛ de ppríetate sermonis masculinũ nõ cõcipit femini
nũ.vt no.p Bar.in.l.j.ff.de ver.sig.Et p ista interptatiõe adduco no.p
Ang.ꝛ Jmo.in.d.l.ex facto.§.si qs aũt.q̄.s.fuerũt i ꝯrĩũ adducta.Nã
si in casu ipsoꝝ interptamur volũtatē defuncti ꝯ dispositionē statutoꝝ
vt honor domus cõseruet᷑ ꝙ̄tomagis hoc dicēdũ est qñ possumus inter
ptari volũtatē testatoris ad cõseruationē honoris domus.ꝛ ẜm dispo
sitionē statutoꝝ:pditis eñ diuitijs sordescit familiariũ dignitas.l.qsqs
C.ad.l.iul.maiestatis.ꝛ multa possent ad hoc adduci q̄ omitto.ꝛ hec
rõ vĩ multũ psuasiua in pposito.¶Pro hac parte adduco singularē
decisionē Ricardi malũbre quē refert ꝛ seqt᷑ Jo.an.in addi.Spe.in ru
bri.de testis in.iij.col.in fine maxime in rõne sui.vbi dicit qd si testator
instituit duos fratres suos ꝛ vnũ alteri substituit qd si titi⁹ decederet
sine filijs substituebat semproniũ ꝛ eius heredes masculos semproniĩ
vt mortuus est relicta nepote ex filia pmortua talis nepos non admit
tit᷑ ex substitutiõe.si reperirit agnat⁹ succedere titio ex testõ vel ab itesta
to.ꝛ iter al's assignat rõnē qꝛ intētio testatoris faciētis mētionē de ma
sculis fuit cõsulere familie sue ꝛ agnatis ꝛ velle ꝙ bona remaneãt in fa
milia agnatoꝝ.Ecce ergo qd rõ psumpta cõseruãde familie facit qd al
ter pfert᷑ substituto q al's de ppríetate sermonis pferebat᷑.ꝛ notandũ
qd Jo.an.loqt᷑ in terminis iuris cõis.ꝛ sumit psumptionē a verbis
testatoris dũ dixit.ꝛ ei⁹ heredes masculos.ergo sumat᷑ eadē etiã psum
ptio mētis testatoris ppter statutũ vt p Bar.in.d.§.cũ ita ꝛ pbat᷑ per
multas autoritates.s.p pmos cõsulētes adductas.ergo codē modo di
camus qd prius admittat᷑ ex substitutis ille p quē honor ꝛ dignitas fa
milie cõseruat᷑.ꝛ fortius:qꝛ in casu Jo.an.pfert᷑ substituto ille q nullo
mõ vocatus est ad fideicõmissum sed succedit grauato.al's ex testõ vel
ab intestato.ergo fortius in casu nr̃o in quo volumus pferre illũ q est
vocatus ad fideicõmissum imo ꝛ sol⁹ de ppríetate sermonis quo ma-
sculinũ nõ ꝯcipit femininũ vt dixi p not.in.l.j.ff.de ver sig.¶Pro hoc
etiã adduco rõnē notabilē.Nã clarũ est qd vocãdo filios vocauit in ter
minis nostris oēs liberos.l.filij ꝛ l.iusta.ff.de ver.sig.Et in.l.lucius lul
tima.ꝛ ibi Bar.ff.de here.insti.ꝛ l.gallus.§.instituēs ẜm lecturã Bar.
ff.de lib.ꝛ posthu.ꝛ per Bar.in.l.liberoꝝ.in.iij.col.ff.de ver.sig.dũ tra-
ctat de verbo filij prolato a testatore quo presupposito ego habeo qd si
cut qñ plures vocant᷑ p nomē familie vident᷑ vocari ordine successiuo.l.
cũ ita legatũ.§.fi.ff.de le.ij.ita qñ vocant᷑ p nomē collectiuũ puta libero
rũ:ita singulariter voluit Ang.i suo ꝯsi.xxvij.icip.in dei noie amē ꝛc.
Cũ institutus sit de his.qd dictũ refert ꝛ sequit᷑ insignis doctor ꝛ pce-
ptor meus do.Franciscus Areti.in.d.l.gallus.§.j.qd dicit semp menti
tenēdũ ꝛ notandũ.nõ disputãdo ergo nũc nunqd filij fuissent vocati
simul cũ patre vel nõ satis habemus qd quo ad ipsos filios quoꝝ ap-
pellatiõe veniũt liberi ipi vident᷑ vocati ordine successiuo.ꝛ hec est pul
chra ꝛ ꝯcludēs rõ.¶Postremo et posset attētari qd i casu nr̃o mascu
linũ nõ cõcipit femininũ:qꝛ cũ propter statutũ testator semp cēseat᷑ vo
luisse agnationē cõseruare ex cõi cõsuetudine hodierni tpis differũt in
ter se in materia successiõis masculus ꝛ femina cõsuetudine ꝛ rõne qꝛ
in ea nõ militat ratio cõseruãde agnatiõis ppter quã hodie defert᷑ suc
3 cessio.lȝ vbi masculus ꝛ femina differũt cõsuetudine†ꝛ rõne masculi-
num nõ cõcipit femininum.ita no.declarat Bal.in.l.ꝛ in multis.ff.de
statu.ho.ergo ꝛc.Ex qb⁹ oĩbus de subscriptione regstis idē concludo
qd.s.habũde cõclusum est p prefatos insignes doctores. Laus deo.

¶Consilium.xcj.

1 ¶Pater si renũciauit filio fideicõmissum ipsi patri peruenturũ an patre mortuo ipse filius teneatur bona eidem obuenta vigore dicti fideicommissi renunciati cõferre cum alijs fratribus.
2 Gerundium qualificat ꝛ modificat dispositionem.
3 Verba si heres erit.intelliguntur post aditionem.
4 Proemium cõtractus mentem contrahentium demonstrat.
5 Pactum de non petendo factum ante ius acquisitum lȝ delatum nõ differt a renunciatione.
6 Renuncians vĩ donare ꝛ qui non põt donare non põt remittere.
7 Donatio simplex facta filio qñ conferatur.
8 Donatio facta a patre filio firmatur iuramento.
9 Donatio facta filio in dubio censetur potius ex paterno affectu facta ꝙ̄ ob merita.
10 Peculium profectitium quod dicatur.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spiritus sanctus illuminet
intellectũ.¶Visa ꝛ diligēter põderata cõtingētia facti pmo
aspectu visum fuit qd dictus Jacob⁹ nullo mõ teneret᷑ con
ferre dicta bona q̄ ex fideicõmisso pdicto cõtēto in dicto testõ.predicti
1 Nicolai erãt puētura ad Salganũ ei⁹ patrē.†Que ppter renũciatio-
nē dicti Salgani remãserĩt penes dictũ Jacobũ.qd pbat᷑.Nam qcqd
fuerit de iure Floꝝ.in materia coll'.de quo p Bar.ꝛ doc.in.l.si emãcipa
ti.C.de colla.ꝛ in.l.pater filiũ.ff.de colla.dotis p Bar.hodie est declara
tũ qd aduētitia nõ cõferunt᷑ vt est casus in.l.fi.C.de colla.sed pdicta bo
na dicunt᷑ aduētitia qꝛ sunt extra cãm castrēsis peculij vl'quasi nõ a pa
tre pfecta sed aliũde vt est casus in.l.fi.C.de inoffi.testa.ꝛ tradit᷑ in.l.cũ
opȝ.ꝛ in.l.fi.C.de bonis q̄ libe.¶Nec vĩ obstare qd dictus Salganus
renũciauerit dicto fideicõmisso ppter quã renũciationē dicta bona re
mãserũt apud dictũ Jacobũ.ꝛ cõsequēter videant᷑ qsita dicto Jacobo
puidētia ꝛ occasione pr̃is.ꝛ sic debeãt cõferri.Nã illa q̄ filio occasione
pr̃is q̄runt᷑ in legitimã imputant᷑.l.oĩmodo in vbo occasiõe.C.de inof.
testa.ꝛ p Bar.in.l.in.iiij.in pe.col.n.ad.l.fal.ergo cõferunt᷑ p regulã.l.
illud.C.de colla.ꝛ ibi in spē.vĩ in vbo occasiõe militie.qd q̄ occasiõe pa
tris ad filiũ puenit tãq; pfectitia veniãt ꝯferēda:sed ista sunt hmõi
ergo ꝛc.Nã ad hoc vĩ posse rñderi.ꝛ primo qd ad hoc vt bona debeãt
cõferri debent pficisci ex substãtia eius de cuius hereditate agit᷑.ita vĩ
probare tex.no.in.l.vt libe.in verbo ex substãtia eius profecta.C.de col
la.ad idē etiã tex.in.l.qñ nouella in verbo ex substãtia ei⁹ sed dicta bo
na nõ vident᷑ pfecta ex substãtia dicti Salgani pr̃is.igit᷑ nõ veniũt cõ-
ferēda:qd aũt nõ videant᷑ pfecta ex substãtia pr̃is ostendit᷑:qñ eo tpe
quo renũciauit Salganus adhuc pēdebat cõditio fideicommissi.ꝛ sic
nihil sibi debebat᷑.l.cedere diē.ff.de ver.sig.l.si qs sub ꝯdi.ff.si qs omi-
cã testi.imo ꝛ forti⁹ posito ꝙ dies fideicõmissi venisset tpe inite trãsa-
ctionis inter Salganũ ꝛ Jacobũ adhuc dictus Ja.nõ fuisset cõsequu
tus aliqd ex bonis dicti Salgani p tex.in.l.fuit qõnis.ff.de acq.here.
vbi tex.expsse vult qd ille q repudiat hereditatē vt alteri q̄rat᷑ nõ dr̃ he
reditatē adire.ꝛ cõsequēter lȝ alteri q̄rat᷑ nõ dr̃ exire ppter renũciatio-
ne de pr̃imonio renũciãtis.ad idē tex.no.i.l.lȝ.ff.si qs ob cãm testamēti
vbi ille q repudiat hereditatē pecunia accepta eo mõ vt alteri q̄rat᷑ a q̄
recepit pecuniã nõ dr̃ adire hereditatē vt pbat ille tex.dũ dicit.lȝ p he
rede gereret᷑ nõ videat᷑ lȝ ob suã caliditatē qua mot⁹ fuit ad fundãduȝ
legatarios ibi bñficio illius edicti vt heres ꝯueniat᷑.si ergo hoc est in re
nũciãte ius debitũ de pñti qd põt acceptari vt nõ videat᷑ agnitũ ꝛ alte
ri cõcessum ergo fortius h̄ idē est in iure nõdũ delato ꝛ hec cõfirmant᷑
ex no.per Bar.ꝛ clarius p Jo.de imo.in.l.qui supstitis.ff.de acq.here.
ꝛ per Bal.post Dy.in.l.pactum qd dotali.C.de colla.ꝛ ibi latius per
ordinarios.ꝛ

ordinarios ꝛ maxime q2 dn̄ tex.in.d.l.vt liberis.dicit ꝙ ex sub stātia qḋ dictio ex denotat cām īmediatā.l.j.§.ex incēdio.ff.de incēdio rui.ꝛ naufragio.ꝛ optime faciūt no.p Bar.in.l.cū opꝫ in.j.q.C.de bo.q̄ lib. ¶ Scḋo vī posse rn̄deri qḋ ꝛ si talis renūciatio esset spēs donationis vel etiā ꝓuisiōis ꝛ occasiōe patris dicta bona videanꝛ q̄ri vī esse q̄dā cōcessio seu ꝓuisio remuneratoria ex eo qḋ ecōtra dictus Galganus recepit a Jacobo eiꝰ filio florenos.xc.sup mōte Señ.ꝛ q̄dā alia sunt hincinde data ꝛ accepta ꝓut in dicta cōpositione apparet.donatio aūt remuneratoria q2 vī q̄sita industria filij tanꝗ aduentitia nō conferꝛ vt est gl.ab oībus approbata in auť.vn̄ ꝛ si parēs.C.de inof. testa.ꝛ tenēt oēs in.l.si donatio.C.de colla.iuncta.l.fi.C.de colla. ¶ Tertio ꝛ vltio vī rn̄deri qḋ ꝛ si esset simplex donatio vel quatenus vltra merita iudicareꝛ simplex donatio nō debeat cōferri:q2 simplex donatio nō cōferꝛ nisi in duobus casibꝰ.primo qn̄ pater iussit.scḋo qn̄ alter frater aliquid ꝯfert rōne equalitatis seruāde vt est casus in.l.illud in fi.C.de colla.sed neuter istoꝝ cōcurrit in casu nostro.ergo sumus in regula qḋ nō est fienda colla.ꝛ est cōis opinio quasi oīum in auť.ex testamento.C.de colla.ꝛ per Bar.in.l.j.§.sed nec castrense.ff.de colla.bonoꝝ ex quibus oībus videbaꝛ inferendū qḋ dictus Jacobus possit patri suo succedere.ꝛ nullo mō teneaꝛ dicta bona cōferre. ¶ His tñ nō obstātibus ꝯriam sn̄iam veriozem esse existimo qḋ immo si dictus Jacobus vult succedere simul cū alijs fratribꝰ ꝙ oīno teneaꝛ cōferre dicta bona q̄ pcepit ex hereditate dicti xp̄ofori q̄ fuissent peruētura ad Galganū eius patrē vigore dicti fideicōmissi ꝓ ea q̄titate scḋm qḋ.j.ꝯcludeꝛ ꝛ ꝓ fundamento p̄mitto duo clarissima.primū est qḋ dicta trāsactio fuit facta casu quo dictꝰ Jac. remaneret effectualiter heres dicti Christofori.ꝛ sic sub ista cōditione seu qualitate ꝛ modificatione vt ꝓbaꝛ p illa verba posita in p̄n. trāsactionis facēdo dicto Christoforo suo

2 herede Jacomo di galgano.hichi ꝛc.†de cuiꝰ gerūdij natura est modificare ꝛ qualificare dispositionē cui adiungiꝛ ꝛ p Ja. but.ꝛ Bar.de Saly.in.l.j.C.de his q latro.ꝛ p Bart.in.l.vim facit.ff.de vi ꝛ vi arma.ꝛ Bar.in.l.si tu ex pte.in fi.ff.de acq. here.ꝛ Bal.no.in.l.falsus in.iij.col.C.de fur.ꝛ intelligo casu quo fuisset factus effectualiter heres irreuocabiliter post mortē ciuilem dicti xp̄ofori.nō aūt ꝙ simpliciter esset institutus heres q2 v̄ba debēti itelligi cū effectu.l.j.in fi.ff.qḋ q̄sq3 iuris.ꝛ c.relatū de cleri.nō residen.ꝛ q2 nō diceret factus heres nō durasset factus.l.Itē.§.qḋ si actor.ff.qḋ cuiusq3 vniuer.noīe.l.si pro patre.

3 §.versum.ff.de in rē verso.ꝓ hoc etiā facit.†Nā hec verba si talis heres erit nō itelligunꝛ simpl'r si fuerit heres istitutꝰ s3 post aditionē hereditatis tex.est q̄ ibi ad hoc pōderat Jo.de imol. in.l.seruū alienū q̄ est lex.iij.§.si quis ita.ff.de here.insti.facit qḋ no.Bar.in.l.gerit in.iij.col.ver.circa tertiū vero qualiter volūtas ꝓbeꝛ p v̄ba enūciatiua.vbi vult qḋ qn̄ in dispositiōe enūciatiue fit mētio de herede intelligiꝛ de herede post aditionē hereditatis.ꝛ no.Bal.in.l.ponit.C.de iure delib.ꝛ qḋ ita intellexerint ostēdiꝛ manifeste:q2 Jacobus liberauit Galganū ab oī eo quo tenereꝛ dicto Xp̄oforo.ꝛ ecōtra dictꝰ Galganus liberauit dictū Ja.ab oī eo qḋ petere posset a dicto Xp̄oforo.q̄ q̄dē liberatio cēseꝛ facta casu quo Jacobꝰ effectualiter remaneret heres al's nō potuisset habere locū cum liberatio p̄supponat obligatiōnē pcedentē.l.decē cū ibi plene no.ff.de ver.ob.c.ad dissoluēdum.de desposatio.ipube.ꝛ in.l.q̄m.ff.de infamibus.itē talis liberatio nō poterat fieri citra ius ꝛ nomen heredis: q2 nemo pōt licite largiri de alieno.l.si pignori.§.j.ff.de furt.ꝛ no.Bart. in.l.gerit.ff.de acq.here.in.iij.q.p̄ncipali.ver.s3 q̄ro qd si dedit aliquas.ergo cēsenꝛ intellexisse qn̄ Jacobus esset heres post aditā hereditatē quo casu talis liberatio fieri poterat.sicut in simili dicimus in stipulatiōe puta interposita sup obligatiōe cōditionali aīo nouādi.nā anteꝙ cōditio eueniat nihil operaꝛ s3 ea euenīete eodē pūcto debitoz obligaꝛ ex prima ꝛ liberaꝛ ex scḋa stipulatiōe.l.sub cōditiōe.ff.de solu.ꝛ cōditio nō extiterit scḋa stipulatio habetur pro non facta in simili propter hoc dicebat d.Pau.de ca.ꝛ sequunꝛ Moder.in.l.pactū qḋ dotali.C.de colla.qḋ filia q̄ cū iuramēto renūciat hereditati paterne iuxta ibi no.ꝛ in.c.q̄uis de pac.in.vj.intelligiꝛ renūciasse sub cōditiōe si successio ad eā deuoluaꝛ q2 supuixerit patri quo casu eodē pūcto censeꝛ ad eā deuolui successio p prius ꝛ excludi ab ea p posterius.ita cōcludo in casu nostro qḋ dicta trāsactio cēseꝛ facta: ita demū si Jacobꝰ remaneret effectualiter heres ꝛ sic eodē tpe Jacobus fuit effectus heres ꝛ fuit obligatus restituere Galgano fideicōmissū ex testō Nicolai.ꝛ ad alia ad q̄ erat obligatus dictꝰ Xp̄oforus ꝛ eodē tpe fuit exclusus Galganus ꝛ liberatꝰ dictus Jacobus.itē eodē tpe fuit Galganus obligatus Jacobo statī qḋ fuit heres ꝛ ab eo lib.ꝛ sic ac si tūc tpis fuisset facta dicta cōpositio quo dictus Ja.fuit effectualiter heres dicti Xp̄ofori.paria cū sunt aliquid certo tpe facere vel anteriori tpe ꝛ cōferre in illud tps.l.qḋ sponse cū ibi no.C.de dona.ante nup.l.in tps.ff.de her.insti.ꝛ sic ide3 est ac si dicta cōpositio fuisset facta tpe quo iam Jacobus fuisset effectualiter heres ex quo cōditionaliter se ad illud tps partes retulerūt ex qbꝰ scḋo p̄ncipaliter inferꝛ aliud qḋ dicta verba che facēdo dicto Xp̄oforo suo herede Jacomo ꝛc.qualificant ꝛ modificāt totā disposi.qḋ etiā p3 dn̄ dī sonno in questo accordo che facēdo ꝛc.sic sunt posita ad qualificādā totā discordiā sub cuius cōcordie verbo cōtineꝛ tota dicta cōpositio eo maxime q2 est clausula ꝓ se in p̄n.posita ꝛ sic cēseꝛ repetita in oībus capitulis sequētibꝰ iuxta no.in.l.talis scriptura.ff.de le.j.ꝛ in.l.iij.§.filius.ff.de lib.ꝛ posthu.ꝛ in.l. j.C.de lib.prete.in.c.ij.regris de appel.ꝛ q2 sunt posita dicta verba in p̄fationibꝰ.ꝛ sic cēsenꝛ repetita.l.titia.§.idē rn̄dit.ff.de v̄.

4 ob.ea em̄†que in p̄hemio ꝯctus dicunꝛ demōstrāt mētē ꝛ cām finalē cōtractus.l.fi.et ibi Bar.ꝛ doc.ff.de here.instit.ꝛ in.l.j.ꝛ ibi Bar.ff.ad macedo.ꝛ in.l.vt liberis.ꝛ ibi Bal.C.de colla.ꝛ in regula ibi initiū cōstitutio demōstrat.ff.de iur.ꝛ fac.igno.et maxime q2 al's deliberatiōes.ꝛ alique ꝓmissiōes de qbꝰ in hac cōpositione essent frustratorie ꝛ inutiles nisi subintelligereꝛ cōditio casu quo Jacobꝰ fuisset effectualiter heres.ergo intelligiꝛ repetita p ea q̄ ponit Bar.in.l.seye.§.gayo.ff.de fun.instruc.ꝛ etiā ꝓpter dictionē repetitiuā etiā iuxta no.p Bar.in.l.si ita stipulatus.§.grisogonus.ff.de ver.ob.ꝛ p Bar.in.l.in repetēdis. ff.de le.iij.vnde fit cōclusio qḋ oīa pacta liberalitates ꝓmissiōes ꝛ donatiōes hincinde censenꝛ facta casu quo dictus Jacobus esset effectualiter heres.ꝛ sic in dictū casum oīa capitula p̄dicte cōpositiōis cēsenꝛ cōtenta inter partes ꝛ firmata. ¶ Ex qbus ad ꝓpositū infero ꝙ dictꝰ Galganus statim qḋ Jacobus fuit heres dicti Xp̄ofori cēseꝛ fecisse pactū de nō petēdo illud qḋ sibi ex testamēto debebaꝛ.ꝛ sic de nō petēdo fideicōmissu3 ꝛ etiā donasse oīa iura q̄ h3 ꝯ dictos filios Nicolai ꝓut i capitulis trāsactionis cōtineꝛ ꝛ sic Galganus duplici respectu cēseꝛ donasse dictū fideicōmissum dicto Jacobo postꝙ ad eū fuit deuolutu3 p mortē ciuilē dicti Xp̄ofori.ꝛ p̄mo faciēdo pactū de nō petēdo qd si debereꝛ ad heredibꝰ Nicolai ex testō Nicolai quo casu vī

5 remittere fideicōmissum ꝛ donare.†qn̄ eīn fit pactū de nō petēdo ante ius acq̄sitū.sed delatū nō differt effectu a renūciatione. vt p3 ex his q̄ ꝯsuluit Oy.in ꝯsi.qḋ incipit in q̄one dn̄i Albertī refert ꝛ sequiꝛ Jo.an.in addi Spe.in ti.de testis.§.in primis in magna additiōe ꝛ ex not.p Bal.in.l.pactū qḋ dotali.q.viij.

6 C.de colla.ꝛ Bal.in.l.si actionē.C.de pac.ille aūt q† renunciat vī donare quatenus remissio vel renunciatio fit ex liberalitate. l.in orationibꝰ.§.j.ff.de dona.l.si quis obligatus.ff.de reg.iur. l.si qs delegauerit.ff.de donatio.vnde qui ꝓhibeꝛ donare non pōt remittere argumēto.l.preses.C.de transa.ꝛ argumento illius.l.hoc voluit Bal.in.l.j.in.iij.col.C.de pac.ꝛ qḋ no.in.l.modestinus.ff.de dona.ꝛ qḋ not.Bar.in.l.si fraudatoz.ff.de his q̄ in frau.credi.ꝛ Bal.in.l.consilio qḋ incipit in dei nomine.Certum est qḋ filia ꝛ tex:ꝛ dn̄s Abbas in.c.veniens.el.j.de testibꝰ. ꝛ pro his est bonus tex.in.l.si sponsus.§.si maritus.ff.de dona. inter vi.ꝛ vxo. ¶ Quinetiā alia via videꝛ ostēdi. Nam clarum est qḋ Christoforus vltra dictū Jacobū poterat etiā alios heredes instituere etiā penitus extraneos sed claru3 est qḋ alijs preterquā Jacobo dictꝰ Galganus nō voluit ꝓdesse quo cōtigisset institui heredes a dicto Christoforo q fuissent obligati ad restōnē fideicōmissi.ergo vī p prius acceptasse fideicōmissum ꝛ postea donasse Jacobo al's nō potuisset soli Jacobo prodesse. argumēto.l.illud.ff.de acqui.here.ꝛ ita expresse colligitur ex dictis Pau.de ca.in.d.l.pactū qḋ dotali.ꝛ in.d.l.si actionem.C. de pac.ꝛ ibi sequunꝛ Moderni. ¶ Sed qd plura dictus Galganus nō solū fecit pactū de nō petēdo sed etiā cessit titulo donationis.quo casu indubitāter prius includiꝛ acceptatio vt habetur in.d.l.fuit q̄onis.ff.de acq̄rē.here.ꝛ in.l.potuit.C.de iure delibe.Faciunt no.per Bal.in simili in cōsilio.xv.qḋ incipit premittēdū ꝛc.vbi voluit in simili qḋ si fieret liberatio qḋ prius includereꝛ acceptatio.q2 priuatio p̄supponit habitū.d.l.dece3.ff. de ver.ob.cū si.ex qbus oībus infero qḋ dictus Jacobus dī habere dicta bona ex donatiōe paterna de cuius successiōe agitur ꝛ ꝯsequēter tanꝙ ꝓfectitia videnꝛ ꝯferenda p tex.in.l.vt liberis.ꝛ in auť.ex testō.C.de colla.cum simi. ¶ Sed dicet q̄spiam

7 quorsum hec nōne†simplex donatio facta filio in ptāte est precipua ipsius filij.ꝛ nō cōferꝛ nisi in casibus expressis in.d.l.illud in fi.C.de colla.vt ibi cōcludunt doc.ꝛ gl.in auť.ex testamento C.eo.li.q2 vt dicūt doc.donatio inter patrē ꝛ filiū morte confirmatur.ꝛ h3 vim relicti.l.donatione.C.de donatiōe inter vir.ꝛ vxo.relicta aūt nō cōferunꝛ.l.a patre ꝛ.l.filiū cum si.C.de colla. imo ēt posito qḋ talis donatio in vita valeret adhuc fcā filio in ptāte vī precipua ꝛ nō cōferēda nisi in casibus expressis in.d.l. illud:vt ibi etiā p3 in donatiōe facta a matre vel ascēdentibꝰ p lineā masculinā que statim v3 emācipatus non cōfert donatio

nem vltra casus ibi exp̄ssos nō qꝛ nominatim sit iussus talez do
natione cōferre.sed qꝛ iussus fuit oīa ꝯferre.l.ea demū.C.de col
la.ꝯferebat quoqꝫ sibi donata a p̄re.l.j.C.de col.qd̄ ius nō repe
rit̄ innouatū immo cōfirmatū p leonē vt.l.vt liberis.C.de colla.
vnde ipse emācipatus emācipato minime cōferebat.l.si emāci
pati.C.de colla.Itē nec nepotibus ex filia cōferebat.ita nec ho
die cōfert talē donationē.d.l.illud.⁊.d.l.vt liberis.nec vice ver
sa nepotes ex filia ⁊ ceteri hmōi simplicē donationē alicui cōfe
runt nisi in casib⁹ exceptis in.d.l.illud.qꝛ nec iure veteri cōfere
bant ꝙꝙ donatio illico valeret pari rōne filius in ptāte nō cō
fert lꝫ illico valeat:qꝛ nec iure veteri cōferebat.solū eñ dotē fi
liafamilias fuit iussa cōferre.l.filie dotē.C.de colla.Nec cōqueri
pōt emācipatus qd̄ donatio cōferat filio in ptāte filius aūt in
ptāte nō cōferat.qꝛ in alio releuat̄ qꝛ hꝫ vsumfructū aduētitioꝝ
p̄cipuū.filius in ptāte querit patri ⁊ sic ꝑcipiat emācipatus de
vsufructu aduētitioꝝ filij in potestate.l.cum opꝫ.§.cum aūt.C.
de bonis q̄ libe.⁊ per predicta ita reperio consultum per do.
Raph.Fulg.dūm Frācīscū de capitib⁹ liste.⁊.d.Prosdocimū
de comitib⁹ do.solēnes dicētes suo hoc fundamēto nullū scribē
tiū ꝯtriari.¶Sꝫ ꝓ certo hec de plano ꝓcedūt qñ donatio a p̄n.
nō vꝫ ꝓut regulariter est nulla.vt in.l.j.§.si pater.ff.de do.⁊ in
d.l.donatio.qꝛ tūc morte ꝯfirmat̄.⁊ hꝫ vim relicti vt dictū est.⁊
ita loquunt̄ cōiter doc.cū volūt filiā in ptāte nō cōferre simpli
cē donationē nisi in casibus exp̄ssis.sꝫ qñ donatio facta filio in
ptāte vꝫ in vita.nō puto p̄fatos doc.recte cōsuluisse.est ergo pri
mo vidēdū nunqd dicta donatio tenuerit ī vita scd̄o posito qd̄
tenuerit an ⁊ ꝓ qua parte veniat ꝯferēda.⁊ quo ad primū dicē
8 dum est qd̄ valeat† qꝛ fuit a patre iuramēto firmata ꝓut deci
dit Bal.in terminis in.l.iij.C.ꝓ donato.bñ faciūt no.p Bar.in
l.ꝙuis.C.de fideicōmissis.⁊ tꝫ Bal.in repe.l.ij.ff.de iureiu.⁊ de
mēte Bar.in.l.titia.§.impator.ff.de le.ij.⁊ Jo.an.ī addi. Spe.
in ti.de testis.§.in primis in additiōe incipiēte Obertus de bo
bio.Idem tꝫ Ludo.ro.in repe.rub.ff.de iureiur.⁊ Moder.in
c.cū ꝯtingat extra de iurein.⁊ est cōis opi.quā etiā tenuit Bal.
in suo ꝯsilio qd̄ incipit.Ad euidētiā p̄mittēdū est ⁊c.⁊ Lud.ro.
in.l.dona.§.pater.ff.de dona.Facit optime qd̄ notanter late di
sputat Jo.an.in.c.nō est obligatoriū.de re.iu.li.vj. vbi ꝯcludit
ꝙ īter monachū ⁊ Abbatē firmat̄ donatio iuramēto.sꝫ isti so
lent eqparari vt p Bar.in.l.j.ff.de vul.⁊ pupi.Tradit̄ p Ang.
in.l.papi.in prin.ff.de inof.testō.lꝫ cōtrarium cōsuluerit Pau.
de ca.Quo vero ad scd̄m etiā qcqd dixerint prefati doctores cō
sulētes cōcludo ꝙ simplex donatio facta filio in ptāte qñ vꝫ in
vita cōfert̄ omissa disputatione Jo.⁊ Azo.⁊ postea Py.⁊ alio
rū qd̄ refert Cy.in dicta aut̄.ex testō.qm̄ vt dicit Bar.in.l.j.§.sꝫ
nec castrēse.ff.de coll.bonoꝝ.⁊ Py.in disputatiōe sua quā refert
⁊ seqtur Cy.in.d.aut̄.ex testō.⁊ cōiter doc.ideo filius emācipa
tus ꝯfert simplicē donationē vt in.d.l.ex liberis in fi.Filius aūt
in ptāte nō ꝯfert qꝛ donatio facta filio emācipato vꝫ in vita. fa
cta aūt filio in ptāte nō vꝫ.sed hꝫ vim relicti.relicta aūt nō cōfe
runt̄ dicta.l.filiā.sꝫ eadeꝫ rō ꝓpter quā emācipatus cōfert mili
tat etiā in filio in ptāte.Ergo militat iuris dispositio.l.a titio.
ff.de ver.ob.l.illud.ff.ad.l.aql.Lꝫ eñ arguere etiā a rōne cōie
cturata.Notat gl.⁊ Bal.in.l.ꝙuis.C.de fideicō.⁊ Bal.in.l.ma
ximū viciū.C.de libe.prete.⁊ Mod.in.l.si de vero.§.viro.ff. sol.
mat.Itē ratio propter quā filius in ptāte nō cōfert qñ non vꝫ
qd̄ hꝫ vim relicti cessat qñ hꝫ in vita:vt in casu nostro qñ est in
rata igit̄ cessat iuris dispositio.l.adigere.§.ꝙuis.ff.de iurepa
tro.c.cū cessante.extra de app.⁊.l.ij.§.fi.vbi Bar.ff.de do.Et ꝓ
hac parte faciunt oēs rōnes adducte per Cy.ꝓ opinione Joan
nis in.d.aut̄.ex testō.quas omitto.Et inuenio ambos p̄cepto
res meos.et cōiter Moder.in dicta aut̄.ex testō.⁊ in.l.si dona.
⁊ in.d.l.illud in fi.in spē inferre:qd̄ qñ donatio vꝫ in vita ꝯfert̄.
qꝛ nō hꝫ viꝫ relicti.Et colligit̄ apte ex dictis Bar.in.d.§.sꝫ nec
castrēse in.iiij.col.ver.q̄dā est alia militia q̄ pōt ad heredes ⁊ in
vj.col.versi.qñqꝫ pater dat filio ex cā militie.¶Et ex his q̄ no.
Bal.⁊ Saly.in.d.§.īputari.vñ Bar.vult ꝙ si pater recipit em
phyteosim vel feudū ꝓ filio ita ꝙ viuo patre querat̄ filio illud
tale est conferendum. Item dicit in.vj.col.ꝙ illud quod pater
dat filio cā militie venit cōferendū.⁊ rō est qꝛ querat̄ filio in vi
ta patris.Ergo idē in casu nr̄o.⁊ ita est de mēte oīum recte in
tuētiū.¶Nec ob.d.l.illud in fine quatenus loqtur de dona.fa
cta a matre vel a materna linea q nec sunt nec vnꝙ fuerūt ī ptā
te.qꝛ respōdet̄ ꝙ nō reperit̄ qd̄ iure antiquo aliquo mō deberēt
aliqd cōferre.vñ satis est si lex eos grauauit ꝯferre data ob cām
⁊ simplicē donationē in casibus de qbus in.d.l.illud.Nec repe
rit̄ iure cautū ꝙ in alijs casib⁹ cōferāt.l.illā.C.de colla.Itē in fi
lijs emācipatis q aliqñ fuerūt in patria ptāte q sunt iussi oīa cō
ferre.l.ea demū.C.de colla.Et ita soluit Bar.in.d.§.sed nec ca
strēse.⁊ sequūtur doc.in.d.aut̄.ex testō.⁊ in.d.l.illud.⁊ eadē rō
ne idē in filijs in ptāte qui sunt iussi cōferre ea q̄ nō querunt̄ pa

a ¶Cōis opin, contra Bal.⁊ Ro.in aut̄.ex testamento,

tri p̄ter cām castrensem vel quasi.vt ptꝫ in ti.de colla.dotis.p to
tū.⁊ in.l.filie dotē.C.de colla.¶Quatenus aūt.d.l.illud loquit̄
de filio in ptāte.Non ob.qꝛ cū donatio inter patrē ⁊ filiū nō va
leat sed morte cōfirmata haberet vim relicti vt in.d.l.donatio.
cōstat imperatorē de tali donatiōe sensisse nō de ea q̄ vꝫ in vita.
qꝛ illa vr̄ cōprehēdi sub gñalitate dicte autētice.ex testamēto ⁊
maxīe in corpore vñ sumit̄ ⁊ vt dixi ista est cōis intētio doctorū
antiquorū ⁊ moderniores hoc explicāt.⁊ hoc puto veri⁹.¶Sꝫ
magis vr̄ obstare ꝙ ista nō vr̄ simplex donatio sed potius remu
neratoria.qꝛ ecōtra fili⁹ multa ꝯcedit patri in dicta cōpositiōe
ergo vr̄ p̄cipua.⁊ nō ꝯferēdo.vt ꝯcludūt gl.⁊ doc.ī.d.l.si donat̄.
⁊ in.d.aut̄.ex testō.⁊.s̄.etiā est dictū.Sꝫ ad hoc vr̄ rñderi posse
qd̄ quatenus merita sunt equiualentia adeo ꝙ idē donasset ex
traneo tūc censet̄ ob merita abinde.s̄.remanet donatio simplex
vt colligit̄ ex dictis Bar.in.l.frater a fratre in vlt.col.ff.de cōdi.
inde.⁊ in.l.si qs ꝓ eo.ff.de fideiuſ.⁊ Guil.de cu.Bal.⁊ Saly.in
l.illud.C.de sac.san.ec.⁊ Bar.in aut̄.vnde ⁊ si parēs.C.de inof.
testa.⁊ Jo.an.in rub.de reb⁹ eccle.non alie.Sed iste galganus
vltra duplum remisit eius qd̄ accepit.Igitur abinde.s̄.non dr̄
ob merita sed simplex.bene facit tex.⁊ qd̄ ibi no.Nico.de nea
9 po.in.l.tutor.§.q̄ tutoribus.ff.de execu.tutoꝝ.vbi dr̄ qd̄† in du
bio potius donatio censet̄ facta ex paterno affectu ꝙꝙ ob merita
⁊ sic si vltra duplū ⁊ triplū.⁊ sic nō vr̄ attendēdū illud qd̄ dixit
a Bal.ª in.d.aut̄.ex testō.vbi dicit qd̄ satis erat qd̄ bona donata
essent equalētia meritis vel saltim nō essent.j.dimidiā iuste cau
se quā opinionē sequit̄ Ludo.ro.sꝫ nō militat in casu nr̄o.Pre
terea cōtra Bal.⁊ Lud.ro.est cōis opi.quā cōem opinionē etiā
tꝫ Bald.post Nico.de matta.in.d.l.si donatione.argumento.l.
si vero nō remunerādi.§.idē papinianus.ff.manda.⁊ sequunt̄
ibi Moderni ⁊ probatur rōne vrgenti:qꝛ al's de facili per pa
trē posset fieri fraus legi si cōcessa sibi parua q̄ntitate per filium
posset magnam donare ꝯ regulā.Cum qd vna via cum mate
ria.de reg.iur.in.vj.⁊ ea que habent̄ in.l.non dubium.C.de le.
⁊ in.l.fraus.ff.eo.ti.¶Sed adhuc cōtra dictā opinionem for
titer videt̄ obstare.Naꝫ aut iudicamus de dictis bonis ꝓut de
aduētitijs ⁊ clarū est qd̄ nō debēt cōferri.l.fi.C.de colla.Aut vt
de ꝓfectitijs ⁊ hoc videt̄ impossibile p tex.in.l.ꝓfectitia.§.si pa
ter cū seq.ff.de iure do.in qbus ptꝫ qd̄ si pater repudiat heredi
tatem vel legatū per quā repudiationē filie cōstituit̄ dos talis
dos nō dr̄ profectitia qꝛ non dr̄ pater aliqd de suo erogasse sed
non acqsiuisse.si ergo nō est ꝓfectitia nō est castrensis vel quasi:
ergo aduētitia arguēdo a sufficiēti.l.fi.C.de inoffi.testō.Idem
ergo dicamus in casu nostro qd̄ lꝫ pater repudiauerit fideicō
missum vt apud filiū remaneret.si illud remanet non dicat̄ ꝓfe
ctitiū ⁊ sic aduētitium.¶Sꝫ ad hoc respōdeo ꝙ quo ad bona
debita galgano rōne alimētoꝝ p̄stitorum ⁊ ex alijs causis citra
fideicōmissum nō militat predicta obiectio ꝙ etiā clare vr̄ ꝓba
ri per gl.in.l.ꝓfectitia.§.si pater in prima solut̄.ad.l.si nuptura
in fi.ff.de fundo dotali dū vult ꝙ vere nō dicat̄ ꝓfectitia qꝛ pa
ter nihil vere de suo erogat.⁊ ita loquat̄.d.§.si pater cum se.sed
fictione iuris prius censeat̄ satisfactum patri ⁊ postea per pa
trem datū in dotē filie per tex.in.d.l.si nuptura in fi.⁊ insti.per
quas ꝑsonas nobis acqrit̄.§.j.⁊ ꝯsequēter cēset̄ fictiōe iuris ꝓfe
ctitiū.qꝛ breui manu censet̄ solutū patri ⁊ a patre pro filia sicut
in simili in.l.singularia cum materia.ff.si cer.pet.⁊ hanc solu.se
quit̄ etiā ibi Bar.de Saly.¶Potest ⁊ alio mō dici ſm aliam
solu.gl.ꝙ in.d.l.si nuptura.filia fuit illa que repudiauit cā do
tis cōstituēde.⁊ sic dos cēset̄ ꝓfecta a filia ⁊ hanc sol.etiā sequit̄
Bar.de Saly.ibi ex quo vr̄ sumi ꝙ ille q repudiat vt remaneat
penes illum qui erat obligatus cēseat̄ hoc proficisci a repudian
te.si autem ex repudiatione tertius admittitur tūc ille tertius
admissus nō dr̄ habere a repudiāte.⁊ ita loquat̄.d.§.si pater.sꝫ
in casu nostro galganus pater repudiat vt remaneat penes fi
lium obligatū.ergo filius censet̄ hoc habere a patre repudiāte
per illum text.in.d.l.si nuptura.§.si iuncta illa.ij.solu.glose.
10 ¶Postremo rñdeo clare† qd̄ aliqñ sumit̄ ꝓfectitiū illud quod
proficiscitur ex substātia illius de cuius successiōe agit̄ vel eius
cōtēplatione dat̄ ab alio.⁊ ita sumit̄ in.d.§.si pater qd̄ ptꝫ dum
dicit ꝙ pater de suo nihil dr̄ erogasse.Aliqñ ⁊ scd̄o dicit̄ profe
ctitiū illud qd̄ q̄rit̄ occasione p̄ris seu factio ipsius patris prout
vr̄ loq tex.in.d.l.ꝓfectitia in prin.⁊ declarat Bar.in.d.l.cū opꝫ.
⁊ Bar.in.d.l.in quartā in pe.col.ff.ad.l.falcidiam.⁊ Bal.in.l.
oīmodo.§.imputari.C.de inoffi.test.⁊ Bar.plene in.l.sꝫ si plu
res.§.in arrogato.ff.de vul.⁊ pup.⁊ hoc mō nō pōt negari qn
omni respectu dicta bona dicant̄ filio quesita facto ⁊ occasione
potius ꝓmittētis nō petere vel donātis ⁊ ꝯsequēter dicant̄ ꝓfe
ctitia illa aūt q̄ etiā nō sunt ex bonis p̄ris sꝫ p̄ris occasiōe acqui
sita ꝯferunt̄.casus est in.d.l.illud.in p̄n.in verbo occasiōe ⁊ est
tex.in.l.illā.C.de colla.de nepotib⁹ q tenent̄ cōferre dotem ma
ternā quā tñ nō habuerūt ab auo sꝫ ex bonis matris tñ ꝓter fa
ctum aui

ctum aui ⁊ colligit̃ ex plene no. p doc. ibi in illa ardua. q. an nepos teneat̃ cõputare dotẽ matris in legitimã. ⁊ ex dictis Bar. in. d. l. in quartã. ⁊ Bal. in. d. l. omnimodo. §. imputari. optime facit qd ibi dicũt Pe. Cy. Pau. de cast. vbi volũt q si pcib⁹ patris aliqd puenit ad filiũ illud dz pfectitiũ ⁊ ppterea in legitimã imputat̃ ⁊ ɔsequẽter ɔferẽdũ. l. illud. C. de colla. ⁊ qd no. Ang. ⁊ Jo. de imo. in. l. in. iiij. ff. ad. l. fal. vbi volũt q si auus dotat neptẽ contẽplatione filij qd dicto neptis in successione patris dz sibi in legitimã cõputare dictam dotẽ ex qbus oĩbus sit cõclusio qd dictus Jacobus vult patri succedere tenetur dicta bona conferre. ¶ Ultimo restat declarare que quota seu pars veniat cõferenda. ⁊ in hoc breuiter me expedio. Nam testator primo substituit filios adinuicẽ p fideicõmissum. ⁊ sic primo mortuo vocatus fuit alter p fideicõ. demũ post mortem oĩum voluit qd ex bonis suis certa pars bonoꝝ suoꝝ assignaret̃ filiab⁹ ⁊ in reliquis bonis substituit. vltimo decedẽti ⁊ sic separata parte debita filiabus totũ reliquum venit in restit. fideicõ. l. pater reliquorũ. ff. de ver. sig. l. qui nõ militabat. §. fi. cũ. l. seq. ff. de here. insti. Traditur in. c. ij. de vsuris in. vj. in. c. prudẽtiã. §. j. de offi. dele. ⁊ sic detracta legitima ⁊ trebellianica ex psona vtriusq̃ q̃ ascendunt ad dimidiam illius residui vltra partẽ assignãdam filiabus alia dimidia veniebat per fideicõmissum restituẽda iuxta no. per Bal. in. l. ex tribus. in fi. C. de inof. testa. iuncto tex. cum ibi no. in. c. Raynutius. de testamẽtis. ⁊ ɔsequẽter illa dimidia venit per Jacobum conferenda si vult succedere. Laus deo.

¶ Et huic consilio subscripsit dñs Alexãder de Jmo. ⁊ alij solennes doc. prout oretenus mihi dixi consultor.

¶ Consilium. xcij.

1 ¶ Conditio fideicommissi an dicatur purificata per mortẽ ciuilem ⁊ sic p ingressum monasterij seu religionis mẽdicãtiũ.
2 Testamentum conditum ab eo qui intrauit religionem cõfirmatur per professionem.
3 Substitutus ad hoc vt excludatur per ingressum monasterij quot requirantur.
4 Decedens cum liberis de ordine mendicantium dicitur decedere sine liberis.
5 Nigro standum quando contradicit rubro.
6 Mulier cui relicta fuit dos in testamẽto an dicatur dotata.
7 Clausula salua testamentaria dispositione. quid importet.
8 Legatum factum pro dote p partem filie etiam vltra legitimã an dicatur purum vel conditionale.
9 Legato repetito quando videatur repetita conditio ipsi legato adiecta.
10 Filius si sit institutus sub conditione non potestatiua reijcitur conditio vsq̃ ad legitimam.
11 Legatum purum transmittitur.
12 Declaratio q̃titatis censetur remissa ad arbitrium boni viri.
13 Judex dz habere voluntatem nõ liberam sed regulatã a iure.
14 Filia exclusa a statuto q̃diu masculus erit superstes. dicit̃ temporaliter exclusa.
15 Filius si negotiatur cum pecunia patris ⁊ lucretur cui curatur tale lucrum ⁊ nu. 17.
16 Bartolus semper solet esse veridicus.
18 Lucrum quod fit ex cã iniusta per filiũ: etiã ex pecunia patris non queritur patri.

Dominus labia mea aperiat et spiritussanctus illuminet intellectũ. ¶ Circa[a] primũ huius cõsultatiõis articulũ si vellẽ vicissitudinarijs argumẽtis illũ discutere opus esset latissimo folio. lõga em̃ est materia ppter iuriũ ⁊ opi. varietatẽ an ⁊ q̃n mors ciuilis naturali equiparet̃ tñ q̃tum ad ppositũ nostrũ an dicat̃ purificata cõdit. fideicõmissi relicti post mortẽ si decessissent sine liberis p ingressum religionis ⁊ professionẽ in ordine mẽdicantiũ qui sunt in cõi ⁊ in particulari successione incapaces inherẽdo cõi decisioni doctoꝝ dicendũ est q sic. qz mors ciuilis tũc hz eũdẽ effectũ quo ad acqsitionẽ bonoꝝ q̃ hz naturalis ⁊ sic de ea idẽ iudicandũ est. l. deo nobis. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ no. plene in. l. ex ea. §. insulã. ff. de ver. ob. cũ si. Cõstat em̃ q tales religiosi dicunt̃ mortui mũdo. xvj. q. j. placuit. ⁊. ij. q. vij. null⁹ quo ad acqsitio. ⁊ dispositio. bonoꝝ. Jtẽ etiã eoꝝ ecclesia eodẽ modo est inhabilis ⁊ incapax vt habet̃ in cle. exist qui seminat. §. porro. ⁊ in cle. exiui. §. rapiẽtes. de ver. sig. ⁊ ita in terminis decidit Pau. de liaza. in sua dispu. que incipit substituit̃. ita etiã cõcludũt Bar. ⁊ Bal. in. l. cũ pater. §. hereditatẽ el. j. ff. de le. ij. ⁊ Bar. in tractatu minoricharũ in. iiij. pte ver. isti etiã heredes instituti. istã opi. etiã tz Ang. in. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad treb. per tex. in eadẽ. l. §. si quis rogatus el. ij. ver. sz si seruus pone iũcta gl. ⁊. l. itercidit. ff. de ɔdi. ⁊ demũ. Jstã etiã opi. tenent Jo. de imo. ⁊ Pau. de ca. in lectura bonoꝝ. in. d. l. ex facto. §. sigs rogatus el. ij. bene facit tex. in. l. statius florus. §. cornelia felici. ff. de iure fisci dũ dicit q grauatus potuit interim acqrere a ɔrio sensu: cũ isti nec in cõi nec in particulari sint capaces. Jtẽ si i cõi essent capaces vt ibi p Bar. ⁊ in. d. §. hereditatẽ qz tũc mors ciuilis nõ hz eũdẽ effectũ sicut naturalis p no. in. d. l. ex ea. §. insulã. videmus etiã i simili q

2 testamẽtũ pfessi talẽ religionẽ statim p cõfessionẽ cõfirmat̃ nõ expectata morte naturali vt cõcludũt Bar. Bal. ⁊ cõiter Mod. in. l. j. ff. de testamẽtis ⁊ Bal. in. d. tract. ⁊ Bar. ⁊ Bal. in. d. aut. si qua mulier. C. de sac. san. ec. ⁊ Bar. in. l. sed si mors. ff. de do. inter vir. ⁊ vxo. ⁊ doc. in. c. in psentia. de pba. ⁊ Pe. de anc. in cle. exiui. in vlti. q. pncipali de ver. sig. ¶ Sed aduertẽdũ qz Jo. de imo. in. d. §. hereditatẽ tenere vr ɔtrariã opi. q mors naturalis videt̃ aliqd operari respectu dilat. restit. fideicõmissi expectando mortẽ naturalẽ vltra mortẽ ciuilẽ: ideo vr qd debeat expectari mors naturalis p id qd habet̃ in. l. ex ea. §. insulã. ff. de vb. ob. qz nõ dr esse eiusdẽ effectus. quo casu mors ciuilis nõ equiparat̃ naturali. vt no. p doc. in. l. j. ff. de testis. ⁊ in. l. si cũ dotẽ. in pn. ff. solu. matri. cũ simi. ⁊ eãdẽ rationẽ sensit. Jmo. in. d. §. sigs rogatus. qui tñ postea sequit̃ opi. Bar. eãdẽ etiã rõnẽ. sensit in. d. l. si cũ dotẽ in prin. Sed huic rõni rñdendũ est q id qd habet̃ in. d. §. insulã. pcedit in pmissione collata in tps mortis principale adiectum cã differẽde solut̃. put in dubio psumit̃. l. cum q als incipit Jabolenus cum ibi no. ff. de annuis leg. ⁊ no. in. l. q rome. in pn. ff. de verb. ob. vñ cũ maiorẽ dilat̃. operetur expectatio mortis. q̃ expectatio mortis ciuilis: ideo nõ sufficit ibi mors ciuilis fuit em̃ ibi facta pmissio p hec verba cũ morieris q̃ principaliter denotãt tps. l. si titio in pn. ff. q̃n dies legati cedat. sed in proposito nostro testator nõ adiecit tps causa transferendi restit. hereditatis. sed adiecit cõdit̃. si decesserit sine filijs qz voluit hereditatem prouenire in descendentes iuxta. l. lucius. ff. de here. insti. cum ibi no. vnde qz q̃tum ad istud effectum idẽ operatur mors ciuilis sicut naturalis dz esse idem ius in vtraq̃. quia nõ prodest grauato expectatio mortis naturalis in casu nostro cum bona nõ retineat sicut est in. d. §. insulã. ⁊ ideo vbi concurreret ratio dicti. §. insulam habet locum illa opin. ⁊ licet etiam Bar. de Saly. in repe. l. j. C. de heredi. insti. teneat etiam. d. opi. q debeat expectari mors naturalis nihil tamẽ allegãdo ⁊ etiã Rapha. cu. in. d. §. hereditatẽ vbi remittit se ad dicta per eum in. l. j. ff. de testa. ⁊ refert se ibi tenuisse contra Bart. tamen opinio Bar. est cõis a qua in cõsulẽdo ⁊ iudicãdo non vr esse recedendũ per no. in. l. fi. C. de pena iudi. qui male iudi. cum vulgaribus. ¶ Sed adhuc alia ratio iudicio meo fortius vr obstare nã si verũ est qd q̃n expectatio mortis naturalis põt multũ operari ciuilis nõ dr esse eiusdẽ effectus ⁊ non eqparatur. sed debet mors naturalis expectari de qua in dubio vr testatorẽ sensisse p no. in. c. susceptum de rescrip. in. vj. ⁊ no. Pe. de ancha. in repe. c. in psentia in. v. no. de pba. sz in casu nostro vr multum posse operari. qz si expectabitur mors naturalis poterit fideicõmissarius predecedere. ⁊ sic non erit locus fideicõmisso. l. j. §. vbi aũt C. de cadu. tol. ⁊ no. in. l. j. C. de his qui añ apertas tabu. immo q fortius est in casu nostro ex solo cursu tpis expirabat fideicõmissum. ⁊ sic remanebat penes heredes Christofori. qui reputabantur eadem persona cum eo vt in auten. de iureiuran. a mo. presti. in prin. ⁊ in. l. postulãte. ff. ad treb. ⁊ sic non videt̃ aliquo modo eundẽ effectum producere ac si expectaret̃ mors naturalis ⁊ hoc non reperio ab alijs declaratũ. Sed pro solut̃. aduertẽdum puto q in istis fideicõmissis plurimũ pdominat̃ voluntas testatoris. l. in cõditionalibus pmũ locũ. ff. de cõdi. ⁊ demõ. sed testator in casu nostro voluit prouidere filio principaliter ⁊ suis descendẽtib⁹ ⁊ substitutis. nõ aũt heredibus instituti per filiũ. §. xxv. annũ vnde cũ in casu nostro expectatio non habeat prodesse alicui. ex illis eiusdẽ dr esse effectus mors ciuilis vt supra est declaratum. ⁊ illud qd expectat̃. tempus mortis naturalis possit deficere fideicommissum non est in considerat̃. in hac materia. pbat̃ apte. nã rogatus de restituẽdo hereditatẽ si dãnatur in mettallũ statiz est locus fideicõmisso. vt est casus fm cõẽ intellectũ in. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad treb. tenẽt Jaco. de are. Nic. de neapp. Ange. Raphel ⁊ doc. cõiter in eadẽ. l. §. si quis rogatus. ⁊ tamẽ certum est q expectat. mortis naturalis possit deficere fideicõmissum p pdecedentiã fideicõmissarij. ergo hoc non est in considerat̃. ⁊ hãc cõem opi. tz Raphael cu. in. d. §. si quis rogatus. si ergo hoc est in damnato in metallum ergo fortius in tali pfesso ordinẽ mẽdicãtiũ q verius dicunt̃ mortui. nam cuz dãnatus in metallũ absq̃ aliqua causa imperator põt dispensare ⁊ eos liberari ciuitati ⁊ bonis restituere vt p totuz C. de sniam passis. Sed papa non potest cũ monacho dispẽsare vt existens monachus propriũ habeat aut matrimoniuz ɔhat ⁊ q̃uis possit facere de monacho nõ monachũ tamẽ illud non potest sine vrgẽti cã facere vt habet̃ in. c. cuz ad monasterium de

[a] ¶ Bo. Alex. cõsuluit de casu isto ɔsi. xxij. in. iij. volu.

sta.regu.ꝛ p Jo.an.in regula semel deo dedicatũ de reg.iur.li.
vj.ꝛ in regula actus legitimi eo.tit.¶Sed iterum dicet aliqs
hec dicta non videntur posse procedere.Nã licet dicatur mortuus.
tñ nõ vr̃ hẽre locũ fideicõmissum factũ sub cõditiõe si decesserit
sine liberis:cũ p ingressum monasterij videat̃ qs decessisse cũ li
beris ꝛ expiret fideicõmissũ.vt in aut.de sanctis.epis.§.sz hoc
de presenti ꝛ in.c.in presentia.cũ ibi plene no.extra de proba.ꝛ
in alijs locis statim allegandis.sed ad hoc respõdebitur ꝙ pce
dit qñ tale monasterium fuisset capax bonoꝝ in cõi.sed qñ quis
ingredit̃ in monasteriũ qd̃ in cõi nõ est capax bonoꝝ vt in casu
a ¶Cõis opin. a nostro tũc est cõis a opi. ꝙ admittat̃ substitutus.q.tex.in.d.§.sz
hec in presenti loquit̃ de monasterio capace bonoꝝ ad qd̃ tran
sibãt bona ꝛ sic resultabat fauor monasterij.vt pbat ille tex.dũ
dicit monasterio cõpetere voluit q ratio hic cessat.non eñ dz ex
b ¶Ad.§.sed h de pñti i aut. de sanct. epis. b tẽdi casus positus in.d.§.sz hoc de pñti. b ad alium casuz quã
ibi expssum vt tz gl.in fi.in.c.in presentia.extra de pba.vbi tex.
hoc idẽ pbat dum dicit qꝛ tñ non erat intelligẽdum sine herede
decessisse illum qui sibi monasteriũ instituit:ꝛ sic ptz qd̃ loquit̃
in monasterio capace bonoꝝ.ꝛ ita in terminis decidit ibi dñs
Ant.in ver.iij.an possit ingressus.ꝛ Ja.de imo.plene in.l.lucius
lultima.ff.de here.insti.vbi refert Bal.ita sentire ꝛ Jo.de imo.
in.l.si ita qs.§.is cui.ff.de leg.ij.vbi ita infert ex rõnibus Bar.
ibi etiã ita est de mẽte Bal.in aut.nisi rogati.C.ad treb.Circa
primã col.in ver.in tex.ibi venerabilẽ locũ.ꝛ Bal.clare in.d.c.
in pñsentia.in.ij.col.ver.sz qd si monasteriũ vbi vult ꝙ duo req
c ¶Reqsita vt per ingressuz monasterij ex cludat substi tutus. c runt̃ ad exclusionẽ substituti. c primũ † ꝙ ille ingrediat̃ monaste
3 riũ.scõm qd̃ in monasteriũ trãseat bona qd̃ vltimũ nõ verificat̃
in casu nostro allegat in simili tex.in.l.si post mortez.§.liberi.ff.
de bono.posses.contratab.ꝛ text.in.l.j.§.si cũ emãcipatus.ff.de
cõiungẽ.cũ emã.libe.ꝛ idẽ voluit Pau.de ca.lz Bal.nõ alleget
d ¶Nigro stan dum est qñ 2 dicit rubro. in.d.aut.nisi rogati.vñ lz qs trãseat ad religionẽ si nõ qrit̃ mo
nasterio fauore religiõis nõ debemus nocere substituto:ita etiã
si rogatus istitueret monasteriũ capax.sz nõ ingrederet̃ nõ de
ficeret fideicõmissum.qꝛ deficeret primo reqsitũ ꝛ nõ militaret
rõ ne quis retrahat̃ a vita cõtẽplatiua de qua in.d.§.sz hoc de
presenti.ꝛ in.d.c.in pñsentia.ꝛ ita ibi tenẽt Hos.card.do.Abb.
ꝛ cõiter canoniste.Nec vr̃ curãdũ de eo qd̃ dixit Cy.in.d.aut.ro
gati.vbi dicit ꝙ tales fratres minores pcipiũt per priuilegia ꝛ
dñiũ est apud ecclesiã romanã ꝛ ipsi habẽt vsuz vñ etiã de facto
tenẽt sicut ibi:sed dicit Jo.de imo.in locis pallegatis ꝙ hoc nõ
pcedit p pallegatã cle.exiui quã dixit forte Cy.nõ vidisse.ꝛ in
extrauagã.Jo.xxij.que incipit cũ inter nõnullos.ꝛ alia q̃ inci
pit ad cõditorẽ canonũ.ꝛ in alia q̃ incipit qꝛ quorũdã ꝛc.¶Sz
iterũ posset instari nõne impedit̃ vita cõtẽplatiua.ꝛ sic militat
rõ.d.§.sz hoc de pñsenti qꝛ forte ne bona vadant ad substitutuz
abstinebit ab ingressu religiõis.ꝛ p istã rõnẽ hãc opinionez tz
Ang.in sua disputa.q̃ incipit qdã de nobili genere.ꝛ Ang.in
cõsi.lxxv.qd̃ incipit in dei noĩe hec qd̃ subtilis est ꝛ dubia.sz ad
hoc rñdeo ꝙ nõ cõcurrũt duo reqsita de qbus p Bal.ꝛ Paul.
de ca.deficit eni z sm ꝙ bona querant̃ monasterio:nã eo casu nõ
loquunt̃ dicta iura.ꝛ nõ sunt extendẽda vt dictũ est.Preterea
respõdeo ꝛ clare ꝙ nõ impedit̃ hoc casu vita cõtẽplatiua cũ ta
lis intrare possit aliã religionẽ quã nõ mẽdicatiũ.nec vz conse
quẽtia impedit̃ intrare ordinẽ mẽdicatiũ:ergo impedit̃ vita cõ
tẽplatiua:pbat̃.nã reijcit̃ ista cõditio si nõ nupserit qꝛ impedit̃
libertas matrimonij carnalis.l.cum ita.ꝛ l.titia.si nõ nupserit
ff.de cõdi.ꝛ demon.ꝛ non reijcitur ista conditio si non nupserit
petro.d.l.cũ ita nec or̃ impediri libertas matrimonij spiritua
lis si nõ põt intrare vnã religionẽ ꝛ al's sic:vz argumẽtũ de ma
trimonio carnali ad spirituale.c.inter corporalia extra de trans
la.prelat.ꝛ cũ ista opinione ꝙ substi.admittat̃ transit ipsemet.
Ang.in.d.l.ex facto.§.ex facto ꝛ ꝙ p hac opi.bene facit tex.in.l.
recusare.§.titius cũ ibi no.p Bar.ff.ad treb.ꝛ qd̃ no.Bal.in.l.
nõ iustum.C.ad trebe.ꝛ hanc opi.tz Bal.in aut.ingressi.C.de
sac.san.eccl.ver.his pmissis ꝛ tz Bar.de Saly.in repe.l.j.C.de
sac.san.eccl.ꝛ sm hãc opi.al's cõsuluit genitor meus.faciũt no.
p Bar.in.l.filiussa.§.cum qs.ff.de leg.j.ꝛ p Bal.in.l.cũ acutissi
4 mi.C.de fideicõ.vbi cõcludit † qd̃ or̃ decedere sine liberis:qui de
cedit cum filio qui sit de ordine mẽdicatiũ argumẽta.d.l.ex fa
cto.ꝛ l.si nocere.§.si deportatis.ff.de bon.lib.ꝛ l.j.in fi.ff.de bo.
pos.ij.dubi.cõtracta.ꝛ hoc quo ad primũ.¶Circa secundã du
bitationẽ diuido eã in duas.pria est nunqd dicta Nicola trans
miserit relictũ dotis saltẽ vsqz ad legitimaz ꝛ dicendum est qd̃
sic per.l.j.§.si impuberi.ff.de colla.bon.l.vnica.§.cũ igitur.C.de
cadu.tol.faciunt no.per Salv.in.l.scimus.in prin.C.de inoffi.
test.Nec ob.primum statutũ positũ sub rubrica ꝙ mulier dota
ta nõ succedat qd̃ incipit.Mulier nupta dotata ꝛc.Nã lz rubri
ca dicat nõ succedat tñ nõ declarat cui non succedat hoc autem
declarat̃ ex nigro ꝙ nõ succedat matri.scdo ꝙ lz in rubrica di
cat̃ de muliere dotata tñ non declarat̃ qñ intelligat̃ dotata.Et
hoc declarat̃ in nigro ꝙ intelligat̃ dotata ab aliquo qñ ab illo
maritus seu qcũqz p marito dotẽ seu aliqd noĩe dotis cõfessus
fuerit recepisse vel recipiet seu receperit ꝛ cui dotẽ pmisit seu p
mittit restituere p vxore quorũ nullũ interuenit in casu nostro.
igit̃ filia nõ vr̃ exclusa gñalitas enim ꝛ obscuritas nigri declara
5 tur ex rubro immo † qñ 2dicit stãdũ est in nigro ita d.d.Ant.in
d pbe.decre.allegat no.p gl.magnã in aut.ad hec.C.de vsuris.ꝛ
Albe.de ro.in.l.j.ff.si cer.pe.qꝛ nigrũ est posterius:ideo magis
dz attẽdi.c.j.de cõsti.li.vj.Idẽ Saly.in.d.l.j.llegat gl.in rub.C.
de prebẽ.saba.li.x.iuncta.l.j.e.ti.sicut ecõtra nigrũ declarat̃ ex
rubro.vt notãt glo.ꝛ Bal.in.l.j.C.ne liceat in vna eadẽqz cã.ꝛ
gl.in.c.j.de of.dele.li.vj.ꝛ Jo.an.in addi.spe.in ti.de alle.ꝛ Dy.
§.fi.ꝛ Bal.in.l.fi.de here.insti.ꝛ Ang.in aut.de incestis nup.in
prin.pcedẽtia enim.declarant̃ per sequẽtia.ꝛ ecõtra.l.que filia
bus in prin.ꝛ l.si seruus pluriũ in.l.fi.ff.de le.j.ꝛ sic cõcludit̃ ꝙ
nõ excludit̃ a dicto statuto duplici respectu.¶Nec scdo ob.aliud
statutũ positũ sub rubrica qd̃ mulier dotata ad successionẽ vel
ad diuisionẽ ꝛc.qd̃ incipit.Itẽ nulla mulier q̃ nunc est ꝛc.qꝛ di
ctum statutũ ad exclusionẽ reqrit duo copulatiue.primũ ꝙ fue
rit dotata.scõm qd̃ recepisset dotẽ de bonis cõibus.ꝛ sic vtrũqz
reqrit̃ ad exclusionẽ.l.si heredi plures.ff.de cõdi.insti.l.si is q du
cẽta.§.vtrũ.ff.de re.du.in casu aũt nostro dicta Nicola nõ rece
pit dotẽ qꝛ verbũ denotat actualẽ recep.ꝛ tradit̃.vt not.Bar.ꝛ
doc.in.l.ij.§.j.ff.si cer.pet.ꝛ l.j.§.si mutuã.ff.si qd i frau.pa.cum
ergo verba statuti nõ cõueniant nõ cõuenit dispositio.l.si seruũ
§.nõ dixit ptor.ff.de acq.he.l.si vero.§.de viro.ff.sol.ma.¶Nec
obst.causa statuti dũ dicit salua testamẽtaria dispositio patris
vel fratris.Nã ad illã rñdebit statim in sequẽti dubita.huius qd̃
nis.Ex qbus colligit̃ clara respõsio ad ea q̃ no.Bart.in.l.titio
6 centũ.§.titio genero.ff.de cõdi.ꝛ demõ.vbi voluit qd̃ † or̃ dota
ta etiã illa cui in testamẽto est relicta dos p tex.in.l.q pupillã.ff.
de adul.ꝛ p gl.in.l.cũ in plures.§.fi.ff.de admi.tu.Nã pr̃ qntuz
in eo fuit exercuit actũ dotãdi argumẽto.l.mulier.§.pe.ff.de cõ
di.insti.ꝛ l.stichus si heredi.ff.de sta.li.ꝛ ita etiã no.bal.in.l.nõ
sine.C.de bo.q̃ lib.ꝛ Albe.de rosa.in scda pte statutoꝝ.q.cix.ꝛ
Bal.in.l.oẽs populi.ff.de iusti.ꝛ iure.qꝛ Bar.loqtur qñ statu
tũ simpliciter loqtur dotata.statuta aũt de qbus agimus loquũ
tur de ea q̃ actualiter dotẽ receperit vel qñ emanauit cõfessio re
cepte dotis.sumus ergo extra terminos Bar.p hoc qd̃ no.bal.
in.l.scimus.C.de nup.vbi dicit ꝙ posito qd̃ i casu Bar.esset do
tata tñ si interim anteqꝫ nubat decedat trãsmittat ad heredes
suos qꝛ al's remaneret oĩno indotata ꝛ sine legitiã.qnĩmo dixit
Jo.de imo.in.d.§.titio genero etiã in casu Bar.qd̃ nõ põt dici
pprie dos q̃ sine matrimonio esse nõ põt.l.fi.C.de do.ante nup.
statuta aũt pdicta 2 ius cõe debẽt proprie intelligi.l.cõsti.ff.ad
muni.nisi aliter pbaret esse ex cõi vsu loquẽdi illius loci.ita etiã
tz Raph.ful.in.d.l.nõ sine referẽs se ita cõsuluisse apud Vero
nẽ ꝛ qd̃ ita est de mẽte doc.antiquoꝝ.ꝛ subdit ꝙ gl.in.d.l.cũ in
plures.§.fi.nõ dicit 2riũ ꝛ ita etiã tz Raph.Ful.in.l.nõ est ma
trimoniũ.ff.de ritu.nup.ad idẽ qd̃ no.Bal.in.l.si plures in.x.
col.ver.iuxta pdicta format̃ vbi voluit ꝙ dictũ statutũ nõ hz lo
cũ filia relicta postuma vel infante quã pr̃ dotare nõ potuit ꝛ
decidit ꝙ nõ.ꝛ sic ptz qd̃ nõ or̃ dotata cui dos est relicta:al's in
fans potuisset dotari cuius 2riũ dicit Bal.cũ quo trãsit Pet.de
anc.in repe.c.canonũ.ver.pone statuto cauet̃.hec etiã cõclusio
pbatur auctoritate Pau.de ca.in.d.§.titio genero vbi cõcor
dãdo opiniones dicit qd̃ aut statutũ dicit qd̃ femina dotetur ꝛ
nõ succedat.ꝛ tũc hz locũ opi.Bar.nec trãsmittit̃ anteqꝫ nubat qꝛ
cũ nulla ab intestato debeatur successio nulla debet̃ legitima.l.
papinianus.§.qm aũt.iiij.ff.de inoffi.test.ꝛ sic legatũ est in totũ
cõditionale aut statutũ dicit ꝙ filia dotata nõ succedat.put est
in casu nostro ꝛ tũc pcedit alia opi.Bal.ꝛ sequaciũ ꝛ tũc tale re
lictũ dotis esse cẽsetur relictũ p legitima seu loco legitime.ꝛ sic
tanqꝫ purũ statiz peti põt.d.l.qm in prioribus.qꝛ ista filia nõ põt
dici dotata anteqꝫ euẽtũ cõdi.nup.l.cedere diẽ.ff.de ver.sig.sicut fi
lius q̃ est institutus sub cõdi.nõ cẽset̃ istitutus.put hr̃ in.l.si pr̃.
C.de insti.ꝛ substi.sub cõdi.factis.ꝛ al's resultaret magna iniq
tas.qꝛ statutũ excluderet ppter dotẽ.ꝛ sic vult ꝙ dotẽ habeat.l.
q volebat.ff.de heredi.insti.ꝛ tñ cõtingere posset ꝙ nec dotẽ hz
si decederet anteqꝫ nuberet vel si nollet nubere.Sed cõtinentiã
in domo seruare ꝛ dicit ꝙ hec est ipsa veritas hoc tz idẽ Pau.
de cast.in cõsi.ccxxxiij.incip.in xp̃i noĩe sup qua re qrit̃ an dicta
dña Joanna ꝛ in consi.cvj.incip.in xp̃i noĩe sup eo de quo qri
tur clare ꝛ indubitata:ꝛ hãc distinctionem facit Rapha.cu.in
d.§.titio genero.put Pau.de cast.qꝛ nõ or̃ contractus dotis
nisi incipiat a tradit.nõ añ incipit a pmissione vt p Bar.in.l.
iurisgẽtiũ in fi.prin.ff.de pac.Et in.l.ex act.ꝛ ibi Bal.C.de do.
pmis.ꝛ in.l.legẽ.ꝛ ibi Bart.ꝛ Salyc.C.de pact.Preterea sub
dit Raph.cu.ꝙ lz posset dici dotata iuxta intẽtionẽ Bar.Ta
tale relictũ est purũ quia succedit loco legitime:ergo sapit eius
naturam

naturā.l.si eū.§.q iniuriaꝝ.ff.si qs cau.ꝛ in ꝓposito ad casum nrm̄ faciūt no.p Jo.an.in addi.Spe.in ti.de statu mona.i rubri.ꝛ p Alber.de rosa.in.ij.pte statutoꝝ.q.iiij.que incipit adhuc sub eodē themate:ſ3 hoc inuestigare nō fuit necessariū cū statuta nō possint ṽificari i casu bar.qn̄ dos fuit simplr̄ destiata ex quo reqrūt actualē traditionē ꝛ receptionē ex alio ēt capite dicta Nicola hodie non est exclusa vt statim dicē. ¶Nec ob.additio ad dictū statutū q̄ incipit in primis cū statutū:qꝛ loquiꝫ de dotata a patre in vita.nō aūt dr̄ dotata in vita cui dos est relicta in testō:qꝛ differt act⁹ testādi ab actib⁹ intervivos vt apte colligiꝫ ex dictis Bar.in suo no.cōsil.qd̄ incipit pater filio suo emācipato. Itē qꝛ addi.venit ad interptationē ergo d3 intelligi ſm naturā.l.interptate gl.ꝛ ibi Lap.do.Antoñ.ꝛ Jmo.in.d.c.statutū.in verbo cōsuetudinē.de elec.ꝛ no.in auē.de filijs ante do.inst.na.post princi.ꝛ Arch.in.c.dispēdia in ṽ.si cōtrafecerit.de rescrip.in.vj. ¶Circa secūdā dubitationē huius scōe principalis qōnis ꝓ fundamēto premitto ꝙ dicta Nicola a principio nō fuit a successione exclusa vt in precedētib⁹ demōstratum fuit.sed ꝑposito ꝙ fuisset exclusa viuētib⁹ fratribus tñ eis mortuis sine legitimis heredibus descēdētibus nō sunt excluse sed admittūꝫ ad successionē.Nā statutū predictū non simplr̄ excludit.ſ3 cōditionalr̄ si de predictis fratre vel fratrib⁹ legitimi hr̄des vl̄ heres remāserit ex se descēdētes.dictio eni si/adiuncta verbo futuri tpis ꝛ diei oīno in certo facit cōditionē.l.si titio.ff.qn̄ dies legati cedat.ꝛ.l.j.C.de do.q̄ sub modo.ꝛ per Bar.in.l.j.ṽ.videamus.per q̄ verba inducaꝫ ꝯditio.ff.de condi.ꝛ demō.De natura aūt cōditionis est nō statim inducere sed suspendere actum in euentū vel defectū cōdi.ꝛ nō solū in conditione expressa vt no.in.d.l.j.ff.de cōdi.ꝛ demō.ſ3 etiam in tacita vt no.in.l.itē qꝛ.ff.de pac. Igitur dicte filie nō sunt excluse precise ſ3 cōditionalr̄.ꝛ sic censeꝫ esse in suspenso eoꝝ exclusio.Cū ergo nō euenerit cōditio in cuius euētū sunt excluse sed ꝯria ergo remanet i dispo.iuris cōis.ꝛ sic succedūt vna cū3 masculis.l.maximū vitiū.C.de lib.prete. ¶Nec obst.
7 causa statuti dū dicit†salua in hoc testamētaria dispōne pr̄is vel fratris. Si dicaꝫ ꝙ in casu nostro ex quo pater ꝛ frater disposuit non possint admitti quasi dicta clausula velit excipere ꝙ si non extiterint heredes descēdentes ex fratre filia admittatur nisi pr̄ vel frater disposuerit per no.in.l.j.ff.de reg.iur.ꝛ p Dy.in rub.extra de reg.iur.in.vj. Qꝛ ad hoc rn̄deꝫ ꝙ dicta cl'a nō referꝫ ad casum qn̄ descēdētes nō remanēt.sed qn̄ remanerēt ex fratre qꝛ voluerit statutū ꝙ si mulieri q̄ recepisset dotem esset ei aliquid relictū a patre vel fratre in testō non excludaꝫ per statutū a tali relicto qꝛ noluerūt statuentes derogare libere facultati testandi.l.si patronus non aluerit.ff.de bonis liber.l.stipulatio hoc mō concepta.cū ibi no.per Bar.ff.de vb.obli. Jta interpretando minus leditur ius cōe ꝛ ius tertij: iuxta no.in.l.ij.C.de nova.c.cū dilect⁹.de cōsue. Nec per dctā verba intelligitur statutū tribuere maius robur testamento pr̄is vel fratris ꝙ̄ de se habet per no.p Ang.post Ja.bu.in.l.oēs.C de prescrip.xxx.ann.ꝛ in.l.fi.in prin.C.de tēp.appel. ¶Et pro hoc etiā nā dicta cl'a est apposita immediate post dispōnē qn̄ descendētes remāserint.ergo ad illū casum referꝫ prout est de natura clausule ꝙ referaꝫ ad ꝓxima p no.in.l.si idē cum code3 ff.de iur.om.iu. Et no.in.l.talis scriptura.ff.de leg.j. Et maxime qꝛ vl̄ cl'a non per se stās ſ3 adiacēs clausule precedenti. per no.in.l.iij.§.filij.ff.de lib.ꝛ posthu.ꝛ p Bal.in.l.j.C.de libe.p̄teri.ꝛ demōstraꝫ p illa ṽba salua in hoc:ꝛ sic in casu precedēti de quo loquitur ad quē adaptatur illa exceptio ꝛ maxime qꝛ dispō est cōtra ius cōe ꝛ stricte interpretanda.l.quicqd astringende.ff.de ver.ob.pōt etiā intelligi adiecta illa clausula ne viderentur per precedētia inuitati descēdētes ex fratre adeo qd̄ nec pr̄ vl̄ frater possent disponere iuxta plene no.in filij in.l.lucius.ff.de here.insti.cū si.ꝛ in terminis statuti p Bar.in.l.ij.§.videndū.ff.ad tertul.ꝛ ita in.d.statuto reperio al's fuisse cōsultū per genitorē meū ꝛ cōsuluerūt insignes ꝛ veri doctores do.Jo.de mōte sperello ꝛ do. Benedictus capra de perusio. Ex qbus sequiꝫ ꝙ nos sumus in meris terminis iuris cōis circūscriptis statutis qb⁹ stātib⁹ est vidēdū nunqd dictū relictū factū a patre dicetur purū vel conditionale vltra legitimā ꝛ cer
8 te tenēdo opi. Bar.in.d.§.titio genero.vbi voluit†ꝙ relictū pro dote vel dotis noīe non cōtempla.certi matrimonij in pa
a tre censeaꝫ purū[a] qꝛ ad hoc tenebatur ꝛ erat al's relicturus si volebat testm̄ valere vñ pr̄ vl̄ potius voluisse filium admonere vt nubat ꝙ̄ conditionē apponere.l.muto.§.hoc aūt.ff.de tutelis.ꝛ hoc intelligitur verū tam in legitima ꝙ̄ etiam vltra legitimam ne idē legatum diuersimode intelligatur.l.eum qui edes.ff.de vsuca.ꝛ.l.iā hoc iure.ff.de vul.ꝛ pu.ꝛ hanc opi.sequtur ibi Pau.de ca. Et tenēdo hāc opi.p3 ꝙ totū relictum est purum. ¶Nec ob.qd̄ Bar.ꝛ Pau.de ca.loquunꝫ quādo simpliciter est dictu3 pro dote nisi quando peruenerit ad nup.qꝛ talis conditio subintelligitur ꝛ sic nihil operatur expressio.l.

iij.ff.de leg.j.ꝛ qꝛ rō Bar.militat etiā hoc casu ergo eadem est iuris dispō.l.illud.ff.ad.l.aquil.ꝛ.l.milites agrū.ff.de re mili. cū si.pro hac opi.ñ.adduco tex.in.d.l.titio centū.§.titio genero.ṽ.sed cū ante nuptias.vbi p3 ꝙ legatū dotis est purū.dicūt ibi Bar.ꝛ cōiter Moder.ꝙ ille tex.d3 intelligi qn̄ expresse vl̄ per coniecturas cōstat ꝙ pr̄ voluit facere legatum purū ꝛ inter alias cōiecturas ponit Bar.qn̄ etiā ille fuisset al's datur⁹.l.si extraneⁿ.ff.de iure do.q̄ coniectura militat in terminis nostris. Nā quis dubitat ꝙ etiā si nō nupsisset pater q erat diues etiā erat al's daturus maxime cū esset obligatus vt statim dictū est:cū etiā vltra dictā quātitatē reliquerit ꝓut videretur fideicōmissarijs. Secūda cōiectura posita per Bar.est qn̄ esset cōis vsus loquendi in ciuitate ꝙ etiā dicerenꝫ mulieres nō nupte dotate puta talis h3 āplā dotē ꝛc.qꝛ tūc ṽbū ꝓlatū a testatore intelligitur ſm cōem vsum loquēdi.l.cū delanionis.§.asinā.ff.de fun.instr.ergo quatenus testator facit tūc mentione3 de dote intelligiꝫ etiā de illa q̄ est sine matrimonio ꝛ talis cōis vsus est in ciuitate Seneñ.qui est articulandus ꝛ probādus. ¶Sed dicet aliqs hoc ꝓcederet qn̄ relictū esset factū non pro dote.sed hic expresse se declarauit cu3 puenerit ad nuptias.ꝛ sic apposuit diē incertū q hr̄ ꝓ cōditiōe.l.cū testator.C.de ma.te. Et qd̄ no.Cy.post Jac.de are.in.l.ex his.C.qn̄ dies leg.ced. ex dictis coniecturis dici pōt ꝙ illa verba testatoris poti⁹ denotant admonit.ꝙ̄ cōdi.prout.s̄.dicebat Barto. ¶Cōfirmatur hoc ex alia coniectura.nam dicta verba pro dotibus cum peruenerit ad nuptias non sunt adiectio proprie legati ſ3 execu.ꝛ substantie.ꝛ l3 dies nup.adiect⁹ etiā substātie legati reddat legatum conditionale.d.l.cū testator.ꝛ explicat Cyn.post Jac.de are.in.d.l.ex his.ꝛ Bñdi.de plūbino in.l.si ita scriptū.ff.de ma.te.ꝛ colligiꝫ ex dictis gl.ꝛ doc.in.l.seyus saturninus.ff.ad treb.ꝛ Bal.in.l.is cui.in prin.ff.de leg.j. Tamē ex quo ē adiectum filie cui etiā saltē vsq3 ad legitimam tenebaꝫ relinqre:ꝛ ne legatū diuerso iure censeaꝫ ꝓut dicebat Bar.nō est absurdū dicere ꝙ potius censeatur data dilatio ad soluēdū vsq3 ad nubilem etatem. Nam videmus ꝙ l3 tp̄s certe etatis honorate adijciaꝫ substantie legati legatū sit conditionale:tñ si adijcitur executioni legati non est cōdi.vt per gl.ꝛ doc.in.d.l.sey⁹ saturninus.ꝛ in.d.l.si is cui.iuncta.d.l.ex hijs. Jtem videmus ꝙ l3 tempus certe etatis adiectū substātie legati reddat conditionale:tamē secus est ex qualitate ꝑsone puta qn̄ filie relinqretur vt notāt gl.ꝛ doc.in.d.l.ex his.ꝛ sic p3 ꝙ qualitas persone filie facit legatū purū qd̄ al's esset conditionale. hoc idem etiā aliqn̄ opaꝫ qn̄ dies est adiectus prestationi ꝛ non substantie legati.cum ergo hic cōcurrāt plura.s.primo qualitas persone filie. Secundo ꝙ pater erat al's relicturus si volebat testm̄ valere:vt dicit Bar.in.d.§.titio genero. Tertio ne vnū legatu3 diuerso iure cēseatur. Quarto communis vsus loquēdi de dote de quo.s̄. Quinto ꝙ tp̄s est adiectū prestationi ꝛ nō substantie legati ꝓ certo non est absurdum dicere qd̄ illa verba cū peruenerit ad nuptias denotent potius quādā monitionem ꝛ solam dilatiōnem solutionis. Alie etiā militāt vrgentes coniecture q̄ statim deducenꝫ. ¶Predicta opi.ꝯfirmaꝫ etiā auctoritate Olberti de cremona.ꝛ Dy.quos refert Bal.in.l.gn̄alr̄.C.de epi.ꝛ cle.qui volūt ꝙ tale legatū sit in totū purū.ꝛ idem Raph.cu.in.d.§.titio genero.vt.s̄.retuli.ꝛ l3 hec opi.quando simpliciter esset factū legatum cum nupserit esset valde dubia an legatum vltra legitimā esset purum vel conditionale ꝛ tollitur dubitatio ex not.per Bar.post antiquos in.d.§.titio genero.ꝛ post eum Jmo.Rap.cu.ꝛ Pau.de ca.ꝛ par Bal.latissime in.d.l.gn̄aliter.ꝛ Bal.ꝛ Saly.in.l.qm̄ in prioribus.C.de inof.testa.ꝛ Cy.ꝛ Bal.ꝛ Saly.in.l.scimus.C.de nup.ꝛ Bald.in.l.itē qꝛ.ff.de pac.ꝛ in.l.fi.C.de lib.prete.ꝛ Bal.in.l.si pater.C.de insti.ꝛ substi.ꝛ Bal.in.l.filia legatorum.C.de leg.ꝛ Bar.in.l.quib⁹ diebus.§.termin⁹.ff.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ Bald.in.l.si plures.C.de cōdi.inser.ꝛ in.l.j.C.de priui.do.ꝛ Bar.ꝛ Doct.in.l.si diuortio.in fi.ff.de ver.ob.ꝛ Bal.in.l.nō sine.C.de bo.q̄ lib.ꝛ Bar.in.l.qui negociatio.§.pupilli.ff.de admi.tut.tñ attentis terminis nostris cōcludēdū arbitror tale legatū etiā vltra legitimā esse purū ꝛ trāsmissum per dictā filiā.ꝛ vltra adducta adduco etiā no.per Pe.de anch.in suo ꝯsi.cccxxiij.inci.in xp̄i noīe ista oīa puto bene ꝛ subtiliter fundata vbi considerat ꝙ dos succedit loco legitime ꝛ sicut legitime legatu3 ita ꝛ istius dotis d3 censeri purū per no.in.l.qm̄ in prioribus.ꝛ in.l.qm̄ nouella.C.de inoffi.test. Adducit etiā ad propositū in illo casu ꝙ altera filia iā nupta dotē habuit ꝛ transmiserat vnde dicit conueniens esse ꝙ etiā que non fuit nupta dotē transmittat ad hoc vt seruetur equalitas qꝛ inequalitas inter fratres maxime est legibus odiosa.l.cum pater.§.euictis.ff.de lega.ij. faciunt no.in.l.vt liberis.in princi.C.de colla. Ad idem etiam adduco no.per Pe.de anch.in consi.cccxxiij.incip.in xp̄i noīe subtiliter ꝛ ad plenū vbi ad ꝓpositū nostrū etiā plura adducit.ꝛ primo qꝛ in testō ꝛ dotē reliquit ꝛ in dote heredē istituit.

a ¶Legatū factu3 ꝓ dote p pr̄e3 filie ēt vltra legitima3: an dicaꝫ purū vel ꝯdōnale ꝛ in ꝯsi. cclxxxviij. in col.xij.

ꝛ ideo dicit relictũ purũ ad hoc vt verbũ scđo loco ꝓlatũ aliqd
operet̃.l.si qñ.ff.de leg.j.c.si papa.de priui.ꝛ qꝛ sunt verba ge-
minata iuxta not.in.l.balista.ff.ad treb.ꝛ in.l.ea tñ adiectio.
ff.de leg.iij.Sꝫ in casu nr̃o ex triplici capite debet̃ dos.primo
ex primo relicto iure instõnis.scđo ex fideicõmisso mortuis fi-
lijs masculis.tertio qñ iussit eas stare tacitas ꝛ contẽtas dicta
q̃titate.Adducit etiã illud qđ dos succedit loco legitime.ad-
ducit etiã no.per Jo.an.in addi.Spe.in ti.de statu mo.ↄside
rat etiã ibi ad ꝓpositũ ꝙ pr̃ disposuit ꝙ plus petere nõ posset
quasi dotẽ relictã statĩ petere posset.ar.l.cũ pretor.ff.de in.ꝛ.l.
maritus.de ꝓcu.ꝛ.l.fi.C.de pac.cõuen.sed in casu nr̃o testator
forti⁹ voluit eas stare tacitas ꝛ cõtẽtas dicta q̃titate ꝛ qđ pl⁹
petere non possint.ꝛ notãdũ qđ refert se ad quãtitatẽ: ꝛ non
ad dotẽ ꝛ sic videt̃ voluisse q̃titatẽ legare ꝛ illa verba soluẽdo
ꝓ dotibus cũ peruenerit ad nuptias poti⁹ vident̃ adiecta ad
differendã soĺonẽ q̃ ad faciendã cõditionẽ.declarant̃ eñ pre-
cedentia per sequẽtia.l.qui filiab⁹.in prin.ꝛ.l.si seruus pluriũ
in fi.ff.de leg.j.Jtẽ ponderãdũ dum dixit stare tacitas ꝛ cõtẽ-
tas.verbũ eñ stare vr̃ denotare tp̃s pñs:lꝫ tale infinitiuũ etiã
sit adaptabile ad oẽ tp̃s:vt hr̃ in.l.v.§.stipĺo.ff.de v̇.ob.ꝛ in.c.
ex lr̃is.de sponsa.ꝛ p Jo.an.in ꝓhemio.vj.¶ Sed postremo
illud qđ me maxime mouet in hãc sñiam fuit vltimũ fideicõ-
missum factũ filiab⁹ sub cõditione si oẽs filij masculi moreren
tur sine filijs legitimis ꝛ naturalib⁹ quo casu reliqt partẽ bo-
norum suoꝝ vltra dotes suas de qua videbit̃ suis fideicõmissa
rijs in quo fideicõmisso põderãdũ est ꝓ fundamẽto qđ censet̃
nõ solũ relicta pars bonoꝝ etiã dos dũ dꝛ vltra dotes.casus
est no.in.l.cũ filius.§.pr̃ cũ filie.ff.de leg.ij.ꝛ est tex.ꝛ ibi Joã.
an.ꝛ doc.in.c.Ray.extra de testa.ꝛ est tex.in.l.si vltra.C.de fi-
deiuss.ꝑ quẽ tex.ita decidit Bar.post Jac.de are.in.l.q ita.in
vlt.q.ff.de dote preleg.bñ facit tex.ꝛ qđ ibi no.Joã.de imo.in
c.vltra tertiã.de testi.Quo presupposito est videndũ nunquid
intelligatur factũ sub cõditione nup.ꝛ videbat̃ dicendum qđ
9 sic:qꝛ † cũ repetierit legatũ dotis vr̃ repetijsse cũ eadẽ cõditio
ne.l.si tibi.ꝛ.l.si sic.ff.de leg.iij.ꝛ.l.in repetẽdis.ꝛ ibi late glo.
ꝛ Bar.ff.de leg.iij.¶ Sed hoc nõ obstãte cõtrarium puto ve
ri⁹ ex plurimis.Priõ ꝑ doctrinã Bar.in.d.j.in repetẽdis.v̇.
qñqꝫ.ꝛ est personaꝝ ꝛ rerũ idemptitas.qui vult ꝙ si in eodẽ
testamẽto legatur vna res sub conditione:ꝛ postea repetatur
idẽ legatũ eidẽ ꝛ ab eo in sepato capitulo testamẽti mediãtib⁹
alijs capitulis:tũc non inducitur repetitio qualitatis sed po-
tius correctio.per tex.in.l.nam ad ea.ff.de condi.ꝛ demõ.cum
ergo in casu nr̃o repetierit legatũ dotis sequitur qđ talis cõdi
tio non intelligit̃ repetita.¶ Scđo hec cõcĺo ꝓbat̃ rõne for-
tissima.nam in hoc fideicõmisso clarũ est ꝙ si filij decessissent
ante nup.filiaꝝ filie admittebant̃ ad fideicõmissum.ex quo ve
rificata esset conditio fideicõmissi.l.cedere diẽ.ff.de verbo.sig.
ꝛ tñ adueniẽte dicto casu reliquit filiab⁹ dotes suas.ergo dat̃
intelligi testatorẽ intellexisse legatum fore purũ:qꝛ aĺs non di
xisset dotes suas:cũ pronomẽ suus sua suũ denotet dñium in
re.l.quintus.§.argento.ꝛ.l.quĩtus.lultima.ꝛ vtrobiqꝫ Bar.
ff.de aur.ꝛ ar.lega.ꝛ intelligo suas quasi posset illas statiꝫ pe
tere sicut in iurib⁹ preallegatis illud dꝛ suum qđ quis põt vẽ-
dicare.aĺs eñ si legatũ fuisset conditionale non directum ali-
quo respectu cũ conditio nihil ponat in esse.l.si quis sub cõdi
tione.ff.de test.tu.datur etiã intelligi dum appellauit dotes
suas qđ ex cõi vsu loquẽdi maxime eiusdẽ testatoris dos dicit̃
propriũ pr̃imoniũ filie etiã anteq̃ nubat ꝭm qđ hr̃ in.l.iij.§.
sꝫ vtrũ.ff.de mino.ꝛ sic verificat̃ qđ dixit Bar.in.d.§.titio ge-
nero.de quo.s̃.dixi.¶ Tertio cõfirmat̃ ista cõclusio.nã nemo
diceret ꝙ pars bonoꝝ relicta post mortẽ filioꝝ filiabus censea
tur relicta sub dicta cõditione/cum nupserit.qꝛ esset venire cõ
tra intẽtionẽ testatoris.Jtẽ qꝛ ꝑ dictiones repetitiuas quãdo
est diuersitas rerũ legatarũ in diuersa oratiõe ꝛ idẽptitas ꝑ-
sonarũ:non inducitur repetitio eiusdẽ cõditionis.l.q fundũ.
ff.de cõtrahẽ.em.ꝛ no.Bar.in.l.in repetẽdis.post Dy.ꝛ ray.
in pe.col.ꝛ ꝑ Bar.in.l.seyus.§.gayo.ff.de fun.instr.ꝛ maxime
qꝛ sunt intermedia multa capĺa per tex.ꝛ ibi no. in.l.fin.ff.de
reb.du.ꝛ no.Bar.in.l.pretor.§.eritqꝫ dr̃ia.ff.vi boñ.rap.si er-
go quoad partẽ nõ intelligit̃ repetita dicta conditio.igit̃ nec
quoad dotẽ ad hoc vt vna ꝛ eadẽ sit oĩm determinatio.l.iam
hoc iure.ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ.l.q̃uis.C.de impub.ꝛ alijs subst.
¶ Preterea nonne dictũ relictũ partis cadit in augmentuꝫ
relicti dotis:ergo ꝛ dotis ꝛ partis eiusdem nature dꝫ esse reli
ctũ iuxta no.in.l.etiã.cũ ibi no.C.de iure do.Cõfirmat̃ nã con
stat de morte testatoris qꝛ si vltra dotẽ pure etiã reliquit certã
partẽ nonne pꝫ cuilibet sensato qđ etiã dotẽ voluit illaꝫ habe
re sine cõditiõe:¶ Quarto ꝓbat̃.nã hoc vltimũ fideicõmissũ
est factũ sub cõditione si oẽs filij masculi decesserint sine filijs
legitimis ꝛ naturalib⁹:vñ nõ est censendũ ꝙ testator voluerit
etiã aliã ↄdõneꝫ apponere ꝛ duplici onere grauare.ar.l.titia.
§.qui in vita.ff.de leg.ij.¶ Quinto cõfirmatur.nam lꝫ viuẽti
bus filijs masculis talis ↄditio satis posset tolerari ex volũta
te testatoris:tñ non est cẽsendum ꝙ eis mortuis testator in ꝑte
relicta filiabus voluerit extraneũ ꝓferre ꝓprie posteritati.iu
xta.l.cũ acutissimi.C.de fideicõ.ꝛ.l.gñaĺr.§.cũ aũt.C.de instit.
ꝛ substi.ꝛc.sicut in siḿi videmus in legato vsusfruct⁹ facto vxo
ri in quo presumit̃ testatorẽ voluisse illã habere tm̃ alimenta:
ꝛ eis mortuis ꝙ habeat plenũ vsumfructũ.iuxta not.in.l.fi.
C.de indic.vidui.ꝛ in.l.titia.§.impator.ff.de lega.ij.¶ Sexto
ꝛ vltimo cõfirmat̃ presupponendo ꝙ lꝫ Bar.post gl.in.l.si pa
ter.C.de insti.ꝛ substi.sub cõditione fac.ꝛ Moder.teneant ꝙ
10 † si filia instituta sub conditione non ptãtiua reijciatur cõdi-
tio vsqꝫ ad legitimã.ꝛ sic in illa censeatur pure insti.per text.i
l.cũ scim⁹.§.cũ aũt.C.de insti ꝛ substi.sub ↄdõne fac.tñ oẽs an
tiq fere vsqꝫ ad tp̃a Bar.tenuerũt ↄ̃riã opi.quã tꝫ Bald.An
ge.Franci.de rampo.dñs Christofo.de resal.Ful.ꝛ.d.Benedi
ctus de plũbino in repetitione q subtiĺr discutit vltra alios sꝫ
qd plura si dos nõ põt esse sine matrimonio.l.fi.C.de dona.añ
nup.ꝛ.l.iij.ff.de iure do.ꝛ iđ tacite subintelligitur conditio si
nupserit.sed vbicũqꝫ relictũ in sua specie nõ posset subsistere
remota cõditione non remouet̃.sꝫ potius vitiat̃.puta si relin-
quunt̃ vestimẽta vidualia cũ erit vidua vel ingressum ad do-
mũ qꝛ impossibilis erit redditus ꝛ dilatio dictoꝝ vestimẽtoꝝ
si tollat̃ mediũ viduitatis.ꝛ ita tꝫ Ang.in.l.suus quoqꝫ.ff.de
here insti.dicẽs se ita cõsuluisse in cõditione nuptiaꝝ adiecta
doti inspecto iure cõi ꝛ in indiuiduo in dote ponit exẽplum
Bal.tenens eãdẽ opi.in suo no.cõsi.qđ incipit verba statuti ci
uitatis Pistorij ꝛc.vbi ponit ad idẽ plura exẽpla ꝛ inter alia
ponit exẽplũ de dote ꝛ dicit qđ est suuꝫ nouũ dictũ ad.d.l.qñ
in prioribus.si ergo dicta cõditio cẽseretur repetita etiã in re
licto facto post mortẽ filioꝝ testm̃ esset nullũ vel rũperet̃:qꝛ lꝫ
viuẽtibus filijs nõ potuisset rumpere qꝛ exclusa.sꝫ debebat do
tari ex forma statuti iuxta no.per Bar.ꝛ doc.in.l.galli⁹.§.ꝛ qd
si tm̃.ff.de lib.ꝛ posthu.tñ ipsa reĩtegrata ꝑ mortẽ filioꝝ pote
rat rũpere ꝑ no.ꝑ Bar.in.l.fi.ad tertul.ꝛ ꝑ Bal.in.l.maximũ
vitiũ.C.de lib.prete.ergo non dꝫ fieri repetitio dicte cõditiõis
q̃ tenderet ad irritandũ testm̃ ꝑ no.in.l.si quis a filio.in princ.
ff.de leg.j.ꝛ in.l.talis scriptura.eo.tit.Ex quib⁹ oĩbus conclu
dendũ puto iunctis oĩbus superiorib⁹ qđ saltẽ post morteꝫ fi
lioꝝ relictũ dotis pure debebat̃ ꝛ ↄ̃ñr trãsmissum fuit ad here
des.ꝛ hec quoad scđam dubitationẽ dicta sufficiant.¶ Circa
tertiam dubitationẽ non insistendo in argumentis concludit
ꝙ dicta Nicola trãsmisit relictũ sibi factũ partis bonorũ post
mortẽ patris:qꝛ cũ fuerit relicta pars bonorũ ꝛ tm̃ fuerit com
11 missa executoribus declaratio quãtitatis † tale relictũ cense-
tur purũ ꝛ non cõditionale.casus est in.l.j.v̇si.sed cũ ita.ꝛ ibi
no.gl.Bar.ꝛ doc.ff.de leg.ij.ꝛ ↄ̃ñr fuerit tanq̃ purũ ad here
des transmissum.l.vnica.§.cũ igit̃.C.de cadu.tol.¶ Sed hic
posset secũdo loco dubitari ex quo executores pro parte sunt
mortui ꝛ nunq̃ fuerint arbitrati nedũ lapso anno sed pluri-
mis propter qđ expirauit potestas arbitrãdi iuxta no.in.l.fi.
§.sꝫ si qs.C.cõia de leg.ꝛ in.d.l.j.ff.de leg.ij.ꝛ in.l.si qs arbitra
tu.ff.de v̇.ob.qd agẽdũ sit:ꝛ certe lꝫ in ↄ̃ctib⁹ sit dubitatio an
ꝛ qñ recedat̃ a persona:tñ in vltimis volũtatibus receditur a
persona ꝛ reuertit̃ ad arbitrium boni viri.d.l.j.cũ ibi no.ff.de
leg.ij.cũ fuerit facta cõmissio per verbũ videbit̃ qđ importat
arbitrium boni viri.vt in.l.fideicõmissa.§.q̃q̃.ff.de leg.iij.et
per Bar.in extrauag.ad reprimen.in verbo vr̃.ꝛ per Bar.in
12 l.si sic.ff.de leg.j.cum si.nam † etiã sine dicta cõmissione decla
ratio quãtitatis semꝑ censet̃ remissa ad arbitriũ boniviri.ꝑut
est tex.no.in.l.cũ fili⁹.§.pater.ff.de leg.ij.ꝛ sic dꝫ recurri ad ar-
bitrium boni viri.i.iudicis.vt ꝓbat tex.in.l.continuus.§.cuꝫ
ita.ff.de ver.ob.ꝛ ibi no.ꝛ no.in.l.fi.C.de cõtrahen.em.vbi di
cunt Pe.ꝛ Ray.ꝙ bonus vir non erit neqꝫ abbas neqꝫ mo-
nachus sed iudex.¶ Sed tertio loco potest dubitari quãtam
portionẽ poterit arbitrari.ꝛ certe cum filia sit reintegrata ad
successionẽ patris vt.s̃.fuit declaratũ:ꝛ ↄ̃ñr nullo sibi facto re
licto consecuta fuisset quartã partẽ hereditatis totius partis
que reperiebat̃ tp̃e mortis patris q reliquit duos masculos
ꝛ duas feminas cõputato relicto sibi facto iuxta.l.oĩmodo.C.
13 de inoffi.testa.qꝛ † iudex seu bonus vir dꝛ habere voluntatem
non liberam sed regulatam a lege vt traditur ꝑ Bar.ꝛ alios
in.l.si societatẽ.§.arbitrorum.ff.pro so.ꝛ in.c.quintauallis de
iureiu.ꝛ pro certo non debebat talis filia priuari sua portiõe
post mortẽ masculorum maxime.ad hoc allegat maximum vi
tiũ.C.de lib.prete.lꝫ aliqñ in aliqua minima parte possit ledi
ꝓ bono pacis vt declarat Bar.in.d.§.arbitroꝝ.ꝛ traditur in
c.cũ essent.de prebẽ.consideret ergo ille bonus vir arbitrator
vires patrimonij relictas ꝑ patrẽ iuxta.d.l.j.ff.de leg.ij.nume
rum filioꝝ.l.si filio.ff.de leg.iij.ꝛ qualitatẽ persone.l.cum vn⁹.
§.fi.cũ ibi no.ff.de bonis auc.iud.pos.ꝛ.l.pe.de alimẽtis rei le
gati.per hec oĩa ꝛ plura alia latius cõsiderat Bart.in.d.l.j.ff.
de leg.ij.nam cum esset filia ꝛ cessarent filij nõ est credendum
testatorem

testatorē voluisse eā priuare portione sibi a lege cōcessa: sȝ potius aliquid vltra voluisse per fideicōmissum relinquere arbitrio boni viri ex coniecturata mēte testātis quē nō debem⁹ arbitrari in portiōe ei debita voluisse extraneū suе posteritati pferre iuxta. d. l. cū acutissimi. C. de fideicō. ꝛ l. gnālr. §. cū ante. C. de insti. ꝛ substi. sub cōditione fa. ¶Ex quib⁹ infero qđ si ex dictis in precedenti dubitatione vltra legitimā relictū fuisset conditionale qđ tñ est falsum: tñ sub relicto dicte ptis adhuc filia dȝ ɔsequi portionē suā virilē sm numerū liberoꝝ: put leges volūt a quib⁹ regulari dȝ volūtas boni viri nisi ex bono ꝛ eq̄ in aliquo velit alterā portionē ptiū ledere vt dictū est. ꝛ hec q̄d tertiā dubitationē. ¶Circa quartā dubitationē lȝ si p argumēta vtrinq; res diligenter discuterēt res redderet plurimum dubia adeo qđ collegiū seneñ. in sili statuto cōsuluit filiā lȝ exclusam q̄diu masculi supessent nō fore tpalr exclusam sȝ ppetuo dūmō tpe mortis masculi supessent. ꝛ ita etiā al's vidi solēnia cōsilia Moderñ. lȝ pp duo nō puto illā diligēter discutiendā. ¶Primo q: illa opi. qđ censeat tpalr exclusa ꝛ reintegret cessantibus masculis ad hereditatē matris fuit ā diu approbata ꝛ recepta in practica i ciuitate seneñ: vñ minime sunt mutāda ꝛ c. l. minime. ff. de legi. ¶Secūdo q: ita se habet cōmunis

a opi. doc. quā in cōsulēdo sequi debemus ꝛ ab ea nō discedere nā illā opi. tenuit Bar. in. l. si. ff. ad tertu. ꝛ in ɔsi. incipiēte pat hñs filium. ꝛ in alio qđ incip. Jac. quondā Afredusij. ꝛ in alio quod incipit pponit qđ pr. ꝛ Bal. in. c. j. §. j. epȝ vel Abb. in vsibus feu. ꝛ Bal. in. l. cū vrori. C. qñ dies leg. ceda. ꝛ in. l. si quis filiū. C. de inoffi. testa. ꝛ Bal. ꝛ Saly. ꝛ Moder. in. l. ij. C. de lib. prete. ꝛ Bal. in. l. in qbus. ꝛ in auť. lȝ ꝛ si qs. C. de secū. nu. Bal. ꝛ Ang. i. l. gallus. §. ꝛ qd si tm̄. ff. de lib. ꝛ posth. Bal. ꝛ Mod. maxime Pau. de ca. in. l. si qs posthu. §. si filiū. ff. de lib. ꝛ post. Ange. ꝛ Imo. in. l. ei q soluēdo. ff. de here. insti. ꝛ Ange. in. §. quis aūt. in auť. de here. ꝛ fal. ꝛ est bonus tex. quo nō est dare in iure meliorem sm Ang. in. l. ꝛ si pauciores. ff. si pars heredita.

14 peta. †potuit em̄ statutū facere filios masculos ad tps hredes: ꝛ postea eos facere desinere esse hredes. vt in. d. l. ꝛ pauciores. ꝛ in auť. hoc amplius. C. de fideicō. ꝛ no. in. l. in substitutione. ff. de vulg. ꝛ pup. cū si. non omitto q dicta Nicola nunq̄ fuit exclusa cū dotata nō esset tpe mortis matris prout requirit statutū vt supra latius declaratū fuit in secūda pricipali dubitatione. Et hec quoad quartā dubitationē. ¶Circa quintam ꝛ vltimā duplex est inuestigatio. Prima nunqd pecunie quas dictus Jacobus posuit in dictis trafficis presumant fuisse de paternis an pprijs. Scda posito q presumant ex bonis paternis an lucra inde q̄sita fuerint p aliqua parte patri quesita. ¶Circa primā dubitationē ɔcurrētib⁹ his q̄ in facto presupponunt vȝ q nō ōndit q dict⁹ Ja. haberet pecunias pprias. itē qđ habebat pecunias pr̄is in manib⁹ in magna q̄titate administrabat etiā trafficū: nulla est dubitatio q presumit posuisse in dictis trafficis de pecunijs pr̄is. gl. est ordinaria in. l. cū opȝ. i prī ci. C. de bonis q̄ lib. quā ibi approbat Cy. Bal. Ang. Ful. ꝛ cōmuniter doc. ꝛ Spe. in ti. de actore. §. j. v. sȝ qd si dubitet. ꝛ determinat Bal. in auť. ex testō. in. vij. col. de colla. ꝛ Bal. in. l. in hemus. §. j. C. ad treb. ꝛ Bar. plene in tractatu de duob⁹ fratribus. in. iiij. q. j. pri. q̄nis. incūbit ergo onus pbādi Jacobo vñ aliunde habuit dictas pecunias: q: ex quo cōtra eū militat iuris presumptio in eū on⁹ pbandi ɔriū trālfert. iuxta no. in. l. si ue possidetis. C. de pba. ꝛ in. l. nō est verisil'e. ff. qđ met. cā. ꝛ in hoc non insisto q: est clara cōclō. ¶Circa secūdā dubitationē in qua plusculū dubitatiōis est gl. pcalleg. in. d. l. cū opȝ. i pric.

15 tȝ simplr qđ si pater dat pecuniā filio cū qua filius lucrat tale lucrū tanq̄ pfectitium est in totum patris. ꝛ illā gl. secut⁹ fuit Jaco. Balduini. ꝛ latius ibi do. Raph. Ful. illā etiā sequitur Spe. in ti. de iudi. in. iiij. parte. §. sequit. ver. qd si alter filioꝝ. sȝ cōis cōclusio q quatenus lucrū est attribuēdū pecunie est pfectitiū ꝛ querit patri: quatenus vero industrie est aduētitiū ꝛ q̄ritur filio quoad proprietatē. ꝛ ita dicit Ja. bu. in. d. l. cū opȝ. se consuluisse cū plurib⁹ doc. ꝛ illā opi. sequunt ibi Bar. Bal. Ange. Pau. de ca. ꝛ cōiter doc. ꝛ Bal. in. l. si tibi decem. §. si pactus. ff. de pac. ꝛ Bal. in. l. omnimodo. §. imputari. C. de inoffi. test. ꝛ Bal. in. c. j. de beneficio fratris in vsi. feu. ꝛ Bar. in trac. de duobus fratribus in. ij. q j. principalis q̄nis. ꝛ in suo consilio qđ incipit cycarellus. ꝛ Bal. in. l. j. in. xj. q. C. pro so. ꝛ Bal. ꝛ Saly. in. l. certū. C. fami. her. ꝛ Bal. in. l. j. §. sed nec castrense. C. de colla. bonoꝝ. ꝛ Bar. ꝛ doc. in. l. illud. C. de colla. ¶Lu. autē roma. in. l. illud post relatas opi. considerat quatuor casus. primus est qñ filius cum pecunia pr̄is negociat noīe patris ꝛ tūc dicit omne lucrū esse pfectitium: q: tūc filius lucrat vt institor patris. l. pcurator ex re. ff. de pecu. Secundus casus est qñ simpliciter filius negociat non expresso an nomine patris vel suo ꝛ tunc intelligatur simplr nomine pr̄is. arg. l. post mortem cū ibi no. ff. qñ ex facto tutoris ꝛ consequenter lucrum sit profectitium. Tertius quando filius suo pprio nomine ꝛ suo periculo negociatur ꝛ tunc illud lucrum sit totum aduenticium. argu. l. ideoq;. §. si tibi mandauero. ff. man. ꝛ. l. si vnus ex socijs. §. j. ff. p so. Quartus casus est qñ cōi noīe pr̄is ꝛ suo negociat ꝛ tunc dicit pcedere theorica Bar. ꝛ doc. vt. s. ꝛ hanc distinctionem nunquam dicit esse veritatē sm quā in casu nr̄o lucrū esset totum aduentitium quoad illas pecunias nō sibi traditas a patre quas administrauit ignorante patre ꝛ suo nomine: sed puto adhuc in specie ex predictis non decidi casum nostrum. nā hic in quibusdā ɔcurrūt duo q: filius clāculū accepit pecuniā pr̄is eo ignorante ꝛ suo noīe lucratus est. doc. aūt oēs loquuntur qñ pecunia est data a pr̄e vel ad negociādū vel in peculio: vñ q: articulus est quotidian⁹ p veritate aduertēdū q: Aliqñ pr̄ vult negociari: sed non vult psonā exercere. ꝛ iō preponit filiū q exerceat suo noīe: ꝛ hoc casu dicam⁹ lucrū esse totū profectitiū q: filius agit vt gestor negociatiōis pr̄ne. ꝛ tenet pr̄ institoria vel exercitoria sm qđ hr̄ plene insti. qđ cū eo per totum lȝ filio debeat salariū vt declarat Bal. in auť. ex testō. C. de colla. ꝛ huic casui accōmodat prim⁹ casus Lud. ro. ¶Aliqñ ꝛ scdo pr̄ nō vult negociari sed dat pecuniā filio vt se exerceat sȝ vt sibi magis credat pmittit qđ negociet noīe pr̄is ꝛ hoc casu cum pr̄ noluerit negociari ꝛ sibi in totū querere vt in precedēti casu concludēdū est hmōi lucrū diuidendū sm theoricā Barto. Bal. ꝛ doc. in locis preallegatis. de quo. j. lȝ em̄ pr̄ hoc casu teneat cōtrahētib⁹ cū filio insolidū vt in casu precedēti q: tñ pr̄ nō cōcessit noīe seu signū filio tanq̄ quoddā capitale vltra pecuniā dȝ lucrū diuidi. hn̄facit qđ dicit Bal. de signo apotece. in. l. j. C. p so. ꝛ q: act⁹ agētiū nō operat vltra intētionē. l. ois. ff. si cer. pe. ¶Aliqñ ꝛ tertio pr̄ cōcedit pecuniā filio in peculiū profectitiū vt de ea ad libitū disponat: ꝛ tunc aliqñ finit filius negociari ꝛ patit. nō tñ expresse cōsentit pr̄: ꝛ tenet pr̄ ex cōtractu filij tributoria non insolidū vt in casibus precedentib⁹. concurrit em̄ ad vires peculij vsq; cū alijs creditoribus nō autem pōt deducere q si debetur de pecu. vt pȝ. ff. de tribu. p totū. ꝛ in. l. j. §. si is q. ff. de insti. ꝛ instit. q cū eo. Et hoc etiā casu pōt pcedere opi. Bar. ꝛ Bal. ꝛ alioꝝ in. d. l. cū opȝ. Nec plȝ opi. Ludo. ro. qđ vr̄ in dubio negociasse noīe pr̄is p. d. l. post mortem. ff. qñ ex facto tutoris. nā lȝ qs cū pecunia aliena actū gerat cēsetur poti⁹ actū facere noīe pprio q̄ alieno. casus est in. l. ꝛ magis. ff. de solu. put in sili etiā videm⁹ in illo q emit ex pecunia aliena qđ cēset emere noīe pprio. facit qđ hr̄ in. l. si ex pecunia ꝛ in. l. si vt pponis. C. de rei ven. facit etiā illud vulgare qđ i cōtractib⁹ ex gestis psona extrinsec⁹ nō subintelligitur. casus est in. l. si ita stipulatus. §. grisogonus. ff. de ver. ob. hn̄ faciūt ad pdicta q̄ no. Bar. ꝛ Bal. in. l. si patruus. C. cōia vtriusq; iudi. ꝛ Bar. in. l. titiū ꝛ meuiū. §. altero. ff. de admi. tut. in quibus hr̄ q si alter frater cū pecunia cōmuni negociat intelligit negociari nomine pprio. ꝛ ad rōnem Lud. ro. colligitur rn̄sio ex nota. per Barto. in. d. l. patruus. ꝛ in. d. §. altero. qđ pcedit in administratore necessario non involuntario prout al's de necessario etiā hr̄ per Bar. in. l. post dotē. super tertia lectura gloss. ff. solu. matri. facit tex. ꝛ qđ ibi p Bar. in. l. ij. C. p so. si ergo cēset noīe pprio negociari in dubio igit pȝ qđ ex mente doctorū est qđ adhibet distinctio de qua in. d. l. cū opȝ. ¶Aliqñ ꝛ quarto pr̄ concedit pecuniā filio q negociat patre ignorante ꝛ tūc pater tenet de peculio: ꝛ deducitur qđ patri debetur prout habetur instit. qđ cū eo. per totū. ꝛ hoc etiā casu pcedit dicta cōmunis opi. put ēt colligit ex dictis Bal. in. d. auť. ex testamēto. in ix. c. nec curāt doct. negociet noīe pprio an cōi pr̄is ꝛ filij. ꝛ tō lȝ Lud. ro. in lectura in. d. l. illud tenuerit illā opi. tñ in suo consilio. cccc.xxij. relata dicta sua opi. subdit hec verba lȝ legendo sequutus fuerim distinctionem predictā: nunc tñ consulendo

16 b nō †recedo a Bar. in cuius dictis ᵇsemper solet eē veritas ꝛc. ꝛ merito q: opi. sua est ɔ intentionem cōmunē doctoꝝ. ꝛ his duob⁹ casibus precedentibus loquunt doctores in locis. s. relatis semper ponēdo casum qñ pecunia est concessa a patre q

17 non est casus noster. ¶Aliqñ et quinto †pater non dat pecuniā filio: sed ipsemet accipit clanculū ꝛ proprio noīe negociat ꝛ hunc casum non reperio specifice positū a doctoribus. et est casus noster in aliqua sui parte in quo prima facie videbatur dicendū qđ lucrū inde perceptum nō quereret aliquo mō pr̄i. ¶Primo no. per Bar. ꝛ Bal in. l. si patruus. C. cōia vtriusq; iudi. ꝛ in. d. l. titium ꝛ meuium. §. altero. ff. de admi. tu. in quibus habetur qđ si frater negociat cum pecunia cōi ignorante altero fratre querit sibi: nō cōiter. ergo idem dicamus in casu nostro. ¶Secundo q: hoc casu pater in nihil non tenetur vt in toto titu. C. ne filius pro patre. secus aūt est in casibus superioribus. ergo nō debet aliquid lucrari: q: regula est vt quē sequuntur cōmoda sequātur etiā incōmoda: vt in regula sm naturam cum si. ff. de reg. iur. facit illa disputatio doctorū nunquid possit societas contrahi vt vnus ferat totum lucrum alter totum damnum. de qua plene per doc. in. l. j. C. pro socio. ꝛ in. l. si non fuerit. ff. eo. ti. ¶Tertio confirmatur. nam vt dicūt

a ¶Cōis opi. q filia exclusa a statuto q̄diu mascul⁹ supsit cēsetur tpalr exclusa.

b ¶In dictis Bar. semper solet esse veritas.

18 Bar.Bal.ꝛ aliĳ † qñ lucrũ fit ex cã iniusta.tunc non queritur patri per filiũ etiã cũ pecunia patris per tex.in.l.qḋ seruus.ff.de acq.pos.ꝛ ponit etiã Bar.in.d.tractatu de duobus fratribus.q.iiĳ.prime principalis q̃onis:ſʒ in casu nr̃o filius censet͂ accepisse pecuniã paternã clãculũ ex qua lucratus est.ergo illicite accepit illã pecuniã sine cõsensu pr̃is:ꝛ ꝯñr ex tali actu illicito non vr̃ acq̃siuisse pr̃i. ¶His tñ nõ obstãtib⁹ ꝯtrinʒ puto verius ꝙ etiã hoc casu militet opi.Bar.Bal.ꝛ alioꝝ.s̃.relata pro cuius cõclõnis fundamẽto premitto ꝙ de iure ffoꝝ ꝛ etiã C.aliqñ quicqd querebat fili⁹ querebat pr̃i.l.plʒ.ff.de acqr.here.ꝛ.l.cũ ibi no.C.q admit.hodie aũt reperit͂ tñ immutatum in aduẽtitĳs quesitis a filio industria vel ꝓspera fortuna:vt ĩ d.l.cũ opʒ.in ꝓfectitĳs aũt ius antiquum remanet incorrectũ illud aũt lucrũ qḋ est attribuendũ pecunie dr̄ profectitium:vt ꝓbat͂ in.d.l.cũ opʒ.ꝛ ibi est gl.cõiter approbata.bñ facit.l.illḋ.cum ibi no.C.de colla.ꝛ qḋ no.Bar.in.l.sed si plures.§.in arrogato.ff.de vulg.ꝛ pup.si ergo istud lucrum quatenus procedit a pecunia est profectitiũ:ergo pr̃i acqrit͂:ꝛ ꝑ hac parte ẽ casus in.l.cũ opʒ.in princi.in v̉bo nõ ex substãtia patris.q a contrario sensu ꝓbat qualit͂cũq; fili⁹ lucret͂ ex substãtia pr̃is illud hodie remãebit ꝓfectitiũ etiã si noĩe suo negociet͂ ꝓut erat de iure antiquo qḋ in hoc non corrigit͂.l.sancim⁹.C.de testa.facit gl.no.in.l.frater a fratre.ff.de condi.inde. ¶Preterea nonne qñ filius acq̃siuit aliquid nec apparet ex qua pecunia.docto.concludũt aliqñ presumi ex pecunia paterna vt.s̃.dixi ad effectum an cẽseat͂ quesita pro aliqua parte patri:sic presupponũt doctores filium accepisse rem patris eo ignorante ꝛ ex illa acq̃siuisse:vnde nõ est simile de fratribus q: frater non querit fratri etiã cũ pecunia fratris nisi iure societatis.filius aũt querit pr̃i ꝓfectitia ꝛ aduẽtitia quoad vsumfructum ratione patrie ptãtis.d.l.plʒ.iuncta.d.l.cũ opʒ.operat͂ ergo hec patria potestas.ꝛ qḋ ex re pr̃is q̃ duo cõcurrũt in casu nostro:vnde nõ est bonũ simile. ¶Nec obst.secũda rõ q: videmus ꝙ filius nõ potest patri preiudicare sine ei⁹ consensu etiã in acq̃sitione ꝑ euʒ perdendis multominus in rebus patris ꝑ eum nõ acq̃sitis:et tñ q̃rit pr̃i etiã ignorãti.l.etiã in vitĳs.ff.de acq.rex do.iũctis his que habẽtur in.l.fili⁹.C.de pac.in.l.fi.C.de acq.pos. ¶Nec etiam obstat tertia rõ.q: illa ꝓcedit qñ lucrũ esset illicitũ:ſʒ in casu nostro lʒ actus capiendi dictam pecuniã sine consensu patris fuerit illicitus tñ actus lucrãdi et lucrũ non fuerũt illicita.igitur cũ ex re patris ꝑ rata dr̄ aduẽtitiũ.que quidẽ rata circunscripta consuetudine regionis relinquit͂ arbitrio iudicis attenta quantitate pecunie ꝛ qualitate industrie vt concludũt doc.in dictis locis nõ omitto ꝙ si cũ ꝑua quãtitate ꝑꝑ aliqueʒ insperatum euentũ fieret magnũ lucrũ vltra illud qḋ cõiter accidit tũc industrie ꝭm cõe lucrũ esset attribuẽdũ reliquum attribuitur pecunie.ita colligit͂ ex dictis Pau de ca.in.d.l.cum opʒ.ꝛ expresse in terminis decidit do.Jo.de mõte sperello.in d.aut͂.ex testõ.C.de colla. Laus deo.

¶Consilium.xciiĳ.

1 Securum aliquem facere quot modis dicatur.
2 Gerundiũ qualificat ꝛ modificat dispositionem.
3 Dare verbum quid importet.
4 Concedo est verbum equiuocum.
5 Consigno verbum adaptatur ad constitutionem pignoris et cautionis.
6 Conclusio contractus libelli attenditur.
7 Extimatio non facit emptiõem quando ponitur ad demonstrandum.
8 Quarte due an et quando possint detrahi a diuersis ꝑsonis.
9 Arbitrium cõcessum alicui regulatur a iure.
10 Priuilegium mutatur ex mutatione persone,
11 Statuto stante ꝙ mulier habens filios non possit disponere de bonis suis vltra quartam an possit disponere de fructib⁹.
12 Statutum disponens ꝙ mulier habens filios nõ possit disponere de bonis suis vltra quartam est odiosum.
13 Dispositio stricte interpretanda non trahitur ad fructus ꝛ accessoria.
14 Fructus augent ipsam rem.
15 Societas quando contrahitur ad tempus non minuit͂ lucruʒ sicut nec capitale.
16 Donatio quando presumatur ex simplici donatione.
17 Concedo verbum alia causa non apparente inducit donationem.
18 Mater q̃ non potest ex forma statuti vltra quartã existentib⁹ filĳs alienare si donauerit rem filio an id imputabitur in portione filio per statutum reseruata an in quarta permissa matri alienare.
19 Donatio facta a debitore necessario videtur facta animo compensandi.
20 Portio que reseruatur filio per statutũ prohibens matri alienationem vltra quartam dicitur quedam legitima augmentata.
21 Donatio facta inter viuos filio: quando imputetur in legitimam.
22 Donatio inter viuos non compensatur cũ debito necessario.
23 Compensatio fit cum debito speciei ad quantitatem nec ꝯ̃.
24 Possum verbum extenditur in futurum.
25 Filius in quẽ facta est alienatio non censetur respectu rei alienate sibi debite in specie iuri suo renunciare.

Dominus labia mea apiat ꝛ spiritussanctus illuminet intellectũ. ¶Circa primum presentis consultationis articulum non procedendo per argumenta vt vtrinq; fieri posset aduertendum
1 puto ꝙ aliquando qs † dicitur facere quem securum simpliciter nuda promissione:vt est glo.reputata singu.in.l.si mãdato titĳ.§.fin.ff.mandati.Ad idem glo.in.l.j.§.cõmunes.ꝛ ibi Bar.ff.de preto.stipu.Spec. in titu.de emp.ꝛ vendi.§.j.ver.sed quid si in instrumento.Bald.in.l.sancimus.C.de verb.sig.ꝛ in.l.executorem.C.de execu.rei iudi. ¶Aliquando cum fideiussoribus quando promisisset facere securum de eo ad quod antea fuisset obligatus sub pignore vt tenet Ang.in.d.§.communes.ꝛ Lud.ro.in.l.pretor.§.deinde.ff.de no.oper.nuncia. ¶Aliquando vero cum fideiussore vel pignore quando tenetur idonee securare.vt per glo.in.d.l.si mãdato.ꝛ Ang.in.d.§.cõmunes.ꝛ Barto.in.l.pretorie.lectura tertia.ff.de preto.sti.glo.in.c.fi.de pigno.ꝛ glo.in.c.felicis.in verbo idonee.de penis in.vj. ¶Aliquando etiam dicitur qs facere aliquem securum quando nullum ius obiectionis hʒ timere ꝓut dicunt dñs Anto.ꝛ ꝑ do.Abb.per illũ tex.in.c.ĳ.extra de pac.vnde dicit Bal.in.l.j.in fi.C.si aduersus solu.quod ille dr̄ securus qui hʒ effectũ ꝛ inexpugnabilem securitatẽ ꝛ tñ nullo dictoruʒ casuũ habemus quod significetur datio insolutum sed cautio.sed in casu nostro ex quo securitas est facta cum datione ꝛ consignatione bonorum intelligi debet ꝙ dictus Minus volebat facecere dictam matrem suam securam cum datione pignoruʒ dũ in scripta dicit volendo Mino supradicto ala dicta Mona Jacoma sua madre fare il douere ꝛ sicurarla chome e debito ꝛ honesto ꝛc.vnde dicit notanter Bal.ad ꝓpositum in suo eleganti ꝯsi.quod incipit super eo quod queritur vtrum premissis verbis de vi vocabuli facere aliquem securum est periculuʒ metus amouere siue quis metuat de iure acquisito siue de iure acquirendo.l.j.§.quotiens.ff.de ventre in pos.mittendo:et sic pʒ ꝙ propter dictum verbum a securarla.constat ꝙ Min⁹ bona obligare voluit non insolutum concedere.ꝛ hoc modo intelligi debent illa verba precedentia fare il douere.q: lʒ ille videatur debitum facere qui soluit id ad quod tenetur iuxta l.creditores.ff.de verbo.sig.ꝛ no.in.l.j.ff.si cer.pe.nõ qui bona obligat ad qḋ non tenebatur iuxta no.in.l.si post prefataʒ.C.de euic.ꝛ in.l.emptor.ff.eo.ꝛ in.l.j.ꝛ.ĳ.C.de pac.pig.tamen satis dicitur debitam facere assecurationem quam arbitrari debemus petitam a matre ꝛ conuentum inter eos quod etiam ꝑ testes probatur vt mihi narratur.amplius dico qḋ aliud est debitum soluere quo casu non liberatur quis per dationem fideiussoris vel pignorum:sed opus est solutione ne obligationes ex obligatione oriantur.l.iiĳ.§.pretor ait.vbi Ange.ꝛ Imo.ꝛ Moder.ff.de re iudi.ꝛ per Bar.in.l.item liberatus.ff.quib⁹ mod.pign.vel hypo.sol.ꝛ in.l.sub conditione.ff.de sol.Aliud est verbũ facere quod non puto differre a verbo satisfacere qḋ intelligitur de debito.in quo etiam licet quando obligationi satisfacere ex promissione hominis sit obligatus soluere.l.promissor in fi.ff.de constitu.pecu.ꝛ in.l.fi.ꝛ ibi Bar.ff.si certũ peta.tamen etiam ille dicitur satisfacere q quoquo modo implet desiderium aduersarĳ sui dando fideiussorem vel pignora.casus est ꝛ ibi notant doc.in.l.j.ff.qui satisda.cogan.facit tex.in l.solutionis verborum.ff.de ver.signi.prestatione ergo securitatis datis pignoribus dicitur satisfecisse debituʒ securitatis illa eñ verba fare il douere.declarantur ab illis verbis ꝛ sicurarla.positis in alia parte copulatiue per tex.ꝛ ibi no.ꝑ Bar.in.l.j.ff.de reb.dubĳs.ꝛ quia precedentia declarantur per sequentia.l.qui filiabus.in.l.si seruus plurium.in fin.ff.de legatis.j.talia enim verba generalia facere debitum declarantur ꝛ restringuntur per verba sequentia dum dicitur ꝛ sicurarla.l.fin.§.cui dulcia.ff.de vino triti.ꝛ oleo leg.sit ergo conclusio qḋ dicta verba important cautionem ꝛ non dationem insolutuʒ. Ex qua conclusione infero quod omnia sequentia debent intelligi respectu cautionis ꝛ obligationis.non respectu dationis insolutum.quia dicta verba posita in prohemio declarãt mentem ꝛ causam finalem totius compositionis.l.j.cũ ibi no.ff.ad macedonia.ꝛ.l.fi.ꝛ ibi Bart.ꝛ omnes.ff.de heredi.instituendis.ꝛ in.l.vt liberis.ꝛ ibi Bald.C.de coll.ꝛ in.l.in regula.in verbo initium constitu.demonstrat.ff.de iuris ꝛ fa.igno.

¶Preterea

¶ Preterea dicta verba volendo dicto Mino rc.sunt posita
2 ad modificandũ & calificandum conuentioné.† qm̃ de natura gerundij est qualificare & modificare dispositioné cui adiũgit. vt notant Jaco.butr. & Bar.de saly.in.l.j.C.de his q latrones. & per Bar.in.l.si tue ex parte.in fi.ff.de acqui.here.Bal.no.in l.falsus.in.iij.col.C.de fur.& ad hanc intelligentiam ad omnia que sequuntur adaptari congrue possunt.nam licet verbũ da re:proprie videatur adaptari ad translationem dominij.in.§. sic itaq3.institu.de actio.l.vbi autẽ non apparet.in fi.ff.de ver bo obli.tñ in casu nostro hoc non potest importare cu3 nõ fue rit possessio tradita.& sic non potuerit dominium transferri.l. traditio.cum materia.C.de pactis.Nec etiã põt exponi dedit. idest tradidit iuxta.l.si ita stipulatus.cum ibi no.ff.de vsur.ex quo nulla facta fuit traditio sed potius per illa verba videtur dare potestas apprehendi rem hypothecatam propria auctori tate per tex.& ibi not.per Jac.de are.Bar.& Moder.in.l.pre dia.ff.de acquir.possess.& ponit domi.Anto.in.c.ij.ad finem.
3 extra de consuetudine.vel dicamus † etiã dare sc3 in pignus ratione subiecte materie.d.l.si stipulatus.& l.si vno.ff.locati.& de verbo dedit/est bonus tex.in.l.ij.ff.de iurisdi.omniũ iudic. & allegat Bald.in.l.non ambigitur.in vltimis verbis.ff.de le gibus.& qd ille qui rem obligat dicatur pignus dare seu hypo thecam.probat tex.clarus in.l.fin.C.de pig.nec mirum etiam verbum:vendidit:exponitur locauit.vt per Bart.& docto.in
4 l.j.C.de iure emphy.clarius etiam adaptatur †verbum conce do:quod sequitur q licet possit dominij translatione3 impor tare prout est tex.& ibi Bar.in.l.vxori.§.fi.ff.de lega.& proba tur in.l.ad eum.& ibi Bar.Joan.de imo.ff.de dona.tamen est verbum equiuocum & subiecte materie adaptatur.& sic etiam ad concessionem siue translationem dominij fm subiecta3 ma teriã.vt est gl.not.in.c.j.de vsur.in.vj.quam ad hec alleg.Bal. in.d.l.non ambigitur.& Lud.roma.in.d.l.ad eũ.tradit.d.Ab. in.c.cũ venerabilis.de excep.faciunt no per Saly.post Ja.bu. in.l.si donatione.C.de colla.multo etiã clarius videt adaptari
5 verbum † consigno ad cõstitutioné pignoris & cautionis vt p batter.in.l.vbi adhuc.C.de iure dotium.& plura iura ad hoc allegat Bar.in.l.si constante.in princ.in.ij.q.vltime partis.ff. solu.matri.facit.l.obsignatio.ff.de solu.& qd tradit Bart.in.l. si quis vxori.§.item apud labeonem.ff.de fur.Sed quid plura hoc manifeste ostenditur per verba que.j.in eadé scripta ponũ tur dũ dicit in cõclusione per li decti fiorini chela decta mona Jacoma debba auere mino li obliga.da & cõsegna &c.q verba li obliga.non possunt se habere ad translationem dñij.l.obli gatione generali.& per totũ.ff.de pig.& C.eo.per totũ.& maxi
6 me dũ dicitur in conclusione † qm̃ conclusio est illa que videtur attendenda q2 antec contractus sit perfectus & absolut⁹ sem per dz esse in fieri.l.contractus.cum materia.C.de fide instru. ideo cõclusio finalis dz attendi p quã conuentio ponitur in fa cto esse.casus est & ibi no.in.l.si volũtate.C.de rescin.ven.vide mus etiã in simili qd etiã libellus attenditur penes cõclusioné vt in.c.ex parte.b.extra de fo.compe.Ad idé tex.& ibi Bar.in l.gallus.§.j.ff.de lib.& posthu.Ad idé tex.& ibi Bar.in.l.aure lio.§.sticbus.ff.de lib.leg.& tex.ibi do.Abb.in.c.cũ ad sedé.de resti.spo.Accedit q2 dicta finalis conclusio est vltima in ordie capitulorum dicte conuentionis ad istũ effectũ.ergo illa atten denda.l.pacta nouissima.cũ materia.C.de pac.l.si quis añ cu3 ibi nota.ff.de acquir.possessio.¶ Confirmantur predita p ea que ponuntur in vltimo capitulo.vbi pro pecunijs debitis nõ liquidis sed liquidandis dictus Minus promittit facere se curam dictam dominã Jacobam in bonis suis.censendũ eni est quod si pro alijs debitis fuisset satisfactum.ita & pro liqui dandis promisisset etiã insolutũ dare & tñ simpliciter pmitti cautio.per quod etiã satis mens in precedentibus declaratur l.qui filiabus.in prin.& l.si seruus pluriũ.in fi.ff.de leg.j.vnde sicut in.d.c.verbũ assecurarla:non poni p datiõe insoluta.ita nec in superiorib⁹.ar.l.eu3 q edes.ff.de vsuc.¶ Accedat q ét testes qui fuerunt presentes dicte scripte attestãtur q Min⁹ noluit insolutum dare:sed illa3 securã reddere & quod ita fuit ratiocinatum & conuentum inter eos ante & tempore confecte scripte.ex qbus colligitur declaratio mãifesta ad dictã scriptã l.titia.§.idem respondit.ff.de v.obl.& in.l.ita stipulat⁹.la grã de.eo.tit.& qd habetur in simili in testamentis in.l.cum ppo neretur.ff.de leg.ij.per Ang.Jmo.& Moder.in.l.si qs cu al'r. ff.de verb.ob.& quod ponit no.Bald.in.l.multum interest.C. si quis alteri vel sibi.¶ Preterea verbum obligo non reperit positum in significatione dationis insolutum.alia antem ver ba reperiuntur posita in significatione de quibus.s.que securi tati & obligationi conueniunt igitur debét adaptari ad signi ficatum huius verbi obligo.arg.eius quod ponit Bart.in.l.si sic.ff.de lega.ij.& in.l.alio.ff.de alimẽ.& cib.leg.Et canoñ.in.c. quintauallis.de iureiurã.& maxime q2 scripture sunt interpre tande ne contineant repugnantiã.l.scripture.C.de fide instru.

c.periculose.de penl.distin.l.& per Barto.in.l.j.§.ide3 quesit. ff.de condi.inde.cum si.¶ Postremo confirmatur.nam p cer to si bona fuissent data insolutum non possedisset continuo di ctus Minus ex post sicut prius cum nemo presumatur suum iactare.l.cum indebito.ff.de probatio.& per precedentia decla rantur sequentia vt dictum est vtplurimum enim cõtingit re cipientes insolutum postea possidere in contrarium cõtingit in obligantibus & assecurantibus.a communiter autem acci dentibus bonum est argumentum vt in regula inspicimus cũ materia.extra de regulis iur.& in.l.nec3 natales.C.de proba tioni.facit quod in simili habetur ad arguendum contractum pignoraticium potius q empt.& vend.quod ponderatur qd ille possedit ex postfacto prout habetur in.l.sicuti.§.superua cuum.ff.quib.modis pig.vel hypothe.soluitur.& in.l.post con tractum.ff.de dona.in.c.ad nostram.de rescinden.vendi.& in c.illo vos.de pigno.ex quibus omnibus indubitanter conclu dendum est quod potius dicitur pignus q datio insolutum. ¶ Nec me mouet pactum reseruatum locationis facte per di ctum Minum de quadam possessione que in constitutione pi gnoris:ideo non erat necessaria sed bene in datione insolulu3 vt vtrunc3 probatur in.l.emptorem.cum glossa.secunda.loca ti.& in.l.in venditione.§.j.cum ibi no.ff.de bo.aucto.indi.pos. Quoniam partes que non erant persone perite vt ex serie scri pte apparet dubitabant forte ne conducturus posset molesta ri vnde ad tollendum omnem dubitationem & abundantioré cautelam censeantur apposita dicta verba sicut in simili in.l.te stamentum.C.de testamentis.& in.l.que dubitatio.ff.de regu. iur.& in.l.qui mutuam.ff.mandati.cum simi.& etiam ad pro uidendum ne locatio in futurum rumperetur si contingeret aliquo casu pignus distrahi.vt per totum.C.de distrac.pign.& ff.& in.l.fi.C.de iure dominij in pe.vel etiam secundum formã statutorum que in huiusmodi faciliores concedunt exactio nes.¶ Preterea etiam tale pactum est appositum p viã reser uationis & exceptionis reseruatio aute3 & exceptio inepta nõ facit plus in contractu contineri q de sui natura contineretur vt not.eleganter Barto.in.l.generali.ff.de vsufruc.lega.& Pe trus de ancha.in rubri.extra de re.iuris libro.vj.¶ Nec etiam
7 obst.quod dicte possessiões fuerint estimate.† Estimatio aũt solet emptionem inducere.l.vnica.§.sed et nouissimi.C.de rei vxo.actio.l.si inter virum.C.de iure dotium.& no.in.l.si estima tis.ff.solu.matri.& in.l.iij.ff.pro soluto.Nam ad istud respon detur quod estimatio censetur facta ad demonstrandu3 quod his domi.Jacoba esset cauta & secura prout in simili.& in.l.cũ pater.§.pater qui filio.ff.de lega.ij.& in.l.si fundum sub condi tione.§.si libertus.ff.de leg.j.per quẽ text.dicebat ibi Barto. post Dy.quod si testator dixit relinquo vxori mee tales res qs estimo centum libras q si valeret plus.heres illud sibi retine re non poterit ex quo gratia demonstrationis dicta estimatio facta videtur.facit.l.qd de bonis.§.fi.ff.ad.l.fal.¶ Preterea dici potest quod dicta estimatio fuerit facta ad cognoscendu3 deteriorationem rerum si contingeret dictã dominã Jacoba3 velle pignori incumbere per no.in simili in dicta.l.si inter virũ immo licet al's dicta domi.Jacoba tenendo res inestimatas teneretur de leui culpa nũc tenebitur de leuissima propter di ctam estimationé factã de re pignorata:vt habetur glo.& Bar to.in.l.siue certo.§.nunc videndum.ff.commodati.¶ Nec ob. quod vltimo loco adduci posset q pactum appositum in quo dicitur q quedam pensiones sint domine Jacobe esset vsura rium & prohibitiuum in pignore.iuxta not.in.c.ad nostram. extra de emptio.& ven.& in.l.rogasti.§.si tici.ff.si cer.peta.& in l.cum obligas.C.de vsuris cum simi.ergo potius sit interpre tatio in causam licitam scilicet dationis insolutum.arg.l.me rito.ff.pro so.cum si.quoniam debet intelligi fm naturam cõ tractus pignoris.s.qd possit illas exigere a dictis conductori bus quasi videat cessa actio per id qd habet in.l.qui fundũ.ff. locati.& no.in.l.si filio.§.si vir in quinquenniũ.ff.locati.intelli gendo tñ q ille cõputent in sorté fm ea q habent in.l.j.et.ij.C. de pigno.act.fm qd est de natura ɔtractus pignoris iuxta no. in.l.si vna.ff.locati.¶ Preterea illud pactũ dz censeri apposi tum cũ virtute aliqd operãdi.iuxta no.per Bar.in rub.C.de contrahen.emp.q.xviij.facit.l.si qñ.ff.de leg.j.& tex.in.c.si pa pa.extra de priui.sed tale pactũ in datione insolutũ nihil opa ret cũ vtic3 oẽs fruct⁹ fuissent dicte dñe Jacobe.& sic poti⁹ cen setur appositum in contractu pignoris l3 censeatur reproba tũ per no.in.d.c.ad nostrã.& in.c.illo vos extra de pign.vel po tius dicamus q attẽta quãtitate personarũ consanguinitate & lapsu longi tpis ex postfacto censeatur illud potius ex do natio titulo concessum per nota.in.l.procula.ff.de prob.& no. in.l.cũ qd.ff.si cer.peta.& in.l.que dotis.ff.so.matri.facit glos. no.in.l.rogasti.§.si tibi.ff.si cer.pe.que vult qd vltra sorte3 pos sit aliquid promitti vltra sortem.& l3 Bald.ibi dicat qd id vs fieri in fraudem vsurarũ p id qd hr in.l.eos.C.de vsur.tñ talis

presumptio ob⁹ recte pensatis nullo mō esset sumēda in casu nr̃o.ꝛ maxime attēta liberalitate mr̃is erga filiū in nō exigen do.ar.l.si vo nō remunerādi.§.idē papi.ff.māda.¶ Minus(qꝫ) ob.illud qđ adducit̃ q̃n pignus potuit pignori accedere cuꝫ dicta scripta sit obligatio bonoꝝ arg.l.qđ per man⁹.ff.de iure codi.Ad hoc r̃ndet ꝙ nō incōuenit obligare bona si continge ret pignus euinci ꝓpter qđ teneret̃ ad interesse per id qđ h̄r i l.ꝗuis.C.de pigno.¶ Preterea etiā multa vltra dationem pi gnoris sunt promissa per dictū Minū in.d.scripta:ꝓ quoꝝ obligationis obseruatione non fuit incōueniēs pignus cōsti tui.ꝛ hoc quoad primuꝫ.¶ Circa secūdā dubitationē nō pos sum inficiari rē nō esse dubiā.Et sepi⁹ de dicta q̄one dubita ui.nā in primis presuppono ꝙ quicqd dicēdū esset de iure di ctus Min⁹ vigore statutorum potuit acceptare tres quartas sine onere ꝛ reliquū repudiare.ꝛ ita semp fuit receptū ꝛ obser uatū a lōgissimo tpe ꝛ citra in ciuitate Senaꝝ.vnde minime sunt mutanda ꝛc.l.minime.ff.de lega.lꝫ decisio esset satis du bia in puncto iuris ꝓut poti⁹ videbat̃ cōcludendū ꝙ nō pos set dictus Minus acceptare dictas tres quartas nisi iure hereditario ꝛ q̄nr vel totū ꝯseq vel nihil sicut in legitima.iuxta no.per Cy.ꝛ alios in.l.heres instituta.C.de impu.ꝛ alijs subst. ꝛ per Bar.in.l.qꝛ poterat.ff.ad trebel.ꝛ in.l.gerit.ff.de acqr. here.vñ cū statutū nō cōtradicat nō est extendendū ad corre ctionē iuris cōis.l.precipimus.C.de app.in.c.cū dilect⁹.de cō suetu.ꝛ ꝑ istā rōnē ꝛ plures alias notabiles rōnes cōsuluit ꝑm hanc ꝑtē insignis doctor.d.Frāci.de albergo.in quodā consil. incipi.in dei noīe huic parti inhereo veluti rōnabili ꝛc.ꝛ ista pars in puncto iuris v̄r verior lꝫ eā reprobauerit ꝯria ꝯsuetu do.ex quibus pōt sumi talis rō de ire ꝑ agnationē triū quar taꝝ Minus est in totū heres.† si ergo vigore consuetudinis

6 ipse hꝫ tres quartas videntur hoc habere a patre a quo cōsue tudo v̄r auferre sicut dicimus in simili.Bar.in.l.in quartā.in pe.col.ff.ad.l.fal.ꝛ doc.in.l.illū.C.de colla.mortua filia in ma trimonio dos dꝫ ad p̄rem reuerti.l.dos a patre.C.solu.matri. ꝛ tradit̃ in.l.post dotē.ff.eo.ti.ꝛ tm̄ cōsuetudo approbat qđ va dat ad filios filie.vñ dicit Bar.ꝙ consuetudo videtur auferre ab auo ꝛ dare nepotib⁹.ꝛ q̄nr videnẗ habere ab auo ergo i ca su nr̃o cū vna quarta fuerit detracta a Mino filio vigore sta tuti non v̄r ꝙ dicta hereditas possit per nepotes iterū defal cari.qꝛ vbicūqꝫ hereditas trāsit de vna ꝑsona in aliā si ab vna est defalcata nō pōt ab alia defalcari:vt ꝓbat text.ꝛ ibi plene no.in.l.j.§.idē neratius.ff.ad trebel.¶ Cōfirmat̃ ꝛ secūdo ista opi.nam vt.ĩ.apparebit dicte tres quarte non sunt nisi legiti me augmentata a statuto.si ergo diceremus falcidiā posse de trahi concederemus duas quartas eodem tempore detrahi ꝯ no.cōiter per doc.in.l.ꝙꝙ.C.ad.l.fal.ꝛ in.l.filiū quem haben tem.C.fa.her.ꝛ in.c.ray.ꝛ Ray.extra de testa.in quibus tm̄ cō ceditur distractio duarū quartaꝝ diuerso tpe non eodē tpe.er go nō est trahēdū ad consequentias.d.l.precipimus.ꝛ in.l.qđ vero.ff.de legi.ꝛ in.l.ea que cū materia.de reg.iur.in.vj.vñ di xit singul'r Rapħ.fulg.in.d.l.ꝙꝙ.in fi.se r̃ndisse in.q.de facto ꝙ tex.iuris canonici tm̄ loquunt̃ in trebellianica vnde dicit il los non esse extēdendos ad fal.ꝛ sic ꝙ etiā ex legato cōditiona li non detrahit̃ falcidia si fuerit prius detracta legitima.et sic aperte concludit illa iura nō habere locū in falcidia detrahē da de legatis ꝑticularib⁹ de quib⁹ agim⁹.q̄m iura videnẗ h̄re pro incōueniēti ꝙ duplex fiat detractio:vt.d.l.filiū.ꝛ.d.l.ꝙꝙ. ꝛ in.l.iubemus.C.ad trebel.cum si.¶ Cōfirmamus hoc ex for ma dicti statuti qđ vult mulierem de quarta posse pro suo ar bitrio voluntatis dispēsare.si aūt detraheret̃ falcidia nō di ceretur pro suo arbitrio voluntatis dispensare cū detrahat̃ ꝯ voluntatem defuncti.l.titia.ꝛ mea margaritarum.ff.ad.l.fal. videmus etiā ꝙ in testō militis q hꝫ arbitriū latū in testādo non detrahit̃ falcidia.l.in testō.C.de testō milit.ꝛ.l.in testō.C. ad.l.fal.Nec cēsendū est statutū voluisse duplici onere graua re.l.titia.§.qui in vita.ff.de leg.ij.sed potius qꝛ matrē in vno grauauit in alio videatur releuare.arg.l.eū qui.in princ.ff.de iurein.ꝛ ista interꝑtatio primo aspectu visa fuit equa ꝛ rōna bilis que etiā videt̃ scđo cōfirmari.nam isti nepotes admittūt̃ ex successorio edicto excluso patre.iuxta.l.defunctis.C.de legi. here.ꝛ instit.de legi.agna.succes.§.placebat.ꝛ tradit̃ plene in l.q se patris.C.vnde lib.ergo nō videnẗ debere habere plus iuris ꝙ habuisset p̄r si successisset.ar.text.in.l.si viua matre.C. de bonis mater.vbi hon⁹ tex.faciunt no.ꝑ Bar.in.l.ij.§.vidē dum.ff.ad tertul.¶ Postremo etiā v̄r obstare dictis nepotib⁹ q̄m Min⁹ cuꝫ repudiasset in fraudē vt filijs suis q̄reret̃ ꝛ sic v̄r ꝙ nepotes possint conueniri sicut poterat p̄r eoꝝ ꝑ tex.in.l.j.i fi.ꝛ.l.si quis pecuniā.ꝛ.l.qui aūt.§.nō simpl'r.in fi.ff.si qs obst. cām test.fraus seu dolus fraudādi legatarios satis pōt colligi ex coniunctione personarū.l.data.C.de dona.ꝛ.l.pe.post prin cipiū.C.de bonis que lib.ꝛ no.Bar.in.l.post cōtractū.versi.se cundus casus est.ff.de dona.¶ His tm̄ nō obstantibus ꝯriam

sentētiā veriorēꝫ existimo ꝙ immo dicti nepotes heredes qua tenus legate excedūt dodrantem possint falcidiam detrahere ꝛ pro fundamento premitto ꝙ heres siue insolidū siue in aliq̄ parte sit heres ꝛ grauatus legatis detrahit falcidiā.casus est i l.in singulis.ff.ad.l.falcidiā.ꝛ insti.ad.l.fal.§.ꝛ cū quesitū.ergo dicti nepotes ꝛ heredes debēt posse falcidiā detrahere hoc pre supposito dicta conclusio probatur primo arguēdo de tempo re ad personas.iuxta.l.q plures.ff.de vulg.ꝛ pup.sicut ergo di uersis tēporibus detrahi potest duplex quarta ab eodē vt i.d. c.raynutius.ꝛ in.d.c.raynaldus.eodem mō q̄n eodem tpe a di uersis personis possint detrahi due quarte.¶ Preterea volū tas testatoris ꝛ legis eq̄parant̃ in aut.de nup.§.disponat.ꝛ in l.j.C.de testa.milit.sed testator nunꝙ v̄r ꝓhibere falcidiā nisi expresse prohibeat vt in aut.de here.ꝛ fal.§.si vero expressim.ꝛ in aut.sed cū testator.C.ad.l.fal.vbi plene no.ergo eodem mō statutum non dicatur prohibuisse dictā detractionē falcidie ex quo hoc expresse nō dicit.¶ Confirmat̃ qꝛ dicte tres quar te detrahuntur tanꝙ quota bonorum ex quo debētur ere alie no deducto.l.princeps bona.ꝛ.l.subsignatū.§.bona.ff.de ver. sig.ꝛ.l.si quis seruū.§.fi.cum.l.seq.ff.de leg.ij.ꝛ cōsequēter de ducuntur de corpore hereditatis tanꝙ aliud es alienum debi tum filio sicut etiam deducitur legitima que est quota bonoꝝ vt in.l.cū a matre.C.de rei vendi.vñ fiet duplex defalcatio.pri ma eris alieni in quo cōputabuntur dicte tres quarte iuxta.l. si vniuerse.C.de leg.ij.ꝛ in.l.si vero composita.ff.de testa.mili. secunda erit defalcatio rōne falcidie.de qua in.l.j.ff.ad.l.fal.ꝛ insti.ad.l.fal.in prin.¶ Preterea fingamus in terminis iuris cōis filiū in aliquo casu posse legitimā acceptare:ꝛ reliquū re pudiare ꝓut not.in.d.l.poterat.ꝛ in.l.j.vbi plenissime scripsi de hoc.ff.de vulg.ꝛ pup.vel in casu quādo tm̄ in legitima esset filius institut⁹ ꝛ q̄nr aliū consanguineum forte institutum ac ceptare reliquum qs dubitat ꝙ si filius acceptasset totā here ditatem soluendo legata potuisset tm̄ detrahere legitimaꝫ:vt in.d.l.ꝙꝙ.ꝛ tm̄ si consanguineus habebit soluere legata pote rit falcidiā detrahere.l.in singulis.fingamus etiā si patronus est institutus a liberto ꝛ grauatus legatis detrahit tm̄ quartā sibi debitā ꝛ non falcidiam.l.j.§.pe.ff.si cui plusꝙ per.l.falci.ꝛ tm̄ si vltra quartam alius institueret̃ nemo negaret istuꝫ posse falcidiā detrahere.¶ Et hec confirmātur ex his que ponit Cy nus in.d.l.ꝙꝙ.C.ad.l.falci.vbi ad ostendendum qđ due quar te possint detrahi.in princip.arguit sic.quotiens concurrunt duo iura in eandem personam que in diuersis habent diuer sos effectus illum effectum quem habēt in diuersis personis eūdem habent in vna persona.l.tutorum.ff.de his quib⁹ vt in dig.demum in fi.commenti Cy.post Pe.respondēdo ad hāc rōnem dicit ad.l.tutorem.r̃ndeo quotiens duo iura in eandeꝫ personam concurrunt proinde censendum est acsi in diuersis concurrant verum est si remanet eadem ratio que esset si in di uersis personis concurreret.sed hic non remanet eadem rō:qꝛ institutus detrahit quartā fauore vltime voluntatis implēde al's non acciperet hereditatē sed si filius est heres habet quar tam.ꝛ sic potest hereditatē paternam habere ꝛ tm̄ vnā quartā detrahit qꝛ non est eadeꝫ ratio in sua persona que esset in dua bus.ex quibus colligo ꝙ lꝫ vna persona non posset eodeꝫ tem pore duas quartas detrahere tm̄ due persone possunt.ꝛ sic veri ficant̃ exempla.s.posita.Itē colligo ꝙ vbi ꝓ detractione quar te filius defunctus non diceretur habere heredem tunc admit ti posset detractio falcidie vt defunctus habeat heredem.arg. sumpto a cessante rōne quare due quarte non detrahuntur.l. adigere.§.ꝗuis.ff.de iure patrona.ꝛ qꝛ militat ratio inducti ua.l.falcidie.igitur ꝛ dispō.l.milites agrum.ff.de re milit.que ratio punctualiter militat in casu nostro cum pro detractatio ne trium quartarum defunctus non dicatur habere heredem qꝛ non capiuntur iure hereditario.igitur admittat̃ detractio falcidie que propter dictam rationem videretur admittenda etiā in eadem ꝑsona fortius in diuersis personis:statutū ergo predictum recipere debet interpretationē passiuā a iure cōi.l. fi.§.in computatione.C.de iure delib.ꝛ.l.j.§.lex falcidia.cum ibi no.ff.ad.l.fal.ꝛ no.per Bar.in.l.oēs ppl'i.ff.de iusti.ꝛ iure. in materia interꝑtationis passiue.ex istis ergo iudicio meo in dubitanter concluditur predictos nepotes posse falcidiam de trahere.¶ Et ad rationes in contrarium allegatas r̃ndetur.ꝛ ad primā qđ non est verum qđ filius efficiatur heres:ꝛ qđ ab eo auferatur immo ex forma statuti ita interpretati accipit fi lius tres quartas omissa hereditate.est eī consuetudo decla ratiua.l.non nouiter inductiua.vt habetur in.l.minime.ff.de legi.ꝛ no.in.c.fi.de cōsue.sicut in simili dicit Bal.in.l.si arroga gato.ff.de adop.vbi dicit ꝙ illa legitiā arrogatiua de q na ibi nō est hereditas nec vniuersitas cū sit ab oī credito alieno sepa rata.ꝛ dicit qđ est successio anomala in qua nō seruant̃ regu le iuris.nā regule iuris sunt de iure ciuili inducte ꝛ p̄nt muta ri suadēte cā allegat ad hoc qđ h̄r insti.de eo cui liber.cā bona addici in fine

adijci.in fi.ita etiã fuit semp interpretatũ nr̃z statutũ qḋ esset q̃dã successio anormala: vñ cõsuetudo declarauit nõ disposuit q aũt declarat nihil addit.l.hr̃des palã.§.sz si notã.cũ ibi not. ff.de testa. ¶ Preterea argumẽtũ predictũ pcedit qñ heredi-tas vadit de persona in primo gradu.q̃ adiuit ad psonã in se-cundo quo casu iã defunct⁹ habuit heredẽ.ꝛ sic cessat rõ indu ctiua falcidie.l.j.ff.ad.l.fal.sz hic nepotes sunt heredes i prio gradu vnde nec verificant̃ verba nec mẽs.d.l.j.§.nerati⁹.qꝛ in casu nr̃o militat rõ vt defunct⁹ habeat hr̃dẽ quẽ al's forte non hz. ¶ Ad secũdã rõnẽ rñdet̃ ꝙ vendicare posset sibi locũ in ea dem psona non in diuersis vt.s.ostensum est.nec vr̃ tenẽda opi nio Raph.ful.lz dicat se de facto ita rñdisse.nã ꝯrã exp̃sse deci dit Bal.in.d.l.ꝙꝙ.nec doc.videñt talẽ dr̃iam facere.itẽ loqt̃ in eadẽ persona nõ in diuersis. ¶ Ad tertiã vero rõnẽ rñdetur multipliciter ꝛ primo qꝛ illa potestas data qḋ de quarta pos-sit p arbitrio disponere competebat de iure cõi.l.in re manda ta.C.mandati.qḋ in illa nõ fuerat correctũ.item etiã ex forma statuti phibẽdo in alĳs trib⁹ quartis.ar.l.cũ pretor.ff.de iudi. cũ si.ergo exp̃ssio nihil opat̃.l.iij.cũ ibi plene no.ff.de leg.prio.

9 ¶ Scdo rñdet̃ ꝙ † illa verba p suo arbitrio nõ importãt volũ tatẽ absolutã sz regularitatẽ a iure vt in.l.fideicõmissa.§.ꝙꝙ ff.de leg.iij.p Bar.in.l.si sic.ff.de leg.j.ꝛ in extrauag.ad repri. in verbo videt̃.ꝛ sic non vr̃ aliquid voluisse ꝯ.l.falcidiã dispo-nere nec etiã voluisse preiudicare iuri tetĳ debiti ex.l.falcidia. arg.eius qḋ hr̃ in.l.impube.ff.de admi.tuto.ꝛ in.l.j.§.merito ꝛ.§.si qd a principe.ff.ne qd in loco publico.nec dz p tacitos ꝛ subauditos intellectus induci legum correctio:cum statutum expresse non corrigat.l.falcidiã.ad hoc glo.no. in vbo nec leo vetat quã ibi põderat Fulg.ꝛ Moder.in.l.vt liberis.C.de col la.ꝛ gl.in.c.cupientes.§.ꝙ si p.xx.de elec.lib.vj. ¶ Et ad illud de milite dupl'r respondet̃.primo ꝙ militi nõ simpl'r arbitriũ est concessum.sz volũtas libera.vt in.l.j ff.de test.milit.ꝛ ibi p Bar.quo casu nõ est regulatũ a lege:sz absolutum ꝛ liberũ in d.§.ꝙꝙ.ꝛ in.l.filiusfa.ff.de dona. Secũdo qḋ illud qḋ concedi tur militi qḋ non detrahet̃ falcidia qḋ nõ est propter talẽ libe-rã ptãtem in testãdo sz potius ex priuilegio ita indulto.nã pz ꝙ qs ad pias cãs habebat liberã ptãtẽ testãdi vt i.l.j.C.de sac. san.ec.ꝛ tñ aut.sil'r de le.ad pias cãs detrahebat̃ falcidia.vt pz in.l.si qs ad declinãdã.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ in aut.de here ꝛ ꝛ falc. §.pe.ꝛ tenẽt hoc cõiter doc. ¶ Tertio principal'r respondetur qḋ satis dicebat̃ posse p suo arbitrio dispensare etiã sine detra ctione falcidie ex quo poterat falcidiã phibere.vt in aut.sz cũ testator.C.ad.l.fal.ꝛ in corpore vñ sumit̃:vnde imputet sibi si non prohibuit sicut in simili dicimus de filio instituto sub cõ ditione ptãtiua.vt in.l.fi.cum ibi no.ff.de condi.isti. ¶ Rñde tur ꝛ quarto ꝙ dicta particula statuti venit aduersatiue ad p̃-cedentia.ꝛ sic ad derogandũ generali phibitioni statuti de nõ alienãdo vel disponendo:non autẽ ad derogandũ iuri cõi.sit ergo conclusio ex oĩbus supradictis ꝙ per dictum statutũ non est derogatum iuri cõi. ¶ Ad quintã rõnem respondet̃ qḋ im

10 mo † mutatio persone mutat̃ priuilegiũ.l.paulus.ff.de acqrẽ. hr̃di.ꝛ.l.cũ patronus.ff.de leg.ij.ꝛ in.l.si fundum p fideicõmis sum.§.fi.cũ ibi no.ff.de leg.j.ꝛ maxime qꝛ nõ militat eadẽ rõ i nepotibus q̃ in mr̃e si acceptasset vt.s.fuit declaratũ:tñ etiaz cum isti nepotes veniãt ex persona eoꝝ nõ est incõueniens qḋ sint aliqñ diuerse ꝛ melioris cõditionis ꝙ pr̃.ar.no.in.l.pactũ qḋ dotali.C.de coll'.in illa.q.qñ nepotes ex filia q̃ renunciauit voluit succedere.ꝛ in.l.q supstitis.ff.de acquir.here. ¶ Ad vl-timã rõnem respondetur ꝛ primo ꝙ si pro disposita in vita:et demum pro legatis Minus acceptãdo hereditatem ꝛ satisfa ciendo legatis fuisset dãnificatus in aliqua parte potuisset li cite lege pmittente hereditatẽ repudiare nec posset de fraude argui.casus est in.l.qꝛ aũt.§.si p̃onus.ff.si quis omissa cã testa mẽti. ¶ Secũdo ꝙ ex quo hoc permittit̃ a statuto ita interpre tato dr̃ facere ex legitima cã cum faciat lege pmittente.l.grac cus.C.de adul.ꝛ sic nõ militat rõ in ꝯrium allegata.vt pbat̃ in d.l.qꝛ aũt.§.non simpl'r.s.allegato. ¶ Tertio lz p iura allega-ta in ꝯrũ conseruent̃ legata non cõseruant̃ sine detractiõe fal ci die.immo detrahit̃.d.l.qꝛ aũt.in princi.ꝛ.l.j.§.ad eos.ff. ad legẽ fal.ꝛ.l.fi.C.si quis omis.cã testamẽti. Nec sola coniunctio personaꝝ est legitima pbatio fraudis.vt pz p Bar.in.d.l.post ꝯctum.ꝛ in.d.toto titulo si quis omis.cã testa.in multis legib⁹ illius tituli.ꝛ hec de.ij.qõne. ¶ Circa tertiã dubitationẽ etiaz diu anceps fui qm̃ satis durum primo aspectu visum fuit qḋ cum olim legitima filiorum esset quarta.vt in.l.papinian⁹.§. quarta postea fuerit aucta vsqꝫ ad tertiã.vt in aut.nouissima. C.de inoffi.testa.ꝛ per statutũ sit aucta vsqꝫ ad dodrantem ꝛ sic

11 vsqꝫ ad tres quartas qḋ † statutũ voluerit etiã auferre dispõ-nẽ fructuum vltra necessitatẽ victus p certo videbat̃ minus ciuile.verba aũt sunt ciuiliter intelligenda.l.si cui.ff.de seruit. ii.generali.ꝛ.l.pe.ff.ad ex bi.interpretet̃ igitur statutũ ꝛ restri-gat̃ vt minus corrigat ius cõe.iuxta no.i.l.fi.§.in cõputatiõe.

C.de iure delib.ꝛ per Bar.in.d.l.oẽs ppl'i.ff.de iusti.ꝛ iu.vide tur eñ qḋ si statuẽtes de hoc fuissent interrogati.idẽ respõdis sent ad hoc gl.in.l.tale pactũ.§.fi.ff.de pac. ¶ Confirmat̃ ꝛ se cundo nã dictũ statutũ circa duo videt̃ pũderare vltra ius cõe. ¶ Primo argumentãdo legitimã respectu quote. ¶ Secũdo respectu alienationis dicte quote augmẽtate.ergo in ceteris remanet ius cõe incorrectum.l.si vero.§.de viro.ff.solu. matri. ꝛ.l.si seruũ.§.nõ dixit pretor.ff.de acq.hr̃d.cũ ergo nihil dispo nat de fructibus stemus iuri cõi quo nemo diceret sumẽtez de fructib⁹ disponere nõ posse cũ hoc phibitũ lege nõ inueniat̃.ꝛ sic vnusqsqꝫ rei sue est moderator ꝛ arbiter.l. in re mãdata.C. mãd.l.nemo exterus.C.de iudeis.ꝛ maxime cũ statutũ vt dixi est odiosum.odiũ aũt videt̃ ostendi qꝛ est cõtra naturalem eq-tatem ꝛ ciuilẽ quibus lz vnicuiqꝫ existẽti dñio disponere de re-bus suis ꝛ ipsis ad libitũ frui.l.etiã.§.lz.ff.sol.matri.ꝛ contra dispõnẽ iuris cõis qḋ in honorẽ linee ascendentis concessit pa rentibus excepta munuscula que filĳs iure nature debent̃ de bonis suis ad libitũ disponere.l.papinianus.§.iiij.ff.de inof. testa.l.scimus.§.repletionẽ.C.de inof.testa.ꝛ ita in tali statuto dicit Pe.de anch.in suo ꝯsi.cccl xxx.quod incipit in xp̃i nomi-ne ad determinationẽ ꝛ respõsionẽ ꝛc.ergo restringendũ inq̃ tum fieri põt ex quib⁹ potest ꝛ tertio hec concl'o ꝯfirmari.Nã

12 † statutũ phibet dispõnem bonoꝝ.item est odiosum ꝛ restrin gibile:sed sic est ꝙ dispõ sup ipso principali que est stricte iter pretanda nõ trahit̃ ad fruct⁹ ꝛ accessoria.casus est no.ꝛ ibi no. Bar.ꝛ doc.in.l.fi.§.fi.ff.de cõdi.inde.lz al's accessoriũ sequi so leat naturã sui principalis vt in regula accessorium.cũ mate-

13 ria.de reg.iur.lib.vj.ergo † cũ simus in materia stricta nõ vr̃ di cta dispõ inherere ad fructus. ¶ His tñ nõ obstãtibus ꝯriam sententiã veriorẽ existimo ꝙ immo nõ possit disponere de fru ctibus sicut de ceteris bonis nisi primo quoad necessitatez vi ctus attenta psone qualitate ꝛ dignitate.iuxta no.per gl.ꝛ do cto.in.l.maritũ.ff.so.matr.facit.l.plenũ.§.equitĳ.ff. de vsu et habitatiõe.ꝛ qḋ no.Bal.in.l.id qḋ pauperibus.C.de epi.ꝛ cle ri.ꝛ glo.in.c.ad audientiã.extra de cleri.nõ resi. ¶ Secũdo de-tracta dicta quantitate põt disponere de quarta vt clare dispo nit statutũ. His autẽ cessantibus nõ põt disponere de bonis suis tã de fructibus ꝙ de alĳs bonis.nã lex generaliter dz in-telligi.l.j.§.ꝛ generaliter.ff.de lega.prestan.non eñ min⁹ dicun tur bona fructus percepti ex bonis ꝙ ipsa bona que a beando dicunt̃.l.subsignatũ.§.bona.ff.de ver.sig.Nec in eis dari põt rõ dr̃ie.fingamus ex legato vel donatiõe ab alia muliere fuisse se lucrata mille qs dubitat ꝙ illa nõ poterit alienare ꝓm for-mã dicti statuti quare aũt nõ idem sit in lucro seu fructib⁹ per ceptis ex rebus mulieris non video ꝛ consequẽter nõ debem⁹ interpretari statutum diuersum in eis voluisse statuere.arg.l. a titio.ff.de ver ob.ꝛ.l.illud.ff.ad.l.aql.cum eñ vba statuti nõ repugnẽt sed proprie verificent̃ verificari debet ꝛ dispõ.l.j.§.si is qui nauem.ff.de exer.Nec a verbis recedere debemus.l.nõ al'r.ff.de lẽ.iij.ꝛ ꝙꝙ dura.l.seruãda est lex psperit.ff.q ꝛ a qb⁹ imo ẽt pncipal'r etiã dicta lex fctã vr̃ i fauorẽ filioꝝ ne mulieres q̃ semp semp aduersus ppria cõmoda q̃rũt cõsilia vt dicit tex. in.l.fin. C.de pac.conuẽ.ꝛ qꝛ variũ ꝛ mutabile semp femina.c. forus.extra de ver.sig.habeãt dãnificare aliqñ filios innocẽtes vnde principalis intẽtio statuentiũ potius attendi dz.l.si qs nec cãm.ff.si cer.pe.l.q exceptionẽ.ff.de cõdi.inde.faciunt not. p Bal.in.l.venia.C.de in ius vocan. ¶ Confirmat̃ dicta cõcl'o nã fructus ipsoꝝ bonoꝝ ab eis productis debẽt esse eiusdẽ na ture si cõsideramus eos vt accessorios ad bona.nã vt dicit Jo. and.in regula accessorium.vt refert ꝛ sequit̃ ibi Pe.de anch.i repe.in.j.not.accessorium ex principali productum vel deriua tum illi⁹ efficacie non dz esse cui⁹ est pducẽs seu deriuãs.ꝛ hoc siue loquamur quoad eius inesse productionẽ siue quo ad ei⁹ conseruationẽ siue quo ad eius peremptionẽ p plura iura ibi allegata per eos que vba iudicio meo sunt valde notãda ad p positũ nostrũ.nã fruct⁹ qui producunt̃ quo ad cõseruationem ꝛ peremptionẽ eiusdem sunt nature cui⁹ ipse res a quib⁹ fru ctus producunt̃. ¶ Confirmo hoc per casum singu.in.l.fin.in pe.v.ff.de requi.reis.vbi pz ꝙ dispõ illius tituli p quaz bona tã immobilia ꝙ mobilia absenti citati annotant̃ ꝛ cõstruunt̃. vt si veniat in annum recuperet interpretat̃ p diuum traianũ quod vendicat sibi locum in fructibus postea pceptis illo an-no qui inter mobilia cõputant̃.dicit etiã Bal.ad propositum qḋ publicatio bonoꝝ mobilium que fit ob pacis violationem vendicat sibi locum in fructibus.ita no.Bal.in.c.j.in fin.prin cipĳ.de pace tenenda in vsi.feudo. ¶ Cõfirmat̃ dicta concl'o. Nã propter dispõnem dicti statuti censet̃ constitutum ius in re ipsis filĳs in bonis matris quod pz qꝛ possunt post mortem vendicari a quolibet possessore.l.actionum.ff.de acti.ꝛ oblig. vnde videmus in simili qḋ si aliqua pdia sunt mihi obligata fructus etiã percepti ex illis predĳs sunt mihi obligati.l.pau-lus.§.j.ff.de pigno.ꝛ.l.ꝙuis.cũ multis concordantĳs ibi alle.

gatis in gl. C. in qb⁹ causis pign⁹ taci. cōtraba. Et sic p3 φ fru ctus ex re pcepti sunt eiusdē nature cū ipsa re. ℂ Probat̄ etiā dicta opi. nā cū3 hic sum⁹ in p̄rimonio mulieris. ꝛ sic in re vři
14 clar est φ † fruct⁹ augēt ipsa3 rē. l. ita veniūt. §. fruct⁹. ff. de pe. here. vn̄ dicit Ja. bu. in. l. iubem⁹. C. ad treb. φ fruct⁹ censentur esse res hereditaria sicut reliquū p̄rimoniū. ꝛ iō ex eis pōt legi tima suppleri. ꝛ no. Ang. in. l. cēturio. vbi etiā esset bonus tex. ff. de vulg. ꝛ pu. si ergo cēsent̄ esse in p̄rimonio sicut alia bona. ergo idē est ius in eis ꝛ verificat̄ statutū. ℂ Preterea nemini dubiū est p fruct⁹ p̄rimoniū augeri vt in iurib⁹ statim alleg. er go d3 esse eiusdē nature. arg. cuius erat res principalis. l. etiā. cū plene ibi no. p Bal. C. de iure do. Ad idē tex. cū ibi plene no ta. p Bar. in. l. si cōuenerit. §. si nuda. ff. de pig. act. cū si. ℂ Con firmat̄ dicta conclo. nā videm⁹ idē in dote que sapit quādam vniuersitatē. l. qd̄ d̄r. ff. de impē. ꝛ no. plene p Bar. ꝛ doc. in ru bri. ff. so. matri. ꝛ ibi plenissime scripsi ꝛ ponderandū φ l3 tex. in. l. assiduis. C. qpo. in pig. hab. velit φ priuilegia dotis hn̄t locū tm̄ in dote: vt p3 in. l. fi. in verbo ad dotē tm̄. ꝛ tn̄ habemus φ fructus percepti ex re dotali ante matrimoniū vel post: q2 percepti eo constante petunt̄ vna cū dote. q2 sunt dos ꝛ habēt oīa priuilegia dotis. vt est tex. ꝛ ibi notāt doc. maxime Paul. de ca. ꝛ Moder. in. l. si marito. §. si fundū. ff. so. ma. facit. d. l. ēt. Et sic p3 φ fructus rei habēt eadē priuilegia que h3 ipsa res. ℂ Postremo hanc ptē confirmo per tex. sing. ad ppositu3 in l. fi. C. de frumē. vrbis ɔstantinop. li. xj. vbi hr̄ φ erat deputata certa q̄titas pecunie ad ēptionē frumēti tpe necessitatis quā officiales non poterant minuere: vel in alium vsum cōmittere sub pena dupli. ꝛ tn̄ d̄r ibi in fin. φ lucrū pueniēs ex illa pecu nia cōtinet̄ etiā sub eadē dispōne etiā penali. Ergo lucrū ex re est eiusdē nature cū re ꝛ quo ad dispōnem seu alienationē pro
15 hibet̄ cōprehenditur sub eadē dispōne etiā penali. qd̄ est for tius et iō dixit singulr̄ Bar. p illū tex. φ † si iter socios sit cōtra cta societas ad certū tps φ sicut nō d3 minui capitale positum in societate. ita nec lucrū. q2 lucrū assumit sibi naturā qua3 h3 capitale. ꝛ l3 Bar. dictam qōnē decidat sub dubio forte. tn̄ nō minus d̄r decidere. nā vt dicit Ang. per illum tex. in. l. in sub stitutione. ff. de vulg. ꝛ pu. si doctor consuluit per verbū forte: non min⁹ d̄r qōnē decidere. ꝛ bene probat̄ per illū text. ꝛ illam opi. vbi simplr̄ sequit̄ insignis doctor do. Ja. de pla. allegat ēt in argumētū qd̄ hr̄ i regula accessoriū. de reg. iu. li. vj. ergo for tius dicamus in casu nr̄o in istis fructib⁹ per quos bona dicū tur argumētari φ cōprehendet̄ sub prohibitione alienatiōis bonoꝝ. Et ex predictis p3 rn̄sum ad oēs rōnes in ɔ̄riū alle gatas recte intuenti. tn̄ particulariter rn̄dendo. ℂ Ad primā respondet̄ φ cū casus noster cōprehendat̄ in verbis statuti no possumus ab illis recedere. l. non alr̄. q̄uis lex sit dura. d. l. pro sperit. vt dictum est. Ad secūdā respondet̄ φ immo d̄r statutū disponere de fructib⁹ cū dicantur bona ꝛ bona augere. ꝛ in di spositione bonorum includi. vt. s. per multa ostensum est. ꝛ ad illud de patre respectu legitime filioꝝ rn̄det̄ φ non esset ab surdū dicere φ si probaretur donatio inofficiosa fructuum φ posset rescindi per titulū de dona. cum leges indistincte velint donationes inofficiosas bonoꝝ rescindi cum loquant̄ de dona tione patrimonij ꝛ facultatum quoꝝ appellatione etiā fruct⁹ continentur. vt. s. est ostensum. ad hoc. l. si totas. ꝛ. l. si mr̄. et. l. pe. C. de inof. dona. ergo indistincte possunt intelligi. l. j. §. qua liter. ff. de leg. prestan. cum simi. ꝛc. ℂ Preterea de legitima iu ris cōis ad quotā de qua agim⁹ non vr̄ bona illatio. q2 de iure cōi est triens. vt in aut. nouissima. C. de inoffi. testa. hic vō ē do drans. ꝛ sic l3 deberet̄ vt legitima. tn̄ non vr̄ qd̄ regulari debeat ƀm ius cōmune. ex quo statutum derogat iuri cōmuni. in quo ita in terminis decidit Bal. in. l. maximum vitiū. C. de lib. pre te. ꝛ refert ꝛ sequit̄ Pau. de ca. in. l. fi. §. in computatione. C. de iure deli. Et l3 Bal. loquit̄ qn̄ statutū derogat iuri cōi. q2 mi nuit. Nos aūt sumus qn̄ statutum addendo alr̄ disponit. nam dico φ etiā tunc non interpretatur ƀm ius cōe vt no. determi nat Bal. in. c. cū non liceat. extra de prescrip. itē saltē dicitur vl tra ius cōe igitur idem dicendū ƀm Bald. in. l. ita pudor. C. de adul. sed fortius est qd̄ quota in casu nostro strictiori vinculo debetur qm̄ mater nō pōt alienare in vita etiam titulo onero so ꝛ sine fraude als̄ reuocatur alienatio. Secus aūt est i patre alienante. vn̄ datur cautela ad fraudandum filium legitimu3 qd̄ pr̄ vendat oīa bona ꝛ pecuniam det cui vult. vt p Bart. in l. hereditarium. C. de bo. aut. iu. pos. ꝛ sic saltē quo ad priuatio nem ꝛ alienationē bonoꝝ per quā legitima minuatur diuersa est ratio. ꝛ dispō in vtrobiq3 ex diuersis. ergo nō fit illatio. l. pa pinianus exuli. ff. de mino. ꝛ hec i pūcto iuris puto verissima. Concluderem tn̄ bonū virū arbitrari debere q̄titatē fructuu3 perceptorum q pbarent̄ p filium ꝛ videre si vltra victū notabi lis q̄titas fructuum deberet superesse q̄ si superesset repeciren tur filij damnificati ꝛ defrandati essent. nam non obs. omnem alienationem putarē rem amare ita intelligendā. vt etiā si ma ter aliquāto magnas fecisset impēsas in victu ꝛ aliquos etia3 fructus erogasset in pios vsus. deberet fieri imputatio in illa3 quartam partem. s3 si deberet superesse notabilis q̄titas: ita φ si verisilr̄ non inuenitur mater in alias psonas erogasse pu tarem equā ꝛ iuridicā decisionē. s. dictā. Hec aūt dicta sint nō in puncto iuris in quo puto cōclōnem supra firmatam vera3. sed ex meo capite. ℂ Circa quartam dubitationem indubitā
16 ter concludēdum arbitror φ † p dictam scripturā datiōis ꝛ cō cessionis inducatur donatio dicte partis dom⁹. qd̄ primo ostē ditur q2 si ponimus dictam dn̄am scire se nō esse in aliquo obli gatam dn̄o Mino ex promissione sine causa presumitur cau sa donationis. vt no. glo. magna in. l. qui cum alio. ff. de reg. iu ris. in. l. ij. §. j. de consti. pe. ꝛ in. l. cuius per errorem. ff. de re. iu. ꝛ sic etiā datio presumitur facta ex causa donationis cū pmis sio ꝛ datio a pari procedant. l. fi. C. ad. l. fal. ꝛ est cōis opi. in. l. a titio. ff. de v̄. ob. ꝛ in. l. que dotis. ff. so. ma. qn̄ pmissio seu datio fit a sciente que scientia clare probat̄ in casu nr̄o ppter cōposi tionē prius inter eos factā p sex mēses an̄ per quā p3 minū fo re debitorē dicte dn̄e Jacobe. vn̄ q2 in facto pprio nō est pba bilis ignorātia. iuxta no. in. l. fi. ff. p suo. ꝛ in. l. q̄φ. ff. ad velley. tum: ēt q2 non erat lapsum tn̄ tpis qd̄ presumeretur obliuio. iuxta no. in. l. peregre. ff. de acq. pos. s3 q2 esset dubiū q2 nō pro batur stipulationem interuenisse per ea que ponit Bart. in. l. iurisgentiū. §. quinimmo. ad fi. ff. de pact. nisi dicamus φ ince pit a traditione q2 Minus tunc habitabat vt p3 ex scripta dū dicit. de la loro habitatione. per ea que habent̄ in. §. vēdite. in sti. de re. diui. ꝛ sic nō sum⁹ in terminis Bar. in. d. §. quinimo. immo voluit fortius Bar. in. l. ij. §. circa. ff. de doli except. ꝛ. l. ita stipulatus. ff. de ver. ob. ꝛ plures antiqui quos refert Joā. an. in addi. Spe. in ti. de ɔfes. §. nūc videndū. v̄. s3 q̄ est rō. s3 q2 magis cōis vr̄ esse opi. i cōtrariū qn̄ sumus in dubio iō hoc vl terius non prosequor. ℂ Confirmat̄ ꝛ secundo q2 talis dona tio vr̄ colligi ex illis vbis positis in prin. in qb⁹ d̄r buona vo glia. quasi nō coacta ꝛ astricta sed ex mera liberalitate q̄ d̄r ēē causa ipsius donationis. iuxta ea que hn̄r in. l. j. ff. de do. ꝛ in. l. donari. ff. de re. iur. pbat̄ etiā ex illis verbis scripte. in quibus apponitur pactū qd̄ Min⁹ non possit illā vēdere vel alienare qd̄ quidē pactum fuisset superfluum si ipsa remāsisset dn̄a. ver ba aūt debēt aliqd opari. l. si qn̄. ff. de leg. j. c. si pape. de priuile. ꝛ per Bal. in rub. C. de cōtrahen. empt. et maxime dū apponi tur qn̄ non possit dare in pignus. ex quo pt3 qd̄ voluit dn̄ium transferre als̄ pignus. vtiq3 etiam sine illo pacto nō potuisset constitui. l. rem alienā. cū ibi no. C. de pig. act. Probatur etia3 ex pacto in quo certo casu reseruat seruitutem vsus q̄ nō pōt stare cum proprietate. sed solet operari translationem dn̄ij iu xta no. in. l. quisq3. C. de do. immo sicut dicimus qd̄ ille qui con ducit scienter rem suam esset donare ƀm no. in. l. si rem aliquā. ff. de acq. pos. ꝛ in. l. qui rem. C. loca. ita iste q talem seruitutem sibi reseruat. ℂ Confirmatur etiā ex verbo da. dare eīm est dn̄iū transferre. §. si itaq3. insti. de act. vn̄ dicebat Pe. in. l. fundum. certo die. ff. de v̄b. obli. qd̄ l3 quis vtitur verbo tradit̄ nō trans fertur dn̄ium sine causa. l. nunq̄ nuda. ff. de acqui. re. do. tn̄ qn̄ quis vtit̄ verbo dare: tunc transfertur ꝛ presumit̄ donatio. et hanc opinionem in patre dante filio tenet Bar. de salyce. in. l. si donatio. C. de colla. ꝛ videtur glo. in. §. alie. in verbo manife stauerit. instit. de do. ꝛ Pau. de cast. in. l. filie. C. fami. her. Sed quid plura ratione coniunctionis personarum presumitur in dubio promissio ex causa donationis ƀm Jaco. bu. ꝛ Bald. in l. generalr̄. C. de nō nu. pe. ar. l. si seruus cōis. ff. de do. inter vi. ꝛ vro. ꝛ in dante seu tradēte decidit Bar. in. l. cum qs. ff. si certū pe. ꝛ Mod. in. l. q̄ dotis. ff. so. ma. vn̄ ex maxima cōiunctione p sonaꝝ cū alia cā nō appareat presumitur donatio. tradit̄ etia3 in. l. a titio. ff. de ver. ob. ℂ Postremo etiam cōfirmatur q2 di cta dn̄a Jacoba non solum dixit se dare sed etiā concedere. ver
17 bū † aūt concedo non apparente alia cā inducit donationem vt est tex. cū glo. ꝛ ibi hoc t3 Bar. in. l. vxori. §. fi. ff. de le. ij. Ad idē tex. in. l. prohibere. §. plane. ꝛ pbatur in. l. ad eum. in prin. ꝛ ibi ponderat Jmo. post Bar. ff. de dōn. ꝛ t3 Cuil. de cu. in. l. quis ergo casus. ff. de pecu. Bal. in. l. cum vir. C. de fideicom. ꝛ do. Abb. in. c. cum venerabilis. de exceptio. nisi ex circunstan tijs de alia causa appareret de quo articulo etiā tangit Bald. in. c. titiu3. si de feu. fuerit contro. inter do. ꝛ agna. ꝛ Ange. in aut. de non alie. §. q2 vō. Bal. in. l. non ambigitur. in fi. ff. de le gi. ꝛ aliquid per Bar. in. l. vbi ita donatur. ff. dona. cā mortis. ꝛ p Jmo. in. l. cū pater. §. pater pluribus. ff. de legat. ij. ꝛ marie propter v̄ba geminata dare ꝛ concedere. per no. in. l. balista. ff. ad trebellia. vnde ex omnibus simul iunctis saltem ꝛ etiam vt actus potius valeat q̄ pereat. iuxta. l. quotiens. ff. de reb. dub. clarissime concludendum arbitror dictam dn̄am iacobam do nasse Mino dictam partem dicte domus. ꝛ hec de quarta. q. ℂ Circa quintam ꝛ sextam dubitationem cōplectēdo ambas
18 prio aspectu etiā visum fuit φ † dcā pars dom⁹ donata cōpu tarectur

tareť in dcās tres quartas. Nā ꝑdictum statutum tanꝗ odio
sum vr̄ restringendū vt dcm̄ est. Ergo satis dicať satisfactum
statuto si Min⁹ hēat tres quartas qbus non dicetur priuatꝰ
naꝫ statutum nō simpl'r ꝓhibet alienationē sed talem quā filij
priuentur tribus quartis. Sed per talē alienationē factā filio
posito qd̄ censeať cōputata in tres quartas filius nō priuať vt
vult statutuꝫ. ergo vn̄r verificari verba. igitur ⁊ dispō. l. j. §. lo
quiť de fluminibus. item vr̄ verificari mens que plurimuꝫ at
tendiť. l. cum mulier. cum ibi plene no. ff. so. ma. ⁊ maxime hoc
fiat vt statutum odiosum restringatur iuxta no. in. d. l. oēs po
puli. ⁊ in. c. cū dilectus. de ꝯsuetudine. ¶ Confirmatur ⁊ scd̄o
q2 dicta dn̄a Jacoba teneť mino ex cā necessaria īducta ex di
19 spōne legis municipalis. ergo videatur † donasse aīo compen
sandi in tale debitum necessariū ꝑ tex. ⁊ ibi no. in auť. preterea.
C. vnde vir et vxor. ⁊ ꝑ no. in. l. hmōi. §. cum pater. ff. de le. j. et
in. l. si cū dotē. §. si pater. ff. sol. ma. ⁊ hoc maxime vt sepiꝰ dixi vt
statutum tanꝗ exorbitans ⁊ odiosum restringatur. ¶ Confir
matur ⁊ tertio vt dicamus qd̄ adminꝰ per dictā alienationē di
cať exhaustū patrimoniū. ita qd̄ nunc debeanť tres quarte ex
eo qd̄ supfuit deducta dicta parte domus sicut fieret nunc cō
putatio legitime si tm̄ de iure cōi legitima debereť ꝑ id qd̄ hr̄ ī
l. papinianus. §. quarta. ff. de inof. testa. ⁊ in. l. cum queriť. ⁊ in
auť. nouissima. C. de inoffi. te. quasi fuerit facta alienatio extra
neo cū cōsensu filij qui potuerūt suo fauori renūciare ⁊ preiudi
care sibi. l. si quis in cōscribēdo. C. de pac. ar. l. cuꝫ pr̄. §. libertis.
ff. de le. ij. ⁊. l. codicillis. §. insulā. eo. ti. ⁊ eius qd̄ hr̄ in. l. si fundū.
per fideicōmissum in prin. ff. de le. j. cū si. ¶ His tn̄ nō obstātibꝰ
ꝯtiam sniam existimo veriorem qd̄ nullo mō imputeť in dictas
tres quartas. sed in quartā de qua mulier pro suo arbitrio pōt
disponere. hec aūt cōclusio primo ꝓbať arguēdo a cōsequēti de
structo qd̄ est validū ar. vt in. l. ij. §. appellata. ff. si cer pe. nā ex ꝗ̄
talis donatio vꝫ in vita ⁊ illa deberet in partem debitā impu
tari sequeretur qd̄ deberet etiā cōferri si daremus plures libe
ros matri succedere. hāc doctrinaꝫ tradit tex. in. l. illud. in prin.
C. de colla. que vniuersaliter procedit in his que in vita cōcessa
tenent. vt ibi declarant glo. ⁊ doc. sed claꝝ est qd̄ donatio facta
filio a matre nō cōferreť nisi spāliter esset dictuꝫ vel rōne equa
litatis seruāde ſm qd̄ ꝓbat tex. in. d. l. illud. §. fin. ⁊ ibi no. ergo
datur intelligi qd̄ nō imputeť in portionem debitam. ¶ Con
20 firmatur ⁊ scd̄o † q2 nō possumꝰ negare quin nō sit portio debi
ta filijs ⁊ quasi quedā legitima augmentata prout dicit Bald.
in terminis nostris in suo consilio qd̄ incipit in xp̄i noīe amen.
in qōne ꝗ̄ vertitur. vbi voluit in tali statuto qd̄ sicut pr̄ nō pōt
etiam disponendo ad pias causas disponere in preiudiciū legi
time de iure cōi. vt in auť. si qua mulier. C. de sacr. san. ec. ita nō
potest disponere in preiudicium huius legitime augmentate.
Idem cōsuluit Bal. in cōsilio qd̄ incipit. in noīe dn̄i. visis actis
⁊ actitatis. Idem cōsuluit Cal. in cōsilio qd̄ incipit in dei noīe
super puncto transmisso. idem ēt cōsuluit Cal. in alio consilio
qd̄ incipit lex municipalis. Idem tꝫ Do. de sancto Gemi. in. c.
fi. de immu. ecc. li. vj. vbi allegat Fed. de sen. ita cōsuluisse. ⁊ ita
21 alias consului. Sꝫ claꝝ est † qd̄ donatio inter viuos que valet
in vita nō imputetur in parteꝫ legitimā debitā nisi hoc fuerit
expssum vt probať expsse in. l. si nō mortis in prin. ff. de inoff. te
sta. ⁊ in. l. si qn̄. §. ⁊ generaliter. C. de inoffi. testa. vbi hoc cōiter
teneť ⁊ tꝫ gl. cōiter approbata ī. d. l. illud. in prin. ⁊ Bar. ⁊ doc.
in. l. in quartam. ff. ad. l. falc. ⁊ Bar. in. l. j. §. sed nec castrēse. ff. de
colla. bo. ⁊ Cy. ⁊ Bal. in. l. sancimus. in prin. C. de inoffi. test. ⁊
Bar. in. l. peto. in prin. ff. de leg. ij. ergo eodem modo in portio
ne nostra debita ex forma statuti. ¶ Sed īstabit quispiā dicēs
qn̄ sit expssa donatio fateor qd̄ illa nō imputareť vt dictū est. sꝫ
in casu nostro res fuit simpliciter data filio nullo expresso titu.
Ergo vr̄ in partem potius concessa ꝗ donata. iste vr̄ tex. ſm in
tellectum Bart. per quē limitanť omnia superiora in. l. cū quo
§. fi. ff. ad. l. falcidiā. quem ita intelligit Bar. in. l. j. §. vel parēs
ff. si quis a parente fuerit manumissus. ⁊ est singularis limita
tio ſm Imo. in. l. titio centum. §. titio genero. ff. de condi. ⁊ de
mon. ⁊ sequitur Paul. de ca. in. d. l. quartaꝫ. ⁊ in. l. si qn̄. §. ⁊ gn̄a
liter. sꝫ hoc ꝓcederet qn̄ simpl'r res fuisset tradita filio secꝰ qn̄ fi
lio sunt data vt dicebat Saly. in. l. si donatio. C. de coll'. cū si. alle
gatis in precedenti dubio. item secus si sunt concessa. q2 verbū
concedo inducit donationem. d. l. vxori. §. fi. ⁊ ibi Bar. ff. de le.
iij. cum si. supra allegatis ⁊ multomagis ex quo in casu nostro
dixit se dare ⁊ concedere per no. in. l. balista. ff. ad trebel. iunctis
etiaꝫ alijs coniecturis supra deductis in precedenti dubitatio
ne ⁊. j. deducendis. ⁊ conclusiue ex multis ostensum fuit matrē
voluisse donare ⁊ sic non concedere in partem. satis enim etiaꝫ
dicitur expressa donatio que manifeste colligitur ex mēte vt in
l. pretor in principio. iūcta glos. in verbo expressum. ff. de noui
ope nū. cum ibi plene no. per Ang. ⁊ Moder. ⁊ maxime q2 lex
hoc casu magis considerat effectum quā modū donandi. argu.
eius quod hr̄ in. l. si mater. C. de insti. ⁊ substi sub ꝯdi. fac. et per
Bar. in. l. gallus. §. ⁊ qd̄ si tm̄. ff. de lib. ⁊ posthu. ⁊ in illo arti
culo an intersit qd̄ ex eqpollētibus fiat. ¶ Confirmať ⁊ tertio
nā lꝫ in dubio illud qd̄ dať per viā legati videať factū aīo con
pensandi in debitū necessariū vt supra pro ꝯtria parte dictum
est. tn̄ secus qn̄ aliqd inter viuos donať. q2 tunc nunꝗ compē
satur cū debito necessario. l. ēt. §. si debita. ver. sed si non mor
tis. ff. de bo. lib. ⁊ in. l. si vero. ver. ceterū. ff. eo. ti. qd̄ ēt patet ex
his que supra de legitima dicta sunt. ¶ Probatur ⁊ quarto
22 † q2 ꝗꝗ dici soleat compēsationeꝫ fiendā cum debito necessa
rio illud procedit qn̄ est debita quātitas ⁊ reliquiť quātitas.
23 † Et sic debita sunt hincinde compēsabilia. secꝰ si est quātitas
debita ⁊ ꝯcediť spēs vel eꝫ vel est debita spēs concediť quāti
tas q2 tunc non hr̄ illa cōsideratio an debitū sit necessariū vel
volūtarium. sed nūꝗ intelligiť factum aīo compensandi per
no. in. l. fi. C. de compen. ⁊ in. l. plane. §. sꝫ si non corpus. ff. de le.
j. ⁊ ita decidit Bal. in. l. qm̄ in prioribus. C. de inoffi. testa. idē
tenent Oldra. Bar. et Paul. de cas. et bald. in. l. hmōi. §. cum
pr̄. ff. de le. j. in solutione quā dant ad. l. si pr̄ pro filia. ff. de col
la. do. ⁊ bald. in. l. filie legatoꝝ. C. de legatis. et bal. in. l. si vxor.
C. de bonis aucto. iud. pos. Ideꝫ Ang. in. l. videamus. §. ex cā
ff. de vsuris. ita al's fuit ꝯsultum ꝑ solēnes doctores ⁊ lꝫ domi.
Jo. de imo. in. d. §. cū pr̄. ⁊ in. l. si cū dotē. §. si pater. ⁊ Lud. ro.
in auť. ꝑterea. C. vn̄ vir ⁊ vxor ⁊ plerīqꝫ Moder. ꝯtriū tenēt: tn̄
nō esset forte recedēdū ab opinione tantorum viroꝝ in iudicā
do ⁊ ꝯsulendo. ¶ Preterea illa materia qd̄ vr̄ factū aīo cōpē
sandi loquiť in legato qd̄ est exigendū eo tpe quo ēt debitū ne
cessariū est exigibile. at nos sumus in casu in quo est donatum
illo tpe quo debitū necessariū nō est exigibile. imo poterat nō
exigi si Minꝰ predecessisset matri. igiť nō sumꝰ ī mā in qua
extrema hincinde sint compēsabilia cū ante ꝯditionis euētuꝫ
nullū esset debitū necessarium. l. quotiēs. ff. de ver. ob. ⁊. l. cede
re diem. ff. de verb. obl. imo fortius qn̄ est debitū in diē ex vna
parte ⁊ ex alia purū nō cadit compēsatio. l. qd̄ in diem. ff. de cō
pensa. facit regula. l. quecunqꝫ. ff. de compēsa. Si enim adhuc
nō euenit dies cessat rō ꝑꝑ quā ꝓsumiť aīus compēsandi cum
debito necessario q2 ex quo tūc nō necessit atur nō hꝫ locū illa
regula qd̄ in necessitatibꝰ nemo liberalis existit. l. rē legatā. ff.
de adimen. leg'. vn̄ ad ꝓpositū redeūdo aut volumus dictam
rem donatā imputari in partē debitā per viaꝫ imputatiōis ⁊
hoc fieri nō pōt cuꝫ donatio simplex īter viuos nō imputetur:
aut per viā compēsatiōis in debitū necessariū. ⁊ hoc minus:
igiť relinquitur qd̄ dꝫ dicta donatio imputari ī quartā ī qua
disponere pōt. ¶ Confirmať ⁊ quinto. nam dicta dn̄a Jaco
ba nō cōcessit dicta bona simpl'r ⁊ sine onere sicut debenť tres
quarte: sed cū multis oneribꝰ ⁊ ꝯditionibus: filius aūt dꝫ hr̄e
tres quartas sine aliquo onere ⁊ sine aliqua cōditione vt pꝫ ex
forma statuti: ita a multo tpe ⁊ citra īterpretati. Ex qbus pa
ctis dr̄ intelligi qd̄ ⁊ mater concessit ⁊ filius accepit de his bo
nis de qbus mater poterat disponere ⁊ quascūqꝫ ꝯditiones et
quecūqꝫ onera adijcere iuxta. l. in traditione. cū mā. ff. de pac.
⁊ in. l. quotiens. C. de donatio. que sub modo. ⁊ per totū. nam
qn̄ actus est equiuocus ⁊ dubius in vtranqꝫ ꝑtem ex signis fit
discretio. nā per instōnem heredis testm̄ a codicillo dignosciť
l. nō codicillū. C. de testa. ⁊ sic in simili ad interpretādum an do
natio sit cā mortis vel inter viuos ex pactis ⁊ ꝯditionibus ap
positis ꝯuenientibus alteri ipsoꝝ dignosciť. vt tradiť in. l. vbi
ita donatur. ff. de dona. cā mortis. ⁊ plene in. l. que dotis. ff. sol.
mat. Nec placet si dicatur qd̄ oīa onera videanť apposita occa
sione dicte dn̄e Jacobe dum vixerit ⁊ ꝯsequenter dicanť expi
rare ea mortua quasi cessante cā oneris cesset onus. argumen
to. l. a filia. §. alūno. ff. ad treb. cum si. ⁊ regula. l. adigere. §. quā
uis. ff. de iure patro. ⁊. c. cum cessante. extra de appe. qm̄ pactū
qd̄ Minus parteꝫ domus nō possit alienare vr̄ factū vt dicta
domus remaneat forte in familia: ⁊ consequēter Minus etiā
hodie censetur obligatus non alienare heredibus dn̄e Jaco
be ⁊ sic nepotibus et filijs suis. l. si pactum. ff. de ꝓbatio. facit
l. ij. cum ibi notatis. C. de pactis inter empt. ⁊ vend. Item dn̄a
Jacoba apponit pactum qd̄ mortuo Mino res ad eā debeat
reuerti. nōne ipso mortuo debebit reuerti ad eiꝰ heredes licet
ꝑmortua sit dn̄a Jacoba q2 ēt obl'o cōditionalis ex ꝯctu inter
viuos ad heredes transmittitur. §. ex ꝯditionali. institu. de v.
ob. Ex dictis ergo pactis ōnditur qd̄ voluit disponere de quar
ta de qua poterat ⁊ ī qua poterat tales ꝯditiones ⁊ talia one
ra apponere. vnde lꝫ mater potuisset disponere donando qd̄
in quartā imputareť si hoc nō fecit sibi dici pōt viā quaꝫ elegi
sti hec tibi pateat. l. si mulier in fi. cum ibi notatis. ff. qd̄ me. cā.
l. hēbat. ff. de instito. si eniꝫ voluisset vtiqꝫ expressisset. l. vnica.
§. sin autem. in verbo. nam si ꝯ volebat nulla erat difficultas
disponere. C. de cadu. tollen. facit tex. in. c. ad audiētiam. extra
de decimis. ¶ Postremo hec ꝯclusio ꝓbatur nam dictum sta
tutuꝫ non simpl'r considerat qd̄ filij nō dā[...]ificentur in tribus
quartis. sed a principio tollit potētiam disponendi ne ꝯtinge

re possit in aliquē euētum filium dānificari cuȝ statutum dicit non possit relinquere donare vel vendere vel alienare.ita qõ si liī qui remanserint possint priuari.naȝ per dicta verba nō possit statutum censetur resistere actui ab initio ꝛ redditur actus nullus adeo qõ nō oritur neqȝ ciuilis neqȝ naturalis oblī.C.q̄ res vendi non possunt.ꝑ totum ꝛ.l.j.ꝛ.ij.C.ne liceat metropo. ꝛ babi.li.xj.ꝛ.l.quēadmodū.C.de agri.ꝛ cēsi.eo.li.ponit Bart. in.l.cum lex.in.ij.col.ver.his premissis.ff.de fideiuſ.item statutuȝ per dicta verba possint priuari statutū nō solum cōsiderāt si inspecto p̄nti statu tpe alienationis filius posset esse in damno sed etiā si inspecto futuro euentu in euentum alicuius cōditio
24 nis.†verbum em̄ possint est extensiuum in futurum.l.si ita qs ff.de le.ij.Tradit Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres in.vij.q.ff. de ver.ob.Et sic nō solum considerat possibilem priuationem filioꝝ inspecto p̄nti statu.sed ēt inspecto futuro euētu.ꝛ sic vbi cūqȝ in aliquē euētū p̄t cōtingere talis priuatio sequit̄ qõ cēseť ꝓhibita dispositio ꝛ alienatio.Sed demū casum nostrum vnico filio tres quartas donare certe si ipse solus posset superesse non esset ꝓhibita sed nōne possunt plures nasci postea i quorum preiudiciū tenderet dicta alienatio.item si daretur filie femine nōne p̄t masculus p̄mori.et sic tenderet alienatio in p̄iudicium feminaꝝ que succedunt non extantibus masculis.Sit ergo cōclusio qõ statutū denegat potentiam ꝛ sic inducit actus nullitatem iuxta no.in.c.j.de reg.iur.lib.vj.Quibus stantibus infertur qõ mulier potius cēseť donasse rem ꝑmissam quā ꝓhibitam.iuxta tex.ꝛ ibi no.in.l.marcellus.§.resc̄.ff.ad tre.itē vt actio potius valeat q̄ pareat argumento.l.quotiens.ff.de reb. dub.ꝛ.l.quotiens.ff.de ver.sig.ꝛ ne videatur viam elegisse per quam iudicium suum impugnari possit.l.iij.ff.de test.militis. ¶Preterea statutum vult qõ relique tres partes non alienate inter filios diuidantur nec distinguit sit facta alienatio in filios vel alios ergo generaliter dȝ intelligi.l.j.§.ꝛ generaliter
25 ff.de leg.prestan.xix.dist.si romanorum.†Quoniam nec filius in quem facta est alienatio censetur respectu rei alienate sibi debite in spe alicui suo iuri renunciare vt est tex.cum glo.not. in.l.si a substituto.ff.de le.j.ꝛ in.l.iiij.ff.ad.l.fal.ꝛ ponit Bart. dum allegat dicta iura in.l.que dotis.ff.sol.ma.ꝛ Barto.in.l. qui rome.§.duo fratres.ff.de verb.obli.in.xiij.q.facit illud qõ dicimus de illo qui est obligatus restituere in euentum.nā res primo alienate cadunt in quartā de qua potest libere dispone re vt notatur in dicta.l.marcellus.§.resc̄.ꝛ in aut.resc̄.C.communia de le. Et ex predictis sunt soluta omnia argumenta in contrarium facta. Laus deo omnipotenti.

¶Consilium.xciiij.

1 ¶Protbocollo qñ standum sit.
2 Instrumentum per quot testes reprobetur.
3 Fideiussio presumitur facta illi cuius interest.
4 Notarius potest suū protbocollum extēdere ꝛ in eo apponere oīa que sunt de natura ꝯtcus ꝛ est magis communis opinio.
5 Notarius potest corrigere protbocollum.
6 Notarius quando possit se corrigere.
7 Consuetudo scribentium probatur per libros.
8 Tabellioni statur ēt si testis contradicat tabellioni vbi necessario non requiruntur testes.

Prestantissimi ꝛ iustissimi iudices. In cā validitatis instrumenti: in qua pridie in allegationibus multa fuerūt allegata rē ipaȝ quam breuius potero perstringam.plura allegantur ꝯ instrumentum per que dr̄ qõ adeo vacillat fides instrumenti qõ pronunciandū est instr̄o nullam fidē adhibēdā.Primo allegatur qõ publicū instr̄m differt a protbocollo ꝛ origiali scriptura in duobus.Primo in publico dr̄ qõ dicti officiales declarauerūt q̄ntitateȝ pro qua fideiussores deberēt intercedere.Scd̄o qꝛ dr̄ qõ fideiusserunt p̄sentibus officialibus ꝛ recipientibus q̄ duo
1 non reperiuntur in protbocollo.ergo cum†differant standuȝ est originali ꝛ non publico.tex.est ꝛ ibi glo.Ja.de bel.ꝛ Ang.in aut.de tabel.§.fi.Bar.Bal.ꝛ Imo.ꝛ Pau.de ca.in.l.sempronius.ff.de le.ij.ꝛ Bal.in.l.imperator.ff.de statu bo.Bald.in.l. nostram.C.de test.cum aliis multis vulgaribus que omitto. ¶Scd̄o naȝ ad confectionē publici instrumenti requiruntur testes gl.est in.l.generali.C.de tab.li.x.traditur in aut.de tab. §.nos autem.ꝛ tradit Jo.an.post.Spe.de mat.in addi.Spe.in rub.de instru.cau.ꝛ fide. Item requiruntur saltem duo testes. vt tradit Jo.an.in loco preallegato.ꝛ est tex.in.l.vbi numer⁹. ff.de test.tradit plene Barto.de saly.in aut.sed nouo iure.C.si cer.pe.Sed cum in casu nostro duo tantum reperiantur descripti testes pȝ qõ vnusquisqȝ est de necessariis descriptis ī instrumento.vnde succedere vr̄ cōis doctrina doctoꝝ qõ ex quo vn⁹ ex duobus dictis testibus dicit se nō interfuisse qõ euacuetur fides instrumēti.vt cōcludit Bar.Bal.Ang.ꝛ Imo.in.l.ij.§. si quis neget.ff.quēadmo.test.aperi.ꝛ do.Ant.ꝛ alij in.c.cum Joā.heremita.ff.de fid.instr.traditur in.l.exercēdis.C.de fide instr.ꝛ sic vr̄ qõ dictum instr̄m nō ꝓbet.¶Tertio allegatur ꝯ dictuȝ instr̄m qõ ī protbocollo vīr additi testes diuerso attramento qõ arguit suspitionem per no.in.c.inter dilectos.extra de fi.instr.ꝛ maxime qꝛ vīr additi supra lineam ꝛ sic vr̄ protbocollum quodam modo vituperatuȝ per id qõ habetur in.l.edicto.C.de edi.diui.adri.tol.item qꝛ testes sunt in fine ꝓtbocolli ꝯ stilum qõ ēt arguit suspitionem per not.p Bal.C.in constitutione codicis ordinis ¶Quarto qꝛ in instr̄o dr̄ de p̄sentia officialium.ꝛ duo ex testibus partis aduerse vidētur probare qõ officiales ibi nō erāt.vcȝ primus dicit se fideiussisse qui nō vr̄ posse reprobari tanq̄ deponat in facto ꝓprio ex quo vtiqȝ fatetur fideiussionē per eum factā.ꝛ sic nō obstat qõ hr̄ in.l.nullus ff.de test.cū si.iteȝ vr̄ hoc deponere tertius testis ipsorum.vñ vr̄ succedere doctrina que hȝ qõ†per duos testes reprobaȝ instr̄m 2
vt no.Jo.an.Cal.ꝛ do.Ant.in.c.cum Jo.heremita.de fi.instr. ꝛ spec.in tit.de inst.cau.ꝛ fide.§.restat.versi.sed quero.vel dicamus hoc relinqui arbitrio iudicis ꝑut dicit Bart.post Nico. de mat.in.l.ij.§.si quis neget.ꝛ do.Car.in.d.c.cūm Jo.ꝛ sic ex hoc solo vel iunctis superioribus iudex habeat arbitrari quod huic instr̄o non sit adhibenda fides.ꝛ hec fuerunt fundamēta ipoꝝ principalia additis postea quibusdam de quibus.j.fiet mentio.¶Sȝ his nō obstantibus ꝯriam sn̄iam veriorē ēt existimo qõ immo dicto publico instr̄o sit fides adhibēda.ꝛ ꝑ fundamento dico qõ publico instr̄o in dubio statur donec ꝯriū ꝓbetur.l.cum precibus.C.de proba.vnde restat tm̄ rn̄dere ad argumēta in ꝯrium facta.¶Circa primū fundamētū partis aduerse qõ videbaȝ magis obstare pro maximo fundamento nr̄o Ego ꝑmitto qõ officiales sunt illi qui vigore statutoꝝ hn̄t ꝓbare approbare taxare ꝛ recipere ipas fideiussiones.qõ teneanȝ approbare ꝛ taxare probatur qõ statutuȝ positum sub rub.de mercede reuēditoꝝ in.ver.adn̄cientes ꝛ hoc nō diffiteȝ nec diffiteri potest pars aduersa.Quod aūt teneanȝ recipe oñdiȝ ex forma eiusdeȝ statuti.itē ꝑ statutū positū sub rub.de pena officialiū ꝯsulis q̄ ambo statuta dicūt qõ fideiussores sunt p̄stādi apud offim̄ cōsulis.Ergo ipsis cōsulibus p̄stādi sunt:nā p̄stare fideiussorem apud officiū iudicis nihil aliud est nisi ipsi iudici p̄stare.casus est in terminis in.l.eum ꝑ quo in.j.rn̄so.ꝛ ibi hoc. no.Bar.Bal.ꝛ oēs.ff.de in ius vo.ꝛ est tex.in.l.emancipari.§. apud proconsulē iunctis que ibi no Ang.post Pe.ff.de adop. Et hoc idem voluit ēt aliud statutū sub rub.qõ oēs artifices. ꝛ lȝ idē statutū circa mediū videaȝ innuere qõ receptio ꝑtineat ad notarium dico qõ recte intelligenti loquiȝ de nudo ministerio scribendi illas fideiussiones ꝑ quo recipit certaȝ mercedē ꝛ si receptio fieri dȝ ab officialibus ꝛ scriptura a tabellione.ꝛ hec est noua interpretatio per quā idem statutū nō vr̄ se incōtinenti corrigere iuxta.l.naȝ ad ea.ff.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ cū aliis statutis cōcordat per id qõ hr̄ in.l.j.C.de inoffi.do.ꝛ in.c.cum expediat.extra de elec.sȝ habemus statutū in spē in istis reuenditoribus qõ teneantur prestare apud offim̄ cōsulis.ꝛ sic ipis vt dictuȝ fuit.Ergo quicq̄d aliud diceret statutū generale attendi deberet statutū in spē.vt in regula generi per speciē ex̄ de re. iur.Ponunt Bar.ꝛ doc.in.l.oēs populi.ff.de iust.ꝛ iu.tradit Bar.in extrauaganti ad reprimēdā in verbo nō obstātibus ¶Preterea nonne liber est officialium ꝛ per ꝯñs oñditur ibi esse descripta negocia ꝛ gesta ab officialibus hoc probat ꝓhemium libri qõ dicit introitus officij cōsulis primi successores ꝛc.ex quo datur intelligi qõ ibi sunt descripta negocia ꝛ gesta ab officialibus ꝑut decidit Bar.Bal.in.l.si patruus.C.cōmunia vtriusqȝ iud.Et est bonus tex.in regula.§.initiuȝ cōstōnis demōstrat.ff.de iuris.ꝛ fac.igno.quē ad hoc allegat.d.Ant.in cle.j.de elec.Ad idē tex.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij in.l.fi.ff.de here.insti. ꝛ Bal.in.l.vt liberis.per illū tex.C.de colla.cū si.¶Ex quibus infertur nūc ad propositum nr̄m qõ ēt si nō appareret publicū instr̄m.ꝛ tm̄ ex solo protbocollo ostēditur qõ tales fideiussores fuerūt recepti ab officialibus.nam cū ī protbocollo appareat scripta fideiussio ꝑut solite sunt scribi nec appcat an fuerit p̄stita qꝛ hoc in protbocollo nō exprimitur dico qõ cēsetur p̄stita ꝛ ita presumitur ꝑ istis officialibus cū ille sit liber officialium per ea q̄ prime dixi maxime allegādo Bar.Bal.in.d.l.patru⁹. ¶Cōfirmatur hoc ꝑ tex.in.d.l.eū ꝑ quo in.ij.rn̄so ꝑ quē dicit
3 ibi Bar.qõ†si apparet fideiussio apud acta vr̄ facta officiali vel ptī.sȝ in casu nr̄o cū partibus abs̄ntibus fuit scripta relinquitur qõ cēseȝ facta iudici.hoc idē clari⁹ vbi voluit Ang.ꝛ ēt Guiquē referūt ꝛ sequūȝ Bal.ꝛ Pau.de ca.q oēs cōcludūt qõ si nō cōstat cui fuerit facta p̄sumiȝ officiali.ad hoc tex.insti.de stip. seruo.§.j.ꝛ tex.in aut.si qñ.C.de consti.pe.vbi pȝ qõ impsonalitas ex persona creditoris seu recipientis nō viciet stipulationē vñ dn̄t ibi no.ad propositū Cy.Bal.ꝛ Bar.ꝛ Saly.qõ si apparet facta ꝑmissio ꝛ nō apparet cui intelligiȝ facta illi ad cuius officium

offm̃ spectabat stipulari noĩe illi⁹ cuius iterest. ¶ Accedat nã
cũ iuxta ↄsuetudinẽ simplr̃ sit scripta fideiussio in ea intelligit̃
oĩs solẽnitas a iure ⁊ a statutis requisita: casus est no. in. l. ma
numissio ꝑ lictores. ff. de manumis. vindi. ꝑ quẽ ad ꝓpositũ di
xit notanter do. Benedict⁹ de plũbi. qd̃ si iuxta consuetudinẽ
a castellanis dati sunt fideiussores apud offm̃ qui passi sunt se
describi et nihil dixerunt nõ redarguit̃ tabellio qui cõficiendo
instrm̃ dicit ipos ꝑ stipulationẽ ꝓmisisse. quis ergo nõ videt ꝙ
cũ idem effectus ↄtineat̃ in publico qui virtualr̃ cõtinebat̃ in
ꝓthocollo nec censetur mutata substãtia ꝓthocolli qd̃ potuit
ab eodẽ tabellione dicto mõ instrm̃ publicari prout concludit
not. Bald. in. l. cum ꝓponebatur. ff. de lega. ij. nec hoc casu ali
quis ↄdicit. ¶ Preterea cũ alie fideiussiones eiusdem libri et
in aliis libris ita descripte fuerit recepte ab officialibus: quare
non iste nõ video rõnẽ. Naz a solitis validũ est arg. l. neq͂ nata
les. C. de proba. cũ si. ⁊ si dicatur de declaratione q̃titatis nihil
in ꝓthocollo. rñdetur dupliciter. Primo qd̃ ex quo fideiusso
res pro dicta q̃titate fuerunt recepti satis videntur declarasse
pro ea q̃titate eos admittẽdos sicut dicimus qd̃ si nõ ob. excе
ptione iudex vltra ꝓcedit censet̃ sup ea pronũciare iuxta no. in
l. a procedente. C. de dila. ⁊ in spẽ est tex. cum glo. in. l. si ab arbi
trio. ff. qui satisda. cogan. vbi eoipo qd̃ fideiussores recepti a iu
dice nõ sunt reprobati censent̃ approbati. allegat ibi glo. in si.
l. si filius. ff. ad mace. ergo eoipo qd̃ officiales receperunt dictos
fideiussores censentur ipos approbasse. ¶ Preterea cuz dicta
fideiussio simplr̃ ⁊ pure scripta sit. ꝓut solite scribi cẽsent̃ oẽs so
lẽnitates interuenisse. vt est casus i. d. l. manumissio ꝑ lictores.
⁊ ↄñr dictã purã ⁊ simplicem scripturam poterit notarius ex
tendere ex quo non immutauit in effectu substantiã prime scri
pture. sed potius primam scripturaz simpliciter ⁊ obscure scri
ptam dr̃ declarasse. ꝓmittitur aũt tabellioni verba sua obscu
ra declarare. regula est quã posuit glo. ord. in. l. ab executore in
prin. ff. de app. Et hec oĩa cõfirmantur manifesta rõne. Nã cuz
prothocollum fuit breuiter ⁊ simpliciter scriptũ cũ dictione ⁊c.
4 † potuit notarius idem qui scripsit ⁊ extẽdere suũ ꝓthocollũ
⁊ apponere oĩa que sunt de natura ↄctus ⁊ oẽs clãs solitas et
cõsuetas ꝓut est magis cõis opinio Bal. Ang. ⁊ Moder. in. l.
gallus. §. idem credendum. ff. de lib. ⁊ posth. quicq̃d ibi dixerit
Bar. ⁊ tz Jo. an. in addi. spe. §. responso. ver. quid si imbreuia
tura. ⁊ Bar. in rub. C. de fid. instr. ver. iiij. quero. ⁊ Bald. in. l. si
duo patroni. §. si quis iurauerit. ff. de iureiur. cum ergo ꝫm na
turaz actus sit qd̃ officiales recipiãt ⁊ approbẽt potuit ad istũ
effectum instrm̃ extendere vñ dicit no. Bal. in. l. ↄctus. C. de fi.
instr. qd̃ notarius põt extendere ꝓthocollũ ceterarũ ꝫm discre
tionem suam dicit ẽt no. do. Ant. in. c. cum. ꝑ tabel. de fi. instr.
qd̃ notarius potest ex suo testimonio extẽdere. q2 est certus de
sua intentione. vnde sicut statur declarationi iudicis de sua in
tentione. vt pz in. d. l. ab executore in prin. ita videtur standum
declarationi notarij. facit q2 in his q̃ dependent ab aĩo statur
assertioni nostre nisi sit non verisimilis vel ↄ se habeat iuris di
spositionem vt in. §. alie. insti. de actio. ⁊ not. Barto. in. l. inter
oẽs. §. recte. ff. de furtis. ⁊ no. glo. in cle. ꝑñti. de censibus. ⁊ Bal.
in. l. cum proponas. C. de nauti. feno. nisi ergo notarius ponat
in instr̃o extenso aliquid nõ verisimile vel qd̃ ius presumat par
tes noluisse creditur sibi ⁊ ꝫm p̃dicta eneruatur in totũ primũ
fundamentũ in ↄtrium factum. qd̃ ẽt alia via tolli põt. nam po
5 tuit † notarius ꝓut asserit se fecisse incontinẽti vel infra modi
cum tp̃s corrigere prothocollũ. ꝓut no. Spe. in ti. de instr. edi.
§. instrm̃. ver. sed nunq̃d cõfecto ⁊ no. Jo. an. in data sexti libri
⁊ Bar. in. l. si librarius. ff. de re. iu. ⁊ i. l. imꝑator. ff. de statu. ho.
⁊ Cano. in. c. ex literis. de fi. instr. Presumitur ẽt sicut ipse affir
mat qd̃. ĩ. modicũ tp̃s ⁊ sic tpe promisso fuerit factum potius ꝙ
ex interuallo. ⁊ sic tpe ꝓhibito. vt no. Bar. in. l. nõ solũ. §. sz vt
probari. ff. de no. ope. nun. ⁊ Bal. in. l. j. in. ij. colũ. ver. ⁊ scias. C.
de impub. ⁊ aliis subst. saly. in. l. matrem. C. de proba. do. Abb.
in. c. in presentia. de proba. ¶ Et si dicat̃ quõ hoc pz qd̃ aĩo cor
rigendi. dico qd̃ cõstat ex assertione tabellionis. cui in hoc stan
dum de intentione sua ⁊ maxime q2 hic est optimus modus
corrigendi. nã vt singulariter dicit Jo. an. referẽdo Ni. de ma
ta. in addi. Spe. in ti. de instru. edic. in. d. ver. sz nũquid qñ no
tarius videt se errasse melius est qd̃ cõficiat nouũ originale ꝓ
thocollum vel instrm̃ ꝙ primũ corrigere. ne resultet ex illis cã
cellationibus aliqua suspitio: ⁊ sic pz qd̃ notarius p̃t corrigere
conficiendo publicum instrm̃. ⁊ nõ tãgendo ꝓthocollũ. concor
dat qd̃ no. voluit Bal. i. l. imꝑator. in pe. col. ver. sed nũquid. ff. de
statu ho. vbi vult qd̃ per vnũ instrm̃ manu eiusdem ꝓbat̃ error
alterius instrumẽti qñ hñt se per plus ⁊ minus. vt ibi latius ꝑ
eum. Cõfirmatur per id qd̃ cõsuluit do. Abb. in suo cõsil. lij. qd̃
incipit. Casus cõtingẽtia vbi vult qd̃ ẽt in scriptis priuatis q
bus adhibenda sit fides manu eiusdẽ qñ vna est plenior altera
statur pleniori allegat tex. cũ glo. in. c. cũ Jo. heremita. de fi. in
stru. ⁊ qd̃ hr̃ in. c. periculose. de peni. dist. j. ⁊ q2 de facili inducit̃
obliuio. xxiij. dist. ¶ Preterea ↄfirmat̃ q2 eum tabellio affir
met se errasse ⁊ correxisse potius hoc esset presumendũ ꝙ qd̃
voluerit addere. ⁊ sic falsum cõmittere. vt est text. ⁊ ibi notant
Bar. ⁊ alij in. l. quotiẽs. §. j. ff. de here. insti. facit tex. in. l. meri
6 to. cũ si. ff. ꝓ socio † Qd̃ aũt potuerit corrigere ẽt ex alio osten
ditur q2 hoc fecit tabellio anteꝙ copiã daret alicui ꝑtiũ: vt vo
luit Ja. de bel. in aut. de equalita. do. §. illud. ⁊ aperte decidit
Bal. in. ij. consti. C. in si. idẽ tz Joan. an. in data sexti libri in no
uella. dicẽs qd̃ ita seruat̃. ⁊ Bald. in. l. fi. C de edendo. ⁊ est de
mente bal. in. l. ambiguitatis. C. de testa. ⁊ in. l. nostrã. eo. tit. et
bal. in ti. de pace ↄstan. in verbo pacta. ex quibus ẽt alia via tol
litur ꝑmũ fundamẽtũ qd̃ procedat nisi plus ĩ publico istr̃o no
tarius cã correctionis prothocoli ascripserit secus si non ex cã
correctionis: q2 tũc staret̃ prothocollo. ⁊ ita procedũt in ↄtriuz
alle. in ꝑmo fundamẽto. sed plenior ⁊ securior mihi vr̃ prima
via lz etiã hoc de iure optime sustentetur. ¶ Circa scd̃m fun
damentuz rñdetur. Prĩo p̃supponẽdo qd̃ est ꝓbata ↄsuetudo
qd̃ tales fideiussiones recipiãtur sine testib⁹. vt probat̃ ꝑ testes
nr̃os ⁊ posito qd̃ eẽnt singulares. ⁊ sic nõ probaret̃ consuetudo
iuxta no. in. l. de quibus. ff. de leg. ⁊ qd̃ Pet. ⁊ Cyn. ĩ. l. ij. C. que
7 sit longa ↄsue. dico † qd̃ hˀ ꝓbatur ꝑ libros officij in quibus ap
ꝑet qd̃ semꝑ fideiussores fuerunt sine testib⁹ recepti per quos
libros cõsuetudo scribentiũ probatur iuxta no. in. l. gallus. §.
idem credendũ. ꝑ bal. et alios. ff. de lib. et posth. si ergo ex ↄsue
tudine testes nõ apponũtur. ergo illi duo testes nõ erant de ne
cessarijs. ⁊ ↄñr si vnus dicit se nõ interfuisse nõ viciatur istrm̃
vt ↄcludunt bar. ⁊ doc. in. d. l. j. §. si q̃s neget. ⁊ in. d. c. cum Jo
8 an. heremita. vñ dicũt doc. ĩ dictis locis qd̃ † cũ acta iudiciaria
nõ req̃rant testes si testis ↄdicit tabellioni tñ credit̃ actis que
fidem faciebãt. ⁊ tradũt Jac. de are. Cy. in. l. siquis de numero
C. de fal. et lz Spe. post Jac. de bel. in tit. de teste. §. j. versi. sed
pone. ⁊ spec. in ti. de instru. edi. §. restat. versi. quid si vnus ⁊c.
¶ Scd̃o rñdet̃ qd̃ tabellio errauit in noĩe ipsius testis. naz cuz
Baldasar iuisset ad soluendum ꝓthocollo abñte. ⁊ dixisset ta
bellioni repi postã Nicolai. ⁊ demum scripsisset Nicolaum sol
uisse imediate post hãc fideiussionẽ. ⁊ dicat̃ p̃nte. ĩ. scripto ni
colao. ⁊ ↄñr referat se ad certũ corpus. s. ad illũ qui soluit q fuit
Baldasar talis error non nocet ꝑ not. per Jnn. in. c. petitio. de
ꝓcura. ex quo est facta demonstratio ad oculũ. faciũt no. in. l. si
quis in fundi vocabulo. ff. de lega. j. error em̃ tabellionis põt ꝑ
cõiecturas ꝓbari vt no. in. l. cũ ꝓponebatur. ff. de leg. ij. ⁊ poti⁹
p̃sumitur error ꝙ dolus tabellionis. l. quotiens. §. j. ff. de here.
insti. et ibi ꝑ Barto. et alios. ¶ Preterea et in hoc aduertant
reuerẽtie vr̃ testes sunt appositi originali scripture q̃ ↄtinet fi
deiussionẽ. ⁊ sic ñ ꝓbaret̃ originalis quã tñ aduersa pars fatet̃.
s. fideiussionẽ factaz fuisse ergo dat̃ intelligi qd̃ tabellio poti⁹
errauit. ¶ Circa tertiũ dico qd̃ nihil ob. q2 q̃libet posta dicti li
bri vr̃ scripta diuersis atramẽtis ⁊ leuis est p̃sumptio. item val
de leuis qd̃ supra illã lineã. Jtẽ qd̃ ĩ fine q̃ sunt multũ leues ad
tollendã ꝓbationẽ instr̃i. maxĩe oĩa ista tollunt̃ q2 ꝑmus testis
partis aduerse dicit qd̃ tabellio vocauit testes. ⁊ q2 ꝑs fatet̃ fi
deiussionẽ factã. Jtẽ q2 ꝓbat̃ qd̃ est bonus ⁊ legalis tabellio qd̃
multũ iuuat vt per Bar. ⁊ doc. in. d. l. ij. §. si q̃s neget. ex quibus
oĩbus faciles ille suspitiones indubitanter tolluntur nec illa va
lerent ad eneruandũ fidẽ instr̃i vt pz ex tex. ⁊ ibi not. in. c. inter
dilectos. extra de fide ĩstru. ¶ Circa quartũ ⁊ vltimum dico in
primis qd̃ tertius testis partꝫ aduerse nihil ꝓbat q2 singularis
et vnicus. l. iurisiurandi. C. de testi. Scd̃o q2 deponit de die io
uis que nõ fuit decima octaua qua die dr̃ facta fideiussio. Ter
tio q2 nihil dicit qñ fideiussio fuit fcã. sed qñ ipse soluit ⁊ sic ni
hil ad rõbũ. ⁊ tñ ẽt in hoc mẽtit̃. vt pz ꝑ scripturã libri. Quar
to ẽt deponit de hora iuris qua hora pars aduersa fatetur se
fuisse p̃sentẽ ⁊ sic ↄdicit ↄfessioni partis quo casu nulla concor
dia admittit̃. l. ij. §. creditum. ff. si cer. pe. per Bart. ¶ Nec etiã
ob. primus testis qui fideiussit. Primo q2 vnic⁹ ⁊ singularis.
Scd̃o q2 ageret̃ de suo cõmodo. l. ij. C. de testi. Et lz fateatur fi
deiussisse ↄfessio sua est vaga ⁊ generalis: ⁊ sic non p̃iudicaret
vt hr̃ in. l. certum. in prin. ff. de confes. Tertio q2 plures testes
ↄdicunt. ⁊ primo frater tabellionis qui est instrumentũ eius ⁊
Bernardus qui deponit de p̃ñtia vnius iudicis. ⁊ de alio di
cit se non recordari ex cuius habilitate suppletur inhabilitas
fratris. vt per Bal. in. l. siquis ex argentarijs. §. pe. ff. de eden.
hoc idem deponit hrisaninus. ¶ Preterea omnes isti tres de
ponunt quod fuit hora iuris ⁊ qua hora officiales fatẽt̃ se fuisse
presentes. ⁊ lz aliqui dicant de mane aliqui de sero tñ ꝑꝑ hanc
modicã vaietatẽ non videnť repellendi. ex quo in oĩbus alijs
concordant cum memoria hominis labilis sit. l. peregre. ff. de
acq. pos. vnde dicit do. Ant. in. c. ij. ꝑ illũ tex. cũ glo. de reg. qd̃
lz vnus testis dicat aliq̃d plus altero non dr̃ varius. sz posito
qd̃ essent tñ statur mitiori ꝑti ẽt in testibus productis ab eadẽ
ꝑte. vt voluit glo. cõiter approbata in. c. in nostra. extra de testi
bus. magnã ẽt cõiecturã facit qd̃ ꝑ duos testes singulares pro

batur duplex cōfessio vnius ex iudicibus q̄ etiā superiora adiu uant multū. Ex quibus oībus ēt sine scriptura probaret veri tas fideiussionis astandum est ergo in dubio instr̄o. d. l. cum p̄ cibus. qd̄ per allegata per partem aduersam non eneruatur. Laus deo omnipotenti. Amen.

Consilium. xcv

1 Executio sententie vel instrumenti non habet instātiam.
2 Instantia datur in causis summarijs ꝛ executionis.
3 Statutum qn̄ per viam regule disponit qd̄ iudex in qualibet cā det sententiam ſm cōsilium sapientis. ꝛ per aliud statutū di sponatur quod iudex debeat in quibusdā causis summarie p̄ cedere: procedet summarie etiam in his que consilio sapientis indigent.
4 Extranei veniūt etiā in emphyteosi qn̄ in instrumento emphy teosis dicitur pro quibuscunq̄ heredibus

Dominus labia mea aperiat et spūssanct⁹ illuminet intellectum. Capiendo primum consulta tiōis articulum succincte loquar. Et primo videba tur dicendum qd̄ in dicta causa ex duobus nō esset dare instan tiam. Primo q2 ex q̄ iudices po t erant p̄cedere summarie ꝛ de facto nulla iuris statutoꝝ ꝛ solēnitate seruata in tali cā nō pro cedit litis contest. iuxta no. in cle. sepe de ver. sig. ergo vr̄ nō ha bere locum instantia que incipit a die litis cōte. l. pperandū in prin. C. de iudi. ꝛ ita per istam rōnem vr̄ decedere Bar. in. l. liti
1 bus. C. de agri. ꝛ censi. li. xj. ꝛ dicit se de facto respōdisse qd̄ † exe cutio snīe vel instrī h3 instantiam q2 lis nō cōtestat̄. ꝛ cu3 Bar. transit simpliciter Bald. in repetitio. l. tale pactum. §. qui pro uocauit in. x. q. in fi. ff. de pac. ꝛ maxime qn̄ imploratur offm̄ iu dicis prout no. Bal. in. l. consentaneum ad finē vbi cōcordat cū Bar. C. quō ꝛ qn̄ iudex. ꝛ Bal. in. l. j. §. j. ff. si quis ius di. nō obtē. ꝛ Ludo. ro. in rub. de arbitris. ꝛ Bal. in. l. ij. in. iiij. col. C. de exe cutio rei iud. ꝛ do. Ant. de cānario i suo solēni tractatu guarē tigia. q. xxxiij. ꝛ Ang. de are. i. l. ab executore i. vj. col. ff. de app. Scd̄o hec ps videbat̄ dubia ex quo q2 isti iudices possunt p̄cedere iudicare non seruata solēnitate iuris ꝛ statutorum ꝛ nō simpliciter ꝯdēnare. sed ipse iudex h3 tale arbitrium nō vr̄ obligatus ad seruandā instantiam vt decidit bar. p̄ illum tex. in. l. si in lege in prin. ff. loca. ꝛ no. Bal. in. l. obseruare. §. profici sci. in. xj. q. ff. de off. procō. ꝛ le. ꝛ Bal. in. l. j. ff. de iure deli. Ang. Ful. in. l. milites. C. de testa. mil. Et ista duo prima facie videbā tur vrgere qd̄ i tali cā nō seruaret̄ istātia. His tn̄ nō ob. ꝯriā snīam veriorem existimo qd̄ immo ēt in tali cā sit dare instātiā ꝛ ad hoc dicendū moueor potissime ex forma statuti imponē tis metā instātie. Nam nō vult qd̄ instātia incipiat a lite. cōte. s3 a die p̄io quo debuissent ptes in iudicio cōparere per q̄ vba cōstat statuētes voluisse non solū instātiā esse in causis in q̄bus lis cōte. s3 ēt in alijs in quib⁹ nō cōte. cū a die debite cōparitio nis voluerint tp̄s cōputari hoc apte p̄batur per ea que dicūt Bar. ꝛ Bal. in. l. pperandū. §. ꝛ si quidem. ꝛ Cy. Ang. ꝛ Saly. in prin. C. de iudi. qui volūt qd̄ in causis in quibus nō attēdit̄ ordo iudiciarius seu in quibus lis nō cōtest. seruatur instātia. ꝛ incipit a tpe quo incipiūt ptes tractare de maritis cause. nā hoc habet vim litis cōte. vt voluit glo. no. in. c. j. de elec. li. vj. et est tex. ꝛ ibi no. Bar. ꝛ doc. in. l. nulla. C. de procu. ꝛ sic relinquit
3 qd̄ opi. Bar. ꝛ sequacium est falsa † qd̄ ēt in causis executiuis ꝛ summarijs in quibus lis non cōtest. dat̄ instātia. ꝛ hanc opi. t3 no. Bal. in. l. j. C. de iur. calū. vbi vult qd̄ immediate secuta ꝯdi ctione partis in cā executiua instrī h3 locum instantia statuta ria. ꝛ sequitur ibi Paul. de ca. ꝛ idem t3 Paul. de cas. in. l. ij. §. qd̄ obseruari. eo. ti. dicens qd̄ ꝯdictio partis h3 vim lit. cōtest. p̄ dictam ēt opi. Bal. in. d. l. j. sequitur consulendo. idē Paul. de ca. in suo consi. cclxxxix. in fi. incipit in xp̄i nomine ꝛc. viso pun cto ꝛ dubia suprascripta ꝛc. Hāc ēt opi. dicit veriorem esse do. Abb. Mod. ꝛ ita se de facto respōdisse in. c. pe. de iud. vbi vult qd̄ in causis summarijs h3 locū p̄rogatio instātie. q2 l3 ibi non sit iudicium ordinarium adest tn̄ iudiciū extraordinariū. vt p Bart. in extrauagāti ad reprimēdam. sup verbo sine figura. itē d2 ibi esse lis. vt p3 in. d. cle. sepe. ergo ibi h3 locum prorogatio q2 tex. in. d. l. properandū. dicit lites nō protrahātur vltra triē niu3. Preterea hoc p̄bat do. Abb. vna rōne iudicio meo. na3 fortius in istis causis d3 habere locum prorogatio instātie q2 debēt citius terminari. vt est casus in. d. cle. sepe. Ad hoc bo nus text. ꝛ ibi Bartol. in. l. de submers. C. de naufra. lib. xj. be ne faciunt elegantia verba que ponit Bald. in. l. obseruari. §. proficisci. ff. de offic. procon. ꝛ lega. xxv. questi. Confirmatur etiam hec pars vrgenti ratione q2 dispositio per quam perfici tur meta instantie causarum concernit publicam vtilitatem. l. properandum. ꝛ ibi no. glos. ꝛ doc. in princ. C. de iudicijs. ergo talis dispositio statuti est extendenda ad quascūq̄ causas in q bus sit similis vel maior ratio licet esset exorbitās. vt no. Bar.

in. l. si cōstante. in princi. in. ix. q. prime partis. ff. solu. matri. ꝛ Bal. in aut. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. et glosa. et ibi Ang. et Imo. in. l. si a primo. ff. de libe. et posthu. Sed maior ratio est. vt hmōi cause citius finiatur vt dictum est. igitur ꝛc. Hāc etiā partē cōsulēdo t3 Ludo. ro. in suo ꝯsi. clxxiiij. incipit amplissime doctor ꝛc. Adducēdo aliq̄ de supradictis. et plu res al's rōnes que ibi videri pn̄t. et in conclusione dicit qd̄ ista ꝯclusio est vera. sicut deus est. ꝛ sicut ipse est in mūdo. et maxi me in casu nr̄o ista opinio est verior p̄pter verba statuti de in stantia dum dicit. cuilibet cause. q2 dum dicit cuicunq̄ cāe ꝛc. prout statim dicam in rn̄sionibus. Et hec opi. est roborata vr gentioribus rōnibus ꝛ pluribus auctoritatibus. ꝛ est magis cōis. ꝛ ſm illam ēt al's consultu3 vidi per doctissimos viros ex q̄bus recte intuēti p3 clara rn̄sio ad primū fundamentū in ꝯ rium adductū multipliciter ex supioribus. ꝛ maxie q2 loquū tur in instātia iuris cōis que incipit a lite ꝯtes. que non videt̄ posse dari vbi non contestatur lis. sed nos sumus in instantia statuti que incipit ab illo tpe quos ptes debēt cōparere q ter minus datur in q̄cunq̄ cā q̄tuncunq̄ summaria. ergo causa q̄tūcunq̄ summaria h3 instantiam. vel scd̄o dicamus qd̄ aut sumus in iudicio. in quo admittant̄ exceptiones ptis sup qui bus iudex h3 pronunciare. ꝛ tunc h3 locum instātia: ꝛ ita p̄ce dant dicta p̄ hac parte. aut nihil a iudice est p̄nunciandū. s3 est fienda mera executio facti. ꝛ tunc nō dat̄ instantia. ꝛ ita lo quat̄. d. l. litibus. ꝛ qd̄ ibi per Bar. ꝛ p̄cedit opi. sequentium.
5 Ad vltimum rn̄det̄ qd̄ † q̄uis a statuto ꝯcedat̄ latissimū ar bitriū in p̄cedēdo tn̄ ex q̄ aliud statutū de istātia p̄cedit p mo dum regule ab illo recipit interptationē. ꝛ ad hoc adduco qd̄ notāter voluit bar. in. l. pretor. §. eritq̄ ofia. ff. vi bonorum ra pto. vbi post Old. dicit qd̄ si statuto cauet̄ qd̄ iudex teneat̄ da re quālibet snīam cū ꝯsilio sapiētis. ꝛ alio statuto cauet̄ qd̄ iu dex dēat in q̄busdā cāis p̄cedere summarie. Certe in hoc vlti mo statuto cēset̄ repetitū qd̄ dn̄t snīam dare cū ꝯsilio sapient3 q2 illud primū statutū p̄cedit per viam regule in oībus causis merito d3 intelligi repetiū in alijs statutis. l. regula. ff. de iur. ꝛ fac. igno. Et illā decisionē approbat Bal. in. l. quē admodū §. si. ff. ad. l. aquil. ꝛ Ant. de bu. ꝛ Imo. in cle. j. de supple. pre la. negli. ita in casu nr̄o. l3 sit data ptās procendendi non ob seruata solēnitate iuris ꝛ statoꝝ tn̄ recipit ab isto spāli statu to loquente per viā regule. ꝛ eo maxime q2 statutū de instātia loquit̄ per verbū cuicunq̄ liti. ꝛ cuiuslibet litis q̄ quidē3 ver ba geminata cōprehendunt oēm cām ēt que forte al's non cō prehenderet̄ videmus enim qd̄ l3 si dicat̄ i emphyteosim p̄ se
4 hr̄dibus non veniunt extranei. Tamē si dicitur q̄buscunq̄ † heredibus veniūt acsi expresse mētio facta fuisset. vt per bal. in rub. ff. de re. di. xxxiij. imo tunc trāsit ad legatariū vt ꝯclu dit bal in. l. iperialē. in pn̄. de phi. feu. alie. p̄ Fed. ꝛ qd̄ ēt no. bar. in. l. gn̄alr̄. §. vxori. ff. de vsufr. leg. vbi si duo legum vsuf. rex. q̄ i domo quoq̄ mō sunt veniunt venales acsi expressa fcā esset mētio. Itē si emptor p̄misit euictione3 q̄uocunq̄ res euinceret̄ tenet̄ ēt si p snīam arbitri. ad hoc tex. cū gl. in. l. cum pena. ff. de arbit. l3 alias secus. l. si deū. §. si cōpromissero. ff. de euic. facit tex. ꝛ qd̄ ibi p bal. in. l. balista. ff. ad treb. ad hoc pn̄t plura allegari q̄ obmitto. Ex q̄bus cōcluditur qd̄ dcā cā q̄tū cūq̄ summaria dr̄ hr̄e instātiam. Circa scd̄am dubitationē videbatur dōm qd̄ deberet attendi instantia iuris cōis nō so lum statuti. Nam predictū statutū duo facit. Primo eni3 ap ponit metā instātie. Scd̄o imponit penam iudici in ver. sig̃ igitur ꝛc. Hoc. t3 spe. in terminis in titulo de iudice delegato §. restat. ꝛ hoc tenuerūt plures antiq quos refetūt doc. in. d. l. properandū. in pn̄. Scd̄o hec opi. videbat̄ dubia ex eo quia statutū apponit pena3 iudici. q2 tunc vr̄ statutū voluisse adde re iuri cōmuni ꝛ nō corrigere. vt no. Jo. an. in add. Spe. in ti. de iud. dele. §. restat. ꝛ no. Jo. de imo. in. c. de. causis. de of. del. Sed his non obstātibus ꝯrium est verius qd̄ imo d3 atten di tp̄s prefixum a statuto qn̄ est appositū instātie p̄ut clare lo quit̄ statutū in casu nostro. Nam tp̄s statuti subrogat̄ in locū tpis iuris cōis. ꝛ sic est eiusdē nature. l. si cum. §. qui iniuriarū ff. si q̄s cau. ꝛ hec est cōis quasi oīum ꝯclusio. glo. Bart. Bal. ꝛ alioꝝ in. d. l. properādū. in prin. ꝛ t3 do. Ant. Car. Imo. et Abb. in. c. pe. de iud. et Bal. in cāerimmali in. l. fi. C. vt infra certum tp̄s lis terminet̄. et Pau. Car. ꝛ Imo. in cle. j. de dec. et Bald. aperte in. d. j. C. de iura. cal. in. l. in ꝯctibus. C. de non nu. pe. ꝛ est cōis opi. que ex eo ēt ꝯfirmat̄ q2 alterata est dispō iuris cōis. nam de iure tp̄s incipit a lite conte. ꝛ ex forma sta tuti a tpe cōparitionis. igit̄ nō d3 suppleri a iure cōi. ita est de mente Bal. in. d. l. properandū. in pn̄. ꝛ clare hoc ibi decidit Bar. de saly. ꝛ refert ꝛ sequitur genitor meus in. c. pe. de iud. pro hoc qd̄ no. Bal. in. l. maximū viciū. C. de lib. prete. vbi vult qd̄ si statutū dicit qd̄ legitima sit semis non debebatur iure in stōnis. q2 ex quo alterat ius cōe ab eo non supplet̄. ꝛ hoc idē i materia interptationis voluit Jo. de imo. in. l. si vero. §. de vi ro. ff.

ro.ff.so.ma.s3 qd plura statutum clare loquit quod elapso di-
cto tpe instantia sit pempta.quo casu antiqui etiam tenentes
aliā ptē tenebant post tps a statuto prefixum instantiā perire
put cantat statutū put referunt Jac.bu.⁊ Bal.in.d.l.prope
randum.in prin.⁊ bal.in.d.§.proficisci. habentes pro abso-
luto hoc casu non attendi instantiā iuris cōis. Ex quibus p3
qd non est opus ad ɔ̃ria responderi q2 ex dictis est responsum.
Laus deo.

¶Consilium. xcvj.

1 ¶Libelli porrectio non d3 omitti tacite nec expresse.
2 Omissio litis conte. reddit processum nullum.
3 Commissio qñ est facta qd pcedatur in scriptis ⁊ sine scriptis non est necesse redigere acta in scriptis.
4 Inferior a principe ēt si sit legatus non potest causas committere iuris ordine non seruato.
5 Petitio per modum poste, ēt requirit qñ quis potest procedere ad simplicem querelam.
6 Interlocutoria que pōt ferri parte absente que sit?
7 Asserenti casum permissum non statur.
8 Pars pōt moneri ex officio iudicis si instantia periret.
9 Promissio facta sine causa a sciente an ⁊ quādo dicatur facta animo donandi.
10 Donatio facta reipublice sine cā extrinseca non tenet.
11 Iuriū cōcessio nō tribuit titulū nisi ostendatur de cōcedentis.
12 Negatiua qñ ita percipitur sicut affirmatiua nō est differētia in probatione.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spūssanct⁹
illuminet intellectum. Viso processu agitato inter
ser Dominicum ⁊ Joānem assertos deputatos ad
recuperandum bona cōmunis Cesene. ⁊ ser Joānem antonij
de abbatibus de Cesena. ⁊ probationibus inde factis ⁊ visa
sententia inde lata. ¶Circa duo principaliter versabitur pre-
sentis consultationis inuestigatio. Primum circa nullita-
tem seu validitatem processus ⁊ snie. Scōm circa merita cau-
se ⁊ iustitiam seu iniustitiam snie. ¶Circa primū si multi de-
fectus notari possent cum valde inordinate ⁊ inepte processus
fuerit. tñ duo in medium adducere ex quib⁹ pcessus redditur
nullus satis erit. Primo eni redditur pcessus nullus q2 † pro-
1 cessum fuit nulla porrecta petitione ⁊ nullo porrecto libello q
est de substantialibus iudicij. ⁊ eius omissio viciat iudiciu3 vt
cōcludit glo.in.c.j.de libel.obl.que regulariter sit necessarius
nec possit omitti tacite vel expsse quam glo. sequunt Inn.Ho.
Jo.an.Jo.cal.do.Ab.⁊ cōiter doc.per hoc tex.i aut.offerat.C.
de litis cōte.vbi hanc opi.tenent Ja.de are.Cy.Bar.⁊ Bald.
ista3 ēt opinionē t3 glo.in verbo necessario.in cle.sepe.extra de
verb.sig.quam sequunt ibi Steph.Lan.Pau.de leazar.⁊ do.
car.⁊ t3 glo.in.c.prout extra de do.⁊ contu.⁊ gl.in.c.si quis cū
clerico.xj.q.ij.⁊ Rofre.in libellis suis sub rub.in quibus cau-
sis libellus offeratur.⁊ est cōis cōclusio. ¶† Scōo redditur pro
2 cessus nullus ex defectu lis conte.cuius omissio etiā viciat pro
cessum ⁊ iudiciū.vt est casus apertus in.c.vnico de litis contes.
vbi papa pronunciauit processum irritum propter defectum
litis conte.⁊ ibi hanc opinionem t3 glo.quā cōiter sequuntur
doc.⁊ est tex.⁊ ibi notāt doc.in.l.fi.§.illud.C.de tpibus ap.Et
probatur in rubro ⁊ nigro.maxime in.c.qm frequēter.in prin.
extra vt lit.non conte.⁊ est tex.⁊ ibi hoc t3 glo.⁊ Do.de sancto
Gemi.in.c.ij.in verbo oportebit extra de lit.conte.li.vj.⁊ est ēt
cōis opi. ¶Ex quibus duobus fundamentis clarissime reddi
tur iudicium nullum ⁊ ɔ̃ñr snia inde sequuta fuit nulla.l.pla-
tam cu3 materia.C.de sententijs.⁊ in.d.c.qm frequēter.in pnc.
⁊ traditur plene in.c.qm cōtra extra de probatio.cum si. ¶S3
contra predicta instaret pars aduersa qd predicta pcedunt in
terminis iuris cōmunis.Sed in terminis nostris fuit dicto au
ditori facta cōmissio cum ptāte pcedendi ⁊ decidendi summa
rie simpliciter ac de plano sine strepitu ⁊ figura iudicij sola fa-
cti veritate inspecta quibuscunq3 solēnitatibus aut ordinib⁹
iudiciarijs pretermissis.quo casu potest procedi etiā sine datio
ne libelli.nec libellus dicto casu dicit esse de substantia iudicij
vt est casus.Et ibi hoc nontant doc.in.d.cle.sepe extra de ver.
sig.Et maxime Joā.de imo.in pe.col.⁊ ponit Bar.in extraua
ganti ad reprimendā.in verbo sine figura.faciūt no.per Bar.
⁊ Jo.de imo.in.l.filiusfamilias.ff.de dona.⁊ qd ponit Barto.
in.l.j.ff.de testa.mi.⁊ in suo consil.clxxxviij.qd incipit qd.Et p
Bal.in.l.presbyteri.C.de epi.⁊ cle.⁊ Bal.⁊ doc.in.l.militis.C.
de test.mil.⁊ si dicatur l3 non requireret libellus requirebatur
saltē qualis petitio per viam poste.vt cōcludunt doc.in.d.cle.
sepe.⁊ Bar.in.d.extrauaganti ad reprimendam in verbo sine
figura.Ad hoc vt iuxta petitionis formam formari possit snia
l.vt fundus.ff.cōi diui.⁊.c.l3 eli.extra de symo.Et q2 alias iu-
dex non posset impartiri officium suum ad priuatā validitatē
parte nihil petente.l.iiij.§.hoc aūt iudicium.⁊ ibi per Bar.⁊

doc.ff.de dā.infe.⁊ in.c.ad nostra3.el.ij.ex.de iureiuran.⁊ ideo
cōiter cōcludi solet qd in iudicijs qñtuncūq3 summarijs exigit
aliqua petitio simplex per viam poste qd t3 Ja.bu.⁊ alij in.d.
aut.offeratur.⁊ Spe.in ti.de libel.cōcep.§.nunc dicēdum.v.j.
⁊ dñs Ant.post doc.in.d.c.j.de lib.obla.v.xj.⁊ Bal.in.l.ab exe
cutione.C.quoꝝ ap.nō recipi.Ad hoc vr posse rñderi qd fuit
ēt data vlterior ptās.l.procedendi ⁊ decidēdi in scriptis ⁊ sine
3 scriptis ⁊c.quo † casu vr cōmissio cōtinere qd stetur dicto iudi
cis pronunciantis ⁊ determinantis nec sic necessarium facere
alia acta i scriptis.sed iudex possit verbo tenus partes audire
⁊ decidere.per ea que sing.ponit Bar.in aut.nisi breuiores.C.
de sen.ex peri.recitan.cuius dicta sequit do.An.in.c.cum ad se
dē.extra de rest.spo.in pe.col.⁊ do.Ant.in.c.in presentia de re
nun.⁊ Ang.in repe.l.sciendū in.vj.col.ff.de ver.ob.⁊ do.Ant.
in.c.qm ɔ̃.in.viij.col.extra de proba.sed adhuc nō esset oīno ƀ
tutū.q2 per dicta verba satis potuit sentire delegans ⁊ cōmit
tens qd satis esset pbare posse acta per testes put p3 ex no.per
do.Ant.in.c quintauallis.in.vj.ar.extra de iureiur.⁊ t3 Joā.
de imo.ibi ⁊ in.xvij.car.⁊ do.Ant.in suo solēni cōsilio qd inci
pit qd hec dubia.⁊ Ange.in.d.aut.nisi breuiores faciunt no.p
Bar.in.d.l.societatem.§.arbitroꝝ.v.quero vtrū arbitramētū
possit detegi.⁊ sic saltem opus fuisset pbari acta iudiciaria p
testes sed si teneremus prima3 opi.qd nō fuisset necessarius li
bellus non fuisset necessaria ēt litis cōtest.vt cōcludūt Jo.an.
do.Ant.⁊ cōiter doc.in.d.c.qm.frequenter in princ.⁊ maxie q2
cā dicetur summaria.in causis aūt summarijs nō requiritur li
tis cōte.vt est casus in.d.cle.sepe.extra de ver.sig. ¶S3 ad oīa
ista vnico verbo respondet qd dicta cōmissio dicto mō facta nō
tenuit s3 fuit nulla ex defectu iurisditionis cōmittētis.qm nul
4 lus † inferior a principe ēt si esset legatus pt cās cōmittere iu
ris ordine non seruato.vt no.per plura pbat.⁊ cōcludit gl.in
fi.in verbo figura.de here.li.vj.vbi hoc idē tenēt Lappus Ab.
⁊ Jo.an.⁊ Do.de sancto Gemi.hoc idem voluit gl.in.d.cle.se
pe.in verbo mandamus.⁊ ibi hanc opi.tenēt 3e3elinus Paul.
de leazar.⁊ do.car.hanc etiā opi.t3 do.Spe.in ti.de lega.§.su
perest.in.j.col.hoc etiā tenet punctualiter Paul.de ca.in istis
gubernatorib⁹ in suo cōsi.xciij.qd incipit xpi noie.Viso quodā
pcessu agitato.⁊ est casus i.l.nec quicq3.§.fi.⁊ ibi Bal.ff.de off.
procon.⁊ leg.cum non valuerit causa ita commiti prout fuit cō
missa sequitur qd vigore dicte cōmissionis non potuit ita pce
di arg.l.iiij.§.cōdemnatum.ff.de re iud.cū materia.⁊.l.nō pu
tauit.§.nō queuis.ff.de bo pos.ɔ̃tab.⁊ qd not.in.c.sup literis
extra de rescri.cū si.Et sic stant firma prima fundamēta. ¶S3
iterum instaret quispiam qd immo gubernator potuit cōmit
tere qd procederetur sine libello ⁊ ɔ̃ñr sine litis cōte.vt dictu3
est.istā ideo nullus inferior a principe ēt legatus pt cōmittere
cām iuris ordine nō seruato q2 ipse nō potest ita procedere.vt
dicit glo.in.d.c.fi.sed in casu nostro vr qd gubernator ex ptāte
sibi attributa a pontifice pcedere potuisset ēt sine libello cum
sibi fuerit concessa plena ⁊ oīmoda iurisditio cu3 vero ⁊ mixto
imperio exercendi ciuiles ⁊ criminales causas per simplicem ēt
querelam vel appellationē coram eo introductas ēt diebus fe
riatis cū sibi videret p se vel p aliū ⁊c.vt hec patēt latius in bul
la auctoritatis sibi cōcesse.si ergo per simplicem querelā cā3 co
gnoscere poterat.ergo sine libello vt est tex.ƀm vnam lectura3
glo.in.l.si quis se.C.de acc.⁊ ibi hoc notāt Bal.Bar.de saly.⁊
no.Bal.clare in.l.j.C.vt in pos.leg.s3 ad hoc fundamētum pōt
responderi.qd nō est oīno tutū dicere qd illa verba bulle p sim
plicem querelam intelligantur etiam respectu cause principa
lis.⁊ sic de petitione sine scriptis.prout.s.est dictum.immo de
bemus dicere qm summus pōtifex intellexerit qñ cause deuol
uerēt pviā q̃rele.put querella est largo mō spēs appellationis.
puta pviā restōnis in integrū vel alio mō.put est tex.cū gl.⁊ ibi
hoc declarat do.Abb.in.c.querelam.extra de pcur.⁊ in.l.iij.
vbi no.C.quō ⁊ qñ iudex.⁊ ideo dicit Bal.in.l.j.ff.de offi.pfe.
preto.qd exclusa querela nō cēsetur reiecta appellatio.Et hoc
manifeste cōstat.dū inj bulla dr per simplicē querelā vel appel
lationē corā te introductas ⁊c.Nam cum in vna pte alternati
ue ponat p viā appellationis q̃ vba sunt clara declarant alia
vba posita in alia pte alternatiue.Ad hoc tex.que3 ibi ad hoc
ponderat Bar.in.l.j.ff.de reb.dub.⁊ sic loquit de q̃rela prout
ergo modo est appellatio.Et ista est vitas p quā minus ledi
tur dispō iuris cōis.ad hoc no.in.c.cū dilectus de ɔ̃suc.et gl.
⁊ ibi no.in.l.fi.§.in computatione.C.de iure delib.Et ɔ̃firma
tur hoc.q2 vt mihi narratur in ciuitate cesene sunt iudices or
dinarij.⁊ do.gubernator.non.addit in pricipalibus causis.vñ
si nō h3 iurisditionē nisi put in bulla non h3 nisi p viam quere
le vel appellationis.vt dictū est.Cū ergo hec cā non fuisset ad
eū deuoluta.nec p viam querele nec per appellatiōis nullā in
ea hēbat iurisditionē ergo nedū poterat delegare cām put de
legauit.sed nec iudicare poterat,cū ptās delegandi depēdeat
a iurisditiōe.l.impiū.⁊ in.l.more.cū vtrobiq3 no.per doc.ff.de

iurisd.om.iud.Cum in hac cā p viā pme principalis petitionis
nō hz iurisditionē nō potuit alio mō delegare.⁊ hoc fundamē
tum cōcludit.Rñdetur ēt alio mō qd non sequit:pt pcedi per
viā querele:et sic cū petitione sine scriptis.ergo non debuit lis
cōtestari.vnde satis redderet processus nullus ex solo defectu
litis cōtest.Naz nō sequit nō requirit libellus in scriptis ergo
nō requirit litis cōtest.q: in multis casibus non requirit libel-
lus ⁊ tñ requirit litis cōtest.vt pzex no p Spe.in ti.de libe.cōce.
§.nunc dicēdum.versi.q̄to.⁊ ita dicebat Laudinus antiquus
doctor quē refert ⁊ sequit.d.Car.in.d.cle.sepe.in prin.in.xiij.
q.si ergo tm̄ reperitur expressum qd possit audire ⁊ cōmittere
cās per viam simplicis q̄rele nō sequit ergo nō requiritur litis
cōtest.q: ex diuersis nō fit illatio.l.naturaliter.§.nihil cōe.ff.de
acq.pos.⁊.l.papinianus exuli.ff.de minor.⁊ maxie q: rescripta
ad lites sunt stricti iuris ⁊ strictissime intepretanda nec exten
denda.c.significāte.⁊.c.ad hoc de rescrip.vbi assignatur rō ne
derogēt iurisditiōi ordinarie.Scdo ne derogetur ordiario mō
procedēdi a lege introducto.c.cām que inter.eo.tit.Tertio ne
derogetur parti q̄ lederetur ex tali rescripto. ar.l.ij.§.si quid a
principe.ff.ne quid in loco publico.Ad idem tex.cū ibi no.i.c.
q̄uis extra de pac.i.vj.¶ Sz quid plura dato qd potuisset co-
gnoscere p viā simplicis querele adhuc nō fuisset satisfactuz q:
nihil aliud est dicere per simplicem querelam quā sine libello.
5 vñ sufficit qd quis in actis faciat scribi suā petitionē vbotenus
ita dicit Bal.in.d.l.j.C.vt in pos.le.allegat.no.in.l.si quis se vbi
idē dicūt Bal.⁊ Saly.C.de accu.qd dicit esse menti tenendum
put ēt supra dictū fuit in causis summarijs qd lz nō requirat
libellus requiritur tñ qualis petitio vt dicūt doc.in.d.c.sepe.
in prin.de ver.sig.qd in cle.minime factum fuerit in terminis
nr̄is q: penitus nulla petitio data fuit.⁊ sic nullo mō fuit satis
factum.¶ Sz adhuc iterum posset quis instare qd hic in veri
tate nō fuisset iudex in procedēdo maxie dicto mō:tñ ipe pnū
ciauit se iudicē cōpetētē quo ad territoriuz buschabelle.Igit
amplius nō spt de cōpetētia apponi cū a dicta snia nō fuerit ap
pellatū vt cōcludit no.Bar.⁊ sequūtur Moder.in.l.ij.ff.si qs
in ius voc.nō ierit.⁊ tz sing.Lappus⁊ sequit Dñicus in.c.j.de
rescri.in.vj.⁊ tz do.Car.in.c.cū olim.el primo.extra de off.dele.
⁊ do.Abb.in.c.sup literis.de rescri.sz ad hoc faciliter rñdetur
qd ista est diuersa rō esse iudicē cōpetētem ⁊ posse procedere ita
omissa prsus iuris solēnitate.nam stat hoc qd qs competēs:⁊
tñ debeat ordiarie procedere:⁊ sic ex diuersis nō fit illatio.l.pa
pinianus exuli.ff.de mino.l.naturaliter.§.nihil cōe.ff.de acq.
pos.⁊ maxime cum snia sit stricti iuris.l.paulus la.j.ff.de re iu
di.l.j.C.si pluresvna snia.Amplius ēt rñdetur qd si pcessus est
nullus ex defectu omissi libelli⁊ omisse petitionis ⁊ litis cōte.
prout supra declaratum est.ergo nec snia predicta nec aliquis
actus iudiciarius p̄tvalere:iuxta no.in.l.prolatam.C.de sentē.
⁊ in.l.qm̄ ɔ.extra de proba.⁊.c.qm̄ frequēter.extra vt lit.nō cō
test.Rñdeo ēt vltra q: nō reperio qd dicta interlocutoria fue-
rit lata citata parte sed parte absente non monita vel citata.⁊
sic non vz ar.l.de vnoquoqz.ff.de re iudi.⁊ lz Inno.in.c.quere-
6 lam.in fi.exta de elec.†videat velle qd interlocutoria ferri pos
sit absente pte prout ēt tenent Inno.⁊ Jo.an.in.c.auditis.ex
tra de procur.⁊ dñi de Rota decisione.ccccxv.incip.Item si a
snia preterq̄ ɓm eos interlocutoria q̄ hzvim diffinitiue.⁊ cum
dicta opinio trāsit do.Ang.i.c.sepe.i.iiij.col.extra de ap.tñ illa
opinio posset sibi locuz vendicare vbi nō ageret de preiudicio
partis vel multum leui vt in.l.seyo.ff.de in integ.resti.ti.gnāli
secus vbi ageretur de piudicio partis:q: tūc requirit cause co
gnitio ⁊ ɔñr citatio.l.i.cause.§.causa cognita.ff.de mino.put
est in snia cōpetentie.qd pz q: si nō inferretur grauamē nō pos
set appellari.l.ij.cum ibi no.p Bar.ff.de appel.recipi.⁊ tñ a ta
li snia licitum est appellare vt voluit glo.cōiter approbata in
aut.habita.C.ne filius p patre.⁊ ita cū hac distinctione deter
minat Barto.post antiquos in.l.ne quicq̄.§.vbi decretum.ff.
de offi.proconsu.⁊ leg.⁊ Bar.Jo.de im.⁊ Lud.ro.in.l.si quis
ff.de no.ope.nū.⁊ ita etiā cōcludūt Dy.Cy.Ang.⁊ Jo.de imo.
in.l.accusare.in prin.ff.ad treb.⁊ Ang.Jo.de imo.⁊ Paul.de
ca.in.l.de vnoquoqz.ff.de re iud.⁊ Bart.⁊ Joā.de imo.in.l.qd
iussit.ff.de re iud.⁊ tz Ang.in.l.j.C.quibus non ob.lon.temp.
pscrip.⁊ dñs Ant.⁊ Imo.in.d.c.auditis.⁊ fuit originale dictū
Hostien.vbi etiam hoc tenent Joan.de Imo.⁊ Gemi.in.c.j.
de conces.preben.lib.vj.⁊ tenet domi.Abb.in.c.ij.extra de pro
cur.⁊ do.Abb.in.c.ij.de testibus.⁊ est communis opinio ⁊ sic
cum dicta interlocutoria fuerit nulla non potest aliquem effe-
ctum producere.l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iudi.cum ibi
plene not.per doc.⁊ in.l.non putauit.§.non q̄uis.⁊ quod ibi
Bart.ff.de bo.poss.contratab.ergo interlocutoria non preiu
dicat.¶ Nec etiam predictis obst.si dicatur qd domino guber
natori pontifex dedit plenā ⁊ liberam ptātem in his que cōcer
nerent statum tranquillum ciuitatis Cesene ⁊ quietem dicte
ciuitatis.cū ergo commissio postea facta dño gubernatore ad
euitāda scādala vt ex cōmissione apparet satis vr̄ potuisse fie
ri commissionē eo mō quo facta fuit.¶ Sed ad hoc de facili
rñdetur qd in quocūqz gnāli mandato non vr̄ ɔcessa ptās sta
tuendi ɔ.l.superioris.l.forma.C.de offi.pfec.pretorio.ēt q̄tū-
cunqz mandatum esset gnālissimum vt dicit tex.no.in.d.§.qui
bus in prima ɔsti.facit tex.in.c.qd super his.extra de maio.et
obe.⁊ tz Bar.in.l.amibitiosa.ff.de decre.ab ordi.faciendis.
¶ Preterea ex quo non potuisset gubernator cōmittere nisi
ad euitāda scādala put fecit al's fuisset sibi phibitum non po
tuit asserere euitationem scādali subesse ad hoc vt cōmissio va
7 leret†absit enī vt in phibitione certi casus pmissi stetur dicto
asserentis casum pmissum subesse.verba sunt Jo.an.in rub.
extra de reb.eccl.non alie.⁊ fundat ista rō ex his que habentur
in.l.si forte.ff.de castrē.pe.⁊ ex no.per doc.in.l.si donatione.C.
de collat.⁊ in.l.qui testamētuz.ff.de proba.faciunt not.in.l.C.
de arbitris.⁊ in.c.cum nobis.extra de testibus.et sic sit conclu
sio qd non est standū ei⁹ assertiōi qd aliqd scādalū immineret
⁊ sic ēt pz rñsio si dicat.qd pcessisse vr̄ qualē qualē petitionem
pp preceptū factū p dictos assertos deputatos dicto ser Joan
ni antonio coram dictis ɔseruatoribus.¶ Prīo q: non con-
stat aliqd in iudicio pductum de eorum asserta deputatione.
¶ Scdo dato qd ɔstaret nō ɔstat de dicto asserto precepto q:
nullū pceptuz in iudicio pductū apparet.¶ Tertio q: dicti
asserti deputati non hēbant ptātem pcipiendi vt fecerunt cuz
non posset ɔsilium cesene eis cōmittere qd pcederēt ita leuato
velo put cōmisserunt p no.in.d.c.qd super his cū si.supra alle
gatis.Itē q: cōitas in dicta cā nullā hēbat iurisditionem cum
nullus inferior a principe iudex esse possit in cā ppria.l.qui iu
risditioni.cum ibi no.ff.de iu.om.iu.⁊ in rubro ⁊ nigro.C.ne
qs in cā sua.⁊ hoc pp suspitionē ratione psumpte affectionis.
ar.l.nullus.ff.de test.Nec pt ɔtriū dispōnis constōis inferioris
a principe vt singulr voluit.d.Abb.modernus in.c.genesis
in.iij.no.extra de elec.vbi not.subdit qd nec poterit esse iudex
aduersario volente per no.in.l.pe.ff.de arb.Et pcedit hoc ēt
siquis regina pfulgeat dignitate vt voluit Ol.ɔsi.cxxiiij.alle
gat in argumentū.§.tutoris insti.de tutelis.⁊ in.l.j.§.de qua-
re.ff.de postu.si ergo ɔsiliū non hēbat iurisditionē seu aucto-
ritatem non potuit cōmittere put fecit per no in.l.īperiū.et
in.l.more.ff.de iur.om.iud.Nec potuit fieri preceptum qd ser
Jo.ant.ostenderet iura sua:q: nemo cogit ostendere titulum
sue possessionis.l.cogi cum mā.C.de pet.he.traditur in.l.di-
cto.C.de edicto diui.faciunt no.in.c.cū cām.extra de probat.
Amplius ēt dico qd nō ɔstat qd super dictū pceptū fuerit pro-
cessum aliquo casu maxime cum nunq̄ fuerit in iudicio pdu-
ctum.sit ergo ɔclō qd dcm̄ pceptū nullo modo iuuat.¶ Nec
etiā obstāt actitata p dictos assertos deputatos corā auditore
die.xvij.mensis Junij quasi hēant vim cuiusdā petitionis pp
clām iustitiā ministrari qm̄ obmisso qd coram eo non poterat
ita pcedi vt dcm̄ est.post dcm̄ terminū ad pbādū non poterat
ab actoribus aliqua petitio porrigi q̄ est porrigenda in prin.
litis vt no.glo.in.c.j.de lib.obla.⁊ sequuntur doc.vt est tex.in
aut.offerat.C.de lit.ɔte.vbi ita tz Cy.⁊ Spe.in ti.de lib.ɔce.
§.iuxta.v̄.pe.qn̄ diceremus iudiciū esse summariuz pnt termi
num ad pbandū inducere post lit.ɔte.tacite iuxta no.per gl.i
c.j.de elec.li.vj.quo casu nulla de nouo petitio porrigi potest
vt ɔcludit spe.in.d.§.iuxta.v̄.pe.⁊ ex his ɔcludit nullitas pro
cessus ⁊ sequeret ēt nullitas snie q: existente pcessu nullo etiaz
snia est nulla vt p Bal.in.l.properādū in fi.pncipij.C.de iud.
qd aūt sit lata extra instantiā pz ex forma statutorū ɓz quor di
spōnem censet fcā delegatio vt late ⁊ notabiliter pbat Jo.an.
8 vltra alios in rubrica extra de consuetudine.¶ Scdo†q: fue
runt monite ptes ad audiendam sniam ex offō iudicis ⁊ non
ad instātiā ptis qd offm̄ nō potuit imptiri pte nō petente nisi
al's instantia pire vt p bar.in.l.seyus et angerius.ff.ad.l.fal.
⁊ p Canonistas in.c.j.extra de iud.tradit dominus Ab.in.c.pe.
extra de iud.⁊ no.in.l.iiij.§.hoc autē.extra de dā.infec.¶ Ter
tio q: non constat quod sententiata fuerint petita.ad hoc.l.fi.
C.de fideicom.li.⁊ qd hr̄.in.l.vt fundus.ff.cōmuni.diui.⁊ in.c.
licet eli.extra de symo.⁊ in.d.l.iiij.§.h autē.¶ Quarto ⁊ vltio
q: vt dictum fuit talis iudex in procedendo tenebatur seruare
statuta illius maxime rei ⁊ etiā auctoris iuxta no.per Jo.an.
in rub.extra de consue.cum ergo ex forma statuti concedatur
petitio consilij sapiētis ⁊ post petitum consilium eo non cōces
so fuerit lata sentētia:sententia est nulla vt concludit Bar.in
l...§.si plures.ff.de exercito.⁊ hec conclusio ad processum satis
dicta sufficiant.¶ Circa scdam principalem qōnem que verti
tur circa merita cause concludo etiam dictuz ser Jo.antonium
fouere iustitiam ex pluribus fundamētis.¶ Primo dici pōt
qd lz dictus ser Joā.anto.renunciauerit iuribus buschabelle
tñ talis renunciatio fuerit nulla ex eo q: facta lz facta fuerit in
manibus conseruatoruz tñ non fuit facta antianis recipienti
bus pro cōitate.quo casu valuisset renūciatio p no.in.l.hmōi

in pn.ff.de le.j.sed fcã fuit origendo verba in cõitatem quo casu nõ vr valere per no.per bar.⁊ doc.in.l.stipulatio ista.§.si stipuler.ff.de v.ob.qr dcm̃ fuit qd renunciabat cõitati.nõ auté dcm̃ fuit qd renũciaret ꝯseruatoribus recipientibus ꝓ cõitate vt late declarant doct.maxime moder.⁊ ibi plenissime dixi in.d.§.si stipulet.¶Scdo qr dicta renũciatio fuit sine aliqua cã ⁊ sic vr obstare exceptio doli.l.ij.§.circa.ff.de doli excep.et traditur in.l.gñalr.C.de nõ nu.pe.cum si.¶Tertio qr lz renũciatio seu ꝓmissio sine cã facta a sciente se aliqua de cã non teneri pſumeret ex cã donationis ar.l.cuius per errorem.ff.de reg.iur.⁊ in.l.cum paruis.ff.de operis libertorum.⁊ no.Bar. in.l.nuda.ff.de dona.⁊ in.d.§.circa.⁊ in.l.ita stipulatus in prima oppo.vltime partis.ff.de ver.obl.Illud procedere pt qñ ꝓ

9 bet qd†fuerit facta a sciente se non teneri in dubio aũt vr dicẽdum qd potius ꝓdicaretur facta ex errore.q̃ ex cã donationis vt vr magis cõis cõclusio Cy.Ja.bu.⁊ Bal.in.d.l.gñaliter ⁊ glos.in l.nunq̃ nuda.ff.de acqui.re.do.⁊ Spec.in ti.de obl.⁊ so.§.seqr ver.si vero aliquis Bal.in rub.⁊.C.de fide instru.Jo.de imo.⁊ Raph.cu.in.l.a titio.ff.de ver.oblig.⁊ Pau.de ca.in.l.diuortio.eo.ti.⁊ dñs Flo.in.l.cum de indebito.ff.de proba.⁊ Lu.ro. in.l.generaliter.ff.de verb.ob.¶Quarto qr lz alias conuẽtio sine causa presumatur ex causa donatiõis illud potest procedere qñ fit per stipulationẽ secus qñ fit nuda conuẽtio prout est in terminis nostris qr de nulla stipulatione cõstat qr tunc nõ plumitur donatio adeo qd oriatur ius efficax ad agendum.vt ꝓbat ⁊ cõcludit eleganter Bar.in.l.iurisgẽtiũ.§.quinimo.ff.de pa. ⁊ Bar.in.l.si tibi.in prin.eo.ti.⁊ Bal.in.l.si pacto.C.de pac.⁊ Jo.de imo.in.l.in edibus.§.j.ff.de donatio. quod procedit ẽt de iure canonico lz ex pacto nudo alias daretur actio.vt in.c.j.extra de pac.ita ꝯcludit no.Bal.⁊ sequũtur moderni in.l.petẽs. C.de pac.¶Quinto confirmatur qd lz alias presumeretur donatio tñ speciale vr qd cõuẽtio fit reipublice qd sic qr nõ presumeretur donare vt vr casus in.l.hoc iure in prin.ff.de ver.ob.ꝓ vt declarat Bar.in.l.ij.§.circa.ff.de donatio.Sexto cõfirmatur

10 hec opinio qr†donatio facta ꝓprie reipublice nõ vz sine alia causa extrinseca apparẽte.casus est quẽ ita intelligat gl.Bar. Jmo.⁊ Pau.de ca.⁊ Lu.ro.in.d.l.hoc iure.lz secus fit qñ donatio fit priuate persone.qr sufficit sola causa liberalitatis exercende ⁊ rõ est ſm glo.ibi qr respublice dedignantur tales donatiões recipere que habẽt vim adulationis ⁊ non indigent talibus liberalitatibus.vel eit rõ qr qui donat reipublice presumitur donare vt fauorẽ aliquẽ recipiat ab ea cõtra priuatum qd est inhonestum ⁊ ideo res publica abhorret.vñ dicũt moderni in d.l.hoc iure.maxime Jo.de Jmo.⁊ Pau.de ca.qd Bar.nõ bñ inducit illũ tex.in.§.circa.qd ꝓmissio in dubio facta reipublice sine causa nõ vz qr nõ presumitur cã qr donatiõis.d.l.nõ loqtur de cã donationis sine qua promissio facta priuato nõ tz.lz de cã extrĩseca sine qua promissio facta etiã expresse ex cã donationis reipublice non tz.vñ cum in terminis nostris nulla causa extrinsecus appareat talis renũciatio dato qd censeatur ex cã donationis nõ tenuit.¶Septimo ẽt cõfirmatur iustitia dicti ser Jo.antonij ex alio capite.Naz ipse nõ renũciauit simpliciter lz cum hac adiectione ꝓmittendo ⁊ submittendo se stare declarationi cõsilij prout ꝓmisit dñs Godefredus quẽ cõsiliũ restaurauit vñ cum consilium neq; restaurauerit neq; voluerit restaurare dictũ ser Jo.antonium pro rata ipse est reponend⁹ in pristinum statum qñ simpliciter renũciauit sed submittendo se vt dictum est declarationi cõsilij hec probantur per ea q̃ ponit Jnn.in.c.veniens.extra de renũciatione. vbi dicit qd ille q submittit se gratie ⁊ talis submissio hz protestationez qd grãm expectet ⁊ eaz nõ sequatur pristinũ ius recuperat.l.siue.C.de trãsactionibus.l.hoc iure.§.fi.ff.de dona.⁊.ff.de condi.cã data per totũ ⁊ idem dicit si se submisisset misericordie arg.c.sane.extra de renũciatio.idem si submisisset se voluntati.Nam tunc ⁊ in alijs precedentibus casibus ſm qd bonus vir arbitraretur dz illi prouideri.l.si libertus.ff.de operis libertoꝝ.verba sunt Jnno. in dicto loco.q̃ etiã dicta refert ⁊ sequitur ibi.d.Ant.⁊ illa refert ⁊ sequitur Ang.in.l.fi.ff.de preto.stipu.dicẽs qd ita practicauit florentie in persona propria.illud ẽt dictũ refert ⁊ sequitur Ang.i.l.si cui.ff.de serui.titulo gñali.faciũt no.per Cy.⁊ Bal. in.l.iij.C.de do.ꝓmis.⁊ Bal.in.l.fi.in.ij.oppo.C.de ꝯhẽ.emp.⁊ Bal.in.l.cũ quidã.ff.de le.ij.⁊ Bal.in.l.ij.§.volũtate.ff.so.ma. Cum ergo dictus ser Jo.antonius nullum recuperat restaurũ vel illum arbitrium boni viri qd sequi dz vel in pristinũ statuz reponi.¶Preterea ex dictis Jnno.manifeste colligitur ex iuribus que allegat qd talis donatio dr ob cãm ⁊ nõ simplex ⁊ sic qd cã nõ sequuta cõpetit repetitio.l.si pecuniã.ff.de condi.ob cãz ⁊ notabiliter declarat Bar.l.fi.eo.immo ẽt colligitur ex dictis Jnn.qd cogitata cã restaurationis dr finalis ex quo vult qd cõpetat repetitio.vt pz ex no.p Bar.in.d.l.fi.¶Octauo ⁊ vltio defenditur dictus ser.Joã.antonius.Nam probatur qd in dicto loco hz plura bona possessa per suos auctores ⁊ sic qd in dictis locis pt habere iura aliter quã ex donatiõi dñi Godefredi.Cũ ergo ipe tñ donauerit iura que habebat ex persona dñi Godefredi cõitas que vult se fundare in illis iuribus habet oñdere ⁊ ꝓbare qd dñs Godefredus hz ius in illis locis ⁊ cõseqnẽter ẽt qd camera que illa cõcessit insolutum per tex.⁊ ibi no.in.l.qd si in vnditione.ff.de here.vel actio.vendita.⁊ per Bal.in lectura

11 antiqua vbi vult qd†cõcessio iuriũ non tribuit aliquem titulum nisi ostendatur de iure cõcedẽtis.tradit Spe.in ti.de loca. §.nunc aliqua.ver.lviij.⁊ v.lxxvj.⁊ Ol.cõsi.cxiiij.incip.viso ꝓpriuilegio ⁊c.⁊ Ang.i.l.locus incertus.ff.de acq.pos.⁊ Dy.Bar. ⁊ doc.⁊ in.l.si sic.ff.de leg.j.⁊ no.in.l.iij.§.incertas.ff.de acqui. pos.si ergo hoc nõ probatur a cõitate succedit regl'a que hz qd actore nõ probante reus dz absolui.l.qui accusare.C.edendo. c.inter dilectos.de fide instru.⁊ in.c.cum ecclesia sutrina de cã. po.⁊ proprie.¶Postremo posito.qd dicta renũciatio tenuit set ⁊ qd dicto ser Jo.antonio non daretur aliquod remedium: que tñ sunt manifeste falsa vt dictũ est duo restãt breuiter attingenda primũ nunqd in renunciatiõe veniãt sexagintatres tornatiue terre que possidebãtur per dictum ser Jo.antoniuz ante donationem sibi factã a dño Godefredo.Circa qd breuiter dico qd non qr ex pluribus testibus probatur dictus ser Joãnes antonius renunciauit iuribus que habebat in buschabella sibi datis a dño Godefredo.fuit ergo dicta renũciatio limittata.ergo limitatum producit effectuz.l.in agris.ff.de acqui.re. do.⁊.l.cancellauerat.ff.de his que in testõ.delentur.Jtem si renunciauit iuribus sibi donatis a dño Godefredo.ergo nõ alijs que habebat ex alio capite qr in ꝯctibus nihil extrinsecus sub intelligitur.l.si stipulatus .§.grisogonus.ff.de ver.ob.⁊.l.qcqd astringẽde.ff.de ver.ob.item qr dicta renunciatio auisata fuit a renunciatione facta per dictum Godefredum que tñ fuit facta de bonis sibi insolutum datis a camera ergo eodem modo intelligitur renunciatio facta per dictũ ser Joãnem antoniuz. Nam per precedentia declarãtur sequẽtia.l.si seruus plurium in fi.⁊.l.qui filiabus.in prin.ff.de le.j.¶Confirmatur etiã hoc qr dictus ser Jo.antonius audita renũciatiõe dominij Godefredi similiter recũciauit.Notandũ est qd dr silr qr includit silitudinẽ facti ⁊ modi.vt no.Jnn.in.c.ex rescripto extra de iureiur.item denotat equalitatem seu idemptitatem insti.de excu. tu.§.similiter.l.omnis similiter.l.omnis in prin.ff.de re mili.⁊ in aut.de testi.§.veniente.⁊ in.l.demens.ff.de here.insti.si ergo dñs Godefred⁹ tñ renũciauit iuribus habitis a camera.ergo eodem modo intelligitur ser Joãnes antonius illis tñ iurib⁹ renunciasse ⁊ pro certo nemo sani capitis aliud diceret.qd dictus ser Joan.voluisse renunciare iuribus que prius ex alio capite haberet in buschabella.ar.l.cum de indebito.ff.de proba. Cum ergo.d.bona prius alio iure possiderẽtur nõ veniunt in dicta renunciatiõe.¶Preterea ex alio capite ostẽditur qd dicte.lxiij.tornatiue nõ veniãt in dicta renunciatione qr ipe renũciauit iuribus que habebat in buschabella.iste aũt sunt extra fines buschabelle.igitur nõ veniũt in renũciatiõe.qd aũt sint extra dictos fines ꝓbatur plene per oẽs testes dicti ser Joã.antonij.⁊ lz probẽt.xvj.testes pro parte cõitatis videatur ꝯrium ꝓbari ⁊ allegẽtur qd illis magis est standũ deponentibus affirmatiua qd includantur sub finibus de buschabelle q̃ testibus ser Jo.antonij qui videntur deponere de negatiua qd nõ includãtur per no.in.l.heredes palã ĩ prin.ff.de testamẽtis.⁊ ꝑ Jo.an. in.c.iurauit de proba.⁊ not.in.l.actor.C.de ꝓba.⁊ in.c.cum in tua de testibus.cum si.tñ his non obstãtibus ꝯrium est verius ⁊ in primis dico qd ista negatiua qd nõ includantur per appositionẽ filium in certo loco ita representatur sensui ꝑ affirmatiuã positionẽ finium sicut affirmatiua qd includantur que etiã negant fines nõ esse in alio loco de quo deponũt testes ꝯrij quo

12 casu†qñ ita pcipitur negatiua sicut affirmatiua nõ est dña. vt no.Bar.in.l.diem ꝓferre.§.si plures.ff.de arbi.⁊ traditur in d.l.actor.C.de ꝓbatio.⁊ in.l.pantonius.§.rei perduelliõis.ff. de acq.here.⁊ est bonus tex.⁊ ibi no.in.d.c.cuz in tua extra de testibus.quo supposito vt asseritur mihi testes ser Joan.antonij attẽta qualitate ꝑsonaꝝ sunt magis digni:ergo magis credendum vt tradit specu.in ti.de testa.§.postq̃.versi.porro.⁊ tex.⁊ glo.in auct.de testibus.§.sancimus tex.⁊ doc.in.c.in nr̃a.extra de testibus.¶Scdo qr testes dicti ser Joannis dicuntur magis antiqui.qbus magis creditur in ꝓbandis antiquis finibus per id qd hr in.c.quotiẽs extra de testib⁹ et no.gl.in.c. si.extra de offi.Arch.⁊ no.in.c.cum cãm.de probatio.¶Tertio qr testes ser Joan.antonij magis specifice deponunt de finibus ⁊ magis apte.igitur magis credendum.c.preterea.⁊.c.in nr̃a extra testib⁹.iiij.q.iij.si testes ⁊ ꝑ Jnn.in.c.auditis de prescriptioni.cũ si.¶Quarto qr testes cõitatis multũ variant in ponẽdis finibus.ergo minus credẽdũ.l.q falsa.ff.de testibus l.testium.C.de testibus.⁊ quod plene ponit Jo.de imo.in.l.e inter pars.ff.de re iudi.¶Quinto ⁊ vltimo ẽt qr sunt numero plures.potentius aũt cẽsetur iudiciũ plurimoꝝ.c.prudẽtiam

extra de offi.dele ga.traditur in.l.ob carmen.§.fi.ff.de testibus. & in.d.c.j.in nr̃a late.per doc.ex qbus fit cõclusio qd dicte.lxiij. tornatiue non veniunt in.dicta renuncia.d.ser Ioã. Antonij. qr q renũciauit vni iuri si alio iure res ad eum spectat illi nõ intelligitur renũciasse.l.si seruo meo.ff.de le.j. ¶ Secundũ qd venit discutiendum est nũ quid in renũciatiõe dicti ser Jo.antonij veniãt bona sibi donata a dño Godefredo existentia in loco dicto larouedaria & certe dicẽdũ est quod nõ qr lz aliqui testes videantur dicere q ille locus cõprehenditur sub noĩe buschabelle tñ decem testes & vltra dicti ser Joã.antonij & octo testes cõitatis dicũt & cõferunt illa loca tanq separata & distincta & sic non tãtum fuerit facta renunciatio ĩ iuribus existẽtibus in buschabella nõ trahit ad bona existentia in loco dicto irouerenti.qr ĩ pctibus omissuz.re.loco.vel personis habetur p omisso nec subintelligitur.l.quicquid astringende. & l.si stipulatione §.grisogon⁹.ff.de ver.ob.l.si cũ dotem .in prin.ff.so.ma.l.si extraneus.ff.de condi.ob cãm .facit illud vulgare qd ex separatis nõ fit illatio.l.papinian⁹ exuli.ff.de mino.l.naturaliter.§.nihil cõe.ff.de acqui.pos.q aũt sint separata pbat per testes magno numero plures & digniores & melius deponẽtes quib⁹ magis est credendũ vt supra fuit demõstratũ si eni eadẽ loca essent nõ diuersis rõnibus nũcuparentur ex diuersitate eni noĩm arguit diuersitas rerum.l.si idem.C.de codicillis.Cum hoc cõcordat instrumẽtũ dationis insolutũ facte dño Godefredo.item instrumentum donationis facte dicto ser Joãni antonio in qbus ipsa ponũtur vt sepata multũ etiam facit instrm cõsignatiõis facte dño Godefredo per cõitatem in quo non sine ministerio voluit cõitas qd pmitteret non petere aliquid amplius nõ solũ in buschabella sz ẽt in rouedaria qr cõitas nõ videbat se hñ securã p primã renũciationẽ.verba eni & pacta pctuũ non cẽsentur apposita sine virtute aliquid operandi vt in.l.si qñ.ff.de le.j.& per Bal.in rubri.C.de pbẽ.emp.in.ix.q.Nec obstat qd ponãtur in instris.j.eosdẽ cõfines qr nõ pdicit.qd nõ sint separata qr qñ duo loca cõtigua donãtur nõ incõuenit qd circũcirca dicta loca cõfinẽtur ex quo nominãtur vt separata & distincta. ¶ Preterea totũ qd posset dici p dictũ ser Joã.antoniũ est lz virũ nõ sit qd dictus locus dicto larouedaria simul cum aliis locis in gñe vocarent la buschabella.itez qd put cõfinãt testes ser Jo.antonij magis in specie illa loca dicantur buschabella. qd ẽt si eẽt vex adhuc dictus ser.Jo.antonius hz obtẽtũ qr de natura renũciatiõis est.qd restringat prout hr in.l.si ex pluribus.ff.de sol.& in.l.ẽptor.§.lucius.ff.de pac.ergo vt verba strictius intelligãtur deberet intelligi de buschabella put pfinãt testes ser Jo.antonij.itẽ qr in dubiũ etiam in actibus pcedentibus ex liberalitate venit id qd est minimũ.l.minimis.ff.de le.iij.cũ materia.item qr verba deberẽt interpretari cõtra cõitatẽ q se fundat in illis.l.veteribus.cũ materia.ff.de pac.l.ita stipulatio.§.in stipul.ff.de ver.obli. Laus deo.

¶ Consilium.xcviij.

1 ☞ Statutum habilitans vel inhabilitans personam qñ cõprehendat forensem.

2 Statutũ disponẽs qd instrm nõ registratũ in memorialibus presumatur falsum vz & hz locũ in foro ecclesiastico.

3 Clericus valens vti statuto de executione loquente tenet etiaz recipere statuta contra se.

4 Statutum põt clericis auxilium suũ specifice denegare.

5 Contractus qñ deficit rõne solennitatis probatorie confirmatur iuramento.

Dominus labia mea apperiat & spiritus sanctus illuminet intellectum. ¶ Habunde & subtiliter suprascripti prestantissimi doctores et patres rem ipsam explicarunt adeo quod nihil vltra dici potest tamẽ tanq ille qui vadit post therga optimi messoris spicas quasdã colligam et si recte percipio in tribus consistit difficultas. ¶ Prima est respectu persone tabellionis forensis. ¶ Secunda est respectu episcopi cui quesita est obligatio. ¶ Tertia est respectu obligatiõis qr iurata. ¶ Circa primam in primis turbauit spiritum meum. Nam Bald.in.l.cunctos populos.in lectura.in.ix.colum.versi.dico ergo circa primum de iure persone in.iij.casu quando statutum inhabilitat personam vel habilitat circa formam seruatam vel non seruatam ponit exemplum si est statutum quod notarij non possint conficere instrumenta nisi sint approbati in collegio notariorum & similia et

1 tamen decidit quod † non habilitat neq inhabilitat forensem quia ex quo in principali hoc est in iure persone non potest statim:non potest etiam in forma que est accessoria ad personam & qd tale statutum respiciat inhabilitatem persone etiã in specie tz Bal.aptissime in repe.d.l.cũctos populos.in. vij.car.v. iij.casu qñ statutum vetat in testõ dicit qd aliqñ statutũ inhabilitat precise personã simplr puta qd minor.xx.annis nõ possit testari & tunc nõ cõphẽdit forẽsẽ.aliqñ vetat cũ aliqua modificatione puta qd pr nõ possint iter liberos testari nisi cũ sex testib⁹ & tũc ligaret forẽsem allegat no.in.l.ij.C.quẽadmo.testa. aperiant:vñ cũ in casu nostro nõ inhabilitet pcise sz cũ modificatione nisi fuerit descriptus in matricula iurauerit & satisdederit:ergo dz forẽsis cõprehẽdi.Alio ẽt mõ & clari⁹ respõdeo iudicio meo nisi fallor:nã nisi fallor pdictũ statutũ voluit huic difficultati puidere qr primo inhabilitat psonã tabelliõis cõficientis instrm nisi obseruarẽt.vt.s.& in ista pte statuti pcedit dubitatio pdicta sed in.ij.pte statutũ nõ respiciẽdo psonã sed instra & scripturas annullat scripturas & istra:& sic statutuz loquit in rem quo casu a quocũq sint pfecta sunt nulla hoc probat p ea que notanter dicit Bal.in.d.repeti.in.viij.carta.ver. nũc videam⁹ qñ statutũ vetat p viã exclusionis:vbi dicit qd si verba statuti vl psuetudinis sunt scripta i rem:verbigratia:si cõsuetudo est in regno qd regnũ nõ deueniat extra agnationẽ regalẽ & tũc filia vel neptis nõ subdita excludet a regno qr lex scripta sup iurisditione est in rem scripta non in psonã & rõ vz quo ad oẽs.allegat qd hr in.l.via pstitu.§.si fund⁹.ff.d serui. rusti.pdiox.ad h ẽt qd notat Inno.i.c.qd nullis extra d priuilegijs.vbi dicit qd interdictũ quo interdicit nõ est reale sed interdictũ quo interdicit populus est psonale p hoc qd hr in.l.j. C.de emãcipa.liberox.& qd voluit dñs Lambertinus de saly. in.d.l.cũctos populos put ibi refert Bal.qui facit differẽtiaz an statutũ sit in rez an in psonã vbi primo casu inspiciat locus rei.l.forma.ff.de cẽsi.cũ si.In pposito erga dicamus qd quatenus statutũ respicit rẽ cõprehẽdit instra cõfecta in loco a quocũq ẽt nõ subdito. ¶ Postremo etiam in casu nostro rñdeo ex verbis eiusdẽ bal.in.d.repe.in.x.char.vbi formalr dicit quero ergo an notarius florẽtinus nõ descriptus in matricula possit pficere instrm:& dico qd sic.Nihil.n.impedit qr nõ metit ex autoritate statuti sed principis:vñ instrm valeret in effectu iuris cõis non tñ essent priuilegiati p formã statuti ciuitatis florẽtine:qr nõ intelligit ciuitas priuilegiare nisi suos incorpatos:vñ instrm talis notarij non hẽbit paratã executionẽ qd est valde notandũ fm eũ.Hoc idẽ tz Bal.in.c.dudũ.el.ij. in .vij . col. de elec.vbi vult qd qñ statuta reqrũt notarios matriculari habẽt instra executionẽ si sunt matriculati:al's nõ imo vult qd minor fides adhibeat:& subdit qd h suadet vtas publicas allegat qd no.in.l.eos.C.de offi.ma.officiox.quũ ergo in casu nr̃o sumus in executionẽ instri nõ põt tale instrm executionẽ hre: ex quo ille notarius nõ erat descriptus i matricula & nõ satisdederat & iurauerat vt expsse deciderat Bald.in locis pallegatis in rõne decidẽdi.Hoc ẽt decidit Bal.in psilio mihi.cccccxxxj.qd incipit ex certis tabellionibus:vbi pcludit qd si certis tabellionibus p statutũ est cõcessa ptãs pficiẽdi instra guarẽtigiata alij nõ subditi nõ pñt hoc facere ar.l.ij.C.de executo.vel exacto.li. xij.& qd ibi no.& hec de prima difficultate. ¶ Scda difficultas facilior vr iudicio meo & hñ fuit explicatã & declarata per primum psulentẽ & optime p subscribẽtes cõfirmata qbus addo Bald.in terminis in.c.si qs per.xxx.in pe.col.si de feu.fuc.con

2 trouer.inter dñm & agna.vbi dixit † qd si statutũ disponit qd si instrm nõ fuerit registratũ in memorialibus psumatur falsũ valebit & debebit seruari non solũ in foro seculari & laycorũ a quibus cõditũ est:sed etiã in foro ecclesiastico qr editũ fuit ad supplantãdos malos mores falsificantiũ.faciũt no.per Bal.in l.cũ qs in.iiij.col.C.de iur.& fac.igno.ingtum vult qd ẽt ex nõ solẽni testõ nihil põt peti ẽt in foro pscie & qd no. Bal.in .l. si post.circa fi.eo.ti.vbi idẽ dicit Imo.ẽt plus qd qñ notarius facit aliqd qd sibi phibitũ erat vel obmittit aliqd qd sibi icũbebat istrm psumit falsũ.In terminis aũt hoc decidit Bal.i sua disputa.que incipit:statuto cauet qd fenerator &c.i.ix.col.vbi refert qd Pau.de liaza disputando tenuit q si statuto cauet qd qñ de debito cõstat p instrm non positũ in memorialibus tale debitũ peti nõ possit seruandũ erit tale statutũ etiã i foro ecclesie faciũt no.p Inno.in.c.qr plerique.de imu.eccle.et multũ elegantia verba ad ppositũ ponit Sede.de senis in suo consil. mihi.xxj.incipit nunqd heres extraneus &c. ¶ Confirmant

3 predicta maxime in casu nostro.nam ex quo † clericus vult vti statuto de executione loquẽte tenet recipere ẽt statuta p se vt cõcludit Bal.in.l.oĩ nouatione. C.de sac.san.eccle.& Bal.in l.j.C.de pbẽ.emp.& eleganter Bal.in.l.itẽ illa in lectura antiqua quã quidã dicũt apostillas.ff.de cõsti.pec.& Bal.in . l. de quibus.ff.de legi.& si dicat Bal.in predictis locis loquit in eodem statuto:puta :qr executio põt peti infra.x.an.vel post . x. an.obstet pscriptio vñ concessio executionis vr limitata.Ideo clericus non põt executionẽ statuti velle nisi p se recipiat exceptionẽ pscriptionis.Sed in casu nr̃o vtendo vno statuto non vr qd aliud p se recipere teneat.Ad.hoc tex.cum ibi no.in.c.si. de vi.& ho.cle.Qm ad hoc rñdet qd ẽt si exceptio pscriptionis cõcederet ex forma alterius statuti.Idez vr dicendũ qd vt clare vr velle Bal.qui ponit eandẽ.q.in dicta repe.l.cunctos populos in.xiij.ver.nũc de.iij.mẽbro.dicit eni qd statuti nõ ecclesie

clesie denegat auxiliu. Sȝ clarius etiā in alio statuto voluit hoc Fede.in dicto cōsi.xxj.s.allegato.vbi dicit ꝙ ille qui recipit legē humanā pro se adeūdo hereditatē tenet legem humanā ꝯtra se recipere:vt nō cōficiendo inuentariū teneat vltra vires. xix. di. si romanoꝝ.ꝛ in.c.ij.i.viij.di.cū si.ꝛ sic loquit in diuersa lege qd ille qui vnā recipit pro se tenet aliam cōtra se recipere.Hoc etiā clare extendit pdictas theoricas Bal.Pe.de anch.in suo cōsi. viij.qd incipit in xpi noīe difficultas questoris principalr vbi subtiliter vult ꝙ cū ex priuilegio sit indultū qd mater filie mēte capte possit substituere:vt in.d.l.humanitatis.C.de ipu.ꝛ aliis substi.in verbo parentibus indulget.si facta est substitutio mēte capte qd post mortē bona distribuent inter pauperes annullatur ex defectu aditionis non solēniter facte: ȝ als relicta pia debeantur hereditate non adita qꝛ regulantur iure poli ꝛ non iure fori:vt p Bar.in.l.j.C.de sa.sanc.ec.tū hoc casu non debent qꝛ talia relicta hoc casu assumunt forum a iure positiuo:igitur debēt ab eo regulari ar.d.c.quo iure.ꝛ eoꝝ que ponit Bal.in.d. l.oī nouatione.ꝛ sic loquit in diuersa lege ꝛ extēdit dictū Bal. ad alia statuta. ꝛ pro hoc bene facit consilium allegatum per vltimū subscribentē qd incipit honestus vir dn̄s vult ꝙ clericus dȝ sequi statuta laycoꝝ si eis vti vult qꝛ qui sequit foꝝ tenet seq iura fori:per tex.cū glo.in.l.ij.ff.de cōsti.pec. ¶Confirmat hoc qꝛ ȝ statutū de tabellionibus sit separatū:tamen limitat ꝛ qualificat alia statuta loquentia de instris:ergo recipiendo statutū de executione tenet recipere cū eius qualitate per ea que ponit Bal.in.l.aurelio.§.idem quesiit.ff.de de lib.le.ꝛ Bal.in.l.vnica

4 C.de cōfes.Nec puto hesitandū an hoc possit statutū facere† qꝛ etiam clericis specifice statutū pōt auxilium suum degnegare: vt est casus:ꝛ ibi ponderat Bal.in.l.si quis curialis.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ elegantius Bal.in.d.repe.l.j.in.xiiij.char.vsic.nūc de.iiij. membro.ꝛ Bal.in spē in terminis nostris in.d.l.item illa .ff. de cōsti.pecu.ꝛ hec de scda difficultate. ¶Tertia ꝛ vltima difficultas est respectu iuramenti ꝛ in hac etiā cōcludo qd nō obstante iuramēto dictū instrm nō pbat.Hoc decidit Bar.in terminis in.l.si quis.ff.de fideiuss.in.vij.mēbro:vbi vult qd qñ deficit rōne solēnitatis pbatorie nō firmat iuramento:qꝛ est introducta ob publicā vtilitatē.ꝛ hanc opi.tȝ do.Anto.in.c.cū contingat. de iureiur.in.vij.casu:vbi vult ꝙ qñ statutuȝ est fundamentum in publica vtilitate iuramentū nō tollit solēnitatē pbatoriā:ȝ tale statutū censet factū ad fugiendas fraudes ꝛ falsitates ob publicā vtilitatē:vt dicit Bar.ꝛ Bal.i.d.c.si qs per.xxx.igitur ꝛc. ꝛ licet do.Jmo.in.d.c.cū ꝯtingat.in.vj.mēbro videat tenere cōtrariū ne per indirectū tollat virtus iuramēti vt ibi late per eū tñ nō loquit in casu nostro immo ex eius vbis colligit cōtrariū. Naȝ loquit qñ qs vult pbare cōtractū iuratū per duos vel tres testes ꝙ possit nō obstante statuto:qꝛ sufficit pbatio iuris diuini.c.nouit.de iudi.Sȝ nos loqmur in pbatiōe instri pternaturali q̄ fit per pelleȝ naturalis mortui.put dicit Jnn.in.c.cū. p. tabellio.de fide instr.Mirū si talis pbatio pōt modificari et ꝛ qualificari.ꝛ hoc voluit do.Abb.in.d.c.cū cōtingat. dn̄ vult

5 ꝙ†stante statuto qd nō pbetur cōtractus nisi duo notarij fuerint rogati:certe tūc etiam si iurm fuerit appositū nō pbet contractus nec iuramentū. ar.text.in.l.fi.C.de nō nu.pe.secus si cōstaret seu pbaret p testes: vltimus cōsultoꝛ bellissime deduxit: pro hoc etiā adduco Bal.in terminis in.d.c.cū ꝯtingat.in. vij. cōclusiōe negatiua col.x.vbi dicit ꝙ Bar. male dicit ꝙ ꝯtract⁹ phibet rōne solēnitatis pbatorie.qꝛ nō phibet ius ȝ det fides pbata.l.testiū.C.de testi.l.si vnus.C.de testa.vñ sicut deficit probatio cōtractus deficit pbatio iuramēti ꝛ sic ex defectu pbationis iurm est inefficax.Adduco etiā Bal.in.l.ij.ff.de iureiur.in repeti.in illo ar.qñ preter legē prestet iurm:vbi vult ꝙ talis solēnitas pbatoria non pōt tolli iurō:qꝛ versat publica vtilitas ne falsitas cōmittat per no.in.l.codicillis.§.j.ff.de le.ij.Cōfirmant pdicta rōne.Nā ad hoc vt iuramentū firmet actū dȝ prius ꝯstare iuratū esse.ad hoc tex.cū gl.l.nō erit.§.dato.ff.de iureiu.ꝛ qd no.in.l.diuus.ff.de testa.mi.Si ergo disputat de pbatione ꝛ si de instri anteq̄ de iurō ꝯstet nō possumus dicere ꝙ habeat hāc virtutē ex quib⁹ sit cōclusio in oīb⁹ ꝙ dictū instrm nō pbat nec habet executionem. Laus deo omnipotēti amen.

¶Consilium. xcviij.

1 ¶Numerus iugerū si adijciat in assignatiōe fundi ȝ fund⁹ appareat minoris quantitatis nihil releuat ꝛ tenet assignatio.

2 Precij quantitas arguit ꝛ probat quid et q̄tum venerit in cōtractu emptionis ꝛ venditionis.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spūssanctus illuminet intellectū.Uisis instris diuisionū inter Lionē bōagraȝ ꝛ Thomasiū fratres dubitat cui⁹ portiōe cēseant posita pascua ꝛ valles de qb⁹ est.q.s. an in portiōe bōagre an vō in portiōe Lionis:ꝛ certe in fauorē bonagratie facit:qꝛ dicta pascua ꝛ valles vident posita intra fines assignatos portioni bonagre designant fines valles fracte intra quos fines sunt due res de qbus est questio:igit pbantur pertinere ad bonagratiā vt vr decidere Bald.in rubrica.C.de contrahē.emp.ver.xxij.querit per text.in.l.edē sacrā.§.fi.ff.de contrahē.empt.ꝛ qd no.Pau.de ca.in.l.ij.p illū text.ff.de acq. pos.faciunt no.p Bar.in.l.demonstratio falsa.ff.de cōdi. ꝛ de

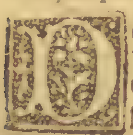
1 mon.ꝛ in.l.forma.ff.de cēsi.¶Nec vr obstare† ꝙ assignata petia terre.xiiij.sextarioꝛum qm non fuit assignata ad mēsurā hoc est non fuerunt assignata .xiiij.sextaria terre:sed fuit certum petium terre assignatū infra certos ꝯfines ꝛ adiectum fuit sextarioꝝ.xiiij.quo casu cum nō fuerit ad mēsuram assignatā:ȝ in specie ȝ appareat paucioris vel minoris q̄titatis non releuat: sed qcqd est intra fines censet assignatū:vt videt pbari per tex. in.l.si venditoꝛ iuncta.l.pe.§.j.ff.de act.emp.ꝛ ibi no.Pau.de ca.ꝛ cōsuluit Oldra.in suo consi.cxxxij.Jdem Jo.an.in addi. Spe.in ti.de emp.ꝛ vendi.§.videndū iuxta fi.ꝛ Bar.de saly.in l.ij.C.de contrahē.emp.ꝛ Pau.de cast.ꝯsi.cclxxv.incipiente in xpi nomine in causa que vertit corā dn̄o potestate:ꝛ traditur p Pau.de leaȝar. in suo cōmento.c.si venditori.de empt.ꝛ vend. ¶His tñ non ob.ꝯsideratis ꝛ recte pensatis verbis diuisionis confinibus assignatis ꝛ aliis mihi in facto narratis contrariā opi.verissimam puto in casu nostro ꝙ immo vltra numerū sextarioꝛū assignatoꝛuȝ dicto bonagratie ipse nihil vltra debeat habere ꝛ ꝙ cetera pascua ꝛ valles pertinēt ad dictū lionē:ꝛ pro fundamēto est pmittendū ꝙ pdicta pascua ꝛ valles de quibus est questio sunt etiā intra fines assignatos dicto lioni qd pȝ i instrumento dn̄ dz approbo li diti p cason duso di grā prateꝛs.et sic pro cōfinibus dant bona assignata ambobus fratrib⁹ tam Thomasio q̄ bonagratie.deinde etiā ab vno latere assignant dicte valles fracte ab alio latere via ab alio Dn̄icus darigero. Ex qbus pȝ ꝙ sunt intra fines sibi assignatos:ꝛ ꝯsequēter etiā pari rōne dici pōt ꝙ etiā dicta bona ptineāt ad dictū lionē per d.l.edem sacrā.§.j.cū si.supra allegatis. Unde rōne appositionis finium nō dz bonagratia habere meliora iura quā lionus: sed dicunt vel dici possent q̄tum ad hoc habere iura equalia. ¶Sed ex pluribus ostēdit ꝙ dict⁹ Lionus habeat potiora iura in dictis bonis. Primo qꝛ dicto bōagratie fuit assignata petia terre certe mēsure:ꝛ sic dicta assignatio pōt itelligi facta vsq ad illā mensurā ꝛ nō vltra ad hoc.l.rutilia polla.ff.de cōtrahē. emp.ȝ dicto Lioni fuit assignata terra pasculina ꝛ vallia cuiuscūq q̄titatis ppter verbū cuiuscūq q̄titatis esset.ꝛ sic siue parue siue magne q̄titatis ppter verbū cuiuscūq.arg. eius qd hr in.l.balista.ff.ad tre.ꝛ ex assignatiōe facta Lioni cōstat ꝙ bonagratie tñ sextaria.xiiij.fuerūt assignata.ꝛ reliquū Lioni in illo loco als instrm diuisionis cōtineret repugnantiā cū eandē rem duobus assignaret quod nō est credendū.l.nā ad ca.ff.de ꝯdi.ꝛ demō.immo dȝ interptari ne cōtineat repugnātiā vl cōtrarietatē.l.scripture cū materia.C.de fi.inst.ꝛ in.c.imputari.extra de fide instr.ꝛ ideo dȝ interpretari ꝙ illa portio fuerit assignata bonagratie.xiiij.sextarioꝝ ꝛ reliquū Lioni:ꝛ sic improprient etiā si opus sit vt saluet instrm ꝛ mens loquētis.l.insulā.ff. de pscri. ver.l.si duo patroni.§.idē iul.ff.de iure.Nec est magna ipropriatio dicere ꝙ assignata fuerit petia terre dicte q̄titatis qꝛ si voluisset totū infra fines designatos assignare potuisset simplr assignare nō apponendo mēsurā sicut fecit qñ assignata fuit Lioni:ꝛ sic vna pars instri declarat p aliā iuxta.l.qui filiabus.ꝛ.l.si seruus pluriū.ff.de leg.j.cū si. Et ꝙ istud sit verū ostendit etiaȝ ex alio:nā infra dictos fines nō solū sunt terre schiapine: ȝ etiā pasculine ꝛ valline:ȝ deō bōagr.nō sunt date terre valline ȝ tñ schiapie ꝛ pasculine:deō aūt Lioni sunt ꝯcesse etiā valline:ꝛ sic patet ꝙ nō oīa infra fines designatos fuerūt cōcessa: verba eniȝ nō verificāt:igit nec d ispō.l.si seruū.§.nō dixit ptoꝛ.ff.de acqui. here.item nec aliquid extrinsecus subintelligit. l.si stipulat⁹.§. grisogonus.ff.de ver.ob.Jtē nō solū vident cōcesse valles dicto bonagratie.qꝛ nō dicit hec diuisio sed etiā qꝛ reperiunt cōcesse Lioni:ꝛ sic aliis denegate.l.cū pretoꝛ.ff.de iudi.ꝛ.l.maritus. C. de pcur.ꝛ qd de capite iclusiuo statuti ponit Bar.in.l.ij.§.vidēdū.ff.ad ter.ex quib⁹ infert vna cōclusio ineuitabilis ꝙ quaten⁹ petie terre assignate bonagratie p cōfinib⁹ sunt date valles fracte nō possunt dici dati boni cōfines:qꝛ intermedie sunt valles defresso q̄ vt ex supiorib⁹ pȝ ptinēt ad dictū Lionē:ꝛ sic habem⁹ dicere de necessitate alteꝝ de trib⁹: vel ꝙ in ea pte erratū fuerit in dādis finibus qd satis pōt tolerari cū reperiat erratū in illis finibus.delle ragion de canonici.qui nō reperiunt.ad hoc regula semel malus cū materia.de reg. iur. in.vj.vel.ij.ꝙ petia terre assignata bonagre fuerit assignata respectu certe mēsure: put dz in instrō ꝛ nō vltra:vel tertio ꝙ p cōfines latiores appositos nō āplict petiū terre ꝯcessuȝ qꝛ qd ius psumit limitatū ñ āpliat p latiorē demōstrationē finiū:vt dicit Bal.no.in.l.j. ver. querit

hic vtrũ.C.qui testa.face.po.facit qd̓ no.Bal.in.l.cũ alienã.ver.
dubitat̃ ẽt ⁊c.C.de lega.ius aũt in casu nostro nõ p̃sumit ꝙ oĩa
bona intra dictoꝝ fines fuerint ꝯcessa vt.s.ostẽsuꝫ est ⁊ ẽt statim
dicet̃:ergo dicta petia terre ita assignata demõstrata certa men
sura nõ ampliat̃ vltra dictã mẽsurã p latiores fines:nã non pñt
hoc casu vẽdicare sibi locũ in ꝯ̃riũ allegata q̄ꝛ loquunt̃ qñ oĩa q̃
sunt.ĩ.fines pñt dici assignata.⁊ alia nõ obstarẽt p q̃ ꝯ̃rium ostẽ
deret̃ qd̓ ẽt ex alio ostendit̃:q̄ꝛ in portiõe Thomasij p ꝯfinibus
assignant̃ dicti alij duo fr̃es:sꝫ si loca de qbus agim⁹ essent dicti
bonagratie nõ posset Thomasi⁹ hr̃e p ꝯfinib⁹ nisi dictũ bona-
gr̃am ⁊ nõ lionẽ ⁊ sic nõ vificarent̃ v̓ba portiõis assignate Tho
masio:vñ cũ respectu finiũ idẽ ius habeat lionus qd̓ hꝫ bonagr̃a
⁊ in fauorẽ dicti lionis tanq̃ potentior ⁊ clarior dꝫ vincere illã
bonagr̃e minus potentẽ p no.in.l.querit̃.ff.de statu ho.⁊ p no.
in.l.demõstratio falsa.ff.de ꝯdi.⁊ de.⁊ q̄ꝛ pbatio potẽtior vin-
cit minus potentẽ.c.in nostra.cũ ibi plene no.extra de testi.⁊ qd̓
no.Bar.in.l.si duo.ff.vti pos.cũ si. ¶ Cõfirmat̃ p̃dicta ꝯ̃dõ q̄ꝛ
mẽsura apposita in petia terre assignata bonagr̃e nõ censet̃ ap
posita sine virtute aliqd operãdi maxime cũ nõ fuerit apposita
in petia assignata lioni infra eosdẽ fines p ea q̃ no.Bal.in rub.
C.de ꝯ̃hẽ.empt.q.xvij.facit tex.in.l.si qñ.ff.de le.j.⁊ in.c.si papa.
extra de priuile. ¶ Probat̃ ẽt ex alio:nã cũ dicta loca essent no
ta diuidẽtib⁹ nõ est cẽsendũ ꝙ errassent in tã magno excessu mẽ
sure cũ decẽ fuerit.xiiij.sextarioꝝ:⁊ tota terra ĩfra dictos ꝯfines
sit vltra modios.xix.terre:hoc eñ ẽ quoquo mõ verisimile ad h̓
text.in.l.si ita q̄s.ver.qd̓ nemo sanus pbaret.ff.de euic.vñ dicit
Bal.in.l.j.C.de seruis fugi.Illud qd̓ multũ distat a verisili hꝫ
imaginẽ falsitatis. ¶ Cõfirmantur p̃dicta ex alio capite qd̓ me
multũ mouet vltra p̃dicta q̄ꝛ vt mihi narrat̃:si dicta loca conce
derent̃ bonagr̃e diuisio esset multũ inequalis.Sed si cõcedunt̃
lioni ptes remanebũt equales:p id qd̓ in sili dicim⁹ †ꝙ q̃ntitas
p̃cij arguit ⁊ pbat qd venerit ⁊ q̃ntum in ꝯ̃ctu emptiõis ⁊ vẽdi
tionis:⁊ ad hoc solet allegari gl.sing.in.l.j.ff.de superficiebus.
Ad idẽ tex.in.l.j.ff.de reb.dub.⁊ no.Bar.in.l.quotẽ ferro.§.q
maximos.ff.de publicanis.⁊ Bar.in sua dispu.q̃ incipit publi
camus.⁊ Bal.in.l.j.C.q test.face.pol. ¶ Postremo ẽt adducit̃
illud.Nã oĩno seruãda est equalitas inter fratres:ergo debem⁹
interpretari dictã diuisionẽ vt fratres ad equalitatem reducan
tur ⁊ hoc duplici respectu.Primo ad hoc ne dicamus laudum
fuisse iniquũ qd̓ inequalitatẽ inter fratres induxisset cũ in du-
bio p̃sumat̃ ꝙ fuerit iustũ ⁊ nõ iniustũ:vt no.Dy.ꝯsi.xiij.qd̓ in-
cip.Tholome⁹ manẽtis.⁊ refert ⁊ sequit̃ Bal.in.l.fi.C.de ꝯ̃hẽ.
emp.d.Ant.⁊ do.Abb.in.d.l.qm̃ ꝯ̃.extra de pba. ¶ Scd̓o pro
pter equalitatẽ seruãdã inter fratres ⁊ fugiendã inequalitatẽ
quã detestat̃ impator.l.illud in fi.C.de colla.⁊ p ipsaꝫ dispositio
sepe limitat̃ vel ampliatur quo ad effectum.l.fi.⁊ ibi no.C.cõia
vtriusq̃.iudi.l.cum pater.§.euictis.ff.de leg.ij.facit optime text.
in.l.quesitũ.§.sed ipse.ff.de fun.instr.vbi pꝫ ꝙ pp equalitatem
seruandã inter filios aliqñ aliqd venit in legato:per quem tex.
dicunt Oldra.⁊ Bar.in.l.si pr̃.in prin.ff.de dona.⁊ refert ⁊ se-
quitur Bal.in.l.filie cui⁹ in.vij.q.C.fami.her.ꝙ lꝫ filius sit ad-
hibitus aĩo donandi.hoc fallit nisi numerus liberoꝝ ⁊ q̃ntitas
patrimonij repugnet q̄ꝛ resultaret magna inequalitas ⁊ plura
notãda etiam ponit Bal.ad seruandã equalitatẽ inter fratres
in.l.j.C.de pac.in.ij.col.in.j.vo.vbi oĩno videas.Possumus er
go concludere ꝙ petiũ terre bonagr̃e sit tm̃ iuxta mensurã assi-
gnatã ⁊ reliquũ sit lionis ⁊ cũ hac interp̃tatione oĩa ꝯsonant et
nulla resultat repugnantia:sed si daremus sibi oĩa intra fines
multe resultant repugnantie ⁊ inequalitates.⁊ ideo prima ĩter
pretatio verior est:q̄ꝛ vera oĩa ꝯsonãt.Falsa aũt cito dissonant
qd̓ verũ est vt inquit Phs.j.Ethyco. Laus deo.

a ¶ Sufficit pbare cõsuetudinẽ esse in loco:lꝫ nõ pbet̃ obtẽta in ꝯ̃dictorio iudicio Cõis opi.contra gl.in.l.de quibus.

¶ Consilium.xcix.

1 ☞ Consuetudo laicorum quando seruetur in rebus ecclesie.
2 Statuta loci vbi fieri debet solutio ratione more in non soluendo attenditur.
3 Consuetudinem esse in loco sufficit probare licet non probetur obtenta in contradictorio iudicio.
4 Exceptio rei iudicate qñ obstet solutioni allegate.
5 Emphiteota si est creditor dñi qui debebat soluere canonẽ an si nõ opposuit ⁊ cessauit biennium soluere incidat in cõmissum.
6 Uerba cõtractus declarantur a cõsuetudine regionis.
7 Obligatio personalis oritur ex pacto de renouando ⁊ res non afficitur.
8 Cogi precise an ⁊ qñ quis possit ad factum.
9 Bona retinentur donec fiat renouatio qñ ipsa bona sunt hypothecata pro renouanda locatione.

Dominus labia mea apiat et spiritussanctus illuminet intellectum ⁊c.In causa eximij doctoris domini Diamãtis cõtra spectabi
lem Ludouicum de catis duo sunt discutiẽda. ¶ Primum cir
ca petitionem dñi Diamantis. ¶ Secundum circa cõuentio-
nem dicti Ludouici.Circa primum substantialiter loquẽdo in
dubitanter concludẽdum est dictum Ludouicum esse absoluẽ-
dum a petitione dñi Diamantis ⁊ pro fundamento premitto
ꝙ consuetudo ⁊ statuta etiam laycorum quibus disponitur ꝙ
emphyteote non soluentes canonem infra tempus statutũ nõ
a iure non incidant in cõmissum nec cadant a iuribus suis cõ-
tra id quod habetur in.l.ij.C.de iure emphy.⁊ in.c.potuit.ex-
tra de locato.habent ⁊ vendicant sibi locũ etiam in rebus em-
phiteoticis seu rebus datis ad liuellum seu ad vsum ab eccle-
1 sia.†Quoniam nõ omnis cõsuetudo laycorũ nõ est seruãda in
rebus ecclesiasticis:sed illa tantum que esset nimis dãnosa eccle
sie:que autem nõ esset nimis dãnosa debet seruari.vt in.c.cum
dilectus.de consuetudine.⁊ in.c.cum ecclesia sutri.extra de cau.
pos.⁊ proprie.⁊ in.c.iij.de consue.lib.vj.Sed satis est ecclesie cõ
sequi debitam pensionem:licet quis nõ incidat in commissum
qd̓ habet equitatem in se quam equitatem ecclesia tuetur ⁊ pe-
nas abhorret.vt in.c.suam.extra de penis.⁊ ita per istam ratio
nem in indiuiduo in terminis nostris consuluit eleganter dñs
Abb.modernus in suo consi.lxxiij.qd̓ incipit omnipotẽtis dei
nomine inuocato in causa Guidonis.Sed fortius in terminis
nostris statutum ⁊ consuetudines laycorum ligent quia datio
ad liuellum fuit facta a layco ipsi layco.⁊ licet de rebus ecclesia
sticis respectu directi dñij ⁊ sic agitur tantum de vtili dominio
laycorum circa quod talia statuta ⁊ cõsuetudines indubitãter
possunt disponere:quia disponũt super rebus laycorum ita no
tabiliter consuluit in terminis nostris Pe.de anch.in suo cõsi.
cxxij.qd̓ incipit in xp̄i nomine ⁊c.Uisis ⁊ diligenter ruminatis
actis in fine.Hoc idem in terminis nostris consuluit idẽ Pe.
de ancha.in suo cõsi.ccccxxxiij.qd̓ incipit in xp̄i nomine postq̃
ista domina fuerat.Quibus suppositis probatur ratione incõ
uincibili ꝙ dictus spectabilis Ludouicus non incidit in com-
missum lꝫ nõ stetisset seu non soluisset debito tpe statuto a lege.
Nam aut volumus attendere statutũ ⁊ cõsuetudines ciuitatis
Ferrarie quas credo attendẽdas q̄ꝛ hic agitur de his q̃ oriunt̃
ex postfacto post cõtractum pp̄ter negligentiã vel morã ⁊ solu
2 tio erat fienda Ferrarie.Igit̃†debent attendi statuta ⁊ ꝯsuetu
dines Ferrarie vbi cõtrahit̃ mora seu negligẽtia in nõ soluen-
do:vt habetur in.l.vinum.ff.si cer.pe.⁊ ita ꝯcludit Barto.in.l.
cunctos populos.in.iiij.col.C.de sum.trini.in ver.nunc venia-
mus ad gl.in ciuitate aũt Ferrarie est statutũ clarũ ꝙ pp̄ter nõ
solutionẽ canonis q̄s non incidat in ꝯmissum censet̃ autem cõ-
tractus initus sm̃ statuta ⁊ consuetudines loci.vt in.l.semp in
stipulationibus.ff.de reg.iur.⁊ etiã si nihil dictũ sit.vt in.l.exce
pto.C.loca.⁊ in.l.si fundus.§.in cõmissoria.ff.de lege commisso.
⁊ tradunt Nico.de mata.⁊ Bar.in repe.l.de quibus.ff.de legi.
ver.quid si intra decenniũ.Itẽ ille qui facit aliquẽ actũ videt̃ se
obligare legi loquenti de illo actu.vt est casus quem ibi ad hoc
no.Bal.in.l.si duo.ff.de acqui.here. ¶ Aut volum⁹ attendere
consuetudinẽ loci vbi res est sita ⁊ etiam dictus Ludouicus hꝫ
3 pro se victoriã†q̄ꝛ in loco vbi res est sita est pbata[a] ꝯsuetudo ꝙ
a propter non solutionẽ canonis debito tpe non incidat̃ in com-
missum.Et lꝫ illa ꝯsuetudo non pbetur obtenta in ꝯ̃dictorio
iudicio ⁊ ꝯsequenter non videatur legitime pbata voluit gl.
Accursij in.d.l.de qbus.⁊ in.§.ex non scripto.insti.de iure na.
gen.⁊ ciui.tñ dico ꝙ illa opi.est cõiter ab omnibus reprobata:
qm̃ ꝯsuetudo nõ differt a lege nisi tanq̃ tacitum ab expresso.vn
de sicut lex inducitur absq̃ actu iudiciario exp̃sse ita ⁊ ꝯsuetu-
do tacite vt ꝯcludunt Pe.⁊ Cy.in.l.ij.C.que sit long.ꝯsuetu.⁊
Barto.Bal.⁊ alij in.d.l.de quibus.⁊ Ang.in.d.§.ex non scri-
pto.⁊ do.Anto.⁊ cõiter Canoniste in.d.c.fi.de consuetu.⁊ hoc
solum fundamentum est clarissimum ⁊ sufficiens ad victoriã.
¶ Secũdo principaliter defendit̃ dictus Ludouicus ex eo q̄ꝛ
probat̃ satisfactum esse de debito canone debitis tẽporibus.et
sic obstat parti aduerse exceptio solutionis per quã tollit̃ fun-
damentũ partis aduerse.sed circa hoc fundamẽtũ vt percipio
cadit multiplex dubitatio. ¶ Prima est circa allegatam solu-
4 tionẽ pars aduersa dicit ꝙ†obstat exceptio rei iudicate ex quo
sentẽtiatũ fuit in alio iudicio ꝙ dictus Ludouicus cessauit in
solutione p triennĩũ.ad hoc.l.cũ querit̃ cũ materia.ff.de excep.
rei iudi.⁊ in.l.an eandẽ eo.ti.⁊ q̄ꝛ dicta exceptio vr̃ fuisse reiecta
per not.in.l.si autem.§.fi.ff.de neg.gest.⁊ in.l.j.C.de ordi.iud.
¶ Sed ad hoc fundamẽtum tripliciter rñdetur.Primo q̄ꝛ ta
lis sñia vt ex pcessu pꝫ ⁊ in dubio dꝫ presumi fuit lata:quia nõ
fuit pbata solutio vt patet ex no.p Bar.in.l.iulia.verũ debito
rem.ff.de condi.indc.⁊ in.l.ij.§.j.ff.vi bo.rap.sed vbicunq̃ sñia
est lata q̄ꝛ nõ pbatum tũc in alio iudicio diuerso nõ obstat exce
ptio rei iudicate.vt tꝫ Dy.in.c.nullus pluribus de reg.iur.lib.
vj.⁊ Bart.in.d.l.ij.§.j.ff.vi bo.rap.Scd̓o rñdet̃ ꝙ ex quo talis
exceptio

exceptio nō inducit̃ ad aliū effectū ⁊ diuersum nō obstat exceptio rei iu
dicate.vt in.l.vendicante in fi.cū seq.ff.de euic.⁊ ita decidit Bar.in.l.q
rome.§.duo fratres in.v.opp.in fi.ff.de ver.ob.¶Tertio ⁊ vltimo etiā
clare rūdet̃ q: cū talis exceptio solutionis fuerit admissa ⁊ sup ea fuīt fa
cte ꝓbationes ⁊ q̄ñr sit cognitū sup illo d3 iudex iudicare non obstante
quacūq3 sñia que trāsiuisset in rem iudicatā:q: de qua recognouit ptor
de ea iudicare d3:vt in.l.de qua re.ff.de iudi.⁊ ita t3 Inno.in.c.cū dile
cta.de rescri.⁊ Inno.in.c.cū bertoldus.de re iud.⁊ in.c.fraternitatis.de
frig.⁊ malefi.quē ibi sequit̃ do.Abb.in.c.cū ɔtingat de offi.dele.⁊ in.c.
inter ceteros.de re iudi.⁊ in suo.cōsi.lxxx.⁊ do.Ant.in.d.c.cum dilecta.
¶Scđa dubitatio est nunqd posito q Ludouicus ex aliis causis esset
creditor ex quo infra tp̄s quo debebat soluere canonē nō opposuit ɔpē
sationē potuerit incidere in cōmissū ꝓpter nō solutionē canonis.hāc
q̄ōnē tangit.d.Spe.in.§.nūc aliqua.in ti.de locato.v.lxxix.vbi dicit q
5 †si emphyteota est debitor in alia q̄titate ecclesie pōt se tueri ꝓpter ca
nonē nō solutū.sed tñ infra bienniū quo debebat solui canō fuit oppo
sita cōpensatio p no.l.si cōstat.C.de cōpen.deinde dicit qđ alij tenent cō
tra ⁊ sic ptransit Spec.dū aūt dicit Spe.alij cōtra pōt dupl' intelligi.
primo qđ alij tenuerūt qđ etiā si esset opposita cōpensatio.ī.bienniū nō
posset emphyteota se tueri.sed hec opi.hoc modo intelligēdo esset val
de iniqua cū cōpensatio opposita nihil aliud sit quā solutio vt in.l.ij.ff.
de cōpen.⁊ tradit̃ in.d.l.si cōstat.⁊ ideo scđo mō d3 intelligi dicta vltia
opi.s.q etiā si nō sit opposita cōpensatio infra bienniū possit emphyteo
ta se tueri ⁊ in hac opi.tanq̄ vltima censendū est Spec.se firmare.Na3
⁊ glo.⁊ doc.recitantes plures opiniones censent vltimā seq vt hr̄ in.l.q
filiū.§.sabinus.ff.ad treb.⁊ in.l.si idē cū eodē.ff.de iur.om.iu.⁊ hec opi.
est rationabilis ⁊ vera:qm̄ ad impediendū cursum vsurarū fit cōpensa
tio ipso iure sine oppositione hoīs:vt est casus in.l.si cōstat:C.de cōpen.
⁊ assignat̃ rō q: vsure nō currūt nisi ex mora:ille aūt non vr̄ esse in mora
qui cōuent⁹ h3 exceptionē.l.lecta.ver.sed cū sortis.ff.si cer.pe.si aūt non
dicit̃ esse in mora impossibile est q ꝑcidat in penā priuatiōis in qua em
phyteota d̄r incidere rōne more in soluendo:vt p3 in.l.ij.cū ibi no.C.de
iure emphy.⁊ in.c.potuit extra de locato.vbi fortius purgata mora ex
celeri restōne nō incidit qs in cōmissum:igit̃ multominus d̄r incidere
ille qui nunq̄ fuit in mora.Itē si impedit̃ cursus vsurar multomagis
d3 pena impediri que est magis odiosa: s3 in pena pūctuali qđ fiat cō
pensatio ipso iure ne qs incidat in penā decidit gl.cōiter approbata in
d.l.si cōstat.C.de cōpē. Accedit ad hoc nā qñ ego impedior iusta causa
facere qđ ꝓmisi sum excusatus ⁊ nō incido in penā.ad hoc ter.in.l.fi.ff.
qui satis.co.s3 si ego nō soluo tibi qm̄ tu debes mihi tñde3 ego ipedior
a te q: iam tibi nō soluo q: tu nō soluis mihi.vñ qñ facto tuo impedit⁹
sum nō debeo incidere in penā.hanc rationē facit tex.in.l.iiij.circa pri.
ver.inde querit̃.ff.de statu lib.⁊ illū ter.in simili.ad hoc pōderat Bar.
in.l.amplius non petitū in fi.ff.rem ra.hab.⁊ hec est veritas.¶Tertia
dubitatio orit̃ circa expensas seu collectas soluendas in aggerib⁹ repa
randis in qua difficultate ꝓsuppono cōsuetudinē loci ꝓbatā ⁊ notoriā
q in loco eligit̃ vnus ab vniuersitate qui colligit collectas ex quib⁹ col
lectis publice reparāt̃ aggeres:quas collectas de ɔsuetudie loci soluūt
dñi directi:nō aūt emphyteote vl' vsurarij.ꝓsuppono etiā qđ loca ⁊ pos
sessiones indigent multis aliis reparationibus ⁊ manutētionibus cir
ca domos reparandas ⁊ manutenendas circa fossata ⁊ circa arbores
⁊ multa alia:qbus suppositis dico q inq̄tu3 in instr̄o locationis d̄r qđ
cōductor teneat̃ dictas res locatas reparare ⁊ reparatas manutenere
omnibus suis expensis:talis ꝓmissio d3 intelligi f̄m cōsuetudinē regio
6 nis:⁊ sic qđ obligauerit se ad illas expēsas repatiōis ⁊ nō ad illas ad qs
tenebat̃ dñs directus: q: † verba dubia cōtractus intelligunt̃ ⁊ decla
rant̃ a cōsuetudine regionis vt dictū est.vt in.d.l.si fund⁹.§.in cōmissa
ria.⁊ declarat Bar.in.d.l.semp stipulationib⁹.ff.de reg.iur.⁊ notabilr̄
in.l.nemo est qui nesciat.ff.de duo.reis.⁊.d.An.in.c.fi.in.xxx.col.ver.ex
his eī Nic.de mata.extra de cōsue.⁊ Bar.in.l.pe.ff.de impēsis in reb⁹
dotalib⁹ factis.ꝑterea ista expensa de qua agimus seu reparatio vt me
lius dicā nō fit a ꝑuatis possessorib⁹ rerū s3 fit ab vniuersitate recolligē
do collectas.Cum ergo instr̄m dicat q ɔductor teneat̃ repare ⁊ repara
tas manumittere.p3 q loquit̃ de reparationibus q̄ fiunt priuatim a
possessorib⁹ rerū q: qđ fit ab vniuersitate:vt in.l.sed si mihi.§.q manu
mittit̃.ff.de in ius vo.⁊ i.l.in tm̄.§.vniuersitatis noīe.ff.de rerū diuisio.
¶Cōfirmat̃ hoc q: verba ꝑdicta dubia debēt interpretari cōtra locato
rem qui fundat se in eis ⁊ potuit aptius loqui:vt in.l.veterib⁹ cū mate
ria.ff.de pac.⁊ in.l.stipulatio ista.§.in stipulationib⁹.ff.de ver.obl.Nec
obst.si quo ad hoc iteru3 dicat̃ q cōductor in terminis nostris suscepit
onus inūdationis aquarū:ergo videt̃ voluisse se obligare ad reparatio
nem aggeris ne fierent inūdationes aquarū.sed certe dicta ꝓmissio nō
est ita intelligēda sed est intelligenda qđ l3 debeat fieri remissio mercedis
ꝓpter sterilitatē respectu inundationis aquarū iuxta no.in.c.ꝓpter ste
rilitatē.de locato.tamen nō fieret remissio:⁊ sic suscepit onus casus for
tuiti inūdationis.hoc aperte p3 per verba ꝑcedentia ⁊ sequētia p que
declarant̃ media.vt in.l.qui filiabus in princ. ⁊ in.l.si seruus pluriū.in
fi.ff.de leg.j.hoc p3 p verba instrumēti in quo dicit q suscepit in se oēm
casum fortuitu3 ruine vel incendij fulgoris tempestatis inundationis
aquarū guerre generalis aut aliter ⁊ q̄ñcūq3 cōcurrentis. verba sunt
contractus ex quibus clarissime p3 q obligauit se ad casum fortuitu3
inūdationis tm̄ sicut ⁊ tēpestatis ⁊ fulgoris vel guerre. vnde ista sunt
diuersa obligare se ad casum fortuitū inūdationis aquar:quo casu nō
fit remissio mercedis ꝓpter sterilitatē cōtingente3 ex inundatione sicut
ex guerre ⁊ tēpestate.⁊ aliud est obligare se ad faciendū aggeres ꝓpter
timorē inundatiōis aquarū ⁊ sic ex diuersis nō d3 fieri illatio.vt in.l.na
turaliter.§.nihil cōe.ff.de acq.pos.⁊ in.l.papi.exuli.ff.de mino.¶Con
firmat̃ hoc q: onus casus fortuiti ⁊ guerre tempestatis ⁊c.non h3 se cir
ca aliquas expensas fiendas in re sed tm̄ vt non fiat remissio mercedis
ꝓpter casu3 fortuitū:ergo eodē mō debemus dicere in onere inūdatio
nis aquarū:q: cum oīa ista sub vna determinatiōe determinent̃ debēt
pariter determinari.vt in.l.iam hoc iure.ff.de vul.⁊ pup.⁊ in.l.si lega
tarius.⁊ qđ ibi notabiliter Bar.ff.de le.iij.¶Postremo etiā circa hoc
nō omitto q cū ꝓbet̃ p scripturas autēticas qđ illo anno pro quo ra
tione nō solutionis vult pars aduersa Ludouicū incidisse in cōmissu3
pro dicto āno recepit solutionē l3 ꝓ aliis ꝑteritis nō recepisset per hoc
dñs sibi ꝑiudicauit vt nō possit emphyteotā priuare vt est cōis doctor
cōclusio.in.l.ij.C.de iure emphy.⁊ hec quo ad petitionē ptis aduerse di
cta sufficiant.¶Circa vero recōuentionē dicti spectabilis Ludouici si
per instr̄m manifeste cōstat de pactis de renouādo fundata est intentio
sua q pars aduersa tenet̃ oīno renouare.Nec h3 obstare q pars aduer
sa dicat se nolle renouare sed velle soluere interesse:qm̄ in obligationib⁹
facti succedit obligatio ad interesse.vt in.l.stipulationes nō diuidunt̃.
7 §.celsus.ff.de ver.ob.⁊ q: † ex pacto de renouādo orit̃ obligatio p̄sona
lis:nō aūt afficit̃ res.⁊ allegat̃ decisio Ang.in ꝓprijs termis cōsi.lxxxj.
qđ incipit ex forma ⁊ serie dictor instr̄orū. S3 ad hoc multipliciter re
spōdet̃.Et p̄io q talis datio ad liuellū de nouēnio in nouēniū nō dif
fert a cōtractu emphyteotico.vt p Bar.⁊ doc.in.l.si finita.§.si de vecti
galibus.ff.de dam.infec. S3 finito tpe emphyteosis dñs tenet̃ renouare
etiā nullo existēte pacto q: al's diceret̃ iniuriā facere. vt cōcludit Bart.
in.l.j.§.ꝓmittit̃.ff.de aqua quot.⁊ esti.⁊ ibi sequit̃ Ange.⁊ Bart.in.l.si
mihi ⁊ titio.ff.de ver.ob.⁊ Bal.in addi.Spe.in ti.de loca.in.ix. col. et
do.Ant.in.c.j.de loc.⁊ dñs Car.in.c.pe.de postu.pla.Joā.de imo.in.c.
ex parte.de feudis.⁊ Lud.ro.in.l.ij.in pri.ff.sol.ma. Si ergo renouatio
d3 etiā fieri ex dispositione legis:ergo d3 qs ꝑcise cogi ad factū vt est de
regu.Bar.⁊ cōis in.d.§.celsus.⁊ l3 illud qđ debet̃ ex dispositione legis
8 reducat̃ in pactū.†adhuc ꝑcise qs cogit̃ ad factū.⁊ cōcludit ibi Bar. ⁊
sequunt̃ cōiter doc.¶Scđo rūdet̃ q istud vr̄ cōtra intentionē Bar. in
d.§.ꝓmittit̃.⁊ doc.in locis ꝑallegatis qui dicunt q dñs compellit̃ ad re
nouādū.¶Tertio rūdet̃ q dñs ex quo de facili ex iudiciū p̄t talē reno
uationē facere ad tale factū ꝑcise cogit̃.ita voluit notabiliter Angel.in
d.§.celsus.allegat Jo.an.ita tenere in addi.Spe.in ti.de emp.⁊ ven.§.
sciendū.in addi.inci.de emptore loquit̃ ⁊c.⁊ hāc opinionē t3 Rap. cu.
in.d.§.celsus.vbi etiā tenuit Ang.in.l.in stipulationibus.§.operar.ff.
de ver.ob.¶Quarto rūdet̃ qđ ꝓmissa fuit renouatio quā ꝓmissione3
dñs ꝓmisit firmiter obseruare:vt p3 ex verbis instr̄i in quo d̄r ꝓ quib⁹
firmiter obseruandis ⁊c.ꝓpter qđ verbū firmiter tenet̃ precise ad factū
sicut in simili dicimus de illo qui ꝓmisit oīa facere f̄m Bñdi. de plūbi
no.in.d.§.celsus.allegat ter.in.l.supra iter.§.tardatiu⁹.ff.de aqua plu.
arcē.⁊ sicut in simili dicim⁹ de eo q ꝓmisit ꝑcise facere f̄m Bal. in add.
Spe.in ti.de app.in materia interesse ver.⁊ no.¶Quinto rūdet̃ ⁊ cla
9 re † q cū bona fuerint hypotecata ꝓpter obseruantiā peccati possunt
dicta bona retineri donec fiat renouatio:vt colligit̃ per Bar.quē cōiter
sequunt̃ doc.in.d.l.si filio.§.si vir in quiquēniū.ff.so.ma.⁊ Bar. ⁊ Bal.
i.l.ēptorē.C.loc.⁊ pau.de ca.i.l.si qs domū.ff.loc.⁊ bal.i ātiq lectu.⁊ ibi
pau. de ca.i.l.si merces.§.j.e.ti.⁊ dy.⁊ Imo.i.l.diuortio.i pri.ff.so.ma.⁊
Bar.in.l.j.§.qđ ait.ff.de superficiebus.⁊ Bal.Ang.in.l.j.C.de fruc.⁊ lit.
expen.⁊ do.Abb.in.c.si.ne prela.vi.suas.eod.tit. ⁊ hoc est clarum fun
damentum.¶Sexto ⁊ vltimo respondet̃ quod ex forma statuti ciuita
tis Ferrarie qui ꝓmittit vendere vel locare tenetur ꝑcise ad factū ⁊ nō
liberat̃ prestando interesse f̄m qđ statutum censetur initus contractus.
vt.s.fuit ꝓbatum.⁊ secundū eius statuti formam censet̃ partem aduer
sam se obligasse per ter.quem ibi ad hoc ponderat Bald.in.d.l.si duo.
ff.de acqui.he.⁊ clarius ꝓbatur ex his que ponit Bal.in.l.fi.in.§.vis
maior in lec.anti.ff.loc.vbi vult q l3 emptor nō teneat̃ stare colono: ta
men si colonus h3 bona obligata ꝓ obseruatione locationis potest re3
locatam retinere pignori donec sibi soluatur qđ ei debetur: debet̃ autē
sibi factum id est patientia qđ re frui possit bene donec frui d3.i. donec
locatio durat nec pōt expelli: ⁊ ad propositum notabiliter subdit nec
potest sibi offerri interesse quia ipse se reperit in retentiōe rei obligate:
ergo potest vti retentione pro ipso facto quod sibi principaliter debet̃:
sicut si emptor reperiet se in possessionē rei empte.Non obst. quod ha
betur in.l.j.ff.de act.emp.Nam respondet̃ scđm eum qđ ibi no. ꝓcedūt
in agendo secus in excipiendo.l.j.in fi.ff.de excep.rei vendite.⁊.l.res hy
pothece.ff.de pig.ita cōcludit Bal. ex cuius cōclusione limitat̃ singu
lariter illa regula qđ quis in obligationibus facti non cogitur ꝑcise.vt
in.d.§.celsus.in agēdo secus in excipiēdo cū hypotheca bonor q: quis
excipiendo qñ reperit se in possessione rei locate vel vēdite cogit aduer
sarium ꝑcise ad patientiā ⁊ ad factu3 que decisio in indiuiduo decidit
casum nostrum. Laus deo.

¶ Consilium.c.

1 ☞ Pensiones an dicantur fructus pendentes.
2 Fructus qui percipiuntur ex vtilitate scripturarum et processuum qñ dicantur percepti.
3 Statutum loquens de pecunia redacta non habet locum in ea que redigi poterat.
4 Perceptum a prothocollo non dicitur in fructu.
5 Pensionis remissio qñ peti possit etiam in fructibus recollectis.

Ominus labia mea aperiat ⁊ spūssanctus illuminet intellectū ⁊c. In cā baptiste sarrachi duo ꝓ declaratiōe sunt premittenda. ¶ Primū ꝙ ex quo dānū ꝓbaṫ enorme ⁊ intolerabile ſm vulgi opinionē dꝫ ꝑ locatorē ꝯductori fieri remissio mercedis gl. est magis cōiter approbata in.l.lꝫ.C.loc.⁊ in.l.si vno.in princ. ff.lo.⁊ hanc opi. dicit magis cōem do.Car.in.c.pp sterilitatē. extra de loca.⁊ sequiṫ Jo.de imo.qui plene discutit hūc articulū recitādo oēs opinio. ¶ Scōm ꝙ aliqñ dānū ꝯtingit in re locata vel in fructibꝰ adhuc nō ꝑceptis ⁊ tūc dꝫ fieri remissio mercedis ꝑ tex.i.l.ex ꝯducto.§.si vis tēpestatis.ff.loca.⁊ in.c.pp sterilitatē.⁊ ibi plene not.extra de loca. cū tūc nō sunt coloni.l.fructꝰ pendētes.ff.de rei vē. Aliqñ dānum daṫ in fructibꝰ iam recollectis ⁊ sic sepatis a terra:⁊ tūc si corrūpunṫ vel auferunṫ nō dꝫ fieri remissio mercedis:qꝛ postq̄ sunt recollecti sunt coloni ꝓut hꝛ in.l.si apes.cū ibi no.ff.de fur. Jdeo tūc casus fortuitus spectat ad colonū.l.q̄ fortuitis.C.de pign.act.vt est casus quē Bar.dicit sing.in.l.dānum.C.loca.⁊ ita ēt no.declarat Jo.de imo.in.d.c.pp sterilitatē.in.vij.col. ¶ Quibus p̄missis difficultas vr̄ ꝯsistere in hoc nūqd ex eo qꝺ ꝓcessus seu ꝯdēnationes erant iam descripte quarū occasione iam ꝯcta erāt noīa debitoꝝ q̄ exigi poterant dicerenṫ fructus percepti ⁊ recollecti quo casu nulla deberet fieri remissio. An vero dicerenṫ adhuc pendētes:quo casu fienda est remissio vt ex p̄missis apparet.⁊ certe si essemus in fructibus naturalibꝰ facilis est cognitio cū dicanṫ percepti eoipso qꝺ sunt a solo excisi.vt declarat tex.in.l.antepe.ff.de rei vē. vñ dicit no.Bal.in.l.ex ꝯducto in lec.anti.ff.loca.ꝙ circa fructꝰ pendētes qꝛ dñs nō bñ implet ꝓ pte sua ex quo colonus separe nō pōt tñ rōnabile est ꝙ fiat remissio ex quo nō plene p̄staṫ colono frui licere.l.si fundus.ff.loca. Si aūt iam colonus sepasset a solo ⁊ post ꝯtingit dānū in talibus fructibꝰ esset dānū coloni:qꝛ iam ꝯtingit in re coloni nō in re dñi.facit qꝺ no.Cy.in.l.certū.post prin.C.de rei ven.⁊ ita dicit se interrogatū r̄ndisse. ¶ Jtē si essemus in pensionibꝰ q̄ dn̄tur habito respectu ad fructus naturales adhuc etiā satis clara offerreṫ decisio ꝙ tunc dicerenṫ ꝑcepte qñ essent ꝑcepti fructꝰ naturales quoꝝ occasione debereṫ pensio lꝫ dies soluēde pēsionis ad hūc nō venisset.vt est casus clarus in l.defuncta.ff.de vsuf.⁊ ꝓbaṫ in.l.diuortio.v. Jtē si locatiōes.ff.so.ma. ⁊ in.l.mercedes.ff.de pe.here.⁊ plene ponit Bar.in.l.fi.in fi.ff.de iu.fis. ad idē tex.⁊ qꝺ ibi plene ponit Bar.de saly.⁊ in.l.fructꝰ.C.de act.emp. plene Pet.de anc.in sua solēni repe.c.si pp tua debita.de rescrip.in.vj.

1 Aliter tñ ꝯsiderat Bal.in.c.j.in fi.p̄n.de pa.tenē.vbi vult ꝙ † tanq̄ cedat dies solutionis habeanṫ ꝓ fructibꝰ pēdētibꝰ post vero ꝓ fructibꝰ excisis a solo.sꝫ eiꝰ ꝯsideratio nō est cōis:vt pꝫ in locis statim allegatis.
¶ Sed nos sumus in alio casu sepato in quo nō agimus de fructibus

2 naturalibꝰ nec de pensionibus debitis pp fructus nāles † sed de pensione debita pp cōmoda q̄ ex dictis ꝓcessibus ⁊ scripturis percipiunṫ in quo casu primo respectu visum fuit ꝙ fructus dicerentur oīno recollecti cū iam essent ꝯcta noīa debitoꝝ exigibilia lꝫ nōdum exacta.⁊ ꝯñr ꝙ nulla deberet fieri remissio ⁊ prīo per tex.vbi vr̄ casus in.l.si possessor. §.j.ff.de peti.he.vbi pꝫ ꝙ dr̄ pecunia redacta nō solū illa q̄ est exacta:sꝫ etiā illa q̄ est in noībus debitoꝝ.⁊ exigi potuit.⁊ dicit ibi no. Ang. ad ꝓpositū hoc esse vtile ad statutū disponēs ꝙ ptās debeat hr̄e quartam penarū quas redigi fecerit in cōe:qꝛ sufficit actiōes esse redactas:lꝫ pene incorporate nō sint ⁊ habebit quartā cū effectualr̄ exigenṫ finito eiꝰ officio ꝑ successorē:qꝛ ista executio trahiṫ retro sicut finis trahiṫ ad p̄ncipiū qñ necessariā ꝯsequentiam hꝫ ab eo.l.iij.§.scio.ff.de mino.ex qua decisione vr̄ inferri satis esse ad hoc vt fructus dicanṫ ꝑcepti actiones esse q̄sitas lꝫ noīa debitoꝝ nō sint exacta. ¶ Cōfirmari vr̄ p̄dicta ꝯclusio ꝑ ea q̄ no.Pe.Cy.⁊ Bal.in.l.extra territoriū.ff.de iurisdi.om.iud. vbi volūt ꝙ si aliqs emit fructu.seu redditus iurisditionis ꝓ vno anno ⁊ in fine anni committatur maleficium ⁊ sequenti anno fiat punitio ꝙ pena spectat ad emptorem illius anni quo maleficium est perpetratū.⁊ ita etiā decidit Bal.⁊ Lud.roma.in.l.diuortio in fi.principij. ff.so.ma. Jdē etiā Bal.vr̄ de intētione Bal.in.l.fi.C.de fructi.⁊ li.expē ⁊ lꝫ Pe.de anch.in repeti.c.si pp tua debita iuxta finē sequendo dicta Pe.Cy..Bal.in.d.l.fi.de iurisdi.om.iudi. ¶ Sed his nō obstantibus ꝯtriam sniam veriorē existimo ꝙ imo anteq̄ pecunie sint exacte dicūtur fructus potius pēdentes q̄ ꝑcepti ⁊ recollecti ⁊ ꝯsequēter debeat fieri remissio. Nā hoc videmus in simili in fructibꝰ naturalibꝰ q lꝫ dicanṫ ꝑcipi eodē etiā tpe quo eruanṫ ⁊ quo nascunṫ ⁊ idē in pensionibꝰ q̄ illorū respectu debenṫ vt est casus in.l.diuortio in prin.in ver.non solū.ff. so.ma.tñ q̄tum ad ꝓpositū nostrū tunc vr̄ ꝑcipi anteq̄ actualiter pecunie exiganṫ. Hoc aūt aperte ꝓbaṫ ex verbis Bal.in.d.l.fi.in pe.col. C.de fruc.⁊ lit.expē.vbi volens probare ꝙ fructus pene imposite post annū in.q.s̄.posita nō spectēt ad emptorem sed fructuū seu redditū iurisditionis arguit ꝙ talis fructus adhuc nō dr̄ recōditus in horreo arg.p̄allegata.l.defuncta.⁊ lꝫ Bal.postea aliter loquaṫ moueṫ ꝑ alias rōnes nec impugnat dictā rationē ꝙ fructus nō dicaṫ recollectꝰ vt pꝫ per eius dicta ⁊ statim declarabiṫ. ¶ Clarius etiā hoc apit Jo.de imo. in.d.l.diuortio.§.si vir in fundo.ff.so.ma.vbi ponendo decisionē Pe. Cy.⁊ Bal.in.d.l.fi.ff.de iurisdi.om.iudi.dicit ꝙ tex.in.d.l.defuncta.ꝑ quē mouenṫ prefati docto.non ꝓbaṫ sed potius ꝯtrium qꝛ ibi fructus erat ꝑceptus cuius vigore debebaṫ pensio.in casu autē.d.q.qñ pena nō erat exacta nō erat ꝑceptus:sed tm̄modo vt ita dixerim seminatus. et ideo sicut fructus pendentes nō spectant ad fructuariū ita nō spectāt ad dictū emptorē redditū iurisditionis ꝑ.d.l.defuncta.⁊ sic aperte vult Jmo.ꝙ qñ est ꝯctū nomen debitoris:lꝫ pena nō sit exacta dicunṫ fructus pendētes ⁊ nō percepti:que verba aperte decidunt.q.nostrā. ⁊ lꝫ Jo.de imo.pp hanc rōnem coneṫ impugnare dictā decisionē Pe. ⁊ Cy.que videṫ cōis:tñ puto rōnem Joan.de imo.esse verā ⁊ decisionē cōmunem de plano ꝓcedere. Nam illa decisio cōis nō fundaṫ ex eo qꝺ fructus dicanṫ percepti ante exactionē:sed ex eo qꝛ cū talis perceptio fiat habita necessaria ꝯsequētia ab initio antecediṫ initium hoc est tp̄s cōmissi delicti ⁊ non tp̄s ꝯdemnationis ⁊ exactionis ꝑ tex.in.d.l.iij.§. scio.⁊ ita moueṫ Ang.in.d.l.si possessor.§.j.⁊ Bald.in.d.l.fi.C.de fracti.⁊ li.expen.vbi mouetur alia rōne:qꝛ causa prima magis influit in causatū q̄ cā scđa arg.l.si filius.ff.de ver.ob.vbi q̄tum ad acquirendū patri sufficit per filiū stipulatione cōceptum durāte patria ptāte licet finita patria ptāte ꝯditio stipulationis euenerit ⁊ sic potius p̄fati doctores videntur manifeste sentire ꝙ fructus nō dicaṫ perceptus sed ꝙ potius perceptio actualis finito anno trahaṫ retro ad tp̄s cōmissi delicti:qꝛ nō fuisset opus dictis cōsiderationibꝰ si p̄fati doc.intellexissent fructus fuisse ꝑceptos statim cōmisso maleficio vel sequuta condēnatione. ¶ Sed in casu nostro ad hoc vt non fiat remissio reqritur actualis perceptio fructuū vt.s̄.fuit ostensum. Nec obstat tex.in.d.l.si possessor.§.j.ff.de peti.here.qꝛ q̄tum ad terminos illius text.dicunṫ redacti ad hoc vt malefidei possessor ad talem pecuniā ⁊ vsuras teneatur qui nō solū teneṫ de perceptis sed etiā de ꝑcipiēdis vt habeṫ in.l.ex diuerso.ff.de rei vēdi.per Bar.⁊ in.l.domū.C.de rei vendi. Non ꝙ in veritate dicanṫ relicti q potuerūt exigi ⁊ non fuerūt exacti vt patet per text. in.l.qui actionē habet.ff.de reg.iu.vbi dicit ꝙ q ꝯctionē hꝫ rem ipsam habere vr̄:⁊ sic loquiṫ per verbum vr̄ qꝺ denotat fictionē.l.nō vr̄.ff.de acq.pos.⁊ ꝑ Bar.in.l.si is qui ꝓ emptore.ff.de vsucap.⁊ ideo dicit elegans doctor do.Jo.de monte sperello de pusio in.d.l.si possessor.§.j.ꝙ

3 † si in statuto fit mtio de pecunia redacta nō habebit locū statutum qñ pecunia nō fuit actualiter redacta lꝫ redigi potuerit:cū verba statutoꝝ debeant stricte ⁊ ꝓprie intelligi nō large ꝓut intelligenṫ in.d. §.j.dū ibi dicit ꝙ dicit pecunia redacta que potuit exigi.subdit Ang. secus si nō potuit exigi qꝛ fidem fecit de precio vel etiā nō potuit de facto exigere ꝓpter potentiā forsan vel absentiā aduersarij.pari ēt rōne posset dici ista non potuisse quodāmodo exigere attenta maxime ꝯsuetudine que hꝫ ꝙ non p̄cipi teneṫ sed longiori tpe exiganṫ al's eīn si preter consuetudinē voluissent exigere nimis duri ⁊ inhonesti fuissent iudicandi.ea autē dicimur posse q̄ salua honestate facere possumus.l.nepos ꝓculo.ff.de ver.sig.⁊ maxime attēta multitudine debitorū ques exigere valde difficile est:vt pꝫ a cōiter accidentibus.qꝺ argumentum validum est.l.neq̄ natales.C.de ꝓba.facit tex.in.l.cum in plures.ff.de exercito.⁊ tex.cū ibi no.in.l.ita tñ.§.si tñ plures.ff.iudi.sol.sed melius est dicere ꝙ lꝫ exigi potuissent tamen fructus nō dicebaṫ perceptus.et ꝙ hoc sit verū vr̄ etiā ꝓbari ex his q̄ ponit Bar.in.l.quedā.§.nihil in-

4 terest.ff.de edendo.vbi querit nunqd illud † qꝺ ex ꝓthocollis percipiṫ dicaṫ in fructu ⁊ sic ptineat ad fructuarium.⁊ decidit Bar.ꝙ nō.quia illud qꝺ percipiṫ non renasciṫ per id qꝺ habeṫ in.l.diuortio.§.si vir in fundo.ff.sol.ma.vbi hoc idē cōiter tenēt doc.post Bart.⁊ ibi latissime scripsi:ergo pꝫ manifeste ꝙ lꝫ ꝯctū sit nomē debitoris tñ qꝛ nō est exactum nō diciṫ fructus perceptus:al's frustra fuisset dubitatio Bart.⁊ doc.nunqd ptinerēt ad fructuariū si dicanṫ fructus percepti ⁊ recollecti tpe ꝯstituti vsusfructus per no.in.d.l.defuncta a ꝯtrio. ergo sentiūt doctores ꝙ si renascerētur pertinerēt ad fructuariū ⁊ sic dicunṫ pendētes ⁊ nō percepti seu recollecti īmo fortius voluit Pau.de ca.in.d.§. si vir in fundo.ꝙ ptineāt ad fructuariū lꝫ nō renascanṫ ꝑ tex.in.l.vxori lultima.ff.de vsufru.leg.qꝺ tñ nō discutio sꝫ ibi plenissime dixi. Satis est ꝙ ad ꝓposittum oēs sentiunt ꝙ fructus non dicantur recollecti ante exactionem tam in ꝓthocollis q̄ etiā in calendarijs in quibꝰ sunt descripta noīa debitorum:vt patet ex iuribus preallegatis.⁊ qꝺ predicta etiam sint vera ostenditur per ea que notanter ponit Pe.de anch. in preallegata repeti.c.si propter tua debita de rescrip.in.vj. in.iij.q. princi.vbi ponit qꝺ de facto statutum fuit in ecclesia valentina ꝙ oēs redditus ⁊ prouentus parrochialium ecclesiarum vacantium in diocesi valentina ⁊ beneficiorum dicte ecclesie per decem annos conuertātur in certos vsus vacauit ecclesia in fine dictorum.x.annorum. querit an dicti fructus debeant in dictos vsus conuerti:⁊ post multa videtur concludere ꝙ licet fructus post decennium colligantur ex quo est appositum tempus vacationis debent conuerti in dictos vsus per id qꝺ

habetur

habet in.d.l.qui fundū ꝺm intellectū Jo.an.ff.de cōtrah.emp.ꝛ sic clare colligit ꝙ lʒ ecclesia vacauerit ꝓpter qđ fructus debent seu redditus qđ tñ fructus dicant colligi ꝛ pcipi tpe quo actualr pcipiant. Et clari⁹ hoc ibi apit Jo.an.q cōsiderat an tps sit adiectū vacationi an pceptiōi fructuū ibi lati⁹ p eū vt ex quib⁹ pʒ ꝙ lʒ fructus sint delati:si tñ nō sint actualr percepti nō dicunt collecti.ꝛ sic nō obstant decisiones.s.in contrariū allegate.ꝛ sic cū nō dicāt collecti dʒ fieri remissio pēsiōis. ¶ Postremo nō omitto ꝙ insignis doctor Host.in sum.in ti.de locato.§.que actiōes.ver.dr sterilitas.ꝛ sequēti vult qđ si vinū effectū est acetosum ꝙ
5 etiā fiat remissio mercedis nisi id cōtigisset culpa coloni qꝛ tenuisset in xta ignem.ꝛ sic Host.vult† ꝙ etiā in recollectis peti possit remissio.ꝛ sic hoc dictū videbat superiorib⁹ cōtradicere. Jmo.in.d.c.ꝓpter sterilitatem.col.xviij.intelligit Host.ꝛ ita dicit esse de eius mente qñ fruct⁹ iaʒ etiam recollecti corrumpunt vitio territorij quo sunt nati sine culpa coloni:ergo eadē rōne idem dicamus in casu nostro cū ista pditio videat causata vitio loci ꝓpter sublimitatē dñi ꝛ nulla penitus culpa imputari possit vel saltē pari ꝛ maiori rōne equitatis cū qñ corruptio cōtingit vitio territorij potuit illud a colono pcogitari.ar.l.si qs domū.§.hinc adiungi.ff.loc.sec⁹ in casu nostro in quo talis casus a colono nō potuit pcogitari:ꝛ hoc maxīe qꝛ hoc ꝯtigit facto dñi a quo petit remissio qꝛ si eius assumptio non fuisset non euenisset talis casus per ea que notant Guil.de cu.ꝛ Bar.in.l.si vt certo.§.interdū.ff.cōmo.ꝛ maxime etiaʒ qꝛ superior vr teneri de violentia que de facto infert cū potuerit illi occurrere per ea que elegāter in simili cōsuluit Pe.de anc.in suo cōsi.lxxviij. incip.in christi nomine omisso primo dubio. Laus deo omnipotenti Jesu christo ꝛc.amen.

¶ Consilium.cj.

1 ¶ Nomina debitorum cuius loci dicantur bona.
2 Actiones quando dātur ad quid mobile de eis indicatur prout de re mobili.
3 Debitum censetur contractum vbi solutio est ordinata.
4 Jura et actiones quando veniant bonorum appellatione.
5 Actiones personales non censetur donare qui dat omnia bona que habet rome.
6 Actio quando computetur inter mobilia vel immobilia.

D ominus labia mea aperiat. Uiso testō Antonij ꝛ alijs que.s.in puncto narrant.pro declaratiōe psuppono ꝙ institutio de qua in testō in qua aliq fuerunt instituti in bonis ꝛ iuribus exñtibus in ciuitate ꝛ comitatu Mutine ꝛ aliqui in bonis exñtibus in castro centi dr institutio in reb⁹ certis ꝛ ğnr reiecta mentione rerum certarū instituti sunt equaliter heredes ꝛ res in quib⁹ sunt instituti tanꝗ plegatas accipiūt.casus est clarus in terminis nostris in.l.ex facto la grande .ff.de heredi.instituē.ꝛ
1 ibi plene no.doc. ¶ Scđo ego pmitto qđ si habem⁹ cōsiderare† cuius loci bōa dicant noīa debitor que incorpalissima sunt ꝛ nō circūscribunt loco.l.gayus.ff.de le.ij.l.fideicō.§.tractatū.ff.de iudi.ꝛ.l.fi.C.de pscri. lon.temp.dicunt esse de bonis illius loci vbi celebratus est cōtractus ex quo causatū est debitū ꝛ nomē debitoris in illo loco exigibile vt ē casus in.l.titiū ꝛ meuiū.§.tutores.ff.de admi.tu.ad idē tex.in.l.tutores.§.heredes.ff.e.ti.ver.inter duos tutores diuisa est administratio bonorum pupilli existentiū in diuersis territorijs:vt qꝛ vni esset assignata administratio bonoꝝ existentiū Mutine:alteri administratio bonoꝝ existētiū Bononie:ꝛ vnus sit debitor pupilli ꝑtectu rerū existentiū Mutine. Nihilominus si debitor sit Bononie ptās cōuenendi spectat ad tutorem ciuitatis Bononie.cōfirmat hoc per ea que notāt Pe.Bald.ꝛ Ang.in.d.l.ex facto.vbi volunt ꝙ si qs hʒ bona in diuersis territorijs quoꝝ quodlibet separatū hʒ bursam fiscalē ꝛ cōmiserit tale delictū ꝓpter qđ oīa bona vbicūꝗ publicant vnusquisꝗ fiscus occupat bona sui territorij ꝛ cū habeat fiscus loco heredis.l.tutoris.C.ad.l.iul.ma.l.non intelligit.§.cum ex causa.ff.de iure fis.glibet fiscus agere poterit in suo territorio cōtra debitores illius cuius bona cōfiscata sunt ꝛ pariter re-
2 spondere tenebit fiscus creditoribus sui territorij.ad idem facit† nam qñ actiones dant ad qd mobile indicat de eis ꝓut de re mobili vt not. gl.in aut.de nō alie.§.j.ꝛ ibi Ang.declarat ꝛ Cy.ꝛ Bar.in.l.pōt.ff.de auto.tut.ꝛ gl.ꝛ Bar.ꝛ doc.in.l.j.C.si aduersus rem indi.ꝛ Bart.in.l. mouentiū.ff.de ver.sig.ꝛ Jo.an.in addi.Spe.in ti.de feu.ꝛ interesse.§. j.ver.sed quid si dʒ.ꝛ Ang.in.l.j.§.fuit questitū.ff.ad treb.ergo sicut res mobiles censentur esse de territorio in quo site sunt.l.si ita legatū.ff.de lega.iij.l.debitor.ff.de pig.ꝛ.l.ex facto ꝓponebat.§.rerū.ff.de he.insti. cū si.ita dicendū est de actionibus que dant ad res imobiles.ista cōfirmant per ea que elegāter ponit Lappus in sua allegatiōe.xcj.incipiēte in nomine dñi amē. Quidā Nicolaus de senis.vbi dicit ꝙ nominū debitorū ad illū locū pertinet exactio de iure ꝛ de facto vbi est collata solutio ꝛ vbi reperit debitor.d.l.ex facto.§.rerū.ꝛ.l.q̄ro.ff.de solu. Nō obst. ꝙ noīa nō sunt in loco qꝛ vex est circūscptiue ʒ p effectū exactiōis sunt in loco.ꝛ iō īfert ꝙ debitū mercatoris florētini in Jtalia ꝯctū est ꝛ soluēdū in Jtalia ānumerat bōis italicis:ꝯtractū vero ꝛ soluēdū in Anglia annumerant patrimonio Anglicano.ex quibus infero ꝙ cū Jo.petr⁹ ꝛ fratres fuerūt instituti in bonis iuribus ꝛ actionib⁹ repertis in ciuitate ꝛ comitatu Mutine illa nomina pertinent ad ipsos quoꝝ debita fuerūt ꝯtracta in dictis locis ꝛ in illis sunt exigibilia:qꝛ illa iura ꝛ noīa tm̄ censent esse in dicto loco. ¶ Uigore aūt dicte institutionis alia noīa quoꝝ debitū est contractum ꝛ exigibile extra dicta loca nō censent relicta ꝛ an alia via possint illa cōsequi statim videbimus. ¶ Restat ergo videre quid de nominibus de quibus agimus.ꝛ certe ex premissis videtur dicendū ꝙ pertineant vigore eoꝝ institutionis ad Gasparē ꝛ Be-
3 nedictū. Nam cū ipsa habeat domiciliū in castro centi:ꝛ ibi† etiā fuerit destinata solutio censet debitū ꝯctuʒ ibi.l.cōtraxisse.ff.de act.ꝛ obl. ꝛ in.c.dilecti.ꝛ in.c.fi.de foro cōpe.ꝛ not.glo.pe.ꝛ Cy.in.l.j.vbi qs conueniat in certo loco. Jtē ibi est exigibile duplici respectu.primo ratiōe domicilij vt in.l.heres absens.versi.deinde.ff.de iudi.ꝛ in.c.fi.extra de fo.cōpe.ꝛ cōsequenter videnť esse de bonis castri centi: sed in bonis castri centi fuerunt instituti Gaspar ꝛ Bñdictus ergo videt ꝙ si erant debitores in illo loco testatoris qđ relicta cēseat liberatio vel cōfundatur actio.argu.l.heres a debitore.ꝛ.l.viuus.cū si.ff.de fideius.nec videtur qđ fuerint instituti simpliciter in bonis ꝛ nō in iuribus ꝛ actionib⁹ qꝛ appellatione bonoꝝ simpliciter cōtinentur iura ꝛ acta.l.nam quod.§. fi.cum se.ff.ad treb.ꝛ in.l.si legatum.§.si quis bona eo.te.ꝛ probat in.l. meoꝝ.ff.de ver.sig.et no.Bart.in.l.quintus.§.argento.ff.de au.ꝛ ar.le.
4 ¶ Sed his non obstantibus cōtrariū puto verum qđ immo in dictis nominibus nō censent instituti qñ licet† appellatione bonoꝝ simpliciter veniant iura ꝛ actiones:tamen qñ fit mentio de bonis existentibus in certo loco tunc nō veniunt iura ꝛ actiones: ꝛ ideo si quis donat oīa bona vbicunꝗ existentia nō veniunt nomina debitoꝝ que non circunscribunt loco neꝗ dicunt esse in loco cuʒ sint incorporabilia.d.l.gayus. in prin.ff.de lega.ij.ꝛ in iuribus.s.allegatis.ita in terminis consuluit Bal.in suo ꝯsilio qđ incipit super primo.vnde cū in casu nostro fuerint instituti in bonis existentibus in castro centi dum dicit in testamento, que aūt ad bona sita igitur nō veniūt iura ꝛ actiones. ¶ Cōfirmat per ea que ponit Bal.in.l.j.ff.de sta.ho.vbi vult ꝙ si qs dixit,dono quicqd
5 habeo Perusij,ꝙ† actiones psonales nō veniūt in donatione:qꝛ locus seu territoriū nō circunscribit illa incorporalissima ꝓut sunt actiones personales.allegat.d.l.gayus.ꝛ.d.l.fi.C.de pscriptione lon.tē.ꝛ.l.fideicōmissum.§.tractatū.ff.de iu.ꝛ.l.hac edictali.§.his illud.C.de sec.nup. ꝛ idem in simili determinat Bar.de saly.in.l.cunctos populos.C.de sum.tri.qꝛ actiones ossibus creditoris inherent ꝛ ab eius psona euelli nō possunt.l.quis ergo casus.ff.de peculio.ꝛ.l.iij.ꝛ ibi not.ff.p socio.p hoc etiā in simili facit qđ no.Bal.in.l.mercatores.C.de ꝯmertijs ꝛ merca.vbi per illū tex.elegāter dicit no.ꝙ imperator cōfiscat bona mobilia existentia extra territoriū suum.ꝛ rō est ꝺm eū qꝛ mobilia cōcernūt personā illius cuius sunt.immobilia vero cōcernūt territoriū:ergo fortius hoc in nominib⁹ debitoꝝ vt nō cōcernunt territoriū. ¶ Sed dicet quispiam pro certo ista contradicūt.nā si nomina debitoꝝ indicant esse de bonis illius loci vbi est cōtractū debitū ꝛ exigi pōt vt solēne est declaratum quare nō dicunt esse in loco.puto hec sic fore intelligenda.s.qđ aut querimus nunqd nomina debitoꝝ per se cōsiderata dicant esse in loco ꝛ sic qđ dispositio loquens de bonis seu rebus existentibus in aliquo loco hʒ locū in iuribus ꝛ actionibus.ꝛ dicendū est ꝙ nō qꝛ non dicuntur esse in loco.ꝛ ita loquuntur doctrine vltimo loco allegate. Aut habem⁹ omnino iudicare in cuius loci bonis dicant cōtrahi ꝓut pʒ qñ omnia bona vbiꝗ sunt publicata ad cuius loci fiscum ꝑtineāt:ꝛ in alijs similibus exemplis supra allegatis:puta in statuto ꝙ nō trahat ad bona aliqñ extra territoriū quid in nominibus debitoꝝ an debeant annumerari bōis extra territoriū an infra ꝓut supra fuit declaratū.ꝛ hoc casu pcedunt auctoritates primo allegate:vnde cum in casu nostro sint relicta iura ꝛ actiones existentes in ciuitate Mutine necesse habemus videre que sunt illa que dicantur ibi esse ꝛ si non circūscriptine saltem respectu exactionis ꝺm quā cōsideratione de necessitate habemus dicere testatorē sensisse ar.l.quotiens.ff.de reb.du.ꝛ.l.miles qui destinauerat. ff.de testa.mi. Uidem⁹ eñ hoc in simili. Nā noīa debitoꝝ p se cōsiderata
6 nō dicunt mobilia vł imobilia.† ꝛ iō appellatiōe bonoꝝ mobiliū ꝛ imobiliū nō veniūt iura ꝛ actiōes in dispositiōib⁹.l.ꝑtuberonis.§.in peculio.ff.de pecu.l.a diuo pio.§.in vēditio.ff.de re iudi.ꝛ cōsuluit do.Bar. in suo cōsilio ꝙ incipit Mafiolus.si tamē habemus iudicare de actionibus vt de mobilibus vel immobilibus: ꝛ sic quem effectum sortiantur:an ꝓut res mobiles vel immobiles:ꝛ tunc fit distinctio de qua per glo.in.d.l.j.C.si aduersus transactionem.an competāt ad res mobiles vel immobiles.ꝛ per glo.ꝛ Ang.in dicto autentico de non alie.§.j.vbi ita effectu declarant Angel.ꝛ Ro.in.l.si constāte.§.fi.ff.solu.matri.vbi subdit no.verbum quod quando actio competit ad quantitatem in genere omnino dicitur esse tertia species ꝛ sic non res mobilis neꝗ immobilis. allegat Lappum in preallegata allegatione quod dicit menti tenendum ꝛ qđ nō reperit ab alio dictū. Ex quibus cōcludo qđ nomina debitorum existentiū in castro centi qui ibi exigi possunt non veniunt neꝗ in bonis ꝛ iuribus in quibus sunt instituti habeant vt preallegata ꝛ censeantur esse heredes vnusquisꝗ pro dimidia.vt in.d.l.ex facto. vt.s.dixi nomina debitorum omnia que sunt in castro centi ꝛ in alijs locis preterꝗ in ciuitate ꝛ comitatu Mutine pertinent ad ambos pro virili portione.l.penult.C.si cert.petatur.ꝛ consequenter si Gaspar et

Benedictus erāt debitores testatoris pro dimidia debitū dr cōfusum
l.heres a debitore.⁊.l.vranius.ff.de fideiuss.pro alia dimidia Ioann
Petro ⁊ fratribus. ¶ Solum vr̄ restare vnus scrupulus q: in instr̄o
obligationis Gaspar ⁊ Benedictus ꝓmiserūt soluere mutine vbi vidē
tur ꝯtraxisse.d.l.ꝯxisse.⁊ sic cū possunt ibi exigi inuiti.l.quero.ff.de so-
lu.c.Romana.§.ꝯhentes. de fo.cōpe.lib.vj.vr̄ ibi cōtractū debitū. et
sic nomē debitoris esse in dicto loco qd̄ vr̄ clare colligi ex verbis Lappi
s.relatis. Sed hoc nō obstante ex trib⁹ puto ꝯrium ⁊ est aduertendū
ꝙ fuit etiā destinata solutio in loco ꝯctus ⁊ in loco domicilij ⁊ in alijs
locis.⁊ sic ita demū censet fuisse ꝯctum debitū mutine: ⁊ ibi censet no-
men debitoris si ibi inueniat. Si ergo sunt relicta noīa debitoꝝ exn̄tia
in loco dȝ intelligi de his que existūt in loco simpl'r: ⁊ sunt simpl'r exigi
bilia ⁊ non ſm quid.i.si ibi inueniant arg.l.hoc legatum.ff.de leg.iij.⁊
qd̄ no.Bal.ꝑ illū tex.in.l.titie testōres.ff.de le.j.Ang.⁊ Moder.in.l.ij.
in prin.ff.de ver.ob. ¶ Scdo q: cū fuerit ꝓmissa solutio ⁊ in loco ꝯct⁹
⁊ in loco domicilij: ⁊ habemus attribuere hoc nomē debitoris vni ex
istis locis dȝ attribui loco in quo ꝯcurrit rō potētior.l.querit.ff.de sta.
ho.sȝ in loco ꝯctus ⁊ domicilij vltra destinatā solutionē ꝯcurrit quali-
tas domicilij ⁊ ꝯctus.pro hoc facit.nā qn̄ ꝯcurrit q̄litas domicilij ori-
ginis ⁊ incolatus attēdit potius incolat⁹ vt voluit gl.no.in.c.statutū
§.cū vero de rescri.in.vj. ¶ Tertio ⁊ vltimo de hoc vr̄ mihi casus in.l.
titiū ⁊ meuiū.§.tutores.ff.de admi.tuto.vbi exactio debitoꝝ ꝓuincia
liū quoꝝ instr̄a fuerūt reperta Rome in qbus ꝓmiserunt ēt soluere ro
me ptinēt ad tutores ꝓuinciales ⁊ nō italicos ecce ꝙ lȝ solutio esset de
stinata rome tn̄ nō iudicant in bonis italicis sed ꝓuincialibus: q: in
prouincia fuit ꝯctum debitum.

¶ Consilium.ciij.

1 Deus non potest facere ꝙ hoc non fecerim: si quis dicat.an blas-
phemet.
2 Deus oīpotens non potest facere ꝙ illud quod est factum non fuerit
factum.
3 Iudex debet inherere veritati.
4 Verba deseruiunt menti et non econtra.
5 Blasphemia quid sit.
6 Blasphemare et maledicere quo ad deum idem sunt.

In nomine dn̄i nostri Iesu
christi amē. In p̄nti ꝯsultatiōe vr̄ p̄ria facie dicēdū ꝙ dict⁹
hebreus inquisitus veniat absoluendus. Nā dicendo deus
non pōt hoc facere non vr̄ deum blassemare. Nam blassemare aliū dr il
le qui in futurū petit aliqd̄ malū alteri: puta si qs alteri dicat maledi-
caris gladio peas ⁊ huiusmodi.ita dicit Bar.in.l.item apud labeonē
§.conuitiū.in vltimis verbis.ff.de iniur.vnde ꝯsuluit Bal.ꝙ si qs di-
xerit al despecto de dio.non censet blassemare deum: nec veniat puniē
dus pena statuti punientis de blassemia.⁊ incipit ꝯsiliū. An dicat ma
ledicere vel blassemare qui dicit.de lanno sia idio al despecto de dio.
¶ Cū itaqȝ dict⁹ hebreus nō postulauerit neqȝ optauerit aliqd̄ malū
1 deo dicēdū vr̄ † ꝙ nō cēseat deū blassemare: qd̄ ⁊ dicēdū vr̄ ex alio ⁊ h̄
maxime vr̄ vrgere. Nam p̄supponendum est ꝙ lȝ deus vere sit oīpotēs
vt pȝ in symbolo ⁊ genesis.xvij.c. Oīpotens est nomē eius. Thobie de
cimo.c.nō est deus oīpotens preter eū.⁊ ecclesiasti.xliij.capi.ipse est oī-
potens sup oīa opera sua. Et augustinus in lib.q̄stionū noue ⁊ veteris
legis.oīa qui deū potuit deus simul quieta facere sed rō ꝓhibuit. Et
Ioannes xp̄ophorus in nouella quadā de explanatione symboli dicit.
oīpotēs q: posse illi⁹ nō pōt īuenire nō posse.firma ⁊ īdubia est ꝯclusio
apud philosophos ⁊ theologos ꝙ deus nō pōt facere ꝙ illd̄ qd̄ est fa
ctū nō sit factū ꝓprie firmat philosoph⁹ li.vj.ethycoꝝ.c.iij.⁊ beat⁹ An
selmus in libro de ꝯcordia prescientie nō multū post principiū. Item
Augustinus.xxvj.lib.ꝯ Faustū circa mediū ait.quisqs ita dicit.si deus
oīpotēs faciet ꝙ ea q̄ facta sunt nō fuerint nō videt se hoc dicere si oīpo
2 tēs est faciat ꝙ ea q̄ v̇a sunt sint falsa ⁊ pari rōne facere nō pōt † ꝙ illd̄
qd̄ nō fuit factū fuerit factū. Itaqȝ si qs h̄ negat v̇e nō detrahit vere
oīpotentie dei neqȝ aduersat deo cum deus sit veritas iuxta verbum
dn̄i qui inquit ego sum veritas ⁊ vita ⁊ in passione īquit pilato ad hoc
veni in mundū vt ꝑhiberē testimoniū veritati ꝓut si dicerē deus non
pōt facere peccatū: q: verū dicit rō detrahit potentie dei. Deus em̄ nō
pōt miser fieri non pōt vinci.dicit Augustin⁹ in libro de symbolo. de⁹
oīpotens ⁊ magister primo sententiarū.q.xlij.c.iij.deus non pōt pecca
re in quo ꝯcordant ⁊ sancti ⁊ philosophi ꝓut ait Durandus sup ma-
gistro sententiarū primo lib.distinctione.xlij. Allegat Trimegistū in
libro de trinitate.⁊ Augustinū.viij.methaphisice.c.iij.⁊ Ioānis pri-
mo: sine eo factū est nihil exponit nihil idest peccatum. Ad hoc.c.tu si-
gnaculāter in.§.charitas.xxxvij.q.ij.⁊ Hieronymus.xxxij.q.v.canone.
Si paulus apostolus inquit cum oīa possit deus suscitare virginē non
pōt post ruinā. Itē cōcordāt philosophi ⁊ theologi primo sn̄iarū.xlij.
dist.ꝙ deus nō pōt operari ꝯria seu ꝯdictoria vnde negare deū aliqd
posse nō semꝑ includit impotentiā in deo q: qn̄ posse esset nō posse.d.
§.charitas.⁊ primo sn̄iarū distin.xlij. Dicit aūt oīpotens: q: pōt oīa q̄
sunt possibilia: ꝓut dicit Archi.in.d.§.charitas.allegat primo senten
tiarū distinctione.xlij.⁊ ibi magister sn̄iarū allegando Augustinū di-
cit ꝙ est oīpotens deus q: vult omne qd̄ pōt.⁊ idē dicit Archi.in.d.§.
charitas.qd̄ tn̄ latius declarat magister sentētiarū dicta distinctione
xlij. Ad ꝓpositū ergo dictus hebreus ꝓmiserat ꝙ res illa que ostende-
batur erat illa que fuerat sibi pignorata ab eo cum quo verba habe-
bat ille negabat dicēdo ꝙ trāsmutauerat cū alia vn̄ agebatur de facto
ipsius hebrei ⁊ in facto ꝓprio nō cadit error.l.q̄ꝙ ad velleia.c.ab excō
municato.de rescri.l.qsqs.C.de rescin.vē.c.dilectū.xxxiiij.q.ij.hebreus
ergo qui nouerat rei veritatē ⁊ verisimiliter nouerat ꝙ deus nō pote-
rat ꝑuertere veritatē dicēdo ꝙ deus nō pōt facere ꝙ ipse fecerit id qd̄
nō fecit non vr̄ quicq̄ mali dixisse de deo: ergo vr̄ ꝙ nec deo maledixit
nec deū blassemauit: ⁊ maxime q: delictū non p̄sumit nisi ꝓbetur.l.me
rito.ff.pro socio.l.oīmodo.ff.de inoffi.testa.l.doluȝ.C.de dolo.⁊.c.cum
opȝ.in fi.⁊ in.c.inqsitionis.in fi.de accusa.cum infinitis similibus iuri
bus.⁊ ꝓbationes debent esse necessario cōcludentes al's regul'r non ꝓ-
bant.c.in p̄sentia.extra de ꝓba.l.non hoc.C.vn̄ legitimi.l.ad probatio
nē.l.neqȝ natales.l.matrem tuam. cū si.C.de ꝓba.īmo in criminalibus
ꝓbationes debent esse luce meridiane clariores.l.sciant cuncti.C.de ꝓ-
ba.cū itaqȝ verba nō ꝓbent emissa ex aīo corrupto nec probent esse fal-
sa ⁊ possent cōtinere veritatē ideo nō ꝓbat ꝙ sit blassemia: q: vr̄ ꝙ nū-
q̄ sit dare verbū ꝓlatū erga deum ꝙ sit blassemia.cum vt dixi deus sit
ipsa veritas.itē non est iniuria q: nō est iniuria deo si dicat non pōt ali
qd ex eo q: est impossibile vel q: est cōtradictoriū vel q: denotat imper
fectionē ⁊ pariter vr̄ ꝙ non sit turpe vel inhonestū.⁊ ꝓpterea nō verifi
cant verba dicti statuti.accedat illud vulgare ꝙ in re dubia melius est
absoluere nocentē q̄ ꝯdēnare īnocentē.l.absentē.ff.de penis.l.arianus
ff.de actio.⁊ obligatio.c.fauorabilis.⁊.c.cum sint partiū iura obscura.
de reg.iu.li.vj.cū si. ¶ Licet aūt hec videant multū vrgere in absoluto
riā dicti hebrei ⁊ tn̄ contrariā partē arbitror iuri consentaneā. Nec arbi
3 tror quin fuit veritati cōsona. † Cui veritati iudex dȝ semꝑ īherere quā
tum pōt.xxxj.q.v.c.iudicātis.⁊.C.de edendo.l.ij.⁊.l.si eū.in fine princi
pij.ff.si qs cautio.vbi plures cōcordantie in glo.j.veritatē aūt colimus
dicit imperator in.l.j.C.de latina lib.tollē. Cū em̄ dubium est ꝙ dictus
hebreus nō habuit illam cōsiderationē dū ꝓtulit illa verba ꝙ ideo ea
rōne ꝓtulerit q: qd̄ nō est deus nō pōt facere ꝙ sit sicut q: erat contro-
uersia verbalis inter ipsum Angelū hebreū ⁊ dictū christianū an esset
cābiatū ipsum pignus necne.⁊ in effectu erat ꝯtrouersia an res quam
dictus Angelus hebreus reddere volebat dicto christiano esset illa ea-
dem q̄ fuerat ꝑ dictū Luciū pignorata vnus instabat ꝙ esset illa eadē.
alius qd̄ esset diuersa ideo erūpit in illa verba. Non lo poterebbe fare
idio che lauesse scābiato io. Profecto nemo ambigeret quin ista verba
ita in illa cōtrouersia ꝓlata fuerint emissa ex impetu quodā.⁊ sensus
fuit ꝙ ipse habebat tantā fidem in sua sciētia ipsius facti negatiui hoc
est ꝙ ipse nō cambiauerit dictā rē eo qd̄ illa res esset eadē cū illa que fue
rat pignorata ꝙ ipse volebat ꝓfiteri ꝙ deus nō erat tante potētie ꝙ
possit facere ꝙ aberraret ⁊ sic p̄sumebat magis de sua diligentia inte-
gritate ⁊ scīa q̄ de potentia dei. Hanc intelligentiā habent illa verba si
volumus vera fateri: hoc aūt suadent verba p̄cedentia ⁊ subiecta ipsa
materia ſm q̄ duo verba sunt interpretanda.l.si seruus pluriū.§.fi.ff.
de le.j.l.heredes palā.§.sed si notā.ff.de testa.l.qui filiabus ff. de le.iij.
cū si.⁊.l.si vno.ff.loca.⁊ in.l.si stipulatio.ff.de vsur.l.pater seuerinam.in
prin.⁊.§.ꝯditionū verba.ff.de ꝯdi.⁊ demō.cū multis sil'ibus. Al's em̄
illa v̇ba qd ad rumbū fecissent si intelligerent q: verū ꝙ nō cābiauerit
deus non poterat facere ꝙ nō esset qd ad illam dubitationē ꝑfecto ni-
hil.nā disputabant tūc de potentia dei sed de veritate ⁊ idētitate rei il
le Ang.volebat efficacius ꝓfiteri illud qd̄ affirmabat voluit ostende-
re ꝙ ipse erat adeo certus de illa idētitate rei ꝙ ipse nō posset ēt poten
tia diuina falli ita ꝙ potuerit esse qd̄ nō est.⁊ ꝑ hanc viā detraxit oīpo
tentie dei ⁊ fuit v̇bū nimiū presumptuosum ⁊ minus honestum nec a
turpitudine alienū est mens corrupta: ⁊ dato sine p̄iudicio ꝙ verboꝝ
4 correctio posset saluari tn̄ mens loquētis attendit potius q̄ verba † q:
verba deseruiunt menti nō ecōtra.c.intelligentia.⁊.e.preterea de ver.
sig.l.in conditionibus.⁊ de verb.signi.l.in conditionibus primum lo-
cum de conditio.⁊ demon.⁊.j. questio.j.Marchion.⁊.c.in his.xxij.
questio.v.humanum. Al's autem satis deprehenditur ex his que dixi.
Nam ex indicijs extrinsecis deprehenditur mens intrinseca.l.reprehē-
denda.C.de insti.⁊ substitu.sub condi.fac.⁊.l.dolum.C.de dolo.⁊.l.de
quibus.ff.de legi.cum si. videtur itaqȝ si quis vult inherere menti lo-
quentis: ⁊ ipsi veritati satis clarum quia illa verba fuerūt ꝓlata in de-
tractionem diuine potentie. quisquis autem detrahit deo aliquid qd̄
est in deo vel attribuit aliquid deo quod non est in deo est blassemus
iuxta illud euangelicum: dum in passione princeps iudeorum dixit: au
distis blassemiam quia filium dei se fecit quasi attribuerit deo eum fi-
lium qui non erat.et hanc doctrinam tradunt theologi. Ambrosius
5 enim diffinit blassemiam.blassemia † est quotiens aliquid deo attri-
buitur quod ei non conuenit.⁊ idem tenet beatus Thomas secunda
secunde.questione.xiij.c.j.hinc est ꝙ iudeus dicit blassemia christi.c.j.
cum si.de iudeis quod non est ex alio nisi quia detrahit christo deita-
tem cum fuerit deus ⁊ homo et filius dei cum iudei negent eum fi-
lium dei et inesse ei diuinitatem: ideo cum iudeus blassemare dicitur.
6 ⁊ omne verbum qd̄ est male dictum erga deū est blassemia † quia blas-
femare

femare ⁊ maledicere quo ad deũ idẽ sunt. vt ꝓbat tex. i. c. si. extra
de maledictis. ⁊ per illũ tex. tradit Bar. in. l. itez apud labeonẽ
cõuentiũ. ff. de iniur. ⁊ in suo cõsilio qd incipit. factũ tale est qui
dam pelinus mihi in ordine. cclxxiiij. ⁊ Franc. tigri. super eodẽ
facto consulens idem dicit. incipit consilium super dicta que-
stiõe qua querit᷑ an pelinus. ⁊ hec sunt que multũ me mouent
ad cõsulendũ ⁊ mouerent si ego haberẽ ꝓferre sniam q2 realiter
icedo, ita satis apparẽt vera arguẽdo aũt specifice ꝓut arguit᷑
est in cõtrariũ: probari põt etiã eadẽ potentia nulli dubiũ est ꝙ
deus est oĩpotens vt in ꝓhemio codicis in prin. ⁊ ꝓbatũ est. s.
⁊ est notissimũ ⁊ si est oĩpotens oĩa põt ⁊ nihil a sua potẽtia ex-
cludit᷑. c. solite. de ma. ⁊ obe. c. si romanoꝝ. x. dist. l. iulianus. ff. de
leg. iij. sed iste Angelus hebre⁹ dixit, deus nõ posset hoc facere
ꝙ ego scambiassez ⁊c. Ergo detrahit de potẽtia dei: ergo blasse
mia dei est ⁊ de blassemia puniendus. ⁊ si dicat᷑ istud nõ fuit fa
ctũ. ⁊ deus priuatur hoc qd non factuz fuerit ergo ⁊c. respõdet᷑
dato ꝙ hoc verbũ sit lz nõ reperiã illud dictũ nisi econuerso: tñ
non nego: q2 nõ videt᷑ diuersa rõ in hoc assumpto ꝙ in cõtrario
assumpto. Tñ qũo dicet᷑ qd hoc qd dicebat᷑ de⁹ nõ possit de illis
que deus nõ põt. possibile em̃ erat qd dictus Ang. ex inaduer-
tentia equiuocauerit ⁊ assumpserit vnũ pign⁹ ꝓ alio vel si sciẽ-
ter fecisset possibile est ꝙ obliuioni tradiderit cũ memoria hoĩs
sit labilis. l. peregre. ff. de acq. pos. l. cũ antiquitas. §. cũ humana
fragilitas. C. de testa. ⁊ l. ij. circa mediũ. C. de vete. iure enucle. si
erat possibile. si pro q2 ergo deus poterat q2 oĩa possibilia deus
põt. nam deus poterat facere ꝙ illud fieret. ⁊ si dicat᷑ nõ põt fa-
cere malũ fateor tñ poterat facere ꝙ hoc nõ fuerit malũ. nã que
spiritu dei agunt᷑ nõ sunt sub lege. c. lz. de regularibus. Marie
circa ista bona tpalia. dñi enim est terra ⁊ plenitudo eius. c. tua
nobis. extra de decimis. Mandauit em̃ hebreis ꝙ subtraherẽt
bona egyptijs: tñ ex egypto cũ moyse discesserũt ⁊ ita factũ est.
⁊ nõ peccauerũt ⁊ mãdauit sansoni ꝙ se ⁊ suos necaret nec pec
cauit. Mandauit abrae ꝙ filiũ interficiendo sibi sacrificaret et
Abraam parat⁹ exequi nõ peccauit: sed maxime meruit. ⁊ mul
ta hmõi possent adduci q̃ omitto. ita poterat deus fecisse ꝙ he
breus ille cãbiaret vnũ pignus cũ altero ⁊ nõ peccasset itaq3 nõ
possum⁹ dicere qd illud nõ potuerit deus eo q2 nõ põt mala fa
cere. dicere itaq3 ꝙ deus nõ põt hoc facere est regul'r maledictũ
⁊ per ꝯñs est blassemia cũ maledicere in deũ est blassemare deũ
⁊ sunt synonima vt ꝓbaui. ⁊ pro regula p̃sumitur. tradit nota-
liter Bar. in. l. quotiens. ff. si quis cau. dicens ꝙ nõ est dubium
illud pro quo est regula lz in aliquib⁹ casib⁹ possit cõtrariũ esse.
⁊ ideo ei qui se fundat in exceptione seu fallentia incũbit onus
ꝓbandi arg. in. l. in exceptionibus. C. de ꝓba. ⁊ qd hr̃ per Dy. in
rub. de reg. iu. ⁊ notat᷑ ꝑ gl. ⁊ doc. in cle. si. de rescrip. Sed hec ne
gatiua ꝙ illud pignus nõ fuerat cãbiatũ nõ est certitudinarie
ꝓbata ergo nõ est certũ ꝙ nõ fuerit illud factũ iõ nõ cõstat qd
deus hoc nõ posset. premisi ergo ꝙ possit. Ergo dicamus ꝙ in
hoc dubio istud qd cãbiauerit subiacet potentie dei qui est om-
nipotens ⁊ nõ apparet cõtrariũ vt premisi. arbitror em̃ ꝙ super
hoc nõ fuerũt testes examinati ⁊ si forent examinati ⁊ depone-
rent sup illa negatiua nõ necessario cõstat ꝙ de⁹ nõ posset illud
fecisse ꝙ testes deponerent q2 testes possunt esse mẽdaces, pos-
sunt multifariã falli ⁊ in visu ⁊ in iudicio intellectu: nõ tñ in hoc
de testibus insisto q2 teneo pro firmo ꝙ nulla interuenerit ꝓba
tio sup illo non facto de quo agebat᷑. ideo eniz nõ ꝓbat᷑ qd illud
cambiasset ⁊c. sit impossibile nõ erat detrahendũ ab omnipotẽ
tia dei. ¶ Et insup hec pars demõstrat᷑ vrgentissima rõne ⁊ eui
denti demõstratione nõ est dubiũ ꝙ dicta verba poterãt se habe
re in detractione diuine potentie: ⁊ maxime p̃cedente partium
cõtrouersia. Et p̃mo aspectu sonabãt in detractionẽ diuine po
tẽtie qd vt demõstrauit rñsum illius xp̃iani qui rñdit. Dio po
pur ogni cosa. quasi dicat tu denegas diuinã oĩpotentiã. Hoc
eniz ostendit inquisitio postea sequuta ex quo demõstrat᷑ q2 fue
runt a iudice assumpta illa verba in malã partẽ. Et q̃libet p̃mo
aspectu caperet illa verba taliter ꝓlata ⁊ nõ aliter declarata iõ
si hebreus intelligebat illo mõ sua verba tñ deus nõ possit q2 nõ
põt facere ꝙ factũ nõ sit factũ vel econtra, honestũ erat illud ex
primere ⁊ nõ exprimere ⁊ ita impudenter denegare diuinã po-
tentiã fuit inhonestũ ⁊ culpa ⁊ reprehensione dignũ. cui em̃ du
biũ ꝙ homo honestus ⁊ iustus ⁊ aduertens id nõ dixisset ⁊ cul
pa leuissima est dicere id qd homo indiligens ⁊ leuis id qd dili
gens non diceret iuxta theoricã Bart. in suo tractatu de testa.
in. c. qual'r probet᷑ culpa ⁊ eiusdẽ Bar. ⁊ doc. in. l. ꝙ nerua. ff. de-
posi. iõ dicere id qd homo in honestate diligens ⁊ diligentissi-
mus non diceret est culposum ⁊ inhonestũ. sed ista verba ꝓla
ta absolute homo ⁊ in honestate diligentissimus ⁊ diligens nõ
dixisset. ergo fuerũt verba inhonesta qd ⁊ p3 q2 impudẽter ⁊ ir-
reuerenter fuit de deo dictũ: ergo nõ fuit honestũ. Sed statutũ
punit blassemantem ⁊ dicentem verbũ turpe vel inhonestum.

istud fuit inhonestum merito comprehendit᷑ sub statuto ⁊ ꝑfe-
cto nemo deberet presumere hoc negare ꝙ nõ fuerit inhonesta
verba erga deũ illa verba ita ꝓlata ex impetu. iure aũt vel statu
to nõ declarat᷑ q̃ sint verba honesta ⁊ que inhonesta: ideo hoc iu
dicis arbitrio cõmittit᷑. c. de causis. de of. dele. l. j. C. de iure delib.
¶ Profecto nullus iudex esset vt arbitror ita a recto iudicio
alienus quin cõsideratis oĩbus iudicaret illa non fuisse honesta
verba ita erga deũ ꝓlata. ⁊ maxime q2 illud verbũ inhonestũ est
multũ latũ iuxta illud/ non ratione qd lz honestũ est. l. nõ ratio-
ne qd lz. ff. de reg. iur. ⁊ l. semp in cõiunctionibus eo. ti. vnde di
cere verũ nõ est semp honestũ. Patet/ dicere vni tu mentiris/ tu
nõ dicis verũ/ cũ dicit mendaciũ/ est inhonestũ licet dicatur ve-
rum: ⁊ tamen verba illa idez sonantia nõ essent inhonesta. puta
si diceret᷑ veritas ita se habet vel res ita se habet per que verba
appareret qd ille mentiebat᷑. ꝑfecto ista verba idem demõstrãt
⁊ sunt honesta. ⁊ illa tu mentiris/ tu nõ dicis verũ/ sunt turpia
⁊ inhonesta. non sequitur. ergo iste dicit veruz ergo nõ dicit tur
pe vel inhonestũ qd ⁊ demonstrat᷑ ex dictis Bar. in. l. cũ qui no-
centez in prin. ff. de iniur. vbi concludit impingere alicui id qd
tendit ad dedecus. si nõ interest reipub. qd sciatur est iniuria. ⁊
per consequens delictum licet dicatur verum puta si dicatur
tu es cecus/ tu es hebreus ⁊ huiusmodi prout dicit ibi Bar-
tolus. si iniuria ergo delictum et maleficium quia sub libro
de delictis tractatur materia. l. ex maleficijs. in prin. si delictum
ergo turpe ⁊ inhonestũ vt. j. subnectam ex quo dat᷑ intelligi qd
nõ sequit᷑/ de⁹ nõ poterat illud facere: ergo nõ fuit turpe vel in-
honestũ illud dicere ita ĩpudenter ꝓut si qs irreuerenter expri-
meret membra xp̃i vel virginis q̃ in alijs sunt impudica seu tur
pia verba verũ diceret: q2 xp̃s ⁊ beata virgo ea mẽbra habuere
que habent alij hoĩes ⁊ nulli dubiũ quod diceret᷑ ꝓferre verba
inhonesta: ⁊ forte blassemare videret᷑ sicut iurans ꝑ capillos dei
vel caput iurauerit vel alio modo blassemauerit qd ⁊ satis pro
bare vr̃ tex. in aut. vt nõ luxurientur cõtra naturã. §. si qs per ca
pillos colla. vl. vbi p̃mittit᷑ in rub. ⁊ tex. de iurãtib⁹ per capillos
⁊ de blassemantibus ⁊ postea in ver. si enim reddẽdo rõnem ad
p̃cedentia solũ facit mentionẽ de blassemijs. itẽ iudei qui in die
parasseue in publicũ conati incedunt illudunt xp̃ianos. ⁊ dicũ-
tur deum blassemare: ꝓbare videt᷑ text. in. c. illud. de iudeis. ex
quibus innuit᷑ qd illud qd irreuerenter agitur erga deũ inspi-
ciens directe ipsuz deũ dr̃ blassemare deũ ita ergo dicatur blas-
femasse dictus hebre⁹ q2 ita impudenter ꝓtulit illa verba erga
deum esset saltẽ inhonesta ꝓferre est censendũ. ⁊ cũ dicatur blas-
femare ⁊ inhonesta verba ꝓferre satis dicitur turpia verba pro
ferre. nam turpia sunt que nõ lz fieri ⁊ delicta cõstat esse turpia
patet de se ⁊ etiã probat᷑ in. l. ij. ⁊ in. l. iiij. ff. de condi. ob turpem
causaz. nã delinquens dr̃ turpia facere faciẽdo id qd nõ lz. l. j. C.
eo. ti. Itẽ ⁊ al's dr̃ ob turpẽ cãm accipere qñ accipit vt faciat id
qd facere gratis tenebat᷑. l. pe. ⁊ si. ff. eo. ti. ⁊ honestũ cõtrariatur
turpi ita qd inhonestũ censet᷑ turpe probat᷑ in. l. j. §. j. ⁊. §. ob rez
igitur. e. ti. Itẽ ⁊ lege dei p̃cipit᷑ ne quis in vanũ assumat nomẽ
dei in. c. habem⁹. xxij. q. ij. vbi sunt transumptiua vba Hierony
mi loquentis/ habemus in lege scriptũ nõ periurabis in nomi-
ne meo: nec pollues nomẽ dei tui in vanum. ita contraueniens
cõmittit aduersus diuinum preceptũ ergo ⁊ turpe ⁊ inhone-
stum agit: ideo satis verificant᷑ verba inquisitionis exprimentia
solũ verba turpia ⁊ nõ blassema vel inhonesta: ⁊ maxime quia
verba libelli impropriant᷑ ⁊ ampliant᷑ prout conuenit subiecte
materie vt libelli substentent᷑. l. sed ⁊ si possessori de iureiur. cum
multis si. ⁊ maxime q2 in inquisitione ponunt᷑ verba formalia
⁊ postea subdit᷑ clausula/ omnia ⁊ singula nõ insisto/ concludo
itaq3 ex predictis qd in dicta inquisitione veniat cõdemnand⁹
pena statuti de quo in themate non obstantibus adductis in
cõtrariũ quibus patet multiplex respõsio ex adductis pro hac
parte ⁊ maxime q2 dato qd si ille hebreus nõ fecerat non posset
deus facere qd ipse fecisset ⁊ sic dixisset verum nihilominus non
constat qd ipse nõ fecerit. ⁊ sic non constat qd ipse dicat veruz. ⁊
si dixit falsum detrahit de potentia dei. ideo blassemauit cum
detraxerit potentie dei ⁊ hoc presumitur cũ inquirens habeat
pro se regulã q2 deus omnia põt non constat hoc nõ posse. ergo
qui dicit hoc nõ posse blassemat vt. s. dictum est. itẽ ex pream-
bulis ⁊ circunstantijs apparet aliam fuisse mentem proferẽtis
vt etiã deduxi. itẽ ⁊ tertio fuit impudẽter ⁊ irreuerẽter ⁊ inho
neste dictũ dato sine p̃iudicio qd esset verũ. Nam sepe verũ dici-
tur ⁊ est inhonestũ ⁊ turpe prout hec omnia late ostensa ⁊ dilu-
cide ꝓbata sunt non repeto. Nec obstat qd blassemare est opta-
re vel postulare malũ alteri q2 respondet᷑ ꝙ licet illud ex cõi vsu
loquendi ꝓcedat in blassemia erga homines ⁊ creaturas mo-
rituras ꝓut dicit Bar. in. d. l. apud labeonem. §. cõiter. tamen
aliud est blassemia in deum ⁊ sanctos eius ꝓut vult Barto. ibi
in cõsilio supra adducto. ⁊ alias id multipliciter probat᷑ ex quo

inferꝛ q̃ Bal.in illo suo cõsilio non dixit verũ.⁊ reperio q̃ pe-
trus frater Bal.tenuit in eodẽ facto cõtra Bal.nec Bal.in illo
suo consilio probat eius dictum ⁊c. Laus deo.

¶ Consilium.ciij.

1 ☞ Testis deponens falsum qñ puniri possit.
2 Testis nõ iuratus deponens falsum an puniatur.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanct⁹ illuminet ĩtellectũ. ¶ In facto
presupponiꝛ ꝙ inquiriꝛ ꝯ Ange.hebreũ qualr̃ exi-
stente ꝯtentione de quadã cratula ĩter ipsum ⁊ quẽdã Michae
lẽ ipse Ang. ꝓtulit ĩfrascripta verba.Et nõ poterebe fare idio
che io lauessi scãbiata ⁊c. Itẽ p̃supponiꝛ ꝙ qdã Franciscus exa-
minat⁹ dixit se fuisse p̃sentẽ a p̃ncipio vsqȝ ad finẽ ⁊ ꝙ talia ver
ba nõ fuerunt ꝓlata ⁊ ꝙ nõ potuissent ꝓferri quin ipse audi-
uisset demũ dictus Frãciscus cõfessus est se falsum dixisse qꝛ ve-
rũ fuit ꝙ nõ audiuerat.ſ ex quo nõ semp fuit p̃ñs esse poterat
ꝙ Ang.dixisset dicta verba ⁊ ipse nõ audiuisset.⁊ in hoc dixit
falsum.⁊ ꝙ hoc fecit ne aliqs dãnũ pateret ⁊ ꝙ putabat bñface
re:queriꝛ nunqd dict⁹ Frãciscus tanq̃ falsarius sit puniẽdus
an vo possit aliquavia defendi ne puniaꝛ pena falsi. ¶ Circa p̃-
dictã ꝯsultationẽ arbitroꝛ dictũ franciscũ nõ esse de falso puniẽ
dũ.⁊ in primis ꝓ fundamẽto ego p̃mitto ꝙ alias his dieb⁹ cõ
sului ⁊ subscripserũt se doctissimi viri ꝙ dict⁹ Angelus per ꝓ-
lationẽ dictoꝝ verboꝝ nõ poterat neqȝ põt aliqua pena puniri
dato ꝙ ꝓbatũ esset ipsum dicta verba ꝓtulisse.vñ depositio di-
cti Frãcisci dato ꝙ ꝓbasset negatiuã talis ꝓbatio nullũ pote-
rat nocumentũ vel p̃iudiciũ afferre:qꝛ vtiqȝ ꝓbata ẽt affirmati
ua nõ erat scđa sñia ꝯdẽnatoria sed absolutoria.⁊ sic cũ in oẽm
euentũ esset absolutoria ferẽda talis depositio nõ poterat ali-
quo mõ nocere vel p̃iudicare.Quibus p̃missis ꝯsiderãdũ est ꝙ
aliqñ testis deponit falsuȝ sup eo q̃ si esset ꝓbatũ nocere posset
1 parti ꝯ quã deponit:sed eius dictũ est nullũ vel nõ ꝓbat.† ⁊ tũc
an ⁊ qñ debeat de falso puniri est q̃ quã ponit Bar.in.l.si qs le
gatũ.ff.de falsis.⁊ Cy.Bal.⁊ Saly.in.l.j.C.de sepulchro viola-
to.vbi latissime Bar.de saly.⁊ hunc casum nõ discutio sed re-
mitto me ad ibi dicta:qꝛ hic nõ est casus noster. Aliqñ ⁊ secũdo
dictus testis siue diceret verũ siue falsum.⁊ siue ꝓbareꝛ q̃ depo
nit siue nõ:nõ habebat nocere alteri parti nec poterat nocere.⁊
hic est casus noster in quo lȝ Bald.in.l.fi.C.si ex falsis instr̃is in
vlti.col.videaꝛ tenere ꝙ testis puniatur de falso.⁊ fuit idem de
mente Bal.in addi.ad Spec.in ti.de sñia executionis in.ij.col.
a ¶ Cõis opin. contra Bal. — a tamen ꝯ̃riũ est decidendũ.ᵃ ⁊ cõiter teneꝛ hoc primo ostenditur
per tex. no.cũ gl.⁊ ibi Cy.⁊ Bart.Bal.⁊ Saly.in.l. damus.C.
ad.l.corneliã de falsis per quem tex.cũ ibi no.dicũt Bar.⁊ doc.
ꝙ testis non põt de falsitate puniri nisi testis falsitas alicui sit
nocitura.⁊ insignis practicus do.Ang.de are.in tractatu male
ficiorum in verbo falsario.in.ij.col.dicit hec ṽba. habeas tamẽ
pro fundamento vo ꝙ de falsitate qs non possit puniri nisi ta-
lis falsitas sit alicui nocitura.Nam si alicui damnũ non inferaꝛ
lȝ falsum cõmissum sit ⁊ dolose nõ tñ talis falsitas punieꝛ. alle-
gat tex.gl.⁊ doc.p̃allegatos.in.d.l.damus.⁊ hoc solũ sufficeret.
¶ Scđo hec opinio confirmatur per tex.in.l.fi.ff.ꝙ falso tuto-
re autore.vbi casus ꝙ si quis cũ nõ esset tutor interrogatus in
iudicio dixit se esse tutorem non teneꝛ aliqua actione ⁊ talis rñ
sio nemini nocet.⁊ iõ per illũ tex.dicit ibi Bal.ad propositũ no
strum ꝙ si illud q̃ dꝛ a teste nemini nocet lȝ mentiaꝛ non dȝ iu-
dex testẽ punire.⁊ sic determinat questionẽ nostrã per illũ text.
hoc idẽ fuit aperte de mente Bal.in.c.j.de feudi cognitione.in
ver.sed pone dũ dicit ⁊ non interest cõitatis ⁊c. ¶ Tertio hãc
opinionẽ cõfirmo autoritate Jo.an.in regula nõ est sine culpa
in mercurialibus de regu.iur.lib.vj.vbi in vlti.col.in decisione
2 illius.q.quã subtiliter disputat .an † testis nõ iuratus deponẽs
falsum puniatur dicit ꝙ s̃m leges nõ puniꝛ dolus qui non no-
cet.allegat q̃ no.in.l.ꝙ venditor.ff.de dolo.⁊ in.l. fundum.§.
fi.ff.de euictio.⁊ in.l.de etate post princip.ff.de interro.actio.et
hanc decisionem refert ⁊ sequiꝛ genitor meus in.c.j.extra de cri
mine falsi. ¶ Quarto ⁊ vltimo hec ꝯfirmaꝛ autoritate insignis
doctoris Pe.de ancha.qui s̃m hanc partẽ ꝯsuluit in suo consi.
xxiiij.q̃ incipit in christi nomine visa inquisitione formata cõ
tra Philippũ ⁊c.vbi concludit ꝙ testis qui dicit falsum tamẽ
eius dictũ nemini nocet non dȝ puniri ꝑ tex.⁊ ibi no.per Bar.
in.d.l. damus.moueꝛ ẽt rõne qꝛ si nemini nocet ꝓpter deficiẽs
interesse nulli cõpetit actio ciuilis.ergo per ꝯñs nec criminalis
l.qui noĩe.ff.de fal.⁊ iõ concludit ibi Pe.de anch. singulariter
ꝙ si testis deponit illud esse verum q̃ ignorat tñ in veritatẽ di-
cit verum nõ est de falso puniẽdus vt ibi latius per eũ notabili
b ¶ Jo.d̃ ana. — ter eius dicta refert ⁊ sequiꝛ verus ⁊ bone conscie doctor dñs
verus ⁊ bone — b Joan.ᵇ de ana.in.d.c.j.extra de crimine falsi.vñ ex premissis pa
cõsciẽtie doc. — tet cõmunem esse quasi omniũ opinionem dictũ testem non esse
puniendũ a qua in iudicando nõ est recedendũ per ea que not.
Bar.in.l.fi.C.de pena iudi.qui male iudicauit.⁊ maxime qꝛ in
penalibus mitior pars est eligenda.l.si ascripsi.⁊.l.si de inter-
pretatione.ff.de pe.Ex qbus cõcludo dictũ Franciscum nõ esse
de falso puniendum. Laus deo ⁊c.

¶ Consilium.ciiij.

1 ☞ Falsitas adhoc vt puniatur quatuor requiruntur.
2 Falsum scribens in libro proprio an puniatur.
3 Scriptura priuata cõfecta a reputato bono post eius mortem
semiplene probat.
4 Testis deponẽs falsum super maleficio non punibili nõ puniꝛ.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ sp̃ussanctus illuminet intellectũ. ¶ Post red
ditũ a me p̃cedẽs cõsiliũ dñs iudicare debens plura
adducit cõtra cõclusionẽ supra firmatã que ⁊ si videanꝛ primo
aspectu satis vrgere tñ recte ⁊ diligenter intuenti nõ cõcludũt
in casu nostro ad que subtiliter cõsideranti pȝ etiã responsio ex
dictis in p̃cedenti consilio tñ vt morẽ gerã ⁊ dño iudicare debẽ-
ti ⁊ prefato inquisito rem ipsam clarius ⁊ latius declarabo:vn
de pro veritate p̃ñtis hesitationis nõ discurrẽdo singulas opi.
⁊ autoritates quas referre longum ⁊ inutile fore arbitror pu-
1 to † considerandos esse quattuor casus ex quibus clara appare-
bit veritas p̃ñtis hesitatiõis. ¶ Primus casus est qñ illud q̃
falsificaꝛ hȝ sui essentiã ⁊ formam:⁊ nisi fuisset detecta falsitas
nocuisset vel ad plenã probationẽ vel ad aliquã p̃sumptionem
⁊ tunc talis falsitas venit punienda.ita loquiꝛ lex.damus.cum
glo.et q̃ ibi dicunt doctores ꝓut declarat Bar.in.l. si quis le-
gatum.ff.de falsis in ver.vos debetis scire vbi dicit Bart.ꝙ qñ
scriptura lȝ nõ sit publica posset aliq̃ preiudiciũ generare ad
cõparationẽ literarũ vel ad aliq̃ aliud tunc falsitas puniꝛ per
d.l.damus cũ ibi no.⁊ sic cõsiderat Bart.ꝙ illa scriptura pote-
rat preiudiciũ aliq̃ generare ad q̃ bene aduertat iudicare de
bens ⁊ sic loquunꝛ no.in.d.l.damus.⁊ Bar.in.d.l.si quis lega-
tum.quando scriptura poterat comprobari per comparationẽ
literarum.⁊ sic poni debet exemplum quando ꝓduceretur scri-
ptura que affirmaretur manu alicuius contra scribentem quo
casu deuenitur ad comparationem literarum vt habetur in.l.
comparatio.C.de fide instru.Nam etiam si non probaretur ꝙ
esset manu scribẽtis faceret aliquam fidem:vt concludit Bar.
in.l.admonendũ.ff.de iureiur.⁊ ita ẽt loquiꝛ tex.in.l.qui veluti
cũ ibi no.per Ang.C.de falsis.Nam Bald.ibi format casum ꝙ
debitor meus scripsit quãdam cedulam que sic dicebat ego cre-
ditor talis habui a tali meo debitore ea que mihi debebat.que
ro an de falso puniaꝛ dꝛ ꝙ sic:⁊ nõ p̃iudicat.ꝯcordat.ĩ.eo.l. da-
mus.ṽba sunt Bal.ad literã.⁊ ita intelligẽdus est Ang. Nam
ibi debitor finxit creditorẽ p̃sentẽ scripsisse se recepisse vt ꝓbat
ille tex.dũ dicit presentẽ scripsisse se recepisse.vñ si dicebaꝛ ꝙ fuit
scripta manu debitoris lȝ sibi nõ ꝓsit.vt in.l.exẽplo.ff.de ꝓba.
tñ talis falsitas puniꝛ qꝛ poterat nocere ad aliqd vt supra s̃m
Bar.declaratũ est.vñ dicit Bar.de saly.in.d.l.veluti ꝙ illa lex
ꝓduxit scripturã in forma publica tanq̃ a quodã notario scri-
ptã vel ẽt vt priuatã quo casu remittit se ad.l.damus.vbi intel-
ligit Saly.de scriptura priuata q̃ aliquẽ effectũ põt hr̃e.ꝓut ibi
dicit glo.in scđa solu.q̃ cõiter approbaꝛ vbiqȝ.⁊ sic poterat p̃iu
dicare saltẽ ꝑ ꝯparationẽ lr̃arũ vt ibi tenẽt gl.⁊ doc.⁊ Bar.in.d.
l.si qs legatũ.⁊ Saly.in.l.pe.in fi.C.de falsis. Nam aduertendũ
ꝙ non simpliciter consideratur ꝙ possit nocere ad plenum p̃iu
diciũ ꝓbationis sed ad aliq̃ preiudiciũ vt considerat Barto.
Nec consideratur solum ꝙ actualiter noceat:sed etiam ꝙ habi
ta potentia possit nocere:vnde dicit Bald.in.l.si falsos codicil-
los.C.de falsis.ꝙ licet in terminis illius tex.ex quo ille nolebat
vti instr̃o nemini faceret p̃iudicium:⁊ ꝯñr falsitas non videreꝛ
punienda tñ ꝯtra decidiꝛ s̃m eum qꝛ potuit dãnum dare si fuis-
set vsus.l.iij.ff.q̃ quisqȝ iuris.⁊ sic consideratur damnum non
solũ in actu sed etiã in potẽtia.⁊ hoc modo est ẽt intelligẽda au-
toritas Richar.malũ.lȝ de eius dicto ⁊ dicto.Cy.non sit curan
dum quia eorum opiniones nõ recipiuntur a Bar.⁊ Moder.
2 ¶ Scđs casus est ꝙ si aliqs † cõmitteret falsitatẽ in scriptura q̃
de se nullã faceret probationem puta si quis in libro suo scribe-
ret aliquẽ esse suũ debitorẽ iuxta.l.exemplo.C.de ꝓba.⁊ no.per
doc.in.d.l.admonendi.ff.de iureiur.⁊ hunc casum non reperio
decisum specifice nisi a Bar.de saly.in.l.j.C.de sepulchro viola.
qui tenet ꝙ si aliquis falso in suo lib.scribit aliquẽ debitorẽ vel
si tabellio conficit publicũ instr̃m falsum in sui fauorẽ quo casu
instr̃m non vȝ ⁊ nihil ꝓbat.l.filij.§.j.ff.de falsis tales puniũtur
pena falsi:qꝛ q̃ptũ in eis fuit validius falsitatẽ cõsumere nõ po-
tuerũt.⁊ de hoc dicit esse casum in.d.l. damus.⁊ ita posset for-
te intelligi Ang.in.d.l.q veluti.⁊ cũ hoc videꝛ ꝯcordare satis
q̃ dicit Bal.in simili in teste.in.l.fi.C.si ex falsis instrumentis.
⁊ licet

ꝛ lꝫ etiã hic nõ sit casus nr̃ possum⁹ nõ improbabilr̃ dicere vel
qđ ista sua opi.sit cõtra gl.in.d.l.dam⁹.in scđa solu.quã oẽs ibi
approbãt que voluit qđ ad hꝫ vt falsitas cõmissa in scriptura ꝑ-
uata possit puniri dꝫ esse talis qđ ꝑducat aliquẽ effectũ saltẽ ad
cõparationẽ lr̃arũ ꝓut ẽt tꝫ Bart.in.d.l.si qs legatũ.si ergo scri
ptura ꝑuata nõ est alicui⁹ effect⁹ ꝓ certo decisio Bar.de Saly.
a est cõtra cõem opinionẽ.et sic nõ sequẽda ꝛ contra[a] Barto.de
saly.adduco etiam Bar.in termĩs in.l.j.§.q in rõnib⁹.ff.de fal-
3 sis. vbi dicit qđ † qñ aliqs cõmittit falsuꝫ in aliq̃ scriptura vl' in
signatura que aliquã fidẽ faciebat ꝓbabat saltẽ semiplene vl' fa
ciebat indiciũ tunc punit̃ al's secus allegat.not.in.d.l.dam⁹. et
ꝫm hãc opinionẽ ꝯsuluit elegãs doctor do.Pau.de cast.in suo
cõsi.cxlix.qđ incipit in xp̃i noĩe ꝛc.vr̃ dicẽdũ qđ dict⁹ p̃sbyter qꝛ
priuata scriptura ab hoĩe reputato bono sicut quilibet p̃sumi-
tur.l.merito.ff.pro socio potuisset post mortẽ p̃iudicare saltem
ad semiplenã ꝓbationẽ ꝓut voluit no.Bar.in.l.admonẽdi.suf
fici t em̃ p̃iudiciũ in potẽtia vt supra dixi.hanc tñ rõnem tollit
Pau.de ca.in.d.cõsilio dicẽs qđ tale p̃iudiciũ in potẽtia nõ suf
ficit in casu isto qꝛ p̃sumit̃ qđ nõ debeat esse ĩmemor salutis eter
ne:ꝛ sic qđ ante mortẽ talẽ falsitatẽ remouebit.l.fi.C.ad.l.iul.re
petundarũ.vel poterat p̃iudicare saltẽ ad aliqđ leue indiciũ ꝑ
q̃ iudex ad suspicãdũ adduceret̃ iuxta no.ꝑ Bar.in.d.l.ad mo
nẽdi dũ ponit gradus ꝓbationũ al's nõ video qũo ista opinio
Saly.possit saluari quin dicam⁹ illã esse ꝯ cõem intẽtionẽ glo.
ꝛ doc.¶Tertius casus est qñ cõmittit̃ falsum in aliq̃ actu pu-
ta scriptura vel attestatione que scriptura ꝛ attestatio deficiũt
in forma ꝛ circa sp̃ãlia:ꝛ tũc est cõclusio Bar.ꝛ magis cõis in.l.
si qs legatũ.ff.de falsis.lꝫ Saly.in hoc aliqualiter variauerit in
d.l.j.C.de sepulchro violato qđ nõ discutio qꝛ nõ est casus nr̃ et
b cõis opinio[b] est cũ Bart.in hac decisione Bar.vnũ presuppo-
nit:ꝛ duas allegat rõnes decisionis:supponit em̃ qđ tunc falsi-
tas nõ punit̃ qñ instr̃m est adeo nullum qđ ex eo nullũ p̃iudiciũ
possit alteri parari.secus si aliqđ preiudiciũ posset parari ꝑ no.
in.d.l.damus ꝓut dicit idẽ Bar.in.d.l.j.§.qui in rõnibus.lꝫ er
go decisio clare nõ loquat̃ in casu nr̃o tñ fundamẽtũ doctoꝝ mi
litat in casu nr̃o in quo nullũ poterat preiudiciũ generari:ꝛ sic
põt adaptari ad casum nostrũ argumentũ.l.a titio.ff.de verb.
ob.qꝛ vbi eadẽ rõ idẽ ius.l.illđ.ff.ad.l.aquil.¶Quartus ꝛ vlti-
mus casus est qñ scriptura est confecta falsa vel testis deposuit
falsum:tñ id qđ in scriptura cõtinebat̃ vel illud de quo depõit
testis siue esset verũ siue falsum non poterat preiudicium aliqđ
generari.pone qđ tabellio cõficeret instr̃m ꝙ papa esset rome ꝛ
hoc nulli hꝫ nocere vel testis deponit qđ aliquis non fecit aliqđ
qđ etiã si fecisset nõ fuisset penit⁹.ꝛ tũc dico qđ talis testis non
est puniendus.ꝛ ad hoc faciũt multa adducta in priori cõsilio
ꝛ vltra illa adduco text.cũ gl.ꝛ qđ ibi no.Bar.de saly.in.l.fun-
dũ.§.fi.ff.de euic.vbi dicunt gl.ꝛ Saly.qđ ex mendacio qs non
punit̃ qñ alter non ledit̃.Itẽ lꝫ alias ex mẽdacio quis deberet
puniri non punit̃ quis qñ alter non ledit̃.l.ij.§.aduersus.ff.ne
qđ in loco publico.pro hoc etiã vltra predicta adduco qđ dicit
insignis doctor Gandinus in tractatu maleficioꝝ in rubrica
de falsarijs ver.subijciam⁹.vbi cõcludit qđ si testis extra causaꝫ
de aqua agit̃ aliquid falso deponit:qꝛ pars altera non ledit̃ nõ
tenet̃ pena falsi nã dicit qđ ex quo alteri parti nõ ꝓdest ꝛ alteri
non nocet non dꝫ puniri.ꝛ ita dicit tenuisse Guidoneꝫ de suza
Martinum de fano Dy.ꝛ oẽs doc.ꝛ ibi Gandinus per vnam
colũnã adducit iura ꝛ rõnes que optime hoc ꝓbant sed breui-
tatis cã omitto.Sed qđ plura in fine illius.q.Gandinus dicit
4 quod cum assideret Bononie incidit questio † ꝙ testes dolose ꝛ
scientes falsum dixerunt super inquisitione maleficij de quo ex
forma statuti ꝛ iur' cõis nõ poterat inquiri:ꝛ qđ ꝯsuluerũt sup
hoc.d.Lãbertinũ de rãponibus.d.Ubaldinũ de malauoltis ꝛ
quendam aliũ legũ doctorẽ qui deliberato cõsi.rñderũt ꝙ non
erãt puniẽdi.ꝛ ꝑ hac ꝑte dicit inter alia Gãdin⁹ esse casuꝫ in.l.
impuberẽ.§.ꝛ si reseruo.quã dicit ad hoc esse auream.Cum er-
go sumus in casu in quo non erat delictũ illud de quo fuit for
mata inq̃sitio:sic nõ erat punibile:ꝛ sic cõsequẽter non poterat
iste inquiri habem⁹ decisionẽ in terminis illoꝝ doctissimoꝝ vi-
rorum qui ad requisitionẽ iudicis cõicato consi.ita rñderũt in
ter quos fuit Lãbertin⁹ de ramponibus quẽ Jo.an.in.c.si pr̃.
de testis in.vj.attestat̃ fuisse eminẽtissime sciẽ ꝛ postea gandini
qui fuit summus doctor ꝛ practic⁹.Qui tñ cõcludit post prefa
tos doc.ꝙ dꝫ pecunial'r pena extraordinaria iudicis puniri ar.
l.hodie.ff.de pe.cũ si.vt ibi lati⁹ ꝑ eũ.ꝛ hec sola decisio in indiui
duo fuisset sufficiens. Laus deo omnipotenti.

¶Casus talis est.In anno dñi.Mccccl xxij.die.xj.mensis septẽ
bris.Ambrosius olim Nannis de spannochijs de Senis iure
dñij ꝛ plene ꝓprietatis ꝛ possessionis iure ꝓprio ꝛ in ꝑpetuuꝫ
dedit tradidit ꝛ ꝑmutauit Nerio olim dicti Nerij de salimbe-
nibus de Senis vnã domũ dicti Ambrosij.itẽ viã iter aditum
siue introitũ vnius ostij ex duobus ostijs palazeti vbi cum apo-
theca magistri lignaminis Sita seneñ.in.T.
ante dictam domũ p̃fati Nerij vꝫ medietatẽ tm̃ dicti palazeti
desubtus vsqꝫ ad primas voltas vꝫ ostium a ꝑte superiori di-
cti palazeti v̾sus palatiũ salimbenniũ liberũ vacuũ ꝛ expeditũ
vsqꝫ ad domũ dicti Nerij ꝛ dictus Ambrosius debeat disgõbra
re certũ terrenũ existens in dicto adito ad habendũ tenendũ ꝛ
possidendũ et de eis faciendũ qcqđ eidẽ nerio suisqꝫ heredib⁹
ꝛ successo.mõ aliquo ꝑpetuo placuerit faciendũ.de qua ꝑmuta
tione constat manu ser Pauli Petri notarij proprij senensis. a ¶Cõtra saly. in l.j.C.de sepul.vio.
Que qđẽ domus Ambrosij ꝑ cuius ostiũ cõcessum est dictum
iter via aditus siue introitus dicto Nerio vt.s̃.nullus habebat
nec hodie hꝫ testudines siue voltas.Item inter dictã domũ di-
cti Nerij ꝛ domũ dicti Ambrosij per cuius ostiũ est concessum
dictum iter via aditus siue introitus dicto Nerio erat quidam
hortus siue platea nõdũ Ambrosij ꝛ olimślioꝝ do.Baptiste
de bellãtib⁹ cõtiguus seu cõtigua domibus.s̃.dictis.dictus v̾o
Ambrosius volens cõstruere ꝛ erigere quãdã domũ seu palatiũ
insigne ꝛ amplum distruxit seu distrui fecit parietẽ anteriorem
domus per quã concessit iter viã aditum siue ĩtroitũ.d.Nerio.
Aliasqꝫ destruxit domos illi ꝯtiguas ꝓut satis notũ erat dicto
Nerio ante huiusmodi cõcessionẽ itinerisve aditi siue ĩtroitus.
Et vt dictum opus ꝫm suam intentionẽ ꝛ ordinationem perfi
cere possit expedit ipsi Ambrosio iter viam facere testudinem
siue voltam ab ostio per qđ aditus iter via siue introitus predi
ctus concessus est continuando per totum solum dicte domus
ꝛ per dictã plateã ꝛ hortũ vsqꝫ ad domũ dicti Nerij ꝛ sup dicta
testudine seu volta edificare ꝛ erigere suã domũ seu palatiũ p̃di
ctũ cũ schalis ꝛ alijs necessarijs ꝛ oportunis. Quibus sic stanti b ¶Cõis opi. cũ Bart.i.l.si qs legatum.
bus queritur de.j̃.scriptis.¶Et primo nunquid dictus Am-
brosius de spãnochijs possit fabricare seu cõstituere testudinẽ
ẽt in loco dicte platee seu horti vsqꝫ ad domũ dicti Nerij ꝛ.s̃.di
cta testudine edificare cum dicta platea.ꝛ hortus sit dicti Am-
brosij.¶Scđo querit̃ in qua altitudine seu distantia a solo di-
ctus Ambrosius teneat̃ ꝛ possit dictas altitudines fabricare.
¶Itẽ ꝛ tertio querit̃ qđ iuris si cõstructis dictis voltis dictus
Nerius per dictũ iter aditum seu introitũ nõ haberet cõueniẽs
lumen ad accessum domus dicti Nerij ad quã sub dictis voltis
est.s̃.concessum per dictum Ambrosium iter via ꝛ aditus libe
rum vacuum ꝛ expeditũ prout in dicto instrumento continet̃.
¶Quarto potest queri in qua latitudine debeat esse dicta via
iter ꝛ aditus ꝛc. Laus deo.

¶Consilium.cv.

1 ☞ Jus eundi habẽs alicubi qñ possit ꝓhibere ne ibi edificet̃.
2 Altitudo quarta debet esse in via que debetur.

Dominus labia mea ape-
riat ꝛ sp̃ũsanctus illuminet intellectũ.ꝓsequendo
ordinẽ.s̃.dictarũ q̃õnũ de qb⁹ in puncto.¶Capio
primã q̃õnem in qua videbat̃ prima facie dicendũ ꝙ lꝫ regula-
riter vnicuiqꝫ licitũ sit edificare in ꝓpria area q̃ censet̃ esse libe-
ra vsqꝫ ad celũ vt plene hr̃ in.l.altius.C.de serui.ꝛ aqua.ꝛ not.
glo.in.c.ij.xij.q.j.ꝛ Spec.in tit.de causa pos.ꝛ ꝓprie.in.iiij.par
te spe.§.fi.in fi.col.ver.sꝫ pone.ꝛ no.in.l.pe.ff.de serui.vrba.pre
dioꝝ.ꝛ in.l.altius.iuncta gl.ff.si serui.vẽ.tñ ex quo vicino ꝑ illã
areã debet̃ seruitus eũdi vr̃ ꝙ in dicto loco nõ possit aliqđ edifi
cari ꝑ tex.vbi vr̃ casus in.l.si eo loco.ff.si serui.ven.vbi vult tex.
1 † ꝙ si habeo ius eũdi ꝑ locũ tuũ possum te ꝓhibere ne ibi edifi-
ces:ꝛ sic ibi vr̃ casus istius dubitatiõis.Hoc tñ nõ obstãte ꝯriã
sn̄iam veriorẽ existimo dict⁹ Ambrosius possit ibi edificare dũ
mõ nõ impediat̃ debita seruitus eundi seu adit⁹ q̃ seruit⁹ qua
lis ꝛ quãta debeat̃ declarabit̃ in sequẽtib⁹ dubitationib⁹.hanc
cõclusionẽ iudicio meo ꝓbat tex.in.d.l.si eo loco in p̃rio rñso iũ-
cto scđo rñso illi⁹ legis.nã in p̃rio dr̃ ꝙ si habeo ius eũdi ꝓhibe
re possum ne ibi edifices:deĩde in scđo rñso dr̃ ꝙ si vicinus ĩ suo
edificãdo facit ne meũ stillicidiũ recipiat possuꝫ ꝓhibere ne edi
ficet in p̃iudiciũ meũ cui debet̃ seruitus stillicidij subdit tex.Si
cut in via diximus.s.in p̃cedẽti rñso.ergo sicut in stillicidio ita
demũ ꝓhibet̃ si ꝑ edificiũ ĩpedit̃ receptio stillicidij ita ẽt in via
ita demũ impedit̃ edificiũ si via impedit̃.ꝛ ꝯñr si nõ ĩpedit̃ serui
tus vie indubitãter põt ibi edificare.¶Cõfirmat̃ ista ꝯclo.nã
tex.in.d.l.si eo loco quo ad ĩpedendũ aliũ edificare eq̃parat ser
uitutem vie seu eũdi seruituti stillicidij recipiendi.sed in serui-
tute stillicidij hoc est clarum ꝙ in area sup qua cessitat põt edifi
cari dũmõ stillicidiũ recipiat̃ alias sec⁹ vt ꝓbat̃ in.l.seruitutes
§.fi.iuncto.§.si seruitus eiusdẽ cũ gl.quã cõiter sequũtur docto
res de serui.vrba.p̃dioꝝ.ergo eodẽ mõ debemus dicere in serui
tute vie vt possit edificari in area in qua debet̃ via dũmõ debi-
ta via non impediat̃ sed recipiat̃ ꝓut ꝓmissa est.¶Confirmat̃
ẽt hoc nã seruitus eũdi seu vie est distincta ꝛ separata a seruitu-

te nõ altiandi ⁊ nõ edificandi.vt in.d.l. altius.⁊ in.l.si edibus
C.de serui.⁊ aqua.iunctis aliis iuribus supra allegatis loquen
tibus de seruitute vie.⁊ in.l.vie latitudo.cũ ibi no.cum si.ff.de
serui.rusti.pdiorũ.ergo diuersa ⁊ separata q2 ex separatis nõ fit
illatio.l.papinian⁹ exuli.ff.de mino.⁊ in.l.nãliter.§.nihil cõe.
ff.de acq.pos.Et q2 in 9ctibus q stricte interpretant̃ omissum
hr̃ pro omisso vt hec pbant̃ in.l.qcqd astringende.⁊ in.l.si sti
pulatus.§.grisogonus.ff.de verb.obli.cũ si.Accedat ẽt qd̃ ⁊ si
in dictis vbis aliqua esset dubitatio interpretari dñt cõtra ptẽ
aduersam que fundat se in illis ad impediendã liberã ptãtem
edificandi sup area alterius p id qd̃ habet̃ in.l.stipulatio ista.§
in stipulationib⁹.ff.de ver.ob.⁊ in.l.veteribus cũ materia.ff.de
pactis.Ex qbus oĩbus cõcludo qd̃ dict⁹ Ambrosius põt in di
cta area edificare dũmõ recipiat debitã eũdi seruitutez que via
seu seruitus eundi cuius latitudinis vel altitudinis vel cuius
qualitatis sit statim in sequentibus declarabit̃. ¶Circa scdãm
qõnem in pmis aduertẽdũ puto qd̃ q̃tum est respectu loci vbi
est sitũ palazetũ põt ibi Ambrosius facere voltas seu testudi
nes sup viã seu aditũ cõcessum dicto Merio cum cõcessus fuerit
aditus vsq3 ad primas voltas hoc est vsq3 ad primas testudi
nes domus cum tñ ibi nulle essent volte ex quo dat̃ intelligi qd̃
ptes intellexerũt qd̃ ibi deberent seu possent fieri volte seu testu
dines vsq3 ad quas cẽseret̃ cõcessa seruitus vie seu aditus.Nam
etiã futuro edificio seruitus ĩponi põt.casus est in.l.si seruitus.
§.fin.ff.de serui.vrba.pdiox.⁊ in.l.labeo.ff.de serui.rusti.pdi.
¶Scdo aduertendũ puto qd̃ dictus Ambrosius d3 facere di
ctas voltas seu testudines sm altitudinẽ solitã siliu3 edificiox
ciuitatis.vt est casus in.l.j.C.de edificiis puatis.⁊ in.l.j.C.de
serui.⁊ aqua.⁊ in.l.qui luminibus.ff.de serui.vrba.pdiox.⁊ si
de mẽsura altitudinis esset altercatio aliqua inter ptes recurrẽ
dum est ad arbitrũ qui d3 talẽ qõnem decidere.casus est clarus
in.d.l.qui luminib⁹ in vltimo rñso. ¶Solũ ergo videbat̃ resta
re vn⁹ scrupul⁹.Nã forte posset qs dicere quousq3 ptendit̃ pa
lazetũ volo qd̃ facias voltas:q2 illa verba 9ctus vsq3 ad pmas
voltas vident̃ tñ referri ad palazetũ:vltra aũt palazetũ vsq3 ad
domũ dicti Merii nihil est dictũ.⁊ sic respectu dicti loci vr̃ qd̃ re
maneam⁹ in dispõne iuris cõis.l.si extrane⁹.ff.de cõdi.ob cãm.
2 ⁊ in.l.si cũ dotem in pn.ff.so.ma.⁊ sic † qd̃ in dicto loco respectu
altitudinis d3 via libera remanere put esse d3.s.qd̃ p illũ recta
hasta ferri possit prout vr̃ probari in.l.qui sella.§.qui viã.ff.de
serui.rusti.prediorũ.⁊ sic vr̃ qd̃ supra viam edificari nõ possit ni
si dimissa dicta altitudine.sed hoc nõ obstante puto alr̃ conclu
dendũ.s.qd̃ possit etiã vltra palazetũ edificare ⁊ facere voltas
seu testudines eiusdẽ altitudinis sicut põt facere in dicto pala
zeto prout supra proxime cõclusum est.Hec aũt 9clusio proba
tur.nã quaten⁹ extendit̃ palazetum põt ibi edificari vt supra:
sed dicta seruitus vie seu aditus est vna ⁊ eadẽ seruitus vsq3 ad
domũ Merii ergo non d3 diuerso iure censeri.l.eũ qui edes.ff.de
vsucapio.sed in princi.dicta seruitus manifeste apparet 9stitu
ta vt h3 supra se dicta via voltas seu testudines ergo eode3 mõ
censet̃ cõstituta in reliquo dicte vie seu adit⁹. ¶Preterea vna
pars p aliã declarat̃ sicut in simili in.l.qui filiab⁹.ff.de lega.j.et
in.l.si seruus plurium in fi.eo.ti. ¶Preterea l3 via put est ser
uitus rustica videat̃ esse altitudinis put supra dictũ est p.d.l.q
sella.§.qui viam.tamẽ prout est seruitus vrbana vt in casu no
stro videt̃ qd̃ potius debeat attẽdi solita obseruatio aditus seu
vie que cõcedunt̃ in vrbanis pdiis per tex.vbi est bonus casus
in.d.l.j.C.de edificiis puatis.⁊ in.d.l.qui in luminibus in fin.
¶Confirmatur nã quale est initiu3 alicuius rei talis presumit̃
sequela ⁊ ab initio sumimus presumptionẽ ⁊ argumentũ.⁊ ad
hoc oĩa iura que volunt initiũ esse spectandũ.l.iii.§.socio.ff.de
mino.⁊ l.dãni infecti.§.sabini cũ ibi plene no.ff.de dam.infec.
cum si. ¶Plurimum ẽt hoc coadiuuat̃ qd̃ Meri⁹ sciebat q̃ di
ctus Ambrosius volebat ibi cõstruere magnũ palatium vñ sa
tis verisilr̃ partes vñr sensisse qd̃ vbiq3 dictus Ambrosius vo
lebat edificare relicta via seu aditu.validum autem est argumẽ
tum a verisimili.l.neq3 natales.C.de pba.⁊ in regula inspici
mus cum materia extra de reg.iur.in.vj. ¶Preterea dicta lex
qui sella.§.qui viam mihi nõ bene probat qd̃ seruitus vie re q
rat respectu altitudinis qd̃ ibi qs possit hastam rectã deferre:
q2 intelligo nisi impediatur vt p3 ibi si supra viam essent fruct⁹
q2 tunc hñs seruitutẽ vie non põt hastam rectã deferre ergo nõ
est de necessitate ita qd̃ idẽ dici posset si edificiũ aliqd̃ super hoc
impediret nõ minus diceret̃ seruitus vie nec minus ptes exti
marunt pp hoc aditu3 esse minus liberũ cum ẽt subtus voltas
palazeti appellent aditũ seu viã liberã. ¶Potuerunt enĩ ptes
hr̃e respectũ vt aditus esset vacuus ⁊ expeditus a terreno.⁊ ab
omni ĩmunditie.Item potuerunt hr̃e respectũ qd̃ dictus Am
brosius neq3 de die neq3 noctis tpe posset ostium dicti aditus
claudere sicut de nocte in silibus seruitutibus vt plurimu3 per
mittitur prout habetur in.l.iter.cũ ibi no.ff.cõia prediorum.
¶Ex quibus cõcludo qd̃ dictus Ambrosius põt in dicto loco
voltas seu testudines facere iuxta arbitriũ boni viri qui d3 ar
bitrari sm solitã edificiorum obseruationem. ¶Circa tertiam
qõnem posset satis probabiliter attentari de rigore iuris qd̃ di
ctus Ambrosius possit edificare put in pcedentibus dictũ est
l3 via seu aditus debitus non hẽat sufficiens lumen qm̃ diuer
sa est seruitus ne luminibus officiat̃ a seruitute eundi cum po
nant̃ vt seruitutes distincte ⁊ separate:vt p3 in.l.j.ff.de serui.
vrba.prediox.iũcta.l.j.ff.de serui.rusti.predio.⁊ l.iter.ff.cõia p
diorum:ergo concessa vna seruitute.s.eundi non censetur con
cessa alia.s.ne luminibus officiatur q2 hoc in contractu non est
expressum.l.quicqd astringende.ff.de ver.ob.⁊ l.veteribus.ff.
de pac. ¶Preterea videtur satis absurdum qd̃ huic seruituti
eundi alia debeat̃ seruitus ne luminibus officiatur.⁊ sic qd̃ lo
cus liber debeat seruitutẽ loco seruienti qd̃ est fortius per not.
in.l.j.§.veteres.ff.de acqui.pos.⁊ in.l.per seruũ.ff.de acquir.he
re.⁊ quod dicimus qd̃ vnũ officiũ iudicis mercenariũ alteri nõ
deseruit vt no.glo.in.l.si heres furiosi.§.fi.ff.de peti.her.tradũt
Bal.⁊ Saly.in.l.ii.C.de fructibus ⁊ litis expensis. ¶Confir
matur q2 l3 concessio rei vel seruitutis per edificiũ efficiat̃ inuti
lis nõ tñ qs dr̃ venire cõtra concessionẽ l3 edificãdo luminib⁹ of
ficiatur.casus est cum glo.iuncta.l.sequenti.in.l.binas edes.ff.
de serui.vrba.prediorum.ergo l3 edificando seruitus reddatur
inutilis tñ edificiũ qd̃ non fit 9tra debitã seruitutẽ nõ destruit̃.
facit qd̃ habet̃ in.l.via cõstituit̃ in fi.⁊ qd̃ ibi notant Bal.⁊ Flo
rianus.ff.de serui.vrba.prediox.Nec propter hoc aditus dr̃ mi
nus vacuus ex quo a nemine detinetur vel molestat̃ vt patet ex
his que no.Bart.in.l.menius.§.fundo.ff.de le.ii.nec minus ẽt
dr̃ via libera ⁊ expedita ex quo nõ est obnoxia alteri seruitutis.
per id qd̃ habet̃ in.l.q per certũ.ff.cõia pdiorũ.⁊ in.l.lucius.ff.
de aqua quottidia.⁊ estiua.vel obligationi iuxta not.in.l.a di
uo pio.§.sed ⁊ illud.ff.de re iudic.⁊ in.l.iii.ff.de ac.emptio.
¶Preterea non est dubiũ qd̃ area ⁊ edificium cuiuslibet regu
lariter dicit̃ liberũ.l.in area.ff.de serui.vrb.predio.⁊ supra di
ctum fuit:⁊ tñ vicinus edificando põt eius lumina obscurare di
cta.l.cum eo.nec minus res dicitur libera ex quo nulli alteri rei
seruit vel est obnoxia.Ergo l3 in casu nr̃o lumina obscurentur:
non tñ minus aditus dr̃ esse liber forte quod non oĩno posset lu
mina obscurare dicti aditus seu vie.ar.l.si cui.ff.seruitu.titulo
generali.⁊ recurrendũ esset in hoc ad arbitrum.per text.in.d.l.
qui luminibus.in fine.⁊ hoc qñ alr̃ possent lumina reseruari
⁊ non reseruarentur aĩo nocendi ⁊ non vt sibi prodesset:sed po
tius ad emulationem per id qd̃ habet̃ in text.⁊ glo.in.l.j.§.de
niq3.ff.de aqua plu.arcenda.⁊ not.p Cy.Bal.⁊ alios in.l.arbi
tris.C.de serui.⁊ aqua.Et id̃ puto oĩa iudicio arbitri discreti ⁊
boni fore terminãda.p text.in.d.l.q luminibus.in fi.⁊ hoc quo
ad tertiã questionẽ. ¶Circa quartã ⁊ vltimã qõnem omittam
quid sibi importent dicta verba viam iter aditũ seu introitũ de
iure.q2 certa latitudo 9cessa est.s.quãta est latitudo medietatis
dicti palazeti vt clare patet in instr̃o cõcessionis vnde latitudo
cõuenta seruanda est qcqd aliud esset de iure:vt est casus in.l.
certo generi.§.latitudo.in pn.ff.de seruit.vrba.pdiox. ¶Item
q2 est cõcessa via seu aditus medii palazeti versus palatium sa
limbeniũ:⁊ sic in certo ⁊ determinato loco sumus extra illã di
sputationem in quo loco d3 concedi:de quo in.d.l.certo generi.
§.si titius.⁊ in.l.nã satis.eod.ti.⁊ sic cum ista duo sint ex 9uen
tione partiũ determinata illa sequenda est.l.j.ff.de pactis.l.legẽ
C.locati.cum si. Laus deo omnipotenti Amen.

¶Consilium.cvj.

1 ☞ Vie seruitus non sic regulatur circa rustica predia sicut cir
ca predia vrbana.

Domini redemptoris no
stri innocato suffragio.Ponderatis his de quibus
in themate fit mentio ⁊ his que diligenter ⁊ elegan
ter in iure deducta sunt per clarissimum dominum supra cõsu
lentem puto in pmis. ¶Circa primum dubiũ vera3 esse puto
conclusionem prefati cousultoris quod possit dictus Ambro
sius constituere testudinem tam sub dicto palazeto q̃ in loco di
cte platee seu horti spectantis iure dominii ad dictu3 Ambro
sium ⁊ super dicta testudine edificare dũmodo non ĩpediat̃ via
⁊ iter dicto Merio concessa ⁊ concessum vt supra dictum est et
vltra allegata per dominu3 cõsulente3 etiam probatur per tex.
in.l.olimpico.§.fin.ff.de serui.vrba.predi.⁊ in.l.si domus ver.
quod ad stillicidium eo.ti.vbi apparet qd̃ dominus predictam
seruitutem põt facere in eo quicquid vult dũmõ seruitutẽ non
ĩpediat ⁊ cũ sub eadẽ determinatione fuerit 9cessa dicto Merio
seruitus vie ⁊ itineris p vnum ostium ex duobus ostiis palaze
ti vsq3 ad domum dicti Merii sub qua cõcessione cõprehendat̃
tam locus

tam locus qui est sub dicto palazeto ꝙ locus dicte platee seu horti dꝫ intelligi concessio illa pariformiter quatenus protendit vterqꝫ loci ser uitutem.l.iam hoc iure.ff.de vul.⁊ pup.l.in testō.C.de testa.mili.l.si le gatarius.§.fi.ff.de le.iij.⁊ qđ ibi no. Bar.sed ita est ꝙ testudinem con struere pōt Ambrosius in loco vbi est palazetum quia tpe cōcessionis seruitutis locus super quo erat constructū palazetū non erat fortasse discoopert⁹:⁊ lꝫ non essent ibi testudines possunt fieri per dictam.l. olimpico.§.fi.cū alijs.s. allegatis ac etiā qꝛ de mente contrahentium fuit ꝙ locus ille nō remaneret discoopertus vt etiā ostendunt illa ver ba contractus vsqꝫ ad primas voltas ⁊c.ergo vsqꝫ ad illud spacium ⁊ altitudinem voltarum seu testudinū que fiunt sub palazeto debet re gulari seruitus vie vel itineris per dictum hortum siue plateā per rō nem.d.l.si legatarius.§.fi.cum si.† ⁊ tātomagis hoc ꝓcedit in hac ser
1 uitute vie vel itineris concessa circa pđia vrbana quo casu non regula tur sicut qñ est circa predia rustica:vt patet in.l.iter cū ibi no.ff.cōia p̄ dio.iuncta.l.q sellā.§.j.ff.de serui.rusti.pđio.⁊ dicte testudines pñt cō strui alitu dinis ⁊ qualitatis quā exigit mos ⁊ cōsuetudo loci ⁊ status antiquoꝝ edificioꝝ iuxta.l.j.C.de edi.priua.⁊ in.l.q luminib⁹.ff.de ser ui.vrba.pđi.⁊ si de hoc vertaꝶ ꝯtrouersia dandus est arbiter q hoc ha beat dirimere.l.certo generi.§.j.⁊.§.fi.de serui.rusti.pđio.⁊.d.l.q lumi nib⁹ in fi.⁊ p hanc est rñsum ad primū ⁊ scōm dubiū. ¶Circa tertium vō dubiū ēt plꝫ ꝯclusio dñi ꝯsultoris ⁊ ꝯfirmo eā p id qđ hꝫ in.l.edifi cia.ff.de serui.vrba.pđio.vbi si domus mea dꝫ domui tue seruitutē al tius nō tollendi nō est mihi ꝓhibitū ponere ⁊ hr̄e viridaria sup illam altitudinē:etiā si pp ipsa viridaria obscurenꝶ lumina domus tue quia plantatio arboris ⁊ viridarij nō est ꝯ seruitutē altius nō tollēdi:secus si dom⁹ mea deberet domui tue seruitutē nō officiēdi luminib⁹ domus tue qꝛ tūc si p plātationē arboris vel īpōnē viridarij noceret luminib⁹ dom⁹ tue facio ꝯ seruitutē ⁊ possum ꝓhibē.vt i.d.l.edificia.ita i ꝓposi to lꝫ deberetur domui Nerij seruitus vie vel itineris p dicta loca quā uis aliquid facit p qđ obscurenꝶ lumine:hoc non est ꝯ ꝯcessionem ser uitutis vie vel itineris cū qua nō fuit cōnexa seruitus nō officiendi lu minib⁹ ⁊ eo magis qꝛ in casu nostro dꝫ intelligi ꝙ dicte testudines seu volte possunt pariformiter fieri.⁊ sic per plateā sicut sub palazeto vt pꝫ p ea q̄ dicta sunt in ꝓcedēti dubio per q̄ ēt appet rñsio ad q̄rtū ⁊ vltimū dubiū: qꝛ latitudo dꝫ esse p mediettate dicti palazeti in instr̄o cōtineꝶ. Et ita ēt debet esse p dictā plateā vel hortū p rationē dicte.l.iā hꝫ iure ⁊c. Laus deo omnipotenti. ¶Consilium.cvij.

1 ¶Consueta seruanda sunt.
2 Debito liquido quis constituitur in mora.
3 Uerba cōtractus debent sic intelligi vt cesset cōtrarietas.
4 Protestatio facta pupillo tutore auctore et agnatis monitis an ⁊ qñ afficiat pupillum.

Cor mundū crea in me deus et spiritū rectū in noua invisceribus meis. Ut in qōne ꝓpo sita respondeam ꝙ sit iustū ⁊ equū:inspectis cōuentionib⁹ inter illustrem dñm Ja.tertiū de aragona de appiano plumbini insu leꝫ illuc ⁊c.dñm ex vna parte.⁊ spectabilē virū fabritiū Frācisci socci ciuē seneñ.ex altera sup locatione seu venditione alumerie seu alumifo dine inuente in loco dicto montone ditionis p̄fati illustris dñi ꝓ certo tpe ⁊ solutionibus certarū q̄ntitatū ⁊ cū quibusdā pactis ⁊ capitulis de quibus pꝫ chyrographo manu egregij viri Petri Bartholomei thesaurarij p̄fati illustris domini subscripti manu dicti illustris dñi ⁊ dicti fabritij. ¶Circa duas qōnes mihi ꝓpositas de qbus idem ma gnificus ⁊ illustris cupit vt mihi relatū est scire quid iuris vnicuiqꝫ pa teat se nō mō iustū fuisse erga filios ⁊ heredes dicti quondā fabritij pu pillos verū ⁊ gratiosū rñdeo breuiter qđ iuris. ¶Prima qō est vtrū dictus fabritius ꝯm tenorē dicte conuentionis fuerit obligatus anno Mcccclxxiij.ꝯm stilū ⁊ cōputū qui seruaꝶ in cōputatione annoꝝ dñi plumbini de mense augusti dicti anni p̄stare fideiussores idoneos pro anno sequenti de obseruantia contentorum in dicto chyrographo: et ꝯsequēter filij ⁊ heredes fuerint ad idē obligati an vero onus dictoꝝ fideiussoꝝ p̄standorum astringere debuerit dictū fabritium de anno Mcccclxxv.⁊ ꝯñr heredes.⁊ nō ante.⁊ quales fideiussores p̄stare de buerit vtrū campsores an vero alios dummodo idoneos ⁊ quo tpe dicti anni debuerunt dicti fideiussores p̄stari. ¶Scđa qō est an ꝓte statio facta noīe ꝓcuratoris p̄fati illustris dñi ꝯ filios ⁊ heredes dicti quondā fabritij pupillos ⁊ eorum tutores eo modo quo facta propo nitur ⁊ patere dꝫ manu ser Baldini dñici de lucignano ciuis seneñ.et notarij curie iudicis ⁊ sapiētum pupillorum ciuitatis seneñ. affecerit dictos pupillos ita ꝙ ipsis cōtumacibus potuerit aut possit idem illu stris dñs facere ⁊ disponere de dicta alumeria seu alumifodina ꝓut in dicta protestatione ꝓtendit absqꝫ legitimo cōsensu dictorum pupillo rum:an vero illa ꝓtestatione nō obstante iura pupillorum sint salua. ¶Super prima qōne tricipiti prima facie visum est ꝙ cum tp̄s loca tionis predicte facte per decem annos inceperit ex partium conuen tione die prima augusti.Mcccclxxv.ꝯm stilum plumbini predictum qđ in prin.predicti anni.Mcccclxxiij.⁊ in eadem conuentione subdit in fi.eiusdē capl̄i.sed dictus fabritius teneatur ad requisitionē p̄fati illustris domini de anno in annū seu quolibet anno dictoꝝ decē annoꝝ dare idoneos fideiussores de obseruātia cōtētorum. ¶Quinimo nul la vꝫ superesse dubitatio cū verba videanꝶ clara.l.ille aut ille.§.cū i ver bis.ff.de leg.iij.⁊.l.illā.C.de colla.ibi minime dubitaꝶ.C.de colla.cū si. vulgaribus.bene facit.l.j.§.si cōuenerit.ff.de posi.cum si.cum sibi dies interpellet ꝓ homine.l.magnā.C.de ꝯben.⁊ cōmit.stipu.l.traiectitie. §.de illo.ff.de actio.⁊ ob.cū si.afficiat dicta interpellatio diei non solū qui ꝯrit cōsciū conuentionis:sed etiam heredem ignorantem:vt ha beꝶ in.l.diem.ff.de verb.obli.per doc.⁊ per Bal.in.l.vinū.ff.si cer.pet. in fi.⁊ noīe dicti fabritij seu heredum nulli fideiussores sint p̄stiti ha ctenus videnꝶ cōstituti in mora ex lapsu tpis:⁊ cōsequēter vꝫ qđ idem preiudiciū incurrerūt dicti pupilli filij ⁊ heredes dicti fabritij qđ incur risset fabritius ipsorū p̄r.habemus enī de iure qđ mora que ꝯhitur ex lapsu diei cōuentionali apposita cū defuncto nocet heredibus ⁊ pupil lis propter vim cōuentionis:vt habeꝶ in.l.si valerianus.C.de resti.mi li.⁊ in.l.emilius.ff.de mino.per doct. ¶Itē habemus qđ pupill⁹ au tore tutore pōt interpellari ⁊ in contumacia constitui:vt habeꝶ in.l.si ex legati causa.ff.de ver.obli.per doct. ¶Cum igiꝶ ꝓcurator p̄fati il lustris dñi interpellauerit ⁊ dictos pupillos ⁊ eorum tutores ⁊ agna tos ⁊ affines sibi cōstituti sint in cōtumacia vt p doct.in.d.l.si ex legati cā.vbi plene.nec releuaret obligatū dare fideiussores aliqua verbalis oblatio facta p dictū obligatū qui se obtulit dare dictos fideiussores idoneos nisi dicti fideiussores noīati sint parati fideiubere realiter ⁊ cū eff. ctu ꝯm Barto.Ang.Imo.⁊ Roder.in.l.ait p̄tor.§.si qs paratus. ff.de op.no.nū.Sed cōsideratis diligēter singulis articulis dicte ꝯuen tionis in.d.cedula cōtente aliud vꝫ dicendū ⁊ cōcludendū.⁊ pro euidē tia cōsidero qđ inter dictos ꝯhentes p lura tpa pñt notari vꝫ tempus cōuentionis celebrate sub die.xxviij.nouembris.Mcccclxxij.tp̄s loca tionis durature vꝫ annorum decem tempus initij dicte locationis videlicet dies prima augusti.Mcccclxxiij.tempus solutionū annua rum ꝓ decem annis quibus durat dicta locatio ad rōnem ducatorum quattuor millia auri de camera pro quolibet anno soluēdoꝝ quolibet dictoꝝ decē annoꝝ de quattuor mensibus in quattuor mensibus incipit die p̄ia Augusti.Mcccclxxvij.ita qđ oēs soꝉones seu pensitationes fa ciende dictis dicte annis inchoandis die prima augusti.Mcccclxxvij. sint facte p totū annū Mcccclxxxiij.finitū vltima die Julij dicti āni.⁊ hec tpa cōputanda sunt vt supra respectu dictoꝝ effectuū diuersorum qꝛ actū est inter partes ⁊ ita placuit partibus quarū cōuentio lex est.l. j.§.si cōuenerit.ff.de posi.cū si.l.vinū.ff.si cer.pe.l.in hac.ff.de tri.⁊ per doc.in.l.si cui.de le.j.⁊ in.l.j.si quis cau.modo ad ꝓpositū cū dictus fa britius fuerit obligatus ad reqsitionē p̄fati illustris dñi quolibet anno seu de anno in annum dare idoneas securitates de obseruādo q̄ntū su pra contineꝶ est videndū qñ incipiat venire tp̄s exigendi dictas securi tates.⁊ quidē nisi fallor tp̄s incipit cedere in āno.Mcccclxxvij.quo ce dit tp̄s primorū quattuor millia ducatorum hoc colligiꝶ ex pluribus. Primo qꝛ in.c.xvij.dicte cōuentionis vbi agitur de precio seu merce de postꝙ expressum est precium seu merces soluēda per fabritiū ꝓ quo libet anno:⁊ post distinctionē decē mercedis soluēde q̄libet anno in tri bus pensitatiōibus:⁊ post declarationē initij anni quo incipere dꝫ on⁹ soꝉonis prime faciende subdunꝶ illa verba cū questo pacto che dito fa britio sia obligato ⁊ debbia ad richiesta del prefato signore anno per anno dare idonea sicburta di obseruare quante disopra si cōtiene quo rum sensus mihi vꝫ iste.s.ꝙ dictus fabritius teneret quolibet anno di ctorū decē annoꝝ p̄stitutoꝝ ad solutiones faciendas inchoandorum die prima augusti.Mcccclxxvij.donec idoneas securitates id est ido neos fideiussores ꝓ precio seu mercede illius anni vꝫ ducatoꝝ quat tuor millia soluendoꝝ tēporibus statutis.⁊ ad dicta q̄ ꝓrime ꝓcedūt vꝫ habēda relatio.⁊ istaꝫ puto fuisse mentē partiū:tū ex iure virtutis illius clausule ad ꝓcedentē ar.l.qui nō militabat.§.lucio.ff.de here. in sti.tū qꝛ posita est dicta clausula intra vnum capl̄m vꝫ caplꝫ.xvij.quo casu ad illud tantū habetur relatio.l.iij.§.si filius.ff.de li.⁊ posth.tum qꝛ referꝶ ad ꝓrimiora idest vltima ⁊ vltimo relata in dubio si nō pōt cō mode referri ad oīa.vt.l.si idē cū codē.§.fi.cū ibi not.ff.de iur.om.iu.⁊ p doc.in.l.talis scr̄iptura.de le.j.⁊ in.c.q.regris.⁊.c.rep̄hēsibilis.de app. ¶Scđo moneor ad hoc.nā cū dies locatiōis icipiat āno.Mcccclxxiij. annus vō solutionis incipiat.Mcccclxxv.⁊ sic hꝫ fides de p̄cio quasi fi nito biennio tp̄s locationis incipiat currere annus solutionis vt secu ritates p̄stande singulis annis de solutionibus faciendis respiciant.s. quelibet suū annū dictoꝝ decē annorū quibus dꝫ fieri solutio. videtur intelligendū ꝙ p̄statio prima fieri debeat anno.Mcccclxxv.in prin.an ni.⁊ cōsequēter alijs sequētibus annis. Nā si intelligerem⁹ ꝙ in anno Mcccclxxiij.fieri deberet prima ꝓtestatio fideiussorū nō possit referri ad faciendā per fabritium illo anno cū nō teneretur ad aliqd p̄standuꝫ illo anno.⁊ sic nō conueniret iste intellectus vbis ⁊ menti igitur reijciē dus argu.not.in.l.iiij.§.totiens.ff.de dam.infec.⁊ in.l.mancipia.C.de seruis fugi.p Ja.bu.Bal.⁊ moder.post glo.in vꝫ.aduocandū. ¶Iteꝫ dicta relatio sonaret in absurdū ꝓ biennio anteꝙ cedat ⁊ veniat dies ni solutiōis p̄stari deberēt dicte securitates de tāta summa cōtra versi milē mētē ptiū ar.tex.cū gl.i.c.cū sing.de p̄b.in.vj.⁊ in.c.eccl̄ia.de ele.et ibi Abb.⁊.c.cām de rescrip.⁊ ibi.doc.⁊ in.c.pe.de iurepat. Non enim

est leue onus p̄standi fideiussores.l.orphanotrophos.ibi sine aliquo fideiussoris grauamine.cū si.C.de epi.⁊ cle.tāto ergo esset grauius si teneret̃ anticipare tanto tp̄e vt de se pʒ ⁊ cōtra verisimilē mentē ergo nō dicamus ar.tex.no.in.l.hr̄des mei.§.hr̄des mei.ff.ad treb.⁊ ad illū casum tm̄.§.solutionis faciēde illo anno vr̄ habēda relatio.arg.l.gallus.§.⁊ qd si tm̄.ff.de libe.⁊ posth.¶Itē sequeret̃ qd̄ quolibet anno dictorū decem annorū statutoꝝ ad soluendū inter quos annos nō est ꝓportionabilis adaptatio verisimilis f̄m partiū conceptū pp distātiā vt p̄dixi ⁊ incōmoditatē maiorē dicti fabritij ergo id nō dicendū.respiciant̃ ēt.xvj.capitula p̄cedentia dictū caplm̄.xvij.⁊ non inuenier̃ qd̄ fabritius ad aliqd sit obligatus:ʒ p̄fatus illustris do.ad multa.fideiussores aūt p̄stādi sunt de obseruāda q̄titate q.s.cōtinet̃.s.in.d.c.xvij.obseruātia aūt respicit solutiones ⁊ tp̄a solutionū faciendaꝝ ergo ad annos solōnum habēda est relatio quo ad onus p̄statiōis dictoꝝ fideiussoꝝ.arg.in.l.semper in stipulationib⁹.ff.de regu.iur.⁊ eoꝝ que ibi notabiliter dicit Bar.ex qualitate em̄ contentoꝝ in locatione ⁊ rei magne ⁊ onerose ⁊ maxīe in p̄tibus illis ⁊ eoꝝ que in similibus sunt cōsue
1 ta†possumus ita ꝯiecturare p̄tes sensisse ergo seruādū f̄m Bar.in.d.l.semp.⁊ doc.in.d.l.cū qd.ff.si cer.pe.⁊ in.l.cōtinuus.§.cū qs.ff.de ver.ob.hn̄ faciūt ad p̄dicta que doc.tradūt in.c.nos qdē.extra de testa.⁊ maxime do.Abb.super gl.in ver.ānū.⁊ qd̄ dicit Fede.de senis ꝯsi.clxxiij.⁊ Bal.in.l.id qd̄ paupibus.C.de epi.⁊ cle.col.iij.Accedit qd̄ cū istud de p̄statiōe fideiussoꝝ cōcernat vtilitatē p̄fati illustris do.sibi imputet̃ si clarius sibi non ꝓuidit:⁊ in dubio fit interpretatio ꝯ eū.l.veteribus cū ibi no.p doc.ff.de pac.sumēda ergo est illa interpretatio que minus onerat fabritiū ꝓmissorem p p̄dicta ⁊ quā prudentes viri magis commēdarēt vt puto ⁊ in dubio ꝯtra camerā.i.fiscū illustris do.qui potēs est ⁊ diues.l.nō puto.ff.de iure fis.⁊ ꝓ hr̄dibus fabritij pupilli vt in.c.fi.de re iudi.cū si.¶Istis ergo p̄suppositis q̄ puto v̄a stat consequentia circa istā p̄mā q̄onē qd̄ ante annum.Mcccclxxv.fabritius non erat obligatus dare fideiussores p illo anno qui erat p̄mus annoꝝ prestitutoꝝ solutionib⁹ sed illos prestare debebat ꝓ illo āno.in p̄n.dicti āni.et similiter quolibet anno sequentiū.ix.ānoꝝ.f̄m doc.in.l.qui hoc anno.ff.de ver.ob.⁊ in.l.j.C.qn̄ di.le.ced.⁊ sic quolibet āno i p̄n.debebat illustri.do.securari ꝓ solutiōibus illi⁹ anni vel melius pro solutione mercedis quattuoꝛ millia ducatoꝝ auri sibi debita pro primo anno locationis distributa in tres pagas seu solutiones ⁊ sequēti um annoꝝ similiter ⁊ dicit̃ in simili in.l.lecta.ff.si cer.pe.⁊ cōsiderat Bar.in.l.j.§.diuus.ff.de va.⁊ extraordi.cogni.in vlt.col.¶Et ad confirmationē p̄cedentis ꝯclusionis.s.q̄ capiēda sit interpretatio q̄ in re dubia faciat terminū longiorē.adduco tex.⁊ ibi Cy.⁊ Bal.in.l.seya.ff.de vsu.sup text.ibi post tertiū mēsem qd̄ puto multū pōderādū in ista mā.¶Itē considerādū est multū qd̄ saltē est incertitudo mō aspernāda vcʒ quo anno incipiat onus dādi securitates ergo non afficiat dictū fabritiū tanq̄ morosum.ar.no.in.l.aut qui aliter.ff.qd̄ vi aut clā.⁊ in.l.q an̄ kalēdas.⁊.l.liber homo.§.decez.ff.de ver.ob.si dicto āno.Mcccclxxvj.nō sunt
2 p̄stite securitates.†nā nō cōstituit̃ qs in mora nisi pro debito liqdo et claro.l.ij.C.de vsu.⁊ fructi.lega.p quē tex.ita dicit Bal.in.l.acceptā.C.de vsu.oppo.vi.idē tʒ Bal.i.l.fideicōmissi i p̄n.ff.de vsur.lect.antiq.p illū tex.⁊.l.cū fideicōmissū.C.de ꝯfes.Pe.de anc.idē tʒ i ꝯsi.ccxxv.icipi.p̄ma facie vr̄ dicendū qd̄ dict⁹ moyses ēt rōne p̄tis icerte arguēdo ergo de re ad tp̄s idē in casu n̄ro ar.l.vinū.ff.si cer.pe.¶Quis etiā negaret fabritiū ⁊ filios habuisse iustissimā cām ita credēdi vt p̄dicit̃ igit̃ excusat̃ ab omni mora iuxta no.in.l.qd̄ te.⁊ i.d.l.vinū.ff.si cer.pe.cū si.multis q̄ cōsulte pretereo:sed sufficit quoscunq̄ fideiussores det dūmō idoneos.l.j.ff.si qs in ius vocā.cum ibi not.l.si vero.§.qui pro rei qualitate.ff.q satisd.cogā.l.ij.in p̄in.⁊.§.p̄toꝛ ait.ff.e.ti.⁊ habet̃.in.l.ij.ff.de fideius.dicit̃ enim quis fieri securus qn̄ sibi fideiussores prestiti sunt.vt.d.l.j.q satisda.cog.⁊.l.p̄toꝛ.§.si qs hoc interdictū.ff.de oper.no.nu.n.⁊.l.j.§.cōis.ff.de p̄to.stipu.⁊ p glo.in.l.si mādato tibi.§.si.ff.man.¶Iterū ad ꝯfirmationē p̄cedentis p̄ncipalis cōclusionis dico qd̄ si quolibet anno durante locatione pro singulo anno dʒ prestari securitas de obseruando cōtenta.s.s.suo anno induceret̃ repugnātia quedā ad dilationē datā de soluēdo pensionem cuiuscūq̄ āni incipiēdo inde ad biēniuʒ quod
5 esse non dʒ.l.vbi repugnantia.ff.de reg.iur.debet†enī ita intelligi verba ꝯctus vt vna non ꝯdicat alteri f̄m Bart.not.in.l.fi.§.idē quesitū.ff.de cōdi.inde.Ad id qd̄ elegāter dicūt Bald.Pe.⁊ Cy.in.l.cū falsa.C.de iur.⁊ fa.igno.circa fi.⁊ tex.not.in.l.fi.in fi.ff.de rescin.ven.p quē dicit do.Frā.de albergo.de are.qd̄ pacta eiusdē ꝯctus debent sic intelligi vt cesset ꝯrietas ⁊ vnum nō remoueret aliō.facit.l.nō ad ea.ff.de cōdi.⁊ demon.⁊.l.eū.ff.de serui.v̄ba.p̄di.Cū igit̃ intelligentia p̄dicta f̄m conclusionem supra firmatam begnignior sit ⁊ magis conuenire videret̃ subiecte materie illa est amplectenda.l.benignius.ff.de legi.l.in ambiguis.ff.de reg.in.l.quotiēs idē.ff.de reg.iur.experimentū ēt v̄ū sermonū est vt cōcordet cū rebus verisimilib⁹.l.milites.§.opʒ.C.de questio.Nā ibi qd̄ valde distat a verisimili est quedam falsitatis imago scd̄m Bal.in.l.quicunqʒ.C.de seruis fugi.col.x.¶Sit ergo conclusio nullā morā posse iputari fabritio aut filiis ob nō p̄stitas securitates cū nō duʒ cesserat ⁊ venerat tp̄s dādi illas securitates:vt pʒ ex p̄missis.l.lecta.§.si cū fortis.ff.si cer.pe.cū si.Nō ob.q̄ ꝯtrū fuerat supra deductū qꝛ lʒ dies interpellet ꝓ homine illud ꝓcedit qn̄ dies cessit.⁊ venit in q̄one nostra dies nondū venit.l.cedere diē.ff.de verb.sig.cū si.¶Non ob.ēt qd̄ dicit̃ de interpellatione expressa illa tunc cōstituit in mora qn̄ facta est congruo tp̄e ista est facta in tp̄e incongruo:qꝛ ante tp̄s fere per bienium igit̃.l.nisi finita.ff.de tute.⁊ rō.distra.l.si.ver.si eo addito f̄m vnā lecturā.C.qui admitti.dicit etiā Bal.in.l.emilius.ff.de mino.in repe.col.ix.qd̄ ꝓtestatio facta ante diē protestari ⁊ preuenire in protestando nihil est per illū text.no.a contrario sensu.¶Item non est simpl̄r verū qd̄ vbi cōtract⁹ est initus cū maioꝛe ⁊ temp⁹ solutionis venit post moꝛtem illius tēpore quo heres est minoꝛ qd̄ ille minoꝛ afficiat̃ incurabiliter f̄m doctoꝛ.in.d.l.emilius.⁊ in.d.l.valerian⁹.⁊ in.d.l.cū filius.§.in hac.ff.de ver.ob.Ubi videndū.¶Transeo ad scd̄am questionē supra
4 positam.⁊ prima facie visū m̄ est qd̄ illa†ꝓtestatio affecerit pupillos filios dicti fabritij ꝓtestatos tutore autore ⁊ monitis agnatis ⁊ cognatis vicinis ⁊ notis iuxta ea que doc.tradūt in.l.si finita.§.iulianus.ff.de dā.infec.⁊ in.l.hoc aūt.ff.qbus ex cau.in pos.eatur.⁊ in.l.si ex legati causa.ff.de ver.ob.⁊ in.l.eum q res.C.de pcu.⁊ in.l.cū proponas.C.de bo.au.iu.pos.⁊ in.l.item ait pretoꝛ.§.fin.cū.l.sequen.ff.ex qbus cau.maio.Contumacia enī administratoris nocet.vt.d.l.eū qui.⁊ dicitur quis non defendi qn̄ non solum administratoꝛ non defendit:sed ēt vocatis agnatis ⁊ amicis ⁊ nemo defendit.vt.d.l.item ait.§.fi.cum seq.⁊ d.l.hoc aūt.§.j.⁊.l.ij.cod.ti.itē ꝓtestatio solet excludere ius ꝓtestati q tacuit ⁊ protestationi nō ꝯdixit quasi cōsenserit:vt.l.si fideiussoꝛ.in p̄n.ff.qui satisda.cogan.cū si.¶Sed p̄missis ⁊ aliis que adduci possent in ꝯtrariū non obstantibus contrariū puto verius.s.qd̄ dicta ꝓtestatio nō obligauerit in aliquo dictos pupillos nec minuerit in aliquo obligationē iam cōtractam eis quesitā ex dicto contractu locationis cum fabritio p̄re contrahēte.Nam tunc ꝓtestatio afficit protestatū tacentē ⁊ nō contradicentē qn̄ fit ei cū quo aliquis cōtrahat.⁊ ꝓtestatio tēdit solum ad exclusionē priuilegij illius cui fit protestatio ⁊ ita dr̄ in.d.l.si fideiussoꝛ.in prin.¶Quando vō non fit cū illo cum q̄ tunc ꝯhebat vel tenderet ad obligandū illū protestatuʒ vel ad minuendā obligationē iam cōtractā tunc ex sola taciturnitate protestati non p̄iudicaret protestatio f̄m Ang.⁊ Moder.in.d.l.si fideiussoꝛ.in prin.¶Quā cōclusionē ēt firmauit Bar.⁊ Moder.in.l.nō solū.§.morte.ff.de oper.no.nū.⁊ in.l.pacta nouissima.C.de pac.⁊ in.c.cū.M.ferrarieñ.de consti.⁊ formaliter Bar.in.d.§.morte.in.v.col.in ver.sed quero an ēt partis consensus.cōcludit qd̄ qn̄ ꝓtestatio fieret ad tollendā seu limitādam obligationē iam cōtractam tūc nō valet nisi pars aduersa cōsentiat.l.si qs maioꝛ.C.de transa.⁊.l.perfecta.C.de dona.que sub modo.⁊.l.sicut.C.de actio.⁊ obliga.¶Similiter dicit qd̄ quādo fieret ad obligationem inducendam vel tollendā obligationē de futuro ⁊ obligatio cōtrahat̃ ex necessitate cōtractus precedentis similiter requiritur partis cōsensus al's non habet effectū vt.§.item si p̄dixerit.l.fin.ff.nau.cau.Mō ad propositū.cū inter illustri.do.plumbini ⁊ prefatū Fabritium fuerit firmatus cōtractus dicte locationis consequenter vtiq̄ statim orta fuit obligatio ciuilis ⁊ naturalis.l.iurisgentium.in princ.ff.de pac.cuʒ si.¶Non fuit ergo in p̄tāte alterius partis ꝓtestantis soluere se ab obligatiōe cōtractus aut illā minuere.Aut limitare nisi consenserit ꝓtestationi cuius taciturnitas non infert talē consensum vt p̄dixi.sed reqrit̃ qd̄ constet de consensu protestati.¶Quo fit ⁊ si f̄cta protestatio facta fuisset dicto fabritio viuenti ⁊ nil r̄ndisset tū sibi non p̄iudicaret nisi ex consensu eius aliter constaret longe fortius nō debuit obesse dictis pupillis vt.s.protestatis.¶Et tanto clarius cum nec potuissent expresse consentire tali ꝓtestationi cum effectibus suis etiā ad distrahēdum ꝯtractū prius initū nisi seruatis solēnitatibus introductis ex forma statutoꝛū in ꝯctibus ⁊ distractibus pupilloꝛū vt in simili dicunt Bart.⁊ alij in.l.si patruus.C.cōia vtriusq̄ iudi.⁊ in.l.titium ⁊ meuiū.§.altero.ff.de admi.tu.dum allegant.l.vt in cōductoribus.ff.pro soc.cum si.⁊ vidi decisum cōsultum ⁊ iudicatū per predicta.quare p̄tātes ciuitatū q sunt obligati tp̄e pacto ex electiōis inito cū sindico ciuitat̃ ꝓ debitis ꝯhēdis p familiā cū ciuib⁹ illi⁹ ciuitatis nō liberant̃ lʒ i prin.officij faciāt precōizari qd̄ null⁹ ꝯhat aut credat alicui de sua familia sine sua licētia alias ꝓtestet̃ se nolle teneri.⁊ ita cōsuluit al's Bal.de pusio qd̄ et nouissime ānis ita cōsulēdo determiauit do.Bn̄dictus de benedictis de pusio i p̄sona do.Thomasij oliue de saxo ferrato.¶Quin imo posito qd̄ dicta ꝓtestatio affecisset dictos pupillos ita q̄ videret̃ cōsensisse actorib⁹ tutorib⁹ distractui dicte locationis tū nō deessent remedia restitutiōis in integrū vt in toto titu.ff.de mino.⁊.C.de in inte.resti.⁊ in.l.etiā cū si.C.si tutoꝛ vel cura.¶Omitto qd̄ dicta ꝓtestatio nō officeret dictis pupillis ex alio defectu quē non ꝓsequoꝛ cum non expediat.¶Sit ergo ꝯclusio qd̄ iura pupilloꝛū predictoꝛ sunt salua non diminuta:nec dubito qd̄ illustris dn̄s plumbini q amat singul'r oēs senēses ⁊ dicto fabritio afficiebat̃ ⁊ heredib⁹ afficit̃ illos pupillos fouebit iuuabit releuabit ⁊ ꝯseruabit put ꝯuenit sue illustri dn̄ationi et cuicunq̄ principi ⁊c. Laus deo omnipotenti Amen.

¶Casus talis est.Quidā Jacob⁹ ciuis senēsis locuples quādā dn̄am Merā comitatinā ⁊ infime ⁊ vilissime ꝯditionis retinuit i vxorē dr̄ qd̄ dict⁹ Jacob⁹ dōauit Michelāgelo nepoti suo qn̄ oia sua bōa i q donatiōe apposuit hoc pactū vcʒ qd̄ dict⁹ Michelāgel⁹ teneat̃ ⁊ obligat⁹ sit

eo casu

eo casu quo dicta dña Nera vxor dicti Jacobi superuixerit ei-
dē Jacobo eā induere seu indui facere pānis vidualibus vcʒ
de clamide ⁊ de tunica semel tm̄. Item dare ⁊ soluere ⁊ mensu-
rare aut dari solui vel mēsurari facere dicte dñe Nere durāte tē
pore sue vite annuati quolibet āno libras quinquagita mone-
te senensis modiū vnū grani modiū vnū vini vnū stariū olei. et
vnū porcū vt viuere possit ⁊ sic se gubernare cōdecenter. ⁊ ad. s̄.
dicta obligatus sit Michelangelꝰ durante tp̄e sue vite tm̄ ⁊ nō
extendat se onus ꝑdictuʒ ad suos heredes aliquo mō. Mortꝰ
vltimo dictꝰ Jacobus nullis relictis filijs ex se factis qbusdam
donationibꝰ post dictā donationē de qbusdā rebꝰ suis ex facto
testō in quo post certa legata instituit hr̄dem vniuersalē dictā
dñaʒ nerā que dña nera post mortē suā apprehendit ⁊ accepta
uit hereditatē dicti Jacobi ⁊ patefatis dictis donatiōibꝰ dicta
dña nera reperit se hr̄e longe minꝰ ꝙ̄ fuisset q̄rta si nō fuissent
facte dicte donatiōes. Ex qbus cōtingit dubitari. an dicta dña
Nera possit venire ꝯ dictā dōationē factā Michelāgelo pp quā
potissime fuit multū diminuta dicta q̄rta. queriť mō qd iuris.

¶ Consilium.cviij

1 ☞ Dispositio auť. preterea. C. vnde vir. et vxor nō solū ab inte
stato sed etiam contra volūtatem testantis procedit.
2 Alienatio inter viuos quando reuocetur.
3 Donans oīa bona qñ presumatur donasse in fraudem.
4 Parum et nihil non differunt.
5 Vxor inops non rescindit donationē factam a marito vt inoffi
ciosam pretextu quarte debite respectu auť. preterea.
6 Autentica. preterea. vt exorbitans est restringenda.
7 Statuta terraꝝ cōmuniter consistunt in sic volo. sic iubeo.
8 Actio caluisiana vel fauiana an competat parentibus.
9 Pauliana non cōpetit vxori respectu quarte ei debite ex dispo
sitione auť. preterea.
10 Argumētum de vltima voluntate ad donationē non procedit.
11 Lex quibus fraudibus non resistat.
12 Causa iniusta et bestialis excusat a dolo.
12 Dispositio. l. si quis argentum. C. de donat. nō habet locum in
donatione presumpta.

In nomine domini nostri
Jesu christi. in hac cōsultatiōe ꝑmittendū est qd di-
cta Nera debeat cōseq quartā partē bonoꝝ dicti Ja
cobi. nā ipsa est inops ⁊ indotata ⁊ dictꝰ Jacobꝰ eiꝰ oliʒ maritꝰ
erat locuples iō vř qd militet tex. in auť. de exhiben. reis. §. qm̄
vero. ad clemen. col. v. ⁊ in auť. vt liceat matri ⁊ auie. §. qr vero
1 legem. colū. viij. ex qbus † extracta fuit auť. ꝑterea. C. vnde vir ⁊
a vxor.[a] ⁊ illa quarta deuoluiť ad mulierem inopē indotatā bo-
nis viri locupletis ēt ꝯtra voluntatē ipsius viri qui forte vxor ꝑ
terita alios instituit vel vxori minꝰ quarta reliquit. ex quo text.
in dictis iuribus simpľr dicūt qd vxor inops succedat in quar-
ta. Nec loquunť ab intestato vel ex testō magis ꝙ̄ ꝯ testamētū.
⁊ iō cū simpľr ⁊ indistincte loquanť sunt generaľr intelligēdi.
arg. l. j. §. generaliter de leg. ꝑstan. l. iij. de offi. presi. ⁊ Cano. si ro
manoꝝ. xix. di. cū si. qd ⁊ vř demonstrari ex eo qr text. in. d. §. qm̄
vero. dicit qd si vir reliqt vxori legatū id qd deest de dicta quar-
ta suppleť. ⁊ sit dicta quarta deuoluiť ēt vbi defectus de suis bo
nis disposuit. ⁊ lʒ quidā arguant qd dicta auť. ꝑterea loquať dū
taxat in successione ab intestato ex eo quia dicta auť. preterea.
venire dicūt suppletiue ad. l. codicis q̄ loquiť ab intestato ꝓut
etiā tangit Bal. in auť. ꝑterea. ⁊ hoc tenendo tex. dū loquiť de
legato pōt verificari in legato relicto in codicillis prout dicunt
Bald. ⁊ Ange. in. d. auť. preterea. nihilominus Nico. de mata.
Bal. Raph. Fulgo. ⁊ Pau. de ca. in. d. auť. preterea. tenēt qd il
la quarta debeať ēt vbi coniunx locuples decessit testatus ⁊ non
solū preter voluntatē prout ēt voluit ibi Saly. sed ēt cōtra volū
tatē testatoris per generalitatem illoꝝ textuū ꝓut volūt prefa
ti doc. Nic. de mata. Bal. Raph. ⁊ Pau. de ca. lʒ Saly. in hoc
aliud velit. ⁊ licet Ang. magis generaliter ꝙ̄ Saly. aliud velit
scilicet qd facto testō nec contra nec ꝑter volūtatē succedat in di
cta quarta. ⁊ eum sequiť Raph. ꝓut ibi refert do. Ludo. sed in
mea lectu. tenet cum Bal. sed pessime loquiť Ange. ⁊ sequētes
ꝓut dicit ibi dñs Lud. qui pro sñia Nic. de mata. Bal. ⁊ sequa
cium. allegat gl. ꝭm eū singularē in auť. de here. ⁊ fal. §. si vero ex
pressim. in verbo heredem. in fi. adducit ēt qr alias esset para-
ta via fraudibus qr mariti volentes euitare dispōnem illiꝰ auť.
cōderent testm̄ ⁊ de facili euitarent dispōnem illā qd esset incō-
ueniens qr fraudibus est obuiandū. l. in fundo. de rei vendi. c.
quanto. de diuor. ⁊ c. detestanda. de cōces. preben. lib. vj. cum si.
b ⁊ ab ista opinione tanq̄[b] cōi minime in decisiuis est recedendū.
Pro quo facit. quia ista quarta est concessa cōiugi ad instar q̄r
te que concediť coniugi in bonis alterius cōiugis cuius culpa
mrī monium fuerat dissolutū de qua i auť. d nup. §. q̄ ꝗ ē ñ. ⁊ l.
fi. C. de repudijs. sʒ ꝯstat ꝙ illā quartā vxor extorquet ꝯ viri vo-
luntatē: ergo ⁊ silr̄ istam ꝯsequať preter ⁊ ꝯ voluntatē: viri cum
ista ꝓut dictū est sit ad instar illius inducta. vt ꝓbat tex. in cor-
pore in. d. §. qm̄ vero. ibi vt sicut lesas eas viuamꝰ si forte dimis
se fuerint a viris indotate ꝯsistētes ita si perdurauerint semꝑ cū
eis eadē fruantur ꝓuidentia. s. ꝭm instar illius nostre cōstōnis.
⁊ silr̄ tex. d. §. qr vero legē. eas ꝯiungit ⁊ equiparat intus de qui
bus disponit ergo ꝓut vna ꝯtra voluntatem extorquetur ita ⁊
altera. ¶ Nec ꝭm hoc obstat id qd dicebatur. auť. ꝑterea. venit
suppletiue ad. l. codicis. que loquiť ab intestato quia rn̄detur
ꝙ lʒ dicta auť. preterea. sit ꝑ Irnerium posita sup. d. l. j. C. vnde
vir ⁊ vxor. tñ in corpore Justinianus nullā mētionē facit de. d.
l. C. iō negari pōt ꝙ veniat suppletiue ad. l. primā. ⁊ hoc tenen-
do tanq̄ cōe ꝭm qd dicta quarta debeať ēt cōtra voluntatem lʒ
de facili posset disputari ꝯriū. dicendū vř per vxorem cōtra do-
nationē ꝙ ex quo maritus non pōt directo impedire vxorē quo
minus habeat dictā quartā. silr̄ nec possit per indirectū per re-
gulam iuris cū qd vna via. ⁊ c. tue. de ꝓcu. ⁊ Cano. hec imago.
xiij. q. v. iō ꝓut nō posset eam priuare dicta quarta legando vel
aliter relinquendo. d. §. qm̄ vo. ⁊ dictis supra. ita nec possit alte
ra donādo arg. dictoꝝ iuriū. ⁊ maxime qr legatū quedā dona-
tio dr. l. legatū est quedā donatio. ff. de leg. ij. Item qr procedit
argumentū de ꝯctibus ad vltimas voluntates ⁊ ecōtra. l. seruū
filij. §. eū qui cyrographū. de leg. j. l. si ex legati cā. de ver. oblig. ⁊
l. fi. C. de leg. pro quo facit qr ex his quibus debetur aliqua por
2 tio ita ꝙ † nequeūt priuari illa per vltimā dispōnem dñi habēt
iuris remedia ad reuocandū alienationes inter viuos ꝑ quas
illis portionibus fraudanť ꝓut videmus ꝙ aduersus donatio
nes ⁊ dotes inofficiosas habent filij querelam inofficiose dona-
tionis vel inofficiose dotis vt. C. de inoffi. dona. per totum. ⁊ C.
de inoffi. dona. l. v. que vř ēt ꝙ cōpetat parentibus. l. si filius. C.
de inoffi. dona. ⁊ ibi per Bar. ⁊ per eundem in. l. non vsqʒ. ff. si
quis a parente fuerit manumiss. ⁊ nō solum parentibus sed et
fratri casu quo querelaret testm̄ iuxta. l. fratres. C. de inoffi. test.
prout no. gl. in. l. ij. C. de inoffi. dona. qd ⁊ tenent Cy. ⁊ Rapha.
Ful. in. d. l. si filius. ⁊ alij transeunt. similiter ⁊ pr̄onis competit
fauiana ⁊ caluisiana ad reuocandū alienata in fraudem sibi de
bite portionis: vt in ti. si qd in fraudē patroni per totuʒ. ff. ⁊ C.
similiter. ⁊ si alienanť in fraudem creditoꝝ cōpetit pauliana vel
in factū ad reuocandū alienata. insti. de actio. §. itē si qs in frau
dē. ⁊ ff. de his que in frau. credi. silr̄ ⁊ q in fraudē fisci alienētur
reuocanť. l. in fraudē. in prin. ff. de iure fisci. ⁊ qd hř per Bart. ⁊
alios in. l. post ꝯctū. ff. de donationibus. ⁊ ita a simili dicamus a ¶ Dispō auť. ꝑtoria. C. vnde vir. ⁊ vxor nō solū ab intestato sed ꝑter ꝯ voluntatem ꝓcedit.
ꝙ donatio per quā vxor inops priuareť quarta sibi debita. et
sic hoc respectu inofficiosa facta in fraudē vxoris venit reuocā-
da. ꝓcedit enim in iure argumentū de similibus ad similia. l. nō
possunt. ff. de leg. ⁊ c. inter ceteras de rescrip. cuʒ simili. Trahū
tur autem iura vetera ad noua. l. non est nouum. ff. de leg. ⁊ l. re
gula. §. pe. ff. de iuris ⁊ fac. igno. ⁊ l. si serui vestri. C. de noxa. ⁊ vi
demus quod pretor concedebat fauianam patrono ad reuocā-
dum alienata in fraudem suam ⁊ tamen extenditur ad filium b ¶ Cōis opin.
arrogatum cui cōcediť vtilis actio. d. §. si quis in fraudē patro.
ita ⁊ in simili aliqd ex dictis remedijs trahatur ad istam vxorē
inopem lʒ de ea non loquantur ꝓut nec poterant loqui: qr non
erat tempore illorum iuriū mutata ista quarta attento ꝙ videť
ꝙ ista donatio fuerit facta in fraudē dicte domine Nere qd de
3 ducitur ex eo qr donauit prout diciť quasi oīa. ⁊ † qñ quis alteri
obligatus donat omnia bona ꝑsumiť donasse in fraudē. l. oēs.
§. lutius. ff. de probatio. ⁊ idem dicit ibi Ang. si non omnia sed
meliora alienauit ⁊ idem si creditores intricauit argu. l. summa
cū ratione. in prin. ff. de peculio. secundum eum cū. itaqʒ dictus
Jac. donauerit fere omnia sua bona prout dicitur in puncto di
camus qd videatur fecisse in fraudem dicte sue vxoris cui venie
bat debenda quarta post mortē ꝓut ⁊ similis presumptio adhi
betur in liberto qui alienat omnia bona sua. Nam censetur id
fecisse in fraudē patroni cui post mortē liberti debenda erat sua
portio ꝓut no. glo. in. l. patronus. ff. de probatio. Nec refert qd
nō omnia donauit sed quasi omnia qr si parū quid restauit non
4 attenditur. Nam † inter parum ⁊ nihil non solet esse differentia.
c. de quarta. ibi nullus aut rarus. de ꝑben. ⁊ l. ꝙ̄uis. ff. de cōdi.
⁊ demonstra. ⁊ facit. l. illud. §. minus. de tributoria. ⁊ l. minus.
de ver. sig. ⁊ notant Bal. ⁊ pontanus in dicta auť. preterea. per
hanc rationem dicentes qd tex. ibi dum loquitur de matrimo-
nio sine dote verificatur etiam in matrimonio cum parua seu
minima dote: si itaqʒ dicta donatio fuit inofficiosa re ⁊ consilio
prout videtur qd presumatur esse dicēdū videť ꝙ veniat rescin
denda ꝓut in simili rescinditur alienatio facta in fraudem por
tionis debite filijs parentibus patronis ⁊ fratribus vel sorori-
bus: cū de similibus idem sit iudicium. c. inter corporalia. de

trāsla.p̄lato.cū simi.⁊ attento qḋ p̄cludenda est via fraudibus.c.quāto de diuortijs.⁊.l.in fundo.ff.de rei vendi.⁊.c.de rescindenda.de conces.preben.lib.vj. ¶ His tñ non obstantibus contrariā sniam arbitror veriorē. Non enim hoc lege aliqua cauetur.s.qḋ
5 uxor inops
a rescindat donationē q̄ sit īmensa seu inofficiosa.⁊ bonū est argumētū istud qḋ turpe est sine lege loqui.in auť.de triē.⁊ semisse.§.ꝯsideramus.⁊.l.illā .C.de colla.⁊.l.si seruus seruū.§.nō dixit p̄tor.de acqui.here.solū eñ circa hāc quartā reperiunť duo iura p̄allegata vz tert.in.§.fi.in auť.de exhiben.reis.aliō in.§.q̄ vero legem.ij.in auť.vt liceat matri ⁊ auie. Ex quib⁹ sumiť dicta auť. Preterea nullum aliud ius de hac materia loquiť nec ista loquunť aliq̄ mō de donatione vel alia alienatione inter viuos facta merito iure nō caueť qḋ dōatio ista sit rescindenda. Nec est equū imo iniquū qḋ dñs non p̄t de re sua disponere ⁊ sup ea cōtrahere prout libet: put dicit tex. in hmōi terminis in.l.nō vsq̄ adeo exequādū est p̄rono parēs: vt etiā fauiana aut caluisiana actio ei deť q̄ iniquū est īgenuis hoībus nō esse liberā rerū suaꝝ alienationē.l.j.ff.si qs a parente fuerit manumis.g tex.est summe pōderād⁹ ad nostrū ꝓpositū: tū q̄ rō illi⁹ tex.est generalis:tū ēt q̄ ex illo tex.deprehendiť ꝙ in hac materia dispō loquēs in vna p̄sona nō trahiť ad aliā personaz sibi similē q̄ parens qui mancipauit assimilať patrono qui manumisit:vt deprehendiť ex dicta rubrica si qs a parente fuerit manumis.⁊.l.j.in prin.⁊ quasi per totū.⁊.l.patronus.et l.penul.⁊ fi.eod.ti.⁊ tñ caluisiana ⁊ fauiana que cōpetit patrono ad reuocandū donata in fraudē patroni vt.ff.si qd in fran. patro.l.j.in princ.§.vtrū.⁊.l.in caluisiana.⁊ quasi per totum. Nā cōpetit ipsi parentivt.d.l.nōvsq̄.⁊ ideo dicta remedia que danť patronis filijs parētib⁹ vel fratrib⁹ de qbus supra in adductis in cōtrariū dictū est nō sunt trahēda ad vxorē de qua nō loquunť arg.d.l.non vsq̄.⁊ facit.l.si vero.§.de viro lex loquiť. ff.sol.ma.⁊ marīe q̄ nonvideť vsquequaq̄ eadē rō. Nā vxori debeť quarta etiā si cōcurrat cū trib⁹ filijs testatoris:⁊ si cū pluribus debeť virilis.vt.d.§.si vero legē.⁊.d.auť.preterea.⁊ ante dictū.§.si vero legē debebať integra quarta etiā si cōcurrebat cū quinq̄ vel plurib⁹ liberis vt pbať in.d.§.fin.in auť.de exhibē.reis.⁊ sic ipsa vxor poterat hr̄e maiorē p̄tē quā vn⁹ ex liberis testatoris:⁊ tota illa quarta quā erat ⁊ est habitura ab intestato debeť sibi ex testō seu ꝯ testm̄ fm dictā cōem opinionē de qua.s. ⁊ tñ ipsis filijs nō debeť nisi olim quarta hodie tertia vel dimidia eius qḋ habituri sunt ab intestato.l.cū queriť.l.parētibus. ⁊ auť.nouissima.C.de inoffi.testō.⁊.l.papinian⁹.§.quarta.ff.e.tit.⁊ p ꝯñs si vxor cōuenerit cū tribus filijs portio debita vxori inopi est quarta toti⁹ hereditatis.portio aūt debita vni ex filijs est tertia quarte partis toti⁹ hereditatis.⁊ sic lōge maior est portio debita vxori ꝙ sit portio debita vni ex filijs qḋvř irrationabile:cū p̄ma cā successionis debeat eē liberorū in auť.de here. ab intestato.in p̄n.⁊ olim cēsebanť dñi in vita p̄ris.l.in suis.ff. de libe.⁊ posthu.⁊ facit.l.ij.§.fin.ff.de vsucapi.pro herede.⁊.l. nihil.C.eo.tit. Debeť insup filio hereditas p̄ris ⁊ naturali rōne ⁊ p̄ris voto.l.nā ⁊ si parētibus in p̄n.ff.de inoffi.testō.⁊.l.cū ratio.in p̄nc.ff.de bonis damna.⁊.l.scripto.ff.vñ liberi.et facit l.cum acutissimi.cū cōcordātijs.C.de fideicōmissis.vxor autem de lege duodecim tabularū erat penitus incognita.⁊ p̄tores q semp nitebanť eq̄tate naturali.vtno.Bar.i.l.j.in prin.C.qui ad mitti.⁊ Bart.in rub.eo.ti.⁊ in.l.q se p̄ris.in fi.C.vñ liber.vocabant vxores demū post oēs agnatos ⁊ cognatos.l.j.C.vñ vir ⁊ vxor.iō minus durū vř ꝙ vxor pp inopiam oībus p̄ferať in quarta.⁊ de facili posset contingere qḋ p quartā efficiať multū
6 diues.⁊ ex hoc dicēdū vř ꝙ dicta dispositio noua sit restringēda
b nō solū tanq̄ exorbitās a iure antiquo iuxta.l.ius singulare ⁊.l.que vō ꝯ.ff.de legi bus.⁊ in.c.que exorbitāt a iure cōi.de reg.iur.in.vj. Tū etiā q̄vř fundata p̄ter rōnem naturalem ⁊ ex ea redūdare irrationabilia.s.dicta.⁊ qḋ ꝯtra rōnem statuitur non est extēdēdū.l.qḋ rōnem.ff.de leg. Ad hoc qḋ not.Bald.in vsibus feudo.in.c.primo.de aliena.feudi.dicēs ꝙ
7 statuta terrarū cōiter consistunt sic volo sic iubeo.ideo verbis tenaciter est inherēdum nihil addendo vel diminuendo iunctis notatis p eum in.l.gallus.§.quid si is.ff.de libe.⁊ posthu. vbi vult quod debent interpretari statuta exorbitātia,put leges exorbitātes. ⁊ idē sentit ipse Bald.in.l.si qs id qḋ.ff.de iurisditio.om.iudi. vnde dicta dispositio iustiniani exorbitās a lege.xij.tab.⁊ab oī alio iure pretorio ⁊ ciuili que vř fundata in mera volūtate p̄incipis non vř extra meros terminos qbus loquiť extendenda.⁊ iō cū nihil in ea dicať de reuocatione dispōnis inter viuos dicamus qḋ non sit ad hoc trahenda. ¶ Nec doct.in.d.auten.p̄terea.vel in corpore dicunt quod vxor nullis terminis habeat remediū reuocandi alienata inter viuos. Nec ēt reperio qḋ doc. aliquid dicāt in ti.de inoffi.dona.est enim verisimile qḋ si vxor posset reuocare rōne dicte quarte aliquid dixissent glo.vel doc. prout dicunt de alijs personis qbus cōpetunt diuersa remedia reuocandi alienationes inter viuos. ¶ Preterea est aduertendum qualiter vxor in hoc casu succedat ⁊ certe text.in.d.§.fin. de exhiben.reis.vř ꝓbare qḋ succedat vt heres ⁊ efficiať heres ibi.⁊ hac.l.heres extiterit.⁊ hoc vř claruz qñ succederet ex testō vel ab intestato.sed qñ succedit cōtra testm̄ Bal.Bar.de Saly. Raph.cuma.⁊ Pau.de castr.in.d.auť.p̄terea.dicunt qḋ vxor habebit dictam quartā partē conditione ex illa.l.put in simili hēťur in auť.presbyteros.la.j.C.de epi.⁊ cle. ¶ Et hoc pp cor autoritates satis tenendū vř in decisiuis cū non reperiaz alios tenētes ꝯtrariū.lz de rigore iuris aliud tenenduz videreť ex eo q̄ tex.in.d.§.q̄ vero legē dicit vxorem accipere ergo innuit qḋ nō habeat petere s; accipere. ¶ Preterea si cōsequereť quartā per conditionē ex.l.que est actio p̄sonalis haberet illā portionē consequi ab eo ꝯtra quē ageret.sed nō vř q̄ ali⁹ possit ipsam facere heredē nec reperiť iure cautū in aliq̄ casu qḋ aliqs homo liber saltē sui iuris quātūcūq̄ ipse sit heres alteri⁹ possit i ei⁹ iura facere aliū heredē alterius quinimo etiā auctoritate senatusꝯsulti trebelliani lz trāsferat in fideicōmissarium oīa sua iura tñ non facit illū heredē iō cū tex.in corpe dicat qḋ efficiť heres ⁊ teneť creditorib⁹ non vř qḋ debeāt intentare actionē qua mediante possit effici heres per p̄dicta.pro quo ēt q̄ tex.dicte auť. preterea.⁊ in corpe.de exhiben.reis.§.fi.dicit qḋ vocať vna cuz filijs:sed filij nō vocanť aliq̄ casu p cōditionē ex lege: ergo nec ipsa vxor vt sic vna determinatio relata ad plura determinabilia pariter determinet,put facere dz iuxta.l.iam hoc iure.ff.de vulg.⁊ pup.⁊.l.hereditatē.⁊.l.q̄uis .C.eo.tit.⁊.l.in testō.C.de testō mili. Nec est bonū simile dicte auť.p̄sbyteros.que loquiť i legitima que est quarta bonoꝝ.l.papinian⁹.§.iiij.ff.de inoff.testa.⁊ not.in.l.cū a matre.C.de rei ven.⁊ iō succedēs in legitima non teneť creditoribus nullo modo volentibus nisi forte s; qḋ in illis iura ex hac lege res extiterit.⁊ sic casus sunt separati vñ de vno ad reliquū nō dz inferri arg.l.fin.de calū.⁊.l.si maritus C.de dona.inter virū.⁊.l.naturaliter.§.nihil cōe.de acq.pos. et ex hoc etiā deduciť qḋ non est similis filijs vel parentibus qbus debetur legitima bonorū.et iō iura que dicunt qḋ filij ⁊ parentes reuocant donationes inofficiosas non videnť trahenda ad hanc vxorē inopem. Qḋ maxime vř dicendū retenta dicta opinione Bal.⁊ sequacium:que vult qḋ dicta quarta ꝯ voluntatē defuncti petať cōditione ex lege. Nam filij ⁊ parentes reuocant inofficiosas dōationes per querelā inofficiose donationis:que querela est inducta ad instar ⁊ similitudinē querele inofficiosi testi.l.j.⁊.ij.⁊.l.si filius.⁊.l.pe.⁊ fi.C.de inoffi.dona.⁊.l.vnica.C. de inoffi.do.⁊ quia illa querela inofficiose donatiōis vel inofficiose dotis est inuenta ad instar querele inofficiosi testi:iō gl. extendit se ēt ad fratres qbus q̄nq̄ competit querela inofficiosi testi:sed ꝯditio ex lege vt dictū est:ergo in ea nō vendicet sibi locū querela inofficiose dōationis neq̄ ille titulus de inofic.do.
8 Nec ēt possumus dicere qḋ sibi cōpetat caluisiana vł fauiana actio que cōpetit patrono vel ei⁹ liberis. Nā cū illa vel ille vna vel due actiōes sint sup quo suntvarie opiniones nō trahanť ad parētes q sunt magis similes patronis ꝙ vxor et in qbus militaret.lōge maior rō ꝙ in vxore ar.l.nā ēt si parentib⁹ in p̄nc.de inoffi.testō.,put pbať in.d.l.nō vsq̄.forte nō trahiť ad vxorē q̄ in illaz vt ita dixeri hz similitudinē cū patrono.quinimo multi tenēt qḋ dicta actio caluisiana seu fauiana non trahať ad filios legitimos seu nāles adeo qḋ filij nequeāt reuocare alienata l eorū fraudē nisi per titulū de inofficiosis donationib⁹ seu de inofficiosis dotib⁹ lz aliō sit in filio arrogato p.l.fi.ff.si qd in fraudē patro.,put hec voluerūt gl.Bart.⁊ Bald.in.l.defuncto.C.si in fraudē patroni.⁊ Pau.de ca.in rub.eo.ti.⁊ pōt assignari ratio differentie inter filiū odoptiuū ex vna p̄te ⁊ filiū naturalē ⁊ legitimū ex altera q̄ filio adoptiuo vř debita q̄rta ex quodā quasi ꝯctu causato ex actu donatiōis celebrato inter patrem ⁊ filiū adoptiuos,put illa portio patroni similiter pōt dici debita ex quodam quasi ꝯctu resultante ex manumissione celebrata inter patronū ⁊ libertuz.prout hāc rōnem tangit lz non ita specifice Pau.de ca.in.d.rub.C.si in fraudē patroni.qui quasi ꝯtract⁹ nullo mō adaptať iter patrē ⁊ filiū nāles ⁊ legitimos.⁊ ideo nō mirum si iurisconsultus dat vtilē fauianā seu caluisianam filio adoptiuo in.d.l.fi.nec dat illā filio legitimo naturali.sed Bar. in.d.l.nō vsq̄.vult ꝯriū.s.qḋ,put dať filio adoptiuo:ita ⁊ forti⁹ dať filio nāli.ar.l.si qs filius.ff.de cōiungend.cū emācip.libe.et idem vult Rapha.Fulgo.in.d.l.defuncto. Sed prima opinio magis placet de rigore saltem iuris ciuilis q̄ fauiana ⁊ caluisiana actio cōpetit principaliter ꝯtra donationes fraudulentas ⁊ inofficiosas vt pz in.l.j.in princip.iuncto.§.si quis in fraudem p̄roni.⁊.§.si mutuaz.ff.si qd in fraudē patro.⁊ si filio legitimo ⁊ naturali cōpeteret fauiana cessaret querela inofficiose donaque est remediū subsidiarissimū adeo qḋ cessat vbi cōpetit aliō remedium

a ¶ Vxor iops nō rescīdit donationē fcām a marito vt inofficiosaz p̄ textu q̄rte debite respectu auť.p̄terea.C. vñ vir ⁊ vxor.

b ¶ Dispō auť. p̄terea.C.vnde vir ⁊ vxor tanq̄ exorbitans restringenda.

remediū ꝙtunc̄cūqꝫ extraordinarium ⁊ subsidiarium: vt pro bant text. ⁊ ibi notant doc. in. l. si filius. C. de inoffi. dona. Sed certū est qḋ filio legitimo ⁊ naturali aduersus inofficiosas donationes cōpetit querela inofficiose donationis vt in titulo de inoffi. dona. per totū. ergo sibi non competit actio fauiana vel caluisiana directa vel vtilis. Hoc tenendo rn̄det ad. c. Raynu. de testis. qḋ loquitur ḃm illam consuetudinē tusculanā prout etiā tangit ibi glo. vel qḋ loquit de iure canonico prout ēt tāgit Pau. de cast. post Bald. in. d. rub. C. si in fraudem patroni. est tñ dubius iste articulus in filio de quo latius in. d. c. Raynu. et in. d. l. defuncto. satis autem est ad propositum nostrum qḋ illa actio caluisiana seu fauiana non cōpetit parentib⁹ directa nec
9 vtilis vnde fortius nō ꝯpetat vxori ꝓut etiā dictū est. ¶ †De pauliana autem seu in fraudē multo forti⁹ est dicendū qḋ nō cōpetit vxori q2 nō est creditrix cū illa cōpetat creditorib⁹ alienatis dicto. §. si qs in fraudē isti. de actio. ⁊ ff. q̄ in fraudē credito. per totū. ꝓut in simi dicit Bar. in. d. l. nō vsqꝫ. de legitima q̄ debetur filio adoptiuo seu filio nāli qḋ nō debet vt es alienū. allegādo. l. j. §. si ipuberi. ff. de colla. bo. Nec est nostrū extendere dicta remedia ⁊ dare vtiles actiōes vxori: cū vtiles actiones sint ille q̄ cōpetunt vltra verba ⁊ mentē legis ex extēsione iurisconsultorū ꝓut hr̄ in. l. actione. ff. de neg. gest. ⁊ in. l. curatoris C. e. ti. ⁊ idō iurisconsultus potuit vltra vba ⁊ mentē ꝑtoris extendere edictū ꝑtoris loquēs de patrono ad filiū adoptiuū dādo sibi fauianā: vtilē qdē nō directā: vt ꝓbat tex. d. l. fi. ibi quasi ꝑ caluisianā ⁊c. iuncta. l. equissimū. in ꝑn. cū sua gl. ff. de vsufruc. vbi quasi cōi diuidundo iudiciū exponit. i. vtile iudiciū cōi diuidundo habebant aūt iurisconsulti ꝑtātē legis cōdende seu extēdende. q2 eorū rn̄sa leges cōstituebant ex autoritate eis ab īperatoribus ꝯcessa. l. j. § iubemus. C. de veteri iure enucle. ⁊ §. rn̄sa prudētū. insti. de iure nāli gen. ⁊ ciuili. ꝑuati aūt doc. nō habēt dictā autoritatē: ideo nō est nostrū dare vtiles actiones seu vtilia remedia quātūcūqꝫ equitas seu aliqua rō id suadere videret. Si ergo deficiunt dicte actiones ⁊ dicta iuris remedia remanet dicta vxor sine actiōe sine qua nemo solet experiri. l. si pupilli. §. videam⁹. ff. de neg. gest. ⁊. l. nam postea. in princip. ff. de iureiur. cum si. ¶ Et ex ꝑdictis vident esse sublata quasi oīa adducta in cōtrariū: maxime illa que magis vrgebant: quia est rn̄sū ad illa similia in qbus cōpetebāt remedia reuocatoria donationū ꝑsonis qbus alique portiōes debebant quas poterāt petere aduersus defunctorū volūtates. ¶ Nec ob. illa rō in ꝯtrarium adducta
10 †arguendo de vltima volūtate ad donationem q2 multis differunt vltime voluntates a ꝯtibus: et maxime in his terminis. Nā vltima volūtas ꝑ quā diminuit legitima filij post ipso iure nulla. l. qm̄ in prioribus. ⁊. l. sancimus. in ꝑnc. C. de inoffi. testa. non sic in donatiōe que rescindit ꝑ querelā: ⁊ similiter legata vl fideicōmissa a liberto facta per que diminuit legitima patroni viciat ēt si non sit fraudulenter seu dolosa. secus in donatione inter viuos. vt ꝓbat in. l. j. in ꝑnci. ⁊. §. j. ⁊. l. viuus. ff. si quid in frau. patro. ⁊ ꝑ glos. in. d. l. si defunc. Nec ēt obstat dicta regula nō ꝓcedit in his terminis vt pꝫ ex proximis dictis. Nec in casu nr̄o militat aliqua ꝓhibitio legis. Licet em̄ nō possit marit⁹ diminuere dictā quartā ꝑ suā vltimā volūtatē: non tñ ꝓhibetur ⁊ multa nō ꝑnt vno mō fieri q̄ tñ possunt fieri alio mō. ¶ Nec ēt obstat illud vulgatū qḋ fraudibus est obuiandū: q2 rn̄det qḋ lꝫ
11 †leges conent fraudib⁹ obuiare: ⁊ propterea multe sūt iuris dispositiōes que tendūt ad obuiandū fraudib⁹: non tñ vbi lex non ꝓuidet possum⁹ semp fraudib⁹ obuiare: vt pꝫ in alienatione ex titulo oneroso que fieret in fraudē ltie parētū: q2 huic fraudi leges nō resistūt: nec est ꝑditū iuris remediū per qḋ tali fraudi obuiet. vt ꝓbat in. d. l. non vsqꝫ. ⁊ ibi ꝑ Bart. ⁊ hr̄ ēt in. d. l. defuncto. Slr ēt non obuiat oīno fraudi alienationis quā faceret libert⁹ in fraudē patroni: slr ex titulo oneroso vt ptꝫ ꝑ ea q̄ habent in. l. j. §. si qs in fraudē ⁊. §. si mutuā. ff. si in fraudem patroni. Similiter nec reuocat venditio facta in fraudē creditorū si emptor nō participauit in fraudē. l. q̄ aūt. §. hoc edictū. ff. q̄ in fraudē credi. Nō ergo incōuenit si nō ꝓuidet aduersus fraudē quā marit⁹ aduersus vxorē ꝯmittit donādo bōa sua: lꝫ negari posset talē esse fraudē cū dicta ꝯstitutio ꝯcedēs quartā vxori inopi nō sit vsquequaqꝫ in rōne fūdata ꝑ supra dicta: ⁊ satis ꝓuidet vxori si sibi ꝑ iustinianū ꝓuidet circa successionē ab intestato ⁊ ꝑter seu ꝯ testm̄ dato qḋ nō ꝓuideat ꝯ donationē: cū sat sit amico in aliquib⁹ subueniri dicit text. in. l. tutori. C. de neg. gest. ¶ Nec ēt ꝑdict obstat si qs diceret ꝙ saltē dicte vxori det ī subsidiū officiū iudicis ad uersus dictā dōationē fraudulētā ex quo equū est ꝓuideri arg. ei⁹ qḋ hr̄ in. l. plane. ⁊ i. l. fi. ff. de peti. here. vbi qn̄ deficit exceptio ⁊ equū est eā dari ꝓuidet ꝑ officiū iudicis. Nā rn̄deri pōt duob⁹ modis: vno mō negādo qḋ ꝟ sit equū ꝓuideri cū sit iniquū ihibere igenuo viro lꝫ locupleti liberā alienationē suarū rerū: vt dicit tex. i. d. l. nō vsqꝫ. ⁊ attēto ꝙ dispositio dicte auf. ꝑterea. ē satis dura vt supra dictū est. ¶ Scḋo q2 lꝫ officiū iudicis suppleat defectū exceptiōis nō ita supplet defectū actionis ꝑ. d. §. videam⁹. cū si. Et q2 iura magis fauēt defēsiōi seu reis ꝙ actioni seu actorib⁹ iuxta. l. arianus. ff. de act. ⁊ ob. ⁊. c. fauorabiliores. ⁊. c. cū sint ꝑtiū iura obscura. de re. iur. i. vj. ideo in casu nostro vxori volēti agere nō ꝯpetit offm̄ iudicis ꝓut nec ꝯpetit parenti in terminis. d. l. nō vsqꝫ. ¶ Ex quib⁹ vr̄ cōcludendū ꝙ dato ꝙ dict⁹ Jacob⁹ dictā donationē fecerit ad hoc vt dicta d. Mera sua vxor nō succederet in dicta quarta nihilominus dicta dn̄a Mera nō possit insurgere ꝯ dictā donationē seu ꝯ dictū donatariū in reb⁹ donatis ꝙtuncūqꝫ quarta dicte dn̄e Mere ꝑp dictā donationē multū extenuaret. ¶ Insup vr̄ posse dici ꝙ nō sit expeditū ꝙ donatio fuerit facta in fraudē: ꝯstat em̄ ꝙ fraus seu dolus nō ꝑsumit sed allegās hꝫ illud ꝓbare ex ꝑspicuis idicijs. l. quotiēs. §. qui dolo. ff. de ꝓbatio. ⁊. l. dolū. C. de dolo. ⁊. l. merito. ff. ꝑ socio. ⁊ tex. in. l. patronus. ff. de dona. dicit ꝙ q̄ dicit libertū alienasse in fraudē patroni hꝫ illud manifeste probare:
12 als succumbit. Item als hr̄ ꝙ †quelibet cā excusat a dolo. l. agit ff. de liberali cā. ēt si sit iniusta ⁊ bestialis. vt no. gl. quā sequunt doc. in. l. vnica in fi. ff. si quis iusdicē. non obtem. ⁊ in. l. satis que ff. de in ius voc. ⁊ ideo error seu ignorātia ius excusat a dolo ꝓbat tex. in. l. sed si lege. §. scire. ff. de peti. here. In casu autem nostro non apparet ex aliquibus probationibus qḋ dictus Jacobus donauerit suo nepoti vt ꝑiudicaret dicte sue vxori nec allegat aliqua ꝯiectura ꝓpter quā voluerit illi ꝑiudicare puta q2 tpe donatiōis habuerit eā odio seu cū ea fuerit indignatus. et iura vident magis ꝯiecturare seu suspicari de nimio amore iter cōiuges ꝙ de odio: iuxta id qḋ hr̄ in. l. j. ⁊. ij. ⁊ quasi ꝑ totum. ff. de dona. inter virū ⁊ vxo. ⁊ in. l. hac edictali. C. de secūdis nupt. Ad hoc qḋ hr̄ genesis scḋo in fi. ibi: quā obrem relinquet homo patrem suum ⁊ matrem ⁊ adherebit vxori sue: ⁊ erunt duo in carne vna: ita ꝙ si non imminet aliqua extrinseca cōiectura nō est verisimile ꝙ dictus Jacobus voluerit dolose gerere contra vxorem: ⁊ maxime cum in dicta donatione quā fecit suo nepoti ostendit signa amoris ⁊ dilectionis erga dictā suam vxorem: cū apposuerit pactū ꝙ dictus donatari⁹ teneret quolibet anno dare dicte dn̄e Mere vxori prefate quinquaginta libras den̄. senensiū: ⁊ tm̄ vinū granū ⁊ oleū quantū forte arbitrabat illi sufficere ad cibū ⁊ ad potū ēt ꝙ sibi daret vnū porcū ꝑ carnibus ex quo pacto adiecto in donatione cōpetit actio dicte vxori ꝑ tex. in. l. quotiēs. C. de dona. que sub mō ⁊ insup in morte oñdit magnum signum dilectionis erga dictā suā vxorē q2 sibi ꝑlegauit vt audio mille que ipse Jacobus asserebat se habere in morte: ⁊ demū illā instituit heredē vniuersalē. Itē nō cōstat ꝙ dict⁹ Jacobus haberet notitiā dispōnis dicte auf. preterea. vel vnde sumitur qḋ ius nō est oībus notū cū sit ius quodāmō singulare: ⁊ lꝫ iuris ignorantia non presumat. l. leges sacratissime. ⁊. l. fi. C. de legi. adeo qḋ est lata culpa ignorare iura iuxta id qḋ hr̄ in. l. late culpe. ff. de ver. sig. tñ simplr nō ꝑsumitur dolus opꝫ autem dicere ꝯ illā generalē presumptionē. d. l. merito. cū si. si volumus allegare dolū abfuisse ꝓut si allegamus iuris ignorantiam incidimus ꝯ dictā aliā presumptionē adeo qḋ de facili possem⁹ magis adherere ꝑsumptioni qua cātur lata culpa: ꝙ ꝑsumptioni doli que est detestabilior ꝙ lata culpa. ⁊ hoc saltem concurrentibus alijs que tenderent ad excusationem doli prout vr̄ cōcurrere in casu nostro. ex his que supra dixi iuncto etiam ꝙ ipse donatarius erat nepos ipsius donantis ⁊ ratione consanguinitatis pōt coniecturari ꝙ sibi donauerit rōne dilectionis poti⁹ ꝙ rōne fraudis. arg. eius qḋ habet in. l. si seruus. ff. de dona. inter virū. ⁊ qḋ per Bar. in. l. que dotis. ff. solu. ma. Concurrit etiam q2 dictus Jacobus non erat certus dictam suā vxorē remansurā post se cum nihil sit incertius hora mortis. ꝓut hr̄ in. l. sancimus. §. fi. C. de dona. vñ non erat prudentis viri donare inter viuos vt fraudaret vxorē sibi successurā post eius mortem cum sibi preiudicare de ꝑsenti ⁊ mortuū euentū ⁊ vxori ꝑiudicabat de futuro. ⁊ in casu non oīno exciturо que nō cadunt in terminis. d. l. oīs. §. lucius. quia debita ibi erant certa. ⁊ forte de ꝑnti. item poterat ꝯtingere ꝙ dicta vxor ante mortē mariti releuaretur ab inopia. quo casu cessasset dispositio dicte auf. preterea vñ non debebat ita trahi ad dictam ꝓuisionē ne succederet prout in terminis. d. l. oīs. §. lutius. ⁊ lꝫ parū ⁊ nihil plerunqꝫ assimilent tñ non semp. ⁊ negari nequit quin magis est suspectus qui oīa donat. ⁊ nihil sibi reseruat ꝙ qui aliquid sibi reseruat. attento ꝙ ēt vxori aliqua reseruauit in dicta donatione. ꝯcurrit ēt ꝙ nō donauit oīa bona lꝫ quasi oīa donauerit. ita ꝙ non est prorsus tanta suspitio quāta si oīa donasset. itē poterat forte sperare cum donauerit ꝑntia nō futura se alia superlucrari. ex qbus dicta vxor posset habere dictam quartam cum iura presumant quem ditari iuxta. l. si defunctus. C. arbi. tute. ¶ Item dictus Jacobus hēbat multa in mōte salis que erāt ꝓhibita alienari

⁊ lꝫ illa donauerit pro augmento dicte sue vxoris dicto suo ne
poti.tamen forte illa donatio non fuit valida de iure.⁊ si verū
esset qd̄ si nō fuerit valida tāto minus donauit.ita qd̄ diminuit̄
suspitio fraudis.attento qd̄ ēt pōt cōiecturari qd̄ lꝫ apparēter
donauerit cā forte blādiendi dicto nepoti.tn̄ hēbat notitiam
de iure nō valere ex quo vt dictū est quis p̄sumit̄ scire iura.et si
dubium est an valuerit dicta cōcessio in dotē lꝫ ipse potuit ar-
bitrari qd̄ non valeret.Ex quibus oībus vr̄ satis posse dici nō
resultare ex dicta donatiōe p̄sumptionē fraudis ꝯiecturam qd̄
non resultat sufficiens ꝓbatio.nā.d.l.oēs.§.lutius.que solum
circa dictā ꝓbationē fraudis vr̄ vrgere nō loquit̄ h̄ casu.sed in
casu vbi est longe maior ratio ꝯiecturandi fraudem ꝙ̄ in casu
nr̄o attentis his que.s̄.ponderaui.⁊ lꝫ gl.in.d.l.p̄fonus.illam
legē trahat ad termīos nr̄os q̄si siles casui nr̄o tn̄ illa gl.loq̄t qn̄
libertus donauit oīa bona vt p̄supponit ibi glo.qd̄ aliq̄ ꝯiectu
re essent in cōtrarium.hic aūt nō donauit oīa bona ⁊ militant
coniecture in cōtrariū de q̄bus.s̄.adeo qd̄ ꝓ certo vr̄ qd̄ non re
sultat manifesta ꝓbatio seu cōiectura fraudis in casu nr̄o ꝓut
requirit.d.l.patronus.⁊ maxime hec ꝓcederent si probarentur
merita dicti nepotis donatarij que dictus donator ꝓfiteret̄
in donatione.Si aūt cessaret ꝓbatio fraudis vera vel presum-
ptiua intrepide tenendū putarē non esse locum reuocatiōi di-
cte donationis.Nam patronus cui magis rationabiliter debe
tur portio in bonis liberti ꝙ̄ vxori in bonis viri non reuocat
donationē per quā fraudat̄ sua portione nisi dolo facta fuerit
vt probat text.in.l.j.in pri.ff.si in frau.patroni.ita ēt in simili.
⁊ fortius non reuocet vxor donationē immensam per quā tollit̄
vel minuitur sua quarta.si donatio non fuerit facta in fraudeꝫ.
facit ad p̄dicta bonus text.in.l.libertus.viuus libertus donare
bene merentibus amicis pōt qd̄ patroni partem minuat ⁊c.ff.
si in fraudē patroni.ita ⁊ dicamus qd̄ Jacobus viu⁹ potuerit
donare dicto nepoti amico suo dato qd̄ ex donatiōe diminuat̄
portio debita dicte vxori maxime si merita ꝓbant̄:lꝫ etiā in du
bio quilibet presumat̄ mereri nisi ꝓbet̄ demeritus ꝓut est satis
expressum in.l.cum pr̄.§.rogo.ff.de leg.ij.⁊ facit.l.omnimodo.
C.de inoffi.testa.cū si.Posset ēt adduci qd̄ ex alio dicta vxor
repellatur.nā dato qd̄ sibi competeret aliquid vtile remediū ex
predictis ad reuocandū dictā donationē prout competit filio
adoptiuo vtilis fauiana:tn̄ illud ꝓcederet qn̄ directo probaret̄
qd̄ donatio fuerit facta in fraudē secus vbi ꝓbaretur p̄sumpti-
ue ne in vnū cōcurrerēt plura specialia ꝓut est ꝓbatio p̄sumpti
ua ⁊ ēt vtilis actio seu vtile remediū.qnimmo ⁊ dispositio dcē
aut̄.p̄terea.sapit quādam specialitatē cū vxor p̄ferat̄ filijs ⁊ om
nibus alijs i q̄rta ꝯtra.l.vnicā.e.ti.⁊ aliquo respectu sibi magis
fauet̄ ꝙ̄ liberis.vt pꝫ ex his que.s̄.deduxi.plura autem specia-
lia non debent ad idē concurrere per.l.j.cū ibi not.C.de dotis

a promis.prout al's dicimus † ꝙ specialis[a] promissio.l.si quis ar-
13 gentum.C.de dona.loquēs in donatiōe nō vendicat sibi locuꝫ
in donatione p̄sumpta prout voluerūt Bart.in.l.si tibi decem
millia in p̄n.ff.de pactis.⁊ Bal.⁊ Bart.de Saly.in.l.si pater q̄
penam.C.de pactis.⁊ Ray.de forli.Bald.⁊ Ange.in.l.iurisgē
tium.§.igitur nuda.ff.eod.titu.ad hoc ēt qd̄ notat Bald.post
Jac.de bel.in.l.transigere.C.de pactis.circa solutionē ꝯrij.d.§.
pe.in aut.vt liceat matri ⁊ auie.ꝓut ergo.d.l.si quis argentum.
non vēdicat sibi locū in donatiōe p̄sumpta ꝓut volūt p̄fati do-
ctores a quibus in decisiuis durū eēt recedere.ita nec possum⁹
trahere ad actū p̄sumptū dispositionē dicte aut̄.preterea.saltē
vtile aliqd̄ remediū causatū pp illam dispōnē.⁊ multo forti⁹ si
non probaretur matrimoniū nisi ex ꝯiecturis ⁊ p̄sumptionib⁹
prout forte contingit in casu nr̄o.Aduertendum ēt dixi qd̄

b text.in.d.§.qm̄ vero in aut.de exhibē.reis.[b] in princ.§.loquitur
de coniuge constituta in extremo statu paupertatis.vt pꝫ ibi
dū dicit nihil hr̄e valentes de nouissimo viuentes.loquit̄ ergo
in vxore nihil hr̄e valēte ⁊ tūc equiparo.nihil ⁊ parū.pp id qd̄
ibidē subdit̄ in v̄.si v̄o quasdā res ꝓprias.Jtē loquit̄ viuēte in
nouissima.j.i vltīa ⁊ extrema inopia.ista aūt dn̄a nera hēbat.vn̄
posset viuere forte ꝯdecēter nō extrema inopia attētis his q̄ da
re sibi tenet̄ dict⁹ nepos.⁊ lꝫ postea tex.ille circa finē loquat̄ solū
in paupere.tn̄ pōt ītelligi ⁊ interp̄tari ꝓm p̄cedētia.s.in nouissi
mo paupe in extrema pauptate.lꝫ in h̄ vltīo medio nō me fun-
dē nec illō approbē cū nō videat̄ vsquequaq; de mēte Jrnerij nec
gl.⁊ doc.q simplr̄ volūt qs sit inops remittēdū iudicis arbitrio
nō tn̄ absonū arbitrarer si iudex magis artā pauptatē reqreret ī
hoc casu qd̄ forte fecisset ī alijs termīs ar.tex.s̄.pōderati ⁊ attēta
exorbitātia dicte dispōnis nō vsquequaq; rōnabili p supradicta.
sed qcqd sit de hoc et ēt de primo p̄cedenti medio circa qd̄ sem-
per iā diu pplexus fui.Cōcludo ex oīb⁹ iā dictis dictā dn̄aꝫ Ne
rā nō posse īpugnare dictā dōationē fcāꝫ dicto nepoti.sꝫ illā inex
pugnabilē eē.⁊ dictū nepotē donatariū esse tutū aduersus ip-
sam dominam Neram ⁊c. Laus deo ⁊c.

a Dispō.l. si qs argētū.C. de dona.non hꝫ locū in donatione presumpta.

b Ad tex.in §.qm̄ in vero in aut. de exhi.reis.

Subscriptio.

Jn christi noīe.Plꝫ mihi ꝯclusio in ꝯsultatiōe vt.s̄. facta p
clarissimū vtriusq; iuris doctorē patrē ⁊ dn̄m meū ⁊ affinē ob-
seruandissimum dn̄m Petrū Philippū de nobilibus de cor-
neo.⁊ lꝫ parū tpis habuerim ad diligenter ꝯsiderādū decisionē
dicte qōnis q̄ p̄ia facie aliqd in se dubitatiōis hr̄e videbatur tn̄
ꝯsiderādo dispositionē aut̄.p̄terea.C.vn̄ vir ⁊ vxor.⁊ tex.i corpe
vn̄ illa sumit̄ q̄ solū vident̄ ꝓuidere ipi ꝯiugi supstiti ⁊ inopi vt
possit ⁊ debeat hr̄e q̄rtā in bōis ꝯiugis p̄mortui diuitis vl' al's
ipsi succedere ꝓut in illis disponētis siue intelligētis ab intesta
to siue ex testō scd̄m cōeꝫ doctorū opi.sup satis diffuse relatam
in ꝯsi.⁊ sic solū ꝯsiderando tēpus mortis ⁊ post mortē nec aliq̄
alio iure reperit̄ quo ad illos terminos aliqd fuisse ꝓuisum de
gestis in vita p ipm ꝯiugē diuitē attendēdo ēt vulgarē ⁊ cōem
regulā q̄ est qd̄ possit qs de rebus suis ad libitū disponere vt in
l.in re mādata.ff.mā.⁊.ff.so.ma.l.ēt.§.lꝫ vn̄ cum vulgaribus p̄-
sertim qn̄ al's nō apparet de fraude ipsius disponētis ⁊ alienā
tis ꝓut sunt termini nr̄i.q² nō apparet aliqd eē ꝓbatū qd̄ dicta
donatio fuerit facta ī fraudē dicte vxoris cā eā p̄uandi etiā si qd̄
al's fuisset sibi debitū p dictā aut̄.p̄terea.quo ēt casu quādo ad
hunc finem dictā alienationē fuisse factā aliquid probaretur:
possem aliquid vltra adducere ad sustinendam prefatam con-
clusionem ꝯtra dictā vxorem p̄cipue qd̄ in simili dicebat Saly.in
d.auct̄.p̄terea.dicēdo qd̄ si testōr ꝯiugi superstiti aliqd legauit
qd̄ erat minus quarte ⁊ prohibuit eam plus petere qd̄ non po
tuit petere supplementū q² hec quarta debet̄ ei ꝯtingēter ⁊ nō
necessario.Jdō solū p̄ter volūtatē testōris non eīn ꝯtra volūtateꝫ
dꝫ posse venire.⁊ ꝓ hoc etiā adducit.q² illa prouisio emanauit
ne infelix coniunx superstes mēdicare cogatur iuxta iniuriā et
opprobriū defuncti volenti nō infert̄ iniuria.l.j.§.vsq; adeo.ff.
de iniurijs.l.cū donationes.C.qd̄ metus cā.Hec sunt verba pre
fati Saly.in.d.aut̄.que satis faciunt pro hoc qn̄ etiā dictus Ja
cobus qui imposuisset dictā donationē cā seruandi dictam ei⁹
vxorē vt potuerit faceret:qd̄ tn̄ ego ꝓ nūc nō aliter affirmo q²
dubiū reputo illō dictū ⁊ qn̄ apperet aīo fraudādi ⁊ tollēdi di-
spōnē illius aut̄.ipse hoc fuisset subsistere.⁊ lꝫ etiā volēdo tene-
re hanc parteꝫ in rigore iuris plura possent adduci.Ego tn̄ in
via decisionis ⁊ ꝯsulendi subsisterē ⁊ poti⁹ abstinerē.q² volenti
bus fraudare poti⁹ est resistendū.arg.eorū que habent̄.C.de le.
l.si legatari⁹.⁊ ad velleia.l.si sine de vsuris.l.eos.in fi.de rescrip.
c.sedes.cū ꝯcor.ibi gl.⁊ vltra allegata.Solū ergo facio vnū pri
cipale fundamentū.q² nō p̄supponit̄ fraus neq; dolus vt.s̄.in
cōsi.est satis clare deductū.⁊ ad.l.oēs.§.lucius.ff.que in fraudē
credi.s̄.est satis plene responsum p do.consulentē ꝓ cui⁹ dictis
vt presumptio illa tollat̄ qn̄ sunt alia adminicula in ꝯtrariū ⁊
alie presumptiones.Addo auctoritatē Bart.in ꝯsi.suo.xxvij.
ꝓm ordinē meorū qd̄ incipit cecus de spoleto.vbi no.loquit̄ ad
intellectum illius.§.volēs in effectu qd̄ illa p̄sumptio tollit̄ per
aliā p̄sumptionē.Presupponendo ergo qd̄ aliter nō apparcat
de fraude sum⁹ in eadē sn̄ia cū dn̄o cōsulente.⁊ de subscriptiōe
dūtaxat reqsitus ita iuris esse dico ⁊ consulo ego Falionus
de mōte vbiano vtriusq; iuris doctor pusinus.⁊ ad fidē p̄dicto
rum me propria manu subscripsi ⁊ proprio quo vtor sigillo cō-
muniui cōsi.tamen saniori semper saluo ⁊c. Laus deo ⁊c.

Consilium.cix.

1 Vēditor si obtulit rē:et postea possedit et fruct⁹ pceperit
pōt ob non solutum precium agere ad vsura offerendo rem cū
fructibus.

2 Venditor potest retinere rē loco contractus:vel obseruantiam
contractus loco pignoris.

3 Emptor ob reꝫ non traditam ad quas vsuras agere possit:et
venditor ob precium non solutum.

4 Tempus legitime etatis non constituit in mora.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanct⁹ illuminet intellectū.Nō potuis
sent magis subtilr̄ ⁊ habūde suprascripti viri p̄stātis
simi rem ipsam absoluere quāobrē breuissimus ero solū aliqua
breuiter addendo.⁊ in primis heredes dicte dn̄e Joanne vi-
dent̄ se posse defendere ab illa obiectiōe.qd̄ ex quo do. Joanna
⁊ ipsi fructus pceperunt non pn̄t obijcere laurētio qd̄ īputet si-
bi quare fructus non pcipit per no.in.l.curabit.per gl.⁊ doc.
s̄.de act.emp.⁊ latius supra in cōsilijs est declaratū et hoc du-
pliciter.p̄mo q² ille doctrine ꝓcedunt qn̄ venditor non imple-
uit ꝯctum ex parte sua q² non tradidit.quo casu imputari pōt
cur non tradiderit.secus si tradidit ⁊ impleuit ꝯctum ex parte
sua.ita illam glo.in.d.l.curabit intelligit̄ ⁊ declarat Paul.de
1 cast.ibi vbi ꝯcludit q² † si venditor obtulit rē:⁊ postea possedit
⁊ fructus pcepit potest postea agere ad vsuras offerendo rem
cum fructibus.⁊ idem voluit Paul.de cast.in.d.l.ij.C.de vsu.
secus

secus si non obtulisset. si ergo sola oblatio operatur ꝙ postea venditor possederit ergo fortius operari dꝫ traditio. ¶Secundo qꝛ lꝫ tradita re emptor cecidit a possessiõe ⁊ venditor incepe rit possidere: nõ tñ vĩ qȝ ꝓ hoc possit culpa aliqua vẽditori im
2 putari † cũ possit retinere rẽ loco pignoris ꝓ obseruãtia ꝫctus ar. tex. l. quãdiu. ff. de distra. pig. ⁊ l. iul. §. offerri. ff. de act. emp. per q̃ iura in spẽ. etiã post rem traditaꝫ qñ possessio reuertit ad venditorẽ. ita cõsuluit Bal. in suo cõsi. mihi. cccccłxxxv. qȝ incipit In xp̃i noĩe amen. vẽditor nõ põt ⁊c. ⁊ sic vĩ relinqui qȝ potius culpa sit imputanda emptori ⁊ cõsequenter militet dispositio. d. l. iul. §. ex vendito. ff. de act. empti. s. qȝ ex quo habuit facultatẽ pcipiendi fructus teneat ad vsuras ⁊ hec sunt q̃ prima facie me dubiũ reddere videbant. Circa primũ cõsultatiõis articulũ. ¶His tñ non obstantibꝰ ꝫriam sñiam veriorẽ existimo maxime in terminis nostris p iura ⁊ rõnes supra in cõsilijs ad
3 ductas. Addo Bar. de saly. in. d. l. ij. C. de vsuris. vbi vult † qȝ si emptor emit rẽ ex qua nõ pcepit fructus: lꝫ de iure ciuili vsure exigi possent tñ dicit se putare qȝ fm canones exigi possunt vsqꝫ ad q̃titatẽ fructuũ pceptoꝝ. Ad idẽ adduco Pau. de ca. in. d. l. iulianus. §. ex vendito. vbi vult qȝ cõpetat actio vsqꝫ ad quãtitatẽ fructuũ perceptoꝝ vel quos venditor habuisset si nõ tradidisset. Ad idẽ adduco in terminis Jo. de imo. in. l. insulã. §. vsuras. solu. ma. in fine vbi declarando dicta. l. curabit dicit qȝ illud est qꝛ emptor percepit fructus ex re vendita cuius occasione dꝫ pcĩũ. idẽ vĩ decidere Bar. in. l. at qui natura. §. cum me absente. ff. de neg. gest. ¶Nec obstant rõnes in ꝫriũ p me allegate. ⁊ ad primã rõnẽ in ꝫriũ allegataꝫ rñdeo diuersum est qñ venditor rem affert ⁊ emptor nõ recipit: qꝛ tũc nulla culpa põt ascribi venditori sed solũ emptori q fuit in mora recipiẽdi ⁊ soluendi tollit eñ oblatio oẽm culpã que venditori posse: imputaris vt ptꝫ ex notatis in. l. si mora. ff. so. ma. ⁊ i. l. acceptã. C. de vsuris: secus in casu nostro in quo emptor non põt dici in mora in nõ recipiendo sed bene põt dici in culpa qꝛ lꝫ tradiderit ⁊ repe riatur postea possidere ⁊ fructus percipere ex quo nõ apparet qȝ res fuerit sibi tradita nõ possumus dicere nisi qȝ malafide acceperit possederit ⁊ fructꝰ pcepit iuxta notata p Bar. in. l. celsus. ff. de vsuca. ⁊ per canonistas in. c. cũ ad sedem extra de resti. spoliatoꝝ. Non eñ est presumptio qȝ emptor suũ iactare voluerit. l. cũ de indebito. ff. de ꝓbatiõibꝰ. Nisi dicamus qȝ ex voluntate emptoris possederit ⁊ sic cõsenserint qȝ emptor hꝫ intẽtionẽ fundatã p ea que plenissime in ꝫsilio sunt deducta in vltimo dubio ⁊ sic si dicamus qȝ nõ fuit talis cõuẽtio fuit in culpa minori quã si a pncipio nõ tradidisset nã si a pricipio nõ tradidisset potuisset dicere nõ tradidit qꝛ retinere voluit rõne precij nõ soluti per tex. in. l. iulianus. §. offerri. ff. de act. emp. ꝫ postꝙ tradidit iã censetur cõsensisse qȝ res esset penes emptorẽ: lꝫ adhuc precium nõ solueret. Iteꝫ recipere postea possessionẽ ꝓpria auctoritate fuit culpa iuxta. l. extat cũ materia. ff. qȝ me. cã. ⁊ postꝙ iam emptor ceperat fructus pcipere vñ si qñ a principio emptor pcipit fructus ⁊ tñ põt retinere tanꝙ obligatã ꝓ precio. vt in. d. §. offerri. Non tñ offerendo fructus põt petere vsuras. qꝛ cum sit in culpa nõ põt alijs culpam hanc imputare vt notant glo. ⁊ doct. in. d. l. curabit ⁊ in. d. §. ex vendito. Multominus põt imputare si postꝙ tradidit iterũ adeptus est possessionem ⁊ fructus percepit cuꝫ possit maior culpa imputari in auferendo pceptionẽ fructuũ emptori ꝙ in nõ ꝓmittendo a principio perceptionẽ fructuum. hoc ꝓbatur ex illa regula que habet qȝ facilius aliquid retinetur ꝙ de nouo acquiratur. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alie. iuris. l. pluribus. §. ⁊ si placet. ff. de ver. ob. ⁊ p Bal. in. c. j. epm vel abbatem. facit etiam qꝛ rõ glo. ⁊ doc. in. d. l. curabit. qȝ emptori non põt imputari. ⁊ vẽditori quare nõ pcepit fructus est generalis ⁊ sic comprehendit etiam casum nostrum lꝫ loquat ante traditionẽ: igitur ampliat decisionem. l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de le. ij. l. si is qui. ff. de acqui. pos. ⁊ sic remanet soluta scda rõ supra in ꝫriuꝫ adducta. nam ita dat retẽtio rõne hypotece a pncipio ⁊ tñ ꝓpter hoc nõ põt vsuras vẽditor petere ab emptore. ¶Et quod emptor ab istis vsuris possit se defendere incõuincibiliter ni fallor ostẽdã. ⁊ p fundamẽto premitto qȝ re ipsa tradita vel qñ emptor incipit fructus pcipere nõ curo ad ꝓpositũ meum ita demũ tenet ad vsuras nisi fuerit sibi facta dilatio ad soluendũ precium. qꝛ tunc stãte dilatione nõ tenet ad vsuras qꝛ differt soluere ex voluntate vẽditoris ⁊ sic nõ põt hoc sibi imputari vt in regula dãnum cũ materia de re. iur. in. vj. Itẽ dilatio cõceditur in fauorem emptoris iuxta no. in. l. q rome in prin. ff. de verb. obl. ⁊ casus in. l. lecta. §. sed cum sortis. ff. si cer. pet. vbi cõcessa dilatione sup sorte nõ currunt vsure ⁊ ita in specie in terminis nostris decidit Pau. de ca. in. d. l. iulianus. §. ex vẽdito. ⁊ ꝓbat in simili. Nam etiã ꝓ traductiõe vxoris maritus incipit sustinere onera matrimonij ꝫbitur mora irregularis in solutiõe dotis sicut in

contractu emptiõis ⁊ vẽditiõs nã parificant ista duo vt est gl. magis cõiter approbata in. l. de diuisiõe. ff. so. ma. sed qñ maritus dicit vxorẽ ita demũ cõstituit patri vxoris in mora irregulari vt teneat ad alimẽta nisi fecerit dilationẽ ad soluẽdũ vt cõcludit Imo. in. l. insulã. §. vsuras. ff. so. ma. ⁊ Pau. de ca. in ꝫsi. cxxiij. ita in casu nostro dicamus qȝ stãte dilatiõe ad soluẽdũ. j. biẽnium nõ datis fideiussoribꝰ non potuerunt currere vsure ⁊ hoc apud me expeditissimũ est hoc stãte ostẽdit manifeste qȝ nõ põt emptor teneri ad vsuras nã aut volumus qȝ dicta traditio cõstituerit ĩ mora regulari seu fructuũ pceptio a pncipio. j. biẽniuꝫ. ⁊ hoc est falsum vt ostẽsum est p ꝓsuppositũ. Aut qȝ lapso biẽnio dicta traditio fructuũ pceptio ꝫstituerit ipsum in mora finita dilatiõe ⁊ hoc est impossibile qꝛ cũ tpe quo debebat mora cõmitti. s. tpe traditionis fuerit remissa p creditorẽ p dationẽ dilationis ad soluendũ ex eadẽ traditione non põt amplius mora induci sine interpellatiõe vel altero actu de nouo morã inducẽte. ita decidit notabiliter Bar. in. l. illa. ff. de cõsti. pecu. pro quo allego casum in terminis in. l. pecunie fenebris. ff. de vsuris. duꝫ dicit eius tpis inculpatã esse morã cõstitit ⁊c. Adduco etiã Bal. in terminis in. l. j. C. de his que pene noĩe. ver. Itẽ pone testator. vbi dicit qȝ si testator mandat heredi sub pena mille qȝ det fundum titio certa die ⁊ illa die sit excõicatus est opus post ea noua interpellatione ad inducendã morã vt ibi per eũ: sed in casu nostro post lapsum biẽnij nulla de nouo interuenit traditio nec fructuũ pceptio nec iterpellatio: igit nõ põt dici qȝ fuerit in aliqua mora ⁊ cõsequẽter nõ tenet ad vsuras tenẽdo illã opinionẽ qȝ vsure nõ debeant nisi ex mora saltẽ irregulari ꝓut vĩ esse de mente Bar. in. l. vinum. ff. si cer. peta. ⁊ tꝫ Fulg. in. l. ij. C. de vsuris ⁊ gl. ⁊ Bar. in. l. ij. ff. sol. ma. vbi voluit post glo. qȝ mora q̃ re ipsa ꝫbit non obligat ad pcipiẽdos ⁊ alias legendo reperi ibi quosdã Modernos perusinos dicere al's fuisse cõsultũ p doctissimos viros qȝ si emptor habuit possessionẽ domus empte ⁊ in ea nõ habitauit nec alteri locauit nõ tenebit ad interesse pcij non soluti ⁊ sic cõcludi põt qȝ stãte dicta dilatione nullo modo emptor potuit obligari ad vsuras dato qȝ fructꝰ pceperit neqꝫ post cũ nullus actus interuenerit p que mora induci potuerit ⁊ si dicat vsure debentur in recõpensatione fructuũ nõ rõne alicuius more p tex. in. d. l. curabit in verbo lꝫ nulla mora intercesserit ⁊ qȝ ibi no. gl. in. l. fructus eo. ti. ⁊ optime ꝓbat in. l. fi. vbi fm vnũ intellectũ gl. ff. de fundo dota. vbi vĩ casus ꝓut declarat Bal. in. l. si traditio. C. de actio. emp. in. xj. q. facit qȝ no. Bar. in. l. iulianus. §. offerri. ff. de actio. emp. ⁊ ꝫsequẽter lꝫ in nulla fuisset mora emptor nõ sequit ergo non tenet ad fructꝰ: nã rñdeo qȝ ideo dicte vsure dicunt ꝓmitti nõ solũ de iure ciuili sed etiã de iure canonico ꝓut no. gl. quã sequunt Host. Inn. Jo. an. ⁊ doc. in. c. cõquestus de vsur. rõne subsistẽtis eqtatis ⁊ recõpensatiõis. vñ dicunt vsure recõpẽsatorie vel qꝛ nõ est equum qȝ emptor habeat rẽ ⁊ preciũ ⁊ ipsis fruat vẽditor vero careat vsu rei pcio vel posito qȝ emptor nõ pciperet fructꝰ nõ est equum qȝ vẽditor careat re vẽdita ⁊ eius vsu seu cõmoditate et etiam careat pcio rei sine sui culpa ꝓut etiã traditur in. d. l. curabit ⁊ in. d. §. ex vẽdito. quoꝝ neutrũ concurrit in casu nostro post biẽnum cum semp vẽditor. pceperit fructus ⁊ emptor non pceperit vñ cessat oĩs rõ in qua sunt fundata pdicta iura ergo cessat dispositio. l. adigere. §. q̃uis. ff. de iure patro. c. cuꝫ cessante extra de appel. cũ si. Et sic relinquit qȝ nec rõne more nec fructuũ pceptoꝝ isti tenent ad vsuras. ¶Sꝫ iterũ posset instari ⁊ nũc intro scdam dubitationẽ qȝ posito qȝ ex his nõ esset inducta mora: tamen vĩ inducta pro lapsu biẽnij ad emẽdũ pecunias montis. ⁊ ꝫ adducta in cõsilijs vĩ facere nã ita constituit debitor in mora si dicat post bienniũ teneat soluere vel qȝ. j. biẽniũ nõ possit molestari lꝫ ñ apponat certũ tps post biẽniũ. sicut si dicat qȝ qs teneat soluere. j. biẽniũ. Vltimũ est claꝝ ĩ se: qꝛ tũc me dubio dies interpellat pro homine. l. magnã. C. de cõtrahẽ. ⁊ cõmit. stipu. Primũ aũt probat per ea q̃ no. Cy. ⁊ Bal. in. l. fi. §. pterea. C. de iure dotiũ: vbi volũt qȝ si mutuo tibi cẽtũ cum hoc qȝ ante pascha petere nõ possim post pascha debitor cõstituit in mora per gl. ordinariã in. l. si duo. §. fi. ff. de cõsti. pec. ⁊ p l. cũ stipulatus iuxta. l. interdũ. ff. de ver. obli. ⁊ ita in terminis nostris lꝫ. j. duos annos nõ teneret post duos annos obligauit se qȝ vĩ esse fortius. ¶Cõfirmat hec pars ꝫ deducta in cõsilijs
4 † nã qñ qs ꝓmittit qñ erit legitie etatis tps legitime etatis tãꝙ incertum non cõstituit in mora prout no. Bal. in. l. magnaꝫ. C. de ꝫhen. ⁊ cõmit. stip. ⁊ Bal. in. l. ⁊ si post tres. ff. si qs cautio. ⁊ bal. ⁊ Saly. in. l. si pacto quo penã. C. de pac. illud est qꝛ tps incertum est an quis proueniat ad etatẽ legitimam est incertum secus in lapsu certi tpis puta biẽnij vt ptꝫ ex his que habent in in. l. si cui. ff. de leg. j. ⁊ in. l. ex his. ff. qñ dies leg. ced. ⁊ in. l. seyus saturninus. ff. ad treb. ⁊ certe qñ simpliciter facta est ꝓmissio de emẽdo post biẽniũ dictas pecunias dubitaret qdẽ lapso biẽnio

nõ incidissent in morã emptores p.s.dicta sꝫ in casu nostro nõ simplr fuit facta pmissio sed ita demũ si.ĩ.bienniũ non darent fideiussores quo casu tenebat ad soluẽdũ pecuniã ⁊ nõ ad emẽdũ pecunias mõtis. Istã in primo casu.s.p me posito certum est post lapsuꝫ tpis quid solui debeat ⁊ quid debẽdũ erit. Sꝫ scdo casu non qꝛ datis fideiussorib⁹ nõ erat obligatus ad emendũ pecunias montis.sꝫ ad pecuniã.als secus ⁊ si bene ponderet hi termini sunt pares cũ terminis Bal.in.d.l.magnã.⁊ in.d.l.⁊ si post tres:nã tps etatis.xxv.annoꝝ dr incertũ qꝛ lꝫ si certũ ꝙ qs deueniat ad illã etatẽ sic in casu nostro lꝫ lapsus biẽnij sit certus tñ nõ est certus qd labat nõ datis fideiussoribus. Et sic optime succedit illa doctrina qd dies incertus nõ interpellat put est casus in.d.l.magnã a ꝯrio sensu ⁊ ibi notat ⁊ tradit in.l. quotiẽs in diẽ.ff.de ver.ob.⁊ succedũt habita hac declaratiõe oẽs doctrine.s.in ꝯsilijs adducte quas nõ repeto immo attẽtari põt qd si lapsus biẽnij in casu nr̃o interpellaret ⁊ cõstitueret in mora tñ emptor nõ teneretur ad vsuras precij non soluti ex quo vẽditor percepit fructus. Nam si nulla subsistente mora si emptor percepit fructus dicimus qd tenet ad vsuras vt.d.l.si.ff.de fundo dota.cũ si.s.allegatis. Ergo eodẽ in casu ꝯtrario dicere debemus qd si emptor fuit in mora ⁊ vẽditor pcepit fruct⁹ qd emptor nõ teneat ad vsuras qꝛ qd operat ppositũ in pposito operat oppositũ in opposito.l.si vt pponis.C.de nuptijs.l.si ex toto.ff.de le.j.rectũ em̃ sui iudex est ⁊ obliq vt inquit Aristoteles in.j.topicorum relinquit ergo qd nullo modo emptor tenet ad vsuras quibus existentib⁹ veris supflua reddit vltima dubitatio in cõsilijs deducta de qua remitto me ad primos cõsulẽtes q plusꝙ plenissime illam explicarunt. Laus deo oĩpotẽti.

Consilium.cx.

1 Statutum põt fieri ne extra ciuitatẽ aliqd exercitiũ fiat.
2 Priuilegiũ si verificet in multis sufficit.lꝫ nõ verificet in oĩb⁹.
3 Legis obseruantia non inducit consuetudinem.
4 Jus ciuilitatis prescribitur spatio.xx.annorum.

Dominus labia mea aperiat et spiritussanctus illuminet intellectũ. Habũde ⁊ subtiliter pstãtissimus iuriscõsultus dñs[a] Bulgarin⁹ acutissim⁹ olim discipulus meus cõsultationẽ ipsaꝫ absoluit.adeo qd omnis ad illã aditio frustratoria cẽsenda sit. Sꝫ ne icõsulte subscripsisse videar paucula in mediũ adducã. Et in primis dubia visa fuit cõsultatio predicta ex ea qꝛ lꝫ dicamus Astianenses esse veros ⁊ originarios ciues ciuitatis Senaꝝ seu gaudere debere priuilegio ciuium originarioꝝ ciuitatis Senarũ q̃ priuilegia oriunt ex cõstitutiõib⁹ ciuitatis iuxta notata p Bar.in.l.si maritus.§.legis iulie.ff.de adulterijs ⁊ p Bar.⁊ Roma.in.l.si is q p emptore.ff.de vsuca.⁊ p Bar.⁊ alios in.l.filio quẽ pater.ff.de li.⁊ postbu.⁊ Bal.in.l.si filius.ff.si cer.pet.⁊ in.l.ij.C.de iure annuloꝝ aureoꝝ.⁊ Bal.in.l.in vrbe.ff.de statu.ho.in phemio.ff.in fi.in.l.oẽs populi.ff.de iusti.⁊ iure.et auẽ.habita.C.ne filius
1 p patre.cũ si.Tñ nõ vr̃ repugnare pdicte ciuilitati cõcesse†potuit em̃ magnifica ciuitas Senarũ statuere ne extra ciuitatem hmõi exercitiũ fieret p tex.i.l.fi.ff.de decre.ab ordi.faciẽ.hñ facit lex mercatores.C.de cõmertijs ⁊ mer.⁊ qd no.Bar.in.l.relegatoꝝ.§.interdicere.ff.de interdict.⁊ relegat. Nec tale statutũ repugnat ciuilitati. Cũ veri ciues ⁊ originarij habitantes in ciuitate teneant illud idẽ obseruare ⁊ non possint extra ciuitatẽ facere hmõi exercitiũ per ea que Bart.notat singulariter in.l.quidã cũ filiũ.ff.de ver.obl.circa finẽ cõmenti ⁊ maxime cũ priuilegiũ ciuilitatis possit vt in plurimis verificari vt in officijs
2 ⁊ alijs qb⁹ gaudẽt tanꝙ veri ⁊ originarij ciues qm̃ satis est†qd in multis priuilegiũ verificet lꝫ nõ in oĩbus.casus est in.c.j.§.nunqd.de priuile.li.vj.⁊ ibi no.Dñicus de sancto Gemi.in.j.notabili. Ad idem allegat tex.in.c.pastoralis.extra de priuilegijs antiquis. Nec incõuenit qd psona priuilegiata aliqñ rõne rei inherẽtis excludat a priuilegio vt est casus in.d.c.j.§.in eos.de priuilegijs in.vj.vñ cũ Astianẽses gaudeãt priuilegio ciuiũ ⁊ habitãdo in ciuitate possent talẽ artẽ exercere qd rõne habitatiõis extra ciuitatẽ excludant a tali priuilegio cũ locis extra ciuitatem talis ars exerceri nõ possit. Nec video quõ possint se aliqua pscriptione tueri:qm̃ cũ hoc esset licitũ cuicunqꝫ tã in ciuitate ꝙ in cõmitatu qꝛ tũc dr prescriptio qñ querit aliqd ius ex cursu tpis ⁊ lõgeua possessiõe qd prius nõ cõpetebat. vt ptꝫ per totum.ff.de vsucapiõib⁹.⁊ extra de prescri.vñ dicimus in
3 simili qd†obseruantia.l.nõ inducit cõsuetudinẽ vt notãt Moder.in.c.j.de constitu.lib.vj.⁊ Jo.de imo.in.l.j.in princi, ff. ad legem fal.facit qd no.Bart.in.l.ij.in fi.ff.de suppel.lega. Nam si fuissent phibiti a ciuitate senarũ talẽ artẽ exercere.⁊ non obstante phibitione exercuissent tũc incepissent pprie prescribere ⁊ quasi possidere illud ius exercẽdi talẽ artẽ put declarat elegãter Bar.per illũ tex.in.l.in filijs.C.de decur.⁊ Bal.in.l. imperius in lec.noua.ff.de iur.om.iu.⁊ lꝫ sicut ciues exercuerint talẽ artẽ nõ vt comitatiui non vr̃ qd fuerit causata aliqua pscriptio qꝛ hoc eis cõpetebat vigore capitulorum lꝫ si non competijsset
4 potuisset ius†ciuilitatis pscribere spacio.xx.annorum.l.cũ satis.§.j.vbi hoc notat glo.C.de agri.⁊ censi.lib.xj.tenet Bar. in cõsi.qd incipit dubia occurrentia et est septimum in ordine fm nouũ ordinẽ pusinũ ⁊ fm illud cõsilium cõsuluerunt do. Philippus de corsinis do. Joannes de mõtegranato.⁊ do. Dñicus Sermini solennes aduocati florentini ⁊ incipit consilium ad laudem dñi Jesu xp̃i.⁊ Bal.in cõsi.ccccxxvj.incipit in nomine dñi factum tale proponit. Cum ergo veri ciues hodie non possint extra ciuitatem ipsam artem exercere ⁊ sic non detur inequalitas inter ipsos Astianiẽses ⁊ veros ciues vr̃ qd nullo modo sit inducta aliqua prescriptio nec videbatur etiam obstare sententia qꝛ in effectu continet quod non teneantur ad obseruantiam quorundam reformationem nisi vt veri ciues.

[a] Istã subscriptionẽ habes perfectã.j.ꝯs.prio. Et hoc principiũ nõ est sublatũ ne peruertat ordo tabule.

Consilium.cxj.

1 Priuilegiũ qñ conceditur mixta cõsyderatione loci ⁊ psone non potest eo vti extra locum.
2 Prescribuntur etiam reseruata principi.
3 Jurisdictio si sit prescripta in certis rebus qñ censeatur prescripta etiam ad alios actus.
4 Possessio vnius actus inducit quasi possessionẽ quo ad alios sub eadem specie iuris.
5 Dispositio ab obseruantia etiã non prescripta interpretatur ⁊ declaratur.

Dominus labia mea aperiat et spiritussanctus illuminet intellectũ. Habũdẽr subtiliter.s.scriptus pstantissimus iuriscõsultus dñs Bulgorinus olim discipulus meus accutissimus cõsultationẽ ipsaꝫ absoluit quãobrẽ paucula in mediũ adducã.⁊ in pmis circũscripta oĩ pscriptione sñia non videbat posse sustineri qd vigore capitulorũ stãte tali reformatiõe Astiancẽses possunt talẽ artẽ exercere: qꝛ lꝫ gaudeãt pulegijs ⁊ immunitatib⁹ qbus gaudẽt veri ⁊ originarij ciues cũ tñ ciues veri ⁊ originarij teneant ad obseruantiã dicte reformatiõis nihil vr̃ obstare cur etiã ipsi non teneant cũ tũc nedũ qd tractent vt ciues sꝫ etiã vt alij ciues p ea q̃ pulchre ponit Bar.in.l.qdã cũ filiũ in fine cõmẽti.ff.de ver. obli.⁊ maxime qꝛ lꝫ eis sit acqsitũ pulegiũ ciuitatis.satis etiã est qd tale pulegiũ vt in plurib⁹ verificet lꝫ nõ in oĩbus vt est casus ⁊ ibi colligit Gemi.in.c.j.§.j.de priuilegijs in.vj. Ad idẽ allegat qd hr̃ in.c.pastoralis,e.ti.in antiquis nec obstare vr̃ qd rõne noue reformatiõis ex eo qꝛ habitãt in loco extra ciuitatẽ excludantur a priuilegio ciuiũ habitantiũ in ciuitate nã psona priuilegiata rõne rei coherentis excludit aliqñ a priuilegio. Casus est ⁊ ibi no.Gemi.in.d.c.j.§.i eos ⁊ sic rõne loci habitatiõis excludent a priuilegio. Sꝫ his nõ obstãtib⁹ adhuc puto sustineri posse circũscripta pscriptiõe ⁊ sñia qd possent nõ obstãte tali reformatiõe exercere talẽ artẽ in castro Astiani ⁊ ostẽdo nã ex forma capituloꝝ est qd dictis priuilegijs ⁊ immunitatibus gaudeãt Astianẽses habitantes in castro Astiani put est expssum in plurib⁹ capitulis p qd manifeste colligit qd tale priuilegiuꝫ nõ solũ cẽset cõcessum psonis sed etiã loco nam qñ pulegiũ censet cõcessum simpliciter psonis q̃cunqꝫ psone vadãt possunt vti priuilegio.vt est casus in.c.j.⁊ ibi no.doct.de priuilegijs lib. vj. hoc idem dicit Jnn.in.c.bone.el.ij.de postu.plato.in fi. vbi di
1 cit qd†qñ priuilegiũ cõcedit mixta cõsideratione loci ⁊ psone non põt vti priuilegio extra locũ. Jdẽ dicit Bal.in.l.ij.in. viij.col.q.xviij.C.de serui.⁊ aqua. Si ergo priuilegiũ cẽset cõcessum nõ psonis sꝫ loco ergo dat intelligi qd nõ solũ Astianẽses gaudent priuilegio ciuilitatis sed etiã loc⁹ qd nihil aliud est dicere nisi qd habitãtes in castro Astiani sint in eo loco tanꝙ ciues in ciuitate ⁊ qd in eo loco vti possint cõstitutiõib⁹ ⁊ pulegijs ciuitatũ iuxta no.p Bar.in.l.si maritus.§.legis iulie.ff.de adulte.⁊ in.l.si is q p emptore.ff.de vsucapio.⁊ p Bal.in.l. omnes populi.ff.de iusti.⁊ iure qua ergo rõne ciues i ciuitate possunt talẽ artẽ exercere eadẽ rõne ⁊ ipsi in castro Astiani alias priuilegiũ ciuilitatis loco cõpetere nõ diceret.vñ dicit Bal.in.l.si nõ speciali in ver.hoc querit qd aut ꝯstat qd priuilegiũ est cõcessuꝫ loco ⁊ tũc extra locũ exerceri nõ põt aut cõstat qd est cõcessum psone ⁊ in quocũqꝫ loco pdest. Aut sumus in dubio ⁊ putat qd tam loco ꝙ psone censeat cõcessum.argu.l.si.de cõsti. principũ. Ergo dato qd aliqua esset dubitatio in dubio censet cõcessum mixta cõsideratione loci ⁊ psone cõsequẽter Astanẽses habitãtes in castro Astani fingunt vt ciues i ciuitate habitare ⁊ sic eqparant habitãtib⁹ in ciuitate tã respectu psonarũ ꝙ loci. Qua ergo rõne habitãtes in ciuitate possunt eodẽ mõ habitãtes in dicto castro sicut videmus i simili nã quo ad pceptionẽ fructuũ ita pcipiunt seruiẽtes Pape in curia sicut residẽtes ⁊ seruiẽtes ecclesie qꝛ

ecclesie qꝛ fingunt̄ residere qui sunt in seruitio Pape ⁊ tñ quic-
quid statuit̄ de residentib⁹ in ecclesia h3 etiã locũ in stantib⁹ in
curia in seruitio Pape vt est casus notabilis in.c.ad audictiã.
⁊ in.c.cũ dilectus.⁊ vtrobiq3 Abbas ⁊ Jmo.extra de cle.nõ re
sidẽ.qui sunt optime tex.ad ꝓpositũ. ¶ Cõfirmat̄ hoc nã priui
legiũ facit eos ciues ⁊ habitatores assiduos ciuitatis Senarũ
⁊ sic preuilegiũ eos habitãtes in castro Astiani fingit habitare
in ciuitate imo forti⁹ fingit eos habitare i certa parte ciuitatis
qꝛ hoc nõ potuit fieri nisi ꝑ fictionẽ ꝑ no.ꝑ Bar.in.l.si maritus
§.legis iul.ff.de adul.⁊ in.d.l.si is q ꝑ emptore.ergo imediate
succedit dispositio statuti qd̄ vult qd̄ habitãtes in ciuitate in il
la possint dictã artẽ exercere ꝑ tex.⁊ q̃ ibi habent̄ in.l.j.§.legis
falcidie.ff.ad.l.fal.vnde dicit Bal.in.l.oẽs populi.ff.de iusti.⁊
iure.qd̄ si statutũ h3 bãnitũ ꝑ cõfesso ⁊ geto imediate succedit
dispositio iuris qd̄ nõ possit appellare sicut nõ põt vere ꝯfessus
⁊ getus:vt in.l.ij.C.quoꝝ appel.nõ reci.Cũ ergo habitãdo in
castro fingant̄ habitare in ciuitate succedit qd̄ illud idẽ possint
in castro facere qd̄ habitãdo in ciuitate possent facere in ciuita
te. ¶ Cõfirmat̄ hoc qꝛ alias nõ viderent̄ ꝯcessa ꝑuilegia ⁊ imu-
nitates q̃ claudunt̄ ⁊ circũscribunt̄ loco ciuitatis cũ capitula ve
lint qd̄ habitẽt in castro ⁊ habitẽt in ciuitate qd̄ est ĩpossibile cũ
nõ possent eodẽ tpe habitare in duob⁹ locis vñ ad nullũ aliũ ef
fectũ fuerũt adiecta dicta v̄ba qd̄ cẽserent̄ assidui habitatores
ciuitatis q̃ debẽt aliqd opari iuxta.l.si qñ.cu3 ibi notatis.ff.de
leg.j.⁊ in.c.si Papa de priuilegijs. ¶ Confirmat̄ etiã nã cũ fin-
gant̄ habitare in ciuitate cõseq debẽt oẽs effectus quos cõseq-
rent̄ si cõtinuo in ciuitate habitarẽt. hoc ꝓbat̄ ꝑ tex.insti.de he
re.q̃ ab intestato.§.iterdũ.vbi q reddit ex captiuitate post mor
tẽ patris qꝛ fingit̄ semp fuisse in ciuitate ⁊ sic tpe mortis patris
tanq̃ suus ꝓteritus rũpit testm̃.⁊ est casus in.l.gallus.§.si eius
ff.de lib.⁊ posth.⁊ sic fictio sup aliquo ꝑncipali trahit̄ ad id qd̄
venit in cõsequẽtiã fictionis:cũ ergo fingant̄ habitare in ciuita
te sicut assidui habitatores oẽs effectus cõsequunt̄. Ad idẽ tex.
in.l.j.§.si nepos.ff.si qs a parẽte fuerit manumis.vbi colligitur
qd̄ fictio extendit̄ ad id qd̄ est accessoriũ antecedẽtis super qua
principaliter fingit̄ optime ꝓbat̄ in.l.lege cornelia.ff.de vulg.⁊
pupil.⁊ in.l.pater instituto.ff.de captiuis in qb⁹ habet̄ qd̄ cu3
ꝑ fictionẽ.l.cornelie.p̄i mortu⁹ apud hostes fingat̄ mortu⁹ tpe
quo fuerat captus in ciuitate ꝓpter qd̄ inducit̄ cõfirmatio ta-
bularũ pupillariũ q̃ al's nõ valerẽt. Et cõsequẽter sicut assidui
habitatores possent in ciuitate exercere talẽ artẽ:ita ⁊ isti q fin-
gunt̄ esse in ciuitate dũ sunt i castro Astiani.et sic sufficiẽter est
demõstratũ qd̄ possunt exercere dictã artẽ in castro Astiani cir
cũscriptis ꝑscriptiõe ⁊ sñia. ¶ Succedit nũc scdm fundamẽtu3
prescriptionis. Nã l3 hoc exercere dictã artẽ extra ciuitatẽ ante
dictã vltimã reformationẽ nõ esset ꝓhibitũ tñ clipeo ꝑscriptio-
nis possunt se defendere.nã ante primã reformationẽ factã de
anno dñi.Mcccclij.vnusquisq3 passi3 ⁊ in comitatu ⁊ in ciuita
te talẽ artẽ exercebant:sed ꝑ illã reformationẽ fuit statutũ non
distinguẽdo ciues a comitatiuis vel forẽsib⁹ qd̄ alia obseruatio
habet̄ in comitatu fuit expressa in reformatione obseruãtia in
ciuitate haberet̄ ꝓut disponebat̄ ꝑ statuta dicte vniuersitatis ⁊
sic comitatus seu loca extra ciuitatẽ fuerũt distincta a ciuitate
⁊ cõstituta sub diuersa obseruãtia. Sed hac reformatiõe nõ ob
stãte Astianẽses icẽperũt obseruare illa in castro Astiani que ꝑ
habitantes ⁊ exercẽtes illã artẽ in ciuitate obseruabant̄ ⁊ nõ q̃
per exercẽtes extra ciuitatẽ. Si ergo dicamus qd̄ hoc erat eis ꝓ
hibitũ vigore dicte reformatiõis imediate ipsi inceperũt quasi
possidere istud ius exercẽdi artẽ in castro Astiani ꝓut poterat
exerceri in ciuitate ⁊ nõ extra ꝑ text.⁊ ibi notabiliter declarat
Bar.in.l.filijs.C.de decurionib⁹.li.x.⁊ ꝓbat̄ ꝑ ea q̃ ponit Bar.
in.l.imperiũ.in noua lectura in vltima.q.ff.de iuris.om.iud.vñ
cũ gesserunt se tanq̃ exercẽtes in ciuitate.ex ista quasi possessio
ne vna cũ titulo ꝑuilegij ciuilitatis qd̄ vt ostẽdi nõ solũ fuit cõ-
cessum ꝑsonis sed loco lõgo tpe ꝑscripserũt hoc ius vt est casus
in.l.fi.C.de ꝑscrip.long.tẽp.vel saltẽ ꝑuilegiũ indubitãter ꝑsta-
bat iustũ titulũ putatiuũ.iuxta no.in.l.celsus.ff.de vsuca.⁊ in.l.
qd̄ vulgo.ff.de vsuc.ꝓ emptore ⁊ Bal.in.l.nullo.⁊ in.l.indicia.
C.de rei vẽ. ¶ Stãte ergo tali titulo saltẽ putatiuo ⁊ etiã qꝛ nõ
agim⁹ de acqrẽdo ius de nouo s3 de extẽdẽdo ius ciuilitatis.ad
hoc potuerũt lõgo tpe ꝑscribere.h̄ nõ extẽsiue etiã merũ iperiũ
2 †qd̄ est fortius ꝑscribit̄ circa ea q̃ sunt ꝑncipi reseruata ꝑ ter.⁊
ibi notat̄ in.l.viros.C.de diuersis offi.li.xij.tenẽt Gui.⁊ Bal.in
l.imperiũ.ff.de iuris.om.iu.⁊ Bal.in sua disput.q̃ incipit apu
lus.vbi notabiliter loquit̄. Ad hoc qd̄ habet̄ in.l.j.⁊.l.fi.C.de
emãcipa.libe.⁊ in.l.qcunq3.C.de fundis limito li.xj. ¶ Solu3
ergo restat vnus scrupulus qꝛ l3 ꝑscripserint hoc ius exercendi
artẽ ꝯm statuta ciuitatis:nõ tñ p̄scripserũt ius aduersus no-
uã reformationẽ qd̄ est distinctũ ⁊ separatũ a iure qd̄ ꝑscripse-
rũt.ergo talis ꝑscriptio tanq̃ odiosa non d3 ad hoc extẽdi ad
hũc nouũ casum ⁊ separatũ.vt notat̄ in.l.qd̄ nõ rõne.ff.de legi.
⁊ in.l.j.C.de emã.li.⁊ expsse vr̄ decidere Inn.in.c.fi.de of.arch.
⁊ clare Bar.in.l.j.§.hoc interdicto.ff.de iti.actuq3 ꝑua.vbi p il
lũ tex.vult qd̄ si p̄scripsi ius colligẽdi pedagia in certis rebus
3 nõ extendit̄ ad alias res possim etiã in alijs reb⁹ colligere† sic
si ꝑscripsi iurisditionẽ i certis actib⁹ nõ possu3 extẽdere ad alios
actus. ¶ S3 est diligẽter aduertẽdũ.nã aliqñ qs exercet ⁊ ꝑscri
bit aliquẽ actũ alicuius iuris vel iurisditiõis ⁊ tũc nõ extendit̄
ad aliũ actũ positũ sub alia spẽ sepata alteri⁹ iurisditiõis ⁊ hoc
casu intelligit̄ Arc.⁊ Bar. Aliqñ qs exercet ⁊ ꝑscribit ali quem
actũ sub aliq̃ specie iurisditiõis ⁊ extẽdit̄ ad oẽs alios casus sub
eadẽ spẽ iurisditiõis existẽtes ne vna ⁊ eadẽ iurisditio diuerso
iure cẽseat̄.l.cũ q ades.ff.de vsuca.xij.q.ij.cognouimus. Hoc ꝓ-
bat̄ aperte ꝑ ea q̃ notãt Pe.Cy.⁊ Saly.in.l.j.C.de emãci.libe.
vbi qrũt qd si index ꝑ cõsuetudinẽ iudicãdi q̃siuit sibi aliquã
iurisditionẽ an fiat extẽsio vt possint vti oĩ specie iurisditiõis ⁊
cõcludũt qd̄ cũ sint plures species qꝛ est merũ imperiũ mixtũ ⁊
simplex iurisditio vt notat̄ i.d.l.iperiũ.vñ si est vsus aliqua spe-
cie puta mixto iperio nõ extendit̄ ad merũ:sed bene extẽdit̄ ad
oẽs act⁹ q cõprehẽdũt sub illa spẽ iurisditiõis mixti imperij.
ar.l.si stillicidij.§.fi.ff.quẽadmodũ serui.amittat̄.nõ aũt ad di-
uersum spẽm.arg.l.si prius in ꝑn.de aqua plu.arcẽ.⁊ no.doc.in
c.ij.de capel.mona.⁊ do.Ant.in repe.c.fi.i pe.charta de cã pos.
⁊ ꝓprie.⁊ Pau.de leaza.in.c.in literis.de resti.spo.⁊ Bal.in.l.
ij.in.xij.col.C.de serui.⁊ aqua.⁊ Bal.in.l.iperiũ.ver.circa octa-
uũ.de iuris.om.iud.⁊ Bal.in.d.sua disputatiõe q̃ incipit Apu
lus.vñ reducẽdo oĩa ꝑdicta ad ꝓpositũ nr̄m dico qd̄ post primã
reformationẽ nõ potuerũt obseruare in castro Astiani q̃ obser-
uabant̄ in ciuitate nisi sub ꝓtextu ꝑuilegij qd̄ ipsi essent i castro
ꝑuilegiati ⁊ possent exercere q̃ exercent̄ i ciuitate ex eodẽ etiã ca
pite volũt nũc de nouo exercere dictã artẽ ꝯ nouã legẽ ꝓut exer
cet̄ in ciuitate.vñ nõ d3 dictũ ius diuerso iure cẽseri.d.l.cũ qui
cdes. ¶ Accedit ad hoc qd̄ istud ius exercẽdi artem in castro
4 Astiani ꝓut i ciuitate Senaꝝ nõ possidebãt ꝑ aliũ ergo†ꝑ pos
sessionẽ vni⁹ actus inducit̄ q̃si possessio quo ad alios sub eade3
specie iuris vt voluit elegãter Jo.an.in.c.dilectus de capel.mo
na.⁊ in.c.auditis de ꝑscri.arg.l.vt pomũ.in fi.ff.de seruitu.⁊.l.
vulgaris in ꝑn.ff.de furtis.⁊ dicit Pau.de leaza.in.d.c.in lite-
qd̄ vr̄ qs vti vno actu aĩo acqrẽdi vniuersaliter totũ ius ꝑ exerci
tiũ vnius actus qñ h̄ exprimit vel qñ freqũter vtit̄ aduersario
sciẽte ⁊ patiẽte vel qꝛ exerceret talẽ actũ q de facili non cõpetit
nisi ius habẽti vel ei q intẽdit vti iure suo.vel ꝯm Cy.in.d.l.j.in
pe.q.de emãci.lib.qñ indifferẽter vtit̄ illo iure quomodocunq3
casus accederit q̃ oĩa ꝓter illud qd̄ expsserint satis facile constat
cõcurrere in terminis nr̄is. ¶ Sed certe possumus dicere qd̄ ta
lis cõsuetudo exercẽdi artẽ i castro astiani ꝓut i ciuitate nõ fuit
cõsuetudo inductiua cu3 vigore priuilegij hoc cõpeteret vt.s.
ostẽsum est. S3 potius si qua esset poterat dubitatio fuit cõsue-
tudo declaratiua capituloꝝ ⁊ priuilegioꝝ.vñ minime sunt mu-
tãda.l.minime.ff.de legi. ¶ Nec in tali consuetudine declarati-
5 ua qrimus an fuerit ꝑscripta vel nõ†qm̃ ab obseruãtia etiã nõ
ꝑscripta dispositiões recipiũt iterptationẽ ⁊ declarationẽ ꝓut
voluit do.Ant.in.c.fi.de ꝯsue. Et colligit̄ ex his q̃ ponit Bal.
in.l.binos.C.de aduoca.diuerso.iudi.⁊ ꝓbat̄ in.l.de die.in ꝑn.
ꝯm vnã lecturã.ff.q satis.cogã.⁊ ita cõcludit insignis preceptor
meus q raro aut nunq̃ fallit̄ do.Frã.de are.in suo cõsi.mihi.xij.
a [a]incipit.in xp̄i noĩe ꝓcedẽdũ est ad declarationẽ.⁊ hoc est ma-
gnũ fundamẽtũ iudicio meo. ¶ Qd̄ vltio loco fortificat̄ ex sñia
lata qd̄ ex alio capite ita ꝓferri non potuisset nisi qꝛ licitũ foret
vigore capitulorũ illa exercere in castro Astiani q̃ non fuisset li-
cite exerceri nisi in ciuitate ⁊ nõ extra vt etiã ꝑ3 ex eoꝝ petitiõe
ꝑ3 aũt lippis qd̄ illud idẽ ius in ꝑsentiarũ deducit̄ in ꝑsenti cã.
⁊ cõsequenter inter easdẽ ꝑsonas l3 ad diuersu3 finẽ obstat exce
ptio rei iudicate.l.si qs cũ totũ.§.⁊ generaliter.ff.de excep.rei
iud.⁊ ꝓbat̄ ex his q̃ ponit Bar.i.l.ij.§.hoc edicto.ff.vi bo.rap.
⁊ Bal.⁊ Moder.in.l.ij.C.de edẽdo.⁊ do.Abbas plenissime in
c.cãm q3.de testi.⁊ Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.ff.de ver.
ob.⁊ qñ oĩa cessarent hoc solũ fundamentũ sufficeret ad victo-
riã qd̄ euidẽtissimũ est iudicio meo ⁊ qꝛ subtiliter ⁊ habunde
demõstratũ per primũ subtilissimum consultorem.idcirco non
insisto vlterius. Laus deo omnipotenti.

a ¶ Dic tu qd̄ ẽ in ꝯsi.xj.s3 ꝑmã impssionẽ col.iiij.ver.s3 tñ ex sup abũdanti Aretinus raro aut nunq̃ fallit̄.

¶ Consilium.cxij.

1 ¶ Filiusfa.non donat aduentitia sine cõsensu patris.
2 Lectura super aut.vt liceat matri ⁊ auie.non est Bartoli licet ipsi attribuatur.
3 Dispositio.c.q̃q̃.de vsur.in.vj.habet etiam locũ in donatione causa mortis.
4 Pater nõ põt consentire filio sibi donãti causa mortis.
5 Clausula adiecta in testamento si nõ valet in vim testamẽti ⁊c. valeat in vim donationis cã mortis an operetur vt testamẽtu3

filij valeat in vim donationis causa mortis.
6 Donatio cā mortis in sui ordinatione accedit contractui.
7 Pater expresse consentire debet vt filius donet causa mortis. Et ista opinio est sequenda in iudicando.
8 Consensus qñ dicatur prestitus expresse.
9 Statutū prohibēs mulierē obligare ꝓhibet hereditatē adire.
10 Mandatū factum alicui de donando ad quid extendatur.
11 Mandatum factum super re duraturū post mortez an expiret morte ⁊ sic transeat ad heredes.
12 Procurator post mortem mādantis dr̄ procurator heredis ⁊ non defuncti.
13 Mandatum duraturum post mortē reuocatꝰ morte mādātis.
14 Dispositio.l. ⁊ si transferam.ff.de adimen.leg. extenditur etiā ad mandatum procuratoris.
15 Mandatum tacite reuocatur ⁊ quibus modis.
16 Consensus cōsanguineoꝝ si ex forma statuti regratur in cōtractu mulieris: requiritꝰ etiam qñ contrahit per procuratorem.
17 Restitutio cōpetit minori etiā aduersus fictum contractum.
18 Minor restituitꝰ aduersus omissam ꝓcuratoris reuocationez.

a ¶ Duplicatū fuit ꝯsi. istud ꝯsi.clxxij.j.eo.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctꝰ illuminet intellectū. Multū habūde ⁊ elegāter oīa p̄senti cōsultatione necessaria p̄ s̄.scriptos insignes doctores fuerūt i mediū adducta. Uñ satis fuisset eorū cōclusiones sola subscriptione cōprobare: sed tamē vt querenti aliqua ex parte satisfaciā aliqua addēdo in mediū afferā. Et in primis ꝓ fundamēto placet mihi illa cōclusio qd̄
1 †filiusfamilias etiā aduentitia in qbꝰ patri nō queritꝰ vsusfructus donare nō pōt sine cōsensu patris ꝑ ter.i.d.l.tam is.§.j.ff. de dona.cā mor.q̄ hodie correcta nō reperitꝰ. hāc opinionē arbitror indubitanter esse de mēte doctorū cōiter si recte eoꝝ rōnes q̄ etiā hoc casu militāt considerantꝰ. Et hāc partē in specie tꝫ gl.in.l.j.§.in filij.ff.ad treb.vbi gl.determinat qd̄ filiꝰ nō pōt testari etiā de his rebꝰ in qbus patri nō q̄ritꝰ vsusfructus ⁊ ad hoc allegat tex.in.d.l.tā is ⁊ sic aperte vult qd̄ dicta.l.tam is. q̄ ꝓhibet testari indistincte ⁊ donare sine ꝯsensu patris locuꝫ hꝫ etiā in his rebꝰ in qbus patri nō queritꝰ vsusfructus sed apertissime hoc decidit gl.in.l.fi.§.filijs aūt.C.de bo.q̄ li.in verbo dūtarat vbi gl.explicādo de rebus in qbus patri nihil queritꝰ exēplificat in castrēsibus vel quasi de aduētitijs aūt dici qd̄ nō pōt testari sꝫ bene donare cā mortis patre cōsentiēte ⁊ sic ex p̄cedentibus verbis gl.aptissime ꝯstat qd̄ gl.loquitꝰ qñ patri nō queritꝰ vsusfructus. Hoc etiā est apte de mēte Bar.i.l.si cū filiꝰ.§.j.v.⁊ ideo.ff.de dona.vbi in aduētitijs indistincte dicit qd̄ filius nō pōt donare sine cōsensu p̄ris.⁊ notādū qd̄ Bar.distinctiue loqtur cōsiderādo singulos casus. Sꝫ clare hoc voluit Bal.in.l.si vxorē in.j.col.C.de cōdi.inser.nec vt plurimū doctores explicarūt s̄ i spē q̄ habuerūt s̄ ꝓ absoluto ꝓpter rōnes q̄s assignāt. ¶ Sꝫ ꝯᵉriū vꝫ voluisse gl.in auē.vt liceat matri ⁊ auie in p̄n.vbi dū ter.dicit quo voluerit modo ⁊c.⁊ gl.excipit solū testm̄ ergo voluit qd̄ alio modo disponere pōt. Idē fuit de mēte gl.in.l.q in potestate.ff.de testis dum dicit disposuit nō testando ⁊ ꝑ dictas glo.hāc ptē dicit Bar.esse verā in.d.auē.vt liceat matri ⁊ auie.in p̄n. ¶ Sꝫ tñ ꝓpter hoc nō est recedēdū a prima opinione. Nā pōderando gl.p̄dictas dicto modo seq̄retꝰ qd̄ filiusfamilias posset codicillari qd̄ tñ dicere esset ꝯ plene no.in.l.ij.ff.de lega.j. Nec arbitror qd̄ Bar.ita tenuerit
2 †q̄m illā lecturāᵇ super auē.que attribuit Bar.ex modo loquēdi ⁊ allegatione doctissimi viri arbitrantꝰ non fore Bar.⁊ sequeretꝰ ꝯ ea que vbiq̄ in simili materia loquutus est. ¶ Confirmatꝰ nā ꝓhibitus testari censetꝰ etiā prohibitus donare cā mortis.vt est casus in.l.j.§.j.ff. de tutelis ⁊ rō.distra.ꝓpterq̄ filiusfamilias q pōt cū ꝯsensu p̄ris vt no.gl.in.d.l.tam is.§.j. Et cōfirmatꝰ hoc viua rōne. nam al's si diceremus filiū posse in talibꝰ donare sine cōsensu patris seq̄retur qd̄ elusoria esset in effectu dispositio legū dicentium qd̄ filiusfamilias in talibus testari nō possit ⁊ sic leges essent iposite verbis ⁊ non rebꝰ ꝯ.l.scōam.C.cōia de leg.⁊ colligitꝰ hec rō talis
3 ex no.ꝑ glo.in.c.q̄q̄ de vsuris in.vj.que vult qd̄ †dispositioᶜ illius capituli qd̄ loquitꝰ in testō locū habeat in donatiōe cā mortis.nc al's frustratoria reddatꝰ decisio illius tex.ꝓut etiā tradit in.l.executorē.in.iij.col.C.de execu.rei indi.⁊ Ang.in sua disputatione q̄ incipit Astēsis miles.⁊ Jo.de imo.i.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma. Et cū hac opi.trāseūt cōiter Moder.legētes in.d.l.seniū.§.j.⁊ in.d.l.pe.C.qui testa. ¶ Et cōfirmatꝰ alia rōne. nā multi dantꝰ casus in quibus de iure.ff.preter castrensia vel quasi filiusfamilias habebat bona ꝓ p̄ria ⁊ patri nihil q̄rebatꝰ. quos enumerāt doctores in.l.plꝫ.ff.de acq̄rē.here.⁊ in.l.cū filio.ff. de le.j.vbi enumerani al's legēdo qndeci casus.⁊ tñ de iure digesto rū indistincte filius erat ꝓhibitus donare cā mortis sine cōsensu patris.d.l.tam is.§.j.vñ non puto curandum de eo qd̄ dicit

b ¶ Lectura sup auē.que attribuitꝰ Bartolo nō fuit Bar.

c ¶ Dispositio c.q̄q̄ de vsur. in.vj. hꝫ etiaꝫ locū in donatiōe cā mortis.

d ¶ Ad ter.i.l. j.§.fuit q̄situꝫ ff.ad trebel.

Lu.ro.in dicta auē. similiter in.xix.speciali inter vlti.vol.lꝫ etiā cū eius opinio.cōcordat etiam Cuma.in.d.l. qui in potestate. ⁊ Rapha.Fulgo.post Christofo.de Castel.in.d.l.senium.§.j. qui mouentur per rationes que sunt extra cōes consideratiōes doctoꝝ. et ad quas vnico verbo pōt r̄ñderi ex dictis.s̄.in vltima rōne. ¶ Succedit nūc scōa difficultas nunq̄d pater potuerit cōsentire posito qd̄ diceremus eum legitime cōsensisse filiofamilias sibi donāti cā mortis.⁊ in terminis nostris placet illa
4 conclusio.s̄.firmata qd̄ †pater non potuerit consentire ⁊ solennizare actum in sui cōmodū ꝓut cōcludunt glo.⁊ Bar.in.l.j. in fi.ff.de auto.tutoris.⁊ Bar.in.l.frater a fratre in fi.ff.de condictio.indebit.⁊ Bal.in.l.bonorum.C.qui admit.⁊ Bal.in.l.si vxorez.C.de cōdi.inser.⁊ Bal.in.l.si furiosi.C.de nuptijs.⁊ Jo. de imo.in.l.§.fuit quesitum.ff.ad trebellianū.vbi plene distinguit ⁊ respōdet rōnibus que in ꝯᵉriū adducūtur.⁊ in.l.in edibus.§.qd̄ filius.ff.de donatio.⁊ legitꝰ plene in.l.ij.ff.co.titu. vbi plene r̄ñdet ad ea que in ꝯᵉrium adducuntꝰ.⁊ Jo.an.in additione Spe.in tit.de instrumē.edicto.§.porro.in additio.que incipit Petrus de cornetis. Et hanc partē potius amplecti videtꝰ Cy.in.d.l.senium.§.j. Idē etiam voluit Bal.in.l.j.C.vnde vir ⁊ vxor.⁊ lꝫ Bal.in.l.si qñ.§.j.C.de inoffi.testamē.teneat contrariū ⁊ Ang.⁊ Cuma.in.d.§.fuit quesitū. Idem Fulgo.⁊ Pau. de ca.in.d.l.seniū.q dicit se ita cōsuluisse sepius.⁊ Pau.de cast. in.d.l.q in ptāte.⁊ Ang.cōsi.clxxviij.⁊ potissimum ipsorū fundamentū est in.l.j.de impo.lucra.descriptio.lib.x.vbi dicitꝰ q̄ si descēdens cōfert suas facultates in ascendentes puta patrē vel auum in vltima voluntate qd̄ tunc cessat solutio de qua ibi.sed cōstat filium nō posse relinquere in vltima voluntate patri aut alteri etiā patre valēte.vt in.l.penul.C.qui testa. Ergo de necessitate ille tertius intelligitꝰ per viā donatiōis cā mortis.⁊ lꝫ ad
d illum text.r̄ñdeat Joā.de imol.in.d.§.fuit quesitum ᵈtñ r̄ñdeo aliter ⁊ clarius qd̄ ille tex.dꝫ intelligi in casibꝰ possibilibus de iure idest in vltima voluntate facta per filiū emancipatū vel ꝑ filium in ptāte disponentē de peculio castrēsi vel quasi: nō autē de vltima voluntate facta ꝑ filiū in ptāte quē facere nō pōt qd̄ aūt ista fuit intentio illius ter.ptꝫ ex precedent r̄ñso.vbi tex. loquitur de patre qui fecit donationē inter viuos filio q̄ non pōt valere ex tūc nisi esset emancipatus.l.donatio.C.de donatio.inter virum. Ergo pariformiter versiculus seq̄ns intelligatur in casu possibili.⁊ ita defendendo Bar. r̄ñdebat insignis doctor dñs Salutius de perusio.vñ in tanto ꝯflictu opi.in casu nostro opinionē Bar.arbitror amplectēdam ⁊ equiorē maxime attēta distinctione quā posuit Bal.in suo ꝯsilio qd̄ incipit sol. ma. mihi.cxxiiij.vbi distinguit qd̄ aut p̄r cōsensit bona fide ⁊ procedat opinio glo.⁊ Cy.⁊ hanc dicit equā opinionē quam ꝓ certo amplecti dꝫ iudex in terminis nostris in qbꝰ appet qd̄ multis varijs fallatijs ista mulier in dānum liberoꝝ fuit circūuenta.⁊ notandū qd̄ Bal.dicit opinionē gl.esse cōem vñ cū sit opinio glo.⁊ cōis ab ea maxime in casu nostro nō est recedēdum. Adduco etiā Bal.in alio ꝯsi.mihi.cxlij.incipiēte p̄mittēdū ⁊c. Ubi dicit qd̄ aliqñ lex requirit p̄sentiā.⁊ illā pōt qs prestare ad sui cōmodū si etiā ꝓ solēnitate regratur.l.j.in p̄n.ff.de ver. obl. Aliqñ requirit consensum. Et tunc aut ex qualitate ꝑsone que dꝫ cōsentire ꝯsensus est auctorizabilis vt cōsensus patris legitimi administratoris in facto filij.⁊ loquitꝰ glo.⁊ Cy.in.l.j.ff. de auto.tutoris. Si aūt cōsensus hꝫ in autoritatē. sed solū voluntatē ⁊ tūc ad suū cōmodū qs pōt cōsentire.l.fistulas.§.fundum.ff.de ꝯᵉhen.emptio.si vero requiritꝰ autoritas tūc nō pōt d.l.j.idē si loquitur copulatiue de autoritate ⁊ cōsensu. si vero loqtur alternatiue valet tanq̄ cōsensus.verba sunt Bal. in.d. cōsi. ¶ Adduco etiam ad p̄dicta Bal.in alio cōsi.mihi.xvj.incipi. quatuor pūcta ⁊c.vbi Bal.distinguit ad ꝓpositum qd̄ aut pater vel alius cuius consensus reqritur p̄stitit sine consensu generaliter dicendo qd̄ cōsentit qd̄ filius donare possit cā mortis qualitercūq̄ quomodocūq̄ ⁊ cuicūq̄.⁊ tūc valet actus etiā si filius postea donet patri. Aut cōsentit nō generaliter sed specifice ad cōmodū suū ⁊ tūc nō valet ⁊ hāc putat equissimaꝫ distinctionē sꝫ in casu nr̄o si quis cōsensus dicatur p̄stitus dr̄ specialiter p̄stitus in cōmodū suū.igitur ⁊c.ptꝫ nā si datꝰ qd̄ p̄r fuit p̄sens ⁊ nō p̄stitit verbis exp̄ssis aliquē ꝯsensum solū habemus p̄sumere cōsensuꝫ ex duobus.s.ex p̄sentia. Et ex eo q̄ actus tendebat in sui cōmodū ꝑ id qd̄ habetꝰ in.l.qui patitꝰ.ff.manda. et no.in.l.que dotis.ff.so.ma. Ergo ptꝫ qd̄ specifice p̄sumitur consensus p̄stitus actui gesto in sui cōmodū.⁊ ꝓbatꝰ etiā rōne. Nā aut volumus dicere qd̄ cōsensit donatiōni sibi facte. ⁊ tunc aut qd̄ cōsensit tantū illi testanti.⁊ hoc nō est dicēdum q̄ nihil operabatur quo ad testm̄.vt in.d.l.pe.de testa.⁊ posito qd̄ ita esset qd̄ cōsensisset testō qd̄ in veritate agebatur ⁊ nō datiōi cā mortis.⁊ tūc ex defectu cōsensus nō valeret vt supra in prin.⁊ etiā ꝑ ea que nō ponit Bal.in rubri.C.qui admit.in.iij.col. ver. Nis

ergo vili

ergo visis vbi dicit qḋ ignorās virtutē actionis nō d3 cōsensū3 pstare. ¶ Stāte ergo dicta distinctione eqssima. adhuc in casu nr̄o dicta donatio nō valet ⁊ fuit dicta distictio prius opi. Ja. de are. ⁊ Cy. in d. l. j. ff. de auto. tuto. vbi dicūt qḋ vera est opi. illius gl. cū limitatione nisi illa licētia donādi cā mortis fuisset cōcessa a patre in genere nō specificando cui. ¶ Et hanc distinctionē pbo subtili rōne. nā qñ donat pr̄i cā mortis ⁊ pater autorizat filio in ipso actu donādi ex ipso actu principr̄. ⁊ directo acquirit patri autorizanti qḋ est phibitū. casus est in d. l. j. in. ij. rn̄so. ff. de aut. tuto. S3 qñ pater cōcedit licētiā gn̄aliter pōt cuicunq3 donare ⁊ hoc est pmissu3. s. cōsentire si postea donat patri hoc casu cōsensus non fuit pstitus directo in sui com modum. licet postea in cōsequētiam operet validitatē in commodū suu3 hoc nō est phibitū. casus est in d. l. j. in. j. rn̄so. vn̄ dicit ibi bar. qḋ vbi aliqd p se separatū ab alio est phibitū si illud necesse sequit ad positionē alteri⁹ pmissi tūc qḋ nō l3 directo nō l3 etiā in ɔsequētiā. l. si vnus. §. illud. ff. de pac. Unde in casu nostro qñ cōsensus tn̄ est pstitus donationi sibi facte. phibet consensus autorizabilis in sui cōmodū du3 sequit in necessariā cōsequentiā cōsensus autorizantis: vn̄ actus non v3. si vero illud phibitū nō sequit necessario ad pmissu3 tūc qḋ nō l3 directo l3 p cōsequentiā vt est casus ibi sm̄ Bar. qḋ esset in casu nostro si cōsensus gn̄aliter fuisset pstitus qḋ erat pmissu3. Nec ex hoc p3 de necessitate ɔsequebat cōmodū: q2 libera fuisset potestas filio donandi cui volebat igitur si donasset patri hoc cōmodū non fuisset in necessariā cōsequētiā ⁊ ideo actus valuisset: ⁊ p̄dicta cōcordia multū placet: vnde dn̄s iudicās vel d3 sequi in dubio gl. vel in cōflictu opi. seq illas opiniones p quas doctores ad cōcordiā reducunt. arg. l. j. C. de inoffi. dona. ⁊ c. cum tu. cū materia. de testi. ⁊ est tex. aureus in canone piculose de peni. dist. j. ⁊ hec de scḋa difficultate. ¶ Succedit nūc tertia difficultas nunqd ex quo dictū legatū nō pōt deberi vt ex testamēto neq3 vt ex codicillis debeat saltē in vim donatiōis cā mortis accedēte tali testamēto seu legato ɔsensu patris ⁊ in hac difficultate etiā maiores nostri laborarunt. vn̄ p discussionē ɔsidero. ¶ † Qḋ aliqñ

5 dicta clausula si nō valet iure testamēti ⁊c. est apposita in testō absente eo i quo verba legati dirigunt ⁊ nemine recipiēte neq3 interueniēte nūcio vel epistola. Et tūc indubitāter nō valet in vim donatiōis cā mortis qualitercūq3 verba pferuntur qm̄ ad donationem cā mortis inducēdā reqrit stipulatio aut pactum vt no. gl. in. l. ij. C. de iure dotis. ⁊ in. l. cū pater. §. meuio. ff. de le. ij. S3 nemine p absente recipiēte nō inducit pactū. l. j. ff. de pac. igit ⁊c. Ad hoc gl. no. in. l. illud. C. de sa. san. ec. ⁊ in hoc vident oēs cōcordare ⁊ exprimūt Ang. ⁊ alij ⁊ in d. l. tā is. ⁊ Ange. in d. l. seniū. vn̄ si in casu nostro nō pbaret psentia patris res esset clara. ¶ Aliqñ ⁊ scḋo ille in quē vba dirigunt est psens ⁊ filiusfamilias testator dixit hoc mō. si nō valet iure testamenti valet iure codicillorū donationis cā mortis vel cuiuscūq3 alteri⁹ volūtatis ⁊c. ⁊ tūc valeret in vi3 donatiōis cā mortis nā illo existēte psente ⁊ intelligēte talis psentia cū taciturnitate inducit cōsensum donatarij. l. q patit. ff. mād. ⁊ qḋ notat p Bar. in. l. q̄ dotis. ff. so. ma. ⁊ do. Abbas notabiliter in. c. p tuas. extra de arbitris. in repe. ⁊ t3 Gui. quē refert Bal. in. l. seniū. C. qui testa. facere pos. ⁊ in hoc vident etiā cōcordare doc. ⁊ hic non est casus noster q2 nō fuit exp̄ssu3 qḋ valeret in vi3 donatiōis cā mortis. ¶ Aliqñ ⁊ tertio filius dixit si nō valet iure testamēti valeat iure cuiuscūq3 alterius vltime volūtatis ⁊c. ⁊ tūc etiā magis cōiter doc. vident cōcordare qḋ nō valeat in vi3 donatiōis cā mortis. q2 illa verba generalia cuiuscūq3 alterius vltime volūtatis ⁊c. ex quo possunt referri ad codicillos debēt itelligi de vltima volūtate simili ipso testamēto arg. gl. in. l. si fugitiui. C. de ser. fugi. ⁊ l. fi. §. cui dulcia. ff. de vino triti. ⁊ oleo leg. ⁊ ei⁹ qḋ notat in

6 c. sedes. extra de rescrip. Ergo † referat ad codicillos qui maiorē habēt similitudinē cū testamēto quā habeat donatio cā mortis. que in sui ordinationē accedit ɔtctui iuxta no. p gl. in. l. ij. ff. de dote prele. ⁊ in. l. ij. p doc. ff. de leg. j. ⁊ q2 tūc cōsensus pstitus p patrē diceret nimis generaliter pstit⁹. ⁊ hāc opinionē t3 Dy. ⁊ Cy. in d. l. seniū. ⁊ Ang. in d. l. tam is. ⁊ sequit ibi Ludo. ro. ⁊ Jmo. in. l. qui in ptāte. ff. de testa. ⁊ Rapha. ⁊ in. l. eā quā. C. de fideicō. ⁊ in. l. si qs imperatorē. C. de testa. ⁊ alij doc. quos stati3 referā in fortiorib⁹ terminis in sequēti casu. l3. Fede. de senis etiā in hoc ɔrium senserit in suo cōsi. cccxviij. incipiē. vt supra. ⁊ Jmo. in d. l. tam is. ⁊ Bal. in d. l. eā quā in. vj. col. ⁊ hic etiā nō est casus noster in quo fuit etiā specialiter exp̄ssum si nō valeret iure codicillor in qua exp̄ssione fit magna vis p multos doct. ¶ Aliqñ ⁊ quarto filiusfamilias dixit si nō valet iure testamenti valeat iure codicillorū vel cuiuscūq3 alterius vltime volūtatis: ⁊ tunc est maior difficultas q2 ex quo est facta enumeratio specierū vltime volūtatis talia verba generalia vident operari ac si esset exp̄ssa mētio donatiōis cā mortis. p no. in. l. fi. §. ⁊ si

qs quesitū. ff. si qs cauti. ⁊ in. c. qui ad agendū. de pcura. lib. vj. eo maxime q2 nō v3 qḋ possit fieri relatio ad aliā specie vltime voluntatis nisi ad donationē cā mortis. vn̄ v3 pinde etia3 ac si spāliter mentio facta esset p tex. ⁊ ibi notat in. l. j. ⁊ ij. ff. de lib. ⁊ posthu. ⁊ in. l. fundus q locatus. ff. de reb⁹ dub. in quā sn̄iam vident inclinare Ang. Jmo. ⁊ Rapha. cu. in d. l. tam is. ⁊ Ang. Pau. de ca. in d. l. qui in potestate. ⁊ Ang. in d. l. seniū. Ful. d. l. si qs imperatorē. ⁊ in d. l. eā quā. ⁊ Ang. cōsi. clxxviij. incipiē. Berta habēs ⁊c. ¶ S3 cōtrariā opi. in isto casu t3 exp̄sse Spe. in tit. de instru. edi. §. cōpendiose. ver. qḋ si filius. q2 reqrit exp̄ssus cōsensus ad donationē cā mortis nec sufficit generalis. l. filiusfa. §. pari rōne. Et hāc opi. sequit ibi Jo. an. in addi. dicens quod ista fuit opin. Alberti galioti. in titu. de testamen. in fi. ⁊ qḋ ita tenēt Dy. ⁊ Cy. i d. l. seniū. ⁊ ibi etiā Bal. multū late sequtur istā opi. ipugnādo Guil. de cu. q ɔriū dixerit allegat ēt bal. idē tenere i. l. labeo. ff. de pac. ⁊ vltra etiā vidēdus est Bal. in repe. l. j. in. x. col. ver. v. quero. C. de sac. san. ec. ⁊ insti. de testa. in p̄n. ⁊ hanc partē sequit Ang. in. l. fi. §. filijs aūt. C. de bo. q̄ libe. ⁊ di

7 cit qḋ ita fuit decisu3 perusij. p gl. ibi dū dicit qḋ † pr̄ d3 exp̄sse cōsentire put etiā voluit gl. in d. l. q in ptāte. ⁊ hāc opi. etiā t3 apte Bal. in addi. Spe. ad dictū ver. qd si fili⁹. vbi approbat opi. Spe. ⁊ adducit aliā rōnē q2 noīe vltime volūtatis nō continet donatio cā mortis que maxime accedit ɔtractui q̄ vltime voluntati. q2 formaliter est pactū. vt no. in. l. ij. ff. de do. prelег. Et hāc opinionē quā tenēt supreme autoritatis viri in iudicando sequerer in casu nostro attentis multis circunstantijs per que satis cōstat dictam viduā fuisse deceptā. satis em̄ pōt circūueniri qḋ ille qui scit per viā testamenti vel codicillor de facili induci ad testandū q nō ita de facili inducit ad donādū etiā cā mortis quā forte sciret valet. ⁊ p hoc bene facit in simili in. c. sedes de rescrip. vbi papa vult qḋ qñ in rescripto sunt psone specialiter enumerate cū clausula ⁊ qdē alij si rescriptū nō pōt operari in psonis expressis vident in fraudē expresse ad hoc vt sub illa gn̄ali clausula includant psone similes ⁊ nō nihil operat. ⁊ marie q2 iste clausule codicillares apponunt vt plurimū ex capite tabellionū vt p Bar. in. l. j. ff. de iure codici. ⁊ licet iste sit casus noster q̄tū ad vba dicte clausule. tn̄ hic casus multū differt a casu nr̄o in alio q2 doctores oēs psupponūt qḋ pr̄ expresse cōsenseri filiofami. ita testanti sed in casu nr̄o non apparet qḋ pr̄ aliquo mō cōsenserit l3 forte pbetur psentia cu3 taciturnitate. ¶ Aliqñ ⁊ sexto filius pfert clausulā vt in pcedēti casu in psentia pr̄is intelligētis ⁊ tacētis ⁊ hic est casus noster in quo indubitāt reputo qḋ nō valeat in vim donationis cā mortis. ⁊ p̄io ad hoc habeo oēs autoritates in pcedenti casu eorū qui volunt qḋ qñ exp̄sse cōsensisset nō valeret vt donatio cā mortis. Ergo fortius hoc casu aut multomagis. C. de sac. san. eccle. cum. simi. ¶ Scḋo habeo oēs autoritates oīum qui tenent contrariam opi. in pcedēti casu. q2 ideo volūt qḋ valeat vt donatio q2 talis cōsensus v3 expresse ⁊ spāliter pstitus p rōnes ibi adductas. ergo manifeste volunt qḋ cōsensus exprimat ⁊ expresse prestetur al's nō valeat donatio. s3 qd plura de hoc est casus in d. l. filiusfami. ⁊ t3 gl. in d. l. q in ptāte. ⁊ in d. §. filius aūt. ⁊ in terminis hoc decidit Bar. ⁊ sequit Lu. ro. in d. l. tam is. ⁊ in hoc nullus cōtradicit qḋ reqrit expressus cōsensus l3 stat difficultas nunqd psentia cū taciturnitate sufficiat vt ex quo psumit cōsentire in sui cōmodū sit satisfactum legi reqrenti exp̄ssum ɔsensum. et certe dicēdū est qḋ nō. Nam hmōi legi reperio satisfieri altero

8 de trib⁹ modis. ¶ † Primū qñ vbis exprimit q2 tunc illud d3 expressum vt patet his que elegāter ponit Bar. in. l. j. in princ. ff. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ Ang. in aut. de here. ⁊ falci. §. si vero exp̄ssim per illū tex. ⁊ Ang. per illū tex. in aut. de nup. ⁊ hoc mō reqrit interpositio autoritatis vt est casus cum gl. in. l. iij. ff. de auto. tuto. ⁊ no. p Ang. ⁊ alios in. l. j. si qs mihi bona. §. iussum. ff. de acq. here. facit qḋ no. in. l. j. §. inter filium. ff. de falsis. ⁊ in. l. heredes palā. in p̄n. ff. de testa. ⁊ hoc mō nō est satisfactum in casu nr̄o. ¶ Aliqñ ⁊ scḋo reperio qḋ d3 satisfactū qñ consensus l3 nō verbis demōstratur tn̄ demonstrat p signa aliqua exteriora put voluit glo. no. in. l. itē q2. ff. de pac. ⁊ est tex. ⁊ ibi Guil. ⁊ Bal. in. l. fi. pater. ff. de adop. ⁊ hoc est qḋ voluit Bal. in. l. fi. §. necessitatē. C. de bo. q̄ lib. ver. quero an sufficiat psentia vbi dicit qḋ sola psentia nō sufficit sed est necesse qḋ appareāt indicia cōsensus puta q2 pater filio agēti in iudicio ducit aduocatū. ⁊ instruit cām l3 dicat esse in autoritate tutoris in qua reqrunt verba vt ibi per eū ⁊ etiā hoc mō nō fuit satisfactū in casu nr̄o. ¶ Aliqñ ⁊ tertio reperio satisfactū esse qñ pp̄ter gn̄alitatē verborum comprehenditur ex mēte tacite loquētis. ⁊ hic est tex. cū gl. ⁊ ibi no. Bar. in. l. pretor. in prin. ff. de no. ope. nū. vnde dicit ibi Ang. esse vtile qḋ si appellās ab interlocutoria exprimit nō verbis specificis vnā cām grauaminis sed ex mēte comprehēsa in verbis d3 illam sigillati3 exp̄ssisse. ⁊ sic satisfecisse dispositioni

cle.appellãti de appel.⁊ hoc mõ etiã nõ fuit satisfactũ in termi
nis nostris qd aũt diceref satisfactũ legi requirẽti expssuz cõsen
sum sola p̄sentia cũ p̄sumpto cõsensu h̄ nõ inuenio. Immo Bal.
in.d.§.necessitatẽ dicit oppositũ.⁊ Bar.post Dy.in.l.nõ soluz.
ff.so.ma.⁊ Pau.in.l.ij.§.voluntate eo.ti.p hoc in simili facit.
nã nõ dr expssum in.l.qñ.l.nõ determinat casum expsse lz argu
mentatiue sic text.in.c.inter corporalia.extra de transla.prela.
Inn.in.c.cũ spãli.de appel.Hoc etiã voluit Bal.in.d.l.ij.§.vo
lũtate.vbi vult qd qñ lex requirit volũtatẽ nõ sufficit p̄sentia si
ne cõtradictione.⁊ cũ eo trãseunt Moder. et hoc etiam in ter
minis in pte tenẽt Ioã.an.⁊ Do.de sancto Gemi.in.c.fi.de iu
di.li.vj.vbi volũt qd ex quo tex.reqrit cõsensum nõ sufficit sola
scia par regulã is qui tacet de re.iur.in.vj.faciunt no.p Io.an.
in regula is qui tacet.in.iij.de reg.iur.in mercu.⁊ eo maxime in
casu nostro qr requirif cõsensus ad solẽnizandũ actũ,put volũt
Cy.⁊ magis cõiter doc.in.d.l.seniũ.⁊ Bar.⁊ alij in.d.l.tã is.⁊
Bar.in.d.l..j.de auf.tu.qua opi.cõi stãte verius forte esset dice
re qd requirereẽ qd verbis expressis prestef cõsensus p tex.in.d.
l.iij.de auto.tu.⁊ no.per Ange.⁊ Imo.in.d.§.iussum.⁊ notat
do.Ant.in.c.cũ cõsuetudinis.de cõsue.⁊ Guil.in.l.si pater.ff.
de adop.⁊ notãt doc.in terminis etiã decidit Bal.in.l.si fine.C.
ad velleya.vbi in.j.qõne determinat qd pp̄ter vtilitatẽ tacitur
nitas habef p cõsensu ⁊ in scda dicit qd quãtũ ad solẽnitatẽ nõ
habef: ⁊ id infert qd in tutore reqrunf verba qd autoritas pa
tris est interponẽda virtus vel signis p no.in.d.l.si pr̃ de adop.
⁊ sic decidit casuz nr̃m.ex qb⁹ fit satisfactũ tertie difficultati ⁊c.
¶ Quarta difficultas est q̃ examinaf respectu dispositiõis sta
tutorũ: ⁊ certe dato qd de iure cõi oĩa cessarent indubitanter ex
forma statutorũ nõ valeret in vim donatiõis cã mortis: qm̃ sta
tutũ vult qd mulier nõ possit se obligare sine ꝯsensu mũdualdi
vel viri resistit ergo obligationi ⁊ cõsequẽter inducit hoc p solẽ
nitate qua nõ seruata actus est null⁹ vt decidit Bal.ĩ.l.j.ĩ.fi.C.
qui admit.tradif in.l.j.⁊.ij.ff.de lib.⁊ post.⁊ in.l.cũ hi.§.si pre
tor.ff.de trãsac. Qd aũt nõ habeat locũ in donatione cã mortis
bene facit qd cõsuluit Pe.de anc.⁊ refert Lu.ro.in.l.ij.in prin.
ff.de ver.ob.put referũt primi cõsulẽtes.lz in casu nostro res est
clara qr statutũ dicit qd nõ possit se obligare.nõ aũt dr contra
here.clarũ autẽ est qd donator cã mortis dr obligari.l.j.ff.de do
na.ergo verificanf verba statuti ⁊ ad hoc ĩ simili adduco qd no
tant Bal.Ang.Imo.⁊ Lud.ro.in.l.mutũ.§.j.ff.de acqr.here.
9 vbi faciũt dñiam † an statutũ phibeat cõtractũ mulieris: ⁊ tũc
est dubiũ an cõprehendaf aditio hereditatis.an phibeat obli
gationẽ ⁊ tũc cõcordãt qd cũ pro aditiõe obligef qd cõprehen
dif etiã aditio hereditatis ⁊ idem tenet Rapha.cu.in.l.more.
eo.ti. Et maxime qr in nr̃o statuto dicitur modo aliquo p que
verba excluditur oĩs modus obligãdi put no.Io.an.in.c.indẽ
nitatibus post Arch.§.si qua vero.de ele.in.vj. Et in simili ad
duco gl.no.in cle.vna.in verbo partiũ.de fo.cõpe.Nã lz appel
latione partis veniat dimidia.l.nomen filiorũ.§.portiõis.ff.de
verb.sig.Tñ si dr aliqua pars verificaf etiã minima.⁊ qd dixit
Imol.in.c.fi.de don.ad intellectũ.l.si vnq̃.C.de reuo.do. Ergo
cũ in casu nr̃o dicaf qd aliquo mõ nõ possit se obligare includit
quolibet minimũ modũ obligãdi. ¶ Concludif etiã dicta nul
litas ex forma alterius statuti phibẽtis obligationẽ filijfami.
sine cõsensu patris put cõcludunt primi ⁊ scds cõsulẽs quoruz
cõclusionib⁹ adhereo ⁊ sic ex oĩbus superiorib⁹ cõcludo qd he
redes dicte testatricis nullo modo exigi possunt vigore dicti le
gati p iura ⁊ rõnes fundamenta.s.p ipsos ⁊ per me adducta.
¶ Succedit nunc alia difficultas nunqd possint dicti heredes
molestari in effectu vigore donatiõis facte a pcuratore dicte vi
due ⁊ cõcludẽdũ arbitror qd nõ.⁊ in primis vltra adducta p
10 suprascriptos cõsulẽtes adduco † qd lz talis cõcessio facultatis
donãdi non addicẽdo cui valeat: vt est casus no.in.l.filiusfami.
ff.de do.tñ talis facultas restringif ad modicũ.ita singulariter
dicit dñs Pau.de ca.in.d.l.filij.allegat no.p Bar.in.l.si qs cũ
aliter.ff.de ver.ob.⁊ in hoc nullũ reperio cõtradictorem.⁊ pro
certo est multũ rõnabile qr nõ vr̃ quoquo modo de mẽte dantis
mandatũ qd voluerit qd posset cuicũq̃ donare oĩa bona sua ⁊
stãte opinione ista talis donatio tanq̃ fraudulẽter facta redde
ref in totũ inutilis p tex.no.in.l.si libertus minorẽ.ff.q̃ in frau.
pa.⁊ qd p illũ tex.dicũt Imo.⁊ Moder.in.l.stipulatio hoc mõ
cõcepta.ff.de verbo.obli.⁊ Moderni in.l.fi.C.de pac. ¶ Scdo
principaliter vltra adducta moneor,qr dici põt tale mãdatum
non durasse post mortẽ in casu nr̃o hoc fundamentum pbatur
p tex.in.l.fi.ff.de solu.vbi est casus in terminis lz doc.cõiter co
nentur destruere illũ text.violando ⁊ dilacerando lr̃am.⁊ ideo
insignis doc.d.Pau.de cast.in lectura.⁊ latius ibi repetitione
11 pro solutione dat talẽ regulã qd † vbicunq̃ defunctus dat man
datũ sup re vel iure suo puta de vendẽdo rẽ suam qd ex sua di
spositiõe expssa testãte vel tacita ab intestato trãsit ad heredes
mãdatũ morte finitur lz factũ fuerit duraturũ post mortẽ pba
tur in.d.l.fi.⁊ huius dicti assignat triplicẽ rõnẽ. ¶ Pria rõ est
qr cũ post mortẽ plenũ dñium seu ius deueniat in heredẽ nõ po
test sine facto suo als de ea re disponere.l.si ego.§.si res.ff.de iu
re dot.⁊ in.l.id qd nr̃m.ff.de re.iur.sed cũ res transeat ad nouũ
dñm nõ mãdato opus est.l.antisti⁹.§.j.ff.de acq.he.l.si dñiũ.ff.
de furtis. ¶ Scda rõ est.qr instituẽdo aliũ in illa re: vel legando
alteri ius plenũ trãsferf. Igif tollif ius nõ ita plenũ p mãdatũ
in alterũ collatũ ar.l.si te solũ.ff.de here.insti.⁊.l.qui vsufructũ.
ff.de ver.ob. ¶ Tertia rõ est qr vr̃ dñs dare illud mandatũ con
tẽplatiõe iuris vel dñij qd hz in re: vñ cum morte ista expirẽt ex
pirat mãdatũ arg.l.fi.ff.de pe. Si vero mãdatũ nõ sit factũ sup
re mãdantis puta qd fiat monumẽtũ vel qd res alterius emaf
⁊ tũc durat si fiat post mortẽ.⁊ ita pcedit tex.in.l.si vo nõ remu
nerãdi.§.fi.ff.mãdati.nec ob.l.mortis cã.§.titia.ff.de dona.cã
mortis.nã ad illum tex.rñdet vltra doctores qd ibi fuit mãda
tũ sup re mãdantis tradenda certe psone cui mãdãs donare vo
lebat nec postea fuit alteri spãliter relicta: vñ vr̃ ab institutõe he
redis excepta arg.l.vxorẽ.§.felicissimo.ff.de le.iij. qr mandanz
in ea plus vr̃ dilexisse donatariũ q̃ heredẽ.l.j.ff.de don.cã mor.
⁊ tenẽdo hãc viã nõ violaf litera in.d.l.fi. Que via lz nõ sit tuta.
qr cõis opi.vr̃ in cõtrariũ.tñ ostẽdit difficultatem esse qd mãda
tũ trãseat ad hr̃des post mortẽ lz fiat duraturũ post mortẽ sup
re cuius dñium transit ad heredes ⁊ tenẽdo hãc viã res esset cla
ra in casu nostro. ¶ Sed alio medio mihi vr̃ qd in casu nostro
dictũ mandatũ nõ duret post mortez ⁊ p euidentia p̄suppono
tria satis clara. ¶ Primum est qd heres adeũdo hereditatẽ cẽ
sef fuisse heres a die adite hereditatis.l.heres quandoq̃.ff.de
acq.here. ¶ Scdm est qd ita demũ durat mandatũ duraturuz
post mortem aliquo existẽte herede qr nullo existẽte herede non
hz dñm quẽ repsentet.vt est casus in.l.j.C.de ac.ob.⁊ ita ĩ hmõi
mãdati Ang.dicit se florentie obtinuisse in sua disputatiõe q̃
incipit astẽsis miles.⁊ tz Bar.in.l.j.§.lz ⁊ si qs.ff.de dona. Ex
12 qbus infero † qd pcurator post mortẽ dr pcurator heredis ⁊ nõ
defuncti ⁊ fictiõe iuris ipsius defuncti cuius psona p heredẽ re
presentaf in auf.de iureiu.amo.p̄sti.post prin. ¶ Tertiũ est qñ
cõtingit mutatio status ipsius psone mãdantis mãdatũ censef
reuocatũ vñ si dñs efficiaf furiosus mandatũ cẽsetur reuocatũ.
est casus in.l.si alicui.ff.de acq.he. Nec est opus intimatione re
uocationis sicut in expressa reuocatione non põt dño imputari
quare nõ intimauit ad hoc qd no.Bar.in.l.j.C.de satisdando.
⁊ in.l.si pcuratorẽ absentẽ.ff.de pcura.vñ ex p̄missis infero qd
si natura lz possibile esset qd dñs qui ꝯstituit pcuratorẽ efficere
tur pupillus mutatione status reuocaref mandatũ qr debent
pupilli per tutores regi sicut furiosi p curatores ⁊ cum autori
tate ipsorũ pcuratores cõstituere.l.neq̃ tutores cũ ibi no.C.de
pcu. Quibus p̄missis ostendo rõne euidẽti qd mãdatũ de quo
casu nr̃o nõ durat post mortẽ qr hic cõtigit duplex mutatio sta
tus. ¶ Prima est pp̄ter mortẽ p quam reuocaf mandatum.l.
mãdatũ.C.mãdati.⁊ aduersus hãc puisum est p mãdatum du
raturũ post mortẽ. ¶ Scda mutatio status est qr cuz heres fin
gatur psona defuncti iuris interp̄tatione mãdãs q erat maior
effectus est pupillus ⁊ aduersus hanc mutationẽ nihil est pui
13 sum † quare nõ reuocaf mãdatũ ⁊ eodẽ mõ dicẽdũ esset relicto
herede furioso ⁊ est singularis ⁊ noua limitatio ad omnia iura
que dicũt qd mãdatũ duraturũ post mortẽ morte mãdãtis nõ
reuocaf qr illa pcedunt dũmodo de psona mãdantis ad here
dem nõ cõtingat mutatio status. ¶ Sed dices tu hoc est con
tra casuz in.l.si quis mãcipijs.§.si impubes.ff.de institoria.⁊ in
l.lz ⁊ si pupillus in prin.eo.ti.vbi durat mãdatũ institoris etiã
pupillo vel furioso existente herede. ¶ Sed ad hoc respõdeo te
nendo cõem intellectũ Pe.Bal.⁊ Saly.in.l.mandatũ.C.man
da.⁊ Bar.in.l.j.§.sed ⁊ si qs.ff.de dona.ille tex.pcedit speciali
ter in mãdato actus vniuersalis qr eoipso qd illud vniuersale
est ceptũ etiã quo ad gerẽda dr res esse integra: ⁊ ideo morte nõ
finitur mandatũ. ¶ Quinimo fortius dico qd ibi est casus pro
opinione mea si subtiliter cõsideretur nã cum mãdatũ morte fi
niaf.d.l.mãdatũ in.d.§.si ĩpubes etiã poterat satis pbabiliter
dubitari nũquid mãdatũ institoris duraret post mortẽ ⁊ tñ iu
riscõsultus vlterius etiã ponit dubitationẽ qr heres erat impu
bes vel furiosus ⁊ determinat qd pp̄ter vtilitatẽ pmiscui vsus
durat. Unde nõ est dicẽdũ qd sine ministerio iuriscõsultus pon
derauerit psonam heredis ⁊ ad hoc adduco qd ibi dicit Pau.
de ca.q põderat tex.ĩ verbo pp̄ter vtilitatẽ ex quo infert arguẽ
do a spãli qd nõ esset idẽ in alio pcuratore etiã generali nõ cõsti
tuto ad negociandũ ⁊ hoc ibi statuif ne ꝯhentes decipiantur
l.sed si pupillus.§.sed si als.⁊ infert pupillum obligari sine tu
tore ex actu defuncti lz obligatio sumat initiũ in psona pupil
la.⁊ sic ex dictis Pauli sumif qd spãle est ĩ illo casu ⁊ qd mãda
tum duret post mortẽ ⁊ qd pupillus de nouo obligef a pcura
tore defuncti.

tore defuncti. Ergo in cõtrariũ est ius cõe.l.ius singulare.ff.de legi. τ p certo ni fallor ista mihi vident̃ verissima nec inuenio cõ tradictores. ❡ Tertio pncipal'r moueor qd̃ mãdatũ sit reuocatũ: qd̃ fundamẽtũ deducit isignis doctor.d.Bal.s.qd̃ disponẽdo de re seu illã legãdo sup qua dedit mãdatũ vt declarat Lu. ro.in.l.mortis cã.§.titia.ff.de do.cã mor.vñ cũ postea legauerit dictas duas tertias ptes dotiũ suarũ cẽset mãdatũ reuocatũ. Sz hic orit̃ duplex difficultas. pma est qd̃ illud vr̃ pcedere qñ legatũ fuisset validũ p regulã nõ pstet impedimẽtũ.de reg.iur.li.vj. Nã p reuocationẽ mãdati nullũ mãdatũ nõ censet̃ reuocatũ vt cõcludit Bal.in.l.j.C.de satisdãdo ad hoc.l.j.in fi.ff.de noua. τ l.id qd̃.ff.de zhẽ.emp. Sed ad hoc rñdet̃ qd̃ p talẽ dispositionẽ in actũ q depẽdet a mera volũtate disponẽtis resultat duplex effectus vsus exp̃ssus.s.dispositus: alter tacitus scz reuocatio primi actus: lz ergo quo ad pmũ effectũ dispositio sit inutilis non
14 est inutilis. quo ad scdz. Casus est.† τ ibi no.declarat Bar.i.l.
a τ si trãsferã.ff.de adi.lega.[a] τ lz illa lex loquat̃ in legatis tñ illã legẽ extendũt ad mãdatũ pcuratoris Arch.in.c.lz.de pcu.li.vj. τ Jo.an.in.c.si duo de pcu.eo.li. τ rota in decisione.cclxxiiij.q̃ incipit. Jtẽ si cõtra pcuratorẽ. Et cõfirmat̃ hoc ex his q̃ ponit Bar.in.l.si cũ dotẽ ad intellectũ illius legis.ff.sol.ma. τ si dicat̃ viciato exp̃sso viciat̃ tacitũ.l.qui hz.ff.de serui.rusti.pdi. τ not. in aut.ingressi.C.de sac.san.ec.rñdet̃ qd̃ qñ tacitũ poterat tacite eque pncipal'r induci sine actu exp̃sso tũc viciato tacito nõ viciat̃ expressum tex.τ ibi Bar. τ oẽs in.l.si fideiussor in prin.ff.de
15 leg.j.put etiã in casu nostro† qz tacite multis modis reuocari põt eque pncipaliter mãdatũ puta mutatiõe status mãdãtis. Jn mandatariũ.l.eius q in puinciã.ff.si cer.pet. Jtẽ solo nutu. iuxta no.in.l.vbi nõ note.ff.de reg.iur.qd̃ põderat Bart.in legatis in.d.l.si fideiussor p.l.nutu.ff.de leg.iij. ❡ Scd̃a difficultas est qz si pcedit argumẽtũ de legato ad mãdatũ.vt.s.est dictũ ego habeo qd̃ tũc p scdm legatũ inutile cẽset̃ ademptũ a pmo p.d.l. τ si trãsferã.qñ primũ erat in specie τ scdm in eadẽ specie sz si primũ esset gñale τ scdm in aliqua specie illi⁹ generis. tunc nõ cẽset̃ reuocatũ.casus est no.in.l.si. τ ibi Bar.ff.de an. τ arg. leg.ergo Jdẽ dicamus in casu nostro qd̃ cũ primũ mãdatũ fuerit gñale.scdm in certa specie qd̃ p scdm inutile primũ mãdatũ nõ censeat̃ reuocatũ. ❡ Sed ad hanc rõnẽ rñdeo psupponendo qd̃ ista vidua nõ habebat nisi dotẽ τ sic tantũ poterat disponere donãdo de duab⁹ tertijs ptib⁹ iuxta no.in.l.j.C.de inoffi.dona. Jtẽ quot sunt res sup qbus dat̃ mãdatũ tot dicunt̃ mãdata.l.scire debemus.ff.de v.ob. Cũ ergo dederit mandatũ ad donãdũ de bonis iurib⁹ suis intelligit̃ de dictis duab⁹ tertijs nisi restringat̃ vt supra: ergo habet̃ ac si spãliter super illis esset datũ.l.j.τ.ij.ff.de li.τ posth. Cũ ergo sup illis post disposuerit censet̃ mãdatũ reuocatũ. ❡ Postremo moueor qd̃ effectualiter ista heres pupilla exigi nõ põt qz põt se tueri bñficio restitutiõis in integrũ τ p fundamento ego pmitto qd̃ donatio facta a pcuratore censet̃ facta ab ipso pupillo cuius psonã repñsentabat qz cũ pupill⁹ adita hr̃ditate fingat̃ dñs a die mortis.d.l.heres. quinimo fingitur qd̃ actus fuerit ab eo gestus mediãte suo procuratore. Nec est absurdũ plures fictiones cõcurrere qñ vna venit in consequẽtia alterius.l.singularia.ff.si ce.peta. τ no.Bar.in.l.si is q pro emptore.in pe.col.ff.de vsuca. τ Saly.in rub.τ.l.j.C.de dotis pmis. τ qd̃ dicat̃ fieri a pupillo patet p ea q̃ dicũt Bal. Saly. τ doc.in.d.l.mãdatũ.vbi ad itellectũ.d.§.si ipubes dicit specialiter in illo casu ex cõtractu institoris obligat̃ pupillus: lz initũ obligationis sumat̃ in psona pupilli τ qd̃ dicat̃ pcurator heredis τ dicat̃ gerere noĩe heredis tz Ang.in dicta disputatione astensis miles.vt.s.est dictũ τ p ter.in.l.apud iulianũ.§.zctum ex qbus causis in pos.eatur.p quẽ ter.Bar.in ea.l.in.§.fi. atten
16 tat† qd̃ si ex forma statuti in zctu mulieris requirit̃ cõsensus cõsanguineorũ qd̃ dicta solẽnitas requirit̃ etiã qñ zhit p pcuratorẽ: lz in cõtrariũ arguat qz nõ dr̃ vere cõtrahere sz ficte. Et ideo al's fuit cõsultũ p genitorẽ meũ τ plures alios solẽnes viros in ciuitate seneñ.qd̃ si minor facit pcuratorẽ cũ solẽnitate zsanguineorũ requisita a statuto eadẽ solẽnitas reqrit̃ postea in cõtractu celebrãdo p pcuratorẽ.si ergo pupillus vr̃ donasse. ergo aduersus talẽ donationẽ immoderatã cõpetit restõ vt ptz ex no.
17 marie p Bal.in.l.j.C.si aduersus donationẽ. ❡ Nec ob.qd̃† nõ dicit̃ pupillus vere donasse qz etiã aduersus fictũ zctũ cõpetit restõ.l.q̃uis.§.fi.ff.ad velleyanũ.vbi casus τ.l.cũ q.ff.de minoribus. ❡ Minusqz obstat qd̃ pcessit ex facto defuncti p no.l.emilius.ff.de mino. τ sic vr̃ qd̃ nõ cõpetat restitutio qñ illud pcedit qñ nihil est postea gestũ cũ herede sec⁹ si aliqd est gestũ.vt i casu nr̃o.vt no.in.d.l.emilius τ no.Bar.τ doc.in.l.cũ filius.§.i hac ff.de ver.ob. ❡ Confirmat̃ hec opinio qz qñ aliqd mandat̃ fieri vno tpe τ fit alio tpe a pcuratore vel in alio loco cẽset̃ factũ illo tpe τ in loco in quo act⁹ explicat̃ τ nõ qñ mandat̃.glo.est no. in cle.j.vt lite pen.ergo talis donatio censet̃ celebrata post mortez tpe quo erat procurator pupilli. τ sic fingit̃ facta noĩe pupilli. ❡ Cõfirmat̃ hec cõclusio p tex.in.d.§.si impubes.vbi dicit tex. qd̃ pupillus obligat̃ ac si institor fuisset ab eo tutore autore prepositus.ergo cẽset̃ noĩe pupilli psequi. τ ita qd̃ noĩe pupilli dicat̃ psequi declarãt Bal.τ Saly.in.d.l.mandũ.C.mãdati. al's enĩ qño pupillus obligaret̃ ex tali gestiõe imediate nisi cũ eo negociũ diceret̃ geri.l.inter stipulãtẽ.in prin.ff.de v.ob. ❡ Scd̃o moueor qd̃ iste pupillus debeat restitui aduersus omissam reuocationẽ pcuratoris qd̃ facere poterat autore tutore.d.§.si impubes vbi casus. τ si prius adijsset τ reuocasset nõ fuisset lesus
18 p dictã donationẽ sicut in simili videmus qd̃† aduersus dilatoriam exceptionẽ omissam restituit̃.l.de die.§.minori.ff. qui satis.cog. Jtẽ forti⁹ aduersus lucrũ omissuz.l.nõ oĩa.ff.de mino. τ ad hoc possent plura similia allegari. τ si dicat̃ lesio cõtingit ex facto defuncti. τ pter nõ factũ pupilli heredis.ergo nõ cõpetit restitutio iuxta no.in.d.l.emilius. ❡ Ad hoc rñdeo qd̃ qñ lesio causat̃ pter factũ defuncti τ simpl'r pter nõ factũ heredis minoris tũc hz locũ cõtrariũ.sed qñ causat̃ lesio ex facto defuncti: τ aliqd est gestũ cũ hr̃de tũc cõpetit restitutio.qz nõ simpliciter causat̃ a nõ facto heredis. τ iõ si zhit̃ mora ex facto defuncti τ ex solo cursu tpis pter nõ solutionẽ heredis nõ cõpetit restõ.sec⁹ si ex interpellatiõe heredis qz aliqd gerit̃ cũ herede vt cõcludũt Bar. τ doc.in.d.§.in hac.τ gl.in.l.si cõmilitãtib⁹. C.de rest.militũ.vñ si in terminis nr̃is ex nõ reuocatiõe causata fuisset lesio pcederet argumentũ.sz causata fuit etiã ex negocio gesto a pcuratore qd̃ vr̃ gestũ cũ ipo pupillo.vt.s.declaratũ fuit τ p hoc bñfacit tex.in.l.etiã ei.ff.de mino.frn intellectũ Bart. vbi dicit qd̃ satis ibi vr̃ gestũ cũ minore ex quo minor alienasse vr̃ q passus est z se pscribi.l.alienatiõis vbo.ff.de ver.sig. τ ideo cõpetit resti.in integ. ❡ Postremo lz nõ cõpetat restõ rõne minoris etatis cõpetit rõne iuste ignorãtie qua pt excusari p pus ignoratũ fuit dictũ mãdatũ.put psumit̃ iuxta.l.veri⁹.ff.de pb. τ.l.q in alteri⁹.ff.de re.in. τ maxime in pupillo quo casu etiã pter nõ gestũ cõpetit restõ ex clausula gñali si qua iusta cã τc. vt cõcludũt Bar.τ doc.in.d.l.cũ filius. τ Bar.in.d.l.emilius. τ in l.ad diẽ.ff.de ver.ob. τ est cõis opi.nõ insisto circa alia dubia qz in eis nulla vertit̃ dubitatio idcirco adhereo cõclusioni pmorũ cõsulentiũ de subscriptione igitur requisitus τc. Laus deo.

[a] ❡ Dispositio legis τ si trãsferã.ff.de adimẽ.le. extẽdit̃ etiã ad mãdatum procuratoris.

❡ Consilium.cxiij.

1 ❡ Jnstitutio vel substitutio relata ad duas psonas dispares in vtrũqz gradum ad vtrãqz eque principaliter refertur τ nõ ordine successiuo.
2 Liberos dictio est nomen collectiuũ. Jtẽ dictio filij.nu.3.
4 Substitutio facta de patre τ filijs indefinite: an dicatur facta ordine successiuo.
5 Fideicõmissuz expirat si ex substitutis adueniẽte casu fideicõmissi aliqui ipsorũ nõ reperiant̃ in rerum natura.
6 Substituti admittũtur ordine successiuo quõ hoc intelligat̃.
7 Substitutio facta post mortem verificatur etiam in fideicõmissaria adita hereditate.
8 Interpretatio in dubio in vltimis volũtatibus fit pro herede.
9 Fideicõmissum factum post mortem plurium quando dicatur factum ab vltimo moriente.

Dominus labia mea aperiat τ spiritussanctus illuminet itellectũ. Suprascripti insignis iuriscõsulti q ambo pceptores mei fuerũt qb⁹ plurimũ debeo prepositã sibi cõsultationem quã arbitror subtilẽ habũdẽ τ subtiliter absoluerũt. ego aũt post terga optimorũ messorũ spicas nõnullas colligã. Et in primis arbitror illã cõclusionẽ verissimã qd̃ Hieronymus τ filij τ nepotes pariter ad substitutionẽ admittant̃ put est cõis opi.i.l.gallus. §.qdã recte.ff.de lib.τ posth.quã tenẽt doc.p cõsulẽtes allegati. Quib⁹ adde qd̃ eadẽ tenuerũt Ho.τ do.Ant.in.c.Raynutius
1 de testis.qui p illũ tex.dicit qd̃† institutio seu substitutio relata ad duas psonas dispares in vtrũqz gradũ ad vtrãqz eque principaliter refert̃ τ nõ ordine successiuo. Et idẽ tz ibidẽ do.Abb. Moder.idẽ do.Cardi.q allegat tex.τ gl.in.c. Raynaldus eo. ti.idẽ Jo.de imo.idem Pe.anch.etiã in.xiij.q.in qua cõsiderat qd̃ aliqñ testator vtit̃ noĩe collectiuo τ tũc seruat̃ ordo.l.pcto.§. fratrẽ.ff.de leg.ij. Aliqñ τ scd̃o testator vtit̃ disiũctiua τ tũc idẽ l.si cũ pater.§.pe.ff.co.ti. Aliqñ testator vtitur cõiunctione copulatiua puta fratrẽ τ filios τ tũc dicit qd̃ solus ordo charitatis abstractus ab oĩ ordine debiti naturalis in legatis τ fideicõmissis nõ hz locũ ordo successionis sz substituti equaliter succedũt. τ ita dicit velle gl.in.d.l.gallus.§.qdẽ recte τ intelligẽdũ esse tex.in.d.c.Raynuti⁹ τ hãc dicit sibi videri veritatẽ: hãc eãdẽ opinionẽ tz Car.in.d.c.Raynaldus.in quarta op.τ in.c.requisiti.in.iiij.no.eo.ti. ❡ Sed qz data veritate huius cõis opinionis reddit̃ multũ clara zsultatio pdicta si ostẽdo qd̃ vẽdicet sibi

locũ ĩ casu nr̃o idcirco aliqualiter circa hoc fundamẽtũ instabo
⁊ in primis nõ vĩ dicta opi. adaptari ad casum nostrũ. Naz in
casu doctoꝝ decidit qñ substituo puta fratrẽ ⁊ filios. ĩ casu aũt
nr̃o substituit Hieronymũ ⁊ filios ⁊ nepotes ⁊ sic vĩ diuersus
casus cũ disgrediat ad vlterioꝛẽ graduz vltra filios. ex diuersis
aũt nõ fit illatio. l. fi. ff. de calũniatorib⁹. Sed nõ hʒ obstare qḋ
ostendit autoritate ⁊ rõne. autoritate. Nã hoc decidit Ang. in
suo ꝯsi. xxxvij. incip. in dei noĩe cũ instõ sit de his. dicit em̃ Ang.
qḋ si sint demõstrati tã primi q̃ scḋi vel vlteriores puta qꝛ est in-
stitutus pater ⁊ filius ⁊ sic ponit exẽplũ de p̃mis ⁊ scḋis ⁊ cũ er
go Ang. dicit vel vlteriores manifeste apparet qḋ idem voluit
Ang. si essent demõstrati vltra filios etiã nepotes ⁊ tñ decidit
qḋ cẽserent simul vocati p. l. si mulieri. ⁊ l. titio. ff. de vsufr. accre
scẽdo. Ratione aũt ostẽdit qꝛ qua rõne demonstrato patre ⁊ fi-
lijs q sunt in gradu dispari ⁊ dispariter ad successionẽ admitte
rent. vt in auc. in successiõe. de legi. here. Pari rõne etiã idẽ di-
cendũ est si adiungant nepotes: qḋ nõ est dare rõnẽ differẽtie. l.
illud. ff. ad. l. aq. ¶ Sed iterũ fortius arguit. nã si substituo fra-
trẽ ⁊ eius liberos intelligit facta substõ ordine successiuo vt cõ-
cludit Ang. in cõsilio p̃allegato ⁊ clarius Rapha. cu. in. d. §. q-
2 dã recte. ⁊ adducit triplex rõ. ¶ Pria. † qꝛ v̇bũ liberos est colle
ctiuum sicut gens familia ⁊ cognatio: ergo sic qñ fit substõ de
cognatis vel de familia intelligit ordine successiuo. l. cũ ita lega
tũ. §. fi. ff. de leg. ij. ita qñ fit de liberis ⁊ ista fuit Ang. qui tñ non
explicat an pater p̃ferat liberis sed tm̃ qḋ liberi censent inuita
ti ordine successiuo sʒ hoc explicat Cuman⁹ scḋa rõne dicẽs qḋ
sicut liberi cẽsent vocati ordine successiuo. ⁊ sic prioꝛ ĩ gradu p̃-
fert liberis vt equalis ĩ oĩb⁹ sit determinatio. l. iã hoc iure. ff. de
vul. ⁊ pup. ⁊ p hanc rõnẽ ita rñdi anno p̃terito in ciuitate Fer-
rarie vnde placuit reperisse Cumanũ q adducit tertiã rõnẽ. nã
si ita dicerem⁹ seq̃ret vnũ absurdũ qḋ si frater hʒ filiũ ⁊ nepotẽ
nepos equalr eẽt admittẽdus cũ auo ⁊ tñ nõ admitteret simul
cũ p̃re: vñ reducẽdo ad casuz nr̃m idẽ dicẽdũ vĩ qñ qs est substi-
3 tutus ⁊ fili⁹ † qꝛ v̇bũ filij est collectiuum sicut liberi vt cõcludit
Bar. in. l. re ꝯiũcti. de leg. iij. ver. ij. p̃ncipaliter q̃ro ⁊ ver. iiij. p̃n
cipaliter q̃ro ergo eodẽ mõ dicet facta substõ ordine successiuo.
¶ Sed ad hoc rñdet qḋ hoc est ꝯtra casum in. d. c. Raynutius.
⁊ in. d. c. Raynal. ⁊ ad arg. rñdet qḋ nomẽ liberi est collectiuuz
pluriũ p̃sonaꝝ existentiũ in gradib⁹ disparib⁹ ⁊ tũc militãt rõ-
nes. s̄. adducte. sʒ nomẽ filij est collectiuũ pluriũ p̃sonaꝝ existen
tiũ in eodẽ gradu. ⁊ sic nõ cadit illa cõsideratio qḋ rõne dispari
tatis grad⁹ inter ip̃os cẽseat facta ordine successiuo. ¶ Ex qua
rñsione infero vnã nouã cõclusionẽ qḋ si in loco esset statutũ qḋ
masculi deberẽt p̃ferri feminis ꝓpter qḋ ĩ tali fideicõmisso ma
sculi deberent p̃ferri p ea q̃ no. Bar. in. l. vt iurisiurãdi. §. si libe
ri. ff. de ope. libe. ⁊ Bar. in. l. heredes mei. §. cũ ita. ff. ad treb. ⁊
Pe. de anc. in. l. tres fratres. ff. de pac. qḋ ex quo inter filios esset
ordo in succedẽdo ⁊ filij p̃ferrent filiab⁹ eadẽ rõne p̃ferret pater
ipsis filijs. Et ad predicta etiã facit qḋ dicit Pau. de ca. in. l. fi.
C. de verb. sig. vbi dicit per illum text. se cõsuluisse qḋ si testatoꝛ
post mortẽ filioꝝ mandauit fratribus restitui prius dʒ restitui
cõiunctis ex vtroqʒ latere qui preferũtur per predicta qḋ tamẽ
nõ firmo qꝛ non est ad rem nostram. ¶ Unde ex predictis non
puto qḋ recte senserit scḋs cõsulens cũ nõ faciat differẽtiã inter
nomẽ collectiuũ filios ⁊ liberos. ¶ Nec etiã arbitroꝛ qḋ de iure
4 ꝓcedat illud qḋ in quarta sua cõclusione asserit. s. qḋ † qñ fit sub
stitutio de patre ⁊ filijs indefinite non sentiendo de certis filijs
intelligatur facta ordine successiuo argumento. l. lutius. ff. de
here. insti. ⁊ l. titia seyo. §. seya. ff. de leg. ij. s̄m qḋ cõcludit Bal.
in suo cõsilio qḋ ĩcipit charissimi. Quã opinionẽ in casu nostro
comprobo per text. quẽ subtiliter induco. in. d. l. cũ ita. §. fi. ff. de
lega. j. vbi ꝓbatur qḋ qñ aliquis expresse nominatur ⁊ alij sub
noĩe collectiuo qḋ expresse noĩatus p̃fert alijs noĩatis sub noĩe
collectiuo. ergo cũ fuerit Hieronymus expresse noĩatus ⁊ filij
⁊ nepotes collectiue vĩ qḋ Hieronymus p̃us debuisset admit-
ti quã filij aut nepotes. ¶ Sed his nõ obstantibus ꝯ̃riũ est ve-
rum ⁊ cõtra Bal. ¶ Primo adduco casum in terminis in. d. c.
Raynutius. vbi substituta fuit alterocha ⁊ soboles quaz gesta
bat in vtero poterat autem habere plures ⁊ pauciores filios in
vtero vt dicit Host. ad hoc. l. antiq. ff. si pars here. petatur. ⁊. l.
si pater. ff. de solu. ⁊ sic p̃ʒ qḋ nõ censit de certis filijs sed incer-
tis ⁊ tñ admittunt simul cũ matre ⁊ p illũ tex. etiã cõfundit rõ
s̄. adducta per Bal. cũ ibi fuerit expresse noĩata alterocha. ⁊ so
boles collectiue. ¶ Scḋo contra Bal. est casus in. d. c. Raynal-
dus vbi fuit facta substitutio de patruis ⁊ eorum filijs ⁊ sic in-
determinate nõ sentiẽdo de certis ⁊ tamẽ filij admittunt simul
etiã cũ patruis ⁊ hoc est propter virtutem copule/⁊/que posita
inter p̃sonas de ꝓprietate sermonis simul illas cõiungit not. l.
j. §. his ita. §. de cadu. tollẽ. ⁊ l. si titio. ff. de vsufru. accrescendo.
alis enim potius videret qḋ ordo charitatis debuisset attendi

inter expresse noĩatos ⁊ certos qꝛ qñ fit expressa noĩatio prius
nominati censet p̃dilecti. l. quotiẽs. ff. de vsufru. Itẽ qꝛ circa in-
certos nõ cadit affectio per id qḋ habet. in. l. qui filiab⁹. ff. de le.
j. ⁊ in. l. si cognatis. ff. de reb⁹ dubijs. ergo nõ p̃ot cadere ordo af
fectionis qꝛ nõ entis non est dare ordinẽ ipsius. ¶ Et ad text.
quẽ supra ꝓ opinione Bal. induxi rñdeo qḋ aliqñ aliqs substi-
tutus exp̃sse ⁊ alij collectiue inter quos nõ cadit ordo successio
nis ⁊ tũc isti ꝓpter copulã ⁊ simul admittunt ⁊ ita ꝓcedat tex.
in. d. c. Raynutius. Aliqñ qs vocat exp̃sse ⁊ plures indeffinite
collectiue inter quos est disparitas gradus ⁊ cadit ordo natu-
ralis affectiõis successionis: ⁊ tũc qꝛ inter eos succedunt ordine
successiuo ita primo noĩatus q est prioꝛ in ordine p̃fertur illis
saltẽ ea affectiõe qꝛ primo est noĩatus: ⁊ ita ꝓcedit tex. in. d. l. cũ
ita. §. fi. ff. de leg. j. ⁊ ꝓ certo ꝯ̃ Bal. cõis mẽs oĩum qui semp lo-
quunt qñ quis substituit fratrẽ ⁊ filios indeterminate: vñ pro-
pter dictũ cõsiliũ nõ puto a dicta opinione recedẽdũ ex qb⁹ vi
det mihi qḋ desensata sit cõis opinio etiã in casu nr̃o. ¶ Et si
dicat ꝓut dicit scḋs ꝯsultoꝛ cũ Hieronymus esset tenere etatis
quo casu potuit testatoꝛ verisimiliter cogitare qḋ ipse ⁊ ei⁹ filij
⁊ nepotes simul deberẽt admitti. Rñdeo mentẽ testatoris fuis-
se qḋ cũ in euentũ cõditiõis post mortẽ filioꝝ fuerit facta substi
tutio qḋ Hieronymus ⁊ illi filij ⁊ nepotes vel ipsorum alteri q
tũc essent in rerũ natura simul admitterentur ad dictũ fideicõ-
missum. vñ nõ tollit cõem opinionẽ dicta cõsideratio sed bñ vĩ
multũ obstare illi cõsideratiõi qḋ intelligat de filijs ⁊ nepotib⁹
natis saltẽ tp̃e mortis testatoris p ea q̃ habent in. l. si cognatis.
ff. de reb. du. ⁊ ĩ. d. l. cũ ita. §. fi. qꝛ nõ vĩ qḋ testõꝛ potuerit hoc ve
risimiliter sentire disgrediẽdo ad tot gradus: vnde mẽs testato
ris vĩ esse in ꝯtrariũ ⁊ cõsequẽter dubiũ vĩ fundamẽtũ. d. l. si co
gnatis cũ simi. per ea q̃ ibi ponit Bar. dũ allegat. l. q filiabus.
ff. de. leg. j. sʒ hoc qꝛ plene discussum p scḋm cõsultorẽ nõ prose-
quoꝛ. ¶ Arbitroꝛ ergo fundamẽtũ solidũ esse qḋ simul fuerint
substituti. ⁊ tũc bñ succedit elegãs decisio Io. an. in rubꝛ. de te-
5 sta. in addi. ad Spe. vbi vult qḋ † ex quo tp̃e mortis filioꝛũ quo
filij hieronymi ⁊ nepotes erãt vocati ad fideicõmissuz nõ essent
in rerũ natura quo ad eos fideicõmissuz expirauit: ⁊ est v̇a de-
cisio quã ẽt pulchꝛe cõprobat scḋs ꝯsultoꝛ. Illã etiã refert ⁊ seq
tur Lu. ro. in suo ꝯsi. ccccxxviij. incip. Omnipotẽtis dei. In ca
su cõsultatiõis p̃sentis in quarto dubio vbi plura ad ꝓpositũ
dicit q̃ breuitatis cã nõ refero. ⁊ hec iudicio meo intelligẽtibus
sufficerẽt. ¶ Sʒ posito qḋ iudici placeret alia opinio qḋ substi-
tutio censeretur facta ordine successiuo adhuc dico qḋ dicti filij
Hieronymi fuerũt a fideicõmisso exclusi ⁊ ꝓ declaratiõe cõside
6 ro: nã ꝓut dicit Pau. de ca. in. d. §. qdã recte qḋ † ordine succes
siuo admittant p̃ot dupliciter intelligi. p̃mo qḋ filio nõ existẽte
seu fratre vel repudiãte ei⁹ filij admittant sʒ filio seu fratre exi-
stẽte ⁊ acceptãte in totũ expiret instõ fcã de fratre ⁊ filijs: ⁊ ita
intellexit gl. ⁊ etiã Bar. s̄m Pau. de ca. ⁊ hoc mõ ĩtelligẽdo res
esset decisa qꝛ cũ fideicõmissum fuerit a Hieronymo acceptatũ
sup existente quo ad filios ⁊ nepotes dꝛ expirasse. ¶ Scḋo mõ
p̃ot intelligi qḋ fratre admisso ⁊ demũ mortuo veniãt filij ⁊ sic
frater cẽseat rogatus de restituẽdo filijs suis ⁊ hũc modũ intel
ligẽdi sequit do. Pau. de ca. dicẽs qḋ sepe de facto contingit ⁊
qḋ doc. nõ declarãt. ⁊ idẽ voluit Pau. de ca. in. d. l. gall⁹. §. etiã
si parẽte eo. ti. ⁊ tenẽdo hãc p̃tẽ filij Hieronymi fouerẽt iustitiã
ex quo tp̃e mortis Hieronymi quo erãt vocati essent in rerũ na
tura p text. ⁊ q̃ ibi habet in. l. cũ p̃r. §. hereditatẽ. ff. de le. ij. ⁊ p
Io. an. in p̃allegata addi. ⁊ Lu. ro. in p̃allegato ꝯsi. ccccxxviij.
sʒ scḋs cõsulẽs impugnare conat Pau. de ca: cui⁹ rõnes pũge-
bat in casu in quo loquit Pau. de ca. ꝓut etiã illũ ĩpugnat insi
gnis p̃ceptoꝛ meus do. Frã. are. ĩ. d. §. qdã recte. nã loquit Pau.
de ca. qñ qs instituit fratrẽ ⁊ liberos ⁊ filios quo casu nõ vĩ qḋ
Pau. de ca. possit verũ dicere qꝛ sustõ facta p v̇bũ directũ ciuile
ꝓut est v̇bũ instituo cũ a p̃ncipio potuerit valere iure directo
nõ vĩ qḋ obliquari possit. l. in substõne. ⁊ l. v̇bis ciuilibus. ff. de
vul. ⁊ pu. ¶ Scḋo ⁊ forti⁹ si dictũ fuisset substituo idẽ eẽt qꝛ ver
bũ substituo nõ importat fideicõmissam sʒ solũ vulgarez vt est
casus cũ gl. in. d. l. gallus. §. qdã recte. ff. de lib. ⁊ posth. ⁊ ponit
Bar. in. l. cẽturio. ff. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ iste sunt rõnes Aretini.
¶ Adducit tertiã p̃fatus cõsulẽs substõ ẽt si esset dubia interp̃
tari deberet directa potius q̃ fideicõmissa. l. fi. cum ibi no. C. de
here. insti. cũ ibi not. ¶ Sʒ iste rõnes nõ militant in casu nr̃o:
qm̃ substõ fuit cõpẽdiosa cũ fuerit facta post mortẽ filiarũ ⁊ fi-
7 lioꝝ si nascerent. oĩs † aũt substõ fcã post mortẽ verificat etiaz in
fideicõmissaria post aditã h̃ditatẽ vt est gl. quã ibi põderat ra-
pha. fulg. ⁊ sequunt Mod. in. l. i testõ. C. de testõ mili. ⁊ sequit
ibi Pau. de cast. ⁊ Moder. ⁊ Pau. de cast. in. l. precibus. C. de
impu. ⁊ alijs substi. Itẽ dicta substõ fuit facta si sine filijs dece-
derent q̃ etiã casu cõprehendit fideicõmissaria vt est casus in. c.
Ray. extra de testamentis, ⁊ in. c. si pater de testamentis in. vj. ⁊
not. in

no.in.d.l.precibus.et Bar.et doctores in.d.l.centurio. qua ergo ratione Hieronymus fuit etiã vocatus per fideicõmissum et in casu nro fuit admissus eadẽ rõne nõ videbat absurdum qđ alij admitterent.põt enĩ fideicõmissaria substitutio tacite fieri et per cõiecturas.l.cũ proponeret.ff.de le.ij.cũ ibi no.et qđ dicit Pan. de ca.per illã.l.in.l.pe.C.de impu.et alijs sub.vñ in casu nro sumus extra casum Bar.et Pan.de ca.et doc.impugnantiũ.et qđ opi.Pau.de ca.possit verificari in casu nro videt probari autoritate et ratiõe. autoritate.nam insignis doctor do.Pe.de anch. in suo cõsi.xxvij.incip.in xpi noie nõ seruato ordine dubiorũ in quo per multa cõcludit qđ substitutio facta de duobus antiquioribus de domo verificat in primis et eis deficiẽtibus in sequenti bus.et sic de gradu in gradũ p.d.l.cũ ita.§.fi.et alia plura de quibus ibi p eũ et illõ cõsiliũ refert et sequit Lu.ro.in.d.cõsi.ccccxxxviij. Alter alteri videt substitutus.casus est in.d.l.cũ ita.§.fi.et in.d.l. peto.§.fratre.et vtrobiqz no.et marie per Pan.de ca.in.d.§.fi. ergo si fatemur qđ in casu nostro isti vocẽtur ordine successiuo sequit qđ etiã vno admisso et mortuo alij admittũtur. ¶ Sed ad oĩa ista rñdetur põ procedunt qñ fit substitutio de familia vel agnatione collectiue qz ex quo videt esse intentio testatoris qđ bona remanent in familia idcirco censent substituti ordine successiuo.et ita loquitur.d.§.fi.et.d.l.peto.in.§.fratre.secus qñ plures ordine successiuo suntvocati per copulã.et vt in casu nro ita in terminis decidit do.Raph.cu.in.d.§.quidã recte.et dicit se ita cõsuluisse simul cũ dño Raph.Ful.et loquitur punctualiter qñ plures sint vocati per fideicõmissariã vt intelligãtur vocati fm primũ modũ intelligendi de quo.s.per Pan.de ca.et lz obscure loquat:tñ ex eius verbis sumit prima ratio qz sicut in terminis tex.gl.et Bar.in.d.§.quidã recte filius et nepos intelligunt substituti ordine successiuo.s.vt nepos intelligatur vocatus in defectũ filij sz filio admisso expiret substitutio quo ad nepotem ita et in casu nostro et ista fuit pro certo mens Bar.et doc.tenentiũ hãc ptẽ.Nã cũ Bar.loquut fuit qđ vbi dat necessitas succedũt ordine successiuo et subdit Bar.idẽ eẽ vbi est ordo charitatis:ğ dat itelligi qđ de eodẽ ordie successiuo loquit et i codẽ mõ intelligendi sunt alij doc.qz precedẽtia in sequẽtibus repetita intelligunt.l.si stipulatus.§.grisogonus in.l.titia.§.idẽ rñdit.ff. de ver.ob.et qz precedentia declarãt sequẽtia.l. qui filiabus.in prin.ff.de leg.j. ¶ Scđa ratio sumit qđ ista substitutio respectu testatoris est cõpendiosa:sed respectu filiorum quo ad fratrẽ dr vulgaris quasi dicat qđ admittunt:ita demũ si frater non admittet sicut est de natura vulgaris.l.post aditã.C.de impu.et dicit hec potius similitudinaria loquutio q ppria. ¶ Tertia rõ sumit qz si vera esset cõtraria opi.Hieronymus censeret substitutus cõpendiose.Sed testatori eius filij et nepotes dicerentur substituti et testatori in defectũ Hieronymi.et Hieronymo post eius mortẽ ipo admisso qđverba quoquo modo nõ patiuntur: ergo nõ est dicendũ.l.si seruũ.§.nõ dixit pretor.ff.de acqui.her. l.si vero.§.de viro.ff.so.ma. ¶ Quarto allegat tex.et ibi not.per Bar.in.l.lutius.ff.de here.insti.vbi testator censet preferre primo fratrẽ scđo filios fratris et tñ illud intelligit ita demũ si frater nõ erit heres. ¶ Quinto hãc opinionẽ ego cõfirmo.Nã fundamentũ Bar.et doc.est qz qñ est ordo charitatis respectu successionis cõiuncta resoluit in disiunctã et sic est ac si fuisset substitutus Hieronymus vel filij vel nepotes arg.l.generaliter.C.de insti.et substi.sub cõdi.fac.Sed clarum est qđvbi fideicõmissum fuisset dicto modo factũ lz censerent vocati ordine successiuo tñ intelligantur vocati filij si Hieronymus nõ admitteret et sic in defectũ nõ aũt postq̃ fuisset admissus vt videt esse de intentiõe tex.in.l.cũ pater.§.pe.ff.de le.ij.et in.l.heredes mei.§.fi.ff.ad trebel.et probat hoc rõne qz ad veritatẽ disiunctiue sufficit alterã partẽ esse verã.l.si is qui ducenta.§.vtrũ.ff.de re.dub.l.si heredi. plures.ff.de cõdi.et demõ.ergo satis est alterũ admitti vel Hieronymũ vel filios vel nepotes et est demõstratio cõcludẽs et manifesta iudicio meo ni fallor.Ex quibus cõcludo qđ cũ in persona Hieronymi fideicõmissum habuerit effectũ expirauit quo ad filios et nepotes.Nec hz obstare qđ filij sunt positi in cõditione qz vt opportune.s.cõclusum est nõ tñ per hoc censent ad fideicõmissum inuitati put voluit gl.cõiter approbata in.l.lutius.ff.de hered.insti.et.s.plenissime in consilijs est deductum. ¶ Quinimo cõsidero ex quo fuerunt positi in cõditione etiã filij Hieronymi et filij filiorũ qui censeant poni ad exclusionẽ substituti vt in.d.l.lutius in fi.vbi casus dat intelligi manifeste qđ nõ erant substituti:qz si fuissent substituti post mortẽ Hieronymi iã admissi satis erant ad exclusionẽ posito qđ nõ fuissent positi in cõditione ad hoc vt verba aliqđ operent iuxta.l.si qñ.ff. de leg.j.et.c.si papa.de priuil.in.vj.dicamus qđ cũ nõ essent substituti voluit ipsos ponere in cõditione ad exclusionẽ substituti quasi voluerit grauare substitutũ q tũc reperiret onere fideicõmissi.Tũ ex pmissis negari nõ pt rẽ ad minus nõ fore dubiã.i du-

8 bijs † aũt regulariter in vltimis voluntatibus fit interpretatio pro herede cõtra fideicõmissarium.l.apud iulianũ.§.seyo.ff.de leg.j.facit.l.titia.§.qui in vita.ff.de le.ij.et no.Lu.ro.in.l.a titio ff.de ver.ob. ¶ Sed iterũ possit quis dicere q vltima verba testamẽti ostendũt filios et nepotes fuisse substitutos dũ in eo dr. et post mortẽ oĩum suorum heredũ institutorum et substitutorum ostẽditur q oẽs erãt substituti.Precedẽtia aũt p sequẽtia et cõtra declarant.l.qui filiabus.in prin.et.l.si seruus plurium in fi.ff.de leg.j. Sed ad hoc arg.facilis est responsio qđ verũ est dicere qđ oẽs p dicti filij et nepotes poterãt dici substituti vt tenẽdo qđ essent simul vocati vel etiã ordine successiuo fm qđ supra declaratũ et cõclusum est:et sic verificari possunt illa vba:vñ non probat hoc esse et.c.l.nõ hoc.C.vñ cognati et pz hoc qz dicta vba referunt ad institutionẽ et substõnes supiores.ergo fm illas debẽt intelligi.l. si ita scripsero cũ ibi plene no.ff.de cõdi.et de. ¶ Vltimo loco restat vnus scrupulus qz filij nõ solũ fuerunt positi in cõditione. sed etiã post mortẽ oĩum fuit tertia psona substituta in oĩbus bo

9 nis:ergo vident inuicẽ substituti.nã † fideicõmissuz factũ post mortẽ pluriũ vt factũ ab vltio moriẽte:ita vt casus quẽ ibi ita sumat Bar.in.l.codicillis.in prin.ff.vsufr.leg.sed qñ post mortẽ pluriũ fit nota hrditate ab vltimo moriente illi vident inuicem substituti vt est casus singularis in.l.titia seyo.§.seya.ff.de leg.ij.igit et.c.et hanc opinionẽ in fortioribus terminis tz Paul. de ca.in.l.pe.C.de impu.et alijs substi.et in.d.§.seya.et in suo cõsilio.ccclij.incipiẽte in xpi noie duo videnda sunt.faciũt no. per Imo.in.l.hrdes mei.§.cũ ita.in.iij.col.ver.Itẽ in.d.l.pe.ff.ad treb.et fm hanc opinionẽ in terminis nris ꝯsuluit Pe.de anc. cõsil.lxxiiij.icipiẽ.in xpi noie ꝯtra Philippũ. ¶ Et lz ex dictis p primos cõsulentes fuerit plusq̃ oportune rñsum tñ breuibus respõdẽdo cõcludo q. Aliqñ plures sunt instituti qđ est fortius et post mortẽ oĩum alter est simplr substitutus et nõ est dictũ in tota hereditate.et tunc nõ vident inuicẽ substituti.vt est tex.in.l. pater filiã.§.fi.iuncta gl.pe.et ibi Ang.et Imo.ff.ad.l.fal. tenẽt Ang.et Imo.in.l.qui duos co.ti.et Pau.de ca.in.l.q duos co. ti.et.l.hrdes mei.§.cũ ita.ff.ad tre.et hõ nõ est casus nr qz fcã fuit substõ in tota hrditate. ¶ Aliqñ substõ et scđo fit ab vltimo moriente expsse nõ tñ in tota hereditate sz simplr et tũc nõ censet fieri in tota hrditate sz tñ in pte vltimi moriẽtis et sic nõ inducit tacitũ fideicõmissuz iter istitutos vt voluit Bar.i.l.vel i singulis.ff.de vul.et pup.et Bal.et Imo.in.d.§.seya.et Pau.de ca.in d.l.si pr impub.et hic etiã nõ est casus nr qz nec vltimo moriẽs fuit expsse rogatus nec fuit facta in tota hrditate. ¶ Aliqñ et tertio fit substõ in tota hrditate nõ tñ fit specifice ab vltio moriente sz simplr et tunc nõ censet fieri ab vltimo nec inducit reciprocũ fideicõmissum. Casus est clarus in.l.fi.§.filiã.ff.de leg.ij. et voluit Bar.in.l.codicillis.ff.de vsufr.leg.et in.d.l.hrdes mei. §.cũ ita.et Dy.et Bar.in.d.§.seya.dũ volũt q ille tex.pcedat qz nouissimus specifice fuit rogatus.et hic magis adheret casui nro in quo fuit facta substõ in tota hrditate nõ tñ fuit grauatus nouissimus immo qđ fortius eũ fuit grauatus primus.s.Hieronymus. ¶ Aliqñ et quarto post mortẽ pluriũ nouissimus grauat in tota hrditate et tũc iducit reciprocũ fideicõmissuz.et iste casus singularis in.d.§.seya.vt tradit ibi.et in locis.s.allegatis.et i.l.pe. C.de impu.et alijs substi.et fm predictas cõsideratiões post longam discreptionẽ anno preterito ferrarie in cõsilio iusticie vbi sunt viri doctissimi in magna causa obtinui.q tamẽ pcedũt qñ substõ fit post mortẽ pluriũ institutorum secus qñ post mortẽ pluriũ positorum in cõditione qz tũc nõ pcedũt dubitationes pdicte sed est casus magis clarus vt notabiliter declarat Jo.de Imo. in.d.l.centurio.et.s.retulit scđs cõsulens.et ita est casus nr.vnde ex oĩbus fit cõclusio qđ dicti filij Hieronymi nõ veniũt vt substituti dicto Hieronymo. Laus deo omnipotenti et c.

¶ Consilium. cxiiij.

1 ☞ Renunciatio iuris de futuro an et quando valeat.
2 Donare phibitus prohibetur gratis remittere.
3 Cõsensus prestitus ad actũ an donec actus stat in pẽdenti possit reuocari.
4 Filius qui donat rem patris causa mortis patre cõsentiente potest talem donationem reuocare.
5 Statutũ excludens feminas propter masculos licet concernat publicam vtilitatem:tamen tali statuto potest renunciare masculus.
6 Renunciatio iuris de futuro parte presente tenet saltem in vim pacti.
7 Attestans de sui presentia videt attestari de intelligentia.
8 Maritus potest renunciare et sic donare vxori lucrum sibi querendum.
9 Donatio facta per virum vxori de re que apud eam remanere non debet valet.
10 Mutatio voluntatis per quem impediatur.

ominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectũ. Viso te-
stamẽto dñe Mariane ⁊ licentia ⁊ cõsensu prestitis
eidẽ p Jo. eius virũ ⁊ renũciatione iuriũ dicti Jo. ⁊ renocatio
ne demũ sequuta p dictũ Jo. facta de licẽtia ⁊ cõsensu per eũ pre
stitis queritur nunquid stãtibus p̃dictis dicta dña Mariana
potuerit testari de tota sua dote adeo ꝙ in effectu dictus Joã.
eius vir nõ possit retinere dimidiã dicte dotis ẜm formã statu-
torũ ciuitatis Senarũ in qua dubitatione prima facie videbaꝛ
dicendũ qd dictus Jo. posset retinere dictã dimidiã dotis ex for
ma statuti nõ obstante cõsensu licẽtia ⁊ renũciatione de quibus
s. ¶ Primo qꝛ dictus Jo. renunciauit iuri sibi cõpetẽti ad di
midiã dotis post mortẽ vxoris si vxor p̃decederet ⁊ cõsequenter
iuri de futuro. iuri aũt de futuro renunciari nõ põt. l. qui pater
§. qd qs. ff. de re. iu. l. j. §. decretalis. ff. de succes. edicto. ⁊ notãt ⁊
gl. ⁊ doc in. l. j. C. de pac. ⁊ est ẽt rõ qꝛ renũciatio est quedã p̃uatio
q̃ supponit habitũ de p̃nti. vt in. l. decẽ. ff. de ver. ob. ⁊ in. c. ad dis
soluendũ. extra de despõ. impu. qui habitus nõ est in iure qd est
in spe. de futuro intelligendo etiã de spe. rationabili habẽte fun
damentum de presenti vt. s. in casu. d. l. j. C. de pactis prout ibi
declarant Moder. videmus etiã ꝙ iuri cõditionali non potest
renũciari. l. si ita scriptũ. §. si sub cõdi. ff. de le. ij. ꝓut est ius por-
tionis debite marito sub cõditione si vxor p̃decedebat. probaꝛ
1 etiã hoc qꝛ specialia est in iudicijs ꝙ† valeat talis renũciatio iu
ris de futuro. vt est glo. in. l. j. de cura. bono. dan. ⁊ est gl. ⁊ ibi de
clarat Bar. in. l. postꝙ liti. C. de pac. ⁊ notãt plene doctores ma
xime Mod. post gl. in. l. in pluriũ de acqui. here. ergo in ɔ̃trium
est ius cõe. l. ius singulare. ff. de legibus. l. j. in fi. ff. ad municipa.
¶ Scdo p̃ncipaliter dicta cõclusio videꝛ ꝓbari. Nã dicta renũ
ciatio gratis facta dꝛ esse donatio vt habeꝛ in. l. in edib⁹. §. j. ff.
de dona. ⁊ per doc. in. l. modestinus. eo. ti. ⁊ habeꝛ in. l. si quis de
2 legauerit. ff. de dona. vñ dicimus† ꝙ ille qui ꝓhibeꝛ donare pro
hibeꝛ etiã gratis remittere vt cõcludit Bal. ⁊ sequitur Bar. de
Saly. in. l. j. C. de pac. allegãdo no. in. l. preses. ⁊ in. l. de fideicom
misso. C. de transac. ⁊ qd no. Bar. in. l. si fraudator. ff. de his que
in frau. cre. ⁊ Bal. in suo cõsilio qd incipit. In dei noĩe certum
est qd filia. ⁊ tex. ⁊ dñs Abb. ⁊ in. c. veniens. el. j. extra de testib⁹.
ergo dictus Jo. renunciando lucro statuti qd erat in spe dicit
talẽ spẽ lucri donasse cũ donatio etiã cadat in iure qd cõsistit in
spe. C. de dona. ẜ clarum est qd dona. inter vir. ⁊ vxo. non valet
vt in. l. j. ij. ⁊ iij. ⁊ per totum. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. nisi con
firmetur morte donantis precedente tñ traditione rei donate.
vt in. l. papinian⁹. ff. de do. inter virũ ⁊ vxo. ⁊ in. l. pe. C. eo. ti. Cũ
ergo in casu nostro p̃decessit donataria nec aliqua p̃cesserit tra-
ditio rei donate vera vel ficta videtur qd dicta donatio rema-
neat nulla. ¶ Tertio predicta conclusio videtur confirmari.
Nam dictus Jo. renocauit cõsensum ⁊ licentiam prestitam an
3 teꝗ dicta dña Mariana moreretꝛ† vnde cum testamẽtũ adhuc
nõ esset sortitũ effectũ sed esset in pendenti. vt. l. iij. in fi. ff. de adi-
mẽ. leg. insti. quibus mo. testamentũ infirmaꝛ. §. posteriore. ⁊ l.
si quis in prin. testamẽti. ff. de leg. iij. videꝛ qd dictus Jo. potue-
rit suũ cõsensum ⁊ suã licentiã renocare qꝛ eius est velle qui põt
nolle ⁊ econtra vt in regula iuris cuius est velle. ff. de reg. iur. ⁊
hoc videꝛ ꝓbari ex his que ponit Bar. in. l. ij. in princ. ff. de do.
4 ver. iiij. solet formari questio vbi si filius† donat cã mortis rem
patris cõsentiente põt talẽ donationẽ renocari. ar. l. in edib⁹. §.
qd si filius primo rñso. ff. de dona. ⁊ hoc idẽ voluit Cy. post Dy.
in. l. nec fratris. C. de do. causa mortis ⁊ Jo. an. in addi. Spe. in
ti. de instr. edicto. §. porro circa principiũ in addi. q̃ incipit in-
cidit questio pillei ⁊ Bal. ⁊ Moder. in. l. seniũ. C. qui testa. face
re possunt: ergo eodẽ modo cũ vxor testata fuerit de re pertinen
te ad maritũ in spe videꝛ qd dictus maritus possit dictã dispo-
sitionẽ renocare. cũ inter vir. ⁊ vxo. nõ teneat dona. ⁊ sic non po
test fingi virum vxori donasse saltem efficaciter ꝓut inter patrẽ
⁊ filiũ. vt. s. in simili considerant Dy. ⁊ Cy. ⁊ in. d. l. nec fratris.
⁊ Bar. in. d. l. ij. ⁊ Bal. in. d. l. seniũ. ⁊ his hec questio dubia red
di videbaꝛ cõtra heredes dñe Mariane in fauorem Joannis.
¶ His tñ nõ obstantibus cõtrariã sententiã veriorẽ existimo ⁊
pro fundamẽto ꝓmitto qd heredes dñe Mariane ad dotẽ exi-
gendã habẽt fundatã intentionẽ in iure dotali ⁊ etiã de iure cõi
ẜm qd habeꝛ in. l. vnica. §. exactio. C. de rei vxo. acti. Itẽ ꝓmitto
qd lucro dicte medietatis dotis qd debeꝛ viro ex forma statuto
rum potuit dictus Jo. renũciare. nã siue dicamus dictum sta-
tutũ disponens de dicto lucro fuisse factũ mere in fauorem ma
ritorum ꝓpter onera matrimonij iuncta no. in. l. si donatur⁹. ff.
de cõdi. ob causam ⁊ late declarat Bar. de Saly. in. l. cum te. C.
de dona. ante nup. ⁊ do. Abb. in. c. iij. loco de presump. ⁊ in. c.
ex publico. extra de conuer. cõiuga. ⁊ in suo eleganti consi. j. qd
incipit facti contingentia tali iuri inducto in fauorẽ suũ dictus
Jo. renũciare potuit per regulas cões que habenꝛ in. l. si quis
in cõscribẽdo. C. de epis. ⁊ cle. C. de pac. ⁊ in. c. si diligẽti de foro
compe. siue dicamus quodcũꝗ statutũ fuerit etiã editũ etiã in
fauorẽ publicũ vt viri facilius inducerenꝛ ad matrimonia con
trahenda p ea que habenꝛ in. l. j. ff. so. ma. vbi pȝ qd in hoc vertiꝛ
publicũ interesse ⁊ tũc dicere debemus statutũ fuisse editũ in
fauorem priuatũ principaľr: secũdario vero in fauorẽ publicũ
qꝛ lex in dubio que respicit solũ cõmodum pecuniariũ ⁊ patri-
moniale priuati principaľr dicitꝛ respicere fauorem priuatũ se-
cundario publicũ. casus est clarus. ⁊ ibi hoc tȝ Bar. in. l. ff. in fi.
ff. ad municipales. ⁊ idẽ expresse sentit Bar. in. l. j. ff. so. ma. facit
in arg. tex. ⁊ qd ibi no. Bar. in. l. j. in fi. ff. de lib. lega. et tunc etiã
potuit renũciare cũ tñ per talẽ renũciationẽ p̃iudicauerit sibi
in suo cõmodo pecuniario in patrimoniali nec ius publicum
in aliquo lederetꝛ vt cõcludunt Bar. ⁊ Bal. ⁊ alij in. d. l. si quis
in cõscribẽdo. C. de pac. ⁊ canoniste cõiter in. c. si diligenti. extra
5 de foro cõpe. ¶ Cõfirmaꝛ hoc† nã statuta municipalia exclude-
tia feminas ꝓpter masculos dicunꝛ etiã cõcernere publicã vtili
tatẽ saltẽ secũdario vt ꝓbat Jo. an. post Ja. de are. in addi. spe.
in rub. de succes. ab intesta. Circa principiũ. ⁊ Bal. in. l. maximũ
viciũ. C. de li. p̃te. ⁊ tñ masculus põt tali statuto renũciare vt de-
cidit in terminis Bal. in. d. l. maximũ vicium in. vij. co. ver. sed
pone frater. ⁊ sic si valuit renũciatio potuit vxor disponere de
tota dote nec põt dictus Jo. maritus aliqd petere vigore dicti
statuti cui renunciauit ꝓut. ĩ. etiã clare ꝓbabiꝛ. ¶ Solum ergo
6 restat rñdere ad rationes in cõtrariũ allegatas. ⁊ ad primã rõnẽ
rñdeꝛ qd verũ est ꝙ† non vȝ renũciatio iuris de futuro in vim
simplicis renũciationis qñ fieret absente parte sed qñ fieret p̃te
p̃nte prout facta fuit in casu nr̃o tunc vȝ in vim pacti. casus est
vbi hoc no. doc. in. l. tale pactũ in prin. ff. de pac. ⁊ no. doc. in. l. j.
C. de pa. vbi notãter dicũt Ja. bu. ⁊ Bal. qd si tabellio vtiꝛ ver-
bo renũciauit sup iure de futuro intelligiꝛ per viã pacti qꝛ si nõ
valeat qd ago vt ago vȝ vt valere põt ad liberãdũ. l. an inutilis
ff. de acceptila. ⁊ hoc qñ fit p̃nti qd dicũt esse not. ⁊ subtile. Nec
mirum aduersum esse in pacto ⁊ in renũciatione qꝛ in pacto re
peritur verbũ presens ⁊ futurũ vt ꝓmitto qd est presentis tp̃is
⁊ nõ petere qd est futuri tp̃is ɔ̃hitur ad futurũ sed in renuncia
tione nõ reperitur nisi verbũ p̃ntis tp̃is vt renũcio. ideo nõ tra-
hatur ad futurũ ẜm Ja. but. in. d. l. j. C. de pac. qd Bal. ibi dicit
esse subtile. ¶ Sed posset cõtra hoc instari qd pactũ requirit
cõsensum duorũ vt. in. l. j. ff. de pac. lȝ autẽ cõstat de p̃ntia alteri⁹
partis. Non tñ vꝛ cõstare de intelligẽtia vt in. l. diẽ proferre. §.
7 cõiter. ff. de arb. qñꝗ tñ qs† attestaꝛ de p̃ntia sua videaꝛ attesta-
ri de intelligentia ita decidit Bart. in terminis in. l. j. in fi. ff. de
auto. tu. ⁊ Bal. in. l. j. C. de bo. pos. ẜm tab. ⁊ in. l. testiũ. C. de tes.
⁊ Bal. ⁊ Saly. in. l. solã eo. ti. ⁊ Lu. põta. in. l. j. in prin. ff. de ver.
ob. ¶ Sed ad hoc rñdeꝛ qd supiora ꝓcedũt in teste qui attestaꝛ
de p̃ntia sui vel alterius. Nos aũt sumus qñ p̃ntia reperiꝛ in scri
ptura qꝛ qñ scriptura attestatur de p̃ntia alterius attestati etiã
censeꝛ de intelligẽtia vt in. l. cõia. ff. de verb. sig. ⁊ ita cõcludunt
Bar. ⁊ Bal. in. l. j. de errore aduo. qui volũt qd eo ipso qd nota-
rius dicit quẽ presentẽ ꝓbet etiã ipsum intelligentẽ. ⁊ hoc idem
voluit Bar. in tractatu de test. ca. xv. dicens qd verbũ in presen
tia a notario scriptũ includit intelligentiã qꝛ verba notarij cum
effectu sunt intelligẽda. vt in. l. j. cũ ibi no. C. de vsur. ¶ Ad secũ
dam rationẽ rñdeꝛ qd lȝ sit regulariter verũ qd donatio iter vir-
⁊ vxo. viribus nõ subsistit illud ꝓcedit qñ vir aliqd donat de ꝓ
8 prio patrimonio ꝓpter qd vꝛ pauperior effici secus† qñ renũciat
sibi lucrũ querendũ p quã renũciationẽ talẽ lucrũ remanet in ꝑ
sona vxoris. casus est clarus qui hoc ꝓbat multis exẽplis in. l. si
spõsus. §. si maritus. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. Et ideo dicta
ratiõe videmus qd si maritus rẽ alienã vxori sue bona fide do-
nauerit vȝ donatio qꝛ nõ fit pauperior ⁊ vxor illã vsucapere po
terit. l. sed ⁊ si constante. ff. de do. inter virũ ⁊ vxo. cũ in casu nr̃o
vir nõ diceretꝛ pauperior fieri ex quo nullum dãnũ patrimonij pa
tiebaꝛ. Ad hoc. l. dãnũ dꝛ. ⁊ l. pecul⁹ cũ ibi no. ff. de dã. infect. nõ
potest dici talem donationẽ nõ tenuisse qꝛ talis donatio censeꝛ
collata. ĩ. tp̃s finiti matrimonij ex quo illa dispositio ante nõ sor
tiebatur effectum quo casu vȝ. l. si cũ. §. fi. ⁊ l. ⁊ qꝛ ⁊. l. sed interim.
ff. de do. inter vir. ⁊ vxo. Accedat etiam qꝛ vxor in casu nr̃o non
dicitur effici locupletior qꝛ donatur vt alteri relinquat nõ vt ꝑ
se retineat. ⁊ sic non videtur obstare ꝓhibitio per id qd habeꝛ
in. l. qd autẽ. §. j. cum si. ff. de dono. inter virum. Ad idem text.
9 in eadem. l. in. §. fi. vbi pȝ† qd põt donari seruus vxori vt manu
mittaꝛ qꝛ nõ dꝛ remanere dñium rei penes eam ⁊. l. si spõsus. §.
cõcessa. ff. eo. ti. ⁊ ita in terminis concludit Imo. in. d. l. ij. in p̃n.
ff. de dona. ip. ij. col. ¶ Sed statim dicet quispiam. Nam si dicta
renunciatio ⁊ dictus consensus habent vim simplicis pacti seu
conuentionis donationis: ergo videtur qd tali conuentione q̃
est nuda non oriatur aliquod ius efficax ad agendum. l. iurisɔ-
gentium

gentiũ.§.igitur nudo.ff.de pac.ꝛ insti.de actio.§.de cõstituta. ¶ Sed ad hoc dupliciter rñdetur. Primo qꝺ heredes mulie ris habẽt fundatã intentionẽ vel ex forma instr̃i vel etiã de iure cõi ꝑut dictum est vnde potuerunt agere dicti heredes contra quos si excipieꝛ de lucro statutario replicabiꝛ de cõsensu ꝛ renũ ciatione: clarũ aũt est qꝺ lз nude cõuentiones nõ subsistant viri bus in via agendi in via excipiẽdi ꝛ replicãdi bñ valẽt. vt in.d. l.iurisgentiũ.§.igiꝛ nuda.ꝛ in.l.lecta.§.dicebã.ff.si cer.pe.ꝛ in.l. si vnus.§.pactꝰ.cũ ibi plene no.ff.de pac. ¶ Scꝺo qꝺ spãle est qꝺ nuda renũciatio parit actionẽ donationis ad agendũ lз regula sit in ꝯrium vt est hodie noua ꝓuisio.l.si quis argentũ.C.de do na. ¶ Ad tertiã ꝛ vltimã rationẽ rñdetur faciliter. Nã cũ vxor donat rẽ mariti cõsentiẽte vr̃ resultare duplex donatio. vna viri per quã videꝛ donare vxori altera vxoris extraneo vt ꝓbatur in l.in edibus.§.qꝺ si filius.ff.de dona.ꝛ Bar.in.l.qui precio.ff.de dona.causa mortis ꝛ colligiꝛ ex dictis Cy.post Dy.in.d.l.nec fra tris.C.de do.cã mor. vbi qñ filius donat rẽ patris: ideo dicit qꝺ nõ censetur in patre filio facta donatio.p.d.§.qꝺ si filius qꝛ non valeret. ergo qñ essemus in casu in quo valeret apte idẽ sentiũt qꝺ cẽseretur facta donatio ꝛ hãc partẽ clare tз Jo.de Imo.qui hoc plene declarat in.l.ij.in prin.ff.de dona. vñ in casu nr̃o cen seatur virũ donasse istã spem vxori testãti ꝛ dicta donatio viri respectu vxoris fuerit pariter facta nõ potuit vir dictã donatio nẽ reuocare. vt.l.in facta.C.de do.ꝛ sic pз qꝺ nõ obstant no.per Bar.in.d.l.ij.allegata in ꝯrium qꝛ Bar.loquiꝛ qñ filius donat patre cõsentiente rẽ patris. Nã ideo tũc pater põt reuocare qꝛ censeꝛ voluisse donare filio. donatio aũt inter patrẽ ꝛ filiũ nõ vз vt in.l.j.§.si pater.ff.pro donato.ꝛ eodẽ modo dicendũ esset in casu nr̃o qñ essemus in casu in quo donatio inter vir.ꝛ vxo.non tenuisset: sз nos sumus in casu in quo donatio tз. ꝛ sic nõ põt re uocari.ꝛ hoc de mẽte Bar.in.d.l.ij.in prin.dũ dicit secus esset si emancipatus donaret consentiente patre quia tunc donatio teneret inter patrem ꝛ filium: ita in casu nostro cum simus in casu in quo donatio tenet inter virum et vxorem non potest talis donatio reuocari facta vxori cui censetur enim facta do natio inter viuos simpl'r resoluẽda in cõditiõis euẽtũ casu quo dicta dña Mariana testm̃ reuocasset: vt ptз ex his que elegãter no.Bar.in.l.qui precio.ff.de do.cã mor. cũ ergo in casu nr̃o tale testm̃ non fuerit reuocatũ nõ potuit reuocari talis dõatio iter viuos. ¶ Hoc idẽ aperte deciꝺiꝛ ex his q̃ ponit Bal.in.l.seniũ C.qui testa.fa.pñt. vbi decidit qꝺ si filius donat rem pr̃is cõsen tiente patre cã mortis pr̃ põt reuocare si aũt alius quã filiꝰ meꝰ qui est in ptãte mea legaret rẽ meã me cõsentiẽte cũ esset sibi ius legandi quesitũ seu donatũ nõ videreꝛ ꝙ possez ꝑ pñiam impe dire ar.l.sicut.§.vendi.ff.quibꝰ.mo.pi.vel hypo.soluiꝛ.ꝛ.l.ij.C. si aduersus dõatio. cũ aliis ibi allegatis per eũ ꝛ ꝑ hoc decidiꝛ qꝺ nr̃a cũ maritus cõsenserit vxori relinquenti nõ potuerit pe nitere cũ iam esset quesitũ ꝛ donatũ ius relinquẽdi vxori ꝛ esse mus in casu in quo valebat dõatio sicut in extraneo. ¶ Postre mo p̃dicta etiã cõfirmanꝛ. Nã p̃dictus maritus duo fecit. Pri mo dedit licẽtiã ꝛ cõsensit. Scꝺo renunciauit ꝑut cõstat ex inspe ctione instr̃i in reuocatione aũt tm̃ inuenio ꝙ ipse reuocauit cõ sensuз autoritatẽ ꝛ licẽtiã de renũciatiõe aũt nihil inuenio igiꝛ remanet firma etiã ex hoc capite qꝺ enim nõ mutaꝛ quare stare nõ ꝓhibeꝛ vt.l.sancimꝰ.C.de testa. hmõi enз actibꝰ inter viuos omissum re loco tpe seu ꝑsonis hr̃ pro omisso. vt in.l. quicquid astringende.ꝛ in.l.si ita stipulatus.§.grisogonus.ff.de ver. obl. facit materia.l.veteribus cum ibi plene nota.ff.de pactis. immo dicendũ est qꝺ si voluisset dictã renunciationẽ reuocare non po tuisset. Nam cũ habeat vim pacti vt.s.clare fuit ꝓbatũ qꝺ duo rũ cõsensu pficiꝛ. vt in.l.j.ff.de pac. nõ potuit tolli volũtate vniꝰ l.ab emptione de pactis.l.in commodato.§.sicut.ff.commoda. ¶ Preterea sunt plura que impediunt mutationẽ voluntatis que enumerant Bal.ꝛ Jo.de imo.in.l.si cum dotẽ.§.eo autem tpe.ff.so.ma. Primo enumeraꝛ qꝺ † vb adest vinculũ obligatio nis ibi impediꝛ mutatio voluntatis. argumẽto.d.l.in cõmoda to.§.sicut.ꝛ.l.sicut.C.de act.ꝛ obli. ꝑut est in casu nr̃o cum talis renunciatio virtute pacti obliget ad obseruantiã. ¶ Scꝺo etiã enumeraꝛ qñ est quesitũ ius. argumẽto.l.fi.ff.de pac. qꝺ etiã mi litat in casu nostro cũ ex tali renũciatione ꝛ cõsensu esset ius que situm vxori relinquendi ꝛ disponendi ꝑut dicit Bal.in.d.l.se nium. vt.s.fuit relatũ videꝛ etiã res non integra ꝛ qꝺ consensus prestitus habuerit executionẽ per cõfectionẽ testamẽti q̃ etiam impedit mutationẽ volũtatis. vt per Bar.ꝛ Imo.in loco palle gato ad quorũ etiã cõfirmationẽ adduciꝛ qꝺ ille qui renunciat iuri sibi cõpetenti censeꝛ se obligare ad nõ petendũ vt declarat no.Bar.post Ja.de are.in.l.meuia.§.j.per illum ter.cũ gl.ff.so. ma.ꝛ Bar.in.l.iubemus.C.ad velle.ꝛ Bald.in.l.etiam co.ti.ꝛ canoniste.in.c.peruenit.extra de emptione.ꝛ vend. ergo obsta bat huic marito replicatio pacti de nõ petendo dictã dimidiã quam debebat lucrari ex forma statuti.l.si vnus.§.pactus cum ibi plene no.ff.de pac. Laus omnipotenti deo ꝛc.

¶ Consilium.cxv.

1 ¶ Decretuз iudicis qñ faciat presumi omnia solẽniter acta. et numero.§.
2 Cause cognitio qñ nõ potuit interuenire tpe cõfecti instrumen ti non creditur asserenti illam interuenisse.
3 Cõtrahens cõtra ꝓhibitionem legis si est iuramentum appo situm cogitur ad relaxationem iuramenti.
4 Contrahens in casu a lege prohibito videtur esse in dolo.
6 Minori cõtrahenti cũ iuramento cõceditur absolutio a iur̃o.
7 Dispositio auť.sacramẽta pub. tollit restitutionem in integrũ.
8 Opiniones doctorum faciunt rem dubiam.
9 Inferior a papa quando possit habilitare a iuramento.
10 Papa nõ absoluit a iuramento interposito in cõtractu lesione non probata.
11 Absolutio a iuramento non conceditur heredi.
12 Absolutio a iuramento et si sit concessa tamen contractus non rescinditur.
13 Pecuniam versam vel non versam in vtilitatẽ minoris ad quẽ pertineat probare.

Dominus labia mea ape riat ꝛ spũssantus illuminet intellectũ. ¶ Circa pri mam qõnem videbaꝛ dicendũ dictã absolutionẽ cõ cedẽdã qꝺ sic deduciꝛ. Et ꝑsuppono ꝑ fundamẽto in primis ꝙ secluso iur̃o dicta alienatio vr̃ nulla tanꝙ facta nõ seruatis solẽ nitatibꝰ iuris qꝛ nõ ob necessitatẽ vł euidentẽ vtilitatẽ iã cogni tã. Itẽ nec hr̃ in hereditate ẜm qꝺ ponit Spe.in ti.de ẽp.ꝛ vẽ.§. nũc dõm.§.hoc quoqз.ꝛ ꝓbaꝛ in.l.magis puto.§.ne passim.ꝛ p totã.ff.de rebꝰ eoꝝ.ꝛ in.l.lex q̃ tutores.ꝛ ibi Bal.C.de admi.tu. ꝛ ponit notabil'r Bal.in suo cõsilio mihi.l.qꝺ incipit vr̃ de iure
1 vbi ponit multas solẽnitates requisitas ¶ † Nec vr̃ obstare in terpositio autoritatis iudicis ꝑpter quã videbaꝛ ꝑsumendũ oĩa solẽniter acta iuxta no.per Spe.in codẽ ver.ꝛ breuiter ꝛ po nunt plene moderni in.l.sciendũ.ff.de ver.ob. qꝛ illud vr̃ ꝓcede re qñ fuit interpositũ cũ cause cognitione al's secus per ea que ponit Spec.in co.ver.in fi. vbi se remittit ad not.per eũ in ti.de ꝓcur.§.j.ver.sed quid si solũ: vbi vult ꝙ etiã si causa cõsistebat si tamen illa nõ liquebat iudici ꝛ sic nõ fuit habita cause cognitio nõ tз decretũ.d.l.magis puto.§.ne passiз.ꝛ.§.i primis. Nec vr̃
2 credendũ partibus tabellioni vel iudici asserentibus de cause cognitione tuз qꝛ tpe cõfecti instr̃i nõ potuit interuenire iuxta no.in.l.j.C.de fi.instru.ꝛ de iure fis.li.x.ꝛ ꝑ Bar.ꝛ alios in.d.l. sciendũ. tum qꝛ sine cause cognitiõe cõtractꝰ est nullꝰ.ꝛ sic sumꝰ in materia suspecta per no.in.l.si forte.ff.de castr.pe.ꝛ in.l.si do natiõe.C.de colla.ꝛ per Jo.an.in rub.de reb.ec.nõ alie. in add. Spe. vnde videbaꝛ qꝺ deberet cõstare separatiз de cause cogni tione prout de instr̃o tractatus in alienatione rei ecclesiastice di cit Spec.in ti.de locato.§.sequitur ver.alias qꝺ in simili not.in alienatione rerũ eccle.in.c.j.de rebus ec.nõ alie.in.vj. ꝛ per Jo. an.ꝛ doc.in.c.fi.de solu.ꝛ in.c.si cautio.de fide instru.ꝛ ita ꝑ pre dicta in alienatiõe rei immobilis minoris ꝯsuluit.d.Pau. de ca.in suo cõsi.lxxxix.incipi. in xp̃i noĩe amẽ. super eo qꝺ queriꝛ. ¶ Quibus suppositis lз ꝑpter iuramentũ cõtractꝰ dici possit validus per casum in auť.sacramẽta puberũ.C.si aduersus ven ditio. prout statim latius diceꝛ tamẽ videꝛ ꝙ sit cõcedenda ab solutio a iuramento.ꝛ primo ex eo qꝛ tale iuramentũ est appo situm cõtra ꝓhibitionẽ legis ꝓhibentis alienationẽ imobiliuз nisi in certis casibꝰ.ꝛ sic recipiens vr̃ puniendus resistendo ꝓhi bitioni legis.xj.q.iij.qui resistit.c.ij.de ma.ꝛ obe. ergo nõ vr̃ qꝺ debeat ex obseruantia cõtractꝰ cõmodũ reportare.c.cũ qui. de ꝓbẽ.in.vj.c.tue.de ꝓcu.per hanorõnẽ insignis doc.Fed.de senis in suo cõsi.cclxv.icipi. in noĩe dñi factũ tale est statutũ ciuitatis
3 perusij. tenet ꝙ † ille qui cõtrahit ꝯtra legẽ ꝓhibitiõis cogi põt ad relaxationẽ iur̃i. Et idẽ tз Vincentiꝰ in.c.cũ cõtingat. extra de iureiu. facit qꝛ iur̃uз dз habere tres comites veritatẽ iudiciũ ꝛ iusticiã. vt in.c.animaduertendũ.xxij.q.ij.ꝛ in.c.ꝛ si xp̃s extra de iureiu. Sз in tali iur̃o nõ repeꝛiꝛ iudiciũ neqз iusticia cũ non sit instũ ꝯhere cõtra legẽ ſupioꝛis. vt in.c.j.de his q̃ fiũt a maio.
4 parte capituli. ¶ Scꝺo principal'r hec opi. cõfirmaꝛ. † Nã ille qui cõtrahit in casu a lege ꝓhibito vr̃ esse in dolo vt in regula.q cõtra iura mercaꝛ.cũ materia.de reg.iur.lib.vj.ꝛ in.l.quẽadmo dũ.de agric.ꝛ cẽsi.lib.xj.ꝛ in.c.q cõtra.viij.di.ſз in hmõi iuramẽ tis semp dolꝰ itelligiꝛ exceptꝰ vt in.c.si vo.ꝛ in.c.cũ cõtingat.de iureiur. in auť.sacra puberũ.C.si aduersus venditionẽ.ꝛ in.c.ij. de pac.in.vj. vñ dicẽdũ vr̃ vel qꝺ iur̃m nõ firmet vel qꝺ est relaxã dũ: qꝺ etiã eo marie videbaꝛ dõm qꝛ dcã minor vr̃ enormissime decepta cũ vẽdiderit bona imobilia vt alia efficeret ꝛ nunꝙ pe cunia precij cõfessati apparuit.ꝛ sic caruit rebus vẽdi. pecunie

apparuerunt nusq̃. Nec alia predia empta fuere ⁊ sic vꝫ qḋ non dicet dictā pecuniā fuisse versam in vtilitatē minoris nisi hoc ꝓbetur ab emptore: sicut dicimus qñ alienaꝫ res eccle. qḋ emptor dꝫ ꝓbare pecuniā versam in vtilitatē ecclesie ꝑut no. in auꝫ. hoc ius porrectū. ratione aūt enormissime lesiōis cōcediꝫ absolutio a iuramento: qm̄ rōne enormis lesionis presumiꝫ deceptio ⁊ dolus. l. oēs. §. luti⁹. ff. q̄ in frau. cre. ⁊ cōsequēter absolutio cōcedi dꝫ vt cōcludit Pe. de anch. ꝑ plures rationes in repetitio. capituli Canonū statuta. extra de cōsti. dicēs se ita cōsuluisse in ciuitate Senarū ⁊ do. An. ⁊ do. Abb. in. d. c. cū cōtingat. ⁊ Pe. de anch. in regula accessoriū. de reg. iu. li. vj. ex quibus videbaꝫ concludendū dictā absolutionē cōcedendā esse in casu nr̄o. ¶ His tñ nō obstātibus ꝯ̄riam sententiā veriorē existimo qḋ immo dicta absolutio nullo modo cōcedi debeat. Et in primis non habeo illud pro absoluto qḋ si iuramentū nō interuenisset ꝯ̄ctus fuisset nullus immo qḋ fuisset validus nec Spec. specifice dicit qñ est dubiū an valeat qñ autē esset dubiū quicquid cōsuluerit Pau. de ca. cuius opinionē etiā vꝫ tenuisse Ange. in. d. l. j. C. de fi. instr. ⁊ iure aste fisca. ⁊ Lu. ro. in. l. sciēdū. ff. de ver. ob. ⁊ Ang. in. l. quecūq̃. §. fi. ff. de publiciana. ⁊ Pau. de ca. in. l. cū hi. §. si ꝑtor. ff. de trāsac. qḋ tñ limitat nisi in decreto dictū eēt qḋ habi-

a ta fuisset cause cognitio. cōtrariū cōiter[a] cōcluditur † qḋ in du-

5 bio interposita autoritate iudicis oīa ꝓ̄sumunꝫ solēniter acta per. l. sed si ꝑ̄ses. ⁊ l. si quidē. C. de pdn̄s minorū. ꝑut clare cōcludit Spe. in. d. §. ⁊ breuiter. idē tenet Bal. in. d. §. si pretor. idem Bal. in. l. quecūq̃. §. fi. ff. de publiciana. ⁊ volēs dicere cōtrariū hꝫ hoc ꝓbare. ⁊ ita intelligit no. per gl. in. d. l. j. C. de fi. instr. ⁊ iure aste fisca. li. x. idē Bal. in addi. ad Spe. in. xv. col. ⁊ Bal. in. l. quicunq̃. C. de bo. q̄ lib. ⁊ Bal. in. l. fi. C. de predn̄s minorum. ⁊ Bal. no. in. l. non aliter. ff. de adop. idem tenet Bal. in. l. preses. C. q̄uo ⁊ qñ index. Ad idem bonus tex. in. l. j. C. de predn̄s curia li. li. x. Quem ad hoc allegat Bal. in. c. j. in. ij. col. qui feu. da. pos. idem tenet Jo. de Jmo. in. l. si quis cū aliter in fi. ff. de ver. ob. ⁊ scḋam hanc partem consuluit Bal. in suo consilio mihi. xlj. incipi. in xp̄i noīe. Primo queritur vtrū in cōcessione: vbi dicit qḋ sufficit semel esse cognitum allegat tex. in. d. l. magis puto. §. ne passim. ff. de rebus eorū. ⁊ qḋ qñ superior interponit decretū vel cōsensum oīa ꝓ̄sumanꝫ solēniter acta adducit pulchrā rationem q2 ista decreta sine cōsensu interponunꝫ per modum volūtarie iurisdictiōis inter cōsentiētes. nō eñ redduntꝫ in inuitū. etiā citatū ⁊ ideo ꝓ̄sumiꝫ solēnitatē interuenisse ꝑut no. Innoc. in. c. qm̄ cōtra. extra de ꝓba. ⁊ in. c. innotuit extra de eo qui furtiue ordines suscepit vbi latius per eū. Et sic cōcludiꝫ qḋ dictus cō-

6 tractus etiā sine iuramento valuisset. ¶ Sꝫ dato † qḋ fuisset nullus adhuc fuisset iuramēto firmatus per casum in. c. cū contingat. extra de iureiur. vbi Canoniste plenissime ponunt ⁊ in. c. q̄uis. de pac. in. vj. ⁊ est casus pūctualiter in terminis nr̄is in auꝫ. sacramēta puberū. C. si aduersus vēditionē ꝭm intellectū glo. ⁊ cōem quē vt ibi dicit Pau. de ca. in repeti. totus mundus obseruat vñ in hoc nō insisto q2 opinio est cōis vera ⁊ obseruatur nec in pūcto dubiū refriceꝫ. vñ discutiendū est illud qḋ in pūcto principalꝛ queriꝫ. An sit absolutio cōcedenda ⁊ dico qḋ nō per casum in. d. auꝫ. sacramēta puberū vbi habeꝫ qḋ iuramētū hoc casu dꝫ inuiolabiliter obseruari qḋ verbū ēt excludere absolutionē q2 alꝛs nō seruareꝫ inuiolabiliter sicut dicimus qḋ verbum oīno excludit dispēsationē vt no. gl. in. c. vt hi qui. de eta. ⁊ qua. cōfirmaꝫ ꝑ tex. in. d. c cū cōtingat. ⁊ in. d. c. q̄uis. ⁊ in. c. lꝫ mulieres. de iureiur. li. vj. q̄ iura volūt indistincte qḋ iuramentū obseruetur ⁊ nihil dicunt de absolutione q̄q̄ iuramentū cōtra legis ꝓhibitionē prestitū esset si eñ hoc voluissent vtiq̃ expressissent sicut fecerūt in. c. j. ⁊ in. c. debitores. de iureiur. Alias ꝓ certo si in casu nr̄o consideraꝫ absolutio q2 in casu ꝓhibitionis est facta alienatio illa iura seruirent nobis de vēto cōtra. c. si papa. de priuile. li. vj. cū si. Et hāc partē qḋ nō sit concedēda absolutio in minore cōtrahente in fortioribus terminis tꝫ do. Ant. in. d. c. cum contingat in ver. tertius casus. vbi impugnat illud dictū Fed. in cōsilio. s. in contrariū allegato idē etiā tꝫ ibi Jo. de Jmol. in tertio mēbro cōcludētes qḋ etiā si statutū reprobaret ꝯ̄ctum tñ nō esset cōcedenda absolutio alia causa nō subsistente. Et hanc partē tꝫ do. Abb. Mod. ibidē in. xxiij. col. ver. scḋs casus. Idē tꝫ do. Abb. in sua disputatione q̄ incipit statuto ciuitatis Senarū in quarto dubio ver. octauus casus. Et cōsuluit. d. Abb. in suo cōsi. lxxij. incipit in causa q̄ ad ꝑ̄sens vertiꝫ inter Jac. fortius ergo in casu nostro in quo nullibi reperitur ꝓhibita talis alienatio iurata immo ꝑmissa vt in dicta auꝫ. sacramēta puberū. facit qḋ in simili notat Jo. de Jmo. in. d. c. cū cōtingat in illo articulo. an donatio iter vi. ⁊ vx. iuramēto firmeꝫ. immo etiā nō solū qñ iuramentū est cōtra. l. sed etiā vltra data lesiōe dūmodo nō enormis vel enormissima denegaꝫ absolutio prout tenēt Jo. de Jmo. in dicto loco ⁊ do. Abb. in nono casu ⁊ in eadem disputatiōe in quarto dubio in nono casu ꝑut etiā tꝫ Pet. de anch. in loco. s. in cōtrariū allegato: quinimmo etiā ꝑp enormē lesionē nō vꝫ cōcedenda. Et hāc opinionē sequiꝫ Jo. de imo. in c. quintauallis de iureiu. q2 alꝛs dicta auꝫ. sacramēta ipōsita eēt verbis ⁊ nō rebus cōtra. l. scḋam. C. cōia de leg. ⁊ in. c. cōmissa. de elec. li. vj. idē tꝫ Jo. de Jmo. in. d. c. cū cōtingat in tertio mēbro principali. vbi refert Arch. in. c. q̄uis de pactis in. vj. tenere istā opinionē ⁊ eandē tenere Ang. in. l. si qs ꝓ eo. ff. de fideiuſ. Hoc etiā est de mēte Jo. de Jmo. in. l. cū vir. circa. xv. col. ff. de vsuca. Et expresse tꝫ Lud. ro. in. l. qui superstitis. ff. de acq. here. ⁊ Pe. de anc. ⁊ domini. de sancto Gemi. in. d. c. q̄uis de pactis in. vj. cōsuluit Pe. de anch. in suo consi. ccc.xij. incipit. In xp̄i nomine

7 postq̄ ista dn̄a ꝑ ter. † in dicta auꝫ. [b]sacramēta in verbo inuiola-

b biliter qui etiā tollit restitutionē in integ. ꝭm cōem intellectū. ⁊ tñ restitutio ꝓ̄supponit enormē ⁊ nō leuē. l. sey. ff. de in inte. resti. titulo ḡnali. Et ꝭm hāc partē cōsuluit do. Pau. de ca. in suo cōsi. ccc.vj. qḋ incipit orta lite inter spectabilē militē ꝑ plures rationes. Hec etiā opi. est aperte de mēte Bar. in. l. si quis pro eo ff. de fideiusso. in quarto ⁊ quinto membro inquātū facit differentiā an ꝯ̄ctus sit ꝓhibitus odio creditoris. ⁊ tūc vult qḋ possit peti absolutio a iuramēto an vero sit ꝓhibitus ꝑ̄ncipalꝛ fauore ꝑ̄sone vt in casu dicte auꝫ. sacramēta puberū. ⁊ tūc sentit q nō possit peti absolutio. ⁊ hec opi. est de mēte Bal. in. l. j. C. si aduersus vend. Sit ergo cōclusio qḋ lꝫ in casu nr̄o iuramentū fuit ꝯ̄ctus essent cōtra legē. tñ nō dꝫ ꝑp hoc cōcedi absolutio a iuramēto etiā data lesiōe enormi ꝭm multos solēnes doctores. s. relatos. Cū ergo in casu nr̄o. nulla ꝓbeꝫ deceptio sequiꝫ qḋ i dubitanter nō dꝫ aliqua absolutio cōcedi. ¶ Vnū non omitto qḋ etiā posito qḋ ꝓbareꝫ enormis lesio nō est exitandū quin tot solēnes viri ad minus rē facerent per maxime dubiā cū opiniōes

8 † doctorū rē ambiguā faciāt[c] vt not. Bar. in. l. qui rome. §. duo

c fratres in. vj. opp. ff. de ver. ob. ⁊ no. glo. in verbo certas. in ꝑ̄ma constitutiōe. C. in. §. quibus. sed ita est qḋ vbi est ꝓbabile dubiū

9 † an quis debeat absolui a iuramēto talē absolutionē nullus inferior a papa cōcedere pōt. hoc fuit de mēte Jnn. in. c. ꝑ venerabilē. de elec. ⁊ voluit hoc quidā Raymundus in sum. in ti. vtrū possit dispensari in votis per que hoc expresse decidit Joā. de imo. in. d. c. cū ꝯtingat in tertio mēbro in fi. ⁊ dicit hoc esse mēti tenendū. Hoc idē est de mente Spe. in ti. de legato. §. nūc ostendendū ver. xxiiij. v. itē papa. vbi autem esset certum cōpetere puta q2 esset prestitum per metū vel vim ⁊ in similibus casib⁹ certis tunc inferior pōt cognoscere per notata in. c. j. ⁊ in. c. debitores. Vnde cū in casu nr̄o in puncto ꝓ̄supponaꝫ qḋ corā inferiore petiꝫ nullo modo concedi potest nec etiā cessante hoc vltimo esset cōcedendū prout. s. plene deduxi. ¶ Solū ergo restat rn̄dere ad illud de lesione quā non inuenio probari cum dicta venditrix cōfiteatur se precium recepisse per quam ꝓbatur vera numeratio. l. generaliter. cum ibi notatis. C. de nō nu. pe. l. publia. ff. depositi. solum eñ reperitur qḋ confessio non probet veram numerationem in dote ⁊ mutuo prout hec plene tradunt Canoniste in. c. si cautio. extra de fi. instru. Si ergo probatur preciū numeratum nec ꝓbatur deceptio in precio non video qua rōne dici posset istam venditricem deceptam fuisse nec dicebat aliqs talem confessionem inualidā: cum interuenit autoritas tutoris vt in. l. incertū. §. pe. ff. de confessis. ⁊ ibi plene Bart. ⁊ per Cy. ⁊ Bal. in. l. vnica. C. de confessis. ⁊ Canonistas in. c. fi. de confessis. ⁊ notatur in. l. cum ⁊ minores. C. si aduersus rem indicatam. ⁊ in. l. clarum. per Cy. C. de auto. prestan. ⁊ Bal. in. l. j. de iuramē. calū. ⁊ hoc maxime interueniēte autoritate iudicis in tali contractu ⁊ confessione per ea que dicta sunt ⁊ etiā q2 fuit iurata. quo casu qñ venit confessio ad roborationem cōtractus iuramentum representat eum maiorem ⁊ non daꝫ restitutio per text. in d. auꝫ. sacramenta. tꝫ Bal. in. l. vnica. C. de confessis. in. xx. colū. ver. modo queriꝫ quid de adul. Et tradit plene do. Ant. ⁊ post eum Mod. in. d. c. fi. extra de confessis. immo videtur qḋ confessio valeat lꝫ detur restitutio de quo in. l. certū. §. minorem. ff. de confessis. ⁊ sic non ꝓbata lesione nō esset cōcedenda. l. nā ⁊ post ea. §. si minor. ff. de iurein. quinimmo dicit Bal. in. d. l. j. col. xxij. ver. circa qḋ cōsidera qḋ lesio vbi cōcludit qḋ in facto proprio qḋ ipse sit ⁊ non alius solus potest bonā fidem agnoscere nec cōuenit de iuribus apicibus tunc disputare. l. si fideiussor. §. quedam. ff. mandati. ¶ Preterea non presupponitur aliquid probatum de non veritate dicte confessionis. vnde nō video ex pluribus quare dicta confessio non debeat preiudicare per not. in d. l. j. per Bal. ⁊ in. d. §. minorem ⁊ in. c. fi. de confessis. ⁊ cōsequē-

10 ter remanet q † nulla ꝓbata est lesio quo casu etiam summus pōtifex a iuramēto nō pōt absoluere ꝑut decidit. d. Abb. in. d. c. cum contingat. in tali materia absolutionis in primo casu et in dicta disputatione in quarto dubio in primo casu. ¶ Non

11 omitto qḋ nō reperio iure ꝓbari q † heres non iurans debeat vel possit

a ¶ Cōis opi. q decretū iudicis facit q oīa ꝓ̄sumutur solēniter acta.

b ¶ Cōis opin. Dispō auꝫ. sacramenta puberū tollit restitutionē in integrum.

c ¶ Opiniones doctorū faciūt rem dubiam.

vel possit petere se a iuramēto absolui.nā cū ad eū nō transeat iuramentū qd̄ est quid p̄sonalissimū vt in.c.veritatis.⁊ ibi not. de iureiur.⁊ tradit̄ p Bar.⁊ alios in.l.qui superstitis.ff.de acq. her.⁊ Mod.in.l.pactū qd̄ dotali.C.de coll.Cano.in.d.c.quis. de pac.in.vj.Absolutio eni p̄supponit vinculū.l.decē.ff.de ver. ob.c.ad dissoluendū.extra de desp̄o.impu.⁊ sic nō vr̄ qd̄ talis absolutio cōcedi debeat heredi.¶ Postremo etiā ex quo ɔct⁹ fuisset de se validus pp auctoritatē curatoris ⁊ decreti interpo
12 sitionē vt.s̄.fuit ostensum posito ēt qd̄ † a iuramento absolueret̄ adhuc nō videretur dici posse ɔctū rescindi posse q2 absolutio hoc tm̄ operat̄ qd̄ veniēs cōtra nō icidat in periuriū.vn̄ si minor qui iurauit.vel maior decept⁹ vltra dimidiā absoluat̄ nō tm̄ pp hoc poterit venire cōtra cōtractū iā effectū irreuocabilē.ita cō cludit do.Abb.mod.in.d.c.cū cōtingat.col.x.ver.ʒ vltra pre dicta.⁊ refert Ang.ita cōsuluisse.⁊ lʒ alleget Pau.⁊ Jo.Cal. in ɔrium : tn̄ dicit qd̄ sibi magis placet opi.Ang.⁊ post multa cōcludit qd̄ aut ɔctus sustinebat̄ solo iuramento ⁊ tūc p̄cedat opi.Pau.⁊ Jo.cal.Aut cōtractus de se validus erat sine iura mēto vt in casu nr̄o.⁊ tūc nō pōt rescindi.⁊ ita loquat̄ Ang.vt ibi latius p eū.Cū ergo in casu nr̄o vt dictū est cōtractus sine iu ramento posset sustineri etiā cōcessa absolutiōe nō posset rescin di ɔctus.¶ Ex quibus oībus fit cōclusio qd̄ nō dʒ cōcedi talis absolutio a iuramēto nisi aliud ostendat̄ ex quib⁹ reddit̄ inuti lis inuestigatio aliarū dubitationū ideo vlterius nō scribo eo maxime q2 mihi tp̄s scribēdi nō distribuit.¶ Circa scd̄am du bitationē breuiter cōcludo qd̄ cū pecunia p̄bet̄ puenisse ad ma nus minoris si ex ea fuerit effectus locupletior nō pōt petere re stitutionē rei alienate nō restituta pecunia.l.fi.C.si aduer.ven.⁊ ibi no.⁊ no.in.l.si verū.§.itē sciendū.ff.de mino.opʒ ergo videre quis habeat hoc p̄bare vel minorē se nō fuisse effectū locupletio rē ⁊ nō fuisse versam in suā vtilitatē vel emptorē illā fuisse v̄sam ⁊ fuisse effectū locupletiorē.Circa qd̄ dico qd̄ p̄batio ptinet ad ipsum minorē ⁊ cōsequēter ad heredē ipsius minoris.¶ Circa tertiā qōnē paucis rē ipsam absoluā lʒ vt.s̄.dixi eius inuestiga tio reddat̄ penit⁹ inutilis ⁊ statim demōstrabit̄.⁊ in ea breuiter cōcludo qd̄ si volumus dicere cōpetere restitutionē in integrum
13 ex eo † qd̄ pecunia in eius vtilitatē nō sit versa ptinet ad heredes minoris p̄bare talē pecuniā nō fuisse versam in vtilitatē.hoc p̄ batur per ea q̄ notāt gl.Bar.de Salv.⁊ cōiter doc.in.l.predio rū.C.de p̄diis minorū.vbi cōcludit̄ qd̄ qn̄qʒ cōtractus est null⁹ ⁊ tūc aduersarius minoris p̄bare dʒ ipsum minorē fuisse locu pletatū.⁊ hic est casus.in.d.l.p̄diorū.qn̄qʒ ɔct⁹ est aliquis ʒ pe titur rescindi ⁊ tūc minor p̄bare dʒ se nō fuisse locupletatū ⁊ p̄ ciū nō fuisse versum in suā vtilitatē.⁊ hic est casus in.l.j.C.si ad uersus creditorē.⁊ ratio est s̄m Bar.ibi q2 vnusquisqʒ p̄bare dʒ illud qd̄ est fundamentū sue intētionis iuxta plene no.p eundē Bar.in.l.in illa.ff.de ver.ob.vn̄ cū in casu nr̄o cōtractus sit vali dus vt pʒ in p̄cedenti dubitatiōe ⁊ petat̄ rescindi p̄bare preciū nō esse versum in vtilitatē minoris ptinet p̄batio ad ipsum mi norē ⁊ cōsequēter ad eius heredes.¶ Sʒ ɔ hoc vr̄ forti⁹ obsta re qd̄ notāt Bar.⁊ Bal.in.l.j.C.si aduersus creditorem.vbi qn̄ ɔctus est null⁹ cōcludūt idē qd̄ in.d.l.prediorū.sed qn̄ ɔctus va let ⁊ petit̄ rescissio remedio restitutiōis in integ.vel al'r conclu dūt qd̄ qn̄ minor dicit se lesum in eo qd̄ vendit̄ qd̄ non expedit Bar.sibi vēdere ⁊ aduersarius excipit rē retinere pro precio qd̄ dicit cōuersum in vtilitatē minoris.⁊ tūc aduersarius dʒ p̄ba re minorē locupletatū q2 est cā sue exceptiōis sufficit qd̄ minor p̄bibet qd̄ fuit lesus in eo qd̄ vēditur.l.patri.§.j.⁊.ſi.ff.de mi not.qn̄qʒ minor petit se restitui q2 est lesus in eo qd̄ preciū p̄dit ⁊ tunc ipse dʒ p̄bare q2 hoc est cā sue intētiōis.l.nam ⁊ postea. §.si minor.ff.de iureiur.cum si.vnde videtur qd̄ in casu nostro dicere posset se lesum ex eo q2 nō expediebat vēdere ⁊ cōsequēter p̄batio qd̄ p̄ciū sit versum in vtilitatē videt̄ ptinere ad aduersa riū minoris.¶ Sed hoc non hʒ obstare vnde considero ex pre missis qd̄ aliqn̄ ⁊ p̄mo cōtractus petit̄ rescindi propter dolum vel metū:⁊ tunc putarē aduersariū debere p̄bare minorem lo cupletatū:q2 hoc esset fundamentū sue intentionis.⁊ hic nō est casus noster q2 nullus dolus vel metus deducit̄.Aliqn̄ ⁊ scd̄o pe tit̄ rescissio pp enormē lesionē puta in quātitate precij ⁊ tūc idē putarē ⁊ etiā nō est casus noster.Aliqn̄ ⁊ tertio q2 precium con uentū nō esset solutū lʒ cōfessatū:⁊ tūc nō puto qd̄ ɔpeteret ab solutio a iuramēto ⁊ testamēto nisi aduersus cōfessionē in qua p̄baret̄ lesio nō aduersus ɔctum in quo nulla lesio p̄baretur p id qd̄ habet̄ in.l.qd̄ si minor.§.restitutio.ff.de mino.iūctis not. in.d.aut.sacramenta.Aliqn̄ ⁊ quarto peteret̄ rescissio ex eo q2 preciū solutū est deperditū ⁊ nō cōuersum in aliquā vtilitatem ipsius minoris:⁊ tūc q2 nulla arguit̄ deceptio ex pte aduersarij cōtrahētis nō puto absolutionē posse cōcedi per ter.dicte autē tice sacramēta.⁊ posito qd̄ cōcederet̄ minor hʒ p̄bare p̄ditionē pecunie p no.in.d.l.p̄diorū.Aliqn̄ ⁊ quinto ⁊ vltimo petit̄ rescis sio ex eo q2 nō expediebat vendere.⁊ tunc pp̄ter istā lesionē solā nulla data exceptione ex parte aduersarij nullo modo puto ab solutionē cōcedendā per casuʒ.d.aut.⁊ sic nō pōt dari casus qd̄ iuris hoc casu si concederet̄ absolutio q2 de iure concedi nō dʒ. procedere ergo possunt no.in.d.l.j.C.si aduersus creditorē quā do nullū interpositū esset iuramentū sup cōtractum vnde recte inspiciendo videt̄ cōcludendū vt.s̄.dixi.hanc inuestigationem in terminis nostris esse inutilem. Laus deo

¶ Consilium.cxvj.

1 ¶ Mulier si est p̄hibita alienare vltra quartam an possit de alijs trib⁹ quartis in p̄iudiciū filioꝝ disponere ad pias causas.
2 Alienatiōe prohibita nō p̄hibetur alienatio ad pias causas.
3 Juramentum nō firmat cōtractum nullū in p̄iudicium tertij.
4 Substitutio facta pupillo vt qn̄cunqʒ decederet qd̄ certi execu tores distribuant bona.que substitutio dicatur.
5 Testator si in substitutiōe facta pupillo adijciat in bonis meis an dicta verba habeant alterare substitutionem.
6 Substitutio pupillaris si est fc̄ta ei cui fieri nō potuit talis sub stitutio cōtinet vulgarem comprehensam in pupillari.
7 Substō cōpēdiosa dicitur illa que cōplectit̄ plures substōnes.
8 Substitutio in qua dictuʒ est.si decesserit in pupillari etate.di citur esse compendiosa.
9 Opinio communis est sequenda in consulendo et iudicando.
10 Substitutio vulgaris facta filio quando dicatur grauamen.
11 Filia qn̄ transmittat ad suos hereditatē maternā nō agnitam.
12 Heres infantis an possit petere restitutioneʒ in integrū aduer sus hereditatem nō aditam.
13 Dispositio.l.j.C.de his q ante aper.tab.non habet locum quā do agitur de transmittenda hereditate in ascendentes.
14 Statutū qd̄ oīs h̄r̄ditas delata si heres moriat̄ ante aditā here ditatē qd̄ transmittatur ad quoscunqʒ quomodo intelligatur.
15 Fictio semper est contra veritatem.
16 Hereditas duobus modis dicitur delata.
17 Uerbum quod intelligi potest large ⁊ stricte in materia stricta stricte intelligitur.
18 Compendiosa facta per verba directa an possit obliquari.
19 Filius ingratus nō admittitur ad portionē sibi debitā vt filio.
20 Priuilegiū extinguit̄ cū persona quādo persona est imediata.
21 Successor filij grauatur in legitima.
22 Collatio non fit illi ad quem est trasmissum ius adeundi per fi lium qui se non immiscuit.
23 Beneficium excludendi feminas per masculos beneficio statu ti non transmittitur per filiū qui anteqʒ se immisceret decessit.
24 Substitutio fideicommissaria qn̄ contineat substōneʒ directā.
25 Fideicōmissa ad pias causas cōseruant̄ etiā h̄r̄ditate nō adita.
26 Testator si grauat filiuʒ vltra legitimā post eius mortē si deces serit in pupillari etate.tale grauamē videtur iniunctū venienti bus ab intestato.
27 Trebellianica non detrahitur de fideicōmisso ad pias causas.

Spūssanctus adsit meūqʒ illuminet intellectū.Nō potest negari quin predicta casus cōtingētia bn̄ cōsiderata attentis p̄dictis sta tutis dubitationē hanc nō fore subtilē ⁊ in vtrāqʒ partē inuesti gabilē in qua quidēʒ quis nō immerito dicere posset prima fa cie p̄dictam dn̄am Sorianā nō potuisse disponere vltra quartā ex forma statuti positi sub rubrica qꝫ mulieres habētes filios.p
1 quod clare disponit̄ qꝫ † nec per viā cōtractus vel vltime volun tatis pōt mater disponere vltra quartā sed omnino tres quar te debent remanere penes filios in quoꝝ preiudiciū in illis tri bus quartis mater nihil disponere pt̄ vnde cū verba sint clara non videt̄ opus alia interpretatiōe.l.ille aut ille.§.cū in v̄bis.⁊ l.nō aliter.ff.de leg.iij.in incertis eni nō certis locus est cōiectu ris.l.cōtinuus.§.cū ita.ff.de ver.ob.Nā ⁊ de iure cōi in p̄dictis quartis nō potuisset grauare p̄dicta filia dicat̄ h̄re ex legis di spōne ñ ex m̄ris iudicio volūtario cū cogeret̄ oīno reliquere p̄di ctas tres q̄rtas relinq̄re merito non poterat onere fideicōmissi grauare casus ē clar⁹ ī fi.l.si arrogator.§.ʒ an ipu.ff.de ado. vbi pt̄ arrogator q velit nolit tenet̄ relinq̄re q̄rtā de bōis suis fi lio arrogato nō pt̄ p fideicōmissuʒ ī dcā q̄rta arrogatū grauare. ¶ Nec vr̄ obstare qꝫ talis distributio diceret̄ fieri ad pias cās p id qd̄ h̄r in.l.si qs titio.ff.de le.ij.⁊ i.l.illō.C.de sa.san.ec.⁊ p qn̄s qꝫ nō potuerit statutū īpedire q̄min⁹ p̄dcā dn̄a Soriana dispo suerit bōa sua distribui iter paupes cū ea q̄ spū dei agūt ñ sunt sub lege vt in.c.ʒ.de regularib⁹.⁊ i.c.duo sunt.xix.q.ij.⁊ ió dixit bal.p illū tex.i.l.g̃nali.C.de sa.san.ec.qꝫ ī alienatiōe ad pias cās nō ē necessaria solēnitas laycalis ɔstōnis.⁊ idē fuit de mēte cy.in
2 aut.ingressi.C.de sa.san.ec.Ad qd̄ accedat.† nā p̄hibita aliena tiōe simp'r ñ vr̄ p̄hibita alienatio ad pias cās vt vr̄ casus in.l. si spōsus.§.concessa.ff.de do.inter vi.⁊ vxo.quē ibi ad hoc pōde

rat Bal.nã ad hoc vr̃ rñderi qȯ pdicta pcederẽt nisi talis alienatio fieret in piudiciũ tertij. Nã hoc casu impedit̃ alienatio etiam ad pias cãs. ¶ Unde dicimus qȯ pater nõ põt donare vel in testamẽto relinquere ad pias cãs in piudiciũ legitime sui filij q̃ filius hẽat q̃relã inofficiose donatiõis vel inofficiosi testamẽti vt p plura cõcludit Bar. qui cõiter approbat̃ in.l.j.C.de sac.san.ecc. facit bonus tex.in.c.quicũq3.xvij.q.iiij.τ gl.in.l.si qs ad declinandã.C.de epi.τ cle.faciũt no.p egidiũ. Post. Jo.an.τ dñm Abb. siculũ qui voluit qȯ sumus magis obligati cõiũctis marie filijs q̃ ecclesie.τ qȯ no. Bal.in auẽ.si qua mulier.C.de sac.san.ec. Ergo idẽ pari rõne dicendũ vr̃ in istis tribus quartis. Nã p dictũ statutũ vr̃ augmentata legitima filiorũ ad qȯ accedat. Nã l3 iuramentũ firmet cõtractũ vt in.c.cũ cõtingat.extra de iureiur.τ in.c.l3 mulieres.eo.ti.li.vj.τ in.c.q̃uis.de pac.in.vj.τ p Bar.la

3 te in.l.si quid p eo.ff.de fideiussoribus † nõ tñ firmat in piudiciũ tertij vt.d.c.q̃uis.τ p doc.in dictis locis ad qȯ accedat tex.optimus in.c.j.§.donare.quib⁹ mo.feu.oli3 alie.poterat.vbi phibitio facta in vasallo de nõ alienãdo feudũ includit etiã alienationẽ q̃ deo fieret p aĩa p quẽ tex. Lu.ro.in repetitiõe auẽ.sir.C.ad l.fal.in.xv.τ.xvj.pulegio ad pias cãs in vltimis volũtatibus reprobat pdictas doctrinas Cy.τ Bal.ad qȯ etiã est tex.in.c.imperialẽ de phi.feu.alie.p Fed.ex quibus oĩbus vr̃ cõcludi qȯ pdicta soriana nõ potuit disponere nisi de quarta etiam ad pias causas exĩstẽte filia tpe mortis per pdictũ statutum.τ ita audio quosdã rñdisse. ¶ His tñ nõ obstãtibus cõtrariã sententiã arbitror fore verissimã qȯ immo pdicti executores possunt disponere nedũ de quarta:sed etiã de tota hereditate nulla detractione facta.p cuius cõsultatiõis inuestigatione est aduertendũ qȯ doc.in hac substitutione de qua in terminis nr̃is qñ testator ius

4 sit † qȯ si pupillus quẽ heredẽ instituit qñcũq3 decederet qȯ certi executores haberẽt bõa distribuere varie loquuti sunt. Bar. eñi in.l.cẽturio.cõcludit qȯ si fili⁹ morit̃ in pupillari etate substitutio sit directa τ demũ post pupillarẽ etatẽ sit fideicõmissaria.nã dicit qȯ subintelligit̃ verbũ accipiãt qȯ est verbũ directũ f̃m Bar.in eadẽ.l.centurio.τ Bal.in.c.si pater.in repetitiõe de testamẽtis in.vj.τ Jmo.in.c. Ray.in materia substitutionis cõpendiose.τ pdictã etiã opi.qȯ talis substitutio contineat directã pupillarẽ tenuit cõsulẽdo idẽ Bar.in cõsi.qȯ incipit Bart. Raph.τ in consilio qȯ incipit titius cõdidit testm̃.idẽ tenuerũt Bal.τ Ang.τ in.d.l.cẽturio.τ idẽ voluit Bal.in.l.si qs ad declinandã.C.de epis.τ cle.qñ est facta expressa distributiõe tẽporũ:puta q̃ dictũ esset si filius meus in pupillari etate decesserit vel postea qñcũq3 multoforti⁹ in terminis nr̃is in quib⁹ tñ dictũ fuit si filia mea tñ puenerit ad nubilẽ etatẽ hoc est ad pubertatẽ cũ nuptie fieri nõ possint nisi pubertate adueniente.c.j.de despõsatione impub.li.vj.l.minorẽ.ff.de ritu nup.vñ idẽ fuit ac si dixisset si filius meus in pupillari etate decesserit vt est gl.τ ibi Bal.notabiliter in.d.c.si pater.de testamẽtis in.vj. ¶ Et hanc opi.tenuerũt Saly.τ do. Jo.de mõte sperello in.l.precib⁹.C.de impube.τ alijs substi.l3 limitẽt eã pcedere nisi testator dixisset bona mea vel bona ipsius testatoris:q̃ tunc ex quo dixit tñ de bonis suis nõ põt trahi ad bona pupilli.τ sic nõ põt esse pupillaris in qua veniũt etiã bõa pupilli.l.l3 si p̃les.§.ad substitutos ff.de vul.τ pup.τ in.d.c.si pater.p cõsequẽs hoc casu dicũt ipam esse in omni tpe fideicõmissariã. ¶ Que quidẽ limitatio a modernioribus iprobat̃ per casum aperte quẽ ibi ad hoc põderat Bar.in.l.si ita scriptũ.§.si filio.ff.de bono.pos.f̃m tabu.vbi de

5 terminat per illũ tex.q̃ † predicta dictio de bonis meis nõ h3 alterare naturã substitutionis.τ est tex.in.l.j.ibi tũc gayus seyus heres mihi esto.quẽ ibi ad hoc põderat Pau.de ca.τ sequit̃ opinionẽ Bar.qñ pupillus nõ h3 alia bona τ pro Bar.est etiã tex. quẽ ibi ad hoc põderat.d. Jo.de mõte sperello in.l.pe.C.de ipu. τ alijs substi.q̃ inuestigatio nõ est necessaria in terminis nr̃is cũ hic nõ possimus agere de pupillari substitutione:qm̃ mater ex quo filiũ in ptãte nõ h3 nõ põt pupillariter substituere.l.j.τ ibi

6 Bar.τ doc.ff.de vul.τ pup.τ predictã opinionẽ Bar.q̃ † talis substitutio de qua in terminis nr̃is sit acta cõprehendere substitutiões directas tenuit Pe.de anch.in.c.cũ tibi.extra de testa.τ excellẽtissimus doc.do. Matheus de matesilanis in suis nota

a bilibus notabili.τ vr̃ magis cõis opinio.ª ¶ Ex qua cõclusione infert̃ qȯ cũ in terminis nr̃is fuerit facta substitutio pupillaris ei cui fieri nõ poterat talis substitutio cõtinet vulgarẽ q̃ cõprehendit̃ in pupillari.l.iã hoc iure.ff.de vul.τ pup. Et t3 Bart.τ doc.sequunt̃.in.l.j.in vlt.q.ff.de vulg.τ pup.immo in casu nr̃o fuit substitutio cõpendiosa q̃ cõprehẽdit vulgarẽ si nõ adeatur hereditas τ fideicõmissaria si adeat̃ vt per Bart.in.l.j.in.ij. col.ff.de vul.τ pup.τ p gl.τ Bar.in.l.lutius.eo.ti. Nam si dicimus qȯ in substitutione de qua agimus subintelligit̃ verbũ accipiãt qȯ est directũ vt supra dictũ est f̃m dictã opinionẽ.τ p cõsequens qȯ talis substitutio apta sit comprehẽdere substitutiones directas τ sic vulgarẽ ex quo testator voluit substitutos admitti qñcũq3 filia decederet in pupillari etate datur manifeste intelligi qȯ voluit eos admitti non tñ si hereditas nõ adiretur s3 etiã si adiret̃ per pupillã:τ p cõsequẽs cũ cõplexus fuit plures substitutiões dicitur substitutio cõpendiosa vt per Bar.τ doc.

a ¶ Opinio magis cõis. Si substitutio pupillaris est facta ei cui fieri nõ potuit talis substõ continet vulgarẽ cõprehensam in pupillari.

b ¶ Cõmunis opinio ĩ iudicãdo τ cõsulẽdo sequenda.

7 in.d.l.cẽturio vbi dixit † q̃ illa dr̃ cõpendiosa q̃ sub cõpẽdio verborũ plures cõplectit̃ substitutiones.τ clare concludit Bar.in d.l.lutius.in pmo effectu.τ p doc.in.d.l.pcibus vbi Bal.aperte

8 dicit in quarta charta.ver.vñ ẽt aduertit̃ qȯ † hec substitutio si decesserit in pupillari etate dr̃ cõpendiosa limitata ad pupillarẽ etatẽ.τ ita cõsuluit Bal.vna cũ dño rege de perusio vt referũt Mod.pusini in.l.ij.ff.de vul.τ pup.τ aperte hoc cõcludit Bar. in.d.l.cẽturio in.iij.prin.q.vñ.quero vtrũ substitutio cõpendiosa.vbi vult qȯ cõpendiosa facta p verbũ cõe cõtinet vulgarem.τ ita tenuerũt Ja.de are.Cy.τ Ray.in.d.l.pcibus ergo multomagis qñ est facta per verba directa substituo ex quibus oĩbus infert̃ cõclusio qȯ pdicta substitutio dñe Soriane fuit cõpendiosa cõprehẽdẽs sub se vulgarẽ.si hereditas nõ adiret̃.τ fideicõmissariã si hr̃ditas adiret. ¶ Scd̃a pncipalis opinio est qȯ pdicta substitutio sit omni tpe fideicõmissaria vt cõcludit Bal.in.d.l. pcibus.nõ tñ in terminis nr̃is qñ est facta si decesserit in pupillari etate τ pdictã opinionẽ sequit̃.d. Jmo.post Car.in.c. Ray. extra de testamẽtis.τ in.d.l.cẽturio.τ ita repio consuluisse Jo. cal.cõsi.xvij.qȯ incipit filius fecit testamẽtũ.τ idẽ tenuit Bar. qñ fit maior in sua disputatione q̃ incipit filiũ adultũ.tñ ma

9 gis † cõis ᵇ est pma opinio a qua τ in cõsulẽdo τ iudicãdo nõ vr̃ re

b cedẽdũ p ea q̃ tradunt̃ p Bar.in.l.fi.C.de pena iudicis qui male iudicauit.τ p doc.in.c.j.τ in.c.ne innitaris.extra de cõstitutioni.τ in.c.j.extra de re iud.s3 quãcunq3 opinionẽ teneamus habemus obtentũ in terminis nr̃is.si eñi tenemus in terminis nr̃is qȯ poterat habere locũ vulgaris tũc ex quo nõ apparet qȯ pdicta filia dñe Soriane acceptauerit hereditatẽ succedit vulgariter in casu hereditatis nõ adite.τ p cõsequẽs isti executores admitterent̃ ex vulgari.vt.l.j.τ ibi per Bar.ff.de vul.τ pu.τ institutis.de vul.sub.in pn̄.τ tradit̃ in.l.post aditã.C.de impube.τ alijs sub. ¶ Nec tũc h3 obstare statutũ q̃ vulgaris substitutio nõ dicit piudiciũ inferre ex quo h3 locũ in casu nõ acceptate hereditatis:tunc eñi statutũ censẽt dare tale priuilegium filijs si illud acceptant τ appareat acceptatam.ita singulariter disputãdo dixit Ugolinus in statuto dictãte qȯ stãtibus masculis filia femina non succedat.τ refert τ sequit̃ Saly.in.l.j.C.de adulterijs vt p3 in filijs vel cognatis a iure ciuili exclusis vocatis a iure pretorio.l.j.τ.l.emancipata.C.qui admitti.τ.l.nonnunq3.in prin.τ.l.is qui in potestate.§.si solus.ff.de legatis pstãdis. Maz

10 solũ vno casu voluit Bal.substitutionẽ † vulgarem esse grauamẽ τ p cõsequẽs reijciendã vsq3 ad legitimã de iure cõi τ p cõsequẽs reijceret qñ fieret suo? p cã tolleret̃ exĩstẽtia suitatis τ p cõsequẽs impediret̃ trãsmissio iurta no.in.l.si filius heres.ff.de li. τ posth.ita singulariter voluit Bal.in.l.qm̃ in in priorib⁹.C.de inof.test.qȯ multũ cõmendat ibi Pau.de ca.qȯ non potest esse in terminis nr̃is cũ nõ simus in suo s3 in filio respectu matris in quo non datur suitas.l.in suis.τ ibi plene.ff.de libe.τ posthu.

11 ¶ Sed instabit subtilis inuestigator † qȯ l3 pdicta filia nõ agnouerit hereditatẽ maternã tñ eã trãsmisit ad suos heredes altero de quatuor modis. ¶ Primo si hẽbat patrẽ remedio.l.si infanti.C.de iure deliberã. ¶ Scd̃o si nõ habebat patrẽ saltim beneficio.l.j.C.de his qui añ apertas tab. ¶ Tertio cessantib⁹ his si

12 heredes † vellẽt in inte.restitui ex psona infantis ad adeundam hereditatem vt cõcludit Bar.in.l.pantoni⁹.in pn̄.per illũ tex. ff.de acqui.her.quem ibi sequit̃ Bal.do.Fran.de rãpo.τ Jmo. τ idem t3 Bar.post Jac.de are.in.l.qui duos in prin.ff.de reb. du.τ idem Bar.in.l.nostra quem ibi sequit̃ Jmo.ff.de acquir. here.τ dictam opinionẽ consulẽdo tenuit Bal.vt refert Ang. frater suus.in.d.l.si infanti.vbi idem t3 do. Raph.Ful.Paul. de ca.in.l.τ do. Jo.de monte sperello.τ in.l.C.de resti.mili.τ idẽ voluit Jo.an.referens plures doc.idem tenentes in.c.si pater. de testamentis li.vj.τ idem tenet do. Honofrius de perusio.in l.j.C.de his qui ante apertas tabu.τ videtur magis cõis opi. ¶ Quarto beneficio statuti.§.descripti qȯ incipit ne igitur ad nocatorum subtilitatibus,per qȯ disponitur qȯ omnis hereditas siue paterna siue materna vel cuiuscunq3 transmittatur ad heredes cuius verba cum clara videantur non est opus alia interpretatione.l.ille aut ille.§.cum in verbis τ.l.non aliter.ff.de lega.iij.maxime attento alio statuto quo disponitur qȯ statuta non pñt interpretari sed eorum verba intelligi debeãt vt iacent inuictis his que singulariter disputando dixit Ray.de for.vt refert Pet.de Ancha.in sua solenni repetitione.c.canonum statuta.in pc.τ vlti.col.extra de consti.vbi eleganter loquitur.qui bus stantibus vr̃ dicendũ pferẽdos esse heredes pdicte infantis ad quos transmissum est ius adeundi:qm̃ substitutio vulgaris intelligitur.

intelligit si heres nõ erit nec aliũ heredẽ fecerit.l.cũ ppõas.C. de here.insti. Sz trãsmittendo ius adeũdi vel beneficiũ restitu. in integ. quis aliũ heredẽ facit. ergo dz excludi substitutus vulgaris. ita notabiliter cõcludit Bar.in.l.j.in.iij.col.ff.de vulg.⁊ pu.⁊ sequit do. Jmo.in distinctione q̃ nõ fuit ad ppositũ nr̃m ⁊ eandẽ opi.tenẽt Mod.perusini ibidẽ allegãdo casum in materia prius nõ põderatũ in.l.vnica.§.in nouissima.ver.hereditatẽ.iũcto.§.cũ autẽ.in supiori pte iuxta finẽ.C.de cad.tol.nã in §.hereditatẽ.dr qd hereditas nõ adita nõ trãsmittit exceptis liberorũ psonis ⁊ his qui deliberãtes ab hac luce migrauerũt tex. no.in.§.cũ aũt.dicit cũ autẽ in superiori pte.l.nõ aditã hereditatẽ nisi quibusdã psonis minime ad heredes trãsmitti dispoluimus supple ea q̃ psone sunt liberorũ ⁊ ille que trãsmittũt ius deliberãdo subdit ibi lr̃a.necessarie est si quis delatã hereditatẽ nõ adierit vadat ad substitutũ.ecce ergo qd ibi est casus qd ad substitutũ nõ vadat si quis est qui venire possit per ius deliberãdi ⁊ iure trãsmisso q̃ transmissio iuris fuerat ante reseruata p dictũ verbũ hereditatẽ.⁊ hãc opinionẽ tz Bal.in.l.cũ antiquioribus.C.de iure deli.⁊ in.d.l.cũ pponas.p quẽ ibi sequit Pau.de ca.⁊ tz Pau.de ca.per illũ tex.in.d.l.j.C.de his qui ante apertas tabu.vñ cõcludi vr̃ qd predicti executores ex vulgari nullo modo admittant. ¶ Sz ad hoc põt tribus modis rñderi.pmo negãdo qd pdicta infãs transmiserit predictã hereditatẽ nr̃is. Scdo dato qd trãsmiserit tũc heredes ad quos transmissuz est ius adeũdi non excludũt hos substitutos. ¶ Tertio dato qd excluderẽt tñ ex quo tenẽtur oĩa restituere. ¶ Primo rñsio demõstrat capiẽdo singulos casus qb⁹ dictũ est pdictã infantẽ potuisse hereditatẽ trãsmittere.⁊ quo ad primũ clara est rñsio qd pcederet qñ pdicta infantula habuisset patrẽ vel aliũ ascẽdẽtẽ qui habuisset eã in ptãtem puta auum vel pauum: al's aũt nõ pcedit dispositio.d.l.infanti.vt ibi declarant oẽs.sz in casu nr̃o non psupponit istã infantulã habuisse patrẽ auum vel pauum igit nõ potuit trãsmittere vigore illius.l. ¶ Ad scdm etiã clara est rñsio qñ illa lex tractat de hereditate ascendentiũ transmittenda ad descendentes vt declarant doc.in.d.l.j.C.de his qui an-
13 da ad descendentes †vt declarant doc.in.d.l.j.C.de his qui ante apertas tabulas.[a] ⁊ in.l.ventre.ff.de acqui.he.vbi Bar.vult illã legẽ non procedere qñ ageretur de trãsmissione hereditatis in ascendẽtes qd sequitur ibi Jmo.qñ ageretur de transmissione hereditatis materne ad patrem vel ascendentem ex linea paterna licet gl.in.l.ij.C.ad orfi.tenuerit contrarium ⁊ Bal.post Jac.but.in.d.l.j.C.de his qui ante apertas tabulas.tñ quo ad illos de quibus agimus nulla fit transmissio qr illa lex est exorbitans ⁊ intelligitur in proprijs terminis iuxta.l.precipim⁹.C. de appel.⁊.l.sancimus.C.de testamentis.cum si.vt plene declarant doc.⁊ in.d.l.j.⁊ in.d.l.ventre.ff.de acqui.here. ¶ Ad tertium dicendum est non posse negari quin articulus valde dubitabilis ⁊ vt dicunt doc.vt indigeret decisione cesarea ppter qd non posset iudex reprehendi si alteram vel alteram amplecteretur opinionẽ. Nã ɔ̃riam sñiam tenuit Bal.in.l.nõ solũ.ff.de in integ.restitutione.⁊ in.d.l.si infanti.⁊ Bar.de Saly.ibidẽ in.d.l.j.C.de restitutione militũ.ista em̃ quasi lesio.i.lucrũ cessans in persona infantis causata per mortẽ infantis dr facto cõtigisse. ad hec gl.no.insti.de capi.di.§.media.⁊ text.in.l.iul.ff.qui ⁊ a quibus.⁊.l.interduz.ff.de iudicijs ⁊.l.fi.§.fi.C.de iure dotium. sed dãnum facto contingens nõ causat resti.in inte.l.verum.§. sciendum.ff.de minoribus igitur ⁊c. Et hanc opinionem sequitur Ang.in.d.l.pantonius allegando Ja.de beluisio ita tenuisse ⁊ eandem tenuit Bal.in.l.vnica.§.in nouissimo.C.de cadu. tol.in infante mortuo morte naturali.idẽ etiã in infante tenuit Ang.in.d.l.si infanti.⁊ in.d.l.j.C.de restitutione militum.⁊ eãdem opi.tz Ludo.ro.in.d.l.pantonius dicens non esse recedendum ab hac sententia per illũ tex.in.d.l.si infanti qui multum viget vñ vt dixi pdifficilis est difficultas adeo qd locus esset gratificationi.vnde iudex in fauorem pie cause quãlibet amplecti deberet argumẽto.l.sunt psone.ff.de religio.⁊ sumptibus fune. ¶ Ad quartum ⁊ vltimum rñdeo sicut formaliter rñdit excellẽtissim⁹ doctor.d.Jo.de pagliarensibus de senis qui super dicto statuto.cõsuluit super infrascripto verborũ tenore prouisio irrita vendicat sibi locum tñ in heredibus qui possunt adire ⁊
14 qui pñt ius adeundi trãsmittere ⁊ †verba dicte puisionis que dicũt qd hereditas intelligat adita q̃tum ad transmissionẽ nõ pñt intellectũ recipere de iure qr hereditas nunq̃ trãsmittitur q̃uis iura super hoc abusiue loquant ⁊ per hoc infans non põt adire vere nec ficte qr nõ hz animũ in adeũdo.l.potuit ⁊.l.si infanti.§.j.C.de iure delib.l.more.l.pupillus.⁊.l.impuberib⁹.ff. de acqui.here.⁊ sine animo non fit aditio.l.gerit.⁊.l.aditio.ff. eo.tit.quia nõ põt expresse consentire ergo nec tacite.l.certe in
15 pñ.ff.de pto.stip.⁊.l.qui ad certũ.ff.locati.vñ †cũ fictio sit semp contra veritatem vt.l.lex cornelia.ff.de vulg.⁊ pup.⁊.l.lex cornelia.ff.de testamentis.instituta quibus modis testamen.infirmã.§.fi.⁊.l.fi.C.de sñia passis.vñ ad casum ad quẽ veritas non põt extẽdi ⁊ se hr̃e nũq̃ fictio vẽdicat sibi locũ ⁊ ita i casu hmõi d.l.qui ad certũ ⁊.l.si a furioso ⁊.l.si fili⁹.iij.respõso.ff.si cer.pet. ⁊.l.gallus.§.ille casus.ff.de li.⁊ posth. vnde q̃tuz ad infantem puisio dicti ordinamẽti nõ põt hr̃e locũ ⁊ nil põt operari. vba sunt formalia prefati doctoris ita cõsulentis put reperi rescripta in volumine statutoꝝ ciuitatis senaꝝ post illã puisionẽ per quẽ apte decidit pdictũ statutũ nõ vendicare sibi locũ in terminis nostris cũ filia pdicte dñe Soziane mortua fuerit in infantili etate qd etiã notabilius ostẽdo.nã pdictũ statutũ vult qd si cui deferat hr̃ditas talis hereditas trãsmittat. ¶ Circa qd est
16 aduertendũ q† hereditas duob⁹ modis dr delata.s.stricte ⁊ large stricte sumit qñ heres põt adire ⁊ repudiare illã ita qd nullum impedimẽtũ est ex parte hr̃ditatis nec etiã ex pte heredis ⁊ sic dz intelligi tex.in.l.delata.ff.de ver.sig.p hoc bene facit tex. in.l.j.§.furiosi.ff.de succe.edicto.vbi hoc text. sonat qd hr̃ditas bonoꝝ possessio pure deferatur heredi furioso tñ non dr pprie delata qr est impedimentũ in psona heredis qui nõ põt agnoscere eã.item pro hoc est gl.notabilis in.l.is cui heres.ff.de acq. here. Scdo mõ dicit delata large.s.qñ hr̃ditas pure se offert ex testõ vel ab ĩtestato impedimẽtũ tñ est ĩ psona hr̃dis vt qr ignorat vel est infans vel est furiosus.⁊ hoc mõ sumit in.l.si infanti. C.de iure delib.⁊ in.l.cũ antiquiorib⁹ eo.ti.⁊ in hoc mõ tangit per Bar.in.l.his põt.ff.de acq.he.lz hũc articulũ clare nõ determinet.⁊ per hoc sequit statutũ qd loquit qd oĩs hr̃ditas delata si heres moriat qñcũq ante aditã hr̃ditatẽ trãsmittat ad quoscũq eius hr̃des hz locũ solũ in hr̃ditate stricte delata sz qñ hereditas põt adiri ⁊ heres põt adire ⁊ nõ large delata ⁊ sic in infante q adire nõ põt cũ tale statutũ sit exorbitans ⁊ cõtra ius cõe.l. vnica.§.in nouissimo.C.de cad.tol.cõstat aũt qd in materia ex-
17 orbitanti seu stricta si reperit †vnũ verbũ habens duo significata vnũ strictũ ⁊ aliud latũ in stricto tm̃ dz ĩtelligi.vt in.c.rodulphus.extra de rescrip.facit tex.in.§.fi.insti.q dari tuto.possunt ⁊ in.l.si furiosi.C.de secũ.nupt.⁊ est hec pulchra subtilis ⁊ vera cõsideratio quã ponit solẽnissim⁹ doctor dñs Matthe.de mata.in suis notabilib⁹ notabili.cxcv.vbi dicit ita fuisse cõsultum per oẽs doc.Jtalie in cã quasi ppria p que dat aperte ĩtelligi qd pdictũ statutũ nõ vendicat sibi locũ in terminis nr̃is. ¶ Scda respõsio põt demonstrari si teneamus opinionẽ Ang. volentis substitutũ vulgarẽ excludere illuz ad quem trãsmissum est ius adeũdi qr iura Bar.loquunt qñ hr̃s mutata ɔditiõe aliũ heredem facit vt ptz in.d.l.si pr̃ cũ si.ff.de he.insti.itẽ qr dicta verba vulgaris substitutiõis si hr̃s nõ erit vl' aliũ heredẽ fecerit scilicet adeũdo.d.l.si pr̃.⁊.l.cũ pponas.C.de he.insti. qr cũ institut⁹ decedit ante aditã hr̃ditatẽ nõ mutato statu cuz mors oĩa soluat. in aut.de nup.§.deinceps.aperta est via substituto.⁊ ita tenuit Ang.in.d.l.j.ff.de vul.⁊ pu.⁊ in.d.l.si pr̃.⁊ in.l.iam dubitari.ff. de he.insti.⁊ in.d.l.cũ pponas.⁊ pro eadẽ pte cõsuluit vt ptz in eius consi.cliij.qd incipit dñs Pe.⁊ hoc clarũ est qd dz admitti anteq̃ restituat qr ille qui venire dz per viã restitutiõis in inte. nõ dicit posse vt est casus no.in.l.iiij.circa prin.ff.de fideic.li.⁊ p Bar.notabilr in.l.j.ff.de iniusto.ru.⁊ irri.testõ. ¶ Tertia rñsio dato qd aliquo mõ isti heredes venirẽt ex iure transmisso: an p hoc impediat quo min⁹ pdicti executores debeãt admitti ad distributionẽ dictoꝝ bõoꝝ ⁊ dico q nõ ĩpediunt qr si dicim⁹ eos nõ admitti ex vulgari debẽt admitti ad fideicõmissaria ex quo extitit ɔditio qr filia dñe Soziane mortua fuit anteq̃ pueniret ad nubilẽ etatẽ. ¶ Nec obst. si dicer et q fideicõmissaria nõ põt hr̃e locũ qñ illa q̃ valuit vt directa vulgaris nõ dz postea valere iure fideicõmissi vt tradit in.l.verbis ciuilib⁹.ff.de vul.⁊ pup. tradit in.d.l.cẽturio.⁊ in.d.l.pcib⁹.⁊ in.d.c.si pr̃.qr dico omittẽ-
18 dã illã dubitatissimã qõnẽ q̃ fit in dictis iurib⁹ an †cõpendiosa facta per verba directa que valuit iure directo possit obliquari dico qd illa pcedit qñ substõ semel valuit iure directo post aditam hereditatẽ in viz pupillaris: sec⁹ in ea que valuit ante aditam in vim vulgaris lz secus sit in breuiloqua. ⁊ ita concludit Bar.in.d.l.centurio.in.d.ver. quero vtrũ substituto.vbi dixit qd qñ apponit cõditio que de sui natura hz tractũ tpis: tunc qr põt verificari viuẽte testõre ⁊ eo mortuo ⁊ ante aditã ⁊ post aditam talis substitutio continet vulgarẽ ante aditã ⁊ demũ post aditã fideicõmissariã.⁊ idẽ voluerũt Cy.Bald.Bart. de saly.⁊ do.Jo.de mõte sperello.in.d.l.pcibus.⁊ Jmo.in.d.c.Ray. col. xliij. ⁊ hoc maxime cũ subintelligat verbũ accipiant qd est directũ per id qd voluit Bart.in.d.l. centurio.nam clarum est qd si filia dñe Soziane vixisset ⁊ hr̃s extitisset poterat accipere tres quartas bonoꝝ matris sine aliquo onere nõ acceptando hereditatem matris ex forma statuti de quo in principio facta est mẽtio: qr dicte tres quarte debentur filijs vt filijs nõ filijs vt here-
19 dibus: sed vbicunq †aliqua portio in bonis patris vel matris debet filijs vt filijs nõ vt heredibus filij admittunt: licet nõ sint

[a] ¶ Dispositio.l.j.C.de his qui añ ap.tab.nõ hz locũ qñ agitur de trãsmittẽda hr̃ditate in ascendẽtes.

heredes dũtamẽ nõ sint ingrati ita singulariter declarat Ang. per illũ tex. in aut. de nup. §. soluto. idẽ voluit Bal. in simili in l. hac edictali. C. de secũ. nup. ⁊ do. Flo. de sancto Petro ĩ sua solẽni disputatione q̃ incipit Mulier p̃mo viduata ⁊ ita cõiter practicatur.[a] ¶ Unde stat dubitatio nũquid si filij moriunť heredi tate nõ adita ille ad quẽ transmissum est ius adeũdi habeat priuilegiũ p̃dicti statuti ⁊ per cõseq̃ns trãsmittať ius adeũdi cũ eodẽ p̃uilegio sicut erat penes trãsmittentẽ qȯ etiã pȯt cõtingere in legitima attẽto iure cõi quo disponiť qȯ in legitima omne grauamẽ reĳciť: an reĳciať in p̃sona illius ad quẽ transmissum est ius adeũdi pulchrũ est dubiũ ⁊ quottidianũ ⁊ in eo concludo qȯ tale ius adeũdi nõ transmittiť cũ dicto p̃uilegio quã conclusionẽ p̃mo p̃bo ex illa vulgari regula qua disponiť qȯ mutatiõe p̃sone mutať priuilegiũ vt est casus quẽ ibi notãt doc. maxime Lud. ro. in l. Paulus. ff. de acq. her. nã lȝ aliq̃n dať qȯ priuilegiũ trãseat de p̃sona in personã vt hř in l. q̃ personale. ff. so. ma. ⁊ in c. cum olim. extra de priuile. tñ q̃n est causa immediata
20 priuilegĳ semp† priuilegium extinguiť vna cũ p̃sona. l. in oĩbus ff. de reg. iu. c. cõia extra de re. iu. in. vj. ⁊ per Old. cõsi. cxxiiij. ⁊ in l. fi. C. de inof. test. ⁊ in l. j. §. sed nec castrense. ff. de colla. bono. Sȝ in casu nostro filĳ sunt cã immediata p̃uilegĳ: q̃ in eorũ fauorẽ
21 tale statutũ dicit cõditũ igiť ⁊c. Nam in simili videmus qȯ lȝ† filius nõ possit in legitima grauari. l. q̃m in priorib⁹. ⁊ l. scim⁹. §. cũ aũt. C. de inof. testamẽto. eius successor grauari poterit vt per Cy. in l. ex tribus. C. de inof. test. qui refert Dy. ita cõsuluisse dictũ consiliũ referunt ⁊ sequũtur Bar. Bal. Imo. ⁊ Pau. de ca. in l. j. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ Raph. Ful. ⁊ Moder. in d. l. precibus. ⁊ doc. in l. si fundum per fideicõmissum. §. fi. vbi casus p̃ quã motus fuit Dy. ff. de leg. j. faciũt no. p̃ Bar. in l. eũ qui. §. fi. ff. de publi. vbi dixit qȯ lȝ res ecclesie seu fisci ad p̃scriptionem requirat maius tp̃s q̃̃ res p̃ua. vt in aut. quas actiones. C. de sac. san. ecc. tñ si talis res peruenit ad manus priuati eodẽ tp̃e p̃scribitur sicut res p̃uati. ⁊ idẽ tenuit Dy. ⁊ refert Lud. ro. in d. l. Paulus. ¶ Scḋo hec opi. cõfirmať nã lȝ filius in potestate transmittat hereditatem ad quoscũq̃ nõ aditã iuxta not. in l. apud hostes. C. de suis ⁊ legitimis. ⁊ in l. vẽtre. ff. de acq. he. tñ nõ dicitur transmittere oĩno cũ eadẽ qualitate. Nã lȝ q̃n fili⁹ se immiscuit nõ solũ erit heres ſȝ etiã vt heredi sit fiẽda colľ. l. si marit⁹. C. de colla.
22 tñ† q̃n se immiscuit illi ad quẽ trãsmisit ius adeũdi nõ est fiẽda collatio. casus est a cõtrario sensu. ⁊ in d. l. si maritus quẽ ibi ad hoc põderat solus Fran. de acoltis Aret. hac tempestate doctor solẽnissimus qȯ dicit esse mirabile: ad qȯ in simili etiã adducit tex. no. in l. j. §. ibidẽ. ff. de collatione bonorũ vbi transmittitur hereditas sine bñficio colla. Ecce ergo qȯ qualitas adiecta rõne persone nõ transmittiť vna cũ iure adeũdi qȯ pulchre cõcludit in casu nostro vt lȝ si filia vixisset non fuisset coacta erogare vl. ra quartã bñficio statuti tale bñficiũ nõ transmittiť cũ iure adeundi. ¶ Tertio hec opi. cõfirmať p̃ id qȯ singulariter voluit Ja. de are. per illum tex. in l. j. C. de adulterĳs. vbi dixit q̃ stante statuto q̃ stantibus masculis femina non succedat ⁊ moriatur pater relicto filio ⁊ filia ⁊ filius anteq̃ se immiscuerit decedat relicta filia determinat Ja. de are. q̃ filia filĳ ad quã trãsmissum est ius adeundi nõ excludit amitã a successione aui paterni. ecce
23 etiam† qȯ ius adeundi non transmittiť cum priuilegio concesso in succedendo a statuto. ⁊ predictam opinionẽ sequutus fuit disputando Ugolinus de fontana. ⁊ refert ⁊ sequiť Saly. p̃ multas rõnes in d. l. j. C. de adulterĳs ita dicamus in bñficio statuti de quo in terminis nostris. ⁊ predictã opinionem Ja. de are. reperio tenuisse Lu. de ro. in l. ventre. ff. de acqui. here. non allegando aliquẽ ex p̃dictis doctoribus. ¶ Quarto hec opinio confirmatur. nã ea q̃ cõpetunt iure sp̃ali nõ transmittunť cum iure adeundi beneficio suitatis. ita dicunt pleriq̃ Moder. in d. l. vẽtre per no. per Bar. in d. l. ex mili. C. fi. ff. de test. mili. ⁊ in l. mulieri ⁊ titio. ff. de condi. ⁊ demon. ergo multomagis que specialĳ beneficio conceduntur nõ debent trãsmitti cũ iure adeundi trãsmisso beneficio restitutionis in integrum sicut in terminis nr̃is cũ tñ attentari possit q̃ heredes venire possint p̃ restitutionem in integrũ ⁊ nõ aliter vt pȝ ex. s. deductis ad qȯ etiã accedat nã videmus q̃ filius qui se abstinuit ab hereditate paterna potest bñficio. l. fi. C. de rep. he. ad illã admitti tñ illud bñficiũ ad heredes suos non transmittit vt elegãter voluit Bal. in l. j. C. de his qui añ ap. tab. ⁊ Ang. ⁊ Mod. in d. l. vẽtre. bñ facit qȯ statim dicã in venientibus ab intestato: ex quibus concludiť q̃ nec vti p̃nt p̃dicti heredes bñficio statuti nec etiã rõne legitie tale onus statuti reĳcieť immo nec rõne trebellianice vt statim dicã. ⁊ hec
24 satis sint dicta circa hoc. ¶ Si vȯ nos tenemus q̃† p̃dicta substitutio sit omni tp̃e fideicõmissaria b̃m aliã opinionẽ de qua. s. in p̃n. ⁊ p̃ cõseq̃ns qȯ nullo tp̃e potuerit esse directa etiã in vim vulgaris q̃ fideicõmissaria nõ cõtinet aliquã directam neq̃ pupillarẽ neq̃ vulgarẽ. l. fundi trebatiani. ff. de vsufr. legato. l. coheredi. §. cũ filie. vbi per doc. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ per doc. in d. l. p̃cibus nisi in casu q̃n testator dixisset si titius heres nnn erit volo qȯ restituat hereditatẽ sempronio vt per Bal. notabiliter in l. humanitatis. C. de impu. ⁊ alĳs sub. Tunc restat duplex scrupulus. ¶ Primus est q̃ȯ p̃dicti heredes admitti possunt ex fideicõmissaria cũ heres non adiuerit hereditatẽ ⁊ p̃ cõseq̃ns vř qȯ expirauerit fideicõmissum. l. tãq̃: ⁊ ibi plene per doc. C. de fideicõmissis ⁊ p̃ cõseq̃ns vř q̃ heredes p̃dicte dñe Soziane veniant ab intestato ⁊ non sit locus predicto fideicõmisso. sed ad hoc rñdeť multipliciter qȯ immo admittanť p̃supponẽdo in primis q̃ tale fideicommissum dř factũ ad pias causas ex quo testatrix vult q̃ erogetur pro eius anima in pauperes vt concludit Bar. in l. j. C. de sac. san. ec. ⁊ in l. si quis titio. ff. de leg. ij. ⁊ p̃ Bal. in aut. similiter vbi latius per Lu. de ro. C. ad l. fal. quo supposito rñdetur. ¶ Primo q̃ lȝ regulariter verba obliqua nõ directe tur: ⁊ sic fideicõmissaria nõ habeat locũ in vim vulgaris: hoc fallit fauore libertatis q̃ tunc vȝ in vim directe si non adeať hereditas casus est quẽ ibi ad hoc põderat Ja. de ar. in l. antonius. ff. de fideicõ. lib. ⁊ tenent Moder. in d. l. precibus. ergo idem dicendũ in fideicõmisso ad pias causas q̃ ibi pia causa ⁊ libertas a pari p̃cedũt ⁊ oĩa priuilegia libertatis attribuunť pie cause vt p̃ Bar. in l. j. in fi. ff. de his q̃ in te. delen. ⁊ in l. si vn⁹. C. de tes. late per Lu. de ro. in d. aut. similiter. ergo lȝ talis substitutio nõ valeat in vim fideicommissi dȝ valere in vim directe vulgaris.
25 ¶ Scḋo rñdeť qȯ† fideicõmissa relicta ad pias causas conseruãtur etiã hereditate nõ adita vt cõcludit Bar. per plura in l. j. C. de sac. san. ec. ⁊ tȝ etiã Bal. dicẽs q̃ saltim pȯt implorari officiũ iudicis ⁊ tenẽt Ang. Pau. de ca. ⁊ Moder. in d. l. q̃q̃. ⁊ Lud. de ro. late in d. aut. similiter. ⁊ est cõis opinio lȝ Spe. in ti. de testamẽtis. §. j. ver. sed pone nullus. ⁊ ibi Joan. an. in addi. ¶ Tertio rñdetur q̃ isti fideicõmissarĳ fauore pie cause saltim possunt peti sibi adĳci bona causa cõseruãdi fideicõmissum sicut dicimus in libertatibus. ista fuit opinio Jo. antiqui glosatoris quẽ refert ⁊ sequiť Jo. an. in dicta addi. prime relata ⁊ tȝ Bar. in d. l. eã quã. ⁊ est cõis opinio. ¶ Quarto rñdetur nã vbicũq̃ testator vult q̃ nihil ab herede detrahatur tunc legata ⁊ fideicõmissa videntur repetita a venientibus ab intestato ⁊ non efficiũtur inutilia p̃p hereditatẽ nõ aditã vt est casus expressus in aut. de her. ⁊ fal. §. si vero expressim. tenẽt doc. in d. l. eã quam. sed ita est in casu nostro q̃ de fideicõmisso ad pias causas nihil detrahiť vt statim dicã. igiť videnť repetita ⁊ lȝ ille. §. si vero expressim loquatur in p̃hibitione testatoris satis dicit p̃hibitio testatoris relinquendo ad pias causas cuius volũtas censeť conformis cũ dispositione iuris cõis iuxta no. p̃ Bar. in l. vt iurisiurandi. ff. de op. lib. ⁊ ita vř tenere Bar. in d. l. eã quã. ⁊ sequitur Pau. de ca. quicqd ibi dicat Bal. ¶ Quinto rñdetur qȯ saltiȝ predicti executores poterũt cogere heredes p̃ licte pupille ad adeundũ remediũ restitutiõis in integrũ de quo. s. facta est mẽtio vt cõcludit notabiľr Bar. in d. l. ea quã. C. de fideicõmissis. ⁊ sequiť ibi Pau. de ca. q̃n fideicõmissarius cõsentiret q̃ heres quartã detraheret quã aľs nõ detraheret per tex. in l. ita tñ. §. qui suspectã. ff. ad treb. lȝ Ang. ibi simpliciter Bar. reprobauerit. ¶ Sexto ⁊ vltimo rñdeť dato q̃ nõ essemus in fideicõmisso ad pias causas tñ tale fideicõmissum in terminis nr̃is cẽseatur
26 repetitũ a venientibus ab intestato† nã vbicũq̃ testator grauat filiũ vltra legitimã post eius mortẽ si decesserit in pupillari etate tale grauamẽ vř iniunctũ veniẽtibus ab intestato qui grauari poterant nõ ipsi filio. casus est b̃m nouum intellectũ Rapha. Ful. in d. l. eã quã p̃ qȯ dicit fuisse determinatũ q̃si in terminis nr̃e questionis magnã questionẽ nã pater instituerat filiã in mille ⁊ si decesserit in pupillari etate iussit bona distribui inter pauperes ⁊ fuit determiatũ q̃ ipsa filia nõ cẽsebať grauata q̃ in legitima nõ poterat grauari sed venientes ab intestato ipsi pupilli qui poterãt grauari: ergo idẽ dicamus in terminis nostris q̃ censeanť grauati venientes ab intestato ipsi testatori eadẽ rõne nã veniẽtes ab intestato ipsi pupille q̃ nõ poterant grauari ex quo nõ poterãt p̃uari p̃ pupillarem substitutionẽ sicut in terminis Fulg. ⁊ in consilio Dy. supra relato ergo cũ legitima in qua de iure cõi ⁊ in tribus quartis in quib⁹ ex forma statuti nõ poterant grauari censeanť grauati veniẽtes ab intestato ipsi testatori. ⁊ predictã opinionẽ sequiť do. Jo. de mõte sperello. in d. l. eã quã. q̃ q̃n fit grauamẽ in tota hereditate ⁊ sic mixtim in legitima ⁊ tunc vt eodẽ iure ⁊ nõ diuerso res censeať. l. eũ qui edes ff. de vsuca. ⁊ l. eum debere colũnam. ff. de serui. rusti. prediorum. vnde ad hoc vt valeat grauamen intelliguntur grauati venientes ab intestato ipsi testatori ⁊ sic fideicommissum censeť repetitum a veniẽtibus ab intestato ⁊ hoc fuit de mente testatricis q̃ voluit indistincte qȯ si fili⁹ decederet in pupillari etate qȯ fideicõmissarĳ bona distribuerent que in vltimis voluntatibus totũ facit. l. ex facto la grande. ff. de here. insti. l. iu cõditiõe p̃mum locum. ff.

[a] ¶ Nota ad. §. aliȯ quoq̃ capitulũ in aut. vt cũ de ap. cogno. quod filius ingratus non admittiť ad portionẽ sibi debitã vt filio: ⁊ dicit q̃ ita practicatur cõiter.

locū.ff.de cōdi.ꝛ demō. ¶ Scd's scrupulus est an dato qd̄ p̄di cti veniētes ab intestato censeātur grauati ꝛ teneātur restitue re.nūquid habebūt detrahere legitimā vel tres quartas ex for ma statuti ꝛ clare dicēdum est quod nō.nam si succedentes vi gore trāsmissiōis ipsi infantule nō possent hoc facere vt supra fuit cōclusum.item si veniētes ab intestato ipsi pupille nō pos sent hoc facere vt consuluit Dy.ꝛ supra fuit relatum:ergo mul tominus venientes ab intestato ipsi testatrici sicut est in termi nis nostris:qꝛ tūc nō possunt dicere se succedere in aliqd̄ ius fi lie.ꝛ p hac decisiōe allego casū notādum qui hoc decidit in.l. cū patronus.ff.de le.ij.vbi dicit qd̄ si patrono īstituto ei relicta est debita pars qua priuari nō poterat nō cogit̄ p̄stare fideicō missum ab eo relictū rōne p̄dicte partis.ꝛ tñ dicit ibi qd̄ si pa trono omittēte talis portio iuerit ad aliū qd̄ ille alius qui ad talem portionem admittitur tenet̄ fideicōmissum p̄stare ꝛ illā singularem literam extēdūt ibi Bal.ꝛ doc.ad legitimā filij. vñ cū habemus ibi casū nulla restat dubitatio.l.ancille.C.de fur tis. ¶ Preterea ēt in terminis nr̄is vsq3 ad legitimā possem⁹ d̄e grauamē valuisse ēt in p̄sona pupille. Nō obstāte dicto sta tuto. Nam lꝫ videat̄ p dictū statutū aucta legitima filie qd̄ face re potuit argumento.l.parentibus.C.de inof.tes.iūcta aut.no uissima.co.ti.tñ predictū statutū nō v̄r se extendere in relictis ad pias cās.al's em̄ restringeret liberā p̄tātē reliquēdi ad pias cās datam per.l.j.C.de sac.san.ecc.hñ facit nam lꝫ al's p̄hibita esset curialibus alienatio nisi certa parte matri relicta tñ talis dispositio nō se extēdit i relictis ad pias causas.l.sancim⁹ la.ij. C.de sa.san.ecc.Cum em̄ de anima agitur t̄palis p̄tās locū non hꝫ.bene facit qd̄ tradit Joan.cal.in sua disputatio.que incipit bononiensi statuto cauetur.ꝛ ita p plures rōnes punctualiter in statuto senarum reperio cōsultum fuisse per lappum Abba tem sancti Miniati de florentia dn̄m Grego.dn̄i bononiensis dn̄m Francis.bicci ꝛ dn̄m Frācīscum de Marsinis doctores so lēnissimos.ꝛincipit consilium.queritur an mater habens filiā. hoc idem voluit Hostien.in summa in titu.de immuni.eccle. in.§. ver.sed contra.vbi elegāter declarādo multipli citer respōdet ad.§.donare supra in ꝯ̄rium allegatum p Lud. ro. ¶ Postremo etiam illud subdo qd̄ quomodocunq3 fienda esset restitutio ab heredibus ab intestato nulla est detrahenda
7 trebellianica.† Nā lꝫ glo.Jo.an.in.d.c.si pater velit de fideicō
8 misso ad pias cās [a] detrahi trebellianicā.ꝛ idē Oldradus cōs. cclxviij.ꝛ ita cōsuluerunt Jo.cal.Joā.de ligna.vt refert Saly. in.d.aut.similiter.vbi hoc tꝫ Ludo.de ro.tñ ꝯ̄ria opi.cōiter a doc.tenet̄ quā primo tenuit Spe.in ti.de instr.edic.§.cōpēdio se.ver.sed cum adducitur.ꝛ etiam tꝫ Dy.in.l.j.§.filij.ff.ad tre. Tertio eam sequitur Cyn.in.d.aut.similiter.Quarto eam tꝫ Bar.in.l.marcellus.§.qd̄ autem.ff.ad trebel.Quinto idem vo luit Bal.in.l.si quis ad declinādam.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ in.l.id qd̄ pauperibus.co.ti.ꝛ in.l.executorem.C.de execu.rei iudi.in.d. aut.similiter.Sexto eam sequit̄ do.Ant.in.d.c.Raynucius di cēs hāc esse tenendā cum faueat aīe.Septimo eandem tenent Jo.de fantucijs ꝛ do.Dn̄icus in.d.c.si pater.Octauo cū ea trā sit do.Car.florentinus in.d.c.Raynucius.dicēs ita cōmuniter seruari.Nono eādem tenet Ang.in.d.§.ꝙ autem.Decimo eā dem tꝫ Saly.lꝫ dicat opinionem ꝯ̄riam de iuris subtilitate po tiorem .Undecimo eandem tꝫ do. Abbas modernus in.d.c. Raynucius.Duodecimo ꝛ vltimo eandem debere seruari in practica dicit dominus Jmo.in.d.§.qd̄ autem.lꝫ cōtrariam de subtilitate credat veriorem que opinio cum sit cōmunis in iu dicando est sequenda. Laus deo omnipotenti ꝛc.

¶ Consilium.cxvij.

1 ¶ Heres grauatus cōpromittere a testatore si nō cōpromit tit an priuetur cōmodo institutionis.
2 Legis dispositio ꝛ vltime voluntatis a pari procedunt.
3 Compromittere qui tenetur ex dispositione legis toties com promittit quoties est opus donec res decidatur.
4 Heres grauatus compromittere si semel cōpromisit liberatur dato qd̄ non fuerit laudatum.
5 Arbiter qui hꝫ potestatem prorogandi cōpromissum semel p rogando expirat arbitrium.
6 Compromittere qñ quis tenet̄ ex dispositione hominis:an di catur per primum actum satisfecisse.

Dominus labia mea aperiat et sp̄ūssanct⁹ illuminet intellectū. ¶ Visa ꝛ diligenter facti cōtin gentia cōsiderata.primo aspectu videbat̄ dicendum
1 qd̄ dictus † attinēs esset priuatus cōmodo dicte substitutiōis. ꝛ pro declaratiōe premitto illud qd̄ hr̄ in tex.cū ibi no.in.l.vni ca.C.de his que pene noīe qd̄ testor̄ p̄t heredibus legatarijs ꝛ fi deicōmissarijs p̄cipere aliquid qd̄ nō sit turpe vel impossibile ꝛ si illud nō fiat in penā priuare quō hereditatis legati vl' fidei cōmissi vt ibi plene no.ꝛ est tex.ꝛ ibi ēt not.in.c.Raynaldus.ex de testamētis.ponit Spec.in ti.de instr.edic.§.cū āt.v.iu sum. ꝛ in sp̄e qd̄ sub pena possit testor̄ ꝯpromissum p̄cipe exprimit Bal.in.d.l.j.C.de his q̄ pene noīe.in.iiij.q.i.ix.col.h̄ stāte p̄ba tur dicta ꝯc'lo.Nā ille attinēs nō seruauit volūtatē defuncti sꝫ venit ꝯ̄ illā:ḡ iuxta formā testi p̄uatus est cōmō dicte substō nis.ꝯ̄tia pꝫ ex testō iūcto tex.in.d.l.j.cū alijs supra allegatis. assumptū p̄bo.volūtas testōris ꝛ legis p̄cedūt a pari vt i aut.
2 de nup.§.disponat.facit illd̄ qd̄ dicimus qd̄ † dispositio legalis ꝛ dispositio vltime volūtatis equiparant̄ vt no.Bar.i.l.j.C.de his qui.vt indi.ꝛ Bar.in.l.nō solū.§.morte.in pe.col.ff.de no. ope.nū.ꝛ Bal.i.l.ꝛ si.post tres.i.viij.col.ff.si qs cautio.ꝛ Bart. in.l.suus quoq3.ff.de here.insti.ꝛ Bar.in.l.vsusfructus ad.l.fi. ff.de stipulatiōe seruo₄.qcqd dixerit Bal.in.l.oēs p̄pl'i.ff.de iu sti.ꝛ iu.quē rep̄hēdit Lu.ro.in.l.iiij.i.§.cato.i vl.charta.ff.de v̄. ob.ꝛ ro.in.l.j.in.iiij.q.C.qñ nō petētiū partes.sꝫ qñ ex dispōne legis qs tenet̄ facere ꝯpromissum ꝛ fecerit ꝛ ꝯpromissū nō ha buerit effectū qꝛ nō fuerit latū laudum tenet̄ itex facere donec res decidat̄.vt volūt doc.maxīe Bal.in.l.veluti.§.hec vox.ff.de edē.ꝛ Bal.in.l.fideicōmissa.§.si qs.ff.de le.iij.ꝛ Bal.ꝛ doc.i.l. p salutē.ff.de iureiu.ꝛ do.Raphael cuma.i.l.si cū dotē.§.j.ff.so. ma.ꝛ Lud.ro.im.l.p̄tor.§.hoc āt interdictū.ff.de no.ope.nun.
3 Reducēdo ergo oīa p̄dicta ad p̄positū tenebat̄ ille † attinēs se cōpromittere ergo totiēs quotiēs fuerit opus donec cā eēt de terminata.ergo si expirauerit cōpromissum ꝛ nō obstante p̄te statiōe iuit ad iudicē v̄r qd̄ venerit ꝯ̄ volūtatē testōris ꝛ cōsequē ter priuatus fuerit cōmō substōnis. ¶ His tñ nō obstātibus ꝯ̄ riā sn̄iam veriorē existimo qd̄ imo dictus attinēs nō sit priuat⁹
4 cōmodo dicte substōnis. Moueor † qm̄ lꝫ qñ qs ex dispōne le gis vel statuti est obligat⁹ facere ꝯpromissū teneat̄ totiēs quo tiēs opus fuerit ꝛ res fuerit determinata vt in iuribus ꝛ aucto ritatibus primo loco allegatis tñ qñ qs tenet̄ ex dispōne hoīs d̄r satisfactū p actū ꝛ p primū ꝯpromissū lꝫ illud nō fuerit sor titū effectū hoc dicit speculator i terminis in ti.de arbi.§.exci pit̄ ver.sꝫ qd si fuerit actū in cōpromisso.vbi dicit qd̄ si i cōpro misso fuit actū qd̄ dies ꝯpromissi p̄roget̄ p arbitrū poterit tm̄ semel p̄rogari.ꝛ nō vltra per tex.in.l.fideicōmissa.§.si qs decē ff.de le.iij.ꝛ tex.in.c.cū in m'ltis.de rescri.in.vj.hoc ēt decidunt
5 Petrus ꝛ Cy.i.d.§.si qs decē p illū tex.vbi volūt qd̄ † si arbitro est data in cōpromisso a p̄tibus p̄tās p̄rogandi cōpromissum tm̄ semel poterit p̄rogare:sꝫ hoc apte decidit singulariter bal. in.l.j.i antiqua lectura.C.de his q̄ pene noīe.vbi dicit qd̄ qñ qs cogit̄ ad ꝯpromissū ex dispōne legis tenet̄ itex cōpromittere donec res fuerit determinata:sec⁹ qñ qs cogit̄ ex dispōne hoīs qꝛ tūc satis fit semel ꝯpromittēdo p.l.boue.§.h̄ sermone.ff.de v̄.sig.Hoc ēt apte decidit Bal.in.d.l.j.in lectura q̄ cōiter hr̄ in iiij.q.vbi dicit qd̄ si testor̄ sub pena iubet fieri ꝯpromissū stan dū qd̄ qs ꝯpromittit liberatus est a pena ar.l.in numeratiōib⁹ ff.de sol.ꝛ.l.si hr̄s.ff.de ac.ēp.ꝛ subdit qd̄ suffic̄ qd̄ fuerit ꝯpro missū lr̄e ꝛ semel:qꝛ vbū p̄latū ab hoīe ꝯsumit̄ ēt si postea eue niat.secus si a lege.l.veluti.§.fi.ꝛ ibi p Cy.ff.de edē.qꝛ lex sp loq tur.id sp sumus i prin.vsq3 ad rē finitā.cū ergo in casu nr̄o iu xta mādatū testōris fuerit factū ꝯpromissum:lꝫ nō habuit effe ctū satisfactū d̄r p̄cepto testōris p primū ꝯpromissū:ꝛ sic ille at tinēs nō tenebat̄ vlterius facere cōpromissū. ¶ Et hoc maxīe d̄dm est in terminis nr̄is:qꝛ tale p̄ceptū erat penale ꝛ ꝯ̄r restri gēdū:vt in.l.cū qdā.ff.de lib.ꝛ posth.ꝛ in r'la odia.ꝛ in r'la i pe nis.cū mā de re.iu.in.vj.Cōcurrit ēt qꝛ r'ariter nemo cogit̄ cō promittere ad hoc qd̄ no.bar.in p̄he.C.ꝛ sic m'lta arguūt restri cte ꝯcludamus qd̄ p primū ꝯpromissū satisfactū fuit mādato testōris:ꝛ hoc solū fundamētū sufficeret ad victoriā. ¶ Cōfir mat̄ p̄dicta ꝯc'lo alio fundamēto.Nā ille attinens tenebat̄ iple re ꝯditionē:ne p̄uaret̄ cōmō substōnis.s.velle illos fideicōmissa rios ꝛ acceptare in arbitros.ꝛ iuxta p̄ceptū ꝯditiōes iplenit:lꝫ ḡ nō durauit ipleta:h̄ nō fuit culpa sua si nō durauit ipleta sꝫ arbitro₄ q noluerūt laudare:vt ē cas⁹ ꝛ ibi not.bal.Ang.saly. Raphael ꝛ Pau.d ca.in.l.si quis heredē.C.de instit.ꝛ substi. sub ꝯdi.fac.tradit Ang.in suo ꝯs.cccxl.qd̄ incipit ꝯstantinus. ꝛ est casus no.vbi hoc non declarat Joan.de Jmo.in.l.in sub sti.ff.de vul.ꝛ pupil.ꝛ hoc maxime attentis his que dicta sunt
6 in precedenti fundamento:ex q̄ ille † qui ex dispōne hominis tenetur ad ꝯpromissum d̄r satisfecisse per primum actū licet non habuit effectū qd̄ intelligēdū puto qñ sine culpa iussi cō promittere p̄ut est casus noster:vñ coniūctis his duobus fun damētis remanet sopita.q.nr̄a. ¶ Confirmant̄ predicta . nā nudū testatoris p̄ceptū sine cā est nullū.l.filiusfa.§.diui.cū ibi plene no.ff.de leg.j.in casu aūt nr̄o nulla alia cā legitima dicti precepti coniecturari potest nisi qd̄ testator in fauorem suorū filio₄ voluerit qd̄ filij nō cogerent̄ litigare cū dicto attinēte:sꝫ qd̄ res sopiret̄ ꝛ diffiniet̄ de plano ꝛ equo ꝛ ꝯponeret̄ p suos fideicommissarios quos arbitratus est filijs suis insticiā factu ros.si ergo filij ꝛ heredes in quo₄ fauorē tale preceptū factū fuit solēniter huic precepto renūciauerūt ꝛ co₄ fauori vt ostē dam censetur tale p̄ceptū remissū:qꝛ potuerūt illi renūciare

[a] ¶ De fideicō misso ad pias cās nō detrahi tur trebelliani cā ꝛ est cōmu nis opi.

iuxta plene no.in.d.l.filiussa.§.diui.ff.de leg.j.et in.l.quotiēs.
C.de fideicom.facit regula.l.in ꝯscribendo.cum ibi plene not.
C.de pac.cū si.⁊ ꝯñr posito qd venisset ꝯ tale preceptū nō pri-
uaretur cōmodo substōnis.qd aūt cēseantur renūciasse. pꝫ qꝛ
pmo fuit factū cōpromissum sup oībus demū scdo loco fuit fa
ctū ꝯpromissuꝫ iteꝝ exclusa quadā partita de qua debebat fieri
ꝯpromissum in alios arbitros ex ordinatiōe alterius testōris.
si ergo sup quibusdā fecerūt cōpromissum excepta quadā par
tita pꝫ qd ꝯsenserūt qd sup illa nō fieret: qd claꝝ est si ꝯsenserūt
expsse: qꝛ in certis nō certis locus est cōiecturis .l.cōtinuus.§.
cū ita.ff.de ver.ob. Et qꝛ si sup aliis fecerūt cōpromissum cen-
seatˀ sup illa facere noluisse.l.cū ptor.ff.de iudi.l.maritus.C.de
pcur.⁊ ad hoc est bonus tex.ſm intellectū Bar.in.l.si cū dotē.
in prin.ff.so.ma.⁊ est bonus tex.in.l.inter socerū.§.cum inter.
ff.de pac.dotalibus cū multis siīibus.ex qbus oībus cōcludo
qd dictus attinēs nō cēseˀ priuatus dicto cōmodo substōnis p
sequēdo ius suū respectu dicte partite sup qua de cōsensu par-
tiū cōpromissuꝫ nō fuit factū: ⁊ eo maxie qꝛ oībus recte pēsatis
nō vr̄ mala fide fecisse ⁊ malo aīo: per ea que no.gl.in.l.si seruū.
§.pretor.ff.de acqui.heredi.in.vij.col.ver.item quero si testator
mandat ⁊c. Laus deo.

¶ Consilium.cxviij.

1 ☞ Iniuria que fit per maledictum in specie dr magis atrox
q̄ illa que fit per maledictū in genere.
2 Doctori attestāti aliquid de cōsuetudine super interpretatio
ne legum creditur.
3 Judici satis est pronunciare super facto ex quo ius oritur.
6 Actione iniuriaꝝ an teneaˀ ille qui pponit contra aliquē aliq
crimina cū ptestatione qd non facit animo iniuriandi.
5 Declarationi gerentis actum an sit standum in his que depē
dent ab animo ipsius gerentis.
6 Actiōe iniuriaꝝ teneˀ q dicit salua reuerētia tua tu mētiris.
7 Causa quelibet etiam bestialis excusat a dolo: ⁊ quando.
8 Dicto vnius quando standum sit?
9 Accusator si probat maleficium per testes qui reprobantur ex
qualitate persone excusatur a calumnia.
10 Dictum vnius testis qñ excuset a dolo. Et sic etiam fama.
11 Accusator false monete qñ excusetur a calumnia.
12 Excusatus a calumnia non est excusatus ab actione iniu-
riarum.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spūssanctus illumiet intellectū. ¶ Uisa narra
ti pūcti petitiōe ser Agnelli ⁊ testibus examinatis
ad defensionem p pte Mesij psequar singulas dubitationes eli
citas ex pūcto. ¶ Circa primā cōcludo qd dictus ser Agnellus
potuit agere actione iniuriaꝝ ꝯ dictū Mesium: qm̄ dictus Me-
sius affirmauit dictum ser Agnellū cōmisisse falsitateꝫ in cudē
do monetā falsam tam respectu lige q̄ respectu ponderis. ille
aūt qui improperat aliqd delictū siue in genere siue in spē dr in
iuriā inferre vt no. Bar. Bal. ⁊ alij i.l.turpia.ff.de li. ⁊ posth. ⁊
Bar. ⁊ alij.in.l.turpia.ff.de le.j.⁊ no.doc.in.l.his verbis.§.j.ff.
de heredi.insti.immo fortius obiectum fuit maleficiū in spē p-
1 pter † qd magis atrox infertur iiuria q̄ si in genere fuisset ob-
iectum.facit qd no.glo.in.l.quotiens.§.si quis nomē.ff.de he.
insti. Nam sicut duobus velatus est minor q̄ dolus expssus qñ
obijciˀ ⁊ minor dr fieri iniuria vt est casus no.cū glo.⁊ ibi bar.
in.l.nō dꝫ.in fi.ff.de dolo.ita maledictū in gñe nō sit ita atrox
iniuria sicut maledictū in spē.p hoc facit glo.in.d.l.iij.in prin.
ff.de li.⁊ posth.vbi p p̄dicta ita notabiliter declarat insignis p̄
ceptor meus do. Frā. Areti.cū ergo in casu nostro fuerint pla
ta dicta verba iniuriosa.⁊ fuerit legitime formata petitio per
dictū ser Agnellum ſm doctrinas traditas p Cy. Saly.⁊ Ang.
in.l.si nō cōuitij.C.de iniurijs.⁊ no.in.l.iniuriaꝝ extimatio.ff.
de iniurijs.sequiˀ qd legitime fuit porrecta dicta petitio ꝯ di-
ctum Mesium ⁊ porrigi potuit cū fuerit seruate debite solēni-
tates de qbus in dictis iuribus vt vt ibi videri poterit de qui-
bus ēt nō fit dubitatio, vt percipio. ¶ Sꝫ in hac prima dubita
tiōe instaˀ p ptē aduersaꝫ qd iter dictū Mesiū ⁊ dictū ser Agnel
lum nō est data snīa sup petitione porrecta p dictum Mesiuꝫ ⁊
ꝯñr qd an nō potuerit agere actione iniuriaruꝫ credo qd velit
dicere pars aduersa qd ex quo posset cōtingere dictū Mesium
obtinere ⁊ sic si contingeret ipsum obtinere nō teneret actione
iniuriaꝝ cū iteresset reipublice tale maleficiū manifestari p ea
que no. Bar.in.l.eum qui nocētē.ff.de iniurijs.⁊ Cy.⁊ alij i.d.
l.si nō cōuitij.⁊ Jo.an.⁊ doc.in.c.si de iniurijs.⁊ ꝯñr talis cā vi
debatur esse preiudicialis ad istā qꝛ peret except.rei iudicate
in ista.iuxta not.in.l.si fundi.⁊ in.l.fundum.ff.de excep.rei iu-
dicate.⁊ per Bar.⁊ doc.in.l.naturaliter.§.nihil cōe.ff.de acqui
ren.pos.⁊ in.l.edicta.C.de eden.impedire ergo videbaˀ tāq̄ p̄-
iudicialis pcessum cā de qua agimus p no.in.l.ordinata.ff.de

libe.cā.⁊ per Bar.et doc.in.l.titia.ff.solu.matri.et in.l.j.C.de
ordi.iudicioꝝ.⁊ decidit gl. in terminis nr̄is.in.l.j. C.de calum
niatoribus.⁊ sequiˀ Ang. adducit not.in.l.j.C.q accu.nō pos.
⁊ in.l.qm̄ Alexādrū.C.de adulte.sed dicit Ange.in.d.l.j.per
glo.ibi hoc pbat melius q̄ alibi. ¶ Sed ad hoc rñdeˀ dupli
citer.primo qꝛ vt in pn̄ti narratiōe dr̄ est elapsum tps̄ apposi-
tum instantie perit instātia vt cōcludūt plene Bart. ⁊ magis
cōiter doc.in.l.pperanduꝫ in prin.C.de iudi.⁊ canoniste in.c.
pen.extra de iudi.⁊ Jo.an.in addi.spec.in tit.de appel.§.nūc
breuiter.⁊ idē Joā.an.i addi.spec.in ti.de iudice delegato.§.
restat.v̄.qd si in statuto.vnde nō pōt opponi depēdentia litis
p̄iudicialis ad istā cū perēpta fuerit instātia vt pbatū ē: immo
dixit Ange.in.l.j.C.de calūnia.qd lꝫ pēdēte pma cā non posset
alia intētari qñ cause sunt equales vt hic: tñ dicit qd de consue
tudine hoc nō seruaˀ.sꝫ qd pēdente pma pōt de calūnia nouū
2 iudiciū agitari vt ibi latius p eū cui credēdū est. Nam † qñ ali
qs doctor affirmat aliqd sic de cōsuetudine obseruari in legū
interpretatione statur ibi ſm Bar.in repe.l.de quibus in.iij.
colum.ff.de legibus. ¶ Scdo respondeˀ qd immo dicta cā de
cisa fuit p snīaꝫ.nā duplex lata fuit snīa vna circa ꝯputū rōnis
⁊ de hac nihil ad nos alia super falsitate monete pducte i qua
declaratū fuit monetas fuisse bonas lige ⁊ iusti pōderis ⁊ di-
ctum ser Agnellum non cōmisisse falsitatē per quā sententiam
virtualiter decisa est qd ⁊ declaratū dictū Mesium nō potuisse
3 agere ad dāna ⁊ interesse.satis † eniꝫ est iudici pronūciare sup
facto ex quo resulat iuris dispō vt est casus ⁊ ibi not. Bar. et
omnes in.l.si duo proni.§.idē iulia.ff.de iureiur.⁊ est casus in
l.euꝫ qui.§.si mulier.ff.de iureiu.⁊ est casus no.in l.in summa.
in scdo rñso.ff.de re iud.⁊ no. Bar. Angel.⁊ Moderni.in.l.j.
ff.de re iudi.⁊ est tex.in.l.quid tñ.§.si arbiter.ff.de arbi.p hoc
est tex.⁊ ibi no. Bar.in v̄.venio ad.iij.in.l.j.in.prin.ff.ad turp.
⁊ est casus ⁊ ibi Bal.in.l.iij.C.de calū. Cū ergo sit declaratum
ipsu in falsitatē nō cōmisisse virtualiter est declaratū ipsuꝫ non
teneri rōne cōmisse falsitatis. ¶ Sꝫ cōtra hoc posset istari qd
cū snīa fuerit lata p pte cōdēnatoria p pte absolutoria dꝫ iste
Mesius excusari sicut dicimus qd ille qui p pte obtinet excusaˀ
ab expēsis qꝛ quando vtraqꝫ ps pro dimidia obtinet excusatur
ab expensis vt no. Bar.in.l.sancimus ad fi.C.de iudi.⁊ Bal.
in.c.finē litibus.de dolo ⁊ cōtu.sꝫ ad hoc rñdeˀ qd duo fuerūt
narrata ⁊ petita in libello pmū qd hēbat argētū in manibꝰ.ſm
interesse rōne false monte.sup pmo lata fuit snīa cōdēnatoria.
tot aūt sunt libelli quot res petite.igiˀ nihil ad aliā petitionē
in qua ser Angelus fuit absolutꝰ qꝛ pronūciatū ipsuꝫ nō deli
quisse qd satis est: vt ē casus ⁊ ibi no.doc.in.l.j.ff.ad turpil.⁊ in
l.iij.⁊ ibi no. Bal.C.de calū.vbi dicit qñ renūciaˀ nō pbatum.
ista est snīa absolutoria: p̄terea in dicta cōdēnatoria fuit expssa
cā qd occasione residui limitata.⁊ id cā limitatū producit effe-
ctuꝫ.l.cācellauerat.ff.de his que in testō delen.immo hoc erat
presumenduꝫ ne iudex diceret ꝯrius.per not.in.l.⁊ puto.ff.fa.
her.⁊ in.c.cū tu.extra de testi.⁊ in.c.periculose.de pe.distin.j.
sed quid plura? hoc decidit in terminis Ang.in dicto consi.xc.
vbi fuit porrecta accusatio contra vnum qd in strata fuerat in
sultatus ⁊ percussus ⁊ derobatus pbaˀ tm̄ insultus ⁊ pcussio
⁊ ita ꝯdēnatus fuit dicit qd teneˀ actiōe iniuriaꝝ.⁊ hec de pmo
dubio. ¶ Circa scdaꝫ dubitationē an excuseˀ dictus Mesius
ex eo qꝛ nō agebat principalr̄ ad falsum sed ad consequēdum
suū interesse ⁊ maxime stante ptestatione qd faciebat non aīo
iniuriādi: ⁊ certe prima facie videbaˀ dicēdum qd non deberet
cōdēnari. ¶ Primo per ea que no. Guil. Bal. et Ang. p illum
4 tex.in.l.fi.ff.qd qsqꝫ iuris.vbi dico qd si ego † reprobādo testes
contra me dixerim qd sunt infames ⁊ ribaldi non teneor actiōe
iniuriarū qꝛ obiectio mea fcā est ad defensionē meoruꝫ iurium
non aūt ad inferēdum iniuriam.bene facit.l.fi.C.de dila.lib.x.
⁊.l.qui ⁊ maior.§.libertus.ff.de bo.liber.vtile tamē est ſm eos
dicere qd nō fecit aīo iniuriandi: ergo eodeꝫ mō in casu nostro
vt dicaˀ fecisse cā cōsequēdi ius suum ⁊ interesse ⁊ non aīo iniu-
riandi. ¶ Scdo hec cōclō vr̄ pbari nam qui vtitur iure suo ne
mini iniuriā facit.l.nullus.ff.de re.in.iuris eni executio non hꝫ
iniuriā.l.iniuriaruꝫ.§.j.ff.de iniurijs. facit.l.nemo dānum.ff.
de reg.iur. ¶ Tertio ista opi.cōfirmaˀ nam finis istius agen-
tis fuit cōseq suuꝫ interesse qꝛ actio dirigiˀ ad cōseqnēdum qd
sibi debeˀ insti.de act.in prin.ergo vr̄ qd non habuerit animum
iniuriādi.iniuria aūt sine aīo iniuriandi nō cōmittitur.l.si non
cōuitij cū ibi no.C.de iniurijs. ¶ Quarto probatur sine animo
nō inferˀ iniuria qua quis cōueniri possit.d.l.si non conuitij.in
casu aūt nostro pōt presumi in nō delictū.⁊ sic qd aīo non iniu-
riandi p tex.in.l.merito.ff.pro so.⁊ in.l.item apud labeonē.§.si
cōem.ff.de iniurijs.⁊ in.l.si de interpretatione.ff.de pe.cum sin.
¶ Ultimo hec opi.vr̄ pbari.nam qd fecerit animo iniuriandi
depēdet ab aīo suo qꝛ sine aīo iniuriandi non infertur iniuria.
5 d.l.si nō cōuitij † sed in his que dependēt ab aīo gerētis actum
standum vr̄ sue declaratiōi ⁊ ptestationi declaratorie per id qd
habetur

babeꝛ in.l.qui in aliena.§.fi.ff.de acqui.he.⁊ per Bart.in.l.nō
solū.§.morte.ff.de no.ope.nū.ergo vr̄.qđ cū ꝓtestat⁹ fuerit qđ
nō aīo iniuriandi qđ nō dicaꝛ illata iniuria adeo qđ actiōe in
iuriaꝝ ꝯueniri possit.⁊ ideo Gui.Bal.⁊ Ang.i.d.l.fi.ff.qđ qsq̄
iuris.dixerūt talem ꝓtestationē vtilē ⁊ talē protestationeȝ di
xit esse vtilem Jo.an.in addi.Spec.in tit.⁊ de accusatore in fi.
⁊ Old.cōsi.mihi.liiij.incipi. cōsueuit dubitari an dicēs alicui
verbū cōtumeliosuȝ ⁊c.⁊ ex his ista pars videbaꝛ dubitabilis.
¶ Sed his nō obstātibus ↄ̄riam sniam veriorē existio qđ imo
ex dicta petitione cōueniri potuerit actione iniuriaꝝ.⁊ hoc in
primis ꝓbat tex.clare.in.l.iniuriaꝝ.§.si quis per iniuriā.ff.de
iniurijs.vbi est regl'a qđ quelibet interpellatio iniusta ad fineȝ
vt vexeꝛ:iniuriaꝝ teneꝛ.hoc idem ꝓbat tex.in.l.itē apud labeo
nē.§.si qs libello.ff.de iniurijs.vbi est casus clarus qđ si qs libel
lū porrigit pncipi famā alienā īsectādo teneꝛ actiōe iniuriaꝝ:
⁊ in accusatione instituta ꝓpter aliqđ maleficium ꝑ dicta iura.
ita determinat Ang.in suo cōsi.lxxvj.qđ incipit in dei noīe.su
per primo pūcto.¶ Cōfirmaꝛ hec opi.in terminis autoritate
Old.in.d.cōsi.mihi.liiij.vt dixi:vbi cōcludit aperte qđ ille qui
opponit exceptionē criminosam ↄ agētem teneꝛ actiōe iniuria
rum ꝑ id qđ hr̄ in.l.si nō oēs.⁊ i.l.si quidē.C.de iniurijs.⁊ in.l.si
tibi.C.de libe.cā.⁊ in.l.nō solū.§.cū seq.ff.de iniurijs.⁊ est solē
ne cōsiliū in materia⁊ tn̄ ꝑt dici in exceptiōe qđ fecerit aīo se de
fendēdi.si ergo hoc nō ꝯceditur reo ergo minus cōcedi vr̄ acto
ri per regulā nō dȝ actori.ff.de re.iur.⁊.l.fi.C.de fru.⁊ lit.expē.
immo potius reo q̄ꝫ actori concedi deberet cū eius cā fauorabi
lior sit.l.fauorabiliores.ff.de re.iu.cū mā.⁊ hoc cōsiliū quasi ad
verbū retulit Jo.an.tacito auctore in.d.ti.de accusatore ad fi.
⁊ illud sequitur.hāc ēt ꝯcl'onē firmat dn̄s Bar.de saly.vbi seqꝛ
illam autoritatem Jo.an.in loco ꝑallegato.⁊ ꝭm hanc cōcl'onē
ꝯsuluit elegās doctor do.Pe.de ancha.i suo cōsil.mihi.cccxxv.
incip.in xp̄i noīe super pmo dubio subtiliter ⁊ ad plenū.¶ Et
cōfirmaꝛ hec pars per ea que statim dicā in rn̄sionibus ad ↄ̄ria.
⁊ ad primū respondeꝛ quod dictum Gui.Bal.⁊ Ang.intelli
gi dȝ qn̄ obijciens ꝓbasset crimīa ↄ testes qꝛ tūc nō censeretur
fecisse aīo iniuriādi sed potius se defendendi ꝭm qđ dicūt Ol.
Jo.an.⁊ Bar.de saly.i locis ꝑallegatis.secus si ille qui obijcit
in probatiōe defecit ꝓut fuit in casu nostro:qꝛ tūc ꝭȝ eos teneꝛ
actione iniuriaꝝ.videmus eñ qđ qui ↄ clericū crimīa opponit
si nō probaꝛ puniꝛ:vt habeꝛ in.c.j.de elec.in.vj.hoc ēt probaꝛ.
Naȝ ille qui opponit aliquē nō esse idoneū fideiussoreȝ qꝛ pau
perem cū sit idoneus teneꝛ actione iniuriaꝝ.casus est rotūdus
vt ibi Bar.Ange.⁊ alij in.l.si vero pro condēnato.§.qui ꝓ rei
qualitate.ff.q satisd.cog.⁊ sic remanet soluta prima rō.ex cui⁹
solutione patet rn̄sio ad scdaȝ qꝛ si deficit in probatione cōstat
qđ non vtebaꝛ iure suo sed qđ potius faciebat animo iniurian
di.arg.d.l.si quidem cum si.supra allegatis ꝭm Old.⁊ Jo.an.
in loco preallegato.⁊ colligitur etiam ex sequenti responsione.
¶ Unde ad tertiam respondeo.Nam vt dicit Bar.de Saly.in
d.l.si non cōuitij.ad fi.vbi dicit formaliter qđ aut cōstat qđ aīo
nocendi ⁊ iniuriandi ⁊ est claꝝ q̄ꝫ tenetur.aut constat qđ non
aīo nocendi ⁊ non teneꝛ.aut est dubium⁊ tunc dicit qđ p̄sumiꝛ
calumniose excepisse ex quo nō ꝓbauit.ar.eorum que no.in.l.
ij.C.de calū.que p̄sumptio cum qualitate verboꝝ cōtumeliosa
facit qđ non tm̄ aīo repellēdi sed iniuriandi p̄sumaꝛ deduxisse.
vnde dicit Old.in.d.cōsi.qđ lȝ in prin.sit ista presumptio qđ fa
ciat gratia iuris sui cōsequendi ⁊ cōseruandi tamē ex fine hoc
est ex defectu probationis surgit alia suspitio in ↄ̄riuȝ.s.qđ fece
rit aīo calūniandi.nam qui non probat qđ deducit etiam exci
piendo calūniari vr̄.l.j.C.de aduo.diuer.iudi.iij.q.iiij.qui nō
ꝓbauerit cle.calū.de penis⁊ ista vltima tollit primam.l.diuus
cum ibi no.ff.de in integ.restitu.mili.⁊ in.c.cum inter.de elect.
immo cōtra illum qui deduxit crimē sunt due presumptiones.
vna verborum que sunt sui natura mala ⁊ contumeliosa per q̄
animus ꝓbatur.d.l.si nō cōuitij.altera defectus probationis.
⁊ sic iste due p̄sumptiones tollunt vnam.vt in auꝛ.de consan.⁊
vte. fratribus.§.j.⁊ in.c.j.⁊ ibi no.extra de treu.⁊ pace.ita ele
ganter rn̄det Old.in.d.consilio cuius dicta sequitur Jo.an.in
loco ꝑallegato.per q̄ pȝ respōsio ad quartam rōnem.nā illa ꝭm
Old.⁊ Jo.an.procedit si presumptiōes essent equales sed pro
aīo iniuriandi sunt violentiores ideo illis standū est ꝑ no.per
Inno.in.c.si diligenti de p̄scri.⁊ no.in.c.trāsmisse.extra qui fi
lij sint legi.¶ Ad vltimam rn̄detur.nam Gui.⁊ alij in.d.l.fi.ff.
qđ quisq̄ iuris nō loquūtur qn̄ obijciens defecit in probatiōe
sed probauit quo casu dicūt vtile ita protestari alias male locu
ti fuissent in eoꝝ principali dicto⁊ contra autoritatem tantoꝝ
patrum cōiter approbatā Jo.an.⁊ Old.qn̄ dicunt quod talis
protestatio est vtilis loquuntur qn̄ ex aliqua qualitate p̄su mi
posset qđ nō aīo iniuriandi puta qn̄ magister loqueretur erga
discipulum vel illum verberaret.vn̄ qn̄ postea nō obstante qđ di
xerint talem protestationem vtilem determinando indistincte
volunt qđ ille qui defecit in probatione teneꝛ actiōe iniuriaꝝ
talis ꝓtestatio nō sufficiat.ꝓbatur ꝑ tex.cū gl.in.l.si quis extra
neus.ff.de acqui.here.per quē dicunt ibi Dy.Bar.Imo.ro.⁊
cōiter doc.qđ si profero aliqn̄ verbum iniuriosum cōtra te cuȝ
protestatione tn̄ saluo honore tuo q ō talis protestatio nō rele
uat tenent Moder.in.l.iij.in prin.ff.de libe.⁊ posthu.⁊ tenet
Ange.are.in tractatu maleficiorum in verbo verba iniuriosa.
¶ Cōfirmaꝛ hoc per tex.in.c.cum te.extra de iureiu.per quem
dicunt ibi doc.qđ protestatio nō excusat id qđ indebite fit.vn̄
6 dicunt Moder.⁊ do.Abb.qđ † nō minus teneꝛ de iniuria qui
dixit salua reuerentia tua tu mētiris.⁊ rō est ꝭm Ho.⁊ doc.ibi
qꝛ talis protestatio vr̄ cōtraria facto ⁊ sic nō dȝ operari.c.soli
citudinem.de appel.⁊ per Bar.in.l.non solum.§.morte.ff.de
no.ope.nun.Cōfirmatur viua rōne qꝛ al's esset dare facilē ma
teriā delinquendi ⁊ facilē viā euitandi talē iuris dispōnem pe
nalem si ex sola protestatione pars posset facere qđ actione in
iuriaꝝ nō tenereꝛ qđ nō est dicēdū ꝑ id qđ hr̄ in.l.ꝯuenire.ff.de
pac.dotalibus.⁊ per no.in.l.nō dubiū.C.de leg.⁊ in.l.fraus.ff.
de legi.facit regula cū quid vna via.de reg.iur.li.vj.cum mate
ria.⁊ vt dixi hanc qōnem decidūt Old.⁊ Jo.an.in locis ꝑalle
gatis.qui plura notanda dicunt ad ꝓpositum q̄ breuitatis cā
omisi ibi videri pn̄t.¶ Circa tertiaȝ dubitationē.an testes exa
minati ꝓ pte dicti Nesij habeant prebere iustam cām excusan
di eū qđ nō teneaꝛ actione iniuriaruȝ:prima facie videbaꝛ dicē
dū qđ sic vt saltē qualem excusationem ꝑberent.⁊ ꝯn̄r excusare
tur ꝑ ea q̄ ponit Jo.an.in addi.spe.in rub.de iniurijs.Nam si
requiriꝛ qđ dolose aīo iniuriandi hoc fecerit vt plene cōcludūt
7 oēs in.d.l.si nō cōuitij succedit regl'a que hȝ † qđ quelibet cā ēt
bestialis excusat a dolo.⁊ no.glo.in.l.vnica in fi.ff.si quis iusdi.
nō obtē.⁊ Ang.in.l.ex cōsensu.§.fi.ff.de appel.⁊ Ang.in.l.j.ff.
de eo ꝑ quē factū erit.⁊ est gl.no.⁊ ibi allegat Bal.in.l.j.C.vbi
cum statu.¶ His tn̄ nō obstantibus ↄ̄riam sniam verioreȝ exi
stimo qđ nō obstātibus dictis testibus adhuc ipse teneꝛ actiōe
iniuriaꝝ.Qm̄ adhuc dr̄ defecisse in ꝓbatiōe.ergo teneꝛ actione
iniuriarum vt clare cōclusum est in precedenti dubitatiōe.Ad
ꝑdicta ēt accedat qđ non voluit Bal.in.l.iij.C.de calum.vbi di
cit qđ illud qđ cā insta ⁊ iniusta excusat a dolo.vt in.l.plagij.C.
ad.l.iul.de plagi.illud est verum in extraiudicialibus delictis.sed
in delictis que in iudicio ꝯmittunꝛ sicut est delictū calūnie in
iusta cā nō excusat a calūnia.arg.illius.l.a ↄ̄rio sensu qđ habeo
pro multū notabili.¶ Solū restat rn̄dere ad dictos testes⁊ in
primis dico qđ dicti testes nō ꝓbāt quod dicūt qꝛ deponūt de
diuersis pactis diuerso tpe ⁊ oēs sunt singulares:igiꝛ nō ꝓbāt
vt concludūt Cy.Bal.Saly.⁊ oēs in.l.testiū.C.de testi.⁊ Inn.
⁊ Cano.in.c.qualiter ⁊ qn̄.extra de accu.⁊ in.c.fi.de iureiur.⁊
ordinarij legiste in.l.admonendi.ff.de iureiurā.¶ Secūdo cō
firmaꝛ fundamēto clarissimo.nā oēs deponūt de auditu alie
no.s.quod ille qui saggiauit dicebat quod aliquātulū deficie
bāt in liga:qꝛ ipsi nesciebāt nisi ex relatione periti ita asserētis.
testes aūt de auditu nō ꝓbāt qꝛ sensus auditus nō accōmodaꝛ
principali facto sup quo edificatur sed dicto tertij vt ꝯcludūt
doc.in.d.l.testium.C.de testi.⁊ in.c.lȝ ex quadā.extra de testi.⁊
hoc maxime qꝛ oēs dicūt se ab eodem audiuisse:⁊ sic ab vnico
saggiatore quo casu etiā in casibus al's testificantes de auditu
ꝓbassent hoc casu dicti testes nihil ꝓbassent:vt est cas⁹ ⁊ ibi no.
glo.⁊ coiter doc.in.c.lȝ ex quadā de testi.Ergo fortius in casu
nostro in quo testes sunt singulares.⁊ sumus in casu in quo te
stes de auditu nō ꝓbāt:immo proprie nō diciꝛ testimoniū ipo
rū.vt no.glo.in.l.ij.§.idem labeo.ff.de aqua plu.arcen.ar.auꝛ.
multomagis.C.de sac.san.ec.⁊ lȝ tertius testis dicat se saggias
se tn̄ est vnicus ⁊ singularis.l.iusiurādi.C.de testi.c.in omni.ex
de testi.¶ Preterea dicit qđ saggiauit grossos sibi datos a ser
Angelo potuit aūt ser Angel⁹ sibi illos dare vt videret an eēnt
bone lige vt posset se corrigere:vn̄ nō ꝓbat quod illi vel sil'es ex
manus suas exierint.c.in pn̄tia.extra de ꝓba.l.nō hoc.C.vn̄ co
gnati.cū si.¶ Tertio ꝯfirmaꝛ qꝛ oēs testes dicūt quod aliquā
tulū deficiebāt in liga vel quod deficiebāt ⁊ non dicūt quātum
sed propter hoc nihil probāt ↄ ser Angelum ex duobus.p̄io
de iure cōi inquātū dicunt quod deficiebāt ⁊ non deponūt de
q̄ꝫtitate:dictū ipoꝝ tanq̄ꝫ obscurum nō probat.vt est casus⁊ ibi
ponderāt Abbas moder.⁊ Moderniores in.d.c.in presentia.
allegat bonū tex.cū gl.in.c.pe.de excep.li.vj.inq̄ꝫtuȝ aūt quod
aliquantulū etiā nihil certi deponūt ⁊ nō releuāt per ea q̄ no.
doct.in.l.⁊ si post tres pluresve.ff.si quis cautio.⁊ in.l.furti.ff.
de in litem iurādo.⁊ est bonus casus in.l.publia.ff.depositi.⁊
ibi Bar.¶ Secundo qꝛ ēt in minori liga erat licitum dicto ser
Angelo.illud ergo quod testes deponūt q̄ꝫ erat minus pōt in
telligi in illo numero in quo erat licitū ⁊ nō in illo in quo erat
illicitum.ergo in dubio intelligamus in casu licito.l.merito.ff.
pro socio.faciūt no.per Bar.in.l.non solum.§.sed vt probari
ff.de no.ope nuncia.¶ Quarto confirmatur qꝛ non probatur
quod illi grossi fuerint de confectis a ser Angelo: licet essent
cum eius signo videmus vt experientia docet quod fiunt

quottidie ab aliis mōete false: vnde potuissent eē facte ab aliis. Nec etiam probatur qd nesius ꝓpter illas motus fuerit vnde dicta probatio est equiuoca ⁊ non concludens. d.c.in presentia. cum simili. ¶ Quinto probatur et est ratio multum persuasiua. nam respectu verborum prolatorum habemus considerare animum ipsius nesij qui presumitur qd animo iniuriandi vt.s.ē declaratū nec pōt dicere qd mot⁹ fuerit pp testes noniter examinatos qꝛ cēsendū ē qd vel tūc tpis nō hēret noticiā ex eo qꝛ presumptio est qd illos in cā examinasset cū ageretur de eius magno pīudicio arg.l.cū de indebito.ff.d probatiōi. ⁊ sic nō ꝓbat qd tunc tpis qn produxit dictā petitionē ipse sciret aliquid vl intellexerit aliquid qd habeat ipsā excusare qd erat necessariū ad seruādā presumptionē iuris dolosi animi ad iniuriādū vt elegāter ꝓbat in simili insignis doctor domi. Jo.de monte sperello de pusio.in.l.j.ff.de eo per quem factū erit.vel debemus dicere qd cū Nesius viderit se non ꝓbasse in prima cā: ⁊ vidēs contra se motā cām iniuriarū subornauerit dictos testes. Ad hoc no.i.c.fraternitatis.extra de testi. ⁊ per

8 Bar.in aut.atqui semel.C de proba. Mirū enim est q† nō ꝓduxerit illum saggiatorē cui lꝫ vnicus ex quo cōstitutus ex publico stādum erat.l.quotiens.C de pōdera.auri.li.x.ponunt doc.in.l.j.§.fi.ff.de verbo.obli. ¶ Postremo accedat quod vt narratur in pūcto ēt testes vidēt testificari in cā ꝓpria.l.nullus. C.de testi. Jtē aduersarius erat in alia cā p no.i.c.j.de iudi. per do.Ant.⁊ d.Abba.vnde ꝯcludo qd dicta ꝓbatio reducitur ad nihilū qm̄ sicut plura adminicula āpliant ꝓbationē iuxta not.p doc.in.l.admonendi.ff.de iureiurā.ita plures defectus annihilāt ⁊ destruūt: qꝛ qd operat ꝓpositū i ꝓposito opat oppositū in opposito.l.si vt proponis.C.de nup. Nā sunt aliq defectus q quasi in totū annihilāt ergo fortius cū aliis.vn̄ cū nō sit ꝓbatū qd p illos testes asserit nō pōt se fundare in tali ꝓbatione. ¶ Sicut in fiñ dicimus qd indiciū ē sufficiēs ad torturam tn̄ de indicio prius dꝫ cōstare p duos testes.vt est gl.ordinaria cōiter approbata in.l.fi.C.fa.her.⁊ no.Bar.in.l.fin.in fi.ff.de qōnib⁹. Ex qbus cōcludo qd nulla sufficiēs ꝓbatio ad excusandū a calūnia vr deducta. Qd ostendit nā Spec.in tit.

9 de calūniatoribus.ad fin.voluisse vr qd† si accusator probauit maleficiū deductū p testes q fuerūt postea reprobati ex q̄lita te psonarū rōne infamie vel alia rōne qd tunc licet defecerit i ꝓbatione tn̄ excusatur a calūnia.⁊ illud dictū refert ⁊ seqt Bald. in aut.generaliter.C.de epis.et cle.et Bal.in.l.j.C.de aduoca. diuer.iudicior.quoniam speculator loquitur qn̄ delictum fuit plene ꝓbatū. Sꝫ testes quo ad personas fuerūt reprobati: vn̄ dicit no.Bal.in.l.j.C.de aduo.diuer.indi.qd ad presumendū iustam cām non sufficit vnus testis.argu.illius tex.in verbo si impleueris.⁊ in verbo si non docueris.qꝛ dꝫ intelligi si non docueris.s.plene ⁊ ad hoc dicit illum tex.valde no.⁊ sequunt ibi Moder.vnde non vr bene dicere Bal.qui ꝯtriū dixit in.l.j. C.de calumniatoribus.⁊ posito qd vnus testis de veritate excusaret tn̄ nullus est testis de veritate qd fecerit ad ligam maxime ꝓhibitā in casu nostro vt.s.declaratum fuit. ¶ Nec ob.

10 si dicatur† qd fama vel audiuisse a fidedignis excusat a calūnia prout no.Barto.in.l.j.ff.ad turpil.cuius tn̄ cōtariū dicit Cy.in.d.l.j.C.de aduoca.diuer.indi.⁊ dubitat Bal.in.l.iñ. C.de calū.⁊ Ang.in.l.ñ.eo.ti.qm̄ nō ꝓbat se a fidedignis audiuisse neqꝫ deducit itē nec ꝓbat aliqua fama vt pꝫ ex not.per Bar.in.l.de minore.§.tormēta.ff.de qōnibus. ¶ Nec etiam

11 obstat si dicat qd† in delicto accusationis false monete excusatur quis a calūnia.l.j.C.de falsa moneta.⁊ no.gl.in.l.allegate.§. calūniator.ff.de his q notantur infamia.qm̄.d.l.j.loquitur de accusantibus illos q occulte in locis ꝑuatis ⁊ secretis vt facilius hoīes inducantur ad inquirēdū tale crimen vt pꝫ ex.d.l.j.qd nō procedit in casu nr̄o qꝛ hic publice exercebat ⁊ ex publico prepositus videbatur ⁊ publice saggiabantur.vnde non militat illa lex in casu nostro cū verba non verificentur.l.si seruū.§.non dixit pretor.ff.de acqui.here. ¶ Sed aduertendū est etiā ad superiora ad quēlibet singulariter sit rn̄sum tn̄ vna responsiō pōt tolli.nam illa ꝓcedunt ad hoc vt quis teneatur de calumnia similitudine supplicij in quo in multis casibus quis excusa de qbus p glo.in.d.§.calūniator.⁊ leuis ꝑsumptio aliqn̄ excusat vt pꝫ in.l.ñ.⁊ ibi p Bar.⁊ Bal.C.de calū.⁊ sic magis stricte procedit qꝛ requirit euidēs calūnia.vt no.glo.in.d.§.calū

12 niator.†secus aūt est ad hoc vt teneatur actione iniuriarū qꝛ nō ita stricte ꝓcedimus.⁊ hoc ostendit.nā in actione iniuriarū verba iniuriosa presumunt prolata animo iniuriandi i dubio: nisi ꝓbet q nō aīo iniuriandi.vt est casus in.l.si non conuitiū. C.de iniuriis. ¶ Preterea text.in.d.l.item apud labeonē.§.si qs libellū ⁊ in.l.iniuriarū.§.si qs p iniuriā.indistincte volūt q quis teneatur actione iniuriarū.⁊ Old.⁊ alii volunt simplr q q deficit in ꝓbatione tenet actione iniuriarū.reducēdo ergo ad propositū ¶ Primo si qs accusaret de adulterio cōmisso cum vxore vel de homicidio alicuius primi ꝯsanguinei ⁊ nō probaret nullus diceret qd nō teneret iniuriarū p iura,statim allegata: ⁊ tn̄ non tenetur de calūnia.vt no.gl.in.d.§.calumniator. ¶ Scđo atrocitas criminis vt false monete ⁊ similis excusat a calumnia.vt not.glos.preallegata in.d.§.calūniator.⁊ tn̄ non excusat ab actione iniuriarū per iura preallegata.⁊ in terminis per dicta iura.de accusatiōe instituta contra crassatorē stratarum cōsuluit Ang.in.d.c.cōsil.xcv.⁊ tn̄ nulli dubiū qd tale delictū est atrocissimū vt pꝫ.i.l.capitaliū.§.famosos.ff.de penis. ⁊ in.c.inter alia.de inmu.ecclesiarū. ¶ Tertio qn̄ qs agit ciuiliter deducēdo crimē ⁊ nō ꝓbat nō tenet de calūnia.vt not. Cy.in.l.fi.C.de calū.⁊ Bal.⁊ Ang.in.l.fi.eo.ti.⁊ tn̄ tenet actione iniuriarū ⁊ nō solū qn̄ agendo sꝫ etiā qn̄ excipiēdo vt.s.deductū fuit. ¶ Quarto calor iracundie nō excusat ab iniuria q̄ iam intulit infamiā lꝫ postea nō perseueret.vt est casus in.l.si nō cōuitiū.⁊ ibi Pe.⁊ doc.C.de iniuriis.⁊ tamē excusatur a calūnie delicto.vt ꝓbat Hos.in sum.in ti.de calū.§.contra quos. vnde etiā in simili dixit Old.in consilio preallegato.in fi.qd lꝫ in terminis.l.delator.C.de delato.li.x.quis excusetur a pena tn̄ non sequitur ergo nō tenetur actione iniuriarū.vn̄ dicamus in casu nostro q cū diuerso modo procedatur in delicto calūnie in quo quis tenetur similitudine supplicij: q si nō tenet de calumnia nō sequitur ergo nō tenet actiōe iniuriarū qꝛ ex diuersis nō fit illatio.l.fi.ff.de cal.l.naturaliter.§.nihil cōe.ff.de acq. pos.⁊ maxime hec procedūt in casu nostro propter multa vba calumniosa prolata ⁊ in libello.⁊ in replicationibus.per que multū ostēditur de aīo iniuriandi illius.⁊ sic relinquit clarissima cōclusio per ea que dicūtur in mā tituli de calūniatoribus nō vendicat sibi locū in casu nostro in actione iniuriarū ¶ Postremo hec pars cōfirmatur.nam iste Nesius conatus est ꝓbare in prima cā ⁊ nō ꝓbauit iterū tūc alia via aggressus est ꝓbare ⁊ etiā non ꝓbauit quo casu talis ptinacia qn̄ quis est nisus omni via probare ⁊ non probauit multū est pōderāda.vt pōderat Jo.an.in.d.ti.de accu.in fi.⁊ clare Pe.de ancha.in.d.cōsi. cccxxv.vbi ⁊ multum pōderat talē pertinaciā.dicit eñ.parcit eñ qñqꝫ desistēti sed pertinaciter perseuerāti nō est ignoscēdū l.qui cum maior.§.accusasse.ff.de bo.libe.⁊ in.l.papi.§.meminisse.ff.de inoffi.test.cum si.⁊ ex his remanet declaratū primū dubiū.nō omitto etiā q magis atrox iniuria est dicere qd commisit falsitatem in liga ⁊ pondere ⁊ maxime qꝛ qd in pondere magis videbatur infamare qꝛ in illa non poterat cadere tam ꝓbabilis error quā qd cōmisit tn̄ falsitatē in liga.ergo ad hoc vt se excusaret vtrūqꝫ ꝓbare alias non diceret ꝓbasse qd deduxit per no.per Bar.in.l.diuorū.ff.de re indi.⁊ cano.in.c.lꝫ causam.de proba.cum ergo de pondere nihil sit ꝓbatū tanquam deficiens in ꝓbatione dꝫ condēnari.⁊ ita in terminis decidit Ang.in suo consil.xcv.in quo cōcludit qd accusatus fuit quis insultu percussione in strata ⁊ derobaria oīa fuerunt probata preter derobationem ⁊ tn̄ cōsuluit quod tenet actione iniuriarum accusator ⁊ sic decidit casum nostrum.⁊ hec de tertia dubitatione. ¶ Circa vltimam questionē dico quod iudex visis probationibus attenta qualitate persone loci ⁊ iniurie debet condemnare ad quantitatem quam legitimam extimauerit iuxta no.per Bar.in.l.iniuriarum.cx ti.ff.de iniuriis.⁊ per Cy.⁊ alios in.l.si non conuitiū.C.de iniuriis.⁊ tanquam temere litigantem condemnare in expensis.l.eum quem temere.ff. de indi. Laus deo omnipotenti.

¶ Casus talis est. Cōcessa sunt quedā ꝑdia in emphytheosim seu ad liuellum de vigintinouem annis ad vigintinouem annos ab ecclesia cuidā priuato pro certa annua pensione nunc autoritate pontificis possessoribus tanquam rebus ecclesiasticis imponitur certa collecta dubitatur nunquid onus soluendi dictam collectam spectet ad ipsum emphyteotam an vero spectet ad dominum directum ⁊ sic ad ecclesiam.

¶ Consilium.cxix.

1 ¶ Onus soluendi collectā an spectet ad directum dominiū an vero ad emphyteotam.

2 Cōductor qui p pensione rei cōducte percipiendo oēs fruct⁹ soluit pecuniam tenetur etiam soluere tributa ⁊ collectas

3 Maritus tenetur ad collectas pro rebus dotalibus quas ipse possidet.

4 Possessor rei tenetur ad collectas ⁊ decimas preteritas.

5 Bānitus vl excommunicatus qui nō ꝑcipit fructus tenet ad collectas.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illumiet intellectum. ¶ Circa hanc questionē clara offertur conclusio quod † tale

1 onus soluendi dictas collectas impositas dictis rebus emphyteoticis spectat ad dictam emphyteotam non autē ad dominum directum.hec conclusio probatur.quoniā tale onus soluēdi collectas spectat ad possessores habentes maxime ius in re percipientes

pcipientes fructus.casus est in.l.fi.C.sine censu vel reliquis.et hoc ibi volunt glo.Bar.et doc.Ad idem tex.cũ ibi notatis in.l. bi penes.C.de agri.et censi.li.xi.Cum ergo emphyteota perci piat fruct⁹ et possideat habeat ius in re.vt in.l.j.§.qui in ppe tuũ.ff.si ager vecti.vel emphyt.petatur.tenetur ad collectas. ❡Scdo hoc idem pbatur p tex.in.l.fi.C.de iure emphy.vbi est casus qḋ emphyteota teneť soluere onera iposita ipsi rei.et ita per illum tex.tz ibi Bar.de saly.et idem determinat Bal.in.l.j. circa pn.eo.tit.❡Tertio probať per tex.quē ibi pōderat bal. in.c.j.per quos fiat inuestitura.p quē dicit qḋ feudatarius qui pcipit fructus teneť ad onera et collectas.et nō dñs directus et per illũ tex.idem determinat in emphyteota ibi elegās doctor dñs Ja.de aluaro allegando no.in.d.l.bis penes et nō per glo. in l.obsistere.C.de annonis.et trib.lib.x.❡Quarto pbať.nam idem videmus in vsufructuario qui ex quo possidet et fructus percipit teneť ad talia onera et collectas.vt est casus in.l.actio nes.et in.l.si pendētes.§.si qd donatariũ.et ibi p Bar.ff.de vsu fru.et in.l.quero.ff.de vsufru.leg.facit.l.cum plures.§.vehiculũ ff.locati.ergo idem dicamus in emphyteota.❡Quinto cōfir mať hec 9clo p tex.et ibi no.p gl.et Bar.et latius Jo.de plateis. in.l.obsistere.C.de anno.et tribu.pallegata.vbi ſm varias lectu ras si imponūt onera rebus emphyteoticis emphiteota nō sol uēte dñs pōt exigere ab emphyteota et soluere fisco.et aliqñ qḋ fortius est pt priuare emphyteotā iure suo ob nō solutionem oneris iniuncti.ergo dať intelligi qḋ tale onus spectat ad em phyteotā.nō ad dñm directum.❡Sexto hec 9clo cōfirmatur per tex.cũ gl.no.in.l.j.C.de anno.et tribu.li.x.vbi glo.mirabili

2 ter vult ſm Bar.p illum tex.qḋ†si aliquis locat fundum suum ad pensionem percipiendā in pecunia ita qḋ oēs fructus rema neāt apud colonũ qḋ dñs ad tributa et collectas nō teneť et hoc dicit Bar.esse ppetuo mētitenēdũ intelligēdo tñ in oneribus realibus put loquimur in psonalibus vt ibi p eũ latius et Jo. de pla.tz secus fit in colono partiario qui soluit ptē fructuũ.vt est tex.et ibi gl.An.de baru.et Joā.de pla.in.d.l.bi penes.C.de agri.et censi.li.xi.si ergo hoc est in simplici 9ductore qui pcipit oēs fructus et soluit pecuniā quātomagis emphyteota qui hz ius i re.et minorē soluit pēsionē.ar.auť.multomagis.C.de sac. san.ec.❡Septimo cōfirmatur hec 9clo.nā idē videmus in de cimis pdialibus debitis ecclesie que debētur a possessoribus p cipiētibus fructus.vt in.c.nō fit.et ibi Inno.et doc.extra de de cimis.et in.c.si quis laicus.xvj.q.j.❡Octauo i simili videmus qḋ lz bona sint destricta vni in extimo et alius possideat et fru ctus colligat ipse possessor teneť ad tributa et onera q2 on⁹ fru ctuũ ex re ipsa spectat ad possessorē.l.inter emptorē.ff.de pact. et in.l.fi.et auť.ibi posita.C.sine cēsu vel relig.et p Bal.in.l.si ne gocium.ff.de neg.ge.et tz Jo.de pla.p illũ tex.in.d.l.C.de anno. et tribu.Ad idē tex.in.l.fi.eod.ti.❡Nono hoc idē pbať in fili.

3 nā†maritus.in rebus dotalibus teneť soluere onera rei ex qua colligit fructus.onera enim fructuum sunt.vt in.l.neq3 stipen diũ.ff.de impēsis in rebus dotalibus fac.per quē dicit ibi bar. qḋ maritus qui possidet teneť soluere collectas lz qñ imponere tur onus personale ēt respectu rei aliqñ nō teneaťur.ita tex.sin gularē.et ibi Bal.i.l.lucius.§.qḋ cōstāte.ff.ad muni.❡Decio

4 confirmať.nam fortius videmus qḋ†possessores pcipiētes fru ctus non solũ tenenť ad collectas pro tpe quo retinetur.sed ēt ad collectas preteritas nō solutas per anteriores possessores. vt no.p gl.in.l.imperatores.ff.de publi.et idem dicit glo.iuris canonici in decimis preteritis per antiquũ dñm et possessorem non solutis in.c.tua nobis.et in.c.pastoralis.et ad fi.extra de de cimis.et tz Fede.de sen.in suo consi.lxxij.❡Undecimo confir

5 matur.nam videmus qḋ†sacerdos excōicatus vl laicus bāni tus qui nō pcipiūt fructus non tenentur ad censum vel colle ctas:vt per Bar.in.l.inter quos in.§.dāni.ff.de dā.infec.et late consuluit Lud.ro.in suo consi.lxxj.qḋ incipit.Circa primũ nul la dubitatio.❡Duodecimo cōfirmatur ista cōclusio.nā regu la est satis nota et clara apud omnes qḋ quicqd fit in simplici locatione nisi est emphyteota impediatur aliquo casu percipe re fructus possit adeo qḋ nullos fructus possit percipere puta q2 fundus casmate piret vel pter bella non diminuiť sibi pen sio ēt si casu impedireť p maiori parte percipere fructus vt est tex.in.l.j.et ibi late per oēs.C.de iure emphy.et tradiť per bar. et alios in.l.interdũ.C.qui ex naufragio.ff.de acqui.poss.et per Cano.plenissime maxime Jo.de imo.in.c.pter sterilitatē ex tra de loca.cũ si.Ex quibus oibus cōcluditur qḋ cũ talia one ra sint imposita dictis rebus censentur esse imposita respectu fructuũ et spectant ad dictum emphyteotā seu ad illum qui hz ad liuellum de vigintinouē annis in vigintinouem annos qui cōtractus non differt a contractu emphyteotico vt dicit bart. in.l.j.C.de iure emphy. Laus deo omnipotenti Amen.

❡Consilium.cxx.

1 ❡Tabellio si in instrumento referat aliud instrumentũ qḋ dicit se vidisse etc.an tale instrumentum probet.

2 Citatio partis requiriť in exēplificatiōe que fit de instrumēto.

3 Coniuncta persona an admittatur pro coniuncto cum iurato ria cautione et quando quis admittatur cum tali iuratoria cautione.

4 Suspectus de fuga non habet beneficiũ iuratorie cautiōis.

5 Coniuncta persona non admittiť pro coniuncto etiam cum sa tisdatione.

6 Mandatum speciale requiritur in causa capture.

7 Mandatum speciale requiritur in appellatione ab executiōe.

8 Creditor vnus ex pluribus creditoribus an et quando contra vnum ex pluribus creditoribus agere possit pro eius portio ne.et nu.9.

10 Statutum concedens simpliciter executionem publico instru mento dicitur esse contra ius commune.

11 Juramentum quando habeat executionem paratam de iure communi.

12 Forensis quando possit petere executionem instrumenti habē tis executionem ex forma statutorum loci et sic qñ gaudeat be neficio statutorum.

13 Statutum quando concernit aliquod beneficiũ voluntariũ in cōcernētibus processum forensis nō vtitur dicto beneficio.

14 Filiatio non probatur per instrumenta.

15 Literis domini non recognoscentis superiorem sigillatis quā do credatur.

16 Judex in propria causa quando sit ille qui superiorem non re cognoscit.

17 Probationes non ob id admittuntur qꝛ in causa procedatur de equitatē.nec intelligitur sublata dispositio iuris ciuilis.

18 Heres debitoris qñ ex forma statuti concedentis capturam cō tra debitorem capi possit.

19 Statutum tollit virtutem probationum

20 Forensis qui vult vti beneficio statuti pro se debet etiam con tra se vti.

21 Represalie quamobrē concedantur et quid requiratur ad hoc vt concedantur.

Dominus labia mea ape riat et spiritussanctus illuminet intellectũ.❡Cũ in psenti cōsultatione ex facti narratiōe multa dubia sint elicita.si vellē oīa vicissitudinariis rōnibus discutere opus eēt latissimo folio.studebo igiť breuitati inqtũ potero qm vt⁹ nō i dicēdo multa sed i dicēdo multũ cōsistit.et veritas 9sistit in paucis.❡Circa primā dubitationē videbať primo aspectu di cendum qḋ tale mandatũ legitimũ cēsereť pbatũ.hoc vř deci dere speculator in terminis in ti.de instru.edi.§.restat.vñ.pe.

1 vbi cōcludit†qḋ lz qñ vnũ instrm facit mentionē de alio instro illi instro nō credať nisi illud ad qḋ fit relatio pducatur vt est casus in auť.si qs in aliquo.C.de edē.hoc ē verum nisi tabellio dicat put cōstat publico instro manu talis a me viso et lecto q2 tūc eius narratiōi statur.et ita vř esse in casu nostro cũ pducať mandatũ datũ a quodā curatore et notarius asserat cōstare de cura publico instro ab eo viso et lecto.et sic vř pbari sufficien ter instrumentum curato.❡Sed hoc non obstante contra rium puto verius qḋ imo dicte narrationi nō statur nisi instrm cure pducať.casus est clarus in.d.auť.si qs in aliquo.q ter. in distincte loqtur ergo idistincte dz intelligi.l.j.§.et generalr.ff. de leg.pstā.xix.di.si romanorũ.Cũ ergo ponat regulā quicũq3 tenere vult limitationē quā vř voluisse dare dñs speculator ad ducat.l.hoc dicētē.Ad hoc glo.in.l.oīs diffinitio.ff.de regu. iur.opi enim speculatoris nulla lege pbať.igitur nō tenēda.l. illā.C.de colla.et hz casum 9 se in.d.auť.si qs in aliquo p quem dictā opi.spe.impugnat ibi elegās doctor do.Pau.de ca. di cens qḋ semp miratus fuit de dicta opi.spe.et qḋ nunq3 reperit qḋ aliqs doctor de illo mētionem fecerat nisi q2 postea reperit Alb.de rosa.magnũ practicũ reprobantē illud dictũ spe.p illũ tex.et dicentē se de facto 9 speculatorem obtinuisse et detestať illā practicā tabellionũ ita referētiũ ad fi.vt credatur.hanc ēt opi.tz Ange.in spē.lz de specu.non faciat mentionē in.d.auť. si qs in aliquo p illũ tex.et sequitur ēt ibi elegās doctor do.Jo. de mōte sperello de pusio.et hec op.cōfirmatur rōne cōcludē tissima.nā si plures et plures tabelliones exēplificant aliqḋ pu blicũ instrm asserētes se vidisse et auscultasse instrm nō abolitũ

2 non cācellatum et se vidisse et cognouisse literā talis notarii†et hoc parte nō citata et sine iudicis autoritate huic scripture nul lo mō crediť vt 9cludit spe.in ti.de instr.edi.§.ostēso.et refert et sequitur Bar.in.d.auť.si quis in aliquo.quē cōiter sequuntur Moderni.ergo multominus stabitur assertioni vnius tabel lionis asserētis se vidisse vl insertiōi in pprio instro.et adducit Bartol.ibi no.rōnē ad ppositũ qḋ instrm non pbat nisi de eo de quo rogať a ptib⁹.rogat⁹ aũt eē nō dz nisi de eo qḋ ptes tūc faciũt.hoc aũt qꝛ instrm sit publicũ vel 9fectũ manu publici ta bellionis nō fit a ptibus vñ nō pñt de hoc eē rogati.Ad ppositũ

ergo qd illud instrm esset publicū ⁊ solēne de hoc neqȝ potuit
a neqȝ fuit rogatus ⁊ sic cōcludit qd illi assertiōi nō stat^a nec ob.
dictū spe.qꝛ nō dicit illd ad qd cōiter allegat cuius verba sunt
ista ad literā.quid si in aliquo instro cōtinet qd Antonius ꝓ-
misit soluere decē Bernardo que sibi debebat ex cā venditiōis
eiusdē equi ꝓut ꝯtinet in instro manu talis notarij facto a me
notario viso ⁊ lecto.nūqd valeat si primeuū ⁊ origiale nō ōndi
tur dixit Lāfranchus qd nō.vt.C.de edē.aut.si quis in aliquo.
c.j.de fi.instr.ꝑdicta em aut.indistincte loquit.vn nō est recedē
dū a verbis eius.ff.de le.iij.l.nō aliter.sed Obertus dicit vale-
re ar.l.iij.ff.de fal.cā adiec.lega.⁊.l.fi.⁊ insti.de lege fusia cani-
na.ff.de pac.l.pactū.ff.de duobus reis.l.eādē.Nec hoc ōz exem
plū sȝ originale nouū ꝑ se ⁊ quotidie videmus talia instra fie
ri qd spectandū est.l.certi cōditio.§.si nūmos.ff.si cer.pe.sȝ qs
nō videt qd speculator vult qd nō sit necesse qd primū ꝑducat
ad qd fit relatio qꝛ scdm ꝯtinebat illud qd ꝑtes poterāt de no-
uo inducere.⁊ ideo eoꝝ relatio disponit ⁊ ꝑiudicat ipsis ꝑtibꝰ
⁊ hoc est qd aperte voluit dicere spe.dū dixit qd est origiale no
uū lȝ descēdat ex veteri qꝛ de nouo ꝑs se obligauit ꝑ nouū in-
strumētū originale ad id qd primo debebat sup quo ꝑtes pote
rāt disponere ⁊ sibi ꝑiudicare quo casu oēs fatent.vt est casus
in.l.optimā.C.de ꝯhē.⁊ cōmit.stip.⁊ fatent Bar.⁊ oēs i.l.scie
dū.ff.de ver.ob.cū si.⁊ ita reperi postea qd tenēdo hāc opi.do.
Car.declarat spe.dicēs qd male allegat ⁊ pulchre loquitur vt
ibi per eum ⁊ hāc opi.tȝ ēt insignis doctor Lappus in suis alle
gationibus allegatio.lxxvij.incipi.tabellio quoꝝ verba breui
tatis cā omitto.¶ Postremo hoc confirmatur alia rōne qꝛ nō
potuit notarius esse rogatus qd instrm cure esset solēne qꝛ tm
de his que audit ⁊ vidit ꝑt rogare alias diceretur iudicare nō
testificari qd nō pertinet ad offm suū vt pȝ ex his que no.ponit
Jo.an.in addi.spe.in ti.de instru.edic.in rub.in pe.col.⁊ spec.
⁊ Jo.an.§.restat.ver.sed queritur.⁊ Bal.no.in rub.de fide in-
stru.in.ix.col.⁊ ex his sufficiēter est expedita.j.q.¶ Circa secū
dam questionē in primis illud est clarum qd debebat admitti
tāq̄ cōiūcta ꝑsona sine cautiōe de rato.l.sȝ ⁊ hec.ff.de ꝓcur.⁊ in
l.exigendi.C.de procu.⁊ vtrobiqȝ no.que cautio ꝑstatur datis
fideiusso.vt no.glo.Bal.⁊ alij in.l.j.C.de procur.⁊ ꝓbat in.l.ꝑ-
torie.ff.de preto.stipu.⁊ in.l.iij.§.j.ff.iudi.solui.soluȝ ergo stat
3 difficultas an potuerit † ⁊ debuerit admitti tāq̄ cōiūcta persona
na ꝑstando iuratoriā cautionē iuxta no.per glo.⁊ doc.in.l.j.ff.
qui satis.cog.¶ Primo ꝓbat qd nō qꝛ vr fuisse in culpa qua
re nō venit paratus cū pleno mādato quo casu satisdatio nō vr
remittēda ex quo ad hoc sui culpa se artauit per tex.in.l.de die
§.tutor.v.plene cū ibi no.⁊ in.d.§.si necessaria cū ibi no.ff.qui
satis.cog.faciunt no.in.l.ij.circa fi.cū ibi no.ff.si quis cau.cū si.
¶ Secūdo forēsis in loco in quo non possidet immobilia nec
aliquid vr quodāmodo suspectus de fuga.per tex.cū ibi plene
no.in.l.si fideiussor in fi.ff.qui satis.cog.⁊ tradit in.l.sciendum
in prin.ff.q satis.cog.vbi dicūt Cy.Bar.⁊ doc.ꝙ ille qui nihil
hȝ in loco ꝑsumitur promptus ad fugā que ꝑsumptio tollit ꝑ
4 possessionē immobiliū.sȝ † qn qs est suspectus de fuga nō stat
eius iuratorie cautioni lȝ fideiussores nō inueniāt vt cōcludit
Pau.de liaza.in cle.j.de procu.⁊ tȝ Jo.de pla.insti.de actio.§.
act.allegat glo.in.l.ij.§.si dubitetur.ff.de iudi.bn̄ facit gl.in.§.
sed hodie insti.de satis.⁊ glo.in.c.cū in ecclesijs.de maio.⁊ obe.
¶ Tertio confirmatur qꝛ tunc stat iuratorie cautioni qn obli
gatus satisdare nō inueniret fideiussores ⁊ ita iuraret vt dicit
glo.cōiter approbata in.d.l.j.qui satis.cog.⁊ ꝓbat in aut.gnālr
⁊ ibi no.C.de epis.⁊ cle.sȝ in casu nr̄o nō iurauit nō inuenire fi
deiussores ergo nō dȝ stari eius iuratorie cautioni.¶ Quarto
fortius nō fuisset standū si iurasset se nō posse inuenire qꝛ tale
iuramētū fuisset temerariū veritatis assertiuū quā scire nō ꝑt
sed dȝ esse hoc iuramētū credulitatis.s.qd iuret se credere fide
iussorē dare nō posse.ita singulr determinat Odof.⁊ Cy.in.d.l.
j.ff.qui satis.cog.quos sequit elegans doctor do.Franciscus de
albergotis de are.qd quidē iuramētū non cōstat ꝑstitū in casu
nostro.¶ Quinto fortiꝰ posito qd ita ꝓprio motu iurasset nō
debuisset admitti sed debuisset iurare ad iudicis delationem
qd fideiussores inuenire non pōt vt no.determinat Bal.in.d.
l.j.in antiqua lectura.⁊ tȝ Ange.in.l.sciendū.co.ti.⁊ Bal.in.l.
sancimus.C.de ver.sig.Ad hoc.tex.cum ibi no.in.l.videamus.
§.deferre.ff.de in litē iuran.cum ibi not.in casu aūt nostro nec
de iuramento nec de delatione apparet igitur ⁊c.¶ Sexto qꝛ
ita demū debebat admitti cū iuratoria cautiōe qn obligat oīa
bona sua ar.l.filio.ff.de leg.noīe caue.⁊ in.l.oēs.§.in hac.C.de
epi.⁊ cle.tenēt Bar.⁊ Moder.in.d.l.j.ff.qui satis.cog.sed nul-
la fuit oblata vel facta obligatio bonoꝝ igit ⁊c.¶ Septimo
ita demū dȝ admitti si iudici vr in cuius arbitriū hoc erat re-
missum ar.l.pe.ff.circa fi.ff.de pet.here.⁊ ita tenent Old.Bal.
in antiqua lectura.⁊ Paul.de ca.in.d.l.j.Non autem constat
qd iudici videri debuisset illum admittēdū ꝑ iudice aūt presu
mitur iuxta not.in.c.qm ꝯ.de ꝓbat.⁊ in.l.§.gaya.ff.de euict.⁊

a ¶ Ad spe.in ti.de istr.edi.§.restat versi.penulti.

in.c.in presentia.de renun.¶ Postremo nō puto ꝯrium ex-
traneum attentare qd nedū cū iuratoria cautione nō debet
admitti sed nec cū idonea satisdatiōe.nā in casu nostro vt ostē
5 dam regrebat spāle mandatū ergo † cōiūcta persona nō admit
tebat ꝑstita satisdatiōe de rato qꝛ nō admittit in regrentibus
spāle mandatū.vt in.l.q hoīem.§.si generi.ff.de solu.tex.⁊ ibi
Bal.C.de solu.⁊ in.l.iij.§.sed si forte.ff.iudi.solui.tȝ Bal.in
l.j.C.que res iudi.nō nocet.⁊ Cyn.⁊ doc.in.l.exigendi.C.de
procu.cū si.qd aūt requireret spāle mādatū pōt ostēdi.Et pmo
si petijt executionē instrumēti vt sibi satisfieret quo casu nō po
tuisset admitti ad exigēdū sine speciali mādato.vt i.l.hoc iure
⁊ ibi Bar.⁊ Ang.ff.de ꝓcura.⁊ ꝑ Bar.in.l.vero ꝓcuratori.
eo.ti.tradit in.d.l.iij.ff.solu.ma.⁊ in.d.l.iij.§.sed si forte.ff.iu
dicatū solui.¶ Scdo qꝛ in causa capture requiritur spāle mā-
datum vt ostendā.sed iste petendo executionem qui dicebatur
petere qd debitores personaliter caperēt vt pȝ ex forma statuti
qd loquit de executione instrumentorum publicoꝝ sub Rub.
come ⁊ qn lo debitore.qd aūt requirit in captura spāle mādatū
6 ostendit † nā in relaxatione capture requiritur spāle mādatū.
vt concludit Bart.in suo cōsilio qd incipit in cā vannilgenij.
Als incipit in causa stacij ⁊c.ꝑ tex.in.l.nō solum.§.fi.cum.l.
seq.ff.de ꝓcu.⁊ illum tex.ad hoc dicit esse mirabilem Lud.ro.
in repe.l.j.ff.de here.insti.qd consiliū refert ⁊ sequitur elegās
doctor dn̄s Nellus de sancto Gemi.in suo tractatu bannitorū
in tertia parte scdi temporis.q.lxviij.⁊ ꝑ predictam decisionē
Bar.in specie in captura hoc decidit insignis doctor ⁊ prece-
ptor meus dominus Fran.are.in.c.j.extra de iudi.¶ Hanc
conclusionem probo duplici concludenti ratione.prima est.nā
captura ⁊ reuocatio capture insunt eiusdē speciei.casus ē in.l.
iiij.§.qd si forte.ff.d dā.infec.vbi habet qd sicut datio tenute est
mixti imperij ita ⁊ reuocatio ad idem tex.in.l.solent.⁊ ibi pon
derat Bal.ff.de offi.ꝓcon.⁊ leg.⁊ illum tex.etiam.Ad hoc al
legant Guil.⁊ Bal.in.l.imperiū.ff.de iur.om.iud.facit regu-
la.l.ab emptione.in verbo qꝛ bonefidei.⁊ ibi Bar.⁊ doc.ff.de
pac.Ad idem tex.in.l.qd si nolit.§.si venditori.in verbo singu
li.insolidū.ff.de edil.edic.⁊ est gl.not.in verbo reuocandos.in
c.si delegatū.de offi.deleg.lib.vj.ergo non habet potestatem
procurator sine speciali mandato reuocandi capturā ergo nec
impetrādi qꝛ nō differūt specie immo minor rō adest qd possit
reuocari ⁊ qd nō possit impetrari vt statim ī scda rōne.⁊ facit
qꝛ cū carcerati vt relaxent dr pia cā vt ꝑ Archi.in.c.j.de test.
in vj.Bal.in.l.q̄uis.ff.so.ma.in aut.ꝯ rogatos.C.ad treb.et
aut.resqȝ.C.cōia de le.¶ Scda rō est cōcludens ille qui facit
aliquē capi iniuste dr iniuriam illi inferre.casus est clarus in.l.
pe.C.qui bo.cede.pos.⁊ sic puniri pōt actione iniuriarum.l.fi.
ff.de iniurijs.imponit ēt pena ꝓut no t.in.l.nemo carcerem.C.
de exactio.tribu.lib.x.⁊ sic pȝ qd ex tali actu dn̄s pōt in penam
incidere.sed vbicūqȝ ex aliquo actu explicādo pōt pena ꝯmitti
non admittit ꝓcurator sine spāli mādato.l.j.§.si ꝓcurator.ff.
de cōdi.inde.⁊ ibi ēt no.⁊ traditur in cle.nō pōt.de ꝓcu.⁊ per
hanc rōnē hanc ꝑtē in terminis tȝ insignis doctor do.Ange.
de areti.insti.de actio.in.§.fi.per tex.in.d.l.pōponius.ff.de ꝓ-
cura.¶ Nec valet rn̄sio quā a quibusdā dari audiui qd in ge-
nerali mādato veniunt iusta ⁊ per que dn̄s nō incidit in penā
⁊ sic in casu nr̄o captura licita per quā nō cōtingit dn̄m incide
re in penam.qm hec rn̄sio est ꝯ glos.ordi.in.d.cle.non pōt.de
procura.que vult qd non iō ibi per procuratorem generalē nō
pōt obijci crimina ꝯ electum ex eo qꝛ opponens deficiēs in ꝓ-
batione suspenditur ab ecclesiasticis beneficijs per trienniū.⁊
cōsequēter apparet ibi qd possibiliter ⁊ cōtingēter poterat pe-
na cōmitti qꝛ si nō defecisset in ꝓbatio imponeret pena suspē
siōis ⁊ tn̄ ꝑꝑ hoc qd pena posset ꝯtingenter īponi nō admittit
generalis ꝓcurator.hoc ēt clarius demōstratur ꝑ ea que pōit
elegans doctor do.Ang.are.in.l.ab executiōe.ff.de app.vbi
7 dicit qd † ad hoc vt possit appellari ab executiōe requirit man
datum indiuiduū ⁊ rō est ſm eum qꝛ appellans ab executione
si succūbit incidit in penā qnquaginta aureoꝝ.l.ab executio
ne.in fi.C.quoꝝ app.nō re.Cū ergo sit possibile qd ꝓcurator
faciat incidere dn̄m in penam si succumberet ideo non admit
titur sine mādato.⁊ ita singulariter tenuit Ang ſm eū ī quo-
dam cōsilio suo qd incipit ꝓnūciata est tenuta vigore īstri qd
dicit esse ī practica singulariter no.ex quo pȝ qd sufficit possibi
litas qd pena imponi possit ⁊ demōstrat rōne īcōuincibili qꝛ
an ꝓcurator debeat admitti disputatur aū litis contest.ita de
mum.C.de ꝓcura.ꝓbationes aūt super meritis recipiūt post
c.qm frequēter.vt lit.nō cōtest.ergo ē impossibile cognoscere
a ꝑncipio vtrū ꝓcurator iuste petat vel nō vnde attendit pos-
sibilitas ⁊ nō veritas ⁊ dicere ꝯriū est somniū.Et hanc opi.
reperi postq̄ iam scripserā Ang.in suo ꝯsilio qd incipit ꝯsul
tationes mihi trāsmisse sunt due vbi formaliter dicit ⁊ qꝛ face
re carcerari aliquē tanq̄ suspectum ⁊ fugitiuum.si verum tn̄
est iniuriosum est atqȝ penale.l.si vero.pro cōdēnato.§.j.ff.qui
satis.

satis.coꝫ.quoꝝ actuū penaliū exercitatio in mādato nō venit
nisi hoc spāliter cōmittat̄.ff.de condi.inde.l.si procurator.⁊ in
c.qui ad agendū.de ꝓcura.lib.vj.⁊ sic sopita sunt oīa dicta in
dubio sequit̄ ⁊ hec de scđa ⁊c.¶ Confirmat̄ etiā dicta ꝯclusio
q̄ꝛ si infert̄ iniuria vt.d.l.pe.ergo posset teneri actiōe iniuriarū.
sic actio famosa.l.j.ff.de his qui no.infamia.quo casu requirit̄
spāle mādatū.d.l.solum.in fi.cū seq.⁊ sic fit cōclusio qđ in ca-
ptura requirit̄ spāle mādatū ⁊ ꝯñr qđ nō potuit per ꝯiūctā ꝑ-
sonā impetrari petēdo executionē instr̄i.⁊ hec de scđa dubita-
tione.¶ Circa tertiā dubitationē ēt p̄ma facie visum fuit qđ
dictū iudiciū deberet diuidi.per tex.vbi vr̄ casus in.l.nō idcir
8 co.ff.de iudi.† vbi lꝫ iudiciū fuerit inchoatū ꝯ plures tutores
⁊ litis contest.ꝯ oēs aliqui abesse reperiant̄ reipublice cā diui
dit̄ iudiciuꝫ ⁊ ꝓcedit̄ ꝯ p̄sentes:⁊ tñ ēt ſm Ang.⁊ doc.ibi ne-
gociū erat cōe tutorib⁹ ⁊ sic cōiter cedere ⁊ sic vno libello agi-
tari poterat per id qđ hr̄ in.l.j.⁊.ij.C.si plures vna snīa.si non
fuisset cōe q̄ꝛ administratiōes fuissent diuise ita qđ qlibet fuis
set obligatus ex sua administratione nō cōi.tūc nō fuisset suf
ficiens vnus libell⁹ per ea que plene hn̄tur maxime ꝑ Ange.in
d.l.j.cuius ꝯtrium dr̄ in d.l.nō idcirco.per tex.⁊ ea que ibi no.
Bar.in.l.de vnoquoqꝫ.in prin.ff.de re iudi.vbi vult qđ qñ for
mat̄ accusatio vel inquisitio ꝯ plures pōt ferri snīa ꝯtra vnuꝫ
suspenso ꝓcessu ꝯ alios.⁊ sequitur ibi Pau.de ca.⁊ Ange.in
d.l.non idcirco.¶ Scđo hec cōclusio ꝓbat̄ in.l.j.C.de consor-
tibus eiusdem litis.vbi est casus qđ licet plures sint cōsortes
eiusdem rei tñ quilibet pōt pro pte sua agere ⁊ defendere sine
aliis q̄ꝛ vt dicit ibi Bal.in iuribus singulariū ꝑsonaꝝ nō req-
ritur oīum consensus.Ad hoc.l.sabinus.cum materia.ff.cōi
di.⁊ pro his ēt facit quod no.Bal.in auc.si oēs.C.si vt se ab he
reditate abstineat.vel vltimo quare si heres ⁊ sequit̄.⁊ qđ no-
tant Bar.⁊ doc.in aut̄.sed cū testator.C.ad.l.fal.¶ Tertio
hec ps cōfirmat̄.nā videmus qđ qñ sunt duo rei credēdi qlibet
pōt agere pro pte sua vt ꝓbatur in.l.iij.in fi.ff.de duo.reis.et
qđ no.in.l.ij.eo.ti.⁊ tꝫ Barto.in.d.l.iij.§.j.in.j.col.⁊ demum
concludit qđ in reis credendi hodie nihil est īmutatum.si ergo
hoc est in reis credendum in quibus concedit̄ maior cōio ergo
fortius in casu nr̄o in quo nō datur tāta cōio.facit qđ no.in.l.
si accusatoribus.C.de accu.⁊ ꝓ hoc primo aspectu visum fuit
qđ iudiciū diuidi deberet ⁊ posset.¶ Sed diligenter oīa cōsi-
derando ⁊ pēsitādo n ōvr̄ mihi qđ quo quomodo casus noster
sit ex p̄dictis sufficiēter decisus:⁊ ideo cōsidero plures casus.
¶ Primus casus est qñ quis hꝫ plures debitores super vno
negocio cōi inter eos nō tñ obligatos insolidū.Et clarum est
qđ a p̄ncipio poterit vnū solū pro sua rata ꝯuenire ⁊ hic casus
in.l.j.C.de ꝯsortibus eiusdē litis.⁊ ēt si illi erāt rei debēdi po-
terāt pro parte ꝯueniri vnusqsqꝫ separatim.vt ī.d.l.non idcir
co.⁊ Bar.in.d.l.iij.An aūt hodie sit idē statiꝫ aliqd dicetur.
¶ Secūdus casus est qñ creditor incepit ꝯ plures debitores
habentes cōe negociū ⁊ pendēte iudicio vnus se absentat.nā
pōt ꝓsequi ꝯ alios.⁊ hic est casus in.l.non idcirco.⁊ qđ not.ī
d.l.de vnoquoqꝫ.qđ an procedat qñ sunt rei debēdi ponit̄ per
Bar.in.d.l.iij.⁊ hic ēt non est casus noster q̄ꝛ nō est qđ impu-
tetur creditori quare nō ꝓsequit̄ ꝯ oēs ex quo nō stat per eum
sed ꝑ debitoreꝫ q se absentauit.¶ Tertius casus est qñ sunt
plures creditores habētes cōe negociū ⁊ vnus a p̄ncipio vult
agere pro pte sua.⁊ hic est etiā casus clarus in.d.l.j.C.de com-
sortibus eiusdē litis.⁊ no.Bar.in pluribus reis credendi in
d.l.iij.ff.de duo.reis.Nam nō pōt dici qđ astrinxerit se aliquo
modo qđ negociū cōiter examinaret̄ nec militat aliqua ex rōni
bus de quibus statim.⁊ hic ēt non est casus noster.⁊ in aliquo
ex dictis tribus casibus loquunt̄ oīa iura supra in contrariuꝫ
9 allegata.¶ Quartus casus est de quo querimus † qñ negociū
pertinebat ad plures creditores cōiter qsqꝫ partē suam sepa-
ratim petere poterat tñ vn⁹ deduxit in iudiciū negociū oīum
cōiter examinandum nunquid possit suspenso iudicio quo ad
alios ipse ꝓsequi ptē suā.⁊ hoc decisum nō reperio per iura
preallegata.Nā ex quo voluntarie suscepit qđ non cogebat̄ vr̄
sibi imputandū.Ad hoc tex.in argumētuꝫ in.l.si fideiussor.in
ver.plane.ff.qui satisda.cogā.cū ibi no.facit regula damnum
cum materia.de reg.iu.lib.vj.Succedit alia regula que hꝫ qđ
cōtinētia iudicij nō dꝫ diuidi.l.nulli.cū ibi not.C.de iudi.⁊ in
c.dispendia.§.reus quoque.de rescrip.in.vj.facit q̄ꝛ quo ad ip-
sos principales ꝯhentes nō potuisset altera pte inuita fieri di
uisio.l.cōmodato.§.duobus.ff.cōmo.⁊ no.ī.l.qdaꝫ extimaue
rūt.ff.si cer.pe.Ex ꝑsona aūt hꝫ dū non mutatur cōditio obli
gationis.l.ij.§.ex his.ff.d v.ob.facit ēt q̄ꝛ est vnū negociū sui
natura ⁊ q̄ꝛ in eadeꝫ petitione deductum ꝑꝑ qđ videtur ip̄e se
astrinxisse qđ negociū cōiter examinaretur.¶ Et ꝓ hoc facit
qđ notanter in simili ponit Bar.in.l.diuus.ff.de re iudi.et in
l.fulcinius.§.j.ff.ex quib.cau.in pos.eatur.⁊ no.Cano.in.c.lꝫ
cām.extra de ꝓba.⁊ pro hoc facit optime qđ no.Ange.ad pro
positum in.l.reos.ff.de duobus reis.Ubi inq̄tum Bar.in.l.
iij.vult qđ quo ad reos debēdi hodie sit immutatū q̄ꝛ non pōt
creditor ꝯ vnum agere suspēso iudicio cōtra aliū:sed dꝫ nego-
cium cōiter examinari per id qđ hr̄ in aut̄.hec si debitor.C.de
duobus reis.hoc verū credit Ang.duobus concurrentibus si
qñ oēs cōueniūt eodē libello q̄ꝛ tūc vnicū est iudicium ⁊ instan
tia vnica.⁊ sequit̄ ꝓcessus ⁊ snīa.⁊ ille ꝯ queꝫ supersedere vult
insistit ad petitionē alterius.secus vt ibi latius ꝑ eum.subdit
ibi Jo.de imo.qđ dictū Ang.ꝓcedit qñ alter se absentauit iu-
dicio inchoato altero absente creditor p̄t supsedere sup vtroqꝫ.
⁊ cogit̄ ēt supersedere ad instantiam pn̄tis ī fauorē vtriusqꝫ qđ
negociū cōiter examinet̄.⁊ ex istis in rōnibus decidendi videt̄
decidi casus noster.nā si ex eo ī reis qñ iudiciū est ceptū ꝯ duos
si non pōt ꝯ ambos ꝓcedi supsedetur.⁊ ita qñ duo creditores
inceperunt agere ꝯ vnum super re cōi ex quo non pōt per am-
bos procedi supersedeatur:q̄ꝛ actores ⁊ rei nō debēt in hoc ad
imparia iudicari vt in regl'a nō dꝫ actori.cū materia de re.iur.
⁊ in.l.fi.C.de fructibus ⁊ litis expensis cuꝫ ibi no.Non tamen
hoc firmo in casu nostro in quo mihi vr̄ qđ res sit valde clara.
nā nō reperio in p̄senti narratiōe qđ vnq̄ iste insteterit qđ diui
deret̄ iudiciū ⁊ ꝓcederet̄ pro pte sua.sed semꝑ instetit qđ instr̄ꝫ
executioni mādaret̄ pro eo noīe ⁊ tanq̄ cōiūcta persona fratrū
si ergo hoc nō fuit petitum iudex nihil petenti nihil impartit̄
l.fi.C.de fideicō.lib.⁊ in.l.iiij.§.hoc aūt.cum ibi no.per Bart.
⁊ alios.ff.de dam.infec.immo semꝑ ꝯtrium petīt simul peten-
do executionē ꝓ sua ⁊ alterius pte.sup vtroqꝫ ergo erat ferēda
snīa.l.vt fundus.ff.cōi diui.c.lꝫ olim.extra de sy.⁊ hec de tertia
dubitatione.¶ Circa quartaꝫ quintā ⁊ sextam dubitationem
quas intendo simul discutere q̄ꝛ tendūt ad eūdē finē an potue
rit dictus principalis ēt ꝓprio noīe debuerit iuridice in execu-
tione dicti īstrumēti obtinere ⁊ ad hoc tēdūt oēs dicte tres qō-
nes.circa quas pro fundamēdo primo p̄mitto qđ instr̄a publi
10 ca nō hn̄t de iure executionē paratā.† ⁊ ideo statuta cōcedētia
executionē publici instr̄i dicuntur esse ꝯ ius cōe vt dicit Ang.
⁊ sequūtur moderni in.l.ait p̄tor.§.si iudex.ff.de re iudi.⁊ ideꝫ
voluit Ang.in.l.si cum dotē.§.eo aūt tpe.ff.so.ma.⁊ dicit qđ de
hoc est text.melior de corpore iuris in.l.minor.xxv.annis.cui fi
deicōmissum.ff.de mino.⁊ Bal.in.l.vbi adhuc.C.de iure doti.
⁊ Bal.in.l.j.C.de execu.rei iudi.secus aūt dicēdū esset si statutū
cōcederet instr̄is guarentigiatis executionē vt per Ang.⁊ mo
derniores in.d.§.si iudex.vñ infertur qđ statutū de quo agim⁹
cum simpliciter hoc concedat publicis instr̄is quale est hoc de
quo querimus q̄ꝛ in eo nō est guarentigia est ꝯ ius commune.
11 ¶ Scđo p̄mitto † qđ lꝫ in dicto instr̄o fuerit iuramentū apposi
tum tñ ꝓpter illud ēt instrumētū nō habebat executionē para
a tā.nā lꝫ[a] Bar.in.l.ij.ff.de iureiu.dicat iuramētuꝫ appositū in
instr̄o habere executiōem paratā.⁊ sequit̄ Pau.de ca.in.l.post
rem.ff.de re iudi.⁊ Pau.de ca.in.l.nam ⁊ postea.§.si petitor.ff.
de iureiur.Bar.loquit̄ in iuramēto litis decisorio delato a par
te parti.Nos aūt sumus in iuramēto cōfirmatorio qđ nō hꝫ ta
lem executionem sed cōfirmatur ꝯctum ⁊ accumulat forꝝ foro
vt in.c.cum laycus.de foro cōpe.li.vj.¶ Preterea opi.Bar.in
casu nostro etiam vr̄ dubia.nam illā impugnat Bal.in.l.j.C.de
rebus credi.⁊ Ludo.ro.in.d.l.ij.ff.de iureiur.illā ēt impugnat
Abb.moder.in.c.fin.in prin.in.ij.colū.extra de iureiuran.Ex
quibus stat ꝯcl'o qđ de iure cōi nō debebat habere executionē.
¶ Solum ergo restat discutere an vigore statuti p̄allegati lu-
censis debuerit habere executionem dicti instr̄i ꝓducti ⁊ p̄rio
12 in ptē negatiuā adducebatur qđ nō:q̄ꝛ † forēses nō includūtur
statutis loci nec pn̄t vti beneficiis statutorū cū nō ligētur vt pꝫ
ex no.per Bar.⁊ Bal.in.l.cūctos populos.C.de sum.tri.⁊ fide
catho.tunc em̄ forenses gaudere possunt beneficiis statutoꝝ si
habitant ⁊ onera subirent argu.l.j.ff.ad muni.alias secus.ita
expresse determinat Bart.in tractatu rep̄saliaꝝ.in.v.q.princi.
q.j.⁊ refert ⁊ sequitur do.Pau.de ca.in.l.oēs populi.ad fi.ff.
de iusti.⁊ iure ⁊ ideo dicit semel se respondisse bononie vbi sta-
tutum vult quod illa teneatur de damno dato si ignorat̄ a quo
qđ forēsis cui datū erat dānum non gaudebat beneficio illi⁹
statuti si nō substinebat onera.Sed in ꝯtriam ptem adducebat
ex eo q̄ꝛ modus exequendi ⁊ ipsa executio cōcernit processuꝫ ⁊
ordinem ꝓcedēdi ⁊ ꝯsequenter videbant̄ seruāda statuta loci
vbi petit̄ executio.⁊ hoc in executione determinat Bal.in.l.j.
C.de sum.tri.v.viso de iure ꝑsone.⁊ Bal.in.l.vnica.C.de con
fessis.⁊ Bal.in.l.j.C.de executio.rei iud.allegat.l.missi opina
tores.C.de exactio.tibu.lib.x.⁊ per predicta ideꝫ dicit Ludo
ro.in executione laudi in suo cōsi.cclxj.incipi.ad predictorum
corroborationē hec duo adiiciūt ⁊ in spē in instr̄o guarētigie tꝫ
Bal.in terminis in.l.j.C.ne filius pro patre.⁊ per illuꝫ tex.hoc
idem consuluit in instr̄o Bal.in suo consi.mihi.xxviij.incipi.
in xp̄i nomine statuto ciuitatis papie.¶ Sed ad predicta po-
tuisset responderi quod aliud est querere posito qđ litigās est
capax bn̄ficij statutoꝝ cuius loci statuta essent seruāda.si forte
debitū fuisset ꝯctum ⁊ ꝯfectū instr̄ꝫ in alio loco quo casu loquit̄

a ¶ Ad Bart. in l.ij.ff.de iureiur qñ iuramentū de iure cōi hēat executionem paratam.

Bal.in.d.l.j.C.ne filius ꝑ patre.⁊ in.d.consi.⁊ aliud est quere-
re nunqd si statuta concedunt aliqd in beneficiũ ꝟtrũ forenses
possint vti:an vero debeant vti iure cõi.⁊ dicẽdum est qd non
possint vti beneficio sed debẽt vti iure cõi vnde in casu nostro
stãte instrumento daretur duplex via vna agẽdi ordinarie alia
executiue ꝓut declarat Bal.post Bar.in.l.plane.ff.qd falso tu
to.auto.⁊ ponit Ludo.ro.in suo.consi.ccc.alias.ccxcviij.incipi.
in casu preposito cũ potuisset petere via ordinaria nõ poterat
tali bñficio vti:verum est qd si statutũ artaret ad aliquã solẽni
tatẽ seruãdam in procedẽdo illa semp est seruanda ⁊ ita etiã lo
quuntur doc.in.d.l.j.C.de sum.tri.⁊ in alijs locis supra allega
13 tis.vnde nõ puto aliquo modo quod† vbi statutũ ẽt in ꝯcernẽ
tibus ꝓcessum cõcedit aliquod bñficiũ voluntariũ quod forẽ
sis vti potest ⁊ hoc in terminis cõsuluit Paul.de ca.in suo cõ-
si.ccclxiij.incip.in xp̃i noĩe statutũ supra relatũ.vbi dicit forma
liter qñ statutũ inducit certũ modũ seruãdũ in iudicijs vel solẽ
nitatem in actibus forensis ⁊ extneus nõ dꝫ gaudere bñficio di
cti statuti sicut nec patit onera cõitatis.ar.l.si vnus.§.si vnus.
ff.ꝑ so.⁊.l.fi.§.sed cũ in scda i fi.ꝯ̃rio sensu.C.de fur.ꝓpter quã
rõnem statuentes voluerũt ꝓuidere subiectis nõ aũt forensib⁹
aut extraneis quod forẽsis nõ gaudeat bñficio statuti tꝫ Alb.
de rosa.i.j.parte statutoꝝ.q.ix.vt ibi allegat bona iura q̃ omit
to ibi videri pñt hoc idem in terminis in petitione capture cõ
suluit Ludo.ro.in suo consil.ccxxij.incipi.ista captura facta de
castrolo vbi dicit qd sicut statutũ nõ ligat forenses in cõcernen
tibus eoꝝ dãnũ vt est cõis cõclusio in.d.l.cunctos podulos.ita
non cõprehendit eosdẽ in cõcernẽtibus fauorẽ nisi in his que
sunt voluntarie iurisditionis.vt per doc.in.d.l.cunctos pplos.
⁊ dicit quod hãc cõclusionẽ plenius alijs firmat Ang.in suo cõ
sil.lxviij.qd incipit qd dicta actio sine cessiõe queratur allegãs
ad hoc duo iura.vꝫ tex.in.l.j.i fi.ff.de tu.⁊ cu.da.ab his.⁊ tex.
in.c.ecclesie sancte Marie extra de cõsti.⁊ ita cõcludendũ esset
quod forensis nõ gaudebat bñficio dicti statuti nisi quatenus
a statuto sibi ꝯcedebatur.Et maxime qꝛ statutũ respicit perso
nas ꝯhentiũ ⁊ loquitur in personã quo casu nõ põt ꝯcludere
forenses vt per Bar.⁊ doc.in.d.l.cunctos populos.per Cal.in
disputatione que incipit statuto cauet.quã referunt doc.maxi
me Abbas modernus in.c.clericus.de foro compe.in.iiij.col.
in fin.¶ Solum ergo dictus forensis poterat se fundare in di-
spositione statuti sub rubrica.come in che modo si dia fare ra
giõe a forestieri qd disponit qd forẽsibus detur benigna audiẽ
tia ⁊ qd cõsules forẽsib⁹ debẽt facere reddere ius i dicta curia
cuilibet forensi sicut alijs ciuibus lucẽsibus tenutis ortis dicte
ciuitatis ꝓpter qd statutũ videtur sopita dubitatio cum statu
tum expresse conferat beneficium etiã in forenses vñ cũ i incer
tis nõ certis est locus coniecturis.l.continuus.§.cũ ita.ff.de v.
obli.⁊ ꝯñr cum statutũ in reddendo ius velit qd forenses gau
deant beneficio ciuiũ ⁊ tenutorũ statuta que loquũtur in ciui
bus ⁊ tenutis locũ hñt in forensibus per ea que no.Bar.in.l.si
maritus.§.legis iulie.ff.de adul.⁊ in.l.si is qui pro emptore.ff.
de vsucapio.faciũt no.per Bar.⁊ Mod.in.l.j.ff.de le.j.cum si.
¶ Sed tñ adhuc hoc nõ obstãte indubitanter cõcludendũ est
qd dictus forensis stantibus terminis nostris nõ poterat obti
nere dictã executionẽ instri ꝓut disponit statutũ lucanum.ad
hoc cõcludẽdũ moueor ex pluribus.¶ Primo qꝛ ad hoc vt di
ctus forensis petẽs executionẽ ex quo non erat principalis cre
ditor de quo cantabat instrm debebat oñdere ⁊ probare se esse
heredem creditoris ex duplici regula.prima qꝛ hoc erat funda
mentum sue intentionis ar.l.actor.C.de proba.⁊ eoꝝ q̃ ꝓlene
ponũt Bar.⁊ Moder.in.l.in illa.ff.de.ver.ob.¶ Scda regula
est qd ad hoc vt instrm hẽat executionẽ dꝫ esse liquidũ.vt not.
Bar.in.l.proinde.ff.ad.l.aquil.⁊ Bal.in.l.ij.C de execu.rei iu
di.⁊ tradit in.l.j.in prin.ff.de edẽ.nõ aũt erat liquidũ respectu
istius cũ nõ noĩaret in instro.Si ergo veniebat vt heres debe
bat liquidare cõcluditur ergo quod nõ fuerit ꝓbata mors cre
ditoris nec asserta filiatio nec qd si fuerit heres nõ potuit obti
nere dictã executionẽ.ad h̃ in terminis decidit Bal.in.l.per di
uersas in.x.q.C.mãda.in sua rõne decidendi.⁊ hanc qõnem de
cidit in terminis Bal.in suo cõsi.cccclix.incip.visis oĩbus pre
dictis vbi impugnat capturam cõcessam vigore instri ad instã
tiam filij cum instrm non cãtaret nisi de patre ex eo qꝛ nõ con-
stabat de filiatione de qua prius debebat summarie cognosci.
l.j.ff.de lib.agno.Item qꝛ nõ cõstabat de morte creditoris qui
p̃sumebatur viuere.l.ij.ff.quẽadmo.te.aperiantur.de qua mor
te summatim debebat cognosci.alr em̃ filij vt heredes nõ debe
bant admitti qꝛ viuẽs non hꝫ heredẽ.l.j.⁊.ij.ff.de here.vel acti.
vendi.⁊ sic decidit casũ nostrũ in indiuiduo.¶ Sed hic cadit
duplex dubitatio.prima an predicta dicantur probata per di
ctum instrm ꝓcuratoriũ referens instrm cure ⁊ per literas illu
strissimi domini Mediolanensis.⁊ certe dicendũ est quod nõ
qꝛ vt in pma dubitatiõe oñsũ est de cura nõ ꝯstat nec nat⁹ istro
referenti ⁊ maxime qꝛ in dictis instris p̃dicta non sunt posita
dispositiue sed enũciatiue pp aliud per no.in.l.ex hac scriptu-
ra.ff.de dona.⁊ in cle.j.de probatio.⁊ in.c.illud.de presumptio
14 ⁊ in.l.ex his.C.de testa.mili.⁊† in specie in probanda filiatio-
ne qd non ꝓbent tenẽt cõiter doc.in.l.nõ nudis.⁊ in.l.non epi-
stolis.C.de ꝓbati.Ad idem tex.in.l.neqꝫ ꝓfessio.⁊ ibi no.C.de
testa.⁊ tex.⁊ ibi no.in.c.illud extra de p̃sump.c.traditur.⁊ in.c.
per tuas plenissime.de probat.Nec ẽt littere illustrissimi ducis
Mediolani ꝓbabãt hoc qm̃ lr̃is magnoꝝ dñoꝝ etiã sigillate
nõ probant.vt no.Inn.in.c.j.extra de ꝓba.⁊ Io.cal.Bal.do.
Ant.Abb.ostendit maximũ periculũ si hmõi lr̃is crederet.sed
15 posset replicari qd ĩmo stãdũ est† qꝛ lr̃is pncipũ nõ recognoscẽ
tium supiorẽ sigillatis credit qꝛ sicut pñt iudicare i cã propria
vt per Bar.in.l.j.C.ne qs in cã ꝓpria ius dicat ita pñt autenti
care scripturam ẽt ad cõmodũ ꝓpriũ suo sigillo ꝫm Bal.post
Petrũ in.l.ad fi.C.de ꝓba.quod dictũ reputat valde solenne
insignis p̃ceptor meus Franciscus aret.in.d.c.post cessionem.
16 ¶ Sed ad hoc dictũ dupliciter rñdet non disputãdo† an illu.
strissimus dux Mediolani recognoscat supiorem.¶ Primo
qꝛ tũc est verũ qñ dñs non recognoscit supiorẽ põt cognoscere
in cã ꝓpria qñ litigat cũ subdito:secus si litigat cũ nõ subdito
vt est casus valde no.in.c.nouit.extra de iudi.⁊ ibi hoc ponde-
rat do.Abb.Modernus.cũ ergo his agit cum non subdito ex
quo nõ possit in cã ꝓpria cognoscere nõ credit eius litteris.fa-
cit in simili qꝛ lꝫ pnceps possit reuocare priuilegiũ subdito tñ
cõcessum nõ subdito nõ põt reuocare.vt singulr̃ voluit Inn.
in.c.nouit.de iudi.⁊ Bal.solẽniter in.l.qui se patris.C.vñ.libe
ri.cum si.¶ Preterea bal.loquit de actu gesto ab ipso princi-
pe.Item in casu nr̃o lr̃e nõ fuerunt principaliter destinate ad
ꝓbandũ sed ad cõmẽdationẽ nõ debẽt aliũ effectũ opari.l.non
oĩs.ff.si cer.pe.⁊ spãliter in litteris scriptis ⁊ sigillatis ad aliũ
finem que aĩs faciunt fidem qd non faciant in verbis enuncia-
tis factis de preterito decidit Ioã.calde.p multas rõnes.⁊ se-
quunt pleriqꝫ Moderni in.c.post cessionẽ.ex̃ de ꝓba.⁊ tenet
Inno.in.c.qm̃ ꝯ.extra de ꝓba.¶ Nec ex eo quod iter mercato
res ⁊ in cura mercatorum agat de equitate obmissis apicibus
iuris iuxta no.in.l.fideiussor.§.quedã.⁊ in.l.quintus.ff.man-
17 dati.probatio† que de iure nõ deberet admitti dꝫ admitti qꝛ
videtur tm̃ reiecta allegatio cauillosa nõ iuridica ꝓut no.pro-
bat per plura Abb.modernus in.c.dilecti.de iud.facit qd no.
Bal.in.c.j.circa fi.de mili.vasallo q ꝯtumax est quod qñ.l.cõce
dit rectori arbitriũ intelligitur super non determinatis a iure.
allegat Io.an.in.c.cũ vniuersis.extra de electio.⁊ dicit bar.in
specie ad propositũ nostrũ.in.d.§.quedã ⁊ qd nõ obstãte qd de
bona eqtate debeat iudicari tñ nõ intelligat sublata dispositio
iuris ciuilis arg.l.bona fides.ff.depositi.Sed tm̃ intelligunt
reiecti apices iuris q veritatẽ negocij nõ tangũt sꝫ ꝓbationes
respiciũt veritatem ⁊ merita cause nõ rigorem iuris ꝓcedendo
ꝓut decidit Io.cal.in sua disputatione que incipit clericus cõ
uentus ⁊ refert ⁊ sequitur Bal.in.l.ij.C.que sit long.consue.⁊
no.Bal.in.l.ictus fustiũ in fi.ff.de his qui no.infa.intelligitur
ergo qd dꝫ ꝓcedi de equitate que sit iuri cõformis.ad idem ca
sus est in.l.j.in verbo ars boni ⁊ equi.⁊ ibi ponderat Bald.ad
hoc ⁊ illũ tex.notat ibi Paul.de ca.ꝯ idiotas dicẽtes aliud de
iure.aliud de equitate.Et hoc maxime qꝛ statutũ in casu nr̃o
vr̃ requirere maiorẽ ꝓbationẽ quam requirat ius vt statim di-
cet in tertio fundamento.Ex qbus cõcludit qd non fuerũt ꝓ-
bata sufficiẽter sibi necessaria.⁊ ꝯsequẽter nõ poterat capturã
obtinere.¶ Scdo pricipalr̃ nõ est incõueniẽs qd dicti iudices
nõ decreuerint executionẽ.nã cũ petita esset a forense satisda-
tio iuxta formã statuti poterant iudices si eis videbat cogere
dictũ forensem ad satisdandum de stãdo iuri ⁊ iudicato soluẽ
do in cã vel recõuẽtionis vel cõuẽtionis ꝯ eũ fienda ꝓut dictat
statutũ donec ergo nõ determiauerũt hoc nõ poterat executio
fieri nec stabat eius iuratorie cautiõi ꝓut demõstratũ est in.ij.
q.supra decisa plenissime.⁊ facit qd no.Ang.i.l.postq̃.§.impe
rator.vt le.not.caueat vbi vult qd qñ ex forma statuti requirit
satisdatio nõ adducit iuratoria cautio.facit qꝛ statutũ dꝫ ali-
quid operari.l.si qñ.ff.de leg.j.c.si papa de priui.Ex quibus in
fertur qd cũ non prestiterit satisdationẽ sup qua iudices debe-
bant deliberare nõ est absurdũ qd ante non dederint executio
nem.¶ Tertio pncipalr̃ cõfirmat ex forma dicti statuti quod
dat modũ in substituendis debitoribus ⁊ inter alia dicit for
maliter.⁊ similmẽt e debia cõstare ⁊ apparire per publica car
ta della ragione cessa o successione.⁊ sic apte disponit statutũ
qd ad hoc vt ille qui non est creditor descriptus in instro hẽat
executionem vt in dicto statuto rõne successionis vel cessionis
dꝫ cõstare de cessione ⁊ successione per publicũ instrm.Sed in
casu nostro de successione non cõstat publico instro.ergo veri-
ficant verba statuti ⁊ ꝯñr nec dispositio.l.si seruum.§.nõ dixit
pretor.ff.de acqui here.⁊.l.j.§.si is qui nauem.ff.de exercitoria.
cũ enim fundaret se in cõditione dicti statuti debebant deduce
re ⁊ ꝓbare oĩa a statuto requisita vt p Bar.in.l.j.ff.de cõdi.ex

l. Tradit elegāter Bal.in.l.bi qui ad ciuilia.C.de app.ꝛ in.l.si quis non dicam rapere.C.de epi.ꝛ cleri.ꝛ Jo.an in.c.j.de bo-mici.lib.vj. ¶ Quarto pricipalr̄ rñdet̄ hec pars qꝛ lz dicta exe cutio q̄ fit p capturā persone potuisset fieri cōtra debitorez de scriptum in instr̄o tn̄ cōtra heredes non poterat fieri hoc satis datur intelligi ex forma dicti statuti q tn̄ exprimit concedēdo ꝙ heredi creditoris det̄ executio.nō aūt exprimit ꝯ heredē de bitoris ergo vr̄ hoc denegare.l.cū pretor.ff.de iud.l.marit⁹.C. de pcur.c.nōne.de presump.confirmat̄ hoc de iure cōi.Nam lz

18 Bar.in.l.postulante.ff.ad.treb.voluerit † ꝙ captura q̄ pōt exer ceri ex forma statuti cōtra debitorē pōt exerceri cōtra heredez constito qd̄ sit heres put ēt voluit Bal.in.l.per diuersas.in.x. q.C.mandati.ꝛ Ang.in.l.iij.ad fi.C.de pign.illud est verū qn̄ statutū loquit̄ per hoc nomē verbale ꝙ debitoꝝ vel in rez puta ꝙ pro debito: secus si statutū loquit̄ in psonam de eo qui ꝯxit put loquit̄ statutū de quo agimus.qꝛ tūc nō pōt exerceri ꝯtra heredē qn̄ captura talis al's de iure cōi nō admittebat̄ vt deter minat Ang.in.d.l.postulante.ꝛ pbatur hoc ratione.naz si sta tutū loquit̄ de contrahente non verificatur in herede qui non dr̄ cōtraxisse.nisi per fictionē que nō hz locū in statutis.l.iij.§. hec verba.ff.de neg.gest.ꝛ hanc differentiā an vba sint scripta in rem vel in personā facit Bar.in.l.decesserit.ff.qui satisdar. cog. Sed quid plura cū in puncto presupponat̄ ꝙ erant here-des cum beneficio inuētarij nullo mō fieri poterat dicta execu tio ꝯm formā dicti statuti ita sing.decidit Barto.de Salyc.in l.fina.§.in computa.C.de iure delib.ꝛ est rō manifesta qꝛ tunc heres nō tenet̄ nisi quatenus est in inuētario. vt in.d.l.fi.§.j.ꝛ per totū.ergo impossibile est ꝙ deueniem⁹ ad capturā psone ꝛ hoc idem est de mēte Bal.aperte in.d.consi.ccclxxx.ꝯ.allegato ꝛ ex hoc solo demōstraret̄ ꝙ non poterat dicta executio ꝯcedi. ¶ Quinto principalr̄ repellebat̄ dictus forēsis exceptione pre scriptionis. Circa quod est aduertendū ꝙ statutū post.xx.an-nos primo vult instr̄a ꝛ scripturas haberi p cassis ꝛ irritis.se cundo ꝙ ad petitionē debitoris qn̄ sunt adminicula solutiōis ꝛ cū iuramēto debeant cassari ꝛ sic prima pars loquit̄ quo ad vim pscripturarum.secunda vō pars quo ad virtutē debiti tol-lendi vn̄ nō videt̄ absurdū pmo ꝙ post certū tps scriptura nō faciat fidē ꝛ qd̄ nō amplius possit pbari debitū per tales scri

19 pturas † qm̄ statutū potest tollere virtutē probatiuam ꝛ sic vi detur restricta probatio ad alias species pbatiōis: vt p Spe cu.in tit.de instr.edic.§.restat.v̄.sz fi.ꝛ do Ant.d.Abb.ꝛ Mo der.in.c.ij.de ꝯsue.ꝛ.d.Ant.Host.in.c.significauit.de testib. ꝛ do.Abb.in.c.pposuisti.de pba.secūdo etiā dicere ꝙ dicta in-strumēta ꝛ dicte scripture amittant vim executiuā put cōclu dit Bald.in.l.plane.ff.qd̄ falso tuto.auto.ꝛ ita refert tenuisse Bar.ꝛ Bal.in.l.oī nouatiōe.C.de sac.sanc.ec.cū fi.ꝛ in istis sta tutū non requirit aliqd̄ adminiculū sed tm̄ postea quo ad cas-sationē debiti.nam dicta in vno capitulo nō extendūtur neqꝫ trahunt̄ ad alia capl'a superiora vt pz ex no.in.l.sic.§.in gayo. ff.de fund.instru.ꝛ est tex.ꝛ ibi Bar.ꝛ oēs in.l.iij.§.fili⁹.ff.de li

20 be.ꝛ postb.ꝛ no.in.l.j.C.de lib.prete. ¶ Nec ob.si dicat̄ ꝙ † ta le statutum nō dz ligare forenses.per no.in.d.l.cūctos pplos. qꝛ ex quo vti vult bn̄ficio statutoꝝ dz vti ēt ꝯ se maxime in pre scriptione vt concludit Bal.in.l.oī nouatione.C.de sac.sac.sā. ecc.ꝛ Bal.in.l.item illa in antiqua lectura.ff.de consti.pe.ꝛ.d. Abb.in.c.qd̄ clericis.extra de foro.cōpe. ¶ Et ad hoc accedat Nā ex quo dictum statutū venit limitatiue ꝛ qualificatiue ad alia statuta nō pn̄t alia acceptari nisi illud acceptēt sicut in sili dr̄ in.l.aurelio.§.idē quesiūt.per Bar.ff.de lib.leg.ꝛ Bald.in.l. vnica.C.de cōfess.cū fi.facit qd̄ no.Bal.ꝯsi.xlvij.qd̄ incipit in xp̄i noīe honestus vir ꝛc.vbi dicit ꝙ cleric⁹ dz sequi statuta lai coꝝ vbi vtitur eis ꝛ agit ex ipsis qꝛ q sequit̄ forū tenet̄ sequi iu ra fori.vt sing.no.in.c.qd̄.clericis.de fo.cōpe.ꝛ in.c.cetez de iu di.ꝛ in.l.ij.ff.de eo qd̄ certo loco.vbi gl.no.ꝛ hoc decidit Bal. in specie in sua solēni repe.l.cunctos pplos.C. de sum.trini.et fide ca.ver.his igit̄ pertractatis.vbi dicit ꝙ si statutū vult qd̄ executio non possit peti nisi per.x.annos etiā clericus nō pote rit petere.ꝛ sit quo ad executionē non puto hesitandū quid di catur prescriptū. ¶ Sexto ꝛ vltimo hec opi.confirmatur ex il lo capite ꝙ in ciuitate Cremone non seruaret̄ illud ius forensi bus put asserit̄ pbatū igitur tale statutū nō dz seruari cremo-nēsib⁹ put dictū statutū dictat ꝛ hoc suadet eqtas.l.j.ꝛ toti⁹ ti tuli.ff.qd̄ quisqꝫ iur.ꝛ hoc etiā in spē decidit Pau.de ca.in di cto cōsi.ccclxiij.vbi fortius dixit ꝙ ad dictū cremonēsem perti nebat pbatio qd̄ idē ius redderet̄ in ciuitate Cremone.qꝛ pre sumptio est in ꝯriū cū talis obseruantia fit contra ius cōe p ea q̄ ponit Bal.in.l.ne quid.ff.de incēdi.rui.ꝛ naufra.ꝛ hoc.iij. v.ꝛ.vj.qōnib⁹. ¶ Circa septimā ꝛ vltimā qōnē an pdicto forē si dici possit denegata iustitia ad effectū qd̄ iuste potuerint re-presalie concedi quasi non potuerit conseq ius suū vel saltē du ceretur per dilatiōes ꝛ subterfugia.quo casu qn̄ iustitia differt̄ videt̄ etiā denegata.vt per Bal.eleganter.in.c.j.de mili.vasal lo qui contumax est.ꝛ certe ex plurimis concludendū est indu-

21 bitanter ꝙ † non pōt dici denegata iustitia ad finē concedenda rum represaliarū.ꝛ primo si vt ex superioribus pz iuste potuit executio denegari non possumus dicere iudicē qui vsus est iu re cōi iniustitiā fecisse.l.iniuriarū.§.j.ff.de iniurijs.l.fi.C.ad le gem iul.repetundaꝝ.nō cm̄ dicere possum⁹ iudicem negligēte fecisse in ministrādo iustitiam ex quo illū iustitia non fouebat petendo executionē dicti instr̄i.qꝛ vbi non est substātia.iustitie non potest esse qualitas negligētie circa eā administrādā. Nā vbi deficit subiectū nō pōt esse qualitas.l.eius q in pruinciam. ꝛ ibi no.ff.si cer.pe.ꝛ.l.pomponius.in fi.ff.de acq.poss. Et hoc est clarissimum fundamētū stantibus superiorib⁹.ꝛ hoc modo loquendi vtitur Lud.ro.in suo consi.xlvij.inspectis.ꝯ.cōsi.ꝛc. Et sic concluditur ꝙ vbi nō potest dici iustitia denegata non agitur de concedendis represalijs qd̄ aūt in casu nr̄o nō fuerit denegata.ꝯ.clarissime ostensum est.ꝛ hoc solūz sufficeret ad vi ctoriā. ¶ Secūdo probat̄ qꝛ tunc possunt cōcedi represalie qn̄ denegat̄ illud qd̄ est debitū de iuregentiū: qꝛ hoc solum lz p pu gnam psequi.nā hoc solū habet mirabilē equitatem ꝯm Bal. in auť.ꝛ oīno.C.ne vxor p ma.v̄.videamus de causis.sz in casu nostro non denegabat̄ debitū sz executio ꝛ via executiua qd̄ q-dē non cōcedit̄ neqꝫ est debitū de iuregentium.sz tm̄ ex forma statuti Lucensis.igitur nō poterāt propter hoc represalie cōce di. ¶ Tertio confirmat̄ qꝛ ad hoc vt licite possint repsalie con cedi dz prius quis adire iudicē suum ꝙ scribat ad illum vt ve lit sibi iustitiā ministrare nec pōt adire primo iudicē suum an teqꝫ denegata fuerit sibi iustitia vt aperte concludit Barto.in tractatu represaliarum in.ij.q.principali.q.j. Sed in casu nr̄o postqꝫ iste asserit sibi denegatam iustitiam non fecit per domi nū suū requiri dn̄os Lucenses de ministrando iustitiaz. Et pri ma requisitio nihil valuit vt concludit Bar.immo fortius di xit Bal.in.d.auť.ꝛ omnino.in v̄.sequitur videre de ordine qd̄ requiritur monitio cum cōminatione de concedendis represa lijs quod non fuit factū in casu nostro.immo Jo.and.in regu la non dz aliquis.de reg.in mercurialibus dicit ꝙ contra dn̄m ꝛ ciuitatem negligentem concedi possunt represalie premissa monitione ꝛ precedente sn̄ia iudicis ipsius spoliati sup negli gentia ꝛ defectu ipsius iudicis spoliātis.ꝛ sic intelligūt tex.in c.dn̄s noster.xxiij.q.ij.ꝛ tz Bal.in.d.auť.ꝛ oīno.circa principi. ꝛ ex hoc fundamēto solo est qd̄ sopita. ¶ Quarto confirmant̄ qꝛ ad hoc vt concedi possint represalie ex iustitia denegata dz esse defectus superioris. vnde dicit Bar.in dicto tract.in.ij.q. principali.q.iij.ꝙ adeundus est primo superior puta popul⁹ si est dn̄s vel princeps qn̄ iniustitia fit per officiales debebat er go iste primo adire dn̄os Lucanos anteqꝫ cōfugeret ad odio-sum remedium represaliarū.ꝛ illud idē dixit Jo.an.in.d.regu la non dz.ꝛ Bal.in.d.auť.ꝛ omnino.in.j.col.ꝛ hoc est etiā cla-rum fundamentum. ¶ Quinto confirmant̄ etiam predicta qꝛ dn̄i iudices pnunciarunt ꝙ non habebat legitimam personā ꝛ sic diceretur iustitiam denegasse faciendo iniustitiā quo casu primo debebat appellare anteqꝫ ad represalias confugeret vt determinat Bar.in dicto tract.in.d.ij.q. principali.q.iij. Pre terea accedat etiā ad hoc qd̄ dicit Bar.in eodem loco in sequē ti.q.qꝛ tūc dr̄ denegata iustitia ad represalias concedēdas qn̄ per talē denegationē quasi in totum ius partis auferebat̄ igit̄ secus si modica lesio inferret̄.ego aūt nō video que magna le-sio adhuc potuerit ex processu dici illata in casu nostro siue iu ste siue iniuste pcessum fuerit.vnde ex hisꝛ ex multis alijs que adduci possent discurrendo que Bar.in.d.tract.represaliaruz elegantissime ponit Bal.in.d.auť.ꝛ omnino concludendū est ꝙ nullo modo possit dici iustitia denegata ad concedēdas re presalias ex quibus etiā concludo primo ꝙ nisi error impetrā tem excuset propter iniustā impetrationē represaliaruz amit tit ius suum. Secundo concludo ꝙ tenetur illis contra quos concesse sunt represalie ad damna ꝛ interesse.ꝛ has duas con clusiones firmat Bal.in.d.auť.ꝛ oīno.in fi.C.ne vxor p marit. Laus deo.

¶ Consilium.cxxj.

1 Presens presumitur qui est ex loco oriundus quo ad pre scriptionem contra eum.

2 Statutū excludēs mulierē dotatā de bonis patris vel matris intelligit̄ de dotata tpe mortis.

3 Statutū loquēs in simplici nō trahit̄ ad mixtum.

4 Statuta debēt interpretari ne cōtineāt repugnātiam.

5 Statuta debent intelligi ne possint a sapiēte reprehēdi.

6 Statutū qd̄ in dotibus mulierum nō currat prescriptio non habet locū in dote matris defuncte.

7 Dos dicitur etiā soluto matrimonio.

8 Heres in oī dispōne intelligitur post aditaz hereditatem.ꝛ numero.9.

10 Dos q est vere ꝛ actualr̄ restituta heredib⁹ mulieris mortua mulier. non dr̄ amplius dos nec res dotalis.

11 Rem quã semel possedi si reperio vacantẽ possum illã propria autoritate occupare.
12 Extraneus dotans quando non censeatur dotasse animo donandi.
13 Incõtinenti factum quando dicatur.
14 Frater dotans non censet in dubio dotasse animo donandi.
15 Res pro alio debito licite retinentur.
16 Jus excipiendi et retentionis transit in singularẽ successores.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spiritussanct⁹ illuminet intellectũ. Uisa cõtingentia facti non ꝓsequẽdo per ordinez singulas difficultates tm̃ tangã fundamẽta q̃ in fauorem dicti Bartholomei faciunt. ¶ Primũ fundamẽtũ est tã de iure cõi ꝙ etiaz ex forma statutoꝝ. nã Bartholomeus possedit istã rẽ titulo ꝛ bona fide lõ. tẽp. ꝛ sic eã prescripsit lõgo tpe ꝯ pñtes de iure cõ
1 muni est casus in. l. fi. C. de prescrip. long. tẽp. †presumit ipsas fuisse presentes nisi ꝓbet absentia ex quo sunt ex ciuitate oriũde vt declarat no. Bar. ꝛ sequunt Imo. ꝛ Moder. in. l. is põt. ff. de acq. here. adẽ voluit Bal. in. l. fi. §. necessitatẽ. C. de bonis. q̃ lib. Et est bonus tex. in. l. cũ quidã. la grande. in fi. ff. de lega. ij. ꝛ sentit Bar. in. l. iij. in fi. ff. de duo. reis. Hoc idẽ ꝓbat ex forma statutorum. Nã vt pz ex forma statuti in puncto descripti si quis possidet rem iusto titulo spacio. x. annoꝝ sine molestia prescribit nisi in certis casib⁹ ibi enumeratis. cũ ergo Bartholomeus possederit titulo ꝓ donato q est sufficiens ad prescriptionẽ: vt p totũ. ff. ꝛ. C. pro donato tã de iure cõi. ꝙ ex forma statuti acqsiuit vtile dñium iuxta no. in auẽ. nisi triẽnalis. C. d bonis mr̃. Et p Jo. an. in regula possessor. de reg. iur. in. vj. Et sic agentibus obstat exceptio prescriptionis immo vr̃ q̃ri directum dñium vt statutũ aliquid opereꝛ vt per Bar. in. l. ij. ff. de vsucap. ¶ Sed ad hoc fundamẽtuz posset instare pars aduersa ꝙ ipse dotate fuerunt excluse tpal'r per statutũ qd̃ disponit mulier dotata a patre vel fratre vel patruo non succedat mulier quãdiu supessent masculi vel descendentes ex eis. quousq3 ergo filius masculus vixit non potuerũt succedere s3 filio masculo mortuo fuerũt reintegrate ad successionem vt concludit Bar. in. l. fi. ff. ad tertu. ꝛ Bal. ꝛ Mod. in. l. ij. C. de lib. prete. ꝛ Bal. ꝛ Mod. in. l. si quis posthum⁹. §. si filiũ. ff. de lib. ꝛ post hu. ꝛ Bal. in. c. j. epm vel abbatẽ in vsi. feud. quousq3 ergo masculus vixit non potuerunt agere ergo eis non potuit currere prescriptio. l. fi. C. de anna. excep. vñ dicit Bald. not. in auẽ. nisi tricẽnalis. C. de bo. mater. ꝙ si statutũ dicit ꝙ oĩbus currat ꝓscriptio non currit filiofa. non valenti agere: qꝛ illa regula qd̃ non valenti agere nõ currit prescriptio est naturalis. Nam vbi non est negligentia non d3 esse pena. ꝛ ideo non h3 locũ in statutis. ¶ Sed ad hoc fundamẽtũ rñdetur clare ꝙ dicte filie femine non fuerant excluse a successione matris. qm̃ statutũ excludit dotatas a successione: ꝛ sic requirebaꝛ qd̃ fuissent dotate tpe mortis matris qd̃ non fuit in casu nostro. dispõ em̃ adiuncta verbo d3 intelligi ƀm tps verbi. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de nora. l. ex facto. ff. de vulg. ꝛ pup. c. raynaldus. ꝛ ibi do. Ant. extra. de testa. vnde consuluit Bar. in consilio qd̃ incipit quidam decessit intestatus ꝛ est. lxxiiij. in ordine ƀm ordinem nonum perusinum qd̃ stante statuto qd̃ dotata de bonis patris vel matris non possit venire ad successionẽ alicui⁹ ipsorũ qd̃ mulier dotata a fratre post mortem patris de bonis cõi
2 bus potest petere residuum portionis sue†qꝛ statutum d3 intelligi de illa que reperitur dotata tpe mortis prout etiã tenet Bal. in. l. si pater. C. de sponsa. ꝛ Bal. in. l. nõ solũ. C. de bonis q̃ lib. ꝛ Pau. de cast. in. l. de diuisione. ff. solu. matri. ꝛ Pau. de ca. in cõsi. xix. ꝛ in ꝯsi. cxxiij. ꝛ Pau. idẽ cõsi. cvj. ꝛ ꝯsi. cccxxxvij. Bal. in. l. si plures. in. x. col. C. de cõdi. inser. ꝛ de mente Bart. in. l. titio cẽtũ. §. titio genero. in ver. quero statutũ. ff. de condi. ꝛ demõ. Et qd̃ elegãter consuluit Pe. de anch. consi. ccc. inci. posset probabiliter dubitari. ꝛ Lud. ro. in cõsi. xl. ꝛ ꝯsi. cxxix. ꝛ consi. cxxxix. ¶ Potest etiam dici qd̃ ista filia nõ põt dici simpliciter dotata a fratre cum fuerit dotata de bonis cõibus effectualiter per ea que ponit Bal. in. l. neq3 mr̃. C. de iure dotiuz. vbi dr̃ ꝙ illa dr̃ dotata a patre vel fratre q̃ est dotata de bonis alterius. vñ cũ fuerint dotate a fratre de bonis fratris ꝛ iparũ feminarum: immo ꝛ alioꝝ ꝓut fuit Francisca nõ possunt dici simpliciter dotate a fratre. vba aũt debent intelligi simpl'r ꝛ non ƀm quid. l. hoc legatũ. ff. de leg. iij. vbi in dispõne quantuncũq3 fauorabili si ligantur q̃ vxoris cã parata sunt nõ veniunt parata cã vxoris ꝛ viri. ergo fortius in hac odiosa regula odia de reg. iur. in. vj. ꝛ propri⁹ sunt intelligenda. l. j. §. q in ppetuũ. ff. si ager vecti. vel emphy. peta. ꝛ Bal. in. l. j. ff. de succes. edicto. ꝛ ita in simi casu al's consultum vidi per doctissimos viros ꝛ in proposito hoc t3 Pe. de anch. in. c. canonũ statuta. in. iiij. q. principali. v. ꝓsequor nunc quedã dubia. ¶ Facit qꝛ iura exor
3 bitantia maxime†statuta loquẽtia in casu simplici non trahũtur ad mixtum vt voluit Bar. in. l. certi cõdictio. §. qm̃ igiꝛ. ff. si cer. pe. ꝛ Bal. in. l. hac ꝯsultissima. in. ij. colũ. C. qui testa. ꝛ in l. omnes populi. in. xi. col. de iusti. ꝛ iur. in glo. ꝛ Moder. in. l. ij. in prin. ff. de verbo. ob. Ang. consi. ccliij. incip. in dei nomine qꝛ consultatio multũ generalis ꝛc. Ex quibus concludiꝛ ꝙ vigore dicti statuti non fuerunt excluse. ¶ Sed iterũ ꝛ secundo possunt instare dicte femine ꝙ fuerũt excluse a statuto qd̃ incipit qd̃ mulier q̃ nũc est qd̃ vult ꝙ mulier dotata de bonis cõib⁹ non possit venire ad cõiõnẽ vel diuisionẽ bonoꝝ cõium que penes fratres remãserint: s3 i casu nostro fuerũt dotate de bonis cõibus. ergo non potuerunt plus petere viuẽte masculo s3 comortuo sine legitimo herede descendente fuerunt reintegrate nam predictum statutũ non simpliciter excludit sed conditionaliter si de predictis fratre vel fratribus legitimi heredes vel heres remanserint ex se descẽdentes. dictio em̃ si: adiuncta verbo futuri tpis facit conditionem. l. si titio. ff. qñ dies lega. ced. l. j. C. de dona. que sub modo. ꝛ p Bar. in. l. j. v. videamus. per q̃ verba inducatur conditio. ff. de condi. ꝛ demõ. ꝛ natura autez conditionis est non statim inducere sed suspendere actũ in euẽtum vel deffectum in conditione. ꝛ hoc non solũ in conditione expressa vt in dictis iuribus sed etiam tacita. vt no. in. l. itẽ qꝛ ff. de pactis. igitur dicte filie nõ fuerũt precise excluse s3 conditionaliter ꝛ sic fuit in suspẽso eoꝝ exclusio. cũ ergo nõ euenerit conditio in cuius euẽtũ erant excluse sed contraria remanent in dispõne iuris cõis ꝛ sic succedunt sicut masculi. l. maximuz vitiũ. C. de lib. prete. ergo stat qd̃ fuerũt excluse ꝛ impedite petere: ꝛ ꝯñr non potuit currere prescriptio. hodie vero sunt inclusi ꝛ petere possunt. ¶ S3 ad hoc respondeo: ꝛ dico in primis ꝙ dictum statutũ non potest intelligi in bonis matris sed patris vel alijs bonis cõiter quesitis qd̃ euidẽtissima rõne demonstraꝛ. Nã ponam⁹ ꝙ mulier dotata fuit exclusa a fratre a successione matris. ꝛ demũ frater moriatur relicta filia femia quero an filia reintegretur. si inspiciam⁹ primũ statutũ. s. allegatũ per dictionẽ quãdiu nulli dubiũ ꝙ debebit reintegrari: ex quo non supersunt descendentes masculi. si inspiciam⁹ hoc scdm̃ excluderenꝛ qꝛ ex fratre dicuntur remansisse legitimi heredes ꝛ descẽdentes. Et sic statuta in hoc essent contraria: sta-
4 tuta†autem debẽt interpretari ne contineant repugnantiam. l. j. C. de inoffi. dotibus. tradit no. Bar. in. l. nã ꝛ posteriores. ff. de legibus. ꝛ in. l. oẽs ppl'i. in. iij. q. ff. de iusti ꝛ iur. ꝛ in sua extrauag. ad reprimẽdã. in verbo nõ obstantibus. ¶ Et si dicaꝛ possunt dicta statuta alio mõ ad cõcordiam reduci. s. ꝙ pmuz loquatur quando mulier fuit dotata a fratre de bonis suis et reperiebaꝛ dotata tpe mortis matris ꝓut cãtare videnꝛ verba statuti. statutũ aũt scdm̃ ĩtelligaꝛ qñ post mortẽ matris fuisset dotata de bonis cõibus ꝛ sic non repugnabũt dicta statuta. ad hoc rñdeo qd̃ dicta interpretatio contineret absurditatem qd̃ magis excluderet filia a fratre dotata partim de bonis ꝓpriis ipsius filie ꝙ qñ esset dotata in totum a fratre. cõtra regulã. l. eum q. in prin. ff. de iureiur. Nã magis debebat frater honorari qñ dotasset de ꝓprio in vita matris ꝙ qñ de cõib⁹ post mortẽ. faciunt no. per Bal. in. d. l. neq3 mate. itẽ ꝯtineret maiorez absurditatẽ ꝙ magis excluderet filia q̃ iam fuit heres matris ꝛ postea fuit dotata ꝙ illa que nũꝙ fuit heres cõtra regulam l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alie. iuris. ꝛ hec interptatio est et admittenda cũ per illa statuta ad ꝯcordiã reducantur. l. j. C. de inoffi. do. c. cũ expediat. de electio. ꝛ cessent omnia absurda que summo opere sunt vitanda propter quod licitũ est a ꝓpria significatione recedere vt plene ponit Bar. in. l. oĩs populi. in. vj. q. principali. versi. iuxta predicta quero. ff. de iusti ꝛ iure. vt ergo cessat predicta inconueniẽtia interpreteꝛ qd̃ non loquatur de bonis matris. argumẽto. l. nam absurdu3. ff.
5 de bo. lib. debẽt em̃ statuta†interpretari vt nõ possint a sapiente reprehendi. l. salius aristo. ff. de leg. prestan. quez tex. sepe in consilijs suis allegat Bal. ꝛ maxime quia per istam interpretationẽ minus excluditur filia a successione matris ꝛ magis reducimur ad ius cõe. per id quod habetur in. l. si serui vestri. C. de noxalibus. ꝛ in. l. fi. §. in computatiõe. C. de iure delib. facit gl. in. c. statutũ. in verbo numerandum. de prebẽ. lib. vj. ꝓ hac interptatiõe etiã facit clausula apposita in fine statuti in qua dicit salua testamẽtaria dispõne pr̃is vel fratris p quã daꝛ intelligi qd̃ loquiꝛ in bonis pr̃nis. Nã vtiq3 etiã dixisset salua dispositione matris. sola em̃ exceptio declarat regulaz vt p doc. maxime Pe. de ancha. in rub. extra de reg. iur. facit qd̃ hr̃ in. l. nã qd̃ liquide. ff. de pe. leg. ꝛ qd̃ sequentia declarant precedẽtia ꝛ econtra. l. si seruus plurium. ꝛ. l. qui filiabus. ff. de leg. j. ¶ Cõfirmatur per additionẽ factã ad statutũ in qua dr̃ ꝙ dotata a patre intelligaꝛ dotata de bonis cõibus. item ad hoc vt cõseruetur cippus. ergo pz qd̃ loquiꝛ de seruãdis diuitijs familie ꝛ sic de bonis paternis. ¶ Preterea euidenter oñdiꝛ ex dicta additione ꝙ dubitatur vtrũ mulier dotata a pr̃e excluderetur a cõione. sed in bonis matris hec dubitatio non poterat cadere qꝛ filia

q2 filia dotata a patre excludebat indubitanter ex alio primo statuto.s.allegato.τ si dicat poterat loq in patre dico φ statutū dz uniformiter intelligi.l.iam hoc iure.ff.de vulg.τ pup.cōcludit ergo φ dicte filie nunφ fuerūt exclușe a successiōe mris τ maxime q2 nō bene ostendit φ fuerunt dotate de bonis cōib9: qd est de qualitatib9 requisitis a statuto q̄ deberēt pbari p no. per Bal.in.l.si quis.non dicam rapere.C.de epis.τ cleri.τ per Bal.in.l.hi q ad ciuilia.C.de app.τ p Jo.and.in.c.j.de homicidio.lib.vj.si ergo non fuerunt exclușe poterunt agere τ currit prescriptio. ¶Sed iterū tertio instant aduersarie qd non potuit currere prescriptio: q2 vigore vni9 statuti in dotib9 mulierū nō currit prescriptio: τ vigore alterius statuti non currit prescriptio cōtra instra dotalia neq3 mulieribus neq3 heredi-
6 bus. ¶Sed ad hoc respondet † φ statuta predicta non verificant nec locū hñt in casu nr̄o: q2 mortua matre τ patre filij filie successerunt matri τ acceperūt dictū fundum dotalē vt pt3 ex inuētario in quo appositus fuit tanφ in bonis oīm filiorū τ sic factū est vnū patrimoniū τ non dr̄ amplius dos mulieris l.fi.C.de inoffi.test.τ.l.sed si plures.§.filio.ff.de vul.τ pupi.vñ cū mortua ipsa fuerit effectū vnū patrimoniū filiorum nō verificant in verba statuti: igitur non verificat dispō.l.si seruū.§.non dixit pretor.ff.de acq.here.τ.l.j.§.si is q naue.ff.de exercito.dos em̄ est ppriū pr̄imonium mulierū.l.iij.§.sed vtrum.ff.de mino.sed immediate qd mortua muliere filij accipiunt dotem vt heredes efficiunt de patrimonio ipsorū.igit nō pōt dici amplius dos.videm9 hoc idē in hereditate.nam anteφ per here- redē adeatur dicunt bona hereditaria τ hereditas: s3 post aditionē efficiunt vnū patrimoniū cū patrimonio heredis nec dicunt amplius hereditas vel bona hereditaria.vt no.in.l.j.§.veteres.ff.de acq.pos.τ per Bar.in rub.ff.de acquir.here.vñ cum dos fuerit vnita patrimonio filiorū assumit sibi naturā illi9 patrimonij.vt est casus.τ ibi no.doc.in proposito in.l.sed si plures.§.filio.ff.de vulga.τ pup.τ pro hoc qd no.Bar.in.l.j.ff.de
7 leg.j. ¶Confirmant predicta.nam dos † sine matrimonio esse non pōt.l.fi.C.de dona.ante nup.τ in.l.iij.ff.de iu.do.ergo so.matri.non dr̄ amplius dos.τ gñr statuta non verificant. ¶S3 ad hoc posset quis replicare qd immo vr̄ qd so.ma.possit dici dos q2 illud qd dicitur φ dos sine matrimonio nō pōt dz itelligi.s.presenti vel preterito.vt est gl.τ ibi ponderat Bart.in.l.si marito.in fi.principij.ff.so.ma.Ad idē rub.ff.so.ma.τ ibi pōderat Pau.de cast.τ maxime attento cōi vsu loquēdi.τ ita ēt tenent Bal.τ Saly.in.l.j.C.vnde vir τ vxor.τ Bal.in.l.non fine.C.de bo.q̄ lib. ¶Preterea etiā so.ma.censet fundus dotalis τ alienari non potest.l.ij.τ.l.etiā.ff.de fundo dot.τ gñr nec prescribi.l.vbi lex.τ ibi per Bar.τ Jmo.ff.de vsuca.τ p Bar.τ doc.in.l.filiusfami.§.diui.ff.de leg.j.Ad idem nōne priuilegiū.l.iulie.de fundo dotali.non solum concedit mulieri s3 etiā eius heredib9.l.dotale.§.dotale.ver.heredi quoq3.ff.de fundo do.τ hoc etiā pt3 ex forma statuti qd vult φ nō currat prescriptio cōtra instrumēta dotalia mulieri nec etiā heredibus: τ sic p3 qd dr̄ dos τ res dotalis τ tanφ in dote τ in re dotali verificatur iuris dispō solu.ma.per mortem vxoris al's nō posset priuilegium eius heredib9 cōpetere: cū viuens nō habeat heredē l.qui supstiti.ff.de acq.hered.itē etiā postφ est adita hereditas
8 τ gñr factū est vnū pr̄imoniū.d.§.filio.nā qñ fit † mētio de herede in aliqua dispōne intelligit post aditā hereditatem vt no.Bar.in.l.gerit.in.iij.col.v̄.circa tertiū.ve3 qualiter voluntas.ff.de acq.here.τ no.Bal.in.l.potuit.ff.C.de iure delib.τ est textus τ ibi ponderat Jmo.in.l.iij.§.si quis ita.ff.de hered.insti.
9 al's † aūt nisi post aditam hereditatē nō possumus dicere idem ius competere in bonis defuncti cū iure p aditione transferatur.l.j.C.si cer.pe.l.vrani9.τ.l.heres a debitore.ff.de fideiuss.et sic videt reling qd l3 solutū fuerit matrimoniū τ filij fuerit heredes matris φ τ statutū τ ius cōe verificant vt nulla prescriptio currere potuerit. ¶Sed hoc nō obstāte cōtrariū puto verius: τ pro declaratiōe distinguo φ aut sum9 in tpe anφ dos sit restituta τ tunc nō curo si solutū fuerit matrimoniū vel nō: adita fuerit hereditas mulieris vel nō.nā oī casu procedūt il-
10 la q̄.s.in cōtrariū sunt adducta. † Aliqñ dos est vere τ actualr restituta mortua muliere heredib9 mulieris τ tunc dico φ nec dr̄ amplius dos nec res dotalis nec gaudet amplius beneficio priuilegio dotis.τ ita procedit qd.s.dictū est qd confirmat p tex.in.d.l.dotale.§.dotale.ver.hered.iuncto summario Bart.de saly.qui dicit nota.φ fundus censetur dotalis etiā mulieris heredibus illum repetentib9.τ sic intelligitur ante restitutionē.hoc idē clare pbat casus rotūd9 in.l.fund9 dotalis.in fi.ff.de fundo do.vbi iurisconsult9 dat regulā φ totū nō pōt alienare fund9 quotiēs actio de dote mulieri cōpetit aut oīs cōpetitiua est intelligo mulieri vel eius heredibus p dictum v̄bum heredi.d.l.dotale.sed restituta dote nō durat ampli9 actio de dote q2 soluto eo quod debet oīs tollit obligatio.insti.qb.mo.tol.obli.in prin.igit non durat amplius res dotalis hoc etia3

decidit Bal.in.l.si cōstante.in pri.ff.so.ma.vbi dicit φ exactio quam facit vxor cōstante matrimonio nō facit desinere eē dotem.secus solu.mat.q2 post restōnē nō est ampli9 dos. ¶Hoc ēt clare decidit Bal.in.l.j.C.sine censu.vel reliq3.vbi cōcludit φ solu.matr.est dos nisi postφ est reuersa in ptātē mulieris.allegat.l.si pr̄ ignorās.ff.solu.ma.τ no.in.l.dotalē.ff.de test.militis.τ hoc dicit apparere q2 cōpetit ante restōnē actio de dote.s3 postφ possessio est restituta mulieri res est alienabilis τ perdit nomē dotis.v̄ba sunt Bal.per que manifeste decidit casus noster. ¶Clarius etiā not.hoc dicit Bal.i.d.l.dotalē.vbi dr̄ φ lex iulia.de fundo do.h3 locū añ matrimonium τ so.matrimonio anteφ dos sit restituta mulieri vt ibi τ.d.l.etiam.vt ibi latius p eū.secus ergo postφ dos est mulieri restituta hoc idem voluit Bal.in.l.τ si prediū.in fi.C.de iure do.vbi dicit φ fundus dotalis soluto matrimonio non pōt alienari donec reuertatur ad mulierē.ecce ergo qd reuerso fundo soluto matrimonio ad mulierem fundus desinit esse dotalis τ perdit priuilegium dotis.relinquit ergo ex istis φ post restōnē dotis τ postquā mulier vel maxime eius heredes sunt possessionē adepti non durat amplius priuilegiū dotis.igitur nō verificant neq3 ius cōe neq3 statutū q2 censent tm̄ voluisse priuilegiare actionē de dote ad repetendum.vnde cum in terminis nostris probet φ ista possessio fuit posita in inuētario tanφ in bonis oīm.itē postea per Joannem obligatus p dote Jacobe.itē postea vigore dicte obligationis res erat accepta in tenuta3 apparet φ dos fuit reuersa ad heredes mulieris etiā quo ad possessionē quā tanφ heredes potuerunt propria rapere tanφ vacantem τ per neminē possessam p ea que no.Bart.in.l.fi.v̄.item extra
11 glo.C.de edic.di.adria.tol.τ per ea q̄ no.in.l.cū heredes.ff.de acq.pos.Nam rem † meā quā semp possedi si reperio vacante3 possum occupare put hr̄ in.c.cū dilect9.de ord.cog.facit tex.a 3rio sensu in.l.cū querebat.C.vñ vi.Cēsentur aūt isti occupasse in cām licitā.τ sic in cām dotis tanφ heredes mr̄is.arg.l.merito.ff.p socio.τ no.Bar.in.l.gerit.ff.de acq.here.τ doc.in.l.j.C.de rep.heredi.τ sic fit cōclusio φ cū facta fuerit restō heredes fuerint possessionē adepti in dicta re tanφ in dotali amplius nec ius cōe nec statutū verificari pōt. ¶Postremo dico φ dictus Bartholomeus pōt se defendere 3 Jacobā excipiēdo qd posito qd habeat aliqd dñium in aliqua parte non dz fieri restitutio nisi satisfaciat qd suo marito in dotē solutum fuit.qd sic deduco.nā Meus dotando dictā Jacobā l3 in dubio censeretur dotasse aīo donandi per tex.in.l.vnica.§.extranenm.C.de
12 rei vxo.actio. † tñ in casu nostro non censet fecisse aīo donandi ex eo q2 puidit sibi quasi incontinenti immediate eodem die de pmissiōe τ satisfactione a fratre Jacobe.τ sic patet manifeste de eius intentione qd censetur hoc fecisse pretextu future promissionis que postea emanauit prout in simili habetur p Jaco.de are.Bar.τ doc.in.l.pe.§.si vir socero.ff.so.matrimo.τ gñr cū appareat alia manifesta mens quā donationis nō dz donatio presumi.l.si cum aurum.ff.de sol.l.cāpanus.ff.de ope.liber.nam per precedentia declarant sequētia.τ ecōtra.l.si seruus pluriū.§.fi.ff.de lega.j.τ.l.qui filiab9.in prin.eo.ti.τ pbatur in.l.vxorē.§.paternalis.ff.de leg.iij.vbi ideo non videt donare paternalis.q2 stipulatus est dotē sibi reddi τ ita itelligat illam.l.Cy.τ Saly.in.l.fi.C.de do.promis.Ad idem tex.in.l.ex morte.C.de pac.conuen.τ Cy.per illum tex.dicit Jmo.in.l.j.i
13 iiij.col.ff.so.ma.τ † ad propositum nr̄m dicitur factum incōtinenti in casu nostro hoc est dicitur extare eum incontinēti stipulasse vt non videatur fecisse aīo donandi quādo fit eadē die l.heres palam.ff.de testa.ad idem.l.continu9.in prin.ibi.quāuis eadē die.τ in.l.si ex duob9.ff.de duob.re.ita in proposito nostro in indiuiduo.dicit Bal.in suo consi.mihi.cccl xxxij.incipi.in xp̄i noīe.circa thema predictū. ¶Et pbat etiā hec conclusio φ etiā in extraneo qs est oīs preter illum in cui9 mulier potestate est.vt in.d.§.extraneū.vbi potest sumi alia 3iectura non sumit coniectura donationis.per ea q̄ statim dicā in Joāne fratre in quo non cadit eadem coniectura presumendo donationem.ex quo sequitur qd immediate habuit obligata3 dictam mulierem pro qua dotem soluit gerēdo vtiliter negociū ipsius iuxta.l.soluendo.ff.de neg.gest.τ no.in.l.fi.C.de neg.ge.
14 Et † demū habuit obligatum Joannem fratrē q etiā non vr̄ fecisse animo donandi.Nam cū fratres sint administratores bonorū cōmunium τ non iuuenes nubiles.vt p3 a cōiter accidentibus qd est validū argumētū.l.neq3 natales.C.de pba.cū ibi no.in glo.τ per docto.censetur τ dotem pmisisse τ cōditionaliter fundū cōem insolutū dedisse potius gerendo negociū mulieris φ donando vt concludit Bal.in.l.fi.v̄.sed hic querit pone frater.C.de dotis pmis.τ idem tenent Cy.τ Salyc.τ dicit Bal.qd alia coniectura etiam leuis excludit coniectura3 tacite donationis: τ qd nō videatur facere animo donandi.decidit expresse Bal.in preallegato consi.cccl xxxij.nec curat Bald.quid in dotem datu3 fuerit p dote mulieris poti9 velle dare τ

qđ vna res in istis vniuersalibus succedit loco alterius per.l. si rem ꝛ precium.cum ibi no.ff.de peti.here. ¶Ex quib⁹ seqꝛ ꝙ cū ad dictū Meū puenerit dictus fundus ꝓpter pecuniā so
15 lutā ꝓ dote mulieris sine aliquo vitio dictus Meus poterat excipere ꝛ retinere donec dicta Jacoba satisfaceret de dctā pecunia per eā soluta:vt est tex.ꝛ ibi no.docto.in.l.si nō sortē.§.si centū.ff.de cōdi.inde.ꝛ no.doc.in.l.fi.C.cōmoda.ꝛ no.Bal.in l.pe.C.de epis.ꝛ cle.ꝛ Saly.in.l.si nō inducta.C.in qb⁹.cau.pi. tacite ꝯbat.ergo eodē mō pōt excipere Bartholomeus se sin
16 gularis successor†qꝛ ius excipiēdi trāsit in singularem successorem:vt plene declarat Bart.in.l.si tertius.ij.si pri⁹.ff.de aqua plu.arcē.ꝛ de retentione in specie est casus in.l.hoc iudicium. in princi.ff.cōi diuidū.ꝛ maxime hoc est clarū qꝛ dictus donator trāstulit oē ius spectās ad rē ꝛ in re prout declarat Bart. dum ita intelligit dicta Pe.ꝛ Cyn.in.l.cōtra.C.qđ metus cā. ¶Preterea ista aut vult approbare factum Jo.ꝛ tunc nō potest contrauenire res est clara.Aut vult ipugnare factū Jo.ꝛ tunc nō potest se fundare in eo qđ ipse videat voluisse donare p id qđ hꝫ in.l.si quis legatū.ff.de his quib⁹ vt indig.Confirmaꝛ.naꝫ quatenus fuit insolutū data res propria Jacobe pro parte illa non pōt dici donatio.ergo nec pro alia parte ne vna ꝛ eadē res diuerso iure censeatur.l.eum q edes.ff.de vsucapi.ꝛ vt vna determinatio pariter determinat plura determinabilia.l.iaꝫ hoc iure.ff.de vulg.ꝛ pu.si ergo Joānes nō donauit nec Me⁹ ergo cōpetit repetitio pecunie solute per eā.d.l.fi.C.de neg.gestis.Multū etiā predicta suadenꝛ ex generali illa equitate res mea ad te peruenit.l.si cū seruū.cū materia.ꝛ.l.si meuiū titiū ff.si cer.pe.Et forte nō esset absurdum dicere ꝙ cū talis cōtractus donatiōis insolutū fuerit factū palam ꝛ bona fide in vtilitatem dicte Jacobe ꝛ qđ ipsa nō potest cōtrauenire per tex. cū ibi no.in.l.cū plures.ff.de admī.tu. Laus deo.

¶Consilium.cxxij.

1 ¶Verba legis quantuncunqꝫ generalia in penalibus restringuntur.
2 Absurditas vt euitetur licet a ꝓpria significatione etiā in statutis recedere.
3 Judex secularis summarie cognoscit an clericus coniugatus incedat in habitu ꝛ tonsura.
4 Statutum loquens de bannito non hꝫ locum in bannito de cuius banno disputatur.
5 Prohemiū recipit declarationē ex textu.
6 Statutum qñ possit beneficiū suū clericis derogare.

Prestātissime doctor ꝛ maior honorande literas vestras mihi gratissimas accepi.Cum per eas facile perceperim quāto amore quantaqꝫ affectione erga me affectus sis gratiasqꝫ/ non quas debere sed quas possum ago vicissitudinariū officiū redditurus.si quādo dabiꝛ nec vos latere scio iuxta ingenij mei paruitatem non nisi ꝙ iustitiā foueat responsurū hoīes oēs sum⁹ ꝛ falli possum⁹:sed ex proposito loquor in dubitatione autē mihi per literas vestras delata scribā substātialiter qđ sentiaꝫ
a omisso multiloquio.ꝛ quidē viso statuto^a magnifice ciuitatis lucane narratione pūcti.ꝛ subtilibus allegationibus vestris videꝛ mihi nullo modo eximiū doctorem dñm Nicolaū tigrinum esse priuatum honorib⁹ ꝛ officijs ciuitatis Lucane ꝛ qđ possit eligi ad honores ꝛ officia non obstāte dicto statuto.hāc conclusionē probo ex duplici regula.Prima regula est ꝙ gesta debent ad auctores suos restringi:ꝛ non extendi ad alios qui culpa carent vt est casus in.l.sancimus.C.de penis.ꝛ ita dictat ratio naturalis declarant Bal.ꝛ saly.notabiliꝛ in rub.C.res inter alios acta.ꝛ do.Anto.ꝛ do.Abb.in.c.pe.extra de re iudi. cum ergo do.Nic.non ipse sed alius opposuit exceptionē declinatoriam clericatus nō potest tñ ꝓpter hoc honoribus ex forma statuti priuari.Secūda regula est qꝛ hoc eo ignorante factum fuit:vnde non potuit in penā incidere.dicit eñ tex.scientiam ꝛ ignorātiā nolum⁹ obligari.l.generali.C.de tabu.li.x.c. vt in aiarum.de cōsti.lib.vj.cum si.¶Solū ergo restat rñdere ad motiua in cōtrariū facta.ꝛ ad primū dum dꝛ ꝙ statutū nō loquitur in personā de clerico declinante sed in rem.fateor qđ dicit spectabilitas vrā ꝙ in terminis dicti statuti nō hꝫ locuꝫ qđ dicit Bar.in.l.pe.§.ad crimē.ff.de publi.iud.ꝛ Bald.in.l. reos.C.de accu.ꝛ Saly.in.l.ij.eo.ti.q volunt ꝙ statutū imponit penā clerico declināt iurisditionē cautela est ꝙ nō ipse opponat declinatoriā:sed faciat ꝙ superior vel pater opponat.ꝛ sic non incidet in penā statuti.Nā ex quo loquitur in personaꝫ etiā si ipse per alium declinaret non tenetur pena statuti qꝛ ꝓprie non diceret ipse declinare.Ad hoc.l.j.§.deiecisse.ff.de vi ꝛ vi ar.sed qñ statutū loquiꝛ in rem etiam si quis facit cōtra statutum per aliū tenetur pena statuti ꝓut hanc distinctionē ꝓbat tex.solēnis in.l.aut qui aliter.§.hec verba.ff.qđ vi aut clā. ꝛ Bar.in.l.hec verba.ff.de adul.ꝛ ad hoc plura possunt allegare que omitto.vnde obuiandum dicte cautele tale statutū fuit editum ꝙ loqueretur in rem ita generaliꝛ vt cōprehenderet et contra facientē ꝑ aliū ex quo ipse videꝛ facere vt in regula qui per aliū facit cum materia.extra de reg.iur.in.vj.sed i casu nostro cum fuerit declinata iurisditio dño Nicolao ignorāte nisi diciꝛ declinasse neqꝫ ꝑ se neqꝫ per aliū ꝛ ꝯñr quātūcūqꝫ statutū loquatur in rē non comprehendit casum nostrū:sed qñ ipsius mandato seu voluntate factum fuisset ad predicta optime ꝙ singulariter ponit Bar.in.l.is qui opem.ff.de fur.¶Nec obs. qđ secundo loco allegātur verba statuti dū dicit vel saltem exceptio clericalis quouis modo quasi videaꝛ velle statutū ꝙ qñocunqꝫ exceptio opponaꝛ etiā contra voluntatē clerici habeat locū statutū ꝓpter illa verba quouis modo.ꝙ videnꝛ importare etiā factū contra voluntatem meā per tex.cum gl.in.l.q scit §.preterea.cū gl.ff.de vsur.Nā ad hoc rñderet ꝙ ꝓ certo absurda foret interpretatio.vñ puto statutū non fore intelligendū
1 qñ clerico ignorante vel inuito opponereꝛ qꝛ†verba legis quātūcūqꝫ generalia in penalib⁹ restringanꝛ.ne ꝓ eo qđ fit ab alio me ignorāte vl' inuito ego sim obligatus ad penā lꝫ al's si fieret me sciēte ꝛ non prohibēte ego essem ad penam obligat⁹.casus est rotundus ꝛ singularis in.l.serui vestri.C.de noxa.iuncta.l. si seruus.eo.tit.ꝛ de tali materia restrictionis traditur plene i d.l.si serui vestri.per Saly.ꝛ ꝑ Bar.in.l.oēs ppli.ff.de iusti.et iure.in.vj.q.principali.in materia interpretationis restrictiue vbi ponit illam regulā ꝙ statuta restringanꝛ ne quis indebite dānū patiatur.Moueor etiā qꝛ interpretari statutum qđ puniret vnū pro alio esset odiosum ꝛ irrationabile per no.ꝑ Jo. and.in addi.Spec.in rub.q filij sint legi.esset eñ primo cōtra ius diuinum talis interpretatio iuxta illud Leuitici.anima ꝙ peccauerit ipsa morieꝛ.ꝛ cōtra ius naturale.vt est tex.ꝛ ibi notāt Pe.de ancha.ꝛ Bald.in.l.dotis tue.C.de iure dotiū.Hemi.in.c.j.de iniuria ꝛ dā.dato.in.vj.ꝛ cōtra ius canonicum.c. illud.xj.q.iij.ꝛ etiā ius ciuile.vt per totum ne filius pro patre. ꝛ eo maxime stāte ignorantia.nam qđ ignorās puniatur est cōtra naturalē equitatē.iuxta no.in.d.c.vt aiarū.ꝛ i.c.ij.extra de consti.in antiquis.tradiꝛ in.l.j.C.de sum.trini.ꝛ fide catholi. Et ad dictionē quouis mō dico ꝙ in.d.§.ꝓterea.nō incidim⁹ in absurditates dato qđ cōprehendaꝛ factū me ignorāte ꝛ contra voluntatē meā in quas absurditates incidim⁹ in casu nr̄o.
2 †nam ratione euitande absurditatis licitū est a ꝓpria significatione recedere.vt plene ponit Bar.in.l.oēs ppli.in.vj.q.principali.ꝟ.iuxta predicta quero.ff.de iusti.ꝛ iu.vñ puto statutuꝫ posse locū sibi vendicare qñ consensisset.lꝫ non mādasset vel qñ sciuisset ꝛ non ꝓhibuisset.secus si ignorasset vel cōtrarisset per tex.in.d.l.si serui vr̄i.iūcta.l.si seruus.ꝑ quas duas leges determinaꝛ qđ nr̄a.ꝛ hoc fuerit factū ad euitādas cautelas ꝛ fraudes ne per interpositas ꝑsonas opponerenꝛ exceptiones ipsis sciētibus ꝛ non ꝓhibētib⁹.¶Possumus etiam dicere qđ sta
b tutum voluerit remouere cautelā^b quā ponit Ang.in.l.nolle. ff.de acq.hered.vbi vult ꝙ stante statuto ꝙ clericus declinans iurisditionē fit extra ius cōe.cōis cautela est ꝙ cōpareat et dicat ꝙ ipse libēter litigaret si posset.sꝫ qđ.c.si diligēti.de fo.cōpe.ꝓhibet hoc.nā secularis nō posset cognoscere ꝛ tñ clericus nō incidit in penā ꝓut etiā notant Ja.bu.ꝛ Bal.in auꝛ.statuimus.C.de epis.ꝛ cle.ꝛ ideo forte dixit statutū quouis modo. opponereꝛ hoc est sub quacūqꝫ forma vel conceptione verbo. ad euitandas cautelas.¶Tertio dꝛ ꝙ statutū nō solū priuat honoribus illū qui opponit declinatoriā.sed etiā exemptū ꝓpter priuilegiū clericale.Clericus aūt a lege diciꝛ exēptus.ꝑ.c. si diligenti.extra de foro cōpe.Et facit ꝓhemiū statuti dū dicit ꝛ qꝛ etiā nō decet ꝑ id qđ notāt Bar.ꝛ doc.in.l.fi.ff.de here.institu.Nā ad hoc in terminis nostris est vna clarissima responsio qꝛ dñs Nicolaus cū sit clericus nō incedēs in habitu ꝛ tonsura non est exempt⁹.imo in oīb⁹ causis tā ciuilibus ꝙ criminalibus est subiectus iudici seculari vt casus clarus in.c.j.de clericis coniugatis.lib.vj.ꝛ ita notant plene doctores.ex quo respondetur ad illud quod dicitur qđ etiā si clericus velit potest amplius se intromittere per tex.in.d.c.si diligenti.Nam licet hoc esset verū in clerico nō coniugato:quia statim omnis cognitio deuoluitur ad ecclesiasticū.per no.in.c.cū laic⁹.de foro compe.lib.vj.ꝛ per pet.de anch.in regula ea ꝙ fiunt.de reg.iu. in.vj.ꝛ Lud.ro.in.l.titia.ff.so.ma.Tñ secus est in clerico con
3 iugato.de cuius clericatu opponitur.nam†non eximiꝛ immediate.ex quo pōt notorie seculari constare an incēdat in habitu ꝛ tonsura.vnde de tali re notoria cognoscere potest vt singulariter decidit Dñicus de sancto Geminiano in.d.c.j.de cleri. coniuga.lib.vj.dicens qđ de hoc vidi dubitari quod habeo ꝑ multum notabile.¶Preterea etiam dato qđ cognitio deuolueretur ad ecclesiasticum nunquid incederet in habitu ꝛ tōsura adeo qđ diceret exemptus nō tñ cōprehenderet in dicto statuto loquēte de exēpto cū de eius exemptiōe disputatur sicut
4 dicimus†ꝙ statutū loquēs de bānito non verificaꝛ in bannito de cuius

a ¶Ad intelle. ctū statuti ciuitatis lucāe ꝓhibētis quo quo mō opponere exceptionē clericatus.

b ¶No.cautelā.

de cuius banno disputatur vt voluit singl'r Bal.in.l.ij.ad fin. C.si pendente appel.mors interuenerit.sz p certo credo q statutum nõ voluerit priuare simpl'r clericos exemptos a lege.sz illos qui se eximerent vel essent exẽpti allegando priuilegium clericale. Primo qz sequẽtia & precedentia ex tali exemptiõe loquunt.ar.l.si seruus pluriũ.in fi.& l.qui filiab⁹.in princ.ff.de leg.j. Secũdo qz verba dubia posita in vna parte alternatiue declarant per alia verba clare posita in alia parte alternatiue vt est casus.& ibi no.Bar.in.l.j.ff.de reb.dub.& stãte ista interpretatione militant q̃ fuerãt dicta in precedentib⁹. Et ex his

5 dupliciter rñdet ad prohemiũ statuti presupponendo q † p̱hemiũ recipit etiã declarationẽ ex text.vt dicit Bald.in.c.j.de pace tenẽ.in vsi.feu. Primo q dũ vult qd nõ decet clericos ẽt coniugatos secularib⁹ negocijs imisceri ꝑpter hoc priuat exẽptos honoribus qd intelligatur de clericis etiã cõiugatis qui gaudent priuilegio clericali & sunt exẽpti vt ꝑhemiũ cõueniat postea decisioni statuti. Scdo si intelligam⁹ q statutum noluit priuare simpliciter existẽtes clericos:sed tñ si fuerit allegatum priuilegiũ clericale intelligit ꝑhemiũ qd nõ deinde q clerici cõiugati etiã in vna manu velint eximi a iudicib⁹ secularibus & in alia manu velint esse quasi seculares imiscendo se negocijs secularib⁹. Postremo dubitandũ est de validitate statuti cũ specifice loquat de clericis p tex.& ibi no. in.c. ecclia sancte Marie.extra de cõsti. Dubitandũ est etiã ne statutum sit cõtra eccl'iasticã libertatẽ ex quo clerici reddũtur timidiores laycis.iuxta no.per Bar.& alios in aut.cassa.C.de sac.san. eccl.& per doc.in.c.nouerit.extra de sentẽ.excõ. Et ad illud

6 qd dr q † statutũ põt suum beneficiũ clericis denegare ꝑut voluit Bal.per illũ tex.in.l.si qs curialis.C.de epi.& cler.& elegãtius loquit Bal.ad propositũ in repetitione.l.cũctos pp'los. C.de sum.tri.&.nunc de tertio mẽbro. Rñdet q aliquando statutũ simpl'r & principal'r denegat clericis beneficia sua & nõ dicit cõtra libertatẽ ecclesiasticã.& ita loquit Bal.in locis preallegatis. Aliqñ nõ simpliciter & principal'r sed cõsequutiue in penã:qz eximunt ꝑpter priuilegiũ clericale:& tunc dico qd statutũ est cõtra libertatem ecclesiasticã.& ita colligit ex dictis Bal.cõtra Ja.bu.in.d.aut.statuim⁹.& probat hoc duplici ratione. Prima qz adiecta i penã alicui⁹ rei impossibilis de iure nõ debẽt tenere.l.j.C.de his q̃ pene noĩe. Scda qz prima ps q̃ non est allegando priuilegiũ clericale est cõtra libertatem ecclesie.& sic ipso iure nulla & pro nõ apposita. Ergo quicqd consequutiue sequit ex ea dz haberi ꝑ nulla & ꝑ nõ apposita.l.nõ dubiũ.C.de legibus.& p istas rõnes in proposito ita eleganter declarat Bartho.de saly.in repeti.aut.cassa.C.de sac.san. ecc. in.vij.q.& hec sunt que sentio i qõne premissa.submitto tamẽ me semper iudicio spectabilitatis vestre quam scio predicta & multa alia vidisse & considerasse:paratus semper in cũctis ad beneplacita spectabilitatis vestre & me vt soletis amate. Laus deo omnipotenti.

Consilium.cxxiiij.

1 Donatio facta sponse de presenti per sponsuz an valeat. Et quid si est facta in via quando spõsa traducitur domum sponsi.

2 Azo vas electionis & fons legum.

3 Donatio annulorum facta sponse quando valeat.

4 Interpretatio tollitur sublata re super qua fit dispositio & interpretatio.

5 Consuetudo exorbitans & correctiua non extenditur.

Dominus labia mea aperiat & spiritussanctus illuminet intellectũ. Suprascripti prestãtissimi iuriscõsulti & patres prepositã consultationẽ abunde & subtiliter explicarunt quamobrẽ satis erat sola subscriptione confirmare sed tñ colligendo aliqs spicas post terga optimoꝝ messorum paucula subnectã.totuz principale fundamẽtum eoꝝ est in inualiditate donationis sz istud fundamẽtum vr falsum ergo ruũt oĩa sup inde edificata l.q.j.cũ paulus.qd aũt sit falsum ostendit.naz lz solo consensu de presenti contrahatur matrimoniũ.† tñ quãtũ ad ꝑhibitionem donationis nõ vr matrimoniũ perfectũ anteq̃ sponsa sit ducta.vñ & in itinere poterit ei donari & postq̃ sit ducta si tñ sit inducta sepata a viro.l.j.ff.de dona.inter vi.& vxo.vba sunt

2 formalia dñi † Azo in sum.C.de dona.añ nup.in fi.q vt inquit Bal.in.l.contractus.C.de fide instr.fuit vas electionis & fons

8 legũ.[a] & sic decidit Azo q valet donatio facta sponse de p̃senti anteq̃ sit ducta ad domũ.& istã opi.sequit sub dubio insignis doctor Jo.de imo in.l.si soror.§.lucius.ff.solu.ma.& dicit esse valde notandũ:pro quo adducit rõnem qz tunc non videt interuenire tacita domesticitas.& cõñr non videtur subesse ratio mutue spoliationis propter mutuã affectionẽ & domesticitatẽ.l.j.ff.de do.inter vi.& vxo. Confirmat hec opi.per tex. vbi videt casus in.l.cũ in te.C.de dona.ante nup.vbi dicit qd si in die nuptiarũ apparet facta donatio distinguit q aut est facta in domo sponse & vz.aut in domo spõsi & non valet nec distinguit ibi an donatio ꝑcesserit nuptias vel nõ sz i qua domo fuerit facta.ergo cũ indistincte loquat idistincte dz intelligi.l.j.§. & gñal'er.ff.de leg.prestan.cum si.& hoc mõ intellexit illum tex. Richar.malum.quẽ refert Bal.in.l.cũ te sponse.in.ij.colũ. C. de dona.ante nup.qui dixit q si marit⁹ in domo sponse subarrando sponsam tradit duos vel tres annulos q illi sunt vxoris.per illum tex.in.d.l.cũ in te.& tunc annuli dantur post spõsalia contracta per verba de p̃nti.& illam opi. Richar. malũb. refert & sequit Bal.in aut.ex testõ.in.viij.col.C.de colla.in.x. c.versi.item queritur si sponsa. Confirmat hoc per no.p gl.i d.l.cũ in te.q̃ voluit q si donatio fiat in via quando sponsa ducitur ad domum viri q vz donatio.& ita etiã tenet insignis doctor Host.in summa in ti.de dona.inter virũ & vxo.§. quid sit sponsalia largitas.vbi etiã sequitur opi. Azo.s.relatã & idez de donatione facta in via tz Azo in loco preallegato.& tñ clarz est q sponse non ducunt ad domũ viri nisi quando sunt subarrate in domo patris vel suorum:vnde si hoc semp fit vt experiẽtia docet validũ est argumẽtũ cũ valeat a cõiter accidentibus l.neqz natalis.C.de ꝑba.cum si. Et cũ opi.d.gl.etiã trãsit Jo. an.in.c.fi.extra de dona.inter vi.& vxo.qui dicit q qñ fit in via perinde est ac si fieret in domo sponse.alleg.qd hr in.l. deniqz ff.de ritu nup.& in.l.inter eos.& in.l.pe.ff.de dona.inter virũ & vxo.& illã opi. Jo.an.sequunt do. Ant.& insignis doctor.d.cardina.floren.& Henri.bohic.& vr velle do. Anto.q qñ est facta in domo sponse censet facta vt sponso per tex.in.d.l.cum in te. quasi velit q tunc licet sit matrimoniuz:tñ censet facta vt spõso & valeat & ita etiã vr de intentione Jo.an.& do.Cardi.in.d. c.fi. Ex quib⁹ oĩbus satis videbatur dici posse q dicta donatio valeret & consequẽter vident ruere que.s.cõclusa sunt. Sz his non obstãtibus omnibus recte pensatis & cõsideratis placet mihi contraria sententia qd etiam si donatio sit facta sponse de presenti adhuc etiã non ducte ad domum viri non valeat & de hoc vr mihi qd sit casus multum clarus in.l.pe.ff.de doñ. inter vi.& vxo.vbi iuriscõsultus determinat qd donatio facta anteq̃ sponsa ducat ad domũ viri & anteq̃ tabule dotis signarent non valet nisi fiat ante matrimonium qd cõsensu cõtrahitur.& ibi gl.hoc tz. Et hoc exprimit ibi Bartho.de saly.in matrimonio per verba de presenti ante ducta. Confirmant predicta per ea q̃ no.Jaco.de are.Jac.de raue.& Cy.in.d.l.cũ in te.nam dum glo.ibi vult qd vz donatio facta in via impugnat illam cũ sponsa non consueuit duci nisi prius subarretur p verba de presenti.vnde id qd cõiter fieri consueuit factum presumitur.l.si prius.§.j.ff.de aqua plu.arcẽ. Et sic aperte sentiunt q inter spõsos de presenti est prohibita donatio etiã ante ducta ad domũ viri.& ibi hanc partẽ aperte etiã tenet Bal.& dicit Bal.declarando illã glo.q illa gl.considerauit q sponsalia de futuro non transeunt in sponsalia de presenti nisi spõsa sit ducta ad domum viri.non aũt dum ducit.& hoc casu possunt habere locum sequẽtes opi.illius gl.& dictam opi.tenent etiã Bartho.de saly.& Ange.in.d.l.cum te. Ad quam vt.s. inductum est facilis responsio.nam docto.intelligunt illam legem quod quando dubitatur an matrimonium solo consensu fuerit contractum an non in dubio in domo viri presumitur contractum.& de hoc est glo.quam docto.dicunt ibi notabilem in l.cum fuerit.ff.de condi.& demon.& dicit Pau.de cast.qd ibi est facienda longa manus:al's in domo viri non presumit nisi probet. Et hoc clare declarant Barth.de saly.in.d.l.cuz te. Et in hanc declarationem intelligo dicta Jo.and.& sequacium q in domo sponse censetur facta vt a sponso qz non presumunt spõsalia nisi probentur aliter.& ita est credendũ ipsos intellexisse. & hoc modo intelligit prefatus isignis doc. Henri. bohic. hoc etiam decidit glo.in terminis in.l.iij.ff.de dona.inter virum.q̃ vult q etiã anteducta donatio facta nõ valeat post matrimonium per verba de presenti. Hanc opi.etiã tz Bar.in.l.cum te sponse.C.de do.ante nup.ver.sed pone.vbi impugnando opi.

3 Richar.malum.vult q † donatio ãnuloꝝ quibus spõsa subarratur non vz' ex quo talis traditio fit postq̃ fuerunt prolata verba in domo sponse per que contrahuntur sponsalia de presenti. Et hanc partem ad propositum nostrum tenuit Bald. in.c.qz verisimile.de presump.vbi dicit q talis donatio ãnulorum in domo spõse valet.sed in domo viri non valet qz presumitur matrimoniũ preuenisse:& sic donationem factã post matrimonium per tex.in.d.l.pe. Et sic vult qd si ꝑbaretur q esset in domo sponse facta post matrimoniũ q non valeret.& hanc opinionem tz etiam Lud.ro.in suo consi.cxlvj. Hoc idẽ voluit ipsemet Imo.in.l.meuia.ff.solu.matr.vbi corrigit seipsuz dicendo q illud qd dixerat in.d.l.si soror.§.lucius.sequẽdo Azonẽ non est verũ in.d.§.pe. Ex quibus liquido pz qd cõmunis opi.est & vera quod nõ vz donatio inter sponsum & spõsam de presenti etiã in domo sponse & multomagis in casu nostro in

[a] Azo vas electiõis & fons legum.

quo ex consuetudine ciuitatis post sponsalia de presenti spon
sa multo tpe stat i domo pris ꝛ magna iter eos domesticitas
ꝫbit quo casu et Imo. nō seqbat dictū Azo. vt p eū in. d. §. lu
cius. quo fundamēto verissimo stāte arbitror cōclōnē. s. firma
tā esse verissimā: qm si cōsuetudo interpretata fuit q de talib⁹
donamētis vir lucraret dimidiam ꝛ alia dimidia remaneret
apud heredes mulieris eo tpe quo donatio valebat cū hodie
4 fiat eo tpe quo donatio nō vȝ talis† consuetudo non pōt sibi
locū vendicare qm sublata re sup qua fit dispō ꝛ interpretatio
tollitur ipsa interpretatio. casus est in. l. vnica in princi. quem
ponderat ibi Bal. ad hoc. C. de lati. lib. tol. per quem dicit ibi
Bal. q reuocatis aliquibus statutis sunt reuocate omnes re
formationes facte circa ipsa statuta. Ad idē tex. in. l. tutelas.
ff. de capi. dimi. vbi mutatio noīe tollitur dispositio fundata i
illo noīe. Ad idē tex. in. c. j. de leg. lib. vj. vbi sublata opinione
in qua erat fundata consuetudo tollit etiā cōsuetudo. ꝛ p his
optime facit qd ponit Bal. in. l. maximū vitiū. C. de lib. prete.
vbi dicit q cū de iure cōi legitima sit tertia ꝛ debeat relinq in
re instōnis si ex forma statuti disponat q sit certa. ꝛ sic est alte
rata portio nō hȝ locū dispositio iuris cōis: q iure instōnis re
linqui debeat sed sufficit quoquo relicti titulo. ita in casu nro
sit alterata dicta donatio cōsuetudo nō disponit. super ea fa
ciūt optime no. per Bar. in. l. j. ff. de leg. tutoribus. cū multis
que in sili allegari pnt. ¶ Confirmant predicta alia ratiōe. nā
si consuetudo erat ꝛ disponebat super hmōi donationib⁹ va
5 lidis si diceremus idē esse nūc in donationib⁹ inualidis† esset
extēdere cōsuetudinē exorbitātē ꝛ correctiuā qd quidē fieri nō
pōt. per ea q̄ no. ponit Bar. in. l. j. §. si quis hoc iterdicto. ff. de
iti. actuq pri. ꝛ tradit in. c. si. de offi. archi. ꝛ in. l. j. de emāci. li
be. ꝛ in. c. dilatio. de capel. mo. ꝛ in. c. cum contingat. de fo. cō
pe. Ad idem no. in. c. cum dilectus. de cōsue. ꝛ. l. precipim⁹. C.
de appel. cū si. ¶ Sed posset nō improbabiliter dicere qspiaȝ
ex forma statuti talia missa ad sponsam in tāta quātitate non
censebant donata nec etiā de iure cōi vt per cōsulentes opor
tune demōstratū est. si ergo nō existēte donatione tā de iure cō
muni q ex forma statutoꝝ ꝯsuetudo interpretata est donatio
nē existere ꝛ statutū de lucrandis donamentis locū habere q re
non idē dicam⁹ consuetudinē idē operari in donatione inua
lida qm aliquid factū non esse vel nulliter factum a pari pce
dunt. l. iiij. §. cōdemnatū. cum ibi no. ff. de re iu. l. non putauit.
§. non queuis. ff. de contratab. ꝛ. §. per consulētes ad aliud p
positū hoc plene demonstratū est. ¶ Sed ad hoc motiuum re
spondet q qm donamēta fiebant ante contractū matrimoniū
tantummō cōsuetudo presumebat illa esse donata cōtra ius
cōe ꝛ statuta. ꝛ tūc postea succedebat dispositio statuti loquē
tis de lucro dotis ꝛ donamentoꝝ. sed hodie cū talia mittātur
post ꝯsummatū matrimoniū si consuetudo presumeret dona
tionē adhuc presumeret aliud. s. donationem inter virū ꝛ vxo
rē validā ꝯ ius cōe vt in. l. j. ꝯ. iij. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ sic
inducerētur alia spōlia ꝛ multiplicarent qd nō est dicēdū p id
qd hr in. l. j. C. de do. promis. ꝛ in. l. cū post. §. gener. ff. de iur. do
tium. ꝛ in. l. seruum filij. §. fi. ff. de leg. j. prout illū tex. intelligit
Bar. in. l. j. ff. de leg. j. Ad idē qd no. Bar. in. l. iurisgētiū. §. qn
immo. ff. de pac. ad intellectum. l. si quis argentū. C. de donat.
Ex quibus concludo iuridicā fore conclusionem supra firma
tam per prefatos insignes consultores de subscriptio. Igitur
requisitus.

¶ Consilium. cxxiiij.

1 ¶ Laudum in quo data est potestas querelandi alteri par
tium: ꝛ facultas cogendi alteram partē ad compromissum: an ꝛ
qn valeat.
2 Laudū quo disponitur q partes progent cōpromissum sub
pena est nullum.
3 Cōditio reseruata seu modificatio apposita cōtra naturā act⁹
reddit actum nullū. ꝛ nu. 10.
4 Arbitrorum factum censetur factum partium.
5 Arbitramentum est quedam transactio.
6 Lauda potius accedunt ad naturam contractus quam iudi
ciorum.
7 Arbiter ꝛ arbitrator differunt.
8 Amicus cōmunis differt ab arbitratore.
9 Iudex si in tpe nō potest habere consilium sapientis bm qd iu
dicare tenetur potest pronunciare bm ꝯsiliū reddendū.
11 Nullitas quando possit obijci contra laudum: non obstante
statuto.

Dominus labia mea ape
riat ꝛ spūssanctus illumiet intellectū. Presens cō
sultatio quotidiana iudicio meo est et subtilis. vñ
plene et diligenter est inuestiganda. duo em̄: si recte percipio:
sunt discutienda. Primo an predictū laudū viribus subsistat
Scdo posito qd esset nullū an dicta nullitas censeat a statuto
exclusa vt de nullitate dici non possit. ¶ Circa primā difficul
tatem primo aspectu dicendū videbat dictū laudū i totū nul
lum. ¶ Primo hec conclusio pbat. nā laudū dȝ esse tale p qd
fines controuersie imponat. casus est in. l. dicere. ff. de arbi. Et
laudū p qd partes iterū compromittere debere cum finis con
trouersie non īponat sed potius partes ad nouā litē exciten
tur non vȝ. casus est clar⁹ in. l. non distinguemus. §. quesitū. ff.
de arbi. per quē tex. dicūt ibi oēs doc. scribētes laudū non va
lere quo partes iterū ad cōpromittendū compellant. facit. l. in
compromissis. eo. tit. vnde in casu nostro videbatur idē dicen
1 dum† cum arbitri alteri partiū dederint potestatē querelādi
ꝛ facultatem cogendi alteram partē ad compromissum infra
certū tempus in arbitros qui possent corrigere ꝛ emēdare di
ctum laudū. ꝛ sic non imposuerint finē controuersie. sed poti⁹
prorogauerint. ꝛ ꝯñr videt laudū nullū per dicta iura. ¶ Se
cūdo ista conclusio cōfirmatur per ea q̄ notanter ponit Bal.
in. l. si quis sub conditione. ff. de condi. insti. vbi dicit se in qō
ne facti consuluisse qd si arbiter dicat condemno talē in cētuȝ
saluo qd si in me denuo cōpromiserit non teneatur qd tale lau
dum est nullū: qz talis conditio videt adiecta in fraudē legis
de qua in. d. §. quesitū. ꝛ conditio hmōi viciat actū. l. nō soluȝ.
ff. de act. ꝛ obli. Item adducit qd dicam in sequenti ratione
itē qd laudū continet perplexitatē ꝛ repugnātiā sibiipsi. nam
si iam est laudatum non potest denuo compromitti sicut nec
transigi de re certa ꝛ liquida. l. elegnater. §. si quis post. ff. de cō
di. inde. ꝛ cū Bal. trāsit simplr Pau. de cast. in. d. l. si quis sub
conditione. faciunt no. per Ang. quē refert ꝛ sequitur Jo. de
imo. in. l. seyus ꝛ augeri⁹. ff. ad. l. fal. vbi dicit se de facto consu
luisse super quodā laudo lato p duce Janue inter comitē Vir
2 tutū ꝛ Ligā. qd† que partiū nō progaret cōpromissum ad mē
sem incideret in penā cētū milliū ducatoꝝ. Mā. consuluit qd il
lud laudū nō valebat ꝛ impune poterat ei non pareri qz sicut
arbiter non pōt laudare vt proget dies cōpromissi vel etiam
vt cōpromittāt in aliū. l. si cum dies. §. si intra. ꝛ. d. l. non delin
quemus. §. quesitū. ꝛ. §. fi. ff. de arb. ita nō pōt hoc in modū cō
ditionis inducere pnūciando q partes cōpromittant in aliū
aut progēt diē al's incidāt in penā p que maxime in rōne deci
dendi vr decidi qd nostra vt non valuerit pnūciatio qd iteruȝ
fieret vel prorogaret cōpromissum. ¶ Tertio ꝛ vltimo ista cō
clusio probat. qz vt dicit Bal. in. d. l. si qs sub conditione. Ista
3 conditio reseruatiua† seu modificatio est contra naturā actus
seu substātiā actus. i. laudi. igitur dȝ ipsum laudū totū viciare
p tex. c. fi. extra de condi. appo. ꝛ ponit etiā Bal. in. l. j. ff. de cō
di. insti. bene facit tex. ꝛ qd ibi no. gl. in. l. per seruū. ff. de vsu et
habi. ꝛ qd no. glo. in. c. fi. de statu mona. ꝛ gl. in. c. insinuāte. ex
tra qui cle. vel vouē. cū si. sed modificatio in casu nostro est hu
iusmodi qz inuitat ad iterū litigandum cōtra ea q̄ dicta sunt
in prima rōne. itē qz qd deberet esse finis cōtrouersie pbet pri
cipiū ꝯ id qd hr in. l. titio cū mereret. ff. de vsufru. leg. ꝛ p istaȝ
vltimā rōnem ꝛ primā hanc partem consulēdo videt seq Pe.
de ancb. in suo solēni cōsilio. ccvij. inci. in qōne ista supradicta
hunc ordinē seruabo. nam consuluit in. q. facti in qua arbiter
declarauerat titiū non teneri sempronio ad petita subiungēs
q sempronius infra mēsem possit dicere se grauatū ꝛ si dixerit
iterū dicte partes cōpromittere teneantur ꝛ vr cōcludere lau
dū nullū pter dictā modificationē cōtra substātiā act⁹ quia
finis ꝯtrouersie nō pbet. ꝛ sic vr in indiuiduo fuisse i casu nro
ꝛ illud cōsiliū fuit approbatum per collegiū doctoꝝ vtriusq
iuris studij paduani prout pȝ in alio cōsi. ccvij. qd sequit post
consi. Pe. de ancb. ¶ Nec videbat allegari posse q cū precedē
tia capl'a laudi ꝛ reseruatio seu modificatio sint disticta ꝛ sepa
ta capitula. hȝ viciet modificatio non tamē deberet reliqua ca
pitula vitiari per regulā vulgatā qd vtile per inutile in separa
bilibus nō viciat. vt in. l. j. §. si stipulāti. ꝛ ibi plenissime tradūt
doc. ff. de ver. ob. ꝛ pȝ hoc in sñia qm continet plura capitula:
qz si vnum vitiat alterū sepatū non vitiatur. vt no. in. l. in hoc
iudicio. ff. fami. her. ꝛ in. l. etiā. ff. de mino. ꝛ in. c. dilect⁹. de pre
ben. ꝛ in. c. Raynaldus. de testa. qm ad hoc rñdet subtilr colle
gium paduanum q dicta modificatio adiacet aliis capitulis
tanq qualitas subiecto nisi miraculose separari non potest.
c. cum marche. de celeb. mis. ꝛ sic simul dicitur cōcurrere ad p
ficiendū vnū totum numero tanq pars ipsius actus per id qd
hr in. l. heredes palā. in. fi. ff. de testa. ꝛ in. c. qz pter. de elec. si
cut autoritas concurrit pro forma ad pficiendū actum ꝛ dȝ in
actu interuenire ꝛ cōstituit pars ipsius act⁹. instit. de auto. tu
to. §. tutor. faciūt plene no. per Inn. ꝛ doc. in. c. cū cōsuetudis
de ꝯsuetu. ¶ Confirmat bm eos qz cōditio apposita etiā post
actū perfectū dūmō incontinēti suspēdit impedit: ꝛ est pars
dispōnis vt est casus bm veriorē gl. intellectū in. l. obligatio fer
re. §. conditio. ff. de act. ꝛ obl. Itē intentio disponētis mēsure
dispōnis ꝛ potētius agit q verba. l. labeo. ff. de suppel. lega. in
his. ꝛ. c. intelligētia. extra. de ver. signifi. sed intentio arbitroꝝ
fuit vt

fuit vt dictus Alexander nõ eſſet ſimpliciter ꝯdẽnatus.ſ; cu;
dicta modificatione.igit̃ nõ vr̃ dici poſſe vnã partẽ irritari al
tera remanẽte valida⁊ hec ſunt q̃ in ꝯ͂rium videntur magis vr
gere l; multa alia argumẽtatiue adduci poſſent que omitto.
¶ S; his nõ obſtãtibꝰ q̃ vere nõ obſtãt ꝯ͂riã ſnĩam veriorẽ exi
ſtimo ꝙ immo totũ laudũ nõ ſit totũ nullum vel ſit in totum
validũ cũ dicta modificatiõe vel poſito qȯ dicta reſeruatio ſic
innalidatur potius annullat̃ q̃ ãnullet.primo ergo demõſtra
bo ꝙ laudũ ſit validũ in totũ.Secũdo ꝙ dato ꝙ modificatio
eſſet nulla tñ potius ãnullatur q̃ annullet.vt dictũ eſt.¶ Pri
mũ ergo ꝓbat̃ factũ iudicis reputat̃ factũ partis.l.ſi ob cãm.
4 C.de euic.ita† factũ arbitroꝝ reputat̃ factũ partiũ.⁊ mľtoma
gis qꝛ iudiciũ redditur in inuitũ.l.inter ſtipulantẽ.§.ſi ſtichũ.
ff.de ver.ob.ſed cõpromiſſu; a volẽtibꝰ celebratur.l.ſi dictum
in.§.ſi cõpromiſero.ff.de euic.ſed nulli dubiũ qȯ partes poſ-
ſent cõuenire ꝙ a laudo recedat̃ ⁊ iterũ cognoſcat̃.l.ſi diuerſa
C.de tranſac.vbi caſus ergo idẽ in laudo apponi põt. ¶ Con-
5 firmat̃ qꝛ†arbitramẽtũ eſt quedã trãſactio vt in aut. vt diffe.
iudi.§.ſi v̈o contingerit.vñ ꝙ in tranſactione ꝑmittit̃ ⁊ in lau
do concedendũ vr̃ ⁊ qȯ poſſit laudũ corrigi ⁊ mutari ex pacto
in cõpromiſſo appoſito no.Bar.in.l.qd tñ.ff.de arbitr.ꝙ alia
6 rõne oſtẽdit̃.†nã lauda potiꝰ accedũt ad naturã ꝯ͂ctꝰ:q̃ iudi-
cioꝝ vt colligit̃ ex no.in.c.quintauallis.de iureiu.ꝑ Inn.p; ẽt
qꝛ qs nõ põt iudicare in cauſa ꝓpria ſic nec vt arbiter.l.pe.ff.
de arbitris.⁊ tamẽ arbiter poteſt.vt.l.ſi libertus.ff.de ope.lib.
⁊ in.c.quintauallis.extra de iureiur.ſed in cõtractu põt appo
ni conuentio ꝙ in euẽtũ alicuius cõditionis reſoluat̃ ſic ⁊ vlti
me voluntates.l.ij.cum ibi no.ff.de in diẽ adiec.l.ſi legatũ pu-
re.ff.de adimẽ.leg.c.illo vos.de pign.cũ ſi.¶ Solũ ergo reſtat
reſpondere ad rationes in cõtrariũ allegatas ⁊ ex rñſionibus
magis preſens articulus declarabit̃.⁊ ad primam ex dictis cõ
ſilijs ſupra relatis colligo duas notabiles reſpõſiões.Prima
reſpõſio eſt ꝙ dicta iura procedũt in ſentẽtijs arbitroꝝ nõ ar
bitratoꝝ.⁊ rõ colligit̃ qꝛ arbitria magis accedunt ad natura;
iudiciorum vt.s̃.dictũ eſt.vñ dicimus ꝙ arbitria ſunt redacta
ad inſtar iudicioꝝ.l.j.cũ ibi no.ff.de arbi.⁊ in.c.cũ dilectus. et
ibi per doc.extra de arbitr.nimirũ ſi arbiter nõ põt ita iudica
re.nã iudex ordinariꝰ talẽ modificationẽ ⁊ reſolutionem ſnĩe
apponere nõ poteſt.l.ij.C.de ſenten.ex pericu.recitã.⁊ no.in.c.
qualr̃.extra de accu.ſoli eñ principi ꝑmittit̃.l.j.in fi.ff.de qõni
bus.⁊ plene ſcribit Bar.in.l.ab executore.ff.de appel.ſecus in
arbitratoris laudo qȯ magis accedit nature cõtractꝰ vt dictũ
eſt probatur ex multis differentijs datis per do.Anto. ⁊ Jo.
de imo.in.d.c.quintauallis.vnde ſicut ꝯtractus ſeu tranſactio
dicto modo fieri poſſet ita laudũ ferre vt.s̃.ꝓbatum fuit.⁊ ꝙ
l.dicere.⁊.d.l.nõ diſtinguemus.§.fi.loquant̃ in arbitrio ⁊ nõ
7 in arbitratore p; qꝛ in illis diſputat̃†an ſentẽtie arbitri ſtãdũ
a ſit.ſnĩe aũt arbitri [a] qs ſtare cogitur.l.diẽ ꝓferre.§.ſtari. ff. de
arbi.ſententie aũt arbitratoris quis ſtare nõ cogit̃. ſed petere
poteſt illam reduci ad arbitriũ boni viri.l.ſi ſocietatem §. ar-
bitroru;. ff.pro ſocio.⁊ probat̃ hoc ꝑ ea q̃ no.Jo.de imo.in.d.
c.quintauallis.in.xxiij.differẽtia.ꝓbat̃ etiã qꝛ ibi ſemꝑ fit men
tio de ſentẽtia q̃ ꝓprie cadit in arbitro nõ in arbitratore vt p;
in.d.§.ſi v̈o cõtingerit.⁊ p; in.d.c.quintauallis.vbi nunq̃ ap
pellatur ſentẽtia ſed pluries mãdatum.Sed fortius predicta
ꝓcedũt in caſu noſtro qꝛ attẽta forma ſtatuti arctãtis ad com
promiſſum vt in arbitratorem ⁊ amicũ cõem.⁊ etiam ꝓut eſt
cõis practica credo ꝙ factũ fuerit cõpromiſſum vt in arbitra
8 torẽ ⁊ amicũ cõem:differt†aũt amicus cõis ab arbitratore qꝛ
amicus cõis põt abſq; ꝓnũciatiõe reducere ꝑtes ad cõcordiã
vt probat̃ in.l.ſi de meis.§.recepiſſe. ſm vnũ intellectũ.⁊ ibi t;
Bar.ff.de arbi.⁊ t; Jo.de imo.in.d.c.quintauallis.in.ij. char
ta.v̈ſi.an aũt ſit aliqua differẽtia.ſi ergo ex forma ſtatuti ⁊ a ꝑ-
tibus habebãt poteſtatẽ amicabilis cõpoſitoris q põt inter ꝑ-
tes tranſigere ⁊ arbitri expreſſerũt in laudo qȯ volebant illud
valere in vim trãſactionis vt p; ex ꝓhemio laudi dum dicunt
mandantes preſens laudũ inter dictas partes vim tranſactio
nis obtinere.nulli aũt dubiũ tranſactionem ita confici potuiſ
ſe.vt in.d.l.ſi diuerſa.C.de tranſac.faciunt no.in.d.l.ij.de ĩ die;
adiec.ergo potuit laudũ ita ferri ⁊ hoc (ni fallor) eſt clarũ fun
damẽtũ.¶ Tertio principalis reſponſio fuit tm̃ collegij Pa
duani in.d.cõſil.dicũt eñ ꝙ regulariter quilibet contractꝰ fie-
ri poteſt ſub quacũq; conditione ſiue reſolutiua ſiue ſuſpenſi-
na.vt inſtit.de emp.⁊ ven.§.emptio.l.neceſſario.ff. de pericu.
⁊ cõmo.rei ven.l.ij.§.ſi ſub condi.ff.pro emp.⁊ notant. Dy.et
Jo.and.in regula actus legitimi.de reg. iur.in.vj . ¶ Nec ha-
bent obſtare iura in cõtrarium allegata.qꝛ laudũ hmõi in ſecũ
da parte nõ eſt ſimpliciter inductiuũ alterius cõpromiſſi ſeu
litis ſimpliciter nec ſimpliciter relinquit legẽ ambiguã etiam
ſi valeat ſed deciſam certo caſu reſolubilem ⁊ ſic nihil tangũt
caſum noſtrum.tex.in.d.§.queſitũ.⁊ in.d.§.ſi.qui loquunt̃ qñ
nulla facta deciſione hoc ſolũ fecit arbiter vt pars in aliquem
certũ vel incertũ cõpromitteret.Nec ho ceſſe abſurdũ reputo
vt in aliquẽ euentũ conditionis laudi diffinitio conferat̃ ꝓut
eſt caſus clarus ⁊ in.c.quintauallis.ſepius allegato.vnde aliȯ
eſt nihil diffinire ⁊ pronunciare cõpromittẽdũ qꝛ hoc fieri nõ
põt qꝛ nõ recedit̃ a lite.tum qꝛ hoc nõ cõtinet̃ in cõpromiſſo ⁊
in his duabus rõnibus fundantur iura in cõtrariũ allegata.
q̃ ratiões nõ militant in caſu nr̃o.Ad primã dico qȯ intelligit̃
ꝙ recedat̃ a lite pure vel conditionaliter.qȯ p; qꝛ al̃s laudum
cõditionale nõ teneret ꝯ͂ tex.in.d.c.quintauallis.⁊ dicit Bal.
notãter per illũ tex.in.l.ſi ſuꝑ poſſeſſione.C.de tranſac.qȯ lau-
dũ poteſt ſub ꝯditione ferri.loquũtur ergo illa iura qñ nec pu
re nec cõditional̃r a lite recedit̃.¶ Et ſic etiã reliquitur ꝙ nõ
militat tertia rõ qꝛ ſi valet laudũ cõditionale.ergo p; qȯ illud
in compromiſſo cõtinebat̃ qȯ ⁊ pure ⁊ conditional̃r laudari
poſſet.l.non diſtinguemus.§.de officio.ff.de arbitris.probat̃
etiã qꝛ qua rõne habẽt mandatũ ſuꝑ ꝯdemnatiõe ⁊ abſolutio
ne:eadem ſuꝑ conditione appoſita q̃ dꝛ pars.l.iam tamẽ.§.in
hac.ff.iudi.ſol.l.fi.§.fi.ff.mã.⁊ ſic remanet ſoluta prima ratio.
¶ Minuſq; obſt.ſecũda rõ in cõtrarium allegata.qꝛ prout in
ea dictũ fuit idcirco dictũ laudum nõ tenet qꝛ apparet mani-
feſte laudũ latũ in fraudem legis.l.nõ dubiũ.C.de legi.l.fraus
ff.eo.qꝛ cũ arbitri non poſſint partes cogere ad iterum cõpro
mittendũ vt dictũ eſt nõ poſſunt cõdemnare aliqua; partium
caſu quo iterum non compromittatur qꝛ videtur penã appo-
ſuiſſe in fraudẽ legis.hoc p; qꝛ Bal.in.d.l.ſi qs ſub cõditione.
infert ad queſtionẽ ex illo tex.in quo habetur qȯ illud qȯ teſta
tor nõ põt facere per modũ diſpoſitiuũ nõ põt ꝑ viã cõdõnis.
⁊ ideo infert ꝙ ſicut arbiter nõ põt iubere vt cõpromittat̃ ſe:
ita nec cõdẽnare ⁊ abſoluere quo caſu cõpromittat̃ qꝛ eſt adie
cta in fraudẽ legis.allegat etiã ad hoc.d.l.ſeyus.⁊ augeriꝰ:vbi
Ange.⁊ imo.etiam fundant ſe in.d.rõne.ſecus aũt eſt in caſu
noſtro in quo nulla apparet cõmiſſa fraus:qꝛ ſi ſeries laudi di
ligenter inſpiciatur apparet manifeſte ꝙ re bene diſcuſſa pro
ceſſerunt:⁊ qꝛ l; audiſſent.d.reũ cõdẽnatũ tñ ex q̊ in prolatiõe
ſententie fuerat abſens nolentes idem in aliquo preiudicare/
appoſuerũt dictã cõditionẽ bona fide ⁊ qȯ nõ fuerit appoſita
in fraudẽ hoc oſtẽdit ſeries laudi:qꝛ p; ꝙ nõ fuit intẽtio ipoꝝ
ꝙ oĩno partes compromitterent:ſed in arbitrium condemna
ti poſitum fuit.Item patet qꝛ non qȯ in eoſdem fieret cõpro- a
miſſum.Item non qȯ facto compromiſſo pars cõdemnata cẽ
ſeretur immediate abſoluta.quo caſu apparet qȯ in pena⁊ in
fraudem:ſed quod arbitri eligendi poſſint corrigere ⁊ mode-
rari iam laudata.multũ etiã facit ad validitatem laudi:qꝛ di-
cti arbitri vt mihi dꝛ erant in fi.tꝑis compromiſſi.⁊ incidebãt
in penã.vnde l; al̃s nõ potuiſſent ita laudare tñ qꝛ tempus la
bebat̃ videtur potuiſſe.⁊ ad hoc adduco in ſimili no.per Bar.
in.l.cũ ſtipulatus ſim mihi a proculo.ff.de v̈.ob.ver.item facit
arbiter.⁊ melius qȯ notãt Bal.⁊ Saly.in.l.cum iudex.C. de
9 ſenten.vbi iudex†qui tenetur iudicare ſm conſilium ſapiẽtis
ſi eſt in fine ⁊ conſilium in tempore haberi nõ poteſt pronun-
ciat ſm cõſilium reddendum l; al̃s non poſſet.Item qȯ notat
Bal in aut̃.ei qui.C.de bonis auto.iu.poſſi.vbi vult qȯ arbi-
ter in fine inſtãtie põt pronũciare parte non citata. de quo per
Bar.⁊ Pau.de caſt.⁊ docto.in.l.admonendi. ff.de iureiur.⁊
ad hoc poſſunt in ſimili adducere.vnde oĩbus cõſideratis eui-
denter iudici cõſtare d; dictos arbitros bona mente ⁊ fide di-
ctã reſeruationẽ feciſſe.Ad vltimã rõnem rñdet̃ in primis qȯ
dicta modificatio non eſt cõtra ſubſtãtiã actus vt p; ex rñſiõe
ad primã rõne; qua tollit̃ hec vltĩa ratio. ¶ Preterea rñdeo
10 ⁊ aliter†ꝙ aliqñ modificatio ſeu reſeruatio vel cõditio appo
ſita h; virtutẽ ſuſpẽſiuã ⁊ tũc ſi apponit̃ ꝯ͂ ſubſtantiã actus ir
ritat actũ ⁊ irritat̃ ⁊ ita loquit̃ tex.in.c.ſi.extra de condi.appo
ſi.⁊ hic nõ eſt caſus noſter.Aliqñ h; virtutẽ reſolutiuã ex poſt
facto actꝰ validi ⁊ ꝑfecti ꝓut no.gl.in.d.l.ij.de in diem adiec.
ꝓut eſt caſus nr̃.⁊ tunc irritatur ⁊ nõ annullat.ita diſtinguit
no.Bar.in aut̃.ingreſſi.C.de ſac.ſanc.ec.in.ij.col.v̈.querit vlti
mo.per glo.⁊ ibi iura allegata in gl.⁊ pro hac opiniõe eſt caſꝰ
in.l.cũ precario.ff.de precario.vbi pactum contra ſubſtãtiam
actꝰ viciat̃ ⁊ viciat.⁊ cũ dicta opi.etiã trãſit Joã.de imo.in.l.
vbi ita donat̃.ff.de dona.cã mor.⁊ poſt multa ſequit̃ Lud.ro.
in.l.j.§.ſtipulãti.ff.de ver.obl.⁊ l; quo ad qõnem quam ponit
Bart.in.d.aut̃.ingreſſi. multa dicant̃ in.c.ſi.de cõdi.app.⁊ in
c.inſinuante.q de.vel mo.⁊ Bal.⁊ Imol.in.l.ſi ita quis.ff.de
here.inſti.⁊ Lud.ro.in loco preallegato.tñ ꝯſiderationẽ Bar.
inter cõditionẽ ſuſpẽſiuã ⁊ reſolutiuã non reperio reprobatã
ſed approbatã:⁊ maxime hoc ꝓcedit qꝛ talis modificatio reſo
lutiua fuit appoſita ĩ diuerſa ⁊ ſeꝑata orõne ꝑ ea q̃ no.gl i.l.ꝑ
ſuũ.§.j.ff.de vſu ⁊ ha.¶ Preterea attẽtari põt ⁊ ꝓbabil̃r qȯ
dicta modificatio nõ ſit ꝯ͂ ſubam ipſiꝰ actꝰ qꝛ nõ inuenio ꝙ de
ſuba actꝰ ſit ſi laudũ oĩno diffiniat.al̃s eñ ꝑtes nõ poſſent arbi
trio expſſe dare predictã ꝑtãtẽ qꝛ ꝑtes nõ pñt diſponere ꝯ͂ ſub
ſtãtiã actꝰ.vt ĩ.d.l.cũ ꝑcario.⁊ i.l.ſi ita qs.cũ ibi no.ff.de hered.

a ¶ Dr̃ia ĩter arbitrũ ⁊ arbitratorẽ ⁊ ſic ꝑ intelle.l.dicere.⁊ l.nõ diſtiguemus.ff.de arbi.in.§.fin.

insti.cū simil'.3.allegatis. Qd autem arbiter ex potestate data a partibus non potest facere nullus diceret. & est contra nota. per Bar.in.l.quod tamē.ff.de arbi. & fatentur hoc prefati consulentes & est casus in.d.l.non distinguemus.§.idem pedius. ver.nisi ad hoc. vnde potius dicendum est q illud qd recedat omino et in totum a lite est effectus qui necessario seq'dz ex ipso actu hoc est ex ipso laudo: sed vbi pactum siue cōditio nō est cōtra substantiam actus sz contra consecutiuā ipsius actus vitiat & non vitiat vt declarat dñs Abbas modernus in.d.c.fin.extra de condi.appo. vnde eoz ratio nō procedit qd'sit cōtra substātiam actus. vt pbat in dicta euidenti rōne. qz partes expresse non possent arbitris talem potestatem concedere quod est falsissimum. & sic remanet soluta tertia & vltima rō in cōtrarium adducta. nec Pe.de ancb. & collegium padnanum in casu nostro contrarium tennerunt: primo in eorum consiliis patet qd pars contra quam latum erat laudū volebat acceptare primā partem etiam non modificatam dicūt q non potest: & potius vident innuere validitatem laudi. Item in casu ipsoꝝ infra tempus fuit facta querela & ostensum qd laudū erat euidēter iniquum & q laudū latū ex falsa causa: vnde se magis fundāt in falsa causa euidenti iniquitate qd reddant laudum nullū: que quidē non sunt in casu nostro. al's autem rationes apparet ex supradictis non concludere & tñ omnibus predictis cōcurrentibus adhuc non format nullitatem laudi: sed quodvel est nullum vel annullandum & ptz qd fundant se in dictis rationibus false cause & euidentis iniquitatis: qz dū respondent ad statutum quod prohibebat opponi de nullitate respondēt qd nō censetur exclusa nullitas ex dictis causis: & sic precedentia declarantur per seqūtia.l.qui filiabus in princi.ff.de lega. j. & certe ponderatis diligenter eorum consiliis in casu nostro potius contrarium concludūt. ¶ Preterea falsa vr rō ipsoꝝ manifeste qd cum reseruatio seu modificatio qualificet actum & sit pars ipsius. & sic vnum cū actu qd. vnū sine alio vitiari nō possit. per id qd hr.in.l.j.§.item queritur.ff.de aqua quo. & estiua. qz hoc est manifeste falsum qz vnum separatū quod qualificet aliud subiectum potest vitiari sine subiecto. & est separabile. casus est in.d.l.cum precario. & in.d.l.si ita quis.ff.de hered. insti.in quibus vitiatur conditio qualificatiua & non vitiat & probatur in omnibus legibus allegatis per Bar. & doc.in.l.j. ff.de condi.insti. & in.l.vbi ita donat.ff.de dona.causa mor. & in aut.ingressi.C.de sac.sanc.ec. & in.c.fi.de condi.app.in quibus pz qñ conditio pactum vel modificatio que veniunt qualificatiue viciantur & non viciant. vnde mirandum est dicta ratione vtriusqz collegii Paduani & sic sit expedita prima dubitatio. ¶ Circa secundam difficultatem paucis insistam: qz stāte veritate eorum que in prima dubitatione sunt dicta frustratoria redditur hec secūda inuestigatio: & licet multa dici possent qñ statutū reiicit nullitatē tñ ego breuissimis: ero cōtēt' & in hoc capio elegantia verba Pet.de ancb.in preallegato ꝯsilio vbi
1 ipse considerat qd †aliquando & primo causatur nullitas ex parte proferentis laudum qz forte ad hoc non habet mandatum & ista non videtur prohibita.ar.gl.in cle.j.de sequest.pos. & fruc. Aliquando & secundo causatur a fraude litigatoris qz corrumpit arbitratorem pecunia vel suggessit falsos testes vel alias probationes: & ista non videtur exclusa qz nec statutum hoc expresse posset auferendo ius alterius sine causa iusta no. per Inno.in.c.q in ecclesiarum.de consti. Aliquando & tertio nullitas causatur alia ratione puta pp̄ter omissam solennitatem vel alia de causa que non tangat ptātem arbitroꝝ vel nō habeat in se dolum tangentem substantiā negocii de quo agit & ista vr prohibita a statuto.alleg.no.per Bar.in.l.j.§.parui. ff.qd vi aut clam. & per Cy.in.l.ita pudor.ff.de adul. vnde applicādo ad casum nostrū difficultas videt esse in hoc qz stante hoc quod laudū non potuisset ita pferri. vt in.d.l.dicere. & in d.§.idem pedius vr deficere potestas & ꝯñr qd causetur nullitas ex defectu potestatis. sed ita etiā esset dicendū qñ non solēniter esset latum: qz etiā arbiter nō potest ferre laudū nō solēniter vt est casus. & ibi no.in.l.nemo pōt.ff.de leg.j. & in.l.testādi.C.de testi. & sic etiā diceret deficere potestas. & tñ Pet.vult de nullitate non posse opponi vnde intelligo Pe.de ancb.dū dicit que non tangit potestatem arbitrorum intelligo potestatem que oritur ex defectu mandati .put dixerat in prima consideratione nullitatis allegando gl.in.d.cle.j.de sequestr.poss. & fruc. & qd de tali nullitate loquatur pz qz docto.qui dicūt qd nullitas que prouenit ex defectu potestatis arbitri potest allegari non obstante dicto statuto loquunt qñ.deficit potestas ex defectu compromissi. vt no.Ang.in.l.non erit.§.dato.ff.de iureiu. & in consi.cclxxxiiii.incip.Philippus.Bal.in.l.si causam iudicati.C.de execu.rei iudi. & Bar.in.l.quid tamē.in princi. ff.de arbi. ¶ Sed adhuc videtur etiam obstare q ex quo dicta nullitas ex lectura laudi patere videt q de tali nullitate possit opponi per id qd habetur in.l.j.§.siue autem de publicia. & p Bald. & Ang.in.l.tale pacti.§.qui puocauit.ff.de pac.cum si. Quia ad hoc respondeo q predicta non procedāt qñ nullitas est patens & euidens al's secus vt ptz ex no.per Bar. & alios in l.j.C.de erro.cal. & in.l.ex diuerso.§.in iudicio.ff.so.ma. & in.c. j. & in.c.cum Bertoldus.de re iud. Sed ex dictis in precedenti dubitatione pz q potius dicendum est laudum esse validum q̄ nullum: vnde non possumus dicere nullitatem apparenter constrare ex inspectione sententie ex quibus omnibus iunctis aliis dictis in precedenti dubitatione concludo dictum laudū non posse de nullitate conuinci &c. Laus deo omnipotenti. Amen.

¶ Consilium.cxxv.

1 ¶ Consentire quis dicitur non solum verbis sed etiā facto.
2 Mulier so.ma.tenet stare locatiōi facte de fundo dotali p viro
3 Colono tenetur stare qui agit vt fundus reuendatur qui fuit locatus ab emptore.
4 Consuetudo tribuit mandatum.
5 Succedens in administratione tenetur stare locationi.
6 Pupillus stat locationi facte per tutorem.
7 Locator tenetur facere & curare vt cōductor habeat rē vacuā & al's obligatur ad interesse.
8 Actio vtilis quando queratur alteri per alterum sine cessiōe.
9 Actio vtilis queritur absenti sine cessione per notarium.

Dominus labia mea aperiat & spirissanctus illumiet intellectū. Uisa narratione puncti & dubiis inde elicitis. capio primā dubitationem. An dicti ser misericordie tenerētur in effectu obseruare dictam locationem iam factam lz pēdente tpe locationis effecti fuerint maiores partionarii. & cōsequenter ius locādi iuxta antiquam consuetudinē fuerit in eos translatum: lz quo ad effectum presentis cōsultationis ista questio nō videatur mihi necessaria. vt.j.ostendam & certe omissis rationibus friuolis que in contrarium adduci possent cōcludo q tenebātur dictam locationē seruare pro toto tempore dicte locatiōis hoc demonstro manifeste & pro fundamēto presuppono qd locatio pro multis annis vna est qd vna res est que locatur vnus contractus est & vna obligatio est ex pte locatoris. & per consequens ex parte conductoris lz prestatio pensionis sit diuisa p annos vel tpa. ista sunt verba Bal.in consi.mihi.cclix.incipiē. ad euidētiam premittendū est: & probātur predicta ex his que plene no.in.l.stichum.§.stipulatio.ff.de ver.ob. hoc presupposito duplici principali fundamento ostendit q dicti ser officiales tenebātur illā seruare. ¶ Primū est qz illi locationi cōsenserunt. ¶ Secūdum est qz etiā posito qd nō ꝯsensissent adhuc tenerent. Primum probatur qz dicti ser officiales receperunt pensiones debitas ex dicta locatione pro aliquib' annis. ergo illi cēsentur cōsensisse. Ad hoc glo. & qd ibi plene habet in.l.ii.
1 C.de iure emphy. †dicitur em̄ qs nō tm̄ verbis cōsentire sz etiā facto.l.paulus nō tm̄ verbis.ff.rem ra.ha. & no.Bal.in.l.ii.§.sina.ff.so.matri. & in.l.potuit.C.de iure delibe. facit qd no.Barto.in.l.pater.§.cū liberis.ff.de leg.ii. vnde cū tali locationi cōsenserint illā seruare tenētur. qz cōtract' lz a principio sint voluntarii ex postfacto sunt necessarii.l.in cōmodato.§.sicut.ff. commodati.l.sicut.c.de act. & ob. & ad ppositū in simili adduco qd no.dicit Bal.maxime in ratione decidēdi.l.j.C.de iur.fisci.li.x. vbi dicit q soluto matrimonio mulier tenetur stare locationi facte a viro de fundo dotali: qz videtur fundū marito dare vt sibi liceat vti frui.l.cum antiquitas.C.de vsufructu. ergo locatio facta videtur de volūtate mulieris. & per cōsequens
2 tenetur stare colono. ptz ergo † q lz potestas locādi solu. matrimonio trāsferatur in mulierem dñam tamē tenetur obseruare locationē factam a viro qz illi cēsetur consensisse ergo idē in casu nostro propter consensum prestitum ex receptione pēsionis. hoc idem patet per id qd dicit do.Raph.cu.in.l.si filio.§.si vir in quinquēnium. & post eū Pau. & Mod. vbi dicit q mulier locationi stare tenetur ratiōe societatis inite inter ipsam & virum. vt in.l.j.ff.rerum amotarum. cōgruit em̄ bone fidei vt locationē sine fraude factam seruare teneatur. Ad idē text.in.l. ii.in fi.ff.de dote prelega. ergo idē in casu nro. ¶ Confirmatur per id qd no.idē Bal.maxime in ratiōe decidendi.in.d.l.j.C.
3 de iure fisci.li.x. vbi voluit q † si vēdo tibi fundum cum pacto de reuēdendo si ago vt reuēdas post locationē a te factam sum obligatus locationem seruare qz tñ interim frueris voluntate mea. & per cōsequēs mea voluntate videris locasse.d.l.cū antiquitas. ex quibus oibus probatur ista conclusio q si eo tēpore quo potestas locādi pertinet ad te tu locas si consentio tacite vel expresse huic locationi lz postea pendēte tpe dicte locationis potestas locandi trāsferatur in me tamē teneor dictam locationē obseruare. & hic est proprie casus noster qz locatio facta fuit a maioribus partionariis tempore quo iuxta cōsuetudinē potestas locandi pertinebat ad ipsos cui alii consenserūt lz postea

licet postea ad alios sit talis ptãs trãslata q2 fuerũt effecti maiores ptionarij tñ tenẽtur talẽ locationẽ obseruare. τ ad pdicta etiã facit regula qδ semel placuit ampli⁹ displicere nõ potest de reg.iur.in.vj.cũ materia.illud qδ dici solet qδ ille qui ꝯsentit cõtractui inito super re sua vř actũ celebrare vt p Bal.in.l.siut pponis.C.de seruo pig.da.ma.τ qδ no.Bar.in suo cõsi.cxxxiij. incipi.ciethbolis. ¶ Scdʒ fundamẽtũ probat ne maiores partionarij vigore antique ꝯsuetudis cẽseant habere mãdatũ ad locãdum .sicut eñ.l.põt tribui mãdatũ ad aliqd explicãdũ.vt in.l. exigẽdi.τ in.l.marit⁹.C.de pcura.ita de ꝯsuetudine.l.de qb⁹.ff. de legi.vñ cũ locatio facta fuerit per maiores partionarios habẽtes ad hoc mãdatũ pro se τ alijs partionarijs cẽsent ad h fecis
4 se p portionib⁹ alioꝝ tanq̃ pcuratores † τ ꝯñr obligãt alij partionarij ad obseruatiã locatiõis facte per illos hñtes mãdatũ rõne cõsuetudinis q2 ex ꝯtctu pcuratoris dñs obligat.l.vẽditio. ff.de euic.l.iulia.§.si pcurator.ff.de actio.emp.τ in.l.pcuratores.ff.de trib.cum si. ¶ Cõfirmat q2 vbicũq; rõne ꝯpetentis administrationis qs hʒ ptãteʒ locãdi τ locat ali⁹ qui succedit in illa administratiõe tenet talẽ locationẽ obseruare vt ꝯcludunt gl. τ cõiter doc.in.c.querelã.extra ne pla.vices suas.τ doc.marie Lud.ro.in.d.l.si filio.§.si vir in quinquẽniũ.ff.so.ma.ergo ideʒ
5 in casu nostro † cũ administratio plena i locãdo ptineret ad maiores ptionarios lʒ postea talis administratio fuerit ad alios trãslata tenent successores in tali admĩstratione locationis obseruare:p hoc tex.no.in.l.si tutela.ff.de admi.tut.ex cui⁹ ꝯñali-
6 tate dicit Lud.ro.in.d.§.si vir † qδ pupillus finita tutela tenet stare locationi facte p tutorẽ qui hẽbat ius plenũ administrãdi durãte tutela respectu pupilli.ergo idẽ in casu nostro cũ maiores ptionarij quo ad actũ locatiõis haberẽt ius plenũ admĩstrãdi respectu alioꝝ partionarioꝝ qδ lʒ sit finita admĩstratio tñ alij partionarij tenent obseruare locationẽ.τ ita cõcludo. ¶ Sʒ aduertendũ q2 vt in principio dixi pdicta nõ erãt necessaria qñ si recte percipio pdictus Julian⁹ vř se defẽdere ab affictu dictorum duoꝝ annoꝝ.Nã posito qδ dicti sex officiales potuissent locare tñ ex quo nõ tradiderunt fundũ vacuũ vt Juliano ꝯductori vtifrui liceret put fuerũt reqsiti nõ solũ nõ põt cogi ad af-
7 fictũ sʒ qδ plus est ꝯ eos agi põt ad interesse:q2 locator † tenet facere τ curare vt ꝯductor hẽat rem vacuã τ expeditã τ illa vti possit.al's si phibeat ab eo quẽ locator phibere põt conductor agere põt ad suũ interesse al's si nõ põt pp potentiã prohibere tenet ad solaʒ remissionẽ mercedis.casus est in.l.si fund⁹.ff.loca. τ tradit in.l.ex ꝯducto.in prin.ff.eo.ti.τ per Spe.in ti.de locato.§.postq̃.ver.lʒ vtrũ τ in plerisq; locis vñ nõ arbitror quoq; nõ hesitandũ q2 pro dicto tpe liberet a dicto affictu dict⁹ Julianus.qδ p plura cõprobari posset q̃ omitto. ¶ Circa scdaʒ dubitationẽ ꝯcludo qδ dictus ꝯductor satisfaciẽdo ptionarijs misericordie pro coꝝ ratis dr̃ legitime soluisse.qδ ostendit.nã dicti officiales locãdo pro se τ ptionarijs illis quesierũt vtilẽ actionẽ sine cessiõe ad affictuʒ debitũ ex dicto ꝯtctu locatiõis pro eorum
8 ratis.Nã lʒ regula sit in ꝯrũ † qδ vtilis actio alteri p alterũ nõ querat sine cessione:vt in.l.possessio.§.τ si possessio.τ ibi plene not.ff.de acq.pos.τ notãt gl.Bar.τ doc.in.l.stipulatio ista.§.si stipulet.ff.de ver.obli.tñ in casu nr̃o dupliciter ostendit q fuit quesita actio vtilis sine cessione. ¶ Primo quia videmus q si aliqs stipulat mihi fructus ex re mea queritur mihi actio vtilis sine cessiõe.ita ꝯcludit Bar.in.d.§.si stipulator.p text.in.d.l.si pcurator ex re.ff.de pcu.τ sequunt magis cõiter doctores.ergo idem dicamus in pensione ex re mea sed hoc in specie in stipulatione pensiõis tenet gl.in.c.q̃q̃.extra de vsuris.que idem tʒ in pensione q in fructibus.τ hanc opinionẽ tenẽt dominus Cardi.τ Jo.de imo.in.c.accedens.extra de prebẽdis.lʒ Jo.an in nouella.in.d.c.q̃q̃.teneat ꝯriam opinionem. ¶ Scdo pba-
9 tur † quia notarius tanq̃ publica psona recipit pro se τ partionarijs τ ꝯñr p notarium indubitanter fuit quesita vtilis actio sine cessione absenti vt cõcludũt Bar.τ doc.cõmuniter in.d.§. si stipulor.τ Bart.in.l.nõ enim.ff.de adopti.τ sequit ibi Bal. dicens qδ ista est cõis opinio quam totus mũdus obseruat in practica.idem tʒ Bar.in.l.ij.ff.rem pu.sal.fore.τ Bart.τ doct. in.d.§.si possessio.τ est cõis opinio vt dixi quo psupposito qδ fuerit quesita vtilis actio sine cessione τ ꝯsequenter directa remanserit penes illos partionarios stat ꝯclusio clara qδ potest solui habentibus vtiles actiones imo non põt solui habẽti directas postq̃ vel est inceptum solui habenti vtiles vel habens vtiles phibuerit ne soluat habenti directas.casus est clarus et rõnabilis in.l.iij.C.de nouationibus.vñ nõ video que sit dubitatio qδ nõ potuerit solui illis partionarijs τ puerilis est dubitatio presupposito vt dixi qδ quesita fuerit vtilis actio ad affictum vigore dicti contractus. Laus deo.

¶ Consilium.cxxvi.

1 ¶ Dos ob administrationis rationẽ nõ redditã a matre tutrice an retineri possit.
2 Substantia et patrimonium idem important.
3 Mulier que renunciauit omni iuri τ legum auxilio potest personaliter capi.
4 Dos est quid vniuersale.
5 Dotes si imediate post annũ non reddantur mulieri:an et qñ alimenta ab heredibus peti possint.
6 Statutum q ob dotem non redditam debeantur quinq; pro centenario valet.

Dominus labia mea aperiat τ spiritussanctus illuminet intellectũ.Diligenter puncti narratione ꝯsiderata duo tñ dubia sunt
1 in pñti consultatione discutienda. ¶ † Primum an dicte matri tutrici dotem repetenti obstat exceptio non reddite administrationis τ pro hypotheca possit dos retineri donec ratio administrationis reddatur. ¶ Scdm est nunqd considerata forma statutoꝝ τ dispositione iuris cõmunis dotis non restitute alimenta petere possit.Circa primam difficultateʒ videbatur primo aspectu dicendũ qδ dicta dos retineri nõ posset.quoniã ista videt cõis conclusio qδ lʒ in actione de dote admittatur cõpensatio de q̃titate ad liquidam q̃titatẽ non tñ admittitur retentio per tex.τ ibi plene no.in.l.vnica.§.taccat.C.de rei.vxor. acti.τ traditur in.l.diuortio.§.ob donationem.vbi p glo.τ do. ff.so.ma.τ per doc.plene in.l.rei iudicate.§.j.ff.co.ti.ergo videt qδ pter rõnem administrationis redditã qδ dos non possit retineri.nã in multis ꝯditio dotis priuilegiata est.vt est casus τ ibi not.in.l.j.ff.solu.ma. ¶ Sed his non obstantibus ꝯriam opinionẽ veriorẽ existimo qδ imo dicta dos põt retineri donec rõ administrationis tutele fuerit reddita τ pro fundamẽto premitto qδ inter alia ad que mater tenet que vult admitti ad tutelã filioꝝ mortuo viro est qδ renũciet omni iuri τ legũ auxilio. Item q obliget suas res vt est casus in aut.vt sine phibitione matres.§.q2 vero.τ de obligatione bonoꝝ est casus in.l.fin.C. qñ mulier tutele officio fungi possit:vnde put cõis est pratica τ obseruãtia ita debuerit esse ꝯfectum instrm assumptiõis tutele put de hypotheca bonoꝝ est in pũcto expssum ꝯcludit ergo qδ oĩa bona ipsius mulieris essent hypothecata p administratiõe tutele.nã et de iure nulla ꝯstituta hypotheca eẽnt hypothecata vt est casus.in.l.p officio.C.de admi.tut. ¶ Sed dicet aliquis predicta possent pcedere in alijs bonis mulieris.non autem in his que vř qδ mulier nõ possit alienare vel obligare p tex.τ ibi no.in aut.sine a me.C.ad velleia.τ in.l.vnica.§.τ cũ lex.C.de rei vxo.actio.τ Cy.qδ plene no.in.l.j.in pmo priuilegio scdi tpis. ff.so.ma.Sed ad hoc respondeo qδ magna esset restrictio iuriũ volentium qδ obliget res suas prout dicit text.in.d.§.q2 vero. Item qδ restringeret ad alia bona preter dotẽ cuʒ de rarissime contingentibus sit qδ mulier aliquid habeat vltra dotẽ maxie cum quicqd lucratur ꝯstante matrimonio ex bonis mariti lucrari censeat.l.quintus.ff.de donatio.inter viꝝ τ vxoꝝ.τ.l.etiã C.eo.ti.lex aũt intelligenda est τ adaptãda est ad ea que vt plurimũ eueniũt.l.nam ad ea.ff.de legibus.fundat idem qδ cũ lex generaliter τ indefinite loquat de obligatiõe rerũ suarũ intelligi dʒ generaliter etiã de dote.l.j.§.τ generaliter.ff.de leg.prestãdis.l.si pluribus.τ ibi Bar.ff.de leg.ij.τ qδ hoc sit verum induco etiã tex.in.d.§.q2 vero.vbi tex.vult quod mulier obliget res suas deinde in sequenti.§.dicit qδ non hʒ obstare qδ sit creditrix dotis quominus ad tutelã admittat τ sic cum in alia parte text.fiat mentio de dote mulieris ꝯstat qδ sensit etiaʒ de dote faciẽdo mentionẽ de reb⁹ p tex.in.l.qui filiab⁹.in prĩ.ff.de le.j.cuʒ si.facit q2 rei vbũ gñale est.l.j.ff.si cer.pe. ¶ Ad idẽ adduco tex. in.l.fi.C.qñ mulier tute.offi.fungi.possit.in verb.suaq; substan-
2 tiã supponat.substantia † aũt τ patrimoniũ idẽ ĩportãt.l.cogi. in prin.ff.ad trebel.dos aũt est ppria substãtia τ ppriũ.imo tex. in.l.assiduis ad fi.C.qui po.in pi.ha.dicit qδ tota substãtia mulieris in dote ꝯstituta τ sic pbat qδ nihil aliud est substãtia mulieris q̃ dos τ vt in plurimis τ q̃si semp mulieres nõ habẽt aliã substantiã vltra dotẽ patrimoniũ mulieris.l.iij.§.sed vtrũ in fi. ff.de mi.vñ nõ puto hesitãdũ qn ꝯcludendũ sit dotẽ isti⁹ matris tutricis fuisse hypothecatã pro administratione τ redditione rationis put dʒ instrumentũ cantare τ etiã est de iure cõi.d.l.p officio.C.de administra.tuto. ¶ Ex qua cõclusione sequit ꝯclusio alia ad propositũ nostrũ qδ p tota administratiõe τ redditiõe rõnis ad quã in presentiarũ tenet τ de iure τ ex forma statutoꝝ põt dcã dos obligata teneri q2 cum rõne hypothece filij habeãt ius i re possunt retinere per id qδ hř in.l.q̃uis.C.de distra. pigno.τ in.l.fi.C.cõmodati.τ in.l.si fortẽ.§.fin.ff.de ꝯdi.ind.τ probat in fortioribus terminis.in.l.j.τ in rubrica .C.etiam ob cyrographariam pecuniã:probat q2 si dat actio hypothecaria ad reuocandã possessionẽ insti.de actio.§.itẽ Seruiana igit mul-

to magis daṫ exceptio vt in regula cui actionem damus multo.
magis exceptionē.ff.de regu.iur.⁊ ꝓbaṫ.in.l.iulia.§.offerri.ff.
de actio.emp.Itē ex his que plene ponūt Bart.⁊ doc.in.l.si fi-
lio.§.si vir.in qnquēnū.ff.sol.ma.⁊ in.l.emptorē.C.loca.de eo
qui rōne hypothece retinet rem locatā ꝯtra tertium in quē fa-
cta est alienatio pro obseruantia locatiōis.¶Et si dicatur ista
sunt iura regularia tñ in dote speciale qȯ nō admittaṫ retentio.
vt in.d.§.taceat.⁊ supra dictuꝫ est.sed ad hoc rñdeo qȯ regula
est de qua supra a qua non repio hanc exceptionē datā:quādo
dos est legitime hypothecata qȯ nō possit retineri pro obseruā
tia ꝯtractus seu actus pro quo extitit obligata quicūqꝫ ergo ħ
dicit allſat.l.arg.glo.in.l.oīs diffinitio.ff.de re.iu.¶Confirma-
tur hoc euidēti rōne ex duplici regula.Primo qȯ qñcunqꝫ ali-
quid ꝯcediṫ omne id censeṫ ꝯcedi qȯ est de nā actus illius arg.
l.si stipulatio.ff.de vsur.⁊ eius quod no.Inno.in.c.ex lr̄is.de iu
re patro.⁊ Bald.in.l.a ꝓcuratore.C.mā.¶Scd̄a regula est qꝛ
quotiens aliqd cōcediṫ ꝯcessum vṙ qcqd ad illud seqtur.hanc
regulā ponit Bald.in.l.ij.ff.de iurisdi.om.iudi.in lectura no-
ua.⁊ plene tradunt ibi Bar.⁊ doc.cum ergo si a lege.concessuꝫ
quod dos dicto mō obligari possit vṙ esse ꝯcessum omne id qȯ
sequitur ex obligatione qꝛ dṙ effectus cōnexus sue cause ⁊ de cō
nexis idem est iudiciū.l.an inutilis.ff.de accepti.l.fi.C.de indi.
vidui.c.trāslato.extra de consti.¶Confirmaṫ hoc qꝛ in hmōi
3 instr̄is tutele mulieres renūciant omni iuris ⁊ leguꝫ auxilio ⁊
fauori.ergo videnṫ renunciasse dicto legum beneficio si qȯ ha-
buissent.nam si vigore talis renūciationis pōt tūc mulier per-
sonaliter capi vt ꝯcludit no.Bar.in.l.si quis sub ꝯditione.ff.de
testa.tutela.⁊ Bart.de Saly.in auṫ.matri ⁊ auie.C.qñ mulier
tuto.offi.fungi pōt.lꝫ alſ.l.ꝓhibente capi nō potuisset vt est ca
sus in.l.vnica.C.de offi.ciui.iudicum.ergo fortius operatur
dictam retentionē bonoꝝ argumēto autentice multomagis.C.
de sac.san.eccle.faciunt not.in auṫ.ingressi.C.de sa.san.eccl.⁊ ħ
maxime quādo mater que fuit tutrix transiuit ad scd̄a vota nō
reddita rōne administrationis quo casu nedū qȯ lex eidē suum
ꝯferat auxilium sed ipsam odio ꝓsequiṫ ⁊ punit.vt est casus in
auṫ.idē.C.de scd̄is nup.igiṫ non dꝫ auxilio.l.iuuari qꝛ in legem
cōmisit.c.qꝛ frustra.extra de vsuris.cū si.¶Immo qȯ fortius
est bona scd̄i viri qui eam in vxoreꝫ accepit non reddita ratiōe
sunt obligata vt est casus in.l.ij.C.qñ mu.tuto.offi.fun.pōt.ex
quo datur ītelligi quātū iura voluerūt fauere filijs quoꝝ mṙ tu
trix trāsit ad secunda vota non reddita rōne administratiōis ex
quibus cōcludo qȯ dicta dos ꝓpter hypothecā retineri potest.
¶Sed adhuc restat vnus scrupulus qño possint dicere habe-
re obligatam dotē qꝛ haberent obligatos seipsos sibiipsis con-
tra id qȯ habetur.in.l.vranius.⁊ in.l.hr̄s a debitore.ff.de fide-
iusso.⁊ no.in.l.ij.ff.de stip.ser.sed ad hoc rñdeo qȯ quando qs
est debitor ex vna cā creditore suo hoc nomē debitoris pōt habe
re hypothecatum ex alia cā sicut videmus qȯ in hoc noīe potest
mihi vsufructus legari.l.postqꝫ.§.idem tñ nerua.ff.de vsufruc.
earū rerū que vsu cōsu.⁊ qꝛ nomen debitoꝝ nō est ipsius debi-
toris sed creditoris prout in simili no.Bar.in.l.grege.§.cuꝫ pi
gnori.ff.de pigno.⁊ ita hoc anno consultū fuit hic ꝑ insignem
doctorē dñm Petrū philippū de cornea de perusio cui cōsilio
me subscripsi ⁊ eius ꝯclusionem confirmabā per casum iudicio
meo.in.l.pe.C.depositi.qui text.dum dicit pecunias vel res lo
quiṫ tam in deposito quātitatis qꝫ in specie ꝓut ibi ponderat
Bar.de Saly.⁊ tamen deciditur ibi qȯ hypothecaria depositum
retineri non pōt.ergo pꝫ qȯ quatenus loquiṫ in deposito quā-
titatis p̄supponit ꝙ tale nomen depositario pōt esse hypothe-
catum.bene facit text.cū ibi no.in.l.fi.§.in cōputatio.C.de iure
delibe.⁊ qȯ ibi per Bar.in.l.debitor.ff.ad treb.cōfirmabā etiā
hoc qꝛ tale nomē diciṫ esse hypothecatum hoc est ius istius no-
minis ꝙ residet in ꝑsona creditoris ⁊ qȯ in persona creditoris
resideat est casus in.l.si qs ergo casus.ff.de pecu.⁊ in.l.ea vero
ff.pro socio.que duo iura ad hoc allegat Bald.in.l.edita.ij.q.
C.de eden.sed in casu nostro adhuc hec conclusio reddiṫ clarior
qꝛ aliud est dos aliud nomē debitoris ꝙ in dote ꝯtinetur.Nam
4 †dos dicit esse qd vniuersale vt est casus in.l.ij.ff.de dote prele.
⁊ in.l.qȯ diciṫ.ff.de impensis.⁊ tenet Barto.in rub.ff.solu.ma.
cuius opinio est cōis ⁊ vera ⁊ ibi plene eam defendi a volenti-
bus impugnare vnde cum dos sit ius ipsius mulieris distin-
ctum ⁊ sepatū ab ipso noīe nihil repugnat quominus istud ius
dicaṫ hypothecatū istis filijs.ex quibus oībus cōcludo qȯ ante
redditioneꝫ rationis administrationis dicti filij ad dotis resti
tutionem cogi minime possunt ⁊ hec de prima dubitatione.
¶Circa scd̄am dubitationem cōcludo ꝙ dicta mater que fuit
tutrix non pōt alimenta petere pro cuius cōclusionis maximo
fundamento ego p̄mitto ꝙ dicti filij nō fuerūt in mora soluēdi
5 dictas dotes.†nam lꝫ de iure cōi ⁊ ex forma statutorū deberenṫ
dotes īmediate post annum.vt in.l.vnica.§.ex actio.C.de rei
vxo.actio.vt pꝫ ex forma statutoꝝ mihi trāsmissorū ⁊ ꝯsequēter
post annū heredes videanṫ esse ī mora qꝛ dies īterpellat ꝓ hoīe
l.magnā.C.de ꝯhē.⁊ cōmit.stip.tñ multiplici respectu excusanṫ
a mora ⁊ prīo siqua mora posset imputari nō soluēdo dotē post
annū illa imputari posset dñe Antonie tutrici q̄ debuisset eri-
gere a seipsa ⁊ maxime pupillū ab alimētis ⁊ vsuris liberaret vt
est casus ī.l.quotiēs.§.sicut aūt vbi tex.multū no.ff.de admini.
tuto.vñ nō posset allegare morā ī soluēdo post annū ex quo hec
culpa sua ꝯtingit iuxta plene no.in.l.cū mulier.ff.so.ma.¶Se-
cūdo qꝛ ex quo elegit stare in domo ⁊ alimētari cū filijs ⁊ here-
dibꝰ elegit viā habēdi alimēta in domo filioꝝ ⁊ nō repetēdi do
tes ꝓut dictat statutū ⁊ sic cū fuerit alimētata ꝑ plures annos
nō fuerūt hr̄des in mora soluēdi in dotē vñ sequiṫ ex hoc qȯ si ꝑ
lapsum primi anni nō fuit īducta mora ⁊ sic fuit remissa nō po
tuit amplius induci sine īterpellatiōe.hoc ꝓbaṫ ꝑ tex.in.l.pecu
nie fenebris.ff.de vsuris in verbo eius tp̄is inculpam morā esse
cōstituit.hoc decidit in terminis Bar.in.l.itē illa.ff.de ꝯsti.pecu.
ꝓbaṫ ēt manifesta rōne qꝛ elapso prīo āno nō erat certū quo tp̄e
mora posset induci puta si debuisset induci eo ipso ꝙ de domo
recessisset hec erat dies īcerta.dies aūt incerta nō interpellat ca
sus est a ꝯtrio sensu in.d.l.magnā.⁊ ibi notāt doct.⁊ Moderni.
in.l.quotiēs in diē.ff.de ver.obli.¶Tertio ēt excusanṫ a mora
qꝛ īmediate ꝙ dos fuit obligata potuit retineri ꝓ obseruantia
donec rō ⁊ reliqua redderenṫ ꝓut supra deductū fuit ergo non
cōpetebat efficax petitio.sꝫ vbi nulla petitio ibi nulla pōt esse
mora.vt no.in.l.ij.C.de ꝯhē.⁊ ꝯmit.stipu.⁊ in.l.si pacto quo pe
nā.C.de pac.⁊ qꝛ hoc facit.l.ꝑmittēte.l.graccus.C.de adul.cū si.
¶Quibꝰ p̄missis ostēdiṫ ꝙ dicta alimēta peti nō pñt ⁊ primo
tenēdo opinionē Bar.in.l.īsulā.§.vsuras.ff.so.ma.vbi decidit
in terminis ꝙ mulier post annū ēt data mora in restōne dotis
nō pōt alimēta petere.⁊ Bar.ī.l.at q natura.§.nō tm̄.ff.de neg.
ge.⁊ tꝫ Bar.ī.l.fi.C.de bonis maternis idē voluit Host.in sum
ma de vsuris.§.an aliquo.ver.ecōuerso.⁊ Jo.an.⁊ Cardi.in.c.
salubriter.de vsuris.⁊ hāc partē tꝫ dictꝰ Laurētiꝰ de ridolphis
in tractatu vsurarū.q.lij.⁊ est magis cōis lꝫ pleriqꝫ alij ꝯtrīū te-
neant.¶Scd̄o hec opinio ꝓbaṫ tenēdo opinionem quā tenēt
Ang.Jo.de imo.⁊ Lud.ro.in.d.l.diuortio in p̄n.ꝙ qñ mulier
nō hꝫ aliūdi vñ se alat ⁊ heredes sunt in mora alimēta peti pñt
alias si nō sunt ī mora nō pñt peti.idē Ang.in.l.titia.ff.sol.ma.
sed in casu nostro nulla fuit mora in soluēdo dotē.ergo nō pñt
peti alimēta.Ad idē qȯ no.d.Ant.in.d.c.salubriter.⁊ qȯ not.
Joā.de imo.in.d.l.īsulā.§.vsuras adduco ēt ad idē ꝯsiliū solēne
Pe.de anch.numero.cl.qȯ īcipit ī qōne q̄ vertiṫ īter nobilē do
minū vbi plene tangit vtrū mulier possit soluto matrimonio
vltra sortē dotis petere aliqd pro alimētis ⁊ in effectu cōcludit
ꝙ nō.tñ ꝓpter hoc pōt plus debite peti ꝑ id qȯ habeṫ in.c.suꝑ
eo.extra de vsuris ex qbus cōcludiṫ ꝙ dicta alimenta peti non
possunt ex eo maxime qꝛ nō ostendiṫ heredes fuisse in mora re-
stituendi dotes.nec etiā aliquid p̄supponiṫ qȯ non haberet vñ
aliunde se aleret ⁊ sic cōcludo ꝙ de iure cōi non pōt talia alimē
6 ta petere.¶†Nec hꝫ obstare statutum ꝙ vult ꝙ alimenta de-
beanṫ ad rōnem quinqꝫ ꝓ centenario ꝙ statutum validū videṫ
esse hoc casu ꝓut voluit Bal.in.l.fi.§.p̄terea.C.de iure dotiū.
⁊ hoc statutum dicit esse tolerabile dñs Cardi.in cle.j.extra de
vsuris.Ad idē facit qȯ not.Bal.in.l.acceptum.C.de vsuris in
viij.q.allegādo glo.fin.in auṫ.de exhiben.reis.§.si vero.sed ad
hoc statutum tripliciter ego rñdeo.¶Prīo qȯ statuto loquiṫ
in vidua.nos aūt sumus in muliere que nupta vult talia alimē
ta petere.cū ergo v̇ba statuti nō ꝯueniāt nō dꝫ ꝯuenire dispoſi-
tio.l.j.§.si is qui nauē.ff.de exercito.⁊ l.si vero.§.de viro.ff.solu.
ma.¶Secundo dico ꝙ dictū statutum dꝫ intelligi qñ heredes
fuissent in mora soluendi vt reducaṫ ad terminos iuris cōis et
opereṫ quo ad taxam determinatā alimentoꝝ:recipiunt enim
statuta interpretationē passiuā a iure cōi.l.si serui vestri cū ma-
teria.C.de noxa.⁊ l.fi.§.in computatione.C.de iure delibe.cum
vulga.⁊ maxime qñ non restitutio causaṫ ex facto creditoris.vt
in casu nostro ꝓut est casus notabilis in.l.si peculiū.§.j.ff.de sta
tu libe.⁊ ꝓbatur ex his que eleganter ponit Bar.in.l.amplius
nō petitū.ff.rem ra.ha.in illa qōne.an iurās soluere possit com-
pensare.¶Tertio ⁊ vltimo rñdetur ꝙ ſm opinionē multorū
tale statutū non valet ꝓut tꝫ Ja.bu.in.l.j.C.de sum.tri.⁊ refert
quēdam magnū theologū ita tenere qꝛ ex quo debenṫ ex cursu
tp̄is est vsura prout idē tenet in auṫ.ad hoc.C.de vsuris.⁊ hanc
partē tenent Stephanus Jo.de ligna.⁊ Jo.de Imo.in cle.j.de
vsuris.faciūt no.per Bar.in.l.si finita.§.iulianus.ff.de dam.in
fec.de statuto disponente ꝙ missus in possessionē lucretur fru-
ctus.satis equavṙ distinctio.d.Abb.in.d.c.salubriter.ꝙ aut sta
tutum disponit alimenta deberi eo casu quo de iure cōi debenṫ
⁊ valet aut eo casu quo nō debenṫ ⁊ tunc secus.cū ergo in casu
nostro sumus in casu in quo de iure cōi non deberenṫ ergo non
possumus

possumus esse in casu validitatis statuti.sit ergo ꝯclusio qꝺ di
cta alimenta peti non possunt. Laus deo.

¶Consilium.cxxvij.

1 ☞ Massarij seu hospitalarijs hospitaliū eqparātur tutori
bus et curatoribus et cōtrahunt et administrant.
2 Res que sunt intra fines presumitur esse illius cuius sunt fi
nes et nu.5.
3 Dispositum non habet locum qn̄ vnum presupponitur ⁊aliud
disponitur:nisi ꝓbato presupposito.
4 Possessio transfert onus ꝓbandi in aduersarium.
6 Fines iurisditionis nō mutantur alluuione.
7 Bonafides presumitur ex longissima possessione.
8 Prescriptio tanti temporis cuius in cōtrarium nō existit me
moria habet vim priuilegij et tituli.
9 Infra et supra sunt dictiones correspectiue et opposite.

Dominus labia mea ape
riat ⁊spiritussanctus illuminet itellectū.¶Visis ca
pitulis trāsactionis facte inter cōitatē sarzane ⁊ ca
strinoui ⁊ visa designatiōe loci mihi exhibita ⁊ꝯsideratis his q̄
in facto narrant̄ super tribꝰ orit̄ dubitatio.¶Primo qꝛ certe
bestie porcine hoīum castrinoui fuerūt inuēte in terrenis hospi
talis sancti Lazari inter stratā primā ⁊ terminū numeratū vn̄
volunt illi de sarzana qꝺ soluāt penā bestiarū q̄ intrāt pascua
qꝛ non est de locis in qbus hoīes de castronouo licite pn̄t pasce
re eoꝝ animalia sed aduerso dr̄ qꝺ tenent̄ tantū ad dānū qꝛ di
cūt hoīes de castronouo qꝺ habēt cōuentionē cū massario ho
spitalis qꝺ teneant̄ tātuꝫ ad extimationē dāni ⁊ ita ecōtra si cō
tingeret bestias hospitalis iferre dānū in curia castrinoui eodē
mō hospitale teneat̄ ad solā extimationē dāni.¶Scd̄o orit̄ du
bitatio qꝺ illi de castronouo possidēt ⁊ habēt multa p̄dia ⁊ ter
rena.ī.cōfines curie sarzane q̄ tenuerūt ⁊ possederūt tanto tp̄e
cuius in ꝯtrariū memoria nō existit cōitas sarzane dicit illa ad se ꝑ
tinere nisi ostendat̄ ꝑ possessores quo iure illa possideāt.¶Ter
tia dubitatio q̄ orit̄ est qꝛ vigore quīti ⁊ septimi capituli hoīes
sarzane p̄tendūt ad eos ꝑtinere omnes paludes ⁊ oīa p̄dia que
sunt a prato Antonij ⁊ a prato dn̄i ep̄i infra versus flumē ma
cre nō solū per rectā lineā eundo versus dictū flumē sed ēt ex trās
uerso .illi aūt de castronouo dn̄t ꝙ tātum hn̄t illas paludes ⁊
illa p̄dia que sunt infra eundo ꝑ rectā lineā versus dictū flumē.
¶Circa primā dubitationē breuiter concludo qꝺ vigore dicte
cōpositionis habite cuꝫ massario dicti hospitalis p̄dicti hoīes
de castronouo nō pn̄t ꝯdēnari ad penā.sed tm̄ ad extimationē
dāni.sunt em̄ seruāda pacta ⁊ ꝯuentiones habite inter dictum
massariū ⁊ dictos hoīes.l.j.ff.de pac.l.j.ff.de cōsti.pe.cuꝫ mul
1 tis si.Nam p̄dicti massarij seu hospitalarij hospitalium equipa
rantur tutoribꝰ ⁊ curatoribus vt est casus.⁊ ibi no.in.l.orpha
notrophos.C.de ep̄is ⁊cleri.⁊ possunt ꝯhere ⁊administrare ho
spitali.vt ibi ꝓbatur sicut tutores ⁊curatores.vt in lege que tu
tores.⁊ in.l.fi.C.de admi.tu.⁊ eo maxime qꝛ talis conuentio in
nullū dānum cedit hospitalis cū debeat restaurari ⁊ refici exti
matio dāni .l.ij.cū ibi plene not.ff.de dāno infec.tn̄ ēt qꝛ plus
locus non dꝫ curare exactione penarū.xij .q .ij.fraternita .vbi
glo.⁊ qꝛ eodem mō bestie hospitalis seu hospitale nō tenebant̄.
ad penā qn̄ fuissent inuēte in pascuis castrinoui seu in terrenis
dicte cōitatis argu.l.de fideicōmisso.C.de transa.vn̄ non video
qꝺ aliqua rō obstat quominus dicta cōuentio fuerit valida .si
ergo fuit valida dicta cōuentio igitur nō potuerūt incidere in
penaꝫ qꝛ volente ⁊ ꝑmittente dn̄o ingresse sunt bestie illa loca ꝑ
ea que no.Bar.in.l.inter oēs.§.recte.ff.de fur.⁊ Barto.in.l.trā
sigere.ff.de trāsac.Nam ex dāno qꝺ infertur priuato competit
actio cōitati.si ergo priuatus ꝯsensit nullū querit̄ ius cōitati vt
ibidē plene ꝓsequit̄ Barto.ad idē tex.insti.de obliga.que ex de
licto.§.placuit ⁊ no.plene Ludo.ro.in.l.que dotis.ff. solu.ma.
vnde concludo qꝺ ex quo impune volente hospitalario sunt in
gresse non pōt per cōitatē exigi pena.sꝫ tm̄ dānum refici dꝫ.Et
posito qꝺ talis conuentio non tenuisset qꝛ forte dictus massa
rius non hꝫ talē potestatē qꝺ tamē nō est credēdū cuꝫ illis admi
nistratio credat̄:saltē dicta cōuentio prebuisset iustā cām excu
sandi a pena ꝑ ea que plene no.Barto.in.l.j.§.j.ff.si quis testō
liber.esse iussus fuerit.⁊ ꝑ ea que no.Cy.in.l.si quis non dicam
rapere.C.de epis.⁊ cle.⁊ qꝺ not.in.l.igit̄.§.pōt.ff.de libe.causa.
omnibus ergo recte pensatis indubitanter credo dictos hoīes
de castronouo non posse cogi ad solutionē dicte pene.¶Circa
scd̄am dubitationē videbat̄ p̄ia facie dicendum ꝙ dicti hoīes
de castronouo non possint licite retinere terrena .ī.dictos fines
curie sarzane nisi ostendant quo iure illa possideant ꝫ videtur
probare ꝑ ea que ponit Bald.in.rubrica.C.de ꝯtrahē.emptio.
2 ver.xxij.q̄ro.vbi dicit qꝰ†illa que sunt infra fines p̄sumunt̄ esse
illius cuius sunt fines allegat.l.edem sacrā.§.fi.ff.de ꝯtrahen.
emp.Ad idē qꝺ no.Pau.de ca.ꝑ illū tex.in.l.j.in pri.ff.de acq.
pos.vbi dicit qꝺ loca que sunt infra fines p̄sumunt̄ esse cōitatis
cuius sunt fines:ille em̄ qui fundat se in toto territorio ⁊ in to
ta curia dicit̄ se fundare in qualibet parte territorij:qꝛ qꝺ iuris
est de toto quo ad totū idē de parte quo ad partē.l.que de tota
ff.de rei vēdi.⁊ in.c.si diligēti.de p̄scriptionibꝰ.per quā dicit ibi
Host.qꝺ dn̄i ⁊ cōitates habēt fundatā intentionē quo ad res
sitas in eoꝝ territorio.faciūt no.ꝑ Jo.an.in.c.fi.extra de offi.ar
chi.⁊tex.ī.c.cū Bertoldus.extra de re iud.⁊ sic vr̄ ꝙ fundata sit
intētio cōitatis sarzane quo ad bōa sita in eiꝰ territorio donec
ꝯtrariū ostendat̄.Nec vr̄ obstare ꝫm capl̄ꝫ trāsactionis p̄dicte
in quo disponit̄ qꝺ loca ⁊ bona q̄ possident̄ ꝑ hoīes castrinoui
ī.fines iurisditiōis sarzane sint libera ⁊exēpta qꝛ dictū capl̄ꝫ nō
cōcedit aliqua loca de nouo sed tantū libertatē locis possessis a
grauedinibus seu oneribus ⁊ sic tantū exemptis respectu one
rum.presupponit ergo loca spectare ad hoīes de castronouo.cū
3 ergo†cōpositio vnū p̄supponat ⁊ aliud disponat non hꝫ locuꝫ
dispositio nisi probetur p̄suppositū vt voluit gl.no.in.l. manci
pia.in v̄bo aduocādū.C.de s̄uis fugi.quā ibi summe no. Jaco.
butri.Bal.⁊ Moderni.ad hoc ergo vt dictum capl̄m cōposi
tionis hēat locum hn̄t primo ꝓbare hoīes dicti hoīes de castro
nouo res ⁊ bona ad eos ꝑtinere.¶His tn̄ non obstātibus con
trariā sn̄iam veriorem existimo qꝺ īmo dicti hoīes de castrono
uo possidentes dicta bona hn̄t fundatam intētionem nisi ex ad
uerso probetur per cōitatem sarzane predicta bona ad dictam
cōitatem pertinere ⁊ spectare hoc probatur.Nam ex quo dicti
4 hoīes de castronouo sunt in possessione.de natura†possessiōis
est transferre onus probandi in aduersarium insti.de interdic.
§.cōmodum.⁊ in.l.fin.C.de rei vēdi.⁊ in.l.siue possidetis.cum
ibi plene no.C.de proba.Nā anteq̄ actor ꝓbat rem ad se ꝑtine
re reus qui possidet ex sola possessione ꝓbat dn̄ium.vt in .l. ob
meritoꝝ.⁊ ibi glo.⁊ doc.C.ne vxor ꝓ marito.⁊ no.in.l.cum res
C.de ꝓba.⁊ plene no.Bar.⁊ doc.ī.l.qdā in suo.ff.de condi.īsti.
Et sic ꝯcludit̄ qꝺ dicti de castronouo ex possessione hn̄t funda
5 tam intētionē.¶Solum ergo restat rn̄dere ad allegata in con
trarium pro quoꝝ solutiōe ꝯsidero ꝙ†. Aliqn̄ ⁊primo designā
tur in rebus seu p̄dijs priuatoꝝ.Et tūc de nā finiū est include
re quicquid est intra fines.⁊ ita loquitur Bald.in rub.C.de cō
trahen.emp.⁊ iō puto qꝺ in dubio res inclusē.ī.fines p̄sumerē
tur illius cuius sunt fines nisi aliud on̄deret̄.Aliqn̄ ⁊ scd̄o res
sunt.ī.fines territorij alicuius dn̄ij vel castri nec possident̄ per
aliquē nec apparet cuius sint ⁊ tūc forte cōitas hꝫ fūdatā intē
tionē.Et ita loquit̄ Pau.de ca.in.d.l.j.in pri.ff.de acq.pos.nō
tn̄ affirmo.Aliqn̄ ⁊ tertio res sunt site.ī.fines alicuius territo
rij ⁊ p̄sumunt̄ esse illius cuius sunt fines quo ad iurisdictionē
nō aūt q̄ ad dn̄iū rerū ꝑticulariū.⁊ ita loquit̄ Hosti.in.d.c.si di
ligēti.quē ita ibi declat dn̄s Abb.Modernꝰ.Aliqn̄ ⁊ quarto
⁊ vltio p̄dia sunt sita.ī.fines alicuiꝰ cōitatis sunt tn̄ possessa per
particulares ꝑsonas ēt nō subditas ⁊nō habitātes in castro seu
ciuitate dicte cōitatis ⁊ tūc dico ꝙ cōitas nō hꝫ fundatā intē
tionē quo ad dn̄iū rerū particulariū possessoris ꝑ alios.hoc de
cidit in terminis Abbas Modernꝰ in.d.c.si diligēti.vbi decla
rādo illud dictū Hosti.dicit qꝺ ꝓcedit respectu iurisditiōis.
nō aūt respectu ꝓprietatis rerū ⁊ bonoꝝ.ī.limites existentium
hoc ꝓbat̄ rōne.Nā impator q̄uis sit dn̄s totiꝰ mūdi.vt in.l. de
p̄cario.ff.ad.l.rodiā de iactu .Et in.l.bn̄ a zenone.C.de quadri.
p̄scrip.nō tn̄ itelligit̄ hr̄e dn̄iū rerū ꝑticulariū vt no.gl.⁊ Bar.in
prohemio ffoꝝ.⁊ Bar.in.l.j.§.ꝑ hāc.ff.de rei vē.⁊ in extrauagā
ti ad reprimēdā in v̄bo totiꝰ orbis.⁊ Ang.ī.d.l.bene a zenone.
¶Cōfirmat̄ ꝫ qꝛ hr̄e ius territorij denotat hr̄e exercitiū iurisdi
tiōis .l.pupillus .§.territoriū.ff.de v̄.si.⁊ in cle.ne romani. §.sa
ne.de ele.⁊ ita exponit gl.in.l.qcūqꝫ.C.de fundis limitosis lib.
xj.pro ꝫ ēt est bonus tex.in.c.j.§.itē si qs qbus mo.feu.amittat̄
ꝑ quē dicit ibi Bal.qꝺ aliud est hr̄e dn̄iū terraꝝ aliud est hr̄e iu
risditionē ⁊ districtū.⁊ sic de vno ad reliquū nō ifert̄ ꝯcludens
ꝓbatio.l.nō hoc.C.vn̄ cognati.c.in p̄ntia cū ibi plene not.C.de
ꝓbat.cū si.Cōfirmat̄ hec noua ⁊ cōcludenti rōne qꝺ fines terri
torij nō ꝓbāt dn̄iū reꝝ inclusaꝝ.ī.fines:qꝛ si ꝫ esset sicut fines de
monstrātes dn̄iū rerū ꝑticulariū augmentant̄ ⁊ extendunt̄ per
alluuionē.īsti.de reꝝ diui.§.p̄terea qꝺ ꝑ alluuiōeꝫ.⁊ in.l. adeo.
6 §.j.ff.de acq.reꝝ dn̄io.hoc aūt est falsum qꝛ†fines iurisditionis
alluuione nō mutant̄.l.in agris.ff.de acq.re.dn̄io.⁊ plene ꝓbat
Bart.in suo solēni tractatu tiberiadis in p̄io libro sup verbo
acquirit̄ nobis.ergo stat qꝺ fines dn̄ij ꝑticulariū extēdent̄ ⁊ nō
iurisditionis.Et sic q fundat se in finibꝰ iurisditiōis non hꝫ
fundatā itētionē in dn̄io reꝝ ꝑticulariū ⁊ sic remanēt soluta in
ꝯtrariū allegata sufficiēter sed oīa ista reddunt̄ clariora ex lōgissi
mo possessorio ett cōsequenter ex p̄scriptiōe longissimi tempo
ris per quem censeret̄ p̄scriptū omni iuri qꝺ dicta cōitas sarza
7 ne haberet.l.sicut.⁊.l.oēs.⁊ per totū.C.de p̄scrip.xxx.annoꝝ† ex

qua longissima possessiõe p̄sumit̄ bona fides.vt not.Bar.in.l.
fi.⁊ per illũ tex.C.vñ vi.⁊ Jo.an.in addi spe.in ti.de test.§.nũc
videndũ in prima magna addi.⁊ Archi.in.c.j.de p̄scrip.lib.vj.
Inno.in.c.ij.extra de resti.in integ.⁊ Ang.in.l.pe.C.quibus
nõ obstat longi tp̄is p̄scrip.d.Ant.in.c.cũ eccl'ia sutrina.de cã.
pos.⁊ pp̄rie.⁊ in repeti.c.puenit de censib⁹.⁊ dñs Abbas in.c.
8 si diligẽti.de p̄scrip.⁊ eo maxie predicta p̄cedũt q̄r†vt mihi d̄r
p̄dicti de castronouo posséderunt tãto tp̄e cui⁹ in ꝯ̄riũ memoria
nõ existit que h̄z vim possessiõis ⁊ priuilegij.c.sup quibusdã.§.
p̄terea.de ver.signi.⁊ i.l.j.§.duct⁹ aque.ff.de aqua quotti.⁊ esti.
⁊ est casus in.c.j.de prescrip.li.vj.vbi probat̄ q̄d nõ est necesse ti
tulũ allegare prout notãt Arch.Jo.an.⁊ doc.tradit Hosti.in
summa de ꝯsuetudine.§.fi.⁊ Inn.in.c.cuz eccl'ia sutrina.de cã
pos.⁊ pp̄rie.⁊ Bald.in extrauagã.de pace ꝯstã.in v̄bo sicut ab
antiquo.⁊ ex tali p̄scriptiõe querit̄ directũ dñium vt concludit
Bal.in.l.traditionib⁹.C.de pac.⁊ sequunt̄ Moderni ex q̄bus
ꝯcludo q̄d dicti hoĩes de castronouo sup dictis bonis nullo mõ
molestari pñt.¶ Circa tertiã dubitationẽ non adducẽdo q̄ le-
uiter in cõtrariũ adduci possent cõcludo predictuz capitulũ se-
ptimum dicte ꝯpositionis iũcto.c.q̄nto dicet hoĩes de castrono
uo cẽsent̄ tm̄ consensisse paludes ⁊ territoriũ ab vno latere inci-
piẽdo a prato Antonij eundo p rectã lineã vsq̄ ad flumen ma-
cre ⁊ ab alio latere incipiẽdo a prato ep̄i eundo etiam recta via
vsq̄ ad dicendũ flumẽ.Quod p̄bat̄.Et primo ex v̄bis dicti se-
ptimi capituli dum d̄r ⁊ inferi⁹ versus flumẽ macre a prato An
9 tonij ⁊ dum subdit̄ ⁊ a prato dñi ep̄i infra.hec aũt†verba infra
⁊ supra ⁊ inferi⁹ ⁊ superius sine correspectiua ⁊ opposita p̄ut
colligit̄ ex dictis Bar.in tractatu tyberiadis in sc̄do lib.de in-
sula.in.c.q̄d incipit.si ex vno latere vbi p̄ his dictionib⁹ allegat
text.i.l.supra.§.itẽ.ff.de aqua.plu.arcẽ.⁊ in.l.j.§.j.ff.de arb.ce-
dẽdis.⁊ in.l.si duo.§.labeo.ff.vti possidetis in q̄bus p̄bat̄ q̄d il
lud d̄r esse supra solũ seu domũ q̄d est supra eundo p rectã lineã
⁊ sic pari rõne illud d̄r esse infra alia aũt loca dicunt̄ a latere ita
dicamus q̄d infra hic sumat̄ versus flumẽ per rectã viam.Alia
aũt loca dicant̄ a latere.Et hanc distinctionẽ p̄bat tex.pũctua-
liter qui facit hanc distinctionẽ in.d.l.adeo.§.insula.v̄.q̄d si ex
vno latere vbi oĩa ista tria probant̄ ⁊ super illo text.Bart.fun-
dat dicta sua in dicto libro.de insula.Confirmat̄ hoc q̄r de natu
ra dictionis infra est vt ꝯtineat contenta inter extrema quibus
adiungit̄.vt.in.c.j.⁊ in.c.ex tuaꝝ.extra de auctoritate ⁊ vsu pal-
lij.ergo cum in casu nostro sit adiuncta illis extremis scilicet pra
to Antonij ⁊ prato ep̄i quicq̄d est infra illa extrema vsq̄ ad flu
men censetur concessuz ⁊ non vltra.¶ Preterea quare fuissent
apposita illa extrema.Nam alia dicta appositio extremorum
non video quid operatur contra.l.si quando.ff.de leg.j.⁊ text.
in.c.si papa.de priuileg.satis enĩ fuisset vltra vnũ terminum
concedere si voluissent dicto mõ concedere non apponere duas
extremitates ⁊ concedere in illas versus flumen.¶ Predicta
etiaz ꝯfirmant̄ ex v̄bis appositis in quĩto cap̄l'o ad q̄d octauũ
capituluz se refert in quo fit designatio loci de vno extremo ad
aliud per rectaz lineam ⁊ postea in.vij.c.ꝯcedit̄ illud q̄d est in-
ferius ad illa loca designata ergo d̄z fieri designatio vsq̄ ad flu
men per rectã lineam q̄r p̄cedentia declarãt sequẽtia.l.si seruus
pluriũ in fi.in.l.qui filiab⁹.in p̄n.ff.de leg.j.⁊ q̄d no.Barto.in
l.p̄tor.§.erit que differẽtia.ff.vi bo.rap.Alia aũt terrena q̄ que
runt nunc isti de sarzano occupare potius dicant̄ a latere vt.s̄.
est dictũ quã inferius:⁊ hoc maxie confirmat̄ q̄r immediate fa-
cta compositione paludes ⁊ terrena que erãt infra per rectam
lineã fuerunt concesse ⁊ possesse per hoĩes de sarzana que prius
possidebant̄ per hoĩes de castronouo vigore dicte ꝯpositionis.
⁊ ita presumant̄.l.quedã mulier.ff.de rei.ven.Alia aũt existen
tia extra rectã lineam fuerunt possessa per hoĩes de castronouo
prout prius possidebant̄ ⁊ sic executio ipsius actus partium in
tentionem demonstrat:nam talis actus sequẽs demonstrat in
tentionez in precedentibus.d.l.si seruus pluriũ in fin.¶ Acce-
dat nã per dictam ꝯcessionem non solũ preiudicatũ fuit cõita-
ti castrinoui.sed etiã iuribus priuatoꝝ ergo stricte intelligẽda.
c.q̄uis.de rescriptis.in.vj.l.ij.§.si quid a p̄ncip.ff.ne quid in lo
co publico.ergo cum possit dupliciter intelligi debet interpre-
tari vt minus preiudicet iuribus p̄uatoꝝ ⁊ sic per rectaz lineaz
vsq̄ ad flumẽ imo ex quo d̄r q̄d illa predia sunt particularium
personaꝝ non potuisset cõitas illis p̄ticularibus sine iusta cã
auferre.l.totiens.ff.de polli.l.si p̄uat⁹.ff.qui ⁊ a q̄bus.⁊ notant
Bart.⁊ docto.in.l.fi.C.si ꝯtra ius vel vtili.publicam.⁊ Inno.
⁊ doctores in.c.que in ecclesiaruz.extra de cõsti.ergo tale cap̄l'm
d̄z intelligi adminus vt quãtominus fieri põt preiudicet̄ iuri-
bus particulariũ personaꝝ ⁊ eo maxie q̄r nõ video qũo ipsi cõ-
ponentes p̄ticularibus potuissent p̄iudicare:tum q̄r cõitas nõ
potuisset vt dictum est:tũ q̄r hoc nõ reperit̄ q̄d habuerint ĩ mã
datis vñ ꝯcludi posset ⁊ vere q̄d non intelligant̄ concessa loca-

pertinẽtia ad cõitatẽ q̄r sup aliena nõ habẽt autoritatẽ.¶ Vlti
mo q̄r vt ex predictis patet adminus duplex põt dari interpre
tatio ergo illã sequi debemus que est contra cõitatem sarzane
que debuit legem apertius dicere ⁊ fundat se in verbis per tex.
cũ ibi plene no.in glo.⁊ per Bart.in.l.veteribus.ff.de pac.⁊ in
l.stipulatio ista.§.in stipulationibus.ff.de verbo.oblig.sit ergo
conclusio q̄ censet̄ cõcessam adiectionem terminis vsq̄ ad flu-
men per rectam lineam. Laus deo omnipotenti ⁊c.

¶ Consilium.cxxviij.

1 ☞ Clausula in libello.potẽs iusticiã sibi ministrari q̄d operet̄.
2 Maritus ⁊ vxor si habitent in vna ⁊ eadem domo cuius pre-
sumantur massaritie.
3 Res probat̄ esse vxoris per priuatam scripturam mariti.

Vestissime iudex in casu thomasi
ꝯ diegũ p̄ue-
gham vidi elegãtes allegatiões vestras quib⁹ nõ ob
stantib⁹ puto p̄tes.d.v.esse in fauorẽ dicti thomasi p̄
nũciare ⁊ more solito p̄cedã breuissime ponendo breues ⁊ v̄as
cõcl'ones infrascriptas.¶ Prĩa cõclusio est q̄ libellus intẽptat⁹
p dictũ Thomasiũ p̄cedit l̄z ꝯtinet petitionẽ ꝯdẽnationis ⁊ fi-
1 sco ⁊ p̄ti ꝯ̄ no.in.l.p̄tor edixit.§.si dicat̄.ff.de iniurijs†q̄m in fine
libelli adiecta est cl'a petẽs sibi iusticiã ministrari p quã cl'am l̄z
q̄s in libello penit⁹ ꝯ̄ria petat tñ obtinet actor sup eo sup quo
iusticiã h̄z vt p̄z ex his q̄ ponit no.Inn.Jo.calde.⁊ Abb.Mo
der.in.c.ij.de ordi.cogni.vbi ꝯcludũt q̄ talis cl'a sustinet libel-
lũ nõ obstãte q̄cũq̄ ineptitudine ⁊ hoc maxime p̄cedit attẽtis
statutis ciuitatis seneñ.p q̄ disponit̄ clare q̄ p̄cedat̄ summarie
⁊ de plane sine strepitu ⁊ figura iudicij ⁊ q̄ nulla solẽnitas iuris
q̄ attẽdat̄ nec ẽt obstet aliq̄ ĩeptitudo libelli.¶ Sc̄da cõcl'o est
domũ ex qua sunt extracta pignora p̄bat̄ p̄tinẽ ad dictũ Tho-
masum occasione successiõis mr̄ne ⁊ aui patreni vt ꝯstat ex p̄ces
su ⁊ l̄z ex eius mr̄e remãserint duo masculi ⁊ vna femina ⁊ de-
mũ mortuus fuit vnus masculus cuius dictus Thomasus est
hr̄s ⁊ hic p alia p̄te ei⁹ pr̄ potuisset succedere vna cũ Thomaso
nõ apparet q̄ hereditatẽ aliquã acceptauerit vñ nõ possumus
dicere ipsum fuisse heredẽ filio p aliq̄ p̄te q̄d nõ ꝯstat.¶ Pre-
terea ab hr̄ditate mr̄is fuit soror exclusa ex forma statutoꝝ ab
hr̄ditate fr̄is.Itẽ ẽt ab hr̄ditate mr̄is q̄ erat cõis inter ipsam ⁊
fr̄es vt dictãt statuta ciuitatis seneñ.q̄ videatis ex q̄bus ꝯcludi
tur q̄ ex p̄cessu nõ constat q̄ in dicta domo possit respectu dñij
habere aliq̄d ius respectu aũt vsusfruct⁹ etiã non ꝯstat q̄ hẽat
aliq̄d ius.q̄r nõ apparet q̄ voluerit esse vsufructuarius:⁊ dato
q̄ appareret q̄ vsufr.voluisset tñ pp̄ emancipationẽ Thomasi
nõ haberet vsumfructũ nisi in dimidia.vt in.l.cũ op̄z.§.cũ aũt
C.de bonis q̄ libe.ex q̄bus ꝯcludit̄ q̄ dicta domus ex quo acce-
pta sunt pignora p̄bat̄ p̄tinere:tũ rõne p̄prietatis saltẽ p ma-
iori p̄te:tum rõne vsusfruc⁹ ẽt p maiori p̄te dictũ Thomasum.
¶ Tertia ꝯclusio est q̄ ad eũ p̄sumit̄ p̄tinere massaritie domus
ad quẽ p̄tinet domus ex qua extracte sunt massaritie ita deter-
minat in teminis Barto.de saly.in.l.ob maritorum per illum
tex.cum glo.C.ne vxor pro marito ⁊ per no.per glo.in.l.a diuo
pio.ff.de re iudi.¶ Quarta conclusio sit q̄ dicte massaritie de-
bent censeri spectare potius ad dictum Thomasum quam ad
dictum patrem quoniam si ex iure possessionis domus ĩfertur
ad ius possessionis massaritiarum magis est presumendum q̄
sint dicti Thomasi que presumptio dicitur esse potentior arg.
l.queritur.ff.de statu hominum.⁊ quia in cõflictu presumptio-
num potentior presumptio est attendenda vt traditur in.l.fi.
ff.de in inte.resti.mino.titulo generali:habet enim pater dicti
thomasi tantundo presumptionem ex eo quia asseritur habere
dimidiam vsusfructus.q̄ tamẽ non deducitur neq̄ probatur.
ex parte autem Thomasi probatur q̄ domus cum massaritijs
fuit sui aui materni:⁊ quod viuẽte auo materno ei⁹ pater vna
cũ in eius mr̄e venit ad habitandũ in dicta domo ⁊ post mor-
tem soceri adhuc cõtinuauit habitationem:vnde ex preceden-
tibus arguitur manifeste q̄ massaritie dicte domus fuerũt aui
materni matris ⁊ per ꝯ̄ns sunt hodie Thomasi:pars aũt ad-
uersa que allegat mutationẽ massaritiarum siue illarum aliarũ
hr̄et hoc p̄bare.tũ per regulã ei qui.ff.de p̄batio.tũ q̄r in predi
camẽto vbi ex p̄terito presumit̄ in p̄sens:⁊ si q̄d res que fuerunt
in certo loco presumantur esse de p̄nti vt plene declarat Bal.in
l.iij.C.de p̄ba.faciũt no.per glo.Bal.⁊ alios in.l.sine posside-
tis co.ti.facit regula vulgaris que h̄z q̄ ex p̄cedentibus declarã
tur sequentia vt in iuribus p̄allegatis.pro hoc accedat q̄r l̄z q̄ñ
vir ⁊ vxor habitãt in eadẽ domo massaritie presumant̄ esse viri
2 vt ꝯcludit Bal.⁊ Saly.in.d.l.ob maritorũ tñ q̄ñ vir vadit†ad
domum vxoris massaritie potius presumunt̄ esse vxoris ita de-
terminat Saly.l̄z sub dubio in.d.l.ob maritoꝝ igit̄ decere debe
mus massaritias potius p̄tinuisse ad matrẽ dicti Thomasi q̄
ad patrẽ ⁊ per ꝯ̄ns pertinere ad dictũ Thomasum ⁊ hoc ma-
xime

rime stante coiectura pcedetis tpis.accedit et qd per pris dicti Thomasii apperet qd accepit massaritias τ qd massaritie dicte
3 dom⁹ fuerut τ sunt aui materni τ pris dicti Thomasii q†aut res potius fuerint vxoris qua viri pbari pot per priuata scriptura ipsius viri vt cocludut Ang. Jmo. τ Lud. de ro. in. l. q iure familiaritatis. ff. de acq. pos. ¶ Preterea cu ista non possint clare pbari sufficit pbatio p psumptioes τ coiecturas ar. eius qd habet in. l. gensu. C. de repudijs. τ in. c. lris. de testi. vn ex supiorib⁹ violeter pbat qd poti⁹ massaritie ptinuerut ad matrez dicti Thomasii τ hodie ptinet ad Thomasuz qua ad eius patre. Quib⁹ et accedit qd scds testis dicti Dhomasii deponit manifeste qd massaritie fuerut aui mrni dicti Thomasii qd eisdem massaritijs fuerunt vsi pr τ mr dicti Thomasii τ qd hodie vtutur eisde. vnus aut testis facit semplena pbatione vt tradit per Bar. τ alios in. l. admonedi. ff. de iureiur. ¶ Preterea lz pr dicti Thomasii semp inhabitauerit prius simul cu socero τ vxore postea cu vxore τ filijs postea cu filijs tn attentis verisilib⁹ coniecturis de qbus supra poti⁹ debem⁹ censere massaritias ptinere ad dictu Thomasuz qua ad prez. Pro hoc in spe adduco qd dixit singlr Ang. in. d. l. q iure familiaritatis vbi dicit qd si vir τ vxor pariter pbant se inhabitasse domum qlibet intelligit p dimidia possedisse ar. l. si duo. ff. vti possi. nisi aliq appareat coiecture ex qb⁹ psumere debeam⁹ res ad alteru solu ptinere ar. l. ij. C. ne vxor pro marito. τ. l. j. C. de priui. fisci. τ subdit Ange. hec verba vulgaria. hodi questo che lo praticato cente volte. τ illud refert τ sequit ibi Pau. de cast. τ qd ibi decidit notabile qstione ex quibus pz qd licet pater Thomasii inhabitauerit tn attentis coiecturis vt dictu est dz censeri res τ ad matrez dicti Thomasii ptinuisse τ pertinere ex pdictis iudicio meo sequit indubitata gclusio qd dictus Thomasus est ille ad quez pertinent massaritie ablate de qbus agimus. ¶ Quinta gclo que sequitur ex premissis est qd pdicte massaritie fuerut iniuste ablate pro debito pris dicti Thomasii. vt in titulo. ne filius p pre. per totuz. τ fuerunt ablate per violetia qr contra volutate dicti Thomasii. ar. l. qui vas. §. vetare. ff. de fur. ex quo eni nucij auferendo non sunt passi predictu Thomasum libere possidere de sua dicunt vim intulisse casus est clar⁹ in. l. vim facit. ff. de vi et vi arma. τ hoc maxime stante ptestatione facta ne mitteret ad dictaz domu per qd ptz qd dicta bona fuerut ablata cotra ei⁹ voluntatem τ per gns censet esse pbata violentia. ¶ Sexta coclusio sit dato qd dicti nuncij τ executores non tenerent de tali violentia tn ille qui misit hn tenet qn ratificauit factum executorum que quide ratificatio hz vim madati vt habetur in. l. j. §. quotiens vbi per glo. τ Bar. ff. de vi τ vi arma. τ plene per Saly. in. l. non io minus. C. de accusa. stat enim hoc qd ille qui facit mandato alterius aliqd factum τ tn madans teneat qui fuit in dolo vt declat no. Bart. i. l. si qs id qd circa fine. vbi oino vide. ff. de iurisdi. om. iudi. vnde cum in casu nostro fuerit facta protestatio alteri parti qd non mitteret ad talem domum infra tales confines τ no obstante ptestatione ipse misit τ nuncij retulerunt se abstulisse precise in eadem domo infra eosdem confines tn tale factum executoru ratificauit propter quaz protestationem precedente ratificatione non pot pretendere aliquam cam ignorantie τ sic ptestatio constituit euz in malafide prout declarant elegater Jo. de uno. Lud. roma. in. l. de pupillo. §. nuciatione. ff. de no. op. nu. τ Ang. not. in autetico. vt oes obediat iudicibus. circa qntaz col. ex quibus gcludit qd cum violentia fuerit illata per nuncios τ tale violentia ratificauerit pars aduersa tenetur de violentia rone ratificationis que equiparatur mandato quaqz nuncij non tenerent: nec pot pretendere istam ignorantiam cu fuerit facta ptestatio de certa domo infra certos cofines τ ratificauerit ablatione factaz ex eade domo infra eosdem confines τ hoc maxime cu probet qd etia pars aduersa est affinis et habitat in eade domo τ sic psumitur qd scinerit facta affiniu iuxta. l. octaui. cu materia. ff. vn cognati. Et maxie est concludenduz cum sit vnum statutum in volumine quod videatis qd in volentijs et nulla iusta causa excusat a pena: vnde sit conclusio qd. d. v. dz codemnare ptem aduersam ad penaz et declarare qd massaritie restaurant per vltimu: lz in libello non appareat specifice petitum tn venit et in petitioe pp clausulam
a oia τ singula iura. τ clam omni meliori mo. τ a clausulam petes sibi iusticiaz ministrari iuxta no. in. c. ij. de ordi. cog. τ p Jmol. τ Modernio. in. l. si cum nullu. ff. de re iudi. immo pot etia hoc ex officio experiri iuxta. not. per Bar. in. l. interdu. §. qui furem. ff. de fur. cetera suppleat summa scientia iudicare debentis: qn succincte τ breuissime loquut⁹ fui: qr multiplr occupatus τc. Laus deo omnipotenti. Amen.

¶ Consilium. cxxix.

1 ¶ Collectas que imponunt psone pro rebus in alio loco qua in loco proprie originis quando quis soluere teneatur.
2 Oldradus pater legum appellatur a Paulo de castro.
3 Priuilegiu concessum ciuibus extenditur ad incolas.
4 Incole largo modo dicuntur ciues.
5 Statutum etia in materia stricta coprehendit casuz large sumpto vocabulo: si eadem est ratio.
6 Statutum loquens simpliciter de ciue qn habeat locum in ciue secundum quid.
7 Ciuitas aliquando augmentatur.
8 Promissio dz intelligi rebus sic stantibus.

Restantissimi iuris interpretes τ spectabiles officiales in causa q vertit iter homines de asciano τ marianu τ Andreocciu qua breuius potero rem ipsam absoluā psequedo substatialia omissis supfluis. qn cora illis res agit qbus iura allegare supfluuz puto. sed vt pti nostre aliqua ex parte satisfacia in primis p declaratione dicedor pmitto qd onera seu munera put sunt collecte τ pstatie de quib⁹ agimus dicunt mixta: qr imponunt psone pro rebus vt declarat Gul. de cu. in. l. nemine. C. de sa. san. ecc. τ Bar. in. l. j. C. mulie. τ in quo loco. Quo psupposito state tria sunt discutieda. ¶ Primu nunqd predicti marianus τ Andreocci⁹ attenta dispositione iuris cois pro bonis sitis in castro asciani teneat ibi ad onera τ collecta pdictas iponedas p coitatem dicti castri atteto qd dicti Marian⁹ τ Andreoccius sunt originarij Asciani τ ciues habitatores τ subeutes onera ciuitatis senaru. ¶ Scdm est nunqd atteta dispositioe statutor ciuitatis senaru teneant ad dictas collectas. ¶ Tertiu qd veniet excutiendu erit nunqd capitula inita inter ciuitate senaru τ illos de Asciano habeat obstare quomin⁹ pdicti Marian⁹ τ Andreoccius possint se a dictis collectis eximere. ¶ Circa primuz primo aspectu quilibet diceret eos teneri ad dictas collectas in dicto castro. qn munera mixta q imponunt persone pro rebus tenet qs subire in loco pprie originis vel paterne lz alteri⁹ loci efficiat incola. ita gcludut gl. Ja. de are. τ Bar. in. l. assumptio. §. filius. ff. ad municip a. τ est text. τ ibi Andreas de barulo. et Bart. in. l. fi. C. de municip. τ origi. Et ad hoc possent plura allegari. vn cum dicti Marianus τ Andreoccius sint origine de
1 Asciano †vident obligati ad subeundu dictas collectas in dicto loco pro rebus ibi sitis. ¶ Sz pdictis non obstatib⁹ griam snia veriore existimo. qn pdicta in griuz allegata pcedut qn qs est oriudus ex vno loco τ trasfert se ad domiciliu alterius loci diuerse iurisditionis τ diuersi dnij. τ ita loquunt omnia iura que in gtrariu allegant. secus qn qs est oriundus ex vno loco et transfert se ad aliu locu eiusde iurisditionis τ dnij et imponit libra ab eode dno in ambobus locis. qr tunc dz allibrari in loco vbi habitat τ maxie qd loc⁹ habitatiois pdominat loco originis. Hanc qone probo primo auctoritate Barto. in. l. j. C. de mulier. τ in quo loco lib. x. vbi post Guli. de cu. in. d. l. neminem. dicit qd qn imponit collecta ab eo qui hz iurisditione vniforme in omni loco. vt a principe debet quis soluere pro rebus quas vbiqz hz τ sic sentit apte qd etia pro bonis que hz in loco pprie originis tenetur soluere τ debet collectari τ indistincte loquatur. ¶ Scdo probo auctoritate insignis doctoris dni Ludo. ro. in suo consi. clx. qd incipit visa proposita qone. vbi cocludit quod Aretinus origine trasferes se ad ciuitate Floretie pot scribi in extimo cois Florentie pro bonis etia sitis in ciuitate aretina. ex quo ciuitas Floretina hz dnu vniforme in dicta ciuitate aretina τ ciuitate Floretie p no. per Barto. in. d. l. j. C. de mulier. τ in quo loco post Guli. τ sic est not. qd Ludo. ro. applicat pdictam theoricam ad ppositu nrm. τ ita declarat τ limitat que habentur in. d. l. fin. C. de municip. τ origi. Et mouet alijs ronibus de quibus ibi per eu. vn cu ciuitas senaru habeat vniforme dnium in ipsa ciuitate τ in castro Asciani debet in hac ciuitate allibra a ri. ¶ Tertio hanc qonez probat auctoritate illustris doctoris
2 Oldra. †q vt ingt Pau. de cast. in. l. is qui hrs. ff. de acq. hr. suo
b tpe pater legum nuncupabat b qui in quodam solenni tractatu circa materiaz muneru in. iiij. q. pncipali. vbi primo dicit qd talia munera mixta tenet qui subire in loco proprie origis vel domicilij demu subdit hec formalia verba. verutame vnum scias qd ex quominus persone indicit bona vndiqz extimanda sunt arg. l. magis puto. §. illud. ff. de reb. eor vt psona tanq pncipale trahat ad se bona ar. l. iurisperitos. §. cu oriundus. ff. de excu. tu. τ. C. de ipo. lucra. descriptio. l. vnica. §. pe. qd vex itelligo qd bona vndiqz posita sunt extimanda in loco domicilij. du tn sint situata sub eade iurisditioe. alias aut no. ar. ff. de leg. j. l. cetera. b §. sed τ si quis. τ. §. hoc senatus. hec sunt formalia vba. Oldra. q de directo cocludut in casu nostro qd bona debeant extimari in loco domicilij iurisditionis ciuitatis senarum. ¶ Quarto hoc probatur autoritate Bald. in. l. j. §. qlibet aut in vlti. col. ff. quod cuiusqz vniuer. no. vbi dicit h formalia vba. Adde qd li

a ¶ Cla libelli omni meliori mo τ cla ius τ iusticiaz τc.

b ¶ Oldradus pater legum.

bra non dȝ alicui fieri in diuersis locis eiusdē territorij sȝ in vno
in quo elegit se scribi arg.l.j.in fi.ff.de coll'.illici.vñ cū dicti ma-
rianus ⁊ Andreoccius habeāt bona in ciuitate Senarū ⁊ in
castro Asciani.⁊ sic in diuersis locis eiusdē territorij pñt eligere
in quo loco velint allibrari.¶Quito ⁊ vltio hanc partē cōsulē-
do tenuerūt plures insignes doc.Nā al's fuit florentie ↄclusum
qȯ oriundꝰ in comitatu ⁊ habēs domiciliū in ciuitate Floren-
tie dȝ vocari ad onera ciuiū ⁊ nō comitatiuoꝝ ēt ꝑ bonis sitis
in loco originis.⁊ sic in comitatu qꝛ ciuitati per comitatū defe-
rendū est tanꝙ digniori .ar.gl.notabi.q̄ hoc vr̄ decidere in.l. ci-
ues.C.de incolis.li.x.qȯ ēt fortius dicūt ꝓcedere in muneribus
mere patrimonialibꝰ.[a] ⁊ ita limitant cōem doctrinā in ↄ̄riū al-
legatā.ita cōsuluerunt dñs Dominicꝰ sermini ⁊ dñs Philip-
pus de corsinis solēnes aduocati florētini ⁊ dñs Jo.de monte-
granario magnus aduocatus curie marchie ⁊ dñs Bartholo-
meus de popolischis.per q̄ oīa iudicio meo aperte concluditur
qȯ attenta dispōne iuris cōis p̄dicti Marianꝰ ⁊ Andreocciꝰ
debent allibrari ⁊ collectari in ciuitate senaruȝ ⁊ non in castro
Asciani.¶Circa scd̄am dubitationē etiā cōcludēdū est quod
attenta municipali censura dicti Marianus ⁊ Andreocciꝰ de-
bent allibrari ⁊ collectari in ciuitate senarū.hec concl'o aperte
ꝓbat̄ ex forma statuti positi sub rubrica de ciuibus non grauā-
dis in comitatu vel districtu qȯ incipit nulla cōitas.vbi cōclu-
ditur qȯ ciuis senarū allibratus ⁊ soluens p̄stantias in hac ci-
uitate habitās in ciuitate ⁊ supportans alias factiones ciuita-
tis ꝓut faciunt alij ciues non pōt in comitatu grauari pro bo-
nis ibi sitis.⁊ probat̄ ēt forma statuti sub rubrica de nō grauā-
do effectos ciues quod incipit.quecūqȝ cōitas.vnde cum dicti
Marianus ⁊ Andreoccius habitēt ⁊ subeant onera ⁊ factio-
nes in ciuitate senarū ⁊ sint ciues non debent grauari in comi-
tatu.qȯ habitent ⁊ subeant dicta onera ⁊ factiones notum est:
qȯ aūt sint ciues ostendit̄ primo de iure cōi.nam lȝ in casu nr̄o
non concurrat aliqȯ ex enumeratis in.l.ciues.C.de incolis.que
faciunt queȝ esse ciuem vt sunt manumissio assumptio origo ⁊
adoptio.si cū simꝰ in ciuitate Rome dico qȯ ex sola longa habi-
tatione de iure cōi efficit̄ qs ciuis.Ad hoc tex.cum ibi not.in.l.
j.C.de priuile.corpo.vrbis rome.lib.vj.⁊ est text.in.l.in vrbe ro-
mana.ff.de statu homi.ita enim se hȝ ciuitas senarū que non
recognoscit suū superiorē ad suum territorium sicut se habebat
ciuitas Romana ad vniuersum territorium.per id qȯ habet̄ p
Bar.in.l.hostes.ff.de captiuis.⁊ in extrauaganti q sunt rebel-
les in ver.rebellando.¶Secundo probatur ex forma statutoꝝ.
vt patet ex forma statuti sub rubrica qȯ terminus det̄ debitori-
bus in quo in fine subijciunt̄ hec v̄ba intelligant̄ aūt ⁊ intelligi
debeāt ⁊ haberi ciues ⁊ assidui habitatores ciuitatis senarum
oēs ⁊ singuli q vna cū ciuibꝰ ciuitatis senaꝝ soluūt ⁊ subeunt
seu soluere ⁊ subire cōsueuere datia factiōes ⁊ onera ciuitatis se-
naꝝ.vnde cū dicti Marianꝰ ⁊ Andreocciꝰ iam tpe viginti an-
noꝝ ⁊ vltra habitauerint ⁊ subierint onera ⁊ factiōes in ciuita-
te senaꝝ sicut alij ciues intelligunt̄ esse ciues.¶Tertio hoc ꝓ-
bat̄ per priuilegiū ciuilitatis concesse hoībꝰ de Asciano qꝛ oēs
dicunt̄ esse ciues ciuitatis senaꝝ.⁊ vt de ciuibꝰ iudicandū est p
id qȯ habet̄ per Bar.in.l.si is qui ꝓ emptore.ff.de vsucapio.et
in.l.si maritus.§.legis iulie.ff.de adulterijs.¶Sed ↄtra p̄di-
cta instat pars aduersa pluribꝰ modis.¶Primo qȯ dictꝰ Ma-
rianus ⁊ Andreoccius nō sunt ciues ciuitatis senaꝝ:qꝛ statuta
in assumptiōe ciuilitatis dant certā formā vt pȝ ex forma sta-
tuti positi sub Rubrica que incipit ciues senaruȝ.qui ⁊ q̄liter/⁊
qȯ statutum incipit nullus recipiatur in ciuem.⁊ ex forma sta-
tuti positi sub Rubrica de inquisitione fienda anteꝙ aliquis re-
cipiatur in ciuem qȯ incipit iteȝ receptionē p̄dictaȝ.⁊ ex forma
statuti positi sub rubrica q̄ntum soluere d̄eat qui ciuis vult effi-
ci qȯ incipit nullus etiam recipi possit. que forma ⁊ alia reqsi-
ta a dictis statutis non vident̄ cōcurrere in persona dicti Ma-
riani ⁊ Andreoccij ⁊ per ↄ̄ñs non videntur se posse fundare in
dictis statutis eximētibꝰ ciues a collectis comitatus iuxta no.
in.l.bi qui ad ciuilia per Bal.C.de appel.⁊ in.l.si quis non di-
cam rapere.C.de epis.⁊ cleri.¶Sed ad hoc fundamentum re-
spondetur qȯ nō obstantibus predictis statutis predicti Ma-
rianus ⁊ Andreoccius effecti sunt ciues per iura ⁊ statuta su-
pra pro eis allegata non obstāt statuta allegata in ↄ̄riū qꝛ vt ex
supioribꝰ pȝ illa non solū sunt correctiua iuris cōis sed ēt antiq
statuti supra allegati.⁊ per ↄ̄ñs debent inq̄ꝺtum possibile est in-
terpretari vt minus corrigant iuxta.l. p̄cipimus.C.de appe.et
not.in.l.si serui vestri.C.de noxa.⁊ vt cōcordent cum primo sta-
tuto ⁊ cuȝ iure cōi iuxta not.per Bart.in.l.nā ⁊ posteriores.ff.
de leg.⁊ in extrauaganti ad reprimendaȝ.super ver. non ob-
stantibus.Vñ est aduertendum qȯ predicta statuta loquunt̄ de
momentanea receptione. Item de receptione in ciue illo qui
alias non erat ciuis aliquo modo.Nos autem sumus in assum-
ptiōe successiue ciuilitatis per habitationē.⁊ illius qui erat ci-
uis.Et sic agimus de augumētāda ciuilitate de qua nō loquū-
tur p̄dicta statuta in ↄ̄riū allegata.Ex quoꝝ verbis luce clariꝰ
apparet p̄dicta statuta nō loqui in terminis nr̄is.⁊ sic nō habe-
re corrigere ius cōe ⁊ antiquū statutum cū ciuilitas sicut queri
pōt ita ⁊ augeri.vt infra dicā.¶Scd̄o rñdet̄ q̄ p̄dicta statuta
nō habēt locū in originarijs de Asciano q ex p̄uilegio sunt effe-
cti ciues sublatis illis formis.⁊ sic p̄dicta statuta habēt locū in
alijs qui nō essent effecti ciues ex p̄uilegio.¶Tertio rñdet̄ da-
to q̄ isti nō essent ciues nō pōt negari qn dicant̄ incole p id qȯ
habet̄ in.l.ij.C.de īcolis.⁊ in.l.lex cornelia.§.si qs demū.p Bar.
3 ff.de iniurijs.cū simili† Priuilegiū aūt ↄcessum ciuibꝰ trahit̄ ⁊
extendit̄ ad incolas vt ↄcludit elegāter Bar.p plures rōnes in
tractatu represaliarū in.j.q.v.p̄n.qȯ.⁊ alij statim allegādi. ⁊ lȝ
ad hoc ps aduersa dicat q̄ autoritas Bar.in cōtrariū in.l.pro-
uinciales.ff.de ver.sig.vbi ↄcludit q̄ in materia represaliarū.iȯ
dispō loquēs de ciue hȝ locū in incola qꝛ versat̄ eadē rō cum re-
presalie ↄcedant̄ rōne denegate iusticie q̄ pariter fuit denegata
ab incolis sicut a ciuibꝰ vt ibi latius p eū.ergo in alia mā sentit
Bar.ꝭm eos q̄ dispositio loquēs de ciue nō trahit̄ ad incolas.
¶Sed ad hoc rñdeo pr̄o q̄ Bar.in.d.q.j.p multas rōnes fir-
mat dictā ↄclusionē ⁊ al'r loquit̄ quā in.d.l.p̄uinciales.¶Scd̄o
q̄ Pau.de ca.in.l.oēs populi.ff.de iusti.⁊ iure. refert ⁊ sequit̄
Bar.i.d.q.j.⁊ iȯ dicit q̄ īcola gaudebit p̄uilegio statuti loquē-
tis de dāno dato in territorio alicuiꝰ castri vt ibi p eū.¶Ter-
tio insignis doctor do.Ang.de are.ī tractatu maleficioꝝ in v̄bo
de bononia.vult q̄ de incola iudicet̄ vt de ciue nō autem vt de
forēsi in limitatione penarū.¶Quarto hanc partem in indiui-
duo in terminis nr̄is tenet solennis doctor do.Pe.de anch.in
suo cōsilio incipiente in.q.que vertit̄ inter ser Paulū de pisto-
rio.vbi ↄcludit q̄ inter ciues ⁊ incolas quo ad munera non est
dr̄ia.vt in.l.si in p̄ria.C.de incolis.⁊ in.l.incola.ff.ad munici. et
ideo ꝓpter oīmodā similitudinē qȯ disponit̄ in vno cēset̄ in alio
dispositū.arg.ex no.in.l.ciues.C.de appel.⁊ pro hac parte dicit
videri casum in.d.l.p̄uinciales.Adducit ēt qꝛ ciues ⁊ incole fa-
ciunt vnam vniuersitatem vt hr̄ in.l.mortuo.ff.de fideius.Ergo
nō debent diuerso iure censeri.l.cum qui heredes.ff.de vsucap.
¶Quinto probat̄.nā materia collectaruȝ de qbus agimus d̄r
esse indifferēs ad ciues ⁊ incolas ⁊ vt ꝓbat̄ in iuribus statim al-
legatis tunc succedit doctrine Bald.in.d.l.ciues.C. de appel.
qui dixit p ↄcordia q̄ aut sumus in mā stricta ⁊ restringibili ⁊
tunc dispō loquens de ciue non trahit̄ ad incolas: aut sumus
in mā larga vel indifferenti.⁊ tunc trahit̄ ad incolas.⁊ idē vo-
luit Bal.in suo notabili ↄsilio incipiente in noīe dñi amē. cau-
4 sarū criminaliū cognitio.¶Sexto predicta cōfirmant̄.nā† in-
cole largo modo dicūtur ciues.vt est glo.in.c.statutum .§. cum
vero de prescriptio.in.vj.quā pro singulari allegat Ange.in.l.
in prouinciali.in fine.ff.de no.ope.nun.sic ergo eadē rō imponē-
di collectas est in ciue que in incola tūc succedit elegans doctri-
5 na Pe.⁊ Cy.in.l.j.C.que sit longa consuetu.volentiū q̄† in ma-
teria quātuncūqȝ stricta statuta ↄprehendunt casum ad quem
pñt extēdi in lato sumpto vocabulo subsistente eadem ratione.
¶Septimo ⁊ vltimo si eadem rō imponēdi collectas circa ci-
ues et incolas.ergo appellatione ciuis venit incola ex intentio-
ne ipsiusmet Bar.in.d.l.p̄uinciales.¶Secundo principaliter
instatur per partem aduersam q̄ predicta statuta que loquunt̄
de ciuibus nō grauādis in comitatu siue iurisditione dñr intel-
ligi de ciuibus simpl'r nō aūt ꝭm qd.arg.l.hoc legatū.ff. de leg.
iij.ita inquit not.Bal.in.l.si nō spāli.C.de testa.vbi dicit q̄ vbi
nālis ciuilitas pōt aliqd augere nō d̄r simpl'r ciuis sȝ ꝭm qd.vñ
idē in casu nr̄o p̄dicti Marianus ⁊ Andreoccius nō videātur
dici per oīa ciues sicut si essent nāles ciues talia statuta non vi-
dent̄ ad eos extēdi.¶Sed ad hoc etiā rñdet̄ pluribus modis.
Primo q̄ pōt negari q̄ si non sunt ciues statuta p̄dicta in eis
non habēt locū sufficit eos esse incolas vt pȝ ex statim dictis in
p̄cedenti dubitatione.¶Scd̄o rñdet̄ negando q̄ p̄dicti Ma-
rianus ⁊ Andreoccius dicant̄ ciues ꝭm quid ⁊ non simpl'r q̄ñ
licet si essent simpl'r ciues vigore priuilegij ciuilitatis cōcesse ho-
minibus de Asciano nō possint dici ciues simpl'r sed ꝭm qd vt
pȝ ex forma capituloꝝ.tñ qꝛ iā per longū tp̄s cōstituerūt domi-
ciliū ciuitatis senarum assumpserunt vxores supportarūt per
longa tpa grauedines ⁊ factiones sicut alij ciues originarij ciui-
tatis senarū ꝓpter qȯ d̄r eoꝝ ciuilitas augmētata adeo q̄ nō vi-
deo qd differat a naturali ciuilitate.⁊ sic pñt dici ciues simplici-
ter ad hoc no.p Bar.in.d.l.si maritꝰ.§.l.iulie.⁊ in.d.l.si is q ꝓ
emptore.⁊ per Bal.⁊ Ang.in.l.adoptiuū.§. patronū.ff.de in
ius voca.cuȝ multis simi.¶Tertio rñdet̄ q̄ imo in casu nostro
statuta loquētia simpl'r de ciue hñt etiā locū in ciue ꝭm qd ⁊ nō
simpl'r.Nā vt inquit elegāter Bal.in suis q̄ōnibus sup v̄bo ci-
6 uis.si querimus† nūqd ciuis quo ad qd cōtineat̄ sub ḡnalitate
statuti

[a] ¶Limitatio ad Bar.i.l.as a sumptio.§.filius.ff.ad municipa.

te statuti loquētis de ciuibꝰ refert.aut ratio statuti conuenit ei
⁊ tūc continetᷣ.aut non ⁊ non continetᷣ.ſ3 ſi statutū nō h3 rōne3
saltē motiuā.⁊ tūc cōprehenditᷣ tm̄ qui est ciuis simpl'r.argumē
to dicte.l.hoc legatū.⁊ hanc theoricā refert ⁊ sequitᷣ insignis do
ctor do.Ioā.de mōte branario in suo solēni consilio qđ incipit
dicta qđ redditᷣ dubia.vn̄ cū in casu nr̄o eadē rō motiua statuti
sit īponēda collecta ciuibꝰ simpl'r ⁊ ciuibꝰ ſm qd incolis ciuita
tis.idcirco cōprehendunᷣ ēt dicti Marianꝰ ⁊ Andreocciꝰ da-
to ꝙ non essent simpl'r ciues.¶ Quarto rn̄detᷣ qđ ex quo ciues ⁊
incole nō differūt quo ad munera īmo sunt sub eadē rōne vt in
d.l.si in patria.⁊ in.d.l.incola cū si.sequitᷣ qđ in mā collectaꝝ sta
tutū loquēs de ciue h3 locū in ciue ſm qd qui h3 locū domiciliū
in ciuitate ꝑ id qđ dicit Pe.⁊ Cy.in.d.l.j.C.ꝗ sit lōg.ꝯsue.⁊ gl.
sing.in cle.j.de ele.¶ Quinto rn̄detᷣ qđ statutū qđ eximit ciues
ab oneribꝰ ciuitatis non loquitᷣ simpl'r de ciuibus sed determi
nate loquitᷣ de ciuibꝰ allibratis soluētibꝰ datia habitātibus se-
nis ⁊ faciētibꝰ al's factiones ꝓut faciūt alij ciues.vn̄ cum dicti
Marianꝰ ⁊ Andreocciꝰ sint ciues allibrati soluent datia habi
tant in ciuitate.⁊ faciant alias factiones quas faciūt alij ciues
concurrūt oīa reqsita a statuto ⁊ oīa v̄ba statuti verificanᷣ.⁊ per
cōsequēs d3 verificari dispositio.l.ille aut ille.§.cum in v̄bis.et
in.l.nō aliter.ff.de leg.iij.faciunt not.in.l.j.ff.de ꝯditio.ex lege.
¶ Ultimo rn̄detᷣ qđ cum sint ciues nullū statutū grauat eos ad
subeunda onera in comitatu.ergo remanēt in dispositione iu-
ris cōis.vt in.l.si v̄o.§.de viro.ff.solu.ma.sed de iure cōi debent
tm̄ subire onera in ciuitate.vt supra conclusum fuit.igitur ⁊c.
¶ Tertio principaliter instatur per partē aduersa3 qđ p̄dicta
statuta eximentia ciues ab oneribus comitatus non habent lo
cū in hoībus de Asciano.Nā homines de Asciano sunt ciues
allibrati in ciuitate ⁊ habenᷣ tanꝙ originarij ciues ⁊ habitato
res ⁊ soluūt collectas in ciuitate vt p3 ex forma ciuilitatis ꝯces
se p̄dictis hoībus de Asciano.Et sic oēs qualitates requisite a
dictis statutis conueniūt hoībus de Asciano.⁊ tn̄ homines de
Asciano allibrati nō eximunᷣ a collectis ꝗ imponūtur ī castro
Asciani vt est forma capituloꝝ.p3 ⁊ ex antiqua ⁊ approbata cō
suetudine.¶ S3 ad hoc rn̄detᷣ pluribꝰ modis.qđ īmo in dictis
Mariano ⁊ Andreoccio cōcurrūt diuerse qualitates ab illis
que insunt in hoībus de Asciano senis habitātibꝰ ꝑꝑ quas di-
cēdū est Marianū ⁊ Andreocciū esse exēptos a dictis oneribꝰ.
¶ Primo qꝛ ipsi habēt maiorē ciuilitatē quā habeant alij de
3 Asciano † quoniā vltra ciuilitatē acquisitā ex priuilegio eoꝝ
ciuilitatis dicitᷣ augmentata per longeuā habitationē quā fece
rūt in ciuitate senaꝝ.Tū de iure cōi.tū etiā ex forma statuti.s̄.
allegata sicut em̄ dignitas adhibita dignitati auget dignitatē.
vt habetᷣ in.l.senatorē.ff.de senato.Ita ciuilitas addita ciuilita
ti auget ciuilitatē.⁊ sicut ille qui est ingenuꝰ nō simpl'r.ſ3 ſm qd
pōt ꝑfecte effici ingenuꝰ.vt in.l.ij.de iure aureoꝝ ānul.ita ille q
est ciuis ſm quid.⁊ nō simpl'r pōt perfecte effici ciuis.vn̄ cum di
cti Marianus ⁊ Andreoccius vltra tēpus.xx.annoꝝ habita-
uerint in ciuitate senarū.⁊ subierint factiones:sicut alij Ciues
maior ⁊ opluētior dr̄ esse eorum ciuilitas.Et ita cōsultū fuit in
casu nostro per do.Thomā doctiū do.Franciscum de accoltis
de aretio.⁊ genitore3 meum.¶ Scđo ostenditᷣ.nā statutum qđ
eximit ciues ab oneribus comitatus loquitᷣ de ciuibus habitā
tibus in ciuitate.Predicti autem de Asciano nō habitant in
ciuitate.ergo in eis non vendicant sibi locu3 dicta statuta sicut
in dictis Mariano ⁊ Andreoccio q habitāt in ciuitate.qꝛ his
cōueniunt verba.illis aūt non.⁊ sic non conuenit dispositio.l.
hos accusare.§.omnibus.ff.de accusatio.⁊ in.l.iiij.§.totiens.
ff.de dā.infect.Nec huic rn̄sioni obstat hoīes de Asciano ha-
beanᷣ ⁊ tractentur vt ciues.⁊ assidui habitatores ciuitatis se-
naru3.qm̄ qđ quis dicatur habitare in loco.⁊ nō habitat est qd
facti.⁊ sic non pōt īduci nisi ꝑ viā fictiōis.vt in.l.fin.C.de his q
veniā eta.impetra.⁊ in.d.l.si is qui pro emptore.ꝑ Bart.ergo
p̄dicta statuta loquētia de habitātibus nō habēt locū in homi
nibus de Asciano ficte habitantibus:qꝛ verba statutoru3 sunt
intelligēda in casu vero ⁊ non ficto.vt in.l.iij.§.hec verba.⁊ ibi
Bal.ff.de neg.ge.⁊ in.l.j.§.hoc interdictū de cisterna.ff.de fon
te.¶ Tertio rn̄detᷣ.Nam si predicta obiectio procederet seque
retur quod nunꝙ illi de Asciano ⁊ alij qui hn̄t simile priuile-
gium ciuilitatis nō possent adeo affici ciues ciuitatis senarū ꝙ
eximerenᷣ ab oneribus ibi imponendis qđ no.est dicēdū.Nam
in ꝯtrariū est cōis obseruantia.qꝛ videmus multos in ciuitate
senarū.originarios ex dictis locis exemptos ab oneribus dicto
rum locorū.⁊ etia3 sequeretᷣ absurdū qđ peioris essent cōditio-
nis dicti ciues priuilegiati quā cōitatiui qui effecti ciues exo-
nerātur ab oneribus comitatus.⁊ sic eorum priuilegiū redun
daret in damnū ꝯtra tex.cū ibi notatis.ī.l.qđ fauore.C.de legi.
⁊ ꝯ not.per Bar.in.l.iij.§.si emācipatus.ff.de ꝯtabu.⁊ text.cu3
ibi not.ꝑ ordinarios in.l.si rufinus.C.de testa.mili.¶ Quarto
rn̄detᷣ qđ p̄dicti Marianus ⁊ Andreoccius sunt veri habita-
tores.Alij aūt de Asciano sunt ficti habitatores.vera aute3 ha
bitatio preferri d3 sicut origo naturalis p̄fertur ciuili.vt inquit
Bal.in.l.j.C.de mulie.⁊ in quo loco ar.l.filio quē pater.cu3 ibi
notatis.ff.de libe.⁊ posth.Preterea in dictis Mariano ⁊ An
dreoccio ꝯcurrunt vera habitatio ⁊ ficta.ergo diuerse sunt ve-
re ⁊ maioris potentie dicitᷣ habitatio ipsoꝝ ar.l.aut.ita cōia de
succes.¶ Ultimo ostēditᷣ.nam p̄dictū statutū d3 intelligi de vere
habitantibꝰ per quos ciuitas efficitᷣ populosior.nō aūt de fictis
habitātibꝰ ꝑ quos ciuitas nō efficitᷣ magis populosa.qm̄ inter-
est rei publi.Ad cuiꝰ fauorē talia statuta cēsenᷣ cōdita nume-
rositatē populi hr̄e.Ad hoc tex.no.in.l.fin.§.pe.ff.de bonis dā-
na.vbi text.singulares.dicit cū ampliari imperiū hominū adie
ctione potiꝰ quā pecuniariū copia malit.Ad idē text.in.l.si qs
seruo.ī fi.C.cōia de manu.q formal'r dicit vt sint oēs ciues roma
ni cōstituit.Ampliādā em̄ ciuitatē nostrā magis quā minuēdā
eē cēsemꝰ.⁊ in.l.ij.C.de indic.vidu.vbi tex.dicit Augeri em̄ ma
gis nostrā rē pro multis hoībus.vn̄ iterrogatꝰ Homerꝰ qđ ma
ximum eēt ornamentū ciuitatis pueri inqt.⁊ turres ꝑ pueros
numerositatē populi significās.¶ Tertio principal'r rn̄detᷣ qđ
dicta capitula ꝑuilegij ciuilitatis hominū de Asciano loquunᷣ
in habitātibꝰ in castro Asciani.vt p3 ꝑ plura capitula illiꝰ ꝑui
legij ſm ꝗ alia declaranᷣ ⁊ determinanᷣ iuxta.l.si seruꝰ pluriū.
§.fi.⁊ l.qui filiibꝰ.ff.de leg.j.Ergo cū predicti Marianꝰ ⁊ An
dreoccius non habitēt in dicto castro Asciani nō determinanᷣ
sub rōne alioꝝ hominū de Asciano qđ corroboratᷣ Nā onera de
qbus querimꝰ ſm dispositionē iuris debēt īponi ꝑ capita ⁊ im-
ponunᷣ.tm̄ habitātibꝰ in loco vt est tex.⁊ ibi not.in.l.j.C.de ca-
pi.ciui censi.eximēda lib.x.⁊ tradit Bar.in.l.j.C.de mulie.⁊ in
ꝗ loco:vn̄ l3 tales collecte nō īponanᷣ ꝑ capita ꝓut iuris eēt.sed
imponunᷣ ꝑsone ꝓ rebꝰ tn̄ ex quo attēta cā origiaria debēt im-
poni ꝑ capita ⁊ qꝛ surroganᷣ in loco dictaꝝ decapitationū earū
naturā assumere debēt arg.l.si dōatiōe.§.si spōsus.ff.de dona.
inter virū.⁊ h̄ mō arguēdo Bal.in materia nostra in.l.etiā in
fin.C.de exc.rei iudi.vn̄ cum dicti Marianus ⁊ Andreoccius
nō habitēt ibi castro Asciani nec attēta forma capitulorū ⁊ iu-
ris cōis nō debēt ibi hmōi collectas onerari.¶ Quarto ꝑ̄ncipa
liter rn̄detᷣ qđ p̄dicti Marianus ⁊ Andreoccius comprehendū-
tur in dicto statuto eximēte ciues ab oneribꝰ comitatꝰ qm̄ ipsi
subeunt onera ⁊ factiones in ciuitate senarū.⁊ reales ēt perso-
nales vt faciunt alij ciues.p̄dicti autē de Asciano subeunt vt ci
ues ⁊ nō vt alij ciues.hec autem sunt diuersa tractari vt ciuis et
tractari vt tractanᷣ alij ciues vt eleganter concludit Barto.in
l.quida3 cum filiū.ff.de verbo.obli.statutū aūt p̄dictū loquitur
de his qui faciūt factiōes ꝓut faciunt alij ciues ⁊ nō alij Ascia
senenses.¶ Circa vltimū prima facie ēt videbatᷣ dicēdū qđ non
cum vigore dictoꝝ capituloꝝ dicti Marianus ⁊ Andreoccius
tanꝙ descendētes suoꝝ parētū qui cōiter cu3 tota vniuersitate
Asciani ꝓmiserunt magnifice ciuitati senarū subire dicta one
ra soluēdi ꝑtātē ⁊ hmōi.⁊ p̄dicta ꝓmisserūt ꝑ se suos heredes ⁊
descendentes per id qđ habetᷣ in.l.si pactum.ff.de ꝓba.et in.l.j.
C.vt act.ab hr̄de.⁊ ꝯtra he.⁊ in.l.eū qui ita.§.te ⁊ titiū.⁊ in.l.
stipulatio ista.§.si quis ita.ff.de verb.obl.¶ Sed hoc non ob-
stante cōtrarium puto veriꝰ plurbius rationibus.Primo qꝛ
pacta ⁊ stipulationibus acta inter alios alijs nō preiudicāt vt
ꝑ totū.C.res inter alios acta.Nec in eis aliquid extrinsecus sub
intelligitᷣ vt in.l.si stiplatus.§.grisogonus.ff.de verb.ob.ſ3 ego
inuenio quod dicta capitula sunt inita inter cōitatē senarum.
⁊ vniuersitatem castri Asciani vnde talia capitula non debent
extendi.Nec habent in aliquo obesse in his que querūtᷣ ⁊ dispu
tantur inter vniuersitate3 castri Asciani ⁊ hoīes particulares.
¶ Secūdo dicta capitula loquunᷣ de habitantibus in castro
Asciani vt pt3 per plura capitula ⁊ supradictu3 fuit.Predicti
autē Marianus ⁊ Andreoccius nō habitant in castro Ascia-
ni.ergo non cōprehendanᷣ in illis capitulis.vt in.d.§.grisogo-
nus.⁊ in.l.qcqd astringende.ff.de ver.ob.Eo maxime qꝛ inter
pretatio debet fieri contra eos qui fundant se in dictis capitu-
lis iuxta.l.veteribus.cum ibi no.ff.de pac.¶ Tertio qꝛ dicta ca
pitula loquūtᷣ de Ascianensibus.predicti autem Marianus ⁊
Andreoccius quāꝙ ibi nati cu3 habeāt senis domiciliū in tali
materia collectarū ꝓprie dicunᷣ senēses:⁊ nō Ascianēses.⁊ sic ī
tali mā ꝓprie ꝯprehendunᷣ in dispōnibus puta statutis ⁊ sti-
pulatoribus loquētibus de senēsibꝰ quā de Ascianēsibus quia
talia verba adiectiua ꝓprie potius denotant.Accidens quam
nām ita singul'r voluit Bal.in.l.cunctos populos.in magna re
petitiōe.C.de sum.tri.in ver.xp̄ianoꝝ.¶ Quarto probatᷣ.nam
p̄dicta capitula loquunᷣ de Ascianensibus ciuibus ciuitatis.
tantūmodo ex priuilegio.non aūt de his quoꝝ ciuilitas est au-
gmentata quos p̄dicta capitula nullo modo cōprehendūt qm̄
quilibet ꝓmissio debet intelligi rebus sic stātibus.vt est tex.ī.l.

quero.§.inter locatorē.ff.loca.⁊ in.c.cū inter.de renūcia.⁊ in.l. qui seruū.cū ibi no.per Bar.ff.de ver.obli.vñ cum plura ꝯcurrant in Mariano ⁊ Andreoccio que nō concurrūt in alijs de Asciano de quibꝰ loquunt̃ dicta capitula q꞉ ꝯcurrit eoꝝ nō habitatio in castro Asciani vera habitatio in ciuitate senēsi. Itez noue ciuilitatis acquisitio siue augmētatio post illā priuilegiatā acquisitā nō debent iudicari ꝓut iudicant̃ alij Ascianenses. obligatio em̃ quātūcūqꝫ p̄cisa ītelligit̃ nisi noua cā superueniat vt probat̃ in.l.filiusfamilias.§.ꝓcuratorē cum luribꝰ sequētibus.ff.de procur. Ex quibꝰ ꝯcludit̃ qȯ dicti Marianus ⁊ Andreoccius cuz de iure cōi tenentur hic cōferre ⁊ non ibi.tū ēt ex forma statutorum in qibus non obstant capitula preallegata vt supra clarissime ostensum fuit.

Consilium.cxxx.

1 Statutū disponens qȯ maior.xx.an. possit cōtrahere et se obligare:an extendatur vt possit īmobilia donare.et nu. 4.
2 Statutum loquens de cōtractu verificatur in donatione.
3 Minor habilitatus ad contrahendum nō censetur habilitatus ad alienandum.
5 Donatio causa mortis de iure canonico probatur tribus testibus.
6 Donatio confecta pacto nudo valet.
7 Donatio facta ab existente in periculo mortis et si non sit habita mentio mortis quādo valeat in vim donationis cā mortis.
8 Testes an debeant rogari in donationem causa mortis:vel in codicillis:et an requiratur quod videant donantem vel codicillantem.
9 Donatio cā mortis quo ad modum incundi equiparatur actibus inter viuos.
10 Frater quando possit esse testis pro fratre.
11 Testis inhabilitas suppletur per habilitatem aliorum.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spūssanctus illuminet itellectū. Uisa cōtingētia facti ⁊ statuto mihi exhibito triplex elicit̃ dubitatio in presenti consultatione. Prima est nunqd dicta dispō sustineri possit in vim donationis interviuoꝝ. Secunda posito qȯ non.an sustineri possit in vim donationis cā mor. Tertia posito qȯ non.an sustineat̃ in vim codicilloꝝ. Circa primam dubitationē si essemꝰ in meris termīs iuris cōis decisio esset cla
4 ra†ꝙ dicta minor.xxv.ānoꝝ nō potuisset dōare īmobilia sine decreto ⁊ alijs solēnitatibꝰ opportunis.⁊ē casus in.l.magis puto. §.ne passime ⁊ per .totū.ff.de rebꝰ eoꝝ ⁊ ꝑ totū.C.de p̄dijs minoꝝ.⁊ in spē in casu nr̃o in.l.si ad resoluēdū.eo.ti.⁊ est casus in l.ij.C.si aduersus donatio.vnde sola difficultas remanet an vigore statuti minor.xxv.⁊ maior.xx.dicat̃ habilitatus ad alienandū ⁊ donādū ēt īmobilia. Et p̄io ꝓ fundamēto p̄mittendū est qȯ minor lege p̄mittēte pōt sine decreto ⁊ sine alijs solēnitatibus alienare.vt ꝓbatur in.l.j.⁊.ij.cū ibi no.C.qñ tuto.opꝰ non est. Hoc p̄misso ostendit̃ qȯ dictū statutū ꝯcedit ptātē alienādi īmobilia maiori.xx.annoꝝ.minori.xxv.sine solennitatibus iure requisitis. Et p̄io q꞉ dictū statutū gñaliter vult qȯ ꝯctus obligationis al's charta ab eis ꝯfecta valeat ⁊ teneat. Ergo indistīcte dꝫ intelligi ⁊ gñaliter siue ꝯctus siue obligatio cōtrahat̃ super rebus mobilibus ⁊ alijs rebus siue contrahat̃ super īmobilibꝰ l.j.§.⁊ gñaliter.ff.de leg.p̄st.l.de p̄cio.ff.de publicana.si ergo permittit̃ ꝯctus ⁊ obligatio sup īmobilibꝰ.ergo cēset̃ p̄missa trāslatio dñij que sequet̃ ex ꝯtractu ⁊ obligatiōe qm̄ ista est regula ꝙ vbicūqꝫ aliqd conceditur censet̃ cōcessuz quicqd ad illȯ sequit̃ ita cōcludūt Pe.Cy.⁊ Bal.in lectura noua in. l.ij.ff.de iuris.om. iud. Scȯo ista ꝯclusio videt̃ ꝓbari. Naz si ꝓhibet̃ translatio dñij censet̃ ꝓhibitꝰ cōtractꝰ ⁊ obligatio ꝓut cōcludit Bar.in.l. cum lex ad finē.ff.de fideiusso.⁊ tradit Bal.in.l.nō dubiū.in.xj. opposi.C.de legi.⁊ sic cōcessa alienatione censetur cōcessus contractus ⁊ obligatio. Ergo eodē modo cōcesso contractu ⁊ obligatione censeatur concessa alienatio que sequit̃ ad hoc qȯ not. Bald.in.d.l.non dubiū.in.xiij.oppositio. Tertio confirmat̃ ista ꝯclusio ꝑ illud capitulū statuti.dū dicit in ꝯtractibꝰ vere alienatiōis qȯ vult qȯ in ꝯtractu alienatiōis īmobiliū in minore.xx.ānoꝝ seruet̃ certa solēnitas.ergo a contrario sensu statutū vr̃ velle qȯ in maioribꝰ.xx.nō seruet̃ solēnitas arguēdo a ꝯ̄rio sensu.l.j.ff.de offō eiꝰ cui māda.est iurisditio.⁊.l.q testamēta .§. mulier.ff.de testamētis.cū si.⁊ q꞉ apponēdo solēnitatē āte.xx.annū.videt̃ illā post vigesimū annū ꝓhibere.l.statu.liberum.ff.de le.j.l.cū p̄tor.ff.de iudicijs.c.nōne extra de presump. Quarto cōfirmatur:nam cōtractus ⁊ obligatio minorū carentiū curatore tꝫ.l.si curatorē habēs.⁊ ibi no.C.de in integrū resti.mili.et l.verum.§.pe.⁊ ibi notat̃.ff.de minoribus.nisi in alienatiōe immobiliū.d.l.magis puto.⁊ per totū.nisi ergo intelligamus dictum statutū in ꝯctibus alienatiōis īmobiliū tale statutū nihil operaret̃ q꞉ eodē modo ꝯctus ⁊ obligatio valeāt ⁊ tenerēt de iure cōi.igit̃ ad hoc vt aliquid operet̃ intelligat̃ de ꝯctibꝰ sup alienatione īmobiliū ꝑ id qȯ habet̃ in.l.si qñ.ff.de leg.j.⁊ in.c.si papa.extra de priuilegijs.in sexto ⁊.xix.disti.si romanoꝝ. Quinto hec pars vr̃ ꝓbari ex eo q꞉ statutū in principio ponit de contractibꝰ tam sup īmobilibꝰ q̄ alijs rebus fiendis a minoribus xx.annis demū ponit̃ cl'a gñalis a ꝯctibꝰ ⁊ obligationibꝰ ⁊ chartis fiendis a maioribꝰ.xx.annoꝝ.ergo dꝫ intelligi etiā sup īmobilibus ꝓut supra facta erat mētio ꝑ hoc tex.in.l. qui filiabus. in principiȯ.ff.de leg.j.⁊ in.l.si seruus pluriū.in fine.e.tit.⁊ hoc maxie ad hoc vt debite sit aduersario p̄cedētibꝰ pp aduersatiuā si v̄o ꝯctus.⁊ q꞉ talis cl'a vr̃ referri ad oīa p̄cedētia.iuxta not.in l.iij.§.filiꝰ.ff.de liber.⁊ posth.⁊ ī.l.talis scriptura.ff.de le.j.⁊ no
2 tat̃ in.c.ij.regris.ex̃ de appellatio. Sexto ⁊ vltio videmꝰ† ꝙ aliqñ statutū loquens de ꝯctu verificat̃ in donatione.vt concludit Bal.in.l.ꝯctus.C.de fide instrumentorū.⁊ notat̃ in aut. sacramēta puberū.C.si aduersus vēditio. Et tñ donatio est alienatio.l.j.ff.de donationibꝰ.⁊ maxime etiā q꞉ talis īterpretatio vr̃ cōuenire cōi vsui loquēdi qui alienationes īmobilium appellat̃ ꝯctus s̄m quem statutū dꝫ īterpretari.l.liberoꝝ.§.ꝙ tñ cassius. ff.de leg.iij.l.cū delanionis.§.asinā.ff.de fun.instru.⁊.l.labeo.⁊ ibi Bar.ff.de suppel.leg. In ꝯ̄rium tñ ꝙ vigore dicti statuti non possit maior.xx.annoꝝ.minor.xxv.alienare ostendit̃ ex plurimis.⁊ primo q꞉ dicta verba statuti p̄dicti possunt verificari primo in ꝯctibꝰ obligationibꝰ ⁊ chartis in quibꝰ aliqua alienatio nō ꝯtinet̃. Secūdo etiā in ꝯctibus cōtineat̃ alienatio mobiliū ⁊ illarū rerū que possint sine decreto alienari de qbꝰ in.l.lex que tutores.C.de admini.tuto. Tertio in ꝯctibꝰ sup alienationibus īmobiliū que nō p̄nt sine decreto alienari.intelligat̃ ergo dictū statutū p̄mis duobꝰ modis ad hoc minus corrigat ius cōmune prout fieri dꝫ inquantū pōt iuxta no.ꝑ Bart.in.l. oēs populi in.vj.q.principali.ff.de insti.⁊ iure.⁊ in.l.fi.§.in cōputatione ꝑ gl.⁊ doc.C.de iure delibe.⁊ in.l.si serui vestri.C.de noxa. Scȯo ista opi.dꝫ cōfirmari. Nam stat hoc ꝙ qs possit ꝯ̄here.tñ non possit alienare ⁊ ꝯ̄n̄ter facere ꝯctus. Ex qbus īmediate sequat̃ alienatio puta donationis.vt pꝫ ex his q̄ notabiliter ponit Bal.in.l.non dubiū.in.ix.op.⁊ in prima opposi.C.de legi.
3 †Ergo lꝫ minor sit habilitatus ad ꝯ̄hendum nō vr̃ habilitatus ad alienandū īmobilia.q꞉ cum vnū stet sine alio non dꝫ fieri extensio in correctiuas.l.precipimus.C.de appel.⁊ not.in.l.si vero §.de viro.ff.so.mat.⁊ per Barto.in.d.l.oēs populi. Tertio ista pars in terminis nostris decidit̃ autoritate Pau.de cast.in suo consilio.c.incipiente.in xp̄i noīe nō est dubiū ꝙ dicta donatio vbi ꝯcludit ꝙ lꝫ minor ꝯ̄hit qui teneat̃ ⁊ obligatus sit sicut quilibet maior.nō tñ poterit īmobilia donare q꞉ satis est ꝙ statutū pōt opari ꝙ minor etiā hn̄s curatorē sine eo potest ꝯ̄here ⁊ obligari ꝯtra.l.si curatorē habens.C.de in integ. resti.mili. Et q꞉ nō sunt extendenda iura correctiua.item q꞉ nō est censendū ꝙ statuētes voluerint vnico v̄bo tantā iuris obseruationē tollere.l.si qñ.C.de inoffi.testa. Itē q꞉ statutū restringit̃ ad ius cōmune ne qs indebite dānum patiat̃.l.fi.§.in cōputatione.C.de iure delibe.c.cū dilectꝰ.de cōsue. Et pro hoc dicit esse quasi casum in.l.ij.C.de his qui ve.eta.īpetra.vbi lꝫ qs reputet̃ maior in contrahēdo.tñ nō pōt īmobilia alienare.⁊ lꝫ Pau.de ca.nō loquatur p̄cise in his terminis tñ eius rōnes pungunt in casu nostro. Quarto ⁊ vltimo hāc q̄ōnē etiā q̄si in terminis vr̃ decidere. Idem Pau.de ca.in suo cōsi.clxxj.incipiente.in xp̄i noīe incipiendo a scȯa dico dictas venditiōes.vbi cōcludit qȯ si statutū disponit ꝙ in ꝯctibus minoꝝ.xx.annoꝝ requirat̃ certa solennitas etiam vltra ius cōe.nō dꝫ sumi argumētū a ꝯ̄rio sensu ꝙ in maiore nō requirat̃ solēnitas aliqua.sed hn̄ ꝙ non requirit̃ illa: solēnitas statuta non solēnitas iuris cōis qui casus cum nō sit a statuto ꝓuisum remanet in dispōne iuris cōis.l. cōmodissime. ff.de libe.⁊ posthu. Quinto cōcludit fortius ꝙ in minore. xx.non sufficit solēnitas statuti nisi etiā interueniat iusta cā.s.ꝙ īmineat es alienū.iuxta no.in.d.l.magis puto. Itē adducit qȯ cū statutū adhibendo maiorē solēnitatē fuerit edictū codicillū augendū non dꝫ operari diminutionē.l.cū tale.§.falsam.ff. de
4 cōdi.⁊ de. Itē ꝯcludit in eodē cōsilio.ꝙ lꝫ idē.statutū vellet† ꝙ minor.xx.annis esset legitime etatis.⁊ ꝯ̄n̄ter talis etas videret̃ subrogata in locū maioris etatis:⁊ sic videret̃ fungi eodē iure iuxta plene nota.in.l.si eum.§. qui iniuriarū.ff.si qs cautio. tñ s̄m eū non censet̃ subrogata.quo ad alienationem bonoꝝ īmobiliū.per tex.vbi est casus s̄m eum in.d.l.ij.C.de his qui ve.eta. impe.vñ ex predictis non possum inficiari rē non esse dubiā nec q̄ōnem hanc vlterius decido qm̄ dato ꝙ in vim donationis inter viuos sustineri non possit sustinebat̃ īmediate in vim donationis cā mortis vel codicillorum.qȯ verius arbitror. Circa scȯam dubitationē arbitror ꝯcludendū dictā dispōnez saluari posse in vim donatiōis cā mortis.casu quo nō valeat in vim do

nationis

5 nationis inter viuos ꝛ presupponoꝗ lꝫ de iure ciuili in dona
tione cā mortis reqrant̄ qnqꝫ testes.vt est casus in.l.fi.C.de do-
natio.cā mor.tñ de iure canonico in qlibet vltima volūtate suf-
ficiūt duo ꝛ sacerdos.vt est casus in.c.cū esses.extra de testa. et
ista est magis cōis ꝯclo doc.ꝛ doc.in.l.j.C.de sac.san.ec.ꝛ ponit
plene Lud.ro.in sua solenni repetitio.auč. similiter.C. ad.l.fal.
¶Hoc ṗsupposito concludi pōt ꝗ cū duo testes mihi exhibiti
pbent talem donationē ꝛ alter testis mihi non exhibitus dicat̄
idem probare ꝗ probata est donatio per tres testes.ꝛ sic valida
de iure canonico qđ seruat̄ in ciuitate perusiȷ̄ cum sit de ciuitati-
bus ecclesie per no.in.c.j.de noui ope.nun.ꝛ in.c.ij. vbi glos. de
arbi.in.vj.ꝛ in.d.c.cū esses cum si.¶Nec primo obstat si dicat̄
nulla hic interuenit stipulatio ꝛ sic non videt̄ valere in vim do-
6 nationis cā mor.†Quoniam hodie pōt fieri nudo pacto vt de-
cidit glo.cōiter approbata in.l.ij.C.de iure dotium.ꝛ glo. in.l.
cum pater.§.menio.ff.de leg.ij.vñ cum fuerit facta presente do-
nataria censet̄ ipsa consensisse.l.qui patitur.ff.man. ꝛ traditur
plene in.l.que dotis.per Bar.ꝛ alios.ff.solu.matri.ꝛ ꝯnter pa-
cto nudo confecta sustinetur.¶Nec secūdo loco obstat si dicat̄
ꝗ nulla fuit facta mentio mortis.ergo quāuis donatio fuerit fa-
cta ab existente in periculo mortis nō tñ censeri dꝫ donatio cā
mortis.sed potius inter viuos.l. seya.in fi.ff.de dona. cā mor.
Quoniā ad hoc rñdeo ꝗ illud ꝓcederet qñ valere posset in vim
donationis inter viuos.sed qñ non posset valere vt in casu nr̄o
tunc si sit ab existenti in piculo vꝫ in vim donationis cā mortis.
hoc ꝓbat tex.singularis in.l.apud celsum.§.iulianus.ff.de exce
7 ptio.doli.vbi donatio†inter virū ꝛ vxo.facta ab infirmo licet
non fiat mentio mortis ex quo non pōt valere in vim donatio-
nis inter viuos vꝫ in vim donationis cā mortis.ꝛ per illū text.
ita cōcludit ḡnaliter in terminis nostris insignis doctor Lud.
ro.in.l.que dotis.ff.solu.mat.ꝛ vidi plerosqꝫ modernos illam
opinio.sequi.pro hoc adduco qđ singulariter voluit Bal.i suo
consi.qđ incipit in xp̄i noīe qđ ista subtilis est vbi concludit ꝗ si
quis donat filio in ptāte post mortē cū hoc ꝗ nō possit reuoca-
ri quo casu censet̄ donatio iter viuos.l.vbi ita donatur.ff.de do
na.causa mor.tñ ex quo facta filio valeret vꝫ in vim donationis
causa mor.qđ dicit esse subtile. Adduco et Paul.de cast.in suo
consi.xcix.incipien.in xp̄i noīe notādum.vbi vult qđ si quis do-
nat oīa bona que habet ꝛ habiturus est vsqꝫ ad tp̄s mortis. cū
promissione de non reuocādo qđ nō habebit locum.d.l.vbi ita
donat̄ ex quo donatio inter viuos ṗsentium ꝛ futurorū non vꝫ
iuxta plene no.in.l.fi.C.de pac.ꝛ in.l.stipulatio hoc modo ꝯce-
pta.ff.de verbo.obli.ꝛ sic valebit vt donatio cā mortis.ꝛ omnia
ista vident̄ fundari in illa vulgari regula que hꝫ qđ dꝫ actus in
terpretari vt potius valeat quam pereat.l.quotiens.ff.d ereb⁹
dubiȷ̄s.ꝛ.l.quotiens.ff.de regu.iur.ꝛ qꝛ nō presumit̄ quis viam
elegisse per quam impugnetur iudiciū suum.l.miles.qui desti-
nauerat.ff.de testa.militis.multum coadiuuant aliȷ̄ testes depo
nētes de voluntate dicte donatricis extra dictam donationē p
quos satis datur intelligi qđ volebat donare disponere. sed re-
uocabiliter.ꝛ sic non in vim donationis inter viuos qui testes
lꝫ hoc non plene ꝓbent.tñ multum adminiculant̄. Ex quibus
concluditur quod lꝫ nulla sit facta mētio mortis.tñ vt donatio
causa mortis sustinet̄. ¶Nec obstat si tertio loco diceretur qđ
dictus tertius testis nō fuerat requisitus ꝫ ibi fortuito erat.cō-
tra id qđ hr̄ in.l.heredes palam.§.in testamētis.ff.de testa. Itē
non videbat donatricē.ꝫ post cortinā quo casu testes in vltima
voluntate nō vident̄ ꝓbare per no.in.l.ij.§.idē labeo.ff.de aqua
plu.arcē.ꝛ in.l.si nō speciali.C.de testamentis. Quoniā ad hoc
rñdeo.ꝛ ad primū ꝗ illud qđ tales debeāt esse rogati est verū in
testamētis.secus aūt in codicillis ꝛ donatiōe cā mortis. Item
pñt esse femine.vt notat glo.cōiter approbata in.d.l.fi.C.de co-
8 dicillis.licet secus sit in testis.l.qui testā.§.mulier.ꝛ ibi not.ff.de
testa.¶Ad scđꝫ aūt rñdet̄ † codē mō qđ hꝫ locū in testis. secus
aūt in donatiōe cā mortis ꝛ in codicillis.ꝛ in primis qđ non ha
9 beat locū in donatione cā mortis ostendit̄ rōne qꝛ†quo ad mo-
dum ꝛ formā ineūdi equiparat̄ actibus inter viuos ꝛ nō testā.
vt voluit glo.cōiter approbata in.l.ij.ff.de dote.plega.ꝛ doc.cōi
ter in.l.ij.ff.de leg.j.in actib⁹ aūt inter viuos hꝫ locū gl.in.d.l.ij.
§.item labeo ꝗ testes post cortinā dūmō cognoscāt ꝯbentes ple
ne ꝓbent put cōiter ibi cōcludūt Bar.ꝛ doc.quicqd ibi dicat
Jo.de Jmol.ꝛ in.d.l.si nō spāli.ꝛ Bal.in.l.ꝯenticulam.C. de
epis.ꝛ cle.ꝛ Inno.ꝛ Jo.an.in.c.ṗterea.extra de testi.¶ Itē qđ
nō habeat locū qđ in ꝯrium adductū est in codicillis ꝛ donatio-
ne cā mortis.ꝓbat̄ rōne ꝛ autoritate. rōne.nam hoc solū repe-
rit̄ ꝓhibitū in testā in.d.l.si nō spāli. Ergo cū regul'r valeat di-
ctū testimoniū in codicillis ꝛ donatione cā mor.remanet rl'a in-
correcta.l.ṗcipimus.C.de appel.ꝛ.l.sancimus.C.de testa.ꝛ per
hec glos.in.d.l.fi.C.de codi.vbi vult ꝗ femine pñt esse testes :ex
quo tñ reperit̄ in testis.ꝓbat̄ autoritate:nō reperio qđ hāc qđ-
nem.ita decidit in terminis insignis doc.do. Mathesi.in suis
notabilib⁹ no.cxxiij.vbi ꝯcludit ꝗ in codicillis ꝛ donatiōe cau-
sa mortis testes post cortinā ꝓbant. Et hāc decisionē refert ꝛ se
quit̄ elegans doctor ꝛ ṗceptor meus.d.Alex.de imo.in.d.l.si nō
spāli.¶Nec ob. quarto ꝛ vltimo loco si obiȷ̄ciat̄ ꝗ dictus testis
post cortinā existens est frater carnalis dicte donatarie.ꝛ sic nō
vr̄ ꝗ possit in tam magna summa deponere in fauorē donata-
rie p ea que ponūt doc.in.l.parētes.C.de testi.ꝛ in.l.q in testā.§.
10 j.ff.de test.qm̄ ad hoc rñdetur ꝗ†frater pro fratre q seorsum ha
bitat ꝛ non hꝫ bona cōia in causis leuib⁹ est idoneus testis. in
causis aūt grauib⁹ nō est idoneus.ita ꝯcludit Spe.in tit.de te-
ste.§.j.ver.ꝫ nūqd frater ꝛ hāc opi.tꝫ Bar.post Ja.bu.in.d.l. q
testā.§.j.lꝫ dicat ꝗ nō facit tantā fidē sicut extraneus.ꝛ tꝫ gl. in
d.l.parentes.ꝛ tꝫ Inno.in.c.insinuante.extra de offi.dele.ꝛ do.
Ant.in.c.cū oporteat.extra de accus.ꝛ ṡm istā opi. que vr̄ ma-
gis cōis nō obstaret ꝯrium ex quo sumus in cā ciuili verū est qđ
Bal.ꝛ Saly.in.d.l.parētes.volūt ꝗ in cā ciuili ardua ꝛ graui
nō ꝓbet ēt semiplene pp affectionē tñ doc.supra allegati simpl'r
loquunt̄ nec forte dicēda esset ṗdicta cā grauis qđ tñ relinquen-
dū est arbitrio iudicis p id qđ nota.in auč.preterea.C.vñ vir et
vxor.ꝛ in.l.in bonefidei.per Saly.C.de rebus credi.ꝛ per doc.
in.l.admonendi.ff.de iureiur.ꝛ Saly.in casu nostro in.d.l. pa-
rētes.ꝛ si iudex arbitratur causaꝫ nō oīno grauē tenēdo opinio
11 nem Bal.habemus dicere dictum testem nō esse oī exceptione
maiorē ꝫ aliqualiter inhabilē quo casu nō incōuenit ꝗ eius†in
habilitas suppleat̄ per habilitatem illius sacerdotis.ꝓut vult
no.Bal.in.l.si qs ex argentariȷ̄s.§.j.ff.de eden.ꝛ sequuntur ibi
Moder.ꝛ consuluit Ang.in suo cōsilio.j. qui punctualiter lo-
quitur in teste domestico simul cohabitante ꝗ suppleat̄ eius in-
habilitas per habilitatē alioꝝ suppletur etiā eius inhabilitas
per alios testes examinatos sup intentione donatricis q testes
multum adminiculātur.vñ oībus consideratis arbitror iudicē
his testibus fidem adhibere posse in cuius arbitrio positum est
quāta sit fides testib⁹ adhibēda.l.iij.§.tu magis.ff.de testibus.
Et ita in specie in terminis nr̄is dicit Jmo.in.d.l.qui testā.§.j.
ꝛ ꝗ pulchre no. Pau.de ca.in.l.admonendi.ff.de iureiur.ꝛ in
l.lucius post Bar.ff.de his qui no.infa. Ex quibus infertur de
cisio ad vltimā dubitationē ꝗ sit dicta dispō sufficienter ꝓba-
ta per tres testes ita adminiculatos lꝫ non posset valere vt do-
natio cā mortis qꝛ nulla mortis cā est facta mētio vel ꝓpter ab
sentiam donatarie valebit in vim fideicōmissi. ꝛ sic donatio cā
mortis improprie ꝓut concluditur per Cyn.ꝛ alios in.l.j.C.de
dona.causa mortis.ꝛ per Barto.ꝛ Jmo.in.l.j.ff.de dona. cau.
mor.ꝛ per Barto.in.l.si quando.ff.de lega.j.ꝛ doctores in.l.ij.
eo.titu.   Laus deo omnipotenti.

¶Consilium.cxxxj.

1 ¶Uxor dr̄ possidere bona viri iure familiaritatis.et nu.3.
2 Possessio an dicatur ꝓbata perceptione fructuum probata.
4 Possessionis causam an ꝛ qñ quis sibi mutare possit ꝛ nu.7.
5 Heres habitando domos hereditarias post mortem defuncti
censetur hereditatem adire.
6 Mobilia existentia in domo cēsentur possideri ab eo qui possi
det domum in qua sunt.ꝛ nu.9.
8 Clauium receptio an probet possessionem.
10 Heres inuadendo rem quā credit se posside ri excusatur a pe-
na.l.si quis in tantam.
11 Alienandi potestas qñ dicatur data heredi per testatorem.
12 Usufructuaria oīum bonorum quando teneatur ad debita he
reditaria.
13 Usufructus oīum bonoꝝ ꝛ etiam nominum si legat̄ an et qñ
possit heres exigere nomina debitorum.
14 Cautio pōt peti ab vsufructuario non obstante prohibitione
testatoris.
15 Usufructu legato et data potestate alienandi an videatur reli-
cta proprietas.
16 Bona illius cuius est vsufruct⁹ retinent̄ donec prestet̄ cautio.
17 Usufructuarius quando faciat fructus suos ante prestitā cau-
tionem.

Dominus labia mea ape-
riat ꝛ spiritussanctus illuminet intellectum. In pre
senti consultatione de pluribus satis cōfuse querit̄.
vnde omittendo ordinē prepositū in primis pro maximo fun-
damento omnium dicendorum discutiēdum arbitror an post
mortem dicti christophori testatoris bona tam mobilia quam
immobilia dicte hereditatis dicantur possessa per dictam do-
minam Smaraldam.an vero per heredes testatoris ꝛ quo iu-
re pro cuius decisionis fundamento.premitto quod quāuis pro
ut presupponitur viro viuente domina Smaralda retinet cla-
ues camerarum ꝛ cassarum tam in domo vrbana quam rustica

viri ideoq; cũ viro habitaret tñ nec domos nec mobilia existẽtia
1 in domib⁹ †dicebat̃ possidere sed poti⁹ detinere ꝛ vti iure quo-
dã familiaritatis.casus est in.l.qui iure familiaritatis.ff.de ac-
qui.pos.cũ dicta bona ad viꝝ pertinerẽt ꝛ no.plene Ja.de are.
Bar.Ang.ꝛ Jo.de imo.Pau.de ca.ꝛ oẽs doc.in.d.l.qui iure.
ꝛ est tex.ꝛ ibi Pe.de bellapti.in.l.ꝛ hꝫ.§.hospites.ff.de pcario.
quẽ tex.etiã allegat Bar.in suo cõsi.qd icipit i qõne dñi coli ꝛc.
ꝛ est rõ ſm Oldr.Ja.de are.Bar.ꝛ alios q2 al's pſumeret delin
quere cõtra.l.merito.ff.p soc.ꝛ.l.si socius.ff.de fur.cũ si.faciunt
no.p Inn.in.c.cũ ecclesia.de cã pos.ꝛ ppric.ꝛ ponit Ange.in.l.
in suis.ff.de lib.ꝛ posth.ꝛ Ang.in.l.assiduis.C.qui po.in pig.
hab.ꝛ declarant eleganter Bal.ꝛ Saly.in.l.ob maritoꝝ.C.ne
vxor p marito.Et infert̃ qd eodẽ iure familiaritatis dicebant̃
possidere Ang.ꝛ Thomasius qui tũc simul cũ testatore habita
bant nullã aliã hñtes habitationẽ qui nũc sunt hrdes.vñ dicũt
doc.in dictis locis qd licet plures sint fratres vel marit⁹ ꝛ vxor
vel mater ꝛ filij simul habitantes ꝛ vnus administrat ꝛ fruct⁹
percipiat ex rebus ad aliũ ptinentibus pſumit̃ hoc facere iure
2 familiaritatis.ꝛ sic declarat̃ ꝛ limitatur id qd dr ꝙ †si fruct⁹ p-
cepisse dicor pbasse possessionẽ vt no.doc.in.l.titia.ff.de solu.et
per glo.ꝛ Bar.in.l.pe.ff.de cõdi.insti.ꝛ Bal.in.l.j.C.de ser.fug.
ꝛ Bar.in.l.ij.C.de solu.cũ si.vt tunc illud pcedat nisi appareat
ꝙ de iure familiaritatis puta q2 res ad aliũ spectabat.¶ His
pmissis tãq̃ dissimis stat nũc dubitatio nõ parua iudicio meo
nunqd post mortẽ dicti Xpofori testatoris dicta dña Smaral-
da diceret̃ vere possidere ꝛ domos vrbanas seu rusticas ꝛ bona
mobilia in eis exñtia.an vo dicti hrdes suppositis his de qui-
bus in pũcto ꝛ prima facie videbat̃ dicendũ dictã dñaꝫ Sma-
raldã vere possidere ꝛ quo ad immobilia pbari vr ei⁹ possessio
ex duobus. Primo q2 illa inhabitabat ꝛ detinebat.ex qua de-
tentione pbat̃ possessio.l.stipulatio ista.§.hoc quoqꝫ.ꝛ ibi glo.
Bar.ꝛ oẽs.ff.de ver.ob.ꝛ Inn.in.c.cũ lis.extra de priui.Jo.an.
in.c.ij.vt lite pẽdẽte.¶ Scdo q2 fruct⁹ ex his pcipiebat per iura
s.alleg.quo aũt ad mobilia vr etiã ex duob⁹ pbari. Primo ex
possessiõe domoꝝ ex qua vr pbari possessio cõtẽtoꝝ in eis.l.cla
uibus.ff.de cõtrah.emp.l.si ego.§.dotis.ff.de iure dot.tꝫ Ang.
in.l.qui vniuersas.in prin.ff.de acq.pos.ꝛ Bart.de saly.in.d.l.
ob maritoꝝ.C.ne vxor p marito.Q2 illa retinebat sub custodia
clauiũ per id qd hr in.l.iij.§.nerua filius.ff.de acq.pos.ꝛ in.d.l.
3 clauibus.¶ Nec vr obstare si dicat̃ ꝙ †pſumat̃ postea possedisse
iure familiaritatis sicut antea faciebat viuẽte marito quasi ea-
dem ratio sit in hrdibus mariti q censent̃ eadẽ psona cũ defun-
cto vt in aut.de iureiur.a mo.pſti.post principiũ.ꝛ quasi nõ po
tuerint sibi cãm possessionis mutare iuxta.l.iij.§.si rẽ.ff.de acq.
poss.qm ad hoc vr posse faciliter rñderi qd rões pter quas
quis censet̃ possidere iure familiaritatis ꝛ nõ põt quis mutare
sibi cãm possessionis que militabãt viuente marito nõ militant
postea eo mortuo in casu nr̃o.nam vt decidit singulariter Bal.
in.l.pe.C.de pig.ac.vxor que hꝫ bona viri obligata p dote põt
ppria autoritate velle in possessione remanere domus quã cũ
marito viuẽte habitabat iure familiaritatꝭ q2 detẽtio ad eã p-
uẽit sine vitio.ergo licite retinet iuxta no.in.l.ptextu.C.cõmoda
4 ti.ꝛ q2 supuenit cã.s.mors viri † cã extrinseca accedẽte põt sibi
quis cãm possessiõis mutare ꝛ fit mutatio.l.ministerio sine fa
cto hoĩs.vt est tex.ꝛ ibi no.in.d.l.iij.§.si rem.ꝛ in.l.qua rõne.§.
interdũ.ff.de acq.re.do.Cõcurrit etiã alia cã extrinseca.s.titul⁹
legati vsusfructus oĩum bonoꝝ.quo casu vr qd legatarius etiaꝫ
possit possessionẽ ppria autoritate capere.vt vr cõcludere Joã.
de imo.in.l.filius a pre.ff.de lib.ꝛ posth.Ergo multomagis vr
qd dicere potuerit se voluisse retinere.vñ cuꝫ etiã mulier dicere
potuerit se possidere pprio iure citra delictũ nõ videt̃ pſumen-
dum qd iure familiaritatis a cessante rõne Ja.de are.Oldra.et
alioꝝ de qua supra cũ potuerit possidere nõ iure familiaritatis
citra delictum.arg.c.cum cessante.extra de appel.ꝛ.l.adigere.§.
q̃uis.ff.de iure patro.ꝛ sic potius in dubio nomine pprio pos-
sedisse censeant̃.ar.l.ꝛ magis.ff.de solu.¶ In cõtrariũ auteꝫ qd
potius heredes viri censeant̃ possedisse ꝛ domos ꝛ bona mobi
5 lia existentia in domibus vr ostendi.Nã †cũ ipsi fuerint scripti
heredes ꝛ habitauerint domos hrditarias post morteꝫ presu-
munt̃ habitasse vt hrdes ꝛ voluisse hrditateꝫ adire vt patet ex
no.in.l.j.C.de repu.heredi.ꝛ in.l.gerit.ꝛ per Bar.ꝛ alios.ff.de
acq.here.Et hoc idẽ etiã ptꝫ ex forma statutoꝝ.ꝛ cõsequẽter ef-
fecti fuerunt.d.l.cũ heredes.ꝛ.l.heres quãq̃.ff.de acqr.here.ꝛ.l.
oĩs hereditas.ꝛ.l.oĩa fere.ff.de re.iur.ꝛ sic causa extrinseca acce-
dente vident̃ sibi tacite cãm possessiõis de nulla in aliquã mu-
tasse vt no.in.l.cuꝫ nemo.C.de acqui.pos.ꝛ in.l.iij.§.illud.ff.de
acqui.pos.vnde cessante familiaritate viri premortui potuerũt
nedũ rebus insistere mutãdo sibi causaꝫ possessionis sed posses-
sionem propria autoritate rerũ hereditariaꝝ apprehẽdere vt est
tex.ꝛ ibi Bart.in.l.cũ hrdes.ff.de acq.pos.ꝛ in.l.ij.ꝛ ibi Ang.
C.quoꝝ bonoꝝ.notãt Bal.Ang.ꝛ Mod.in.l.fi.ff.de edic.diui
adri.tol.ꝛ no.in.l.ij.C.qñ ꝛ qb⁹ quarta pars debet̃.li.x.ꝛ cõñter
censent̃ tenuisse ꝛ possedisse potius iure pprio ꝛ tanq̃ hrdes q̃
alieno.arg.d.l.ij.ꝛ q2 al's si noĩe alieno vel iure familiaritatis cẽ
serent̃ tenuisse nõ induceret̃ aditio cõtra no.in.d.l.j.C.de repu.
her.ꝛ per Bar.in.d.l.gerit.ꝛ p hoc videt̃ casus in.l.fi.in fi.ff.si
6 pars hrdi.petat̃.ꝛ cõtra.l.municipalẽ.s.alleg.†Et cõñter possi-
dendo domos vident̃ possedisse bona mobilia existentia in do-
mo.d.l.clauibus.ꝛ.l.si ego.§.dotis.ff.de iure do.ꝛ in.l.qd meo.
§.si venditorẽ.ff.de acq.posses.ꝛ in terminis de hrde hoc firmat
Bal.in.l.de his.C.de furtis.ꝛ tꝫ Ang.in.l.q vniuersas.in prin.
ff.de acq.pos.faciũt no.per Bal.in.d.l.ob maritoꝝ.vbi hoc fir-
mat Bar.de saly.C.ne vxor p marito.ꝛ hoc qd potius heredes
viri qui erãt dñi censeant̃ possedisse vr verius q̃ qd videat̃ vxor
possedisse:qm qua rõne viuẽte viro vir censebat̃ possidere q2 et
dom⁹ ꝛ bõa mobilia ad ipsuꝫ ptinebãt eadẽ rõne hrdes cũ ipsi
effecti sint dñi ꝛ i possessiõe repiant̃ censent̃ possessionem adepti
fuisse ꝛ noĩe pprio possidere q2 nõ est dare rationẽ dfie.ar.l.illd.
ff.ad.l.aquil.ꝛ p hoc bñ facit qd not.Bald.in.l.si vxorem.C.de
conditi.inser.vbi vult qd pſumptio.l.quintus.ff.de dona.inter
vi.ꝛ vxo.locũ hꝫ siue qd vertat̃ inter virũ ꝛ vxorẽ seu inter vxorẽ
ꝛ hrdes viri.ꝛ lꝫ dicat qd lex illa.quint⁹.hꝫ locũ in repetitorio
ꝛ non in possessorio: tamen Bald.intelligi dꝫ quando mulier
sola possidet.secus si cũ viro simul q2 tũc si res pertinent ad vi-
rum pſumitur qd iure familiaritatis.vt in.d.l.qui iure.vbi mo
derni ita intelligunt dictũ Bal.ergo idem in heredibus viri q
eadẽ persona censentur vt in dicta aut.de iurein.a mo.prestito
post principium.ꝛ in.l.postulante.ff.ad trebel.Et hec de plano
procederent iudicio meo nisi essemus in casu in quo vxor mor-
tuo viro potuisset sibi causam possessionis mutare prout videt̃
7 in casu nostro per ea que ponit Bal.in.d.l.j.C.de pign.ac. Sed
hic est aduertendũ †ꝙ lꝫ causa extrinseca accedente iusta possit
quis sibi mutare causam possessionis immo videt̃ sibi renoua-
re nouã cãm possidendi.l.ministerio.absqꝫ alio facto hominis.
hoc verũ dũmodo animo cõstituerit se velle ex noua cã posside-
re.d.l.qua rõne.§.interdũ.ꝛ.l.iij.§.si rẽ.in fi.ff.de acq.poss.ꝛ hoc
ibi latius declaraui post Moder.de quo animo constare debet
sicut dicimus qd quis sola animi destinatione efficit̃ heres.l.si
auia.C.de iure delib.dũmodo de tali animo cõstet vt no.in.l.p
herede.in prin.ꝛ per Bar.plene in.l.gerit.ff.de acqui.her.volũ
tas enim in mente retenta nihil operat̃.l.si repetendi.C.de con
di.ob cãm.satis enĩ qd declarato animo fit mutatio possessiõis
absqꝫ alio facto hoĩs lꝫ alias ad acquirendã possessionẽ requi-
rat̃ animus ꝛ factũ.l.iij.in prin.cũ ibi no.ff.de acqui.poss.Qui
quidẽ animus mutãdi possessionẽ nõ ostendit̃ fuisse in casu nr̃o
immo poti⁹ cõtrariũ.Nõ enĩ pſumit̃ mutatio volũtatis nisi p-
bet̃.l.cũ qui.ff.de pba.ꝛ in.l.lutius.ff.de leg.ij.ꝛ.l.cũ hic status.
§.j.ff.de do.inter vi.ꝛ vxo.¶ Preterea cũ nõ in plus sed equa-
liter se gesserit cũ heredib⁹ viri sicut cũ viro nõ video quare nõ
posset cõcludi vxorẽ eodẽ iure voluisse tenere sicut ꝛ viuẽte viro
faciebat.exteriora enĩ interiora animi ostẽdũt.l.quidã in suo.ff.
de cõdi.insti.in.§.ceruos.insti.de rerũ diui.glo.in.c.si qões.de
symo.qui animus etiã ex alio vr ostendi qm sicut prius fructus
nõ retinebat sed nec pcipiebat ipsa sola sed in domũ cõis habi-
tatiõis inducebant̃ ꝛ ipsa ꝛ hrdes alimentabant̃.si enĩ iure hy-
pothece tenuisset nõ est verisimile qd pmisisset alios habitare ꝛ
ex fructibus alimentari cũ sola potuisset velle tenere ꝛ fruct⁹ p-
cipere licet illos suos nõ fecisset.l.in venditione.§.j.ꝛ.l.ptor ait.
ff.de bo.aut.iudi.pos.ꝛ.l.ij.ꝛ.iij.C.de pig.act.ꝛ.l.j.C.de distrac.
pig.Amplius dico qd dictũ Bal.in.d.l.pe.C.de pig.ac.ꝙ vxor
possit sibi mutare cãm possessionis post mortẽ viri ꝛ retinere lo
co pignoris put est etiã tex.ꝛ ibi põderat Bart.ꝛ doc.sequunt̃
in.l.filio.in prin.ff.so.ma.forte pcedit qñ alius nõ possideret ꝛ
rei insisteret put in casu nostro q2 tunc creditor nõ põt possesso-
rem ppria autoritate priuare nisi ex licentia sibi data in instro
iuxta tex.cũ ibi plene no.in.l.creditores.C.de pig.quo casu op⁹
esset qd tali licentia vsa fuisset ꝛ illius vigore possessionẽ accepis-
set arg.no.in.l.j.ff.de cõdi.ex lege.qd minime cõstat in terminis
nr̃is.ꝛ sic cõcludo qd cum nõ constat qd ab initio vxor voluerit
sibi causam possessionis mutare qd heredes dicebant̃ possidere
ꝛ domũ ꝛ contenta in ea vt supra.¶ Nec me mouet qd vxor re-
tinebat claues quoniam sicut talis actus ꝛ fructuuꝫ perceptio
viuente viro non arguebant ipsam possidere sed potius facere
iure familiaritatis:ita ꝛ post mortẽ aliis nõ cõcurrentib⁹:quia
nõ est dare rõnem dfie ergo idem ius.l.illud.ff.ad.l.aquil.ꝛ.l.
a titio.ff.de verb.obli.ꝛ ad propositũ bona verba ponit Ang.
in.d.l.assiduis.ꝛ Pau.de ca.etiaꝫ determinat no.q.ad proposi
tum in.d.l.qui iure.domini etiam de rota decis.clxviij.volunt
8 ꝙ† receptio clauium ita demum pbet possessionem nisi alius
possideat q2 duo nõ pñt insolidum possidere.ar.l.si vt certo.§.si
duobus

duobus vehiculū.ff.cōmoda. Amplius ꝛ fortius earū decisione
ccccxlviij.volūt ꝙ si q̄s est missus in possessionē p annulū ecclesie
clause cuius claues erāt apud custodē dr̄ possidere. ¶ Nec ob.
ꝙ claues ꝛ custodia essent penes aliū.ꝛ pro hoc nō pbat̄ ꝙ pos-
sessio esset penes eū p no.p Inn.in.c.ex parte.de arbi.ꝛ hec dicta
refert genitor meus ī.c.cū ecclesia sutrina.ex̄ de cā pos.ꝛ ppe.
vn̄ dicendum est dn̄am Smaraldā retinuisse claues cā custodie
noīe heredū iure quodā familiaritatis sicut illas viuente mari
to retinebat.ꝛ sic heredes dicebant̄ p eā possidere vt in regula
qui p aliū.cū mā extra de reg.iur.in.vj.ꝛ in.l.iij.§.ſ ꝛ si is.ꝛ in
l.q vniuersas.§.j.de acq.pos.cū ibi no. ¶ Nec ob.ꝙ vltimo loco
dictū fuit de legato vsusfruct⁹ oīum bonoꝝ qꝛ nullo casu repe-
rio ꝙ vsufructuarius oīum bonoꝝ possit possessionē ppria au-
toritate cape nisi qn̄ heres esset institut⁹ post mortē vsufructua
rij.quo casu pp repugnātiā capit de facto iuxta notata maxime
p Inno.in.d.l.fili⁹ a patre.ꝛ p Bal.ꝛ alios in.l.extraneū.C.de
here.insti.ꝛ in alijs casib⁹ enumeratis in.l.nō est dubiū.C.de le-
gi.exceptis a regula illi⁹ legis īter quos nō īuenio casum nr̄m
ergo stat firma regula vt in.l.j.ff.de reg.iur.ꝛ maxime qꝛ non vr̄
ꝙ tale legatū vsusfruct⁹ possit hr̄e locū donec cōstat q̄ bona sint
vendēda vt iuxta tenorē testi fiat deductio ꝛ satisfiat legatis et
expēsis rōne cuius deductis incertis legatū vr̄ reddi īcertū.ar.
l.ꝙ sepe.ver.in his.ff.de ꝯhen.emp.ꝛ in.l.fi.in prin.eo.ti.ꝛ per
Bar.in.l.si qs arbitratu.in prin.ff.de ver.obl. Amplius etiā cū
nō det̄ certitudo quoꝝ bonoꝝ tenet̄ vsusfruct⁹ pp deductionem
nec p q̄ rata vr̄ ꝙ nulla ex dicta cā possessio q̄ri potuerit iuxta
tex.ꝛ ibi plene no.in.l.iij.§.incertā.ff.de acqui.pos.ꝛ in.l.locus
incert⁹ eo.ti.ꝛ in.l.ij.p Bar.C.qn̄ ꝛ quib⁹ quarta pars deb.li.x.
9 ¶ Sed vltimo restat vnus scrupulus.nā dicta † vxor petijt vi-
gore instr̄i ꝛ statuti se īmitti in tenutā domus ꝛ ita fuit īmissa
per quē actū adepta fuit possessionē domus per ea q̄ ponit ele-
ganter Bar.in.l.a diuo pio.§.ꝙ si sup rebus.ff.de re iudi.ꝛ ma
xime qꝛ in hypothecaria ꝛ rōne hypothece iuxta no.p gl.Bar.
ꝛ alios in.l.iij.§.pe.ff.de acq.pos.ꝛ Jo.an.in ti.de ꝯtu.§.sequit̄.
ver.ſ nunqd hodie.ꝛ Cano.in.c.qm̄ frequēter.§.in alijs.extra
vt lite nō ꝯte.īmo etiā cū autoritate iudicis dr̄ possessionē adi-
pisci ꝛ heredes ēt absentes oī possessione priuari tā naturali q̄
ciuili.vt determinat Ang.ꝛ sequunt̄ Moder.ī.l.clā possidere.
§.q ad nundinas.ff.de acq.intelligēdo illū tex.qn̄ qs ingredit̄
iniuste alio abn̄te.vt ibi latius p eos.ꝛ ꝯn̄r vr̄ postea possedisse
exn̄tia in domo vt.s̄.dicebat̄. ¶ Sed hec obiectio non procedit
quo ad bona mobilia existētia in domo qꝛ vxor petijt limitate
se īmitti in tenutā domus nō aūt existētiū in domo.vn̄ talis li-
mitata petitio limitatū pducit effectū.ar.l.in agris.ff.de acq.
rerū dn̄io.cū si.īmo vr̄ nullo mō voluisse dictoꝝ bonoꝝ possessio
nē q̄rere:qꝛ q vnū affirmat aliud negare vr̄.§.cū ptor.ff.de iudi.
l.maritus.C.de pcura. Cū ergo ꝯstet ipsam nō habuisse aīum
accipiēdi possessionē mobiliū p illū actū nō potuit illā sine aīo
q̄rere.l.iij.in prin.cū ibi no.ff.de acq.pos.vnde stat hoc ꝙ ipsa
possidet domū ꝛ tn̄ heredes habitassent possedissent mobilia si
cut ꝯtingit qn̄ vir inducit bona in domū p vxorē possessam vt
declarat Bar.de Saly.in.d.l.ob maritoꝝ.ꝛ ita dici pōt in here
dib⁹ cū ea habitātib⁹. ¶ Ex qbus infert̄ clara decisio ad vnū de
quo querit̄ nunqd heredes potuerint accipere dicta bona mo-
bilia ppria autoritate qm̄ nisi qn̄ illa essent vacātia potuissent
ppria autoritate.vt in.d.l.cū heredes.ꝛ.s̄.est dictū forti⁹ si illa
possidebāt:cū rei sue qlibet sit moderator ꝛ arbiter.l.nemo exte
rus.C.de iudeis.l.in re mādata.C.mādati.sequit̄ ēt alia ꝯclusio
ꝙ capiendo ppria autoritate nō dicunt̄ īcidisse in ꝯstōne.l.si qs
in tantā.C.vn̄ vi.ꝛ.l.extat.ff.qd̄ metus cā.que loquunt̄ vbicūq̄
res est p aliū possessa ꝛ per dn̄m auferet̄ non aūt si possidet̄ p au
ferentē vt declarant gl.ꝛ doc.in dictis iurib⁹.nec etiā ex fractu
ra hostiū pn̄t dictis penis puniri cū p hoc vxor nō fuit domus
possessione priuata ꝛ heredes in re ppria dānū dederint.d.l.in
re mādata cū si. Amplius ēt ex quo heredes īsistēdo cū sint dn̄i
10 ex quo hr̄e pn̄t pbabilem cām credēdi se possidere † ꝛ illa bona
a posse ppria autoritate accipere excusarent̄ a penis[a] de qbus in
d.l.extat.ꝛ in.d.l.si qs in tantā.vbi concludūt glo.Bar.Bal.et
Ang.in.l.fi.C.vn̄ vi.ꝛ Bal.in.l.ob maritoꝝ.C.ne vxor pro mari
to.ꝛ Bal.in aut̄.licentiā.C.de epis.ꝛ cleri.ꝛ Cano.maxime dn̄s
Ant.ꝛ Imol.in.c.cū in officijs.extra de testa. ¶ Minusq̄ ob-
stat pbibitio testatoris ꝙ nō molestet̄ vxor qm̄ testator limitate
mandauit ne peteret̄ cautio vel ppterea aliquo mō molestaret̄
hoc est pp cautionē nō prestitā.ꝛ sic limitate est intelligenda.l.
cancellauerat.ff.de his q̄ in testa.delen. De tali aūt molestatio-
ne de qua agimus si molestatio dici pōt nihil dixit testator igit̄
tanq̄ casus omissus remanet in iuris dispōne.l.si seruū.§.nō di
xit pretor.ff.de acqui.heredi. ¶ Preterea ex quo pbibitio non
petendi cautionem est nulla ꝛ ꝯ legem vt in.l.j.C.de vsufru.cū
ibi plene no.igitur nulla tenuit adiectio pene.l.nō dubium cū
ibi no.C.de legi. Ex quibus oībus cōcludit̄ ꝙ dicti heredes po-
tuerunt dicta bona mobilia accipere propria autoritate ꝛ non
inciderunt in aliquā penā. ¶ Ex quibus infert̄ alia cōclusio ꝙ
cū illa bona possiderēt put declaratū est potuerūt illa etiā acci-
pere illa inuita ꝛ ꝯdicente:qꝛ cū ex ꝯdictione priuarent̄ eorum
possessionē potuerūt incontinenti ab vxore auferre.l.iij.§.cum
igitur.cū ibi plene no.per glo.ꝛ doc.ff.de vi ꝛ vi ar.no.in.l.clam
possidere.§.qui ad nundinas.ff.de acqui.posses.ꝛ in.l.j.cum ibi
not.C.de vi.ꝛ in.l.vt vim.ff.de iust.ꝛ iure. ¶ Ex qbus infertur
decisio ēt ad aliud de quo in pūcto ꝙ potuerunt heredes cape-
re dicta mobilia ppria autoritate nulla facta oblatiōe dotis cū
ipsi possiderent.nā dicta oblatio fuisset necessaria vel ad impe-
diendā venditionem vel acceptationē insolutum iuxta no.in.l.
fundus.ff.de rescin.ven.ꝛ in.l.si residuū.ff.de distra.pigno.ꝛ.l.
fi.C.debitorem vendi.pignoris vel ad liberandum pignus.iu-
xta no.in.l.obsignatis.C.de solu.ꝛ in.l.acceptam.C.de vsur.ꝛ ma
xime quia elegit tenutam domus pro dotibus vigore instrumē
ti iuxta.l.creditoris.ff.de distrac.pig.ppter qd̄ nō sumus in ca-
su in quo vxor possit dicere se velle illa mobilia quecūq̄ sint seu
trafficū seu noīa debitoꝝ retinere pro dotibus.tū qꝛ non possi-
debat.tū qꝛ iam elegerat quā rē pro dotib⁹ vellet in quā fuit in
possessione missa. Alias em̄ si vxor possideret nō posset ēt obla-
ta dote propria autoritate possessio bonoꝝ auferri per no.in.d.
l.extat.ꝛ in.d.l.si qs in tantā. ¶ Subsequēter sequit̄ alia dubita
tio nunqd heredes possent ppria autoritate vendere res mobi
les hr̄ditatis ad hoc vt satisfiat legato crediti ꝯficiēdi sup mōte
11 ꝛ expēsis funeris ꝛ ꝯcludēdū est ꝙ sic qꝛ † quo ad legatū crediti
montis ꝙ emat̄ vt in pūcto p̄supponit̄ censet̄ data ptās a testa-
tore alienandi tot res ꝙ ex p̄cio illarū emat̄ dictū creditū ꝛ lega
tum executiōi mādet̄ vel incipiēdo a qbuscūq̄ bonis dūmō do
lus malus absit iuxta no.in.l.iij.ꝛ ibi Bal.C.qn̄ decre.opus nō
est.ꝛ per Bar.in.l.alie.ff.de alimen.ꝛ cib.leg.ꝛ bn̄ facit tex.in.l.
creditor.§.lucius.ff.manda.vel arbitrio boni viri incipiendo a
mobilibus.ꝛ deinde veniēdo ad īmobilia steriliora vt tꝫ Bar.
ij.d.l.alio.allat gl.in.l.quādiu.C.de distrac.pign.ꝛ est tex.in.l.
fi.§.sinaūt.C.de bo.que lib.vbi hoc decidit Bal.in ptāte data
executori a testōre.ꝛ hoc maxīe qꝛ sumus in hr̄de cui⁹ ppriū est
debitis ꝛ legatis satisfacere put.ī.dicā.ex quo em̄ voluit here-
dē de bonis facere dictū creditū qd̄ qdē sine vēditione fieri non
poterat igit̄ vr̄ dedisse ptātē vēdēdi qꝛ q vult ꝯsequēs vr̄ velle an̄-
cedens necessariū ad illud.l.illud.ff.de acqui.here.l.ad rē mobi
lem.ꝛ.l.ad rē legatā.C.de pcu.l.faciūt no.p Bal.in.l.id qd̄ pau
perib⁹ in.xviij.q.C.de epi.ꝛ cle.vēdendo tn̄ prius mobilia vt.s̄.
dixi.quecūq̄ illa sint ēt dictū trafficū dūmō arbitrio boni viri
illud fiat seu capitale ipsius traffici eoꝝ ppria autoritate. Qd̄
ēt vr̄ fuisse de mente testōris cum dn̄e Smaralde pmittat alie-
nationē mobiliū tm̄:qꝛ interest nr̄a ꝯsanguineis ꝛ ꝯiūctis īmo
bilia conseruare.l.si cui fundus.ff.de le.ij.l.si in emptione.ff.de
mino.ꝛ.l.ꝛ si equo.ff.de le.j. Preterea idem ordo seruari dꝫ in
ptāte alienādi ꝯcessa a lege.l.magis puto.§.ne passim.ff.de re-
bus eoꝝ aut̄.hoc ius porrectū.C.de sa.san.ec.cū si.volūtas autē
defuncti censet̄ esse ꝯformis iuris dispōni.l.si duo ꝛ ibi Bal.ff.
de acq.her.Bar.in.l.hr̄des mei.§.cū ita.ff.ad treb.ꝛ ī.l.vt iuris-
iurādi.§.si liberi.ff.de ope.li. Idē etiā ordo seruet̄ in ptāte data
a iudice.l.a diuo pio.§.in venditiōe.cū ibi no.ff.de re.iu. Idē si
ex ꝯuētione.vt not.in.d.l.quādiu.C.de distra.pig.ꝛ idē dico in
effectu ꝙ ad onus īpensarū funeris ꝛ onerātie cū testōr pus mā
det tali debito ꝛ talē satisfactionē facere tenet̄ hr̄s quē sequit̄ es
alienū.l.j.§.si hr̄s.ff.ad treb.cū si. ¶ Preterea piter testōr reser-
uat impensaꝝ funeris onerātie ꝛ dictū legatū crediti.ergo sicut
in legato hꝫ hr̄s ptātē vēdēdi.ita ꝛ in his expēsis p rīam.l.iam
hoc iure.ff.de vul.ꝛ pu.ꝛ.l.quāuis.C.de īpub.ꝛ alijs substi.ꝛ idē
dico in alijs debitis testōris puta dotis ꝛ alijs ꝙ hr̄s pōt mobi
lia vēdere īmo dꝫ reseruatis īmobilibus si fieri pōt.alꝫ vendū-
tur īmobilia vt satisfiat debitis hereditatis.casus est clarus in
d.l.fi.§.sinaūt.C.de bonis que li.vbi pater existēs vsufructuari⁹
oīum bonoꝝ filij vendit noīe filij mobilia si sufficiunt alias īmo
bilia vt satisfiat creditoribus hereditatis.ꝛ illū tex.induxit pū-
ctualiter Pau.de ca.ad casum nostrum ad vxores relictas vsu a
fructuarias.legata aūt soluunt̄ de vsufru.si sufficit vt ibi habe-
tur.ꝛ si dicas ibi vendit pater qui erat vsufructuarius dico qd̄
vendit administratorio nomine filiorum ꝛ sic filij videant̄ ven-
dere.vt in regula qui p aliū.de re.iur.lib.vj.ꝛ.l.qd̄ meo.in pn.
ff.de acqui.pos. Nec mirum vt dixi quia onus eris alieni sequit̄
heredem.d.l.si hr̄s.ff.ad trebel.ꝛ maxime hoc procedit ex quo
sumus ante cōstitutū vsumfructū ꝛ ante prestitā cautionē quo
casu non pōt vsufructuarius vti iuribus vsusfructus.l.j.C.de
vsufru.ꝛ statim dicetur ꝛ hec intelligo ſm ea que statim dicā in
12 sequēti dubitatiōe. ¶ Demū ēt dubitat̄ vlteri⁹ vtrū dicta † vsu
fructuaria omnium bonorum teneat̄ ad debita hereditaria in

a ¶ Hr̄s īuadē
do rē quā cre-
dit se possidé
re excusatur
a penis.l.si qs
in tantā cū s.

quo dubio Bar.in.l.fi.ff.de vsuf.leg.tꝫ qḋ sic. secus si esset vsufru
ctuaria ptis bonoꝝ.ar.l.nā qḋ.§.fi.cū.l.seq.ff.ad treb.⁊.l.vxori
mee.ff.de vsufr.leg.sed cōtra Bar.vr̃ casus in.d.§.finaūt.quem
ibi ad hoc pōderat Pau.de ca.vbi venduntr̃ bona hr̃ditaria vt
satisfiat creditoribus.⁊ tꝫ Pau.de ca.in suo cōsi.ccclxxxviij. et
hoc vr̃ de mēte Bal.in aut.causa q̄ fit cū mōacho.C.de epi.⁊ cl.
vbi dicit qḋ pr̃ vsufructuarius oīum bonoꝝ nō tenetur ad debi
ta hr̃ditaria.faciūt no.p Bal.in.l.id qḋ pauperib⁹.in.viij.col.
de epi.⁊ cle.⁊ in.l.mr̃.C.ad tertul.⁊ tex.cōtra Bar. que ibi pon
derat Imo.in.l.vsusfruct⁹.ff.ad.l.fal.repio etiā qḋ insignis doc.
Mathesilanus in suis notabilibus no.vbi dicit qḋ dn̄s Roge
rius pnunciādo limitauit dictū Bar.pcedere qn̄ heres fuisset
institutus post mortē vxoris secus si pure q̄ tunc heres tenetur
ar.l.quotiēs.C.de here.insti.cū ibi no.per quā.l.Mathesilan⁹
ibi tꝫ qḋ heres tenetr̃ ⁊ dꝫ cōueniri.⁊ per rationē q̄ actio psona
lis datur solū cōtra debitorē vel aliū q ei⁹ psonā representat.d.
l.j.§.si hr̃s.sed talis vsufructuarius nō representat psonā defun
cti q̄ si semel esset hr̃s nō posset desinere esse heres.l.qui soluen
do.ff.de he.insti.⁊ p alias rōnes de qbus ibi late p eū.⁊ ad not.
per Bar.in.d.l.fi.rn̄det qḋ intelligi debēt qḋ is cui relictus est
vsusfruct⁹ totius hereditatis vel quote tenetr̃ ad onera pstanda
hac forma vꝫ qḋ hr̃s teneretr̃ sibi tradere ⁊ consignare oīa bona
vel quotā nō deducto ere alieno ipe vero legatari⁹ dꝫ cauere de
cōseruādo hr̃dē indēnem a creditorib⁹ nō intelligi dꝫ qḋ credi
tores possint directa via cōuenire legatariū inuitū.ar.l.si quis
seruū.§.fi.cū seq.ff.de leg.ij.⁊.l.ij.C.de pac.⁊ sic cōcluditr̃ qḋ non
pt hr̃s retinere bona ppter es alienū nō tn̄ credo qḋ ppter hoc
hr̃s nō possit creditoribus satisfacere de bonis hr̃ditatis p tex.
in.d.§.finaūt.vbi vr̃ casus q̄ hoc nō negatr̃ maxime ante pstitaꝫ
cautionē ⁊ cōsignationē bonoꝝ quo casu lꝫ debita hereditaria
exigere etiā quoꝝ relictus est vsusfructus.l.j.C.de vsufr.⁊ statim
dicā in sequēti dubitatiōe dūmō bonafide hoc fiat.facit in sili
nam hr̃s pōt etiā exequi ⁊ preuenire executorē datū in testō.l.
quidam.§.si scriptū.⁊ ibi Bal.hoc tenet.ff.de leg.j.⁊ ita p nūc
trāseo.¶ Sequitr̃ alia qḋ nunqd hr̃des possint exigere noīa de
bitoꝝ hr̃ditaria cōcludendū est q̄ sic q̄ oīa iura actiue ⁊ passi
ue transeunt in hr̃dem.l.j.⁊.ij.C.de here.actio.⁊ lꝫ sit legat⁹ vsuf
fructus etiā nominū tn̄ ante prestitā cautionē pn̄t p hr̃dē exigi
noīa.d.l.j.C.de vsufruc.⁊.l.j.§.si decē vt le.no.caue.iūcta.l.post
quā.ff.de vsufru.eaꝝ reꝝ q̄ vsu ꝯsumuntur.p hoc facit qḋ notat
elegās doc.do.Franciscus de albergotis in.l.vxori vsumfructū.
13 ff.de vsufr.leg.vbi dicit vidisse dubitari an † vsufructuari⁹ oīuꝫ
bonoꝝ habeat exercitiū oīuꝫ actionū hr̃ditariū ita q̄ possit exi
gere.⁊ dicit q̄ sic q̄ vr̃ esse procurator in rem suā a pprietario.
l.j.in fi.cū seq.ff.de no.ope.nū.⁊.l.j.in fi.ff.de vsufr.quēadmodū
caue.⁊ sic antequā caueat ⁊ cōsignetr̃ vsufructus a pprietario.cuꝫ
nō possit vti frui.vt in.d.l.j.C.de vsufr.⁊ nō sit adhuc pcurator
in rem suā talis ptās est penes hr̃deꝫ immo etiā post eū directe
remaneat penes hr̃dem posset hr̃s exigere nisi in casib⁹ enume
14 ratis in.l.iij.C.de nouatio.¶ Accedit ⁊ alia dubitatio.† nūqd
possit peti cautio nō obstāte qḋ testator illā remiserit ⁊ certe nō
insistēdo in verbis cōcludēdo scḋam opinio.dicēdū est qḋ sic ne
alias legatari⁹ inuitetr̃ ad delinquēdū q̄ hoc fuit inductū in fa
uorē hr̃dū vt est tex.in.l.j.C.de vsuf.vbi ita cōcludūt Bar.Bal.
⁊ cōiter doc.q̄ articul⁹ est trit⁹ nō insisto cū illa sit cōis opinio.
⁊ q̄ hn̄ discussus in cōsilio reddito in hac materia p isignē docto
rē dn̄m Guidantoniū vesputiū maiorē fratrē honorādū.¶ Sꝫ
in casu nr̃o vr̃ oriri pulchra difficultas.nā testōr primo reliquit
vsumf.mobiliū deinde ⁊ potestatē alienādi per quā ptātē vr̃ au
geri virtus dicti legati vt censeatr̃ legata pprietas.vr̃ casus in.l.
15 pculus.ff.de vsufr.vbi testator legauit vsumfructū ediū postea
edibus legatis legauit seruitutē altius tollendi videtr̃ legasse p
prietatē ⁊ ideo dicit Bal.qḋ si testator legat vsumfructū fundi
hoc addito qḋ ipse nō possit alienare censetr̃ legasse pprietatem
⁊ ideo per illū tex.iuncto dicto Bal.alias vidi cōsultū per insi
gnē doctorē dn̄m Andreā barbatiaꝫ. Si relinquitr̃ vsusfructus
postea datur potestas alienandi vr̃ relicta pprietas.¶ Sed in
primis aduertēdū q̄ ipse iudicio meo more solito paralogizat.
a ¶ Barbatia a paralogizare solitum. [a] Naꝫ aliud est auferre ptātem alienandi quo casu vr̃ psuppone
re potestatē esse penes legatariū q̄ priuatio psupponit habitū
l.decem.ff.de verb.obli.que nō potuisset esse si fuisset legatus so
lus vsusfructus igitr̃ videtr̃ de intentione testatoris fuisse legare
pprietatē.sed quando dat potestatem alienandi tunc dicendū
est totuꝫ oppositū q̄ videtr̃ voluisse illā dare illi qui nō haberet.
Ergo poti⁹ videtr̃ voluisse relinquere vsumfructū quo casu non
datur potestas alienandi quā proprietatē quo casu sine alia cō
cessiōe testatoris poneretr̃ potestas alienandi sed in casu nostro
propter plura apparet de intentiōe testatoris qḋ voluit relique
re tn̄ vsumf.⁊ nō pprietatē tuꝫ q̄ voluit cautionē nō prestari qḋ
cadit proprie in vsufructu ⁊ nō in proprietate.tn̄ q̄ tunc dicit
se relinquere per pprietatē quando peteretr̃ cautio.Ergo datur
manifeste intelligi qḋ voluit relinquere vsumfructū vnde cū ha
beamus expssam mentē testatoris illa sequēda est.l.in cōditiōe.
ff.de cōdi.⁊ de.⁊.l.ex facto.la grāde.ff.de he.insti.⁊ ita cōcludo.
16 ¶ Succedit nunc alia dubitatio.† Nunqd hr̃des possint se di
cere velle retinere bona hr̃ditaria donec prestetr̃ cautio.⁊ in hoc
etiā cōcludendū est qḋ sic qm̄ satisdatio pōt duplr̃ peti.primo
officio iudicis.vt est tex.⁊ ibi Bal.in.l.si cui⁹.ff.de vsufr.¶ Se
cūdo iure repulsiōis ſm Bal.in.d.l.si cuius per tex.in.l.vniuer
sa.de preci.impa.offe.nō em̄ pōt vsufructuari⁹ vti frui ante psti
taꝫ satisdationē.vt no.glo.in.l.si hō.ff.de vsucap.⁊ in.l.ex diuer
so.in prin.ff.de rei vendi.⁊ est cōis opi.¶ Sed insurgit alia du
17 bitatio.† nunqd dicta vsufructuaria ante pstitam cautionē fa
ciat fructus suos.⁊ pro decisione huius dubitationis lꝫ plures
sint opiniones sequēdo cōes cōclusiōes considero plures casus.
Primus est qn̄ vsufructuaria adepta fuisset vsumf.bōafide q̄
hr̃s tradidisset nō petita cautione.⁊ hoc casu facit fruct⁹ suos.
l.sed si.l.§.scire.ff.de peti.here.p quē ita tꝫ Bal.in.l.j.C.de vsuf.
lega.⁊ Bar.in.l.vxori.ff.de vsufr.leg.⁊ est tex.in.l.hac edictali.
§.finaūt.⁊ ibi Bal.⁊ Saly.C.de sec.nup.¶ Scḋs qn̄ fuisset ma
lafide adepta vsumfr.q̄ ante pstitā cautionē occupasset vsum
fructū vel stetisset in possessione herede inuito seu nō consentiē
te.⁊ tunc nō facit fruct⁹ suos sed tenetr̃ restituere ſm Bal.in.d.
l.j.per.d.l.vxori.⁊ ibi Frā.de alberg.⁊ Bar.in.d.l.hac edictali.
circa fi.¶ Terti⁹ qn̄ adepta esset vsumf.hr̃de sciente ⁊ nō con
tradicente neqꝫ expresse cōsentiēte sed patiente.⁊ tunc facit fru
ctus suos ſm Bar.i.d.l.vxori.per tex.in.d.l.hac edictali.§.fin
autem.⁊ tradit in.l.si homo.ff.de vsucap.¶ Quartus ⁊ vltim⁹
qn̄ adepta fuisset vsumf.herede ignorāte ⁊ tunc nō facit fructus
suos ſm Bal.in.d.l.j.⁊ Bar.in.l.vxori.⁊ in.d.l.hac edictali.et
de materia etiā per Pe.de anc.⁊ Imo.in.c.fi.de pigno.Ex qui
bus concluditr̃ qḋ qn̄ocunqꝫ fructus pcipiuntr̃ ante pstitam cau
tionē ignorante hr̃de vel qn̄qꝫ contradicēte nō fiunt vsufructua
rij.secus si percipiuntr̃ ⁊ consentiente expresse vel sciente ⁊ nō cō
tradicente ⁊c. Laus deo omnipotenti.

¶ Consilium.cxxxij.

1 Pena an infligatr̃ alicui per non factuꝫ ex puisione legis.
2 Appellatio facta per creditores a datione insolutuꝫ an ⁊ quā
do prosit tertio possessori.
3 Appellationis vere vel presumptiue notitiaꝫ tertium habuis
se quomodo probetur.
4 Ius superueniens auctori quomodo prosit successori.

Dominus labia mea ape
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectū.Insignis
doc.⁊ pceptor meus honorandus elegāter presenti
cōsultationi necessaria in mediū adduxit adeo qḋ nulla vlterio
ri discussione opus esset.sed ne incōsulte me subscripsisse videar
paucula subnectā.Duo sunt si recte percipio principalia funda
menta adducta in fauorē domine Leonarde.primū quod ex eo
quod vnus ex creditoribus obtulit se cōmunioneꝫ ⁊ velle eme
re dicta bona per quā iuxta formam statuti preallegati suspen
ditur petitio acceptatiōis insolutū ⁊ cōsequenter cū penderet
datio insolutum etiaꝫ quo ad dictā domū pariter sicut quo ad
alia bona q̄ posset ⁊ poterat declarare domuꝫ vendendam illi
offerēti nō censetur data insolutū cuꝫ effectu ⁊ per cōsequēs nō
erat soluēda gabella p plurima adducta in alijs ꝯsilijs redditis
in eadem causa que nō repeto nec intendo circa hoc fundamen
tum insistere q̄ nō est transmissuꝫ statutū qḋ loquitr̃ de illis qui
volunt emere vt discutere possem qn̄o talis oblatio ⁊ quādo hꝫ
impedire vel suspendere petitionē datam insolutū ⁊ cuius rei
⁊ etiā an esset seruata forma statuti que erat seruanda iuxta no.
per Bal.in.l.hi qui ad ciuilia.C.de app.⁊ in.l.si quis non dicā
rapere.C.de epi.⁊ cle.psuppositis tamē his que in puncto nar
rantur puto etiam in hoc fundamento sententiam consultoris
verissimā.Nec me mouet qḋ ille diceret se habere cōmunionem
in re ⁊ ppterea velle emere dicta bona ⁊ tamen in dicta domo
nullā habebat cōioneꝫ cū hoc nō esset notū dn̄e Leonarde.⁊ sic
nulla culpa vel mora pt imputari.l.qḋ te.cum materia.ff.si cert.
pe.⁊ in.l.mora cuꝫ ibi plene no.ff.de vsuris.fuit enim in pbabi
li ignorantia in facto alieno iuxta no.in.l.fi.ff.pro suo.⁊ in.c.ab
excōicato.extra de rescriptis.⁊ in.l.qui in alterius.ff.de reg.iur.
Si ergo nō potuit esse in mora soluendi gabellam igitur nō po
tuit pati preiudicium nullitatis actus qḋ quidem dicitur esse
pena iuxta not.per Bal.in.l.nemo martires.C.de sac.san.eccle.
1 ⁊ in.l.non dubiū.C.de legi.q̄ ad hoc † vt per non factū ex pui
sione legis quis incidat in penā requiritr̃ q̄ quis fuerit in mora
faciendi vt voluit not.Inn.⁊ sequuntr̃ Jo.and.⁊ mod.in.c.ex
tirpande.§.q̄ vero.extra de preben.⁊ Bal.in.l.magnā.C.de cō
trahend.et commut.stipula.⁊ Baldus in.l.⁊ si post tres.ff.si
quis cautio.

quis cautio.ꝛ in auē.hoc amplius.C.de fideicõmiſ.faciũt optime no.p Bal.in.c.j.quo tpe miles in vſib⁹ feudoꝝ.¶Scõm pncipale fundamentũ eſt reſpectu appellatiõis interpoſite p creditores a qbus dict⁹ poſſeſſoꝛ domus dz cauſam hr̃e q quidẽ appellatio dicto poſſeſſori nõ vr̃ aliquo mõ opitulari.ꝛ p ɔñs nõ vr̃ ſuſpẽdi virtus prime ſnĩe.Nã aut volumus dicere qd ꝓdeſſet vel qd potuiſſet ꝓdeſſe dicta appellatio ex quo q2 potuiſſet adherere dicte appellatiõi.ꝛ hoc eſt falſum q2 poſt terminum a iure ꝑſtitũ.vt tȝ Spe.in ti.de appel.§.j.ver.porro.facit tex.not.ꝛ ibi Bar.in.l.bonoꝝ.ff.rẽ ratã haberi.Faciũt no.p Bar.in.l.j.ff.de app.recipi.Aut volumus ꝙ poſſet ꝓdeſſe q2 eadẽ erat cã defenſionis iuxta no.p Bar.in.l.a ſnĩa in prin.ff.de appel.ꝛ in l.j.ꝛ ibi p Bal.C.ſi vnus ex pluribus ꝛ hoc ꝓcederet de plano

2 †qñ tertius poſſeſſoꝛ ſciuiſſet appellationẽ interpoſitã p dictos creditores.qñ aũt ignoraſſet qd quidẽ in facto alieno vr̃ pſumẽdũ.vt in.l.ſi.ff.ꝓ ſuo.tũc nõ ꝓdeſſet talis appellatio dicto tertio poſſeſſori habẽti eadẽ cãm defenſionis ita decidit in terminis Bar.in.l.ſi qs ſeparatim.§.ſi.ff.de appel.ꝛno.glo.in.l.iij.§.j.eo.tit.ꝛ Bar.de ſalv.in.l.j.C.ſi vnus ex plurib⁹.Aut volumus ꝙ potuiſſet ꝓdeſſe q2 creditores erãt ei⁹ autores quaſi ſnĩa autoris potuiſſet ꝛ eius ſingulari ſucceſſori ꝓdeſſe iuxta tex.ꝛ ibi no.in.l.ſi a te.§.iulianus.ff.de excep.rei indi.ꝛ hoc ẽt vr̃ falſum qñ ille tex.cũ materia ꝓcedit qñ exceptio rei iudi.ɔpetebat venditori añ vẽditionẽ q̃ caſu ꝓdeſt emptori vt ibi declarat Bart. qñ aũt incepit ɔpetere poſt vẽditionẽ factã tũc videbaẽ qd non cõpeteret p tex.in.l.ſi ſeruo.ff.q ꝛ a quib⁹.vbi libertas data ſeruo nõ ɔfirmaẽ ex iure ſuperuenienti ipſi ſeruo.ꝛ ſic vr̃ ꝙ ius de nouo ſuperueniẽs in pſona autoris nõ ꝓſit ſucceſſori.Ergo vr̃ ꝙ ſnĩa tranſiuerit in rẽ iudicatã ꝯ dictũ tertiũ poſſeſſorẽ nõ retractabilẽ aliquo nõ nec ſuſpẽſibilẽ.ꝛ ɔſequenter qd deberet ſolui gabella ſm formã dicti ſtatuti.¶Sed his nõ obſtãtib⁹ adhuc cõcurro in ſnĩam primi cõſultoris qñ vt in ɔſilijs:alias redditis fuit cõcluſum tũc de datione ſolutũ eſt ſoluẽda gabella ꝛ currit tps qñ talis datio eſt facta cũ effectu nec ſuſpenſa nec pendet eius reſciſſio in conditionis euentũ:que quidẽ in caſu nr̃o pendebat:qñ dicti creditores dicebãt ſe eſſe dños dictoꝝ bonoꝝ.ꝛ adhuc pẽdebat appellatio.certe ſi in cã appellatiõis fuiſſent pnunciati dñi nõ potuiſſet dicta domus inſolutũ ɔcedi: igiẽ ſuſpẽſa fuit virt⁹ dicte adiudicationis inſolutũ quo ad dictam dñam Leonardã vel pendebat eius reuocatio in ɔditiõis euentũ:vñ ſuccedũt oĩa iura ꝛ autoritates in alijs ɔſilijs.qd ẽt ɔfir-

3 maẽ pp eandẽ cãm defenſiõis ſi pbaẽ ꝙ†dict⁹ tertius poſſeſſoꝛ habuit notitiã appellatiõis.j.tps vere vel pſumptiue ſm modos de qbus p gl.in.l.ſi tutoꝛ.ff.de pericu.tut.in.l.ſi vicinus.C.de nup.ꝛin.l.octaui.ff.vñ cognati.ꝛ p Bar.ꝛdoc.in.l.celſus.ff.de vſuca.ꝛ Bar.in.l.is põt.ff.de acq.here.Uel ẽt ꝛ ſcdo attenta ſnĩa Ang.in.d.l.ſi qs ſeparatim.§.ſi.vbi voluit ꝙ poſſit appellatio vnius ꝓdeſſe alteri ẽt ignoranti qñ ille q appellauit tenebaẽ de euictione.iuxta no.in.l.j.C.de peri.ꝛ cõmo.rei ven.qd tñ in caſu noſtro etiã nõ ꝓcedit ſine dubitatione cũ preſupponaẽ ꝙ poſſeſſoꝛ emptoꝛ nũquã ɔparuit.ꝛ ſic nõ vr̃ hr̃e remediũ euictionis iuxta no.in.l.ab executore.§.alio.ff.de appel.ꝛ in.l.ſi iõ ff.de euictione.Niſi eſſet inſtrm̃ emptionis ita confectum ꝙ facta denũciatione emptoꝛ ad aliud non teneretẽ niſi lite mota denunciare iuxta no.in.l.venditores.per Modernos.ff.de verb. obli.Immo fortius vr̃ voluiſſe Ang.in.d.l.ſi quis ſeparatiȝ.§.ſi.ꝙ indiſtincte qñ eſt eadẽ cã defenſionis appellatio vnius ꝓſit alteri.per illũ tex.iõ volentem acquieſcenti ꝓdeſſe alterius appellationẽ q2 diuerſa erat cã defenſionis ergo ſi cadem prodeſt niſi expreſſe ꝓbaſſet:q2 tunc nõ eſt locus cõiecturis.l.cõtinuus §.cũ ita.ff.de ver.obli.ꝛ hoc fuit de mente Jmo.in.d.c.cum ſuper.in ver.Sed quero circa pdicta ꝛ tenent quidã Moderni. in.d.l.ſi quis ſeparatim.§.ſi.¶Confirmanẽ predicta etiã alia

4 via qñ vt dicit ꝓcedens cõſultoꝛ cõtingere poterat ꝙ† creditores autores dicti poſſeſſoris obtinuiſſent quoꝝ ſnĩa profuiſſet ſucceſſori habenti cãm ab eis lȝ ius cauſatũ a ſnĩa ſuperueniſſet poſt venditionẽ quo caſu non loquunẽ termini dicte.l.ſi a te.§.iulianus.ꝛ hoc ex eo q2 autores tenebanẽ de euictione.qñ ideo in.d.l.ſi ſeruo.in ɔtrariũ libertas data ſeruo non confirmatur ex iure ſupueniẽti in pſona manumittẽtis:q2 nõ intererat ipſius manumittentis cum ad aliquid nõ teneretẽ in caſu noſtro intererat rõne euictionis igiẽ prodeſſe dȝ ita concludũt glo.ꝛ Bar. in.l.cũ vir.§.de viro.ff.de vſucap.vñ ſequendo hanc opinio.talis ſnĩa prodeſſe poterat dicto poſſeſſori.hoc idem eſſet ſequendo opinionẽ Bal.in.d.l.cũ vir.qui voluit ꝙ etiã vbi non eſſet intereſſe rõne euictionis talis ſnĩa ꝓdeſt.per illũ tex.vbi venditio fuit facta ſcienti.ꝛ ſic non tenebatur venditoꝛ de euictiõe.l.ſi fundũ ſciens.C.de euictio.ꝛ tñ ibi cõfirmaẽ ius ſucceſſoris ex iure ſupueniẽti autori.ꝛ ad.d.l.ſi ſeruo.Reſpondetur qd ibi actus fuit oĩno nullus:ideo non cõfirmatur ſecus in vẽditione que nõ eſt nulla.p illũ tex.Et hanc opinionem ſequiẽ ibi Jo.de imo.¶Preterea vbi ius ſupueniẽs autori ſua natura trahiẽ retro tũc ſemp ꝓdeſt ſucceſſori indiſtincte.caſus eſt in.l.pe.§.ſi.ff.de caſtren.peculio.p quẽ tex.ita dicit Bar.in.d.l.cũ vir.ſed in caſu nr̃o iſti creditores dicebãt ſe dños.ergo poterat ſequi ſnĩa declaratoria ſup dñio q̃ retro trahiẽ.ar.l.heredes palã.§.ſȝ ſi non tam.cũ ibi no.ff.de teſtamẽtis.tradit.Jo.an.in.c.ſi.de verb.ſig.lib.vj.facit tex.in.c.litere.de dilatio.ꝛ no.in.c.paſtoralis.de appellatio.cũ ſi Si ergo talis ſnĩa poterat ꝓdeſſe ad impediendũ effectualẽ executionẽ.ergo interim dña Leonarda nõ erat aſtricta ad ſolutionẽ gabelle p ea q̃ plene ſcripta fuere in ɔſilijs redditis in hac cã habũde ꝛ ſubtiliẽ ɔprobatis p preſtantiſſimũ doctorẽ dñm Joãnem Baptiſtã patrẽ ꝛ ꝓceptionẽ meũ honorandũ q̃ repetere ſupfluum foret.¶Poſtremo poſito ꝙ appellatio ſeu ſnĩa creditoris ex eo capite q2 ſunt autores nõ potuiſſet ꝓdeſſe dicto ſucceſſori.Jn caſib⁹ no.in.d.l.cũ vir.nec potuiſſet ꝓdeſſe ex capite q2 eadẽ ɔpetebat cã defenſionis in caſib⁹ no.in d.l.a ſnĩa.ꝛin.l.ſi qs ſepatim.§.ſi.ff.de appella.tñ in caſu noſtro cũ dicti creditores pro eoꝝ intereſſe appellauerint quo ad oĩa bona ꝛ ɔſequẽter ẽt quo ad dictã domũ ꝓſequerenẽ appellatione:lȝ nullo mõ poſſet ꝓdeſſe victoria:tñ interim ĩpediẽ effectualis executio ẽt q̃ ad poſſeſſorẽ nõ appellantẽ donec cõſtat de iuribus appellantis.caſus eſt rotũdus.ꝛ ibi hoc not.Canoniſte in.c.cum ſup.extra de re iudi.p quẽ determinaẽ iudicio meo qd nr̃a.Nã ſi ſtatutũ intelligi dȝ ꝙ p illa re debeat ſolui gabella q̃ eſt effectualẽ adiudicata ĩſolutũ ita ꝙ nõ ĩpediaẽ executio adiudicata nõ aũt modũ im pledi.ꝛ p quẽ quo caſu nõ refert qd ex eqpollẽtib⁹ fiat vt plene declarãt Bar.ꝛ Moderni.in.l.gallus §.ꝛ qd ſi tñ.ff.de li.ꝛ poſth.ergo nõ refert a quo ĩpediaẽ executio ꝛ qũo dñmodo impediaẽ.ꝛ hec vltima rõ demonſtraẽ vltra alẽ iudicio meo.Et ita ſentio.ꝛ in pmiſſis de ſubſcriptione igitur requiſitus. Laus deo omnipotenti.

¶Conſilium.cxxxiij.

1 ¶Diſpoſitio qñ incipit a ꝓcedenti cõuentione ꝛ demũ ſub cõditione ſi non fecerit.ſit adiecta pena.non intelligitur incidiſſe in morã ille qui tenetur conditionẽ adimplere:niſi interpellatus et quid in vltimis voluntatibus.nu.14.et.15.

2 Mora irregularis ɔbitur in actione ex teſtamento.et nu.10.

3 Uſure rec ompenſatiue debentur etiam de iure diuino.

4 Mora irregularis qñ operetur pene commiſſionem reipſa.

5 Uendere damnatus a teſtatore dicitur ſatiſfeciſſe ſi ſolum vendidit licet rem non tradiderit.

6 Actio ex teſtamento ad tradendam datur contra damnatum a teſtatore ad vendendum.

7 Preceptum qñ habet cãm ſucceſſiuã ꝛ tractũ in futurũ p primũ actũ obediẽtie non ɔtingit liberatio niſi detur pſeuerentia.

8 Actio ex teſtõ lȝ non ſit bonefidei habetur tñ inſtar bonefidei.

9 Pena petitur eo caſu quo vſura petitur ex pacto incõtinenti appoſito in contractibus bonefidei.

11 Mora irregularis q̃ reipſa contrahitur ad quos fructus obligat moroſum.

12 Emptoꝛ qui habuit poſſeſſionẽ domus ſi in ea non habitauit nec cã alteri locauit nõ teneẽ ad intereſſe occaſiõe pcij nõ ſoluti.

13 Uſura que petiẽ in caſu.l.curabit an petaẽ vt intereſſe damni emergentis vel tanq̃ intereſſe lucri ceſſantis.

14 Mora cõmittitur in diſpoſitione legali ob negligẽtiã ſine monitiõe qñ vltra cauſam eſt emanata cõſtitutio particularis que habet vim monitionis.

Dominus labia mea aperia et ſpirituſſanctus illuminet intellectum.Profecto ni falloꝛ inſignis preceptoꝛ meus dominus Joannes Baptiſta ſubſtantialiter aliqua reaſſumpſit que p alios preſtantiſſimos conſulentes cum latiſſime fuerunt explicata.ꝛ ſi quid reſtabit abundantiſſime ꝛ ſubtiliter enucleauit adeo quod nullus dicendi locus relict⁹ apparet ſed in oĩbus in eius ſnĩam ɔcurrens vt aliquantulum rem ipſam deguſtaſſe videar tantum circa vnum qd iudicio meo eſt de dubitabilib⁹ pñtis heſitatiõis inſtabo qd quidẽ ꝛ ſubtile ꝛ delectabile apparebit. defendunt enim ſe heredes magiſtri philippi magiſtrum philippum non incidiſſe in penam priuationis hereditatis ex eo

1 qd non cõicauerit eius bona iuxta mandatum teſtatoris q2†cũ diſpoſitio incipiat a precedenti cõuentione ideſt qd deberet cõicare ꝛ demum ſub conditione ſi non cõicauerit ſit adiecta pena intelligitur ſi appellatus fuit in mora cõicandi.caſus eſt in.l.ſi duo.§.hec aũt.ꝛ ibi Bar.ff.de conſti.pecu.ꝛ eſt tex.in.l.ſi penũ.ff.qñ dies leg.ced.per quẽ ita tenet Bar.in.l.ita ſtipulat⁹.la grande circa ſi.ff.de ver.obli.vbi hoc tenet glo.j.quã ſequuntur ibi Cumanus ꝛ Moderni.inducẽtes illũ tex.in verbo ꝛtãdiu: q2 non dz ſtare per pmiſſorem niſi fuerit interpellatus.l.ſi ex le-

gati causa.ff.de ṽ.ob.⁊.l.qđ te.cū materia.ff.si cer.pe.⁊ hāc opi.
tʒ gl.fi.in.l.⁊ si post tres.⁊ ibi sequit̃ Bal.⁊ Ang.ff.si qs cau.vñ
cū in casu nr̄o magister Philip.nunꝙ̄ fuerit sine nunꝙ̄ oñdat̃
interpellat⁹ nō possumus dicere eū in penā incidisse cū nō fue
rit ꝑ interpellationē in mora cōstitutus. Ad idē tex.in.l. si qs fi
liū.§.stipl'o.ff.de colla.bonoꝝ cū si.⁊ est bona gl.in.c.cupientes
§.si ṽo.de elec.li.vj.⁊ tex.cū ibi no.in.l.si suo.de colla. ¶Sʒ ad
hoc fundamentū rñdet prefat⁹ insignis doc.ꝙ cū simus in con
tractu societatis ⁊ dicto magistro Phi.īpletū fuerit ꝑ patruos
2 ex latere eoꝝ statiʒ ipse magister Phi.†fuit in mora irregulari
cōstitut⁹ sine alia īterpellatiōe q̄ ꝯhit̃ in cōtractib⁹ bonefidei.l.
curabit.cū materia.C.de act.emp.⁊ ꝑ Bal.in.l.vsuras.C.de vsu
ris.iuncta.l.si hr̄s.ff.de act.emp. ¶Sed ad hanc rñsionē viua
voce replicaui dum hāc dubitationē adinuicē conferremus qđ
3 materia.l.curabit †loquebat̃ in vsuris recōpensatiuis que etiā
a iure diuino sunt ꝑmisse vt³ in.c.salubriter.⁊ in.c.cōquestus cuʒ
materia de vsuris.⁊ no.in.d.l.curabit.⁊ in.d.l.ij.C.de vsuris.et
⁊ in.l.iulianus.§.ex vēdito.ff.de acti.emp.vel in vsuris succedē
tibus loco interesse q̄ oī iure sunt ꝑmisse.l.sociū q in eo.ff. ꝓ so
cio.⁊ nota.in dictis iuribus.⁊ plene tradūt Mod.in.l.de diui
sione.ff.so.ma. Et sic quaten⁹ dicti patrui essent in dāno ꝑꝑ nō
cōicationē mgr̄i Phi.ꝯcta esset mora ⁊ tenet̃ ad tale interesse ꝑ
p̄dicta. Sʒ nos tractabam⁹ de pena q̄ est oīno odiosa. Et sic di
cta materia nō vr̃ debere extendi ad casum nr̄m vt in regula.in
penis.de re.iur.cū materia.l.cū quidā.ff.de li.⁊ posth. Nā pena
merā duritiē cōtinet.l.seruus.ff.de ser.exportā.q̄ quidē pena in
foro cōscientie nō vr̃ exigibilis.vt voluit gl.singularis in.c. fra
ternitas.xij.q.ij.quā refert.d.Abb.in.c.dilecti.extra de arbi.re
missius eīm iura ꝓcedūt circa pene cōmissionē.vt in.c.suā de pe.
cū ibi no.⁊ ꝓbat̃ ex his q̄ no.gl.quā sequit̃ Bar.in.l.stipl'o ista.
§.alteri.in ṽbo cōueniet.ff.de ver.ob.q̄ vult indistīcte penā peti
nō posse ex pacto nudo apposito iuxta ꝯctū.ꝑ tex.in.d.l.seruus
ea.l.⁊ tn̄ vsure.etiā nō recōpēsatiue q̄ iure diuino nō sunt ꝑmis
se aliqñ peti possunt.vt est casus in.l.frumēti.C.de vsur.tradit̃
plene in.l.ꝙ̄uis.c.ti. Si ergo lex loquēs de vsura nō recōpensa
tiua ⁊ odiosa nō vēdicat sibi locū in materia penali.ergo multo
minus lex loquēs de vsuris recōpēsatiuis ar.aut. multomagis
C.de sa.san.ec.cū si.⁊ ꝓpter p̄dicta p̄fatus insignis doctor inue
stigauit ꝙ dicta mora irregularis opabat̃ etiā pene cōmissionē.
Allegabat ad hoc gl.Raph.cu.⁊ Mod.in.l.ad diē.ff.de ṽ.ob.
4 †vbi mora irregularis q̄ ꝯhit̃ citra interpellationē diei vel hoīs
cōmittit̃ ad finē pene cōuentionalis cōmittende.allegant in siti
no.in.l.minoꝝ.C.in quib.cau.in inte.re.nō est necessaria.⁊ sub
dit in.d.l.ad diē.insignis doctor dñs Ange.de periglis in defe
ctū sit apposita pena mora p̄dicta irregularis cōmittit̃ etiā he
reditate ꝓmissoris iacēte in terminis.d.l.curabit.⁊.l.insulā. §.
vsuras.ff.so.ma.⁊.d.l.sociū q in eo. Ecce ergo hʒ eū qđ habem⁹
intētionē in indiuiduo, Nec admittit̃ purgatio more. l.qui ob
rem.cū ibi not.ff.de cōdi.inde. Ex qb⁹ singl'r infert̃ qđ si in ter
minis dicte.l.si penū testator legasset minori eccl'ie vl' alteri simi
li ꝑsone cū qua cōtrahit̃ mora irregularis reipsa absꝗ alia īter
pellatione cōmitteret̃ pena.⁊ hoc casu pōt saluari gl.in.d.l.ita
stipulatus q̄ incipit. Nō ergo q̄ prefatus insignis doctor repu
tat subtilia ⁊ notanda ad intellectū eoꝝ que ponit Bar.in.d.l.
stipulatus. ¶Sed nunc subtilius ⁊ diligenti⁹ inuestigādo pre
dicta cōsultatio visa fuit dubia. Cōsidero eīm aliud esse societa
tem inire ⁊ aliud lucra occasione societatis cōicare.p̄cepto eniʒ
testōris satisfactū vr̃ iubēti societatē si societas fuerit inita quā
quā lucra nō fuerint cōicata qꝛ illa peti debēt cōicari actione ꝓ
socio.⁊ nō cōicando qs nō vr̃ venire cōtra preceptū.ita colligit̃
ex dictis Bar.in.l.si fideiussor.§.meminisse.ff.de leg.j.vbi ad in
5 tellectū.l.si hr̄s testō.ff.de act.emp.vult ꝙ †dānatus a testatore
vendere dr̄ satisffecisse solo titulo vēditionis,⁊lʒ rem non tradat
nō dr̄ venire cōtra preceptū sʒ p̄t agi actiōe exēpto ar.l. in nume
rationib⁹.ff.de sol'o.⁊ eius opinionē tenēt Bal.Ang. ⁊ Pau.
de ca.i.d.l.meminisse.faciūt no.per Spe.in ti.de arbi.§. sequit̃.
ver.Sed pone arbiter.⁊ per Cy.⁊ per Bal.in.l.si qs heredē.C.
de insti.⁊ substi.sub cōdi.fac.⁊ hanc cōclusionē firmat Bald.in
d.l.si heres.⁊ in.l.j.ṽ.iiij.quero.C.de his q̄ pene noīe. faciūt no.
per Bar.⁊ doc.in.l.pe.§.fi.ff.de acq.pos. Ex quib⁹ videbat̃ dicē
dum in casu nr̄o ꝙ cū testator p̄ceperit societatē heredis simpl'r
⁊ scienter adeundo videat̃ cōtraxisse iuxta mādatū testōris ar.
l.apud iulianū.§.fi.ff.ex qbus cau.in pos.ea.⁊.l.ex maleficijs.§.
heres.ff.de actio.⁊ obli.⁊ per ea que notat Bar.in.l.more.ff.de
acqui.here.potest eīm testator inducere societateʒ inter heredes
habentē illā ⁊ eandē virtutem quā habet societas ex contractu
inter dictos hr̄des inita.ita ꝓbat tex.no.in.l.qui negocia.ff. de
admi.tu.per quē tex.dicūt doc.qđ lʒ inter illos quoꝝ vn⁹ potest
negociari alter nō ꝓpter defectū etatis non p̄sumit̃ societas.vt
no.in.l.titiū ⁊ meuiū.§.altero.ff.de admi.tu. Tñ istud fallit qñ

a ¶Usure recō pēsatiue etiaʒ de iure diuino debent̃: et de illis loquitur.l.curabit. C.de act.ēpti.

testator p̄cipit cōi noīe negociari debere si ergo ex predictis col
ligit̃ contractā fuisse societatē sequit̃ ꝙ videat̃ p̄cepto testatoris
satisffactū ꝑ p̄dicta. ¶Sed ad p̄dicta rñdeo tripl'r ⁊ clare qđ lʒ
in cōtractib⁹ ⁊ in alijs dispositionib⁹ sit dubitatio an dānatus
vendere sit liberat⁹ sola vēditione ⁊ nō teneat̃ vigore mandati
tradere sʒ actione exēpto de quo articulo dicendū est.vt ꝑ doct.
in.d.§.meminisse.⁊ facit tex.in.l.ij.C.de pac.inter empto. ⁊ per
6 Bar.in.l.singularia.⁊ ꝑ Bal.in.l.fi.C.de pac.inter em. ¶†Tñ
in vltimis voluntatib⁹ vr̃ expeditū ꝙ cōpetat etiā actio ex testō
ad rem tradendā per tex.in.d.l.si heres vbi vr̃ casus ⁊ tʒ Bart.
⁊ sequit̃ Bal.ī.l.vxorē.§.agri plagā.ff.de leg.iij.⁊ Bar.in.l. cui
vsufru.ff.de vsufr.le.⁊ hanc drīam inter cōtract⁹ ⁊ vltimas vo
luntas ponit Bal.in.l.fi.C.de pac.inter empto. ⁊ est ratio drīe
quoniam si ille cui quis est obligatus vendere ex vltima volun
tate habet actionem ex testamēto ad rem tradendam consequi
tur aliquid plusꝙ̄ si habet actionē exempto qꝛ ꝓ legato ⁊ eius
satisffactione oritur tacita hypotheca.item ex legato trāsfertur
dñiuʒ ipso iure s̄m Bal.in.d.§.agri plagā.que duo nō cōpetūt
emptori ex solo ꝯctu ēptio.⁊ vēditiōis q̄ quidē rō non hʒ locuʒ
in cōtractibus.iura aūt imitant̃ naturā ⁊ nō introducūt reme
dia supflua.l.pe.ff.de calū.vñ qđ ex ꝓmissiōe de vēdendo oriret̃
actio ad rem tradendā vltra actionē exēpto nulla resultaret vti
litas igit̃ satis est qđ det̃ actio exēpto ita in ꝓposito nō solū mā
datū testōris cōprehēdat societatē cōtrahi sed etiā lucra cōicari
⁊ in cōione stare ꝓ qbus resultat vtilitas tacite hypothece vt.s.
dictū est q̄ nō oriret̃ qñ daret̃ sola actio ꝓ socio. ¶Scđo clarius
rñdet̃ qđ testōr nō solū iussit societatē cōtrahi sed etiā lucra cōi
cari debere ꝑ dictū mgr̄m Philip.vt clare cātāt ṽba testamēti
q̄ cū sint clara nō est op⁹ alia īterp̄tatiōe.l.si alij.ff. de vsufr.leg.
l.nō aľr.⁊.l.ille aut ille.§.cū in ṽbis .ff. de le.iij.ī incertis eīm nō
certis loc⁹ est ꝯiectur.l.cōtinu⁹.§.cū ita.ff.de ṽb.ob. ¶Tertio
⁊ vltimo rñdeo ꝙ testōr nō solū iussit actū momētaneū cōtrahē
de societatis sed etiā actū successiuū.s.ꝙ deberēt in dicta cōione
vt ita dicā cōicatiua lucroꝝ viuere ⁊ simul stare ⁊ habitare et
7 sic ad vitā socialē quo casu † qñ p̄ceptū hʒ cām successiuā ⁊ tra
ctum aut ꝑseuerātiā in futurū ꝑ primū actū obedientie vel im
plemēti nō cōtingit liberatio in totū p̄cepto nisi detur ꝑseuerā
tia. Ad hoc text.in.l.inter castellanū cū ibi no. ff .de arbitris.et
qđ not. Bar.in .l.sicuti,§.supuacuū.ff.qb.mo.pig.vl' hypothe.
sol.facit qđ no.Jac.de are.⁊ Bal.in.l.si titio.in prin.ff.de cōdi.
⁊ demō.⁊ qđ no.Bar.in.l.sed ⁊ si possessori in prin.ff.de iurein.
Et qđ ipse notat in.l.si adulteriū.§.j.ff.de adul.⁊ qđ no. Bald.
in.l.qui illicitā in prin.C.vt lit.pen. Quare cū in terminis nr̄is
nō cōicauerit nō vr̃ ꝑseuerasse in cōione iuxta mādatū testato
ris ⁊ ꝯñter venisse cōtra p̄ceptū. p̄cepit eīm testator debere stare
ī cōione cōicatiua lucroꝝ vt.s.⁊ si dict⁹ magister Phi.nō staret
in dicta cōione priuaret̃ hr̄ditate p̄ter legitimā. ergo magister
Philip.sepatim se gerēdo in lucris ⁊ illa nō cōicando censet̃ in
dicta cōione noluisse stare ar.tex.in.l.itaꝗ.ff.ꝓ socio. vbi casus
⁊.l.fi.cū ibi no.C.cōi diui.faciūt no.in.d.l.titiū ⁊ meuiū.§.alte
ro.⁊ cōsequēter venisse cōtra p̄ceptū:qꝛ nō solū verbis sed etiaʒ
facto datur volūtas intelligi.l.de qbus.ff.de legi.⁊ .l. Paulus
nō tm̄ verbis.ff.rē ra.hab.⁊ hoc vr̃ esse reale fundamentū in hac
materia. ¶Sʒ iterū instabit qd tu dicis ⁊ p̄supponis qđ nos
sumus in iudicijs ⁊ actione bonefidei in quib⁹ cōtrahit̃ mora
8 irregularis. qđ vr̃ oīno falsum. † Nā si detur actio ex testō illa
non vr̃ esse bonefidei.vt ꝓbat̃ insti.de actio.§.actionē. vbi enu
merantur oēs actiones bonefidei ⁊ tn̄ nulla fit mentio de actio
ne ex testō.⁊ ibi hanc opinionē tʒ Dy.qꝛ in actionib⁹ bonefidei
iurat̃ in litē.l.in actiōe.ff.de in litē iurādo.⁊ certū est qđ in actio
ne ex testō nō iurat̃ in litē.l.aľs eo.ti. Et pʒ in.d.l.in minoꝝ.vbi
enumerat legata ⁊ fideicōmissa ⁊ actiōes bonefidei per copulā.
Ergo videnť diuersa ar.gl.in ru.ff.de iuris ⁊ facti igno.licet in
multis sit similis cum actionib⁹ bonefidei. Et hanc partem te
net ibi Jo.fabri. ¶Sed ad hoc respondet̃. Nam vt dicunt pre
fati doctores in multis hʒ instar bonefidei qđ pʒ qꝛ in actione
bonefidei agitur de actione primeua si res est reddita deterior
l.iij.§.si reddita.⁊ ibi Bar.ff.cōmodati. sicut etiā in actione ex
testō.l.hmōi.§.edes.⁊.l.meuius.§.fundo.ff.de leg.ij. Tradit̃ in
l.iulia.§.j.ff.de ver.ob. Jtē magis ad ꝓpositū nr̄m in bonefidei
iudicijs vsure veniūt ex mora.l.mora.§.ī bonefidei.ff.de vsuris.
⁊ in.l.titia seyo.§.vsuras.ff.de lega.ij.⁊ in.l.in fideicommissi.in
prin.⁊ ibi per Flo.de sancto Petro.ff.de vsuris. Qua ergo ra
tione quo ad vsuras debitas ⁊ mora sit instar bonefidei.ergo ea
dem ratione idem dicendū est in pena.cū pena sit accessoria ad
principalē obligationē.sicut vsura.⁊ vsura etiā pena esse dicat̃.l.
qui sine.ff.de neg.ge.vbi dicūt Pe.Ja.de raue.Cy.⁊ Bal.in.l.
9 quāuis.C.de vsuris.ꝙ † eo casu quo vsura peti potest ex pacto
incōtinenti apposito pōt etiā peti pena in cōtractibus bonefi
dei.arg.l.frumēti.C.de vsuris.facit glo.in.d.l.seruus qui equi
parat

parat penā ꝛ vsurā.ꝛ tex.cū gl.in.l.pignorib⁹.C.de vsuris.ꝛ qḋ no.Bar.in.l.iiij.§.catho.in.v.opposi.ff.de vb.obli.ꝛ Bal.in.l. ex placito.in.xviij.q.C.de rerū pmu.ꝛ no.p Bal.Ang.ꝛ romanū in.l.stipulatio ista.§.alteri.ff.de vb.obli.Quo ergo ad vsuras penā ꝛ alia accessoria dꝫ hꝛe instar bonefidei bñ succedit qḋ dicit Bar.de Saly.in.l.in minoꝝ.C.in quib⁹ casib⁹ in integrū restō nō est necessaria.vbi dicit qḋ in casib⁹ in iure exꝑssis faciēda est extēsio de actiōe bonefidei ad actionē ex testō.ꝑ illum tex. als secus qꝛ vnūquodqꝫ iudicaꝛ ſm naturā suā regulariter.ar.l. ius singulare.ff.de legi.ꝑ quo vꝛ bñ facere ter.in.l.ſi hꝛs iūcta.l. in bonefidei.ff.de eo ꝙ certo lo.vbi dicit Pau.de ca.ꝙ quo ad accessiōes actio ex testō est bonefidei ꝛ quo ad alia de qb⁹.s.Si
10 ergo†ꝯbiꝛ mora irregularis in bonefidei iudicijs ergo in actione ex testō.ꝛ ꝑ hoc vꝛ mihi casus in.d.l.in minoꝝ.vbi ad ꝯbendū morā irregularē idē determinat impatoꝛ in actionib⁹ bonefidei ꝛ in actiōe ex testō.ergo dꝫ pariter determinare.l.iā hoc iure.cū mā.ff.de vul.ꝛ pup.¶Sꝫ qd plura hic nō solū competit actio ex testō.ſꝫ ēt actio ꝑ socio.q̄ est bonefidei.vt i.d.§.actionū. ergo iudicaꝛ ac si essemus in iudicijs bōefidei.vt est ter.in.d.l.si heres.ff.de actio.emp.ꝛ qḋ notat Bal.ad intellectū illi⁹ tert.in l.fi.C.de pac.iter emptorē.ꝛ Raph.cu.in.d.l.si fideiussoꝛ.§.meminisse.¶Sꝫ iterū inuestigādo adhuc posito ꝙ essemus in iudicijs bonefidei visa fuit dubia ꝑ no.ꝑ gl.quā ibi sequiꝛ Bart. in.l.de diuisiōe.ff.so.ma.in gl.fi.in vbo.ſꝫ pone mulierē.q̄ vult
11 ꝙ†in mora irregularis q̄ re ipsa ꝯbiꝛ solū obligat morosum ad fruct⁹ ꝑceptos.nō aūt ad ꝑcipiēdos.ergo multominus ad penā:qꝛ cū nō afficiat ad fruct⁹ ꝑcipiēdos ad quos affecisset mora regularis ex iterpellatiōe ꝯcta vt hꝛ in.l.apud iulia.§.j.ꝛ ibi ꝑ doc.ff.de le.j.ꝛ in.l.domū.C.de rei ven.Ergo multomin⁹ dꝫ afficere ad penā q̄ solā duritiem ꝯtinet.d.l.seruus ea.l.vñ retuli.in
12 d.l.de diuisione.quosdā modernos ꝑusinos ꝯsuluisse ꝙ†si emptoꝛ habuit possessionē domus empte ꝛ in ea nō habitauit nec alteri locauit nō tenebaꝛ ad iteresse ꝑcij nō soluti qḋ putabā esse no.ad intellectū dicte.l.curabit.distinguebā tñ ad itellectū illi⁹ gl.quod aut fruct⁹ ꝑ mulierē nō fuerūt ꝑcepti nec potuerūt ꝑcipi.ꝛ tūc ꝑcedat opi.glo.aut potuerūt ꝑcipi.ſꝫ noluit vel neglexit.ꝛ tūc ꝑcedat opi ꝯtria.ita distinguit Cy.in.d.l.in minoꝝ.ꝑ quo allegabāt ter.optimū i.d.l.iulia.§.ex vēdito.dū dicit facultatē fruct⁹ ꝑcipiēdi.¶Scḋo principalr̄ reddiꝛ dubia dicta cōclusio.Nā pleriqꝫ Moderni.in.d.l.ad diē.ipugnāt ꝑdictā opinionē Cuma.ꝛ dñi Angeli de ꝑiglis dicētes ꝙ morā irregularis nō ꝯmittiꝛ re ipsa nisi rōne interesse nō rōne pene vel vsure cōsistētis in dāno odioso.hoc dicūt no.ꝑbari in.l.cū quidē.§.si pupillo.ff.de vsuris.iūcta.d.l.in minoꝝ.ꝛ iō dicūt fuisse ꝯsultū ꝙ lꝫ pupillus creditoꝛ nō habeat tutorē tñ ꝯ debitorē eius currit mora irregularis ne pupillus sit in dāno.d.l.minoꝝ.nō aūt ad fi.vt.d.pupillus sit in lucro.vt ꝯsequaꝛ vsurā vel penā.ꝑ ter. in.d.§.si pupillo.Ergo idē in casu nr̄o vt dicto nepote ꝯstituto in mora irregulari ꝑ cōicatione sibi facta a patruis iuxta seriē testī efficiaꝛ ad interesse ꝛ ad vsuras recōpensatorias equalētes cōmodo cōicatiōe sibi facta ꝛ dāno qḋ patrui passi sunt pp non cōicationē nepotis nō ad penā priuationis hꝛditatis.¶Tertio principalr̄ ꝯfirmaꝛ hec ꝯclusio.nā illud qḋ dꝛ i terminis.d.
13 l.curabit.ꝛ.d.l.sociū.q in eo ꝙ possit peti preciū ꝛ vsura precij intelligit Pau.de ca.in.d.§.ex vēdito.ꝙ†possit peti vsura⁹ tā
a quā iteresse dāni emergētis nō tanq̄ interesse lucri cessantis hoc est vsqꝫ ad valorē fructuū quos emptoꝛ ꝑcepit ꝛ quos ꝑcepisset venditoꝛ si rē nō tradidisset qꝛ si aliud esset vēditoꝛ remaneret in dāno.ſꝫ vltra valorē fructuū tractaret de lucro:vñ illud peti nō pōt noīe interesse.ergo multomin⁹ pena.ꝛ subdit ēt Pau. de ca.ibi ꝙ dicta mora operaꝛ quo ad dictas vsuras nō āt quo ad oēs effect⁹ more puta vt teneꝛ ad quāti plurimi ꝛ de periculo.ꝛ ita dicit audiuisse ꝙ quidā Moderni limitāt Bar.in.d.l. de diuisione.ꝛ in.l.vinū.ff.si cer.peta.¶Sed ꝑdictis nō obstātibus adhuc sto cū sñia ꝑceptoris mei.ꝛ in primis ponderādū est ꝙ testoꝛ iussit lucra oīa cōicari qḋ itelligendū est neqꝫ nimis delicate neqꝫ nimis onerose iuxta.l.si seruos.C.de pig.actio.cui aūt pōt ꝑbabilr̄ esse dubiū ꝙ dict⁹ magister Philippus offendit dispōnem testatoris cū lucra propria occultauerit ꝛ viderit alios patruos suos eoꝝ lucra in cōi ponere ꝛ cōicare ex quo daꝛ intelligi ipsum re ipsa noluisse cōicare:vñ ꝯstitut⁹ in mora irregulari absqꝫ dubio teneret ad vsuras iteresse dictoꝝ lucroꝝ nō cōicatoꝝ ꝛ ad illud q̄ deterioris ꝯditiōis fuerūt effecti dicti patrui cōicantes pp cōicasse eoꝝ lucra.ꝛ nō cōicata eis inuicē lucra ꝑ dictū magistrū Philippū.Solum ergo remanet dubitatio circa ꝑmissa quo ad penā priuatiōis hꝛditatis in qua sequēdo sñiam ꝑceptoris rñdeo ad rōnes in ꝯtriū allegatas.ꝛ ad pri-
b mā ꝙ pleriqꝫ doc.maxime Lu.ro.i.d.l.de diuisiōe.ᵇimpugnāt illā glo.ꝑ ter.in.l.vēditoꝛ.§.quēadmodū.ff.de here.vel actio.vēdi.ꝛ ꝑ ea q̄ ponit Bar.in.l.si seruū.in prin.ff.de ver.obl.ꝛ ꝑbaꝛ in.l.videamus.ver.sed si per mulierē.ff.de vsur.¶Preterea illa glo.nō obstat in casu nr̄o.Nā mora irregularis de qua ibi colligitur ex duob⁹.s.si marit⁹ subijt onera mr̄imonij ꝛ vroꝛ ꝑcepit fruct⁹:vñ si vroꝛ nō ꝑcepit fruct⁹ iputaꝛ viro qui nō fuit diligēs ꝛ in casu nr̄o ꝯcurrit vtrūqꝫ.s.qꝛ primi socij cōicarūt eoꝝ lucra magr̄o Philippo.ꝛ magister Philipp⁹ lucrat⁹ ē multa q̄ sibi retinuit ꝛ nō cōicauit vñ peccauit trāsgrediēdo iussum testōris. tunc eñ essemus in terminis gl.d.l.de diuisione qñ prius cōicassent magistro Philippo ꝛ magister Philippus neglexisset lucrari.cum ergo fuerit lucratus multa ꝛ nō cōicauerit patruis: cōicata aūt receperit a patruis qd obstat q̄re nō sit cōmissa pena a testōre iniuncta pp nō cōicare.¶Et ad ea que refero illos perusi nos consuluisse rñdeo ꝙ nō videnꝛ bene cōsuluisse.nam ꝯtrium apte decidit Bal.in.l.ij.C.de vsuris.vbi dicit qḋ lꝫ emptoꝛ non perceperit fruct⁹ tñ teneꝛ ad vsuras puta qꝛ erat silua nō cedua ꝛ annectit rōnē:qꝛ iste vsure non prestanꝛ rōne ꝑportionis fructuū ꝛ vsurarū.sed rōne impletionis fidei ꝛ qꝛ venditoꝛ impleuit fidē tradēdo.emptoꝛ aūt inuenit in ꝑfidia ꝑcij nō soluti que vba ad ꝑpositū sunt notāda.ꝛ hanc decisionē sequiꝛ ibi Bar.de saly.in.l.sed si reipublice.§.fi.ff.de vsuris.bene facit ter.no.in.l.lucius titius.ſm vnam lec.ff.de actio.emp.¶Ad secundam rōnem rñdeo qñ.d.§.si pupillo.alienū fuisset ab omni equitate ꝙ debitores pupilli non valentes soluere legitime pupillo ꝑpter carentiā tutoris incurrerent etiā ꝑiudiciū vsurarū ꝛ penarū pp nō soluisse:ꝛ in.q.nr̄a iste magister Philipp⁹ fuit in lata culpa in nō cōicando.¶Preterea ter.in.d.§.si pupillo. solum excusat debitorē pupilli ab vsuris prestandis officio iudicis sed ab vsuris cōuentionalibus nō excusaret gl.est ordinaria in.l.ait ꝑtoꝛ.§.j.ver.sed hodie.ff.de mino.Ergo illa glo.decidit in terminis questionē nr̄am ꝙ mora irregularis ꝯcta fauore ꝑsone pupilli.d.l.in minoꝝ.ꝛ.d.§.si pupillo.opaꝛ ēt cōmissionē vsurarū debitaꝝ ex ꝯuētione.ita ergo in ꝑposito opereꝛ cōmissionē pene priuationis hꝛditatis exꝑsse adiecte in testō.ꝛ que cōuentionalis dici pōt ex quasi ꝯctu resultāte ex aditione vt dictū est.bñ facit glo.in.d.§.si pupillo.sup vbo potuit insup dū dicit ꝙ.d.l.ait ꝑtoꝛ.loquiꝛ in conditione apposita in vltima volūtate quasi sentiat ꝙ imputareꝛ tūc debitori pupilli ēt quo ad vsuras.itē Bal.in.d.§.si pupillo.summat illū ter.ꝙ mora irregularis nō cōmittiꝛ vbi nō est cui possit offerri.ergo innuit ꝙ vbi eēt cui posset offerri ꝯmitteret ēt q̄tū ad vsuras puta qñ posset offerri minori adulto vt ibi ꝑbaꝛ iūcta gl.ecce ergo ꝙ mora irregularis operaꝛ ēt cōmissionē vsure odiose qñ erat cui posset offerri. fortius ergo in casu nr̄o cū mitius agaꝛ cum lege quā cū hoīe.l. celsus.ff.de arbi.Itē decisio.d.§.si pupillo.est equissima qñ ibi est defect⁹ ex parte creditoris.i.pupilli cui non posset legitime solui pp carentiā tutoris lex subuenit ēt in his lucris que pupilli cessassent acqrere pp non petere:sed non subuenit in his que deberenꝛ pp morā debitorū nō soluentiū vsuras ex mora.ꝛ ista est intentio illius ter.ſm Odofre ibi.vñ īfertur ꝙ in terminis illius ter.subueniꝛ pupillo ad cōsequendū vsuras cōuentionales quas pupillus potuisset cōi iure hꝛe si petijsset ꝛ tñ non subueniꝛ ꝛ cōsequaꝛ vsuras officio iudicis debitas solū rōne more debitoris que ibi nō consideraꝛ cū debitoꝛ habuerit legitimam a excusationē a mora ꝛ effectibus more ꝑdicte pp carentiam tutoris.ꝛ hec sunt subtilia ꝛ bñ consonant cū opi.gl.in.d.l.ait pretoꝛ.quā cōiter ibi sequunꝛ doc.¶Ad vltimam rñdeo ꝙ mora irregularis de qua agimus vꝛ esse potius ad cōmissionē pene priuationis hꝛditatis exꝑsse adiecte in testō.ꝑpter negligentiā vel melius voluntatē dicti Magistri philippi tñ vltra cōicationem lucroꝝ sibi factā per socios que inducit morā irregularem vt in.d.l.curabit.cōcurrit ꝯtinuata cessatio cōicationis dictoꝝ lucroꝝ facta per dictū magistrū Philippū.non eñ circa istam penā habemus cōsiderare nisi contēptā fuisse testatoris voluntatem igiꝛ sit cōmissa ac in terminis quos ponit Paul.de cast. non est mirū si ille vsure introducte per ꝑuisionē.l.ex quadam eqtate cōpensatoria ad interesse nō excedunt interesse pena aūt nr̄a est adiecta rōne contēptus.vt in sili no.in.l.cum proponas. C.de pac.ꝛ in.l.potens eo.ti.Opereꝛ ergo dicta cessatio ꝛ mora irregularis in qōne nr̄a cōmissionē pene cōuentionalis adiecte in testō.vt supra dicebā allegando glo.in.d.l.ait pretor.cum si. supra allatis.nec ꝑcedit eiua opinio sine dubitatione.¶Po-
14 stremo non omitto ꝙ†in vltimis volūtatibus in quibus qñ dispositio penalis incipit a precedenti dispōne nō exigitur ꝙ ad hoc vt qs incidat in penā ꝑpter nō factū ꝙ desinat posse fieri. Sed incidit qs in penā si nō facit ꝙ primum facere potuit ita tenet gl.cōiter approbata in.l.ꝛ si post tres.ff.si quis cauti.ꝛ tꝫ Bart.post Dy.ꝛ Guil.de cu.in.l.ita stipulatus in prima oppo.quarte partis.ff.de verb.obli.cū si.ꝛ idem in dispōne legali b seu statuti.vt tenent Bar.ꝛ Imo.in.l.non solum.§.morte.ff.de ver.oblig.ꝛ Bart.ꝛ Bald.in.l.in cognitione.ff.ad sille.ꝛ glo.in

a ¶Vsura que petiꝛ i casu.l.curabit an petaꝛ vt iteresse dāni emergētis vel tanq̄ interesse lucri cessantis.

b ¶Ad glo.in l.de diuisione ff.so.matri.

l.j.C.de his qbus vt indi.⁊ tex.⁊ ibi Bar.in.l.ij.§.cõfestiz.ff.ad
tertiu. ¶ Et si dicať etiã in dispõne vltime volũtatis ad hoc vt
cõmittať pena ꝓpter delictũ negligentie ⁊ nõ factũ vltra requi
ritur interpellatio.vt ꝑ Barto.in.d.l.ita stipulatus.⁊ supra la-
tius dictũ fuit. ⁊ etiã in dispõne legali est magis cõis opinio ꝙ
15 † requiriť monitio.vt voluit Inn.in.c.extirpãde.§.qui viro. de
preben.in.vj.quẽ sequunť Ho.Jo.an.d.Ant.Imo.⁊ Mod.in
c.lz canon.de elec.li.vj.⁊ Jo.an.in.c.excõicationi.de raptorib⁹.
⁊ in.c.ij.de magistris.⁊ Bal.in.d.l.⁊ si post tres.tã in lectura ꝙ
in repetitione.⁊ Bal.in auť.hoc amplius.C.de fideicõ. ⁊ Bal.
⁊ Imo.in.l.si mora.ff.sol.mat.⁊ Bal.in.c.j.§.publicanos.extra
de pace tenẽda.⁊ in auť. ⁊ oĩno.C. ne vxor ꝓ marito.⁊ in.l.ma-
gnã.C.de ꝯhẽ.⁊ cõmit.stipu.⁊ in.l.qui accu.nõ pos.⁊ Bal.in.l.
ij.C.de spõsa.rõnes omitto breuitatis causa.Tñ in casu nostro
Nõ puto absonũ dicere ꝙ sine alia interpellatione dictus Ma
gister Philippus ꝓpter nõ factũ in nõ cõicando dicať fuisse in
mora ⁊ incidisse in penã sine alia interpellatione.nã si recte pci-
pio in primis testator iussit societatẽ ⁊ cõionẽ bonoꝝ ⁊ lucrorũ
hincinde vigore cuius pcepti ⁊ mãdati nõ solũ hr̃des erãt obli
gati ad cõtrahendã societatẽ sed etiã ad cõicandã actualiter lu
cra actione ex testõ. vt.s.fuit cõclusuz.Ad intellectũ.l.si hr̃s.ff.
de act.ẽpť.Demũ vltra ⁊ scdo loco testor iussit qd deberẽt lucra
cõicare.⁊ si Magister Philippus nõ cõicaret.qd ꝯm pceptum
de cõicãdo opari dz.Ad hoc vt aliqd opetur vt ꝓpter nõ factũ
nulla pcedente monitione dicať dictus Magister Philip.inci
disse in penã al's dictũ ꝯm pceptũ nihil oparetur cõtra legẽ si qñ
ff.de leg.j.c.si papa.de priuile.in.vj.cũ cõicatio actualis veniret
16 vigore primi pcepti.hãc ꝯclõnẽ ꝓbo.† Nã lz in dispõne legali re
grať monitio.vt.s.fuit ꝯclusuz tñ illud est veꝝ nisi vltra dispõnẽ
legalẽ emanaret circa idẽ constõ pticularis qꝛ tũc ꝑ talẽ cõstõnẽ.
vr̃ qs moneri. ⁊ ĩcidit ꝗsi in penã sine alia monitiõe.Ad hoc vt
statutũ aliqd opereť ar.not. ꝑ Bar.ĩ.l.iiij.§.ꝑtor.ff.de dã.infec.
⁊ ĩ.l.ij.ff.de vsuc.Ista fuit singularis decisio Fed.de senis.in suo
ꝯsi.ciiij.incip.qd nõ fecit residẽtiã ꝙ decisionẽ sequũť do.Ant.⁊
Abbas Mod.in.c.qñ frequẽter.§.si võ.extra vt lit.nõ cõte.ita
dicamus in casu nr̃o ꝙ cũ heredes iussi essent societatẽ cõtrahe
re.⁊ de iure essent obligati cõicare lucra actualr̃ etiã ⁊ ex mãda
to testatoris per scdm mandatũ testatoris dicanť moniti cõica-
re.Ad hoc vt aliqd opereť ⁊ sic dicanť in penã incidisse sine alia
interpellatiõe ꝓ his facit tex.in.c.j.§.notoria.de censib⁹.li.vj. ⁊
ꝙ notãt doc.in.c.j.de offi.or.⁊ qd elegãter transit Bal.in.c.dño
guerraz.§.ad hoc in titulo hic finiť.l.corradi.⁊ predicta. consi-
deratio est subtilis ⁊ concludens.Ex quibus omnibus conclu-
do vna cũ prefato prestantissimo preceptore meo predictuz ma
gistrum Philippum incidisse in penam priuationis heredi-
tatis.

Laus deo omnipotenti.

¶ Consilium.cxxxiiij.

1 ☞ Sententia lata nullis receptis ꝓbatiõib⁹ est nulla.⁊ nu.2.
3 Sententia lata cõtra statutum in volumine statutoꝝ insertum
est ipso iure nulla.

DOminus labia mea ape-
riat ⁊ spũssantus illuminet intellectũ.Uisa petitiõe
recursus dñe Catherie ⁊ snĩa inde sequuta arbitror
indubitanter cõcludendũ esse.ex his que in facto narranť dictã
dñam Catherinaz nõ posse aduocare bona de quibus in pũcto
possessa per Jo.de borgiãmis tanꝙ sibi hypothecata ꝓ dotib⁹.
Nã qui vult aduocare rem per hypothecariã a tertio possessore
hz plura deducere ⁊ ꝓbare. Et prĩo ꝙ res fuerit pignori obli-
gata.l.ante oĩa.ff.de ꝓbã. ¶ Scdo pecunia fuerit numerata .l.
nec creditores.C.de pig.⁊.l.j.C.de nõ nu.pec. ¶ Tertio qd res
erat in bonis debitoris tpe oblĩonis.l.si supatus.ff.de pig.⁊.l.q̃
nõdum.§.ꝙ dr.C.que res pig.obli.pñt.ita dicit Spec.in tit.de
obli.§.j.ver.fi.in casu aũt nostro omittẽdo alia nõ reperio pro-
batũ esse rẽ fuisse in bonis mariti.tpe cõtracte obligationis vel
post igiť nõ põt aduocare dicta bona tanꝙ hypothecata prout
etiã declarat Bar.⁊ sequunť Mod.in.l.rem alienã.ff.de pign.
actio.⁊ traditur per Cy.Bal.⁊ alios in.l.cum res.C.si res alie.
pig.data sit.⁊ Spec.in ti.de pign.§.j. versi. sed queriť an agens
Bar.in.l.j.C.de iure fis.lib.x.Bal.in.l.ignoti.C.de reuocandis
his q̃ in frau.credi. Florian⁹ in.d.l.ante oĩa.ff.de ꝓba. ¶ Solũ
ergo restat rñdere snĩe recursus late in fauorẽ dicte domine Ca
therine quam sine hesitatiõe arbitror nõ obstare.⁊ omittendo
argumenta que vtrinꝙ fieri possent deueniendo ad rem con-
sidero attenta forma statutoꝝ recursus dictos officiales infra
dictos quattuor menses duplici via posse annullare venditiões
⁊ cõcedere recursum ⁊ ad duos effectus. ¶ Prima via seu pra-
ctica est in ꝓnunciando creditorem bene recurrisse ⁊ annullan-
do venditiones ad effectũ declarandi ⁊ concedẽdi ius aliquod
in bonis reale vel personale. ¶ Scda via seu practica est in pro-
nunciando ⁊ annullando vt supra ad finez ⁊ effectũ aperiendi
viã ⁊ reseruãdi iura ꝓut dicit statutũ vt qñcunꝙ post quattuor
menses ostendať postea de iuribus venditiões nõ habeãt obsta-
re sed censeantur irrite ⁊ inanes.sicut in simili in restitutiõe in
integ.habemus remediũ rescindens per qd cũ quali lesione pro
bationis minor restituitur aduersus contractum vel sententiã
per qd aperiť via ⁊ minor nihil consequiť sed tm̃ rescindiť con-
tractus seu snĩa.Demũ datur remediũ rescissoriuz in quo facta
plena probatione consequiť qd amisit ꝓut habeť in .l. qui pro
prio.§.itẽ queriť.ff.de procu.⁊ in.l.ab hostibus.§.sed qd simpli
citer.ff.ex qui.cau.ma.per Bar.ita etiã in simili querela inoffi-
ciosa dr remediuz quo rescindiť testm̃ quo rescisso ⁊ aperta via
agitur petitiõe hr̃ditatis.l.quẽadmodũ.⁊.l.qui de inofficioso.
ff.de inoffi.test. Nullus aũt sani capitis inficiareť pdictos offi-
ciales in terminis nostris noluisse cõcedere aliqd ius hypotece
vel aliud in bonis dicti cessantis dicte dñe Catherine.sed tantũ
voluisse irritare venditiones ⁊ aperire viã vt essent ei iura reser
uata.si demũ ostẽderet dicta bona ibi fuisse hypotecata.Quod
aũt dicta snĩa sit ita intelligenda in primis ostendiť manifeste
ex petitiõe dñe Catherine a qua sumit fundamẽtũ snĩa.l.edita
C.de edẽ.l.vt fundus.ff.cõi diui.c.licet ely.extra de fi.⁊ in.l.fi.C.
de fideicõ.liber.in qua nõ reperio intentatã hypotecariã.Nam
ipsa tm̃ petit pronunciari bene recurrisse ⁊ venditionẽ irritari.
non aũt petit ꝓnunciari bona filij hypotecata ⁊ aduersarios
cogi ad restõnẽ vel ad dimittendã possessionẽ ꝓut cõcludi solet
in hypotecaria.vt colligiť ex dictis Bar.in.d.l.rem alienã.ff.de
pig.act.⁊ ponit Spe.in ti.de pigno.§.j.vsi.ceterũ.⁊ probať in
§.item seruiana insti.de actio.⁊ ibi ponũt Mod. Ergo nõ pos
sumus dicere sup hypotecaria ꝓnunciatũ.d.l.fi.C.de fideicõ. li
ber.aliter snĩa esset nulla.vt in dictis iuribus.Nec ob.si dicatur
qd immo dña Catherina deduxit ⁊ dixit bona esse sibi hypote-
cata nihil aũt in conclusione petijt ꝓnunciari sup hypoteca. li-
bellus aũt interpretari dz penes cõclusionem nõ penes narra-
tionẽ.l.aurelius.§.sticho.⁊ ibi Bar.ff.de lib.leg.⁊ no.Bal.in.l.
edita.in repe.C.de eden.ver.circa fin.⁊ est tex.⁊ ibi doc.in.c. ex
parte.l.extra de foro cõpe.⁊ Cy.in.l.cuz te.C.de ꝓba.⁊ tex.⁊ ibi
dñs Abbas in.c.litere . de dila.cũ si. ¶ Preterea dato ꝙ aliqd
fuisset petitũ hoc nõ fuit ꝓnũciatũ snĩa aũt est stricti iuris. l .fi.
ff.de condi.indebi.⁊ sic stricte interpretanda.l. quicquid astrin
gende.ff.de ver.ob.Item quicquid petitũ sit verba snĩe intelli-
gi debent stricte vt iacent nec interpretanda iuxta petitionem.
casus est in.l.Paulus.ff.de re iudi.⁊ in.l.j.C. si plures vna sen-
tentia.tradit Bal.in.l.lz.C.de iudi.⁊ Bar.in.l.centesimis.in fi.
ff.de ver.obli.⁊ hec interpretatio bene cõcordat cũ dispositione
statuti in quo in fine dr.Et talis vẽditio ⁊ alienatio per dictos
mercatores de recursu põt ãnullari ⁊ tali recurrẽti per eos pos-
sunt iura que habẽt in dictis bonis reseruari.duo ergo possunt
fieri copulatiue per dictos officiales.s.venditio annullari ⁊ ius
reseruari.qd quidem facere voluerunt in casu nostro.s. irritare
venditionem ad hoc vt saluum esset ius mulieri pro dotibus
suis qꝛ cum sententia sit stricti iuris ⁊ posset intelligi dupliciter
contra illum qui fundat se in sententia est interpretanda arg.l.
veteribus.cũ ibi no.per glo.⁊ doc.ff.de pac.⁊.c.in presentia ex-
tra de proba. ¶ Et si dicatur.Naz erat opus reseruare ius mu-
lieri in dote qꝛ ex forma statutorũ admittebatur post quattuor
menses et non currebat sibi tempus. et sic recursus ⁊ sententia
nullum ꝓducerent effectuz in muliere contra.l.si quando.ff. de
leg.j.⁊ tex.in.c.si papa.de priuileg.in. vj. Respondetur ad hoc
quod alias illis temporib⁹ in ciuitate florẽtie sepius fuit alter-
catio an illud tempus quattuor mensium curreret mulieri ⁊ an
mulier pro dotibus suis esset audienda ⁊ quando. ⁊ habeo ad
hoc plura ꝯsilia domini Joãnis de riccis domini dominici ser-
mini ⁊ aliorum aduocatorum florentinorum vnde ad fugien-
das dubitationes ⁊ vt res clara efficeretur fieri potuit talis pe-
titio recursus ⁊ concedi.que enim dubitationes tollende causa
fuerit ius commune non immutat.vt dicit tex.in.l.qui mutuã.
in prin.ff.man. ¶ Preterea si diceremus qd dicti officiales vo-
luissent tribuere ius hypotece dicte dñe Catherine diceremus
1 † vel sententiã nullã vel saltem iniustã.nullã ex eo qꝛ fuisset lata
super hypotecaria nullis receceptis ꝓbationib⁹ ꝓut voluit gl.
singularis in.c.ecclesia sancte Marie.extra de cõsti.⁊ illam glo.
sequitur ibi do.Cardi.in sententia cõdemnatoria. sequiť Bal.
in.l.ij.C.de iudi.Ad idẽ reperio allegatũ Bal.in suo peculio.in
vbo sentẽtia.⁊ etiã dñs.Imo.q in.d.eccl'ia sancte Marie. vult
qd illa glos.pcedat quando nulla facta est ꝓbatio.Secus si ali
qua licet forte nulla vel insufficiens quo casu pcedat opi. Bar.
qui contrarium tenet in.l.prolatã .quem multi sequuntur.⁊ qꝛ
articulus est longus ⁊ minus expediens ad rem nostram ideo
omitto.vnde potius debet interpretari dicta sententia eo mo-
do vt supra quam in talem nullitatem incidamus argumen.l.
quotiens

quotiens.ff.de rebus dubijs.⁊ gl.no.in.l.⁊ puto.ff.fam.her.
Iniustaꝫ aũt diceremus indubitãter ꝫ oẽs q lata fuisset sine
probatione.potius aũt interp̃tãda sunt verba snĩe vt ꝯtineat
iustitiã ꝙ̃ iniustitiã arg.l.merito.ff.pro socio.⁊ eoꝝ que no.
Bar.in.l.circa principium.ff.de acq.facit q verba snĩe in du
bio sunt referenda ad intellectũ iuris.l.miles.§.decem.ff.de re
ind.tradit Pe.de ancha.cõsi.vj.incipi.viso themate qõnis.
immo posset attẽtari qd ex quo ex actis nulla appet facta ꝓba
tio ex actis diceretur euidenter cõstare de iniqtate snĩe.iuxta
no.in.l.vbi pactũ.C.de ꝓbatio.in.l.ij.p Bal.C.de erro.aduo.
2 Inn.in.c.sup his.de accu.doc.in.c.qm ꝯ.extra de ꝓba.⁊ †ꝯse-
quẽter rõne euidẽtis iniquitatis posset dici nulla per no.in.c.
cũ bertoldus.⁊ in.c.inter ceteras.de re indi.⁊ Petrus in ꝯsi.
p̃allegato.Nõ est ergo cẽsenduꝫ iudices nullã vel saltẽ iniquã
sniam ꝓferre voluisse.probat̃ p iura p̃allegata.¶Postremo
ẽt alio fundamẽto incõuincibili iudicio meo p̃sens cõsultatio
redditur valde clara.Nã tpe recursus cõstabat matrimonium
inter dictã dñam Catherinã ⁊ viꝝ suũ cessantem ⁊ ex forma
statutoꝝ cauebatur:lꝫ mihi in pũcto nõ p̃supponat̃ qd ad de
fensionẽ taliũ cessantiũ vel fugitiuoꝝ ad aliqd petendum de
bonis ipsoꝝ vel super bonis mulier nõ admitteret̃ vel audire
tur ꝓut hr̃ in statuto sub Rubrica qd mulieres taliũ debitoꝝ
nõ audiantur.itẽ alio statuto sub rub.de non acquirendo ius
in bonis fugitiuoꝝ hr̃ in effectu qd nulla mulier viuente viro
possit aliquod ius acqrere seu hr̃e occasionẽ sue dotis sup bo-
nis fugitiuoꝝ ⁊ cessantium.q dicat̃ talẽ fugitiuũ sibi dotem
promisisse ⁊ suum viꝝ ad inopiã vrgere vel simili cã.vñ repio
al's sup hñs statutis fuisse ꝯsultũ per solẽnes aduocatos florẽ
tinos ⁊ Bononiẽses qd snĩa lata ꝓ vxore cessantis conceden-
tis aliquod ius sup bonis viri cessantis erat ipso iure nulla:q
snĩa cõtinens expressum errorem statuti dicit̃ ipso iure nulla
sicut qñ ꝯtinet expressum erroreꝫ iuris cõis dũmodo statutuꝫ
† tale sit redactum in volumine statutoꝝ: ⁊ sic sit notũ iudici
3 iuxta no.per Bar.in.l.cũ ꝓlatis.ff.de re iudi.⁊ Bal.in.l.ij.in
prin.C.qñ prouo.nõ est necesse.⁊ Jo.an.in.addi.Spe.in ti.de
snĩa ꝓla.§.iuxta.in addi.incipiente est sciendũ.⁊ Bald.in sua
disputatiõe que incipit statuto cauetur qd fenerator in.iij.col.
⁊ do.Abb.in.c.j.de re iud.Immo fortius voluit Saly.in.d.
l.ij.qd snĩa lata ꝯ extrauagantẽ.dũmodo obtẽta in ꝯsi.populi
est nulla q facta in ꝯsi.populi hñtur ꝓ notorijs ar.eoꝝ q̃ no.
gl.in.l.si tutor.C.de procura.Si ergo diceremus dñaꝫ Cathe-
rinã petijsse declarari bona sibi hypothecata ⁊ vẽditiões nul-
las hoc nõ potuisset ꝯ formã statutoꝝ:nec iudices potuissent
hoc ꝓnũciare per.s.dicta ⁊ talis snĩa fuit nulla.si ẽt volumus
dicere qd ex ea inducat̃ declaratio iuris hypothecaruꝫ que ha-
buisset effectũ executiuũ ad recuꝑationẽ possessiõis:q a pari
ꝓcedunt declarare quẽ debitorẽ vel ipsum cõdemnare.l.quid
tñ.ff.de arbi.l.in.summa.ff.de re iudi.⁊ notat.Bar.post Dy.
in.l.j.ff.de re iudi.⁊ dicit eleganter Bar.in.l.si finita.§.elegan
ter.in.vj.col.ver.lꝫ an quis.ff.de dã.infec.qd petere ꝓnuncia-
ri aliqd ius sibi competere qd sibi cõpetit iure actiõis idẽ est ꝙ
petere cõdemnari.l.quãꝙ̃.C.de sententijs.q sine certa quãti.⁊
ex tali snĩa fiet executio ad id qd debet̃.l.si p̃tor.in princi.ff.de
iudi.vñ idem est qd fiat declaratio bona eẽ vxori hypothecata
cõstãte matrimonio.⁊ qd possessores condennarent̃ hypothe-
caria ad restituẽdũ q̃ oĩa sunt ꝯ formam p̃fatoꝝ statutoꝝ.⁊ iõ
snĩa nulla.ex eo ẽt q in ea fit mẽtio qualr̃ ipsa venit ad recur-
suꝫ tanꝙ̃ vxor cessantis.vñ succedit illud quod in siti dici solet
qñ statutuꝫ dicit nõ debere reddi ius bãnito ⁊ iudex in snĩa lꝫ
dicat ꝯdẽno titiũ seyo bãnito nõ vꝫ snĩa tanꝙ̃ ꝯtinẽs erroreꝫ
statuti vt dicit Jo.an.in addi.p̃allegata ⁊ Bal.in.d.disputa-
tiõe p.l.j.§.itẽ cum ꝯ sacras.ff.que snĩe sine appella.rescin.⁊.ij.
q.vj.§.diffinitiua.ita in casu nostro cũ lata fuerit snĩa i fauorẽ
dñe Catherine vxoris cessantis que nõ debuisset admitti vl' au
diri.immo ẽt colligitur ex dictis Bal.in.d.disputatione qd lꝫ
in snĩa nõ fieret mẽtio ꝙ esset bãnitus ⁊ in casu nostro qd esset
vxor cessantis satis est qd hoc ex libello cõstet.Ad idẽ qd no.
Bart.in.l.j.C.de erro.cal.⁊ Bart.in.l.ij.C.de re iudi.⁊ Joan.
an.in loco p̃allegato.itẽ posito qd ẽt i libello nõ fuisset f̃cã mẽ
tio adhuc snĩa posset dici nullla ex quo statutũ vult ꝙ non au
diat̃ arg.l.j.§.j.ff.de ferijs.⁊ lꝫ Jo.an.in loco preallegato.Sꝫ
quid plura ex quo officiales sepius in snĩa nominãt vxorẽ ces
santis ⁊ habẽt illã ꝓ vxore cessantis indubitanter snĩa est nul
la vt dicit Jo.an.i loco p̃allegato.⁊ lꝫ bal.i.l.scire opꝫ.§.conse-
quens.per illum tex.ff.de excu.tuto.⁊ Bal.in.l.nõ dubiuꝫ in
vltia.q.C.de legi.⁊ in.l.j.ad fi.in.v.q.C.de here.isti.⁊ in.l.edita.
in pe.col.in repe.paduana.C.de eden.Jo.de imo.l.cum pro
latis.ff.de re iud.Et ita p p̃dicta p plures insignes aduocatos
sup dictis statutis ꝯsultũ reperi vt.s.dixi.vñ concludendo ha
bemus dicere alteꝝ de duobus vel sniam latã i hypothecaria
⁊ tũc sniam fuisse nullã vel voluisse ius reseruare tm̃ ⁊ tũc non
nocet.⁊ ista vr̃ melior interpretatio.tũ q magis defendit snĩa
a nullitate arg.glo.singularis in.d.l.puto.tũ q non ꝯdicit sta
tutis:q tũc mulier nullũ ius de nouo dr̃ querere.⁊ sic tale re-
mediũ nõ cẽset̃ sibi ꝓhibitũ ⁊ ita al's sup dictis statutis ꝯsultũ
fuit p dñm Joãnẽ de riccis ⁊ dñm Ludouicũ de albergotis ⁊
alios solẽnes aduocatos florentinos. Laus deo ⁊c.

¶Consilium.cxxxv.

1 ☞Frater dotãdo sororem qñ dicatur facere animo donandi.
2 Obligatio hypothecaria est indiuidua.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritus sanct⁹ illuminet intellectũ.Suprascri
pti prestãtissimi viri rẽ ipsam habũde ⁊ subtiliter
enuclearunt:quãobrẽ eoꝝ dicta sola subscriptiõe ꝯprobare sa
tis erat sine incõsulte subcripsisse videar paucula in mediũ ad
ducã.⁊ p certo ni fallor hanc dubitationẽ formalr̃ decidit tex.
in.l.ab anastasio.C.mã.vbi ad euitãdas fraudes vult iperator
ꝙ si fiat cessio ex cã donatiõis ꝓ qua aliqd claꝫ recipiat̃ ⁊ sic nõ
sit pura sed colorata donatio cessio est inualida sed ita est in ca
su nostro.nã lꝫ instr̃m donationis cãtet de pura donatione tñ
ptes ꝯuenerũt qd cessionarius solueret dictã ꝙ̃titatẽ centũ du
catoꝝ.Qd aũt ita ꝯuenerint apte cãtant verba p̃dicti instr̃i in
quo dicit ꝯfessus fuit fuisse ⁊ esse verũ ⁊ legitimũ debitorem
dicti Joãnis dictis modis ⁊ noĩbus occasiõe cã ⁊ pretextu di
ctoꝝ bonoꝝ ⁊ iuriũ sibi vt supra ꝯcessoꝝ que v̾ba ꝓbant mani
feste debitũ ex cã de preterito iuxta plene no.i.l.si ex cautione.
C.de nõ nume.pecu.⁊ in.l.publia.in fi.ff.depositi.Item quod
erat debitor verus ⁊ legitim⁹ ⁊ sic ab eo poterat inuito exigi
iuxta tex.⁊ ibi no.in.l.is cui.in.§.flauius.ff.de solutio.⁊ in.l.
creditores.ff.de ver signi.⁊ no.in.l.j.ff.si cer.pe.¶Item qd ex
cã dicte cessionis et hoc bis est repetitũ in p̃n.dicti instr̃i.cum
ergo ex tenore donatiõis nõ appareat ꝙ cessionarius tũc ali
quid ꝓmisit ꝯstat qd clare inter ipsos ita cõuenerũt alias non
põt verificari scdm̃ instr̃ꝫ qd esset v̾us ⁊ legitimus debitor et
fuerat ex dicta cã cessionis.Miror ergo qd suprascripti prestã
tissimi laborarẽt i ostẽdendo qd dicta ꝓmissio sequẽs fuerit fa
cta occasione dicte cessionis ex vicinitate actuũ ⁊ tpis cum hoc
cãtet instr̃m clare in verbis suprarelatis cuius v̾ba nõ possent
ad ꝓpositũ esse magis clara.in incertis eñ nõ certis locus est
cõiecturis.l.cõtinu⁹.§.cũ ita.ff.de ver.ob.Possunt ẽt p̃dicta
alia via ꝯfirmari.nã cũ.l.ab anastasio ꝓhibeat fieri donatiões
venditiões iuriũ et ꝓ pte donatiõis ptes tacite hoc in v̾itate
egerũt.sed si cũ late cõceptus fuit ꝯctus pure donationis tũc
succedit qd hr̃ in rubro.C.plus valere qd agitur ꝙ̃ qd simula
te cõcipit̃.⁊ p totũ nigrũ.ꝙ aũt ita tacite egerint pꝫ ex his que
gesserũt in ipso ꝯctu cũ in eo sunt apposite multe clausule con
uenientes vẽditioni.Itẽ ex ꝯctu postea inito in quo certa pe-
cunia numerata ꝓmittitur ex dicta cã cessiõis imo fatet̃ cessio
narius se fuisse ⁊ sic in p̃teritũ debitorem ex dcã cã qd de neces
sitate importat ꝯctũ emptiõis iuriũ.sumit̃ p̃sumptio ãt ex his
⁊ que añ ꝯctũ ⁊ que in ipso ꝯctu et que post gerunt̃ vt egregie
declarat Bal.in.l.multũ iterest.C.si qs alteri vel sibi.⁊ sic suc-
cedit tũc dispõ.d.l.ab anastasio que siue vna siue altera sequa
mur interp̃tatio decidit hãc dubitationẽ vt dixi al's nõ video
quõ posset ꝯfessio cessionarij verificari q fatet̃ se fuisse debito
rẽ et sic in p̃teritũ ex dicta cã cessionis vñ cũ voluerit fraudem
cõmittere inciderũt sibi pedẽ cũ ligone faciẽdo scdm̃ instr̃m ⁊
sic ni fallor res reddit̃ valde clara.¶Sꝫ sequẽdo vestigia pre
fatoꝝ p̃stãtissimoꝝ virorum adhuc dico ꝙ ex tali vicinitate
actuũ ⁊ tpis p̃sumi dꝫ ꝙ nõ fuerit pura donatio sꝫ colorata ⁊
vltra allegata i ꝓposito adduco qd pulchre cõsuluit bal.i suo
cõsi.mihi.cclxxxij.circa p̃dictũ in quo de duob⁹ queritur vbi
1 cõcludit qd †lꝫ frater dotando sororẽ videat̃ facere aĩo donã-
di iuxta tex.l.j.vnica.§.acce.C.de rei vxor act.tñ si apparet ea-
dẽ die p̃mo instr̃m datiõis in dotẽ.scdo instr̃m finis ⁊ quieta
tionis facte p sororẽ fratri qd nõ p̃sumit̃ frater dedisse aĩo do-
nandi.⁊ hoc dicit ex tribus.¶Prio q p̃cedẽtia declarant̃ per
sequentia.l.quotiens.C.fami.her.⁊.l.si seruus pluriuꝫ.in fi.ff.
de le.j.¶Scdo q ea q̃ incõtinẽti fiunt dicunt̃ inesse.l.petens
⁊ ibi no.C.de pac.⁊.l.lecta.§.dicebãt.ff.si cer.pe.cuꝫ si.¶Ter
tio qd incõtinẽti dicit fieri ꝙ fit eadẽ die vt ꝓbat̃ expresse in.l.
cõtinuus in p̃n.ff.de ver.ob.⁊ i.l.ex duobus.ff.de duo.re.Ex
qbus infert ꝙ cẽset̃ ab initio fratrẽ soluisse de pecunia sororis
pp instr̃ꝫ finis eadeꝫ die sequutũ ⁊ illũ donasse.Qd multũ ad
ꝓpositũ facit vt cedens nõ donauerit pure sed colorate ꝓpter
ꝓmissioneꝫ eadem die sequutã.¶Postremo ni fallor vr̃ mihi
ꝙ vnũ qd dr̃ ꝓ pte mõasterij clare de iure ꝓcedat.Nã cũ dicta
bona ꝓ certa ꝙ̃titate dotis fuerint hypothecata lꝫ postea ista
2 actio de dote fuerit diuisa tñ hypothecaria que est idiuidua
obligatio competit cuibet insolidum ad oĩa bona.casus est in
l.ꝙ̃diu.C.de distrac.pig.⁊ ibi Ja.bu.⁊ Ange.sumant ꝙ ob-
ligatio hypothecaria ẽ indiuidua.lꝫ eñ a p̃ncipio res p ptes ꝓ
diuiso ⁊ ꝓ indiuiso possit obligari vt p Bar.in.l.si fundus.§.

si duo.ff.de pig.tñ semel obligata ꝓ vno debito semp q̄libet ps illius debiti donec in totũ satisfiat hʒ totá ré obligata vt est casus in.d.l.q̄diu .⁊ est tex.cũ gl .⁊ ibi Bal.in .l.j.C. de heredita. act. Ad idé tex.in.l.heredes.§.idé obseruat.ff.fami.herciscun. Pro his facit q꞉ cũ illá donationé cessionarius se obligauerit ad illa centũ cõstat qd̓ onerãdo donationé cedés noluit illa céntũ sibi prestari ꝑ tex.q vr̄ hác cõclusioné ꝓbare in.l.j.§.que onerande.ff.quaꝝ re.act.non datur.ꝑ quem ita dicit Fulgo.in consilio qd̓ incipit ꝑma fronte pp actionũ cõtiguitatem. Pro his ét ↄsuluit Pau.de ca.vbi dicit qd̓ si mulier donat hospitali ⁊ corá eis testibus eadé die visa illa donatione hospitali se obligauerit ad dandũ singulis annis certũ qd.qd̓ ex illa vicinitate actuũ patebat illá ꝑmá donationé nõ fuisse purá .sʒ ob cám igitur esse locũ.l.j.C.de dona.que sub mõ.⁊ ita referebat preceptor meus vidisse ↄsultũ.stat ergo cõclusio qd̓ vtriꝗ ĩsolidum erant obligata ⁊ eodé tpe fuit ↄcta oblĩo .sʒ apertissimũ est qd̓ vbi duo sunt creditores hypothecarij ĩsolidũ occupãtis prius melior est cõditio arg.l.si quis a multis.ff.de noxa.⁊ ita in terminis decidit Bart.in.d.l.si fundus.§.si duo.ff.de pig.⁊ est casus clar⁹ in.l.si debitor.⁊ ibi Bar.eo.ti.Cõfirmatur hoc quia iste qui possidet hʒ similé causam nec tempore vincit.ergo potior est eius causa꞉q꞉ re⁹⁊ possessor ꝑ ea id qd̓ habet in.l.sinaũt §.si duobus.ff.de publi.⁊ per ea que ponit Bart.in.l.⁊ que nõ dum.§.qd̓ dr̄.ff.de pig.⁊ qd̓ notant Bal.⁊ doc.in.l.de rebus. C.de dõa.ante.nup.cum si.Et hoc pro certo nisi me fallat opinio videtur clarissimum fundamentum .de subscriptione igitur requisitus. Laus deo ⁊c.

Consilium.cxxxvj.

1 Iuramentum si quis dicat esse deferendũ꞉ qñ semiplene est probatũ quia cá est magna꞉an ipsi dicenti incũbat onus ꝓbandi causam magnam.

2 Iuramentum an deferatur in causis magnis qñ est pluſq̄ semiplene probatum.

3 Iudex arbitratur an iuramentum sit deferendum et.nu.7.

4 Iudex ex officio etiam parte nõ opponente꞉informat se de cõditione testis.

5 Iuramentum suppletorium ad hoc vt deferatur quid requiratur.

6 Iuramentum quando deferatur in magnis causis in supplementum probationis.

8 Aliquis est dictio vniuersalis.

9 Testis periurus super vno ex pluribus capitulis super omnibus repellitur.

10 Iuramentum tollit remediũ.l.ij.C.de rescin.ven.

11 Iurans apposita in contractu esse vera an et quãdo possit arguere contractum de simulatione.

a Replicat isto idé ↄsiliũ j.eo.i.ij.vol. consi.clv.

PRestantissime doctor ⁊ iustitissime [a] iudex in causa cõsilĩ reddendi per domi. vestram super delatione iuraméti duo vt audio siũt principalia fundamenta per partem aduersam. Primum fundamentum est quod posito quod esset semiplene probatũ iuramentum est deferendum per regulam quã ponit tex .in.l. admonendi.ff.de iureiur.i.c.fi.extra de iureiu.Si ergo volum⁹

1 dicere quod † tale iuramentũ nõ sit deferendum꞉quia causa sit magna iuxta notata in iuribus p̄allegatis videtur quod hoc sit probandũ per partem nostrá cum sit fundamentum nostre intentionis ad excludendá delationé iuramenti per regulá .l.ei qui.ff.de ꝓba.⁊ per ea que plene⁊ subtilr̄ ponit Bar.in.l.in illa.ff.de ver.ob.⁊ plene etiá ponit Bal.in.l.actor qd̓ asseuerat C.de ꝓbatio.videbat ergo ꝙ ꝓbari deberet qualitas stat⁹ partis aduerse quo ad pauptaté ⁊ diuitias ⁊ ꝙ cá hmõi cõiter reputaret magna attenta cõditione ꝑsonaꝝ ꝓut requirit ad excludendá donationé iuraméti.iuxta no.per Bar.⁊ doc.in.d.l. admonendi.iunctis notatis in.l.sʒ ⁊ si susceperint.§.j.ff.de in di.⁊ ꝑ aut.nisi breuiores.C.de senté.ex picu.recitan que cũ nõ fuerint neꝗ deducta neꝗ ꝓbata vr̄ stare firma regula text. in d.l.admonédi.⁊ ita allegãt quosdam Modernio.consuluisse.

b Inductio text.c.fi.de iureiur.

c Reqsita vt deferat iuramentum suppletorium.

2 Secũm pncipale fũdamétũ ꝑtis aduerse est vt audio꞉q꞉ † dato quod cá esset magna tñ in casu nostro deferendum est iuramentũ ex quo asseritur nõ solũ semiplene ꝓbatũ sed pluſq̄ semiplene ꝓut decidit Lud.roma .in.d.l. admonendi. vbi dicit ꝙ ét in causis magnis ⁊ ét in criminalibus defertur iuramentum in defectũ ꝓbationis qñ actor seu accusator esset persona honesta ⁊ ꝓbaret pluſq̄ semiplene ꝑ tex.in.d.c.fi. dũ dicit nisi iudex inspectis ꝑsonaꝝ ⁊ casus circunstantijs.⁊ ibi ét allegant p̄fatos modernio.cõsuluisse.⁊ hoc idé vr̄ voluisse aperte dominus Abbas modernus in .c.mulieri .extra de iureiurando. Sed tñ in predictis non obstantibus ↄriam sñiam veriorem existimo.⁊ in primis ostendá hec dicta esse manifeste falsa. Et nõ procedere maxime in terminis nostris demum ostendam posito qd̓ esset vera qd̓ nõ habent obstare in terminis nostris.

Unde veniendo ad primũ fundamentum qd̓ quicquid dicant p̄dicti Moderni nõ est vex ꝙ stãte semiplena ꝓbatione pars aduersa ad exclusioné delatiõs iuraméti hẽat ꝓbare ↄdõnem

3 ꝑsone ⁊ cáe qualitaté.† Sʒ iudex est ille q cõsideratis circunstãtijs cáe qualitate ⁊ ↄditiõe ꝑsonaꝝ quas videt corá eo litigare hʒ arbitrari nunqd iuramentũ sit deferédũ necne.⁊ hoc probat tex.manifeste in.d.c.fi.dũ dicit nisi iudex inspectis personarũ ⁊ casus circũstãtijs.⁊ sic tex.manifeste remittit hoc ad iudicis circũspectioné.⁊ hoc est de intétiõe oĩum doc.q semp remittunt hoc ad arbitriũ iudicis nec talé ꝓbationé vnꝗ reqrũt immo dicũt moder.qd̓ si iudex post cõclusioné in cá detulisset iuramétũ vl̓ declarasset deferédũ põt allegari iudicé nõ bñ arbitratũ vt ipsi declarãt l.d.c.fi.Si eñ tale qd ꝓbandũ eét ꝑfecto aliqs maioꝝ nostroꝝ q predictá mãm diligentissime ꝑscrutati sunt hoc dixisset imo p̄fati moderni cõsulétes alias cõsuluerũt contrariũ in cõsilio qd̓ incipit redéptoris.Viso puncto ⁊c. In quo dicũt ꝙ dato qd̓ vnus testis .ex toto semiplene ꝓbaret tñ iudex adhuc hr̄et arbitrari an ista q̄litas eét magna vel parua attéta q̄litate ꝑsone actoris.Nã si ei videret magna nõ deberet iuramétũ deferre.allegãt notata ꝑ gl.Bar.⁊ doc.l.d.l.admonendi.⁊ ꝑ doc.in.d.l.fi.⁊ sic manifeste cõcludũt ex intentione doc. qd̓ iudex est ille q hʒ hoc arbitrari ⁊ videre ꝑ ea q̄ sibi ↄstat ex actis q̄ ꝓ certo manifeste ↄstabãt in casu nr̄o attéta ↄdõne ꝑsone q꞉ rustici ⁊ parue ↄditiõis q̄litate loci q꞉ nati in paruo castro ⁊ subdito ⁊ quantitate cáe q̄ vt ex libello ⁊ articulis ꝑtis aduerse ꝓbat est p̄iudiciũ mille florenoꝝ ⁊ vltra agit de simulatione ⁊ rescissiõe ↄctus ⁊ arguit dol⁹ q̄ oĩa patét ex actis ex qb⁹ colligit cám esse adeo magná qd̓ null⁹ circũ spect⁹ iudex qalíquid de brodo legũ gustasset etiá magno ciui ciuitatis senarũ iuramétum nõ debuisset deferre. Ad quoꝝ cõfirmationé ét

4 adduco.Nã videm⁹ ꝙ † iudex ex suo officio ĩformat se de cõditione testis producti an sit idoneus vel nõ ad finé ĩualidandi fidem testis ét si pars nihil ꝓbet neꝗ deducat vt voluit Inno.in c.inquisitiõis de accusatio.Et tenét Bar.⁊ moder.in.l.iiij.§. hoc aũt.ff.de dã.infec.⁊ Bal.in.l.quos ꝓhibet.ff.de postu.Ergo idé in casu nostro cũ pars iurãdo succedat in locũ testis.faciunt no.ꝑ Inn.in.c.bone.de elec. Videm⁹ ét qd̓ iudex ex officio supplet extimãdo ré petitá q̄uis de extimatiõe nõ sit facta sibi ꝓbatio ꝑ parté vt in.l.si qd̓ ex pamphyla.vbi hoc notat Bart.ff.de le.ij.bene facit tex.in.l.semp.§.hoc interdicto .ff.qd̓ vi aut clam.tenent Bal.⁊ alij in.l.j.ad fi.C.de sententijs que ꝓ eo qd̓ interest.⁊ Ang.in.l.p̄cia rerũ.ff.ad.l.fal.ergo eodé mõ in terminis nr̄is.Et forti⁹ iudex est ille q hʒ arbitrari ⁊ extimare p̄m iudiciũ suũ circũstãtijs qualitatis cause ⁊ ꝑsonaꝝ imo fortius attétari posset si qua ꝓbatio ꝑ ꝑtes reqreret qd̓ hoc hr̄et ꝓbare petés sibi iuramétũ deferri circũstãtijs ꝑ quas deberet

b sibi iuramétũ deferri.hoc ꝓbat tex.iudicio meo in.d.c.fi.[b] q̄ sic induco.Nã dicit ibi qd̓ p̄sumptiõe faciéte ꝓ actore ꝑ qué nõ est plene ꝓbatũ reo defert iuramétum ad oñdendũ iuramétũ.⁊ sic tex.ponit regulá.demũ subdit excipiendo nisi iudex ĩspectis ꝑsonarũ ⁊ cáe circunstãtijs illud actori videat deferendũ. est eñ dictio nisi dictio exceptiua vt plene habet in.l.si eũ.§.q iniuriarũ.ff.si qs cautio.ille ergo qui vult sibi iuramétũ deferri fũdat se in exceptione ↄ regulá ergo ille q hʒ regulá ꝓ se trãsfert on⁹ ꝓbãdi ↄriũ in aduersariũ vt decidit.gl.in.l.oĩs diffinitio .ff.de reg.iu.Cõfirmat hoc.ná regulr̄ actore nõ plene ꝓbãte re⁹ dʒ absolui.l.q accusare.C.de edé.c.inter dilectos extra de fide instru. Ité regula est qd̓ null⁹ in cá ꝓpria est idone⁹ testis vt in.l.null⁹ ff.de testibus.⁊ in.l.ij.C.eodem titulo.Item regula est iuris diuini ⁊ humani qd̓ in ore duoꝝ vel trium stat omne verbum. vt in.c.nonit. de iudi.⁊ in.l.vbi numer⁹.ff.de testi.vñ dicũt Canoniste maxime Abb. moder . qui hoc exprimit in.d.c .fi. qd̓ in tali probatione iuramenti suppletorij ius humanũ limitat ⁊ dispensat cõtra ius diuinũ.Et iõ dicimus hác ꝓbationé p̄uilegiatá pp qd̓ sñia lata nõ trãsit irreuocabiliter in ré iudicatá vt est casus in.d.l.admonédi. tradit in simili plene per Canõistas i.c.ꝓposuisti.vbi plenissime scripsit extra de ꝓba .Quib⁹ presuppositis p̄supono ét vnũ aliud qd̓ ad hoc vt tale iuramétũ deferatur debét occurrere plures q̄litates. legalitas scʒ ꝑsone paruitas cause seu preiudicij.⁊ alie quas late enumerat Cy.in d.l.in honefidei.⁊ Io.an.⁊ alij in.d.c.fi.† Qui ergo vult sibi deferri tale iuramentum fundat se in conditione iurium preallegatorum et in probatione extraordinaria priuilegiata contra

c regulas iuris.ergo dʒ deducere [c] allegare ⁊ ꝓbare q̄litates ꝑsonaꝝ ⁊ cáe reqsitas a dictis iurib⁹.Et vt voluit eleganter Bar. in.l.si qs nõ dicá rapere.C.de epi.⁊ cle.Et fuit elegans doctrina Ioan.an.in.c.j.de homici.lib.vj.Et tʒ hoc idé Bal .in.l.hi qui ad ciuilia.C.de appel.ꝓbat ex notatis ꝑ bar.in.l.j.ff.de cõdi.ex.l.Et tʒ Ang.in.l.fideicõmissũ.in.§.tractat⁹.ff.de iudi. ⁊ cõsequéter manifeste dat ĩtelligi ꝙ ꝓbatio qualitatũ reqsitarũ ad delationé iuraméti tanq̄ fũdamétũ petentis ĩtétioné ab eo poti⁹ fieri dʒ ꝑ notata ꝑ bar.in.d.l.in illa.⁊ hoc poti⁹ habet

fundamentum

fundamētū veritatis sed potius credo vt in prin.dixi q̃ iudex sit ille qui hẽat circumspicere videre ⁊ arbitrari etiaʒ nulla ꝓbatione facta per partem an iuramentuʒ debeat deferri vt ꝓbat tex.in.d.c.fi.si nõ cauilletur. ¶ Circa secundum fundamentum dico quod etiam illud est manifeste contra intentionem
6 doc. Pro cuius declaratione in primis premitto quod † vt dicit bar.in.d.l.admonendi illud qđ in cā magna non deferatur iuramentum nõ probat bene.l.sed est magistraliter dictum ad similitudinē causarum criminaliū in qbus tale iurametuʒ nõ deferť.vt tʒ Bar.in.l.maritus.ff.de qđ. Et doc.cõiter in locis pallegatis.cause aūt magne ciuiles equiparanť criminalibus. vt in.l.pp litē.ff.de excu.tuto. Et ideo gl.⁊ oẽs in.d.l. admonendi indistincte volunt qđ in causis criminalibus vel magnis nõ deferatur iuramentum non distinguentes an fuerit semiplene ꝓbatum q̃ in hmõi causis debēt esse ꝓbationes liquide et manifeste.⁊ in.l.fi.C.de ꝓbatio.sed in causis in qbus requiruntur ꝓbatiões liqde ⁊ manifeste nunq̃ deferť tale iuramentuʒ vt est cõis ɔclusio oīum doctoꝝ q nõ distinguūt.vt dix.ian fuerit semiplene vel plusq̃ semiplene ꝓbatuʒ. Ergo nec nos distinguere debemus.l.j.§.⁊ generaliter.ff.de leg.pstā.xix.dis.si romanorum.si enim voluissent distinguere hoc vtiq̃ expressissent.l. vnica.§.finaūt ad deficiētis.C.de cad.tol.⁊ q̃ in vtraq̃ militat eadem ratio.ergo eadeʒ dʒ esse iuris dispõ.l.illud.ff.ad.l.aql. cum si.⁊ hoc dictū suū esse contra cõem intentionem doc.bene perpēdit ipsemet Ludo.ro.dū in fi.suoꝝ verboꝝ dicit q̃cquid
a dicant gl.ª ⁊ doc.quomodo loquēdi vtunť doc.qñ tenēt aliquā opinionem ɔ opinio.alioꝝ q̃ dicunt qcqd dixerit Barto.vel qcqd dicant doc.vt bene nouit domi.vestra. Et hoc ꝓbant in ra que indistincte dicunt qđ stante inopia ꝓbatiõis interdū iuramentū deferť vt dicit tex.in.l.bonefidei.⁊ probant ēt hoc tex. in.d.l.admonēdi.⁊ dictū.c.fi.nec distingunt an fuerit semiplene probatuʒ vel plusq̃ semiplene.⁊ tñ doc.indistincte limitāt illa iura nõ ꝓcedere in causis criminalibus vel magnis. ¶ Et quod hoc sit manifeste ex intētione doc.ostendo clare ex dictis Bar.in.d.l.admonēdi.quē oẽs sequuntur qui inter alios gra-
7 † dus probationis ponit qñ iudex deducitur ad suspitionem prout dicit tex.in.l.aquilie.ff.ad.l.aquiliam.duʒ dicit ad suspitionē iudicis adductā. Item ponit aliū graduʒ qñ adduciť ad opinionē de qua loquiť tex.in.l.iij.⁊ eiusdem.ff.de testibus.dū dicit qd aut credas aut parū ꝓbatū tibi opinaris.ad idē tex. in.l.j.post pncipium.ff.de qõnibus.⁊ dicit Bar.quod ista opinio dť esse multū propinqua credulitati ⁊ plene ꝓbatiõi ergo datur manifeste itelligi qđ aliqñ est plusq̃ semiplena probatio ⁊ tñ Bar.dum ponit gradū opinionis dicit qđ ēt his duobus casib⁹ ⁊ gradib⁹ ꝓbatiõis loqť.d.l.admonēdi.demū idistincte limitat.d.l.nõ hr̃e locū in causis criminalibusvel magnis. Ergo patet qđ q̃q̃.d.l.loquatur ēt qñ probatio est multū propinqua credulitati ⁊ perfecte probationi: tñ non hʒ locum in criminalibus vel causis magnis:imo fortius dico qđ glos.⁊ doc. probationem nõ pfectam etiam plusq̃ semiplenaʒ appellant semiplenā quasi illa dictio semi denotet diminutionem perfecte ꝓbationis.hoc oñditur.nam Barto.pmo ponit gradum suspitionis in quo ēt gradu vult habere locū.d.l.admonendi. demū ponit graduʒ opinionis qui dicit esse fm eum multum propinquus credulitati ⁊ pfecte ꝓbationi.ergo pʒ qđ gradus suspitionis dť esse probatio quā Ludo.ro.appellat semiplenaʒ al's nõ deferret iuramētum fm intētionē oīum ⁊ per ɔ̃ns gradus opinionis hʒ se ēt ad plusq̃ semipelnaʒ ꝓbationem. ergo dať manifeste itelligi qđ ꝓbationē quā Lu.ro.appellat plusq̃ semiplenā glosatores appellant semiplenam.⁊ in glosa cõiter approbata volūt qđ stātibus dictis ꝓbatiõib⁹ nõ deferať iuramentū in causis criminalibus vel magnis.⁊ hoc clare exprimit iudicio meo do.Abb.moder.in.d.c.fi.in cõsilio iuxta finē dum dicit qđ in criminalib⁹ dʒ eē testis oĩno sine suspitione.xviij.q. ij.sup prudētia.⁊ iõ dicit qđ ipe accusator nõ dʒ admitti ad faciendū aliquem gradū ꝓbationis.tū q̃ pſumiť inimicus vt'in c.item cū qs.extra de resti.spo.tum q̃ de facili iuraret contra reū vt calūnie penā euitaret. Noto ergo.duʒ dñs Abbas vult q̃ vniuersaliter iuramētū nõ deferať ad aliquē gradū ꝓbatio-
8 nis.ergo nec ad minimū gradū ꝓbatiõis † est eīn dictio aliqs vniuersalis.vt in.c.cū satis.de offi.dele.⁊ tradit Bart.in suo cõsi.qđ incipit dñs Nicolaus ⁊ Jo.an.in.c.qsquis.de electio. ⁊ ɔ̃r dato q̃ eēt plusq̃ semiplene ꝓbatum nõ deberet deferri iuramētū in ista cā magna que eq̃parať criminali.⁊ hāc ptem videť tenere abbas modernus ⁊ clarius insignis doctor domi. Fran.aret.in.c.veniens ex pmo extra de testibus in notabilib⁹. ¶ Preterea posita opinione Lu ro.p vera quā tamen simpliciter intellecta puto illā nõ eē veram ⁊ ɔ cõem intentionē doc. tamen illa non hʒ obstare in terminis nr̃is qm̃ Lu.ro.requirit duo copulatiue quoꝝ si alteꝝ deficit eius dictū nõ hʒ locum vt in.l.si is q ducēta.§.vtrū.cū ibi no.p Bart.ff.de reb.dubĳs.requirit eīn pmo Lud.ro.q̃ sit plusq̃ semiplene probatū quod ꝓ-

mū nõ ꝓsequor.q̃ cū ignoreʒ factū ⁊ qd ꝓbatū sit non possaʒ qd de iure sentiam rñdere cū ex facto ius oriať.l.si ex plagis.§. si in cliuo.ff.ad.l.agliā.vñ remitto me ad dñationem vestraʒ. Scđo reqrit Lu.ro.qđ persona sit legalis.itelligo de legalitate persone vltra quā ius presumat iuxta.l.merito.ff.pro socio. qm̃ in qbuscunq̃ causis ēt paruis fm doc.reqriť illa legalitas a iure pſumpta cū ēt data minima qualitate que habeat fidem attenuare nõ deferať iuramentū.ergo in causis magnis ⁊ arduis in qbus dť debere cõcurrere legalitatē pſone dʒ intelligi de vlteriori legalitate fm arbitrium iudicis vt eius verba aliquid operenť.l.si qñ.ff.de le.j.⁊ q̃ vbi maius periculū ibi cautius est agendū.c.vbi periculum.de electio.lib.vj. Sʒ in casu nostro si do.vestra iuste ⁊ bene voluerit arbitrari de facili etiaʒ clausis oculis videbit talē legalitatē requisitam non cõcurrere cū sint rustici pue cõditionis ⁊ habētes modicas facultates ⁊ faciles ad iurāduʒ ⁊ deierādū.vt ex ꝓcessu clare nobis oñditur ⁊ statim dicaʒ quas qualitates ⁊ circūstātias remitto ad arbitriū ɔ̃scie ⁊ ɔ̃siderationis vestre ꝓut facit supremus pontifex. in.d.c.fi.de iureiur.⁊ hec quo ad fundamenta ptis aduerse dicta sufficiant. ¶ Postremo ex plurimis ostendiť vltra etiā al's deducta qđ nos sumus grauati p talē delationē iuramēti.⁊ iuramētū qđ fuit inde sequutuʒ. ¶ Primo q̃ tale iuramentum nõ dʒ p iudiceʒ deferri nisi cā cognita ⁊ multa versanť in cause cognitione.vt est casus ⁊ ibi hoc declarāt doc. maxime.Cy.in d.l.in bonefidei.⁊ doc.in.d.l. admonendi.maxime elegans doctor ⁊ pceptor meus do.Joā.baptista q multa exprimit que debent p iudicē cõsiderari.in casu aūt nr̃o vt ex actis constat iuramētū fuit delatū sine cāe cognitione ⁊ leuato velo. igiť fuimus grauati.imo ⁊ delatio ⁊ iuramētū possunt dici nulla q̃ sñia lata sine cāe cognitiõe est nulla:vt declarant Jac.but.⁊ oẽs i.l. prolatā.C.de sentētĳs. ¶ Scđo q̃ ps aduersa cum iuramento posuit in articulis illud qđ ɔ̃riū iurauerat in instr̃o vēditiõis nedū qđ deberet sibi deferri iuramētū:sed statĩ debebat repelli tanq̃ manifeste ɔ̃rius vel ēt piurus.casus est rotundus.in.c. cū impositionibus.de iureiur.lib.vj.iurauit enim ps aduersa in instr̃o vēditionis oĩa ⁊ singula vera esse ⁊ postea opposuit simulationē ⁊ respiciētia simulationē ɔ̃ctus. ¶ Tertio confirmať cõcludēti rõne. Naʒ pʒ lippis ⁊ tonsoribus qđ ipsa ps aduersa iurauit multa cuius ɔ̃rium iurauerat in instr̃o. Nā in instrumento iurauit oĩa ⁊ singula vera eē demū postea in libello deducit multa ⁊ in articulis que dicūt ɔ̃tēta in instr̃o nõ fuisse vera.⁊ demū ad delationem iudicis iurauit oĩa cõtenta in petitione ⁊ in articulis fuisse ⁊ esse vera.⁊ sic pʒ manifeste qđ ps aduersa in multis est periura dato qđ in pacto de reuendendo potuisset verū dicere qbus suppositis capio theoricam oīum doc.in.d.l.admonendi.cū si.q.dicūt qđ illa qualitas q̃ repellit testeʒ a testificando in facto alieno nec aliquis crediť eius testimonio fortius repellit partem a tali iuramēto in facto ꝓprio.
9 sʒ ego habeo † qđ si testis iurat super pluribus capitulis ēt si reperiatur per iurus sup vno in oĩbus repelliť eius testimoniuʒ tanq̃ fundatum super iuramento indiuisibili.ista est cõis conclusio Oldra.Bald.Saly.⁊ doc.in.l.si falsis.C.de transac.⁊ tradit Oldra.in consi.cxxv.al's.cxxv.qđ incipit ad primā.⁊ bal. in rubrica de ɔ̃trouersi inuestiture.⁊ in.l.fi.in.iiij.oppo.C.de edic.diui adri.tollen.⁊ in.l.ij.C.de fideicõmis.lib.⁊ per spec.in ti.de teste.§.j.v.itē qđ aliquis de suo.⁊ doc.in.c.in nostran.extra de testibus.⁊ in pluribusq̃ alĳs locis. ¶ Quarto ⁊ vltimo hec cõclusio cõfirmatur. Nam communis ɔclusio est oīuʒ doc. in.d.c.fi.⁊ in.d.l.admonēdi.qđ nunq̃ piurio deferť iuramētuʒ in defectum ꝓbationis.sed pars aduersa vt oñsuʒ ē est piura. igiť tale iuramētū nõ erat deferendū qđ ēt ostēditur qđ fuerit
b periura.q̃ in ɔ̃ctu vēditionis iurauit obseruare ɔ̃ctuʒ ᵇ ⁊ non contrauenire ⁊ singula in ɔ̃ctu contenta esse vera:⁊ demū postea in iudicio petĳt contractum rescindi ⁊ dixit eum simulatū ⁊ nõ verū p quā petitionē dť venisse ɔ proprium iuramentum ⁊ incidisse in piurium.casus est clarus.in.l.si quis maior.⁊ ibi not.C.de trāsactio. Sʒ forte posset dicere ps aduersa quod nõ obstante iuramēto põt ostēdi ɔ̃ct⁹ esse simulatus.q̃ stāte simulatiõe deficit ɔ̃sensus ⁊ ɔ̃r iuramētū nõ firmat vt voluit gl.in l.emptiõe.C.pl⁹ valere qđ agiť.⁊ Bal.i.l.j.C.de ope.libe.factūt no.p Bar.in.l.oẽs populi.ff.de iusti.⁊ iure.⁊ ponūt canoniste in.c.cū ɔ̃tingat.extra de iureiurā.sʒ ad hꝰ rñdet duob⁹ modis. pmo q̃ in terminis nr̃is sunt tm̃mõ deducta ⁊ allegata duo.s. paruitas pcĳ ⁊ pactū d reuēdēdo q̃ duo sola simplr̄ nõ sufficiūt
c ad arguendū ɔ̃ctuʒ simulatū vt est magis cõis ɔclusio ᶜ Petri Cy.⁊ alioꝝ i.l.iij.C.pl⁹ valere qđ agi.⁊ tenēt do.Anto.⁊ Jnn. ⁊ arch.Floꝛē.in.c.ad nostrā.extra de empt.⁊ vēdi.lʒ domi. Abbas tenuerit ɔ̃riuʒ.⁊ illā sequiť insignis doctor dñs Laurēti⁹ de rodulfis in suo tractatu vsurarū.q.lxj.hāc ēt ptem tʒ genitor meus plene ipsaʒ disputādo in suo solēni tractatu vsurarū quē icepit ⁊ nõ pfecit.⁊.vj.pncipali qõne.qõne.xij.i scđo casu. ¶ Preterea nõne pars aduersa in suo libello concludit ad re-

a ¶ Quicqd dicāt gl.⁊ doc.ē mod⁹ loquēdi qñ opinio ɔ̃ria tenetur.

b ¶ Clausula cõtractus.

c ¶ Magis cõmunis opi.

scissionē ↄctus in remedio.l.ij.C.de rescin.vēdi.⁊ sic presuppo
nit validitatē ↄctus ⁊ petit illud rescindi.⁊ sic venit ↄtra pro
10 prium iuramētum de obseruādo ↄctum.†vt eñ est cōis ↄclu
a sio docto.in.d.l.ij.iuramētū tollit remediū a .d.l.⁊ tenent cōi
ter doc. in.d.l.si qs cū aliter.⁊ lꝫ aliqua sint narrata in libello
arguentia qualem simulationē magis attendit̄ libellus penes
modū ↄcludēdi iuxta no.per Bar.in.l.aurelius.§.sticho.ff.de
li.leg.⁊ ponit Bal.in.repe.l.edita.C.de edē.in ver.circa scōm.
Et est casus ⁊ ibi no.Abb.moder.in.c.ex pte.ex̄ de fo.cōpe.et
in.c.cū ad sedē.⁊ ibi ēt no.do.Abb.extra de resti.spolia.⁊ tra
11 dit Cy.in.l.cū te.C.de ꝓbatio.Scōo rñdet̄ ꝙ†⁊ si predicta oīa
cessarēt tñ ex quo ps aduersa in instr̄o vēditionis iurat nō solū
p̄dicta seruare sꝫ oīa vera esse non potuit allegare aliquā simu
lationē qm̄ incideret in periuriū.ita concludit Federi.de se.in
suo consil.ccxc. ⁊ ideo dat ipse cautelam quod prius petat se
absolui a iuramēto ne incidat in periurium refert ⁊ sequitur
p̄fatus elegās doctor.d.Lau.de rodulfis in suo tractatu vsu
rarū.q.cxxviij.hāc ēt ptē tꝫ expresse Jo.de imo.in.c.cum ↄtin
gat.vbi plene examinat de iureiu.illā ēt tenent Bal.⁊ Bart.
de saly.in.l.fi.C.de nō nu.pecu.illaꝫ ēt in terminis nostris tꝫ
Jo.de imo.in.d.c.ad nr̄am.de emp.⁊ vēdi.⁊ est cōis conclusio
in qua nō reperio aliquē scribentium ↄdicere.⁊ hoc inter alia
ponit gladiū ad radicē ⁊ claudit os partis aduerse q̄ stāte ces
sant oīa allegata ⁊ q̄ allegari possent p ptē aduersaꝫ.ex qbus
⁊ al's allegatis ni fallor luce clarius ↄstat iuramētuꝫ nō fuisse
iuste neqꝫ rite delatū.⁊ ↄñr dominationē vestrā indubitanter
debere reddere cōsilium partem nr̄am fuisse grauatam.cetera
suppleat suprema scientia iudicare debentis quem deus diri
gat in viam iustitie. Laus deo.

¶Consilium.cxxxvij.

1 ☞Pater si donat filio in ptāte cū pacto ꝙ nō possit reuoca
ri.talis donatio iudicatur esse causa mortis.

In nomine dñi amen.

Multū elegāter ⁊ subtiliter suprascriptā consulta
tionē absoluit p̄stantissimus iuriscōsultus dñs Pe.
Philip.pr̄ ⁊ p̄ceptor mihi honō.Quāobrē satis erat eius ↄclu
siones sola subcriptiōe cōprobare:sꝫ ne inconsulte ad rē ipsam
accessisse videar paucula ī mediū adducā.⁊ in p̄mis puerso ei⁹
or dine placet mihi illa cōclusio qȯ potius dicat̄ donatio īter
viuos q̄ cā mor.ex quo si diceremus eē donationem cā mort.
partes fecissent actum nulluꝫ.argu.l.miles qui destinauerat.
ff.de testa.mili.¶Sed ↄtra hanc ↄclusionem videbat̄.nam ex
quo stipul'o fuit collata post morteꝫ censet̄ donatio cā mort.l.
seya.ff.de dote p̄legata.tradit̄ plene in.l.que dotis.ff.sol.mat.
ergo lꝫ deficiat numerus testium reqsitus.in.l.fi. C.de donat.
cā mor.non tñ pro hoc debet minus censeri donatio cā mort.
qm̄ presumptio que resultat ex defectu solennitatis succūbit
p̄sumptioni que resultat ex substātia rei.casus est in.l.non co
dicillū.Et ibi notāt doct.C.de testis.vnde dicimus qȯ vbi est
defectus solēnitatis nō hꝫ locū illa regula.si non valet qȯ ago
vt ago nō valet vt valere pōt.per illum tex.et ibi not.p bart.
⁊ doc.in.l.j.§.si quis ita.ff.de ver.oblig.sꝫ ad hoc fundamen
tum rñdeo qȯ ꝓcederet quando dicta verba post morteꝫ eēnt
talia que non possent verificari nisi in donatione cā mortis si
cut in.l.non codicillum.institutio heredis non pōt verificari
nisi in testō.sed stat hoc quod donatio sit collata ēt post mortē
⁊ tñ sit donatio inter viuos vt est casus in.l.cum maritus.ī fi.
⁊ ibi gl.⁊ doc.ff.de pac.dotalibus.⁊ patet ex plene no.in.l.que
dotis.ff.so.ma.⁊ in.l.ij.C.de iure dotium.vnde sumus in p̄su
menda partiū intentione.non aūt in illo articulo si non vꝫ qȯ
ago ⁊c.Quo casu dꝫ potius p̄sumi donatio inter viuos rōne
solēnitatis ꝓut in simili dicit Bal.d.l.non codicillum.qȯ si est
ꝓlatū verbum substituo corā quinqꝫ testibus īportat fideicom
missum.argumēto.l.sceuola.ff.ad trebe.qꝛ est verbū cōe ad di
rectaꝫ substōnē ⁊ fideicommissariaꝫ:tñ qꝛ directa non pōt fieri
corā qnqꝫ testibus.l.fi.C.de codicillis.interpretet̄ fideicommis
saria per.d.l.sceuola.⁊ tñ regulariter verbū substituo impor
tat directā vt est tex.cum gl.⁊ ibi hoc notāt.doct.in.l. gallus.
§.qdā recte.ff.de libe.⁊ posth.ergo eodē mō dicamus in casu
nostro qȯ lꝫ regulariter vbi stipulatio cōfert̄ post mortem p̄su
matur donatio cā mortis tñ qꝛ non fuit facta corā legitimo
numero testiū p̄sumi dꝫ donatio inter viuos.⁊ ī indiuiduo ad
duco autoritatem Pe.⁊ Cy.in.l.lꝫ inter priuatos.C. de pac.
vbi dicūt qȯ ibi quāq̄ fiat mentio mortis non iudicat̄ donatio
cā mortis:qꝛ nō fuit facta corā legitimo numero testium.⁊ lꝫ
Bal.ibi dicat qȯ illa nō est friuola nō impugnat rōnē in se sꝫ
q̄tū ad illā.l.qꝛ ibi agebat̄ inter milites inter quos vꝫ vltima
volūtas corā duob⁹.l.j.ff.de testa.mili.Et sic tantum quo ad
milites impugnant dictam rōnem:quo autem ad paganos re
manet rō Pe.⁊ Cy.que decidit casum nostruꝫ.Adduco ēt in
ꝓposito.nā qñ qs cā mortis donat cū pacto vt nō possit reuo
cari talis donatio cēset̄ donatio inter viuos.l.vbi ita dotatur.
1 ff.de donatio.cā mortis.†tñ si ita fiat per patrē filio in ptāte ex
quo non est capax donationis inter viuos sed donationis cau
sa mortis interpretamur illā donationē cā mortis vt potius
valeat.ita singaluriter ↄsuluit Bal.in suo ↄsilio qȯ incipit in
xp̄i noīe amē. Questio ista subtilis est ⁊c.Et cuꝫ hoc ↄcordat
qȯ notanter ↄsuluit Pau.de ca.in suo ↄsil.xcix.incipi. in xp̄i
noīe ⁊c.Notanduꝫ est qȯ si aliqs donat oīa bona que hꝫ ⁊ ha
biturus est vsqꝫ ad tp̄s mortis cū ꝓmissione de nō reuocando
qȯ nō hēbit locū.d.l.vbi ita donat̄:ex quo donatio inter viuos
p̄sentiū ⁊ futurorꝫ non valet iuxta plene no.in.l.fi.C.de pac.⁊
in.l.stipulatio hoc modo concepta.ff.de ver.ob.vnde iudican
da est potius donatio causa mortis vt actus potius valeat q̄
pereat.argumento.l.quotiēs.ff.de verb.ob.¶Pro his etiam
adduco casum singularem in.l.apud celsum.§.iulianus.ff.de
doli excep.vbi donatio inter virū ⁊ vxo.facta ab infirmo licet
nō fiat mentio mortis iudicat̄ donatio cā mortis.⁊ sic in casu
valido.⁊ tñ ex eo qȯ fuerit fcā ab infirmo iudicabat̄ donatio
cā mortis .vt est casus in.l.seya in fi.ff.de donatio.cā mortis.
ex quibus cōcludit̄ qȯ donatio que in sui figura apparet do
natio inter viuos.⁊ pōt ēt iudicari cā mortis iudicet̄ poti⁹ cā
mortis ⁊ valida q̄ inter viuos inualida.Ergo idem dicēdum
est ecōtra qꝛ qȯ opatur ꝓpposituꝫ in ꝓposito opatur oppositū
in opposito.l.si vt ꝓponis.C.de nup.l.si ex toto.ff.de leg.j.per
Bar.in.l.inter stipulanteꝫ.§.sacrā.ff.de ver.ob .⁊ ꝓ certo hoc
est potissimum fundamentū.¶Sed vlterius ēt p̄dicta confir
mant̄ p ea que signāter posuit do.Rapha.cu.ī.d.l.que dotis.
vbi dicit qȯ qñ fit donatio inter viuos ↄiuncte p̄sone etiā sub
cōmemoratione mortis p̄sumit̄ donatio cā mortis per tex. in
l.ij.⁊ in.l.cū patrē.C.de iure dotiū.⁊ in.l.cū maritus.§.fi.ff.de
pac.dotalibus.sꝫ in casu nr̄o est fcā coniunctis p̄sonis igit̄ ⁊c.
Et lꝫ pleriqꝫ moderni impugnent illā opinionē in.d.l.que do
tis.ꝙ p̄sumptio illa ne qs p̄sumat̄ voluisse iactare suū de qua
in.l.si cū aurū.ff.de solu. ⁊.l.cū de indebito.ff.de ꝓba.militat
etiā respectu coniuncte p̄sone vt qs videat̄ prius voluisse sibi
ꝓuidere q̄ cōiuncte p̄sone ad hoc.l.p̄sens.C.de serui.⁊ aqua.
vñ dicimus qȯ p̄sumit̄ qȯ donans magis hr̄e voluerit sibi q̄
donatario ⁊ magis donatario q̄ heredi.l.j.ff.de do.cā mor.
rñdeo qȯ dicta rō nō militat in terminis nostris cū reuocatio
donationis non tēderet in cōmodū suū ipsius donatricis ꝓut
demostrat primus ↄsultor.Predicta ēt cōfirmant̄ alia via.qꝛ
dicta verba post mortē sūt apposita verbis executiuis qꝛ post
mortē ꝓmittit dare soluere ⁊ numerare q̄ sunt v̄ba executiua
vt declarat Bar.in.l.liber homo.§.x.ff.de ver.ob.Et declarat̄
ex verbis sequētibus dū in ↄctu dr̄ qui annus solutionis pre
dictus incipiat post mortē.⁊ sic pꝫ qȯ illa v̄ba post mortē sunt
apposita solutioni.Nā p̄cedētia declarant̄ p sequētia ⁊ ↄ.l.qui
filiabus in p̄n.⁊.l.si seruus plurium.in fi.ff.de leg.j.sed tūc suc
cedit.Nā vbicūqꝫ tp̄s mortis adijcitur verbis executiuis nō
dispositiuis tunc non demonstrat̄ mors tanq̄ causa finalis.sꝫ
adijcit̄ cā demonstrandi tp̄s executionis . istud fuit singulare
verbū bal.in addi.Spe.in ti.de instr.edi.in vlti.col.⁊ hoc idē
est de mēte bal.recte intuenti.in.l.ij.C.de iure dotium.Quod
aūt qñ mors adijcit̄ ad dilationē solutionis nō importet do
nationē cā mortis hoc est satis notum ꝓut declarant bal.⁊ ro
ma.in.d.l.que dotis.⁊ bal.in.d.l.ij.⁊ est ho.tert.⁊ qȯ ibi no.in
l.nam ⁊ si cum moriar.ff.de ↄdi.inde.⁊ ꝓ certo cum dña Jaco
ba que intendebat ꝙ ea viuente sibi soluerent̄.⁊ post mortem ne
ptibus non poterat alio mō concipere verba.⁊ necessariū erat
qȯ fieret mentio mortis ex qbus oībus concludo qȯ dicta do
natio nullo modo est censenda donatio causa mor.¶Scōo ⁊
vltimo loco plꝫ mihi eius prima conclusio per rōnes ⁊ auto
ritates per eū habunde adductas.⁊ illā ꝓbo fundamento for
tissimo ni fallor.p̄suppono qȯ q̄tuꝫ ad reuocabilitatē vel irre
uocabilitatē non refert si ↄhо cū vno ⁊ volo ex hoc contractu
acquirere tertio an ille tertius me consentiente sibi hoc quod
volo sibi acquirere stipuletur.an vero ego stipulor noīe ipsius
tertij conficiendo stipl'onē validā iuxta plene no .in.l.stipula
tio ista.§.si stipulor.ff.de ver .obli.hoc probat̄.nam si stipulor
tertio ex cā sui natura irreuocabili anteq̄ ille ratificet nō pos
sum penitere ⁊ reuocare stipl'onem quo minus ille ratificante
eidem irreuocabiliter querat̄ vt est casus in .l.bonorꝫ.ff.reꝫ ra
tam habe.⁊ ibi Ang.⁊ Moder.⁊ est casus in.l.si ego ⁊ ibi no.
ff.de neg.gest.eodeꝫ modo esset si ipse tertiusmet stipularetur
sibi.l.sicut.C.de act.⁊ obli.Jtē qꝛ sumus in actu sui natura re
uocabili nō refert an ego stipuler illi tertio an ipsemet sibi sti
pulet̄.casus est in.l.seya.ff.de dote prelega.vbi ille tertius sibi
met stipuletur.⁊ tñ qꝛ actus sui natura erat reuocabilis pōt re
uocari.cum ergo simus in donatione inter viuos vt supra pro
batum est que sui natura est irreuocabilis.l.pfecta.C.de dona
tio.que

Marginal note (left, beside line 4, marked a): ¶Juramētuꝫ tollit remedium.l.ij. C. de rescin .vendi.

tio.ꝗ sub modo ꝛ cōfecta per stipulationē de cuius natura est actuȝ reuocabilē reddere irreuocabilē.l.ex placito.C.de rerum pmu.ergo nō refert an ipse neptes fuissent adhibite ad stipulanduȝ a dn̄a Jacoba an vero ipsa stipulata fuerit eis. sed q̄n in casu nr̄o neptes fuissent adhibite ad stipulandum a dn̄a Jacoba nō potuisset donatio reuocari vt ostēdā. ergo eodem mō q̄n ipsa fuit valide eis stipulata nō potuit in eorum p̄iudiciuȝ penitere p predicta. Quod aūt si ipsemet consentiente domina Jacoba post eius mortē fuissent stipulate potuisset donatio reuocari.est casus rotūdus qui determinat hanc q̄ōneȝ in l.cum maritus.in fi.ff.de pac.dotalibus.vbi casus in quo mulier dedit dotem marito ꝛ pacta fuit q̄ꝺ post mortem suam dos redderetur fratri stipulāti sibi dicitur ibi q̄ꝺ illa mulier donās non potest legare in preiudicium fratris.ꝛ sic reuocare donationem etiam viro consentiente. ꝛ ista est noua concludens ratio ꝛ vera. Laus deo.

¶ Hec duo consilia que sequunt̄ sunt dn̄i Petri philippi de cornea de perusio.ꝛ dn̄i Bal.de bartolinis de perusio qui scripserunt super eodem puncto super quo est consilium primum sequens domini mei do.Bar.socini.

¶ Punctus.

¶ Si domus apparet diuisa p solaria ꝛ corruat. an ille qui hȝ partē inferiorē teneatur reficere ad hoc vt hn̄s ptē superiorem possit ab inde supra reficere an vero solū remanserit liberum ꝛ perierit omne ius hn̄tis partem superiorem ꝛc.

¶ Dominus Petrus philippus.

¶ Consilium.cxxxviij.

1 Seruitutē feneris ferendi debēs:tenetur nō solū ad patiētiam sed ēt reficere suis impensis illud q̄ꝺ onus ferre habet.
2 Solum si cōcedatur alicui iure emphiteotico.ꝛ supficies iure pprio.solum et superficies erit emphiteotica.
3 Seruitus que debetur superficiei extinguitur extincta.

In nomine domini nostri Jesu xp̄i. ¶ Circa p̄mū cōsultatiōis articulum vr̄ p̄io aspectu dicēdū ꝙ dictus Petrus nedū nitat̄ eq̄tate sed ēt iure scripto lȝ forte in eq̄tate fundato. Naȝ vr̄ q̄ꝺ hn̄s ptē inferiorem habeat onus s̄uitutis sustinēdi onus supficiei super imposite. lȝ eīn appareat s̄uit⁹ ꝯstituta tn̄ ex quo p̄supponit̄ q̄ꝺ edificiū petri stetit p impositum in edificio ꝛ solo dicti Joannis quod nō extat initīj memoria videt̄ ꝯstituta seruit⁹ qꝛ vsus tāti temporis habet vim cōstituti.l.hoc iure.§.duct⁹ aque.ff.de aqua quot.ꝛ esti.ꝛ.l.ij.§.fi.ff.de aqua plu.arcen.ꝛ notāt doc.in edificio superimposito in.l.euȝ debere col.ff.de serui.vr.p̄di. Seruitus aūt debita nō extinguit̄ sublato seu diruto edificio cui seruitus debebatur vt est expressum in.l.seruitutes.§.si sublatuȝ.ff.de serui.vr.predio.ꝛ maxime seruitus oneris ferendi in qua ꝙtuncunq; onus supimpositū ruat.simul ēt cū edificio onus substinēte nihilominus debet refici.ꝛ durat eadē seruitus put est expressum in.d.l.eū debere colūnam.ꝛ.l.ꝛ si forte.§.etiā.ff.si seruitus vendicetur in quibus iuribus est expressum quod nō solum dn̄s rei seruiētis debet prestare patientiaȝ.vt dn̄s rei dominantis vtatur seruitute quod est de natura seruitutis .s. q̄ꝺ sola patientia habeat prestari.l.quotiēs.§.seruitutuȝ.in fi.ꝛ.l.pe.ff.de seruitu.titu.generali.ꝛ.l.summi.§.distat.ff.si serui.vendi.ꝛ.l.si forte.§.etiam .adeo q̄ꝺ Gallus iuriscōsultus tenebat nullam posse seruitutē ita cōstitui.vt dn̄s p̄dij seruientis aliq̄d facere artaret̄.sed solū ne alterum facere phibeat.ꝛ hinc est q̄ꝺ dn̄s p̄dij seruien nunꝙ̄ tenetur ad reficiendū edificiū seruien-
1 tis .vt ibi tn̄ fallit in hac seruitute oneris ferēdi. Naȝ † debens seruitutē tenet̄ nō solū ad p̄standā patiētiā q̄ꝺ est cōe alījs seruitutibus.sed ēt hȝ specialem naturalem talis seruitutis quod debens seruitutē hoc est dn̄s predij seruientis tenet̄ reficere edificium q̄ꝺ hēbit onus sustinere.iste est tex. formalis in. d. §.ēt vbi dicit Raph.Fulg.q̄ꝺ istud est de natura huius seruitutis adeo q̄ꝺ si simplr̄ ꝯstituatur dicta seruitus cēsetur cōstituta cū onere q̄ꝺ refectio ptineat ad debētē seruitutē.iō si vetustate est quesita ita q̄ꝺ nō appareat qualiter cōstituta fuit p̄sumit̄ talit̄ constituta put dicit Raph.Fulg.ibi p illum tex.secus in alījs seruitutibus put ipse dicit ꝛ pbat̄ ibi istud aūt est factum venit cōsecutiue non principaliter in dicta seruitute oneris ferendi put signanter volunt post glo.Bar. Ang. ꝛ Raph .in.d.§. seruitutū.cōclusiue itaq; est spāle in hac seruitute oneris ferendi q̄ꝺ debēs seruitutē teneat̄ nō solū pati.sed ēt reficere suis impēsis illud quod onus habet fere vt est expressum in iuribus preallegatis.cum itaq; edificium inferius seu solum sustineat onus edificij superioris censeatur imposita seruit⁹ oneris ferēdi ex quo ita stetit tanto tempore cuius initīj memoria hominis non extat itaq; videtur talis seruitus constituta cum hac qualitate quod debens seruituteȝ habeat illam reficere prout dicit Raph.in.d.§.ēt vt.s̄.retuli. Cū solū videat̄ quod debeāt seruitutem supficiei put est expressum.in.l.si tibi homo.§.fi.ff.de leg.j. Nec vr̄ q̄ꝺ obstet ꝙ edificiū est sublatuȝ. qꝛ lȝ sit sublatū edificiū cui debet̄ s̄uitus remanet seruitus.d.§.si sublatum. similiter licet sit sublatum illud quod sustinet onus tamen remanet seruitus.d.l.eum debere columnā. ꝛ not. Pau.de cast. in.l.ij.ff.de serui.quod quando seruitutes imponuntur solo diruto edificio remanent seruitutes . quia solum permanet p d.§.si sublatū. ¶ Scd̄o idē videt̄ pbari supficiarius est ille qui ad lōgū tp̄s ꝯducit solū vt habeat supficiē.l.fi.ff.de supficientibus vbi dicit text.superficiarias edes appellamus que in conducto solo posite sunt ꝛ similiter in.l.j.in prin.ꝛ si nō promittatur a domino soli.agitur ex conducto ad id quod interest .l.j.§.j.e.ti.ideo debet locator permittere quod vtatur solo ad vsuȝ destinatum ꝛ supficie al's si inhibeat seu nō permittat agi potest conducti aduersus eum.d.l.j.§.j.ꝛ.l.si fundū.ver. nam ꝛ si.ꝛ.l.ex conducto in p̄n.ibi aut villa nō reficitur ad idem ea.l. §.si vis.vbi dicit tex.q̄ꝺ dn̄s tenetur prestare colono omnem vim cui resisti nō potuit dicamus dominus teneatur superficiario prestare istam vim ꝛ taliter reficere suā rem quod superficiari⁹ possit super ea suā supficiem edificare.ꝛ prout reficit villaȝ seu domū locatam.vt.d.l.ex cōducto in p̄n.ꝛ si dicat̄ in casu nostro nō potest presumi locatio.qꝛ nō interuenit merces ex parte superficiarīj ꝛ locatio ꝛ cōductio nō ꝯbit sine mercedis interuentu.l.j.ꝛ.ij.l.si merces.i pri.ff.locati. Rn̄detur q̄ꝺ si nō locatio ꝛ cōductio.tn̄ presumit̄ empti.ꝛ vēdi.vel ꝯctus similis. d.l.j.§.j.de supficientib⁹. Et notant gl.ꝛ Bar.in.l.fi.e.ti.ꝛ Bal.in rub. C.de iure emphy.ꝛ vr̄ eadē rō.in empt.ꝛ vendi.ꝗ in locatiōe ꝛ conductio.l.j.ꝛ.ij.ff.locati. ¶ His tn̄ nō obstātibus ꝯriaȝ arbitror sn̄iam veriorē. Premitto aūt q̄ꝺ nō videt̄ q̄ꝺ inter dn̄m soli ꝛ supficiariū censeat̄ cōstituta realis seruit⁹ nec suadet rō q̄ꝺ soluȝ seruiat supficiei. Naȝ cōstat q̄ꝺ supficies cedit solo.l.adeo §.cuȝ in suo de acq.re.do.l.obligationū fere.§.placet.ff.de act.ꝛ ob.cū si.adeo q̄ꝺ qs non pōt transferre dn̄ium directū soli in aliū q̄n transferat ꝛ supficiē.vt pbat tex.in.d.§.placet ver.sic ꝛ in tradēdo nec econtra retinere dn̄ium soli ꝛ transferre dn̄iuȝ
2 superficiei pari ratione adeo † q̄ꝺ si alicui cōcedit̄ solū iure emphyteotico ꝛ supficies iure proprio ꝛ solū ꝛ superficies erit emphyteotica put cōcludit Bar.in.l.j.§.superficiem de superficiebus ꝛ idē Ange.ꝛ ibi Pau.de ca.in.l.ij.ff.de seruitu. ꝛ ꝙtū ad ppositū nostrū idē Bal.in.d.l.ij.C.de iure emphyteo .col. iij.ꝛ in aut.excipit̄.C.de bo.maternis videat̄ tenere ꝯ Bart.tn̄ non quo ad istud ppositū qꝛ vult q̄ꝺ illud dn̄iū q̄ꝺ hȝ tunc in superficie sit emphytheoticū.nō tn̄ vult q̄ꝺ sit directū put etiā deprehendit̄ ex dictis ipsius Bal.in.d.l.ij.ff.de seruitu.ꝛ in quodam suo consi.mihi.cxxx.incipi.sup solo de quo ēt per Bald. in.c.j.§.si qs de cōtrouer.inuesti.ꝛ.c.j.§. si vasallus hic finit̄.l. corradi.supficies itaq; est accessoria ad solū.ꝛ solū est principale. Non videtur ergo rōnabiliter q̄ꝺ p̄ncipale seruiat accessorio put al's notāt doc.i.l.si pacto quo penā.C.de pac.q̄ꝺ stiplō penalis nō vestit pactū principale. qꝛ nō decet q̄ꝺ principale recipiat subsistentiā ab accessorio multominus vr̄ rōnabile q̄ꝺ principale debeat seruitutē accessorio.p̄terea superficies est sub directo dn̄io ipsius dn̄i soli nec res sua cuiꝙ̄ seruit.l.iure cōi.ff.de serui.vr.p̄di.iō Dy.Bal.ꝛ Jmo.i.d.l.si tibi hō .§.fi.dicūt q̄ꝺ tex.ille iproprie loquit̄ qꝛ nō est pprie seruit⁹. sȝ vtile dn̄ium.ꝛ sentit gl.dicens q̄ꝺ p illud legatū cēset̄ remissa exceptio que cōpetebat supficiario.ꝛ Bart.ibi dicit ꝙ ille tex.dicit ideȝ ꝙ.l.si domus.§.fi.eo.ti. Et sic quod censetur legatum ius legantis . sed ius legantis erat aliud ꝙ̄ seruitus ergo patet quod ille tex. no.potest stare proprie.sed hic est quod supficiarius nō censeatur habere in solo seruitutem seu in edificio inferiori. Necessario infertur quod nō potest aliqua actiōe reali seu ratione alicuius iuris realis cogere dominum soli ad reficiendum edificium quod sustinebat superficiem superiorem quia in ipso solo non habet aliquod ius reale.nec ius seruitutis. Et sic non militat quod habet̄.in.d.l.eum debere colūnā.ꝛ in.l.si forte.§. item.ꝛ quod hr̄.in.d.l.seruitutes.§.si sublatum. Nec etiam cōpetit actio psonalis ex locato vel ex empto.ex donato vel simili contractu quia domini actiones personales nō competunt aduersus singulares successores.l.fi.ff.de contrahen.emptio.ꝛ.l.j.§.si fundum.ff.ad treb.ideo cum iste qui hodie possidet dictū solum sit singularis successor constat quod non tenetur actiōe personali. Insuper domo locata extincta finitur locatio ꝛ conductio preterꝙ̄ ad recipiendam mercedē.l.si fundus queȝ .ff. loca.licet in vero ibi corruerit solum.sed empti. ꝛ vend .est expeditum quod periculum interitus pertinet ad emptorem.l.j.ꝛ quasi per totum.ff.de pi.ꝛ cōmo.rei ven.solum ꝛ maxime si nō est venditū sed supficies .quia tunc extincta superficie nihil

remanet post. Et dicit in. d. l. si fundus quē. ⁊ l. domus. de con trahen empti. ⁊ per Bar. ⁊ Ang. in. d. l. si. ff. de suꝑficie. ⁊ si non appet qd fuerit emptū aut locatum in dubio qui agit artatur ꝓbare. l. q accusare. C. de edē. l. actor qd asseuerat. C. de pba. cū cōcor. ⁊ paria sunt non fuisse ꝯcessum solū vel fuisse ⁊ non apparere. arg. l. in lege. ff. de ꝯben. emp. ⁊ l. duo sunt titij. de testa. tute. ⁊ l. cum res. §. itaq3. ff. de leg. j. ⁊ d. l. martis. ⁊ similes alio casu loquat. q2 in eis non conducitur prediū vel suꝑficies sed locant ope ad faciēdū opus. Dato aūt sine pͥudicio veritatis qd cēseret̃ seruitus constituta oneris ferēdi nihilominus idem rñdēdū videret̃ eo q2 l3 qñ seruitus debet̃ solo ⁊ subsequenter edificio superedificato debeatur seruitus destructo edificio: 3 postea restaurato. iuxta dictū. §. si sublatum † tñ qñ debet̃ serui tus suꝑficiei extincta suꝑficie cui seruitus debetur extinguit̃ ipsa seruitus nec edificiū restauratū cēset̃ illud cui debebatur seruitus sed aliud diuersum p. l. iter stipulantē. §. sacrā. de vb. ob. ꝑut notant Bar. ⁊ Ang. in. l. si. ff. de suꝑficiebus. ⁊ pau. de cast. in. l. ij. in. ij. no. ff. de seruitu. ⁊ sentit idē pau. de ca. in. d. §. si sublatū. notans ex illo tex. qd seruitus acq̄sita suꝑficiei censet̃ acq̄sita solo ex quo nō extinguit̃ extincta suꝑficie. idem no. per illū tex. in. l. certo generi. ff. de serui. ru. pdi. in casu aūt nr̃o nul lo mō cēseri pōt seruitus q̄sita solo q2 dñs suꝑficiē nō habebat solū ⁊ si qua seruitus deberet̃ illa deberet̃ ab ipso solo. s. deferē di edificium suꝑimpositum. ⁊ sic seruiret sibijpsi qd in iure reputat̃ impossibile. d. l. iure cōi. itaq3 naturalis ⁊ equalis rō et rigor iuris ad id astringit nec eq̄tas scripta suadet cōtrarium.

¶ Nec obst. d. §. si sublatū. q2 ibi pōt intelligi prout intelligit Pau. de ca. s. qd seruitus fuerat ꝯstituta ⁊ debita solo l3 mediante edificio qd solo cedit vel censet̃ constituta toti domui. ⁊ sic aree ⁊ edificij suꝑimpositi ꝑut innuūt vltima verba illi⁹ tex. Itē si intelligeremus generaliter illū text. ēt in seruitute debita suꝑficiei rñderi pōt qd edificiū fuit ibi suꝑimpositum p illū cui seruitus debebat̃ in suo ꝓprio solo. ⁊ repositū fuit eadem spē ⁊ qualitate qd fingit̃ eē idē cum antiquo edificio. ⁊ in hoc fundat̃ ratio illius tex. Sed in casu nostro non subest eadē rō q2 nō ꝑmittit̃ reedificari idē edificium q2 solū est alterius. neq3 l3 in alieno solo edificare inuito dño ⁊ edificiū solo cedit. d. l. adeo. §. ex diuerso. ⁊ insti. eo. ti. §. cū in suo. ⁊. §. ex diuerso. cum si. ⁊ sic termini sunt oīno dispares. ⁊ insuper in terminis dicti §. si sublatum. agitur de nō graui pͥudicio debentis seruitutē q2 seruitus cēset̃ durare nec viget magnū eius interesse si cen seret̃ liberatus a seruitute. sed in casu nr̃o versat̃ magnum interesse qd solū fit liber cum edificiū sic postea edificatum cedat iure plene ꝓprietatis dño ipsius soli. adeo hoc casu standum est rigori iuris cū sit casus separatus habens longe diuersam rōnem ⁊ de separatis nō fit illatio. maxime in casibus speciali bus. l. ñ. ff. de calum. ⁊ l. si maritus. C. de dona. inter vir. ⁊ vxo. Nec ēt obstat. l. eū debere. colūnā cū ꝯcor. q2 ibi non ꝓsupponit̃ extinctum prediū dñans cui debebat̃ seruitus oneris ferendi: l3 forte fuerit dirutum id qd onus sustinebat ⁊ subseq̄nter id qd sustinebat̃. Non eñ seq̄t̃ est diruta columna ferens onus ⁊ edificium positū in colūna. ergo est dirutum edificium seu prediū cui seruitus debebat̃. vbigratia habeo domū vicinā tue domui domus tua d3 mihi seruitutē detinēdi pontē vel lignū qd deseruit mee domui vel colūna edificata super tuo solo de meo ⁊ porticum mee dom⁹: l3 ruat colūna ⁊ porticus suꝑimpositus vel pons edificium qd pōtem sustinebat non ꝓpterea est sublatū seu extinctū edificiū dominās. vel seruiens ⁊ sic termini dictoꝝ iuriū nō ꝯferunt ad terminos nostros. Nam ibi seruitus non erat extincta neq3 de eq̄tate nec de rigore iuris solum ibi dubitatio vertebat̃ an debēs seruitutē satisfacere si patientiā ꝓstabat ⁊ maxime cū in casu nr̃o sit sublatū edificiū cui seruitus detraheret̃ si aliqua debeat̃ seruitus ⁊ etiam sit sublatum edificiū qd onus suꝑius sustinebat attēto qd suꝑficiari⁹ nō hēbat suꝑficiē vsq3 ad solū sed pars inferior suꝑficiei erat dñi soli quo ad plenū dñium. ⁊ sic quodāmodo vr̃ sublatū edificiū seruiēs ⁊ edificiū dominās. ⁊ sic viget maior rō ꝙ qñ alterum tm̃ est sublatū. ꝑut ꝯtingit in terminis dicti. §. si sublatū. ⁊ d. l. eū debere columnā. facit qd hr̃ in aut. itaq3. C. cōia de successio. l3 vtroq3 casu idē rñdēdū cēseā p rōnes supra adductas ⁊ iura pallegata. Ex quibus concludendum de iure arbitror qd dictum solū fit oīno liber ⁊ extinctū ius suꝑficiarij. ⁊ hoc in terminis voluit Bal. in rub. de iure emphy. vbi ꝯcludit qd destructa suꝑficie puta ꝯbusta domo vel molēdina impetu aquarū oīno destructa finitus est ꝯtctus suꝑficiei ⁊ ad adducta in contrarium est supra responsum. Laus deo.

¶ Ego Petrus Philippus de cornea iuris vtriusq3 doctor consulo ⁊c.

¶ Sequitur subscriptio dñi Bal. ad idem.

¶ Idē vt supra cōclusum est p excellētissimū famosissimumq3 vtriusq3 iuris doc. dñm Petrū philippū de cornea patrem et dñm honorādū iuris esse dico ego Bal. de bartolinis de perusio doc. vtriusq3 iuris ⁊ aduocatus ꝯsistorialis. Nā tota difficultas cōsistere vr̃ ex eo qd hr̃ in. l. seruitutes. §. si sublatum. ff. de seruitu. vr. pdi. ⁊ in. l. eū debere col. eo. ti. ⁊ in. l. ⁊ si forte. §. est ff. si seruitus vendicet̃. Cū mihi vr̃ qd pro decisione huius consultationis possit allegari casus in. d. §. si sublatū. in similibus vbi iuriscōsultus facit dīam inter seruitutē pdialē seu realē q̄ afficit rē ipsam. ⁊ ipsum solū ꝑpetuo ꝑut est de natura seruitutis. ⁊ aliud ius nō ꝯsistit in ꝓpria seruitute reali. vt est ius vsufructus qd nō est ꝓprie ius reale vel seruitus realis sed magis ius quoddā ꝑsonale nō afficiēs ipsam rē s3 d3 adherere ipsi ꝑsone. ⁊ hinc est qd dr̃ esse quedā seruitus ꝑsonalis. vt hr̃ in. l. j. §. si vsusfructus. ff. ad. l. fal. ⁊ no. in. l. j. ff. de vsufru. ⁊ hinc ratio ne potest dici ꝙ suꝑficiarius cēseat̃ vsufructuari⁹ suꝑficiei donec durat suꝑerficies. vt dicit in terminis tert. in. l. j. §. pe. ff. de suꝑficieb⁹. ⁊ hoc ostēdit̃ euidēti rōne ꝙ suꝑficiari⁹ nō dicit̃ hr̃e ius seruitutis realis. q2 in seruitute reali seu pdiali cōsideram⁹ tria necessaria vz ꝑdiū dominās pdiū huiēs ⁊ ipm ius afficiēs pdiū seruiēs. scdo pdū dominātis. ⁊ ibi nō subsunt h̃ tria non pōt dici seruit⁹ pdialis seu realis. vt p3 in. l. j. ff. cōia pdi. ⁊ declarat bar. in. l. si prius. ff. de no. oper. nūc. in scdo ⁊ tertio ꝯrio tertie ptis. sed suꝑficiarius nō pōt dicere se hr̃e dñans: q2 non est dñs edificij suꝑimpositi: sed ipse dñs soli pdiū dñiū. vt hr̃ l. j. ff. de suꝑfi. ⁊ i. l. obligationū fere. §. pl3. ff. de act. ⁊ ob. cū si. merito ⁊c. ⁊ si dicis ꝙ imo suꝑficiari⁹ h3 dñiū saltē vtile ipsi⁹ suꝑficiei. vt hr̃ i. d. l. §. qd ait. Ostēdo ꝙ hmōi vtile dñiū recognoscit directū. ⁊ vocat̃ subalternū. nō aūt venit p viā oppositi: vt no. in. l. j. §. si necessario. ff. de acq. pos. p gl. Bar. ⁊ al's ⁊ i. l. possessores. C. de fūdis patrimonialib⁹ li. x. Ergo nō pōt dici ꝙ dñium directū dicat̃ seruire i eadē re suo dño subalterno. qd ē sibi pedissequū. Nā ēt vsufructuari⁹ dr̃ hr̃e quoddā vtile dñiū iure ipo secus suꝑficiari⁹. vt dicit gl. in. l. iij. §. definere. ff. de vsufruc. quē admodū debeat̃. ⁊ est tex. in. l. iiij. ff. si vsufru. pe. ⁊ tñ nō pōt dici ꝙ ipse habeat vel censeat̃ hr̃e pdiū dominās ⁊ ꝓprietari⁹ pdiū seruiēs. vt si p ipm vsumfructū cēseret̃ ꝯsaluare seruitutē pdialē. Alia ēt rōne ostēdit̃. q2 vna ⁊ eadē dom⁹ dr̃ respectu soli. ⁊ edificij. q2 dom⁹ dicit̃ eē qd totū integrale qd ꝯstituit̃ ex solo et tecto ⁊ parietib⁹ id est ipossibile ꝙ eadē dom⁹ sibi ipi seruiat nisi de vna domo fiāt due ptes. vt hr̃ in. l. si qs duos. §. si qs ptē ff. cōia pdio. Itē alia rōne. q2 nō pōt res mea alteri rei mee seruire nec pōt dici tūc seruit⁹. l tua pdia. ff. de serui. vrb. pdi. ⁊ in. l. iure cōi. §. de serui. vrb. pdi. cū si. s3 si dñs soli dr̃ esse ēt dñs edificij qño pōt dici qd dñs soli d3 s͛uitutē ipi edificio ⁊ suꝑficiei. et hinc pōt realit̃ ꝯcludi qd suꝑficiari⁹ nō h3 seruitutē respectu soli nec solū d3 seruitutē suꝑficiei ꝑut solet dici in seruitutibus realib⁹ qd seruit⁹ pdio dat̃ ⁊ pdio dr̃ deberi. l. liberto. §. si. ff. de neg. ge. cu3 si. Et si seruit⁹ dici pōt certe dr̃ seruit⁹ personalis ⁊ nō realis sicut dr̃ in vsufructuario cui eq̄parat̃ suꝑficiari⁹. d. l. j. §. pe. de suꝑficie. ⁊ tūc succedit tex. i. d. §. si. sublatū. ꝙ sicut ibi dr̃ seruit⁹ vsusfruct⁹ i domo vel alia re extinguit̃ i totū extincto ipo edificio: nec dr̃ tūc deberi ampli⁹. ad hoc ēt. l. quotiēs. in fi. ff. de vsufruc. ⁊ l. repe. §. pe. ff. q̄cadmo. vsufruc. amit. Ita ēt p informationē est dicendū ꝙ ius seu seruit⁹ suꝑficiei extinguat̃ in totū diruto ipso edificio ⁊ ita in terminis quo ad hūc effectū extinctiōis edificij equipat Bar. suꝑficiariū vsufructuario. l. fi. ff. de suꝑficieb⁹. dū allegat. d. l. quotiēs. i fini. ff. de vsufru. ⁊ ita etiā ibi seq̄t̃ Ang. ⁊ sic quasi in terminis de aditio. ita ꝯsului per text. in. d. §. si sublatum qd nō est ex alio nisi q2 suꝑficiarius nō dr̃ hr̃e seruitutē in solo sed quēdam vsum. vt in terminis voluit glo. no. in. l. ñ. ff. de seruitutibus. ⁊ cōiter doc. glo. ⁊ Bar. ⁊ aliū legentes. in. l. si fundum sub conditione. §. qui fundum. ff. de lega. j. Laus deo.

¶ Ego Baldus de Bartolinis de perusio.

¶ Idem consilium in precedenti materia. cxxxix.

1 ¶ Domus qñ est diuisa p solaria an ille qui habet partē superiorē dicatur habere dominium.

2 Dominiū directum edificij non pōt haberi sine solo.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanct⁹ illuminet itellectū. Subtiliter et abunde ꝓmissam consultationem prosecuti sunt suprascripti patres ⁊ dñi adeo ꝙ satis erat eoꝝ dicta sola subscriptione comprobare tamē quia materia subtilis est placuit 1 aliquantulum illam inuestigare. ⁊ in primis visum fuit ꝙ † qñ domus est diuisa per solaria quod ille qui habet partem superiorē dicat̃ hr̃e dñiū. h̃ vr̃ ꝓbari. l. ⁊ auctoritate. Nam hoc vr̃ decidere casus in terminis quem ad hoc doc. nō ponderant in. l. sicuti. §. aristo. ff. si serui. vendicet̃. vbi est casus ꝙ dñs partis superioris.

perioris edificij potest prohibere ne dominus partis inferioris taberne imittat fumũ nisi sit servitus constituta. et ita itelligũt ibi Bar. et doct. et sic psupponit ibi qđ vnus pôt esse dñs partis superioris alter partis iferioris qđ et pz qr alit nõ posset servitus cõstitui. l. i re cõi. ff. de servi. rust. pdio. Autoritate aũt pbat p ea que ponit Bal. in. l. via constitui. §. quecũq3. ff. de servi. rusti. pdio. vbi p illũ tex. vult post obertũ qđ si inter fres domus p solaria diuidat nõ debet aditus pti supiori: et ideo dicit qđ debet esse cauti fres in diuidendo qđ reseruẽt sibi aditũ vt ibi latius per eum et per Raph. Ful. in. l. binas edes. ff. de servitu. vrb. pdi. lz secus dicat qñ legaret pars supior p viã vltime volũtatis. qr tũc aditus debet. vt ibi habet in gl. et est tex. et ibi not. in. l. testatrix. ff. si servitus vendicet. que oĩa vident inferre qđ dari possit dñs partis supioris et inferioris. et sic qđ etiã eadem possit servitus oneris ferendi sicut alia servitus in dictis iuribus. ¶ Nec vr pdictis obstare qđ edificium cui servitus oneris ferendi caruerit in totũ. qr adhuc vr qđ edificiũ seruiẽs debeat refici expẽsis dñi pdij seruiẽtis et edificiũ cui debetur servitus postea refici possit expẽsis tñ dñi edificij dñantis put vr probari in. l. servitutes. §. si sublatũ. et in. l. eũ debere colunã. ff. de servitu. vrbanoꝝ pdioꝝ. Que iura allegãt pmi insignes doctores et vltra vr casus in terminis in. l. sicut. in pn. ff. si servitus vendicet vbi formaliter pbat qđ statim dictũ est. et ista sunt que primo aspectu mihi vigere videbant. ¶ His tñ nõ obstantibus arbitror sniam pfatorum patrũ meoꝝ 9 rium cõsulentium veritatem continere. et in primis illud verissimũ est † qđ dñium directum edificij sine solo haberi nõ pôt. sed necessariũ est qđ idem dicat dñs soli et dñs superficiei quo ad directum dñium. et hoc pz cõcludenti rõne qr dupliciter pôt 9tingere qđ vnus habeat edificium alter solũ pmo qñ edificiũ fit ab altero sup solo meo et tũc edificiũ cedit solo. l. adeo. §. ex diuerso. ff. de acq. rerũ do. insti. de rerũ diui. §. ex diuerso. et codẽ modo si sit edificiũ sup pariete alterius cedit dño parietis. qr hic casus eqparatur qñ edificiũ fit super solo vt est casus. in. l. si super tuũ parietem. ff. de acq. re. domi. et in. l. ff. C. de rei vẽdi. et si dicat si fieret pactuz qđ superficies esset edificantis et solum remaneret dñi. Rñdeo qđ hoc pactum nõ operaretur qđ directũ dñium superficiei pertineret ad superficiarium. casus est ẽm vnũ intellectũ glo. et ibi Bar. tz in. l. j. §. j. ff. de superficiebus. bene veruz est qđ quo ad vtile dñium superficies pertineret ad eum vt ibi hr. et per Bar. in. l. fi. eo. ti. et hoc respectu loquit Bald. in auth. excipitur. C. de bonis maternis qñ dicit qđ de iuris subtilitate hoc procedit secus quo ad cõmoditatẽ vt ibi per eũ et in aliis locis per pmos cõsulentes allegatis. ¶ Preterea si ex pacto posset edificans acqrere vt directum dñiũ edificij in solo alieno vtiq3 si edificiũ est vnius posset dñs transferre dñium edificij sine solo qr nihil esset qđ obstaret qđ tñ est falsum vt nũc dicã. ¶ Scđo hoc pt cõtingere qñ quis ecẽt dñs totius et soli et superficiei et vellet trãsferre dñium soli sine superficie vel econtra: et tunc non posset transferre dominiũ superficiei sine solo. casus est in. d. l. placet. et no. bar. in. d. l. j. §. j. ff. de superficieb. vbi hoc tz glo. q̃ allegat casum vbi i hoc determinat in. l. fundũ sub cõditione. §. q fundũ. ff. de leg. j. vbi si testor legat fundum excepto edificio superficies retinet tñ ope exceptiõis: qr nõ pôt transire dñium superficiei sine solo et loquit ibi qñ translatio dñij fit ex dispositione legis iuxta no. in. l. cũ pr. §. j. ff. de leg. ij. et glo. et doct. ibi volunt qđ nõ possit trãsfre dñium superficiei sine solo. qr quo ad directũ dñium. et hoc posset aliis rõnib9 9probari sz nõ curo vñ vr mihi 9clusio idubitata qđ dñiũ directũ e toti9 dom9 dñi ipsius soli. dñiũ vo vtile ad habentẽ partẽ superiorẽ. et ita itelligatur Bal. in. d. §. quocũq3. et do. Rap. in. d. l. binas. et ita aperte vult Bal. in locis p pmos 9sulẽtes allegatis. ¶ Nec ob tex. in. d. l. sicuti. §. aristo. qr ad illũ tex. pôt rñderi. primo quod nõ loquitur de superioribus edificiis prout in casu nostro qr non potuisset servitus deberi vt statim apte demõstrabit. sed in superioribus alio mõ puta qñ essent plura edificia i ripa prout est casus in simili et ibi glo. et doc. in. l. cuius edificiũ supius. ff. de servitu. vr. pdi. vel scđo dicamus qđ loquat qñ qs hz edificium supra alterius tabernã habẽs tñ originẽ a pprio edificio existente in pprio solo. aĩs eñ qr edificiũ supra alienũ servitus hẽre nõ pôt nisi ab alio. l. edificio vicino pprio ad aliud edificiũ alterius sup9 qđ qs edificiũ iure servitutis hri pôt alr nõ. casus est no. in. l. hoc qđ dictũ est. ff. de servitu. vrb. pdio. Et hoc pz per id qđ dicit ibi glo. q̃ vult qđ si habeo aliquod edificiũ supra alienũ illud cedit dño edificij inferioris allegat. l. ff. C. de rei ven. Et hac rõne 9ñr vult qđ servitus non possit acqri. secus aũt si hoc pcedit a domo mea per viã forte põtis vel tigni: qr tunc servitus haberi pôt et p eo ille tex. multũ decidit hanc questionem. Vel tertio dicamus qđ. §. aristo. loquat precise in terminis nostris. Et inceptum dicit qđ servitus pôt constitui de non imittendo fumũ rñdit qđ non erit ppĩe servitus. sed debebitur hoc per viã cuiusdã cõmoditatis: qr ex quo superficies est dñi soli nõ pôt altera res servire rei sue iure servitutis. l. si quis edes. ff. de servi. vr. predio. sz bñ posset hoc deberi iure cõmoditatis: qr pars inferior q̃ ad me ptinet iure directi dñij nõ pôt servire pti superiori in qua habeo directũ dñiũ et alter hz vtile dñium. casus est cum glo. in. d. l. si fundũ sub cõditione. §. q fundũ. vbi si legat edificiũ excepto solo. qr nõ trãsit directũ dñium edificij accessus nõ debet iure servitutis sz psonalis cõmoditatis. vt ibi dicit glo. in verbo tactunt. cõiter ibi approbata quã Pau. de cast. ibi dicit perpetuo notandã: qr per illã decidit qđ si habes rem meã in feudũ vel emphyteosim lz cõcedã tibi iter p aliã viam meã ista nõ est servitus sed quedã psonalis cõmoditas que in aliũ nõ transiret. d. l. si qs edes. si emphyteota vel feudatarius de consensu directi dñi alienarent. Et pro hoc iudicio meo decidit. q. nostra. et iõ iuriscõsultus dicit superficiariũ hre quasi vsumfructũ in. l. j. §. pe. ff. de superficiebus. Si ergo nõ pôt servitus pdialis deberi hoc ergo non habemus tractare de servitute oneris debendi: sed dici dz cõmoditas quedã psonalis ad similitudinem vsufructuarij. ergo succedit clara decisio qđ destructo edificio perit servitus vt est casus in. l. servitutes. §. si sublatũ in fi. ff. de servi. vrb. pdio. et in. l. fundi. ff. qb. modis vsufru. amittat. ¶ Nam vsufructus dr servitus psonalis et perit. ergo et talis cõmoditas superficiei sicut qñ in totum perit res emphyteotica dissoluit emphyteosis. l. j. C. de iure emphy. vñ cũ perierit in totũ superficies perijt omne ius superficiarij. Hoc idem manifeste pbat in superficiario p ea q̃ no. glo. quã approbat Barto. in. d. l. oblonũ fere. §. plz in decisione qõnis sabbatine. Et hoc etiã decidit Bar. i terminis. in. l. dãni. §. ei q. ff. de dã. infe. vbi dicit qđ qñ superficies pit vitio soli superficiari9 amittit ius suũ. allegat casum. in. l. inter quos. §. dãni. e. ti. et ibi no. Bar. p que iudicio meo decidit et qõ nr̃a. Et lz primo aspectu decisio visa fuerit dubia tñ pdictis cõsideratis vr clarissima. ¶ Nec ob. text. in. l. sicut. in prin. que in 9riũ allegata fuit. quia loquitur qñ vicino edificio debetur servitus oneris ferendi. vt pz in tex. dum dicit edificioꝝ vicini quo casu potest servitus deberi. et debetur tunc edificio et solo. servitus aũt super alienũ haberi non potuisset vt pbat in. d. l. hoc qđ dictum. vnde nõ sine mysterio iura faciunt mentionẽ de servitute oneris ferẽdi debita vicinis edibus. vt in. d. l. sicuti. in pñc. et in. l. et. §. si edes. i verbo onera vicini. ff. e. titu. qñ vt dictũ est alia nõ pôt pprie servitus deberi. sit ergo cõclusio qđ nedum ille qui hẽbat partẽ inferiorẽ teneat reficere. sed qđ perijt oẽ ius superficiei habẽtis ptem superiorẽ. et ex pmissis cõcurro in sniam primoꝝ cõsultoꝝ qui iuridice cõsuluerunt. De subscriptione igitur requisitus &c.

¶ Consilium. cxl.

1 Substitutio directa non inducitur ex mente testatoris.
2 Filij positi in conditione nõ censentur tacite vocati.
3 Honorare an et quãdo videatur ille qui grauat.
4 Sibi dictio: si sit adiecta in substitutione an referatur ad testatorem vel ad substitutum.
5 Clausula codicillaris habens tractũ futuri tpis facit vt fideicõmissum censeatur repetitum a venientibus ab intestato.
6 Conditio an censeatur repetita qñ fit repetitio legati.
7 Filij non succedentes an et quando faciant deficere fideicommissum.
8 Substitutio vulgaris facta in vnũ casum extenditur ad aliũ.
9 Substitutio vulgaris facta si decesserit sine filiis: nõ trahit ad casum quãdo decedit institutus cum filiis.

Dominus labia mea aperiat et spiritussanctus illuminet intellectum. Considerato testõ marci et his que in facto narrãtur duo sunt discutienda si recte percipio. ¶ Primum an filij domine diamantis dici possint ex testõ vocati. Secundum quid iuris de domina Tadea et eius filiis. ¶ Circa primum concludo qđ filij domine diamantis nõ possunt dici vocati nõ ex capite vulgaris substitutionis. nam quia illis non fuerunt vulgariter substituti vt patet ex forma testamenti. si enim fuissent domine diamãti eorũ matri substituti vulgariter. licet domina diamãs decessisset viuente testatore: tamen eius filij substituti potuissent succedere ex vulgari vt est casus et ibi gl. et doc. l. l. vnica. §. p secundo. C. de cadu. tollen. oẽs eñ qui attentant qđ qñ filij sunt ita positi in conditiõe dicant vocati de quo statim dicã volũt qđ sint vocati p tacitũ fideicõmissũ ex tacita mẽte testatoris qñ nõ solũ Diamantem sed etiã eius filios voluerit substituto preferre put dicit tex. in. l. lucius. in fi. ff. de here. insti. et ibi no. et maxime quãdo dictum est si decesserit sine filiis vel cum filiis et filij de quo casu ex quo nõ solum instituto sed filiis videt impositum onus fideicõmissi vident et vocati put declarat bart. in. l. cẽturio. ff. de vul. et pup. et statim dicam sed si tñ ex fideicõmissa. vident vocati si aliquo modo cẽserent inuitati ergo quasi videntur eis existẽtibus vr illis de restituendo tacite rogata ergo nõ ex vulgari qr nedũ tacita fideicõmissaria arguitur in

casu nostro sed nec expressa continet vulgarem vt concludit bar. post Ray. in l. cēturio. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ ꝓbatur in l. ille a quo. §. si testō. ff. ad tre. vbi fideicōmissaria expirat non adita hereditate que nō expiraret saltē in vim vulgaris. ꝛ tenēt Ja. de raue. Cyn. ꝛ alij in l. precibus. C. de impuber. ꝛ alijs substi.
1 ¶ † Preterea licet fideicōmissum ex mēte testōris posset tacite induci. tñ secus est in sustōne directa que debet fieri verbis expressis. vt pꝫ in l. vel in singulis. ꝛ in l. pē. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ in l. iubemus. C. de testis. ꝛ voluit Dy. quem refert bal. in l. vnica. §. pro scōa ꝛ tertia col. versi. ꝛ hoc facit ad questionem. C. de cad. tol. ꝛ no. Pau. de cast. in l. pe. C. de impub. ꝛ alijs substi. ꝛ pau. de ca. in l. titia. §. seya. ff. de le. ij. ꝛ est bonus tex. in l. j. ff. si tabule testi extabunt. ꝛ not. Lud. ro. plene in l. si cum dotē. in pnci. ff. so. ma. ergo nō possumus dicere dictos filios vulgariter tacite sustitutos. Nec in istis terminis ꝓbatur iure vel autoritate qō inducaṫ vulgaris substitutio. Et maxime quia nō induci tur tacitū fideicōmissum qō facilius induci solet vt ꝓbaṫ in iuribus ꝑallegatis ꝛ statim latius dicetur. sit ergo cōclusio qō ex
2 vulgari nō admittunṫ. ¶ Scđo principaliter ꝯcludo † ꝙ dicti filij dñe diamātis nō admittūṫ ēt ex fideicōmissaria substitutione ꝛ qꝛ dubitatio est multuꝫ trita tñ conabor ostēdere qō ista sit cōis opinio. Nam in ꝯrium qō nō videantur tacite inuitati filij ad fideicōmissum solet allegari Oldra. in l. j. C. de condi. in ser. sed ꝯrium tenuit idem Oldr. in suo consi. mihi. cxxix. inci piē. thema tale est dñs Canonicus ad ħ. consilij. solet etiam adduci Bal. in qbusdā lecturis ꝑ saly. ꝛ Ang. ꝛ do. Rapħ. ful. in d. l. j. de ꝯdi. īsertis. ſꝫ Bal. Ang. Fulg. hoc nō dicūt in lecturis que communiter hñr ꝛ ꝯrium tenuerūt ī alijs locis statim alle gādis. Bar. aūt de saly. loquiṫ qñ liberi positi in cōditiōe sunt de descēdētibꝰ in trāsuersalibus aūt relinquit cogitādūꝫ hanc dñiam inter descēdētes ꝛ trāsuersales facit Nico. de nea. in d. l. lucius ꝑ l. cū accutissimi. C. de fideicōmissis. ꝛ ita etiā loquitur Pe. de anc. in suo ꝯsil. lxxiij. qō incipit ꝯ Philippū. s. qō fiat dñia inter tansuersales ꝛ descēdētes vñ cū simus in transuersalibus sumus extra opinionē Saly. Pe. de ancħ. ꝛ sic quasi nulla autoritas antiquoꝝ relinquitur in ꝯrium lꝫ aliq moderni aliqñ conati fuerit sñiaꝫ ꝯriā firmare hñtes postea alia fūdamēta ꝛ alias coniecturas ꝓut vidi multa consilia ꝛ ēt aliquādo in consilijs hoc attētaui sed qñ sumus in istis simplicibus terminis qꝛ filij sunt positi in cōditione indubitanter tenendū est filios nō censeri tacite vocatos prout voluit gl. in d. l. lutius. quā ibi sequūtur Jacobus de aretio Cynus raynaldus Franciscus tigri. Bartolus Baldus Nicolaus de Neap. Angelus cuma. ꝛ Joannes de imo. Item Joannes andree in ti. de testamētis §. j. ꝛ Bar. post Ric. malū. in l. cēturio. ff. de vul. ꝛ pup. ꝛ bar. in l. si cū dotē. ff. so. ma. ꝛ in l. si sic in pn. ff. de le. ij. ꝛ Ang. idē tꝫ in fideicōmisso vniuersali in l. in legatis in qbusdā lecturis C. de le. ꝛ bal. in l. qō scitis. C. de bo. q̄ lib. Et Bal. in l. cūctos populos. v. venio adscōm. C. de summa tri. ꝛ fide cath ꝛ bal. in l. si emancipati. C. de col. ꝛ Bal. in l. cū acutissimi. C. de fideicōmissis ꝛ est bonus casus. ꝛ ibi Bal. in l. pōt. ff. de vulg. ꝛ pup. Cuma. Jmo. ꝛ pau. de ca. in l. filiussa. §. cū qs. ff. de le. j. vbi dicūt hanc eē cōem opinionē idē Pe. de anc. in c. si pater de testa. in vj. ꝛ Pe. de anc. in c. lꝫ de voto. et pe. de anc. in rep. c. in ꝑsentia. extra de ꝓba. vbi dicit Ray. ita ꝯsuluisse. ꝛ Pe. de ancħa. cōsi. cxx. incipiē. ꝑ clariori decisione ꝛ cōsil. cccc. xxvj. incipiē. qꝛ supra ꝯsultum ꝛ in suo cōsi. cxxvj. incipiē. pōderāda ꝛc. Idē est de mēte gl. in l. §. ex facto. ff. ad treb. ꝛ ibi hoc tenēt Jo. de imo. Pau. de ca. ꝛ Lu. ro. dicens se ita al's disputando determinasse hꝫ ꝯrium teneat idem Lud. ro. i. d. l. si cum dotem. in prin. ideꝫ do. Rapha. Ful. in l. generaliter. §. cū aūt. C. de institu. ꝛ substi. dicens qō ita cōsuluit Bar. de saly. Pe. de ancha. ꝛ Bar. de nouaria. ꝛ ꝺm hāc opinionē vidi plenissimū cōsiliū redditū in eadē ciuitate pistoꝝ ꝑ isignē ꝓceptorē meuꝫ do. Alex. de imo. vñ ab opiniōe gl. maxie cōiter approbate nō est recedēdū iuxta not. in l. fi. C. de pe. iudi. q male iudi. ꝛ Jac. but. in l. j. C. q ꝑ sua iurisditōe. ¶ Sꝫ adhuc i terminis nr̄is vr̄ cōsultatio reddi magis dubia qꝛ nō solū testator substituit si
3 domina diamās decederet sine filijs quo casu † testator vr̄ filios post mortem voluisse grauare ꝛ ꝯñr honorare qꝛ al's gauare non potuisset. vt in l. ab eo. C. de fideicōmissis. ꝛ ita vr̄ decidere Bart. in terminis in l. centurio. in xij. col. v. quero vlterius quid si testator dixerit si filius meus decesserit sine filijs ꝛc. Et idem. Bart. in l. si sic. in pri. ff. de leg. ij. ꝛ ꝺm hanc opinionem aliquando fuerunt reddita consilia. sed pro clara solutione est aduertendū qō aliquādo grauamē est iniunctū filijs filioꝛuꝫ. ꝛ tunc sumus in terminis qōnis Barto. in d. l. centurio. ꝯ quem decidit ibi Jo. de imo. qꝛ si verum esset qō grauādo videretur honorare nunꝙ haberet locum regula que hr̄ in l. ab eo. C. de fideicōmissis. vbi Bal. tꝫ hanc opinioneꝫ ꝯ Bar. ꝛ rñdet Jo. de imo. eleganter ad iura ꝛ rōnes Bar. cuius rationes omitto breuitatis cā ꝛ eadē repetit in c. Ray. in materia compendiose extra de testis. istam enim opinionem tenet Ricar. malum.

Ray. vt refert Bal. in l. ꝓcibus in pe. col. C. de impu. ꝛ alijs substi. ꝛ Bal. in l. sed si sic. §. j. ꝑ illum tex. ff. de leg. ij. ꝛ dicit Ange. consi. vij. qō Bal. aliquādo tꝫ grauamē non tenere prout tenuit Rycar. malū. ꝛ Ray. aliqñ tenuit illū tenere prout tenuit Ja. de bel. bal. ēt in l. vnica. §. pro scđo. C. de cadu. tollē. non videtur aliqd determinare ꝛ hic nō ē casus noster qꝛ nō fuit fideicōmissum noīatiꝫ relictū a filijs dñe diamātis. Aliqñ ꝛ secūdo fideicōmissum est iniunctū impersonaliter: qꝛ simpliciter est dictum instituo titium heredem ꝛ si decesserit sine liberis vel cū filijs ꝛ filij decesserint sine filijs talem substituo'. Et tunc a titio instituto vr̄ relictum fideicommissum. arg. l. si seruus. §. qui margaritā. ff. de leg. j. ꝛ tꝫ Jo. de imo. in d. l. cēturio. nec Bart. ꝯdicit in hoc sed remittit se ad l. q duos. eo. ti. vbi nihil dicit. ꝛ idē bar. in l. codicillis. in pn. tꝫ qō a primo instituto censeatur relictū. ꝛ ita ēt tenent Bal. ꝛ Saly. in d. l. precibus. in pe. colū. C. de impub. ꝛ alijs substi. ꝛ in hoc doc. videnṫ concordare in casu nostro si teneremus qō onus esset impsonaliter iniunctum tūc cēsereṫ iniunctū dñe Diamāti sub duplici ꝯditione si decederet sine filijs vel cum filijs ꝛ filij sine filijs ꝛ sic nec Barto. nec aliquis dicit filios tanꝙ honoratos censeri fuisse vocatos. aliquando ꝛ tertio fideicōmissum est noīatim iniunctum instituto sub dicta ꝯdōne si sine filijs ꝛc. Et tūc hoc casu idē ēt determinat bar. ꝙ in precedēti dictū est in d. l. cēturio. ꝛ sequunṫ doctores ꝛ hic vr̄ casus noster qꝛ testator īstituit dñaꝫ Diamantē postea in fine substōnis dicit tūc ꝛ eo casu sibi substituit dñam Tadeā ꝛ sic expresse fuit facta substitutio sibi hoc ē dñe Diamāti institute ꝛ ꝯñr sumus in casu claro in quo onus vr̄ ipositum dñe Diamanti expresse. ꝛ lꝫ illa dictio sibi possit ēt cōmode referri a testatore qꝛ ex fideicōmissaria succeditur testōri l. cohere
4 di. §. cum filie. ff. de vul. ꝛ pup. Itē qꝛ † dictio sibi in dubio videretur referenda ad testatorem arg. text. ꝛ eorum que ibi ponit bart. in l. cum in testō. ff. de auro ꝛ arg. leg. ꝛ l. ex facto. in prin. ꝛ qō ibi no. bar. ꝛ Jo. de imo. i. l. j. ff. ad treb. tñ dico ꝙ dictio sibi potiꝰ vr̄ referēda ad dñam Dia. tū vt referaṫ ad magis ꝓxia ꝑ id qō hꝫ i. l. si idē cū eodē. §. fi. ff. de iu. om. iud. ꝛ qō referaṫ ad ꝑsonā īstitutā. facit qō no. bal. i. l. eā quā. C. de fideicōmissis. vbi vult qō lꝫ ꝺm vnā opi. i ꝯpēdiosa ꝑ verbū cōe nō icludaṫ pupillaris ad exclusionē matris. tñ quādo verbū cōe referṫ ꝑ aliquā demonstrationē ad eū cui fit substitutio magis expresse ꝯ comprehendaṫ pupillaris puta si testator pupillū heredē instituit ꝛ qñcūꝗ decederet substituit sibi titium. ꝛ sic verbum sibi referṫ ad pupillū institutū. ꝛ idem voluit bal. ꝛ multum cōmendant moderni in l. precibus. C. de impube. ꝛ alijs substi. ꝛ hoc maxime qꝛ diximus onus fuisse impositū instituto quē honoraūit per id qō hr̄ in l. ab eo de fideicōmissis ex quiqus conuditur qō siue impsonaliter dicaṫ onus inpositum siue noīatim dñe Diamāti non censeṫ filium grauari ꝛ ꝯñr indubitanter nō sunt honorati. ꝛ in hoc non reperio aliquē scribentium contra dicere. ¶ Unum tamen non omitto. Nā ex quo dña Diamās heres instituta decessit viuo testatore expirauit indubitanter fideicōmissum per id qō hr̄ in l. ille a quo. §. si de testō. ff. ad trebel. ꝛ in l. eā quā. C. de fideicōmissis ꝛ est clarissimū fundamen
5 tum †: sed qꝛ lꝫ mihi nō sit exhibitū testm̄ arbitror in eo cōtineri clām codicillarē habētē ēt tractum tp̄is in futurū per quem fideicōmissum si qō casareṫ relictū videreṫ repetitū a venientibus ab intestato iuxta no. ꝑ bar. in l. j. ff. de iure codicil. ꝛ in l. ex ea. ff. de testis. ꝛ no. in d. l. eā quam. C. de fideicōmissis idcirco sup hoc nō insisto. vltra qꝛ nisi dicta clā obstet clarum fundamētum qō lꝫ cessaret tñ ex supioribus dubitanter concludo filios dñe Diamātis nō vocari. ¶ Circa scđam qōnem ꝓmitto pro euidētia qō ꝙ substitutio facta de dña Tadea ꝛ filijs diciṫ substitutio cōpēdiosa per verbum cōe substituo que continet ꝛ vulgarē ꝛ fideicōmissariā ꝓut ꝯcludunt bar. ꝛ doc. in d. l. centurio. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ Cy. ꝛ alij in d. l. precibus. ꝛ Bart. in d. l. ꝙdiu la. ij. ff. de acq. hē. ꝛ Canoniste. in c. ray. extra de testamentis. vnde vidēdū est primo an domina. Tadea ꝛ filij admitti possint ex fideicōmissaria. scđo posito qō non admittanṫ ad fideicōmissa an admittanṫ ex vulgari. ¶ Circa primū concludo qō ex fideicommissaria non possunt admitti: qꝛ fuerūt substituti sub ꝯditiōe si domina Diamās decederet sine filijs. Cū ergo decesserit cū filijs deficit ꝯditio ꝛ excludunṫ substituti casus est ꝛ in l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad treb. ꝛ in l. heredibus. §. fi. eo. titu. ꝛ est casus in l. lutius. ff. de here. insti. ꝛ in l. hēdes mei. ff. cū ita. ff. ad trebel. cum si. ¶ Sed circa hoc vr̄ oriri difficultas non pua qō imo domina Tadea admitti dēat ex substōne fideicōmissaria qꝛ lꝫ dña Diamās habuit liberos tñ ꝑp hoc ea viuēte ꝛ viuēte testatore ꝑp existētiā liberoꝝ non expirauerat fideicommissuꝫ. qꝛ debebat supesse tp̄e quo cedit dies fideicōmissi. Nā si postea decessisset nō obstaret substituto qō ad iā nati fuissent per tex. quē Dy. dicit sin. l. l. ex fcō. §. pe. ff. ad treb. cū ibi plene no. per barto. ꝛ doc. Imediate ergo qō mortua fuit viuēte testatore. vr̄ qō testm̄ fuerit effectuꝫ irritū qꝛ ipossibile erat ex eo hr̄ditatē adiri ꝑ īstitutū l. j. ff. de iniusto testō. l. vnica. §.

vnica. §. p scdo. C. de cad. tollē. ꝛ gñr ex defectu nullitatis testamenti et nō possibilis aditionis expirauit fideicōmissum ex testō iuxta plene no. in. l. eā quā. C. de fideicōmissis. ex qbus videbaꝛ inferri qd virtute clē codicillaris imediate fideicōmissum censeretur repetitū a venientibus ab intestato p ea q̄ ponit Barto. in. l. j. in. xi. q. ff. de iure codicil. ꝛ doc. in. d. l. eā quā. C. de fideicōmissis. et sic ab heredibus ab intestato adeūtibus dicte dn̄e Tadee deberet restitui fideicōmissum vt no. in. d. l. ex ea. ff. de testamē. Nec videbaꝛ aliquo modo dici posse qd lꝫ fidei cōmissum esset repetitum a veniētibus ab intestato ꝙ tñ superxistētia filioꝝ dn̄e diamātis faceret deficere fideicommissum p tex. in. d. §. si qs rogatus cū si. Nā hoc non vr̄ procedere ex tribus. ¶ Primo qꝛ virtute clē codicillaris censeꝛ testatoꝛ repetiisse fideicōmissum a veniētibus ab intestato ac si expsse ipsos grauasset. l. ex testō. ꝛ ibi not. C. de fideicommis. ꝛ tenent Cy. ꝛ oēs vt refert bart. in. d. l. j. in. v. q. ꝛ doc. in. auten tica ex cā. C. de libe. prete. tunc succedit communis theorica qd
6 lꝫ qñ fit repetitio legatoꝝ vel fideicōmissoꝝ a lege a substituto vel venientibus ab intestato censeꝛ repetita cōditio put est tex. ꝛ ibi bar. ꝛ doc. in. l. peculiū. §. fi. ff. de leg. ij. ꝛ in. l. cum pr̄. §. ab instituto. ꝛ ibi Bar. eo titu. ꝛ no. bar. in auꝛ. ex cā. C. de libe. prete. ꝛ Bar. in. l. fundū. ff. de act. emptio. ꝛ Bald. in. l. multū interest. C. si qs alteri vel sibi. tñ qñ repetitio fit a testatore non cēsetur repetita ꝯditio. casus est ꝛ ibi no. doc. bar. ꝛ oēs in. l. si cui. la. ij. §. j. ff. de leg. j. ꝛ notant gl. bart. bald. ꝛ omnes in. d. §. ab instituto. ꝛ not. in. l. lꝫ impatoꝛ. ff. de leg. j. Cum ergo in casu nostro simus in repetitione q̄ fit a testatore vr̄ qd fidei cōmissum censeaꝛ repetitū pure ꝛ nō sub cōditione si domina Diamās decesserit sine filijs. ¶ Scdo hec conclusio confirmatur. Nā filij dn̄e diamātis videnꝛ positi in conditione habito respectu ad dn̄am Diamantē quando ipsa esset heres qꝛ testatoꝛ cogitauit habiturā hereditatē: ꝛ ideo apposuit illā conditionē fauore domine diamātis ꝛ liberoꝝ quos cogitauit successores ab intestato ꝛ debere excludere. ad hoc tex. in. l. lucius in fi. ff. de here. insti. dum dicit prudens ꝯsiliū testatoris aiaduertiꝛ ꝛc. qui nō solū frēm ptulit substitutis sed eius liberos ex quo ergo non hꝫ hr̄ditatē dn̄a diamās cessabit ꝯditio qꝛ cessat fauoꝛ cōditionis. ar. l. adigere. §. quis. ff. de iure patro. Et istam rōnem in terminis nostris ponderat do. Ant. in suo cōsilio. xxvij. qd incipit. Jam sicut soluto primo dubio in; fine ꝛc.
7 ¶ Tertio ista cōclusio cōfirmaꝛ alia rōne. Nā ex quo filij dn̄e Diamātis nō veniūt ex testō nec pñt ista bona ꝯsequi ab intestato per mortē dn̄e diamātis vr̄ qd nō possint substitutos excludere per tex. in. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad treb. vnde vr̄ probari qd filij cōcepti post deportationē ideo nō excludūt substitutum qꝛ non possunt venire ad dicta bona. Pro his in simili adduco singularē decisionē Bal. in. l. pe. C. de impub. ꝛ alijs substi. in pe. q. vbi i terminis illū tex. frater ex p̄sumpta mente defuncti excludit substitutū. dicit Bald. hoc verum si succedit fratri als; secus. quā decisionē Pau. de cast. ꝛ moder. extollunt ꝛ commendant. Et qd ēt in simili ad idē dicunt ibi do. Raph. Ful. Pau. de cast. ꝛ moderni. ¶ Sed istis nō obstātibus contrariā sn̄iam veriorē existimo. qd immo nullo modo domina Tadea ꝛ eius filij ex fideicōmissaria possunt admitti. Et in p̄mis oia p̄dicta cessarent si in testō vel non esset clā codicillaris vel si eēt nō eēt talis q̄ hꝫ tractum tpis in futurū lꝫ tm̄ per verba p̄sentis tpis ex quo testm̄ a principio valuit p ea que ponit bar. in. d. l. j. ff. de iure codici. in. vij. q. ꝛ doc. in. d. auꝛ. ex cā. Sꝫ posito qd ad plenū esset apposita clā codicillaris dico qd i terminis nostris oia in ꝯtrariū allegata non procedunt ꝛ in primis nō pcedit qd imediate mortua dn̄a Diamante cuꝫ filijs testm̄ fuerit destitutū qꝛ nō poterat adiri hereditas iuxta. d. l. j. ff. de inusto. testō: qꝛ hoc est falsum cum adhuc poterant succedere dn̄a Tadea ꝛ filij ex vulgari si filij dn̄e diamātis fuissent mortui ante testatorē vt infra dicā ꝛ sic poterat succedi ex testō qd pōt a vulgari substōne incipere. l. ij. §. fi. ff. de libe. ꝛ posthu. l. ex facto agitatā. ff. de heredi. insti. Et gñr viuēte testōre nunꝙ res fuit in cā itestati. l. quādiu. ff. de acq. here. l. nunꝙ. C. cō ta de successio. imediate ergo mortuo testatore dn̄a Tadea ꝛ filij excluduntur ab hereditate ꝛ non succedūt vulgari pp existētiā liberorum vt. j. dicā. lꝫ ergo destituaꝛ testm̄ ppter defectū cōditionis non possumus dicere qd fideicōmissum debeaꝛ a veniētibus ab intestato. Nā clā codicillaris operaꝛ qd illud qd deberetur stante validitate testi ab heredib' istitutis si testm̄ irritatur ꝛ est res in cā intestati debeaꝛ a veniētibus ab intestato. ita pbatur ex his q̄ ponit Bar. in oibus suis ꝯsilibus in. d. l. j. ꝛ maxime in. j. q. ꝛ doc. in auꝛ. ex cā in materia clē codicillaris. Sed in casu nr̄o posito qd testm̄ nullo modo fuisset effectum irritū. dn̄a Tadea ꝛ filij ex testō non potuissent consequi dicta bona pp defectū ꝯditionis. ergo si ex testō excluderetur vtique etiā ab intestato excludi debēt qꝛ non debeꝛ a veniētibus ab intestato nisi qd ab institutus debebaꝛ. Alias enim deberetur fideicōmissum ꝯ mētē testatoris qui noluit debere superexisten tibus filijs dn̄e diamantis ꝛ in terminis nr̄is in substōne facta sub dicta conditione si sine liberis ꝛc. Si institutus decedit viuo testatore cum liberis qd clā codicillaris nihil operet decidit in terminis Oldrad. in p̄allegato consilio mihi. cxxxix. incipi. thema tale est dn̄s Canonicus. ꝛ idem dixit Jo. an. qui posuit quasi cōsilium Oldr. ad verbū nō faciendo de eo mētionem in addi. spe. in ti. de testis. §. in vltima. addi. versi. iij. quero. ꝛ hoc solum sufficeret pro responsione ad cōtraria ad que ēt rn̄deo. ¶ Et ad scdꝫ dicta rō non est attēdenda ꝛ contrarium ea non obstāte decidit do. An. in. d. cōsi. p no. p Bar. in. d. l. peculium. §. fi. ꝛ p Bar. in. d. auꝛ. ex cā. qꝛ ex quo talis conditio filioꝝ censeꝛ repetita simul cū fideicommisso a venientibus ab intestato facit fideicōmissum deficit qꝛ de natura cōditionis p̄sonalis est nō recedere a p̄sona cui apposita est. d. l. peculium. §. fi. vbi casus f̄m Bar. spectaꝛ ergo an dn̄a Diamās decessit sine filijs ꝛ lꝫ in prefatis locis loquanꝛ qñ repetitio fit a lege. nos autem qñ a testōre iter quas est dr̄ia vt dixi. rn̄deo qd dr̄ia stat in hoc qꝛ qñ fit a lege censeꝛ repetita conditio. sed non qñ a testatore. sed qñ censeret fieri repetitio conditionis a testatore put est in casu nr̄o: tūc doctores non faciūt dr̄iā ꝛ est eadeꝫ rō ꝛ sic debet esse eadem iuris dispō iuxta. l. a titu. ff. de v̄. obl. l. illud. ff. ad. l. aquiliā. ¶ Ad pmū rn̄deo. illud qd pcedit qñ fieret specifica repetitio qꝛ dictum fuisset fundū quē legaui ab intestato volo p̄stari a substituto vel a veniētibus ab intestato qꝛ tunc nō censetuꝛ facta repetitio sub eadē ꝯditione ꝛ ita loquunꝛ contraria. secus qñ est facta simplex ꝛ gn̄alis repetitio. puta q̄ legaui ab instituto volo dēri a substituto seu a veniētib' ab itestato qꝛ tūc cēseꝛ facta repetitio sub eadē ꝯditiōe. ita ꝯcludūt Pe. Cy. bar. Bal. Raph. cuma. Jo. de imo. Paul. de cast. ꝛ moder. in. d. l. si cui. §. j. ff. de leg. j. per casum in. l. fi. ff. de fideicōmissis libertatibus. vbi hoc tꝫ dn̄s Benedictus de plūbino. ꝛ ibi hoc etiam tꝫ Ang. facit qd no. gl. in. l. si prioꝛ. ff. solu. ma. ꝛ quod no. in. l. meuio. §. a vie herede. ff. de leg. ij. Sed in casu nostro omnium contentoꝝ ꝛ relictorum in testō est facta generalis repetitio per clām codicillarē vt dictū est non specifica alicuius relicti ergo censeꝛ facta sub eadē cōditione superexistentiū liberoꝝ ex dn̄a Diamante. ꝛ in terminis pbaꝛ ista ꝯclusio p ea q̄ ponit Bart. in. d. l. j. ff. de iure codicilloꝝ. in. j. q. dū vult p tex. in. l. q̄rebatur. ff. de testō militis. qd oīs virtus testi transfundiꝛ in codicillos. ꝛ qd debeꝛ hr̄ditas sub tacita cōditione ex codicillis per fideicōmissum si accepteꝛ sicut debebatur ex testō directo si adireꝛ ꝛ gñr qd fideicōmissum tūc nō acceptatū sicut hr̄ditas nō adita nō trāsmittiꝛ lꝫ eius decisio sit dubia per ea q̄ notant Cuma. ꝛ Moderni. in. l. cū filio. ff. de leg. j. tñ rō sue decisionis multum facit p ista pte. Ad tertiū rn̄detur qd lꝫ dicti filij dn̄e Diamantis nō succedant tñ excludūt substitutos. ꝛ ad tex. in. d. l. ex facto rn̄deꝛ qd rō assignata nō estvera qꝛ si illa esset sequeretur ꝙ idē esset in primo casu illius. §. fi in cōceptis añ deportationē. Nam iure ffoꝝ etiā illi nō poterant succedere patri deportato l. tutelas. ff. de capi. dimi. l. ij. C. de bo. dam. ꝛ tñ ꝯtrium ibi dicitur. est ergo ratio illius scdi casus quia deportatus cēsetur esse nouus homo vt ibi pbat tex. no. ꝛ colligūt Ange. ꝛ Moderni ꝛ illa cōditio si sine liberis itelligitur durāte pn̄ti statu. cū ergo deportatus censeatur esse alius hō quā fuerit tpe testi ideo filij post depoꝛtationē cōcepti tanꝙ cōcepti a nouo hoie nō excludunt substitutū vt ibi p Bart. in verbo quasi ab alio et sic ille. §. pbat pro ista pte in pmo casu. ꝛ ita rn̄det ad illū. tex. in p̄posito. Pau. de ca. in suo cōsi. cccxliiij. icipi. in xpi noīe p̄sens dubiū vr̄ formari ex deci. Facit qd no. Ange. in. d. §. ex facto de conceptis post bannū ꝛ lꝫ eius decisio sit dubia tñ eius rō non impugnaꝛ vt pꝫ ex ibi no. Facit qꝛ i cōditiōe inspiciꝛ merū factū. l. meui'. ff. de cōdi. ꝛ demō. l. sic an existat ꝯditio. ꝛ hoc i terminis nr̄is tꝫ gl. in vna opiniōe magis cōiter approbata in. l. si lusfami. §. cū qs. ff. de leg. j. per illū te t. idē. Pe. ꝛ Cy. in. l. j. C. de ꝯdi. inser. idē gl. in. l. ex facto. §. fi. ff. ad treb. Quā ibi approbant bar. Jmo. ꝛ Paul. de ca. ꝛ pūctualiter i casu nr̄o. qñ institutus cui est facta substitutio si sine liberis ꝛc. decedit viuo testōre qd liberi nō succedentes faciūt deficere fideicōmissum tenēt Oldr. in. d. consi. cxxxix. ꝛ Jo. an. in addi. p̄allegata ꝛ hec quo ad istud punctū sufficiāt. ¶ Circa scōm an dn̄a Tadea ꝛ filie admitti possint ex vulgari ꝛ videbaꝛ qd sic qꝛ lꝫ institutus moriaꝛ viuēte testatore tñ admittiꝛ substō vulgaris. casus est i l. vnica. §. p scdo. C. de cadu. tollē. Nec videbaꝛ obstare qd substō fuit facta qñ dn̄a Diamās decederet sine filijs ꝛ ipsa decessit cū filijs ꝛ sic nō sumus in casu p̄uiso a testōre qꝛ ex quo dn̄a Diamās nō fuit heres vr̄ ꝙ substō vulgaris facta in casu quo nō hꝫ liberos extendaꝛ ad aliū casum in quo nō hꝫ liberos ꝛ non eēt heres cum substitutio vulgaris facta in vnum casum extendaꝛ ad alium casum per tex. in. l. gallus. §. ꝛ quid si tantuꝫ. ff. de lib. ꝛ posthu. vbi ita concludunt Bar. bal. Ange. ꝛ Jmo. in. l. j. ff. de vulga. ꝛ pupil. in. ij. q. quā sequuntur Ang. ꝛ Jmo. ꝛ Bar. Bal. ꝛ Paul. de ca. in. l. iij. C. de here. insti. ꝛ est casus secūdū lecturā Barto. in. l. fi. C. de institu. ꝛ substi. sub conditione facta. ꝛ

Bar.⁊ Jmo.⁊ Pau.de ca.in.l.pf seuerinam.ff.de condi.⁊ de-
mon.⁊ Barto.Bal.Jmo.⁊ alij in.l.si mater.§.fi.ff.de vulga.⁊
pup.cū si.¶ Cōfirmantur pdicta quasi in terminis per ea que
notant Jo.de imo.in.c.Ray.extra.de testis in materia vulga-
ris impugnādo Ang.vbi vult qd̄ si instituo titiū ⁊ si titius me
viuo decesserit substituo aliū ⁊ titius supuiuat testatori ⁊ repu
diet admittit substitutus per.d.§.⁊ quid si tm̄.⁊ sic defecit con
ditio: qꝛ institutus non fuit mortuus viuēte testatore ⁊ tn̄ extē
ditur substitutio ad aliū casum.⁊ hoc idē fuit de intētiōe bar.
in.d.l.si mater.§.fi.Jo.de imo.qui ibi expresse tꝫ illud idē qd̄ in
d.c.Raynu.Et pro his bn̄ facit glo.in.l.qui habebat in verbo
impubes.a ɔ̄rio sensu quā ibi ponderat Jmo.ff.de vul.⁊ pu.
per quā dicit qd̄ si substitutus pupillariter si filius decesserit ī
pupillari etate admittit ex vulgari tacita etiā si postea factus
pubes filius decedat hereditate nō adita ⁊ sic tacita vulgaris
facta in vno casu extēdit ad alium casum.Et p his facit qd̄
notat Pau.de cast.in.d.consi.cccxliiij.in fi.¶ His tn̄ non ob-
stantibus cōtrariū est verū ī casu nr̄o qd̄ immo dn̄a Tadea ⁊
filij admitti nō pn̄t ex vulgari.Et primo hāc ɔclusionē pbo p
theoricā quā ponit Bar.⁊ sequunt Bal.Ang.⁊ Moder.i.d.
l.gallus.§.⁊ qd si tm̄.ff.de libe.⁊ posth.vbi dicit qd̄ dispositio
facta in vno casu per modum cōditionis non trahitur ad aliū
9 dissimilē.† cū ergo in casu nr̄o fuerit facta si dn̄a Diamās dece
deret sine filijs non dꝫ extendi ad casum qn̄ decessit cum filijs:
qꝛ est casus de directo cōtrarius ⁊ oppositus ⁊ sic oīno dissimi
lis ⁊ eādem theoricā posuit ⁊ tꝫ Ang.in.l.j.ff.de vul.⁊ pu.alle-
gat no.per gl.in.d.l.si mr̄.§.fi.⁊ iō dicit se ɔsuluisse qd̄ si testōr
instituit heredes qb⁹ vulgariter substituit titiū demū dixerit
⁊ si titius me viuo decesserit gayū substituo qꝛ hoc casu substi-
tutio facta de gayo ī casu mortis primi substituti non hꝫ locū
qn̄ titius decederet mortuo testatore ⁊ repudiaret hereditatē.
Pro hoc etiā adduco qd̄ voluit Ange.in.l.q̄diu.l ultima.ff.
de acqui.here.vbi limitādo Bart.dicit qd̄ si pupillus fuit in-
stitutus ⁊ titius ei pupillariter substitutus ⁊ si dictus titius de
cederet viuo testatore substituit ei seyum ⁊ deinde cōtigat titiū
decedere testatore mortuo tn̄ pupillo adhuc viuente lꝫ postea
decedat pupillus ī pupillari etate nō admittet seyus ex substi
tutione.argumēto.l.cōmodissime.ff.de lib.⁊ posth.⁊ ita dicit
se cōsuluisse florētie. hoc ēt clare vr̄ sentire Bart.in.l.si mr̄.§.
fi.in vltimis verbis.ff.de vul.⁊ pup.⁊ ibi colligit ex gl.Bal.qd̄
substitutio vulgaris facta sub vna cōditiōe non cōcipit aliam
cōditionē ⁊ iō dicit qd̄ substitutio vulgaris facta si filius viuo
testatore moriat nō verificat si superuiuat ⁊ repudiet.⁊ lꝫ pdi
cte decisiones sint dubie in casibus in quibus loquunt tn̄ theo
rica bar.in.d.§.⁊ quid si tm̄ est cōis.¶ Que ēt ɔfirmant per ea
que ponit Ang.in.l.si pater filiū.ff.de vul.⁊ pu.vbi p illū tex.
dicit ꝙ substō vulgaris facta in vnū casum nō extendit ad ca-
sum sibi oppositū p no.in.d.l.si mater.§.fi.sed h punctualr̄ est
casus oppositus.nā fuit facta si dn̄a Diamās decederet sine li
beris ⁊ ipsa decessit cū liberis ⁊ sic euenit casus de directo ius
casu expsso ⁊ p hoc ēt adduco casum optimum in.l.q ex duo
bus.ī pn̄.ff.de acq.here per quē dixit ibi notabilr̄ ad ppositū
Bal.ꝙ substitutio vulgaris cōcepta sub vna cōditiōe puta si
nauis ex asia venerit nō includit sibi ɔ̄riā cōditionē si nō vene
rit.⁊ sequit ibi Ang.⁊ ēt Jo.de imo.qui dicit illū text.singulr
no.ad limitationē.d.§.⁊ qd si tm̄ qd̄ si substō vulgaris est fa-
cta sub ɔditione qd̄ deficiēte ɔditione deficiat substō.⁊ p hoc
decidit casus noster in indiuiduo.¶ Hāc ēt qōnē pūctualr
in terminis nostris decidit Oldra.in pfato ɔsi.cxxix.⁊ Joā.
an.in loco.s.allegato vbi ponit dictū cōsiliū qui ponūt casum
qn̄ substō fuit cōpēdiosa p vbū cōe si institutus decesserit sine
filijs ⁊ postea decessit testator.⁊ cōcludūt qd̄ pp superistētiam
filiorꝫ excluditur substitutus adeo qd̄ nec virtute vulgari pōt
admitti.⁊ sic decidūt pūctualr casum nostrū.¶ Hāc etiā pte
cōfirmo.nā aliqn̄ substō vulgaris fit sub cōditione necessaria
ad actū seu ad casum q est de necessarijs ad substōnē vulgarē
puta si fiat substō si institutus viuo testatore moriat quo casu
pcedūt q̄ habent in.d.l.si mater.§.fi.Itē si posthumus insti-
tutus nō nascat quo casu loqtur tex.in.l.fi.C.de insti.⁊ subst.
sub cōditionibus factis.⁊ ibi no.q sunt casus impotētie ⁊ de
necessarijs ad substōnē vulgarē ⁊ hoc casu facilius fit extensio
ad casum similē qui fit de necessarijs ad substitutionem vulga
rem.⁊ ita loquūtur tex.⁊ ibi no.in.d.§.⁊ qd si tm̄.Quia tunc
vt dicit Bar.testator vr̄ tm̄ considerasse effectū qd̄ institutus
nō sit heres.nō aūt vr̄ cōsiderasse p quem modū nō sit heres.
arg.l.mulier.in prin.ff.ad trebel.⁊.l.si mater.C.de insti.⁊ sub-
sti.sub cōdi factis.Aliqn̄ fit substō vulgaris in aliquo casu q
nō est necessarius ad substōnē vulgarem puta in casu nostro si
institutus decesserit sine liberis ⁊ tunc qꝛ cōditio est oīno volū
taria qꝛ nihil refert ad substōnem vulgarē habeat liberos vel
non qꝛ vtroqꝫ casu pōt esse heres ⁊ non esse ⁊ tūc dispositio in
vno casu non trahitur ad aliū put cōcludit Bar.in.d.§.⁊ qd si
tm̄.arg.l.cōmodissime.ff.de lib.⁊ posth.qꝛ tūc testōr apponen
do conditionē volūtariā vr̄ magis cōsiderasse modū implēdi
conditionē q̄ effectū ⁊ nō dꝫ impleri in forma specifica.l.me-
uius.⁊.l.qui heredi in prin.ff.de condi.⁊ demon.⁊ ista dicta se
quuntur cōiter doc.in.d.§.⁊ qd si tm̄.⁊ fm hanc distinctionem
consuluit Ang.in substōne vulgari in suo consi.mihi.lxxxviij.
in dei noīe ⁊c.visis ⁊ inspectis oībus .s.dictis ⁊c .iuxta finem.
vbi vult quod si sustitutio vulgaris facta fuit in casu quo post-
huma nasceretur non hꝫ locum qn̄ posthuma nulla nascitur.
nam lꝫ casus si posthumus non nascet sit de necessarijs quia est
vnus casus impotentie tamē casus si posthumus nascatur vt
voluntarius.⁊ p his ēt in terminis adduco notabile ⁊ subtile
consiliū Pe.de anch.in cōsi.mihi .ccclvj .incipi. in xp̄i noīe ex
serie testi colligit magna dilectio vbi cōcludit qd̄ substō vulga
ris facta in casu quo filij masculi nascātur nō cōprehendit ca-
sum qn̄ nulli nascātur.⁊ mouetur plurib⁹ rōnib⁹ sed potissime
qꝛ est cōditio voluntaria p no.p Bar.⁊ Bal.in.d.§.⁊ qd si tm̄.
Et sic ex predictis plusq̄ sufficienter est ostensum qd̄ dicta dn̄a
Tadea ⁊ filij ex vulgari non admittūtur ⁊ ɔ̄nr ex omni capite
excluduntur. Laus deo omnipotenti ⁊c.

¶ Consilium cxlj.

1 ☞ Seruitus itineris qn̄ possit cooperiri.
2 Seruitus itineris quod quis possit transire cum personis sal
mis et equis et alijs quibuscunqꝫ rebus: intelligitur de
milibus.
3 Seruitus an ⁊ qn̄ possit imponi edificio futuro.
4 Seruitus qn̄ possit imponi sub conditione vel ad tempus.
5 Uerba qn̄ diriguntur ad grauatum eius est electio.
6 Subrogatus sapit naturā subrogati.
7 Seruitus eundi per fundum qn̄ est cōstituta alicui an ille pos
sit ire per quamlibet partem fundi.
8 Seruitus eundi et trāseundi si debeatur alicui an ⁊ qn̄ ille pos
sit in loco per aliquod notabile spacium morari.
9 Ita qd̄ dictio modificat ⁊ restringit.
10 Currere nō pmittit per locū p quē quis pōt solus ⁊ plane ire.
11 Seruitutē itineris habens an ⁊ qn̄ possit ibi salmas depone-
re ⁊ in terram proijcere.
12 Seruitutem itineris habens an possit ibi retinere vegetes.
13 Seruitus itineris an extendatur vt ibi possit vendi vinū pas-
sim venientibus ad emendum.
14 Seruitutem itineris habens an possit retinere claues ostij
seu parte per quā habet aditum.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectum.Consi
deratis facti cōtingētia ⁊ visis cōsilijs redditis per
prestantissimos viros dominum Joannem de monte sperello
⁊ dominū Bal.de bartolinis de perusio placet in omnibus eo
rum conclusio quam satis fuisset omnibus sola subscriptione
confirmare.sed quia materia est quottidiana licet non trita id
circo placuit singulas dubitatiōes discutere.¶ Capio primā
dubitationem circa quam primo aspectu videbatur dicendū
quod nō possit mutari iter discoopertū ⁊ fieri in loco cooper-
to.¶ Primo per tex.in.l.s.iter.ff.de aqua plu.arcen.in prin.
vbi est casus scd̄m vnū intellectū glo.approbatum per docto-
1 rem ꝙ† dn̄o fundi nō est licitū facere arcū .s.iter alienum ergo
patet ꝙ cui debet iter discoopertū nō pōt pstari iter coopertū.
¶ Scd̄o vr̄ pbari per tex.in.l.q sella.§.qui viam.ff.de serui.ru
sti.pdio.vbi hr̄ qd̄ iter dꝫ eē ita liberū qd̄ hasta ibi deferri pos-
sit.⁊ sic pꝫ qd̄ iter debet respectu altitudinis vni⁹ haste que al-
tudo non vr̄ psupponi in casu.¶ Tertio hec conclusio vr̄ pro-
bari per text.in.l.si eo loco.ff.si serui.ven.vbi casus qd̄ si habes
ius eundi per locū titij possum te phibere ne ibi edifices.igit
in casu nr̄o nō pōt ille locus edificio cooperiri.¶ His tn̄ nō
obstantib⁹ ɔ̄riā sniam veriorē existimo ex prio qꝛ in re propria
quilibet est moderator ⁊ arbiter.l.in re mādata.C.mā.l.nemo
exter⁹.C.de iudeis.⁊ in materia seruitutū habem⁹ ꝙ licitū est
in re ppria q̄ censet libera vsqꝫ ad celū libere edificare vt habe
tur in.l.alti⁹.C.de serui.⁊ aqua.⁊ in.l.alti⁹ cū gl.ff.si ser.ven.po
suit Spe.in ti.de cā pos.⁊ pprie.v̄si.sed pone.p hoc ēt induco
tex.i.l.olimpico.§.fi.ff.de serui.rusti.pdio.⁊ est.l.fi.vbi lꝫ dn̄o in
fundo seruiente facere qd̄ vult dūmodo seruit⁹ nō ipediat.et
loqtur ēt de seruitute itineris.idē pbat ēt in.l.si dom⁹ v̄.qd̄ ad
stillicidiū eo.tit.Cōfirmo hoc p tex.in.l.si eo lo.in v̄bo sicut in
via dixim⁹.iūctis pcedētib⁹ q̄ lex supra tertio loco fuit pro ɔ̄ria
allegata vbi pꝫ ille q dꝫ seruitutem stillicidij vel itineris ita de
mum in loco edificare phibet impeditur receptio stillicidij vel
seruitus vie.cū ergo ī casu nostro psupponitur qd̄ cooperiēdo
nō impeditur seruitus itineris.ergo ⁊c.Et p his bn̄ facit tex.
vbi hoc idem probatur in.l.seruitutes.§.fi.iuncto.§.si seruitus
eiusdē.l.cum glo.ibi cōiter approbata.ff.de serui.vrb.predio.

¶ Confirmatur

¶ Confirmatur ꝟ idē per id qđ habet l.l.edificia.ff.de serui.
vrba.pdiorū.vbi pʒ qđ si domus mea dʒ seruitutē domui tue
altius nō tollendi nō est mihi ꝓhibitū ponere ⁊ hr̄e viridaria
ēt si pp ipsa obscurētur lumina domus tue qꝛ plātatio arborū
⁊ viridarij non est ꝯ debitā eruitutē altius nō tollendi secus
si domus mea deberet domui tue qꝛ tūc si p talē plantationem
luminibus officeret̄ dr̄ fieri ꝯ debitā seruitutē. ¶ Confirmat̄
hoc qꝛ distincte ⁊ separate sunt seruitutes itineris ⁊ ne lumi-
nibus officiatur.d.l.olimpico.⁊ pʒ in.l.j.ff.de serui.vrb.predi.
iuncta.l.j.ff.de serui.rusti.pdio.ergo lʒ fuerit concessa seruitus
itineris nō seqtur qđ fuerit ꝯcessa seruitus obscurādi lumina
l.qcqd astringēde.ff.de ver.ob.⁊.l.qui veteribus.cum ibi plene
no.ff.de pac.concludo ergo ex premissis qđ dn̄s domus potest
domū coopire dimissa altitudine solita similiū edificioꝝ ciui
tatis vt est casus in.l.j.C.de edifi.priua. ⁊ in.l.j.C.de seruitu.
⁊ aqua.⁊ in.l.qui luminibus.ff.de serui.vrba.pdi.⁊ si de hoc
vertat̄ ꝯtrouersia dādus est arbiter q hoc habeat dirimere vt
est casus in.d.l.qui luminibus in fi.⁊ in .l.certo generi.§.j.⁊.§.
fi.ff.de serui.rusti.pdio. ¶ Non obstāt allegata in ꝯtrium.⁊ ad
primū vcʒ ad.l.s̄.iter respondeo ꝙ illa lex hʒ multos intellect⁹
vt pʒ ex his que scribunt ibi glo.⁊ doctor.quos referre longum
esset. ¶ Preterea ibi loquitur de ponte qui fieret causa aque
ducēde supra iter alienum ab eo hʒ ius aque ducēde qꝛ iter
īcommodaretur qn̄ aqua caderet ꝓut dicūt ibi Bart.⁊ doct.
vel loquit̄ qđ dn̄s ꝓprietatis vellet facere pontē.s̄.iter alienū
constitutū cā ducendi aquā hoc est.s̄.aque ductū alienū prout
intelligunt etiā ibi gl.⁊ doc.rō est qꝛ tūc impedit̄ purgatio riui
sed qđ dn̄s ꝓprietatis nō possit edificare pontem cā eundi.s̄.
iter alienū ibi nō ꝓbatur immo potius ꝯtriū qꝛ text.in tertio
responso hoc ꝓbat dicens qđ lʒ.s̄.iter alienū facere pontem cā
eundi vn̄ vel non facit ad ꝓpositū qđ puto verius vel in tertio
responso probat istam partē. ¶ Scđo loco ad tex.in.l.qui sella
§.q viā.rn̄deo ⁊ primo qđ ille text.potius ꝓbat istā ptem nō dr̄
ibi ꝙ ille qui hʒ viā pōt bastā rectā deferre subdit tex.si modo
fructus non ledat si ergo.s̄.viā imponerent̄ vites prout aliqn̄
fit non posset deferre bastā qꝛ fructus lederet ergo non est de
essentia vie qđ quis possit bastā rectam deferre. ¶ Preterea ⁊
scđo possum rn̄dere qđ ille qui hʒ viam bene potest illud facere
sed ille qui hʒ iter vel actū non potest hoc facere vt probatur
in.d.l.qui sella .in scđo rn̄so.sed in casu nostro vr̄ concessa tātū
2 seruitus itineris ⁊ actus nō aūt vie qꝛ † cōcedit̄ qđ possit trāsire
cū personis salmis ⁊ equis ⁊ alijs quibuscūqꝫ rebus placuerit
quo casu qn̄ quis ire ⁊ ducere iumentū pōt dr̄ actū hr̄e.l.inter
actū ⁊ iter.ff.de serui.rusti.pdio.⁊ lʒ dicat̄ ⁊ alijs quibuscunqꝫ
rebus intelligo cū si.argumēto tex.cū glo.in.l.si fugitiui.C.de
ser.fugi.⁊ maxime vt interpretatio fiat vt minus ledat.l.num
mis.ff.de leg.iij.⁊ ꝯ illū qui se fundat ⁊ habuit.l.aptius loqui.
iuxta.l.veteribus cū materia .ff.de pact. ¶ Preterea ⁊ tertio
dicamus qđ.d.l.qui sella.§.qui viā.loquit̄ in predijs rusticis:
nos aūt sumus in pdijs vrbanis inter que magna est dr̄ia vt
pʒ in.l.iter.cū ibi no.ff.cōia pdiorum.⁊ in.d.l.qui sella.§.j.⁊ ea
dem.l.in.fi.vn̄ de vno ad aliud non valet ar.l.naturalr̄.§.nihil
cōe.ff.de acqui.pos.⁊.l.papinianus exuli.ff.de mino.⁊ ꝟm istā
partē dū anno pterito essem ferrarie cōsului inª ciuitate sena-
rū ⁊ subscripsit insignis pceptor meus do.Alexā.de imo.⁊ ita
obtētū fuit. ¶ Ad tertiū vcʒ ad.l.si eo loco.s̄.fuit demonstra
tū qđ potius facit pro ista parte. ¶ Circa scđam dubitationē
paucis me expediā qꝛ lʒ seruitus ex tpe vel ad certū tp̄s iponi
non possit vt in.l.seruitutes.ff.de serui.titu.generali.intelligo
ipso iure lʒ secus ope exceptio.vt ibi habetur. Itē lʒ videat̄ ꝙ
3 † futuro edificio seruitus imponi non possit qꝛ seruitus est q̄li
tas ergo impossibile est qđ cōstituat̄ sine subiecto .c. cū marte.
extra de celebra.missa. Et sic videt̄ ꝙ pc̄s ꝯficiēde seruitutis
īponi non potuit ⁊ ꝓ his bn̄ facit tex.cū ibi no.in.glo.in.c.pe
extra de eccle.edificandis. ¶ Hoc tn̄ non obstāte ꝯtriū est verius
p tex.vbi est casus in.l.si seruitus.§.futuro .in ṽbo futuro que
edificio qđ nōdū est.ff.de ser.vrba.pdio. Ad idē in.l.fi.ff.si ser.
vēdi.⁊ in.l.adeo.ff.de serui.rusti.pdi.in qbus iuribus ꝓbat̄ ꝙ
edificio qđ nōdū est seruitus imponi pōt ⁊ eo maxime qn̄ cōsti
tuta seruitute in vna re reddet postea alia res in locū illi⁹ sub-
rogari que eandē debeat seruitutē ar.l.tex.in.l.eū debere colū
nam in ṽbo aliā in locū eius dari dēat.ff.de serui.vrba.predic.
⁊ ita est casus noster.qꝛ iā erat ꝯstituta seruitus respectu vni⁹
porte.⁊ cū eadē ꝟuitute alia porta fieri dʒ. ¶ Et ad ꝯtriū qūo
possit seruitus imponi rei que non est rn̄deo.qđ rei que non est
non pōt pura ⁊ simplex dispō applicari.sʒ bn̄ pōt dispō appli
cari qn̄ erit illa res.ita dicit do.Ant.in.c.fi.extra de rescrip.i.ij
col.dū declarat.d.l.si seruitus allegata ibi in gl.q̄ dicit qđ futu
ro edificio seruitus imponi pōt vel melius dōm est qđ verū est
qđ edificio qđ nōdū est seruitus īponi nō pōt ⁊ ita ꝓce dit.§.fu
turo.sʒ bn̄ pōt qs obligari ad seruitutē ꝯstituēdā qn̄ erit edifi
ciū.l.heredes.§.an ea.ff.fa.her.⁊ ita.d.l.si seruit⁹.declarat ibi
no.Ang.⁊ Floria.⁊ gl.Inn.⁊ alij in.d.c.pe.de eccle.edificādis
⁊.d.abb.moder.in.d.c. extra de rescri .quinimo valet ꝓmissio
seruitutis facte.l.q interesse.l.ei fundū ꝟm vnā lec.ff.de ser.tit.
generali.⁊ no.Lu.ro.in.l.stipulationes nō diui.in.xij.col.ff.de
ver.ob. ¶ Et ad ꝯtrariū qđ nō ꝯstitui sub ꝯditiōe neqꝫ ex tpe
vel ad tp̄s rn̄deo qđ illa ṽba vel p aliā portā per ipm̄ Frāciscuʒ
emptorē fiēdā importāt dispōnē ꝯditionalē si fiat ꝓpter illud
participiū fiēdaʒ qđ respicit tp̄s futurū iuxta no.plene p bar.ī
l.j.ad fi.in.vij.q.pn.ff.de ꝯdi.⁊ de.tūc succedit illud qđ dicit̄ qđ
4 † seruitus sub ꝯditiōe ꝯstitui nō pōt itelligi dʒ sub cōditiōe.s.
extinctiua.s.qđ seruitus nō duret amplius si nauis ex asia vene
rit: sʒ bn̄ pōt sub ꝯditiōe inceptiua.s.qđ icipiat si nauis ex asia
venerit ꝓut cōcludit gl.in.d.l.seruitutes.in ṽbo sub conditiōe
cōiter approbata ⁊ dicit ibi Florian⁹ quod nō est alibi. Et ita
etiā dicit Ray.de forli.in.l. respiciendū. ff.si cer.pe.⁊ si dicatur
prime ptis fuit iposita seruit⁹.ergo ppetuo remanet ibi serui
tus per.d.l.seruitutes. Sed ad hoc fatendum ipso iure sed ob
stat exceptio ꝓut ibi est casus ⁊ ibi no.⁊.in.l.obligationū fere
§.plʒ.ff.de actio.⁊ oblig.⁊ in.l eū.§.si ita vbi plene no.ff.de ṽ.
ob. ¶ Circa tertiā dubitationē cōcludo qđ dictus Franciscus
potest aliam partem facere in alio loco siue iter sit coopertum
siue discoopertum dūmodo habeat debitas qualitates aditus
circa lumē ⁊ alia arbitrio boniviri iuxta.l.qui luminibus.s̄.in
prima dubitatione allegata. Quod possit facere aliaʒ portam
in alia pte claustri et ibi dimittere aditum probatur primo de
iure cōi p tex.in.l.ij.in fi.ff.de religiosis.vbi patet qđ ille qui cō
cessit seruitutē pōt variare sine alterius incōmodo. ⁊ tenet gl.
quā sequit̄ Bar.cōiter doc.in.l.si cui.in fi.ff.de serui.ti.genera
li.licet Ange.ibi dixerit qđ in.d.l.ij.in fi.erat spāliter fauore re
ligionis.sed gl.cōiter tenet̄. ¶ Cōfirmatur hoc qꝛ ptes conue
nerūt qđ Antonius vēditor hr̄et aditū p aliā portā fiendā per
5 ipsum Franciscū ergo vr̄ inter partes actum † qđ dictus Franci
scus possit facere portā per quam habeat pstare aditum al's di
cta verba nihil viderent̄ opari ꝯ.l.si qn̄.de le.j.⁊ no.per Bal.in
rubrica.C.de ꝯhē.emp.q.ix. ⁊ qꝛ talis vr̄ fuisse mens partium
que est attēdenda.l.cū mulier .cū ibi no.ff.so.ma.c.intelligētia.
⁊.c.preterea extra de ver.sig. ¶ Cōfirmatur quia verba cōuen
tionis de porta fienda ad ipsum Franciscū dirigunt̄ per quam
portā dʒ pstari seruitus igitur eius est eligere pdictā portā que
hʒ seruire p id qđ habetur in.l.si via.ff.de serui.rusti.pdi.⁊ no.
Cy.in.l.cum quidam.C.de ver.sig.⁊ glo.⁊ Bar.in.l.lutio.ff.de
leg.ij. ¶ Ex qbus infero qđ si electio porte de nouo fiende ⁊
consequēter cōstituendi nouū aditum pōt ēt in eo loco in quo
constituat̄ adit⁹ discooptus ⁊ qꝛ generaliter est data potestas
ergo generalr̄ dʒ intelligi.l.de pcio.ff.de publi.l.iij.§.generali-
ter.ff.de le.prestā.xix.dist. si romanoꝝ. ¶ Sed dicet quispiam
primus aditus erat in loco discooperto .ergo ⁊ scđs qui sub-
rogat̄ loco primi iuxta tex.in.d.l .eum debere colum .in verbo
6 alio loco eius dʒ esse ēt discoopertus per regulam q̄ hʒ † qđ sub
rogatū sapere dʒ naturā illius in cuius locum subrogat̄.l.si eū.
§.qui iniuriarū.ff.si qs cau.cum ibi no. Sed ad hoc respondeo a
qđ de natura originali aditus seu seruitus eū di non est qđ adi
tus pstet̄ discoopertus vt patet ex dictis in pria.q.licet ergo ille
adit⁹ esset discoopert⁹ tamen: erat per accidens subrogatū adi
tum sapere dʒ naturā primā originalē nō accidentalem vt ha-
bet̄ in.l.itē veniunt.§.cū pdiximus.ff.de peti. here. ⁊ est glosa.
in.l.certi conditio.in princ.ff .si cer.pe. ¶ Preterea si aditum
prestitum discoopertū lʒ cooperire vt cōclusum est in.j.q.ergo
fortius pōt prestari cooptus per regulā quā ponit tex.in.l.pa-
tre furioso.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.⁊ per ea que hn̄tur
in.l.pluribus.§. ⁊ si placeat.ff.de ver.obli. Accedit, nam dicta
variatio loci non dʒ fieri sine incōmodo dicti Antonij vt per
glos.in.d.l.si cui in fi.⁊ in puncto psupponit̄ qđ dicta porta de
nouo fienda cōmode in alio loco potest quam in dicto loco co
operto ergo censeant̄ partes lʒ effuso sermone fuerint loquute
sensisse de illo loco ⁊ habetur ac si illū locū expssissent.argu.l.ij.
cum ibi no.ff.de libe.⁊ posthu.⁊ in.l.fundus qui locatus. ff.de
fun.instru.cum si. ¶ Sed adhuc vr̄ restare vnus scrupulus nā
licet dictus Franciscus possit aliam portā facere ⁊ locum elige
re tamē adhuc vr̄ qđ Antonius possit eligere per quā portam
velit habere adituʒ an p primā an p scđam qꝛ in cōtractu dr̄ ꝙ
Antonius possit ppetuo per ipsum claustrum ⁊ portā ipsi⁹ vel
aliā portā per ipsum Franciscū fiendaʒ ⁊ sic verba diriguntur
ad Antoniū ⁊ p consequens vr̄ qđ ipse habeat eligere an velit
ire per primā vel scđam per no.in.d.l.lucio .⁊ in.l. cum qdam.
sed certe talis intellectus esset ꝯ mentē cōtrahentium quorum
mens fuit qđ antonius haberet tunc aditū per portā que tūc
erat sed qđ Franciscus posset aliā portā per quam pstaret adi-
tum ⁊ sic mutare locū vnde nō est sequendus.l. scire opʒ.§.suf-
ficit.ff.de excu.tu.⁊ qđ pulchre ponunt Pe.⁊ Cy.in.l.non du-
bium.C.de legi.fuit ergo intētio partiū cui ēt cōsonant verba

a ¶ V.s̄.consi. cy. vbi, vide.

qd antonius perpetuo haberet aditū sed qd electio loci pti-
neret ad Franciscū sed vbicunq variatur locus seruitutis mu-
tat seruitus de vno loco ad aliū. vt in. d. l. ij. in fi. ff. de religio-
sis. et p gl. in. d. l. si cui i fi. ergo cū electio loci pertineat ad Fran
ciscū cōsequenter etiā mutatio seruitutis al's dicta variatio et
mutatio loci concessa Francisco tam de iure cōi q̄ ex forma
cōuentionis in eius fauorē nihil aut parū operaret̄ Ƶ. l. si qn. ff.
de lega. j. c. si papa. de priuile. in. vj. qnimmo operaretur cōtra
eum contra. l. qd fauore cū ibi no. C. de legibus. qnimmo ex cō
ditione seruitutis in vno loco seu ex determinatione loci alie
partes fundi remanere debent libere. l. certo generi. §. si totus
ff. de seruitu. rusti. predio. vñ intelligendū est qd simpl'r habeat
facultatē eundi p illā qñ alternatiua fuerit apposita respectu
electionis loci et ista est verior interpretatio et magis ciuilis. ad
hoc tex. in. d. l. si cui in prin. ¶ Circa quartā qōnem an Fran
ciscus possit edificare in dicto claustro: et facere tramedium di
misso aditu cōmodo dicto Antonio. Aduertēdum est qd ali
quando primo sit concessio qd possit ire per fundū et quālibet
eius partē et tūc habēs seruitutē pōt quotidie mutare volun
tatē et nunc ire per vnā portā nūc per aliā casus est et ibi gl. in
verbo velit in. l. nā satis. §. ceterū. ff. queadmo. serui. amit. et h
casu nō esset licitū ibi aliqd edificare qz seruitus impediret. et
hic non est casus noster qz non fuit dictū per claustrum et quā
7 libet partem eius. ¶ † Aliqñ et scdo est promissa seu constituta
seruitus generaliter per totū fundum et tūc poterit ire p quāli
bet partē et voluntatē mutare et tūc per vnā nunc per aliā. hoc
pbat tex. in. l. certo generi. §. si totus. ff. de seruitu. rusti. pdio.
et in. d. l. nā satis. §. ceterum. et ibi gl. et Pau. de ca. in. d. l. si cui
nec ēt hoc casu dñs pōt quicq̄ edificare per qd seruitus impe-
diatur qz ita diffusa est seruitus vt oēs glebe seruiant dicto. §.
si totus. et. l. loci corpus. §. si mihi. ff. si seruitus vendicet̄. intel-
ligenda tñ sunt predicta vt per quālibet partē ire possit ciuili
modo vt dicit tex. in. d. l. si cui et hic etiā nō est casus noster quia
non fuit concessum vt per totū claustrū ire posset. ¶ Aliqñ et
tertio cōcedit̄ simpliciter sine aliqua determinatione qd hēat
facultatē eundi per aliquē fundū seu locū put vr̄ esse casus no
ster qz concessum fuit qd hz aditum in dicto claustro et q̄ pos
set ire per dictū claustrū sine alia determinatione et tunc a pn
cipio lz ire per quālibet partē fundi vt est casus in. d. l. si cui. in
prin. qz totus fundus seruit. l. si mihi. ff. de ser. rusti. predio. in-
telligo tñ in ciuili modo vt in. d. l. si cui. sed isto casu ad petitio
nem domini predij seruientis dz locus eligi et determinari per
quem habens seruitutem ire debeat vt est casus in. d. l. si cui. et
ibi glo. et Bart. et clarius Pau. de ca. et est casus in. d. l. certo
generi. §. si totus. ad idem est casus in. d. l. si vna. ff. de seruitu.
rusti. pdiorū. vbi legata via facultas est heredis cōstituēdi ser
uitutē in quācunq partem fundi velit. ¶ Scdo dz eligi locus
seu ps claustri p quā minus dānū inferat̄ dño pdij seruientis.
vt in. d. l. si cui. et ibi dicit Pau. de cast. qd concessio seruitutis
simpl'r facta totū fundum seruientē concernit de rigore sed de
equitate dz restringi ad partem fundi in qua pdiū seruiēs mi-
nus incōmodet̄. et hoc vltimū ēt dicit ibi Ang. hoc idem tenet
Bar. et Pau. de ca. in. d. l. si mihi concesseris. ff. de serui. rusti.
predio. ¶ Tertio loco qd si altercatio est de loco per arbitrum
qd dirimi dz prout voluit gl. in. d. l. si via. et est casus in. l. certo
generi. §. si totus. et ibi Pau. de cast. et in. §. fin. ¶ Quarto loco
ēt cōcludo qd facta electione loci ille cui debet̄ seruitus non lz
variare. casus est i. d. l. si cui. et cetere ptes predij et sic claustri in
casu nostro libere remanebunt vt est casus i. d. §. si totus. et no.
gl. in. d. l. si cui et in. l. nā satis. §. certum. Ex quibus concludo
q̄ dictus Franciscus dz dimittere locū cōmodū arbitrio boni
viri tam respectu loci vt. s. dictū est q̄ ēt respectu altitudinis
in qua ēt si vertit̄ altercatio et nihil sit dictum etiā arbiter assu
mendus est. vt est casus in. d. l. certo generi. §. latitudo. sed in
casu nostro satis vr̄ determinata: nam per primā portā fuit cō
cessa seruitus si fit noua porta dz esse eiusdē latitudinis dūmō
prima non fuisset nimis ampla vltra exigentiā. cū ergo fuerit
cōcessa seruitus per portā et claustrū et in porta habeamus lati
tudinē eandē censentur partes sensisse in claustro vt equalis
fiat determinatio in quolibet loco debite seruitutis per id. q
habetur in. l. iam hoc iure. ff. de vul. et pup. et in. l. si legatarius
et ibi per Bar. ff. de leg. iij. Quo spacio dimisso maxime qz vt
dr̄ in aliquo loco cōmode pstari nō pōt succedit regula que est
qd dñs pdij pōt in eo edificare dūmō seruitutē itineris nō im
pediat. put est casus in. l. olimpico. §. fi. ff. de ser. vrb. pdio. et in
l. si eo loco. ff. si serui. vē. ¶ Preterea si alie pertes pdij remane
rent libere. d. §. si totus. ergo in illis edificare pōt put. s. conclu
sum est in prima qōne et hoc de quarta. ¶ Circa quintā qōnē
8 † an Antonius possit ibi morari per aliqd notabile spaciū an
vero tantū possit ptransire p dictū locū pro eius decisione est
aduertendum qd lz in prin. reseruationis cōstōnis et seruitutis
reseruet̄ dicto Antonio liber aditus introitus et exitus dicti

claustri que verba denotant magnā libertatē auditus ad hoc
tex. in. l. riparū. ff. de rerū di. et qd no. Bal. in. c. j. de pace iur. fir.
et qd hr̄ in. c. de multa. et in. c. extirpande. de pben. cum si. tamē
dicta verba modificant̄ et restringuntur p vba sequētia in qb9
dīta qd Antonius possit ppetuo p dictā portā et ipsum clau
strū libere ire trāsire et redire cū psonis salmis et equis et aliis qui
buscunq rebus cuiuscunq conditionis ita qd et c. de cuius di
9 ctionis ita q̄ † natura est modificare et restringere. vt in. l. lu-
tius. §. que hēbat. ff. ad treb. et in. c. cū. M. ferrariēsis. extra de
consti. et notant Guli. de cu. et An. in. l. nulla. ff. de legi. et lz di-
cta verba videant̄ posita ad amplificādū quo casu dictio ita q̄
nō vr̄ restringere facit. l. legata inutil'r. ff. de alimen. lega. et no
tant Gul. et Ang. in. d. l. nulla. sed si recte cōsiderentur volue-
rūt declarare et adicere modū seruitutis. s. ad qd deberet dict9
aditus deseruire et in quo genere seruitutis sicut dicit iurisc on
sultus in. l. iiij. §. modū. ff. de serui. titulo generali. Nā vba ge
neraliter et indefinite plata declarātur et restringātur a verbis
specialiter platis vbi est casus et ibi colligit Bal. in. l. quoq. C.
fa. her. facit illud vulgare qd pcedētia declarātur per sequētia
et ez. l. si seruus pluriū in fi. et. l. qui filiabus. in prin. ff. de leg. j.
¶ Quibus premissis concludēdū arbitror qd si vellet morari
put aliqñ cōiter fieri solet p trāseūtes puta si seru9 aliquātulū
moraret̄ vel aptādo equū vl' salmas tūc putarē q̄ posset semp
tñ ista cōsiderādo sm exigētiam casuū ad hoc qd hr̄ in. l. siquis
ita legauerit. ff. de cōdi. et demon. et ciuili modo put habet̄ in
d. l. si cui qd qdē arbitrio boniviri relinqueretur put hr̄ in. d. l.
si cui. et in. l. qui luminibus. ff. de serui. vrb. pdi. cū si. al's aūt si
vellet ibi morari p aliqd notabile spaciū puta in estate in die
prout aliqñ fit ēt aliqñ cū familia aliqñ sol9 puto q̄ nō posset
qz morari in loco p aliqd no. spatiū et ingredi et trāsire sunt se
parata et distincta. vñ ƺcesso vno reliquū nō censet̄ cōcessum p
casum in. d. §. modū. et in. l. is cui. ff. queadmo. serui. amit. et pro
10 hoc adduco. † Nā ille qui pōt ire p aliquē locū hz potestatem
tantum eundi plane et solus. non aūt pōt ire currēdo vt est ca-
sus. et ibi no. Ang. et Pau. de ca. in. l. j. ff. de serui. rusti. predio.
per hoc ēt tex. in. l. seruitutes. §. stillicidiū. ff. de ser. vrb. predi.
vbi est casus qd si hēo stillicidiū supra artā tuam possū illud
dearare sed nō deprimere qz eleuādo leuius cadit aqua et sic
leuior fit seruitus sz qñ deprimitur forti9 cassitat et fit deterior.
¶ Ex qbus habemus qd nō pōt qs vt seruitute vltra modū
conuentū qñ durior fieret in aliquo etiā leui piudicio seruit9
qz seruitutes restringunt̄ et libertas ampliat̄. sz quis nō videt
qd onustior et durior esset seruitus qñ posset ibi stare prout di
ctum est et magis q̄ in casibus et exemplis. s. positis. ergo hoc
non vr̄ cōcessum al's haberemus dicere talē cōcessionē extēdi
ad aliā specie seruitutis. s. morādi in loco qd nō est dicendū p
tex. in. d. §. modū. et in. d. l. is cui. et si diceret̄ talis seruit9 est in-
nominata. nā vt dicūt Pet. et Cy. in rub. C. de vsufruc. serui
tutes nominate non sunt plures quā expsse sed innoīate sunt
plures qñcunq aliud fiendū mihi cōcederetur in fundo alie-
no qd non esset licitū vt ibi per eos facit. l. quotiēs. ff. de serui.
titulo generali. ¶ Ex qbus ƺcludo qd nō pōt Antonius mo
rari nisi put esset vt dixi de natura eūtis et trāseuntis si p hoc
11 morari arbitrio boni viri seruit9 in aliquo etiā piudicio puo
efficeretur durior. ¶ Circa sextā qōnē an † possit in dicto clau
stro Frāciscus salmas in terrā pbibere et scharicare intelligo
vt ibi retineat per aliqd notibile spaciū et puto etiā qd non nisi
sm exigētiā necesse esset salmas aptare vel aliquid simile. ar. d.
l. si cui. et qz rōne necessitatis emergentis nō pōt prohiberi. l. si
locus. §. cū via. ff. quē ad. serui. amit. ex quo enim ƺcessa est ser
uitus transeundi cū salmis oīa ƺcessa esse videntur que sunt
necessaria vt cōmode trāsiri possit. l. cui iurisdictio cū ibi plene
no. ff. de iurisdi. om. iudi. l. iij. §. qui hz. ff. de seruitu. rusti. pre-
dio. al's autem si vellet voluntarie ibi scharicare et retinere nō
posset. hoc pbatur qz si non est licitū Antonio nisi transire et
non morari per aliqd notabile spaciū vt dictū est in precedēti
qōne ergo eodē modo non lz retinere ibi salmas. tū arguendo
de personis ad res iuxta no. in. l. vnum. ff. si cert. peta. tum vt
equalis sit determinatio. l. iam hoc iure. ff. de vulg. et pupilla.
¶ Preterea scharicare salmas est proijcere in alieno qd non
lz circa seruitutē casus est et ibi no. Ang. in. l. j. ff. de seru i. vrb.
prediorū in verbo pijciendi pro hoc ēt facit qz tantū possum
ponere seu proijcere in alieno qñ iminet necessitas reficiendi
rem seruientē. l. refectionis. §. fi. ff. cōia pdi. ergo in ƺrium est
ius cōe ex quo apparet qd ista est diuersa et distincta seruitus a
seruitute eundi vt pz in. d. l. j. ergo concludit̄ manifeste qd fieri
non pōt qz constitutio vnius seruitus nō trahit̄ ad aliā specie
seruitus. l. qcqd astringende. ff. de ver. ob. et. l. veteribus cum
materia. ff. de pactis. Quinimo forti9 imposita vna specie ser-
uitutis sub certa qualitate nō venit eadē seruitus cū alia qua
litate. vt in. d. l. iiij. §. modum. et in. d. l. si cui. ergo fortius non
venit diuersa species seruitutis et pro his ēt faciunt q̄ statim
dicentur in

12 dicetur in sequenti qõne que et concludunt in ista. ¶ † Circa se
ptimã qõnẽ an liceat dicto Antonio in dicto claustro retinere
vegetes, dico quod nõ & ista questio remanet decisa ex dictis in
qõne pcedenti. Cõfirmo et alia rõne. nam quis ꝓhibetur tene
re res suas in solo alieno. Et si hꝫ ius retinẽdi dr hr̃e seruitutẽ
prout probatur ex his que habent in tex. & gl. & ibi p Ang. sed
clarius p Pau. de ca. in l. si pcario. ff. cõia prediorum. ad hoc
l. si is qui lupinos. ff. de actio. empti. si ergo hꝫ seruituteꝫ trans
eundi cum rebus suis nõ censet habere seruitutẽ ibi retinẽdi
res suas p tex. in d. l. is cui. & in d. l. iiij. §. modum. pꝫ et qr occu
paret aditus & sic seruitus efficeretur durior ipsi dño vt pꝫ ad
sensum ad hoc qd habet in l. quintus. ff. de serui. rusti. predio.
& in l. hoc iure. §. pen. ff. de aqua quotti. & estiua. facit qr dicta
seruitus eũdi p claustrũ ad domũ ꝓpriã dr seruitus predialis
ex vtraqꝫ parte. l. pecoris cũ. l. seqũ. ff. de serui. rusti. pdio. c. cuꝫ
venissent. de insti. sed talis retentio vegetũ non est ad vtilitatẽ
predij dominãtis igitur hoc fieri non põt. sed potius dicit cõ
modatis psonalis p no. p Bart. in d. l. pecoris. & p Barto. in l.
vt pomũ. ff. de seruitu. & in l. mela. §. si. ff. de ali. & ciba. le. ex qui
bus concluditur qd dictas vegetas nullo modo retinere põt.

13 ¶ Circa octauã qõnẽ an † possit ibi vendere vinũ passim veniẽ
tibus ad emendũ res vr multũ clara ex superioribus tamen qr
manifeste pꝫ qp seruitus esset magis onerosa & magis molesta
per quã dñs multum incõmodaret in vtendo re ꝓpria. ad hoc
l. fundi. §. fi. & bonus text. in l. si habitatio. §. fi. cum seqũ. ff. de
vsu & habita. facit. l. quint⁹ supra ꝓxima. q. allegata. Ad idem
adduco qd tradit in l. supra. iter alienum non est licituꝫ ducere
aquã per pontẽ qr iter incõmodaret qñ aqua caderet ergo dice
retur pari rõne dñs incõmodari ex tali venditione vni quia vt
experientia docet i huiusmodi locis semper terra humectatur
& infrigidat. Iteꝫ quia mutat modus seruitutis imposite. d. l.
iiij. §. modũ. Item non dicit hoc esse ad vtilitatem fundi domi
nantis nec familie ipsius dñi fundi habitantis in pdio dñante
& cõsequẽter nõ vr fieri posse aliquo respectu nec respectu pdij
vt. s. dixi. nec respectu psone ad hoc. l. ij. ff. de vsu. & habita. fa
cit qd no. p bart. in l. ij. ff. de serui. titulo generali. ¶ Preterea
ista sunt valde diuersa ire & trãsire & ibidem vendere & sic exer
cere ergo ex diuersis nõ dꝫ fieri illatio. d. l. is cui. & l. naturaliter
§. nihil cõmune. ff. de acq. pos. ¶ Preterea ex tali venditiõe vt
plurimum hm accidentia cõiter sequit proiectio & vini & aque
quod quidem est ꝓhibitum vt in l. sicuti. §. aristo. ff. si serui. vẽ.
Itẽ rõne magni concursus & tumultus fieret grauior vñ vide
mus qp ille qui põt ire dꝫ ire quiete & solus nõ aũt põt ire cur
rẽdo & cãtando vt in d. l. j. ff. de serui. rusti. pdiorum. vñ ex his
& alijs dictis in pcedentibus cõcludo qd nõ põt ibi vinũ vẽdi.

14 ¶ † Cira vltimaꝫ qõnẽ an Antonius cui seruit⁹ debet debeat
retinere claues dicte porte & dicendum est qd nõ quia hoc non
reperit de natura seruitutis fundi qr satis est qd prestet porta
apte & patientia que habet loco quasi possessionis. vt in l. quo
tiens. ff. de serui. & p bal. in l. j. C. de serui. & aqua. Quinimo di
cunt de nocte põt portã claudere vt est casus & ibi Barto. in l.
iter. ff. cõis pdiorum. intelligit ergo ius eũdi congruis locis & sic
tñ de die non de nocte vt dicit Florianus in d. l. iter et ideo fa
cit de die non de nocte vt dicit Florianus in d. l. iter. Et ideo
facit hm eũ qd si i cõsideratiõe dñorum est pactuꝫ qd debeat alter
alteri pstare aditũ transeũdi p castella sua si nõ aperit portã de
nocte nõ dr venire cõtra pactũ hoc tñ nõ esse amare itelligẽdũ
sed ciuiliter qr si in hyeme quo tpe vt plurimuꝫ redimus domũ
de nocte vel rõne alterius indigentie vellet intrare vel exire pre
standus esset aditus. argumento. d. l. si cui. facit. l. furẽ cum ibi
no. ff. de fur. &c. Laus deo omnipotenti amen.

¶ Consilium. cxlij.

1 ¶ Testamentum in quo interuenerunt sigilla testiũ an dica
tur in scriptis vel vt nuncupatiuum valeat.
2 Testamentum probatur nuncupatiuum si in instrumento di
catur qd talis fecit testamẽtum coraꝫ septeꝫ testibus: & ibi sint
scripti septem testes.
3 Testamentum quod poterat fieri in scriptis et nuncupatiue
si deficiat aliqua solennitas etiam errore notarij valet vt nun
cupatiuum.
4 Testamentum quod vt testamentum non valet ob non institu
tionem: quando valeat vt codicillus.
5 Clausula. quocũqꝫ modo. quam vim habeat.
6 Testator si dicat coram testibus instituo vel lego illi quẽ nomi
naui in schedula quã deposui penes guardianũ tale testamen
tum valet vt testamentum nuncupatiuum.
7 Literarum comparatio non dicitur sufficiens probatio.
8 Testator si dixerit qd in quadã scriptura cõtinebatur testamẽ
tum coram septeꝫ testibus qui se subscripserũt & sigillauerunt
excepto vno: non valet tale testamentum vt in scriptis nec vt
nuncupatiuum.
9 Cõtractus qui põt celebrari in scriptis & sine: nõ censet celebra
tus in scriptis licet partes voluerint scripturam confici.

Ominus labia mea aperiat & spiritussanctus illuminet itellectũ. ¶ Reue
rende pater & dñe mi singularissime vidi testm̃ ma
gnifici dñi Albari de heredia qp ad metrãsmisistis. Quo viso &
cõsideratio primo aspectu visum fuit dictũ testm̃ non posse su
stineri & substãtialiter loquendo hãc qõnẽ decidit in terminis
quidã antiquus doctor do. Jo. de blonoscho. quẽ refert Cy. in
l. hac cõsultissima. §. p nũcupationẽ. C. de testis. qui voluit qñ
non constat an testator voluerit facere testm̃ in scriptis vel nũ
cupatiuũ recurrendũ esse ad cõiecturas & pũctualiter put fuit
casus noster ponit casum qñ fit testm̃ & apposita sunt talia que
non fiunt nisi cũ fit testm̃ in scriptis vcꝫ sigilla & huiusmodi & di
cit qd tunc dr testatorẽ voluisse testari in scriptis. arg. l. nõ codi
1 cilluꝫ. C. de testamentis † vñ si in tali testõ alique solennitates
sunt adhibite alique non qꝫ cõueniũt testõ in scriptis dicenduꝫ
est predictuꝫ testm̃ in scriptis factũ & si nõ vꝫ vt testm̃ i scriptis
nõ vꝫ vt nũcupatiuũ. tũ qr deficit i forma q defect⁹ totũ viciat
vt in d. l. nõ codicillũ. tũ qr testm̃ in scriptis & nũcupatiuũ sunt
cõtraria & qui eligit vnũ contrariorum alteri renũciare vr. l. si. C.
de codicil. & l. j. C. de fur. si aũt tales coniecture nõ apparcãt va
lebit vt testm̃ nũcupatiuũ qr poti⁹ debem⁹ interpretari vt va
leat &c. l. quotiẽs. ff. de reb⁹ dub. & cũ pdicta opiniõe prior vr ibi
transire Cy. vñ cũ in casu nr̃o testes multi se subscripserũt & si
gillauerũt que solent fieri in testõ in scriptis & plures fecerunt
solẽnitates testamenti in scriptis de quibus latius in d. l. hac
cõsultissima in prin. vr testõrẽ voluisse testari in scriptis & si nõ
vꝫ vt testm̃ in scriptis nõ vr valere vt nũcupatiuũ. & p hac opi
nione adduco gl. qñ in terminis in l. fi. in gl. j. ff. de iure codicil
lo. ¶ Nec videbat obstare qp notarius dicit. Nos tales & testes
subscripti &c. Hoc pñti scripto publico notũ facim⁹. testm̃ aũt
in scriptis nõ solet eẽ publicũ sꝫ priuata scriptura & publicãda
vt in l. publicati hm vnũ itellectum & ibi Bal. & Moder. C. de
testis: illud est verũ qñ notari⁹ de tali testõ nõ est rogat⁹ sed est
scriptũ manu priuata. Secus si eẽt de tali testõ in scriptis con
dito rogat⁹ publicus notari⁹ qr tũc dr publicuꝫ testm̃ & fidẽ fa
cit sine aliqua publicatiõe. vt est gl. q allegat p singulari in l. ij.
in pri. i gl. iij. ff. quead. testa. aperi. quã ibi sequunt doc. vñ stare
vr in casu nr̃o qd instrm testi sit publicũ & tñ testm̃ i scriptis nõ
sit solẽne cũ non interuenerint solẽnitates de qbus in d. l. hac
consultissima. in prin. est eniꝫ tũc sola qd solẽnitatis iuxta no. p
doc. maxime bal. in l. ij. C. de bo. pos. hm tab. & in l. heredes pa
lam. in pn. ff. de testis. ¶ Sed tñ his nõ obstantibus cõtrariuꝫ
mihi vr de iure verius qd immo dictum testm̃ sustineri possit
vt testm̃ nũcupatiuũ & psuppono qd dictũ testm̃ fuit perfectũ &
absolutuꝫ ex quo vltimo loco appet subscriptio vt est casus. &
ibi notãt doc. maxime Pau. de cast. in l. hac cõsultissima. in §. si.
principij. C. de testis. & pꝫ et dñ notarius dicit actũ &c. per que
verba denotat testm̃ pfectũ vt ibi dicit Pau. de ca. voluit hoc
no. bal. in aut. qd sine. C. de testis. & in primis intelligẽdo qd te
stator corã notario & testibus oĩa cõtẽta in dicto testõ affirma
uerit sic & notario & testibus fuerint no. Et subscriptis testib⁹
tulerit illud claudi & apiri put disponit in fi. testi & ad hãc iter
pretationẽ moueor p illa vba apposita. in prin. testi in quo dr.
Nos garãs Matthe⁹ notari⁹ & testes subscripti ad hoc vocati
specialr & rogati pñti scripto publico notũ facimus & testamur
qd magnificus dñs Albertus &c. que verba appent apposita
tpe cõfecti testi ex qbus dat intelligi qd cõtẽta i dicto testõ tpe
confectionis fuerũt no. testibus alr nõ potuissent testes ita at
testari. put in pn. vr cuꝫ debeãt tñ testificari de his q pcipiunt
aliquo sensu corporeo iuxta no. in l. q testõ. §. fin. ff. de testis et
in l. testiũ. C. de testi. & in c. cuꝫ cãm. extra de testi. si. enim testator
non fuisset testat⁹ palã corã testib⁹ tm̃ debuisset attestari. testa
torẽ dixisse eẽ suũ testm̃ qd erat scriptũ i illa charta clausa put
pꝫ ex not. in d. l. hac cõsultissima in pn. & in l. publicati melius.
C. de testis appet vñ cũ deponãt. explicite de cõtẽtis in testõ ap
paret qd corã testibus palã factũ fuit. pro hoc etiaꝫ adduco qd
no. Bar. in l. heredes palam. in prin. ff. de testis. vbi dicit qd si
2 apparet publicũ instrm qd † dicat qualiter qs fecit testm̃ coraꝫ
septẽ testibus. & ibi sunt septem testes subscripti probat suffi
cienter testm̃ nũcupatiuuꝫ. Et ita qꝫtum ad hoc sequit aperte
Bald. Jo. de imo. & doc. cõiter sequẽtes opinionem in his vo
lentes qd si apparet instrm publicũ i quo sunt descripti septeꝫ
testes rogati in quo dicat qualr talis coram septem testibus te
status est sufficienter probat testm̃ nuncupatiuuꝫ. ¶ Preterea
hoc manifeste apparet ex pncipio testamẽti iuncto fine. naꝫ in
fine notarius in subscriptione attestatur in publica forma scri
psisse & clausisse. & in principio simul cuꝫ testibus attestatur de
testõ. Ergo put ipse notari⁹ attestatur de testõ sibi noto ita et
testes vt equalis sit determinatio & notarij & testiũ iuxta. l. iam
hoc iure. ff. de vulg. & pup. Itẽ ex pcessu testamẽti cõstat. nam

in pncipio incipit attestari notarius simul cū testibus.demum in fi.testi dicit se scripsisse et clausisse ex quo patet manifeste qd prius testm̄ fuit factum et scriptum per notariū qd fuit notum et notario et testibus et demum notarius ex mandato testatoris illud clausit.erat ergo testm̄ publicū lz clausum mādato testatoris.potuit ergo postea ēt nō citatis quoꝝ īteresse p notariū publicari hoc est apiri vt esset notū vocatis ī testō.iuxta plene no.per glo.bar.Ange.et doc.in.l.j.ff.quēadmo.testa.aperian. vr̄ enim tūc potius aptura et nō publicatio.vt p Spec.in ti.de instru.edic.§.ostenso.ver.et qn̄ depublicatio.etc.Ex qbus concludit̄ qd p dictū publicū instm̄ pbat̄ sufficiēter testm̄ nuncupatiuū.¶Et ad allegata in ɔtriū.rn̄det̄.qd Ja.de raue.et Cy.in.d.§.pro nūcupatione impugnant opinionem Jo.de blonoscbo dicētes qd nō est absurdū qd in eadē cōfectione scripture seu testamēti possit esse et forma testamēti in scriptis et forma testamēti nūcupatiui.et ideo dicūt qd non pcedit opi.Joā.de blonoscbo dū voluit in dubio recurrēdū eē ad coniecturas:qz lz tūc nō valeat in vna forma valebit in altera cū nō sint forme contrarie sed diuerse que simul se cōpatiunt̄.et sic decidunt casum nostrū in specie.et eoꝝ opinionē sequitur in effectu domi. Rapha .fulgo.in.d.§.per nūcupationē.et sequit̄ ēt ibidem insignis doctor dō.Pau.de cast.Non est enim putandum testatorem voluisse se restringere ad vnā viam testandi.et sic eligere viam per quā suū iudiciū impugnetur.ad hoc tex.no.in.l.iij. ff.de testa .mili.facit qz actus dz interpretari vt potius valeat ꝙ pereat.l.quotiēs.ff.de rebus dub.Hoc ēt vr̄ decidere Bar. in.d.l.si.ff.de codicil.vbi vult qd si ɔfecte sint tabule testamēti in scriptis.et ibi deficit nomē heredis et corā sufficienti numero testiū nominauit herede in dubio valebit vt testm̄ nuncupatiuū quicquid ibi dixerit gl.Hanc ēt qōnē decidit ī terminis Pau.de ca.in.l.heredes palam in prin.ff.de test.allegādo no. per Cy.in.d.§.per nūcupationem.Pro his ēt in terminis adduco Ang.quē sequit̄ Jo.de imo.in.l.j.§.finaūt.ff.de heredi.

3 insti.vbi volūt qd† qn̄ testator poterat testari in scriptis et nuncupatiue et deficit aliqua solennitas testi in scriptis etiam ex errore notarij vel vt testm̄ nūcupatiuū nisi testator se artauit ad testādū in scriptis qz forte noluerit aliter valere quā testm̄ in scriptis.et tūc nō valeret vt nuncupatiuū per no.in.l.ɔctus.C. de fide instru.et predicta in re dubia pro decisione sufficerent. ¶Sed tn̄ ex alio capite ostēdit̄ euidēter qd dictus testator casu quo non valeret vt testm̄ in scriptis valere voluit vt nuncupatiuū.qz ī fine dictus testator apposuit clām qd valeret quōcūqz melius valere posset per quā clām apparet apte qd noluit se artare ad aliquē spālem modū testādi quo casu qn̄ habemus intentionē bar.oīno decidit valere vt nūcupatiuū in.d.l.fi.ff.de codicil.et Ang.et Imo.ī.d.l.j.§.finaūt.Pro his adduco quod voluit notabiliter Bald.in.l.j.ff.de testa.vbi vult qd si instm̄ dicit̄ qd est testm̄ talis.et ibi sunt septē testes deficit tn̄ institu-

4 tio vel ex heredatio† et sic vt testm̄ nō pōt valere cōseruatur vt codicillus.et illud dictū permultū notabile refert et sequit̄ do. Pau.de cast.in.l.prime.ff.de his que in testa.delē.Adduco etiā nā si testator seruatis solennitatibꝰ testi dixit qd volebat illud dūtaxat valere iure codicilloꝝ valebit vt codicillus.ita determinauit Dy.ī qōne que incipit qd talis qdā paterfa.etc. et sequit̄ Jo.an.in addi.Spe.in ti.de instru.edic.§.cōpēdiose.

5 Ergo fortius in casu nr̄o†qn̄ voluit valere quocunqz modo melius valere pōt que clausula hz istā virtutē qd si nō vz actus eo modo quo agitur valeat vt valere pōt.Ad hoc plene no.p Bar.et doc.in.l.j.§.si quis ita.ff.de verb.obli.et per ea que in simili in libello habent̄ per Inno.et doct.in.c.ij.extra de ordi. cogni.et optime facit qd singulariter voluit Bal.de clā codicillari et sequūtur doc.in.l.verbis ciuilibus.ff.de vulg.et pup.et plene in simili posse adducere que breuitatis cā omitto. Ex quibus oībus cōcludo qd dictū testm̄ pōt vt nuncupatiuū sustineri.¶Scdo principaliter posset etiā alia via vt nuncupatiuum sustineri.si notarius scripsisset testm̄ et clausisset et demum testes subscripsissent et testator palā declarasset corā testibus se relinqre et disponere put in dicta scriptura clausa cōtinetur:et notarius corā dictis testibus fuisset de hoc rogatus p ea que singulariter posuit Bar.et sequitur ibi.Joā.de imo.in

6 l.si ita scripsero.ff.de cōdi.et demō.vbi vult qd†vz testm̄ vt nūcupatiuū si testator corā testibꝰ dicit relinquo illis quos nominaui in quadā cedula quā deposui penes guardionū fratrum minoꝝ manu ppria.Nā si postea pbat̄ qd sit manu testatoris vel per cōparationē literarū vel per alias ɔiecturas valebit vt testm̄ nuncupatiuū.et ita simplr̄ Bar.allegat etiā Pau.de ca. etiā in institutione heredis in.l.heredes palā.in prin.ff.de test. et Pau.de ca.in.l.vbi autē non apparet.§.sed qui.ff.de v̄.ob. et est de mente Bar.dū allegat.l.hoc articulo.ff.de here.insti. et expresse in institutiōe heredis.hoc tz Bal.et Ang.in.l.asse toto.ff.de here.insti.et per Bald.in.l.captatorias.C.de testa. mili.sed fortius vr̄ valere in casu nostro.nā lz testm̄ nō sit manu testatoris.sed notarij magis vr̄ cōstare de scriptura clausa ꝙ in terminis Bar.qz cōstat per publicū instm̄ cōfectū corā pluribꝰ testibus de implicita voluntate testatoris et de scriptura ad quā refertur talis volūtas implicita quā ī terminis bar. qui vult qd sufficiat sola cōparatio litterarū vel alia legitima indicia.et est notabile qd ibi sufficiat cōparatio literarū ad declarationē volūtatis fm̄ Jo.de imo.in.d.l.si ita scripsero.cum

7 †tal's nō soleat esse sufficiēs pbatio qz per talem comparationem multe falsitates cōmitti pn̄t.vt dicit text.ī aut̄.de instru.cau.et fide.ī prin.quā suspitionē falsitatis leges conantur euitare vt in.l.iubemus.C.de testa.vn̄ si talis pbatio illius cedule est sufficiēs ad declarandū talem volūtatē implicitā pnunciatū corā testibus ꝙtomagis dz eē sufficiēs tale instm̄ publicū et clausum in quo multominus versatur suspicio falsitatis.et hoc in terminis decidit do.Pau.de ca.in.d.§.per nuncupationem. vbi dicit qd nō vr̄ sibi necessariū qd cōstet qd illa sit scriptura qua testator sensit.hoc idē clarius tz Pau.de ca.in.d.l.heredes palā.in pn̄.vbi declarat Bar.qd tūc dz ɔstare qd sit manu testatoris qn̄ testator hoc expssit.secus si nō dixit hoc qz satis est qd ostēdatur qd sit illa de qua sensit qz testator vr̄ voluisse stari dicto eius de quo conficiebat.arg.l.theopompus.ff.de dote plega.et sic Paul.de castr.decidit questionē nostram in terminis. ¶Vna tn̄ restat difficultas.circa pdicta p quā videntur con-

8 fundi oīa superiora.†nā si testōr expsse dixit qd in quadam scriptura ɔtinebatur testm̄ corā septē testibus q se subscripserunt et sigillarūt excepto vno qui se nō subscript et sigillauit testm̄ nō valet neqz vt in scriptis neqz vt nūcupatiuū.vt pbat̄ in.l. hac cōsultissima.in fine principij.C.de test.Et decidit hoc expresse in terminis Pau.de cast.in.d.l.heredes palā.et Pau. de cast.in.d.§.per nūcupationē.ēt tāgit istā difficultatē ɔ opi. Bar.et idē Pau.de ca.in.d.l.si.ita scripsero.dicit qd pp hanc rōnē semp sibi visa fuit dubia opi.ibi posita p barto.in instōne hrd̄is.ad quam vtrobiqz rn̄det qd in istis terminis testator volendo ꝙ testes subscriberēt et sigillarēt vr̄ elegisse viam testi inscriptis.et ideo nō vz vt nūcupatiuū.sed in casu Bart.non pōt dici ꝙ elegerint viam in scriptis qz nō dixit ꝙ deberent se subscribere vel sigillare.sed potius elegit viā testi nūcupatiui nuncupando tn̄ implicite.lz nō explicite.si tn̄ explicite nuncupasset.tūc hz locū qd supra dictū est fm̄ Cy.put declarat idem Pau.de cast.in.d.l.heredes palā.in pn̄.ex qbus vr̄ inferri qd in casu nostro.si nō fuit explicite expressum nomen heredis ex quo testes se subscripserūt et sigillarūt vr̄ elegisse viam testādi in scriptis.et ɔn̄r nō vr̄ valere neqz vt testm̄ in scriptis neqz vt nūcupatiuū.¶Sed pdictis nō abstātibus adhuc puto dcm̄ testm̄ sustineri posse in vim testamenti nūcupatiui lz testator tm̄ implicite corā testibus dixisset illud esse suum testm̄.et hoc ex duobus simul iunctis.s.qd lz implicite referēdo se ad aliam scripturā testator declarauit suam volūtatē testm̄ valet sicut si explicite dixisset ɔtenta in illa scriptura vt in.d.l.si ita scripsero.et in alijs locis.s.allegatis.itē qd lz testōr voluerit qd testes subscriberent non tn̄ vr̄ voluisse se restringere ad testm̄ inscriptis fm̄ Cy.et alios.s.relatos.et sic habeamus dicere ad text. in.d.l.hac cōsultissima.in prin.qn̄ clare appebat ꝙ testōr volebat testari in scriptis.nā illa lex tantū intēdit declarare qn̄ valeat testm̄ in scriptis qn̄ dicat̄ solēniter factū et qn̄ non et sic in nūcupatiuo.nō aūt intēdit illa lex declarare aliquo mō qn̄ testōr dicat̄ voluisse in scriptis testari et qn̄ nō.vn̄ nō est absurdum dicere ꝙ illa lex intelligat̄ qn̄ apparet qd voluerit testari in scriptis al's aūt nō psumit̄ hic voluisse qn̄ nō pōt valere vt in scriptis.sed bn̄ vt nūcupatiuū p.d.l.miles.qui destinauerat et no. p Bal.in.l.quāꝙ.C.de testa.mili.faciūt que.s.dixi fm̄ Bald. in.l.j.ff.de testa.qd dixi allegando Dy.in qōne que incipit qd talis.¶Et pbat̄ manifeste ista ɔclusio.Nā testm̄ est actus qui pōt fieri in scriptis et sine scriptis.d.l.hac ɔsultissima.in prin. iuncto.§.p nūcupationē.itē validū argumētum de ɔctibꝰ ad vltimas volūtates.l.seruū filij.§.cum q cyrographum.ff.de leg.

9 j.et.l.eū qui cyrographū.de leg.iij.sz habeo†qd in cōtractibus qui possunt fieri in scriptis et sine;non censent̄ partes voluisse celebrare ɔctū in scriptis lz voluerint scripturā ɔfici nisi expsserint se velle in scriptis ɔhere vt est glo.not.instit.de emptio. et vendi.§.j.quā tenēt Ja.bu.Cy.et cōiter doc.in.l.cōtractus.C. de fide instru.vt ibi refert Barto.de Saly.qui latius alijs attingit istū articulū.et ponit idem Saly.in.l.testiū.C.de testib. et late Bar.de Saly .in aut̄.si nouo iure.C.de serui.fugi.vbi notabiliter loquitur.Ergo idē dicamus in casu nostro vt testator nō dicat̄ se voluisse restringere ad testamentum in scriptis quo hoc nō expressit.et maxime in casu psentis consultationis hoc ex duobus dicendū est.Primo qz testator non vr̄ iussisse testes subscribere et sigillare ex eo qz vellet testari in scriptis. sed potius qz volebat eo viuente et triduo post mortem testamentum esse secretū qz mandat qd debeat dicto tpe remanere clausum penes dictū notariū.et sic ad istū effectum directa fuit mens

mens testatoris.nō ergo dz opari illū effectū.l.nō omnis.ff.
si cer.pe.ne iudiciū reddat nullū.dicta.l.quotiens.Quod aūt
hoc sit verū pz manifeste.scdo per clausulā in fine positam in
10 qua testator ostendit q̄ †vult testamētuz valere quocūq; mō
melius valere pōt.que clausula facit actū valere omni via qua
pōt vt per Inno.et doc.in.d.c.ij.et qd notabiliter ꝯsuluit dñs
Anto.in suo cōsilio qd incipit Titius agit cōtra Seyū.vbi
voluit qd quecūq; dispositio valida ex narratis induci potest
illa sit inducenda.dixit etiā notabiliter Bal.in suo cōsilio qd
incipit reperit qd quidā dixit qd si cōfectum est primū testamē
tum cum clausula derogatoria sub quibuscūq; verbis compo
sita.et in scdo dicat qd vult illud valere eo modo quo pōt:talia
verba sunt pcisa.l.qui iure militari.ff.de testa.mil.vñ perinde
est ac si dixisset volo istud valere nō obstantibus quibuscunq;
verbis derogatorijs.sit ergo cōclusio qd siue dicamus dictum
testamētuz fuisse palā pnunciatū corā testibus qd verius cre
do siue iplicite dicendo q̄ in charta illa clausa erat suū testamē
tum sustineri posse.et has puto veras cōclusiones sm quas et
cōsulerē et iudicarem quas tuo integerrimo iudicio emendan
das et corrigendas relinquo. Laus deo amen.

Consilium.cxliij.

1 Verba.presente et deponente.in instrumēto depositi quā
do pbent verum depositum.
2 Verbum.dedit et mutuauit.in instrumēto an importet verbū
ciuile vel naturale.
3 Depositum naturale si intentatur licet pbetur confessio reus
tamen condemnatur.
4 Verba.realiter et cū effectu.quid operentur.
5 Testis vnus ex testibus necessarijs in istrumēto si cōtradicat
instrumētum non probat.
6 Testis deponens per verbum.iudicio suo.vel per verbum .vi
detur.an et quando probet.
7 Testis et notari9 quo ad numeratā pecuniā pcedūt a pari.
8 Testis deponēs titiū furiosuz:qr act9 furiosor facit.probat.
9 Testis deponēs sup his q̄ iudicio intellectus pcipiunt ēt nō in
terrogatus debet reddere rationem dicti sui.
10 Testes q deponunt super eodē facto lz nō recordētur de testi
bus dicunt contestes.
11 Testis vnus si plus vel minus deponat q̄ alius in facto non p
hoc dicuntur varij et minus probare.
12 Instrumentū reprobat etiam per duos testes nō descriptos
in instrumento.
13 Solutio preiudicat donec probetur error.
14 Depositum qñ possit retineri p obseruantia contractus per
depositarium.
15 Lex penultima.C.depositi.habet locum in vero et naturali de
posito.
16 Priuilegium cedentis qñ transeat in cessionarium.
17 Precij exuberantia arguit simulationem.

Dominus labia mea ape
riat et spūssanct9 illuminet intellectū.Diu profecto
anceps fui in psenti ꝯsultatione.sed tādē cū existi
marē supra scriptos prestātissimos viros et patres dñm Petrū
philippū et do. Bal.falli nō posse.oib9 demū cōsideratis pla
cuit in eandē sniaz ꝯcurrere et vt rē ipsā aliquātū degustasse vi
dear quā paucis potero rē ipsaz absoluam et in primis p fun
damēto psuppono q̄ dictū istrm depositi cātat de vero et nāli
deposito actualiter facto in psentia testiū et tabellionis.hoc in
1 primis ostendūt illa †vba pñte et deponēte et c.bis repetita.nā
istud verbū deponēte vex et naturalē actū significat tpis nunc
pñtis vt no.in.l.si ex cautione.C.de nō nume. pecu.et in.l.si ex
precio.C.si cer.per.licet enim quando ista verba quis profert
contra seipsum in propria scriptura sint verba confessionis vt
in.l.publia.§.fin.ff.depositi.tamen quando notarius profert
talia verba sunt vba visus et sensus ipsius notarij sicut quādo
talia verba pferunt a teste.nam notarius et testis idem sunt.i.
vterq; testificat.l.domitius labeo.ff.de testa.et testificando de
vero actu hoīs non pōt testificari nisi de viso vt eleganter no.
Dy.in.l.j.ff.de aqua plu.arcē.verba omnia ad lrām Bal.i suo
eleganti consilio qd incipit xpi noīe amen.In quodam instrō
ita cauet.hoc ēt demōstrat p illa verba qm ducatos sexcentos
quinquaginta auri vt supra et depositū suprascriptū iunctis
illis verbis in pñtia mei notarij et testiū infrascriptor habue
runt et receperūt que verba importāt actualē et naturalem nu
meratione pp illa verba in pñtia mei notarij et testiū que sunt
verba tabellionis et nō ptis.et sic non pñt referri ad ptis confes
sionem vt voluit glo.quā ibi ad hoc notat Ja.de are.in.l.si ex
cautione.C.de non nu.pec.et sequitur bar.de saly.et lz barto.in
l.singularia.ff.si cer.pet.quasi in terminis istis velit qd instrm
saluat si pecunia fuit pñs et nō fuerit numerata:qr satis dicit
recepta si fuit pñs arg.l.prime.§.si iusserim.ff.de acq.pos.vel
si fuit eo pñte et numerata.argu.l.falsus.§.si is.ff.de fur.facit
qd cōsuluit bar.in cōsi. incipiēte in qōne pposita adhuc alle
gare et cōsulere intēdo.nā ēt illa verba habuerūt et receperunt
posse verificari in ficta receptione prout i fili dicit bar.quādo
2 notarius †dixit dedit et mutuauit i.d.l.singularia.et sequit ibi
Pau.de ca.Ad hoc quod not.bal.in rubrica.C.de fide instru.
in.viij.col.Nā fatēdo ēt qd si pecunia ibi fuisset pñs lz non re
cepta pcederet opinio bart.vel qñ alteri soluta.tñ cuz in casu
nostro pbat qd illa pecunia non erat ibi vt.j.deducet vel dat
alteri qd alteri fuerit soluta vñ sumus extra terminos bart.et
inq̄tū bart.tz qd illa verba dedit et mutuauit pbent mutuū
ciuile.ꝯ tenuit Ang.in.l.pdia.ff.de acq.pos.qd imo dicta vba
denotant mutuum naturale et vex et tz bald.in.l.si ex pcio.C.si
cer.pe vbi bart.de saly.dicit illū tex.facere ꝯtra opinionen bar.
illam ēt opinionē bart.impugnat.bald.in preallegato cōsilio.
Preterea aliud est qñ instrm. dicit dedit et mutuauit.quo
casu pcedūt que dicit barto.in.d.l.singularia.Aliud qñ dicit
habuit et recepit.qr tūc de necessitate numerationē includit.et
hoc casu pcedit gl.s.allegata in.d.l.si ex cautione.quā sequit
ipsemet bar.et ēt no.barto.in.l.titia.ff.de ver.ob.et lz Ange.
et Jo.de imo.in.l.si ita stipulatus.§.grisogonus.ff.de ver.ob.
et he dubitatiōes pcedunt in ꝯctu mutui.sed in ꝯctu depositi
res reddit valde clarior.nā vt eleganter dicit bald.in suo con
3 silio mihi.lxxviij.incipi. in xpi noīe actuz fuit depositi.†Si in
tentat depositū naturale et pbet cōfessio reus dz condēnari lz
secus esset in mutuo.iuxta no.in.l.si ita stipulatus.§.grisogo
nus.ff.de ver.ob.et est rō subtilis quam assignat bald.qr depo
sitū non ꝯbit nisi vno mō.s.re. mutuū aūt ꝯbit tribus modis
scz re cyrographo et verbis.et no.in.l.ij.§.fi.ff.si certum petat.
vnde in deposito vnus est ꝯctus vna oblo que tm re perficitur.
et est notabilis cōsideratio.vñ magis inferūt ad numerationē
dicta verba in ꝯctu depositi q̄ inferrent in ꝯctu mutui.sed ad
4 †tollendā oēm difficultatē fuerunt posita illa verba realiter et
cuz effectu.naz non dr realiter fieri qd solo verbo fit sicut dici
mus qd aliud est realiter offerre aliud verbaliter vt pz ex plene
no.in.l.acceptam.C.de vsuris.et in.l.si mora.ff.sol.ma.Nec dr
fieri cuz effectu eo maxime qr ambo dicta verba fuerunt appo
sita p notata p barto.in.l.balista.ff.ad trebel.Ex quibus relin
quit qd instrm pdictū cantat de vero et naturali deposito vere
et actualiter facto.Quibus psupositis ostēditur falsitas dicti
instri qm tres testes instrarij ꝯdicūt ipsi instro qd nō fuit fcm
depositū in tanta q̄titate et nō viderunt qd assertus deposita
rius aliqd acceperit.sed tm qd ibi erat quidam sacculus pecu
nie in quo nō erant ad plus ducati centū qnquaginta put di
cta testiū ad plenuz refert primus consultor.Qñ aūt testes de
scripti in instro ꝯdicūt instrumēto nedū qñ oēs sed ēt qñ vnus
5 †solus ex necessarijs instrumētū nō pbat.ista est cōis ꝯclusio
doctorum bar.bal.et Joā.de imo.in.l.j.§.si qs neget.ff.quēad.
testa.aper.et Inno.Jo.cal.do .Anto.Abb.moder.et Joan.de
imo.in.c.cum Joānes heremita.extra de fide instru.et tenent
Bal.Saly.et Fran.de albergotis.in.l.in exercendis.C.de fi.in
stru.Nec ob.si dicat qd testes non affirmāt sz dicūt qd iu
dicio ipsor qr testis qui deponit iudicio suo non pbat qr non
dicitur deponere vt testis per visum vel aliū sensum corporis
iuxta.l.qui testamēto.§.fi.ff.de test.et no.in.l.testium.C.de testi.
et in terminis qñ testis dicit iudicio suo decidit Ange.in repe.
l.sciendū.in.ij.col.ff.de v.ob.immo si testis dicit se p certo ēt
non pbat vt singulr voluit Bal.in.l.siue possidetis.C.de pro
ba.qm ad hoc elegāter rñdet primus ꝯsultor qd pbant qr p
6 mittant rōnē dicti p visuz vel aliū sensum.qr †dicūt se fuisse p
sentes.et viderunt.quo casu pbant lz postea dicāt iudicio suo
vel p verbum vr.vt no.bar.in.l.qui tm.§.si arbiter.ff.de arbi.et
Spe.in addi.Spe.in ti.de teste.§.nunc tractādū.ppe.finez.et
Bal.in repe.l.de qbus.ff.de legi.in.xx.col.et Ang.in.d.l.scien
dum.Rñdeo ēt et aliter qr testes id dicunt iudicio suo qr non
poterant bene percipere ex quo pecunia erat ibi in quodā sac
culo aperto.vñ aut notarius qui attestat veruz depositū pote
rat q̄titatē sine numeratione pcipere et esse rogatus.et tunc di
co q̄ etiā testes potuerūt hoc idē dignoscere.aut nō poterāt te
stes pcipere numerū pecunie nisi numerarent eodē mō nec no
tarius poterat attestari et esse rogatus qr in minus pōt eē no
tarius rogatus qr tm per sensum auditus et visus quā testis te
stificari qui deponit per oēs sensus.vt cōcludit et declarat no.
Jo.an.in addi.Spe.in ti.de instru.edic.§.restat.in.pe.colū.et
Bald.no.in rubrica.C.de fide instrumento.in.viij.colum.et
7 do.Ant.et do.Abb.moder.in.c.cum cām.de testi†Et punctua
liter in pecunia nō numerata a pari procedunt notarius et te
stis.vt pz ex no.per Bar.in.l.cū seruus in.fi.ff.de ꝯdi.et demō.
prout de teste ponit bar.in tractatu de teste.qñ ponit qñ testis
hz deponere sup q̄titate discreta hoc est super numero vñ di

tit bal.ad ꝓpositũ ꝙ cũ ista verba habuit ⁊ recepit ꝓbẽt verã
numeratione͂ caueat tabellio qꝛ nõ potest apponere dicta vba
nisi numeratio interueniat illo loco ⁊ tpe ⁊ corã illis testibus.
ita dicit in.l.ex cautione.C.de non nu.pec.ver.iij. queritur ⁊c.
Apparet igitur instrumẽtũ falso confectũ.¶ Multũ ẽt mihi
placet illa cõsideratio primi consultoris dum dicit ꝙ lꝫ de facili
non posset cognosci certus numerus:tñ de facili percipi pote-
rat ꝙ cũ ad plus apparerent centũquinquaginta ꝙ non tran
scendebant ducẽtos vel ducentos quinquaginta prout singu-
lariter voluit bar.in ꝓbatiõe numeri annoꝝ ex aspectu in qua
difficilior vel saltẽ equalis cognitio vt ipse ponit in sua elegã
ti repetitiõe.l.de etate.ff.de mino.Addo qd́ idem voluit bal.in
rub.de ꝓbationibus.circa finem.eo maxime qꝛ hoc facili itel
lectus discursu dignosci potest.vñ videmus ꝙ testis ꝓbat ho-
minem mortuũ qꝛ vidit in.l.ij.§.si dubitetᷣ quemad.test.ap.ꝓut
8 etiã no.Bar.in tractatu de testi.vbi etiã dicit †quod bona est
ratio testis qui dicit talem furiosum qꝛ faciebat actus furioso
rum.Nã lꝫ videatur iudicare.tñ qꝛ facili discursu percipitur dꝫ
9 testis sufficienter deponere.vñ dicimus qd́ †testis qui deponit
super his que iudicio intellectus percipiũtur nõ probat nisi
assignet rationem dicti etiam non interrogatus. vt concludit
Inno.⁊ doc.in.c.cũ cãm.de testibus.⁊ Bal.in.l.pe.C.de sentẽ.
que sine cer.quãti.⁊ Bal.in.l.solum.C.de testibus.tñ secꝰ est qñ
facili discursu percipiuntᷣ prout no.bar.in tractatu de teste cir
ca tertiã col.dũ ponit exemplũ de deponente de numeratione
pecunie.⁊ do.Cardina.⁊ Abb.in.d.c.cum cãm.Relinquitur
ergo ꝙ cum faciliter potuerunt dignoscere magnum excessum
contentũ in instrumento vltra quam ex aspectu ⁊ visu consta-
ret.¶ Sed quid plura nonne etiã deponũt ꝙ pecunia inerat
in sacculo ⁊ non fuit numerata.⁊ sic in hoc cõtradicunt instr̃o.
⁊ lꝫ nõ diceret aliud ex qua cã esset ibi est ad reprobãdũ instr̃m
de falso qꝛ cũ sint instrumentarij testes satis est ꝙ deponãt rem
non fore gestam prout cantat instr̃m:lꝫ non recordentur ꝓut
res fuit gesta.hoc probatur ex cõi theorica doctorum in.d.l.j.
§.si quis neget.ff.quemad.testa.apian.⁊ doct.in.d.c.cum Joã
nes heremita.in quibus locis volunt qd́ satis sit ꝙ testes negẽt
vera esse contenta in instrumẽto.sed magis proxime hoc ꝓba-
uit secũdus insignis consultor per no.per Cyn.bal.⁊ alios in
l.si presidi.C.de dona.ante nup.Confirmo hoc per id qd́ voluit
singulariter Bal.in.l.j.C.de rebus alie.non alienan.vbi dicit
quod si volo probare prescriptionem ⁊ ad hoc testes volentes
probare titulum deponunt de venditione sed non recordan-
tur de quantitate precij satis est ad prescriptionem qꝛ agitur
de probatione solius tituli.⁊ pro quocunqꝫ precio venditio fa-
cta tenet ꝓut no.in.l.si qs ante.ff.de acqui.pos.secus si ageretᷣ
de ꝓbatione venditionis vt per Bar.⁊ doc.in.l.titia.ff.so.ma.
sed magis in specie adduco Bal.in terminis in.l.j.in princ.C.
de sen.que sine cer.quãti.vbi singulariter dicit ꝙ si testes dicũt
notarius errauit qꝛ nõ audiuimus hec verba sed quedam alia
de quibus non recordamur probãt negatiuã sed non affirma-
tiuam quid actũ fuerit.satis est ergo ꝙ testis dicat rem nõ ita
gestã prout cantat instr̃m lꝫ ignorent qualiter res fuerit gesta.
¶ Et per hoc clare respondetur ad vnum qd́ dicitur de secun
do teste secundario examinato qui ignorat ex qua causa esset
ibi pecunia:qꝛ satis est ꝙ dicat pecuniã non fuisse numeratam
prout cantat instr̃m ⁊ eo maxime qꝛ deponunt de eodẽ facto
rogato in eodem loco ⁊ coram eisdem testibus ⁊ de pecunia exi
stente in sacculo ⁊ omnibus circunstantijs nisi qd́ secũdus nõ
recordatur de cã:per que dico indubitanter probari identita-
tem facti quia per plures demonstrationes habetur idempti-
tas vltra sufficientiã per ea que elegãter ponit Bal.in.l.demõ
stratio falsa.ff.de cõdi.⁊ demõ.⁊ no.i.l.forma.ff.de censi.⁊.in.l.
si quis in fundi vocabulo.ff.de leg.j.¶ Confirmantur hec qꝛ cũ
testes deponant de eodem facto p̃sumũtur cõcordes ⁊ conte-
stes per ea que singulariter posuit Bal.in.l.ij.C.de bo.pos.ꝺm
10 tab.vbi vult ꝙ †testes deponẽtes de eodẽ facto lꝫ nõ recordan
tur de testibus sunt contestes.⁊ sequitᷣ ⁊ commendat Pan.de
cast.⁊ est de mente Inno.in.c.qualiter ⁊ qñ.extra de accusa.⁊
Jo.de imo.in.c.cum oporteat.de accu.⁊ clare etiam rñdetur ad
tertium testẽ.nã lꝫ recordetur de altera persona ꝯhẽtis.sed de
vna tñ psona ꝯhentis.tñ qꝛ sunt tot alie demonstratiões q̃ pro
bant idemptitatẽ ꝙ sufficit qm̃ re demonstrata frustra adijci-
tur demonstratio.l.j.in fi.ff.de dote prelega.⁊ no.Bart.in.d.l.
demonstratio falsa.⁊ traditᷣ in.l.inter stipulantẽ.§.j.ff.de ver.
obli.eo maxime qꝛ testes instrumẽtarij nõ est necesse qd́ cogno-
scant ꝯtrahentes ꝓut clare determinat Bal.in.l.fi.§.cum igitᷣ.
in.vij.col.ver.vlterius no.de tabellione.C.de iure delib.⁊ not.
Jo.an.in addi.Spe.in ti.de teste.§.j.in addi.que incipit quid
voluerit autor.¶ Accedit ẽt ad hoc ꝙ pluralitas actuũ nõ pre
sumitᷣ prout late declarat Barto.in.l.ij.C.de erro.aduoca.post
Ja.bu.⁊ est tex.⁊ ibi notãt dñi Canõiste in.c.cũ Joannes here
mita.extra de fi.instru.⁊ traditur in.l.oĩum.C.de testa.¶ Con
11 firmatur †nã lꝫ vnus testis plus vel minus in facto deponat q̃
alius.nõ tñ dicuntᷣ varij ⁊ minus probare vt voluit singulari-
ter do.Ant.per illũ tex.cũ glo.in.c.ij.de regularibus.⁊ hec idu
bitanter ꝓcedunt cũ duo testes qui fuerũt p̃ntes lꝫ nõ istr̃arij
⁊ bene totius negocij clare informati deponãt ẽt ꝯ instr̃m ꝓut
eleganter demonstrat primus consultor,rñdendo ad ea que di
12 ctis testibꝰ obijci possent.†duo autẽ testes ẽt nõ descripti p̃nt
instr̃m reprobare.vt cõcludunt Inno.Calderinus do.Anto.
Imo.⁊ Abbas in.d.c.cum Joannes.⁊ Paul.de leaza.⁊ do.
Abbas in.c.iij.loco.de proba.do.Anto.in.c.cum a nobis.de
testibus.Imo.late in.d.l.j.§.si qs neget.Cy.⁊ Saly.in.d.l.in ex
ercendis.vbi dicit singulariter Bar.de Saly.quod si sunt tres
testes vel plures omni exceptiõe maiores deponentes ꝯ instr̃m
aliter nõ coadiuuatũ sufficiũt etiã ad cõdemnandũ notarium
de falso.⁊ ita anno p̃terito ꝯsului in ciuitate Mantue.Cõclu-
ditur ergo ꝙ dictũ instr̃m nõ cõtinet veritatẽ sꝫ potius falsum
videtur dñiudicandũ.¶ Solũ ergo restat difficultas que vide
tur nõ parua qꝛ dictꝰ assertus depositarius post soluit ex dicta
summa ducatos quadringẽtos ex summa sexcentoꝝ quinqua-
ginta de qbus i dicto asserto instr̃o depositi ꝓut appet publi-
cum instr̃m.non enim vr̃ censendũ qd́ soluisset ptem nisi fuisset
debitor cũ nemo p̃sumatᷣ iactasse suũ.l.cum de indebito.vbi ca
sus.ff.de ꝓbatio.eo maxime qꝛ soluendo vr̃ debitũ iterũ agno
scere ⁊ cõsequenter nõ posset allegare pecuniã sibi nõ fuisse nu
meratã per tex.vbi vr̃ casus.⁊ ibi notant doct.in.l.cũ fidem.C.
de nõ nu.pecu.Sed ad hoc vltra rñsione͂ datã per primũ con-
13 sultore͂ rñdeo †ꝙ solutio p̃iudicat donec probetur error qꝛ ad
mittitur ꝓbatio in ꝯtriũ vt cõcludit gl.in.d.l.cũ de indebito.⁊
glo.cõiter approbata in hoc in.d.l.cũ fidem.vñ dicũt ibi Nico.
de mata.Bal.⁊ Saly.ꝙ aut cõstat qd́ fidẽ cautionis soluendo
ignorat qꝛ hoc exp̃ssit.⁊ tũc in toto sibi p̃iudicat etiã in soluen
dis vt est casus ibi.aut cõstat qd́ nõ agnouit qꝛ in solutione di-
xit hoc exp̃sse:⁊ tũc sibi nõ p̃iudicat.l.ij.ff.de ꝯdi.inde.Aut su-
mus in dubio.⁊ hic est casus noster.⁊ tũc Bal.⁊ Nic.de mat.
dicunt ꝙ p̃sumptio est agnatiõis.d.l.cũ fidẽ.fatetur tñ qd́ põt
contrariũ ꝓbari per text.in.l.cũ de indebito.§.fi.sꝫ in casu no-
stro cum facta fuerit solutio vigore dicti instr̃i depositi ad qd́ se
refert instr̃m solutionis ⁊ instr̃m depositi est reprobatũ ⁊ pro
batũ non vere:ꝯstat ꝓbatã esse solutione͂ erroneã ⁊ cõsequẽter
nedũ qd́ possit vrgeri ad residuũ immo dari vr̃ cõditio indebi
ti prout notant doct.in dictis locis.¶ Preterea fortius dixit
singulr̃ Bartho.de saly.in.d.l.cũ fidẽ.qd́ satius est dicere quod
non videatᷣ in dubio fidẽ cautionis agnouisse.sed sub pretextu
fidẽ cautionis soluisse.vñ ꝓbato ꝯtrio sibi nõ p̃iudicat.d.l.cum
de indebito.potuit etiam vt ibi dixit Bar.de saly.ignorantia
iuris duci qd́ nõ posset ꝯtrium ꝓbare:que ignorantia nõ nocet
qñ quis tractat de dãno vitando:imo nec tũc error facti pro-
prij.vt cõiter cõcluditur in.l.j.ff.de cõdi.indeb.⁊ in.l.cum qs.
C.de iuris ⁊ fac.igno.cũ si.¶ Sed posito qd́ aliquo modo pos
set instrumentum saluari nõ videtᷣ ꝙ aliud dici possit nisi qd́
depositarius qui erat obligatus ex cã emptionis ad ducatos
septingentos qnquaginta soluerit tantũ centum ⁊ de reliquis
fessus fuerit habere in depositum qd́ quidem fieri potuit.iuxta
no.p Bar.in.l.lucius.ff.depositi.⁊ Saly.in.l.pe.C.depositi.et
⁊ ideo vẽditor cõfessus fuerit se preciũ habuisse.sed tunc etiam
cõtradicit instr̃m depositi qd́ cantat de vera numeratiõe,cõtra
dicit ẽt instr̃m emptionis ⁊ venditionis qd́ ẽt cantat de vera
solutione.sed posito qd́ ita esset qd́ tñ durum est dicere dico qd́
14 †põt depositũ retinere pro obseruantia dicti ꝯctus.iuxta no.
in.l.si nõ sortẽ.§.si centũ.ff.de ꝯdi.inde.⁊ in.l.fi.C.cõmoda.⁊ lꝫ
multũ videatur obstare.l.penul.C.depositi.ad illam legem plꝫ
consideratio primi cõsultoris quod tunc dicti duo contractus
celebrati eadẽ die ⁊ loco celebrati censeantur correspectiue.ꝺm
qd́ eleganter declarat Bal.in.l.petens.C.de pactis.in repeti-
tio.faciũt no.p Jac.de are.⁊ Bar.in.l.pe.§.si vir.ff.so.ma.imo
in casu nostro vrgemur ⁊ violentamur ad ita dicendum si vo-
lumus saluare instrumentũ depositi qd́ al's saluari nõ potest.
⁊ sic rõne huius correspectiuitatis possit depositum pro obser
uantia cõtractus retineri quasi videatᷣ cõsensisse deponẽs p ea
que notant doct.in retẽtione expensarũ.in re deposita in.l.pe.
C.depositi.⁊ qd́ h̃ sit verꝝ adduco in terminis cõsiliũ Bal.mihi
in ordine.cclx.qd́ incipit ad euidentiam premittẽdum est qd́ si
mutuas.vbi ponit casum qñ mutuo tibi pecuniã quam postea
apud me deponis si repetis depositum an rõne mutui possum
retinere.⁊ arguit pro ⁊ cõtra.tandẽ concludit qd́ sic.⁊ ponit in
cõclusione infrascripta verba formalia.Accedit alia ratio qꝛ
istud depositum descendit ex mutuo:⁊ ideo dꝫ sapere eius na-
turam.l.si eũ.§.qui iniuriarũ.ff.si qs cautio.⁊ hoc apparet ex
cõiunctione vtriusqꝫ cõtractus ⁊ ex eo qd́ incõtinenti factum
est eadẽ die ⁊ ad eũdẽ finem.l.si ventri.§.fi.ff.de priuilegijs cre
ditoꝝ.vnde nõ est cõtra bonã fidem retentio.⁊ ob eandẽ cãm
cõpensatio.ff.fami.herciscũ.l.incuius.§.cũ.Item pro isto mu
tuo est

tuo est obligata ista pecunia deposita. et lz esset cōsumpta tamē sunt gnāliter obligata bona eius qui mutuū accepit. Si ergo repetit depositū dz offerre mutuū breuiter iste circuitus est euitādus. l. cū fundus. §. j. ff. si cer. pe. Ex quibus verbis q̄ sunt notāda ad ꝓpositū inferꝰ multiplex ratio in casu nr̄o. Prima rō est talis. istud depositū succedit et subrogatū fuit in locū debiti actione exēpto. vt ex premissis pz ergo sapere dz eius naturā dicta. l. si eū. §. si iniuriarū. ff. si quis cautio. et in. l. itē veniūt. §. cum ꝓdiximus. ff. de peti. here. et in. l. certi cōditio. in pn̄. ff. si cer. pet. qua ergo rōne preciū in actiōe exēpto poterat retineri eadē ratione nūc si subrogata fuit actio depositi et est bona rō. ¶ Scōa ratio colligiꝰ vltra Bal. nā cā originalis huius debiti fuit ex cā emptionis et nō depositi. Igitur illa causa est attendēda et non causa accidētalis. casus est in. l. si heres testamēto. ff. de act. emp. et quid ꝑ illā. l. dicit Bal. in. l. fi. C. de cōtrahen. emp. ver. sed hic occurrit et c. ¶ Tertia ratio sumiꝰ vbicūq; cōtractꝰ depositi fit respectiue ad aliū 5ctum censetur velle deponēs qd̄ sit depositū penes depositariū pro obseruātia alterius cū respectu sed ita est in casu nostro qz factū fuit respectiue ad cōtractū emptionis et vēdi. faciūt no. in. l. post cōtractum. ff. de dona. cū si. ¶ Quarta ratio sumiꝰ vbicūq; retētio depositi nō fit cōtra bonā fidē fieri pōt quasi cessante ratione illius legis q̄ est in ea expressa cessare dz dispositio. l. adigere. §. quis. ff. de iurepa. c. cum cessante. de appel. et no. in. l. ij. ff. de dona. Sed hic cessat oīs ꝑfidia cū isti cōtractus fuerint respectiui. vñ cū deponēs et vendēs obseruet nō cadit ꝑfidia in emente et depositario per no. in. l. cū ꝓponas. C. de pac. ¶ Quinta ratio est qz pecunia iā fuit obligata ꝑ obseruantia 5ctus emptiōis si ponimus vt est necesse qd̄ in illo 5ctu nō fuerit vere soluta. Ergo adhuc dz remanere obligata qz debitū habebat iam istā realē qualitatē obligatiōis annexā. ergo trāsit cū illa qualitate. ꝑ id qd̄ plene no. in. l. vicia. C. de acq. pos. sicut res transit de ꝑsona in personā cū sua qualitate iuxta not. in. l. rescripto. §. fi. ff. de mune. et hono. et sicut qualitas annexa ꝑsone durat lz illa efficiatur diuersa ꝑsona prout in qualitate adiecta laico qui trāsit cū illa in clericatū iuxta not. per Jo. an. in regula sine culpa de re. iur. li. vj. et per Canonistas in. c. qd̄ clericis extra de foro cōpe. vñ in casu nr̄o ex quo istud debitum ex cā emptionis habebat annexā qualitatē qd̄ retineri posset ꝑ obseruantia trāsit cū illa. ¶ Sumiꝰ etiā alia qd̄ illa pecunia quā debeo pōt esse mihi obligata in hoc etiā plz mihi cōsideratio ꝑmi cōsultoris qd̄ nomē debitoris qñ dz aliqd creditori meo hoc possit mihi esse obligatū. sicut in eo legari mihi pōt vsusfructꝰ per tex. in. l. postq̄ idē tñ. ff. de vsufruc. earū rerū q̄ vsu cōsu. et qz nomē debitoris nō est ipsius debitoris sed creditoris ꝓut in simili no. Bar. in. l. grege. §. cū pignori in fi. ff. de pig. et ꝓbatur in. d. l. postq̄. ¶ Confirmo ꝑ casum in. d. l. pe. C. depositi q̄ loquiꝰ etiā in deposito q̄titatis dū dicit si qs vel pecunias vel res et c. et ibi pōderat Bar. de Saly. et tñ tex. dicit qd̄ hypothecaria non pōt depositū retineri ergo tacite vult qd̄ possit in tali deposito cadere hypothecaria alr̄s frustratoria redderet dubitatio. l. in deposito q̄titatis. Multū facit text. in. l. fi. §. in computatione. C. de iure delib. et qd̄ ibi no. tex. et ibi Bar. in. l. debitor. ff. ad treb. et qd̄ nomē debitoris resideat in ꝑsona creditoris. est casus clarus in. l. qs ergo casus. ff. de pecul. et in. l. ea vō. ff. ꝓ socio. Que duo iura ad hoc allegat Bal. in. l. edicta actio. in. ij. q. C. de edendo. si ergo residet in ꝑsona creditoris nō incōuenit qd̄ nomē meū sit mihi obligatū. ¶ Cōfirmanꝰ ꝓdicta. nā in spē cōsuluit Bal. in

15 suo cōsilio qd̄ incipit duo sunt q†. d. l. pe. hz locū in vō et natu

a rali deposito et actualr̄ facto nō qñ cōstat sola cōfessiōe cuius cōclusionē ꝯfirmo. nā dicta lex est exorbitās ergo restringēda vt in regula ea q̄ extra de re. iu. in. vj. sed tex. loquiꝰ in deposito actualiter numerato vt pz in text. in verbo accepit iūctis his q̄ notāt glo. Bar. et doc. in. d. l. si ex cautio. et Bar. in. l. titia. ff. de verbo. ob. facit qd̄ in simili dicimꝰ qd̄ cū tex. in. l. assiduis. C. qui potio. in pig. habeanꝰ. loquaꝰ de dote data nō habēt locū ꝓuilegia in dote cōfessata iuxta no. per gl. et doc. in. l. j. ff. so. ma. cū si. ¶ Confirmanꝰ ꝓdicta ex alio fundamēto incōuincibili. Nam et ex forma libelli appet actū esse noīe cessionarij quo casu videnꝰ intentate vtiles actiōes nō directe. vt cōcludit Bar. in. l. qui stipen

16 dia. C. de pcu. et tradiꝰ in. l. j. C. de act. et ob. lz vbicūq;† vtiles intentanꝰ et nō directe priuilegiū cedētis nō trāsit in cessionariū. vt cōcludit Bar. et sequūnꝰ doc. in. l. post dotē. in fi. ff. sol. ma. et Bal. in rub. in. l. j. C. de priui. dotis. Ergo lz deponēs habuisset hoc priuilegiū qd̄ nō fuisset licita retētio depositi et cessionariꝰ potuisset habere etiā qd̄ tñ nō firmo tñ indubitanter non hz ex quo intētauit vtiles et hoc est clarissimū fundamētū ad ꝓpositū. ¶ Postremo pro certo si essem iudex nō admitterē istū cessionariū tanq̄ cessio esset simulata ꝑ no. in. l. ꝑ diuersas. C. man. simu

17 latio aūt cognosciꝰ manifesta† nā si paruitas pcij arguit simulationē. ita dz arguere exuberātia qz nō est censendū qd̄ ille redimēdo alienas lites voluerit suū iactare. sed potiꝰ qd̄ ptes voluerint adijcere magnā summā ad cautelā ad fugiēdā simulationē habūdās aūt cautela solet arguere potius fraudē. vt est glo. no. in. l. vj. ff. de cōdi. et demō. Simulatio aūt ex multis arguiꝰ nam minus vz actio q̄ res. tñ pp dubiū litis euentū cū posset ꝑdere cām etiā iustā pp iudicis defectū. tñ etiā qz debitor posset interim effici inops. et ideo dicit tex. no. in. l. minus. ff. de reg. iur. qd̄ minus est habere actionē q̄ rē. igiꝰ cū quis emit spē et euentum futuri iudicij ridiculū est dicere qd̄ ꝑciū rationabile sit tm̄ quātum est in actione. ꝑ hoc notabile dictū Inn. in. c. in ciuitate. de vsuris. vbi cōcludit qd̄ cū bona cōscientia pōt quis emere actionē iam corā tpe cōtractus etiā pro minori ꝑcio qz exponit se piculo. quis ergo credat qd̄ ille ꝑ eodē precio etiā pecunia numerata in ciuitate Parme emāt nomē debitoris in loco distāti ꝓpter multa priuilegia et impensas pro certo oīno distat a verisimili igiꝰ hz imaginē falsitatis vt dicit Bal. in. l. j. C. de ser. fug. et maxīe qz vt mihi narraꝰ depositarius assertus et per lr̄as et alijs adminiculis pōt coadiuuare qd̄ cessionarius nullū in veritate habet interesse et c. Laus deo omnipotenti et c.

¶ Consilium.cxliiij.

1 ☞ Substitutio cōpendiosa facta per verbū cōe filio impuberi in ptāte infra tpa pupillaris etatis valet iure directe pupillaris: postea vero iure fideicōmissarie.

2 Substitutio cōpendiosa si est facta ꝑ verba directa pupillo si est adiecta clausula codicillaris obliquatur post pupillarē etatem.

3 Substitutio cōpendiosa si est facta per verba cōia et directa simul: est in electione substituti an velit succedere ex pupillari directa vel ex fideicōmissaria.

4 Succedere qñ quis pōt ex pupillari et etiā ex fideicōmissaria: q̄ dicatur ex his vtilior successio.

5 Statutum loquens de patruo ad exclusionē feminarū non habet locum in patruo magno.

6 Substitutio pupillaris facta filio trahitur ad omnia bona ipsius pupilli.

7 Trebellianica non detegitur de fideicommisso vniuersali ad pias causas.

Dominus labia mea aperiat et spiritussanctꝰ illuminet intellectū. ¶ Diligēter considerata predicta facti contingentia dubitatur an. V. et A. successerint ex dicta substitutione pauli pr̄is ipsorū dicto Guielmo. et certe ꝑmo aspectu vꝰ qd̄ ex pupillari. nā paulus substituit Gulielmo filio suo qñcūq; decederet sine filijs

1 † et sic fuit substō cōpendiosa ꝑ verbū cōe q̄ facta filio impuberi in ptāte ꝑm magis cōem opinionē Mod. j. tpa pupillaris etatis vz iure directe pupillaris. postea vō iure fideicōmissarie. vt cōcludit gl. reputatā singularis. insti. de pupil. substi. §. qua rōne. Et hāc opinionē sequiꝰ Cy. in. l. ꝑcibus. C. de impub. et alijs substi. dicēs se ita cōsuluisse idē Pau. de ca. dicēs qd̄ ita tenent doc. Mod. et qd̄ ita cōsuluit cū pluribus modernis. Idē Sal. idē tz Jo. an. in. c. si pater. extra de testa. in. vj. et Old. in suo cōsi. cxxv. qd̄ incipit in ꝓposito. et Ang. Imo. et Pau. de ca. in. l. centurio. ff. de vul. et pu. idē tenēt do. Cardi. et imo. in. c. Ray. ex tra de testa. in antiqs. et dicit Imo. se cōsuluisse qd̄ ita tenebat summus. d. Frā. de rā. ¶ Et lz in h̄ sint varie opiniōes de quibꝰ late in dictis locis. tñ in casu nr̄o adhuc videbaꝰ tolli oīs difficultas cū in testamēto sit clausula codicillaris qd̄ valeat iure directo.

2 postea valeat iure fideicōmissi. hoc vꝰ ꝓbari in simili. † Nā si cōpēdiosa sit ꝑ verba directa post pupillarē etatē euanescit scōm vnā opinionē in. l. in verbis ciuilibꝰ. ff. de vul. et pup. et traditur plene in. d. l. cēturio. et in. d. l. ꝑcibus. tñ qñ adijciꝰ clausula codicillaris obliquaꝰ post pupillarē etatē ꝓut ꝯcludunt Bal. et Jo. de imo. in. d. l. verbis ciuilibus. Idē tenēt Rap. et Pau. de ca. in. d. l. ꝑcibꝰ. et Raph. in. l. si frater ꝑ illū tex. C. de fideicō. Ang. et Imo. in. d. l. cēturio. et Imo. in. d. c. Ray. et Ang. in. l. j. ff. de iure codicil. ita etiā in fili dicimꝰ in casu nr̄o vt infra pupillarē etatē valeat iure directo vt significare pōt verbū cōe postea valeat iure fideicōmissi. et ita in terminis cōpēdiose facte ꝑ verba cōia decidit insignis et integerrimꝰ doc. do. Jo. an. de mōte sperello in sua repeti. d. l. ꝑcibus. et sicꝰ qd̄ cū dictus Gulielmus decesserit pupillus qd̄ successerint ex pupillari per ꝓdicta. ¶ Sed lz ꝓdicta in terminis suis possint ꝓcedere q̄ nō discutio vlterius tanq̄ minus necessariū arbitror terminos nr̄os fore diuersos. vñ est aduertēdū ad verba substitutiōis inquātū testator dixit substituit eis et eiusdē hr̄des cē voluit. nā verbū substituit est cōe vt cōcludūt Bar. et doc. in. d. l. cēturio. et in. d. l. precibꝰ. dū autē subdiꝰ et eiusdē heredes esse voluit. ista sunt verba directa: qñ verbū sit heres est directū. vt concludunt doc. in dictis locis. et Bal. et Jo. de lig. in repe. c. si pr̄ de testa. in. vj. et sic nō sumus in

3 casu qñ† compendiosa est facta simplr̄ per verba cōia sed qñ est

a ¶ Lex pen. C. depositi hz locū in vō naturali deposito.

facta p verba cõia ꝛ directa simul quo casu cõcludẽdũ est qḋ in electione substituti. an velit succedere ex directa pupillari an ex fideicõmissaria. Ita cõcludit in termis Bar.in.l.cẽturio.ff. de vul.ꝛ pup.ꝛ ista sequit̃ Jo.de imo.vbi hãc cõclusionẽ sequit̃ Ang.ꝛ idẽ Jo.de imo.in vlt.char.vbi rñdet ad aliqua q̃ in contrariũ allegant̃.ꝛ ꝺm hãc ptem cõsuluit Bal.in suo consilio qḋ incipit.incipio a scḋo pũcto ꝛc.idẽ etiã ꝫ Bart.ꝛ Mod.cõiter sequũtur in.d.l.precibus.idem etiam insignis doctor Cardin. venetus in.d.c.si pater.ꝛ est cõis opi.hoc casu etiã idem voluit Bar.in.l.recusare.§.titius.per illũ tex.ff.ad treb.ꝛ certe in casu nr̃o est cõcludẽdũ vt.s.q2 testator pariter ꝛ eque p̃ncipal'r apposuit verbũ directũ ꝛ cõe. Secus forte qñ verbũ directũ veniret ad determinationẽ verbi cõis q2 dictũ fuisset heredẽ substituo q2 verbũ substituo declarat̃ per illud verbũ heredẽ.ꝛ hoc est qḋ voluit Bal.in.d.l.pcib⁹.in.xviij.col.ꝛ Jo.de imo.in.d.c.Ray. in materia cõpẽdiose.ꝛ Ang.in cõsi.xcix.incipiẽ.cõsiderãdũ est ꝛ differũt p̃dicta ab alia ẽt q̃one q̃ in similib⁹ termis tãgit̃ qñ facta eẽt substõ specifice vulgariter ꝛ pupillariter ꝛ p fideicõmissum de qua p Bar.ꝛ Jmo.in.d.l.cẽturio.in qua Jmo.qui in p̃cedẽti sequit̃ Bar.in hac discrepat ab opi.Bar.vñ nõ est opus intrare in hãc difficultatẽ tanq̃ diuersam a casu nr̃o vt ibi p3.ꝛ per Jo.de imo.in.d.c.Ray. ¶Cõcludo ergo qḋ dicta Nãna poterat eligere ex qua via volebat dicta bona ad se ptinere an ex

4 pupillari an ex fideicõmissaria. ¶Nũc vidẽdũ est ergo †q̃ via dicat̃ esse vtilior: qm̃ illã elegisse vr̃ p possessionẽ dicte hereditatis vt cõcludit Bar.in.d.l.gerit.ff.de acq.here.in.iij.q.prin.ꝛ pbatur bene p tex.ꝛ ibi no.p Bar.ꝛ doc.in.l.j.ff.de so.vel stet̃ ad declarationẽ dicte Nãne ꝛ heredũ.facit qḋ in sili voluit Ja.de are. put ibi refert ꝛ sequit̃ Bar.in.d.l.gerit in.d.iij.q.prin.ꝛ in.j.q.p̃n.ꝛ ex his q̃ ibi ponit Lud.post Bar.ꝛ certe vtili⁹ vr̃ eẽ qḋ cẽseat̃ successisse ex fideicõmissaria.ꝛ p demõstrãda tali vtilitate p̃mitto qḋ dicta Nãna ꝛ valeria fuerũt hr̃des ab itestato Gulielmi eorũ fratri carnali hoc p3 de iure cõi ex quo cessabãt ꝛ ascẽdentes ꝛ descẽdẽtes.ꝛ est casus in aut.cessante.C.de leg.here.nec statutũ eas excludebat q2 nõ extabãt fratres neq3 filij masculi fratrũ neq3 extabãt.patrui vel filij masculi patruo2 ꝙ tñ ei ex narratiõe casus appet extabãt filij patruorũ magnorũ.s. filij Jo.ꝛ

5 miniati qui erãt dicto Gulielmo patrui magni.ꝫ vbicũq3 in statuto fit mẽtio de patruo ad exclusionẽ sororis seu femine in tali statuto nõ cõprehẽdit̃ patru⁹ magn⁹.ita ꝯcludũt Ja.but.Bal. Ang.Bar.de saly.Ful.Pau.de ca.ꝛ cõiter Mo.in.l.j.C.de succes.edic.vbi dicit Bal.doc.bonoñ.ita cõsuluisse ꝛ fuerũt Frã.de rãp.Jo.de lig.Ricar.ꝛ Bar.de saly.ꝛ Gaspa.de cal.vt referũt plerique Modernio.in.d.l.ita etiã cõsuluit Bal.in cõsilio incipiẽte in xp̃i noĩe si mater nõ extat.ꝛ idẽ voluit Bal.in.l.oẽs populi in.xij.col.ff.de iusti.ꝛ iure.ꝛ Bal.in.l.ꝙ vero de legi.ꝛ Pe.de anch.in repe.c.canonũ.ver.qd dices de patruo.si ergo vellẽt admitti ex substitutione pupillari tũc ex p̃sona pupilli ab intestato nõ successissent in aliqua portiõe.Nã tũc Gulielmus pupillus dicit̃ decessisse testatus.l.patris ꝛ filij.ff.de vul.ꝛ pup.insti.de pupil.substi.in prin.ꝛ sic donec est locus cause testati non h3 locũ cã intestati.l.q̃diu.la.iij.ff.de acq here.l.antecq.C.cõia

6 de succes.trahit̃ †cũ talis substitutio pupillaris facta filio legitimo ꝛ naturali ad oĩa bona ipsius pupilli.l.ꝫ si plures.§.ad substitutos.ff.de vul.ꝛ pup.ꝛ ponit Bar.in.l.ij.in prin.in.v.q.p̃ncipali.ff.de vul.ꝛ pup.venit etiã legitima ipsius pupilli in tali substitutione q̃ est fauorabilis.l.ex tribus.C.de inof.testa.cũ ibi plene no.tradit̃ p Dy.ꝛ Bar.in.l.j.in fi.ff.de vul.ꝛ pup.cũ ergo ex p̃sona pupilli nõ detrahat̃ legitima filie postea grauate de restituẽdo hẽret restituere tres quartas retenta trebellianica vt p totũ.ff.C.ad treb.legitimã aũt debitã filio detrahere nõ possent qm̃ ꝫ filij nõ possint p fideicõmissum grauari in legitima.l.scimus.§.cũ aũt.ꝛ.l.qm̃ in prioribus.C.de inof.test.tñ substituto pupillariter põt in legitima habita a filio ex pupillari substitutione grauari.ita cõcludit Bal.ꝛ sequit̃ Pau.de ca.in.l.ex tribus.C.de inof.testa.ꝛ Bal.in.l.cũ virũ.C.de fideicõmis.ꝛ Bar. in.l.q duos.ff.de vul.ꝛ pu.Pau.de ca.in.l.fundũ p fideicõmissuꝫ.§.fi.ff.de le.j.ꝛ Jmo.ꝛ Pau.in.l.cohered.§.cũ filie.ff.de vul. ꝛ pu.ꝛ sic haberẽt restituere hẽditatẽ tñ retẽta quarta trebellianica.Si aũt dicam⁹ eas voluisse succedere Gulielmo ex fideicõmissaria tũc in primis tanq̃ heredes ab intestato hñt detrahere legitimã ex p̃sona Gulielmi.iuxta no.in.l.qm̃ in priorib⁹. itẽ ꝛ quartã ex p̃sona eiusdẽ.ex quo legitie ꝛ trebellianice detractio fieri d3 diuersis tp̃ibus per no.plene in.c.Ray.vbi casus extra de testa.ꝛ tradit̃ in.l.filiũ quẽ habentẽ.C.fa.her.ꝛ in.l.iubemus.C.ad treb.ꝛ sic vtilius est in omne euentũ qḋ Nãna ꝛ Valeria dicant̃ potius voluisse succedere ex fideicõmissaria quã ex pupillari ꝛ cõsequẽter qḋ Nãna hodie ex p̃missis de dimidia ad libitũ põt disponere pesito qḋ post mortẽ esset locus fideicõmisso facto in testamẽto pauli post mortẽ dictarũ Nãne ꝛ Valerie,

a ¶Trebellianica non detegit̃ de fideicõmisso vl'i ad pias causas ꝛ est magis cõis opinio et sequenda.

¶Sed adhuc restat vnus scrupulus si diceremꝰ fideicõmissuꝫ factũ a paulo post mortẽ filio2 in totuꝫ deberi societati sancte Marie per ius accrescendi ex eo qḋ alij fideicõmissarij non reperiant̃ in rerũ natura p ea q̃ ponit Bar.in.l.re cõiuncti in verbũ defectu cõiũctiõis in.ij.q.ff.le.iij.qḋ tñ in p̃sentiar discutere nõ intẽdo nec determinare.nã tũc ex quo in totũ fideicõmissuꝫ deberet̃ pie cause ꝫ vl'e nõ vr̃ qḋ aliqua detrahi possit trebellianica ꝺm opinionẽ q̃ vr̃ magis cõis q̃ h3 qḋ sicut in relictis particularibus ad pias causas cessat falcidia vt in aut.sil'r.C.ad legẽ

7 a fal.ita †in fideicõmisso vl'i cessat trebellianica.[a] put ꝫ Spe.i ti. de instru.edic.§.cõpendiose.v.ꝫ cũ deducto.ꝛ Cy.ꝛ plerique alij in.d.aut.sil'r.ꝛ Cy.ꝛ Jmo.i.l.j.§.ad muni.ff.ad.l.fal.Ja.de bel. ꝛ Ang.in aut.de eccle.ti.§.finaũt hr̃s.Ray.Bar.Ang.Joã.de imo.in.l.marcellus.§.qḋ aũt.ff.ad treb.Bar.in aut.ꝛ in ea re. C.ad.l.fal.ꝛ Ang.in.§.si vero expssim.in aut.de he.ꝛ fal.ꝛ in.l. in testamẽto.la.ij.C.de testa.mili.Bal.in repe.l.j.in.xxiij.col.C. de sac.san.ec.ꝛ in.l.id qḋ pauperib⁹.in.xxvij.q.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ in.l.si qs ad declinãdã in.j.col.e.ti.ꝛ Bal.in.d.aut.sil'r.vbi saly. dicit Dy.ita ꝯsuluisse.ꝛ zenzelin⁹ Jo.de fantu.vt refert ꝛ sequit̃ Gemi.in.c.si pater.de testa.in.vj.ꝛ ꝺm istã ꝯsuluit Lu.ro.in suo cõsi.ccxxxviij.in xp̃i noĩe.Jn hac re breuis ero ꝛc.ꝛ ꝫ multi contra tñ ista vr̃ esse magis cõis ꝛ sequẽda.maxime q2 fauet pie cãe. arg.l.sunt p̃sone.ff.de reli.ꝛ sump.fu.¶Sꝫ p̃dicta de plano p̃cederent qñ tota hereditas inmediate fuisset pure post mortez filij restituẽda pie cause.ꝫ nos sum⁹ in casu qñ mediate erat fienda restitutio q2 primo filiab⁹.scḋo pie cause p quarta pte.ꝛ deficientib⁹ alijs fideicõmissarijs tp̃e quo cederet dies fideicõmissi fienda totũ p ius accrescendi casu quo ita esset quo casu nõ discutiendo p rõnes ꝛ argumẽta q̃ vtrique fieri possent cõcludo. ¶Qḋ aliqñ restitutio fideicõmissi est fienda pie cause non immediate sed mediate tñ incõmutabil'r q2 oĩo d3 euenire casus quo restituẽda erit hr̃ditas pie cause ꝛ tunc trebellianica nõ est detrahenda put tenere videnẽ Bald.ꝛ Ang.in.l.auia.§.titio. ff.de cõdi.ꝛ de.per tex.in.l.cuꝫ dotẽ.ff.ad legẽ fal.vbi hoc tenet Pau.de ca.in lectura Padua.ꝛ ꝫ Lu.ro.in repet.aut.sil'r.in xl.speciali.circa vltimas volũtates.C.ad.l.fal.ꝛ Lu.ro.in.l.marcellus.§.ꝙ aũt.ff.ad treb.hñ.facit.l.j.ver.sed si legatũ.ff.si qs aliquẽ testari p̃hibuerit idẽ Ang.in.l.sed ꝛ si nõ seruus.ff.ad.legẽ fal.Bal.in.l.eã quã in quadã lectura.C.de fideicõ.ꝛ ꝺm hoc de illa quarta parte hr̃ditatis q̃ mortuo filio masculo sine filijs post mortẽ filio2 veniebat incõmutabil'r restituẽda eccl'ie nõ potest aliqua trebel.detrahi. ¶Aliqñ ꝛ scḋo restõ est fiẽda mediate ꝛ cõmutabiliter sub aliqua conditione.ꝛ tũc a primo fideicõmissario qui h3 sub aliqua cõditione restituere ecclesie põt detrahi trebellianica q2 cum restituendo primo trebellianica sint semel exempta a fideicommisso recursus in fideicõmissum non incidit argu.l.solita p̃uidentia.C.de remis.pigno.ita cõsuluit Bal.in suo consilio mihi.xix.qḋ incipit q̃one que vertitur inter scholam sancte marie.ita etiã declarat ꝛ intelligit predictas doctrinas Ludo.ro.in suo consi.ccvj.incip.in christi nomine.licet ex cõmuni cõclusione qui dicit qḋ ita sonant verba Bal.in.d. l.auia.§.titie.istam opinionẽ ita distinguendo tenuit insignis doctor do.Jo.de monte sperello de perusio.in.d.aut.similiter. ꝛ ita reperio ipsum alias cõsuluisse apud Viterbium.ꝛ ita sepius consultũ vidi per doctissimos viros: vnde in p̃posito tempore mortis Gulielmi filij quo tempore agebat̃ de detractione trebellianice de fideicom.restituendo filiabus Pauli testatoris veniebant heredes substituti post mortẽ filiarũ pro trib⁹ quartis.ꝛ cõsequenter nõ veniebant tempore cõmutabiliter restituende societati.ꝛ sic pro illis tribus quartis potuit detrahi trebellianica.facit q2 ille res tres quarte sic debẽtur fraternitati non debentur tanquã relicte per fideicõmissuꝫ societati ex persona societatis sed per ius accrescendi de cuius natura est qḋ accrescat cum onere.l.vnica.§.vbi autem.C.de caduc.tollen.et sic accreuit cũ onere detractionis trebellianice.sed precedentia magis placerẽt.sit ergo ꝯclusio quod dicta Nanna potest disponere de legitima ꝛ trebellianica excepto eo qḋ veniret detrahendum de quarta relicta expresse societati de qua trebellianica nõ detrahitur que est sexta illi⁹ quarte.ꝛ sic vna ex.xxiiij.partibus totius hereditatis ꝛc. Laus deo omnipotenti ꝛc.

¶Consilium.cxlv.

1 Presumptio nõ habet locum in rusticis.

2 Interpretationi adducte per cõsuetudinẽ standum est.

3 Consuetudo interpretatur vt statutum astringat contra ius qḋ alias nõ astringeret.

4 Canonẽ qui probat se soluisse triennio presumitur etiam qḋ retro soluerit.

5 Contractus duo quando fiunt super eadem re validi et incompassibiles attenditur is qui nouissime actus est.

Dominus

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectū.¶Circa
p̄mū cōsultatiōis articulū videbat̄ p̄mo aspectu dicē
dū q̄ dicti cōes ⁊ hoīes ostellati nō teneant̄ soluere nisi duas cap
pas.⁊ hoc clare vident̄ sonare verba īuestiturarū in quibꝰ dicit̄
q̄ teneant̄ soluere quartā cappā ⁊ decimā q̄ nihil aliud videt̄
sonare nisi q̄ numerādo cappas debeāt soluere quartā ⁊ deci-
mā.⁊ sic duas cappas.nō aūt vr̄ posse intelligi ꝓut intelligit al
tera ps q̄ ex.x.cappis debeat solui quarta pars ⁊ decia pars.⁊
hoc duplici respectu p̄mo q᷑ fuisset ineptus modꝰ loquēdi q᷑ di
xissent quartā ptē ⁊ decimā decē capparū debēt eñ verba cōue-
nire rebus sensatis.l.si ita quis.ff.de euic.in verbo q̄ nemo sa-
nus loqueret̄ tradit Bal.in rub.C.de ꝓba.¶Scd̄o q᷑ talis in
terpretatio nō cōuenit p̄stationibꝰ ⁊ solutionibꝰ postea factis:
qm̄ tres cappe nō sunt quarta pars ⁊ decima decē capparū.q᷑
adhuc si fiat recta ꝯputatio solui debuissent tres cappe.⁊ quar
ta pars alterꝰ cappe.⁊ sic nō pōt dicta p̄statio ſm dictā interp̄-
tationē adequari sue cause prout fieri deberet q᷑ effectus dꝫ esse
sim̄s sue cause.l.j.C.de ordi.iudi.⁊ hr̄ in.l.j.⁊.ij.C.de ordi.cog.⁊
sic verior vr̄ īterpretatio q̄ numerādo vt dixi in cāpo iuxta for
mā īstrumēti soluere debeāt quartā cappā ⁊ decimā ⁊ sic duas
q̄ etiā vr̄ ostēdere ex v̄bis sequētibꝰ inuestiture dū dr̄ ⁊ de aliis
minutio stariū decimū ⁊ sextū ⁊ de lino ꝓ quartis de decimis
in vnā octauā.nā dū dr̄ stariū decimū nō pōt cadere illa interp̄-
tatio de quarta pte sꝫ tm̄ interp̄tatio p̄mo loco posita verba aūt
p̄cedētia declarant̄ ꝑ sequētia ⁊ ecōtra.l.si seruus pluriū.in fi.l.
⁊.l.qui filiabꝰ.in prin.ff.de leg.j.¶Nec vr̄ obstare p̄statio lōgis-
simi tpis per quā vr̄ instr̄m interp̄tari.arg.l.minime.ff.de legi.
⁊ p̄sumi q̄ ita fuerit ꝓmissum ꝑ ea q̄ plene habent̄ in.l.cū de in
rē verso.ff.de vsu.⁊ in.l.si certis annis.C.de pac.Om̄ ad hoc vr̄
posse r̄ſderi q̄ qñ appet de falsitate cause vel in sufficiētia talis
prestatio ex postfacto neq̄ obligat neq̄ p̄sumptionē incidit effi
cacē obligationē.ad hoc p̄cessisse vt videt̄ casus in.l.si certis an-
nis.C.de pac.iūctis his q̄ ibi pulchre ponit Bald.in.iij.oppo.
tp̄s eñ nō est modus inducēde vel tollēde obligatiōis.l. obliga
tionū fere.§.plꝫ.ff.de act.⁊ ob.⁊ tradit̄ plene ꝑ Bar.in.d.l.cum
de in rē verso.⁊ est tex.⁊ ibi no.Cano.in.c.ꝑuenit.extra de censi
bus.⁊ eo maxie q᷑ vident̄ ꝑ errorē soluisse quo casu p̄statio non
inducit p̄sumptionē.q᷑ dꝫ fieri a faciēte vt ibi declarant Bal.⁊
1 doc.†⁊ hoc maxie in rusticis in quibꝰ nō vr̄ habere locū p̄sum-
ptio dicte.l.cū de in rē verso.ꝓut voluit Spe.in ti.de cā pos.⁊ ꝓ
prie.§.ij.ver.ceterū.⁊ in tit.de rest.spoli.§.nunc dicemus refert
Bal.in.l.solēt.in fi.ff.de of.ꝓcōsul.⁊ leg.⁊ Lud.ro.in.l.q in alie
na.in p̄n.ff.de acq.here.¶His tñ non obstātibus ꝯriam sentē-
tiā veriorē existimo q̄ immo dicti cōes ⁊ hoīes teneant̄ ad soluē
dū tres cappas ꝓut hactenꝰ soluerūt.⁊ ad hoc dicēdū moueor
principal̄r ex quatuor fundamētis.¶Primū funamētū est q̄
dicta verba possunt interpretari q̄ debeāt soluere quartā cap-
pā ⁊ decimā hoc est quartā partē ⁊ decimā partē ⁊ lꝫ solutio nō
cōueniat dictis portionibꝰ vt dictū est dicamꝰ q̄ cōtingit ali-
qñ vel ex liberalitate quasi nō fuerit curatū de minima pte vl̄ ex
errore q̄ soluit̄ minꝰ quā debeat̄ ⁊ cōsequēter fuerit ius acqui
sitū ad minorē partē ad soluēdā ꝑ id q̄ habet̄ in.l.aduersus.C.
de vsuris.ꝑ Bal.⁊ alios.⁊ ꝑ Bar.in.l.si prius.ff.de noui op.nū.
hoc tñ nō discutio.q᷑ nō necessariū.⁊ cū dicebat̄ q̄ erat ineptꝰ
modꝰ loquēdi.R̄ñdeo q̄ īmo adaptari pōt exponēdo qñ quar
tā cappā hoc est quartā ptem vnius cappe.⁊ idē de decima.⁊ sic
discurrēdo ex decē cappis habebit quartā partē ⁊ decimā ⁊ de
quocūq̄ alio numero possunt etiā dicta v̄ba alio modo interp̄-
tari q᷑ ex quo instr̄a nō declarāt de quo numero debeāt soluere
quartā cappā ⁊ decimā intelligat̄ q̄ numerando quatuor vna
cappa ex illis soluit̄ iterū numerādo.s.aliorū quatuor soluat̄ al-
tera ⁊ demū in numero decē soluat̄ alia ⁊ sic erūt p̄cise tres cap
pe.Et ab ista interpretatione potuit habere originē talis solu-
tio triū capparū.Ex tali eñ p̄statiōe debemus p̄sumere cām ob
ligatiōis illi cōsimilē fuisse ⁊ cōformē.vt inq̄t Bal.in.d.l.si cer-
tis annis.in.iij.oppositiōe allegādo tex.d.l.cū de in rē v̄so.hoc
velle ⁊ si dicat̄ iste interpretatiōes vident̄ dure ⁊ extranee ⁊ alia
magis cōsona intellectu.ergo amplectēda.r̄ñdeo q̄ quicq̄d di
cēdū eēt si nūc essemus in p̄ncipio cōfectionis dictorū instr̄orū.
⁊ nulla fuisset facta solutio hodie arbitror dicēdū eē alterā dicta
rū interpretationū amplectēdā esse ꝑꝑ sequētē obseruātiā ⁊ con
suetudinē lōgissimi tpis q᷑ minime mutāda sunt per id q̄ ha-
bet̄ in.l.minime.§.de leg.facit q̄ no.Bar.in.l.vsuꝫ.C.de aque-
ductu.li.xj.⁊ ponit Bar.in suo cōsilio q̄ incipit cōe spoleti.ꝓ
hoc fortius adducit̄ tex.in.c.cū dilectꝰ.extra de cōsue.vbi ꝓbat̄
2 †q̄ stādū est interpretationi quā attribuit ꝯsuetudo lꝫ interpre
tatio postea apperet nō bona ꝓut colligit ibi do.Abb.⁊ lꝫ do.
Abb.subdat q̄ sustinet̄ saltē in vim cōsuetudinis.cū reueren-
tia nō bñ loquit̄.Nā obseruātia.l.ſm certā interpretationē ex
quo hoīes agūt obseruare legē.⁊ nō inducere aliq̄d de nouo nō
inducit cōsuetudinē ꝓut cōcludūt Jo.de lig.dominicus ⁊ alii
reprobādo gl.Jo.an.in.c.j.de cōsti.li.vj.⁊ Jo.an.Jmo.in.l.j.in
p̄n.ff.ad.l.fal.Stat ergo in.d.c.cū dilectus remanet.l.ita inter-
pretata.lꝫ nō bñ in virtute legis nō in virtute cōsuetudinis.lꝫ
ergo nūc dicta interpretatio appareret nō bona tñ illi stādū est.
facit q̄ habet̄ in.l.dos a patre.ff.so.ma.vbi lꝫ intellectus Mar
tini appeat nō bonus tñ sequēdus est q᷑ fuit cōsuetudine appro
batus vt cōcludūt doc.in.l.post dotē.ff.so.ma.¶Confirmat̄ ēt
subtiliter:q᷑ lꝫ ex solis instr̄is inuestiturarū nō possit vrgeri ad
talē solutionē triū capparū quasi instr̄a hoc clare nō dicerēt q᷑
nō in plus obligarent̄ quā instr̄a clare cātarēt ꝑ id q̄ habet̄ in
l.si stipulatꝰ.§.grisogonꝰ.ff.de ver.ob.⁊ in.l.quicq̄d astringēde
eo.ti.⁊ in.l.veteribꝰ.ff.de pac.Jtē lꝫ ex solo p̄statione etiā longis
simi tpis nō astringerent̄ vt in.d.l.si certis annis.cū ibi no.⁊ su
perius dictū est.Tñ dico q̄ ex instr̄is iūcta cōsuetudine soluen
di astringunt̄ ⁊ virtus instr̄orū extēdit̄ ad illud virtute cōsuetu
dinis ad q̄ nō extēdebat̄.iste est casus no.in.d.c.cū dilectꝰ.ꝓut
ibi deducit do.Ant.dicēs q̄ oīa iura q̄ dicūt in p̄scriptione cō
tra ius titulū exigi ꝓut habet̄ in.c.j.de p̄scri.li.vj.Hoc verū qñ
quis se fundat in p̄scriptione cōtra ius seu in statuto.secꝰ si fun
3 dat in statuto q̄ †cōsuetudo interpretatur valere cōtra ius sine
titulo ⁊ sic statutū ꝑꝑ cōsuetudinē interpretātē astringit ⁊ cōtra
ius q̄ al̄s nō astringebat:vñ infert do.Ant.q̄ lꝫ nō valeat sta
tutū ꝯ ius.tñ si cōsuetudo interpretat̄ illud valere ex virtute cō
suetudinis extēdit̄ ꝯ ius q̄ v̄ba dicit eē notāda ⁊ alibi nō reperi
ri.⁊ sic cōcludit̄ q̄ in casu nr̄o lꝫ diceret̄ q̄ vix talia instr̄a pos-
sent ita interpretari.tñ virtute cōsuetudinis soluēdi ad talē so-
lutionē trahunt̄ ⁊ astringūt.⁊ sic vr̄ q̄ saltē ſm vltimā interpre
tationē teneant̄ soluere quartā ⁊ decimā.hoc est ex singulis qua
tuor vnam ex decem vnam computādo semꝑ quatuor in decē.⁊
sic tres cappas ex singulis decē.⁊ ad p̄dicta possent multa addu
ci.bñ facit tex.in simili in.c.cōmissum.de decimis.in verbo cum
ea ītegritate soluāt qua prius.⁊ in.c.dilecti.in v̄bo de quibꝰ cō
sueuerint.⁊ in.c.cū sint.in verbo ad cōsuetudinē duximꝰ recur-
rendū.⁊ tex.in.c.in aliquibꝰ.eo.ti.vbi dr̄ ille quippe decie neces-
sarie sunt soluēde q̄ debent̄ ex lege diuina ſm loci cōsuetudinem
approbatā ⁊c.⁊ hoc de p̄mo fundamēto.¶Scd̄m fundamētū
est ꝑ tex.in.d.l.cū de in rē verso.ſm nouū intellectū Ang.quem
dat in sua solēni repe.l.si certis annis.C.de pac.⁊ idē Ang.in re
petitione.l.sciēdū.in.vj.col.ff.de ver.ob.vbi p̄mo īpugnat lectu
rā doctorū cuius impugnationē referre nō curo demū dicit q̄
in.l.cū de in rē verso.nō ꝓbat̄ q̄ ex diuturna p̄statiōe ꝓbet̄ sub
stātia obligatiōis sꝫ bñ q̄ ꝓbat̄ qualitas obligatiōis:nā ibi age
batur de in rē verso.ꝯ heredes patris vel dñi.nec excipiebant q̄
obligatio ꝑ filiū vel seruū ꝯcta nō esset.sꝫ solū negabat̄ qualitas
obligatiōis.s.q̄ fuisset versum in rē patris.ꝓbata ergo diutur
na p̄statione vsurarū facta ꝑ patrē vel dñm ꝓbatur qualitas.s.
q̄ fuerit versum in rē patris.vt ibi latius ꝑ eū.Cū ergo in casu
nr̄o nō agat̄ de substātia obligationis.sꝫ qualis fuerit ꝓbat̄ q̄
fuerit talis qualē eā ostēdit diuturna p̄statio ⁊ intellectū Ang.
sequit̄ do.Florianꝰ in.d.l.cū de in rē verso.⁊ lꝫ intellectus Ang.
nō eēt sequēdus in practica inquātū impugnat doc.qui volūt q̄
ex diuturna prestatiōe ꝓbet̄ substātia obligatiōis.tñ nō impu-
gnatur intellectus Ang.qui vult q̄ ꝓbat̄ qualitas.nā vt dicit
Ang.facilius p̄sumit̄ qualitas obligatiōis q̄ substātia ꝑ id q̄
ꝑ gl.in.l.talis scriptura.ff.de leg.j.⁊ in.l.si filius.C.de pe.here.si
ergo ſm doc.ex diuturna p̄statione ꝓbat̄ substātia obligatiōis.
Ergo fortius ꝓbat̄ qualitas.⁊ sic pñt dicere illi quibꝰ talis so-
lutio fieri dꝫ q̄ cōuentū fuit inter ptes q̄ soluerēt quartā cap-
pā ⁊ decimā hoc est ex singulis quatuor vnā ⁊ ex decē alterā ⁊ sic
tres.⁊ q̄ ita ptes intellexerūt.⁊ ad hoc ꝓbandū inducere p̄sta-
tionem lōgissimi tpis per ea q̄ dicit Ang.⁊ doc.in.d.l.si certis
annis.cū si.q̄ prestatio cū fuerit lōgissimi tpis ⁊ vltra tollit̄ illa
difficultas de qua.s.de rusticis vt ꝑ Spe.in locis preallegatis
⁊ per Bar.⁊ doc.in.d.l.cū de in rem verso.⁊ Bal.⁊ alios in.d.l.
si certis annis.¶Tertiū p̄ncipale fundamentū est q᷑ vt etiā mi
hi narrat̄ appet q̄ semꝑ solute fuerūt tres cappe.nec de cōtra-
rio appet.immo ostendit̄ a tpe.lxx.annorū.⁊ citra q̄ ita fuerūt
solute ex qua solutiōe p̄sumit̄ etiā in preteritū:ita solutū fuisse.
ex quo pōt stare cū veritate antecedentis status prout declarat
Bal.in.l.ex ꝑsona in.j.col.C.de ꝓba.⁊ Bal.in.l.j.§.si magistra
tus.C.de magistratibus cōuenien.⁊ ꝓ his text.singularis in.l.
quicūq̄.C.de apocis publ.li.x.ꝑ quem dicit ibi Bar.q̄ ille qui
4 †ꝓbāt se triennio canonē soluisse p̄sumit̄ q̄ retro canō semper
fuerit solutus.⁊ sic ꝓbat̄ talis solutio tāti tpis.cuius in ꝯrium
memoria nō existit ex quo casu sola p̄statio sine ꝓbatione ⁊ alle
gatiōe alicuius tituli obligat ad ita soluendum q᷑ habet vim
concessionis ⁊ priuilegii.iuxta id q̄ habetur.in.l.j.§.si ductus

aque.ff.de aqua quotti.ꝛ esti.ꝛ in.c.sup quibusdam.§.preterea ff.de ver.sig.ꝛ in specie in casu nr̃o gl.Bar.ꝛ doc.in.d.l.cum de in rē verso.ꝛ Joā.an.ꝛ doc.in.d.c.puenit.de censi.ꝛ doc.in.d.l. si certis annis.fortius ergo in casu nr̃o in quo ostendit̃ titulus multipliciter itelligibilis.vt dictū est.¶Quartū ꝛ vltimū fundamentū est q2 isti cōe ꝛ hoīes in duabus vltimis inuestituris ab anno dn̄i.M.cccclj.citra pmiserūt soluere quartā ꝛ decimā ꝛ tn̄ cōstat qȯ multo tpe ante vigore antique inuestiture tenebātur soluere quartā cappā ꝛ decimā soluebāt tres cappas pmittētes:ergo de nouo quartā cappā ꝛ decimā censet̃ pmisisse fm cōsuetudinē soluēdi quartā ꝛ decimā q̄ erat qȯ soluerent̃ tres cappe p id qȯ habet̃ in.l.excep.C.locati.ꝛ in.l.semper in stipulatione.ff.de reg.iu.ꝛ in.l.si fundus.§.in cōmissaria.ff.de lege cōmis.ꝛ in.l.vel vniuersorū.ff.de pig.act.ꝛ in.l.qui semissis.ff.de vsur.ꝛ in.l.nūmis.ꝛ ibi Bar.ff.de leg.iij.ꝛ sumpta psuptiōe a priori ꝛ posteriori solutiōe prout capi d3 vt declarat Bal.in.l. multū interest.C.si quis alteri vel sibi appet qȯ partes intellexerūt de tribus cappis ꝛ decimis.Itē ex quo de nouo ita se obligarūt ad soluēdū tres cappas put eorū pmissio intelligi d3 ex tali noua pmissiōe sunt obligati.faciūt etiā no.per gl.Cy.ꝛ bal. in.l.ij.C.de dotis pmis.Ex quibus cōcludo qȯ dicti cōe ꝛ hoīes tenent̃ soluere tres cappas put hactenus soluerūt.¶Circa secūdā q̄onem nō video qd obstet quare nō debeamus dicere stādū esse pme ꝛ vltime inuestiture in quib⁹ habet̃ qȯ dicti hoīes teneant̃ soluere de terris ex clausuras put de aliis terris extra Casales.l3 in scȯo instr̃o inuestiture aliter cōtineat̃.Nā regula
5 est trita ꝛ vulgata qȯ†vbicūq3 in titulo ptes faciūt sup eadē re duo ↄ̄ctus validi qui simul stare nō pn̄t semp attēdit̃ qȯ nouissime actū est.casus est et ibi notant doc.in.l.si quis an̄.ff.de acq. pos.ꝛ in.l.pacta nouissima.ꝛ ibi doc.C.de pac.per quē tex.insignis pceptor meus refert se al's r̄ndisse in ciuitate senarū.Nam quoddā castrū submisit se ciuitati cū quibusdā p̄uilegiis ꝛ imunitatibus ꝛ noīatim qȯ nō tenent̃ ad onera comitatinorū.demū facta fuit scȯa submissio elapsis.xj.annis q̄ fuit facta libere ꝛ gn̄aliter pmiserūt subire onera comitatinorū.r̄ndit qȯ tenebātur subire onera comitatinorū.q2 cōsiderato effectu executiōis erāt incōpatibilia.ꝛ sic ↄ̄ria fm Bal.ibi ꝛ p ↄ̄ns vltima cōuentio erat seruāda:ita dicamus in casu nr̃o.Nā soluere vno modo ꝛ soluere alio modo incōpatibilia sunt respectu executiōis ꝛ cōsequēter d3 attēdi cōuētio vltime inuestiture.ad idē.l.si vnus.§. pactus.ff.de pac.cū materia.Cū in casu nr̃o nō cōcurrat aliqd ex his q̄ plene habēt impedire scȯam cōuētionē tollere primā q̄ plene vltra alios explicat Cy.in.d.l.pacta nouissima.¶Et hoc etiā cōfirmat̃ ex alia regula q2 qua rōne potuit induci cōuentio scȯe inuestiture in qua se fundāt dicti hoīes eadē rōne p easdem ptes potuit illa tolli iuxta regulā.l.nihil tā naturale.ff. de reg. iu.ꝛ.l.ab emptiōe.ff.de pac.ꝛ.c.j.de reg.iu.in antiquis.Quinimmo forti⁹ pma cōuētio tollit̃ p scȯam etiā q̄n pma est derogatoria de pn̄ti ꝛ demū ex internallo fit ↄ̄ctus ↄ̄rius put cōcludūt Ja.bu.Bar.ꝛ doc.in.d.l.pacta nouissima.Ergo fortius vbi nō sunt v̄ba derogatoria p no.in.l.si qs in pn̄.testamēti.ff.de le.iij. ¶Preterea qua rōne nolūt qȯ p scȯam inestiturā fit recessum ab antiqua eadē rōne p tertiā cēset̃ recessum a scȯa q2 nō est dare rōnem differētie.Ergo idē ius.l.a titio.ff.de ver.ob.Quinimmo fortius debemus dicere qȯ p tertiā fit recessum a scȯa q2 p eā redimus ad antiquā inuestiturā per tex.ꝛ ibi no.in.d.l.si vnus.§. pactus.Ad idē tex.in.c.ab exordio.xxxv.di.ꝛ gl.singularis in simili in.c.statutū in verbo numerādū.de preben.in.vj.Sit ergo conclusio qȯ ex quo secunda inuestitura est valida quatenus est incompatibilis cum secunda vltima debet attendi per.d.l.pacta nouissima. Laus deo omnipotenti ꝛc.

¶Consilium.cxlvj.

1 ¶Testiū verba interpretant̃ vt sonēt in factū potiusq̄ in ius.
2 Officia vendere phibitum est ꝛ odiosum ciuibus.
3 Actio duplex cōpetit pro iniuria.
4 Verba libellātis impropriantur vt saluetur ipsius mens.
5 Error in scriptura nō viciat etiā rescriptū si cōstat de intētiōe.
6 Vnq̄:est dictio affirmatiua.
7 Nullus ponitur pro aliquis.
8 Testis deponens de credulitate quando probet.
9 Testes iniuria afficiens non tenetur actione iniuriarum etiā si non probauerit.
10 Locus ꝛ tempus d3 exprimi in libello actionis iniuriarum.
11 Judex libellum ineptum reijcit etiā parte non opponente.
12 Exceptionem criminosam opponens contra agentem, tenetur actione iniuriarum.
13 Libellus actionis iniuriarum q̄n red datur ineptus ob non expressionem loci.ꝛ nu.14.
15 Libelli ineptitudo nō attenditur q̄n deducta in libello cōstant per confessionem partis.
16 Iniurie extimatio q̄n fieri debeat.
17 Judex an debeat secundum pbatam q̄titatē extimationis in iniuriarum cōdemnare.vel an possit illam modificare.
18 Judex iudicat secundum allegata ꝛ probata.

Dominus labia mea aperiat et spiritussantus illuminet intellectū.Viso processu agitato inter Georgiuz francij ex vna pte ꝛ ser Antoniū ex alia pte se defendētē plura iudicio meo sunt discutienda.¶Primū an verba plata per dictum ser Antoniū dicātur v̄ba iniuriosa.¶Scȯm posito qȯ sic.An fuerit legitime actuz per dictū Georgiū.¶Tertiū posito qȯ sic an.fuerint pbata incūbētia.¶Quartū posito qȯ sic que nā debeāt esse partes iudicis in cōdēnando dictū ser Antoniū.¶Circa primam dubitatiōnē cōcludo q̄ verba prolata per dictū ser Ant. cōtra dictū Georgiū fuerūt iniuriosa ꝛ infamatoria.hoc pbat̃ ex plurimis.nā Orlandus sup.xxvij.articu.ꝛ Anto. cechi sup.xxviij. deponūt qȯ pdicta sunt verba iniuriosa.ꝛ licet deponendo que sunt verba iniuriosa videant̃ potius iudicare q̄ testificari ꝛ sic nō pbare iuxta no.in.l.testiū.C.de testib.ꝛ in.c.cū cām.extra de testi.tn̄ q2 v̄ba iniuriosa magis dignoscunt̃ habito respectu ad bonos mores ciuitatis q̄ ex iuris dispositiōe.l.itē apud labeonē.§.ait ptor.ꝛ.§.idē ait.vn̄ debemus dicere qȯ dicta dispositio sonet poti⁹ in factū qȯ dicta v̄ba sint iniuriosa ꝛ ↄ̄dicāt bonis
1 moribus ciuitatis q boni mores sonāt in factū.v̄ba†aūt testiū potius debent interpretari vt sonēt in factū q̄ in ius.ꝛ concludit no.Inn.in.c.cū cām extra de testi.ꝛ sequunt̃ doc.ꝛ Orlādus testis specifice dicit qȯ sunt cōtra bonos mores.itē multi testes examinati sup.xxxj.art.dicūt dict⁹ Georg.poti⁹ voluisset pdere quātitatē in articulo descriptā q̄ pati talē iniuriā ignominiaz ꝛ infamiā put iter alios disponūt Ja.Geor.Jacobi.ꝛ Gaspar Petri ꝛ multi alij.Ergo specifice deponūt qȯ talia v̄ba important iniuriā ignominiā ꝛ infamiā.ꝛ concordāt etiā alij testes.si ergo inducūt infamiā ꝛ ignominiā intelligo attentis morib⁹ ciuitatis igit̃ pōt iniuriar̄ agi vt in.d.l.itē apud labeonē.§.generalr̄ vbi dicit iuriscōsultus gn̄alr̄ aūt vetuit ptor ad infamiaz alicuius qd fieri pinde quodcūq3 qs fecerit vel dixerit vt aliquē infamaret.erit actio iniuriar̄.Ex qbus v̄bis sumit̃ aliō fundamentū dictis iunctis dictis testiū sup.xxviij.arti.ꝛ marie Orlādi Gasparis ꝛ Jo.nicholuccij.ꝛ Joā.Thomasij q deponūt qȯ quilibet homo arbitraret̃ qȯ dicta v̄ba fuissent plata p dictū ser Ant.ad infamiā dicti Geor.ꝛ sic succedūt v̄ba illi⁹ tex.dū dicit vel dixit vt aliquem infamaret.Ad ide madduco.nā illa q̄ male de aliquo dicunt̃ diffamatoria vt est tex.iūcta gl.ī cle.j.de offi. ordi.facit.l.diffamari.C.de inge.manu.ꝫ verba plata per dictū ser Ant.sunt hmōi ergo ꝛc.¶Cōfirmant̃ etiā pdicta q2 testes sup.xxx.arti.deponūt qȯ posset inesse causa si vex̄ fuisset q̄ dict⁹ Geor.nō habuisset plura officia ꝛ ↄ̄n̄r appet qȯ p hoc esset diminuta in totū opinio dicti Geor.nā vt pt3 per articulos cōfessatos Georgi⁹ semp habuit meliora officia.ꝛ sic erat in bona opinione.ꝫ si nūc nō h3 esset in mala opi.ergo dicunt̃ iniuriosa. et ignominiosa ad hoc tex.i.l.itē apud labeonē.§.hoc aūt in v̄bo pudorē alicuius ledat.ꝛ est tex.in.l.si nō es.in v̄bo qui diminuē de opi.tue causa.C.de iniurijs.Nam si officia demū denegarentur appet ipsum maximā infamiaz pter hoc incurrisse pter qȯ a cōiter accidētib⁹ qȯ est validū.ar.l.neq3 natales.C.de pba. solēt officia denegari.facit regula Ifamib⁹ cū materia.de re.iur. Ad idē etiā.nā tres testes valet Gorg. Gaspar ꝛ Orlād⁹ super xxxij.arti.deponūt qȯ vēdere potestarias est graue ꝛ odiosum ciuibus.si ergo est graue ꝛ odiosuz:ergo est cōtra bonos mores ꝛ ignominiosuz.ad hoc que no.Bar.in suo cōsi.cclviij.incipiē. in q̄ōne vertente inter dn̄m.M.vbi vult q̄ vbi impingit̃ alicui aliqȯ maleficiū dr̄ illata iniuria.Alias em̄ nō deberet esse odiosum.ꝛ graue si nō esset malefactū improperare aūt aliqȯ male-factū est iniuria.vt tradit̃ in.l.turpia.ff.de le.j.ꝛ in.l.ꝛ si peper-
2 cit.ff.de li.ꝛ posth.Qȯ†aūt dicat̃ diffamasse de maleficio ꝛ ↄ̄n̄r teneatur actiōe iniuriar̄ ostendit̃.Nā vēdere officia ꝛ potestarias est phibitū de iure cōi.vt pt3 ex his que ponit Bar. in.l.j. ff.ad.l.iuliā de ambitu.equiparat enī3 ibi legē iuliā de ambitu in officijs ꝛ in crimē symonie in beneficijs.Itē est phibitū ꝛ penale forma statutor̄ volentiū qȯ officiales exerceāt per ipsos ꝛ nō per alios.ꝛ sic phibita est venditio q2 v̄r esse electa industria persone.ꝛ sic nō possunt alij demandari.l.vnica.§.ne aūt. C.de cad.tol.facit qȯ habetur in.l.inter artifices.ff.de solu. ꝛ qȯ not. in.c.si.extra de offi.deleg.Item q2 officia electione conferuntur vnde non transeunt ad heredes:vnde dicimus qȯ papatus et imperium non relinquuntur successoribus q2 electione conferuntur ad hoc glo.viij.q.j.§.his oībus.ꝛ sic non sunt cessibilia per regulam que habetur qȯ que non sunt transmissibilia non cessibilia de qua in.l.ex pluribus.ff.de admini.tuto. ꝛ maxime

hominibus

hominib⁹ qui sunt eiusdē cōditionis ꝑ tex.ꝛ q̄ ibi dicit Bald.
post Bar.de capua.in.l.parabolā.C.de epis.ꝛ cle.cū ergo sit ꝓ
hibitū ꝛ penale tā de iure cōi q̄ ex forma statutorū appet qḋ
est maleficiū vt in.l.aut facta in ṗn.ꝛ ibi Bar.ff.de penis.cū si.
¶Confirmanť p̄dicta per aliā viā dū ser Anto.dicit qḋ Geor
gius denegat cōuētionē ꝛ scriptā qḋ bonis nō cōuenit.l.j.ff.de
cōsti.pecu.ꝛ hoc etiā quisq̄ȝ intelliget esse cōtra bonos mores ꝛ
sic ď iniuriosum.facit q꜡ in effectu dictū Georgiū mētiri dene
gādo cōuentionē ꝛ scriptā qḋ quidē est iniuriosum per ea q̄ di
cūt Dy.ꝛ Bar.in.l.si quis extraneus.in prin.ff.de acq.her.Itē
illud negare nō dicit̄ alienū a dolo.dolus aūt cuiusq̄ȝ pudorē le
dit.pȝ q꜡ cōdēnatus vel pactus de dolo est infamis nedū īfamia
facti sed iuris.l.j.§.qui furti.ff.de dolo.l.ij.ff.de dolo.igit̄ illud
negare includit mēdaciū qḋ bono viro nō cōuenit.vn̄ ex oībus
p̄dictis nō dubito quēquā rectū ꝛ bonū iudicē hesitaturū in hoc
q꜡ aptissime intelligat dicta verba nedū iniuriosa esse ȝ grauis
simā iniuriā ꝛ ignominiā inferētia ꝛ hoc quo ad primā.¶Cir
ca scḋam questionē cōcludo qḋ dictus Georgius legitime agit
3 cōtra dictū ser Ant.†Nā ꝓpter verba iniuriosa cōpetebat sibi
duplex actio.altera ad vindictā ꝛ ad cōmodū ꝓpriū ꝛ ď actio
ciuilis in factū.altera ad penā applicādā fisco.ꝛ dicit̄ crimina
lis ꝑut habet̄ in.l.fi.ff.de priua.delictis.ꝛ in.l.fi.ff.de fur.ꝛ in.l.
qui noīe.ff.de falsis.ꝛ in spē in.l.fi.ff.de iniurijs.recte ergo agit
actione ciuili ad penā applicādā parti ratiōe p̄uati interesse.s.
qḋ voluisset potius ꝑdere de suo ducatos quīgētos q̄ȝ talē in
iuriā pati iuxta practicā quā ponit gl.ꝛ post eā Bar.in.l.iniu
riarū extimatio.ff.de iniurijs.ꝛ Cy.ang.ꝛ alij in.l.si nō cōuicij.
C.de iniurijs.¶Nec obstat qḋ in cōclusione libelli dicat̄ qḋ cō
dēnet̄ ser An.ad ducatos quingentos quos propter p̄dicta po
tius admittere voluisset.ꝛ sic cōcludit̄ pp verbū admittere cum
d qḋ ꝯdēnetur in dictis ducatis.ccccc.quos potius recipere vo
luisset.Que quidē cōclusio est inepta in actiōe iniuriarū.vt pȝ
ex no.in.d.l.iniuriarū extimatio.ꝛ in.d.l.si nō cōuicij.¶Sȝ ad
hoc r̄ndetur qḋ de intentione libellantis appet qḋ ipse posuit
verbū admittere cū d vt importaret idē qḋ verbū perdere.hoc
pȝ ex narratione libelli dū dixit qḋ voluisset amittere ꝛ perdere.
etenī per precedētia declarant̄ sequētia ꝛ ecōtra.l.qui filiabus.in
prin.ꝛ.l.si seruus pluriū.in fi.ff.de leg.j.Hoc etiā cōstat dum in
xxj.arti.ponit qḋ potius voluisset amittere ꝛ perdere ꝛ sup co
4 ꝓducte sunt ꝓbationes.†Ex quib⁹ liquido cōstat de intētione
libellātis ad quā saluādā habemus v̄ba impropriare.ꝛ sic qḋ
dictio amittere significet idē qḋ ꝑdere ḃm Inn.in.c.cōquerēte.
de offi.ordi.ꝛ in.c.cū venerabilis.de excep.ꝛ plene ponūt doc.in
l.sed ꝛ si possessori.§.item si iurauero.ff.de iureiu.facit qḋ not.
Bal.in.l.polla.in fi.C.de his q.vt idi.vbi dicit qḋ qualitercūq̄ȝ
fieri pōt libellus interpretādus est.qḋ pulchre not.Bar.in.l.ij.
C.de his ex ratiocinijs publicis li.xj.ꝛ qḋ not.Bal.in.l.fi.circa
5 scḋam col.C.de cōpēsa.¶Preterea ex p̄dictis saltē pȝ†qḋ fuit
error in litera q꜡ debuisset scribere sine d ꝛ scṗsit cū d qcq̄d est
erroris cū habem⁹ intentionē nō viciat in.l.qui habebat.ff.de
manu.testa.Immo nec viciat rescriptū qḋ facilius solet viciari
vt no.doct.maxime do.Abb.in.c.ad audiētiā.extra de rescrip.
¶Preterea error in falsa grāmatica nō viciat cōtract⁹ qui sunt
stricti iuris ꝛ stricte interpretātur.l.quicq̄d astringēde.ff.de v̄b.
ob.vt no.in.l.plautius.ff.de aur.ꝛ argē.leg.per Bar.ꝛ doc.in.l.
si quis in nomē.C.de testa.ꝛ in.l.imperator.ff.de sta.ho.ergo mi
nus dȝ libell⁹ viciari qui solet in fauorē libellātis late interpre
tari iuxta no.in.l.si quis intētione ambigua.ff.de iudi.¶Con
firmant̄ predicta q꜡ satis erat in libello dicere qḋ condēnaretur
ad quingētos ꝛ ꝑut ꝓbatum ꝛ taxatū fuerit.illa aūt verba fue
rūt superflua ď quos potius ꝓpter p̄dicta admittere voluisset
cū in narratione dictū fuisset qḋ illos ꝑdere potius voluisset.ta
lia ergo verba supflue apposita lȝ inepta nō habēt viciare.arg.
tex.in.l.vnica.C.de rei vxo.actio.ꝛ qḋ per illū tex.dicit Bar.in
l.ij.in ṗn.ff.de eden.ꝛ eius qḋ not.gl.magna.in fi.in.l.vinū.ff.si
cer.pe.Ad idē facit qḋ no.Host.in.c.ad dissoluendam.extra de
despō.impub.qḋ refert Bal.in.l.si q̄s homicidij.C.de actu.vbi
vult qḋ in eadē cōclusione libellus pōt esse pro parte aptus pro
parte ineptus pars autē inepta aptā nō viciat.Ad idē etiam sa
tis est qḋ narratio fuerit apta:lȝ cōclusio fuisset inepta propter
clausulā petens iusticiā ministrari per ea q̄ plene ponūt Inn.ꝛ
doc.in.c.ij.extra de or.cog.ꝛ maxīe attēta forma statutorū volē
tiū qḋ ꝓcedat̄ inspecta tm̄ veritate ꝛ qḋ nō atendat̄ aliqua ine
ptitudo etiā libelli.Ex quibus puto qḋ talis error paruifacien
dus sit cū constet de intētione q꜡ verba debent intentioni deser
uire nō ecōtra.c.preterea.c.intellegentia.extra de v̄.sig.¶Nec
etiā obstat si scḋo loco opponeret̄ qḋ in libello narrat̄ qḋ vnq̄ȝ ali
6 quo tpe fuerit cōuentio seu vēditio vel aliqua scripta ꝛc.†dictio
autē vnq̄ȝ est affirmatiua ꝛ sic videt̄ narrare qḋ fuit cōuētio seu
venditio ꝛ scripta ꝑut narrauit dictus ser Ant.ex quo duo vi
dent̄ sequi ṗmum qḋ libellus nō fuerit rite formatus q꜡ cū hoc
esset ꝓhibitū dicto Georgio ꝛ cōsequēter interesset reipublice
hoc manifestari debebat narrare totū oppositū qḋ īmo nō fue
rat verū qḋ dicebat̄ per dictū ser Anto.ꝑut cōcludit no.Ang.
in.l.iij.C.de iniurijs.ꝑut etiā decidit Cy.post Pe.in.l.si nō cō
uicij.in.viij.q.C.de iniurijs.Scḋm qḋ si verū est qḋ fuerit facta
dicta vēditio ꝛ dicta scripta ꝑut in libello vr̄ narrari q̄ narrata
libellās fateri vr̄ iuxta no.in.l.cū precū.C.de lib.cā.ꝛ per Inno.
in.c.cū cōtingat extra de offi.dele.ꝛ ꝑ Bar.in.l.certū.§.si quis
absente.ff.de cōfes.cū si.videt̄ inferendū qḋ cū esset ꝓhibitū ꝛ pe
nale.ꝛ sic interesset reipublice qḋ nō veniret dictus ser Ant.pu
niendus iuxta no.per Cy.post Pe.in.d.l.si nō cōuicij.in.viij.q.
ꝛ ꝑ Cy.ꝛ Saly.in.d.l.iij.e.ti.ꝛ ꝑ Bar.ꝛ doc.in.l.qui nocentē.ff.
de iniurijs.ꝛ pp p̄dicta credo q̄ȝ factus fuerit scḋs articul⁹ ꝑtis
aduerse.¶Sed ad predicta r̄ndet̄ qḋ intētio libellātis fuit dice
re qḋ vnq̄ȝ fuit ꝛc.s.qḋ nunq̄ȝ fuerit aliqḋ ratiociniū qḋ pȝ ꝑ ver
ba q̄ immediate sequunt̄.dū dicit qḋ dictus Georgius hȝ plu
res lr̄as manu dicti ser Antonij ꝑ quas liquido appet dictum
Georgiū nō fecisse aliquā cōuētionē vel aliquā vēditionē per q̄
sequētia declarant̄ p̄cedētia.d.l.qui filiab⁹.ꝛ.d.l.si seruus pluriū.
constat enī ꝑ alia verba eiusdem libelli dū postea ď qḋ reuoca
uit sibi ad iniuriā cū de p̄dicta vēditiōe vt dictū est vnq̄ȝ fuerit
ratiociniū nec aliqua scripta aut cōuētio facta.ꝛ sic manifeste de
clarat v̄ba p̄cedētia q꜡ dicit se.s̄.dixisse qḋ nec aliqua cōuētio vel
scripta fuit facta ꝛ sic pȝ qḋ libellās errauit in falsa grāmatica
q̄ nō hȝ nocere vt.s̄.dictū est.nec incōuenit dictio vna ꝓ altera
ponat̄ ar.gl.in.l.cū cās.ff.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ sic dictio vnq̄ȝ pona
tur ꝓ dictiōe nunq̄ȝ īpropriādo ad saluādā intētionē libellātis
ꝛ ꝯrietatē libelli iuxta no.in.l.si q̄s intētiōe ambigua.ff.de iudi
cijs.ꝛ in alijs locis.s̄.allegatis.Qḋ etia ostendit̄.nā actor in suo
articulo.xxiiij.dicit qḋ fuit ꝛ est absq̄ȝ eo qḋ fuerit vnq̄ȝ aliqḋ
ratiociniū q̄ȝ idē est dicere qḋ nō fuerit aliqḋ ratiociniū ꝑut in
tali mō articulādi declarat Bar.in.l.inter stipulantē.in ṗnc.ff.
de ver.ob.dicēs talē eē cautelā aduocatorū antiquorū vt ꝑ eum.
Sit ergo cōclusio qḋ talis error cū habem⁹ clarā ꝛ specificā libel
lātis intētionē nō hȝ nocere ꝑ ea q̄.s̄.dicta sunt.¶Et ad hoc ac
cedit qḋ no.Bar.in suo cōsi.cxvij.incipiē.cicarellus.vbi vult q̄ȝ
7 †verbū nullus exponit̄ ꝓ aliq̄s ꝑ tex.cū gl.in v̄bo ꝑte in.l.ij.§.j.
ff.de ver.ob.ꝛ iō infert qḋ si testator institutis filijs dixit si null⁹
decesserit sine liberis intelligit̄ si aliquis vt ibi ꝑ cū inter cetera.
ad qḋ r̄ndet̄ loquēdo in vulgari dici solet.nisuno ꝓ alcuno.ergo
fortius hoc in libello dicēdū est.¶Narrat̄ etiā in dicto libello
qualiter Georgius reuocauit sibi ad iniuriā dicta v̄ba qḋ etiā
est ꝓbatū ꝑ plures testes sup.xxix.articulo qḋ tm̄ nō erat necessa
riū deducere ꝛ ꝓbare q꜡ p̄sumptio est qḋ ad iniuriā reuocauerit.
ar.l.quib⁹.§.vetare.ff.de fur.ꝛ.l.cū de indebito.ff.de ꝓba.tenet
Bar.de saly.in.d.l.si nō cōuicij.C.de iniurijs.sunt enī ꝛ alia ne
cessaria deducta q̄ in tali libello actiōe iniuriarū requirūtur q̄
late ꝓsequunt̄ Cy.Ang.ꝛ Sal.in.d.l.si nō cōuicij.ꝛ Bar.in.d.
l.iniuriarū extimatio q̄ in dictis locis videri pn̄t q̄ omitto q꜡ es
set cōmētari.d.l.si nō cōuicij.ꝛ hec de scḋa q̄ōne.¶Circa tertiā
q̄ōnē cōcludo qḋ ꝓbata sunt incūbentia.est enī in ṗmis ꝓbatū
ꝑ cōfessionē ser Antonij qḋ illa ꝓtulit per r̄nsionē ad.xix.articu
lū.itē est ꝓbatū ꝑ tex.qḋ dixit aīo iniuriādi.nā testes examina
ti sup.xxviij.arti.dicūt qḋ q̄libet iudicaret ꝛ arbitraret̄ q̄ȝ dict⁹
ser Ant.dixerit aīo iniuriādi.Maxīe hoc deponūt Orlād⁹ Jo.
nicholucij ꝛ Jo.thomasi.qḋ quidē nō fuerat necessariū ꝓbare
qḋ cū verba eēnt iniuriosa p̄sumptio est cōtra ser Anto.qḋ di
xerit aīo iniuriādi.ꝛ ad eū spectabat ꝓbatio qḋ nō dixerit aīo
iniuriādi ꝑut cōcludunt cōiter oēs doc.in.d.l.si nō cōuicij.Itē
est ꝓbatum qḋ dictus Georgius potius voluisset perdere duca
tos.ccccc.quā pati talem iniuriam.nā plures testes examinati
sup.xxxj.arti.dicūt qḋ credūt qḋ attēta qualitate dicti Georgij
credūt qḋ potius voluisset ꝑdere vt.s̄.q̄ȝ pati talem iniuriā.ma
xime hoc deponūt Guicciardus Gaspar Jac.Georgius ꝛ qui
dā alij.itē testes examinati sup.xxxij.arti.etiā deponūt qḋ quili
bet legalis ꝛ bonus paterfami.existimaret qḋ poti⁹ dict⁹ Geor
gius voluisset ꝑdere.ccccc.ducatos quā pati talē iniuriā qui hȝ
notitiā de bonitate ꝛ legalitate dicti Georgij ꝑ quos testes in
dubitāter credo dictā extimationē iniurie ꝓbatam esse vsq̄ȝ ad
quātitatē deductā.Nā in similib⁹ admittit̄ talis ꝓbatio qḋ ho
mines eiusdē qualitatis ꝛ bonitatis ita existimēt ꝑut est tex.no.
in simili in.l.cōtinuus.§.cū ita.in v̄bo plerīq̄ȝ eiusdē cōditionis
ff.de ver.ob.quē tex.multū no.Bar.ibi ad ꝓbationē iteresse de
quo agimus.ꝛ ibi etiā Ang.multū no.illā.l.quā dicit se practi
casse Florētie.ꝛ refert ꝛ sequit̄ Jo.de imo.de quo etiā ꝑ Bar.in
l.nemo.ff.de duo.reis.ꝛ illū tex.in siři ꝓbatiōe multū pōderat
Bar.in.l.vnica.in vlt.col.C.de sent.q̄ ꝓ eo qḋ interest.vbi ponit
talē modū ꝛ practicā ꝓbādi.ꝛ ibi Nico.de mata.Cy.ꝛ Bal.in
pe.col.talē ꝓbationē de qua agimus validā esse ꝑut optime ibi

a ℭ Uide eūdē d.meū.§.e.vo. in cōsil. cxviij. col.iiij.vñ.sed his non obstā tibus.

8 inter alios declarat Cy. ℭ Nec obst.si quispiā diceret † ꝙ tales testes nō pbāt qꝛ deponūt nō assertiue sed p verbū credi. Et sic non videtur pbare put no.Spe.in ti.de teste.§.opponif.ver.itē qd deposuit de credulitate no. Bal.in.l.cōuenticulā.C.de episc. ⁊ cle.do.Ant.⁊ alij in.c.quotiēs.de testi. Immo dixit do. Ant. in.c.j.de appel.nō posse induci cōsuetudinē vt credatur testanti deponēti p verbū credit.⁊ dixit Bal.in.l.siue possidetis.C.de pba. qd si testis dicat se pro certo credere nō pbat. ℭ Sed ad hoc fundamētū de facili rñdet qd pbatio extimatiōis talis iniurie q̄ dependet a qualitate animi ⁊ affectione alteri⁹ est valde difficilis.vt no.Cy.in pbatiōe interesse singularis affectiōis in d.l.vnica.C.de sentē.q̄ pro eo qd interest.vñ dicit ibi Cy. ꝙ sufficit qd testes deponāt de credulitate.⁊ dicit ibi Bal. in vltimis verbis ꝙ iste pbant per verā industriā.nā per viā sensus corpis ideo nō est ita liqda pbatio.itē dicit Bar.in faciliori pbatione interesse in.d.l.cōtinu⁹.§.cū ita standū esse opi. vulgi qꝛ hec liqdo pbari nō possunt p id ꝙ hr in.l.nō oīs.§.a barbaris.ff.de re milit.facit qd no. Bar.in.l.si qs ex argentarijs.§.pe.ff.de eden. ⁊ in.l.in illa.in fi.ff.de ver.ob. Si ergo in talibus nō pōt haberi certitudinalis cognitio succedit regula p quā pbaf dcm Cy.in d.l.vnica.qꝛ in materia nō pceptibili ⁊ nō certitudinalr cognoscibili vꝫ dictū testis q deponit p verbū credit put determinat Jo.an.in addi.Spec.in.d.ver.itē qd deposuit de credulitate et tenēt Cy.⁊ Bal.in.l.testiū.C.de testi. Bar.in.l.in sum. §.itē labeo in fi.ff.de aqua plu.ar.do. Ant.⁊ alij in.d.c.quotiēs. Bal. in.l.solā.C.de testi.⁊ do. Ant.in. c.iij.loco.extra de pſum. cū si. Sit ergo cōclusio sine multiloquio qd probaf quātitas extimationis iniurie vsq ad quātitatē ducatorū.cccc. ℭ Sed adhuc videf posse ostēdi qd nō sit pbata sufficienter aliqua iniuria ex qua possit dictus Ant.puniri. Naꝫ aut volumus qd dictus ser Anto.puniaf ppter dicta verba plata in residētia regulatoruꝫ corā regulatoribus. Et hoc vr impossibile qꝛ cū ptulerit dicta verba in iudicio excipiēdo ⁊ se defendēdo vr qd nō teneaf actio ne iniuriarū p ea q̄ no.Guli.Bal.⁊ Ang.p illū ter.in.l.fi. ff. qd

9 qsq iuris vbi volūt † ꝙ si obijcio crimina ꝯtra testes nō teneor actione iniuriaꝝ:qꝛ obiectio mea facta est ad tuitionē meoꝝ iuriū nō ad iniuriā alteri⁹.q eñ vtif iure suo nemini iniuriā facit. l.nullus.ff.de reg.iur.⁊.c.cū ecclesia.extra de ele.fine aīo iniuriādi nō fit iniuria.l.si nō ꝯuicij.C.de iniurijs.⁊ illa dicta sequitur Lud.ro.in.d.l.fi.etiam si obijciēs cōtra testes talē obiectionē nō pbauerit. Aut volumus qd puniaf respectu alioꝝ verboꝝ platorū in alijs locis.⁊ hoc etiā vr impossibile qꝛ respectu aliorum verboꝝ nō fuit expssus loc⁹ in libello vbi talia verba fuerūt p

10 lata:ergo libellus fuit nullus † qꝛ in libello actionis iniuriaruꝫ debet exprimi locus ⁊ tps de qbus in.l.libelloꝝ.ff.de accu. put cōcludit Bar.in.l.ptor edixit.ff.de iniu.⁊ Bar.in.l.j.§. hoc interdictū.ff.vti pos.⁊ Bar.in.l.itē exigit.ff.de dolo.⁊ do. Ant. ⁊ Imo.in.c.tua.de pcu.ppter quā ineptitudinē vr ꝙ re⁹ debeat absolui lꝫ nihil opposuerit de tpe put vr pbari in.d.l.libellorū §.j.⁊ ibi h tꝫ Bar.⁊ dicit qd ita seruaf.idē et sequif ibi Ang. et videf de intētiōe Bar.in.l.edita.in.iiij.col.C. q̄ de edē.⁊ est hoc

11 regulare † ꝙ iudex pōt ⁊ dꝫ repellere libellū ineptū etiā pte non opponēte.vt no.gl.⁊ doc.in.l.j.ff.de offi.asse.⁊ Inn.in.c.examinata.extra de iudi. Nec ineptitudo vr ꝙ reparef per actus pbatiōis fm Bal.i.l.edita.C.de edē.⁊ no. Bal.i.l.si patron⁹ libertū ff.de iureiur. ℭ Sꝫ his nō obstātib⁹ cōtrariū est in vtroq casu. Et circa primū in primis est aduertendū ꝙ in libello ⁊ articulis dr qd dicta vba fuerūt plata corā collegio regulatoꝝ in eorū residētia nō tñ dr qd dixerit illa iudicialr excipiendo ⁊ se defendēdo.stat eñ h ꝙ dixerit illa vba in dicto loco ⁊ tñ nō iudicialr excipiēdo.nō ergo pbat hoc esse qd ab hoc cōtingit adesse.l.nō hoc.C.vñ cogna.c.in pñtia.extra de pba. ℭ Preterea posito ꝙ excipiēdo ita dixisset idcirco videbaf excusand⁹:qꝛ poti⁹ ad tuitionē iuris sui videbaf ptulisse q̄ aīo iniuriādi vt.s.dictū est.sꝫ in casu nro pmo hēmus pſumptionē iuris qd censeaf fecisse aīo iniuriādi.vt dicūt cōiter doc.in.l.si nō cōuicij.scdo hēmus aliaꝫ pſumptionē qꝛ iste sepi⁹ dixit ⁊ ptulit dicta vba corā varijs ⁊ diuersis psonis extiudicialr q̄ pſumunf plata aīo iniuriādi. ℭ Tertio qꝛ cōstat p lras suas qd dicta vba erāt falsa nec poterat pbabilē cāꝫ ignorātie hre in facto pprio iuxta.l.fi.ff.p suo.⁊.l.quāquā.ff.ad velleya.⁊ iste vltie pſumptiōes tollūt aliā in ꝯrāū allegatā.l.diu⁹.ff.de in inte.resti.mi.c.cū iter.de elec.⁊ plures pſumptiōes tollūt vnā.in aut.de cōsan.⁊ vte.fratri.§.j.c.j.cū ibi not. de treuga ⁊ pace. ℭ Sꝫ qñ pdicta cessarēt dico qd hāc qōnē decidit in terminis Old.in suo ꝯsi.mihi.liij.incipiē.ꝯsueuit dubi

12 tari an dicēs alicui vbū ꝯtumeliosuꝫ.vbi ꝯcludit † ꝙ ille q opponit exceptionē criminosaꝫ cōtra agentē tenef actiōe iniuriarū p id qd hr in.l.si nō oēs.⁊ in.l.si qdē.C.de iniurijs.⁊ est solēne consiliū in materia.⁊ oīno vidēdū.⁊ illud ꝯsilū quasi ad vbū refert ⁊ sequif Joā. an. tacito autore in ti.de accusatore.ad finē.⁊ fm

hāc cōclusionē cōsuluit elegās doctor Pe.de anc.in suo cōsilio

a mihi[a].cccxv. In xpi noīe sup pmo dubio subtiliter ⁊ ad plenū. ⁊ hāc ptē etiā manifeste sentit Lu.ro.in suo ꝯsi. mihi.xcvj.icip. in xpi noīe sup eo quo qris.vbi cōcludit qd tūc excusaf qñ illud qd in iudicio pponif verū pbaf.⁊ sic cōtrariū vult qñ nō pbaretur ⁊ allegat postea illud cōsiliū Oldra.⁊ sequif ⁊ dicit vltra Lu.ad ppositū qd si aīo iniuriādi vba pferunf tenef.vt in.l.j.cū ibi no.C.de collusiōe deteg.⁊ plura dicit ad ppositū q̄ faciūt ad ea q̄.s.prime dixi qd lꝫ in iudicio dixerit apparet qd aīo iniuriādi. ℭ Nec obstāt allegata in ꝯtrariū qꝛ dꝫ itelligi qñ obijciēs pbasset crimina cōtra testes qꝛ tūc nō censenf fecisse aīo iniuriādi fm Old.⁊ Jo.an.in locis preallegatis.⁊ Lu.in.d.cōsi.secus si excipiēs in pbatione defecit qꝛ tūc fm eos tenef actione iniuriarū. Uidemus eñ qd qui cōtra clericū crimina opponit si nō pbat punif vt habef in.c.j.de elec.in.vj.in simili qui opponit aliquē nō esse idoneū fideiussorē qꝛ pauperē cū sic tenef actiōe in iuriarū.casus est rotūdus.⁊ ibi Bar.Ang.⁊ alij in.l.si vo p cōdēnato.§.qui p rei qualitate.ff. q satis.cog.vñ dicit no. Bar.de Saly.ad ppositū in.l.si nō cōuicij.ad fi.C.de iniurijs.qd aut cōstat qd aīo nocēdi ⁊ iniuriādi.⁊ res est clara qd tenef actiōe iniuriarū. Aut cōstat qd nō animo nocēdi.⁊ non tenef.aut est dubiū ⁊ tūc dicit qd presumif calūniose excepisse qñ nō probauit. ar.eorū q̄ habentur in.l.ij.C.de calū.q̄ presumptio cū qualitate verborū facit qd nō tm aīo repellēdi sed iniuriandi presumaf excepisse vnde dicit Oldr.in preallegato cōsilio qd lꝫ in pn.sit ista presumptio qd faciat gratia iuris sui cōsequendi.tñ ex fine hoc est ex defectu pbationis surgit alia suspitio in cōtrarium.s.qd fecerit aīo calūniandi nā qui nō pbat qd deducit etiā excipiēdo calūniari videf.l.j.C.de aduo.diuer.iudiciorū de penis.⁊ ista vltima tollit primā.d.l.diuus.⁊ ad ppositū puta notanda dicit

b Old.[b]in.d.cōsi.q tpe suo pater legū appellabaf vt dicit Pau. de ca.⁊ in.l.is pōt.ff.de acq.here.⁊ hec de prima difficultate dicta sufficiāt. ℭ Quo aūt ad scdam etiā dico ex pluribus qd etiā ex alijs vbis platis in alijs locis deductis in articulis cōfessatis

13 pōt cōdēnari.⁊ pmo † qꝛ quicqd sit qñ libell⁹ est ineptus ex alijs cau sis tñ qñ libell⁹ est ineptus rōne loci nō appositi:ita de casu nō vr pcedere si opponaf secus si nō opponaf lꝫ Bar.⁊ Ang.cōtrariū dicāt.p hoc bonus tex.in.d.l.libellorū.in.§.fi.in vbo reo postulāte.⁊ ita p illū ter.decidit in terminis omissione loci insignis doctor ⁊ optimus practicus Gandin⁹ in suo tractatu maleficiorū in titulo qualiter fiat accusatio ⁊c.⁊ hoc tꝫ expresse gl. in.d.l.libellorū.§.j.⁊ hāc opi.tenēt expresse Inn.Host.⁊ Jo.an. in.c.fi.extra de purg.canonica.hāc etiā opi.tꝫ Jo.de Imo.in.c. cū dilecti.extra de emp.⁊ ven.vbi cōcludit qd aliqñ libellus est ineptus:qꝛ iuri ꝯrius.puta qꝛ peto cōtractū declarari nullū qꝛ sum deceptus vltra dimidiā ⁊ tūc nō vꝫ sentētia p illū ter.aliqñ libellus est ineptus sꝫ nō iuri ꝯrius puta qñ in accusatiōe omittitur loc⁹.⁊ tūc dicit qd vꝫ snīa sup eo lata qꝛ si vꝫ cōfessio. Ergo forti⁹ dꝫ valere sentētia q̄ non est minoris autoritatis.⁊ ita fuerūt notāda vba Bal.quē allegat in addi.Spe.in ti.de libellorū cōce.in vltimis vbis.idē etiā voluit Bal.in addi.Spe.in ti.de sentētia in.xx.col.ver.qd si libellus.⁊ sequenti. ℭ Confirmaf hec opi. Nā tex.in.d.l.libellorū dicit qd rei nomē abolef. Ergo si necessaria est abolitio tꝫ accusatio.istā cōsequētiā facit Bar.in filij in.l.j.§.accusatiōe.ff.ad turpil.⁊ cōseqnēter si tꝫ accusatio opus est exceptiōe. Possumus tñ destinguere ⁊ qd aut illud qd deficit in libello est postea pbatū p cōfessionē ptis.⁊ tūc nisi reus opposuerit tꝫ processus.ar.ei⁹ qd habef in.c.j.de homi.li.vj.aut nō est pbatū p cōfessionē sꝫ p testes.⁊ tūc nō pcedat.⁊ ita pcedat alia opi.ita pūctualr qñ est omissus locus in libello distinguit no. Bal.in.l.edita.in lectura paduana.in.viij. oppo.C.de edē. cū ergo in casu nro loc⁹ qui deficiebat in libello sit pbatus per cōfessionē ptis.igif habem⁹ casum extra opi.doctorū in quo talis libell⁹ sustinef.possum⁹ etiā dicere qd saltē qñ ciuilr agit pce

14 dat hec opi.qꝛ hoc casu † nō reqrif hoc datū p forma:nā lꝫ reqratur expssio loci.⁊ tpis.put etiam tꝫ Bar.in.l.j.ff.de excep.⁊ in l.viro.ff.so.mat.tñ qñ ciuilr agif nō requirif tāta expssio put in libello actione iniuriarū dicūt dñi de rota decisiōe.xxxvj.incipiēte. Itē fuit dubitatū.⁊.xxxix.incipiē.itē fuit dubitatū adducentes no.p Inn.in.c.accepimus.de pur.cano.⁊ sic quatenus Inn. ibi vult qd procedat parte nō opponēte intelligūt ipsi in actione ciuiliter intētata qd reputo multū notabile. Amplius etiam est dicendū qd cū de dictis verbis iniuriosis ⁊ de loco ⁊ tpe con

15 stat per cōfessionē ptis.⁊ sic cōstet de iniuria illata † nā dꝫ attendi aliqua ineptitudo libelli per ea que habenf in.d.c.j.de accus. in.vj.⁊ per Bart.in.l.si cōfessus.ff.de custo.⁊ exhib.reorū.⁊ no. Inno.in.c.per inquisitionē.de elec.⁊ Inn.⁊ Jo.an.in.l. qualiter.⁊ qñ.extra de accusa.⁊ qñ emanat cōfessio sup libello male formato no. Bal.in.l.itē exigif.ff.de dolo.⁊ est bonus tex.in cle. constitu.de elec.⁊ ad hoc possem plura adducere q̄ breuitatis causa omitto.

causa omitto. ¶ Sꝫ qđ plura nõne statutū vult qđ nulla inepti tudo pcessus ⁊ etiā libelli attēdat̃ sꝫ sola facti veritate inspecta pcedat̃ omni prorsus subtilitate omissa vigore cui⁹ statuti pos set qđ multofortius est seq cōdēnatio ex cā etiā nō deducta put elegāter cōsuluit do. Anto. in cōsil. qđ incipit viso dicto pūcto. qđ no. p Jo. an. in addi. Spe. in ti. de act. ⁊ petitio. §. sequit̃ ad ppositū nō loquit̃ Bar. in extrauagāti. ad reprimēdā. in verbo sine figura. ⁊ do. Ant. de but. in. c. ij. p illū tex. extra de iuramēto calū. optime facit qđ no. Bar. p illū tex. in rōne decidendi in. l. emilius. ff. de mino. in fi. Accedat lꝫ in pūcto nō dicat̃ qđ qñ cō stat de maleficio siue per cōfessionem siue per testes: sunt statuta in ciuitate qđ pōt pcedi ad punitionē nō obstāte ineptitudine pcessus. ¶ Amplius dico qđ in casu nr̃o locus nō fuit omissus sꝫ fuit appositus incertus ⁊ indeterminatus qꝛ dictū fuit in re sidētia regulatorū ⁊ in alijs pluribus locis: vñ cū postea in arti culis fuerint loca declarata ⁊ cōfessata libellus sustinet̃ qꝛ incer titudo pōt qñcunqꝫ ante sententiā declarari. vt plene not. in. l. si quis intētione ambigua. ff. de iud. ⁊ in. l. edita. C. de edē. ⁊ in spē per pdicta qñ locus fuit appositus indeterminatus qđ possit de clarari ⁊ sustineat̃ libellus decidit in terminis pfatus insignis doctor ⁊ practicus Gādinus in tractatu maleficiorū in rubrica qualr̃ fiat accusa. ⁊ ita dicit fuisse cōsultū bonoñ. Ex quib⁹ oīb⁹ luce clari⁹ cōstat qđ de oīb⁹ pbis platis p dictū ser Antoniū de ductis in articulis sequi pōt cōdēnatio. ⁊ hec de tertia qōne di cta sufficiāt. ¶ Circa quartā ⁊ vltimā qōnē ꝯcludēdū esset regu lariter si nulla esset facta pbatio qđ iudex hꝫ cōsiderare locū vbi illata eēt iniuria tp̃s psonā passi iniuriā. s. legalitatē bonitatē ⁊ inhabilitatē ⁊ fm̃ qualitatē facti ⁊ iniurie illate iudex hꝫ exami nare an agētis extimatio eēt legitima ⁊ si reperiret legitimā in illā cōdēnaret. Si aūt nō videret̃ legitima pmo delato iuramē to pti moderabit̃ eā. l. cōstitutiōib⁹. §. etiā ⁊. l. iniuriarū extima tio cū ibi no. ff. de iniurijs. ⁊ ita cōcludit Cy. in. d. l. si nō cōuicij.

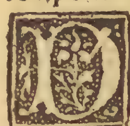
16 q. xv. ¶ Sꝫ duplex pōt in casu nr̃o oriri dubitatio † pma est nū qđ in casu nr̃o fieri debeat extimatio mediāte iuramēto ptis. ⁊ in hoc fuerūt plures opi. vna fuit Azo in summa qđ siue agat̃ actiōe iniuriarū ciuili in tribus casibus qui habent̃ in. l. lex cor nelia. ff. de iniurijs siue ptoria put est in casu nr̃o fit extimatio officio iudicis. ar. l. sed si vnus. §. seruus me⁹. ff. de iniurijs. ⁊ istā opi. sequit̃ Bar. in. d. l. iniuriarū extimatio. alia fuit opin. qđ si agat̃ ciuili fiat extimatio arbitrio iudicis. si ptoria tūc iuramen to ptis vt tꝫ gl. in. d. l. lex cornelia. ⁊ tenuit Rofre. ⁊ sequit̃ Cy. put refert Bar. in. d. l. iniuriarū. Ubi hoc etiā tꝫ gl. Alia est qđ siue agat̃ ciuili siue ptoria fiat extimatio iuramēto ptis taxāda tñ p iudicē put tenuerunt Jac. de ra. ⁊ Pe. put refert Cyn. in d. l. si nō cōuicij. Et hāc opi. sequit̃ ibi in practica Bar. de saly. sꝫ quācunqꝫ opinionē teneam⁹ nō est vis qꝛ attētis pbationibus s. loci qualitate psone iniuriā passi ⁊ qualitate iniurie. itē pba tionibus inde secutis quilibet rectus iudex ⁊ circūspect⁹ nedū tāta sꝫ maiori quātitate extimabit iniuriā nec puto in hoc ali

17 quē iudicē hesitaturū. ¶ Scđa difficultas † est cū pbata sit certa quātitas extimatiōis iniuriarum. an iudex debeat in illa quāti tate pbata cōdēnare vel possit illā moderari. ego nō recolo nec īdiuiduo in casu nr̃o hoc inuenisse tactū sꝫ tñ in ea arbitror cō cludēdo qđ iudex debeat fm̃ pbata iudicare. ⁊ p fundamento ego pmitto qđ lꝫ pbatio possit fieri mediāte iuramēto ptis tñ nō p hoc phibet̃ ps quominus possit pbare p testes qꝛ hoc qđ fiat pbatio p iuramētū est inductum in fauorē patris cui dꝫ re nūciare. ita cōcludit Bar. in terminis in. l. fi. ff. de in lit. iur. ar. l. semp. §. hoc interdicto. ff. qđ vi aut clā. vñ dicit gl. in. l. vna. C. de snīa q̄ p eo qđ iterest qđ ps hoc cān admittit̃ ad pbādū de facto quasi de iure hoc nō sit necessariū. quo psupposito in pmis hoc vr̃ pbari p no. p doc. in. d. l. vna. C. de sentē. q̄ p eo qđ interest vbi cōcludūt qđ sup interesse sit extimatio ad quātitatē pbatā p te stes vel istra. vt ibi est casus in v. in alijs cū gl. al's aūt taxat̃ vel p iuramētū in litē vł officio iudicis vt ibi plene habet̃. ⁊ ibi Ray. de forli. in sua repetitione hoc expresse decidit pmo iudex dꝫ vi dere: si hoc est pbatū ⁊ fm̃ allegata ⁊ pbata pmo cōdēnare p illū tex. ⁊ p tex. cū ibi no. in. l. illicitas. §. vitas. ff. de offi. psi. Sic ergo in illis terminis in quib⁹ fit extimatio officio iudicis. ⁊ aliqñ p iuramētū in litē tñ qñ est iuratū iudex dꝫ pbationē sequi ita in casu nr̃o. ¶ Scđo qꝛ talis pbatio p iuramētū dr̃ inuēta in fauo rē ptis in subsidiū in odiū dolosi ⁊ pp difficultatē pbatiōis put plene habet̃ p Bar. ⁊ alios in. l. in actiōib⁹. ff. de in lit. iu. Ergo si pcessum est ad pbatiōes via ordinaria si illa sufficit cessat ista via extraordinaria. arg. l. in puinciali. ff. de no. op. nū. cū ibi ple ne no. per Bar. ⁊ alios. dꝫ ergo cessare hoc officiū iudicis in exti mādo cū sit remediū extraordinariū cū habemus ordinariū p ibi no. ⁊ in. l. in cause. in pn. ff. de mino. Ad pdicta bñ facit. nam ideo in actiōe iniuriarū in cōdēnatiōe fit extimatio iudicis qꝛ ps agens nimio amore seu eius decepta posset inique eā extima

18 re. Sit ergo cōclusio qđ cū illa regula qđ † iudex tenet̃ iudicare fm̃ allegata ⁊ pbata put habet̃ in. d. §. veritas. ⁊ est not. in. c. j. extra de offi. ordi. plene ponit do. Abb. in. c. pastoralis. §. qꝛ vo. extra de offi. deleg. ⁊ p Cy. Bart. ⁊ alios in. l. j. C. vt q̄ des. aduo. ptiū nō reperiat̃ hoc casu limitata stamus regule p glo. in. l. oīs definitio. ff. de re. iu. Nā si ista pbatio p iuramētū ⁊ qđ fiat exti matio arbitrio iudicis est puilegiata inuēta in fauorē ptis. vt dicit Bar. in. d. l. fi. ff. de in lit. iur. ar. tex. in fili in. l. videam⁹. §. iurare. ff. de in lit. iur. iūcta. l. cōsti. §. j. ff. de iniurijs. q̄ non cessat qñ fit extimatio ab oībus eiusdē cōstitutiōis ⁊ c. pōt ps huic fa uori renūciare. l. si qs in cōscribēdo. C. de pac. nec qđ in fauorem inuētū est dꝫ in odiū retorquere. l. qđ fauore. C. de le. iudex ergo debebit cōdēnare fm̃ extimationē pbatā p testes vel scđo pote rat iudex deferre iuramētū pti ad cautelā in supplementū pba tionis testiū. vel tertio facere qđ extimet̃ iniuria iuramēto ptis ⁊ illa sequi ⁊ moderari si videbit̃. vel quarto ipe ex officio consi deratis circūstantijs talē iniuriā extimare. primam tñ ⁊ scđam practicam arbitror tutiores. Laus deo oīpotenti ⁊ c.

¶ Consilium. cxlviij.

1 ¶ Statutū excludens filiā dotatam intelligitur de filia que reperitur dotata tempore mortis.
2 Statutū fingens hereditatē aditā facit quem verum heredem.
3 Mulier quo ad restitutionē dotis siue de pterito siue de presenti hꝫ dotis priuilegia que competunt etiā heredibus eius.
4 Heres intelligitur hereditate adita.
5 Dos restituta viuente vel mortua muliere nō dr̃ amplius dos.
6 Jus quod habet vel habere potest remittens intelligitur etiam de futuro.
7 Uerba sola ⁊ singula in contractu apposita exigūt concursum omnium que apta sunt comprehendi.
8 Filia que renunciat hereditati iam delate videtur prius adire ⁊ postea renunciare.
9 Pater qñ possit autorari in facto filij.
10 Juramentum firmat cōtractum nullum non obstante solēnita te inducta a statuto.
11 Argumentum a cōtrario sensu in statuto non sumitur contra iuris cōis dispositionem.
12 Renunciatio gñalis apposita in donatione non comprehēdit dispositionem. l. si vnqꝫ. C. de reuo. do.
13 Dispositio. l. si vnqꝫ. C. de reuo. do. non habet locum qñ donans de filijs cogitauerit ⁊ qñ quis dicatur de filijs cogitasse. nu. 14.
15 Coniecture vnde sumantur.
16 Dispositio. l. si vnqꝫ. non habet locum in donatione ob causam.
17 Dispositioni. l. si vnqꝫ. qñ possit renunciari.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanct⁹ illuminet intellectū. Uisa facti contingētia ⁊ statutis trāsmissis tria si recte sentio sunt discutiēda. Primū est q̄ bona ⁊ iura ⁊ cuius quātitatis cō prehēdant̃ in dicta renūciatiōe seu donatiōe. ¶ Scđm nunqđ dicta donatio valuerit attētis maxīe statutis trāsmissis. ¶ Ter tiū ⁊ vltimū posito qđ valuerit an hodie aliquo modo irrita ri possit. ¶ Circa primā questionē est aduertendū qđ dicta dña Mariana triplici via poterat habere ius in dotib⁹. Primo vi gore successiōis dñe diamātis mr̃is q̄ cū decesserit relictis dua bus filiabus feminis ⁊ vno masculo ipsi dñe Mariane fuit de lata hereditas p tertia pte sublata sexus differētia vt est casus in auť. de here. q̄ ab inte. §. j. ⁊ in. l. fi. C. de li. prete. ⁊ in. l. lege. xij.

1 tabularū. C. de leg. here. † Nec ob. statutū sub rubrica qđ mulier dotata nō succedat qꝛ loquit̃ in filia dotata. ⁊ sic intelligit̃ de fi lia q̄ reperiret̃ dotata tpe mortis put est de mente Bar. in. l. ti tio centū. §. titio genero. ver. quero statutū. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ tenet Bal. in. l. si pater. C. de spōsa. ⁊ Bald. in. l. si plures. C. de cōdi. inser. ⁊ ita isto āno cōsului in dicta ciuitate super dicto sta tuto vbi allegaui plures autoritates ad hoc ⁊ subscripserūt se doctissimi viri in quadā cā Bartholomei demignanellis. Uñ cū dña Mariana nec eius soror essent dotate tpe mortis mr̃is successerunt pariter cum filia masculo seu eis fuit hereditas de lata vnicuiqꝫ pro tertia parte. ⁊ cōsequēter cū eorū mater hꝫ in dotibus florenos sexcētos ⁊ reliquerit suā quartam partē. Et sic cētū quinquaginta remāserūt floreni quadringēti quinqua ginta in bonis. ⁊ sic ex successiōe matris pro tertia pte ꝯsequi de bebat. cl. demū successit Jacobi sorori pro alia tertia pte simul cū masculo ⁊ eorū parte. vt in auť. defuncto. C. ad tertul. ⁊ sic ex centū quinquaginta cōsequi debebat quinquaginta postea cū frater masculus decessit qui habebat in bonis ius ad ducēta ad cētū quinquaginta ex successiōe mr̃is ⁊ ad quinquaginta ex suc cessione sororis successit simul cū pr̃e ⁊ sic in cētū pro dimidia. ⁊ sic dicta dña Mariana hēbat ius ad dotes maternas cōtra pa trē pro trecētis florenis pūctualr̃. si recta fuit cōputatio. ¶ Nec

hꝫ obstare qd̄ nō cōstat sororē suā cui successit adiuisse heredita
tē matris nec eius fratrē adiuisse hereditatē matris vel sororis.
Hereditas autē nō adita nō trāsmittit̄ ad trāsuersales vt tradi
tur in.d.l.j.C.de his qui ante aptas tab.⁊ plene in.l.vētre.ff.de
acq.here.maxime ꝑ Imo.Nā ad hoc rn̄det̄ qd̄ statutū ꝓuidet
qd̄ quelibet hereditas nō adita trāsmittat̄ ⁊ quo ad trāsmissio
nē ⁊ incōmodū illius cui defert̄ habeat̄ ꝓ adita.vt pꝫ ex forma
statuti qd̄ incipit ne aduocatorū subtilitatibus.Daret̄ etiā de
iure cōi remediū iuris accrescēdi ad portiōes fratris ⁊ sororis
si nō esset tale statutū iuxta no.in.l.j.⁊.ij.ff.de acq.here.⁊ in.l.fi.
eo.ti.⁊ in.l.vnica.C.qn̄ nō pe.par.qd̄ nō discutio tāq̄ nō necessa
rium.¶Quibꝰ ꝓ intelligētia p̄missis an dicta Mariana ꝑ di
ctā renunciationē ⁊ donationē cēseat̄ sibi p̄iudicasse in oībꝰ di
ctis iuribus ⁊ portiōibus ⁊ illas oēs donare voluisse.¶Et cer
te p̄mo aspectu videbat̄ dicendū qd̄ nō voluerit donare iura q̄
habebat respectu portionū fratris ⁊ sororis hoc autem deduci
videt̄ ex duplici fundamēto.¶Primo qꝛ dicta Mariana tm̄
renūciauit ⁊ donauit iura q̄ habebat vel habere poterat in do
tibus ⁊ ꝓ dotibus dn̄e Diamāte ⁊ iuribus actionibus ⁊ obli
gationibus q̄ hꝫ in bonis Bartholomei sui patris ꝓ dictis do
tibus vt cātat instrm̄.Sꝫ respectu portionū fratris ⁊ sororis nō
dicūtur iura que cōpeterent ꝓ dotibꝰ dicte dn̄e Mariane.Nā
2 †cū ex forma statuti.qd̄ incipit ne aduocatoꝝ.disponat̄ qd̄ si ali
cui defert̄ hereditas quo ad transmissionē ⁊ sui cōmodū fingit̄
adiuisse.⁊ cōsequēter ille cui delata est hereditas efficit̄ verꝰ he
res in actu mortis.⁊ ita in terminis istis cōsuluit do.Ant.suo
cōsi.xx.qd̄ incipit equitas suggerit.qꝛ lex fingēdo vel ꝑ verba fi
ctionis loquēdo in actu pēdente a ptāte.l.vere facit ⁊ nō ficte.l.
maritus.§.fi.⁊ ibi Bar.ff.de adul.⁊.l.si is qui ꝓ emptore.⁊ ibi
Bar.ff.de vsuca.Dare aūt hereditatē legis est.l.obuenire.ff.de
ver.sig.quāq̄ modꝰ deferēdi ꝑ legē sit fictus tn̄ hereditas sic acq
sita facit eū verū heredē:sicut dicimus qd̄ ꝑ actū fictū querit̄ va
posses.l.certe.§.si ꝓcurator.ff.de preca.⁊ no.in.d.l.si is qui ꝓ em
pto.Ex quibꝰ infert̄ qd̄ dicti frater ⁊ soror mortui censent̄ fuis
se vere heredes matris.Si fuerunt heredes matris ergo here
ditas matris fuit cōfusa cum patrimonio ipsorū ⁊ nō poterat
amplius dici dos materna vel hereditas materna.sꝫ hereditas
seu bona fratris ⁊ sororis ꝑ id qd̄ habet̄ in.l.fi.C.de inof.te.⁊ in
l.sꝫ si plures.§.filio.ff.de vul.⁊ pup.¶Nā anteq̄ adeat̄ heredi
tas ꝑ heredē dicūtur bona hereditaria:sed post aditionē efficiū
tur vnū patrimoniū heredis nec dicunt̄ amplius hereditas vel
bona hereditaria vt no.in.l.j.§.veteres.ff.de acqr.pos.declarat
Bar.in rub.ff.de acq.here.⁊ cōsequēter dꝛ dn̄a Mariana posse
cōseq illas portiōes a fratre ⁊ sorore ex eorū bonis ⁊ hereditate.
Sꝫ bona ⁊ iura hereditatis fratris ⁊ sororis nō reperiunt̄ do
nata.nec reperit̄ ꝙ illis renūciauerit ergo ab illis portiōibꝰ nō
est exclusa.omissum em̄ in ꝯtctibus re ⁊ ꝑsonis habet̄ ꝓ omisso.
l.qcqd astringēde.ff.e.ti.īputet em̄ sibi pr̄ qui ꝓ filiis stipulatus
est qui nō fuerit aptius locutꝰ.l.veteribꝰ.cū materia.ff.de pac.
¶Scd̄o istud etiā alia via vr̄ posse demonstrari.Nā cū ista dn̄a
Mariana nō simplr̄ renūciauerit sꝫ renūciauit ad vtilitatē Ga
brielis quinimmo etiā donauit si diceremꝰ ipsam donare voluis
se etiā portiōes fratris ⁊ sororis necessario habemꝰ dicere qd̄ ta
cite voluerit eorū hereditatē adire ꝓut plene hr̄ in.l.fuit qōnis.
ff.de acq.here.⁊ in.l.si actionē.C.de pac.ꝑ Bar.⁊ alios.hoc aūt
verisilr̄ nō vr̄ fuisse de mēte donatricis qd̄ iura dotalia voluerit
donare ⁊ implicare oneribus hereditatis fratris ⁊ sororis.īspi
cimus aūt qd̄ est verisimilius vt in regula inspicimus.⁊ ibi per
Dy.extra de re.iur.⁊ in.l.semp.in stipulationibus.ff.de reg.iur.
¶Sed his nō obstātibus ꝯ̄riam sentētiā veriorem existimo qd̄
immo in dicta renūciatiōe ⁊ donatiōe veniūt etiā portiōes predi
cte dotis suorū fratris ⁊ sororis.¶Et pro fundamēto p̄mitto
qd̄ dictus Bartholomeꝰ eoꝝ pater qui tenebat̄ ad restitutionē
dotis dn̄e Diamātis nūq̄ restituit dictas dotes.Quo premisso
in facto in iure succedit regula qd̄ lꝫ dos sine mr̄imonio esse nō
possit.l.iij.ff.de iure doti.⁊.l.fi.C.de do.aū nup.illd̄ verū intelli
gēdo de mr̄imonio p̄nti vel p̄terito ꝓut est glo.⁊ ibi Bar.in.l.si
marito.§.fi.ff.so.ma.⁊ ꝓbat̄ in rub.ꝓut no.Pau.de ca.⁊ Bal.
⁊ Saly.in.l.j.C.vn̄ vir ⁊ vxor.⁊ Bal.in.l.nō sine.C.de bo.q̄ li.vn̄
3 censet̄ sempꝑ †ad restitutionē dotis habere p̄uilegia dotis nō so
lū in ꝑsona mulieris si viuit vt in.l.ij.⁊ in.l.etiā.ff.de fun.dotali.
⁊ in.l.vbi lex.⁊ ibi ꝑ Bar.⁊ Imo.ff.de vsuc.⁊ ꝑ Bar.⁊ doc.in.l.
filiusfami.§.diui.ff.de leg.j.sꝫ etiā in ꝑsona heredū mulieris.vt
est casus in.l.dotale.§.dotale.v.hr̄di quoq;.ff.de fun.do.Quin
immo est statutū in ciuitate senarū qd̄ ꝯ instr̄a dotalia mulieri
vel eius heredibꝰ nulla currit p̄scriptio.⁊ sic infert̄ vnū aliō qd̄
etiā post aditionē hereditatis mulieris quo tpe dꝛ factū vnū pa
trimoniū dꝛ esse dos ⁊ hꝫ p̄uilegia dotis ex quo cōstat qd̄ talia
4 p̄uilegia heredibꝰ cōpetūt.†nā qn̄ fit mētio de herede in aliqua
dispositiōe intelligit̄ post aditā hereditatē.vt no.Bar.ī.l.gerit.
in.iij.col.v.circa tertiū.ff.de acq.here.⁊ not.Bal.in.l.ponit.C.
de iure delib.⁊ est tex.in.l.pōderat.Imo.in.l.iij.§.si qs ita.ff.de
here.insti.Vn̄ cōsiderandi sunt tres casus.¶Primus qn̄ solu
tū est matrimoniū morte viri vel mulieris ante aditā heredita
tem mulieris,⁊ dꝛ dos.¶Scd̄s qn̄ adita est hr̄ditas mulieris.
5 ⁊ tunc idē.¶Tertius †qn̄ siue viuēte muliere siue mortua dos
est iam restituta.⁊ tūc verū est dicere qd̄ nō est amplius dos nec
hꝫ priuilegia dotis ꝓut est casus in.l.fundus dotalis.ff.de fun
do dotali.⁊ declarat no.Bal.in.l.si cōstante in prin.ff.sol.mat.
⁊ Bal.in.l.j.C.sine cēsu vel reli.⁊ Bal.in.l.dotalē.ff.de test.mil.
⁊ Bal.in.l.si p̄diū.in fi.C.de iure do.¶Ex quibus cōcludit̄ qd̄
tpe dicte donatiōis ⁊ renunciationis adhuc durabat dos dicte
dn̄e Diamātis ad quā dotē filiis suis actio ꝯpetebat.¶Quibꝰ
premissis est aduertendū etiā qd̄ ante renunciationē ⁊ donatio
nē p̄dictā nō appꝫ qd̄ dicta dn̄a Mariana adiuerit hr̄ditatē
matris vel sororis vel fratris:vn̄ per aditionē hr̄ditatis matris
cōpetiisset sibi ius ad dotes ex ꝑsona ꝓpria.ꝑ aditionē aūt here
ditatis fratris ⁊ sororis ex ꝑsona ipsoꝝ.Cū ergo dicta dn̄a Ma
riana renunciauerit ⁊ donauerit oīa iura q̄ hꝫ ⁊ hr̄e pōt in do
tibꝰ ⁊ ꝓ dotibꝰ ⁊c.talis renūciatio ⁊ donatio importat effectꝰ.
¶Primus est qd̄ nō solū censet̄ donatū qd̄ habebat de p̄nti in
dotibus ⁊ ꝓ dotibus:sed qd̄ hr̄e poterat ex cā subsistēti de pre
senti prout suberat in casu nr̄o.qꝛ iaꝫ delata erat hr̄ditas mr̄is
⁊ fatrū:vt pꝫ ex his q̄ ponit notanter Bar.in.l.qui rome.§.duo
6 fratres.in.vj.q.ff.de v̄bo.obli.vbi dicit †ꝙ si quis remittit om
ne ius qd̄ hꝫ vel habere pōt,v̄bū pt,est extēsiuū ⁊ trahit̄ ad fu
tura.l.si ita qs.ff.de leg.ij.Vn̄ intellige de iure qd̄ qs hr̄e sperat
ex aliqua cā subsistēte de presenti.l.qd̄ seruꝰ.ff.de cōdi.ob cām.⁊
ꝓbat̄ in.l.ij.ff.de statu libe.⁊ ista est spes q̄ donari pt̄.vt in.l.spē.
C.de dona.s̄m Bar.ibi in.l.q cū tutoribus.in pri.⁊ in.l.de his.
ff.de trāsac.⁊ Bal.in.c.j.imperator lotariꝰ.⁊ in.d.l.spē.⁊ in.l.fi.
in.ij.col.C.de pac.Cū ergo ex premissis adhuc duraret dos dn̄e
Diamātis.⁊ sic durarēt iura ad dictas dotes siue dicamus dn̄e
Mariane cōpeteret ius de p̄nti mediāte aditione hereditatis
mr̄is fratris ⁊ sororis siue in futurū post tales aditiones omnia
p̄dicta veniūt in dicta dōatiōe.cū in instr̄o apponat̄ dictio vl̄is
oīa de cuiꝰ natura est oīa cōprehēdere ⁊ nihil excludere.l.a ꝓcu
ratore.C.mā.l.oēs.C.sine censu vel reliqs.Quinīmo fortiꝰ adie
7 ctū fuit †oīa ⁊ singula.q̄ v̄ba exigūt cōcursum singuloꝝ q̄ apta
sunt cōprehēdi.l.si is q ducēta.§.vtꝝ.ff.de re.du.l.si necessarias.
§.si annua.ff.de pig.ac.ita dicit do.Ant.in suo.cōsi.xix.qd̄ inci
pit.qꝛ hic igit̄ de ptāte ep̄ali.Cū ergo sint apta cōprehendi oīa
iura tā respectu portiōis sibi delate q̄ fratris ⁊ sororis oībꝰ cen
set̄ renūciatū ⁊ oīa censent̄ donata.¶Scd̄s effectus vr̄ resulta
re qd̄ dicta dn̄a Mariana censeat̄ prius acceptasse hereditatē
matris fratris ⁊ sororis ⁊ demū donasse iura dotalia que nō ha
bebat nisi mediantibꝰ dictis acceptatiōibꝰ ꝑ tex.⁊ ibi not.in.d.
l.fuit qōnibus.ff.de acqui.here.⁊ est casus s̄m vnā lecturā gl.ap
probatā in.l.si actionē.C.de pac.etiā si fuisset sola renunciatio
ex quo facta fuit Gabrieli ⁊ aliis filiis masculis eoꝝ cōtempla
tione per illū tex.per quem quasi in terminis decidit ibi Bal.
similē qōnē.⁊ sequunt̄ Mod.maxime Pau.de ca.facit qd̄ no.
Bal.in.l.pactū in.viij.q.C.de col.⁊ tꝫ Pau.de ca.in.l.pactū.C.
8 de colla.Ubi vult ꝙ †qn̄ filia vni eius cōtemplatiōe renūciauit
hereditati iam delate tacite vr̄ prius adire ⁊ successiue illā here
ditatē renūciare.ar.l.illud.ff.de acq.here.⁊ per ea que no.Bar.
in.l.alio in p̄ma oppo.ff.de alimē.⁊ ci.legatis.Hoc idē decidit
Bal.in.l.fi.C.de pac.in.vj.col.in ver.sed incidēter querit̄.idem
etiā decidit Bal.in.l.duobꝰ.ꝑ illū tex.ff.de le.j.⁊ sequit̄ ibi sim
pliciter Pau.de cast.⁊ ad hoc p̄nt plures autoritates allegari
quas omitto.Unde si hoc est in renūciatiōe qd̄ habeat inclusaꝫ
acceptationē hereditatis:quātomagis in donatiōe in qua nul
la est dubitatio ꝓut not.in.d.l.fuit qōnis.⁊ in.l.potuit.C.de iu
re delib.⁊ ponit etiā Bal.in suo cōsi.mihi.xv.incip.p̄mittēdū.
Ex quibꝰ pꝫ qd̄ nō est incōueniens immo iuridicū dicere qd̄ ex
tali renunciatione ⁊ donatione inducat̄ acceptatio hereditatis
matris ⁊ fratrū ⁊ sic non obstat vltima rō in contrariū allegata
⁊ eo maxime in ciuitate senarū vbi est statutū lꝫ in puncto non
dicatur qd̄ filii possunt acceptare tres quartas bonoruꝫ matris
sine aliquo onere in quibꝰ mater viuēs nō potuit filiis in aliquo
preiudicare vnde ex tali acceptatione nō inducit̄ qd̄ filii impli
cent se oneribus hereditariis.Sed hoc nō est necessarium vt ex
precedentibus pꝫ.Ex quibus intelligentibus clarissima pꝫ re
sponsio ad obiecta.¶Circa secundam dubitationeꝫ concludo
qd̄ dicta donatio seu renunciatio tenuit ex regula que habet ꝙ
in re sua quilibet est moderator ⁊ arbiter.l.in re mādata.C.mā
dati.⁊ oīa censent̄ p̄missa que nō reperiuntur ꝓhibita.l.nec nō.
§.qd̄ eis.ff.ex quibꝰ cau.ma.l.ab ea pte.ff.de ꝓba.⁊ de donatio
ne appꝫ publicū instrm̄ cui in dubio standū est.l.cū precibus.
cū materia.C.de ꝓba.Solū ergo restat rn̄dere ad illa q̄ in ꝯ̄riū
allegari

allegari possent. Et primo nõ ob. si diceret̃ qd cũ dña Mariana esset minor tpe quo donauit. et sic donando qcqd habebat i bonis cõpetit sibi restitutio in integrũ p tex. cũ ibi no. in. l. j. ꝛ. ij. C. si aduer. dona. Sed ab hoc remedio excludit̃ dupliciter. Primo ꝓpter iuramẽtũ appositũ in ɔctu ꝓpter qd excludit̃ remediũ restitutiõis vt est casus ꝛ ibi plene no. in aut. sacra puberũ. C. si aduersus vẽdi. q ter. vẽdicat etiã sibi locũ in ɔctu donationis ꝑut tꝫ ibi gl. quã approbat Bar. ꝛ cõiter doc. maxime attẽta dispositione iuris canonici ꝑut cõcludit Jmo. in. c. cũ cõtingat. extra de iureiu. ¶ Scdo excludit̃ lapsu tpis q2 post. xxv. annũ lapsi sunt quatuor anni ad petẽdã restitutionẽ in integrũ vt est casus in. l. fi. C. de tẽp. in inte. resti. petẽda. ¶ Nõ ob. scdo loco statutũ positũ sub rubrica de modo ꝛ ordine obligandi vbi disponit̃ qd nõ vꝫ ɔctus vel obligatio facta p minorẽ nisi cũ certa solẽnitate q̃ nõ vr̃ interuenisse in casu nostro nec de ea ius reddi dꝫ qd statutũ in ciuitate Senarũ est seruãdũ. l. oẽs populi. ff. de iusti. ꝛ iure. Nã ad hoc rñdet̃ tripliciter. ¶ Primo qd statutuꝫ excipit casum qñ minor cõtraheret cũ consensu patris. ꝛ sic sumus in casu pmisso a statuto cũ in casu nostro interuenerit cõ-
9 sensus patris. ¶ Nec ob. si dicat̃ q̃ † nõ vr̃ posse autorari in facto filij qñ sibi aliqd querit̃ ꝑut est in casu nr̃o q2 q̃rit̃ vsufructus ꝑut voluit gl. Py. ꝛ Bar. i. l. j. ff. de auto. tu. ꝛ Bal. in. l. bonor. C. q admit. Nã hic est longus articulus sup quo bis isto anno cõsului in ciuitate Florẽtie referẽdo multas autoritates ꝛ cõsilia p ꝛ ɔ q̃ referre nõ est necesse q2 sumus in casu claro in quo ipsemet Bar. tꝫ in. d. l. j. qd pr̃ põt cõsentire. s. qñ patri q̃rit̃ simplex vsusfruct⁹ ꝛ ꝓprietas q̃rit̃ tm̃ filio de quo etiã per Bar. in l. ipuberẽ. §. j. ff. de falsis. sꝫ casus noster est lõge magis clarus q2 lꝫ ex psona Gabrielis acqreret̃ vsusfructus tñ ideꝫ vsusfructus debebat̃ ex psona dñe Mariane iuxta. l. j. ꝛ. ij. C. de bo. mater. ꝛ sic nulla vtilitas de nouo acq̃rit̃ patri ꝓpter quã habeamus arguere aliquã suspitionẽ in psona pr̃is. ꝛ sic ꝓpter cõsensuꝫ pr̃is ex forma statuti ɔct⁹ cẽset̃ valid⁹. ¶ Scdo rñdet̃ posito qd ɔct⁹ esset nullus cõfirmat̃ iuramẽto i quo etiã pũcto lꝫ Bal. ꝛ Bar. ꝛ plerĩqꝫ antiq multũ variauerint. tamẽ hodie est cõis opi. qd
10 † nõ obstãte solẽnitate reqsita a statuto ꝑut tenẽt do. Ant. do. Abb. ꝛ Jo. de imo. in. c. cũ cõtingat. extra de iureiur. referendo opi. alior ꝛ Pau. de ca. in repe. aut. sacramẽta puberũ. C. si aduer. vẽdi. multũ late do. Abb. in sua disputatiõe que incipit stãte statuto ciuitatis Senarũ. ¶ Tertio respõdet̃ q2 vt ex pũcti narratione percipere possum ista est maior. xxv. annorum. ꝛ sic post minorẽ etatẽ sunt lapsi. x. anni inter pr̃sentes ꝓpter qd censentur lapsu temporis nõ reclamãdo tacite ratificasse donationẽ licet nullã vt est casus singularis in. l. fi. ꝛ ibi no. doc. C. si maior fac. in quinto libro. C. ¶ Nec ob. tertio loco aliud statutum positũ sub rub. de ɔctibus factis post nuptias q2 principiũ statuti loquit̃ qñ mulier ɔheret super suis dotibus nõ quãdo sup aliis bonis suis ꝑut fuit in casu nostro ꝛ sic verba ad casum nõ adaptant̃. l. si seruũ. §. nõ dixit ptor. ff. de acqui. here. l. si vero. §. de viro. ff. sol. ma. ¶ Nec ob. ꝑdictũ statutuꝫ in scda parte dum vult qd filia possit facere refutationẽ fratribus suis. Et sic qñ delata esset ex testõ. ꝛ sic cum dicto casu cõcedat videtur ꝓhibere qñ fieret de hereditate delata ab intestato. arg. l. cum ptor. ff. de iud. ꝛ. l. maritus. C. de pcu. ꝛ. c. nõne. extra de presump. Sed statutum predictũ cõsiderauit qd filia vtiqꝫ ab intestato excludebatur. ¶ Preterea statutũ pmittit simpliciter sine solẽnitate aliqua talẽ resultationẽ. Jn casu ergo nõ pmisso a dicto statuto sumus in terminis alior statutor q pmittũt ɔctũ filiisfa. cuꝫ cõsensu patris. Et sic vnũ statutũ per aliud supplet̃ per no. per Bar. in. l. j. §. parui. ff. qd vi aut clã. ꝛ per Salyc. in. l. ita pudor. C. de adul te. Nec talis intellectus tacitus sumi dꝫ ad correctionem iuris ꝛ statutorum. ar. gl. in. c. cupientes. §. qd si per. xx. de elec. in. vj. excluditur etiã vigore. d. l. fi. C. si maior factus. itẽ virtute iuramenti vt proxime dixi. faciũt no. in. c. quis. de pact. in vj. vbi casus in fortioribus terminis. ¶ Nec obstat quarto ꝛ vltimo loco statutũ qd incipit item cũ sepe ɔtingat qd mulieres. qd permittit talẽ donationẽ bonor maternor qñ filia illam facit fratribus vtrinqꝫ coniunctis. ergo a ɔrio sensu qñ aliis fieret vr̃ ꝓhibere. l. q testõ. §. mulier. ff. de testamẽtis. sꝫ in casu nostro Gabriel erat coniunctus ex patre tñ. sed ad hoc statutuꝫ videt̃ posse respõderi qd statutũ seipm declarat dicẽs fratrib⁹ vtriqꝫ coniunctis hoc est ex eodem patre vel matre. Et sic videtur appellare fratrẽ vtrinqꝫ etiã qñ ex patre tm̃ vel ex matre tantum prout solet esse de natura alternatiue iuxta no. in. l. si herediplures. ff. de cõdi. insti. ꝛ in. l. si is qui ducẽta. §. vtrũ. ff. de reb. dub. Hoc tamen nõ firmo ꝓpter pcedẽtia verba statuti que vident̃ omnino ɔdicere. Sed dico qd ex pluribus supra deductis in duobus pcedentibus fundamentis tollit̃ hoc fundamentum. ¶ Primo q2 habemus permissionẽ ex capite alterius statuti. ¶ Scdo ꝓpter lapsum tpis de quo in. d. l. fi. C. si maior factus.

11 ¶ Tertio virtute iuramẽti. ¶ Quarto q2 † non dꝫ sumi argumentũ a ɔrio sensu ɔ iuris cõis dispositionẽ. vt est gl. in. d. §. qd si p. xx. ꝛ in. l. vt liberi. in vbo nec leo vetat. C. de coll. ꝛ ibi põderat Fulg. ꝛ Moder. plene hoc discutiunt in. l. j. §. huius rei. ff. de offi. ei⁹. ꝛ hoc de scdo dubio qd modicã hꝫ difficultatẽ. ¶ Circa tertiã ꝛ vltimã q̃õnẽ in qua plusculũ difficultatis videbit̃ in esse primo aspectu videbat̃ dicenduꝫ qd ex duplici capite dicta dña Mariana posset dictã donationẽ irritare. ¶ Primo q2 eo tpe quo donauit nõ habebat filios quos postea etiã plures suscepit: vnde p talẽ natiuitatẽ vr̃ reuocari donatio quasi tpe donatiõis de filiis nõ videt̃ cogitasse vt est casus fm cõem intellectum in. l. si vnq̃. C. de reuo. do. q2 lex interpretatur qd si de filiis cogitasset non fecisset talẽ donationẽ oĩum bonor suor q̃ tunc tpis habebat cum nõ hꝫ alia bona quã materna nec alienaꝫ sobolẽ posteriozitati sue preferre voluisset. arg. l. cum acutissimi. cũ materia. C. de fideicõ. Et ideo ꝓpter deficientẽ cõsensum donatiõis ꝛ piudicium filior iuramẽtũ talẽ reuocationẽ nõ impedit ꝑut cõcludũt Bar. ꝛ cõiter doc. in. d. l. titia. §. imperator. ff. de leg. ij. ꝛ Bal. in. l. j. ad fi. C. de inoffi. do. ꝛ do. Jmo. in. c. fi. de don. minusqꝫ vident̃ obstare generales renũciatiões de qb⁹ in instrumẽto q2 cũ de filiis nõ cogitauerit ꝛ ignoraret sibi tale remediũ cõpetiturũ qua rõne reuocat̃ donatio principalis irritãtium dicte renũciatiõis p tex. ꝛ que ibi multũ not. ponit Bart.
12 in. l. fi. §. idẽ quesiit. ff. de cõdi. inde. ¶ Preterea † in terminis.
a d. l. si vnq̃. qd tales generales renũciationes [a] nõ habeãt obstare p plures bonas rõnes demonstrat Ludo. ro. in suo consi. cclxix. incip. nõ est dubiũ qd donatio maioris partis bonor. Nec etiã grauari videt̃ qd esset iuuenis ꝛ desponsata per verba de futu-
13 ro. Et sic vr̃ ex qualitate etatis de filiis cogitasse † q2 hoc esset ni-
b mis restringere. d. l. si vnq̃. ꝛ est expresse cõtra mentẽ Bar. in. d. §. imperator. qui vult qd in dubio nõ censeat̃ de filiis cogitasse. [b] ꝛ do. Jmo. in. d. c. fi. de dona. ꝛ ista primo aspectu videbant̃ inducere difficultatẽ nõ modicã. ¶ Sed his nõ obstãtibus si diligenter considerent̃ verba instrumẽti donatiõis ꝛ alia que in facto narrant̃ cõtrariã sniaꝫ veriorẽ existimo qd immo virtute. d. l. si vnq̃. dicta donatio reuocari nõ possit. ¶ Et primo moueor nam cõis est cõclusio doctorum in. l. si vnq̃. ꝛ Bar. in. d. §. imperator. ꝛ Bal. in. d. l. j. C. de inoffi. do. ꝛ doct. in. d. c. fi. de do. qd si potest ostẽdi qd donãs de filiis cogitauerit nõ fit reuocatio virtute. d. l. si vnq̃. Sꝫ vt ostẽdã q̃ dicta dña Mariana cogitauit de filiis. Ergo ꝛc. Quod aũt cogitauerit ostendit̃ ex duplici capite. ¶ Primo q2 ipsa donauit filiis masculis ex Bartholomeo natis ꝛ nascituris. Jtẽ filiis nascituris ex filiis ipsius qua
14 ergo † rõne cognouit de filiis nascituris ex patre ꝛ ex fratrib⁹. ꝛ fortius eorũ filiis nascituris eadẽ ratione cẽset̃ cogitasse de filiis nascituris ex se. Sicut dicimus in simili qd lꝫ testator faciẽdo mentionẽ de filiis nõ cẽset̃ cogitasse de posthumis. ꝛ tñ si de posthumis in alia parte testamenti fit mentio censetur de illis cogitasse: vt est casus ꝛ ibi no. in. l. q filiab⁹. ff. de lega. j. ¶ Scdo qd cogitauerit ostẽdit̃ alia via. Nã domina Mariana donauit q̃diu filij ꝛ descẽdẽtes masculi existerẽt. ꝛ ɔsequẽter cessantib⁹ descẽdẽtib⁹ cẽset̃ voluisse qd donatio reuerteret̃ ad eã ꝛ propter dictionem suspẽsiuã q̃diu p ea que ponit Bar. in. l. fi. ff. ad ter. tu. ꝛ Bal. in. l. maximũ viciũ. C. de libe. prete. ꝛ Bal. in. c. j. epm vel abbatẽ. Jtẽ ad suos descendẽtes ꝛ heredes q2 lꝫ in terminis statuti de qbus p doc. in dictis locis fit dubitatio an femina ad tps suspẽsa trãsmittat hoc ad ius suos heredes. Tñ ex quo in casu nostro hoc deductũ est p viã pacti cẽset̃ voluisse prouidere nõ solũ sibi sꝫ etiã heredib⁹ suis. l. si pactũ. ff. de proba. ꝛ tradit̃ in. l. iurisgentiũ. §. pactorũ. ff. de pac. Cũ ergo voluerit qd donatio valeat q̃diu durãt descẽdẽtes masculi quor appellatione veniẽt descẽdẽtes in infinitũ vt p Bar. in. l. fi. ff. de suis ꝛ legi. ꝛ est tex. in. l. iuriscõsultus. §. parẽtes. ff. de gradibus. apparet qd voluit preferre ratione cõseruande agnationis ꝑut attestat̃ in phemio donationis descẽdẽtes masculos ex patre suis descentibus cessantib⁹ aũt masculis cũ voluerit qd donatio resoluat̃ est censendũ qd hoc voluerit cõsiderãdo de suis descẽdẽtib⁹. ar. l. cũ acutissimi. C. de fideicõ. Nec est censendũ qd voluerit ꝓuidere heredib⁹ extraneis ꝛ priuare descendẽtes feminas ex fratribus per tex. cũ ibi plene no. in. l. lucius. ff. de heredi. insti. ꝛ no. p Mod. maxime p Jo. de imo. post Bal. in. l. gallus. §. instituẽs. ff. de lib. ꝛ posth. dũ tractant de intellectu dicte. l. lucius. Et he due rationes qd de filiis cogitauerit multum mihi cõcludunt. Accedat q2 si voluit cessantib⁹ masculis donatio. isto casu non valere videt̃ voluisse alio casu non reuocari. l. cum pretor. ff. de iudi. ꝛ per exp̃ssam ꝓuisionẽ qs videt̃ recedere a ꝓuisione legali. l. fi. C. de pac. cõuentis. l. maritus. C. de procura. ꝛ hoc solum iudicio meo sufficeret ad victoriam. ¶ Secundo principaliter moueor alia rõne. Nam dicta. l. si vnq̃. est fundata in verisimili mẽte donãtis qd nõ donasset si cogitasset se filios habiturum.

a ¶ Renũciatio gñalis apposita i donatione nõ cõprehẽdit dispositionẽ. l. si vnq̃. C. de reuoca. do.

b ¶ Dispositio l. si vnq̃. C. de reuo. do. non hꝫ locũ qñ donans de filiis cogitauerit ꝛ est cõis cõclusio.

a ¶ Insignis p̄r ⁊ p̄ceptor do. Jo.bap.lumē iuris p̄r ⁊ preceptor Are.

b ¶ Limitatio ad dictū bar. ī.l.titia.§.imperator q̄ð lex si vnq̄ bz locū in re p̄ticulari: q̄r ītelligit dūmodo sit talis extimationis q̄ð verisimil̄r non fuisset dōaturus si de filijs cogitasset.

Sed si etiā cogitasset ex p̄babilibus cōiecturis verisimiliter cōstat q̄ð etiā donasset nō bz locum.d.l.si vnq̄ a cessante rōne assignata per oēs.l.adigere.§.q̄uis.ff.de iurepatro. ⁊ ideo voluit Bal.q̄ð.d.l.si vnq̄.bz tñ locū in donatiōe oīm bonoꝝ vel saltē dimidie vt ipse no.in.l.j.C.de inof.do.⁊ in.l.si vt certi.⁊ ī.l. si cū
a in vtero. C.de testa.mili.⁊ lz Bar.in.d.l.titia.§. imperator videat velle q̄ð habeat locuz in re particulari.tñ dz sane intelligi dūmodo sit talis extimatio q̄ð verisimiliter arbitrio boni viri nō fuisset donaturus si de filijs cogitasset. Ita cōsiderat īsignis
b mihi p̄r p̄ceptor meus do. [b] Jo.baptista.de caccialupis in.d.l.si cū ī vtero.⁊ ita dicit vidisse iudicatū in ciuitate senaꝝ.⁊ ita etiā aperte cōsiderat ille lumē iuris ⁊ p̄r ⁊ p̄ceptor areti.in.l. titius in prin.ff.de lib.⁊ posth.vnde ad p̄positum cōcludo q̄ð si sit donatio ⁊ verisimiliter arbitrio boni viri idē donasset si de filijs cogitasset talis donatio vz. ¶ Ex qua cōclusione infero q̄ð si oīa cōsiderent̄ verisimiliter bonus vir arbitraret̄ q̄ð eodem modo donasset si de filijs cogitasset.⁊ q̄r vt elegāter declarat Bal.in.l.
15 multuz interest.C.si q̄s alteri vel sibi. † cōiecture sumuntur ab his que gerunt̄ ante actū ab his q̄ in actu ⁊ post actū ante actū s.donationis pater iam p̄miserat p̄ eius dote florenos.dcccl.⁊ lz esset obligatus dotare etiā filiam diuitē tñ nō erat obligatus dotare tāta dote vt infra ostēdā.itē cōiter patresfami. in hmōi casibus sunt soliti etiā in maxime p̄iudicialibus inducere filias ad tales renūciationes. Vñ est cēsendū q̄ð idem fecisset.ar.l. q̄ð si nolit.§.qui assiduas.ff.de edil.edic.cum si. Itē in ipso actu est cōsiderandum q̄ð filia fuit mota hac rōne finali vt conseruaret̄ cippus domus videns q̄ð p̄ suos descēdētes nō cōseruabat̄ q̄ð ptz q̄r hoc dicit in p̄hemio donatiōis.dicta aūt in p̄hemio inducūt rationē finalem.l.si.⁊ ibi Bar.⁊ oēs.ff.de here.instit.⁊.l. vt liberis.⁊ ibi Bal.C.de colla.l.regula.ver. initium cōstitutionis demōstrat.ff.de iur.⁊ fac.igno. Item attēto q̄ð non simpliciter ⁊ pure sed cōditionaliter q̄diu masculi descēdētes existerēt: que ratio finalis cum militet etiā quando de liberis cogitasset eadem dz esse dispositio p̄ id q̄ð habet̄ in.l.ij.§.si.ff. de dona. q̄r cum voluerit non durare cessantibus masculis.⁊ sic nō durāte cippo non vr̄ ob aliud voluisse nisi q̄ð cessante illa ratione voluit suos heredes ⁊ descēdētes priuare. Itez attēto q̄ð pater dū viueret habebat vsumfructū ī bonis maternis.l.j.⁊.ij.C.de bo. mat..⁊ attenta non magna q̄ntitate florenorum trecētorū quo ad p̄prietatem tm̄. Item ex his que post actū q̄r pater stipulatus fuit dotem restitui vice ⁊ noīe filij quo casu actio cōsolidat̄ in filiam iuxta plene no.in.l.post dotem.ff.solu.mat.⁊ ita arbitrari debebat filia patrē facturū q̄r talis est patrie consuetudo iuxta ea que habent̄ in.l.vel vniuersorum.ff.de pigno.acti. Ex quibus omnib⁹ quilibet bonus vir verisimiliter arbitraret̄ q̄ð eandē donationē fecisset si de liberis cogitasset.⁊ cōsequēter nō habet locū.d.lex.si vnq̄. ¶ Tertio principaliter moueor rōne satis vrgenti. Nam vt mihi narrat̄ extractis dictis trecētis florenis eius pater nō habebat vltra duo millia florenorum in bonis habebat filium masculū ⁊ spem habendorū filiorū ⁊ filiarū vnde lz pater sit obligatus dotare filiam etiā diuitē vt in.l.si.cū ibi no.C.de dotis promissione. non tamē erat obligatus dare tantam dotez siue velimus dotē ad minus esse iuxta mēsurā legitime p̄ut voluit Bar.⁊ Saly.in aut.res q̄z.C.de legatis.⁊ Ange.cōsi.cccxj.incip.domi.Georgius.⁊ ita pluries cōsultū vidi p̄ solēnes doc.Bononiēses ⁊ perusinos q̄r legitima tunc nō ascēdebat ad florenos.cccl.⁊ ipa habuit.dcccl.siue velimus cōmensurare s̄m qualitatem p̄sonarum quātitatē patrimonij ⁊ numerum liberorum p̄ut est tex.⁊ ibi Bar.in.l.filie.ff.de le.iij.⁊ tex. ⁊ ibi Bar.in.l.q̄ro.cuz seq.ff.de iure do.bonus vir nō fuisset arbitratus tantā dotē constituēdā.⁊ eo maxime q̄r quilibet bon⁹ vir arbitrat⁹ fuisset patrē debito suo satisfecisse si dedisset ī dotem.ccc.florenos ex bonis maternis ⁊ quingentos ex suis. ⁊ q̄r tunc temporis vt sepius audiui in ciuitate Senarum non debeantur dotes ita magne sicut hodie. Ex quibus omnibus infero q̄ð cum pater in dotādo vltra debitū impēderit. talis donatio filie censet̄ esse potius ob cām de p̄terito p̄pter p̄cedētē p̄missionem.ar.l.si remunerādi.§.idem papinianus.ff.manda.⁊ ob cām de futuro p̄pter sequutā stipulationē paternā ⁊ dationem dotis iuxta plene no.in simili p̄ Ja.de are.Bart.Imo. et
16 Moder.in.l.pe.§.si vir.ff.so.ma.† In qua donatiōe ob cām nō bz locū dicta.l.si vnq̄.p̄ut ibi exp̄sse decidit Bal.in aliq̄bus lecturis.⁊ Ang.⁊ Old.in cōsilio quinto incipiē.titius dedit duobus.⁊ Lud.roma.in.l.si vero.§.de viro in.xlviij.fallētia.ff.solu. matri.⁊ Ludo.in.l.si pater.§.si.ff.de dona. Ubi dicit q̄ð ita per illum tex.consuluit Bal.in suo consilio quod incipit in xp̄i nomine domina Philippa. ¶ Postremo adduco q̄ð lz Joā. an.
17 † tenuerit nō posse renunciari.d.l.si vnq̄.prout refert Lud.ro. in dicto cōsilio supra in 2rium allegato: tñ cōis snīa doc. in contrarium.ex quo simpliciter cogitando de filijs non bz locuz. vñ possumus dicere in casu nostro dictā dominā Marianā specifice renūciasse dictā.l.vnq̄. q̄r licet fuerit renunciatio generalis tamen fuit appositum iuramentum q̄ð bz virtutem specialis renunciationis vt concludit no. Bal.in.l.j.C. commo. Itē forte etiā tabellio ad instantiā partis potest talem specialē renunciationez apponere ex quo in fine 2ctus ⁊ apposita clausula q̄ð extendat̄ ad sensum sapientis per ea que ponunt doc. maxime Jo.de imo.plenissime de clausula derogatoria speciali ⁊ alijs clausulis in.l.illa institutio.ff.de here.insti.⁊ eo maxime q̄r sapiens in casu nostro potius diceretur declarare q̄ð sub verbis donātis includi potest addere per ea que dicunt doctores in loco preallegato.maxime Imo.ex quibus omnibus saltem similiter iunctis arbitror.d.l.si vnq̄ non habere locū in casu nostro. Laus deo omnipotenti. Amen ⁊c.

¶ Casus talis est. Jacobus ciuis Seneñ.vxoratus ex Appollonia ancilla sua filiā suscepit nomine Antoniā Appolloniā manumisit ⁊ certa dote cōstituta nuptui tradidit demū adueniente nubili etate Antonie cā liberauit ⁊ certa dote constituta nuptui tradidit.ex qua Antonia ⁊ eius legitimo viro nascitur filius. Moritur deinde Antonia Appollonia vero primo ecclesie quandam suam domum inter viuos donauit postea moritur condito testamento in quo etiam ecclesiam instituit heredem nulla de nepote ex Antonia habita mentione quibus stātibus queritur nunquid dicto nepoti Appollonie ex Antonia spuria competat aliquod remedium ad consequendum aliquā partem bonorum dicte Appollonie ⁊c.

¶ Consilium.cxlviij.

1 Natus ex adulterio nō succedit matri.
2 Nepos natus ex vxorato et ancilla an ⁊ quando succedat auie materne.
3 Uxoratus cognoscens solutam quo ad leges t̄pales non dicit̄ committere adulterium.
4 Coitus cum propria ancilla de iure ciuili non est accusabilis nec punibilis.
5 Spurius quando succedat matri.
6 Coitus omnis quo ad penā spiritualem hodie est accusabilis.
7 Natus ex coitu damnabili habito metu presumpto succedit matri.
8 Ius autenticoꝝ immutat ius antiquū quo ad successionē spuriorū nō solum in hereditate paterna sed etiā in materna.
9 Coitus cum serua aliena an sit punibilis.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectū. ¶ Domini iam sunt duo mēses super tali dubitatione cōsultus respōdisse in fauorē nepotis breuibus rem ipsam absoluens. Sed in presentiarū audio quēdā viso consilio meo cōtrarium consuluisse occupando plures chartas.igitur placuit aliquantulū predictā 2sultationē diligētius perscrutari: studebo tamē breuitati q̄m virtus cōsistit non in dicēdo multa sed multum.fundamētum eñ totius presentis hesitatiōis in hoc stare videtur in primis nunquid dicte appollonie si viueret Antonia succederet an intestato. Quoniam si dicamus q̄ð ipsa non succederet tanquā spuria videt̄ q̄ð nepos ex ea non possit succedere tanq̄ natus ex infecta radice qui nō videt̄ q̄ð esse possit melioris cōditiōis.p̄ tex.cū ibi plene no.in.l.si.C.de natu.lib. ⁊ est tex.in.c.liberorū.ff.de ver.sig.⁊ est tex.⁊ ibi colligit Abbas moder.in.l.causam el.j.extra qui filij sint legi.⁊ in.c.lator.⁊ ibi no. do.Ant.eo.titu. Et declarat Bal.in.l.si.C.de ver.signi.⁊ est bonus tex.in.l.si viua matre.C.de bo.ma. Si aūt dicamus q̄ð dicta Antonia succederet appollonie si viueret tūc sine dubio succederet etiā dictus nepos.vt in.§.cum filius insti.de here. q̄ ab intestato.bene facit.l.gallus.per totam.ff.de libe.⁊ posthu.⁊.l. posthumorum.ff.de iniusto testamento. Quinimmo fortius nepos admittitur qui aliquando est habilis ad successionez posita patris inhabilitate propter spurietatē vt patet ex plene no. in dicta.l.si.C.de natura libe.⁊ in.l.gallus.§.idem credendum ff.de libe.⁊ posthu.⁊ infra latius dicetur. ¶ Uidendum ergo ⁊ inuestigādum est nunq̄d dicta Antonia si viueret ab intestato succederet .circa q̄ð videbatur prima facie dicendum q̄ð non. Nam aduertēdum videt̄ pro fundamento q̄ð dictus Jacobus habēdo rem cū alia muliere preter vxorem videt̄ adulteriū cōmisisse vt videt̄ casus in.c.nemo.xxxij.q̄ð.iiij.⁊ in.c.puto. xxxij. q.v.⁊.xxxij.q.j.c.in coniugio.⁊ bene p̄bat tex.in.c. sicut nobis extra de testibus.vnde vr̄ succedere glo.cōiter approbata in. l.
1 si qua illustris.C.ad orficianum.que vult † q̄ð filij nati ex coitu adulterino nō succedunt etiā matri p̄ tex.in aut. q̄bus modis natura.effi.sui.§.si.vnde videtur posse cōcludi q̄ð lz filij naturales nati ex cōcubina in domo retēta a soluto. q̄r vxoratus non

pōt habere

potest habere cõcubinã.vt in.l.j.C. de cõcubinis succedat ma-
tri.immo etiam spurij vulgo concepti sine stupro adulterio vel
incestu.vt habetur.l.modestinus.⁊ in.l.hac parte.⁊ in.l. si spu-
rius.ff.vñ cognati.⁊ institu.ad orficia.§.nouissime.⁊ in.l.si qua
illustris.tñ filij spurij nati ex alio coitu dãnabili prout esse vꝫ ex
vxorato nullo modo succedat matri. ⁊ hoc vꝫ sentire Angel.in
d.§.fi.in auč.qbus mo. natura.effi.sui.Hoc clarius videnč vel-
le Bal.⁊ alij.in.d.l.si qua illustris.vbi tñ videnč velle qð spuri⁹
succedat matri qñ est vulgo quesitus et sic patrẽ ostendere non
põt.Nam vt dicit Bal.si pater certus dicereč esse natus ex stu-
pro ex virgine vel vidua vel ex adulterio ⁊ cõsequẽter nõ succe-
deret.hoc etiam in specie videč decidere insignis doctor Hen-
ry.boyc.in.c.cum dilectus.de succes.ab intest.vbi dicit qð susce
pti ex dãnabili coitu nõ succedũt matri.puta si sunt nati ex vxo
rato ⁊ sic videtur decidere qõnẽ in terminis.ꝑ text.in.d.§.fi. in
auč.quibus mod.natu.effi.sui.hoc etiã vꝫ esse de mente Abba-
tis moder. qui simpliciter distinguit quod aut filius est vulgo
q̃situs ⁊ tunc succedit matri.ꝭm distinc.d.l. si qua illustris aut
est natus ex dãnato coitu ⁊ tũc in nihilo succedit.vt in.d.§.fi. ⁊
sic videč sentire attẽtis his que in precedẽtibus dicit qð oĩs fili⁹
ꝑter filiũ natũ ex legitimo matrimonio ex cõcubina vel vulgo
quesitus dicatur natus ex coitu dãnabili adeo qð matri nõ suc
cedat per que videbač cõcludẽdum qð dicta antonia nullo mo
do potuisset succedere Appollonie matri sue.¶ His autẽ non
obstãtibus ⁊ alijs que in cõtrariũ adduci possent ꝯriam sniam
2 veriorẽ esse existimo qð † immo dicta Antonia si viueret succes-
sisset Appollonie matri.⁊ cõsequẽter fortius ab intestato succe
deret dictus nepos.pro cuius cõclusionis fundamẽto premit-
to duo fundamẽta in iure clarissima ex qbus patebit veritas
3 presentis hesitationis.primũ fundamẽtum est qð vbicũqꝫ † vxo
ratus cognoscit solutã non dr cõmittere adulteriũ accusabile ⁊
punibile ꝭm leges tꝑales.casus est ⁊ ibi hoc tenẽt doc. maxime
Bar.de saly.in.d.l.C.de adul.Qm̃ adulteriuꝫ dr esse alieni tho
ri alienatio quasi trãsitus ad alterius thorũ qð non cõtingit in
soluta.ad idẽ tex.in.l.item liberas in.§.lex iulia.ff.de adul.⁊ est
tex.in.§.cũ ergo.xxxvj.q.j.⁊ tꝫ Host.in sum.in tit.de adul.in.§.
j.vbi dicit notabiliter ad ꝓpositũ qð p̃allegata iura loquuntur
quo ad penã legalẽ infligendã. Secus quo ad absolutionẽ mu
tue seruitutis ⁊ vt fiat separatio thori q̃ tunc adulteriũ etiam
dicič sui thori deturpatio.⁊ sic qñqꝫ cõmittitur adulteriũ respe
ctu vtriusqꝫ.s.cognoscentis ⁊ cognite vt cum vterqꝫ cõiugatus
est.qñqꝫ respectu cognoscẽtis tantũ vt cum vxoratus ad solutã
accedit.tũc enim propriũ thorũ ⁊ vxorem suam coinquinat. vt
in.d.c.in cõiugio.xxij.q.j.cũ si.supra allegatis.⁊ sic ptꝫ ex p̃mis-
sis qð tũc ꝓprie adulterium nõ dr quando vxoratus accedit ad
solutã.⁊ hoc aperte dicit Archi.in.d.c.nemo.xxxij.q.iiij.vbi su-
per verbum adulterium dicit qð ibi adulteriũ sumič pro quali
bet fornicatione. vnde sit conclusio ex premissis quod talis filia
s.Antonia nõ dr nata ex coitu adulterino dãnabili ⁊ accusabi-
li ꝭm leges tꝑales ꝓut etiã tenet genitor meus in rub.de adul.
¶ Secundũ principale fundamentũ est qð talis coitus Jaco-
bi cũ dicta Appollonia ei⁹ serua licet alias habitus cũ persona
honesta soluta caderet in stuprũ qð cõmittič cũ virgine vel vi-
dua.vt in.l.stuprũ.§.j.⁊ in.l.inter liberas.§.j.ff.de adul.⁊ in.l.si
adulteriũ cũ incest.in prin.⁊ ibi ponit Bar.ff.de adul.⁊ ꝯsequẽ
ter vt tradič in dictis iurib⁹ esset accusabilis ⁊ punibilis ꝭm le
ges tꝑales.item si talis coitus fuisset habitus cum serua aliena
fuisset accusabilis ⁊ punibilis ꝭm leges tꝑales ⁊ cõpetijsset ac-
cusatio dño suo.scðm qð not.in.d.l.inter liberas.in prin.vbi ꝑ
Jac.de rauẽ.⁊ Ang.ff.de adul.Et tradič in.l.serui.C.eo.tit. tñ
4 in casu nostro † talis coitus Jacobi habitus cũ Appollonia ꝓ-
pria serua nõ dr esse accusabilis ⁊ punibilis ꝭm leges ciuiles.vt
ptꝫ ex notatis.in.d.l.inter liberas.⁊ in.d.l.serui.q enim hoc di-
cit legem hoc dicentem in medium adducat.l.illam.C.de colla.
⁊ in auč.de trien.⁊ semis.§.si vero consideremus.¶ Tertio ta-
lis coitus nõ dr esse punibilis ⁊ accusabilis ꝭm leges ciuiles ꝓ-
pter vilitatẽ persone:q̃ non vt adulterium qð non cadit vt di-
ctũ est ⁊ non vt stuprũ rõne vilitatis ꝑsone vt ptꝫ ex notatis in
l.si ea.⁊ in.l.q adulteriũ.vbi bonus tex.in fi.C.de adul.⁊ in.l.si
vxor.⁊ ibi Bar.ff.de adul.vbi pũctualiter dicit Ang.esse notã-
dum pro scholaribus Bononiensibus qui vadunt ad istas fan
cellastras:qð talis coitus non dr esse accusabilis ⁊ punibilis ꝭm
leges ciuiles.ex qbus duobus fundamentis luce clarius cõstat
qð talis coitus habitus cum propria schiaua seu serua non dr
esse accusabilis ⁊ punibilis ꝭm leges seculares.¶ Quibus fun
damẽtis premissis succedit cõis theorica glo.⁊ oĩum doctoruꝫ
vno ore dicentium in.d.l.si qua illustris.qð ita demũ filius non
succedat matri si est natus ex coitu dãnabili puta ex adulterio
stupro vel incestu vel alio simili accusabili ⁊ punibili scðm le-
ges:al's spurij nati ex coitu non accusabili neqꝫ punibili ꝭm le-
ges succedũt matri per iura supra in prin.allegata. Hoc idem
voluit Spe.in ti.de succes.ab intesta.versi.sed nunquid spurij.
5 vbi dicit qð † filij spurij succedunt matri non illustri dummodo
nequeant de incestu vel adulterio accusari: vt in.d.l.hac pte. ⁊
in.d.l.spurius cum simi.Jta etiam in terminis dicit dñs Ant.
in.d.c.tanta.⁊ clarius hoc exprimit etiã do.Card.florẽ.in.c. cũ
haberet.de eo qui duxit in matri.quã polluit per adul.hoc etiã
magis specifice tꝫ ⁊ declarat elegans doctor do.Matth.de ma
thesylla.in suo solenni tractatu successiõis ab intesta.in.v. col.
Sit ergo conclusio ꝭm omnes qð ad hoc vt filius spurius non
succedat matri necessariũ est qð sit natus ex coitu damnabili ac
cusabili ⁊ punibili ꝭm leges.al's ex quocunqꝫ coitu nati nõ ac-
cusabili ꝭm leges succedunt matri ꝭm omnes. ⁊ in specie hanc
questionem in indiuiduo decidit domi.Bar.de saly.in auč. ex
complexu.C.de incest.nup.vbi dicit qð nati ex coitu non accu-
sabili succedũt matri.⁊ in specie ponit exemplum qñ vxoratus
cognouit solutã:q̃ nõ dr esse filius adulterinus per ea que idẽ
plene no.in.d.l.j.C.de adulte.intelligẽdus tamẽ est Bar.de Sa
ly.quãdo talis coitus vxorati cũ soluta rõne forte vilitatis per-
sone mulieris non esset accusabilis forte vt stuprũ vel incestus.
Hanc etiã partem in specie videč decidere Ang.in quibusdaꝫ
lecturis.in.d.l.si qua illustris vbi ponit exẽplũ de coitu non ac-
cusabili habito cũ istis fancellastris quẽ sequič etiã insignis do
ctor dñs Jo.de monte sperello.in specie etiã hãc questionem vi
detur decidere do.Rapha.Fulg.in.d.l.si qua.vbi ponit exẽplũ
de coitu non accusabili ex quo filij nati succedunt matri qñ ta-
lis coitus est habitus cũ serua miror qð contra predicta vt au-
dio allegeč tex.in.c.dicat aliquis.xxij.q.iiij.qm̃ ille tex.loquitur
in successione patris ⁊ non matris.⁊ ita illũ tex.allegat ⁊ intel-
ligit do.Ant.in.d.c.tanta.⁊ elegãs doctor Henric.boyc in.d.c.
cũ dilectus.de succes.ab intest.¶ Nec etiam dicat aliquis qð ta
lis coitus hodie attento iure diuino ⁊ canonico dicitur esse dã-
6 nabilis ⁊ punibilis † cũ omnis coitus qñocunqꝫ quam cũ vxo-
re proprie dicač esse illicitus ⁊ punibilis:vt in.c.nemo. ⁊ in. c.
meretrices.xxxij.q.iiij.⁊ disputat glo.in cle.ad nostram. §. vij.
de hereticis.Quoniam predicta habent locũ quo ad penã spi-
ritualem nõ aũt quo ad penã tẽporalem.Ad hoc aũt vt ex coi-
tu illicito nati nõ succedãt matri dꝫ talis coitus esse accusabi-
lis ⁊ punibilis aliqua lege temporali imposita a lege ciuili pu-
ta adulterij/incestus vel stupri prout habetur instit. de publi.
iud.§.itẽ lex iulia.de adul.in.d.§.fi.in auč.quibus mo.natu.ef-
fi.sui.⁊ ita in specie declarat prefatus elegãs doc.Mathesy. in
d.tractatu successionis ab intesta.in.viij.col.in ver.vnum tñ re-
stat.¶ Preterea stat hoc qð coitus sit illicitus ⁊ reprobatus
nedum ꝭm canones ſꝫ etiã ꝭm leges ⁊ tñ lex deferat natis ex ta
li coitu neduꝫ maternam ſꝫ etiã paternã successionẽ.Nã coitus
cõcubinarius est dãnatus nedũ a canone ſꝫ etiã a lege ciuili:vt
in auč.quibus mo.na.effi.sui legi.§.illud.⁊ in auč. vbi non lu-
xu.ꝯ naturam vbi dicitur qð imperator est castitatis amator.⁊
tñ nullus dubitat qð filius natus ex concubina succedit neduꝫ
matri sed etiã patri aliqð.vt in auč.lꝫ.C.de natu.libe.cum ergo
lex deferat successionem natis ex nõ accusabili coitu per leges se
culares non refert qð talis coitus reprobeč ⁊ dãneč a canone vt
elegãter declarat do.Ant.referẽdo dicta Host.in.c.lator.qui fi
lij sint legi.⁊ declarat etiã do.Abbas moder.referendo eadem
dicta Host.in.d.c.tãta.⁊ ꝓbač ex his q̃ ponit Hosti.in summa
qui filij sint leg.§.an vtrũqꝫ.vbi dicit formaliter.⁊ hoc intellige
de natis ex incestuoso coitu ꝑ testẽ canone cõprobãte. hoc ideo
dico q̃ ꝭm canones omnis coitus prohibetur ⁊ dãnač excepto
cõiugali.Extraneũ ergo ⁊ absurdũ fore puto allegare canones
improbãtes tales coitus in hac materia accedat q̃ ponit Bar.
in.l.fi.ff.de his quib⁹ vt indignis.vbi etiam considerat coitum
accusabilem scðm leges.⁊ ibi etiam decidit qð natus ex illo q
retinet duas ꝯcubinas succedit matri.⁊ ibi etiã hoc clarius tꝫ
Ang.in rep.quã qdã affirmant esse cuidã Angelo de arimino.
¶ Postremo nõ omitto duo q̃ puto cõsiderãda ad ꝓpositum.
¶ Primum est qð q̃tũcunqꝫ coitus esset accusabilis tamen ex
quo fuit habit⁹ a dño cũ serua ꝓpria rõne dñice ptãtis vꝫ quo-
dãmodo p̃sumẽdũ esse illã inductã fuisse dñi timore.argumen-
7 to ei⁹ qð hꝫ in.l.j.§.q̃ onerãde.ff.quarũ rerũ actio nõ dač.⁊ † cõ
sequẽter natus ex tali coitu habito metu p̃sumpto oĩno succe-
dat matri ꝑ ea q̃ ponit Bal.in.l.si qua illustris argumento.l. j.
§.mouet.ff.de postu.vbi dicit Cy.in additio.tolle voluntatem
de medio ⁊ oĩs actus erit indifferens vt decidit Azo fons le-
gum.⁊ ideo ꝓpter talẽ presumptũ metum dicit elegantissime
Bal.qð natus ex tyrãno vxorato ex accusabili complexu succe-
dit matri.q̃ mater presumič vim passa.ita dicit in.l.cam quam
in.ix.col.in ver.itẽ scias.C.de fideicom.ita etiã vꝫ presumenduꝫ
in serua ratione dominice potestatis qð puto ⁊ rationi ⁊ equi-
tati consonũ fore.¶ Scðm qð est cõsiderandum quod de iure

antiquo oēs spurius succedebat matri. vt in. d. l. spurius. cū si-milib⁹. s̄. allegatis. Cū ergo hodie p. l. nouam tm̄modo hoc re-periat̄ ꝓhibitū in filijs primi gradus talis ꝓhibitio. l. correcti-ue nō dꝫ extēdi ad vlteriores gradus. l. sancimus. C. de testa. ⁊ l. ꝑcipimus. C. de appella. ⁊ ita vi᷑ colligi ex dictis Cy. in. l. fi. C. de nat. li. ⁊ in spē ita decidit elegās doctor do. Jo. de mōte sperel. in. d. l. si qua illustris. ¶ Et ad allegata in ꝯtrariū possem pro nūc quasi ex tempore respōdere quod illa ꝓcedunt in patre ⁊ pater-na linea in qua non habemus iura antiqua ꝑmissiua successio-nis spurioꝝ ⁊ descēdētium. sed tātummodo ꝓhibitionē spurio-rū vn̄ ꝓhibita radice descēdētes nō remanēt sub aliqua regula ꝑmissiua. ¶ Ex q̄bus oībus fit cōclusio indubitata qcq̄d ꝯtriāt alij qd̄ dictus nepos succedit dicte Appollonie auie materne. ¶ Ex qua cōclusiōe duo inferunt̄. Primū qd̄ si dicta donatio dicte domus absorbet in aliquo legitimā ꝓut affirmat̄ dicti ne-potis qd̄ vsq̄ ad legitimā computatis alijs bonis in legitimā que reperiuntur cōpetit reuocatio vt ꝓbat̄ in. l. j. cū ibi notatis iunctis no. in. l. fi. C. de inoffi. do. ¶ Scōm est qd̄ sicut dictus fi-lius successisset ab intestato ita succedit contra testm̄. casus est in. l. si suspecta. §. j. ff. de inoff. test. Et tꝫ glo. communiter appro bata in. d. l. si qua illustris. Laus deo ⁊c.

¶ Subscriptio domini Baldi de bartolinis de Perusio in precedenti materia.

¶ Domini nostri Jesu xpi sue gloriose matris virginis Ma-rie nominibus presidioq̄ inuocatis in causa vertēte inter eccle siam capitulū ⁊ cōuentū sancte Marie seruoꝝ de Senis ⁊ fra-tres capitulū cōuentū sancti Hieronymi de Senis q̄ vocātur Jesuati ex vna parte ⁊ quēdā nepotē dn̄e Appollonie ex altera qui nepos nitit̄ impugnare quandā donationē factā per dictā suam auiam dictis fratrib⁹ sancti Hieronymi ⁊ etiā nitit̄ im-pugnare testamētū dicte dn̄e Appollonie auie materne ꝓ eo qd̄ in eo nihil sibi sit relictū in dicto testamēto. qꝛ dicat̄ qd̄ ipse na tus sit ex Antonia q̄ fuit genita ex Jaco. vrorato ⁊ dicta Ap-pollonia dicti Jacobi serua ⁊ nō libera ⁊ sic ex coitu non li-cito tamen qꝛ saltē inter cognatos sicut dicta Antonia successisset matri. ita etiā ⁊ dictus filius Antonie supuiuens post mortem Antonie cum intret eius locum. insti. de successione ab intesta to. cū simi. vnde sicut tunc ei successisset ab intestato lꝫ esset spu ria. vt habet̄ in. l. sed si spurius ⁊ l. hac parte. ff. vnde cogna. et insti. ad orfici. §. nouissime ⁊ §. vulgo. insti. de successio. cogna. ita etiam si esset exheredata posset querelare testamentū mater-num. l. si suspecta. §. j. ff. de inoffi. testa. et preteritio materna ha-betur pro exheredatione. insti. de exhereda. libero. §. mater. qui ter. non videt̄ hodie immutatus sicut in matre legitima cuius exheredatio hodie sine causa legitima reddit testm̄ nullū per id qd̄ habet̄ in aut. vt cum de appel. cogno. §. aliud quoq̄ capitu lum. ⁊ in. §. ceterū. Nā vi᷑ presupponi qd̄ dicta Appollonia fuit postea facta libera per dictum Jacobum. ⁊ fecit testamentum post dictam suā donationē in quo in alijs suis bonis fecit here dem sacrastiam dictorū fratrū seruoꝝ dicte sancte Marie ⁊ fra tres predictos sancti Hieronymi ꝑterito dicto nepote ex Anto nia sua filia spuria. modo est cōcertatio non pua an dictus ne-pos possit rescindere dictum testamentū tanq̄ ꝑteritus ex quo nihil fuit sibi relictū in eo vel si fuisset sibi relictuꝫ nō erat illud ascendēs ad mensurā legitime sibi debite vt possit agere ad sup plemētū legitime per id qd̄ habetur in. l. omnimodo. C. de inof ficio. testa. de dicta autē donatione facta prius dictis fratribus sancti Hieronymi non videt̄ hesitandum qꝛ etiam dato qd̄ di-ctus nepos posset succedere dicte auie materne ⁊ sibi deberetur legitima tn̄ ex quo presupponitur qꝛ dicta donatio non tende-bat ad diminutionē legitime qꝛ supererāt eo tp̄e tot bona ex di cta donatrice q̄ sufficiebant pro legitima dicti nepotis merito non pōt argui nec allegari qd̄ fuerit inofficiosa nec consilio nec re. als non pōt agi querela inofficiose donationis scōm qd̄ habe tur in. l. j. C. de inoffi. dona. Solum ergo restat dubitatio circa residuum bonoꝝ dicte dn̄e Appollonie de q̄bus fuit testata. Nam si dictus nepos est successibilis dicte sue auie materne. ⁊ ⁊ in dicto testamento esset aliquid sibi relictum iure institutio-nis tamen nō sufficeret ꝓ sua legitima que restabit ex bonis re-manētibus vltra bona donata vt supra tūc posset agere ad sup plementū legitime per dictam. l. omnimodo. cum simi. Si autē nihil fuisset sibi relictum titulo institutionis prout requirit̄ ho die fm̄ ius antiquū digestoꝝ vt habetur in aut. vt cum de ap-pel. cogno. §. aliud quoq̄ capitulū. tūc pōt dictus nepos que-relare dictū testamētum tanq̄ inofficiosum per id qd̄ habet̄ in d. l. si suspecta. §. j. quo rescisso per querelam. ⁊ sic re reducta ad causā intestati ipse nepos erit heres ab intestato dicte sue auie materne tanq̄ intrans in locum matris p id qd̄ habetur in. d. §. sed cum filius. cū simi. iuncto eo qd̄ habet̄ in. d. l. hac parte ⁊ ⁊ l. si spurius. ⁊ l. neratius. ff. vnde cogna. cum simi. Si tamē in dicto testamēto esset clausula codicillaris per verba tendentia ad dictū tp̄s vꝫ si nō valeret vel si nō valebit ⁊c. fm̄ no. p Bar. in. l. j. ff. de iure codi. tunc teneret̄ restituere hereditatem dictis duobus collegijs deducta sua legitima in qua non potuit gra-uari per fideicōmissum codicillare per id qd̄ habet̄ in. l. qm̄ in prioribus C. de inoffi. test. cū simi. nō autem deducta trebellia-nica cōtra dictas pias causas. per id qd̄ habet̄ in aut. similiter. C. ad. l. falcidiā. que legitima in casu isto nō erit tertia pars bo noꝝ remanētiū vltra bona donata per dictā auiā: sed erit ter-tia pars totius patrimonij cōputatis bonis donatis in dicta mensuratione legitime. Non dico qd̄ illa bona donata veniant aliquo modo defalcanda ex quo illa donatio valuit ⁊ non fuit inofficiosa. vt. s̄. est dictum. sed veniunt in cōsideratione legiti-me cōmensurande cū sit tertia pars bonoꝝ hodie vꝫ deducto ere alieno ⁊ funeris impensa. vt habet̄ in aut. nouissima. C. de inoffic. testa. Alias si diceremus qd̄ legitima fieret tertia pars residui bonorum remanentiū vltra bona donata sequeretur qꝫ per illā donationē esset diminuta legitima nepotis ⁊ cōsequen ter esset inofficiosa saltē eo respectu dicti nepotis. ⁊ ideo docto. post gl. in. d. l. j. dicunt qd̄ ex quo legitima q̄ a principio esset de-bita vel debēda de omnibus bonis debitoris habito respectu ad tēpus ante donationē reseruatur in bonis remanentibus ⁊ consequēter in nullo hꝫ ledi filius vel nepos per dictā donatio-nem: merito non potest filius vel nepos de aliquo conqueri de dicta donatione. ¶ His ergo presuppositis est nunc videre sup principali in quo versatur concertatio iuris partium vꝫ an di cta domina Antonia fuerit successibilis dicte matri ⁊ cōsequē ter eius filius qꝛ si nō esset ipsa successibilis nec etiā filius ex ca tanq̄ ꝓcedens ex infecta radice per id qd̄ habetur in. l. si viua matre. C. de bo. ma. ⁊ l. ij. C. de libe. ⁊ eoꝝ liberis. ⁊ text. in. c. j. §. hoc aūt notādum qui feu. da. pos. per Bal. in. l. maximū viciuꝫ. C. de libe. ꝑte. v. col. Et quidē reperio ⁊ mihi video delata cōsi lia clarissimorum do. patrum ⁊ dominorū meorum vꝫ dn̄i Pe tri Lutij ⁊ dn̄i Bartholomei socini de Senis inter se cōflictan tia ⁊ discrepātia ⁊ eorum quilibet vrgentib⁹ magnū immodū iuri consentaneis rationibus ⁊ argumentis alio ⁊ elegāti stilo prosequitur sue partis pretensam iustitiam. ego vero cū ob do-lendū miserabileq̄ primogeniti mei remanentis filij casuꝫ mor tis dolore afflictum ac pressum angustia me videam paucis ab solvam qd̄ in tanta dubitatiōe iuris esse sentio. Nā ꝑmitto qd̄ de iure antiquo ⁊ digestorū eius filij spurij ex quocūq̄ coitu na ti etiā dānato ⁊ accusabili succedebāt matri: qꝛ iura indistincte loquebantur ex quo mater erat certa ⁊ ab ea cōtrahebant iura cognationis. vt. d. l. spurius. ⁊ l. hac parte. ⁊ l. neratius. ⁊ in. §. nouissime. insti. ad orficia. ⁊ in. §. vulgo. q̄situs de successio. co-gna. ⁊ hoc tenēt oēs qꝛ gl. que dicūt hodie secus fundant se per ius nouissimū autenticorum. vt in aut. qui. mod. natu. effi. sui. §. fi. ⁊ in aut. quib⁹ mo. na. effi. legi. §. fi. ¶ Postea successit ius codicis ⁊ cōstitutiones principū que immutauerunt in matre illustri. vt in. l. si qua illustris. C. ad orficia. vnde in non illustri ius antiquū remanet immutatū. postea ⁊ tertio loco successit ius autēticoꝝ nouissimum de quo in. d. §. fi. qd̄ videt̄ indistincte disponere qd̄ nati ex dānato coitu ⁊ reprobato a iure nō succe-dant vnde nō solū immutat ius antiquū quo ad successionem paternam tam ex testamēto quam etiam ab intestato tales me reantur alimētari a patre nec etiā legitimari p rescriptū princi

8 pis vel oblationē curie sed etiā fm̄ opi. gl. ⁊ †cōiter doc. immu-tat etiā in successione materna licet hec sit cōis opi. a qua in via consulendi ⁊ iudicandi nō esset recedendū tn̄ in via disputatio nis posset in puncto iuris realiter teneri ⁊ sustentari contra-rium qꝛ recte ⁊ bene ponderando illa iura in. d. §. fi. vnde sumi tur aut̄. ex cōplexu. C. de incest. nup. Naꝫ ter. in. d. §. fi. q̄bus mo dis natu. effi. sui. vult qd̄ ibi nō habeāt p̄sentis legis participiū ⁊ sic loquitur de priuilegijs cōcessis filijs in legitimis per illā aut̄. circa legitimationē inducēdā per rescriptum vel delationē curie. Sic etiam patet. in. d. §. fi. quibus modis naturales effic. legi. Hoc ipsum ostēditur per ter. in. c. per venerabilē. qui filij sint legi. in fi. vbi ter. solum loquitur qd̄ leges seculi seu ciuiles non permittunt tales filios natos ex dānato coitu ad bona pa terna peruenire ⁊ non dixit de bonis maternis. Et ita etiā Ho stien. in summa in titu. qui filij sint legi. in. §. sed an vtrunq̄ ge-nus. dicit posse teneri in puncto iuris pro quo facit quia debe-mus in q̄ntum possumus. l. nouas ⁊ correptiuas cōstringere vt in paucioribus q̄ potest corrigāt ⁊ ledāt ius antiquū. vt. l. pre-cipimus. de appella. ⁊ l. qd̄ vero. ff. de legi. ⁊ in. c. ea que de reg. iur. libr. vj. cum alijs vulgari. ¶ Et ideo non immerito glo. et doc. cōiter tenētes qd̄. d. §. fi. extendatur etiam ad successionem maternā intelligūt illum ter. loqui cum filijs natis non solum

ex coitu

ex coitũ qui simpliciter nõ est pmissus vel est prohibitus ⁊ dãnatus a iure ciuili sed etiam requirunt qḋ sit talis coitus non solũ illicitus ⁊ dãnatus: ꝫ etiã sit accusabilis ⁊ punibilis a iure ciuili ad hoc vt excludat a successione materna. vnde si nõ esset accusabilis coitus lꝫ etiã aliter reprobat⁹ a iure tunc tales nõ essent insuccessibiles matri. ita i terminis voluit gl. cũ qua Cy. Bar. Bal. Ang. ⁊ oẽs legẽtes trãseũt in. d. l. si qua illustris. ita etiã in terminis voluit ⁊ intellexit glo. in. d. §. fi. quib. mo. naessi. sui. ⁊ ita intelligit ibi Ja. de bel. sic etiã voluit ⁊ ita intellexit gl. in. d. §. j. l. si suspecta. ⁊ gl. magna clare ⁊ in terminis in. d. aut. ex cõplexu. ⁊ ibi etiã Bar. de saly. Bar. etiã in. l. fi. ff. de his qui. vt indig. tenet qḋ non sufficit coitum esse illicitum ⁊ reprobatũ a iure nisi sit accusabilis fm leges ⁊ in terminis Rapha. fulg. in. d. l. si qua illustris ponẽdo exemplũ qñ dicit esse coitus illicitus ⁊ tñ nõ accusabilis qꝛ natus inter liberũ ⁊ seruã per. l. inter liberas. ff. de adulte. ⁊ sic in dubio decidit casum nostruꝫ. ⁊ ibi Ange. ponit aliud exẽplum. si qs hꝫ coitũ cum psona etiã libera tamen vili vcꝫ cũ aliqua fancellestra que lꝫ nõ stet in lupanari tñ se prebet libenter hoĩbus ⁊ modo intrat vnã domũ modo aliam. Nã lꝫ talis coitus sit illicitus ⁊ qs mortaliter peccet habendo talẽ coitũ cũ illa: tñ ex quo talis coitus non est accusabilis: vt habet in. l. si vxor. ff. de adulte. ⁊. l. q adulteri. C. eo. ti. i. fi. ideo nati ex tali muliere sunt sibi successibiles: ⁊ dicit hoc esse notandũ ⁊ se plures florenos fuisse lucratũ perusij. Itẽ ponit exẽplum Bar. ⁊ Saly. in. d. l. si qua. si cõiugatus hꝫ coitum cũ soluta cũ qua nõ posset cadere stuprũ: qꝛ tũc ex quo nõ est talis coitus accusabilis de stupro nec etiã de adulterio: ideo natus ex tali coitu est successibilis matri. scḋm eum ibi ⁊ se remittit ad notata p eũ in. d. l. j. Nã cũ soluta nõ est adulteriũ nec accusatio adulterij cadit etiã si cũ cõiugato: vt pbat in. d. l. j. ⁊ ibi gl. ⁊ tex. in. d. l. iter liberas. §. l. iulia. ⁊ etiã ibi in gl. ⁊ tex. xxxvj. q. j. §. j. put etiã ibi allegat. nec ẽt cũ dicta Appollonia serua potuit esse stuprũ: qꝛ cũ serua nõ cadit: vt in. d. l. inter liberas. ⁊ habet in. l. serui. §. eo. ti. Et multominus adulteriũ: tũ qꝛ serua: tũ qꝛ soluta vt pꝫ ex pdictis. ⁊ lꝫ dictus Jac. illicite fecerit ita cuꝫ illa coeundo ⁊ etiã peccauerit mortaliter: tamẽ nõ peccauit tali delicto ex quo potuerit accusari ad aliquã penã criminalẽ. lꝫ sec⁹ † sit cũ serua aliena qꝛ tũc posset pena de seruo corrupto vel
9 iniuriarũ teneri vt habet in. d. l. inter liberas. ⁊ in. d. l. serui. ⁊ lꝫ forte talis coitus induceret qḋ pfat⁹ Jac. euitari potuisset per suã vxorẽ quo ad mutuã habitationẽ ⁊ etiã vt pderet donationẽ ppter nuptias: ⁊ etiã vt pdat ius qḋ habebat seruitutis in dicta serua p id qḋ habet in. d. l. fi. C. cõia de manumis. Tñ non ppterea dr accusabilis: sed magis dãnabilis. ⁊ sic ad finẽ pdendi successionẽ maternã nõ sufficit allegare qḋ maritus poterat puniri in hoc qꝛ habebat pdere donationẽ ppter nuptias ⁊ similia qꝛ illa sunt lucra obueniẽtia vxori magis ppter violatuꝫ suũ thorũ ꝙ vt pprie dicat accusabilis talis coitus: puta cũ soluta. ita expsse est de mẽte doc. ⁊ marie Bar. ⁊ Saly. i. d. l. si qua illustris. ⁊ i. d. aut. ex cõplexu. Satis est eñ qḋ ex illo coitu non surgit aliqua accusatio criminalr interponẽda psupradicta cũ cõiter doc. oẽs requirant nõ solũ coitũ esse illicitũ sed etiã accusabilẽ: vt. s. est dictũ. ⁊ tꝫ Spe. i ti. de suc. ab intest. v. ꝫ nunqd spurij. Ant. de bu. in. c. tãta. qui filij sint leg. ⁊ cõiter cano. vt etiam Car. in. c. cũ haberet de eo q duxit in matri. quã pol. p adul. Et sic cõcludo dictũ nepotẽ esse successibilẽ sue auie materne ⁊ cõsequẽter habere ius rũpẽdi vel petẽdi vel retinẽdi legitimaꝫ vel agẽdi ad supplemẽtũ legitime qḋ succedit in locũ qrele. d. l. oĩmodo iũcta. d. l. suspecta. §. fi. ⁊ multa possent in mediũ adduci rñdẽdo etiã ad multa q̃ in mediũ p ꝯtrariã partẽ adducunt: q̃ oĩa vt breuitati studeã omittenda duxi ⁊ maxime qꝛ ex supradictis dephendi satis põt rñsio. Arbitrabar breuiori stilo ꝯcludere tñ scribẽdo ⁊ raptiꝫ plura vltra meũ institutũ in mẽtẽ mihi oblata fuere. Gras deo altissimo. D. Bal. de Bartolinis de pusio ⁊c.

Consilium.cxlix.

1 Administrator de qua culpa teneatur in reddenda rõne.
2 Negligentiam alterius allegans ad fundandam suam intẽtionem tenetur illam probare.
3 Rationis redditio quatuor complectitur.
4 Ratio administrationis vbi reddi debeat.
5 Rationis redditio habet causam successiuam.
6 Presumptio licet liberet ab onere probandi non tñ liberat ab onere allegandi.
7 Testis non idoneus suppletur per idoneum.
8 Sententia inter alios lata semiplene probat.
9 Rationis reuisio per quos fieri debeat.

Domin⁹ labia nostra aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectũ. In cã Ambrosij Nannis ⁊ socioꝝ in romana curia substãtialiter loquar. ⁊ in primis pmitto tria in iure clarissima ex qb⁹
1 cõstabit clare de iustitia prime snie. Primũ est qḋ † administratores mandati put fuerũt dicti Ambrosius ⁊ socij in curia Romana in redditione rationis tenent tñ de male administratis vel neglectis dolo lata culpa vel leui non aũt de leuissima. ita cõcludit Bar. in sua solẽni repetitione. l. qḋ nerua. ff. depositi. in ix. q. Hanc etiã opi. sequitur Bal. in. l. pign⁹. C. de pigno. act. in x. col. ver. iuxta hoc querit. ⁊ gl. ⁊ Bar. de saly. post lõgã disputationẽ. in. l. a pcuratore. C. mãdati. Scḋm est qḋ dicti Ambrosius ⁊ socij in dicta administratione tenebant facere ea q̃ fecissent hoĩes diligentes eiusdẽ professionis ⁊ artis ⁊ non ea q̃ diligentissimi: qꝛ facere qḋ non facerẽt diligẽtes est leuis culpa facere aũt qḋ nõ fecissent diligẽtissimi eiusdẽ pfessionis ⁊ artis vt dixi est leuissima culpa vt pꝫ ex diffinitionib⁹ datis p Bar. de leui culpa ⁊ leuissima i. l. qḋ nerua. pallegata. ⁊ Bal. in. d. l. pignus. ⁊ Bar. de Saly. in. l. si nulla. C. de pignoraticia actiõe. ⁊ canoniste in. c. bona fides extra de deposi. Tertiũ est qḋ in dubio dicti Ambrosius ⁊ socij in romana curia presumunt fuisse diligẽtes ⁊ fecisse ea q̃ fecissent homines diligentes nõ aũt fuis-
2 se negligentes tali negligẽtia q̃ caderet in leuẽ culpã immo † allegant suam intẽtionẽ fundandã culpam vel negligentiã alterius tenet illaꝫ probare. Primo per regulam q̃ habet qḋ affirmanti ⁊ nõ neganti incumbit onus probandi. l. actor cũ materia. C. de proba. ⁊ in. l. ei qui. ff. de procuratoribus. Secundo qꝛ hoc est fundamentũ intentionis partis aduerse ergo tenet illud pbare. vt in. d. l. actor. ⁊ ibi per Bal. ⁊ per Cy. ⁊ Bar. in. l. ij. C. de iure emphy. ⁊ ponit Bar. notabiliter ⁊ sequuntur Moder. in. l. in illa. ff. de ver. ob. Tertio ⁊ vltimo qḋ ille qui allegat culpam ⁊ negligentiam in administrando tenetur illaꝫ deducere ⁊ probare ita concludit Bar. in. l. tutor qui repertorium. §. qui post. ff. de administra. tutorum. ⁊ idem Bart. in. l. cum plures. §. fi. eo. ti. ⁊ generaliter semper alleganti negligentiam ⁊ culpam incumbit onus probãdi vt patet ex his que notant Bart. ⁊ Moder. in. l. si ab hostibus. §. fi vir. ff. solu. matri. ⁊ Bar. in suo tractatu de teste in. c. qḋ incipit negligentiam. et per Bart. in suo consilio qḋ incipit charissime nisi in certis casibus in quibus presumitur culpa vt in furto ⁊ incendio prout eleganter declarat Bar. ⁊ sequuntur Moder. in. l. si quis ex argentarijs. §. pe. ff. de edendo. ⁊ hoc maxime qꝛ probatur per testes partis aduerse qḋ Ambrosius ⁊ socij sunt boni et legales mercatores. item per testes nostros vltimo loco examinatos qḋ sunt diligẽtes administratores tam in suis negocijs ꝙ alienis. Ex quibus infertur qḋ cum ambrosius et socij ostendant se baractasse dictos. xij. pannos ad baractum alluminis tantum tenentur ad dictum allumen prout per eorum libros ⁊ partitas ostenditur ⁊ cõsequenter cum non ostendatur qḋ ex dictis pannis aliqua quãtitas pecunie ad eorum manus peruenerũt nõ video quomõ ille bonus vir potuerit cõdẽnare dictos Ambrosiũ ⁊ socios ad reddendũ rõnem quatuor ducatorũ p qualibet canna. hec probant manifeste. nam vt inquit notabiliter
3 Bal. post glo. in. l. cum testã. C. de testa. manumis. † redditio rõnis quatuor cõplectitur. primũ codices edi. scḋm calculũ poni. tertiũ reliqua reddi. quartũ culpã purgari. s. solutione eius qḋ debet ar. l. cũ seruus. ff. de cõdi. ⁊ de. Et ibi no. ⁊ in. l. si pure. §. si pure. §. fi. ⁊ in. l. si pr̃. §. si sticho. ff. de fideicõ. lib. Videamus aũt an ad aliqḋ istoꝝ quatuor debeat talis snĩa reddendaꝝ rõnum exeq ⁊ qũo. Ad primũ scꝫ ad editionẽ. c. rõnum dictorũ. xij. pectiarũ nõ põt exeq ex quo sunt pducte partite ⁊ poste libri in qbus apparet dicta rõ que fuerunt petite extrahi. ⁊ ita fuerũt de dictis libris extracte de mandato iudicis. ⁊ sic cum habuit primã obligationẽ ante sniam fuerit satisfactum non põt snĩa exeq argumẽto eius qḋ habet in. l. si domus. §. qui cõfitetur. ff. de leg. j. ⁊ in. l. si reus paratus. ff. de procu. solutio eius qḋ debetur omnis tollitur obli. institu. quibus modis tollitur obli. in prin. Et posito quo ad hoc qḋ non diceretur esse diligenter ⁊ legitime satisfactum edere offert codices necessarios dummodo
4 expensis partis aduerse cum sint in curia: nam † cũ ibi fuerit facta administratio ibi debet reddi ratio vt in. l. j. ⁊ per totuꝫ. C. vbi de ratiocinijs agi opꝫ. ⁊ in. l. pretor. §. is etiã. ff. de eden. ⁊ in l. heres absens. §. j. ff. de iud. Predicta tamen limitat Pau. de ca. non procedere qñ conueniretur in loco domicilij qꝛ ibi põt cõueniri dummõ libri adducantur expensis ⁊ periculo ipsius agẽtis vt no. declarat Pau. de ca. in. l. ptor. §. sed hoc. ff. de edẽ. Circa scḋm etiã dico qḋ vex est qḋ dꝫ poni calculus. s. acceptorum ⁊ datorũ put dicit tex. in. d. l. cũ seruus dũ dicit cõputationes pbe an improbe referant accepta recte relata an non recte. ⁊ no. Bar. in suo consi. qḋ incipit cum pdicta de quo facit mentionẽ Pe. de anc. in suo eleganti. cõsil. qḋ incipit in xp̃i nomine amẽ sordide ⁊ pernitiose nimis ⁊c. ⁊ quo ad hoc scḋm dico etiã fore satisfactũ per editionẽ ptitarũ datorum ⁊ acceptorũ libri

in quo pparet dicta rō quarr dicti panni fuerūt permutati cū allumine, put in dictis postis continet. ꝛ posito qd nō ostenderet rer recte positus calculus facta est oblatio qd nō ostenderet recte positus calculus facta oblatio reddite rōnis prout tenebat
5 de iure q quidem †verbalis oblatio fuit sufficiens ad purgandam moram cum redditio rationis nō possit momento terminari sed habeat causam successiuam vt voluit eleganter dominus Ant. in. c. ex parte de parte de testibus. ꝛ tenet Mathesylanus in suo notabili. cxxv. p tex. no. in. l. si is a quo. i pn. ff. vt in pos. legatorū. ꝛ dicit hoc esse de mēte. Inn. ꝛ Host. in. c. post ele. de conces. p̄bēd. per tex. in. c. literas. post mediū extra de restit. spolia. ꝛ offerimus etiā nos paratos calculum ponere. ¶ Circa tertiū fatendū esset qd si nulla alia appareret cōuentio inter dictas partes qd dicit Ambrosius ꝛ socij tenerent ad restitutionem reliquorū quoniam in redditione ratiōis venit restitutio reliquorū vt dictū est. l. boue. §. fi. ff. de verb. sig. l. non solū. §. reddere. ff. de lib. leg. ꝛ. l. q̄uis. ff. de condi. ꝛ demō. Quinimmo ille qui est liberatus a redditione rationis non dr liberatus a redditione reliquorū. l. si qs rōnes ꝛ ibi no. ff. de lib. leg. ꝛ per Bar. in. l. aurelio eo. ti. cum si. Sed in casu nostro non tenent reliquū restituere sed ponere ad computū Nicolai de spannochis pro eo qd dictus Nicolaus debet dicto Ambrosio ꝛ socijs in curia romana. vt pz ex laudo lato inter dictū Nicolaum ꝛ Ambrosium ꝛ ex litera dictorum Ambrosij Jacobi ꝛ sociorū Senis trāsmissa ad dictos Ambrosios nānis ꝛ socios in curia in qua constat cōuentio inita inter eos q ritractum dictoꝝ. xij. pānorū ponāt ad computū ꝛ rationem dicti Nicolai que cōuentio inter eos seruari dz. l. j. ff. de pac. ꝛ. l. legem. C. de pac. l. j. ff. de cōsti. pecu. cū si. ¶ Sed statim ad hoc respondebit pars aduersa qd dictus Ambrosius nānis noīe suo ꝛ sociorum liberauit dictos Ambrosium Jacobi ꝛ socios a promissione quam ipsi fecerūt pro dicto Nicolao de quingentis ducatis vnde sicut solutione eius qd debet tollitur obligatio. instit. in qbus modis tollitur obligatio in p̄n. ita quietatione ꝛ liberatione. insti. eo. tit. §. j. ꝛ in. l. j. ff. de acceptilatio. l. si vnus. §. pactus cū materia. ff. de pac. cum si. ¶ Sed hic aduertat diligenter iudex. nam Ambrosius Jacobi ꝛ socij pmiserunt ducatos qngentos Ambrosio nānis ꝛ socijs Senis recipiēti pro Ambrosio nānis ꝛ socijs Rome qr Ambrosius nānis habebat ꝛ hz societatē Senis ꝛ in curia, ꝛ hoc cū certis pactis ꝛ modis put pz in libro recordaruz dicti Ambrosij. demum scdo post certū tps inita fuit cōuentio noua in curia inter ambos Ambrosios ꝛ dictū Nicolaū qd ritractū pannorū deberēt ponere ad cōputū dicti Nicolai. ꝛ qd residuū pmittebant satisfacere vt cōstat ex litera preallegata. ¶ Demū ꝛ tertio fuit latū laudum inter Ambrosium nānis ꝛ socios in curia ꝛ dictū Nicolaū qd ritractus dictorū pannoꝝ poni deberet ad cōputum dicti Nicolai ꝛ qd si qd deficeret Nicolaus deberet curare ita ꝛ taliter qd de residuo satisfieret per dictū Ambrosiū Jacobi alias teneret de ppria pecunia ꝛ Ambrosius Jacobi ꝛ socij a promissione p eos facta liberarent s̄m qd continetur in. d. c. primi laudi. Quibus stantib° ex plurib° ostendo qd per dictā liberationē non tollitur quo minus possint ꝛ debeāt dictū reliquū qd habebat in manib° ex permutatione dictorū pānorū ponere ad cōputum dicti Nicolai nec tenent illud restituere dictis Ambrosio Ja. ꝛ socijs. Primo qr vt ex supiorib° constat Ambrosius nānis de Senis recepit dictā pmissionē nomine illoꝝ de curia sic quesitum fuit illis de curia ꝛ demū facta est liberatio per Ambrosium nānis ꝛ socios Senis a dicta promissione. cum ergo diuersum sit trafficū ꝛ Senis ꝛ in curia. et sic considerari debent vt diuersa corpora ꝛ diuerse psone ficte ꝛ representate vt declarant Bald. ꝛ Bar. de Saly. in. l. si eius. C. de cōpensa. ꝛ patet ex his que no. Bald. ꝛ Saly. in rub. C. p socio vnde ius quesitū societati curie tolli nō potuit per diuersaz personā. s. societatem Senēsem sine facto ꝛ commissione societatis curie vt in regula id qd nostrū ꝛ in regula nō debet. ff. de regu. iur. etiā si talis liberatio facta esset nomine illoꝝ de curia cū non cōstet de cōmissione vel mādato: ad liberādū enim requirit spāle mādatū. l. iij. ff. de acceptilatio. ꝛ per Spe. in ti. de procuratore li. vj. ¶ Scdo pbat nam duplex apparet obligatio vna qñ fuit facta pmissio Ambrosio Senis recipiēti prō illis de curia put cōstat in libro Ambrosij. Scda qñ facta rome noua cōuentione put cōstat in dicta litera liberatio postea ab Ambrosio ꝛ socijs Senis a pmissione eis facta ab obligatione aūt noue cōuētionis facte rome nulla est facta liberatio vñ ab vna nō dz trahi ad aliā diuersam ꝛ separatā. l. papinianus exuli. ff. de minorib°. l. naturaliter. §. nihil cōe. ff. de acq. iste enim quietationes sunt restringēde ꝛ stricte interptāde. l. cū aquiliana. cū ibi not. ff. de transac. cum si. ¶ Tertio pbatur nā dicta liberatio fuit facta vigore laudi lati inter Ambrosium ꝛ Nicolaū. in laudo aūt cōtinetur qd ritractus debeat poni ad computū Nicolai. ꝛ ab inde supra debēt satisfieri vsqz ad ducatos. ccccc. vel per Ambrosium Jacobi vel p Nicolaum ꝛ qd debeat pmissio liberari. ergo erat obligatus Ambrosius nannis liberare cum ista cōditione qd posset retinere ritractū ꝛ ponere ad cōputuz Nicolai igit cū vigore laudi sit facta liberatio intelligit cū illa qualitate ꝛ cōditione. ex primordio eñ tituli posterior format euētus. l. j. C. de impō. lucra. descri. lib. x. ꝛ. l. quedā mulier. ff. de rei vē. ꝛ confirmat hoc qr in fine laudi dr qd debeat fieri liberatio ita qd ipsis liberātibus nō inferant dānum vel incōmoduz aliqd sed si dicta liberatio simpliciter intelligeret adeo qd dict° retractus nō posset ad cōputū poni duplex resultaret dānum ꝛ incommodum. ¶ Primo qr dictus ritractus debuisset reddi Ambrosio Jacobi ꝛ socijs ꝛ postea p dicta quantitate extimationis agi cōtra Nicolaū ex quo sequebat incōmodum ꝛ dānū Si enim melius est pignori incūbere q̄ in personā agere. l. plus cautionē cū materia. ff. de reg. iu. Ergo multomagis melius est esse satisfactū de p̄senti q̄ habere ius petēdi ad hoc. l. minorib° xxv. annis subuenit. ff. de mino. cum materia. ¶ Scdo qr ex ritracto poterant statim sibi satisfacere. Nicolaus aūt habebat annū ad satisfaciendū vt pz ex laudo pducto. igit vertit magnum interesse respectu tpis in mercatorib° iuxta no. in. l. non vtiqz. ff. de eo qd certo loco. ꝛ in. c. cōquestus. extra de vsuris. cū si. Ex qbus luce clarius cōstat qd reliquū restitui nō dz sed poni ad cōputū Nicolai. ¶ Circa quartū ꝛ vltimū fatendū est qd ipi vt administratores tenent ꝛ male administratis ꝛ neglectis s̄m qd. s. in pmissis ostēsum est ꝛ tradit. in. l. j. §. officio. ff. de tutel. ꝛ rōnib° distrahēdis. ꝛ p Bart. in. l. j. in fi. ff. de neg. gest. Et ad hoc vltimū nullo modo pōt cōdēnari qn qd sit pbatuz qd fuerint negligētes vel i culpa in administrādo hoc nō est deductū vel allegatū. ad hoc eñ vt vltra reliquū tenerent ad rōnē ducatorū. lxij. p quolibet pāno necesse erat pbare qd panni ita valebāt ꝛ vendi potuissent p hoīes diligentes. ꝛ cōsequēter qd ex eorū negligentia fuerunt minus vēditi qr vt dixi nedum qd hoc sit pbatuz sed nec est deductū allegatū vel petitū vt pz ex processu. iudex aūt nihil petēti nihil impartit. l. fi. C. de fideicō. libe. cum si. ¶ Sed pars aduersa facit duo principalia fundamēta ad ostēdendū qd saltē cōdēnari debēt ad rōnem ducatorū quatuor pro qualibet cāna. ¶ Primum principale fundamētum qd p literas sociorū de curia que eis preiudicant iuxta no. in. l. publia. ff. depositi cōfitent Ambrosius ꝛ socij in curia se habere. xij. petias pannorum illius sortis ꝛ bonitatis cuius erant octo petie finite Christofo. libelli statutū sed p librū dicti Nicolai cui de consuetudine dat fides probat qd Nicolaus vendidit octo petias pannorū rosatorū dicto Xpoforo pro ducatis quatuor cū vno sexto alterius ducati ergo vr ostendi qd erāt eiusdē extimationis. ¶ Sed ad hoc fundamētū respondet multipliciter, ꝛ in pmo respondebo ad asertā literā Francisci. Secundo ad postas libri Nicolai pductas dicte vēditionis ꝛ vendite facte Laurentio de taglia. Circa literas Francisci primo respondeo in primis qd litera est tantū recognita ab Ambrosio ꝛ nō a Francisco. ꝛ sic talis recognitio nō vr nocere Frācisco ꝛ socijs vt in regula nō dz. ff. de reg. iur. Et no. in. l. si vnus in prin. ff. de pact. ¶ Scdo qr recognitio Ambrosij nō est certa sed dubia qr loquit per verbum videt qd est verbū dubitatiuum ꝛ non certum iuxta no. in. l. testiū. C. de testibus. Cōfessio aūt dz esse certa non incerta vel dubia. vt in. l. certum in prin. cum ibi not. ff. de confes. ¶ Tertio respōdet qd litera dicit qd dicte. xij. petie erāt similes octo petie finitis Christoforo Lelli nec dr p quem petie octo fuerint finite ꝛ cuius essent simpliciter aūt pars aduersa ostendit qd Nicolaus vēdidit Xpoforo. viij. petias. stant autez ista simul qd dictus Nicolaus nomine proprio illas vēdiderit prout pz ex posta sui libri. ꝛ qd etiā Frāci. noīe societatis octo petias de proprijs vēdiderit. itē qd nicolaus vēdiderit noīe pprio de suis. viij. petias. itē qd Frāciscus al's. viij. de pānis dicti Nicolai nec aperitur litera quod. viij. petie quas Franci. asserit finitas. Christoforo fuerint dicti Nicolai vel nomine Nicolai vēdite immo potius presumi dz Frāciscum cum qs intelligat poti° gessisse actum noīe pprio. l. ꝛ magis. ff. de solu. ꝛ potius loq de se quā de alio. vt in auc. si qñ cū ibi no. C. de cōsti. pecu. Igit nō probat cōcludenter ꝛ necessario qd petie. viij. que dicunt vendite per Nicolaum Xpoforo sunt ille eedem de quibus loquit Franciscus in litera per predicta: ꝛ sic non probat hoc esse. ꝛc. l. nam hoc. C. vnde cognati. c. in presentia extra de probatiōib° immo qd sint ille eedē nec est allegatū neqz pbatum. nec etiā est probatū qd sit idem Christoforus Lelli de quo in posta Nicolai. ꝛ illi de quo in litera Francisci ꝛ licet pluralitas non presumatur vt in. l. oinm. C. de test. ꝛ in. c. cum Joā. heremita. extra
6 de fide instr. dico †qd presumptio liberat ab onere probādi nō ab onere allegandi ꝛ iō idēptitas saltem allegari debebat. l. si adulterium cū incestu. §. idem pollioni. ff. de adul. ¶ Quarto respondetur

respondeť posito qđ illi panni nõ fuissent similes illis qui dicũtur vẽditi dicto Xp̃oforo: tñ fuerũt postea ꝑ Thomasiũ administratorẽ Ambrosij ⁊ Jacobi ⁊ socioꝝ senis acceptati in curia Romana: vt patet ex litera ꝑ nos ꝓducta in qua cõstat de noua cõuẽtione de qua supra quã noua cõuentionẽ attendere debemus. l. pacta nouissima. C. de pac. Nec dicat aliqs Thomasius lꝫ iniuerit nouam conuentionez non tñ vidit neqꝫ approbauit pãnos: quinimmo p̃sumi dꝫ qđ illos viderit qđ ꝓbatur. Primo arguendo a cõiter accidentibus iuxta. l. neqꝫ natales. C. de ꝓba. Nã mercatores soliti sunt si accedant ad aliquẽ locũ velle videre eoꝝ mercãtias ibidẽ existẽtes: ⁊ ita est presumptio Thomasium fecisse. argu. l. vel vniuersorum. ff. de pigno. actio. ¶ Scđo hoc confirmať manifeste. nã dicti. xij. panni empti fuere ꝑ septingẽtis ducatis ⁊ vltra vt ptꝫ ex scriptuta cõuẽtionis ⁊ tñ postea in cõuẽtione fuerũt cõcordes qđ ritractus poneretur ad cõputũ promissionis quingẽtoꝝ ducatoꝝ: ⁊ qđ illud qđ deficiebat ꝓmittebãt satisfacere ergo clare dať intelligi qđ sentiebant qđ nõ ascendebant ad valorẽ quingẽtoꝝ ducatoꝝ qđ quidem minime factũ fuisset nisi habuissent notitiã pãnoꝝ. ¶ Circa scđm. s. circa respõsionem dicte partite vẽditionis facte Christoforo ꝑ Nicolaũ etiam respõdeo qđ imo assertio Francisci dici potest verissima qđ dicte. xij. petie essent eiusdẽ bonitatis et sortis: nec probať qđ ille. vij. petie essent illius extimatiõis ꝓut vẽdite fuere ꝑ dictũ Nico. ex pluribꝰ. ¶ Prio qđ postea scripta ꝑ Nicol. fuit scripta rome. nã vẽditio fuit facta ⁊ in postea dr. oggi qsto di. sed cõsuetudo qđ detur fides libris mercatorũ intelligitur de scriptis in loco vbi viget talis cõsuetudo. ita concludit elegãter Bal. in. l. cũctos populos. C. de sum. trini. ⁊ fide catho. ⁊ Moder. in. l. admonẽdi. de iureiur. cũ simi. ⁊ si dicatur qđ pars Ambrosij Mãnis hoc ponit. ⁊ sic cẽseať fateri. l. cũ precium. C. de lib. cã. ¶ Respõdeo qđ positio fuit negata ⁊ ex positione negata nõ põt quis se fundare vt ꝑ Bar. in. l. post legatũ. ff. de his quib. vt indig. ¶ Sꝫ iterũ si dicať qđ hoc est ꝓbatum per testes dici põt non esse ꝓbatũ dico qđ eodẽ modo dꝫ fides adhiberi libris dicti Ambrosij Mãnis ⁊ sociorum in curia. et tũc vltra per libros apparet qđ fuerũt vẽdite dicte. xij. petie pãnorũ ad rationẽ duoꝝ ducatoꝝ pro cãna: vnde nõ magis crediť libris Nicolai q̃ Ambrosij. ⁊ ex cõflictu scripturarũ reus absoluiť in. l. scripture. C. de fide instru. ⁊ in. c. imputari. eo. ti. ¶ Secundo respõdeť incõuincibiliter: nam libri Nicolai probãt vẽditionẽ factã pro tãta extimatione. non aũt ꝓbať nõ tm̃ valuisse habito respectu ad cõem extimationẽ que attẽdi dꝫ. l. precia rerũ. cũ ibi no. ff. ad. l. falcidiã. qm̃ nõ ꝓbatur valor rei ex eo qđ vnus tantũ emerit ⁊ alter tm̃ vendiderit: sed ex eo qđ ita cõiter res fuisset empta ⁊ vẽdita a scientibꝰ qualitatem ⁊ conditionẽ rei. ita cõcludunt Bar. ⁊ oẽs in. l. p̃cia rerũ. ff. ad. l. fal. ⁊ canoniste in. c. cũ cãm q̃ inter economũ. extra de testibꝰ. ¶ Tertio etiã respondeť concludenter. nam vẽditio. xij. petiarum facta spannochis fuit facta die. xij. Februarij. Mcccclxvij. Commissio vero de ꝑmutãdo vel vendendo fuit data die quarta Februarij. Mcccclxviij. Et sic ꝑ annũ post ꝑmutationem vero post cũ camera ad allumina fuit facta die. iiij. Maij. Mcccclxxij. Stat aũt hoc qđ tp̃e vẽditionis Nicolai dicti pãni tm̃ valerent ⁊ qđ postea minus tp̃e cõmissiõis ⁊ postea etiã minus tp̃e ꝑmutationis cũ p̃cia rerũ ex tp̃e varienť: vt in. d. l. p̃cia reꝝ cũ ibi no. vnde cum fuerint ꝑmutati cum allumine vt dictũ est ad cõuincẽdaꝫ culpã istorũ dẽbat ꝓbari qđ tp̃e ꝑmutatiõis plus fuissent vẽditi. casus est in. l. si volũtate. C. de rescin. vnd. ⁊ est casus. in. c. cuꝫ cãm. preallegato. vnde nec vꝫ hodie ꝓbať qđ tp̃e prime vẽditionis Nicolai nõ valerẽt plus nec vẽditio tunc tp̃is arguit vel ꝓbat qđ etiã hodie tm̃ valerent. ⁊ ita cõcludunt doc. in dictis locis. ⁊ in. l. ij. C. de rescin. vẽd. ⁊ in. c. cum dilecti. de emp. ⁊ ven. ꝑ que permutatio nõ plus valeret ostendiť qꝛ probať qđ Franciscus est diligẽs vt probať ꝑ nostros testes ⁊ bonus ⁊ legalis vt ꝓbatur per testes partis aduerse ⁊ tñ vt ex eius libro cõstat ip̃e simul cum pluribus alijs pãnis alioꝝ. s. Nicolai Nelli ⁊ Orlãdi vẽdidit oẽs ad rõnem duoruꝫ ducatoꝝ ad barractũ alluminis ex qbus constat qđ alij etiã eiusdẽ qualitatis fuerũt ita vẽditi. Nec presumendũ qđ Frãciscus voluerit tot decipere. l. marito. ff. pro socio. ⁊ maxime qꝛ Orlandus attestať suos fuisse iuxta extimatos vẽditos qui est diligẽs ⁊ attestať Lau. sup decimo articulo. ¶ Accedat etiã ad p̃dicta litera cõuentionis trãsmisse ꝑ Ambrosiũ Jacobi illis de curia romana in qua asserũt qđ si ritractus nõ ascẽdet ad ducatos quingentos volũt satisfacere. ⁊ sic videnť fateri nõ fuisse tante extimationis prout nunc dicũt. Confirmať hoc ex respõsione Nicolai in curia mercantie dũ dicit qđ si attento malo tp̃ali emergeret aliqđ damnũ dicit se nolle pati partẽ suam ⁊ qđ ita apparet scriptura inter ip̃m ⁊ Ambrosiũ Jacobi ⁊ socios ⁊ iste ꝓbationes valere debent cũ inter eos agatur de bono ⁊ equo. l. si fideiussor. §. quedam. ff. mandati. l. qntus. eo. ti. ¶ Quarto ⁊ vltimo fortius rñdetur qđ immo probať qđ dicte. viij. petie vẽdite Xp̃oforo nelli nõ erãt tãte extimatiõis sꝫ qđ nõ valebant vltra duos ducatos vel parũ plus qđ ex pluribus ostendiť per oẽs testes qui hoc deponũt prout deponit Gabriel in p̃ma extimatiõe rome facta in hac cã executionis.
7 idem etiã deponit illemet Christoforus q emit † ⁊ lꝫ non videať oĩno idoneus suppleť ⁊ idoneitate aliorũ testiuꝫ ⁊ aliarũ presumptionũ vt notant Bal. ⁊ Mod. in. d. l. si qs ex argẽtarijs. §. pe. ff. de edẽ. Hoc idẽ deponit Julianus rẽtij q lꝫ referat ad al's testificata ⁊ lꝫ prius fuerit nulliter testificatus ꝑ scripturam iuxta no. in. c. de testibus. extra de testi. tamẽ postea legitima examinatiõe referendo se ad illã primã examinationeꝫ ꝓbat ita elegãter determinat Jo. an. ĩ. d. c. de testibꝰ. extra de testibus. optime facit tex. cũ ibi no. per Bar. in. l. si ita scripsero. ff. de condi. ⁊ demon. Hoc idẽ deponit quidã Joannes qui deponit de duobꝰ ducatis qđ Christoforus deceptus fuit vltra dimidiã. Leonardus etiam Antonij facit fidẽ qđ habuit vnũ pãnũ ex illis. viij. ⁊ qđ nõ valebat vltra duos ducatos pro canna. Marianus ser triuischi qđ Christoforus lamentabať de dicto Nicolao. bñdictus alter testis qđ habuit duos ⁊ audiuit a Nico. qđ erãt de illis ⁊ deponit de eadẽ extimatione. ¶ Confirmãtur predicta ex sñia postea lata in fauorẽ Xp̃ofori ꝯ Nicolaũ in qua fit extimatio dictoꝝ pãnoꝝ ad rõnem duoꝝ ducatorũ cum
8 quarto qualibet cãna † que sñia inter al's facit semiplenã ꝓbationem iuxta no. ꝑ Bar. in. l. admonendi. ff. de iureiu. vñ ꝑ tres testes vel quatuor testes ꝓbatur de vera extimatione dictaruꝫ viij. petie pãnoꝝ que dr sufficiens probatio. l. vbi numerus. ff. de test. c. in omni. extra de testi. Quorũ etiam probatio cõfirmatur ꝑ dictã sñiam ⁊ multa alia verisimilia de quibꝰ supra adeo qđ dici possit illud Aristo. j. ethicorũ. Vera omnia consonãt: falso aũt cito dissonat quod verũ est ⁊c. ¶ Accedat nã vnũ verisimile additum pluribꝰ verisimilibꝰ facit plenã probationeꝫ. ita dicit Bal. in. l. si creditoris in antiqua lectura. C. de fideicõ. Et id qđ distat a verisimili hꝫ imaginẽ falsitatis vt inquit Bal. ĩ. l. j. C. de seruis fug. ex qbus oĩbus vt singulis saltẽ vel simul iunctis ꝓbať qđ Ambrosius ⁊ socij in curia nõ sunt in aliqua culpa in dicta ꝑmutatiõe. ⁊ maxime hoc cẽsendũ est attento qđ est ꝓbatũ qđ sunt diligẽtes mercatores. ¶ Scđm p̃ncipale fundamentũ fit qđ probatũ est qđ pãni rosati rome plus valeãt q̃ Senis. item ꝓbatum est qđ Senis ad minus valerent quatuor ducatos ꝑ cãna ergo ⁊ fortius rome debẽt valere sꝫ hoc fundamẽtum est multũ fragile in terminis nostris ex pluribus. ¶ Primo qꝛ ista probatio est nimis gñalis ⁊ obscura ex quo nõ est restricta ad pãnos qualitatis seu q̃titatis cuius erãt illi de qbus agimus vnde talis generalis ꝓbatio dr esse obscura. l. ita fidei ff. de iure fisci. ⁊ cõsequenter nõ releuat. c. in p̃sentia extra de ꝓbationibus. ¶ Scđo respondetur qđ dicti pãni per dictũ Nicolaum fuerunt exẽpti a Ludouico ferẽti venetijs qđ ostendiť per librum Nicolai in partita vẽditionis pãnoꝝ Xp̃oforo Lelli ⁊ qđ venetijs probať per scriptã vẽditiõis factã Ambrosij Jacobi ⁊ socijs ⁊ ita etiã ꝓbať qđ eiusdẽ sortis pãni empti a Laurẽtio ⁊ tñ probať in specie qđ dicti pãni nõ erant tante extimationis ergo talis ꝓbatio in specie preualet ꝓbationi gñali vt in regula generi ꝑ speciẽ cũ materia extra de reg. iur. ¶ Tertio respõdeť qđ nõ probať cõcludẽter qđ oẽs pãni rosati in curia ad minus valeãt quatuor ducatos pro cãna vt patet ꝑ pãnos emptos a Laurentio a Nello Orlando ⁊ reliquis vt ptꝫ ex attestatione Mariani ser Tucchi Orlandi Thome de allegretis ⁊ Laurẽtij constat ex cõuentione de quibꝰ in lib. Francisci. iteꝫ ex vẽditione eiusdẽ Nicolai de qua in publico instr̃o ꝓducto vbi ptꝫ qđ ipse vendit cãnas pãnoꝝ. lv. pro precio duorum ducatorum ꝑ qualibet cãna: igiť probatio illa gñalis nõ est cõcludẽs cũ potuerint esse sortis ⁊ bonitatis alioꝝ de qbus ꝓxime dictũ est. casus est in. d. c. in presentia. ⁊ ꝓbať ex his q̃ habenť in. l. si is q ducẽta. §. vtrũ. ff. de rebus dub. ⁊ hoc maxime qꝛ verisimiliter cõstat ex scriptura producta qđ dicti pãni fuerũt ex ea sorte habita venetijs a dicto Ludouico qui pãni primo aspectu meliores videbanť vt deponunt Marianus Thomas Laurentius ⁊ Orlandus. ¶ Quarto rñdeť qđ precise probať qđ pãni de quibus agimus nõ erant tante extimationis ⁊ similiter pãni eiusdem sortis vnde talis probatio in specie preualet probationi in genere vt in genere vt in dicta regula gñi per speciem. ¶ Quinto ⁊ vltimo rñdeť qđ testes q deponũt q̃ pãni rosati in ciuitate Senen̄. venduntur pro quatuor ducatis pro cãna referunt se ad pãnos qui venduntur in ciuitate senen̄. ⁊ sic ad pannos Senenses. quoniã pãni rosati Senẽses nõ possunt vẽdi vt probatur per. d. l. ꝓductam. Nos aũt loquimur de pãnis forẽsibus. qꝛ ipsi in responsione articulorũ fatenť qđ erant pãni forẽses ⁊ ita etiam probať per scriptam venditionis facte Ambrosio Jacobi ⁊ socijs ⁊ hoc etiam claudit os p̃ti aduerse. ex qbus

concludit qđ nõ tenent Ambrosius Mãnis ⁊ socij nisi reddere
ratione᷑ acceptoꝝ ⁊ datoꝝ ꝑ editionẽ libri ⁊ reliquũ ostẽdere q̃
facta sunt vltra. reliquũ aũt ita demũ deberet condẽnari si ꝓba
ret culpa vel negligẽtia scđ3 qđ ĩ euidẽtialib⁹ dictũ ẽ vñ ex ꝑmis
9 sis cõcludẽdo facio duas cõclusiões. ¶ Pria cõclusio est qđ † ta
lis reuisio rõnis fieri d3 ꝑ reuisores eligẽdo arbitros reuisores
vt ꝓbat manifeste in.l.si qs dicat.in fi.ff.de manumissio.⁊ est ca
sus in.l.si pure.§.si pater.ff.de fideicõ.lib.⁊ in.l.vix certis.⁊ ibi
Bal.⁊ Ang.ff.de iud.q habeãt videre accepta ⁊ data ⁊ reliquũ
⁊ condẽnare de neglectis ⁊ mala administratione vt dicit no.
Pau.de ca.in.l.si cui libertus ꝑ illum tex.ff.de cõdi.⁊ demon.
¶ Scđa cõclusio est qđ partes dñi iudicis sunt pronũciare be
be appellatũ ⁊ male iudicatũ ⁊ reformãdo sñiam ꝓnũciare di
etã sñiam exequẽdã ⁊ ꝑ eius executionẽ reddite rõnis eligi de
bere arbitros reuisores scđm formã iuris statutorũ qui habent
videre codicẽ rationum excepta ⁊ data ⁊ reliquum qđ superest
ponendũ esse ad computum dicti Nicolai prout in litera preal
legata ⁊ condẽnare de his que reperiunt neglecta vel male ad
ministrata scđm iuris dispositionem. Laus deo ⁊c.

¶ Istud idem cõsiliũ habes lector post lecturã eiusdem dñi mei super ti.ff.de excep.

¶ Consilium.cl.

1 ☞ Doctores consulentes fideliter veritatẽ enunciare debent.
2 Legitima an possit auferri per statutum in bonis parentum.
3 Legitima minuitur per statutum.
4 Filia dotata a statuto exclusa: an cẽseat etiã exclusa a legitima.
5 Materia sublata tollitur materiatum.
6 Filia exclusa a statuto ꝓpter masculos: ⁊ ꝑterita in testamento patris non põt dicere testamentũ nullũ nec rumpere.
7 Specialia non veniunt sub generali expressione.
8 Exclusio legis est fortior quã hominis.
9 Repudians hereditatem legitima retenta habet pro adeũte.
10 Succedere an dicatur ille qui agit ad supplementũ legitime.
11 Filia dicitur esse quasi creditrix in legitima.
12 Legitima filiorum in iure quomodo appelletur.
13 Dos que debetur filie excluse a statuto potest ab ea peti conditione ex illo statuto.
14 Filia exclusa a statuto si est instituta in testamẽto patris in aliquo: ⁊ habeat dotem: an possit petere supplemẽtum legitime. ⁊ numero.16.
15 Speculatiua ⁊ extimatiua est vtilior pars intellectus: sed non est semper eadem.
17 Jus succedendi ab intestato: ⁊ ius veniendi cõtra testamẽtum sunt correlatiua adinuicem ⁊ proportionabilia inter se.
18 Exclusus a successione videtur exclusus a legitima.
19 Filia femina exclusa a statuto facit partẽ masculis in legitima.
20 Statutum exorbitans non extenditur de persona ad personã.
21 Statutum odiosum loquens in casu simplici non trahitur ad mixtum.
22 Correctio non d3 induci ꝑ subauditiones ⁊ tacitos intellect⁹.
23 Succedere non dr qui venit ad solam legitimam.
24 Legitima sola non transmittitur ex potentia suitatis.
25 Correcto vno ex correlatiuis an aliud dicatur correctum.
26 Filia exclusa a statuto rũpit testm̃ qñ extraneus est institutus.
27 Legitima non debetur filiabus an dicatur tertia eius qđ habiture fuissent de iure cõi an vero de iure municipali.
28 Statutum excludens filiam legitimam an excludat eam ipso iure: an ope exceptionis.
29 Legitime petitio non venit ad impugnandum testamentum.
30 Testamentum factum coram duobus testibus in quo sunt institute filie excluse a statuto valet.
31 Testator censetur se confirmasse cum dispositione iuris etiam statutarij.
32 Succedere est verbum generale.
33 Supplementum petens non dicitur venire ab intestato.
34 Pater si filio instituto substituit vnum ex nepotib⁹ ex filio censetur ceteros exclusisse.
35 Jurans non venire ad successionem paternam non ꝓhibetur succedere patri ex testamento nec ab intestato qñ alij descendẽtes non superessent.
36 Argumentum a contrario sensu sumitur etiam ad correctionem iuris.
37 Extensio fit etiam in materia correctoria quando reditur ad ius commune.
38 Statutum quando non recipiat interpretationem passiuam a iure communi.
39 Doctori attestanti de consuetudine creditur.
40 Faba dura alijs cudenda relinqui debet.
41 Medium est tenendum in dubijs.
42 Substitutio cõpẽdiosa qñ est facta filio pupillo in potestate ꝑ verba cõia ⁊ mater est in medio quid agendum sit.
43 Filijs plus fauetur q̃ ecclesie in legitima.

a Domin⁹ labia nostra ape
ria ⁊ spũssanctus illuminet intellectũ: etͣ nos intro
ducere dignet ĩcubiculũ suũ: apiatq3 nobis ostiũ ve
ritatis vt in qõne ꝓposita subtilissima ꝑdifficili ⁊ fere inextri
cabili ⁊ q̃ anceps esse vĩ ĩmo multiplex ⁊ q̃ voluminũ ꝓlixitate
indigeret rñsa nr̃a sint talia qualia desideramus.i. iusta equa
nemini ĩsidiãtia ⁊ clara q̃tũ patit materie altitudo: ⁊ ẜm mẽtẽ
1 iuris habito solo respectu ad merã veritatẽ † q̃ ꝑ doctores cõsu
lẽtes fideliter est enũciãda ne statera iustitie quã gestant in ma
nib⁹ sit dolosa vt monet Bal.in cõsi.qđ incipit verba testamẽti
sic dicũt. Et q2 meditatio solet ibi eẽ clauis veritatis vt inqt cõ
siliator differentia scđa cupiẽtes studere breuitati ⁊ nõ multilo
quio: q2 veritas cõsistit in paucis. Jtem q2 sermones circa par
ticularia sunt veriores l3 circa vniuersalia sint faciliores vt inqt
phylosophus.ij.ethicorũ. ¶ Preterea virtus est nõ in dicendo
multa sed multũ oĩ diligentia ⁊ lucubratiõe. q2 licuit inter va
ria negocia qb⁹ distinguimur curauim⁹ meditari causas ⁊ ra
dices tãte difficultatis cõfidimus deo ꝓpitio nõ errare. Cũ tñ ĩ
qõne ꝓposita questionẽ fraternitatis cũ dolore ⁊ mẽtis anxie
tate legerimus nõ modo singulos plerosq3 magnos doctores
inuicẽ pugnasse respõsorũ varietate. s3 eosdem doctores l3 ma
ximos ⁊ venerandos secũ pugnasse ⁊ variasse intermisso longo
temporũ spacio. ac etia3 collegia vniuersitatũ iuris qñq3 sensisse
2 vt.ĩ.ostẽdet. ¶ Prima igit radix prime difficultatis est. † Nun
quid statutũ possit auferre legitimã in bonis parentum in qua
qõne pugnatum est a.cc.annis citra per maiores nostros vt
colligit ex dictis Dy.in.c.indultũ.de re.iur.in.vj.⁊ Oldra.cõsi.
cxxiiij. Abbatis antiqui.in.c.Ray.de testamẽtis dominorum
de rota in conclusionib⁹ collectis ꝑ Gulielmũ anno.Mccclxx.
cõclusione.xvij.dñi Petri bertrãdi q fuit Cardinalis in sua le
ctura sup.vj.in.c.ij.de cõsue. Jo.an.in addi.Spe.in rub.de suc
ces.ab intesta. Jaco.de belui.in aut.de heredib⁹ ⁊ falci.§.si qs
autem Richar.malũbre in sua disputatione quã refert Cy.in
l.sancimus.C.de nuptijs Bar.in.l.titio cẽtũ.§.titio genero.ff.
de condi.⁊ demõ.⁊ Albe.de rosa.in tractatu statutorum parte
j.q.xlij.et in tertia parte.q.cij.ciij.⁊ Bald.in.l.j.§.ius natura
le.ff.de iusti.⁊ iure.⁊ in aut.nunc autem.C.de episco.⁊ cle.⁊ in
d.l.sancimus.⁊ in.l.hac edictali.C.de secundis nuptijs ⁊ in.l.
cunctos populos.C.de summa tri.⁊ in.l.cum lege.C.de epis.⁊
cleri.⁊ Ange.in.l.qđ de bonis.§.fi.ff.ad.l.falci.⁊ Anto.de but.
⁊ alios post eum.in.d.c.Ray.⁊.Salyce.in aut.nouissima.C.de
inofficio.testa.⁊ in.d.l.sancimus.⁊ Joan.de Jmo.in.d.§.titio
genero.⁊ ponta.in.l.sequens gradus.§.heredibus.ff.ad.l.falci.
⁊ aliorum plurium qui legendo in dictis locis tractarunt ⁊ cõ
sulendo examinarunt Dy.Cy.Barto.Ange.Alberi.⁊ Oldra.
Jaco.de belui.Ludo.in dictis locis tenẽt qđ possit in totũ tolle
re. Alij multi vt Richar.malũ.Anto.de but.post dominos de
Rota vbi.s̃.Bald.Saly.tenuere qđ dicta legitima non possit
in totũ tolli per statutum. ¶ Tertij quida3 tenuere qđ sine cã
non põt tolli. q2 est irrationabile. sed ex causa possit. puta rõne
ingratitudinis vel conseruande familie ⁊ agnationis vt dixit
bal.in.d.l.cũ lege.⁊ Jo.de imo.ĩ.d.§.titio genero. Hinc multi
inferũt sufficere qđ aliqđ filie assignet loco legitime. puta. dos
vt dicit Bal.in.d.aut. Nũc autem.⁊ in.d.§.ius naturale. idem
etiã sentit Albe.in.d.q.ciiij.in ver.redeundo igit.⁊ cum dicta
opinione qđ in totũ tolli non possit transeunt cõiter docto. vl
tramontani. vt refert Albe.in dicta.q.ciiij.⁊ idẽ vĩ tenere Bal.
in.d.l.cũctos populos.⁊ in.d.l.cũ lege.⁊.d.l.sancimus.⁊.d.l.fi.
§.sin aũt es alienũ. l3 etiã magni doctores teneant qđ in totum
possit tolli. Cum aũt in statuto nostro de quo agitur sit dos assi
gnata ⁊ quasi loco legitime subrogata videtur presupponẽdũ
tale statutum primo aspectu valere ex rationibus per docto.
positis in dictis locis.⁊ in hoc qđ tale statutũ valeat omnes do
ctores conuenire videntur: cũ in quãtitate pecunie possit mi
nui legitima per statutum pari ratione potest minui tempore.
Vñ cessat obiectio quorundam dicentium presuppositis ꝑmis
sis resultare absurdum qđ anteq̃ docetur nullam habebit le
gitimam. q2 immo dicitur minui in tempore ẜm Bar.in dicto
§.titio genero. maxime cum dicte filie debeant interim alimen
tari.⁊ talia alimenta succedunt loco illius dilationis ẜm Saly.
in.d.l.sancimus. quinimmo cum tale ius alimentorum non sit
sublatum per statutum ⁊ diuersum sit a iure successionis vt in
aut.licet.C.de natura.lib.⁊ in.c.cum haberet.de eo qui duxit in
matr.quã pollu.per adulte. in dubio videtur tale ius alimento
rum reseruatum per statutũ interim donec dotetur ẜm Salyc.
in.d.l.sancimus.⁊ Jmol.⁊ Paul.de cast.in.d.§.titio. bene fa
ciunt q̃ doctores dicũt in.c.q̃uis.de pactis in.vj. ¶ Posset hic
aliquis dicere. stante ꝑdicta opinione communiter approbata
3 inter doctores ⁊ magis equa † si legitima predicta non possit
in totum

in totum tolli possit tñ minui vt oẽs fateri videnť.ergo p in-
directũ poterit adeo minui qȏ videbiť quasi in totũ sublata ĩ
effectu cũ circa hanc diminutionẽ non reperiať impositus ter-
minus ⁊ certa meta p eos qȏ vr̃ absurdũ cum paria videanť ⁊
nihil habere ⁊ parũ habere in simili consideratione.vt p doct.
in aut.ꝓterea.C.vnde vir ⁊ vxor.¶ Huic difficultati no.rñdẽt
prefati dñi de rota in dicta decisi.xvij.q̃ incipit itẽ fuit dubita
tũ dicẽtes in vltimis verbis talẽ diminutionẽ legitime factã p
statutũ dũmȏ talis diminutio nȏ sit ita notabilis ꝙ censeatur
esse ꝑemptio vel nimis enormis:q2 tunc esset irrȏnabilis talis
dispȏ.vt in.c.suggestũ.de deci.⁊ cũ dicta decisione trãsit.d.An
to.de bu.in.d.c.rayn.qcũqȝ ergo iudicatur⁹ est sit circũspect⁹
⁊ seren⁹ iuriscȏsultus arbitrãdo an illud datũ filie ⁊ descẽden
tibus p statutũ sit adeo minus legitima quod ꝑcipi videať an
nimis enormiter diminuta seu in effectu ꝑrẽpta attẽto patri
monio testȏris ⁊ alijs circũstãtijs.vt dicũt prefati dñi de rota ⁊
Moder.post Ant.de bu.in.d.c.raynu.⁊ maxime deberent ad
hoc aduertere arbitratores si haberent dictã controuersiã ar-
bitrando finire.suadeť hoc vltra prefatos doctor.ex eo q2 tex.
in aut.de triẽte ⁊ semis.in prin.dicit ꝙ impator frequẽter mi-
ratus est qũo legitimis ⁊ beniuolis filijs qbus parentes agũt
gratias ⁊ quib⁹ qȏ relinquiť iã erat debitũ soluȝ quarta pars:
seu triũtiũ deberet vnde cȏtingebat sepe filios qui patre viuẽ-
te erant idonei ⁊ opulenti mortuo patre remanere paupes cũ
necessario dicta quarta deberẽt esse cȏtenti ⁊ leges veteres sta
tuẽtes quartã partẽ tm̃ p legitima crudeles appellat impera-
tor ⁊ amaras in.d.ti.de triẽte ⁊ semis.§.ꝓhibem⁹.⁊ aperte di-
cit gl.e.tit.§.hec nos.vbi subdit ꝙ dicta iura vetera deberent
semp erubescere vñ imperator ibi volẽs filijs ⁊ nature cȏpeten
ter ꝓuidere auxit legitimã ẜm numerũ liberorum vt in.d.ti.⁊ ĩ
aut.nouissima.C.de inof.testa.si igiť iura statuẽtia quartã p le
gitima filiorum erãt iudicata crudelia inhumana ⁊ amara statu
ta municipalia adeo minuentia legitimã in effectu qȏ enormi
ter dici possit diminuta habito respectu ad alios vel filias pa
rentis diuitis pr̃e viuẽte ditissimi dici poterũt amara ⁊ crude
lia.vt.l.in suis.ff.de lib.⁊ posth.⁊ in.d.aut.de triẽ.⁊ semi.§.fre
quẽter.in fi.Quanta aũt possit esse dicta diminutio legitime
ĩ.particularius tractabitur vbi tractabim⁹.q.ancipitẽ:de qua
agiť in qua pugnãt inter se statuti cẽsura prima facie testatoris
volũtas agnatiȏis dignitas ex vna pte ex alia filiatio natura-
lis pietas humanitas ⁊ ius cȏe.Quibus presuppositis tanq̃
necessarijs fundamẽtis.¶ Succedit alia fundamẽtalis dubi-
4 tatio.⁊ scȏa radix causans scrupulũ † nũqd filie dotate a succes
sione excluse stantib⁹ filijs vel agnatis cẽseanť etiã in mera cã
intestati excluse a legitima in qua etiã qȏne varie reperiuntur
doctorum opi.Nã Bal.in.l.gallus.§.⁊ qd si tm̃.ff.de libe.⁊ post-
hu.sentit manifeste ꝙ exclusus a successione dicať exclusus a le
gitima cũ legitima sit quota successionis.l.papinianus.§.aũt
quarta.ff.de inof.testa.hec em̃ orȏ ĩdefinita qȏ nȏ possint suc-
cedere videť equipollere vniuersali iuxta.l.si plurib⁹.cũ ibi no
ta.per Bar.ff.de leg.ij.a qua vniuersali negatiua nihil excipi
solet.l.legitimos.§.an ergo.ff.de legi.tuto.⁊ hãc opiñ.etiã seq
videť aperte Jo.de imo.in.d.l.gallus.§.⁊ qd si tm̃.p text.in.l.
nȏ ambigendũ.§.fi.ff.de bo.pos.⁊ est hec opi.de mẽte Bal.in
l.j.C.de sum.tri.⁊ fide ca.⁊ ẜm hãc opi.alš ꝯsuluit Joã.de pa
glia.de senis.Et est hec opi.de mẽte Bar.in.l.j.§.si pr̃.ff.de cȏ
iungen.cũ emã.lib.illã etiã p expedita vr̃ habuisse Bar.in.l.j.
§.sciẽdũ.ff.de suis ⁊ legi.facit.nã legitima diffiniť siue describi
tur qȏ est tertia vel semis portionis debite ab intestato filijs.
vt hr̃ in aut.nouissima.C.de inof.testa.a quo igiť remoueť dif
finitio remoueť ⁊ diffinitũ.l.j.§.dolũ cũ materia.ff.de dolo.sȝ
femina remoueť ad diffinitionẽ legitime q2 remoueť a succes-
sione ab intestȏ.ergo ⁊ a legitime diffinitione.⁊ hec est rȏ bal.
5 ĩ quodã ꝯsi.Accedat illud vulgare qȏ † sublata materia tolliť
materiatũ ab eo vt pȝ ad sensum.⁊ ꝓbať in.l.q̃situ.§.illud for
tasse.ff.de leg.iij.⁊ illud qȏ de nȏ ente nȏ est dare ptẽ aut quo-
tã.l.eius qui in ꝓuincia.ff.si cer.pe.c.sup hoc.extra de renũ.cũ
si.¶ Preterea ille admittitur ad petitionẽ legitime q preteri
tus in testȏ posset rũpere vel exheredat⁹ q̃relare.l.oĩmȏ.⁊.l.si
6 quis filiũ.C.de inof.testa.sed stante dicto statuto † ꝓterite non
possent dicere nullũ vel rũpere ẜm magis cȏem opi.Bar.Bal
di ⁊ aliorum in.d.§.⁊ qd si tm̃.⁊ Bal.⁊ aliorum in.l.maximũ vitiũ.
C.de lib.prete.igiť ⁊c.Cȏfirmať dicta opinio.qm̃ filie exclusẽ a
statuto censenť redacte ad instar extranei.vt p Barto.in.l.j.§.
si pr̃.ff.de coniun.cũ emã.lib.⁊ in.l.j.§.sciẽdũ.ff.de suis ⁊ legi.
sed extraneo nulla debeť legitima.igiť ⁊c.¶ Preterea qȏ ope
ratur ꝓpositũ in ꝓposito opať oppositũ in opposito.l.si vt pro
ponis.C.de nup.rectũ em̃ sui iudicis est ⁊ obliq vt inquit Ari
stoteles.j.ethicorum.sȝ vbicũqȝ lex admittit aliquẽ ad successionẽ
censeť insolidũ vocare.arg.l.si defensor.§.qui iterrogat⁹.ff.de
interrog.act.cum si.ergo eodẽ modo qñ excludit diciť insolidũ
excludere.bene facit tex.in.l.j.C.de natu.lib.Nã qñ lex aliqueȝ
excludit a successione excludit in totum etiaȝ a legitima vt pȝ
in filio qui propter emancipationẽ excludebatur a lege.xij.ta-
bularũ.vt in.§.emancipati.insti.de heredi.q̃ ab intest.ergo idẽ
in statuto qȏ recipit interpretationẽ a iure cȏi.vt p Bart.in.l.
oẽs populi.ff.de iusti.⁊ iur.⁊ hec opi.est manifesta de mẽte oiȝ
doctorum quos.š.retuli q tenent ꝙ statutũ possit in totum tolle
re legitimã ẜm Dy.⁊ alios.š.relatos.multo fortius hanc opi.
sentiunt ⁊ tenẽt omnes doc.qui tenent ꝙ instituta filia exclusa
in aliqua parte non potest petere supplemẽtũ legitime ꝙ stati
in seq̃ẽti dubitatione referam.q2 principale fundamẽtũ ipo-
rum est q2 presupponunt ꝙ nulla portio ab intestato debeať.
ergo nec ex testȏ.⁊ ẜm hanc opi.pluries vidim⁹ consultũ.vidi-
mus etiã consilia solẽnissimorum doctoruȝ de filia dotata vt.ĩ.di
cemus hanc partẽ suadent dicta per Bal.⁊ Ang.in.l.posthu-
mus.§.si qs ex his.ff.de inof.test.p Bar.in.l.fi.ff.ad tertu.⁊ in
l.j.§.filiũ.in.iiij.q.ff.de bo.posses.contratab.⁊ Bald.in.l.fi.ad
fi.C.de lib.prete.Ang.in.d.l.gallus.§.in omnibus.idẽ Ange.
consilio inci.statuto caueť.qȏ si aliquis.⁊ in consilio qȏ incipit
in qȏne vertente.¶ In contrarium tñ suadet humana ratio.
vbi em̃ statuti verba sunt dubia q̃ multipliciter possunt inter-
pretari fieri dȝ interpretatio.vt min⁹ ledãt ius cȏe q̃ fieri pos-
sit ⁊ ad ius cȏe reduci vt no.gl.in.l.fi.§.in cȏputatione.C.de iu
re delibe.⁊ hr̃ in.l.ij.C.de noxa.sed nȏ est dubiũ qȏ statutũ po
test intelligi vt nȏ succedat pariter cũ masculis.s.vniuersaliter
sed tm̃ in legitima.⁊ veruȝ erit dicere illã nȏ succedere.igiť ⁊c.
Ad hoc.l.quedã.§.j.ff.de eden.vt.ĩ.dicetur.¶ Itẽ statutũ di-
citur esse legitima ciuiũ conuentio.vt.l.nã.ff.de legibus.⁊ per
Bal.in.l.contractus.C.de fide instr.vnde verba statuti : ⁊ pa-
cti equal'r interpretanť.l.legitima.ff.de pac.Sed si filia promi
sit non succedere intelligitur vltra legitimã.⁊ legitimã petere
potest.l.si qñ.§.⁊ gñaliter.C.de ioffi.test.ergo eodẽ mȏ dicam⁹
in statuto predicto cȏstare.ergo videť requiri spãlẽ expressio-
nẽ.ad hoc vt qs a legitima excludať per.d.§.⁊ generaliter.Ea
7 añt que † special'r exprimi debẽt sub generalitate non veniunt
l.apud labeonẽ.§.hoc edictũ.ff.de iniurijs.l.sed ⁊ si quis.§.q̃si
tũ.ff.si quis cautio.cle.appellãti.extra de appel.¶ Sȝ ad hãc
rationẽ rñderi posset.qȏ loquiť qñ persona excludiť facto ho-
minis puta renunciatione vel pacto que erat successibilis.Et
in qua iam radicatum erat ius successionis ita ꝙ quo ad suc-
cessionẽ non habeť pro mortua nimirũ si ad illud tollendum ⁊
⁊ faciendũ personã insuccessibilẽ requiritur spãlis mẽtio.arg.
d.§.hoc edictũ.cuȝ simi.secus in statuto ꝙ a principio facit eã
insuccessibilẽ.⁊ inhabitat adeo qȏ habetur p mortua.vt per
8 Bar.in.d.l.j.§.sciendũ.† ⁊ sic diciť fortior exclusio legis quaȝ
hoĩs.Hec aũt differẽtia ꝓbať manifeste ex his q̃ ponit Bart.
in.l.j.§.si pr̃.ff.de coniungẽ.cum emã.lib.vbi ꝓprie in filii statu
to facit vim an facto legis vel hominis quis excludatur simil'r
in.l.j.ff.de bono.pos.cȏtratab.facit differentiã quo ad hoc an
obstet alijs ⁊ faciat partẽ in legitima ⁊ per Bar.in.l.pater fi-
liũ.ff.de inoffi.testa.nã q2 lege vel statuto excluditur ⁊ efficitur
insuccessibilis habetur facilius p mortuo ⁊ pro nȏ ente q̃ qui
pacto vel aliter.diuersissimã rationẽ ergo habere vr̃ casus sta-
tuti ⁊ a casu.d.§.gñal'r.Nã q a statuto excludiť a successiȏe inte
stati radicitus excludiť cũ oĩ sua querela.sed qui paciściť vel re
nũciat hȝ inde fundatum ius succedẽdi ⁊ legitime.vnde p ta-
lẽ renũciationẽ noluit lex includi legitimã.sȝ special'r debere re
nunciari.Et ꝑfecto nullo mȏ vr̃ facere ad ꝓpositũ q2 ibi agiť
tm̃ de renunciatiȏe ⁊ sic exclusione supplemẽti.⁊ sumus in ca-
su in quo renunciatio est in totum nulla:sȝ in casu nostro agi-
mus de exclusione totius successionis.⁊ in casu in quo exclusio
vȝ sed dubitať nunquid includatur legitima sub exclusiȏe vni
uersalis successionis quo casu ẽt in renũciatione videť excludi
legitima p ea q̃ notabil'r sentit Cy.in.l.heres ĩstituta.C.de im-
pub.⁊ alijs substi.vbi vult ꝙ ille q repudiat hereditatẽ nec le-
gitimã petere pȏt ⁊ refert ⁊ sequitur Pau.de ca.in.l.j.ff.de ac
quir.here.⁊ colligiť ex his q̃ ponit Bal.in.d.l.heres instituta.
9 dum vult ꝙ † repudiãs retenta legitima habeť p adeunte.vt
ibi per eum quẽ sequunť Fulg.⁊ Pau.de ca.faciunt not.in.c.
quãuis.de pac.in.vj.ponit Bal.in.l.j.C.de sum.tri.ad intelle
ctũ.d.c.quãuis.¶ Sed p hac opinione qȏ nȏ excludatur a le
gitima vr̃ quasi casus in aut.si qua mulier.in fin.C.de sac.san.
ecc.vbi liberi qui excluduntur a successione fauore monasterij
non excluduntur a petitione legitime.ad idem tex.in aut.hoc
amplius.C.de fideicom.⁊ in corpore de here.⁊ fal.§.si qs autẽ
nȏ implens.Ad ideȝ videtur casus in.l. quisquis.C.ad.l.iuliã
maie.vbi filia a matris successione exclusa non excluditur a pe
titiȏe legitime.Et si dicas ibi in filio dicitur secus rñdetur ꝙ
ibi filius ex suo facto presumpto.⁊ sic ex suo delicto p̃sumpto
principal'r excluditur a successione ⁊ legitima vt ibi probat li-
tera.¶ Confirmantur predicta.nam impubes arrogatus qui
non admittiť ad successionẽ patris arrogatoris non prohibeť
ex lege suã legitimã petere.l.j.§.impubes.ff.de colla.bono.l.si

arrogator.ff.de adoptio.ex quibus legibus videtur sumi con-
clusio qd lz generaliter excludat a successione non dicat exclude-
re a legitima: et posset hoc per plura alia coprobari quae breuita-
tis cā omittimus.nisi dicamus hoc ideo fuisse in illis legibus
q2 fuit hoc expressum vt videtur pbari tex.in.d.l.inquātū qs
loquit in filio. ¶ Unde Bart.de salyc.doctor insignis in autē.
nouissima.C.de inoffi.test.tz dictā opi.distinguēdo qd aut lex
ciuilis vel municipalis excludit feminas a successione parētuz
agnatorum fauore: et tūc nisi expressim dicat a petitione legitime
vel eius supplemento non repellit per iura pro hac parte alle
gata. Aut ppter eius delictū verū vel fictū. et tunc etiaz a peti
tione legitime exclusa intelligit.vt.d.l.quisqs inquātū loquit
de filio masculo q ppter eius delictū fictū vel presumptū etiaz
a legitima priuat.accedat aut.si captiui.C.de epi.et cleri.qñ rō
delicti est vniformis ad priuationē vtriusqz.als sec9.vt.d.aut.
hoc amplius.et fm hanc partē ꝯsuluit etiā in suo cōsi.qd inci-
pit In noie saluatoris et c. Uiso dicto casu et c. Et p certo ī pū-
cto iuris qd est satis dubia in qua concludemus qp tenendo il
lam opi.qp legitima nō possit in totum tolli vel minui distin-
guēdū esset qp aut statutū excluderet filiā a successiōe disponē-
do qp debeat dotari.tūc q2 dos cēsetur assignata loco legitime
lz diminute a statuto in quantitate seu in tpe.iuxta no.p Bar
to.in.d.§.titio genero.in.d.l.scimus.et in aliis locis.s.in prin
cipio allegatis:non videmus quomodo aliam legitimaz pete
re posset seu supplemētum cū tūc legitima dicat a statuto di-
minuta dūmodo non sit diminutio illā perimēs in effectu aut
enormiter valde minuēs cōtra arbitriū boni viri.vt.s.fuit tē-
tatum.et.j.specialius dicetur. Aut statutum simpliciter exclu
deret a successione nihil assignando.et tūc cū videret legitimā
in totū tollere qd facere nō posset intelligit qp noluerit exclude
re a legitima q2 statuētes non vident voluisse sibi impossibilia
vt p Bal.in.l.fi.§.in computatione.C.de iure delib. Si aūt te
neremus aliā opi.qd statutum posset in totū tollere tunc quā
do aliqd assignaret qd loco legitime haberet nō esset dubium
qd nullū daret supplemētum vt in precedēti et fortius. Qñ vo
simplr excluderet hic stat dubitatio iudicio nostro in qua Sa
ly.tenuit vt.s.eandem conclusionē facit idē Salyc.in repe.l.si
serui vestri.C.de noxa. Et mouet principalr ea rōne q2 filie po
tissime in legitime petitionē admittuntur qñ sine earuz facto
ad vniuersalē successionē nō vocant.l.si arrogator.ff.de adop.
l.quisquis.C.ad.l.iul.maie.aut.si qua mulier.in fi.C.de sac.san
ctis ec.et lz legitima quotitet respectu portiōis que ab intestō
deberet.non tñ eius petitio concedit duntaxat si ab intesta
to vocet sed etiā si non vocetur: duntñ sua culpa non excludat
vt.s.dixi.et subdit qp illa verba quibus vtimur qp legitima nō
est tertia eius qd habiturus esset ab intestato sunt dicta respe
ctu quote demōstrande: non respectu successionis ab intesta-
to necessario requirende vel exigende vt ibi latius. ¶ Pro cu
ius opinione etiā facit q2 lz excludat filia a successione nō vr
excludi a legitima q2 successor dr ille qui iuris vniuersalis vel
quote ipsius successor est.l.quedā.§.is aūt.ff.de eden.sed ille q
succedit in legitima non dr succedere in iure vniuersali.q2 nō
in ere alieno.l.papinianus.§.quarta.ff.de offi.testa.et dr quo-
ta bonorum non hereditatis.vt no.in.l.cū a matre.C.de rei ven.
cum si. Quapropter lz statutū excludat a successione que pro-
prie ius vniuersum significat.nō tñ a legitima faciunt nota. p
Spec.in titu.de testa.§.j.ver.sz pone vbi vult qp si lego titio et
successoribus non venit filia que instituta in dote dz esse contē
ta ex forma statuti.et qd tradit Bal.in.l.liberti.C.de oper.lib.
et qd tradit Bal.in repetitione.l.pr filiū.ff.de inof.test.vbi re
ferēdo disputationē Jac.de beluisio inter cetera dixit. Nō ob
10 stat mihi si tu dicis† q2 ille qui agit ad supplementum est suc-
cessor q2 intendit cōsequi tertiā partē et vult pro illa rata succe
dere. Nā istud hz locū qñ succederet in quota hereditatis: ita
qd iura actiue et passiue in ea cōprehēnderent.l.j.§.si heres.ff.
ad treb.et sic in effectu vult qp ille qui agit ad supplementuz le
11 gitime nō dicit succedere. ¶ Confirmatur hoc† q2 filia in legi-
tima dr esse quasi creditrix.d.l.papinianus.§.qm aūt quarta.
vnde in ea non dr habere titulum lucratiuum.l.fi.C.de repud.
here.et ad eā petēdā tanqp es alienū dat cōditio ex lege.l.j.ff.si
qd in fraudē patro.facit.l.scim9.in prin.C.de inof.tes.vbi tex.
12 †appellat legitimā debitā.alibi appellat debita portio.in aut.
nouissima.C.de inof.testa.nonnunqz simplex debitū vt in aut.
de triente et semisse.§.j.alio in loco debitū iure nature.l.si to-
tas.C.de inoffi.dona. Itē pōt deberi legitima etiā lz nō succe-
dat. p hac opinio.als consuluit collegiū florentinum vt refert
Bal.in quodā suo consi.qd incipit antiquum statutū.vt qdaz
magni doct.referunt. Idem etiā consuluit Saly.consilio inci-
piente Petrus hz filiū noie Franciscū arg.notatorum p eun-
dem in.d.aut.nouissima. ¶ In cōtrariū tñ facit q2 ille q nō po
test petere hereditatem non videtur posse petere legitimā cū
de iure nisi in certis casibus non possit legitimā habere nisi vt

heres habeat reliquum hereditatis iuxta no.per Bar.in.l.j.ff.
de vulg.et pup.et per Bar.in.l.gerit.ff.de acq.heredi.et Paul.
de ca.in.l.j.e.tit.et per Ang.in.l.si pr.C.de instit.et substi.et ibi
legendo tractauimus et in cā intestati in specie tangit Abbas
moder.in.c.rayñ.extra de testa.nisi diceremus qp esset dispen-
satum per statutum qd quis posset legitimā petere omissa he
reditate.ex quo diceretur auferre successionē relicta legitima ī
hoc vltimo.vcz qñ sumus in causa intestati quo iure possit peti
legitima per filiā a successione exclusa a statuto.et que heres eē
non pōt:cum sit exclusa a statuto et sumus in mera cā intestati
profecto esset subsistendū vt.s.dictū est et forte virtualr ita te-
nendo opz dicere qd dicta legitima sit reseruata in eadem cau
sa intestati a qua statutum exclusit eam a successione: ne exce-
ptio sit diuersa materia vt in simili sentit Anto.de but.consil.
xlj.quod incipit in questione ista.qd tñ nō affirmamus. Sz sa-
tis hz colorez.vt causa illibata remaneat quo ad legitimā pre
dictam.p nunc non eligim9 nec qd nra in illis terminis. Ma
xime aūt ita dicimus.qp eligimus in illis terminis ppter sta-
tutū de quo in puncto qd est ver.si vero tales mulieres.et in v.
possunt tamen et debeant quod disponit qd debeat dotari. et
sic legitima vr restricta ad dotē vt dictū est. Itē qd plus petere
non possint occasione dotiū suarū vel quacūqz alia cā. ¶ Pō
deram9 em primo qp vltra dispōnē qd nō possit succedere phi
bet qd occasione dotiū nō possit aliquid peti q dotes tunc suc
cedunt loco legitime.vt p Cy.et Saly.in.l.sancim9.C.de nupt.
et in aliis.s.alleg.et consequēter vr specifice phibere qp occasiōe
legitime nihil peti possit. ¶ Pondero etiā secundo illa verba
quacūqz alia cā que tñ nō possent referri nisi ad legitimam ad
aliā dr spāliter facta relatio.arg.l.j.et.ij.cum ibi plene not.ff.de
lib.et posth.faciunt plene no.in.l.sz et si quis.§.quesitū.ff.si qs
cautio.et in clemē.non pōt.extra de procu.et maxime ppter di-
ctionem quacunqz que est geminata.et solet includere similia et
maiora expressis.vt no.in.l.balista.per Bar.et alios.ff.ad tre-
bel.sufficiat predicta inuestigatio ad aperiendum viam et lu-
men veritatis ad sequentia pro nunc non aliter determinādo.
¶ Illud tñ dicimus qd est bene subtile vcz cum statutū preser
uet in terminis nostris dotem datam per patrē in vita aut dā
dam post mortem filie per agnatum ab intestato vocatū filia
exclusa quo iure dicta dos preseruet que difficultas fecit vacil
lare alios magnos doctores. Nam quidā dixerūt capi dotē nō
iure intestati:non iure legitime.sed vt pprium quoddā extrin
secus patrimoniū:q2 non defertur vt quota hereditatis qd p-
priū est successionis intestati et legitime.tum q2 dos potest esse
legitimū patrimonium et ab heredato debet.l.pr.ad.l.fal.l.fi.
ff.de colla.dot.l.vnica.§.videam9.C.de rei vxo.act.l.pomponi9
philadelfus.ff.fa.her.qd satis colorem habere vr indotata pa
tre viuente.q2 habet ius consolidatum de iure fouente etiam
statuto vnde successionis iure capere nō videt cū capiat a prin
cipio causato in vita morte solidato. ¶ Nec ob.qd cōputet in
legitimā.q2 hoc fauore testamenti ne rumpatur quando de il
lius agitur ruptura.l.qm nouella.ad fi.C.de inof.testa.alij qui
dam senserunt qp totam dotem capiat loco legitime qbus fa-
uent dicta Cy.in.d.l.sancimus.et Alberici vbi.s.et Bar.in.d.
§.titio genero.alij quidā senserunt qp dictam dotem capiāt ex
successione intestati et tanquā partē intestati in qua sit cōfusa
legitima et hos als in iuuentute sequut9 est do.Anto.de butr.
qui predicta refert in dicto suo consi.xlj.in quo tandē dicit qd
etate maturius operante dote iam per patrem viuētem data
esset magis dubitandū cum habeat ius consolidatum: et lz de
iure capiat vt de bonis defuncti in actu mortis nō capit illud
iure successionis intestati ex dispositione iuris credit qd loco
successionis intestati a qua filiā excludit statutū subroget dos
data cum iure consolidatiōis in qua successione in dote quasi
ex causa intestati reseruata sit confusa legitima.in dote vo dā-
da sentit totam deberi iure intestati quasi reseruatā et esse cō
fusam legitimam. Nec putat totam dotem predictam preser-
uatam haberi vt legitimam cnz non legitima tm sed successio-
ne excludatur etiam et sic sentit illam dotez preseruatā partim
haberi iure successionis intestati:partim iure legitime vt ibi p
eum latius que ideo tetigimus.q2 communiter non tangūtur
et poterunt forte conferre ad determinationē questiōis de qua
13 agit vt.j.videbimus. Et posset nō insubtiliter dici qd† dictaz
dotem possit consequi conditionem ex illo statuto vt in simili
dixit Bar.in.l.j.in princi.ff.ad.l.falci.et Anto.de butr.in.c.si
Romana.de rescrip.et Bar.in.l.et q2.ff.de iurisdi.omnium iu
di.de quo latius per Modernio.in.d.l.j.ad.l.falcid.ad idem
quod notat Bar.in.l.j.ff.de condi.ex lege:et in.l.omnes popu
li.colum.fin.et Guli.de cu.et Barto.in.l.de quibus.de legib9.
et Bald.in.l.ex placito.de rerum pmu.q.x.facit qd dicit Guli.
in.l.cū is.§.si mulier.de condi.indebi.et alia multa possent ad
duci et ita vidimus consultum per doctores. ¶ Succedit ter-
tio illa pncipalis dubitatio et subtilior et que transiuit in tysim
incurabilem

14 incurabilem nunqd dato† qd filia stante filio sit exclusa ab intestato cu hoc ut sit dotata vel possit petere se dotari si est instituta in testamento patris in aliquo & habeat dotem possit peti aliquod supplementum legitime q quide qd in cometariis maiorum nostrorum in specie ut deceret non reperit bene explicata. sz in consiliis maxime stante dicto statuto florentino sepius fuit discussa. Nam referunt quida solenes aduocati florentini qn non extarent filii aut descendentes masculi fuisse antiquitus als consultu qd no tolleret supplementum per Jaco.butric.et plures alios solennes aduocatos Bononieses & Florentinos & etia idem postea consuluerunt cu casus iteru de facto contigisset solennis doctor dns Thomas de corsinis Bal. & plures alii solennes viri qd posset peti ex testamento supplemetum legitime iterum cum casus accidisset. Idem cosulti referut per do. Philipp. de corsinis Jo. de podio. Bonzi. Ludouicus de albergotis. Bartho. de saly. & alios. Demu succedente tepore cum casus iterum eueniret referunt fuisse consultu q supplemetum peti non posset per do. Rapha. fulg. & alio paduanos & etiam aliquos florctios. idem reperimus cosulendo tenuisse in terminis dicti statuti florentini Pau. de ca. consi. cccc. in. ii. parte nouiter impressorum qd incipit In xpi noie. visis & ponderatis omnib' suprascriptis. sed in cotrariu dr emanasse plura consilia famosissimoz doctoz florentinoz & etia legentium tunc Senis qd tale supplemetu non esset sublatu. & hac parte sequutus est magne scientie doctor. d. Nellus de sancto gemini. ut pz in csi. suis csi. cccxv. & cccxxxviii. ubi affirmat sic ee observatu & practicatu als etia ita reperio fuisse cosultu per insignes docto. d. ottone de strigatis Nicolinu. d. Salustiu petruz de erio. & plures alios doct. florentinos. Bal. etia & Barto. de saly. consulendo fuerunt varii. ut. i. apparebit. refert etia recolende memorie doctor & mei Bartholomei infrascripti genitor. d. Marianus socinus in suo soleni consi. qd incipit omnipotens deus adsit illustrissime princeps porsie. & etiaz in suis commentariis in. c. tue. extra de spon. qd als fuit magna qo ferrarie ubi viget quasi simile statutu & vertebat qd in facto put nunc vertit quasi indiuiduo & z supplemetu erat quasi oes aduocati ferrarienses. s. d. Franc. de accoltis & Ang. de are. & dns Ugolinus de arimino: & quasi oes alii patrocinantes viro potenti & qd ipse fuit vocatus ab illo illustrissimo dno in aduocatum pro supplemeto & qd in. d. causa pro utraqz parte emanarunt bene. lxxiiii. cosilia. & qd magis reprehensibile videbat & vir honeste referendum bene. xiiii. doctores principales Italie consuluerunt pro utraqz parte sup eode puncto. veruz erat q inter prima cosilia & alia cria transierant. xv. anni: & certe tacuissemus hoc libeter pro honore professiois & illoru sz maluimus referre ut vnusquisqz intelligeret dubitationis perplexitatem & qonis fere inextricabilitate cum sciamus illos no auro ductos ad id sed ex varietate opinionis & cellule intellectus

15 modo agitantes huc modo illuc† qr speculatiua & extimatiua que est utilior pars intellectus q sit conclusiua non est semper eade ut dicit etia Bal. in consi. qd incipit sciendu est q interdu &c. Ideo caute faciut qui sibi cosilioz reseruat copia: qr varietas in doctore consulente aperiet viam obloquetibus etiam si optima mente ducatur & dei gra hacten' ab hoc nos deus preseruauit: non est tn ita admiranda varietas qr in iure nostro nullus iurisconsultus fuit vnq oi ex parte perfect' nec vnq fuit aliquis iurisconsultus q non fuerit qnqz reprehesus fm Ang. in. l. minus instructus. C. de acquir. pos. Quinimmo etia iurisconsultus ut ita dixerim vir diuin' in sua legali qnqz fuit cotrarius sibiipsi pter artis difficultatem & infinitatem quodamodo inter modernos etia venerabilis doctor. d. Joa. petrutii de perusio in hac qone de supplemento consultus dixit in princip. consilii qd incipit factu se perterritu ex varietate opinionum & sentetiaz & csilioz qua sepissime etia repetit inter iuriscosultos ut pz in. l. prime. ff. de his q in testa. delent. & in. l. diui. ff. de iure patro. cu si. no est ex alio potissime qua ex eo qr oim habere memoria & in nullo peccare diuinitatis e potius qua humanitatis. l. ii. §. sed qr diuine. C. de iure vete. enu. quorsum hec patebit in fine conclusionis nostre. ipse tamen. d. Marianus cocludit q in consi. & in lectura p supplemeto legitime: & subdit propter dubietatem cause res fuit snia arbitramentalis decisa plures etia alii doctores. i. referendi variarut ex quibus colligi pot re dubiissima unde pro plena discussione. ¶ Primo discutiemus qone proposita: qd iuris stante statuto simplr q ab intestato filia non succedat state masculo. ¶ Secudo examinabim' quid iuris stante dicto statuto spaliter prouidente in materia testati. ¶ Ad primam ut utilior et

16 clarior disputatio reddatur ex pluribs vr ostendi q† minime agi possit ad supplemetum. ¶ Primo paria sunt in proposito no esse vel esse & a successioe excludi: hoc pbatur in. l. si post morte. §. liberi. & qd ibi no. per Dy. in addi. ff. de bo. pos. cotra tabu. insti. de succes. lib. §. sed nostra. & in. l. siue. ff. de iure patr. faciunt omnia iura que dnt exclusum a lege vel iudicio testatoris a successione haberi p mortuo. l. i. §. filium. ff. de bo. pos. cotratab. & glo. no. ad ppositum in. l. pr filiu. ff. de inof. testa. sz filie in casu nostro per legem municipale excludunt ab oi successione etia legitime qd fieri potuit fm Dy. Bar. & alios ut. s. ergo circa successione patris de ipsis non alr dz fieri metio quaz si no essent in rerum natura. ¶ Secudo cofirmat illis tm competit petitio legitime ex testo vel ab intestato q de necessitate debent institui: alias testamentum rumperetur. ut probat in autenti. de here. & falsi. §. i. in autentico de triente & semisse. §. i. & ii. cum loqmur de filiis naturalibus qui de necessitate non debet institui. & in aut. ut cu de ap. cogn. §. illud qqz capitulu. sed iste filie no erant necessario instituede ad hoc ne testm rumperet qd pbat qr non erant succ sure ab intestato iuxta plene nota. per Bar. Bald. & alios in. l. maximu vitiu. C. de libe. prete. & in. l. posthumo. C. de bo. pos. contratab. ibiqz legedo diximus: & hoc clare disponit statutu iuxta fine qd voluit remouere illam altercatione Bar. & doc. in. d. §. & qd si tm. igit dictis filiab' nulla copetit petitio legitime. ¶ Tertio pbat ex alio cu tractat de legitima alicuius quoquo alio modo detrahenda regula a iure tradita est qd legitima eius est olim quarta hodie tertia vel semis fm numeru liberoz potionis debite ab intestato. l. papinianus. §. qm aut quarta. ff. de inoffi. test. & l. cum qritur. & l. paretib'. C. eo. ti. & in aut. nouissima. eo. ti. sz istis filiab' nulla portio debet ab intestato a qua possit dinumerari dicta legitima vigore statuti. igit concluditur nulla legitima eis deberi cum dicta verba sint noia respectiua & amplient & minuatur fm illud cuius respectu proferunt. ut probat in. l. cu furti. ff. de in litem iuran. sed tertia vel semis debita filiis regulatur vel demonstrat respectu successionis ab intestato pro quibus facit qr cum deficit demostratu deficit demonstradum. ut pbatur in. l. ex testo la. i. ff. de condi. & demon. & in. l. si filius. ff. de le.

17 prestan. ¶ Quarto hec opinio cofirmat. nam hec† videnr necessario correlatiua adinuicem & proportionabilia & inferetia inter se ius succedendi ab intestato ius veniendi contra testm: & ius legitime vel partis ipsius a primo descedit fm qr ille venit contra testm qui ab intestato esset successurus qm iura rumpendi sunt ordinata fm ordine succedendi. l. si quis filio exheredato in princip. ff. de iniu. testa. & in. l. i. §. i. ff. de bono. pos. cotra tabu. & l. posthumus. §. si qs ex his. ff. de inofficio. testa. cuz simi. iste ergo filie que non fuissent successure non habent ius veniendi contra testamentum a secundo autem videtur descedere tertium quod ille possit venire ad supplementum legitime qui preteritus vel exheredatus posset venire contra testm ut probari videtur in. l. omnimodo. in versi. si tamen ingrati. C. de inoffi. testa. & in. l. si quis filium. in versicu. nisi ista quantitas &c. eo. titu. & in aut. ut cum de app. cogno. §. aliud. versic. siue igitur. & tradit Bar. in. l. cum filio. ff. de vulga. & pup. sz his filiabus preteritis vel exheredatis non competebat ius veniedi contra testamentum ut. s. est demonstratum. ergo non competit petitio supplementi. hec ratio videt multum stringere. ¶ Quinto probatur eadem conclusio. nam ad supplementuz agitur conditione ex. l. d. l. oimodo. & l. scimus. §. repletionez. C. de inoffi. testa. iunctis notatis per Bar. in. l. i. ff. de conditio. ex leg. Sed talis conditio videt esse sublata: ex quo filie sunt priuate successione & sic amplius non defertur nec successio ut pars per legem. igitur non possunt agere ad dictuz supplemetum. ¶ Sexto confirmatur qr ubi vnu beneficium copetit cotemplatione alterius si mouetur illud cuius contemplatione dabatur intelligitur in consequentiam esse remotum illud qd contemplatione remoti concedebatur ut pz ex notatis p Barto. in. d. §. & quid si tm. & probatur in. l. filio. §. mariti. ff. de adimendis lega. facit quod habetur in. l. cum ex oratione. ad fine ff. de excusatio. tuto. ubi finita causa priuilegii finitur & priuilegium. ad idem. l. a filia. §. alumne. ff. ad treb. cum simi. sed ius veniendi contra testamentum & petitionis supplementi qr cocedi videt occasione debite portionis successionis ab intestato l. posthumus. §. i. & l. papinianus. §. quoniam autez quarta. ff. de inoffi. testamen. igitur remoto iure succedendi ab intestato censetur remota petitio supplementi legitime. lex em corriges in vno dicitur corrigere in alio consequutiue & necessario: ut pz in aut. ingressi. C. de sacrosanct. ecclesiis. & in aut. de monachis. §. illud. cu similibus. ¶ Septimo statuta recipiunt interpretationem passiuam a iure communiter ut per Barto. in. l. omnes populi. ff. de iusti. & iure. & notatur in. l. ii. C. de noxalibus. sed de iure communi dispositio exclusiua a successione excludit etiam ab impugnatione testamenti. ut in. d. l. si post. §. liberi. ff. de bono. posses. contratabu. & per Bar. Bald. & alios in. d. §. & quid si tm. & per Barto. in l. fina. ff. ad trebel. igit ide dicam' in dicta dispone statuti exclusiua. ¶ Octauo pro hac parte adduci solet. naz si de iure permissa est preteritio p qua non inducitur exclusio a debita portioe adeo quod preterito

nullū ius veniendi contra testamētum competit vt in.l.cum ex filio.in prin.cū ibi not.iuncta.l.ita tamen.§.si qs rogat⁹.ff. ad trebel.ergo multo forti⁹ vr̄ pmissa institutio vsq3 in debitā portionē absq3 eo qḋ debetur vltra petitio. ¶Nono adducit̄ petitio supplemēti cōpetit ei cui minus legitima portiōe relictum est.l.si quis in suo.C.de inoffi.test.sed dictis filiab⁹ fuit relicta portio legitima.ergo nō cōpetit petitio supplemēti.qm̄ illa portio est relicta q̄ deferebat̄ a lege vel saltē nō minor.Nec d3 esse testator minoris clemētie q̄ lex.l.maximū vitiū.in vbo sancim⁹.C.de lib.pte.z in aut̄.de iudi.§.op3.vn̄ satis est testōri patrie sue statuta seruare.l.iubem⁹.ad fi.z.l.si nō spāli.C.de testa.cū multi referant decedente aliquo ab intestato quez lex heredē habeat an testō facto eundē instituat.l.ex facto.in pri. ver.q2 nihil.ff.de vulg.z pup. ¶Decimo adducit̄ q̄ nō pōt dici testatorē iniq̄ aut maligne testari qui legitimā nō excludit sed ad portionē sibi a lege debitā admittit.l.j.ff.z.iij.ff.de inoffi.test.sed iste admisit ad portionē debitā ex.l.municipali filias igit̄ zc. ¶Undecimo solet adduci ille qui venit ex volūtate testatoris expressa nō d3 esse deterioris cōditionis q̄ ille qui venit ex tacita volūtate.l.iij.in prin.ff.de ser.rusti.predi. faciunt no.in.l.de quibus.ff.de legi.z in.l.cū qd.ff.si cer.pe.z in autē. de nup.§.disponat.sed si frater institutus veniret ab intestato z sic ex tacita volūtate.iuxta.l.conficiunt̄.ff.de iure codicil.nulla dareẗ petitio supplemēti:ergo minus vel pariter dari d3 qḋ venit expressa.absurdū eñ videbat̄ qḋ si testator expresse disponit q̄ lex tacite coniecturabat qḋ ex hoc maius ius queraẗ propter expressionē testatoris cōfirmātē se cū dispōne statuti quā queritur ex voluntate interpretata. ¶Duodecimo adducitur absurdū videẗ q̄ illi q veniunt ab intestato:z sic non possunt petere aliquod supplemētū vt.s.cui nō contradicit volūtas testatoris immo videẗ testator ad debitā portionē vocare.d.l.cōficiunt̄:z q̄ illa que veniunt condito testamēto possint petere supplemētum quodāmodo cōtra testatoris voluntatem in argu.l.pretor.z.l.titio.ff.ad.l.falci.z.d.l.maximum vitiu3.z maxime cum eadem cā fauoris z exclusionis subsit ex testō z ab intestato.ergo idem ius.l.a titio.ff.de ver.ob.vnde absurdū videbatur dicere aliud dispositum fuisse in causa testati aliud ī cā intestati.d.l.maximum vitiū.ergo non d3 dici.l.na3 absurdū. ff.de bo.lib.immo filij non succedentes non possunt alijs filijs succedentib⁹ nocere portionē minuere.l.j.in fi.ff.de cōtratab. succedēs ergo ex testamēto videẗ habere p se ex dispōne statuti z dispositione testatoris que non emanauit ad tollendā statutariā dispōnem.nec ab ea videtur testator discedere voluisse testm̄ faciendo.faciunt no.per Bar.in.l.vt iurisiurandi.§.si liber.ff.de ope.liber.bene faciunt notata in.c.sicut romana. de foro cōpe.li.vj.Quomodo potest videri testatorem voluisse discedere a statuto cu3 filiabus in minimo institutionis statuto fratris instituerit fratrem ab intestato succedente3 ex censura statuti et cum potuerit aliqd filiabus dare tanq̄ extraneis ex libertate sibi data a statuto quare credendum q̄ viam elegerit ad impugnandum testamētū suū contra.l.miles ita destinanerat.de mil.testa. ¶Tertiodecimo qḋ in alterius locū subrogatur sapit naturam eandem principalē z naturatā a prin.pductiōis in esse eius in cuius locū subrogatur.vt no.in.l.certi cōdictio.in princ.ff.si cer.pe.sed legitime petitio subrogatur loco querele vel contratabu.d.l.omnimodo:sed querela non datur:vt per Bar.z doctores in.d.§.z quid si tm̄.z Bald.in.d.l. maximū vitiū.ergo nec petitio ltie.Reqrit ei subrogatio duo extranea.s.qḋ subrogatur z ad qḋ subrogat̄: s3 extremū ad qḋ non est hic.ergo non fit subrogatio.ergo non competit actio subrogata.l.si eū.§.qui iniuriarum.ff.si quis cautio.cu3 ibi plene not. ¶Quartodecimo confirmaẗ forti ratiōe.actio ad supplementum est introducta simpliciter fauore testamētoru3 ne rūpant̄ p q̄relā vel ɔtab.sed hec alia rōne nō pn̄t rūpi.s.rōne sexus z dotis.ergo subsidiaria lex.puidēs.de supplemēto cessat: q2 nō esset fauor testi s3 odiū.arg.l.qḋ fauore cū mr̄.C.de legi. cu3 si. ¶Decimoquinto eadē conclusio videtur probari cōcludentissima ratione.l3 de iure cōi legitima fit tertia successio q̄ defertur eodem iure.vt.d.aut̄.nouissima.tamē ex forma statuti est restricta.aliquando augmentata ad congruam dote3 qḋ quidem fieri potuit per Bar.in.d.§.titio genero.z.s.plenissime:qm̄ qn̄ statutum filias excludit z filiabus dotē assignat cēsetur legitimam diminuere z ad illam dotem restringere vt cōcludit Bar.in.d.§.titio genero.z Bar.de saly.in.d.l.sancim⁹. z.s.plenius.z ponit Bal.notanter in suo solēni consi.quod incipit antiquum statutum q̄ filia videẗ contēplatiōe dotis exheredata a lege.ar.l.qui volebat.ff.de here.insti. vel legitima diminuta vel redacta ad ipsam dotē.vt no.Cy.in.l.sancim⁹.C. de nuptijs.arbitraẗ eñ statutū dotē esse congruam portione3 mulieris dotate:z legitima non est aliud nisi quedam portio taxata legis arbitrio psonis quibus iure nature vel quasi debetur successio:vt in.d.aut̄.nouissima.appellaẗ eñ debitū bono-

rum subsidium.sed mulieres dotate habent subsidium dotis z maritorum.C.vn̄ vir z vxor.Ex quibus concludit̄ dote3 esse legitimā portionē existētibus masculis z consequenter si sunt congrue dotate cōsequute sunt integram legitimam igit̄ non datur supplementum:q2 legitima dicit̄ coarctata ad congruā dotem ex forma statutorum quibus standū est.l.omnes populi.cū materia.ff.de iusti.z iure.z hanc rōnē posuit Bal.in suo solenni consi.quod incipit antiquum statutū zc.vbi t3 hāc ptē qḋ non possit petere supplemētū legitime filia instituta in testamēto. z illud subscripsit dn̄s Franci.de albergotis.hāc etiā opinionē tenet idem Bal.in alio consilio qḋ incipit statuto cauetur zc.Et in alio consi.qḋ incipit circa primū zc.z idem tenuit ponta.consil. mihi.cccccxxxij.z.cxxxiij.z hanc opi.tenet insignis doctor.d.Jo.de monte sperello in.d.l.omnimodo.C. de inof.testa.idem tenuit consulendo apud Cam.incipit tota visis.Idem consuluit apud hanc ciuitatem Senax vbi plene examinat z maxime mouetur ex illis tribus necessario correlatiuis formatis etiā supra quarto argumētо.Item arguendo a sufficienti partium enumeratione hoc mō.quo iure potest ista filia legitimā petere vel habere vtiq3 facultas habendi illā de per se z separatim a successione non competit immo non pōt quis petere legitimam tm̄ z hereditatem non nisi in casu quādo esset filius grauatus in re propria vel haberet substitutum vulgarem.l.si libertis.ff.de bonis liber.z doc.d.l.heres instituta.non iure intestati cum sit exclusa.nec potest regulariter habere legitimam nisi per viam supplementi.aut q2 non haberet legitimam posset rumpere testamentum z in concreto cu3 hereditate vel q2 sit sibi relicta vnde cum nullo de istis tribus casibus possit habere legitimam filia predicta exclusa a successione intestati nec petitionem supplementi que non datur ei q non potest rumpere vt.s.dictum est.z cum non fuerit sibi relicta quando sumus in casu intestati vel aliter non fuit relicta: ideo videnẗ predicta respectiua.cum ergo nulla sit via cōsequēdi legitimam vltra modos predictos fm̄ eū stat consequentia q̄ ista proportionabilia z respectiua deducta vt.s. coarctare videntur hanc materiam itavt non sit opus alijs argumentis. Item vbicu3q3 Bar.in.l.ij.§.videndū.ff.ad trebel.l.j.§.si pr̄.de coniungen.cū emā.lib.loqtur de filij statuto semp presuppōit q̄ filia exclusa in nullo veniat etiā in legitima l3 nō aperiat.s3 aperte hoc presupponit in.l.titio.ff.de condi.z demonst.Presupponit etiā necessario qḋ exclusa a successione sit etiā exclusa a legitima.ad ide3 qḋ dicit Bar.in consi.proponetur q̄ pr̄
18 filiam.vbi dicit⁹ q̄ †statutum excludens a successione facit eu3 extraneum.exclusio igit̄ a successione videtur ex necessaria consequentia importare etiā exclusionem a legitima z subdit ī dicto consilio qḋ l3 statutum loquatur in successione intestati.tn̄ ex predictis proportionalibus consequutiuis z respectiuis cēsetur exclusa etiā ab omni remedio veniendi cōtra testm̄.vt.d. l.si quis filio exheredato.z per Bar.in.l.fi.ad tertu.Cōiungēdo statutum cum iure cōi fauēte illam respectiuam ppter secundam regulā de iure antiquo:vnde surgit q̄ nec legitimam petere potest aliquo remedio vt predictū est nec fm̄ eū obstat illud qḋ dici solet.s.ex quo pater reliquit aliqd vr̄ voluisse recedere a statuto z ɔ̄nr qḋ haberet legitimā:q2 hoc esset contra.l. miles ita destinauerat.de mili.testa.z potuisset vltra relinquere si voluisset:z absurdu3 esset qḋ cui nil relinquitur nil possit petere cōtra verba z mētem statuti.z fm̄ hanc opinionem pluries consultū fuit per doctissimos viros z hāc opi.etiā tenuit Ang.in suo cōsi.ciij.qḋ incipit statuto cōis burgi caueẗ.alleg. nota.p Sali.de cu.in.d.aut̄.nouissima.cōcludens q̄ filia non potest petere supplementum etiā ex testamento.z ɔcurrit opinio plurium doctorū.s.relator q tenent q̄ sunt excluse a legitima filie excluse a successione.q2 cū in eis non detur successio non censetur dari quota successionis q2 non entis non est dare partem. ¶Postremo hec conclusio iudicio meo videtur.pbari per aliam theoricam doctox qui volūt q̄ stante dicto statuto exclusiuo filiarū dotatarū si contingit patrem mori relictis tribus filiabus dotatis institutis in dote z duobus masculis vno instituto herede vniuersali z alio in re certa dubitat̄ quāta sit portio illi⁹ instituti in re certa si vult agere ad supplemētū legitime z concludit̄ q̄ triens iuxta aut̄.nouissima.toti⁹ pa
19 trimonij deductis dotibus sororum si deberēt dotari:q2 †filie excluse habent̄ p non entibus z non cōnumerant̄ in numero filiorum vt legitimam consequi possent.z dictā conclusionem q̄ non cōnumerarentur z qḋ haberentur pro mortuis firmāt Bal.Ang.z Raph.in.l.papinianus.§.vnde si quis.per illum tex.cum gl.C.de inoffi.testa.idē Ang.in.l.papinian⁹.§.si duobus.ff.de leg.j.idē Ang.in.d.aut̄.nouissima.z in.l.vnica.§. in primo.C.de cadu.tol.z in ɔ̄si.clxxj.qḋ incipit statuto ciuitatis cortonij zc.z Rap.cu.in.l.huiusmodi.§.si titio.ff.de leg.j.z f3 hāc opi.al's cōsuluit totū collegiū paduanum cuius tunc erat prior dn̄s Prosdocimus de comitib⁹ de padua.z incipit consilium

filiũ factũ sup quo consiliũ petit.idẽ cõsuluit.d.Pe.de ancha. in cõsi.qđ incipit nomẽ saluatoris ⁊c.Et do. Philip.de corsi nis in cõsi.qđ incipit Uiso ⁊ cõsiderato ⁊c.Concurrere vr etiã opi.illoꝝ q in precedenti prima.q.tenẽt ꝙ filie faciunt partẽ: tñ a dote.s.vsqꝫ ad legitimam accrescit masculo.ergo dat itel ligi qđ si supplemẽtũ a dote supra accrescit masculisqđ illud fi lie nõ põt petere.⁊ dictã opi.tꝫ Pau.de ca.consi.cclj.qđ incip. qm̃ fundamẽtũ.⁊ hanc partẽ amplexi sunt illustres docto.dñs Nellus de sancto Gemi.do.Ant.de rosellis.d.Jo.de eugubio ⁊ plures alij.idem fuit de mẽte Jo.paglia de senis.⁊ dñi Gri pholi de monte politiano consulendo ⁊ fuit de mẽte Bald.in l.si defunctus.C.de suis ⁊ legi.⁊ Pau.de ca.in d.l.hmõi.§.si ti tio.⁊ Lud.pont.in.l.j.in.iiij.q.C.qñ nõ pet.partes.ex quibus constat hanc partẽ esse optimis rõnibꝰ ⁊ autoritatibꝰ robora tam. ¶ In contrariũ aũt qđ dicte filie petere possint dictũ sup plemẽtũ etiam vrgent rõnes ⁊ autoritates.⁊pro fundamento premitto ꝙ filie habent eaꝝ intentionẽ fundatã oĩ iure vcꝫ di uino vt hr̃ ad Galatas.iiij.si filiꝰ ergo heres.xvij.qđ.iiij.c.qui cũqꝫ.de iure canonico.vt in.d.c.quicũqꝫ.Jtẽ de iure naturali. l.cũ rõ.ff.de bo.dam.l.scripto.ff.vñ libe.⁊ in aut.de here.⁊ fal. §.hic nos.itẽ est debita de iure ciuili.d.l.cũ rõ.aut.nouissima. ⁊.l.omnimodo.⁊ merito legitima dr̃ debita omĩ iure nisi filij sint ingrati vel demeriti ꝑm gl.⁊ doc.in.l.j.C.de iur.⁊ fac.ign. qui ergo filias a legitima portiõe seu eius supplemẽto conant excludere aliqua lege vel aliquo iure speciali hoc debent osten dere:sed qđ filie in casu de quo querimus nullo iure reperiant excluse pluribus deducit fundamentis.nam ad exclusionem fi liarũ allegat tñ statutũ ipsas excludens a successione ab inte stato. ¶ Primo ostenditur vna generali rõne statutuꝫ de quo agimus qđ excludit filias a successione intestati est strictissime interpretandũ ⁊ restringendũ inquantũ possibile estvt minus ledat dispõ iuris.⁊ maxĩe qꝛ vt.s.probauimus põt dici ama rum:crudele:asperum ⁊ inhumanũ.hoc assumptum probat ex pluribus. ¶ Primo qꝛ statuta sunt stricti iuris.l.ꝯstitutio nes.ff.ad municipales.l.qđ constitutuꝫ.ff.de testa.mi.ergo stri cte debent interpretari.l.quicqd astringende.ff.de verb.oblig. p Bar.in.l.oẽs pp̃li.ff.de iusti.⁊ iu. ¶ Secundo qꝛ vt dictũ est dictum statutum est correctiuum ⁊ exorbitans nedũ a iure cõ muni sed etiam a iure diuino ⁊ naturali.ergo restringendum l.qđ vero.cũ materia.ff.de legi.l.precipimus.C.de appel.⁊ no. glo.in aut.quas actiones.C.de sac.sanc.ec.per Jmo.⁊ Mod. in.l.si vero.§.de viro.ff.solu.ma. ¶ Tertio qꝛ intelligi debent statuta vt minus ledant ius cõmune.vt voluit gl.no.in.l.fi.§.i computatione.C.de iure delibe.traditur in.l.ij.maxime p Sa ly.C de noxa.⁊ per Bar.in.d.l.oẽs ppl̃i.in.vj.q.prin. ¶ Quar to qꝛ statutum quatenꝰ excludit filias in eo capite dr̃ odiosum lꝫ quatenus includit fratres dicatur fauorabile:vt declarauit Bal.⁊ Moder.in.l.venia.C.de in ius vocã.⁊ Bal.in.l.certũ. in prin.C.vnde legiti.⁊ per Bar.in.l.cũctos populos.in.vj.q. C.de sum.trini.⁊ fide cath.sed si agimus tñ de exclusione femi narum ergo in proposito dr̃ odiosum ⁊ tanꝗ odiosum dꝫ in telligi vt declarat Bar.in.l.fi.ff.ad tertu.⁊ Bal.in.l.maximuꝫ vitium.⁊ consequenter restringendũ.l.cum quidã.ff.de libe.⁊ posthu.⁊ in regula odia.cũ materia de reg.iur.lib.vj. ¶ Ex q bus concluditur ꝙ sunt restringenda multomagis non sunt

20 extendenda de casu ad casum seu de persona ad personã.†Nã huiusmodi statuta exorbitantia correctiua ⁊ odiosa non extẽ dũtur ad casum non expressum in statuto vel ad personã nõ ex pressam ex similitudine vel maioritate vel rõnis idẽptitate vt voluit illa glo.cõiter approbata in.d.aut.quas actiones.vt vo luit gl.sing.in.c.j.vt hi qui in verbo eisdeꝫ.extra de eta.⁊ qua li.traditur plene per Bar.⁊ alios in.d.l.oẽs populi.⁊ p Jmo. ⁊ Moder.in.d.l.si vero.§.de viro. ¶ Quibus premissis sequi tur ꝙ cũ statutũ repiat excludere in casu nostro ab itestato nõ debet extendi ad cãm testati distinctam ⁊ oĩno contrariam vt l.ius nostrũ non patit.ff.de reg.iur.⁊ in.l.antiquam.C.cõia.de successio.l.si seruum.§.non dixit pretor.ff.de acq.hered.⁊ in.d. l.si vero.§.de viro.si eñ voluisset ꝑpter fratrẽ filiam excludere in causa testati vtiqꝫ expressisset.l.si vnica.§.sinaũt ad deficien tis.C. de cadu.tol.Non eñ comprehendi debet casus.l.non ex pressus.l.iij.§.hec verba.ff.de nego.gest.⁊.l.j.§.si is qui naueꝫ. ff.de exercito.itẽ statutũ tñ excludit a successione ab intestato nihil autem exprimitur de petitione supplemẽti.ergo nec nos exprimere debemus.d.l.si vero.§.de viro.⁊.d.l.si seruus seruũ. §.nõ dixit pretor.⁊ maxime cũ petitio supplementi non dicat fieri nec ex testamẽto nec ab intestato proprie vt statim dicemꝰ. ¶ Secũdo principaliter hec conclusio probat.nam petitio le gitime que fit conditione ex.l.oĩmodo.C.de inoffi.testa.nec dr̃ proprie ex testamento nec ab intestato:vt probat tex.iũcta gl. no.in.l.cum antiquioribus.C.de iure delib.bene facit gl.in.l. filie dotem.C.de collati.⁊.j.latius:tunc arguitur sic.ille qui ve nit ad supplementum non venit simpliciter ex testamẽto neqꝫ ab intestato.Ergo aut venit ad supplementum alio remedio quam ex testõ vel ab intestato considerando ⁊ in sensu compo sito ⁊ ĩ sensu diuiso ⁊ nullo modo reperitur exclusus.sed casus dicitur omissus ⁊ consequẽter succedit dispositio iuris cõis.l. si cum dotem.in prin.ff.so.ma.l.cõmodissime.ff.de lib.⁊ post

21 bu.†Aut venit mixtim ex testõ ⁊ ab intestato.⁊ tunc lꝫ statu tũ disponat de causa intestati.tñ non trahitur ad istũ casuꝫ qꝛ dꝫ intelligi simpliciter ⁊ nõ ꝑm quid.l.hoc legatũ.ff.de leg.iij. ⁊.l.titie testatores.⁊ ibi Bal.ff.de lega.j.Ang.⁊ Moder.in.l. ij.in prin.ff.de ver.ob.siue statutũ specifice disponat de causa testati ⁊ de causa intestati separatim non dꝫ trahi ad cãm mi xtam de qua agimus ex quo sumus in odiosis.l.vim passaꝫ.§. prescriptio.ff.de adul.⁊ per Bar.⁊ Moder.in.l.ij.in pri.ff.de ver.ob.⁊.l.si ita scriptum.in prin.ff.de lib.⁊ posthu. ¶ Tertio ille qui vult tales filias excludere a supplemento legitime vigo re dicti statuti.Aut hoc deducit ex verbis statuti ⁊ hoc est fal sum cum in eo nihil dicatur neqꝫ in petitione supplemẽti nõ fit ab intestato sed ex testõ potiꝰ.d.l.omnimodo.neqꝫ de exclu sione ex testõ.aut hoc vult deducere ex mẽte ⁊ hoc etiã ꝑcedit: qꝛ de illa non constat ergo a verbis non est recedendũ.l.nõ ali ter.ff.de leg.j.Nec dꝫ aliquid extrinsece subintelligi cũ sumus in materia stricta.l.si stipulatus.§.grisogonus.cuꝫ materia.ff. de verbo.obli.Nec dicere debemus aliquid esse ex testamento qđ fit contra iuris cõis dispõnem.arg.l.ij.C.de condi.insert.⁊ l.fi.C.de sñiaꝫ pas.⁊ per Bar.i.l.oẽs populi.ff.de iustitia ⁊ iu.

22 †Non eñ debet per tales subauditiones ⁊ tacitos intellectus induci correctio iuris cõis vt voluit glo.singu.vt in.c.cupien tes.§.qđ si per viginti.de elec.lib.vj.⁊ glo.in.l.vt liberis.in ver bo nec leo vetat.⁊ ibi ponderat Raph.fulg.C.de colla.ergo est casus omissus tam ex mente ꝙ ex verbis:ergo remanet in di spositione iuris.d.l.si cum dotem.in princip.bene facit ad pre dicta qđ no.in.l.quãuis.iuncta aut.sed hodie.C.de adul.⁊ qđ no.Bar.in.l.si adulterium.in prin.ff.de adul ¶ Quarto con firmatur.qđ operatur propositum in ꝑposito operatur oppo situm in opposito.l.si vt proponis.C.de nup.per Barto.plene in.l.inter stipulantem.§.sacram.ff.de verb.obli.sed stante cau sa testati quis excludit a successione ab intestato.vt in.l.quan diu.ff.de acqui.here.⁊ in.d.l.antiquam.C.cõmunia de success. ⁊ tamẽ exclusus non prohibetur petere legitimam vl̃ eius sup plementum.l.scimus.§.repletione.C.de inoffi.testa.igit in ꝑ posito exclusus a succedendo ab intestato ꝑpter statutum sine suo facto non debet stante testamẽto censeri exclusus a legiti ma. ¶ Quinto probatur lꝫ tñ testator nõ sit culpãdꝰ ex eo qđ fratres instituit quocabant vigore statuti nullo cõdito testõ: in eo tñ vr culpandꝰ vt postꝗ testãdiuiã elegit filiabꝰ suis inte grã ltiam nõ reli qt imo quodã mõ dictas filias ltia priuauit. Nã si dicto testatori nõ testando licitũ fuisset legitimam nõ re linquere.non tñ sibi licuit non testando dictis filiabus legiti mam auferre hoc eñ est plus ꝙ nõ dare.arg.l.fi.C.de codicil. maxime qꝛ iniuriã recipit iudicio testatoris exclusus ꝙ nõ vo catus.l.maximum vitiũ.circa mediũ.C.de libe.p̃ete.patri er go cui conceditur non testando legitimã non relinquere qđ est minus non conceditur testando legitimam auferre.qđ est plꝰ. l.non dꝫ.⁊.l.in eo.ff.de reg.iur.in.l.tam is.§.j.ff.de dona.cau sa mor.elegit eñ ipse testator viam testãdi.ergo subiecit se sta tim ꝙ ligatus fuit legibus loquentibus in causa testati.argu. l.ab intestato.ad fi.in verbo testamento autẽ fratrum.ff.de iu re codicil.⁊.l.fi.C.de condi.ad hoc.l.non codicillum.C.de test. cum materia.⁊.l.j.§.l.falci.ff.ad.l.fal.Optime faciunt no.per ysolanum.⁊ Jmo.in.l.si filius qui in potestate.ff.de lib.⁊ post humĩ.in illo articulo quomodo filius in potestate intentet con tratab.contra patris testamẽtum qđ ex defectu preteritionis est nullum. ¶ Sexto arguitur.filij qui excluduntur a successio ne ab intestato non propter sui delictum sed absqꝫ facto ipso rum si sunt in testamento preteriti habent bonorum possef.cõ tratab.vt no.Dy.in regula cum quid vna via.extra de reg.iu. in.vj.⁊ Bar.in.l.non est ambigendum.§.vbicũqꝫ.ff.de bono. poss.sed filie de quibus agimus sunt hmõi.vt in.l.lege.xij.ta bu.⁊ qđ ibi per Bar.⁊ docto.C.de legi.here.⁊ in.l.maximũ vi tium.C.de libe.prete.igit ⁊c.sed cui competit petitio supple menti.vt in.d.l.omnimodo.⁊ in.l.qm̃ in prioribus.⁊ in.l.qm̃ nouella.de inoffi.testa.igitur ⁊c. ¶ Septimo cõfirmatur.legi tima non est quota hereditatis seu successionis bonorum.ptꝫ qꝛ hr̃ deducto ere alieno.l.papinianꝰ.§.iiij.⁊ de inoff.testa.er

23 go nec in ea representatur defunctus.†vnde non dicitur succe dere qui venit ad solam legitimam vt habetur in.l.quotiens. C.de heredi.insti.per docto.maxime Ange.dum querit an sit ius accrescendi inter habentes hereditatem ⁊ habentes legi timam.⁊ per Bar.in.l.si quis filium.C.de inoffi.testa.⁊ in.l.q se patris.C.vnde libe.in quibus locis dicitur ꝙ est quota bo norum non hereditatis.⁊ sic non successionis que est ius vni

24 uersum.l.hereditas.ff.de peti.here.†⁊ ideo sola legitima non

transmittit ex potentia suitatis.vt dicit Bal.subtiliter in.l.si arrogator.ff.de adop.Cũ ergo successio fit diuersa a legitima. igitur exclusio vnius non infert exclusionem alterius.l.naturaliter.§.nihil cõe.ff.de acq.pos.et.s.etiã in precedẽti dubitatione dictum fuit per alia iura. ¶ Octauo probat quia non est dubiũ qd ante.l.omnimodo.et similes tractãtes de supplemento legitime filia instituta in minori portione ꝙ legitima poterat testamẽtũ impugnare.d.l.oĩmodo.post principium.et.d.l.papinianus.§.quoniã autem.et dicere poterat heredi scripto da mihi tantũ:al's testamentum impugnabo.l.filium.§.erit.ff.de bono. posses. contratabul.ergo eodem mõ dicere possit in terminis nostris da mihi supplemẽtũ al's impugnabo testamẽtũ cum petitio supplemẽti competit de iure ciuili et impugnatio.d.l.omnimodo.cũ si.¶ Nono confirmatur p tex.in l.generaliter.in princi.C.de instit.et substit.sub cõditiõe fa.vbi si aliquis rogatus est restituere hereditatem si decesserit intestatus facit deficere conditionem testando.quia semper pugnant inter se causa testati et intestati.vt in.d.l.ius nostrum.ff.de re.iuris.¶ Decimo confirmat.nam illa verba ab intestato conditionaliter exponũtur.l.a testatore.ff.de condi.et demon.et per Bar.in.l.fi.ff.ad tertu.sed in conditione sumitur argumentũ a contrario sensu ac si aperte diceret ꝙ ex testamẽto non excludatur.l.j.§.huius rei.ff.de off.eius cui mã.est iurisdi.illud aũt constat qd tale supplementum est ex testõ.d.l.omnimodo.non quidẽ formal'r sed causaliter:sicut dicimus in.l.vt liberis.C.de colla.et.s.latius.¶ Vndecimo confirmatur.nam statutum puidet dupliciter.s.de successione in fauorem masculorum:et de dote in fraudem feminarum.modo conditio ex.l.ad dotãdum non competat nisi ab intestato.ergo non sumitur vt ita dicam proportionabile.arg.l.cum solitum.C.de senten.et interlo.omniũ iu.nã quomodocũꝙ extrema copulata procedũt vnũ sine altero non subsistit.presertim quia vnũ est alterius causa finalis sine qua lex non esset al's factura:qm igit dos est quedam cõpẽsatio legitime vt no.Cyn.in.d.l.sancimus.vbi cessat statutum in dotando cessat in excludendo.al's posset contingere casus qd mulier nec dotem nec successionẽ haberet.s.in causa testati qd esset absurdissimum.¶ Duodecimo probat qm iura q corriguntur in causa intestati non censentur correcta in causa testati.ita concludit Bar.in.l.j.ff.de coniungen. cum eman.lib. dum ostendit ꝙ ille titulus non est hodie correct' in causa testati p tex.in aut.de here.que ab itestato.et tenet gl.in.d.l.gall' §.et quid si tm.et ibi hoc tenet Bart.et in.l.si filius.ff. de mino, et in.l.si emancip.C.de colla.et glo.in aut.ex causa.C.de lib. prete.cum ergo statutum loquatur in causa intestati non dz extẽ-

5 di ad cãm testati. Confirmatur † quia correctio in vno ex correctiuis non extenditur ad aliud nisi dicatur aut ratio vrgeat iuxta nota.in.l.fina.C.de indi vidui.et per glo.in.l.fi.C.de rescin.vendi.Confirmatur etiam predicta ratio arguendo de pacto ad statutum iuxta.l.non impossibile.cum ibi nota.ff.de pact. Nam qua ratione ille qui promisit non succedere vel ab intestato vel simpliciter stante validitate pacti licet prohibeat succedere ab intestato.tamen non prohibetur succedere ex testamento vt concluditur cõiter in.ff.de pactis.in.vj.et in.l.pactũ qd dotali.C.de colla.et in.l.stipulatio hoc modo concepta.de ver.obli.¶ Postremo hanc partem confirmamus subtili ratione.Nam dicimus presupponendo ꝙ licet filie actu existentibus filijs essent excluse et non cognite in iure succedẽdi et rũpendi cũ habitu et potentia predicta iura competũt eis qd pz cessantib' personis eas excludentib'. vñ lz ab intestato nullo modo admitterent:tñ ex quo fuerunt heredes institute titulo honorabili requisito a iure cõmuni iuxta no.in aut.vt cum de appel.cogno.§.ceterũ.talis habitus et talis potentia deducit ad actũ quo ad ius succedendi et rumpendi.saltem quo ad ius succedendi remoto obstaculo statuti pter institutionem.et p consequens possunt tanꝙ institute petere supplementũ legitime cum illud non detur contra testamentũ:sed potius ad ei' cõseruationẽ:et fm iudiciũ testatoris.Hanc conclusionem probo.nepos precedente filio non dr suus auo insti.de her.quali.et diffe.§.sui.habitu tamẽ et potentia dicitur suus.vt in.l.suus quoꝗ.in prin.ff.de here.insti.et ideo nec ab intestato.nec cõtra testamẽtũ potest precedente filio succedere vt suus et tñ si instituatur heres ab auo vel filio exheredato succedit vt suus heres auo.vt est casus singularis in.l.qui in aliena. §. interdũ.ff.de acq.here.et ibi notant Ang.et Roder.vel etiã filio instituto nepos succedit vt suus heres auo: et sic habitu succedit ad actum.casus est no.fm intellectum Cy.et Francisci de albergo.in.l.si filius heres.ff.de libe.et posth.et tenent, Roder.in.d.§.interdum.inferentes ꝙ vt suus transmittit hereditatẽ ex potentia suitatis ad quoscũꝙ:et ita tz ibi Ang.quem sequuntur ibi Roder.ita dicamus in casu nostro qd lz iste filie preterite ab intestato nihil vltra dotes fuissent habiture tñ ex testamento illis istitutis dicanẽ cognite et sic habit' succedẽdi dicat esse deductus ad actũ.et cõsequenter cũ fuerint institute et cognite a testatore qui nõ cẽset phibit' habeant priuilegia earũ que sunt institute et cognite.Nec potuit phibere supplemẽtũ quia eoipso qd damus ꝙ tanꝙ institutis cõpetat eis petitio supplemẽti succedit dispositio legis nolẽtis posse prohiberi supplemẽtũ.l.d.§.certũ.ex quo enim testator voluit vnũ voluit cõsequens ad illud.et.l.si duo.ff.de acqren.pro hoc accedat.nã qñ quis hz volũtatẽ testatoris ex cuius dispõne vocatus est ad aliquã partem hereditatis lz plus sibi deferat a lege illud plus dr habere iudicio testatoris.l.si in testamẽto.cũ si.ff.de vulg.et pup.secus si nihil habuit ex dispositione testatoris:sed totum ex dispõne legis.l.cũ filie.et.l.qui liberis.§.hec verba.ff.de vulg.et pup.et no.Bar.in d.l.in testõ.immo vr ꝙ dr esse cognita etiã in iure rumpendi et veniendi contra testm̃.sed alio filio preterito cõmitteretur edictum. istud pbamus.nam filius adoptiuus olim ab intestato non succedebat patri naturali:nec etiam preteritus rumpebat etiã alio filio preterito in potestate committente edictum et tñ institutis et cognitis a patre naturali altero filio preterito cõmittente edictũ poterat contratabulare.tex.est nota.et ibi no.in.l.iij.§.in adoptionem.ff.de bono. pos.contratabu. ecce ergo qd institutio operatur qd quis dicatur cognitus et in iure rumpendi et succedendi:quia al's ab intestato et contra testamẽtum non erat cognitus ita potest dici in casu nostro qd lz ab intestato non fuissent cognite filie et contra testamentum.tamen institute dicantur cognite:et tenendo hanc viã cessant oĩa contraria.s.pro alia parte adducta posset etiam hec cõclusio per plura alia comprobari que omitto quia nimis lõgus fuisset tractatus et aliqua in rñsionib' deducent.¶ Et hanc partẽ semp sequutus est do.Bartho.de saly.Nam illam tenuit in.l. sancimus.C.de nup.et in aut.nouissima.vbi plene hec disputat.et in l.hac edictali.C.de secundis nuptijs.et in sua repetitiõe.l.si serui vestri.C.de noxali.et consulendo sepius sequutus fuit vt patet in eius consilio qd incipit domini saluatoris nostri in questione predicta quia multum est subtilis et fm istam partem etiã consuluit Bal.in suo solenni consilio quod incipit statuto ciuitatis mantue etc.vbi subtilius alijs disputat hunc articulũ: cui consilio subscripsit se Bar.de salyc.qui demum distinguit vt.s.dixi.aut filius fuit priuatus successione propter delictũ. an aliter . et demum subdit in fine ꝙ fm istam opinionem iudicatum fuit in audientia dñi Cardinalis albanensis fratris Vrbani quarti inter quosdã nobiles eo legente Padue.et hãc partem tenet dominus Nellus de sancto Geminiano consulẽdo et sequunt alij solennes viri quos.s.retulimus genitor mei Bartholomei infrascripti semper dicit fuisse sequutum hanc partem:vt ipse refert in locis.s.allegatis.¶ Ex quibus poti' subsistendum esset quam inter tantos patres sententiam aliquam proferre reperimus:tamẽ qd insignis doctor dñs Pau.de ca.in suo consilio.ccclxvj.quod incipit in puncto querit de quadruplici hereditate etc.Vbi do.Paulus refert in hoc pũcto se vidisse varia consilia.Quidam enim consuluerũt qd indistincte non posset peti tale supplementum quicũꝙ esset institutus.siue esset institutus ille qui ab intestato feminas excludebat siue extraneus.arg.l.filiusfami.§.cum quis.ff.de leg.j.et in l.j.in fi.ff.de assi.liber.et quod per illũ tex.ponit subtil'r Bart.in.l.j.§.si pater.ff.de coniungẽ.cũ eman.lib.quidã vo alij consuluerunt qd indistincte possit peti quicũꝙ esset institutus quia cum pater potuerit vti prouisione statuti:si volebat filium excludere decedendo intestatus.si ergo hanc viam non elegit sequutus viam testati illa sibi pateat.l.si mulier.§.fin.ff.qd metus causa.imputet ergo sibi pater qui pro nouo beneficio statuti.s.decedenti intestatus elegit vetus grauamen.s.viam testati de iure cõi.ar.l.fi.ver.sin autem.C.de iure delibe. quidam vero elegerunt mediam viam.aut fuit institutus extraneus vel ille qui ab intestõ non excludebat:et tunc posset agi ad supplementum ne nudũ nomen illius qui ab intestato excluderet postꝙ per alterius institutionẽ fuit exclusus noceat filie.arg.l.ij.§.si sint.ff.ad tertul.et quia statutum censetur factum fauore masculi non aũt in odium filie que non est digna odio.d.l.maximum.Cum igitur instituto extraneo non possit habere locũ fauore masculi quẽ statutum inducere voluit nõ dz habere locum exclusio femine que fiebat in consequentiam.argu.l.filiũ.§.sed cum exheredatio.ff.de bono.pos.contratabu.facit in ratione sui.l.si iure.ff.de leg.ij.Aut fuit institutus ille qui ab intestato etiam excludebat:et tunc non posset peti supplementũ quia non dz patri imputari,cum intestatus non decessit. argu.l.posthumus.post princip.ff.de iniusto testamẽ.et quia institutus nõ dz esse melioris cõditionis ab intestato qñ hz tacitam volũtatem ꝙ ex testõ qñ hz expressam.argu.l.liberis.§.hec verba.ff.de vulga.et pupillari.et supra latius dictum fuit et cum hac distinctione in effectu transit dominus Pau.de cast.et fz hãc opinionem al's cõsuluit insignis doctor et preceptor mei Bartholomei.dominus Thomas doctius senensis.¶ Quã etiam

confirmo

confirmo concludenti ratione. Nam in illo articulo. Barto.
26 in.d.§.& quid si tantũ† nũquid dicta filia exclusa ab intestato preterita possit rũpere licet cõmunis opinio sit qđ non. vt dictum est. illa procedit quãdo institutus est ille qui ab intestato excludebaẽ alias secus. ita concludit Jo. de imo. & sequuntur
a Moder. in.d.§. et quid si tantum.[a] et ßm illam alias vidi consultum per dominum Benedictum de bargis dominũ Benedictum de accoltis dominũ Ottonem Nicolinu; & dñm Sallustium solẽnes aduocatos florẽtinos. si ergo preterita rũperet. ergo potest supplementũ petere dicta.l. omnimodo. & ßm hãc opinionem etiam dicte filie excluderẽtur. cu; institutus sit frater qui ab intestato excludit. ¶ Ex qbus opinionibus et rationibus supra relatis intelligentibus satis cõstat ꝙ quicũq; alteram opinionem sequeretur nõ posset reprehendi si cũ illa sentiret cum vtriq; sit & autoritatum & rationũ cõflictus magnus. Et non examinando particulariter singulas rõnes discutiẽda sunt aliqua per que appebit manifeste declaratio ad alia. ¶ Primũ est tenẽdo ptẽ affirmatiuã qđ peti possit supplemẽtum qñõ hoc subsistere possit ex quo filie sunt excluse ab intestato cũ legitima sit tertia successionis ab intestato ꝓpter qđ Pe. de ancb. in suo cõsilio incipiẽte sup casu ꝓposito determinauit qđ stante statuto qđ mř nõ succedat filijs ab intestato nisi certa q̃titate qđ si filius in testõ instituit matrẽ non possit petere supplementũ legitime. ar.l. filius.§. matri. de adimẽ. le. non qȝ statutũ loquens in cã intestati extendaẽ ad cãm testati. sed qȝ ius cõe se extendit qđ ius cõe disponit qđ sublata causa vnius bñficij intelligaẽ esse sublatũ bñficiũ illius cause cõtẽplatione concessum: nec ex eo qȝ elegerit viam testatiuiult cessare dispositio statuti excludentis in ea parte in qua non inuitauit ex testamẽto. ergo idem hic. vt ibi latius. Ad hoc rñdẽt tenentes
27 hanc parte;† qđ iura pdicta dñt intelligi qđ est tertia eius qđ habiture fuissent ab intestato de iure cõi nõ de iure municipali. Jta rñdet Bar. de saly. in.d. auẽ. nouissima. et i alĳs locis. s. relatis. Et hanc responsionẽ ẽt posuit Jo. de imo. in.d.l. gallus. §.& qđ si tñ. Que responsio probaẽ rõne. Nã petitio supplemẽti legitime fuit inuenta de iure cõi.d.l. omnimodo. cum si. ergo in eius cõmensuratione sue meta d; attẽdi ius ciuile. pro hoc glo. no. in simili in auẽ. qui rem. C. de sac. san. ecc. ¶ Sed contra hanc responsionem insurgunt subtiliter quidam moder. in.d. §.& quid si tñ. dicentes qđ qñ vna portio defertur per respectũ ad aliã sicut defertur legitima respectu portionis ab intestato tũc si illa portio cuius respectu alia deferẽ augeaẽ vel diminuatur etiam in materia exorbitanti & correctiua similiter censeẽ diminuta vel aucta portio que defertur respectiue ad illam. & hoc ẽt rõne relatiõis qȝ dispositio referẽs non põt subsistere vel ĩtelligi sine illa ad quã sit relatio.l. si.ff. de acceptilatio.l. clemẽs §.j.ff. de here. inst. & quod no. Bar. in.l. oĩa priuilegia. C. de sac. san. ec. vñ si ex forma statuti portio que deferẽ de iure cõi filie est totaliẽ extincta necesse est quãtuncũq; materia sit correctiua iuris cõis qđ in alia silr que datur p relatione; ad illã sit sublata. facit optime tex. & qđ ibi no. Bar. in.l.j. in prin.ff. de legiti. tut. vbi vult qđ illi qui pferunẽ in successiõe ex forma statuti pferãtur ẽt in tutela: pro cuius dicto est casus no. in auẽ. de here. que ab ĩtestato defe.§. ex his circa principiũ. ¶ S; ad hãc obiectionẽ respõdet Bal. subtiliter in dicto cõsi. qđ in hac materia ad
28 huc allegatũ non vidimus† qđ l; statutũ excludat filiam a legitima tunc nõ vr̃ qđ excludat ipso iure s; ope excep. insti. de iure naturali gentiũ & ciuili.§. sed naturalia vel cuiusdã relationis vel dicamus qđ nõ tollit ius naturale sed effectũ eius.l. cu; hic status.§. siue.ff. de donatiõe inter virũ & vxo. vñ dum arguis ab intestato nihil debeẽ. respõdeo immo de iure nature attento & equitate naturali que non potest in totũ absorberi. Et ad hoc cõmensuraẽ legitima de qua querimus: qȝ fictio vel dispositio statuti non potest abolere principia nature.l. in rebus. C. de iure do.l. cum ratio.ff. de bon. dam. &.l. secunda.ff. de vsufru. earũ rerum que vsu consumuntur. & quod not. in.l. manumissiones. ff. de insti. & iure. ¶ Preterea dicit Bald. quod statutum municipale nõ tollit ius naturale nec ius ciuile quod ius naturale in totum sequitur vel in partem sed tollit effectu; eius. qđ sic p;. nam si illud statutum cassetur non est necesse in tali municipio seu ciuitate aliqd de nouo statui: qȝ ĩmediate succedit ius cõe qđ non esset si ius cõe esset extinctum per municipale. hoc sentit glos. in simili in.l. si vnus.§. pactus. ver. quod in specie dotis.ff. de pactis. & faciunt verba Richar. malumb. & Cy. in simili. in.l.j.&.ij.ff. de vsufruct. earum rerum que vsu consu. & Jnn. in simili. in.c. inter. extra de consuetu. et iurisconsulti in.d.l. cũ hic status.§. fin. & ideo legitima testati adhuc habet exemplar & originem ab intestato cuius imago non est in totum sublata sed si per ius commune esset in totum sublata secus videretur dicendeũ.s. qđ imago non relinqueretur.l.j. in prin. C. de lati. liber. tollẽ. & tamẽ remaneret forma generalis antiqua in causa testati cum non reperiatur correctu; concludendum

ergo qđ legitima testati formaẽ a successione ĩtestati que esset de iure cõmuni non attento qđ statutum in causa intestati disponat contrarium. verba sunt formalia Bal. in dicto consi. ¶ Tentemus etiam subtiliter cõmittere arma eorum contra eos ex eadem proportionabili argumentatione hoc modo. cũ statutum in casu testamenti facti aliquid promittat. & non tollat legitimam expresse & tunc casum velut omissum reliquerit iuri cõmuni. & consequenter posset peti legitima vt dicto §. ceterum. ergo sequiẽ quod etia; ab intestato posset peti legitima. probatur autoritate Bald. in consilio qđ incipit questio est. vbi determinat qđ si statutum ab intestato decedenti vult succedere agnatos exclusis cognatis & consequenter matre et aliud statutum velit qđ mater ex testamẽto debeat habere legitimam qua priuari non possit. etiã institutis agnatis a filio qđ certe etiam ab intestato saltem habebit legitimã. qȝ priuatio que nõ potest fieri per testamentũ non potest fieri ab intestato. qđ dicit esse valde notabile. & si dixerit ab intestato videẽ excludere etiã a legitima. ergo erit disproportio. ¶ Responderem talẽ disproportionẽ qñq; tolerari qȝ lex ita voluit vt de arrogato adoptiuo monachato cõdemnato sepius est dictu;. ¶ Possumus etiam tentare non improbabiliter qđ sicut debitor q̃titatis certe pecunie puta ortonẽsis non liberatur illa specie monete reprobate quasi sit reprobata ßm qd puta quo ad formam sit tñ in vsu quo ad materiã. aut extimatione; ßm doc. in.l. cũ quid. &.l. quod te.ff. si cer. pe. & in.l. Paulus. de sol. ita non sit extincta successio intestati de iure cõmuni quo ad quãtitatem ad quã refertur quota legitime vt p; ad sensum. Fingamus qđ statutũ expresse excluderet filiam ab ĩtestato ẽt a legitima sed ex testõ disponeret legitima; deberi. nõne ista legitima certa quo ad quotã deberet mensurari in quãtitate quo ad illud qđ habuisset ab ĩtestato de iure cõmuni certe sic hoc faterentur lippi & tonsores. Ergo & in casu nostro legitima debita in cã testati sit tertia eius qđ ab ĩtestato de iure cõi habuisset que demõstratio videẽ vrgens. ¶ Confirmantur ex his que ponit Bal. in.l. quicunq;. C. de seruis fugi. vbi in effectu cõcludit qđ si pater instituat filios in parte que eis de iure tangit filia dotata exclusa a statuto ab intestato succedit in virili ßm ius cõe. qȝ nõ succedit ab intestato sed ex testamento. & sic datur intelligi qđ qñ sumus in successione ex testamento in consideratione pro qua parte succedatur inspiciẽ ius cõe & nõ ius municipale. faciunt no. per Bal. in.l. huiusmodi.§. si tibi. ff. de lega.j. vbi vult filiam exclusam a statuto dotatã partem facere in legitimã: qȝ non d; attendi qđ dotata non succedat ex forma statutor; sed considerari d; quod succedit de iure cõi & consequenter filio masculo partem facit qđ est notandum. ¶ Confirmantur predicta subtiliter ex his que no. Bald. in auẽ. nouissima. C. de inoffi. testa. & Ang. in repe.l. pater filium. ff. de inoffi. testa. vbi dicunt qđ dicta regula qđ sit tertia ei⁹ qđ quis ab intestato &c. locum habet terminis existentibus paribus & in ea forma in causa intestati qua sunt in causa testati. alr̃s secus. & ideo dicunt qđ existente vno filio exheredato. altero in re certa instituto legitima instituti est tertia totius & nõ dimidie qȝ nõ sunt pares termini cum exheredatione qui non succedit ex testõ potuisset succedere ab intestato. Ad ꝓpositũ ergo cum iste filie ex testamento succedant de iure cõi et nõ ßm ius municipale d; commensurari a successione de iure cõi vt termini sint pares non a successione de iure municipali: qȝ termini tunc nõ essent pares. Cum ergo veniant ad successione; ex testamento de iure cõi eodẽ iure iudicanda est legitima. electa enim via testandi per testatorẽ per quã filia de iure cõi succedit incõtinenti omnes leges cõcs in materia successionis ex testamento ꝓut est petitio suplementi trahunẽ & extenduntur ad dictum casum.l.j.§.l. falcidia. cũ ibi plene.ff. ad. falci. & per Bar. in.l. omnes populi.ff. de insti. & iure. ¶ Et consequenter non ob. illud qđ dicẽ qđ si licita est preteritio. ergo fortius institutio vsq; ad certa; portionẽ: qñ ille qui instituit in certa parte elegit viam testandi & filias instituendi. qua via electa succedit iuris dispositio. & supplet talem voluntate; in.l. fina. C. de codicillis. prout etia;.s. ꝓ hac parte latius deductũ fuit ad canoniztionem actuum humanorum requiritur voluntas & potestas.l. multum. C. si quis alteri vel sibi. & per Azonẽ in summa de rebus dub. Cum igitur ex testamento sit voluntas eius clara non tamẽ sit potestas excludendi a legitima vt.d.§. ceterum. s. qñ elegit viam testati. igitur &c. ¶ Preterea legitima hodie est triens totius substantie testatoris. tex. est in auẽ. de trien. & semiss.§.j. Nec ibi dicitur portionis ab intestato et hoc est ius nouissimũ. & sic seruandũ est. & forte cũ ministerio disposuit ßm Salyce. in locis preallegatis. ¶ Confirmantur predicta. nam legitima est quota bonorum. & sic detracto ere alieno & funeris impensa.l. papinianus.§. quarta.ff. de inofficio testamen. ergo non est simpliciter quota portionis debite ab intestato. cum illa pro rata contineat actiones actiue et

a ¶ Filia exclusa a statuto rũpit testm̃ quãdo eẽt institutus extraneus ꝑ limitatiõe cõis opi. de q̃ i.§.& qd si tñ.

passiue.⁊ cōmoda.l.nihil aliud.⁊.l.hereditas.ff.de ver.sig. ltia
aūt vt dixi est quota bonorum substantia ipsius defuncti.⁊ sic
subest materia.ex qua supmi pt meritū.¶ Postremo etiā dici
ptsubtiliter sm Bar.de saly.in.d.l.si serui vestri.C.de noxa.vbi
dicit qđ lꝫ ltia quotitet respectu portionis q̄ ab intestato defert
nō tñ eius petitio cōcedit.dūtaxat si ab intestato vocet sꝫ etiaꝫ
si nō vocetur.dūtamē supra culpa nō excludat per ea que habē
tur.in.l.si arrogator.ff.de adoptio.⁊ in aut.si qua mulier.C.de
sac.san.ec.⁊ in.l.quisqs.C.ad.l.iul.maiesta.vñ illa verba quib⁹
vtimur qđ ltia est quarta eius qđ habiturus erat ab intestato
sunt dcā respectu quote demōstrāde nō successiōis ab intestato
necessario requirēde vel exigēde q̄ sunt elegātia vba in ista ma
teria.¶ Et tenendo hanc viā vltimā patet declaratio ad id qđ
secūdo loco necessario veniebat discutiēdū scꝫ quomō dari pos
sit petitio supplemēti.cum nō def impugnatio testamēti quia
successio ab intestato nō deferf.cū videantur correlatiua vt su
pra dicebaf.qꝛ respondetur qđ si ad esse petitiōis supplementi
nō reperif necessaria successio ab intestato.vt dicebaf sequitur
qđ nec requirif possibilis testamēti impugnatio q̄ nō succedēt
ab intestato nō vf dari vt no.in.d.§.⁊ qd si tm̄.⁊ supra dicebaf.
¶ Potest etiā alio modo defendi hec pars a dicto fortissimo
arg.prout defendit Bal.in dicto consilio vbi dicit quod etiā si
statutum diceret quod filius non possit dicere testm̄ nullum qꝛ
est introducta mixta gratia scꝫ testamēti ⁊ filiorū.⁊ licet cesset
fauor in vno extremo remanet in altero in quo remanere pōt.
arg.l.si post mortem.§.fi.ff.de bonoꝝ pos.cōtratabulas.nec hec
est via sm eum per quam filie subtiliter defendi possunt in pe-
titione legitime licet non sit sine anxietate intellectus sm eum
presertim considerata realiter mēte statuti.arg.l.prime.C.de in-
terdic.sed dicit quod in statutis ponderamus magis verba ꝙ
mentē imaginariā ⁊ nō certam.l.si alīj.ff.de vsufru.lega.Item
quod propter repugnantiā iuris cōis ⁊ municipalis nō debe-
mus ius municipale extendere vt quasi ius irregulare.⁊ anor-
malum.¶ Preterea dicit notanter Bal.in dicto cōsilio quod
nō obstat quod nō daretur querela vel cōtratabulas qꝛ per illā
viā ⁊ illa remedia deuenirem⁹ ad ius phibitū mulieri ad cau
sam intestati alias secus qñ non deuenireť ad caput a quo per
legē exclusa est.sꝫ magis cōfirmatur capite a quo exclusa nō est
scꝫ cā testati que verba desterrime declināt vnam ex principali
bus obiectionibus.itē dicit que ab intestato.l.facit testm̄ vt ita
loquatur ⁊ puidet super eo.sed in prouidētia hoīs non puidet
vt no.in simili in.l.assiduis.C.qui potio.in pigno.habeā.⁊ sic
est diuersa ratio causa testati ⁊ intestati.quasi dicat cū non ha
beamus certam dispositionē statuti que ad exclusionē a legiti
tima in causa testati ergo nō excludamus.¶ Confirmatur pdi
29 cta rñsio Bal.qꝛ † petitio legitime nō venit ad impugnādū. sꝫ
ad conseruādum testm̄ vt voluit Bal.in.l.hac edictali.C.de se
cun.nup.vbi dicit qđ prouisio legis penultime.§ repletionem.
nō ad impugnandū sed ad conseruādum patris iudiciuꝫ ema
nauit.⁊ sequitur ibi Bart.de saly.remittens se ad notata in.l.
scimus.C.de inoff.test.¶ Cōfirmaf leges.de supplemēto loquē
tes nō deferūt ab intestato vf ex testō.sꝫ iā delatū supplēt ⁊ ꝯfir
mant.vnde debetur a.l.mediāte testamēto patris.licet ergo ex
cludantur filie ab intestato nō excludunf a petitiōe supplemē-
ti qꝛ tunc aliquid dicitur ab intestato deferri,quādo defertur
a lege sine aliqua dispositione testatoris.inst.de heredi.que ab
intestato.in principio.¶ Preterea etiaꝫ qua ratione legitima
dicitur tertia successionis ab intestato habito respectu ad ius
cōmune vt supra dicebatur.Ergo cōsideratur successio ab inte
stato de iure cōmuni.Igitur eadem ratione considerari potest
possibilis impugnatio per querelam vel contratab.habito re-
spectu ad ius commune:sed de iure cōmuni cōpetebat querela
que fiebat iniuria.l.ij.⁊.iij.ff.de inoff.testa.ergo non competit
eodem iure petitio supplemēti.d.l.omnimodo.nam ius cōmu
ne qđ defert hereditatem ex testamēto defert habito respectu
ad ius cōe ⁊ non ad ius municipale vt sepius dictū est.¶ Am
plius etiam quādo exclusio ab intestato causatur sine culpa vel
delicto exclusi non inconuenit qđ detur remedium impugnan
di testamentū per contratabu.vel querelaꝫ.vt per Dy.in dicta
regula indultum.⁊ Bar.in.d.l.non est ambigendū.§.vbicūqꝫ.
vbi etiam probatur qñ quis non in totum excluditur ab inte-
stato a successione sed certo modo ⁊ casu non excluditur a iure
contratabu.prout videtur in casu nostro cum non simpliciter
excludantur.sed sm quid cuꝫ debeant habere dotes alimenta
⁊ redditum domus.¶ Preterea accedat.nam ille repellitur a
iure rūpēdi qui omni iure repellif ab intestato.nō aūt ille q ad-
mittif de iure cōi.⁊ limitate repellif a statuto.l.si fili⁹.ff.de bo.
liber.et.l.j.ff.de success.edicto.et ita rñdet insignis doc. domi.
Nellus in dictis cōsilijs suis supra relatis qđ adiuuatur ex eo
nam dos data aut danda dispositione statuti nō minus succe-
dit loco successionis ꝙ loco legitime proportionaliter vt supra
fuit dictum allegando Anto.de but.in consilio suo.xlij.Ergo
verum est dicere quod aliquid habet ex successione ab intesta-
to vbi possit ius supplemēti repausare quod videtur bene pō
derandum in materia ista.quia in isto puncto.maxime status
questionis.¶ Postremo etiam respondetur qđ Bart. Bal.⁊
alij in.d.§.⁊ quid si tantum.loquuntur quādo sumus in causa
testati.qñ filia eēt in totū pterita vel exheredata ⁊ nihil fuisset
ei relictum.sed in casu nostro filie fuerunt vocate titulo hono
rabili institutionis.⁊ sic sumus in casu in quo habemus hono
rabilem prouisioneꝫ testatoris.⁊ in quo filia venit ad conseruā
dum ⁊ non impugnandum prout loquuntur termini Bart.⁊
doc.in.d.§.⁊ quid si tantū.⁊ pro hoc expresse facit qđ supra de-
ductum fuit de filio adoptiuo qui non succedebat patri ab in-
testato.et tamen institutus in testamento potest intentare con
tra tabulas alio cōmittente edictū.l.nō putauit.§.in adoptio
ne.ff.de bo poss.contratabu.bene facit etiā nam filius emanci
patus qui non potest succedere ab intestato nisi cōferat pōt tñ
succedere p contratab.l.filium.§.videamus.ff.de bo.pos.cōtra
tabu.¶ Ex qbus oībus remanet discussum sm principale fun
damentū qđ fit per tenentes cōtrariam partē.solum ergo resta
re videbaf absurditas sm istam opinionem supra deducta qđ
deterioris esset conditionis heres veniens expressa voluntate
testatoris ꝙ ex tacita volūtate testatoris ab intestato.⁊ ꝯñr qđ
esset filiabus vberior successio petitio supplementi cōtra testm̄
quodāmodo ꝙ successio ab intestato sm voluntatem saltem ta
citam.sed dicendū est qđ nō est qñqꝫ absurdū.nā veniens ab in-
testato institutus non posset legatis grauari.tñ nullo condito
testamento successisset ex tacita voluntate.l.conficiuntur.ff.de
iure codicil.⁊ nihil prestitisset.⁊ sic esset deterioris cōditionis
qñ veniret ex expressa qđ tñ est falsum.d.l.cōficiūtur.⁊.l.intesta
to eo.ti.nam defunctus testando vf recedere a prouisione legis
qñ est talis puisio spālis qđ femina nō succedat.l.maximuꝫ vi
cium.C.de libe.prete.⁊ ꝯñr ab ea vf recessum arg.l.si.C.de pac.
cōuen.⁊.l.maritus.C.de pcura.demū lex supplet voluntatem
testatoris in dando supplementū vt supra dictū est ⁊ ꝯñr cum
videatur recessum a prouisione speciali statuti remanemus in
terminis iuris cōis.l.j.ff.ad.l.fal.⁊.l.vbis.ff.de verb. sig. Im-
putet enim sibi testator qui nō elegit viā intestati sed testati.et
posuit se in.l.necessitate.ar.l.naꝫ ⁊ seruius.⁊.l.libertus.§.fi.ff.
de neg.gest.¶ Diceret aliqs qño vf recedere a prouisiōe legis
cū nō ꝯstet qđ animo nouādi.⁊ dicta puisio statutaria sit ius
cōmune illius ciuitatis quo casu non vf recessum ab ea.l.iiij.
§.si ex ꝯuentione ff.de re iudi.Rñderi pōt qđ dicta puisio vf
potius ius spāle fauorabile agnatis ⁊ largas habenas dans
illi patri volenti decedere intestati.vnde eligendo viā testati
recedit ab illa via intestati speciali.l.⁊ hꝫ.§.eius qs.ff.de pre
cario.dicta.l.si.et per Cy.in.l.ij.C.de iure emphy.q.vj.⁊ si di
catur imo constat qđ noluit recedere a via statuti imo in illi⁹
fauore cōfidens phibuit qđ plus nō petat.ergo nō īducatur
recessus a via statuti.arg.l.nō tantū.§.si emācipatus.ver.non
enim.ff.de ꝯtratab.ibi quo magis nō quo minus.Rñdemus
qđ id qđ potuit noluit qđ voluit nequiuit vt supra dictū est pp
vim institutionis alterantis.Iterū si dicatur testator potuit
preterire totaliter dictas filias a statuto exclusas vt sepius di
ctuꝫ est.ergo ⁊ in parte excludere longe magis.arg.l.iurisgen-
tium.§.adeo.ibi si tollitur nō reformari.¶ Rñdetur qđ pre-
tereundo totaliter poterat cōfirmando se cum statuto exhere
dare illas vel extraneare illas.iuxta doctrinā singularē Ioan.
an.in.c.si diligenti.de foro.cōpe.sed instituendo in parte non
hꝫ statutū pro se.⁊ absurdū vf qđ eadē psona in parte videre
tur filia.⁊ in parte extranea.vt in simili dicif per docto.in.l.j.
§.in filij.ff.ad trebel.⁊ bene facit tex.in.c.per venerabilem.qui
filij sint legit.bñ facit qđ dixit pfatus do.Ioā.petrutij in dicta
30 l.hac consultissima.§.ex imperfecto.vbi tenet qđ † si pater insti
tuit quattuor filios masculos hr̄des.⁊ feminas nuptas a sta
tuto exclusas ab intestato instituit in quibusdaꝫ reb⁹ coram
duobus testibus tantuꝫ valebit testm̄ ēt quo ad dictas femi
nas a statuto extraneatas ab intestato:q agimus de cā testati
nō itestati.¶ Preterea aduertendū qđ nō resultat aliqua ab
surditas.nā ab intestato nō debent habere filie legitimam: qꝛ
habent contra se dispositionnem expressaꝫ legis municipalis
31 hoc prohibentis vltra doteꝫ ⁊ alimenta.itē dici potest † qđ ha
bent cōtra se voluntatē testatoris que presumitur esse confor-
mis cum dispositione iuris.iuxta no.per Bar.in.l.vt iurisiu
rādi.§.si liberi.ff.de oper.lib.⁊ per Petrū de anch.in.l.tres
fratres.ff.de pac.⁊ notabiliter ponit Raph.in.l.hac cōsultis-
sima.§.p nuncupationem.C.de testa.ille aūt q venit ad supple
mētū nō hꝫ ꝯ se expressaꝫ dispositionē.l.lꝫ haberet ꝯ se dispō-
neꝫ testōris qñ phibuisset testator plus petere prout est in ter
minis nostris q̄ volūtas nō vf posse aliqd opari per tex. in.d.
aut.vt cū de appel.cogni.§.ceteruꝫ.nō miruꝫ.ergo si plus con

sequitur

sequitur institutus ꝙ si fuisset cōsequutus ab intestato.vnde
omittendo multa alia que vtrinq; adduci possent in tāto con
flictu opinionuȝ nō posset reprehendi quicūq; ēt in his sim-
plicibus terminis partem hanc amplecteretur quā tn̄ pro nūc
non affirmamus omnino:ſȝ libuit eaȝ diligenter discutere vt
appareret q̄ⁿtum vertatur in ea difficultatis ⁊ q̄ꝛ per eam etiā
aperitur via ad vltimaȝ difficultatē presentis consultationis.
¶ Superest vltimo inuestigare quid iuris stante statuto de
quo agimus.nunquid possint dicte filie petere supplementuȝ
legitime.que etiaȝ est valde subtilis.ꝓcuius dubitationis in-
uestigatione est aduertendū qȝ dictū statutuȝ hȝ duas partes
principales.prima durat vsq; ad ver.si vero testatus decesse
rit.in qua tractatur de successiōe ab intestato:ſȝ ſm vnā lectu-
32 raȝ simpliciter loquatur † per verbū succedere quod est genera
le tam ad successioneȝ de iure pretorio ꝙ ad successionem de
iure ciuili.⁊ tam ad successioneȝ ex testō ꝙ ad successioneȝ ab
intestato.l.fin.C.vn̄ legitimi.l.j.⁊.ij.C.de successo.edicto.⁊ con
sequenter videatur loqui etiam de successione ex testamento.
Maxime q̄ꝛ in aliis capitulis hoc exprimit.vn̄ vtiq; ēt in hoc
expressissent statuentes si h̄ voluissent.l.vnica.§.sinaūt ad defi
cientis.C.de cadu.toll.cum ergo generaliter loquant̄ generali
ter debent intelligi.l.j.§.et generaliter.ff.de leg.prestan.sin-
dubitanter dȝ intelligi in hac prima ꝑticula ī cā intestati.siue
rubricā inspiciamus que dicit qualiter mulier ab intestato suc
cedat.⁊ a qua colligit̄ intētio ⁊ declaratio nigri.l.impatores.
ff.de in diem adiec.et per glos.in rub.ff.si quis testa.liber.esse
ius.fue.⁊ glo.in ꝓhemio.vj.in verbo titulis.siue inspiciamus
nigrū qȝ in hac parte semp tractat de successione ab intestato.
vt ex pluribus capitulis eiusdem prime partis satis cōstat.vn̄
vna pars per aliam declarat̄.l.qui filiabus.in prin.⁊.l.qȝ si ser
uus plurium.in fi.ff.de leg.j.satis etiā hoc cōstat in ver.si vero
testatus qui in precedentibus in iure ⁊ in facto aduersatur.l.
si vero.in prin.ff.so.ma.l.si vō ꝓ cōdēnato.in prin.ff.q satisd.
cog.vn̄ cū in dicto ver.tractet̄ de cā testati.⁊ recta sit aduersa
tio ꝑcedentia intelligi dn̄t in cā intestati ¶ Preterea hoc cla
re decidit̄ in statuto qȝ ī primis iubet mulieres dotari.⁊ eas a
successiōe excludit demū subdit in v̄.si vō tales.qȝ si reperiunt̄
dotate cōpetenter nihil petere possint de bonis hr̄ditatis illi⁹
de cuius hr̄ditate ageret̄ ab intestato.que v̄ba sunt clara.⁊ nō
indigent alia declaratione.l.si alij.ff.de vsufru.leg.Alias em̄ si
intelligeremus de successiōe ex testō viderent̄ ꝓhibite filie isti
tui.⁊ cōsequenter factio testi qȝ est absurdū.iuxta nota.in.l.sti
pulatio hoc mō cōcepta.ff.de v̄.ob.vt deducit ēt Pe.de anc.
in ꝑallegato cōsi.itē essent filie deterioris cōditiōis ꝙ extranee
qȝ est absurdū ⁊ euitandū.l.nam absurdū.ff.de bo.libe.⁊.l.sci
re opȝ.§.aliud.ff.de excu.tuto.¶ Preterea verba posita in
vna parte in ꝑte sibi proxima repetita intelligant̄ vt per bar.
in.l.pretor.§.eritq; differentia.ff.vi bono.rapto.⁊.l.mariti.§.
hoc quinquēnium.ff.de adulte.⁊ insti.ad.l.aql.§.hoc scdo ca-
pite.stat ergo conclusio qȝ dicta ꝑma ꝑticula loquit̄ de succes-
sione ab intestato ꝓut ēt ſm vnā litterā hr̄ verbū ab intestato.
que magis vr̄ attendenda.cū sit magis verisimilis iuxta no.in
l.scripture.C.de fi.instr.⁊ in.c.iputari.ex̄ de fi.instr.tn̄ q̄ꝛ audio
qȝ adest dictū v̄bū in libro magis originali.iuxta no.in.l.sem
pronius ꝓculo.ff.de le.¶ Scda ps ꝑncipalis est in dicto ver.
si vero testatus q loquit̄ de successione ex testō ⁊ in effectu qua-
tuor in ea disponunt̄.¶ Primū q̄ꝛ patre decedente cum filijs
masculis legitimis naturalibus vel descendentibus ex eis con
dito testamento in quo filiabus relictū fuerit quoquo relicti ti
tulo qȝ filia ⁊ descendentes vltra relictuȝ nihil petere possint.
¶ Scdm qȝ si nil filiabus fuerit relictum qȝ ipse ideȝ possint
illud idē petere qȝ ab intestato petere poterāt.⁊ nihil vlterius
petere possint.nec rumpat̄ testamentū.¶ Tertiū ꝙ intelliga-
tur de filijs seu filiabus vel descendentibus legitimis ⁊ natu-
ralibus.¶ Quartum ⁊ vltimum ꝙ dicat̄ decedere intestatus
ille qui testm̄ facere non posset iure.et hec due vltime nihil fa
ciunt ad ꝓpositū presentis hesitationis.¶ Quibus premissis
aliud ēt venit declarandū ꝓ fundamento veritatis p̄sentis in-
uestigationis.quid de nouo tribuat nobis statutū ī dicto v̄.si
vero testatus ab eo qȝ disposuerat in cā intestati.⁊ in primis
in cā intestati loquit̄ de exclusiōe filiarū stantibus filijs ⁊ ēt fra
tre defuncti in dicto ver.ī causa testati loquitur de exclusione
filiaruȝ stantibus filijs et nihil dicitur de fratre.et in hoc est ha
benda maxima cōsideratio ⁊ fixis oculis intuendum per intel
lectum non litteralē sed trascendentē vt faciebat Paulus ⁊ ho
las supremi leguȝ vertices vt dr̄ in.l.scire opȝ.ver.⁊ si maxime
ff.de excusa.tuto.⁊ Claudius in.l.a testatore.ff.de conditio.⁊
demon.⁊ papinia.in.l.cum anus.eo.titu.¶ Secundo in pria
parte vult qȝ filia ab intestato posset petere congruam dotem
⁊ alimenta anteq̄ꝫ dotetur.⁊ demum aliquo casu reditum ad
domuȝ.in.ij.parte in causa testati vult qȝ tm̄ petere possit illud
qȝ est sibi relictum quoquo relicti titulo ⁊ nō vltra ⁊ hoc addu
cit de nouo.qn̄ aūt filia esset ꝑterita nihil vr̄ addere de nouo
sed vult illud idem peti posse qȝ ab intestato peti poterat.⁊ in
hoc quo ad exp̄ssam dispositionē nihil de nouo affert nobis sta
tutū q̄ꝛ illud idē fuisset ēt si statutū nihil disposuisset ꝑ ea que
notāt Bar.Bald.⁊ alij in.d.§.⁊ qd si tm̄.ſm vnā opinionē ma
gis cōeȝ.¶ Ex qbus inferimus cōclusionē istam qȝ illa regula
qȝ ius succedēdi ꝯdito testamēto ⁊ sic cā testati regulat̄ a cā in-
testati.nō verificat̄ in statuto nr̄o in duobus primis.s̄.conside
ratis.⁊ in tertio qȝ statutū disponit exprimit̄ id qȝ ꝑ illā regu
lam intelligi debebat.¶ Quibus ꝑmissis adhuc videbat̄ dicē
dū in casu nostro qȝ dicte filie nō possint petere aliqȝ supple-
mentū ltie.Primo nā cas⁹ noster qn̄ filia est instituta in re cer
ta nō existētibus filijs ſȝ existēte fratre nō exprimit̄.in.d.ver.si
vero testatus vt patet ergo tanq̄ꝫ omissus remanet sub illa rl̄a
qȝ cā testati regulat̄ a cā intestati.⁊ ꝯn̄r cū ab intestato videat̄
qȝ nullū supplemētū peti posset nec ex testō tenēdo illas ꝯclu-
siones negatiuas de qb⁹.s̄.ī ꝑcedētibus.vr̄ em̄ talis casus omis
sus decidi debere ꝑ dictā regulā a iure traditā.ar.eius qȝ hr̄ in
l.si cū dotē.in prin.ff.so.ma.⁊.l.si extraneus.ff.de cōdi.ob cām.
l.cōmodissime.ff.de libe.⁊ posth.cū si.¶ Scdo q̄ꝛ omnia dispo
sita in cā testati vident̄ disposita ad conseruationē testamenti
⁊ maiorē exclusionem filiaꝝ cū plus possint petere ab intestato
ꝙ ex testō qn̄ est eis aliquid relictū ergo dictus ver.si vero testa
tus.nō dȝ operari augmētū et ꝯtrariū effectū.l.legata inutiliter.
ff.de adimē.leg.⁊.l.nō oīs.ff.si cer.pe.cum si.voluit em̄ statutū
remouere duas difficultates.primā posito qȝ ab intestato eēnt
excluse an ex testō qn̄ eis eēt relictū aliqd possint petere aliqȝ
supplementū que fuit.s̄.plene discussa.scdam nūquid exclusa
ab ītestato in testō preterita posset testm̄ rūpere q̄ ēt fuit discus
sa.vn̄ statuētes prudētes videntur voluisse has difficultates re
mouere que potuissent oriri.vt ex supioribus ꝯstat.¶ Tertio
q̄ꝛ absurdū sequeret̄ qȝ plus cōsequerētur filie ꝯ exp̄ssam volū
tatē testōris ꝙ qn̄ nō haberēt ꝯ se exp̄ssam voluntatē cum libe
ra debeat esse testatoris voluntas.l.j.C.de sac.san.ecc.⁊ in aut.
de nup.§.disponat ⁊.s̄.ēt tactū fuit.¶ In ꝯtrariū tn̄ plres vrgētes
rōnes se offerūt qȝ imo dicte filie in casu nr̄o admittant̄ ad ali
quā petitionē supplemēti.¶ Prima est arguendo a sufficiēti
partiū enumeratiōe.inst.de act.§.actionū.⁊ in.l.patre furioso.
ff.de his qui sunt sui vel alieni iuris.sed in casu nr̄o filie non ex
cludunt̄ neq; ꝑ primā ꝑtē statuti neq; in scdam ꝑ versic.si vero
testatus.igit̄ nullo mō excludunt̄ a dicta petitiōe supplemēti.
primū ꝓbat̄ q̄ꝛ statutū loquit̄ de successione ab intestato ſȝ pe
tēs supplemētū nō reducit rē ad cām intestati:q̄ꝛ testm̄ in oib⁹
alijs firmū remanet imo dicta petitio supplementi est inducta
fauore ipoꝝ testatoꝝ.s.ne eorū testamēta subuertant̄.ita ꝓbat
d.l.oīmodo.in verbo testatoꝝ volūtatibus ꝓspiciētibus ⁊c.et
ꝑ totā illā legē.⁊ ꝓbat̄ in.l.qm̄ nup.⁊ ī.l.qm̄ ī prioribus.⁊ in.l.
scimus.eo.ti.⁊ sic cū in ceteris remaneat firmū testm̄ certuȝ est
33 qȝ † nō dr̄ venire ab intestato ille qui petit supplemētū.al's cō
curreret cā testati ⁊ intestati qȝ est impossibile vt in.l.ius no-
strū.ff.de re.iu.⁊ ꝓbat̄ hoc apte ex no.in.l.cum antiquiorb⁹.C.
de iure delib.petit̄ em̄ cōditio ex lege que supplet testm̄.d.l.oī-
modo.cū si.¶ Ex qbus pȝ qȝ sunt tria remedia quoꝝ vnū nō
est alteꝝ.Primū succedere ab intestato.Scdm rūpere seu im-
pugnare testm̄.Tertiū.s.petitio supplemēti.Exclus⁹ ḡ ab vno
remedio nō cēset̄ exclus⁹ ab alijs.l.j.§.vidēdū.ff.de suc.edic.cū
si.¶ Scdȝ aūt qȝ ꝑ secundā ꝑtē statuti nō sint excluse ꝓbat̄ q̄ꝛ
loqt̄ tm̄ qn̄ extarēt filij masculi vel descēdētes ex eis nō qn̄ exta-
ret fr̄ ⁊ nō extarēt filij vl' descēdētes.vn̄ cū v̄ba statuti ad casuȝ
nr̄m nō adaptent̄ nō adaptat̄ dispō.l.si seruū.§.nō dixit ꝑtor.
ff.de acq.he.l.j.§.is q vanē.ff.de exer.cū vulgarib⁹.imo ꝓbatur
ꝙ potius vocāt̄ vt statiȝ deducet̄.¶ Scda rō principalis est.nā
primo ī statuto decidit̄ casus qn̄ extāt filij vel fr̄es ab intestato.
Scdo decidit̄ ꝯ supplemētum ex testō qn̄ extarēt filie ⁊ filij eēt
relictū q̄quo relicti titulo.De secūdo aūt casu qn̄ filij non exta
rent sed frater nihil dr̄ ⁊ in hoc maxime vident̄ ponderare le-
ges ⁊ pro volēdo diuersificare casum ex quo agitur a tot inuo-
lucris de tantis difficultatibus.vn̄ cū in primo qn̄ extarent filij
decidatur negatiue ꝯ legitime supplemētum.ergo in secundo
casu omisso censendū est statuētes voluisse affirmatiue decide-
re pro supplemento.casus est no.in.l.⁊ si fine.§.sed qȝ papinia
nus.ff.de mino.ad idē tex.in.l.bona fides.ff.deposi.⁊ regula q̄
habetur in.l.cū pretor.ff.de iudi.⁊ in.l.statu libe.§.sticbū.ff.de
leg.ij.⁊ ista rō magis vr̄ demulcere aures nālium qui tenerent
deberi supplemētū ꝙ aliqua alia quasi ista videat̄ ꝑbere quod-
dam indicium mētis statuentiū qȝ aliud voluerit in cā testati
filio masculo supstite ⁊ aliud filio masculo nō supstite ſȝ fratre
ꝑꝑ quem recessum a pari ꝓuisione ⁊ pari prerogatiua data fi-
lijs ⁊ fratri in cā intestati vr̄ dicendū qȝ non sit recurrenduȝ in
cā testati ad illam proportionē inter eos prius factā in cā inte-
stati.q̄ꝛ esset extendere statutū loquens in casu testati vno casu
ad alium casum.⁊ nō est conueniens qȝ illa ꝑticula statuti que

ſignãter ꝓuidit in cã teſtati filijs maſculis ꝛ ſupſtitibus.ꝛ receſ
ſit a iure ꝑus parificãte in cã inteſtati filijs ꝛ fratrẽ debeat ſup
pleri per illã ꝑticulã ſtatuti parificãte in cã inſtetati.ar.eius qꝺ
ſing.dicit Bal.in.l.maximũ vicium.C.de lib.ꝑte.de interpreta
tiõe ſtatuti corrigẽtis ius cõe vt non dꝫat intelligi ſm ius cõe.
ꝛ per ꝯñs illa particula diſſeparans filios ꝛ fratrẽ.ꝛ non dꝫat
recipe interpretationẽ paſſiuã ꝑticula prius parificante.ſumus
ergo in caſu omiſſo qꝺ eſt maxime ponderandũ. qꝛ iſta ratio
nõ vadit per ſcopulos ꝛ apices ſed per cõiecturatã mentẽ ſta
tuentiũ imaginabilẽ ſubtili diſcurſu. Ad hoc bñ facit qꝺ ſing.
dixit Pau.de ca.in.l.acutiſſimi.C.de fideiuſ.vbi determinauit
34 qꝺ † qñ pater inſtituit filium ſuum ꝛ poſt eius mortẽ ſubſtituit
ſibi gayũ vnum ex nepotibus ex filio inſtituto qꝺ dicto filio mor
tuo ſuperſtite dicto gayo ꝛ alijs duobus nepotibus fratribus
gay.cũ ſubſtituit gayum vnũ ex pluribus ſimul a lege ſubintel
lectis per.l.cũ auus.de condi.ꝛ de.ceteros excluſiſſe vr̃ vt.d.l.
cum ꝑtor.ꝛ.l.maritus.C.de procur.vt ibi latius.ergo in propo
ſito habemus coniecturã qꝺ cũ in cã inteſtati filias excluſerat a
ſupplemento tã ꝑꝑ fratrẽ ꝙ̃ ꝑꝑ filiũ maſculũ.ꝛ in cã teſtati ex
cluſerit ꝑꝑ filium maſculũ nulla facta mẽtione de fratre qꝺ illo
caſu ſuperexiſtente fratre in caſu teſtati noluerit idẽ ſentire de
fratre qꝺ ſenſerat de filio.ad idem facit qꝺ dixit Bart.in.l.fi.ff.
ad trebel.ille ẽt ꝯ̃rius ſenſus ſtatuti qui ſupra deducitur tanto
magis vr̃ ſumendus qꝛ ꝑ illũ ꝯ̃riũ ſenſum redimus fratre inſti
tuto ſuperſtite ꝛ filiabus ĩſtitutis in re certa ad ius cõe.ſ.vt ille
poſſit petere ſupplementum.ad hoc glo.no.in ſimili in.c.j.c.fi.
de pac.in.vj.ꝛ infra dicet̃ latius.ꝛ qꝺ ſing.dicit Pau.de ca.in
35 cõſilio qꝺ incipit idẽ ſuadet̃ pulchra ꝛ pia rõne † nã qui iurauit
nõ venire ad ſucceſſionẽ paternã ꝛ nihil petere in bonis patris
non ꝓhibet̃ ſuccedere patri ex teſtõ nec ab inteſta.prohibentur
ſuccedere patri qñ alijs deſcendentes nõ ſupereſſent.ita elegan
ter colligitur ex dictis Bal.ꝛ aliorũ in.l.fi.C.de ac.ꝛ.l.pactum.
C.de colla.verſ.iij.qũo et ex dictis dñorum de rota quos refert
Dñicus in.c.ꝙuis.de pac.in.vj.ꝛ cõſultũ vidi per doctiſſimos
viros.Ergo colligit̃ qꝺ deficientibus deſcendentibus aliquid
plus licere filiabus eſt humane ꝛ pie cõſiderationis. ¶ Tertia
rõ ſumit̃ per argumentũ a ꝯ̃rio ſenſu.nam filijs extantibus vel
deſcendentibus vltra relictũ nõ lꝫ aliqd petere.ergo a ꝯ̃rio fi
lijs nõ extantibus dꝫ licere.qꝺ argumentũ validũ eſt.l.j.§.hu
ius rei.cũ plene no.ff.de offi.eius cui mã.ẽ iuriſ.ꝛ in.l.qui teſtõ.
§.mulier.ff.de teſta.ꝛ hoc maxie qꝛ tale argumẽtũ nõ venit ad
correctionẽ iuris cõis.qꝛ redimus ad ius cõe.ꝑ hoc tex.in.l.ſi
vnus.§.pactus.verſic.qꝺ in ſpẽ.ff.de pac. ¶ Quarta eſt ſi dici
mus qꝺ de iure cõi niſi ſtatutũ ꝓuidet in cauſa teſtati non poſ
ſet peti ſupplementũ.ergo ſtatutũ nihil operaret̃ in illa parte.
qꝺ vltra relictũ nõ poſſit aliquid peti.ſtatuta aũt dñt interꝑta
ri vt aliquid operentur vt in.l.ſi qñ.ff.de leg.j.ꝛ in.c.ſi papa.de
priuileg.quo caſu vt verba aliquid operarentur concurrente
aliquo coniectura ſumpta ex omiſſione fratris in verſic. ſi vero
36 teſtatus. † ſumi dꝫ argumentũ a ꝯ̃rio ſenſu etiã ad correctionẽ
iuris qꝺ eſt fortius.vt eſt caſus.ꝛ ibi Lud.ro.ꝛ Mod. in aut.
ex teſtamento.C.de colla.ꝛ in aut.de cõmiſſa.C.de epiſ.et cle.
eſt caſus in.l.inter ſocerum.§.cũ inter.ff.de pac.do.ꝛ tꝫ Bal.
in.l.conuenticulã.C.de epiſ.ꝛ cle.punctualiter in hoc ſtatuto
florentino in alia particula ad aliud propoſitũ plura poſſent
adduci que omittimus ꝛ diximus plene in.d.l.j.§.huius rei.
¶ Quinta rõ eſt.nã ſtatutũ in ver.ꝛ ſi nihil reliquerit exꝑſſe
diſponit qꝺ tunc qñ filie ſunt preterite ſucceſſio ex teſtamẽto re
gulatur a ſucceſſione ab inteſtato habitura.ſiue ergo dicamus
quod ĩ dicto ver.nõ mutet̃ caſus a ꝑcedẽti.ꝛ ſic intelligatur qñ
extant filij.ſiue dicamus qꝺ mutet̃ ꝛ ſic intelligat̃ ẽt qñ extat ẽt
frater prout in caſu noſtro a ꝯ̃rio ſenſu ꝓbatur qꝺ dicta regula
nõ dꝫ ſeruari ĩ ſucceſſiõe ex teſtamento.d.l.qui teſtõ.§.mulier.
ꝛ per Bal.plene in.d.l.cõuenticulã.ꝛ ꝯñr qꝺ cã teſtati qñ filie
non eſſent preterite nõ dꝫ regulari a cã inteſtati.ꝛ qñ vnũ ꝓhi
bet alterũ cenſet̃ ꝑmittere.d.l.cũ ꝑtor.ꝛ vt dictus ver.aliquid
operet̃.d.l.ſi qñ.ꝛ ſupra latius dictũ fuit.Cũ ergo tm̃ ſit diſpo
ſitũ quid ſit fiendũ qñ extant filij non qñ frater ſuccedit iuris
cõis diſpoſitio.ꝛ ſic nõ obſtante ꝓhibitione teſtatoris poterit
legitime ſupplementũ peti.vt eſt caſus in aut. vt cũ de appel.
cognoſcit̃.§.aliud quoqꝫ capitulũ.ver.ceterũ.ꝛ per bal.ꝛ alios
in.d.l.oĩmodo. ¶ Sexta rõ.nam clarũ eſt qꝺ caſus noſter qñ
frater ſuꝑeſt nõ eſt cõprehenſus in cã teſtati ꝛ ſic põt intelligi
vel ꝙ remaneat ĩ diſpõne iuris hoc eſt ꝙ debeat mere iudicari
ſm ius cõe quo caſu filie haberent intentionem:ſed ſtante iſto
duplici intelllectu hec ſcđa pars eſt amplectẽda ꝑ quã oẽs redi
mus ad diſpõnẽ iuris cõis † quo caſu in materia correctiua fit
37 extenſio vt voluit glo.ſing.in.c.ſtatutum.in ver.connumeran
dum.de ꝑben.in.vj.ꝛ ꝓbat̃ in.c.j.iũcto.c.fi.de pac.in.vj.ꝛ no.
Fede.de ſenis.in cõſi.lxxxix.ꝛ qꝺ no.gl.fi.in cle.ſepe.extra de
ver.ſigni. ¶ Septima rõ.nã prefatus recolende memorie do
ctoris genitoris mei Bartholomei in ſuo cõſilio qꝺ incipit Franci
ſcus de ſacrato cõſuluit ſtãte ſtatuto ferrarie qꝺ filie nõ ſucce
dãt ſtãtibus agnatis patri ab inteſtato.in cã aũt teſtati aliud
ſtatutũ ꝓuidebat qꝺ filie cui a patre eſſet aliquid relictũ non
poſſit plus petere extãtibus filijs ꝛ deſcendentibus fratribus
vel patruis.ꝛ ſic reſtringebat ſe ad certas ꝑſonas.euenit qꝺ fi
lie erant inſtitute.ꝛ extabat filius patrui dubitabat̃ nunqd fi
lie poſſent petere ſupplemẽtũ.ꝛ ꝯcludit qꝺ ſic.ꝛ ĩter alia arguit
ſic. Aut tu vis qꝺ vigore ſtatuti qꝺ loquit̃ ab inteſtato filia nõ
ſit excluſa a petitiõe ſupplemẽti ex teſtõ ꝛ res ẽ clara.aut tu vis
qꝺ excluſa ſit ꝛ tũc ſuꝑflua fuiſſet ſcđa diſpoſitio in cã teſtati qꝺ
nõ poſſit plus petere qꝺ quidẽ nõ eſt dicẽdũ vt in.§.qdẽ.in ꝓhe
mio.C.ꝛ.l.j.§.tribute.ff.de aqua quotid.ꝛ eſtiu.x.q.iij.qꝛ cogno
uimus.ꝛ ſi tu diceres qꝺ ſtatutũ in cã teſtati fuit editũ ad maio
rẽ declarationẽ ꝓut dicebat Pe.de anch.in cõſi.ſuo ꝑallegato.
tũc ipſe dicit qꝺ ex quo in cã inteſtati includebant̃ alij agnati ꝛ
in cã teſtati includebant̃ tm̃ deſcendentes fratres ꝛ patrui alij
agnati intelligebant̃ excluſi.argumento dicte.l.cũ ꝑtor.ꝛ.c.nõ
ne extra de ꝑſumpt. Que quidẽ tacita excluſio ſufficit cũ ꝑ eã
redeamus ad ius cõe vt diximus in ꝑcedẽti rõne.ꝛ fugiam9 ini
quũ ꝛ odiũ.ar.regule odia.cũ mã de re.iur.li.vj.ꝛ.l.cũ quidã.
ff.de li.ꝛ poſth.ꝛ ſic voluerit ſtatutũ declarare in terminis no
ſtris illam dubiã qõnem.nunqd excluſa ab inteſtato poſſet in
ſtituta petere ſupplemẽtũ pro parte negatiua qꝺ nõ qñ eſſent
inſtituti filij vel deſcẽdentes.ꝛ cõſequenter pro affirmatiua qñ
eſſet inſtitutus frater qꝺ peti poſſet.ꝛ dicit hãc eſſe cõcludẽtẽ
rõnẽ ꝛ refert qꝺ pro illa parte multi ſolẽnes doctores conſulue
rũt nec mirũ cur diuerſum ꝑ ſtatutũ fuerit deciſum in filijs ꝙ̃
in fratre.cũ illis magis ſit debita ſucceſſio.vt ꝓbat̃ in aut.no
uiſſima.iũcta.l.fratres.C.de inoffi.teſta.ꝛ ex his que habent̃ in
l.cũ rõ.ff.de bo.dam.ꝛ in.l.nã ꝛ ſi parentibus.ff.de inoffi.teſt.
cũ ſi. ¶ Octaua ratio ꝑt aſſignari.nã lꝫ ex regula gñali colligi
poſſet qꝺ cã teſtati regulet̃ a cã inteſtati.qñ in cã teſtati nõ eſſet
prouiſum.tñ ex quo in cã teſtati qñ filie eſt aliquid relictũ ꝛ ſpe
cialiter ꝓuiſum quid iuris talis generalis diſpoſitio nõ dꝫ ex
tendi ad cãm teſtati in qua eſt facta ſpecialis ꝓuiſio.ſicut dici
mus in clauſula in fine poſita que ſolet referri ad oĩa ꝑcedẽtia.
ꝛ tñ non regulat illa in quibus ſpeciale eſt ꝓuiſum.caſus eſt ꝛ
ibi plene no.in.l.talis ſcriptura.ff.de lega.j.ad idẽ tex.ꝛ qꝺ ibi
no.in.l.coheredi.§.qui patrẽ.ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ qꝺ no.Bal.in
l.queſitum.§.fi.in vlti.q.ff.de fun.inſtru. Ad hoc ꝯfirmãdũ fa
cit.nã ſicut clã in fine poſita nõ refert̃ ad caſũ.ad qꝺ ſi fieret re
latio corrigeret̃ ius cõe ſm glo.in.d.l.talis ad qꝺ tex.optimus
in.l.nauta.§.fi.ff.naute cap.ꝛ.l.in rẽ.§.in oĩbus.ff.de rei ven.
ita dcã ꝓportio aut adequatio in cã teſtati ĩterrupta ĩ cã teſtati
nõ integret̃ in caſu omiſſo ad correctionẽ iuris cõis. ¶ Poſtre
mo hec ꝯclõ ꝓbat̃ alia ſubtili rõne.nã dicere qꝺ excluſa ab inte
ſtato nõ ꝑt petere ſuplemẽtum hoc eſt ex interꝑtatiõe paſſiua
quam recipit ſtatutũ ab illa regula de qua ꝑ Bar.ꝛ alios in.d.
l.gallus.§.ꝛ qd ſi ſtatutũ.ff.de lib.ꝛ poſth.ſꝫ in caſu noſtro oſtẽ
dimus qꝺ talem paſſiuã interꝑtationẽ ſtatutũ nõ dꝫ recipere.
qm̃ in duobus vt.ſ.eſt oſtẽſum:eſt ꝑ ſtatutũ alterata illa regula
ab eo qꝺ dicẽdũ erat ſm illam regulã nõ ſtante diſpoſitione in
cã teſtati.ergo nõ dꝫ illa regula recipere interpretationẽ paſſi
uã hoc pꝫ.nã ſtatuta recipiũt interꝑtationẽ paſſiuã a iure cõi.
l.fi.§.in cõputatiõe.C.de iure deli.ꝛ.l.ſi ſerui veſtri.C.de noxa.
38 † ꝛ tñ qñ alteratur in aliquo diſpoſitio iuris cõis a ſtatuto nõ
recipit interꝑtationẽ ẽt in caſu in quo nõ reperit̃ ius cõe alte
ratũ.ita voluit ſingulr̃ Bal.in.l.maximũ viciũ.C.de libe.ꝑte.
vbi vult qꝺ ſi ſtatutũ vult qꝺ ltĩa filij ſit quarta vel ſemis ꝛ ſic
alteratur ius cõe quo ad quotã nõ recipit interꝑtationẽ a iure
in alio caſu ſcꝫ qꝺ debeat relinqui iure inſtitutiõis ꝓut hr̃ in
d.§.ceterꝫ.ſꝫ ſufficit qꝺ relinquat̃ quoquo relicti titulo.ꝛ hanc
deciſiõẽ ſequunt̃ moder.ꝛ Pau.de ca.in.d.l.fi.§.in cõputatio
ne.ꝛ idem Pau.de ca.in.d.aut.nouiſſima.vbi dicit cõſuluiſſe
apud vincẽtiã.idẽ ſentire vr̃ Bal.in.l.ita pudor.C.de adul.vbi
dicit qꝺ qñ ſtatutũ emanat ꝯ̃ ius cõe nõ recipit interꝑtationẽ
ꝑ ius cõe.bñ facit qꝺ ſingulariter dicit Ja.de ra.Pe.Cy.ĩ.l.nõ
ſine.C.de bo.q̃ libe.vbi cõcludũt qꝺ equiparatio facta per ius
cõe de duob9 caſibus nõ hꝫ locũ niſi qñ agit̃ de fauore ſecus vbi
de odio.puta de excludenda filia dotata a ſucceſſione ꝑtextu
ſtatuti vel cõſuetudinis.ergo in propoſita qõne nr̃a in qua nõ
agitur de fauore teſtamenti ne rumpatur.ſed de excluſiõe filia
rum a legitima ꝛ ſupplemento dicta equiparatio cauſe inteſta
ti ꝛ teſtati non fiat ſm ius cõe.iſta deciſio vr̃ facere de brocha
pro filiabus.facit qꝺ voluit Bar.de Saly.in.l.ꝓperandum.in
princi.C.de iudi.vbi poſuit ſimilem doctrinam ad alium effe
ctum.ad idem ſingulare dictum Jacob.but.ꝛ Bal.in.l.qm̃ in
prioribus.C.de inoffi.teſt.bene facit tex.ſm intellectum Bar.
in.l.ſi cum dotem.in prin.ff.ſolu.ma.Ergo in caſu noſtro cum
in cauſa teſtati ſit illa regula alterata quando extant filij non
debet etiam in caſu noſtro decidere a cõtrario ſenſu vel qꝺ hic
caſus remaneat in mera diſpoſitione iuris cõis.ꝛ ſm hanc ꝑtẽ
conſuluerunt

cõsuluerũt pluries diuersis tẽporibus.vt.s̃.relatũ fuit solẽnes
aduocati florentini.⁊ ita practicatũ ⁊ obseruatũ fuit.vt refert
3 insignis doctor do.Nellus de sancto Gemi.cui tanq̃ †insigni
doctori credẽdũ est.iuxta no.per Bar.in sua solẽni repeti.l.de
quibus.ff.de legi.faciũt no.i.l.dos a patre.ff.so.ma.⁊ hec pars
hꝫ magnã equitatẽ.pro quo tex.in dicto aut.de triẽ.⁊ semis.§.
j.mĩtũ dñ facit dicit erubescere debere leges dãtes minꝰ tertia
pro legitima.p̃sertim filiabus quarum patres fuerũt ditissimi
quãto fortius deberent erubescere leges ⁊ statuta magis dimi-
nuẽtia enormiter.longe fortius erubescere debent illi qui sta-
tutũ dubijssimũ interpretarent̃ ad diminutionẽ valde enormẽ
legitime.vt colligit̃ ex his que.s̃.dicta sunt habũde q̃ solẽt im-
plere cisternas intelligẽtiuꝫ.secus de his que superfluerent ꝺm
Bal.in fi.sue lecture sup.iiij.lib.C.in vltimis verbis.vtiq̃ si a
doctis viris p̃cedẽtia ponderent̃ ad põdus auri.nõ videbunt̃
supflue dicta.sꝫ ex re ⁊ ad rẽ ptinentissima ꝓcedẽdo de genere
ad spẽs de spẽbus ad indiuidua vsq̃ ad punctũ actus nisi falli
mur.¶Tandẽ visis difficultatibꝰ multiplicibus que trãsiue
a rũt [a] in tysim.⁊ incalluerũt vtrinq̃ incurabiliter.qꝛ p̃fati excel
lẽtissimi doctores induruerũt quilibet in suis opi.⁊ viso qꝺ in
questiõe nostra cumulant̃ omnes dicte difficultates saltẽ inci-
denter quodã mõ subordinate.⁊ quasi graminea herba ⁊ capi
te idre vix pñt conciliari canonice.lꝫ possit colligi ex.s̃.dictis.
quo nos traheret iuris cẽsura.si precise iudiciũ ꝓferre cogere
4 mur.cẽsuimus nolẽtes magis de nobis cõfidere.†q̃ deceat tu-
tius fuisse hãc durã fabam alij qui iudicaturus esset cudẽdam
relinquere quã inter tãtos iuris patres nostrũ tenue ꝓferre iu
diciũ.si em̃ i singulis qõnibus p̃dicti est magna difficultas.qd
censendũ in oĩbus simul mixtis hic reuoluit̃ summatim.nũqd
valeat statutuꝫ simpliciter tollẽs ex toto successionẽ ⁊ legitimã
filijs.¶Scdo nunquid valeat tale statutũ ex cã tollens succes-
sionem ⁊ legitimã filijs.¶Tertio nũquid valeat statutum mi
nuens legitimaꝫ.¶Quarto nunquid valeat statutum tale mi
nuens enormiter valde dictam legitimam.¶Quinto posito
qꝺ statutum simpliciter disponat qꝺ filia sit exclusa a successio-
ne patris intestati fauore agnatoꝝ.vtrum virtualiter ⁊ cõsecu
tiue censeat̃ exclusa etiam a legitima.¶Sexto posito qꝺ statu
tuꝫ simpliciter disponat qꝺ filia dotata a patre sit exclusa a suc
cessione patris intestati.vtrũ virtualr̃ ⁊ cõsequẽter cẽseatur ex
clusa ab omni supplemento legitime.¶Septimo quid si retẽ
tis terminis dicti statuti filia non dotata deberet dotari.vtrũ
censeatur exclusa a petitiõe supplemẽti legitĩe.¶Octauo retẽ
tis terminis dicti statuti excludentis dotatam vel dotandam
a successione intestati.quid si pater decessit testatus instituto
agnato ab intestato vocato per statutũ et institutis filiabus in
dote ⁊ aliqua quãtitate nõ ascẽdẽte ad legitimã.vtrũ possit pe
tere supplemẽtum aliquo remedio.cum simus in causa testati
expresse a statuto.non considerata.¶Nono quid iuris retẽtis
eisdem terminis qñ statutum aliquo casu prouidet intestati.
⁊ in casu de quo agitur non prouidet vtrum simus sub regula
exclusiua intestati excludente etiam a legitima ⁊ supplemento
ꝺm multos doctores vt p̃diximus.an vero simus in casu omis-
so in terminis iuris cõis.quasi electa via testati declinata sit.
aut presumpta voluntate testõris.aut dispositione iuris statu
ti predicti exclusiui prouisio.¶Decimo quid retentis termis
testõr exp̃ssit qꝺ dicte filie plus petere nõ possint q̃ illud i quo
institueret eas pro omni ⁊ toto eo qꝺ petere possint tam in vi
gore legitime q̃ alia quacũq̃ de causa.an illis aliquo remedio
succurratur ad cõsequendum supplementum legitime contra
voluntatem testatoris expressam cõiunctis viribus dicti statu
ti exclusiui de quo agitur rogati tandem instantissime vt pro-
ferremus nostram opinioneꝫ.prout nobis dictabat synderesis
⁊ conscientia nostra legalis nõ potuimus honestissime petitio
ni non assentire.¶In primis dicimus attenta cõi fere cẽsura
statutorum Italie excludentium filias dotatas vel dotandas
a successione patris intestati magis videri de mente statutorũ
qꝺ ẽt censeantur excluse a legitima ⁊ supplemento ⁊ hãc puta
mus qꝺ magis amplecterentur in illis puris terminis pruden-
tes layci iuxta cõsiliuꝫ Martini fillimani relati a Jo.an.in ad
ditio.spe.in ti.de tutore.§.generalr̃.in additio.que incipit pla
cuit ver.memoror qñ essemus in pura causa intestati.⁊ ex rõni
bus premissis.sed si cõcurrat qꝺ pater fuisset testatus ⁊ filias
in aliquo instituisset nulla de legitima aut supplemento facta
mentiõe putamus qꝺ inciperent titubare prudẽtes layci qua-
si nõ formalr̃ essemus in cã statuti.⁊ relinquerẽt legistis.⁊ tru
tine rõnum.s̃.relataꝝ put ante oculos haberent rõnem moti
nã ⁊ predicantem exclusionis fauore agnatoruꝫ noĩatoꝝ qꝺ si
addatur qꝺ testator prohibuisset ne filie plus peterent occasio
ne legitime vel alia quacũq̃ occasione stante statuto premisso
excludẽte a successione intestati erigerent vt putamus magis
ceruicem contra filias contra quas virtualiter et mutaliter
allegaret̃ statutũ vt.s̃.Et expressa dispositio testatoris cõiun-
ctim ad exclusionem earum.Subtiles tñ rõnes quarũ illi non
essent capaces restarent ꝓ filiabus.si vero ꝓponeret̃ eis statutũ
florẽtinũ nobis ꝓpositũ ꝓuidens quidem ẽt in causa testati.⁊
formaliter nõ prouidens in causa testati.in casu de quo agitur
ꝓut occurrit in terminis nostris tunc putamus qꝺ ꝓpter rõ
nes repugnantes vrgentissimas opinionuꝫ varietates in indi
uiduo .alias in casu simili.⁊ alia multa supra relata ⁊ deducta
nõ apponerent os propter incertitudinẽ.sed si possent se refer
re ad interpretationẽ quã vsus recepisset.intrepide faciunt ar.
l.minime.ff.de legi.cuꝫ si.illa cessante eam questionẽ si possent
athenas ad areopagitas vt ad iudices g̃uiores exercitatioresq̃
reijcerẽt.quorũ iudiciũ cõueniret rei de qua agit̃ neutri partiũ
victoria data p̃cise.vt in quadã qõne factuꝫ fuisse a Dollobella
ꝓcõsule asie.Refert valeriꝰ maximus in libro factoꝝ dictorũq̃ a
memorabiliũ.viij.⁊ refert Gellius lib.xij.de noctibus atticis.
c.vij.quid per punctũ rõnis magis censeamus vrgere validita
te rõnũ ⁊ pondera eaꝝ collgi posset.⁊ tãdẽ si cogerent̃.aut nos
cogeremur credimꝰ qꝺ nec ipi excluderẽt dictas filias a ltĩa.nec
nos oĩno excluderemꝰ i isto casu nobis ꝓposito in quo sumꝰ nõ
in dubitationibus cõibus p̃missis sꝫ in qõne singulari statuti p̃
missi florentini in qua multa cõcurrũt que nõ concurrũt in qõ
nibus alijs dubijssimis supra formatis ⁊ examinatis.vt supra
b est munitissime visuꝫ.¶Finaliter [b] istud aperte dicimus ꝺm ea
que nobis proposita sunt nos nõ videre qua rõne dicte tres fi
lie patre viuente opulentissime esse debeant contente dotibus
⁊ relictis multum distãtibus a legitima.⁊ oĩno excludi ⁊ tota
liter a supplemẽto credule impiũ durum inhumanũ.⁊ a natu
rali pietate alienũ arbitramur.qꝛ legitima esset nimis enormi b
ter diminuta vt supra dicebamus.sed in hac qõne nisi velimꝰ
plus lingua ⁊ ore dicere quã maneat in pectore ꝯueniens puta
remus ⁊ equitati cõsentaneum ⁊ iuris perplexitati qꝺ illud fie
ret qꝺ alias in causa dubijssima faciẽdũ esset cẽsuerũt illustres
doctores ⁊ fundatissime scie do.Pe.de anch.⁊ do.Ant.de bu.
qꝺ est ꝑpetua memoria dignũ.cũ in qõne quadã pẽdente apõ
ariminiuꝫ reddita eẽnt cõsilia ab illustribus doctoribus inter
se ꝯ̃ria.⁊ punctus esset dubijssimus.⁊ tãdem remissa esset arbi
tranda tunc illustri principi de malatestis.Consuluit ille prin
ceps iustissimus ⁊ cõscientie timorate p̃fatos doctores venerã
dos do.Pe.de anch.⁊ do.Ant.de but.quid ipse deberet arbi
trari salua cõscientia ⁊ timore dei rñderũt vt pꝫ in consilijs do
mini Pe.de anch.cõsi.ccx.in effectu vt infra qꝺ illa ꝯ̃rietas ori
tur ex conflictu rationum hinc inde vrgentium.⁊ hoc nõ est
nouũ.Nam ⁊ sancti viri inter se ꝯ̃riari videntur.⁊ vnus alterũ
corrigit.vt beatus Paulus petrũ de circũcisione.⁊ pꝫ in toto
volumine decretoꝝ.vbi plene de ꝯ̃rietate canonũ.Itẽ iuriscon
sulti inter se ꝯ̃riantur.⁊ alter alteꝝ corrigit vt pꝫ in.l.domitius
ff.de testa.⁊ no.in.c.ne imitaris.de cõstitu.hoc aũt nõ dꝫ repre
hensibile iudicari.c.non dꝫ.de cõsang.⁊ affi.in illa aũt ꝯ̃rietate
iudex medius nõ dr̃ peccare si elegerit iuri ⁊ equitati qꝺ credi
derit cõuenire.vt in.c.literas.de resti.spo.⁊ si aliqui vnã aliqui
aliã alij mediam viã eligunt in tanta ꝯ̃rietate.⁊ oẽs ab imperi
tia ⁊ temeritate excusatur vt ibi pꝫ facit qꝺ not.in.l.cũ ꝓlatis.
de re iud.⁊.c.per venerabilem.§.rõnibus.qui filij sint legi.ex
cusatur aũt apud deũ ⁊ hoĩes ille iudex qui in tanta varietate
eligit opinionẽ suam quã ꝺm bonã ꝯsciam credit fore veraꝫ ẽt
si postea ꝯ̃rium declararetur ꝑ autoritatẽ hñteꝫ vt in.c.j.de po
stu.prela.hoc em̃ est ꝓpriũ humani iudicij.s.sepe falli.⁊ in hoc
differt a iudicio diuino qꝺ nunq̃ fallitur.c.cuꝫ nobis.de sen.ex
cõ.cum si.Unde per p̃dicta concluserunt qꝺ ꝯsciã illius consul
tissimi recti ⁊ iusti.principis visis rõnibus deductis in cõsilijs
ꝯ̃rijs si iustitia tendit magis ad vnam ptem q̃ ad aliã intrepi
de illã sequi debet ne agendo contra ꝯsciam edificaret ad gehẽ
nã.c.per tuas.de symo.si vero visis consilijs ⁊ ꝯ̃rijs rõnibus ad
vtrãq̃ partem remanet dubius ⁊ perplexus in cõsciã tũc quid
in similibus sit agenduꝫ per exempla colligitur.xiij.di.c.nerui.
qꝺ si ille princeps ꝯscientiatus nolit eligere.timens culpã vbi
culpa non est more bonarum mentium.ij.di.c.ad eius.tunc p̃fa
ti doctores solẽnissimi dixerũt quod si ipsi haberent determĩa
re illum casuꝫ dubium circumscriptis ipsoꝝ ẽt consilijs de qui
bus etiã diffiderent.cuꝫ vtraq̃ pars tũc tractaret de lucro a cq
rendo.si vtraq̃ pars non lucratur vt credit dꝫ equo aĩo ferre.l.
fi.C.de codicil.cum si.vñ pro bono pacis ⁊ cõcordie ptiũ postq̃
casus non inclinat̃ magis ad vnã ptem q̃ ad aliã cuilibet ptiũ
41 †assignarent suam dimidiã partem.vt plene no.in.c.lꝫ.causaꝫ
de proba.ar.etiã.c.afferte gladium.de p̃sump.vbi salomon du
bius cuius esset filius qui petebat̃ dixit date dimidiam partẽ
vni ⁊ dimidiam alteri.⁊ licet respectu diuisionis pueri hoc tẽ
tando dixerit.tñ respectu iustitie sñie sue hoc sensit qꝺ vbi sunt
dubia iura partiũ ⁊ quilibet aliqd petit ad lucrũ diuidere per
medium equitatem hꝫ vt sicut sunt pares in iure quia quilibet
pro se hꝫ consilia.ita sunt equales in consecutione eius super
quo contendit̃ iuriscõsultus ẽt hanc viam elegit mediã in casi-

a ¶Considera qñ in dubijs hẽs cõsulere vel iudicare.

b ¶Qñ qꝺ ẽ dubia qd agẽdũ.

bus dubiis.l.sed ⁊ si lege.§.adeo aũt.ff.de peti.here.⁊.l.titius.
ff.ad trebel.⁊ quia si princeps cõsuleretur quid dicẽdũ posset
aliquo modo preter mentẽ partium statuere sicut fecit impera
tor in.l.⁊ hic tyberius.ff.de here.insti.⁊ iurisconsulti pro fisco no-
uam sententiã statuerunt.l.fi.ff.de iure fis.ad hanc decisionem
facit text.in.d.c.nerui.⁊ in.l.ita vulneratus.ff.ad.l.aquil.in.l.
bonafides.ff.depositi.agitur etiã de offensione iuris humani.
⁊ mere positiui.vnde nõ inconuenit ꝓpter dubiũ iuris qd ori-
tur ex tot contrariis doctorum opi.⁊ pp bonum pacis ⁊ cõcordie
partium arbitrari vt supra.s.vt per mediũ diuidatur iuxta sniaz
rusticorũ.⁊ subdũt qd si eẽt incertitudo iuris diuini naturalis
vel gñalis tutius esset in dubio qd abstinerent.d.c.ĩfas.⁊ no.
in.c.nisi esset.de renũ.itẽ qd si qd esset de bonis iaz quesitis ali-
cui res esset longe magis dubia q̃ vbi agitur vtrinq3 de lucro.
ita rñderũt pfati excellentissimi doctores quorũ vba scribẽda
essent litteris aureis ad quorũ cõfirmationẽ allegamus tex.in-
sti.de rerũ.diuisi.§.placuit.cum si.tex.in.l.nensenius.ff.de neg.
gest.tex.no.in.l.filio vt in pos.leg.tex.elegantẽ ⁊ aureũ in.l.nõ
sine.C.de bo.que lib.ibi ambiguis atq3 legũ diuersis interpre
tationibus titubantes cãs quodã iuris moderamine tempera
re decet.tex.in.l.antiqui.ff.si pars her.pe.⁊ in.l.seruos.ff.de pi-
gno.ac.⁊ in.l.ita.vt.ff.de man.⁊.l.tutorem qui.§.j.ff.de admi
ni.tutorũ.⁊ in.l.fi.ff.si quis cautio.cum si.Adducimus etiam
doctrinã Cy.⁊ Bal.in.l.cum proponas.C.de reb.cre.Adduci
mus qd illustris doctor venerabilis ⁊ timorate conscientie do.
42 Jo.petrucij de perusio in repetitione in.l.pcibus.C.de impub.
in illo articulo†qñ compendiosa est facta a pagano p vba cõia
filio pupillo ⁊ in ptãte sine expressa tpis distributione.⁊ mater
est in medio pp innumeras doctorũ varias opi.vbi quis habe
ret iudicare de equitate vel ex arbitrio sibi dato a ptib9 vel ex
forma statuti nõ esset iustũ pp diuersitatẽ opi.illã litẽ compo
nere.s.qd mater hẽret legitimã que.ẽ debita matri iure nature.
sed nõ haberẽt trebellianicã que nõ est adeo debita.vñ nĩr nec
obtineret ex toto dimidiã quã pretendebat p iure legitime tre
bellianice debitarum filio grauato iuxta no.in.l.quãq̃.C.ad.l.
fal.et in.c.Raynucius.de testa.nec ex toto succumberet.et hoc
philosophicũ temperamentũ circũspecte cõsiderabat sequen-
dum esse p habẽtẽ arbitriũ ⁊ potestatẽ puta arbitratorẽ electũ
a partib9.⁊ subdit qd quãquã huiusmodi cõpositio videat arbi
traria ⁊ non fundata in rõne:tamen in rebus multum dubiis
non erat respuenda sed tolleranda vt.d.l.filio.ff.vt in pos.leg.
⁊ ita suadebat arbitratori cõponere partes de eqtate pdicta in
illo casu vt p eũ ibi latius.sic in proposita qõne nostra in qua
agitur de dubia offensiõe iuris positiui statutarii in qua est cõ-
flictus rõnum cõpungentiũ ⁊ autoritatũ infinitarũ cõdicentiũ
via compositionis est amplectenda circũspecto arbitrio boni
viri.¶Nec dirigimus ad obiectum ad certã quotaz.sed prout
43 arbitrio bõi viri videbitur.Cõsideram9†tñ.qd filiis pl9 fauet q̃
ecclesie in legitia.s3 sup ltiam lex plus fauet cause pie.xix.q.iij.
c.si qua mulier.Nã frater testõris supra modũ diues per se.qui
hres est huius testõris ẽt ditissimi duas tertias bonorum cõsequitur
titulo lucratiuo dici pt pp opulẽtiã notoriã.⁊ a duobus tertiis
vt supra v3 ltia filiarum testõris i eo qd cõsequeret si qd cõsequere
tur tãto clarius haberet vt lucrũ:filie vero attento iure cõi tra
ctãt de quasi dãno vitãdo in ltia.attẽto vero statuto pdicto flo
rẽtino tractãt de quasi lucro seu incerto dãno.Ex altera pte vero
superficialiter statutũ.tñ in casu nro nihil aperte disponit.⁊ volũ
tas testõris cui fauẽdũ in dubio in eo qd pẽderet a volũtate ex
altera parte ius cõe qd medet duritie ⁊ crudelitati tollẽtiũ aut
minuẽtiũ nimis ltiam.Itẽ filiatio que impugnat p supplemẽ
to legitime.⁊ impugnant iste mulieres vt ex ditissimis viuen-
te patre iudicatis nõ remaneãt pauperes respectiue.vt.s.dice
batur.quid igitur repugnat cur nõ debeant ptes deosculari con
cordiã nõ videm9.⁊ tãto magis hoc suadem9 cũ vltra pdictas du
bitationes adhuc posset recidiuare lis als ex vtroq3 ãbo capi
te.et valde dubio v3 posito qd dicte filie excludentur a petitiõe
supplementi legitime.an saltem petere possint suppleri dotes
vsq3 ad cõgruitatẽ nõ minorẽ legitimaz.in quo articulo multi
cõsuluerunt qd sic in quo non scribimus nec determinamus ali
quid.qr nõ sumus cõsulti de hoc.⁊ si qs tũc diceret stante opu
lenta hereditate.ista esset nimis excessiua dos si accederet ad
legittimam.rñdere possumus qd aliqñ quarta que debet vxori
inopi in terminus aut.ꝑterea.C.vnde vir ⁊ vxor.põt accedere
vsq3 ad summã centũ librarum auri.vt.in aut.de exhib.reis.§.
qñ vero ⁊.§.fi.⁊ tñ longe minus sufficeret ibi ad inopiã euitã
dã.ita vt hic filie pticipent de felicitate ⁊ opulentia parentis.
patere igitur pt ex pdictis quorsum rõnũ viuacitas magis iclina
ret.s3 faciẽdũ censemus vt credimus nec credimus qd ptibus
posset dari salubri9 cõsiliũ aut tutius in foro poli ⁊ in foro fori.
¶Et.s.per nos cõclusũ est cõicato consi.⁊ discussis ⁊ trutina
tis dictis difficultatib9 mutua collatione opinamur iuris eẽ
pos Jo.Baptista.de caccialupis.de sancto Seuerino legum
doctor ⁊ comes Senis iura ciuilia legens.⁊ Bartholomei do.
Mariani socini.V.J.doct.seneñ.⁊ ad fidem me subscripsi so
litoq3 sigillo sigillaui.iussi ego Joã.Baptista qr idem facit.s.
scriptus acutissimus ⁊ honorandus frater do.Bartholome9
saluo consi.saniori.   Laus deo omnipotenti.Amen

Onsideretis legentes hortor.j.scriptos docto
res tã.p pte filiarum q̃.p parte fratris testatoris
⁊ accuratius inspicite horum doctorum autorita
tes numerũ ac qualitates.⁊ tam illorum qui par
tem filiarum tuentur q̃ qui partẽ fratris.⁊ tũc p-
culdubio oĩ remoto timore clarissime noscetis
partes dictarum filiarum iustitiam fouere.⁊ ita fore autoritate ⁊ nu
mero.j.scriptorum doctorum bis est florentie lata snia in fauorez
dictarum filiarum.Prima aũt lata fuit per magnificum ⁊ gene-
rosum militem do.Franciscu3 de ingratis de Bononia tũc hñ
meritum potestatẽ alme ciuitatis florẽtie.Scda aũt ⁊ si in ap-
pellationis cã confirmata fuit per magnificũ ⁊ generosum mi
lite3 do.Mattheũ Franciscũ dñi Joãnis petrutij de nobilib9
de mõte sperello de pusio dignissimũ ad pñs capitaneũ ac iudi
cem appellationis ciuitatis florentie.¶Et pro pte dictarũ fi
liarũ sunt primi infrascripti doc.vsq3 ad Pau.de ca.j.scriptũ
qui numero sunt quinquagintatres tenentes pro parte dictarum
filiarum.tum quo ad ltie supplemẽtũ qd possint dicte filie dictu3
ltie supplemẽtũ petere stante statuto florentino de successione
mulierũ ab intestato.qd oĩno statutũ nobis notũ hic esse arbi
tramur quã quo ad dotẽ cõpetentẽ v3 qd dos cõpetẽs admin9
vsq3 ad dictã ltiaz stante eodẽ statuto intelligat cessante mariẽ
cõsuetudine.put florentie cessat.¶Doctores vero.p pte dicti
fratris instituti sunt vltimi.j.scripti doctores numero viginti
tres.⁊ sic pro iustificatione pfatarũ sniarum Capitaneus ⁊ iudex
appellatiõis iam dictus incertos eximios doctores hoc firmi
ter intestantes in locis ꝓpriis inducit tenentes.p parte dictarum
filiarum.que tam consi.q̃ pfatorum doctorum volumina.p pte dictarum
filiarum tenentiũ reperta sunt i studio excelẽtissimi legũ doctoris
do.Angeli dñi ottonis de Nicolinis de florẽtia dignissimi ad
uocati florentini.ac ẽt dictarum filiarũ.⁊ obtinuit snias pdictas
quorum doctorum tenentiũ partẽ dictarum filiarum sunt.j.scripti v3
¶Bal.de perusio.in consi.qd incip.in xpi noĩe amẽ.prudentis
sime ⁊ copiose ⁊c.Et in alio consi.qd incip.in xpi noĩe Amen.
hinc filie ⁊c.in quo consi.incip.hinc filie ⁊c.refert Jacobũ idez
cõsuluisse.⁊ se vidisse consiliũ do.Jac.tunc cum ipse Bal.con-
suluit.⁊ in consilio do.Bal.incip.prudentissime ⁊c.⁊ infrascri
pti doctores se subscripserunt videlicet.
¶Philippus de corsinis de florentia qui idem cõsuluit in cõ
silio incipiente.casus iste ⁊c.in quo consilio refert Thomã pa-
trem suum ita cõsuluisse.⁊ doctores antiquos ⁊ modernos flo
rentinos idem tenuisse ⁊ consuluisse.
¶Nicolaus dñi francisci de cambionibus de florentia eodez
modo subscripsit dicto consilio Baldi.
¶Baldus de fegino eo.mõ se subscripsit dicto consil.Baldi.
¶Rosius andreoti de florentia idem consuluit in consi.qd in
cipi.statuto Mantue disponitur ⁊c.
¶Doctor quidã sine nomine idẽ tenuit in cõsi.qd incip.in dei
nomine amen.predicta questio ⁊c.
¶Joãnis de ricciis.idem tenuit in consil.qd icipit cõsultus.s.
dicto puncto cui se subscripserunt infrascripti doctores v3.
¶Laurentius de rodulphis de florentia.
¶Joães de ricciis ⁊ Bal.sequilinio.⁊ Bartholomeus de po
polo.⁊ Marcellus de firezis.
¶Doctor quidam sine nomine in consi.qd incip.in Xpi nomi
ne amen.prouidendo.
¶Ludouicus do.Francisci de aretio idem consuluit in simili
statuto pistoriensi cum iudex remisisset dictam cãm ad dictum
do.Ludouicum qd cõsilium incip.in dei nomine amẽ.in qõne
vertente ⁊c.⁊ idem in quodam alio consilio.
¶Nellus de florentia vna cu3 domino Thoma de corsinis in
consil.qd incip.super hac materia ⁊c.
¶Nellus in alio consilio quod incip.consideratio de quo que-
ritur quo ⁊c.
¶Itẽ idẽ Nellus in alio consil.quod incipit quesita plura ⁊c.
¶Item idem Nellus in alio consil.qd incip.similiter formato
puncto in quo consi.dicit hanc esse eõdem opi.florentie.ita fuis-
se pluries consultum ⁊ iudicatum.
¶Thomas de corsinis in consi.qd incip.quidã nomine Mar
tinus idem tenuit simul cum dño Philippo suo filio.⁊ Bal.
de sequilinio.⁊ idem tenuit dictus do.Thomas in suis practi
cis testa.dierum punctis florentie.
¶Bartholomeus de salyceto idez tenuit in cõsilio qd incipit
Consti saluatoris nostri ⁊c.in questione predicta ⁊c.
¶Otto de Nicolinis de florentia idem tenuit in consi.qd inci
pit xpi nomie repetitis ⁊c.considerato themate.Et idẽ tenuit
in alio consilio eodem modo incipiente.

¶Salustius

¶ Sallustius de bonguglielmis de perusio idē tenuit in ɔsi.qđ incipit in Christi noīe amen.supradictus spectabilis ⁊c.⁊ idez tenuit in disputatione que incipit. Elius pastus ⁊c.

¶ Benedictus de acoltis de aretio idem tenuit in consi.qđ incipit in Christi nomine omnia pertinentia ⁊c.

¶ Thomas saluetus de Florentia idē tenuit in consil.qđ incipit. In christi nomine repetito super prefatis dubiis ⁊c.

¶ Petrus de ambrosinis de esio.idem tenuit in consi. qđ incipit. Omnipotentis dei nomine repetito.idem qđ.s̄.⁊c.

¶ Zenobius de guasconib⁹ de Florentia idē tenuit in subscriptione sua que incipit ego Zenobius.

¶ Leofranchus leonis de Florentia idē tenuit in consi.suo qđ incipit Jesu christi ⁊c.Clausula illa ⁊c.

¶ Ludouicus de interane aduocatus consistorialis idē tenuit in suo cōsi.qđ incipit.copia dicendi singulas ⁊c.in quo consi. al legat qđ ipse al's bis idem consuluit.

¶ Joannes de monte magno de pistorio ciuis et aduocatus florentinus hoc idē tenuit in vno cōsil.qđ incipit. Jesu Christi atq; matris.circa factum ⁊c.

¶ Gaspar magistri Ludouici de ludouicis de Florētia idē tenuit in cōsi.qđ incipit.Jesu xp̄i noīe repetito lʒ prima facie ⁊c.

¶ Philippus de nobilibus de cornea de Perusio idē tenuit in suo consi.qđ incipit. In nomine dn̄i. Ardua plurimū ⁊c.

¶ Baldus de Bartholinis de perusio idem tenuit in cōsil. qđ incipit domini nostri.optatissime ⁊c.

¶ Balionus de nobilibus de mōte vbiano idē tenuit in cōsil. qđ incipit Jesu christi ⁊c.Requisitus ⁊c.

¶ Matheus de vbaldis de Perusio idē tenuit in cōsi.qđ incipit. In nomine omnipotentis dei clarissimi ⁊c.

¶ Joānes Nicolai de Bartholinis de perusio idē tenuit in cōsi.qđ incipit se.agram dictum ⁊c.

¶ Dominicus de martellis de Florentia idē tenuit in sua subscriptione que incipit.⁊ ita vt supra ⁊c.

¶ Joānes Baptista de sancto Seuerino idē ɔsuluit in cōsi.qđ incipit. Dn̄s labia nostra aperiat ⁊c.

¶ Bartholomeus de socinis de Senis idē consuluit in dicto consilio. Dominus labia nostra aperiat ⁊c.

¶ Marianos de socino de Senis idē tenuit in.c.tue. de sponsa.⁊ dicit qđ nō meminit se vidisse autoritatē in cōtrarium q referт ita fuisse iudicatū Bononie per aduocatos vrbani quinti. quā sn̄iam referunt plures alii de suprascriptis cōsultorib⁹ ⁊c.

¶ Baptista de nellis de Florentia idē tenuit in consilio incipiēte.Saluatoris nostri inuocato viso puncto ⁊c.

¶ Antonius de bologettis de bononia idē tenuit in cōsilio qđ incipit.Superbi dei ⁊c.

¶ Angelus de castro idem tenuit in consilio quod incipit In christi nomine amen.primum dubium ⁊c.

¶ Bartholomeus cepolla de Verona idem tenuit in consilio qđ incipit In christi nomine ac inuocato ⁊c.

¶ Petrus de darbobus de Padua idem tenuit in cōsilio qđ incipit. In christi nomine.viso casu ⁊c.

¶ Angelus dn̄i Angeli de vbaldis de perusio idem tenuit in sua subscriptione que incipit. Jta vt supra consultum ⁊c.

¶ Petrus de socino de Padua idē tenuit in consilio qđ incipit. In christi nomine amen.dei presidio ⁊c.

¶ Sinolphus de signorelis de Perusio.idē tenuit in sua subscriptione que incipit.tum qꝛ tabellarius ⁊c.

¶ Joānes de sadoletis de mutina idem tenuit in subscriptione que incipit quoniam propter magnificos ⁊c.

¶ Pro filiabus contra fratrem.

¶ Doctores infrascripti proximi sunt illi qui vltra predictos tenent qđ dos competens sit vsq; ad legitimam.

¶ Baldus de perusio in cōsi.incip. In christi nomine amen qđ statutum tria hʒ capita ⁊c.tenet qđ dos cōpetēs sit arbitrio boni viri qđ arbitrari debet ad minus vsq; ad legitimam.

¶ Angelus de perusio idem tenuit in consilio quod incipit dominus Gregorius pagonibus.

¶ Raphael fulgosius ⁊ idē tenuerunt in auť.resq;.C. cōia de leg.⁊ idem tenuit Bartholomeus de saly.saltē in disputatione que incipit statuto cauetur ⁊c.

¶ Joānes petrutius de perusio idē tenuit in dicta auť. resq;.⁊ etiam in quodam suo consilio ⁊c.

a ¶ Benedictus⁹ de capra idem tenuit quinquies consulendo.⁊ consilium incipit in nomine dn̄i amen.Cum visis dictis statutis ⁊c. Alterum consilium incipit.

¶ Marcus de agnolellis de perusio idem tenuit in consilio qđ incipit In christi nomine ⁊c.viso dicto puncto ⁊c.

¶ Philippus franchus de perusio idē tenuit consulendo ⁊ incipit consilium. Visis ac diligenter.

¶ Petrus de vbaldis de perusio idem tenuit cōsulendo. ⁊ incipit cōsilium. In christi redēptoris ⁊c.inherendo decisioni.

b ¶ Alexander de imo.idem tenuit in cōsilio suo qđ incipit.b

¶ Pro fratre contra filias.

¶ Infrascripti doctores sunt illi qui tenēt ꝓ fratre ɔ̄ supra dictas filias tā quo ad supplemētū legitime ꝙ̄ quo ad dotem cōpetentem vʒ qđ dos cōpetens non sit vsq; ad legitimam.

¶ Paulus de ca.tenuit hāc partē cōtra filias ī vtroq; casu vez tam in supplemento legitime ꝙ̄ in cōpetenti dote in cōsilio qđ incipit in xp̄i noīe amen.super prima questio.⁊c. b

¶ Andreas barbatius idem tenuit in consilio qđ incipit. egregie stabitur ⁊c.

¶ Hieronymus de zanetis de bononia idē tenuit ī sua subscriptione que incipit. Requisitus ⁊c.

¶ Antonius de bolognetis de bononia idem tenuit in sua subscriptione que incipit. quoniam multum.

¶ Joannes franciscus de pauinis idem tenuit in consilio qđ incipit pro vera decisione ⁊c.

¶ Andreas bentius idem tenuit in consilio suo qđ incipit tacita est renegandi patris ⁊c.

¶ Coronatus de planeis idē tenuit in sua subscriptione que incipit requisitus vt supra scriptum ⁊c.

¶ Joachimus de narnia idem tenuit in consilio qđ incipit. qꝛ plenitudo ⁊c.

¶ Baptista de brendis de Roma idem tenuit in consilio suo qđ incipit de illius auxilio ⁊c.

¶ Joānes alerius toschanus de Mediolano idē tenuit in cōsi. suo qđ incipit.qꝛ super discussione.alias incipit ꝑ excellentē ⁊c.

¶ Nicholaus de castello idē tenuit in sua subscriptione que incipit qđ supra conclusum est.

¶ Franciscus de anania idem tenuit in consilio suo.quod incipit rei perfecte ⁊c.

¶ Nicholaus de vbaldis de perusio idem tenuit in consi. qđ incipit omnipotentis dei ⁊c.quēadmodum ⁊c.

¶ Paulus de toschanella idem tenuit in cōsilio qđ incipit Jesu ⁊ eius gloriose matris.

¶ Joānes maria de ruminaldis de ferraria idē tenuit cōsil. qđ incipit.christi saluatoris nostri ⁊c.viso puncto ⁊c.

¶ Albertus de vincentiis idem tenuit in consilio quod incipit visis consiliis ⁊c.

¶ Vincentius de palliottis de bononia idem tenuit in cōsilio qđ incipit In noīe sancto ⁊c.viso testamento ⁊c.

¶ Manfredus de mallentibus.idē tenuit in sua subscriptiōe que incipit placet mihi conclusio ⁊c.

¶ Joānes baptista de rosellis idem tenuit in cōsilio qđ incipit In dei nomine.viso puncto ⁊c.

¶ Alexander delneno idē tenuit in consilio qđ incipit in nomine domini amen.vidi que eleganter ⁊c.

¶ Thorellus de Florentia idem tenuit cum esset in quodam laudo qđ asserit de consilio pauli Nelli ⁊ Alexandri.

¶ Casus ita figuratur.

¶ De mēse octobris anni. Mcccclvii.peroptima cōsilia populi ⁊ cōis Florentie fuit edicta q̄dā reformatio cōtinēs in effectu qđ oēs ⁊ singuli q emerunt hactenus ab aliquo officio seu ab aliqbus officialib⁹ cōis Florētie aliqua bona imobilia.⁊ pro ꝑcio taliū bonoꝝ dederūt in totū vel in ꝑtē aliquas polizas pagarū vt infra teneanť ⁊ debeant infra vnū mēsem prime futurū a die huius obtēte in cōsilio cōis soluere ⁊ resarcire in pecunia numerata ī totū illud qđ q̄titas data poliza seu aliqua alia quātitas pecuniaꝝ que fuisset vel erat tūc peioꝛ vel minoꝛ ꝙ̄ si data fuisset dicontanti ⁊ ipsam solutionē facere teneatur camerario officialiū mōtis ꝑ cōuertendo ⁊c. ¶ Item qđ qlibet qui nō soluerit ⁊ resarciuerit.s̄.dictū mensem vt supra incidat.⁊ ex nūc incursus esse intelligať:⁊ sic in penā dupli hoc est tantūdē q̄titatis q̄ta esset summa resarciēda ⁊ soluēda ꝺm supradicta: ⁊ qđ elapso dicto mēse officiales mōtis.⁊ oīa alia officia ciuiuz dicti cōis ⁊ qđlibet ipsoꝝ officioꝝ in qbus habeat locū ꝓuentio possint ⁊ valeant oīb⁹ iuris remediis oportunis etiā de facto quēlibet ꝑdictoꝝ in dictam penā incursorum cogere ad soluendum cū effectu ⁊ in pecunia numerata camerario mōtis tā sorte seu principalē summā peioramēti ꝑdicti ꝙ̄ penam imposită per hāc ꝓuisionē. ¶ Et habeant ꝓ scipsis dicti officiales qui sic exigi fecerint dimidiā q̄titatē tā dicte sortis ꝙ̄ pene.⁊ postꝙ̄ fuerint misse ad introitū camerarii mōtis integre ⁊ nō prius:⁊ vna quarta ps notificatori palā vel secreto si fuerit:⁊ alia quarta pars remanet mōti ꝑ cōuertēdo vt supius dictū est:⁊ qlibet possit ⁊ sibi liceat accusare ⁊ notificare de ꝑdictis secreto:⁊ palā etiā absq; aliqua solutiōe gabelle ⁊ sine noīe vel alia solēnitate aut substātialitate ꝓut volet.⁊ teneať ei secretū si voluerit:⁊ ca

a ¶ Vide tu in cōsiliis eiusdē dn̄i bn̄dicti i consi.cxxxix. ⁊.lxxvj.

b ¶ Vide ipsuz Alex.in cōsil. lxvj.i.j.vol.⁊ i cōsil.vij.in.ij. vol.q vi senti re qđ nō dʒ eē minus legitima qn̄ nō supsunt descēdentes masculi et vide Aret. in ɔs.xvij.co.xij.i vj.arti.vbi qđ bonus vir arbitrať q̄ dicať congrua dos. adde Alexā. ɔs.lxxxiij.vbi not.loquiť in iij.vol.⁊ cōsi. in auť. nouissima in.ij.vno c.de inof. test.

merarius mõtis ad cui⁹ introitũ erũt misse dicte quãtitates teneaĩ absq̃ aliqua deliberatiõe stãtiamento solẽnitate vel actu soluere dictã dimidiã ⁊ quartam officialibus ⁊ notificatori ad quos ptinebũt oĩ oppositione ac dilatione remota: ⁊ vbi non esset notificator quarta pro eo assignata qñ esset ptineat officio mõtis ꝑ diminutiõe mõtis vt de alia quarta dictũ est. ¶ Secundo psupponiĩ qd̃ reperiunĩ aliq̃ q bona immobilia emerũt de polizis ⁊c. vt supra. q̃ fm formã supradicte legis tenebanĩ .j. dictũ mẽsez soluere ⁊ resarcire ĩ pecunia numerata totũ illud. quo q̃titas data di polize seu aliqua alia q̃titas pecuniaꝝ q̃ fuisset vel erat tũc peior vł minor q̃ si data fuisset di cõtãti. ⁊ tñ elapso mẽse de quo supra nõ soluerũt nec resarciuerũt. ex quo fit vt in penã dicte suprascripte legis inciderint. quare qdam officiales cõis Florẽtie habita notitia taliũ q̃ ĩ penã dicte legis inciderũt declarauerũt illos tales debitores mõtis cõis Florẽtie tã ĩ sortẽ hoc est in id qd̃ debẽt resarcire q̃ in penã .s. duplũ. ⁊ cogentes ⁊ cogere ꝑ posse volentes dictos debitores ad soluẽdũ dictã sortẽ ⁊ penã miserũt eos ad speculũ cũ declaratione ⁊ expssiõe quãtitatis debite. ¶ Et psupponiĩ qd̃ dicte quãtitates declarate nõ sunt misse ad introitum camerarij mõtis q2 illi tales declarati debitores nõdũ soluerũt. ¶ Itẽ psupponiĩ qd̃ dicti officiales q examinauerũt ⁊ declarauerũt dictos debitores ⁊ coegerũt ad soluendũ mittẽdo eos ad speculũ erant in fi. eoꝝ officij. ⁊ sic de primo habituri successores q successores nũc sunt ĩ officio. queriĩ vero visis ⁊ cõsideratis p̃dictis an dicti officiales q declarauerũt ⁊ ad speculũ miserũt debitores vt supra debeãt cõsequi ⁊ habere p̃miũ suprascripte reformatiõis postq̃ dicte quãtitates misse fuerũt ad introitũ: an vero successores eorumvel illi q erunt in officio eo tpe quo mittenĩ ⁊ misse erunt dicte quantitates ad introitum: ⁊ sic queritur quid iuris.

¶ Consilium.clj.

1 ☞ Premium si cõcedatur ob exactionem fiendam debet intelligi q̃ exactio fiat cum effectu.
2 Minus soluit qui tardius soluit.
3 Res tantum valet quantum vendi põt scd̃m eius conditionẽ.
4 Propter difficultatẽ adinueniẽdi voluit lex notificatores adesse posse: etiã secreto inuitãdo eos ad notificãdũ sub spe illius p̃mij.
5 Declaratio facti requiritur: etiã qñ qs incurrit penã ipso iure.
6 Sic dictio habet relationẽ ad sensum ⁊ ad verba precedentia ad que facit relationem.
7 Facere dicitur qui facit quod in eo est. ⁊ nu. 12
8 Coacte aliquis facere quid dicatur.
9 Debitor condẽnatur absq̃ citatione quando apparet ex libris publicis qd̃ sit debitor.
10 Finis qñ habet a principio necessariam consequentiam idẽ de fine iudicatur quod de principio.
11 Promissio fc̃a ex interuallo post icussũ metũ psumiĩ meticulosa.
13 Ceptum non habetur pro perfecto.
14 Quartam partem penarũ quis habere debeat qui exegit an q super eis condemnationes fecit.
15 Principium qñ debeat inspici ⁊ non finis.
16 Defensio etiã in declarationibus fiscalib⁹ nõ intelligiĩ remissa.
17 Exigere quid sit.
18 Uerbum solutionis adiũctum verbo cum effectu. vel verbo pecuniam. sumitur stricte.
19 Iudex cõdẽnando ⁊ mandando debitorib⁹ qd̃ soluãt dr̃ exeq.

In nomĩe domini nostri Jesu xp̃i amẽ. ¶ Cõsideratis oĩb⁹ p̃dictis dubiũ facere vr̃ prima facie q2 officiales p̃fati nõ exegerũt dictas pecunias de q̃bus in .l. sit mentio: lʒ declarauerint vt supra premittiĩ. vnde cum in d. l. dicaĩ qui fecerint exigi fecerint habeãt dimidiã quãtitatẽ ⁊c. nõ videnĩ posse dici fecisse lʒ sint parati facere iuxta no. in .c. ij. de reg. iur. lib. vj. facit. l. p̃tor. §. si quis parat⁹ ff. de no. ope. nun. nõ em̃ vr̃ talis. l. voluisse vt premiũ cõsequanĩ officiales executiõe nõ facta p eos. verbũ em̃ exigere ĩportat ab inuito extorq̃re. l. fideicõmissa. §. si rẽ. ff. de leg. iij. ⁊ qd̃ no. ff. sol. ma. l. iij. post p̃n. ⁊ ff. de le. j. l. ⁊ eo modo. C. de fur. l. filius. in gl. ⁊ qd̃ per Jo. an. in .c. j. de reli. domi. li. vj. ⁊ in regula bona fides. de reg. iur. eo. li. vnde nisi facta solutione nõ põt dici aliquo modo exactũ vt dictis iurib⁹. facit qd̃ no. Bart. in .l. hoc iure. ff. de solu. vbi tractat an ille qui hʒ mandatũ ad exigẽdum possit solutionem recipere. ¶ Preterea † cũ tribuaĩ premiũ dictis officialib⁹ ꝑpter exactionẽ ⁊ attẽto labore in exactione fiẽda. ar. l. ⁊ virtutũ. C. de statuis ⁊ imagina. nõ vr̃ tale p̃miũ tribuendũ nisi re pfecta. ar. l. j. ad fi. ff. qd̃ q̃sq̃ iuris. ⁊ .l. pe. §. docere. ff. ne qs cũ q in ius vocatus. sicuti dicimus in simili qd̃ p̃hibitus exigere sub pena penã illã nõ incurrit nisi cũ effectu exegerit: vt not. gl. in .c. nullus. j. q. j. i gl. fi. Lex ergo q̃ tribuit p̃miũ officialibus p̃dictis nõ intelligiĩ premiũ tribuere re imperfecta p̃missa. illud enim vr̃ esse pfectũ qd̃ ex oĩbus suis ptibus constat. l. j. ff. de orig. iur. ⁊ in .l. actũ esse dr̃ cũ nil restat ad agendũ. l. fi. C. ad sille. ¶ Nec est cõdignum p̃miũ tribuere labori eoꝝ qui quodãmodo in cassum laborauerũt ⁊ exactionẽ nõ fecerũt igitur premiũ tribuendũ vr̃ potius aliis officialib⁹ successorib⁹ quorũ tpe facta est solutio q etiã effectũ dederũt dicti ꝓuisioni ⁊ legi. ¶ Sʒ his non obstantib⁹ Ↄ̃riam partẽ de iure arbitror veriorem. ⁊ ꝑ clariori intelligentia considero quatuor in p̃senti casu. ¶ Cõsidero em̃ primo ipsum Ↄ̃ctum emptionis ⁊ vẽditionis facte ab aliquo officiali cõis de aliquib⁹ bonis immobilib⁹ in cuius cõtractus celebratione fuit cõuentũ de precio certo soluẽdo. Unde contractus ipse est facti: ⁊ ꝑut factus est ita seruandus. l. cõsilio. ad fi. ff. de cura. furio. nec lex ista noua tractat de reddẽdo talẽ cõtractũ imperfectũ. a quo discedere nõ lʒ. l. ab emptiõe. C. de pac. l. pfecta. C. de dona. q̃ sub modo. Sed in virib⁹ suis stat talis vẽditio. ¶ Scd̃o cõsidero obligationẽ ex ipso Ↄ̃ctu descendentẽ q̃ obligatio est vt vẽditor ipse teneaĩ ad rẽ tradendã: emptor aũt ad p̃ciũ dãdũ. l. ex empto. in p̃n. ff. de act. emp. l. pacta cõuẽta. ff. de Ↄ̃hẽ. emp. cũ ibi plene no. ⁊ circa hoc Ↄ̃siderauit lator vltime legis qd̃ cũ cõe seruauerit cõtractũ ꝑ pte sua ⁊ rẽ tradiderit insti. de rerũ diui. §. vẽdite. ⁊ qd̃ habeĩ in .l. pcuratoris. §. pe. ff. de insti. ⁊ i .l. j. ff. de offi. pcu. cesa. ⁊ plene in .l. a diuo pio. §. si post adiectũ. ff. de re iudi. qd̃ cõdecẽs erat vt emptor etiam ꝑ pte sua integrũ solueret p̃ciũ ⁊ cũ ꝑ p̃cio adinueniaĩ certos emptores dedisse polizas pagarũ q̃ erãt minoris valoris. nam illo tpe fiebat exactio illarũ pagarũ cũ certa tpis dilatiõe. vñ ille polize nõ valebãt integrã quãtitatẽ crediti ĩ eis descripti: ʒ minus habita cõsideratiõe intersurij medij tpis. ar. l. illud. §. minus. ff.
2 de trib. ⁊ .l. si cui ex empto. §. min⁹. † soluit q tardi⁹ soluit. ff. de v̄. sig. facit isti. de act. §. tpe. ⁊ qd̃ hr̃ in .l. cũ hi. §. j. ff. de trãsac. vñ tale creditũ qñ existimaĩ q2 hʒ ĩ se dilationẽ existimari dʒ deducto medij tpis iterusurio. l. i. l. falci. non hr̃ rõ ⁊ qd̃ ibi p Bar. ff. ad. l. fal. voluit ergo illa nouissima ꝓuisio qd̃ cũ ille minus soluerit nõ dicaĩ integrũ soluisse p̃ciũ: nã dicte polize aliqñ vẽdebãtur. ⁊ habita cõsideratiõe dicte dilatiõis vẽdebanĩ minori p̃cio ⁊ iõ legislator existimauit nõ fore iniquũ vt tñ p̃cij solutũ esset
3 q̃tus esset valor dictarũ polizarũ: cũ tñ valerẽt ⁊ nõ plus † res em̃ tñ valet q̃tũ vendi põt fm ei⁹ cõditionẽ. l. si seruus. ff. ad. l. aq̃liã. l. p̃cia rerũ. ff. ad. l. fal. ⁊ qd̃ no. in .l. mortis cã capimus. ad fi. ff. de do. cã mor. ⁊ qd̃ p Bar. in .l. si qs cũ aľr. ff. de v̄. obli. ⁊ in l. ij. ⁊ ibi p Bal. C. de rescin. vendi. iustũ ergo putauit legislator nõ plus tales poliza existimare q̃ esset valor cõis: ꝑ hoc optime q2 equũ reputauit in psona priuati idẽ ius statuere qd̃ statueret in se cõe ⁊ fiscus vbi tpe cõsiderabile esse in priuati fauorẽ. ʒ vbi esset dare tale tp̃s in fauorẽ priuati fiscus ⁊ res publica rẽ existimaret minori p̃cio habita cõsideratione dicti tpis: vt est casus sing. i. l. j. ad fi. C. de cõdi. ex. l. fm vnã lecturã. vbi lʒ fisc⁹ vel res publica ꝑpter iminẽtẽ sibi necessitatẽ possit cogere debitorẽ suũ in diẽ ad soluẽdũ de p̃senti ⁊ ante diẽ: tñ facit illud habita diminutiõe q̃titatꝫ illi⁹ crediti q̃to min⁹ existimari dʒ pp medij tpis intersuriũ. eodẽ ergo iure vti dʒ fisc⁹ ĩ psona sua vt habeaĩ Ↄ̃sideratio q̃to min⁹ valet creditũ qd̃ sibi tribuaĩ ex eo q2 hʒ annexã dilationẽ ꝑut ipse fisc⁹ cõsiderat. ar. l. iij. ⁊ .l. j. ff. qd̃ q̃sq̃ iuris. ⁊ hec fuit rõ dicte vltime ꝓuisiõis ⁊ legis. ¶ Tertio p̃ncipaľr cõsiderãdũ qd̃ dicta noua ꝓuisio obligat illũ emptorẽ ad p̃ciũ soluẽdũ .j. tp̃s. ⁊ eo nõ soluẽte qd̃ tũc incursus intelligatur in penã. ⁊ sic canone late sñie pp dictionẽ ex nũc. ⁊ pp verbũ illud icursus esse iuxta ea q̃ no. in .l. in criminali. C. de iu. om. iu. ⁊ ibi Bal. in .l. iubemus. §. sane. C. de sa. san. eccl. ⁊ in aut. de incest. nup. post p̃n. ⁊ in .c. j. de sagittarijs. verũ q2 erat difficile adinuenire istos tales q soluissent polizas ꝑ p̃cio ꝑpterea rõne talis inuẽtiõis voluit lex p̃miũ tribuere ipsis inuenientib⁹ qd̃ ptʒ q2 nõ ex alio voluit notificari etiã secreto p̃miũ tribui nisi ꝑpter difficultatẽ inueniẽdi igiĩ voluit p viã notificatiõis ꝓcedi etiã de facto de q̃b⁹ notificatorib⁹ habeĩ etiã in iure. vt in .l. ab accusatiõe. §. nũciatores. ff. ad turpi. ⁊ in .l. fi. ff. de iud. l. j. §. ⁊ sane. ff. de of. pfe. vrb. l. diuus. vbi p bar. plene de cura. reorũ ⁊ qd̃ no. in c. super his de accusa. ⁊ p Bar. in extrauagãti. ad reprimẽ. sup
4 verbo. denũciationẽ. in p̃n. ꝑpter difficultatẽ ergo † adinueniẽdi voluit lex adesse posse ipsos notificatores etiã secreto inuitãdo eos ad notificãdũ sub spe illi⁹ p̃mij. l. j. post prin. ff. de insti. ⁊ iur. ex quo ptʒ p̃io qd̃ lex ipsa q̃ obligauit dictos soluẽtes precium de polizis ad p̃ciũ ⁊ ad penã reputauit hoc esse frustratoriũ cis nõ soluentib⁹ ⁊ spõte se enũciantib⁹ si alij non adessent qui sup his inuestigarẽt. ⁊ voluit propter difficultatem inuẽtionis ipsis officialib⁹ adesse posse notificatores. ex quo noto qd̃ premium istud tribuitur primo ratione inuentionis.
¶ Insuper aduertẽdum qd̃ dicta reformatio voluit etiã p̃miũ tribui ipsis officialibus nõ solũ ex se inueniẽtib⁹: ʒ etiã adhibito notificatore. ⁊ voluit vtrisq̃ eorũ p̃miũ tribui vcʒ tã ipsis officialibus.

ficialibus ꝙ ipsi notificatori.quasi nō esset satis inuenire nisi etiā decla
5 rareť ꝑ ipsos officiales talē soluisse polizas pagarū ꝓcio.†Nā lʒ incur⸗
si fuerint in penā nihilominꝰ declaratio facti reqriť.l.j.§.j.ff.ad turpi.
⁊.l.eiꝰ q delatorē.ff.de iure fis.⁊ qđ ibi ꝑ Bar.vbi casus in materia nr̄a.
Rōne ergo talis declarationis fiēde ꝑ officiales voluit lex ꝓmiū tribue
re ipsis officialibꝰ.facit.l.ij.C.in qb.casi.seru.ꝓ premio libe.accipi.Cuʒ
igitur in ꝓposito nr̄o p̄fati officiales hoc adinuenerit notificatore assi
stēte.⁊ declarauerint illos debitores esse.merito hac rōne ⁊ causa decēs
est ꝓmiū eis tribui.¶Quarto principalr̄ est vidēdū qꝛ dixim̄ꝰ de ꝯctu
de obligatiōe ⁊ de actione qꝛ lex q̄ tribuit ꝓmiū dictis officialibꝰ videť
loqui de ipsa exactiōe.Cū tribuit premiū officialibꝰ ipsis dū dꝛ qđ offi⸗
ciales q sic exigi fecerint ꝓ seipsis habeāt dimidiā quātitatis.¶Et sic
restat videre an p̄dicti officiales dicanť sic exigi fecisse.si ergo verificanť
v̄ba dicte legis in eoꝝ ꝑsona vt iuribꝰ vulgaribꝰ.l.iiij.§.totiēs.ff.de dā.
infec.cū simi.p̄terea aduertendū qui sint q dicanť sic exigi fecisse. nō em̄
dixit lex simplr̄ ꝙ officiales qui exigi fecerint:sed dixit qui sic exigi fece
6 rint.†que dictio sic hʒ relationē ad sensuʒ ⁊ ad verba p̄cedentia ad que
relationē facit.iuxta no.in.l.gallus.in prin.ff.de lib.⁊ posth.facit.l.si sic
ff.de leg.j.Vñ lʒ verbū fecerint intelligať cum effectu. vt iuribus p̄alle⸗
gatis in cōtrariū.tn̄ in ꝓposito dꝛ facere etiā cum effectu exigi ille q ita
fecit ꝓpter qđ solutio facta est.⁊ illud dꝛ exigi facere.cū v̄bū facere om
nē faciendi cām cōplectať.l.verbū facere ⁊.l.faciēdi.⁊.l.facere opʒ.ff.de
7 verb.sig.ille em̄ dꝛ facere † qui circa reʒ faciendā facit ꝙtum in eo est vt
no.l.dist.ponderet.⁊ ꝓbať in p̄allegatis iuribus.facit.l.in testō.ff.de cō
di.⁊ demō.¶Et notādū qꝛ ad hoc vt officiales premiū ex tali opere cō
sequanť duo requiruntť.vnū qđ fecerint exigi.vt ptʒ ibi qui sic exigi fece
rint.aliud qđ fuerit vere exactū vt ibi si.⁊ postꝙ fuerint misse ad introi
tum ⁊c. Ista ergo duo copulatiue requirunť ad hoc vt talis officialis
premiū consequať.ergo vno deficiente premiū nō consequiť.l. si heredi
plures.ff.de condi.insti.l.si is qui ducenta.§.vtrū.ff.de rebus dub.cū si.
¶Videamus ergo quid importet sic exigi facere ⁊ dico qđ istud iam
est declaratū per precedentia v̄ba ad que dictio sic facit relationē. v̄ba
aūt precedentia dicūt qđ possint ⁊ valeant cogere cū effectu.tunc istud
8 est clarū†ꝙ ille dꝛ coactus ad aliqd faciendūʒ non solū qui in ꝑtāte vel
manu ministroꝝ:ad hoc cogiť sed etiā ille qui ciuiliter.⁊ ꝑ ius ordina
riū coactꝰ est vt ꝓbat tex.elegāter in.l.j.§.necessario.ff.si muli.ven. no.
in pos.vñ cum in ꝓposito declarauerint debitorē ⁊ ꝙtitatem debiti de⸗
scribi fecerint in speculo.⁊ alia vt ꝓmittiť merito talia facienda dicunť
cogere ad soluendū.¶Preterea lʒ per talē coactionem nō fuerit facta
solutio incōtinenti:tn̄ si superior interpellauit monuerit ⁊ declaraue⸗
rit ille dꝛ cogere ⁊ ille coactus lʒ non fuerit mandatū exequutū vt ꝓbat
tex.no.vt in auť.vt differētes iudices.in.§.si v̄o. etiā sanctissimo archi⸗
ep̄o ibi ⁊ coactus a sanctissimo archiep̄o nō iudicauerit. ¶Precessit
igitur ⁊ declaratio ⁊ interpellatio. vñ dicunť officiales coegisse ad sol⸗
uendū vt dictis iuribꝰ.⁊ lʒ postea fiat solutio:tn̄ fit rōne p̄cedentis coa⸗
ctionis durantis ⁊ instātis iuxta plene no.in.l.interpositas. C.de trāſ.
l.j.ij.⁊.iij.C.ꝙ me.cau.⁊ per Inn.in.c.cōtinētia lr̄arū.de homi.facit qđ
habeť in.l.ij.C.qui onerāde.ff.quaꝝ reꝝ ac.nō dať.ptʒ ergo clarū esse ꝙ
isti coegerūt ad soluēdū.⁊ ꝓpterea dicunť sic exigi fecisse.¶Qđ etiā ꝓ⸗
bať.qꝛ cū dicti notificatores ⁊ officiales pariter vocenť vt ptʒ ibi ad fi.
officialibus ⁊ notificatori.merito si premiū tribuiť notificatori ꝙtum
in eo est intelligiť etiā tributū.⁊ ipsis officialibus facientibus ꝙtuʒ in
eis est:cum pari rōne isti ad premiū vocati sint ar.l.vt tm̄.ff.de seruo cor
rup.⁊ hr̄ in.l.j.§.occisoꝝ.⁊ in.l.iij.§.vtrū.ff.ad sille. premiū ergo talibꝰ
a lege tributū est facientibus ꝓ posse vt pecunia in cōi veniat.vñ noti⸗
ficatori ex sola notificatiōe debeť.officiali aūt sola coactione ad soluen⸗
dū qđ pʒ ex verbis ibi appositis dum dꝛ ad quos pertinebūt,qđ verbū
ꝑtinere,est latissimū.l.verbū ꝑtinere.ff.de ver.sig.⁊ verificať tale verbuʒ
in eo qui solū mandauit vt aliqd fieret.l.si qs ex argentarijs .l. ꝑtinere.
ff.de edē.cū igiť fecerit ꝙtū in eis est merito ꝓmiū ꝯsequi dn̄t iuxta no.
in.d.§.vtrū.⁊ ꝑ Bar.⁊ Bal.in.l.genero.ff.de his no.infa. ⁊ qđ ꝑ Bal.
in.l.j.C.de his qui.vt indig.facit qđ habeť in auť.de exhi.reis.in.§.san⸗
cimus.⁊ qđ no.in.c.cum ab omni.de vita ⁊ hone.cle.⁊ in.c.statutuʒ.§.
insup.de rescrip.li.vj.Ex qbus pʒ rn̄suʒ esse ad oīa in cōtrariū allegata:
quia isti dicunť fecisse exigi ⁊ coegisse ad soluēdū.¶Verū est qđ in quo⸗
cūqʒ casuū p̄dictoꝝ nunꝙ solutio fieri dʒ dictis officialibus vel notifica
tori nisi facta vera solutione.⁊ in hoc notandū qđ actus ipse solutiōis
venit fiendus per ipsos debitores nō per officiales vel denūciatoreʒ. et
ideo ex isto lʒ non facto hoc est solutio non sequuta nō impedit qm̄ illi
coegerint ad soluendū.Nā etiā si in cōpedibus ⁊ carceribus millies po
suissent posset tn̄ debitor non soluere.⁊ tn̄ illi caꝝ diligentiā adhibuis⸗
sent cuius ratione eos ꝓmiū consequi ⁊ iustū ⁊ rationabile est.¶Con⸗
cludo ergo qđ illi officiales q receperūt notificationē vt ꝓmittiť ⁊ sic exa
minauerunt an illud veꝝ esset declarauerūt illū debitorē ⁊ in qua quā⸗
titate miseruntqʒ ad speculū ꝓmiū cōsequi dn̄t.demū facta solutione.⁊
similr̄ dictꝰ notificator cōseq dʒ premiū iuxta formaʒ dicte legis vnum
hortor qđ in fienda declaratiōe fiat citatio eius qui dꝛ soluisse de poli⸗
ʒis ⁊c.per iura vulgaria.ad hoc vt suam defensionē facere possit . vt di⸗
9 cti officiales videanť oēm suā adhibuisse diligētiā.lʒ de iure ille†qui ex
libris publicis debitor appet possit nulla interueniente citatione cōdē
nari.l.ij.§.qđ si de frumentaria.ff.de admi.re.ci.ꝑtinē.⁊ not. Bar.in.l.
ne quicꝙ.§.vbi decretū in sua repe.ff.de off.ꝓꝯsu.⁊ le.⁊ sic de iure credo
saluo saniori iudicio ego Otto Lappus nicholinꝰ de sirigatis de florē.
legum doctor ⁊ ad fidem me subscripsi ⁊ sigillaui ⁊c.Laus deo.

¶Subscriptio.

¶In xp̄i noīe amen.Viso suprascripto eleganti cōsilio excellentis do⸗
ctoris dn̄i Ottonis placet mihi eius sn̄ia ⁊ conclusio attentis iuribus
⁊ rōnibus ꝑ eū adductis.⁊ vltra per ipsuʒ egregie allegata adduco qđ
pulcherrime scribit Bar.in.l.is qui reipublice.ff.ex q.cau.maio.⁊ trāſ⸗
sumptiue.⁊ ꝑ Bal.in.l.ꝯsentaneū.C.quō ⁊ qn̄ iudex.circa fi.⁊ ibi Bar.
querit.si ꝑ statutū induciť p̄scriptio nisi.j.decēniū debitū sit petitū ⁊ fa
cta executio qn̄ dicanť verificata ista verba qn̄ sit.facta executio. ⁊ dicit
qđ executio nō hʒ certā formam qꝛ pluribus modis fit:qn̄qʒ capiendo
personam quandoqʒ capiendo pecuniam:quandoqʒ capiendo nomen
debitoris quandoqʒ assumendo tenutā ex primo decreto ⁊ sic de singu⸗
lis que venire possunt.⁊ apte ibi cōcludit qđ qn̄ocunqʒ aliquid de exe⸗
cutiōe sit inceptū vel factuʒ dꝛ executio esse facta . ⁊ sunt verificata v̄ba
dicti statuti . vnde ad ꝓpositū inferendo dico qđ verba reformationis
de qua in themate fit mentio que cōcedūt ꝓmiū officialibꝰ qui quibus⸗
cūqʒ iuris remedijs oportunis debitores illos etiā de facto coegerit ad
soluēdū sunt verificata ꝓpter ea que fecerūt officiciales ipsi de quibus
in themate fit mentio veʒ declarādo illos tales fore debitores. ⁊ vlteriꝰ
iuxta eoꝝ posse volētes exequi miserūt eos ad speculū ⁊ fecerūt eos de⸗
scribi in debitores cōis in sorte ⁊ in pena.nec dicat quispiam qđ ista lo⸗
cū nō habēt in casu isto qꝛ reformatio vlterius se extēdit dicēdo qđ coe⸗
gerint cū effectu ⁊ in pecunia numerata vt denotāt illa v̄ba reforma⸗
tionis.⁊ habeāt ꝓ se ipsis dicti officiales q sic exigi fecerint dimidiā ⁊c.
qđ verbū sic referť ad precedentia in quibus expresse fit mentio de coa⸗
ctiōe cū effectu ⁊ pecunia nūerata.⁊ sic ꝑinde dʒ haberi ac si in parte re⸗
formationis ꝓmiū cōcedentis foret expressum vt.l.si ita scripsero.de cō
di.⁊ demō.⁊.l.vbi aūt nō appet.§.j.⁊ qđ ibi per Ang.de ver.obli.Naʒ
aduertendū puto qꝛ ex quo sm̄ ea q̄ supra p̄ponunť in themate nō ap⸗
paret alios officiales successores aliā executionē fecisse faciēdo capi illos
debitores vel eoꝝ bona p̄sumptio est efficacissima ꝙ illi qui postea sol⸗
uissent seu soluent hoc facient metu speculi ne perdant officia ⁊ etiā vt
in iudicio audianť ⁊ ne alia incōmoda sentiant q̄ patiunť descripti in
speculo ⁊ per ꝯn̄s recte pōt dici qđ ipsi primi officiales sunt illi qui exe⸗
cutionē fecerūt cū effectu ⁊ in pecunia numerata ex quo postea tales de
bitores soluerūt.nam a principio tituli posterior formať euentꝰ vt.l. j.
10 C.de impo.lucra.de scrip.lib.x.⁊ alibi hr̄ ꝙ†qn̄ finis hʒ necessariā con⸗
sequentiā a principio iudicandū est de fine tanꝙ si a prin.foret factū vt
l.dāni.§.sabini.ff.de dā.infec.cōiunctis q̄ ibi no.Bar.qn̄ em̄ aliqd est a
princi.ꝓmissum semꝑ dʒ de fine iudicari tanꝙ de princip.vt.l.ei qui sol
uendo.de here.insti.⁊.l.si is qui duo.de lib. lega.⁊ melior tex.est in.l.cū
sponsus.§.⁊ generalr̄.de dona.inter vi.⁊ vxo. Et vltra p̄dicta qđ debi⸗
tores qui postea soluerūt p̄sumanť hoc fecisse timore speculi.⁊ sic ꝓpter
ea que gesta fuerunt ab ipsis primis officialibꝰ primo probať ex cōi cō⸗
suetudine que est optima.ll.interpres vt.l.cuʒ delamonis.§.j. de fundo
instru.nā vt docet experientia debitores cōis male libenter soluūt nisi
metu pene coherceanť.ꝓbatur etiā ex notatis per Bar.in.l.de pupillo
§.si qs ipsi.de ope.no.nū.ibi dū querit qualr̄ ꝓbeť ꝙ ille q nō appella⸗
uit hoc fecerit ꝓpter metū iudicis.⁊ faciūt etiā no.in.l.j.§.que oneran
de quarū rerū actio nō datur vbi dꝛ qđ si ꝑ patronū potentē incussus
11 fuit metꝰ liberto ꝙ†omne ꝓmissuʒ postea per libertū censeť ꝓmissuʒ ꝑ
metū qđ est verū etiā si ex interuallo fuit facta ꝓmissio . vt singulr̄ not.
Inno.in.c.prelatū.extra qđ me.cā.ex quo fit qđ ꝙuis etiā ex interuallo
post missionē ad speculū.tn̄ videnť soluisse vigore dāni resultātis ꝓpter
impositionē in speculo.ꝓ hac etiā ꝑte facit equitas ⁊ naturale iudiciū.
nā absonū videreť qđ ipsi scđi officiales vel alij qui nihil fecissent vt pre
dixi super coactione ipsoꝝ debitoꝝ faciendo eos capi eoꝝ bona. Sed
simpliciter recepissent solutionē ab ipsis debitoribus soluentibꝰ recipe
rent cōmodū cōcessum a dicta reformatiōe exclusis illis qui fuerūt cau⸗
sa vt declarenť debitores:et ꝙ sic declarati ad speculum mitterentur:eo
maxime etiā qꝛ ex quo sm̄ ea que ꝓponunť ipsi primi officiales erant in
fi.officij nō potest eis imputari si vltra declarationē ⁊ transmissionem
aliud contra ipsos debitores nō fecerunt.Et sic dici pōt eos fecisse exe⸗
12 cutionē cū effectu.⁊ in pecunia numerata.¶†Nā q teneť aliqd facere.
si facit illud qđ ponit vt illud sequereť dꝛ fecisse ⁊ vltra nō teneť vt . l . si
vt certo.§.idē labeo.ff.cōmo.⁊.l.q aūt.§.ij.de ꝯsti.pec.⁊.l.si nō.C.de his
q.vt indig.¶Et alibi etiā hr̄ qđ q est causa vt alius possit facere ipse dꝛ
fecisse.vt plene scribit Bar.in.l.si is qui ꝓ emptore ꝓpe finē.de vsuca.⁊
l.nō solū.in prin.de iniur.⁊.l.hec v̄ba de adul. Unde cū ipsi primi offi⸗
ciales fuerūt causa vt successores in officio recipiāt solutionē a debito⸗
ribꝰ ꝓpter gesta ꝑ eos circa declarationē ⁊ trāsmissionē ad speculū ipsi
sunt q dici dn̄t executionē fecisse cū effectu ⁊ in pecunia nūerata.¶Po
stremo p̄t dicta ꝯclꝰo alia rōne ꝑsuaderi ex mēte ꝯ dētiū dictā lege ad quā
semꝑ recurrēdū est.vt.l.tale pactū in fi.ff.de pac.⁊.l.his solis.de renouā.
dona.nā in.d.l.disponiť qđ camerariꝰ mōtis ad cuiꝰ introitū erāt misse
dicte ꝙtitates teneať absqʒ alia deliberatiōe stantiamento ⁊ solēnitate

soluere dictã dimidiam ⁊ quartã officialib⁹ ⁊ notificatori ad quos per
tinebũt. ⁊ sic pꝫ ꝙ voluerũt ĩtelligere de primis officialib⁹ ad quos de-
beãt pertinere ẽt qñ misso ad ĩtroitũ ⁊ exitũ fieret ꝑ alios officiales suc-
cessores in offõ. Nã si voluissent ĩtelligere de tpe quo mitterent̃ ad ĩtroi
tũ ⁊ exitũ ꝑ camerariũ montis solũ illo tpe quo adhuc duraret officiũ
primoꝝ officialiũ q execitionẽ fecissent. nõ fuisset expediẽs aliqd dice-
re de deliberatione ⁊ stantiamẽto. nã tũc nõ foret dubitãdũ ꝙ ipsi pri-
mi officiales nõ facerẽt stantiamentũ qꝛ penit⁹ in fauorẽ ipsoꝝ fuisset.
⁊ sic voluerũt intelligere qñ mitterent̃ pecunie ad introitũ ⁊ exitũ per
successores in offõ. ⁊ sic poterat dubitari an ipsi successores vellẽt face-
re stantiamentũ sine deliberatione qꝛ tũc nõ cedat in eoꝝ cõmodũ sed
primoꝝ. ⁊ ideo dixerũt stantiamẽtum nõ fore necessariũ. Cõcludo igit̃
ex oĩb⁹ supradictis idẽ qd supra ꝯclusum est ꝑ primũ ꝯsultorẽ. Ego sal
lustius dñi Guilielmi de bõguigelmis de ꝑusio ⁊ ad fidẽ me subscripsi
⁊ ꝯsuetũ sigillũ apponi mãdaui requisitus in villa de subcriptiõe tñ.

Subscriptio.

Videtur ꝙ ꝯclusio facta ꝑ suprascriptos clarissimos doctores nõ sit
absqꝫ dubio: qm̃ in dicta lege dr̃ ꝙ debeãt cogere ad soluendũ effectu ⁊
ideo vr̃ ꝙ dicta lex requirat nõ solum coactionẽ sꝫ ꝙ ex ea sequat̃ effe-
ctualis solutio. vñ non vr̃ satisfactũ dicte legi si solutio non est sequuta
tpe dictoꝝ officialiũ. al's illa verba cũ effectu nihil viderent̃ importare
qd esse nõ dꝫ in ꝯstituti. C. §. qbus. ⁊ in. l. si qñ. ff. de leg. j. vñ dum postea
subdit̃. ⁊ habeant dicti officiales q sic exigi fecerint vr̃ ĩtellectũ de illis
q cũ effectu fecissent fieri solutionẽ ⁊ illud indicat dictio sic q̃ refert̃ ad
ꝓcedẽtia. ⁊ ẽt vbũ exigi qd significat actualẽ exactionẽ. vt. l. fideicõmis-
sa. §. si rẽ. ff. de le. iij. ⁊ sic vr̃ ꝙ isti officiales qui nõ ꝑfecerũt opus nõ ha
beãt premiũ statuti. a cuius vbis nõ dꝫ discedi. vt. l. cõstitu. ff. ad mu-
13 nici. ⁊ † qñ sumus in mã ciuili ceptũ nõ hr̃ ꝓ ꝑfecto vt dicũt gl. ⁊ Bal.
in. l. si ꝯstiterit. C. finiũ regũ. qd vr̃ cõfirmari qꝛ in illa lege ponit̃ verbũ
fecerint qd format̃ a ꝓterito ꝑfecto indicatiui. ⁊ sic significat rẽ ꝑfectam
cũ effectu. vt ꝓbat̃ ꝑ tex. in. l. j. §. hec aũt pena. ⁊ ibi ꝑ Bal. ff. qd qsqꝫ iu-
ris. Sed tñ nõ obstantib⁹ ꝓdictis approbo ꝯclusionẽ ꝑ ꝯsulẽtes fa-
ctam. ⁊ ꝓ illa vltra dictũ ꝑ eos allego in terminis decisionẽ Ang. exꝓs-
14 sam in. l. si possessor. in. §. j. ff. de peti. here. vbi dixit ꝑ illũ tex. cũ gl. ꝙ † si
statutũ disponat ꝙ ptãs debeat hr̃e quartã ꝑtẽ penarũ quas redigi fe
cerit in cõi. si vnus ptãs fecerit ꝯdẽnatiões sup penis. lꝫ actual'r nõ exe
gerit illas sed successor eius tñ ipse q ꝯdẽnauit dũtaxat dꝫ hr̃e quartã
partẽ illius exactiõis post facte: qm̃ ipse fuit potissima cã illi⁹ exactio-
nis. ⁊ sic expresse decidit casum istũ. ⁊ est verissima decisio. qm̃ si al'r dice
remus sequeret̃ magnũ absurdũ inconueniẽs vꝫ ꝙ isti officiales fecis-
sent oĩa ea ex qb⁹ postea sequit̃ solutio. ⁊ sic labor ⁊ odiũ fuisset ipsoꝝ:
alioꝝ vero esset cõmodũ ⁊ lucrũ qd est absurdũ ⁊ verba legis dñt ita in-
telligi vt nõ ꝯtineãt absurdũ. vt. l. ij. C. de noxa. ⁊ l. quãuis. ff. de in ius
voc. Nã mens dicte legis fuit premiare officiales laborãtes super tales
exactiones sed illi q fecerũt ꝓpter q̃ sequit̃ solutio sunt illi q laborarũt
⁊ preuenerũt alios ꝓm formã legis. ergo mens legis ꝯprehẽdit eos. et
qñ rõ legis nõ põt esse nisi vna sicut in ꝓposito illa hr̃ pro expressa vt. l.
quotiẽs. ⁊ ibi Bal. C. de fideicõ. ⁊ per eundẽ in. l. j. ff. so. ma. ⁊ in. l. mari
mũ viciũ. C. de libe. prete. ratio vero expressa in lege dr̃ ipsa lex vt. l. cum
mulier. ff. so. matri. ⁊ in. c. numeramur. de seruis nõ ordinandis. in. l. j.
cum ibi notatis. C. de his q ante apertas tabulas. Preterea ista so-
lutio q̃ fienda est habet necessariã ꝯsequentiã a principio facto ꝑ istos
15 officiales. ⁊ stat regula † ꝙ qñ finis hꝫ necessariã depẽdentiã a ꝓncipio
inspicimus principiũ ⁊ non finẽ vt. l. dam. §. sabini. ⁊ ibi no. ꝑ Barto.
ff. de dam. infec. etiã ⁊ in. l. iij. §. minorẽ. ⁊. §. seyo. ff. de mino. ergo inspi-
citur factũ ab ipsis officialibus ex quo necessario dꝫ sequi solutio. Nec
ob. dum dixit ꝙ statutũ requirit solutionẽ cum effectu qꝛ illud verbũ
cũ effectu nõ ponit̃ ad finẽ vt si officiales nõ fecerint fieri actualem nõ
habeant premiũ: sed fuit positũ ad hunc finem vꝫ ꝙ officiales cũ effe-
ctu facerent ꝙ sequat̃ solutio effectus aũt est adhiberi remedia ꝓpter
que solutio fiat sed isti vt ꝓsupponit̃ adhibuerũt remedia cõsueta. er-
go ⁊c. Unde dum subdit̃ q exigi fecerint optime sequit̃ ad supradictã
conclusionẽ qm̃ officiales q ꝯdẽnauerũt ⁊ miserũt ad speculũ fecerunt
vt posset exigi. ⁊ cũ effectu hoc fecerũt ⁊ illud ꝓteritũ ẽt qñqꝫ significat
futura ⁊ ꝓterita iuxta no. ꝑ quosdã in. l. cũ lex. ff. de leg. ⁊ ex ꝓdictis se-
quor ꝯclusionẽ supra factã per ꝯsulẽtes. Ut supra ꝯclusum est puto iu
ris esse ⁊ ꝯsulo saluo meliori iudicio. ego benedict⁹ quondã dñi Mi-
chaelis de accoltis de arctio legum doctor ⁊ pro fide me subscripsi, ⁊ so
litum sigillum apponi feci ⁊c. Laus deo omnipotenti.

Subscriptio.

Ego Thomas de salnetis florẽtin⁹ legũ doctor minimus approbo
cõclusionẽ predictã iuris esse ꝙ premiũ ꝓfatũ debeat̃ dictis officialib⁹
⁊ nõ successorib⁹ lꝫ coꝝ tpe fuerit solutio facta. ⁊ vltra elegantissime et
copiose allegata ꝑ suprascriptos famosissimos doc. ⁊ patres honoran-
dos pondero verbũ illud ꝓuentio in dicta reformatione appositũ ex
quo vr̃ dici illico tali offõ ciuiũ ius queri ⁊ alteri tolli, l. vbi ceptum. de
iudi. l. sepul. viola. ff. de sepul. violat ꝑ Bar. q̃ ꝓuẽtio in casu isto cũ isti
officiales ciues nõ mittãt copiã ad camerã inqsitiõis sicut rectores fo-
renses inducit̃ ꝑ citationẽ dicta. l. vbi. ⁊ l. si qs postea. de iudi. ⁊ c. ꝓpo-
suistit. de fo. ꝯpe. Et lꝫ videat̃ referri ad executionẽ ꝙ sit locus preuen-
tioni vt qñ caperet̃ reus vel debitor ꝑ. l. nemo carcerẽ. ꝑ Ange. de exac.
trib. ⁊ in aut. vt iud. sine quoquo suffra. collatio. ꝑ̃a. nihilominus vr̃
ꝙ necessario debeat intelligi de ea q̃ fit in cognitione ⁊ declaratiõe per
verba q̃ postea sequunt̃ ⁊ quilibet possit accusare ⁊ notificare ẽt absqꝫ
solutione gabelle. ex quibus infert̃ ꝙ ante exactionẽ prius debeat fieri
cognitio ⁊ ꝯcedẽdo executionẽ qd est ꝯñs intellexit cõcedere antecedẽs
ad ipsam exactionẽ. l. illud. de acq. here. l. ad rẽ mobilẽ. de ꝓcu. ⁊ l. ora-
tio de spon. cũ si. ⁊ dicit notãter Bal. in. l. executionẽ. C. de execu. rei iu-
16 di. in ꝓn. ⁊ no. in. l. iiij. de iuris. om. iudi. † Nam defensio in qbuscũqꝫ de-
clarationib⁹ etiã fiscalibus nõ intelligit̃ remissa. l. facultas. de iure fis.
li. x. Bar. ⁊ post declarationẽ factã reductione debitoꝝ fiscaliũ summa
ret ⁊ de facto fit exactio. d. l. facultas. ⁊ dixit no. Bart. in. l. hi q. de ꝯuẽ.
fis. debito. li. x. ⁊ voluit tex. no. ⁊ ibi etiam Bar. in. l. nemo. ⁊ l. missi. de
exac. tribu. qua quidẽ declaratione facta ꝑmittit̃ executio per quẽcũqꝫ
ex modis maxime ꝯsuetis offõ vt dixit tex. no. ⁊ ibi gl. sup vbo ꝯsuetu
dine in. d. l. missi. ⁊ est tex. in. l. ex varia. de delatore eo. li. ⁊ laudabil'r fit
Si eligit̃ modus missionis ad speculũ cũ iura cõia vetent ꝓ fiscalib⁹
etiã tributis ꝑsonã incarcerari aut torqueri. vt. d. l. nemo. ⁊ reprehẽdẽ
di sunt rectores q ꝯ̃rium faciũt denegãdo alimẽta vel tormenta inferẽ
do vt solũmõ fiat exactio. vt dixit not. Bar. in. d. l. nemo. ⁊ ꝓbat̃ in. l. j.
eo. ti. ⁊ nõ est dubiũ ꝙ per talẽ modũ inducit̃ executio ⁊ deĩde exactio.
nã efficit̃ talis in speculo. qꝛ interim ꝑdit officia ꝑ statutũ ciuitatis: lꝫ
etiã de iure cõi idẽ videbat̃. l. rescripto. si debitores. de mu. ⁊ hon. ⁊ de
negat̃ ei audiẽtia qd est penã inferre. l. mutus. §. pena. ff. de ꝓcu. Item
qꝛ põt offendi in ꝑsona absqꝫ sanguine tñ adeo qd donec sit ibi descri-
ptus nõ audit̃. ⁊ ita voluit Bar. in. l. ij. ꝓpe fi. v. vlteri⁹ q̃ro. ff. de pub.
iudi. vbi idẽ ꝯcludit ĩ excõicato. Nã ideo igit̃ grauat̃ ne soluat. vt. c. cũ
iudicialis. de sen. exc. ⁊ c. pia. de excep. ex quo ꝯcludit̃ factũ fuisse qd de
buit ꝓ ꝯtinuatiõe ad declarationẽ ex ꝓuentiõe ⁊ cognitione. vt voluit
clarissimus ꝯsulẽs allegãdo. l. j. ad turpillia. ⁊ qd ibi ꝑ Bar. ⁊ qd ẽt di-
xit in. l. impuberib⁹. de excu. tut. ⁊ satis dr̃ ꝑ predicta satisfatũ respectu
delatoris ⁊ officij vt premiũ cõsequant̃ ad qd allego vltra alleg. ꝑ eos
cõsulẽtes Bar. in. l. nulla. C. de delatori. vbi final'r ꝯcludit tale premiũ
dari delatori qñ fuit cã faciendi id ex quo dꝫ premiũ ꝯsequi. nã qui oc-
casionẽ dat facto id facere dr̃. c. fin. de iniuri. ⁊ dã. da. ⁊ dꝫ solui camera
rio totum ⁊ exinde ipsi merenti premium. vt. l. j. C. de ven. re. fa. ꝑ Bar.
in rub. ⁊ l. lex senatus. §. senatus. de iure fisc. ⁊ sic etiam voluit dicta re-
formatio. vt tollatur quod dixit Barto. ibi de officiali quod possit reti
nere quod est penes se. ⁊ non vltra requiritur ad exactionem fiendam
in ipso debente ex facto huiusmodi recipere precium cum non habeat
torqueri ⁊ alia facere inhumana. quia sufficit sic per predicta ꝓuenisse
etiam in executiõe ꝓdicta. ⁊ quod alij nõ debeatur. ⁊ solutio facta post
ea trahat̃ per predicta gesta per officiũ ⁊ illorũ occasio. ⁊ sic ad ipsam
preuentionẽ. sicut dicit̃ de percussione in platea quod trahit ad se mor
tem que sequitur in alio loco adeo quod locus percussionis ⁊ non mor
tis attenditur Bar. in. l. libellorum. de accu. ⁊ plene per dñm meũ Io.
de imo. in. l. ait lex. ⁊ l. si a vulnerato. ad. l. aquil. Et ita de necessita-
te debet cõcludi. quoniã dicti primi officiales pro executione. d. l. odio-
se. qꝛ traxit ad preterita officium suum ꝯtra. l. leges de legi. Item quia
irrogat penam. regu. odia. de regu. iur. ⁊ multo plus ⁊ aliter quã iura
dicãt qꝛ duplum. ⁊ de iure sine fraude pena nõ imponitur. sed cũ frau-
de requisitis in duplũ ⁊ inquirendis in dimidiam. l. qui cõtractib⁹. C.
de iure fis. eo. lib. x. ⁊ magis ac magis est odiosa ⁊ laboriosa in sui execu
tione. cum iudicare onus sit ⁊ graue. l. munerum. §. iudicãdi. de mu. ⁊
ho. ⁊ maxime in penalibus ⁊ inter ciues ex quo de iure lex voluit offi-
ciales nõ esse de eadem prouincia. l. si eadem. de offi. asses. ⁊ odia pluri-
ma ac persecutiones postea insurgunt maxime vt experientia docuit
contra tales iudicantes. ⁊ maxime in penalibus. vt est casus iste. Ac
etiam ex laboribus multis in discernendo ⁊ cognoscendo qui sint em-
ptores. ⁊ casus proprie contrahens a dicta reformatione que est noua.
⁊ potuisset melius stare in omni sui parte. ⁊ voluit notificatores rele-
uando eos a solutione gabelle in quibus casibus nullum erat ordina-
tum de gabella ꝓdicta. aut aliud faciendo vt legit̃ in toto titulo. de de-
latore. C. eo. libro. Quã obrem dici põt tale premiũ in cõpensatione tot
onerum ⁊ periculoꝝ ⁊ in fauore fisci. in parte minori inductũ fuisse. ⁊
ideo fuit oĩno debitum ex ipsa preuentiõe legitime facta. ar. l. iij. §. cõ-
demnatũ. de re iudi. Sed dies solutionis nõ venit nisi post receptionẽ
factam a camerario. Et porpterea debet inspici tp̃s obl'onis vt sic
tunc vt sit quesitũ. ⁊ alijs nõ debeatur. alias sequeret̃ absurdum ꝙ fa-
cta citatione possit solui per emptorem volendo complacere alteri offi
cio tanq̃ captus vel alio modo coactus in preiudiciũ ipsius officij ac
notificatoris remanentiũ in odiũ venenosum taliũ declaratoꝝ ⁊ labor
etiã fuisset in casum ꝙ esset absurdissimum. ⁊ ꝓpterea talis intellect⁹
vt absurdus abijciendus est. l. Nam absurdum. de iur. pa. ⁊ in fidẽ pre
dictorum de subscriptione requisitus me subscripsi et sigillum consue-
tum apposui. Laus deo ⁊c.

Subscriptio

¶Subscriptio.

¶Omnipotētis dei postulato suffragio prima facie vr ꝙ nullatenus debeſt dimidia dictis officialibus q2 nō fecerūt nec coegerunt soluere cū effectu ⁊ in pecunia numerata ꝑut ipsa lex ꝑ nuās copulatiue requirit.immo nullū ipsoꝝ fecerūt ⁊ per ꝯns
17 nō videnſ debere hře dictā dimidiā: † q2 exigere est ab inuito extorquere.vt.l.si dei cōnussa.§.si rem.ff.de leg.iij.⁊ ponit gl. in verbo exigere.in.c.ij.de censi.lib. vj.licet ⁊ aliis modis sumatur verbū exigit.no.Hug.in verbo.⁊ refert.⁊ sequiſ Archi.in.c.cognouimus.x.q.iij.⁊ voluit etiā Jo.mo.⁊ Jo.an.in.c.j.de iudi.in.vj.sed ipsi nō extorserunt.igiſ ⁊c.⁊ q2 verbum exigere de sola executione intelligiſ.vt.l.ꝓcurator.C.vbi cause fisc.¶Secūdo videnſ dicti officiales qui cōdemnarūt nō omnia possibilia ꝑ executione ⁊ exactione fecisse:q2 poterant bona taliū emptorū debitorum capere ⁊ vendere ⁊ pecuniā ⁊ preciū in cōmune venire facere:vel capiendo eos ꝑsonaliter cogere ꝙ soluerēt: sicut in hmōi debitoribus fiscalibus de iure ex forma statuti ꝑmittiſ vt.l.missi opinatores.cū ibi no.C.de exacto.tribu.li.x.⁊.l.sacrilegij.§.cū eo.per Bar.post tex.ff.ad.l.iul.pe.qꝺ minime fecerūt
18 igitur ⁊c.¶Preterea †verbū solutionis adiūctū cum verbo cum effectu.vel cū verbo pecuniam. vt fuit hic. sumitur stricte ⁊ ꝓprie pro naturali actu ⁊ solutione rei adducte.vt.l.solutā.ff.de solu.⁊ ponit Bar.in.l.solutionis.eo.ti.⁊ solū officiales q sic exigi fecerint.s.cum effectu.⁊ in pecunia numerata habēt dictū premiū vt dicit dictū statutum.⁊ magis exigentibus vř deberi ꝙ cōdemnantibus:cū exactorū officiū non conueniat hoibus dignis.vt ꝓbat tex.⁊ ibi Bar.in.l.fi.C.de suscep.⁊ archa.lib.x. ⁊ q2 hmōi statuta volunt ⁊ requirunt cōsummationē ⁊ euentū. vt.l.aut facta.§.euentus.ff.de penis.⁊ qꝺ in simili dixit Spec. in ti.de accu.§.j.ver.ꝫ qd si ꝑio.⁊ Bar.in.l.j.§.diu⁹.ff.de sicca.

¶His tñ nō obstantibus puto in casu ꝓposito verissimā sententiam ꝑfatorū dñorum cōsulētiū:q2 etiā solutio verificaſ in actu verbali ⁊ ciuili.vt.l.solutiōis.C.de solu.in.l.solutiōis.ff.de vb. signi.in.l.iiij.§.ait pretor.⁊.§.soluisse.ff.de re iudi.⁊ in.l.si rem. §.oīs.⁊.l.solutū.§.solutā.ff.de pig.act.Item exigi ⁊ exactū esse diciſ etiā per solutionē verbalē ⁊ ciuilē per delegationē.vt.l.verbū exacte.ff.de ver.sig.⁊ q2 alias fuit cōsultum etiā soluisse quo ad quartā partē qui tres partes cōdēnatiōis soluit ante.x.dies
19 ad euitationē mutilationis mēbri per dicta iura.†exequi etiā dicitur iudex condēnando ⁊ mandādo debitoribus ꝙ soluāt. vt.l.a diuo pio.§.exequunſ.C.de re.iur.⁊.l.si debitori.C.de euiden.Unde cū per missionem ad factū sit facta siue cepta executio dicitur facta.vt.l.⁊ si nō sint.§.qs ergo.ff.de aur.⁊ ar.leg. et l.v.§.opere.ff.de vbo.ob.⁊ per ꝯns admittētes ⁊ condēnantes spectat dictum premiū q2 eoꝝ facto ⁊ opere dr facta solutio cōi. ⁊ sic cum effectu dicunſ dicti officiales exegisse ex quo facta condēnatione ⁊ missione actionis factū necessario habeāt cōdēnati soluere vt.l.inter stipulantē.§.sticbum.ff.de vbo.obli.⁊.d.l.a diuo pio.lꝫ premium eis nō veniat soluendū nisi postꝙ missum fuerit ad introitum ⁊c. Et puto ⁊ consulo iuris esse Ego Petrus de exio vtriusqꝫ iuris doctor ⁊ aduocatus florentinus. et ad fidem premissorum hic me propria manu subscripsi ⁊ consueto sigillo sigillaui saluo semper iudicio veriori.⁊c.

¶Subscriptio.

¶Et ita vt supra conclusum ⁊ consultum est tam per suprascriptum celeberrimū doctorem primum consultorem quam per reliquos excellentissimos doctores omnes mihi patres quam plurimum honorādos puto iuris esse saluo semper saniori consilio Ego Hieronymus de michauellis de florentia minimus vtriusqꝫ iuris doctor de sola dūtarat ⁊ festinanti subscriptione requisitus ⁊ propterea in fidem propria manu me subscripsi et consueto sigillo sigillaui. Laus deo ⁊c.

¶Subscriptio.

¶Dei altissimi nomine inuocato.

¶Quāuis pro exactione cuiuscunqꝫ debiti plura remedia possint contra eundem intentari donec solutio fiat vt per Bar. in l.consentaneum.C.quomodo ⁊ quando iudex.⁊ per Bal. in.l. j.C.eo.ti.⁊ in.l.qui legati.C.vt in pos.leg.⁊ per Ang.in.l.iiij.§. condemnatum.de re iudi.⁊ faciunt no.in.c.ij.de dolo.⁊ contu. ⁊.ff.de fun.instr.l.nepoti.⁊.ff.de fideiuss.l. heres a debito. ⁊ est glo.in auſ.de fideius.§.j.nihilominus quando lex siue superior mandat pluribus remediis exactionem fieri officialis non tenetur omnia remedia experiri:sed id tantum quod habilius putat.vt in.c.querenti.de ver.sig.vt officialem discretum rerum ⁊ personarum circunstantiis indagatis eligat qꝺ magis viderit expedire.sic ergo in proposito nostro cum predicta reformatio mandet omnibus iuris remediis oportunis contra tales penarum incursus coactionem fieri non tamen necessitatē imponit vt omnia remedia insimul experiantur cū loquatur per verbū possint ⁊ valeant.arg.eorum que notantur in.l.sepe.de offi.pre fid.⁊ in.l.gallus.in prin.de li.⁊ posth.⁊ in .l.j. de iniusto rupto ⁊ irrito testamento.sed facultas eligendi vnum ex pluribus remediis qꝺ habilius reputatur ad ipsos officiales pertinet per no.in.d.c.querenti.presertim cum per ipsos officiales electum sit remedium qꝺ frequentius experitur ꝯtra similes debitores hoc est qꝺ ad speculum mittanſ pro exactione fiēda: cum semp mandatum superioris qꝺ fit exactoribus ad cōpellendum debitores omni coactione intelligiſ de coartatione que cōiter et frequentius fieri solet ⁊ secundū consuetudinē vt ponit Bald. in.l.j.C.si propter pub.pen.⁊ allegat not.in.l.missi opinatores. de exacto.tribu.li.x.merito cōcludit qꝺ postꝙ in facultate predictorum officialium fuit eligere vnum de pluribus remediis ad coactionem faciendā ⁊ elegerunt qꝺ habilius putauerunt ⁊ freqūtius fieri consueuit ad ipsos officiales pertinet premiū a lege promissum facta demū solutione per dictos debitores vigore predicte declarationis ⁊ descriptionis in speculo vt elegātissime ⁊ copiose ostensum est per famosissimū legum doctorem patrem ⁊ dñm meum primum consultorem ⁊ per alios celeberrimos doctores subscribentes. quam conclusionem secundum proxime dicta sequor Ego Bernardus domini Joānis de bōgirolimis de florentia legum doctor saluo tamen veriori iudicio.⁊ ad fidē propria manu subscripsi ⁊ solito sigillo muniui ⁊c. Laus deo ⁊c.

¶Casus ita figuratur.

¶Quidā Anto. Francisci iam sunt anni septuaginta ⁊ vltra suum cōdidit testm̄ de iure validum in quo plura disposuit. et inter reliqua reliquit iure institutionis certis suis filiabus legitimis ⁊ naturalibus in dotē florenos cētū. Itē iussit reliquit ⁊ voluit dictus testator qꝺ si oēs eius filij morerenſ sine liberis legitimis ⁊ naturalibus tūc dña Piera ⁊ domina Bartholomea eius sorores sint equis portionibus domine ⁊ vsufructuarie oīum bonoꝝ suoꝝ toto tpe earum vite: in omnibus autem aliis suis bonis ⁊ rebus sibi heredes vniuersales instituit fecit ⁊ esse voluit Bianchum Franciscum ⁊ Mattheum eius filios legitimos ⁊ naturales equis portionibus et eos inuicem substituit. Et si dicti eius filij omnes morerentur sine liberis legitimis ⁊ naturalibus substituit eis vulgariter pupillariter ⁊ per fideicommissum oēs filios masculos legitimos ⁊ naturales Gerij Bianchi ⁊ Baronti ⁊ Uiti bianchi Bernardi equis portionibus. Tutores autem dictorum filiorum fecit ⁊ cetera. Modo dicti tres filij adiuerūt hereditatem. Deinde mortue sunt omnes dicte sorores vsufructuarie relicte:ac etiam mortui sunt omnes filij masculi legitimi ⁊ naturales dicti Gerij et baronti ⁊ viti qui erant consobrini dicti testatoris videlꝫ filij dicti Gerij:⁊ alij erāt nepotes ex fratrib⁹ consobrinis videlicet filij dicti Baronti ⁊ viti:remanentibus tamen ex dictis filiis mortuis filiis ⁊ descendentib⁹ masculis qui hodie superuiuunt superstite nunc tantū dicto Francisco ⁊ mortuis dicto Biancho ⁊ Mattheo sine filiis vel descendentib⁹: quorū Bianchi ⁊ Mathei dictus Franciscus est heres:qui Franciscus querit an eo moriente sine filiis vel descendētib⁹ bona sua restitui debeāt filiis filiorū dicti Bianchi ⁊ Baronti ⁊ viti:an vo cū sint mortui ipsi filij tales nepotes Gerij Baronti ⁊ viti non possint ad tale fideicōmissum aspirare.Queritur ergo visis ⁊ consideratis predictis quid iuris.

¶Consilium.clij.

1 ¶Nepotes qñ veniant appellatione filiorum dispositione testatoris.et nu.5.
2 Cōmunis vsus loquendi dicitur propria significatio.
3 Testatorem voluisse grauare filios in infinitum non est presumendum de restituenda hereditate personis disiunctis.
4 Liberi dictio:et dictio filij differunt inter se.
6 Cognatorum appellatione qñ veniant ꝑsentes et futuri.
7 Dispositio.l.conficiuntur.de iur.cod.procedit solum in tenentibus primum locum.
8 Uerba prolata ab idiotis debent intelligi secundum communem vsum loquendi.
9 Dispositio facta in vno militat in alio vbicūqꝫ duo sic se habēt qꝺ vnū venit appellatione alterius lato sumpto vocabulo.
10 Filius fratris largo modo dicitur nepos.
11 Emphiteosis si est accepta pro se filiis et nepotibus non veniunt nepotes ex fratre.
12 Filiorū appellatione venit nepos qñ testator talem nepotē tra

ctabat et nominabat vt filium.

13 Testatoris dispositio impropriatur ex ipsius psumpta mēte vt consanguineis in substitutione pferatur extraneo.

14 Substitutio facta de liberis.intelligit᷑ de natis tpe testamenti.

In nomīe domini nostri Jesu xpi amē. ¶Casus iste non est nouus sed a glo-sis τ doctorib⁹ tā antiqs quā modernis iuris ciuilis plenissime examinat⁹ nā dubiū h̄ gnatur ex eo qd̄ queritur an appellatione filiorum cōprehendantur nepotes.de quo plene per glo.insti.qui dari tuto.pos.§.fin.τ in.l.qd̄ si nepotes.ff.de testa.tute.τ in.l.filij appellatiōe.τ.l.liberoꝝ.ff.de verb.sig.et ibi plenissime per Bar.τ omissis alijs membris.τ attingendo solum facientia ad propositū vз qñ nomē filioꝝ profert᷑ a testa-

1 tore circa qd̄ Bar.distinguit qd̄ †tunc appellatio filioꝝ nō porrigitur ad nepotes.d.l.qd̄ si nepotes qñ scз prouidet dādo tutores qꝛ licet sit fauor ex parte filiorū est odiū ex parte tutoris.allegat gl.in.l.iusta interpretatiōe.ff.de ver.sig.Aut testator ꝓuidet instituendo vel aliter reliquendo.tunc Bar.tз qd̄ institutio vel alia prouisio facta de filio per nomē appellatiuū seu simplr̄ extendit᷑ ad nepotes.allegat.l.luti⁹.ad fi.ff.de her.insti.vbi testator volens filijs fratris ꝓuidere intelligat᷑ qd̄ voluit qd̄ appellatione filioꝝ continerent᷑ oēs liberi per illa verba si decesserit sine filijs.¶Scđo probat per tex.in.l.gallus.§.institués.ꝭm lecturam quā ibi ipse posuit.τ hec fuit opi.Bar.secundū quā alio non dato esset ɔcludendū qd̄ filij filioꝝ dicti Herij baronti τ viti viderētur vocati.per illud verbum filios lз sint nepotes.

¶Sed in vero consideratis diligenter opinionibus aliorum doctorum consideratoꝗ premisso themate dicendum est in ꝓposito casu dictos nepotes Herij baronti τ viti non esse vocatos ad talem substitutionē mortuo dicto Francisco τ non insistendo in argumentatione testiū τ glosarū more disputantiū sed deueniendo ad conclusiones dico qd̄ Fracīscus accursij distinguendo dixit qd̄ quādo prouisio fit ab extraneo nō continētur nepotes appellatiōe filiorum.vt dicta.l.qd̄ si nepotes.τ.d.§.fin.institu.qui dari tuto.pos.aut fit ab ascendente τ tūc continent᷑.vt.l.filij appellatione.τ.l.iusta.de verb.sig.¶Andreas vero de ipsis distinxit plura membra.τ iter reliqua quando ꝓfertur ab homine.si sequitur quid durū.vt separare filios a parentibus.vt.l.possessionum.C.cō.vtriusꝗ iudicij tunc continētur nepotes ne fiat ista dura separatio.l.vxorem.§.concubine.ff.de leg.iij.d.l.liberorum.§.sed qd̄ papinianus.de ver.sig.aut hoc non sequeretur.τ tunc non cōtinētur nepotes.vt.d.l.liberorum.ver.totiens.τ probatur in.d.l.qd̄ si nepotes.τ in.d.§.fin.τ in.d.l.gallus.§.instituens.τ per totam legem vbi institutio facta de filio non extēditur ad nepotes.¶Jacobus autem de rauani distinxit qd̄ quando verbum profertur a testatore qui hз filium τ nepotem intelligitur per prius de filio.qꝛ verba intelliguntur per prius vt.d.l.gallus.§.quidam recte.Aut non habebat nisi nepotē.τ tunc iste nepos continetur appellatione filij.d.l.liberoꝝ.§.fi.vt actus valeat τ non pereat.l.quotiens.ff.de reb.dub.Ecce ergo qd̄ ꝭm opiniones tātorum doctorum in proposito casu appellatiōe filiorum nō cōtinētur nepotes.nam non ꝭm opinionem Fracisci accursij.qꝛ verbum filij nō profert᷑ ab ascendente:sed a trāsuersali vз ab Antonio testatore qui facit mētionem de filijs Herij qui erant eius cōsobrini.τ de filijs baronti τ viti qui erant filij consobrinorum.vt predixi.Nec ēt ꝭm opi.Andree de pisis.quia nō tractetur hic de dura separatione.appellatio filiorum non comprehendit nepotes nec etiā ꝭm opi.Jacobi de rauani quam sequit᷑ Cy.in.d.§.instituens quum eo tpe quo condebatur testm̄ dictus Herius τ barontus τ vitus haberent filios certum est.quod cum ad eos posset referri appellatione filiorum.non cōtinentur nepotes per predictā doctrinam.Et cum istis opinionibus videntur pertransire moderni contra Barto.in.d.§.instituens.vз Bald.Ange.τ Jo.de imo.qui Bald.respondet ad obiectiones Bar.dum Bart.vult quod.l.gallus nihil faciat quia ibi erat expressum ꝓprium nomen.τ sic non continetur nepos per glo.in.l.si quis ita.ff.de testa.tute.quia talis responsio ad dictam.l.gallus.et maxime ad.§.instituens est diuinatio.Jnsuper qꝛ est contra illum text.quo fit mentio de nepote τ pro nepote nasciturus.τ sic non per nomen proprium quod nō est eis adhuc appositum.sed p appellatiuum tantū.Et tamen appellatione filij ibi nepotes non cōtinētur.Nec obstat.l.lutius ꝭm Bal.qꝛ noīe filij ibi includuntur ideo reliqui liberi.quia al's sequeretur absurdum τ durum quid.quia extranei preferentur coniunctis cōtra mentem testatoris.l.cum acutissimi.C.de fidicommis.cum auus.ff.de condi tio.τ demonstra.Jtem qꝛ in.l.lutius.fit mētio filiorum enunciatiue τ conditionaliter τ non dispositiue.ita Bald.in.d.§.instituens.iuxta ea que habentur in.l.j.C.de condi.inser.τ vt dixit Jo.de imol.in.d.§.instituēs.vr̄ seq hāc eādē opi.dicēs qd̄ alias supernacue iduct⁹ esset mod⁹ qd̄ instituat᷑ fili⁹ τ nepos.ex quo facta mētione de filio simplr̄ cōprehenderet᷑ etiā nepos.nō em̄ erat necesse de nepote aliqd dicere si cōprehenderet᷑ appellatione filij.τ qd̄ ista opinio sit vera ꝓbat ipse per tex.in.d.l.qd̄ si nepotes.τ in.d.§.vbi in vero est casus.¶Nec ob.rñsio Bar.restrigētis illū tex.ad tutele datiōnē solū.Nam eadem est ratio siue testator disponat instituēdo siue elegādo siue dādo tutorē.ergo eadem dз esse iuris dispositio.l.a titio.ff.de ver.oblig.Jnsup qꝛ verba testatoris maxīe dn̄t intelligi ꝭm cōem vsum loquēdi.l.cū delanionis.§.asinā.ff.de fundo.instru.l.liberoꝝ.§.qd̄ tamen

2 cassius.ff.de le.iij.†qui cōis vsus loquēdi dicit᷑ ꝓpria significatio adeo qd̄ preualet cuicūꝗ ethymologie vt per bart.in.l.oēs populi.τ per eūdē.τ Modernos in.l.ij.§.appellata.ff.si cer.peta.sed ex cōmuni vsu loquēdi appellatiōe filioꝝ nō cōtinent᷑ nepotes.τ hoc vult dicere tex.in.d.l.qd̄ si nepotes in.d.§.fi.ibi dū dicit.aliter em̄ filij aliter nepotes appellant᷑.Ex quib⁹ pз qd̄ ꝭm opi.alioꝝ doctorum excepto Bar.predicti nepotes nō possent venire ad dictam substitutionē mortuo Frācisco.¶Sed vt ꝑdixi etiam posita opi.bar.pro vera tamen in proposito casu idē dicendū esset.nā est aduertendū.qꝛ ꝓponitur qd̄ dicti filij dicti Herij τ filij baronti τ viti nati erāt tpe ɔditi testamēti.lз nō haberēt filios qui hodie nati sunt.τ sic nepotes de qbus est qd̄.vñ illud verbū oēs filios masculos τc.intelligit᷑ de filijs masculis tūc natis existētib⁹ tempore cōditi testamēti vel etiā tēpore mor-tis testatoris ad plus.l.si ita cū ibi plene no.barto.in pe.τ ante

3 pe.qd̄ne.ff.de re.du.nec em̄ est visimile ꝗ†testator voluerit grauare filios in infinitū de restituēda hr̄ditate psonis in tantū disiunctis.arg.a speciali in.l.cū acutissimi.C.de fideicō.τ.l.generaliter.§.cū aūt ad fi.C.de institu.τ sub.sub condi.facta iuncta l.ex facto.§.si quis rogat⁹.ff.ad trebel.maxime cū dixerit equis portionibus.ex quo si ex vno filio remāsissent plures nepotes.τ ex pluribus nepotib⁹ plurimi etiā descēdentes.ex quo veniret fienda diuisio inter eos successiuo ordīe ꝭm.l.peto.§.fratre.τ.l.cū pater.§.libert⁹.ff.de le.ij.vt ex hoc filij sui in tā minutas partes deberent retēta legitima τ trebellianica hereditatē restituere.l.ij.C.qñ τ qui.quarta pars debet᷑ lib.vj.¶Pretea est diligētissime aduertendū ad propositū qꝛ hoc in termīs vr̄ voluisse Jo.de imo.i.d.§.institués.dū dicit in sua distinctiōe qd̄ qñ verbum filij profert᷑ a testatore disponēdo circa filiū de presenti qd̄ nō cōprehendat᷑ nepos.τ idē sentit in pluribus verbis sequentibus.¶Jnsuper dubium hoc non vr̄ procedere stantibus terminis presuppositi testamenti.nam aduertēdum qd̄ testator in partibus precedentibus testamenti dum fecit substitutionē.si oēs filij eius morerent᷑ sine liberis legitimis τ naturalibus qd̄ relinquebat illas suas sorores vsufructuarias τ rursuз in alia ꝓxima ꝑcedēti parte testamēti dū dicit.τ si dicti ei⁹ filij oēs morerent᷑ sine liberis legitimis τ naturalib⁹ substituit eis vulgarit᷑ τ pupillariter τ p fideicōmissuз oēs filios masculos Herij τc.vñ

4 cum†verbū liberis ɔprehēdat nepotes.τ sequētes.d.l.liberoꝝ in princi.τ in fi.d.l.quod si nepotes τ in.d.§.fi.τ vbiꝗ no.verbū autem filios cōprehēdat eos qui sunt in ꝓmo gradu vt iuribus supra plene deductis merito pз qd̄ testator tali casu ꝓposito intellexit differētiā inter dicta vba τ ꝓpterea vsus est diuersis vocabul᷑.l.si idē.C.de codi.iūcta.l.labeo.§.idem tubero.ff.de suppel.le.si em̄ voluisset cōprehēdi nō solum filios primi grad⁹ sed nepotes sciuisset vti vbo liberis ꝓut sciuit vti qñ tractauit de filijs suis τ dixit si morerent᷑ sine liberis quos tūc dilexit in īfinitū rōne sine ꝓlis ꝓpagāde.l.luti⁹.ad fi.ff.de he.insti.vñ cum dixerit p verbū filijs τ nō p verbū liberis vt ꝓmo dixerat merito voluit recedere a ꝓma dispōne īfinita τ deuenire ad finitā.l.si seruū.§.nō dixit ꝑtor.ff.de acq.her.l.j.§.nō omne.ff.de flumi.cū si.facile em̄ erat ei dicere oēs liberos masculos dicti Herij.et si voluisset sciuisset dicere ꝓut in ꝑcedenti ar.l.j.§.sinaūt.ad deficiētis.C.de cadu.tol.¶Qd̄ etiā probat᷑ ꝭm opi.Bar.in.d.l.liberoꝝ.q cōcludit esse ex interpretatione qd̄ verbū filij cōprehendat nepotes.sic etiā concludit ibidem qd̄ verbum filij porriget᷑ ad nepotes eadem equitate qua masculinū concipit femininū per tex.eleganter hoc probantem in.l.iusta interpretatione.ff.de verbo.signi.qd̄ non est ex alio nisi qꝛ ita credit᷑ testatorem voluisse.l.seruius eo.ti.de verb.sign.ibi sed hoc facti non iuris habet qd̄nem.Qd̄ probatur etiam in.d.l.liberorum.§.Sed quod papinian⁹ ibi nisi volūtas testatoris aliter se habeat ex ɔiecturis ergo debemus presumere ipsius testatoris volūtatem.l.cuз proponeret᷑.ff.de leg.ij.cum simi.Sed nulla melior coniectura adesse potest quā videre qd̄ vsus est verbo liberis qd̄ comprehēdit nepotes quando noluit prouidere omnibus suis descendentibus.d.l.cum acutissimi.C.de fideicom.ex quo verbo declaratur alia pars testamenti vt cum sit vsus verbo filijs dum substituebat filijs suis filios suorum transuersalium

uersaliũ ꝙ non habebat ad eos ita protensam ⁊ infinitam affectionem ꝓ quo tex. optimus in.l.q filiabus.in prin.ff.de leg.j. ibi si mentionem in aliqua parte testamenti posthume fecit ⁊c. Una enim pars aliã declarat.l.qui non militabat.§.lucio.ff.de her.insti.l.si seruus plurium.§.fi.ff.de leg.j.cum si.maxime cum sit portio testamẽti ꝑcedens q̃ robur maximũ habet in sequẽti. l.filio.ff.q̃n dies leg.ced.⁊ qḋ ibi no.⁊ per Bart.in.l. quisqs.ff. de le.iij. Quod maxime verũ est id qḋ dictũ est de differẽtia iter liberos:⁊ filios qꝛ talia verba sunt ꝓlata a notario in tertia ꝑsona:qꝛ dixit istituit substituit ⁊c.et sic sunt ꝓlata a pito.iuxta ea q̃ habent̃ in.l.iurisgentiũ.§.ꝙ fere.⁊ ibi ꝑ gl.⁊ doc.ff.de pac. et per doc.in.l.sciendũ.ff.de verbo.oblig.insti.de inuti.stip.§. si scriptũ.⁊ qḋ ibi plene habet̃ in.l.j.C.de vsuris.⁊ in.l.j.C.de inuti.stipulati.⁊ per cano.in.c.q̃m ꝫ.de ꝓbationibus.vñ cũ sit perita ꝑsona est atendendum ꝙ illa differentia inter liberos ⁊ filios debet cõsiderari et attendi iuxta doctrinam Barto.in.l.si quis eorum.in prin.ff.de leg.iij.⁊ in.l.si quis filiabus.ff.de testamẽtaria tutela.vbi hoc vult ad literam.facit qḋ not.Bart.in.d.l.j.C. de vsuris.circa mediũ.Ex quibus patet ꝙ etiam ꝭm opinionẽ Bar.in casu premisso dicendum est dictos filios filioꝝ non esse vocatos ad talem substitutionem:sed mortuis illis filijs omnibus superueniente dicto Francisco dictam substitutionẽ fideicommissariam expirasse.l.j.§.⁊ cum triplici.⁊.§.finaũt sub conditio.C.de cad.tol.cum si.Potest ergo dictus Frãciscus pro libito de substantia sibi a patre relicta disponere non obstante dicta substõne.vt patet ex ꝑdictis seu saltem ex nonnullis eoꝝ.et sic de iure credo saluo iudicio potiori ego Otto lapp. Nicholinus de firigattis de florentia legum doctor ⁊ ad fidem me subscripsi.⁊ solito sigillo sigillaui ⁊c.

¶Subscriptio.

¶In christi nomine amen.Uiso suprascripto eleganti consilio doctissimi consultoris dñi Ottonis vna cum ipso dico ⁊ consulo ꝙ etiã presupposita opinione Bar.pro vera absqꝫ preiudicio veritatis.⁊ in ꝑsona dictoꝝ filiorũ dicti bianchi ⁊ baronti ⁊ viti post mortẽ Francisci non hꝫ locum substitutio fideicõmissaria attentis que ꝓponunt̃ in facto consilio prefati dñi consul-

5 toris.Nam dꝛ † ꝙ filij filioꝝ dicti Bianchi baronti et viti qui hodie supersunt non erãt nati tempore testamenti nec tpe mortis ipsius testõris:sed tantummõ superãt filij primũ locũ tenentes et ad sic dicendũ me mouet.qꝛ aut dicimus ꝙ nepotes ipsi veniant ad fideicõmissum ex ꝓprio significatu verborũ: aut ex mẽte testatoris.si dicim⁹ primũ hoc falsum est qꝛ cõis snĩa oĩum est et maxime Bar.in.l.liberoꝝ.⁊ vbiqꝫ.ꝙ nepotes ꝓprie ⁊ vere non continent̃ appellatione filioꝝ.⁊ supra plene tangit̃ in ꝑcedẽti cõsilio idcirco nõ repetõ.Aut volumus dicere scḋm vcꝫ ꝙ nepotes veniant ex mente testatoris.Et tunc ex quo ipsi nepotes de quibus ad presens agit̃ nõ erant nati nec cõcepti tpe mortis testatoris: non possumus dicere ꝙ ex mente testatoris admittant̃ ad fideicommissum:qꝛ nemo vr̃ cogitare de his que ignorabat.Et hinc est ꝙ tex.no.ad propositũ in.l.si quis ita.§.si qs cũ.ff.de testa.tutel.dicit fortius ꝙ appellatione filij non cõtinetur filius quẽ testator ignorabat se habere quo ad effectũ dispositionis quãuis nomen filij ipsum a patre dat.¶Nec ob.si dicatur ꝙ testator potuit cogitare in genere de ipsis ex eo qꝛ voluerit prouidere omnibus de illa linea siue stirpe.⁊ per consequẽs tam de natis q̃ de nasciturus quasi habuerit affectionem ad ꝓgeniem et lineam filiorum masculorũ Herij Bianchi ⁊ baronti ⁊ viti Bernardi Bianchi.Nam respondetur hoc non esse dicendum nec presumendum.Nam si hoc foret verũ ꝙ habuisset testator respectũ ad consanguinitatem ⁊ stirpem potius fecisset substitutionem ipse testator filijs suis de ipsis patribus quam de filijs eorum:quia propter vnumquodqꝫ et illud magis.dicẽdum est ergo ⁊ presumendum testatorem potius habuisse respectũ ad personas ipsorum filiorum quam ad parẽtelam quã habebat cum eorum parentibus propter amicitiam ⁊ notitiã quam de ipsis filijs habebat.⁊ per consequens cum hec ratio cesset ⁊ in persona illorum qui nati fuerunt post mortem testatoris quos penitus ignorabat concludendum est quod etiam in presenti casu nepotes appellatione filioꝝ ex mente testatoris non possunt comprehendi.⁊ ad predicta facit quod not.Bart.

6 in.l.si cognatis.ff.de reb.dub.vbi dicit † ꝙ licet vbi fit mentio de cognatis testatoris veniant presentes ⁊ futuri: tamen secus est vbi in testamento fit mentio de cognatis cuiusdam tertie ꝑsone ⁊ non testatoris quod non debent comprehendi illi qui nascuntur post testamentum.bene facit etiam ad predicta.l.publius.de condi.⁊ demon.vbi no.Bar.ꝙ testator semper presumitur magis diligere tenentem primum gradũ in successione quam secundum.Et qḋ no.in.l.ex duobus.§.filium de vulga.⁊ pupill.⁊ adhuc melius facit gl.no.C.ad trebe.l.non iustũ que

7 vult † ꝙ.l.ꝯficiunt̃.de iure codicil.non habeat locũ nisi in tenentibus primũ locũ in cã intestati que oĩa ĩferũt ꝙ iste testator nõ videat̃ dilexisse nepotes illoꝝ Barõti bianchi ⁊c. quẽadmodũ ⁊ filios.⁊ aduertendũ qꝛ ꝭm ꝑdicta ẽt ꝭm opi.Bar.nõ haberet obstare.l.lucius.ff.de her.insti.ꝑ quã Barto.maxime se fundauit ad dicẽdũ ꝙ nomẽ filij positũ in substõne trahit̃ ad liberos ⁊ sic ad nepotes vt.l.liberoꝝ de ver.sig.qꝛ ibi testator substituit nedũ filios fratris sꝫ ipsos fratres a principio.vñ cadit illa coniectura ꝙ testator voluerit ꝯseruare cognationẽ siue cippũ domus qui ita ꝯseruat̃ ꝑ nepotes quẽadmodũ ⁊ ꝑ filios.Regist⁹ igit̃ de subscriptione ⁊ qꝛ supra ꝑ antedictũ eximiũ doctorẽ oĩa plenissime tacta sunt dico ⁊ consulo ꝓut.s.in principio dixi:et prout ꝑ ipsum ꝯsultorẽ cõsultum:Et ego Sallustius dñi Guilelmi de buonguielmis de perusio:⁊ ad fidem subscribi ⁊ consuetum sigillum apponi mandaui ⁊c.

¶Subscriptio.

¶Oĩpotẽs de⁹ adsit.Profecto si recte ponderẽtur termini casus ꝯtingentis ⁊ q̃ ad ipsius decisionẽ deducta sunt satis clare poterit ⁊ iuridice affirmari casum plenissime examinatũ ⁊ iuridice decisum quare tanta plenitudo alia nõ vr̃ adiectione indigere.l.j.ff.de do.ꝓle.xcvj.di.c.j.quodãmõ.Et eñ si aliõ attẽtarẽ nihil aliud agerẽ quã si solẽ facib⁹ certarẽ iuuare.vj.q.j.c. si oĩa. ⁊ sic sola subscriptio sufficeret.⁊ ita istituissꝫ facere.verũ vt morẽ gerã postulãti dico ꝙ vltra ꝑdictas autoritates ꝯcludẽtes ꝓ decisione ꝑdicta fuit autoritas Ray.quã posuit in.l.ꝙ si nepotes.ff.de testa.tute.⁊ in.l.gallus.§.instituẽs.ff.de libe.⁊ posthu. vbi ꝯcludit ꝙ appellatione filij ꝓlata ab hoĩe non venit nepos nisi aliud inducat̃ rõne dure sepationis.allegat tex.⁊ qḋ ibi no. insti.q.da.tu.pos.§.fi.⁊ in aut.de nõ alie.§.fi.cũ gl.⁊.d.l.ꝙ si nepotes.iunctis no.in.l.vxorẽ.§.codicil.⁊ ibi ꝑ glo.ff.de leg.iij. et melius ꝓbat̃ in.d.l.codicil.§.ꝯcubinc.iuncta opi.gl.q̃ est ẽt ad hoc tradita.ad qḋ ẽt facit.d.l.possessionũ.C.ꝯmu.vtriusqꝫ iud. ⁊ eandẽ snĩam reperio tenuisse Ja.de rauẽ.insti.q.da.tu.pos.§. fi.vbi etiã recitat illã opi.vtrũ testator habeat tñ nepotes:⁊ ꝯtinentur nepotes aut filij ⁊ nepotes:et tunc tñ filij.fortius ergo hoc est in terminis ꝑdictis in quib⁹ tñ filij ⁊ nõ nepotes supererant.⁊ ꝑ ꝑdictis autoritatib⁹ facit primo qꝛ de ꝓprio significatu verboꝝ appellatione filioꝝ nõ ꝯtinent̃ nepotes:sꝫ ex interpꝛtatione extensiua vt tradit̃ in iurib⁹ superius allegatis.¶Secundo quia nõ eodem vocabulo nuncupantur ergo ⁊c.l.si idẽ. C.de codicil.¶Tertio quia si comprehenderentur filijs heredibus institutis venirent etiam nepotes.Nec irritatur testamentum filio in vita testatoris mortuo.quod est falsum.vt.l.gallus. in princip.⁊.§.j.⁊.ij.ff.de lib.⁊ posthu.⁊.l.ij.C.de liber. preteri. ¶Quarto quia cuilibet correlatiuum est diuersum ab altero: quia filius pro correlatiuo habet patrem:nepos vero hꝫ auũ. ⁊ econtra.C.de institut.⁊ substitu.sub condi.fac.l. generaliter. ⁊.C.ad trebel.aut.defuncto.⁊ qḋ no.per Jacob.bu.¶Quinto quia generans ⁊ generati nõ sunt naturaliter idem ergo filius generans ⁊ nepos generatus nõ sunt idem:⁊ sic ex ꝓprio significato appellatio vnius non comprehendit alium.¶Sexto qꝛ communis vsus loquendi qui preualet proprio significato verborum vt.s.per consulentem deductum fuit.⁊ probatur .l. labeo.ff.de suppel.lega.⁊ ibi probatur per Bald.in.l. stipulatio ista.§.hoc quoque.ff.de verb.olig.⁊ per Bald.in.l.j.C.de sum-

8 ma trini.⁊ fi.catho.⁊ proprius ad casum nostrum per Bal. in d.l.quod si nepotes.¶Septimo probatur † qꝛ aut Ant.testator fuit homo idiota aut iurisperitus.si idiota ⁊ vulgaris sequitur ꝙ verba illa omnes filios debent intelligi ꝭm communem vsum loquendi per ea que superius dicta sunt:⁊ cõsuluit Bar. consilio.lxxvij.quod incipit hec est copia.⁊ consi.clix.quod incipit.queritur.dominus meus Abbas siculus.c.ij.de arbit. sed communis vsus loquendi aliter appellat filios aliter nepotes: nec appellatione filioꝝ aliquid intelligit de nepotibus potissimum vt dixi prolatis verbis a vulgari ⁊ idiota.vt traditur per Barto.in.l.stipulatio ista.§.hoc quoqꝫ.ff.de verbo.oblig.⁊ domi.Anto.in prohemio decreta.faciunt etiam no.per Bald.in repe.l.omnes populi.ff.de iusti.⁊ iure.⁊ quod tradit Pet. de anchar.in repeti.c.j.de consti.in.xiiij.q.princi.iij.membro.ver. j.glo.no.¶Aut Antonius fuit homo iurisperitus:⁊ cum sciuit ipse ꝙ appellatione filiorum ex propria significatione non veniebant nepotes vt dictum est.ergo cum nihil dixerit de nepotibus sequitur quod solum filij intelligantur vocati.facit.l.si seruum.§.non dixit.ff.de acquir.heredi.⁊ quod no. Bald.in.l. gallus.§.videndum.ff.de lib.⁊ posthu.facit etiam.l.hos accusare.§.omnibus.⁊.§.hoc beneficium.ff.de accusa.cum simi.Et pro ꝑdicto membro facit qḋ no.Bal.de verbo intestato ⁊ inte-

stabili in.c.j.de suc.feu. ¶ Octauo pbatur qꝛ si testator instituẽdo vel exheredando filios nõ intelligitur disposuisse de filijs quos ignorabat se habere.vt.l.si qs ita.§.si qs cum ignoraret.ff. de testa.tu.ꝛ ibi per Bart. ꝛ Jaco.de are.ꝛ.l.lucius.in prin.ff. de libe.ꝛ postb.ꝛ.l.sicut.ꝛ.l.si cum vel in vtero.C.de testa.milit. testa. Ad qḋ etiã posset adduci illud qḋ dicim⁹ de clausula illa.si non valet vel valebat iure testi ꝛc.sed omitto ergo cũ nec tpe testamẽti.nec mortis testatoris superessent filij p̃dictoꝝ substitutoꝝ.sequit̃ qḋ nõ potest dici testator de illis cogitasse.qꝛ si nõ veniunt ꝓprij filij quos inrauit lõgeminus debẽtvenire nepotes extranei.facit qḋ no.in.l.si cognatis.ff.de re.du. ¶ Nono videt̃ mihi qḋ p̃dicta dubitatio in terminis nostris non possit mihi aliquo modo persuaderi qꝛ nõ nemini legisse qḋ respectu nõ patris ꝛ sic extranei disponentis fiat dubitatio de nepotib⁹ hoc est de filijs illoꝝ quos testator filios appellauit.solũmõ eñ iura dubitationẽ faciũt respectu nepotũ ad disponẽtẽ vtrũ veniant appellatione filioꝝ qꝛ si pater disponit in filios vel stipulatur filijs qñ nepos ad ipm vꝫ quodãmodo equali charitate ꝛ amore cõiungi:merito dubitari põt an veniant nepotes ꝛ bm varias rationes veniunt vel nõ veniunt sed quo ad filios extranei quodãmodo põt ꝓcedere dubitatio.rñdeant isti qui querũt seu petunt hãc hereditatẽ vigore substitutionis cui sunt nepotes certe nõ sunt Antonio testatori sed sunt nepotes illoꝝ Serij Bianchi baronti ꝛc.Quomõ ergo põt queri an veniant appellatiõe filioꝝ tanq̃ nepotes:cũ Antonio nõ sint nepotes certe nullo modo capit intellectus meus.Et illa verba filio Serij bianchi barõti ꝛc.fuerũt facta ad demõstratiõem.forte eñ cũ essent multi vno vocabulo voluit oẽs demonstrari.Cũ ergo iura solũ faciant dubitationem de nepotib⁹ ad disponẽtem an veniant vel nõ veniant merito nepotes p̃dicti non venient.ꝛ arbitror posse ratiõabiliter sustẽntari qḋ etiã si dixisset liberos talis qḋ forte non venirẽt nepotes si illi essent extranei ad disponentes cũ demõstratiõis causa nõ affectiõis ad illorũ descendentem videat̃ demonstrasse ꝛc.De subscriptione requisitus Ego Marianus socin⁹ senensis vtriusq̃ iuris doctor subscripsi solitoq̃ sigillo subsignaui. Laus deo.ꝛc.

¶ Subscriptio.

¶ Uiso celebri cõsilio clarissimi iuriscõsulti dñi Ottonis ꝛ subscriptione ꝛ additiõe reddita p celeberrimũ docto.dñm Marianũ senensem quos habeo in reuerẽtia paterna vlteri⁹ in hac facti cõtingentia scribere supfluũ mihi esse vꝫ.qꝛ ita rẽ enucleãrũt.vt nil meli⁹,nil vtili⁹,nil accõmodati⁹ vltra dici põt.vnũ tñ
9 mihi venit in mentẽ qḋ est dubitatione dignũ †vbicũq̃ duo sic se habent quoꝝ vnũ venit appellatiõe alteri⁹ lato sumpto vocabulo ꝛ eadẽ ratio est in vtroq̃ tũc dispositio exorbitãs.et restringibilis loquens de vno hꝫ locũ in reliquo hoc ꝓbant tres glo.simul cõiuncte in cle.j.ꝛ in cle.auditor de rescrip.ꝛ in cle.j. de elec.Nam lato sumpto vocabulo appellatiõe beneficij venit dignitas ꝛtamen si cõstitutio exorbitãs loquatur de beneficio si est eadẽ ratio cõprehendit dignitatẽ vt ibi habet̃.Et facit qḋ habet̃ in aut.de eccle.ti.§.finaũt in omni cessante falcidia.ꝛ qḋ no.Bar.in aut.sed cũ testator.C.ad.l.fal.ꝛ in.l.marcellus.ver. qḋ autem.ff.ad trebel.vbi appellatiõe falcidie lato sumpto vocabulo venit trebellianica mõ in ꝓposito appellatiõe filiorum lato sumpto vocabulo veniũt nepotes.vt in iuribus allegatis in redditis ꝯsilijs p̃fatis.ꝛ plene per Saly.in.l.maximũ vitiũ. C.de lib.ꝓtete.ꝛ ibi p eũdem Bal.ꝛ p eũdẽ Bal.in.c.j.qui feu. da.poss.Sed eadẽ rõ in casu nostro in filijs ꝛ nepotib⁹ illoꝝ cõsobrinoꝝ seu fratrũ:qꝛ sicut testõr voluit p̃ferre extraneis filios filioꝝ consobrinoꝝ eodẽ modo vꝫ voluisse p̃ferre filios illoꝝ.et sic filios filioꝝ.ꝛ per cõsequens nepotes qꝛ nõ est dare bonã rationẽ diuersitatis quare poti⁹ voluerit p̃ferre extranei testator filios suorũ consobrinoꝝ ꝛ nõ nepotes natos ex filijs cõsobrinorũ.ar.l.cũ auus.ff.de ꝯdi.ꝛ demõ.l.cũ acutissimi.C.de fideicõ. cũ si.Unde videt̃ testator voluisse ꝓuidere suis cõsanguineis ꝛ cõiunctis cũ exclusiõe extraneoꝝ vt per ꝯsequẽs sequit̃ qḋ sicut testator substituit filios eodẽ modo substituit filios filioꝝ ꝛ per ꝯñs nepotes.ar.l.luci⁹ la.§.§.ff.de here.instit.ꝛ istud iudicio meo facit dubiũ nõ mediocre in hac ꝯsultatiõe. ¶ Sed in veritate non obstat ideo videtur qḋ testator nullo modo substituerit nepotes sed dumtaxat filios.ꝛ adhuc adduco elegãtem rationem Barto.positam in.d.l.lucius.vbi dixit qḋ si testator instituit filios ꝛ si sine liberis decesserint substituit titium qḋ stantibus liberis videtur voluisse prouidere filio ꝛ non liberis. ꝛ mouetur hac ratione ad questionem istam accommoda tissimam vꝫ. quia ex quo illi liberi tempore quo testator fecit testamentum non erant in rerum natura.ideo ad eos nulla cadebat affectio testatoris ꝛ propter hoc non videtur eos substituisse filijs suis

a ¶ Uide.d.§. are.cõsi.clv. inci.rñdẽdo,

institutis qꝛ nullam ad eos presumitur habuisse affectionẽ cũ adhuc nõ erant in rerũ natura. Modo in ꝓposito nostro testator tẽpore quo fecit testamẽtũ habebat affectionẽ ad illos filios illorũ cõsobrinorũ substitutos qꝛ iam erãt in rerũ natura: sed nepotes nati ex filijs cõsobrinorũ non erãt in reꝝ nã.Ergo sequit̃ qḋ ad eos nullam testator p̃sumit̃ habuisse affectionẽ. ꝛ per cõsequẽs nullo mõ testator eos vocauit ad substitutionẽ. Unde si ꝓprios nepotes nõ vocat ad substitutionẽ:qꝛ nõ sunt in rerum natura tẽpore testamẽti:ergo sequit̃ qḋ multominus vocat ad substitutionẽ nepotes extraneos.ꝛ per cõsequẽs nullo modo isti nepotes vident̃ substituti.Et istud iudicio meo apponit gladium ad radicẽ huius hesitatiõis. ¶ Preterea facit tex.coniuncta doctrina cõi in.d.l.cum acutissimi.C.de fideicõmis.vbi si testator instituit fratrem ꝛ grauauit de restituẽdo alteri psone ꝛ frater testatoris institut⁹ morit̃ cũ filijs.ꝛ sic cum nepotibus ipsi⁹ testatoris qḋ illi filij fratris nõ excludũt substitutum.Secus si essent nepotes nati ex filio ipsius testatoris. ꝛ sic est ibi casus cõiuncta doctrina doctoꝝ qḋ vbicũq̃ ius disponit de affectiõe testatoris erga nepotes nunq̃ extẽdimus dispositionẽ ad filios nepotũ nisi sit vere nepos ipsius testatoris.Ita ergo est dicendũ in casu nr̃o qꝛ cũ simus in extẽdenda substitutione de filio ad nepotem seu de filijs substitutis ad nepotes ꝓpter p̃sumptiuã mentẽ testatoris nullo modo fiet talis extensio cũ tales nõ sint nepotes ipsius testatoris ꝛ multominus in casu
10 nostro qꝛ †non fit extensio de fratre ipsius testatoris ad filiũ fratris qui largo modo est ꝛ dicit̃ nepos ipsius testatoris vt no.in l.si instituta.ff.de inoffi.te.ꝛ in.c.j.§.similiter.qb.mo.feu.amit. ꝛ Bal.in.l.lege.C.de legi.here.ꝛ in.l.j.C.de succe.ꝛ in.l.nihil.ff. de in rem ver.ꝛ p ꝯñs videt̃ ista hesitatio per hãc doctrinã sopita ꝛ sic cessat argumentatio in cõtrariũ adducta.qꝛ tunc extendimus dispositiõem in testatoris de vna psona ad aliã quo ad institutionẽ seu substitutionem.qñ agit̃ de eo qui ꝓprie ꝛstricte est nepos testatoris.sed isti nõ sunt nepotes testõris ergo sequit̃ qḋ nõ vꝫ illos nepotes substituisse.ꝛ ideo pulchre dixit Bal. in
11 l.si dotali.ff.so.ma. †Aliqs recepit emphiteosim ꝓ se filijs ꝛ nepotibus qḋ non veniũt nepotes ex fratre. qꝛ nepotes dicuntur ipsi⁹ descendẽtes.l.iuriscõsult⁹.§.§.gradu.ff.de gradi.ꝛinsti.e.ti. §.ij.ꝛ ideo lꝫ lato sumpto vocabulo appellatione filiorũ veniãt nepotes tñ vt extendat̃ dispositio testatoris de filio ad nepotem requirit̃ qḋ sit descẽdẽs ipsi⁹ testatoris qḋ nõ est in casu nostro. ergo nec est verũ dicere qḋ nõ est dare rationẽ diuersitatis q̃ testator potius voluit p̃ferre extraneis filios consobrinoꝝ quam nepotes ex cõsobrinis qꝛ salua pace imo est dare rõnẽ diuersitatis ex eo qꝛ testõr hũit affectionẽ ad filios substitutos illoꝝ ꝯsobrinorum seu fratrum qui erant in rerum natura non sit ad filios natos ex illis filijs substitutis vt voluit Bart.in.d.l.luci⁹. item quia agit̃ de p̃iudicio filioꝝ ipsi⁹ testatoris vt dixit p̃mus cõsulens ꝛ sic nõ est eadẽ ratio imo diuersa ideo non est p̃sumẽdũ qḋ testator voluit p̃iudicare suis ꝓprijs filijs quos habebat in rerum natura p eos qui adhuc non erãt in reꝝ natura. ꝛ iõ vꝫ de iure qḋ dicta substitutio nõ extendat̃ ad nepotes.ꝛ ita cõcludo.ꝛ ita vt supius scriptũ est dico ꝛ cõsulo Ego Andreas de Bartholomeo de sicilia vtriusq̃ iuris doctor bononie iura canonica legẽs in cui⁹ fidẽ me manu propria subscripsi sigillumq̃ meum apposui consuetum saluo semper consilio saniori ꝛc.

¶ Subscriptio.

¶ Jesu xp̃i beateq̃ virginis Marie eius matris gloriosissime noibus inuocatis amẽ.Qꝛ p supradictos amplissimos doctores in hac cã ꝯsulẽtes omnia q̃ dici pñt in hoc articulo in medium hñ ꝛ ornate adduxerũt adeo qḋ nihil restat dicẽdũ.ꝛ ideo ego Ang.de bamblionib⁹ de aretio legũ doctor ferrarie iura ciuilia legẽs de subscriptiõe ꝛ requisit⁹ idẽ dico ꝛ affirmo iuris esse,put.s.cõclusuꝫ est p p̃fatos dños consultores ideo me subscripsi ꝛ sigillaui.solũ hoc eis addã qḋ no.Bar.in.l.alimẽta.in princ.ff.de ali.ꝛ ciba.vbi Bart.ponit expresse ꝛ ꝓ constanti qḋ
12 †appellatione filij non contineṫ nepos nisi esset nepos quem testator ꝯsueuerat nominare ꝛ tractare vt filiũ.Ita dicit Bar. ibi.sed in casu nostro omnia ista cessant.vt illi nepotes illi⁹ etiã extranei nondum erant nati.ergo appellatiõe filiorum non cõprehendantur nepotes. Laus deo ꝛc.

¶ Subscriptio.

a ¶ In xp̃i nomine amen.Quia subtiliter ꝛ copiose⁹ in ista materia satis trita ꝛ vulgari per supradictos dominos consulentes doctores clarissimos fuit scriptum ita vt qcqd dici in hac materia potuit fuerit explanatũ ꝛ etiam quia sunt in itinere et sine libris breuiter me expedio.ꝛ inter alia dubium facit in ista

materia. qꝛ etiā si sequit̃ opinionē moderniorū. ⁊ Bal.in.l.gal-
lus.§.instituens.ff.de lib. ⁊ posth.vr̃ in casu nostro esse dicendū
qꝺ isti nepotes Serij ⁊ alioꝝ quoꝝ filij fuerūt nominati in testa
mento cōprehenderent̃ in substitutione facta a testatore.quia
isti erant consanguinei ⁊ de familia testatoris seu de agnatione
sed ꝭm doctrinā Bald.patet.d.§.instituens.dum rn̄det ad.l.lu
cius. de heredibus instituendis specialē esse fauorē agnatoꝝ ne
s.excludant̃ ab extraneis.qꝺ appellatione filij cōtinerent̃ nepo-
tes in dispōne dicti testatoris ergo idē dicendū in casu nr̄o.pro
13 bis facit optime qꝛ alias †¦ v̄ba ⁊ dispositio testatoris iproprie-
tur ex p̄sumpta mēte ipsius vt ꝯsanguineꝰ in substōne p̄ferat̃ ex-
traneo vt.l.heredes mei.§.cum ita.⁊ibi ꝑ Bar.ff.ad treb.⁊.l.si
is qui ducēta.§.idē si pater.ff.de re.dub.Nec videt̃ valere simi-
le qꝺ adducit̃ ex his que no.Bar.i.l.cū auus.ff.de ꝯdi.⁊ demō.
Et doc.in.l.cū acutissimi.C.de fideicō.dū dicūt qꝺ dispositio
l.cū acut.que loquit̃ de descēdentibꝰ nō trahit̃ ad trāsuersales.
vt sicut filij descēdentes excludūt substitutū ita ⁊ filij trāsuersa-
les.nā ad istud pōt rn̄deri faciliter qꝺ rō ista ꝓcederet qn̄ lex di
ceret qꝺ ibi testator facit mētionē de filijs suis ex benigna iterp̄
tatione intelligeret̃ ꝓuidisse nepotibꝰ tūc enim dispositio p̄ui-
legiata que loqueret̃ de descēdētibꝰ nō traheret̃ ad trāsuersales.
casus est clarꝰ ⁊ notabilis.in.l.iij.§.j.de le.p̄stā.Facit optime qꝺ
no.Bal.in.l.frīs.C.de inoffi.test.ꝫ in casu nr̄o.ll.loquūtur sim-
pl̄r ⁊ dicūt qꝺ appellatio filij cōprehēdit nepotē.ergo vr̄ qꝺ cuꝫ
ita simpl̄r ⁊ gn̄al̄r disponēt in omni casu istud sit veꝝ qꝺ filius
veniat appellatiōe nepotis.¶ Sꝫ tn̄ his nō obstātibus credo
sn̄iam primi cōsulentis esse verissimam ex illa rōne quam ipse
allegat ⁊ optime qꝛ cū isti nepotes nō essent nati tp̄e testamen-
ti nec tp̄e mortis testatoris.non pōt dici qꝺ videant̃ vocati sub
appellatiōe filiorū ꝑ ea q̄ habent̃ in tex.⁊ in gl.⁊ ibi ꝑ Barto.
in.l.si cognatis.ff.de reb.dub.⁊ in.l.placet.ff.de libe.⁊ posthu.
sicut em̄ illi qui nō erant cognati tp̄e testamēti sub noīe cogna-
toꝝ non cōprehendunt̃ eadem rōne nec cōprehendent̃ nepotes
qui nō poterant dici tales tp̄e testī qꝛ nō pōt dari rō diuersita-
tis.⁊ hoc satis probatur ex notatis in.d.l.plꝫ.preallegata.facit
optime qꝺ not.in.l.ij.cū ita legatur.§.j.ff.de leg.ij.ꝑ gl.⁊ Bar.
Ad hoc etiaꝫ facit mens testatoris vt dicit primus consulēs ⁊
bene qꝛ ibi voluit cōprehendi nepotes posuit nomen liberis qꝺ
etiam hic fecisset si voluisset nepotes venire.vnde apparet qꝺ
de nepotibus non cogitauit qꝛ nondum erant in rerū natura
⁊ per hoc apparet ꝯclusionē predictā esse verissimam.Ita dico
⁊ consulo ⁊ arbitror iuris esse vt.s̄.per me conclusum est saluo
semper meliori iudicio Ego Frācis.de accoltis de aretio iuris
vtriusqꝫ doctor senis ordīarie legens.⁊ ad fidē premissorum me
subscripsi ⁊ paruo meo sigillario.quia sum in itinere signaui.

Laus deo omnipotenti ⁊c.

¶ Uide etiam ad materiaꝫ ea que scribit hic proximus subscri
bens do.Franci.qui est dominus meus q satis bene examinat
⁊ etiam aliquid addit vltra doc.in hac.q.vtrum appellatione
filij comprehendatur ⁊ nepos in.l.gallus.§.institués circa fi.ff.
de libe.⁊ posthu.⁊c.

¶ Subscriptio.

¶ Ego Thomas de saluetis florentinus legū doctor minimꝰ
idem approbo iuris esse qꝺ supra elegantissime ⁊ copiose con-
sultum ⁊ cōclusum est.⁊ maxime ne importetur exclusio veniē-
tium ab intestato qui sunt in proximiori gradu vt erat hic ⁊ iō
cum talia verba non fuerint prolata a testatore ascendēte nulla
ratio suadet quare vltra proprium significatū iuris ⁊ vulgi in
telligant̃.d.l.iusta.de ver.sig.⁊ alijs iur.s̄.ad hoc ꝯllegat.⁊ hanc
opi.firmat Bal.in quodam cōsilio cuius pūctus incip.Fran.
bonacursij de basalis.⁊ hoc nisi quādo resultaret absurditas ⁊
⁊ secum humanus intellectus.l.vxorē.§.concubine de leg.iij.⁊
d.l.liberorū.§.qꝺ tamē.Sed hic totū ecōtra esset cum tenderet
ad exclusionē proximorum vt dixi.si vltra sonū verboꝝ intelli-
geret̃.⁊ cū ista opin.etiā Bal.in.d.§.instituens.cōiter trāseunt
Moder.secus si dixisset liberos.qꝛ illi non sunt in p̄io gradu
distinc.⁊ qꝛ non cadit illoꝝ intellectus in idiotam.i.non litera-
tū qꝺ in vulgari sermone habeamꝰ illoꝝ vocabulum.sed tamen
est in scientia iuris vt insti.qui da.tu.pos.§.fi.Et de hoc articu
lo etiam plene tangitur per Jo.an.⁊ cano.in.c.ad extirpandas.
de fili.presby.⁊ in.c.quibusdam.de penis.⁊ ad fidem predicto-
rum de subscriptione tantū requisitus propria manu subscri-
psi.⁊ sigillum consuetum apposui.

¶ Subscriptio.

¶ Omnipotētis dei postulato suffragio placet subscriptorum
dn̄oꝝ meoꝝ facta ꝯclusio ꝙ appellatiōe filioꝝ hoc casu solū ve-
niāt filij p̄mi gradus ⁊ nō vlteriores.vt nepotes ⁊ ꝓnepotes di
ctoꝝ Serij hiāchi ⁊ baronti ⁊ viti Bernardi rōnibꝰ ⁊ iuribus
eoꝝ cū ēt qꝛ diffinitione loquēdo filiꝰ est imediata p̄sona a viro ⁊
vxore descēdēs vt.l.filiū.C.de his q sunt sui vel alie.iuris.ex quo
pꝫ ꝙ nepos nō dr̄ filius principal̄r nec ꝓprie.ita dicit Bal.in.d.
l.aliū.in scđo nota.Et ita ēt dicit tenere Jo.an.in.c.ad extirpā-
das.ex̄ de fil.p̄sby.in nouella.facit gl.in v̄bo liberi.in cle.j.ex̄ de
baptismo.hoc etiā esse verū sic ꝓbat̃ qꝛ si diceret̃ ꝙ appellatiōe
filioꝝ ꝯtinerent̃ nepotes ergo inter filios ⁊ nepotes nulla esset
dr̄ia qꝺ est ꝯ legē.nā appellatiōe liberoꝝ veniūt nepotes vt.l.li-
beroꝝ.ff.de ver.sig.sed nō appellatiōe filioꝝ.vt.l.filiū.ff.ad ma-
ce.ad qd em̄ ibi iuriscōsultꝰ ꝓrogasset dicta i filio ad nepotē.in
l.j.e.ti.si appellatiōe filij ꝯtineret̃ nepos. Preterea ⁊ tertio cū
sub stitutio fcā filio ꝑ patrē simpl̄r de alio itelligat̃ si decesserit
sine filijs.vt.l.cū auꝰ.ff.de ꝯdi.⁊ demō.ad qd ꝑ Justinianū fuis-
set ꝓrogatū ad nepotes ⁊ ꝓnepotes i.l.cū acutissimi.C.de fidei
cō.si appellatiōe filij venisset vel ꝯtineret̃ nepos.Itē cur diuersa
noīa iponerent̃ si idē significaret.vt ibi no.facit.l.si idē ⁊ codicil.
Preterea ⁊ q̄rto spectādus est cōis vsus loquēdi vt.l. labeo.ff.
de suppel.leg.⁊.l.j.C.de suis ⁊ legi.Et qꝺ ibi ꝑ Barto.sed per
totā Italiam aliter filij aliter nepotes appellant̃.vt no.Butri.
in.l.j.ff.de fide instr. Et ideo appellatione filij nō venit nepos.
vt.l.libelloꝝ.§.qꝺ tn̄ cassius.ff.de leg.iij.Itē lex ponit vt diuer-
sos filios ⁊ nepotes dū dicit filioꝝ p̄teritoꝝ hr̄ditates nepotibꝰ
descēdēs.vt i aut.de here.q̄ ab itesta.§.j.itē lex dicit qꝺ filij sunt
in primo gradu nepotes in scđo.vt.l.j.ff.de gradi.⁊ insti.e.ti.§.
j.ergo nepotes nō continent̃ appellatiōe filioꝝ.si em̄ filij ⁊ nepo
tes idē essent nō ponerent̃ in diuersis gradibꝰ. qbus rōnibꝰ vr̄
qꝺ nepotes nō cōtineant̃ appellatione filioꝝ.⁊ iō tenēda est di-
stinctio Frācisci accursij relata ꝑ suprascriptū dn̄m meū primo
cōsulentē ꝙ vbi verbū filiꝰ ꝓfert̃ ab hoīe tūc distinguat̃ aut est
ascēdens ⁊ cōprehēdat̃: ⁊ sic loquunt̃ iura Bar.in.d.l.liberoꝝ.
⁊.l.lucius.l.ultima.C.de here.insti.aut est alius nō ascendens. ⁊
tunc nō cōprehendat̃ vt est in casu nr̄o quo testator nō erat ascē
dens dictoꝝ filioꝝ.si aūt ꝓferret̃ hic verbū a lege vel statuto tūc
dicendū vt ꝑ Bar.in.d.l.liberoꝝ.⁊ Bal.latius in.l.maximum
vitiū.C.de libe.p̄te.de quo.s̄.in.l.ij.ꝑ Bal.⁊.l.ꝫ ⁊ milites.⁊ ibi
etiā ꝑ gl.⁊ Bal.C.de excu.tut.in.c.j.§.j.de his qui feu. da.poss.
Butr.in.d.l.j.ff.de fide instr.Albe.de rosa.in tracta. statutorū.
scđa pte.q.cvj.⁊ scđa pte.q.lxj.Bal.in.l.j.C.de cōdi.inser.⁊.l.iu-
bemus.§.j.C.ad treb.⁊ in.d.§.instituens.cū si.multis ⁊c. Laus
deo oīpotenti.Et sic puto iuris esse ego Petrꝰ de exio vtriusqꝫ
iuris doctor ⁊ aduocatus florentinus de sola subscriptione re-
quisitus ⁊ ad fidem premissorum hic me propria manu subscri
psi ⁊ consueto sigillo sigillaui ⁊c. Laus deo.

¶ Subscriptio.

¶ Ut supra cōclusum est per primū clarissimū ꝯsulentem puto
iuris esse ⁊ consulo p̄suppositis his que in facto p̄supponūtur
Ego Benedictus quondam dn̄i Michaelis de accoltis de are
tio legū doctor ⁊ pro fide me subscripsi ⁊ solitum sigillum ap-
poni feci consilio saniori semper saluo ⁊c.

¶ Subscriptio.

¶ Ego Bernardus dn̄i Joannis de bongirolinis de florentia
legum doctor per supradicta ⁊ per text.in.l.in cause.§.pompo-
nius quoqꝫ refert.ff.de mino.⁊ per ea que ibi per doc.puto iu-
ris esse vt supra per primum consultorem patrem ⁊ dn̄m meū
cōclusum est copiose ⁊ eleganter adeo ꝙ nihil vlterius dici vel
excogitari posset.et ideo de subscriptione tantum requisitus
ad fidem me subscripsi ⁊ sigillo meo sigillaui saluo potiori iu-
dicio.⁊c. Laus deo omnipotenti.

¶ Subscriptio.

¶ Ego zenobius de guasconibus ciuis florentinus minimus
vtriusqꝫ iuris doctor sacriqꝫ cōsistorij apostolici aduocatus qꝺ
supra elegantissime ⁊ copiosissime per suprascriptos eximios
doctores patres meos honoratissimos.⁊ maxime per primum
consulentē scriptum ⁊ cōclusum est iuris esse consulo ⁊ affirmo
et ad fidem requisitus de subscriptione dūtaxat manu propria
me subscripsi ⁊ sigillo meo solito sigillaui ⁊c. Laus deo.

¶ Subscriptio.

¶ Concurro in sn̄iam p̄fatorū sublimiū ⁊ excellentissimorum
doctoꝝ honorādorum patrū qui in ꝓposita.q.tenuerūt ꝙ ap-

pellatione filioꝝ.S.fratris cōsobrini testatoris filioꝝ.B.ꝛ.V.
nepotuꝫ ex fratribus consobrinis eiusdē testatoris quos filios
p̄fatorum.S.B.ꝛ.V.testator substituerit equis portionibus
si contigerit omnes filios ipsius testatoris mori sine liberis nō
contineri nepotes.Nam plura simul iuncta que proposita sunt
in facto vrgent ꝛ ita dicamus.sumus em̄ extra conflictum doc.
in.l.gallus.§.instituens de libe.ꝛ posthu.ꝛ in.l.lucius.de here-
di.insti.ꝛ in.l.liberoꝝ.ff.de ver.sig.ꝛ in aliꝭs locis allegatis per
p̄fatos insignes doc.ꝛ extra terminos Ja.butri.in sua disputa
tione incipiente titius fecit testametum ꝛ instituit sororē.Quā
refert illustris doc.Pe.de anc.in.c.canonum statuta.de consti.
q.xiiij.in ver.ꝛ per predicta ꝛ in alia disputatione eiusdē Jac.
incip.statuto cauetur ꝛ ex terminis quos posuerunt Ray.de
for.in sua disputa.incip.quidam habebat duos filios.ꝛ Tho
mas de for.in sua disputa.incipi.Titius habēs duos fratres.ꝛ
Jac.de are.in sua dispu.Cum ſm consuetudinem.ꝛ Ri.malū.
in sua disputa.incipien.vtrum.l.quisquis.C.ad.l.iulia.maie.ꝛ
Alber.de rosa.in scda parte statutorum.q.cvij.Nā in terminis
nostris isti filij fratrum consobrinorū ꝛ nepotum ex aliꝭs fratri
bus cōsobrinis substituti erant extranei testatori qȯ pondera-
bat Fran.accur.vt refert Bart.in.d.l.liberorum.item tempore
testamenti viuebāt dicti.S.B.ꝛ.V.quorum filios testator sub
stituit remotiores in gradu ipsi testatori post genitos dictis
S.B.ꝛ.V.primioribus ergo non habuit respectum testator
ad agnationem simpliciter.ꝛ per consequens cessat ratio.d.l.lu
cius.considerata ibi per Bal.sed habuit respectum ad dictos
filios sibi notos ꝛ charos qui tūc erāt nati ꝛ ad quos potuit re
ferri significatus dictionis filios ſm Jac.de rauen.ꝛ Cyn.in.d.
§.instituens.nec in terminis nostris resultat aliqȯ absurdū qȯ
nepotes non includantur illorum extraneorum ꝛ sic effugimus
iterum.d.l.lucius.vbi resultabat absurdū qȯ extranei preferrē
tur coniunctis testatoris contra mentem testatoris ſm Bald.
ibidem.item in terminis nostris testator quando voluit fauo-
rabiliter loqui de descendentibus suis vsus est verbo liberis in-
cludente nepotes vt.d.l.liberorum.sed quando substituit libe-
ros ipsius testatoris filios dictorum.S.B.ꝛ.V. extraneorum
i.collateralium vsus est vocabulo filios qȯ videtur esse eiusdem
significationis immo artioris non includente proprie nec ex cō
muni vsu loquendi nepotes vt in dictis locis.quare nō somnia
mus sed interpretamur ſm verisimilē mentē testatoris coniectu
ratā ex multis ꝛ allegatam ex proprietate verborum.¶ Nec di-
cat aliquis illam subtileꝫ differentiam iurisconsultorum inter
verbum liberos ꝛ verbum filios non debuit considerare testa-
tor fortassis idiota vt dicere solebat Rug.glo.antiquus.ꝛ no.
in.l.quid si nepotes.ff.de testa.tute.Nam Bar.doctor noster su
premus in.d.l.liberorum mult.col.in ver.quid si in testamento.
dicit qȯ licet illud verbum liberorum.non habeat vulgare ſm
idioma nostrum ꝛ iō ab idiota non potuerit proferri in suo la-
tiori significatu distincto in vulgari a verbo filiorum:tamen cre
dendum est notarium qui testamentum scripsit scripsisse verba
importantia illud qȯ testator exprimebat ꝛ volebat.vt ibi per
Bar.latius.Concurrit etiam in casu nostro alia ratio celebrior
que me principaliter mouit sicut ꝛ alios consulentes.nam isti
nepotes quos dicimus non inclusos in substitutione facta de fi
liꝭs iam natis.S.B.ꝛ.V. tunc viuentium fuerunt nati post te
stamentum ꝛ post obitum testatoris igit̄ non veniunt in hac cō
sideratione.cum tempore testamenti ꝛ obitus testatoris nondū
essent in rerū natura.licet alias diceremus vel dicere possemus
istos nepotes includi in substitutione facta de filiꝭs prefatorū
collateralium si termini paterentur.vt habetur.in.l.si cogna
ti.de reb.dub.ꝛ ibi per glo.ꝛ Bart.ꝛ in.l.placet.de lib.ꝛ posth.
Qua enim ratione nomine cognatorum inuitatorum non ve-
nirent illi qui non erant cognati tempore testamēti eadē ratiōe
nec venirent vt nepotes illi qui non poterāt dici tales tempore
testamenti vt habetur in.d.l.placet.ꝛ in.l.cū ita legatur.§.j.de
lega.ij.ꝛ in.l.si quis ita.§.si quis.ff.de testa.tutel.ꝛ per Barto.
in.d.l.lucius.in assignatione rōnis maxime quia resultaret ma
ius onus filiorum testatorum grauatorum fideicōmisso contra
verisimilem mentem ꝛ cōtra sensum verbi attento cōmuni vsu
loquendi.ꝛ vltra allegata per p̄fatos iuris vertices in hac vlti-
ma ratione firmiore adduco singularem doctrinā Barto.ī suo
consilio incip.bonauētura condidit testamentū:vbi dicit qȯ si
testator substituit aliquem ꝛ eius filios intelligit̄ de natis tunc
non aūt de natis post siue posthumis.idem probari vr̄ ex his
que dicit Pe.de anch.ꝛ Jmo.in.c.iudicante.de testa.vbi dicūt

14 †qȯ substitutio facta inuicē de liberis filioruꝫ testator debet in-
telligi tm̄ de liberis qui nati fuerunt tpe testamenti vel saltem
tpe mortis.d.testatoris.l.cum ita.§.in fideicō.de leg.ij.ꝛ qn̄ ta
lis dispositio non erat pura sed collata in certum euentum vel
conditionē.argumento.l.peto.§.fratre de leg.ij.cū gl.ex quorū
dictis elicit̄ qȯ illud qȯ dicit̄ in.d.l.si cognati hꝫ locum etiā in
filiꝭs seu liberis qȯ est notabile.¶ Idem cōprobatur ex text.no
tabili in.l.in cause.la.ij.in.§.pomponius.ff.de mino.vbi substi-
tutio facta de herede intelligit̄.s.primo non autē herede here
dis tunc incerto.¶ Confirmatur hoc idem cum rōne vrgētissi-
ma.Ecce videmus qȯ liberi secūdi vel vlterioris gradus vt ne
potes vel pnepotes qui sunt concepti post mortem eius de cu-
ius hereditate agitur de iure ciuili nec de iure p̄torio vocantur
ex persona ppria ad succedendum nec habent excludere agna-
tos vel cognatos.vt insti.de here.ab intesta.§.plane.ꝛ.l.si quis
filio exheredato.§.j.ff.de iniusto testō.ver.sed hoc ita.ibi ceteris
si postea concept⁹ est marcellus scribit neqꝫ vt suum neqꝫ vt ne
potem vt cognatū ad hereditatē vel bono.pos.posse admitti.
Si igit̄ hoc receptū est in descendētibus vt cōcepti post mortē
eius de cuius hereditate agitur non succedāt ab intestato etiā
de equitate pretoria cur non dicemus idē multofortius in trās
uersalibus quales sunt isti de quibus agitur vt non connume
rentur inter filios illi qui sunt concepti post mortem eius de cu
ius hereditate agitur saltem in veritate ista interpretatiua sub
stitutio facta de filiꝭs.S.B.ꝛ.V.ꝛ ad idem bene facit quod di-
xit Barto.in.l.qui se patris.C.vnde liberi.in.j.colum.in ver.cō
tra istam lecturam opponitur.Bald.etiam in consilio incipien
te duo testes.sentit fideicommissum de quo.s.in questione no-
stra agitur non extendi ad conceptos ꝛ natos diu post mortem
testatoris.vt.d.l.qui filiabus.de leg.j.ꝛ.d.l.si cognatio.Item
Bald.in alio consi.incip.qui proximiores determinauit ꝙ cū
quidam testator inuitasset ad fideicommissum primiores suos
quo casu filij vocantur qui in gradu sunt primiores.vt.d.l.cuꝫ
ita.§.in fideicom.ꝛ.l.cum pater.§.liber.eo.ti.debet intelligi.d.
substitutio de primioribus.s.natis tempore mortis testatoris.
l.item pretor.ff.de suis ꝛ legi.ꝛ.d.l.si cognati.per quē dicit qȯ p
sone que tempore mortis testatoris non erāt nate nec concepte
nec vere nec interp̄tatiue erant primiores ergo nec censeri pote
rant substitute:ergo idem in nostris termins videt̄ concluden-
dum dictos nepotes.S.B.ꝛ.V.non inclusos in substitutione
ꝛ determinatione prefatorum excellentissimoꝝ qui consulue-
rūt ꝛ suscripserūt vt domini Ottonis Nicolini:domini sallustij:
domini Petri de esio:domini Benedicti ꝛ domini Francisci
de accoltis de aretio dn̄i Andree barbatij siculi domini berna-
di de bongirolonis de augubio ꝛ aliorū suprascriptorum ꝛ ob
seruandissimorum patrū esse iurisdicam ꝛ in terminis nostris
equissimam.¶ De suscriptione igitur requisitus ego Joānes
baptista caccialupus de sancto Seuerino iur.doc.ꝛ comes se-
nis iura ciuilia legens ordinarie me subscripsi solitoqꝫ sigillo
sigillari iussi.Laus pijssimo Jesu christo.¶ Et multi alij etiaꝫ
solēnes viri subscripserunt.ꝛ pro illa cōditione qȯ appellatione
filiorum in substitutionibus nō comprehendant̄ nepotes:ad-
de qȯ idem consuluit Bal.in consilio in ordine.l.incipi.in chri
sti nomine amen.quidam magni doc.dn̄t ꝛc.Ad idē quod po-
suit Lud.consi.ccccxxxviij.incipi.in casu cōsultationis p̄sentis
ꝛc.in vltimo dubio.sed potissimum vrget illa ratio efficax in
isto casu put.s.dicit̄ p alios ꝯsulētes qꝛ illi nepotes quos dici-
mus exclusos fuerunt nati post testamentum ꝛ post mortē testa
toris idcirco comprehendi non debēt in illa substitutione.ꝛ ad
hoc vide Ang.in quodā suo cōsilio incipi.in dei nomine si sub
stitutio fuisset facta ꝛc.qȯ consilium fecit in ciuitate Florentie
qȯ tamē non reperitur in volumine suorum consiliorum.Ubi
concludit in effectu dispositionem testatoris ad illos solū refer
ri qui erant nati vel concepti tempore testamēti vel mortis per
d.l.si cognatis.ff.de reb.dubiꝭs.cū multis aliꝭs si.per eū allega-
tis ibi.idē posuit Lud.in consilio.cxxxj.incipi.in christi nomi
ne amen.Premissorū doc.conclusionem.in prin.ꝛc.Laus deo.

FINIS.

¶ Explicit primum Volumen Cōsiliorum seu Responsoꝝ eru
ditissimi Jurisconsulti domini Mariani Socini Senēsis ad-
uocatiqꝫ consistorialis acutissimi,maxima cuꝫ diligentia reuiso
rum,ac etiā studio fideli emēdatorū,sicut opus ipsum per se at-
testabitur.

Locorum nŏtabilium alphabeticus Index.

¶ Prime partis Consiliorum Mariani ⁊ Bartholomei aduocatorum peritissimorum locos singulares ac notatu dignos protestans alphabeticus Index fauste auspicatur.

Causa finalis

Locum notabilium alphabeticus Index.

Locorum notabilium alphabeticus Index.

Instrumentum

Libellus

Locorum notabilium alphabeticus Index.

¶ Occasio

Priuilegium

Locorum notabilium alphabeticus Index.

Statutum

Tutori

Locorum notabilium alphabeticus Index.

Voluminis primi consiliorum Mariani Socini alphabeticus Index.

¶ Registrum huius voluminis.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z ꝛ ꝯ ꝶ Omnes sunt quaterni preter z ꝛ ꝯ ꝶ qui sunt terni.

¶ Finis.

t

3

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm